ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1886

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5—ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡ. 8

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.....

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολίτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γραφείον τῆς Ἑστίας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.
1886

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἀγαθὰ (Τὰ ἐπίγεια), σ. 776, 789.
Ἀγάπην (Προσευχὴ εἰς τὴν), ποίημα, 590.
Ἀγγλικὸς (ὁ) τύπος, 571.
Ἀγωγὴ καὶ οἰκογένεια, σ. 583.
Ἀγωγὴ (Πῶς ἐννοεῖται ἡ) ἐν Ἀγγλίᾳ, σ. 543.
Ἀγωνίας (Ὧραι), ἐδοιπορικὴ ἀνάμνησις, σ. 647.
Αἵματος (Περίεργα περὶ), σ. 639.
Ἀλγεβρα (Ἠθικὴ), σ. 573.
Ἀλεκτορὶς (Ἡ), σ. 734.
Ἀλεξήλια, σ. 479.
Ἀναγνώσματα (Τὰ) ἡμῶν, σ. 540.
Ἀνάμνησις, διήγημα, σ. 641.
Ἄνασσα (Ἡ) σ. 472, 493.
Ἀνειξιότεκη αὐγή, ποίημα, σ. 590.
Ἄντρον (Τὸ Δικταῖον), σ. 567.
Ἀριστεύσας (Ὁ), διήγημα, σ. 525, 536.
Ἀρσάκειον, εἰκών, σ. 664.
Ἀρσακείου (Ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τοῦ), σ. 650.
Ἀρσακείῳ (Ἐν τῷ), σ. 680.
Ἀρσάκης (Ἀπόστολος), μετ' εἰκόνος, σ. 658.
Ἄστρο (Τὸ), ποίημα, σ. 799.
Ἀσχήμια (Ἡ) ἀδελφή, διήγημα, σ. 564, 577, 593.

Βασιλέα (Εἰς), σ. 768.
Βασιλικὴ Οἰκογένεια (Ἡ) τῆς Ἀγγλίας, 728, 748.
Βιολέττα (Ἡ) τοῦ βουνοῦ, ποίημα, σ. 544.
Βίος (Ὁ ἐνεργάς), σ. 520, 533, 557.
Βουλγαρίας (Πλεβνιακὴς τάξις), σ. 735.
Βούλγαροι (Πῶς ἐργάζονται οἱ) σ. 574.

Γεωπονία καὶ πολιτική, σ. 509.
Γλάδστων, σ. 442, 456.
Γυναῖκες ἰατροὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, σ. 796.

Δάκρυα (Τὰ) τῆς μάνας, ποίημα, σ. 816.
Δεκάλογος (Ὁ) τοῦ λουσμένου, σ. 464.
Δένδρων (Ἡλικία τῶν), σ. 670.
Διάγνωσις τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς γραφῆς, σ. 710, 741, 762, 793, 810, 829.
Διδασκάλου (Ἱερότης τῆς ἐντολῆς τῆς), σ. 678.
Δικταῖον (Τὸ) ἄντρον, σ. 567.
Δολλάρια (85,000), διήγημα, σ. 494.
Δουβρόφσκης, διήγημα, σ. 468, 483, 499, 513, 529, 548.

Ἐϊχτὰλ (Ὁ Γουσταῦος) ἐν Ἑλλάδι, σ. 417.
Ἔκθεσις προϊόντων (Πλωτή), σ. 495.
Ἐκπαίδευσις (Γυναικεία), σ. 644.
Ἐκπαίδευσις (Δημοσία) ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, σ. 751.
Ἐλπίς, ποίημα, σ. 752.
Ἐντολῆς (Ἱερότης τῆς) τῆς διδασκάλου, σ. 678.
Ἐξετάσεσι Διαδόχου (Προσφωνήσεις ἐπὶ ταῖς), σ. 462.
Ἐπιστολὴ (Ἡ), διήγημα, σ. 817.
Ἐπιφανεῖς (Οἱ), σ. 522, 538.
Ἐσπερίδες (Καλλιτεχνικαὶ) ἐν Λειψίᾳ, σ. 773.
Ἔτος (Τὸ νέον), σ. 827.
Εὐεργέται (Ἀόρατοι) τῆς ἀνθρωπότητος, σ. 424, 433.
Εὐποιΐαι (Δημοσίαι), 581.
Εὐτυχία (Τί εἶνε ἡ), σ. 488, 507.
Εὐχαὶ (Αἱ) τῆς πρωτοχρονιᾶς, σ. 825.

Ἡγέται (Οἱ), σ. 505.
Ἡλικία τῶν δένδρων, σ. 670.
Ἡμερολόγιον (Διώνιον), σ. 831.

Θάνατος ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, διήγημα, σ. 756.
Θέατρα καὶ ᾄθη τοῦ λαοῦ, σ. 555.
Θεραπεία τῶν δηγμάτων τῶν δηλητηριωδῶν ὄφεων, σ. 638.
Θησαυροὶ ὑπόγειοι, σ. 590, 616, 633.
Θρῆνος (Ἀνέκδοτος) τῆς Κωνσταντινουπόλεως, σ. 821.

Ἰατροὶ (Γυναῖκες) ἐν Ἀγγλίᾳ, σ. 796.
Ἱερέρχης (Εἰς Ἑλλάν), σ. 652.
Ἰονίου Ἀκαδημίας (Οἱ καθηγηταὶ τῆς) σ. 669, 685, 717.

Καθηγηταὶ (Οἱ) τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, σ. 669, 685, 717.
Κακὸν (Πόθεν προέρχεται τό), σ. 703.
Καλλιέργεια ὁπωροφόρων δένδρων, σ. 783.
Καλλιτέχνημα (Τὸ μόνον) τῶν Ἀκροπώνων, 528.
Καλλιτεχνικαὶ ἑσπερίδες ἐν Λειψίᾳ, σ. 773.
Καλλανῆς (Ὑγιεινὴ τῆς), σ. 558.
Κόρη (Ἡ) τοῦ βουνοῦ, ποίημα, σ. 607.
Κόρη (Ἡ) τοῦ παραμυθιοῦ, ποίημα, σ. 496.
Κώδικες (Σιναϊτικοί), βιβλιογραφία, σ. 446.
Κωνσταντῖνον (Βίος τὸν), ποίημα, σ. 753.
Κωνσταντῖνον (Πρὸς τὸν διάδοχον), ποίημα, σ. 830.
Κωνσταντίνου (Ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου) σ. 754.

Ἀκρώνων (Τὸ μόνον καλλιτέχνημα τῶν), σ. 528.
Λόγοι καὶ λαός, σ. 713.
Λόγοι (Οἱ τελευταῖοι) ἐπισήμων ἀνδρῶν, σ. 607.
Λογοτεχνία (Φιλολογία, γραμματολογία), σ. 545.
Λονδῖνον (Τό), σ. 622.
Λουομένου (Ὁ δεκάλογος τοῦ), σ. 464.
Λύσσης (Θεραπεία τῆς), σ. 735.

Μάρθας (Φίλιππος), διήγημα, 666, 673.
Μεγαλειότητες (Βασιλικαί), σ. 478.
Μελισσοὶ (Ἕλληνες), σ. 447.
Μετάλλιον (Τό), διήγημα, 801.

Ναυαγὸς (Ὁ) τῆς Κυνθίας, μυθιστόρημα, σ. 419, 437, 451.
Ναύτης (Ὁ καταραμένος), ποίημα, σ. 782.
Ναύτης (Ὁ) ποίημα. σ. 655.
Ναυτιλία (Ἡ παγκόσμιος), σ. 653,
Νέον ἔτος (Τὸ), σ. 827.
Νηστεία καὶ νηστευταί, σ. 745, 765.

85,000 δολλάρια, διήγημα, σ. 494.
Οἰκογένεια (Ἀγωγὴ καὶ), σ. 583.
Οἰκογένεια (Πατρότης), παιδαγωγία, σ. 427.
Οἰκοδέσποινα (Ἡ), σ. 619, 635.
Οἴνων (Παραγωγὴ καὶ κατανάλωσις τῶν μελανῶν) τῆς Ἑλλάδος, σ. 807.
Ὄνομα (Τὸ) τοῦ συνταγματάρχου, διήγημα, σ. 769, 785.
Ὀφθαλμιατροῦ (Εἰς τοῦ), διήγημα, σ. 689.

Παππᾶ-Νάρκισσος (Ὁ), διήγημα, σ. 609.
Παρθεναγωγείων (Τὸ), ποίημα, σ. 666.
Πατρότης, οἰκογένεια, παιδαγωγία, σ. 427.
Πέρασμα (Τό), διήγημα, σ. 429.
Πειθήνων (Ἡ κοινωνία τῶν), σ. 704, 732, 750, 780, 818.
Πόθεν προέρχεται τὸ κακόν, σ. 703.
Πριγκήπων (Αἱ νῆσοι τῶν). Χάλκη, σ. 465, 481, 497
Προσευχὴ εἰς τὴν ἀγάπην, ποίημα, σ. 623.
Πρωτοχρονιᾶς (Αἱ εὐχαὶ τῆς), σ. 825.

Ῥόδον (Τὸ λευκόν), διήγημα, 459, 475.

Σακχαρίνη (Ἡ), σ. 798.
Σεισμοί ἐν Ἑλλάδι, σ. 553.
Σεισμοί (Οἱ), τὰ ἡφαιστειώδη φαινόμενα καὶ ὁ ὀργανισμὸς τῆς γῆς, σ. 650, 682, 699, 715.
Σεισμὸν (Μετὰ τὸν), διήγημα, σ. 721, 737.
Σημαιοφόρος (Ὁ ἀνδρεῖος), διήγημα, σ. 705.

Σημειώσεις: Γυνὴ πολύγλωσσος, 432.—Τομὴ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Πανάμας, 432.—Ἔκθεσις χειρουργικῶν ἐργαλείων, 448.—Ἀνύψωσις τοῦ ἐδάφους ἐν Michigan, 448.—Ὁ βασιλεὺς τῆς Ταβολάρας, 448.—Ἀντικατάστασις τῆς λαμητάρου διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, 448.—Βασιλεῖς παράφρονες, 463.—Σιδηροῦς πύργος ἐν Παρισίοις, 463.—Βιβλιοπωλεῖα καὶ ἐφημερίδες ἐν Ἰαπωνίᾳ, 464.—Πληθυσμὸς τῶν Παρισίων, 464.—Ἐπιστολὴ Λιμιλίου Ὠζιέ, 464.—Ἀπογραφὴ τῆς Σάμου, 479.—Εὐσαρκία τοῦ Βίσμαρκ, 480.—Προϊστορικὸν μονόξυλον, 480.—Ἀνακάλυψις χρυσοφόρου στρώματος ἐν Αὐστραλίᾳ, 480.—Χόβαρτ-πασσᾶς, 480.—Συνθηματικὴ γλῶσσα ἀλεξιβρογίων, 496.—Ἀνέκδοτα περὶ Αἴστ, 512.—Τὸ μέγιστον τῶν ὡρολογίων, 528.—Δεῖπνον βαθυπλούτου, 544.—Ἀνακοίνωσις περὶ σεισμοῦ, 560.—Φαινόμενα τῶν σεισμῶν, 576.—Ὑπερκαυκασία σιδηροδρομικὴ γραμμή, 576.—Πρωτότυπος ἀγγελία, 575.—Ἀεροδρομία ἐν Γαλλίᾳ, 576.—Φοιτηταὶ γερμανικῶν Πανεπιστημίων, 576.—Τὸ γάλα τῶν ὀρνίθων, 591.—Κατανάλωσις φωσφορικῶν πυρείων, 591.—Ἔριον ἐκ ξύλου, 591.—Μεσόγειος θάλασσα ἐν Ἀλγερίᾳ, 591.-Ὑγρὸν πρὸς διατήρησιν κρεάτων κτλ., 591.—Θεραπεία τῆς λύσσης, 592.—Ἰδιότροποι Ἄγγλοι, 592.—Ἀνέκδοτον Ναπολέοντος Α', 592.—Τὸ τηλέφωνον ἐν τῇ ἰατρικῇ, 608.—Ἀνέκδοτον βασιλέως Οὐμβέρτου, 608.—Τὸ χρέος τῆς Ἀγγλίας, 608.—Παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ἀναστήματος, 623.—Ἀνέκδοτον περὶ Βίσμαρκ, 623.—Ἀνέκδοτον περὶ Βαλζάκ, 624.-Ἀποτελέσματα τοῦ δαιμαλισμοῦ, 624.—Ἀνέκδοτον τοῦ στρατάρχου Manteuffel, 640.—Πολεμικὸς ζῆλος τῆς Γαλλίας 640.- Μακροβιότης ἐν Ἑλλάδι, 655.—Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις, 655.—Ἐπίδρασις τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτὸς εἰς τὴν βλάστησιν τῶν φυτῶν, 655.—Σιδηρόδρομοι ἐν Εὐρώπῃ, 656.—Ψηφοφορικὴ μηχανή, 656.—Ὁ κάνθαρος ὡς κόσμημα τοῦ πίλου, 656.—Ἀνέκδοτον περὶ Ἀνδράσση, 671.—Ἐμπόριον Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου, 671.—Πληθυσμὸς τῆς Ποσνίας καὶ Ἐρζεγοβίνης, 672.—Νέα μέθοδος πρὸς πίστωσιν τῆς ταυτότητος τῶν ἀνθρώπων, 672.—Ἀνακάλυψις χρυσοφόρων κοιτασμάτων, 672.—Χημικὴ σύστασις τοῦ ἀνθρώπου, 672.—Τὸ περιδέραιον τῆς βασιλίσσης Μαργαρίτας, 688.—Προϊόντα τῆς Κύπρου, 688.—Οἱ Παρισίοι, λιμὴν ἐπιθαλάσσιος, 688.—Προϊστορικὰ ἴχνη ἀνθρώπου, 704.—Νέον γένος μυρμήκων, 704.—Ρωσσικὸς κλῆρος, 704.—Διοργάνωσις διεθνοῦς ἐκθέσεως πολεμικοῦ ὑλικοῦ, 704.—Ναυπήγησις κολοσσιαίου ἀτμοπλοίου, 704.—Γεῦμα ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Πεκίνου, 719.—Μετανάστευσις τῶν κατοίκων τῶν Κυκλάδων, 720.—Ἀνεύρεσις ἐκκλησιαστικοῦ θρόνου ἐν Ζακύνθῳ, 720.—Δαπάναι πολεμικαὶ τῆς Ἀγγλίας, 720.—Χρησιμοποίησις τῶν κυνῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ τέχνῃ, 720.—Ἐθνικὴ Ἀφρικανικὴ Ἑταιρία, 735.—Παραγωγὴ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ὑπὸ τοῦ ὑνθρώπου, 736.—Προϊόντα ἐθνικοῦ τυπογραφείου τοῦ Βερολίνου, 736.—Λόγος περὶ τῆς ἐντολῆς τῆς γυναικός, 736.—Ρῶσσοι δημοσιογράφοι, 752.—Δαπάναι τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ὑπολογιζόμεναι καθ' ὥραν, 752.—Ἡ μικροτέρα ἐφημερὶς τοῦ κόσμου, 768.—Ὀζοντογεννήτωρ, 768.—Τυφλοί, κωφάλαλοι καὶ φρεναβλαβεῖς ἐν Ἑλλάδι, 768.—Μηχανήματα πρὸς πρόληψιν τῶν συγκρούσεων ἀτμοπλοίων, 783.—Ἡ Ἀδελίνα Πάττη ἐν Ἀμερικῇ, 784.—Ἄνθρωποι κερκοφόροι, 784.—Ἀνακάλυψις μεταλλείων χρυσοῦ, 784.—Μαθηταὶ ἐν Πρωσσίᾳ, 799.—Κατασκευὴ κλειδοκυμβάλων, 799.—Ὑπολογισμὸς τῶν κόκκων σίτου ἐπὶ τοῦ ζατρικίου, 800.—Ἀνακάλυψις φωσφορικοῦ βακτηρίου, 800.—Κατασκευὴ ἀδαμάντων ἐκ τῆς σακχάρεως, 816.—Ἀνέκδοτον περὶ Μόλτκε, 832.—Στατιστικὴ τηλεγραφικῶν γραμμῶν, 832.—Αἱ ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσαι μοναί, 832.—Ἀνέκδοτον περὶ Παύλου Λιμιλίου, 832.—Ἀνέκδοτον περὶ Παστέρ, 832.

Συναϊτικοὶ κώδικες, βιβλιογραφία, σ. 446.
Σουπεράτωρ (Ὁ), σ. 719.
Σφραγῖδος (Πανομοιότυπον τῆς) τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ἀβυσσινίας, σ. 638.
Σχολὴ τῶν ὑπαξιωματικῶν (Ἡ ἐν Ἀθήναις), σ. 696.

Ταχυδρομεῖον (Τὸ) τῆς Ἀγγλίας, σ. 687.
Τελευταῖοι λόγοι ἐπισήμων ἀνδρῶν, σ. 607.
Τέλος (Τὸ) τοῦ κόσμου, σ. 541.
Τριχῶν (Παρατηρήσεις περὶ τῶν) τῆς κεφαλῆς, σ. 606.
Τύπος (Ὁ ἀγγλικός), 571, 586.

Ὑγιεινὴ (Ἡ) τῆς καλλονῆς, 588.
Ὑπαξιωματικῶν (Ἡ ἐν Ἀθήναις Σχολὴ τῶν), σ. 696.

Φάρμακα (Οἰκιακὰ) κατὰ τῶν ἐγκαυμάτων, σ. 575.
Φιλολογία, Γραμματολογία, Λογοτεχνία, 545.
Φιλοξενία (Ἡ), διήγημα, σ. 444.
Φλογέρα (Ἡ), διήγημα, 602.
Φυτοφάγων (Τὸ ἐστιατόριον τῶν), σ. 569.

Χάλκη, σ. 405, 481, 497.
Χάρτου (Ποικίλη χρῆσις τοῦ), σ. 478.
Χρήματα (Τά), διήγημα, 625.
Χωρισμὸς (Ὁ) ποίημα, 687.

Ὧραι ἀγωνίας, ἐξοτερικὴ ἀνάμνησις, 647.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κατὰ τὸ ΙΔ' ἔτος αὐτῆς

Αἱ κυρίαι: Mary C. Dawes, Αἰκατερίνα Λασκαρίδου, Ἐλίζα Σ. Σούτσου.

Οἱ κύριοι: Χ. Ἄννινος, Π. Α. Ἀξιώτης, Ν. Χρ. Ἀποστολίδης, Π. Χρ. Ἀποστολίδης, Σίμων Ἀποστολίδης, Γ. Α. Βαλαβάνης, Ἀρ. Βαμπᾶς, Δ. Βικέλας, Ἄγγελος Βλάχος, Ἰω. Βρετός, Ν. Κ. Γουλιμᾶς, Γ. Δ. Δημητριάδης, Α. Διομήδης Κυριακοῦ, Ἐμμ. Δραγούμης, Γ. Δροσίνης, Α. Θεοδωρίδης, Νεοκλῆς Καζάζης, Δ. Κακλαμάνος, Α. Π. Κουρτίδης, Ἰω. Κωνσταντινίδης, Σπ. Π. Λάμπρος, Μίνως Λάππας, Ἀντ. Μηλιαράκης, Σπ. Μηλιαράκης, Ἰγν. Μοσχάκης, Ν. Γ. Μοσχοβάκης, Κωνστ. Νεστορίδης, Κωστῆς Παλαμᾶς, Ἰω. Πανταζίδης, Π. Δ. Παπαδάκης, Ἰω. Πολέμης, Ι. Η. Πολίτης, Ν. Γ. Πολίτης, Ἀριστομένης Προβελέγιος, Μ. Κ. Σακελλαρόπουλος, Σ. Κ. Σακελλαρόπουλος, Ι. Ἰσ. Σκυλίσσης, Ἰω. Α. Σοῦτσος, Γ. Κοζάκης Τυπάλδος, Π. Ι. Φέρμπος, Τ. Φουστάνος, Ἰωσὴφ Χατζιδάκης, Θ. δὲ-Χελδρέιχ, Ν. Χλωρός, Α. Κ. Χούμης.

Ἀριθ. 549 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 6 Ἰουλίου 1886

Ο ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΕΪΧΤΑΛ
ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
1833—1835

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ἀτυχῶς, ἄλλαι ἐκ τῆς περιηγήσεως ἐκείνης ἐπιστολαὶ δὲν ἀνευρέθησαν μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ κ. Ἐϊχτάλ. Ἀλλ' οὔτε τὸ σχέδιον ἐπραγματοποιήθη τῆς μέχρι Λαρίσσης ἐκδρομῆς, καθ' ἃ ἔγραφε πρὸς τὸν φίλον του. Ἐκ Λαμίας μετέβη εἰς Λεβαδείαν, κατὰ τὰς ἑπομένας ἐκ τοῦ ἡμερολογίου του σημειώσεις.

—«10 Ἰανουαρίου 1835. Ἀναχώρησις ἐκ Λαμίας.—Λείψανα ἀρχαίων λουτρῶν εἰς Θερμοπύλας.— Γήλοφος θεωρούμενος ὑπὸ τοῦ περιηγητοῦ Gell ὡς ὁ τύμβος τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων Σπαρτιατῶν.—Φονεύομεν καθ' ὁδὸν ἓξ κοσσύφους.—Τὸ ἑσπέρας φθάνομεν εἰς τὸ Χά.. τοῦ Μώλου.—Εὐθυμία τοῦ ἀγωγιάτου, ἀρχαίου ἀγωνιστοῦ, Φλώρου Λεβαδέως. Ζωηρότης, χορός, ᾄσματά του. Ἐντούτοις ἔχει 55 ἐτῶν ἡλικίαν.— Οὐδέποτε ἤκουσα χωρικοὺς εὐπρεπέστερον συνομιλοῦντας ἢ σήμερον.

—11 Ἰανουαρίου. Ὁδοιπορία ἐκ Μώλου εἰς Δραχμάνι. Μέχρι Καινούριου δύο ὧραι. Ἐκεῖθεν εἰσέρχεταί τις ἐντὸς δασώδους φάραγγος. Κατόπιν ἀνέβημεν ἐπὶ τρεῖς ὥρας τὸ βουνόν, ἐν μέσῳ χιόνος, κατέβημεν δὲ ἐπὶ δύο ὥρας μέχρις οὗ ἐφθάσαμεν εἰς Δραχμάνι. Ὑπάρχει ἄλλη ὁδὸς ἐκ Μώλου, διὰ Μενδενίτσας καὶ Τουρκοχωρίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους εἶναι, ὡς ἐπληροφορήθημεν, ἀδιάβατος ὡς ἐκ τῆς πολλῆς χιόνος.

—12 Ἰανουαρίου. Μεταξὺ Δραχμανίου καὶ Λεβαδείας ἡ πεδιὰς εἶναι κατὰ τὸ τρίτον καλλιεργημένη. Ἡ γῆ εἶναι εὐφορωτάτη.—Ἀθλία κατάστασις τῆς λιθοστρώσεως καὶ τῶν γεφυρῶν τῆς Τουρκικῆς ὁδοῦ. Ἀνάγκη ἀμέσου ἐπισκευῆς τῶν ὑπαρχουσῶν γεφυρῶν, πρὸς ἀποφυγὴν μεγαλειτέρας κατόπιν δαπάνης.

Εἰς Δραχμάνι συνάντησις μετὰ ξυλουργοῦ Ἀλβανοῦ, θέλοντος νὰ τοποθετήσῃ νερόμυλον πρὸς πριόνισμα ξύλων εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Παρνασσοῦ. Ζητεῖ, διὰ τὸ πρῶτον τοὐλάχιστον ἔτος, ἀσυδοσίαν ἐπὶ τῶν σανίδων, ὅπως ἀποζημιωθῇ διὰ τὴν πρώτην δαπάνην τῆς ἐγκαθιδρύσεως. Παραπονεῖται πρὸς τούτοις διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν πωλουμένων σανίδων οὐχὶ ἐπὶ τόπου, ἀλλ' εἰς τὸ μέρος ἔνθα πωλοῦνται, καθότι οὕτω ὁ φόρος λογίζεται καὶ ἐπὶ τῶν ἐξόδων τῆς μεταφορᾶς. Ἐπεσκέφθη ὅλα τὰ δάση τῆς Στερεᾶς, οὐδὲν δ' ἐξ αὐτῶν ἐπαινεῖ, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν Εὐβοίᾳ.

Λέων τῆς Χαιρωνείας καὶ θέατρον (Κάπραινα).

— 1/13 Ἰανουαρίου 1835. Λεβαδεία. Τοποθεσία αὐτῆς πρὸς ἄρκτον, ἐπὶ προεκτάσεως τοῦ Ἑλικῶνος.— Γεωργάκης Λοιδωρίκης, Ἄμπρος Νάκος, Λουκᾶς Νάκος, Γεωργαντᾶς, Φλῶν (πατὴρ καὶ υἱός), Παναγιώτης Λοιδωρίκης.— Καψάλης, γραμματεὺς τῆς Ἐπαρχίας, ἀναπληρῶν τὸν Ἔπαρχον. Τὸ ἑσπέρας τῆς παραμονῆς τοῦ νέου ἔτους ἑορτή, συγχρόνως δὲ φωναὶ ὑπὸ τὰ παράθυρά μου καὶ μοιρολόγια διάφορα ἀποθανόντα.

Ἡ ἐπαρχία περιέχει 15,000 κατοίκους, ἡ δὲ πόλις 3,000...

Ἄντρον τοῦ Τροφωνίου ἐντὸς φάραγγος.

Νομαί. Τὰ αὐτὰ καθὼς ἀλλαχοῦ παράπονα. Ἡ Λεβαδεία δὲν ἔχει χειμερινὰ βοσκήματα. Εἰς τὴν πεδιάδα βλαστάνει χόρτον φαρμακερὸν ἐξολοθρεῦον τὰ κτήνη. Τὸ ἕλος ὀλέθριον διὰ τὰ *γιδοπρόβατα*.—Καθόσον ἡ καλλιέργεια ἐκτείνεται, ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν χειμερινῶν λιβαδίων.—Εὐχῆς ἔργον ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν καὶ ὁ ἀντὶ τούτου πολλαπλασιασμὸς τῶν βοῶν. Ἀλλὰ τὰ πρόβατα πληθύνονται ἀνεπαισθήτως, ἄνευ τῆς ἀνάγκης νέων κεφαλαίων, ἐλλείπουσι δὲ σήμερον κεφάλαια πρὸς ἀγορὰν ἀγελῶν βοῶν. Ἐντούτοις ἰδιοκτῆται τινὲς ἤρχισαν νὰ σχηματίζωσι τοιαύτας ἀγέλας. Τὰ ἕλη τῆς Κωπαΐδος ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἱπποτροφίαν καθὼς καὶ δι' ἀγέλας βουβάλων.—Ζητεῖται ἐνταῦθα ἐπιμόνως ἡ πλειστηριασις τῶν λιβαδίων. Πρέπει δὲ νὰ γίνηται αὕτη κατὰ μῆνα Φεβρουάριον, διότι τὰ ποίμνια μεταβαίνουν εἰς τὰς βοσκὰς τὸν Ἀπρίλιον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος οἱ κάτοικοι λαμβάνουν ἀδείας πρὸς νομὴν ἄνευ ἀνάγκης, καὶ τὰς μεταπωλοῦν εἰς τοὺς Βλάχους.

Δέκατα. Ἕνεκα τοῦ ἐφετινοῦ δεκατισμοῦ πολλοὶ χωρικοὶ δὲν ἐξέτειναν τὴν καλλιέργειάν των, ἢ καὶ δὲν ἔσπειραν ὅσον πέρυσι.—Καθυστεροῦμενα ἐν Λεβαδείᾳ.

Σχέδιον τῆς πόλεως. Ἀνάγκη νὰ ὁρισθῇ. Τινὲς τῶν κατοίκων ἐπιθυμοῦν νὰ μετατοπισθῇ ἡ πόλις ἐπὶ τοῦ πρὸς βορρᾶν λόφου, ἀπέναντι τῆς παλαιᾶς πόλεως. Τοῦτο εἶναι ἐπιθυμητόν, καθόσον τὸ ῥεῦμα ἐπιφέρει ὑγρασίαν, κατὰ δὲ τὸ θέρος ὁ ἐκ τῶν βουνῶν κατερχόμενος ἀὴρ προξενεῖ πυρετούς, διαρκοῦντας καθ' ὅλον τὸν μῆνα τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Σεπτεμβρίου. Οὐδεμία ἐκ τῶν ἤδη ὑπαρχουσῶν οἰκιῶν ἔχει ἀξίαν. Αἱ καλλίτεραι εἶναι ἡ τοῦ Γεωργαντᾶ καὶ ἡ τοῦ Δυοβουνιώτη.

Ὁδοί. Αἱ εἰς Ἀσπροσπίτι καὶ Ἀταλάντην ἠδύναντο εὐκόλως νὰ ἐπισκευασθῶσιν. Ἡ δι' Ἀθήνας ἔπρεπε νὰ διέλθῃ ἀπὸ Παναγίαν.

Ἐπαρχεῖον. Ὁ Ἔπαρχος ζητεῖ νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς *ἀμέσου* διευθύνσεως τῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν διαβατηρίων. Διατί νὰ μὴ ἐκδίδωνται διαβατήρια ἐτήσια, καθὼς αἱ ἄδειαι τοῦ ὁπλοφορεῖν εἰς τοὺς κυνηγούς; Ζητεῖ δ' ἐπίσης καὶ μέσα ἐκτελεστικά. Στερεῖται μέσων τακτικῆς συγκοινωνίας μὲ τὰ χωρία. Συχνάκις ἀναγκάζεται νὰ περιμένῃ μέχρις οὗ οἱ χωρικοὶ ἔλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. Δὲν ἔχει διόλου στρατιωτικὴν δύναμιν ὑπὸ τὰς διαθέσεις του, δὲν δύναται δὲ νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς χωροφύλακας, εἰμὴ μόνον πρὸς ἐκτέλεσιν δικαστικῶν ἀποφάσεων.

Τρόπος τοῦ ζῆν τῶν χωρικῶν. Οὐδεμίαν τῶν ἀνέσεων τῆς ζωῆς γνωρίζουν. Αἱ κατοικίαι των κατασκευάζονται ἐκ ταρσῶν ἢ καλάμων, ἐνίοτε δὲ κτίζονται εἰς μέρη ἑλώδη καὶ καθυγρα. Κοιμῶνται μὲ τὰ ἐνδύματά των, ἀδιαφοροῦν δὲ διὰ τὴν ζωὴν τῶν τέκνων των, τὰ ὁποῖα ἀποθνήσκουν σωρηδόν. Ἡ νέα γενεὰ εἶναι ἀραιά.— Ὁ ἔρως παρ' αὐτοῖς εἶναι αἴσθημα ἀσθενές, οὐδὲ βλέπει τις τοὺς νέους τῶν δύο φύλων ἐρωτικῶς φερομένους πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἀλλαχοῦ. Ἐντούτοις οἱ πλεῖστοι τῶν χωρικῶν δὲν στεροῦνται εὐπορίας τινός, ἀλλὰ δὲν σκέπτονται περὶ ἀνεγέρσεως οἰκίας, μὴ φανταζόμενοι ὅτι δύναται νὰ προέλθῃ κέρδος τι ἐκ τούτου.

Οἱ παπάδες ἐξασκοῦν εἶδος ἰατρικῆς, ἀναγινώσκοντες τὸ εὐαγγέλιον εἰς τοὺς πάσχοντας, βεβαιοῦντες δ' ἔπειτα αὐτοὺς ὅτι ἐπῆλθε καλλιτέρευσις εἰς τὴν ὑγείαν των. Οὕτως ἀντικαθιστοῦν τοὺς ἰατρούς. Ἀληθῶς οὐδεὶς ἰατρὸς ὑπάρχει. Οἱ παπάδες ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὅπως μάθωσιν εἰς τοὺς χωρικοὺς πῶς νὰ ζῶσι καὶ πῶς νὰ ἐργάζωνται καλλίτερον.

Ἀταξία τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας. Ἐνίοτε ὁ ἐξ Ἀθηνῶν ταχυδρόμος ἔρχεται μετὰ ἓξ ἡμέρας ἐνταῦθα, ἀναπαυόμενος ὡς φαίνεται εἰς Χάσια.

Σχολεῖον ὑπάρχει ἐνταῦθα ἓν ἀλληλοδιδακτικόν, εἰς κακὴν κατάστασιν, καθ' ἃ πληροφοροῦμαι.

— $^{2}/_{14}$ Ἰανουαρίου. Ἀναχώρησις διὰ Θήβας. Συνοδοιπορία μετ' ἀγωγιατῶν, ἀρχαίων παλληκαρίων. Διηγήσεις τῶν κατορθωμάτων των.

— $^{3}/_{15}$ Ἰανουαρίου. Διάβασις τοῦ Σαραντοπόταμου. Ὡραῖον δάσος ἐκ πευκῶν ῥητινοφόρων.

— $^{4}/_{16}$ Ἰανουαρίου. Ἄφιξις εἰς Ἀθήνας.»

Μετὰ τὴν εἰς Ναύπλιον ἐπάνοδον καὶ τὴν ἐπαγάλνηψιν τῆς ἐν τῇ Γραμματείᾳ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπηρεσίας του, παύει ἐκ νέου ὁ Ἐϊχτὰλ σημειῶν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τὰς καθημερινὰς ἐντυπώσεις του. Αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν τῇ Στερεᾷ περιοδείας γραφεῖσαι μαρτυροῦν τὴν ἀξίαν τοῦ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας συμβούλου. Μεθ' ὑπόσης προσοχῆς καὶ νηφουσύνης ἐπεξεργάζεται τὰ πάντα, μεθ' ὑπόσου ζήλου καὶ ὑπόσης πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπης φαίνεται ἀφοσιούμενος εἰς τὸ ἔργον του! Ἐῤῥόμεν, ἐκ τῆς περὶ τῆς παύσεώς του ἀλληλογραφίας, πῶς ἐξετίμα ὁ Κωλέττης τὸν Γάλλον ὑπάλληλόν του. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μάουρερ, ὁμιλῶν περὶ τῆς ἱδρύσεως καὶ τῶν ἔργων τοῦ Γραφείου τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας. ἀπονέμει ἀνεπιφυλάκτως πάντα ἔπαινον εἰς τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ τε Ἐϊχτὰλ καὶ τοῦ Roujoux (1).

Ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Μάουρερ ὑπάρχουν λεπτομέρειαι τινὲς περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς συστάσεως τοῦ Γραφείου τούτου, ὅστις ἦτο κυρίως ἡ δι' ἀποικισμῶν αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ βελτίωσις τῆς ἀθλίας μετὰ τὸν ἀγῶνα καταστάσεώς της. Ὁ Ἐϊχτὰλ αὐτὸς ἠδύνατο διὰ τῶν ἀπομνημονευμάτων του νὰ συμπληρώσῃ τὰς περὶ τῶν πρὸς τοῦτο ἐνεργειῶν πληροφορίας, ἀποκαλύπτων καὶ τοὺς λόγους τῆς ἀποτυχίας. Ἀτυχῶς, οὔτε τὸ ἡμερολόγιον οὔτε τὰ συνοδεύοντα ἔγγραφα διαφωτίζουσι τὴν σελίδα ταύτην τῆς Κυβερνητικῆς ἱστορίας τοῦ νεοσυστάτου Βασιλείου. Ἄλλως δὲ ἡ ἐν Ἑλλάδι διαμονή του δὲν παρετάθη ἐπὶ πολὺ πλέον. Τὴν 6ην Ἰουνίου 1835 παρουσιασθεὶς ἐν Ἀθήναις ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ὄθωνος τὸν ἀπεχαιρέτισε, μετὰ δὲ τέσσαρας ἡμέρας ἀναχωρήσας ἐξ Ἀθηνῶν μετέβη εἰς Ναύπλιον, ὁπόθεν, τὸ ἑσπέρας τῆς 11 Ἰουνίου, ἀπέπλευσεν ἐπὶ τοῦ Γαλλικοῦ πολεμικοῦ πλοίου *ἡ Ἀρτεμισία*. Τὴν 29 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀφίχθη εἰς τὸν λιμένα τοῦ Τουλών. Ἔκτοτε δὲν ἐπανεῖδε τὴν Ἑλλάδα.

Διατί ἀνεχώρησε;—Ἴδοὺ μεταγενεστέρα, ἀλλ' ἀχρονολόγητος, περὶ τούτου ἐγγραφὴ ἐν τῷ σημειωματαρίῳ του: « Παρήτησα τὴν Ἑλλάδα « διότι μετὰ τὴν ἐνηλικιότητα τοῦ Βασιλέως, « γενομένου τοῦ Ἀρμανσπέργ ἀρχιγραμματέως « καὶ παραιτηθέντος ἐξ ἀνάγκης τοῦ Κωλέττη, « μοὶ ἀπέβαινεν ἀδύνατον νὰ μείνω εἰς τὴν θέσιν μου ». Ἡ πρὸ ἓξ μηνῶν διαγωγὴ τοῦ Ἀρμανσπέργ πρὸς αὐτὸν καὶ ἡ προφανὴς ἔκτοτε δυσμένειά του ἐπεξηγοῦν ἀρκούντως τὴν ἄνωθι συνοπτικὴν περικοπήν. Ἄλλως, ἠδύνατο ἴσως ὁλόκληρον τὸν βίον ν' ἀφιερώσῃ ὁ Ἐϊχτὰλ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπ' αὐτῆς ν' ἀποθάνῃ.

Ἀλλὰ καὶ μακρὰν αὐτῆς ζῶν δὲν τὴν ἐλησμόνησεν, οὐδ' ἔπαυσεν ἀγαπῶν αὐτήν. Τὴν 26 Αὐγούστου 1835 ἔγραφεν ἐκ Διέππης πρὸς τὸν Κωλέττην, ἀφιχθέντα πρό τινων ἡμερῶν εἰς Παρισίους. « Δὲν παύω συλλογιζόμενος τὴν Ἑλ« λάδα, τοὺς φίλους ὅσους ἐν αὐτῇ ἀπέκτησα. « τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀναχωρήσεώς μου « προμηνυόμενα ἐκεῖ συμβεβηκότα, καὶ ὑμᾶς. « Διέρχομαι νοερῶς τὰς ἐξακοσίας λεύγας τὰς « ὁποίας διέτρεξα πρὸ ὀλίγου, ὅπως ἀναλογισθῶ « ὅτι ἐκεῖ κάτω ὑπάρχει κόσμος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου « ἔζησα καὶ μετὰ τοῦ ὁποίου ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ « διακοπῶσι ποτὲ αἱ σχέσεις μου. »

Τὰ αἰσθήματα ταῦτα οὐδέποτε, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μακροῦ καὶ χρηστοῦ βίου του, διέψευσεν. Οὐδέποτε διέκοψε τὰς πρὸς τὴν Ἑλλάδα σχέσεις, οὐδέποτε ἔπαυσε σκεπτόμενος περὶ αὐτῆς. Ἐὰν δὲν ἐξετιμήθη ὡς ἔδει, ἐὰν ἠδικήθη παρὰ τῶν τότε κυβερνώντων αὐτήν, ἠσθάνετο βεβαίως ὅτι ἦτο ἀνεύθυνος ἡ Ἑλλάς. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἔτι ἔπταιεν, ἡ μνησικακία δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν γενναίαν καρδίαν του.

« Ἀείποτε (ἐσημείωσέ που ἐν τῷ ἡμερολογίῳ « του, ἄνευ ἡμερομηνίας,) ἀείποτε ὑπῆρξεν ἐντός « μου ἡ πεποίθησις εἰς τὴν εἰμαρμένην μου. Αὕ« τη ὑπῆρξε τὸ στήριγμά μου ἐν τῷ βίῳ. Τοῦτο « συνησθάνθην ἐναργέστερον τὴν μόνην φορὰν « καθ' ἣν πρὸς στιγμὴν ἐκλονίσθη ἡ τοιαύτη πε« ποίθησις, τὴν ἐσπέραν ὅτε ἀναχωρῶν ἐξ Ἑλ« λάδος ἀπεχαιρέτησα τὸν κ. Rouen (πρέσβυν « τῆς Γαλλίας). Ἦτο ἐξώρας, ἀλλ' ὅμως δὲν μοὶ « προσέφερε τὸν ἵππον του διὰ νὰ μεταβῶ εἰς « Πειραιά, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ ἐνοικιάσω ἓν « ἄθλιον ζῶον. Τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο ἐνόμισα πρὸς « στιγμὴν ὅτι παραιτῶ τὴν Ἑλλάδα χωρὶς ν' « ἀφήσω τίποτε ὄπισθέν μου, καὶ ὅτι ἡ ἐν αὐτῇ « διαμονή μου ὑπῆρξεν ἀνωφελής. »

Ὄχι, δὲν ὑπῆρξεν ἀνωφελής. Ναὶ μὲν ἔμειναν ἀπραγματοποίητα τὰ περὶ ἀποικισμοῦ σχέδια, ἀλλ' ὁ φιλελληνισμός του δὲν ἔμεινεν ἄκαρπος. Τοῦτο διετράνωσεν ὁ μετέπειτα βίος του, δύνανται δὲ νὰ τὸ προσμαρτυρήσωσι καὶ ὅσοι Ἕλληνες εὐτυχήσαντες νὰ τὸν γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ πλησίον ἐτιμήθησαν διὰ τῆς φιλίας του.

Δ. Βικέλας

(1) "Ida Das Griechische Volk κτλ. von Georg Ludw. von Maurer. Heidelberg. 1835. Τόμ. Β', σελ. 99.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

(Ψυθιστόρημα Ἰουλίου Βὲρν καὶ Ἀνδρέου Λωρῆ)

[Μετάφρ. Α. Π. Κουρτίδου.]

ΙΘ'.

Πυροβολισμοί.

Περὶ τὴν δευτέραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν ὁ Ἔρικ καὶ ὁ Ἔρσεβον καταπεπονημένοι εἰσέδυσαν εἰς τὴν ἀποθήκην τῶν τροφίμων, καὶ ἐξηπλώθησαν ἐγγὺς ἀλλήλων, μεταξὺ δύο βυτινῶν, παρὰ τὴν θερμὴν τοῦ Κλάας δοράν, ὅπου δὲν ἐβράδυναν ν' ἀποκοιμηθῶσιν. Ὅτε ἀφυπνίσθησαν ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη ἀναβῇ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα, ὁ οὐρανὸς ἐγένετο ἀνέφελος καὶ κυανοῦς καὶ ἡ θάλασσα γαληνιαία. Τὸ πελώριον τμῆμα τοῦ πάγου ἐφ' οὗ ἔπλεον, ἕνεκα τῆς ἠρέμου καὶ κανονικῆς αὐτοῦ κινήσεως ἐφαίνετο ἀκίνητον. Ἀλλὰ κατὰ τὰ δύο αὐτοῦ ἄκρα γιγαντιαῖοι κρύσταλλοι ἐκυλίοντο, φερόμενοι μεθ' ὁρμῆς, συρρασσόμενοι κατ' ἀλλήλων. Τὸ ὑπὸ τῶν κρυστάλλων τούτων ἀποτελούμενον γραφικὸν τοπίον, ἀνταναklῶν ἢ διαλύον, ὡς πρίσμα, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, ἦτο ἓν τῶν θαυμασιωτέρων ἐξ ὅσων ποτὲ εἶχεν ἴδῃ ὁ Ἔρικ. Καὶ ὁ Ἔρσεβον αὐτός, ὁ ἐλαχίστην βοπὴν ἔχων ἐν γένει, ἰδίᾳ δ' ἐν ᾗ εὑρίσκετο δεινῇ περιστάσει, εἰς τὸ θαυμάζειν τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἀρκτῴας φύσεως, κατεμαγεύθη ὑπὸ τῆς καλλονῆς τοῦ θεάματος.

—Τί καλὰ ποῦ θὰ ἦταν νὰ κυττάζῃ κανεὶς ὅλη αὐτὴ τὴν ὡμορφιὰ ἀπὸ τὸ κατάστρωμα ἑνὸς πλοίου! εἶπε στενάζων.

— Μπᾶ! ἀπήντησεν ὁ Ἔρικ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ εὐθυμίας, ἂν εὑρισκόμεθα ἐπάνω εἰς πλοῖον, θὰ εἴχομεν τὸν νοῦν μας πῶς ν' ἀποφύγωμεν αὐτοὺς τοὺς πάγους καὶ νὰ μὴ κατακομματιασθῶμεν, ἐν ᾧ ἐπάνω εἰς τὸ νησί μας δὲν φοβούμεθα τίποτε ἀπ' αὐτά.

Βεβαίως αἰσιοδοξοτέρα τῶν πραγμάτων ἔποψις δὲν ἦτο δυνατή. Ὁ Ἔρσεβον ὑπεμειδίασε θλιβερῶς. Ἀλλ' ὁ Ἔρικ δὲν ἀπεκαρτέρει.

—Δὲν εἶνε ἔκτακτον εὐτύχημα ὅτι ἔχομεν μαζύ μας τὴν ἀποθήκην αὐτὴν τῶν τροφίμων; προσεῖπεν. Ἡ κατάστασίς μας θὰ ἦτο πραγματικῶς ἀπελπιστικὴ ἂν δὲν εἴχομεν τίποτε. Ἀλλὰ μὲ εἴκοσι βαρέλλια παξιμαδίων, καπνισμένου κρέατος καὶ βουμίου, μὲ τὰ ὅπλα μας καὶ τὰς φυσιγγιοθήκας μας γεμάτας τί φόβον ἔχομεν; Τὸ πολὺ πολὺ νὰ ταξειδεύσωμεν μερικὰς ἑβδομάδας χωρὶς νὰ ἴδωμεν στεριάν. Θὰ ἰδῇς, πατέρα, ὅτι ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦτον θὰ σωθῶμεν ὅπως ἐσώθησαν οἱ ναυαγοὶ τῆς *Χάνσας*.

—Τῆς *Χάνσας*; ἠρώτησε περιέργως ὁ Ἔρσεβον.

—Ναί, ἑνὸς πλοίου τὸ ὁποῖον τῷ 1869 ἦλθεν εἰς τὰς πολάρκτους θαλάσσας. Μερικοὶ ἄνδρε-

τοῦ πληρώματός του ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ τὸ πλοῖον ἐπάνω εἰς ἓν μεγάλον κομμάτι πάγου, εἰς τὸ ὁποῖον μετέφερον τροφὰς καὶ κάρβουνα. Ἐξήμισυ μῆνας ἔμειναν ἐπ' αὐτοῦ, ἐταξείδευσαν χιλιάδας μίλλια, καὶ ἐπὶ τέλους ἔφθασαν εἰς τὰ ἀρκτικὰ μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

— Ἄμποτε καὶ ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν αὐτὴν τὴν τύχην! εἶπε στενάζων ὁ Ἔρσεβον... Ὡς τόσο ὅμως καλὰ θὰ κάμωμε, θαρρῶ, νὰ τσιμπήσωμε καὶ κάτι.

— Σύμφωνος, εἶπεν ὁ Ἔρικ. Μία γαλέτα καὶ ἕνα κομμάτι καπνιστοῦ κρέατος διόλου δὲν θὰ μὲ δυσαρεστήσουν.

Ὁ Ἔρσεβον ἐξέβαλεν δύο βυτινῶν διπυρίτην καὶ τεταριχευμένον βόειον κρέας· διὰ τῆς αἰχμῆς δὲ τοῦ μαχαιρίου αὐτοῦ ἤνοιξεν ἐν τῇ πλευρᾷ βύτιδός τινος ὑπὲν ἦν ἔδυσεν ἀμέσως διὰ πώματος κατασκευασθέντος ἐκ ξυλίνης στεφάνης. Εἶτα δ' ἤρξαντο ἀριστῶντες.

— Τὸ κομμάτι τοῦ πάγου μὲ τὸ ὁποῖον ἐταξείδευαν οἱ ναῦται τῆς *Χάρσας* ἦτο μεγάλων ὕσον τὸ ἰδικόν μας; ἠρώτησεν ὁ γέρων ἁλιεὺς μετὰ δέκα λεπτά, ἅτινα ἐδαπάνησεν εὐσυνειδήτως εἰς ἀνάκτησιν τῶν δυνάμεών του.

— Δὲν τὸ πιστεύω· τὸ ἰδικόν μας θὰ ἔχῃ μῆκος δέκα ἢ δώδεκα χιλιομέτρων τοὐλάχιστον, ἐν ᾧ τῆς *Χάρσας* θὰ εἶχε μόλις δύο, ἐκτὸς τούτου εἶχε καταφαγωθῇ μετὰ ἓξ μηνῶν χρῆσιν. Οἱ δυστυχεῖς ναυαγοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ τὸ παραιτήσουν τότε, διότι τὰ κύματα ἔφθανον μέχρι τοῦ καταφυγίου των. Εὐτυχῶς εἶχον μίαν βάρκαν μὲ τὴν ὁποίαν ἠδύναντο νὰ μετοικίζουν εἰς ἄλλο τεμάχιον πάγου ὅταν ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκοντο δὲν ἦτο πλέον κατοικήσιμον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπέρασαν ἀπὸ κρύσταλλον εἰς κρύσταλλον ὡς λευκαὶ ἄρκτοι, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ηὐτύχησαν τέλος νὰ ἐπανίδουν τὴν στερεάν.

— Ἄ! βλέπεις; εἶπεν ὁ Ἔρσεβον, αὐτοὶ εἶχεν βάρκαν ἀλλὰ ἡμεῖς δὲν ἔχομεν. Ἂν δὲν ἐμβοῦμε μέσα εἰς κανὲν ἄδειο βαρέλι, δὲν βλέπω πῶς θὰ εἰμπορέσωμε νὰ φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ ἐπάνω!

— Θὰ τὸ ἰδοῦμεν ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, ἀπεκρίθη ὁ Ἔρικ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ χρέος μας εἶνε νὰ περιέλθωμεν ὅλον τὸ νησί μας καὶ νὰ τὸ ἐξετάσωμεν.

Ὁ Ἔρσεβον καὶ ὁ Ἔρικ ἀνηγέρθησαν, ἀμφότεροι δὲ ἀνερριχήθησαν εἰς ὕψωμά τι πάγων καὶ χιόνων ὅπως λάβωσι γενικὴν ἰδέαν τοῦ τμήματος ἐκείνου τοῦ πάγου· ὡμοίαζε δὲ πρὸς μακρὰν σχεδίαν ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν πρὸς νῆσον δώδεκα ἢ καὶ δεκαπέντε ἴσως χιλιομέτρων μῆκος ἔχουσαν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου ἄκρου, σχηματιζούσαν χονδροειδῶς τραπέζιον κῆτος ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πολικοῦ ὠκεανοῦ. Ἡ ἀποθήκη τῶν τροφίμων ἔκειτο ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς παριστώσης τὴν κεφαλὴν τοῦ κήτους. Ἀλλ' ἦτο ἀρκούντως δυσχερὲς νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ ἀληθοῦς σχήματος τῆς νήσου. Πλεῖστοι λοφίσκοι καθίστων ἀνώμαλον τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ἀποφράσσοντες πανταχόθεν τὴν θέαν. Τὸ ἄκρον, ὅπερ τὴν προτεραίαν ἀπετέλει τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, ἦτο τὸ μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένον. Ἀπεφάσισαν δὲ νὰ τραπῶσι τὸ πρῶτον πρὸς τὴν διεύθυνσιν ταύτην. Καθόσον δ' ἠδυνήθησαν νὰ ἐξακριβώσωσιν, ὡς ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἡλίου, ὁ αὐχὴν ἐκεῖνος τῆς κρυσταλλώδους στερεᾶς ὅστις πρὶν ἀποσπασθῇ τῆς συμπαγοῦς ἐκτάσεως ἐξετείνετο πρὸς δυσμάς, νῦν εἶχε στραφῇ πρὸς βορρᾶν. Εὐλόγως λοιπὸν συνεπέραναν ὅτι ἡ νῆσος ἔπλεε πρὸς νότον, φερομένη ὑπὸ τῶν ρευμάτων ἢ τοῦ ἀνέμου, καὶ ἡ ἐξαφάνισις δὲ πλέον παντὸς ἴχνους τοῦ μακροῦ ἕρκους τῶν πάγων, ὅπερ ἐξετείνετο περὶ τὴν ἑβδομηκοστὴν ὀγδόην παράλληλον ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς, ἐπεκύρου πληρέστατα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

Ἡ νῆσος ἦτο χιονοσκεπής, ἐπὶ τῆς χιόνος δὲ ταύτης ἐφαίνοντο ἐνίοτε μελανὰ στίγματα ἅτινα ὁ Ἔρσεβον ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦσαν «οὐγιούκ.» Τὰ γενειοφόρα ἀμφίβια ταῦτα ἐφώλευον ἀναμφιβόλως ἐν ῥωγμαῖς ἢ τρώγλαις, νομίζοντα δ' ἑαυτὰ ἀπηλλαγμένα παντὸς κινδύνου, ἐθερμαίνοντο εἰς τὸν ἥλιον.

Ὁλόκληρον ὥραν ἐβάδισαν ὁ Ἔρικ καὶ ὁ Ἔρσεβον ὅπως φθάσωσιν εἰς τὸ ἄκρον τῆς νήσου. Δικρκῶς δὲ ὤδευσαν παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν διότι οὕτω ἠδύναντο νὰ ἐξερευνῶσι τήν τε θάλασσαν συγχρόνως καὶ τὴν νῆσον. Συχνάκις ὁ Κλάας προτρέχων, ἔτρεπεν εἰς φυγὴν οὐγιούκ τινά, ὅστις σκαιῶς συρόμενος μέχρι τοῦ χείλους τοῦ παγικοῦ πεδίου ὥρμα εἰς τὸ ὕδωρ. Εὐχερέστατον ἦτο εἰς τοὺς δύο ναυαγοὺς νὰ φονεύσωσι πολλούς, Ἀλλὰ πρὸς τί ἀφ' οὗ ἦτο ἀδύνατον ν' ἀνάψωσι πῦρ ὅπως ὀπτήσωσι τὴν ἄλλως ἀβρὰν σάρκα τῶν ζῴων τούτων; Ὁ Ἔρικ ἄλλας εἶχε μερίμνας· ἐξήταζε συντόνως τὸ ἔδαφος τῆς νήσου καὶ ἐβεβαιοῦτο ὅτι δὲν ἦτο ὁμογενές. Πολλαὶ ῥωγμαὶ ἐκτεινόμεναι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐφ' ἅπαντος τοῦ πλάτους τοῦ παγικοῦ πεδίου ἐνέπνεον τὸν φόβον μὴ ἅμα τῇ πρώτῃ συγκρούσει κατατμηθῇ εἰς πολλὰ τεμάχια. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι καὶ τὰ τμήματα ἐκεῖνα θὰ εἶχον ἐπαρκὲς μέγεθος. Ἀλλὰ καὶ μόνη ἡ πιθανότης ὁμοίου δυστυχήματος ἐπειθανάγκαζεν αὐτοὺς νὰ μένωσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ τὴν ἀποθήκην τῶν τροφίμων, ἂν μὴ ἤθελον νὰ εὑρεθῶσιν αἴφνης μακρὰν αὐτῆς. Αἱ ῥωγμαὶ ἐκεῖναι ἄλλως τε ἐκαλύπτοντο πανταχοῦ ὑπὸ πυκνοῦ στρώματος χιόνος πεσούσης τὴν προτεραίαν, ἥτις τηκομένη ἤρξατο νὰ πληροῖ ἢ τοὐλάχιστον νὰ διανάττῃ αὐτάς. Ὁ Ἔρικ, ἀπεφάσισε νὰ ἐξακριβώσῃ μετὰ προσοχῆς ὁποῖον ἐκ τῶν οὕτω διακεχαραγμένων τμημάτων ἦτο τὸ μεῖζον καὶ στερρότερον ὥστε ἐν αὐτῷ ἐγκαταστῶσι μετακομίζοντες καὶ τὴν ἀποθήκην τῶν τροφίμων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Ἔρσεβον καὶ ὁ Ἔρικ ἐξηκολούθησαν τὴν ἐξερεύνησιν τῆς νήσου πρὸς δυσμὰς ἐπὶ μικρὸν ἀναπαυθέντες. Ἐπορεύοντο δὲ παρὰ τὴν ἀκτὴν ἐκείνην τῆς παγικῆς στερεᾶς, ἥτις πρὸ δύο ἔτι ὡρῶν ἀπετέλει τὴν παραλίαν τοῦ κόλπου, εἰς ὃν εἶχεν ἀποκλεισθῇ τὸ ἀμερικανικὸν θαλαμηγόν. Ὁ Κλάας προέτρεχε, ἐφαίνετο δ' ὅτι εὑρίσκετο ἐν τῷ ἀληθεῖ στοιχείῳ του ἐπὶ τοῦ χιονώδους ἐκείνου τάπητος, ὅστις ἀνεμίμνησκεν αὐτῷ ἀναμφιβόλως τὰς πεδιάδας τῆς Γροιλανδίας.

Αἴφνης ἤρξατο ὀσφραινόμενος τὸν ἀέρα καὶ ἀπῆλθεν ὡς βέλος, μετ' ὀλίγον δ' ἔστη ἐνώπιον πράγματός τινος ὑπὸ σωροῦ πάγων ἀποκρυπτομένου.

— Ἡ οὐγιούκ ἢ φώκη θὰ εἶνε πάλιν! εἶπεν ὁ Ἔρικ ἐξακολουθῶν ἄρεμον τὸ βῆμά του.

Ἀλλ' οὔτε οὐγιούκ οὔτε φώκης σῶμα ἦτο τὸ κείμενον παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς νήσου. Ἦτο σῶμα ἀνθρώπου, ἀνθρώπου ἀναισθήτου καὶ καθημαγμένου, ὅστις καθόσον ἐφαίνετο ἐκ τῆς δερματίνης αὐτοῦ στολῆς δὲν ἦτο βεβαίως ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς *Ἀλάσκας*. Ὁ Ἔρικ ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἔχοντος πυκνὴν καὶ ἐρυθρὰν τὴν κόμην καὶ σιρὴν ὡς αἰθίοπος τὴν ῥῖνα.

Ὁ Ἔρικ πρὸς στιγμὴν ἐνόμισεν ὅτι ὠνειρεύετο. Ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἤνοιξε τὸ ἐσωκάρδιον τοῦ ἀναισθήτου ἀνδρὸς καὶ ἀπεγύμνωσε τὸ στῆθός του. Τοῦτο δ' ἔπραξεν ὅπως ζητήσῃ μᾶλλον ὄνομά τι ἢ ὅπως ἴδῃ ἂν ἐπάλλετο ἡ καρδία.

Τὸ ζητούμενον ὄνομα εὑρίσκετο ἐστιγμένον ἐντὸς χονδροειδοῦς θυρεοῦ: «*Πατρίκιος Ὀδόνογαν Κυνθία.*»

Καὶ ἡ καρδία ἐπάλλετο!.. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν ἦτο νεκρός!... Ἔφερεν ἐπὶ κεφαλῆς εὐρὺ τραῦμα, ἕτερον ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους μώλωπα παρακωλύοντα μεγάλως τὰς ἀναπνευστικὰς αὐτοῦ κινήσεις.

— Πρέπει νὰ τὸν μεταφέρωμεν εἰς τὸ ἄσυλόν μας, νὰ τὸν περιποιηθῶμεν, νὰ τὸν ζωντανεύσωμεν! ἐφώνησεν ὁ Ἔρικ. Καὶ προσεῖπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ὡσεὶ ἐφοβεῖτο μὴ ἀκουσθῇ:

— Εἶνε αὐτός, πατέρα, αὐτὸς ποῦ ζητοῦμεν τόσα ἔτη τώρα καὶ δὲν τὸν εὑρίσκαμεν, ὁ Πατρίκιος Ὀδόνογαν!.. Τὸν εὑρήκαμεν καὶ εἶνε μισοαποθαμένος!...

Ἡ σκέψις ὅτι τὸ ἀπόκρυφον τοῦ βίου αὐτοῦ ἐκρύπτετο ὑπὸ τὸ καθημαγμένον ἐκεῖνο κρανίον πυρετώδη φλόγα ἀνῆψεν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ Ἔρικ. Ὁ Ἔρσεβον μαντεύσας τί συνέβαινεν ἐν αὐτῷ ἀνύψωσε τοὺς ὤμους του· ἐφαίνετο δὲ λέγων:

— Μεγάλο διάφορον θὰ ἔχῃς ἂν μάθῃς τώρα τὴν καταγωγή σου.!..Εἰς τὴν κατάστασι ποῦ εὑρέθα ἡμεῖς τώρα τί μᾶς ὠφελοῦν τὰ κρυφὰ τοῦ κόσμου;

Ἐν τούτοις ἔλαβε τὸ σῶμα ἀπὸ τῶν ποδῶν ἐν ᾧ ὁ Ἔρικ ἐκράτει αὐτὸ ἀπὸ τῶν βραχιόνων, οὕτω δὲ φέροντες αὐτὸ ἐκίνησαν πρὸς τὴν ἀποθήκην τῶν τροφίμων.

Ὁ τραυματίας τότε ἤνοιξεν ἐκ τῆς κινήσεως τοὺς ὀφθαλμούς. Σχεδὸν δ' ἀμέσως δριμὺ ἄλγος αἰσθανθεὶς ἐκ τῶν τραυμάτων του ἐξέβαλεν οἰμωγήν, ἐν ᾗ εὐκρινῶς ἠκούετο ἡ ἀγγλικὴ λέξις «δρίγκ»—νὰ πιῶ!

Ἐπειδὴ δ' ἦσαν μακρὰν εἰσέτι τῆς ἀποθήκης τῶν τροφίμων ὁ Ἔρικ ἀπεφάσισε νὰ μὴ προχωρήσῃ περαιτέρω, ἀλλὰ νὰ ἐξαπλώσῃ τὸν τραυματίαν παρὰ λοφίσκον τινὰ ἐπὶ στρώματος χιόνος καὶ νὰ θέσῃ εἰς τὰ χείλη του τὴν φιάλην τοῦ ῥουμίου αὐτοῦ.

Ἦτο σχεδὸν κενὴ αὕτη, ἀλλ' ὅσας σταγόνας κατέπιεν ὁ Ὀδόνογαν ἀνεζωογόνησαν αὐτόν. Περιέβλεψε δὲ κύκλῳ, ἐξέβαλε βαθὺν στεναγμὸν καὶ εἶπε:

— Ποῦ εἶνε ὁ Τζών;

— Σᾶς εὑρήκαμεν μόνον εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰν αὐτῆς τῆς νήσου, εἶπεν ὁ Ἔρικ. Ἦσθε πρὸ πολλοῦ ἐδῶ;

— Δὲν εἶξεύρω, ἀπήντησεν ὁ τραυματίας δυσχερῶς ἀναπνέων. Δόστε μου νὰ πιῶ κι' ἄλλο, εἶπε παρατηρῶν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Ἔρικ.

Πιὼν δὲ τὸ ὑπολειπόμενον τῆς φιάλης ἀνέλαβε δυνάμεις ὅπως ὁμιλήσῃ.

— Ὅταν ἐξέσπασεν ἡ φουρτοῦνα, εἶπε, τὸ *Ἀλβατρος* ἦταν γιὰ νὰ βουλιάξῃ. Κάμποσοι πρόλαβαν καὶ πήδησαν 'στὲς βάρκες, οἱ ἄλλοι χάθηκαν. Ἐμένα μοῦ ἔκανε νεῦμα ὁ Τζὼν νὰ ἐμβῶ μαζί του εἰς ἕνα «καγιάκ» κρεμασμένο 'στὴ πρύμνη· οἱ ἄλλοι δὲν τὸ καταδέχονταν γιατὶ ἦταν μικρό, μὰ δὲν ἤξευραν πῶς ἦταν ἐπίτηδες καρωμένο.. Μονάχα ἐμεῖς εὐρήκαμε ζωντανοὶ ἔξω· ὅλες τὲς ἄλλες σκαμπαβίες τὲς ἀναποδογύρισεν ἡ φουρτοῦνα· κ' ἐμεῖς κτυπήσαμε φοβερὰ πάνω 'στοὺς πάγους ὅταν τὰ κύματα ἐτίναξαν ἔξω μὲ ὁρμὴ τὸ «καγιάκ» μας· μὰ ἐσυρθήκαμε ὅπως ὅπως παρὰ μέσα γιὰ νὰ μὴ μᾶς φθάνουν, προσμένοντας νὰ ξημερώσῃ!.. Τὸ πρωὶ ὁ κὺρ Τζὼν ἐπῆγε ναύρῃ καμμιὰ φώκηα ἢ κανένα πουλὶ γιὰ νὰ φᾶμε. Ἀπὸ τότε δὲν τὸν ματάειδα..

— Αὐτὸς ὁ κύριος Τζὼν εἶνε ἀξιωματικὸς τοῦ *Ἀλβατρος*; ἠρώτησεν ὁ Ἔρικ.

— Εἶνε ὁ πλοίαρχος, ἀπεκρίθη ὁ Ὀδόνογαν διὰ τόνου φωνῆς ὑπεμφαίνοντος ἔκπληξίν τινα ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει.

— Ἀλλὰ πλοίαρχος δὲν εἶνε ὁ Τούδωρ Βράουν;

—Δέν... δὲν ξεύρω... εἶπε διστάζων ὁ τραυ-

ματίας, διαλογισθείς ἴσως ὅτι εἶπε περισσότερα τοῦ δέοντος.

Ὁ Ἔρικ δὲν ἐθεώρησε φρόνιμον νὰ ἐπιμείνῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Εἶχε τόσα ἄλλα νὰ ἐρωτήσῃ!

— Προχθές, εἶπεν εἰς τὸν Ἰρλανδόν, καθήσας παρ' αὐτῷ ἐπὶ τῆς χιόνος, δὲν ἠθελήσατε νὰ ἔλθετε εἰς τὸ πλοῖόν μου διὰ νὰ ὁμιλήσετε μαζί μου, καὶ ἡ ἄρνησίς σας αὐτὴ ἐπροξένησεν, ὅπως εἰξεύρετε, πολλὰ δυστυχήματα! Ἀλλὰ τώρα ὅπου συνηντήθημεν, ἂς ὁμιλήσωμεν σοβαρά, ὡς γνωστικοὶ ἄνθρωποι! Εὑρίσκεσθε ἐπάνω εἰς ἕνα κομμάτι πάγου, πληγωμένος, χωρὶς τροφάς, καὶ δὲν εἰμπορεῖτε μόνος σας νὰ σωθῆτε ἀπὸ τὸν φοβερὸν θάνατον ὅπου σᾶς προσμένει!.. Ὁ θετὸς πατήρ μου καὶ ἐγὼ ἔχομεν ὅ,τι σᾶς λείπει, τροφάς, ὅπλα, βοῦμι!.. Ἔχομεν μεγάλην διάθεσιν νὰ σᾶς περιποιηθῶμεν, νὰ τὰ μαιρασθῶμεν ὅλα μαζί σας καὶ νὰ σᾶς ἰατρεύσωμεν!.. Ἀντὶ ὅλων αὐτῶν δὲν θὰ μᾶς δείξετε καὶ σεῖς ὀλίγην ἐμπιστοσύνην;

Ὁ Ἰρλανδὸς προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ Ἔρικ ἀναποφάσιστον βλέμμα, ἐν ᾧ ἡ εὐγνωμοσύνη ἐφαίνετο ἀναμιγνυομένη πρὸς τὸν φόβον,—ζοφερὸν καὶ ἀόριστόν τινα φόβον.

— Κατὰ τὴν ἐμπιστοσύνην ποῦ μοῦ ζητᾶτε! εἶπεν.

— Ὦ! τὸ εἰξεύρετε τί ζητῶ! ἀπεκρίθη ὁ Ἔρικ προσπαθήσας νὰ μειδιάσῃ καὶ λαβὼν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὰς τοῦ τραυματίου. Σᾶς τὸ εἶπα προχθές· εἰξεύρετε τί ἔχω ἀνάγκην νὰ μάθω, τί ἦλθα ἕως εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας νὰ ζητήσω!... Ἐλᾶτε, Πατρίκιε Ὀδόνογαν, εἰπέτε μου αὐτὸ τὸ μυστικόν, τὸ ὁποῖον ἔχει δι' ἐμὲ τόσον μεγάλην σημασίαν, εἰπέτε μου τί εἰξεύρετε διὰ τὸ «παιδὶ τοῦ σωσιβίου»! Εἰπέτε μου πῶς εἰμπορῶ νὰ ἐπανεύρω τὴν οἰκογένειάν μου!.. Τί φοβεῖσθε; Τί κίνδυνον τάχα τρέχετε ἂν μοῦ φανερώσετε ὅσα σᾶς ἐρωτῶ;

Ὁ Ὀδόνογαν δὲν ἀπεκρίνετο ἀλλ' ἐφαίνετο σταθμίζων διὰ τοῦ ἀπημβλυμένου αὐτοῦ νοὸς τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Ἔρικ.

— Μά, εἶπε τέλος, ἂν γλυτώσωμε ἀπὸ Ἅδῃ, ἂν φθάσωμε σέ μία χώρα ποῦ ἔχει δικαστήρια, θὰ κακοπάθω!

— Ὄχι, τᾶς τὸ ὁρκίζομαι!... Σᾶς τὸ ὁρκίζομαι εἰς ὅ,τι ἔχω ἱερώτερον! ἐφώνησεν ἐνθέρμως ὁ Ἔρικ. Ὅ,τι καὶ ἂν ἐκάματε εἰς ἐμένα ἢ εἰς ἄλλους, σᾶς δίδω τὸν λόγον μου ὅτι δὲν θὰ πάθετε τίποτε... Κ' ἔπειτα συμβαίνει κ' ἐν ἄλλο τὸ ὁποῖον σεῖς δὲν γνωρίζετε, καθὼς φαίνεται· ὅλα ἐκεῖνα τὰ γεγονότα παρεγράφησαν, δηλαδὴ ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν ἐπράξατε, ἀφ' οὗ ἐπέρασαν ἀπὸ τότε εἴκοσι ἔτη, ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων δὲν ἔχει πλέον τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς ζητήσῃ λόγον!

— Ἀλήθεια; ἠρώτησεν ὁ Πατρίκιος μετά τινος ἔτι δυσπιστίας. Μὰ ὁ κύριος Τζὼν μοῦ εἶπε πῶς τὴν *Ἀλάσκα* τὴν ἔστειλε ἡ ἀστυνομία καὶ ὁ ἴδιος τοῦ εἶπατε διὰ δικαστήρια...

— Ναί, ἀλλὰ διὰ μίαν τωρινὴν ὑπόθεσιν καὶ ὄχι παλαιάν, διὰ κάποιο δυστύχημα τὸ ὁποῖον μᾶς συνέβη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ταξειδίου μας!... Νὰ εἶσθε βέβαιος, Ὀδόνογαν, πῶς ὁ Τζὼν σᾶς ἐπεριπαιξε. Χωρὶς ἄλλο, ἔχει κάποιο συμφέρον διὰ νὰ μὴν ὁμιλήσετε.

— Καὶ βέβαια ἔχει συμφέρον! εἶπεν ὁ Ἰρλανδὸς μετὰ πεποιθήσεως. Μὰ δὲν μοῦ λέτε ποιὸς σᾶς εἶπε πῶς ἐγὼ ξέρω τὸ μυστικό;

— Ὁ Βόουλες καὶ ἡ γυναῖκά του, ποῦ κρατοῦν τὸ ξενοδοχεῖον ἡ *Ἐρυθρὰ Ἄγκυρα* εἰς τὸ Βρουκλάϊν· αὐτοὶ σᾶς ἤκουσαν πολλὰς φορὰς νὰ ὁμιλῆτε διὰ τὸ «παιδὶ τοῦ σωσιβίου.»

— Ἀλήθεια! εἶπεν ὁ Ἰρλανδός.

Ἔμεινε δὲ σύννους στιγμάς τινας ἔτι.

— Τὸ λοιπὸν δὲν σᾶς ἔστειλε ἡ ἀστυνομία; ἐπανέλαβεν.

— Ὄχι,—τί ἀνόητος ἰδέα εἶνε αὐτή, Πατρίκιε;—Ἤλθα μόνος μου, ἀπὸ τὴν μεγάλην μου ἐπιθυμίαν, ἀπὸ τὴν δίψαν ποῦ ἔχω νὰ μάθω ποῖα εἶνε ἡ πατρίς μου, ποῖα εἶνε ἡ οἰκογένειά μου...

Εἰς τὰ χείλη τοῦ Ὀδόνογαν ἐπήνθησεν ὑπερήφανον μειδίαμα.

— Ἄ! αὐτὸ θέλετε νὰ μάθετε; εἶπε. Τὸ λοιπόν, ἀλήθεια, εἰμπορῶ νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ ἐγώ!... Ἀλήθεια, τὸ ξέρω!...

—Εἰπέτε το, Ὀδόνογαν, εἰπέτε το! ἀνέκραξεν ὁ Ἔρικ ἰδὼν αὐτὸν διστάζοντα πάλιν. Εἰπέτε το καὶ σᾶς ὑπόσχομαι νὰ σᾶς συγχωρήσω ἂν μοῦ ἐκάματε τίποτε κακόν, νὰ σᾶς εὐγνωμονῶ, καὶ νὰ σᾶς ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

Ὁ Ἰρλανδὸς ἔρριψε βλέμμα πλῆρες πόθου πρὸς τὴν φιάλην τοῦ ῥουμίου.

— Ξηράθηκε ὁ λάρυγγάς μου ἀπὸ τὸ λέγε λέγε, εἶπε. Δόστε μου λίγο ῥοῦμι ἀκόμα...

— Ἡ φιάλη δὲν ἔχει πλέον μέσα, ἀλλὰ θὰ πᾶμε νὰ σᾶς φέρωμεν ἀπὸ τὴν ἀποθήκην μας. Ἐκεῖ ἔχομεν δύο μεγάλα βαρέλια, ἀπήντησεν ὁ Ἔρικ δοὺς τὴν φιάλην εἰς τὸν Ἔρσεβον.

Οὗτος δὲ ἀπεμακρύνθη παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Κλάας.

— Δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ, προσεῖπεν ὁ νέος στραφεὶς πρὸς τὸν τραυματίαν. Ἐμπρός λοιπόν, καλέ μου Πατρίκιε, φανερώσατέ μου τὸ μυστικόν... Ἐλᾶτε σεῖς εἰς τὴν θέσιν μου! Ὑποθέσατε πῶς εἰς ὅλην σας τὴν ζωὴν δὲν εἰξεύρατε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου σας, τὸ ὄνομα τῆς μητρός σας, καὶ ὅτι εὑρίσκεσθε ἐμπρὸς εἰς τὸν μόνον ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος τὰ εἰξεύρει ὅλα αὐτά, καὶ ὅμως αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν θέλει νὰ σᾶς φανερώσῃ τὸ πολύτιμον αὐτὸ μυστικόν, τὴν στιγμὴν ἴσα ἴσα ὅπου τοῦ ἐσώσατε τὴν ζωήν! Δὲν εἶνε

σκληρόν, Πατρίκιε; δὲν εἶνε πολὺ σκληρόν;... Δὲν σᾶς ζητῶ τίποτε ἀδύνατον, δὲν σᾶς ζητῶ νὰ κατηγορήσετε τὸν ἑαυτόν σας, ἂν ἐκάματε καμμίαν κακὴν πρᾶξιν!... Δόσατέ μου μικρὰν μόνον πληροφορίαν, δείξατέ μου μόνον τὰ ἴχνη πῶς νὰ εὕρω τὴν οἰκογένειάν μου, τίποτε ἄλλο δὲν ζητῶ!...

— Ἀφ' οὗ εἶν' ἔτσι θὰ σᾶς εὐχαριστήσω, εἶπεν ὁ Πατρίκιος προφανῶς συγκεκινημένος. Θὰ ξεύρετε, πιστεύω, πῶς ἤμουν μαθητευόμενος 'ς τὴν *Κυνθία*...

Ἀλλ' αἴφνης ἐσταμάτησε.

Ὁ Ἔρικ ἐκρέματο, ὡς εἰπεῖν, ἀπὸ τῶν χειλέων του!... Ἤγγιζε τέλος εἰς τὸ ποθεινὸν τέρμα!... Ἔμελλε νὰ ἴδῃ λυόμενον τὸ μυστηριῶδες αἴνιγμα τοῦ βίου του, νὰ γνωρίσῃ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς πατρίδος του! Πράγματι, ἡ ἐλπὶς αὕτη δὲν ἐφαίνετο χιμαιρική... Συντόνως προσέχων εἰς τοὺς λόγους τοῦ τραυματίου, προσήλου ἐπ' αὐτὸν τὸ βλέμμα, ἕτοιμος νὰ καταπίῃ ἁπλήστως ὅσα ἔμελλε νὰ ἐκστομίσῃ. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ διέκοπτε τὴν ἀφήγησιν ἐκείνην, οὔτε διὰ νεύματος κἂν. Δὲν ἐνόησε δὲ ὅτι σκιά τις ἀνέθορεν ὀπίσω αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἡ θέα τῆς σκιᾶς ἐκείνης διέκοψεν ἀποτόμως τὴν διήγησιν τοῦ Πατρικίου.

— Ὁ κὺρ Τζών! ἐψιθύρισε τεταραγμένος ὡς μαθητής, ὅστις φωράται φλυαρῶν.

Ὁ Ἔρικ στραφεὶς εἶδε τὸν Τούδωρ Βράουν ὀρθὸν πρὸ παρακειμένου λοφίσκου, ὅστις εἶχεν ἀποκρύψῃ τέως αὐτὸν τῶν βλεμμάτων. Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Ἰρλανδοῦ ἐπεβεβαίου τὴν ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ πρὸ μικροῦ γεννηθεῖσαν ὑπόνοιαν, ὅτι ὁ Τζὼν καὶ ὁ Τούδωρ Βράουν ἀπετέλουν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἄτομον.

Ἀλλὰ μόλις προέλαβε νὰ διατυπώσῃ κατὰ διάνοιαν τὸ συμπέρασμα τοῦτο.

Δύο πυροβολισμοί, ἐν διαστήματι τριῶν δευτερολέπτων ἀπ' ἀλλήλων ἀκουσθέντες ἔρριψαν ἀναίσθητα δύο πτώματα.

Ὁ Τούδωρ Βράουν σκοπεύσας ἐφόνευσε τὸν Πατρίκιον Ὀδόνογαν, ὅστις ἐξέπνευσεν ἐν ἀκαρεῖ.

Ἀλλὰ πρὶν καταβιβάσῃ τὸ ὅπλον του ὁ Τούδωρ Βράουν ἐβλήθη διὰ σφαίρας ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ κατέπεσε πρηνής.

— Καλὰ ἔκαμα νὰ γυρίσω ὀπίσω, ἅμα εἶδα ὑποπτα πατήματα ἐπάνω 'ς τὰ χιόνια! εἶπεν ὁ Ἔρσεβον, πλησιάσας καὶ κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ καπνίζον ἔτι τὸ ὅπλον αὐτοῦ.

Κ'

Τὸ τέρμα τοῦ περιπλοῦ.

Ὁ Ἔρικ ῥήξας κραυγὴν ἔπεσε γονυκλινὴς πρὸ τοῦ Πατρικίου Ὀδόνογαν, ζητῶν ἐσχάτην τινὰ πνοὴν ζωῆς, ἀκτῖνά τινα ἐλπίδος!... Ἀλλ' ὁ Ἰρλανδὸς εἶχεν ἀποθάνῃ συμπαραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τὸ πολύτιμον ἀπόκρυφον.

Ὁ δὲ Τούδωρ Βράουν κατέπεσε πρηνής, ὡς εἴπομεν· τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐφάνταζε πρὸς στιγμήν, αἱ χεῖρές του ἁφῆκαν τὸ ὅπλον ὅπερ ἔσφιγγον τὴν στιγμὴν τῆς πτώσεως, καὶ ἐξέπνευσεν οὐδὲ λέξιν ἐκστομίσας.

— Πατέρα, τί ἐκάματε; ἀνέκραξε πικρῶς ὁ Ἔρικ. Διατί μοῦ ἀφῃρέσατε καὶ τὴν τελευταίαν ἐλπίδα ὅπου εἶχα νὰ γνωρίσω τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς μου;.. Δὲν ἦτο προτιμότερον νὰ τὸν συλλάβωμεν αἰχμάλωτόν μας αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;

— Καὶ νομίζεις ὅτι θὰ μᾶς ἄφινε καιρόν; ἀπεκρίθη ὁ Ἔρσεβον. Ἡ δευτέρα τουφεκιὰ ἦτο διὰ σέ, νὰ ἦσαι βέβαιος!... Τὸν ἐκδικήθηκα διὰ τὸν φόνον αὐτοῦ τοῦ δυστυχισμένου, τὸν ἐτιμώρησα διὰ τὸ ἔγκλημα τῆς *Κρύας Ξέρας* καὶ ἴσως καὶ δι' ἄλλα ἀκόμη· ὅ,τι κι' ἂν ἔγινε, δὲν λυποῦμαι!... Τί διάφορον ἔχεις, παιδί μου, νὰ μάθῃς ποία εἶνε ἡ γενεά σου, 'ς αὐτὴν τὴν θέσι ποῦ εἴμεθα;... Τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς σου!... σὲ λίγο, χωρὶς ἄλλο, θὰ πᾶμε νὰ ῥωτήσωμε τὸν ἴδιο τὸν Θεὸ νὰ μᾶς τὸ φανερώσῃ!

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐπέραινε τὰς λέξεις ταύτας ὁ Ἔρσεβον κανονοβολισμὸς ἠκούσθη. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἦτο ἀπάντησις εἰς τοὺς πλήρεις ἀπενθαρρύνσεως λόγους τοῦ γέροντος ἁλιέως· ἀλλ' ἦτο βεβαίως ἀπάντησις εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς νήσου ἀκουσθέντας πυροβολισμούς.

— Τὸ τηλεβόλον τῆς *Ἀλάσκας*!... Ἐσώθημεν!... ἀνέκραξεν ὁ Ἔρικ ἀνεγερθεὶς ὅπως ἀναβῇ λοφίσκον καὶ ἐρευνήσῃ διὰ τοῦ βλέμματος τὴν ἀπέραντον περὶξ θάλασσαν.

Κατ' ἀρχὰς εἶδε μόνον γιγαντιαίους ὄγκους πάγων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου φερομένους καὶ ταλαντωμένους ἐπὶ τῶν κυμάτων. Ἀλλὰ πυροβολήσαντος μετ' ὀλίγον εἰς τὸν ἀέρα τοῦ Ἔρσεβον, ἄλλος κανονοβολισμὸς ἀπήντησε σχεδὸν ἀμέσως.

Ἤδη ὁ Ἔρικ εἶχεν εὐκρινῶς διακρίνῃ ὀλίγον μέλανα καπνὸν διαγραφόμενον πρὸς δυσμὰς ἐπὶ τοῦ κυανοῦ οὐρανοῦ. Ἔκτοτε δὲ πυροβολισμοὶ καὶ κανονοβολισμοὶ ἀνταπεκρίνοντο ἀνὰ πέντε λεπτά, καὶ μετ' ὀλίγον ἡ *Ἀλάσκα* κάμψασα πελώριον ὄγκον πάγου ἐπεφάνη ὁλοταχῶς πλέουσα πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου.

Ὁ Ἔρικ καὶ ὁ Ἔρσεβον, ὥρμησαν κλαίοντες ἐξ ἀγαλλιάσεως, εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων.— Ἔσειον τὰ μανδήλια, ἀνέρριπτον τὰ πιλίδια αὐτῶν εἰς τὸν ἀέρα, ἐξεδήλουν παντὶ τρόπῳ τὴν χαράν των.

Τέλος ἡ *Ἀλάσκα* ἔστη. Φαλαινίς τις σταλεῖσα προσεπέλασε μετὰ εἴκοσι λεπτὰ εἰς τὴν νῆσον.

Πῶς νὰ περιγραφῇ ἡ χαρὰ τοῦ ἰατροῦ Σθαρυιγκρύνκ, τοῦ Βρέδεζορδ, τοῦ Μάλαρου καὶ τοῦ

Ὄθωνος ἐπανευρόντων σῴους καὶ ὑγιεῖς οὓς ἐνόμιζον ἀπολεσθέντας;

Διηγήθησαν τὰ γενόμενα, τὸν τρόμον καὶ τὴν ἀπελπισίαν αὐτῶν ἐν τῇ νυκτί, τὰς ματαίας ἐπικλήσεις. Ἡ *Ἀλάσκα* εὑρεθεῖσα τὴν ἡμέραν σχεδὸν ἐλευθέρα τῶν πάγων, ἀνετίναξε διὰ δυναμίτιδος τοὺς κρυστάλλους ὅπως ἀπαλλαγῇ αὐτῶν καθ' ὁλοκληρίαν. Ὁ Βόζεβιτς ἀναλαβὼν τὴν κυβέρνησιν τοῦ πλοίου ὡς ὕπαρχος ἔσπευσεν εἰς ἀναζήτησιν τῆς πλωτῆς νήσου, πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ παρασύραντος αὐτὴν ἀνέμου. Ὁ διὰ μέσου τῶν κινουμένων πάγων πλοῦς ἐκεῖνος ἦτο ὁ ἐπικινδυνώτατος ἐξ ὅσων εἶχε συντελέσῃ ἡ *Ἀλάσκα*. Ἀλλὰ διὰ τῶν ἐξαιρέτων ἕξεων, εἰς ἃς εἶχεν ἀσκήσῃ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ὁ Ἔρικ, διὰ τῆς κτηθείσης πείρας, διὰ τῆς ἀκριβείας τῶν χειρισμῶν κατώρθωσαν νὰ προχωρῶσι μέσῳ τῶν πλεόντων ἐκείνων κρυστάλλων ἀκωλύτως. Ἄλλο πλεονέκτημα τῆς *Ἀλάσκας* ἦν ὅτι ἐχώρει κατ' αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν τῶν πάγων μᾶλλον αὐτῶν ταχυπλοοῦσα. Ἡ ἔρευνα ἐκείνη εὐτυχῶς δὲν ἀπέβη ματαία. Τὴν ἐνάτην τῆς πρωΐας ἐφάνη ἡ μεγάλη ἐκ πάγου νῆσος, ἐκ τῆς σκοπιᾶς δ' ἐξηκριβώθη καὶ τὸ σχῆμα αὐτῆς, μετ' ὀλίγον δὲ δύο πυροβολισμοὶ ἀκουσθέντες ἐπέρρωσαν τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ δύο ναυαγοὶ εὑρίσκοντο ἔτι ἐπ' αὐτῆς.

Τὰ λοιπὰ ἐλαχίστην εἶχον τοῦ λοιποῦ σημασίαν. Ἡ *Ἀλάσκα* ἔμελλε νῦν νὰ στρέψῃ τὴν πρώραν αὐτῆς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν εἰς ὃν θὰ ἔφθανεν ἱστιοδρομοῦσα, ἀφ' οὗ ἡμοίρει πλέον ἀνθράκων.

— Δὲν θὰ ὑπάγωμεν μὲ τὰ ἱστία! εἶπεν ὁ Ἔρικ. Ἔχω δύο ἄλλας ἰδέας. Ἡ πρώτη εἶνε νὰ ῥυμουλκηθῶμεν ἀπὸ τὴν νῆσόν μας ὅσον περισσότερον προχωρήσῃ πρὸς νότον ἢ πρὸς δυσμάς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θ' ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὰς ἀκαταπαύστους συγκρούσεις μὲ τοὺς πλέοντας πάγους, τοὺς ὁποίους ἡ πλωτὴ νῆσός μας θ' ἀναλάβῃ νὰ διώκῃ ἔμπροσθέν της. Ἡ δευτέρα εἶνε νὰ συλλέξωμεν τὰ ἀναγκαῖα καύσιμα ὅπως συμπληρώσωμεν τὸν πλοῦν μας, ὅταν ἔλθῃ ἡ κατάλληλος ὥρα ν' ἀναλάβωμεν τὴν ἀνεξαρτησίαν μας.

— Τί θέλεις νὰ εἴπῃς; Μήπως ἡ νῆσός σου περιέχει γαιανθρακωρυχεῖον; ἠρώτησε γελῶν ὁ ἰατρός.

— Ὄχι ἀκριβῶς γαιανθρακωρυχεῖον, ἀπεκρίθη ὁ Ἔρικ, ἀλλὰ κάτι τι ὅμοιον περίπου, τουτέστι ὀρυχεῖον ζωϊκοῦ ἄνθρακος, ἀπὸ λίπος *οὐγιούκ*. Θὰ ἐπιχειρήσω τὸ πείραμα ἀφ' οὗ ἔχομεν ἑστίαν ἐπίτηδες κατασκευασθεῖσαν διὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν καυσίμων.

Πρὸ παντὸς ἄλλου ἐξεπλήρωσαν τὰ πρὸς τοὺς θανόντας καθήκοντα ῥίψαντες αὐτοὺς εἰς τὴν θάλασσαν, ἀφ' οὗ ἔδεσαν σφαῖραν εἰς τοὺς πόδας των.

Εἶτα ἡ *Ἀλάσκα* προσήγγισεν εἰς τὴν ὀπισθίαν πλευρὰν τῆς πλωτῆς νήσου ὥστε νὰ σύρηται ὑπ' αὐτῆς προστατευομένη ἅμα ὑπὸ τοῦ ὄγκου της. Εὐχερῶς λοιπὸν ἠδυνήθη τὸ πλήρωμα ν' ἀνακομίσῃ εἰς τὸ πλοῖον τὰ ἀποβιβασθέντα εἰς τὴν ἀποθήκην τρόφιμα. Μετὰ τοῦτο δὲ τὸ πλοῖον προσεδέθη εἰς τὸ βόρειον ἄκρον τῆς νήσου, ὅπου προησπίζετο κάλλιον κατὰ τῶν γιγαντιαίων κρυστάλλων. Ὁ Ἔρικ εἶχεν ἤδη βεβαιωθῇ ὅτι οὕτω ῥυμουλκούμενοι διήνυον κατὰ μέσον ὅρον ἓξ μίλλια, ὅπερ ἦτο ἐπαρκέστατον, ἀφ' οὗ μάλιστα οὐδένα φόβον εἶχον τοῦ λοιποῦ ἐκ τῶν πλεόντων πάγων.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΑΟΡΑΤΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ἐξ ὅσων εἴπομεν μέχρι τοῦδε περὶ τῶν βακτηρίων ἐξάγεται, ὅτι τὸ πλῆθος αὐτῶν εἶνε ἄμετρον καὶ οἱ τρόποι τῆς διαδόσεως αὐτῶν πολυάριθμοι. Τὰ παραμόνιμα αὐτῶν σπόρια ξηραινόμενα ἔχουσι τὴν ἰδιότητα ὄχι μόνον ν' ἀναβλαστάνωσι μετὰ μακρόν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, χρόνον, ὅπως καὶ τὰ σπέρματα τῶν τελειοτέρων φυτῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ βλάπτωνται ποσῶς, τοὐλάχιστον πλείστων ἐξ αὐτῶν, ὑπὸ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ψύχους, τῆς θερμότητος, τῆς ξηρασίας κ.τ.λ. Ὅπως θανατώσωμεν π.χ. τὰ σπόρια βακτηρίου τοῦ χόρτου εἶνε ἀνάγκη θερμοκρασίας ἄνω τῶν 110° C καὶ παράτασις τοῦ βρασμοῦ πέραν τῆς ὥρας. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, καὶ διὰ τὰ λοιπὰ εἴδη.

Πλὴν ὅμως τῆς διαδόσεως τῶν βακτηρίων διὰ σπορίων δύνανται ταῦτα νὰ διαδοθῶσι καὶ διὰ τῶν φυτικῶν αὐτῶν μορφῶν, καθόσον πολλὰ ῥαβδία τούτων ξηραινόμενα ἀναβλαστάνουσιν ὅταν διυγρανθῶσιν.

Ἡ ἀπανταχοῦ παρουσία τῶν βακτηρίων καθίσταται εὐνόητος, ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι τὰ σπέρματα αὐτῶν καὶ τὰ ῥαβδία εὑρίσκονται προσκεκολλημένα ἐφ' ὅλων τῶν σωμάτων καὶ αἰωρημένα ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἕνεκα τῆς μικρότητός των δὲ καὶ ἡ ἐλαφροτάτη πνοὴ τοῦ ἀνέμου διασπείρει αὐτὰ πανταχόθεν, οὕτω δὲ ἅμα ταῦτα ἀνευρίσκουσι τοὺς ὅρους πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν, ὑγρασίαν καὶ θερμότητα, ἀναπτύσσονται πάραυτα καὶ πολλαπλασιάζονται ἐκπληκτικῶς.

Γνωρίζομεν ἤδη, ὅτι τὰ βακτήρια ἀνήκουσιν εἰς τὰς φυτικὰς ὀργανώσεις, αἵτινες δὲν παρασκευάζουσιν ἀφ' ἑαυτῶν τὰς θεμελιώδεις οὐσίας τοῦ σώματός των, ἀλλὰ παραλαμβάνουσιν αὐτὰς ὅπως καὶ τὰ ζῷα, ἑτοίμους ἀφ' ἑτέρων ἐνοργάνων σωμάτων, ἤτοι εἰς τοὺς μύκητας. Ἐπειδὴ δὲ τὰ σώματα τὰ περιέχοντα τοιαύτας οὐσίας

εἶνε δύο εἰδῶν, ζῶντα καὶ νεκρά, καὶ τὰ βακτήρια, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ μύκητες, ἐὰν μὲν τρέφωνται ἀπὸ *ζώντων* ζῴων ἢ φυτῶν, ὀνομάζονται *παράσιτα*, ἐὰν δὲ ἀπὸ *νεκρῶν*, ἢ ἀπὸ οὐσιῶν παραγομένων μὲν ἀπὸ ζώντων ὄντων ἀλλὰ στερουμένων ζωῆς, ὀνομάζονται *σαπρόφυτα*. Τὰ δεύτερα δὲ ταῦτα βακτήρια εἶνε τὰ μάλιστα διαδεδομένα ἐξ ὅλων τῶν ὄντων, διότι πλήρης εἶνε αὐτῶν ἡ ἀτμοσφαῖρα καὶ τὸ γήϊνον ἔδαφος, τὰ ὕδατα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ πᾶσαι αἱ ὀργανικαὶ οὐσίαι αἱ σηπόμεμεναι ὑπὸ τὸ ἔδαφος. Κυρίως ὅμως εὑρίσκονται κατὰ πλήθη ἀμέτρητα ὅπου ἄφθονος σῆψις καὶ ἀποσύνθεσις. Ἐὰν ῥίψωμεν ἐν ὕδατι τεμάχιον κρέατος ἢ καρποῦ ἢ ἄλλης τινὸς ζωϊκῆς ἢ φυτικῆς οὐσίας, τὸ ὕδωρ μετά τινα χρόνον γίνεται ἐλαφρῶς θολερόν, εἶτα δὲ γαλακτῶδες, ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἐν αὐτῷ ἀναπτυσσομένων βακτηρίων, ἐν ᾧ συγχρόνως ἡ σῆψις τοῦ κρέατος προχωρεῖ καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀναδίδονται ἀέρια συνήθως κακῶς ὄζοντα. Μετά τινα ὅμως χρόνον ἡ θόλωσις ἐλαττοῦται καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται διαυγὲς καὶ ἄοσμον. Τὰ βακτήρια καταναλώσαντα ἅπασαν τὴν ὀργανικὴν οὐσίαν τοῦ κρέατος, παύονται μεριζόμενα καὶ πίπτουσι μετὰ τῶν σπορίων αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πυθμένος τοῦ ἀγγείου, σχηματίζοντα ὑπόλευκον κατακάθισμα. Ἐὰν δὲ ῥίψωμεν ἐκ νέου ὀργανικὴν οὐσίαν ἡ θόλωσις ἐπανέρχεται.

Ἀλλὰ καὶ ἐντὸς ὑγροῦ ἀέρος τὰ βακτήρια πολλαπλασιάζονται ἀφθόνως, εὑρίσκοντα οὐσίας ἐπιδεκτικὰς σήψεως. Οὕτω ἐντὸς τῶν ὑγρῶν καὶ εὐρωτιώντων ἑρμαρίων κατακαλύπτουσι τὸν τυρόν, τὸν ἄρτον, τὸ κρέας καὶ τὰς λοιπὰς τροφὰς διὰ βλεννωδῶν ἀχρόων ἢ ἐγχρόων ἐπιχρισμάτων, διαφόρων τῶν ὑπὸ τοῦ εὐρῶτος παραγομένων. Τὰ ῥέοντα ὕδατα ἐπίσης, ὅταν ἐνέχωσι μικρὰς ποσότητας ὀργανικῶν οὐσιῶν, περιέχουσι καὶ βακτήρια, τὰ δὲ στάσιμα, βρίθοντα τοιούτων οὐσιῶν, εἶνε κατάπλεα τούτων. Καὶ τί ἄλλο δὲ εἶνε ἕλος τι λιμνάζον ἢ ἀγγεῖον παμμέγιστον ἐνῷ καὶ χόρτα ἄπειρα νεκρὰ καὶ ζῷα θνησιμαῖα, μεγάλα τε καὶ μικροσκοπικά, καὶ ἕτεραι οὐσίαι ἐνόργανοι συμπαρασύρονται ὑπὸ τῶν ὑδάτων καὶ συμφύρονται ἐπὶ τὸ αὐτό; Τὰ ὕδατα ἐπίσης τῶν ἐργοστασίων, τὰ ὕδατα τῶν ὑπονόμων, τῶν νεροχυτῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀποχετευτηρίων σωλήνων τῶν οἰκιῶν, τὰ ὕδατα τῶν δεξαμενῶν, εἶνε πλήρη σαπροφύτων βακτηρίων. Ποῖον δὲ τῶν σιτίων ἡμῶν ἢ τῶν ποτῶν δὲν φέρει ἐπ' αὐτοῦ ἢ ἐντὸς τῆς οὐσίας αὐτοῦ πληθὺν βακτηρίων ἢ σπερμάτων βακτηριωδῶν; Τὰ βακτήρια μεταναστεύουσιν ἀοράτως καὶ ἐντὸς τῶν ποτῶν (γάλακτος, οἴνου, ζύθου, κτλ.) ὅταν ἀφῶμεν αὐτὰ ἐκτεθειμένα εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ προκαλοῦσι τὰς γνωστὰς θολώσεις αὐτῶν, αἱ δὲ τροφαί μας δέον νὰ προφυλαχθῶσιν ἰδιαζόντως, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω, ὅπως μείνωσιν ἀβλαβεῖς καὶ ἀνέπαφοι βακτηρίων.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ βακτήρια ξηραινόμενα παρασύρονται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ αἰωροῦνται διηνεκῶς ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, εὑρίσκομεν αὐτὰ ἐπὶ τῶν τριχῶν ὑμῶν καὶ τοῦ δέρματος, ἐντὸς τοῦ ἱδρῶτος, εἰσπνέομεν αὐτὰ ἀδιακόπως διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ εἰσάγομεν διὰ τῶν τροφῶν εἰς τὸν στόμαχον. Ἀλλὰ καὶ διὰ πολλῶν τροφῶν εἰσάγομεν ἀμέτρητα πλήθη βακτηρίων εἰς τὸν στόμαχον, οἷον διὰ τοῦ πεπαλαιωμένου τυροῦ, διὰ τοῦ ὀξύνου γάλακτος, τοῦ γιαγουρτίου, τῶν ὀξύνων λαχάνων, τῶν τουρσίων κ. τ. λ. Τὰ βακτήρια ὅμως ταῦτα εἰσερχόμενα εἰς τὸν στόμαχον καταστρέφονται ὑπὸ τῶν ὀξέων, ἅτινα ἐκκρίνονται ἀπὸ τῶν τοίχων αὐτοῦ, ἢ δὲν ἀναπτύσσονται ὡς δεῖ, καὶ ἐξέρχονται μετὰ τῶν περιττῶν τροφῶν πρὸς τὰ ἔξω. Ἕνεκα τῆς εἰσδύσεως δὲ ταύτης τῶν βακτηρίων ἐντὸς τοῦ σώματος εὑρίσκομεν αὐτὰ καὶ ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου τοῦ στόματος, ἐντὸς τῆς ῥινὸς καὶ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ἐντὸς τέλος ὅλων τῶν στομίων τῶν κοιλοτήτων τοῦ σώματος. Νομίζομεν δὲ ὅτι δὲν λέγομεν ποσῶς ὑπερβολήν, ἀλλ' ὅτι καθιστῶμεν τὴν γενικὴν διάδοσιν αὐτῶν καταφανεστάτην, φανταζόμενοι ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς μετὰ τῆς ἀτμοσφαίρας πλήρη ἀοράτων νιφάδων ἐκ σαπροφύτων βακτηρίων ἀποτελουμένων, εἰσχωρούντων καὶ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἡμῶν καὶ κυκλούντων ἡμᾶς πανταχόθεν. Καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε ποσῶς παράδοξον ἀφοῦ καὶ πολλῷ μεγαλήτερα σπόρια ἄλλων τελειοτέρων μυκήτων αἰωροῦνται διηνεκῶς ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ καὶ ἀναπτύσσονται ἀπανταχοῦ, ὅπου εὕρωσι τοὺς ἀναγκαίους ὅρους πρὸς βλάστησιν καὶ ἐπίδοσιν. Πειράματα διηθήσεως καθαροῦ ἀέρος διὰ πιλήματος βάμβακος ἔδειξαν π.χ. ὅτι ἐπὶ τοῦ βάμβακος συνεσωρεύθησαν οὐ μόνον βακτήρια ἀλλὰ καὶ σπόρια πολυαρίθμων ἐκ τῶν μειζόνων μυκήτων, τινὰ μάλιστα ἐκ σπανιωτάτων εἰδῶν, εὑρισκομένων εἰς χώρας μὴ πλησίον κειμένας.

Τῆς ἀπανταχοῦ ὑπάρξεως τῶν βακτηρίων θεωρουμένης ὡς ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένης ἀληθείας, γεννῶνται νῦν ἀφ' ἑαυτῶν αἱ ἐρωτήσεις, εἶνε ἆρά γε τὰ βακτήρια αὐτὰ τὰ προκαλοῦντα τὴν σῆψιν, ἢ εἶνε τυχαῖοι συνοδοὶ τῶν ἀφ' ἑαυτῶν σηπομένων οὐσιῶν ἀφ' ὧν ἐξέλιπεν ἡ ζωή; Ἐὰν δὲ τὰ βακτήρια εἶνε τὰ σηψογόνα αἴτια, τίνι τρόπῳ δρῶσιν ἐπὶ τῶν οὐσιῶν τούτων, ἐφ' ὧν ἢ ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀναπτύσσονται, ἤτοι ἐπὶ τῶν καλουμένων ὑποθεμάτων;

Πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην φαινόμενά τινα ἐκ τοῦ καθημερινοῦ βίου, εἰς ἃ

ἴσως δὲν ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὴν προσήκουσαν προσοχήν. Εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦ ἁγιασμοῦ διατηρεῖται ἄσηπτον ἐπὶ μακρὸν χρόνον, καὶ δικαίως. Διότι τὸ ὕδωρ τῶν κρηνῶν καὶ τῶν φρεάτων ὅταν εἶνε πρόσφατον καὶ καθαρὸν οὐδόλως περιέχει ὀργανικὰς οὐσίας. Εἶνε δὲ πλάνη ἱκανῶς δικαιολογημένη ὅτι εἰς ἕκαστον ποτήριον, ὅπερ πίνομεν, συγκαταπίνομεν καὶ μυριάδας ζωϋφίων ἐγχυματικῶν καὶ ἄλλων ζώων. Ὅπως ὅλα τὰ ζῷα οὕτω καὶ τὰ ἀτελέστατα ζωάρια πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν καὶ ἐπίδοσιν *ἔχουσιν ἀνάγκην φωτὸς ἡλιακοῦ*. Οὐδεμία λοιπὸν πονηὴ ζῶσα δύναται ν' ἀναπτυχθῇ ἐντὸς τῶν φρεάτων καὶ τῶν σωληνων τῶν ὑδραγωγείων καὶ ἐπομένως οὔτε πτώματα ἐπιδεκτικὰ σήψεως δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν, ὅπως τὰ σπέρματα τῶν βακτηρίων εὕρωσι κατάλληλον ἔδαφος ἐν τῷ ἡγιασμένῳ ὕδατι τῆς φιάλης καὶ μάλιστα ὅταν αὕτη εἶνε κεκλεισμένη διὰ πώματος ἀδιαπνεύστου. Ἕνεκα τούτου τὸ ὕδωρ τοῦτο παραμένει καθαρὸν διαρκῶς, ὅπως καὶ πᾶν ἄλλο ὕδωρ οἱασδήποτε καθαρᾶς πηγῆς.

Ἀλλ' ὅπως δείξωμεν σαφέστερον τὴν σχέσιν τῶν βακτηρίων πρὸς τὴν σῆψιν ἀρκεῖ ἡμῖν νὰ βράσωμεν ἐπὶ μακρόν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, χρόνον τεμάχιόν τι ὀργανικῆς οὐσίας, ὅτε, καθὼς εἴδομεν ἀνωτέρω, καταστρέφομεν διὰ τῆς *παρατεταμένης* θερμοκρασίας τὰ βακτήρια μετὰ τῶν σπερμάτων αὐτῶν. Ἐὰν δὲ κλείσωμεν τὴν βρασθεῖσαν οὐσίαν ἐντὸς φιάλης, ἧς τὸ ὕδωρ ἐπίσης ἐβράσαμεν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον καὶ πωματίσωμεν αὐτὴν θέλομεν παρατηρήσει ὅτι σῆψις οὐδόλως ἐπέρχεται. Ἕνεκα τούτου δὲ καὶ ὁ διάσημος Ἰταλὸς φυσιοδίφης Spallanzani, πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν, βράσας τροφὰς ἐντὸς ἰδικζουσῶν φιαλῶν καὶ ἐν καιρῷ τοῦ βρασμοῦ τοῦ ὕδατος συντήξας τὸν λαιμὸν αὐτῶν, ἀπέφραξεν αὐτὰς ἀδιαπνεύστους. Αἱ οὐσίαι ἔμειναν ἄσηπτοι. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης στηριχθεὶς γάλλος τις μάγειρος μετεχειρίσθη ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος τὴν μέθοδον ταύτην, ὅπως διατηρήσῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον κρέας, λαχανικὰ καὶ ἄλλα ἐδέσματα. Ἐγκλείσας τὰς τροφὰς ἐντὸς κιβωτίων ἐκ λευκοσιδήρου, ἀφῆκε μικράν τινα μόνον ἀπὴν ἐπ' αὐτῶν ἀνεωγμένην, ὅπως ἐξέρχηται δι' αὐτῆς ὁ ἀτμὸς κατὰ τὴν βρασιν, μετὰ δὲ τὴν ἕψησιν τῶν τροφῶν ἔκλεισεν αὐτὴν διὰ μολύβδου. Ἴσως τις δὲ γινώσκει ὅτι πλῆθος τροφῶν, ἀστακοί, τόννοι, σαρδῖναι, καὶ κρέας διαφόρων θηλαστικῶν, μαγειρευόμενον διαφοροτρόπως, ἔρχεται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ ἀπωτάτων χωρῶν ἐντὸς κιβωτίων ἐκ λευκοσιδήρου ἄσηπτον καὶ οἱονεὶ πρόσφατον. Οὕτω δὲ τρώγομεν προσφάτους γλώσσας τῶν ταράνδων τῆς Λαπλάνδίας, σολομοὺς τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ὀστρείδια καὶ κρέας βόειον τῆς βορείου Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας κ.τ.λ.

Ἡ σῆψις τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν προλαμβάνεται καὶ δι' ἄλλων μέσων, περιοριζομένης τῆς ἀναπτύξεως τῶν βακτηρίων διὰ τοῦ ψύχους ἢ καταστρεφομένων αὐτῶν ἐντελῶς δι' ἰδίων βακτηριοκτόνων, *ἀπολυμαντικῶν* ἢ *ἀντιμιασματικῶν* οὐσιῶν. Εἶνε γνωστὸν π. χ. ὅτι ἅμα τὰ βακτήρια τεθῶσιν εἰς θερμοκρασίαν περὶ τὸ μηδέν, παύονται αἱ λειτουργίαι τῆς ζωῆς αὐτῶν καὶ ἑπομένως καὶ ὁ πολλαπλασιασμός. Εἰς τοῦτο δὲ συνίσταται καὶ ὁλόκληρος νεωτέρα ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις, καθ' ἣν κρέας καὶ ἰχθῦς, ἀποψυχόμενοι ἐντὸς πλοίων εἴτε διὰ πάγου εἴτε διὰ τῆς πυκνώσεως καὶ ταχείας ἀραιώσεως τοῦ ἀέρος, μεταφέρονται ἀπὸ Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς Εὐρώπης. Διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μετενέχθη ἐξ Ἀμερικῆς εἰς διάστημα τριῶν μηνῶν κρέας πρόβειον ἀξίας 100,000 φράγκων, ἐκτὸς τοῦ βοείου κρέατος, οὗτινος μεταφέρεται μείζων ποσότης. Ἐπίσης δὲ καὶ ἰχθῦς μεταφέρονται ἐν χώροις τῶν ἀτμοπλοίων ἐψυγμένοι διὰ θερμοκρασίας 6°—8° ὑπὸ τὸ μηδέν.

Ἕνεκα δὲ τοῦ λόγου τούτου τῆς μὴ ἀναπτύξεως τῶν βακτηρίων ἐν τῷ πάγῳ καὶ ζῷα καὶ φυτὰ τῶν παρελθουσῶν γεωλογικῶν περιόδων, καλυφθέντα ὑπὸ χιόνων καὶ πάγων, διετηρήθησαν μέχρι σήμερον σῶα καὶ ἀνέλλιπῆ, ὡς ἂν ἐκαλύφθησαν χθὲς ὑπὸ τῶν χιόνων. Οὕτω διετηρήθησαν πτώματα μαμμουθ καὶ ρινοκέρων ἐπὶ αἰῶνας ὅλους κεχωσμένα ἐντὸς τῶν πάγων τῆς Σιβηρίας, ἦσαν δὲ τόσῳ πρόσφατα ἐκκαλυφθέντα, ὥστε οἱ κύνες ἔφαγον ἀπὸ τῶν κρεάτων αὐτῶν.

Τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν βακτηρίων παρακωλύει δεύτερον ἡ χημικὴ δράσις, ἐπὶ ταύτης δὲ στηρίζεται ἡ χρῆσις τῶν καλουμένων *ἀντισηπτικῶν* οὐσιῶν. Τὸ ἅλατι, τὸ ὄξος, τὸ βορικὸν ὀξύ, τὸ φανικὸν ἢ καρβολικόν, τὸ σαλικιλικόν, τὸ μαγειρικὸν ἅλας, τὸ οἰνόπνευμα καὶ πλῆθος ἄλλων οὐσιῶν εἶνε ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν βακτηρίων, εἴτε ἀπ' εὐθείας θανατοῦντα καὶ δηλητηριάζοντα αὐτά, εἴτε ἐμμέσως δρῶντα ἐπὶ τοῦ ὑποθέματος.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων πειθόμεθα ὅτι πρὸς σῆψιν καὶ ζύμωσιν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν τὰ βακτήρια εἶνε ἀπαραίτητα, καὶ ὅτι δὲν εἶνε ταῦτα τυχαῖοι συνοδοὶ τῶν διεργασιῶν τούτων. «Δὲν εἶνε λοιπὸν ὁ θάνατος ἡ αἰτία τῆς σήψεως, ὡς συνήθως πιστεύεται,» λέγει βακτηριολόγος τις Γερμανὸς «ἀλλ' ἡ ζωὴ τῶν μικρῶν τούτων ὀργανώσεων.»

Οὕτω τὰ ἀόρατα ταῦτα φυτικὰ ὄντα διὰ τῆς διαλύσεως καὶ ἀποσυνθέσεως τῶν ἑτοίμων χημικῶν συνθέσεων, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὰ σώματα τῶν ὄντων ἐν ζωῇ, ἀλλοιοῦσι δηνεκῶς καὶ παρασκευάζουσι τοὺς ὅρους τῆς ὑπάρξεως. Τὰ πράσινα φυτὰ τῶν δασῶν καὶ τῶν πεδιάδων κατασκευάζουσιν οὐσίαν ὀργανικὴν παραλαμβάνοντα αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀψύχου ἀτμοσφαίρας καὶ τοῦ γηίνου ἐδάφους. Τὰ ζῷα, τρεφόμενα ἀπὸ τῶν φυτῶν, κατασκευάζουσιν ἀπὸ τῶν ἑτοίμων ἤδη τούτων ὀργανικῶν οὐσιῶν τὰς οὐσίας τοῦ σώματός των καὶ ἀδιακόπως ἀντικαθιστῶσιν αὐτὰς φθειρομένας ἐκ τῶν διαφόρων λειτουργιῶν τοῦ σώματος καὶ ἀνακαινίζουσιν. Ἀλλ' αἴφνης τὸ νῆμα τῆς ζωῆς ἑνεκα ἀφορμῆς τινος κόπτεται. Ἅπαν τὸ ὑλικὸν ζῴου τινὸς ἢ φυτοῦ κεῖται ἄχρηστον ἐπὶ τῶν πεδιάδων ἢ τῶν ὀρέων ἢ κατατίθεται ἐντὸς τῆς γῆς περιβεβλημένον σινδόνας ἢ μέταξαν. Τότε ἄρχεται τὸ ἔργον τῶν βακτηρίων. Οἱ νεκροὶ ἀποσυντίθενται εἰς τὰς οὐσίας ἐξ ὧν συνέστησαν, αἱ οὐσίαι αἱ πρὶν ὀργανικαὶ μεταβάλλονται εἰς ἀνοργάνους, ἡ δὲ ὕπαρξις ἦτις πρὸ ὀλίγου κατεῖχεν ἐνεργὸν θέσιν μεταξὺ τῶν ζώντων ὄντων, μεταβάλλεται νῦν εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὕδωρ, ἀμμωνίαν καὶ ἄλλα τινὰ ἀνόργανα σώματα, ἅτινα ἀποδίδονται εἰς τὸ ἔδαφος καὶ τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ χρησιμεύουσι πάλιν εἰς τὰ φυτὰ ὡς λίπασμα καὶ τροφή.

Νῦν ὅμως γεννᾶται τὸ σπουδαιότερον τῶν ζητημάτων. Ἀφοῦ τὰ βακτήρια καταστρέφουσι τὰς ἑτοίμους οὐσίας, μεταχειρίζονται αὐτὰς ἀποκλειστικῶς πρὸς πλάσιν καὶ ἀνακαίνισιν τοῦ ἰδίου αὐτῶν σώματος; Ἀλλὰ τότε ἀντὶ τῶν σωμάτων τῶν νεκρῶν ζώων, ἠθέλομεν ἔχει πρὸ ἡμῶν ἀπεράντους ὄγκους βακτηριωδῶν μαζῶν, ὅπερ ὅμως δὲν εἶνε ἀληθές.

Τοῦτο τὸ ζήτημα σκοποῦντες νὰ θίξωμεν εἰσερχόμεθα κατὰ φυσικὴν τοῦ λόγου φορὰν εἰς τὸ θέμα περὶ τῆς οὐσίας τῆς σήψεως, θέμα ἱκανῶς εὐρὺ καὶ διαφέρον, διότι τούτου γενομένου καταληπτοῦ, τὸ βλέμμα ἡμῶν διεισδύει βαθέως εἰς πολλὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, ἐξηγεῖται ἡ δράσις τῶν βακτηρίων ἐπὶ τῶν νόσων καὶ λύονται τόσα προβλήματα καὶ δυσεξήγητα φαινόμενα τοῦ καθημερινοῦ ἡμῶν βίου.

Ἐπὶ τοῦ θέματος δὲ τούτου θέλομεν προσεχῶς ἀπασχολήσει τὸν μέχρι τοῦδε εὐμενῶς παρακολουθήσαντα ἡμᾶς ἀναγνώστην.

[Ἕπεται συνέχεια].

Σπ. Μηλιαράκης

ΠΑΤΡΟΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ (1)

[Συνέχεια. Βλ. σελ. 412]

Ἀλλ' ὁ πατὴρ δὲν ὀφείλει μόνον νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς φυσικῆς προαγωγῆς τῶν τέκνων αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς εἰς ταῦτα παροχῆς βιοποριστικοῦ τινος ἐπαγγέλματος, καθότι ἡ ἠθικὴ διαμόρφωσις τῶν τέκνων εἶναι ἓν τῶν κυριωτάτων μελημάτων αὐτοῦ. Εἰς τοῦτον προσήκει νὰ διδάξῃ τὸ τέκνον τὴν τέχνην τοῦ αὐτοδιοικεῖσθαι, ἧς ἄνευ οὐδεὶς δύναται νὰ γείνῃ ὠφέλιμος πρὸς τὸν πλησίον· τὴν τέχνην λέγω τοῦ συμπεριφέρεσθαι προσηκόντως, τοῦ αἰσθάνεσθαι, τοῦ σκέπτεσθαι, τοῦ ζῆν, ὡς προσήκει τῷ ἀνθρώπῳ. Ἄλλως, περιουσία πλούτου, τιμαί, εὐεξία, πλήρης δεξιότης ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης, χορηγοῦσαι ἡμῖν τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως, πάντα ταῦτα εἰσὶ φροῦδα καὶ γίνονται πλειστάκις παρακίνδυνα βλάβης ἡμῖν τε καὶ τῇ κοινωνίᾳ, ἐὰν ἀγνοῶμεν ὅτι προικισθέντες μὲ δυνάμεις πολυτιμοτάτας, μὲ τὸ κράτιστον στοιχεῖον τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐλευθερίας, κεκτήμεθα μὲν δικαιώματα, ἀλλ' ἔχομεν καὶ καθήκοντα, ἐὰν ἀγνοῶμεν ὅτι ὁ δημιουργὸς ἐνεχάραξεν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν καὶ χρείας εὐγενεστέρας, χρείας πνευματικάς, καὶ ὅτι διὰ πάντων τῶν ἐξόχων τούτων προσόντων ὑπερέχομεν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς πλάσματα.

Βεβαίως τὸ ἔργον τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως τῶν παίδων δὲν κατορθοῦται ἀείποτε μετὰ τῆς ποθουμένης τελειότητος, ἀλλ' οὐχ ἧττον, ἐὰν οἱ γονεῖς ὦσιν ἄξιοι τῆς θέσεως ἣν κατέχουσιν εἰς τὴν οἰκογένειαν, ἐὰν ἔχωσι τὴν συνείδησιν τῶν καθόλου καθηκόντων ἃ ἐπιβάλλει αὐτοῖς ἡ πατρικὴ ἐξουσία, θέλουσι δυνηθῆ νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως τῶν ἀθώων καὶ τρυφερῶν ψυχῶν τῶν παίδων, χειραγωγοῦντες αὐτὰ ἐν τῇ ὁδῷ τῆς τιμιότητος, τῶν χρηστῶν ἠθῶν, τῆς ἀληθοῦς καὶ ἀνυποκρίτου φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον.

Τὸ ἔργον δὲ τοῦτο τῆς παιδαγωγίας, ὡς γνωστόν, διαφέρει ἀπὸ τοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως· αὕτη μὲν σκοπεῖ τὴν διάδοσιν θετικῶν γνώσεων, ἡ δὲ ἠθικὴ ἀνατροφὴ μεταδίδεται καὶ διὰ τοῦ ἀγαθοῦ παραδείγματος, καὶ διὰ τῆς δι' ἁπλοῦ καὶ ἀνεπιτηδεύτου λόγου ἐμπνεύσεως διαγωγῆς εὐπρεποῦς καὶ ἐντίμου καὶ διὰ τῶν πηγαζουσῶν ἐκ καρδίας ἀδόλου καὶ φιλοστόργου, εὐπροσδέκτων παραινέσεων τῶν γονέων. Ἐπὶ τῆς παιδαγωγικῆς δὲ λειτουργίας, ἡ ἁπλουστέρα καὶ ἡ ἀφελεστέρα μέθοδος εἶναι καὶ ἡ ἀσφαλεστέρα καὶ ἡ μᾶλλον ἐπιτυχής. Δέον ὅμως ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς λειτουργίας ταύτης, τὸ τυχὸν κενὸν τῆς ἐπιστήμης νὰ ἀναπληρώσῃ ἡ ἐγκράτεια τοῦ πατρός, ἦθος μετριοπαθὲς καὶ ἀτάραχον, καθότι αἱ παραφοραὶ τῆς ὀργῆς ἢ τῆς φιλοστοργίας εἰσὶν ἐξ ἴσου ἐπιβλαβεῖς καὶ κινδυνώδεις. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἀναφαίνεται ὡς ὅρος ἀπαραίτητος τῆς πληρεστέρας καταρτίσεως τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, ἡ ἁρμόνιος συμπραξις καὶ συλλειτουργία τῶν ποικίλων δυνάμεων καὶ ἐνεργειῶν ἃς ἡ φύσις ἀπένειμεν εἰς τὰ δύω φῦλα· καθότι ὁ μὲν πατὴρ ἀπευθύνει τὰς νουθεσίας αὐτοῦ κυρίως εἰς τὴν κρίσιν τοῦ παιδός, ἅμα ἀναλάμψῃ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὸ φῶς τῆς διανοίας, ἡ δὲ μήτηρ ἐφάπτεται τῆς αἰσθητικότητος αὐτοῦ· ὁ μὲν πατὴρ νουθετεῖ τὸ τέκνον ἐν ὀνόματι τοῦ καθήκοντος, τῆς τιμῆς, τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων νόμων, ἡ

δὲ μήτηρ τῷ ἐμπνέει διὰ γλυκείας φωνῆς, τὸ αἴσθημα τῆς φιλίας, τῆς ἀγάπης, καὶ τοῦ ἐλέου, ὑφ' οὗ ἐμφορεῖται ἡ συμπαθητικὴ καὶ φιλόστοργος αὐτῆς καρδία· ὁ μὲν πατὴρ ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ παιδὸς ὑποταγὴν καὶ σεβασμόν, ἡ δὲ μήτηρ ἀφοσίωσιν καὶ θυσίας· ὁ μὲν πατὴρ ἐνασκεῖ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ μετ' ἀνδρικῆς ἐπιμονῆς καὶ εὐσταθείας, ἡ δὲ μήτηρ μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὴν ἀνοχῆς καὶ γλυκύτητος· ἀδύνατον δὲ νὰ μὴν εὐδοκιμήσωσιν οἱ γονεῖς ἐφαρμόζοντες ἀλληλοδιαδόχως ἢ συγχρόνως τὰς δύω ταύτας μεθόδους. Παραδείγματα τοῦ πρακτικοῦ βίου μαρτυροῦσιν, ὅτι κυρίως διὰ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς γλυκύτητος ἡ ἐπίτευξις τῆς ἀνθρωποπλαστικῆς ταύτης λειτουργίας ἀποβαίνει ἀσφαλεστέρα.

Ἄλλως δέ, ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ ἑτέρα τῶν δύο ἐνεργειῶν περιέπεσε τυχὸν εἰς ὑπερβολάς, ἡ ὑπερβολὴ αὕτη περιταλήσεται διὰ παρεμβάσεως τῆς ἑτέρας καὶ οὕτω ἑκάτεραι ἀμοιβαίως μετριασθήσονται πρὸς ἀλλήλας ὑποχωροῦσαι. Προτιμότερα ὅμως καθίσταται ἡ ἐναρμόνιος καὶ μεμετρημένη χρῆσις τῶν δύο τούτων ἐνεργειῶν, ὅπως μὴ διασπᾶται ἡ κυβερνητικὴ ἑνότης ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐλλείψει τῆς ὁποίας τὸ ἕτερον τῶν δύο τούτων ἀτοπημάτων παράγεται ἐν τῷ οἴκῳ, ἡ ἀλλοίωσις τῆς πρὸς τὸν πατέρα στοργῆς τῶν τέκνων ἢ τῆς ὀφειλομένης τῇ μητρὶ εὐλαβείας.

Ἐκ τούτων συνάγεται, ὅτι τὴν ἀληθῆ, τὴν πρέπουσαν ἀνατροφὴν μόνη ἡ οἰκογένεια ἀπεργάζεται· οὐδὲν δὲ δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν προστατευτικήν, τὴν σεβαστὴν καὶ ἀδιαφιλονείκητον πατρικὴν ἐξουσίαν, εἰς ἣν προθύμως ὑπείκομεν, ἣν ἀποδεχόμεθα μετὰ τῆς αὐτῆς τερψιθύμου καὶ εὐχαρίστου εὐχερείας, μεθ' ἧς ἀποδεχόμεθα τὰ ζωογόνα στοιχεῖα τοῦ ἀέρος, τοῦ φωτός, καὶ τῆς περιθαλπούσης τὸ σῶμα ἡμῶν θερμοκρασίας. Οὐδὲν δὲ δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν διττὴν μὲν ταύτην πατρικὴν ἐξουσίαν, κατ' οὐσίαν δὲ μίαν, τὴν ἐπιδρῶσαν μὲν συγχρόνως ἐπί τε τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας, ἐπί τε τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν συναισθήσεων, ἐπί τε τῆς βουλήσεως καὶ τῶν ἠθικῶν παθήσεων, ἐφαπτομένην δὲ τοῦ συνόλου τῶν ἡμετέρων δυνάμεων καὶ ἐπιβάλλουσαν ἡμῖν τὸν ἀνεξίτηλον ἐκεῖνον ἠθικὸν τύπον, ὃν καλοῦμεν ἦθος καὶ χαρακτῆρα.

Ναὶ μὲν ὁ χαρακτὴρ οὗτος ἐξαφανίζεται πολλάκις ὑπὸ τὴν πίεσιν κοινῆς καὶ ὁμοιομόρφου πειθορχίας, τοὐναντίον δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ διαμορφοῦται καὶ ἀναπτύσσεται, ὡς τὸ φυτὸν ἢ τὸ ἄνθος τὸ αὐτομάτως ἀναθάλλον ἐκ τοῦ ἐδάφους ἐφ' οὗ παρήχθη. Ναί, οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ δύναται μᾶλλον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἠθικῶν συναισθήσεων, εἰς τὴν τελείωσιν τῆς περὶ τὰ ἀνθρώπινα ἐμπειρίας καὶ εἰς τὴν ἐνάσκησιν τῶν εὐγενεστέρων ψυχικῶν ἀρετῶν τῆς αὐτοθυσίας καὶ ἀφοσιώσεως, ἢ αἱ παντοῖαι περιπέτειαι τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, τὰ οἰκεῖα νοσήματα, τὰ πένθη, αἱ ἐπιτυχίαι καὶ ἀποτυχίαι, αἱ ἀπουσίαι καὶ αἱ συνεντεύξεις, αἱ συναρπάζουσαι καὶ συνενοῦσαι τὰς καρδίας, ἐν ἀδιαρρήκτῳ δέσμῃ, διά τε τῆς χαρᾶς καὶ τῶν θλίψεων, διά τε τοῦ φόβου καὶ τῶν ἐλπίδων, διά τε τῆς στοργῆς καὶ τοῦ πρὸς τοὺς γεννήτορας σεβασμοῦ. Ὅπως δὲ τὸ τέκνον κατανοήσῃ μέχρι τίνος βαθμοῦ ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν γονέων καὶ ἐπιδαψιλεύσῃ αὐτοῖς ἐγκάρδιον ἀγάπην καὶ εὐγνώμονα σεβασμόν, δέον νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ τί πάσχουσιν οἱ γονεῖς χάριν αὐτοῦ, καὶ ὁποίας ἕνεκα αὐτοῦ ὑφίστανται συγκινήσεις, φροντίδας, πόνους, στερήσεις· ἐξ ὧν δῆλον, ὅτι οἱ γονεῖς ἐμπνεόμενοι ἀεὶποτε ὑπὸ τοῦ διακαοῦς πόθου τῆς τελειώσεως καὶ εὐημερίας τῶν τέκνων, τοὐλάχιστον ἐν πνεύματι, ἀδιασπάστως ταὐτίζονται αὐτοῖς καὶ συγχωνεύουσι τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.

Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ προεξάρχουσιν, ἀναντιρρήτως, τῆς παιδαγωγικῆς λειτουργίας ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἀλλ' ἐν τῇ οἰκογενείᾳ παρεμπίπτει πολλάκις καὶ ἑτέρα τις ἐνέργεια ἧς ἡ ἐπίδρασις εἶναι ἀξία λόγου, ἡ τοῦ ἀδελφοῦ ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς καὶ αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ. Τῷ ὄντι ὁποῖον ἰσχυρὸν καὶ ἀόριστον θέλγητρον, ὁποῖον εὔοσμον ἄρωμα ἐγκαρδίου ἀφοσιώσεως ἐπιχέεται ἐπὶ τῶν ἀδελφικῶν τούτων σχέσεων. Ἡ ἀμοιβαία αὕτη ἀγάπη τρυφερωτέρα μὲν τῆς φιλίας, ἀφιλοκερδεστέρα δὲ τοῦ ἔρωτος, παρίστησι τὸν ἐπαγωγὸν τύπον τῆς ἀγνότητος περὶ τὰς σχέσεις δύο ἀνθρωπίνων πλασμάτων φύλου διαφόρου, συνδεσμένων διὰ τῆς ἀδιασπάστου ἀλλ' ἀδιαφθόρου συμπαθείας τῶν ψυχῶν. Ὁ μὲν πατὴρ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ τέκνου ἐπιζητεῖ φιλοστόργως τὸ ἴδιον αὐτοῦ αἷμα· ἐν αὐτῷ ἀνευρίσκει τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ τὴν ἐλπίδα· δι' αὐτοῦ ἀπολαμβάνει τὸ ἀντάλλαγμα τῶν ἀφειδῶς καταβληθεισῶν θυσιῶν· δι' αὐτοῦ παρατείνεται οὕτως εἰπεῖν, ἡ ὕπαρξίς του καὶ διαιωνίζεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ὡσαύτως δέ, τὰ τέκνα ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πατρὸς εὐλαβῶς ἀναγνωρίζουσι τὸν εὐεργέτην αὐτῶν, τὸν γεραρὸν γεννήτορα καὶ δημιουργὸν τῆς περιουσίας αὐτῶν, τὸν φρουρὸν καὶ προστάτην τῆς ἀδυναμίας καὶ ἀπειρίας των. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ στενώτερον συνδέονται διὰ τῶν κοινῶν πάθων, διὰ τῶν κοινῶν ἔργων καὶ διὰ τῆς ταὐτότητος τῶν φρονημάτων καὶ τῶν παθῶν. Ἀλλὰ μεταξὺ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς ὁ ἰσχυρότερος δεσμὸς εἶναι ἡ ἁγνή, ἡ τρυφερὰ καὶ ἀφιλοκερδὴς ἀφοσίωσις· ἐν τῇ ὅλως ἀδελφικῇ ταύτῃ σχέσει καθαίρονται τὰ πάθη, ἅτινα θέλουσι μίαν ἡμέραν συνταράξει τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καταστέλλεται ἡ ἔξαψις τῶν αἰσθήσεων καὶ ρυθμίζονται ἐπὶ τὸ ἰδεῶδες τῆς φαντασίας αἱ παραφοραί. Εὐτυχὴς ὁ νέος ὁ συναισθανθεὶς τὴν γλυκεῖαν καὶ ἄσπιλον ταύτην ἀφοσίωσιν· αὕτη θέλει ποσοπαρασκευάσει τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ αἰσθανθῇ ἐν δέοντι

χρόνῳ, τὸν ἀληθῆ ἔρωτα· αὕτη θέλει προφυλάξει αὐτὸν κατὰ τῆς μὴ ἀποδόσεως τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ εἰς τὸ γυναικεῖον φῦλον, κατὰ τῆς βεβήλου λέγω αὐταρεσκείας καὶ τῆς ἀλαζόνος καὶ ἀσεβοῦς ὑποτιμήσεως τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀξίας τοῦ φύλου εἰς ὃ ἀνῆκεν ἡ προσφιλὴς αὐτοῦ μήτηρ, καὶ ἐν ᾧ θέλει ἐπιζητήσει τὴν μητέρα τῶν τέκνων αὐτοῦ.

Εἴδομεν ὅτι κυρίως ἐστία τῆς παιδαγωγίας καὶ τῆς ἠθικῆς ἀνατροφῆς εἶναι ἡ οἰκογένεια. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων, ἀπαιτεῖται καὶ νοητικὴ καλλιέργεια καὶ ἐκπαίδευσις, ἥτις καθόσον εὑρύνεται, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ τελειοτέρα καθίσταται καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν, οὐδὲν δύναται νὰ ἀντισταθμίσῃ τὰ δημόσια ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, καθόσον καὶ ἡ κυρίως λεγομένη ἀνατροφὴ τῶν ἀρρένων μετὰ τινὰ ἡλικίαν, ἀναγκαίως ἐν δημοσίῳ ἢ κοινῷ ἐκπαιδευτηρίῳ τελεῖται.

Ἀλλ' ὁποία ὡς ἐκ τούτου δοκιμασία διὰ τὸν ἄπειρον νέον, ὅστις ἐγκαταλείπει τὴν ἀγαπητὴν καὶ ἀθῴαν οἰκογενειακὴν ἑστίαν, ἔνθα τὴν αὐστηρότητα τῶν γονέων ἐμετρίαζεν ἡ στοργή, ἐν ᾗ αὐτὸς ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐρασμίων φροντίδων καὶ τῶν συνεχῶν περιθαλψέων τῶν φιλτάτων, ὅπως ῥιφθῇ αἰφνιδίως ἐν μέσῳ τῆς κοσμικῆς τύρβης, ἠναγκασμένος οὐ μόνον νὰ παλαίσῃ πρὸς τὴν γενικὴν ἀδιαφορίαν, πρὸς τὸν φίλειρον διαγωνισμὸν καὶ πολλάκις πρὸς τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ χαράξῃ μόνος του τὴν δύσβατον ἀτραπὸν τοῦ βίου ἀπέναντι παντοίων προσκομμάτων, ἀντιζηλιῶν καὶ κινδύνων, νὰ ὑποστῇ δὲ καὶ τὰς ἀπροόπτους καὶ ἀναποδράστους συμφορὰς εἰς ἃς ὑπόκειται ὁ ἀνθρώπινος βίος. Ἡ σκληρὰ αὕτη δοκιμασιατῆς μετά τινα ἡλικίαν, δημοσίας ἀνατροφῆς ἣν διέρχονται οἱ νέοι ἐνθαρρυνόμενοι καὶ παρηγορούμενοι ὑπὸ τῶν γονέων, ἡ πειθαρχία καὶ οἱ ἄκαμπτοι κανονισμοὶ εἰς οὓς ὑποβάλλονται ἄνευ διακρίσεως ἢ ἐξαιρέσεως, λαμβανομένων ὑπ' ὄψει μόνον τῶν ἔργων, μόνης τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς ἱκανότητος, ἀποβαίνει, προϊόντος τοῦ χρόνου τὸ πολυτιμότερον τοῦ βίου ἐφόδιον. Ἡ δημοσία ἀνατροφὴ ἀποδεικνύεται οὕτω ὡς ἡ μᾶλλον προσήκουσα εἰς ἐλευθέρους πολίτας καὶ εἰς δημοκρατικῶς διωργανωμένας πολιτείας. Δι' αὐτῆς καταρτίζεται ὁ πολίτης καὶ εἰσάγεται εἰς τὰ ἤθη καὶ εἰς τὰς ἕξεις ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος ἐνώπιον τοῦ νόμου, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀληθὴς δικαιοσύνη. Δυνάμεθα λοιπὸν ἀσφαλῶς νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἡ μὲν δημοσία ἀνατροφὴ καταρτίζει πολίτας, ἡ δὲ οἰκογενειακὴ ἀνθρώπους· ἑκάστη δ' αὐτῶν ἐκπληροῖ τὸ προσῆκον ἔργον αὐτῆς, ἀλλ' οὐδεμία δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἄλλην. Τοὐναντίον τὸ ἔργον τῆς πολιτείας δὲν ἄρχεται εἰμὴ ἀφ' ἧς ἔληξε τὸ τῆς οἰκογενείας. Ἄλλως δὲ πρὶν ἢ ἀναδειχθῇ τις πολίτης ὑπὸ τῆς πολιτείας, δέον νὰ καταρτισθῇ ὡς ἄνθρωπος ἐν τῇ οἰκογενείᾳ· οἱ πειρώμενοι νὰ ἀνατρέψωσι τὴν λογικὴν ταύτην τάξιν ἀποτυγχάνουσι κατ' ἀμφότερα· καὶ οὕτω ἀντὶ πολιτικῶν ἀρετῶν καὶ φιλοπατρίας, ἀναπτύσσονται ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας, συστήματα παρακόπα φαντασιοβλῶν μὲν κοινωνικῶν ὀργανισμῶν, πολιτευμάτων δὲ κατ' οὐσίαν δεσποτικῶν, ὧν ἡ ἁρμογὴ ἤθελε συμπιέζει καὶ ἐλευθεριαν καὶ δίκαιον.

Ι. Α. Σουτσος.

ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ

(Διήγημα.)

Οἱ Γάλλοι ἡττηθέντες ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐν Φροσβίλλερ, ὑποχωροῦσι εἰς Σαλέν, περὶ τὰς εἴκοσιν ὥρας προτρέχοντες τῶν διωκόντων αὐτοὺς πολεμίων· τὸ κύριον σῶμα τοῦ στρατοῦ διέβη ἤδη τὸν Μεύσην· κατὰ μῆκος δὲ τοῦ ποταμοῦ κρημνίζουσι τὰς γεφύρας, ἀνοίγοντες μεταξὺ τῶν δύο ὄχθων ἀνυπέρβατον κώλυμα.

Τὸ κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν μέτρον τοῦτο ἔμελλε νὰ ἐπιβραδύνῃ μὲν τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν τῶν Γερμανῶν, ἀλλ' ἦτο ὀλεθριώτατον εἰς τοὺς Γάλλους στρατιώτας, τοὺς ἀποπλανηθέντας ἢ τετραυματισμένους, οἵτινες βραδέως φθάσαντες, μένουσιν ἀπέλπιδες καὶ στυγνοὶ πρὸ τοῦ βαθύρρου καὶ εὐρέος ποταμοῦ.

Ἐπῆλθεν ἡ νύξ.

Σιγηλαὶ σκιαὶ περιπλανῶνται ἐπὶ τῆς ὄχθης· ὅμιλοι ἀνδρῶν ἵστανται κατέναντι τῶν ἐρειπίων γεφύρας τινός, ἅτινα μόνα διεσώθησαν καὶ ὀρθοῦνται ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, ὀρθά, ἀπροσπέλαστα.

Ἐφ' ὅσον παρέρχεται ὁ χρόνος αἱ σκιαὶ ἐπαυξάνουσιν, οἱ ὅμιλοι καθίστανται πυκνότεροι· ἄνω δὲ καὶ κάτω τρέχοντες, οἱ παντὸς ὅπλου καὶ παντὸς βαθμοῦ στρατιῶται ἐκεῖνοι, καλοῦσιν, ἐρωτῶσαν ἀλλήλους, μετροῦσι διὰ σταλίδων τὸ βάθος τοῦ ποταμοῦ, κραυγάζουσι, βλασφημοῦσι, ἀπελπίζονται, ὑψοῦσιν ἀνισχύρους πρὸς οὐρανὸν βραχίονας, σείουσιν ἀπειλητικῶς κατὰ τῆς τύχης τὸν γρόνθον, εἶτα δὲ σιγῶσιν ἐγκαρτεροῦντες αἴφνης, ἀλλὰ θλιβόμενοι ὅτι δὲν ἔπεσον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τὴν πρωΐαν.

Πυρὰ ἀνάπτεται περὶ ἣν συγκεντροῦνται πάντες· οἱ τραυματίαι ἕρπουσι πρὸς τὸ θερμὸν ἐκεῖνο φῶς εὐρὺν κύκλον ἀποτελοῦντες περὶ σωρὸν φλεγομένων ἐρεικῶν. Αἱ ὧραι παρέρχονται ἐν σιγῇ.

Αἴφνης ἐν τῇ σιγῇ ἐκείνῃ φωνή τις ἀκούεται.

— Ὀκτὼ λεύγας μακρὰν ἀπ' ἐδῶ εὑρίσκεται μία γέφυρα, ἡ γέφυρα τοῦ Δικράνου. Ἴσως μένει ἀκόμη. Ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν!

Ὁ οὕτω λαλῶν εἶνε ὑπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ. Ὀρθὸς πρὸ τῆς πυρᾶς ἤτις ἐρυθραίνει αὐτόν, συμβουλεύεται ἐν τῇ λάμψει ἐκείνῃ ἀνεπτυγμένον τινὰ χάρτην, ὁ δὲ δάκτυλός του δεικνύει σημεῖόν

τι : τὴν γέφυραν τοῦ Δικράνου. Ἄλλοι ἀξιωματικοὶ περικυκλοῦσιν αὐτόν, βραχὺς διάλογος συνάπτεται.

Πάντες ἠνωρθώθησαν. Τότε ἀκούονται στεναγμοὶ τῶν τραυματιῶν, ὧν ῥέει τὸ αἷμα, τῶν τραυματιῶν, εἰς οὓς φαίνεται τόσον εὐάρεστος ἡ φεγγοβολοῦσα ἐκείνη πυρά, καὶ οἵτινες δὲν θέλουσι μὲν νὰ βαδίσωσιν ἐπὶ τὰ πρόσω ἀλλὰ δὲν θέλουσιν ἐπίσης νὰ μείνωσιν ὀπίσω.

— Ποῖος διοικεῖ ; εἰπέ τις.

Οἱ ἀξιωματικοὶ παρατηροῦσιν ἀλλήλους, εἶτα δὲ ὑψώσαντες τὰ πιλίκια αὐτῶν χαιρετῶσι σιγαλῶς ἀκριβῶς τὸν ἐρωτήσαντα. Εἶνε δὲ οὗτος ὑψηλὸς ταγματάρχης τῶν δραγόνων, ὑψηλότερος ἔτι φαινόμενος ἐν τῷ μαύρῳ μανδύᾳ του ὅστις φθάνει μέχρι γονάτων. Εἶνε ὁ μόνος ἐκεῖ ἀνώτερος ἀξιωματικός.

— Εὐχαριστῶ, κύριοι, προσλέγει ! .. Λοιπόν, ὅλοι οἱ ὑγιεῖς ἱππεῖς, παντὸς βαθμοῦ ἀνεξαιρέτως, ἂς παραχωρήσουν τοὺς ἵππους των εἰς τοὺς ἀσθενεῖς . . . . σκορπίσατε αὐτὴν τὴν πυρὰν καὶ ἐμπρός !

Αὐτὸς διδοὺς τὸ παράδειγμα, καίτοι ἐπὶ τοῦ μετώπου τετραυματισμένος, λύει τὸν ἵππον αὐτοῦ, λαμβάνει διὰ τῶν βραχιόνων του ἀκροβολιστήν τινα οἰμώζοντα, καὶ ἀναβιβάζει αὐτὸν ὡς παιδίον ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου.

Εἶτα ἐκ τοῦ κήμοῦ σύρων τὸν δυσήνιον ἵππον του, προηγεῖται τοῦ λόχου ἐκείνου τῶν ἐν τῇ νυκτὶ παρευσμένων φυγάδων.

Χωροῦσι βραδέως διότι πάντες οἱ τραυματίαι δὲν ἔχουσιν ἵππους· ὑπὸ τῶν συστρατιωτῶν ὑποστηριζόμενοι, βαρεῖς ἔχοντες τοὺς πόδας, βαδίζουσι φρικιῶντες.

Κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ μικρὸς στρατὸς προχωρεῖ συμπαγὴς καὶ μετὰ θάρρους, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αἱ σωματικαὶ δυνάμεις ἀποχωρίζουσι αὐτὸν εἰς ὁμίλους, καὶ ἤδη τῆς ἀταξίας ἐπιφερούσης τάξιν σχηματίζεται πρωτοπορεία ὑπὸ τῶν μᾶλλον εὐεκτούντων, κύριον σῶμα ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῶν ἵππων τραυματιῶν ἢ τῶν ὑπὸ τῶν ὑγιῶν ὑποστηριζομένων καὶ ὀπισθοφυλακὴ ὑπὸ τῶν χωλαινόντων πρὸ μικροῦ καὶ προσκοπτόντων νῦν κατὰ παντὸς λίθου, οἵτινες βράττονται παντὸς δένδρου ὅπως μὴ καταπέσωσι, καὶ σύρονται πεισματωδῶς.

* * *

Ἐφ' ὅσον προχωρεῖ αὐξάνει ὁ μικρὸς στρατός. Κατὰ τὴν διάβασιν στρατιῶται τινες ἐγείρονται τῆς λόχμης, καὶ προστίθενται εἰς τὰς τάξεις. Ὡς οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Σίδου ἐκκινήσαντες τριακόσιοι θὰ φθάσωσι τρισχίλιοι.

Ὀκτὼ λεύγας πρέπει νὰ διανύσωσι . . τοῦτο εἶν' εὐχερὲς εἰς στρατιώτας καλῶς ἔχοντας, ἐπιχειροῦντας πορείαν κατὰ δροσερὰν πρωΐαν, ἀλλ' εἰς τοὺς καταπεπονημένους τούτους καὶ αἱμάσσοντας φυγάδας ἡ ὁδὸς φαίνεται ἀπελπιστικῶς μακρά. Ἐν τούτοις βαδίζουσι· τινὲς ἀπέρριψαν ἤδη ὅ,τι ὑπελείπετο ἐκ τοῦ ὑπλισμοῦ των, καὶ τὸ ὅπλον ἀπὸ τοῦ ἀορτῆρος κρατοῦντες, προχωροῦσιν, ἡμικλείστους ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμούς, ταλαντώμενοι καὶ σφάλλοντες ὡς οἰνοβαρεῖς· τυμπανιστής τις παραιτεῖ τὸ τύμπανον αὐτοῦ ὅπερ ἠχεῖ κατακυλιόμενον κατωφερείας τινός· θανάσιμος κόπωσις καταλαμβάνει τοὺς ταλαιπώρους.

Ἀνησυχία δέ τις διαδίδοται μετ' ὀλίγον εἰς τὰς τάξεις· ἐκ τῆς σκοτεινῆς λόχμης θόρυβος ἀκούεται. λαθραῖός τις καὶ διαλείπων κρότον ὅμοιος πρὸς δρῦμον θηρίου τρέχοντος διὰ τοῦ δάσους.

Ὁ διοικητὴς ἔστρεψε τὴν κεφαλήν· τί εἶνε; Κατάσκοποι, πρόσκοποι τοῦ ἐχθροῦ βεβαίως.. Ὁ θόρυβος παύει μετ' ὀλίγον, ἀλλ' ἡ αἰτία αὐτοῦ μένει ἄγνωστος.

Φαιόν τι φῶς ἤρξατο διαχεόμενον ὀπίσω τῶν λόφων· ὑποφώσκει ἡ ἠώς· ἐβάδισαν ἤδη ἐξ ὥρας.

Ἐφ' ὅσον τὸ φῶς καθίσταται ζωηρότερον στυγνότεροι καὶ οἰκτρότεροι φαίνονται οἱ φυγάδες. Ἡ νὺξ ἀπέκρυπτε τὴν ἀθλιότητα αὐτῶν, παρατηροῦσι δ' ἀλλήλους μετὰ τρόμου.

Τὰ πρόσωπά των εἶνε γαιώδη, πρασινωπά, τὰ σώματά των κεκαμμένα. Ἡ κόνις, ὁ βόρβορος, πᾶς ῥύπος τῆς νυκτὸς καὶ τῶν ὁδῶν προσκολλᾶται ἐπὶ τοῦ ἱδρῶτος αὐτῶν· ἐρυθραὶ κηλῖδες εἰς μέλαν χρῶμα ἀποκλίνουσαι, δραματικὴν ὄψιν παρέχουσιν εἰς τὰς ἐσχισμένας αὐτῶν στολάς· οἱ πλεῖστοι φέρουσιν ἐπιδέσμους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἢ εἰς τοὺς πόδας, πλεῖστοι πεσόντες κατὰ τὴν ὁδὸν εἶνε κατεσπιλωμένοι ὑπὸ πηλοῦ, πάντες οἰμώζουσι καὶ τρέμουσιν ἐκ τοῦ ψύχους τῆς πρωΐας!...

Αἴφνης ὁ προπορευόμενος διοικητὴς φωνεῖ : Ἄλτ ! ἀλλὰ διὰ φωνῆς τόσον σοβαρᾶς καὶ μελαγχολικῆς ὥστε ῥῖγος καταλαμβάνει πάντας δύστυχημά τι προαισθανομένους.

Ἐπὶ τῶν δύο ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ, μέλαν τι ἐρείπιον βυθίζεται εἰς τὸ ὕδωρ. Αὐτόθι ἦτο ἡ γέφυρα τοῦ Δικράνου. Ὁ Μεύσης ῥέει βαθύς.

Πάντες προσέδραμον καὶ θεῶνται κατ' ἀρχὰς σιγηλῶς καὶ ἡλιθίως· εἶτα κραυγαὶ ἀκούονται πανταχόθεν, ἐξ ἀπελπισίας δὲ καταληφθέντες οἱ ἐκ τῶν μαχῶν διασωθέντες ἐκεῖνοι ἄνδρες κραυγάζουσι, χειρονομοῦσι, κυλινδοῦνται χαμαί. Τινὲς μὲν λιθοβολοῦσι καὶ ὑβρίζουσι τὸν ποταμόν· ἄλλοι θραύουσι τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ ἐξαπλοῦνται παρὰ τὴν ὄχθην· τινὲς γελῶσι βλακώδη γέλωτα πρὸ τοῦ τραγικοῦ ἐκείνου παιγνιδίου τῆς τύχης. Μικρὸν πορρωτέρω οἱ ἀξιωματικοὶ νεύρουσι χαμαὶ τὴν κεφαλὴν ἀδυνατοῦντες νὰ πράξωσί τι.

Δραγόνος τις ἐκδύεται ἐντελῶς, τινὲς δὲ νομίζουσιν αὐτὸν παραφρονήσαντα· ἀλλ' οὗτος εἰσέρχεται εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἄλλοι δὲ εἴκοσι τὸν μιμοῦνται, ἀλλ' ἡ ὁρμὴ τοῦ ῥεύματος παραφέρει αὐτούς. Παρασύρονται κινοῦντες τοὺς βραχίονας· ἐν τούτοις πάντες θέλουσι τώρα νὰ ἐπιχειρήσωσι

τὴν κινδυνώδη ταύτην ἀπόπειραν, νὰ διαβῶσι κολυμβητεὶ τὸν ποταμόν, πάντες καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ ἀγνοοῦντες νὰ κολυμβῶσι, καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ τραυματίαι. Ἡ παραφροσύνη ἐκείνη εἶνε μεταδοτικὴ καὶ τὸ ὕδωρ κροτεῖ ἐκ τῆς ἀλλεπαλλήλου τῶν σωμάτων πτώσεως. Οἱ λοχαγοὶ διατάσσουσι, πιρακαλοῦσιν, ἐξορκίζουσιν, ἀλλ' οὐδεὶς ἀκούει. Συμπαθιζόμενοι πρὸς ἀλλήλους πνίγονται περὶ τοὺς ἑκατόν. Ἀγνοεῖ τις ἂν ἀπόπειρα πρὸς ἀπόδρασιν ἦτο ἐκείνη ἡ αὐτοκτονία.

* * *

Αἴφνης ἐκ τινος λόχμης ἐξέρχεται γέρων τις χωρικὸς κραυγάζων :

— Σταθῆτε κ' εἰν' ἕνα πέρασμα !

Ἀπὸ στόματος δὲ εἰς στόμα μεταδίδεται τὸ εὐάρεστον ἄγγελμα.

Οἱ δ' ἀπέλπιδες ἐκεῖνοι ἁπλοῖ ὡς παιδία ἀναλαμβάνουσιν αὐθις θάρρος. Περικυκλοῦσι τὸν χωρικόν. Ὁ διοικητὴς ἐρωτᾷ:

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ;

— Εἶμαι ἀπὸ ἐδῶ.

— Σὺ ἔτρεχες μέσα εἰς τὸ δάσος ;

— Ναί.

— Μόνος ;

— Μόνος.

— Ποῦ εἶνε τὸ πέρασμα ;

— Μιὰ ὥρα 'πίσω.

Ὁ δὲ χωρικὸς δεικνύει τὴν ἤδη διανυθεῖσαν ὁδόν.

— Λοιπὸν ἐπεράσαμε ἀπ' ἐκεῖ ;

— Ναί.

— Διατί μᾶς ἀφῆκες νὰ κάμωμε τόσον περιττὸν δρόμο ;

— Γιατί ἦταν ἀνάγκη !

— Πῶς ἦτον ἀνάγκη ;

Ὁ γέρων μειδιᾷ, εἶτα δὲ διηγεῖται ὅτι καταδιώκονται καὶ ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἱππεῖς θὰ τοὺς καταφθάσωσι μετὰ τρεῖς ὥρας· ὅτι ἂν τὰ βήματά των ἐσταμάτων ἀποτόμως εἰς τὸ πέρασμα, θὰ ἔβλεπιν οὗτοι ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ διοδος καὶ θὰ διήρχοντο ὁμοίως· ἀνάγκη λοιπὸν ἦτο νὰ προχωρήσωσι περαιτέρω· ἐπιστροφὴ θὰ συγχίσῃ τὰ ἴχνη των· οἱ ἐχθροὶ θὰ δαπανήσουν πολὺν χρόνον ἕως οὗ εὕρουν πόθεν ἐξηφανίσθησαν.

— Σωστά ! εἶπεν ὁ διοικητής· ὁδήγησέ μας λοιπόν !

Μετὰ μίαν ὥραν οἱ φυγάδες διέβησαν τὸν ποταμὸν μέχρι τῶν ὤμων βυθισθέντες εἰς τὸ ὕδωρ.

Ὁ διοικητὴς μείνας τελευταῖος εἰς τὴν ὄχθην τείνει τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν γέροντα.

— Εὐχαριστῶ ! εἶπε.

— Ὥρα καλή ! ἀποκρίνεται ὁ χωρικὸς βραδέως ἀπομακρυνθείς.

Κατὰ μικρὸν ἐπὶ τῆς ἑτέρας τοῦ Μεύσου ὄχθης οἱ τελευταῖοι τῆς ὀπισθοφυλακῆς ἐξαφανίζονται εἰς τὸν ὁρίζοντα.

Ἡσυχία ἐπῆλθεν.

Ὁ χωρικὸς βαδίζει μεγάλοις βήμασι παραπλεύρως τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' αἴφνης ἵσταται

— Ἀπὸ τώρα ! ψιθυρίζει.

* * *

Δύο ἵλαι οὐλάνων ἐπιφαίνονται καλπάζουσαι. Ὁ χωρικὸς ἐκρύφθη ἐν τοῖς θάμνοις, ἀλλὰ τὸν διέκρινον.

— Ἔ, σύ !

Περικυκλοῦται παραχρῆμα, σύρεται ἐνώπιον τῶν γερμανῶν ἀξιωματικῶν. Νέα ἀνάκρισις ἄρχεται· ἀλλ' ὁ γέρων ἐγένετο κωφὸς καὶ ἠλίθιος· οὐδὲν ἐνοεῖ, οὐδὲν εἶδε, οὐδένα οἶδεν.

— Μὴ χάνωμεν καιρόν ! ἀνέκραξεν ὁ διοικητὴς τῶν οὐλάνων· θὰ ὁμιλήσῃ μετ' ὀλίγον ἂν θέλωμεν· Ἐμπρὸς ! Μάρς !

Ὁ γέρων χωλαίνων, ἀσθμαίνων, κεντώμενος ὑπὸ τῶν λογχῶν τρέχει πρὸ τῶν ἵππων. Ἐνίοτε προσκάπτει καὶ πίπτει, ἀλλὰ λογχιζόμενος ἀνεγείρεται.

— Βάθην ! προστάσσει ὁ ἀξιωματικός, καὶ σὺ ἐμπρός !

Οὕτω φθάνουσιν εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Δικράνου. Οἱ Γερμανοὶ δὲν ἠγνόουν ὅτι ἦτο κατεστραμμένη· ἀλλὰ πᾶν ἴχνος σταματᾷ ἐκεῖ, πορρωτέρω ἐπὶ τῆς βορβορώδους ὄχθης οὐδὲν σημεῖον διαβάσεως φαίνεται. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι οἱ καταδιωκόμενοι ἐβυθίσθησαν εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ.

Οἱ οὐλάνοι μένουσι κατάπληκτοι. Μὴ ὑπὸ τὴν γέφυραν εὑρίσκεται πόρος τις ; Τὸ ἐπιτελεῖον συζητεῖ σφοδρῶς. Ὁ γέρων γελᾷ λαθραίως, κύπτων τὴν κεφαλήν.

— Μᾶς ἀπάτησαν μὲ τέχνασμά τι, εἶπε τέλος εἷς ἐξ αὐτῶν· ἐπέστρεψαν ὀπίσω... ἂς ἐπιστρέψωμεν καὶ ἡμεῖς...

Ἄλλος τότε παρατηρεῖ ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀνακαλύψωσι τὰ ἴχνη τῶν φυγάδων ἀφ' οὗ κατέστρεψαν ταῦτα διελθόντες μετ' ἐκείνους διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ἀλλ' ὅτι ὁ γέρων θὰ εἰξεύρῃ πάντως ποῦ εἶνε ὁ πόρος. Ὁ γέρων ὅμως βεβαιοῖ ὅτι τὸ ἀγνοεῖ.

— Θὰ ἰδοῦμεν ! ὡρύεται ὁ ἀρχηγὸς τῶν οὐλάνων· εἰς τὸν ποταμόν, ζῶον !

Ἀπεφάσισε δὲ νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὸν τὸν χωρικὸν πρὸς βολιδοσκόπησιν τοῦ ποταμοῦ. Ἡ ὄχθη κατέρχεται εἰς ἤρεμον κλιτύν, ὁ γέρων εἰσέρχεται εἰς τὸ ὕδωρ. Τὸ ὕδωρ ἀνέρχεται μέχρι γονάτων, μέχρις ὀσφύος, μέχρις τῶν ὤμων—καὶ οὗτος προχωρεῖ.

— Ἔλα ὀπίσω ! κραυγάζει ὁ οὐλάνος, εἶτα δέ·

— Ἂς ἐπιστρέψωμεν ὀπίσω, κύριοι, τὸ πέρασμα δὲν εἶν' ἐδῶ.

Ἀνὰ ἑκατὸν μέτρα ὁ χωρικὸς ἐμβάλλεται εἰς τὸ ὕδωρ. Οἱ γερμανοὶ ἀτενίζουσιν ἐπ' αὐτὸν συντόνως· ἀλλὰ πάντοτε βυθίζεται μέχρι χειλέων καὶ ἐπανέρχεται δυσχερῶς· ἀδύνατος εἶνε καὶ ἡ

ἐλαχίστη ἀμφιβολία, τὸ δὲ ὕδωρ εἶνε πανταχοῦ βαθύ.

* * *

Ἐπαναληφθέντος οὕτω πολλάκις τοῦ πειράματος, ὁ χωρικὸς φθάνει εἰς τὸν πόρον. Ὁ ῥακένδυτος ἐκεῖνος καὶ διάβροχος, καὶ τρέμων, καὶ οἰκτρὸς γέρων, ῥίπτει λαθραῖον εἰς τὴν ἄλλην ἀκτὴν βλέμμα. Οἱ φυγάδες οὓς θέλει νὰ σώσῃ μόλις τρεῖς λεύγας ἀπέχουσι, ἂν δ' ἀνεκαλύπτετο ὁ πόρος, ὁ ὅλεθρος αὐτῶν ἦτο ἄφευκτος.

— Εἰς τὸν ποταμόν!

— Ἀπόστασα πλειά.

— Τόσῳ τὸ καλλίτερον. Ποῦ εἶνε τὸ πέρασμα;

— Δὲν ξεύρω.

— Ἴσ τὸ ποτάμι!

Ὑπακούει, ἐφ' ὅσον δὲ προχωρεῖ ταπεινοῦται ὅπως πείσῃ αὐτοὺς ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ εἶνε βαθύ· ἀλλ' ὤφθη ὁ ποῦς αὐτοῦ πατῶν ἐπὶ τοῦ βυθοῦ, καὶ οἱ οὐλάνοι ἀνακραυγάζουσι.

Τότε ὁ χωρικὸς ψιθυρίζει λέξεις τινάς, οὓς μόνος ἀκούει, εἶτα ἐξακολουθεῖ βαδίζων, καμπτόμενος, προχωρῶν πρὸς τὸ ὕδωρ ὅπερ δὲν ἀνέρχεται πλέον· ταπεινοῦται καὶ πάλιν καὶ τὸ κῦμα φθάνει μέχρι τῶν ὤμων του, στρέφεται καὶ παρατηρεῖ τότε τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, τοὺς διπλῶς ἐχθρούς του.

— Ἔμπρός!

Σμικρύνεται εἰσέτι καὶ προχωρεῖ.. ὁ ποταμὸς φθάνει μέχρι τοῦ πώγωνος. Οἱ οὐλάνοι μαντεύοντες τὸν δόλον κραυγάζουσι:

— Ἔμπρός! ἐμπρός!

Προχωρεῖ· ταπεινοῖ τὴν κεφαλήν, στρέφει νὰ ἴδῃ ὀπίσω...

Οἱ οὐλάνοι γελῶσι καὶ διὰ τῆς χειρὸς δεικνύουσιν αὐτῷ νὰ προχωρήσῃ.

Τοὺς πόδας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐρείδων, δυνάμενος νὰ ζήσῃ μόνον ἂν ἀνηγείρετο, ἀποχαιρετίζει δι' ἑνὸς βλέμματος τὴν γῆν, τὸν ἥλιον, τὴν ὕπαρξιν... καὶ βυθίζεται αἴφνης εἰς τὸ ὕδωρ!

Οἱ γέλωτες παύουσι.

— Δὲν εἶνε οὐδ' αὐτοῦ ἀκόμη, λέγει ὁ διοικητὴς τῶν οὐλάνων, ἀλλ' ὁ γέρων ἐπνίγη.

Οἱ τοὺς φυγάδας καταδιώκοντες ἀπατηθέντες καὶ πάλιν ἐξηκολούθησαν τὴν ἀνωφελῆ πορείαν, ἐν ᾧ τὸ σῶμα τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐκείνου χωρικοῦ, κυλίεται ἀβρανὲς ἐν τῷ ῥεύματι, ὑπὸ μαρτυρικῆς τινος αἴγλης περιαυγαζόμενον. (Παράφρασις)

Ἐν τῷ λευκώματι Γερμανοῦ τινος πρεσβευτοῦ, ἑραστοῦ τῶν αὐτογράφων μεγάλων ἀνδρῶν, ἔγραφέ ποτε ὁ Γκυιζὼ τὴν ῥῆσιν ταύτην: «Ἐν τῷ μακρῷ βίῳ μου ἐδιδάχθην ὅτι ὀφείλω πλεῖστα νὰ συγχωρῶ ἀλλ' οὐδὲν νὰ λησμονῶ.» Ὑπὸ ταῦτα ἔγραψεν ὁ Θιέρσος· «Ὀλίγη λήθη οὐδαμῶς θὰ ἔβλαπτε τὴν εἰλικρινῆ συγγνώμην.» Καὶ ὁ Βίσμαρκ προσέθηκεν· Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ βίῳ μου ἐδιδάχθην πολλὰ νὰ λησμονῶ καὶ νὰ κατορθώνω ὅπως μοὶ συγχωρῶσι πλεῖστα.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μετὰ τὸν παλαιὸν βασιλέα τοῦ Πόντου, τὸν Μιθριδάτην, ὡς πολυγλωσσότατος τῶν ἀνθρώπων φημίζεται ὁ ἐν ἔτει 1849 ἀποθανὼν καρδινάλιος Μεζοφάντη, ὅστις λέγεται ὅτι ὡμίλει 58 γλώσσας. Ἄλλος Μεζοφάντη, θῆλυς, ἦν ἡ πέρυσιν ἐν Βάδῃ παρὰ τὴν Βιέννην θανοῦσα Καμίλλη Ρουτσίκα Ὀστοΐτς, ἥτις ἐπίστατο μὲν 15 γλώσσας μόνον, ἀλλ' ἐπίστατο πάσας κατὰ βάθος. Αἱ γλωσσικαὶ γνώσεις ταύτης ἦσαν πολλῷ ἀνώτεραι τῶν τοῦ Μεζοφάντη, ὅστις ἀτελέστατα μὲν ἐγίνωσκε καὶ οὐχὶ ἀπταίστως ὡμίλει τὰς πλείστας τῶν γλωσσῶν, οὐδεμίαν δὲ μελέτην γλωσσικὴν ἔγραψεν. Ἀλλ' ἡ Ρουτσίκα Ὀστοΐτς ἐγίνωσκε μὲν ἄριστα τὴν Γερμανικήν, τὴν Γαλλικήν, τὴν Ἰσπανικήν, τὴν Ἀγγλικήν, τὴν Ἰταλικήν, τὴν Οὐγγρικήν, τὴν Κροατικήν, καὶ τὰς κυριωτάτας τῶν σλαβικῶν γλωσσῶν καὶ διαλέκτων, καὶ πλὴν τούτων τὴν περσικήν, τὴν τουρκικὴν καὶ τὴν ἀραβικήν, ἐδημοσίευσε δὲ καὶ ἔργα πολλοῦ λόγου ἄξια περὶ τῶν τριῶν τελευταίων ἀνατολικῶν γλωσσῶν. Ἐν ἔτει 1879 ἐξέδωκε μέγα τουρκογερμανικὸν λεξικόν, κατέλιπε δὲ ἡμιτελὲς τὸ συμπλήρωμα τούτου, τὸ γερμανοτουρκικὸν λεξικόν. Διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτῆς μελέτας ἐτίμησαν τὴν ἀστανολόγον πολλαὶ κυβερνήσεις, ἀπονείμασαι αὐτῇ παράσημα καὶ μετάλλια.

Ἐν Οὐγγαρίᾳ διωργανώθη ὑπὸ τοῦ Σαμουὴλ Τελέκυ ταξείδιον πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν χωρῶν τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς. Τούτου μετέχουσιν ἑκατὸν καλῶς ὡπλισμένοι ἄνδρες, ἐν οἷς καὶ εἷς ἀξιωματικὸς τοῦ Αὐστριακοῦ ναυτικοῦ. Τὸ ταξείδιον δὲν θὰ περιορισθῇ εἰς μόνην τὴν ἐπιστημονικὴν ἐξερεύνησιν, ἀλλ' ἐπιζητεῖται δι' αὐτοῦ καὶ ἡ μελέτη τῶν καταλληλοτάτων τρόπων πρὸς προαγωγὴν τῶν συμφερόντων τοῦ Αὐστριακοῦ ἐμπορίου ἐν Ἀφρικῇ.

Ἡ ἔκθεσις τοῦ μηχανικοῦ Ρουσσιώ, εἰς ὃν ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις ἀνέθηκε τὴν ἐντολὴν νὰ ἐξετάσῃ τὰ πρὸς τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Παναμᾶς ἔργα, ὅπως ἀποφασίσῃ ἂν πρέπει νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν ἑταιρίαν τὴν ἔκδοσιν μετοχῶν μέχρις ἑξακοσίων ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἀναιρεῖ διαρρήδην τὰς διαβεβαιώσεις τῆς ἑταιρίας περὶ εὐκολίας τῶν τεχνικῶν ἔργων, ὑπολογίζει ὅτι ἀπαιτοῦνται μείζονες δαπάναι καὶ χρόνος μακρότερος πρὸς συντέλεσιν τοῦ ἔργου. Ἐν γένει δ' ἡ ἔκθεσις τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως εἶνε δυσμενὴς πρὸς τὴν ἐτκιρίαν τῆς τομῆς. Τούτου ἕνεκα τὸ ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων προσεκάλεσε τὴν ἑταιρίαν νὰ ὑποβάλῃ αὐτῷ τὰς ἐκθέσεις καὶ τὰ ὑπομνήματα τῶν ἰδίων αὐτῆς μηχανικῶν.

Ἡ μήτηρ τῆς μικρᾶς Λιλῆς κακολογεῖ συνηθέστατα τὴν φίλην της κ. Μ. Μίαν ἡμέραν ἐλθούσης τῆς φίλης πρὸς ἐπίσκεψιν, τὴν πλησιάζει ἡ Λιλὴ καὶ τῆς λέγει· «Κυρία, ἄνοιξε σὲ παρακαλῶ τὸ στόμα σου.— Διατί, παιδί μου;— Ἤθελα νὰ ἰδῶ, ἂν λέγει ἀλήθειαν ἡ μαμμά. — Τί λέγει ἡ μαμμά; — Νά, λέγει πῶς δὲν ἠμπορεῖς νὰ ἀνοίξῃς τὸ στόμα σου, χωρὶς νὰ εἴπῃς ἀνοησίαν.»

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1888—488.

Ἀριθ. 550 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 13 Ἰουλίου 1886

ΑΟΡΑΤΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Περὶ ζυμώσεως καὶ σήψεως.

Ὁ διάσημος Ἄγγλος φυσικὸς Tyndall ἀναπτύσσων δημοσίᾳ ζητήματα τῆς φυσικῆς, καὶ προτιθέμενος νὰ εἰσέλθῃ εἰς θεωρίας οὐχὶ εὐλήπτους ἐκ πρώτης ἀντιλήψεως εἰς τοὺς πολλούς, ἐθεώρησε καλὸν νὰ δώσῃ τὴν ἑξῆς συμβουλὴν εἰς τοὺς ἀναγνώστας του· «Ἐὰν, λέγει, δὲν νοεῖτε σαφῶς τὰ συμπεράσματα τῶν μέχρι τοῦδε λόγων μου, *μὴ ἀποθαρρυνθῆτε*· διότι εἰσέτι εὑρίσκεσθε σχετικῶς ἐν σκότει· μικρὸν ὅμως κατὰ μικρόν, ὅσῳ χωροῦμεν πρὸς τὰ πρόσω, θέλει ἀναφανῇ τὸ φῶς καὶ θέλει διασκεδάσει τὸ πρὶν σκότος ἐν ᾧ διατελοῦσιν αἱ γνώσεις σας.» Τὰς λέξεις ταύτας τοῦ Ἄγγλου σοφοῦ ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν ἀρχόμενοι τοῦ κεφαλαίου τούτου, διότι ὅπως εἰς πολλὰ ἄλλα ζητήματα, οὕτω καὶ εἰς τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας τὸ σαφὲς καὶ τὸ εὐαντίληπτον δὲν στηρίζεται μόνον εἰς αὐτὴν τὴν οὐσίαν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκθέσεως καὶ τῆς περιγραφῆς, ἀλλὰ κυρίως καὶ εἰς τὸ ποσὸν τῶν *στοιχειωδῶν γνώσεων τοῦ ἀναγνώστου* καὶ εἰς τὴν *διάθεσιν αὐτοῦ πρὸς κόπωσιν τῆς διανοίας* καὶ προσπάθειαν εἰς σκέψιν καὶ ἀνασκοπὴν τῶν γραφέντων.

Πρὸς κατανόησιν τῆς οὐσίας τῆς ζυμώσεως καὶ σήψεως ἀνάγκη νὰ προσδέσωμεν τὸ νῆμα τοῦ λόγου ἡμῶν εἰς ἀπωτέρας χώρας τῆς μυκητολογίας ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἡμῖν ἐκ τῶν βακτηρίων, καὶ θεωρήσωμεν καὶ ἄλλα τινὰ εἴδη μυκήτων ἐγγύτερον.

Οὐδεὶς βεβαίως ἀγνοεῖ τὰ ὑποκύανα ἢ τεφροπράσινα ἐπικαλύμματα τοῦ εὐρώτος, ὅστις καλύπτει ἐνίοτε τοὺς καρποὺς, τὰ γλυκίσματα ἢ τὰς τροφάς, τὰ γνωστὰ διὰ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος *μοῦχλα*. Τὰ ἐπικαλύμματα ταῦτα συνίστανται ἐκ πολυαρίθμων φυταρίων μικροσκοπικῶν, συνισταμένων ἐκ νημάτων μακρῶν ὑπολεύκων, κυλινδρικῶν, διακεκλαδισμένων ἀφθόνως (Εἰκ.5.), ἐχόντων δὲ τοὺς κλάδους αὐτῶν βεβυθισμένους δίκην ριζῶν ἐντὸς τῆς οὐσίας ἐν ᾗ ἀναπτύσσονται, ἤτοι ἐντὸς τοῦ ὑποθέματος. Τὰ νήματα ταῦτα, ἐπέχοντα θέσιν κορμοῦ καὶ κλάδων τῶν ἄλλων φυτῶν, ὀνομάζονται *μυκήλλια*· εἶνε ἔνδον πλήρη πρωτοπλάσματος, ἔχουσι τοίχους μεμβρανώδεις καὶ φέρουσιν ἔνδον χωρίσματα, ἤτοι εἶνε διηρημένα κατὰ κύτταρα. Ἀπό τινος σημείου τοῦ πολυκλάδου τούτου πλέγματος τοῦ μυκηλλίου φύεται κάθετον νῆμα, ὅπερ διογκούμενον κατὰ τὸ ἄνω αὐτοῦ ἄκρον, σχηματίζει σφαιρίον *σποριάγγειον*, πλῆρες μικρῶν μονοκυττάρων κύστεων, ὀνομαζομένων *σπορίων*, ἅτινα εἶνε τόσῳ μικρὰ ὥστε καὶ ἡ παραμικρὰ πνοὴ τοῦ ἀνέμου παρασύρει αὐτὰ καὶ διασκορπίζει πανταχοῦ.

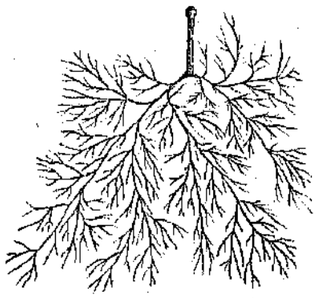

Εἰκ. 5. Μυκήλλιον εὐρῶτος (Mucor) φέρον ἐπ' αὐτοῦ σποριάγγειον. Εἰκὼν μεμεγεθυσμένη.

Ἕτερον εἶδος εὐρῶτος, ὀνομαζόμενον Πενικίλλιον τὸ γλαυκὸν (Penicillium glaucum) σχηματίζει ἀντὶ σφαιρίου κομβολογιοειδεῖς ὁρμαθοὺς σπορίων, ἅτινα πίπτοντα εἰς τόπους εὐθέτους παράγουσι νέους μύκητας.

Τοιοῦτος παρίσταται ἡμῖν ὁ εὐρὼς ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον. Ἐνταῦθα ὅμως σημειωτέον ὅτι οἱ εὐρῶτες εἶνε διάφοροι, καὶ ὅτι αἱ ἡμέτεραι εἰκόνες παριστάνουσι δύο μόνον τῶν κοινοτέρων καὶ συχνοτέρων εἰδῶν. Οἱ εὐρῶτες δὲ οὗτοι τρέφονται παραλαμβάνοντες διὰ τοῦ μυκηλλίου αὐτῶν οὐσίας ἀπὸ τῶν πέριξ, ἐνῷ

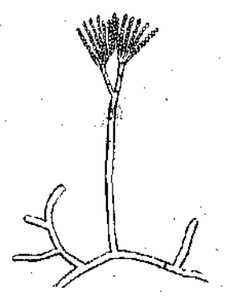

Εἰκ. 6. Πενικίλλιον τὸ γλαυκόν. Μυκήλλιον τοῦ μύκητος πρὸς τὰ κάτω, σπόρια αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄνω. Μεμεγεθυσμένον.

συγχρόνως φθείρουσι καὶ καταστρέφουσι τὰ ὑποθέματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἢ ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀναπτύσσονται ἕνεκα οὐσιῶν τινων, τὰς ὁποίας ἐκκρίνουσι διὰ τοῦ μυκηλλίου των. Ἄρτος ἢ ἄλλαι τροφαὶ εὐρωτιῶσαι μεταβάλλονται μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς μαλθακὰς ἡμιρρεύστους μάζας, καὶ χάνουσι τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν μορφήν, χωρὶς ὅμως αἱ ἀπολεσθεῖσαι οὐσίαι ν' ἀπερροφήθησαν πᾶσαι ὑπὸ τοῦ μυκηλλίου.

Ἐπὶ τοῦ κορμοῦ ἐπίσης πολλῶν δένδρων, δρυῶν, αἰγειρῶν, καὶ ἄλλων παρατηροῦμεν ἐνίοτε προβολάς τινας εὐμεγέθεις, ἐχούσας τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα ἡμίσεος σχεδὸν τετμημένου πορτοκαλίου, ἐχούσας τὸ κυρτὸν μέρος πρὸς τὰ ἄνω, κάτω δὲ πλήρεις ὀπῶν μικροτάτων. Αἱ προβολαὶ αὗται, ἃς ὁ κοινὸς λαὸς καλεῖ *ἴσκας*, καὶ χρησιμοποιεῖ ὡς ἔναυσμα κατὰ τὴν ἄνευ πυρείων ἄναψιν τοῦ πυρός εἶνε τὰ δοχεῖα, οὕτως εἰπεῖν, ἐν οἷς εὑρίσκονται ἄπειρα σπόρια μύκητος ἀφανοῦς, οὗτινος τὸ μυκήλλιον, ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ εὐρῶτος, ὃν ἀνωτέρω περιεγράψαμεν, διαπερᾷ ὅλον τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου διεισδύον διὰ τοῦ πυκνοῦ ξυλώδους σώματος καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ἀπὸ τῶν ῥιζῶν μέχρις ἄνω ἕνθα ἡ σχίσις τοῦ κορμοῦ ἢ καὶ μέχρι τῶν κλάδων. Οὐδέποτε δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ βλέπων δένδρον φέρον ἔξω *ἴσκαν*, ὅτι τοῦτο εἶνε ἔσω πλῆρες ἐνῶν μυκητωδῶν, καὶ ὅτι ὑφ' ἡ βράδιον τὸ καλλίκομον δένδρον θὰ πέσῃ θῦμα τοῦ παρασίτου τούτου, τοῦ διεισδύσαντος μέχρι τῆς ἐνδοτάτης αὐτοῦ οὐσίας. Σπόριόν τι μύκητος ὁμοίας φύσεως, φερόμενον διὰ τοῦ ἀνέμου ἢ ἄλλως πως ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος ἄλλων δένδρων, μένει αὐτόθι μέχρις οὗ εὕρῃ ὑγρασίαν καὶ θερμότητα ἱκανὴν πρὸς βλάστησιν· τούτων δὲ εὑρισκομένων προβάλλει ἀσκόν τινα βραχὺν ἐντὸς τῆς ἐπιδερμίδος ἢ εἰσδύει διὰ τοῦ στομίου αὐτῆς ἐντὸς τῶν λοιπῶν ἱστῶν τοῦ φυτοῦ· οὕτω δὲ αὐξανόμενον διαπλοῦται ἐντὸς τοῦ κορμοῦ τοῦ φυτοῦ σχηματίζον πλέγματα μυκηλλιώδη καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις μέχρις οὗ ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ σχηματίσῃ ἔξω τοῦ φλοιοῦ τὰ γονιμοποιητικὰ αὐτοῦ σπόρια, ἤτοι τὸ ὅλον διόγκωμα, ὅπερ ὀνομάζομεν ἴσκαν.

Ἐνταῦθα ὅμως γεννᾶται ἡ ἀπορία, τίνι τρόπῳ αἱ τρυφερώταται καὶ λεπτοφυέσταται ἶνες τοῦ μυκηλλίου εἰσδύουσι διὰ τοῦ στερεοῦ καὶ σκληροῦ ξύλου καὶ τοῦ ἀδιαβύτου φλοιοῦ τῶν κορμῶν τῶν δένδρων; Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐξηγεῖται ὡς ἑξῆς· Ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ μυκηλλίου ἐκκρίνεται οὐσία ὀξύνη ἔχουσα τὴν ἰδιότητα νὰ διαλύῃ τὰς ξυλώδεις οὐσίας τῶν φυτῶν. Ὅταν λοιπὸν τὸ σπόριον βλαστήσῃ ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος φυτοῦ τινος, τὸ ἄκρον τοῦ μυκηλλίου διαλύον αὐτὴν καὶ τὸν φλοιὸν εἰσδύει εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ ξύλου, ὅπερ ἀφοῦ διαλύσῃ ἐπίσης εἶτα ἀπορροφᾷ. Οὕτως αἱ μυκητώδεις ἶνες διαβιβρώσκουσαι ἀδιακόπως τὰς ξυλώδεις οὐσίας τοῦ κορμοῦ καὶ χωροῦσαι κατὰ διαφόρους διευθύνσεις καθιστῶσι τὸ ξύλον τοῦ κορμοῦ ἐλαφρότερον. Τέλος δὲ ξηρανομένου τοῦ ξύλου καὶ ἐξατμιζομένων τῶν ὑγρῶν τοῦ ὑδατοβριθοῦς μύκητος, ἀπομένει μὲν ὁ αὐτὸς ὄγκος τοῦ ξύλου, ἀλλὰ σπογγωδέστερος τὴν σύστασιν, ἐλαφρὸς καὶ εὔθραυστος. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου τρέφονται καὶ αὐξάνονται ἅπαντες οἱ μύκητες, εἴτε οἱ φυόμενοι ἐπὶ ὑγιῶν *δένδρων* ἢ ξύλων *κεκομμένων* εἴτε οἱ βλαστάνοντες ἐπὶ τῆς σηπομένης κοπρίας, εἴτε οἱ φυόμενοι ἐπὶ τοῦ πλήρους ὀργανικῶν οὐσιῶν χώματος τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν πεδιάδων. Προσθέσωμεν δ' ἐνταῦθα ὅτι καὶ μύκητες φυόμενοι ἐπὶ τοῦ σώματος ἐντόμων τινῶν οἷον τῶν κοινῶν μυιῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου διατρυπῶσι τὸ σκληρότατον δέρμα των ἐκ χιτίνης.

Αἱ βλάβαι, ἃς οἱ μύκητες ἐπιφέρουσιν ἐπὶ τῶν δένδρων εἶνε διάφοροι, ἀνάλογοι πρὸς τὸ εἶδος τοῦ μύκητος ἢ ἐξάπλωσιν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ φυτοῦ καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀλλὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο οὐδόλως διαφέρει ἡμᾶς ἐνταῦθα. Τοῦτο μόνον εἶνε ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν, ὅτι δενδροκτόνοι τινὲς μύκητες οὐ μόνον καταστρέφουσι τὰς ξυλώδεις καὶ λοιπὰς οὐσίας τοῦ ξύλου τῶν δένδρων πρὸς θρέψιν αὐτῶν ἀλλ' ἀποσυνθέτουσι καὶ μείζονα ποσὰ οὐσίας ξυλώδους *χωρὶς νὰ δαπανῶσι ταῦτα ποσῶς πρὸς οἰκοδομίαν τοῦ ἰδίου αὐτῶν σώματος*.

Ἐξ ὅλων τούτων ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ μείζονες μύκητες δρῶσιν ἐπὶ τῶν ζώντων ἢ νεκρῶν ὀργανικῶν σωμάτων καταστρεπτικῶς, ὅτι ἡ δρᾶσις αὕτη προέρχεται ἐκ τινος οὐσίας διαβρωτικῆς ἀπ' αὐτῶν ἐκκρινομένης, ἣν καλοῦμεν *φύραμα*, καὶ ὅτι ἡ οὐσία αὕτη, ἐλαχίστη τὸ ποσὸν οὖσα, καταστρέφει καὶ ἀποσυνθετει μεγάλας ποσότητας ὀργανικῆς οὐσίας χωρὶς τὰ προϊόντα ταῦτα τῆς ἀποσυνθέσεως νὰ χρησιμοποιῶνται εἰς τροφὴν αὐτῶν τῶν μυκήτων.

Προτάξαντες τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ τῆς δράσεως τῶν μεγάλων μυκήτων ἐπὶ τοῦ ὑποθέματος, δυνάμεθα νῦν νὰ γνωρίσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην καὶ ἑτέρους τινὰς μύκητας, πολλῷ μικροτέρους, τοὺς ὁποίους κυρίως ὀνομάζομεν *φυραματικούς*, οἵτινες προκαλοῦσι γνωστότατα φαινόμενα τοῦ καθημερινοῦ ἡμῶν βίου, οἷα τὰ συμβαίνοντα κατὰ τὴν ζύμωσιν τοῦ ἄρτου, τοῦ οἴνου, τοῦ ζύθου κ.τ.λ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ δὲν εἶνε ποσῶς ἄσκοπον νὰ ἐπιθεωρήσωμεν λεπτομερέστερον τί γίνεται κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ἄρτου καὶ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῶν παρασκευῆς μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν γίνεται χρῆσις αὐτῶν· διότι ἐν τοῖς παραδείγμασι τούτοις καταφαίνονται σαφέστατα αἱ μεγάλαι δράσεις μικροτάτων ὀργανώσεων, ὧν τὴν παρουσίαν καὶ λειτουργίαν ἀγνοεῖ τὸ πλεῖστον τῶν μυριάδων ἀνθρώπων, τῶν καθ' ἑκάστην τρωγόντων ἄρτον, καὶ πινόντων οἶνον.

Πάντες γνωρίζομεν ὅτι πρὸς κατασκευὴν ἄρτου εἴτε ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἴτε ἐν τῷ ἀρτοποιείῳ ἀνάγκη νὰ προστεθῇ εἰς τὴν ζύμην *προζύμιον* ἢ *φύραμα*, καὶ ὅλη ἡ μᾶζα τῆς ζύμης νὰ μιχθῇ ἐντελῶς μετ' αὐτοῦ. Εἶνε δὲ τὸ προζύμιον τοῦτο τεμάχιον ζύμης διατηρηθὲν ἀπὸ τῆς προηγουμένης ζυμώσεως ἐπί τινας ἡμέρας ἐν τόπῳ ὑποθέρμῳ. Ἐξετάζοντες ἐλάχιστον τεμάχιον τοῦ προζυμίου ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον βλέπομεν ὅτι ἀποτελεῖται ἐκ μεγάλων κόκκων ἀμύλου (τῆς οὐσίας ἐξ ἧς κυρίως συνίσταται τὸ ἄλευρον) διωγκωμένων καὶ ἐκ σμικροτάτων σφαιρίων, οἷα παρίστανται τὰ ἐν τῇ εἰκόνι 7. Τὰ σφαιρία ταῦτα εἶνε μύκητες μικροσκοπικοὶ ἀναπτυσσόμενοι ἐν τῷ προζυμίῳ ἀπὸ σπερμάτων αἰωρουμένων ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ· δι' αὐτῶν δὲ τῶν φυταρίων αἱ ἀμυλώδεις οὐσίαι τοῦ προζυμίου ἀποσυντίθενται.

Εἰκ. 7. Σακχαρομύκητες. Ἀποβλάστησις νέων ἀτόμων. 300κις μεμεγεθυσμένοι.

Εἶνε δὲ οἱ μύκητες οὗτοι μονοκύτταροι ὀργανώσεις συνιστάμεναι ἐκ μεμβράνης ἐγκλειούσης πρωτόπλασμα κοκκώδες μετὰ πυρήνων καὶ σταγονιδίων λίπους. Ἐκτῶν κυττάρων τούτων ἀποβλαστάνουσαι μικραὶ προβολαὶ μεγεθύνονται ἐπ' ὀλίγον, εἶτα δὲ ἀπολυόμεναι ζῶσι βίον αὐθυπαρκτον, πολλαπλασιαζόμεναι καὶ πάλιν δι' ἀποβλαστήσεως. Οἱ μύκητες οὗτοι καλοῦνται *Σακχαρομύκητες* καὶ ἔχουσι τὴν ἰδιότητα ν' ἀποσυνθέτωσι τὸ σάκχαρον τὸ σχηματιζόμενον ἐν τῇ ζύμῃ διὰ τῆς μετατροπῆς τοῦ ἀμύλου, ἕνεκα οὐσίας τινὸς ἐν αὐτῷ περιεχομένης τῆς κερεαλίνης, καὶ σχηματίζουσιν ἀτμοὺς οἰνοπνεύματος καὶ ἀέριον ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἐνῷ συγχρόνως πρὸς αὔξησιν αὐτῶν παραλαμβάνουσι τὰς ἀζωτούχους οὐσίας τὰς ἐμπεριεχομένας εἰς τὸ ἄλευρον. Τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὅπερ σχηματίζεται συγχρόνως καθ' ὅλην τὴν μᾶζαν τοῦ φυράματος εἶνε ἀέριον, ὡς τοιοῦτον δὲ ζητεῖ νὰ διαφύγῃ ἅμα γεννώμενον. Ἀλλ' ἡ ἀντίστασις τῆς ζύμης κωλύει τὴν ἔξοδον αὐτοῦ· οὕτω δὲ τὸ ἀέριον ἀνθρακικὸν ὀξὺ μένον ἐντὸς κατὰ τόπους ἐγκεκλεισμένον, σχηματίζει κοιλότητας διὰ τῶν ὁποίων διογκοῦται τὸ προζύμιον. «Τὸ προζύμι φουσκώνει,» λέγει κοινῶς ὁ λαός. Ὅσῳ περισσότερον ἀνθρακικὸν ὀξὺ σχηματίζεται ὑπὸ τῶν σακχαρομυκήτων τόσῳ καὶ ὁ ὄγκος τοῦ προζυμίου μείζων. Οὕτω τὸ προζύμιον, πλῆρες σακχαρομυκήτων, μιγνυόμενον καὶ ζυμούμενον μετὰ μεγάλης σχετικῶς ποσότητος προσφάτου ζύμης ἀλεύρου, μεταδίδει εἰς αὐτὴν τοὺς σακχαρομύκητας, οὓς ἐγκλείει· οὗτος δὲ εἶνε ὁ λόγος δι' ὃν μεταχειριζόμεθα πάντοτε προζύμιον κατὰ τὴν ζύμωσιν τοῦ ἄρτου, διότι οὕτω καὶ μόνον διὰ τῆς παραγωγῆς κοιλοτήτων μικρῶν καὶ σπηλαίων πολυαρίθμων καθίσταται οὗτος εὔπεπτος καὶ ὑγιεινός. Τέως δὲ ἡ μανὴ αὕτη καὶ σπογγώδης ὑφὴ εἶνε χαρακτηριστικὴ τοῦ ἄρτου, ὥστε οὔτε τοῦ ὀνόματος τούτου ἀξιοῦμεν τὸν ἄρτον τὸν παραχθέντα ἄνευ προζυμίου καὶ πυκνὸν τὴν σύστασιν, οἷος ὁ ἄρτος τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ καλούμενος ἄζυμον, καὶ αἱ ἡμέτεραι *λαγάνες* καὶ τὸ *λεψὸ ψωμί*.

Ἐὰν ἀφῶμεν τὸ προζύμιον ἐφ' ἱκανὸν χρόνον κείμενον, ἐπέρχονται ἐν αὐτῷ καὶ ἕτεραι ἀλλοιώσεις σχηματιζομένων ἐκτὸς τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ ἄλλων προϊόντων, ἕνεκα ἄλλων φυραμάτων νῦν ἀναπτυσσομένων (βακτηρίων· ἴδε κατωτέρω) ἅτινα μεταβάλλουσι τὸ σάκχαρον εἰς ἄλλας χημικὰς οὐσίας ὀξύνας, οἷον εἰς γαλακτικὸν καὶ βουτυρικὸν ὀξύ. Τοιοῦτο δὲ προζύμιον μιγνυόμενον μετὰ ζύμης νωπῆς προκαλεῖ ἀναλόγους ζυμώσεις καὶ καθιστᾷ καὶ τὸν ἄρτον αὐτὸν ὑπόξυνον. Εἰς τὰ ἀρτοποιεῖα ὅμως τῶν πόλεων, ἔνθα ὁ ἄρτος παρασκευάζεται καθ' ἑκάστην, δὲν μένει τὸ προζύμιον ἀπόθετον ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ὅπως ἀναπτυχθῶσιν ἐν αὐτῷ τὰ φυράματα, τὰ παράγοντα τὸ γαλακτικὸν καὶ βουτυρικὸν ὀξύ, ἐνῷ εἰς τὰ χωρία ὁ ἄρτος εἶνε ἐνίοτε ὑπόξυνος, διότι τὸ προζύμιον φυλάττεται ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.

Μετὰ τὴν ἀνάμιξιν τῆς ζύμης τοῦ ἀλεύρου μετὰ προζυμίου πλάσσονται οἱ ἄρτοι, οἵτινες ἀφίενται ἤρεμοι ἐν μετρίᾳ θερμοκρασίᾳ καλυπτόμενοι ὑπὸ δυσθερμαγωγῶν σκεπασμάτων, ὅπως κωλύεται ἡ ἐν αὐτοῖς ἀνκπτυσσομένη θερμοκρασία ν' ἀπέλθῃ· τότε δὲ τὸ ἔργον τῶν σακχαρομυκήτων προβαίνει τάχιστα, αὐξανομένης τῆς ζύμης κατ' ὄγκον ἐκ τῆς ἀναπτύξεως φυσαλλίδων. Ἡ διόγκωσις αὕτη ὅταν προβῇ μέχρις ὡρισμένου ὁρίου γνωστοῦ εἰς πᾶσαν οἰκοδέσποιναν καὶ ἀρτοποιόν, ἤτοι ὅταν τὸ *ψωμὶ ἀναβῇ*, ὑποδεικνύει ὅτι εἶνε οἱ ἄρτοι κατάλληλοι ὅπως εἰσαχθῶσιν εἰς κλίβανον ἔχοντα 250°—300° θερμοκρασίαν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης θανατοῦνται πάντες οἱ σακχαρομύκητες, ἡ ζύμωσις παύεται καθ' ὁλοκληρίαν, συγχρόνως δὲ οἱ ἄρτοι ἄρχονται ἐκ νέου διογκούμενοι καὶ μεγεθυνόμενοι σχεδὸν κατὰ τὸ διπλοῦν ἕνεκα τοῦ ἐξῆς λόγου· διὰ τῆς θερμότητος τοῦ κλιβάνου αἱ πολυάριθμοι φυσαλλίδες καὶ κοιλότητες αἱ πλήρεις ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐκτείνονται, τὸ ἐν τῷ ὕδατι τῆς ζύμης διαλελυμένον ἀνθρακικὸν ὀξὺ γίνεται ἐπίσης ἀέριον, τὸ οἰνόπνευμα μεταβάλλεται εἰς ἀτμόν, αἱ φυσαλλίδες καὶ αἱ κοιλότητες ἕνεκα τούτων μεγεθύνονται, διπλασιάζονται, ἡ δὲ ζύμη, ἐλαστικὴ οὖσα, διογκοῦται ἱκανῶς. Συγχρόνως διογκοῦνται τὰ μέγιστα οἱ κόκκοι τοῦ ἀμύλου καὶ ἑνοῦνται χημικῶς

μετὰ τοῦ ὕδατος τῆς ζύμης, οὕτω δὲ αὕτη γίνεται στερεωτέρα, καὶ ἑπομένως οἱ χῶροι αὐτῆς δὲν καταπίπτουσιν ὅταν βραδύτερον ἐξέλθωσι μικρὸν κατὰ μικρὸν τὰ ἐν αὐτῇ ἀέρια. Ἕνεκα τούτου δὲ καὶ ἄρτος διατηρηθεὶς πολὺν ὥραν *ἀναιβασμένος* πρὶν εἰσαχθῇ εἰς τὸν κλίβανον, σμικρύνεται τὸν ὄγκον καὶ καταπίπτει, διότι διὰ τῆς ἀπατμίσεως καὶ διηθήσεως ἐξέρχονται τὰ ἀέρια πρὸς τὰ ἔξω καὶ οἱ τοῖχοι τῶν κοιλοτήτων δὲν εἶνε στερεοὶ πρὸς ἀντίστασιν εἰς τὸ βάρος τῆς ἄνωθεν αὐτῶν οὐσίας. Ἄρτοι ἐκ τοιαύτης ζύμης κατασκευαζόμενοι δὲν εἶνε σπογγώδεις καὶ ἐλαφροί, ἀλλὰ βαρεῖς, πυκνοὶ καὶ συμπαγεῖς. Τοῦτο συμβαίνει καὶ ὅταν εἰς τὴν ζύμην ἐπιχυθῇ πλεῖον τοῦ δέοντος ὕδωρ ἢ ἡ ποιότης τοῦ ἀλεύρου περιέχῃ ὀλίγην τὴν κολλώδη οὐσίαν, καὶ ἡ ἐλαστικότης τῆς ζύμης εἶνε σμικρὰ καὶ ἀσήμαντος.

Ἡ παρένθεσις λοιπὸν προζυμίου ἐντὸς τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου σκοπεῖ τὴν χαλάρωσιν τῆς πυκνότητος, τὴν ἀνάπτυξιν χώρων μεγάλων καὶ μικρῶν ἐντὸς αὐτῆς, τὴν σπογγοποίησιν, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἄρτου. Πάντα δὲ ταῦτα προκαλοῦνται διὰ τῶν σακχαρομυκήτων.—Ἐν παρόδῳ σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι τὴν σπογγώδη ὑφὴν τοῦ ἄρτου ἀπολαμβάνομεν καὶ διὰ χημικῶν μέσων ἀναπτύσσοντες φυσαλίδας ἐντὸς τῆς ζύμης, ἀποσυνθέτοντες π.χ. διά τινος ὀξέος ὑδροχλωρικοῦ ἢ φωσφορικοῦ διττανθρακικὸν νάτρον ἢ μεγνύοντες αὐτὴν μετ' ἀνθρακικῆς ἀμμωνίας, ἥτις ἀφίπταται ἐν τῇ θερμοκρασίᾳ τῆς κλιβάνου, ἢ ζυμοῦντες τὴν μᾶζαν δι' ὕδατος κεκορεσμένου ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Εἰς τοῦτο δὲ στηρίζονται αἱ νεώτεραι ἀρτοποιητικαὶ μέθοδοι.

Παραλείποντες ἐνταῦθα τὰς ἀλλοιώσεις, ἃς ὑφίσταται ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ ἄρτου ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ κλιβάνου καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ, προσθέτομεν ὅτι ἅμα τοῦ κελύφους σχηματισθέντος ἡ ζύμη εἶνε ἐψημένη καὶ μεταβεβλημένη εἰς ἄρτον ἐδώδιμον. Ὥστε οἱ σακχαρομύκητες ἀρξάμενοι τῆς ζυμώσεως ἀπὸ τοῦ προζυμίου παρεσκεύασαν τὴν ζύμην, ἡ δὲ θερμότης συνεπλήρωσε τὴν κατασκευὴν καταστήσασα τὸν ἄρτον εὔπεπτον καὶ εὔγευστον.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπίδρασιν τῶν σακχαρομυκήτων ἐπὶ τοῦ ὑποθέματος στηρίζεται καὶ ἕτερος κλάδος τῆς παναρχαίας οἰκιακῆς βιομηχανίας ἡ κατασκευὴ τοῦ οἴνου. Καὶ ἐνταῦθα ἀόρατοι εἶνε αἱ ὀργανώσεις αἱ παρασκευάζουσαι τὸν ἀθῶον καὶ γλυκὺν χυμὸν τῶν σταφυλῶν εἰς ποτὸν εὐάρεστον οἰνοπνευματῶδες, καὶ μεθυστικόν.

Ὁ χυμὸς τῶν σταφυλῶν, συνιστάμενος κυρίως ἐξ εἴδους τινὸς σακχάρου, ὀνομαζομένου σταφυλοσακχάρου, ὅπερ περιέχεται καὶ εἰς ἄλλους καρποὺς ἐν ὕδατι διαλελυμένον, ζυμοῦται ἀφ' ἑαυτοῦ, ἄνευ προσθήκης φυράματός τινος, ὅπως κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ἄρτου. Ὅταν δηλαδὴ ὁ χυμὸς τῶν σταφυλῶν παραληφθεὶς τεθῇ ἐντὸς τῶν βαρελίων, οἱ σακχαρομύκητες, οἱ ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας ἐντὸς αὐτοῦ ἐμπεσόντες ἄρχονται τοῦ ἔργου των. Ἐνίοτε μάλιστα καὶ καθ' ὁδόν, ἐνῷ τὸ γλεῦκος μετακομίζεται διὰ τῶν ἀσκῶν, ἡ ζύμωσις εὑρίσκεται ἤδη πολὺ προκεχωρημένη. Ἐν διαστήματι καὶ ἡμισείας μόνον ὥρας καὶ ὁ διαυγέστατος χυμὸς τῶν σταφυλῶν ἄρχεται θολούμενος καὶ ἀναπτύσσονται ἀπ' αὐτοῦ φυσαλλίδες ἀερίου, μετὰ δύο δὲ ἢ τρεῖς ὥρας σχηματίζεται ἐπ' αὐτοῦ ξανθὸς ἐπίπαγος ἀποτελούμενος ἐκ μυριάδων σακχαρομυκήτων.

Ἐξετάσωμεν νῦν τί τελεῖται ἐντὸς τοῦ γλεύκους ὅτερ ἀπόκειται ἐντὸς τῶν βαρελίων. Οἱ σακχαρομύκητες εὑρόντες ἄφθονον τροφὴν πολλαπλασιάζονται δι' ἀποβλαστήσεως κατὰ τὸν ἄνω ῥηθέντα τρόπον ταχέως καὶ ἀφθόνως, τὸ δὲ σάκχαρον τοῦ χυμοῦ τῶν σταφυλῶν, οὐσία χημική, συνισταμένη ἐξ ὡρισμένων μορίων ἄνθρακος, ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου, σχίζεται, τουτέστιν ἀποσυντίθεται εἰς ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ εἰς οἰνόπνευμα, ἤτοι εἰς οὐσίας, ὧν τὸ ἄθροισμα τῶν μορίων ἀποτελεῖ σχεδὸν τὴν ὡρισμένην ποσότητα τῶν μορίων τοῦ σακχάρου. Ἐλαχίστη δὲ μόνον ποσότης σακχάρου (σχεδὸν 6.επὶ τοῖς ἑκατὸν) μεταβάλλεται καὶ εἰς ἄλλας οὐσίας, οἷον εἰς γλυκερίνην, ἠλεκτρικὸν ὀξὺ κ.τ.λ.

Ἡ ζύμωσις τοῦ οἴνου ἐν ἀρχῇ εἶνε ζωηρὰ καὶ ταραχώδης, τὸ δὲ ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ τὸ οἰνόπνευμα ἀναπτύσσονται ἄφθονα. « *Ὁ μοῦστος βράζει,*» τὸ δὲ ἀνθρακικὸν ὀξὺ πληροῖ τὰ ὑπόγεια τῶν οἰνοποιείων καὶ καθίσταται κινδυνώδες εἰς τοὺς κατερχομένους εἰς αὐτὰ ἀπροσέκτως. Ἀλλ' ἡ πρώτη αὕτη ζύμωσις διαρκοῦσα περίπου 3—6 μῆνας παρέρχεται. Οἱ σακχαρομύκητες μικρὸν κατὰ μικρὸν καθιζάνουσιν ἐπὶ τοῦ πυθμένος, μετ' αὐτῶν δὲ συγκαταπίπτουσι μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ ἡ τρὺξ καὶ αἱ λοιπαὶ ἀκαθαρσίαι τοῦ οἴνου.

Τὴν πρώτην ταύτην ζύμωσιν διαδέχεται ἑτέρα, ἡ *βραδεῖα* λεγομένη ζύμωσις, καθ' ἣν ὀλίγοι τινὲς σακχαρομύκητες (ἴσως μυριάδες τινὲς μόνον) ἐξακολουθοῦσι κατὰ μικρὸν αὐξάνοντες τὸ οἰνόπνευμα τοῦ οἴνου, ἐνῷ συγχρόνως καὶ αἱ ἀκαθαρσίαι ἀποχωρίζονται ἀδιακόπως. Ὥστε ὁ λόγος δι' ὃν ὁ παλαιότερος οἶνος γίνεται καλλίτερος εἶνε αὐτοὶ οἱ σακχαρομύκητες δι' ὧν αὐξάνεται διηνεκῶς τὸ οἰνόπνευμα (καὶ τὸ ἄρωμα), κατὰ δεύτερον δὲ λόγον διότι καθιζάνουσιν αἱ καλούμεναι ἐκχυλισματικαὶ οὐσίαι καὶ ἡ τρυγία, ἐνῷ συγχρόνως τὸ σάκχαρον ἐλαττοῦται.

Ἕπεται τὸ τέλος.

Σπ. Μηλιαρακης.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

(Μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν καὶ Ἀνδρέου Λωρῆ)

[Μετάφρ. Α. Π. Κουρτίδου.]

[Συνέχεια. Βλ. σελ. 419]

Ἐν ᾧ ἡ ἐκ πάγου νῆσος προυχώρει μεγαλοπρεπῶς πρὸς νότον ῥυμουλκοῦσα τὴν *Ἀλάσκαν*, ἡ θήρα τῶν *οὐγιούκ* ἐξηκολούθει συστηματικῶς.

Δὶς τῆς ἡμέρας ναῦται φέροντες ὅπλα καὶ κάμακας, συνοδευόμενοι ὑπὸ πάντων τῶν γροιλανδικῶν κυνῶν, ἀπεβιβάζοντο εἰς τὴν νῆσον καὶ περιεῖργον τὰ ἀμφίβια ὑπνοῦντα ἐν τρώγλαις. Ἐφόνευον δ' αὐτὰ διὰ σφαίρας κατὰ τοῦ ὠτός βαλλομένης, καὶ κατέτεμνον, ἀφήρουν τὸ στέαρ, διὰ τῶν ἑλκήθρων κομίζοντες αὐτὸ εἰς τὴν *Ἀλάσκαν*. Ἐκ τῆς εὐχεροῦς καὶ γονίμου ἐκείνης θήρας μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας τὰ ἐνθέμια ὑπερεπληρώθησαν λίπους οὐγγιούκ.

Ἡ *Ἀλάσκα* ὑπὸ τῆς νήσου ῥυμουλκουμένη εὑρίσκετο τότε ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ μοίρᾳ ἀνατολικοῦ μήκους ἐπὶ τῆς ἑβδομηκοστῆς τετάρτης παραλλήλου, τουτέστιν εἶχεν ὑπερβῇ τὴν Νέαν Ζέμβλην.

Ἡ κρυσταλλόπηκτος νῆσος εἶχεν ὑπολειφθῇ τότε ἡμίσεια μόλις τῆς ἀρχικῆς, τὸ δὲ λοιπὸν αὐτῆς ῥαγισθὲν ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, διασχισθὲν ὑπὸ βαθειῶν ῥαγάδων ἐκινδύνευε ν' ἀποσπασθῇ. Ἐπλησίαζεν ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ἡ μεγάλη νῆσος ἔμελλε νὰ καταθρυμματισθῇ. Ὁ Ἔρικ δὲν ἀνέμεινε τοῦτο, ἀλλὰ διέταξε ν' ἀναspασθῇ ἡ ἄγκυρα καὶ νὰ διευθυνθῶσι πρὸς δυσμάς.

Τὸ στέαρ τοῦ *οὐγιούκ* ἀμέσως ἐντεῦθεν ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ ἑστίᾳ ἥνθρεν ἡ *Ἀλάσκα* μετὰ μικροῦ μέρους γαιανθράκων ἀπετέλεσεν ἐξαίρετον καύσιμον ὕλην. Μόνον ἐλάττωμα εἶχεν ὅτι καθίστα πιναρὸν τὸν καπνοδόχον καὶ ὅτι οἱ ναῦται ἠναγκάζοντο νὰ καθαίρωσιν αὐτὸν καθ' ἑκάστην. Ἡ δὲ ὀσμὴ αὐτοῦ, ἤτις βεβαίως θὰ δυσηρέστει μεγάλως μεσημβρινοὺς ἐμπλέοντας, ὑπὸ τοῦ σουηδικοῦ ἐκείνου πληρώματος ἐθεωρεῖτο δευτερεῦον ὅλως μειονέκτημα.

Οὕτως ἡ *Ἀλάσκα* ἠδυνήθη νὰ μείνῃ ὑπὸ ἀτμὸν μέχρι τῆς τελευταίας ὥρας, νὰ διανύσῃ ταχέως, καίπερ ἀντιπρώρων πνεόντων ἀνέμων, τὸ ἀποχωρίζον αὐτὴν ἔτι ἐκ τῶν θαλασσῶν τῆς Εὐρώπης διάστημα καὶ νὰ φθάσῃ τὴν 5 Σεπτεμβρίου κατέναντι τοῦ Βορείου Ἀκρωτηρίου τῆς Νορβηγίας, χωρὶς κἂν νὰ σταθμεύσῃ εἰς Τρομσόην, ἔνθα ἠδύνατο νὰ προσορμισθῇ ἐν ἀνάγκῃ. Ἐξακολουθήσασα δὲ συντόνως τὸν πλοῦν αὐτῆς περιέκαμψε τὴν σκανδιναυικὴν χερσόνησον, διῆλθεν αὐθις τὸν Σκαγεράκην καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἀφετηρίαν αὐτῆς.

Τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ Σεπτεμβρίου ἠγκυροβόλησε πρὸ τῆς Στοκόλμης, ἐν αὐτοῖς ἀκριβῶς τοῖς ὕδασιν, ἐξ ὧν εἶχεν ἀπάρῃ τὴν δεκάτην τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου.

Οὕτω λοιπὸν συνετελέσθη εἰς ἑπτὰ μῆνας καὶ τέσσαρας ἡμέρας ὁ πρῶτος περὶ τὸν πόλον περίπλους ὑπὸ εἰκοσιδιετοῦς θαλασσοπόρου.

Τὸ μέγα τοῦτο γεωγραφικὸν κατόρθωμα, ὅπερ συνεπλήρωσε καὶ ἐπεκύρωσεν εὐθὺς ἀμέσως τὴν μεγάλην τοῦ Νόρδενσκιολδ ἀποστολήν, ἔμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ διαφημισθῇ ἀνὰ τὸν κόσμον. Ἀλλὰ τότε αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ δὲν εἶχον ἔτι ἐξάρῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ σημασίαν. Μόνον εἰδικοί τινες ἐπιστήμονες ἠδύνατο νὰ ἐκτιμήσωσι κατ' ἀξίαν τὸν περίπλουν ἐκεῖνον, ἄτομον δέ τι γνωστὸν ἡμῖν, ἡ Κάζα, οὐδ' ὑπώπτευσε κἂν τὴν ἀξίαν ταύτην.

Ἔπρεπε νὰ ἴδῃ τις τὸ ἀλαζονικὸν μειδίαμα δι' οὗ ὑπεδέξατο τὴν ἀφήγησιν τῶν κατὰ τὴν ἀποστολὴν γενομένων.

— Μοῦ φαίνεται ἀκαταλόγιστον νὰ ὑπάγῃ κανεὶς ἑκουσίως νὰ ἐκτεθῇ εἰς τοιούτους κινδύνους! εἶπεν ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως.

Ἅμα δὲ τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ προσεῖπεν εἰς τὸν Ἔρικ·

— Τέλος πάντων ἐγλυτώσατε πλέον ἀπὸ τὴν ὀχληρὰν ἐκείνην ὑπόθεσιν τώρα ὅπου ὁ περίφημος Ἰρλανδὸς ἀπέθανε!

Ποία διαφορὰ τῆς ξηρᾶς ταύτης καὶ περιφρονητικῆς ἐπικρίσεως πρὸς τὴν πλήρη ἐνθουσιασμοῦ καὶ στοργῆς ἐκτίμησιν ἣν μετ' ὀλίγον ἔλαβεν ἐκ Νορβηγίας ὁ Ἔρικ! Ἡ Βάνδα διηγεῖτο πρὸς αὐτὸν πόσον ἀγωνιωδῶς διῆλθον ἡ μήτηρ της καὶ αὕτη τοὺς μακροὺς ἐκείνους μῆνας· ἡ σκέψις αὐτῶν παρηκολούθει ἀκαταπαύστως τοὺς θαλασσοπόρους, νῦν δὲ ἦσαν εὐδαιμονέστατοι διότι αἰσίως ἐπανέκαμψαν!... Ἂν ἐκ τῆς ἀποστολῆς δὲν ἀπεκόμισεν ὅσα προσεδόκα ὁ Ἔρικ, δὲν ἔπρεπε νὰ θλίβηται ὑπερμέτρως. Ὁ Ἔρικ ἐγίνωσκε κάλλιστα ὅτι, ἐν ἐλλείψει τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ οἰκογενείας, εἶχεν ἑτέραν ἐν τῷ πτωχῷ νορβηγικῷ χωρίῳ, θερμῶς ἀγαπῶσαν αὐτόν. Εἶχεν ἆρά γε σκοπὸν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν οἰκογένειαν ἐκείνην, ἥτις ἐξηκολούθει θεωροῦσα αὐτὸν ὡς μέλος της, ἀδυνατοῦσα νὰ τὸν ἀπαρνηθῇ; Βεβαίως, ἂν τὸ ἐπεθύμει, θὰ εὕρισκε διαθέσιμον μικρὸν πρὸς τοῦτο χρόνον... Οὗτος ἦτο ὁ διακαὴς πόθος τῆς θετῆς αὐτοῦ μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς του Βάνδας κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ εὗρεν ὁ Ἔρικ τρία ὡραῖα ἀνθύλλια τοῦ παρὰ τὸν ὁρμίσκον λειμῶνος, ἐν τῷ ἀρώματι δ' αὐτῶν ἐνόμισεν ὅτι ἐπανεύρισκε τὴν ἀμέριμνον αὐτοῦ καὶ φαιδρὰν παιδικὴν ἡλικίαν. Ὦ! πόσον ἡ ἐνδειξις ἐκείνη τῆς ἀγάπης παρεμύθησε τὴν τεθλιμμένην καρδίαν του ἐμπνεύσασα εἰς αὐτὸν καρτερίαν πρὸς ὑπομονὴν τῆς ἐκ τῆς ἀποτυχίας τοῦ τελικοῦ τῆς ἀποστολῆς σκοποῦ πικρίας!

Ἐν τούτοις μετ' ὀλίγον τὸ ἐπιχείρημα ἐξετιμήθη δεόντως. Ὁ πλοῦς τῆς *Ἀλάσκας* ἦτο γεγονὸς ἐξίτου μεγαλεπήβολον ὅσον καὶ ὁ τῆς *Βέγας*. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἔρικ συνεδέετο πανταχόθεν πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Νόρδενσκιολδ. Αἱ ἐφημερίδες περιέγραφον διὰ μακρῶν τὸν πρῶτον περὶ τὸν πόλον περίπλουν. Τὰ ἐν τῷ λιμένι τῆς Στοκόλμης παντοειδῆ πλοῖα ἐσημαιοστολίσθησαν ἐκ συμφώνου πρὸς τιμὴν τῆς ναυτικῆς ἐκείνης νίκης. Ὁ Ἔρικ ἐκπληκτος καὶ τεθορυβημένος ἐκ τῶν τιμητικῶν ἐκδηλώσεων, ἀπήλαυεν ἐνθουσιώδους καὶ θριαμβευτικῆς πανταχοῦ ὑποδοχῆς. Ἐπιστημονικὰ σωματεῖα προσήρχοντο ἐν σώματι ὅπως προσαγορεύσωσι τὸν κυβερνήτην καὶ τὸ πλήρωμα τῆς *Ἀλάσκας*, ἡ δὲ βουλὴ προέτεινε τὴν ἀπονομὴν εἰς αὐτοὺς ἐθνικῆς ἀμοιβῆς.

Ἐδυσφόρει διὰ τοὺς ἐπαίνους τούτους ὁ Ἔρικ διότι συνειδὼς ὅτε εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο παρωρμήθη ἐξ ἀτομικῶν πρὸ πάντων λόγων, ἀπέστεργε τὴν ἐξ αὐτοῦ δόξαν ἣν κρίνων εὗρισκε τοὐλάχιστον ὑπερβολικήν. Ὅθεν ἐλράξατο τῆς πρώτης παρουσιασθείσης εὐκαιρίας ὅπως πεπαρρησιασμένως εἴπῃ ὅτι εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας μετέβη— ἀστοχήσας ἄλλως τοῦ σκοποῦ — ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ναυαγίου τῆς *Κυνθίας*.

Ἡ εὐκαιρία παρουσιάσθη ὑπὸ τὴν μορφὴν ἀγενείου νεανίσκου, ζωηροτάτου καὶ πνευματώδους, καινολόγου μιᾶς τῶν πρώτων ἐφημερίδων τῆς Στοκόλμης, ζητήσαντος ἐπὶ τῆς *Ἀλάσκας* συνέντευξιν παρὰ τοῦ νεαροῦ θαλασσοπόρου. Ὁ ἐπιτήδειος ἐφημεριδογράφος ἐσκόπει νὰ λάβῃ τεχνηέντως παρὰ τοῦ θύματός του τὰ στοιχεῖα ἑνὸς καταστίχου βιογραφίας, βεβαίως δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον προθυμότερον εἰς τὸ νὰ ὑποστῇ τὴν ἀνάκρισιν ἐκείνην. Ὁ Ἔρικ ἐδίψα νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ διακηρύξῃ ὅτι δὲν ἦτο ἄξιος νὰ ἐκλαμβάνηται ὡς Χριστοφόρος Κολόμβος.

Ἀφηγήθη λοιπὸν πάντα, περιέγραψε λεπτομερῶς πῶς εὑρέθη ἐν τῇ θαλάσσῃ ὑπὸ πτωχοῦ τινος ἁλιέως, καὶ ἐπαιδαγωγήθη ὑπὸ τοῦ Μαλαρίου, πῶς ἦχθη εἰς Στοκόλμην ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Σβαρυεγκρόνα, καὶ πῶς ἐγνώσθη ὅτι ὁ Πατρίκιος Ὀδόνογαν ἐγίνωσκε πιθανῶς τὴν λύσιν τοῦ μυστηριώδους αἰνίγματος, πῶς ἔμαθον ὅτι εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς *Βέγας* καὶ πῶς μετέβησαν πρὸς ἀναζήτησίν του, πῶς ἠναγκάθησαν νὰ μεταβάλωσι πλοῦν καὶ εἶτα νὰ προχωρήσωσι μέχρι τῆς νήσου Λιακόβης, μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Τσελύνσκιν... Ταῦτα πάντα ἔλεγεν ὁ Ἔρικ ὅπως παύσῃ θεωρούμενος ὡς ἥρως, ἔλεγεν αὐτὰ διότι ἠσχύνετο νῦν βλέπων ἑαυτὸν οὕτως ἐπευφημούμενον δι' ἔργον ὅπερ ἐφαίνετο αὐτῷ ἁπλούστατον καὶ φυσικώτατον.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἡ μολυβδὶς τοῦ καινολόγου Σκιρρελίου ἔτρεχεν ἐπὶ τοῦ χάρτου μετὰ στενογραφικῆς ταχύτητος, σημειοῦσα πιστῶς τὰς χρονολογίας, τὰ ὀνόματα, τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας. Ὁ Σκιρρέλιος περιχαρὴς ἀνελογίζετο ὅτι οὐχὶ ἑκατὸν μόνον ἀλλὰ πεντακοσίων ἢ ἑξακοσίων στίχων βιογραφίαν ἔμελλε νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως ἐκείνης. Καὶ ὁποίαν βιογραφίαν! Συγκινητικήν, περιπετειώδη, δραματικὴν ὡς μυθιστόρημα!

Τὴν ἐπαύριον ἡ ἀφήγησις ἐκείνη ἐπλήρου τρεῖς στήλας τῆς μάλιστα διαδεδομένης σουηδικῆς ἐφημερίδος. Ὡς δὲ συμβαίνει πάντοτε σχεδὸν ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, ἡ εἰλικρίνεια τοῦ Ἔρικ οὐ μόνον δὲν ἐμείωσε τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἀλλὰ τοὐναντίον μεγαλειτέραν ἀνέδειξεν αὐτὴν διὰ τῆς ἐκφαινομένης μετριοφροσύνης καὶ τοῦ ρομαντικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ἐνεῖχεν ἡ ἱστορία τοῦ βίου του. Ἡ περιεργία τοῦ κοινοῦ ἐξήφθη εἰς τὸ ἔπακρον, ἡ δὲ παμφάγος δημοσιογραφία εὗρεν ἐξαίρετον τροφήν. Αἱ βιογραφικαὶ ἐκεῖναι λεπτομέρειαι, μεταφρασθεῖσαι μετ' ὀλίγον εἰς πάσας τὰς γλώσσας, δὲν ἐβράδυναν νὰ περιέλθωσι τὴν Εὐρώπην.

Οὕτω δ' ἔφθασαν εἰς Παρισίους καὶ εἰσέδυσαν ἐσπέραν τινὰ διὰ γαλλικῆς ἐφημερίδος εἰς κοσμίαν αἴθουσαν κειμένην ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βαρέν, ἐν τῷ δευτέρῳ ὀρόφῳ παλαιοῦ μεγαλοπρεποῦς οἴκου.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ εὑρίσκετο γυνή τις μελανείμων καὶ λευκόθριξ, εἰ καὶ νέα ἔτι, ἥς ἅπαν τὸ παράστημα ἐμαρτύρει ἄληστον πένθος. Καθημένη ὑπὸ τὸν καταυγαστῆρα τοῦ λαμπτῆρος ἐκέντα μηχανικῶς ἐργόχειρόν τι, ἐν ᾧ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς προσηλοῦντο ἐν τῇ σκιᾷ εἰς ἀνάμνησίν τινα ὀδυνηράν.

Ἑτέρωθεν τῆς τραπέζης ὑψηλὸς γέρων διεξήρχετο ἀδιαφόρως τὴν ἐφημερίδα ἣν πρὸ μικροῦ εἶχε κομίσῃ αὐτῷ ὁ οἰκέτης.

Ὁ γέρων οὗτος ἦτο ὁ Δουρριέν, ἐπίτιμος γενικὸς πρόξενος καὶ εἷς τῶν γραμματέων τῆς Γεωγραφικῆς ἑταιρίας, ἐκεῖνος ἀκριβῶς ὅστις εἶχεν εὑρεθῇ ἐν Βρέστῃ, κατὰ τὴν ἐκεῖθεν διάβασιν τῆς *Ἀλάσκας*.

Τούτου ἕνεκα βιβαίως τὸ ὄνομα τοῦ Ἔρικ εἵλκυσεν ἰδίως τὴν προσοχὴν αὐτοῦ διότι ὡς ἀνέγνω τὸ περὶ τοῦ νεαροῦ σουηδοῦ θαλασσοπόρου βιογραφικὸν ἄρθρον, ἐρρίγησεν. Εἶτα δ' ἀνέγνω καὶ πάλιν τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο διὰ συντόνου προσοχῆς. Κατὰ μικρὸν μεγάλη ὠχρότης διεχύθη ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ ἤδη προσώπου αὐτοῦ. Αἱ χεῖρές του κατελήφθησαν ὑπὸ νευρικοῦ τρόμου. Τοσούτῳ δὲ κατάθλιος ἐγένετο ἡ ταραχὴ αὐτοῦ, ὥστε δὲν διέφυγε τὴν σιγηλὴν αὐτοῦ σύντροφον.

— Πατέρα, τί ἔχετε; ἠρώτησε μετ' ἄκρας στοργῆς.

— Νο... νομίζω ὅτι πολὺ ὀγρήγορα ἤναψαν τὴν θερμάστραν!.. Θὰ ὑπάγω εἰς τὸ γραφεῖόν μου ν' ἀνοίξω ὀλίγον... Δὲν εἶνε τίποτε!.. ἁπλῆ παραστική καυσοδιάθεσία!.. ἀπήντησεν ὁ Δουρριὲν ἐγερθεὶς ὅπως μεταβῇ εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον.

Οἱονεὶ τυχαίως συμπαρέλαβε καὶ τὴν ἐφημερίδα, ἣν ἐκράτει ἐν τῷ χειρί. Ἂν ἡ θυγάτηρ του ἠδύνατο νὰ ἀναγνώσῃ ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ θὰ ἔβλεπεν ὅτι ἐν μέσῳ τῆς συγκρούσεως ἐλπίδων καὶ φόβων ἐπεκράτει στερρὰ ἀπόφασις ν' ἀφαιρέσῃ τὴν ἐφημερίδα ἐκείνην ἀπὸ τῶν βλεμμάτων της.

Πρὸς στιγμὴν ἐνόμισε καλὸν νὰ παρακολουθήσῃ τὸν πατέρα αὐτῆς εἰς τὸ σπουδαστήριόν του. Ἀλλ' εἶδεν εὐκρινῶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ μείνῃ μόνος καὶ ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγον ἄλλως ἀνεθάρρησεν ἀκούσασα βαδίζοντα αὐτὸν μεγάλοις βήμασιν, ἀνοίγοντα καὶ κλείοντα τὰ παράθυρα.

Μετὰ μίαν μόνον ὥραν ἀπεφάσισε νὰ ὑπανοίξῃ τὴν θύραν, ὅπως ἴδῃ τί ἔπραττεν ὁ Δουρριέν. Εἶδε δ' αὐτὸν καθήμενον παρὰ τὸ γραφεῖόν του καὶ γράφοντα ἐπιστολήν.

Τοῦτο μόνον δὲν εἶδεν, ὅτι γράφων εἶχε πλήρεις δακρύων τοὺς ὀφθαλμούς!...

ΚΒ'

Ἐπιστολὴ ἐκ Παρισίων.

Ὁ Ἔρικ ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς Στοκόλμην ἐλάμβανε σχεδὸν καθ' ἑκάστην παντοχόθεν τῆς Εὐρώπης πολυαρίθμους ἐπιστολάς. Ὁτὲ μὲν ἐπιστημονικὰ σωματεῖα ἢ ἰδιῶται ἀπέτεινον αὐτῷ συγχαρητήρια, ὁτὲ δὲ ξέναι κυβερνήσεις τῷ ἀπένεμον παράσημα ἢ ἔμποροι ἐζήτουντο παρ' αὐτοῦ πληροφορίας ὠφελίμους. Ἥκιστα λοιπὸν ἐξεπλάγη λαβὼν πρωΐαν τινὰ δύο ἐπιστολὰς ἐκ Παρισίων.

Ἡ μὲν πρώτη ἦτο πρόσκλησις τῆς Γαλλικῆς γεωγραφικῆς ἑταιρίας προσκαλούσης αὐτὸν καὶ τοὺς συμπλωτῆράς του εἰς Παρισίους ὅπως λάβῃ ἀντιπροσώπως τὸ μέγα μετάλλιον τῆς τιμῆς ὅπερ ἀπενεμήθη ἐν ἐκτάκτῳ συνεδρίᾳ ἀεὶς τὸν ἐπιτελέσαντα τὸν πρῶτον περὶ τὸν πόλον περίπλουν κατὰ τὰς ἀρκτικὰς θαλάσσας.»

Ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ συνεκίνησε σφόδρα τὸν Ἔρικ ὡς ἔλαβεν αὐτὴν ἀνὰ χεῖρας· ἀντὶ σφραγίδος ἔφερεν ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου μέρους τοῦ φακέλλου κεχαραγμένον σύμβολον καὶ τ' ἀρκτικὰ Ε. Δ. περιβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐμβλήματος Semper idem...

Τ' ἀρχικὰ ταῦτα καὶ τὸ ἔμβλημα ἐπανελαμβάνοντο ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς ἐν τῷ φακέλλῳ ἐπιστολῆς, ἥτις ἦν τοῦ Δουρριέν. Ἡ ἐπιστολὴ δὲ περιεῖχε τὰ ἑπόμενα:

«Ἀγαπητόν μου τέκνον, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς δώσω τὸ ὄνομα τοῦτο, διότι πιθανὸν νὰ ἔχω τὸ δικαίωμα. Πρὸ ὀλίγου ἀνέγνων εἰς γαλλικὴν ἐφημερίδα βιογραφικήν τινα σημείωσιν μεταφρασθεῖσαν ἐκ τοῦ σουηδικοῦ, ἥτις μὲ συνετάραξε περισσότερον ἀφ' ὅτι δύναμαι νὰ περιγράψω. Ἡ σημείωσις αὕτη ἀποβλέπειεις ὑμᾶς. Ἂν εἶνε ἀξιόπιστα ὅσα διηγεῖται, ἐξάγεται ὅτι εὑρέθητε ἐν τῇ θαλάσσῃ πρὸ εἴκοσι δύο ἐτῶν ὑπό τινος νορβηγοῦ ἁλιέως τῶν πέριξ τοῦ Βέργκεν ἐπ ἰσωσιβίου φέροντος τὸ ὄνομα *Κυνθία*, ὅτι ὁ πρὸς τὸν πόλον πλοῦς ὑμῶν κύριον σκοπὸν εἶχε τὴν ἀνεύρεσιν ναύτου τινὸς τοῦ πλοίου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐναυάγησε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1858 κατέναντι τῶν Φεροῶν νήσων, καὶ ὅτι τέλος οὐδὲν περὶ τούτου ἠδυνήθητε νὰ μάθητε.

«Ἂν ταῦτα πάντα εἶνε ἀληθῆ, (ὢ! τί θὰ ἔδιδον ὅπως ὦσιν ἀληθῆ!) σᾶς παρακαλῶ θερμῶς λεπτὸν νὰ μὴ βραδύνητε, ἀλλ' ἀμέσως νὰ τρέξητε εἰς τὸ τηλεγραφεῖον καὶ νὰ μοὶ τὸ ἀναγγείλητε.

«Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τέκνον μου— φαντασθῆτε τὴν ἀνυπομονησίαν μου, τὴν ἀγωνίαν μου καὶ τὴν χαράν μου!—ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶσθε ἔγγονός μου, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἐνόμιζα διὰ παντὸς ἀπολεσθέντα, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἡ θυγάτηρ μου, ἡ δυστυχής μου θυγάτηρ, συντετριμμένην ἔχουσα φεῦ! τὴν καρδίαν ὑπὸ τοῦ δράματος τῆς *Κυνθίας*, καλεῖ εἰσέτι καὶ ἀναζητεῖ καθ' ἑκάστην,—τὸ μονογενὲς τέκνον της, τὸ μειδίαμα, ἡ παρηγορία καὶ εἶτα ἡ ἀπελπισία τῆς χηρείας της!...

«Νὰ σᾶς ἐπανεύρωμεν, νὰ σᾶς ἐπανεύρωμεν ζῶντα καὶ ἔνδοξον, ὦ, τί εὐτύχημα ἔκτακτον καὶ ὑπέρμεγα!... Δὲν τολμῶ νὰ τὸ πιστεύσω πρὶν ἓν σας νεῦμα μοὶ τὸ ἐπιβεβαιώσῃ!... Καὶ ὅμως τώρα φαίνεται πιθανώτατον!... Αἱ λεπτομέρειαι καὶ αἱ χρονολογίαι συμφωνοῦσιν ἀκριβέστατα!... Ἡ φυσιογνωμία καὶ τὸ παράστημα ὑμῶν μοὶ ἐνθυμίζουσιν εὐκρινῶς τὰ τοῦ δυστυχοῦς γαμβροῦ μου. Τὴν πρώτην καὶ μόνην ἡμέραν καθ' ἣν συνηντήθημεν αἰφνιδία καὶ βαθεῖα συμπάθεια μὲ εἵλκυσε πρὸς ὑμᾶς!...

«Μίαν λέξιν, μίαν λέξιν, ἀμέσως διὰ τοῦ τηλεγράφου!... Δὲν θὰ ζῶ μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ τηλεγραφήματος τούτου. Εἴθε νὰ μοὶ κομίσῃ τὴν ἀπάντησιν ἣν προσδοκῶ, ἣν τόσον ἐνθέρμως ποθῶ. Εἴθε νὰ φέρῃ εἰς τὴν δυστυχῆ μου θυγατέρα καὶ εἰς ἐμὲ εὐτύχημα ὅπερ θὰ βίψῃ εἰς λήθην ὁλόκληρον ζωὴν θλίψεως καὶ δακρύων!

Ε. Δουρριέν.

Ἐπίτιμος γενικὸς πρόξενος
104, ὁδὸς Βαρέν, Παρίσιοι.

Μετὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης συνήπτετο καὶ δικαιολογητικὴ ἔκθεσις ἣν ὁ Ἔρικ ἀνέγνω ἁπλήστως. Ἦτο ἰδιόγραφος ἐπίσης τοῦ Δουρριὲν καὶ εἶχεν οὕτω:

«Ἤμην πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Νέᾳ Αὐρηλίᾳ, ὅτε ἡ μονογενὴς θυγάτηρ μου ὑπανδρεύθη νέον τινὰ γάλλον ὀνόματι Γεώργιον Δουρριέν, ἀπώτατον συγγενῆ ἡμῶν, καταγόμενον ὁμοίως ἐκ Βρετάνης. Ὁ Γεώργιος Δουρριὲν ἦτο μεταλλωρύχος, εἶχε δ' ἔλθῃ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας πρὸς ἐκμετάλλευσιν πηγῆς τινος πετρελαίου πρὸ μικροῦ ἀνακαλυφθείσης, σκοπῶν νὰ διαμείνῃ ἐν αὐτῇ ἐπί τινα ἔτη. Φιλοξενηθεὶς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μου ἕνεκα τῆς ἀξίας αὐτοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος, καὶ τῆς φιλίας ἥτις μὲ συνέδεε κατὰ τὴν νεότητά μου πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἐζήτησε τὴν θυγατέρα μου εἰς γάμον, τὴν δ' αἴτησίν του ἐδέχθην μετὰ χαρᾶς. Ὀλίγον μετὰ τὸν γάμον τοῦτον μετετέθην εἰς Ῥήγαν, ἐπειδὴ δὲ ὁ γαμβρός μου ἠναγκάζετο ὑπὸ μεγάλων συμφερόντων νὰ διαμείνῃ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, ἐδέησε ν' ἀποχωρισθῶ τῆς θυγατρός μου. Ἐγένετο μήτηρ καὶ τὸ παιδίον ἔλαβε τὰ βαπτιστικὰ ὀνόματα τοῦ πατρός του καὶ ἐμοῦ καὶ ὠνομάσθη *Αἰμίλιος—Ἐρρῖκος—Γεώργιος*.

«Μετὰ ἓξ μῆνας ὁ γαμβρός μου ἀπέθανεν αἴφνης ἐξ ἐκρήξεώς τινος. Ἡ δυστυχὴς θυγάτηρ μου, χήρα εἰκοσαέτις μόλις, τακταποιήσασα τὰς ὑποθέσεις της ἀπῆλθεν ἐκ Νέας Ὑόρκης ἐπὶ τῆς *Κυνθίας* μεταβαίνουσα εἰς Ἀμβοῦργον, ὅπως ἔλθῃ εἰς συνάντησίν μου διὰ τῆς εὐθυτέρας ὁδοῦ.

« Τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1858 ἡ Κυνθία ἐναυάγησε πρὸς ἀνατολὰς τῶν Φεροῶν νήσων. Τὰ αἴτια τοῦ ναυαγίου τούτου ἐθεωρήθησαν ἔπειτα ὕποπτα, ἔμειναν δὲ μέχρι τοῦδε ἀνεξήγητα. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ δυστυχήματος, τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν οἱ ἐμπλέοντες εἰσήρχοντο ἐν σπουδῇ εἰς τὴν ἄκατον, ὁ ἔγγονός μου, ἑπτάμηνον βρέφος, ὅπερ ἡ μήτηρ του πρὸ μικροῦ εἶχε προσδέσῃ εἰς σωσίβιον, ὠλισθήσεν ἢ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐξηφανίσθη ἁναρπασθὲν ὑπὸ τῶν κυμάτων.

Ἡ θυγάτηρ μου ἀλλοφρονήσασα ἐπὶ τῷ φρικώδει ἐκείνῳ θεάματι ἤθελε νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰ κύματα. Ἐσώθη δὲ διὰ τῆς βίας, ῥιφθεῖσα λιπόθυμος εἰς ἐφόλκιον, ἐν ᾧ εὑρίσκοντο τρεῖς ἄνδρες, καὶ ὅπερ μόνον ἐσώθη ἐκ τοῦ ναυαγίου. Τὸ ἐφόλκιον προσεπέλασε, μετὰ τεσσαράκοντα ἐννέα ὥρας εἰς μίαν τῶν Φεροῶν νήσων· ἐκεῖθεν δ' ἔφθασε πρός με ἡ θυγάτηρ μου μετὰ θανάσιμον προσδοκίαν ἑπτὰ ἑβδομάδων, διὰ τῆς ἀφοσιώσεως ναύτου τινὸς ὅστις σώσας μοὶ ἐπανήγαγεν αὐτήν. Ὁ ἐξαίρετος ἐκεῖνος ἀνὴρ Τζὼν Δέμμαν καλούμενος ἀπέθανεν ἔπειτα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ μου, ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Καίτοι οὐδεμίαν ἐλπίδα εἴχομεν περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ δυστυχοῦς βρέφους, ἐν τούτοις ἐπεχείρησα ἐρεύνας εἰς τὰς Φεροὰς νήσους, εἰς τὰς Σχετλανδικὰς νήσους καὶ ἐπὶ τῆς Νορβηγικῆς ἀκτῆς πρὸς βορρᾶν τοῦ Βέργκεν. Ἡ ἰδέα ὅτι τὸ λίκνον ἐχώρησε πορρωτέρω μᾶς ἐφαίνετο ἀπαράδεκτος. Ἐν τούτοις μετὰ τρία μόνον ἔτη παρήτησα πᾶσαν ἔρευναν, ἀφ' οὗ δὲ δὲν ἐπεσκέφθην καὶ τὴν Νορόην, τὸ χωρίον τοῦτο θὰ εἶνε πάντως λίαν ἀπόκεντρον, οὐδεμίαν συγκοινωνίαν ἔχον πρὸς τοὺς συχναζομένους λιμένας.

Ἀπολέσας πλέον πᾶσαν ἐλπίδα ἀφωσιώθην ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν θυγατέρα μου, ἧς ἡ φυσικὴ καὶ ἠθικὴ ὑγίεια ἀπήτουν μεγάλας προφυλάξεις. Ἐπέτυχον ν' ἀποσταλῶ πρόξενος εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὅπως διασκεδάσω τὴν αἰωνίαν θλῖψίν της διὰ περιηγήσεων καὶ ἐπιστημονικῶν ἐκδρομῶν. Ἐγένετο ἡ ἀχώριστος συνεργάτις πάντων τῶν ἔργων μου, ἀλλ' οὐδέποτε κατώρθωσα νὰ θεραπεύσω τὴν ἀνίατον αὐτῆς μελαγχολίαν. Τέλος πρὸ δύο ἐτῶν ἐζήτησα τὴν σύνταξίν μου καὶ ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν Γαλλίαν. Κατοικοῦμεν ἀλληλοδιαδόχως εἰς Παρισίους, ἢ εἰς τὸν ἐν Βαλφεραί, πλησίον τῆς Βρέστης, παλαιὸν οἰκόν μου.

Πέπρωται ἆρά γε νὰ ἴδωμεν εἰσερχόμενον εἰς αὐτὸν τὸν ἔγγονόν μου, ὃν θρηνοῦμεν ἀπὸ τόσων ἐτῶν; Ἡ ἐλπὶς αὕτη εἶνε τόσον ὡραία ὥστε δὲν τολμῶ νὰ τὴν ἀνακοινώσω ἀπερισκέπτως εἰς τὴν θυγατέρα μου ἐφ' ὅσον δὲν μεταβληθῇ εἰς βεβαιότητα. Ἡ ἀνεύρεσις τοῦ υἱοῦ της ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀληθῆ νεκρανάστασιν. Ἀλλ' ἂν ἡ πραγματικότης δὲν ἀποδῇ σύμφωνος πρὸς τὸν πόθον ἡμῶν, ἡ διάψευσις τῆς ἐλπίδος θὰ ᾖ σκληροτάτη καὶ θανατηφόρος ἴσως εἰς τὴν θυγατέρα μου.

«Σήμερον ἔχομεν δευτέραν, τὸ προσεχὲς σάββατον, ὡς μοὶ εἶπον ἐν τῷ ταχυδρομείῳ, εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχω ἀπάντησίν!..»

Ὁ Ἔρικ δυσχερῶς ἐπέρανε τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, διότι τὰ δάκρυα ἐθάμβουν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Καὶ οὕτος ὁμοίως ἐφοβεῖτο μὴ ὑπὲρ τὸ δέον ταχέως παραδοθῇ εἰς τὴν ἐλπίδα ἐκείνην. Ἔβλεπεν ὅτι πᾶσαι αἱ πιθανότητες, καὶ αἱ χρονολογίαι, καὶ τῶν γεγονότων ἡ σύμπτωσις, καὶ πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι ἐπεκύρουν τὸ ἀληθὲς τῶν εἰκασιῶν τοῦ γηραιοῦ γεωγράφου. Ἀλλὰ τὸ ὄνειρον ἦτο λίαν γοητευτικὸν καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτό! Ὁποῖον εὐτύχημα, ν' ἀνεύρῃ συγχρόνως οἰκογένειαν, ἀληθῆ μητέρα, πατρίδα!... καὶ ποίαν πατρίδα!... Ἐκείνην ἣν θὰ ἐξέλεγε κατὰ προτίμησιν ὡς ἐνσαρκοῦσαν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὰ ὕψιστα προσόντα τῆς ἀνθρωπότητος, ἐν ᾗ συνηνώθησαν καὶ συνεκαρυφώθησαν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ καὶ ἡ φλογερὰ διάνοια τῶν νεωτέρων χρόνων!

Ἐφοβεῖτο μὴ τὸ ὄνειρον ἐκεῖνο μείνῃ ὄνειρον μόνον! Ποσάκις ἤδη εἶχον διαψευσθῇ αἱ ἐλπίδες αὐτοῦ!... Ἴσως ὁ ἰατρὸς διὰ μιᾶς λέξεως θὰ ἐκρήμνιζεν ἀμέσως τὸ θελκτικὸν ἐκεῖνο οἰκοδόμημα. Ἔπρεπε πάντως ν' ἀποταθῇ εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ.

Ὁ ἰατρὸς ἀνέγνω μετὰ προσοχῆς πάντα τὰ ὑποβληθέντα αὐτῷ ἔγγραφα, πολλάκις διακόπτων τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ καὶ ἐκβάλλων ἐπιφωνήματα ἐκπλήξεως ἢ χαρᾶς.

— Οὐδ' ἴχνος ἀμφιβολίας ὑπελείπεται πλέον! εἶπε τέλος. Πάντα τὰ τεκμήρια συμφωνοῦσιν ἀκριβέστατα καὶ ὅσα ἀκόμη δὲν ἀναφέρει ὁ Δουρριέν—τὰ ἀρκτικὰ γράμματα, τὸ ἐπὶ τοῦ ἀθύρματος ἔμβλημα, ἅτινα εἶνε ἀπαράλλακτα μετὰ τῆς ἐπιστολῆς του!... Πιεδί μου Ἔρικ, ἡ οἰκογένειά σου εὑρέθη αὐτὴν τὴν φοράν!... Πρέπει ἀμέσως νὰ τηλεγραφήσῃς εἰς τὸν πάππον σου!...

—Ἀλλὰ τί νὰ τῷ εἴπω; ἠρώτησεν ὁ Ἔρικ ὠχρὸς ἐκ χαρᾶς.

— Εἰπέ τῳ ὅτι αὔριον ἀμέσως θὰ ἀναχωρήσῃς διὰ νὰ ὑπάγῃς νὰ ῥιφθῇς εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρός σου καὶ τὴν ἰδικήν του!

Ὁ νεαρὸς κυβερνήτης τῆς *Ἀλάσκας* μόλις προλαβὼν νὰ σφίγξῃ ἐπὶ τῆς καρδίας του τὴν χεῖρα τοῦ ἐξκιρέτου ἀνδρός, ἐπέβη ἐν σπουδῇ ἀμάξης τινὸς καὶ μετέβη εἰς τὸ τηλεγραφεῖον.

Αὐθημερὸν ἀπῆλθε τῆς Στοκόλμης, ἀπεβιβάσθη διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Μαλμό, ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς ἀκτῆς τῆς Σουηδίας, διῆλθεν εἰς εἴκοσι λεπτὰ τὸν πορθμόν, ἐκ Κοπεναγης δ' ἐπέβη τῆς ἀμαξοστοιχίας τῆς Ὁλλανδίας καὶ τοῦ Βελγίου καὶ εἶτα ἐν Βρυξέλλαις τῆς τῶν Παρισίων.

Τὸ σάββατον, τὴν ἑβδόμην μετὰ μεσημβρίαν ὥραν, ἀκριβῶς ἑπτὰ ἡμέρας ἀφ' ἧς ὁ Δουρριὲν εἶχε παραδώσῃ τὴν ἐπιστολήν του εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἀνέμενε τὸν ἔγγονόν του ἐν τῷ βορείῳ σταθμῷ. Ἀλλεπάλληλα τηλεγραφήματα τοῦ Ἔρικ, ἐκ τῶν διαφόρων σταθμῶν, κατηύναζον τὴν φλογερὰν αὐτοῦ ἀνυπομονησίαν.

Τέλος, ἡ ἁμαξοστοιχία εἰσῆλθε βαρέως ἀσθμαίνουσα ὑπὸ τὸν ὑψηλὸν ὑάλινον θόλον. Ὁ Ἔρικ ὥρμησεν εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ πάππου αὐτοῦ. Τοσοῦτον δὲ εἶχον διὰ τῆς διανοίας συζήσῃ κατὰ τὰς τελευταίας ἐκείνας ἡμέρας ὥστε ἐνόμιζον ἀλλήλους ἀνέκαθεν γνωστοὺς καὶ προσφιλεῖς.

— Ἡ μήτηρ μου; ἠρώτησεν ὁ Ἔρικ.

— Δὲν ἐτόλμησα νὰ τῆς τὰ εἴπω ὅλα ἐφ' ὅσον δὲν σὲ ἔσφιγγον εἰς στῆθός μου. ἀπεκρίθη ὁ Δουρριὲν εἰς ἑνικὸν ἀριθμὸν διὰ μιᾶς μετ' οἰκειότητος ἀποταθεὶς εἰς τὸν ἔγγονόν του.

— Ὥστε δὲν εἰξέρει τίποτε ἀκόμη;

— Ὑποπτεύει, φοβεῖται, ἐλπίζει! Ἀφ' ὅτου ἔλαβον τὸ τηλεγράφημά σου, τὴν παρασκευάζω ὅσον καλλίτερον δύναμαι εἰς τὴν ἀπροσδόκητον χαράν, ἥτις τὴν περιμένει! Τῇ εἶπον ὅτι σουηδός τις ἀξιωματικός, ὁ νεαρὸς ὕπαρχος τὸν ὁποῖον εἶχεν ἴδῃ ἐν Βρέστῃ, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου τῇ ὡμίλησα τοσάκις, μοὶ ὑπέδειξεν ἴχνη τινά.. Ἀμφιβάλλει, διστάζει εἰσέτι, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἤρχισε νὰ προσδοκᾷ νέον τι! Σήμερον τὸ πρωΐ, εἰς τὸ πρόγευμα, κατέβαλον ἀληθῆ ἀγῶνα διὰ νὰ κρύψω τὴν ἀνυπομονησίαν μου. Ἐνίκησα κάλλιστα ὅτι μέ παρετήρει μετὰ προσοχῆς. Δὶς ἢ τρὶς μάλιστα μοὶ ἐφάνη ὅτι ἔμελλε νὰ μοὶ ζητήσῃ ὁριστικὴν ἐξήγησιν!.. Τοῦτο μέ ἀνησύχει πολύ, τὸ ὁμολογῶ! Ἂν παρεξήγησίς τις, ἂν αἰφνιδίόν τι ἐμπόδιον, ἢ ἀκόμη χειρότερον, ἂν δυστύχημά τι ἐπέσκηπτεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μας! Εἰς τὴν θέσιν μας ὅλα τὰ φοβεῖται κανείς!.. Δι' αὐτὸ ἀπόψε δὲν ἐδείπνησα μαζί της. Προεποιήθην ὅτι ἔχω ἐργασίαν διὰ τῆς φυγῆς ἀπηλλάγην καταστάσεως ἀφορήτου!

Μὴ ἀναμείναντες τὰς σκευὰς τοῦ Ἔρικ ἐπέβησαν τῆς ἁμάξης ἥτις εἶχε φέρῃ τὸν Δουρριέν.

Ἐν τούτοις ἡ κυρία Δουρριέν, μόνη οὖσα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ὁδοῦ Βαρέν ἐνέμενεν ἀνυπομόνως τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Λίαν ὀρθῶς εἶχε προμαντεύσῃ αὐτὸς ὅτι κατὰ τὸ γεῦμα ἡ θυγάτηρ του ἔμελλε νὰ ζητήσῃ ὁριστικὰς περὶ τῶν συμβαινόντων ἐξηγήσεις. Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἡμερῶν ἦτο ἀνήσυχος βλέπουσα τὴν ταραχὴν τοῦ πατρός της, τ' ἀδιάκοπα τηλεγραφήματα, ἃ ἐλάμβανε, τοὺς ὑπαινιγμοὺς οἵτινες ὑπελάνθανον εἰς πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ. Εἰθισμένη εἰς τὸ νὰ ἔχῃ κοινὰς μετ' αὐτοῦ καὶ τὰς ἐλαχίστας σκέψεις καὶ τὰς ἐλαχίστας ἐντυπώσεις, δὲν ἐνόει πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποκρύπτῃ τι ἀπ' αὐτῆς. Πολλάκις ἤδη μικροῦ δεῖν ἐζήτησε τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος, Ἀλλ' ἐσίγα βλέπουσα τὸν πατέρα της ἐμμένοντα ἐν τῇ ἀποφάσει του.

— Κάποιαν ἔκπληξιν βεβαίως μοὶ ἑτοιμάζει, εἶχεν εἴπῃ καθ' ἑαυτήν.

Ἀλλὰ κατὰ τὰς δύο ἢ τρεῖς τελευταίας ἡμέρας καὶ ἰδίως τὴν πρωΐαν ζωηροτέραν ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς αὐτὴν τὸ εἶδος τῆς ἀνυπομονησίας ὅπερ ἐξεφαίνετο ἐκ πάντων τῶν κινημάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἡ ἔκφρασις τῆς εὐτυχίας, ἥτις ἐφώτιζε τὸ βλέμμα του, ἡ ἐπιμονὴ μεθ' ἧς ἐπανελάμβανε τοὺς περὶ τοῦ ναυαγίου τῆς *Κυνθίας* ὑπαινιγμούς, οὓς ἐπὶ τόσα ἔτη μετὰ τόσης ἀπέφευγε μερίμνης. Αἴφνης φῶς τι ἐγένετο ἐν αὐτῇ. Ἐνόησεν ἀορίστως ὅτι καινόν τι ἐπέκειτο, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐνόμιζε, δικαίως ἢ ἀδίκως, ὅτι ἀνεκάλυψε εὐάρεστα ἔχνη, ὅτι ἴσως ἤρξατο πάλιν ἐλπίζων, ὡς ἄλλοτε ποτέ, ὅτι θ' ἀνεύρῃ τὸ τέκνον της, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν δὲ ὑποπτεύουσα ὅτι τόσον ἐγγὺς ἦν ἡ ἀπροσδόκητος καὶ μεγάλη εὐτυχία ἀπεφάσισε ν' ἀπαιτήσῃ σαφεῖς καὶ ἀκριβεῖς περὶ τῶν συμβαινόντων πληροφορίας.

[Ἕπεται τὸ τέλος.]

Εἴτε διότι ἐκ φύσεως εἶνε αἱ γυναῖκες εὐγενέστεραι τῶν ἀνδρῶν, εἴτε διότι χάριν τοῦ ἀρέσκειν εἰς αὐτὰς τὸ πνεῦμα ἐξυψοῦται καὶ ὡραΐζεται, βέβαιον εἶνε ὅτι πλησίον αὐτῶν κυρίως μανθάνει τις τὴν εὐγένειαν.

Εἰς τὴν ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένην «Nouvelle Revue» κατεχωρίσθησαν περιοδικῶς μελέται περὶ τῶν κοινωνιῶν πόλεων πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης ὑπὸ συγγραφέως κρυπτομένου ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Comte Paul Vasili. Ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν ἐνεποίησε ζωηρὰν αἴσθησιν διὰ τὰ πιστὸν τῶν γινομένων παρατηρήσεων καὶ περιγραφῶν παντὸς ὅτι ἄξιον λόγου ἔχει καὶ ἰδιάζον ἡ περιγραφομένη κοινωνία. Μέχρι τοῦδε ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἐν ἰδίοις τόμοις ἐξεδόθησαν ἡ «Ἡ κοινωνία τοῦ Βερολίνου», ἡ «Ἡ κοινωνία τῆς Βιέννης», ἡ «Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου», ἡ κοινωνία τῆς Μαδρίτης», νῦν δὲ ἐξακολουθεῖ καταχωριζομένη ἐν τῇ «Nouvelle Revue» ἡ «Ἡ κοινωνία τῆς Πετρουπόλεως». Ἐκ τῆς «κοινωνίας τοῦ Λονδίνου» θὰ παράσχωμεν τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «Ἑστίας» κεφάλαιά τινά, κατάδεικνύοντα πιστὴν εἰκόνα τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας, τῆς τοσοῦτον παραδόξου καὶ ἰδιοτρόπου· ἀρχόμεθα δὲ σήμερον ἀπὸ τῆς ἀπεικονίσεως τοῦ Γλάδστωνος, μεθ' ἣν θέλομεν παραθέσει τὰς τῶν ἄλλων ἐξεχόντων πολιτικῶν προσώπων, εἰς ἃ σήμερον, ὡς ἐκ τῶν πολιτικῶν περιστάσεων τῆς Ἀγγλίας, εἰσὶν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου.

Σ. τ. Δ.

ΓΛΑΔΣΤΩΝ

Ἵνα κρίνῃ τις καλῶς τὸν Γλάστωνα, ὃν οἱ φανατικοὶ τῶν ὀπαδῶν του ἐπωνόμασαν *μέγαν πρεσβύτην* (the great old man), αἱ δὲ ἐργατικαὶ τάξεις ἀποκαλοῦσιν ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον *Γουλιέλμον τοῦ Λαοῦ* (the people 's William), ὀφείλει νὰ μὴ σπουδάσῃ τὴν τόσον ἐπιφανῆ, τόσον ἰσχυράν, τόσον ἰδιοφυᾶ αὐτὴν ἀτομικότητα μόνον ἐν ταῖς ἀλληλοδιαδόχοις αὐτῆς ψάσεσι καὶ ἐν τῇ ἑκάστοτε ἐναλλαγῇ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν· ἀπαραίτητον εἶνε νὰ συμπληρώσῃ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ κρίνων καὶ τὸν ἄλλοτε ἀντίπαλόν του τὸν λόρδον Βήκονσφιλδ.

Ἀδύνατον εἶνε νὰ λαλήσῃ τις περὶ τοῦ ἑνὸς χωρὶς ν' ἀναφέρῃ τὸν ἄλλον· ὁ μεταξὺ αὐτῶν ἀνταγωνισμός, ἡ διεξαχθεῖσα πάλη ἀποδίδεται κοινῶς εἰς κομματικὴν ἀντιζηλίαν· ἀλλ' ἡ ἀπόκρυφος ἀφορμὴ ἔγκειται εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ χαρακτῆρος τῶν δύο ἀνδρῶν, τόσον ἀνομοίων σωματικῶς καὶ ἠθικῶς, ὥστε ἀναγκαίως καὶ μοιραίως ὤφειλον νὰ τραπῶσιν ἑκάτερος εἰς ἀντίθετον δρόμον.

Ὁ λόρδος Βήκονσφιλδ, λεπτοφυής, ὑψηλός, ἀριστοκρατικὸν ἔχων τὸ ἦθος, φέρων ἕνα βόστρυχον κυρτὸν κομματοειδῶς ἐπὶ τοῦ μετώπου, εἶχε τὸ βλέμμα ἐσβεσμένον ἐκ τῆς χαυνώσεως καὶ τῆς ὀνειροπολήσεως· τὸ στόμα του ἦτο ἐπωδύνως συνεσπασμένον ἐκ τῶν ἐπιπόνων ἀγώνων καὶ τῶν ἀπογοητεύσεων· ἡ ἀσθενική του ὄψις ἐνέφαινεν ἄνθρωπον, οὗ ἡ φλογερὰ δραστηριότης κατεδάμασε τὴν σωματικὴν δύναμιν. Ὁ Γλάδστων ἀπεναντίας ἔχει χαρακτηριστικὰ ζωηρά, μέτωπον ἀγέρωχον καὶ κυριαρχικόν, βλέμμα ἐπιβάλλον, βάδισμα εὐσταλές, παραδόξως ὅμως ὁ χαρακτήρ του ὁ ὑποκείμενος εἰς ἀκρατήτους ὁρμάς, δὲν ἔχει τὴν τόλμην τοῦ ἀντιπάλου του. Τὸν πτοεῖ ἡ ἰδία αὐτοῦ ἰδιοσυγκρασία καὶ προσεπάθησε πάντοτε νὰ τὴν μετριάσῃ. Τὸ κατώρθωσεν ἐκλαμβάνων τὸν ἐνδοιασμὸν ὡς φρόνησιν καὶ τὸν πουριτανισμὸν ὡς ἀρετήν. Ἡ γνώμη του εἶνε μετριοπαθής, τὰ σχέδιά του ἔμφρονα. Ὡς ἐκ τῆς πείρας του εἶνε πρακτικὸς καὶ χρήσιμος καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα· ἀλλὰ δὲν ἔχει ὁρμὰς μεγαλοφυεῖς, οὔτε ἰδίαν πρωτοτυπίαν, οὔτε τὸ χάρισμα τῆς ἀγχίνου προορατικότητος. Ἀκολουθεῖ τὸν ῥοῦν τῶν πραγμάτων· βλέπει τὸ γεγονὸς σχηματιζόμενον ὡς σοφὸς παρατηρῶν τὴν βλάστησιν σπέρματός τινος ὅπως τὸ κατατάξῃ. Συνελόντι εἰπεῖν οὐδὲν ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ δημιουργικόν. Δὲν διευθύνει τὴν πολιτικήν, ἀλλὰ τὴν ὑφίσταται ὅπως τὸ κοινὸν πλῆθος· διὸ ἡ ἰδία αὐτὴ λογικὴ τοῦ χαρακτῆρός του τὸν κάμνῃ νὰ συμμορφοῦται μὲ τὴν κοινὴν γνώμην τοῦ ἔθνους. Εἶνε ἀληθὴς καιροσκόπος. Περὶ αὐτοῦ ἐλέχθη ὅτι εἶνε μίγμα τι Κρόμβελ καὶ Γαμβέττα.

Ὁ Γλάδστων δὲν εἶνε ὡς ὁ λόρδος Σαλισβουρὺ ὁ ἀπόστολος ἰδέας ἀκλονήτου καὶ ὁριστικῆς, οὔτε ὡς ὁ Βράϊτ ὁ συνήγορος τῆς πολιτικῆς γνωσιμαχίας, ὁσάκις εὑρίσκει ν' ἀκολουθήσῃ γνώμην καλλιτέραν τῆς ἰδικῆς του. Πλὴν κατὰ βάθος καὶ ἀσυνειδήτως ὑπὸ τῆς τελευταίας ταύτης θεωρίας τῆς γνησίας καιροσκοπίκης ἐμφορεῖται. Ἀκολουθεῖ τὸν ῥοῦν μὴ παρασυρόμενος ὑπ' αὐτοῦ ὡς ὁ κ. Βράϊτ, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀνθιστάμενος εἰς αὐτὸν ὡς ὁ λόρδος Σαλισβουρύ. Διαπρέπει εἰς τὸ ἀποδίδειν νομοθετικὸν τύπον εἰς τὴν παραδεδεγμένην ὑπὸ τῆς χώρας πολιτικήν, εἰς τὸ ταξινομεῖν πολύπλοκα καὶ πολυειδῆ καθέκαστα πρὸς σχηματισμὸν συνόλου εὐκρινῶς καὶ ἐπιτηδείως συντεταγμένου καὶ εἰς τὸ ἐπιβάλλειν αὐτὸ εἰς τὸ Κοινοβούλιον δυνάμει τῆς ἀνεξαντλήτου ἀναλυτικότητος καὶ πειθοῦς τῆς συζητήσεώς του. Ἀντὶ νὰ κυβερνᾷ τὴν χώραν διὰ τοῦ Κοινοβουλίου, κυβερνᾷ τὸ Κοινοβούλιον διὰ τῆς χώρας.

Διάνοιαν εὐρεῖαν κεκτημένος, ἁπλούστατος πάντοτε εἰς τὸ μανθάνειν μετ' ἀφελοῦς εἰλικρινείας ὁμολογῶν τὰ παρελθόντα αὐτοῦ σφάλματα, κηρύσσων ἑαυτὸν ἀναρμόδιον εἰς τὰ ζητήματα, ἅτινα δὲν ἐμελέτησεν, ἀκολουθεῖ προθύμως τὰς συμβουλὰς (πολύτιμοι ἦσαν δι' αὐτὸν αἱ τοῦ Στούαρ Μίλλ), ἀποδέχεται δὲ πρὸ πάντων τὰς τοῦ κ. Βράϊτ. Ἀγαπᾷ τὴν πρόοδον, διαφλέγεται πως ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, εἶνε ἔνθερμος ὀπαδὸς τῆς ἐλευθέρας ἐμπορίας, τῆς ἰσότητος τῶν θρησκευμάτων καὶ τῶν αἱρέσεων, τῆς ὅσον ἔνεστιν ἐπεκτάσεως τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ψήφου. Εἶνε ὑπομονητικός, ἄγαν ἐπιφυλακτικός, ἀκάματος δὲ ἐν περιόδοις τῆς πολιτικῆς ἐξάψεως. Κατὰ τοῦτο πολὺ ὁμοιάζει πρὸς τὸν Γαμβέτταν. Ἡ εὐγλωττία του πλήρης ῥητορικοῦ οἴστρου εἶνε εὐρεῖα, ἰσχυρά, πικρά, ἀνηλεὼς μαστίζουσα τὰ σφάλματα τῶν ἀντιπάλων του. Πλὴν ὅλα ταῦτα τὰ προτερήματα ὅσα κατέχει ἐν τῇ ἀντιπολιτεύσει εὑρισκόμενος, ἐξαφανίζονται παραχρῆμα ὡς ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἀρχήν. Εὐθὺς ὡς νομίσῃ ἑαυτὸν φθάσαντα καὶ αἰσθανθῇ μετὰ τὴν νίκην τὴν ἐκ τῆς μάχης κόπωσιν, ἡ συμπεριφορά του γίνεται ἀναποφάσιστος καὶ διστακτικὴ εἰς τὰ σοβαρὰ ζητήματα. Ἡ ἄκρα γονιμότης τῆς ῥητορείας του δὲν ἀποκρύπτει τὴν δέσμευσιν τῶν ἰδεῶν του, οὐδ' ἡ βιαιότης αὐτῆς τὴν στάθμισίν των. Ἡ τέχνη του ὡς πρὸς τὸ περιπλέκειν ἐκνευρίζει καὶ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ὀπαδούς. Ἡ ὀξυδέρκειά του εἶνε διαλείπουσα, ἀκριβῶς δὲ διὰ τοῦτο συγχύσεις καὶ ἀσυνέπειαι πολλαὶ παραβλάπτουσι τὰς ἀποφάσεις του. Εἰς μίαν τῶν τοιούτων δυσχερειῶν ὀφείλεται ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος. Γονιμώτατος εἰς ἐπινοήσεις καὶ ἕτοιμος πάντοτε εἰς ἀπολογίαν, ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν λαὸν μᾶλλον ἐκ προτιμήσεως, ἐξ ὁρμεμφύτου συμπαθείας, ἢ ἐξ εὐλόγου θαυμασμοῦ. Διὰ ἐπιτυχίαι του παρὰ τῷ λαῷ λαμβάνουσι χαρακτῆρα ἐνθουσιωδῶν διαδηλώσεων. Ἐκ τούτου δ' ὁρμώμενος παρουσίασεν ἀλλεπαλλήλως διάφορα ἐκλογικὰ νομοσχέδια, συμφέρον ἔχων ν' αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν μικρῶν ἐκλογέων. Τὸν ἀπεκάλεσαν ἐπαναστάτην, ἀλλὰ δὲν εἶνε. Τὸν κατηγόρησαν ἐπίσης, ἀλλ' ἀδίκως, ὡς φίλον ἑνταυτῷ τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ τῆς Διεθνοῦς. Ἐρρήθη μάλιστα ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ μυστηριώδης κρίκος ὁ συνενῶν τοὺς δύο τούτους ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους.

Γνωστὸν εἶνε οἷος ἐχθρὸς ἀμείλικτος τοῦ καθολικισμοῦ ὑπῆρξε πάντοτε ὁ θεολόγος οὗτος, ὁ μαθητὴς τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησίας, ὁ συνάγων καθ' ἅπαντα τὸν βίον μαρτυρίας κατὰ τῆς παπωσύνης, μολονότι διενήργησε τὴν περιβόητον ἀποστολὴν τοῦ Ἐρριγκτῶνος εἰς Ρώμην.

Εἶνε ἀνὴρ ἔντιμος, μὴ τυφλούμενος ἐκ τοῦ κομματισμοῦ, κεκτημένος εἰλικρίνειαν ὑπ' οὐδεμιᾶς ὑστεροβούλου σκέψεως ἀναχαιτιζομένην καὶ προκαλέσασαν πολλάκις κατ' αὐτοῦ κοινοβουλευτικὰς θυέλλας, τὸν εὐθὺν δὲ καὶ χρηστὸν αὐτοῦ βίον διεῖπον ἄλλοτε μόνον τὰ εἰλικρινῆ αἰσθήματα. Ἀλλ' ἡ δημοτικότης εἰσήγαγεν εἰς τὴν ὀρθόνοιαν καὶ τὴν μεγαθυμίαν του στοιχεῖα ξένα ἀποτρέψαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ του. Ἀγέρωχος καὶ ὀξύθυμος ὤν, ὑπερήφανος μάλιστα, λίαν ματαιοδόξων ἐπὶ τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἀξίᾳ, μετέπεσε βαθμηδὸν εἰς τὴν ἀποκλειστικότητα, ἐγένετο συστηματικός, μισαλλόδοξος, ἕνεκα δὲ τούτου ἡ τέως τόσον ἀγνὴ φιλοπατρία του πλεῖστα διέπραξε σφάλματα.

Ὡς ἐκ τοῦ ὑπωσοῦν περιωρισμένου ὁρίζοντος τῶν ἰδεῶν του ἦτο φύσει κατάλληλος νὰ γείνῃ ἀρχηγὸς κόμματος στασίμου ἢ βραδέως ρυμουλκουμένου ἐκ τῶν ρευμάτων τῆς προόδου. Θὰ ἦτο ἀπόστολος τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἀφιλοκερδείας, ὀπαδὸς ἔνθερμος τῆς πολιτικῆς τῆς φειδοῦς, τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας. Ὁ ἀπαράμιλλος αὐτὸς κερδοσκόπος, Σκῶτος ὅμως καὶ κατ' ἀκολουθίαν περιωρισμένας ἔχων ἰδέας καὶ σκοποὺς εἰς τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα, δὲν ἦτο κατὰ τὴν γνώμην μου ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος, ὃν οἱ φιλελεύθεροι ὤφειλον νὰ ἐκλέξωσι διὰ νὰ τῷ ἐμπιστευθῶσι τὰς σοβαρὰς τοῦ προγράμματος αὐτῶν ἐπαγγελίας.

Οἱ ἀντίπαλοί του τῷ ἀμφισβητοῦσι τὴν ἰδιότητα τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός. Διατείνονται ὅτι ἡ διανοητικὴ αὐτοῦ ἀξία ὡς πολυμαθοῦς καὶ φιλοσόφου ὑπερβάλλει τὴν κυβερνητικὴν αὐτοῦ ἱκανότητα, ὅτι μετέρχεται πολιτικὴν θεωρητικήν, ἐνῷ ὁ λόρδος Βήκονσφιλδ μετήρχετο πολιτικὴν πρακτικήν· ὅτι τὰς ἐπιτυχίας του ὀφείλει εἰς τὴν εὐγλωττίαν του, εἰς τὴν περὶ τοὺς κοινοβουλευτικοὺς ἀγῶνας ἐπιτηδειότητά του καὶ εἰς τὴν συμπαθητικὴν ἀπὸ τοῦ βήματος συμπεριφοράν του. Ὁ κ. Γλάδστων κέκτηται ὄντως τὸ ἐπικίνδυνον αὐτὸ προτέρημα, ὥστε φαίνεται ἔχων δίκαιον πάντοτε ὁσάκις ὁμιλεῖ, καὶ ὅταν ἀκόμη διατελῇ ἐν τῇ πλάνῃ ἐπὶ ἐδάφους ὀλισθηροτάτου. Εἰς τοὺς κρισίμους ἀγῶνας ὅτε διακυβεύεται τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον ἢ τὸ τοῦ κόμματός του, γινώσκει νὰ συμπυκνοῖ τὰ ἐπιχειρήματά του, ἅτινα συνήθως ἀναπτύσσει ὑπὲρ τὸ δέον, καὶ νὰ συμπτύσσῃ τὴν ἀγόρευσίν του. Ἀλλ' ὅταν πρόκηται ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀπευθείας ἀπάντησιν, ὀλίγοι γινώσκουσιν ὅσον αὐτὸς ν' ἀποπλανῶνται ἐπιδεξίως καὶ ν' ἀπομακρύνωνται τοῦ θέματος. Πλὴν μὲ ὀλιγώτερα τεχνάσματα, μὲ ὀλιγωτέραν ἐπιτηδειότητα καὶ ῥητορικὴν ἱκανότητα, θ' ἀπέφευγε τὰ πλεῖστα τῶν σφαλμάτων του. Ἡ περὶ τὸ ἐκφράζεσθαι εὐκολία εἶνε δι' αὐτὸν πλεονέκτημα ἐπικίνδυνον, ἡ γλῶσσά του εἶνε ὑψηλή, μεγαλοπρεπής, ἐκτὸς εἴς τινας ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ἀρίστος, ἄνευ ἀκριβολογίας· περιέχει ἐν αὐτῇ ἀντικατοπτρισμὸν πλανῶντα καὶ αὐτὸν τὸν ῥήτορα, ὅπως καὶ τοὺς ἀκροατάς του. Ἐφωράθη ἐνίοτε ἀποπλανώμενος εἰς παρεκβάσεις τοσοῦτον ξένας πρὸς τὸ θέμα ὅπερ ἐπραγματεύετο, ὥστε καταπλαγεὶς καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος κατέφυγεν ἀμέσως εἰς ἐπιχειρήματα προφανῶς ἀντιφάσκοντα πρὸς τὰς θεμελιώδεις αὐτοῦ δοξασίας. Ἀρκεῖ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀπόδειξιν, ἣν ἐπιζητεῖ, καὶ ὀλίγον τὸν μέλει περὶ τοῦ μέσου, δι' οὗ θ' ἀχθῇ μέχρις αὐτῆς, οὕτως ὥστε ἐνίοτε τὰ συμπεράσματά του παντελῶς ἀνατρέπουσι τὰς εἰσαγωγικάς του προθέσεις. Διὰ τοῦτο συχνάκις ἐζημίωσεν ἀγορεύων τὴν ὑπόθεσιν ἧς ὑπερεμάχει. Οἱ ἐχθροί του ἄρα καὶ οἱ φίλοι του εὑρίσκουσιν ἀφορμὰς ὅπως κρίνωσιν αὐτὸν αὐστηρῶς. Ὁ κόμης Ῥώσσελ, ὃν ἀντικατέστησεν ὡς ἀρχηγὸς τοῦ φιλελευθέρου κόμματος, κατηγορεῖ αὐτὸν ὅτι διὰ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς του ἠμαύρωσε τὴν τιμὴν τοῦ ἔθνους καὶ ὅτι ἐταπείνωσε τὸν χαρακτῆρά του παραδοὺς ἑνταυτῷ καὶ τὰ συμφέροντά του. Ψέγουσιν αὐτὸν ἐπίσης ὡς μὴ γινώσκοντα ἐν ἑκάστῳ ζητήματι τίνα λύσιν ὀφείλει νὰ ἐπιδιώξῃ

καὶ παριστῶσιν αὐτὸν ὡς κινδυνώδη χαμαιλέοντα κόμματος, οὗ πολλὰ μέλη ἀποκηρύσσουσι τὴν πολιτικήν του.

Ὁ λόρδος Βήκονσφιλδ ἐξαιρέτως ἦτο ἀμείλικτος πρὸς αὐτόν. Περιέγραφεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἑξῆς ὁρισμοῦ: « Σοφιστὴς μεθυσκόμενος ἐκ τῆς περὶ τὸ λέγειν εὐροίας του, πεπροικισμένος δι' ἐγωϊστικῆς φαντασίας, γόμιμος περὶ τὸ κακοποιεῖν τοὺς ἀντιπάλους του καὶ τὸ δοξάζειν ἑαυτόν.»

Ὁ κ. Τσάμπερλαιν διατείνεται ὅτι κατ' ὄνομα μόνον εἶνε φιλελεύθερος, καὶ ὅτι ὡς πολιτικὴν ἔχει τὸν ἐγωϊσμὸν ἄνευ πνεύματός τινος διοργανώσεως. Περίεργον δὲ εἶνε ὅτι ψέγουσιν αὐτὸν ἐπὶ ἐλλείψει ἀγχινοίας, τουτέστιν ἐπὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἐφ' ᾧ ὁ Ἥλιος ἔψεγε τὸ γαλλικὸν ἔθνος εἰς τ' ἄρθρα ἄτινα ἐδημοσίευσε κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870. Τέλος ἡ αὐστηροτάτη περὶ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του κρίσις διατυποῦται οὕτως: « Ὀφείλει τὴν θέσιν του εἰς τὴν ῥητορικήν του τέχνην μᾶλλον ἢ εἰς τὴν ἐν γένει ἱκανότητά του. Ἡ πκλίρροια τῶν λόγων του δὲν εἶνε πραγματικὴ εὐγλωττία, τὸ κυριώτατον δὲ αὐτοῦ ἐλάττωμα εἶνε ἡ ἔλλειψις κρίσεως.»

Ἀδιαφιλονείκητος ὅμως εἶνε ἡ ἀτομικὴ ἀξία τοῦ κ. Γλάδστωνος, ἡ θυμαστὴ φύσις αὐτοῦ περὶ τὴν ἐπιστήμην ἐπίδοσις, ἡ βαθύτης καὶ ἡ τέχνη τῶν συγγραμμάτων του, ἅτινα κατέταξαν αὐτὸν μεταξὺ τῶν κορυφαίων πολυμαθῶν, φιλοσόφων, λογίων καὶ δημοσιογράφων. Τὰ δοκίμια ἅτινα ἐδημοσίευσεν εἰκοσιτριετὴς ὢν μετὰ τὸ εἰς Ἰταλίαν ταξείδιόν του ἐφείλκυσαν ἐπ' αὐτὸν τὴν γενικὴν προσοχὴν καὶ συμπάθειαν.

Χ.

[Ἕπεται τὸ τέλος.]

Η ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

(Ἀπὸ τὰ Ἀλγερίνων)

Ὁ ὑπολοχαγὸς Φ. ἀπῆλθε πρωΐαν τινὰ ἐκ Τζιτζελλὴ καὶ ἐτράπη πρὸς τὸ ὄρος. Ἔμελλε δὲ νὰ φθάσῃ μετὰ δύο ἡμέρας εἰς Κωνσταντίνην. Δύο ἰθαγενεῖς *σπαχῆδες* καὶ εἷς ἡμιονηλάτης ἄγων ἡμίονον, ἵππις ἔφερε τὴν σκευὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ, συνῳδευον αὐτῷ.

Εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ *Δζεμπέλ* οἱ ποιμένες, ὑπὸ τοὺς βραχους καθήμενοι, ἐκάλεσαν αὐτούς.

— Ἔ, σεῖς! ποῦ πᾶτε;

— Πᾶμε εἰς τὴν Κωνσταντίνην, ἀπήντησαν οἱ ἰθαγενεῖς ἱππεῖς.

— Νὰ μὴν περάσετε ἀπὸ τὸ Σακάχ, γιατ οἱ *Οὐλὲδ Ἀσκὰρ* ἄρχισαν τὸ τουφέκι καὶ ἐσκότωσαν δύο καβαλάρηδες.

Ὁ ὑπολοχαγὸς ὕψωσε τοὺς ὤμους αὐτοῦ ἀμερίμνως· τὴν προτεραίαν ἔτι ἀξιωματικοί τινες εἶχον θηρεύσει πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, καὶ οὐδὲν σημεῖον ἀνταρσίας εἶχον ἴδῃ. Ἔκαμεν ἓν σιγάρον καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του.

Ἀφίκετο ἄνευ κωλύματός τινος εἰς Σακάχ, ἀνεπαύθη ἐπὶ δύο ὥρας, ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἐξεκίνει συνήντησε τὸν γέροντα Σεΐκην Ἀχμέτ, ὅστις ἤρχετο ἐπὶ τῆς ἡμιόνου του ἐπίτηδες ὅπως τῷ εἴπῃ :

— Μὴν πηγαίνῃς πάρα πέρα!

— Φέρω ἔγγραφα κατεπείγοντα, ἀπεκρίθη ἁπλῶς ὁ νέος ἀξιωματικός, καὶ ἔχω διαταγὴν νὰ παρουσιασθῶ μεθαύριον εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ συντάγματος. Μεθ' ὃ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν αὐτοῦ, ἐν ᾧ ὁ Καβύλος φυλάρχης ἔκραζε

— Τρέχεις εἰς τὸν θάνατόν σου!

Ὁ ἥλιος ἔδυεν εἰς τὸν ὁρίζοντα, ὅτε οἱ ἱππεῖς ἀνῆλθον τὴν ἀνάντη ἄτραπὸν τοῦ Φέτζ-ἐλ-Ἄρμπα. Ἄκρα σιγὴ ἐπεκράτει πέριξ, ἡ δὲ θύρα τοῦ σταθμοῦ ἦτο κλειστή. Ὑποκίτρινος σφαῖρα ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν θυροφύλλων.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι ἔβλεπε γύπα τινά, καθόσον οἱ κυνηγοὶ συνειθίζουσι νὰ καθηλῶσιν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀλλ' οἱ ὀξυδερκέστεροι αὐτοῦ σπαχῆδες δὲν ἠπατήθησαν·

— Νὰ τοὺς πάρῃ ὁ διάβολος! ἀνέκραξεν ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν· καλὰ μᾶς εἶπεν ὁ σεΐκης Ἀχμὲτ· τὰ σκυλιὰ ἄρχισαν τὴν δουλειά τους!

Ἐφ' ὅσον δὲ προυχώρει ὁ ὑπολοχαγὸς ἔβλεπεν εὐκρινέστερον τὸ καβυλικὸν τρόπαιον, τουτέστι τὸ ἐν χρῷ κεκαρμένον κρανίον, τὴν συνεσπασμένην μορφὴν τοῦ κκρατομηθέντος, τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς, τὸ συνεστραμμένον στόμα, ὅπερ ἐδείκνυε λευκοὺς ὀδόντας, καὶ τὸ αἱματοβαφὲς μέλαν καὶ βραχὺ γένειόν του.

Ὁ μικρὸς τῶν τριχῶν θύσσανος ἀφ' οὗ, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Ἀράβων, ὁ ἄγγελος μέλλει ν' ἁρπάσῃ τὸν πιστὸν ὅπως φέρῃ αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Αἰωνίου, ἐχρησίμευσε πρὸς ἀνάρτησιν τῆς κεφαλῆς.

— Ἀδέλφια, ἀνεφώνησεν ὁ ἕτερος σπαχῆς, ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα τὸ κεφάλι μας δὲν στέκει καλὰ 'ς τὸν ὦμόν μας. Ἀπὸ τώρα μοῦ φαίνεται πῶς τὸ δικό μου κουγιέται καὶ νοιώθω ἕνα σπαθὶ νὰ ἐμπήγεται ἀνάμεσα 'ς τὸ κρέας καὶ 'ς τὰ κόκκαλά μου. Οἱ ἀναθεματισμένοι ἐσκότωσαν ἕνα καβαλλάρη τῆς ἐξουσίας. Θὰ λυπηθοῦν τάχα τοὺς σπαχῆδες τῆς Κωνσταντίνης;

Ἐκεῖ πλησίον, παρὰ τὴν τάφρον, ἔκειντο ἐξηπλωμένα δύο σώματα κεκαλυμμένα διὰ κυανῶν βουρνουζίων· σωρὸς χόρτου εἶχε ῥιφθῇ εἰς τὴν θέσιν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἑνός, τὸ δὲ συντετριμμένον κρανίον τοῦ ἑτέρου ἐμαρτύρει διατὶ δὲν ἀνηρτήθη καὶ αὐτὸ εἰς τὴν θύραν.

— Γιὰ ἰδέτε, ἐξηκολούθησεν ὁ σπαχῆς ἀφιππεύσας καὶ ἐξετάζων τὰ πτώματα, τοὺς ἐσκότωσαν μὲ πιστόλι ἀπὸ κοντά, ὅπως θὰ σκοτώσουν καὶ μᾶς σὲ λίγο· γιατὶ αὐτὰ τὰ τσακάλια μᾶς

εἶδαν καὶ μᾶς παραμονεύουν μέσα 'ς τοὺς θάμνους. Κακὰ τὴν ἔχουν τὰ κεφάλια μας! Ἂν θέλωμε νὰ γλυτώσωμε τὸ πετσί μας, ἄλλο δὲν μᾶς μένει παρὰ νὰ γυρίσωμε γρήγορα πίσω.

— Πρὶν κάνωμε πέντε λεπτῶν δρόμον, οἱ ἄνθρωποι τοῦ Βοῦ-Σαλέμ θὰ μᾶς φυτεύσουν τὰ βόλια των 'ς τὰ κουφάρια μας· μοῦ φαίνεται παράξενον πῶς δὲν τ' ἀκούσαμε ἀκόμη νὰ σφυρίζουν!

— Τοῦ Βοῦ-Σαλέμ! ἀνέκραξεν ὁ ὑπολοχαγός· ἔχω ἕνα γράμμα δι' αὐτὸν ἀπὸ τὸν γέρον Ἀβδουραχμάν. Μοῦ εἶπε : ἂν περάσῃς ἀπὸ τὸ Φέτζ-Ἐλ-Ἄρμπα, πήγαινε νἄβρῃς τὸν σεΐκην Βοῦ-Σαλὲμ ἐκ μέρους μου· θὰ σὲ δεχθῇ σὰν υἱόντου.

Καὶ ἐκ τοῦ θυλακίου του ἐξέβαλεν ἐπιστολήν τινα.

— Ἔτσι κ' ἔτσι χαμένοι εἴμεθα· ἢ ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα θὰ μᾶς τουφεκίσουν. Ἢ μέσα 'ς τὸ σπίτι του θὰ μᾶς σφάξουν. Ὡς τόσο, ἂς δοκιμάσωμεν... ποῖος ξέρει!..

— Ἔχεις δίκαιο, κὺρ ὑπολοχαγέ. Ὁ Βοῦ-Σαλὲμ ἔχει μίσος 'ς τὴν καρδιά του γιὰ τοὺς Ῥούμηδες ποῦ τοῦ ἐσκότωσαν τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελφούς του εἰς τὴν ἐπανάστασι τοῦ Βενῆ-Ἀφέρ· μὰ πάλιν εἶνε ἄνθρωπος ποῦ κρατεῖ τὸν νόμο.

— Ἐμπρός! εἶπεν ὁ ὑπολοχαγός.

Κατῆλθον τὴν κλιτύν, μετ' ὀλίγον δὲ διέκριναν ἐντὸς μικρᾶς κοιλάδος περὶ τὰς τριάκοντα σκηνάς, κρυπτομένας ὄπισθεν πυκνῶν φρακτῶν κάκτων καὶ ἀλοῶν.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐνόμισεν ὅτι τὸ καβυλικὸν χωρίον ἦτο ἐγκαταλελειμμένον, διότι οὐδεμία ἀνθρωπίνη μορφὴ ἐφαίνετο, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνόησε τὴν αἰτίαν τῆς κατ' ἐπίφασιν ἐκείνης ἐρημίας.

Εἰς ἀπόστασιν βολῆς πυροβόλου, πλησίον ἐλαιῶνός τινος, ἑκατοστὺς ἀφρικανῶν ἦσαν συνηθροισμένοι περὶ δύο ἢ τρεῖς ἄνδρας βιαίως χειρονομοῦντας, τὰ παιδία δὲ καὶ αἱ γυναῖκες ἐκτὸς τοῦ ὁμίλου καθήμεναι ἐφαίνοντο ἀγωνιωδῶς ἀκροώμεναι.

Ἀλλ' οἱ σπαχῆδες ἐθεάθησαν, καὶ ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία ἀνηγέρθησαν, καὶ μακρὰ πυροβόλα ἐκινήθησαν εἰς πάντων τὰς χεῖρας.

Ἄνδρες τινὲς ἀπεσπάσθησαν τοῦ πλήθους, τὸ ὅπλον δὲ ἐπ' ὤμων φέροντες προυχώρησαν βραδέως εἰς συνάντησιν τῶν ἱππέων.

Καὶ οὗτοι βραδέως ἐπίσης προυχώρουν ἕνεκα τῆς δυσβάτου κατωφερείας· τέλος ὅτε ἔφθασαν εἰς εἴκοσι βημάτων ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν, ὁ ἀξιωματικὸς ἔκραξεν ἐν ἀραβικῇ γλώσσῃ :

— Ποῦ εἶνε ὁ σεΐκης Βοῦ-Σαλέμ ;

— Ἐμπρός σου! ἀπήντησε πυρρόθριξ ἀνήρ, ἄγριος τὴν ὄψιν καὶ ἀπειλητικός. Τί τὸν θέλεις ;

— Νὰ τοῦ ζητήσω φιλοξενίαν. Εὑρήκαμεν τοὺς δύο ἱππεῖς σκοτωμένους 'ς τὴν θύραν τοῦ σταθμοῦ· τὸ μέρος δὲν εἶνε ἀσφαλές· δι' αὐτὸ ἤλθαμεν νὰ βάλωμε τὰ κεφάλια μας ὑπὸ τὴν προστασίαν σου.

— Τὴν ἰδική μου προστασία! ἀνέκραξεν ἔκπληκτος ὁ σεΐκης· δὲν εἰξεύρεις :..

— Εἶμαι ξένος σου καὶ δὲν θέλω νὰ μάθω τίποτε, ὑπέλαβεν ὁ ὑπολοχαγός. Νὰ ἕνα γράμμα τοῦ *καϊδ* Ἀβδουραχμάν.

Ὁ Καβύλος προυχώρησε βήματά τινα εἰσέτι, παρετήρησε τὸν ἀξιωματικὸν μετὰ δυσπιστίας, εἶτα λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν ἤνοιξεν αὐτήν, ἐξέτασεν ἐν σιγῇ τὴν σφραγῖδα, τείνας δὲ αὐτὴν εἰς νεανίσκον τινὰ ὅστις ἔφερε μελανοδοχεῖον μετὰ μακρᾶς θήκης εἰς τὴν ζώνην,

— *Κρότζα* (γραμματικέ), τῷ εἶπε.

Ὁ *Κρότζα* ἐγνω βραδέως καὶ μονοτόνως τὰ ἑπόμενα :

« Σοῦ στέλλω τὸν ὑπολοχαγόν Φ. Εἶνε φίλος μου. Νὰ μὴ δώσῃς μόνον φαγεῖ καὶ πιστὸν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἰδικούς του, ἀλλὰ νὰ τὸν μεταχειρισθῇς ὅπως θέλει ὁ προφήτης νὰ μεταχειριζώμεθα τοὺς ξένους ποῦ μᾶς ἔρχονται ὡς φίλοι.»

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ φυλὴ ἀθρόα ἐπλησίασεν, αἱ δὲ γυναῖκες ἀγνοοῦσαι περὶ τίνος ἐπρόκειτο ὠρύοντο ὁμοφώνως : Θάνατος! θάνατος 'ς τοὺς Ῥούμηδες καὶ 'ς αὐτοὺς ποῦ ἐπουλήθησαν 'ς τοὺς Ῥούμηδες!...

Τὰς κραυγὰς ἐκείνας ἀκούσας ὁ σεΐκης ἐστράφη συσπῶν τὰς ὀφρῦς καὶ πλῆρες ὀργῆς ἔχων τὸ βλέμμα :

— Σωπᾶτε, γυναῖκες! ἀνέκραξε. Ὁ κακὸς λόγος εἶνε τὸ ὑστερινὸ ὅπλο τῶν νικημένων, καὶ τὰ παληκάρια μας ἔχουν ἀκόμα μπαροῦτι καὶ μολύβι. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔρχονται ἐδῶ καὶ μᾶς ζητοῦν φιλοξενίαν. Πρέπει λοιπὸν νὰ τοὺς δεχθοῦμε μὲ ὅλην τὴν καρδιάν μας. Κατέβα ἀπὸ τὸ ἄλογό σου, εἶπεν εἰς τὸν ὑπολοχαγόν, κρατήσας ὁ ἴδιος τὸν ἀνκβολέα τοῦ ἵππου του· τὸ σπίτι μου εἶνε δικό σου· καθῆσε 'ς αὐτὸ ὅσον θέλεις, καὶ ὅσο μείνῃς 'ς τὸν ἴσκιο του οὔτε θὰ πεινάσῃς, οὔτε θὰ διψάσῃς, οὔτε κανεὶς θὰ σοῦ ἀγγίξῃ μία τρίχα τῆς κεφαλῆς σου.

Οἱ δὲ ἄνδρες αὐτοῦ ἔλαβον ἀπὸ τῶν χαλινῶν τοὺς ἵππους καὶ τὴν ἡμίονον, ἐν ᾧ ὁ Βοῦ—Σαλὲμ ὡδήγει τοὺς ξένους του εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ οἱ Καβύλοι προσέτρεχον φλογερὰν περιέργειαν ἔχοντες νὰ μάθωσιν τί ἐζήτουν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἐν μέσῳ τῆς ἐπαναστατημένης φυλῆς.

— Τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ σεΐκης· πᾶνε τὸ δρόμο τους κ' ἐπέρασαν ἀπ' ἐδῶ.

Σιγηλοὶ δὲ ἀπεμακρύνοντο οἱ Καβύλοι.

Ὁ ὑπολοχαγὸς ἀπεκοιμήθη ἔχων τὴν ὑπόνοιαν ὅτι θ' ἀφυπνισθῇ ἐν τῷ οὐρανῷ, διότ' ὁ τὸν ὕπνον αὐτοῦ ἐτάραξαν αἱματηρὰ ὀνείρατα. Τὴν αὐγὴν δὲ λίαν ἐξεπλάγη εὑρεθεὶς εἰσέτι ἐπὶ τοῦ κόσμου

τούτου. Ὁ σείκης κλίνων ἐπ' αὐτόν, ἐκίνει τὸν ὦμόν του, λέγων:

— Σήκω!

Οἱ ἵπποι ἐπισεσαγμένοι καὶ ἡ ἡμίονος φέρουσα τὴν σκευὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ ἔτρωγον θορυβωδῶς κριθήν, οἱ δὲ Ἄραβες ἕτοιμοι ἤδη συνδιελέγοντο πρὸς τοὺς Καβύλους καὶ ἐμοιράζοντο ἀδελφικῶς ἐλαίας καὶ τεμάχια διπύρων.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἵππευσε καὶ ἐζήτει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν σείκην Βοῦ—Σαλὲμ διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, ὅτε μετ' ἐκπλήξεως εἶδεν αὐτὸν ἔφιππον καὶ ὑπὸ ἓξ ἱππέων παρακολουθούμενον.

—Ἄσχημα τὴν ἔχομεν! εἶπε καθ' ἑαυτόν· τώρα θὰ μὲ ξεπαστρεύσῃ μέσα εἰς καμμίαν λόχμην, ἅμα ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῆς φιλοξενίας του.

Ἀλλ' ὁ σείκης ὡσεὶ ἀνέγνω τὸ διανόημα αὐτοῦ εἶπε:

— Θὰ ἔλθω μαζί σου ἕως 'ς τὴν κορυφὴ τοῦ Σίδι—Κραλέδ, ὅπου εἶνε τὰ σύνορα τῆς φυλῆς μου, γιατὶ εἰμπορεῖ νὰ πάθῃς καμμιὰ προσβολὴ ἢ κἄτι ἄλλο χειρότερο 'ς τὸν δρόμο.

Ὅτε δὲ ὁ ἀξιωματικός, οἱ δύο σπαχῆδες καὶ ὁ ἡμιονηλάτης ἔφθασαν εἰς τὴν ἄλλην κλιτὺν τοῦ *Δζεβὲλ* καὶ ἀπεχαιρέτισαν τοὺς Καβύλους, πολλάκις ἐστράφησαν καὶ εἶδον αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, φωτιζομένους ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, παρακολουθοῦντας διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς ξένους των, ἐν ἡσυχίᾳ πορευομένους τὴν μακρὰν ὁδὸν τοῦ Μελάχ.

[Κατὰ τὸ γαλλικόν.]

...Κ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σιναϊτικοὶ κώδικες *

Εἰς τὴν ἐπὶ μακρὸν κρατήσασαν ἀδιαφορίαν περὶ τὴν ἀπογραφὴν τῶν ἐν ταῖς διαφόροις βιβλιοθήκαις ἀποκειμένων ἑλληνικῶν κωδίκων ἐπηκολούθησεν ἐπ' ἐσχάτων ἐξ ἀντιμέτρου μέγας ζῆλος περὶ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον, οὗτινος προφανὴς εἶνε ἡ χρησιμότης διὰ τοὺς διατρίβοντας περὶ τὴν φιλολογίαν τὴν ἑλληνικήν, τὴν θεολογίαν καὶ τὴν ἱστορίαν. Καὶ ἐν μὲν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ πλὴν ἄλλων καταλόγων, σποράδην ἐκ περιοδικοῖς φύλλοις ἐκδεδομένων, ἀξία ἰδίως μνείας εἶνε ἡ παρὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου ἐκδιδομένη Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη, ἧς τὰ ἤδη ἐκδοθέντα τμήματα περιλαμβάνουσιν ἀξίους λόγου ἀπογραφικοὺς καταλόγους, συντεταγμένους ὑπὸ τοῦ κ. Ἀθανασίου Παπαδοπούλου τοῦ Κεραμέως. Ἐκ δὲ τῶν ἐν τῇ ἑσπερίᾳ καὶ ἀρκτῴᾳ Εὐρώπῃ τελευταίων δημοσιευμάτων ἀρκεῖ νἀναφέρωμεν τὰς περὶ τῶν ἐν Κοπεγχάγῃ καὶ Ἱσπανίᾳ χειρογράφων μελέτας τοῦ μακαρίτου Graux, τὸν κατάλογον τῶν ἐν τῇ παρὰ τὴν Ῥώμην μονῇ τῆς Κρυπτοφέρρης κωδίκων τὸν ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου αὐτῆς βιβλιοθηκαρίου Rocchi συνταχθέντα, τὰς ὑπὸ τοῦ Γαλάτου Omont δημοσιευθεῖσας ἀπογραφὰς τῶν ἐπαρχιακῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Γαλλίας, τῶν ἐν Παρισίοις, τῆς ἐν Βρυξέλλαις, καὶ τὰς ἤδη ἀρξαμένας ἢ παρασκευαζομένας δημοσιεύσεις τῶν καταλόγων τῶν ἐν Λονδίνῳ καὶ τῷ Βατικανῷ ἑλληνικῶν χειρογράφων. Εἰς τὴν σειρὰν τῶν πολυτίμων τούτων δημοσιεύσεων ἀνάγεται καὶ τὸ ἐνταῦθα ἀναγγελλόμενον ἔργον τοῦ ἐν Λειψίᾳ καθηγητοῦ κ. Βίκτορος Γαρδχάουσεν, γνωστοῦ ἔκ τε ἄλλων αὐτοῦ βιβλίων καὶ δὴ ἐκ τοῦ ἐν ἔτει 1879 ἐκτυπωθέντος ἐγχειριδίου Ἑλληνικῆς γραφογνωσίας (Griechische palâographie).

Ὁ κ. Γαρδχάουσεν, μεταβὰς κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1880 εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, συνέταξε κατάλογον ἀπογραφικὸν τῶν ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἀποκειμένων ἑλληνικῶν κωδίκων, ὃν παρέχει νῦν εἰς τὸ κοινόν, δημοσιευόμενον δαπάναις τοῦ ἐν Ὀξωνίῳ πανεπιστημιακοῦ τυπογραφείου (Clarendon Press).

Ἄγνωστος εἶνε ὁ χρόνος εἰς ὃν ἀνάγονται αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῆς συστάσεως τῆς σιναϊτικῆς βιβλιοθήκης, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἐν τοῖς πρώτοις φαίνεται μεριμνήσας περὶ τῆς ἐν τῇ μονῇ περισυλλογῆς ἐκκλησιαστικῶν κωδίκων ὁ κατὰ τὸν ΙϚ' αἰῶνα ἡγούμενος αὐτῆς Κλήμης, ἡ δὲ βιβλιοθήκη ηὐξήθη κατ' ὀλίγον διὰ δωρεῶν τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, Ἀρμενίας, Ἰβηρίας καὶ τῶν σλαβικῶν χωρῶν χάριν προσκυνήσεως εἰς τὴν μονὴν μεταβαινόντων. Ἀλλ' ἐπὶ μακρὸν ἠμελήθη ἔπειτα ἡ βιβλιοθήκη αὕτη καὶ οὐκ ὀλίγοι κώδικες αὐτῆς ἐφυγαδεύθησαν ὁπωσδήποτε εἰς τὴν ξένην, ὡς μαρτυροῦσι τὰ σημειώματα διαφόρων αὐτῆς χειρογράφων, νῦν ἀποκειμένων ἐν εὐρωπαϊκαῖς βιβλιοθήκαις. Τοὺς δ' ὑπάρχοντας κατὰ τὴν εἰρημένην αὐτοῦ ἐπίσκεψιν ἀπέγραψεν ὁ ἐκ Λειψίας καθηγητής, εἰ καὶ ἔπειτα ἐπείσθη ἐκ τῆς κατόπιν δημοσιευθείσης συγγραφῆς τοῦ Ῥώσου Κανδακώφ, ἐπισκεφθέντος τὸ Σινᾶ τῷ 1881, ὅτι τὸ ἔργον του δὲν ἦτο κατὰ πάντα πλῆρες.

Ἐν τῷ προκειμένῳ ἔργῳ τοῦ κ. Γαρδχάουσεν περιγράφονται σιναϊτικοὶ κώδικες 1223 τὸν ἀριθμόν. Εἶνε δὲ διῃρημένοι οἱ κώδικες οὗτοι ἐν τῷ καταλόγῳ καθ' ὕλην 1) εἰς κώδικας τῆς Παλαιᾶς διαθήκης (ἀρ. 1—147)· 2) εἰς κώδικας τῆς Νέας Διαθήκης (ἀρ. 148—301)· 3) εἰς ἐξηγήσεις τῶν ἁγίων (ἀρ. 302—318)· 4) εἰς κώδικας τῶν πατέρων (ἀρ. 319—395) 5) εἰς ἀσκητικὰ (ἀρ. 396—490)· 6) εἰς βίους ἁγίων (ἀρ. 891—549)· 7) εἰς μηναῖα (ἀρ. 550—640)· 8) εἰς ἀνθολόγια καὶ ἀκολουθίας (ἀρ. 641—731)· 9) εἰς τριῴδια (ἀρ. 732—775)· 10) εἰς παρακλητικὰς (ἀρ. 776—838)· 11) εἰς θεοτοκάρια (ἀρ. 839—862)· 12) εἰς ὡρολόγια, μηνολόγια, κονδακάρια (ἀρ. 863—955)· 13) εἰς εὐχολόγια (ἀρ. 956—1011) 14)· εἰς λειτουργίας (ἀρ. 1012—1093)· 15) εἰς τυπικὰ (ἀρ. 1094—1110)· 16) εἰς νομοκάνονας (ἀρ. 1111—1138)· 17) εἰς θεολογικὰ (ἀρ. 1139—1152)· 18) εἰς κυριακοδρόμια (ἀρ. 1153—1182)· 19) εἰς ἱστορικοὺς κώδικας (ἀρ. 1183—1193)· 20) εἰς σύμμικτα (ἀρ. 1194—1213) καὶ 21) εἰς χειρόγραφα ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς (ἀρ. 1214—1223).

Ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης συνόψεως τοῦ καταλόγου, τὰ πλεῖστα τῶν σιναϊτικῶν χειρογράφων εἶνε ὡς συνήθως ἐν ταῖς μοναῖς τῆς Ἀνατολῆς λειτουργικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ περιεχομένου. Τἀρχαιότατα τῶν φερόντων χρονολογίαν ἀνέρχονται εἰς τὰ τέλη τοῦ ἑνάτου αἰῶνος, τὰ δὲ νεώτατα ἐγράφησαν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι. Ἐξαιρουμένων δὲ τῶν θεολογικῶν καὶ λειτουργικῶν κωδίκων, οἵτινες ἔχουσι σημασίαν μάλιστα διὰ τοὺς διατρίβοντας περὶ τὴν θεολογίαν, εἰς τὸν ἱστορικὸν ἢ τὸν φιλόλογον διάφορον παρέχουσιν ἰδίως οἱ ὑπ' ἀρ. 1183—1213 ἱστορικοὶ καὶ σύμμικτοι κώδικες. Ἐν τούτοις ἐκ μὲν τῶν κλασικῶν καὶ τῶν τούτοις συνεχομένων συγγραφέων ἀπαντῶσι κώδικες Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου, Εὐριπίδου (Ἑκάβη, Ἠλέκτρα, Φοίνισσαι) μετὰ τοῦ Οἰδίποδος Τυράννου τοῦ Σοφοκλέους, Εὐριπίδου Ἑκάβη, Ἀχιλλέως Τατίου, Λιβανίου καί τινα λεξικὰ ἰδίως σχετιζόμενα πρὸς τὸ τοῦ Ζωναρᾶ, ἐκ δὲ τῶν βυζαντιακῶν ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τοῦ Εὐσεβίου, τὰ χρονικὰ Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ, Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως, Μιχαὴλ Γλυκᾶ, Κωνσταντίνου Μανασσῆ καὶ ἡ Χρονογραφία Κοσμᾶ τοῦ Ἰνδικοπλεύστου. Περὶ δὲ ποιημάτων τινῶν εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν γεγραμμένων, ἅτινα δύνανται ἴσως νὰ ἔχωσιν ἀξίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μεσοχρονίου ἡμῶν φιλολογίας, δὲν παρέχονται δυστυχῶς ἐπαρκεῖς εἰδήσεις.

Ἐν τέλει τοῦ καταλόγου τῶν σιναϊτικῶν χειρογράφων προστίθησιν ὁ κ. Γαρδχάουσεν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Spicilegium Alexandrinum σύντομον περιγραφὴν κατ' ἐκλογὴν εἰκοσιτριῶν κωδίκων ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πατριαρχείου, ἧς ἐπ' ἴσης ἔχει συντάξει κατάλογον πλήρη, ὡς καὶ Spicilegium Patmiacum, περιλαμβάνον βραχεῖαν ἀναγραφὴν δεκαπέντε χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς, ἧς ἀναγραφὴν πλήρη ἔχει ὡς γνωστὸν ἑτοίμην ὁ κ. Σακελλίων.

Ἐν τέλει τοῦ βιβλίου προσήρτηνται· 1) πίναξ πραγματικός· 2) πίναξ τῶν βιβλιογράφων· 3) πίναξ τῶν χρονολογιῶν τῶν χειρογράφων· 4) πίναξ τῶν τόπων ἐν οἷς ἐγράφησαν τὰ χειρόγραφα περὶ ὧν τοιοῦτό τι σημειοῦται· 5) πίναξ τῶν κτητόρων τῶν κωδίκων καὶ 6) ἐπεξήγησις τῶν ἐν ἓξ πίναξι πανομοιοτύπων δι' ὧν κοσμεῖται τὸ βιβλίον.

Τοιαύτη ἡ συγγραφὴ τοῦ κ. Γαρδχάουσεν, ἧς τὰ ἀβλεπτήματα καὶ τὰς ἀνεπαρκείας, ὅσαι τυχὸν ἐνυπάρχουσιν, ἐπιεικῶς θὰ κρίνῃ πᾶς ὁ γνωρίζων τὴν δυσχέρειαν τῶν τοιούτων ἔργων, ἃς συνεπιφέρει μάλιστα ἡ ἐν ταῖς ἀποκέντροις μοναστηριακαῖς βιβλιοθήκαις ἔλλειψις ἐντύπων βιβλίων καὶ ἄλλων βοηθημάτων ἀναγκαίων.

Σ. Π. Λ.

* *Catalogus codecum Graecorum Sinaiticorum.* Scripsit V. Gardthausen Lipsiensis. Oxonii. E. typographeo Clarendoniano. MDCCCLXXXVI. Εἰς 8ον σελ. VIII, 294.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΛΟΠΟΙΟΙ

Ἡ παρ' ἡμῖν εἰκονογραφικὴ ἐφημερὶς «τὸ Ἄστυ», ἀφορμὴν λαμβάνουσα ἐκ τῆς προσφάτου ἐν Ἰταλίᾳ ἐπιτυχίας τοῦ νεαροῦ Ἕλληνος μελοποιοῦ κ. Σπυρ. Σαμάρα, περὶ ἧς καὶ ἡμεῖς ἐγκαίρως ἀνεφέραμεν, ἐδημοσίευσε πληροφορίας τινάς περὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι μέχρι τοῦδε ἠσχολήθησαν περὶ τὴν σύνθεσιν μελοδραμάτων, ἃς μεταφέρομεν ἐνταῦθα χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

Ἡ μουσικὴ ἐκαλλιεργήθη ἐν Ἑπτανήσῳ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο μέρος τῆς Ἑλλάδος, διὰ λόγους ἱστορικοὺς καὶ γεωγραφικοὺς καταστήσαντας εὐχερεστέραν τὴν μετὰ τῆς Ἰταλίας ἐπικοινωνίαν. Γενάρχης τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς καὶ κορυφαῖος αὐτῆς μύστης θεωρεῖται δικαίως ὁ περικλεὴς Κερκυραῖος Νικόλαος Χαλικιόπουλος Μάντζαρος, ὁ ἀείμνηστος μελοποιὸς τοῦ ἐθνικοῦ ὕμνου. Μελοδράματα οὐχ ἧττον δὲν ἀπετόλμησέ ποτε νὰ συνθέσῃ ὁ ἔξοχος καλλιτέχνης καὶ βαθύτατος τῆς μουσικῆς τέχνης γνώστης, διατεινόμενος ὅτι τὰ ἔργα του ὅσον καλὰ καὶ ἂν ἦσαν δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐξομοιωθῶσι μετὰ τῶν γενομένων ἤδη παρὰ τῶν μεγάλων τῆς Δύσεως μουσουργῶν. Οἱ μεταγενέστεροι ὅμως Ἑπτανήσιοι μουσουργοί, τολμηρότεροι τοῦ Μαντζάρου, συνέθηκαν διάφορα μελοδράματα· γονιμώτατος δὲ πάντων ὑπῆρξεν ὁ ἐκ Ζακύνθου κ. Παῦλος Καρρὲρ συνθέσας τὴν Rediviva (Ἀναζήσασαν), μελόδραμα παρασταθὲν ἐν ἔτει 1854 ἐν Μιλάνῳ καὶ κατόπιν ἐν Κερκύρᾳ. Πλὴν αὐτοῦ ὁ κ. Καρρὲρ συνέθεσε καὶ ἄλλα μελοδράματα, ἐν οἷς ἡ *Μαρία Ἀντωνιέττα* παρασταθεῖσα πρὸ δύο ἐτῶν ἐν Ζακύνθῳ, καὶ ὁ *Μάρκος Βότσαρης*, παρασταθεὶς πρότινων ἐτῶν ἐν τῷ ἐνταῦθα θεάτρῳ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐκ τοῦ μελοδράματος τούτου ἐγένοντο δημοτικώτατα καὶ ψάλλονται εἰσέτι ᾄσματά τινα ἐντέχνως διασκευασθέντα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μελῳδιῶν γνωστῶν δημωδῶν ἀσμάτων. Ὑπὸ τὸν αὐτὸν τί-

τλον *Μάρκος Βότσαρης* συνέθεσε μελόδραμα ἀνέκδοτον εἰσέτι, καθόσον γινώσκομεν, καὶ ὁ ἐν Κεφαλληνίᾳ μουσικοδιδάσκαλος κ. Νικόλαος Μεταξᾶς Τζανῆς.

Δύο μελοδράματα, ὧν δυστυχῶς ἀγνοοῦμεν τὸν τίτλον, συνέθηκεν ἐπὶ γαλλικῶν στίχων ὁ κ. Φριδερῖκος Στῆβενς, Ἄγγλος τὴν καταγωγήν, γεννηθεὶς ἐν Κεφαλληνίᾳ, χρηματίσας ἐπί τινα καιρὸν διευθυντὴς τοῦ ἐνταῦθα Ὠδείου. Τὸ ἓν τῶν μελοδραμάτων τούτων παρεστάθη εἰς μικρὸν τῶν Παρισίων θέατρον.

Ὁ ἐξ Ἰθάκης κ. Δ. Ροδοθέατος συνέθηκε μελόδραμα, οὗτινος ἐπίσης ἀγνοοῦμεν δυστυχῶς τὸ ὄνομα, παρασταθὲν τὸ 1881 ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Τεργέστης.

Πολύκροτοι ὑπῆρξαν αἱ ἐπιτυχίαι τῶν δύο μελοδραμάτων τοῦ διασήμου κιθαριστοῦ Σπυρίδωνος Ξίντα, παρασταθέντων ἀμφοτέρων ἐν Κερκύρᾳ. Τὸ πρῶτον, *Ὁ κόμης Ἰουλιανός*, παρεστάθη ἐν ἔτει 1857 τυχὸν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς. Τὸ θέατρον ἐρωταγωγήθη καὶ διεκοσμήθη ἑορτασίμως, πληθὺς δὲ στεφάνων ἀπενεμήθη εἰς τὸν μουσουργόν, ὅστις συνωδεύθη ὑπὸ τοῦ ἐπευφημοῦντος καὶ λαμπαδηφοροῦντος πλήθους εἰς τὴν κατοικίαν του. Τὸ δεύτερον, *Ὁ Ὑποψήφιος*, συντεθὲν ἐπὶ κωμικοῦ δράματος ἑλληνιστὶ γεγραμμένου, οὐχὶ ὅμως λίαν ἐπιτυχοῦς τὴν εὕρεσιν καὶ τὴν στιχουργίαν, παρεστάθη μετ' ἴσης ἐπιτυχίας ἐν ἔτει 1870, πολλαὶ δὲ αὐτοῦ σκηναὶ παριστάνονται συχνάκις καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐσχάτως συνῆλθεν εἰς Ἅγιον Λουδοβίκον τῆς Ἀμερικῆς ἡ ἐτησία σύνοδος τῶν Ἀμερικανῶν ἰατρῶν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτης ἐγένετο ἔκθεσις χειρουργικῶν ἐργαλείων. Τούτων ἀξιολογώτατα ἦσαν ἐργαλεῖά τινα νεωστὶ ἐφευρεθέντα, εἰς ὧν τὴν κατασκευὴν ἢ τὴν χρῆσιν γίνεται ἐφαρμογὴ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Τοιοῦτα δὲ ἦσαν πλὴν ἄλλων μικρὰ ἠλεκτρικὴ λυχνία, δι' ἧς ἀκριβέστατα δύναται νὰ ἐξετάζῃ ὁ χειρουργὸς τὸν λάρυγγα, τὸν φάρυγγα, τὰς τραχείας κλπ. καὶ πριόνιον κυκλοτερές, τὸ ἠλεκτροοστεοτόμον (electro-osteotom,) τέμνον τὰ ὀστᾶ μετὰ ταχύτητος καταπληκτικῆς ἧς ἕνεκα σπουδαίως ἐλαττοῦνται οἱ πόνοι ἐν ταῖς ἐγχειρήσεσιν. Τὸ πριόνιον συνίσταται ἐκ χάλυβος ἀρίστου, καὶ δι' ἠλεκτρικῆς συσκευῆς ποιεῖ μέχρι 12000 περιστροφικὰς κινήσεις κατὰ λεπτόν.

Περιεργότατον φυσικὸν φαινόμενον παρετηρήθη ἐν Michigan τῆς Ἀμερικῆς. Ἀπό τινων ἐτῶν πολλοὶ γεωλόγοι ἐξετάζοντες τὰ περίχωρα τοῦ Lakeport ἐν Michigan παρετήρησαν μετ' ἀπορίας ὅτι μέρος τι ἀπέχον ὀλίγα μίλλια ἀπὸ τῆς πολίχνης ἐκείνης ἀνυψοῦτο βαθμηδὸν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Ὑρωνος λίμνης καὶ τῆς παρακειμένης πεδιάδος. Ἐν τῷ διαστήματι τῶν τελευταίων 18 ἐτῶν τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀνυψώθη 2 πόδας ὑπεράνω τῆς προτέρας αὐτοῦ θέσεως, ἦται ἀνυψοῦτο ἐτησίως 1 1)9 πόδας κατὰ μέσον ὅρον. Ἐπειδὴ δ' αἱ τοιαῦται ἀνυψώσεις τοῦ ἐδάφους γίνονται ἑκάστοτε ἀποτόμως, εἰκάζεται ὅτι εἶναι ἡφαιστειογενεῖς. Τὰς ἀνυψώσεις ἐπακολουθεῖ σφοδρὸς σάλος τῆς Ὑρωνος λίμνης, καὶ ἂν ἐπικρατεῖ νηνεμία. Πολλοὶ καθηγηταὶ τῶν Πανεπιστημίων Yale καὶ Harvard ἐμελέτησαν ἐπιτοπίως τὸ φαινόμενον καὶ κατέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι σχηματίζεται ἐκεῖ ἡφαίστειον, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ πρώτη ἔκρηξις θὰ γείνῃ μετὰ 1372 ἔτη.

Ἐν τῇ νήσῳ Ταβολάρᾳ τῆς Σαρδηνίας, τῇ παλαιᾷ Ἑρμαίᾳ, ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, ἀπέθανεν ἀρτίως ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος ὁ βασιλεὺς Ταβολάρας Βαρτολεώνη Πάολο. Εἰς τὸν πάππον τούτου Γκιουζέππε εἶχε παραχωρήσῃ ὁ βασιλεὺς τῆς Σαρδηνίας Κάρολος Ἀλβέρτος τὴν πλήρη καὶ ἀπόλυτον κυριότητα τῆς νήσου Ταβολάρας. Ὁ Βαρτελεώνη ἦτο γεωργὸς φιλοπονώτατος, μὴ ἔχων ἄλλην φιλοδοξίαν, εἰμὴ τὴν δι' ἐντίμου ἐργασίας συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του. Ὁ τίτλος τοῦ βασιλέως περιέρχεται νῦν κληρονομικῶς εἰς τὸν πρωτότοκον υἱόν του Πάολο.

Ὁ Γάλλος γερουσιαστὴς Σαρτὼν ὑπέβαλεν ἐσχάτως σχέδιον νόμου περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς λαιμητόμου διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν θανατικῶν ποινῶν. «Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, λέγει ἐν τῇ ἐκθέσει του, προκρίνασα τὴν λαιμητόμον ἐσκόπει νὰ ἀντικαταστήσῃ τοὺς προϋπάρχοντας ἀπανθρώπους τρόπους τῶν θανατικῶν ἐκτελέσεων. Ἀλλ' ἔκτοτε ἡ ἐπιστήμη ἐποίησε μεγάλους προόδους καὶ εὑρέθησαν τρόποι ἄλλοι, ἐπιφέροντες ἀκαριαῖον, ἀνώδυνον καὶ ἀνεπίμακτον θάνατον.» Περὶ δὲ τοῦ προτεινομένου ὑπ' αὐτοῦ συστήματος λέγει τὰ ἑξῆς. «Ἡ ἐπίνοια τοῦ καταλληλοτάτου τρόπου εἶναι ἔργον τῶν εἰδικῶν ἀνδρῶν, ἐγὼ ἀρκοῦμαι μόνον νὰ προτείνω τὸν ἠλεκτρισμὸν ὡς τρόπον θανατώσεως τῶν εἰς θάνατον καταδεδικασμένων. Ἔχω δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν ἁπλούστατον σύστημα, τυχὸν τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἀποθανόντος ἰσοβίου γραμματέως τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν Jamin, καὶ τοῦ νῦν τοιούτου κ. Βερτράνδ. Συνίσταται δὲ εἰς τὸ νὰ φέρηται ὁ κατάδικος πρὸς σύρμα μετάλλινον, ἐν ᾧ ὁ εἷς πόλος ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ἅμα πατήσῃ τοῦτο θὰ κατηφέρεται κατὰ τῆς κεφαλῆς του δεύτερον σύρμα, ἐνέχον τὸν ἕτερον πόλον, καὶ ἐν ἀκαρεῖ θὰ πέσῃ ὁ κατάδικος νεκρὸς ὡς κεραυνόπληκτος. Ὁ κ Βερτράνδ, ἐγκρίνων τὸ σχέδιόν μου, μοὶ γράφει ὅτι ὁ ἠλεκτρισμὸς φονεύει τὸν ἄνθρωπον ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον τοῦ πελέκεως· καὶ λείπει ἡ αἱματοχυσία καὶ τὰ ἄλλα φρικτὰ θεάματα, τὰ συνήθη κατὰ τὰς θανατώσεις τῶν καταδίκων.

Ἐὰν γυνὴ ἄσχημος ἐμπνεύσῃ ἔρωτα, βεβαίως ὁ ἔρως αὐτὸς θὰ εἶνε μανιώδης· διότι θὰ προέρχεται εἴτε ἐξ ἀδυναμίας παραδόξου τοῦ ἐρῶντος αὐτήν, ἢ ἐκ θελγήτρων ἀφανῶν ἀλλὰ ἰσχυροτέρων καὶ αὐτῆς τῆς καλλονῆς.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—493.

Ἀριθ. 551 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. | 20 Ἰουλίου 1886

ΑΟΡΑΤΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων παραδειγμάτων ἅτινα παρεθέσαμεν μέχρι τοῦδε, τοῦ εὐρῶτος, τῶν δενδροκτόνων μυκήτων καὶ τῶν σακχαρομυκήτων, ἐγνωρίσαμεν φυτικὰς ὀργανώσεις ἀτελεστάτας, αἵτινες ἀναπτυσσόμεναι ἐντὸς ἑτέρων οὐσιῶν ὀργανικῶν (κορμῶν δένδρων, ἐδεσμάτων, καρπῶν, χυμοῦ σταφυλῶν, ζυμης κ.τ.λ.) προκαλοῦσιν ἀλλοιώσεις ὡρισμένας, δι' ὧν αἱ οὐσίαι αὗται *μεταβάλλονται εἰς ἑτέρας* ἢ ὅλως καταστρέφονται. Ἐκ τῶν παραδειγμάτων τούτων εἴδομεν ἐπίσης ὅτι μύκητές τινες καταστρέφουσι περὶ αὐτοὺς μόνον ὅσον ἀρκεῖ αὐτοῖς πρὸς τροφήν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἕτεροι, οἵτινες ἀποσυνθέτουσι τὰς ὀργανικὰς οὐσίας εἰς ποσότητας πολλῷ μείζονας τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς πλᾶσιν καὶ θρέψιν τοῦ ἰδίου αὐτῶν σώματος. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τῶν πρώτων μέχρι τῶν δευτέρων ὑπάρχουσι διάφοροι βαθμοὶ μεταβάσεως, οἱ δὲ πρῶτοι διαλύουσι τὰς οὐσίας, ἃς ἀπορροφῶσι (ξύλον, φλοιὸν δένδρων, δέρμα ἐντόμων κ.τ.λ.) δι' οὐσίας τινός, ἣν ἀπεκαλέσαμεν *φύραμα*, εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι καὶ οἱ δεύτεροι μύκητες, οἱ σακχαρομύκητες, οἱ ἰδίως καλούμενοι *φυραματικοί*, ἐκκρίνουσιν οὐσίας τοιαύτας φυραματώδεις, φαίνεται ἐκ πρώτης σκέψεως πιθανόν, ὅτι καὶ εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν αἱ οὐσίαι αὗται εἶνε αἱ διασπῶσαι τὰς περὶ αὐτὰς χημικὰς συνθέσεις. Καὶ ὅτι μὲν καὶ τὰ φυράματα τῶν σακχαρομυκήτων συντελοῦσιν εἰς τὴν χημικὴν ταύτην δρᾶσιν δὲν εἶνε οὔτε ἀδύνατον, οὔτε ἀπίθανον· ἐκ πολλῶν ὅμως λόγων φυσιολογικῶν ἐγένετο καταφανὲς ὅτι ἀφορμὴ τῶν ζυμωτικῶν διασπάσεων (ζυμώσεων) εἶνε αὐτὴ ἡ ζωὴ τῶν ὀργανώσεων τούτων, ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσιν αὐταὶ αὗται αἱ χημικαὶ συνθέσεις καὶ ἀποσυνθέσεις, αἱ τελούμεναι ἐντὸς τῶν μορίων τοῦ συνιστῶντος τὸ σῶμα τῶν φυταρίων τούτων πρωτοπλάσματος. Ἡ ἀναπνοὴ δηλ. τῶν ὄντων τούτων, τουτέστιν ἡ ἕνωσις τοῦ ὀξυγόνου μετὰ τῶν ἐνδοτάτω καυσίμων μορίων τῆς οὐσίας τοῦ μυκητώδους σώματος, ἤτοι ἡ καλουμένη *μεσομόριος ἀναπνοή*, προκαλεῖ ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολάς, αἵτινες δὲν μένουσιν ἐντὸς τοῦ πρωτοπλάσματος περιωρισμέναι, ἀλλὰ μεταδίδονται καὶ πέραν τούτου εἰς τὸ περὶ τοὺς μύκητας τούτους σακχαροῦχον ὑγρόν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ χημικαὶ δράσεις τελοῦνται διὰ κινήσεων τρομωδῶν τῶν ἀτόμων, κατὰ τὴν ἀναπνοὴν τῶν σακχαρομυκήτων αἱ δονήσεις τῶν μορίων, ἤτοι τῶν ἀθροισμάτων τῶν ἀτόμων τῶν συνιστώντων τὸ πρωτόπλασμα, μεταδίδονται καὶ εἰς τὴν περικυκλοῦσαν τούτους, ἐπιδεκτικὴν δὲ ἀποσυνθέσεως σακχαρώδη οὐσίαν· οὕτω δὲ τὰ μόρια ταύτης δονούμενα νῦν δι' ἑτέρων δονήσεων, χάνουσι τὴν ἀλληλουχίαν αὐτῶν καὶ τὸν συνειρμὸν καὶ διασπῶνται οὕτω εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ, οἰνόπνευμα καὶ ἄλλας οἱασδήποτε ἑνώσεις.

Ἡ θεωρία αὕτη τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ τῆς βοτανικῆς Naegeli ἀνατρέψασα τὴν θεωρίαν τοῦ Pasteur, καθ' ἣν ἀφαιρουμένου τοῦ ὀξυγόνου τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν ἐν αἷς ἀναπτύσσονται οἱ μύκητες διαταράσσεται ἡ ἰσορροπία τῶν ἑνώσεων αὐτῶν, κυριαρχεῖ σήμερον ἐν τῇ φυσιολογίᾳ τῶν φυτῶν, καὶ ἐπαρκεῖ εἰς ἐξήγησιν τῶν φαινομένων τῆς ζυμώσεως καὶ τῆς σήψεως.

Τούτων προταχθέντων περὶ τῆς ζυμώσεως τῶν σακχαρομυκήτων, δὲν εἶνε δυσχερὲς εἰς τὸν μετὰ προσοχῆς παρακολουθήσαντα ἡμᾶς ἀναγνώστην νὰ ἐννοήσῃ τίνι τρόπῳ *καὶ τὰ βακτήρια* δρῶσιν ἐπὶ τῶν οὐσιῶν ἐν αἷς ἀφθόνως ἀναπτύσσονται. Εἶνε καταφανὲς ὅτι καὶ ἡ *σῆψις* οὐδὲν ἕτερον εἶνε ἢ ζύμωσις, τουτέστιν ἀποσύνθεσις ὀργανικῶν οὐσιῶν, ἰδίως δὲ λευκωματωδῶν, ἧς τὰ προϊόντα ὄζουσι κακῶς, καὶ ὅτι ὅπως ἔχομεν ζυμώσεις διὰ σακχαρομυκήτων, οὕτως ἔχομεν καὶ ζυμώσεις διὰ σχιστομυκήτων ἤτοι βακτηρίων· εἶδος δὲ τῶν ζυμώσεων τούτων εἶνε, καὶ ἡ κυρίως καλουμένη σηπεδονώδης σῆψις ἡ καταλαμβάνουσα συνήθως μὲν τὰ νεκρά, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ ζῶντα ὀργανικὰ σώματα.

Ἡ σῆψις γίνεται κατάδηλος διὰ τῆς κακῆς ὀσμῆς, ἣν ἀναδίδουσι τὰ σηπόμενα σώματα (πτώματα, ᾠὰ σεσηπότα κ.λ.)· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ σήψεις καθ' ἃς ἀναδίδεται ἀμμωνιώδης τις μόνον ὀσμή. Αἱ ὀσμαὶ αὗται πηγάζουσιν

ἀπὸ τῶν σχηματιζομένων ἀεριωδῶν σωμάτων, ἅτινα εἶνε προϊόντα τῆς ἀποσυνθέσεως καὶ ὡς ἀέρια διαχέονται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν. Εἶνε δὲ τὰ σχηματιζόμενα σώματα διὰ τῆς ἀποσυνθέσεως πολλὰ καὶ πολυώνυμα, βευστὰ καὶ ἄέρια, τινὰ δὲ τούτων οἷον λιπαρά τινα ὀξέα, ἅμα σχηματιζόμενα ἀποσυντίθενται εἰς πολλῷ ἁπλουστέρας ἑνώσεις, ἀναπτυσσομένων ἐντὸς αὐτῶν νέων εἰδῶν βακτηρίων, ἀποτελειούντων τὸ ἔργον τῶν πρώτων, οὕτω δὲ αἱ πολύπλοκοι ἑνώσεις τῶν λευκωματωδῶν σωμάτων μεταβάλλονται ἐν τέλει εἰς τὰς ἁπλουστάτας τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τοῦ ὑδροθειωμένου ἀερίου, τοῦ ὕδατος καὶ τῆς ἀμμωνίας.

Τὰ βακτήρια ἐκτὸς τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν λευκωματωδῶν οὐσιῶν προκαλοῦσι καὶ ἄλλας ζυμώσεις ὀνομαζομένας κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν δι' ἰδίου ὀνόματος καὶ προκαλουμένας δι' ἰδίου ἑκάστης εἴδους βακτηρίου. Ὅταν π. χ. *ὀξυτίζῃ* τὸ γάλα ἐντὸς τῶν δοχείων, αἴτιον εἶνε τὸ βακτήριον, τὸ ὀνομαζόμενον Βάκιλλος ὁ τοῦ γαλακτικοῦ ὀξέος (Bacillus acidi lactici), ὅπτις ἀποσυνθέτει τὰ 3—6 % τοῦ γαλακτοσακχάρου, ἅτινα περιέχει τὸ γάλα, καὶ μεταβάλλει αὐτὰ εἰς γαλακτικὸν ὀξὺ καὶ ἀνθρακικόν· ἐκ τῶν ὀξέων δὲ τούτων πηγάζει καὶ ἡ ὀξύνη αὐτοῦ γεῦσις. Βραζομένου τοῦ γάλακτος, οἱ Βάκιλλοι φονεύονται, οὕτω δὲ τὸ γάλα διατηρεῖται, μέχρις οὗ πέσωσιν ἐν αὐτῷ καὶ ἀναπτυχθῶσι νέα σπέρματα βακτηρίων.

Ἐνταῦθα ὑπάγεται καὶ τὸ *ξέσισμα* τῶν ἐψημένων ὀσπρίων, ἅτινα περιέχουσιν ἐλάχιστα ποσὰ σακχάρου, πρὸς δὲ τούτοις καὶ αἱ ἀσθένειαι τοῦ οἴνου, τοῦ ζύθου καὶ τῶν λοιπῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν. Ὀξυνίζουσι δὲ τὰ ποτὰ ταῦτα διότι ἐντὸς αὐτῶν ἀναπτύσσονται βακτήρια, τὰ βακτήρια τοῦ ὄξους, ἅτινα μεταβιβάζοντα τὸ ὀξυγόνον τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος εἰς τὸ οἰνόπνευμα, τὸ περιεχόμενον ἐντὸς τοῦ οἴνου, μεταβάλλουσιν αὐτὸ εἰς ὀξυκὸν ὀξύ. Τὰ βακτήρια ταῦτα, ἀθροιζόμενα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, σχηματίζουσι ζωογλοιώδεις ὑμένας, καινῶς καλουμένας *μάνας τοῦ ξυδιοῦ*.

Ἕτερον εἶδος ζυμώσεως διὰ βακτηρίων εἶνε ἡ καλουμένη ζύμωσις τοῦ βουτυρικοῦ ὀξέος, καθ' ἣν γαλακτοσάκχαρον, γλυκερίνη, ἄμυλον καὶ ἄλλαι οὐσίαι μεταβάλλονται εἰς τὸ ταγγὸν γεῦσιν ἔχον βουτυρικὸν ὀξύ. Διὰ τοῦ βακτηρίου Κλωστριδίου τοῦ βουτυρικοῦ (Clostridium butyricum) *ταγγίζει* τὸ βούτυρον ὅταν μένωσιν ἐπ' αὐτοῦ μόρια γάλακτος προσκεκολλημένα. Διὰ τῆς ζυμώσεως ταύτης σχηματίζονται ἀέρια ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ ὑδρογόνον· ἕνεκα τούτου δὲ ἐντὸς τυρῶν τινων, οἷον τοῦ ἑλβετικοῦ, σχηματίζονται κοιλότητες κεναί, τὸ χρῶμα τοῦ τυροῦ γίνεται κίτρινον διαφανές, καὶ ἡ γεῦσις εἶνε μικρόν τι νύσσουσα. Τοιαῦτα βακτήρια ἐν ἀφθονίᾳ περιέχει καὶ ἡ ἠμετέρα *κοπανιστὴ* τῆς Χίου καὶ ὁ δάκνων καὶ νύσσων τυρὸς νήσων τινῶν, οἷον τῆς Ἄνδρου, Τήνου κ.τ.λ. ὁ ἐν πηλίνοις πίθοις ἀπόθετος.

Ἕτερον εἶδος ἰδιαζούσης ὅλως ζυμώσεως εἶνε ἡ τελευταίαν ἀνακαλυφθεῖσα ἀποσύνθεσις *ἀνοργάνων* οὐσιῶν ὑπὸ τοῦ βακτηρίου τοῦ ὀνομαζομένου Βεγιατόα ἡ λευκή, εὑρισκομένου δὲ ἐντὸς τῶν θειούχων ὑδάτων τῶν ὀρυκτῶν πηγῶν, τῶν ὑδάτων τῶν ἐργοστασίων, κ.τ.λ. Τὰ βακτήρια ταῦτα ἀποσυνθέτοντα τὰ ἀνόργανα θειώδη ἅλατα τῶν πηγῶν, παράγουσι θειικὸν νάτρον καὶ ἄφθονον ὑδροθειωμένον ἀέριον.

Τοιαῦται εἶναι συντόμως αἱ δράσεις τῶν ἀοράτων τούτων καὶ πανισχύρων ὀργανώσεων ἐπὶ τῶν ἐνοργάνων οὐσιῶν ἐν γένει, ὅταν ἐκλίπῃ ἀπ' αὐτῶν ἡ ζωή, καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων σιτίων καὶ ποτῶν. Ἐκ τῆς βραχείας δὲ ταύτης ἐπιθεωρήσεως τῶν δράσεων τούτων δὲν παρίσταται νομίζομεν ποσῶς ἀνάγκη νὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερείας ὅπως ὑποδείξωμεν καὶ τίνι τρόπῳ τὰ ὄντα ταῦτα εἰσχωροῦντα καὶ ἐντὸς τοῦ ἀναπνέοντος καὶ κινουμένου *ἀνθρωπίνου σώματος*, διεγείρουσι τὰ φαινόμενα τῶν διαφόρων νόσων.

Ἐκ τῶν μυριάδων βακτηρίων, ἅτινα διηνεκῶς κυκλοῦσι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἢ κάθηνται ἐπ' αὐτοῦ ἢ εἰσέρχονται διὰ τῆς πεπτικῆς καὶ ἀναπνευστικῆς αὐτοῦ κοιλότητος τὰ πλεῖστα, ἐνόσῳ δὲν ἀναπτύσσονται κατὰ πλήθη, εἶνε ὅλως ἀβλαβῆ καὶ ἀκίνδυνα. Καὶ εἰς τὸ αἷμα δὲ τοῦ ἀνθρώπου εἰσδύοντα παρασύρονται ὑπὸ τῆς κυκλοφορίας καὶ ἀποτίθενται ἔν τινι χώρᾳ τοῦ σώματος ἢ ἀποκρίνονται εἰς τὰ ἔξω. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἀβλαβῶν τούτων βακτηρίων ὑπάρχουσι καὶ σμήνη ὁλόκληρα καὶ λεγεῶνες ἄλλων βακτηρίων ἐπιβλαβῶν ἢ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοινὰ βακτήρια, ἕνεκα ἀγνώστων λόγων, μετατρέπονται εἰς ἕτερα ἐπιβλαβῆ, ἔχοντα μικρὰς διαφορὰς τῆς μορφῆς, τοῦ μεγέθους κ.τ.λ. Ὡς τοιαῦτα δὲ εὑρίσκοντα τὸ ἀνθρώπινον σῶμα κατάλληλον ἔδαφος ἀναπτύξεως, πολλαπλασιάζονται ἐν αὐτῷ, ἐπιφέροντα τὰς διαφόρους νόσους. Τὰ δεύτερα ταῦτα βακτήρια ὀνομάζονται *παθογόνα*.

Τὰ παθογόνα ταῦτα βακτήρια ἀδυνατοῦντα νὰ εἰσδύσωσι διὰ τοῦ ὑγιοῦς ἐξωτερικοῦ δέρματος εἰσβάλλουσιν εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ σώματος διὰ τῶν βλεννοϋμένων τῶν ἀναπνευστικῶν ἢ πεπτικῶν ὀργάνων, διὰ τετραυματισμένου τυχὸν δέρματος, καὶ εἰσχωροῦντα ἐντὸς τῶν ἱστῶν καὶ τῶν ὀργάνων πολλαπλασιάζονται ἀφθόνως καὶ διαδίδονται πολλαχοῦ τοῦ σώματος διὰ τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἱστῶν. Μὴ προτιθέμενοι νὰ παρακολουθήσωμεν ἐνταῦθα τὰς ἀλλοιώσεις ἃς ἐπιφέρουσι τὰ βακτήρια ἐντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἅτε ὑπαγομένας εἰς τὰς χώρας τῆς

παθολογίας, σημειοῦμεν μόνον ὅτι ὅλα τὰ ἀπαίσια ὀνόματα τῆς πυοιμίας, τοῦ ἄνθρακος, τῆς φυματιώσεως, τοῦ ἐρυσιπέλατος, τῶν τύφων, τῆς διφθερίτιδος, τῶν ὀξέων ἐξανθημάτων, τῆς ὑμενογόνου πνευμονίας, τῆς ὀξείας ἀτροφίας τοῦ ἥπατος, τῆς χολέρας κ.τ.λ. ἔχουσιν ἰδίας ὁμωνύμους ὡρισμένας μορφὰς βακτηρίων, καὶ ὅτι ὁ τρόπος τῆς δράσεως αὐτῶν δὲν εἶνε διάφορος τοῦ ἄνω περιγραφέντος τῶν ζυμωτικῶν βακτηρίων ἐπὶ τῶν ζυμωσίμων οὐσιῶν. Αὗται αὗται αἱ λειτουργίαι τῆς ζωῆς τῶν βακτηρίων ὑποστηριζόμεναι πιθανῶς ὑπὸ τῆς δράσεως τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκκρινομένων φυραμάτων προκαλοῦσιν ἀλλοιώσεις καὶ ἀποσυνθέσεις τῶν ἱστῶν καὶ τοῦ αἵματος βαθείας, ἃ παράγουσιν οὐσίας, αἵτινες δρῶσιν ἐπὶ τῶν πέριξ ὡς δηλητήρια. Ἡ προκειμένη εἰκὼν 8 παριστᾷ τὰ βακτήρια τῆς φυματιώσεως.

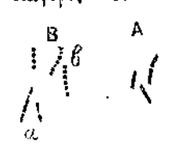

Εἰκὼν 8. Βακτήρια τῆς φυματιώσεως· Α. Μακροβακτήρια. Β α. Βραχυβακτήρια· β Κόκκοι.

Καθ' ἅπασαν τὴν ἄνω περιγραφὴν τῶν μικροσκοπικῶν τούτων ὄντων παρελείψαμεν ν' ἀναφέρωμεν τὰ ἔνδοξα ὀνόματα τῶν ἐργατῶν, οἵτινες πλήρεις ἀφοσιώσεως ἀφιέρωσαν ἅπαντα αὐτῶν τὸν βίον εἰς σπουδὴν τούτων καὶ μελέτην. Ἐν μέσῳ τῆς πληθύος τῶν ἐρευνητῶν τούτων λάμπουσι τὰ ὀνόματα τοῦ Schwann, Pasteur, Cohn, Naegeli, Billroth, Zopf, οἵτινες ἀκάματοι καὶ ἀκατάβλητοι, συνετέλεσαν τὰ μέγιστα πρὸς διαλεύκανσιν τοῦ σκοτεινοῦ βίου τῶν βακτηρίων.

Τὰ βακτήρια συντελοῦντα εἰς ἀποσύνθεσιν τῶν τεθνεώτων ὄντων καὶ προκαλοῦντα τὸν θάνατον διὰ τῶν νόσων, ἐκάλεσαμεν ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας ἡμῶν ὄντα εὐεργετικά. Ἐν τούτοις ὁ ἄνθρωπος ὡς ἄτομον ἢ ὡς κοινωνία, εὑρισκομένη ἐν μέσῳ τῶν ὄντων τούτων, δὲν σκέπτεται οὕτω. Ζητεῖ διὰ παντὸς τρόπου νὰ διαφύγῃ τὰς ἐπιθέσεις, ἃς ἡ φύσις ἀδιαλείπτως διεγείρει κατ' αὐτοῦ. Ὅπως δὲ οὗτος ἐνίκησε τὴν φύσιν εἰς διαφόρους ἄλλας περιστάσεις καὶ κατέστησεν αὐτὴν ὑποχείριον καὶ δούλην τοῦ πνεύματός του, οὕτω ζητεῖ νὰ εὕρῃ τὰ μέσα πρὸς ἀντίστασιν κατὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν βακτηρίων. Πρὸς τοῦτο δὲ ὁδηγοῦσιν αὐτὸν οἱ φυσιοδίφαι. Ἕνεκα τούτου λίαν ἐπιτυχῶς βακτηριοδίφης τις συγκρίνει τοὺς μετὰ τῶν ὄντων τούτων ἐνασχολουμένους ἐπιστήμονας πρὸς τοὺς ἐν πολέμῳ προσκόπους. «Κατὰ τὸν τελευταῖον γαλλογερμανικὸν πόλεμον,» λέγει οὗτος, «οἱ Γάλλοι εὑρισκόμενοι ἀδιακόπως ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐχθρῶν καὶ τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν, ἐβάδιζον μετ' ἀβεβαιότητος καὶ ἀμφιβολίας, ἐνῷ οἱ Γερμανοὶ περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ πλέγματος εὐφυῶν καὶ καλῶς παιδαγωγημένων προσκόπων, διευθυνομένων καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις καὶ ἐξακριβούντων τὸν ἀριθμόν, τὰς θέσεις, τὰς ἀποστάσεις τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐγνώριζον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν διὰ τίνων δυνάμεων καὶ διὰ τίνων μέσων ν' ἀντεκπεξέλθωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Οὕτω καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ ἀγῶνι περὶ ὑπάρξεως, ὃν διηνεκῶς ἀγωνίζεται ὁ ἄνθρωπος, ἀνετέθη εἰς τοὺς φυσιοδίφας ἡ ὑπηρεσία τῶν προσκόπων. Εἰσδύοντες οὗτοι εἰς χώρας ἀγνώστους καὶ μακρὰν κειμένας, λαμβάνουσι πληροφορίας περὶ πάντων, ἐξακριβοῦσι τὰς πηγὰς καὶ συναθροίζουσι γεγονότα περὶ τῆς θέσεως, τῆς ἰσχύος ἢ τῆς ἀδυναμίας τοῦ ἀπειλοῦντος τὸ ἄτομον ἐχθροῦ.»

Σπ. Μηλιαράκης.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

(Μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν καὶ Ἀνδρέου Λωρῆ)

[Μετάφρ. Α. Π. Κουρτίδου.]

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγ. φύλλον.]

Ἡ κυρία Δουρριέν καθ' ὅλον τὸν μακρὸν τῆς θλίψεως αὐτῆς χρόνον διεφύλαττεν ἀμυδράν τινα ἐλπίδα ὅτι ὁ υἱός της ἔζη. Ἐφ' ὅσον μήτηρ τις δὲν ἴδῃ ἰδίοις ὄμμασι νεκρὸν τὸ τέκνον της, ἀρνεῖται νὰ ἐπικυρώσῃ, ὡς εἰπεῖν, διὰ τῆς συγκαταθέσεώς της, τὴν ἀλήθειαν τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀνεπανορθώτου γεγονότος, ὅπερ καλεῖται θάνατος. Παραμυθεῖται λέγουσα ὅτι ἠπατήθησαν ἴσως οἱ μάρτυρες, ὅτι παρεπλάνησαν αὐτοὺς τὰ φαινόμενα. Πιστεύει ὅτι δυνατὸν νὰ ἐπιστρέψῃ αἴφνης, ἀναμένει δ' ὡς εἰπεῖν τὴν ἐπιστροφὴν ἐκείνην. Χιλιάδες μητέρων στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐκ στοργῆς φρεναπάτην ταύτην, ἡ δὲ κυρία Δουρριέν, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τρέφῃ τοιαύτην χιμαιρικὴν ἐλπίδα.

Πράγματι ἡ τραγικὴ σκηνὴ τοῦ ναυαγίου διέμενε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, μετὰ εἴκοσι δύο ἔτη, ζωηρὰ ὡς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ φοβεροῦ δυστυχήματος. Ἔβλεπε τὴν *Kurblar* κυματόπληκτον καὶ κινδυνεύουσαν νὰ καταποντισθῇ. Ἔβλεπεν ἑαυτὴν προσδέουσαν διὰ τῶν ἰδίων της χειρῶν τὸ τέκνον της ἐπὶ μεγάλου σωσιβίου, ἐν ᾧ ἐπιβάται καὶ ναῦται εἰσώρμων, ἐτωρεύοντο εἰς τὰς ἀκάτους, εἶτα δὲ ἀπολειφθεῖσαν ὀπίσω καὶ παρακαλοῦσαν, καθικετεύουσαν νὰ σώσωσι τοὐλάχιστον τὸ βρέφος. Ἄνθρωπός τις ἔλαβε τότε ἀπὸ τῶν χειρῶν της τὸ σωσίβιον, ἄλλος δὲ τῶν ναυτῶν ἔρριψεν αὐτὴν εἰς μίαν τῶν ἀκάτων. Ἀλλὰ ταὐτοχρόνως μετὰ φρίκης ἀπεριγράπτου εἶδε τὸ σωσίβιον ὠθούμενον εἰς τὴν θάλασσαν, ἀναρπαζόμενον μακρὰν τοῦ πλοίου ὑπὸ τῶν κυ-

μάτων, ἄτινα ἐθραύοντο κατὰ τοῦ ἐπιδεδεμένου λίκνου. Σπαρακτικὴν τότε ἐξέβαλε κραυγήν, διέφυγε τὰς κρατούσας αὐτὴν χεῖρας, ἐβυθίσθη εἰς τὸ τρικυμιῶδες πέλαγος ὅπως σώσῃ τὸ τέκνον της... Οὐδ' ἐνόησε πῶς ὁ γενναῖος ναύτης Τζὼν Δέμμαν ἔσωσεν αὐτήν, ἀλλ' ἐνεθυμεῖτο ἔτι τὴν ὀδυνηροτάτην ἀφύπνισιν αὐτῆς εἰς τὴν πραγματικότητα, τὴν ὀξεῖαν ἀπελπισίαν, τὰς πυρετώδεις νύκτας, εἶτα τὴν ἀκατάπαυστον ὀδύνην, καὶ τὰς μακρὰς ἀνωφελεῖς ἐρεύνας !...Ναί, ἀνεμιμνήσκετο πάντων ἡ δύστηνος γυνή. Ἀκριβέστερον δ' εἰπεῖν τόσον φοβερὰν πληγὴν κατήνεγκε κατ' αὐτῆς τὸ δρᾶμα ἐκεῖνο, ὥστε διέμεινεν ἀνιάτως μεμωλωπισμένη. Εἰκοσιπενταετηρὶς σχεδὸν εἶχε παρέλθῃ ἀπὸ τῶν γεγονότων ἐκείνων, ἀλλ' ἡ κυρία Δουρριὲν ἐθρήνει ἔτι τὸ τέκνον αὐτῆς ὅπως τὴν πρώτην ἡμέραν ! Ἐν τῇ κατ' ἔξοχὴν μητρικῇ ἐκείνῃ καρδίᾳ, ἐν μέσῳ τοῦ πένθους καὶ τῆς θλίψεως συνετηρεῖτο ἀκμαία ἡ ἀνάμνησις τοῦ προσφιλοῦς ὄντος !...

Ἐνίοτε ὀνειροπολοῦσα ἐφαντάζετο τὸν υἱόν αὐτῆς διερχόμενον τὰς ἀλλεπαλλήλους φάσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας, τῆς ἥβης καὶ τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας. Ἕκαστον ἔτος ἀναπαρίστα αὐτὸν οἷος θὰ ἦτο, οἷος ἦτο ἴσως, διότι διεφύλαττε πείσμονά τινα πίστιν ὅτι ἔζη εἰσέτι. Τὴν ἀόριστον ἐκείνην ἐλπίδα οὐδὲν ἴσχυσε ν' ἀποσβέσῃ οὐδ' αἱ μάταιαι ἐνέργειαι οὐδ' αἱ ἀνωφελεῖς ἔρευναι, οὐδ' ὁ παρελθὼν χρόνος!

Διὰ τοῦτο τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἀνέμενε τὸν πατέρα αὐτῆς στερρὰν ἔχουσα ἀπόφασιν νὰ ζητήσῃ ἀκριβεῖς περὶ τῶν συμβαινόντων πληροφορίας.

Ὁ Δουρριὲν ἀφίκετο παρακολουθούμενος ὑπὸ νέου τινός, ὃν συνέστησεν αὐτῇ διὰ τούτων τῶν λέξεων :

— Κόρη μου, σοῦ συνιστῶ τὸν κύριον Ἔρικ Ἔρσεβον περὶ τοῦ ὁποίου τοσάκις σοῦ ὡμίλησα, καὶ ὅστις πρὸ ὀλίγου ἦλθεν εἰς Παρισίους. Ἡ Γεωγραφικὴ Ἑταιρία θὰ τῷ ἀπονείμῃ τὸ μέγα μετάλλιον τῆς τιμῆς· μοῦ ἔκαμε δὲ τὴν χάριν νὰ δεχθῇ τὴν φιλοξενίαν μας.

Ἐν τῇ ἀμάξῃ εἶχε συμφωνηθῇ νὰ μὴ ἀποκαλυφθῇ ἀμέσως καὶ ταχέως ἡ ἀλήθεια, ἀλλ' ὁ Ἔρικ νὰ διηγηθῇ πρῶτον τυχαίως δῆθεν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐν Νορόῃ εὐρεθέντος παιδίου, καὶ οὕτω κατὰ μικρόν, χωρὶς νὰ ἐπενέγκῃ βίαιον ἠθικὸν κλονισμὸν εἰς τὴν κυρίαν Δουρριὲν νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶνε υἱός της. Ἀλλ' εὐρεθεὶς ἐνώπιον τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐπελάθετο τῶν ἀποφασισθέντων. Ἐγένετο ὠχρότατος καὶ ὑπέκλινε βαθέως οὐδὲ λέξιν δυνηθεὶς ν' ἀρθρώσῃ.

Αὕτη δὲ ἐγερθεῖσα τοῦ ἀνακλίντρου παρετήρει αὐτὸν μετ' ἀγαθότητος. Ἀλλ' αἴφνης οἱ ὀφθαλμοί της διεστάλησαν, τὸ χεῖλός της ἐφρικίασεν, ἡ χεὶρ της ἐτάθη πρὸς αὐτόν:

— Γιέ μου!... Εἶσθε υἱός μου! ἀνέκραξε. Χωρήσασα δ' ἓν βῆμα πρὸς τὸν Ἔρικ·

— Ναί, εἶσαι τὸ παιδί μου, εἶπεν. Ἔχεις ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πατρός σου!...

Ἐν ᾧ δ' ὁ Ἔρικ κατασπώμενος εἰς δάκρυα ἐγονυπέτει ἐνώπιον τῆς μητρός του, ἡ δυστυχὴς γυνὴ λαβοῦσα διὰ τῶν δύο χειρῶν τὴν προσφιλῆ κεφαλὴν τοῦ υἱοῦ της καὶ ἀσπαζομένη αὐτὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου κατέπιπτε λιπόθυμος ἐξ ὑπερβαλλούσης εὐτυχίας!...

ΚΒ'

Ἐπίλογος.

Μετὰ ἕνα μῆνα ἡ θετὴ τοῦ Ἔρικ οἰκογένεια προσεκλήθη εἰς οἰκογενειακὴν ἑορτὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ πάππου εἰς τὸ ἡμίσειαν λεύγαν ἀπέχον τῆς Βρέστης κτῆμα αὐτῶν Βαλφεραί. Ἡ κυρία Δουρριὲν ἠθέλησεν ἐξ εὐγενοῦς εὐγνωμοσύνης, νὰ καταστήσῃ κοινωνοὺς τῆς βαθείας, τῆς ἀνεκφράστου χαρᾶς αὐτῆς, τὰς ἀφελεῖς καὶ ἀγαθὰς ἐκείνας ὑπάρξεις, αἵτινες εἶχον σώσῃ τὸν υἱόν της. Ἀπήντησε δὲ ὅπως καὶ ἡ κυρὰ Κατρίνα καὶ ἡ Βάνδα, ὁ Ἔρσεβον καὶ ὁ Ὄθων ἔλθωσιν ἐκ Νορβηγίας μετὰ τοῦ ἰατροῦ Σβάρνεγκρόνα, τῆς Κάζας, τοῦ Βρέδεζορδ καὶ τοῦ Μαλαρίου.

Ἐν μέσῳ τῆς τραχείας ἐκείνης τῆς Βρεττάνης φύσεως, παρὰ τὴν ἀγρίαν τῆς Ἀρμορικῆς θάλασσαν, οἱ Νορβηγοὶ ἦσαν ἧττον βεβαίως ἐκτετοπισμένοι ἢ ἐν τῇ ὁδῷ Βαρὲν τῶν Παρισίων. Ἐπεχείρουν μακρούς εἰς τὰ δάση περιπάτους, διηγοῦντο πρὸς ἀλλήλους ὅ,τι ἠγνόουν οἱ μὲν περὶ τῶν δέ, συνηρμολόγουν τὰ μέρη τῆς ἀληθείας ἣν ἐγίνωσκεν ἕκαστος περὶ τῆς μυστηριώδους ἐκείνης ἱστορίας. Κατὰ μικρὸν δὲ πλεῖστα ἀνεξήγητα αὐτῆς σημεῖα διηυκρινήθησαν. Φῶς ἐξέθορεν ἐκ τῆς συσχετίσεως τῶν γεγονότων, τῶν μακρῶν διαλέξεων καὶ συζητήσεων.

Καὶ πρῶτον ποῖος ἦν ἄραγε ὁ Τοὔδωρ Βράουν; Ἐκ ποίου μεγάλου συμφέροντος ὁρμώμενος παρεκώλυε παντὶ σθένει τὸν Ἔρικ ν' ἀνεύρῃ τὴν οἰκογένειάν του; Μία καὶ μόνη λέξις τοῦ Πατρικίου Ὀδόνογαν ἤρκεσε ν' ἀποκαλύψῃ τοῦτο· ὁ Τοὔδωρ Βράουν ἐκαλεῖτο ἀληθῶς Τζών, ὑπὸ τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα μόνον ἐγίνωσκεν αὐτὸν ὁ δυστυχὴς Ἰρλανδός. Ἀλλ' ὁ Νῶε Τζὼν ἦτο συνέταιρος τοῦ πατρὸς τοῦ Ἔρικ ἐν τῇ ἐκμεταλλεύσει τῆς πηγῆς τοῦ πετρελαίου, ἣν εἶχεν ἀνακαλύψῃ ὁ νεαρὸς μηχανικὸς ἐν Πενσυλβανίᾳ. Ἡ ἁπλῆ ἐξακρίβωσις τῆς ταὐτότητος τοῦ Ἀμερικανοῦ ἔρριπτεν ἀπαίσιον φῶς ἐπὶ γεγονότων, ἅτινα ἐπὶ μακρὸν διέμειναν μυστηριώδη. Τὸ ὑποπτον τῆς *Κυνθίας* ναυάγιον, ἡ πτῶσις τοῦ βρέφους εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ θάνατος ἴσως τοῦ πατρὸς τοῦ Ἔρικ —πάντα ταῦτα φεῦ! ὡς ἀρχικὴν αἰτίαν εἶχον τὸ ἑταιρικὸν συμβόλαιον, ὅπερ ὁ Δουρριὲν ἀνεῦρεν ἐν τοῖς ἐγγράφοις του καὶ ὅπερ διεσάφισε διά τινων ἐπεξηγήσεων.

—Πολλοὺς μῆνας πρὸ τοῦ γάμου του, εἶπεν εἰς τοὺς φίλους τοῦ Ἔρικ, ὁ γαμβρός μου εἶχεν ἀνακαλύψῃ πλησίον τοῦ Χαρρισβούργου πηγὴν πετρελαίου. Ἀλλὰ στερούμενος τῶν ἀναγκαίων κεφαλαίων ὅπως ἀγοράσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτῆς, ἐκινδύνευε ν' ἀπολέσῃ τὰ μεγάλα κέρδη ἅτινα ὑπισχνεῖτο ἡ ἐπιχείρησις. Τυχαίως ἐγνώρισε τότε τὸν Νῶε Τζών, ὅστις διεσχυρίζετο μὲν ὅτι ἦτο βοέμπορος ἐκ Φὰρ—Οὐέστ, ἀλλὰ πράγματι ἦτο — ὡς βραδύτερον ἐγνώσθη —δουλέμπορος εἰσάγων εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀνθράποδα ἐκ τῆς Νοτίας Καρολίνας. Ὁ Τζὼν οὗτος ἀνέλαβε νὰ καταβάλῃ τὸ πρὸς ἀγορὰν τῆς πηγῆς *Bardallas* καὶ ἐκμετάλλευσιν αὐτῆς ἀπαιτούμενον ποσόν, ἔπεισε δὲ τὸν Γεώργιον νὰ ὑπογράψῃ συμβόλαιον ἐξασφαλίζον εἰς ἑαυτὸν τὸ πλεῖστον τοῦ κέρδους. Ἐγὼ ἠγνόουν τοὺς ὅρους τοῦ συμβολαίου τούτου, κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ γάμου τῆς θυγατρός μου, κατὰ πάντα δὲ τὰ φαινόμενα καὶ ὁ Γεώργιος αὐτὸς τοὺς ἠγνόει. Ἦτο ἥκιστα ἐντριβὴς περὶ τὰ τοιαῦτα. Εἶχε πλεῖστα ἄλλα προσόντα, ἦτο ἀπαράμιλλος μαθηματικός, φυσικός, μηχανικός, ἀλλ' ἐστερεῖτο πάσης πείρας τοῦ βίου δὶς ἤδη δι' ἀπειρίαν περιουσίαν ὅλην ἀπολέσας.

Ὡς φαίνεται, καὶ εἰς τὰς μετὰ τοῦ Νῶε Τζὼν διαπραγματεύσεις του ἔδειξε τὴν συνήθη του ἀμεριμνησίαν. Ὑπέγραψε κλειστοῖς ὄμμασι τὸ ὑποβληθὲν αὐτῷ συμβόλαιον. Ἰδοὺ τὰ κυριώτερα ἄρθρα αὐτοῦ, κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς εἰς ἣν ἦτο συντεταγμένον.

«..."Αρθ. 3. Ἡ κυριότης τῆς πηγῆς *Bardallas* θὰ μείνῃ ἀδιαίρετος μεταξὺ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτὴν κ. Γεωργίου Δουρριὲν καὶ τοῦ ἑτερορρύθμου συνεταίρου κ. Νῶε Τζών.

«Ἄρθρ. 4. Ὁ κ. Νῶε Τζὼν θέλει ἔχῃ τὴν διαχείρισιν ὅλου τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ, ὅπερ καταβάλλει πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῆς πηγῆς. Θὰ πωλῇ τὰ προϊόντα αὐτῆς, θ' ἀποταμιεύῃ τὰς εἰσπράξεις, θὰ ἀποτίνῃ τὰς δαπάνας ὑποχρεούμενος νὰ δικαιολογῇ αὐτὰς ἕκαστον ἔτος εἰς τὸν συνέταιρόν του καὶ νὰ διανέμηται μετ' αὐτοῦ τὰ καθαρὰ κέρδη. Ὁ δὲ κ. Γεώργιος Δουρριὲν θὰ διευθύνῃ τὰ τεχνικὰ ἔργα τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἄρθ. 5. Ἐν ἡ περιπτώσει εἷς τῶν συγκυρίων ἐπιθυμήσῃ νὰ πωλήσῃ τὸ μερίδιον αὐτοῦ ὑποχρεοῦται νὰ παράσχῃ τὸ δικαίωμα τῆς πρωταγορᾶς εἰς τὸν συνέταιρόν του ὅστις λαμβάνει τρίμηνον προθεσμίαν πρὸς ἀπόφασιν, θέλει δὲ γίνῃ ἀπόλυτος κύριος καταβάλλων τὸ κεφάλαιον πρὸς τρία τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν βεβαιωθεισῶν προσόδων κατὰ τὸν τελευταῖον ἰσολογισμόν.

Ἄρθ. 6. Μόνα τὰ τέκνα ἑκατέρου τῶν συνεταίρων κληρονομοῦσι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ. Ἐν ἡ περιπτώσει ὁ εἷς τῶν συνεταίρων εἶνε ἄτεκνος, ἢ ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ τέκνου ἢ τῶν τέκνων τοῦ ἀποθανόντος συνεταίρου, πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ εἰκοστοῦ αὐτῶν ἔτους, ἡ κυριότης ὁλόκληρος μεταβαίνει εἰς τὸν ἐπιζῶντα συνέταιρον, ἀποκλειομένων πάντων τῶν ἄλλων κληρονόμων τοῦ ἀποθανόντος.

«*Σημ.* Τὸ παρὸν ἄρθρον συνετάχθη ἕνεκα τῆς διαφόρου ἐθνικότητος τῶν δύο συνεταίρων καὶ πρὸς ἀποφυγὴν δικαστικῶν περιπλοκῶν.»

Τοιοῦτο ἦτο, ἐξηκολούθησεν ὁ Δουρριέν, τὸ συμβόλαιον τὸ ὁποῖον εἶχεν ὑπογράψῃ ὁ μέλλων γαμβρός μου, καθ' ἣν ἐποχὴν οὐδ' ἐφαντάζετο κἂν νὰ νυμφευθῇ, καὶ ὅτε πάντες, ἐκτὸς ἴσως τοῦ Νῶε Τζών, ἠγνόουν τὴν μεγίστην ἀξίαν ἣν ἐμελλε βραδύτερον ν' ἀποκτήσῃ ἡ πηγὴ *Bardalla*. Ὁ Ἀμερικανὸς ἐσκόπει πιθανῶς ν' ἀπελπίσῃ τὸν συνέταιρόν του περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐξογκῶν ἐπίτηδες τὰς δυσχερείας ὅπως δι' ἐλαχίστης δαπάνης ἀποκτήσῃ τὴν ἀποκλειστικὴν κυριότητα. Ὁ γάμος τοῦ Γεωργίου μετὰ τῆς θυγατρός μου, ἡ γέννησις τοῦ υἱοῦ των, καὶ ἡ αἰφνιδία ἀποκάλυψις τοῦ μεγίστου τῆς πηγῆς πλούτου, μετέβαλον ἄρδην τὰ πράγματα. Δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ σφετερισθῇ ἀντὶ τεμαχίου ἄρτου τὴν πρασοδόφορον ἐκείνην πηγήν, ἀλλ' ἤρκει ν' ἀποθάνῃ ὁ Γεώργιος καὶ εἶτα ὁ μοναδικὸς αὐτοῦ κληρονόμος. Ὄθων μετὰ δύο ἀπὸ τοῦ γάμου του ἔτη, ἓξ μῆνας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ ἐγγόνου μου, ὁ Γεώργιος εὑρέθη νεκρὸς πλησίον φρεατός τινος, θληλητηριασθεὶς ὑπὸ θανατηφόρων ἀτμῶν, ὡς εἶπον οἱ ἰατροί. Δὲν ἤμην τότε εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, διότι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον διορισθῇ εἰς τὴν Ῥήγαν, τὸ δὲ ζήτημα τῆς κληρονομίας ἐκανονίσθη ὑπὸ πληρεξουσίου ἐπιτρόπου. Ὁ Νῶε Τζὼν ἐφάνη συμβιβαστικώτατος καὶ ὑπέγραψε πάντας τοὺς ὑπὸ τῆς θυγατρός μου προταθέντας ὅρους. Συνεφωνήθη δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ οὗτος ἐκμεταλλευόμενος τὴν πηγὴν τοῦ πετρελαίου διὰ λογαριασμὸν τῆς ἑταιρίας καταβάλλων καθ' ἑξαμηνίαν εἰς τὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν τῆς Νέας Ὑόρκης τὸ ἀνῆκον εἰς τὸ παιδίον μέρος τῶν καθαρῶν κερδῶν. Φεῦ! οὔτε τὴν πρώτην κἂν δόσιν ἐπέπρωτο νὰ πληρώσῃ!... Ἡ θυγάτηρ μου ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ ἐπιβιβασθεῖσα τῆς *Κυνθίας*. Τὸ πλοῖον τοῦτο ὡς γνωστὸν ἐναυάγησεν, ἀλλὰ ὑπὸ τόσον ὑπόπτους περιστάσεις ὥστε ἡ ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία κατώρθωσε ν' ἀπαλλαγῇ πάσης εὐθύνης. Ἐν τῷ ναυαγίῳ ἐκείνῳ ὁ μοναδικὸς κληρονόμος τοῦ Γεωργίου ἐξηφανίσθη, ἔκτοτε δὲ ὁ Νῶε Τζὼν ἔμεινε μόνος κύριος τῆς πηγῆς *Bardallas*, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καρπούμενος ἐξ αὐτῆς εἰσόδημα ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων δολαρίων !

—Δὲν ὑπωπτεύθητε ποτὲ ὅτι ὁ Ἀμερικανὸς ἦτο ἀναμεμιγμένος εἰς τὰ ἀλλεπάλληλα ταῦτα δυστυχήματα; ἠρώτησεν ὁ Βρέδεζορδ.

— Τὸν εἶχεν ὑποπτευθῆ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, διότι ἡ συρροὴ ἐκείνη τῶν τυχαίων δὴθεν δυστυχημάτων, τὰ ὁποῖα ὅλα ἔτεινον εἰς τὸν αὐτὸν σκοπόν, ἦτο λίαν ὕποπτος· ἀλλὰ πῶς ν' ἀποδείξω βασίμους τὰς ὑπονοίας μου, ἰδίως δὲ πῶς νὰ εὕρω ἐπαρκῆ στοιχεῖα ὅπως πείσω τὴν δικαιοσύνην νὰ ἐπιληφθῆ ἀνακρίσεων; Ἐστηριζόμην ἐπὶ ὑποθέσεων μόνον, εὗρον δὲ ἐκ πείρας πόσον ὀλίγας ἐλπίδας πρέπῃ νὰ ἔχῃ τις ἐκ τῶν δικαστηρίων εἰς διεθνεῖς ἰδίᾳ διαδικασίας. Ἐκτὸς τούτου καθῆκον εἶχον νὰ παρηγορήσω τὴν θυγατέρα μου, τοιαύτη δὲ δίκη ὄχι μόνον θ' ἀνερρίπιζε τὴν ὀδύνην της ἀλλὰ καὶ θὰ ἐφαίνετο ὡς ἐξ ἁπλῆς φιλοχρηματίας κινηθεῖσα. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἀπεφάσισα νὰ σιωπήσω. Ἔπραξα κακῶς ἆρά γε; Δὲν τὸ πιστεύω, διότι ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι οὐδὲν θὰ κατώρθουν. Ἰδέτε, σήμερον ἔτι, εἰ καὶ συνενοῦμεν ὅλας τὰς ἐντυπώσεις μας, ὅλα τὰ γνωστὰ εἰς ἡμᾶς γεγονότα, πόσον δύσκολον εἶνε νὰ καταλήξωμεν εἰς ἀκριβές τι συμπέρασμα!

— Ἀλλ' εἰς πάντα ταῦτα πῶς ἐξηγεῖτε τὸ μέρος τὸ ὁποῖον διεδραμάτισεν ὁ Πατρίκιος Ὀδόνογαν; προσεῖπεν ὁ ἰατρὸς Σβαρυεγκρόνα.

—Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ πολλῶν ἄλλων εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ προσφύγωμεν εἰς εἰκασίας· ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ ἐπομένη εἶνε ἡ πιθανωτέρα. Ὁ Ὀδόνογαν οὗτος, μαθητευόμενος ὢν ἐπὶ τῆς *Κυνθίας* καὶ διωρισμένος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πλοιάρχου, εὑρίσκετο εἰς διαρκεῖς σχέσεις μὲ τοὺς ἐπιβάτας τῆς πρώτης θέσεως, οἵτινες συνέτρωγον μετὰ τοῦ κυβερνήτου. Ἐγνώριζε λοιπὸν βεβαίως τὸ ὄνομα τῆς θυγατρός μου, καὶ τὴν ἐθνικότητά της καὶ ἠδύνατο εὐκόλως νὰ συντελέσῃ εἰς ἀνεύρεσίν της. Ἀνέθηκεν ἆρά γε εἰς αὐτὸν ὁ Νὲ Τζὼν ἐγκληματικήν τινα ἐντολήν; Συνήργησε καὶ οὗτος εἰς τὸ ὕποπτον ναυάγιον τῆς *Κυνθίας*, ἢ ἁπλῶς μόνον ἔρριψε τὸ παιδίον εἰς τὴν θάλασσαν;— ταῦτα πάντα οὐδέποτε θὰ μάθωμεν ἀκριβῶς, διότι ὁ Ἰρλανδὸς ἀπέθανεν. Ὁπωσδήποτε ὅμως βέβαιον εἶνε ὅτι ἐγίνωσκε κάλλιστα ποίαν σπουδαιότητα εἶχε διὰ τὸν πρώην συνέταιρον τοῦ Γεωργίου αὐτὸ παιδὶ τοῦ σωσιβίου» καὶ ὅτι τοιοῦτος ἄνθρωπος, ὅπως μᾶς παριστάνουν τὸν Ὀδόνογαν, μέθυσος καὶ ὀκνηρός, θὰ ἠθέλησεν ἐξάπαντος νὰ καρπωθῇ τὸ μυστικὸν πρὸς χρηματισμόν. Εὗρεν ἆρά γε ὁ Ὀδόνογαν ὅτι «τὸ παιδὶ τοῦ σωσιβίου» ἦτο πρᾶγματι ζῶν; Τὸ ἔσωσεν ἆρά γε ἐπίτηδες ἀνελκύσας τῆς θαλάσσης καὶ ἀφεὶς ἔπειτα αὐτὸ παρὰ τὴν Νορόην ἢ ἄλλως πως; Καὶ τοῦτο εἶνε δυνατόν. Ἀλλ' ἐξάπαντος εἶχε διαβεβαιώσῃ τὸν Νὲ Τζὼν ὅτι τὸ «παιδὶ τοῦ σωσιβίου» ἔζη καὶ μετὰ τὸ ναυάγιον, εἶχε καυχηθῆ ὅτι ἐγνώριζε ποῦ εὑρίσκετο· ἀναμφιβόλως δὲ θὰ ἐδήλωσε πρὸς αὐτὸν ὅτι ἔλαβε τὰ μέτρα του ὅπως, ὃν τῷ συμβῇ δυστύχημά τι, μάθῃ τὸ παιδίον τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Νὲ Τζὼν ἠναγκάσθη τότε ν' ἀγοράσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ἄλλοτε μαθητευομένου τῆς *Κυνθίας*, αὕτη δὲ βεβαίως ἦτο ἡ πηγὴ τῶν περιοδικῶν προσόδων τοῦ Ἰρλανδοῦ δσάκις ἐπανέκαμπτεν εἰς Νέαν Ὑόρκην.

— Ὅλα αὐτὰ μοὶ φαίνονται πιθανώτατα, εἶπεν ὁ Βρέδεζορδ. Προσθέτω δὲ ὅτι ἡ ἀλληλουχία τῶν γεγονότων ἐπικυροῖ πληρέστατα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Αἱ πρῶται γνωστοποιήσεις τοῦ ἰατροῦ Σβαρυεγκρόνα ἐτάραξαν τὸν Νὲ Τζών. Ἐνόμισεν ἀπαραίτητον ν' ἀπαλλαχθῇ τοῦ Πατρικίου Ὀδόνογαν, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἐνεργήσῃ μὲ φρόνησιν ἀκριβῶς διότι ὁ Ἰρλανδὸς ἐβεβαίου ὅτι εἶχε λάβῃ προφυλακτικὰ μέτρα. Ἠρκέσθη λοιπὸν εἰς τὸ νὰ τὸν ἐκπτοήσῃ, πείσας αὐτὸν ὅτι ἐπέκειτο ταχεῖα παρέμβασις τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. Ταῦτα ἐξάγονται καὶ ἐξ ὅσων μᾶς διηγήθη ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὁ πανδοχεὺς τῆς *Ἐρυθρᾶς Ἀγκύρας* Βόουλες, καὶ ἡ σπουδὴ μεθ' ἧς ἐβραπέτευσεν ὁ Ὀδόνογαν. Ἐξάπαντος θὰ ἐνόμισεν ὅτι ἐκινδύνευε νὰ συλληφθῇ καὶ διὰ τοῦτο μετηνάστευσε τόσον μακρὰν—μέχρι τῶν Σαμογετῶν—καὶ ὑπὸ ψευδὲς ὄνομα. Ὁ Νὲ Τζών, ὅστις τῷ εἶχε δώσῃ βεβαίως τὴν συμβουλὴν ἐκείνην, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο ἀσφαλέστατος πλέον. Ἀλλ' αἱ ζητοῦσαι τὸν Πατρίκιον Ὀδόνογαν γνωστοποιήσεις ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς δεινὴν ἀνησυχίαν. Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὴν Στοκόλμην ἐπίτηδες ὅπως μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι ὁ Πατρίκιος Ὀδόνογαν εἶχεν ἀποθάνῃ, ἐπίσης δὲ ὅπως ἰδίοις ὄμμασιν ἴδῃ μέχρι τίνος εἶχον προχωρήσῃ αἱ ἔρευναί μας. Τέλος ἐπῆλθεν ἡ ἐκ τῆς *Βέγας* ἀνταπάκρισις καὶ ὁ ἀπόπλους τῆς *Ἀλάσκας* εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας. Ὁ Νὲ Τζὼν ἢ Τούδωρ Βράουν βλέπων τότε ἐπικείμενον τὸν κίνδυνον— διότι ἡ εἰς τὸν Πατρίκιον Ὀδόνογαν ἐμπιστοσύνη του ἦτο ἐλαχίστη βεβαίως,— δὲν ἀπώκνησεν οἱονδήποτε ἔγκλημα νὰ διαπράξῃ πρὸς σωτηρίαν του· εὐτυχῶς τὰ πράγματα ἀπέληξαν αἰσίως, ἀλλὰ τώρα δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εὐθηνὰ τὴν ἐγλυτώσαμεν.

— Τίς οἶδε! ὅπως αὐτοὶ αὐτοὶ οἱ κίνδυνοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ μας! εἶπεν ὁ ἰατρός. Ἂν δὲν ἐναυαγοῦμεν εἰς τὴν *Κρύαν Ξέραν*, θὰ ἐξηκολουθοῦμεν πιθανῶς τὸν πλοῦν μας διὰ τῆς Σουεζείου διώρυγος καὶ θὰ ἐφθάναμεν εἰς τὸν Βερίγγειον παρθμὸν πολὺ ἀργὰ ὥστε δὲν θὰ εὑρίσκομεν τὴν *Βέγαν*. Εἶνε δὲ πολὺ ἀμφίβολον ὅτι θὰ κατωρθώναμεν νὰ μάθωμεν τίποτε ἀπὸ τὸν Ὀδόνογαν ἂν εὑρίσκομεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Τούδωρ Βράουν!... Πραγματικῶς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν συνετέλεσαν τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς τραγικὰ συμβάντα, τὴν δὲ ἀνεύρεσιν τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἔρικ ὀφείλομεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν περίπλουν ὃν ἐξετέλεσεν ἡ *Ἀλάσκα*, καὶ εἰς τὴν δόξαν τὴν ὁποίαν ἐκ τούτου ἀπέκτησεν ὁ νεαρὸς αὐτῆς κυβερνήτης.

— Ναί, εἶπεν ὑπερηφάνως ἡ κυρία Δουρριέν θωπεύουσα διὰ τῆς χειρὸς τὴν κόμην τοῦ υἱοῦ της, ἡ δόξα μοῦ τὸν ἀπέδωκε!

Ταὐτοχρόνως δὲ σχεδὸν προσεῖπε:

—.... Ὅπως μοῦ τὸν εἶχεν ἀφαιρέσῃ τὸ ἔγκλημα, ὅπως μοὶ τὸν διεφύλαξεν ἡ ἀγαθότης ὅλων σας καὶ μοῦ τὸν ἔκαμε τοιοῦτον ὥστε νὰ ὑπερηφανεύωμαι δι' αὐτόν...

— Καὶ ὅπως ἡ μιαρότης τοῦ Νὲ Τζὼν θὰ κάμῃ τὸν Ἔρικμας ἕνα τῶν πλουσιωτέρων ἀνδρῶν τῆς Ἀμερικῆς! ἀνέκραξεν ὁ Βρέδεζορδ.

Πάντες ἠτένισαν ἐπ' αὐτὸν μετ' ἐκπλήξεως.

—Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ περιφανὴς δικηγόρος. Ὁ Ἔρικ δὲν εἶνε ὁ κληρονόμος τοῦ πατρός του εἰς τὸν κατὰ τὸ ἤμισυ κυριότητα καὶ νομὴν τῆς πηγῆς *Bardalias*;... Δὲν ἐστερήθη παρανόμως τῶν ἐξ αὐτῆς προσόδων εἴκοσι δύο ὁλόκληρα ἔτη; Διὰ νὰ διεκδικήσῃ αὐτὰς ἀρκεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἶνε υἱὸς τοῦ Γεωργίου Δουρριέν, δύναται δὲ νὰ πράξῃ τοῦτο διὰ τῆς μαρτυρίας ὅλων μας, ἀπὸ τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἔρσεβον καὶ τῆς κυρὰ Κατρίνας μέχρι τοῦ Μαλαρίου καὶ ἡμῶν αὐτῶν. Ἂν ὁ Νὲ Τζὼν ἀφῆκε τέκνα, τὰ τέκνα ταῦτα εἶνε ὑπεύθυνα διὰ τὴν ὑπέρογκον ταύτην καθυστέρησιν, ἥτις θ' ἀπορροφήσῃ πιθανῶς ὅλον τὸ εἰς αὐτὰ ἀνῆκον μερίδιον τοῦ ἐτοιρικοῦ κεφαλαίου. Ἂν ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος δὲν ἔχῃ τέκνα, τότε κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ συμβολαίου τὸ ὁποῖον μᾶς ἀνέγνωσεν ὁ κ. Δουρριέν, ὁ Ἔρικ καθίσταται ὁ ἀποκλειστικὸς κληρονόμος. Ὥστε ἢ οὕτως ἢ ἄλλως ὁ Ἔρικ ἔχει ἐν Πενσυλβανίᾳ ἑκατὸν πεντήκοντα ἕως διακοσίων χιλιάδων δολλαρίων ἐτήσιον εἰσόδημα!...

— Αἴ, αἴ!... εἶπε γελῶν ὁ ἰατρὸς Σβαρυεγκρόνα, ὁ μικρὸς ψαρὰς τῆς Νορόης ἔγεινε, βλέπω, περίφημος γαμβρός... Ἐβραβεύθη ἀπὸ τὴν Γεωγραφικὴν ἑταιρίαν, ἐξετέλεσε τὸν πρῶτον περὶ τὸν πόλον περίπλουν, καὶ ἔχει πρόσοδον διακοσίων χιλιάδων δολλαρίων!.. Δὲν πιστεύω νὰ εὑρίσκωνται πολλοὶ τοιοῦτοι σύζυγοι ἐν Στοκόλμῃ!... Τί λέγεις καὶ σὺ, Κάζα;

Ἡ νεᾶνις ἐγένετο περιπόρφυρος ἀκούσασα τὴν αἰφνιδίαν ἐκείνην ἐρώτησιν, ἣς ὁ θεῖος αὐτῆς δὲν ὑπώπτευε βεβαίως τὴν σκληρότητα. Ἡ Κάζα πρὸ μικροῦ ἀκριβῶς διενοεῖτο ὅτι ἐδείχθη λίαν ἀδέξια ἀπενθαρρύνασα τὸ πρὸς αὐτὴν αἴσθημα τοῦ Ἔρικ, καὶ ὅτε ἔπρεπε τοῦ λοιποῦ νὰ μεταβάλῃ συμπεριφοράν.

Ἀλλ' ὁ Ἔρικ, παραδόξως οὐδὲν ἠσθάνετο πλέον πρὸς αὐτὴν ἀφ' ὅτου ἔβλεπεν ἑαυτὸν ὑπέρτερον τῆς ἀδίκου περιφρονήσεώς της. Εἴτε διότι ἡ ἀπουσία καὶ οἱ κατὰ τὰς μακρὰς νυκτερινὰς τετραωρίας διαλογισμοὶ κατέδειξαν αὐτῷ τὴν ξηρότητα τῆς καρδίας τῆς Κάζας, εἴτε δι' ἄλλο τι, εἰς τὴν ἀλαζόνα κόρην εἰδείκνυε μόνον τὴν ἀπολύτως ἀναγκαίαν φιλοφροσύνην, ἣς ἐδικαιοῦτο νὰ τύχῃ καὶ ὡς νεᾶνις καὶ ὡς ἀνεψιὰ τοῦ ἰατροῦ Σβαρυεγκρόνα.

Ἡ ἀγάπη δ' αὐτοῦ ἐτράπη ἐπὶ τὴν Βάνδαν, ἥτις ὄντως καθίστατο θελκτικωτέρα ἡσημέραι, ἀπομανθάνουσα ὑπὸ τὴν στέγην τῆς εὐγενοῦς αὐτοῦ μητρὸς καὶ εἴτι λείψανον τῶν χωρικῶν ἕξεων ὑπελείπετο αὐτῇ. Ἡ ἄκρα ἀγαθότης, ἡ φυσικὴ χάρις, ἡ ἀπαράμιλλος ἁπλότης τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἔρσεβον καθίστων αὐτὴν ἀγαπητὴν τοῖς πᾶσι. Πρὶν ἔτι παρέλθωσιν ὀκτὼ ἡμέραι ἀπὸ τῆς εἰς Βαλφεραὶ ἐλεύσεώς της ἡ κυρία Δουρριὲν διεκήρυττεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον νὰ ἀποχωρισθῇ αὐτῆς.

Ὁ Ἔρικ ἔπειστε τὸν Ἔρσεβον καὶ τὴν κυρὰ Κατρίναν ν' ἀφήσωσι τὴν Βάνδαν ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τὸν ῥητὸν ὅρον ὅτι ἕκαστον ἔτος θὰ μετέβαινε μετ' αὐτοῦ εἰς Νορόην. Ἀπεπειράθη νὰ κρατήσῃ ἐν Βρετάνῃ ἅπασαν τὴν θετὴν αὐτοῦ οἰκογένειαν ἀναλαβὼν μάλιστα νὰ μετακομίσῃ ὁλόκληρον, παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Βρέστης, τὸν ξύλινον οἰκίσκον, ἐν ᾧ διῆλθε τὴν νεότητά του. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον ἐκεῖνο τῆς ἀθρόας μεταναστεύσεως ἐθεωρήθη ἀνέφικτον. Ὁ Ἔρσεβον καὶ ἡ σύζυγός του δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μεταβάλωσιν ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ τὰς ἕξεις τοῦ βίου των. Ἀφῆκε λοιπὸν αὐτοὺς ν' ἀπέλθωσι παρασχὼν τὰ μέσα νὰ διέλθωσιν ἀνέτως τὸ ἥρεμον γῆρας των.

Ὁ Ἔρικ ἠθέλησε νὰ φυλάξῃ παρ' αὐτῷ τὸν Ὄθωνα τοὐλάχιστον. Ἀλλὰ καὶ οὗτος προὐτίμα τὸν ὁρμίσκον του πάντων τῶν ἐπὶ γῆς λιμένων καὶ οὐδὲν ἐπάγγελμα προέκρινε τοῦ ἁλιευτικοῦ. Ὁμολογητέον ὅτι ἡ λινόχρους κόμη καὶ οἱ κυανοῖ ὀφθαλμοὶ τῆς Ῥενίλδ, τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐπιστάτου τοῦ ἐν Νορόῃ ἐργοστασίου τοῦ Σβαρυεγκρόνα, δὲν ἦσαν ξένα πρὸς τὴν ἀκατανίκητον ἕλξιν ἣν τὸ μικρὸν νορβηγικὸν χωρίον ἐξήσκει ἐπ' αὐτόν. Τοῦτο τοὐλάχιστον συνεπέραναν ὁ Ἔρικ καὶ ἡ Βάνδα ὅτε ἔμαθον ὅτι τὰ προσεχῆ «Γιούλ» (Χριστούγεννα) ἔμελλε νὰ νυμφευθῇ αὐτήν.

Ὁ Μαλάριος σκοπεῖ νὰ διδάξῃ καὶ παιδαγωγήσῃ τὰ τέκνα αὐτῶν ὡς ἄλλοτε τὸν Ἔρικ καὶ τὴν Βάνδαν. Ἀνέλαβε μετριοφρόνως τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ χωρίου, ἀφ' οὗ μετέσχε τῶν ὑπὸ τῆς Γεωγραφικῆς τῆς Γαλλίας Ἑταιρίας εἰς τὸν κυβερνήτην τῆς *Ἀλάσκας* ἀπονεμηθεισῶν τιμῶν. Νῦν ἐπιβλέπει τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια τοῦ ἐξαιρέτου αὐτοῦ συγγράμματος περὶ τῆς Χλωρίδος τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν ἐκδιδόμενον ἀναλώμασι τῆς Λιναίας Ἑταιρίας. Ὁ δὲ ἰατρὸς Σβαρυεγκρόνα εὑρίσκεται περὶ τὸ τέλος μεγάλου ἐπιστημονικοῦ ἔργου, ὅπερ θ' ἀπαθανατίσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἐπιγενεστέροις.

Ὁ ἐπιφανὴς δικηγόρος Βρέδεζορδ εἰργάσθη ἀκαμάτως ὅπως ἀποδείξῃ τὰ ἐπὶ τῆς κυριότητος τῆς

πηγῆς *Barθallίας* δικαιώματα τοῦ Ἔρικ, ἐκέρδισε δὲ τὴν δίκην ἔν τε τῷ πρωτοδικείῳ καὶ τῷ ἐφετείῳ ἐπισφραγίσας διὰ μεγάλου θριάμβου τὸ ἔνδοξον αὐτοῦ δικηγορικὸν στάδιον.

Ὁ Ἔρικ ἅμα τῇ νίκῃ ταύτῃ καὶ τῇ ἐξ αὐτῆς περιελθούσῃ αὐτῷ μεγάλῃ περιουσίᾳ ἠγόρασε τὴν *Αλάσκαν*, ἣν κατέστησε θαλαμηγὸν αὐτοῦ. Μεταβαίνει δὲ δι' αὐτῆς ἕκαστον ἔτος μετὰ τῆς κυρίας Δουρριέν καὶ τῆς Βάνδας εἰς τὴν ἐν Νορόῃ θετὴν αὐτοῦ οἰκογένειαν. Καίτοι δὲ φέρει σήμερον νομίμως τὸ ὄνομα Αἰμίλιος Δουρριέν, ἐξ εὐγνωμοσύνης παρήρτησε καὶ τὸ τοῦ Ἔρσιβον, οἱ δὲ οἰκεῖοι αὐτῷ διετήρησαν τὴν ἕξιν τοῦ καλεῖν αὐτὸν Ἔρικ.

Ἡ μήτηρ τοῦ Ἔρικ ποθεῖ ἐνδομύχως νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν της συζευγνύμενον μετὰ τῆς Βάνδας, ἣν ἀγαπᾷ ὡς θυγατέρα αὐτῆς· ἡ δ' ἐυχὴ αὕτη σύμφωνος οὖσα καὶ πρὸς τὴν κλίσιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ καρδίας δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ πραγματωθῇ.

Ἐν τούτῳ Κάζα μένει ἄγαμος ἀνομολογοῦσα καθ' ἑαυτὴν ὅτι «δὲν τὰ ἐβόλεψε καλά.» Ὁ ἰατρὸς Σβαρυεγκρόνα, ὁ Βρέδεζορδ καὶ ὁ καθηγητὴς Χόστετ ἐξακολουθοῦσι παίζοντες *ούίστ*.

Ἐσπέρανα τινὰ καθ' ἣν ὁ ἰατρὸς ἐφάνη ἰταμώτερος τοῦ συνήθους ἐν τῷ παιγνίῳ ὁ Βρέδεζορδ ἐνόμισε καλὸν νὰ τῷ ὑπενθυμίσῃ γεγονός τι πρὸ πολλοῦ λησμονηθέν.

— Πότε δὰ σκοπεύετε νὰ μοῦ στείλετε τὸν Πλίνιόν σας τοῦ Ἄλδου Μανουτίου.; εἶπε κακεντρεχῶς ἐπ' αὐτὸν ἀτενίζων. Δὲν πιστεύω νὰ διισχυρίζεσθε πλέον ὅτι ὁ Ἔρικ καταγεται ἐξ Ἰρλανδῶν.

Ὁ ἰατρὸς ἔμεινεν ἐπὶ στιγμὴν ἐμβρόντητος ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἐκείνης ἐπιθέσεως. Ἀλλ' ἀμέσως συνελθών:

— Μπᾶ! εἰς πρῴην πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας κατάγεται ἐκ βασιλέων τῆς Ἰρλανδίας, εἶπε μετὰ πεποιθήσεως. Διόλου παράδοξον νὰ συμβαίνῃ τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὴν οἰκογένειαν τῶν Δουρριέν.

— Ὦ! βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ Βρέδεζορδ. Εἶνε μάλιστα τόσον προσάληθες ὥστε ἴσως πρέπει νὰ σᾶς στείλω καὶ τὸν Κοϊντιλιανόν μου.

ΓΛΑΔΣΤΩΝ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ἐν τῇ παρούσῃ πρασωπογραφίᾳ πολλὰς ἀνέφερα ἐκτιμήσεις καὶ κρίσεις λίαν τραχείας δι' ἄνδρα, ὃν πολλοὶ λατρεύουσιν ὡς ἡμίθεον. Ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς αὐτὰς ὅπως προσπαθήσωμεν διυλίζοντες καὶ καθαίροντες αὐτὰς ἀπὸ τῆς μνησικακίας καὶ τῆς κομματικῆς ζηλοτυπίας ν' ἀνεύρωμεν τὰς πραγματικὰς ἐλλείψεις. Εὔκαιρον ἑπομένως εἶνε νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τῆς ἀλληλοδιαδόχου ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀνόδου τῶν δύο πρωθυπουργῶν, τῶν ἐναλλὰξ διοικησάντων τὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ τοῦ 1868.

Ἐν ἀρχῇ ὁ νῦν ἀρχηγὸς τῶν *Οὐέγων* ἦτο *τόρυς*, ὁ δὲ λόρδος Βήκονσφιλδ, ὁ βραδύτερον γενόμενος ἡγέτης τῶν *τόρεων*, ἦτο φιλελεύθερος. Ὁ κ. Γλάδστων ἔλεγεν ὅτι ἦτο συντηρητικός, ἀλλ' ἐψεύδετο πρὸς ἑαυτόν. Αἱ φιλελεύθεροι ἀρχαὶ ἦσαν ἡ βάσις τοῦ χαρακτῆρός του. Εἰς τὰ πρῶτα αὐτοῦ συγγράμματα τὰ πλήρη γενναιοφροσύνης καὶ ἐνθουσιασμοῦ ὑπερπλεονάζουσιν ἐν πάσῃ γραμμῇ οἱ οἰωνοὶ προσεχοῦς πολιτικῆς ἀλλαξοπιστίας. Ὁ μετ' αὐτοῦ συνοδοιπορήσας ἐν Ἰταλίᾳ ἔλεγε: «Βαθύτατα ἀναμφιβόλως εἶνε ἐρριζωμένος ὁ βιζοσπαστισμὸς εἰς τὴν νεαρὰν ταύτην κεφαλὴν ἐν ἀγνοίᾳ της.» Οὕτως ἐν τῷ εἱρμῷ τῆς λογικῆς τοῦ βίου τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἡ μεταβολὴ τῶν ἀρχικῶν αὐτοῦ δοξασιῶν οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ αἰφνίδιος ἀποκάλυψις τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ ὁρμεμφύτου κλίσεως.

Δύναται νὰ ῥηθῇ τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ λόρδου Βήκονσφιλδ, ἁπλῶς τότε Δισραέλη καλουμένου; Οὐχί, τῇ ἀληθείᾳ. Ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἐκλογικῆς περιόδου βλέπων αἴφνης ὅτι ἡ ὡς φιλελευθέρου ὑποψηφιότης αὐτοῦ ἐν τῷ διαμερίσματι τῆς Κέντης ἐμέλλε ν' ἀποτύχῃ προσέφερε τολμηρῶς ἑαυτὸν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν συντηρητικῶν ἄλλης κομητείας. Τὸ διάβημα ἦτο ὅλως ἀναιδές, ἀλλ' ὁ ἀντίπαλος τοῦ Γλάδστωνος οὐδέποτε ἐδίστασε νὰ προβῇ εἰς τολμηρὰς πράξεις καὶ εἰς ἀπρόοπτα ἐγχειρήματα. Ἔφερε τότε μακρὰς παραγναθίδας καὶ ἐστολίζετο διὰ παντοίων κοσμημάτων ὡς ἀγαλμάτιον Παναγίας. Εὐειδὴς καὶ καλλωπιστὴς τέλειος ἐγένετο ἀρεστὸς εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν διὰ τῆς κομψοπρεπείας καὶ τοῦ ἐπιτετηδευμένου ἤθους του, κατέθελξε δὲ αὐτὴν διὰ τῆς ἀξίας του ὡς μυθιστοριογράφου. Αἰσθανόμενος κρείττονα τὴν θέσιν του ἐν τῷ κύκλῳ ἐκείνῳ, ὅπου εὐμενῶς ἐγένετο δεκτὸς καὶ ὅπου εὗρισκε συνδρομὴν ὅπως ἀναδειχθῇ, δὲν ἐξῆλθε πλέον αὐτοῦ. Ὁ κ. Δισραέλης ἀνέμιξε πάντοτε κατόπιν δόσιν τινὰ ἀγυρτείας εἰς τὴν πολιτικήν του, ἢ κάλλιον εἰπεῖν δόσιν τινὰ ῥομαντισμοῦ. Εἰσήγαγε πολλάκις τὴν φιλολογίαν ἐν τῇ πολιτικῇ περικοσμῶν χυδαῖα πράγματα δι' εὐήχων λέξεων, ἐνθουσιαζουσῶν τοὺς ἀνοήτους καὶ ἐπαυξανουσῶν τὸ γόητρόν των. Ἐνθυμοῦνται ὅλοι τὴν πομπώδη φράσιν ἣν ἀπεκόμισεν ἐκ τοῦ Συνεδρίου τοῦ Βερολίνου: «Εἰρήνη μετὰ τιμῆς!

Μέχρι τοῦδε ἐν τῇ ἀντιπαραβολῇ ὑπερέχει ὁ κ. Γλάδστων. Ἀλλ' ἂς εἰσέλθωμεν νῦν εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ πολιτικοῦ σταδίου τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ ἂς ἐξετάσωμεν αὐτὸν ἐμπράκτως. Ὁ πολιτικὸς αὐτοῦ ὁρίζων φαίνεται περιοριζόμενος ἐντὸς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Πέραν τῶν Βρεττανικῶν νήσων οὐδὲν βλέπει. Τὸ διάσημον δόγμα τῆς μὴ ἐπεμβάσεως, τὸ ἀπασχολοῦν τὴν

Εὐρώπην ἀπὸ τεσσαρακονταετίας, οὐδένα ἔσχε ποτὲ σθεναρώτερον αὐτοῦ συνήγορον, ἐκτὸς ἴσως τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου. Ἡ περιφρόνησίς του πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τὸν ἔκαμε νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος του. Δὲν εἶνε θαυμαστὴς τῆς ἀποικιακῆς ἰσχύος τῆς Ἀγγλίας· τὸ λέγει παρρησίᾳ εἰς πάντας, ἐτόλμησε δὲ καὶ νὰ γράψῃ ἐν τῷ *Δεκάτῳ Ἑνάτῳ Αἰῶνι* πρό τινων ἐτῶν ὅτι «ἦλθεν ἡ σειρὰ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὅτι ἡ Ἀγγλία ὤφειλεν ὑποτασσομένη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ταχθῇ ἐν ἴσῃ μοίρᾳ μετὰ τῆς Ὁλλανδίας.» Περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ γνώμη του οὐδεμίαν εὗρεν ἠχὼ εἰς τὴν ἐξεγερθεῖσαν φιλοπατρίαν τῶν συμπολιτῶν του.

Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ του ἐπὶ τοιούτων ἀρχῶν θεμελιουμένη ἦτο ὡς ὤφειλε συνεπής, συνοψίζεται δὲ εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ Τράνσβαλ καὶ τοῦ Ἀφγανιστάν, εἰς τὴν δημιουργίαν ψυχρῶν μετὰ τῆς Εὐρώπης σχέσεων, εἰς τὴν φιλίαν ἀπεξενώθη καὶ εἰς τὴν καταστρεπτικὴν εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατείαν. Ταῦτα πάντα ἐλέγχουσι μὲν βεβαίως πίστιν εἰς τὸ δόγμα τῆς μὴ ἐπεμβάσεως, ἀλλὰ καὶ ἀπειρίαν στρατηγικὴν ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ἀγῶνι.

Εὐτυχέστερος ὑπῆρξεν ὁ κ. Γλάδστων ὡς πρὸς τὰ ἐσωτερικά. Ἠδυνήθη ἐντίμως καὶ ἀμέμπτως νὰ συμβιβάσῃ τὰς δημοσίας ἀνάγκας μετὰ τῆς φορολογίας· κατήργησε τὸ ἐπονείδιστον τῶν στρατιωτικῶν βαθμῶν ἐμπόριον τὸ καθαπτόμενον τῆς τιμῆς τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ· κατεπολέμησε τὴν πρὸς τὴν μέθην ῥοπὴν διὰ νόμου αὐστηρῶς ἐφαρμοζομένου, εἰ καὶ ἀνεπαρκοῦς, ὡς πρὸς τὰς ὥρας καθ' ἃς ὀφείλουσι νὰ κλείωνται τὰ πωλοῦντα πνευματώδη ποτὰ ἐργαστήρια· ἔπεμψεν εἰς Ἰνδίας τὸν περίκλειτα τῆς Οὐαλλίας διὰ νὰ κατασιγάσῃ τὴν εὔλογον δυσαρέσκειαν καὶ ἀναζωπυρήσῃ τὴν συμπάθειαν λαοῦ, ὃν ὁ λίαν βραδέως ἐξεγερθεὶς οἰκτός του ἀφῆκεν ἐπὶ πολὺ πάσχοντα τὰ δεινὰ φρικτῆς σιτοδείας.

Πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἔτεινε διαρκῶς χεῖρα φιλικὴν πρὸς τὴν Ἰρλανδίαν, ἥτις οὐχ ἧττον δὲν ἐξετίμησε ποσῶς τὰς προσπαθείας του καὶ παρεγνώρισε τὴν φιλίαν του, διότι πλέον ἢ ἅπαξ ἐθυσίασεν αὐτὴν ἀνωφελῶς. Ὀφείλει ἐν τούτοις εἰς αὐτὸν ἐν μέτρον δικαιότατον, τὴν κατάργησιν τῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀνεγνωρισμένης προτεσταντικῆς ἐκκλησίας ἐν χώρᾳ καθολικῇ.

Μεταξὺ τῶν ἐπιτυχῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ κ. Γλάδστωνος καταλέγονται καὶ οἱ ἐκλογικοὶ νόμοι. Ἐπεκτείνων τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου καὶ εἰς τὰ ταπεινότερα στρώματα, στηρίζων δὲ αὐτὸ ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς φορολογίας καὶ τῆς ἰδιοκτησίας, ἐνέχυσεν αἷμα νέον εἰς τὸ ἀναιμικὸν ἐκλογικὸν σῶμα.

Ἡ διοίκησίς του δὲν ὑπῆρξεν ἄμοιρος ταλαντεύσεως· καὶ εἰς αὐτὴν παρατηροῦνται πολλαὶ ἀσυνέπειαι. Ὡς ἐκ τούτου δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ πολλὰς προτάσεις περὶ ψήφου μομφῆς, ἐξ ἧς μόλις καὶ μετὰ κόπου ἐσώθη τὸ 1872, ὅτε ἡ Βουλὴ ὀργισθεῖσα τὸν κατηγόρησεν ἐπὶ παραβιάσει τῶν θεσμῶν καὶ ἐπὶ αὐθαιρέτῳ προστασίᾳ διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ σὶρ Ροβέρτου Κόλλιερ εἰς τὴν δικαστικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου. Ἡ αὐτὴ μομφὴ τῷ ἀπεδόθη ἐκ νέου τὸν ἑπόμενον μῆνα ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἕνεκα τῆς ἐκλογῆς τοῦ αἰδεσίμου κ. Ἔρβεϋ ὡς πρυτάνεως τοῦ Ἔβελμ.

Τινὲς τῶν ἀνακολουθιῶν αὐτοῦ τυγχάνουσι κατάφωροι. Οὕτως ἀφοῦ ζωηρῶς ἀντέστη εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὸ Κοινοβούλιον, ὑπεστήριξεν ὀλίγους μῆνας βραδύτερον μετὰ τῆς αὐτῆς σφοδρότητος τὸ νομοσχέδιον τοῦ λόρδου Ρῶσσελ, δι' οὗ προετείνετο ἡ παραδοχὴ αὐτῶν. Μικρὸν ἀφοῦ ἤγειρε τὴν φωνὴν ἐν ἀξιοθαυμάστῳ ἀγορεύσει ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἐξώρκισε τὴν Βουλὴν (τὴν 17 Ἰουνίου 1880) ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐλευθερίαν ταύτην εἰς τὸν Ὀ'Δόννελ θέλοντα νὰ ἐπερωτήσῃ τὴν κυβέρνησιν περὶ τοῦ νεωστὶ διορισθέντος πρέσβεως τῆς Γαλλίας Σαλλεμέλ-Λακούρ. Ὁσάκις δὲ ἀφοῦ ἐχαρακτήρισεν ὡς ζήτημα ἐμπιστοσύνης τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς, ἠνέχθη νὰ μὴ τύχῃ αὐτῆς καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ!

Μὴ γινώσκων, ὡς ὁ Βίσμαρκ, νὰ καθυποτάσσῃ τοὺς ἄνδρας, ὧν τὴν ἀξίαν φοβεῖται ἢ τοὺς δυναμένους νὰ παρεμβάλωσι προσκόμματα εἰς τὴν πολιτικήν του, τοὺς ἀποκοιμίζει καὶ τοὺς ἐξαπατᾷ. Οὕτω προσηνέχθη πρὸς τὸν σὶρ Μπάρτλ-Φρέρ, πρὸς τὸν Πάρνελ, πρὸς τὸν Δίλλων, ὃν ἀφοῦ ἐκολάκευσε καὶ ἠλευθέρωσε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1881, ἐπειδὴ ἀνθίστατο εἰς τὰς περὶ συμβιβασμοῦ προτάσεις του, διέταξε νὰ συλλάβωσι καὶ φυλακίσωσιν αὐτὸν ἐκ νέου.

Ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτοῦ μετὰ τῆς βασιλίσσης προσπαθεῖ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος διὰ τῆς ἐν τῇ Βουλῇ πλειονοψηφίας του. Πλὴν ἡ βασίλισσα ἀείποτε ἄμεμπτον συνταγματικὴν διαγωγὴν τηροῦσα δὲν μεταβάλλει τὰς ἀτομικὰς πεποιθήσεις της κατὰ τὴν ὄρεξιν τοῦ τυχόντος. Ἀποκρύπτει ἀδιάσειστος τὰς ἐντυπώσεις της καὶ συμπεριφέρεται πρὸς πάντας τοὺς ὑπουργοὺς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, δὲν πιστεύω ὅμως ὅτι ὁ «Γουλιέλμος τοῦ λαοῦ» ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἰδεατέρον αὐτῆς ἰδανικόν.

Ἡ ἀξία τοῦ Γλάδστωνος δύναται νὰ ὁρισθῇ ὡς ἑξῆς: εἶνε ἐξαίρετος ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, πλὴν ἄθλιος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν.

Ὁ κ. Γλάδστων δὲν ἀγαπᾷ οὔτε τὸ Λονδῖνον, οὔτε τὴν μεσημβρινὴν Ἀγγλίαν, ἕνεκα τούτου δὲ πρώτην φορὰν ἐφέτος (1886) παρετηρήθη τὸ περίεργον φαινόμενον ὑπουργοῦ ἀποποιουμένου

νὰ παρακαθήσῃ εἰς τὸ γεῦμα τοῦ λόρδου δημάρχου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ.

Εἰς τοὺς ἀποροῦντας πῶς ἀνέχεται τὰς ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐκτοξευομένας κατ' αὐτοῦ ἐμπαθεῖς προσβολάς, ἡ ἀπάντησις εἶνε εὔκολος. Τὰ πάντα μηχανῶνται οἱ περὶ αὐτὸν ὅπως τῷ ἀποκρύψωσι πᾶν τὸ κατ' αὐτοῦ γραφόμενον, τόσον δὲ καλῶς φρουρεῖται καὶ προστατεύεται καὶ ἀπομονοῦται ἐκ τῆς ἔξωθεν ἐπικρίσεως, ὥστε ὅτε ἐσυρίχθη εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ὑγιεινῆς, περιεφέρετο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐμμανὴς καὶ ἀφρίζων ὡς θηρίον διωκόμενον τῆς φωλεᾶς του. Ἡ πλήρης βεβαιότης ἐν ᾗ διετέλει ὡς πρὸς τὴν δημοτικότητά του ἀποτόμως τῷ ἀφῃρεῖτο. Τοσαύτη ἦτο ἡ καταβαλλομένη μέριμνα ὅπως ἀφίνηται μακαρίως ἐλεύθερος ἐντὸς τοῦ νέφους τῆς προσποιήσεως καὶ τῆς πλάνης, ὥστε εἰς οὐδένα ἐπετρέπετο νὰ ἐξενέγκῃ ἐπὶ παρουσίᾳ του ἰδίαν γνώμην. Ὅτε κυρία τις ὑψηλῆς περιωπῆς ἐπετόλμησεν ἐν τινι γεύματι νὰ συζητήσῃ μετ' αὐτοῦ, ἡ κυρία Γλάδστωνος τῇ ἔπεμψε πάραυτα μικρὸν χαρτίον διαβιβασθὲν ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα τῶν συνδαιτυμόνων, ἐν ᾧ ἦσαν γεγραμμέναι αἱ ἑξῆς λέξεις: Δὲν συζητοῦν μετὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ.

Ὁ κ. Γλάδστων, ὁ ὑπαρχηγὸς οὗτος τοῦ Πάλμερστων, στερεῖται καὶ τοῦ ἠθικοῦ σθένους καὶ τῆς παγκοσμίου ἐπιρροῆς τοῦ ἀρχηγοῦ του. Εἰς τοῦτον πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἡ τιμὴ τῆς δημιουργίας τῆς νεωτέρας κοινωνίας.

Ἀναντιρρήτως ὁ νῦν πρωθυπουργὸς δὲν ἐπλάσθη ὅπως συχνάζῃ εἰς τὰς αἰθούσας τῆς ἐκλεκτῆς κοινωνίας καὶ δὲν διαπρέπει εἰς αὐτὰς ὡς ὁ λόρδος Γράμβιλ, ὁ λόρδος Σπένσερ, ἄλλως τε καὶ δὲν ἐπιμελεῖται πολὺ τοῦ συρμοῦ. Ἀλλ' εἰς τὸν οἰκιακὸν βίον, θελκτικὴ εἶνε ἡ μετ' αὐτοῦ συνδιάλεξις. Ἀκροᾶται μετὰ προσηνείας, λαλεῖ δὲ μετὰ διακρίσεως· καὶ ὁσάκις δύναται μετὰ κύρους νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ σοβαροῦ τινος ζητήματος, πράττει τοῦτο ἄνευ φορτικῆς ἐπιδείξεως σοφίας. Εἶνε εὔθυμος καὶ ᾄδει ἀκόμη ἂν παρουσιασθῇ περίστασις τὸν *Ἐφημέριον τοῦ Βραίη*, παλαιὸν ᾆσμα, ἐνῷ παρίσταται ὁ ἀγαθὸς ἐφημέριος πρόθυμος ν' ἀνταλλάξῃ τὴν θρησκείαν του ἄνευ πολλῶν ἐνδοιασμῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ στερηθῇ τοῦ μισθοῦ του. Οἱ κακεντρεχεῖς πολλάκις ἀνέτρεξαν εἰς τὸν *Ἐφημέριον τοῦ Βραίη* θέλοντες νὰ ὑπαινιχθῶσι τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ. Ἄλλοτε ἠρέσκετο ν' ᾄδῃ τ' ᾄσματα τῶν Μαύρων, οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν στροφὴν παραλείπων· προὐτίμα ἰδίως τὸ Camp Down races.

Ὁ ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν πρεσβύτης οὗτος χειρίζεται ἀκόμη τὸν πέλεκυν τοῦ ὑλοτόμου, μία δὲ τῶν μικρῶν αὐτοῦ κενοδοξιῶν, περὶ ἧς πολλάκις ἐγένετο λόγος, εἶνε ὁσάκις ὑποδέχεται καὶ ξενίζει φίλους ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Χαουάρδεν νὰ καταβάλλῃ ἓν δένδρον ἐπὶ παρουσίᾳ των.

Ἀκάματος δρομεὺς δὲν πτοεῖται νὰ διανύσῃ δρόμον δέκα λευγῶν καὶ μὲ ὅλον τὸν ἐκ τῶν δυναμιτιστῶν κίνδυνον, διατρέχει μόνος καὶ πεζῇ τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου· πρὸ μικροῦ μόλις ὀλίγον ἔλειψε νὰ κατασυντριβῇ ὑφ' ἁμάξης, ἐνῷ ἐβοήθει τυφλὸν θέλοντα νὰ διασχίσῃ τὸ Πικαδίλλυ.

Ἡ θαλερότης του εἶνε παροιμιώδης, ἡ δὲ γυναικαρέσκειά του δύναται, ὡς λέγουσι, νὰ τῷ ὑπαγορεύσῃ ὀγκώδη ἀπομνημονεύματα. Αἱ ἐφημερίδες πρὸ καιροῦ διηγήθησαν ὅτι οἱ Ἰησουῖται ἐπιτηδείως ἔρριψαν εἰς τὰς ἀγκάλας του ὡραιοτάτην Ἰρλανδὴν ἔχουσαν ἀποστολὴν νὰ προσηλυτίσῃ αὐτὸν εἰς τὸν καθολικισμόν.

Ἰσχυρίσθησαν πάλιν ἄλλοτε ὅτι διετέλει εἰς σχέσεις μετά τινος ἀξιεράστου βεβήλου, τῆς εὐειδοῦς Λαύρας Β. . . ., ἥτις ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἀγγλικὴν συνήθειαν τοῦ νὰ σπείρῃ χρυσὸν ἐν Παρισίοις, ἔσπειρε χρέη λίαν ἀξιοσέβαστα, τὸ μόνον ἄλλως τε προερχόμενον ἐξ αὐτῆς πρᾶγμα ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ διὰ τοῦ ἀνωτέρω ἐπιθέτου. Ἡ σειρὰ αὕτη εἶνε νῦν ἔγγαμος, τὴν δὲ ἱστορίαν της θὰ διηγηθῶ παρακατιών. Πρὸ ὀλίγων ὅμως ἐτῶν τῇ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ ἰδέα νὰ πέμψῃ τὴν εἰκόνα της εἰς τὸν παλαιόν της λάτριν. Ἡ κυρία Γλάδστωνος ἥτις μετὰ μερίμνης ζηλοτύπου περιφρουρεῖ τὰς ἀναμνήσεις καὶ τὰς ἀναγεννωμένας ἐπιθυμίας τοῦ συζύγου της, λαβοῦσα τὴν εἰκόνα τὴν ἐπέστρεψε πρὸς τὴν ἀποστείλασαν.

Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι αἱ σχέσεις τοῦ *μεγάλου πρεσβύτου* μετὰ τῆς κυρίας Λάγατρυ ὑπερέβησαν τὰ ὅρια ἀθῴας ἐρωτολογίας κακοβούλως ὑπὸ τοῦ πλήθους σχολιασθείσης. Δύναμαι ὅμως νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι δὲν ἔπαυσε προσφέρων τὸν φόρον τῆς ἐρωτοτροπίας του πρὸς τὰς γυναῖκας.

Κατέχεται ὑπὸ τῆς μανίας τοῦ ἀποστέλλειν περιπαθέστατα γραμμάτια· ἡ καρδία του φλέγεται καὶ ἀγαπᾷ νὰ σκορπίζῃ τὸ πῦρ της. Καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔτι τοῦ θρανίου του ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου συχνάκις ἀποστέλλει δολοφάνον ἐπιστολὴν πρός τινα τῶν παρευρισκομένων εἰς τὴν συνεδρίασιν ὡραίων δεσποινῶν. Πλὴν οὐ μακρὰν τοῦ ὑπουργικοῦ θρανίου, ἐντὸς τοῦ προωρισμένου διὰ τὴν σύζυγον τοῦ πρωθυπουργοῦ θεωρείου, ἵσταται, ὡς αἱ κακαὶ γλῶσσαι διαβεβαιοῦσιν, ἡ κυρία Γλάδστωνος σφραγιδοφύλαξ τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης, ἥτις ἐξωπλισμένη δι' ἰσχυρῶν διόπτρων παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος πάντα τὰ γεννήματα τῆς γραφίδος τοῦ συζύγου της, ὅτε δὲ ἡ πολιτικὴ ὑποχωρεῖ εἰς τὸν ἔρωτα, οἱ ἐχέμυθοι ἀγγελιοφόροι τοῦ κυρίου παραδίδουσιν εἰς τοὺς οὐχ ἧττον ἐχεμύθους ἀγγελιαφόρους τῆς κυρίας

νεωστὶ ἐκκολαφθέντας ἐρωτικοὺς νεοσσούς, οὓς ἡ σύζυγος στραγγαλίζει, διὰ νὰ μὴ προκαλέσωσιν ἀπαντησιν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἀλέκτορος.

Ὡς φίλος τῆς κυρίας Ν. ἔχω ὁπωσδήποτε τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ὑπερασπίσω, διακηρύσσω δὲ ὡς ὅλως πεπλανημένας τὰς περὶ αὐτῆς συλληφθείσας ὑπονοίας. Δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι γυνὴ ἀνεπτυγμένη ὡς ἡ κ. Ο. Κ. δὲν κολακεύεται ἐκ τῶν αἰσθημάτων ἅτινα ἐμπνέει εἰς τὸν κ. Γλάδστωνα· ἀρνοῦμαι ὅμως διαρρήδην ὅτι ἀνταπεκρίθη εἰς αὐτὰ ἔστω καὶ ἐξ ἁπλῆς φιλαρεσκείας.

Λέγεται ὅτι εἶνε κάτοχος μακρᾶς ἀλληλογραφίας λίαν ἐνθουσιώδους, περιποιούσης τιμὴν εἰς τὴν εὐαισθησίαν τοῦ κ. Γλάδστωνος. Τὸ ἀγνοῶ, διότι οὐδέποτε ἠρώτησα περὶ τούτου τὴν κυρίαν Ν.

Ἀναγνωρίζω ὅμως εὐχαρίστως καὶ εἰμαι εὐγνώμων πρὸς τὴν συμπατριώτισσάμου, διότι ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐχρησιμοποίησε τὴν ἐπιρροήν της, γράφουσα καὶ διαλεγομένη ὅπως διατηρήσῃ ἀγαθὰς σχέσεις μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ῥωσσίας.

Εἰς τὴν δηκτικὴν καὶ φιλοσκώμμονα κοινωνίαν ὁ μέγας ἀνὴρ ὑποδεικνύεται δι' ἐπωνύμου, ὅπερ ἕνεκα φωνητικῆς ὁμοιότητος ἐπεκτείνεται εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ τὸν υἱόν του: Hopeless, Soapless, Hopeful, Hopeless (ἄπελπις) καλεῖται ὁ πατήρ, Hopeful (πλήρης ἐλπίδος) ὁ υἱός, Soapless δὲ (ἄνευ σάπωνος) ἡ μήτηρ. Ὁ λίαν κακεντρεχὴς ὑπαινιγμὸς οὗτος ἀναφέρεται εἰς τὴν ὀλίγην φροντίδα ἣν καταβάλλει ἡ κυρία Γλάδστωνος περὶ τὸν καλλωπισμόν της. Ὀφείλει βεβαίως ὡς σύζυγος τοῦ πρωθυπουργοῦ νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον της εἰς τὴν κακοβουλίαν· δὲν ἀναφέρω ὅμως τὰ περὶ αὐτῆς διαδιδόμενα ἀστεῖα ἀνέκδοτα καὶ εὐφυολογίας, ἂν καὶ εἶνε χαριέστατα. Τὸ βέβαιον καὶ ἀναμφισβήτητον εἶνε ὅτι εἶνε ἀξιόλογος καὶ ἐντιμοτάτη κυρία, ἧς τὸ μεγαλείτερον ἐλάττωμα εἶνε ὅτι στερεῖται τῆς ὀρθῆς ἀντιλήψεως καὶ ἀκριβοῦς ἐκτιμήσεως τῶν πραγμάτων.

Οὐδαμῶς ποιοῦμαι λόγον περὶ τοῦ Στεφάνου Γλάδστωνος κληρικοῦ ἐν Χαουάρδεν, συγγενοῦς ἐξ ἀγχιστείας ἀπὸ τῆς πρώτης συζύγου του μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ δουκὸς Σώθερλαντ. Ὡσαύτως οὐδὲν θὰ εἴπω περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἑλένης, ἥτις δὲν ἐδίστασε τὸ 1880 νὰ εἰσέλθῃ ὡς διδάσκαλος εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦ Νιούχαμ. Πλὴν ὀφείλω κάτι νὰ εἴπω περὶ τοῦ υἱοῦ του Ἐρβέρτου, τὸν ὁποῖον δὲν πρέπει τις νὰ συγχέῃ μετὰ τοῦ ὁμωνύμου υἱοῦ τοῦ Γερμανοῦ ἀρχιγραμματέως.

Ὁ Ἐρβέρτος Γλάδστων ἔχει ἦθος νέου ἠθοποιοῦ ὑποκρινομένου πρόσωπον ἐραστοῦ ἐν ταῖς κωμῳδίαις. Φέρει δακτυλίθρακα ἐν σχήματι πίλου ἐπὶ τῆς ἀφθόνου, ξανθῆς καὶ οὐλης κόμης· ἔχει σκιάν τινα μύστακος καὶ δύο μεγάλους ὀφθαλμοὺς ἐκπεπληγμένους, ἀεικινήτους, σπινθηρίζοντας ἐκ φαιδρότητος μᾶλλον ἢ ἐξ ἀγχινοίας.

Φαίνεται γοητευμένος ἐν ταυτῷ καὶ ἔκπληκτος διότι εἶνε υἱὸς τοῦ πατρός του. Ἂν καὶ ὑπερέβη τὸ τριακοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, φαίνεται νέος τις ἐκ τῶν συνήθων. Οὔτε ἐλάττωμά τι ἔχει, οὐδ' ἀρετήν, οὐδὲ τάλαντόν τι ἐφ' ᾧ νὰ διακρίνηται. Κέκτηται τὰ συστατικὰ στοιχεῖα νὰ γείνῃ ἀξιόλογος ἔμπορος δυνάμενος νὰ ὑπηρετῇ τὸν πελάτην του, ὁμιλῶν ἐν ταυτῷ περὶ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ καλοῦ καιροῦ. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἔχῃ θέσιν μᾶλλον ἄνετον τὸν ἐξεσφενδόνησαν εἰς τὸ βουλευτήριον ὡς ἀντιπρόσωπον.

Συνετὸς καὶ ἄτολμος ὤν, ταξειδεύει πάντοτε εἰς Ἰρλανδίαν ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα. Ὀλίγον ἔλειψεν ἡμέραν τινὰ ν' ἀνακαλυφθῇ ἐν Κὸρκ ὑπό τινος παιδίσκης τοῦ ξενοδοχείου, ἥτις ἀνέγνωσε τὸ ὄνομά του ἐπὶ τοῦ νυκτικοῦ ὑποκαμίσου — οἵα λέξις δι' ἐπιστολὴν πραγματευομένην περὶ τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας! — Ὁ Ἐρβέρτος μόλις ἐπρόφθασε νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πόλεως πρὶν διαδοθῇ καὶ προκαλέσῃ θόρυβον ἡ εἴδησις περὶ τῆς παρουσίας τοῦ υἱοῦ τοῦ πρωθυπουργοῦ. Φαντάσθητε εἰς τὴν χώραν τοῦ Δίλλων καὶ τοῦ Πάρνελλ!

Οὐχὶ σπανίως ἐκστομίζει λόγους ἀπερισκέπτους ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὑπὲρ τὸ δέον ἁπλοϊκοὺς πρὸς μεγάλην τῶν συμπολιτῶν του τέρψιν. Τοσοῦτον δυσαρεστεῖται ἐπὶ τούτῳ ὁ πατήρ του, ὥστε ἐσκέφθη ποτὲ νὰ τὸν ἀποκλείσῃ ἐκ τοῦ δημοσίου βίου. Ἐν Λονδίνῳ εὑρισκόμενος εἶπε περὶ τοῦ Λονδίνου ὅτι ἦτο ἡ μᾶλλον διεφθαρμένη πόλις τοῦ κόσμου. Διὸ ἐν τῇ πρωτευούσῃ εἶνε ἥκιστα ἀγαπητός!

Μέχρι τοῦδε τὸ ὡραῖον ψῦλον, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ γάμου τοὐλάχιστον, ἐδείχθη πρὸς αὐτὸν λίαν αὐστηρόν.

Χ.

ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΡΟΔΟΝ

Οἱ ἄνδρες δημιουργοῦσι τὸ μέλλον αὐτῶν, ἐν ᾧ αἱ γυναῖκες ἀναμένουσιν αὐτό. Εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο δὲν δίδομεν ἀπόλυτον ἔννοιαν, διότι εἶνε δυνατὸν νὰ καταπολεμηθῇ διὰ πλείστων ἐξαιρέσεων. Ἄλλως τε τὸ ἀπόλυτον δὲν ὑφίσταται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Ἀλλ' εἴθομεν πολλοὺς ἄνδρας διατασσοντας τὰ καθ' αὑτοὺς ὡς πεσσοὺς ζατρικίου καὶ πολλὰς γυναῖκας παθητικῶς ἐγκαρτερούσας εἰς τὸ ν' ἀναμένωσι τὰς κινήσεις αὐτῶν· εἴθομεν πάντοτε τοὺς ἄνδρας ὑπολογίζοντας καὶ τὰς γυναῖκας ὀνειροπολούσας, διὰ τοῦτο δὲν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐξαιρέσεις.

Εὐτυχῶς ἡ Πρόνοια προσέρχεται ἀρωγὸς εἰς

τὰς ἀξίας τῆς μερίμνης αὐτῆς γυναῖκας, παρασκευάζουσα, διὰ μυστηριωδῶν μέσων, μέλλον ὅπερ ἀδυνατοῦσιν αὐταὶ νὰ δημιουργήσωσιν.

Ἡ Κλαίρη Ζοφρὲν δωδεκαέτις εἰσήχθη εἰς τὸ ἐν Βερσαλλίαις παρθεναγωγεῖον.

Ὁ ἐσωτερικὸς κανονισμὸς τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου ἔχει παραλάβῃ πολλὰ ἄρθρα ἐκ τῶν μοναστικῶν, διὸ αἱ οἰκότροφαι μαθήτριαι δικαιτῶνται σχεδὸν ὡς ἐν μοναστηρίῳ. Ἐν τούτοις δὲν παραμελοῦνται οὔτε ἡ μουσική, οὔτε ἡ ζωγραφική, οὔτε ἡ ᾠδική.

Ἡ μικρὰ Κλαίρη ἦτο περίλυπος τὴν ἑσπέραν τῆς εἰς τὸ παρθεναγωγεῖον εἰσόδου της, καὶ ἀπήντησε διὰ δακρύων εἰς τὰς φιλοφρονήσεις τῶν συμμαθητριῶν της, αἵτινες πᾶσαι ἤθελον νὰ γίνουν φίλαι της πρὶν μάθωσιν ἔτι τὸ ὄνομά της. Μετὰ τὴν προσευχὴν βοηθὸς τις σοβαρά, καίτοι νεωτάτη, ὡδήγησε τὴν Κλαίρην εἰς τὸν μικρὸν μοναστικόν της θάλαμον, καὶ τῇ εἶπε:

— Δεσποινίς, ἡ ἀδελφή σας Λαύρα ἔκλαιεν ἐπίσης ὅταν ἦλθεν, ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ἐπαρηγορήθη. Καὶ σεῖς θὰ παρηγορηθῆτε.

Ἡ Κλαίρη διὰ νεύματος διέψευσε τὴν πρόρρησιν ἐκείνην.

Ἡ πρώτη ἐκείνη νὺξ πράγματι δὲν ἐφάνη ὅτι παρεσκεύαζε μειδιάματα διὰ τὴν ἐπαύριον.

Ἡ Κλαίρη ὕπνωσεν ὀλίγον ἀλλ' ἔκλαυσε πολύ.

Ὅτε αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου τῆς εἰκοστῆς τετάρτης Ἀπριλίου ἔφθασεν εἰς τὸ παραπέτασμα τοῦ παραθύρου της, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδεν ἐλαφρὰν σκιὰν κινουμένην ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τοίχου τοῦ δωματίου της.

Οἱ φόβοι τῆς νυκτὸς διασκεδάννυνται ὑπὸ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. Ἡ Κλαίρη εἶδε τὴν κυμαινομένην ἐκείνην σκιὰν μετὰ παραδόξου ἐνδιαφέροντος, ἐπειδὴ δὲ πᾶσα σκιὰ προϋποτίθησι σῶμά τι, ἀνηγέρθη, ἐνεδύθη, καὶ ἤνοιξε τὸ παράθυρον ὅπως ἀνεύρῃ τὸ σῶμα τῆς σκιᾶς ἐκείνης.

Ἡ τοιαύτη ψυχαγωγία φαίνεται βεβαίως λίαν ἀσθενὴς εἰς τοὺς ὡρίμους τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ἤρκεσεν ὅπως κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον μικρᾶς κόρης, νὰ καταπαύσῃ τὰ δάκρυά της.

Ἡ Κλαίρη εἶδεν ὡραῖον λευκὸν ῥόδον, κάλυκα τῆς προτεραίας, ὅπερ ἀπομακρυνόμενον τῆς ἀνερπούσης ῥοδωνιᾶς ἐταλαντᾶτο κατὰ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς ἐωθινῆς αὔρας.

Τὰ μικρὰ φύλλα τοῦ ῥόδου ἐκείνου μετ' ἐντελοῦς συμμετρίας διατεταγμένα εἶχον εἰς τὸ ἄκρον αὐτῶν δυσδιάκριτον ῥόδινον χρῶμα.

Τὸ περικαλλὲς ἄνθος ἐταλαντᾶτο χαριέντως ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ τοίχου, κινοῦν τὸν ἐπ' αὐτοῦ τελευταῖον τῆς δρόσου μαργαρίτην· ἐφαίνετο εὐτυχὲς ὡς ἄνθος μέλλον νὰ ζήσῃ αἰωνίως.

Ἡ Κλαίρη ᾐσθάνθη ἀμέσως ἀγάπην πρὸς τὸ ῥόδον ἐκεῖνο τοῦ οἰκοτροφείου, ὅπερ ἀφυπνίσθη πρὸ τοῦ ἡλίου ὅπως προσαγορεύσῃ αὐτὴν τόσον θελκτικῶς, ὅπως ὑποκλιθῇ πρὸ αὐτῆς τόσον ἐπὶ χαρίτως!

Ταὐτοχρόνως δ' ἐπῆλθεν εἰς τὸ κοράσιον ἡ ἰδέα νὰ δρέψῃ τὸ ῥόδον ἐκεῖνο, ὅπως κοσμήσῃ τὸ στῆθός της διὰ τοῦ ἀνθηροῦ ἐκείνου κοσμήματος· ἀλλ' οἱ μικροὶ δάκτυλοι οἵτινες ἔμελλον νὰ διαπράξωσι τὴν σκληρὰν ἐκείνην πρᾶξιν ἔμειναν ἄφωνης ἀκίνητοι· ὁ κώδων ἤχησεν ἐν τῷ ὑπωτηρίῳ καὶ ἡ βοηθὸς εἰσῆλθεν.

— Ἀπὸ τώρα ἐσηκώθητε! εἶπε· πολὺ καλά· αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ἔχετε μεγάλην ὄρεξιν νὰ ἐργασθῆτε. Μετὰ δέκα λεπτὰ καταβῆτε εἰς τὸ παρεκκλήσιον διὰ τὴν προσευχήν. Ἕως τότε ἀναγνώσατε αὐτὸν τὸν κανονισμόν.

Καὶ ἡ βοηθὸς ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου της μικρὸν πίνακα διὰ μαύρου πλαισίου περιβεβλημένον καὶ ἀνηρτημένον εἰς τὸν τοῖχον.

Ἀπελθούσης τῆς διδασκαλίσσης ἡ Κλαίρη ἀνέγνω τὸν κανονισμόν, ἓν δὲ μόνον ἄρθρον ἐφείλκυσε τὴν προσοχήν της:

Ἀπαγορεύεται τὸ κόπτειν ἄνθη ἐκ τοῦ κήπου.

— Ἐγὼ νομίζω, εἶπε τὸ κοράσιον, ὅτι τὰ ἄνθη εἶνε καρωμένα διὰ νὰ τὰ κόπτωμεν. Ὅταν ἤμην εἰς τὸ σπίτι μας, ἔκοπτα κάθε ἡμέραν ἀπὸ τὸν κῆπόν μας. Θὰ εἰπῶ εἰς τὴν μητέρα νὰ μὲ βάλῃ εἰς ἕν ἄλλο παρθεναγωγεῖον. Εἶνε φρικτὸς περιορισμὸς ἐδῶ μέσα.

Δυστυχῶς ἢ εὐτυχῶς διὰ τὴν Κλαίρην παρὰ τὴν ἐπιεικῆ μητέρα της εὑρίσκετο ὁ πατήρ της, ὅστις ἐκόλαζε τὴν ὑπερβολικὴν αὐτῆς φιλοστοργίαν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς εὐτυχίας τῆς θυγατρός της, καὶ ὅστις εἶπεν εἰς τὴν Κλαίρην, τὴν στιγμὴν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ:

— Κόρη μου, ἂν σὲ ἠγάπων ὀλιγώτερον, θὰ σ' ἐκράτουν εἰς τὸ σπίτι. Θὰ σοῦ ἔπαιρνα διδασκαλίσσας τοῦ κλειδοκυμβάλου, αἱ ὁποῖαι τὴν ὥραν τοῦ μαθήματος θὰ συνωμίλουν μὲ τὴν μητέρα σου, καὶ δὲν θὰ σὲ ἐδίδασκον τίποτε πρὸς δέκα φράγκα τὸ μάθημα.

Σὲ θέτω ἐσωτερικὴν εἰς ἓν παρθεναγωγεῖον, ὅπου ἡ ἄμιλλα παρακινεῖ τὰς μαθητρίας νὰ ἐργάζωνται, ὅπου κάθε ἡμέρα φέρει τὴν ἐργασίαν της, ὅπου τίποτε δὲν ἀπομακρύνει τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὴν σπουδήν, τίποτε, οὔτε αὐταὶ αἱ θωπεῖαι τῆς μητρός. Ἡ κοινωνικὴ τάξις εἰς ἣν θὰ ζήσῃς ἀπαιτεῖ πολλὰ σήμερον παρὰ τῆς γυναικός· ἡ καλὴ ἀγωγὴ εἶνε ἡ μόνη εὐγένεια τῶν ἡμερῶν μας.

Ἐκεῖ θὰ διδαχθῇς πρῶτον τὰ θρησκευτικά σου καθήκοντα, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν τὰ καθήκοντα τῆς μητρὸς καὶ οἰκοδεσποίνης, καὶ κατόπιν ἀπὸ τὰς ψυχαγωγικὰς τέχνας, τὴν μουσικὴν καὶ τὸν χορόν, θὰ μάθῃς καὶ ὅσας θέλγουν τὴν πλῆξιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶνε γεμάτη ἡ ζωή.

Ἀγαπητή μου κόρη, πρόσεξε καλὰ εἰς τοῦτο

χωρὶς τὰ χαρίσματα τὰ ὁποῖα μᾶς δίδει ἡ καλὴ ἀνατροφή, καὶ αὐτὸς ὁ πλοῦτος ἐπιφέρει πλῆξιν, ἡ δὲ πλῆξις ὁδηγεῖ εἰς τὸ κακόν, ὅπως ἡ ἀδελφή της ἀργία.

Ἂν καὶ πολὺ μικρά, εἶσαι ὡραία ἀρκετὰ ἔξυπνος ὥστε νὰ τὰ ἐννοῇς ὅλα αὐτά. Φύλαξέ τα καλὰ εἰς τὴν μνήμην σου καὶ ἐνθυμοῦ τὸν πατέρα σου, ὁ ὁποῖος σὲ ἐξορίζει δυὸ μακρὰ ἔτη ἀπὸ τὴν ἀγκάλην του διὰ νὰ σὲ κάμῃ εὐτυχῆ ὅλην σου τὴν ζωήν. Ὑγίαινε, Κλαίρη μου, ὑγίαινε!

Δύω λέξεις μόνον ἂν ἀφῃροῦντο ἐκ τοῦ παραινετικοῦ πρὸς τὴν Κλαίρην λόγου τοῦ πατρός της, αἱ λέξεις: *δυὸ ἔτη*, ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσις θὰ ἦτο πολλῷ ἧττον ὀδυνηρὰ εἰς τὴν μικρὰν κόρην· διότι αἱ λέξεις αὐταὶ ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς Κλαίρης ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Μόνον μετὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τὰ δύο ἔτη φαίνονται ἔχοντα τὴν ταχύτητα δύο ὡρῶν.

Τὰ *δύο ἔτη* λοιπὸν ἐκεῖνα ἦσαν ἡ ἀφορμὴ τῶν ἀφθόνως χυθέντων ἀπὸ τῆς χθὲς δακρύων.

Τὴν πρώτην τοῦ διαλείμματος ὥραν αἱ μαθήτριαι ἀπέφυγον τὴν Κλαίρην, διότι ἐμνησικάκουν κατ' αὐτῆς διὰ τὴν διαγωγὴν ἣν εἶχε δείξῃ τὴν προτεραίαν· εἶχε φανῇ ψυχρὰ εἰς τὰς φιλοφρονήσεις τῶν κορασίων ἐκείνων, ἅτινα προσέδραμον νὰ τὴν ὑποδεχθῶσι καὶ τὴν παρηγορήσωσιν.

Ἐνόμισαν αὐτὴν ὑπερήφανον καὶ ἀλαζόνα.

Τὰ παιδία ὡς καὶ οἱ μεγάλοι ἔχουσι τὴν μανίαν τοῦ κρίνειν ἐν σπουδῇ, πολλάκις δὲ διατηροῦσι τὴν πρώτην αὐτῶν γνώμην, εἰ καὶ βραδύτερον ἀπεδείχθη ἄδικος.

Ἡ Κλαίρη ἐδέχθη προθύμως τὴν μόνωσιν ἐκείνην, ἥτις ἄφινεν αὐτὴν ἐλευθέραν. Ὁ χαρακτὴρ αὐτῆς ἀπέστεργε τὰς ἐκ τοῦ προχείρου φιλίας· τὴν ἀπέφευγον αἱ συμμαθήτριαί της, τὰς ἀπέφευγε καὶ αὐτή.

Πάντα ἄλλως τὰ κοράσια ἐκεῖνα ἦσαν λίαν φαιδρά, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσουν τὴν θλῖψίν της.

Προτιμότερον ἦτο νὰ κλαίῃ μόνη· τὰ ἐν μοναξίᾳ δάκρυα ἔχουσι γλυκύτητά τινα ἐμοιάζουσαν πρὸς ἀνακούφισιν καὶ ἀπαλλάττουσαν τῆς παραμυθίας τῶν ἄλλων.

Ἡ μικρὰ ἔτι Κλαίρη δὲν ἠδύνατο ν' ἀναλύσῃ ταῦτα πάντα, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐκλεκταῖς καρδίαις τὸ αἴσθημα ἔρχεται πρὸ τῆς ἀναλύσεως, ἡ σκέψις πρὸ τῆς λέξεως.

Μικρόν τι κατὰ τὸ διάλειμμα ἐπεισόδιον ἐπέδρασεν ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς Κλαίρης.

Καθημένη ἐντὸς σκιάδος ἤκουσεν, ἀθέατος, συνδιάλεξίν τινα τῶν μαθητριῶν, εἰς ἄκρον κινήσασαν τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς. Ἡ συνδιάλεξις ἐκείνη ἦτο θελκτικὴ φλυαρία δέκα κορασίων, ταὐτοχρόνως ὁμιλούντων, ὡς πτηνὰ ἐν κλωβίῳ.

Ἦτο ἀδιάκοπον πῦρ ἐρωτήσεων καὶ ἀπαντήσεων, παρατηρήσεων, ἐπαίνων, ἐπικρίσεων.

Αἱ μαθήτριαι ἔλεγον ἐν χορῷ;

— Τὴν λέγουν Κλαίρην Ζοφρέν.

— Εἶνε ἀπὸ τὸ Σεδάν.

— Ὁ πατέρας της εἶνε ἔμπορος:

— Δὲν πρέπει διὰ νὰ ὑπερηφανεύεταιδι' αὐτό.

— Ἐγὼ τὴν ἐνόμιζα ἀπὸ μεγάλη οἰκογένεια.

— Εἶνε κόρη ἑνὸς ποῦ πωλεῖ τσόχες.

— Χουδρικῶς.

— Τὸ περασμένο ἔτος εἴχαμε ἐδῶ τὴν ἀδελφή της.

— Ἄ! εἶνε ἀδελφὴ τῆς Λαύρας!

— Ναί!

— Ἡ Λαύρα ἦτο εὔμορφη.

— Καὶ τούτη ἐδῶ εἶνε ἄσχημη.

— Τὸ πρόσωπόν της δὲν μοῦ ἀρέσει διόλου.

— Οὔτε ἐμένα.

— Ὦ! μὴ λέτε ὅτι εἶνε ἄσχημη.

— Αὐτὴ εἶνε ἡ ἰδική μας γνώμη.

— Ἔχετε ἄδικον· εἶνε λυπημένη· ἂν ἐγελοῦσε θὰ ἦτο εὔμορφη σὰν ἄγγελος.

— Τί λόγος!

— Ἔχει ὡραῖα χαρακτηριστικά, μάτια γλυκά, στόμα χαριτωμένο...

Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐξήγειρε θύελλαν ἐν τῷ ὁμίλῳ ἐκείνῳ τῶν κορασίων. Ἡ Κλαίρη μετὰ ταῦτα ἤκουσε συγκεχυμένας πλέον κραυγὰς ἀναμιχθείσας πρὸς τὸν ἦχον τοῦ καλοῦντος εἰς τὸ μάθημα κώδωνος.

Ἡ Κλαίρη ἠγέρθη τῆς θέσεώς της βαθέως συγκεκινημένη· τότε τὸ πρῶτον ἤκουε νὰ γίνεται περὶ αὐτῆς λόγος καὶ ἡ καρδία της ἠμάσσε.

Γλυκύς τις λόγος ἐν τούτοις κατεκραύνε τὴν λύπην της, καὶ πολὺ ἐπεθύμει νὰ γνωρίσῃ τὴν μαθήτριαν ἥτις ὑπερήσπισεν αὐτὴν κατὰ πασῶν· ἀλλ' ἐκ τῆς σκιάδος ἤκουε μόνον ἀδυνατοῦσα νὰ ἴδῃ.

— Τέλος πάντων, ἐτελείωσε, εἶπεν, δὲν θὰ ἔχω φίλην ἐδῶ μέσα.

Ἀλλ' ἀνυψώσασα τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς τὴν πρόσοψιν τῆς οἰκίας ἐρρίγησεν εὐαρέστως ἰδοῦσα τὸ λευκὸν ῥόδον ἐπιχαρίτως κινούμενον πρὸ τοῦ παραθύρου, καὶ ὑποκλίνον ὡς νὰ τὴν ἐχαιρέτιζε.

— Καλό μου τριαντάφυλλο! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ Κλαίρη, ἐσὺ θὰ ἔχῃς φίλην, ἐσὺ ποῦ μοῦ ἔδωκες μίαν στιγμὴν εὐτυχίας ἀφ' ὅτου ἔφυγα ἀπὸ τὴν ἀγκάλην τῆς μητέρας.

Ἡ βοηθὸς ὁδηγήσασα τὴν Κλαίρην εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν φιλοφρόνως, ἐξ οὗ ἡ νέηλυς μαθήτρια ἐνθαρρυνθεῖσα ἠρώτησε τὴν διδασκάλισσαν·

— Διατί ἀπαγορεύεται νὰ κόπτουν ἄνθη;

— Διότι ἠθέλησαν νὰ ἐπιβάλουν μίαν στέρησιν περὶ πλέον, ἀπεκρίθη ἡ βοηθὸς ξηρῶς.

Ἡ Κλαίρη δὲν ἐνόησε καλῶς τὸ λεχθέν, ἀλλὰ

προσέκλινεν ὡσεὶ εἶχεν ἐννοήσῃ αὐτὸ ἐντελέστατα.

Ἡ πρώτη ἐκείνη τῶν μαθημάτων ἡμέρα, ἥτις ἔμελλε νὰ ἐπαναλαμβάνεται μονοτόνως καὶ ἀμεταβλήτως ἐπὶ μακρόν, δὲν ἐφάνη τόσον ἀνιαρὰ ὅσον ὑπέθετεν· αἱ διδασκάλισσαι τῆς φωνητικῆς μουσικῆς καὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου τῇ ἐνέπνευσαν ἀμέσως ἀγάπην, ἐπειδὴ δ' ἠγάπα πολὺ τὴν μουσικὴν διεῖδεν ἐν τῇ σπουδῇ αὐτῆς διαρκῆ ψυχαγωγίαν, ἀποζημιοῦσαν αὐτὴν διὰ τὴν γεωγραφίαν, τὴν ἱστορίαν, τὰ μαθηματικά, καὶ τοὺς κακεντρεχεῖς λόγους, οὓς ἡ ζηλοτυπία ἐξηρεύγετο κατ' αὐτῆς ἐν τῷ κήπῳ ἐν ταῖς ὥραις τοῦ διαλείμματος.

Τὴν ἐπαύριον ἡ αὐτὴ ἀκτὶς ἀφύπνισεν αὐτήν· εἶδε τὴν αὐτὴν ταλαντωμένην ἐπὶ τοῦ τοίχου σκιάν, καὶ τὸ πρῶτον ὃν ὅπερ ἐσκέφθη ἦτο τὸ λευκὸν ἐκεῖνο ῥόδον τοῦ Ἀπριλίου, ὅπερ ὑπέκλινεν ἐπὶ τοῦ παραθύρου ὡς πρωϊνὴ ἐπισκέπτις.

— Διατί λέγουν, εἶπε καθ' ἑαυτήν, ὅτι τὰ τριαντάφυλλα ζοῦν μόνον ἕνα πρωΐ; Αὐτὸ εἶνε λάθος, τὸ ὁποῖον ἔκαμαν ἄνθρωποι ποῦ δὲν ἐμβῆκαν ἐσωτερικοὶ εἰς παρθεναγωγεῖον. Αὐτὸ τὸ τριαντάφυλλο ζῇ δύο ἡμέρας τώρα, καὶ θὰ ζήσῃ καὶ ὅλην τὴν ἑβδομάδα. Θὰ παρακαλέσω τὸν Θεὸν εἰς τὴν προσευχήν μου νὰ π' ἀφήσῃ νὰ ζήσῃ ἕνα μῆνα τὸ ὀλιγώτερο !

Πράγματι τὸ ῥόδον ἐφαίνετο εὐεκτοῦν· οὐδὲν σύμπτωμα ἀγωνίας ἐφαίνετο ἐπὶ τῶν λευκῶν του πετάλων. Ἡ Κλαίρη ἐχάρη πολὺ ἰδοῦσα αὐτὸ ἀνθηρὸν καὶ ἀκμαῖον, ἐφίλησεν αὐτὸ μετ' ἄκρας προσοχῆς, ἐκ φόβου μὴ τὸ μαράνῃ, καὶ τὸ ῥόδον ἀνεγερθὲν ὑπὸ τῆς αὔρας συνήντησε μικρὰν πλεξίδα μαύρης κόμης καὶ ἔπεσε φαιδρῶς μετ' αὐτῆς, ὡσεὶ ὅπως τῇ εὐχαριστήσῃ διὰ τὸ ἀγγελικὸν φίλημα ὅπερ ἔλαβεν.

Ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ, ὅτε ἡ φαντασία εἶνε ζωηρά, τὰ πάντα προσωποποιοῦνται.

Ἡ Κλαίρη διὰ τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ λευκοῦ ῥόδου ἤρξατο προσοικειουμένη τὸν ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ βίον.

Δὲν ἀνησύχει πλέον ἀκούουσα ἐνίοτε κακεντρεχεῖς λόγους ἐν τῷ κήπῳ· ἐδείκνυε ψυχράν τινα φιλοφροσύνην πρὸς πάσας τὰς μαθητρίας μετ' οὐδεμιᾶς στενάτερον συνδεομένη. Ἂν τὰ λευκὰ ῥόδα ἔζων δύο ἔτη, ἡ Κλαίρη θὰ ὑφίστατο λίαν ἀνωδύνως τὴν ἀπὸ τῆς πατρικῆς οἰκίας ἐξορίαν.

Δυστυχῶς ὅμως τὸ λευκὸν ῥόδον ἔδειξεν ἤδη τὰ πρῶτα τῆς παρακμῆς σημεῖα καὶ μεθ' ὅλας τὰς μερίμνας ἃς δύναται νὰ καταβάλῃ κορη πρὸς ἀδελφὴν ἀνιάτως ἀσθενοῦσαν, τὸ δυστυχὲς ῥόδον ἀπώλεσε τὸ ὡραῖον χρῶμά του, ἐφυλλορρόησε, καὶ ἐξέπνευσεν εἰς δακρύβρεκτον τῆς Κλαίρης φίλημα.

Τότε ἡ Κλαίρη δὲν ἐνόμισεν ὅτι παρέβαινε τὸν κανονισμὸν τοῦ παρθεναγωγείου ἂν ἔκοπτε τὸ στέλεχος ὅπερ ἐβάσταζε τὰ λείψανα τοῦ ἄνθους, καὶ ἐφύλαξεν αὐτὸ εἰς κιβωτίδιόν τι.

Ἐκ τῆς συνεχείας τῆς ἱστορίας ταύτης θέλομεν ἴδῃ ὅτι τὸ μέλλον καὶ ἡ τύχη τῆς Κλαίρης ἦσαν ἐν τῷ κιβωτιδίῳ ἐκείνῳ.

[Ἕπεται τὸ τέλος.]

ΑΙ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ

ἐπὶ ταῖς ἐξετάσεσι τοῦ Διαδόχου.

Παραλαμβάνομεν ἐκ τῆς «Ὥρας» τὰς προσφωνήσεις τοῦ βασιλέως ἡμῶν καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Χ. Τρικούπη κατὰ τὸ δοθὲν γεῦμα ἐπὶ ταῖς ἐξετάσεσι τοῦ Διαδόχου.

Τὸ αἴσιον γεγονὸς τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, ἐκπαιδεύσεως τοσοῦτον λαμπρῶς συντελεσθείσης, ὡς διετράνωσαν αἱ ἐξετάσεις τοῦ βασιλόπαιδος, πληροῖ τοὺς μυχίους πόθους σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὅπερ μετ' εὐφροσύνης βεβαίως θὰ ἀναγνώσῃ τὰς προσφωνήσεις τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Τρικούπη. Αἱ πατριωτικαὶ λέξεις τοῦ βασιλέως θὰ εὕρωσιν ἠχὼ εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν καρδίαν, ἐξεγείρουσαι παλμοὺς εὐλόγου συγκινήσεως· ἡ εὔγλωττος δὲ καὶ ἐμβριθὴς προσλαλιὰ τοῦ κ. Τρικούπη θὰ ἀναγνωσθῇ ὡς ἡ ἀνταξία ἀπηχήσεις τῶν αἰσθημάτων ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους, τοῦ ἐντὸς καὶ πέραν τῶν ὁρίων τοῦ βασιλείου. Ὁ μὲν βασιλεὺς εἶπε τὰ ἑπόμενα :

«Συγχαίρων σήμερον τὸν υἱόν μου καὶ ἐμὲ αὐτὸν διὰ τὰ λαμπρὰ καὶ εὐχάριστα ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεών του, ὀφείλω κατὰ καθῆκον ἐν πρώτοις νὰ ἐκφράσω πρὸς σᾶς, κύριε Λύδερς, τὰς θερμὰς καὶ ἐγκαρδίους εὐχαριστίας μου διὰ τὴν ἱκανότητα, ἣν ἐπεδείξατε, καὶ διὰ τὴν ἀφοσίωσιν μεθ' ἧς συνετελέσατε τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ μου. Εὐχαριστῶ ἐπίσης πάντας ὑμᾶς, κύριοι καθηγηταί, διὰ τὴν ἄοκνον ἐπιμέλειαν, μεθ' ἧς ἐξετελέσατε τὰ καθήκοντά σας. Εἰς ὑμᾶς πάντας ὀφείλομεν τὸ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα τῶν σημερινῶν ἐξετάσεων. Προσηνέγκατε οὕτω εἰς τὴν φιλην πατρίδα καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος σπουδαίαν ὑπηρεσίαν, νὰ ἦσθε δὲ ὅλοι πεπεισμένοι, ὅτι ὁ υἱός μου θέλει πάντοτε ἐκτελεῖ τὸ καθῆκόν του πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος μετ' ἀγάπης καὶ πίστεως.»

Ὁ δὲ πρωθυπουργὸς κ. Χαρίλαος Τρικούπης εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Ἐπιτρέψατέ, Μεγαλειότατε, εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀξιωθέντας τῆς τιμῆς ἵνα παρασταθῶμεν εἰς τὴν ἄρτι λήξασαν τριήμερον δοκιμασίαν τοῦ διαδόχου, ὅπως ἀπηχήσωμεν τὴν ἔκφρασιν τῆς χαρᾶς ἡμῶν ἐπὶ τῷ ἀποτελέσματι τῆς δοκιμασίας ταύτης.

«Ἐξῆλθεν ὁ διάδοχος τοῦ ἀγῶνος, φέρων πρὸς

ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ τῷ ζητήσωσι λόγον τοῦ βίου αὐτοῦ, πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου καθημένους γονεῖς αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸ ἔθνος, τὴν ἀπόδειξιν ὅτι εἰργάσθη ἐν πλήρει τῇ συνειδήσει τῶν ἐπιβαλλομένων ὑποχρεώσεων εἰς Ἕλληνα βασιλόπαιδα καὶ διάδοχον τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου.

«Ἀντελήφθημεν πάντες τῶν δώρων, δι' ὧν ἐδαψιλῶς ἐπροίκισεν ἡ φύσις τὸν διάδοχον, καὶ τῆς καλλιεργείας τῶν δώρων τούτων ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ καὶ τῶν καθηγητῶν. Ἀντελήφθημεν τῆς ἀσφαλοῦς κρίσεως, τῆς εὐρείας μνήμης, τῆς διαυγείας τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ εὐστόχου τῆς ἐκφράσεως αὐτῶν ἔντε τῇ ἰδίᾳ γλώσσῃ καὶ ἐν ξέναις γλώσσαις. Ἀντελήφθημεν τῆς εἰς τὰ στρατιωτικὰ ἐφέσεως καὶ τῆς εἰς ταῦτα ἐπιδόσεως, ὡς ἀπεκδέχεται τὸ ἔθνος παρὰ τοῦ ἱσταμένου εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου. Ἰδίως ὅμως ἀγαλλόμεθα ἐφ' ᾧ ἠρύσθημεν ἐκ τῶν ἐξετάσεων αὐτοῦ πεποίθησει, ὅτι γινώσκει τί ὀφείλει πρὸς ἑαυτόν, τί ὀφείλει πρὸς τοὺς γονεῖς, τί ὀφείλει πρὸς τὸ ἔθνος, καὶ ἔχει τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν ν' ἀναδειχθῇ ἄξιος τῶν προσδοκιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ.

«Αἱ γνώσεις καὶ ἡ μόρφωσις, ὧν ὑπήρξαμεν μάρτυρες, δὲν ἠδύναντο νὰ παραχθῶσιν ἐκ μόνης τῆς συνήθους φιλοπονίας ἐπιμελοῦς μαθητοῦ. Τὴν ἐξήγησιν τοιούτων φαινομένων ἀνευρίσκομεν μόνον εἰς αἴτια ἠθικά, εἰς βαθεῖαν συναίσθησιν ἱερᾶς ἀποστολῆς.

«Ἀπένειμεν ὁ βασιλεὺς ἔνθερμα, ὅπου καὶ δίκαια, εὐχαριστήρια πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς ἀγωγῆς καὶ πρὸς τοὺς καθηγητὰς τοῦ διαδόχου, ἀλλὰ καθῆκον ἐπιβάλλεται καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς παρασταθέντας εἰς τὰς ἐξετάσεις, ἵνα διερμηνεύσωμεν τὴν ὀφειλομένην τῷ βασιλεῖ εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους ἐπὶ τῇ ἐπιτελέσει ὑψίστου βασιλικοῦ καθήκοντος διὰ τῆς μερίμνης, ἣν ἐπεδείξατο, ἐποπτεύων διὰ τοιούτου διευθυντοῦ τὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ διαδόχου καὶ διὰ τοιούτων καθηγητῶν τὰ τῆς παρασκευῆς αὐτοῦ πρὸς ἣν κέκληται ἐθνικὴν λειτουργίαν.

«Μεταβαίνων ἤδη ὁ διάδοχος εἰς νέον στάδιον βίου, καθ' ὃ ἄρχεται τῆς ἐπιτελέσεως τῆς λειτουργίας ταύτης, συνδυάζων πρὸς τὰς τέως ἀποκλειστικῶς θεωρητικὰς σπουδὰς τὴν ἐφαρμογήν, θὰ ἐχῃ ἐν τούτῳ ἄμεσον ἀντιλήπτορα καὶ δόηγὸν τὸν Βασιλέα, μυούμενος ἀπὸ τοῦδε εἰς ἣν ὀφείλει νὰ παρέχῃ αὐτῷ ὡς διάδοχος τοῦ θρόνου τελεσιουργὸν συνδρομήν. Συμπράττων μετὰ τοῦ βασιλέως, θὰ διδάσκηται ἐκ τῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπληρώσεως τῶν συνταγματικῶν καὶ ἐθνικῶν τοῦ θρόνου ὑποχρεώσεων, ὅτι ἡ εἰλικρινὴς τοῦ συντάγματος ἐφαρμογὴ ἐπαγίωσε τὰ θεμέλια τοῦ θρόνου, διὰ τῆς πληρώσεως δὲ τῶν ἐθνικῶν ὑποχρεώσεων κατέκτησεν ἡ βασιλεία τὴν συνείδησιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Συνεχίζων ὁ ἡγεμὼν τὰς ἐθνικὰς ἐνεργείας τῶν μεταβαλλομένων κυβερνήσεων καὶ παρέχων ἑαυτὸν εἰς τὸν κατεσπαρμένον ἑλληνισμὸν ὡς κέντρον τῆς ἑνότητος αὐτοῦ, ἐκπληροῖ διπλῆν λειτουργίαν, τὴν τοῦ συνταγματικοῦ βασιλέως, οὗ τινος ἡ ἀρχὴ ἐπεκτείνεται ὅσον καὶ τὸ κράτος, καὶ τὴν τοῦ ἕλληνος βασιλέως, διέποντος τὰς τύχας τῶν πέραν τῶν συνόρων, ὅσοι αὐτὸν ἀναγνωρίζουσιν ἐθνικὸν ἄρχοντα, ἄνευ νομίμου ὑποχρεώσεως, ἀλλ' ἐξ ὑποχρεώσεων τῆς καρδίας.

«Εὐελπιζόμεθα ὅτι τοιαύτης ἐνεργείας ἐπὶ μακρὸν ἔσται συμπράκτωρ ὁ διάδοχος, παρασκευάζων ἑαυτὸν πρὸς τὸ μέλλον καὶ παρέχων τῷ πατρὶ ἀνακούφισιν.

«Ἐν τῇ ἐλπίδι ταύτῃ προπίνω ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ βασιλέως, προπίνω ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς εὐημερίας τῆς βασιλίσσης, παρούσης νοερῶς κατὰ τὴν οἰκογενειακὴν ταύτην καὶ ἐθνικὴν τελετήν, καὶ εὔχομαι ἵνα, ἐξακολουθῶν ὁ βασιλεὺς στερρῷ τῷ ποδὶ τὴν συνταγματικὴν καὶ ἑλληνικὴν αὐτοῦ πορείαν, καὶ παράπλευρον ἐν ταύτῃ ἔχων τὸν διάδοχον, κατευοδώσῃ τὸ ἔθνος εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ βουλῶν τῆς θείας προνοίας.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀφορμὴν λαμβάνουσα ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου τοῦ Β', ἰταλικὴ τις ἐφημερὶς ἀναφέρει τὰ ὀνόματα παραφρόνων βασιλέων τῶν παρελθόντων χρόνων. Τοιοῦτοι δ' ἦσαν ὁ Ναβουχοδονόσωρ, ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος, ὅστις ἐπὶ ἔτη ἐπτὰ ἐκβιωχθεὶς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἤσθιε χόρτον ὡς βοῦς, καὶ αἱ τρίχες αὐτοῦ ὡς λεόντων ἐμεγαλύνθησαν, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ ὡς ὀρνέων· ὁ Καλιγούλας ὁ κηρύξας ἑαυτὸν Δία καὶ τὸν ἵππον του ἀναγορεύσας ὕπατον· ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος ὁ ΣΤ', ὁ ἀναγκασθεὶς νὰ παραιτηθῇ τοῦ θρόνου ἐν ἔτει 1793, οὗ πρὸς διασκέδασιν ἐπενόησεν ἡ βασίλισσα σύζυγός του τὸ χαρτοπαίγνιον. Παράφρων ἦτο καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος ὁ ΙΑ' καὶ ἡ βασίλισσα Ἰωάννα τῆς Καστιλίας. Ὁ σουλτάνος Μουσταφᾶς ὁ Α' ἐξεθρονίσθη ἐν ἔτει 1617 διὰ παραφροσύνην. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας Φερδινάνδος ὁ ΣΤ' ἐνέσκει ἀνίατον μελαγχολίαν· ὁ τῆς Δανίας Χριστιανὸς ὁ Ζ' ἔζησεν ἐγκεκλεισμένος ἐπὶ ἔτη 24 ἀπὸ τοῦ 1784 καὶ ἐφεξῆς ἐν τῷ πύργῳ Ῥενδεβούργῳ παράφρων, ὁμοίως καὶ ὁ τῆς Ἀγγλίας βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Γ' ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Οὐίνδσωρ. Ἀλλ' ὁ κατάλογος οὗτος τῆς ἰταλικῆς ἐφημερίδος εἶναι ἀτελὴς καὶ ἐλλιπέστατος, καὶ ὄντως δυσχερὴς εἶναι ἡ ἀπκρίβωσις πάντων τῶν μαινομένων, ὅσοι ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἐκυβέρνησαν λαούς.

Ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, ἣν διώρισεν ὁ ὑπουργὸς τοῦ ἐμπορίου τῆς Γαλλίας, τὸ σχέ-

διον τοῦ μηχανικοῦ Eiffel περὶ οἰκοδομῆς σιδηροῦ πύργου, ὕψους 300 μέτρων, καθ' ὃν χρόνον θὰ γείνῃ ἐν Παρισίοις ἡ διεθνὴς ἔκθεσις. Τὸ τεράστιον ἔργον θὰ δεικνύῃ ἐμπράκτως πάσας τὰς προόδους τῆς συγχρόνου μεταλλουργίας. Πλὴν τινων ἐλλείψεων ἃς ὑπέδειξε, καὶ ὧν εὔκολος ἡ διόρθωσις, ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε τὸ σχέδιον ἐφαρμόσιμον. Ὑπολείπεται νῦν νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ ἄλλης ἐπιτροπῆς τὸ ζήτημα τῆς πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ πύργου ἀπαιτουμένης δαπάνης.

Τὴν πρόοδον τῆς Ἰαπωνίας ἐν τοῖς γράμμασι καταδεικνύουσιν ἄριστα οἱ ἑπόμενοι ἀριθμοί, οὓς ἐραντζόμεθα ἐκ τοῦ «Αὐστριακοῦ μηνιαίου περιοδικοῦ συγγράμματος περὶ τῆς Ἀνατολῆς». Κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1885 ὑπῆρχον ἐν Ἰαπωνίᾳ 551 τυπογραφεῖα καὶ 3538 βιβλιοπωλεῖα. Τούτων 128 τυπογραφεῖα καὶ 591 βιβλιοπωλεῖα ὑπῆρχον ἐν μόνῳ τῷ Τοκίῳ, τῇ πρωτευούσῃ τῆς Ἰαπωνικῆς αὐτοκρατορίας. Ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ἐξεδίδοντο καὶ 24 πολιτικαὶ ἐφημερίδες, ὧν κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1885 ἐξεδόθησαν περὶ τὰ δύο καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια ἀντιτύπων. Αἱ πολιτικαὶ ἐφημερίδες ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλλωσιν ἐγγύησιν, τῆς ὑποχρεώσεως δὲ ταύτης ἐξαιροῦνται αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα. Συνηθεστάτη εἶναι καὶ ἡ δημοσίευσις ἀγγελιῶν ἐν ταῖς Ἰαπωνικαῖς ἐφημερίσι.

Κατὰ τὴν ἀρτίως γενομένην ἀπογραφὴν τῶν Παρισίων ὁ πληθυσμὸς τῆς μεγαλοπόλεως ἐκείνης ἀνέρχεται εἰς 2,254, 306 κατοίκους, ἤτοι 14378 πλείονας τῶν κατὰ τὸ 1881. Ἀξία παρατηρήσεως εἶναι ἡ ἐλαχίστη κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ. Εἰ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων εἶναι ἐν Παρισίοις μικρὸν ἀνώτερος τοῦ τῶν θανάτων, ὅμως φυσικῶς αὐξάνει ὁ πληθυσμὸς τῶν Παρισίων ἐτησίως κατὰ 10000. Ἔπρεπεν ἄρα κατὰ τὴν πενταετίαν τύτην νὰ αὐξήσῃ κατὰ 50000, αὐξήσας δὲ μόνον κατὰ 15000 περίπου, ἕπεται ὅτι πράγματι ἠλαττώθη κατὰ 35,000 περίπου. Τὰ πορίσματα τῆς ἀπογραφῆς ταύτης ἀποδείκνυσι περιεργότατα ἡ παραβολὴ πρὸς τὰ τῆς ἀπογραφῆς τῶν ἄλλων μεγαλοπόλεων τῆς Εὐρώπης. Ἐν Βερολίνῳ, ἔχοντι κατοίκους 1,350,000 ἤτοι 900,000 περίπου ὀλιγωτέρους τῶν Παρισίων, ὁ πληθυσμὸς ἐν μιᾷ πενταετίᾳ ηὔξησε κατὰ 250,000, τουτέστιν ἡ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Βερολίνου εἶναι δεκαπενταπλασία τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Παρισίων. Τὸ δὲ Λονδῖνον ἐν ἔτει 1860 εἶχε 2,500,000 κατοίκων, νῦν δὲ ὑπὲρ τὰ 5 ἑκατομμύρια, ἤτοι ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ εἰκοσιπενταετίᾳ ἐδιπλασιάσθη.

Ἐπιστολὴ Αἰμιλίου Ὤζιέ. — Ὡς γνωστὸν ὁ διάσημος δραματικὸς συγγραφεὺς Ὤζιὲ δὲν γράφει πλέον ἀπό τινων ἐτῶν. Ἡ διακοπὴ αὕτη δὲν προέρχεται ἐκ τύχης, ἀλλ' ἐκ σταθερᾶς ἀποφάσεως τοῦ μεγάλου δραματοποιοῦ, οὗ ἡ ἑπομένη ἐπιστολὴ ἐξηγεῖ τοὺς ὑπαγορεύσαντας αὐτὴν λόγους:

«Ἀγαπητέ μοι φίλε, ἔμαθον ἐκ παίρας ὅτι οἱ συγγραφεῖς σταματῶσιν ἢ πολὺ ταχέως ἢ πολὺ ἀργά. Εἰς αὐτοὺς ἐναπόκειται ἡ ἐκλογή. Ἐγὼ ἀπεφάσισα νὰ παύσω γράφων πολὺ ταχέως, θὰ σᾶς εἴπω δὲ ποῖον τὸ παῖσάν με αἴτιον. Νέος ὢν ἔτι ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου μου, εὑρέθην ἡμέραν τινὰ ἐν τῷ γραφείῳ διευθυντοῦ τινος θεάτρου. Ἦτο εὐγενέστατος ὁ διευθυντὴς ἐκεῖνος! Ἐν ᾧ συνωμιλοῦμεν θεράπων τις ἔφερεν εἰς αὐτὸν ἐπισκεπτήριόν τι. Ἀναγνοὺς αὐτὸ ἐμόρφωσε καὶ εἶπε:

—Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ τὸν ἰδῶ, ἂς μ' ἀφήσῃ ἡσυχον καὶ αὐτός. Ἔρριψα τὸ βλέμμα μου ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτηρίου, εἶδον δ' ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ Εὐγενίου Σκριβ. Τὸν ἄνθρωπον ὅστις ἤρατο τοὺς πλείστους θριάμβους κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον, τὸν βασιλέα τοῦ θεάτρου, ὑπεδέχετο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον!.. Καὶ τότε ὡρκίσθην ὅτι τοιοῦτο τι οὐδέποτε θὰ μοὶ συμβῇ.

«Δὲν θέλω οὐδεὶς διευθυντὴς θεάτρου νὰ μοὶ εἴπῃ διὰ τοῦ ὑπηρέτου του ὅτι δὲν ἔχει καιρὸν νὰ μὲ ἰδῇ. Καὶ ἰδοὺ διατί ἔλαβα τὴν ἀμετάκλητον ταύτην ἀπόφασιν. Διάγω ἁπλούστατον βίον· τὸ θέατρον δὲν μ' εὐχαριστεῖ πλέον ὡς τὸ εἶδον ἐν τῇ παραστάσει ἔργου μού τινος. Αἱ προγυμνάσεις μὲ ἐκνευρίζουν, μὲ κουράζουν, μὲ ταράττουν καὶ δὲν ἐργάζομαι πλέον. Τέκνα δὲν ἔχω, ἀγαπῶ τὴν γυναῖκά μου ἐκ καρδίας, ὡς ἁρμόζει εἰς ἑξηκονταέτη ἄνδρα, φιλάσαντες δὲ ἀμφότεροι περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου μας ἀναμένομεν εὐλαβῶς νὰ ἐπέλθῃ ἡ νύξ.»

Νέος ὤν, ἔχει τις πλοῦτον ὅλον τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον πλάττει ἐν τῇ φαντασίᾳ του, γηράσκων δὲ εἶνε πτωχὸς ὅλου τοῦ παρελθόντος, τὸ ὁποῖον μετὰ πόθου ἀναπολεῖ.

Ἐν τῷ βίῳ, ὡς ἐν περιπάτῳ, ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ στηρίζεται ἐπὶ ἀνδρὸς ὀλίγον τι ἀνωτέρου αὐτῆς. (Καρρ).

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΛΟΥΟΜΕΝΟΥ

Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἡ ἐφημερὶς τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ συλλόγου τῆς ὑγιεινῆς (Verein für Gesundheitspflege) δημοσιεύει τὰ ἑπόμενα ὑγιεινὰ παραγγέλματα περὶ λουτρῶν.

1. Μὴ λούου ὢν συγκεκινημένος!
2. Ἐπελθούσης σοι αἰφνιδίας κακοδιαθεσίας μὴ λούου!
3. Μετ' ἀγρυπνίαν καὶ μεθ' ὑπερβολικὴν κόπωσιν μὴ λούου, ἂν μὴ πρότερον ἀναπαυθῇς ἐπί τινας ὥρας!
4. Μὴ λούου μετὰ πολυφαγίαν, ἢ πολυποσίαν!
5. Μὴ μετάβαινε εἰς τὸ λουτρὸν ταχεῖ βήματι!
6. Φθὰς εἰς τὸ λουτρὸν ἐξέταζε τὸ βάθος τοῦ ὕδατος καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ῥεύματος.
7. Ἀποδύου βραδέως καὶ ἔμβαλλε σεαυτὸν ταχέως εἰς τὸ ὕδωρ.
8. Ἔμπιπτε βιαίως εἰς τὸ ὕδωρ, βυθίζων πρώτην τὴν κεφαλήν, ἢ ἂν μὴ τολμᾷς ἢ μὴ δύνασαι νὰ πράξῃς τοῦτο, κατάδυε ὅλον τὸ σῶμα πρὸς στιγμήν.
9. Μὴ μένε μακρὸν χρόνον ἐν τῷ ὕδατι, μάλιστα ἂν μὴ εἶσαι δεινὸς κολυμβητής.
10. Μετὰ τὸ λουτρὸν τρίβε τὸ σῶμα, ἵνα εὐκολύνῃς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, ἐνδύου ταχέως, καὶ κίνει εἶτα μετρίως τὸ σῶμα.

Τηρουμένων τῶν ἀνωτέρω κανόνων, τὸ λουτρὸν καὶ τὸ κολύμβημά εἰσιν ὠφελιμώτατα καὶ ἐν καύσωνι καὶ ἐν ψύχει.

Ἐ. Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—499.

Ἀριθ. 552 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 27 Ἰουλίου 1886

ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΙΠΩΝ

ΧΑΛΚΗ [1]

Προσορμιζόμενός τις εἰς τὴν νῆσον Χάλκην, κειμένην εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Ἀντιγόνης, ἀντὶ τῶν γυμνῶν βράχων καὶ τῶν ἀγόνων ἀγρῶν, οὓς κατέλιπεν, ἀνευρίσκει μᾶλλον βαθυσκίους κατωφερείας καὶ γραφικώτερα τοπεῖα.

Ἡ νῆσος Χαλκη κοσμουμένη ὑπὸ δασῶν πευκῶν, ἀρκιῶς φυομένων ἐπὶ ταύτης τῆς ἐρυθρωποῦ γῆς τῶν Πριγκιποννήσων, καλυπτομένη ὑπὸ κομαρεῶν, χλοερῶν δρυῶν, καὶ ἐλκιῶν, ἔχουσα λιμένα κομψόν, ὡραῖα ἀκρωτήρια, καὶ ἀμμώδεις λιμενίσκους,, περιβαλλομένους ὑπὸ ζωηρᾶς καὶ πλουσίας βλαστήσεως τῶν μεσημβρινῶν κλιμάτων, διατεμνομένη ὑπὸ τερπνοτάτων ὁδῶν, ἑλικοειδῶς διερχομένων ὑπὸ δένδρα ὑψίκομα, ὑπερκειμένων δὲ θαλάσσης τοῦ βαθυτέρου κυανοῦ χρώματος, καὶ κατὰ μῆκος φερομένων θαυμασιωτάτων πανοραμάτων, περιέχουσα μεγαλοπρεπεῖς καὶ εὐμεγέθεις Μονάς, πανταχόθεν περικλειομένας ὑπὸ δένδρων, θεωρεῖται ὡς ὁ μαργαρίτης τοῦ Μαρμαρᾶ, ἐνέχουσα ἀληθυμονήτους καλλονας. Ἐν ταύτῃ εἶνε διακεχυμένη ἡ δρόσος καὶ ἡ χάρις τῶν λιμνῶν τῆς Ἰταλίας, παριστᾷ τμῆμα μικρὸν τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως ἐν πλήρει Ἀνατολῇ μετὰ τοῦ κυανωτέρου οὐρανοῦ τῆς Ἑλλαδος καὶ τῶν λαμπυριζόντων κυμάτων τοῦ Μαρμαρᾶ. Ὁ καταλιπὼν τὴν πρωΐαν φλεγόμενον δωμάτιον ξενοδοχείου τοῦ Πέραν αἰσθάνεται ἀνεκλάλητον εὐρροσύνην ἐπὶ τῇ θέᾳ ταύτης τῆς θαυμασίας φύσεως, τῆς νησιωτικῆς ταύτης ὀάσεως, τῆς διαρκῶς δροσοβόλου, τῆς τόσον ἡδυπαθῶς ὑπὸ τῆς προνοίας τεθείσης ἐκεῖ, ὀλίγα βήματα μακρὰν τῆς κονιορτώδους καὶ πνιγηρᾶς Κωνσταντινουπόλεως· ἡ προξενουμένη αὐτῷ ἐντύπωσις μένει ἀνεξίτηλος ἐκ τῆς μνήμης.

Ἡ Χάλκη, ἄλλοτε καλουμένη καὶ Χαλκίς, καὶ Χαλκῖτις, ἔλκει τὸ ὄνομα ἐκ μεταλλείων χαλκοῦ, πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλελειμμένων, ἅτινα τὸ πάλαι ἀπετέλουν τὸν πλοῦτον αὐτῆς. Ἴχνη σημαντικὰ ἀρχαίων ἐκμεταλλεύσεων φαίνονται ἔτι καὶ νῦν, ἰδίως ἐπὶ τῆς ἀτῆς τοῦ θελκτικοῦ κολπίσκου τοῦ ὀπίσω κειμένου τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς. Ὁ χαλκὸς τοῦ Μαρμαρᾶ ἐτιμᾶτο μεγαλως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Πλεῖστοι διασημοι ἀνδριάντες κατεσκευάσθησαν ἐξ αὐτοῦ, ἐν οἷς ὁ τοῦ Ἀπόλλωνος τῆς Σικυῶνος, εἰς ὧν τῶν θησαυρῶν τῆς φιλοκάλου ταύτης πόλεως, εἰς ἣν οἱ Κρῆτες Δίποινος καὶ Σκύλλις ἐκόμισαν τὴν τέχνην τῆς γλυπτικῆς.

Τὰ τῆς Χαλκης Μοναστήρια εἶνε τὰ διασημότερα καὶ λαμπρότερα τῶν ἐν τοῖς Πριγκιποννήσοις, ἀλλὰ δὲν φαίνεται ὅτι ἐχρησίμευσαν ἐπὶ Βυζαντινῶν ὡς τὰ τῶν νήσων Ἀντιγόνης καὶ Πριώτης ὡςτόποι ἐξορίας ἡγεμόνων. Ἡ Χάλκη ἕνεκα τῶν φυσικῶν αὐτῆς θελγήτρων ἐθεωρήθη τόπος ψυχαγωγίας καὶ τέρψεως μᾶλλον ἢ καλάσεως· καὶ ἂν ποτε ἡγεμόνες καὶ ἡγεμονίδες τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς ἦλθον κατὰ καιροὺς νὰ ταφῶσιν ἐν τοῖς κελλίοις τῆς εὐτυχοῦς ταύτης νήσου, ἦσαν μᾶλλον ἑκούσιοι ἀναχωρηταί, ἢ ἄβουλοι ἐξόριστοι, ἀναμένοντες ἐν τῷ τύπῳ τούτῳ τὸν ἀκρωτηριασμὸν καὶ τὸν θάνατον.

Ἡ πόλις τῆς Χαλκης, ἐπιχαρίτως ἐκτεινομένη ἐπὶ τῆς παραλίας, τῆς νευούσης πρὸς τὴν Πρίγκιπον, οὐδὲν ἔχει τὸ ἄξιον λόγου. Εἶνε σωρεία ἀγροτικῶν μεγάρων καὶ ξυλίνων οἰκίσκων, ἄνευ ἱστορίας, ἠρέμα ἐξαπλουμένων ἐπὶ τῆς ἀκτῆς χαριεντος κολπίσκου. Ἡ πόλις ὁρίζεται πρὸς Δ ὑπὸ τῶν στοίχων ὑψικόμων κυπαρίσσων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, πρὸς Α ὑπὸ τοῦ ὡραίου ἀκρωτηρίου, ἐφ' οὗ εἶνε ἐκτισμένη ἡ Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριαδος, πρὸς Β ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς κορυφῆς τῆς νήσου, ἐφ' ἧς ὑψοῦται γηραιὸς γραφικὸς πύργος, σκοπιὰ ἀπαραμίλλητος, ἀρχαία θέσις σκαπιωρῶν, μεταβληθεὶς εἶτα εἰς ἀνεμόμυλον, ἤδη ἠρειπωμένον.

Ἡ φήμη τοῦ ὀνόματος τῆς Χάλκης προῆλθεν ἐκ τῶν μεγαλοπρεπῶν καὶ πλουσίων αὐτῆς Μοναστηρίων. Οἱ εὐαγεῖς οὗτοι οἶκοι εἶνε τρεῖς, ὧν ὁ μὲν εἷς εἶνε κεκλεισμένος σήμερον, οἱ δὲ λοιποὶ δύο πρὸ χρόνων δὲν ἐκπληροῦσι τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν προορισμόν. Ἡ πρώτη Μονή, ἣν βλέπουσι τὸ πρῶτον οἱ ἐξ Ἀντιγόνης καταπλέοντες, εἶνε ἡ τῆς Θεοτόκου, κειμένη ἐπὶ θαυμαστῆς θέσεως ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Εἰς τὴν Μονὴν ταύτην μεταβαίνουσιν ἐκ τῆς πόλεως τῆς

1. Ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ G. Schlumberger «Les Iles des Princes».

Χάλκης διερχόμενοι τὴν γῆσον δι' ἁτραπῶν χαριεστάτων κατὰ μῆκος εὐρείας θαλάσσης, ἐλισσομένων ὑπὸ εὐώδεις πεύκας καὶ ἀργυροχρόους ἐλαίας, διὰ κατωφερειῶν χλοερῶν, ἀπέναντι σκηνογραφικῶν τοπείων ἀνὰ πᾶν βῆμα μεταβαλλομένων, διὰ κολπίσκων ἀγρίων καὶ μονήρων, ἀληθῶν ἐρημιῶν ἐν πλήρει παραδείσῳ τῆς φύσεως, ὅπου τὸ ὕδωρ τοῦ Μαρμαρᾶ κοιμᾶται τόσον γαλήνιον ὑπὸ πύρινον οὐρανὸν ὥστε φαίνεται οἱονεὶ κάτοπτρον χρυσοῦν.

Ἡ Μονὴ τῆς Θεοτόκου ὑπῆρξεν ἡ κυριωτάτη τῆς νήσου. Ἔτι καὶ νῦν δὲ εἶνε διάσημος ἀνὰ πάντα τὸν ἑλληνικὸν κόσμον. Κεῖται μεταξὺ δύο ἀκρωτηρίων ἐπὶ δροσεροῦ καὶ δασώδους ὀροπεδίου ὑπερκειμένου τῆς θαλάσσης εἰς μέγιστον ὕψος. Τὰ εὐρύχωρα καὶ ὑψηλὰ οἰκοδομήματα αὐτῆς ἀνακαινισθέντα ἐντελῶς κατέχονται ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς, σχολῆς ἀνθούσης ὡς πᾶσαι αἱ ἱδρυθεῖσαι καὶ συντηρούμεναι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, τῆς φυλῆς ταύτης, ἥτις σὺν ταῖς λοιπαῖς ὀργαῖ πρὸς τὴν μάθησιν. Πρὸ ἑκατονταετηρίδων ἡ Μονὴ αὕτη ὑπῆρξεν ἐν τῶν σπουδαιοτάτων θρησκευτικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν κέντρων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἄπειροι δὲ Πατριάρχαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποθανόντες ἐτάφησαν ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ ἐπὶ τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας.

Εἶνε πιθανόν, καὶ δὴ σχεδὸν βέβαιον, ὅτι ἔκειτο κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους εἰς τὴν θέαν ταύτην Μονή. Ἡ ποιητικὴ σιγὴ τῶν ὡραίων τούτων τόπων, ἡ ἀπομόνωσις, τὸ μεγαλεῖον τῆς τοποθεσίας, πιθανῶς προσείλκυσαν ἐνωρὶς ἐνταῦθα τῆς θεοσοφίας ὁπαδούς, ἀφιερωθέντας εἰς διαρκῆ ἔρευναν τῶν ἰδίων αὐτῶν συνειδήσεων. Ἐν τούτοις πάντες συμφωνοῦσιν εἰς τὴν εἴδησιν ὅτι ὁ ἀληθὴς κτίστης τοῦ εὐαγοῦς οἴκου, ὃν σήμερον ἀντικατέστησαν τὰ σημερινὰ κτίρια εἶνε ὁ Ἰωάννης Η' Παλαιολόγος, ὁ προτελευταῖος βασιλεὺς τῶν Βυζαντινῶν, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τῆς θέσεως πιθανῶς ἀρχαιοτέρου μοναστηρίου ᾠκοδόμησε νέον μεγαλοπρεπὲς εἰς μνήμην Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τοῦ συνωνύμου αὐτῷ πάτρωνος.

Ὁ Ἰωάννης Η' εἶνε κυρίως διάσημος διὰ τὸ μακρὸν ταξείδιον αὐτοῦ εἰς τὴν Δύσιν, καὶ τὴν παράστασιν ἐν τῇ συνόδῳ τῆς Φερράρας τοῦ 1438, τῇ συνελθούσῃ ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Πάπα Εὐγενίου Δ', τὴν βραδύτερον μετενεχθεῖσαν εἰς Φλωρεντίαν, ἕνεκα ἐνσκήψαντος λοιμοῦ. Ὁ Βασιλεὺς ἐν τῇ Συνόδῳ ἐκείνῃ ὑπέγραψε τὴν ἕνωσιν τῆς Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἕνωσιν βραδέως ἐπελθοῦσαν ὅπως σώσῃ ἐκ τῆς καταστροφῆς κράτος καταρρέον, καὶ ἥτις ἐναυάγησεν ἐκ τῆς θρησκομανίας τῶν κατοίκων τοῦ Βυζαντίου. [1])

1) Δὲν συμφωνοῦμεν μετὰ τοῦ σοφοῦ συγγραφέως εἰς τοὺς λόγους τῆς ἀποτυχίας τῆς ἑνώσεως, πασιγνώστων ἱστορικῶς ὄντων τῶν αἰτίων, ἅτινα ἐπέφερον τὴν ἀποτυχίαν. Οἱ ἀναγινώσται ἡμῶν δύνανται ν' ἀναγνώσωσι τὰ περὶ τούτου ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους τόμῳ Ε' σελ. 337, τοῦ κ. Παπαρρηγοπούλου, καὶ ἐν ταῖς Ἱστορικαῖς μελέταις τοῦ Μ. Ῥενιέρη, «Ὁ Ἕλλην Πάπας Ἀλέξανδρος, τὸ Βυζάντιον καὶ ἡ ἐν Βασιλείᾳ Σύνοδος», ἔνθα δραματικώτατα ἐκτίθενται τὰ τῆς Συνόδου. Σημ. Μεταφρ.

Ὁ θεολόγος οὗτος ἡγεμών, οὗτινος ἡ μακρὰ διαμονὴ ἐν Ἰταλίᾳ ἀποτελεῖ ἓν τῶν περιεργοτάτων ἱστορικῶν ἐπεισοδίων τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος, διαδοχικῶς συνεζεύχθη μετὰ τριῶν γυναικῶν. Τῷ 1414, ὄντος ἔτι τούτου πρίγκιπος διαδόχου, ὁ πατήρ του, ὁ αὐτοκράτωρ Μανουήλ, ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα ἡγεμονίδα Ῥωσσίδα ἡλικίας ἕνδεκα ἐτῶν, θυγατέρα τοῦ Βασιλείου Δημήτροβιτς, μεγάλου δουκὸς τῆς Μόσχας. Ἡ δύστηνος αὕτη κόρη, ἥτις ἠγαπᾶτο ὑφ' ὅλης τῆς αὐλῆς, ἀπέθανε μετὰ τρία ἔτη ἐν ἐπιδημίᾳ πανώλους, ἥτις ἀπεδεκάτισε καὶ κατηρήμωσε τὸ Βυζάντιον, καὶ ἥτις ἀφήρπασεν ὡσαύτως καὶ ἕνα υἱὸν τοῦ Βαγιαζίτου. Ὁ Ἰωάννης Παλαιολόγος ἐνυμφεύθη ἐκ νέου κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1420 μετὰ τῆς Σοφίας, θυγατρὸς τοῦ Μαρκησίου Ἰωάννου Β' τοῦ Μοντφερατικοῦ καὶ τῆς Ἰσαβέλλας πριγκιπέσσης τῆς Μαγιόρκας. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἐγένετο συμμέτοχος τοῦ θρόνου μετὰ τοῦ πατρός του ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ ὄντος. Ἡ νέα Ἰταλὶς ὠνομάσθη Παλαιολογίνα· ἀλλ' ὁ δεύτερος οὗτος γάμος, ὁ τελεσθεὶς τῇ 19 Ἰανουαρίου ὑπῆρξεν ἀτυχής· διότι ἡ Σοφία ἦτο μὲν εὐπαίδευτος, ἀγαθή, γλυκεῖα, γυνὴ ἔξοχος, ἀλλ' ἦτο τόσῳ δυσειδής, ὥστε οὐδέποτε ὁ Ἰωάννης συγκατένευσε νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὴν ὡς σύζυγον.

Ἡ νέα αὕτη βασίλισσα, ἥτις τῇ ἐντολῇ τοῦ πάπα Μαρτίνου θέλοντος νὰ συνδιαλλαγῇ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, συνεζεύχθη βασιλέα σχισματικόν, διατηροῦσα τὸ δόγμα της, διήγαγεν ἐπὶ ἓξ ἔτη ἄθλιον βίον. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρῃ πλειότερον τὴν ἀποστροφήν, ἣν ἐνέπνεε πρὸς τὸν Ἰωάννην Παλαιολόγον, ὃν ἐδέχθη νὰ λατρεύῃ, ἀλλ' ὁ ὁποῖος διῆγε βίον ἀκόλαστον, ἀπεφάσισε νὰ διαζευχθῇ ἀπὸ τούτου κατ' ἴδιον τρόπον. Μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μανουήλ, καὶ τὴν ἀνάρρησιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἰωάννου Η' διέπλευσεν ἑσπέραν τινὰ τὸν Κεράτιον κόλπον καὶ κατέφυγεν εἰς τοὺς ὁμοφύλους αὐτῇ Γενουησίους τοῦ Γαλατᾶ, οἵτινες περιχαρεῖς γενόμενοι ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὅπως παράσχωσι πράγματα εἰς τοὺς Παλαιολόγους, οὓς ἐμίσουν, ἔσπευσαν νὰ φυγαδεύσωσι τὴν βασιλίδα ἐπὶ γαλέρας ἐρχομένης ἐκ Ταναΐδος, τῆς κειμένης εἰς τὸν βαθύτατον μυχὸν τῆς Ἀζοφικῆς. Ἡ Σοφία ἀποβιβασθεῖσα εἰς Γενούην, ἔνθα ἐγένετο δεκτὴ μετὰ βασιλικῶν τιμῶν, ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ ἐνταφιάσῃ εἰς τὸ βάθος μοναστηρίου λύπην, ἥτις κατέληξε μετὰ τοῦ βίου της. Ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει οἱ ἔμποροι τοῦ

Γαλατᾶ ἤθελον ἀποτίσει βαρεῖαν ζημίαν ἐπὶ τῇ ἄφρονι αὐτῶν συμμετοχῇ εἰς τὸ βασιλικὸν τόλμημα, ἀλλ' ἐν τῇ προκειμένῃ οὐδόλως ἠνωχλήθησαν· διότι ὁ Ἰωάννης Παλαιολόγος, νέος ὡραῖος καὶ ἄσωτος, εὐχαριστηθεὶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ γυναικὸς μεμψιμοίρου, τῆς ὁποίας ἡ κλαυθμηρὰ παρουσία ἦτο δι' αὐτὸν ἀδιάλειπτος ἐπίπληξις, ἀπέφυγε νὰ προσβῇ εἰς διαβήματα περὶ τοῦ γεγονότος, τὸ τόσον ὀλίγον κολακευτικὸν τῆς τιμῆς του. Μετὰ ἓν ἔτος δέ, εὐθὺς ὡς ἠδυνήθη, ἦλθεν εἰς τρίτον γάμον μετὰ ἡγεμονίδος πρὸς ἣν κατελήφθη ὑπὸ ὑπερβολικοῦ ἔρωτος. Αὕτη ἦτο ἡ Μαρία Κομνηνὴ θυγατηρ τοῦ Ἀλεξίου Δ' τῆς Τραπεζοῦντος. Μία τῶν ἀδελφῶν τῆς νέας βασιλίσσης εἶχεν ὑπανδρευθῇ τὸν ἡγεμόνα τῶν Τουρκομάνων Τζιχὰν Σαχὴν, ἑτέρα τὸν ἡγεμόνα τῶν Σέρβων Γεώργιον Ἰβραγκοβιτζ. Εἷς τῶν ἀδελφῶν της ἦτο ὁ Καλογιάννης μέλλων φονεὺς τοῦ πατρος του, [1]καὶ μέλλων αὐτοκράτωρ τῆς Τραπεζοῦντος· ὥστε ἡ νέα βασίλισσα εἶχε πανταχόθεν συγγένειαν πρὸς ἡγεμονικοὺς οἴκους. Ἐκέκτητο δὲ πρὸς τούτοις ἐξαισίαν καλλονὴν καὶ περιεβάλλετο ὑποχάριτος ἀξιεράστου σπινθηροβολούσης ἐκ τοῦ πνεύματός της, ὥστε κατὰ τὸ λέγειν τῶν συγχρόνων ἦτο ἡ θελκτικωτέρα βασιλὶς τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος. Ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ ὁποῖος δὲν ἐγίνωσκεν ἐκ τοῦ συζυγικοῦ βίου εἰμὴ τὰ παράπονα τὰ δίκαια, ἀλλὰ καὶ ἀνυπόφορα τῆς δευτέρας γυναικός του, τῆς Πεδεμοντίας, κατελήφθη ὑπὸ φλογερᾶς συμπαθείας πρὸς τὴν θυγατέρα τῶν Κομνηνῶν, καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν περιπαθῶς, καὶ ἀντηγαπήθη. Ἡ Μαρία ἀνεκηρύχθη Αὐγούστα καὶ ἐστέφθη πανηγυρικῶς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἰωσήφ. Δυστυχῶς αἱ ἀδιακόπως αὐξάνουσαι μέριμναι τῆς πολιτικῆς καταστάσεως κατέστησαν ἀναγκαίας τὰς τυχνὰς ἀποδημίας τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ οἱ δύο σύζυγοι συνεχῶς ἀπεχωρίζοντο.

Κατὰ μῆνα Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1427 ὁ Ἰωάννης Η' ἀνεχώρησεν εἰς Μωρέαν, ὅπου διέμεινε παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ Δεσπότῃ τοῦ Μιστρᾶ, τῷ μέλλοντι Κωνσταντίνῳ Δραγάτσῃ· ἀλλ' ἡ μακροχρονιωτέρα ἀποδημία αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐν τῇ συνόδῳ τῆς Φερράρας. Τῇ 25 Νοεμβρίου 1437 ὁ Ἰωάννης ἀνεχώρησεν εἰς Βενετίαν ὅπου ἔτυχεν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν εὐγενῶν τῆς γνωστῆς θαυμασίας καὶ φαντασμαγορικῆς ὑποδοχῆς. Δὲν ἀνήκει εἰς τὸ θέμα ἡμῶν ἡ περιγραφὴ τῶν περιωνύμων ἐκείνων συνεδριάσεων τῆς Συνόδου, ἐν αἷς διέπρεψεν ὁ Καρδινάλιος Βησσαρίων, αἵτινες δὲν συνετέλεσαν εἰς σωτηρίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῆς ἐγγιζούσης πτώσεως. Ὅτε μετὰ δύο ἔτη κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ 1440 ὁ Ἰωάννης Παλαιολόγος ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν Βασιλεύουσαν εὗρε τὴν δυστυχῆ αὐτοκράτειραν Μαρίαν τεθνηκυῖαν πρό τινων ἑβδομάδων. Καίτοι δὲ ὁ πρῶτος ἔρως εἶχε ψυχρανθῆ, καὶ ὁ ἄπιστος σύζυγος εἶχεν ἐπιδαψιλεύσει τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ εἰς πολλὰς ἄλλας γυναῖκας τῆς Ἰταλίας, ἠσθάνθη βαρεῖαν λύπην ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἐκείνης ἥτις εἶχεν εὐφρανεῖ τὰς καλλιτέρας ἡμέρας τοῦ βίου του.

Ἐκ τῆς ἑνώσεως ταύτης τῶν αἰσθημάτων, τῆς τόσον ἐνδομύχου καὶ τόσον ἰσχυρᾶς, ἀλλὰ καὶ τόσον ἐφημέρου τῶν δύο τούτων βασιλικῶν καρδιῶν ἀπέμεινεν ἡμῖν ἓν ἐνθύμημα εἰς τὴν ὡραίαν Μονὴν τῆς Χάλκης. Ὁ Ἰωάννης Παλαιολόγος εἶχε κτίσει τὴν Μονήν, τὴν σήμερον ἐκ νέου ἐνεγερθεῖσαν, ἀλλ' ὁ ναΐσκος τῆς Θεοτόκου, οὗ ὁ θόλος ὑψοῦται ἔτι καὶ νῦν παρὰ τῇ μεγάλῃ μοναστηριακῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ εὐρυχώρῳ κεντρικῇ αὐλῇ, ᾠκοδομήθη δαπάναις τῆς Μαρίας Κομνηνῆς τῆς φιλτάτης αὐτοῦ συντρόφου, ἥτις ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ κοινοῦ αὐτῶν ἔρωτος πρὸ τῆς μακρᾶς ἀποδημίας εἰς Φλωρεντίαν καὶ τῶν ἀπατηλῶν συγκινήσεων τῆς Συνόδου ἐνθέρμως συνεμερίσθη τῶν εὐσεβῶν προθέσεων τοῦ ἀνδρός της.

Ὁ ναΐσκος οὗτος τῆς Θεοτόκου κατὰ τὴν πυρκαϊάν, τὴν καταστρέψασαν τὴν Μονὴν καὶ τὴν περικαλλῆ ἐκκλησίαν τοῦ Ἰωάννου Προδρόμου, κατὰ τὴν ΙΖ' ἑκατονταετηρίδα, διετηρήθη ἐντελῶς ἀνέπαφος καὶ ἀλώβητος. Καίτοι δὲ ἀρχικῶς ἡ Μονὴ τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου ἦτο ἀφιερωμένη εἰς Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, πρὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦτο γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μονὴ τῆς Θεοτόκου, πιθανώτατα ἕνεκα τοῦ κεμψοῦ ναΐσκου, ὃν ἔκτισεν ἡ Μαρία Κομνηνὴ εἰς τιμὴν τῆς Παναγίας. Κατὰ τὴν δευτέραν ἀνακαίνισιν τῆς Μονῆς περὶ τὰ τέλη τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἀνεκαλύφθη ἐν τοῖς ἐρειπίοις τὰ τεμάχια τῆς ἐπιγραφῆς τῆς βασιλικῆς πύλης, εἰς ἣν διὰ μεγάλων γραμμάτων τῶν χρόνων τῶν Παλαιολόγων ἀνεγραφετο τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος:

Ἰωάννης ἐν Χριστῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος.

[Ἕπεται συνέχεια].

Μετάφρασις Δ. Μ.

Ἐσχάτως εὑρέθη καὶ κατετέθη ἐν τῷ ταχυδρομικῷ μουσείῳ τοῦ Βερολίνου ἐπιστολή, σταλεῖσα πρὸ ἑκατὸν περίπου ἐτῶν ἐκ Φιλαδελφείας τῆς Ἀμερικῆς εἴς τινα γερμανικὴν πόλιν. Ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ φακέλλου αὐτῆς σημειωμάτων ἐμφαίνεται ὅτι ἐπληρώθησαν ταχυδρομικὰ τέλη 23 βρ. καὶ 25 λεπτά. Σήμερον πληρώνονται μόνον 25 λεπτά.

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ

Διήγημα Α. Πούσκιν.— Μετάφρ. ἐκ τοῦ ῥωσσικοῦ.

Α'

Πρὸ ἐτῶν τινων ἔζη, εἷς τι κτῆμά του, ὁ Κύριλλος Πετρόβιτζ Τρογεκούρωφ, εἷς τῶν παλαιῶν Ῥώσσων ἀρχόντων. Τὰ πλούτη του,τὸ ἐπίσημον τοῦ γένους καὶ αἱ σχέσεις αὐτοῦ, τῷ προσεπόριζον μεγάλην ἰσχὺν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην, ἐν ᾗ εὑρίσκετο τὸ κτῆμά του. Διαφθαρεὶς ἐκ τῶν κολακειῶν τῶν περὶ αὐτόν, εἶχεν ἀποκτήσῃ τὴν ἕξιν νὰ δεικνύῃ τὸ βίαιον τοῦ χαρακτῆρός του, καὶ πάσας τὰς φαντασιοπληξίας διανοίας ἱκανῶς περιωρισμένης. Οἱ γείτονες ὑπέκυπτον ἀγογγύστως καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας αὐτοῦ ἰδιοτροπίας, οἱ δὲ δημόσιοι ὑπάλληλοι εἰς μόνον τὸ ὄνομά του ἔτρεμον. Ὁ Τρογεκούρωφ ἐδέχετο πάντα τῆς δουλοπραπείας τὰ δείγματα ὡς φόρον ὀφειλόμενον αὐτῷ. Ἡ οἰκία του ἦτο παντοτε πλήρης ξένων, προθύμως συμμεριζομένων τὰς θορυβώδεις ἑστιν ὅτε δὲ καὶ σκανδαλώδεις διασκεδάσεις τοῦ ὀκνηροῦ ἄρχοντος. Οὐδεὶς ἐτόλμα ν'ἀρνηθῇ πρόσκλησίν του, οὐδὲ ἠδύνατο, εἰς γνωστὰς ἡμέρας, νὰ μὴ τῷ προσφέρῃ τὸ ὀφειλόμενον σέβας, ἐπισκεπτόμενος αὐτὸν εἰς τὸ χωρίον Ποκρόφσκαν. Ὁ Τρογεκούρωφ ἦτο λίαν φιλόξενος, μ' ὅλην δὲ τὴν ἐκτάκτως ἰσχυράν του κρᾶσιν, δὶς τῆς ἑβδομάδος ἔπασχεν ἐκ πολυφαγίας, καὶ καθ' ἑσπέραν εὑρίσκετο ἐν εὐθυμίᾳ.

Ἔργον εἶχεν ὁ κτηματίας τῆς Ποκρόφσκας νὰ περιτρέχῃ συχνάκις τὰς ἐκτεταμένας του κτήσεις ἐν πότοις καὶ ἀδιαλείπτῳ εὐωχίᾳ, καθεκάστην σοφιζόμενος πανουργίας, ὧν θῦμα ἐγίνετο πρὸ πάντων μὲν νέος τις γνώριμος, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ αὐτοὶ οἱ παλαιοί του φίλοι, ἐξαιρέσει ἑνὸς καὶ μόνου, τοῦ Ἀνδρέου Γαβρίλιτζ Δουβρόφσκη. Ὁ Δουβρόφσκης οὗτος, πρὴν ὑπολογαγὸς τῆς φρουρᾶς, καὶ κύριος ἑπτακοσίων ψυχῶν (1), ἦτο ὁ πλησιέστερός του γείτων. Ὁ Τρογεκούρωφ, ἀλαζὼν εἰς τὰς σχέσεις του καὶ μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων, ἐσέβετο τὸν Δουβρόφσκην, ἂν καὶ πτωχόν. Ἄλλοτε εἶχον συνυπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατόν, ἐγνώριζε δὲ ὁ Τρογεκούρωφ ἐκ πείρας τὸ ἀνυπόμονον καὶ ἀποφασιστικὸν τοῦ χαρακτῆρος ἐκείνου· αἱ περιστάσεις τοὺς εἶχον χωρίσῃ ἐπὶ πολὺν καιρόν, καὶ ὁ μὲν Τρογεκούρωφ προώδευσε ταχέως, ὁ δὲ Δουβρόφσκης, καταστραφεὶς σχεδὸν ὑλικῶς, ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ τὴν ἄφεσίν του, καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ μόνον ἐναπομεῖνάν αὐτῷ κτῆμα. Ὁ Τρογεκούρωφ μαθὼν ταῦτα, τῷ προσέφερε τὴν προστασίαν του, ἀλλ' ὁ Δουβρόφσκης τὸν ηὐχαρίστησε, καὶ ἔμεινε πένης καὶ ἀνεξάρτητος. Μετά τινα ἔτη, ὁ Τρογεκούρωφ, παραιτηθεὶς τῆς ὑπηρεσίας μὲ τὸν βαθμὸν στρατηγοῦ, μετέβη εἰς τὰ κτήματά του, ὅπου καὶ μετὰ χαρᾶς ἐπανεῖδον ἀλλήλους οἱ δύο φίλοι. Ἔκτοτε ἐβλέποντο καθ' ἑκάστην, ὁ Τρογεκούρωφ δὲ ὁ μὴ ἀξιώσας ἐπισκέψεώς του ποτὲ κανένα ἐσύγναζεν εἰς τὸν οἰκίσκον τοῦ ἀρχαίου του συντρόφου. Συνηλικιῶται, τῆς αὐτῆς τάξεως, καὶ τῆς αὐτῆς τυχόντες παιδεύσεως, ὡμοίαζον ἐν μέρει τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς κλίσεις, εἷς τινας δὲ περιστάσεις τοῖς ἔλαχεν ἀπαράλλακτος κλῆρος· νυμφευθέντες ἐξ ἔρωτος ἀμφότεροι, μετ' οὐ πολὺ ἐχήρευσαν, ἀφοῦ ἀπέκτησαν ἀνὰ ἓν τέκνον ἕκαστος. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Δουβρόφσκη ἐξεπαιδεύετο εἰς Πετρούπολιν, ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Τρογεκούρωφ κατ' οἶκον, καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος ἔλεγε συχνάκις τῷ Δουβρόφσκῃ·— Ἄκουσε, ἀδελφὲ Ἀνδρέα Γαβρίλιτζ, ὅταν ὁ Βλαδίμηρός σου εὕρῃ στάδιον, θὰ τοῦ δώσω τὴν Μάσαν, καὶ ἂς ἔχῃ μόνον τὰ βοῦχα ποῦ φορεῖ. Εἰς ταῦτα ὁ Δουβρόφσκης ἀπεκρίνετο κινῶν τὴν κεφαλήν·—Ὄχι, Κύριλλε Πετρόβιτζ, ὁ υἱός μου δὲν εἶνε διὰ τὴν Μαρίαν Κυρίλλοβναν. Πτωχὸς μικροευγενής, προτιμότερον νὰ εὕρῃ σύζυγον ὁμοίαν του, καὶ νὰ εἶνε εἰς τὸν οἰκόν του κύριος, παρὰ νὰ γείνῃ ὑπηρέτης νέας χαϊδεμένης.

Πάντες ἐφθόνουν τὴν ἁρμονίαν, ἥτις ἐπεκράτει μεταξὺ τοῦ ἀλαζόνος Τρογεκούρωφ, καὶ τοῦ ταπεινοῦ γείτονός του, ἐθαύμαζον δὲ τὴν τόλμην τοῦ τελευταίου δσάκις, εἰς τὸ γεῦμα, παρὰ τῷ Τρογεκούρωφ, ἐξέφραζεν ἐλευθέρως τὴν γνώμην του, ἀδιαφορῶν ἂν αὕτη ἀντέκειτο εἰς τὴν γνώμην τοῦ οἰκοδεσπότου. Καὶ εἶχον μὲν ζητήσῃ νὰ τὸν μιμηθῶσι καί τινες ἄλλοι, ὅπως ἐξέλθωσι τῆς ὀφειλομένης ὑπακοῆς, ἀλλ' ὁ Τρογεκούρωφ τοὺς ἐφόβισε τόσον, ὥστε ἀφῆκαν εἰς τὸ ἑξῆς πᾶσαν τοιαύτην ἀπόπειραν, καὶ μόνος ὁ Δουβρόφσκης ἔμεινεν ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ νόμου. Ἀλλ' ἀπρόοπτον συμβεβηκὸς ἐτάραξεν αἴφνης τὴν ὑπάρχουσαν ἁρμονίαν, καὶ μετέβαλε τὰ πάντα.

Ἡμέραν τινά, ἀρχομένου τοῦ φθινοπώρου, ὁ Τρογεκούρωφ ἡτοιμάζετο δι' ἐκδρομήν. Τὴν παραμονὴν εἶχε δοθῇ διαταγὴ εἰς τοὺς κυναγωγοὺς καὶ ἱπποκόμους νὰ ὦσιν ἕτοιμοι εἰς τὰς πέντε τῆς πρωΐας. Ἡ σκηνὴ καὶ τὸ μαγειρεῖον εἶχον προαποσταλῇ εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔμελλε νὰ παρατεθῇ τὸ γεῦμα. Ὁ οἰκοδεσπότης καὶ οἱ ξένοι μετέβησαν εἰς τὸ κυνοτροφεῖον, ὅπου πλείονες τῶν πεντακοσίων θηρευτικῶν κυνῶν ἔζων ἐν μέσῳ ἀφθόνου τροφῆς καὶ περιποιήσεων. Ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ θεραπευτήριον διὰ τοὺς ἀσθενεῖς κύνας, ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ χειρουργοῦ Τιμόσκα, καὶ μέρος ἰδιαίτερον ὅπου αἱ θήλειαι ἔτρεφον τὰ μικρά των. Ὁ Τρογεκούρωφ ὑπερηφανεύετο διὰ τὸ κάλλιστον τοῦτο κυνοτροφεῖον, καὶ πάντοτε ἐκαύχατο

1 Πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν δουλοπαροίκων, γενομένης κατὰ τὸ 1861 ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Β' ἐκ τοῦ, ἀριθμοῦ τῶν δούλων (ψυχῶν) ἐφαίνετο ἡ σημαντικότης τῶν κτήσεων τοῦ ῥώσσου κτηματίου. Σημ. τοῦ Μετ.

δι' αὐτὸ ἐνώπιον τῶν ξένων του, ὧν τινες τὸ εἶχον ἐπισκεφθῇ τοὐλάχιστον δι' εἰκοστὴν φοράν. Ἔχων περὶ αὐτὸν τοὺς ξένους του, περιήρχετο τὸ κυνοτροφεῖον, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Τιμόσκα καὶ τῶν κυριωτέρων κυναγωγῶν, ἵστατο ἔμπροσθεν φωλεῶν τινων, τὸ μὲν ἐρωτῶν περὶ τῆς ὑγείας τῶν ἀσθενῶν, τὸ δὲ ἐπιφέρων παρατηρήσεις, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον αὐστηρὰς καὶ δικαίας, καὶ καλῶν τοὺς γνωρίμους κύνας ἵνα τοὺς θωπεύσῃ καὶ συνομιλήσῃ μετ' αὐτῶν. Οἱ ξένοι ἐθεώρουν χρέος των νὰ θαυμάζωσι τὸ κυνοτροφεῖον τοῦ Τρογεκούρωφ, μόνος δὲ ὁ Δουβρόφσκης ἐσίγα καὶ ἐσκυθρώπαζε· κυνηγὸς ἐμπαθής, δὲν εἶχε τὰ μέσα νὰ κρατῇ πλείονας τῶν τριῶν κυνηγετικῶν κυνῶν, καὶ ᾐσθάνετό τινα φθόνον εἰς τὴν θέαν τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου κυνοτροφείου.

— Τί τὰ καταίβασες, ἀδελφέ; ἢ δὲν σ' ἀρέσει τὸ κυνοτροφεῖόν μου; ἠρώτησεν ὁ Τρογεκούρωφ.

— Ὄχι, ἀπήντησεν ἀποτόμως ὁ Δουβρόφσκης· τὸ εὑρίσκω ἀπεναντίας θαυμάσιον, καὶ δὲν πιστεύω οἱ ἄνθρωποί σας νὰ ζοῦν τόσον καλά, ὅσον οἱ σκύλοι σας.

Προσβληθεὶς, εἰς τῶν κυναγωγῶν, εἶπε·

— Ἐμεῖς, δόξα σοι ὁ Θεός, διὰ τὴν ζωή μας δὲν ἔχομε παράπονα, ἂς ἦνε καλὰ ὁ ἀφέντης· ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε, πῶς μερικοὶ ἀφεντάδες μ' εὐχαρίστησι θὰ ἀλλάζανε τὸ σπίτι των μὲ τὴν πρώτην σκυλοφωλιὰ ἐδῶ· καὶ πλειὸ χορτασμένοι θὰ ἤτανε καὶ πλειὸ ζεστοί.

Εἰς τὴν αὐθάδη παρατήρησιν τοῦ δούλου του, ὁ Τρογεκούρωφ ἀνεκάγχασε θορυβωδῶς, τὸν ἐμιμήθησαν δὲ καὶ οἱ ξένοι του, ἂν καὶ ᾐσθάνοντο, ὅτι ἡ ἀστειότης τοῦ δούλου ἠδύνατο καὶ εἰς αὐτοὺς ν' ἀναφέρηται. Ὁ Δουβρόφσκης ὠχρίασε, καὶ δὲν ἐπρόφερε λέξιν, ὠφεληθεὶς δ' ἐκ τῆς ἀπροσεξίας τοῦ Τρογεκούρωφ ἐνησχολημένου εἰς τὴν ἐξέτασιν νεογεννήτων τινῶν σκυλάκων, ἐγένετο ἄφαντος, χωρὶς ὑπ' οὐδενὸς νὰ παρατηρηθῇ.

Ἐπιστρέψας μετὰ τῶν ξένων του ἐκ τοῦ κυνοτροφείου, ὁ Τρογεκούρωφ ἐκάθησεν εἰς τὸ δεῖπνον, τότε δὲ μόνον παρετήρησεν ὅτι ἔλειπεν ὁ Δουβρόφσκης. Εἰς τὴν ἐρώτησίν του οἱ ἄνθρωποι ἀπήντησαν, ὅτι ὁ Ἀνδρέας Γαβρίλιτζ ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ Τρογεκούρωφ ἀμέσως διέταξε νὰ τρέξωσι κατόπιν του, καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσωσι νὰ ἐπιστρέψῃ ἀφεύκτως. Οὐδέποτε εἶχε κυνηγήσῃ ἄνευ τοῦ Δουβρόφσκη, πεπειραμένου καὶ λεπτοῦ ἐκτιμητοῦ τῶν κυνικῶν ἀρετῶν, καὶ κριτοῦ ἀλανθάστου εἰς πάσας τὰς περὶ κυνηγεσίου φιλονεικίας. Ὁ ἀποσταλεὶς ὑπηρέτης ἐπανῆλθεν ἐνῷ ἀκόμη τὸ δεῖπνον ἐξηκολούθει καὶ ἀνεκοίνωσε τῷ κυρίῳ του, ὅτι ὁ Δουβρόφσκης ᾠρνήθη νὰ ἐπιστρέψῃ. Ὁ Τρογεκούρωφ, θερμανθεὶς ἐκ τοῦ ποτοῦ, ὠργίσθη, καὶ ἔστειλεν ἐκ δευτέρου τὸν αὐτὸν ὑπηρέτην μὲ ἐντολὴν νὰ εἴπῃ τῷ Δουβρόφσκῃ, ὅτι, ἂν αὐθωρεὶ δὲν ἤρχετο νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς Ποκρόφσκαν, ὁ Τρογεκούρωφ θὰ ἔπαυε τοῦ λοιποῦ πᾶσαν μετ' αὐτοῦ σχέσιν. Ὁ ὑπηρέτης ἀνεχώρησεν ἐκ νέου, ὁ δὲ Τρογεκούρωφ, ἐγερθεὶς τῆς τραπέζης, ἀπέλυσε τοὺς ξένους, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Τὴν ἐπιοῦσαν, ἡ πρώτη του ἐρώτησις ἦτο ἂν ὁ Δουβρόφσκης εὑρίσκετο ἐκεῖ. Εἰς ἀπάντησιν τῷ ἐπέδωκαν ἐπιστολήν, ἣν ὁ Τρογεκούρωφ διέταξε τὸν γραφέα του ν' ἀναγνώσῃ, καὶ ἥτις διελάμβανε τὰ ἑπόμενα·

Κύριέ μου,

«Τότε μόνον ἀποφασίζω νὰ ἔλθω εἰς Ποκρόφσκαν, ἂν μὲ στείλετε τὸν δοῦλόν σας Παχμόσαν νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν· ἀπὸ ἐμὲ δὲν ἐξαρτᾶται νὰ τὸν τιμωρήσω ἢ ὄχι. Εἰς ἐμὲ διόλου δὲν ἀρέσουν αἱ ἀστειότητες τῶν δούλων σας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ σᾶς τὸν ἴδιον δὲν τὰς ὑποφέρω, διότι ἐγὼ δὲν εἶμαι γελωτοποιός, ἀλλὰ παλαιὸς εὐγενής. Ταῦτα καὶ μένω πρόθυμος θεράπων *Ἀνδρέας Δουβρόφσκης.*»

Κατὰ τὰς περὶ ἠθικαταξίας ἐπικρατούσας ἰδέας, ταιαύτη ἐπιστολὴ σήμερον θὰ ἦτο λίαν ἀπρεπὴς· τὸν Τρογεκούρωφ ὅμως δὲν παρώργισε τὸ ὕφος, ἀλλ' ἡ οὐσία αὐτῆς.

—Πῶς, ἀνέκραξε πηδήσας ἐκ τῆς κλίνης ἀνυπόδητος· νὰ τοῦ στείλω τοὺς ἀνθρώπους μου νὰ τοὺς τιμωρῇ ἢ νὰ τοὺς συγχωρῇ! Καὶ τί λοιπὸν ἐνόμισε; καὶ ἠξεύρει μὲ ποῖον ἔχει νὰ κάμῃ; ἐγὼ θὰ τοῦ δείξω τί θὰ εἰπῇ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὸν Τρογεκούρωφ.

Ἐνδυθεὶς ἐν τάχει, ἀνεχώρησε μετὰ τῆς συνήθους πομπῆς· ἀλλὰ τὸ κυνήγιον δὲν ἐπέτυχε, καὶ τὸ γεῦμα δὲ ὑπὸ τὴν σκηνὴν ἀπέτυχεν ἐπίσης, ἡ τοὐλάχιστον δὲν ἤρεσε τῷ Τρογεκούρωφ, ὅστις ἔδειρε τὸν μάγειρον, ὕβρισε τοὺς ξένους του, ἐπιστρέφων δὲ μετὰ τῆς συνοδίας του διῆλθεν ἐπίτηδες διὰ τῶν ἀγρῶν τοῦ Δουβρόφσκη.

Β'

Παρῆλθον ἡμέραι τινές, ἡ δὲ μεταξὺ τῶν δύο γειτόνων ἔχθρα δὲν κατηυνάζετο. Ὁ Δουβρόφσκης δὲν ἐφάνη πλέον εἰς τὴν Ποκρόφσκαν, ὁ δὲ Τρογεκούρωφ, μὴ ὑποφέρων τὴν κυριεύουσαν αὐτὸν ἀνίαν, ἐδείκνυε τὸ πεῖσμά του διὰ τῶν πλέον ὑβριστικῶν ἐκφράσεων αἵτινες, χάρις εἰς τὸν ζῆλον τῶν ἐκεῖ εὐγενῶν, ἔφθανον μέχρι τοῦ Δουβρόφσκη διωρθωμέναι καὶ ἐπηυξημέναι. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε νέα τις περίστασις ἐξήλειψε καὶ τὴν τελευταίαν πρὸς συμφιλίωσιν ἐλπίδα.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Δουβρόφσκης περιήρχετο τὸ μικρόν του κτῆμα, ὅτε, πλησιάσας εἰς τὸ ἐκ σημυδῶν δάσος του, ἤκουσεν αἴφνης κτύπους πε-

λέκεως, καὶ μετά τινας στιγμὰς τριγμὸν πεσόντος δένδρου διευθυνθεὶς ἀμέσως πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, εὑρέθη ἐνώπιον χωρικῶν τῆς Ποκρόφσκας, κλεπτόντων τὰ δένδρα του. Φωραθέντες, ἐπειράθησαν νὰ τραπῶσιν εἰς φυγήν, ἀλλ' ὁ Δουβρόφσκης, τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἁμαξηλάτου, συνέλαβεν ἕνα ἐξ αὐτῶν, τὸν ἔδεσε καὶ τὸν ἀπήγαγεν. Ἐκτὸς τούτου ἔμειναν εἰς χεῖρας τοῦ νικητοῦ, ὡς λάφυρα, δύο ἐχθρικοὶ ἵπποι. Τὸν Δουβρόφσκην κατεῖχεν ἄμετρος θυμός· ποτὲ πρότερον οἱ ἄνθρωποι τοῦ Τρογεκούρωφ, ἂν καὶ γνωστοὶ κακοῦργοι, δὲν εἶχον τολμήσῃ νὰ παραβιάσωσιν ἐντὸς τῶν κτημάτων του, γνωρίζοντες τὰς στενὰς αὐτοῦ μετὰ τοῦ κυρίου των σχέσεις· τώρα δὲ ὁ Δουβρόφσκης εἶδεν, ὅτι ὠφελοῦνται ἐκ τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ γειτονός του ῥήξεως, καὶ ἀπεφάσισε, παρὰ τὰς γενικὰς περὶ τοῦ δικαίου τοῦ πολέμου παραδεδεγμένας ἰδέας, νὰ τιμωρήσῃ τὸν αἰχμάλωτον του διὰ ῥαβδισμῶν, τοὺς δὲ ἵππους νὰ κρατήσῃ πρὸς ἴδιον ὄφελος.

Αὐθημερὸν ἡ περὶ τοῦ συμβάντος φήμη ἔφθασεν εἰς τὰ ὦτα τοῦ Τρογεκούρωφ, ὅστις ἔγειναν ἔξω φρενῶν, καὶ εἰς τὴν πρώτην του ὁρμὴν ἠθέλησε μετὰ τῶν ἀνθρώπων του νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῆς Κηστενιέφκας (οὕτως ὠνομάζετο τὸ χωρίον τοῦ γειτονός του,) νὰ τὴν λεηλατήσῃ, καὶ νὰ πολιορκήσῃ τὸν κυρίαν αὐτῆς ἐντὸς τῆς ἰδίας του ἐπαύλεως. Τὰ τοιαῦτα ἀνδραγαθήματα δὲν ἦσαν σπάνια δι' αὐτόν· αἴφνης ὅμως ἐσοφίσθη ἄλλο τι. Ἐνῷ περιήρχετο μὲ βαρεα βήματα τὴν αἴθουσαν, εἶδεν αἴφνης ἐκ τοῦ παραθύρου τρίππον ἁμαξαν σταθεῖσαν παρὰ τὴν αὐλείαν θύραν· ἄνθρωπός τις, φέρων μανδύαν ἐκ χονδροῦ ὑφάσματος, ἐξῆλθε τῆς ἁμάξης, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸ οἴκημα τοῦ οἰκονόμου. Ὁ Τρογεκούρωφ ἐγνώρισε τὸν παρεδρον Σαβάσκιν, ὃν καὶ διέταξε νὰ προσκαλέσωσι. Μετ' ὀλίγον ὁ Σαβάσκιν ἵστατο ἐνώπιον τοῦ Τρογεκούρωφ καὶ ταπεινῶς πρασκυνῶν ἀνέμενεν εὐλαβῶς τὰς διαταγάς του.

— Καλῶς ἦλθες.... Ἐλησμόνησα πῶς σὲ λένε, εἶπεν ὁ Τρογεκούρωφ· διατί ἦλθες;

— Ἐπήγαινα εἰς τὴν πόλιν, ἐξοχώτατε, ἀπήντησε ὁ Σαβάσκιν, καὶ ἤλθα νὰ μάθω ἀπὸ τὸν Ἰβὰν Δαμιανιτζ, ἂν ὑπάρχῃ κἀμμία διαταγή.

— Εἰς τὴν ὥραν ἦλθες... Σὲ χρειάζομαι· πάρε ῥακὶ καὶ ἄκουσε.

Τόσον φιλικὴ ὑποδεξίωσις ἐξέπληξεν εὐαρέστως τὸν παρεδρον· ὅθεν ἠρνήθη νὰ πίῃ, καὶ ἡτοιμάσθη ν' ἀκούσῃ τὸν Τρογεκούρωφ μετὰ μεγίστης προσοχῆς.

— Ἔχω ἕνα γείτονα, εἶπεν ὁ Τρογεκούρωφ, μικροκτηματίαν, ἕνα αὐθάδη, καὶ θέλω νὰ τοῦ πάρω τὸ κτῆμά του.... πῶς σοῦ φαίνεται;

— Ἐξοχώτατε, ὑπάρχουν τίποτε ἔγγραφα;

— Ἀνοησίαις μοῦ λές... τί ἔγγραφα; τὸ ζήτημα εἶναι νὰ παρθῇ τὸ κτῆμα καὶ μὲ ἔγγραφα καὶ χωρὶς ἔγγραφα.

— Ἐξοχώτατε, δύσκολον πρᾶγμα.

— Συλλογίσου, ἀδελφέ, προσπάθησε νὰ εὕρῃς τὸν τρόπον.

— Ἂν, π. χ. ἐξοχώτατε, ἤτο δυνατὸν μὲ κανένα τρόπον νὰ λάβητε εἰς τὴν κατοχήν σας τὸ ἔγγραφον τῆς ἰδιοκτησίας, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐκεῖνος κατέχει τὸ κτῆμά του, τότε βέβαια...

— Καταλαμβάνω, ἀλλὰ δυστυχῶς ὅλα τὰ ἔγγραφα τὰ ἔκαησαν τὸν καιρὸν τῆς πυρκαϊᾶς.

— Πῶς, ἐξοχώτατε; τὰ ἔγγραφά του ἐκάησαν; ἀλλὰ τότε τί καλλίτερον θέλετε; εἰς τοιαύτην περίστασιν ἐνεργεῖτε κατὰ τὸν νόμον, καὶ καὶ χωρὶς ἀμφιβολίαν θὰ εὐχαριστηθῆτε πληρέστατα.

— Νομίζεις;... Κύτταξε λοιπόν, ἐγὼ βασίζομαι εἰς τὸν ζῆλόν σου, καὶ νὰ ἦσαι βέβαιος ὅτι θὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ὁ Σαβάσκιν χαιρετίσας ἐξῆλθεν, ἔκτοτε δὲ παρελθόθη ὅλος εἰς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ τόσον δεξιῶς ἐνήργησεν, ὥστε ἀκριβῶς μετὰ δύο ἑβδομάδας ὁ Δουβρόφσκης προσεκλήθη νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ παρουσιάσῃ τὰ ἔγγραφα, δυνάμει τῶν ὁποίων κατέχει τὸ χωρίδιον Κηστενιέφκαν.

Ὁ Δουβρόφσκης ἐξεπλάγη μεγάλως, καὶ αὐθημερὸν ἔγραψεν εἰς ἀπάντησιν ἀπότομον ἔκθεσιν, ἐν ᾗ ἐδήλου ὅτι τὸ χωρίον Κηστενιέφκα ἐκληρονόμησε παρὰ τοῦ μακαρίτου πατρός του, ὅτι τὸ κατέχει δυνάμει τοῦ κληρονομικοῦ του δικαιώματος, ὅτι μὲ τὸν Τρογεκούρωφ δὲν ἔχει νὰ μοιράσῃ τίποτε, καὶ τέλος ὅτι πᾶσα ξένη ἀπαίτησις, ἀφορῶσα τὴν ἰδιοκτησίαν του αὐτήν, εἶνε ἀπάτη καὶ δόλος.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ηὐχαρίστησε λίαν τὸν πάρεδρον Σαβάσκιν, ὅστις εἶδεν ἐξ αὐτῆς πρῶτον ὅτι ὁ Δουβρόφσκης εἶναι ἄπειρος εἰς τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις, καὶ δεύτερον ὅτι ἄνθρωπον τόσον εὐπρόσβλητον καὶ ἀπρόσεκτον θὰ δυνηθῇ εὐκόλως νὰ ἐμπλέξῃ, βάλλων αὐτὸν εἰς δύσκολον θέσιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Δουβρόφσκης, ἐξετάσας ἀπαθῶς τὴν ἐρώτησιν ἣν τῷ ἀπέστειλον, εἶδεν ὅτι ἦτο ἀνάγκη ν' ἀπαντήσῃ ἀκριβέστερα· ὅθεν συνέταξεν ἐσκεμμένως ἕτερον ἔγγραφον, ὅπερ ὅμως κατόπιν ἐκρίθη ἀνεπαρκές.

Ἡ ὑπόθεσις παρετείνετο. Πεποιθὼς εἰς τὸ δίκαιόν του, ὁ Δουβρόφσκης ὀλίγον περὶ αὐτῆς ἐφρόντιζε· δὲν εἶχεν οὔτε τὴν ἐπιθυμίαν οὔτε τὴν δύναμιν νὰ ἐξαδεύῃ, πρῶτος δὲ αὐτὸς ἔσκωπτε τὸ ἐλαστικὸν τῆς συνειδήσεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ γείνῃ θῦμα δόλου δὲν τῷ ἐπήρχετο κατὰ νοῦν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Τρογεκούρωφ ὀλίγον ἐσκέπτετο περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ὑποθέσεως. Ἀντ' αὐτοῦ ἐνησχολεῖτο ὁ Σαβάσκιν, ἐνεργῶν ἐπ' ὀνόματί του, φοβίζων καὶ

δωροδοκῶν τοὺς δικαστάς, ἐξηγῶν δὲ τὰ αὐτοκρατορικὰ διατάγματα κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ. Ὁπωσδήποτε, ἐν ἔτει 18... τὴν ἑνάτην Φεβρουαρίου, ὁ Δουβρόφσκης προσεκλήθη, διὰ τῆς ἀστυνομίας τῆς πόλεως, νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ πρωτοδικεῖον *** ὅπως λάβῃ γνῶσιν τῆς ἀποφάσεως, εἰς τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ στρατηγοῦ Τρογεκούρωφ ὑπόθεσιν περὶ τοῦ διαφιλονεικουμένου κτήματος, καὶ ὑπογράψῃ τὴν ἔγκρισιν αὐτοῦ, ἢ τἀνάπαλιν. Αὐθημερὸν ὁ Δουβρόφσκης ἀνεχώρησε διὰ τὴν πόλιν, ἀλλὰ προδραμὼν ὁ Τρογεκούρωφ διῆλθεν ἐνώπιόν του, προσέβλεψαν δὲ ἀλλήλους ὑπεροπτικῶς, καὶ ὁ Δουβρόφσκης παρετήρησεν ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ ἀντιδίκου του σκληρὸν μειδίαμα.

Φθάσας εἰς τὴν πόλιν, ὁ Δουβρόφσκης κατέλυσε παρά τινι γνωρίμῳ του ἐμπόρῳ, παρ' ᾧ καὶ διενυκτέρευσε, τὴν πρωΐαν δὲ τῆς ἐπιούσης ἐνεφανίσθη εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου οὐδενὸς ἐπέσυρε τὴν προσοχήν. Κατόπιν ἔφθασε καὶ ὁ Τρογεκούρωφ, ὃν τὰ μέλη ἐδέχθησαν δουλοπρεπέστατα, καὶ τῷ προσέφερον θρανίον, ἀπὸ σέβας πρὸς τὸν τίτλον, τὰ ἔτη, καὶ τὸν σωματικόν του ὄγκον, ἐνῷ ὁ Δουβρόφσκης ὄρθιος, ἑστηρίζετο ἐπὶ τοῦ τοίχου. Ἐν τῷ μέσῳ βαθείας σιγῆς ὁ γραμματεὺς ἀνέγνω τὴν ἀπόφασιν. Ἀφοῦ δ' ἐσώπησεν, ὁ πάρεδρος ἠγέρθη, καὶ ἀποταθεὶς μετὰ βαθείας ὑποκλίσεως πρὸς τὸν Τρογεκούρωφ, τὸν προσεκάλεσε νὰ ὑπογράψῃ. Ὁ θριαμβεύων Τρογεκούρωφ ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρός του τὸν κάλαμον, καὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς του ἐδήλωσε τὴν πλήρη αὐτοῦ εὐαρέσκειαν.

Ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Δουβρόφσκη. Ὁ γραμματεὺς τῷ παρουσίασε τὸ ἔγγραφον, ἀλλ' ἐκεῖνος ἵστατο μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω νεύουσαν. Ὁ γραμματεὺς ἐπανέλαβε τὴν πρόσκλησιν νὰ ὑπογράψῃ τὴν ἔγκρισιν ἢ τὴν ἀποδοκιμασίαν αὐτοῦ, ἐάν, παρ' ἐλπίδα, φρονῇ ὅτι ἔχῃ δίκαιον, καὶ σκοπεύῃ νὰ ἐφεσιβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν.

Ὁ Δουβρόφσκης ἐσιώπα... Αἴφνης ἤγειρε τὴν κεφαλήν, οἱ ὀφθαλμοί του ἐξήστραψαν, ἔκρουσε διὰ τοῦ ποδός του τὸ ἔδαφος, καὶ ὠθήσας ἰσχυρῶς τὸν γραμματέα, τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς, εἶτα δέ, ἁρπάσας τὸ μελανοδοχεῖον, ἐτίναξεν αὐτὸ κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ παρέδρου. Φρίκη κατέλαβε πάντας· εἰς τὸν θόρυβον οἱ φύλακες ἔδραμον, καὶ μετὰ κόπου ἠδυνήθησαν, σύροντές τον, νὰ τὸν ὁδηγήσωσι μέχρι τοῦ ἑλκήθρου του. Ὁ Τρογεκούρωφ ἐξῆλθε κατόπιν, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου. Ἡ αἰφνιδία παραφροσύνη τοῦ Δουβρόφσκη ἰσχυρῶς ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς φαντασίας του, καὶ οὐδεμιᾶς καλῆς λέξεως ἠξίωσε τοὺς δικαστάς, οἵτινες ἀνέμενον τὰς εὐχαριστίας του, ἀνεχώρησε δ' ἀμέσως εἰς Ποκρόφσκαν, αἰσθανόμενος τύψεις συνειδότος, καὶ μὴ ἐντελῶς ἱκανοποιημένος ἐκ τοῦ θριάμβου του. Ἐν τούτοις ὁ Δουβρόφσκης ἠσθένησε, προσκληθεὶς δὲ ὁ ἐκεῖ ἰατρὸς (κατὰ τύχην οὐχὶ πολὺ ἀμαθὴς) τὸν ἀφῆμαξεν ἀμέσως διαρίσας συγχρόνως ἐπίθεσιν βδελλῶν καὶ ἐκδορίων· πρὸς τὸ ἑσπέρας ὁ ἀσθενὴς ἦτο καλλίτερα, καὶ τὴν ἐπαύριον τὸν ἔστειλαν εἰς τὸ χωρίον του, ὅπερ σχεδὸν δὲν τῷ ἄνηκε πλέον.

Γ'.

Παρῆλθεν ὀλίγος καιρός, ἀλλ' ἡ ὑγεία τοῦ ἀσθενοῦς Δουβρόφσκη δὲν ἐβελτιοῦτο. Καὶ ναὶ μὲν ἡ παραφροσύνη δὲν εἶχε πλέον ἐπαναληφθῇ, αἱ δυνάμεις του ὅμως προφανῶς ἠλαττοῦντο. Ἀφήσας τὰς συνηθεῖς του ἐνασχολήσεις, σπανίως ἐξήρχετο τοῦ καιτῶνός του, καὶ ἐπὶ ὁλοκλήρους ἡμέρας ἔμενε βυθισμένος εἰς σκέψεις. Ἡ Γεγόροβνα, ἀγαθὴ γραῖα, παιδοκόμος ἄλλοτε τοῦ υἱοῦ του, ἐφρόντιζεν ἤδη περὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ὡς περὶ βρέφους· τῷ ἐνθύμιζε τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ὕπνου, τῷ ἔδιδεν ἡ ἰδία τὴν τροφήν του, καὶ τὸν ἐβοήθει νὰ κατακλιθῇ. Ὁ Δουβρόφσκης ὑπήκουεν αὐτῇ καὶ μόνον μετ' αὐτῆς συνεκοινώνει. Δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ σκεφθῇ περὶ τῶν ὑποθέσεών του, ἡ δὲ Γεγόροβνα εἶδε τὴν ἀνάγκην νὰ γνωστοποιήσῃ τὰ διατρέξαντα εἰς τὸν νέον Δουβρόφσκην, ὑπηρετοῦντα εἰς ἓν τάγμα τοῦ πεζικοῦ τῆς φρουρᾶς καὶ εὑρισκόμενον τότε εἰς Πετρούπολιν. Ὅθεν ἀποσπάσασα φύλλον χάρτου ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐξόδων, ὑπηγόρευσεν εἰς τὸν μάγειρον Χαρίτωνα, τὸν μόνον ἐγγράμματον τοῦ χωρίου, ἐπιστολήν, ἥτις καὶ αὐθημερὸν ἐστάλη εἰς τὸ ταχυδρομεῖον.

Εἶναι ἤδη καιρὸς νὰ γνωρίσῃ ὁ ἀναγνώστης τὸν ἀληθῆ ἥρωα τῆς διηγήσεώς μας.

Ὁ Βλαδίμηρος Δουβρόφσκης ἐξεπαιδεύετο εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῶν εὐγενῶν, ὁπόθεν εἶχεν ἐξέλθῃ μὲ βαθμὸν ὑπαξιωματικοῦ τῆς φρουρᾶς. Ὁ πατήρ του δὲν ἐφείδετο ποσῶς χρημάτων διὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τοῦ υἱοῦ του, ὅστις ὁρμητικοῦ χαρακτῆρος καὶ φιλόδοξος, ηὐχαρίστει τὰς ἰδιοτρόπους ὀρέξεις του, ἐπαιζεν, ἐδανείζετο καὶ οὐδόλως περὶ τοῦ μέλλοντος μεριμνῶν, ὠνειροπόλει ἐνίοτε, ὅτι θἄττον ἢ βράδιον, θὰ εὕρισκε πολύφερνον νύμφην.

Ἐσπέραν τινὰ εἶχεν συνέλθῃ παρ' αὐτῷ ἀξιωματικοί τινες καὶ διεσκέδαζον ἐξηπλωμένοι καὶ καπνίζοντες, ὅτε ὁ θαλαμηπόλος του Γρήσας τῷ ἐπέδωκεν ἐπιστολήν, ἧς ἡ ἐπιγραφὴ καὶ ἡ σφραγὶς ἐξέπληξε σφόδρα τὸν νεανίαν. Ὅθεν ἀποσφραγίσας ἀμέσως αὐτήν, ἀνέγνωσε τὰ ἀκόλουθα.

«Κύριέ μας Βλαδίμηρε Ἀνδρέϊτζ, ἐγὼ ἡ θαβά σου, τολμῶ νὰ σοῦ γράψω διὰ τὴν ὑγεία τοῦ πατέρα σου. Εἶναι πολὺ ἄσχημα, καμμία φορὰ παραμιλεῖ, καὶ ὅλη τὴν ἡμέρα κάθεται σὰν μικρὸ παιδάκι—καὶ εἶνε στοῦ Θεοῦ τὸ χέρι καὶ ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατός μας.—Νὰ ἔλθῃς ἐδῶ,

καλό μου παλληκάρι· ἐμεῖς θὰ σοῦ στείλωμε καὶ ἄλογα εἰς τὴν Ἀμμουδιά. Ἀκούεται, πῶς τὸ Κριτήριο ἔρχεται νὰ μᾶς παραδώσῃ ὅλους εἰς τὴν ἐξουσία τοῦ Τρογεκούροφ, διότι λένε εἴμαστε ἐδικοί του—μὰ ἐμεῖς ἀπὸ τὰ παληὰ χρόνια εἴμαστε ἐδικοί σας—καὶ ποτὲ τέτοιο πρᾶγμα δὲν τὸ ἀκούσαμε. Ἐσὺ αὐτοῦ εἰς τὴν Πετρούπολι εἰμπορεῖς ν' ἀναφερθῇς εἰς τὸν πατέρα τὸν βασιλέα μας, νὰ μὴ μᾶς ἀδικήσουν Μένω ἡ πιστή σου δούλα Ἀρήνα Γεγόροβνα Βουζιρόβα.»

Ὁ Βλαδίμηρος Δουβρόφσκης μετὰ συγκινήσεως ἀνέγνωσε τρὶς καὶ τετράκις τὰς ἀσυναρτήτους ταύτας γραμμάς. Εἰς μικρὰν ἡλικίαν εἶχε μείνῃ ὀρφανὸς μητρός, μόλις δὲ γνωρίσας τὸν πατέρα του, ὁκταετὴς ἐστάλη εἰς Πετρούπολιν. Οὐχ ἧττον ἦτο μετ' αὐτοῦ νοερῶς συνδεδεμένος, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ἠγάπα τὴν οἰκογενειακὴν ζωήν, ὅσῳ ὀλιγώτερον εἶχεν ἀπολαύσῃ τῶν ἡρέμων αὐτῆς θελγήτρων.

Ἡ ἰδέα τοῦ ν' ἀπολέσῃ τὸν πατέρα του τῷ ἐπροξένει βαρεῖαν ὀδύνην, ἡ δὲ θέσις τοῦ δυσμοίρου ἀσθενοῦς, ἣν ἐμάντευεν ἐκ τῆς ληφθείσης ἐπιστολῆς, τὸν ἐπλήρου φρίκης. Ἐφαντάζετο τὸν πατέρα του, εἰς τὸ ἀφανὲς χωρίον του, ἐγκαταλελειμμένον εἰς τὰς χεῖρας γραίας εὐήθους καὶ τῶν ὑπηρετῶν... ἀπειλούμενον ὑπὸ συμφορᾶς τινος, καὶ φθίνοντα, ἄνευ βοηθείας, ἐν ὀδύναις σωματικαῖς καὶ ψυχικαῖς. Ὁ Βλαδίμηρος ἐμέρμφετο ἑαυτὸν διὰ τὴν ἔνοχον ἀμέλειάν του. Πρὸ καιροῦ στερούμενος εἰδήσεων, οὔτε κἂν εἶχε σκεφθῇ νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ πατρός του, ὑποθέτων αὐτὸν ταξειδεύοντα, ἢ ἀπησχολημένον εἰς οἰκιακὰς φροντίδας.

Ὅθεν ἀπεφάσισε ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ μάλιστα νὰ δώσῃ τὴν παραίτησίν του, ἂν ἡ κατάστασις τοῦ πατρός του δὲν ἤθελε τῷ ἐπιτρέψῃ ν' ἀπομακρυνθῇ αὐτοῦ. Οἱ σύντροφοί του, ἐννοήσαντες τὴν ἀνησυχίαν του ἀπῆλθον, ὁ δὲ Βλαδίμηρος μείνας μόνος, ἔγραψεν ἀναφορὰν ζητῶν ἄδειαν ἀπουσίας, καί, μὲ τὴν καπνοσύριγγα ἀνὰ χεῖρας, ἐβυθίσθη εἰς βαθείας σκέψεις.

(Ἕπεται συνέχεια)

Π. Α. Α.

Η ΑΝΑΣΣΑ

(Ἐκ τοῦ συγγράμματος «Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου»)

Ἀπέχου τῆς Ἀνάσσης! ἀναφωνεῖ ἡ Ἀγγλία. Πᾶς Ἄγγλος εἴτε οὐίγος εἴτε τόρυς συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὸν δεινότατον ἀντίπαλόν του, θεωρῶν τὴν Α. Μ. τὴν Ἄνασσαν Βικτωρίαν ὡς ὄν ὑπερφυές, ὡς ἐννοιάντινα ἀφῃρημένην, ἢ μᾶλλον ὡς τι πνευματικόν. Πᾶς πολίτης τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ἂν μὴ εἶνε δημοκρατικὸς—πρᾶγμα ἐκ τῶν σπανιωτάτων—, λατρεύει τὴν Ἄνασσαν ὡς ὁ εἰδωλολάτρης τὸ εἴδωλόν του, αἰσθανόμενος ἐν ταὐτῷ φόβον δεισιδαίμονα καὶ θαυμασμὸν ἀπεριόριστον.

Ἀλλ' ἐγὼ Ῥῶσος ὤν, καὶ οὐδένα λόγον ἔχων ἵνα θεωρῶ τὴν Α. Μ. τὴν Ἄνασσαν Βικτωρίαν ὡς τὴν ἐκδήλωσιν θείου τινὸς δικαίου, θὰ ποτολμήσω νὰ ἀνεγείρω ὀλίγον τὸ παραπέτασμα τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἀτενίσας εἰς τὸ εἴδωλον, νὰ παραστήσω εἰς ὑμᾶς εἰλικρινῶς τὴν γυναῖκα, ἣν ἀποκρύπτει ἀπὸ τῶν βλεμμάτων τῶν ἀνθρώπων ἡ λάμψις τοῦ στέμματος.

Καὶ ἐν πρώτοις μάθετε ὅτι ἡ νῦν Ἄνασσα καὶ ἡ ζώντος ἔτι τοῦ συζύγου της Ἄνασσα εἶνε δύο γυναῖκες ὅλως διάφοροι. Ἐκείνη μὲν εἶχε τὸν ἄνδρα της ὁδηγόν, σύμβουλον, λατρεύουσα αὐτὸν σταθερῶς· εἶχεν αὐλὴν μεγαλοπρεπῆ, ἦτο εὐφυεστάτη, θελκτική, γελόεσσα, ἀμέριμνος, ἀρεσκομένη καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα ἄνευ τινὸς ὑπερηφανείας. Ἡ ἀξιέραστος Ἄνασσα διηυθέτει διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς χειρῶν τὴν αἴθουσάν της παρόντος τοῦ Μένδελσον καὶ ἐτραγῴδει τρέμουσα ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἐτήρει δὲ ἐθιμοτυπίαν τοσαύτην μόνον, ὅσην ἀπῄτει ἡ θέσις της, ἠσθάνετο τὰς συγκινήσεις νεαρᾶς μητρός, ἠγάπα τὰς διασκεδάσεις καὶ δὲν τὸ ἀπέκρυπτεν, ἀνεμιγνύετο μετὰ τῶν ὑπηκόων της καὶ ἐπέζεεν ἐπὶ τοῦ ἔθνους ὅλου τὴν μαρμαρυγὴν τῆς εὐδαιμονίας της. Ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἦτο γυνὴ ἐξαιρέτως κομψοτάτη.

Ἀλλὰ τίς ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι ἡ Ἄνασσα ἐκείνη εἶνε ἡ σήμερον γεγηρακυῖα γυνή, ἡ ἀρχαιότροπος, ἀπέριττος, νωθρὰ τὴν ὄψιν καὶ σκαιῶς διαλεγομένη, ἡ φεύγουσα μὲν τοὺς ἀνθρώπους, ἀδιαλείπτως δὲ πενθοῦσα καὶ πνιγομένη ἐν τῇ πικρίᾳ τῶν λυπηρῶν ἀναμνήσεων καὶ πόθων της, οὕτως ὥστε οἱ περὶ αὐτὴν νομίζουσι πολλάκις ὅτι ἔχουσιν ἐνώπιον αὐτῶν νοῦν καταπεπτωκότα εἰς πρώρων τρόπον τινὰ ἠθικὸν γῆρας.

Ἡ θλῖψις μετέβαλε τελείως τὴν φύσιν τῆς Ἀνάσσης· καὶ ὁ βλέπων αὐτὴν ἐκ τοῦ σύνεγγυς αἰσθάνεται ἐναλλὰξ θαυμασμὸν καὶ ἀντιπάθειαν, ἄλλως δέ, ἵνα τὸ εἴπωμεν καθαρὰ ἁπαξ διὰ παντός, εἶνε γυνὴ παράδοξος καὶ ἀκατανόητος· διότι ἡ μεγάλη ποικιλία ἡ κατὰ πᾶσαν ὥραν ἀναφαινομένη ἔν τε τῷ χαρακτῆρι αὐτῆς καὶ ταῖς πράξεσι, συντελεῖ τὰ μάλιστα εἰς τὸ νὰ ἀποπλανᾷ καὶ τὸν ἀκριβέστατον καὶ λεπτότατον παρατηρητήν. Προκειμένου νὰ γίνῃ ἡ εἰκὼν τῆς Α. Μ. τῆς Ἀνάσσης Βικτωρίας ζώσης, ἡ εἰκὼν αὕτη θὰ εἶνε κατ' ἀνάγκην μεστὴ ἀντιφάσεων: μεγάλη καὶ μικρά ὡς Ἄνασσα, χήρα ἀπαραμύθητος καὶ εὐπαραμύθητος, μήτηρ καλὴ καὶ μήτηρ δυσάρεστος, τηρεῖ μετ' εὐλαβείας τὰ χριστιανικὰ αὐτῆς καθήκοντα καὶ οὐδόλως εἶνε φιλοθρησκος, γυνὴ εὐφυεστάτη καὶ ἐνίοτε μωρωτάτη, καρδία εὐπαθὴς ἀλλὰ πολλάκις ἀδυσώπητος καὶ ὑβριστική, γυνὴ ἐκπρεπεστάτη καὶ περισπούδαστος καὶ ἐξαίφνης ἐλαχίστου λόγου ἀξία, αὐτόχρημα αἴνιγμα δύσλυτον.

Μετὰ θάνατον ἡ Ἄνασσα Βικτωρία θὰ ἔχῃ ἐξ ἴσου καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τοὺς ἐναντίον αὐτῆς· ἀλλὰ τὴν κρίσιν ἀμφοτέρων θὰ ἐπισκιάσῃ καθ' ὅλου τὸ μυστήριον.

Πολλοὶ Ἄγγλοι, τῆς τάξεως ἰδίᾳ τῶν ἀστῶν, ἀγαπῶσιν ἔτι τὴν Ἀνασσάν των αὐτομάτως καὶ καθ' ἕξιν. Ἀλλ' ἡ Α. Μ. ἡ Ἄνασσα Βικτωρία δὲν δεσπόζει πλέον τοῦ λαοῦ της, βλέπει καὶ αὐτὴ ἐξαφανιζόμενον κατὰ μικρὸν τὸ ἀξίωμα αὐτῆς καὶ τὸ γήτρον. Ἡ ἀληθὴς Ἄνασσα συναπέθανε μετὰ τοῦ πρίγκιπος Ἀλβέρτου τοῦ συζύγου της, ἡ δ' ἔτι ζῶσα εἶνε μόλις ἡ σκιὰ τῆς πρώτης.

Ἐν τούτοις θὰ προσπαθήσω νὰ τὴν παραστήσω ὑπὸ τὴν τριπλῆν αὐτῆς ὄψιν, τουτέστιν ἐν τῷ πολιτικῷ βίῳ, τῷ ἐπισήμῳ καὶ τῷ οἰκογενειακῷ.

Ἡ Ἄνασσα Βικτωρία εἶνε θυγάτηρ τοῦ δουκὸς τοῦ Κέντ, νεωτέρου ἀδελφοῦ Γεωργίου τοῦ Δ', ἀμφοτέρων ἀποθανόντων ἀπαίδων, ἀπερισκέπτως εἰς ἣν οὐδόλως θὰ ὑποπέσῃ ἡ νῦν βασιλεύουσα οἰκογένεια, ἧς ἡ περὶ τούτου πρόνοια εἶνε ἴσως ὑπερβολική.

Τὸ Σύνταγμα θεωρεῖ τὴν Ἄνασσαν ὡς ἀλάθητον, ἀπαραβίαστον καὶ ἀνεύθυνον, ἔχουσαν δὲ πάντα τὰ δικαιώματα καὶ κατέχουσαν αὐτὰ ἀπόλυτα, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ οὐδενὸς τούτων νὰ ποιῆται χρῆσιν. Τὸ Σύνταγμα κελεύει τὴν βασίλισσαν νὰ κυβερνᾷ διὰ τῶν ὑπουργῶν της, ἔκφρασις ἀκατάλληλος τὴν σήμερον· διότι οὐ μόνον δὲν κυβερνᾷ πλέον, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ὑφίσταται τὴν ἐνόχλησιν τοῦ νὰ βασιλεύῃ.

Ἐνίοτε ἀναλογιζόμενός τις τὸ φάσμα τοῦτο, ἐρωτᾷ ἑαυτὸν ἐὰν ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ζῇ ἔτι, καὶ ὁποῖόν τι τῶν ἐθνικῶν αὐτῆς καθηκόντων ἐπιτελεῖ.

Καὶ ἂν παρῃτεῖτο ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ πρίγκιπος Ἀλβέρτου, δὲν θὰ ἦτο νῦν μᾶλλον ἀπομεμονωμένη ἀπὸ τῶν ὑπηκόων της, Τὴν ἐνδόμυχον αὐτῆς θλῖψιν μεταφέρει ἀπὸ ἀνακτόρου εἰς ἀνάκτορον διανέμουσα τὴν ὕπαρξίν της μεταξὺ τοῦ Οὐίνδσορ ἐν τῇ κομητείᾳ Βέρκς, τῆς Ὀσβόρνης ἐν τῇ νήσῳ Οὐάϊτ καὶ τοῦ Βαλμοράλ ἐν Σκωτίᾳ, οὐδόλως ἀξιοῦσα νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ἔχει καὶ πρωτεύουσαν, ἔνθα ἡ ἐμφάνισίς της ἤθελεν ἀναζωογονήσῃ τὴν μεμαραμμένην καὶ ἐσβεσμένην αὐλήν. Ἄγνωστος εἰς τὴν νέαν γενεὰν οὐδὲν ἐποίησε πρὸς ἐκρίζωσιν τοῦ σπέρματος τῶν δημοκρατικῶν, οἵτινες εὐδοκιμοῦσιν ἕνεκα τῆς ἀπομακρύνσεως τῆς Ἀνάσσης καὶ μᾶλλον ἐμφυτεύονται ἐν τῷ πνεύματι τῶν ὑπηκόων. Καὶ τοι δὲ ὑφίστανται ἐν Ἀγγλίᾳ πίστις εἰς τὸ βασιλικὸν αἴσθημα, ἡ χώρα αὕτη φαίνεται ὡριμάζουσα εἰς πᾶν ἄλλο εἶδος πολιτεύματος ἢ τὸ μοναρχικόν. Ἐὰν δὲ τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον ἐγίνετο δημοκρατία μετὰ πρόεδρου γυναικός, ἡ μεταβολὴ θὰ συνίστατο ἐν τῇ μορφῇ μόνον οὐχὶ δὲ πράγματι ἢ ἐν τῷ προαιωνίῳ μηχανισμῷ τῶν θεσμῶν.

Ἡ Α. Μ. ἡ Ἄνασσα Βικτωρία παρασκευάζει θαυμασίως τὸ ἔδαφος πρὸς ἡπίαν μετάβασιν. Ἀποκρύπτουσα ἑαυτὴν ἀπὸ τῶν βλεμμάτων τῶν ὑπηκόων της καὶ συνηθίζουσα αὐτοὺς νὰ μὴ τὴν βλέπωσιν, ἀπέδειξεν ἀνεπαισθήτως ὅτι εἶνε περιττή. Ἡ Ἀγγλία δαπανᾷ πλεῖστα ὅσα χάριν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, παρέχουσα κατ' ἔτος νέας πιστώσεις πρός τινα τῶν ἀπειροπληθῶν βλαστῶν της. Ὁ δὲ τόπος ἤρχισεν ἤδη νὰ διανοῆται ὅτι ἡ βασιλεία εἶνε πολυδάπανος καὶ δὲν εἶνε τοὐλάχιστον στοιχεῖον ζωτικὸν οὐδὲ κατ' ἀκολουθίαν χρήσιμον εἰς τὴν κυβερνητικὴν λειτουργίαν.

Ἡ Ἀγγλία δημοκρατουμένη θὰ ἦτο ἀρά γε εὐδαιμονεστέρα; Ἀγνοῶ, ἀλλὰ καὶ τὸ ζήτημα εἶνε ἀρκούντως σπουδαῖον, ὥστε νὰ το μελετήσῃ τις καὶ νὰ το βασανίσῃ. Ἡ Ἄνασσα, ὀφείλομεν νὰ το ἀναγνωρίσωμεν, ἔχει φρονήματα πολιτικὰ καὶ δὲν εἶνε γυνὴ ἀμαθής, διδάσκαλοι αὐτῆς ἐγένοντο ὁ Πήλ, ὁ Ῥῶσελ, ὁ Παλμερστών, ὁ Βήκονσφιλδ, ὁ Γλάδστων. Μορφωθεῖσα καὶ χειραγωγηθεῖσα ὑπὸ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς συνέσεως τοῦ πρίγκιπος Ἀλβέρτου, εἶνε ἱκανωτάτη εἰς τὸ νὰ κρίνῃ καὶ ἀποφαίσῃ περὶ παντὸς ζητήματος, ὁσάκις θελήσῃ νὰ ἐργασθῇ πρὸ τοῦτο. Οἱ διπλωμάται καὶ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες οἱ πλησιάζοντες αὐτὴν ἐκπλήσσονται διὰ τὰς εὐρείας αὐτῆς γνώσεις, τὴν σαφήνειαν τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τεραστίαν μνήμην. Ἀλλ' ἡ παθητικὴ αὐτῆς στάσις ἡ ὑπερβαίνουσα τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ συντάγματος καὶ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ παντὸς πράγματος, ἐλαττοῦσι καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀρετῶν της ὄφελος. Καὶ οὕτω πως δικαιοῦ δαημέραι ἔτι μᾶλλον τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Νιζὰρ ῥηθέν: «Ἡ Ἄνασσα οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ σεπτὸς ὄμηρος καθειργμένος ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας ἐν τοῖς ἀνακτόροις.»

Συγγραφεῖς Ἄγγλοι ἐπαραλλήλισαν τὴν βασιλείαν τῆς Βικτωρίας καὶ τὴν τῆς Ἐλισάβετ· ἀλλὰ διατί ἀρά γε; Δόξα τῷ Θεῷ ἡ νῦν Ἄνασσα δὲν ἐμίανε τὴν βασιλείαν της διὰ τῶν ἐγκλημάτων τῆς προγόνου αὐτῆς· ἐὰν δὲ εἶνε ὑποδεεστέρα ἐκείνης κατὰ τὴν εὐφυΐαν, δι' αὐτὸ τοῦτο ἔχει πνεῦμα συμφωνότερον πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς θέσεώς της. Διότι τί τὴν ἤθελε τὴν δραστηριότητα τῆς Ἐλισάβετ ἐν συνταγματικῇ κυβερνήσει; Τοὐναντίον ἡ Βικτωρία κατέστη πρότυπον τῆς προσωπικῆς ἀφανείας πρὸ τοῦ ὑπουργείου καὶ τοῦ Κοινοβουλίου. Ὅθεν ἡ Ἄνασσα ἀποχωρεῖ δαημέραι ἀπὸ τοῦ δημοσίου βίου, τοῦ ἐπισήμου βίου, ἐπιρρίπτουσα εἰς τὸν πρίγκιπα τῆς Οὐαλλίας πά-

σας τὰς ἀγγαρείας εἰς ὃν κατὰ μικρὸν μετέβιβασε καὶ πάντα τὰ βασιλικὰ καθήκοντα: τοὺς χορούς, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὥστε ὁ μὲν πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας προεδρεύει πασῶν τῶν ἐν τῇ Αὐλῇ τελετῶν, ἡ δὲ βασίλισσα περιωρίσθη εἰς ὀλίγας τινὰς ὅλως ἰδιαιτέρας καὶ ὡρισμένας ὑποδοχάς, καὶ εἰς ἐπισήμους τινὰς ἐπισκέψεις. Τὰ γεύματά της εἶνε σύντομα καὶ ψυχρά, οἱ δαιτυμόνες ἐπιτετηδευμένοι, αἱ δὲ κυρίαι τῆς τιμῆς μοίραι τεταγμέναι πέριξ τῆς βασιλικῆς Σφιγγός. Ἐν τῇ τῇ ἐρημίᾳ δὲ ταύτῃ, ἐξ ἧς ἐλλείπει πᾶσα κίνησις καὶ ζωή, ἡ ἐθιμοτυπία τηρεῖται ἀκριβέστατα εἰς ὑπερβολὴν ἀληθῶς ἀφόρητον καὶ ὀχληράν.

Ἡ γηραιὰ κόμισσα Βοῦνσεν διηγεῖται ὅτι προσκληθεῖσά ποτε ὑπὸ τῆς Ἀνάσσης εἰς γεῦμα, ἐπειδὴ κατείχετο ὑπὸ δεινῆς καταρροῆς, ἐδέησε νὰ καταφύγῃ εἰς ταχυδακτυλουργικὰ τεχνάσματα ἵνα ἐγκρύψῃ κοινὸν ῥινόμακτρον ἐν τῷ ἐπισήμῳ ἐκ τριχάπτων μαντηλίῳ της.

Πολλάκις δὲ εἶνε ἀστεία ἡ ἀκρίβεια τῆς τηρήσεως τῆς ἐθιμοτυπίας. Παραδείγματος χάριν ἀείποτε αἱ εἰς τὴν τράπεζαν τῆς Ἀνάσσης προσκεκλημέναι κυρίαι ὀφείλουσι νὰ πρασέρχωνται γυμνὸν ἔχουσαι τὸν τράχηλον, οὗ ἕνεκα πολλαὶ ὠμοπλάται ῥιγοῦσιν. Ἡ Α.Μ. ἡ Ἄνασσα Βικτωρία ἐμμένουσα εἰς τοὺς ἀρέσκοντας αὐτῇ συρμοὺς τῆς νεότητός της δὲν θέλει νὰ ἴδῃ συρμοὺς ἄλλους, πᾶς δὲ νέος συρμὸς τὴν ἐξερεθίζει. Ὅτε δὲ ἡ πριγκίπισσα τῆς Οὐαλλίας εἰσήγαγε τὰς *ἀφελείας*, ἡ Ἄνασσα ἐμήνυσε διά τινος τῶν θαλαμηπόλων εἰς τὴν λαίδην Σ* ἐμφανισθεῖσαν πρὸ τῆς Ἀνάσσης μετὰ τῶν *ἀφελειῶν* ἃς εἶχον ἤδη πᾶσαι αἱ Ἀγγλίδες, νὰ ἀπέλθῃ, καὶ τότε μόνον νὰ ἀναφανῇ εἰς τὴν Αὐλήν, ἀφ' οὗ αὐξηθῶσιν αἱ κατὰ τὸ μέτωπον κεκομμέναι τρίχες.

Αἱ κυρίαι ὀφείλουσι νὰ ἔχωσιν ὡς κόσμημα τῆς κεφαλῆς τὰ τρία λευκὰ πτερὰ τὰ ἐπὶ τοῦ οἰκοσήμου τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας, καὶ ταῦτα ἐμπεπηγμένα ὄρθια ἔμπροσθεν ὡς τὴν λοφιὰν πτηνῶν τινων ἢ ἀρχηγοῦ τινος τῆς φυλῆς τῶν Σιοῦ. Ἂν δὲ τύχῃ κυρία τις νὰ φορῇ τὸν λόφον τοῦτον κατ' ἄλλον τρόπον ἢ ὡς κελεύει ὁ κανονισμός, πάραυτα ἀποστέλλεται εἰς τὸ κάτοπτράν της νὰ τὰ διορθώσῃ. Ἡ μίστρες Λάγγτρυ ἐνεφανίσθη ποτὲ πρὸ τῆς Ἀνάσσης φέρουσα μὲν τὰ τρία πτερά, ἀλλὰ κατὰ πολὺ φιλάρεσκον τρόπον· παρευθὺς ἀπεστάλη θαλαμηπόλος τις πρὸς τὴν εὔμορφον παρθάτιν τοῦ κανονισμοῦ, κελεύων αὐτὴν ἢ νὰ τὰ διορθώσῃ κατὰ τὰ νενομισμένα ἢ νὰ ἀπέλθῃ.

Μετὰ τὸ φαγητὸν ἡ Ἄνασσα πρὶν ἀποχωρήσῃ εἰς τὰ δώματά της ἀποτείνει πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν προσκεκλημένων λόγους τινὲς εὐμενεῖς περὶ τῶν ἰδικοτέρων αὐτῶν συμφερόντων καὶ ὑποθέσεων· σημειωτέον δὲ ὅτι ἔχει ἐξαισίαν μνήμην καὶ γινώσκει τὴν ἱστορίαν ἑνὸς ἑκάστου. Ἐξαφανισθείσης τῆς Ἀνάσσης, ἀπέρχονται οἴκαδε καὶ οἱ δαιτυμόνες, ἂν μὴ κρατήσῃ τινὰς αὐτῶν τὸ σφαιριστήριον, παιγνίδιον ἀθῷον. Αὕτη εἶνε ἡ μόνη ἐπιτρεπομένη διασκέδασις ἐν ταῖς ὑποδοχαῖς ταύταις ἥτις, ὡς βλέπετε, οὐδὲν ἔχει τὸ φιλόπαιγμον.

Οἱ προσκεκλημένοι οἱ διημερεύοντες μετὰ τῆς Ἀνάσσης ἀγοράζουσι τὴν τιμὴν ταύτην διὰ καταρροῆς ἀναποφεύκτου, διότι ἡ Α. Μ. δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὴν θερμότητα, διὰ τοῦτο δὲ καὶ οὐδέποτε συγχωρεῖ νὰ ἀνάπτωσι πῦρ ὅπου αὐτὴ διαμένει. Κατὰ τὰς ὁμηγύρεις ταύτας ἐπικρατεῖ ἄκρα μονοτονία, ἡ δὲ συνδιάλεξις περιστρέφεται περὶ κοινά τινα καὶ τετριμμένα. Ὅθεν μυρία ὅσα μηχανῶνται καὶ ἐπινοοῦσιν ἵνα ὑπεκφεύγωσιν εὐσχήμως. Ὁ παραμένων ὥρας τινὰς παρὰ τῇ Ἀνάσσῃ φαίνεται ὡς γηράσας ἢ ταξειδεύσας εἰς χώρας ἐξαφανισθείσας.

Ποῦ οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι καθ' οὓς ἡ νεαρὰ βασιλὶς παρέθετεν ἐν τοῖς κήποις μὲν τῶν ἀνακτόρων Βούκιγγαμ μεγάλα προγεύματα εἰς ἑξακοσίους δαιτυμόνας, τὰς βροχερὰς δὲ ἡμέρας ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτῆς ἕκαστος ὤφειλε νὰ διηγηθῇ ἀνέκδοτον «διὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα,» αὐτὴ δὲ ἐθαυμάζετο ἐν τοῖς βασιλικοῖς χοροῖς διὰ τὴν χάριν μεθ' ἧς ἐχόρευε τὸ *μενουέτον*, ἢ ἔχουσα τὸν νοῦν της εἰς τὰς διασκεδάσεις παρελάμβανεν ἐξερχομένη ἔφιππος εἰς περίπατον τὰς κλεῖδας τοῦ ταμείου καί τας ἔχανε καθ' ὁδόν, καὶ πρὸς ἀνεύρεσιν ἀπεστέλλοντο ἀποσπάσματα ἀστυνομικῶν κλητήρων πρὸς ἄκραν εὐφροσύνην καὶ θυμηδίαν ὅλου τοῦ Λονδίνου! Πάντων τούτων μία μόνη ὑπολείπεται ἀνάμνησις ἐν τῷ χαρακτῆρι τῆς Ἀνάσσης, ἐν τοῖς χοροῖς δῆλον ὅτι τῶν ὀρεινῶν Σκώτων, κυνηγῶν, ἀνθρώπων χονδρῶν, ἐχόντων ἀνατροφὴν ἥττονα τῆς τῶν θεραπόντων τῶν μεγάλων οἴκων· ἐν τοῖς χοροῖς δὲ τούτοις ἡ Α. Μ. δὲν ἀπαξιοῖ νὰ παρίσταται μετὰ τῆς ἀκολουθίας της, καὶ οἱ μὲν πρίγκιπες συγχορεύουσι μετὰ τῶν αὐλικῶν θεραπόντων, αἱ δὲ κυρίαι τῆς αὐλῆς μετὰ ἡνιόχων, κηπουρῶν, θαλαμηπόλων, μαγείρων, οἱ δὲ μεγιστάνες καὶ οἱ ἐν τέλει μετὰ θαλαμηπόλων. Ἡ Ἄνασσα ἐνδεδυμένη ἐσθῆτα βραχεῖαν ἣν ἀνασύρει δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν μετὰ πολλῆς χάριτος, εὐκίνητος ὡς εἰκοσαέτις κόρη, ἐλαφρὰ καὶ χαρίεσσα παρὰ τὴν ἡλικίαν της, μετέχει φαιδροτάτη τῶν σκιρτητικῶν καὶ ἰδιορρύθμων τούτων χορῶν. Καὶ ἡ πριγκίπισσα τῆς Οὐαλλίας προσκαλεῖ τὸν ἡνίοχόν της καὶ χορεύει μετ' αὐτοῦ· ὁ δὲ πρίγκιψ ἕνα μόνον χορὸν δὲν τῇ συγχωρεῖ, τὸν ἄγαν οἰκιακὸν στρόβιλον. Δὲν νομίζετε ὅτι ἀναγινώσκετε ὕλην διηγήματος τοῦ Οὐαλτερσκώττου; Τὰ πάντα ἐν τῇ Σκωτίᾳ ταύτῃ ἄγουσιν εἰς τὸν ἁπλοῦν καὶ ἀγροτικὸν βίον, ἡ δὲ Ἄνασσα φαίνεται ἀναγεννωμένη καὶ ἀναζῶσα ἐν αὐτῇ.

Λατρεύει ἡ Ἄνασσα τὴν χώραν ταύτην καὶ οἱ προσφιλεῖς αὐτῇ Σκῶτοι κατέχουσιν ὅλην αὐτῆς τὴν καρδίαν· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ταπεινότατοι καὶ εὐτελέστατοι εἶνε φίλοι της. Φέρεται πρὸς αὐτοὺς μετ' ἀγαθότητος καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐμένειαν αὐτῆς ἀνταποδίδουσι δι' ἀγάπης καὶ πίνουσιν εἰς ὑγείαν της.

Ὅτε ἀπέθανεν ὁ πατὴρ τοῦ Ἰωάννου Βράουν, μικρὸς κτηματίας, ἡ Ἄνασσα ἀναμιχθεῖσα μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων τοῦ τεθνεῶτος ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐπαρηγόρησε τὴν ἄπορον τυφλὴν χήραν, καθίσασα παρ' αὐτῇ ἐν τῷ μαγειρείῳ καὶ τηρήσασα πάντα τὰ ἔθιμα ὡς εἶχε τὸ στενὴ συγγενὴς τῆς πενθούσης οἰκογενείας.

[Ἕπεται τὸ τέλος.]

Π. Ι. Φ.

ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΡΟΔΟΝ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Μετὰ τὸ δυστύχημα τοῦτο μία μόνη παρηγορία ὑπελείπετο εἰς τὴν Κλαίρην, ἡ σπουδὴ· ἐπεδόθη δὲ συντόνως εἰς αὐτὴν καὶ ἐπλαύτισεν ἀφθόνως τὴν μνήμην αὐτῆς καὶ τὸ πνεῦμα.

Ἐπανευρίσκομεν αὐτὴν μετὰ τρία ἔτη ἐν λαμπρᾷ ἐσπερίδι, ἐν τῇ ἐξοχικῇ τοῦ πατρός της παρὰ τὸ Σεδὰν οἰκίᾳ.

Ἡ Κλαίρη εἶνε τώρα ὑψηλὴ καὶ περικαλλὴς νεᾶνις, ἐκ τῆς ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ διατριβῆς αὐτῆς διατηρήσασα μόνον σοβαρότητά τινα ἣν ὅμως κολάζει ἡ γλυκύτης τοῦ βλέμματός της.

Πρὸ ὀλίγου ἔμελψε τὸ μουσικὸν τεμάχιον, δι' ὃ ἠξιώθη τοῦ πρώτου βραβείου· εἶνε δὲ τοῦτο τὸ Inflammatus τοῦ θείου Stabat τοῦ Ῥοσσίνη.

Οἱ νέοι καὶ αἱ νεάνιδες, οἱ εὐτυχεῖς οὗτοι τοῦ μέλλοντος κατακτηταί, ἐκρότησαν τὰς χεῖρας ἐνθουσιωδῶς ἐπικυρώσαντες τὴν ἀπόφασιν τῶν ἑλλανοδικῶν τοῦ Παρθεναγωγείου. Ἡ Κλαίρη ἀταράχως διέρχεται τὰς αἰθούσας καὶ μεταβαίνει εἰς τὸ ἄνθηρον τοῦ κήπου πρὸς ἀναψυχήν.

Δύο νεάνιδες περιεπάτουν ὑπὸ τὰ δένδρα ὀλίγον μεριμνῶσαι περὶ τῆς ἐν τῇ αἰθούσῃ συναυλίας. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἀκούσασα τὸν κρότον τῶν βημάτων τῆς Κλαίρης ἐστράφη καὶ εἶπε:

—Ἀ! σὺ εἶσαι! Ἔλα! ἔλα νὰ γίνῃς ἡ τρίτη Χάρις!

Ἡ ταῦτα λέγουσα εἶνε ἡ Λαύρα, ἡ μεγαλειτέρα ἀδελφὴ τῆς Κλαίρης· τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὡς θέλομεν ἴδῃ, συνεζήτει περὶ σπουδαιοτάτου ἀντικειμένου μετὰ τῆς ἄλλοτε συμμαθητρίας της Λευκῆς Δεζάντη.

—Καϋμένη Κλαίρη μου, εἶπεν ἡ Λαύρα μεθ' ὁρμῆς, συγχώρησέ μας. Δὲν ἠκούσαμεν τὸ ὡραῖον κομμάτι ποῦ ἐτραγούδησες· δὲν ἔχω νοῦν διὰ τὴν μουσικὴν καὶ εἰξεύρεις διατί· παρουσιάσθησαν δύο γαμβροὶ καὶ μὲ ζητοῦν, ὁ δεκηγόρος ποῦ ἔχει μεγάλην ἀξίαν καὶ ὁ ἄλλος ποῦ ἔχει μεγάλην περιουσίαν. Πρέπει νὰ ἐκλέξω· ὁ πατέρας μὲ ἀφίνει ἐλευθέραν· σὺ δὲν ἐννοεῖς τίποτε ἀπ' αὐτά· ἐγὼ κλίνω περισσότερον εἰς τὴν ἀξίαν ἀλλ' ἡ καλή μου φίλη, ἡ ὁποία πάντοτε μοῦ ἔδωκε καλὰς συμβουλάς, μὲ συμβουλεύει νὰ προτιμήσω τὰ χρήματα. Εἶνε βλέπεις πολὺ λεπτὸν τὸ ζήτημα.

— Ὅλοι αὐτὴν τὴν συμβουλὴν θὰ σοῦ ἔδιδαν, καλή μου Λαύρα, εἶπεν ἡ Λευκὴ μετὰ ζωηρότητος· ἕνας δεκηγόρος ἐπαρχίας δὲν κερδίζει τίποτε· τί δίκας εἶμπορεῖ νὰ ἔχῃ;

Ἐγὼ ἔχω ἕνα ἐξάδελφον εἰς τὴν Λίλλην ὁ ὁποῖος ὑπερησπίσθη πολλοὺς μεγάλους κακούργους· ἡ ἐφημερὶς ἐκεῖ τὸν παρωμοίασε μὲ τὸν Μιραμπώ, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὴν ἐπίστευσε τὴν ἐφημερίδα· αὐτὸ μόνον ἐκέρδισεν ὁ ἐξάδελφός μου.

Ἀλλ' αὐτὸ τὸ κέρδος σοῦ φθάνει ν' ἀγοράσῃς ἓν ῥιπίδιον κἄν;—καὶ ἔπειτα, Λαύρα μου, τί νὰ σοῦ εἰπῶ, σὺ δὲν εἶσαι δι' ἐπαρχίαν, σὺ ἀνήκεις εἰς τοὺς Παρισίους ὅπως τὰ ἄστρα ἀνήκουν εἰς τὸν οὐρανόν.

Οἱ Παρίσιοι εἶνε ἡ πόλις τῶν γυναικῶν· αἱ ἄσχημοι ἐκεῖ γίνονται ὡραῖαι, αἱ ὡραῖαι γίνονται θεαὶ καὶ τὰς λατρεύουν γονυπετεῖς· ὦ! οἱ Παρίσιοι! ὅταν προφέρω τὸ ὄνομά των δὲν εἰξεύρω πῶς γίνομαι...

Ὁ ἄλλος νέος, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ἐπάγγελμα ἀλλ' εἶνε πολὺ πλούσιος θὰ σὲ ὑπάγῃ εἰς τοὺς Παρισίους· ἔχει ἄλογα, ἁμάξας, δύο γέροντας θείους, θεωρεῖον εἰς τὸ Μελόδραμα, καὶ διστάζεις ἀκόμη, ἀγαπητή μου Λαύρα; καὶ συλλογίζεσαι ἀκόμη τὸν δικηγορίσκον σου, ὁ ὁποῖος περνᾷ τὴν νεότητά του φωνάζων ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ κακουργοδικεῖον κρατῶν μίαν ὁμῆρέλλαν μὲ τὸ ἕνα χέρι καὶ τρεῖς τέσσαρες ὁκάδες κιτρίνων δικογράφων μὲ τὸ ἄλλο!

Λαύρα μου, ἂν πάρῃς αὐτὸν τὸν δικηγόρον θὰ μαλώσωμεν· δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ πλέον φιλία μεταξύ μας· δὲν θέλω νὰ ἔχω σχέσεις μὲ τὰς ἀνοήτους.

Ἡ Κλαίρη ἤκουε μετὰ ποιᾶς φρίκης τὰς ἐπικινδύνους καὶ τόσον δελεαστικὰς ἐκείνας συμβουλὰς τῆς φίλης τῆς ἀδελφῆς της.

Ἡ δὲ Λαύρα παραζαλισθεῖσα ἀπὸ τὴν στωμυλίαν τῆς συμμαθητρίας της καὶ νικηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀκαταμαχήτων ἐπιχειρημάτων της ἀπήντα διὰ σιγῆς ἰσοδυναμούσης πρὸς συγκατάθεσιν.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ συζύγου εἶχεν ἤδη ὁριστικῶς ἀποφασισθῇ· ὁ μὲν δικηγόρος ἔχασε τὴν δίκην του, οἱ δὲ Παρίσιοι ἐκέρδισαν τὴν ἰδικήν των.

Ἡ Λαύρα ἔρριπτε τὰ βλέμματά της ἐπὶ τοῦ σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ διέβλεπεν ἤδη εἰς τὸν ὁρίζοντα μαγευτικὴν ὀπταπίαν περιχρύσων αἰθουσῶν, πολυφώτων, ἀδαμαντοκολλήτων κο-

σημημάτων, ἐξαισίων στολῶν, νεφῶν ἀνακρόκου, κόσμον ὅλον ἀνθέων, μύρων, μουσικῆς, ἀπολαύσεως, γοητείας· ἐν ἑνὶ λογῳ τοὺς Παρισίους, τοὺς Παρισίους διαβλεπομένους ἐκ τῆς ἐπαρχίας· τὴν πρωτεύουσαν τῆς ὀνειροπολήσεως, τοῦ δράματος, τοῦ νεωτέρου μυθιστορήματος· τὸν γηΐνον παράδεισον πάσης Εὔας· τὴν μόνην πόλιν ἐν ᾗ αἱ γυναῖκες μένουσι πάντοτε τριακοντούτιδες.

Γενομένης τῆς ἐκλογῆς δὲν ἐβράδυνεν ὁ γάμος. Ὁ χάνων μίαν ἑβδομάδα τῆς νεότητός του ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ χάνει αἰῶνα ὅλον ἔαρος ἐν Παρισίοις.

Ἀλλ' ἡ πραγματικότης διεδέξατο τὸ ὄνειρον· Ἡ Λαύρα ὑπανδρεύθη τὸν πλοῦτον· καὶ ἡ ἀξία ἀπεπέμφθη.

Ἐν ταῖς πλουσίαις οἰκογενείαις ὁ γάμος τῆς μιᾶς ἀδελφῆς συνεπάγεται τὸν τῆς ἄλλης. Ἡ Κλαίρη ἂν καὶ ἐβίου ἐν τῇ μονώσει, τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ τὰ προσόντα ἦσαν λίαν γνωστὰ ἐν τῇ γενεθλίῳ πόλει, ἐν ἀγνοίᾳ δ' αὐτῆς προτάσεις γάμου ἐγίνοντο καθ' ἑκάστην πρὸς τὸν πατέρα της.

Ὁ κ. Ζοφρὲν καὶ ἡ σύζυγός του εἶχον καταφύγῃ εἰς τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐν χρήσει ἔτι ἀφελῆ τέχνάσματα· ἐκάλουν εἰς γεῦμα ὁλόκληρον οἰκογένειαν, τὴν δ' ἐπαύριον ἐζήτουν τὴν γνώμην τῆς Κλαίρης περὶ τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ, συνδαιτυμόνος τῆς προτεραίας.

Ἡ Κλαίρη ἤνοιγεν ἐκπλήκτους ὀφθαλμοὺς καὶ παρετήρει τὴν μητέρα της. Ὁ κ. Ζοφρὲν ἐπανελάμβανε τότε τὴν ἐρώτησιν μετὰ νωχελείας τινός, καὶ ἡ Κλαίρη ἀπεκρίνετο ὅτι ὁ νέος δὲν εἶχεν ἐμποιήσει εἰς αὐτὴν οὐδεμίαν ἐντύπωσιν, καὶ ὅτι δὲν εἶχε μορφώσῃ οὐδεμίαν περὶ αὐτοῦ γνώμην.

Τὸ συνοικέσιον ἐματαιοῦτο.

Ἐκ φιλοφροσύνης δὲ ἀπεκρίνοντο πρὸς τὴν οἰκογένειαν ἐκείνην ὅτι ἡ Κλαίρη πολὺ νέα οὖσα δὲν εἶχεν ἀποφασίσῃ εἰσέτι ν' ἀποκατασταθῇ.

Ἀλλὰ τὸ ἑπόμενον συμβὰν διέκοψε πάσας τὰς πρὸς ὑπανδρείαν αὐτῆς ἐνεργείας, συνταράξαν τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ζοφρέν.

Ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἐπενόησαν οἱ ἄνθρωποι τὴν τέχνην τοῦ καταστρέφεσθαι ἐντελῶς ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ.

Ὁ σύζυγος τῆς Λαύρας ἁπλοῦς ἑκατομμυριοῦχος ὢν καὶ προσπαθήσας νὰ προσθέσῃ τρία ἑκατομμύρια εἰσέτι εἶχεν ἀπολέσῃ ὅλην τὴν περιουσίαν του ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Παρισίων.

Ἐπιστολὴ μετὰ δακρύων γραφεῖσα καὶ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Λαύρας φέρουσα ἀνήγγειλε τὸ δυστύχημα, ἡ δὲ δυστυχὴς γυνὴ ἀκολουθήσασα τὴν ἐπιστολήν της ἀφίκετο τὴν ἐπαύριον εἰς τὸν πατρῷον οἶκον.

Ὁ σύζυγος αὐτῆς παρενοχλούμενος ὑπὸ τῶν δανειστῶν προσέφυγεν εἰς τὸ σύνηθες καταφύγιον τῶν τραυματιῶν τοῦ χρηματιστηρίου, τὸν σιδηρόδρομον τοῦ Βελγίου.

Ἡ φρόνησις ἦτο ἐν τῶν κυρίων προσόντων τῆς οἰκογενείας τοῦ Ζοφρέν. Οὐδεὶς ἐπωφελήθη τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὑβρίσῃ τὴν Λαύραν· ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς ὑπεδέξαντο αὐτὴν πάντες ὡσεὶ ἦτο εὐτυχής!

Συνήθως οἱ ἄνθρωποι μεταχειρίζονται τὰ ἀτυχήματα τῶν δυστυχῶν πρὸς κατάθλιψιν αὐτῶν.

Ἀπεφασίσθη μάλιστα ἐν κύκλῳ οἰκογενειακῷ νὰ τηρηθῇ ἡ ἐπιφάνεια καὶ νὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια ὅπως φυλαχθῇ μυστικὸν τὸ ἐπισκῆψαν δυστύχημα.

— Πρέπει ν' ἀποφεύγῃ κανεὶς νὰ κινῇ τὸν οἶκτον, εἶπεν εἰς τὴν Λαύραν ὁ πατήρ της· ὁ οἶκτος ὅταν δὲν προέρχεται ἀπὸ φίλον ἢ ἀπὸ συγγενῆ εἶνε σχεδὸν πάντοτε εἰρωνεία.

Ἡ κοινωνία, ἥτις προσέχει εἰς τὰ φαινόμενα μᾶλλον ἢ εἰς τὰ πράγματα, ἐξηκολούθησε τὰς ἐπισκέψεις της εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ κυρίου Ζοφρέν, καὶ αἱ ὥριμοι τὴν ἡλικίαν καὶ ματαιόσχολοι γυναῖκες, αἵτινες νομίζουσι πως ὅτι ὑπανδρεύονται αὐταὶ ὅταν ὑπανδρεύωσιν ἄλλας, ἐξηκολούθησαν τὸ ἔργον των καὶ προέτειναν διαφόρους γαμβροὺς εἰς τὴν μητέρα τῆς Κλαίρης.

Νέοι τινὲς ἕνεκα τῆς κοινωνικῆς θέσεως ἢ τῆς περιουσίας αὐτῶν νομίζοντες δικαίως ὅτι δὲν εἶχον ἀνάγκην τῶν προξενητριῶν, δὲν ἄφινον νὰ τοὺς διαφύγῃ καμμία πρόσκλησις εἰς τὰς ἑφεσπερίδας τοῦ Ζοφρὲν καὶ ἀπετόλμων δειλῶς προεισαγωγικήν τινα ἐρωτικὴν ἐξομολόγησιν.

Ἡ Κλαίρη ἤκουε πάντα ἀλλ' οὐδὲν ἀπεκρίνετο.

Εἶχεν ἐπινοήσῃ τρόπον τινὰ συμπεριφορᾶς, ὅστις δὲν ἦτο οὔτε φιλαρέσκεια, ἡ μήτηρ τῆς αἰωνίου ἐλπίδος, οὔτε σοβαρότης ἀπενθαρρύνουσα. Ἐφαίνετο ὅλην αὐτῆς τὴν προσοχὴν ἔχουσα, ἐν παιδικῇ ἀφελείᾳ, εἰς τὰ μουσικά αὐτῆς τεμάχια, τὰ λευκώματα, τὴν πρὸς τὴν μητέρα της στοργήν, οὐδεὶς δ' ὑπέθετεν ὅτι ἐν αὐτῇ ὑπῆρχεν ἄλλη τις σκέψις ἐκτὸς τῶν παιδαριωδῶν ἐνασχολήσεων καὶ τῶν ἀθώων κλίσεων.

Ὁλόκληρος χειμὼν εἶχε παρέλθῃ πολλὰς συμπαρασύρας προτάσεις γάμου· ὁ Ἀπρίλιος ἐπανῆλθεν ἀνθοστεφής.

Ἡ οἰκογένεια Ζοφρὲν τὴν τελευταίαν αὐτῆς ἑφεσπερίδα ἔβλεπε τὸν μῆνα τοῦτον. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ πλουσίου βιομηχάνου παρευρίσκοντο πλείους τοῦ συνήθους κεκλημένοι.

Πολλοὶ μνηστῆρες ναυαγήσαντες ἐπὶ τῆς ὑφάλου τῆς ἀρνήσεως ἐπέβησαν πάλιν τοῦ ἐφολκίου τῆς ἐλπίδος, ἀναμένοντες μεταβολὴν καιροῦ.

Νέος τις κεκλημένος ἠγγέλθη, ὁ Ἰούλιος Λαλώνδας.

Ὁ νέος οὗτος τότε τὸ πρῶτον εἰσήρχετο εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ζοφρέν. Ἐφαίνετο εἰκοσιεξ μέχρις

εἰκοσιοκτὼ ἐτῶν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ οὐδὲν τὸ ἐξαιρετικόν παρίστα. Προὐχώρησε πρὸς τὴν οἰκοδέσποιναν, ἥτις ἔσφιγξε φιλοφρόνως τὴν χεῖρά του καὶ τῷ εἶπε·

— Ἡ κόρη μου δὲν κατέβη ἀκόμη, ὁ δὲ σύζυγός μου παίζει *οὐίστ* εἰς τὴν αἴθουσαν. Θὰ σᾶς συστήσω.

Τὸ *θὰ σᾶς συστήσω* τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ἔχον τὴν κοινὴν αὐτοῦ ἔννοιαν.

Βλέμματα συνεννοήσεως ἀντηλλάγησαν μεταξὺ τῶν παρεστώτων, ὁ δὲ νέος, μόνος ἐν μέσῳ ἀγνώστων, διηυθύνθη πρὸς τραπέζιόν τι καὶ ἤρξατο φυλλολογῶν ἓν λεύκωμα.

Ἡ Κλαίρη κατέβη τέλος· δὲν ἐκώλυσεν αὐτὴν νὰ κατέλθῃ ἐνωρίτερον ἡ περὶ τῆς στολῆς αὐτῆς ἐνασχόλησις· εἶχεν ἐργασθῇ ἐπὶ μίαν ὥραν ἐλαττώσασα πρὸς ὄφελος αὐτῆς τὰς ὥρας τῆς ὀργίας ἃς ἀπαιτεῖ ἑφεσπερὶς τις.

Ἡ μήτηρ ἔσπευσε πρὸς αὐτὴν δείξασα παρακειμένην ἔδραν, ἔπειτα δὲ τῇ εἶπεν· Ἀπόψε μᾶς ἦλθε νέος προσκεκλημένος... ὁ υἱὸς ἑνὸς παλαιοῦ φίλου τοῦ πατρός σου.

Ἡ Κλαίρη ἀπήντησε δι' ἀσημάντου τινὸς ἀ! καὶ δὲν ἐξηκολούθησε τὴν συνδιάλεξιν.

— Πολλὰ καλὰ λέγουν δι' αὐτὸν τὸν νέον, προσεῖπεν ἡ μήτηρ· ὁ πατήρ του θέλει νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ, διότι καλὸς γάμος θὰ διευκολύνῃ τὴν προαγωγήν του· δὲν ἔχει περιουσίαν, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς τῷ ὑπεσχέθη θέσιν ἐλεγκτοῦ εἰς τὸ Λογιστήριον.

— Λοιπόν; εἶπεν ἡ Κλαίρη κατὰ πρόσωπον παρατηρήσασα τὴν μητέρα της.

Τὸ *λοιπὸν* τοῦτο ἐσήμαινε;

— Διόλου δὲν μὲ μέλει δι' ὅλα αὐτά! τὸ δὲ προσηλωθὲν ἐπὶ τῆς μητρός της βλέμμα ἐδήλου:

— Πάλιν τὰ ἴδια! δὲν θέλω νὰ μοὶ ἐκλέξῃ ἄλλος τὸν σύζυγόν μου· ἐγὼ μόνη μου θὰ τὸν ἐκλέξω.

Ἀλλ' ἡ μήτηρ προσέθηκεν·

— Εἶνε αὐτὸς ὁ νέος ποῦ κλείει τὸ λεύκωμα καὶ ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς. Τῷ ὑπεσχέθην νὰ σοῦ τὸν συστήσω!

Ὁ Ἰούλιος Λαλώνδας προὐχώρησεν, ὑπέκλινε πρὸ τῆς Κλαίρης, ἡ δὲ κυρία Ζοφρὲν εἶπε τὰς τυπικὰς τῆς συστάσεως φράσεις.

Μετὰ τὴν παρουσίασιν ταύτην ὁ νέος διηυθύνθη πρὸς τὸ κλειδοκύμβαλον.

Ὁ μητρικὸς ὀφθαλμὸς δὲν ἀπατᾶται· ἡ κυρία Ζοφρὲν παρετήρησεν ὅτι ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἦτο ἐκτάκτως τεταραγμένη, εἰ καὶ συνεκράτησεν ὅσον ἠδυνήθη τὴν ταραχὴν αὐτῆς.

Ὁ Ἰούλιος Λαλώνδας ἐντούτοις δὲν ἦτο Ἀντίνοος ἐν μελαίνῃ στολῇ, ὥστε ἐμέσως διὰ τοῦ πρώτου βλέμματος νὰ καταμαγεύσῃ τὴν νεάνιδα.

Ἡ μήτηρ τῆς Κλαίρης ἐνδιεφέρετο νὰ διευκρινήσῃ τὸ συγκινῆσαν τὴν θυγατέρα της αἴτιον, πρὸς τοῦτο δὲ μετεχειρίσθη κάλλιστον μέσον· ἐσίγησε καὶ δὲν ἠρώτησε.

Τότε δὲ ἠρώτησεν ἡ Κλαίρη ἀλλὰ μετὰ μακρὰν σιγήν.

Ἡ μήτηρ ἀπήντησεν, ἀλλ' ἀτημελῶς, ὡς νὰ μὴ ἔβλεπε καμμίαν σημασίαν εἰς τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν νέον ἐρωτήσεις.

— Εἶνε ἀπὸ τὸ Ε', ἐσπούδασεν εἰς τοὺς Παρισίους· αὔριον θὰ γευματίσῃ μαζί μας.

Τὰς λέξεις ταύτας ἀκούσασα ἡ Κλαίρη ἐρρίγησεν.

Ἡ κυρία Ζοφρὲν οὐδὲν ἐνόει· ἐντούτοις τὸ μυστήριον ἐκεῖνο εἶχεν αἰτίαν τινά, ἀνακαλυφθεῖσαν μετὰ δέκα πέντε ἡμέρας.

Ἡ κυρία Ζοφρὲν ὡραίαν τινὰ ἑσπέραν τοῦ Μαΐου περιεπάτει μετὰ τῆς θυγατρός της ἐν τῷ κήπῳ καὶ συνδιελέγετο μετ' αὐτῆς περὶ πραγμάκων ἀδιαφόρων· αἴφνης ἡ ἀγαθὴ μήτηρ ἐφίλησε τὴν Κλαίρην καὶ εἶπεν αὐτῇ.

— Ὁ φίλος τοῦ πατρός σου, ὁ κύριος Λαλώνδας σὲ ζητεῖ εἰς γάμον διὰ τὸν υἱόν του.

Ἡ Κλαίρη ἀντησπάσθη τὴν μητέρα της καὶ εἶπε συγκεκινημένη·

— Δέχομαι!

— Τώρα, προσεῖπεν ἡ μήτηρ, ἐξήγησέ μου τὰ ὅλα, διότι δὲν ἐννοῶ τίποτε ἐξ ὅσων βλέπω ἀπὸ δεκαπέντε ἡμερῶν.

Ἡ Κλαίρη ἔδρεψεν ἓν λευκὸν ῥόδον καὶ εἶπε:

— Καλή μου μητέρα, αὐτὸ τὸ ῥόδον εἶνε ἡ ἰδική μου φίλη τοῦ παθεναγωγείου, ἡ ὁποία μ' ἐσυμβούλευσε νὰ ὑπανδρευθῶ. Ἐνθυμεῖσθε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀπριλίου· ὁ κ. Ἰούλιος Λαλώνδας εἶχεν εἰς τὴν κομβιοδόχην του ἓν τριαντάφυλλον ὅμοιον μὲ τοῦτο... Καὶ πάλιν δὲν ἐννοεῖτε, δὲν εἶνε ἀλήθεια; Εἶνε ἀλάκληρος ἱστορία καὶ ὅταν θὰ σᾶς τὴν διηγηθῶ θὰ τὰ ἐννοήσετε ὅλα.

Τότε ἡ Κλαίρη διηγήθη τὴν ἱστορίαν τοῦ λευκοῦ ῥόδου τοῦ παρθεναγωγείου, ἐν τέλει δὲ εἶπε:

—Ἀφ' οὗ πρέπει μία νέα νὰ ὑπανδρευθῇ, θὰ ὑπετασσόμην βέβαια εἰς τὸν κοινὸν νόμον, ἀλλ' ἐπρόσμενα ὄχι συμβουλήν, ὅπως ἡ καϋμένη ἡ Λαύρα μας, ἀλλὰ κάτι τι ποῦ νὰ ὁμοιάζῃ μὲ σημεῖον τῆς θείας Προνοίας.

Ἅμα εἶδον πρώτην φορὰν τὸν κ. Λαλώνδαν μοῦ ἔφανη ὅτι ὁ δάκτυλος τῆς θείας προνοίας μοῦ τὸν ὑπεδείκνυεν ὡς τὸν ἀναμενόμενον σύζυγόν μου.

Ἡ κυρία Ζοφρὲν ἔσφιγγε τὴν θυγατέρα της ἐν τῇ ἀγκάλῃ της.

— Ὁ δάκτυλος τῆς θείας Προνοίας εἶνε παντοῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ κανεὶς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ τὸν ἴδῃ. Θὰ εἶσαι εὐτυχὴς κόρη μου!...

Ἡ μητρικὴ αὕτη πρόῤῥησις ἐπηλήθευσε. Σήμερον ἡ Κλαίρη διανύει τὸ πέμπτον τοῦ γάμου της ἔτος· καὶ ὁ μὴν τοῦ μέλιτος αὐτῆς δὲν ἔληξε, τὰ πάντα δὲ μάλιστα προσημαίνουσιν ὅτι δὲν θὰ λήξῃ ποτέ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΧΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ

Ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος τῆς χαρτεμπορίας (Paper Trade Journal) ἐρανιζόμεθα τὰς ἑπομένας περιέργους πληροφορίας περὶ τῶν ποικίλων χρήσεων τοῦ χάρτου ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις.

Πόῤῥω ἀπέχομεν, γράφει ἡ ἐφημερὶς αὕτη, τοῦ παπύρου τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῆς διφθέρας τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων. Ἄγνοιαν δὲ παχυλὴν ἐλέγχει ὁ νομίζων ἀκόμη ὅτι χρῆσις τοῦ χάρτου γίνεται μόνον ἐν τῇ τυπογραφίᾳ, πρὸς ἐκτύπωσιν βιβλίων καὶ ἐφημερίδων ἢ πρὸς γραφήν. Ὁ δέκατος ἔνατος αἰών, εἰ καὶ πολλοὶ ἀποκαλοῦσιν αὐτὸν πεζόν, εἶδε πράγματα θαυμασιώτερα τῶν ἀραβικῶν μυθολογημάτων. Ἂς ἀπαριθμήσωμεν μόνον ἄνευ σχολίων τὰς διαφόρους περιόδους τῆς βιομηχανικῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ χάρτου. Ὅτε τὸ πρῶτον ἐγένετο λόγος περὶ χαρτίνων χειρίδων, καὶ περιλαιμίων καὶ ὑποκαμίσων καὶ περὶ κυφελῶν μελισσίων χαρτίνων, πάντες ἢ σχεδὸν πάντες κατέκριναν τὸ πρᾶγμα ὡς παραλογώτατον καὶ ὅμως σήμερον τὰ χάρτινα ἐνδύματα εἶναι συνηθέστατα. Ἀθορύβως δ' ἐγενικεύθη καὶ ἡ χρῆσις τοῦ χάρτου πρὸς κατασκευὴν ἀντικειμένων ἥττονος σπουδαιότητος, οἷον κορωνίδων εἰκόνων, ῥόπτρων καὶ πλακῶν, ἐκ τῶν ἐνεπιγράφων ἐκείνων τῶν προσηλουμένων εἰς τὰς θύρας. Τοιοῦτοι δ' ἐπηκολούθησαν αἱ ἐκ πεπιεσμένου χάρτου λέμβοι, καὶ τὰ ἀκάτια, καὶ αἱ κῶπαι. Ἡ κατασκευὴ χαρτίνων τροχῶν τῶν σιδηροδρομικῶν ἁμαξῶν, ὑπολογισθεῖσα τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς ἀποκύημα νοσούσης διανοίας, ἀπελείχθη τοσοῦτον ἐπιτυχής, ὥστε σήμερον ἐν ταῖς μεγάλαις σιδηροδρομικαῖς γραμμαῖς ἀπὸ Νέας Ὑόρκης εἰς Σικάγον καὶ ἐν ταῖς διακλαδώσεσι τοῦ Εἰρηνικοῦ οἱ χάρτινοι τῶν σιδηροδρομικῶν ἁμαξῶν τροχοὶ ὑπερβαίνουσι τοὺς ἑξηκοντακισχιλίους. Ἀπό τινων μηνῶν μέγα τι ἐργαστήριον κλινοσκευῶν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ πωλεῖ στρώματα καὶ σκεπάσματα καὶ προσκεφάλαια ἐκ χάρτου. Διὰ ταινιῶν μανιλλίου χάρτου ἐπιτιθεμένων ἀλλήλαις καὶ προσκολλωμένων διὰ κόμμεως, κοσμουμένων δὲ καὶ διὰ παρυφῶν χαρτίνων ἐπίσης, κατασκευάζονται σκεπάσματα, καλλιτεχνικώτατα ἔχοντα ποικίλματα, ἐλαφρότατα καὶ ἅμα θερμότατα, ἅτινα εἶναι περιζήτητα τὸν χειμῶνα. Ταῦτα παλαιούμενα ἀνακαινίζονται εὐκολώτατα διὰ τοῦ σιδηρώματος. Ἀναμιγνυομένων εἰς τὴν μάζαν τοῦ χάρτου λευκώματος, τιτάνου καὶ στυπτηρίας κατασκευάζονται πίθοι, πιθάκναι καὶ ἄλλα ἀγγεῖα στερεώτερα τῶν ξυλίνων καὶ καταλληλότερα πρὸς μεταφορὰν ρευστῶν, οἰνοπνευμάτων, πετρελαίου, κλπ. Ἐργαστήριόν τι ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ κατασκευάζει ἐμβάδας, σανδάλια, ὑποδήματα χάρτινα ὑδατοστεγῆ, τηροῦντα θερμοστάτους τοὺς πόδας. Μετὰ πολλὰς βελτιώσεις καὶ τελειοποιήσεις ἐδυνήθησαν διὰ τῆς μάζης τοῦ χάρτου νὰ λαμβάνωσιν ἀκριβέστατα τὸ σχῆμα τοῦ ποδὸς μέχρι τῶν ἀστραγάλων, ὥστε ἕκαστος προμηθεύεται ἁρμόζοντα πρὸς τὸν πόδα του ὑποδήματα, ἐν ᾧ διὰ τῶν καλαποδίων δὲν ἦτο καταρθωτὴ τοσαύτη ἐντέλεια. Ἀλλὰ καὶ τῇ ἀρχιτεκτονικῇ ἐγένετο ὑπηρετικὴ ἡ χαρτοποιία, ἀπεργαζομένη στεφάνας θυρῶν καὶ παραθύρων, γεισώματα, φατνώματα καὶ τὰ τοιαῦτα. Τίς οἶδεν! ἴσως κατοικήσωμέν ποτε καὶ ἐν χαρτίναις οἰκίαις, ἀναμιμνησκουσαις ἐν μεγάλῳ τὰ χάρτινα κτίρια τῶν παιδικῶν μας παιγνίων!

Π.

ΒΑΣΙΛΙΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΕΣ

Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἀτσὶν ἐν Σουμάτρᾳ, ὅστις πρό τινων ἐτῶν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀντέστη νικηφόρος κατὰ τῶν Ὁλλανδῶν, ἔχει ἀρίστην περὶ ἑαυτοῦ γνώμην, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν τίτλων οὓς προτάσσει τοῦ ὀνόματός του, καὶ οἵτινες ἔχουσιν ὡς ἑξῆς ἐν μεταφράσει:

«Ὁ βασιλεὺς τοῦ σύμπαντος κόσμου, οὗ τὸ σῶμα λάμπει ὑπὲρ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ἐν μεσημβρίᾳ· ὁ βασιλεύς, ὃν ὁ Θεὸς ἔπλασε τελειότερον τῆς πανσελήνου, καὶ ὡραιότερον τοῦ πολικοῦ ἀστέρος· ὁ βασιλεὺς πάντων τῶν βασιλέων, πρὸ τοῦ ὁποίου κλίνουσι τὴν κεφαλὴν οἱ λοιποὶ βασιλεῖς, εὐπειθῶς ἀκούοντες τὰς προσταγάς του· οὗ ἡ διάνοια εἶναι τελειοτέρα στρογγυλωτάτης σφαίρας (;), καὶ οὗ ἡ εὐδαιμονία ὑπερβαίνει τὴν τῆς θαλάσσης· ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ὁ βλέπων τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ καὶ δυνάμενος νὰ καλύπτῃ τὰ αἴσχη τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ συγχωρῇ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· ὁ χρησιμώτατος πάντων τῶν βασιλέων, οὗ οἱ πόδες εὐωδιάζουσι, διαχεομένης τῆς εὐωδίας αὐτῶν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν πάντων τῶν βασιλέων τοῦ κόσμου.» Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖται εἰς ταῦτα μόνον. Εἶναι προσέτι «κύριος τοῦ μελανάδοντος ἐλέφαντος» καὶ πλὴν τούτου «κύριος τοῦ ἐρυθροῦ, τοῦ μέλανος, τοῦ λευκοῦ, τοῦ ποικίλου, τοῦ παρδαλοῦ καὶ τοῦ στείρου ἐλέφαντος, ὅστις ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ κοσμεῖται διὰ καλύμματος ἐκ ποικίλων λίθων.» Ὁ Θεὸς ὥρισε τὸν ἡγεμόνα, ὅπως κυριαρχῇ πάντων, ὅπερ ὡμῶς φαίνεται ὅτι δὲν θέλουσι νὰ παραδεχθῶσιν οἱ Ὁλλανδοί.

Ὁμοίως καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Σιὰμ εἶναι βασιλεὺς ὅλου τοῦ κόσμου, καὶ συγχρόνως βασιλεὺς ὅμοιος τῷ Θεῷ. Καὶ οὗτος φέγγει ὡς ἡ σελήνη καὶ λάμπει ὡς ὁ πολικὸς ἀστήρ, ἀλλ' εἶναι κύριος μόνον τοῦ λευκοῦ ἐλέφαντος, τοῦ ἔχοντος ἐρυθρὰν στρογγύλην οὐρὰν. Εἶναι δὲ ἰσχυρότερος τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀτσὶν, διότι μόνον ὅταν αὐτὸς θέλῃ, λάμπει ὁ ἥλιος καὶ ῥέει τὸ ὕδωρ. Κάτοχος ὢν τοῦ ξίφους, τοῦ 190 διπλόας ἔχοντος, ὅ ἔλαβε βίᾳ παρὰ τοῦ ἀσπόνδου ἐχθροῦ του, οὐδόλως ἄπορον ὅτι ἐγένετο κύριος τοῦ δάσους τῶν μυιῶν καὶ κάτοχος τῆς ἐπαιτικῆς πήρας, τῆς ἀδαμαντοκοσμήτου. Εἶναι κύριος φοίνικος συγχρόνου τῇ δημιουργίᾳ, σουλτάνος τοῦ φλέγοντος ὄρους καὶ τοῦ χρυσοῦ ποταμοῦ, δεσπότης τοῦ ἀέρος καὶ τῶν νεφελῶν, κύριος τοῦ βουβάλου, οὗ τὰ κέρατα ἀπέχουσιν ἀλλήλων δώδεκα μέτρα.

ΑΛΕΞΗΛΙΑ

Τὸ ἀλεξήλιον ἐχρησίμευε τὸ πάλαι ὡς ἔμβλημα καὶ σημεῖον ὑπεροχου κοινωνικῆς τάξεως. Οἱ βασιλεῖς τῶν Αἰγυπτίων παρίστανται ἐν πάσαις ταῖς ἐπισήμοις τελεταῖς σκιαζόμενοι δι' ἀλεξηλίου. Ἐν Σινικῇ ἀνέκαθεν μέχρι τοῦ νῦν οἱ μεγιστᾶνες φέρουσιν ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ ἀλεξήλιον διπλοῦν ἢ τριπλοῦν θόλον ἔχον, τῶν τεσσάρων θόλων ἐπιφυλαττομένων εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Ἐν τῇ ἀπεράντῳ σινικῇ αὐτοκρατορίᾳ μεγίστη διενεργεῖται ἐμπορία ἀλεξηλίων, ἅτινα εἶνε ἓν τῶν γνησιωτέρων προϊόντων τῆς Ἰδαγενοῦς βιομηχανίας κατασκευαζόμενα ἐξ ἰνδοκαλάμου ἢ κλάδων ἐλαφροῦ καὶ εὐκάμπτου ξύλου, καὶ χάρτου ἐλαιωμένου καὶ κεχρωματισμένου, ἐφ' οὗ τυποῦνται ἀποφθέγματα τοῦ Κομφουκίου ἢ θρησκευτικαὶ ἀλληγορίαι.

Ἐν πάσαις ταῖς θερμαῖς χώραις τὸ ἀλεξήλιον εἶνε εἰς μεγίστην χρῆσιν, ἰδιαιτέρως δὲ τιμᾶται ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Βιρμανίας, ὅστις ἐγκυκλᾶται εἰς τὸν τίτλον τοῦ κατόχου εἰκοσιτεσσάρων ἀλεξηλίων· ἀλλὰ τὸ ἐξ ἁπλοῦ φύλλου φοίνικος ἢ βανανέας ἐπὶ τοῦ ἄκρου καλάμου τινὸς προσηρμοσμένον ἀλεξήλιον διαφέρει πολὺ τοῦ τῆς Ἰάβας ἢ τῆς Σουμάτρας, τεχνηέντως κατειργασμένου, ἔχοντος ἀργυροκόσμητον ἢ χρυσοκόσμητον τὴν λαβήν, καλλιτεχνικῶς γεγλυμμένην, καὶ διὰ λίθων πολυτίμων κεκοσμημένην, τοῦ κεκαλυμμένου διὰ μεταξωτοῦ ὑφάσματος, καὶ πολυτίμων τριχάπτων καὶ σπανίων πτίλλων, ὅπερ φέρουσιν αἱ περίκομψοι δέσποιναι τῶν εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλεων.

Τοιοῦτο ὂν τὸ ἀλεξήλιον καθίσταται πολυτελὲς ἅμα σκεῦος καὶ ὠφέλιμον, διότι ἀπολαμβάνει τὴν δύναμιν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἀλλὰ πολλῷ πρὸς τοῦτο κάλλιον εἶνε τὸ θερινὸν ἀλεξήλιον, τὸ ἐξ ἀνοικτοῦ μεταξωτοῦ κατασκευαζόμενον καὶ ὑπενδύομενον ἐσωθεν διὰ λεπτοϋφοῦς πρασίνου ἢ κυανοῦ ὑφάσματος, ὅπερ ἔντε τῇ ἐξοχῇ καὶ παρὰ τὴν θάλασσαν ἀποδεικνύεται χρησιμώτατον ὡς προφυλάττων ἀπὸ τῶν ἡλιάσεων, καὶ προφυλάττον τὴν χροιὰν τῶν περικαλλῶν δεσποινῶν ἀπὸ τῶν καυστικῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων.

Σ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐξεδόθη ἐσχάτως ἐν Σάμῳ ἡ ἐπετηρὶς τῆς ἡγεμονίας Σάμου διὰ τὸ ἔτος 1886. Τὸ βιβλίον τοῦτο συγκείμενον ἐκ 10 τυπογραφικῶν φύλλων περιλαμβάνει πλὴν ἱστορικῶν τινων περὶ τῆς ἀρχαίας Σάμου ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου πληροφοριῶν, κατάστιχον τοῦ συγχρόνου πληθυσμοῦ αὐτῆς, τῶν γεννήσεων, τῶν γάμων καὶ τῶν θανάτων, τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, τῆς διαχειρίσεως τῆς δικαιοσύνης, τῆς κινήσεως τοῦ ἐμπορίου, τῆς παραγωγῆς προϊόντων, τῆς ναυτιλίας, τῆς ταχυδρομικῆς καὶ τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἄλλας πληροφορίας περὶ τῶν διαφόρων γραφείων ἢ δημοσίων κατασταμάτων, ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα καὶ ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν ὑπαλλήλων. Κατὰ τὴν ἐπετηρίδα ταύτην, ὁ πληθυσμὸς τῶν ἐν τῇ νήσῳ Σαμίων ἀνέρχεται εἰς 41,156 ψυχάς, ὧν 8,888 ἄνδρες, 9,712 γυναῖκες, 11,907 ἄρρενα παιδία καὶ 10,649 θήλεα. Αἱ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος γεννήσεις ἀνέρχονται εἰς 1,622, οἱ γάμοι εἰς 290 καὶ οἱ θάνατοι εἰς 723. Τὰ σχολεῖα

κατ' εἶδος διαιρούμενα εἰσὶν ἓν Γυμνάσιον, 4 σχολαρχεῖα, 4 παρθεναγωγεῖα, 3 ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ 33 δημοτικὰ σχολεῖα· ἐν πᾶσι τούτοις διδάσκουσι 58 διδάσκαλοι καὶ φοιτῶσιν εἰς αὐτὰ 4,157 μαθηταί, ὧν 2,912 τοῦ ἄρρενος καὶ 1 245 τοῦ θήλεος γένους. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος εἰσήχθησαν ἐμπορεύματα ἀξίας 17,471,413 γροσίων καὶ ἐξήχθησαν ἐμπορεύματα 15,250,201 γροσίων. εἰσέπλευσαν δὲ εἰς τοὺς λιμένας τῆς νήσου 422 ἀτμόπλοια καὶ 3,644 ἱστιοφόρα πλοῖα, ἀπεστάλησαν ἐκ Σάμου εἰς ἀλλοδαπὴν 1.990 τηλεγραφήματα καὶ ἐξ ἀλλοδαπῆς ἦλθον εἰς Σάμον 2,104 τοιαῦτα. Εἰσῆλθον εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Σάμου 63 ἀσθενεῖς, ὧν 50 ἄνδρες καὶ 13 γυναῖκες, καὶ τούτων πάλιν 47 Σάμιοι καὶ 16 ξένοι, ἐξ αὐτῶν δὲ πάντων ἀπέθανον δύο.

Γερμανική τις ἐφημερίς, ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐκ τῆς εὐσαρκίας τοῦ Βίσμαρκ, ἣν παντὶ σθένει ἀγωνίζεται νὰ κατοπολεμήσῃ ὁ μέγας ἀρχικαγκελάριος, ἀπκριβεῖ ὡς ἐξῆς τὰς διαφόρους φάσεις τῆς εὐσαρκίας ταύτης. Τὸ πρῶτον ἔτος τῆς εἰς Κίσιγγεν μετοβάσεώς του τῷ 1874 ὁ πρίγκιψ ἐζύγωνε 207 λίτρας· τῷ 1876, 219 λίτρας· τῷ 1877, 930 λίτρας· τῷ 1878, 243 λίτρας· τέλος τῷ 1879 ἀνέρχεται εἰς 247 λίτρας. Τότε ἄρχεται ἡ θεραπεία τοῦ ἰατροῦ Σβένιγκερ· τὸ βάρος τοῦ πρίγκιπος κατέρχεται μετ' ὀλίγον εἰς 227· τῷ 1881, εἰς 222· τῷ 1883 εἰς 202. Τῷ 1884 ὁ Βίσμαρκ δὲν μετοβαίνει εἰς Κίσσιγγεν καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ αὐξάνει· τὸ 1885 ἀνῆλθεν εἰς 205 λίτρας, ἐφέτος δὲ ἔφθασεν εἰς 208.

Περιεργοτάτη ἀνακάλυψις ἐγένετο πρό τινος ἐν Brigg, πολίχνῃ τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ κομητείας Λεγγολνσάϊρ. Οἱ ἐργάται τῆς ἑταιρίας τοῦ φωταερίου, σκάπτοντες τὰ θεμέλια πρὸς οἰκοδομὴν γαζομέτρου, εὗρον μέγα πλοῖον ἐν ἀργιλλώδει στρώματι. Τὸ πλοῖον τοῦτο, ἐλληφθὲν κατ' ἀρχὰς ὡς ἁπλοῦς κορμὸς δρυός, ὑπέστη βλάβας τινὰς ὑπὸ τῆς ἀξίνης τῶν ἐργατῶν, ἀλλ' αὐθὶς ὡς ἐνοήθη τί πράγματι ἦτο, ἡ σκαφὴ ἐγένετο μετὰ μεγίστης προσοχῆς, καὶ οὕτως ἀπεκαλύφθη μέγα μονόξυλον, ἔχον μῆκος μὲν 15 μέτρων, πλάτος 1 μ. 50 ὑφεκατομέτρων καὶ ὕψος 1 μ. 20 ὑφεκατομέτρων. Τὸ μονόξυλον τοῦτο, κοῖλος ὢν πελώριος καὶ στερεώτατος κορμὸς δρυός, κατεσκευάσθη προφανῶς ἐν τοῖς προϊστορικοῖς χρόνοις καὶ εἶναι πολυτιμότατον μνημεῖον τῆς ναυτικῆς τέχνης τῶν πρώτων κατοίκων τῶν Βρεττανικῶν νήσων. Δένδρον ἔχον τηλικοῦτον κορμὸν οὐδαμοῦ τῆς Εὐρώπης φύεται νῦν, καὶ φαίνεται ὅτι ἀνήκει εἰς τὰ ἐκλελοιπότα εἴδη ὅλος ὁ κορμὸς εἶναι ἰσομήκης καὶ οἱ πρῶτοι κλάδοι αὐτοῦ ἤρχιζον εἰς ὕψος δεκαπέντε περίπου μέτρων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. Ὁ πυθμὴν τοῦ πλοίου, ἔχων μῆκος δώδεκα μέτρων περίπου, οὐδαμοῦ παρουσιάζει ἴχνος ἱστοῦ· οἱ πλάγιοι τοῖχοι εἶναι κάθετοι, καὶ πρὸς τὴν πρύμνην διακρίνονται ἴχνη ἐδωλίων. Εὑρέθη δὲ τὸ πλοῖον εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων μόνον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἀγχόλμου, τοῦ ἐμβάλλοντος εἰς τὸν Οὔμβερον. Ἡ πρῷρα αὐτοῦ εἶναι ἐστραμμένη πρὸς τὴν ξηράν, ἡ δὲ πρύμνη πρὸς τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ, ἐπὶ χαμηλοτέρου ἐπιπέδου. Πιθανῶς εἶχεν ἐξοκείλῃ καὶ βαθμηδὸν βυθισθῇ ἐν τῇ ἰλύι· ἄμμος δὲ καὶ ὑδρο-

χαρῆ φυτὰ ἐκάλυψαν ἴσως αὐτό, καὶ οὕτως ἀνέπαφον σχεδὸν διετηρήθη μέχρις ἡμῶν.

Ἐπιβεβαιοῦται ἡ ἀγγελία περὶ ἀνακαλύψεως νέου χρυσοφόρου στρώματος μεγάλης ἐκτάσεως ἐν τῷ βορείῳ χώρᾳ τῆς Δυτικῆς Αὐστραλίας. Ἀπαντχόθεν τῆς Αὐστραλίας συρρέουσιν ἐκεῖσε πολυπληθεῖς χρυσοθῆραι, καὶ λέγεται ὅτι ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ συνελέχθη χρυσὸς βάρους δεκακισχιλίων μέχρις δωδεκισχιλίων σύγκιῶν, ἀρίστης ποιότητος, διότι ἑκάστη σύγκια πωλεῖται ἀντὶ τεσσάρων λιρῶν στερλινῶν. Πλὴν τῆς περιφερείας ταύτης, ἥτις καλεῖται Κίμπερλυ, ἐπανελήφθη ἡ ἐκμετάλλευσις καὶ ἄλλου ἐγκαταλειφθέντος μεταλλείου, παρὰ τὸ Βραιγούδ, ὁπόθεν ἐξάγονται νῦν πλουσιώτατα μεταλλεύματα χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ μολύβδου. Τὸ περιεχόμενον πασῶν τοῦ ἀργύρου εἶναι μέγα, ἀποδιδομένων 2500 σύγκιῶν ἐξ ἑκάστου τόνου μεταλλεύματος. Τὸ μεταλλεῖον, μετονομασθὲν Κόχ-ἰ μοὺρ παρεχωρήθη εἰς ἑταιρίαν τινὰ ἐν Σύδνεῦ, ἥτις κατέβαλεν ἄφθονα κεφάλαια, ὅπως ἐκμεταλλευθῇ αὐτὸ ἐπαρκῶς. Κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰδότων ἡ νότιος Αὐστραλία εἶναι πλουσιωτάτη εἰς μέταλλα. Παρὰ τὴν Μερρινδῆν ὑπάρχει καὶ ὀρυχεῖον ἀδαμάντων.

Τὰς ἑπομένας περιέργους πληροφορίας εὑρίσκομεν εἰς γερμανικὴν ἐφημερίδα περὶ τοῦ τρόπου τῆς κατατάξεως τοῦ Χόβαρτ πασᾶ εἰς τὴν τουρκικὴν ὑπηρεσίαν :

Κατατχθεὶς εἰς τὸ τουρκικὸν ναυτικὸν μικρὸν μετὰ τὴν Κριμαϊκὴν ἐκστρατείαν, ὁ Χόβαρτ δὲν ἐλαβεν ἀμέσως βαθμὸν μείζονα ἐκείνου ὃν εἶχεν ἐν τῇ πατρίδι του, ἀλλ' ἐπὶ πολὺ ὑπηρέτει ἄσημος καὶ ἀγνωστος εἴτε ἐν τῷ Ταρσανᾷ ἐν τοῖς γραφείοις τοῦ ναυαρχείου, εἴτε ἐν πολεμικῷ πλοίῳ, μέχρις οὗ ἐδόξασε καὶ ἀνέδειξεν αὐτὸν ἡ δεινότης του ὡς πυγμάχου. Διότι ὁ Σουλτάνος Ἀβδοὺλ Ἀζίζ ἐξ ἰδιοτροπίας ἢ πρὸς θεραπείαν τῆς αὐξανούσης πολυσαρκίας του ἠρέσκετο εἰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις, καὶ ἠγωνίζετο εἰς τὸν δρόμον πρὸς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς δρομεῖς, ἢ ἐπάλαιε πρὸς τοὺς πεχλιβάνιδες, ὧν εἷς παρ' ὀλίγον συνέτριψέ ποτε τὰ σουλτανικὰ ὀστᾶ του. Μόνην τὴν ἀγγλικὴν πυγμαχίαν ἠγνόει, καὶ ταύτης καταλληλότατος διδάσκαλος ἐκρίθη καὶ ἐξελέχθη ὁ Χόβαρτ. Ἐν ἀρχῇ οὗτος ἀγωνιζόμενος πρὸς τὸν κύριόν του, ἐφείδετο αὐτοῦ, ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ὁ μαθητής του ἐπετίθετο κατ' αὐτοῦ ἄνευ οἴκτου, ἐρεθισθεὶς ποτε τῷ κτυπήγκι τοσοῦτῳ ἰσχυρὸν γρόνθον, ὥστε ὁ κυρίαρχος τῶν πιστῶν κατοβληθεὶς ἀνέκραξε Ταμάμ! Ταμάμ (ἀρκεῖ) καὶ ἀπέστχε τοῦ λοιποῦ τῆς πυγμαχίας. Οὐδὲν ἧττον ἐτίμησε τὸν Χόβαρτ ὑπερβαλλόντως καὶ τὸν ἐκράτησε παρ' ἑαυτῷ, ἀφειδῶς ἀπονέμων αὐτῷ βαθμοὺς καὶ χρήματα. Μετὰ τὴν σύλληψιν δὲ τοῦ Ἀρκαδίου κατὰ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν, ὁ Σουλτάνος ἐξεδήλωσε τὴν ἄκραν εὐγνωμοσύνην του ἀναγορεύσας αὐτὸν καπετὰν πασσᾶν (ἀρχιναύαρχον).

Ἡ γυνή, ἥτις ἐναβρύνεται ὑπερμέτρως διὰ τὸ κάλλος της, ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἔχει ἄλλο τι προτέρημα ἀξιολογώτερον.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ. 1886—503.

Ἀριθ. 553 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἰκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 3 Αὐγούστου 1886

ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΙΠΩΝ

ΧΑΛΚΗ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Οὐδεμίαν ἔχομεν εἴδησιν περὶ τῆς αἰτίας τῆς πυρκαϊᾶς, ἥτις κατέστρεψε τὴν Μονήν, τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου κτισθεῖσαν, οὐχ ἧττον εἶνε πιθανώτατον ὅτι οἱ Τοῦρκοι κατά τι εἰς ταύτην συνετέλεσαν. Ὁπωσδήποτε τῆς γηραιᾶς Μονῆς ὑψοῦντο πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ κατηφῆ ἐρείπια, καὶ μόνον ὁ ναΐσκος τῆς Μαρίας Κομνηνῆς, ὡς ἐκ θαύματος διασωθείς, ἀνεμίμνησκε τὸ λαμπρὸν παρελθόν, ὅτε τῷ 1680 ἀνεκτίσθη μεγαλοπρεπὴς ἐκ βάθρων δαπάνῃς ἀνδρός, διαδραματίσαντος μέγα πρόσωπον ἐν τῇ πολιτικῇ ἱστορίᾳ τῆς Τουρκίας κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, τοῦ ἐπιφανοῦς Ἕλληνος Νικουσίου Παναγιωτάκη, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος τῶν μεγάλων ἐκείνων Ἑλλήνων διερμηνέων, οἵτινες ἔκτοτε κατέλαβον ὑψηλοτάτας θέσεις εἰς τὰ συμβούλια τῆς Πύλης, καὶ εἰς τὰς σχέσεις τῶν Σουλτάνων μετὰ τῶν ξένων κρατῶν, καὶ ἐξ ὧν κατάγονται οἱ σημαντικώτεροι οἶκοι τῶν σημερινῶν Φαναριωτῶν. Ὁ Παναγιωτάκης ἐγεννήθη ἐν Χίῳ τῷ 1613 ὑπὸ πατρὸς τὸ ἐπάγγελμα γουναρᾶ. Νέος ἔτι ἐσπούδασε παρὰ τῷ σοφῷ Μελετίῳ Συρίγῳ τῆς Κρήτης καὶ ἔτυχεν ἀνατροφῆς ἐπιμεμελημένης· ἔμαθε τὴν Τουρκικήν, Ἀραβικὴν καὶ Περσικήν. Ἀποσταλεὶς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Παδούης ἐσπούδασε τὴν Λατινικήν, τὴν Ἰταλικὴν καὶ θετικὰς ἐπιστήμας. Ἐπανακάμψας εἰς Κωνσταντινούπολιν διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἰμπραΐμ Δ', διερμηνεὺς τῆς ἐν Αὐστρίᾳ πρεσβείας, διαμείνας ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἐπὶ 25 ἔτη. Αὐτόθι διὰ τῆς ἱκανότητος αὐτοῦ ἀπέκτησεν ἔκτακτον φήμην, καὶ ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ γηραιοῦ καὶ διασήμου Κιουπρουλῆ Ἀχμὲτ Πασᾶ, μεγάλου Βεζύρου τοῦ Μωάμεθ Δ', διωρίσθη μέγας διερμηνεὺς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, θέσεως ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων, ἥτις ἔδωκεν αὐτῷ μεγάλην ἐξουσίαν.

Ἀνὴρ δίκαιος καὶ εὐθὺς κατέστη ὁ τρόμος τῶν ῥουσιούργων· ἀνεγνωρισμένης δὲ φιλοπατρίας ὧν ὑπῆρξε διαρκῶς ὁ δραστηριώτερος ὑπερασπιστὴς τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Διὰ τῶν ἐνεργειῶν τούτου κυρίως ἀπεδόθησαν οἱ Ἅγιοι Τόποι εἰς τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον. Ἐὰν οἱ Ἕλληνες ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις ἀπελάμβανον εὔνοιάν τινα παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν ἐπιφανῆ ὁμογενῆ αὐτῶν, ὅστις διαρκῶς ἔκτοτε θεωρεῖται ἐν τῶν μεγαλειτέρων ὀνομάτων τοῦ Φαναρίου· οὗτος δὲ ἀληθῶς ἐδημιούργησε τὴν παράδοξον τύχην τοῦ παλαιοῦ τούτου προαστείου τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ τῶν Σουλτάνων τῶν δύο τελευταίων ἑκατονταετηρίδων. Ὅταν ἐτελεύτησε τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1673 ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ στρατοπέδῳ, εἰς παραδουνάβειον χώραν, ὁ Μωάμεθ Δ' ἐκήδευσεν αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς, τὸ δὲ σῶμά του βαλσαμωθὲν ἐκομίσθη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ὡραίᾳ Μονῇ τῆς Χάλκης, ἣν αὐτὸς μετὰ θρησκευτικοῦ ζήλου ἀνῳκοδόμησε. Τὰ καίκια τῶν πρεσβειῶν πασῶν τῶν δυτικῶν δυνάμεων παρηκολούθησαν τὴν πομπικὴν ἐκφορὰν τοῦ ἐκ μικρᾶς οἰκογενείας ἐνδόξου κατασταθέντος ἀνδρός. Ὁ τάφος αὐτοῦ δεικνύεται ἔτι ἐν τῷ προνάῳ τῆς μοναστηριακῆς ἐκκλησίας, φέρων τὸν ῥυθμὸν τῆς θεατρικῆς ταπεινοφροσύνης τῶν χρόνων του. Ὁ ἐπιτύμβιος λίθος ἐφθάρη ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν παρελθουσῶν γενεῶν. Μόλις ἀνεγινώσκονται ὀλίγαι λέξεις ἐκ τοῦ πομπικοῦ ἐπιτυμβίου, γεγραμμένου εἰς τὸ ὕφος τῶν συγχρόνων του, ἅπερ ὅμως περιεσώθη ὑπὸ ἀρχαιοτέρων περιηγητῶν. Διακρίνεται ἔτι τὸ κηρύκειον, τὸ ἔμβλημα ἀξιώματος τοῦ θανόντος. [1])

Ἡ εἰκὼν αὐτοῦ, ἣν δὲν ἠδυνήθην νὰ ἴδω, ὑπάρχει ἐν τῷ ἐστιατορίῳ τῆς Μονῆς. Εἰκονίζεται δὲ φέρων τὴν στολὴν τοῦ Μεγάλου Διερμηνέως, ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ἔχων βραχεῖαν καὶ ξανθὴν τὴν κόμην, κρατῶν τὴν εἰκόνα τοῦ ναοῦ καὶ προσφέρων ταύτην εἰς τὸν Θεομήτορα.

Μετὰ τὴν πρώτην ἀνακαίνισιν, τὸ ἀρχαῖον Μοναστήριον τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου, ἀνεγερθὲν ἐκ τῆς τέφρας του, διῆλθε χρόνους εἰρήνης καὶ κλέους. Τὰ ὀνόματα τῶν κατὰ καιροὺς ἡγουμένων εὐσεβῶς ἀνεγράφησαν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως μονογραφίας περὶ Χάλκης, δημοσιευθείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1846, σχεδὸν

[1]) Τουτέστι ῥάβδος ἔχουσα ἑκατέρωθεν δύο ἄρκις πτερωτούς, περιπεπλεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους. Σημ. Μεταφρ.

τανῦν δυσευρέτου [1]). Κατόπιν μετὰ περίοδον νέαν παρακμῆς, ἡ Μονὴ ἐκ νέου ἀνεκαινίσθη τῷ 1796, χάρις εἰς τὴν μεγαλοδωρίαν ἑτέρου ἀρχαίου διερμηνέως τῆς Πύλης, ἀναδειχθέντος βραδύτερον ἐπανειλημμένως Ὀσποδάρου Μολδοβλαχίας, τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, μέλους ἐπιφανοῦς οἰκογενείας κεκτημένης μεγάλην ἰσχύν, ἐπίσης καὶ ταύτης φαναριωτικῆς, ἐξ ἧς ἐξῆλθον ἄνδρες πλείους τοῦ ἑνὸς ὑπηρετήσαντες καὶ τὴν Ὀθωμανικὴν διπλωματίαν καὶ τὸν ἑλληνικὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα. Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης κατὰ τὴν ἀνακαίνισιν ταύτην εἰργάσθη ἐπὶ μεγαλειτέρου σχεδίου. Ἡ Μονὴ τῆς Χάλκης, ἡ Καμαριώτισσα, ὡς ὠνόμαζον ταύτην κοινῶς, πλουσίως ἀνεκαινίσθη καὶ ἐπροικίσθη. Ἀφιερώθησαν εἰς αὐτὴν ἐκτεταμένα Μετόχια. Ἰδίᾳ δ' ἐγένετο ἰδιοκτήτρια τῆς μεγάλης ἐν Βουκουρεστίῳ ἐκκλησίας, τῆς καλουμένης Μαρκούτσας, καὶ τῆς νήσου Πρώτης μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ Μονῶν καὶ κατοικιῶν. Ὁ Ὑψηλάντης δὲ τοιαύτας δωρεὰς προσενεγκὼν διεφύλαξεν εἰς ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἀπογόνους τὴν καθολικὴν ἐφορίαν καὶ ἐπιστασίαν τῆς Μονῆς καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἡγουμένων. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς τρίτης ταύτης ἀνακαινίσεως, ἡ περικαλλὴς Μονὴ διῆλθε διὰ πολλῶν περιπετειῶν. Ἐπὶ τῶν ἀγώνων τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας τῷ 1821 ὑπέστη ὅλας τὰ βιαιοπραγίας τῆς ἀγρίας καταπίεσεως τῆς Ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως, ἥτις λυσσωδῶς ἐζήτει νὰ καταστείλῃ καὶ τὰς ἀφανεστέρας συμπαθείας. Ὁ ἡγούμενος αὐτῆς (Γαλακτίων Κρὴς Σ. Μ.) καταδιωχθείς, ἐσώθη καταφυγὼν εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρεσβείαν. Τῷ 1828 ἐπὶ τοῦ ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου ἡ Μονὴ ὡρίσθη ὡς κατοικητήριον τῶν ῥώσσων αἰχμαλώτων, ἐξ ὧν πολλαὶ ἑκατοντάδες ἐπὶ χρόνον τινὰ ἐνταῦθα συνηθροίσθησαν. Ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους δὲ ἐτάφησαν ὑπὸ τὰς πεύκας καὶ τὰς ἐλαίας τῆς νήσου. Ὀλίγα βήματα πόρρω τῶν σημερινῶν κτιρίων, χῶρος περίκλειστος ὑπὸ τιδηρῶν κιγκλίδων καὶ δενδρόφυτος δεικνύει τὴν ὑστάτην κατοικίαν τῶν δυστυχῶν ἐκείνων θυμάτων τοῦ αἰωνίου ἀνατολικοῦ ζητήματος. Μαρμάρινος ἄγγελος λευκὸς ὑψῶν σταυρόν, καὶ σφίγγων τὸ ἔμβλημα τῶν Τσάρων ἄγρυπνος φυλάττει ἐπὶ τῶν ἀφανῶν ἐκείνων λειψάνων, ἐν οἷς μόνον τὰ ὀνόματα τῶν ἀξιωματικῶν εἶνε κεχαραγμένα ἐπὶ λιθίνων ἀναγλύφων.

Τῷ 1831 ἡ Μονὴ τῆς Χάλκης ὑπέστη τελευταίαν σπουδαίαν μεταμόρφωσιν, συσταθείσης ἐν ταύτῃ τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς σχολῆς τοῦ ἑλληνικοῦ φροντιστηρίου διευθυνομένου ὑπὸ πεπαιδευμένου Ἕλληνος ἐκ Τραπεζοῦντος τοῦ Κ. Ξανθοπούλου, τῇ φροντίδι γενναιοδώρων καὶ φιλοπατρίδων Ἑλλήνων. Εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο, τὸ ἀκμάζον, φοιτῶσι 400 μαθηταὶ ἐλθόντες ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς ἑλληνικῆς γῆς, ἐκ τοῦ βάθους τῆς Καππαδοκίας καὶ τοῦ Πόντου, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀποικιῶν τῆς Μασσαλίας καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, διδασκόμενοι ὑπὸ διδασκάλων εὐπαιδεύτων καὶ ζηλωτῶν τῆς προόδου. Οὐδεὶς τόπος εἶνε προσφορώτερος εἰς τὴν παίδευσιν πολυαρίθμων νέων ὅσον ἡ εὐρύχωρος αὕτη οἰκοδομὴ ἐν μέσῳ τῆς εὐφροσύνου σιωπηλῆς ἐρημίας. Ἐπίσκεψις εἰς τὸ ἀρχαῖον Μοναστήριον, ὅπερ τελευταῖον αὖθις ἀνεκαινίσθη καὶ ηὐρύνθη δαπάναις τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ζαφειροπούλου, κινεῖ ζωηρὸν διαφέρον. Ὁ ναΐσκος τῆς Μαρίας Κομνηνῆς ἵσταται ἐς ἀεὶ ἐκεῖ ἀνέπαφος ἀναπολῶν εἰς τὴν μνήμην τοῦ θεατοῦ συγκινητικὰς ἀναμνήσεις. Αἱ ἀφιερωτικαὶ ἐπιγραφαί, αἱ ἀνευρεθεῖσαι ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου δυστυχῶς ἐξηφανίσθησαν, ἀλλὰ ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῆς Μονῆς σώζονται πλούσια ἱερὰ κειμήλια, ἅγια λείψανα, σταυροί, δισκοπότηρα, εὐαγγέλια, εἰκόνες, ἐν μέρει δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ἐν μέρει ὑπὸ προγενεστέρων χριστιανῶν. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς περιέχει ἔτι, καὶ τοι πολλάκις ἐκ ταύτης ἐδόθησαν ἀσυνέτως δῶρα καὶ ἐγένετο διαρπαγὴ βιβλίων, πολλὰ σπάνια καὶ πολύτιμα χειρόγραφα, ἐν οἷς καὶ σπάνια ἔντυπα, ὑπὲρ τὰ 150, ὧν ἓν τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος σπουδαιότατον.

Ἐν τῷ ναῷ δὲ καὶ τοῖς πέριξ εἶνε τεθαμμένοι πολλοί, ὧν οἱ ἐπιτύμβιοι λίθοι πολλαχοῦ ἀναφέρουσιν ὀνόματα περιφανῶν ἀνδρῶν, ἐν οἷς, πλὴν τοῦ Παναγιωτάκη, πολλῶν πατριαρχῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, τελευτησάντων κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ὡς τοῦ Γιμοθέου ἀποθανόντος τῷ 1622, τοῦ Κρητὸς Κυρίλλου Α', πεντάκις πατριαρχεύσαντος μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1622 καὶ 1641, ἀπαγχονισθέντος καὶ ῥιφθέντος εἰς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰμπραΐμ, τοῦ Παρθενίου Β' ἀπαγχονισθέντος τῷ 1656 ἐπὶ τοῦ Μωάμεθ Δ', τοῦ Παρθενίου Γ' σφαγέντος μετὰ τρία ἔτη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Σουλτάνου, τοῦ Καλλινίκου Β' ἀποθανόντος τῷ 1702, τοῦ Γαβριὴλ Γ' τῷ 1707, τοῦ Παϊσίου τῷ 1756. Ἀπειράριθμοι δὲ τάφοι ἡγουμένων κεῖνται περὶ τοὺς τῶν ἀρχηγῶν τούτων τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς ἀπόστασιν μικρὰν ἀπὸ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου, οὗ μακρὰν τοῦ ῥωσσικοῦ κοιμητηρίου κεῖται τάφος, ἐνέχων ῥωμαντικὸν διαφέρον. Ἐκπλήσσεταί τις δὲ ἀνευρίσκων αὐτὸν ἐνταῦθα ὅλως ξένον τῶν ἀναμνήσεων τοῦ γηραιοῦ Βυζαντίου. Εἶνε δὲ οὗτος τάφος πρεσβευτοῦ Ἄγγλου τοῦ Σὶρ Ἐδουάρδου Βάρδωνος, τοῦ δευτέρου ἀποσταλέντος ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην.

Αὐτὸς ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ γαληνότατος ῥήτωρ τῆς βασιλίσσης τῶν Ἄγγλων, ὡς ἀναφέρει τὸ ἐπιτύμβιον τὸ λατινικὸν (Eduardo Bardoni, illustrissimo ac serenissimo Anglorum Reginae oratori), ἀντεπροσώπευε τὴν μεγάλην Ἐλισάβετ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ Ἀμουράτῃ Γ', καὶ Μωάμεθ Γ'. Συνώδευσε δὲ τὸν τελευταῖον τοῦτον εἰς τὴν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας ἐκστρατείαν τῷ 1596, καὶ παρευρέθη ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ἀγρίας (Erlau) ἐν τῇ Ἄνω Οὐγγαρίᾳ καὶ τῆς Κανίσσης ἐν Κροατίᾳ, ὅπου ὁ δοὺξ τοῦ Μερκὲρ διεκρίθη ἐπ' ἀνδρείᾳ ἐν ταῖς τάξεσι τῶν Χριστιανῶν. Ἐπανακάμψας εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ νέος διπλωμάτης ἠσθένησεν ἐκ στηθικοῦ νοσήματος, καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς πανώλους, ἥτις ἠρήμωσε τὴν Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ ἥτις ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ προσέβαλε 17 ἡγεμονίδας ἀδελφὰς τοῦ Σουλτάνου καὶ πολυαρίθμους δούλας αὐτῶν, καὶ ἥτις ὑπῆρξεν ἡ καταστρεπτικωτέρα τῶν ἐνσκηψασῶν ποτε ἐπιδημιῶν εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἄλλως τόσον γόνιμον εἰς τοιούτου εἴδους συμφοράς. Ἡ σιγὴ τοῦ θανάτου, ἥτις ἐπεκράτει τότε εἰς τὴν ἀπέραντον αὐτὴν πρωτεύουσαν, διεταράσσετο μόνον ὑπὸ τῶν κανονοβολισμῶν τῶν ῥιπτομένων εἰς ὅλους τοὺς λιμένας πρὸς καθαρισμὸν τοῦ ἀέρος. Ὁ Βάρδων σφόδρα ἀσθενῶν παρήγγειλε νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν εἰς τὴν Μονὴν τῆς Χάλκης, ὅπου ὁ ἀὴρ ἦτο καθαρότερος. Ἀλλὰ δὲν ἀνέλαβε ποσῶς καὶ ἀπεβίωσε κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1597, ἐν ἡλικίᾳ 35 ἐτῶν. Ἐνεταφίασαν δὲ αὐτὸν παρὰ τὸν ναὸν πρὸ τῆς πυρπολήσεως τῆς Μονῆς. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἀνακαίνισιν δαπάναις τοῦ Ὑψηλάντου, τὸν ἐπιτάφιον λίθον, τὸν ἐνεπίγραφον, ἀδεξίως μετεχειρίσθησαν οἱ οἰκοδόμοι εἰς τὴν οἰκοδομήν. Ὀλίγον προσέχοντες εἰς διπλωματικὰς ἀβρότητας καὶ διεθνεῖς ὑποχρεώσεις, καὶ ἀνευλαβῶς ἔθεσαν τὸν λίθον ὑπεράνω μιᾶς τῶν πυλῶν τῆς Μονῆς, ἐξ ἧς αὖθις μετεφέρθη καὶ ἐτέθη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ διπλωμάτου Ἄγγλου, οὗτινος τὰ ἐμβλήματα, τρεῖς κεφαλαὶ ἐλάφου, εἶνε γεγλυμμέναι ὑπεράνω τῆς καλῶς διατηρουμένης ἐπιτυμβίου ἐπιγραφῆς.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Μετάφρασις Δ. Μ.

1.] Οὗτος εἶνε, ὑποθέτομεν, ὁ Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανὸς γράψας ὑπόμνημα ἱστορικὸν περὶ τῆς κατὰ τὴν Χάλκην μονῆς τῆς Θεοτόκου. Κατὰ τὸν Κουτλουμουσιανὸν δὲ ἡ εἰκὼν τοῦ Παναγιωτάκη ὑπῆρχέ ποτε ἐκεῖ ἐν τῷ ἐσωτατερίῳ, ἀλλὰ σήμερον δὲν ὑφίσταται. (Σελὶς 26.) Ὁ Schlumberger γράφει ὅτι εἶχε τὴν κόμην ὁ Νικούσης βραχεῖαν καὶ ξανθήν, ὁ Κουτλουμουσιανὸς δὲ τὸν πώγωνα, τὴν ὑπήνην. Σημ. Μεταφρ.

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ

Διήγημα Α. Πούσκιν.— Μετάφρ. ἐκ τοῦ ῥωσσικοῦ.

Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.

Ὁ Βλαδίμηρος ἐπλησίαζεν εἰς τὸν σταθμὸν ἐκεῖνον ὁπόθεν ἔμελλε νὰ στραφῇ πρὸς τὸ χωρίον του. Ἡ καρδία του ἦτο πλήρης θλιβερῶν προαισθημάτων· ἐφοβεῖτο μὴ δὲν ἤθελεν εὕρῃ τὸν πατέρα του ζῶντα, καὶ ἐφαντάζετο τὴν πλήρη μελαγχολίας ζωήν, ἥτις ἀνέμενεν αὐτὸν εἰς τὸ χωρίον· ἀφάνεια, λειψανδρία, πτωχεία, καὶ φροντίδες περὶ πραγμάτων, περὶ ὧν οὐδεμίαν εἶχε πεῖραν, ἰδοὺ τί ἐσκέπτετο ὅτι τὸν ἀνέμενε. Φθάσας εἰς τὸν σταθμόν, ἐζήτησε νὰ μισθώσῃ ἵππους, ἀλλ' ὁ σταθμάρχης, μαθὼν ποῦ διευθύνετο, τῷ ἐγνωστοποίησεν, ὅτι ἵπποι δι' αὐτὸν εἶχον σταλῇ πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἀπὸ Κηστενζέφκαν. Μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν του ὁ γηραιὸς ἀμαξηλάτης Ἀντώνιος, ὅστις ἄλλοτε ὡδήγει τὸν μικρὸν Βλαδίμηρον εἰς τὸν σταῦλον, καὶ ἐπεμελεῖτο τοῦ μικροῦ του ἵππου. Ὁ Ἀντώνιος ἐδάκρυσεν ἰδὼν αὐτόν, τὸν προσεκύνησεν ἕως ἐδάφους, τῷ εἶπεν ὅτι ὁ γέρων αὐθέντης του ζῇ ἀκόμη, καὶ ἔτρεξε νὰ ζεύξῃ τοὺς ἵππους. Ὁ Βλαδίμηρος δὲν ἐδέχθη τὸ προταθὲν αὐτῷ πρόγευμα, ἀλλ' ἀμέσως ἀνεχώρησε. Ὁ Ἀντώνιος ὡδήγει τοὺς ἵππους διὰ πλαγίων ὁδῶν, ἤρξαντο δὲ συνδιαλεγόμενοι.

— Εἰπέ μου, σὲ παρακαλῶ, Ἀντώνη, τί ἔχει ὁ πατέρας μου μὲ τὸν Τρογεκούρωφ;

— Ποιὸς ξέρει, Βλαδίμηρ' Ἀνδρέιτζ· λένε πῶς ὁ ἀφέντης δὲν ἐσυμφώνησε μὲ τὸν Τρογεκούρωφ, καὶ αὐτὸς ἔβαλε εἰς τὸ δικαστήριο—ἀγκαλὰ καὶ μόνος του κάμνει συχνὰ ὅ,τι θέλει. Δὲν εἶνε ἐδικιά μας δουλειὰ ν' ἀνακατονόμαστε, μὰ ἄδικα, μὰ τὸν Θεό, ὁ πατέρας σας ἐναντιώθηκε τοῦ Τρογεκούρωφ· γιατὶ τ' αὐγὸ ἂν κτυπήσῃ τὴν πέτρα, τ' αὐγὸ θὰ στάσῃ.

— Λοιπόν, ὡς φαίνεται, αὐτὸς ὁ Τρογεκούρωφ, κάμνει ἐδῶ ὅ,τι θέλει.

— Σωστά, ἀφεντικό· τὸν πάρεδρο δὲν τόνε λογαριάζει γιὰ τίποτε καὶ ὁ ἀστυνόμος εἶνε 'ς τὸ χέρι του· ὅλοι οἱ μεγάλοι τὸν προσκυνοῦνε· μὰ νὰ 'πῇ καὶ κανείς, ψωμιὰ 'ς τὸ μοναστῆρι, καὶ καλογέροι ὅσοι θέλεις.

— Ἀληθεύει ὅτι μᾶς παίρνει τὰ κτήματά μας;

— Ἄχ! ἀφεντικό, καὶ 'μεῖς τ' ἀκούσαμε. Νά, ὁ κανδηλανάφτης τῆς Ποκρόφσκας εἶπε μιὰ 'μέρα εἰς τὰ βαφτίσια τοῦ δημογέροντά μας: «Φτάνει σας πλεχτὸ τὸ γλέντι, καὶ γρήγορα ὁ Τρογεκούρωφ θὰ σᾶς μάζεψῃ τὰ λουρά·» καὶ ὁ Νικήτας ὁ σιδερᾶς τοῦ ἀπεκρίθηκε: «Σώπα Σκθέλιτζ, ἄδικα πικραίνεις τὸν σύντεκνο, καὶ συγχύζεις τοὺς φίλους· ἄλλος εἶνε ὁ Τρογεκούρωφ καὶ ἄλλος ὁ Δουβρόφσκης, μὰ ὅλοι μας πάλι εἴμαστε τοῦ Θεοῦ

καὶ τοῦ βασιλέα, καὶ τὰ ξένα στόματα δὲ 'μπορεῖς νὰ τὰ βουλώσῃς.

— Ποῦ θὰ πῇ, σεῖς δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ περάσετε εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Τρογεκούρωφ;

— Ἐκεινοῦ; ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ! Μὰ αὐτουνοῦ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἀνθρῶποί του τραβοῦνε τὸ διάβολό τους, νὰ πάρῃ καὶ ξένους θὰ τοὺς ψήσῃ ζωντανούς. Ὄχι· νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ζήσῃ ὁ Ἀνδρέας Γαβρίλιτζ, μὰ καὶ ἂν πεθάνῃ, ἐμεῖς μόνο ἐσένα ἐπιθυμοῦμε πατέρα μας. Μὴ τὸ κάμῃς νὰ μᾶς παραδώκῃς, καὶ ἐμεῖς εἴμαστε 'δικοί σου εἰς κάθε περίστασι.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀντώνιος ἐκροτάλισε τὴν μάστιγα, καὶ οἱ ἵπποι ὥρμησαν ταχύτερον.

Συγκινηθεὶς ἐκ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ γηραιοῦ ἀμαξηλάτου, ὁ Δουβρόφσκης ἐσίγησε καὶ ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις. Παρῆλθεν οὕτω πλέον τῆς μιᾶς ὥρας, ὅτε αἴφνης ὁ Γρήσας ἀνέκραξε· «Νὰ ἡ Ποκρόφσκα». Ὁ Δουβρόφσκης ἀνήγειρε τὴν κεφαλήν. Εὑρίσκοντο εἰς τὰς ὄχθας εὐρείας λίμνης, ἐξ ἧς ἀπέρρεε ποτάμιον, ἔρπον ἑλικοειδῶς μεταξὺ λόφων, ἐφ' ἑνὸς τῶν ὁποίων, ἄνω πυκνῆς συστάδος δένδρων, ὑψοῦτο μεγάλη λιθίνη οἰκία, ἐκκλησία πεντάθολος καὶ παλαιὸν κωδωνοστάσιον πέριξ ἐφαίνοντο τῇ δὲ κακεῖσε ἐσπαρμέναι χωρικῶν καλύβαι μετὰ τῶν κηπαρίων καὶ τῶν φρεάτων αὐτῶν. Ὁ Δουβρόφσκης ἀνεγνώρισε τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἐνθυμήθη δὲ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἐκείνου λόφου ἔπαιζεν ἄλλοτε μετὰ τῆς μικρᾶς Μάσας Τρογεκούρωφ, ἥτις ἦτο κατὰ δύο ἔτη νεωτέρα του, καὶ ἧς ἔκτοτε προεμηνύετο ἡ μέλλουσα καλλονή. Ἐπεθύμει νὰ ἐρωτήσῃ περὶ αὐτῆς τὸν Ἀντώνιον, ἀλλὰ δειλία τις τὸν ἐκράτησε.

Ἅμα ἐπλησίασαν τὸν ἀρχοντικὸν οἶκον, εἶδε λευκὴν ἐσθῆτα λαμπυρίζουσαν μεταξὺ τῶν δένδρων τοῦ κήπου. Ὁ Ἀντώνιος τότε, ὑποκύψας εἰς τὴν φιλαυτίαν, τὴν συνήθη παρὰ τοῖς ἀμαξηλάταις ἐν γένει, ἐμαστίγωσε τοὺς ἵππους, οἵτινες ὥρμησαν ἀπὸ ρυτῆρος διὰ τῆς γεφύρας καὶ παραπλεύρως τοῦ κήπου. Ἐξελθόντες τοῦ χωρίου ἀνέβησαν ἐπὶ βουνοῦ τινος, ὅθεν ὁ Βλαδίμηρος εἶδε τὸ ἐκ σημυδῶν μικρὸν δάσος, ἀριστερᾷ δὲ ἐπὶ πεδιάδος οἰκίσκον λευκόφαιον μὲ ἐρυθρόχρουν στέγην· ἠσθάνθη παλλομένην τὴν καρδίαν του—ἐνώπιόν του ἦτο ἡ Κηστενιέφκα, καὶ ἡ ταπεινὴ τοῦ πατρός του οἰκία.

Μετὰ δέκα λεπτὰ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας. Ἐθεώρει πάντα τὰ περὶ αὐτὸν μετὰ συγκινήσεως ἀπεριγράπτου δώδεκα ἔτη εἶχον παρέλθῃ ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τῶν μερῶν ὅπου εἶχεν ἴδῃ τὸ φῶς. Αἱ σημύδαι, αἵτινες εἰς τὰ παιδικά του ἔτη μόλις εἶχον φυτευθῇ περὶ τὴν φραγήν, ἦσαν ἤδη ὑψηλά, πυκνόφυλλα δένδρα. Ἡ αὐλή, ἣν ἄλλοτε ἐκόσμουν τρεῖς ὡραῖοι εὐθύγραμμοι ἀνθῶνες, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχε δρόμος εὐρύς, καθαρώτατα διατηρούμενος, εἶχε μεταβληθῇ εἰς ἀθέριστον λειμῶνα, ἐν ᾧ πεδήτης ἵππος ἐβόσκεν ἀμέριμνος. Οἱ κύνες εἰς τὸν θόρυβον ὑλάκτησαν, ἀλλὰ γνωρίσαντες τὸν Ἀντώνιον, ἐσίγησαν, σείοντες τὰς τριχωτὰς οὐράς των. Πάντες οἱ ὑπηρέται περιεκύκλωσαν τὸν νέον των κύριον μετὰ θορυβωδῶν ἐνδείξεων χαρᾶς, οὗτος δέ, μετὰ δυσκολίας διασχίσας τὸν ὅμιλον ἀνέβη ἐπὶ τοῦ πεπαλαιωμένου προθύρου. Εἰς τὸν πρόδομον συνηντήθη μετὰ τῆς Γεγόροβνας, ἥτις τὸν ἐνηγκαλίσθη κλαίουσα.

— Καλημέρα, καλημέρα, εἶπεν ὁ νέος θλίβων ἐπὶ τῆς καρδίας του τὴν ἀγαθὴν γραῖαν· καὶ ὁ πατέρας ποῦ εἶναι; πῶς εἶναι;

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, μετὰ κόπου σύρων τοὺς πόδας, γέρων ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ὠχρὸς καὶ ἰσχνός, φέρων κοιτωνίτην καὶ νυκτικὸν σκοῦφον.

— Ποῦ εἶναι ὁ Βαλόγκιας; ἠρώτησε μετὰ φωνῆς ἀσθενοῦς· καὶ ὁ Βλαδίμηρος μετὰ ζέσεως ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Ἡ χαρὰ συνεκίνησεν ὑπερμέτρως τὸν ἀσθενῆ, αἱ δυνάμεις τὸν ἐγκατέλιπον, καὶ θὰ ἔπιπτεν, ἂν δὲν τὸν ὑπεστήριζεν ὁ υἱός του.

—Γιατί ἐσηκώθηκες ἀπὸ τὸ κρεββάτι; τῷ ἔλεγεν ἡ Γεγόροβνα· 'τὰ πόδια του δὲν βαστιέται, καὶ χώνεται κ' ἐκεῖνος μὲ τὸν κόσμο.

Τὸν γέροντα μετέφερον εἰς τὸν κοιτῶνά του, ἐκεῖ δὲ ἐπειράθη νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ συνάψῃ τὰς ἰδέας του, καὶ οἱ λόγοι του ἦσαν ἀσυνάρτητοι. Μετ' ὀλίγον τῷ ἐπῆλθε κάρωσις. Ἡ κατάστασις του κατέπληξε τὸν Βλαδίμηρον, ὅστις ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ εἰς τὸν ἴδιον κοιτῶνα, καὶ παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀφήσωσι μόνον μετὰ τοῦ πατρός του. Πάντες ὑπήκουσαν, ἀδηγήσαντες δὲ εἰς τὸ οἰκημά των τὸν Γρήσαν, τὸν ἐξένισαν φιλικώτατα, βασανίσαντες συγχρόνως αὐτὸν μὲ διαφόρους ἐρωτήσεις καὶ μυρία φιλοφρονήματα.

Δ'

Σ' τὸ μέρος ὁποῦ ἤτανε τοῦ φαγητοῦ τραπέζι,
στέκεται ξυλοκρέββατο.

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἄφιξίν του, ὁ νέος Δουβρόφσκης ἠθέλησε νὰ ἐξετάσῃ εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκοντο αἱ ὑποθέσεις τοῦ πατρός του, ἀλλ' ὁ γέρων δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ τῷ δώσῃ τὰς δεούσας ἐξηγήσεις. Ὁ Ἀνδρέας Γαβρίλιτζ δὲν εἶχεν ἐπίτροπον. Ἐξετάζων τὰ ἔγγραφά του, ὁ νέος εὗρε μόνον τὴν πρώτην ἐπιστολὴν τοῦ παρέδρου, καὶ ἀντίγραφον τῆς εἰς αὐτὴν ἀπαντήσεως. Ἐκ τούτων δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὰ τῆς ἀναφυείσης διαφορᾶς, ἧς ἀπεφάσισε νὰ περιμένῃ τὰς συνεπείας ἐλπίζων εἰς τὸ δίκαιον τῆς ἰδίας ὑποθέσεως.

Ἐν τούτοις ἡ ὑγεία τοῦ γέροντος βαθμηδὸν ἐχειροτέρευε. Ὁ Βλαδίμηρος προέβλεπε τὴν ταχεῖαν λύσιν, καὶ δὲν ἀπεμακρύνετο τοῦ πατρός του, ἀπομωραναθέντος πλέον.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ διὰ τὴν ἔφεσιν ὁρισθεῖσα προθεσμία εἶχε λήξῃ, ὥστε ἡ Κηστενιέφκα ἀνῆκε τοῦ λοιποῦ εἰς τὸν Τρογεκούρωφ. Ὁ Σαβάσκιν ἐπαρουσιάσθη πρὸς αὐτὸν μὲ ὑποκλίσεις καὶ συγχαρητήρια, παρακαλῶν νὰ ὁρίσῃ ἀπότε θὰ ἠδύνατο νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχήν του τὸ νεοαποκτηθὲν κτῆμα, καὶ τίνα ἐπεθύμει νὰ διορίσῃ ἐπίτροπόν του πρὸς τοῦτο, αὐτὸν τὸν ἴδιον, ἢ ἄλλον τινά;» Ὁ Τρογεκούρωφ ἐταράχθη. Ἐκ φύσεως δὲν ἦτο φιλάργυρος, ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως τὸν εἶχε παρασύρῃ πολὺ μακράν, καὶ ἤδη ἡ συνείδησις τὸν ἔτυπτε. Ἐγνώριζεν εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκετο ὁ ἀντίδικός του, παλαιὸς τῆς νεότητος σύντροφος, καὶ ἡ νίκη δὲν ἠχαρίστει τὴν καρδίαν του. Ὅθεν ἠτένισεν αὐστηρῶς τὸν Σαβάσκιν, ζητῶν ἀφορμὴν νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ, ἀλλὰ μὴ εὑρίσκων αἰτίαν πρὸς τοῦτο, τῷ εἶπεν ὀργίλως.—Φύγε ἀπ' ἐδῶ, δὲν σὲ χρειάζομαι.» Ὁ Σαβάσκιν ἰδὼν τὴν κατήφειάν του, ἐχαιρέτισε καὶ ἀπῆλθεν, ὁ δὲ Τρογεκούρωφ μείνας μόνος, ἤρχισε νὰ περιέρχηται τὸ δωμάτιον δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ συρίζων τὸ πιλεμιστήριον ᾄσμα: *Ἡ βροντὴ ἂς ἠχήσῃ τῆς νίκης,ταῦτ' ὅπερ παρ' αὐτῷ ἐδείκνυεν* ἀσυνήθη ψυχικὴν ταραχήν.

Ἐπὶ τέλους διέταξε νὰ ζεύξωσιν ἑλαφρὸν ὄχημα, ἐνεδύθη θερμότερα,(ὁ Σεπτέμβριος ἦτο περὶ τὰ τέλη του) καὶ διευθύνων ὁ ἴδιος τοὺς ἵππους ἐξῆλθε τῆς αὐλῆς.

Δὲν ἐβράδυνε νὰ ἴδῃ τὸν οἰκίσκον τοῦ Δουβρόφσκη. Αἰσθήματα ἀντίθετα ἐπλήρουν τὴν ψυχήν του. Ἡ ἱκανοποιηθεῖσα ἐκδίκησις καὶ τὸ φίλαρχον ἔπνιγον μέχρι τινὸς εὐγενέστερα αἰσθήματα, ταῦτα ὅμως ἐπὶ τέλους ὑπερίσχυσαν, καὶ ἀπεφάσισε νὰ κλείσῃ εἰρήνην μετὰ τοῦ γηραιοῦ γείτονός του, νὰ ἐξαλείψῃ πᾶν ἴχνος τῆς διενέξεώς των, νὰ τῷ ἐπιστρέψῃ τὸ κτῆμα του. Ἐλαφρύνας τὴν συνείδησίν του μὲ τὸν εὐγενῆ αὐτὸν σκοπόν, ὁ Τρογεκούρωφ διηυθύνθη τροχάδην πρὸς τὴν ἔπαυλιν τοῦ γείτονός του, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ ἀσθενὴς ἐκάθητο εἰς τὸν κοιτῶνα πλησίον τοῦ παραθύρου. Ἐγνώρισε τὸν Τρογεκούρωφ—καὶ φρικώδης κατάπληξις ἀπεικονίσθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του· χρῶμα πορφυροῦν διεδέχθη τὴν συνήθη του ὠχρότητα, οἱ ὀφθαλμοί του ἐξήστραψαν, καὶ ἀκατάληπτοι ἦχοι ἐξῆλθον τοῦ λάρυγγός του. Ὁ υἱός του, ὅστις καθήμενος ἐκεῖ, ἐνησχολεῖτο ἐξετάζων τὰ οἰκιακὰ βιβλία, ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ κατεπτοήθη, ἰδὼν τὴν κατάστασίν του. Ὁ ἀσθενὴς ἐδείκνυε διὰ τοῦ δακτύλου τὴν αὐλὴν μὲ σημεῖα φρίκης καὶ ὀργῆς. Μετὰ πυρετώδους βίας ἐζήτει νὰ περισυνάξῃ τὰς ποδιάς τοῦ κοιτωνίτου του, ἵνα ἐγερθῇ τῆς ἕδρας του, καὶ ὑπηγέρθη μέν—ἀλλ' αἴφνης κατέπεσε, Ὁ υἱός του ἐρρίφθη ἐπ' αὐτοῦ· ὁ γέρων ἔκειτο ἀναίσθητος, ἄνευ πνοῆς, προσβληθεὶς ὑπὸ παραλυσίας.

— Γρήγορα, γρήγορα, εἰς τὴν πόλιν ἕνα ἰατρόν! ἐφώνει ὁ Βλαδίμηρος.

— Ὁ Κύριος Τρογεκούρωφ σᾶς ζητεῖ, εἶπεν εἰσελθὼν εἷς ὑπηρέτης.

— Εἰπὲ τοῦ κυρίου Τρογεκούρωφ νὰ φύγῃ τὸ γρηγορώτερον, πρὶν διατάξω νὰ τὸν διώξουν... τρέξε!

Ὁ θεράπων μετὰ προθυμίας ἔτρεξε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του, ἡ δὲ Γεγόροβνα, συμπλέξασα τὰς χεῖρας.

— Ἀκριβέ μας ἀφέντη, εἶπε θρηνωδῶς, κακὸ μεγάλο θὰ φέρῃς! ὁ Τρογεκούρωφ θὰ μᾶς φάῃ.

— Σιώπα, εἶπεν ὁ Βλαδίμηρος ἐν ὀργῇ, καὶ στεῖλε ἀμέσως τὸν Ἀντώνιον εἰς τὴν πόλιν νὰ φέρῃ ἰατρόν. Ἡ γραῖα ἐξῆλθε. Εἰς τὸν προθάλαμον οὐδεὶς εὑρίσκετο· πάντες εἶχαν ἐξέλθῃ νὰ ἴδωσι τὸν Τρογεκούρωφ, ἐκ τοῦ προθύρου δὲ ἤκουσαν τὴν ἀπάντησιν ἣν ἔφερεν ὁ ὑπηρέτης ἐκ μέρους τοῦ νέου κυρίου του. Ὁ Τρογεκούρωφ τὸν ἤκουσε καθήμενος ἐπὶ τοῦ ὀχήματος· τὸ πρόσωπόν του ἐγένετο νυκτὸς ζοφερώτερον, ἐμειδίασε περιφρονητικῶς, ἔρριψεν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπειλητικὸν βλέμμα, ἀναχωρῶν δὲ ἀνέβλεψε καὶ πρὸς τὸ παράθυρον ὅπου, ὀλίγον πρίν, ἐκάθητο ὁ γέρων Δουβρόφσκης. Ἡ γραῖα ἵστατο ἐπὶ τοῦ προθύρου λησμονήσασα τὴν διαταγὴν τοῦ αὐθέντου, οἱ δὲ τῆς αὐλῆς ἄνθρωποι θορυβωδῶς συνεζήτουν περὶ τοῦ συμβάντος. Αἴφνης ὁ Βλαδίμηρος ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν των, καὶ εἶπε μὲ φωνὴν διακεκομμένην.

—Δὲν χρειάζεται ἰατρός, ὁ πατήρ μου ἀπέθανε.

Ταραχὴ ἐπηκολούθησε. Οἱ ἄνθρωποι ἐρρίφθησαν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ γέροντος κυρίου των. Οὗτος ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἕδρας ἐφ' ἧς τὸν εἶχεν ἀποθέσῃ ὁ Βλαδίμηρος· ἡ δεξιά του χεὶρ κρεμαμένη ἤγγιζε τὸ ἔδαφος, ἡ κεφαλὴ ἔκλινεν ἐπὶ τοῦ στήθους—δὲν ὑπῆρχε πλέον ἴχνος ζωῆς εἰς τὸ σῶμα ἐκεῖνο, τὸ μὴ ψυχρανθὲν μὲν εἰσέτι, ἀλλὰ παραμορφωθὲν ἤδη ὑπὸ τοῦ θανάτου. Ἡ Γεγόροβνα ἐθρήνει, οἱ δὲ ὑπηρέται περικυκλώσαντες τὸ πτῶμα, τὸ ἔπλυναν, τὸ ἐνέδυσαν τὴν στρατιωτικήν του στολὴν τοῦ ἔτους 1797, καὶ τὸ ἤπλωσαν ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐκείνης τραπέζης, ἐφ' ἧς ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ὑπηρέτουν τὸν κύριόν των.

Ε'

Ἡ κηδεία ἐτελέσθη τὴν τρίτην ἀπὸ τοῦ θανάτου ἡμέραν. Τὸ σῶμα τοῦ πτωχοῦ γέροντος ἔκειτο ἐν τῷ φερέτρῳ «σινδόνι περιειλημμένον.» Λαμπάδες ἀνημμέναι περιεκύκλουν τὸ φέρετρον, οἱ ὑπηρέται δὲ πάντες ἦσαν συνηγμένοι, ἕτοιμοι διὰ τὴν ἐκφοράν. Ἐπέστη τέλος ἡ ὥρα, καὶ ὁ Βλαδίμηρος βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν, ἤγει-

ρε τὸ φέρετρον. Ὁ ἱερεὺς προεπορεύθη, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ διακόνου, ψάλλοντος τὰς νεκρωσίμους εὐχάς. Ὁ κύριος τῆς Κηστενζέφκας διῆλθε τὴν φλιὰν τῆς οἰκίας του δι' ἐσχάτην φοράν. Ἡ νεκρικὴ συνοδία διῆλθε διὰ τοῦ δάσους, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου εὑρίσκετο ἡ ἐκκλησία. Ἡ ἡμέρα ἦτο διαυγὴς καὶ ψυχρά, τὰ δὲ φθινοπωρινὰ φύλλα ἔπιπτον ἐκ τῶν δένδρων. Ἐξελθόντες τοῦ δάσους, εἶδον τὴν ξυλίνην ἐκκλησίαν καὶ τὸ κοιμητήριον, ὅπερ ἐσκίαζον γηραιαὶ φιλύραι. Ἐκεῖ ἀνεπαύετο τὸ σῶμα τῆς μητρὸς τοῦ Βλαδιμήρου, καὶ παρὰ τὸν τάφον ἐκείνης, τὴν προτεραίαν, εἶχον ὀρύξῃ νέον. Ἡ ἐκκλησία ἦτο πλήρης χωρικῶν, ἐλθόντων νὰ δώσωσιν εἰς τὸν κύριόν των τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν. Ὁ νέος Δουβρόφσκης οὔτε ἔκλαιεν οὔτε προσηύχετο, τὸ πρόσωπόν του ὅμως ἦτο φοβερόν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θλιβερᾶς τελετῆς ὁ Βλαδίμηρος πρῶτος ἠσπάσθη τὸ σῶμα, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ἄνθρωποί του· κατόπιν ἔφερον τὸ κάλυμμα καὶ ἐκάρφωσαν τὸ φέρετρον. Αἱ γυναῖκες ἐθρήνουν μεγαλοφώνως, οἱ δὲ χωρικοὶ οὐχὶ σπανίως ἐσπόγγιζον τὰ δάκρυά των διὰ τῆς χειρός. Τὸ φέρετρον ἔφερον οἱ αὐτοὶ ὑπηρέται μετὰ τοῦ Βλαδιμήρου εἰς τὸ κοιμητήριον ἀκολουθούμενοι ὑφ' ὅλου τοῦ χωρίου, ἀφοῦ δὲ κατετέθη εἰς τὸν τάφον, οἱ παριστάμενοι ἔρριψαν ἐπ' αὐτοῦ ἕκαστος δράκα χώματος, ἐπλήρωσαν τὸν τάφον, προσεκύνησαν, καὶ ἀπῆλθον. Ὁ Βλαδίμηρος ἀπεμακρύνθη ἐσπευσμένως, καὶ προηγηθεὶς τῶν λοιπῶν πάντων ἐκρύβη ἐντὸς τοῦ δάσους.

Ἡ Γεγόροβνα ἐξ ὀνόματός του προσεκάλεσε τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀκολούθους του εἰς τὸ ἐπικήδειον γεῦμα, δηλώσασα ὅτι ὁ νέος κύριος δὲν προτίθεται νὰ λάβῃ μέρος εἰς αὐτό, οὕτω δὲ ὁ πατὴρ Ἀνήσιμος, ἡ σύζυγός του Θεοδότοβνα καὶ ὁ ἀναγνώστης διηυθύνθησαν πεζῇ πρὸς τὴν οἰκίαν, συζητοῦντες μετὰ τῆς Γεγόροβνας περὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ μακαρίτου καὶ περὶ τοῦ τί ἀνέμενε, κατὰ τὸ φαινόμενον, τὸν διάδοχόν του. Τὰ μεταξὺ τοῦ Τρογεκούρωφ καὶ τοῦ νέου Δουβρόσκη διατρέξαντα ἦσαν ἤδη πασίγνωστα, καὶ οἱ σχολιάζοντες αὐτὰ προέλεγαν ὅτι θὰ εἶχον σοβαρὰς συνεπείας.

— Ὅ,τι εἶνε νὰ γείνῃ, θὰ γείνῃ, εἶπεν ἡ Θεοδότοβνα, θὰ ἦνε ὅμως λυπηρὸν ἂν δὲν θὰ ἔχωμεν κύριον τὸν Βλαδίμηρον Ἀνδρέϊτζ. Νέος, μὰ τὴν ἀλήθειαν, καθὼς πρέπει.

— Καὶ ποῖον ἄλλονε θὰ ἔχωμε; διέκοψεν ἡ Γεγόροβνα. Ἄδικα ὁ Τρογεκούρωφ θυμώνει, καὶ δὲν ἔχει νὰ κάμῃ μὲ παιδί· τὸ παλληκάρι μου δὲν θ' ἀφήσῃ νὰ τὸν ἀδικήσουνε, καὶ πρῶτα ὁ Θεός, θὰ βρεθοῦνε καὶ φίλοι του. Πολὺ δὰ ὑπερηφανεύεται ὁ Τρογεκούρωφ.

— Ἄχ! Γεγόροβνα, εἶπεν ὁ ἀναγνώστης, ἐγὼ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἔχω νὰ κάμω μὲ τὸν διάβολο παρὰ νὰ στραβοκυττάζω τὸν Τρογεκούρωφ. Ἅμα τὸν ἰδῇς σὲ πιάνει φόβος καὶ τρόμος! καὶ χωρὶς νὰ θέλῃς ἡ ῥάχις σου ἔτσι καὶ λυγίζει, λυγίζει...

— Ματαιότης ματαιοτήτων! εἶπεν ὁ ἱερεύς, καὶ τοῦ Τρογεκούρωφ θὰ ψάλουν τὸ «αἰωνία σου ἡ μνήμη» καθὼς σήμερον τοῦ Δουβρόφσκη· μόνον ὅτι ἡ κηδεία θὰ ἦνε πλουσιωτέρα, καὶ κόσμος θὰ συναχθῇ περισσότερος, τὸ ὁποῖον διὰ τὸν Θεὸν εἶναι τὸ ἴδιον.

— Ἄχ! παππᾶ μου, καὶ 'μεῖς ἠθέλαμε νὰ φωνάξωμε ὅλα τὰ περίχωρα, μὰ ὁ ἀφέντης δὲν ἠθέλησε. Ἔχομε καὶ 'μεῖς ἀπ' ὅλα νὰ φιλέψωμε τὸν κόσμο... μὰ τί νὰ κάμῃς; γι' αὐτὸ κ' ἐγώ, ποῦ λείπει ὁ κόσμος, θὰ σᾶς εὐχαριστήσω μὲ τὸ παραπάνω, ἀκριβοί μου ξένοι.

Ἡ κολακευτικὴ αὕτη ὑπόσχεσις καὶ ἡ ἐλπὶς τοῦ νὰ εὕρωσι ἕτοιμον εὔχυμον πλακοῦντα, τοὺς παρεκίνησε νὰ ταχύνωσι τὸ βῆμα, μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἡ τράπεζα ἦτον ἤδη ἑτοίμη καὶ παρατεθειμένον τὸ οἰνόπνευμα.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Βλαδίμηρος εἰσέδυσεν εἰς τὰ πυκνότερα τοῦ δάσους, ζητῶν διὰ τῆς κινήσεως καὶ τοῦ κόπου νὰ κατευνάσῃ τὴν θλῖψίν του. Ἐβάδιζε μὴ γνωρίζων ποῦ πορεύεται· οἱ βάτοι εἰς οὓς ἐνεπλέκετο ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸν ἐπλήγωναν, οἱ πόδες του ἐβυθίζοντο ἐντὸς τελμάτων, χωρὶς ποσῶς νὰ τὸ αἰσθάνηται. Ἐπὶ τέλους ἔφθασεν εἰς μικρὸν κοίλωμα γῆς, περιστοιχιζόμενον παντοχόθεν ἀπὸ δένδρα, σχεδὸν ἐστερημένα φύλλων, πέριξ τῶν ὁποίων διεκλαδοῦτο ῥυάκιον ῥέον σιωπηλῶς. Ὁ Βλαδίμηρος κάθησεν ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς χλόης, καὶ σκέψεις, ἐλλιβερώτεραι ἡ μία τῆς ἄλλης, κατέκλυζον τὴν ψυχήν του... Ἠσθάνετο βαθέως τὴν ἀπομόνωσίν του, καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ τῷ παρίστατο κεκαλυμμένον ἀπὸ ἀπειλητικὰ νέφη. Ἡ μετὰ τοῦ Τρογεκούρωφ ἔχθρα τῷ προεμήνυε νέας συμφοράς· ἡ πενιχρά του κατάστασις ἠδύνατο νὰ περιέλθῃ εἰς ξένας χεῖρας, εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν ἐσχάτη ἔνδεια τὸν ἀνέμενε. Ἐπὶ πολὺ ἐκάθητο ἀκίνητος εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, θεωρῶν ἡσύχως ῥέοντα τὰ ὕδατα τοῦ ῥύακος, παρασύροντος τὰ μαραμμένα τῶν δένδρων φύλλα, καὶ ζωηρῶς παρέστη εἰς τὴν φαντασίαν του ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς, εἰκὼν τόσον πιστή, τόσον συνήθης. Ἐπὶ τέλους ἰδὼν ὅτι ἐπήρχετο ἡ νύξ, ἠγέρθη, καὶ ἐπὶ πολὺ πλανηθεὶς ἐντὸς τοῦ ἀγνώστου δάσους, εὗρε τέλος τὴν ἀτραπὸν ἥτις τὸν ὡδήγησεν εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του.

Εἰς συνάντησιν τοῦ Δουβρόφσκη ἔτυχεν ἐρχόμενος ὁ ἱερεὺς μετὰ τῆς συνοδείας του. Ἄφνης τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα τοῦ κακοῦ οἰωνοῦ, καὶ ἵν' ἀποφύγῃ τὴν συνάντησιν, ἀκουσίως του ἔσπευσε νὰ κρυβῇ μεταξὺ τῶν δένδρων. Οἱ ἐρχόμενοι δὲν τὸν εἶδον, καὶ συνδιελέγοντο ζωηρῶς.

— «Ἀπόφυγε τὸ πονηρὸν καὶ ποίησον τὸ ἀγαθόν,» ἔλεγεν ὁ ἱερεύς· ἡμεῖς δὲν πρέπει πλέον νὰ

μείνωμεν ἐδῶ· ὅπως καὶ ἂν τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις, τοῦτο δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει.

Ἡ σύζυγός του ἀπήντησεν εἰς ταῦτα, ἀλλ' ὁ Βλαδίμηρος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ.

Πλησιάζων εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδε πλῆθος ἀνθρώπων συνηγμένων εἰς τὴν αὐλήν, μακρόθεν δὲ ἤκουσεν ὁμιλίας καὶ ἀσυνήθη θόρυβον· δύο ἅμαξαι ἵσταντο παρὰ τὸ ἁμαξοστάσιον, ἐπὶ δὲ τοῦ προθύρου ἄγνωστοί τινες ἐν στολῇ ἐφαίνοντο συζητοῦντες.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησεν ὀργίλως τὸν Ἀντώνιον ὅστις ἔτρεχεν εἰς ὑπάντησίν του. Ποῖοι εἶναι αὐτοὶ καὶ τί θέλουν;

— Ἄχ! Βλαδίμηρ' Ἀνδρέϊτζ, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος ἀσθμαίνων, τὸ κριτήριο ἦλθε νὰ μᾶς παραδώσῃ τοῦ Τρογεκούρωφ· μᾶς χωρίζουνε ἀπὸ τὴν εὐγενεία σου.

Ὁ Βλαδίμηρος ἔκλινε τὴν κεφαλήν· οἱ ἄνθρωποί του περιεκύκλωσαν τὸν δύσμοιρον κύριόν των.

— Εὐεργέτη μας, ἀνέκραζον, ἀσπαζόμενοι τὰς χεῖράς του, δὲν θέλομεν ἄλλον ἀφέντη ἀπὸ σέ. Ἀποθαίνομε, μὰ δὲ σὲ παραδίνομε.

Ὁ Βλαδίμηρος τοὺς παρετήρει, καὶ ζοφερὰ αἰσθήματα τὸν συνεκίνουν.

— Ἡσυχάσετε, εἶπε, καὶ ἐγὼ ὁμιλῶ μ' αὐτούς.

— Ὁμίλησέ τους, ἀφέντη, ἀνέκραζον ἐκ τοῦ πλήθους, καὶ ἂς ἔλθουν 'ς τὸν ἑαυτό τους οἱ καταραμένοι.

Ὁ Βλαδίμηρος ἐπλησίασε τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Ὁ Σαβάσκιν, μὲ τὸ κάλυμμα ἐπὶ κεφαλῆς, ἵστατο, τὰς χεῖρας στηρίζων ἐπὶ τῶν πλευρῶν, καὶ ῥίπτων περὶ αὐτὸν ὑπεροπτικὰ βλέμματα. Ὁ ὑπαστυνόμος, ὑψηλὸς καὶ πολύσαρκος ἀνήρ, πεντηκοντούτης, ἐρυθροπρόσωπος καὶ μύστακα φέρων, ἅμα ἰδὼν προσερχόμενον τὸν Δουβρόφσκην, ἐλαρύγγισεν ὡς χηνίσκος, καὶ εἶπε μὲ βραγχώδη φωνήν·

— Λοιπὸν σᾶς ἐπαναλέγω ὅ,τι σᾶς εἶπα· δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου εἶσθε εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ κυρίου Τρογεκούρωφ, τοῦ ὁποίου ἀντιπρόσωπος ἐδῶ εἶνε ὁ Σαβάσκιν. Ὑπακούετέ τον εἰς ὅ,τι σᾶς διατάξῃ καὶ σεῖς γυναῖκες, ἀγαπᾶτε καὶ τιμᾶτέ τον, διότι καὶ αὐτὸς συμπαθεῖ πολὺ τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὴν δηκτικὴν ταύτην ἀστειότητα ὁ ὑπαστυνόμος ἀνεκάγχασε, τὸν ἐμιμήθησαν δὲ καὶ οἱ λοιποί. Ὁ Βλαδίμηρος ἐλύσσα ἐξ ἀγανακτήσεως.

— Εἰπέτε μου, παρακαλῶ, τί σημαίνουν αὐτὰ ὅλα; ἠρώτησε μὲ προσπεποιημένην ἀπάθειαν τὸν εὐτράπελον ὑπαστυνόμον.

— Αὐτὰ σημαίνουν, ἀπήντησεν ὁ πονηρὸς ὑπάλληλος, ὅτι ἤλθαμεν νὰ κάμωμεν κατοχὴν εἰς τὸ κτῆμα τοῦτο πρὸς ὄφελος τοῦ κ. Τρογεκούρωφ καὶ νὰ παρακαλέσωμεν μερικοὺς ἄλλους νὰ τραβηχθοῦν μὲ τὴν ὥραν των.

— Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἔπρεπε πρῶτον ν' ἀποταθῆτε πρὸς ἐμέ, καὶ ὄχι εἰς τοὺς χωρικούς μου, καὶ νὰ δηλώσητε εἰς τὸν κτηματίαν ὅτι παύει ἡ κυριότης του.

— Ὁ πρώην κτηματίας Ἀνδρέας Δουβρόφσκης, θεία βουλήσει, ἀπεβίωσε, σὺ δὲ ποῖος εἶσαι; εἶπεν ὁ Σαβάσκιν, αὐθαδῶς αὐτὸν ἀτενίζων· ἡμεῖς δὲν σὲ γνωρίζομεν, οὔτε νὰ σὲ γνωρίσωμεν θέλομεν.

— Εὐγενέστατε, εἶνε ὁ νέος μας ἀφέντης, ἠκούσθη λέγουσα φωνὴ ἐκ τοῦ πλήθους.

— Τίς ἐτόλμησε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα; εἶπεν ὀργίλως ὁ ὑπαστυνόμος, τί ἀφέντης; Ἀφέντης σας εἶνε ὁ κ. Τρογεκούρωφ.... ἀκούσετε ἀνόητοι;

— Σιγὰ κι' ἂς περιμένῃ! εἶπεν ἡ ἰδία φωνή.

— Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι στάσις! ἀνεφώνησεν ὁ ὑπαστυνόμος. Αἴ ἠμογέροντα, ἐδῶ!

Ὁ δημογέρων προέβη.

— Εὑρέ μου ἀμέσως ἐκεῖνον, ποῦ ἐτόλμησε νὰ μοῦ ἀποκριθῇ, καὶ ἐγὼ τόν....

Ὁ δημογέρων ἐστράφη πρὸς τὸ πλῆθος ἐρωτῶν τίς ὡμίλησε, ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίθη. Μετ' οὐ πολύ, εἰς τὰς τελευταίας σειρὰς ἠγέρθη ψιθυρισμός, ὅστις βαθμηδὸν αὐξάνων τάχιστα μετεβλήθη εἰς τρομερὰν βοήν. Ὁ ὑπαστυνόμος ἐταπείνωσε τὴν φωνήν, καὶ ἐπειράθη νὰ κατευνάσῃ τὸ πλῆθος.

— Μὰ τί τόνε βλέπομε; ἀνέκραξαν οἱ τῆς αὐλῆς· παιδιὰ πιάστε τον! καὶ τὸ πλῆθος ἐκινήθη.

Ὁ Σαβάσκιν καὶ οἱ σύντροφοί του ἐρρίφθησαν εἰς τὸν πρόδομον, τοῦ ὁποίου ἔκλεισαν τὴν ἐξώθυραν.

— Παιδιά, ἐμπρός! ἀνέκραξεν ἡ αὐτὴ φωνή, καὶ τὸ πλῆθος ἤρχισεν ἐπιτιθέμενον.

— Σταθῆτε· ἐφώνησεν ὁ Δουβρόφσκης· ἀνόητοι, τί κάμνετε; ἀφανίζετε καὶ τὸν ἑαυτόν σας καὶ ἐμέ· πηγαίνετε εἰς τὰ σπίτια σας, καὶ ἀφήσετέ με ἥσυχον. Μὴ φοβεῖσθε, ὁ μονάρχης εἶναι ἐλεήμων, θὰ τὸν παρακαλέσω καὶ δὲν θὰ μᾶς ἀδικήσῃ, εἴμεθα ὅλοι παιδιὰ του· ἀλλέως πῶς θέλετε νὰ σᾶς γείνῃ ὑπερασπιστής, ἂν φανῆτε ἐπαναστᾶται καὶ κακοῦργοι;

Ὁ λόγος τοῦ νέου Δουβρόφσκη, ἡ ἠχηρὰ φωνή καὶ τὸ μεγαλοπρεπές του σχῆμα ἐπέφερον τὸ ποθητὸν ἀποτέλεσμα. Ἡσύχασαν πάντες καὶ ἀπεσύρθησαν· ἡ αὐλὴ ἐκενώθη. Ὁ Βλαδίμηρος ἐξῆλθεν ἐπὶ τοῦ προθύρου, ὁ δὲ Σαβάσκιν ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ μετὰ ταπεινῶν ὑποκλίσεων ηὐχαρίστησε τὸν Δουβρόφσκην διὰ τὴν φιλάνθρωπον αὐτοῦ ἐπέμβασιν.

Ὁ Βλαδίμηρος τὸν ἤκουε μετὰ περιφρονήσεως καὶ δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἀπεφασίσαμεν, ἐξηκολούθησεν ὁ πάρεδρος, μὲ τὴν ἄδειάν σας νὰ ξενυκτήσωμεν ἐδῶ, ἐπειδὴ εἶνε ἀργά, καὶ οἱ χωρικοὶ σας εἰμποροῦν

νὰ μᾶς προσβάλουν καθ' ὁδόν. Σᾶς παρακαλῶ, διατάξετε νὰ μᾶς στρώσουν, ἂς ἦνε καὶ χόρτον, εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ τὰ χαράγματα ἀναχωροῦμεν.

— Κάμετε, ὅ,τι θέλετε, ἀπήντησεν ξηρῶς ὁ Δουβρόφσκης· ἐγὼ πλέον δὲν εἶμαι ἐδῶ κύριος. Καὶ μεταβὰς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρός του, ἐκλείσθη ἐν αὐτῷ.

[Ἕπεται συνέχεια]

Π. Α. Α.

ΤΙ ΕΙΝΕ Η ΕΥΤΥΧΙΑ;

Οἱ ἄνθρωποι ὑποπίπτουσι συνήθως εἰς παράδοξον ἀντίφασιν. Μεμψιμοιροῦσιν ἀσμένως ὅτι εἶνε δυστυχεῖς, ἀλλὰ νομίζουσι πάντες ὅτι κατέχουσι τὸ ἀληθὲς τῆς εὐτυχίας ἀπόκρυφον. Ζηλεύουσι τὴν τύχην τοῦ γείτονος, ἀλλὰ κατακρίνοντες ἅμα τὸν τρόπον τοῦ ζῆν αὐτοῦ· ἀδημονοῦσι διότι δὲν ἔχουσιν εὔνουν τὴν τύχην, οἰκτείρουσι δὲ τὸν γείτονα τηλικαύτην σημασίαν ἀποδίδοντα εἰς τὴν ἔνοιαν ταύτην· τέλος, ταὐτοχρόνως λέγουσι περὶ ἀνθρώπου τινὸς ὅτι εἶνε εὐτυχής, ἀλλ' ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ εἶνε εὐτυχεῖς ὡς ἐκεῖνος, ἱκανοποιοῦντες συνάμα τὰς δύο οἰκτρὰς ταύτας κλίσεις τῆς φύσεως ἡμῶν, τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ μεμψιμοιρεῖν καὶ τὴν εὐχαριστησιν τοῦ ψέγειν τὸν ἄλλον.

Εὐχερὲς εἶνε νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν φαινομενικὴν ταύτην ἀντίφασιν. Τὰ γεγονότα δὲν ἐξαρτῶνται ἀφ' ἡμῶν, ἀλλ' ὁ τρόπος τοῦ κρίνειν αὐτὰ ἀνήκει ἡμῖν ὡς ἴδιος. Οὐδόλως αἰσχυνόμεθα ὁμολογοῦντες ὅτι τὰ γεγονότα δὲν εἶνε οἷα ἐπεθυμοῦμεν αὐτά, ἀλλ' αἰσχυνόμεθα ὁμολογοῦντες ὅτι ἀπατώμεθα. Ἐκ τούτου προέρχεται ὅτι οὐδεὶς ἐρυθριᾷ λέγων πρὸς ἑαυτὸν ὅτι δὲν εἶνε εὐτυχής· διότι τί πταίομεν ἡμεῖς ἂν ἡ τύχη δὲν φροντίζει περὶ ἡμῶν, ἀλλὰ δὲν θέλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν οὔτε πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι ἀγνοοῦμεν ποῦ εἶνε ἡ εὐτυχία, ὅτι ματαίαν διώκομεν σκιάν, ὅτι ἀπατώμεθα ὑπὸ τῆς φαντασίας ἡμῶν, ἐνίοτε λόγῳ ὅτι δὲν κρίνομεν ὑγιῶς· διότι ἡ πλάνη, καὶ μὴ πάντοτε ἑκουσία, εἶνε ἀδυναμία ἀπαρέσκουσα ἡμῖν, ἣν μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως ἀνακαλύπτομεν ἐν τοῖς ἄλλοις.

Οὐ μόνον δὲν προσβάλλεται ἡ φιλαυτία ἡμῶν βλεπόντων τὴν τύχην διαψεύδουσαν τὰς ἐλπίδας μας, ἀλλὰ καί, κατ' ἐνδόμυχόν τινα συλλογισμόν, πιστεύομέν πως ὅτι εἶνε τιμὴ ἡμῶν νὰ μὴ εἴμεθα εὐτυχεῖς ὅσον οἱ ἄλλοι. Ἡ εὐτυχία ἔχει τι τὸ βλακῶδες, δι' ὃ τὴν περιφρονοῦμεν κατὰ διάνοιαν, εἰ καὶ δεχόμεθα αὐτὴν εὐχαρίστως προσερχομένην. Ἐναβρυνόμεθα ἐπὶ τῇ δυαμενείᾳ τῆς τύχης, ὅπως ὑπερήφανον πνεῦμα ὑπερηφανεύεται μὴ τυγχάνον τῆς εὐνοίας τῆς ἐξουσίας. Μᾶς φαίνεται ὅτι μόνον ἄνθρωπος ἀξίαν τινὰ ἔχων ἠδύνατο ν' ἀξιωθῇ τοιαύτης ἀδικίας ἐκ μέρους τῆς τύχης· ὅπως δὲ ὁ ἐξοστρακισμὸς ἐν ταῖς ἀρχαίαις δημοκρατίαις ἦτο τιμητικὸς εἰς τοὺς μεγάλους πολίτας τίτλος, ὁμοίως οἱ διωγμοὶ τῆς τύχης τιμῶσι πως καὶ ἀνυψοῦσι τοὺς ὑφισταμένους αὐτούς.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι δὲν εἶνε πάντοτε εὔκολον, οὐδὲ δυνατόν κἂν, νὰ θεωρῶμεν ἑαυτοὺς καταθρυχομένους ὑπὸ τῆς δυστυχίας, καὶ ὅτι περιστάσεις τινὲς εἶνε τόσον προφανῶς εὐτυχεῖς ὥστε εἶνε δυσχερὲς νὰ μεμψιμοιρήσωμεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνάγκη ἡ φιλαυτία ν' ἀνευρίσκηται πανταχοῦ, ἰδοὺ πῶς ἐνεργεῖ· διαιρεῖ εἰς δύο τὰ ἀφορῶντα εἰς ἡμᾶς· εἰς ὅ,τι ἔχομεν καὶ εἰς ὅ,τι δὲν ἔχομεν· τὸ πρῶτον προέρχεται ἐκ τῆς ἀξίας ἡμῶν, τὸ δεύτερον ἐκ τῆς ἀδικίας τῶν γεγονότων. Ἀπολαύομεν τοῦ πρώτου, ὡς ὀφειλομένου ἡμῖν, οὐδόλως περὶ τούτου μεριμνῶντες, φροντίζομεν δὲ ν' ἀναρριπίζωμεν ἐνδελεχῶς ἐν ἡμῖν τὴν περὶ τοῦ δευτέρου μέριμναν, ὅπως ἔχωμεν ἀφορμὴν νὰ παριστώμεθα ὡς θύματα τῆς τύχης εἰς τοὺς ἰδίους ἡμῶν ὀφθαλμούς. Κατὰ φυσικὴν δὲ ἀντίφασιν τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ποιοῦμεν ἐν τῇ τύχῃ τῶν ἄλλων. Διακρίνομεν ὅ,τι ἔχουσι τοῦ ὅ,τι στεροῦνται· ἀλλὰ τότε ἀποδίδομεν εἰς τὴν τύφλωσιν τῆς τύχης τὰ ἀγαθὰ ἅτινα τοῖς ἀπονέμει, καὶ εἰς τὴν ὀξυδέρκειαν αὐτῆς ὅσα δὲν τοῖς παρέχει.

Τοιαῦτα εἶνε τὰ λάθη τῶν ἀνθρώπων ὅταν συγκρίνωσι τὴν τύχην αὐτῶν πρὸς τὴν τῶν ἄλλων· τὰ σφάλματα δὲ ταῦτα δὲν εἶνε ἧττον παράδοξα, ὡς εἴπομεν, ὅταν πρόκηται νὰ κρίνωμεν οὐχὶ περὶ τῆς τύχης ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς φρονήσεως τῶν ὁμοίων μας, καὶ νὰ ἐκτιμήσωμεν κατ' ἀξίαν τὴν περὶ τοῦ βίου γνώμην των, μαρτυρουμένην ὑπὸ τοῦ τρόπου αὐτῶν τοῦ βιοῦν.

Ἐν ταῖς πλείσταις τῶν συνδιαλέξεων ἡμῶν βλέπομεν ὅτι τὸ κύριον αὐτῶν θέμα ἀποτελεῖ σχεδὸν πάντοτε ἡ κατάκρισις τοῦ βίου τῶν ἀπόντων.

— Ὁ δεῖνα εἶνε πλούσιος, λέγομεν, ἀλλὰ τί τὸν ὠφελεῖ νὰ εἶνε πλούσιος ἀφ' οὗ ζῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν πρόκηται κανεὶς νὰ στερηθῇ ὅλας τὰς ἡδονὰς τῆς ζωῆς, καλλίτερα ν' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ ὅλας τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας δίδει ἡ διατήρησις τοῦ χρήματος. Ἐννοοῦμεν τὴν οἰκονομίαν, ἀλλ' ἡ γλισχρότης εἶνε γελοία. Ὁ τάδε ζῇ μεγαλοπρεπῶς· ἀλλ' ἐν τῇ πομπώδει ταύτῃ ἐπιδείξει ποία θέσις ὑπολείπεται διὰ τὴν εὐτυχίαν; Ἡ ἐπιτήδευσις ἐκείνη τῆς ἐθιμοτυπίας, τὸ πλῆθος τῶν παντοίων θεραπόντων, ἡ ἀδιάκοπος κίνησις τῶν ἐπισκέψεων καὶ τῶν ὑποδοχῶν, ὁ θορυβώδης βίος ὁ ἐκτὸς τοῦ οἴκου, ταῦτα πάντα εὐτυχία εἶνε ἆρά γε ἢ δημοσία τις τιμωρία ἐπιβαλλομένη εἰς τὴν πλουσιότητα ἡμῶν καὶ τὴν ἀλαζονείαν;

Ἡ φιλαργυρία λοιπὸν καὶ ἡ πολυτέλεια, ἡ ἁπλότης καὶ ἡ ἐπίδειξις πάντα παρέχουσιν ἀφορμὴν εἰς κατάκρισιν· καὶ μὴ ἐλπίζετε ὅτι θ' ἀποφύγετε τὴν κατηγορίαν ταύτην ἐκλέγοντες μέσον τι, διότι μέσον δὲν ὑπάρχει, παρεκτός, ἐννοεῖται, ἐκείνου ὅπερ ὁ ἐπικριτής σας ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ ἢ θὰ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἂν ἦτο εἰς τὴν θέσιν σας.

Οὕτω οἱ ἄνθρωποι κρίνουσιν ἀλλήλους, ψέγοντες πάντες τὴν ὁδὸν ἣν αὐτοὶ δὲν τρέπονται. Οἱ πλήρεις πυρὸς καὶ νεότητος ἀκόλαστοι θηρεύοντες ἀποκλειστικῶς τὴν ἡδονὴν σκώπτουσι τὰς θλιβερὰς ἀπολαύσεις ἐκείνων, οἵτινες ὠχριῶσι πρὸ τῶν βιβλίων, καὶ τὰς ἀνόστους ἡδύτητας τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου· ὁ δὲ σοφός, ὁ ἐξ ἀκοῆς μόνον γινώσκων τὰ πάθη, ἢ τοῦ ὁποίου ἡ σβεσθεῖσα καρδία ἐλησμόνησεν αὐτά, οἰκτείρει τὴν ἀμαθῆ ἐκείνην νεότητα, «ἣν ὁ τάφος καταβροχθίζει ὁλόκληρον καὶ ἐξ ἧς μόλις ἀνάμνησίς τις ὑπολείπεται.»

Ἡ γενικὴ αὕτη πρόληψις ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀποτρέψῃ τοῦ πειρασμοῦ τοῦ ν' ἀποφανθῶμεν περὶ προβλήματος, ὅπερ φαίνεται τόσον ὀλίγον ἐπιδεκτικὸν λύσεως, διότι εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ ἔχωμεν τόσους τοὺς ἐναντίους ὅσους καὶ τοὺς ἀναγνώστας. Ἕκαστος, πράγματι, ἔχει ἴδιον τρόπον τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς εὐτυχίας, ὑποστηρίζει δὲ ὅτι οὗτος εἶνε ὁ ἄριστος. Ὁ παρεμβαίνων εἰς τὴν συζήτησιν φαίνεται κατεχόμενος ὑπὸ τῆς αὐτῆς οἴας καὶ οἱ ἄλλοι μανίας, καὶ θέλων νὰ πείσῃ αὐτοὺς περὶ πράγματος ἐν ᾧ δὲν ἰσχύει πειθώ, τῆς ὀρθότητος τουτέστι κλίσεώς τινος ἢ αἰσθήματος ἰδιαιτέρου. Ὁ φιλόσοφος ὅστις ψέγας καὶ κατακρίνας πάσας τὰς χιμαίρας τῶν θνητῶν, καλεῖ αὐτοὺς ν' ἀκούσωσι τὰς ἰδίας αὐτοῦ ὀνειροπολήσεις, δὲν ὁμοιάζει ἆρά γε πρὸς τὸν παράφρονα ἐκεῖνον, ὅστις ἔσκωπτε τὸν σύντροφον αὐτοῦ λέγων: «Αὐτὸς ὁ δυστυχὴς νομίζει ὅτι εἶνε υἱὸς θεοῦ· ἐγὼ τὸ εἰξεύρω καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον ὅτι ἔχει λαῖθος, ἐγὼ ὁ ὁποῖος εἶμαι ὁ ἴδιος ὁ θεός».

Χαρίεις τις καὶ ἀφελὴς συγγραφεύς, ὁ Δροζ, διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ὅπως ὦμεν εὐτυχεῖς, πρέπει νὰ ὑγιαίνωμεν, νὰ ἔχωμεν εὐπορίαν τινά, καλοὺς φίλους, ἀξιέραστον γυναῖκα, ν' ἀγαπῶμεν τὰ βιβλία καὶ τὴν μουσικήν, μακρὰν δὲ τῶν βαρειῶν ἀσχολιῶν ν' ἀφιερῶμεν τὴν ἄνετον ἡμῶν ἀνεξαρτησίαν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἁπλῶν ἡδονῶν ἀθώου βίου· τοῦτο δὲ καλεῖ «τέχνην τοῦ εὐτυχεῖν».

Ἀληθῶς εἶνε ὠφέλιμον καὶ συνετὸν τὸ διδάσκειν εἰς τοὺς κεκτημένους τοιαῦτα ἀγαθὰ τὴν τέχνην τοῦ ἀπολαύειν αὐτῶν. Ἀλλὰ τί ὠφελοῦμεν τοὺς ἀμοιροῦντας αὐτῶν; «Ἡ περὶ εὐτυχίας θεωρία του αὐτη, λέγει ἐπιχαρίτως ὁ Μινιέ, ἐφάνη ὡς παραδοξολόγημα, ὅπερ ἱλαρὸν πνεῦμα ἐξήγαγεν ἐξ εὐτυχοῦς βίου. Ἐμέμφθησαν αὐτὸν ὅτι τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἱστορίαν ἐθεώρησεν ὡς βάσιν ἐπιστήμης, καὶ ὅτι παρουσίασεν ὡς κανόνα ὅτι ἠδύνατο τὸ πολὺ νὰ μνημονευθῇ ὡς ἁπλοῦν παράδειγμα».

Εὐτυχὴς ὅστις ἀρκεῖται νὰ ἐρωτήσῃ τὴν καρδίαν του ὅπως μᾶς διδάξῃ τὴν «τέχνην τοῦ εὐτυχεῖν». Ἀλλ' ἐν τούτοις ποῖον κῦρος δύναται νὰ ἔχῃ φιλοσοφία τις, ἐκτιθεῖσα ἀτομικὰ μόνον συναισθήματα καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς τοῦ διδάσκοντος αὐτήν;

Ὅσον συγκινητικὸν καὶ ἂν εἶνε βιβλίον τι, εὑρίσκει ἀδιαφόρους πάντας τοὺς μὴ αἰσθανομένους ὅπως ὁ συγγραφεύς. Ὁ φιλόσοφος ἄλλως τε δὲν εἶνε ἄνθρωπος διηγούμενος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἱστορίαν καὶ ἀποκαλύπτων τὸν ἴδιον αὐτοῦ βίον διὰ τῶν ἀθώων ἐξομολογήσεων τῆς γραφίδος του. Τὸ κύριον, τὸ μόνον μέλημα αὐτοῦ εἶνε ἡ ἀλήθεια. Ἄλλως τε ἀγνοοῦμεν ἂν ἀπολαύει τῶν ἀγαθῶν ἅτινα συνιστᾷ, διότι δὲν ὑπεσχέθη νὰ ἐξομολογηθῇ τὰ καθ' ἑαυτόν. Ἀλλὰ τὰ ἀγαθὰ ταῦτα εἶνε ὄντως τὰ ἀληθῆ; Τοῦτο καλεῖ ὑμᾶς νὰ κρίνητε. Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἀληθῆ ἀγαθὰ καὶ ἐπομένως ἀληθὴς εὐτυχία. Ἄλλως περὶ τίνος λαλεῖ καὶ τίς ἡ ἀνάγκη ν' ἀναμίξῃ τὴν φωνὴν αὐτοῦ πρὸς τόσας συγκεχυμένας φωνὰς ᾀδούσας τὴν εὐτυχίαν ἐπὶ παραφώνων τόνων;

* * *

Ὁ Λαροσφουκὼ εἶπεν: «ἡ εὐτυχία ἔγκειται ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ ἡμῶν αἰσθήσει καὶ ὄχι ἐν τοῖς πράγμασιν.» Τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἶνε ἀληθὲς ἀλλὰ δεῖται ἐπεξηγήσεως. Βεβαίως μέγαρόν τι δὲν καθιστᾷ εὐτυχῆ τῶν ἀνιώμενον ἐν αὐτῷ. Ἡ ἀπόκτησις τῶν τερπνοτέρων τοῦ κόσμου πραγμάτων δὲν ἐπιφέρει εὐτυχίαν εἰς τὸν ἀδυνατοῦντα ν' ἀπολαύσῃ αὐτῶν. Θέσατε τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου πρὸ τῶν ὀμμάτων Κινέζου ἢ δότε ἑκατοντακισχιλίων δραχμῶν εἰσόδημα εἰς Ἐσκιμῶον, δὲν θὰ καταστήσετε εὐτυχῆ οὔτε τὸν μὲν οὔτε τὸν δέ. Τὰ παίγνια ἅτινα κατεγοήτευον ἡμᾶς κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, βραδύτερον φαίνονται ἡμῖν ἀηδῆ καὶ ἀνόητα. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν εὐτυχία ἄνευ ἡδονῆς. Καὶ ὅμως ἡ ἡδονὴ εἶνε τὸ ἄνθος μόνον τῆς εὐτυχίας, δὲν εἶνε οὔτε ὁ κορμὸς αὐτῆς οὔτε ἡ ῥίζα.

Ὁ συγχέων τὴν ἡδονὴν πρὸς τὴν εὐτυχίαν ἐκλαμβάνει τὸ ἀποτέλεσμα ὡς αἴτιον. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε εὐτυχὴς ὡς ἀπολαμβάνων, ἀλλ' ἀπολαμβάνει ὡς ὢν εὐτυχής. Εὐχερὲς ἐκ τούτου εἶνε νὰ ἐννοήσωμεν πόσον ματαίως διανοοῦνται οἱ ὑπὲρ πᾶν τὴν ἡδονὴν ἐπιδιώκοντες, διότι τὴν καταστρέφουσιν ἐπιζητοῦντες αὐτήν. Ἡ ἡδονὴ δὲν ἔχει ἐν ἑαυτῇ, ἂν μοὶ ἐπιτρέπηται νὰ εἴπω, τὴν δύναμιν τοῦ εἶναι· διαφθείρεται καὶ ἐξαφα-

νίζεται ἐκ τοῦ ἀγῶνος ὃν καταβάλλομεν ὅπως συλλάβωμεν, παρατείνωμεν, ἀνανεώσωμεν αὐτήν, ὁμοιάζει πρὸς ἄρωμα ὅπερ ἀδυνατοῦμεν νὰ αἰσθανθῶμεν ἕνεκα μεγάλης ἀνυπομονησίας πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτοῦ ἢ ὑπὸ τῆς ἀπερισκέπτου ἐπιθυμίας νὰ ἐξαντλήσωμεν ὅλην τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀπόλαυσιν. Εἶνε πλάνη προσέτι τὸ νομίζειν ὅτι καθιστῶμεν εὐτυχῆ τὸν βίον περιάγοντες τὰ πάθη ἡμῶν ἀπὸ τέρψεως εἰς τέρψιν καὶ ἐπιζητοῦντες ἀδιακόπως τὸ καινὸν καὶ τὴν ποικιλίαν. Διότι τῆς ψυχῆς ἐν ἀδιακόπῳ ταραχῇ εὑρισκομένης οὐδὲν εὑρίσκει καιρὸν νὰ ἐρριζωθῇ, οὐδὲν φύεται καὶ καρποφορεῖ· ἡ δὲ ἡδονὴ δὲν ὡριμάζει ἐν αὐτῇ· εἶνε πρόωρος καρπὸς ἄνευ γεύσεως ὃν βρέπομεν παρερχόμενοι. Τὸ ἀναπάδραστον ἀποτέλεσμα τῆς πλάνης ταύτης εἶνε ἡ ἀνία, τουτέστιν ἀόριστός τις ἀνησυχία περὶ πάντων. Τὸ βάθος λοιπὸν τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως καὶ οὐχὶ τὴν ἐπιφάνειαν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ὅπως κρίνωμεν τὴν ἀληθῆ ἡμῶν κατάστασιν.

Φρονοῦσι τινὲς ὅτι ἡ ἡδονὴ δὲν ὑπόκειται οὔτε εἰς συζήτησιν οὔτε εἰς ἐπίκρισιν. Διότι πῶς δυνάμεθα ν' ἀμφισβητήσωμεν εἴς τινα τὴν ἡδονὴν ἣν αἰσθάνεται ; Οὗτος μόνον γινώσκει ἂν ἀληθῶς αἰσθάνεται αὐτὴν καὶ οὗτος μόνος εἶνε κριτὴς τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς δυνάμεως τῆς ὑπ' αὐτοῦ προτιμωμένης ἡδονῆς. Καὶ ἐν τούτοις δέον νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὑπάρχουσιν ἀληθεῖς καὶ ψευδεῖς ἡδοναί, τέρψεις εὐγενεῖς καὶ λογικαὶ καὶ τέρψεις παράλογοι καὶ ἀποτρόπαιαι. Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ εὐτυχία ἀποτελεῖται ἀδιαφόρως ὑφ' ἁπασῶν τούτων τῶν ἡδονῶν, οἱαιδήποτε καὶ ἂν ὦσι ; Καὶ δὲν πρέπει νὰ διαστείλωμεν ὅσα ἁρμόζει νὰ αἰσθανθῶμεν τῶν ἀναρμόστων ; Ἕκαστος δύναται ν' ἀπατηθῇ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐν τῇ διακρίσει ταύτῃ καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ παρ' ἀξίαν ἡδονάς τινας· ἐκ τούτου δὲ καὶ αἱ διαφωνίαι ὧν ἐμνήσθημεν. Ἀλλὰ πάντες ὡς ἐκ τῆς ἐκλογῆς, καὶ αὐθαιρέτου πολλάκις, ἣν θέλουσι νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τοὺς ἄλλους, δεικνύουσιν ὅτι δὲν θεωροῦσιν ἴσας πάσας τὰς ἡδονάς, καὶ ὅτι δὲν ἀρκεῖ ν' ἀπολαύῃ τις ὅπως ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ καλῇ ἑαυτὸν εὐτυχῆ.

Δέον, νομίζω, ν' ἀφορμηθῶμεν ἐξ ἀρχῆς τινος, ἄνευ τῆς ὁποίας τὰ πάντα καταρρέουσι· ὅτι ἡ εὐτυχία ἣν ἐπιζητοῦμεν πρέπει νὰ προσιδιάζῃ τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ οὐχὶ τῷ παιδίῳ, τῷ ἀνδραπόδῳ, ἢ τῷ κτήνει. Ἀναμφιβόλως τὸ κτῆνος ἀπολαῦον εἶνε εὐτυχές, διότι ἀπολαμβάνει τὴν σύμφωνον πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ ἡδονήν. Ἀλλ' ὁ ὡς κτῆνος ἀπολαύων ἄνθρωπος δὲν εἶνε εὐτυχής, καὶ ἂν ἀρκῆται ἐπὶ τοῦ βίου τοῦτον, διότι ἀγνοεῖ τὴν ἀνθρωπίνην εὐτυχίαν, δηλαδὴ τὴν προερχομένην ἐκ τῆς ἐλευθέρας καὶ τελείας ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἂν διισχυρίζηται ὅτι εἶνε εὐτυχὴς οὕτω, τῷ ἀποκρινώμεθα ὅτι ἀπατᾶται, διότι προσηλοῦται εἰς ὑποδεέστερα ἀγαθά, ἐνῷ ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ ἄλλα ὑπέρτερα. Τὸ ἀνδράποδον ὅπερ ἀπολαύει τῆς εὐνοίας τοῦ δεσπότου αὐτοῦ καὶ ὅπερ δεσπόζει αὐτοῦ διὰ τῆς διαφθορᾶς, δύναται νὰ νομίζῃ ἑαυτὸ εὐτυχές, ἀλλ' εἶνε ἄθλιον ὄν· διότι πρὸς τῇ χαμερπείᾳ τῆς δουλοφροσύνης προστίθησι τὴν χαμέρπειαν τοῦ κολακεύειν καὶ χαρίζεσθαι· εἶνε δυστυχέστερον τοῦ κατατρυχομένου δούλου, οὗ ἡ προσβεβλημένη καρδία ἐξανίσταται κατὰ τῆς ὕβρεως, ἢ οὐτινος ἡ ἐξαγνισθεῖσα ψυχὴ περιφρονεῖ ἢ συγχωρεῖ αὐτήν.

Ἀλλά, θὰ εἴπῃ τις, ποῖα εἶνε τὰ ἐξαίρετα ταῦτα ἀγαθὰ περὶ ὧν λέγεις, καὶ ἐπὶ τίνι λόγῳ εἰσὶν ἐξαίρετα εἰμὴ διότι φαίνονται εἰς σὲ τοιαῦτα, ἅτινα δὲ παρέχουσιν εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὰ πλείους τέρψεις ἐκείνων ἅτινα προτιμῶμεν ;

Ἀποκρίνομαι ὅτι οὐχὶ ἡ ἡδονὴ καθιστᾷ τὰ ἀγαθὰ ταῦτα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπιθυμητὰ καὶ περιζήτητα, ἀλλ' ἡ συμφυὴς αὐτοῖς ἀξία. Εἶνε δυνατὸν ν' ἀρνηθῇ τις ὅτι τὸ διανοεῖσθαι εἶνε καλλίτερον τοῦ πέπτειν, ὅτι ἡ δρᾶσις καὶ ἡ ἐργασία εἶνε προτιμότεραι τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ ληθάργου, ὅτι τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς εἶνε προτιμότερον τῆς ἀγενοῦς δουλοπρεπείας, καὶ ὅτι ὁ ἔρως καὶ ἡ δόξα εἶνε πολυτιμότερα τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου ; Καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ ἀγνοοῦντες τὰ ἐπίλεκτα ἀγαθὰ γινώσκουσιν ὅτι ὑπάρχουσιν ἀγαθὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τιμῆς ἄξια, καὶ περιφρονοῦσι τοὺς ἐπιζητοῦντας εὐτελέστερα τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκλεχθέντων. Ὁ δεῖνα ἀνὴρ ὅστις οὐδόλως ἐννοεῖ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐπιστημονικῆς ἢ ποιητικῆς μελέτης, συναισθάνεται βαθύτατα τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ἐργασίας καὶ τῆς δραστηριότητος πρὸς ὠφέλιμον σκοπὸν συντόνως τεινούσης.

Οἱ φοβούμενοι τὴν ἐργασίαν καὶ τὸ ψυχρὸν λογικὸν προτιμῶσι τὸ πάθος τῆς τυχαίας ἡδονῆς ὡς εὐγενέστερον, βαθύτερον, καὶ μᾶλλον ἄξιον τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τέλος ἐκ τῶν ἀγαπώντων μόνας τῶν αἰσθήσεων τὰς ἡδονάς, οἱ δυνάμενοι ν' ἀπολαύσωσι τῆς εὐωδίας τῶν ἀνθέων καὶ ἀγαπῶντες τὸ φῶς περιφρονοῦσι τοὺς χυδαίους δούλους τῶν κτηνωδῶν ὀρέξεων.

Ὑπάρχει λοιπὸν ἀληθὴς καὶ ψευδὴς εὐτυχία, ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ὑπάρχει κλῖμάξ τις, ἥτις ἄρχεται ἀπὸ τῆς ταπεινοτέρας τῶν ἡδονῶν καὶ κορυφοῦται εἰς τὴν εὐγενεστάτην καὶ τελειοτάτην. Ἡ ἰδεώδης τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονία ἀποτελεῖται ὑφ' ἁπασῶν τῶν ὑποτεταγμένων πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν τάξιν τῆς τελειότητος αὐτῶν εὐτυχιῶν. Ἐπιλέγω δ' ὅτι ἐν οὐδενὶ τῶν βαθμῶν τούτων ἡ εὐτυχία συγχέεται πρὸς τὴν ἡδονήν, καὶ ὅτι ἡ ἀληθὴς αὐτῆς πηγὴ ἔγκειται ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν ἠθικῶν ἡμῶν δυνάμεων καὶ τῇ ἀναπτύξει αὐτῶν.

Paul Janet. [Ἕπεται τὸ τέλος.]

85000 ΔΟΛΛΑΡΙΑ

Διήγημα

Α'

Ὁ Θωμᾶς Σμίθσων ἦτο ἐκ γεννήσεως πολίτης τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐκ περιπετειῶν δὲ τοῦ βίου ἐγένετο διευθυντὴς παμμεγίστου μηχανουργείου ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ.

Παιδίον ἀκόμη εἶχεν ἄσημον καὶ ταπεινὴν θέσιν, τὴν θέσιν ἐργάτου ἁπλοῦ, ἐν τῷ μηχανουργείῳ τῶν ἀδελφῶν Ἄνδερσων, μικρὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον προβιβαζόμενος ἑκάστοτε ἀνῆλθεν εἰς τὸ περίβλεπτον καὶ διὰ πλουσίου μισθοῦ ἀμειβόμενον ἀξίωμα τοῦ διευθυντοῦ τοῦ μηχανουργείου· εἰ καὶ μόλις εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ἦτο πράγματι ἡ ψυχὴ τῆς τεραστίας ἐκείνης ἐπιχειρήσεως.

Ὁ Θωμᾶς Σμίθσων ἦτο ἀνὴρ ῥαδινὸς καὶ ῥωμαλέος, ἔχων ῥοδόχρουν τὴν ὄψιν, κυανοῦς ὀφθαλμοὺς καὶ πώγωνα ἐπιμελῶς ἐξυρημένον, ἀφίνων πάντοτε μέρος αὐτοῦ, περιθέον ἡμισελήνοειδῶς τὸν λαιμόν. Ἡ μορφή του εἶχεν ἐνὶ λόγῳ τελειότατον καὶ γνησιώτατον τύπον Ὑάγκῃ. Ἕνεκα τῆς ἱκανότητός του, τῆς ειδικότητος αὐτοῦ ἐν τῇ μηχανουργίᾳ, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἕνεκα τῆς ἀνωτέρας πάσης ὑπονοίας τιμιότητός του, προσεκτήσατο τὴν ἐγκάρδιον ἀγάπην τῶν ἀδελφῶν Ἄνδερσων· οὐδὲν δὲ ἐγίνετο ἐν τῷ κολοσσιαίῳ ἐκείνῳ ἐργαστηρίῳ, ἂν μὴ ἐζητεῖτο πρότερον ἡ γνώμη τοῦ Θωμᾶ Σμίθσων, τοῦ συνεργασθέντος ἐν πάσαις ταῖς παραβολωτάταις ἐπιχειρήσεσι τοῦ μηχανουργείου καὶ ἄριστα γινώσκοντος πάσας. Τὴν μεγάλην δὲ σημασίαν τούτου εὐκόλως δύναταί τις νὰ ἐκτιμήσῃ, ἀναλογιζόμενος ὅτι ὁ μὲν Σμίθσων ἦτο νεώτατος τὴν ἡλικίαν, ἡ δὲ κατασκευὴ ἀκτόρων, κινητηρίων, γεωργικῶν καὶ παντοειδῶν ἄλλων ἀτμομηχανῶν δὲν ἦτο ἀναξία λόγου, μάλιστα ἐν ἐργαστηρίῳ, οἷον τὸ τῶν ἀδελφῶν Ἄνδερσων, ἀπασχολοῦντι πλείονας τῶν δισχιλίων ἐργατῶν.

Τὴν πρωΐαν ἑνὸς Σαββάτου—σημειωτέον ὅτι ὁ Θωμᾶς Σμίθσων δὲν εἶχε κοιμηθῇ τὴν προηγουμένην νύκτα, καταστρώνων τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ καταστήματος—τὴν πρωΐαν λοιπὸν ἑνὸς Σαββάτου ὁ νεαρὸς διευθυντής, κρατῶν ἀνὰ χεῖρας περίληψιν λογαριασμῶν, ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ προϊσταμένου του, ὅστις ἀφ' οὗ ἐκύτταξε μίαν στιγμὴν τὸν λογαριασμόν, ἔλαβε τὸ βιβλίον τῶν συναλλαγματικῶν καὶ ἐξέδωκε συναλλαγματικὴν 85000 δολλαρίων ἐπὶ τῆς Τραπέζης τοῦ Κεντουκύ. Τὸ ποσὸν ἀκριβῶς ἐκεῖνο ἐχρειάζετο πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἑβδομαδιαίου μισθοῦ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν τοῦ μηχανουργείου. Ἕνεκα δὲ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ποσοῦ ὁ κ. Ἄνδερσων ἔθωκεν ἐντολὴν εἰς τὸν Σμίθσων νὰ εἰσπράξῃ αὐτὸ ὁ ἴδιος.

Ὁ Θωμᾶς Σμίθσων ἐνέκλεισε τὴν συναλλαγματικὴν ἐν μεγάλῳ χαρτοφυλακίῳ, καὶ θεὶς τοῦτο ὑπὸ μάλης καὶ φορέσας τὸν πῖλόν του, ἐπήδησεν εἰς ἓν λεωφορεῖον ἐκ τῶν διανυόντων τὸν δρόμον ἀπὸ τῆς Βαλστρὴτ εἰς τὴν 55 ὁδόν.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡ 55 ὁδὸς ἔκειτο σχεδὸν ἔξω τῆς πόλεως. Τὰ τράμεια δὲν εἶχον ἀκόμη ἐφευρεθῇ, οἱ ἐναέριοι σιδηρόδρομοι ἀνεκυκῶντο ἴσως ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ ἐφευρέτου αὐτῶν, καὶ ἡ περιώνυμος Βρουκλύνειος γέφυρα θὰ ἐξελαμβάνετο τότε ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Νέας Ὑόρκης ὡς ἐκτρωματικὸν σχέδιον νοσαύσης διανοίας· διότι τὸ γεγονός, ὅπερ θὰ διηγηθῶμεν, συνέβη ἐν ἔτει 1860.

Β'

Ἐξαργυρώσας μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας τὴν ὑπὸ Ἄνδερσων τοῦ πρεσβυτέρου ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ συναλλαγματικήν, ὁ Θωμᾶς Σμίθσων ἐπέβη τοῦ λεωφορείου, δι' οὗ ἔμελλε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ μηχανουργεῖον. Τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια ἀπετέλουν ὀγκώδη δέσμην, ἐξ ἧς τὸ χαρτοφυλάκιον προσεκτᾶτο ἐπιφθονον πάχος.

Στηρίζων τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ πολυτίμου χαρτοφυλακίου, ὅπερ εἶχεν ἀποτεθειμένον εἰς τὰ γόνατά του, ὁ Σμίθσων νυσταλέος ὠνειροπόλει, ὡς θὰ συνέβαινεν εἰς πάντα ἀγρυπνήσαντα ὅλην τὴν νύκτα καὶ κατατρίψαντα τὴν πρωΐαν εἰς ὁδοιπορίαν ἐφ' ἁμάξης. Ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, ἤνοιγεν αὐτοὺς πάλιν ἐν ἑκάστῳ τιναγμῷ τοῦ λεωφορείου καὶ ἐπανελάμβανε τὴν μονότονον ταύτην κίνησιν, μέχρις ὅτου κατεσχέθεις ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἕνεκα τοῦ καύσωνος καὶ τῆς κοπώσεως, ἀπεκοιμήθη ὁλοσχερῶς. Αἱ ὁμαὶ τῶν ποικίλων δεμάτων, τὰ ὁποῖα ἔφερον ἀνὰ χεῖρας οἱ πληροῦντες τὴν ἅμαξαν συνοδοιπόροι τοῦ Σμίθσων, καὶ αἱ φλογεραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, κατέστησαν βαθύτερον τὸν ὕπνον αὐτοῦ. Ὁ διευθυντὴς τοῦ μηχανουργείου ἦτο ἐσφηνωμένος ἐν μέσῳ μιᾶς παχείας λαχανοπώλιδος καὶ ἑνὸς κυρίου ἀναγινώσκοντος μετὰ προσοχῆς μεγάλην ἐφημερίδα, καλύπτουσαν σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς ἁμάξης.

Σφοδρὸς τιναγμὸς τοῦ λεωφορείου, προσκρούσαντος εἰς γωνιαῖον λίθον, ἐξήγειρε τὸν Σμίθσων τοῦ ὕπνου καὶ τῶν ὀνείρων αὐτοῦ. Ἀΐφνης ἐξέβαλε κραυγὴν φρίκης καὶ εὐθὺς ἀμέσως τρομερὰ βλασφημία διέφυγε τὰ χείλη του. Ὠχρὸς ὡς πτῶμα ἀνύψωσε τὰς χεῖρας... τὸ χαρτοφυλάκιον, ὅπερ ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων, ἔλειπε. Θρασύτατος κλέπτης εἶχε προδήλως ἁρπάσῃ αὐτό.

Αἱ φωναὶ καὶ ἡ ἀπελπισία τοῦ Σμίθσων εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευσαν... Πάντες οἱ ἐπιβάται τοῦ λεωφορείου εἶχον πρὸ πολλοῦ κατέλθῃ, ὁ δὲ ἡνίοχος, ὅστις ἔντρομος ἤκουε τὰς ὕβρεις καὶ τὰς

ὀργίλας ἐπιφωνήσεις τοῦ ληστευθέντος, ἠδυνάτει ὡς εἰκὸς καὶ τὴν ἐλαχίστην νὰ δώσῃ αὐτῷ πληροφορίαν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ κλέπτου.

Ἄγριος τὴν ὄψιν καὶ ἀφρίζων, εἰσῆλθεν ὁ Σμίθσων ὡς μαινόμενος εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ προϊσταμένου του καὶ ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ τὸ συμβὰν διὰ φωνῆς βραγχώδους, οὐδὲν ἐνεχούσης τὸ ἀνθρώπινον.

Ὁ Ἄνδερσων ἐκύτταξε προσεκτικῶς τὸν διευθυντὴν τοῦ γραφείου μὲ βλέμμα ἐταστικὸν καὶ συνωφρυώθη. Ταῦτα ἦσαν τὰ μόνα ἐξωτερικὰ δείγματα τῆς συγκινήσεως, ἣν ἠσθάνθη ἀκούσας τὸ δυσάρεστον ἄγγελμα.

«Ἆ!» εἶπεν ἐπὶ τέλους ἀπαθῶς μετά τινα σιγήν. «Ἐπιτήδειος κλέπτης!... νὰ εἰδοποιηθῇ ἡ ἀστυνομία... Ἐν τῷ μεταξὺ ἄλλη συναλλαγματική.»

Καὶ λαβὼν ἀταράχως τὸ βιβλίον τῶν συναλλαγματικῶν, ἔγραψεν ὀλίγας γραμμὰς εἰς ἓν φύλλον, καὶ εἶπε βραδέως πρὸς τὸν ἐναγωνίως ἀναμένοντα ὑπάλληλόν του·

«Ἂν δὲν εὑρεθῶσι τὰ χρήματα, νὰ χρεωθῇ μὲ τὸ ποσὸν ὁ λογαριασμός σας!»

Ὁ ταλαίπωρος Σμίθσων ἐρρίγησεν, ἀκούσας τίνι τρόπῳ ἐμέλλε νὰ τακτοποιηθῇ ἡ ὑπόθεσις. Χωρὶς ὅμως νὰ ἀντείπῃ τι, ἐξῆλθε τοῦ γραφείου.

Ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδες δολλάρια! Δηλαδὴ ὅλη ἡ περιουσία, τὴν ὁποίαν καθ' ἅπαντα τὸν βίον του ἠδύνατο νὰ συλλέξῃ, ἦτο ἐκ τῶν προτέρων κατεσχημένη... Εἰς παντελῆ δὲ ἀπόγνωσιν περιέστη, ἐνθυμηθεὶς μὲ ὁποῖον δύσπιστον βλέμμα τὸν ἐκύτταξεν ὁ προϊστάμενός του. Αὐτόν, τὴν προσωποποίαν τῆς τιμιότητος!

Ἂν δὲν παρεφρόνησε τότε ὁ Σμίθσων, ἢ ἂν δὲν ἔπαθε τοὐλάχιστον παρακοπὴν φρενῶν, τὸ ὤφειλε βεβαίως εἰς ἐξαιρετικὴν εὔνοιαν τοῦ θεοῦ.

Ματαίως ἠρεύνησεν ἡ ἀστυνομία ὅλην τὴν Νέαν Ὑόρκην. Ματαίως προεκήρυξεν ὁ ληστευθεὶς ἀμοιβὴν δισχιλίων δολλαρίων πρὸς εὕρεσιν τοῦ κλέπτου, ματαίως καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνίχνευσεν ἀπανταχοῦ. Παρῆλθον οὕτως ἐν μεγίστῃ ἀγωνίᾳ δύο ἡμέραι. Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ὑπέφερεν ὁ Σμίθσων φρικαλέας βασάνους, κατέστη ἰσχνότατος, καὶ καθ' ὕπνους καὶ ἐν ἐγρηγόρσει ἔβλεπεν ἀτενίζοντας αὐτὸν τοὺς ἑταστικοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ προϊσταμένου του. Τὴν ἑσπέραν τῆς δευτέρας ἡμέρας, ἀπολέσας ὁ δυστυχὴς πᾶσαν ἐλπίδα ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ εὕρῃ τι διὰ τῶν συνήθων τρόπων, ἔλαβεν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν. Καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ἐν πάσαις ταῖς ἐφημερίσι τῆς Νέας Ὑόρκης ἐδημοσιεύθη ἡ ἑπομένη ἀγγελία.

«Ἄγνωστός τις ἔκλεψε τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου ἔν τινι τῶν λεωφορείων τῆς ἀπὸ τῆς 55 ὁδοῦ καὶ τῆς Βαλστρὴτ γραμμῆς 85000 δολλάρια, ἑνήκοντα εἰς τὸ μηχανουργεῖον τῶν ἀδελφῶν Ἄνδερσων. Διὰ τῆς παρούσης φέρω εἰς γνῶσιν τοῦ κλέπτου, ὅτι πρέπει νὰ μοὶ ἀποδοθῶσι τὰ κλαπέντα τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς ἑνάτης π. μ. τῆς πέμπτης· ἄλλως εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ φονεύσω. Ὁ θάνατος ἐντίμου πολίτου ἂς βαρύνῃ τὴν συνείδησιν τοῦ κλέπτου.

Θωμᾶς Σμίθσων.»

Ἡ δημοσίευσις τῆς ἀγγελίας ταύτης κατηύνασεν ὁπωσοῦν τὴν ταραχὴν τοῦ Σμίθσων καὶ μετὰ στωϊκῆς ἀπαθείας ἀνέμενε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δηλώσεως αὐτοῦ.

Γ'

Ἀνέτειλεν ἡ κρίσιμος ἡμέρα καὶ οὐδεὶς εἶχεν ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Σμίθσων. Ἐγερθεὶς τῆς κλίνης περὶ ὥραν ἕκτην τῆς πρωΐας ὁ καταδικάσας οὕτως ἑαυτὸν εἰς θάνατον, ἐξυρίσθη ἐπιμελῶς, καὶ ἐνεδύθη. Εἶχεν ἀκράδαντον ἀπόφασιν νὰ ἐμμείνῃ εἰς τὰ ἀποφασισθέντα, καὶ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν νὰ ἐκτελέσῃ ὅ,τι διὰ τῶν ἐφημερίδων προεκήρυξεν. Ὁ Θωμᾶς Σμίθσων ἐκάθησεν ἐν ἄκρᾳ ψυχικῇ γαλήνῃ παρὰ τὸ γραφεῖόν του τὴν ὀγδόην ὥραν καὶ ἔγραψέ τινας ἐπιστολάς, πρὸς τοὺς προϊσταμένους του, συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐν αἷς ἐξετίθει τοὺς λόγους τοῦ ἀκριβῶς τῇ ἑνάτῃ ὥρᾳ τῆς πρωΐας συμβησομένου θανάτου του, δηλῶν ὅτι ὤφειλε νὰ προσενέγκῃ τὴν ζωὴν θυσίαν εἰς τὴν τιμήν του.

Μετὰ ταῦτα — εἶχε σημάνῃ ἐν τῷ μεταξὺ ὀγδόη καὶ ἡμίσεια — ἔλαβεν ἐκ τινος θήκης μικρὸν περίστροφον τοῦ θυλακίου, κατασκεύασμα προνομιοῦχον τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἀδελφῶν Ἄνδερσων, καὶ ἐπιμελῶς ἐξετάσας τὰς πέντε κάννας αὐτοῦ, τὸ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Πλησίον τοῦ ὅπλου ἔθεσε τὸ ὡρολόγιόν του, οὗ οἱ δεῖκται ἐδείκνυον ἑνάτην παρὰ εἴκοσι λεπτά, καὶ ἤναψεν ἓν σιγάρον.

«Ἀκόμη εἴκοσι λεπτά!» ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτόν, ἀφ' οὗ ἐκύτταξε τὸ ὡρολόγιόν του. Καὶ ἀμέσως ὁ παράδοξος αὐτόχειρ ἀνύψωσε τὰ σκέλη, τὰ ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ γραφείου, καὶ ἀνέκλινεν ἀνέτως τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου· δηλονότι ἐξηπλώθη κατὰ τὸν τρόπον, ὃν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀμερικανῶν νομίζουσι τὸν ἀναπαυτικώτατον πάντων.

Αἴφνης ἐκρούσθη ἡ θύρα.

«Ἔμπρός!» ἐφώνησεν ὁ διευθυντὴς τοῦ γραφείου τῶν ἀδελφῶν Ἄνδερσων, καὶ ὠχρότης ἀδιόρατος ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του.

Ἀνοιχθείσης τῆς θύρας ἐφάνη εἰς τὸ κατώφλιον εἷς πρεσβύτης, πεντηκοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν καὶ μελανείμων.

«Ὁ κύριος Θωμᾶς Σμίθσων; ἠρώτησεν ὁ εἰσελθὼν χαιρετίσας εὐγενέστατα.

— *Γέρ, σὲρ,* ἀπεκρίθη οὗτος.

— Εἶσθε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐσχάτως εἰς τὸν *Κήρυκα*...;

— Ὁ ἴδιος, κύριε.

— Καὶ ἔχετε ἀπόφασιν νὰ....;

— Μετὰ δεκατρία λεπτὰ καὶ ἥμισυ θὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπόφασις, εἶπεν ὁ Σμίθσων.

— Δόξα τῷ Θεῷ, ὅτι ἔφθασα ἐγκαίρως! ἀνεφώνησεν ὁ ξένος, ἀπομάξας τὸν ἱδρῶτα ἀπὸ τοῦ μετώπου. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ καθήσω. Ἐλπίζω, ὅτι θὰ μείνωμεν σύμφωνοι.

— Ἔχετε δεκατρία λεπτὰ καιρόν. Σᾶς παρακαλῶ νὰ σπεύσητε.

— Ὀνομάζομαι Οὐίλλιαμ Μὰκ Λέλλαν, διευθυντὴς τοῦ τραπεζικοῦ οἴκου Μὰκ Λέλλαν Πρότκινσων καὶ συντροφίας, ἐν τῇ 22ᾳ λεωφόρῳ.»

Ὁ Θωμᾶς Σμίθσων προσέκλινεν.

«Ἔχω θυγατέρα, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ ξένος, τὴν Γέσσυ, δεκαοκτὼ χρόνων, ὡραίαν ὡς ἄγγελον. Ἡ Γέσσυ Μὰκ Λέλλαν ἀνέγνωσε τὴν ἀγγελίαν σας καὶ μὲ στέλλει πρὸς ὑμᾶς. Πρεσβεύομεν θρησκευτικὸν δόγμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπει τὴν αὐτοκτονίαν.

— Ἐνόησα. Νομίζετε, ὅτι διὰ τῶν πειστικῶν λόγων σας....

— Βεβαιότατα. Ἀκούσατέ με. Τὸ τραπεζικὸν κατάστημά μου εἶναι μικρόν, ἀλλ' ἐντιμότατον. Σκεπτόμεθα νὰ ἐπεκτείνωμεν τὰς ἐργασίας μας. Πρὸς τοῦτο χρειαζόμεθα κάνένα ἱκανὸν καὶ δραστήριον νέον. Εἶσθε νέος, εἶσθε δραστήριος, εἶσθε ἔντιμος... ἡ ἀγγελία σας τὸ μαρτυρεῖ. Διὰ μίαν ἐλεεινὴν χρηματικὴν ὑπόθεσιν δὲν πρέπει νὰ χαθῇ ἀνήρ, ὡς ὑμᾶς. Αὐτὸ θὰ ἦτο καὶ ἀνόητον καὶ ἄνανδρον. Ὑπεσχέθην εἰς τὴν θυγατέρα μου νὰ σᾶς σώσω. Δὲν ἔχετε νὰ ἀποδώσητε τὰ κλαπέντα χρήματα; Δὲν πειράζει, ἀκούσατέ με. Σᾶς προσφέρω τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸ κατάστημά μου καὶ θὰ σᾶς δίδω μισθὸν κατ' ἔτος 5000 δολλάρια καὶ ποσοστὰ 15 τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν κερδῶν. Ἐντὸς δέκα ἐτῶν θὰ δυνηθῆτε νὰ ἐξοφλήσητε τὸ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Ἄνδερσων χρέος σας, ἴσως καὶ πρότερον, ἂν αἱ ὑποθέσεις μας εὐοδωθῶσιν. Ὅθεν τὸ μέλλον σας εἶναι ἐξησφαλισμένον. Ἐμπρός!... Τὸ χέρι σας, νέε μου!... Λοιπόν, σύμφωνοι;...»

Ἐν ᾧ ὡμίλει ὁ πρεσβύτης, ὁ Θωμᾶς Σμίθσων ἐγένετο πελιδνὸς καὶ νευρικὸς σπασμὸς συνετάραξε τὸ σῶμά του. Τὸ ὡρολόγιον ἐδείκνυεν ἐννέα ὥρας παρὰ δύο λεπτά.

«Σύμφωνοι!» ἐψιθύρισε μετά τινα σιγὴν καὶ ἔλαβε τρέμων τὴν χεῖρα τοῦ Μὰκ Λέλλαν.

Δ'.

Ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἤρχισε τὴν ἐργασίαν ἐν τῷ τραπεζιτικῷ καταστήματι. Ἡ τύχη ηὐνόησε τὸν νέον. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Ἄνδερσων ἀπέντι τοῦ λογαριασμοῦ του ἑξακισχίλια δολλάρια. Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος προσελήφθη ὁ Σμίθσων ὡς συνέταιρος, καὶ ἐγένετο γαμβρὸς τοῦ Μὰκ Λέλλαν, διότι εὗρεν ἐν τῷ μεταξὺ καιρὸν νὰ ἐρωτευθῇ τὴν περικαλλεστάτην Γέσσυ. Μετὰ ἓξ ἔτη ἐξώφλησε τὸ λογαριασμόν του παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Ἄνδερσων, καὶ σήμερον ἔχει ὁ Θωμᾶς Σμίθσων περιουσίαν δώδεκα ἑκατομμυρίων δολλαρίων καὶ ἑπτὰ ρωμαλεώτατα τέκνα, ἄξια τοῦ πατρός των.

Μία σκιὰ μόνον ἐπεσκίασε τὴν εὐτυχίαν τοῦ Θωμᾶ Σμίθσων.

Πρὸ δυο ἐτῶν ἀπέθανεν ὁ πενθερός του. Ἐν τῷ φακέλλῳ, τῷ περικλείοντι τὴν διαθήκην, δι' ἧς καθίστα κληρονόμους τῆς περιουσίας του τὴν Γέσσυ καὶ τὰ τέκνα της, εὗρεν ὁ Σμίθσων ἐπιστολὴν πρὸς αὐτὸν ἔχουσαν οὕτω.

«Σύγγνωθι, υἱέ μου! Ὁ κλέπτης ἤμην ἐγώ! Αἱ 85000 δολλάρια ἦσαν αἱ βάσεις τῆς εὐτυχίας ἡμῶν. Οὐίλλιαμ Μὰκ Λέλλαν.»

Τοῦτο εἶναι τὸ μόνον, ὅπερ ὁ Θωμᾶς Σμίθσων δὲν δύναται νὰ συγχωρήσῃ εἰς τὸν συνέταιρόν του, τὸ μόνον νέφος, τὸ ἐπισκιάζον τὴν εὐδαιμονίαν του!

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.)

Η ΑΝΑΣΣΑ

(Ἐκ τοῦ συγγράμματος «Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδένου»)

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ὁ ἐν Βαλμοράλ βίος τῆς Ἀνάσσης εἶνε ὅλως ἰδιωτικὸς ἢ μᾶλλον ἀγροτικός, καὶ λίαν ἄνετος, διότι οὐδεμία ἐθιμοτυπία τηρεῖται. Τὴν Α. Μ. ἐξυπνίζουσι τὸ πρωὶ οἱ χωρικοὶ διὰ τῆς μονοτόνου καὶ λυπηρᾶς μουσικῆς των, ἥτις τοσοῦτον τὴν τέρπει ἀναμιμνήσκουσα μελαγχολικῶς τὸ παρελθόν.

Μετὰ τὰς ἐκδρομὰς εἰς τὰ δάση ἢ εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐπισκέψεις προσφιλῶν τόπων ἡ Ἄνασσα καταλύει ἐνίοτε ἐν τῷ θαλάμῳ πριγκιπίσσης τινός, δειπνεῖ ἐκ τοῦ προχείρου καὶ διέρχεται τὴν ἑσπέραν.

Ἔξω τῆς Σκωτίας ἡ Ἄνασσα ἀναλαμβάνει τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτῆς καὶ τὸ ἄκαμπτον τοῦ χαρακτῆρος. Τὸ εἰς τὴν ἐθιμοτυπίαν πάθος της ἐπαυξάνει τὴν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς τυραννίαν. Μὴ ὑπαρχόντων νόμων, ἀσκεῖται περὶ τὴν δημιουργίαν, ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ Κοινοβουλίου, τῶν περιφήμων ἐκείνων κανονισμῶν, οἵτινες εἶνε ἡ βάσανος τῶν περὶ αὐτήν. Ἀνεπιεικής, ἀπαγορεύει αὐστηρῶς τὴν εἰς τὴν Αὐλὴν φοίτησιν οἱασδήποτε γυναικὸς διεζευγμένης, καὶ τοι τὸ διαζύγιον τυγχάνει μεγίστης ἀποδοχῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν ταῖς ὑψίσταις σφαίραις. Αὐτὴ δὲ ἡ χορεύουσα ἐν Σκωτίᾳ, ἀπηγόρευσε πέρυσι τὸν ἀγροτικὸν χορόν, ὃν ὁ πρίγ-

κιψ τῆς Οὐαλλίας τελεῖ πάντοτε ἐν Σάνδριγκαμ. Ἔρχονται στιγμαὶ καθ' ἃς θὰ ἐπεθύμει νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὰ τέκνα της τὴν ἄκραν αὐτῆς ἐγκράτειαν καὶ αὐστηρότητα καὶ τὸν μοναστικὸν βίον.

Ἀντιφάσκουσα εἰς ἑαυτὴν παραδέχεται ἢ ἀποκρύει κατὰ τὸ δοκοῦν τὰ ἄνισα συνοικέσια. Παραδείγματος χάριν οὐδέποτε συνήνεσέ νὰ ἴδῃ τὴν σύζυγον τοῦ δουκὸς Καίμπριτζ διότι εἶχέ ποτε πατήσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐν ᾧ ἔχει φίλην τὴν γυναῖκα τοῦ ἱστορικοῦ Θεοδώρου Μαρτέν, ἥτις καὶ αὐτὴ ἦτο ἄλλοτε ὑποκρίτρια. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι ἡ κυρία Μαρτὲν ἐνδύεται λίαν ἀκόμψως, ἀκριβῶς ὅπως θέλει ἡ Ἄνασσα, ἔχουσα μακρούς βοστρύχους, μικρὸν στρογγύλον πιλίδιον καὶ καλύπτουσα σωφρόνως τὸ πρόσωπον διὰ καλύπτρας. Ἐντούτοις ἡ Ἄναστα ἀνέχεται ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς οἰκογενείᾳ δύο ἄνισα συνοικέσια, τὸ τοῦ μαρκησίου Λὸρν καὶ τὸ τῆς δουκίσσης Τέκ.

Ἡ Α. Μ. ἀποστρέφεται καθ' ὑπερβολὴν τοὺς καπνίζοντας, ὥθεν ἐκέλευσέ ποτε νὰ ἀναρτήσωσιν ἐν Οὐίνδσορ πινακίδας ἀπαγορευούσας τὸ καπνίζειν, πρᾶγμα ἐνοχλήσαν σφόδρα τὸν πρίγκιπα τῆς Οὐαλλίας. Ἀλλὰ τί θὰ ἔλεγεν ἡ Ἄνασσα ἂν ἤθελεν εὑρεθῇ εἰς τὴν θέσιν τῆς λαίδης Σιαφτέσβαρυ, ἥτις ὡδήγησασα τὸν Γαριβάλδην μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς τὸν ἴδιον αὐτῆς θάλαμον, εἶδεν αὐτὸν ἄνευ ἀδείας ἀνάπτοντα ἡσύχως σιγαρέττον, ἁπλούστατα καὶ φυσικώτατα. Τῷ ὄντι οἱ καπνίζοντες εἶνε ἄνθρωποι ἀνηλεεῖς· γινώσκετε δὲ ἴσως ὅτι κατά τι ἐν Βιέννῃ συνέδριον ἐδέησε τῇ αἰτήσει τοῦ Ὀθωμανοῦ ἀντιπροσώπου καὶ τοῦ Γάλλου νὰ διακοπῇ ἐπὶ μίαν ὥραν ἡ συνεδρία ἵνα καπνίσωσι.

Καθ' ὅλου αἱ μὲν νέαι, πλησιάζουσαι τὴν Ἄνασσαν, εὑρίσκουσιν αὐτὴν ἀντιπαθητικὴν καὶ δύσκολον, τουτέστιν ἀνάποδον, τοὐναντίον δὲ αἱ γραῖαι ἀνομολογοῦσιν ὅτι γοητεύονται ἕνεκα τῶν ποικίλων ἀρετῶν τῆς Α. Μ. καὶ ἔχουσι πρὸς αὐτὴν σέβας καὶ θαυμασμὸν ἀπεριόριστον.

Ἡ Ἄνασσα ἐνίοτε προκαλεῖ νὰ τὴν προσκαλέσωσιν εἰς τοὺς ἀριστοκρατικοὺς πύργους· διότι, κατὰτὰ νενομισμένα, οὐδεὶς τολμᾷ νὰ τὴν προσκαλέσῃ, ἂν μὴ αὐτὴ πρώτη δηλώσῃ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ προσκληθῇ. Ἀλλὰ συχνότατα, ἀποδεχομένη τὴν πρόσκλησιν καὶ γενομένων παρασκευῶν δαπανηροτάτων πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῆς, ἐπινοεῖ ἔπειτα μίαν οἱανδήποτε πρόφασιν, καὶ παραβαίνει τὴν ὑπόσχεσίν της. Ὁσάκις δὲ συναινέσῃ νὰ ξενισθῇ ὑπό τινος, ὅλη ἡ οἰκία εἶνε κτῆμά της, εἶνε ἀπόλυτος κυρία, καὶ προσκαλεῖ εἰς τὴν τράπεζάν της ὅσους ἐκ τῶν τῆς οἰκίας θέλῃ νὰ ἔχῃ ὁμοτραπέζους.

Ὀλίγον φαίνεται ἐν ταῖς ἐπισήμοις τελεταῖς, καὶ συγκινεῖται σφόδρα ὁσάκις ὀφείλει νὰ ἀπαγγείλῃ λογύδριον, κατὰ τὴν διανομὴν τῶν σημαιῶν εἰς τὰ συντάγματα, ἢ τὴν δημοσίᾳ ἀπονομὴν παρασήμου πρός τινα ἀνδραγαθήσαντα. Ἐπειδὴ εἶνε κόρη στρατιωτικοῦ, παιανίζουσιν ἐνίοτε κατὰ τὴν διάβασιν αὐτῆς τὸ ἐμβατήριον τῆς *Κόρης τοῦ συντάγματος* ἐνθυμίζοντες αὐτῇ τὴν ὑπὸ τὰς σημαίας γέννησίν της. Ὁσάκις δὲ εὐδοκεῖ νὰ φανῇ εἰς τὸν λαόν της, ἀείποτε ἀποτολμᾷ καὶ ἐξέρχεται ἐφ' ἁμάξης ἀνοικτῆς, εἴτε βρέχει, εἴτε πνέει σφοδρὸς ἄνεμος, εἴτε χιονίζει, καὶ τοῦτο ἵνα μὴ δυσκρεστῇ τοὺς πιστοὺς αὐτῆς ὑπηκόους τοὺς σπεύσαντας νὰ τὴν ἴδωσι.

Τὰς πλείστας ὥρας τῆς Ἀνάσσης ἀπασχολεῖ ὁ περίπατος. Ὑποδέχεται πολιτικούς τινας ἄνδρας, ἰδίᾳ τὸν πρωθυπουργόν, ἔπειτα δὲ τὸν φίλον καὶ σύμβουλον αὐτῆς τὸν δοῦκα τῆς Ριχμόνδης, καὶ μάλιστα τὸν γραμματέα της τὸν ἀνδρεῖον στρατηγὸν Πόνσομπυ. Μετὰ πᾶσαν δὲ συνεδρίαν τοῦ Κοινοβουλίου ἀποστέλλεται ἰδιαίτερος ταχυδρόμος πρὸς αὐτὴν καὶ ἂν εἶνε ἐν τοῖς ἐνδοτάτοις τῆς Σκωτίας. Ὑπάρχει ἴδιος ὑπάλληλος καθ' ἑκάστην γράφων πρὸς τὴν Ἄνασσαν ἔκθεσιν τῶν γινομένων. Ὁσάκις δὲ ὑπάρχει τι σπουδαῖον, οἷον πόλεμος, κρίσις τις κτλ., μόνη αὐτῆς ἀσχολία εἶνε τὸ νὰ λαμβάνῃ καὶ ἀποστέλλῃ τηλεγραφήματα. Ἀναγινώσκει δέ, ἐργάζεται καὶ γράφει πολύ.

Αἱ μουσικαὶ ἑσπερίδες, ἃς ἄλλοτε διήρχετο μετὰ δύο ἢ τριῶν φίλων, ναὶ μὲν δὲν ὑπάρχουσι πλέον, ἀλλ' ὅμως δὲν κατέλιπε τελείως τὰς καλὰς τέχνας. Ὁ κ. Γρήν, ὁ ἔξοχος ὑδρογράφος, προσκληθεὶς εἰς Βαλμοράλ διέτριψέ τινας μῆνας διδάσκων τὴν Ἄνασσαν ἰχνογραφίαν. Κατὰ τὸ πρῶτον μάθημα ἡ Ἄνασσα εἶπέ τι ἀληθῶς χαριέστατον· λαμβάνουσα τὸν χρωστῆρα ἡ πεντηκοντοῦτις γηραιὰ μαθήτρια, εἶπε πρὸς τὸν καθηγητήν της: Τὰ ἔχασα, τρέμω!

Ἐπιτυχῶς κρίνουσα τὰ τῶν ἄλλων ἔργα, αὐτὴ ζωγραφεῖ καὶ σχεδιάζει μετρίως. Αἱ δὲ συγγραφαὶ αὐτῆς οὐδόλως θὰ λαμπρύνωσι τὴν ἀγγλικὴν φιλολογίαν, καίτοι ὁ ἔξοχος συγγραφεὺς τοῦ *Βίου τοῦ πρίγκιπος συζύγου* Θεόδωρος Μαρτὲν ἀναθεωρεῖ ἱεροκρυφίως τὰ ἔργα τῆς Α.Μ.

Ἡ Ἄνασσα ὅταν θέλῃ νὰ ἀποδείξῃ τὴν συμπάθειάν της εἰς καθίδρυμά τι ἀποστέλλει τοὺς τόμους τῶν Ἀπομνημονευμάτων της, ὀφείλει δὲ πάντως νὰ εὑρεθῇ τόπος ἵνα κατατεθῶσι.

Ἡ περὶ τὴν διακόσμησιν τῶν δωμάτων φιλοκαλία τῆς Ἀνάσσης σχεδὸν δὲν εἶνε μείζων τῆς περὶ τὸ ἐνδύεσθαι. Τὸ Βαλμοράλ εἶνε φρικτὸν ἰδεῖν· ἀπὸ τῶν ἱσογαίων μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ὀρόφου εἶνε κεκοσμημένον καὶ ἐπεστρωμένον τό τε ἔδαφος καὶ τοὺς τοίχους διὰ πρασίνων καὶ κιτρίνων χρωμάτων.

Ἐὰν δέ ποτ' ἐπέλθῃ εἰς τὸν νοῦν τῆς Ἀνάσσης νὰ ἀποστείλῃ δῶρον πρός τινα τῶν κυριῶν

της ὑφασμα, τὸ δῶρον τοῦτο εἶνε δῶρον ἄδωρον· διότι ἐν τῷ δείγματι τούτῳ τῆς εὐνοίας ἐμπεριλείεται καὶ ἀπειλή, ἀναγκαζομένης τῆς λαμβανούσης τὸ δῶρον νὰ ἐνδυθῇ φόρεμα μεγαλόκλαδον ἢ ἔνδυμα χρώματος ἀνυπάρκτου. Ὡς αὐτοκράτειρα τῶν Ἰνδιῶν ἔλαβε παρὰ τῶν ἀσιατῶν ὑπηκόων της προμήθειαν σαλίων, ἅτινα διανέμει ὡς δῶρα γαμήλια.

Ἡ Ἄνασσα ἔχει κλίσεις ἀκαθέκτους: ἡ πρὸς τοὺς Γερμανοὺς κλίσις αὐτῆς προβαίνει ἐνίοτε μέχρι καὶ ἀδικίας, θλίβουσα καὶ ταράττουσα τὸν λαόν της· ὥστε ἡ Ἀγγλία βλέπουσα τὴν Ἄνασσαν ἀποτυφλουμένην ὑπὸ τῆς μεροληψίας, βλέπει περίφοβος τὴν βραδεῖαν τῶν ξένων τούτων εἰσβολήν, οἵτινες ἐκγερμανίζουσιν αὐτὴν κατὰ μικρόν. Αἱ μέγισται γενναιοδωρίαι τῆς Ἀνάσσης εἶνε αἱ ὑπὲρ τῶν Γερμανῶν καὶ εἰς μόνους αὐτοὺς φαίνεται ἐπιφυλάττουσα αὐτάς.

Ἀλλαχοῦ ἡ φειδωλία αὐτῆς καὶ ἡ γλισχρότης ὀλίγον τι ἀφίσταται τῆς φιλαργυρίας. Ὁσάκις ἡ κ. Ἀλμπάνη διατρίβει ἐν Σκωτίᾳ, ἡ Ἄνασσα συνήθως στέλλει καὶ τὴν προσκαλεῖ. Ὅτε κατὰ πρῶτον ἡ μεγάλη αὕτη ἀοιδὸς ἐτραγῴδησεν ἐνώπιον τῆς Ἀνάσσης, ἡ Α. Μ. ἀπέστειλε πρὸς αὐτὴν δῶρον τὸ περιβόητον Ἰνδικὸν σάλιον, τὴν δευτέραν φορὰν ἀπέστειλεν εὐτελές τι ποσόν, τὴν τρίτην τὰ *Ἀπομνημονεύματά* της, μετὰ ταῦτα τὴν εἰκόνα της, ἔπειτα δὲ οὐδέν.

Ἀλλ' ἐὰν εἶνε οἰκονόμος εἰς ὑπερβολήν, δὲν εἶνε ὅμως καὶ κενόδοξος· τεκμήριον δὲ τούτου ὅτι ἔδωκέ ποτε τῷ λόρδῳ Βήκονσφιλδ τὴν εἰκόνα της, γελοιογραφίαν σχεδόν. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ὅσον χειροτέρα ἦτο, τόσον ἴσως θὰ ἦτο καὶ εὐθηνοτέρα.

Ἡ Ἄνασσα ἀγαπᾷ νὰ θησαυρίζῃ, πάθος ἐρχόμενον, ὡς λέγουσι, σὺν τῇ ἡλικίᾳ. Ἔχει δὲ τοσαύτας ἐπαύλεις, ὥστε εἶνε ἡ πλουσιωτάτη τῶν κτηματικῶν τῆς Ἀγγλίας. Αἱ πρόσοδοι αὐτῆς εἶνε σημαντικαί, ἀλλὰ τί τὰς κάμνει;

Πάντες γινώσκουσι τί δὲν τὰς κάμνει, οὐδεὶς ὅμως γινώσκει τί τὰς κάμνει.

Ἐκ τῶν τριῶν αὐτῆς βασιλικῶν κατοικιῶν ἡ Ἄνασσα προτιμᾷ τὸ Βαλμοράλ. Ἐνταῦθα ἔστησε σταυρὸν μὲν εἰς μνήμην τῆς πριγκιπίσσης Ἀλίκης ἧς τὰς ἐπιστολὰς εὐλαβῶς συνάγει πρὸς ἔκδοσιν, ὀβελίσκον δὲ εἰς μνήμην τοῦ πρίγκιπος συζύγου. Κατὰ τὸν τόπον δὲ ἔνθα αὐτὴ διατρίβει, ὑπείκει καὶ τὸ πνεῦμά της εἰς διάφορόν τι. Φέρ' εἰπεῖν ἐν Βαλμοράλ εἶνε ἄλλη γυνὴ ἢ ἐν Οὐίνδσορ, ἔνθα εἶνε μισητὴ καὶ οὐδεὶς τῶν περὶ αὐτὴν τὴν ἀγαπᾷ. Ἐν Ὀσβόρνῃ διέρχεται τακτικῶς τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων, ἐν δὲ Βαλμοράλ ἀνευρίσκει τὰς ἡδίστας ἀναμνήσεις τοῦ βίου της, δυναμένη εὐκόλως νὰ τὰς ἀνακαλῇ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ταύτῃ κατοικίᾳ, ἥτις ἔχει δωμάτια μικρὰ καὶ αἰθούσας τόσον στενοχώρους, ὥστε ἐπαιζον σφαιριστήριον, ἡ Α. Μ. ἠναγκάζετο νὰ ἐγείρηται ἀδιαλείπτως ἐκ τῆς ἕδρας αὐτῆς ἵνα ἔχωσι τόπον οἱ σφαιρίζοντες.

Καὶ πρὶν καταστρέψωμεν τὸ κεφάλαιον τοῦτο, νὰ σᾶς εἴπω περὶ τοῦ Τζὼν Μπράουν. Ὧν τὰ πολλαπλᾶ ὑπουργήματα κατέστησαν κατὰ μικρὸν θεράποντα καὶ σύμβουλον; Καίτοι δὲ ἐν τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦτο νὰ ἀποξηραίνῃ τὰς μυρίας ὅσας ὑπογραφὰς τῆς Ἀνάσσης, ἀλλ' ὅμως πολλάκις ἐπέδρασεν εἰς τὰς σπουδαιοτάτας ἀποφάσεις τῆς Α. Μ. Κατά τινας μάλιστα περιστάσεις, αὐτοῦ καὶ μόνου ἡ γνώμη προετιμήθη. Περὶ τῶν στενῶν μεταξὺ τοῦ Μπράουν καὶ τῆς Ἀνάσσης σχέσεων πολλὰ εἶπον αἱ κακαὶ Ἀγγλικαὶ γλῶσσαι· ἀλλ' ἐγὼ δὲν θέλω νὰ τὰς μιμηθῶ.

Ὁ Τζὼν Μπράουν ἀπέθανε. Ἡ Ἄνασσα ἔστησεν εἰς αὐτὸν ἀνδριάντα ὑπὸ τὰ παράθυρά της καὶ τῷ ἀνέθηκε σελίδας μεστὰς συγκινήσεως. Σέβομαι τὰς ἀναμνήσεις ταύτας. Ἕνεκα τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπολήψεως καὶ πεποιθήσεως τῆς Ἀνάσσης ἐνίοτε ὁ Τζὼν Μπράουν ἐπῆρθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ ἐξετέλεσε πράξεις ἀποδοκιμασθείσας ὑπὸ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας καὶ ὑπὸ τῶν ὑπηκόων. Εὑρίσκω τι συγκινητικὸν ἐν τῇ ἐνθέρμῳ ταύτῃ ἀγάπῃ, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ μόνη ἀκτὶς ἡ ἐμψυχοῦσα ὕπαρξιν μεμαραμμένην καὶ ἄχρουν.

Μετάφρασις Π. Ι. Φ.

Ἐγράψαμεν ἤδη περὶ τῆς πλωτῆς γερμανικῶν προϊόντων ἐκθέσεως, ὀργανωθείσης ὑπὸ 72 γερμανικῶν ἐργοστασίων, ἅτινα ἔστειλαν δείγματα τῶν προϊόντων αὐτῶν εἰς Θέαν τοῦ κόσμου διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου «Γκόττορπ», εἰς πολλοὺς προσεγγίσαντος λιμένας πρὸς ἄγραν πελατῶν· εἴπομεν δὲ τελευταίως ὅτι τοιαύτην τινὰ ἔκθεσιν ἡτοίμαζον καὶ οἱ γάλλοι ἔμποροι. Οὗτοι ἀπετάθησαν πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸν τῆς Γαλλίας ναύαρχον Aubeδάστις τοῖς παρεχώρησε τὸ ἀρχαῖον ὁπλιταγωγὸν «Sarthe». Τὸ ἀτμόπλοιον τοῦτο ἐπισκευάζεται νῦν καταλλήλως ἀνανεουμένων καὶ τῶν λεβήτων αὐτοῦ. Θὰ ἐξοπλισθῇ τῇ φροντίδι τῆς ἐπιτροπῆς, ἣν συνέστησαν οἱ ἔμποροι ὅπως ἐποπτεύσῃ καὶ μεριμνήσῃ περὶ τῶν δεόντων, θὰ κυβερνᾶται δὲ ὑπὸ ἑτέρας ἐπιτροπῆς πλοιάρχων, οἵτινες ἐξετέλεσαν μακροὺς πλοῦς, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ διευθυντοῦ. Τὸ πλήρωμά του θὰ περιλαμβάνῃ περὶ τοὺς 90 ἄνδρας. Ἡ διάταξις τῶν ἐμπορευμάτων θὰ γίνῃ μετὰ γαλλικῆς ὅλως μεθόδου καὶ ταξινομήσεως. Τὸ ἀτμόπλοιον περὶ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου θὰ ἀποπλεύσῃ εἰς Μασσαλίαν, ἔνθα θὰ διευθυνθῶσι τὰ πάντα. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 0' ἀρχίσῃ ὁ περίπλους. Ἀπὸ Μασσαλίας τὸ ἀτμόπλοιον θὰ πλεύσῃ εἰς Χάβρην καὶ ἀφοῦ παρακλάδῃ καὶ ἐκεῖθεν ἐμπορεύματα (ἰδίως ὑράσματα) θὰ ἀποπλεύσῃ εἰς Λονδῖνον, Λιβερπούλην, Ἀντίλλας, τὰς παραλίας τῆς Βρεσιλίας καὶ Πλάτας. Κατὰ τὴν ἐξ Ἀμερικῆς ἐπιστροφὴν θὰ γείνῃ δεύτερος περίπλους εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἀνατολῆς.

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ

'Απ' τὰ παραμύθια, ὅσα
Μὲ τὴν ψεύτική τους γλῶσσα
Μ' ἀποκοίμιζαν παιδί,
"Ενα ἔρχεται καὶ τώρα,
Καὶ 'ς τοῦ ὕπνου μου τὴν ὥρα
Τέτοια λόγια τραγουδεῖ:

—

Μέσ' 'σὲ πλούσιο παλάτι,
Σ' ἕνα ὁλόχρυσο κρεββάτι
Κάποια κόρη βασιλιᾶ
'Εμαγεύθηκε καὶ μένει
Τόσα χρόνια κοιμισμένη
'Σὲ ὀνείρων ἀγκαλιά.

—

Καὶ 'ς τοῦ κρεββατιοῦ τὰ πλάγια
Κοιμισμέναις ἀπ' τὰ μάγια
Στέκουν σιλάδαις διαλεχταῖς·
Μῆνες, χρόνια ἔχουν περάσῃ
Καὶ δὲν ἔχουνε γεράσῃ·
Λέϊς: μαγεύθηκαν ἐχτές.

—

"Ολα εἶνε μαγεμμένα·
Κι' ἀπ' τὰ ζωντανὰ κανένα
Κι' ἀπ' τὰ δένδρα, ἀπ' τὰ πουλιὰ
Οὔτε ζῇ κι' οὔτε σαλεύει,
Κ' ἐρημιὰ βασιλεύει
Καὶ θανάτου σιγαλιά.

—

"Ω! χαρὰ 'ς τὸ παλληκάρι,
Ποῦ θὲ νάχῃ τέτοια χάρι
Νἄρθῃ μιὰν αὐγὴν ἐκεῖ,
Καὶ 'ς τὴν κόρη νὰ 'μιλήσῃ
Καὶ τὰ μάγια της νὰ λύσῃ
Μ' ἕνα φίλημα γλυκύ.

—

Τέτοια λὲν τὰ παραμύθια,
Μὰ καὶ σήμερα 'ς τὰ λάθεια
'Ο τρελλὸς τραγουδιστὴς
Μέσ' 'ς τοῦ κόσμιου τὸ παλάτι
"Ετσι τὴν εἰκόνα πλάττει
Κάποιας κόρης σφαλιστῆς,

—

Ποῦ δὲν γνώρισεν ὡς τώρα
Τρυφερῆς ἀγάπης ὥρα
Κ' εὐτυχία καὶ χαρὰ
Καὶ μονάχα ἡ ἀθωότης
Παραστέκει 'ς τὸνειρό της
Μὲ τἀγγέλου τὰ φτερά.

—

Ποῦ προσμένει καὶ προσμένει
Μοναχὴ δυστυχισμένη
Καὶ ὡραία καὶ καλή,
Πότ' ἡ Μοῖρα θὰ τῆς φέρῃ
Μ' ἕν' ἀγαπημένο ταῖρι
Τῆς ἀγάπης τὸ φιλί.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

'Η φιλαυτία ὁμοιάζει πρὸς ἀερόστατον πεπληρωμένον ἀέρος, ἐξ οὗ ἀπολύεται καταιγίς, εὐθὺς ὡς ἐπιφέρῃ τις τὸ παραμικρὸν ῥῆγμα εἰς αὐτό.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

'Η 'Αγγλικὴ κυβέρνησις διωργάνωσεν ἐπιστημονικὴν ἀποστολὴν πρὸς μελέτην τῆς ἐκλείψεως τοῦ ἡλίου, ἥτις γενήσεται τῇ 17)29 τοῦ ἰσταμένου μηνὸς Αὐγούστου. Δι' ἰδίου ἀτμοπλοίου θὰ μεταβῶσι τὰ μέλη τῆς ἀποστολῆς ταύτης εἰς τὴν νῆσον Γρενάδαν, ὅπου ἱδρύονται νῦν πρὸς μελέτην τῆς ἐκλείψεως πολλαὶ σκοπιαί.

Προτάσει τῆς πορτογαλλικῆς κυβερνήσεως ἡ πορτογαλλικὴ Βουλὴ ἀπένειμεν εἰς τοὺς περιηγητὰς Καπέλλο καὶ "Ιδενς εἰς ἔνδειξιν ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης ἰσόδιον σύνταξιν, ἀτέλειαν ἀπὸ παντὸς φόρου καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντὸς βάρους καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐκδοθῶσι τὰ ἔργα των δημοσίᾳ δαπάνῃ εἰς 5000 ἀντίτυπα, ἅτινα νὰ δοθῶσιν αὐτοῖς δωρεάν.

Εἶναι γνωστὴ ἡ συνθηματικὴ γλῶσσα τῶν ἀνθέων, καὶ ἡ ἐπινόησις ὁμοίας συνεννοήσεως διὰ τῶν ριπιδίων δὲν εἶναι καινοφανής. 'Αλλ' ἡ εὕρεσις συνθηματικῆς γλώσσης τῶν ἀλεξιβροχίων εἶναι καθαρῶς ἀμερικανικὴ ἀνακάλυψις περίεργος καὶ θαυμασία. 'Η κατανόησις ταύτης οὔτε κόπον οὔτε μελέτας ἀπαιτεῖ, διότι ἡ γλῶσσα τῶν ἀλεξιβροχίων εἶναι ἁπλουστάτη καὶ εὐνόητος. 'Ιδοὺ αὕτη κατά τινα 'Αμερικανὸν συγγραφέα. "Οταν ἀνὴρ συνοδεύων γυναῖκα κρατῇ τὸ ἀλεξιβρόχιον οὕτω, ὥστε νὰ προφυλάσσεται μὲν ἡ γυνή, νὰ βρέχηται δὲ ὁ ἀνὴρ, σημαίνει· «Τὴν ἀγαπῶ, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἰδική μου·» ἢ τοὐλάχιστον «δὲν εἶναι ἀκόμη ἰδική μου.» "Οταν συμβαίνῃ τὸ ἐναντίον, καταδρεχομένης τῆς γυναικὸς καὶ προφυλασσομένου τοῦ ἀνδρὸς, τοῦτο σημαίνει· «Αὐτὴ εἶναι σύζυγός μου.» "Οταν βαμβακηρὸν ἀλεξιβρόχιον τίθηται εἰς τὴν θέσιν μεταξίνου, δηλοῖ ὅτι «ἀνταλλαγὴ δὲν εἶναι κλοπή.» 'Αλεξιβρόχιον κρατούμενον ὁριζοντίως ὑπὸ μάλης σημαίνει, ὅτι θὰ ἐξορυχθῇ ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ὄπισθεν ἐρχομένου ἢ ἱσταμένου. Τὸ δανείζειν ἀλεξιβρόχιον ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν· «Εἶμαι τρελλός.» 'Η τοποθέτησις ἀλεξιβροχίου πλησίον ἄλλων ἐν γωνίᾳ σημαίνει, ὅτι ζητεῖται ἡ ἀλλαγὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Σκαρρὼν διδόμενα γεύματα ἡ σύζυγός του, ἡ μετὰ ταῦτα γνωστὴ κυρία Μαιντενών, ἐσυνείθιζε νὰ διασκεδάζῃ τοὺς προσκεκλημένους διὰ τοῦ πνεύματός της καὶ τῆς εὐφραδείας της, οὕτως ὥστε πολλάκις τοὺς ἔκαμνε νὰ λησμονοῦσι τὸ φαγητόν. 'Ημέραν τινὰ ὁ ὑπηρέτης πλησιάσας τὴν κυρίαν Σκαρρών, ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς αὐτῆς:

—Κυρία, ἄλλην μίαν ἱστορίαν διὰ τοὺς Κυρίους— τὸ ψητὸν κοντεύει νὰ τελειώσῃ.

Τὸ αἴτιον, διὰ τὸ ὁποῖον πολλὰ ὀλίγοι ἄνθρωποι εἶνε εὐχάριστοι εἰς τὴν συναναστροφήν, εἶνε ὅτι ὁ καθεὶς δὲν προσέχει εἰς τὸ τί λέγει ὁ ἄλλος, ἀλλ' εἰς τὸ τί θὰ εἴπῃ αὐτός.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—514.

Ἀριθ. 554 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 10 Αὐγούστου 1886

ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΙΠΩΝ

ΧΑΛΚΗ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ἐκ τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς σχολῆς μεταβαίνει τις εἰς τὴν δευτέραν Μονὴν τῆς Χάλκης, τὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος, δι' ὁδοῦ τόσον τερπνῆς, διὰ δενδροστοιχιῶν τόσων περικαλλῶς ὑπερκειμένων τῆς θαλάσσης, ὥστε νομίζει ὅτι εὑρίσκεται εἰς παράδεισον ἀγγλικόν, ἢ εἰς τὰς κομψὰς ὄχθας τῆς ἀγγλικῆς νήσου Οὐάϊτ. Ἡ τοποθεσία καὶ τῆς Μονῆς ταύτης εἶνε ὡς ἡ τῆς πρώτης ἀπαραμίλλητος. Ἡ Μονὴ εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ ἄκρας τῆς νήσου νευούσης πρὸς τὰ παράλια τῆς Βιθυνίας, ἐν μέσῳ μεγάλων δένδρων, καὶ πρὸ τοῦ ὡραιοτέρου πανοράματος τοῦ κόσμου. Μακρόθεν τὸ χάριεν ἐκεῖνο ἀκρωτήριον, καλυπτόμενον ὑπὸ ἐκτεταμένων κτιρίων, χωριζόμενον πρὸς Μ ἐκ τῆς μικρᾶς πόλεως διὰ σκιερᾶς καὶ βαθείας κοιλάδος, ὁριζόμενον πρὸς Β ὑπὸ κομψοῦ κολπίσκου χαριέντως κυρτουμένου, φαίνεται ὡς ἰδία νῆσος, πρόσκοπος τῆς χλοερᾶς Χάλκης. Ἐκ τῶν ὑψηλῶν δωμάτων τῆς μονῆς, ἐν ᾗ σήμερον ὑπάρχει ἡ μεγάλη θεολογικὴ σχολὴ τῶν ὀρθοδόξων, τῶν ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν, ἢ ἐκ τῶν σεμνῶν ἐδωλίων, τῶν κειμένων ἐντὸς τῶν πευκώνων, ὁ θεατὴς ἐκπληκτος ἐκ τοῦ θαυμασίου θεάματος περιπλανᾷ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ σκηνογραφίας εἰς σκηνογραφίαν, ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν κυανῆς θαλάσσης εἰς τὰς νεφελώδεις κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου, ἀπὸ τῶν ἀπειραρίθμων μιναρέδων τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὰ μυρία χωρίδια, ὧν οἱ λευκοὶ σωροὶ στίζουσι τὴν χλοερὰν παραλίαν, καὶ μονότονον ἐν μέρει, τοῦ κόλπου τῆς Νικομηδείας.

Κατὰ παράδοσίν τινα, οὐχὶ δυστυχῶς τόσον βάσιμον, κτίτωρ τῆς δευτέρας ταύτης Μονῆς θεωρεῖται ὁ ἐπιφανὴς Φώτιος, εἷς τῶν σοφωτάτων καὶ ἐπιφανεστάτων πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐν τῶν προσώπων τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειώτων τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Θ' αἰῶνος. Οὐδὲν εἶνε γνωστὸν περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Μονῆς ταύτης ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων, οὐδὲ περὶ τῶν μοναχῶν, οἵτινες ἠσκήτευσαν ἐν αὐτῇ ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων ἢ ἐπὶ τῶν Σουλτάνων. Ἡ Μονὴ τῆς Χάλκης εἶχε σχεδὸν καταρρεύσει, ὅτε ἀνῳκοδομήθη κατὰ τὴν 16ην ἑκατονταετηρίδα ὑπὸ τοῦ περιφήμου Μητροφάνους, υἱοῦ κεραμέως ἐκ τοῦ χωρίου τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς (τὸ νῦν Χάσκιοϊ), ὁ ὁποῖος τῷ 1554 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἰωάσαφ Β', φίλου του, ἀρχιεπίσκοπος Καισαρείας, ἐκλήθη δὲ βραδύτερον τῷ 1565 εἰς τὴν πατριαρχείαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐξ ἧς παρητήθη· ἐξελέχθη δὲ καὶ δεύτερον· καὶ ἀπέθανε τῷ 1580..... Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Μητροφάνους κατηγόρησαν αὐτοῦ ἐπὶ φιλοχρηματίᾳ. Εἶχεν ὅμως ἀρετήν, ἥτις μεθ' ὅλας τὰς κατηγορίας, καθιστᾷ τὸ ὄνομά του ἀγαπητὸν παντὶ τῷ διαφερομένῳ περὶ τὰ ἀρχαῖα. Ὁ Μητροφάνης, ὢν εἷς τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν τῶν χρόνων του, μετὰ ζήλου ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀνεύρεσιν ἀρχαίων χειρογράφων, ἅτινα διέφυγον τὴν καταστροφὴν τοῦ 1453. Συνέλεξε δὲ μέγαν ἀριθμόν, ὧν ὁ χειρόγραφος κατάλογος, φέρων χρονολογίαν τὸ ἔτος 1572, εὑρίσκετο κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Δουκαγκίου ἐν τῇ ἐθνικῇ τῶν Παρισίων βιβλιοθήκῃ. Δυστυχῶς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μητροφάνους ἡ πολύτιμος ἐκείνη συλλογὴ διεσκορπίσθη. Ὁ λόγιος δὲ διπλωμάτης Γισλαὶν δὲ Βουσβὲκ (Ghislain de Busbecq), ἐκεῖνος, ὃν ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ λιλὰ εἰς τὴν Εὐρώπην κατέστησε γνωστότατον, καὶ ὁ ὁποῖος διῆλθε τρεῖς μῆνας ἐν Χάλκῃ περὶ τὸ μέσον τῆς 16ης ἑκατονταετηρίδος, ἐκόμισε φορτίον χειρογράφων, ἐν οἷς καὶ περιώνυμον χειρόγραφον τοῦ Διοσκορίδου, σήμερον εὑρισκόμενον ἐν Βιέννῃ, τὸ ὁποῖον ἠγόρασε 50 δουκάτα. Ἐκ τῶν πολλῶν ἐκείνων θησαυρῶν μόλις ὑπελείφθη μικρὸν μέρος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἁγίας Τριάδος, γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα βιβλιοθήκη Μητροφάνους, ἀποτελοῦν τὸ πολυτιμότερον μέρος τῆς πλουσίας βιβλιοθήκης τῆς θεολογικῆς σχολῆς.

Ἡ Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἀνακαινισθεῖσα περὶ τὰ τέλη τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἐπυρπολήθη τῷ 1821· ἀνηγέρθη δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ Δ' τῷ 1844. Κατὰ τὸ ἔτος δὲ τοῦτο ἡ παλαιὰ αὕτη Μονὴ τοῦ Φωτίου καθιερώθη ὁριστικῶς εἰς Σχολὴν Θεολογικήν, οἰκουμένη ὑπὸ 80 μαθητῶν.

Εἶνέ τι ἐξαίσιον ἡ περιδιάβασις δύοντος τοῦ

ήλίου ἐπὶ τῆς μεγάλης αἰμασιᾶς ὑπὸ τὰ γηραιὰ προαιώνια δένδρα. Πᾶσα ἡ παραλία τῆς Ἀνατολῆς, αἱ δύο ἀκταὶ τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου (Κόλπου τοῦ Ἰσμὶτ ἢ Νικομηδείας), ὃν τοσάκις διέσχισαν αἱ βυζαντιναὶ γαλέραι, πᾶσαι αἱ κλιτῦς τῶν ὑψηλῶν λόφων τῆς Βιθυνίας, φωτίζονται διὰ φωτὸς τοιούτου χρωματισμοῦ, ὥστε οὐδεμία γραφὶς εἶνε ἱκανὴ νὰ παραστήσῃ τὰ βαθέα κοιλώματα καὶ τὰς λαμπούσας προεξοχάς. Αἱ ἐρυθραὶ καὶ φαιοῦ χρώματος τουρκικαὶ οἰκίαι, ὧν τὰ κράσπεδα βρέχει ἡ θάλασσα, σκιάζουσι δὲ μεγαλοπρεπῶς ὑψηλὰ συμπλέγματα πευκῶν, πλατάνων καὶ συκομορεῶν, φαίνονται ὡσεὶ ἀναδυόμεναι ἐκ φλεγομένων κυμάτων. Ὁ κυκλοτερὴς ὄγκος τοῦ ἀρχαίου ὄρους τοῦ Ἁγίου Αὐξεντίου θεσπίζει ἐπὶ τοῦ πορρωτέρω ὁρίζοντος, οὗ ἐντείνουσι τὴν εἰκόνα ἐν ἀριστερᾷ οἱ μιναρέδες τοῦ Καδίκιοϊ καὶ τοῦ Σκουτάρεως. Ἔτι μᾶλλον πρὸς ἀριστερὰν διαφαίνεται ἡ Κωνσταντινούπολις, ὡσεὶ κατὰ τὸ ἥμισυ βεβυθισμένη εἰς τὰ κύματα, διὰ μέσου χρυσιζούσης θολερᾶς ἀτμοσφαίρας. Ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ θεατοῦ ἐκτείνονται αἱ νῆσοι τῆς Πρώτης καὶ τῆς Ἀντιγόνης, κεκαλυμμέναι ἐκ λευκῶν οἰκοδομῶν· ἡ Πρίγκιπος δὲ ἰδίᾳ ἐκτείνει τὰς δενδροφυτείας αὐτῆς, τοὺς κρεμαστοὺς κήπους, τὰ λαμπρὰ ἐξοχικὰ μέγαρα ἐντὸς δένδρων καὶ ἀνθέων. Ἀλλὰ τὸ κυριώτατον τμῆμα τοῦ σκηνογραφικοῦ πίνακος παριστᾷ ὁ Ὄλυμπος, τὸ γηραιὸν αὐτὸ ὄρος τῆς ἀσιατικῆς εἰδωλολατρείας. Τὰ ἀπέραντα αὐτοῦ πλευρὰ λευκότητος ἀκτινοβολούσης ἐρυθρούμενα ὑπὸ τῶν τελευταίων τῆς δυούσης ἡμέρας λάμψεων, ἀποτελοῦσιν οἱονεὶ ῥαδινὸν ὄριον μεταξὺ τοῦ κυανοχρόου οὐρανοῦ, ποικιλλομένου ὑπὸ ἀκτίνων ξανθοχρόων, καὶ τῶν κατωτέρων χλοερῶν καὶ δασωδῶν κλιτύων ὑφ' ἃς κρύπτονται ὑπὸ βαθὺ σκότος ἤδη αἱ πόλεις τῆς Βιθυνίας καὶ τὰ ἀπειράριθμα αὐτῆς χωρία. Μακρόθεν, πέραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπομακρύνονται αἱ χθαμαλαὶ παραλίαι τῆς Θράκης. Ἡ θάλασσα κατάλευκος, διασχίζεται ὑπὸ ἀπείρων πλοίων καὶ πλοιαρίων. Πανταχόθεν πλοῖα, λέμβοι βαρεῖαι ἀρχαϊκῶν μορφῶν, ἀτμόπλοια, ἀδιαλείπτως ἐξαρευγόμενα νέφη λευκοῦ καπνοῦ, συντρέχουσιν εἰς τὴν θορυβώδη συνάντησιν τοῦ Κερατίου Κόλπου. Καΐκια μόλις ὁρατά, ὅμοια μακρόθεν πρὸς θαλασσίους μύρμηκας, ταχέως ὁλισθαίνουσιν ἀπὸ νήσου εἰς νῆσον σιωπηλὰ καὶ μυστηριώδη. Ἕκαστος κόλπος ἔχει τὸν ἴδιον αὐτοῦ λιμένα, τὴν μικρὰν αὐτοῦ ἀποβάθραν, τὰ ἁλιευτικὰ πλοιάρια γραφικῶς προσηραγμένα, τὰς χλοερὰς δενδροφυτείας κατερχομένας μέχρι θαλάσσης. Οὐδαμοῦ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τόπους μονήρεις τερπνοτέρους καὶ προσφορωτέρους εἰς τὸ νὰ ὑψώσωσι τὴν ψυχήν. Ἐὰν οἱ νέοι λευῖται, ὧν τὰ ἔτη ῥέουσιν ἐν τῷ ηὐλογημένῳ τούτῳ τόπῳ, ὧν αἱ ὧραι μερίζονται ἐν τῇ μελέτῃ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν γαληνιαίων τούτων φυσικῶν καλλονῶν, δὲν ἀποβαίνωσιν ἀληθεῖς καὶ τέλειοι ἱερεῖς, τοῦτο προέρχεται διότι δὲν αἰσθάνονται ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ ἐλατήριον πρὸς πτῆσιν ὑψιπετῆ ἀνωτέρων σκοπῶν.

Ἀνερχόμενοι ἑσπέραν τινὰ ὡραίαν τοῦ φθινοπώρου τὴν ἠρέμα κεκλιμένην ὁδόν, ἥτις κατὰ μῆκος ἐλίσσεται τοῦ ἀκρωτηρίου καὶ καταλήγει εἰς τὴν μεγάλην πύλην τῆς Μονῆς, τὴν σκιαζομένην ὑπὸ γηραιῶν δένδρων, καὶ ἔχουσαν ἐπὶ τῶν ὑπερθύρων πομπικὴν ἐπιγραφήν, παρέστημεν εἰς θέαμα σεμνόν. Δύο ὁμάδες ἀνδρῶν μελανειμονούντων, ἐνδεδυμένων τὸ σοβαρὸν ἔνδυμα τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου, εἶχον καθ' ὁδὸν συναντηθῇ. Ἡ μία συνέκειτο ἐκ τῶν ὡραίων ἐκείνων ἀνδρῶν, τῶν φερόντων μακρὰν κόμην, καὶ γένειον λευκὸν ἢ ἔτι ἐβενώδες, χαρακτηριστικὰ δ' εὐγενῆ καὶ ἁρμονικά, θαυμασίων ἀντιπροσώπων τοῦ ἀνωτάτου κλήρου τῶν Ἑλλήνων, ὧν ἡ παρουσία ἀποπνέει ἀνέκφραστον μεγαλειότητα. Ἡ ἑτέρα δ' ἐκ νέων, εὐγενοῦς καὶ ἀξιωματικοῦ βαθίσματος, ὄψεως ὠχρᾶς καὶ ἐκφραστικῆς, ἐχόντων καὶ τούτων μακρὰν κόμην, ἧς οἱ ὅλως γυναικεῖοι πλόκαμοι μόλις ἐκρύπτοντο ἐν στενοχωρίᾳ ὑπὸ τὸν ὑψηλὸν κυλινδρικὸν σκοῦφον. Οἱ γέροντες καταβάντες τῶν ὑποζυγίων, ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῆς ἐπισκοπικῆς βακτηρίας, καὶ ἕτεινον ἀφελῶς τὴν χεῖρα, ἣν οἱ νέοι κατὰ τὴν διάβασιν ἐκείνων παρατεταγμένοι ἠσπάζοντο ἐν σεβασμῷ καὶ εὐλαβείᾳ μεμετρημένῃ.

Οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι οἱ ὥριμοι τὴν ἡλικίαν καὶ οἱ γέροντες ἦσαν οἱ πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας, πᾶσα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, τὸ ὑψηλὸν αὐτὸ καὶ ὑπέρτατον συνέδριον τῆς Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας· ἦσαν ὡσαύτως οἱ μητροπολῖται Ἐφέσου, Νικομηδείας, Φαρσάλων, Ἴμβρου, Θεσσαλονίκης, φέροντες πάντες τὰ μεγάλα ταῦτα καὶ ἔνδοξα ὀνόματα τῆς πρώτης ἐκκλησίας, διάδοχοι ἄμεσοι τῶν μεγάλων πνευματικῶν, τῶν μεγάλων μαρτύρων, τῶν μεγάλων ῥητόρων τῶν διασήμων συνόδων, ἄξιοι κληρονόμοι τοσούτων ἐνδόξων ὀνομάτων, ἱεράρχαι σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι, πατριῶται θερμοὶ καὶ πεφωτισμένοι, κληρικοὶ ἀπέριττοι. Ἤρχοντο δὲ πάντες νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων τῆς θεολογικῆς σχολῆς, ἐν ᾗ οἱ πλεῖστοι τούτων διήνυσαν τὰς πρώτας σπουδάς των. Οἱ νέοι δὲ ἦσαν οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς, οἵτινες ἡγουμένου τοῦ ἀρχιμανδρίτου, ἤρχοντο εἰς προϋπάντησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν ἀρχηγῶν, ὅπως εὐχηθῶσιν ἐν σιωπῇ καὶ σεβασμῷ τὴν αἰσίαν αὐτῶν ἄφιξιν.

Τρίτον καὶ τελευταῖον Μοναστήριον, κτίσεως ἥττον ἀρχαίας, ὑπάρχει ἐν Χάλκῃ παρὰ τῇ κωμοπόλει τῆς νήσου, πρὸς τὴν ἀναπεπταμένην θάλασσαν, τὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Προσονομάζουσι δὲ ὡσαύτως τοῦτο Μοναστήριον τοῦ Κρημνοῦ, ἕνεκα τῆς θέσεως αὐτοῦ ἐπὶ πέτρας ἀποκρήμνου. Ἐκ τούτου φαίνεται μία τῶν ὡραιοτέρων σκηνογραφιῶν ἐπὶ τῆς νήσου Πριγκίπου, καὶ ἐπὶ τοῦ τραχέος ἀκρωτηρίου, ἐφ' οὗ κεῖται ὁμώνυμος τῇ νήσῳ Μονή. Μέχρι τοῦ μέσου τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἡ Μονὴ αὕτη ἐξηρτᾶτο ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Χαλκηδόνος. Τῷ 1758 ἀνεκαινίσθη μετὰ τῆς προσκειμένης ἐκκλησίας ὑφ' ἑνὸς τούτων, τοῦ Ἰωαννικίου Γ' Καρατζᾶ, ἐκ τοῦ ἐπιφανοῦς ὁμωνύμου οἴκου καταγομένου, ὅστις ἐγένετο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τρία ἔτη... Ἐν τῇ Μονῇ δὲ ταύτῃ καὶ ἐτάφη τῷ 1793, ἣν ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον. Αὐτὸς ἐφύτευσε καὶ τὰς ὡραίας ὑπαρχούσας ἔτι δενδροστοιχίας τῶν κυπαρίσσων, ὧν ἡ μὲν φέρει ἐκ τῆς Μονῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν κατοικίαν τοῦ ἱεράρχου, σήμερον μεταβληθεῖσαν εἰς ναυτικὴν ὀθωμανικὴν σχολήν, ἡ δ' ἐκ τῆς Μονῆς εἰς τὴν κωμόπολιν τῆς Χάλκης. Ἀλλ' ὁ Καρατζᾶς δὲν εἶνε ἄλλως ὁ μόνος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, οὗτινος ἡ τελευταία κατοικία κεῖται ἐν Χάλκῃ. Ἡ νῆσος αὕτη κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἑκατονταετηρίδας ὑπῆρξε τόπος ταφῆς ἀγαπητὸς ἱεραρχῶν πεπτωκότων ἐκ τοῦ παρελθόντος μεγαλείου, παιγνίων εὐτελῶν καταστάντων τῶν Σουλτάνων καὶ τῶν Μεγάλων Βεζυρῶν, πολλάκις δὲ καὶ ἀναξίων καλλιτέρας τύχης.. Πλὴν τῶν ἐνταφιασθέντων ἐν τῇ Μονῇ Ἁγίου Γεωργίου, πλὴν τῶν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ τῶν ἐν τῇ Μονῇ τῆς Θεοτόκου ἢ τοῦ Προδρόμου, ὁ ναὸς ἔτι τῆς κωμοπόλεως Χάλκης περιέχει τὸν τάφον ἑνὸς τοὐλάχιστον αὐτῶν.

Πλεῖστοι ἄλλοι τῶν ἱεραρχῶν τούτων, ἀνίσχυροι καταστασθέντες, ἕνεκα τῆς δουλοφροσύνης αὐτῶν καὶ τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως τοῦ ποιμνίου των, ἀναπαύονται ἴσως ἄγνωστοι παρὰ τὸ πλευρὸν εὐτυχεστέρων συναδέλφων των, ὧν ἐπιτύμβιος πλὰξ διεβίβασε τὰ ὀνόματα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.

Ἡ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Χάλκης, ἧς ἡ ἀγρία τοποθεσία εἶνε ἀξία ἐπισκέψεως, οἰκεῖται σήμερον ὑπὸ οἰκογενειῶν Ἑλλήνων, διατηρηθείσης μόνης τῆς ἐκκλησίας.

Τὰ εὐρύχωρα οἰκοδομήματα, ἅτινα ἐν κανονικῷ ῥυθμῷ βλέπει τις ἐκ τῆς ἀκτῆς ἐν δεξιᾷ τῆς κωμοπόλεως τῆς Χάλκης, καὶ παρὰ τοὺς πόδας τῆς Μονῆς, εἶνε ἡ ναυτικὴ ὀθωμανικὴ σχολή, ἐνταῦθα μεταφερθεῖσα ἐπὶ Μαχμούτ Β'.

Α. Μ.

Τὸ ἀπεικιακὸν Κράτος τῆς Γαλλίας, ἤτοι αἱ ξέναι χῶραι, ἐφ' ὧν ἐπεκτείνεται ἡ γαλλικὴ κυριαρχία, περιλαμβάνει περὶ τὰ 28,500,000 κατοίκων.

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ

Διήγημα Α. Πούσκιν.— Μετάφρ. ἐκ τοῦ ρωσσικοῦ.

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

ΣΤ'

—Καὶ λοιπὸν τὰ πάντα ἐτελείωσαν! διενοήθη ὁ Βλαδίμηρος· τὸ πρωῒ ἀκόμη εἶχα μίαν γωνίαν καὶ τεμάχιον ἄρτου, αὔριον δὲ ὀφείλω ν' ἀφήσω διὰ παντὸς τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἐγεννήθην. Ὁ πατήρ μου, ἡ γῆ ὅπου ἀναπαύεται, θ' ἀνήκῃ τοῦ λοιποῦ εἰς ἄνθρωπον μισητόν, τὸν αἴτιον τοῦ θανάτου του καὶ τῆς δυστυχίας μου!... Ὁ Βλαδίμηρος ἔσφιγξε τοὺς ὀδόντας, οἱ δὲ ὀφθαλμοί του προσηλώθησαν ἐπὶ τῆς εἰκόνος τῆς μητρός του, ἣν ὁ ζωγράφος εἶχε παραστήσῃ στηριζομένην ἐπὶ δρυφάκτου, φέρουσαν λευκὴν πρωϊνὴν ἐσθῆτα καὶ ῥόδον ἐπὶ τῆς κόμης. Καὶ ἡ εἰκὼν αὐτὴ θὰ μείνῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐχθροῦ τῆς οἰκογενείας μου, ἐσκέφθη, θὰ ῥιφθῇ εἰς τὸν σωρὸν τῶν ἀχρήστων ἐπίπλων, ἢ θ' ἀναρτηθῇ εἰς τὸν πρόδομον, ἵνα ἐπισύρῃ τοὺς σαρκασμοὺς τῶν δούλων του· εἰς τὸν κοιτῶνά της δέ, εἰς τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ ἀπέθανεν ὁ πατήρ μου, θὰ κατοικήσῃ δοῦλός τις. Ὄχι, ὄχι! ἡ οἰκία, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μὲ διώκει, οὔτε εἰς αὐτὸν δὲν πρέπει ν' ἀνήκῃ. Ὁ Βλαδίμηρος ἔσφιγξε τοὺς ὀδόντας, φοβεροὶ δὲ διαλογισμοὶ τῷ ἐπήρχοντο. Αἱ φωναὶ τῶν ξένων ἔφθανον μέχρις αὐτοῦ· οὗτοι ἐφέροντο ὡς κύριοι, προστάσσοντες καὶ ἀπαιτοῦντες τὸ ἕν καὶ τὸ ἄλλο, καὶ δυσαρέστως διακόπτοντες διὰ τῶν φωνῶν αὐτῶν τὰς θλιβερὰς του σκέψεις. Ἐπὶ τέλους ἐπεκράτησεν ἡσυχία.

Ὁ Βλαδίμηρος ἀνοίξας σκευοθήκας καὶ συρτάρια, ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐγγράφων τοῦ μακαρίτου. Ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦσαν λογαριασμοὶ οἰκιακῶν ἐξόδων καὶ ἐπιστολαὶ ἀφορῶσαι διαφόρους ὑποθέσεις. Ὁ Βλαδίμηρος ἔσχισεν ὅλα ταῦτα χωρὶς νὰ τ' ἀναγνώσῃ. Ἐξακολουθῶν τὴν ἐξέτασιν, εὗρε μεταξὺ τῶν ἐγγράφων φάκελλον φέροντα ἐπιγραφὴν «ἐπιστολαὶ τῆς συζύγου μου.» Μετὰ μεγάλης συγκινήσεως ὁ Βλαδίμηρος ἐπελήφθη τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐπιστολῶν ἐκείνων χρονολογουμένων ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς τουρκικῆς ἐκστρατείας, καὶ διευθυνομένων εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Κηστενίφκας. Ἡ σύζυγος τῷ περιέγραφε τὴν ἐν τῷ χωρίῳ ζωήν της καὶ τὰς οἰκιακὰς αὐτῆς ἐνασχολήσεις, μετὰ τρυφερότητος παραπονουμένη διὰ τὸν χωρισμόν των, καὶ παρακαλοῦσα αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καλῆς του συντρόφου. Ἐν μιᾷ τῶν ἐπιστολῶν τῷ ἐξέφραζε τὴν ἀνησυχίαν της ὡς πρὸς τὴν ὑγείαν τοῦ μικροῦ Βλαδιμήρου, εἰς ἄλλην δὲ ἐφαίνετο εὐχαριστημένη διὰ τὴν πρώϊμον εὐφυΐαν τοῦ παιδός, εἰς ὃν προέλεγεν εὐτυχὲς καὶ λαμπρὸν μέλλον. Ὁ Βλαδίμηρος βυθισθεὶς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως εἰς κόσμον οἰκιακῆς εὐ-

δαιμονίας, δὲν παρετήρησεν ὅτι παρῆλθεν ἡ ὡραία ἴφνης τὸ ὡρολόγιον τοῦ τοίχου ἐσήμανε τὴν ἑνδεκάτην, τότε δὲ ὁ νέος, κρύψας τὰς ἐπιστολὰς εἰς τὸ θυλακιόν του, ἔλαβε τὸ κηρίον, καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου. Εἰς τὴν αἴθουσαν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἐκοιμῶντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ τράπεζα ἦτο πλήρης ποτηρίων κενῶν, ὀξεῖα δὲ ὁσμὴ πνευματωδῶν ποτῶν ἐπλήρου τὸ δωμάτιον. Ὁ Βλαδίμηρος μετ' ἀποστροφῆς διῆλθε πρὸ αὐτῶν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν πρόδομον. Ἐκεῖ ἐπεκράτει σκότος, παρετήρησε δὲ ἄνθρωπόν τινα, ὅστις, ἅμα ἰδὼν φῶς, ἐρρίφθη εἰς μίαν γωνίαν· ὁ Βλαδίμηρος, στραφεὶς πρὸς αὐτόν, ἐγνώρισε τὸν σιδηρουργὸν Ἀρχίππην.

— Τί θέλεις ἐδῶ; τὸν ἠρώτησε μὲ ἀπορίαν.

— Ἤθελα.... ἤρθα νὰ μάθω ἂν ὅλοι εἶνε μέσα, ἀπήντησεν ὁ Ἀρχίππης ταπεινοφώνως καὶ διστάζων.

— Καὶ τὸ τζεκοῦρι τί τὸ θέλεις;

— Τὸ τζεκοῦρι; καὶ πῶς νὰ περπατῇ κανεὶς τὴ νύχτα χωρὶς τζεκοῦρι; αὐτοὶ ἐδῶ εἶνε ἄνθρωποι ποιοῦ ποιὸς ξέρει...

— Εἶσαι μεθυσμένος· πέταξε τὸ τζεκοῦρι, καὶ πήγαινε νὰ κοιμηθῇς.

— Ἐγὼ μεθυσμένος; ὁ Θεὸς ξέρει, ἀφέντη, πῶς οὔτε σταλαγματιὰ δὲν ἔβαλα 'στὸ στόμα... μὰ καὶ ποιὸς τώρα συλλογᾶται πρωτό; Ἀκούσθηκε ποτὲ τὰ γραμματικούδια αὐτὰ νὰ μᾶς παίρνουνε σκλάβους; καὶ νὰ διώχτουνε τοὺς ἀφεντάδες ἀπὸ τὰ σπίτια των;... Ἀκοῦς, ρουχαλίζουν οἱ καταραμένοι· μὲ μᾶς νὰ τοὺς στείλῃ κανεὶς ὅλους, καὶ ξεμπέρδεψε.

Ἡ Δουβρόφσκης συνωφρυώθη.

— Ἄκουσε, Ἀρχίππη, εἶπε μετά τινα σιωπήν· ἄφησε τὰ σχέδιά σου, δὲν πταίουν αὐτοί. Ἄναψε τὸ φανάρι καὶ ἀκολούθει μα.

Ὁ Ἀρχίππης ἔλαβε τὸ κηρίον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Βλαδιμήρου, ἤναψε φανόν, καὶ ἀμφότεροι κατέβησαν ἀθορύβως ἐκ τοῦ προθύρου, καὶ περιῆλθον τὴν αὐλήν. Αἴφνης ἠκούσθησαν οἱ κτύποι τοῦ νυκτοφύλακος· οἱ κύνες ὑλάκτησαν.

— Τὶς φυλάττει; ἠρώτησεν ὁ Δουβρόφσκης.

— Ἐμεῖς, ἀφέντη, ἀπήντησε λεπτὴ φωνή· ἡ Βασιλίσσα καὶ ἡ Λουκέρια.

— Πηγαίνετε εἰς τὰ σπίτια σας, ταῖς εἶπεν ὁ Δουβρόφσκης, δὲν χρειάζεσθε.

— Φθάνει... προσέθηκεν ὁ Ἀρχίππης.

— Εὐχαριστοῦμε, ἀφέντη, ἀπήντησαν αἱ γυναῖκες, καὶ ἀνεχώρησαν.

Ὁ Δουβρόφσκης προέβη περαιτέρω. Δύο ἄνθρωποι τὸν ἐπλησίασαν, ἐκ τῆς φωνῆς των δὲ ἐγνώρισε τὸν Ἀντώνιον καὶ τὸν Γρήσαν.

— Διατί δὲν κοιμᾶσθε; τοὺς ἠρώτησε.

— Καὶ ποιὸς νυστάζει; ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος· τί μᾶς ἐμέλλετο νὰ ἰδοῦμε! ποιὸς εἰμποροῦσε νὰ τὸ φαντασθῇ...

— Σιγά, διέκοψεν εἰπὼν ὁ Δουβρόφσκης· ποῦ εἶνε ἡ Γεγόροβνα;

— Στὸ σπίτι, εἰς τὴν κάμαρά της, ἀπεκρίθη ὁ Γρήσας.

— Πήγαινε φέρε την ἐδῶ, καὶ ὅς φύγουν ἀπὸ τὸ σπίτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποί μας νὰ μὴ μείνῃ κανεὶς ἄλλος, ἐκτὸς τῶν ξένων· καὶ σύ, Ἀντώνιε ζέψε τὴν ἅμαξαν.

Ὁ Γρήσας ἀπῆλθε, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε μὲ τὴν μητέρα του· ἡ γραῖα δὲν εἶχεν ἐκδυθῇ, ἐκτὸς δὲ τῶν ὑπαλλήλων, πάντες ἠγρύπνουν.

— Ὅλοι εἶνε ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Δουβρόφσκης· δὲν ἔμεινε κανεὶς εἰς τὸ σπίτι;

— Κανείς, μόνο οἱ ξένοι, εἶπεν ὁ Γρήσας.

— Φέρετέ μου ἐδῶ χόρτα ἢ ἄχυρα, εἶπεν ὁ Δουβρόφσκης. Οἱ ἄνθρωποι ἔτρεξαν εἰς τὸ ἱπποστάσιον, καὶ ἐπανῆλθον φέροντες χόρτον.

— Βάλετέ το ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ πρόθυρον καλά. Καὶ τώρα παιδιά, φωτιά!

Ὁ Ἀρχίππης ἤνοιξε τὸν φανόν, ὁ δὲ Δουβρόφσκης ἤναψε τεμάχιον ξύλου.

— Στάσου, εἶπε τῷ Ἀρχίππῃ, νομίζω ὅτι ἀπὸ τὴν βίαν μου ἔκλεισα τὴν θύραν τοῦ προδόμου· πήγαινε γρήγορα ἄνοιξέ την.

Ὁ Ἀρχίππης ἔτρεξε καὶ εὑρὼν τὴν θύραν ἀνοικτήν, τὴν ἐκλείδωσε ψιθυρίσας. — Ἀμὴ δὲ θὰ τοὺς ἀνοίξω· καὶ ἐπανῆλθε παρὰ τῷ Δουβρόφσκῃ.

Ὁ Δουβρόφσκης ἐπλησίασε τὸ ξύλον, ὅπερ ἐκράτει ἀνημμένον, εἰς τὰ χόρτα, τὸ πῦρ μετεδόθη εἰς αὐτά, αἱ δὲ φλόγες ὑψωθεῖσαι, ἐφώτισαν τὴν αὐλὴν ὁλόκληρον.

— Ἄχ! ἀνεφώνησε μὲ τόνον παραπόνου ἡ Γεγόροβνα· Βλαδίμηρ' Ἀνδρέϊτζ, τί κάμνεις;

— Σιώπα! εἶπεν ὁ Δουβρόφσκης. Καὶ τώρα παιδιά, ἔχετε ὑγείαν, φεύγω ὅπου ὁ Θεὸς μὲ φωτίσῃ· σᾶς εὔχομαι εὐτυχίαν μὲ τὸν νέον σας κύριον.

— Ἀφέντη, εὐεργέτη, ἀνέκραξαν οἱ ἄνθρωποί του· ἀποθαίνομε, μὰ δὲ σ' ἀφίνομε· ἐρχόμαστε μαζῆ σου.

Οἱ ἵπποι ἦσαν ἕτοιμοι. Ὁ Δουβρόφσκης ἐκάθησε μετὰ τοῦ Γρήσα εἰς τὴν ἅμαξαν, ὁ Ἀντώνιος ἐμάστιζε τοὺς ἵππους, καὶ τάχιστα ἐξῆλθον τῆς αὐλῆς.

Ἐντὸς λεπτῶν αἱ φλόγες περιέζωσαν τὴν οἰκίαν, ἧς τὸ ἔδαφος μετὰ τριγμῶν κατέπεσε· τεμάχια ξύλων πεφλογισμένα ἤρχισαν νὰ πίπτωσι, καπνὸς ἐρυθρὸς περιδινούμενος ὑψοῦτο ὑπὲρ τὴν στέγην, ἠκούσθησαν δὲ στεναγμοὶ καὶ φωναὶ θρηνώδεις· «Βοήθεια, βοήθεια.»

— Ναὶ περιμένετε, εἶπεν ὁ Ἀρχίππης, μὲ σκληρὸν μειδίαμα θεωρῶν τὴν πυρκαϊάν.

— Ἀρχίππη, τῷ ἔλεγεν ἡ Γεγόροβνα, γλυτωσέ τους τους καταραμένους· ὁ θεὸς θὰ σὲ ἀνταμείψῃ.

— Περίμενε, ἀπήντησεν ὁ σιδηρουργός. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην οἱ δικαστικοὶ ἐφάνησαν εἰς τὰ παράθυρα προσπαθοῦντες νὰ τὰ θραύσωσι. Ἀλλ' αἴφνης ἡ στέγη μετὰ κρότου κατέπεσε—καὶ οὐδὲν πλέον ἠκούσθη.

Τάχιστα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐξῆλθον εἰς τὴν αὐλήν· αἱ γυναῖκες μετὰ κραυγῶν ἔσπευδον νὰ σώσωσι τὰ πράγματά των, τὰ παιδία ἐπήδων χαίροντα εἰς τὴν θέαν τῆς πυρκαϊᾶς. Οἱ σπινθῆρες διεσκορπίσθησαν δίκην πυρώδους βροχῆς, ἐξ αὐτῶν δὲ τὸ πῦρ μετεδόθη καὶ εἰς τὰς καλύβας.

— Τώρα ὅλα πᾶνε καλά! εἶπεν ὁ Ἀρχίππης· τί φωτιά, αἴ; ἀπὸ τὴν Ποκρόφσκα θὰ φαίνεται λαμπρά.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην νέον τι ἐπέσυρε τὴν προσοχήν του· μία γαλῆ ἔτρεχεν ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ καιομένου ἁμαξοστασίου, ἀποροῦσα πόθεν νὰ καταβῇ. Πανταχόθεν τὴν περιεκύκλουν φλόγες. Τὸ δυστυχὲς ζῶον μετὰ θλιβερῶν μιγυρισμῶν ἐζήτει βοήθειαν, τὰ παιδία δὲ ἐξεκαρδίζοντο βλέποντα τὴν ἀπελπισίαν της.

— Τί γελᾶτε, διαβολάκια; εἶπεν ὀργίλως ὁ σιδηρουργός· δὲ φοβᾶστε θεό; τὸ πλάσμά του χάνεται, καὶ σεῖς ἀνόητα χαιρόσαστε. Καὶ στηρίξας κλίμακα ἐπὶ τῆς καιομένης στέγης ἀνέβη, ἡ δὲ γαλῆ ἐννόησε τὸν σκοπόν του, καὶ μὲ ὕφος εὐγνώμον προσεκολλήθη διὰ τῶν ὀνύχων ἐπὶ τῆς χειρίδος τοῦ ἐπενδύτου του. Ὁ σιδηρουργὸς ἡμιπυρίκαυστος, κατέβη μετὰ τῆς λείας του.

— Τώρα, παιδιά, ἔχετε γειά· εἶπεν εἰς τοὺς ἐκπεπληγμένους ἀνθρώπους· δὲν ἔχω καμμιὰ δουλειὰ ἐδῶ· εὐτυχισμένοι νάστε καὶ θυμᾶστε με καμμιὰ φορά· καὶ ἀνεχώρησε. Ἡ πυρκαϊὰ διήρκεσεν εἰσέτι ἐπί τινα καιρόν, ἐπὶ τέλους τὸ πῦρ ἐσβέσθη, καὶ σωροὶ ἀνθράκων, ἄνευ φλογός, ἐφαίνοντο λάμποντες ἐντὸς τοῦ σκότους· περὶ αὐτοὺς ἐπλανῶντο οἱ ἄστεγοι κάτοικοι τῆς Κηστενιέφκας.

Ζ'

Τὴν ἐπαύριον ἡ περὶ τῆς πυρκαϊᾶς εἴδησις διέτρεξε τὰ περίχωρα. Πάντες περὶ αὐτῆς ὡμίλουν, διαφόρους ἐκφράζοντες ὑποθέσεις καὶ συμπερασμούς. Τινὲς ἐβεβαίουν ὅτι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Δουβρόφσκη μεθυσθέντες εἰς τὴν κηδείαν, ἔκαυσαν τὴν οἰκίαν ἐξ ἀπροσεξίας, ἕτεροι δὲ κατηγόρουν τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, εὐθυμήσαντας εἰς τὴν νεαποκτηθεῖσαν οἰκίαν. Καὶ μερικοὶ μὲν ὑπώπτευον τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐβεβαίουν ὅτι αἴτιος τοῦ φρικώδους δυστυχήματος ἦτον αὐτὸς ὁ Δουβρόφσκης, πολλοὶ δὲ πάλιν ἔλεγον ὅτι καὶ ὁ ἴδιος ἐκάη μετὰ τῶν ξένων καὶ ὅλων τῶν τῆς αὐλῆς. Ὁ Τρογεκούρωφ τὴν ἐπιοῦσαν ἔφθασεν ἐπὶ τόπου, καὶ αὐτοπροσώπως ἐνήργησεν ἀνακρίσεις, ἐξ ὧν ἀπεδείχθη ὅτι ὁ ὑπαστυνόμος, ὁ πάρεδρος τοῦ δικαστηρίου, ὁ δικογράφος, ὁ γραφεύς, καθὼς καὶ ὁ Βλαδίμηρος Δουβρόφσκης, ἡ Γεγόροβνα, καὶ ἐκ τῶν τῆς αὐλῆς ὁ Γρηγόριος, ὁ ἁμαξηλάτης Ἀντώνιος καὶ ὁ σιδηρουργὸς Ἀρχίππης, ἄγνωστον τί ἀπέγειναν. Οἱ ἄνθρωποι ὁμοφώνως κατέθεσαν, ὅτι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἐκάησαν ὅταν κατέπεσεν ἡ στέγη, πράγματι δὲ τὰ πυρίκαυστα ὀστᾶ των εἶχον ἀνασκαφῇ. Αἱ γυναῖκες Βασιλίσσα καὶ Λουκέρια, εἶπον ὅτι τὸν Δουβρόφσκην καὶ Ἀρχίππην εἶχον ἰδῇ ὀλίγον πρὸ τῆς πυρκαϊᾶς. Ὁ Ἀρχίππης κατὰ τὴν γενικὴν ὁμολογίαν ἔζη, καὶ πιθανῶς ἦτο ὁ μόνος αἴτιος τῆς πυρκαϊᾶς· ἀλλὰ καὶ τὸν Δουβρόφσκην πολὺ ὑπώπτευον. Περατώσας τὴν ἀνάκρισιν, ὁ Τρογεκούρωφ ἀπέστειλε πρὸς τὸν διοικητὴν λεπτομερῆ ἔκθεσιν τῶν συμβάντων.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἕτεραι εἰδήσεις ἔδωκαν νέαν τροφὴν εἰς τὴν κοινὴν περιέργειαν καὶ τὰς συζητήσεις. Ἀνεφάνησαν λῃσταί, διασπείροντες τὴν φρίκην εἰς τὰ περίχωρα, τὰ δὲ κατ' αὐτῶν ληφθέντα μέτρα ἐδείχθησαν ἀνεπαρκῆ. Ληστεύσεις διεδέχοντο ἀλλήλας, σημαντικώτεραι ἡ μία τῆς ἄλλης, ὑπῆρχε δὲ κίνδυνος παντοῦ, καὶ εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς καὶ ἐντὸς τῶν χωρίων. Ἅμαξαι, πλήρης ληστῶν, περιέτρεχον ἐν καιρῷ ἡμέρας τὴν ἐπαρχίαν ὅλην συλλαμβάνοντες ὁδοιπόρους καὶ ταχυδρομεῖα, εἰσέβαλλον εἰς τὰς κώμας, καὶ λεηλατοῦντες τὰς οἰκίας τῶν κτηματιῶν παρέδιδον αὐτὰς εἰς τὸ πῦρ. Ὁ ἀρχιλῃστὴς ἐφημίζετο ὡς ἄνθρωπος μὲ νοῦν, γενναιότητα καὶ μεγαλοψυχίαν. Διηγοῦντο θαύματα περὶ αὐτοῦ. Τὸ ὄνομα τοῦ Δουβρόφσκη ἦτο εἰς ὅλων τὰ στόματα, πάντες δὲ ἦσαν πεπεισμένοι ὅτι αὐτὸς μόνος ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῶν τολμηρῶν κακούργων. Δι' ἓν μόνον πρᾶγμα ἠπόρουν· οἱ λῃσταὶ ἐφείδοντο τῶν κτημάτων τοῦ Τρογεκούρωφ, καὶ οὔτε παράπηγμά του ἔκαυσαν, οὔτε ἅμαξάν του ἐκράτησαν, οὗτος δέ, ἐν τῇ ὑψηλοφροσύνῃ του, ἀπέδιδε τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην εἰς τὸν φόβον ὃν εἶχεν ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὅλην, καὶ εἰς τὴν ἐξαίρετον ἀστυνομίαν ἣν εἶχε διοργανώσῃ ὁ ἴδιος. Κατ' ἀρχὰς οἱ γείτονες ἐγέλων μὲ τὴν ὑψηλοφροσύνην τοῦ Τρογεκούρωφ, καὶ ἕκαστος περιέμενεν ἐπίθεσιν καὶ κατὰ τῆς Ποκρόφσκας, ὅπου οἱ λῃσταὶ θὰ εὕρισκον πλούσια λάφυρα, ἐπὶ τέλους ὅμως ἠναγκάσθησαν νὰ ὁμολογήσωσιν, ὅτι καὶ οἱ λῃσταὶ τῷ ἐδείκνυον ἀκατανόητον σεβασμόν. Ὁ Τρογεκούρωφ ἐθριάμβευε, εἰς πᾶσαν δὲ περὶ νέας ληστείας τοῦ Δουβρόφσκη εἴδησιν ἀνέφερε μετ' εἰρωνίας τὸν διοικητήν, τοὺς ἀστυνόμους καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων, τὰς χεῖρας τῶν ὁποίων διέφευγε πάντοτε ἀβλαβὴς ὁ Δουβρόφσκης.

Ἐντούτοις ἔφθασεν ἡ 1η Ὀκτωβρίου, ἡμέρα ἑορτῆς τοῦ ναοῦ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Τρογεκούρωφ. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν τῆς περιγραφῆς τῶν κατόπιν συμβάντων, ὀφείλομεν νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην πρόσωπα δι' αὐτὸν νέα,

ἢ τὰ ὁποῖα μόλις ἀνεφέραμεν ἐν ἀρχῇ τοῦ διηγήματος ἡμῶν.

Η'.

Ὁ ἀναγνώστης πιθανῶς ἐννόησεν ἤδη ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ Τρογεκούρωφ, περὶ ἧς μόλις ὀλίγας λέξεις εἴπομεν μέχρι τοῦδε, εἶνε ἡ ἡρωὶς τοῦ ἡμετέρου διηγήματος. Τὴν ἐποχὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἦτο δεκαεπτὰ ἐτῶν καὶ καλλονῆς ἐξόχου. Ὁ πατὴρ τὴν ἠγάπα μέχρι παραφορᾶς, ἀλλ' ἐφέρετο πρὸς αὐτὴν ἰδιοτρόπως, ποτὲ μὲν προσπαθῶν νὰ εὐχαριστῇ καὶ τὰς ἐλαχίστας αὐτῆς φαντασιοπληξίας, ποτὲ δὲ φοβίζων αὐτὴν διὰ τῶν αὐστηρῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ σκληρῶν αὐτοῦ τρόπων. Πεπεισμένος περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀφοσιώσεώς της, οὐδέποτε ἴσχυσε ν' ἀποκτήσῃ καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῆς. Ἡ νέα εἶχε λάθῃ τὴν ἕξιν νὰ μὴ ἀποκαλύπτῃ εἰς τὸν πατέρα τὰ αἰσθήματα καὶ τοὺς διαλογισμούς αὐτῆς, καθὸ ἀγνοοῦσα ἂν θὰ τὸν εὕρισκεν ὁμοφρονοῦντα. Οὐδεμίαν εἶχε φίλην, καὶ ἀνετράφη ἐν τῇ μονώσει. Αἱ γυναῖκες καὶ αἱ θυγατέρες τῶν γειτόνων σπανίως ἐπεσκέπτοντο τὸν Τρογεκούρωφ, οὗτινος αἱ συνήθειες ὁμιλίαι καὶ διασκεδάσεις ἀπῆτουν ἀνδρῶν, καὶ οὐχὶ γυναικῶν συναναστροφήν. Σπανίως ἡ ὡραία μας ἐπαρουσιάζετο ἐνώπιον τῶν ξένων τῶν εὐθυμούντων μετὰ τοῦ πατρός της. Ἡ μεγάλη τοῦ οἴκου βιβλιοθήκη, πλήρης συγγραμμάτων, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, γάλλων συγγραφέων τῆς 18ης ἑκατονταετηρίδος, ἦτο εἰς τὴν διάθεσίν της. Ὁ πατὴρ αὐτῆς μόνον βιβλία μαγειρικῆς ἐπὶ ζωῆς του ἀναγνώσας, δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν χειραγωγήσῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς ἀναγνωστέας ὕλης, καὶ ἡ Μάσα φυσικῇ τῷ λόγῳ φυλλομετρήσασα διαφόρων εἰδῶν συγγράμματα, ἐπὶ τέλους ἐξέλεξε τὸ μυθιστόρημα. Τοιουτοτρόπως ἐπεράτου τὴν ἑαυτῆς ἀνατροφήν, ἀρξαμένην ἄλλοτε ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τῆς δεσποινίδος Μισώ, ἥτις εἶχεν ἀφήσῃ ἀναμνήσεις ἱκανῶς εὐαρέστους. Ἡ δεσποινὶς Μισὼ ἦτον ἀγαθὴ νέα, καὶ ποτὲ δὲν κατεχράτο τῆς ἐπιρροῆς, ἣν προφανῶς ἐξήσκει ἐπὶ τοῦ Τρογεκούρωφ. Οὗτος προσεκάλεσεν ἐκ Μόσχας διὰ τὸν μικρὸν του υἱὸν Σάσαν γάλλον διδάσκαλον, ὅστις καὶ ἔφθασεν εἰς Ποκρόφσκαν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν συνέβησαν ὅσα ἤδη ἀφηγούμεθα.

Ὁ διδάσκαλος οὗτος εἵλκυσε τὴν εὔνοιαν τοῦ Τρογεκούρωφ διὰ τοῦ εὐχαρίστου αὐτοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τῶν ἀφελῶν του τρόπων. Τῷ εἶχε παρουσιάσῃ πιστοποιητικὰ καὶ ἐπιστολὴν ἀπό μέρους συγγενοῦς τινος τοῦ Τρογεκούρωφ παρ' ᾧ τέσσαρα ἔτη εἶχε χρηματίσῃ ὡς παιδαγωγός. Ὁ Τρογεκούρωφ ἐξήτασε πάντα ταῦτα, καὶ μόνον τῷ ἀπήρεσεν ἡ νεότης τοῦ γάλλου, ὅχι διότι αὕτη ἀντέκειτο εἰς τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν πεῖραν τὴν τόσον ἀναγκαίαν εἰς τὸ ἀτυχὲς τοῦ διδασκάλου ἐπάγγελμα, ἀλλ' εἶχεν ὑπονοίας τινάς, ἃς καὶ αὐθωρεὶ ἀπεφάσισε νὰ τῷ ἀποκαλύψῃ. Ὅθεν διέταξε νὰ ἔλθῃ ἡ κόρη του ἵνα τῷ χρησιμεύσῃ ὡς διερμηνεύς.

— Πλησίασε, Μάσα, εἶπε αὐτοῦ τοῦ μουσζοῦ ὅτι, ἂς ἦνε, τὸν δέχομαι, ἀλλὰ μὲ συμφωνίαν νὰ μὴ τολμήσῃ ποτὲ νὰ καλοκυττάξῃ τὰς νέας τοῦ σπιτιοῦ, εἰδεμὴ τὸν κάμνω ἐγὼ τοῦ σκύλλου τὸν υἱόν... ἐξήγησέ του τα, Μάσα.

Ἡ Μάσα ἠρυθρίασε, καὶ ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν διδάσκαλον, τῷ εἶπε γαλλιστὶ ὅτι ὁ πατήρ της βασίζεται εἰς τὴν σεμνότητα καὶ καλὴν του διαγωγήν.

Ὁ γάλλος προσέκλινε καὶ ἀπήντησεν, ὅτι ἤλπιζε ν' ἀποκτήσῃ τὴν ὑπόληψίν των, ἂν ὄχι τὴν εὔνοιαν αὐτῶν.

Ἡ Μάσα κατὰ λέξιν μετέδωκε τὴν ἀπάντησιν.

— Καλά, καλά! εἶπεν ὁ πατήρ της· δὲν τοῦ χρειάζεται μήτε εὔνοια μήτε ὑπόληψις. Τὸ χρέος του εἶναι νὰ φροντίζῃ διὰ τὸν Σάσαν καὶ νὰ τὸν διδάσκῃ γραμματικὴν καὶ γεωγραφίαν. Ἐξήγησέ τα. Ἡ νεᾶνις ἐμετρίασεν, ἐν τῇ μεταφράσει, τὰς βαρβάρους ἐκφράσεις τοῦ πατρός, ὅστις ἀπέλυσε τὸν γάλλον εἰς τὴν πτέρυγα τῆς οἰκίας, ὅπου εἶχεν ὁρισθῇ ὁ θάλαμός του.

Ἡ Μάσα οὐδόλως ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὸν νέον γάλλον. Ἀνατραφεῖσα ἐν τῷ μέσῳ ἀριστοκρατικῶν προλήψεων, ἐθεώρει τὸν διδάσκαλον ὡς τινα ὑπηρέτην ἢ ἐργάτην, τουτέστι πᾶν ἄλλο ἢ ἄνδρα. Ὅθεν δὲν παρετήρησεν οὔτε τὴν ἐντύπωσιν ἣν αὐτὴ ἡ ἰδία εἶχε προξενήσῃ εἰς τὸν κ. Δεφόρζ, οὔτε τὴν συγκίνησιν αὐτοῦ, οὔτε τὴν ἀλλοιωθεῖσαν φωνήν του. Κατόπιν εἶχον πολλάκις συναντηθῇ, χωρὶς ἐκείνη νὰ τὸν ἀξιώσῃ μεγάλης προσοχῆς. Ἀπροσδοκήτως ἔλαβε περὶ αὐτοῦ νέαν ὅλως ἰδέαν.

Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Τρογεκούρωφ ἀνετρέφοντο συνήθως μικραί τινες ἄρκτοι, αἵτινες ἀπετέλουν μίαν τῶν κυριωτέρων διασκεδάσεων τοῦ κτηματίου. Καὶ μικροὶ μὲν ἐνόσῳ ἦσαν οἱ ἀρκτύλοι ἐφέροντο καθ' ἑκάστην εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς οἰκίας, ὅπου ὁ Τρογεκούρωφ ἐπὶ ὁλοκλήρους ὥρας διεσκέδαζεν ἐρεθίζων αὐτοὺς ἐναντίον γαλῶν καὶ σκυλάκων, ἡλικιούμενοι δέ, ἐκρατοῦντο ἀλυσίδετοι, ἵνα κατόπιν χρησιμεύσωσιν εἰς τὸ πραγματικὸν κυνήγιον. Ἔνιοτε ὡδήγουν ἄρκτον τινὰ ὑπὸ τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας καὶ ἐκύλιον ἐνώπιόν της βυτίον τοῦ οἴνου κενόν, ὡπλισμένον μὲ καρφία· ἡ ἄρκτος τὸ ὠσφραίνετο, τὸ ἤγγιζεν ἐκεντρίζετο τοὺς πόδας, ὠργισμένη δὲ ἐκ τοῦ πόνου, τὸ ὤθει ἰσχυρότερα, καὶ ὁ πόνος καθίστατο δριμύτερος. Τότε τῇ ἐπήρχετο λύσσα, ὠρυομένη ἐρρίπτετο ἐπὶ τοῦ βυτίου, ἔπαυε δὲ ἐπιτιθέμενον τὸ δυστυχὲς θηρίον τότε μόνον, ὅταν ἤθελον ἀπομακρύνει ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀνισχύρου ὀργῆς του. Ἄλλοτε ἐζεύγνυον εἰς ἅμαξαν ζεῦγος

ἄρκτων, ἐκάθιζον ἐπ' αὐτῆς ἄκοντας τινὰς τῶν ξενιζομένων καὶ τοὺς ἐγκατέλειπον εἰς τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ. Καλλιτέρα ὅμως ἀστειότης τοῦ Τρογεκούρωφ ἐθεωρεῖτο ἡ ἀκόλουθος.

Πεινασμένην ἄρκτον ἐνέκλειαν εἰς κενὸν δωμάτιον, ἀφοῦ πρῶτον τὴν ἔδεναν μὲ σχοινίον, ἐξαρτώμενον ἐκ κρίκου, προσηλωμένου εἰς τὸν τοῖχον διὰ κοχλίου. Τὸ σχοινίον αὐτὸ εἶχε σχεδὸν τὸ μῆκος τοῦ δωματίου, εἰς τρόπον ὥστε μία μόνον ἀντίθετος γωνία ἠδύνατο νὰ ἦνε ἀπρόσιτος εἰς τὰς ἐπιθέσεις τοῦ φοβεροῦ θηρίου. Καὶ τί ἔκαμναν; Εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου ὡδήγουν συνήθως κανένα πρωτόπειρον αἴφνης ὤθουν αὐτὸν πρὸς τὴν ἄρκτον, ἐκλείδωναν τὴν θύραν, καὶ τὸ δυστυχὲς θῦμα ἀφίνετο μόνον μετὰ τοῦ μαλλοφόρου ἐρημίτου. Ὁ δύσμοιρος ξένος μὲ ἐσχισμένον ἐπενδύτην καὶ τὰς χεῖρας ἔχων πλήρεις ἀμυχῶν, δὲν ἐβράδυνε νὰ εὕρῃ τὴν ἀσφαλῆ γωνίαν· ἦτο ὅμως ἐνίοτε ἠναγκασμένος, ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους ὥρας, νὰ ἵσταται συνεσταλμένος εἰς τὸν τοῖχον καὶ νὰ βλέπῃ πῶς τὸ ἐξηγριωμένον θηρίον, δύο βήματα μακρὰν του, ἐπήδα, ἵστατο ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, καὶ ὠρυόμενον, προσεπάθει ὅλαις δυνάμεσι νὰ τὸν φθάσῃ. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ διδασκάλου ὁ Τρογεκούρωφ ἔβαλε κατὰ νοῦν νὰ τὸν εἰσαγάγῃ εἰς τῆς ἄρκτου τὸν θάλαμον. Ὅθεν καλέσας αὐτὸν μίαν πρωΐαν, τὸν ὡδήγησε διὰ σκοτεινῶν διαδρόμων· αἴφνης πλαγία τις θύρα ἠνοίχθη—δύο ὑπηρέται ὤθησαν πρὸς αὐτὴν τὸν γάλλον καὶ τὴν ἐκλείδωσαν· ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν ὁ διδάσκαλος εἶδε τὴν ἄρκτον· τὸ θηρίον ἤρχισε νὰ ὠρύεται, μακρόθεν ὀσφραινόμενον τὸν ξένον του, αἴφνης δέ, σταθὲν ὄρθιον, ὥρμησε κατ' αὐτοῦ... Ὁ γάλλος οὐδαμῶς ἐπτοήθη, οὔτε ὑπεχώρησε, ἀλλ' ἀνέμενε τὴν ἐπίθεσιν. Ἡ ἄρκτος ἐπλησίασε, τότε δὲ ὁ Δεφόρζ ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου του πιστόλιον, καὶ ἐπιθέσας αὐτὸ εἰς τὸ οὖς τοῦ πεινασμένου θηρίου, ἐπυροβόλησε. Ἡ ἄρκτος ἀνετράπη. Ὅλοι ἔδραμον, ἡ θύρα ἠνοίχθη, καὶ ὁ Τρογεκούρωφ εἰσῆλθεν, ἐκπεπληγμένος ἐκ τῆς λύσεως ἣν ἔσχεν ἡ ἀστειότης του.

Ὁ Τρογεκούρωφ ἀπήτησε τὴν ἐξήγησιν τοῦ πράγματος. Τίς δηλαδὴ προειδοποίησε τὸν Δεφόρζ περὶ τῆς προετοιμασθείσης σκηνῆς, ἢ διατί ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ πιστόλιον πλῆρες. Ἡ θυγάτηρ του προσκληθεῖσα, ἦλθε καὶ μετέφρασε τῷ γάλλῳ τὰς ἐρωτήσεις τοῦ πατρός.

— Δὲν ἤκουσα τίποτε περὶ τῆς ἄρκτου, ἀπήντησεν ὁ Δεφόρζ, πάντοτε δὲ φέρω πιστόλια, διότι δὲν σκοπεύω νὰ ὑποφέρω προσβολὰς δι' ἃς ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου δὲν δικαιοῦμαι νὰ ζητήσω ἱκανοποίησιν.

Ἡ Μάσα τὸν παρετήρει ἐκπεπληγμένη καὶ μετέδωκε τ' ἀνωτέρω εἰς τὸν πατέρα της, ὅστις χωρὶς νὰ δώσῃ ἀπάντησιν διέταξε νὰ ἐκβάλωσιν ἐκεῖθεν τὴν ἄρκτον· ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους του εἶπε·

— Παλληκάρι μιᾶ φορά· δὲν ἐφοβήθη, μὰ τὸν θεόν, δὲν ἐφοβήθη. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκείνης ἠγάπησε τὸν Δεφόρζ, καὶ δὲν ἐζήτησε πλέον νὰ τὸν δοκιμάσῃ.

Ἀλλὰ τὸ συμβὰν αὐτὸ ἐπέφερεν ἀληθῆ κατάπληξιν εἰς τὴν φαντασίαν τῆς νεάνιδος. Εἶδεν αὕτη τὸ θηρίον νεκρόν, καὶ τὸν Δεφόρζ ἱστάμενον γαλήνιον πλησίον της, καὶ ἡσύχως μετ' αὐτῆς συνδιαλεγόμενον. Εἶδεν ὅτι ἡ ἀνδρία καὶ ἡ ὑψηλόφρων φιλαυτία δὲν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς μίαν τάξιν ἀνθρώπων, καὶ ἔκτοτε ἤρξατο δεικνύουσα πρὸς τὸν νέον διδάσκαλον ὑπόληψιν, καθισταμένην ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν μεγαλειτέραν. Μεταξὺ αὐτῶν συνήφθη ποιά τις σχέσις. Ἡ Μάσα εἶχεν ἀξιόλογον φωνήν, καὶ μεγάλην εἰς τὴν μουσικὴν κλίσιν, ὁ Δεφόρζ δὲ προσεφέρθη νὰ τῇ δίδῃ μαθήματα. Ἐκ τούτων εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης συμπεραίνει ὅτι ἡ νέα κόρη τὸν ἠγάπησε, χωρὶς οὔτε ἡ ἰδία νὰ ἐννοῇ εἰσέτι τὸ αἴσθημά της.

Θ'.

Τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς οἱ ξένοι ἤρχισαν νὰ φθάνωσι. Τινὲς κατέλυον εἰς τὴν κυρίως οἰκίαν, ἕτεροι εἰς τοὺς πέριξ οἰκίσκους, καὶ οὗτοι μὲν εἰς τοῦ οἰκονόμου, ἐκεῖνοι δὲ εἰς τοῦ ἱερέως, καὶ οἱ λοιποὶ παρὰ τοῖς εὐπόροις τῶν χωρικῶν. Τὰ ἱπποστάσια ἦσαν πλήρη ἵππων, αἱ αὐλαὶ δὲ καὶ τ' ἁμαξοστάσια ἔγεμον ἁμαξῶν. Τὴν ἑνάτην τῆς πρωΐας ἤρξατο ἠχῶν ὁ κώδων, καλῶν εἰς τὴν λειτουργίαν, πάντες δὲ διηυθύνθησαν πρὸς τὸν νέον λιθόκτιστον ναόν, τὸν ὑπὸ τοῦ Τρουγεκούρωφ οἰκοδομηθέντα, καὶ κατ' ἔτος δι' ἀναθημάτων ὑπὸ τοῦ ἰδίου κοσμούμενον. Τόσοι δὲ ἐπίσημοι εὐλαβεῖς εἶχον συναθροισθῇ, ὥστε οἱ χωρικοὶ ἔμενον ἔξω τοῦ ναοῦ, παρὰ τὰ προπύλαια καὶ ἐντὸς τοῦ περιβόλου. Ἡ λειτουργία δὲν εἶχεν ἀρχίσῃ ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τοῦ Τρογεκούρωφ, ὅστις ἐπὶ τέλους ἔφθασεν ἐπὶ ἀνοικτῆς ἁμάξης, συρομένης ὑπὸ ἓξ ἵππων, καὶ σεμνοπρεπῶς βαδίζων, κατέλαβε τὴν θέσιν του ἐν τῷ ναῷ, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς θυγατρός του. Τὰ βλέμματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐστράφησαν πρὸς αὐτὴν—καὶ οἱ μὲν ἀπεθαύμαζον τὴν καλλονήν, αἱ δὲ ἐταστικῶς παρετήρουν τὸν στολισμόν της. Ἡ λειτουργία ἤρξατο· ἔψαλλον τῆς οἰκίας οἱ ψάλται, βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ Τρογεκούρωφ, ὅστις ἐκράτει τὸ ἴσον, καὶ προσηύχετο εὐλαβῶς ἱστάμενος, μεθ' ὑπερηφάνου δὲ ταπεινότητος προσεκύνησεν ἐλαφιαίως, ὅτε ὁ διάκονος μεγαλοφώνως ἀνέκραξε καὶ ὑπὲρ τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ ναοῦ τούτου.»

Περατωθείσης τῆς λειτουργίας, ὁ Τρογεκούρωφ πρῶτος ἠσπάσθη τὸν σταυρόν, πάντες δὲ τὸν ἠκολούθησαν ἐν σώματι, καὶ οἱ μὲν γείτονες

τὸν ἐπλησίασαν μετὰ σεβασμοῦ, αἱ δὲ κυρίαι περιεστοίχισαν τὴν Μάσαν. Ὁ Τρογεκούρωφ, ἐξελθὼν τοῦ ναοῦ, προσεκάλεσε τοὺς ξένους εἰς τὸ *γεῦμα, καὶ καθήσκς ἐφ' ἁμάξης ἀνεχώρησεν ὑπὸ* πάντων ἀκολουθούμενος. Τὰ δωμάτια τῆς οἰκίας του ἐπληρώθησαν ξένων, ἀνὰ πᾶσαν δὲ στιγμὴν εἰσήρχοντο νέα πρόσωπα, μετὰ κόπου εἰσχωροῦντα μέχρι τοῦ οἰκοδεσπότου. Αἱ κυρίαι, φέρουσαι ἐνδύματα ἀπηρχαιωμένου συρμοῦ τετριμμένα καὶ βαρύτιμα, διὰ μαργαριτῶν δὲ καὶ ἀδαμάντων κεκοσμημένα, ἐσχημάτισαν ἡμικύκλιον· οἱ δὲ ἄνδρες συνωθοῦντο περὶ τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς εἶχαν παρατεθῇ τὰ ὀρεκτικὰ καὶ τὸ οἰνόπνευμα, θορυβωδῶς μεταξὺ των συνδιαλεγόμενοι. Εἰς τὴν αἴθουσαν ἡτοιμάζετο τράπεζα δι' ὀγδοήκοντα πρόσωπα, οἱ δὲ ὑπηρέται ἔτρεχον ἄνω κάτω, διευθετοῦντες τὰ τοῦ γεύματος. Ἐπὶ τέλους ὁ ἀρχιτρίκλινος ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ γεῦμα εἶχε παρατεθῇ, καὶ ὁ Τρογεκούρωφ πρῶτος ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν. μετ' αὐτὸν δὲ αἱ κυρίαι κατέλαβον σοβαρῶ. τὰς θέσεις των, προσέχουσαι νὰ φυλάττωνται πως τὰ πρωτεῖα· αἱ νεάνιδες, δειλαὶ ὡς ποίμνιον αἰγῶν, προσῆλθον ὁμοῦ συνωθούμεναι, καὶ ἐτοποθετήθησαν ἡ μία παρὰ τὴν ἄλλην. Ἀπέναντι αὐτῶν ἔλαβον θέσιν οἱ ἄνδρες, εἰς δὲ τὸ ἄκρον τῆς τραπέζης ἐκάθησεν ὁ διδάσκαλος μετὰ τοῦ μικροῦ Σάσα.

Οἱ ὑπηρέται ἠλένειμον τὰ φαγητὰ εἷς ἕνα ἕκαστον κατὰ τὸν βαθμόν του· τῶν τρυβλίων καὶ μαχειρῶν ὁ κρότος ἠνοῦτο μετὰ τῶν θορυβωδῶν συνομιλιῶν τῶν δαιτυμόνων. Ὁ Τρογεκούρωφ ἐπέβλεπεν εὔθυμος τὸ γεῦμά του, καὶ ἐπελάμβανε πλήρη τὴν εὐτυχίαν φιλοξένου οἰκοδεσπότου. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν ἀνοικτὴ ἅμαξα, ὑπὸ ἓξ συρομένη ἵππων.

— Τίς εἶνε ; ἠρώτησεν ὁ οἰκοδεσπότης.

— Ὁ Ἀντὼν Παφνούτιτζ, ἀπεκρίθησάν τινες.

Ἡ θύρα ἠνοίχθη, καὶ ὁ Ἀντὼν—Παφνούτιτζ Σπίτζιν, πολύσαρκος ἀνήρ, πεντηκοντούτης, μὲ πρόσωπον στρογγύλον, ἐξ εὐλογίας κατάστικτον καὶ διὰ πυκνοῦ πώγωνος κεκοσμημένον, ἐρρίφθη εἰς τὸ ἑστιατόριον μὲ ὑποκλίσεις καὶ μειδιάματα, ἕτοιμος ἤδη νὰ ζητήσῃ συγγνώμην.

— Ἕνα πιάτο ἐδῶ! ἀνέκραξεν ὁ Τρογεκούρωφ· κόπιασε Ἀντὼν Παφνούτιτζ, κάθησε καὶ εἰπέ μας τί σημαίνει ὅτι καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν δὲν ἤσουν καὶ εἰς τὸ γεῦμά μου ἄργησες· πῶς τό 'παθες ; ἐσύ, καὶ εὐλαβὴς εἶσαι καὶ φαγᾶς.

— Ζητῶ συγχώρησιν, ἀπήντησεν ὁ Σπίτζιν περάσας μίαν ἄκραν τοῦ χειρομάκτρου εἰς τὴν κομβιοδόχην τοῦ ἐπενδύτου του· ζητῶ συγχώρησιν, Κύριλλε Πετρόβιτζ. Εἶχα κινήσῃ ἐνωρίς, ἀλλὰ εἰς τὸν δρόμον ἔσπασε τὸ στεφάνι τοῦ τροχοῦ· τί νὰ κάμω ; Εὐτυχῶς ἤμεθα πλησίον χωρίου· ἐωσοῦ φθάσωμεν ἐκεῖ, καὶ ἐωσοῦ εὕρωμεν σιδηρᾶν νὰ τὸ διορθώσῃ, ἀπέρασαν σωστὰ τρεῖς ὧραι· τί νὰ γίνῃ ; Νὰ πάρω τὸν πλησιέστερον δρόμον διὰ τοῦ δάσους τῆς Κηστενιέρκας, δὲν *ἐτόλμησα, καὶ ἔκαμα γύρον.*

— Ποῦ θὰ 'πῇ, διέκοψεν εἰπὼν ὁ Τρογεκούρωφ, δὲν εἶσαι ἀπὸ τοὺς γενναίους· τί ἐφοβήθης;

— Πῶς τί ἐφοβήθηκα ; ἐλησμονήσατε τὸν Δουβρόφσκην; παράζενον εἶνε νὰ πέσῃς εἰς τὰ χέρια του; αὐτὸς κανένα δὲν ἀφίνει, ἐμένα μάλιστα καὶ τὸ δέρμα ἐμπορεῖ νὰ μοῦ βγάλῃ.

— Καὶ διατί διὰ αὐτὴ ἡ διάκρισις;

— Πῶς διατί, σεβαστὲ Κύριλλε Πετρόβιτζ ; καὶ ἡ δίκη τοῦ μακαρίτου Δουβρόρσκη; δὲν ἐμαρτύρησα ἐγώ, διὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, δηλαδὴ κατὰ συνείδησιν, ὅτι οἱ Δουβρόφσκαι κατέχουν τὴν Κηστενιέρκαν χωρὶς κανένα δικαίωμα καὶ μόνον ἀπὸ ἰδικήν σας συγκατάβασιν, δὲν εἶπε δὲ ὁ μακαρίτης (ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ) ὅτι θὰ μὲ διώρθωνε, ὅπως ἤξευρε; τώρα ὁ υἱὸς πιθανὸν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ πατρός του. Διὰ τὴν ὥραν, ὁ Θεὸς μ' ἐπροστάτευσε καὶ μόνον μίαν ἀποθήκην μου ἐλήστευσαν, ἐμποροῦν ὅμως νὰ ἔλθουν καὶ εἰς τὴν ἐπαυλιν.

— *Ἐκεῖ δὰ πιστεύω νὰ μείνουν εὐχαριστη*μένοι· τὸ κόκκινον κιβώτιον βέβαια εἶνε γεμάτον.

— Ἄσχημα, σεβαστὲ Κύριλλε Πετρόβιτζ· ἦτον γεμάτον ἀλλὰ τώρα ἄδειασε.

— Ψεύματα μὴ λέγεις, Σπίτζιν. Σᾶς ξεύρομε πολὺ καλὰ τί εἶνε τὰ ἔξοδά σου; εἰς τὸ σπίτι σου ζῇς ἄθλια, κανένα δὲν δέχεσαι, τοὺς χωρικούς σου γδύνεις· δηλαδὴ μόνο συνάζεις καὶ τίποτ' ἄλλο.

— Σεῖς πάντα χωρατεύετε, σεβαστὲ Κύριλλε Πετρόβιτζ, ἐψέλλισεν ὁ Σπίτζιν μειδιῶν, ἡμεῖς ὅμως εἴμεθα ἀφανισμένοι. Καὶ ὁ Σπίτζιν ἐπέπεσε κατὰ λιπαροῦ τεμαχίου ἰχθύος ὅπως καλύψῃ δι' αὐτοῦ τὴν πικρίαν τῆς καταποθείσης ἀρχοντικῆς ἀστειότητος. Ὁ Τρογεκούρωφ ἀφήσας αὐτόν, ἀπετάθη πρὸ τὸν νέον ὑπαστυνόμον, πρώτην φορὰν ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ καθήμενον εἰς τὸ ἄλλον ἄκρον τῆς τραπέζης, πλησίον τοῦ διδασκάλου.

— Λοιπόν, κύριε ὑπαστυνόμε, δεῖξέ μας τὴν *παλληκαριάν σου, πιάσε μας τὸν Δουβρόφ*σκην.

Ὁ ὑπαστυνόμος ἐταράχθη, προσέκλινεν, ἐμειδίασεν ἐτραύλισε, καὶ ἐπὶ τέλους ἐπρόφερε.

— Θὰ προσπαθήσωμεν, ἐξοχώτατε·

— Χμ! θὰ προσπαθήσωμεν· πρὸ πολλοῦ προσπαθεῖτε, ἀλλ' ἕως τώρα τίποτε.

— Ἀληθέστατα, ἐξοχώτατε, ἀπήντησεν ὅλως τεταραγμένος ὁ ὑπαστυνόμος.

— Τουλάχιστον εἶνε εἰλικρινής, εἶπαν ὁ Τρογεκούρωφ. Κρῖμα ὅμως τὸν μακαρίτην Ταρὰς Ἀλεξέϊτζ· ἂν δὲν τὸν ἔκαιαν, θὰ ἦτο μεγάλη ἡσυχία εἰς τὰ περίχωρα. Καὶ τί ἀκούεται διὰ

τὸν Δουβρόφσκην; Ποῦ τὸν εἶδαν τὴν τελευταίαν φοράν:

— Εἰς τὸ σπίτι μου, Κύριλλε Πετρόβιτζ, ἠκούσθη βαρεῖα φωνὴ γυναικός· τὴν περασμένην τρίτην ἐγευμάτισε μαζῆ μου.

Πάντων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς τὴν Ἄνναν Γλόποβαν, χήραν, ἁπλῆν τοὺς τρόπους, ἣν πάντες ἠγάπων διὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὸ εὔθυμον τοῦ ἤθους. Ὅλοι μετὰ περιεργείας ἡτοιμάσθησαν ν' ἀκούσωσι τὴν διήγησίν της.

[Ἕπεται συνέχεια]

Π. Α. Α.

ΟΙ ΗΓΕΤΑΙ

Ἐκ τοῦ συγγράμματος· Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου»

Ὁ λόρδος Σαλισβουρὺ εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν homme du jour ἀναμένων ἴσως ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν Γλάδστωνα γενόμενος καὶ αὐτὸς ἀὸ ἀνὴρ τῆς ψυχολογικῆς στιγμῆς.» Εἶνε ἐκ τῶν συμπαθεστάτων καὶ τῶν μάλιστα ἐμποιούντων ἐντύπωσιν συγχρόνων πολιτικῶν ἀνδρῶν, τοὺς ἀγῶνάς του δὲ πρὸς καταπολέμησιν πασῶν τῶν τάσεων τῆς ἐποχῆς παρακολουθεῖ ἕκαστος μετὰ περιεργίας μετεχούσης πως καὶ σεβασμοῦ. Κατέχεται ὑπὸ εἴδους τινὸς δογκισσωτισμοῦ—ὑπὸ τὴν εὐγενεστέραν τῆς λέξεως σημασίαν—καὶ μάλιστα, δύναταί τις νὰ προσθέσῃ, ὑπὸ ζέσεως ἱπποτικῆς καθιστώσης τὸν μέγαν αὐτὸν τῶν συντηρητικῶν ἡγέτην ἄνδρα παρῳχημένης ἐποχῆς, ἀνδρεῖον ὅμως καὶ τολμηρόν. Ἀδιαλείπτως μάχεται κατὰ τῶν δημοκρατικῶν ἰδεῶν, ἂν καὶ γινώσκει κάλλιστα ὅτι ἐπὶ τέλους θὰ ἡττηθῇ, ἀποκτᾷ δ' ὡς ἐκ τούτου τὸ γόητρον μαχητοῦ ἀγωνιζομένου μόνον πρὸς διάσωσιν τῆς ἰδίας τιμῆς. Δηκτικός, δριμύς, ἀγέρωχος, οὐδέποτε συνθηκολογῶν μετὰ τῆς συνειδήσεώς του, μὴ παραδεχόμενος ὅτι ὀφείλει νὰ κολακεύῃ τὰς ἰδέας τῶν συμπολιτῶν του διὰ νὰ ἐφελκύσῃ τὰς ψήφους των, ἦτο καταλληλότατος ὅπως καταστῇ ἡγέτης κόμματος ἀντιστάσεως. Ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ στενοχωρῆται διότι ἡ παλαίστρα εἶνε τόσον περιωρισμένη καὶ διότι εἶνε ἁπλῶς ὁ διευθυντὴς ὁμάδος σκευωρῶν, *ἐνῷ ἐκ φύσεως ἐπλάσθη νὰ γείνῃ* ὁ ἀρχηγὸς Ἀντεπαναστάσεως ! Ἂν δὲν ἐπρόκειτο νὰ παλαίσῃ κατὰ τοῦ ριζοσπαστισμοῦ, γυπὸς κατατρώγοντος τὰ σπλάγχνα τοῦ Προμηθέως τούτου, ἐὰν ἡ μοναρχία, πρὸς ἣν ἱεραν τρέφει πίστιν, οὐδένα ἤθελε διατρέχει κίνδυνον, θὰ ἦτο ὑπουργὸς ἔμφρων καὶ καλοκάγαθος ὑπὸ δεσποτικὴν κυβέρνησιν. Ἡ ἄκρα αὐτοῦ ἀπεραιότης, ἡ περιφρόνησίς του πρὸς πάντα συμβιβασμόν, πρὸς πᾶσαν διαιτησίαν τὸν περιβάλλουσι μὲ ἁπλότητά τινα σχεδὸν κυνικήν. Βλέπει τὸν κίνδυνον καὶ τὸν ἀρνεῖται· καταλαμβάνει ποῖον εἶνε τὸ φάρμακον, ἀλλὰ τὸ ἀπορρίπτει. Προτιμᾷ τὰ πάντα ν' ἀφήσῃ εἰς περίπλοκον θέσιν, παρὰ νὰ ὑποστῇ λύσιν ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τῶν γεγονότων. Οἱ λόρδοι τὸν χειροκροτοῦσι ὁσάκις αὐστηρῶς μέν ἀλλὰ δικαίως ἐπικρίνει τι ἢ ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ ὑπουργείου, οὗτινος ἀνηλεῶς καταδεικνύει τὰ σφάλματα. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐξουσίᾳ εὑρισκόμενος βεβαίως θὰ διέπραττε χείρονα, αἱ δὲ μεταρρυθμίσεις αἵτινες τυχὸν ἤθελον προσέλθει ἐξ αὐτοῦ δὲν θὰ ἦσαν ἔργα τῶν χειρῶν του, ἀλλὰ θὰ ἐξήρχοντο ἀκέραιαι ἐξ ἐπαναστάσεως ἣν αὐτὸς θὰ προὐκάλει. Συνεχίζει τὰς παραδόσεις τῆς ἐναντιώσεως καὶ τῆς ἀντιζηλείας ἐξ ὧν προέκυψεν ἡ πάλη τοῦ Βελλιγκτῶνος κατὰ τοῦ Γρέη, τοῦ Πὴλ κατὰ τοῦ Ῥώσσελ, τοῦ Δισραέλη κατὰ τοῦ Γλάδστωνος. Δὲν ὑπάρχει συντηρητικὸς ἄλλος συντηρητικώτερος αὐτοῦ. Ἔχθρὸς πασῶν τῶν τάσεων τῆς νεωτέρας κοινωνίας, ἕτοιμος πάντοτε ν' ἀγωνισθῇ κατ' αὐτῆς, εἶνε ὁ θερμότατος τῶν συνηγόρων τῶν ὑφισταμένων θεσμῶν, οὐχὶ διότι θεωρεῖ αὐτοὺς δικαίους ἢ ὀρθούς, ἀλλ' ἁπλῶς διότι ὑφίστανται καὶ τοῦτο εἶνε τὸ ἀγαπητόν του ἐπιχείρημα. Βαθύνους ἐξεταστὴς τῶν πραγμάτων, φιλοτεχνῶν *κομψῶς τὴν φρασεολογίαν του, ἐπιρρωνύων τὸ ὕ*φος του δι' εὐρείας φιλολογικῆς μαθήσεως, ἐπὶ τοσοῦτον φιλεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν, ὥστε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐκτρέπεται ἐκ τῶν ἐπικτήτων τύπων καὶ κυριευόμενος ὑπὸ τοῦ ὁρμητικοῦ χαρακτῆρός του δὲν δύναται νὰ ἐξευγενίσῃ ἢ νὰ περιστείλῃ τοὺς ὑνειδισμοὺς καὶ τοὺς χλευασμούς του. Ἀποτροπιαζόμενος τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν, ἰσχυριζόμενος ὅτι ἡ Ἀγγλία εἶνε μεγάλη διότι ἀντέστη εἰς τὰς ἐπαναστατικὰς ἰδέας, ἀρνεῖται νὰ παραδεχθῇ ὅτι τὴν πατρίδα αὐτοῦ προεφύλαξεν ἀπὸ τὰς συμφορὰς τῶν νεωτέρων χρόνων οὐχὶ τὸ πεῖσμα ἐν ᾧ ἐννοεῖ αὐτὸς νὰ ἐπιμείνῃ, ἀλλ' αἱ ἐπίκαιροι τῶν προκατόχων του παραχωρήσεις.

Ἐκτὸς τοῦ Κοινοβουλίου ὁ λόρδος Σαλισβουρὺ εἶνε τέλειος τύπος εὖ ἠγμένου ἀνδρός, λίαν περιζήτητος δὲ εἶνε ἡ αἴθουσα, ἔνθα ὑποδέχεται τοὺς πολιτικοὺς αὐτοῦ φίλους. Καὶ ὑποδέχεται μὲν ἀρκετούς, πάντας ὅμως ἀνήκοντας εἰς ὁμάδα ἐκλελεγμένην παρ' αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀνωτάτης κοινωνικῆς τάξεως. Κέκτηται δύο ἐπαύλεις, τὴν μίαν παρὰ τὴν Διέπτην, τὴν ἑτέραν δὲ ἐν Χάτφιλδ, ὅπου ἐνίοτε προσκαλεῖ τοὺς φίλους του εἰς ἀγροτικὰς διασκεδάσεις κατ' ἀπομίμησιν τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐάλλίας.

Ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων ἡγέται ὑπάρχουσι ὁ Σὶρ Στάφφορδ Νόρθκοτ καὶ ὁ λόρδος Ρανδόλφος Τσῶρτσιλ ἐν τῇ δεξιᾷ, ἐν τῇ ἀριστερᾷ δὲ πλεῖστα ὅσα μέλη τοῦ παρόντος ὑπουργείου (Γλάδστωνος) καὶ ὁ δημαγωγὸς Τζὼν Βράϊτ, περὶ οὗ ἂν καὶ δὲν εἶνε ἡγέτης ἀνεγνωρισμένος, ἐνταῦθα πρέπει νὰ διαλάβω.

Ὁ σὶρ Στάφφορδ Νόρθκωτ εἶνε πολιτευτὴς ἄνευ ἀποχρώσεως, μεγάλην ἔχων γνῶσιν τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐν γένει τύπων καὶ ὑποθέσεων, ἐπιβάλλων τὸν σεβασμὸν εἰς τοὺς ὁμόφρονάς του καὶ τὴν ὑπόληψιν εἰς τοὺς ἀντιπάλους του, ἀλλὰ δὲν ἐξεγείρει ποτὲ τὸν ἐνθουσιασμόν. Εὐσυνείδητος ὤν, ἐκπληροῖ τὰ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ κόμμα καθήκοντα, εὐτυχὴς λογιζόμενος ὁσάκις ταῦτα συμφωνοῦσι μὲ τὰ χρέη του ὡς πολίτου. Ἔχει τὰ προσόντα πολιτικοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ δὲν εἶνε εὔγλωττος ῥήτωρ· αἱ ἀγορεύσεις του εἶνε ὠχραὶ καὶ ἄτονοι, συνηγορῶν δὲ ζηλιτοῖ καὶ ἐξασθενίζει καὶ τὴν δικαιοτάτην τῶν ὑποθέσεων. Ἀγνοεῖ νὰ ἐξαγάγῃ ὡς ὁ λόρδος Σαλισβουρὺ εὐγλωττότερον κέρδος ἐκ τῶν περιπετειῶν τῆς συζητήσεως.

Ὁ Σὶρ Στάφφορδ Νόρθκωτ συναισθάνεται κάλλιον παντὸς ἄλλου τὴν ἀνάγκην τοῦ συμβιβασμοῦ. Δὲν εἶνε μέγας ἀνήρ, ἀλλ' εἶνε εὐπατρίδης ἀξιαγάπητος, ἔμφρων, ὀρθὴν κεκτημένος κρίσιν. Τὸ αἴσθημα τῆς τιμῆς ἐξέχει εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς πράξεις, αἱ δὲ παρ' αὐτοῦ διδόμεναι ὑποσχέσεις εἶνε ἱεραί. Διέπραξε μὲν σφάλματά τινα, ἀλλ' ἐν γένει τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ στάδιον ὑπῆρξεν ἔντιμον καὶ διακεκριμένον.

Ὁ λόρδος Ρανδόλφος Τσῶρτσιλ ἀνήκει εἰς τὴν περιβόητον οἰκογένειαν τῶν Μαλβορού. Ἐκ πρώτης ὄψεως οὐδεμίαν πραξενεῖ ἐντύπωσιν τὸ ἐξωτερικόν του· πλὴν εὐθὺς ὡς ἀρχίσῃ νὰ ὁμιλῇ, σθένος ψυχῆς ἐκδηλοῦται ἐν τοῖς κινήμασί του καὶ ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ του. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τετάρτου κόμματος, ὡς ἀποκαλεῖται, πολλὰς ἤδη ἔχει ἐξεγείρει τρικυμίας. Ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἠχεῖ ἀταγώδης ὡς βροντή. Ἂν καὶ εἶνε μόλις τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ὁ λόρδος Ρανδόλφος Τσῶρτσιλ φαίνεται κεκτημένος πᾶσαν τὴν πεῖραν ἣν δύναταί τις ν' ἀρυσθῇ ἐκ τῆς εὐτολμίας. Τόσον ἰταμὸς εἶνε περὶ τὸ λέγειν, ὥστε δὲν ἐφοβήθη ἡμέραν τινὰ νὰ φιλονεικήσῃ μετὰ τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας. Ἡ πρὸς τὸ Κοινοβούλιον περιφρόνησίς του εἶνε ἀπότομος μέχρις αὐθαδείας. Ἐνασμενίζω φανταζόμενος αὐτὸν ὡς ἀρχαῖον ἥρωα προσκαλοῦντα τὴν Βουλήν, ἀπειλοῦντα καὶ ὑβρίζοντα αὐτήν.

Ἀποβλέπει εἰς ὁρίζοντας εὐρεῖς, εἶνε δὲ φιλόδοξος ἄνευ ἀλαζονείας. Ἐὰν δὲν κατασυντριβῇ ἐν τῇ πάλῃ, μέλλει νὰ διαδραματίσῃ σπουδαῖον μέρος. Μόνον τὸ εὔθραυστον τῆς ὑγείας του ἐνδέχεται ν' ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἐκ τῶν κοινοβουλευτικῶν ἀγώνων. Εἶνε ῥήτωρ παράφορος, ἀλλ' οὐδέποτε χυδαῖος, κέκτηται δὲ πολὺ πνεῦμα ὁπόταν θέλει νὰ τὸ ἐπιδείξῃ· φαιδρὸς καὶ ζωηρὸς σύντροφος, ἑξαίρετος φίλος, φιλόστοργος ἀδελφὸς ὤν, ἀγαπᾶται θερμῶς παρὰ πάντων τῶν περὶ αὐτόν. Ἡ σύζυγός του εἶνε εὐειδεστάτη Ἀμερικανίς.

Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ λόρδου Ρανδόλφου Τσῶρτσιλ ἀρνοῦνται ν' ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν ὡς ἀληθῆ πολιτικὸν ἄνδρα, χαρακτηρίζοντες μάλιστα αὐτὸν ὡς ἀντιδραστικόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς κυβερνῶντας πᾶσα ἀντιπολίτευσις ταχέως μεταβάλλεται εἰς ἀντίδρασιν.

Τὸν κατηγοροῦσιν ὅτι ἀντιλέγει εἰς ὅλα, ὅτε εἶνε φατριαστής. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ἂν ἐνίοτε καθίσταται φορτικὸς ἕνεκα τῶν ὀνειδισμῶν του, διὰ τῆς ἐπιτηδειότητός του, διὰ τῆς ῥητορικῆς μεθόδου του, διὰ τῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν συμβουλῶν ἐπισύρει τὴν προσοχήν. Δὲν εἶνε ἀποκλειστικὸς τὸ φρόνημα καὶ πολλάκις ὑπεστήριξε τοὺς ἑαυτοῦ ἀντιπάλους τὸν σὶρ Κάρολον Δίλκε, τὸν κ. Λαβουσὲρ καὶ αὐτὸν τὸν κ. Πάρνελ. Ἄλλως τε ἔχει γνῶσιν πολλὴν τῶν περὶ τῆς Ἰρλανδίας ζητημάτων,

Πρὸ μικροῦ ἐξήγειρε τὸ ζήτημα τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ὑπουργείων, διατεινόμενος ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν εἶνε φωλεὰ ὀκνηρῶν, τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν καταφύγιον τῶν μηδαμινῶν, τὸ ναυαρχεῖον φυτώριον ἀνικάνων καὶ οἱ ὑπάλληλοι ἐν γένει στρατιὰ ἀναπήρων ὑπὲρ τὸ δέον δαψιλῶς ἀμειβομένων. Θὰ ἐνθυμηθῇ ταῦτα πάντα ὅταν γείνῃ ὑπουργός; διότι ἡ πρόσληψίς του εἰς τὸ πρῶτον σχηματισθησόμενον συντηρητικὸν ὑπουργεῖον θεωρεῖται ἀναπόφευκτος, καὶ τοι ἀντιπολιτεύεται τὸν λόρδον Σαλισβουρύ.

Ὁ Τζὼν Βράϊτ δὲν εἶνε ἡγέτης ὁμάδος, ἀλλ' εἶνε εἷς ἐκ τῶν μεγίστων ὑποκινητῶν τῆς κοινῆς γνώμης. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Βιρμιγχάμης, κουάκερος τοῦ Λαγκασίαρ καὶ μέγας βιομήχανος, τὸ ἑβδομηκοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας του ἄγων νῦν, εἶνε εἷς τῶν μάλιστα ἐνδιαφερόντων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας. Οὐδεὶς ἄλλος ἐσυκοφαντήθη καὶ ἐξυβρίσθη ὅσον αὐτός, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ὡς αὐτὸς ἐκολακεύθη καὶ ἐλατρεύθη. Ὑπῆρξε ταὐτοχρόνως ὁ ἀπυδιοπομπαῖος τράγος καὶ τὸ εἴδωλον τῶν συμπολιτῶν του. Τὸ εὐγενὲς καὶ ἐπιβλητικὸν αὐτοῦ ἦθος καὶ ἡ λεόντειος κεφαλή του ἐπισύρουσιν ἐπ' αὐτοῦ πάντων τὴν προσοχήν, τὰ κινήματά του εἶνε ζωηρά, ἀποφασιστικά, τὸ βλέμμα του δὲ ὀξύ. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροί του τὸν ἀναγνωρίζουσιν ὡς πολιτικὸν ἄνδρα πρώτης τάξεως. Τὸ βουλευτήριον, καὶ ὅταν ἀκόμη εἶνε ἐντελῶς κενόν, πληροῦται ἐν τῷ ἅμα ὁσάκις πρόκειται ν' ἀγορεύσῃ. Ἀρχίζει διστάζων, λαλῶν μὲ τόνον συνδιαλέξεως, πλὴν βαθμηδὸν ἐμψυχοῦται, ὡς νὰ παρεφέρετο ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ λόγων. Πρακτικώτατος ὤν, καθιστᾷ καταφανὲς εἰς τοὺς ἄλλους ὅ,τι φαίνεται πρόδηλον εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον. Εἶνε δεξιὸς καὶ εὔγλωττος ῥήτωρ, ἀμέμπτως λαλῶν. Δὲν πλάττει κενὰς φράσεις, ἡ ἰσχυρὰ δὲ φωνή του, τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦ παραστήματός του, ἡ ὀρθὴ ἐκλογὴ τῶν καταλλήλων λέξεων ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, ἡ ἐμπειρία αὐτοῦ περὶ τὸ ἐντείνειν βαθμηδὸν τὴν ἐντύπωσιν, ἡ πειστικὴ λογικότης τῆς ἀγορεύσεώς του, ἡ ὀρθοφροσύνη του, τὸ ὑπολανθάνον σατυρικόν του πνεῦμα, ἡ ἀγχίνοιά του καὶ ἡ εὐθυμία τοῦ χαρακτῆρός του, αἱ ὁρμητικαὶ ἐξάψεις τῆς περιφρονήσεως καὶ τῆς ἀγανακτήσεώς του, πάντα ταῦτα τὰ χαρίσματα καθιστῶσιν αὐτὸν ἄνδρα ἐξαιρετικόν, αἱρόμενον ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εἰς ὕψος ἀπαραμίλλου ἀξίας. Εἶνε πάντοτε κύριος ἑαυτοῦ καὶ δὲν συνειθίζει νὰ συλῇ τοὺς κλασικοὺς λατίνους συγγραφεῖς ὅπως ἀρυσθῇ ἐξ αὐτῶν ἀχρήστους περικοπάς. Ἂν ἐνίοτε ἀναφέρῃ τοιαύτην τινά, παραλαμβάνει αὐτὴν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας, ἣν κατὰ βάθος γινώσκει. Αἱ ἀγορεύσεις του περιέχουσιν ἀόριστόν τινα γεῦσιν πουριτανισμοῦ. Ἐνίοτε παραφερόμενος πειρᾶται ν' ἀποκρύψῃ τὴν μετριοπάθειάν του ὑπὸ τὸ πράσχημα τῆς βιαιότητος, ἀλλ' ἡ ἐνάργεια τοῦ λογισμοῦ του ἐπαναφέρει αὐτὸν εἰς ἠπιώτερα μέσα. Πεπροικισμένος δι' ἐξαιρέτου ὀξυδερκείας, γόνιμος εἰς τεχνάσματα, ἂν ποτε ἀνελάμβανε νὰ σχηματίσῃ ὑπουργεῖον ἤθελεν εἶναι τοῦτο ὑπουργεῖον διεξαγωγῆς ὑποθέσεων, αἱ δὲ ἀποδιδόμεναι εἰς αὐτὸν ριζοσπαστικαὶ τάσεις θὰ ἐμετριάζοντο ὑπὸ τῆς θαυμαστῆς αὐτοῦ εὐθυκρισίας, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκει πάντοτε τὴν ἁρμόζουσαν εἰς τὴν κατάστασιν λέξιν καὶ τὴν λύσιν πάσης δυσκολίας.

Ὡς ὑπουργὸς ὑπὸ τὸν Γλάδστωνα δὲν διέπρεψε πολύ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει περιποιεῖ μὲν τιμὴν εἰς τὸ ὑπουργεῖον οὐτινος μετέχει, ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ τὸ κυριώτατον αὐτοῦ μέλος. Προσήνεγκον πρὸς αὐτὸν τὸ χαρτοφυλάκιον, διότι ἔχει ἐπιρροὴν καὶ διότι ἐπιβάλλει τὴν γνώμην του εἰς τὴν πολυάριθμον πελατείαν του. Πλεῖστα ἕτερα χαρτοφυλάκια τῷ προσήνεγκον, πλὴν δὲν αἰσθάνεται ὄρεξιν πολλὴν διὰ τὴν ἐξουσίαν. Τινὲς τὸν θεωροῦσιν ὡς δημαγωγὸν καὶ διατείνονται ὅτι συμπαθεῖ πρὸς τοὺς ἐπαναστατικούς· οὐδὲν τούτου ψευδέστερον. Τὸ ὄνομά του συνελέθη μὲ τὴν κατάργησιν τῶν περὶ σιτηρῶν νόμων (corn Laws) μὲ τὸν ἐκκλησιαστικὸν φόρον (church rates) καὶ μὲ τὴν ἐν Ἰνδίαις πολιτικήν. Ἠμπόδισε τὸν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν πόλεμον κανονίσας διὰ διαιτησίας τὸ ζήτημα τῆς «Ἀλαβάμας.» Εἶνε ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ὑπὸ τὴν Μάγχην σήραγγος.

X*

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συνέβησαν ἐν Λονδίνῳ 37 θάνατοι, προελθόντες ἀποκλειστικῶς ἐκ πείνης.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐν Ἰνδικῇ 1066 ἄνθρωποι ἀπέθανον ἐκ δηγμάτων φαρμακερῶν ἑρπετῶν, καὶ 110 ἐφονεύθησαν ὑπὸ τίγρεων.

ΤΙ ΕΙΝΕ Η ΕΥΤΥΧΙΑ;

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Δὲν ἀρκεῖ ἐν τούτοις νὰ θέσῃ τὰς δυνάμεις του εἰς ἐνέργειαν ὁ ἄνθρωπος ὅπως ᾖ εὐτυχής. Πρέπει νὰ θέσῃ αὐτὰς εἰς ἐνέργειαν ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως, ἢ τοὐλάχιστον τόσον μόνον κώλυμα νὰ αἰσθάνηται ὅσον ἀκριβῶς ἀρκεῖ ὅπως διατηρῇ ἀκμαῖον τὸ συναίσθημα τῆς δραστικότητός του. Ὅταν τὸ δραστικὸν τοῦτο καταπολεμῆται ὑπὸ ἐξωτερικῶν αἰτίων, ἢ ὅταν αἱ διάφοροι τῆς ψυχῆς ἡμῶν δυνάμεις συγκρούωνται πρὸς ἀλλήλας, ἡ ψυχὴ ἀλγεῖ, τὸ δὲ ψυχικὸν τοῦτο ἄλγος, ὅπερ δὲν εἶνε ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἡδονήν, εἶνε ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν καθαρὰν καὶ ἀληθῆ εὐτυχίαν. Ἡ ἔλλειψις τῆς ὀδύνης, τοιοῦτόν ἐστιν ἡ ἀναπαυλα καὶ ἡ εἰρήνη, εἶνε εἷς πάντας τὸ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα εὐτυχοῦς βίου. Τὴν κατάστασιν ταύτην ἐπιζητοῦσι πάντες ὡς τέρμα τῶν περιπετειῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἐργασίας των. Ἡ εὐτυχία, ἐν τῇ ἀπολύτῳ αὐτῆς ἰδέᾳ, ἀποτελεῖται λοιπὸν ὑπὸ δύο ὅρων· ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς δραστηριότητος, τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὄντος ἡμῶν καθ' ὅλους αὐτοῦ τοὺς βαθμούς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τῆς ἁρμονίας, τῆς ἰσορροπίας τῶν ἠθικῶν ἡμῶν δυνάμεων· εἶνε μίγμα τι ἐνεργείας καὶ ἡσυχίας, κινήσεως καὶ ἀναπαύσεως. Ἀλλ' ἐκ τῶν δύο τούτων ὅρων ὁ δεύτερος, τουτέστιν ἡ εἰρηνικὴ καὶ ἁρμονικὴ θεραπεία ἁπασῶν τῶν ἐν ἡμῖν ἠθικῶν δυνάμεων δὲν εἶνέ τι κατορθωτὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἢ τοὐλάχιστον εἶνε παροδικὴ καὶ λίαν ἀτελής. Κἂν ἔτι ὁ ἄνθρωπος εὕρῃ τὴν ἡσυχίαν ἐν αὐτῷ, θὰ ἴδῃ αὐτὴν καταστρεφομένην ἐκ τῆς συναντήσεως ἐξωτερικῶν αἰτίων. Ἡ τελεία λοιπὸν εὐτυχία εἶνε χίμαιρα ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου· καὶ ἡ μόνη εὐτυχία εἰς ἣν ἐπιτρέπεται ἡμῖν ν' ἀφορῶμεν εἶνε ἡ ἐν ἀγῶνι κατακτωμένη, ἐν ᾧ ἡ ἐκ τῆς δράσεως χαρὰ εἶνε ὑπερτέρα τῆς ἐκ τῆς ἀναπαύσεως ἡδονῆς καὶ ἐν ᾧ ἀναγκαίως συνυπάρχει καὶ ἡ ὀδύνη. Δυνατὸν μάλιστα, διότι ἡ ὀδύνη εἶνε στενῶς συνδεδεμένη μετὰ τοῦ ὄντος ἡμῶν, ὅπως ἀναχθῶμεν εἰς ὑψηλότερον βαθμὸν τελειότητος καὶ εἰς μεγαλειτέραν κατ' ἀκολουθίαν εὐδαιμονίαν, ν' ἀναγκασθῶμεν νὰ ὑπομείνωμεν περισσοτέρας ὀδύνας, ἐκ τούτου δὲ νὰ ὦμεν ταὐτοχρόνως καὶ εὐτυχέστεροι καὶ δυστυχέστεροι. Ἴσως εἶνε ἀπαραίτητον νὰ συμβαίνῃ οὕτω, διότι ἡ δράσις συνεπάγεται πολλάκις τὴν ὀδύνην, καὶ ὅσῳ μᾶλλον μεγαλύνεται ὁ ἄνθρωπος τόσῳ εὐρυτέραν παρέχει ἐπιφάνειαν εἰς τὰς ἐκ τῶν ἔξω προσβολάς.

Σύγχρονός τις φιλόσοφος εἶπεν εὐλόγως:

«Ἀδιάφορον ἂν ὁ ἄνθρωπος εἶνε δυστυχ�ὴς ἀρκεῖ νὰ εἶνε μέγας·» προσλέγω δὲ ὅτι ἂν ἀνυψωθῇ μέχρι τοῦ μεγαλείου, δὲν εἶνε ἐντελῶς δυστυχής. Διότι τοῦτο ἀκριβῶς τὸ μεγαλεῖον εἶνε

εὐτυχία καὶ πηγὴ ἀπολαύσεων. Δύναταί τις μάλιστα νὰ εἴπῃ χωρὶς νὰ φανῇ παραδοξολογῶν ὅτι ἡ δυστυχία ἀποτελεῖ μέρος τῆς εὐτυχίας ἂν μᾶς ἀναγκάσῃ νὰ θέσωμεν εἰς ἐνέργειαν τὰς μᾶλλον ἐξαιρέτους καὶ εὐγενεστέρας τῶν ψυχικῶν ἡμῶν δυνάμεων. Τίς θ' ἀπέστεργε τὴν τύχην τῶν μεγίστων ἀνδρῶν καὶ ἂν ἔτι ἔπρεπε νὰ ὑποστῇ ὅσα δυστυχήματα ὑπέστησαν ἐκεῖνοι; Ἂν λοιπὸν διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν ὀδύνην, θυσιάζομεν ὅ,τι ἐξαίρετον ἔχομεν ἐν ἡμῖν· ἂν ἀντὶ νὰ δεχθῶμεν τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἀναπόδραστα τραύματα ἀρκούμεθα εἰς τὴν ἡδεῖαν βουλοπρέπειαν τῆς κτηνώδους ζωῆς· ἂν ἀνταλλάσσωμεν ἀντὶ βαναύσων καὶ εὐτελῶν ἀγαθῶν, ἀντὶ τῆς ἀνάνδρου ἡσυχίας, τὰ ἀτελῆ μὲν καὶ δι' ἀγῶνος ἀποκτώμενα, ἀλλ' ἐξαίρετα ἀγαθὰ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας, ἂν θυσιάζωμεν αὐτὴν τὴν ἡδονὴν ἐκ φόβου πρὸς τὴν ὀδύνην, ἂν ἀποφεύγωμεν πᾶσαν κίνησιν ὅπως ἀποφύγωμεν πᾶσαν σύγκρουσιν, ἡ στενὴ αὕτη καὶ ἀνεπαρκὴς εὐτυχία εἶνε εὐτυχία ἀρμόζουσα εἰς λίθον καὶ εἰς πτῶμα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ τῷ ἀνθρώπῳ προσιδιάζουσα· διότι ὁ ἀπαραίτητος ὅρος τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὸ ζῆν, τὸ δρᾶν.

Ἀληθῶς ὑπάρχει εἰδάς τι φιλοσοφίας καλλίστης καὶ εὐγενοῦς, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῶν ἀνθρωπίνων θλίψεων διὰ τῆς ὅσον οἷόν τε μεγαλειτέρας ἀποχῆς ἀπὸ τοῦ πραγματικοῦ βίου καὶ τῆς προσφυγῆς εἰς τὴν λατρείαν τῆς αἰωνίου ἀληθείας, τοῦθ' ὅπερ δύναται νὰ συμβῇ διττῶς: διὰ τῆς *ἐπιστήμης* καὶ τῆς *εὐσεβείας*. Ἀλλ' ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τούτου προτιμῶμεν τὰ ἀνώτερα ἀγαθὰ τῶν εὐτελεστέρων, δι' ὅπερ ἀπαιτεῖται ἱκανὴ γενναιότης, διότι ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων ἀγαπᾷ τὴν ἡδονὴν καὶ δὲν θυσιάζει αὐτὴν ἄνευ ἀγῶνος· δεύτερον δὲ ὁ θεωρητικὸς βίος ἔχει ἐπίσης τὰς λύπας αὐτοῦ, ὑψηλοτέρας ἀναμφιβόλως καὶ εὐγενεστέρας, ἀλλ' οὐχ ἧττον πικράς. Ἡ ἐπιστήμη ἔχει τὰς ἀμφιβολίας αὐτῆς, τὰς ἀσαφείας, τοὺς δισταγμοὺς αὐτῆς καὶ τὰς τραχύτητας, ἡ δ' εὐσέβεια ἔχει τὰς ἀδυναμίας αὐτῆς καὶ τὰς λιποψυχίας καὶ πρὸ πάντων τοὺς τρόμους της. Τέλος ἐπιλέγω ὅτι ὁ θεωρητικὸς βίος δυνατὸν νὰ μὴ εἶνε ἄξιος ἐπιδοκιμασίας, ὅτε ἀπαλλάσσει ἡμᾶς παντὸς πρὸς τοὺς ἄλλους καθήκοντος, καί, ὅπως τύχῃ τῆς ἡσυχίας τῆς ψυχῆς, ἔστω καὶ ἐν μεγαλοφροσύνῃ, θυσιάζει τὴν φυσικὴν στοργήν, τὰ δυσχερῆ καθήκοντα, καὶ ἐξ ὑπερβαλλούσης ἀγνότητος ἀπομακρύνεται φιλαύτως τοῦ βίου καὶ τοῦ κόσμου ἐφ' οὗ ἔθηκεν ἡμᾶς ὁ Θεός.

Καὶ ἄλλος ὅρος εὐδαιμονίας ὑπάρχει ὃν δὲν πρέπει νὰ παραμελῶμεν· εἶνε δ' οὗτος ἡ διάρκεια. Εὐτυχία μὴ διαρκοῦσα εἶνε ἁπλῶς ὄνειρον τῆς εὐτυχίας, ἀλλὰ δὲν εἶνε αὐτὴ ἡ εὐτυχία. Μήτηρ τις τὸ μειδίαμα μόνον τοῦ τέκνου της ἰδοῦσα καὶ ἀπολέσασα αὐτὸ πρὶν ἀκούσῃ τὴν θελκτικήν του λαλιάν, ὑπῆρξεν ἆρά γε εὐτυχὴς ἐκ τῆς ἐφημέρου ταύτης ἡδονῆς; Αἱ δραπέτιδες αὗται τῆς εὐτυχίας σκιαὶ προξενοῦσι περισσότερον ἄλγος ἢ εὐχαριστησιν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ διάρκεια εἶνε σχετική, διότι πάντα ἔχουσι τέλος ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀλλὰ δι' ἕκαστον εἶδος ἀγαθῶν προωρισμένον εἰς τὸν ἄνθρωπον ὑπάρχει φυσική τις διάρκεια, ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ ἥτις εἶνε, ὡς εἰπεῖν, ἡ κανονικὴ αὐτῆς διάρκεια. Οὕτω, ἐπὶ παραδείγματι, δὲν πρέπει νὰ θλιβώμεθα διότι φεύγει ἡ νεότης, ἢ διότι μαραίνεται ἡ καλλονή, ἂν καὶ ἡ μὲν καὶ ἡ δὲ διήρκεσαν ὅσον ἔπρεπε κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως· ἀλλ' ἐπιτρέπεται νὰ θρηνήσωμεν νεότητα προώρως ἐξαφανισθεῖσαν, δροσερὰν καλλονὴν ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῆς ἕνεκα δυστυχήματος ἀπολεσθεῖσαν. Τὸ μέτρον λοιπὸν ἐνταῦθα εἶνε ὁ χρόνος ὃν αὐτὴ ἡ φύσις φαίνεται προορίσασα εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀγαθῶν. Ὡς πρὸς τὰ μὴ ἔχοντα δὲ ὡρισμένην διάρκειαν, οἷα ἡ ἀπόκτησις τοῦ πλούτου ἢ τῆς ἀρετῆς, εἶνε εὐτύχημα ἡ καθ' ὅλον τὸν βίον διατήρησις αὐτῶν καὶ δυστύχημα ἡ πρώρος ἀπώλεια. Διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι εὐλόγως ἔλεγον ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γνώσκωμεν ἂν τις ἐγένετο εὐτυχής, πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Ἐκ τούτου ἡ ἔλλειψις τῆς ἀσφαλείας τῆς εὐτυχίας, ἀποδεικνύουσα πρὸς ἄλλοις πόσον ἀτελὴς εἶνε καὶ ἡ μᾶλλον ἐξαίρετος τοῦ ἀνθρώπου εὐτυχία, ἀφ' οὗ μόνον μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῆς ἐννοοῦμεν ὅτι ὑπῆρξε τελεία. Εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει μέσον τι ὅπως ἐξασφαλίσῃ ὡς οἷόν τε τὸ μέλλον, προσηλούμενος εἰς τὰ ἧττον φθαρτὰ ἀγαθά, οἷα εἰσὶν ἡ ἐπιστήμη, ἡ σωφροσύνη, ἡ ἀρετή. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν καὶ ταῦτα τ' ἀγαθὰ δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένα ἀβεβαιότητος. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ στερηθῶμεν τοῦ λογικοῦ ἡμῶν, ὅτι δὲν θὰ ὑποπέσωμεν εἰς πειρασμοὺς ὀλεθρίους εἰς τὴν ἀρετὴν ἡμῶν; ἐκτὸς δὲ τούτου, ἀπὸ τὸν μάλιστα σώφρονα βίον δὲν πρέπει νὰ ἐλλείπῃ ἡ καρδία· ἡ δὲ καρδία οὐδέποτε δύναται νὰ ᾖ βεβαία περὶ τῆς αἰωνίας κτήσεως τῶν προσφιλῶν αὐτῇ ἀγαθῶν. Πάντοτε λοιπὸν θὰ μείνῃ μέρος τι ἄγνωστον, καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ ἡ μᾶλλον ἀσφαλὴς εὐτυχία θὰ ἔχῃ τὴν ἀτέλειάν της· ὁ σήμερον ζηλούμενος ἄνθρωπος αὔριον δυνατὸν νὰ ᾖ ἀντικείμενον γενικῆς συμπαθείας.

Τέλος ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς εἶνε ἐπίσης εἷς τῶν ὅρων τῆς εὐτυχίας, ἀφ' οὗ ἡ εὐτυχία εἶνε ὡς εἰπεῖν αὐτὴ ἡ ζωή. Κατ' ἀκολουθίαν, ἐν ἰσότητι περὶ τὰ ἄλλα, ὁ μακρότερος βίος εἶνε συγχρόνως καὶ ὁ εὐτυχέστερος· καὶ δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς δυστύχημα τὴν πρώρον κατάπαυσιν τῆς ζωῆς. Προχωρῶ περαιτέρω ἔτι, καὶ λέγω ὅτι ὁ ἄνθρωπος, νοῶν τὴν ἰδέαν διαρκείας ὑπερβαινούσης ἀπείρως τὴν μεγαλειτέραν διάρκειαν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, καὶ ἀκουσίως ἔτι

συγκρίνει τὴν μίαν πρὸς τὴν ἄλλην, ἐν τῇ συγκρίσει δὲ ταύτῃ βλέπει τὴν μὲν ὡς μικροσκοπικὸν σημεῖον παρὰ τὴν δέ. Ἀλλ' ἕκαστος ἐμφορούμενος τῆς ἰδέας τῆς αἰωνιότητος θεωρεῖ ἀτελῆ πᾶσαν εὐδαιμονίαν πεπερασμένην. Ὅπως ἀπολαύσῃ αὐτῆς πλήρως, δέον νὰ περιορίσῃ τὴν φαντασίαν αὐτοῦ εἰς τὰ ὅρια τοῦ γηΐνου βίου· ἀλλ' ἡ καρδία ἡμῶν καὶ ἡ σκέψις μετάγουσιν ἡμᾶς πρὸς τὴν αἰωνιότητα, ἄλλως τε ὅπως δώσωμεν εἰς τὸν βίον ἡμῶν ὑψηλοτέραν καὶ εὐγενεστέραν σημασίαν πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν ὡσεὶ προωρίσθη οὗτος διὰ τὴν αἰωνιότητα. Ἡ ἰδέα λοιπὸν αὕτη ἀναποδράστως παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς, ἀναγκάζουσα νὰ κατανοῶμεν τὴν σμικρότητα τῆς ὑπάρξεώς μας καὶ ἑπομένως θλίβουσα ἡμᾶς. Οὕτω ἡ διάρκεια τοῦ βίου ἡμῶν, ἥτις εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν φυσικὴν ἡμῶν ἰδιοσυστασίαν, δὲν εἶνε καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς σκέψεως ἡμῶν καὶ τῆς ψυχῆς. Ὡς ὀργανικὰ ὄντα ἐζήσαμεν ἱκανῶς ἂν διανύσωμεν τὴν μέσην τοῦ βίου ἡλικίαν, ἀλλ' ὡς νοητικὰ ὄντα συγκρίνοντα τὸ σχετικὸν πρὸς τὸ ἀπόλυτον καὶ ἐννοοῦντα τὴν ἄπειρον αἰωνιότητα ἐζήσαμεν μίαν μόνην ἡμέραν καὶ αἰῶνα ἔτι ζήσαντες, καὶ ἂν ἡ τελευταία ὥρα τοῦ ἐπὶ γῆς βίου ἡμῶν εἶνε συγχρόνως ἡ τελευταία ὥρα τοῦ τελείου ἡμῶν βίου. Οὕτω δὲ τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν δυσαναλόγου οὔσης πρὸς ὅ,τι θεωροῦμεν ὡς εὔλογον διάρκειαν δυνατῆς ὑπάρξεως, τὸ βραχὺ τῆς ζωῆς εἶνε δυστύχημα· καὶ ἐκ τούτου δ' ἔτι ἡ ἐντελεστέρα εὐτυχία εἶνε σκιὰ εὐτυχίας, ἂν μὴ ἐπιτρέπηται ἡμῖν νὰ νοήσωμέν τι πέραν τοῦ γηΐνου βίου.

Συνάγοντες λοιπὸν πάσας τὰς ρηθείσας ἰδέας ὁρίζομεν τὴν εὐτυχίαν ὡς «τὴν ἁρμονικὴν καὶ διαρκῆ ἀνάπτυξιν πασῶν ἡμῶν τῶν δυνάμεων ἐν τῇ μᾶλλον ὑπεροχῷ αὐτῶν ἐνεργείᾳ».

Paul Janet.

Κ*

ΓΕΩΠΟΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ὅτι ἡ γεωργία ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν μήτηρ καὶ τροφὸς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀέναος πάσης οἰκονομικῆς εὐεξίας πηγή, εἶνε γνωστὸν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς μὴ ἐπεξελθόντας τὰ ἔπη τοῦ Ἀσκραίου ἀοιδοῦ καὶ τὸν «Οἰκονομικὸν» τοῦ Ξενοφῶντος, ἵνα μηδὲν εἴπωμεν περὶ τῶν «Γεωπονικῶν» τῶν βυζαντινῶν χρόνων. Ὁ Καβούρ καὶ ὁ Βισμαρκ, πρὶν πρωταγωνιστήσωσιν ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ τῇ διπλωματίᾳ, ηὐδοκίμησαν ἐν τῇ γεωπονικῇ τέχνῃ, ἀμφότεροι δὲ ὁμολογοῦσιν ὅτι ἀδύνατον νὰ ἀποδειχθῇ τις εὐδόκιμος πολιτικὸς πρὶν ἀποδειχθῇ εὐδόκιμος ἀγρονόμος. Καὶ ἐὰν μὴ εἶναι ὅλως ἀληθές, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ὅλως ἀπίθανον τὸ παρά τινος δημοσιολόγου ἰσχάτως λεχθὲν περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς νοτιοανατολικῆς χερσονήσου. Ἐρωτηθεὶς οὗτος, πότεροι θὰ κατισχύσωσιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, οἱ βραδεῖς καὶ ἀμβλεῖς τὸν νοῦν Βούλγαροι, ἢ οἱ ὀξεῖς τὸ πνεῦμα καὶ «ἔξυπνοι» Ἕλληνες, ἀπεκρίνατο ἀνενδιαστόως οἱ *Βούλγαροι*. Διατί; Διότι ἐν μὲν τῇ Βουλγαρίᾳ οὐδὲ ἐλαχίστη γῆς μοῖρα ὑπάρχει ἀγεώργητος, ἐν ᾧ τῆς Ἑλλάδος ἡ πλείστη κεῖται χέρσος. Σοφώτατα καὶ διδακτικώτατα περὶ γεωργίας παραγγέλματα ἐξήγγειλεν ἑκάστοτε ὁ Καβούρ, καὶ πολιτευόμενος καὶ ἰδιωτεύων. Ἕνια τῶν παραγγελμάτων τούτων παρατιθέμεθα ἐνθάδε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον συνοπτικῶς. «Ἐν τῇ γεωργίᾳ ἐκεῖνος κατ' ἐξοχὴν εὐδοκιμεῖ, ὅστις διέπει καὶ ἐπιβλέπει μόνος τὰς ἀγροτικὰς ἐργασίας». «Ὅτι ἡ ἔλλειψις κεφαλαίων εἶναι ἐκ τῶν κυριωτάτων αἰτιῶν τῆς μικρᾶς ἐπιδόσεως τῆς γεωργίας, γνωστὸν τοῖς πᾶσιν· ἐξετάσατε τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν πασῶν τῶν χωρῶν καὶ θὰ ἴδητε ὅτι ἀπανταχοῦ αἱ γαῖαι εἶναι μείζονος ἢ ἐλάσσονος τιμῆς ἄξιαι ἀνάλογος πρὸς τοὺς ἀποφερομένους καρποὺς καὶ ἀναλόγως πρὸς τὴν πληθὺν ἢ τὴν ὀλιγότητα τῶν κεφαλαίων». «Πᾶσα ἐπιχείρησις, τείνουσα εἰς ἀλλοίωσιν τῶν παλαιῶν ἐθίμων τῶν γεωργῶν, προσκόπτει συνήθως εἰς τὴν ἀντίπραξιν τοῦ ὑπὸ πολλῶν προλήψεων ταλαιπωρουμένου ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ». «Ἡ ἄμεσος ἀνάμιξις τῆς κυβερνήσεως διὰ συστάσεως βραβείων καὶ ἄλλων χορηγιῶν, εἶναι, κατ' ἐμὴν κρίσιν, βλαβερά· πέποιθα ὅτι οἱαδήποτε ἀγρονομικὴ ἐπιχείρησις, τυγχάνουσα τῆς κυβερνητικῆς ἐπικουρίας, ἐμπνέει εἰς τοὺς ἀγρότας ὑποψίαν καὶ δυσπιστίαν, οὐδεμίαν δὲ ἐμποιεῖ αὐτοῖς εὐγενῆ παρόρμησιν. Συντελεστικώτεραι πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας εἶναι αἱ ἀγροτικαὶ ἐκθέσεις, δι' ὧν ἔρχονται πρὸς ἀλλήλους εἰς ἐπικοινωνίαν καὶ συνάφειαν οἱ γεωργοὶ πολλῶν δήμων καὶ ἐπαρχιῶν. Τὸ μέγιστον ἐμπόδιον εἰς τὴν προκοπὴν τῆς γεωπονίας ἀποδοτέον κυρίως εἰς τὴν μόνωσιν αὐτῶν τούτων τῶν γεωργῶν, οἵτινες σπανίως διαμείβουσι πρὸς ἀλλήλους τὰς ἰδίας θεωρίας. Πᾶς ἕκαστος γεωργὸς νομίζει ὅτι ποιεῖται χρῆσιν τῆς ἀρίστης καὶ λυσιτελεστάτης μεθόδου. Οὐδένα πώποτε ἀπήντησα ἀγρονόμον, μὴ ἔχοντα τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι ὁ κράτιστος τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀγρονόμων, μὴ κατακρίνοντα δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σφοδρῶς τὸν ἑαυτοῦ γείτονα. Ἡ ἀπομόνωσις αὕτη συνεπάγεται τὴν παραπολὺ βραδεῖαν τῆς γεωργίας πρόοδον· κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, ἡ θαυμασία γεωπονικὴ ἐπίδοσις τῶν Ἄγγλων ὀφείλεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς ἀπανταχοῦ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ἀγροτικὰς ὁμηγύρεις· ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχει ἀπὸ πολλοῦ ἱδρυμένη Γενικὴ Γεωργικὴ Ἑταιρία, ἧς οἱ ἑταῖροι ποιοῦνται ἅπαξ τοῦ ἔτους γενικὴν συνέλευσιν· ἐν πάσῃ βρεταννικῇ

κώμη ὑπάρχει προσέτι Γεωργικὸς Σύλλογος, ἐπιμελόμενος τῶν ἀγροτικῶν συμφερόντων τῆς οἰκείας περιφερείας». «Τί εἶναι ἡ γεωργία; Εἶναι τέχνη βιομηχανική, οὐχὶ πλέον πολύπλοκος, οὐχὶ πλέον βαθεῖα ἢ ὅσον αἱ ἄλλαι τέχναι· μανθάνεται δὲ αὕτη οὐχὶ ἐν τοῖς δημοσίοις παιδευτηρίοις, ἀλλ' ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς σχολαῖς, ἐν αἷς διδάσκεται πρακτικῶς. Ἡ Σκωτία εἶναι ἴσως σήμερον ἡ γεωπονικῶς μᾶλλον ἀνεπτυγμένη χώρα τῆς οἰκουμένης, ἔνθα ἡ ἐπιστημονικὴ ἀγρονομία ἐποιήσατο τὴν μεγίστην ἐπίδοσιν· τεκμήριον δέ, ὅτι ἐν πάσαις ταῖς κυριωτέραις τῆς Σκωτίας πόλεσι εὑρηνται πάμπολλοι χημικοὶ ἀγρονόμοι, οἵτινες ἀναλύουσι τὸ χῶμα ἐπ' ἀγαθῷ τῶν γεωργῶν—καὶ ὅμως οὐδαμοῦ τῆς Σκωτίας ὑφίσταται δημοσία γεωργικὴ Σχολὴ ὡς ἡ ἡμετέρα ἐν Βενεραίᾳ. Ἡμεῖς χρήζομεν ἐπὶ πᾶσι πρακτικῶν ἀγρονόμων, νομίζω δὲ ὅτι δὲν δυνάμεθα ἄλλως νὰ κατασταθῶμεν χρήσιμοι πρὸς τὴν ἡμετέραν γεωργίαν. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὁπόση εἶναι ἡ πληθὺς τῶν ἐπιστημονικῶν στοιχειωδῶν γνώσεων, δι' ὧν θὰ ἐφωτίζομεν τὸν ἀγροτικὸν πληθυσμόν· εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἐπομένως ἐὰν ἔν τισι γυμνασίοις ἐνεκαινίζοντο στοιχειώδη ἐπιστημονικὰ μαθήματα ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν γεωργῶν, λέγων δὲ «στοιχειώδη ἐπιστημονικὰ μαθήματα» ἐννοῶ τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἀγροτικῆς χημείας, τῆς φυτικῆς φυσιολογίας, μετεωρολογίας καὶ ἀγρονομίας. Αἱ γενικαὶ αὗται θεωρητικαὶ γνώσεις θὰ ἐγονιμοποιοῦντο ὕστερον διὰ τῆς ἐμπειρικῆς διδασκαλίας». Καὶ πάλιν: «Πᾶν ἄλλο διανοοῦμαι ἢ ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς γεωργίας εἶναι χρῆμα ἀνωφελές· ἀλλ' ἡ γεωργικὴ ἐκπαίδευσις ἀδύνατον νὰ ἀποβῇ τελεία, ἐὰν μὴ ἄρξηται καὶ μὴ συντελεσθῇ ἐν τοῖς ἀγροῖς. Ἡ ἵδρυσις κεντρικοῦ Γεωργικοῦ Συνεδρίου, ἣν ὑφηγοῦνται πολλοὶ τῶν βουλευτῶν, φαίνεταί μοι ἥκιστα λυσιτελής· ἀπ' ἐναντίας ἡ γεωργία θὰ ἐπορίζετο οὐ μικρὰν ὠφέλειαν ἐκ τῆς ἐλευθέρας συστάσεως ἐπιχωρίων ἐπαρχιακῶν Συλλόγων, οἵτινες, συνερχόμενοι ἐπὶ δεδομένων περιστάσεων εἰς κοινὰς ὁμηγύρεις, θὰ ἠρεύνων πάντα τὰ εἰς τὴν πρόοδον τῆς γεωργίας ἀναγόμενα ζητήματα.»

Οὐχὶ ἄλλως ἐδίδαξε καὶ διδάσκει περὶ τῆς γεωργίας ὁ ἀρχιγραμματεὺς τοῦ γερμανικοῦ κράτους. «Οἱ γεωπόνοι (ἔλεγεν ὁ Βίσμαρκ τῷ 1879) ὑπερέχουσιν ἐν γένει τῶν ἄλλων κατοίκων κατὰ τοῦτο ὅτι εἶναι ὑπομενητικοί, καρτερικοί, πιστοὶ εἰς τὸ κράτος καὶ ἐμπεφορημένοι συντηρητικῶν φιλελευθέρων αἰσθημάτων. Ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ἔχει κατ' ἐξοχὴν τάσιν συντηρητικὴν καὶ διασωστικήν, χορηγεῖ εἰς τὸ κράτος τὴν ἀσφάλειαν τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως τοῦ φόρου, ἐν περιπτώσει δὲ κινδύνου, ὁ κληθυσμὸς οὗτος εἶναι ἡ μόνη ἀσφαλὴς πηγή, ἐξ ἧς τὸ κράτος δύναται νὰ πορισθῇ τοὺς ἀναγκαίους πόρους· ἐγὼ σεμνύνομαι ὅτι ἀνήκω εἰς τὴν χορείαν τῶν ἀγρονόμων». Καὶ βραδύτερον, τῷ 1881, ἔλεγεν ὁ Βίσμαρκ· «Ἡ ἐν ἀγροῖς δίαιτα εἶναι ἧττον δαπανηρά, οἱ δὲ αὐτόθι ἐνδεεῖς καὶ πτωχοὶ τυγχάνουσιν εὐκολωτέρας βοηθείας καὶ φιλανθρωποτέρας περιθάλψεως. Ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν, ἔνθα ὁ πένης οὐδὲ ἕνα ἴσως γινώσκει ἐκ τῶν ἑκατοντακισχιλίων παρὶ αὐτὸν ἀνθρώπων, γινώσκει δὲ μόνον τοὺς ἀψύχους τῶν οἰκιῶν τοίχους καὶ τῶν ὁδῶν τὸ λιθόστρωτον, ἡ τύχη τοῦ ἀθλίου τούτου πλάσματος εἶναι ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ χείρων ἢ ἐν ταῖς ἀγροτικαῖς κώμαις, ὅπου πάντων τὰ πρόσωπα εἶναι ἀλλήλοις γνωστὰ καὶ γνώριμα· ἐν τοῖς ἀγροῖς ἡ ἀσταργία καὶ ἡ ἀναλγησία πρὸς τὰς ταλαιπωρίας καὶ τὰ παθήματα τῶν πτωχῶν εἶναι ὁπωσδήποτε μαλακώτερα ἢ ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι. Τίς ἐξ ὑμῶν, Κύριοι, θὰ ἠδύνατο νὰ λάβῃ μείζονα τῆς ἰδίας αὐτοῦ μονώσεως συναίσθησιν ἢ διατρίβων ἐν πόλει, ἐξ ἑκατοντακισχιλίων κατοίκων, ἔνθα νὰ μὴ ἔχῃ μηδεμίαν πρὸς ζῶσαν ψυχὴν γνωριμίαν; Τοιαύτην τινὰ μόνωσιν δὲν θὰ ἠσθάνετο οὐδὲ ἐὰν ἐτύγχανεν εὑρισκόμενος μόνος μονώτατος ἐντὸς ἐρήμου καὶ ζοφεροῦ δάσους. Αὐτὸ τοῦτο ἁρμόζει λεγόμενον καὶ περὶ τῶν πτωχῶν τῶν μεγάλων πόλεων.» Ὁ Βίσμαρκ ἀσμενίζει πολλάκις ἐξαίρων τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀγροικίου βίου, ἐντεῦθεν δὲ ἴσως καὶ ἡ εἰλικρινὴς τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ἀγροικία, ἥτις ὅμως, σκοπουμένων τῶν φιλογεωργικῶν ἐλατηρίων, σπανίως ἐκτρέπεται εἰς σκαιότητα. Ὁ ἀγρότης εἶναι κατὰ τὸν Βίσμαρκ ἀληθὲς πρότυπον «εὐπειθοῦς, πειθαρχικοῦ καὶ ὑγιοῦς τὸν νοῦν πολίτου.» «Πᾶσα τοῦ κράτους ἡ εὐδαιμονία ἐξήρτηται κατὰ μέγιστον μέρος ἐκ τῆς γεωπονίας. Ὁ ἀγρότης δὲν κατασκευάζει καινουργῆ ἐνδύματα, εἰμὴ ὁσάκις εὐπορῇ χρημάτων· ἔχει δὲ καὶ τὸ μέγα τοῦτο προτέρημα, ὅτι συναρμόζεται πρὸς τὰς περιστάσεις· ἐὰν μὴ περισσεύωσιν αὐτῷ ἱκανὰ χρήματα ἵνα ἀγοράσῃ κρέας, ἀρκεῖται εἰς τὸν τυρόν, ἐὰν ἀπορῇ τυροῦ, λαμβάνει βούτυρον, ἐὰν στερῆται βουτύρου, τρώγει προθύμως καὶ ἀσμένως ξηρὸν ἄρτον, καὶ βαίνει ἐπὶ τὰ πρόσω ὅπως δύναται. Οὐδὲν ἀληθέστερον τῆς παροιμίας «ὅταν ὁ ἀγρότης πλουτῇ, ἅπαντες σὺν αὐτῷ πλουτοῦσι». Τῷ 1884 ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ Βίσμαρκ νὰ ὑποδείξῃ ἔτι ἐμφαντικώτερον τὰ ἐκ τῆς γεωργίας ἀγαθά. «Ἀρχιγραμματεὺς τῆς αὐτοκρατορίας καὶ πρόεδρος ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ὀλίγωρῶν τῆς γεωργίας καθίσταται ὅλως ἄχρηττος καὶ δέον παραχρῆμα νὰ ἀποπέμπηται. Ἐκ τῶν 45 ἑκατομμυρίων Γερμανῶν, ὑπάρχουσι 25 ἑκατομμύρια ὧν τὰ συμφέροντα προκόπτουσιν ἢ πάσχουσιν ἐκ τῆς ἐπιδόσεως ἢ ἐκ τῶν παθημάτων τῆς γεωργίας. Ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία εἶναι αἱ δύο μεγάλαι ἀρτηρίαι τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν ὀργανισμοῦ. Ἐὰν μὴ ἐλάμβανον πρόνοιαν ὑπὲρ τῶν δύο τούτων ζωτικῶν τοῦ κράτους μοχλῶν, θὰ ἡμάρτανον εἰς τὴν ἐμὴν συνείδησιν, θὰ ἐξέπιπτον ἀπέναντι τῆς κοινῆς γνώμης, οὐδὲ θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀπολογηθῶ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Ἐὰν μὴ ἐφρόντιζον ὑπὲρ τῆς γεωργίας, ἡ Βουλὴ δικαίως καὶ εἰκότως θὰ μὲ ἐξεβίωκεν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου. Θὰ ὑπελάμβανον τιμήν μου νὰ παραδώσω μαθήματα ἀγρονομίας, οὐδεμίαν δὲ ποιοῦμαι ὑπερβολὴν λέγων ὅτι εἰς οὐδένα βουλευτήν, ἄπειρον τῆς γεωργίας, θὰ ἐπέτρεπον νὰ παρεδρεύῃ ἐνταῦθα. Ἐὰν ὑπῆρχε νόμος, καθ' ὃν οἱ ἐν Πρωσσίᾳ ὑπουργαὶ ὤφειλον νὰ μετέλθωσι τοῦ ἀγρονόμου τὸ ἐπιτήδευμα πρὶν τύχωσι τοῦ ὑπουργικοῦ ἀξιώματος, καὶ καθ' ὃν ὁ πρωθυπουργὸς ἔδει ἐξ ἅπαντος νὰ ἦναι προησκημένος περὶ τὴν ἀγρονομικὴν τέχνην, ὁ νόμος οὗτος, κατ' ἐμέ, οὔτε παράλογος θὰ ἦτο οὔτε ἄδικος.»

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ὁ κόσμος ἐτελείωσε! Τοῦτο τοὐλάχιστον ἐπιστεύετο ἐν Μαδρίτῃ ὅτι ἐπρόκειτο νὰ συμβῇ κατὰ τὴν 24 Ἰουνίου ἐ.ἔ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔμελλεν ὁ ἥλιος ν' ἀνατείλῃ τὴν δευτέραν πρωϊνὴν ὥραν, καὶ οὕτω νὰ ἐπιταχύνῃ τὸν χρόνον τῆς ἐργασίας καὶ τῶν κόπων διὰ τοὺς δυστυχεῖς θνητούς. Ὅπως ἀπολαύσωσι τοῦ θεάματος τούτου συνοιθροίσθησαν πλῆθος τῶν πιστῶν καὶ περιέργων Ἱσπανῶν ἐπὶ ὄρους εὐρισκομένου εἰς τὰ περίχωρα τῆς Μαδρίτης. Καὶ ναὶ μὲν ὁ ἥλιος δὲν ηὐδόκησε ν' ἀλλάξῃ τὰς συνηθείας αὐτοῦ, ἐφάνησαν ὅμως εἰς τὰ νέφη ὅλοι οἱ ἅγιοι τοῦ Παραδείσου, τὸ θαῦμα δὲ τοῦτο κατὰ τὸν ἱσπανικὸν λαὸν εἶναι ἀλάνθαστον τεκμήριον τοῦ προσεχοῦς τέλους τοῦ κόσμου. Τὸν περίπατον τοῦτον ἐπὶ τὰ ὄρη τῆς Μαδρίτης καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἁγίου Πέτρου μεθ' ὅλου τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ ἐπηκολούθησαν ἄφθονοι σπονδαὶ ἐν Μαδρίτῃ, ἐκ τούτου δὲ δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἐπρόκειτο πολλῷ πλέον περὶ τῆς δίψης τῶν Ἱσπανῶν ἢ περὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου, ὅστις ἔτι καὶ νῦν ὑπάρχει καὶ ἐπὶ πολὺ ἔτι θέλει ὑπάρξῃ, οὐδενὸς τεκμηρίου δεικνύοντος τὴν ἀλλοίωσιν ἢ ἀποσύνθεσιν τῶν στοιχείων αὐτοῦ.

Οὐ μόνον πάντοτε ἐπίστευσεν ὁ κόσμος εἰς τὴν προσεχῆ ἔκλειψιν τῆς γῆς, ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη ὑπῆρξεν μάλιστα ἓν τῶν εὐφορωτέρων θεμάτων τῆς δεισιδαιμονίας τοῦ λαοῦ. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐπίστευον εἰς γενικὸν ἐμπρησμόν, ὅστις ἤθελε μεταβάλῃ τὸν πλανήτην ἡμῶν εἰς σωρείαν τέφρας· ἦτο δὲ πολὺ δίκαιον μετὰ τὸν κατακλυσμὸν νὰ λάβῃ μέρος καὶ τὸ πῦρ εἰς τὴν τελικὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ κόσμου τούτου. Τὴν ἰδέαν ταύτην τοῦ πυρὸς ἀναπτύσσει καὶ ὁ Ὀβίδιος διηγούμενος τὰς δυστυχίας τοῦ νέου Φαέθωνος τοῦ ὁδηγοῦντος τὴν ἅμαξαν τοῦ Ἡλίου καὶ παρ' ὀλίγον καίοντος τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ, ὅπως δείξῃ αὐτοῖς τὸν ἥλιον ἐκ τοῦ πλησίον. Κατὰ τὸν μεσαίωνα τὸ τέλος τοῦ κόσμου ἦτο ἐκ τῶν ἰδεῶν τοῦ συρμοῦ, τοῦτου δὲ ἕνεκεν οἱ πλούσιοι ἐπροθυμοποιοῦντο νὰ δωρῶσι τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν εἰς τὰς μονάς, πρὸς ἐξιλασμὸν τῶν ἁμαρτιῶν των.

***

Ὅτι ὁ κόσμος ποτὲ θὰ τελειώσῃ, τοῦτο πιθανώτατον, λέγοντες δὲ κόσμον ἐννοοῦμεν τὸν ἐπιγειον. Ὁ πλανήτης ἡμῶν οὐδένα ἔχει δικαίωμα νὰ ἐλπίζῃ αἰώνιον ζωὴν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὡς νεκρὸς πλανήτης δύναται νὰ ὑπάρξῃ, πιθανὸν ἐπ' ἄπειρον, οἱ κάτοικοι ὅμως αὐτοῦ ἀναμφιβόλως ἡμέραν τινὰ θὰ ἀφανισθῶσι. Γνωρίζω ὅτι ἡ προφητεία αὕτη πολλοὺς θὰ λυπήσῃ, πρέπει ὅμως οὗτοι νὰ συνειθίσωσι νὰ φαντάζωνται τὴν γῆν ἄνευ κατοίκων, καὶ πρὸ πάντων ἄνευ ἀνθρώπων. Ὅ,τι ἔλαβεν ἀρχὴν ἔχει καὶ τέλος, τὸ ἀνθρώπινον δὲ γένος θὰ ἀφανισθῇ ὡς καὶ τόσα ἄλλα εἴδη, ὁ δὲ ἔμψυχος κόσμος ὁ διαρκῶς μεταμορφούμενος καὶ ἀφανιζόμενος θὰ ἐκλείψῃ ἐντελῶς, θὰ διατηρηθῇ ὅμως τὸ σύμπαν, ὅπερ εἶναι αἰώνιον καὶ ἀτελεύτητον. Ἂς ἀναθαρρήσωσιν ἐντούτοις οἱ φιλόζωοι τῶν ἀνθρώπων· πολύς, ἄπειρος, θὰ διέλθῃ ἔτι χρόνος μέχρις οὗ καὶ ὁ τελευταῖος τῶν ἀνθρώπων ἐκλείψῃ· οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἐφαντάζοντο τὸ τέλος τοῦ κόσμου μετὰ 36,000 ἐτῶν, οὕτως ὥστε ἐν ἀνέσει δυνάμεθα νὰ περιμένωμεν αὐτό. Ἐξ ἄλλου τοσάκις διεψεύσθησαν μέχρι τοῦδε αἱ διάφοροι προφητεῖαι περὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου, ὥστε μικρὰν πρέπει νὰ δίδῃ τις πίστιν εἰς προφητείας καὶ μόνον προφητείας.

***

Ἀφ' οὗ ἅπαξ παρεδέχθημεν ὅτι ἡμέραν τινὰ θ' ἀφανισθῶμεν, ἐξετάσωμεν νῦν τὸν τρόπον. Ὅτι τὸ τέλος τῆς γῆς θὰ ἐπέλθῃ διὰ τοῦ πυρός, ὅπως ἐπὶ μακρὸν ἐπιστεύθη, τὸ θεωρῶ ἀπίθανον· ἡ σφαῖρά μας βαθμηδὸν καταψύχεται, ὥστε πολλῷ μεγαλείτεραι πιθανότητες ὑπάρχουσιν νὰ ἀποθάνωμεν παγωμένοι ἢ κεκαυμένοι. Ὑπάρχει ἐν τούτοις τὸ οὐράνιον πῦρ, ὅπερ θὰ ἠδύνατο ν' ἀναλάβῃ τὴν μεγάλην ταύτην ἀποτέφρωσιν, διὰ κομήτου ἀπαντῶντος τὴν γῆν κατὰ τὴν τροχιάν αὐτοῦ. Ὁ ἐλάχιστος κομήτης ἁπλῶς ἐπιψαύων ἡμᾶς ἤθελεν ἀναπτύξῃ θερμοκρασίαν ἀπίστευτον, μεταβαλὼν δὲ ἡμᾶς εἰς κόνιν ἤθελε διασκορπίσῃ εἰς τὸ ἄπειρον, χωρὶς νὰ μείνῃ οὐδεμία ἐφημερὶς ὅπως διηγηθῇ εἰς τοὺς ἀπογόνους τὴν ἀτυχῆ τῆς γῆς ἱστορίαν. Τὸ τέλος τοῦ κόσμου διὰ κομήτου τινὸς θὰ ἦτο πολὺ εὐάρεστον, τὸ μέσον θὰ ἦτο πρόσφορον, τὸ δὲ θέαμα μεγαλοπρεπές, δυστυχῶς ὅμως ἐπὶ μικρὸν ἠθέλομεν ἀπολαύσῃ αὐτοῦ.

Ὡς ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν, ὑπάρχουσιν ἐντούτοις πολλαὶ πιθανότητες τὰ πράγματα νὰ λάβωσιν τροπὴν πολὺ βραδυτέραν καὶ δυσαρεστοτέραν, ἐὰν θέλετε, καὶ ὀλιγώτερον μεγαλοπρεπῆ. Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ὁ θάνατος ὁ περιμένων ἡμᾶς θὰ εἶναι ὁ θάνατος τοῦ ἀσθενοῦντος, τοῦ γεγηρακότος, τοῦ ἀσφυκτιῶντος. Πολλὰ ἔχομεν ἤδη τεκμήρια μαρασμοῦ καὶ γήρατος, τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκφυλίζεται, μαραίνεται, ἡ δὲ ζωτικότης αὐτοῦ κατατρίβεται ἐν τῷ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνι. Εἴμεθα λοιπὸν καταδεδικασμένοι εἰς προοδευτικὸν μαρασμόν, τείνοντα νὰ μεταβάλῃ ἡμᾶς εἰς ὄντα μηχανικῶς μόνον κινούμενα. Ἀφ' οὗ δὲ φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο καθ' ὃ ἡ ἀνθρωπότης μικρὰν θὰ ἔχῃ πλέον ἀξίαν, θὰ ἐπέλθῃ καὶ τὸ τελευταῖον κτύπημα. Τὰ φυτὰ θ' ἀφανισθῶσι ἀπὸ τῆς σφαίρας ἡμῶν, τὰ τελευταῖα δένδρα θὰ κοπῶσι πρὸς κατασκευὴν τῶν τελευταίων λεωφορείων, τὰ δενδρύλλια καὶ χόρτα θὰ ἀντικαταστήσωσι τοὺς γαιάνθρακας, ἀφ' οὗ τὰ ἀνθρακωρυχεῖα ἐντελῶς ἐξαντληθῶσι, καὶ ὁ πλανήτης ἡμῶν θὰ κατανταήσῃ οὕτως ἐντελῶς φαλακρός, δὲν θὰ εὑρίσκεται δὲ ἐπ' αὐτοῦ οὐδὲ ἄχυρον πρὸς κατασκευὴν σκιαδίων. Ἡ χημικὴ σύνθεσις τῆς ἀτμοσφαίρας θέλει τότε ἐντελῶς ἀλλοιωθῇ· τῶν φυτῶν μὴ ὑπαρχόντων πλέον πρὸς συμπύκνωσιν τοῦ ἀφ' ἡμῶν ἀποβαλλομένου ἄνθρακος, τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ θέλει συσσωρευθῇ εἰς τὸν ἀέρα ἐν τοσαύτῃ ποσότητι, ὥστε δὲν θὰ δυνάμεθα πλέον νὰ ἀναπνεύσωμεν καὶ πᾶσα ζωὴ θὰ εἶναι ἀδύνατος. Ὅταν δὲ οἱ μᾶλλον ἀντέχοντες τῶν θνητῶν δαπανήσωσι καὶ τὰ τελευταῖα γραμμάρια τοῦ ὀξυγόνου, θέλουσι πέσῃ καὶ οὗτοι ὅπως μὴ πλέον ἐγερθῶσιν, ἡ δὲ ἀνθρωπότης θέλει παντελῶς ἐκλείψῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

Θὰ ἠδυνάμεθα, ἐὰν θέλετε, πτεροῦντες ὀλίγον τὴν φαντασίαν νὰ προβῶμεν καὶ περαιτέρω εἰς τὰς ὑποθέσεις ἡμῶν· ἠδυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τὴν γῆν ἐπαναρχίζουσαν τὸν ζωϊκὸν αὐτῆς κύκλον, ἠδυνάμεθα νὰ φανταασθῶμεν νέα δάση ἀναπτυσσόμενα εἰς τὰς ἀπογυμνωθείσας παρ' ἡμῶν ἐρήμους, νέους δὲ ἀνθρώπους γεννωμένους παρὰ τῶν μικροβίων ἀνταποδιδόντων εἰς τοὺς μᾶλλον ἀσπόνδους αὐτῶν ἐχθροὺς καλὸν ἀντὶ κακοῦ καὶ μεταδιδόντων τὴν ζωὴν εἰς μεταγενεστέρους ἡμῶν ἀδελφούς.....

Τὸ πῦρ καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ θὰ ἦσαν θάνατος ἐντιμότερος καὶ κολακευτικώτερος τοῦ ἀναιμικοῦ καὶ ἀσφυκτικοῦ θανάτου ὃν ἄνω περιγράφομεν· ὁ θάνατος ὅμως οὗτος εἶναι ὁ φυσικώτερος, καὶ τούτου ἕνεκεν ἀναγκαζόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν αὐτόν, ἂν καὶ εἰς πολλοὺς θὰ ἀπαρέσῃ· τούτους συμβουλεύομεν νὰ ἐμμείνωσιν εἰς τὰς ἰδέας των καὶ νὰ φανταασθῶσι τὸ τέλος τοῦ κόσμου ὅπως ἂν αὐτοῖς ἀρέσκῃ. Θεωρίας στηριζομένας ἐπὶ ὑποθέσεων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιβάλωμεν.

Ἐν Κερκύρᾳ. Ι. Η. Π.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Περὶ τοῦ ἄρτι ἀποθανόντος διασήμου κλειδοκυμβαλιστοῦ Λίστ ἀναφέρονται πολλὰ ἀνέκδοτα.

Ὁ Λίστ δὲν ἦτο μόνον ἔξοχος τεχνίτης ἀλλὰ ἐκέκτητο καὶ πλήρη συναίσθησιν τῆς μουσικῆς μεγαλοφυΐας του. Ῥῶσσος στρατηγός, ἰδών ποτε τὸν Λίστ κεκοσμημένον διὰ πολλῶν παρασήμων, ἠρώτησεν αὐτὸν εἰρωνικῶς ἀντὶ τίνων ὑπηρεσιῶν ἔτυχε τοσούτων διακρίσεων. «Ἐγὼ δὲν ὑπηρετῶ ἀλλ' ἄρχω»—ἀπεκρίνατο ἀγερώχως ὁ τεχνίτης.

Νέον ὄντα καὶ δημοσίας ποιούμενον παραστάσεις ἠρώτησε τὸν Λίστ τοῦ περιωνύμου ἀρχιγραμματέως πρίγκιπος Μετερνίχου ἡ σύζυγος.—Κύριε Λίστ, πιστεύω ὅτι κάμνετε καλαῖς δουλειαῖς.

—Ὄχι, Κυρία, δὲν κάμνω δουλειαῖς ἀλλὰ μουσικήν, ὑπέλαβεν ὁ κλειδοκυμβαλιστής. Ἄλλως δὲ ἡ πριγκίπισσα Μετερνίχου δὲν διέπρεπεν ἐπὶ ὑπερβολικῇ τρόπων *ἁβρότητι*· περὶ αὐτῆς ἔλεγεν ὁ σύζυγός της ὅτι ἦτο ἐνυμφεύθην ἀλλὰ δὲν κατώρθωσα καὶ νὰ τὴν ἀναθρέψω».

Ἐνίοτε ὅμως ὁ Λίστ δὲν ἀπέστεργε καὶ τὰ λεπτὰ κολακεύματα. Ὁ Ναπολέων Γ', ὅστις ἠὐδει ἰδιαζόντως τὸν Λίστ, γενομένου ἐν καιρῷ δείπνου λόγου περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ δεῖνος καὶ δεῖνος, εἶπε καὶ ἐμοῦ, Κύριε Λίστ, ὁ βίος διήνυσεν ἤδη ἥμισυ αἰῶνα.»

—Ὄχι, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ δαιμόνιος κλειδοκυμβαλιστής, ὑμεῖς εἶσθε ὅλος ὁ αἰών.

Ὁ Ναπολέων, ἡδέως ἀκούσας τὸν κολακευτικὸν τοῦτον λόγον, ἔστειλε τῇ ἐπαύριον εἰς τὸν Λίστ τὸ παράσημον τῶν ταξιαρχῶν τῆς Λεγεῶνος.

Ὁ χρόνος εἶνε θησαυρός, τὸν ὁποῖον ἄλλοι μὲν δαπανῶσιν ἐπ' ἀγαθῷ, ἄλλοι δὲ σπαταλῶσι. Οὐδὲν εἶνε μᾶλλον ἀπονενοημένον γέροντος, ὅστις ὅπως δείξῃ ὅτι ἐπὶ μακρὸν ἔζησεν δὲν φέρει ἄλλας μαρτυρίας ἢ τὴν ἡλικίαν του. (Σενέκας)

Ἡ τιμὴ ἀπαγορεύει πολλάκις πράξεις, τὰς ὁποίας ἐπιτρέπει ὁ νόμος.

Πολλοὶ φιλόσοφοι γράφουσι βιβλία συμβουλεύοντες τοὺς ἄλλους νὰ περιφρονῶσι τὴν δόξαν· καὶ ὅμως αὐτοὶ θέτουσι τὸ ὄνομά των ἐπὶ τῶν βιβλίων αὐτῶν. (Κικέρων)

Οὐδὲν καταδεικνύει ἐμφανέστερον τὸν χαρακτῆρα ἀνθρώπου τινὸς ἢ ὁ τρόπος καθ' ὃν *προσφέρεται* πρὸς τὰς γυναῖκας.

Ἡ μεταξὺ δύο γυναικῶν ὑφισταμένη φιλία εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνωμοσία κατὰ τρίτης τινός.

(Κὰρρ)

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—529.

Ἀριθ. 555 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἰσάκτ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 17 Αὐγούστου 1886

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ

Διήγημα Α. Παύσκιν.—Μετάφρ. ἐκ τοῦ ῥωσσικοῦ.

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

— Πρέπει νὰ ἠξεύρητε, ὅτι τρεῖς ἑβδομάδας πρὶν ἔστειλα τὸν ἄνθρωπόν μου εἰς τὸ ταχυδρομεῖον μὲ γράμμα διὰ τὸν Βάνιαν μου. Ὄχι ὅτι χαϊδεύω τὸν υἱόν μου, διότι καὶ νὰ ἤθελα δὲν θὰ εἰμποροῦσα, ἀλλά, ξεύρετε, ἕνας ἀξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς πρέπει νὰ ζῇ καθὼς πρέπει, καὶ ἐγὼ ὅ,τι ἔχω τὸ μοιράζω μὲ τὸ παιδί μου. Τοῦ ἔστειλα λοιπὸν 2,000 ῥούβλια, ἂν καὶ συχνὰ ἐσυλλογιζόμουν τὸν Δουβρόφσκην· ἀλλὰ πάλιν ἔλεγα· ἡ πόλις μόνον ἑπτὰ βέρστια ἀπέχει ἀπ' ἐδῶ, ἴσως ὁ Θεὸς δώσῃ καὶ δὲν συμβῇ τίποτε. Ἔξαφνα τὸ βράδυ ἔρχεται ὁ ἄνθρωπός μου κίτρινος, κατασχισμένος καὶ πεζός. Ἐγὼ ὅταν τὸν εἶδα, ἐκατατρόμαξα. — Τί τρέχει; τί ἔπαθες; ἠρώτησα· ἐκεῖνος δέ—Ἄχ! Ἄννα Σάβισαν· κλέφτες μ' ἔγδυσαν καὶ ἐκόντεψε καὶ νὰ μὲ σκετώσουν. Ὁ ἴδιος ὁ Δουβρόφσκης ἤθελε νὰ μὲ κρεμάσῃ, ἀλλὰ μ' ἐλυπήθηκε καὶ μ' ἄφησε, ἀφοῦ ὅμως μοῦ τὰ πῆρε ὅλα, χρήματα, ἄλογα καὶ ἁμάξι. Ἐγὼ ἔμεινα ὡς νεκρά. Βασιλεῦ οὐράνιε! τί θὰ γείνῃ τώρα ὁ Βάνιας μου;· ἀλλὰ τί νὰ κάμω; τοῦ ἔγραφα ἄλλο γράμμα ὅπου τοῦ διηγούμην τὴν ἱστορίαν, καὶ τοῦ ἔστειλα τὴν εὐχήν μου μόνην, χωρὶς κανένα λεπτόν. Ἀπέρασαν δύο ἑβδομάδες. Ἔξαφνα ἐμβαίνει εἰς τὴν αὐλήν μου ἁμαξᾶ, καὶ κάποιος στρατηγὸς ζητεῖ νὰ μὲ ἰδῇ. Τὸν παρακαλῶ νὰ κοπιάσῃ. Ἐμβαίνει τότε μέσα ἄνθρωπος τριανταπέντε ἐτῶν, μελαγχρινός, μαυρομάλλης, μὲ μουστάκι καὶ γενειάδα, ἀπαράλλακτος ὁ Κούλνιεφ (1), μοῦ συστήνεται ὡς φίλος καὶ συστρατιώτης τοῦ μακαρίτου ἀνδρός μου, καὶ ἐπειδή, λέγει, ἀπερνοῦσε, καὶ ἤξευρε ὅτι μένω ἐδῶ, ἠθέλησε νὰ μὲ ἰδῇ. Τὸν ἐφίλευσα μὲ ὅ,τι ἐμπόρεσα, εἴπαμε τὸ ἕνα τὸ ἄλλο, τέλος ἀναφέραμε καὶ διὰ τὸν Δουβρόφσκην. Τότε ἐγὼ τοῦ διηγήθηκα τὸ δυστύχημά μου. Ὁ στρατηγός μου ἐζάρωσε τὰ φρύδια του. —Παράξενο, εἶπε· ἤκουσα ὅτι ὁ Δουβρόφσκης προσθάλλει μόνον γνωστοὺς πλουσίους καὶ πάλιν φέρεται μὲ κάποιαν ἐπιείκειαν, δὲν τοὺς ληστεύει ἐξ ὁλοκλήρου, διὰ φόνον δὲ κανεὶς δὲν τὸν κατηγορεῖ· ἴσως ἐδῶ κρύπτεται καμμία πονηρία. Διαταξέτε νὰ ἔλθῃ ὁ ἄνθρωπός σας. Τὸν ἐρώτηξα, ἔρχεται καὶ μόλις βλέπει τὸν στρατηγόν, μένει ὡς ἀπολιθωμένος. — Διηγήσου με, παλληκάρι, τοῦ λέγει, μὲ τί τρόπον ὁ Δουβρόφσκης σ' ἐλήστευσε, καὶ πῶς ἠθέλησε νὰ σὲ κρεμάσῃ; Τὸν ἄνθρωπόν μου ἔπιασε τρόμος καὶ ἔπεσεν εἰς τὰ πόδια τοῦ στρατηγοῦ.—Ἀφέντη, εἶπε, εἶμαι φταίστης, ἡ ἁμαρτία μ' ἐσκότισε... εἶπα ψέμματα.—Λοιπόν, εἶπεν ὁ στρατηγός, διηγήσου εἰς τὴν κυρίαν σου, πῶς ἔγεινε τὸ πρᾶγμα καὶ ἐγὼ ἀκούω. Ἐκεῖνος δὲν ἐμποροῦσε νὰ συνέλθῃ. — Λέγε λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ στρατηγός· ποῦ ἀπήντησες τὸν Δουβρόφσκην;— Κοντὰ 'ςταῖς δύο πεύκες, ἀφέντη, 'ςταῖς δύο πεύκες.—Καὶ τί σοῦ εἶπε;— Μὲ 'ρώτησε τίνος εἶμαι, ποῦ πηγαίνω καὶ γιατί.—Ἔπειτα;—Ἔπειτα ἐζήτησε τὸ γράμμα καὶ τὰ χρήματα, καὶ ἐγὼ τοῦ τὰ ἔδωκα.—Κ' ἐκεῖνος;—Ἐκεῖνος... ἔφταισα ἀφέντη.—Τί ἔκαμε λοιπὸν ἐκεῖνος;—Μοῦ ἔδωκεν ὀπίσω τὰ χρήματα καὶ τὸ γράμμα καὶ μοῦ εἶπε· πήγαινε 'στὸ καλό, δόσε αὐτὰ εἰς τὴν *πόσα*.—Λοιπόν; — Ἀφέντη, ἔφταισα.—Ἐγώ, φίλε μου, θὰ σὲ διορθώσω, εἶπεν αὐστηρῶς ὁ στρατηγός. Σεῖς δέ, κυρία, διατάξετε νὰ σκαλίσουν τὸ κιθώτιον τοῦ ἀλλίου αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον μοῦ παραδίδετε καὶ ἐγὼ τὸν δείχνω. Ἀπ' αὐτά, ἐννοεῖται, ἐκατάλαβα ποῖος ἦτον ὁ ἐξοχώτατος· ἦτο περιττὸν νὰ ἐξηγηθῶ μαζῆ του. Οἱ ἁμαξάδες ἔδεσαν τὸν ἔνοχον ἐπάνω εἰς τὸ κάθισμα τοῦ ὀχήματος τοῦ στρατηγοῦ· τὰ χρήματα εὑρέθησαν, ὁ δὲ στρατηγὸς ἐγεμμάτισε μαζῆ μου, καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησε μὲ τὸν ἄνθρωπόν μου, τὸν ὁποῖον τὴν ἄλλην ἡμέραν εὑρῆκαν εἰς τὸ δάσος δεμένον εἰς ἕνα δένδρον καὶ καταξεσχισμένον.

Πάντες ἠκροῶντο ἐν σιωπῇ τὴν διήγησιν τῆς κυρίας, πρὸ πάντων δὲ αἱ νεάνιδες, πολλαὶ τῶν ὁποίων μυστικῶς ηὔχοντο ὑπὲρ τοῦ Δουβρόφσκη, φανταζόμεναι αὐτὸν ὡς ῥωμαντικὸν ἥρωα, καὶ μάλιστα ἡ δεσποινὶς Τρογεκούρωφ, ζωηρὰ φαντασιόκοπος, ἧς τὸ πνεῦμα κατεῖχον ὁλόκληρον

(1) Διάσημος ῥῶσσος στρατηγὸς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Α'. Σ. τ. Μ.

αἱ μυστηριώδεις διηγήσεις τῆς μυθιστοριογράφου Ῥέδκλιφ.

— Καὶ λοιπόν, Ἄννα Σάβισνα, σὺ ὑποθέτεις ὅτι ὁ Δουβρόφσκης ἦτον εἰς τὸ σπίτι σου; ἠρώτησεν ὁ Τρογεκούρωφ. Μέγα λάθος ἔχεις. Δὲν ἠξεύρω ποῖος ἦτον αὐτός, ἀλλ' ὄχι βέβαια ὁ Δουβρόφσκης.

— Πῶς ὄχι ὁ Δουβρόφσκης; Καὶ ποῖος ἄλλος εὐγαίνει εἰς τὸν δρόμον καὶ σταματᾷ τοὺς ταξειδιώτας νὰ τοὺς ἐξετάζῃ:

— Δὲν ἠξεύρω, ἀλλὰ βέβαια δὲν ἦτο ὁ Δουβρόφσκης. Ἐγὼ τὸν ἐνθυμοῦμαι παιδί· ἴσως τώρα ἐμάυρισαν τὰ μαλλιά του, ἀλλὰ τότε ἦτον σγουρό, ξανθὸ ἀγοράκι, καὶ ἠξεύρω βέβαια ὅτι ὁ Δουβρόφσκης ἦτο πέντε χρόνια μεγαλείτερος ἀπὸ τὴν Μάσαν μου, ὥστε δὲν εἶναι τριανταπέντε, ἀλλὰ εἰκοσιτριῶν χρόνων περίπου.

— Πολὺ σωστά, ἐξοχώτατε, ἀνέκραξεν ὁ ὑπαστυνόμος· ἐγὼ κρατῶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Βλαδιμήρου Δουβρόφσκη, ὅπου φαίνεται ὅτι εἶνε εἰκοσιτριῶν ἐτῶν.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Τρογεκούρωφ, ἴσα ἴσα διαβάσετε ν' ἀκούσωμεν δὲν βλάπτει νὰ γνωρίζωμεν τὰ χαρακτηριστικά του, ἴν τυχὸν τὸν ἀπαντήσωμεν, νὰ μὴ μᾶς φύγῃ.

Ὁ ὑπαστυνόμος ἐξάγαγε τοῦ κόλπου του φύλλον χάρτου ἱκανῶς βυπαρόν, τὸ ἀνέπτυξε μετὰ σοβαρότητος καὶ ἀνέγνωσε μὲ φωνὴν κανονάρχου·

«Χαρακτηριστικὰ τοῦ Δουβρόφσκη σύμφωνα μὲ τὰς καταθέσεις τῶν πρώην ἀνθρώπων του: Ἔτη 24, ἀνάστημα μέτριον, πρόσωπον καθαρόν, ἀγένειον, ὀφθαλμοὶ καστανοί, κόμη ξανθή, ρὶς εὐθεῖα. Ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ ἐλλείπουν.»

— Τίποτε ἄλλο; ἠρώτησεν ὁ Τρογεκούρωφ.

— Τίποτε, ἀπήντησεν ὁ ὑπαστυνόμος διπλώσας τὸν χάρτην.

— Σᾶς συγχαίρω, κύριε ὑπαστυνόμε. Χαρτὶ μιὰ φορά: Μ' αὐτὰ τὰ σημεῖα εὔκολον θὰ σᾶς εἶνε νὰ εὑρῆτε τὸν Δουβρόφσκην! Καὶ τίς δὲν εἶνε μετρίου ἀναστήματος, ξανθός, καὶ δὲν ἔχει καστανὰ μάτια καὶ ἴσιαν μύτην; Στοιχηματίζω τρεῖς ὥρας νὰ ὁμιλῇ κανεὶς μὲ τὸν Δουβρόφσκην, καὶ νὰ μὴν εἰξεύρῃ μὲ ποῖον εὑρίσκεται. Νὰ σοῦ πῶ· μεγάλα κεφάλια οἱ ἀστυνομικοί.

Ὁ ὑπαστυνόμος ἔκρυψε ταπεινῶς τὴν σημειωσίν του, καὶ σιωπῶν ἐξηκολούθησε νὰ τρώγῃ. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ὑπηρέται πολλάκις ἤδη εἶχον περιέλθῃ τὴν τράπεζαν πληροῦντες τὰ ποτήρια τῶν ξένων. Εἶχον ἀνοιχθῇ μερικαὶ φιάλαι ἐντοπίου οἴνου, ἐκληφθέντος ἐπιεικῶς ὡς καμπανίτου· τὰ πρόσωπα ἐγίνοντο ὀλονὲν ἐρυθρότερα, αἱ ὁμιλίαι θορυβωδέστεραι, πλέον ἀσυνάρτητοι καὶ εὐθυμότεραι.

— Ὄχι, ὑπέλαβεν ὁ Τρογεκούρωφ, δὲν θὰ ἰδοῦμεν πλέον ὑπαστυνόμον ὡσὰν τὸν μακαρίτην. Ἐκεῖνος δὲν ἦτο κοιμισμένος· εἶνε λυπηρὸν ὅτι τὸν ἔκαυσαν, ἀλλέως ἐκεῖνος ὅλην τὴν συμμορίαν θὰ τὴν ἔπιανε, καὶ ὁ ἴδιος Δουβρόφσκης δὲν θὰ ἐγλύτωνε. Ὁ Ταρὰς Ἀλεξέϊτζ καὶ χρήματα ἀπὸ αὐτὸν θὰ ἔπαιρνε, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ τὸν ἄφινε· τοιοῦτον εἶχε σύστημα ὁ μακαρίτης. Τώρα τί νὰ γείνῃ; φαίνεται ὅτι ἐγὼ πρέπει νὰ λάβω μέρος, καὶ νὰ καταδιώξω τοὺς λῃστὰς μὲ τοὺς ἀνθρώπους μου. Διὰ πρώτην φορὰν ὁπλίζω εἴκοσι, καὶ μοῦ καθαρίζουν τὴν κλεπτοφωλιάν· εἶνε τόπον γενναῖοι, ὁποῦ καθένας καὶ μὲ ἀρκοῦδα εἰμπορεῖ νὰ μετρηθῇ, ὥστε δὲν θὰ φοβηθοῦν τοὺς λῃστάς.

— Καὶ τί κάμνει ἡ ἀρκοῦδά σας, καλὰ εἶναι; σεβαστὲ Κύριλλε Πετρόβιτζ, ἠρώτησεν ὁ Σπίτζιν, ἐνθυμηθεὶς εἰς τὰς λέξεις ταύτας τὴν δασύτριχα γνώριμόν του καὶ τινας ἀστειότητας, ὧν ἄλλοτε αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐγένετο θῦμα.

— Ὁ Μίσας σοῦ ἄφησε χρόνους, ἀπήντησεν ὁ Τροκεκούρωφ· ἀπέθανε θάνατον ἔνδοξον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Ἰδοὺ ὁ νικητής της· καὶ ἔδειξε τὸν γάλλον διδάσκαλον. Αὐτὸς τὴν ἐπλήρωσε διὰ τὴν ἰδικήν σου... μὲ συμπάθειο... ἐνθυμεῖσαι;

—Πῶς νὰ μὴν ἐνθυμοῦμαι; εἶπεν ὁ Σπίτζιν ξέων τὸ ἐνίον του· πολὺ καλὰ ἐνθυμοῦμαι. Λοιπὸν ὁ Μίσας ἀπέθανε—τὸν λυποῦμαι, μὰ τὸν Θεόν, τὸν λυποῦμαι! τί νόστιμος ποῦ ἦτο! Τοιαύτη ἀρκοῦδα δὲν εὑρίσκεται. Καὶ διατί ὁ μουσιοὺ τὴν ἐσκότωσε;

Ὁ Τρογεκούρωφ μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἤρχισε νὰ διηγῆται τὸ κατόρθωμα τοῦ Γάλλου του, διότι εἶχε τὴν εὐτυχῆ ἱκανότητα νὰ γαυριᾷ καὶ διὰ τὰ ἀλλότρια κατορθώματα. Οἱ ξένοι ἠκροῶντο προσεκτικοὶ τὴν διήγησιν τοῦ θανάτου τοῦ Μίσα, καὶ μετ' ἐκπλήξεως παρετήρουν τὸν Δεφόρζ ὅστις, μὴ ὑποπτεύων ὅτι ὡμίλουν περὶ τῆς ἀνδρείας του, ἐκάθητο ἡσυχος εἰς τὴν θέσιν του, ὁμιλῶν περὶ ἠθικῆς εἰς τὸν ζωηρὸν μαθητήν του.

Περατωθέντος τοῦ γεύματος, ὅπερ εἶχε διαρκέσῃ τρεῖς ὥρας, ὁ οἰκοδεσπότης πρῶτος ἀφῆκε τὴν τράπεζαν, πάντες δὲ ἠγέρθησαν κατόπιν του, καὶ μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, ὅπους τοὺς περιέμενεν ὁ καφές, τὸ χαρτοπαίγνιον καὶ ἡ συνέχεια τῆς κραιπάλης τῆς ἀρξαμένης εἰς τὸ ἑστιατόριον.

Γ'.

Περὶ τὴν ἑβδόμην τῆς ἑσπέρας τινὲς τῶν ξένων ἐπεθύμουν ν' ἀναχωρήσωσιν, ἀλλ' ὁ οἰκοδεσπότης, εὐθυμήσας ἤδη ἐκ τοῦ ποτοῦ, διέταξε νὰ κλεισθῇ ἡ αὐλεία θύρα, καὶ ἐδήλωσεν, ὅτι μέχρι τῆς ἑπομένης πρωΐας, εἰς κανένα δὲν θὰ ἐπέτρεπε ν' ἀπέλθῃ. Μετ' ὀλίγον ἠκούσθη παιανίζουσα μουσική, ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνοίχθη, καὶ ἤρξατο ὁ χορός. Ὁ οἰκοδεσπότης καὶ οἱ περὶ αὐτόν, κα-

θήμενοι εἰς μίαν γωνίαν, ἐξηκολούθουν νὰ πίνωσι, μετ' εὐχαριστήσεως βλέποντες εὐθυμοῦντας τοὺς νέους. Αἱ γραῖαι ἔπαιζον χαρτία. Χορευταί, ὡς πανταχοῦ ὅπου δὲν σταθμεύει καμμία ὕλη οὐλάνων, ἦσαν ὀλιγώτεροι τῶν κυριῶν. Ὅθεν ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄνδρες ἠναγκάσθησαν νὰ συμμεθέξωσι τοῦ χοροῦ. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν διεκρίνετο ὁ διδάσκαλος, ὃν ὅλαι αἱ νέαι ἐξέλεγον εὑρίσκουσαι ὅτι μετ' αὐτοῦ ἐχόρευον ἐλαφρότατα τὸν στρόβιλον. Μετὰ τῆς Μάσας ἐχόρευσε πολλάκις, καὶ αἱ λοιπαὶ νέαι τοὺς ἐθεώρουν σκωπτικῶς. Ἐπὶ τέλους, περὶ τὸ μεσονύκτιον, ὁ ἀπαυδήσας οἰκοδεσπότης διέκοψε τὸν χορόν, καὶ διατάξας νὰ παρατεθῇ τὸ δεῖπνον, ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Ἡ ἀπουσία τοῦ Τροκεκούρωφ ἔδωκεν εἰς τὴν συναναστροφὴν πλειοτέραν ἐλευθερίαν καὶ ζωηρότητα· οἱ νέοι ἐτόλμησαν νὰ πλησιάσωσι τὰς κυρίας, αἱ νεάνιδες ἐγέλων καὶ ἐψιθύριζον ταπεινοφώνως μετὰ τῶν γειτόνων των, αἱ κυρίαι συνωμίλουν μεγαλητῇ φωνῇ, οἱ ἄνδρες ἔπινον, ἐφιλονείκουν καὶ ἐκάγχαζον· ἐν ἑνὶ λόγῳ τὸ δεῖπνον ἦτο ὑπερμέτρως εὔθυμον, καὶ ἀφῆκε πολλὰς εὐαρέστους ἀναμνήσεις.

Εἷς μόνος δὲν μετεῖχε τῆς κοινῆς εὐθυμίας, ὁ Σπίτζιν. Ἐκάθητο σκεπτικὸς καὶ σιωπηλός, ἔτρωγεν ἀφῃρημένος, καὶ ἐφαίνετο ὑπερβολικὰ ἀνήσυχος. Αἱ περὶ λῃστῶν ὁμιλίαι ἐτάραττον τὴν φαντασίαν του, θέλομεν δὲ ταχέως ἰδῇ ὅτι εἶχεν ἀποχρῶντας λόγους πρὸς τοῦτο.

Ὁ Σπίτζιν ἐπικαλούμενος τὸν Κύριον μάρτυρα τοῦ ὅτι τὸ ἐρυθρὸν κιβώτιον ἦτο κενόν, δὲν ἐψεύδετο καὶ δὲν ἡμάρτησε· τῳόντι ἦτο κενὸν τὸ ἐρυθρὸν κιβώτιον, διότι τὰ ἄλλοτε ἐν αὐτῷ φυλαττόμενα χαρτονομίσματα εἶχον μεταθῇ εἰς μικρὸν δερμάτινον θύλακα, ὃν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐπὶ τοῦ στήθους ὑπὸ τὸ ὑποκάμισον. Μόνον δι' αὐτῆς τῆς προφυλάξεως ἔπαυον αἱ κατὰ πάντων ὑπόνοιαί του καὶ ὁ ἀδιάλειπτός του φόβος. Τώρα δέ, ἠναγκασμένος νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς ξένην οἰκίαν, ἐφοβεῖτο μὴ ἤθελαν τὸν βάλῃ εἰς κανὲν ἀπόκεντρον δωμάτιον ὅπου εὐκόλως ἠδύναντο νὰ εἰσέλθωσι κλέπται, καὶ ἐζήτει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀσφαλῆ τινα σύντροφον, ὡς τοιοῦτον δ' ἐπὶ τέλους ἐξέλεξε τὸν Δεφόρζ. Τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ νέου, τὸ ὁποῖον ἐνέφαινε δύναμιν, καὶ μάλιστα ἡ ἀνδρεία ἣν ἔδειξεν εἰς τὴν συνάντησίν του μετὰ τῆς ἄρκτου, ἦν ὁ Σπίτζιν ἐνθυμεῖτο πάντοτε μετὰ τρόμου, τὸν παρεκίνησαν ν' ἀποφασίσῃ. Ὅθεν μετὰ τὸ γεῦμα ἤρξατο νὰ περιστρέφεται πλησίον τοῦ νέου Γάλλου, λαρυγγίζων καὶ βήχων, ἐπὶ τέλους δὲ ἀποταθεὶς πρὸς αὐτόν·

— Χμ! δὲν γίνεται, κύριε, τῷ εἶπε, νὰ μείνω ἀπόψε εἰς τὸ δωμάτιόν σας, διότι βλέπεις;..

— Que désire monsieur? ἠρώτησεν ὁ Δεφόρζ εὐγενῶς προσκλίνας.

— Ἄχ! τί δυσάρεστο! ἐσύ, κύριε, δὲν ἔμαθες ἀκόμη τὴν γλῶσσάν μας. Je veux moi chez vous coucher, καταλαμβάνεις;

— Monsieur, vous n' avez qu' à ordonner, ἀπήντησεν ὁ Δεφόρζ.

Ὁ Σπίτζιν λίαν εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῶν εἰς τὴν γαλλικὴν γνώσεών του, ἔσπευσεν αὐθωρεὶ νὰ λάβῃ ἀνάλογα μέτρα.

Οἱ ξένοι ἀποχαιρετήσαντες ἀλλήλους, ἀπεσύρθησαν ἕκαστος εἰς τὸν θάλαμόν του, ὁ δὲ Σπίτζιν ἠκολούθησε τὸν Γάλλον εἰς τὸν οἰκίσκον, ὃν οὗτος κατεῖχε. Ἡ νὺξ ἦτο σκοτεινή. Ὁ Δεφόρζ ἐκράτει φανόν, ὁ δὲ Σπίτζιν τὸν ἠκολούθει μὲ ἀρκετὸν θάρρος, θλίβων ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν μυστηριώδη θύλακα διὰ νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι ἔχει ἀκόμη τὰ χρήματά του.

Ἄρα ἔφθασαν εἰς τὸν οἰκίσκον, ὁ διδάσκαλος ἥναψε κηρίον, καὶ ἀμφότεροι ἤρχισαν νὰ ἐκδύωνται. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Σπίτζιν περιήρχετο τὸν θάλαμον, ἐξετάζων τὰ κλείθρα καὶ τὰ παράθυρα καὶ κινῶν δυσπίστως τὴν κεφαλήν, καθὼ μὴ εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς ἐπιθεωρήσεως. Αἱ θύραι ἐκλείοντο μόνον δι' ἑνὸς μοχλοῦ, τὰ δὲ παράθυρα δὲν εἶχον εἰσέτι τὰ ὑπλᾶ των περιθέματα· καὶ ἐπειράθη μὲν νὰ ἐξηγηθῇ περὶ τούτου μετὰ τοῦ Δεφόρζ, ἀλλ' αἱ εἰς τὴν γαλλικὴν περιωρισμέναι γνώσεις του δὲν τοῦ τὸ ἐπέτρεπον. Ὁ Γάλλος δὲν τὸν ἐνόησε, ὁ δὲ Σπίτζιν ἐβιάσθη νὰ σιωπήσῃ. Αἱ κλῖναι των ἦσαν τοποθετημέναι ἡ μία ἀπέναντι τῆς ἄλλης· ἀμφότεροι κατεκλίθησαν καὶ ὁ διδάσκαλος ἔσβεσε τὸ κηρίον, ἀφοῦ τῷ ηὐχήθη καλὴν νύκτα. Μετ' ὀλίγον ἠκούσθησαν οἱ ῥογχασμοί του.

— Ῥοχαλίζει τὸ ζῷον, ὁ Φραντζέζος, διενοήθη ὁ Σπίτζιν, ἐμὲ ὅμως ἀδύνατον νὰ μὲ πάρῃ ὕπνος· μήπως εἶνε πκράξενο νὰ ἐμβοῦν κλέπται ἀπὸ τὰς θύρας ἢ τὰ παράθυρα· αὐτὸ δὲ τὸ ζῷον οὔτε μὲ κανόνια δὲν τὸν ξυπνᾷς. Μουσιού, αἴ μουσιού· ὁ διάβολος νὰ σὲ πάρῃ.

Ὁ Σπίτζιν ἐσιώπησε· ἡ κόπωσις καὶ οἱ καπνοὶ τοῦ οἴνου μικρὸν κατὰ μικρὸν ὑπερίσχυσαν τοῦ φόβου του, καὶ μετ' ὀλίγον βαθὺς ὕπνος τὸν κατέλαβε.

Παράδοξος τῷ ἠτοιμάζετο ἔγερσις. Ἠσθάνετο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὕπνου ὅτι κάποιος τὸν ἔσυρεν ἐλαφρῶς ἐκ τοῦ περιλαιμίου τοῦ ὑποκαμίσου. Ὁ Σπίτζιν ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἰς τὸ ὠχρὸν φῶς φθινοπωρινῆς πρωΐας, εἶδεν ἐνώπιόν του τὸν Δεφόρζ κρατοῦντα εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα πιστόλιον, διὰ τῆς ἄλλης δὲ λύοντα τὸν πολύτιμον θύλακα. Ὁ Σπίτζιν παρ' ὀλίγον ἐλιποθύμει.

— Qu' est ce que c' est, Monsieur, qu' est ce que c' est? ἐπρόφερε μετὰ φωνῆς τρεμούσης.

— Σιωπή, ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος εἰς καθαρὰν ῥωσσικὴν γλῶσσαν· σιωπή! ἢ εἶσαι χαμένος. Εἶμαι ὁ Δουβρόφσκης.

ΙΑ'.

Ἤδη ζητοῦμεν τὴν ἄδειαν τοῦ ἀναγνώστου νὰ τῷ διευκρινήσωμεν τὰ τελευταῖα τοῦ διηγήματος ἡμῶν συμβεβηκότα δι' ἑτέρων προηγηθέντων, ἅτινα δὲν ἐλάβομεν εἰσέτι καιρὸν νὰ ἱστορήσωμεν.

Εἰς τὸν ταχυδρομικὸν σταθμὸν *** ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἐπιστάτου ὃν ἤδη προανεφέραμεν, ἐκάθητο εἰς γωνίαν τινὰ ὁδοιπόρος, μὲ ὕφος ταπεινὸν καὶ ὑπομονητικόν, μαρτυροῦν ἐργάτην τινὰ ἢ ἀλλοδαπόν, τουτέστιν ἄνθρωπον οὐδὲν σημαίνοντα εἰς τὰς ταχυδρομικὰς δημοσίας ὁδούς. Ἡ ἁμαξά του ἵστατο εἰς τὴν αὐλὴν ὅλως ἀπεριποίητος· ἐντὸς αὐτῆς ἔκειτο ἰσχνὸς μάρσιππος, τραγὴ ἀπόδειξις τῆς πενίας τοῦ ἰδιοκτήτου. Ὁ ὁδοιπόρος, οὔτε φαγητὸν οὔτε ποτὸν ζητήσας, παρετήρει ἐκ διαλειμμάτων διὰ τοῦ παραθύρου, συρίζων ἐνίοτε, πρὸς μεγάλην δυσαρέσκειαν τῆς ἐπιστάτιδος, καθημένης ὄπισθεν σανιδωτοῦ διαφράγματος.

— Ὁ Θεὸς μᾶς ἔστειλε σφυρίχτραν, ἐψιθύριζεν, ἄκουε πῶς σφυρίζει! ποῦ νὰ σκάσῃ ὁ καταραμένος ἅπιστος.

— Καὶ τί; εἶπεν ὁ ἐπιστάτης. Κακὸ εἶνε αὐτό; ἂς σφυρίζῃ.

— Δὲν εἶνε κακό; ἀντέλεξεν ἡ ὠργισμένη σύζυγος· καὶ δὲν ξέρεις τί λένε γι' αὐτό;

— Τί λένε; πῶς τὸ σφύριγμα διώχτει τὰ χρήματα; αἴ! Παχόμοβνα! ἐμεῖς καὶ μὲ σφυριματιαῖς καὶ χωρὶς αὐταῖς τίποτα δὲν ἔχομε.

— Μὰ στεῖλέ τονε, Σίδωριτζ· τί τονε βαστᾷς; Δός του ἄλογα, καὶ ἂς πάγῃ 'ς τὸ διάβολο.

— Ἂς περιμένῃ, Παχόμοβνα. Στὸ σταῦλο ἔχομε μόνο δώδεκα ἄλογα, καὶ τὰ τρία ἀπ' αὐτὰ εἶνε κουρασμένα. Δὲν εἶνε παράξενο νὰ μᾶς ἔρθουνε καλοὶ ταξειδιῶτες, καὶ δὲν θέλω ν' ἀποκριθῶ ἐγὼ γιὰ τὸ Φραντζέζο. Αἴ! δὲν τὸ λέω 'γώ; νὰ τους, τρέχουν, καὶ τί γρήγορα! νὰ μὴν εἶνε κανένας στρατηγός;

Ἀνοικτὴ ἁμαξα ἐστάθη εἰς τὸ πρόθυρον· θεράπων δὲ πηδήσας ἐκ τοῦ ἐδωλίου του ἤνοιξε τὴν θυρίδα, καὶ μετά τινας στιγμάς, νεανίας φέρων στρατιωτικὸν μανδύαν καὶ λευκὸν πιλίον ἐπὶ κεφαλῆς εἰσῆλθεν εἰς τοῦ ἐπιστάτου, ἀκολουθούμενος ὑπὸ ὑπηρέτου, ὅστις ἐκράτει μικρὸν κιβώτιον, ὃ καὶ ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ παραθύρου.

— Ἄλογα! εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς ἐπιτακτικῶς.

— Εὐθύς! ἀπήντησεν ὁ ἐπιστάτης· παρακαλῶ τὴν ἀδειάν σας.[1])

— Δὲν ἔχω ἄδειαν πηγαίνω ἀλλοῦ, πλαγίως.. μήπως δὲν μὲ γνωρίζεις;

Ὁ ἐπιστάτης ἔσπευσε νὰ βιάσῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ζεύξωσι, ὁ νέος ἤρχισε νὰ περιέρχηται τὸ δωμάτιον, ἔπειτα μεταβὰς εἰς τὸ ἕτερον διαμέρισμα, ἠρώτησε τραπεινοφώνως τὴν σύζυγον τοῦ ἐπιστάτου, ποῖος εἶνε ὁ ὁδοιπόρος.

— Ὁ Θεὸς ξέρει, ἀπήντησεν ἐκείνη· φραντζέζος φαίνεται· εἶνε τώρα πέντε ὧρες ποῦ περιμένει ἄλογα καὶ ὅλο σφυρίζει. Τὸν ἐβαρέθηκα τὸν καταραμένο.

Ὁ νέος ἀπετάθη πρὸς τὸν ὁδοιπόρον γαλλιστί.

— Καὶ διὰ ποῦ διευθύνεσθε; τὸν ἠρώτησε.

— Διὰ τὴν πλησίον πόλιν, ἀπήντησεν ὁ Γάλλος, ἐκεῖθεν δὲ μεταβαίνω εἰς ἑνὸς κτηματίου, ὅστις μ' ἐμίσθωσεν ὡς διδάσκαλον χωρὶς νὰ μὲ γνωρίζῃ. Σήμερον ἤλπιζα νὰ φθάσω, ἀλλ' ὁ κ. ἐπιστάτης, φαίνεται, ἀπεφάσισε διαφορετικά.

— Καὶ τίς ἀπὸ τοὺς ἐδῶ κτηματίας σᾶς ἐμίσθωσε;

— Ὁ Τρογεκούρωφ, ἀπήντησεν ὁ Γάλλος.

— Ὁ Τρογεκούρωφ; Καὶ ποῖος εἶναι ὁ Τρογεκούρωφ αὐτός;

— Ma foi, monsieur, ὀλίγα καλὰ ἤκουσα περὶ αὐτοῦ. Λέγουν ὅτι εἶνε δεσπότης ὑπερήφανος καὶ ἰδιότροπος, σκληρὸς πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν, ὅτι κανεὶς δὲν εἰμπορεῖ νὰ ζήσῃ πλησίον του, ὅτι ὅλοι τρέμουν εἰς τὸ ὄνομά του καὶ ὅτι πρὸς τοὺς διδασκάλους φέρεται περιφρονητικῶς.

— Καλέ τί λέγετε! καὶ ἀποφασίζετε νὰ ὑπηρετήσητε τοιοῦτο τέρας;

— Τί νὰ κάμω, κύριε ἀξιωματικέ; Μὲ προτείνει καλὸν μισθόν, 3000 ρούβλια κατ' ἔτος, ἐκτὸς τῆς τροφῆς καὶ τοῦ οἰκήματος. Ἴσως ἐγὼ σταθῶ εὐτυχέστερος ἄλλων. Ἔχω γραῖαν μητέρα, πρὸς τὴν ὁποίαν θὰ στέλλω τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ μου, μὲ τὰ λοιπὰ δὲ χρήματα, ἐντὸς πέντε ἐτῶν, θὰ συνάξω μικρὸν κεφάλαιον, ἀρκετὸν διὰ τὴν μέλλουσαν ἀνεξαρτησίαν μου, καὶ τότε, bon soir, ἀναχωρῶ διὰ Παρισίους, καὶ κάμνω τὸν ἔμπορον.

Καὶ σᾶς γνωρίζει κανεὶς εἰς τοῦ Τροτεκούρωφ; ἠρώτησεν ὁ ἀξιωματικός.

— Κανείς, ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος. Κάποιος φίλος του εἰς Μόσχαν, τοῦ ὁποίου μάγειρος ἦτον εἰς συμπατριώτης μου, μ' ἐσύστησε πρὸς αὐτόν. Πρέπει νὰ εἰξεύρετε ὅτι ἡτοιμαζόμην νὰ γείνω ζαχαροπλάστης, καὶ ὄχι διδάσκαλος· ἀλλὰ μὲ εἶπαν ὅτι εἰς τὸν τόπον σας τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα εἶναι πολὺ συμφερώτερον.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις.—Ἄκουσατε, εἶπε, διακόψας αἴφνης τὸν Γάλλον· τί θὰ ἐλέγατε ἂν, ἀντὶ τοῦ μέλλοντος τὸ ὁποῖον ὀνειρεύεσθε, σᾶς ἐπρότεινα δέκα χιλιάδας ρούβλια καθαρά, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐπιστρέψητε ἀμέσως εἰς Παρισίους;

Ὁ Γάλλος προσέβλεψεν ἔκπληκτος τὸν ἀξιωματικόν, ἐμειδίασε, καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλήν.

— Τὰ ἄλογα εἶνε ἕτοιμα! εἶπεν εἰσελθὼν ὁ ἐπιστάτης. Τὸ αὐτὸ ἐπανέλαβε καὶ ὁ ὑπηρέτης.

— Ἀμέσως, ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικός. Πηγαίνετ' ἔξω μίαν στιγμήν. Ὁ ἐπιστάτης μετὰ τοῦ ὑπηρέτου ἐξῆλθον. Δὲν ἀστειεύομαι, ἐπανέλαβε γαλλιστί· δύναμαι νὰ σᾶς δώσω 10,000 ρούβλια· μὲ χρειάζονται μόνον τὰ ἔγγραφά σας.

Καὶ ταῦτα εἰπών, ἤνοιξε τὸ κιβώτιον, καὶ ἐξήγαγε σωρὸν χαρτονομισμάτων.

Ὁ Γάλλος ἤνοιξεν ὑπερμέτρως τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπορῶν τί νὰ ὑποθέσῃ.

— Τὰ ἔγγραφά μου, ἐπανελάμβανε μετ' ἐκπλήξεως. Ἰδοὺ τὰ ἔγγραφά μου... ἀλλὰ σεῖς ἀστειεύεσθε, τί σᾶς χρειάζονται τὰ ἔγγραφά μου;

— Τοῦτο δὲν σᾶς ἐνδιαφέρει. Ἐρωτῶ, συμφωνεῖτε ἢ ὄχι;

Ὁ Γάλλος δυσπιστῶν εἰσέτι, ἔτεινε τὰ ἔγγραφα πρὸς τὸν νέον ἀξιωματικόν, ὅστις ταχέως τὰ ἐξήτασε.

— Τὸ διαβατήριόν σας... καλά, ἐπιστολὴ συστατική... ἂς ἴδωμεν· μαρτυρικὸν γεννήσεως... ἀξιόλογα. Λοιπόν, ἰδοὺ λάβετε τὰ χρήματά σας, καὶ ἀναχωρήσατε. Χαίρετε.

Ὁ Γάλλος ἵστατο ἀκίνητος. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐπανῆλθε.

— Εἶχα λησμονήσῃ τὸ οὐσιωδέστερον· δότε με λόγον τιμῆς ὅτι αὐτὰ θὰ μείνουν μεταξύ μας... τὸν λόγον τῆς τιμῆς σας.

— Τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου, ἀπήντησεν ὁ Γάλλος. Ἀλλὰ τὰ ἔγγραφά μου, τί νὰ κάμω χωρὶς αὐτά;

— Εἰς τὴν πρώτην πόλιν εἰδοποιεῖτε, ὅτι σᾶς ἐλήστευσεν ὁ Δουβρόφσκης. Θὰ σᾶς πιστεύσουν, καὶ θὰ σᾶς δώσουν τὰ ἀναγκαῖα μαρτυρικά. Χαίρετε· εὔχομαι νὰ φθάσητε τὸ ταχύτερον εἰς Παρισίους, καὶ νὰ εὕρητε ὑγιαίνουσαν τὴν μητέρα σας.

Ὁ Δουβρόφσκης ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, ἐκάθησεν εἰς τὴν ἅμαξαν, καὶ ἀνεχώρησεν.

Ὁ ἐπιστάτης παρετήρει ἐκ τοῦ παραθύρου, ὅτε δὲ ἡ ἁμαξα ἀπεμακρύνθη ἐστράφη πρὸς τὴν σύζυγόν του καὶ ἀνεφώνησε—Παχόμοβνα! ξέρεις τί; αὐτὸς ἦτον ὁ Δουβρόφσκης.

Ἐκείνη ὥρμησεν εἰς τὸ παράθυρον, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά· ὁ Δουβρόφσκης εἶχεν ἀπομακρυνθῇ. Τότε ἐπετέθη κατὰ τοῦ συζύγου.—Δὲν φοβᾶσαι Θεό; γιατὶ δὲ μοῦ τό 'πες πρῶτα νὰ τὸν ἰδῶ καὶ ἐγώ; τώρα περίμενε νὰ ξαναγυρίσῃ. Ἐντροπή του, ἀλήθεια κι' ἀλήθεια.

Ὁ Γάλλος ἐν τούτοις ἵστατο ὡς ἀπολιθωθείς. Ἡ μετὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ συμφωνία, τὰ χρήματα—πάντα τῷ ἐφαίνοντο ὡς ὄνειρον. Ἀλλὰ τὰ χαρτονομίσματα ἦσαν εἰς τὸ θυλάκιόν του, εὐγλώττως ἐπικυροῦντα τὴν πραγματικότητα τοῦ παραδόξου συμβεβηκότος. Τέλος ἀπεφάσισε νὰ μισθώσῃ ἵππους μέχρι τῆς πόλεως, ὅπου καὶ ἔφθασε τὴν νύκτα.

Ὁ Δουβρόφσκης δέ, γενόμενος κύριος τῶν ἐγγράφων τοῦ Γάλλου, ἐπαρουσιάσθη τολμηρῶς, ὡς εἴδομεν ἤδη, πρὸς τὸν Τροτεκούρωφ καὶ ἔμεινε παρ' αὐτῷ ὡς διδάσκαλος. Οἱονδήποτε καὶ ἂν ἦσαν οἱ μυστικοὶ σκοποὶ του—τοῦτο θὰ γνωσθῇ κατόπιν—εἰς τὴν διαγωγήν του οὐδὲν ἐφάνη τὸ ἐπίμεμπτον. Πράγματι, ὀλίγον μὲν ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ μικροῦ μαθητοῦ του Σάσα, ὃν ἄφινεν ἐλεύθερον ν' ἀτακτῇ καὶ παρ' οὗ δὲν ἐζήτει λόγον διὰ τὰ μαθήματα, ἅτινα τῷ ἔδιδε διὰ τὸν τύπον μόνον, ἐπιμελέστατα ὅμως παρηκολούθει τὰς πρόοδους τῆς μαθητρίας του εἰς τὴν μουσικήν, καὶ συχνάκις ὁλοκλήρους ὥρας ἐκάθητο μετ' αὐτῆς εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον. Πάντες ἠγάπων τὸν νέον διδάσκαλον· ὁ μὲν Τροτεκούρωφ διὰ τὴν κυνηγετικήν του δεξιότητα, ἡ δὲ θυγάτηρ του διὰ τὸν ἀπεριόριστον ζῆλον καὶ τὴν δουλικὴν αὐτοῦ περιποίησιν, καὶ ὁ μὲν Σάσας διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιείκειαν, οἱ δὲ οἰκεῖοι διὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὸ ἐλευθέριον αὐτοῦ, ὅπερ κατὰ τὰ φαινόμενα δὲν συνῆδε μὲ τὴν κατάστασίν του. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐφαίνετο ἀφωσιωμένος πρὸς τὴν οἰκογένειαν, ἧς μέλος ἐθεώρει ἤδη ἑαυτόν.

Παρῆλθε σχεδὸν μὴν ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς του ὡς διδασκάλου μέχρι τῆς ἀξιοσημειώτου ἑορτῆς, καὶ οὐδεὶς ὑπώπτευεν ὅτι, ὑπὸ τὸν σεμνὸν νεανίαν ἐκρύπτετο ὁ τρομερὸς ληστής, εἰς οὗ τὸ ὄνομα ἐφρίττων πάντες οἱ κτηματίαι τῶν περιχώρων. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο, ὁ Δουβρόφσκης δὲν ἀπεμακρύνετο τῆς Ποκρόφσκας, οὐχ ἧττον ὅμως ἡ περὶ τῶν ληστειῶν του φήμη ἐξηκολούθει ὑπάρχουσα, χάρις εἰς τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμα τῶν κατοίκων τῶν περιχώρων· δὲν εἶνε ὅμως ἀπίθανον, ἡ συμμορία του νὰ ἐξηκολούθει ἐνεργοῦσα καὶ ἀπόντος τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς. Τὴν νύκτα ἐκείνην μείνας εἰς τὸν αὐτὸν θάλαμον μετ' ἀνθρώπου, ὃν ἐδικαιοῦτο νὰ θεωρῇ ὡς προσωπικόν του ἐχθρόν, καὶ ὡς ἕνα τῶν πρωταιτίων τῆς καταστροφῆς του, ὁ Δουβρόφσκης δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ τὸν πειρασμόν. Γνωρίζων τὴν ὕπαρξιν τοῦ χρηματοφόρου θύλακος ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἁρπάσῃ, εἴδομεν δὲ πῶς ἐξέπληξε τὸν πτωχὸν Σπίτζιν διὰ τῆς ἀπροσδοκήτου μεταμορφώσεώς του ἀπὸ διδασκάλου εἰς ληστήν.

ΙΒ'

Παρῆλθον ἡμέραι τινὲς χωρὶς οὐδὲν νὰ συμβῇ ἀξιοσημείωτον. Ἡ ζωὴ τῶν ἐν Ποκρόφσκα διήρχετο μονοτόνως. Ὁ Τροτεκούρωφ καθεκάστην ἐκυνήγει, ἡ ἀνάγνωσις δέ, ὁ περίπατος καὶ πρὸ πάντων τὰ μαθήματα τῆς μουσικῆς ἦσαν ἡ ἐνασχόλησις τῆς θυγατρός του. Ἤρχιζεν αὕτη νὰ ἐννοῇ τὴν ἰδίαν αὐτῆς καρδίαν καὶ ὡμολόγει, μετ' ἀκουσίου πείσματος, ὅτι αὕτη δὲν ἦτο ἀπαθὴς εἰς τὰ προτερήματα τοῦ νέου Γάλλου. Καὶ οὗτος μέν, οὐδόλως ἐξερχόμενος τῶν

1) Ταχυδρομικὸν διαβατήριον πρὸς ἀλλαγὴν ἵππων εἰς τοὺς σταθμούς. Σ. τ. Μ.

ὁρίων τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς αὐστηρᾶς κοσμιότητος, κατώρθωσε νὰ μὴ ἐξεγείρῃ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὰς ὑπονοίας της, ἡ δὲ νεᾶνις, ἐκ τῆς συνηθείας ἐλκυομένη, ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν ὁσημέραι πλείονα ἐμπιστοσύνην. Μακρὰν τοῦ Δεφόρζ, τὴν κατελάμβανεν ἀνία, παρόντα δὲ ἀδιαλείπτως τὸν ἀπησχόλει ζητοῦσα τὴν γνώμην του περὶ ὅλων, καὶ πάντοτε μετ' αὐτοῦ συμφωνοῦσα. Ἴσως δὲν ἠρᾶτο αὐτοῦ εἰσέτι, ἀλλ' εἰς τὸ πρῶτον ἐμπόδιον, ἢ εἰς αἰφνιδίαν τινὰ τῆς τύχης καταφοράν, τὸ πάθος τῆς καρδίας της θὰ ἐξερρήγνυτο ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ὁρμῇ.

Ἡμέραν τινά, ἐλθοῦσα εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου τὴν περιέμενεν ὁ διδάσκαλος, ἡ Μαρία Κυρίλλοβνα, μετ' ἐκπλήξεως διέκρινε ταραχήν τινα ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ τοῦ προσώπου. Ἀνοίξασα τὸ κλειδοκύμβαλον, ἔψαλεν ἐπ' ὀλίγον, ἀλλ' ὁ Δουβρόφσκης, προφασισθεὶς κεφαλαλγίαν, ἐζήτησε συγγνώμην καὶ διέκοψε τὸ μάθημα, ἐνῷ δὲ ἔκλειε τὸ βιβλίον τῆς μουσικῆς τῇ ἐπέδωκε λάθρα γραμμάτιον. Ἡ νεᾶνις τὸ ἔλαβε, πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ ἐννοήσῃ καλῶς περὶ τίνος ἐπρόκειτο, ἀλλ' αὐτοστιγμεὶ μετενόησεν· ὁ Δουβροφσκης ὅμως δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ. Ἡ Μάσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν της, καὶ ἀνοίξασα τὸ γραμμάτιον, ἀνέγνωσε τὰ ἑπόμενα:

«Ἔλθετε σήμερον κατὰ τὴν ἑβδόμην ὥραν εἰς τὴν σκιάδα, πλησίον τοῦ ῥύακος· πρέπει ἀφεύκτως νὰ σᾶς ὁμιλήσω.»

Ἡ περιέργειά της εἶχεν ἰσχυρῶς ἐξεγερθῇ. Πρὸ πολλοῦ περιέμενεν ἐξομολόγησιν, καὶ ἐπιθυμοῦσα καὶ φοβουμένη αὐτήν. Ἐξ ἑνὸς μὲν θὰ τῇ ἤρεσκε ν' ἀκούσῃ τὴν ἐπιβεβαίωσιν ἐκείνου ὅπερ ὑπώπτευεν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ᾐσθάνετο ὅτι δὲν ἤρμοζεν εἰς αὐτὴν ν' ἀκούσῃ ἐρωτικὰς ἐξηγήσεις ἀπὸ ἄνθρωπον ὅστις, ὡς ἐκ τῆς κοινωνικῆς του θέσεως, δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἠδύνατο ν' ἀπολαύσῃ ποτὲ τὴν χεῖρά της. Καὶ ἀπεφάσισε μὲν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν συνέντευξιν, ἀλλὰ δι' ἓν πρᾶγμα ἠπόρει· πῶς ὤφειλε νὰ δεχθῇ τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ διδασκάλου· μετ' ἀριστοκρατικῆς ἀγανακτήσεως ἢ μετὰ φιλικῶν νουθεσιῶν, γελῶσα καὶ ἀστειευομένη, ἢ μετ' ἀφώνου ἐνδιαφέροντος; Ἐντούτοις δὲν ἔπαυε παρατηροῦσα τὸ ὡρολόγιον. Ἐπὶ τέλους ἐπῆλθε σκότος, ὁ δὲ Τρογεκούρωφ ἐκάθησε μὲ τοὺς ξένους του εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ χαρτοπαιγνίου. Αἴφνης τὸ τοῦ ἑστιατορίου ὡρολόγιον ἠκούσθη σημαῖνον ἑπτὰ παρὰ τέταρτον, ἡ δὲ νεᾶνις ἐξελθοῦσα ἀθορύβως τῆς οἰκίας, ἔρριψε περὶ αὐτὴν τὸ βλέμμα, καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸν κῆπον.

Ἡ νὺξ ἦτο ζοφερά, ὁ οὐρανὸς ὑπὸ νεφῶν κεκαλυμμένος, δύο δὲ βήματα μακρὰν οὐδὲν διεκρίνετο· ἡ νέα ὅμως ἐβάδιζεν ἐν τῷ σκότει διὰ τῶν γνωστῶν αὐτῇ ἀτραπῶν, καὶ μετ' οὐ πολὺ εὑρέθη εἰς τὴν σκιάδα. Ἐκεῖ ἐστάθη ἵνα ἀναπνεύσῃ, καὶ φανῇ ἐνώπιον τοῦ Δεφόρζ μὲ ὕφος ἀπαθὲς καὶ ἤρεμον. Ἀλλ' ὁ Δεφόρζ ἵστατο ἤδη ἐνώπιόν της.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε, μετὰ θλιβερᾶς καὶ ἠρέμου φωνῆς, ὅτι ἠκούσατε τὴν παράκλησίν μου· θὰ ἀπηλπιζόμην ἂν δὲν συγκατετίθεσθε.

Ἡ νέα κόρη ἀπήντησε διὰ φράσεως αἰνιγματώδους.

— Ἐλπίζω, εἶπε, ὅτι δὲν θὰ λάβω ἀφορμὴν νὰ μετανοήσω διὰ τὴν ἐπιείκειάν μου.

Ἐκεῖνος ἐσίγα, καὶ ἐφαίνετο ζητῶν νὰ ὁπλισθῇ μὲ θάρρος.

— Αἱ περιστάσεις ἀπαιτοῦν... ὀφείλω νὰ σᾶς ἀφήσω, εἶπεν ἐπὶ τέλους· ἴσως μετ' οὐ πολὺ μάθετε... ἀλλὰ πρὶν χωρισθῶμεν, ὀφείλω νὰ ἐξηγηθῶ μεθ' ὑμῶν.

Ἡ νεᾶνις οὐδὲν ἀπήντησεν. Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἔβλεπε τὸν πρόλογον τῆς περιμενομένης ἐξομολογήσεως.

— Δὲν εἶμαι ἐκεῖνος ὃν ὑποθέτετε, ἐξηκολούθησε κάτω νεύων· δὲν εἶμαι ὁ Γάλλος Δεφόρζ— εἶμαι ὁ Δουβρόφσκης.

Ἡ νεᾶνις ἔρρηξε κραυγήν.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, μὴ φοβεῖσθε· σεῖς δὲν πρέπει νὰ φοβῆσθε τ' ὄνομά μου. Ναί, ἐγὼ εἶμαι ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος, ὃν ὁ πατήρ σας, στερήσας καὶ τοῦ τελευταίου τεμαχίου ἄρτου ὅπερ εἶχε, ἐδίωξε τῆς πατρικῆς οἰκίας καὶ ἔστειλε νὰ λῃστεύῃ εἰς τὰς δημοσίας ὁδούς. Ἀλλὰ οὔτε ὑμεῖς πρέπει νὰ μὲ φοβῆσθε οὔτε ὁ πατήρ σας. Τετέλεσται... τῷ ἐσυγχώρησα· ὑμεῖς τὸν ἐσώσατε. Ὤφειλα ν' ἀρχίσω τὸ αἱματηρὸν ἔργον μου, κατ' ἐκείνου πρῶτον ἐπιτιθέμενος. Περιεφερόμην περὶ τὴν οἰκίαν του, καὶ εἶχα ἤδη ὁρίσῃ ποῦ νὰ τεθῇ τὸ πῦρ, πόθεν νὰ εἰσέλθω εἰς τὸν κοιτῶνά του, πῶς νὰ τῷ κλείσω τὴν ὑποχώρησιν· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑμεῖς διήλθατε ἐνώπιόν μου ὡς οὐράνιος ὀπτασία, καὶ ἀμέσως ᾐσθάνθην τὴν καρδίαν μου ἡμερωθεῖσαν. Ἐννόησα ὅτι ἡ οἰκία ἐν ᾗ κατοικεῖτε ὑμεῖς εἶναι ἱερά, ὅτι ὄν, ὅπερ συνδέουσι μεθ' ὑμῶν οἱ δεσμοὶ τοῦ αἵματος, δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν κατάραν μου. Τότε ἐγκατέλιπον τὴν ἐκδίκησίν μου, θεωρῶν αὐτὴν ὡς παραφροσύνην. Ἐπὶ ὁλοκλήρους ἡμέρας περιειρχόμην τοὺς κήπους τῆς Ποκρόφσκας, ἐλπίζων νὰ ἴδω μακρόθεν τὴν λευκήν σας ἐσθῆτα. Εἰς τοὺς περιπάτους εἰς οὓς ἀπερισκέπτως ἐξετίθεσθε, ἐγὼ σᾶς παρηκολούθουν, κρυπτόμενος ὄπισθεν τῶν θάμνων, εὐδαίμων μόνον μὲ τὴν ἰδέαν, ὅτι δι' ὑμᾶς κίνδυνος δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ, ὅπου ἐγὼ ἀφανὴς παρίσταμαι. Ἐπὶ τέλους συνεπείᾳ συμβεβηκότος τινὸς εἰσῆλθα εἰς τὸν οἶκόν σας. Αἱ τρεῖς αὐταὶ ἑβδομάδες ἦσαν δι' ἐμὲ ἡμέραι εὐδαιμονίας, ἡ δὲ ἀνάμνησίς των θὰ ἦνε ἡ παρηγορία τῆς οἰκτρᾶς μου ζωῆς... Σήμερον ἔλαβα εἴδησιν ἥτις μὲ ἀναγκάζει ν' ἀφήσω τὰ μέρη ταῦτα.

Ἀναχωρῶ σήμερον, αὐτὴν τὴν ὥραν... ὤφειλα ὅμως πρότερον νὰ σᾶς ἀποκαλύψω τὰ πάντα, ἵνα μὴ μὲ καταρᾶσθε, ἵνα μὴ μὲ περιφρονῆτε. Ἐνθυμεῖσθε ἐνίοτε τὸν Δουβρόφσκην, μὴ λησμονεῖτε ὅτι εἶχεν ἄλλον προορισμόν, ὅτι ἡ ψυχή του ἤξευρε νὰ σᾶς ἀγαπᾷ, ὅτι ποτέ....

Αἴφνης ὀξὺς συριγμὸς ἠκούσθη, καὶ ὁ Δουβρόφσκης ἐσίγησε. Ἥρπασε τὴν χεῖρα της ἣν ἔθλιψεν ἐπὶ τῶν φλεγόντων χειλέων του· ὁ συριγμὸς ἐπανελήφθη.—Χαίρετε, εἶπεν ὁ Δουβρόφσκης, μὲ καλοῦν· ἓν λεπτὸν δύναται νὰ μὲ καταστρέψῃ. Ὠπισθοδρόμησε...

Ἡ νεᾶνις ἵστατο ἀκίνητος. Ὁ Δουβρόφσκης ἐπανελθὼν ἔλαβεν ἐκ νέου τὴν χεῖρά της.—Ἂν ποτε σᾶς ἐπέλθῃ δυστύχημα, καὶ ἀπορῆτε πόθεν νὰ ζητήσητε βοήθειαν καὶ προστασίαν, εἰς τοιαύτην περίστασιν ὑπόσχεσθε νὰ ἀποταθῆτε πρὸς ἐμέ, ἀπαιτοῦσα παρ' ἐμοῦ νὰ σᾶς σώσω: ὑπόσχεσθε νὰ μὴ ἀπορρίψητε τὴν ἀφοσίωσίν μου;

Ἡ νέα ἔκλαιε σιωπῶσα. Ὁ συριγμὸς ἠκούσθη καὶ τρίτην φοράν.

— Μὲ καταστρέφετε! ἀνέκραξεν ὁ Δουβρόφσκης. Δὲν σᾶς ἀφίνω πρὶν μ' ἀποκριθῆτε, ὑπόσχεσθε ἢ ὄχι;

— Ὑπόσχομαι! ἐψιθύρισεν ἡ πτωχὴ νεᾶνις.

Συγκεκινημένη ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Δουβρόφσκη συνεντεύξεως, ἡ Μαρία Κυρίλλοβνα ἐπέστρεφεν οἴκαδε, τῇ ἐφάνη δὲ ὅτι εἰς τὴν αὐλὴν ἦτο συνηγμένος πολὺς κόσμος. Παρὰ τὸ πρόθυρον ἵστατο ἅμαξα, ἄνθρωποι ἐφαίνοντο τρέχοντες τῇδε κακεῖσε, εἰς δὲ τὴν οἰκίαν ὑπῆρχε κίνησις. Ἀκούσασα μακρόθεν τὴν φωνὴν τοῦ πατρός της, ἔσπευσε νὰ εἰσέλθῃ, φοβουμένη μὴ ἤθελε παρατηρηθῇ ἡ ἀπουσία της, καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν συνηντήθη μετὰ τοῦ πατρός της. Οἱ ἐκεῖ εὑρεθέντες ξένοι περιεστοίχιζαν τὸν γνωστόν μας ὑπαστυνόμον, ἀποτείνοντες αὐτῷ διαφόρους ἐρωτήσεις. Ὁ ὑπαστυνόμος, ὁδοιπορικὰ ἐνδύματα φέρων καὶ ὡπλισμένος ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ὀνύχων, ἀπεκρίνετο μὲ ὕφος μυστηριῶδες καὶ ἀνήσυχον.

— Ποῦ ἤσουν, Μάσα; ἠρώτησεν ὁ Τρογεκούρωφ· ἀπήντησες τὸν κ. Δεφόρζ;

Ἡ Μάσα μόλις ἠδυνήθη ν' ἀπαντήσῃ ἀρνητικῶς.

— Φαντάσου, ἐπανέλαβεν ὁ πατήρ της· ὁ ὑπαστυνόμος ἦλθε νὰ τὸν συλλάβῃ, καὶ μὲ βεβαιώνει ὅτι εἶναι ὁ Δουβρόφσκης.

— Ὅλα τὰ χαρακτηριστικά του, ἐξοχώτατε, εἶπεν εὐσεβάστως ὁ ὑπαστυνόμος.

— Αἴ, ἀδελφέ, ξεύρεις ποῦ σὲ στέλλω μὲ τὰ χαρακτηριστικά σου; Ἐγὼ τὸν Γάλλον μου δὲν σοῦ τὸν δίδω, ἂν δὲν ἐξετάσω τὴν ὑπόθεσιν ὁ ἴδιος. Πῶς γίνεται νὰ πιστεύσῃ κανεὶς τὸν Σπίτζιν, ἕνα δειλὸν καὶ ἀνόητον; ὠνειρεύθη ὅτι ὁ διδάσκαλος ἤθελε νὰ τὸν λῃστεύσῃ. Διατί ἐκεῖνο τὸ πρωὶ δὲν μὲ εἶπε τίποτε;

— Ὁ Γάλλος τὸν εἶχε φοβερίσῃ, ἐξοχώτατε, ἀπήντησεν ὁ ὑπαστυνόμος, καὶ τοῦ ἐπῆρε ὅρκον ὅτι θὰ σιωπήσῃ.

— Ψέμματα, εἶπεν ἀποφασιστικῶς ὁ Τρογεκούρωφ· ἀμέσως ἐγὼ τὰ ἐξιχνιάζω. Ποῦ εἶνε ὁ διδάσκαλος; ἠρώτησεν εἰσελθόντα τινὰ ὑπηρέτην.

— Πουθενὰ δὲν τὸν Ἐβρίσκουν, ἀπήντησεν ὁ θεράπων.

— Νὰ τὸν ζητήσουν λοιπόν, ἀνέκραξεν ὁ Τρογεκούρωφ, ἀρχίζων νὰ ὑποπτεύηται. Δεῖξέ με τὰ περίφημα χαρακτηριστικά σου, εἶπε τῷ ὑπαστυνόμῳ ὅστις ἀμέσως ὑπήκουσεν.

— Χμ! εἰκοσιτριῶν ἐτῶν καὶ τὰ λοιπά. Καλά, μόνον ὅτι αὐτὸ δὲν ἀποδείχνει τίποτε. Καὶ ὁ διδάσκαλος; ἠρώτησε.

— Δὲν τὸν εὑρίσκουν, ἀπήντησαν ἐκ νέου.

Ὁ Τρογεκούρωφ ἤρχισε ν' ἀνησυχῇ, ἡ δὲ θυγάτηρ του ἦτο ὡς ἡμιθανής.

— Εἶσαι χλωμή, Μάσα, παρετήρησεν ὁ πατήρ της· σ' ἐφόβισαν:

— Ὄχι, πατέρα, ἀπήντησεν ἐκείνη· ἡ κεφαλή μου πονεῖ.

— Πήγαινε εἰς τὸ δωμάτιόν σου καὶ μὴν ἀνησυχῇς.

Ἡ Μάσα ἠσπάσθη τὴν χεῖρά του, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν της· ἐκεῖ ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ παρεδόθη εἰς ὑστερικὸν θρῆνον. Αἱ θεραπαινίδες, δραμοῦσαι, τὴν ἐξέδυσαν μετὰ κόπου, μόλις δὲ ἠδυνήθησαν νὰ τὴν πραΰνωσι, ῥαντίσασαι αὐτὴν μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ διαφόρους μεταχειρισθεῖσαι ἐντρίψεις. Ἐπὶ τέλους τὴν κατέκλιναν, καὶ ἀπεκοιμήθη.

Ὁ Γάλλος ἐντούτοις δὲν εὑρίσκετο. Ὁ Τρογεκούρωφ διέτρεχε τὸ δωμάτιον συρίζων τὸ «ἡ βροντὴ ἂς ἠχήσῃ τῆς νίκης». Οἱ ξένοι ἐψιθύριζαν μεταξύ των, ὁ ὑπαστυνόμος ἐφαίνετο ὅτι ἐνεπαίχθη. Ὁ Γάλλος δὲν εὑρέθη, καὶ φαίνεται ὅτι προειδοποιηθείς, εἶχε γείνῃ ἄφαντος, ἀλλ' ὑπὸ τίνος καὶ πῶς; ἰδοὺ τὸ μυστήριον.

Ἦτο ἑνδεκάτη καὶ οὐδεὶς ἐσκέπτετο περὶ ὕπνου. Ἐπὶ τέλους ὁ Τρογεκούρωφ εἶπεν ὀργίλως τῷ ὑπαστυνόμῳ.

— Λοιπόν τί; δὲν θὰ μένῃς ἐδῶ ὡς αὔριον. τὸ σπίτι μου δὲν εἶναι ξενοδοχεῖον. Δὲν εἶσαι σύ, φίλε, ποῦ θὰ πιάσῃς τὸν Δουβρόφσκην, ἂν ἦνε τῳόντι αὐτός. Πήγαινε 'στὰ ἴδιά σου, καὶ ἄλλοτε νὰ ἦσαι πλέον ἄγρυπνος. Καὶ σεῖς ὅμως εἶνε καιρὸς νὰ φύγετε, ἐξηκολούθησεν ἀποταθεὶς πρὸς τοὺς ξένους. Διατάξετε νὰ ζεύξουν διότι θὰ κοιμηθῶ.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Τρογεκούρωφ ἀπέλυσε τοὺς ξένους του,

[Ἕπεται συνέχεια]

Π. Α. Α.

Ο ΕΝΕΡΓΟΣ ΒΙΟΣ

Ὁ Πασκὰλ ὀρθῶς εἶπεν ὅτι ἂν προσενέγκωμεν εἰς κυνηγόν τινα τὸν λαγωὸν δι' ὃν θὰ μοχθήσῃ ἡμέραν ὅλην δὲν θὰ τὸν δεχθῇ. Διὰ τοῦτο ἐσκόπει νὰ μεμφθῇ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀποδεικνύων αὐτὴν ἀντιφάσκουσαν πρὸς ἑαυτήν. Ἀλλ' οὐδεμία ἐνυπάρχει ἀντίφασις. Ἡ ἐκ τῆς θήρας ἡδονὴ δὲν εἶνε ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀποκτήσεως λαγωοῦ τινος· αὕτη λοιπὸν δὲν δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἄλλην. Ἡ ἀληθὴς τοῦ θηρευτοῦ ἡδονὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν δραστηριότητά του, τὰς δυνάμεις του, τὴν ἐπιδεξιότητά του, καὶ νὰ κρατῇ ἄγρυπνον τὸ πνεῦμά του διὰ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἐλπίδος. Ἂν χορηγήσητε αὐτῷ τὸ ποθούμενον πρᾶγμα, τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ὅπερ δὲν θ' ἀποκτήσῃ διὰ τοῦ κόπου του, οὐδεμίαν θὰ τῷ προξενήσῃ εὐχαρίστησιν.

«Ἡ ἀληθὴς εὐτυχία, λέγει φιλόσοφός τις, δὲν εἶνε ἡ εὐτυχία ἀνθρώπου ὑπνοῦντος καὶ φυτοζωοῦντος, ἀλλ' ἡ τοῦ ἐγρηγορότος καὶ κινουμένου καὶ δρῶντος καὶ μεταχειριζομένου τὰς δυνάμεις αὐτοῦ πρὸς ὡρισμένον σκοπόν». Ἀναντιρρήτως ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ἐνυπάρχει καὶ ἀνωφελὴς δρᾶσις, καὶ ἐνέργεια ἄσκοπος καὶ ἄλογος, ἐν ᾧ λόγῳ πλημμελὴς δραστηριότης. Ἐνυπάρχει ὁμοίως καὶ ἐνέργεια ἄτακτος, πυρετώδης, ἀνυπόμονος, οὔτε ἀναβολὴν οὔτε ἡσυχίαν ὑπομένουσα. Δὲν εἶνε οὐχ ἧττον ἀληθὲς ὅτι τὸ δρᾶν εἶνε μία τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἓν τῶν ἀποδεικνυόντων τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως αὐτοῦ. Εἰς ὃν οὐ αἱ δυνάμεις εἰσὶν ἀτελεῖς ἡ ἀνάπαυσις δὲν εἶνε τὸ ἀπόλυτον ἀγαθόν· τοὐλάχιστον ἐν τῇ ἡλικίᾳ καθ' ἣν αἱ δυνάμεις εἶνε πλήρεις, καὶ δὲν ζητοῦσι τὴν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ἀποχήν.

Ἡ ἀναπαυλα, ἡ ἀδράνεια, ἡ νάρκη ἔχουσιν ἀναλογίαν πρὸς τὸν ὕπνον οὗτος δὲ πρὸς τὸν θάνατον. Ἡ δρᾶσις τοῦτο ἐνέχει τὸ καλὸν ὅτι οὐ μόνον ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰς δυνάμεις ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ μετρήσωμεν αὐτὰς πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ὄντων. Ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ἰδεῶν, τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ὀνείρων, τὸ διάστημα εἶνε σχεδὸν ἐλεύθερον ἐνώπιόν μας· ἀλλ' ἐν τῷ πραγματικῷ κόσμῳ ἡ θέλησις ἡμῶν συναντᾷ ἀνὰ πᾶν βῆμα πράγματα ἢ πρόσωπα ἐπιπροσθοῦντα καὶ παρεμποδίζοντα. Ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν κωλυμάτων τούτων οὐχὶ διὰ κτηνώδους βίας ἀλλὰ διὰ λελογισμένης καὶ ἀναλόγου χρήσεως τῆς δραστηριότητος ἡμῶν, καὶ ἡ ἀντίταξις εἰς πᾶν ἐμπόδιον τῆς ἀληθῶς ἁρμοζούσης πρὸς κατανίκησιν αὐτοῦ προσπαθείας εἶνε δυσχερὲς ἔργον, καὶ ὅταν ἐπιτυγχάνῃ, ἐντελῶς ἄξιον θαυμασμοῦ.

—

Οἱ καλούμενοι *θετικοὶ* οἵτινες δεικνύουσιν ἐν γένει πολλὴν περιφρόνησιν πρὸς τοὺς θεωρητικοὺς καὶ τοὺς ὀνειροπόλους θ' ἀνύψουν περισσότερον τὸν ἀγῶνα αὐτῶν ἂν αὐτοὶ οὗτοι ἐνόουν αὐτὸν καλλίτερον. Ἐν γένει καυχῶνται ὅτι πάσας αὐτῶν τὰς ἀπολαύσεις ἐξαρτῶσιν ἀπὸ τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν ἅτινα οὐδεμίαν ἔχουσι σταθερότητα καὶ παρέχουσι τὰς ἀηδεστάτας τῶν ἡδονῶν. Ἀλλὰ δὲν βλέπουσιν ὅτι δὲν ἀρέσκονται τόσον εἰς αὐτὰ ὅσον εἰς τὰς προσπαθείας δι' ὧν ἀγωνίζονται ν' ἀποκτήσωσιν ἢ διατηρήσωσιν αὐτά. Ἡ ἀληθὴς αὐτῶν ἀνάγκη εἶνε τὸ δρᾶν, τὸ συνδυάζειν μέσα, τὸ παρασκευάζειν ἀποτελέσματα, τὸ συμβάλλεσθαι μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων, ἐκ τούτων δὲ γίνονται ἄξιοι τοῦ ὀνόματος ἄνθρωποι. Ἂν ἐκτιμῶντες τὰ πράγματα κατ' ἀξίαν εἶχον τὴν συναίσθησιν ὅτι ἐν αὐτοῖς ἀγαπῶσι μόνον τὴν ἐργασίαν δι' ἧς τὰ κατέκτησαν, πρὸ πάντων δὲ ἂν μετεχειρίζοντο τὴν δραστηριότητα ταύτην πρὸς κοινὴν καὶ οὐχὶ πρὸς ἰδίαν ὠφέλειαν, τότε ἠδύναντο δικαίως ν' ἀξιῶσι τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόλειψιν καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν θεωρητικῶν.

Πράγματι τὸ δραστικὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτε μετακομίζει τὰ προϊόντα τῆς γῆς, τὰ γεννήματα χώρας τινὸς εἰς ἄλλην, μεταποιεῖ ποικιλοτρόπως τὴν ὕλην πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν μας, προφυλάττει ἢ θεραπεύει τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, προστατεύει τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν, ἐφορᾷ τὴν ἀστικὴν ἀσφάλειαν, ἐν ἑνὶ λόγῳ ὅτε ἐκτελεῖ πάσας τὰς λειτουργίας ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ κοινωνικὸς βίος, δὲν ἔχει μικροτέραν ἀξίαν ἢ ὅτε εἰσδύει εἰς τὰ μυστήρια τοῦ λοιποῦ κόσμου.

Ὁ Πασκὰλ συγχέει λοιπὸν τὴν ἄτακτον δρᾶσιν πρὸς τὴν κανονικὴν καὶ σωτηρίαν ἐνέργειαν ὅταν ἀπαιτῇ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου νὰ παραιτήσῃ πάντα, νὰ μείνῃ ἐν ἑαυτῷ καὶ μόνον ἑαυτὸν νὰ βλέπῃ. Ὁ Βολταῖρος ἀποκρίνεται εὐλόγως «Αἱ λέξεις αὗται *μόνον ἑαυτὸν νὰ βλέπῃ* δὲν ἀποτελοῦσιν οὐδεμίαν ἔννοιαν. Ὁποῖος ἄνθρωπος εἶνε ὁ οὐδαμῶς δρῶν ἀλλ' ἑαυτὸν ἀκαταπαύστως θεωρῶν; Εἶνε ἀδύνατον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν νὰ μένῃ ἐν τῇ κατὰ φαντασίαν ταύτῃ ἀπομονώσει· ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὅπως δρᾷ... Τὸ ἀδρανεῖν καὶ μὴ ὑφίστασθαι εἰσὶ συνώνυμα εἰς τὸν ἄνθρωπον· ὁ Ἰὼβ ὀρθῶς εἶπεν: ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη διὰ νὰ ἐργάζηται ὅπως τὸ πτηνὸν διὰ νὰ πετᾷ· ἀλλὰ τὸ πτηνὸν ἱπτάμενον δυνατὸν νὰ συλληφθῇ ἐν τῇ παγίδι.

Πολλοὶ πολλάκις συνέκρινον τὸν ἐνεργὸν πρὸς τὸν θεωρητικὸν βίον ζητοῦντες νὰ ἴδωσι ποῖος εἶνε ὁ προτιμότερος. Παρατηρητέον ἐν πρώτοις ὅτι ἡ θεωρία δὲν εἶνε ἐντελὴς ἀδράνεια. Ταπεινοτάτην ἰδέαν θὰ εἴχομεν τοῦ δραστικοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἂν περιωρίζομεν αὐτὸ εἰς μόνας τὰς εἰς τὰς αἰσθήσεις ὑποπιπτούσας πράξεις. Ἡ ὀνειροπόλησις καὶ μελέτη τοῦ ποιητοῦ, τοῦ σοφοῦ καὶ τοῦ ἁγίου, πᾶν τὸ ἀπασχολοῦν, ἀναπτύσσον, κρατύνον τὰ ψυχικὰς ἡμῶν δυνάμεις εἶνε δράσις. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ

ἐκλαμβάνωμεν τὴν δρᾶσιν ἐν τῇ στενῇ σημασίᾳ, ἐν ᾗ νοεῖσιν αὐτὴν οἱ ἔμποροι καὶ βιομήχανοι. Ἀλλὰ τούτου τεθέντος, προφανὲς εἶνε ὅτι αἱ ἄδραι καὶ ἐξαίρετοι αὗται ἀσχολίαι δὲν ἁρμόζουσιν, εἰς τοὺς πολλούς, ὅτι εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες παλαίουσι κατὰ τῶν ἐμποδίων τῶν πραγμάτων, ἡ ποίησις, ἡ ἐπιστήμη, ἡ εὐλάβεια, δὲν εἶνε καὶ δὲν δύνανται νὰ ὦσι παρὰ μέρος μόνον τοῦ βίου καὶ οὐχὶ ὁ βίος ὅλος. Προσλέγω ὅτι ἡ θεωρία, οἱαδήποτε κἂν ᾖ ἡ μορφὴ αὐτῆς, ὅταν δὲν συνδυάζηται μετὰ δράσεώς τινος δυνατὸν νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὸν ἐκνευρισμὸν ὁλοκλήρου τῆς ψυχῆς μέρους, νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἀνίκανον νὰ ὑπερνικήσῃ τὰς δυσχερείας τοῦ βίου· δι' ὃ βλέπομεν συνήθως θεωρητικὰς ψυχὰς ἐγκαταλιμπανομένας εἰς τὴν θέλησιν τῶν ἄλλων, ἀφιεμένας νὰ διευθύνωνται, καὶ νὰ ὑπομένωσι τὰς τραχυτάτας δοκιμασίας ὑποταγῆς, διότι δὲν δύνανται ν' ἀποφασίσωσιν οὐδὲν καθ' ἑαυτάς, ὅπως χειραφετηθῶσι καὶ ἀναλάβωσι τὴν αὐτοβουλίαν των.

Ἄλλος κίνδυνος τοῦ θεωρητικοῦ βίου εἶνε ἡ συγκέντρωσις τοῦ ἀτόμου ἐν ἑαυτῷ, ἥτις παρέχουσα ῥᾳθύμους καὶ θελκτικὰς ἡδονὰς καθίστησιν αὐτὸν ἀδιάφορον πρὸς τὴν κοινωνίαν τῶν ὁμοίων του. Οὐδὲν ἐγωϊστικώτερον τῆς ποιήσεως, τῆς ἐπιστήμης, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς εὐλαβείας. Ἡ θεωρία ἀποστρέφει τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν προσώπων τρέπουσα αὐτὴν ἀποκλειστικῶς πρὸς τὰς ἰδέας. Τὰ συμφέροντα τοῦ πραγματικοῦ βίου εἰσὶ τόσον εὐτελῆ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀγνὸν κάλλος τῆς θεωρίας ὥστε παραμελοῦμεν αὐτὰ ἐνίοτε ἐν ταῖς ἄλλοις ὡς καὶ ἐν ἡμῖν, δυνάμενοι οὕτω νὰ ὦμεν πρότυπα αὐταπαρνήσεως ἅμα καὶ φιλαυτίας. Οὐδόλως διατείνομαι ὅτι ταῦτα εἶνε ἀναγκαῖα καὶ συνήθη ἀποτελέσματα τῆς ποιήσεως, τῆς ἐπιστήμης, καὶ τῆς εὐλαβείας· ἀλλ' εἶνε ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα αἱ τρεῖς αὗται θεῖαι ἀδελφαὶ δύνανται νὰ παραγάγωσιν, ἂν ἐγκαταλίπωμεν ἑαυτοὺς εἰς τὰ μαγευτικά των θέλγητρα. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἑνώσωμεν τὴν δρᾶσιν πρὸς τὴν θεωρίαν ὅπως ἐνισχύσωμεν ὅλην ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ μὴ ἀφήσωμεν αὐτὴν κατ' οὐδὲν ν' ἀπαμβλυνθῇ.

Ἓν τῶν βαρυτέρων φορτίων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς εἶνε ἡ εὐθύνη. Οὐδὲν χαλεπώτερον ταύτης εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ συγχρόνως οὐδὲν παρέχει εἰς αὐτὸν ἀνδρικωτέρας καὶ εὐγενεστέρας ἀπολαύσεις. Ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐδημιούργησε τὸν βίον του, ὅστις συναισθάνεται ἑαυτὸν ἀληθῆ πατέρα τῶν πράξεων αὐτοῦ, ὅστις ἔχει σκοπόν τινα καὶ ἐπιδιώκει συντόνως τὴν πραγμάτωσίν του, ὑπὸ μόνης τῆς θελήσεως αὐτοῦ ὑποστηριζόμενος, ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἀπαντῶν δυσχερείας ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀπομακρύνει αὐτὰς διὰ τῆς δεξιότητος ἢ ἐνεργητικότητος αὐτοῦ, τῆς συνέσεως ἢ τῆς ἰσχύος του, οὗτος εἶνε ἀληθὴς ἄνθρωπος, καί, ὅλων τῶν ἐπιφυλάξεων τηρουμένων, ἔχει τὴν μεγαλειτέραν τῆς εὐτυχίας ἀναλογίαν. Τινὲς φαίνονται πιστεύοντες ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀναπτύσσηται πολὺ τὸ αἴσθημα τῆς εὐθύνης ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ἐνόρᾳσι τὸ σπέρμα τῆς ἀλαζονείας, τῆς ἀνταρσίας, τῆς ἀναρχίας. Προτιμῶσι νὰ ὑποτάσσωσι τὰς ψυχὰς παρὰ νὰ ἐξεγείρωσιν αὐτάς, νὰ δεικνύωσιν αὐταῖς τὸν κανόνα παρὰ τὴν ἐλευθερίαν, νὰ κάμπτωσιν αὐτὰς εἰς ἐξωτερικὴν δύναμιν, ἢ ν' ἀφίνωσι αὐτκῖς τὴν φροντίδα καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κυβερνῶσιν ἑαυτάς. Ἀλλά, χωρὶς ν' ἀρνώμεθα τὴν ἀνάγκην τοῦ κανόνος, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ ἀληθὴς ὑπεροχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἀκριβῶς εἰς τὸ διευθύνειν ἑαυτόν, εἰς τὸ εἶνε αὐτεξούσιον. Ὁμολογῶ ὅτι αἱ εὐπειθεῖς μηχαναὶ εἶνε προτιμότεραι τῶν ἀτάκτων, ἐπικινδύνων καὶ ἀνθρωποκτόνων. Ἀλλὰ τὸ κάλλιστον ἀκριβῶς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ ᾖ μηχανὴ καὶ εἰς τὸ κατακτᾶν, διὰ τῆς ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν παθῶν του ἐξουσίας, τὸ δικαίωμα τοῦ κυβερνᾶν ἑαυτόν.

Πλειστάκις ἄλλως τε παρετηρήθη ὅτι περισσότερα πράττουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἀφίνηται αὐτοῖς αὐτενέργεια, ὁ ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ἔπαινος, ἡ ἐκλογὴ τῶν μέσων, ἡ κατανομὴ τοῦ χρόνου, ἢ ὅταν ὑποβάλλωνται εἰς τυραννικὸν ζυγόν, εἰς μηχανικὸν καὶ ἐξωτερικὸν κανόνα. Παραδέχομαι ὅτι ἡ πλήρης καὶ ἐλευθέρα αὐτὴ εὐθύνη, ἡ ἀρχεβουλία αὕτη τοῦ ἀτόμου οὐδέποτε πρέπει νὰ παρέχηται ἄνευ ἐλέγχου, ἀλλὰ λέγω ὅτι ἐν τινι δεδομένῳ κύκλῳ, ἡ ἀτομικὴ εὐθύνη εἶνε τὸ δραστικώτατον πρὸς ἐπιτυχίαν ἐλατήριον. Ἀναντιρρήτως δὲ ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῆς ἐλευθέρας ἐργασίας ἀπὸ τῆς δουλικῆς. Ὁ δεῖνα ὅστις ὑπείκων νωθρῶς εἰς ἐπιβεβλημένον κανόνα θὰ ἐξετέλει ἄνευ εὐχαριστήσεως καὶ ἄνευ ἐπιτυχίας πράξεις τινὰς προδιαγεγραμμένας, θὰ φανῇ ἴσως ἐξαίρετος ἀνὴρ καθ' ἣν ἡμέραν ἀφεθείς εἰς ἑαυτόν, θὰ ποιήσῃ οὐτος ἐπιλογὴν τῶν πράξεων αὐτοῦ, καὶ θὰ δυνηθῇ νὰ θεωρήσῃ αὐτὸν αἴτιον τῆς ἐπιτευχθείσης ἐπιτυχίας. Ὁ τάδε ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ, τῷ πλούτῳ, τῇ ἡδονῇ, τέως βιώσας, ἂν εὑρεθῇ αἴφνης μόνος καὶ πένης ἠναγκασμένος νὰ δημιουργήσῃ στάδιόν τι, νὰ βοηθήσῃ οἰκογένειαν, ν' ἀποκτήσῃ ὄνομα, θὰ εὕρῃ ἐν ἑαυτῷ ἀγνώστους δυνάμεις, περιφρόνησιν πρὸς τὸν κίνδυνον, πρὸς τὰς στερήσεις, τὰς κακουχίας, ἃς οὐδείς, οὐδ' αὐτὸς ἔτι, θὰ ὑπώπτευεν ὅτι εἶχε. Τοιαῦται δοκιμασίαι εἶνε ὁ ὄλεθρος ἐκείνων οἵτινες στεροῦνται χαρακτῆρος, ἢ ἐκείνων ἐν οἷς διὰ δουλικοῦ καταναγκασμοῦ ἀπημβλύνθη, ἢ δι' ἀνάνδρου πρὸς ἑαυτοὺς ἐπιεικείας ἐχαλαρώθη τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης.

Ὅτε ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν εὐθύνην οὐ μόνον ἑαυτοῦ ἀλλὰ καὶ ἄλλων, ἡ ζωὴ λαμβάνει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του σοβαρὸν χαρακτῆρα, ἀλλὰ

ταυτοχρόνως μέγαν καὶ ἔντιμον. Ὅπως διοικῇ καὶ διευθύνῃ τις τὰ ἴδια συμφέροντα καὶ τὰ ἴδια πάθη ἀπαιτεῖται ἤδη ἱκανὴ δύναμις καὶ δεξιότης· ἀλλ' ὅταν πρέπῃ νὰ διευθύνῃ τὰ συμφέροντα τῶν ἄλλων, νὰ κυβερνήσῃ τὰ πάθη των, νὰ παρασκευάσῃ τὴν εὐτυχίαν των, ἀπαιτεῖται μείζων ἔντασις τοῦ πνεύματος, μείζων σταθερότης ἀποφάσεως, περισσοτέρα ψυχή, περισσοτέρα φαντασία, περισσοτέρα εὐαισθησία καὶ περισσοτέρα δύναμις· τοῦτο δὲ συμβαίνει, ὅπως προχείρως εἴπωμεν, εὐθὺς ὡς ἀνήρ τις γίνῃ οἰκογενειάρχης. Ἡ ζωὴ αὐτοῦ πολλαπλασιάζεται μετὰ τῶν τέκνων του· δὲν ζῇ μόνον μὲ τὴν παροῦσαν αὐτῶν ζωὴν ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν μέλλουσαν. Εἶνε λοιπὸν δυστυχής, θὰ εἴπωσί τινες, διότι τοσαῦται μέριμναι βαρύνουσιν ἐπ' αὐτόν. Οὐχί, ἂν αἱ τοιαῦται μέριμναι εἰσιν ἀφορμαὶ πρὸς βελτίωσιν αὐτοῦ.

Ὅπως θεωρήσωμεν ὡς μέρας τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας τὴν αὔξησιν τῆς εὐθύνης, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, τῶν μεριμνῶν, τῶν μόχθων καὶ τῶν ἀγώνων, πρέπει νὰ ἤμεθα τέλεον ἀπηλλαγμένοι τῆς προλήψεως, ἥτις τὴν εὐτυχίαν φαντάζεται ἐν τῇ ἡδονῇ ἢ ἐν τῇ ἐλλείψει τῆς ὀδύνης. Δέν θέλω νὰ εἴπω ὅτι ἤμεθα εὐτυχεῖς τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν θλιβόμεθα. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ μὴ ὀδυνώμεθα, δὲν ἀρκεῖ οὐδὲ κἂν ν' ἀπολαύωμεν ὅπως ὤμεν εὐτυχεῖς. Ὁ παραδιδόμενος εἰς τὴν ἡδονήν, ὁ καταναλίσκων εἰς αὐτὴν τὰς ἠθικὰς καὶ σωματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὁ ἀποναρκούμενος ἐν αὐτῇ, ὁ γινόμενος δοῦλος τῶν ἐντυπώσεων, τῶν συναισθημάτων παντὸς ὅ,τι ἡδύνει, θωπεύει καὶ ἀποναρκοῖ, ἐνταφιάζει τὴν εὐτυχίαν του μετὰ τῆς ἀληθοῦς ζωῆς του καὶ ἀπαρνεῖται ὅλην τὴν δυνατὴν ἡμῖν εὐδαιμονίαν ἀπαρνούμενος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀξιοπρέπειαν. Ἀναμφιβόλως τὸ πάθος ἔχει ἐνέργειάν τινα καὶ δύναμιν, δι' ὃ δὲν ἀποκλείω τὸ πάθος ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας. Ἰσχυρὰ πάθη (ὧν εὐγενὴς γίνεται χρῆσις) εἶνε πολλῷ προτιμότερα τῆς ἀπαθείας, τῆς ἀναισθησίας, τῆς ἐλαφρότητος, τῆς μηχανικῆς δραστικότητος. Ἀλλὰ τὸ δραστικὸν τῶν παθῶν ἔχει τι τὸ τυφλόν· εἶνε κτηνώδης δύναμις· δὲν εἶνε ἡ ἀληθὴς ἀνθρωπίνη δύναμις ἡ διοικουμένη, ἡ ἑαυτὴν καταστέλλουσα ἢ ἡ χρησιμοποιοῦσα τὰ πάθη καὶ δυναμένη νὰ κυβερνᾷ αὐτὰ πρὸς μέγαν τινὰ σκοπόν, ἀντὶ ν' ἀρίνῃ ἑαυτὴν ἔρμαιον ἐκείνων.

Ἡ κλίσις πρὸς τὴν εὐθύνην πολλάκις καταπολεμεῖται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπ' ἄλλης τινὸς ὁρμῆς, ἥτις ἐν τούτοις ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπορρέει πηγῆς: τοῦ ἔρωτος τῆς ἀνεξαρτησίας. Σοφοί τινες τῆς ἀρχαιότητος συνεβούλευον τοὺς ὀπαδούς των νὰ μὴ ἀναμιγνύωνται εἰς τὰ δημόσια, ὅπως ἀποφεύγωσι τὰς ἐξ αὐτῶν ἀνησυχίας, νὰ μὴ νυμφεύωνται, ὅπως ἀπαλλάσσωνται τῶν μεριμνῶν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου. Ἀλλ' ἆρά γε δὲν παρεξηγοῦσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἀνθρώπου οἱ νομίζοντες ὅτι αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντὸς δεσμοῦ, εἰς τὴν ἀπόλυτον ἔλλειψιν πάσης εὐθύνης; Δὲν πρέπει ἀνωφελῶς νὰ ἐπιζητῶμεν τοὺς δεσμοὺς τούτους ἀλλὰ δὲν πρέπει καὶ νὰ τοὺς ἀποφεύγωμεν. Αἱ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἑνοῦσαι ἡμᾶς ὑποχρεώσεις εἶνε κέντρον μᾶλλον τῆς δραστηριότητος παροτρύνον αὐτὴν ἢ ἐμπόδιον. Δυστυχὴς ὁ μόνον πρὸς ἑαυτὸν ἔχων ὑποχρεώσεις! Ἂν εἶνε ἀνεξάρτητος πάσης ἐξωτερικῆς δουλείας, δὲν εἶνε ὅμως καὶ τῆς τῶν παθῶν, τῶν ἰδιοτροπιῶν, τῶν ἀνησυχιῶν ἑαυτοῦ. Ἡ φύσις τιμωρεῖ ἐκείνους, οἵτινες θέλουσι νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἡσυχίαν αὐτῶν ἀπαλλαττόμενοι παντὸς καθήκοντος, ἀπαρνούμενοι πᾶσαν ἐνεργὸν ἀσχολίαν, ἀπέχοντες τῶν κοινῶν συμφερόντων, στερούμενοι ἡδονῶν τινων ὅπως μὴ ὑποστῶσιν ὑποχρεώσεις τινάς. Τοῦτο εἶνε ψευδὴς ἀνεξαρτησία, νομίζω δὲ αὐτὴν οὐδαμῶς ἐπιθυμητήν.

Paul Janet.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΟΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ

«Ἐκ τοῦ συγγράμματος» Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου».

Ἐπωφελοῦμαι τοῦ παρόντος κεφαλαίου ὅπως περιλάβω ἐν αὐτῷ τινὰς πολιτικοὺς ἄνδρας, οὓς δὲν ἠδυνήθην νὰ κατατάξω ἀλλαχοῦ, ἐπισήμους τινὰς στρατιωτικούς, ναυτικοὺς καὶ ἄλλους.

Ἐπειδὴ δὲ πρέπει ν' ἀρχίσω ἀπό κάποιου, ἀρχίζω κατὰ τύχην ἀπὸ τοῦ κ. Φόρστερ τοῦ πρώην ἐπὶ τῆς Ἰρλανδίας ὑπουργοῦ, ὅστις εἶνε ὁ μᾶλλον εὐκίνητος τῶν ἀνεμοδεικτῶν τῆς νεωτέρας πολιτικῆς. Ἔχει τὴν ἀπαράμιλλον ἱκανότητα νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἀπόχρωσιν τοῦ φρονήματός του ὅπως συμμορφώνῃ αὐτὸ μὲ τὸ φρόνημα τῶν ἐκλογέων του, παρόμοιος κατὰ τοῦτο μὲ τὰ πτηνὰ τὰ μεταβάλλοντα χρῶμα ἀναλόγως πρὸς τὴν διδομένην εἰς αὐτὰ τροφήν. Ἐνίοτε παραδόξως ἀναγκάζεται νὰ συναγωνίζηται μετὰ τῶν ἀντιπάλων του κατὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ φίλων. Νομίζων ἐξησφαλισμένας τὰς παλαιὰς φιλίας, ἐργάζεται πρὸς ἀπόκτησιν νέων, ἕνεκα δὲ τούτου προσπαθεῖ νὰ φεῖδηται καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ καὶ νὰ πρατεύῃ μέτρα ἀρέσκοντα εἰς τοὺς οὐίγους, χωρὶς νὰ δυσαρεστῶσι τοὺς τόρεις. Εἰς αὐτὸν τέλος δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἀξίωμα τῶν ἐκδεδυτημένων, οἵτινες διατείνονται ὅτι ἡ ἀπιστία δὲν ἀποκλείει τὴν σταθερότητα. Εἰσελθὼν εἰς τὸν πολιτικὸν βίον ὡς ριζοσπάστης ἐγένετο ἀνεπαισθήτως ὁ κρίκος ὁ συνδέων τοὺς συντηρητικοὺς μετὰ τῶν ἐλευθερόφρονων. Πολλάκις θυσιάζει τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ

ἀξίαν ἕνεκα τῆς ἰδιότητος τοῦ ἀπαύστως μεταβάλλειν φρόνημα. Ὁ κόσμος δι' αὐτὸν λήγει ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Κοινοβουλίου, τὸ πολὺ πολὺ δ' ἐπεκτείνεται μέχρι τῆς Ἄνω τῆς Βουλῆς. Ὅταν ἀγωνίζηται ὑπὲρ τῆς ἐπιψηφίσεως νομοσχεδίου τινός, ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν πρόσκαιρον ἐπιτυχίαν καὶ οὐδόλως μεριμνᾷ περὶ τοῦ ἀποβησομένου μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν. Ἐν τούτοις ὀφείλονται εἰς αὐτὸν νόμοι τινὲς ἀγαθοὶ οἷον ὁ περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ 1870 καὶ ὁ ἐκλογικὸς τοῦ 1872. Ἀγορεύει καλῶς χωρὶς νὰ εἶνε ῥήτωρ καὶ κρύπτει ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν ἀφελοῦς ἁπλοϊκότητος ἰσχυρὰν ὀρθόνοιαν, πρακτικὴν ὀξυδέρκειαν καὶ ἐπιτηδειότητα μοναδικήν, ἥτις θὰ ἦτο ὄντως θαυμαστὴ ἐὰν καὶ αὐτὴ δὲν ἐξετίθετο εἰς ὑπωσοῦν χυδαίας μεταβολάς. Ἡ φωνή του εἶνε τραχεῖα, τὰ κινήματά του ἀπότομα, τὸ ἦθός του τεταραγμένον. Ἐν συντομίᾳ ὁ πανοῦργος αὐτὸς γόνος τῆς Γορκσίαρ, ὅστις λαλεῖ ἀδιακόπως περὶ τοῦ παρελθόντος μεγαλείου τῆς Ἀγγλίας εἶνε εἷς τῶν ἀρίστων κωμῳδῶν τῆς Βουλῆς.

Ἡ σύζυγός του εἶνε θελκτικὴ καὶ τόσον ἀξιέραστος ὥστε φαίνεται σχεδὸν ἐπιτηδευομένη. Εἰς τὴν λίαν περιζήτητον αἴθουσάν του συχνάζει κατ' ἐξοχὴν ὁ διπλωματικὸς κόσμος.

Ἂν καὶ ὁ λόρδος Δούφφεριν μᾶς ἐγκατέλιπε πρὸ μικροῦ ἀναλαμβάνων τὴν ἐν Καλκούττᾳ προεδρείαν, οὐχ ἧττον τόσον ἐγένετο περίβλεπτος ἕνεκα τοῦ σπουδαίου μέρους ὅπερ διεδραμάτισε, καὶ τόσον ἡ ἀποστολὴ ἣν ἐξεπλήρωσε συνδέεται στενῶς μὲ τὰ μεγάλα συμφέροντα τῆς Ἀγγλίας, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ παρέλθω ἐν σιγῇ τὸν πρώην ἀντιβασιλέα τοῦ Καναδᾶ, τὸν πρώην ἐν Πετρουπόλει καὶ Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτήν.

Ἐλευθερόφρων, μεγάθυμος, ἀληθὴς πολιτικὸς ἀνήρ, ἠγέτης ἐκ γενετῆς, ἐπιτήδειος καὶ ὑπομονητικός, δημοτικώτατος, κυβερνήτης πεπειραμένος παντοῦ διεκρίθη καὶ παντοῦ ἀπέκτησε τὸ σέβας καὶ τὴν ὑπόληψιν. Προσελκύει τοὺς παρ' αὐτοῦ κυβερνωμένους διὰ τῆς χάριτος τῆς συμπεριφορᾶς του, διὰ τῆς γενναίας αὐτοῦ φιλοξενίας, διὰ τῆς ἄκρας αὐτοῦ ἀβροφροσύνης, διὰ τῆς ἀμεροληψίας του, διὰ τῶν εὐγενῶν καὶ ἀδόλων ἀρχῶν του. Περὶ πάντων μεριμνᾷ. Ἐν Καναδᾷ ἐσπούδασε κατὰ βάθος τὴν χώραν καὶ ἐδιπλασίασε τὰς προσόδους· κατώρθωσε δὲ καὶ νὰ ἐξευγενίσῃ τὴν αὐτόθι κοινωνίαν. Ἐν Λονδίνῳ τὸν ἀποκαλοῦσιν: «ὁ μόνος μας διπλωμάτης». Μεταβαίνων εἰς ξένην χώραν καταμετρεῖ ἀμέσως τοὺς ἀντιπάλους του καὶ πολεμεῖ αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἐδάφους. Χάρις εἰς τὴν ἐν Ῥωσσίᾳ, ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ διαμονήν του ἐπιδεξίως παρεσκευάσθη διὰ τὰς Ἰνδίας.

Φιλοπονώτατος ὤν, διεξάγει αὐτοπροσώπως πάσας τὰς ὑποθέσεις του, βοηθὸν ἔχων ἕνα μόνον ἰδιαίτερον γραμματέα. Ἡ ὀρθοφροσύνη του εἶνε πλήρης καὶ ἡ εὐθυκρισία του δεδοκιμασμένη. Ἐπιμελεῖται πολὺ καὶ καλλωπίζει τὰς ἀγορεύσεις του, αἵτινες εἶνε πρότυπα τελειότητος ὑπὸ φιλολογικὴν ἔποψιν. Κατ' αὐτὰς συγγράφει βιβλίον περὶ τῆς Ῥωσσίας, ὅπερ βεβαίως ἔσται ἀξιόλογον. Ἡ δραστηριότης του εἶνε ἴση πρὸς τὸ θάρρος του. Ἂν διωρίζετο ἀντιβασιλεὺς τῆς Ἰρλανδίας, ἤθελεν ἴσως κατορθώσῃ νὰ ἀποτρέψῃ πολλὰς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ συγκρούσεις καὶ νὰ ἐπενέγκῃ πλείστας μεταρρυθμίσεις.

Ὡς ἄτομον εἶνε ἐκλεκτικός, ἰδιότροπος, ἐκκεντρικός. Ἔχει τὸ ἐξωτερικὸν λίαν ἀγγλίζον, ἦθος πλαστὸν Μεφιστοφελοῦς, φέρει ἐκ γενετῆς τὸν μονύελον, εἶνε ἀπαράμιλλος εἰς τὰς μετὰ τὸ γεῦμα προσφωνήσεις καὶ γινώσκει νὰ διατυποῖ δι' ὀλίγων λέξεων φιλοφρόνημα ἀντάξιον τόμων ὁλοκλήρων. Οὕτως ἔκαμέ ποτε ν' ἀνασκιρτήσῃ ἐξ εὐχαριστήσεως τὸν γηραιὸν Μόλτκε εἰπὼν αὐτῷ: «Ἔσφιγξα τὴν χεῖρα τοῦ Οὐελιγκτῶνος, χαίρω δὲ νῦν σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ μεγίστου τῶν ζώντων πολεμιστῶν.»

Οἱ προσκεκλημένοι εἰς τὰς ἑσπερίδας του ἐκλέγονται μετὰ πολλῆς αὐστηρότητος, οὐδέποτε δ' ὑπερβαίνουσι τοὺς διακοσίους. Ἀποδίδει εἰς τὸ ὄνομα καὶ εἰς τὸν τίτλον ἑκάστου μεγάλην σημασίαν. Κατὰ τὰς ἑσπερίδας ταύτας ἐκτελοῦνται μικραὶ δραματικαὶ παιδιαί, ὧν μετέχει καὶ αὐτὸς μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας. Εἶνε θαυμαστὸς περὶ τὸ διηγεῖσθαι καὶ δὲν ἀποκρούει ἐν ἀνάγκῃ τὰ κωμικὰ θέματα. Ἡ φύσις του δὲν διεφθάρη ἐκ τοῦ κόρου· καθίσταται δημοτικώτατος πανταχοῦ ὅπου μεταβαίνει καὶ λίαν ἀγαπητὸς παρὰ τῶν γνωριζόντων αὐτόν. Κατὰ τὸ θέρος ἀρέσκεται νὰ ζωγραφίζῃ εἰς τὴν ἐξοχήν. Ὁ λόρδος Δούφφεριν εἶνε βεβαίως εἷς τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας· πολλὰ θὰ πράξῃ ἐν Ἰνδίαις, ἂν δὲν ἐμποδίσωσιν αὐτὸν ἀπρόοπτα γεγονότα. Ἀκόμη δὲν ὑπερέβη τὸ ἑξηκοστὸν ἔτος.

Ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸν Βράδλω. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν κομψότητα καὶ τὴν ἀριστοκρατικὴν εὐπρέπειαν τοῦ Δούφφεριν, ἴσως ὁ Βράδλω φανῇ εἰς πολλοὺς ὑπωσοῦν χυδαῖος. Εἶνε ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβεύων τὰς μᾶλλον τολμηρὰς ἀρχὰς ἐν τῇ πατρίδι του. Τὸν παρέβαλον μὲ τὸν Δαντών, καὶ ἔχει μὲν τὴν αὐτὴν ῥώμην, διατηρεῖ τὴν αὐτὴν τραγικὴν φαιδρότητα ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐθνικῶν ταραχῶν, ἀλλ' εἶνε περισσότερον ἐκείνου ἐπιτήδειος καὶ πανοῦργος. Χρηματίσας ἄλλοτε δραγόμανος καὶ γραμματεὺς δικηγόρου, ἐγένετο γνωστὸς διὰ διαφόρων ὁμιλιῶν του περὶ τῆς ἀθεΐας, περὶ τῶν δοξασιῶν τοῦ Μάλθου καὶ περὶ τοῦ δημοκρατικοῦ φρονήματος. Διὰ τῆς ἐξαιρέτου σωματικῆς ἰσχύος του καὶ τῆς ἀχαλινώτου τόλμης του ἀπέκτησε μεγάλην εἰς τὰ πλήθη ἐπιρροήν, ἣν ἰσχυροποίησε μέχρις ἐνθουσιασμοῦ ἡ ἀκλόνητος πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὸν σκοπόν ὃν ἐπιδιώκει πί-

στις. Ῥήτωρ δεινὸς ἀλλ' ἀρεσκόμενος εἰς τὴν στρεψοδικίαν εἶνε μᾶλλον δικανικὸς παρὰ πολιτικὸς ἀνήρ. Εἰς τὸ κοινοβούλιον τὸν φοβοῦνται ὡς ἀκάθεκτον, ὡς ταραξίαν, οὐτινος ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν πρέπει νὰ κλείωσι τὸ στόμα διὰ νὰ μὴ ἀκούωσιν ἀποκαλύψεις, ὧν ἐπὶ μόνῃ τῇ ἰδέᾳ ἀνασκιρτῶσι φρικιῶσαι καὶ αἱ δύο Βουλαί. Τὸ πρόγραμμά του εἶνε ἁπλούστατον συνιστάμενον εἰς τὰ ἑξῆς: χωρισμὸς τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Κράτους, κατάργησις τῆς μοναρχίας, καθολικὴ ψηφοφορία, ἀπόδοσις τῶν γαιῶν εἰς τὸ ἔθνος καὶ ἀνατροπὴ τῆς ἀριστοκρατίας.

Εἶνε γνωστὴ ἡ ἱστορία τῶν προσκαίρων αὐτοῦ παύσεων καὶ τῶν ἀποκλεισμῶν του. Ἡ Βουλὴ προσηνέχθη πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς θεήλατον. Ἀρνηθεὶς νὰ ὁρκισθῇ, ἐδρεύει παρὰ τὴν θύραν ὡς ἀπόβλητος, μὴ ἔχων τὸ δικαίωμα νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ καθήσῃ εἰς τὰ ἑδώλια μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀντιπροσώπων. Ἀλλ' ἡ ἐκκεντρικότης του εἶνε μόνον κατ' ἐπιφάνειαν· ἔχει πνεῦμα παρατηρητικὸν καὶ πολυμήχανον, οὐδόλως δὲ θὰ ἐξεπλαγῆτε ἂν ἔβλεπον αὐτὸν ἐν κοινωνικῇ τινι ἐξεγέρσει καταλαμβάνοντα τὴν πρώτην θέσιν.

Ὁ δόκτωρ Λάϋων Πλαϊφαίαρ ὀλίγον ἔλειψε νὰ γείνῃ πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. Ὁ υἱὸς οὗτος τῶν Ἰνδιῶν, γεννηθεὶς αὐτόθι πρὸ ἑξηκοντατεσσάρων ἐτῶν πιστεύει μόνον εἰς τὴν χημείαν ἔν τε τῷ φυσικῷ, τῷ ἠθικῷ καὶ τῷ θείῳ κόσμῳ, ἐκτὸς δ' αὐτῆς εἰς οὐδὲν ἄλλο πιστεύει. Ἡ χημεία εἶνε ὁ μόνος λόγος τῆς ὑπάρξεώς του, ἡ λατρεία του, ἡ δόξα του. Χάρις εἰς αὐτὴν προήχθη παντοῦ καὶ ὁ ἄριστος αὐτὸς καθηγητής, μέλος πασῶν τῶν ἐπιστημονικῶν ἑταιριῶν, ἐτιμήθη διὰ τῆς ἀπονομῆς πάντων τῶν παρασήμων.

Εἶνε ἀφωσιωμένος εἰς τὰς φιλελευθέρους ἀρχὰς ἐνταυτῷ καὶ εἰς τὰ κηρία ozokerit, ἡ Βουλὴ δὲ τὸν ἐδέχθη μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας φρονοῦσα ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παραμελήσῃ χημικὸν ὅστις ἦτο εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἡ ποσοποίησις τῆς χημείας. Μετὰ τοῦτο πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ τῷ ἀρνηθῶσιν ἓν ὑπουργεῖον; Τῷ ἔδωκαν λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ταχυδρομείων, ὅπου χάρις εἰς τὴν χημείαν ἀνεκάλυψεν ὅτι ἀντὶ δεκάλεπτα γραμματόσημα ἦσαν κυανᾶ ἀντὶ νὰ εἶνε ἐρυθρά, θὰ ἐπήρχετο εἰς τὰς δαπάνας τῆς δικαιοδοσίας του οἰκονομία τριακοντακισχιλίων λιρῶν κατ' ἔτος. Καὶ ὅμως μὲ ὅλην τὴν θαυμαστὴν ταύτην ἀνακάλυψιν οὐ μόνον ἀνετράπη, ἀλλὰ καὶ τὰ δεκάλεπτά γραμματόσημα δὲν ἐγένοντο κυανᾶ. Μὴ ἔχων ποσῶς ἀνεξαρτησίαν ψήφου, διατηρεῖ τὴν ἰδιότητα ταύτην μόνον εἰς τὰ διανοήματά του.

Ὁ σὶρ Βιλφρίδος Λάουσον, ἐξοσπάστης, ἐχθρὸς κεκηρυγμένος τῶν πνευματωδῶν ποτῶν, δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων, οὓς ἕνεκα τοῦ φαιδροῦ ἐξωτερικοῦ των ἀποκαλεῖ ὁ λαὸς «ὁ Κύριος Κυριακής.» Ἀποτρεπιάζεται τὰ πνευματοπωλεῖα, ἐπωνομάσθη διὰ τοῦτο βαρῶνος Ἀντίζυθος (antibeer baronet). Καθ' ἕκαστον ἔτος ὑποβάλλει εἰς τὴν βουλὴν νομοσχέδιον προτείνον νὰ κλείωνται ἀνεξαιρέτως ὅλα τὰ πνευματοπωλεῖα κατὰ τὴν ἁγίαν τῆς ἀναπαύσεως ἡμέραν.

Ὁ σὶρ Θωμᾶς Μπράσσεϋ εἶνε υἱὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου χρήματιστοῦ, τοῦ μεγάλου κατασκευαστοῦ τῶν σιδηροδρόμων, τοῦ μεγάλου φιλανθρώπου, περὶ οὗ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἀκεραιότατος καὶ ἐντιμότατος καὶ εὐεργετικώτατος ἀνὴρ τῆς ἐποχῆς του. Παρέσχεν ἐργασίαν εἰς ὀκτακισμυρίους ἐργάτας ταυτοχρόνως, κατεσκεύασε δὲ σιδηροδρόμους ἀξίας δεκαεπτὰ ἑκατομμυρίων λιρῶν. Ὁ βίος του ὑπῆρξεν εὐγενὴς καὶ ἐλευθέριος.

Ὁ υἱός του σὶρ Θωμᾶς Μπράσσεϋ διῆλθε τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἐν Γαλλίᾳ. Κέκτηται σπανίαν μετριοφροσύνην, ἑστερημένος ὢν πάσης κενοδοξίας καὶ πάσης ἀξιώσεως, συγκινητικὴ δὲ εἶνε ἡ υἱική αὐτοῦ στοργή. Ἔχει πολλὴν ἀξίαν, εἶνε πεπαιδευμένος, πρακτικὸς καὶ χρήσιμος. Ὡς συγγραφεὺς ἀνεδείχθη δι' ἑνὸς ἀξιολόγου βιβλίου του ἐπιγραφομένου Work and Wages. (Ἡ Ἐργασία καὶ τὰ Ἡμερομίσθια). Ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ κατέχει θέσιν ἐπίζηλον, ἐκτιμᾶται δὲ πολὺ αὐτόθι ἡ πολυμάθειά του καὶ ἡ ὀρθότης τῶν ἰδεῶν του ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τῆς ἐργασίας μετὰ τοῦ κεφαλαίου. Αἱ γνώσεις του ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ναυτιλίαν, εἰς τοὺς λιμένας καὶ τὰ νεώρια τὸν καθιστῶσι πολύτιμον. Ἂν καὶ δὲν εἶνε ῥήτωρ, τὸν ἀκούουσι μετ' εὐχαριστήσεως πάντοτε. Παρακάθηται μεταξὺ τῶν ἐλευθεροφρόνων, προσελήφθη δὲ προσφάτως εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὡς γραμματεὺς τοῦ Ναυαρχείου.

Εἶνε ἱκανώτατος ἐρασιτέχνης τῆς ναυτικῆς, θεωρεῖται δὲ ὡς ὁ πρῶτος τῶν πλοηγῶν τῆς Ἀγγλίας. Κέκτηται ἴδιον πλοῖον τὴν *Ἡλιακὴν Ἀκτῖνα*, ἐφ' οὗ ἐξετέλεσε τὸν περίπλουν τῆς γῆς. Εἶνε προσηνὴς καὶ εὐπροσήγορος, ἂν καὶ φαίνεται πάντοτε κατεχόμενος ὑπό τινος διανοητικῆς ἐργασίας ἀποδιδούσης εἰς τὴν φυσιογνωμίαν ἦθός τι ἀφῃρημένον ἢ περίφροντι.

Ἡ κυρία Μπράσσεϋ εἶνε γυνὴ συμπαθεστάτη, μεγάλης ἀξίας. Ἀσχολεῖται πολὺ εἰς τὸ ζήτημα τῆς χειραφετησίας τῶν γυναικῶν καὶ προεδρεύει τὰ ἐπὶ τούτου γενόμενα συλλαλητήρια. Γράφει κάλλιστα καὶ ἐξέδωκεν ἤδη περισπούδαστον ἡμερολόγιον ναυτικῆς ἐκδρομῆς. Ἡ μόνη μομφή, ἣν οἱ φθονοῦντες αὐτὴν τῇ ἀποδίδουσιν, εἶνε ὅτι ἔχει αἴθουσαν πολὺ ξενικήν.

Πρὶν παραιτήσω τοὺς πολιτικοὺς ἐπιθυμῶ νὰ πληρώσω ἐν ὀνόματι τῆς ἀνθρωπότητος φόρον θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἐντιμότατον ἄνδρα τὸν καλούμενον Πλίμσολλ. Ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἀμιλλῶνται νὰ τελειοποιήσωσι τὰ μέσα τῆς καταστροφῆς τῶν ἐχθρῶν των, ὁ Πλίμσολλ διὰ

νόμου ὃν σχεδὸν διὰ τῆς βίας ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς βουλῆς, παρέσχεν εἰς τὴν ναυτιλίαν κώδικα προστατευτικὸν σώσαντα μυρίας ζωὰς τῶν ἀφανῶν τῆς θαλάσσης ἡρώων. Ἐν τούτοις δὲν ἐξελέγη ἐκ νέου· ἡ μεγάλη αὐτοῦ εἰλικρίνεια θεωρεῖται ἐπίφοβος. Τὸ πλῆρες σθένους καὶ εὐγλωττίας βιβλίον ὅπερ συνέγραψε εἶνε προϊὸν ὁρμῆς ἀξιοθαυμάστου γενναιόφρονος καρδίας.

Δὲν ἠθέλησα νὰ προσθάλω τὸ μεγαλεῖον τῆς Βουλῆς ἀποκαλύπτων μικράς τινας ἐλλείψεις περὶ τὴν εὐπρέπειαν, τὸ ἦθος ἢ τὴν περιβολὴν τῶν μελῶν της. Σημειῶ μόνον διὰ νὰ σᾶς διασκεδάσω τὴν ἐντύπωσιν ἣν τινες τῶν βουλευτῶν παράγουσιν εἰς τὸν ξένον.

Ὁ κ. Γλάδστων ἔχει τὴν μανίαν νὰ φορῇ γιγαντιαῖα περιλαίμια, ἅτινα προαναγγέλλουσι τὴν προσεχῆ ἄφιξίν του, πολὺ πρὶν ἢ διακρίνῃ τις τὴν μορφήν του.

Οὐδεὶς δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι εἶδέ ποτε γυμνὰς τὰς χεῖρας τοῦ κ. Τσίλδερς. Φέρει πάντοτε χειρόκτια χρώματος ὠχροῦ, λέγεται δὲ ὅτι καὶ κοιμᾶται μὲ αὐτά. Ἐγὼ τὸν εἶδα ἀείποτε τρώγοντα χωρὶς νὰ τὰ ἐκβάλῃ.

Ὁ λόρδος Σαλισβουρὺ εἶνε γνωστὸς ὡς φέρων τοὺς μᾶλλον τετριμμένους πίλους τοῦ Λονδίνου. Ἂν ποτε τῷ συνέβαινε νὰ χάσῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν καθ' ὁδόν, κανεὶς ἐπαίτης δὲν θὰ ἔκυπτε νὰ τὸν λάβῃ.

Ἀπεναντίας ὁ Ἐδουάρδος Γίβσων, ὁ ἄριστος τῶν φίλων του, ἔχει ἕνα πιλοποιὸν ἐργαζόμενον ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἀτομικήν του χρῆσιν. Διὰ τοῦτο ἐν πάσῃ ἡμέρᾳ φέρει τὸν μᾶλλον στίλβοντα καὶ καινουργῆ πῖλον τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου.

Ὁ κ. Βάρτων σταματᾷ ἐνῷ λαλεῖ διὰ νὰ ῥοφήσῃ ταμβάκον. Ῥοφᾷ μίαν δραγμίδα εἰς τὰ κόμματα, δύο εἰς τὰ ἐρωτηματικά, καὶ τρεῖς εἰς τὰ θαυμαστικά.

Ὁ Λόρδος Ἄρτιγκτων μὲ τὰς κνήμας τετραμένας, μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια, μὲ τὴν κεφαλὴν κεκυφυῖαν καὶ τὸν πῖλον κεχωσμένον μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν φαίνεται πάντοτε κοιμώμενος ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων. Ἀλλ' ἂν καὶ φαίνεται εἰς οὐδὲν προσέχων, ἐν τούτοις βλέπει τὰ πάντα.

Ὁ κ. Τσάμπερλαιν καὶ ὁσάκις ἀκόμη πρόκειται ν' ἀπαγγείλῃ τοὺς ἀναρχικωτάτους λόγους του, οὐδέποτε ἐμφανίζεται χωρὶς νὰ φέρῃ ὑπερμέγεθες ἄνθος εἰς τὴν κομβιοδόχην του.

Εὐγενής τις καὶ ζάπλουτος λόρδος, γνωστὸς παρὰ πάντων, δὲν ἀλλάζει τὰ περιλαίμια καὶ τὰς περικνημίδας του εἰμὴ ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ.

Ὁ σὶρ Στάφφορδ Νόρθκωτ φέρει πάντοτε ἱμάτια πολὺ εὐρύχωρα, προωρισμένα διὰ νῶτα πολὺ διαφορετικὰ τῶν ἰδικῶν του μὲ μακρὰς καὶ πλατείας χειρίδας.

Δὲν περιγράφω τοὺς προέδρους, τοὺς ὁποίους πρὸς ἀνύψωσιν τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς βουλῆς ἐνδύουσι καὶ κοσμοῦσιν ὡς πιθήκους, οὐδὲ τὸ δεύτερον θρανίον, ὅπου ἐνθρονίζεται εἴδός τι φάλαγγος κορυφαίων λευχειμονούντων ὡς νεόνυμφοι, αὐτοὶ δὲ εἶνε οἱ ἐπίσκοποι.

[Ἕπεται τὸ τέλος.] Χ.

Ο ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΣ

Ὁ κ. Π. ἦτο μέλος τῆς ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπείας τῶν πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν ἐξεταζομένων, ἐνέπνεε δὲ πολὺν φόβον εἰς τούτους. Οὐχὶ διὰ τὸ ὀργίλον ἢ τραχὺ τοῦ χαρακτῆρός του, διότι ἦτο, τοὐναντίον, εὐπροσήγορος, ἀλλὰ διότι ὡς μαθηματικὸς ἦτο ψυχρὸς καὶ παράδοξος τὴν συμπεριφοράν, καὶ ἐφόβιζε τοὺς δειλοὺς νεανίσκους, ἐνίοτε καθιστῶν αὐτοὺς ἐντελῶς ἀναύδους εἰς τὰς ἐρωτήσεις του. Διὰ τοῦτο πάντες ἐπωφελοῦντο πᾶσαν εὐκαιρίαν ὅπως καταστήσωσιν εὐνοϊκὸν τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον Π.

Ἐν ᾧ περιῴδευε διατρίβων ἐπὶ μικρὸν μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐπιτροπείας μελῶν ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν νομῶν πρὸς ἐξέτασιν τῶν παρουσιαζομένων ὑποψηφίων, ἔλαβε τὴν ἑπομένην ἐπιστολήν.

Κύριε,

Ἀνήσυχος μήτηρ τολμᾷ ν' ἀποταθῇ πρὸς ὑμᾶς αὐπροσώπως καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν εὔνοιάν σας πρὸς τὸν μονογενῆ υἱόν της ἐφ' οὗ στηρίζονται πᾶσαι αἱ ἐλπίδες της. Ὁ ἀγαπητός μου Ἰωάννης ἔφθασεν εἰς τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ὑποστῇ ἐξετάσεις, ἂν δὲ εἶχε τὸ δυστύχημα ν' ἀπορριφθῇ, θὰ ἐκλείετο διὰ παντὸς εἰς αὐτὸν τὸ στρατιωτικὸν στάδιον. Καὶ ἐν τούτοις ὁ πάππος του καὶ ὁ πατήρ του ἀποθανόντες ἀμφότεροι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους ἦσαν γενναῖοι καὶ ἔντιμοι ἀξιωματικοί, καὶ ὁ Ἰωάννης μου δὲ θέλει νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη των.

Μοὶ εἶπον, κύριοι, ὅτι εἶσθε ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, διὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω διατί ὁ Ἰωάννης φοβεῖται ὑπερβολικῶς νὰ ἐξετασθῇ ὑφ' ὑμῶν. Ὦ! ἐλπίζω, κύριε, ὅτι εἰς τὴν κρίσιμον στιγμὴν θὰ λάβητε τὴν καλοσύνην νὰ τῷ ἀποτείνητε εὐνοϊκούς τινας λόγους. Τοῦτο θ' ἀρκέσῃ βεβαίως νὰ τῷ δώσῃ θάρρος. Μὴ νομίσητε ὅτι εἶνε ἀπροπαράσκευος, καὶ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀπαντήσῃ εἰς ὅσα θὰ ἐξετασθῇ. Τοὐναντίον ἔχει μελετήσῃ πολὺ καὶ εἰξεύρω ἐκ πολλῶν προσώπων δυναμένων νὰ κρίνωσι ὅτι δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς ἐξετάσεις του. Μόνον πεποίθησις ἐπὶ τὸν ἑαυτόν του τῷ λείπει, εἶμαι δὲ βεβαία ὅτι διὰ μιᾶς λέξεως θὰ μεταδώσητε εἰς αὐτὸν τὴν πεποίθησιν ταύτην.

Ἔχω συστατικὴν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολὴν τοῦ

φίλου σας συνταγματάρχου Χ, ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς τὴν ἐγχειρίσω ἰδιοχείρως. Κατὰ τὸ δρομολόγιον τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη διὰ τῶν ἐφημερίδων, τὴν εἰκοστὴν τοῦ μηνὸς τούτου θὰ εὑρεθῆτε εἰς Ἀνζέρην, ὅπου ἐνεγράφη ὁ υἱός μου ὅπως ὑποστῇ τὰς προφορικὰς ἐξετάσεις. Θὰ σᾶς εἶμαι πολὺ εὐγνώμων ἂν θελήσητε νὰ μὲ δεχθῆτε τὴν πρωΐαν τῆς ἡμέρας ταύτης ὅπως σᾶς ἐγχειρίσω τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συνταγματάρχου, καὶ συνηγορήσω αὐτοπροσώπως ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου μεθ' ὅλης τῆς μητρικῆς στοργῆς. Ἐλπίζω, κύριε, ὅτι δὲν θὰ μοὶ ἀρνηθῆτε τὴν χάριν νὰ μὲ δεχθῆτε.

Δέξασθε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἰδιαζούσης πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου, κτλ,

Κόμησσα Λασῆ

Ὁ Π. τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἔλαβεν ἐν Αὐρηλίᾳ, ὅπου εἶχε διαμονὴν ἡμέρας τινάς· συνειθισμένος δὲ νὰ λαμβάνῃ τοιαύτας εἶπε καθ' ἑαυτόν:

— Τρομερὸν φρόβον ἔχει αὐτὴ ἡ μητέρα. Ποιὸς εἰξεύρει τί *ἀκαμάτης* εἶνε ὁ υἱός της... ἀλλὰ θὰ τὸν ἰδῶμεν ὅταν ἔλθῃ ἡ ὡρισμένη ἡμέρα!...

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκείνης οὔτε ἐσυλλογίσθη πλέαν τὴν μητέρα καὶ τὸν υἱόν.

Τὴν προτεραίαν τῆς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων, ἅμαξά τις ἔφερεν εἰς τὸν μεταξὺ Τούρ καὶ Ἀνζέρης σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τρία πρόσωπα, σκοπεύοντα νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν τελευταίαν πόλιν.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων προσώπων τὸ ἓν ἦτο γυνὴ τεσσαρακοντοῦτις περίπου, ἀλλ' ἕνεκα τῆς καλλονῆς καὶ τῆς θαλερότητος αὐτῆς μόλις φαινομένη τριακοντοῦτις. Ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ περίκομψος χάρις τῆς στολῆς αὐτῆς ἐμαρτύρουν ὅτι ἦτο γυνὴ ὑψηλῆς κοινωνικῆς τάξεως. Ἐστηρίζετο εἰς τὸν βραχίονα ὑψηλοῦ καὶ ὡραίου νέου, ὅστις ἐδείκνυε πρὸς αὐτὴν μεγάλην ἀγάπην. Ὁ νέος οὗτος ἦτο υἱός της ἀλλὰ πάντες θὰ ἐξελάμβανον αὐτὸν ὡς ἀδελφόν της. Θαλαμηπόλος τις σεμνὴ τὸ ἐξωτερικὸν παρηκολούθει τὴν περικαλλῆ δέσποιναν.

Ὅτε ἡ ἅμαξα ἔφθασεν εἰς τὸν σταθμόν, ἡ ἀμαξοστοιχία εἶχε φθάσῃ ἤδη, ὥστε μόλις ἡ κυρία ἐπρόφθασε νὰ δώσῃ διαταγάς τινας εἰς τὸν ἡνίοχον τῆς ἁμάξης της, ὅστις ἀπῆλθεν ἀμέσως. Ὁ υἱὸς ἔλαβεν ἐν σπουδῇ τρία εἰσιτήρια καὶ ὥρμησαν εἰς ἅμαξάν τινα πρώτης θέσεως. Μετὰ ἓν λεπτὸν ἡ ἁτμάμαξα ᾠξέως συρίξασα ἐξεκίνησε.

Τὰ τρία ταῦτα ἄτομα ἐν οἷς ὁ ἀναγνώστης ἐμάντευσεν ἴσως τὴν κόμησσαν Λασῆ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἰωάννην, εἶχον εἰσέλθῃ εἰς διαμέρισμα ὅπερ ἐφαίνετο κενόν, φωτιζόμενον, κατὰ τὸ σύνηθες, ὑφ' ἑνὸς λαμπτῆρος καὶ τούτου ἱκανῶς θαμβοῦ. Ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν ἐκεῖνο φῶς ἕνα μόνον συνεπιβάτην διέκριναν. Ἐφόρει εὐρὺν ἐπενδύτην καὶ βελούδινον σκοῦφον, ἐφαίνετο δὲ κοιμώμενος βαθέως καὶ μόνον ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὴν ἅμαξαν ἀφυπνίσθη.

Ἐράνη πολὺ φιλόφρων πρὸς τὴν μητέρα καὶ τὸν υἱόν, ἐπειδὴ δὲ ἐκάθητο ἐν τῇ γωνίᾳ προσέφερε τὴν θέσιν του εἰς τὴν κόμησσαν, ἥτις ψυχρῶς εὐχαριστήσασα αὐτὸν ἐκάθησε μετὰ τοῦ υἱοῦ της εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς ἁμάξης, ἐν ᾧ ἡ συνοδός της ἐκάθησεν ἀπέναντι αὐτῆς.

Προφανῶς οἱ νεήλυδες δὲν ἦσαν φίλοι τῶν λόγων, ἢ τοὐλάχιστον δὲν εἶχον διάθεσιν νὰ συνάψωσι συνδιάλεξιν. Ἐν τούτοις ὁ ἄγνωστος εἶπε λέξεις τινὰς περὶ τοῦ νυκτερινοῦ ψύχους, τῆς καλλονῆς τῆς νυκτός, ὡς καὶ περὶ τοῦ κόπου τῶν ταξειδίων αὖταν κανεὶς εἶνε ἠναγκασμένος ὡς αὐτὸν νὰ διατρέξῃ ὅλην τὴν Γαλλίαν.» Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων λέξεων ἡ κυρία Λασῆ συνεπέρανε ὅτι ἦτο περιοδεύων παραγγελιοδόχος καὶ ἀπήντησε ξηρῶς:

— Ἔχετε δίκαιον, κύριε.

Εἶτα ἔστρεψε πρὸς αὐτὸν τὴν ράχιν καὶ ἤρξατο συνομιλοῦσα χαμηλοφώνως μετὰ τοῦ υἱοῦ της.

Ὁ ἄγνωστος ἐννοήσας ὅτι τὸν περιφρόνουν ἐκάθησε πάλιν εἰς τὴν γωνίαν του προσπαθήσας νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν διακοπέντα ὕπνον του.

Παρῆλθον στιγμαί τινες· παράθυρόν τι ἔμενεν ἀνοικτόν, μολονότι δὲ ἦτο θέρος, ψυχρὰ νυκτερινὴ αὔρα ἐκ τοῦ παρακειμένου μεγάλου ποταμοῦ ἐρχομένη εἰσέπνεεν εἰς τὴν ἅμαξαν. Ὁ ἄγνωστος τρέμων ἠρώτησε μετὰ συστολῆς ἂν ἐπετρέπετο νὰ τὸ κλείσῃ.

Ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς ἔδειξαν ὅτι δὲν τὸν ἤκουσαν, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν αἴτησίν του.

Τέλος ἡ κυρία ἀπεκρίθη.

— Λυποῦμαι, κύριε, ἀλλ' ὁ υἱός μου καὶ ἐγὼ εἴμεθα πολὺ τεταραγμένοι καὶ ἔχομεν ἀνάγκην καθαροῦ ἀέρος... καὶ ἔπειτα ὁ ἄνεμος δὲν εἶνε ἐπικίνδυνος εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχήν.

Ὁ περιοδεύων παραγγελιοδόχος δὲν ἐπέμεινε καὶ ἠρκέσθη νὰ περιτυλιχθῇ ἐπιμελέστερον διὰ τοῦ ἐπενδύτου του. Μετά τινας στιγμὰς εἶπεν εἰς τὴν κόμησσαν.

— Τυλάχιστον, κυρία, δὲν θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε ν' ἀνάψω ἓν σιγάρον διὰ νὰ σκορπίσω ὀλίγον τὴν ὑγρασίαν τῆς νυκτός;

Ἡ κόμησσα ἐπαίνεσεν ἀνυπομονησίας νεῦμα:

— Ἄ, κύριε, ἀπήντησε, πολὺ ὀλίγον καιρὸν ἀκόμη θὰ περάσωμεν μαζί!... Μετὰ μίαν ὥραν τὸ πολὺ θὰ ἤμεθα εἰς Ἀνζέρην... Ὁ υἱός μου δὲν καπνίζει, καὶ ἡ ὀσμὴ τοῦ καπνοῦ εἰμπορεῖ νὰ τῷ φέρῃ κεφαλόπονον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις δύναται νὰ ἔχῃ πολὺ σοβαρὰς συνεπείας δι' αὐτόν.

Ὁ παραγγελιοδόχος παρὰ τὸ ὑπερβολικὸν θάρρος ὅπερ συνήθως ἔχουσιν οἱ τοῦ ἐπαγγέλματός του, ἐσίγησε καὶ πάλιν, ἐφαίνετο δὲ ὅτι κατώρθωσε τέλος πάντων ν' ἀποκοιμηθῇ.

Τότε ἡ κυρία Λασῆ καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς νομίζοντες ὅτι ἦσαν μόνοι μετὰ τῆς συνοδοῦ ὕψωσαν ἀνεπαισθήτως τὴν φωνὴν αὐτῶν.

— Καλή μου μητέρα, ἔλεγε θλιβερῶς ὁ Ἰωάννης, ἡ βεβαιότης περὶ τῆς ἐπιτυχίας μου τὴν ὁποίαν δεικνύετε μὲ ἀνησυχεῖ, καὶ ἤθελα νὰ εἶσθε προπαρασκευασμένη διὰ κάθε δυσάρεστον ἐνδεχόμενον... ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος Π. εἶνε ὁ κακός μου δαίμων. Τὸν εἶδα τὸ περασμένον ἔτος νὰ ἐξετάζῃ μαθητάς τινας· μὲ τὸν τρόπον του παγόνει τὸν ἐξεταζόμενον. Τόσον τρόμον μοῦ ἐμπνέει ὥστε φοβοῦμαι μὴ δὲν εἰμπορέσω λέξιν νὰ εἰπῶ ἐμπρός του.

— Μὴ λέγῃς τέτοιους λόγους, Ἰωάννη μου, ἀπήντησεν ἡ κόμησσα, διότι μοῦ ξεσχίζεις τὴν καρδίαν μου!... Ἔχεις θάρρος εἰς πολλὰς περιστάσεις, ἕως τώρα ἀπέδειξες ὅτι εἶσαι γενναῖος· πῶς εἶνε δυνατὸν λοιπὸν νὰ φοβηθῇς σὺ ὁ ἔγγονος καὶ υἱὸς τῶν Λασῆ, ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον οὔτε νὰ ἴδῃς δὲν θὰ καταδεχθῇς ἅμα γίνῃς ἀξιωματικός; Καρδιά, παιδί μου! Σκοπεύω νὰ τὸν ἰδῶ πρὸ τῶν ἐξετάσεων αὐτὸν τὸν φοβερόν σου κύριον Π. καὶ νὰ τῷ ἐγχειρίσω μόνη μου τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συνταγματάρχου. Διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἐξεκίνησα ἀπὸ τὸ ἡσυχόν μας ἐξοχικὸν μέγαρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον τόσον σπανίως ἐξέρχομαι, ὅπως εἰξεύρεις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δυστυχοῦς σου πατρός. Θὰ προσπαθήσω διὰ παντὸς μέσου νὰ τὸν καταστήσω εὐνοϊκὸν πρὸς σὲ καὶ ἂν ἀκόμη γίνῃ ἀνάγκη νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας του...

— Ὦ! μητέρα, ὑπέλαβεν ὁ νέος ἐντόνως, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ κατέλθῃς σὺ ἡ χήρα τοῦ στρατηγοῦ Λασῆ εἰς τοιαύτην ταπείνωσιν!... Μεταχειρίσου φιλοφρονήσεις, θέλξε τον ὅσον εἰμπορεῖς· ἀλλ' ἀντὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃς προτιμῶ.. Καὶ ἐν τούτοις, πρασείπε μετὰ περιφρονητικοῦ ἤθους, πρῶος λέγει ὅτι ὁ σχολαστικὸς αὐτός, ὁ παραγεμισμένος μὲ ἄλγεβραν καὶ γεωμετρίαν, θὰ δυνηθῇ νὰ ἐννοήσῃ τὰς εὐγενεῖς φιλοφρονήσεις σου, θὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὰς μητρικάς σου παρακλήσεις; Τίποτε δὲν θὰ ἐννοήσῃ, τίποτε δὲν θὰ αἰσθανθῇ, διότι ἡ ψυχή του ἔχει, εἶμαι βέβαιος, ὅλην τὴν ξηρότητα τῶν λογαριθμων.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ παραγγελιοδόχος ἐκινήθη ἐν τῇ γωνίᾳ του ὡσεὶ εἶχεν ἀφυπνισθῇ. Ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς ἐταπείνωσαν πάλιν τὴν φωνὴν αὐτῶν.

Ἐν τούτοις ἐπλησίαζον εἰς τὴν Ἀνζέρην. Ἡ κυρία Λασῆ καὶ ὁ υἱός της ἀπησχολημένοι ὑπὸ τῆς συνδιαλέξεως δὲν τὸ εἶχον ἐννοήσῃ, ἀλλ' ἡ θαλαμηπόλος τῆς κομήσσης ἐτακτοποίει τὴν σκευὴν τῆς κυρίας της, καὶ ὁ παραγγελιοδόχος ἡτοιμάζετο νὰ καταβῇ τῆς ἁμάξης.

Ἠγέρθη, καὶ ὅτε ἐπλησίασεν ὑπὸ τὸν λαμπτῆρα ἡ κόμησσα καὶ ὁ υἱός της εἶδον ἄνδρα ἐπιμεμελημένου ἐξωτερικοῦ. Τὸ περιλαίμιον τοῦ ἐπενδύτου του ἠμπόδισεν αὐτοὺς νὰ διακρίνωσι τὰ χαρακτηριστικά του, ἀλλ' ἡ εὐχέρεια τῶν κινήσεών του, ὡς καὶ οἱ λόγοι οὓς εἶχε ἐκστομίσῃ οὐδὲν εἶχον τὸ χυδαῖον.

Καὶ οὗτος ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας ὅπως παρατηρήσῃ μετὰ προσοχῆς τοὺς γείτονάς του, θὰ ἔλεγε δέ τις ὅτι μειδίαμα εἰρωνικὸν ἐφάνη ἐπὶ τῶν χειλέων του. Ἀλλ' ἐνῷ προσεπάθει νὰ λάβῃ δέμα τι ὅπερ εἶχε θέσῃ ἐν τῇ δικτυωτῇ σκευοθήκῃ τῆς ἁμάξης, τὸ δέμα τοῦτο ἐξέφυγε τῶν χειρῶν του καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ποδὸς τῆς κυρίας Λασῆ.

Ἦτο ἐλαφρὸν καὶ μαλακὸν τὸ πεσὸν ἀντικείμενον ἀλλ' ἡ κόμησσα ἐκπλαγεῖσα μᾶλλον ἢ ἀλγήσασα ἐξέβαλεν ἀπθενῆ κραυγήν.

— Ἀδέξιε! εἶπεν ὁ Ἰωάννης ὀργίλως.

Ὁ παραγγελιοδόχος ἔδειξεν ὅτι δὲν ἤκουσε τὸ προσβλητικὸν τοῦτο ἐπίθετον καὶ ἐζήτησε συγγνώμην.

— Δὲν εἶνε τίποτε, εἶπεν ἡ κόμησσα· περισσότερον ἐφοβήθηκα παρ' ὅτι ἐπόνεσα.

— Ἀδιάφορον, ὑπέλαβε τραχέως ὁ Ἰωάννης, αὐτὰ νεῦρα βεβαίως εἶχον ταραχθῇ. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὰ μάτια διὰ νὰ προσέχουν!

Ὁ ἄγνωστος ἐστράφη πρὸς τὸν νέον.

— Ἐζήτησα συγγνώμην ὅσον ἠδυνάμην ἀπὸ τὴν κυρίαν, εἶπεν εὐγενῶς ἀλλ' εὐθαρσῶς· νομίζω ὅτι δὲν ἔχετε δίκαιον νὰ παραπονῆσθε ἐκ μέρους μου, ἐγὼ ἴσως ἔχω τοὐναντίον τὸ δικαίωμα νὰ παραπονεθῶ...

— Κάμετε ὅπως σᾶς ἀρέσει, εἶπε προπετῶς ὁ νέος· πολὺ ὀλίγον μὲ μέλει.

— Ἡσύχασε, σὲ παρακαλῶ, παιδί μου! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Λασῆ, θέλεις τώρα νὰ φιλονικήσῃς μὲ αὐτὸν τὸν... κύριον;... Βλέπεις, προσεῖπε μετ' ὀλίγον χαμηλοφώνως μὲν ἀλλ' οὐδόλως ἀνησυχοῦσα ἂν ἠκούετο, ὅτι δὲν εἶνε τῆς ἰδικῆς μας κοινωνικῆς τάξεως

Τὸ εἰρωνικὸν μειδίαμα περὶ οὗ ἐλαλήσαμεν ἀνεφάνη πάλιν ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ ἀγνώστου· ἐν τούτοις ἐσίγησε, διότι ἡ ἁμαξοστοιχία ἔστη καὶ φωνή τις ἐκραύγαζε: Ἀνζέρη! Ἀνζέρη!

Εἶχον φθάσῃ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

Ἡ διδασκαλία κύριον σκοπὸν πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ καταστῆσαι ἕκαστον ἱκανὸν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν βιωτικῶν του καθηκόντων, ἡ δὲ ἀγωγὴ τὸ ἐμπνεῦσαι σταθερὰν θέλησιν εἰς ἐκπλήρωσιν αὐτῶν.

Λύκειος.

ΤΟ ΜΟΝΟΝ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΠΩΝΩΝ

Ἡ Λαπωνία δὲν εἶνε περιώνυμος διὰ τὰ μνημεῖα αὐτῆς, οἱ κάτοικοι δ' αὐτῆς δὲν διαπρέπουσιν ἐπὶ κομψότητι. Καλύβη μόνον ἐκ χιόνος καὶ πάγου καὶ δέρμα ταράνδου δι' οὗ περιβάλλει τὸ σῶμά του, προφυλάττουσιν ἀπὸ τοῦ ψύχους τὸν λαὸν τοῦτον, ἐνθυμίζοντα τοὺς ἀρχαίους Σκύθας.

Τὸ δυσειδὲς τῶν Λαπώνων ἀρρένων καὶ θηλέων ἐξισοῦται πρὸς τὸ σκαιὸν τῆς στολῆς αὐτῶν. Οἵ τε ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες εἰσὶ λίαν βραχύσωμοι, ἀληθῶς πυγμαῖοι. Εἰσὶ δ' ἀπεχθέσταται ἕνεκα τῆς βαρείας ὀσμῆς τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ δέρματος τοῦ ταράνδου, ὧν ποιοῦνται χρῆσιν.

Καὶ ἐν τούτοις παρισινή τις δέσποινα περιηγηθεῖσα τὴν χώραν ἐκείνην κατεγοητεύθη ὑπὸ θελκτικοῦ τινος σκεύους. Τὸ σκεῦος τοῦτο εἶνε τὸ λίκνον, εἰς ὃ συγκεντροῦται ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ ποίησις τοῦ δυστυχοῦς Λάπωνος.

Τὸ λίκνον τοῦτο εἶνε συγχρόνως σκεῦος, ἔνδυμα καὶ φωλεά. Ἐξ ἐλαφροῦ ξύλου κατεσκευασμένον καὶ διὰ δέρματος κεκαλυμμένον ἔχει σχῆμα ὑποδήματος, περιφεροῦς κατὰ τὸ ἄκρον· ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδίου εὑρίσκεται ἐπικάλυμμα προεκπῖπτον τὸ βρέφος χωρὶς νὰ στενοχωρῇ αὐτό.

Κατὰ τὰς μακρὰς θήρας καθ' ἃς ἡ Λαπωνὶς παρακολουθεῖ τὸν σύζυγόν της, φέρει ἐπὶ τῶν νώτων τὸ λίκνον τοῦτο, τὸ μὴ βαρὺ δι' αὐτήν, ὅταν δὲ ὁ ὅμιλος τῶν θηρευτῶν σταθμεύσῃ, ἀναρτᾷ αὐτὸ εἰς δένδρον τι διὰ τελαμῶνος, ὥστε τὸ παιδίον ταλαντώμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ κινήσεων δὲν ἐννοεῖ ὅτι δὲν φέρεται ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Ἐν τῷ λίκνῳ τούτῳ ἐπενδεδυμένῳ διὰ πολλῶν δορῶν λαγωοῦ ἐξαπλοῦται ἀναπαυτικώτατα ὁ μικρὸς Λάπων, τοῦ σώματος αὐτοῦ προστατευομένου καθ' ὁλοκληρίαν κατὰ τοῦ ψύχους.

Πέριξ τοῦ καλύμματος κρέμανται πολύχρωμοι μαργαρῖται καὶ μετάλλινοι ἀλυσίδες, ὧν ἡ θέα καὶ ὁ κρότος διασκεδάζουσι τὸ παιδίον.

Ὁ Μισελὲ εἶχε δίκαιον εἰπών: Ἡ Λαπωνία μίαν μόνην ἔχει τέχνην, ἓν καλλιτέχνημα, τὸ λίκνον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ μέγιστον τῶν ὡρολογίων. —Μέχρι τοῦδε ἡ Εὐρώπη ἐκέκτητο τὰ πρωτεῖα ὡς πρὸς τὰ ὡρολόγια κατά τε τὸ μέγεθος, τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν. Ἤδη ὅμως ἡ Ἀμερικὴ ἔλαβε τὰ πρωτεῖα ταῦτα, καθόσον ἐν τῷ Ruppinner Hall τῆς Νέας Ὑόρκης κατεσκευάσθη ὡρολόγιον ὑπερτεροῦν τὰ τοῦ κόσμου πάντα. Τὸ ὡρολόγιον τοῦτο—ἀληθὲς τέρας τοῦ εἴδους—κατεργασθὲν ὑπὸ τοῦ ὡρολογοποιοῦ Μαρτέν, κατέχει χῶρον 5 καὶ 0,50 μέτρων κυβικῶν, ἔχει βάρος 700 χιλιογράμμων, καὶ περιλαμβάνει 265 τροχούς. Κινεῖται δὲ διὰ τῆς ἐνεργείας ἐκκρεμοῦς, κινουμένου ὑπὸ 12 βαρῶν, ὧν τὸ μὲν πρῶτον φθάνει τὴν μεγίστην αὐτοῦ κατάβασιν ἐντὸς 8 ἡμερῶν, τὸ δὲ τελευταῖον ἡ δωδέκατον ἐντὸς 2000 ἐτῶν. Δεικνύει τὰ δευτερόλεπτα, τὰ πρῶτα λεπτά, τὰς ἡμέρας, τὰς ἑβδομάδας, τοὺς μῆνας, τὰ ἔτη καὶ ἰδιαιτέρως τὰ δίσεκτα. Κινεῖ 128 ἀλληγορικὰς μορφὰς 50 ἑκατοστομέτρων ὕψους, παριστανούσας τὰς 4 ἡλικίας τῆς ζωῆς, τοὺς 12 Ἀποστόλους, τὸν Χριστὸν εὐλογοῦντα τοὺς μαθητάς του, ἕνα κωδωνοκρούστην, 7 ἐθνικοὺς θεούς, τὰς 4 ἐποχάς, τὰ σημεῖα τοῦ Ζωδιακοῦ κτλ. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης καὶ ἡ κίνησις τῆς γῆς καὶ τῶν ἀστέρων δείκνυται ἐν αὐτῷ διὰ περιστρόφων σφαιρῶν παριστανουσῶν αὐτὰς ἀκριβῶς. Εἷς ἀλέκτωρ ἀνὰ πᾶσαν ὥραν ἐξερχόμενος ἀπό τινος γωνίας τοῦ ὡρολογίου ᾄλλει μετὰ φωνῆς σχεδὸν φυσικῆς· τετράκις δὲ τῆς ἡμέρας μέγιστον μουσικὸν ὄργανον αὐτόματον σημαίνει 12 τεμάχια ἐκλεκτῆς μουσικῆς, καὶ διατηρεῖται τὸ χόρδισμα τοῦ ὡρολογίου τούτου ἐπὶ 10,000 ἔτη.

Ὁ Ἰταλὸς μηχανικὸς Μαλπρινιάνο ἐξεπόνησε σχέδιον περὶ ἐνώσεως τῆς Ῥώμης μετὰ τῆς θαλάσσης διὰ διώρυχος πλάτους μὲν 80 μέτρων, βάθους δὲ μέτρων 10. Ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις ἀνεγνώρισε τὸ σχέδιον τοῦτο ὡς ἐκτελέσιμον.

Ἡ πόλις Βούδα—Πέστη παρασκευάζει μεγαλοπρεπεστάτην ἑορτὴν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀνακτήσεως τῆς ἀκροπόλεως αὐτῆς, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1526 μέχρι τοῦ 1686 κατεῖχετο ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἡ ἑορτὴ τελεσθήσεται τῇ 20|1 Σεπτεμβρίου. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ προσκαλέσῃ εἰς αὐτὴν καὶ νὰ φιλοξενήσῃ πάντας τοὺς ἀπογόνους τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι ὑπηρέτουν ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Καρόλου τῆς Λοθαριγγίας, τοῦ καταπολεμήσαντος τότε τοὺς Τούρκους.

Γερμανικαὶ ἐφημερίδες γράφουσι μετὰ πολλῆς σοβαρότητος, ὅτι εἰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἡ Νυρεμβέργη θὰ ἐκλέξῃ διὰ παμψηφίας σχεδὸν βουλευτὰς φίλους τῆς κυβερνήσεως. Ὁ λόγος δὲ δι' ὃν ἡ κυβέρνησις προσεκτήσατο αἴφνης τηλικαύτην δημοτικότητα ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ εἶναι ὁ ἑπόμενος. Ἐπ' ἐσχάτων ὁ Βίσμαρκ ταξειδεύων παρέμεινεν ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ τῆς Νυρεμβέργης· παρηγγειλε δὲ νὰ τῷ φέρωσι ζύθον καὶ ἐνώπιον τοῦ συνηγμένου πλήθους τῶν περιέργων ἔπιεν ἀπνευστὶ ἓν μέγα ποτήριον, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἄλλο. Οἱ Νυρεμβέργιοι συνεκινήθησαν εἰς ἄκρον διὰ τὴν ἀπονεμηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως ἔξοχον τιμὴν εἰς τὸν ἐγχώριον ζύθον καὶ τὴν πανηγυρικὴν ἀναγνώρισιν τῆς ποιότητος αὐτοῦ ὡς ἀρίστης, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ Βίσμαρκ μετ' ἐνθουσιασμοῦ φέρεται ἀνὰ τὰ στόματα πάντων τῶν κατοίκων ἀπὸ τοῦ γεγονότος ἐκείνου.

Τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν δεινῶν ἅτινα ὑφίσταται ὁ ἄνθρωπος προέρχονται πάλιν ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ δυστύχημα τῆς εὐτυχίας εἶνε ὁ κόρος, καὶ τὸ εὐτύχημα τῆς δυστυχίας εἶνε ἡ ἐλπίς.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—583.

Ἀριθ. 556 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. | 24 Αὐγούστου 1886

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ

Διήγημα Α. Πούσκιν.—Μετάφρ. ἐκ τοῦ ῥωσσικοῦ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

ΙΓ'.

Παρῆλθεν ὀλίγος χρόνος χωρὶς νὰ συμβῇ τι λόγου ἄξιον. Ἀλλὰ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπιόντος θέρους πολλαὶ μεταβολαὶ ἐπῆλθον εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν τοῦ Τρογεκούρωφ.

Τριάκοντα βέρστια μακρὰν εὑρίσκετο τὸ πλούσιον χωρίον τοῦ δουκὸς Βερέησκη. Ὁ δοὺξ πολλὰ ἔτη διῆγε μακρὰν τῶν κτημάτων του, ὧν ἐπιστάτην εἶχε διορίσει ἕνα πρῴην ἀξιωματικόν, οὐδεμία δὲ ὑπῆρχε σχέσις μεταξὺ Ποκρόφσκας καὶ Ἀρβάτωβας. Ἀλλὰ περὶ τὰ τέλη Μαΐου ὁ δοὺξ ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰς τὸ κτῆμά του, τὸ ὁποῖον δὲν ἐγνώριζεν εἰσέτι. Συνειθισμένος εἰς τὰς διασκεδάσεις, δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἐν τῷ χωρίῳ του ἀπομόνωσιν, καὶ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του ἔσπευσε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Τρογεκούρωφ, ὃν εἶχε γνωρίσῃ ἄλλοτε.

Ὁ δοὺξ ἦτο σχεδὸν πεντηκοντούτης, ἀλλ' ἐφαίνετο πολὺ πρεσβύτερος. Καταχρήσεις παντὸς εἴδους τὸν εἶχον καταβάλῃ, ἐπιθέσασαι ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἀνεξάλειπτον αὐτῶν σφραγῖδα. Μ' ὅλα ταῦτα εἶχεν εὐάρεστον καὶ διακεκριμένον τὸ ἐξωτερικόν, ἦτο δὲ ἱκανῶς ἐράσμιος, πρὸ πάντων πρὸς τὰς γυναῖκας. Ἡ διασκέδασις ἦτο δι' αὐτὸν ἀνάγκη, ἠσθάνετο δὲ ἀδιάκοπον ἀνίαν. Ὁ Τρογεκούρωφ ηὐχαριστήθη πολὺ ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς του, ἐκλαβὼν αὐτὴν ὡς ἔνδειξιν σεβασμοῦ ἀπὸ ἄνθρωπον γνωρίζοντα τὸν κόσμον. Κατὰ τὴν συνήθειάν του τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸ κυνοτροφεῖον, ἀλλ' ὁ δοὺξ ὃν παρ' ὀλίγον ἀπέπνιγεν ἡ κυνικὴ ἀτμόσφαιρα ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ κρατῶν τὴν ῥίνα μὲ τὸ μυρωμένον του μαντήλιον. Ὁ παλαιὸς κῆπος μὲ τὰς φιλύρας του, τὴν τετράγωνον λίμνην καὶ τὰς κανονικάς του δενδροστοιχίας δὲν τῷ ἤρεσε· ἐν γένει δὲν ἠγάπα τοὺς ἀγγλικοὺς κήπους καὶ τὴν οὕτω καλουμένην φύσιν, ἐπῄνει ὅμως καὶ ἐθαύμαζε. Ὑπηρέτης ἐλθὼν ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ γεῦμα ἦτον ἕτοιμον, καὶ ἀμφότεροι διηυθύνθησαν πρὸς τὴν οἰκίαν. Ὁ δοὺξ ἀπαυδήσας ἐκ τοῦ περιπάτου, ἐβάδιζεν ὑποσκάζων, καὶ ἤδη μετενόει διὰ τὴν ἐπίσκεψίν του αὐτήν.

Ἀλλ' εἰς τὴν αἴθουσαν τοὺς συνήντησεν ἡ δεσποινὶς Μαρία, καὶ ὁ γέρων ἐρωτότροπος ἐξεπλάγη ἐκ τῆς καλλονῆς της. Ὁ Τρογεκούρωφ ἐκάθισε τὸν ξένον πλησίον της. Ὁ δοὺξ ὃν ἐζωογόνει ἡ παρουσία τῆς νεάνιδος, ἦτο εὔθυμος, καὶ κατώρθωσε νὰ ἑλκύσῃ τὴν προσοχήν της μὲ τὰς ἐπαγωγοὺς διηγήσεις του. Μετὰ τὸ γεῦμα, ὁ οἰκοδεσπότης ἐπρότεινε νὰ ἐξέλθωσιν ἔφιπποι, ἀλλ' ὁ δοὺξ ἐζήτησε συγνώμην, προβάλλων ὡς ἐμπόδιον τὰ λεπτά του ὑποδήματα καὶ τὴν ποδάγραν του, ὡς ἔλεγε γελῶν, ἐπρότεινε δὲ νὰ ἐξέλθωσιν ἐφ' ἁμαξῆς, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ὁ διάλογος ἐξηκολούθησε καθ' ὁδόν. Ἡ νεᾶνις ἤκουε μετ' εὐχαριστήσεως τὰ κολακευτικὰ φιλοφρονήματα πολιτισμένου ἀνθρώπου, ὅτε αἴφνης ὁ Βερέησκης, ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Τρογεκούρωφ, τὸν ἠρώτησε τί ἐσήμαινε τὸ ἀπηνθρακωμένον ἐκεῖνο κτίριον καὶ ἂν ἀνῆκεν εἰς αὐτόν. Ὁ Τρογεκούρωφ ἐσκυθρώπασε· αἱ ἀναμνήσεις τῆς καείσης ἐπαύλεως τὸν δυσηρέστουν. Ἀπήντησεν οὐχ ἧττον ὅτι ἡ γῆ τώρα ἀνῆκεν εἰς αὐτόν, ἀλλ' ὅτι πρὶν ἦτο κτῆμα τοῦ Δουβρόφσκη.

— Τοῦ Δουβρόφσκη; ἐκείνου τοῦ περιφήμου λῃστοῦ;

— Τοῦ πατρός του, ἀπήντησεν ὁ Τρογεκούρωφ· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος δὲν ἦτο καλλίτερός του.

— Καὶ τί ἀπέγεινεν ὁ Ρινάλδος μας [1]; συνελήφθη; ζῇ;

— Καὶ ζῇ, καὶ ἐλεύθερος εἶναι... Ἀληθινά, δοὺξ, ὁ Δουβρόφσκης ἦτον εἰς τὸ κτῆμα σου.

— Ναί, πέρυσιν, καὶ νομίζω κἄτι ἔκαυσεν, ἢ ἐλῄστευσε. Ἀλήθεια, δεσποινίς, ὅτι θὰ ἦτο περίεργον νὰ γνωρισθῇ τις ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὸν ῥωμαντικὸν αὐτὸν ἥρωα;

— Τί περίεργον! εἶπεν ὁ Τρογεκούρωφ· ἡ κόρη μου τὸν γνωρίζει. Τρεῖς ὁλοκλήρους ἑβδομάδας τὴν ἐδίδασκε μουσικήν, ἀλλὰ δόξα τῷ Θεῷ, τίποτε δὲν ἐπῆρε διὰ τὰ μαθήματά του.

Καὶ ὁ Τρογεκούρωφ ἤρχισε νὰ διηγῆται τὰ τοῦ ὑποτιθεμένου Γάλλου διδασκάλου. Ἡ νεᾶνις ἦτον ἐκτὸς ἑαυτῆς, ὁ δὲ Βερέησκης, ἀκούσας τὴν διήγησιν μετὰ βαθείας προσοχῆς, εὗρε πάντα ταῦτα λίαν παράδοξα, καὶ ἤλλαξεν ὁμιλία, ἅμα δ' ἐπέστρεψαν ἐζήτησε τὴν ἁμαξάν

1) Ρινάλδος λῃστής, ἥρως μυθιστορήματος.

του, καίμ' ὅλας τὰς παρακλήσεις τοῦ Τροχεκούρωφ νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ, ἀνεχώρησε μετὰ τὸ τέϊον, ἀφοῦ προηγουμένως προσεκάλεσεν εἰς τὸν οἰκόν του τὸν Τροχεκούρωφ μετὰ τῆς θυγατρός του. Ὁ ὑπερήφανος κτηματίας ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν διότι, λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν δουκικὴν ἀξίαν, δύο ἀστέρας, καὶ κτῆμα ἔχον 3,000 ψυχάς, ἐθεώρει τὸν δοῦκα Βερέησκην μέχρι τινὸς ὅμοιόν του.

ΙΔ'

Δύο ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ὁ Τροχεκούρωφ ἀπῆλθε μετὰ τῆς θυγατρός του πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ δουκὸς Βερέησκη. Καθόσον ἐπλησίαζον πρὸς τὸ κτῆμα, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μὴ θαυμάσωσι τὰς καθαρὰς καὶ χαριέσσας καλύβας τῶν χωρικῶν καὶ τὴν λιθίνην ἀρχοντικὴν οἰκίαν τὴν ἔχουσαν ρυθμὸν ἀγγλικοῦ φρουρίου. Πρὸ τῆς οἰκίας ἐξετείνετο λειμὼν καταπράσινος, ἐν ᾧ ἔβοσκον ἐλβετικαὶ δαμάλεις μὲ τοὺς κωδωνίσκους των, ὧν ἠκούετο ὁ ἦχος. Μέγας κῆπος περιεκύκλου τὴν οἰκίαν πανταχόθεν. Ὁ οἰκοδεσπότης ἐδέχθη τοὺς ξένους εἰς τὸ πρόθυρον, καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν ὡραίαν νεάνιδα, ἥτις εἰσῆλθεν εἰς μεγαλοπρεπῆ αἴθουσαν, ὅπου ἦτο παρεσκευασμένη τράπεζα διὰ τρία πρόσωπα. Ὁ δοῦξ ὡδήγησε τοὺς ξένους του πρὸς τὸ παράθυρον, καὶ θαυμασία θέα ἠνοίχθη ἐνώπιόν των. Ὑπὸ τὰ παράθυρα ἔρρεεν ὁ ποταμὸς Βόλγας, οὗ τὰ ὕδατα διέσχιζον πλοῖα φορτηγὰ μὲ ἀναπεπταμένα ἱστία, μεταξὺ δ' αὐτῶν διεφαίνοντο πλοιάρια ἁλιευτικά, τὰ τόσον ἐκφραστικῶς καλούμενα «ψυχοπνίκται». Ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ ἐξετείνετο εὐρεῖα ἡ πεδιάς, χωρία δέ, τῇδε κακεῖσε ἐσπαρμένα, ἐζωογόνουν τὰ περίχωρα. Εἶτα μετέβησαν εἰς τὴν πινακοθήκην, ἧς τὰς εἰκόνας ὁ δοῦξ εἶχε προμηθευθῇ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς. Οὗτος ἐξήγει τῇ νεάνιδι τὴν ὑπόθεσιν ἑκάστης τῶν εἰκόνων, δεικνύων τὰς ἀρετὰς ἢ τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν, καὶ διηγούμενος τὴν ἱστορίαν τῶν ζωγράφων, ὡμίλει δὲ περὶ τῶν εἰκόνων οὐχὶ τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν εἰδήμονος σχολαστικοῦ, ἀλλὰ μετ' αἰσθήματος καὶ φαντασίας. Ἡ νεᾶνις τὸν ἤκουε μετ' εὐχαριστήσεως. Εἰς τὸ γεῦμα ὁ Τροχεκούρωφ ἐπήνεσε τοὺς οἴνους τοῦ Ἀμφιτρίωνός του καὶ τὴν τέχνην τοῦ μαγείρου του, ἡ δὲ θυγάτηρ του ἠσθάνετο πλήρη ἄνεσιν εὑρισκομένη μετ' ἀνθρώπου, ὃν μόνον δευτέραν φορὰν ἔβλεπε. Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ οἰκοδεσπότης ὡδήγησε τοὺς ξένους εἰς τὸν κῆπον, ὁ δὲ καφὲς παρετέθη εἰς τὴν σκιάδα, παρὰ τὴν ὄχθην εὐρείας λίμνης, ἐσπαρμένης ἀπὸ νησίδια. Ἀΐφνης ἠκούσθη παιανίζουσα μουσική, ἐξάκωπος δὲ λέμβος προσήγγισεν εἰς τὴν σκιάδα. Ἐπ' αὐτῆς ἐπιβάντες περιῆλθον τὴν λίμνην, ἐπεσκέφθησάν τινα ἐκ τῶν νησιδίων ὅπου ἀνεκάλυψαν εἰς τὸ μὲν μαρμάρινον ἄγαλμα, εἰς τὸ δὲ μονῆρες σπήλαιον, καὶ εἰς ἕτερον μνημεῖο φέρον ἐπιγραφὴν μυστηριώδη, διεγείρουσαν τὴν παρθενικὴν τῆς νεάνιδος περιέργειαν, ἀτελῶς ἱκανοποιουμένην ἐκ τῶν εὐγενῶν ἡμιαποκαλύψεων τοῦ δουκός. Ἡ ὥρα παρῆλθεν ἀπαρατήρητος, καὶ ἤρχιζεν ἤδη νὰ ἐπέρχηται σκότος, τῇ προτάσει δὲ τοῦ δουκός, προφασιζομένου τὸ βλαβερὸν τοῦ ἑσπερινοῦ ψύχους, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου τοὺς περιέμενε τὸ τέϊον. Ὁ δοῦξ παρεκάλεσε τὴν νέαν νὰ λάβῃ τὴν θέσιν οἰκοδεσποίνης· ἐκείνη ἐδέχθη, καὶ διένειμε τὸ τέϊον, ἀκροωμένη τῶν ἀνεξαντλήτων διηγήσεων τοῦ φιλόφρενος ὁμιλητοῦ. Ἀΐφνης ἠκούσθη ἐκπυρσοκρότησις, καὶ πύραυλος ὑψωθεὶς ἐφώτισε τὸν οὐρανόν... ὁ δοῦξ προσέφερε τῇ νέᾳ κόρῃ περιώμιον, καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἐξῆλθον εἰς τὸν ἐξώστην. Πρὸ τῆς οἰκίας, ἐν τῷ σκότει, πολύχροα πυρὰ ἀνέθορον, περιεστράφησαν, ὑψώθησαν ἐν εἴδει σταχύων, εἶτα ἐχύθησαν κρουνηδόν, διεσπάρησαν ὡς βροχή, ἀστεροειδῶς, κατόπιν ἐσβέννυντο, καὶ ἐκ νέου ἀνέλαμπον. Ἡ νεᾶνις ἦτον εὔθυμος ὡς παιδίον. Ὁ δοῦξ εὐηρεστεῖτο βλέπων τὴν χαράν της, καὶ ὁ Τροχεκούρωφ δὲ ἦτο καταγοητευμένος, διότι ἐξελάμβανε τὰ φιλοφρονήματα ταῦτα τοῦ δουκὸς ὡς δεῖγμα σεβασμοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ τῷ φανῇ ἀρεστός.

Τὸ δεῖπνον ἦτο ἐπίσης λαμπρὸν ὡς τὸ γεῦμα. Οἱ ξένοι ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ ὁριοθέντα αὐτοῖς δωμάτια, τὴν πρωΐαν δὲ τῆς ἐπιούσης ἀπεχαιρέτισαν τὸν φιλόφρονα οἰκοδεσπότην μὲ τὴν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν νὰ ἐπανίδωσιν ταχέως ἀλλήλους.

ΙΕ'.

Ἡ δεσποινὶς Μαρία ἐκάθητο εἰς τὸν θάλαμόν της, κεντῶσα ἐπὶ ἱστοῦ, ἐνώπιον ἀνοικτοῦ παραθύρου. Ἀλλὰ δὲν ἠπατᾶτο εἰς τὴν διαλογὴν τῶν μεταξίνων νημάτων, ὡς ἡ ἐρρωμένη τοῦ Κορράδου, ἥτις, ἐν ἐρωτικῇ ἀλλοφροσύνῃ, ἐκέντησεν ἐν ῥόδον διὰ πρασίνης μεταξῆς. Ὑπὸ τὴν βελόνην της, ὁ στήμων ἐπανελάμβανεν ἀλανθάστως τὰ σχεδιάσματα τοῦ πρωτοτύπου· καὶ ὅμως οὐδόλως προσεῖχεν εἰς τὴν ἐργασίαν, οἱ λογισμοί της ἦσαν μακράν.

Ἀΐφνης διὰ τοῦ παραθύρου μία χεὶρ ἐξετάθη ἡσύχως καὶ θέσασα ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ ἐπιστολήν, ἐγένετο ἄφαντος πρὶν ἡ νεᾶνις συνέλθῃ. Τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν θεράπων εἰσελθὼν τὴν ἐκάλεσε παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῆς. Τρέμουσα ἔκρυψε τὴν ἐπιστολὴν ὑπὸ τὸ περιστήθιον, καὶ ἐπορεύθη σπεύδουσα εἰς τὸν θάλαμον τοῦ πατρός της.

Ὁ Τροχεκούρωφ δὲν ἦτο μόνος. Ὁ δοῦξ Βερέησκης εὑρίσκετο παρ' αὐτῷ, ἅμα δὲ ἡ νεᾶνις εἰσῆλθεν ἠγέρθη οὗτος, καὶ σιωπῶν ἐχαιρέτισεν ἐν ταραχῇ δι' αὐτὸν ἀσυνήθη.

— Πλησίασε, Μάσα, εἶπεν ὁ Τροχεκούρωφ. Σοῦ δίδω μίαν εἴδησιν ἡ ὁποία ἐλπίζω νὰ σὲ χαροποιήσῃ. Ἰδοὺ ὁ μνηστήρ σου· ὁ δοῦξ ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ μνηστευθῇ.

Ἡ Μάσα ἔστη ὡς ἀπολιθωθεῖσα, θανάσιμος ὠχρότης ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν της, καὶ δὲν ἐπρόφερε λέξιν. Ὁ δοῦξ πλησιάσας, ἔλαβε τὴν χεῖρά της, καὶ συγκεκινημένος τὴν ἠρώτησεν, ἂν συγκατατίθεται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν του. Ἡ Μάσα ἐσιώπα.

— Συμφωνεῖ, βέβαια συμφωνεῖ, εἶπεν ὁ Τροχεκούρωφ· ἀλλὰ ξεύρεις, δοῦξ, μία νέα δυσκολεύεται νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν αὐτήν. Λοιπόν, παιδιά, φιληθῆτε, καὶ ἔστε εὐτυχεῖς,

Ἡ Μάσα ἵστατο ἀκίνητος, ὁ γέρων δοῦξ ἠσπάσθη τὴν χεῖρά της· ἄΐφνης ἡ νέα ἀνελύθη εἰς δάκρυα, καὶ ὁ δοῦξ ἐσκυθρώπασεν ἐλαφρῶς.

— Πήγαινε, πήγαινε! τῇ εἶπεν ὁ πατήρ της· σπόγγισε τὰ δάκρυά σου, καὶ γύρισέ μας εὔθυμη. Ὅλαι αἱ νέαι κλαίουν εἰς τοὺς ἁρραβῶνας, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Βερέησκην· τοιαύτην πλέον συνήθειαν ἔλαβαν. Καὶ τώρα, δούξ, ἂς ὁμιλήσωμεν καὶ διὰ τὸ πρακτικὸν μέρος, δηλ. διὰ τὴν προῖκα.

Ἡ νεᾶνις, ὠφεληθεῖσα τῆς δαθείσης αὐτῇ ἀδείας τοῦ ν' ἀποσυρθῇ, ἔτρεξεν εἰς τὸν θάλαμόν της, καὶ κλεισθεῖσα ἐν αὐτῷ ἔδωκε πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τὰ δάκρυά της, ἅτε φανταζομένη ἤδη ἑαυτὴν ὡς σύζυγον τοῦ γέροντος δουκός, ἀνυποφόρου ἀΐφνης καὶ μισητοῦ δι' αὐτὴν καταστάντος... Ὁ γάμος τὴν ἐφόβιζεν ὡς τάφος!... Ὄχι, ὄχι, ἔλεγεν ἐν ἀπελπισίᾳ· προτιμότερον τὸ μοναστήριον, προτιμῶ τὸν Δουβρόφσκην... Καὶ ἐνθυμηθεῖσα τὴν ἐπιστολήν, ἔσπευσε νὰ τὴν ἀναγνώσῃ, μαντεύουσα τὸν γράψαντα. Πράγματι ἡ ἐπιστολὴ ἦτον ἐκείνου, καὶ διελάμβανε τὰ ἀκόλουθα·

« Τὸ ἑσπέρας τὴν δεκάτην ὥραν, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. »

Ἡ σελήνη ἔλαμπε πλησιφαής· ἡ ἀγροτικὴ νὺξ ἦτο ἥρεμος, ἐκ διαλειμμάτων μόνον ἐπέπνεεν ἡ αὔρα, καὶ θροῦς ἐλαφρὸς διέτρεχεν ὅλον τὸ δάσος.

Ὡς ἐλαφρὰ σκιὰ ἡ νεᾶνις ἐπλησίασεν εἰς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως. Οὐδεὶς εἰσέτι ἐφαίνετο, ὅτε ἄΐφνης, ἐκ τῆς σκιάδος ἐξελθών, εὑρέθη ἐνώπιόν της ὁ Δουβρόφσκης.

— Εἰξεύρω τὰ πάντα, τῇ εἶπε ταπεινῇ καὶ θλιβερᾷ τῇ φωνῇ· ἐνθυμήθητε τὴν ὑπόσχεσίν σας.

— Μοῦ προσφέρετε τὴν προστασίαν σας, ἀπήντησε ἡ Μάσα, ἀλλὰ μὴ δυσαρεστηθῆτε· αὐτὴ μὲ φοβίζει. Διὰ τίνος τρόπου φρονεῖτε νὰ ἔλθητε εἰς βοήθειάν μου;

— Δύναμαι νὰ σᾶς ἀπαλλάξω ἀπὸ μισητὸν ἄνθρωπον.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, μὴ τὸν ἐγγίζετε, μὴ τολμήσετε νὰ τὸν ἐγγίζετε, ἂν μὲ ἀγαπᾶτε· δὲν θέλω νὰ γείνω αἰτία φρικώδους πράξεως...

— Ἔστω, δὲν τὸν ἐνοχλῶ ἡ θέλησίς σας εἶνε δι' ἐμὲ ἱερά. Σᾶς ὀφείλει ἤδη τὴν ζωήν του. Ποτὲ κακὴ πρᾶξις δὲν θὰ ἐκτελεσθῇ ἐπ' ὀνόματί σας. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἐγκλήματά μου ὑμεῖς πρέπει νὰ μένετε ἀγνή. Ἀλλὰ τότε πῶς θὰ σᾶς σώσω ἀπὸ σκληρὸν πατέρα;

— Ὑπάρχει ἀκόμη ἐλπὶς νὰ τὸν συγκινήσω μὲ τὰ δάκρυα καὶ τὴν ἀπελπισίαν μου. Εἶνε μὲν πεισματώδης, ἀλλὰ μὲ ἀγαπᾷ τόσον!

— Εἰς μάτην ἐλπίζετε· εἰς τὰ δάκρυά σας θὰ ἴδῃ μόνον τὸν συνήθη φόβον καὶ τὴν ἀποστροφὴν ἣν ἔχουν γενικῶς αἱ νέαι ὁπόταν ὑπανδρεύονται ἄνευ ἔρωτος· ἀλλ' ἂν ἐπιμένῃ νὰ σᾶς νυμφεύσῃ παρὰ τὴν θέλησίν σας, ἂν διὰ τῆς βίας σᾶς ὁδηγήσουν εἰς τὸν ναὸν ἵνα αἰωνίως σᾶς παραδώσωσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐξηντλημένου συζύγου;....

— Τότε, τότε ἀποφασίζω — παρουσιασθῆτε, καὶ γίνομαι σύζυγός σας.

Ὁ Δουβρόφσκης ἀνεκίρτησε· τὸ ὠχρὸν αὐτοῦ πρόσωπον ἐκάλυψεν ἡ πορφύρα, ἣν αὐτοστιγμεὶ διεδέχθη ὠχρότης μεγαλειτέρα ἢ πρότερον. Ἐπὶ πολὺ ἵστατο σιωπῶν, μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω νεύουσαν.

— Ἐνώσατε ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς σας, παρακαλέσατε τὸν πατέρα σας, ῥιφθῆτε εἰς τὰ γόνατά του, ζωγραφίσατέ του ὅλην τὴν φρίκην τοῦ μέλλοντος, τὴν νεότητά σας μαρανομένην πλησίον καχεκτικοῦ καὶ διεφθαρμένου γέροντος· εἰπῆτε ὅτι τὰ πλούτη δὲν θὰ σᾶς φέρουν οὔτε στιγμὴν εὐτυχίας· ἡ πολυτέλεια μόνην τὴν πτωχείαν παρηγορεῖ, καὶ τοῦτο διὰ μίαν στιγμήν· ἐπιμένετε, μὴ φοβηθῆτε μήτε τὸν θυμὸν μήτε τὰς ἀπειλάς του, ἑνόσῳ μένει καὶ σκιὰ μόνον ἐλπίδος· διὰ τὸν Θεόν, ἐπιμένετε. Ὅταν ὅμως ἐξαντληθοῦν ὅλα σας τὰ μέσα, ἀποφασίσατε— ὅσον σκληρὸν καὶ ἂν ἦναι τοῦτο—νὰ τῷ εἰπῆτε τὰ πάντα· εἰπῆτε, ὅτι ἂν ἐπιμένῃ νὰ ἦναι ἀμείλικτος... θὰ εὕρητε φρικώδη ὑπεράσπισιν.

Ὁ Δουβρόφσκης ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον. Ἡ Μάσα ἔκλαιε.

— Δύσμοιρος, δύσμοιρος ἐγώ! εἶπε πικρῶς στενάξας. Χάριν ἡμῶν θὰ ἔδιδα τὴν ζωήν μου· τὸ νὰ σᾶς ἴδω μακρόθεν, νὰ ἐγγίσω τὴν χεῖρά σας, ἦτο δι' ἐμὲ ἀνέκφραστος ἡδονή· ὅτε δὲ μοὶ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ σᾶς θλίψω ἐπὶ τῆς συγκεκινημένης καρδίας μου καὶ νὰ εἴπω· εἶμαι διὰ παντὸς δικός σου—δυστυχὴς ἐγώ! ὀφείλω ν' ἀποφεύγω τὴν μακαριότητα ταύτην, πρέπει νὰ τὴν ἀπωθῶ μακράν μου ὅλαις δυνάμεσιν. Δὲν τολμῶ νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας σας, καὶ νὰ εὐχαριστήσω τὸν οὐρανὸν διὰ τὸ γέρας, τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἤξιζα. Ὢ! πόσον πρέπει νὰ μισῶ ἐκεῖνον... ἀλλ' αἰσθάνομαι ὅτι τώρα εἰς τὴν καρδίαν μου μῖσος δὲν χωρεῖ.

Περιέβαλεν ἡρέμα διὰ τοῦ βραχίονος τὴν ὀσφὺν

αὐτῆς καὶ τὴν ἔθλιψεν ἐλαφρῶς ἐπὶ τῆς καρδίας του, ἐκείνη δὲ μετ' ἐμπιστοσύνης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ νέου ληστοῦ. Ἀμφότεροι ἐσιώπων.

— Καιρός, εἶπεν ἐν τέλει ἡ νεᾶνις.

Ὁ Δουβρόφσκης ἀνέντηψε, καὶ λαβὼν μίαν τῶν χειρῶν αὐτῆς ἔβαλε δακτύλιον εἰς τὸν δάκτυλόν της.

— Ἂν ἀποφασίσητε νὰ ζητήσητε τὴν βοήθειάν μου, εἶπε, τότε φέρετε τὸν δακτύλιον ἐδῶ καὶ βάλετέ τον εἰς τὸ κοίλωμα τῆς δρυός αὐτῆς, ἐγὼ δὲ εἰξεύρω τί πρέπει τότε νὰ πράξω.

Καὶ ἀσπασθεὶς τὴν χεῖρά της ἐγένετο ἄφαντος.

ΙΓ.

Ἡ μνήστευσις τοῦ δουκὸς Βερένσκη δὲν ἦτο μυστήριον διὰ τοὺς γείτονας. Ὁ Τρογεκούρωφ ἐδέχετο συγχαρητήρια, ὁ δὲ γάμος ἡτοιμάζετο. Ἡ Μάσα ἀνέβαλλεν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀποφασιστικήν τινα ἐξήγησιν, ἡ δὲ πρὸς τὸν γέροντα μνηστῆρα συμπεριφορά της ἦτο ψυχρὰ καὶ βεβιασμένη. Ὁ δοὺξ ὅμως οὐδαμῶς περὶ τούτου ἐφρόντιζε· ἔρωτα οὗτος δὲν ἐζήτει, ἀρκούμενος εἰς τὴν ἄφωνον τῆς νεάνιδος συγκατάθεσιν.

Ὁ καιρὸς ἐντούτοις παρήρχετο, ἡ δὲ Μάσα ἀποφασίσασα ἐπὶ τέλους νὰ ἐνεργήσῃ, ἔγραψε πρὸς τὸν δοῦκα, ἐν τῇ ἐπιστολῇ της δὲ προσεπάθει νὰ ἐξεγείρῃ εἰς τὴν ψυχήν του αἴσθημα μεγαλοψυχίας. Εἰλικρινῶς ὁμολογοῦσα ὅτι δὲν εἶχε πρὸς αὐτὸν τὴν παραμικρὰν κλίσιν, τὸν παρεκάλει θερμῶς, οὐ μόνον ν' ἀρνηθῇ τὴν χεῖράτης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος νὰ τὴν δικαιώσῃ πρὸς τὸν πατέρα. Τὴν ἐπιστολὴν ἐπέδωκε κρυφίως τῷ δουκὶ Βερένσκη, ὅστις, ἀναγνώσας κατὰ μόνας αὐτήν, οὐδαμῶς συνεκινήθη ἐκ τῆς εἰλικρινείας τῆς μνηστῆς του. Ἀπεναντίας εἶδεν ὅτι πρέπει νὰ ταχύνῃ τὸν γάμον, καὶ διὰ τοῦτο ἔκρινεν ἐπάναγκες νὰ δείξῃ τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν μέλλοντα πενθερόν του.

Λύσσα κατέλαβε τὸν Τρογεκούρωφ μαθόντα ταῦτα, μόλις δὲ ὁ δοὺξ κατώρθωσε νὰ τὸν πείσῃ νὰ μὴ δώσῃ τῇ Μάσᾳ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τῷ εἶναι γνωστὴ ἡ ὕπαρξις τῆς ἐπιστολῆς. Ὁ Τρογεκούρωφ συγκατετέθη μὲν νὰ σιωπήσῃ, ἀλλὰ διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον διέταξε νὰ γείνῃ ὁ γάμος τὴν ἐπιοῦσαν. Ὁ δοὺξ ἐθεώρησε τοῦτο λογικώτατον, εὑρὼν δὲ τὴν μνηστήν του τῇ εἶπεν ὅτι ἡ ἐπιστολή της τὸν κατελύπησεν, ἀλλ' ὅτι ἐλπίζει μὲ τὸν καιρὸν νὰ γείνῃ ἄξιος τῆς ἀγάπης της, ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ νὰ τὴν ἀρνηθῇ εἶναι δι' αὐτὸν λίαν βαρεῖα, καὶ ὅτι τῷ εἶναι ἀδύνατον νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καταδίκην. Εἶτα, ἀσπασθεὶς εὐσεβάστως τὴν χεῖρά της, ἀπῆλθεν οὐδὲν εἰπὼν περὶ τῆς τοῦ πατρός της ἀποφάσεως.

Ἀλλὰ μάλις ἐξῆλθε τῆς αὐλῆς, εἰσῆλθε παρ' αὐτῇ ὁ πατήρ της, καὶ κατ' εὐθεῖαν τὴν διέταξε νὰ ἑτοιμασθῇ διὰ τὴν ἐπαύριον. Ἡ νεᾶνις, τεταραγμένη ἤδη ἐκ τῶν ἐξηγήσεων τοῦ δουκὸς Βερένσκη, ἀνελύθη εἰς δάκρυα καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρός.

— Πατέρα! ἀνεφώνησε μὲ παράπονον, πατέρα! μὴ μὲ κάμετε δυστυχῆ· δὲν ἀγαπῶ τὸν δοῦκα, καὶ δὲν θέλω νὰ γείνω σύζυγός του.

— Τί σημαίνουν αὐτά; εἶπεν αὐστηρῶς ὁ Τρογεκούρωφ. Ἕως τώρα ἐσιώπας, καὶ ἦσο σύμφωνος, τώρα δὲ ὅπου ὅλα ἀπεφασίσθησαν, σκέπτεσαι ν' ἀρνηθῇς. Σὲ παρακαλῶ μὴ ἀνοησίας, διότι μὲ αὐτὰς τίποτε δὲν κερδίζεις.

— Μὴ μὲ καταστρέψητε! ἐπανέλαβεν ἡ δυστυχὴς Μάσα. Διατί μὲ ἀποβάλετε καὶ μὲ παραδίδετε εἰς ἄνθρωπον μισητόν; μήπως μ' ἐβαρύνθητε πλέον; ἂς μένω πλησίον σας καθὼς πρῶτον. Πατέρα, εἰξεύρω ὅτι ὅταν μὲ στερηθῆτε θὰ λυπῆσθε, καὶ μάλιστα ὅταν συλλογίζεσθε, ὅτι εἶμαι δυστυχής· μὴ μὲ βιάζετε, πατέρα, δὲν θέλω ὑπανδρείαν.

Ὁ γέρων συνεκινήθη, ἀλλ' ἔκρυψε τὴν ταραχήν του, καὶ ἀπωθήσας τὴν νέαν, εἶπε μὲ ὕφος αὐστηρόν.

— Ἀνοησίαι εἶνε ὅλ' αὐτά, ἀκούεις; ἐγὼ εἰξεύρω καλλίτερά σου τί χρειάζεται διὰ τὴν εὐτυχίαν σου. Τὰ δάκρυα δὲν σὲ ὠφελοῦν· μεθαύριον θὰ γείνῃ ὁ γάμος.

— Μεθαύριον! ἀνεφώνησεν ἡ Μάσα. Θεέ μου! ὄχι, ὄχι, ἀδύνατον· αὐτὸ δὲν θὰ γείνῃ! Πατέρα ἀκούσατε· ἂν τώρα ἀποφασίσατε νὰ μὲ θυσιάσητε, ἐγὼ θὰ εὕρω ὑπερασπιστὴν τὸν ὁποῖον οὔτε κἂν φαντάζεσθε· θὰ ἰδῆτε καὶ θὰ φρίξετε ἕως ποῦ μ' ἐφέρατε.

— Τί; τί; εἶπεν ὁ Τρογεκούρωφ, φοβερισμούς, εἰς ἐμὲ φοβερισμούς; αὐθαδεστάτη! Σὺ φαίνεται δὲν ἠξεύρεις, ὅτι ἐμπορῶ νὰ σοῦ κάμω πρᾶγμα, ὅπου οὔτε τὸ ἐφαντάσθης. Τολμᾷς νὰ μὲ φοβερίζῃς, μηδαμινή, αἴ; ἂς ἰδοῦμεν ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ ὑπερασπιστής.

— Ὁ Βλαδίμηρος Δουβρόφσκης, ἀπήντησεν ἡ νέα ἐν ἀπελπισίᾳ.

Ὁ πατήρ της τὴν ἐξέλαβεν ὡς παραφρονήσασαν καὶ τὴν παρετήρει ἐκπληκτος.—Καλά! εἶπε, μετά τινα στιγμὴν· περίμενε ὅποιον θέλεις ἐλευθερωτήν, τώρα ὅμως κάθησε μέσα εἰς αὐτὸ τὸ δωμάτιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἐξέλθῃς παρὰ τὴν ὥραν τοῦ γάμου.

Εἶπε καὶ ἐξελθὼν τοῦ θαλάμου, ἔκλεισε τὴν θύραν.

Ἡ δύσμοιρος νεᾶνις ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐθρήνει, φανταζομένη τί τὴν περιέμενε· μετὰ τὴν ἐξήγησιν αὐτῆς ὅμως, ἠσθάνθη ἐλαφρυνθεῖσαν τὴν ψυχήν της, καὶ ἠδύνατο ἀπαθέστερα νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀναμενούσης αὐτὴν τύχης· καὶ περὶ τοῦ τί ὤφειλε νὰ πράξῃ. Τὸ κυριώτερον δι' αὐτὴν ἦτο ν' ἀποφύγῃ γάμον μισητόν. Ἡ μετὰ τοῦ

Δουβρόφσκη ἕνωσίς της τῇ ἐφαίνετο παράδεισος, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν λαχόντα αὐτῇ κλῆρον. Ἔρριψε βλέμμα εἰς τὸν δακτύλιον, ὃν τῇ εἶχεν ὑφήσῃ. Διακαῶς ἐπεθύμει νὰ τὸν ἴδῃ κατὰ μόνας, καὶ μίαν ἔτι φοράν, πρὸ τῆς ἀποφασιστικῆς στιγμῆς, νὰ τὸν συμβουλευθῇ. Ἡ προαίσθησις τῇ ἔλεγεν ὅτι τὸ ἑσπέρας θὰ εὕρισκε τὸν Δουβρόφσκην εἰς τὸν κῆπον, παρὰ τὴν σκιάδα, καὶ ἀπεφάσισε νὰ καταβῇ ἐκεῖ. Ὅθεν τοῦ σκότους ἤδη ἐπερχομένου ἡτοιμάσθη, ἀλλ' ἡ θύρα ἦτο κλειστή, ἡ δὲ θαλαμηπόλος τῇ ἀπήντησεν ἔξωθεν ὅτι ὁ πατήρ της εἶχε διατάξῃ νὰ μὴν ἀνοίξωσιν. Ἦτο λοιπὸν ὑπὸ κράτησιν. Βαθέως αἰσθανθεῖσα τὴν προσβολήν, ἐκάθησεν εἰς τὸ παράθυρον, καὶ μέχρι τοῦ μεσουκτίου ἔμεινεν ἐκεῖ ἀκίνητος, θεωροῦσα τὸν ζοφερὸν οὐρανόν. Πρὸς τὴν αὐγὴν ὕπνος ἐλαφρὸς τὴν κατέλαβε, ἀλλὰ συνωδευμένος μὲ τόσον λυπηρὰς ὀπτασίας, ὥστε αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου τὴν ἀφύπνισαν.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

Π. Α. Α.

Ο ΕΝΕΡΓΟΣ ΒΙΟΣ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ἀλλὰ πλὴν τῆς ψευδοῦς ἀνεξαρτησίας ὑπάρχει καὶ ἀληθής· εἶνε δ' αὕτη ἡ ἀπελευθεροῦσα ἡμᾶς τῆς κυριαρχίας τῶν πραγμάτων, ἡ ἀπαλλάττουσα τοῦ τυραννικοῦ ζυγοῦ τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ κυριαρχία τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς φύσεως γεννᾶται ἐκ τῆς ἀντιπαθείας ἣν ἔχομεν πρὸς τὰ φυσικὰ ἐμπόδια. Ἂν ὁ ἄνθρωπος ἦτο πεπλασμένος οὕτως ὥστε εὑρίσκων κώλυμά τι πρὸ αὐτοῦ νὰ ὀπισθοδρομῇ, οὐδέποτε τὸ ἀνθρώπινον γένος θ' ἀπηλλάσσετο τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς ἐνδείας. Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη αὕτη τῆς ἀνεξαρτησίας, ἐν τῶν εὐγενεστάτων τοῦ γένους ἡμῶν χαρακτηριστικῶν, ἐπενεργεῖ ὥστε τὸ κώλυμα νὰ ἐξεγείρῃ τὴν προσπάθειαν καὶ ἡ προσπάθεια νὰ θριαμβεύῃ τῶν ἐμποδίων. Πλάνη λοιπὸν ἐνυπῆρχεν ἐν τῷ περιφήμῳ τῶν στωϊκῶν ἀξιώματι, ὅπερ συνίστα ὑπομονὴν καὶ ἀποχήν. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἶνε ἡ καταδίκη παντὸς πολιτισμοῦ. Ὁ ἄνθρωπος μόνον καὶ μόνον διότι δὲν ὑπέμεινε τὰ δεινά, ἅτινα ἐπέβαλλεν αὐτῷ ἡ φύσις, διότι δὲν ἐδίστασε νὰ καταπολεμήσῃ αὐτά, ἐβελτίωσεν ἀκατα-παύστως τὴν τύχην αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν ἀπογόνων του.

Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται ὅτι ἀπηλλάγη τοῦ κράτους τῆς φύσεως, οὐδὲν δὲ δύναται κατὰ τῶν νόμων αὐτῆς. Ἀλλὰ δύναται νὰ εὑρύνῃ ἀπαύστως τὰ ὅρια τῆς δουλείας αὐτοῦ, καὶ ἐφαρμόζων εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ τοὺς φυσικοὺς νόμους νὰ θριαμβεύῃ κατὰ τῆς φύσεως, ὡς λέγει ὁ Βάκων, ὑπακούων εἰς αὐτήν.

Ἀλλ' ἂν ἡ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐξάρτησις εἶνε σκληρά, πολλῷ σκληροτέρα εἶνε ἡ ἐκ τῶν προσώπων. Ἡ πρώτη μᾶς λυπεῖ ἀλλ' ἡ δευτέρα μᾶς ταπεινοῖ. Δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν δεσμῶν δικαίας ὑποταγῆς. Ὁ υἱὸς ὑπακούει εἰς τὸν πατέρα, ὁ μαθητὴς εἰς τὸν διδάσκαλον, ὁ στρατιώτης εἰς τὸν λοχαγόν, ὁ πολίτης εἰς τὸν ἄρχοντα, ὁ ὑπάλληλος εἰς τὸν προϊστάμενον αὐτοῦ· αὕτη εἶνε νόμιμος καὶ ἀναγκαία εἰς τὴν τάξιν τῶν κοινωνιῶν. Ἀλλ' ὅπως ἡ ὑπαταγὴ ἡ εὐγενὴς καὶ ἔντιμος, δέον ἡ ἐξουσία νὰ ᾖ δικαία καὶ ἔχῃ ὡς σκοπὸν εἴτε τὸ ἀγαθὸν τοῦ ὑποτασσομένου, ὡς συμβαίνει ἐν τῷ παιδίῳ ἢ τῷ μαθητῇ, εἴτε τὸ κοινὸν ἀγαθὸν ὡς ἐν ταῖς ἄλλαις περιστάσεσιν. Ἀλλὰ τότε δὲν ὑπακούομεν εἰς τὴν θέλησιν τῶν ἄλλων ἀλλ' εἰς τὸν νόμον, εἰς τὴν δικαιοσύνην, εἰς τὸ λογικόν. Ὅταν ὅμως ἡ θέλησις ἐνεργῇ χωρὶς νὰ στηρίζηται ἐπὶ τοῦ λογικοῦ ἢ τῆς δικαιοσύνης, ὅταν ἐνεργῇ πρὸς ἴδιον ὄφελος καὶ ὄχι πρὸς ὄφελος τῶν ἄλλων, ὅταν μόνον σκοπὸν ἔχῃ τὴν ἐξυπηρέτησιν κυριαρχικῶν ὀρέξεων, καὶ γίνεται πηγὴ τῆς ἀνταρσίας ἅμα καὶ τῆς τυραννίας, ὅταν ὑπερβαίνῃ τὸν κανόνα ἢ δὲν ἔχῃ κανόνα, ὅταν μεταχειρίζηται τὸν ἄνθρωπον ὡς πρᾶγμα, ὅταν ζητῇ οὐ μόνον τὴν ὑπακοὴν ἀλλὰ καὶ τὴν κολακείαν, καὶ ἀξιοῖ νὰ κάμπτωνται αἱ σκέψεις πρὸ τῶν πράξεων, τέλος ὅταν τοὺς ἀνθρώπους θεωρῇ ἁπλῶς ὡς ἔμψυχα ὄργανα, ἡ ὑπακοὴ τότε εἶνε δουλική, ἐξευτελίζει τὸν ἄνθρωπον, ἐκνευρίζει τὰς δυνάμεις του, σβεννύει τὸν ζῆλόν του, καταναλίσκει τὸ πνεῦμά του. Ἡ διεκδίκησις τῆς ἀνεξαρτησίας κατὰ τοιαύτης καταχρήσεως ἐξουσίας δὲν εἶνε ἀνταρσία, δὲν εἶνε ἀναρχία· εἶνε ἡ πηγὴ τῆς ἀρετῆς ἣν καλοῦμεν τιμὴν καὶ ἣν οἱ ἀρχαῖοι ἀπεκάλουν μεγαθυμίαν.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπῆρχε κατ' ἐξοχὴν τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ὑπερηφανείας, ὅπερ συνίσταται εἰς τὸ ὑπακούειν μόνον εἰς τὸν νόμον καὶ ὄχι εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἰς τὸν νόμον δὲ ὃν ἔθηκαν αὐτοὶ οὗτοι. Ὅ,τι καὶ ἂν λέγωσι περὶ τῶν ἀρχαίων, ὁ ἔρως τῆς ἐλευθερίας ἀποτελεῖ τὴν αἰωνίαν τιμὴν τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Σπάρτης, καὶ τῆς Ρώμης. Διὰ τοῦτο αἱ πολίχναι αὗται ὑπερέχουσι κατὰ τὴν δόξαν τὰς ἀπεράντους ἀσιατικὰς μοναρχίας. Τὸ βραχὺ διάστημα ὅπερ ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Σόλωνος μέχρι τοῦ Περικλέους εἶνε πολλῷ μεγαλείτερον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου τῶν ἀναριθμήτων αἰώνων τοῦ αἰγυπτιακοῦ, βαβυλωνιακοῦ καὶ ἀσυριακοῦ μεγαλείου. Οὐχὶ οἱ ῥήτορες, ἀλλ' ἡ κρίσις τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ κραυγὴ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως παρέχει εἰς τοὺς ἀρχαίους ἥρωας ἀσφαλῆ ἀθανασίαν. Θὰ εἴπῃ τις ἴσως ὅτι οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐξιδανικεύθη-

σαν ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου. Τὸ παραδέχομαι, ἀλλὰ διατί δὲν βλέπομεν τοιούτους μεγάλους ἄνδρας ἐστῶσαν καὶ ἐξισανικευμένοι ἐν τῇ ἀσυριακῇ ἢ περσικῇ ἢ βυζαντιακῇ ἱστορίᾳ; Μὴ ἄραγε τοιοῦτοι ἄνδρες μόνον ἐν ἐλευθερίᾳ δύνανται νὰ γεννηθῶσι καὶ ἀναπτυχθῶσι ἢ μὴ ἡ ἐλευθερία δὲν εἶνε δυνατὴ ἄνευ τοιούτων ἀνδρῶν;

Ὁμολογητέον ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς συχνάκις πηγῆς γεννᾶται ὁ ἔρως τῆς ἐλευθερίας καὶ ὁ ἔρως τῆς ἐξουσίας. Ὁ ἀνὴρ ὅστις δὲν θέλει νὰ ὑπακούσῃ νομίζει συχνάκις ὅτι τὸ κάλλιστον μέσον πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀρχῆς τῶν ἄλλων εἶνε τὸ νὰ ἄρχῃ αὐτός. Ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει πάντοτε ὅσον ὑψηλὰ καὶ ἂν εἶνέ τις νὰ ἔχῃ τινὰ ὑπεράνω αὐτοῦ, ὁ ἔρως τῆς ὑπερτάτης ἀνεξαρτησίας ἄγει συχνάκις εἰς τὸν ἔρωτα τῆς ὑπερτάτης ἐξουσίας. Ἀλλ' εἶνε ψευδὴς ἔρως τῆς ἐλευθερίας ὁ μεταβαλλόμενος οὕτω εἰς ἔρωτα δεσποτείας· ἐκ τούτου δὲ δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν πόσον τὰ πνεῦμα τῆς ἀνταρσίας εἶνε ἐγγὺς τοῦ πνεύματος τῆς τυραννίας, πόσον δὲ τούναντίον ἡ ἐλευθερία ἔχει ἀνάγκην τοῦ πνεύματος τῆς ὑποταγῆς. Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν οἱ πολῖται δὲν θέλουσι νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τοὺς ἄρχοντας, εἰσὶ πάντες τύραννοι· ἂν δὲ εἶνε τις ἰσχυρότερος, γίνεται οὗτος μόνος. Τοὐναντίον ὁ μὴ θέλων οὔτε νὰ ἄρχῃ οὔτε νὰ ὑπακούσῃ πέραν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προδιαγεγραμμένων, οὗτος ἔχει ἀληθῶς πολίτου ἦθη. Ἄρχειν κατὰ τὸν νόμον καὶ ὑπείκειν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας. Τὰ μέσα δὲ δι' ὧν δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν τὸ νὰ καταστῇ αὐθαίρετος ἢ ἄδικος αὐτὸς οὗτος ὁ κανὼν ἀνάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς πολιτικῆς καὶ ὄχι τῆς ἠθικῆς.

Ἄλλως τε οὐδόλως ἀρνοῦμαι ὅτι ἐνυπάρχει νόμιμόν τι καὶ ἀναγκαῖον ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ ἄρχειν. Πάντες ἀγαπῶσι νὰ κατέχωσι καὶ ἐνασκῶσι τὴν ἐξουσίαν, εἴτε ἐν τῇ κυβερνήσει τῆς οἰκογενείας των, εἴτε ἐν τῇ διευθύνσει τῶν ὑποθέσεών των καὶ τῶν ὑποθέσεων τῶν ἄλλων εἴτε τέλος ἐν τῇ διοικήσει τοῦ Κράτους. Τινὲς ἀρέσκονται νὰ ἐνασκῶσι τὴν ἰσχὺν αὐτῶν διὰ τοῦ λόγου, οἱ ἄλλοι διὰ τῆς δράσεως· οἱ μὲν πείθοντες, οἱ δὲ ἄρχοντες. Ἀλλ' αἰκιδήποτε κἂν ὦσι αἱ διάφοροι μορφαὶ ἃς λαμβάνει τὸ πάθος τοῦτο, πάντες ἔχομεν αὐτὸ ἐν τινι βαθμῷ· ἀγαπῶμεν τὸ ἄρχειν δι' ὃν λόγον ἀγαπῶμεν τὸ δρᾶν· διότι διὰ τῆς ἐξουσίας δρῶμεν διπλασίως, περιορίζοντες τὰς πράξεις τῶν ἄλλων, καθιστῶμεν συνεργοὺς τὰς θελήσεις τῶν ἄλλων πρὸς τοὺς ἰδίους ἡμῶν σκοπούς, βλέπομεν πραγματουμένας τὰς ἐπιχειρήσεις, ἃς τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἐπενόησε, ἀλλ' ἃς μόνοι ἡμῶν αἱ δυνάμεις δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐκτελέσωσι. Προσθέσατε τὴν ἧττον νόμιμον, ἀλλὰ ζωηρὰν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ ἡδονὴν τοῦ ὑποτάσσειν τὰς θελήσεις καὶ κάμπτειν τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ ἡδονὴ αὕτη, καθ' ἑαυτὴν θεωρουμένη, δὲν εἶνε ἠθική· διότι εἶνε ἡ πηγὴ τῆς τυραννίας. Ἐν τούτοις ἂν πρόκηται περὶ ἀνυποτάκτων εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ ἐπιβλαβῶν εἰς τὴν κοινωνικὴν τάξιν θελήσεων, φυσικὸν εἶνε νὰ εὐχαριστώμεθα ταπεινοῦντες αὐτάς, ἀρκεῖ νὰ μὴ προσβάλωμεν τὸν νόμον καὶ τὸ δίκαιον. Τέλος ἡ τελευταία καὶ ὑψίστη εὐχαρίστησις, ἥτις συνδέεται πρὸς τὸν ἔρωτα τοῦ ἄρχειν, εἶνε ἡ ἐκπλήρωσις μεγάλων σκοπῶν, ἡ ἐργασία πρὸς εὐτυχίαν καὶ βελτίωσιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τέλος παρὰ τοῖς ὑπερόχοις πνεύμασιν περιφανὴς ἐκδήλωσις τῆς ὑπεροχῆς αὐτῶν.

Ὑπάρχει λοιπὸν καὶ νόμιμος φιλοδοξία, ἄδικον δὲ καὶ ἄλογον θὰ ἦτο νὰ καταδικάσωμεν αὐτήν. Ἡ φιλοδοξία αὕτη, ἥτις ὠθεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ νὰ καταβάλῃ τοὺς ἀναγκαίους ἀγῶνας πρὸς ἀνύψωσίν του ἀπὸ μιᾶς θέσεως εἰς ἄλλην, κρατεῖ αὐτὸν ἐν ἐνεργείᾳ μὴ ἐπιτρέπουσα νὰ καθεύδῃ ἢ ν' ἀναπαύηται. Ἂν ἐσβέννυτο πρὸς στιγμὴν ἐκ τῆς καρδίας πάντων τῶν ἀνθρώπων, πᾶσα τῆς κοινωνίας ἡ δράσις θὰ παρήκμαζεν· γενικὴ νάρκη θ' ἀντικαθίστα τὴν κίνησιν καὶ τὸν ζῆλον. Καὶ αὐτὴ ἡ πολιτικὴ φιλοδοξία εἶνε ἀγαθόν τι, εἰ καὶ εἶνε συχνὰ αἰτία ἀταξίας ἔν τινι κράτει· ἀλλ' ἐκεῖ ὅπου αἱ θέσεις δὲν εἶνε ἐπιθυμηταί, δὲν ἐκλιπαροῦνται ὑπὸ ἐκλεκτῶν· ἡ ὑπηρεσία δὲν ἐνδιαφέρει πλέον τοὺς ὑπαλλήλους, ἡ ἀνία διαχύνεται ἐν τῷ κοινωνικῷ σώματι καὶ τὸ μόνον κατέχον τοὺς ἀνθρώπους πάθος εἶνε ἡ φιλοχρηματία. Δὲν πρέπει λοιπὸν ν' ἀπαμβλύνωμεν ὑπερμέτρως τὴν φιλοδοξίαν ὅπως μὴ ἀπαμβλύνωμεν συγχρόνως καὶ τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ζωήν.

Ἡ ἀνθρωπίνη δραστηριότης δὲν τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἄνευ προσπαθείας. Ἴσως ὑπάρχει που τοῦ σύμπαντος βίος εὐτυχέστερος τοῦ ἰδικοῦ μας, ἔνθα τὸ πλάσμα δύναται ν' ἀπολαύσῃ τῆς ἐκ τῆς δράσεως τέρψεως χωρὶς νὰ ὑποστῇ τὰς δυσχερείας τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς ἐργασίας. Ἀλλ' ὁ ἡμέτερος βίος δὲν εἶνε τοιοῦτος· προσλέγω μάλιστα ὅτι μᾶς εἶνε δύσκολον νὰ νοήτωμεν αὐτὸν καὶ δὲν ἔχομεν μέτρον νὰ τὸν ἐκτιμήσωμεν. Ἡ τύχη μας ἐνταῦθα εἶνε νὰ παλαίωμεν κατὰ τῶν κωλυμάτων καὶ διὰ τοῦ μόχθου μόνον νὰ ἀφιχνούμεθα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν. Ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου ἡμῶν πρέπει νὰ τρώγωμεν τὸν ἄρτον μας. Ἡ ἐργασία λοιπὸν εἶνε ἀνάγκη εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἃς προσείπωμεν δὲ ὅτι εἶνε εὐγενὴς ἀνάγκη.

Ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας ἡ ἐργασία ἐθεωρήθη ὡς ἀνδραποδώδές τι. Ἐφαίνετο ὅτι ἡ ἀληθὴς ἀξιοπρέπεια συνίστατο εἰς τὸ μάχεσθαι καὶ ἀπολαμβάνειν. Πάντες ἠμιλλῶντο πῶς νὰ φανῶσιν ἰσχυρότεροι ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῆς ἐργασίας καὶ ἀναγκάσωσι τοὺς ἄλλους νὰ ἐργάζωνται ἀντ' αὐτῶν. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀποκλειστικὸς κλῆρος

τοῦ ἐλευθέρου ἀνδρός, τοῦ πολίτου, τοῦ εὐγενοῦς ἦτο ἡ ἀργία, ἀργία ἀληθῶς χρησιμοποιημένη περὶ τὰ ὅπλα, περὶ τὰ γράμματα, περὶ τὰ τῆς πολιτείας ἀλλ' ἀσυμβίβαστος πρὸς πᾶσαν ἐπικερδῆ ἐργασίαν· καὶ αὐταὶ ἔτι αἱ ἀσχολίαι αἵτινες ἐθεωροῦντο ἐλευθέριαι, ὡς ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη, καθίσταντο δουλικαὶ εὐθὺς ὡς ἀνεφέροντο εἰς πράγματα ὠφέλιμα εἰς τὸν βίον. Δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν ἀναμφιβόλως τὴν ἰδέαν τῆς ἐργασίας πρὸς τὴν τοῦ κέρδους. Πᾶς ἄνθρωπος ἐνασκῶν τὰς δυνάμεις του ἐπωφελῶς ἐργάζεται· καὶ αὐτὸς ὁ πόλεμος ἔτι ἐργασία εἶνε. Ἀλλ' ἐτέρωθεν εἶνε ἄδικον νὰ θεωρῆται ἐπαίσχυντος ἡ ἐπικερδὴς ἐργασία. Αὕτη εἶνε ἡ θεμελιώδης πρόληψις τῶν ἀριστοκρατιῶν. Τὸ ζῆν διὰ τῶν ἀγώνων τῆς δραστηριότητος καὶ τοῦ μόχθου εἶνέ τι εὐγενέστατον ἐν τῷ κόσμῳ, αὕτη δὲ εἶνε ἡ πρώτη βάσις τῆς ἀξιοπρεπείας. Τὸ ζῆν ἀναλώμασι τῶν ἄλλων εἶνε δουλικώτατον, εἰ καὶ συνδέεται ἐνίοτε μετ' αὐτοῦ ἰδέα τις μεγαλείου. Οἱ εὐπατρίδαι εἶχον ὡς πρὸς τοῦτο τόσον ἐσφαλμένην ἰδέαν, ὥστε προετίμων νὰ ζῶσιν ἐκ τῆς εὐνοίας τοῦ ἡγεμόνος παρὰ ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτῶν κόπου. Συγκρίνουσί τινες ἐνίοτε τὴν τιμὴν τῶν ἀρχαίων φυλῶν πρὸς τὴν εὐτέλειαν τῶν συγχρόνων ἡμῶν ἡθῶν. Ὁμολογῶ ὅτι μέρη τινὰ τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ μεγαλείου ἠλαττώθησαν ἴσως ἢ ἐσβέσθησαν ἐν τῷ νεωτέρῳ βίῳ. Οἱ εὐγενεῖς οὐδέποτε μαθόντες νὰ κερδαίνωσι χρήματα περιεφρόνουν αὐτὸ καὶ τὰ ἐδαπάνων μεθ' ὑψηλόφρονος σπαταλης· τοῦτο δὲ ἦτο εὐγενές. Ἀλλ' ἡ εὐγένεια αὕτη εἶχεν ἐνίοτε καὶ τὸ ἀντίστροφον αὐτῆς· διότι τοῦ χρήματος ὄντος ἀναγκαίου καὶ εἰς τοὺς περιφρονοῦντας ἔτι αὐτό, οὗτοι πρὸς ἀπόκτησίν του ἐθώπευον τὰς κακίας τοῦ ἡγεμόνος, ἐκολάκευον τὴν εὐνοουμένην· ἡ χάρις δὲ μεθ' ἧς ἔπραττον τὰς πράξεις ταύτας δὲν ἀπέκρυπτε πάντοτε τὸ εὐτελὲς αὐτῶν.

Ἄλλως τε οὐδαμῶς καταδικάζω πᾶν εἶδος ἀργίας. Ἡ ἀργία ἔχει τὰ θέλγητρα αὐτῆς ὡς αὐτὴ ἡ ἐργασία, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶνε νόμιμος καὶ νὰ χρησιμοποιῆται καλῶς. Παραδείγματος χάριν νόμιμος ἀργία εἶνε ἡ διὰ κληρονομικῆς περιουσίας ἀποκτηθεῖσα καὶ χρησιμοποιουμένη εἰς ὑπηρεσίαν τῆς χώρας διὰ τῆς σπουδῆς, διὰ τῶν περὶ τὴν καλλιέργειαν φροντίδων, διὰ τῶν περιοδειῶν. Εὐτελῶς καὶ ἀθλίως σκέπτονται ὅσοι ἀξιοῦσι νὰ ἴδωσιν ἐξαλειφομένην ἐκ τῆς κοινωνίας πᾶσαν ὕπαρξιν μὴ σκοποῦσαν τὸ κέρδος καὶ μὴ ἐργαζομένην πρὸς τὴν καθ' ἑκάστην ἀνάγκην. Νόμιμος ἀργία εἶνε καὶ ἡ διαδεχομένη τὴν ἐργασίαν ὅταν ἡ ἡλικία τὸ ἀπαιτῇ, ἡ στιγμιαία οὖσα διακοπὴ αὐτῆς, διάλειμμα μεταξὺ τῆς ἐργασίας τῆς χθὲς καὶ τῆς αὔριον. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην δυνάμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν ἂν ὁ κατέχων τὰς βιομηχανικὰς ἡμῶν κοινωνίας πυρετὸς τῆς ἐργασίας δὲν ὑπερέβη τὸ μέτρον καταβιβρώσκων ὁσημέρα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἀργίας ὅσας εἶχον θεσπίσῃ αἱ θρησκευτικαὶ παραδόσεις, λίαν σπάταλοι ἴσως κατὰ τοῦτο. Αἱ ἑορταὶ αὗται ἄγονοι ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν παρεῖχον ἀνάπαυλάν τινα εἰς τοὺς ἐργαζομένους καὶ τροφήν τινα εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ λαοῦ.

Ἀλλ' ἂν ἐκτιμῶ τὴν εὐγενῆ ἀργίαν, τὴν ἀποκτωμένην διὰ τῆς ἐργασίας, ἣ χρησιμοποιουμένην πρὸς τὸ καλὸν τῶν ἀνθρώπων, ποίας τουναντίον περιφρονήσεως δὲν θεωρῶ ἀξίαν τὴν βδελυρὰν καὶ αἰσχρὰν ἐκείνην ἀργίαν ἐν ᾗ φθίνουσι, τί λέγω! ἐν ᾗ σήπονται σήμερον οἱ καλούμενοι υἱοὶ καλῶν οἰκογενειῶν, οἱ κατασωτεύοντες ἐν τῇ ἀκολασίᾳ περιουσίας γενεῶν ὅλων ἢ πλούτη διὰ τῆς ἀκαταπονήτου ἐργασίας τῶν πατέρων αὐτῶν ἀποκτηθέντα! Λέγεταί ἐνίοτε ὅτι τοῦτο εἶνε καλὸν διότι οὕτω αἱ περιουσίαι μεταβαίνουσιν ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρας καὶ ἕκαστος ἐπωφελεῖται. Ἀλλὰ τίς ἀγνοεῖ ὅτι ἀγαθὴ τοῦ πλούτου χρῆσις εἶνε ἐπωφελεστέρα εἰς τὴν καινωνίαν τῆς σπατάλης; Ὅπως καὶ ἂν ᾖ, ἄλλως τε, ἀτιμάζει τὴν νεολαίαν ἡ τοιαύτη ἀκατονόμαστος ἀργία ἐν ᾗ ἀπόλλυνται αἱ σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ δυνάμεις, τὸ δραστικὸν τοῦ χαρακτῆρος, ἡ ἀκμὴ τοῦ πνεύματος, ἡ εὐαισθησία τῆς καρδίας, πάντα τῆς ζωῆς τὰ δῶρα. Βλέπομεν ἐνίοτε ψυχὰς ἐκτάκτους ἐξερχομένας νικητρίας ἐκ τοῦ ἀτάκτου τούτου βίου καὶ ἐξορμώσας μετὰ σθένους καὶ μεγαλείου εἰς τὸν ἐνεργὸν βίον. Ἀλλὰ πόσον σπάνια εἶνε τὰ παραδείγματα ταῦτα! Ποσάκις τοὐναντίον συμβαίνει ὁ ἐκδεδιητημένος οὗτος βίος νὰ συνεπάγηται ἀνικανότητα περὶ τὸ ἐργάζεσθαι καὶ ἀνίατον στειρότητα! Οἱ μυθιστορικοὶ οὗτοι ἥρωες καταπίπτουσιν ἐπὶ τέλους εἰς τὸν χυδαιότατον βίον, ἄλλοι δ' ἐξαφανίζονται καὶ οὐδεὶς γινώσκει τί ἀπέγειναν. Ἄλλοι ἐξακολουθοῦσιν ἄχρι τέλους τὸν κοῦφον βίον, ὃν μόνον ἄπειρος νεότης δύναται μόλις νὰ καταστήσῃ συγγνωστόν· γέροντες ἀκόλαστοι, φιλήδονοι ἐξηντλημένοι δεικνύουσι τὸν δρόμον εἰς τοὺς νεωτέρους διατηροῦντες τὰς παραδόσεις τῆς ἀκολασίας. Τινὲς τέλος, ἕνεκα τῆς διαφθορᾶς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ὑποσκελίζουσι τοὺς ἐργαζομένους, δεικνύοντες ἀπὸ περιφανῶν θέσεων τὴν αὐθάδη αὐτῶν ἀνηθικότητα. Πάντες ὅμως τιμωροῦνται διὰ τῆς περιφρονήσεως τῶν ἐντίμων ἀνθρώπων καὶ διὰ τῆς ἐξαχρειώσεως τῆς ἰδίας αὐτῶν καρδίας.

Paul Janet. (Ἕπεται τὸ τέλος)

Κ.

Ἄρχοντός ἐστιν οὐκ αὐτὸν μόνον ἀγαθὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρχομένων ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται.

(Ξενοφῶν)

Ο ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΣ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ὁ παραγγελιοδόχος ἢ ὁ ὡς τοιοῦτος τούλάχιστον θεωρηθεὶς ἀφῆκε τὴν μητέρα καὶ τὸν υἱὸν νὰ κατακλῶτι πρῶτοι μετὰ τῆς ἀκολούθου. Τότε λαβὼν τὸ δέμα αὐτοῦ ἐπήδησεν ἐκ τῆς ἁμάξης μετ' ἐπιτηδειότητος μαρτυρούσης μακρὰν ἕξιν εἰς τὸ περιοδεύειν διὰ σιδηροδρόμων.

Ἐν τῷ σταθμῷ εἶδε μακρόθεν τὴν κυρίαν Λασῆ καὶ τὸν Ἰωάννην ν' ἀνταλλάσσωσι φιλοφρονήσεις πρὸς τοὺς ἐλθόντας εἰς ὑποδοχὴν αὐτῶν. Αὐτὸς δ' ἔσπευσε νὰ εὑρῃ δύο μεσήλικας ἄνδρας διὰ τῆς αὐτῆς ἁμαξοστοιχίας ἐλθόντας, ὧν ὁ εἷς ἔφερε στρατιωτικὴν στολήν.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ σταθμοῦ ἠσθάνθη ὅτι εἵλκυέ τις αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐπενδύτου. Στραφεὶς δὲ εἶδε τὸν Ἰωάννην, ὅστις ἀφεὶς τὴν μητέρα του μετὰ τῶν δεξιουμένων αὐτήν, εἶχε πρὸς στιγμὴν ἀπομακρυνθῇ λαθραίως.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Ἰωάννης ὀργίλως, ἂν δὲν εἶσθε εὐχαριστημένος ἐξ ὅσων συνέβησαν μεταξύ μας, εἶμαι πρόθυμος νὰ σᾶς δώσω ἱκανοποίησιν... Ἰδοὺ τὸ ἐπισκεπτήριόν μου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔγραψα τὴν ἐδῶ διεύθυνσίν μου.

Ὁ παραγγελιοδόχος ἔλαβε τὸ ἐπισκεπτήριον καὶ ἔθηκεν αὐτὸ εἰς τὸ θυλάκιόν του μηδὲ βλέμμα ῥίψας ἐπ' αὐτοῦ. Ὁ Ἰωάννης ἐξηκολούθησε:

— Ἄὔριον τὸ πρωΐ θὰ ἔχω πολλὴν ἐργασίαν βεβαίως· ἀλλὰ τό ἑσπέρας θὰ εἶμαι εἰς τὰς διαταγάς σας... τὸ ἰδικόν σας ἐπισκεπτήριον, παρακαλῶ;

— Νέε, ἀπεκρίθη ὁ ἄγνωστος εἰρωνικώτατα μειδιῶν, τὸ ἐπισκεπτήριόν μου δὲν ἔχει ἄλλο ὄνομα ἐπ' αὐτοῦ παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ καταστήματος διὰ τὸ ὁποῖον περιοδεύω—Ἀλλὰ θὰ ἰδωμεν ἀλλήλους αὔριον... Θὰ συναντηθῶμεν χωρὶς ἄλλο, σᾶς τὸ ὑπόσχομαι.

Ὁ Ἰωάννης ἀγανακτήσας ἐπὶ τῷ τόνῳ ἐκείνῳ, ἔμελλε ν' ἀνταπαντήσῃ τραχέως, ὅτε προσδραμοῦσα ἡ μήτηρ ἔλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρός.

— Ἄπονο παιδί! εἶπε, τί σκοπεύεις νὰ κάμῃς; Δὲν σοῦ εἶπα νὰ μὴν ἀνακατευθῇς μὲ τοιούτου εἴδους ἀνθρώπους;

Καὶ εἵλκυσε τὸν υἱόν της, ἐν ᾧ ὁ ἄγνωστος ἀπεμακρύνετο πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ ἑταίρων.

Τὴν ἐπαύριον ἡ κυρία Λασῆ, ἥτις ἐφιλοξενήθη ὡς καὶ ὁ υἱός αὐτῆς ὑπ' ἀνωτέρου τινὸς ὑπαλλήλου τῆς Ἀνζέρης, εἶχεν ἐγερθῇ λίαν πρωΐ. Κομψὴν περιβεβλημένη ἀναβολὴν ἐφαίνετο περικαλλεστάτη.

Ὁ Ἰωάννης ὅστις δὲν ἔμελλε νὰ μεταβῇ μετὰ τῆς μητρός του εἰς τὸν οἶκον τοῦ μέλους τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπείας, ἀλλὰ εἰς τὸ δημαρχεῖον διὰ τὸν διαγωνισμόν, ἀπεχαιρέτισε συγκεκινημένος τὴν μητέρα του.

— Θάρρος! ἀγαπητόν μου παιδί, τῷ εἶπεν αὕτη, μειδιῶσα... ὅλα θὰ ὑπάγουν κατ' εὐχήν... Θὰ ἴδω τὸν κ. Π. καὶ στοιχηματίζω ὅτι δὲν εἶνε τόσον κακὸς ὅσον τὸν παριστάνουν... Κύτταξε νὰ μὴ δειλιάσῃς, ἀπάντησε μὲ τόλμην... Καμμία σύστασις δὲν ἀξίζει τόσον ὅσον αἱ καλαὶ ἀπαντήσεις.

Εἶτα δὲ ἀπῆλθε γοργῷ βήματι.

Ὁ κ. Π. ἔμελλε νὰ καταλύσῃ ἐν ξενοδοχείῳ, ἐν ᾧ εἶχε φυλαχθῇ διαίτημά τι δι' αὐτὸν πρὸ πολλῶν ἡμερῶν. Ἡ κόμησσα διηυθύνθη πρὸς αὐτὸ καὶ ὅτε κατέστησε γνωστὸν τὸ ὄνομά της θεράπων τις εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς αἴθουσαν, εἰπὼν ὅτι ὁ κ. Π, λίαν κατεπείγουσαν ἔχων ἐργασίαν, ὀλίγα μόνον λεπτὰ ἠδύνατο νὰ τῇ παραχωρήσῃ.

Ἐκάθησε καὶ ἀνέμεινε. Παρὰ τὸ θάρρος, ὅπερ εἶχε δείξῃ ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ της, ἡ καρδία αὐτῆς ἐπάλλετο βιαίως. Τέλος ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ ἄνθρωπός τις μελανείμων, λευκὸν φορῶν λαιμοδέτην, πολλὰ παράσημα φέρων ἐπὶ τοῦ στήθους εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἦτο ὁ κ. Π.

Ἡ κόμησσα ἀνηγέρθη τρέμουσα, τὴν συστατικὴν ἐπιστολὴν κρατοῦσα ἐν τῇ χειρί.

— Κύριε, εἶπε, μὴ τολμῶσα νὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον τὸν περιώνυμον καθηγητήν, ἔλαβα τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γράψω ἀπὸ τὴν Αὐρηλίαν καὶ ἦλθα νὰ σᾶς εὕρω ἡ ἰδία εἰς τὴν Ἀνζέρην διὰ νὰ σᾶς ἐγχειρίσω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. Τὸ μέλλον τοῦ υἱοῦ μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὑμᾶς καὶ σᾶς παρακαλῶ θερμῶς...

Ἀλλ' αἴφνης ἔπαυσεν ὁμιλοῦσα, καὶ τὸ βλέμμα αὐτῆς κατέστη ἀτενές. Εἰ καὶ μόλις εἶχε διΐδῃ τὸν συνεπιβάτην τοῦ σιδηροδρόμου, τῇ ἐφαίνετο ὅτι οὗτος ὡμοίαζε πρὸς τὸν καθηγητὴν Π. Τὸ εἰρωνικὸν μειδίαμα τοῦ μέλους τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπείας μετέβαλε τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην εἰς βεβαιότητα.

— Ὦ, κύριε, ἀνέκραξεν ὠχριάσασα, μοῦ φαίνεται ὅτι συνηντήθημεν ἤδη, εἶσθε...

— Εἶμαι ὁ σκαιὸς ἐκεῖνος παραγγελιοδόχος, ἀπήντησεν ὁ κ. Π. εἰρωνικῶς, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κοινωνικήν σας τάξιν, τὸν ὁποῖον ὁ κ. Ἰωάννης Λασῆ ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν... Εἶμαι ὁ σχολαστικὸς ἐκεῖνος ὁ παραγεμισμένος μὲ ἄλγεβραν καὶ γεωμετρίαν, τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ εἶνε τόσον ξηρὰ ὅσον καὶ ὁ πίναξ τῶν λογαρίθμων. Εἶμαι...

Ἐν ᾧ ὡμίλει ἡ κόμησσα ὠπισθοδρόμει μετὰ φρίκης.

— Τί ἔκαμα! ἐψέλλισε· εἶμαι ἀθλία... καὶ ὁ υἱός μου κατεστράφη!..

Κατέπεσε δ' ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ δαπέδου.

Ὅτε συνῆλθεν εἶδεν ἑαυτὴν ἐν μέσῳ τῶν γυναικῶν τοῦ ξενοδοχείου. Ἀναμνησθεῖσα τῶν γενομένων ἠρώτησε περὶ τοῦ Π. ἔμαθε δὲ ὅτι ἠναγκασμένος ὢν οὗτος νὰ μεταβῇ εἰς τὸ δημαρχεῖον παρήγγειλε τοῖς ἐν τῷ ξενοδοχείῳ νὰ μεριμνήσωσι συντόνως περὶ τῆς κυρίας Λασῆ. Ἡ κόμησσα ἀνυπομονοῦσα νὰ διαφύγῃ τὴν ὀχληρὰν τῶν θαλαμηπόλων περιεργίαν, ἰδίᾳ δὲ θέλουσα νὰ ἐμποδίσῃ τὸν υἱὸν αὐτῆς νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς ἐξετάσεις ἐκείνας, βεβαίᾳ ἐκ τῶν προτέρων οὖσα περὶ τῆς ἀποτυχίας αὐτοῦ, εὐθὺς ὡς ἠδυνήθη νὰ βαδίσῃ, ἐπέστρεψεν οἴκαδε.

Δυστυχῶς ὁ Ἰωάννης εἶχεν ἐπίσης ἀπέλθῃ εἰς τὸ δημαρχεῖον, ἡ δὲ δυστυχὴς μήτηρ κατελήφθη ὑπὸ νέας καὶ σφοδρᾶς ἀγωνίας. Δὲν ἦτο ἄρα γε δυνατὸν νὰ πάθῃ τίποτε ὁ υἱός της ἀναγνωρίζων ὅτι τὸ μέλος τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπείας ἦτο ὁ τοῦ σιδηροδρόμου συνεπιβάτης των, ἢ ἐνώπιον τῆς προφανοῦς δυσμενείας τοῦ καθηγητοῦ νὰ κατεξαναστῇ σκανδαλωδῶς; Ἀλλὰ τὸ κακὸν ἦτο ἀθεράπευτον τώρα, καὶ ἦτο ἠναγκασμένη ν' ἀναμείνῃ τῶν γεγονότων τὴν ἔκβασιν.

Εὐνόητος εἶνε ἡ ἀγωνία τῆς κυρίας Λασῆ κατὰ τὴν φρικώδη ἐκείνην ἡμέραν. Ὁ Ἰωάννης ἐπέστρεψε λίαν ὀψέ, ἀπηυδηκώς. Ἡ κόμησσα ἔδραμεν εἰς προϋπάντησίν του καὶ ἐζήτησεν ἀπλήστως ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτοῦ νὰ ἴδῃ τὴν ἔκφρασιν τῆς ὀδύνης καὶ τῆς ὀργῆς ἣν περιέμεινε νὰ ἴδῃ. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἦτο περιχαρὴς καὶ ἐμειδία.

— Ἆ! μητέρα, ἀνέκραξε, πόσον ὀλίγον πρέπει νὰ πιστεύῃ κανεὶς τὰς ἀνοήτους προκαταλήψεις! Ὁ κ. Π. εἶνε ἐξαίρετος ἄνθρωπος. Κατ' ἀρχὰς ἔμεινα ἀναπολόγητος ἐμπρός του, ἀλλὰ μ' ἐνεθάρρυνε τόσον πολὺ μὲ τοὺς λόγους του, ὥστε ἦλθα ἐντελῶς εἰς τὸν ἑαυτόν μου καὶ ἀπήντησα καλλίτερα καὶ ἀπὸ ὅτι ἀκόμη ἤλπιζα... Εἰς σὲ βεβαίως χρεωστῶ αὐτὴν τὴν ἐπιείκειαν καὶ σ' εὐχαριστῶ μὲ ὅλην μου τὴν καρδίαν...

Καὶ ἔθλιβε τὴν μητέρα του ἐν τῇ ἀγκάλῃ του.

— Τί λέγεις, Ἰωάννη; ἠρώτησεν ἀλλοφρονοῦσα ἡ δυστυχὴς γυνή· ὁ Π* πραγματικῶς;..

— Μοῦ ἔδειξε τόσην εὐμένειαν ὥστε ἐφάνην ἀνώτερος ἐμαυτοῦ, σοῦ ἐπαναλαμβάνω. Κατ' ἀρχὰς μοὶ ἀπηύθυνεν ἐρωτήσεις ἁρκετὰ εὐκόλους, εἰς ἃς ἀπήντησα χωρὶς τὸν παραμικρὸν δισταγμόν. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔφθασεν εἰς τὰ δυσκολώτερα ζητήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπήντησα ἐπίσης ἐπιτυχῶς. Τόσον δὲ πολὺ ἐπέτυχα ὥστε οἱ ἄλλοι ὑποψήφιοι μὲ συνεχάρησαν θερμῶς. Ὅλοι μὲ βεβαιοῦν ὅτι ὄχι μόνον θὰ εἰσέλθω εἰς τὴν σχολήν, ἀλλ' ὅτι θὰ ἔχω καὶ καλὸν ἀριθμόν.

— Καὶ αὐτός ὁ κ. Π* τί σοῦ εἶπε κατόπιν ἀπὸ τὰς λαμπρὰς αὐτὰς ἐξετάσεις;

— Τίποτε· ἐννοεῖς, μητέρα, ὅτι ἡ ἐπίσημος αὐτοῦ θέσις ὀν ἠμπόδιζε νὰ ἐκφράσῃ ζωηρότερον τὰς ἐντυπώσεις του... Ἀλλ' ἐμειδία μὲ τρόπον παράδοξον...

— Ἐμειδία!.. Καϋμένο παιδί μου, γνωρίζω αὐτὸ τὸ μειδίαμα... Ἰωάννη, δὲν ἐνθυμεῖσαι νὰ ἔχῃς ἰδῇ ὀλίγον πρὸ τῶν ἐξετάσεων τὸν κ. Π*;

— Δὲν ἐνθυμοῦμαι.

— Δὲν εἶδες, ἀπρόσεκτον παιδί, ὅτι ὁ κ. Π* καὶ ὁ δῆθεν παραγγελιοδόχος εἰς τὸν ὁποῖον εἰδείξαμεν τόσον φοβερὰν βαρβαρότητα χθὲς τὸ ἑσπέρας, εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον;

Διηγήθη δὲ τί συνέβη τὴν πρωΐαν ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ καθηγητοῦ. Καὶ ὁ Ἰωάννης δὲ ἐθλίβη μεγάλως.

— Τώρα συλλογίζομαι, προσεῖπε, ὅτι μερικοὶ τόνοι τῆς φωνῆς του μὲ εἶχαν κάμει ἐνύπνιον. Δὲν εἶχα ἰδῇ τὴν περασμένην νύκτα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ συνοδοιπόρου μας· τὸ σκότος καὶ ὁ ἐπενδύτης του ἐκεῖνος ἀπέκρυπτον τὸ πρόσωπόν του... Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, μητέρα, διατί λυπεῖσθε τόσον; Ἡ εὔνοια τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδειξεν εἰς τὰς ἐξετάσεις ὁ κ. Π δὲν ἀποδεικνύει ὅτι δὲν μᾶς κρατεῖ μνησικακίαν;

— Ποῖος εἰξεύρει, Ἰωάννη μου, ἂν ἡ φαινομενικὴ αὕτη εὔνοια σκοπὸν δὲν ἔχει νὰ κρύψῃ φοβερὰν ἐκδίκησιν. Ἀκόμη δὲν ἐξεδόθησαν τὰ ἀποτελέσματα, καὶ κανεὶς δὲν εἰξεύρει πῶς θὰ σὲ βαθμολογήσουν!...

— Πραγματικῶς, τὰ ἀποτελέσματα θὰ γνωσθοῦν ὅταν τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιτυχόντων δημοσιευθοῦν διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἔμειναν σιγηλοὶ ἐπὶ στιγμήν, ὡσεὶ μὴ ἐτόλμων ν' ἀνακοινώσωσι πρὸς ἀλλήλους τὰς σκέψεις των.

— Ἀδιάφορον! ἐπανέλαβε τέλος ἡ κυρία Λασῆ· χάριν σου, χάριν ἐμοῦ αὐτῆς, ἔχω χρέος νὰ μὴ παραμελήσω τίποτε δυνάμενον νὰ καλλιτερεύσῃ τὰ πράγματα... Ἄλλως τε θέλω νὰ ζητήσω συγγνώμην ἀπὸ ἄνθρωπον τόσης ἀξίας, τὸν ὁποῖον ἀνοήτως προσέβαλα... Αὔριον τὸ πρωΐ θὰ ὑπάγω εἰς τοῦ κ. Π.

Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ὅτε ἡ κόμησσα μετέβη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἔμαθεν ὅτι ὁ κ. Π* εἶχεν ἀπέλθῃ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐπιτροπείας μελῶν, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὴν περιοδείαν του.

Δύο μῆνας ἐδέησε ν' ἀναμείνωσι μήτηρ καὶ υἱὸς τ' ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεων. Πολλάκις ἀπὸ τῆς ἐλπίδος εἰς τὸν φόβον μεταπεσόντες εἶχον τέλος ἀποφασίσῃ οὐδεμίαν ν' ἀναγινώσκωσιν ἐφημερίδα. Ἔζων δὲ μακρὰν τοῦ λοιποῦ κόσμου ἐν τῷ ἐξοχικῷ αὐτῶν μεγάρῳ, καὶ ἡ μὲν κόμησσα ἐπεσκόπει τὰς γεωργικὰς τοῦ κτήματος ἐργασίας, ὁ δὲ Ἰωάννης ἐθήρευε καθ' ἑκάστην.

Πρωΐαν τινὰ εἶδον τοὺς ἐκ τῶν παρακειμένων

έξοχικῶν οἴκων γείτονας αὐτῶν ἐλθόντας τοῦτον μὲν ἔφιππον, τοὺς ἄλλους δὲ ἐφ' ἁμάξης ἀλλὰ πάντας φέροντας πελωρίας ἀνθοδέσμας, διὰ τὴν φιλοτέχνησιν τῶν ὑποίων εἶχον ἀπογυμνώσῃ τοὺς κήπους των.

— Τί τρέχει ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Κανείς δὲν ἑορτάζει ἐδῶ ! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης.

— Πῶς ; δὲν εἴδατε τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ; εἶπε τις τῶν προσελθόντων.

— Καὶ τὰς ἄλλας ἐφημερίδας ; ἀνεφώνησεν ἄλλος.

Συγχρόνως δ' ἕκαστος ἀνέπτυσσε τὴν ἐφημερίδα ἧς ἦτο συνδρομητής.

Ὁ Ἰωάννης Λασῆ ἀριστεύσας ἐν πᾶσι, ἐσημειοῦτο πρῶτος ἐκ τῶν γενομένων δεκτῶν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολήν.

Ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς ἔκφρονες ἐξ ἀγαλλιάσεως ὥρμησαν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ὁ κ. Π* ἦτο οἶκοι ἐν Παρισίοις, ὅτε ἀνηγγέλθη αὐτῷ ἡ ἐπίσκεψις τῆς κομήσσης Λασῆ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. Ὁ νέος ἐφόρει ἤδη τὴν κομψὴν στρατιωτικὴν στολήν.

— Ἀλήθεια ! ἀνέκραξεν ὁ κ. Π* γελῶν, τὸ εἶχα λησμονήσῃ ... Ὁ πρωτεύσας μαθητὴς τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς καὶ μέλλων ἀξιωματικὸς ἔρχεται νὰ ζητήσῃ λόγον ἀπὸ κάποιον βάναυσον παραγγελιοδόχον...

— Ἀ ! κύριε, εἶπεν ἡ κόμησσα ἔνδακρυς, πόσον εὐγενῶς μᾶς ἐξεδικήθητε !... Εἶσθε ὁκαλλίτερος, ὁ μᾶλλον μεγαλόφρων ἄνθρωπος τοῦ κόσμου !...

—Εἰς τὴν ἐπιείκειάν σας, προσεῖπεν ὁ Ἰωάννης, ὀφείλω τὸν τιμητικόν βαθμόν μου...

— Ἂς μὴ κάμνωμεν λόγον περὶ τῆς ἐπιεικείας μου, εἶπεν ὁ κ. Π* ξηρῶς. Εἰσήλθατε πρῶτος εἰς τὴν σχολήν, διότι ἀπηντήσατε ἀσυγκρίτως καλλίτερα πάντων τῶν ἄλλων. Ὥστε οὐχὶ ἀπὸ ἐπιείκειαν ἀλλ' ἀπὸ δικαιοσύνην ἐλάβετε τὸν πρῶτον βαθμόν !... Ἀ ! ἂν δὲν εἰξεύρετε ν' ἀπαντήσητε, μὲ πόσην εὐχαρίστησιν, ἐγὼ τοὐλάχιστον, θὰ σᾶς ἔβαζα μηδέν ! Καὶ ἤξιζε νὰ τὸ πάθητε αὐτό, σεῖς... καὶ οἱ συνένοχοί σας ! ...

Ὁ κ. Π* ἐγένετο ὁ φίλος τῆς οἰκογενείας Λασῆ.

Ὁ δὲ Ἰωάννης Λασῆ μετὰ λαμπρὰς καὶ μακρὰς στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας θέλει προσεχῶς προβιβασθῇ εἰς στρατηγόν, ὡς ἦτο καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

(Μετάφρασις).

Τὸ ἀληθὲς πικρὸν ἐστι καὶ ἀηδὲς τοῖς ἀνοήτοις, τὸ δὲ ψεῦδος γλυκὺ καὶ προσηνές· ὥσπερ γὰρ οἶμαι καὶ τοῖς νοσοῦσι τὰ ὄμμασι, τὸ μὲν φῶς ἀναρόν, τὸ δὲ σκότος ἅλυπον καὶ φίλον, οὐκ ἐῶν βλέπειν.

ΟΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ

(Ἐκ τοῦ συγγράμματος Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου)

(Συνέχεια καὶ τέλος· Ἴδε προηγούμ. φύλλον.)

Ἔρχομαι νῦν εἰς τὸν στρατόν.

Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τῶν ἐν ταῖς ἀποικίαις καὶ πέραν τῶν ἀποικιῶν πολέμων, εὑρηνται δύο στρατηγοί, περὶ οὗς συγκεντροῦνται οἱ ὑπαδοί, ὁ στρατηγὸς Ρόβερτς καὶ ὁ στρατηγὸς λόρδος Βολσελεύ· ἡ δὲ κοινὴ γνώμη διαιρεῖται εἰς δύο στρατόπεδα, εἰς τοὺς Ροβερτσιστὰς καὶ τοὺς Βολσελεϋστάς. Πολλαὶ ζηλοτυπίαι καὶ πολλὰ πάθη συνταράσσονται ὑπὸ τὴν αἰγῖδα τῶν δύο τούτων ὀνομάτων. Ἠδυνάμην ν' ἀναφέρω καὶ πλείστους ἄλλους ἀνδρείους ἀξιωματικούς· ἀλλ' ὁ γενόμενος περὶ τοὺς δύο τούτους στρατηγοὺς θόρυβος μοὶ ἐπιτρέπει ν' ἀσχοληθῶ μόνον περὶ αὐτῶν.

Ὁ στρατηγὸς Ρόβερτς, ἀνὴρ εἰς ἄκρον ἐνεργητικός, ἔχει τὸ παράστημα καθ' ὑπερβολὴν ἀγέρωχον, κεφαλὴν δὲ ὡραιοτάτην. Δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐκ φύσεως ἐγεννήθη στρατιωτικός, κέκτηται ὅμως ὅλας τὰς ἰδιότητας, ὅσαι ἐξασφαλίζουσι τὴν ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ εὐδοκίμησιν. Ἀπαιτῶν παρὰ τῶν στρατιωτῶν του πᾶν τὸ ἐφικτόν, ἀλλ' οὐδὲν πλέον, κατορθοῖ νὰ προσελκύῃ τὴν ἀγάπην αὐτῶν.

Ἐν τῇ λαμπρᾷ αὐτοῦ εἰς Ἀφγανιστὰν ἐκστρατείᾳ ἀνεδείχθησαν πάντα τὰ στρατιωτικὰ αὐτοῦ προτερήματα. Πολλὰ βεβαίως ἔμαθεν ἐκ τῆς πείρας, ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγον ὠφελήθη ἐκ τῆς τύχης. Ὡς περὶ τῶν Ἰρλανδῶν λέγεται, ὁ στρατηγὸς Ρόβερτς μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας ἐμπίπτει εἰς τέλμα, μεθ' ὅσης καὶ ἐξέρχεται ἐξ αὐτοῦ. Εἶνε δημοτικώτατος εἰς τὸν στρατόν, ἡ δὲ βασίλισσα ἤτις τὸν ἀγαπᾷ ὑπερβαλλόντως πολλάκις παρέσχεν αὐτῷ δείγματα συμπαθείας.

Ὁ λόρδος Γάρνετ Βολσελεῦ *ὁ τοῦ Καίρου*, ὁ νικητὴς τοῦ βασιλέως τῆς Δαχομέης, ὁ ἥρως τοῦ Τὲλ-ἐλ-Κιβίρ, ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ ἐν Σουδὰν στρατοῦ, εἶνε ἀνὴρ ἀδαμάστου δραστηριότητος, μὴ γινώσκων τί ἐστιν ἀνάπαυσις. Οἱ Ἀσσαντῆ ἀπεκάλουν αὐτὸν διὰ τοῦτο : «ὁ ἄνθρωπος ὅστις οὐδέποτε σταματᾷ.» Κατέκτησε τὴν θέσιν του βῆμα πρὸς βῆμα, κέκτηται δὲ πολλὴν στρατιωτικὴν ἀξίαν. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν στρατηγὸν Ρόβερτς εὐχαρίστως ἀκούει καὶ ἀποδέχεται πᾶσαν ἰδέαν, τὴν μελετᾷ καὶ τὴν οἰκειοποιεῖται. Ἐνταὐτῷ ὅμως εἶνε ἄκαμπτος, ἀπολυτόφρων, ἀσυμβίβαστος, ἐκδικητικὸς καὶ ἐνίοτε ἄδικος. Δὲν ἀνέχεται ἀντίρρησιν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ ἔχων μυῶνας χαλυβδίνους, ἔχει ὀστᾶ ἐκ σιδήρου, πνεῦμα δὲ καὶ θέλησιν ἀκλόνητον. Οὐδὲ πρὸς τὸν ἴδιον ἑαυτόν του φέρεται ἠπιώτερον ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατείας, ἐνῷ εὐρίσκετο εἰς Κύπρον, προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ ἐπιπολάζοντος ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ πυρετοῦ. Πλὴν αὐτὸς μᾶλλον ἀδάμαστος ἢ ἡ νόσος, διέταξε μὲ ὅλην τὴν ἄκραν ἀδυναμίαν του καὶ τὸν σπασμωδικὸν τῶν μελῶν του τρόμον, νὰ τὸν ἀναβιβάσωσιν ἐπὶ τοῦ ἵππου του, ἐδέησε δὲ νὰ ὑπακούσωσιν. Μόλις δυνάμενος νὰ σταθῇ ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου, ἡμιθανὴς σχεδόν, ἐξετέλεσε μόλα ταῦτα καλπάζων περιοδείαν ἐν τῇ νήσῳ πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν πάντων. Ἡ κόπωσις δέ, ὁ κλονισμὸς καὶ ὁ καύσων προύκάλεσαν ἀντίδρασιν καὶ ἴάθη ἐκ τοῦ πυρετοῦ.

Ἀκάματος ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἂν καὶ εἶνε λίαν πεπαιδευμένος, ἐπαυξάνει ἐν τούτοις τὰς γνώσεις του, καθημερινῶς ἐπὶ δύο ὥρας ἀσχολούμενος εἰς στρατηγικὰς μελέτας ἐπὶ τῆς τραπέζης του διὰ χαρτῶν καὶ πεσσῶν. Ὡς ὁ Λουδοβίκος ΙΔ', ὁ Ναπολέων καὶ ὁ Οὐελλιγκτὼν κέκτηται καὶ αὐτὸς τὸ χάρισμα νὰ μαντεύῃ καὶ νὰ ἐκλέγῃ τοὺς καταλλήλους βοηθούς, ἐξ ὧν ἔσχε πάντοτε θαυμαστὴν συνδρομήν. Οἱ ἀμέσως ὑφιστάμενοί του τὸν λατρεύουσι, ἓν μέρος ὅμως τοῦ στρατοῦ τὸν ἀπεχθάνεται. Οἱ Ροβερτισταί, μὲ ὅλον τὸ πατριωτικὸν ἄλγος των, ἐχαιρεκάκησαν πάντοτε ἐπὶ ταῖς ἀποτυχίαις του· καὶ εἰς τὸ ναυτικὸν ἔχει ἐχθρούς. Ὡς ἰδιώτης ἔχει συμπεριφορὰν προσηνεστάτην, λέγεται δὲ ὅτι εἶνε καὶ λίαν ἐλευθέριος πρὸς τοὺς φίλους του. Εἶνε μικρόσωμος, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ἀλλ' ἔχει κεφαλὴν ὡραίαν. Ἄγων τὸ πεντηκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, γεννηθεὶς ἐν Ἰρλανδίᾳ, ἐνυμφεύθη εὐειδεστάτην Καναδήν, τὴν ὡραιοτάτην ἐξ ὅσων ἀπὸ τῆς χώρας ἐκείνης ἦλθον εἰς Ἀγγλίαν.

Ὁ δημοτικώτατος τῶν ἐν τῇ ἀγγλικῇ ὑπηρεσίᾳ διατελούντων ξένων πριγκίπων, εἶνε ὁ νυμφευθεὶς μίαν ἀδελφὴν τοῦ δουκὸς Ρίτζμονδ πρίγκιψ Ἐδουάρδος τῆς Σὰξ-Βειμάρης, δοὺξ τῆς Σαξωνίας καὶ ἀδελφὸς τοῦ πρίγκιπος Γουσταύου τῆς Σὰξ-Βειμάρης. Ἀδύνατον ν' ἀναφέρῃ τις τὸν πρίγκιπα Ἐδουάρδον καὶ τὸν πρίγκιπα Γουσταῦον χωρὶς ν' ἀναμνησθῇ τῆς συμπαθοῦς μορφῆς τοῦ ἑτέρου ἀδελφοῦ των. Ὁ ἐν Στουτγάρδῃ διαμένων πρίγκιψ Ἑρμάννος εἶνε ἀνὴρ ὑπέροχος, μεγάλης ἀξίας. Ὑπὲρ πάντα ἄλλον τῶν ἐν Εὐρώπῃ πριγκίπων αὐτὸν ἀναντιρρήτως ἀγαπῶ καὶ θαυμάζω διὰ τὴν προνομιοῦχον καὶ σθεναρὰν αὐτοῦ διάνοιαν καὶ διὰ τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς του.

Ὁ πρίγκιψ Ἐδουάρδος ἐγεννήθη ἐνῷ ἡ μήτηρ του διέτριβεν ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Μπώσσυ--Πὰρκ τῷ 1823. Ἡ βασίλισσα Ἀδελαΐς χήρα τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γουλιέλμου τοῦ Δ'. ἀδελφὴ τῆς μητρός του καὶ ἄτεκνος οὖσα τὸν υἱοθέτησε καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀγωγήν του, ἵνα ρέψασα αὐτὸν ὡς ἴδιον τέκνον καὶ καταστήσασα αὐτὸν τέλειον Ἄγγλον.

Καταταχθεὶς εἰς τὸν στρατὸν ὡς ἀξιωματικὸς τῶν ἐπιλέκτων τῆς φρουρᾶς, μετέσχεν ὡς λοχαγὸς τῆς εἰς Κριμαίαν ἐκστρατείας παρευρεθεὶς εἰς τὰς μάχας τῆς Ἄλμας καὶ τοῦ Βαλακλάβα.

Διὰ τῆς ἀνδρείας του προήχθη τάχιστα εἰς τὸν βαθμὸν στρατηγοῦ τοῦ πεζικοῦ, ὅστις ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε ὁ ἀμέσως κατώτερος μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ στρατάρχου, μέλλει δ' ὅσον οὔπω ν' ἀνέλθῃ καὶ εἰς τὸν ἀνώτατον τοῦτον βαθμόν. Τελευταῖον εἶχε διορισθῇ διοικητὴς τοῦ Πόρτσμουθ καὶ τῆς κατὰ τὴν μεσημβρινὴν Ἀγγλίαν μεραρχίας.

Ἡ σύζυγός του, ἀδελφὴ τοῦ δουκὸς Ρίτζμονδ, εἶνε ἀληθῶς εὐγενὴς δέσποινα, μετὰ βασιλικῆς μεγαλοπρεπείας ὑποδεχομένη τοὺς συχνάζοντας εἰς τὰς αἰθούσας της, πιστοτάτη περὶ τὴν φιλίαν καὶ συντελέσασα τὰ μέγιστα εἰς τὴν δημοτικότητα τοῦ συζύγου της.

Ἀδυνατῶ ν' ἀνθέξω εἰς τὸν πειρασμὸν τὸν παρακινοῦντά με νὰ παρουσιάσω ὑμῖν καὶ ἕνα ἥρωα ἄλλου εἴδους, ὅστις πολὺ διαφέρει τοῦ συνήθους τύπου τῆς ἀγγλικῆς ἀνδρείας, τὸν λόρδον Τζέλμσφορδ. Ἀδύνατον νὰ τὸν ἐκλάβῃ τις ὡς στρατηγὸν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ του· ἀπὸ τῶν μακρῶν ποδῶν του μέχρι τοῦ συμπεπιεσμένου κρανίου του ἡ ἀπόστασις εἶνε ὑπερβολική. Τὰ πάντα ἐν αὐτῷ εἶνε μακρά, αἱ κνῆμαί του, ὁ κορμός του, ὁ τράχηλός του, ἡ κεφαλή του, ἡ ῥὶς του, ἡ κόμη του, τὰ ὦτά του, ὁ πῖλός του, ἡ ῥάβδος του, ἐκτὸς τοῦ πώγωνος ὅστις ὁλοτελῶς ἐλλείπει. Τὰ πάντα εἶνε πυκνά, αἱ παραγναθίδες, αἱ ὀρρῦς, ὁ μύσταξ. Ὅτε κατέπιε τὸ μῆλον τοῦ Ἀδάμ, ἀπέμεινεν ὁλόκληρον εἰς τὸν λάρυγγά του[1]). Βλέπων τις αὐτὸν ἐρωτᾷ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ εὕρῃ ἵππον ἀρκούντως ὑψηλὸν ὥπως ἀναβαίνῃ ἐπ' αὐτοῦ, λέγεται δὲ ὅτι τὸ τοιοῦτο ζῷον πρέπει νὰ ἔχῃ κάποιαν συγγένειαν μὲ τὸ τῆς Ἀποκαλύψεως.

Μετέσχε τῶν ἐκστρατειῶν τῆς Ἀβυσσινίας καὶ τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ὅπου ἐχρημάτισεν ὑποδιοικητής. Εἶνε ὑπασπιστὴς τῆς βασιλίσσης, μολονότι αὕτη ἄλλο στρατόπεδον δὲν εἶδε ποτὲ ἐκτὸς τοῦ τῶν ἐθελοντῶν ἐν Οὐῆμπλέδεν. Ὁ λόρδος Τσέλμσφορδ κέκτηται πολλὴν δόσιν... ἁπλοϊκότητος. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰς Ζουλουλάνδην εἰσβολῆς, ἐπιστρέψας ἐσπέραν τινὰ εἰς τὸ στρατοπεδόν του, ὁπόθεν εἶχεν ἀπέλθει... ἐκφρονήσεως, εὗρε πάντας τοὺς στρατιώτας, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ τελευταίου φρουροῦ δολοφονημένους. Ὀλίγαι κινήσεις τῶν μακρῶν σκελῶν του ἤρκεσαν ὅπως παρεντεθῇ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ παδίου ἐκείνου τῆς σφαγῆς ἀπόστασις ἀξιοσέβαστος. Τότε δὲ ἐτηλεγράφησε πρὸς τὴν κυβέρνησιν τὸ θαυμαστὸν τοῦτο ἄγγελμα :

[1]) Pomme d' Adam σημαίνει γαλλιστὶ τὸν γαργαρεῶνα. Τοῦτο ὑπαινίσσεται εὐφυολογῶν ὁ συγγραφεύς.

«Καταστροφὴ ἀκατανόητος· πάντες ἐφονεύθησαν, πλὴν ἐμοῦ· προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι οἱ στρατιῶται δὲν εἶχον τὸ θάρρος ν' ἀντιμετωπίσωσι τὸν ἐχθρόν.» Ὁ Βελλιγκτὼν δύναται νὰ κοιμᾶται ἥσυχος· ἡ δόξα τοῦ λόρδου Τσέλμσφορδ οὐδέποτε θὰ ἐπισκιάσῃ τὴν ἰδικήν του. Τοῦτο ὅμως εἶνε ἀνεξήγητον, ὅτι ἀφοῦ συνέδεσε τὸ ὄνομά του μὲ τὴν μεγίστην τῶν συμφορῶν ἃς ὑπέστησαν τὰ βρεττανικὰ ὅπλα κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ὁ ἀπαράμιλλος αὐτὸς στρατηγὸς ἔχει τὸ θαυμαστὸν θάρρος νὰ μὴ ἀποχωρῇ τοῦ δημοσίου βίου. Ἀπίστευτον σχεδὸν ἀποβαίνει ὅτι εἰς τὰ συμπόσια ἐγείρεται καὶ ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας του ἐν ὀνόματι τοῦ στρατοῦ, καὶ ὅτι τολμᾷ ν' ἀπαντᾷ εἰς τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ γινομένας προπόσεις. Τῇ ἀληθείᾳ πολὺ πρέπει νὰ ὑπερηφανεύηται διὰ τοῦτο ὁ στρατός!

Εἰς τὸ ναυτικὸν ἀνήκουσι πολλοὶ ἐπίσημοι ἄνδρες, ἐξ αὐτῶν ὅμως θὰ ἀναφέρω δύο τῶν μᾶλλον ἐπιφανῶν, ἤτοι τὸν ναύαρχον Βωσάμ Πάζετ Σεϋμουρ καὶ τὸν λόρδον Κάρολον Βέρεσφορδ, ὧν τὸ ὄνομα στενῶς συνδέεται μὲ τὴν εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατείαν.

Ὁ λόρδος Σεϋμουρ διοικητὴς τοῦ στόλου τῆς Μάγχης ἔχει ἡλικίαν ἑξήκοντα τεσσάρων ἐτῶν. Εἰς αὐτὸν ἀνετέθη ὁ βομβαρδισμὸς τῆς Ἀλεξανδρείας. Εἶνε ἐκ τῶν σπανίων ἀνδρῶν οἵτινες ηὐτύχησαν νὰ προαχθῶσι χωρὶς ν' ἀποκτήσωσιν ἐχθρούς ἢ νὰ ἐξεγείρωσι τὸν φθόνον. Ἀπολαύων τῆς πλήρους ἐμπιστοσύνης τῶν ὑφισταμένων του, δύναται νὰ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς καὶ εἰς τὸν διάβολον χωρὶς νὰ παραπονηθῶσιν. Ἐλικρινὴς ὤν, φίλος πρὸς πάντας, οὐδέποτε ζημιώσας ἢ δυσαρεστήσας τινά, εἶνε δημοτικώτατος εἰς τὸ ναυτικόν, ἔνθα ἡ δημοτικότης ἀποκτᾶται τόσον δυσκόλως. Ἕνεκα τοῦ ὡραίου αὐτοῦ ἀναστήματος, ὁσάκις περιπατεῖ φέρων στολὴν ναυάρχου παρὰ τὸ πρυμναῖον ἀνύψωμα, ἐπονομάζεται ὁ dandy τοῦ Ὠκεανοῦ. Χαίρει ὑπόληψιν παρὰ τῇ ἐκλεκτῇ κοινωνίᾳ καὶ ἔχει ἐν αὐτῇ πολλοὺς φίλους. Φίλος τῆς ἐπιστολογραφίας, εὑρίσκεται μετὰ πολλῶν εἰς τακτικὴν ἀνταπόκρισιν.

Εὐχερῶς δύναταί τις νὰ προμαντεύσῃ εἰς τὸν λόρδον Κάρολον Βερεσφόρδ, τὸν μεγάθυμον καὶ ἡρωϊκὸν ναυτικόν, τὸν τόσον θαυμασίως ἀφιλοκερδῆ, λαμπρότατον καὶ ἐνδοξότατον στάδιον. Νωπαὶ εἶνε εἰς τὴν μνήμην πάντων αἱ ἐκδουλεύσεις τοῦ κυβερνήτου τοῦ *Κένδορος* ἐν Λιγύπτῳ. Ἐλικρινὴς μετριόφρων, χαρακτὴρ γενναῖος καὶ ἀνυποκρίτου, πάντη ἀνεξάρτητος ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας εἶνε δοῦλος τοῦ καθήκοντος ἐν αὐτῇ. Εἶνε πάντοτε ἕτοιμος εἰς πᾶσαν εὐγενῆ πρᾶξιν. Πολλάκις διεκινδύνευσε τὴν ἰδίαν ζωὴν ὅπως σώσῃ τὴν ζωὴν πολὺ ὑποδεεστέρων αὐτοῦ ἀνθρώπων του πνιγομένων, οὓς κανεὶς εἰς τὴν θέσιν του δὲν ἤθελε συνδράμει. Πάντοτε πρῶτος ἐκτίθεται εἰς τὸν κίνδυνον, ἡ δὲ ἀνδρεία του βαίνει μέχρις αὐθαδείας· ἐπὶ τοῦ πλοίου του εἶνε παντα-χοῦ παρών. Ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας ὅστις λίαν τὸν ἀγαπᾷ, καὶ οὗτινος ὑπῆρξε φίλος ἐπιστήθιος, τὸν παρέλαβε μεθ' αὑτοῦ εἰς τὰς Ἰνδίας ὡς ναυτικὸν ὑπασπιστήν. Κοινῶς θεωρεῖται ὡς ὁ μέλλων διοικητὴς τοῦ στόλου τῆς Μεσογείου. Εἰς τὸ Κοινοβούλιον οὗτινος ὑπῆρξε μέλος ἐπὶ ἓξ ἔτη κατέλειπεν ἀρίστας ἀναμνήσεις. Αἱ ἀγορεύσεις του σθεναραὶ ἄνευ φορτικῆς ἐπιδείξεως πολυμαθείας καὶ σοβαραὶ ἄνευ προσποιήσεως διακρίνονται ἐπὶ καλαισθησίᾳ καὶ ὀρθῇ κρίσει. Λαλεῖ ἀπροσποιήτως ἀπὸ τοῦ βήματος ὡς ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου του. Εἶνε συντηρητικὸς μετριοπαθής.

Ὁ λόρδος Οὐολσελεὺ δὲν ἔταξε τὸν λόρδον Κάρολον Βερεσφὸρδ εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν ἐδικαιοῦτο νὰ ταχθῇ ἕνεκα τῆς ἀνδρείας του. Μετὰ τοσαύτας περιφανεῖς ἐκδουλεύσεις, ὁ λόρδος Βερεσφόρδ ἐδικαιοῦτο νὰ λάβῃ τιμητικὴν θέσιν εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ Κεδίβου. Εἰς Σουδὰν ἔκαμε θαύματα. Ὁ λόρδος Οὐολσελεὺ τὸν συνεχάρη ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλου τοῦ στρατοῦ.

Εἰς τὴν ἐκστρατείαν ἐκείνην τὴν διὰ μέσου τῆς ἐρήμου, εὑρέθη ναύαρχος στόλου ἐκ καμήλων, ἀφοῦ τὸ ζῷον τοῦτο καλεῖται πλοῖον τῆς ἐρήμου. Χαριέστατον ἐπεισόδιον τῶν πρώτων αὐτοῦ ἐκστρατειῶν ὑπῆρξεν ἡ εὕρεσις μικροῦ Κινέζου, ὅστις τῷ ἐχρησίμευεν ὡς ὑπηρέτης καὶ ὅστις ἦτο εἶδός τι ἀθύρματος ἀστειοτάτου. Ὁ λόρδος Κάρολος Βερεσφόρδ ὑπῆρξεν εὐτυχέστατος εἰς τὸν ἰδιωτικὸν αὐτοῦ βίον, νυμφευθεὶς μίαν τῶν εὐειδεστάτων καὶ πνευματωδεστάτων γυναικῶν τοῦ Λονδίνου.

Χ.

ΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΗΜΩΝ

Δυνάμεθα, λέγει ὁ Σμάϊλς, νὰ γνωρίσωμεν ἄνθρωπόν τινα ἐκ τῶν βιβλίων ἅτινα ἀναγινώσκει. Ἂν ἐκ τοῦ ἀληθοῦς τούτου ἀξιώματος ἠθέλομεν νὰ ἐξαγάγωμεν συμπέρασμά τι περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ, τὸ συμπέρασμα τοῦτο δὲν θὰ ἦτο οὐδαμῶς εὐχάριστον.

Οἱ πολλοὶ Ἕλληνες δὲν ἀναγινώσκομεν· εἰσὶ βεβαίως καὶ παρ' ἡμῖν ἐπιστήμονες εὐσυνείδητοι μετὰ ζήλου παρακολουθοῦντες τὰς προόδους τοῦ κλάδου αὐτῶν, καὶ καθηγηταὶ συντόνως μελετῶντες καὶ ἄλλοι τινὲς ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ ἀνεωγμένου των βιβλίου διερχόμενοι, ἀλλὰ κατὰ πλειονότητα· δὲν εἴμεθα φίλοι τῆς ἀναγνώσεως. Οἱ λόγιοι ἡμῶν καὶ διδάσκαλοι, πλὴν ἐξαιρέσεών τινων, δὲν ἀνακαινίζουσι φιλοτίμως τὰς γνώσεις των, ἀλλ' ἀφίνουσι σηπόμενον ἐν αὐτοῖς ὅ,τι ἂν ἐδιδάχθησαν. Κατακλινόμενοι τὴν ἑσπέραν δὲν ἐρωτῶσιν ἑαυτούς, ὡς ὁ ἀρχαῖος φιλόσοφος ἂν ἀπέκτησε φίλον, ἂν ἀπέκτησαν μάθησίν τινα ἐπωφελῆ εἰς τε τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν καὶ τὸ ἔργον· ἐφοδιασθέντες ποτὲ διά τινων γνώσεων ἀναμένουσι ν' ἀποζήσωσιν ἐξ αὐτῶν καθ' ὅλον τὸν βίον των, οὐδ' αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην ἡμερησίας διανοητικῆς τροφῆς· παντελῶς ἀγνοοῦντες τὴν πεῖναν τοῦ εἰδέναι ἀπολήγουσιν οἰκτρῶς εἰς πνευματικὴν ἀτροφίαν.

Καὶ τοιοῦτοι μὲν οἱ ὀπωσοῦν ἐγγράμματοι· ἀλλ' ὁ λαός, τὸ χύδην πλῆθος; Ὦ! ὁ λαός, ὁ ἄτυχὴς λαὸς δι' ὃν τόσοι ὡραῖοι ἀλλὰ κενοὶ λόγοι λέγονται ἑκάστοτε, δι' ὃν ἡ ἀγάπη τῶν ἀξιούντων ὅτι τὸν ἀγαπῶσι οὐδέποτε προβαίνει καὶ μέχρις ἔργων, διατελεῖ ἐν σκοτίᾳ. Ἐφρόντισε κανεὶς ποτε περὶ ἐκδόσεως βιβλίων καταλλήλων διὰ τὸν ἐργάτην, τὸν χειρώνακτα, διὰ τὸν μικρὰν ἀνάπτυξιν ἔχοντα πολίτην; ἐμερίμνησε ποτὲ κανεὶς περὶ ἱδρύσεως βιβλιοθήκης τῶν δήμων ἐξ ὀλίγων ἀλλ' ὑγιῶν καὶ πρακτικῶν ἔργων; Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἡ οὐδὲν ἀπολύτων ἀναγινώσκει ἢ ἀνωφελῆ καὶ συχνάκις ἐπιβλαβῆ μυθολογήματα, ἐκ τῆς ὑποστάθμης τῶν ξένων φιλολογιῶν μεταφερόμενα ἀσυνειδήτως εἰς τὴν γλῶσσάν μας, ἔργα καὶ καλαισθητικῶς καὶ ἠθικῶς καὶ διανοητικῶς αὐτὸν ζημιοῦντα. Τρανὴ τούτου ἀπόδειξις ἔστω ὅτι ἐν ᾧ τὰ τοιαῦτα μυθιστορήματα—εἰς οὐδένα ὑψηλότερον σκοπὸν τέχνης ἢ ἠθικῆς ἀφορῶντα—ἐκδίδονται ἀδιακόπως καὶ ἀνατυποῦνται, οὐδεμία σειρὰ κοινωφελῶν ἔργων ὑπάρχει παρ' ἡμῖν, βιβλιαρίων εὐθηνῶν καὶ εὐλήπτων, εἰσαγόντων εἰς τὸν πτωχικὸν τοῦ ἐργάτου οἰκίσκον ἀρχὰς ἠθικῆς, ἢ γνώσεις ὠφελίμους εἰς τὸ ἐπάγγελμά αὐτοῦ ἢ τὸν πρακτικὸν ἐν γένει βίον. Ἀλλαχοῦ αἱ τοιαῦται *βιβλιοθῆκαι*, ὡς ἀποκαλοῦνται, ἀριθμοῦνται κατὰ δεκάδας, μόνοι δ' ἡμεῖς ἀποτελοῦμεν ἐξαίρεσιν. Ἂν εἴπητε εἰς ἐκδότην τινὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοιούτων ἔργων, θὰ σείσῃ τὴν κεφαλήν του ἀντὶ ἀπαντήσεως· διότι πιστεύει ὅτι θ' ἀποτύχῃ, διότι, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐμπορικὴν φρασεολογίαν, δὲν ὑπάρχει ζήτησις τοιούτου εἴδους, διότι δὲν συνειθίσαμεν εἰσέτι ν' ἀναγινώσκωμεν, διότι τὸ βιβλίον δὲν θεωρεῖται παρ' ἡμῖν σκεῦος τῆς πρώτης ἀνάγκης. Οὐχὶ ἰδιώτης λοιπὸν ἀλλὰ σωματεῖόν τι ἄφθονα ἔχον κεφάλαια ἔπρεπε ν' ἀναλάβῃ τὸ τοιοῦτο ἐθνωφελέστατον ἐγχείρημα, κατ' ἐπιλογὴν δημοσιεῦον πρωτότυπα καὶ μεταπεφρασμένα ἔργα, εἰς εὐτελεστάτην πωλοῦν τιμὴν ἢ καὶ δωροῦν ἔτι αὐτὰ μέχρις ὅτου ἐξεγερθῇ ἡ φιλαναγνωσία τοῦ ἀστοῦ καὶ τοῦ ἐργάτου καὶ ἐμπνευσθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ἀνάγκη τοῦ δαπανᾶν καὶ διὰ τὸ βιβλίον, ὡς δαπανῶσι διὰ τὸν καπνὸν αὐτῶν καὶ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου. Τοῦτο δ' ἔπρεπε νὰ ἔχῃ γίνῃ πρὸ πολλοῦ. Ἀντὶ νὰ φωνασκῶμεν περὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ ἔπρεπε νὰ καταστήσωμεν αὐτὸν ἱκανὸν νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ ἐπωφεληθῇ αὐτάς. Τί ὠφελεῖ νὰ τὸν ἀποκαλοῦμεν κυρίαρχον, ἐν ᾧ διανοητικῶς εἶνε δοῦλος; τὴν ἄλυσιν ταύτην τῆς κεφαλῆς, ἀσυγκρίτως βαρυτέραν τῆς τοῦ ποδός, οὐδεὶς ἐφρόντισε νὰ συντρίψῃ· οὐδεὶς προσέφυγε εἰς τὸ μόνον μέσον τὸ δυνάμενον νὰ διαρρήξῃ τὰ φοβερὰ τῆ. δουλείας δεσμὰ—εἰς τὸ βιβλίον.

—

Τὸ βιβλίον! ἐντῷ μεγάλῳ ἀνδριάντι τοῦ Γουτεμβέργου ὁ ἐφευρέτης τῆς τυπογραφίας παρίσταται κρατῶν βιβλίον ἐφ' οὗ διὰ μεγάλων χαρακτήρων εἶνε κεχαραγμέναι αἱ λέξεις: *καὶ ἐγένετο φῶς*! Ἀδύνατον νὰ χαρακτηρισθῇ ἐπιτυχέστερον ὁ σκοπὸς τοῦ βιβλίου. Ὁ ἥλιος φωτίζει πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἀλλ' αἱ ἄκτινες δὲν δύνανται νὰ προχωρήσωσι πέραν τοῦ σώματος, νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὴν ψυχήν· τὸ εὐεργετικὸν ἔργον τοῦ ἡλίου συμπληροῖ τὸ βιβλίον.

«Τὰ βιβλία, λέγει συγγραφεύς τις, ἔχουσί τι τὸ ἀθάνατον· εἰσὶ τὰ μονιμώτατα προϊόντα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Οἱ ναοὶ καταρρέουσι ἐρείπια μόνον καταλείποντες· αἱ εἰκόνες καὶ τὰ ἀγάλματα μεταβάλλονται εἰς κόνιν, ἀλλὰ τὰ βιβλία ἐπιζῶσι. Ὁ χρόνος εἶνε ἀνίσχυρος κατὰ τῶν μεγάλων σκέψεων· εἰσὶν ἀκμαῖαι ὡς ὅτε τὸ πρῶτον ἐξεφράσθησαν ὑπὸ τῶν συγγραφέων αὐτῶν πρὸ αἰώνων. Οἱ λόγοι καὶ τὰ διανοήματα τὰ τότε λαλοῦσι πρὸς ἡμᾶς ζωηρῶς διὰ τῶν ἐντύπων σελίδων.»

Πράγματι διὰ τῶν βιβλίων δυνάμεθα νὰ ὦμεν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν μεγάλων πνευμάτων· δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τοὺς περιφανεστάτους τῆς ὑφηλίου καὶ τῶν αἰώνων ἄνδρας ἐγγὺς ὑμῶν, νὰ ἐρωτῶμεν καὶ νὰ μᾶς ἀποκρίνωνται, νὰ συμβουλευώμεθα αὐτοὺς ὡς στενοὺς φίλους, νὰ ζητῶμεν θάρρος, ἐγκαρδίωσιν, καρτερίαν. Πόσοι ἐν ὀδυνηραῖς τοῦ βίου στιγμαῖς ἠσθάνθησαν ἀναθρώσκουσαν ἐκ τῆς καρδίας αὐτῶν δύναμιν ἣν εἶχε λεληθότως ἀποθέσῃ ἐκεῖ ἀναγνωσθέν τι ἔργον! Πόσοι ἐξ ἡμῶν δὲν ἔτυχεν ἀναγινώσκοντες σύγγραμμά τι νὰ νομίσωσιν ὅτι ἀνέπνεον ἐν μέσῳ δένδρων καὶ ἀνθέων τὸν ζείδωρον τῶν ἀγρῶν ἀέρα! Ἄνευ τῶν βιβλίων θὰ ἐστερούμεθα τῶν εὐγενῶν παραδειγμάτων πρὸς ἀμίλλαν, ἅτινα μεταβιβάζει εἰς ἡμᾶς ἡ ἱστορία· ἄνευ τῶν βιβλίων, αἱ πλεῖσται τῶν ἐκ τοῦ καλοῦ τέρψεων, αἵτινες μόνον εἰς τὸν ἄνθρωπον προσιδιάζουσι, θὰ μᾶς ἦσαν ἄγνωστοι. Ἐλέχθη ὅτι ὁ ἄνθρωπος διαφέρει τῶν ἄλλων ζώων διότι γελᾷ, προσφυέστερον ἴσως θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῇ διότι ἀναγινώσκει, διότι μὴ ἀναγινώσκων μᾶλλον ἢ μὴ γελῶν κατέρχεται μέχρι τοῦ κτήνους.

Τὸ βιβλίον δύναται νὰ καταστήσῃ ἡμᾶς ὅ,τι πρέπει νὰ ὦμεν· ἀξίους τοῦ προορισμοῦ ἡμῶν· ἰσχυρότατον τῆς ἀγωγῆς ὂν ὄργανον δύναται νὰ

κρατύνῃ τὸν χαρακτῆρα, νὰ ποιήσῃ ἱκανοὺς πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντος ἡμῶν ὡς ἀνθρώπων, ὡς πολιτῶν, ὡς μελῶν τῆς κοινωνίας. Καὶ ὅμως τὰ τρία τέταρτα τῶν Ἑλλήνων δὲν ἀναγινώσκουσι, δὲν ἀπολαύουσι τῶν εὐεργετημάτων τοῦ βιβλίου. Ὁ πολύτιμος θησαυρὸς τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων μένει τεθαμμένος δι' αὐτοὺς καὶ οὐδὲ κερμάτια κἂν ἔχουσι πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν κυριωτάτων αὐτῶν ἀναγκῶν,

—

Μεγάλην λοιπὸν χαρὰν αἰσθανόμεθα ὁσάκις βλέπομεν δημοσιευόμενον βιβλίον τι ἐπείγουσαν ἐκπληροῦν ἀνάγκην. Ἐν ᾗ καταστάσει εὑρίσκεται τὸ ἔθνος ἡμῶν καθῆκον ἐπιβάλλεται εἰς πάντα κρατοῦντα τὴν γραφίδα κύριον σκοπὸν νὰ ἔχῃ τὸ ὠφέλιμον. Τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα δὲν ἐπερατώθη εἰσέτι καὶ ἔχομεν πλείονα ἀνάγκην στερεᾶς οἰκοδομικῆς ὕλης ἐπὶ τοῦ παρόντος ἢ κομψοτεχνημάτων πρὸς διακόσμησιν τῆς αἰθούσης. Ἐν πᾶσι τοῖς παροῦσιν ἐπιστημονικοῖς ἢ καλλιτεχνικοῖς ἡμῶν ἔργοις δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ καλὸν πρέπει νὰ ἐξυπηρετῇ τὸ ἀγαθόν, καὶ ὅτι ἐν παντὶ συγχρόνῳ βιβλίῳ κύριος σκοπὸς δέον νὰ ᾖ ἡ ὠφέλεια. Ἐν τῇ ἐνεστώσῃ ἡμῶν καταστάσει δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δογματίζωμεν: ἡ ἐπιστήμη διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἢ ἡ τέχνη διὰ τὴν τέχνην, ἀλλὰ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τέχνη διὰ τὸ ἔθνος· ὅταν φωτισθῶμεν καὶ φρονηματισθῶμεν ἐπαρκῶς, τότε ἂς ἀνακηρύξωμεν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης· νῦν ἔχουσιν ὕψιστα καθήκοντα καὶ θὰ ἦτο ἀνάρμοστον ἂν ἡ μὲν ἀσχολεῖτο περὶ μάταια, ἡ δ' ἑτέρα περὶ κενά· ὠφελίμων βιβλίων ἔχομεν ἀνάγκην διὰ νὰ πληρώσωμεν τὰς πολλὰς ἡμῶν ἐλλείψεις. Ὦ, ἀληθῶς πόσαι εἶνε αἱ ἐλλείψεις αὗται! Ὑπνώττομεν ἀντὶ νὰ ἐργαζώμεθα θετικῶς καὶ σκοπίμως ἐπὶ ἡμίσυν αἰῶνα· ἐκ τῶν μεγίστων δὲ ὁμολογουμένως ἐθνικῶν ἐλλείψεων εἶνε ἡ παντελὴς ἄγνοια τοῦ πατρίου ἐδάφους, τῆς χώρας ἐν ᾗ κατοικοῦμεν, τῆς Ἑλλάδος ἡμῶν!

Οὐ μόνον εἰς τὰ ἄτομα, ἀλλ' εἰς τὰ ἔθνη ἰδίως ἐπιβάλλεται ὡς καθῆκον τὸ «γνῶθι σαυτόν» καὶ ὅμως τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἀγνοεῖ ἑαυτό. «Ἡ Ἑλλάς, ἔγραφεν ὁ κ. Ἀντ. Μηλιαράκης ἄλλοτε ἐντῇ «Ἑστίᾳ» (Ἀρ. 79, 3 Ἰουλ. 1877) διατελεῖ ἔτι καὶ νῦν οὖσα χώρα *ἄγνωστος*. Ἡ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἐξέτασις τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῆς, τοῦ κλίματος, τῶν προϊόντων, τῆς κοινωνικῆς καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως, τῆς θρησκευτικῆς, ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς καταστάσεως κτλ. οὕπω ἐγένετο ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων, ἢ ὑπὸ ἰδιωτῶν, ἢ ὑπὸ συλλόγου ἢ ἑταιρίας. Ἄγνωστα διατελοῦσιν ἡ χλωρὶς αὐτῆς ἐν μέρει, ἡ ζωολογία, ἡ ἰχθυολογία, τὰ ὀρυκτὰ αὐτῆς, τὰ μέταλλα, τὰ προϊόντα κατὰ τόπους, ἄγνωστος ἡ φυσικὴ κατάστασις τοῦ ἐδάφους, ἡ ὀρεογραφία καὶ ὑδρογραφία, ἄγνωστος ἐνιαχοῦ ἡ κλασικὴ ἀρχαιότης, ἡ ἐκκλησιαστική, αἱ κατὰ τόπους διάλεκτοι, τὸ ζῶν τοῦτο μνημεῖον τὸ ὑπὸ τοῦ χρόνου φθειρόμενον, ἄγνωστος διατελεῖ ἡ ἐθνογραφία τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ ἡ τῶν δούλων ἐπαρχιῶν, τὸ μέγα τοῦτο καὶ ζωτικὸν τοῦ καθόλου ἑλληνισμοῦ ζήτημα, οὕτινος ἐπ' ἐσχάτων ἤψαντο οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ καὶ ἀνέμιξαν μετὰ τῆς συγχρόνου πολιτικῆς.»

Τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἀνέλαβε ν' ἀναπληρώσῃ κατὰ μικρὸν καὶ βαθμηδὸν αὐτὸς ὁ κ. Μηλιαράκης, ἤρξατο δὲ τοῦ ἔργου διὰ τῆς «Γεωγραφίας πολιτικῆς νέας καὶ ἀρχαίας τοῦ Νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας», ἐξ ἧς ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ ἐξενέγκωμεν τὰς ἀνωτέρω γενικὰς περὶ ἀναγνωσμάτων σκέψεις. Εἶνε γνωστὴ ἡ γεωγραφικὴ ἐμπειρία τοῦ συγγραφέως καὶ ἡ ἀπὸ μακροῦ χρόνου δι' ἐμβριθῶν μελετῶν προπαρασκευὴ αὐτοῦ πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο· ὡς δεῖγμα ἄπλοῦν τῆς εὐσυνειδήτου ἐργασίας του ἀρκεῖ ν' ἀνκφέρωμεν τὸ ὅτι περιῆλθε βῆμα πρὸς βῆμα πᾶσαν τὴν περιγραφομένην χώραν ἐκτὸς μικρῶν τινων μερῶν, ἅτινα δὲν δισταζει νὰ μνημονεύσῃ.

«Πρωτίστη καὶ κυριωτάτη πηγὴ τῆς προκειμένης συγγραφῆς, γράφει ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ ἔργου, εἶνε ἡ ἐμὴ περιήγησις ἀνὰ τὰς ἠπειρωτικὰς καὶ νησιωτικὰς χώρας τοῦ νομοῦ ἣν ἐπεχείρησα τῷ 1884 κατὰ τοὺς μῆνας Αὔγουστον, Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον καὶ τῷ 1885 κατὰ Αὔγουστον. Σημειῶ δ' ἐνταῦθα ἐγένετ ἵνα μὴ καταγράψω τὰ ξηρὰ ὀνόματα τῶν τόπων οὓς διῆλθον, ὅτι ἐπεσκέφθην ἐκ μὲν τῶν νήσων τὰ Κύθηρα, πλὴν τῶν Ἀντικυθήρων, τὴν Ὕδραν, τὰς Σπέτσας καὶ τὸν Πόρον, ἐκ δὲ τῶν ἠπειρωτικῶν χωρῶν ὅλας τὰς ἐπαρχίας καὶ τοὺς δήμους, οὐ μόνον μεταβὰς εἰς τὰς πρωτευούσας αὐτῶν, ἃς εἶχον ἑκάστοτε ἀφετηρίαν τῆς ἐργασίας μου, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα χωρία καὶ τὴν ὑπαίθρον χώραν, ἔνθα ὑπῆρχέ τι ἄξιον λόγου καὶ μελέτης, ὅπερ ἢ ἐγνώριζον ἐκ τῶν προτέρων ἢ μοὶ ὑπεδεικνύετο ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Ἡ μόνη χώρα ἣν δὲν διῆλθον, εἶναι μικρὸν τμῆμα πρὸς Β. τοῦ Ἀραχναίου ὄρους· ὥστε δὲν ἐπεσκέφθην τὸ ὀρεινὸν χωρίον Χέλι τοῦ δήμου Μιδέας καὶ τὸ Ἀγγελόκαστρον τοῦ δήμου Σολυγείας· ὡσαύτως δὲ μικρὰν καὶ στενὴν ὀρεινὴν ταινίαν, τὴν μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀσωποῦ καὶ Ἑλισσῶνος (ποτ. Λέχουβος) πλὴν τῆς ἐν αὐτῇ κειμένης περιοχῆς τῆς ἀρχαίας Σικυῶνος. Ἐκ τῶν δήμων δὲ δὲν ἐπεσκέφθην τὸν δῆμον Προσυμναίων τῆς ἐπαρχίας Ἄργους. Οὐχ ἧττον περὶ τούτων ἐφρόντισα ὅπως λάβω τὰς ἀκριβεστέρας εἰδήσεις καὶ ἀναπληρώσω ἄλλως τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐπιτοπίου ἐρεύνης».

—

Ὁ Berkley λέγει που ὅτι «ὅπως ἰδέα τις δυνηθῇ νὰ διεγείρῃ ἄλλην τινὰ ἐν τῇ ψυχῇ, ἀρκεῖ νὰ ὦμεν εἰθισμένοι εἰς τὸ βλέπειν ταύτας ὁμοῦ». Τοῦτο συμβαίνει καὶ διὰ τὴν ἰδέαν τῆς Γεωγραφίας. Ἀναρῶς διδαχθέντες αὐτὴν παῖδες ἐπὶ τῶν βάθρων τοῦ σχολείου διεφυλάξαμεν τὴν κατ' αὐτῆς ἀντιπάθειαν οἱ πολλοί, εἰς τὸ ὄνομα δ' αὐτῆς φανταζόμεθα ἔτι ξηρὰν ἀπαρίθμησιν ὀνομάτων κρατῶν καὶ πόλεων καὶ ποταμῶν καὶ νήσων καὶ ὀρέων, συνδεομένων πρὸς ἄλληλα δίκην κρίκων ἐσκωριασμένης ἁλύσσου. Ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ παροῦσα Γεωγραφία τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας δὲν εἶνε τοιαύτη· δὲν ἀφορᾷ βεβαίως εἰς τέρψιν ἁπλῶς οὐδ' ἀποτελεῖται ὑπὸ σημειώσεων περιηγητοῦ τὸ ἐπαγωγὸν μόνον ἐπιζητήσαντος, ἀλλ' ὡς ἐπιστημονικὸν ἔργον εἶνε ἥκιστα δύσπεπτον καὶ βαρύ, δύναται δὲ ν' ἀναγνωσθῇ μετ' εὐχαριστήσεως ὑπὸ τῶν ἐπιζητούντων οὐχὶ τὴν τέρψιν μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν ὠφέλειαν ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων αὐτῶν.

—

Ἂν, μετὰ παντελῆ μάλιστα ἔλλειψιν, ὡς παρ' ἡμῖν, ἐδημοσιεύετο ἀλλαχοῦ τοιοῦτο ἔργον οὐ μόνον μετὰ χαρᾶς θὰ ἐχαιρετίζετο ὑπὸ τοῦ τύπου, ἀλλὰ καὶ τὸ κοινὸν θερμὸν θὰ ἐδείκνυεν ἐνδιαφέρον. Καὶ πράγματι, ἡ χώρα ἡμῶν εἶνε ἄγνωστος πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, καὶ τὸ πρῶτον βιβλίον ὅπερ ἔρχεται νὰ διαχύσῃ φῶς ἐπί τινος τῶν μερῶν αὐτῆς δὲν ἔπρεπε νὰ ᾖ περιζήτητον ἤδη: Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωμεν ἀληθῆ ἐθνικὴν ἑνότητα ἀγνοοῦντες οὐ μόνον τὴν ἐκτὸς τῶν ὁρίων Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ τὴν ἐντὸς αὐτῶν; Οἱ ἐν τοιαύτῃ ἀγνοίᾳ διατελοῦντες δὲν συναπαρτίζουσιν ἔθνος, δὲν εἶνε κάτοικοι τοῦ αὐτοῦ Κράτους, ἄξιοι ν' ἀπολαύσωσι τῶν αὐτῶν εὐεργετημάτων καὶ τῶν αὐτῶν θυσιῶν, συμμιγνύοντες τὴν θέλησιν αὐτῶν πρὸς κυβέρνησιν τῆς χώρας καὶ τὸ αἷμά των πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς, ἀλλ' ὁμοιάζουσι πρὸς πεφυλακισμένους ἀγνοοῦντας καθ' ὁλοκληρίαν ποῖος εἶνε ὁ ἐν τῇ παρακειμένῃ εἱρκτῇ συνδεσμώτης αὐτῶν. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἔπρεπε νὰ εἶνε ἤδη ἀπόκτημα παντὸς πολιτευομένου, παντὸς ἐνδιαφερομένου περὶ τῆς Πατρίδος Ἕλληνος. Ἐν γένει δὲ πᾶν βιβλίον ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν γνωρίζον τὴν Ἑλλάδα ἔπρεπε νὰ κινῇ τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν.

Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν καταναοῦν τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου δὲν θὰ δείξῃ τὴν συνήθη αὐτοῦ ἀδιαφορίαν, ἥτις μαραίνει ἐν τέλει τὸν ζῆλον καὶ τῶν μάλιστα θερμουργῶν· ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν ἤρξατο νὰ γίνηται ἐπαισθητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ὑποστηρίξεως ὠφελίμων ἔργων, καὶ ὅτι ἡ ὑπὲρ αὐτῶν δαπάνη δὲν θεωρεῖται ἄσκοπος σπατάλη, ἀλλ' ἁπλούστατα καὶ κυριολεκτικῶς *καθῆκον*.

Α. Π. Κ.

ΠΩΣ ΕΝΝΟΕΙΤΑΙ

Η ΑΓΩΓΗ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ

Τὸ ἀγγλικὸν τῆς ἀγωγῆς σύστημα ὡς ἀρχὴν ἔχει νὰ μορφώσῃ πρὸ παντὸς ἄνδρας. Οἱ οἰκογενειάρχαι, πατέρες ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ τέκνων, μεριμνῶσιν ἀποκλειστικῶς περὶ τῆς διαπλάσεως ὑγιῶν καὶ ῥωμαλέων ὄντων. Ἀπὸ τοῦ λίκνου τὸ βρέφος ἐθίζεται εἰς τὴν ψυχρολουσίαν, ἔχει γυμνὰς τὰς κνήμας καὶ ζῇ ἐν καθαρῷ καὶ ἐλευθέρῳ ἀέρι· ἀσκεῖται δὲ εἰς βιαίας σωματικὰς ἀσκήσεις. Τὰ καχεκτικὰ παιδία δὲν ἀντέχουσιν, ἀλλὰ τὰ ἰσχυρὰ διακαρτεροῦσιν. Ταῦτα μόνα ἔχουσιν ἀξίαν, πολυμελ�ὴς δὲ οἰκογένεια ὀλίγον ἀνησυχεῖ ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἑνὸς ἢ δύο ἀσθενικῶν ὄντων προωρισμένων νὰ γείνωσι φθισικά. Τὰ ἐπιζῶντα τέκνα ἐξακολουθοῦσιν ἀνατρεφόμενα διὰ τῆς γυμναστικῆς καὶ παντοίων ἀγώνων. Περὶ τὰς λεμβοδρομίας, τὴν πυγμαχίαν, τὴν ὁπλασκίαν, τὴν κολυμβητικήν, τὴν ἱππασίαν, τὴν ἐφ' ἵππου θήραν, τὸν σφαιρισμὸν καταβάλλεται μείζων προσοχὴ ἢ περὶ τὰ λατινικὰ καὶ τὴν γεωμετρίαν.

Εἰς τὴν ἀνδρικὴν ταύτην ἀνατροφὴν προσθέσατε τὴν βαθεῖαν τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης γνῶσιν, τὴν σπουδὴν ἄλλης τινὸς τῶν ξένων γλωσσῶν καὶ ἔχετε τὸν τύπον τελείου Ἄγγλου. Ἐξαιρετικῶς μόνον καὶ κατὰ ῥητὴν θέλησιν τοῦ πατρὸς δύναται νὰ διδαχθῇ ὁ νέος κλασσικά, φιλολογικὰ ἢ ἐπιστημονικὰ μαθήματα. Αἱ ἀνώτεραι σπουδαὶ δὲν εἶνε γενικαί, ἀλλὰ προορίζονται εἰδικῶς εἰς ἐκλεκτούς τινας μόνον ἱκανῶς πλουσίους ὅπως δύνωνται ν' ἀναμείνωσι μέχρις ἡλικίας τριάκοντα ἐτῶν τ' ἀποτελέσματα ἀνωτέρας καὶ ὑπερβαλλούσης παιδεύσεως.

Ἐν Ἀγγλίᾳ πᾶς νέος καλῆς οἰκογενείας μὴ δυνάμενος νὰ ἔχῃ κατὰ τὴν ἐνηλικιότητα αὐτοῦ κεφάλαιον δεκακισχιλίων λιρῶν στερλινῶν, γίνεται ἀληθὴς ἀνήρ, ἐκμανθάνων γλώσσας τινάς, τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν καταστιχογραφίαν. Πρέπει νὰ κερδίζῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ νὰ μὴ ὀνειροπολῇ.

Ἀλλαχοῦ ὁ υἱὸς καὶ αὐτοῦ τοῦ βακοσυλλέκτου σπουδάζει ὅπως γείνῃ *δικηγόρος*. Ἐν ἐλλείψει δὲ μέσων πρὸς τοῦτο, προστρέχουν εἰς τὸν βουλευτὴν καὶ ζητοῦν ὑποτροφίαν. Ἀφοῦ δὲ διὰ μυρίων δυσχερειῶν περατώσῃ ὅπως ὅπως τὰς σπουδάς του, ὁ πατήρ του τῷ λέγει:

—«Ἱδρώσαμεν αἷμα διὰ νὰ τελειώσῃς τὸ Πανεπιστήμιον· ἐκτῆρες δίπλωμα, ἔγινες διδάκτωρ, τώρα πρέπει νὰ ξεπληρώσῃς ὅσα ἐξωδεύσαμε γιὰ σένα».

Καὶ ὁ ταλαίπωρος οὗτος διδάκτωρ ἄρχεται τὸν βαρὺν τοῦ βίου ἀγῶνα γινόμενος γραφεύς ἢ ὑπαλληλίσκος εἰς δημόσιόν τι ἢ ἰδιωτικὸν γραφεῖον ἐπὶ ἑξηκονταδράχμῳ μισθαρίῳ. Καὶ πάλιν καλά, ἐὰν δυνηθῇ νὰ εὕρῃ καὶ τοιοῦτον πόρον

ζωῆς. Διότι οὐχὶ σπανίως οἱ σοφοὶ οὗτοι ἐπιστήμονες, οἱ κατέχοντες δίπλωμα ἀκαδημαϊκόν, μένουν φόρτωμα εἰς τὴν ράχιν τοῦ δυστυχοῦς πατρός. Ἐντεῦθεν αὐξάνουσιν οἱ ἀπογοητευμένοι καὶ οἱ ἀνωφελεῖς, οἱ θεσιθῆραι οἱ ἀναμένοντες νὰ τραφῶσιν ἐκ ψυχίων τινῶν τοῦ δημοσίου ταμείου, καὶ αἰωνίως ταλαιπωρούμενοι. Τὸ μέγιστον αὐτῶν δυστύχημα εἶνε ὅτι ἡ ἀγωγή των ἦτο ὅλως ἀλλοία τοῦ βίου δι' ὃν προωρίσθησαν, ὥστε «ἀπανηθέντες ἐφ' ἃ μὴ δεῖ εἰσὶν ὀλίγοι ἐφ' ἃ δεῖ.»

Κ.

Η ΒΙΟΛΕΤΤΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Μικρὴ βιολέττα ριζωμένη
Σ' ἕνα παντέρημο βουνὸ
Δίχως δροσιὰ καὶ χάρι μένει
Σὰν χορταράκι ταπεινό.

Μὰ ὅταν 'ς τῆς νύχτας τὴν ἀγκάλη
Τἄλλ' ἄνθη γέρνουνε δειλά,
Ξυπνάει αὐτὴ γεμάτη κάλλη
Κι' ἀρχίζει νὰ μοσχοβολᾷ.

Ἔτσι κι' ὁ πόνος ὁ 'δικός μου
Ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἀπὸ τὸ φῶς,
Ἀπὸ τὰ 'μάτια ὅλου τοῦ κόσμου
Μένει 'ς τὰ στήθη μου κρυφός.

Καὶ μόνον, μόνον 'σὰν νυχτώσῃ,
Ξυπνῶντας μέσα 'ς τὴν καρδιὰ
Σκορπᾷ γιὰ σένα ἀγάπη τόση,
Ὅσ' ἡ βιολέττα μυρωδιά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες ἐξακολουθοῦσι διηγούμεναι ἐπεισόδια περὶ τοῦ ἀποθανόντος πλουσιωτάτου κτήτορος σιδηροδρόμων Vaiderbnlt. Ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς ἐφημερίδος «New York Sun» περιγράφει ὡς ἑξῆς δεῖπνον, ὅπερ ὁ Κροῖσος οὗτος τῶν νῦν θνητῶν ἔδωκε μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του. «Ἤμην, λέγει οὗτος, προσκεκλημένος εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ κυρίου W. H. Vanderbilt ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ μετ' ἄλλων ἑκατομμυριούχων προσελθόντων οἰκογενειακῶς καὶ τινων συγγραφέων. Τὸ δεῖπνον τοῦτο δύναται νὰ συγκριθῇ μόνον μὲ τὰ περιγραφόμενα εἰς τὰς «χιλίας καὶ μίαν νύκτα». Ἡ τράπεζα ἦτο κεκαλυμμένη μὲ τὰ πολυτιμότατα ὑφάσματα, κάτωθεν τῶν ὁποίων εὑρίσκετο κυανοῦν ἀτλάζιον. Ὅλα τὰ ἀγγεῖα, πινάκια, μαχαίρια, περόνια, κοχλιάρια ἦσαν ἐκ χρυσοῦ ἢ κεχρυσωμένου ἀργύρου. Εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς τραπέζης εὑρίσκοντο τεχνουργήματα πέντε πόδας ὑψηλά, κεκοσμημένα διὰ πολυτίμων λίθων, φέροντα ἐπ' αὐτῶν τοὺς ὡραιοτέρους καρποὺς τοὺς ὁποίους ποτὲ εἶδον. Τὰ ἄνθη ἦσαν ἁπανταχοῦ διακεχυμένα. Ἀντὶ τῶν προσοψίδων ὑπῆρχον μεγάλα ἱρικὰ μὲ παρυφὰς τριχάπτων ὑράσματα φέροντα ἕκαστον τὰ ἀρχικὰ γράμματα τοῦ δαιτυμόνος πρὸ τοῦ ὁποίου παρετέθησαν· ὁ κατάλογος τῶν φαγητῶν ἦτο ἐζωγραφημένος ἐπὶ πλακῶν ἐκ χρυσοῦ ἐν αἷς διὰ σμάλτου ἦσαν ἐξεικονισμέναι διάφοροι σκηνογραφίαι. Ἕκαστον τῶν προσοψίων τῶν ὡρισμένων διὰ τοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς ἐφημεριδογράφους περιεῖχεν ἐντὸς κεκρυμμένην συναλλαγματικὴν ἐκ χιλίων δολλαρίων. Ὁ Vanderbilt ἔχει τὸν ἀκριβώτερον ἀρχιμάγειρον τοῦ κόσμου, τὸν διάσημον Trüllop; ὅστις πρὶν εὑρίσκετο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πρίγκηπος Δεμίδωφ. Ὁ ἀρχιμάγειρος οὗτος ἐλάμβανεν 12.000 δολλάρια. Ὀλίγας ἑβδομάδας βραδύτερον ἦμην προσκεκλημένος παρὰ τῷ αὐτῷ οἰκοδεσπότῃ εἰς τὸν χορόν. Ὁ «Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης» τὴν ἑπομένην ἡμέραν περιεῖχεν δεκαεννέα στήλας περιγραφῆς τῆς λαμπρᾶς ταύτης ἑορτῆς καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐφημερίδες ἀνάλογον ἀλλ' ἐκτεταμένην ἔκθεσιν. Πᾶς ὅστις ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ εἶχε χρήματα ἢ ἐφημίζετο διὰ τὸ πνεῦμά του ἦτο προσκεκλημένος, μόλις δὲ ἠδυνήθησαν αἱ μεγάλαι αἴθουσαι νὰ χωρήσωσι τὸ συρρεῦσαν πλῆθος. Μετέβην εἰς τὰς 9, ὅτε δὲ ἀπῆλθον κατὰ τὰς 5 τῆς πρωΐας ἐξηκολούθουν ἐρχόμενοι προσκεκλημένοι. Ὁ χορὸς οὗτος ἐστοίχισεν 100,000 δολλάρια. Κατηναλώθησαν δὲ εἰς κατασκευὴν τῶν γλυκισμάτων καὶ τῶν πλακούντων τέσσαρα βαρέλια ἀλεύρου· οἱ μάγειροι μετεχειρίσθησαν 12,000 ᾠά, 1,100 λίτρας κρέατος, 300 κουάρτα πηκτῆς, 400 πτηνὰ καὶ 12 γαλλόνια οἴνου τοῦ Πόρτο, τῆς Μαδείρας καὶ Κλαρέτ. Καθ' ὅλην δὲ τὴν νύκτα ἐπόθησαν 1500 φιάλαι καμπανίτου, 90 φιάλαι σχέρρυ, 1225 φιάλαι οἴνου τοῦ Ῥήνου, 1,300 φιάλαι οἴνου ἐρυθροῦ καὶ 670 φιάλαι οἴνων διαφόρων ἄλλων εἰδῶν. Τὰ ἄνθη τὰ πρὸς διακόσμησιν τῶν αἰθουσῶν ἐστοίχισαν 20,000 δολλάρια, ὁ δὲ δαμασκωτὸς τάπης ὅστις ἐπίτηδες κατεσκευάσθη διὰ τὴν περίστασιν ταύτην 15.000 δολλάρια. Ὁ καλλωπισμὸς τῶν γυναικῶν ἐπίσης ὑπῆρξε μεγαλοπρεπέστατος, καίτοι αἱ πλεῖσται αὐτῶν ὑπερφορτωθεῖσαι ἀπὸ πολυτίμους λίθους προέδιδον ὀλίγην καλαισθησίαν. Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἐφκίνετο ἀόρατος συναγωνισμὸς τίς θὰ ὑπερβῇ τὸν ἕτερον κατὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐξ ἀδάμαντος κομβίων τῶν περιχειρίδων. Ἐντούτοις ὀλίγοι ἐφαίνοντο ὅτι ἦσαν εἰθισμένοι καὶ ἐξοικειωμένοι μὲ τὴν ἐνδυμασίαν των. Περίπτωσίς τις δὲ διήγειρε γενικὴν αἴσθησιν. Κύριός τις εἰσελθὼν εἰς τὸν προθάλαμον ἀπήντησεν ἕτερον κύριον ἁπλούστατα ἐνδεδυμένον, ἄνευ κοσμημάτων, ἱστάμενον ἀτιμελῶς δίκην ἐπιθεωρητοῦ. «Σᾶς παρακαλῶ κρατήσατε τὸ ἐπανωφόριόν μου» λέγει ὁ εἰσελθών, ὅστις πρώτην φορὰν ἐπεσκέπτετο τὴν οἰκίαν, καὶ ἠγνόει ὅλως τίς εἶνε ὁ ἁπλούστατα ἐνδεδυμένος κύριος. Πάραυτα οἱ ἐν στολῇ ὑπηρέται ἔδραμον νὰ λάβωσι τὸ ἐπανωφόριον ἔχοντες ἐζωγραφημένην τὴν φρίκην ἐπὶ τοῦ προσώπου. «Διατί ἔχει» λέγει μειδιῶν ὁ μετριόφρων κύριος «θέλω οἱ προσκεκλημένοι νὰ εὕρωσι παρ' ἐμοὶ πᾶσαν ἀνάπαυσιν.» Ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἔκπληξιν τοῦ ξένου ἐκλαβόντος τὸν Vanderbilt ὡς ὑπηρέτην.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—537.

Ἀριθ. 557 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 31 Αὐγούστου 1886

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Πᾶν ἔθνος διανύσαν ἤδη περιοδόν τινα πολιτισμοῦ ἔχει μικρὸν ἢ μέγα πλῆθος πνευματικῶν προϊόντων διὰ τοῦ γραπτοῦ λόγου ἐκφερομένων, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἔχει μικρὸν ἢ μέγα πλῆθος ποιημάτων ἢ συγγραμμάτων. Τὸ σύνολον τῶν τοιούτου εἴδους πνευματικῶν προϊόντων ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων δυτικῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης Littérature, Literatur, ἐκ τοῦ λατινικοῦ Literatura, ὅπερ, παραγόμενον ἐκ τοῦ literae = γράμματα καὶ ἄλλο τι σημαῖνον παρὰ τοῖς δοκίμοις τῶν Ῥωμαίων, ἔλαβε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς ταύτην τὴν σημασίαν. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα εὐρωπαϊκὰ ἔθνη παραλαβόντα ἐκ παραδόσεως τήν τε λέξιν καὶ σημασίαν διετήρησαν αὐτὴν μέχρι τῆς σήμερον· ὅθεν λέγεται: Littérature grecque, française, allemande· griechische, römische, französische, deutsche Literatur. Οἱ δὲ Γερμανοὶ ἐπ' ἐσχάτων διά τινων προσδιορισμῶν καὶ διὰ συγγνωστῆς καταχρήσεως ἐτροποποίησαν τὴν σημασίαν αὐτῆς εἰς ἀκριβεστέραν ἔκφρασιν τοῦ πράγματος ὡς ἑξῆς: Ἐπειδὴ εἶνε γνωστὸν ὅτι ἅπαντα τὰ διὰ τοῦ γραπτοῦ λόγου ἐκφερόμενα πνευματικὰ προϊόντα δὲν εἶνε τὰ κυρίως ἐκδηλοῦντα τὴν πνευματικὴν ἰδιοφυΐαν καὶ τὸν ἰδιαίτερον χαρακτῆρα τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ τινὰ μόνον οἷα τὰ διάφορα ποιήματα ἢ συγγράμματα, τὰ γενικώτερον εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἠθῶν ἀποβλέποντα, τὰ δὲ πλεῖστα τὰ εἰς τὴν καλλιέργειαν μιᾶς τινος ἐπιστήμης προωρισμένα, εἰς οἱανδήποτε γλῶσσαν καὶ ἂν εἶνε γεγραμμένα, εἶνε προϊόντα τοῦ γενικοῦ τῆς ἀνθρωπότητος ἐπιστημονικοῦ πνεύματος· διὰ τοῦτο οἱ Γερμανοὶ διακρίνουσι τὰ τοῦ πρώτου εἴδους πνευματικὰ προϊόντα ὡς ἰδίως ἐθνικά, καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν περιλαμβάνουσι διὰ τῆς ὀνομασίας Nationalliteratur. Εἰς ταύτην λοιπὸν ὑπάγονται κατ' αὐτοὺς πάντα τὰ ποιήματα ἢ συγγράμματα τῶν διαφόρων ἐθνῶν τὰ μετέχοντα καλλιτεχνικῆς τινος μορφῆς, τὰ ὀνομαζόμενα κλασσικά, τὰ δόκιμα, τὰ ἔγκριτα, ἀποκλείονται δὲ αὐτῶν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σκοπὸν ἔχουσι τὴν ξηρὰν καὶ ἁπλῆν διδασκαλίαν ἢ προαγωγὴν μιᾶς τινος ἐπιστήμης. Οὕτω π. χ. τὰ μαθηματικὰ συγγράμματα τοῦ Εὐκλείδου, τὰ γεωγραφικὰ τοῦ Πτολεμαίου, τὰ τακτικὰ τοῦ Ἀρριανοῦ, αἱ διάφοροι χημεῖαι καὶ Ἄλγεβραι καὶ γραμματικαὶ καὶ ἀστρονομίαι καὶ μηχανικαὶ καὶ ἀνατομίαι καὶ παθολογία καὶ δικονομίαι τῶν διαφόρων ἐθνῶν δὲν ἀνήκουσιν εἰς οὐδεμίαν Nationalliteratur. Ἕκαστον ὅμως τούτων τῶν συγγραμμάτων ὑπάγεται εἰς ἴδιον ἐπιστημονικὸν κύκλον, ἀποτελοῦντα κατὰ τοὺς Γερμανοὺς τὴν ειδικὴν Literatur ἑκάστης ἐπιστήμης, medicinische π.χ. ἢ juristische ἢ pädagogische κ.λ. Literatur. Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ Γερμανοὶ μεταχειρίζονται ἔτι στενώτερον τὴν λέξιν Literatur καὶ εἰς δήλωσιν τῆς *βιβλιογραφίας*, τοῦ συνόλου δηλ. τῶν συγγραμμάτων τῶν περὶ ἑνὸς οἱουδήποτε καὶ τοῦ ἐλαχίστου πολλάκις θέματος πραγματευομένων. Π. χ. τὰ συγγράμματα τὰ πραγματευόμενα περὶ τῆς πλαστικῆς τῶν ἀρχαίων ἢ περὶ τοῦ Ἀρείου πάγου ἢ περὶ τῶν λουτρῶν τῶν Ῥωμαίων ἢ περὶ τῶν ὑποκριτῶν τοῦ θεάτρου κ.ἄ.τ. ἀποτελοῦσι κατὰ τοὺς Γερμανοὺς τὴν Literatur τοῦ θέματος τούτου.

Ἡμεῖς δὲ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες πῶς ὀνομάζομεν τὸ σύνολον τῶν γραπτῶν προϊόντων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος; Οἱ μὲν παλαιότεροι καὶ οἱ τῶν πρώτων δεκαετηρίδων τοῦ παρόντος αἰῶνος, μὴ ἔχοντες ἴσως ἀκριβῆ ἔννοιαν οὔτε τῆς ξένης λέξεως Littérature οὔτε τῆς ἑλληνικῆς *φιλολογία* ὠνόμασαν διὰ ταύτης ἐκείνην καὶ μέχρι τῆς σήμερον πολλάκις ἀκούεται καὶ γράφεται ἑλληνική, λατινική, ἑβραϊκή, ἀραβική, γαλλική, γερμανική, ἀγγλική, κ.λ. *φιλολογία*. Ὁ δὲ μακαρίτης Ἀσώπιος, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐν τῷ ἡμετέρῳ πανεπιστημίῳ ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένος φιλόλογος καθηγητής, ἔχων σαφῆ ἔννοιαν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐπιστήμης, ἣν καὶ ἐδιδάχθη καὶ ἐδίδαξε, δὲν ἠδυνήθη νὰ χωνεύσῃ τὴν ἀμάθειαν τῶν ἀποκαλούντων φιλολογίαν τὴν Littérature καὶ φιλολόγους τοὺς ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, οὐδὲ ἠξίωσε νὰ ταὐτίσῃ ἑαυτὸν π. χ. μὲ τὸν Παν. Σοῦτσον. Ὅθεν ἀναλαβὼν νὰ διδάξῃ τὴν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν λεγομένην griechische Literaturgeschichte, ὑπὸ δὲ τῶν Γάλλων histoire de

la littérature grecque, ἔπλασεν ἡ παρεδέχθη τὸν ὅρον *Ἱστορίαι τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων* ἢ *Ἱστορίαι τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων*. Ἡ καινοτομία αὕτη κατὰ τοῦτο μόνον ἦτο ὠφέλιμος, καθ' ὅτι ὅπου πρότερον ὑπῆρχε σύγχυσις ἐξ ἀμαθείας ἢ ἀδιαφορίας εἰσήγαγε τὴν ἔρευναν καὶ τὴν διάκρισιν. Ἄλλως ὅμως ἡ ὀνομασία του δὲν ὑπῆρξεν εὔστοχος, διότι κατ' αὐτὸν ἡ ὑπὸ τῶν ἀλλογενῶν ὀνομαζομένη Littérature θὰ ἦτο *Γράμματα* ἢ *Ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς* καὶ θὰ ἤμεθα ἠναγκασμένοι νὰ λέγωμεν ὅτι «ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' ἤκμασαν τὰ Γαλλικὰ γράμματα» ἢ ὅτι «ὁ Λέσσιγγ εἶνε ὁ πατὴρ τῶν νεωτέρων γερμανικῶν γραμμάτων», τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο φράσις μὴ παρέχουσα καθαρὰν ἔννοιαν τῆς Littérature μηδὲ ἀποφεύγουσα τὸν κίνδυνον ἄλλης συγχύσεως. Ὁ ἄλλος ὅρος εἶνε ἔτι ἀστοχώτερος οὐ μόνον διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ λέξεις καὶ τὸ δύσχρηστον εἰς κατασκευὴν παραγώγων λέξεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν λογικὴν σύγχυσιν τοῦ *παράγοντος* πρὸς τὸ *προϊόν*, ὅπερ μόνον ἐν σχήματι ῥητορικῷ ἢ καταχρηστικῶς ἐνίοτε συγχωρεῖται, οἷον ὅταν λέγωμεν ὁ *Ὅμηρος, ὁ Δημοσθένης* ἀντὶ τῶν *ποιημάτων* τοῦ Ὁμήρου καὶ τῶν *λόγων* τοῦ Δημοσθένους. Οὐχ ἧττον ἡ τοῦ Ἀσωπίου ὀνομασία παρέμεινεν ἐν μέρει μόνον παρ' ἐκείνοις, οἵτινες ἠθέλησαν τὴν Literaturgeschichte νὰ ὀνομάσωσι διὰ μιᾶς μόνης λέξεως, καὶ ἀκολουθήσαντες τὴν παραδεδεγμένην ὀνομασίαν πολλῶν ἐπιστημῶν ἢ ἐπιστημονικῶν κλάδων εἰς *λογία* ληγόντων, οἷον θεολογία, ψυχολογία, ζωολογία, γεωλογία, νοσολογία, νευρολογία, ἱστολογία, κατεσκεύασαν τὴν λέξιν *Γραμματολογία*, ἵνα σημάνωσι τὴν histoire de littérature. Ἀλλ' ἐν ᾧ οὕτω παραδέχονται τὴν λέξιν *γράμματα* ὡς ἰσοδύναμον πρὸς τὴν Littérature, οὐδέποτε ἢ σπανίως μεταχειρίζονται αὐτὴν μόνην, φοβούμενοι τὴν σύγχυσιν πρὸς τὰ σημεῖα τῶν φθόγγων ἑκάστης γλώσσης, τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου, ἢ πρὸς αὐτὴν τὴν γλῶσσαν· διότι καὶ ταύτην τὴν σημασίαν ἔχει παρά τισιν ἡ λέξις· ἐκφράζουσι δὲ τὴν Littérature ἄλλοι ἄλλως, καθ' ἣν ἕκαστος ἔχει ἢ δὲν ἔχει γνώμην. Ἄλλοι μὴ δυνάμενοι νὰ εὕρωσι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ ἁρμόδιον ὄνομα, καὶ μιμηθέντες τοὺς Λατίνους τῶν μεταγενεστέρων χρόνων καὶ τὰ νεώτερα ἔθνη, ἔπλασαν τὸν ὅρον *γραμματεία* Ἀλλ' οὗτος ὑπῆρξε πολὺ ἀτυχέστερος τῶν ἄλλων καὶ δικαίως· διότι ἡ *γραμματεία*, συγχεομένη πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ γραμματέως καὶ τὴν ἀφῃρημένην ἔννοιαν τοῦ *γραμματεύειν*, ἔτι δὲ πρὸς τὴν ἐπ' ὀλίγον (μέχρι τοῦ 1843) διαρκέσασαν σημασίαν τοῦ Ὑπουργείου, οἷον «Γραμματεία τῶν Ἐξωτερικῶν» ἀντὶ τοῦ «Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν,» ἐκρίθη ἀνάρμοστος πρὸς ἔκφρασιν τοῦ ζητουμένου, καὶ οὐδεὶς σχεδὸν σήμερον μεταχειρίζεται τὴν λέξιν ταύτην. Ὑπολείπεται ὅμως ἄλλος τις ὅρος, ὃν ἀνωτέρω εἴδομεν πρὸς ἔκφρασιν τοῦ γαλλικοῦ histoire de Littérature, ὁ ὅρος *Γραμματολογία*, ὃν τινες μεταχειρίζονται ἀντὶ τοῦ Littérature, λέγοντες «ἡ γαλλική, ἡ γερμανικὴ κ. λ. γραμματολογία.» Ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ ὅρος στηρίζεται ἐπὶ τῆς γνώμης τοῦ Ἀσωπίου ὅτι δυνάμεθα γραπτόν τι πνευματικὸν προϊὸν νὰ ὀνομάσωμεν *γράμματα*, καθὼς τῳόντι ἐνίοτε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εὑρίσκονται χωρία τινὰ δυνάμενα κατὰ ταύτην τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως νὰ ἑρμηνευθῶσι. Ἡ δὲ διαφορὰ ταύτης τῆς σημασίας Littérature) πρὸς τὴν ἀνωτέρω (Histoire de (littérature) προέρχεται ἐκ τῆς διαφόρου σημασίας τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ. Ὁ λέγων γραμματολογίαν τὴν histoire de littérature ἀκολουθεῖ τὴν ἀναλογίαν τῶν εἰρημένων συνθέτων : θεολογία ψυχολογία κ.τ.λ. Ὁ δὲ λέγων γραμματολογίαν τὸ σύνολον τῶν γραμμάτων (ἤγουν συγγραμμάτων, ἐν οἷς καὶ τὰ ποιήματα) ἀκολουθεῖ τὴν ἀναλογίαν ἄλλων ἀπαραλλάκτων συνθέσεων, οἷον *ἀνθολογία*, καὶ τὴν σημασίαν τοῦ *συλλογή*. Ὅπως ἄρα *ἀνθολογία* εἶνε συλλογὴ ἢ σύνολόν τι ἀνθέων, οὕτω καὶ *γραμματολογία* κατὰ τὴν ἑτέραν ταύτην σημασίαν εἶνε συλλογὴ ἢ σύνολον *γραμμάτων* ἤγουν συγγραμμάτων.

Οὕτω λοιπὸν ἔχομεν σήμερον πρὸς ἔκφρασιν τῆς ἀλλοφύλου λέξεως Littérature τέσσαρας διαφόρους ὅρους, *φιλολογίαν, γράμματα* ἢ *ποιητὰς* καὶ *συγγραφεῖς, γραμματείαν* καὶ *γραμματολογίαν*. Ταύτην δὲ τὴν τελευταίαν καὶ εἰς ἑτέραν σημασίαν τὴν τῆς histoire de littérature. Περὶ δὲ τὴν χρῆσιν αὐτῶν ὑπάρχει πολλὴ ἔτι αὐθαιρεσία ἢ ἀδιαφορία, ἣν καὶ ἡμεῖς ἄλλοτε ἠκολουθήσαμεν, ἂν καὶ πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἐνομίζομεν ἀτόπους πάντας τούτους τοὺς ὅρους, καὶ συζητοῦντες περὶ τούτου μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Κυπριανοῦ, ὅτε μετέφραζε τὴν τοῦ Μυλλέρου «Ἱστορίαν τῆς Ἑλλ. φιλολογίας,» προετείναμεν εἰς αὐτὸν νέον ὄνομα, τὴν *Λογοτεχνίαν*, ὅπερ δὲν ἀπεδοκίμασε μέν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ μεταχειρισθῇ, φοβηθεὶς τὴν καινοτομίαν, καθ' ἃ ὁμολογεῖ αὐτὸς ἐν τῷ ἐξαιρέτῳ προλόγῳ τῆς μεταφράσεως. Ἐπειδὴ δὲ ὀρθότατα εἶνε ὅσα λέγει περὶ τῶν διαφόρων τούτων ὀνομασιῶν τῆς σπουδαιοτάτης τῶν φιλολογικῶν μαθήσεων, δὲν νομίζω ἄτοπον νὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα τὰς παρατηρήσεις του. «Ὡς γνωρίζουσιν οἱ τὰ τοιαῦτα ἐμβριθῶς μελετήσαντες, οἱ ἀρχαῖοι τεχνογράφοι δὲν εἶχον καθιερώσῃ ἓν ὅρον περιλαμβάνοντα τὴν ποίησιν ὁμοῦ καὶ τὴν πεζογραφίαν. Ἀπαντᾶται ὅμως πολλαχοῦ καὶ παρὰ πολλοῖς τῶν συγγραφέων ὑπὸ τὴν περιληπτικὴν ταύτην ἔννοιαν τὸ ὄνομα «λόγοι»· διότι, ἵνα φέρω πρόχειρον παράδειγμα, τὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου «Ὅπως ἂν οἱ νέοι ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων» ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἡμέτερον «πῶς ἂν ὠφελοῖντο ἐκ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας.» Παρὰ τὸ «λόγοι» δὲ σπανιώτερον μέν, ἀλλ' ὅμως ἀπαντᾶται ὑπὸ τὴν περιληπτικὴν ταύτην ἔννοιαν καὶ τὸ ὄνομα «γράμματα». Ἀλλὰ καὶ τῶν δύο τούτων λέξεων τὰ παράγωγα δὲν ἐδυνάμην νὰ μεταχειρισθῶ, διότι τὸ πολυσήμαντον αὐτῶν θὰ εἰσῆγεν εἰς τὸν λόγον μεγάλην σύγχυσιν καὶ ταραχήν. Τὸ νόημα π.χ. «ἡ δεῖνα φυλὴ ἢ τὸ δεῖνα ἔθνος εἶνε φιλολογώτερον ἄλλου ἤτοι ἔχει πλουσιωτέραν φιλολογίαν» καὶ τὸ ἄλλο «ἡ Λοκρικὴ ἢ ἡ Θεσσαλικὴ διάλεκτος δὲν ἀνεπτύχθη φιλολογικῶς» καὶ ἄλλα τοιαῦτα, δὲν ἐδυνάμην νὰ ἑρμηνεύσω διὰ τῶν παραγώγων «λογιώτερον ἢ γραμματικώτερον». Συμβάλλει δὲ πολὺ εἰς τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν σαφῆ τῶν νοημάτων περίληψιν ἡ χρῆσις τῶν αὐτῶν ὅρων καὶ ὄχι ἄλλοτε ἄλλων κατὰ τὴν προσπίπτουσαν χρείαν.» Ἐξετάσας δὲ καὶ κατακρίνας καὶ τὸν ὅρον «Γραμματολογία» προσθέτει: «Ταῦτα διανοηθεὶς ἐτράπην ἐπὶ ζήτησιν ἄλλων ὀνομάτων, ἅτινα ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ περιέχωσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν λέξιν «λόγος». Τοιαῦτα δὲ εὗρισκον τρία «Λογογραφία, Λογοποιΐα, Λογοτεχνία». Ἀλλὰ καὶ τούτων πάλιν τὰ μὲν δύο πρῶτα ἔφερον εἰς σύγχυσιν πρός τε τοὺς «Λογογράφους» καὶ Αἴσωπον τὸν «Λογοποιόν»· *τὸ δὲ τρίτον, ἡ Λογοτεχνία, εἶναι μὲν ἀθῶον καὶ εὔχρηστον, καὶ αὐτὸ καὶ τὰ παράγωγα, ἐφοβήθην ὅμως μὴ τὸ καινοπρεπὲς τῆς ὄψεως αὐτοῦ ταράξῃ καὶ πιέσῃ τοὺς ἀναγνώστας, ὡς καιρὸν ὑπόδημα, ἐγὼ δὲ κατ' οὐδένα λόγον ἠθέλησα νὰ φανῶ καινοτόμος καὶ νεωτεροποιός.* Παρέλαβον λοιπὸν τὸν ὅρον «Φιλολογία,» ἂν καὶ κατὰ πρώτην ὄψιν φαίνεται ὅτι ἔχει καὶ αὐτὸς δύο ἁμαρτίας, πρώτην μέν, ὅτι καὶ τοι καλεῖται ἡ μάθησις Φιλολογία, δὲν δύναμαι νὰ εἴπω τὸν Ὅμηρον ἢ τὸν Σοφοκλῆ φιλόλογον, ὡς λέγω φιλόσοφον τὸν Σωκράτη, ἱστορικὸν τὸν Ξενοφῶντα, ἰατρὸν τὸν Ἱπποκράτην· δευτέραν δὲ καὶ σπουδαιοτέραν, ὅτι Φιλολογία καλεῖται καὶ ἡ ὅλη ἐπιστήμη, ἧς μέρος εἶναι τὸ μάθημα τοῦτο, ὥστε συμβαίνει σύγχυσις τοῦ ὅλου πρὸς τὸ μέρος. Ἀλλὰ τὴν μὲν πρώτην ἁμαρτίαν ἔχει ὁ ὅρος κοινὴν πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, πλὴν μόνον πρὸς τὸ ὄνομα «λογοτεχνία», διότι οὔτε λόγιον ἢ λογικόν, οὔτε γραμματικόν, ἥκιστα δὲ πάντων γραμματολόγον δύναμαι νὰ καλέσω τὸν Ὅμηρον. Τὴν δὲ δευτέραν ἁμαρτίαν ἔχει κοινὴν πρὸς πολλὰς ἄλλας ἐπιστήμας καὶ μαθήσεις, ἐν αἷς τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐκλαμβάνεται ὑπὸ σημασίαν στενοτέραν τε καὶ εὐρυτέραν.» Μετὰ ταῦτα ὁ μακαρίτης Κυπριανός, ἂν καὶ κατεδίκασεν ἤδη τὸ ὄνομα Φιλολογία δὲν ἐδίστασεν, ἵνα μὴ προσκρούσῃ εἰς τὴν «παντοδύναμον συνήθειαν», νὰ παραδεχθῇ αὐτό, καὶ μετέφρασε τὴν Griechische Literaturgeschichte *Ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας*. Δὲν εἶνε ἀνάγκη οὔτε τὰ τοῦ Κυπριανοῦ νὰ ἐπαναλάβωμεν, οὔτε ἄλλους λόγους νὰ προσθέσωμεν, ἵν' ἀποδείξωμεν ὅτι ὁ ὅρος *φιλολογία* εἰς ἔκφρασιν τῆς Littérature εἶνε ἄτοπος. Ἓν μόνον θέλομεν παρατηρήσῃ ὅτι ἄλλοτε μέν, ἐν ὅσῳ παρ' ἡμῖν ἡ ἔννοια τῆς φιλολογικῆς ἐπιστήμης δὲν ἦτο οὔτε πολὺ διαδεδομένη οὔτε σαφῶς διακεκριμένη, λέγοντες οἱ ἄνθρωποι φιλολογίαν εὐκολώτερον ὑπενόουν τὴν Littérature, παρὰ τὴν ἐπιστήμην τῶν φιλολόγων, τὴν Philologie· τὸν σήμερον ὅμως ὁ κίνδυνος τῆς συγχύσεως εἶνε πολὺ μεγαλείτερος, διότι καὶ τὸ ὄνομα τῆς φιλολογίας ὡς ἐπιστήμης καὶ οὐχὶ καλλιτεχνίας κατέστη πολὺ κοινότερον. Εἰς τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ καὶ ἡ οὐ μικρὰ χρῆσις τοῦ ὀνόματος «Γραμματολογία» εἰς ἔκφρασιν τῆς Littérature.

Ἐπειδὴ λοιπὸν πάντες οἱ εἰρημένοι ὅροι ἢ δὲν ἀποδίδουσιν ἀκριβῶς τὴν ἔννοιαν τῆς Littérature, ἢ δὲν εἶνε ὀρθῶς ἐσχηματισμένοι, ἢ ὑπόκεινται εἰς σύγχυσιν πρὸς ὀνόματα ἄλλας ἐννοίας ἐκφράζοντα, ἢ δὲν εἶνε εὔπλαστοι εἰς παραγωγήν, ἡμεῖς ἀπό τινος χρόνου μεταχειρισθέντες τὸν πρὸ πολλοῦ κατεσκευασμένον ὅρον *λογοτεχνία* παρετηρήσαμεν ὅτι οὗτος οὐ μόνον οὐδεμίαν τῶν εἰρημένων ἀτοπιῶν περιέχει, ἀλλὰ καὶ εἰς ἔκφρασιν τῆς προκειμένης ἐννοίας πληρέστατα ἐπαρκεῖ. Ἡ λέξις *λογοτεχνία* εἶνε παράγωγος ἐκ τοῦ *λογοτέχνης*, ὅπως ἡ *καλλιτεχνία* ἐκ τοῦ *καλλιτέχνης*, καὶ καθὼς καλλιτέχνης εἶνε ὁ διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ (καλῆς) τέχνης παράγων καλά τινα ἔργα, οὕτως λογοτέχνης εἶνε ὁ διὰ τῆς τέχνης (τοῦ λόγου) παράγων καλὰ ἔργα. Ἡ δὲ ἀναλογία τῶν δύο ὀνομάτων δὲν εἶνε μόνον γραμματική, ἀλλὰ καὶ πραγματική· διότι πράγματι καὶ ὁ *λογοτέχνης* οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ *καλλιτέχνης*, πλὴν ὅτι ὁ μὲν ὡς μέσον μεταχειρίζεται τὸν λόγον, ὁ δὲ ἄλλα τινὰ ὑλικώτερα, τοὺς τόνους ὁ μουσικός, τὸ φῶς καὶ τὴν σκιὰν καὶ τὰ χρώματα ὁ ζωγράφος, τὸν λίθον ἢ τὸ μέταλλον ὁ γλύπτης κλ. Καὶ καθὼς ὁ καλλιτέχνης εἶνε τὸ γενικώτερον ὄνομα, ὑπὸ τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται ὁ μουσικός, ὁ ζωγράφος, ὁ γλύπτης, ὁ ἀρχιτέκτων κ. ἄ. οὕτω καὶ ὁ λογοτέχνης περιλαμβάνει τὸν ποιητὴν (ἐπικόν, λυρικόν, δραματικόν) τὸν ἱστορικόν, τὸν ῥήτορα, τὸν μυθιστοριογράφον κ. λ. Παρατήρησε δὲ καὶ πόσον εὔπλαστος εἶνε ἡ λέξις εἰς παραγωγὴν ἄλλων, καὶ κατὰ τοῦτο ἐντελῶς ὁμοία πρὸς τὸ καλλιτέχνης, οἷον λογοτέχνης—λογοτεχνία — λογοτέχνημα — λογοτεχνικός. Εὐκολώτατα δὲ κατασκευάζομεν καὶ φράσεις εἰς ἔκφρασιν τῶν νοημάτων, οἷα τὰ ὑπὸ τοῦ Κυπριανοῦ προτεινόμενα «ἡ δεῖνα φυλὴ ἢ τὸ δεῖνα ἔθνος εἶνε λογοτεχνικώτερον ἄλλου, ἢ ἔχει πλουσιωτέραν λογοτεχνίαν· ἡ Λοκρικὴ ἢ ἡ Θεσ-

παλική διάλεκτος δὲν ἀνεπτύχθη λογοτεχνικῶς» —ὁ κορυφαῖος τῶν Ἄγγλων λογοτεχνῶν εἶνε ὁ Σαίξπηρ— ἡ γαλλικὴ λογοτεχνία ἔφθασεν ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' εἰς τὴν μεγίστην αὐτῆς ἀκμήν.

Τὴν ἀντίρρησιν ὅτι ὁ ὅρος *Λογοτεχνία* εἶνε ἐλλιπέστερος τοῦ ἀλλοφύλλου Littérature κατὰ τοῦτο ὅτι δὲν ἐκφράζεται δι' αὐτοῦ τὸ *γραπτὸν* τῶν προϊόντων τοῦ καλλιτεχνικοῦ πνεύματος, δὲν θεωροῦμεν σπουδαίαν διὰ τὸν ἑξῆς λόγον· εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι *λόγος* ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ διὰ ζώσης φωνῆς καὶ προφορικῶς ἐκφερομένη διάνοια. Ἀλλὰ ὑπάρχουσι καὶ πολλαὶ περιστάσεις, καθ' ἃς *λόγος* καὶ πληθυντικῶς *λόγοι* λέγονται καὶ τὰ διὰ τῆς γραφῆς ἀποτυπούμενα ἡμῶν διανοήματα. Παρέθεσεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ὁ Κυπριανὸς τὸ παράδειγμα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου· προσθέτομεν ἡμεῖς τὴν σύνθετον λέξιν *Λογοποιός*, ἥτις εἶνε σχεδὸν ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν *Λογοτέχνης*. Λογοποιὸς ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων οὐ μόνον ὁ πλάττων ψευδεῖς λόγους (εἰδήσεις) καὶ διασπείρων αὐτοὺς μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ γραπτοὺς λόγους (δικανικοὺς) ἢ διηγήσεις συντάττων, οὓς καὶ λογογράφους ἀπεκάλουν οἱ ἀρχαῖοι. Ὁ Ἡρόδοτος π. χ. (Β', 143) λογοποιὸν ὀνομάζει τὸν Ἑκαταῖον, τοῦ ὁποίου γραπτοὺς ἀνέγνωσε τοὺς λόγους, καὶ ὁ Πλάτων (Εὐθυδ. 289,Ε) λογοποιοὺς ὀνομάζει τοὺς συντάκτας τῶν δικανικῶν λόγων.

Σπουδαιότερον νομίζω τὸ ἑξῆς ζήτημα. Διὰ τῆς Λογοτεχνίας ποίαν Littérature θὰ ὀνομάζωμεν; τὸ σύνολον τῶν οἱωνδήποτε γραπτῶν πνευματικῶν προϊόντων, ἢ μόνον τὸ τῶν προϊόντων τοῦ καλλιτεχνικοῦ πνεύματος, τὸ διερμηνεῦον κυριώτατα τὴν ἰδιοφυΐαν καὶ τὸν χαρακτῆρα ἑνός τινος ἔθνους, τὸ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὀνομαζόμενον Nationalliteratur; Ἐξ ὅσων ἀνωτέρω εἴπομεν ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ὅρου καὶ ἐκ τῆς συνθέσεως αὐτοῦ εἶνε προφανὲς ὅτι διὰ τούτου ἐκφράζομεν τὸ σύνολον τῶν δοκίμων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ἑνός τινος ἔθνους ἢ τῶν ὡς τοιούτων θεωρουμένων κατά τινα περίοδον. Ἐν ἄλλοις λόγοις *λογοτεχνία* εἶνε ἡ τῶν Γερμανῶν Nationalliteratur. Ἀλλὰ τότε πῶς θὰ ὀνομάζεται τὸ σύνολον τῶν ἄλλων οἱωνδήποτε συγγραμμάτων, τῶν εἰς μίαν τινὰ ἐπιστήμην ἀναγομένων; πῶς δὲ τὸ τῶν περὶ ἑνός τινος θέματος πραγματευομένων; Ἐπειδὴ περὶ τῶν τελευταίων ἐπεκράτησε παρ' ἡμῖν καλῶς ἢ κακῶς ὁ ὅρος *βιβλιογραφία*, δυνάμεθα ἴσως νὰ ἐπεκτείνωμεν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ δεύτερον ἄθροισμα τῶν εἰδικῶν συγγραμμάτων τῶν εἰς μίαν τινὰ ἐπιστήμην ἀναγομένων, ἂν δὲν προτιμᾷ τις νὰ ὀνομάζῃ τοῦτο *γραμματολογίαν*, οὕτως ὥστε νὰ ἔχωμεν χάριν τῶν παρὰ Γερμανοῖς τριῶν ἀποχρώσεων τῆς Literatur τριὰδιάφορα ὀνόματα, *Λογοτεχνίαν*, *Γραμματολογίαν*, *Βιβλιογραφίαν*.

Ι. Παντάζιδης

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ

Διήγημα Α. Πούσκιν.—Μετάφρ. ἐκ τοῦ ρωσσικοῦ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

ΙΖ'

Ἡ νεᾶνις ἅμα ἐγερθεῖσα, ἀνελογίσθη ὅλην τὴν φρίκην τῆς θέσεώς της. Ἡ θαλαμηπόλος της προσκληθεῖσα ἀπήντησεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις της, ὅτι ὁ πατήρ της ἀναχωρήσας ἀφ' ἑσπέρας ἐπέστρεψεν ἐξώρας, ὅτι ἔδωκεν αὐστηρὰς διαταγὰς νὰ μὴ τὴν ἀφήσωσι νὰ ἐξέλθῃ τοῦ θαλάμου της καὶ νὰ ἐμποδίσωσι πᾶσάν της ἀπόπειραν συγκοινωνίας μὲ τὰ ἔξω· ὅτι ὅμως δὲν φαίνονται διόλου ἑτοιμασίαι διὰ τὸν γάμον, ἐκτὸς μόνον ὅτι ὁ ἱερεὺς διετάχθη νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ τοῦ χωρίου διὰ κανένα λόγον. Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεραπαινὶς ἀπῆλθεν, ἀφοῦ ἐκλείδωσεν ἐκ νέου τὴν θύραν.

Οἱ λόγοι τῆς ὑπηρετρίας ἀπεσκλήρυναν τὴν νεάνιδα. Ἡ κεφαλή της ἔκλινε, σφοδρὰ ταραχὴ τὴν κατέλαβε, ἀποφασίσασα δὲ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Δουβρόφσκην περὶ πάντων, ἐζήτει τρόπον πῶς νὰ στείλῃ τὸ δακτυλίδιον εἰς τὸ κοίλωμα τῆς δρυός. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθη κρότος λιθαρίου ῥιφθέντος ἐπὶ τῆς ὑάλου τοῦ παραθύρου, καὶ ἡ νέα κόρη, παρατηρήσασα εἰς τὴν αὐλήν, εἶδε τὸν μικρὸν ἀδελφόν της νεύοντα αὐτῇ διὰ χειρονομιῶν. Γνωρίζουσα τὴν πρὸς αὐτὴν ἀφοσίωσίν του, ἐχάρη ἰδοῦσα τὸ παιδίον.

— Σάσα μου, διατί μὲ φωνάζεις;

— Ἤλθα, ἀδελφοῦλα, νὰ μάθω ἂν θέλεις τίποτε. Ὁ πατέρας εἶνε θυμωμένος, καὶ εἶπε νὰ μὴ σοῦ ὑπακούσῃ κανένας· ἀλλὰ εἰπέ με ἂν σοῦ χρειάζεται τίποτε, καὶ ἐγὼ τὸ κάμνω πρὸς χάριν σου.

— Εὐχαριστῶ, ἀγαπητό μου παιδί. Ἄκουσε, γνωρίζεις τὴν βαλανιδιὰ μὲ τὸ κούφωμα κοντὰ εἰς τὴν σκιάδα;

— Τὴν γνωρίζω, ἀδελφοῦλα.

— Λοιπὸν ἂν μὲ ἀγαπᾷς, τρέξε ἐκεῖ γρήγορα καὶ βάλε αὐτὸ τὸ δακτυλίδι εἰς τὸ κούφωμα τοῦ δένδρου, ἀλλὰ πρόσεξε νὰ μὴ σὲ ἰδῇ κανείς.

Καὶ ῥίψασα τὸ δακτυλίδιον, ἔκλεισε τὸ παράθυρον.

Ὁ παῖς ἐπῆρε τὸ δακτυλίδιον καὶ διευθύνθη, τρέχων ὅλαις δυνάμεσι, πρὸς τὸ δένδρον, ὅπου καὶ ἔφθασε μετὰ τινα λεπτά. Ἐκεῖ ἐστάθη ὅπως ἀναπνεύσῃ, ἔρριψε τὸ βλέμμα του πανταχοῦ, καὶ ἔβαλε τὸ δακτυλίδιον εἰς τὸ κοίλωμα, ἠθέλησε δὲ ἀμέσως νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου τὴν ἀδελφήν του, ὅτε αἴφνης πυρρόθριξ καὶ ρακένδυτος παῖς,

ἐξελθὼν ἐκ τοῦ μέρους τῆς σκιάδος, ἐπλησίασε τὴν δρῦν, καὶ ἐβύθισε τὴν χεῖρά του εἰς τὸ κοίλωμα. Ὁ Σάσας ταχύτερος σκιούρου, ἐρρίφθη ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐκράτησε.

— Τί κάμνεις ἐδῶ; τῷ εἶπεν ἀπειλητικῶς.

— Καὶ τί σὲ μέλει ἐσένα; ἀπήντησεν ὁ παῖς, προσπαθῶν νὰ φύγῃ.

— Ἄφησε αὐτὸ τὸ δακτυλίδι, κοκκινότριχε, ἐφώνει ὁ Σάσας, ἢ θὰ σὲ διορθώσω καθὼς ξεύρω.

Ἀντὶ ἀπαντήσεως, ἐκεῖνος τῷ κατέφερε γρόνθον ἐπὶ τοῦ προσώπου. Ὁ Σάσας ὅμως δὲν τὸν ἀφῆκεν, ἀλλ' ἐκραύγαζεν ὅσον ἠδύνατο ἰσχυρότερα.

— Κλέπται, κλέπται, τρέξετε!

Τὸ παιδίον ἐπροσπάθει νὰ φύγῃ. Ἐφαίνετο κατὰ δύο ἔτη μεγαλείτερον τοῦ Σάσα καὶ πολὺ ἰσχυρότερον, οὗτος ὅμως ἦτο πλέον εὐκίνητος. Ἐπάλαισαν ἐπί τινα λεπτά, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ πυρρόθριξ ὑπερίσχυσε, καὶ βίψας κατὰ γῆς τὸν Σάσαν, τὸν ἥρπασεν ἐκ τοῦ λαιμοῦ. Ἀλλὰ τὴν ἰδίαν ἐκείνην στιγμήν, χεὶρ ἰσχυρὰ τὸν ἥρπασεν ἐκ τῆς κόμης, καὶ ὁ κηπουρὸς Στέφανος, ἐγείρας αὐτόν, τὸν ἐκράτησε μετέωρον δύο τρεῖς σπιθαμὰς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους.

—Ἀ! κοκκινότριχο ζῶα, εἶπεν ὁ κηπουρός· πῶς τολμᾷς μωρὲ νὰ κτυπᾷς τὸ μικρό ἀφεντικό;

Ὁ Σάσας ἐν τῷ μεταξὺ ἠγέρθη.

— Ἂν δὲν μ' ἔπιανες ἀπὸ τῆς μασχάλαις, εἶπε, δὲν θὰ μὲ καταπονοῦσες. Δόσε γρήγορα τὸ δακτυλίδι καὶ φύγε.

— Περίμενε, ἀπήντησεν ὁ πυρρόθριξ, ποιήσας δὲ ἀπότομον περιστροφικὴν κίνησιν ἠλευθέρωσε τὴν χαίτην του ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Στεφάνου, καὶ ἔτρεπε εἰς φυγήν, ἀλλ' ὁ Σάσας τὸν κατέφθασε, καὶ ὠθήσας αὐτὸν ὄπισθεν, τὸν ἔρριψε χαμαί, ὁ δὲ κηπουρός, συλλαβὼν αὐτὸν ἐκ νέου τὸν ἔδεσε.

— Δόσε τὸ δακτυλίδι, ἐφώνει ὁ Σάσας.

— Περίμενε, ἀφεντικό, εἶπεν ὁ Στέφανος· τώρα τὸν πηγαίνομε εἰς τοῦ ἐπιστάτη, καὶ ἐκεῖνος τὸν διορθόνει.

Ὁ κηπουρὸς ὡδήγησε τὸν αἰχμάλωτον εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σάσα, μετ' ἀνησυχίας βλέποντος τὰ ἐσχισμένα καὶ κηλιδωμένα φορέματά του. Αἴφνης καὶ οἱ τρεῖς εὑρέθησαν ἐνώπιον τοῦ Τρογεκούρωφ, διευθυνομένου πρὸς τὸ ἱπποστάσιον.

— Τί τρέχει; ἠρώτησε τὸν Στέφανον.

Ὁ Στέφανος ἐν συντομίᾳ διηγήθη τὸ συμβάν.

Ὁ Τρογεκούρωφ τὸν ἠκροάσθη μετὰ προσοχῆς.

— Ἐσύ, ἀγυιόπαιδο, εἶπεν ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Σάσαν, διατί ἐπιάσθης μαζῆ του;

— Αὐτὸς ἔκλεψε τὸ δακτυλίδι ἀπὸ τὸ κούφωμα, πατέρα· προστάξετε νὰ τὸ δώσῃ.

— Τί δακτυλίδι; ἀπὸ τί κούφωμα;

— Ποῦ ἡ ἀδελφή μου μέ... ἐκεῖνο τὸ δακτυλίδι...

Ὁ Σάσας συγχυσθεὶς ἐσιώπησε. Ὁ Τρογεκούρωφ συνωφρυώθη καὶ εἶπε κινῶν τὴν κεφαλήν.

— Ἐδῶ εἶνε ἀνακατωμένη ἡ Μάσα. Ὁμολόγησέ τα ὅλα εἰδεμὴ θὰ σὲ δώσω μὲ τὴν βέργαν παρὰ μίαν τεσσαράκοντα.

— Μὰ τὸν Θεόν, πατέρα, ἐγώ... πατέρα... Ἡ ἀδελφή μου δὲν μὲ εἶπε τίποτε, πατέρα.

— Στέφανε! Πήγαινε καὶ κόψε με μίαν καλὴν βέργαν.

— Σταθῆτε, πατέρα, σᾶς τὰ λέγω ὅλα. Σήμερον ἔτρεχα εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ἡ ἀδελφή μου ἄνοιξε τὸ παράθυρο, καὶ ἔρριψε ἕνα δακτυλίδι ὄχι ἐπιτηδες, καὶ ἐγὼ τὸ ἔκρυψα εἰς τὸ κούφωμα, καί... καὶ... αὐτὸς ὁ κοκκινότριχος ἤθελε νὰ τὸ κλέψῃ.

— Δὲν τὸ ἔρριψεν ἐπιτηδες, ἐσὺ ἤθελες νὰ τὸ κρύψῃς;... Στέφανε! πήγαινε νὰ φέρῃς τὴν βέργαν.

— Πατέρα, περιμένετε, σᾶς τὰ λέγω ὅλα. Ἡ ἀδελφή μου μ' ἐπρόσταξε νὰ τρέξω εἰς τὴν βαλανιδιὰ καὶ νὰ βάλω τὸ δακτυλίδι εἰς τὸ κούφωμά της· ἐγὼ ἔτρεξα καὶ τὸ ἔβαλα, καὶ αὐτὸ τὸ κακόπαιδο...

Ὁ Τρογεκούρωφ, στραφεὶς πρὸς τὸ κακόπαιδον, τὸ ἠρώτησεν αὐστηρῶς:

— Τίνος εἶσαι;

— Εἶμαι δοῦλος τῶν ἀφεντάδων Δουβρόφσκηδων, ἀπήντησεν.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Τρογεκούρωφ ἐσκυθρώπασεν.

— Ἐσύ, φαίνεται, δὲν μὲ θέλεις δι' ἀφεντικό σου — καλά. Καὶ τί ἔκαμνες εἰς τὸν κῆπόν μου;

— Βατόμορα ἐσύναζα.

— Ἀ! ὁ δοῦλος ὁμοιάζει τὸν ἀφέντη· κατὰ τὸν μαστρογιάννη καὶ τὰ κοπέλλια του. Καὶ μήπως ἡ βαλανιδιὰ κάμνει βατόμορα; ἤκουσες ποτέ σου;

Ὁ παῖς οὐδὲν ἀπήντησεν.

— Πατέρα, προστάξετε νὰ δώσῃ τὸ δακτυλίδι, εἶπεν ὁ Σάσας.

— Σιώπα, Ἀλέξανδρε! ἀπεκρίθη ὁ πατήρ του· μὴ λησμονεῖς ὅτι θὰ σὲ τιμωρήσω, πήγαινε εἰς τὸ δωμάτιόν σου· ἐσύ, ἀλλοίθωρε, μοῦ φαίνεσαι ἔξυπνος· ἂν μὲ τὰ εἰπῆς ὅλα, δὲν θὰ σὲ δείρω, σοῦ δίνω ἀκόμη καὶ πέντε καπίκια νὰ πάρῃς καρύδια. Δόσε τὸ δακτυλίδι καὶ πήγαινε.

Ὁ παῖς, ἀνοίξας τὴν χεῖρα, ἔδειξεν ὅτι δὲν ἐκράτει τίποτε.—Εἰδεμή, θὰ σοῦ κάμω ἐκεῖνο ποῦ δὲν περμένεις. Ἔμπρός!

Ὁ παῖς δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἴστατο κάτω νεύων, καὶ μὲ ὕφος ὅλως βλακῶδες.

— Καλά! εἶπεν ὁ Τρογεκούρωφ, κλειδώσατέ τον πουθενά, καὶ προσέχετε μὴ φύγῃ, ἀλλέως σᾶς ψήνω ὅλους.

Ὁ Στέφανος ὡδήγησε τὸ παιδίον εἰς τὸν περιστερεῶνα καὶ τὸ ἔκλεισεν ἐκεῖ, ὁρίσας φύλακά του τὴν γραῖαν πτηνοτρόφον Ἀγαθήν.

— Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει, ὅτι αὐτὴ ἔχει σχέσεις μὲ τὸν κατηραμένον Δουβρόφσκην. Ἀλλ' ἂν πράγματι ἐζήτησε τὴν βοήθειάν του—διενοεῖτο ὁ Τρογεκούρωφ διερχόμενος τὸ δωμάτιον καὶ ὀργίλως συρίζων «ἡ βροντὴ ἂς ἠχήσῃ τῆς νίκης...» Ἐγὼ τοὐλάχιστον εἶμαι εἰς τὰ ἴχνη του, καὶ τώρα δὲν θὰ μᾶς φύγῃ· θὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ αὐτὸ τὸ περιστατικόν... Οὔ! νὰ καὶ κουδουνάκι· δόξα τῷ Θεῷ, φαίνεται ἔρχεται ὁ ὑπαστυνόμος. Ἂς φέρουν ἐδῶ τὸ παιδί.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἁμαξα ἐστάθη εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ὁ γνωστός μας ὑπαστυνόμος εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον μὲ τὰ ἐνδύματα πλήρη κονιορτοῦ.

— Λαμπρὰ εἴδησις! εἶπεν ὁ Τρογεκούρωφ· συνέλαβα τὸν Δουβρόφσκην.

— Δόξα τῷ Θεῷ, ἐξοχώτατε! εἶπενὁ ὑπαστυνόμος μὲ χαράν. Καὶ ποῦ εἶνε;

— Δηλαδὴ ὄχι τὸν Δουβρόφσκην, ἀλλὰ ἕνα τῆς συμμορίας του. Τώρα θὰ τὸν φέρουν· αὐτὸς θὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ πιάσωμεν τὸν ἀρχηγόν του. Νά τον.

Ὁ ὑπαστυνόμος περιμένων νὰ ἴδῃ φοβερόν τινα ληστήν, ἐξεπλάγη εἰς τὴν θέαν μικροῦ παιδίου ἀσθενοῦς ἐξωτερικοῦ. Μετ' ἀπορίας προσέβλεψε τὸν Τρογεκούρωφ, ἀναμένων ἐξηγήσεις. Ὁ Τρογεκούρωφ, χωρὶς ν' ἀναφέρῃ τι περὶ τῆς θυγατρός του, διηγήθη τὸ συμβὰν τῆς πρωΐας.

Ὁ ὑπαστυνόμος τὸν ἠκροάσθη μετὰ προσοχῆς, παρατηρῶν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ ἀγριόπαιδον, τὸ ὁποῖον ὑποκρινόμενον τὸν βλάκα, ἐφαίνετο οὐδόλως προσέχον εἰς ὅ,τι περὶ αὐτὸ συνέβαινε.

— Ἐπιτρέψατε, ἐξοχώτατε, νὰ σᾶς ὁμιλήσω κατ' ἰδίαν, εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ ὑπαστυνόμος.

Ὁ Τρογεκούρωφ τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον, οὗ ἔκλεισε τὴν θύραν.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐξῆλθον εἰς τὴν αὐλὴν, ὅπου ὁ δεσμώτης ἵστατο περιμένων τὴν ἀπόφασιν τῆς τύχης του.

— Ὁ αὐθέντης ἤθελε, τῷ εἶπεν ὁ ὑπαστυνόμος, νὰ σὲ κλείσῃ εἰς τὴν φυλακήν, νὰ σὲ μαστιγώσῃ, καὶ ἔπειτα νὰ σὲ ἐξορίσῃ· ἀλλὰ ἐγὼ τὸν παρεκάλεσα καὶ σ' ἐσυγχώρησε. Λύσατέ τον!

Ἔλυσαν τὸν παῖδα.

— Εὐχαρίστησε λοιπὸν τὸν αὐθέντην, εἶπεν ὁ ὑπαστυνόμος.

Τὸ παιδίον ἐπλησίασε τὸν Τρογεκούρωφ, καὶ ἡσπάσθη τὴν χεῖρά του.

— Πήγαινε στὸ σπίτι, τῷ εἶπεν οὗτος, καὶ ἄλλην φορὰν νὰ μὴ κλέπτῃς βατόμορα εἰς τὰ κουφώματα τῶν δένδρων.

Ὁ παῖς ἐξῆλθεν, ἐπήδησεν εὐθυμος ἐκ τοῦ παραθύρου, καὶ ὥρμησε τρέχων διὰ τοῦ πεδίου πρὸς τὴν Κηστενὲφκαν. Φθάσας εἰς τὸ χωρίον, ἔστη ἐνώπιον τῆς πρώτης ἑτοιμορρόπου καλύβης, καὶ ἔκρουσε μικρὸν παράθυρον, τὸ ὁποῖον ἠνοίχθη, καὶ γραῖά τις ἐφάνη,

— Γιαγιά, ψωμί! εἶπε τὸ παιδίον, ἀπὸ τὸ πρωῒ δὲν ἔφαγα, καὶ πεθαίνω τῆς πείνας.

— Ἄ! ἐσὺ εἶσαι, Μῆτρο; καὶ ποῦ ἐγύριζες διαβολάκι; ἠρώτησεν ἡ γραῖα.

— Ὕστερα σοῦ τὰ λέγω· σὲ παρακαλῶ ψωμί!

— Ἔμπα μέσα.

— Δὲν ἔχω καιρόν, γιαγιά, πρέπει νὰ τρέξω ἀκόμα εἰς ἕνα μέρος· ψωμί, γιὰ τὸ Χριστό, ψωμί.

— Ἀκάθιστο πρᾶμμα, ὑπεγόγγυσεν ἡ γραῖα· νά, πάρε ἕνα κόμμάτι· καὶ διὰ τοῦ παραθύρου τῷ ἔδωκε τεμάχιον μέλανος ἄρτου.

Ὁ παῖς τὸ ἐδάγκασεν ἀπλήστως καὶ μασσῶν ἀπεμακρύνθη.

Ἐν τούτοις τὸ σκότος ἐπήρχετο· ὁ Μῆτρος διευθύνετο πρὸς τὸ δάσος τῆς Κηστενὲφκας, φθάσας δὲ πλησίον δύο πευκῶν, ἰσταμένων ὡς ἔμπροσθαφυλακὴ τοῦ δάσους, ἐστάθη, ἔρριψε βλέμμα, ἐσύριξεν ὀξέως καὶ κατὰ διαλείμματα, εἶτα ἠκροάσθη. Ἐλαφρὸς καὶ διαρκὴς συριγμὸς ἠκούσθη εἰς ἀπάντησιν, ἄνθρωπός τις δέ, ἐξελθὼν τοῦ δάσους, ἐπλησίασε τὸν παῖδα.

ΙΗ'

Ὁ Τρογεκούρωφ περιεπάτει δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ εἰς τὴν αἴθουσαν, συρίζων τὸ ᾄσμά του ἐντονώτερα τοῦ συνήθους. Ἡ οἰκία ὅλη εὑρίσκετο εἰς κίνησιν, οἱ ὑπηρέται ἔτρεχον, αἱ θεραπαινίδες ἐπίσης, εἰς δὲ τὴν αὐλὴν συνωθεῖτο κόσμος. Εἰς τὸν θάλαμον τῆς δεσποινίδος, ἔμπροσθεν κατόπτρου, κυρία τις, περιστοιχιζομένη ὑπὸ θεραπαινίδων ἐστόλιζε τὴν ὡχρὰν καὶ ἀκίνητον Μαρίαν, ἧς ἡ κεφαλὴ ἔκλινε νωχελῶς ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀδαμάντων.. Ἐνίοτε ἀνεσκίρτα ἐλαφρῶς· ὀσάκις ἀδέξιος χεὶρ τὴν ἐκέντα, ἀλλ' ἐσιώπα, ῥίπτουσα ἐπὶ τοῦ κατόπτρου βλέμμα οὐδὲν ἐκφράζον.

— Γρήγορα τελειώνετε; ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Τρογεκούρωφ.

— Εἰς τὴν στιγμὴν, ἀπήντησεν ἡ κυρία.

— Μαρία Κυριλλόβνα, σηκωθῆτε καὶ παρατηρήσατε, καλὰ τὰ καταφέραμεν;

Ἡ Μαρία ἠγέρθη χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ. Ἡ θύρα ἠνοίχθη.

— Ἡ νύμφη εἶνε ἕτοιμη, εἶπεν ἡ κυρία τῷ Τρογεκούρωφ, διατάξατε νὰ πλησιάσῃ ἡ ἁμαξα.

— Ὁ Θεὸς βοηθός! εἶπεν ὁ Τρογεκούρωφ, καὶ λαβὼν ἐκ τῆς τραπέζης εἰκόνα,

— Πλησίασε, Μάσα, τῇ εἶπε συγκεκινημένος· σὲ εὐλογῶ... Ἡ δύσμοιρος νεᾶνις ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του, καὶ εἶπεν ὀλοφυρομένη:

— Πατέρα... πατέρα... ἀλλ' ἡ φωνή της ἐξέπνευσεν ἐπὶ τῶν χειλέων της. Ὁ πατήρ της

ἐσπευσμένως τὴν ηὐλόγησεν, εἶτα δὲ τὴν ἀνήγειρεν, καὶ τὴν ὡδήγησεν εἰς τὴν ἁμαξαν, ὑποστηρίζοντες αὐτήν. Γυνή τις, ἀντὶ μητρός, ἔλαβε θέσιν πλησίον της μετὰ μιᾶς θεραπαινίδος. Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἤδη εὑρίσκετο ὁ μνηστήρ, ὅστις ἐξῆλθεν εἰς προϋπάντησιν τῆς νύμφης, καὶ ἐξεπλάγη ἰδὼν τὴν ὠχρότητα καὶ τὴν παράδοξον αὐτῆς ὄψιν. Εἰσῆλθον ὁμοῦ εἰς τὸν ψυχρὸν καὶ ἔρημον ναόν, οὗ ἡ θύρα ἐκλείσθη. Ὁ ἱερεὺς ἐξῆλθε τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀμέσως ἤρξατο ἡ τελετή. Ἡ Μαρία οὔτ' ἔβλεπεν οὔτε ἤκουεν, ἀλλὰ μόνον περὶ ἑνὸς ἐσκέπτετο· περιέμενε τὸν Δουβρόφσκην, καὶ ἡ ἐλπὶς αὕτη οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὴν ἐγκατέλιπε. Ὅτε ὅμως ὁ ἱερεὺς ἀπετάθη πρὸς αὐτὴν διὰ τῆς συνήθους ἐρωτήσεως, ἀνεσκίρτησε καὶ ἀπώλεσε σχεδὸν τὰς αἰσθήσεις, ἀλλ' ἐβράδυνεν ὅμως εἰσέτι, εἰσέτι ἀνέμενε. Ὁ ἱερεὺς πρὶν ἢ ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησίν της, ἐπρόφερε τὰς ἀμετακλήτους λέξεις.

Ἡ τελετὴ ἐπερατώθη. Ἡ νεᾶνις ᾐσθάνθη τὸ ψυχρὸν φίλημα τοῦ μισητοῦ συζύγου, ἤκουσε τὰ κολακευτικὰ συγχαρητήρια τῶν παρισταμένων, καὶ δὲν ἠδύνατο εἰσέτι νὰ πιστεύσῃ, μεθ' ὅλα ταῦτα, ὅτι ἡ ζωή της εἶχε διὰ παντὸς δεσμευθῇ, ὅτι ὁ Δουβρόφσκης δὲν ἔσπευσε πρὸς ἀπελευθέρωσίν της. Ὁ δοὺξ τῇ ἀπέτεινε θωπευτικῶς τὸν λόγον—ἀλλ' ἐκείνη δὲν τὸν ἤκουσε, ἐξῆλθεν δὲ ὁμοῦ τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὰ προπύλαια τῆς ὁποίας πολλοὶ χωρικοὶ τῆς Ποκρόφσκας ἦσαν συνηγμένοι. Τὸ βλέμμα της διέτρεξε πρὸς στιγμὴν τὸ πλῆθος, καὶ ἐκ νέου ἀνέλαβε τὴν προτέραν της ἀναισθησίαν. Οἱ νεόνυμφοι ἀνεχώρησαν ἀμέσως διὰ τὸ*** ὅπου, προπορευθείς, εὑρίσκετο ὁ Τρογεκούρωφ ἵνα τοὺς ὑποδεχθῇ.

Εὑρεθεὶς μόνος ὁ δοὺξ μετὰ τῆς νεαρᾶς συζύγου του, οὐδαμῶς ἐταράχθη ἐκ τῆς ψυχρότητος τοῦ προσώπου της, ἀπέσχε δὲ τοῦ νὰ τὴν ἐνοχλήσῃ μὲ δυσάρεστα φιλοφρονήματα καὶ γελοίας ἐρωτικὰς παραφοράς· οἱ λόγοι του ἦσαν ἁπλοῖ, οὐδεμίαν ἀπαιτοῦντες ἀπάντησιν. Τοιουτοτρόπως διέτρεξαν περὶ τὰ δέκα βέρστια· οἱ ἵπποι ἔτρεχον ταχύτατα δι' ἐγκαρσίων ὁδῶν, καὶ ἡ ἁμαξα ἐταλαντεύετο μόλις ἐπὶ τῶν ἀγγλικῶν αὐτῆς ἐλατήρων. Αἴφνης ἠκούσθησαν κραυγαὶ καταδιώξεως· ἡ ἁμαξα ἐσταμάτησε καὶ ὅμιλος ὡπλισμένων ἀνδρῶν τὴν περιεκύκλωσε. Ἄνθρωπός τις, φέρων προσωπίδα, ἤνοιξε τὴν θυρίδα ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ἐκάθητο ἡ νεαρὰ δούκισσα καὶ τῇ εἶπε:

— Εἶσθε ἐλευθέρα! ἐξέλθετε.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ δοὺξ, ποῖος εἶσαι;...

— Εἶνε ὁ Δουβρόφσκης, ἀπήντησεν ἡ δούκισσα.

Ὁ δοὺξ οὐδαμῶς συγχυσθείς, ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου του πιστόλιον καὶ ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ προτωπιδοφόρου λῃστοῦ. Ἡ δούκισσα ἔρριξε κραυγήν, καὶ μετὰ φρίκης ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον. Ὁ Δουβρόφσκης εἶχε πληγωθῇ εἰς τὸν ὦμον, καὶ τὸ αἷμα ἔρρευσε. Ὁ δοὺξ, αὐτοστιγμεὶ ἐξήγαγε δεύτερον πιστόλιον, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐδόθη καιρὸς νὰ πυροβολήσῃ ἐκ νέου· αἱ θυρίδες ἠνοίχθησαν, καὶ πολλαὶ ἰσχυραὶ χεῖρες τὸν ἔσυραν ἔξω τῆς ἁμάξης καὶ τὸν ἀφώπλισαν. Μάχαιραι ἐξέλαμψαν ἐπ' αὐτοῦ, ὁ Δουβρόφσκης ὅμως διέταξε νὰ μὴ τὸν ἐγγίσωσι, καὶ οἱ σκυθρωποὶ σύντροφοί του ὑπεχώρησαν.

— Εἶσθε ἐλευθέρα! ἐπανέλαβεν ὁ Δουβρόφσκης, ἀποταθεὶς πρὸς τὴν ἀτυχῆ δούκισσαν.

— Ὄχι, ἀπήντησεν ἐκείνη· εἶνε ἀργά! εἶμαι σύζυγος τοῦ δουκός.

— Τί λέγετε; ἀνέκραξεν ἐν ἀπελπισίᾳ ὁ Δουβρόφσκης· ὄχι! δὲν εἶσθε σύζυγός του, σᾶς ἠνάγκασαν, σεῖς ποτὲ δὲν συγκατενεύσατε.

— Συγκατένευσα, ὡρκίσθην, εἶπεν ἐντόνως ἐκείνη. Ὁ δοὺξ εἶνε σύζυγός μου, διατάξετε νὰ τὸν ἐλευθερώσουν, καὶ ἀφήσατέ με μετ' αὐτοῦ. Δὲν σᾶς ἠπάτησα, σᾶς ἐπερίμενα μέχρι τελευταίας στιγμῆς. Ἀλλὰ τώρα, σᾶς λέγω, εἶνε ἀργά. Ἀφήσατέ μας.

Ὁ Δουβρόσφκης ὅμως δὲν ἤκουε πλέον. Ὁ ἐκ τῆς πληγῆς του πόνος, καὶ αἱ ἰσχυραὶ ψυχικαὶ συγκινήσεις παρέλυουν τὰς δυνάμεις του, καὶ κατέπεσε παρὰ τοὺς τροχοὺς τῆς ἁμάξης· οἱ λῃσταὶ τὸν περιεκύκλωσαν, λαβόντες δὲ τὰς διαταγάς του τὸν ἀνεβίβασαν ἐφ' ἵππου, δύο ἐξ αὐτῶν τὸν ὑπεστήριζαν, ἐνῷ τρίτος ἔσυρεν ἐκ τοῦ χαλινοῦ τὸν ἵππον, καὶ πάντες ἀνεχώρησαν, ἀφήσαντες τὴν ἁμαξαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, τοὺς ἀνθρώπους δεδεμένους, τοὺς ἵππους ἀπεζευγμένους, ἀλλ' οὐδὲν ἁρπάσαντες, καὶ μὴ χύσαντες οὐδὲ βανίδα αἵματος πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ αἵματος τοῦ ἀρχηγοῦ των.

ΙΘ'

Ἐν τῷ μέσῳ πυκνοῦ δάσους, ἐπὶ στενοῦ λειμῶνος, ὑψοῦτο μικρὸν ἐκ χώματος ὀχύρωμα, συγκείμενον ἐκ προχώματος καὶ τάφρου, ὄπισθεν τῶν ὁποίων εὑρίσκοντο ὀλίγαι σκηναὶ καὶ τινες καλύβαι. Εἰς τὴν αὐλήν, πολλοὶ ἄνδρες, οὓς ἐκ τοῦ ποικίλου ἱματισμοῦ καὶ τοῦ γενικοῦ ὁπλισμοῦ των ἠδύνατό τις εὐκόλως νὰ ἐκλάβῃ ὡς λῃστάς, ἔτρωγον, καθήμενοι ἀσκεπεῖς, περὶ τὴν ἀδελφικὴν χύτραν. Ἐπὶ τοῦ προχώματος, παρὰ μικρὸν τηλεβόλον, εἷς φρουρός, καθήμενος, ἐπιδιώρθωνε τὸ ἔνδυμά του, χειριζόμενος τὴν βελόνην μετὰ τέχνης δεικνυούσης πεπειραμένον ῥάπτην, ἀνὰ πᾶσαν δὲ στιγμὴν ἔρριπτε τὸ βλέμμα του εἰς τὰ πέριξ.

Μολονότι τὸ οἰνοφόρον ἀγγεῖον συχνάκις μετεδίδετο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα, παράδοξος σιγὴ ἐπεκράτει μεταξὺ τοῦ ὁμίλου. Μετὰ τὸ φαγητόν, οἱ λῃσταὶ ἠγείροντο, εἷς μετὰ τὸν ἄλλον, καὶ προσηύχοντο· τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀπεσύρθησαν εἰς τὰς

σκηνάς των, ἕτεροι δὲ διεσπάρησαν εἰς τὸ δάσος ἢ ἐξηπλώθησαν ν' ἀναπαυθῶσι κατὰ τὸ ρωσσικὸν ἔθος.

Ὁ φρουρός, περατώσας τὴν ἐργασίαν του, ἐτίναξε τὸ ἔνδυμά του οὗ ἐθαύμασεν ἐπ' ὀλίγον τὸ ἐπίρραμμα, ἐνέπηξεν ἐπὶ τῆς χειρίδος τὴν βελόνην, καὶ καθήσας ἐπὶ τοῦ τηλεβόλου ὡς ἐφ' ἵππου, ἔψαλε μεγαλοφώνως τὸ παλαιὸν μελαγχολικὸν ᾆσμα :

Μικρό μου δάσος πράσινο, γιὰ πάψε νὰ βοΐζῃς.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ θύρα μιᾶς τῶν σκηνῶν ἠνοίχθη, καὶ γραῖα καθαρῶς καὶ μὲ ἐπιτήδευσιν ἐνδεδυμένη, ἐφάνη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου.

— Παῦσε, Στέφο, τῷ εἶπεν ὀργίλως· ὁ ἀφέντης κοιμᾶται καὶ σὺ ξελαρυγγίζεσαι· οὔτε συνείδησι ἔχετε, οὔτε λυπᾶσθε.

— Συχώρεσέ με, Πετρόβνα, ἀπήντησεν ὁ Στέφος· καλά, δὲν τραγουδῶ πλιά, ἂς κοιμᾶται ὁ ἀφέντης, νὰ γείνῃ καλά. Ἡ γραῖα ἀπῆλθεν, ὁ δὲ Στέφος ἤρχισε νὰ περιπατῇ ἐπὶ τοῦ προχώματος.

Ἐντὸς τῆς σκηνῆς, ἐξ ἧς εἶχεν ἐξέλθῃ ἡ γραῖα, ὄπισθεν σανιδωτοῦ διαφράγματος, ὁ Δουβρόφσκης πληγωμένος ἀνεπαύετο ἐπὶ ψυχρᾶς κλίνης. Ἐνώπιόν του, ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης, ἔκειντο τὰ πιστόλιά του, ὑπὲρ τὸ προσκεφάλαιον δὲ ἐκρέματο ἡ σπάθη του. Βαρύτεμοι τάπητες ἐστόλιζον τοὺς τοίχους καὶ τὸ ἔδαφος τῆς καλύβης, εἰς μίαν γωνίαν δὲ εὑρίσκετο γυναικεῖον ἀργυροῦν καλλυντήριον, καὶ ἓν κάτοπτρον. Ὁ Δουβρόφσκης ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα βιβλίον ἀνοικτόν, οἱ ὀφθαλμοί του ὅμως ἦσαν κεκλεισμένοι, καὶ ἡ γραῖα, ῥίπτουσα ἐκ διαλειμμάτων ἐπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ἂν ἐκοιμᾶτο, ἢ ἂν μόνον ἐσκέπτετο.

Ἄἶφνης ὁ Δουβρόφσκης ἀνεσκίρτησε. Ταραχὴ ἐγένετο εἰς τὸ ὀχύρωμα, ὁ δὲ Στέφος, πλησιάσας εἰς τὸ παράθυρον, ἀνέκραξε.—Ἀφέντη Βλαδίμηρ' Ἀνδρεΐτζ ! οἱ σύντροφοι κάνουν σημεῖο, πῶς μᾶς ζητοῦνε.

Ὁ Δουβρόφσκης ἠγέρθη τῆς κλίνης, καὶ ἁρπάσας τὸ ὅπλον του, ἐξῆλθε τῆς σκηνῆς. Οἱ λῃσταὶ θορυβωδῶς συνωθοῦντο εἰς τὴν αὐλήν, εἰς τὴν θέαν του δὲ βαθεῖα σιγὴ ἐπεκράτησε.

— Ὅλοι εἶνε ἐδῶ ; ἠρώτησεν ὁ Δουβρόφσκης.

— Ὅλοι· μόνον οἱ φύλακες λείπουν, ἀπήντησαν.

— Εἰς τὰς θέσεις σας! διέταξεν ὁ Δουβρόφσκης, καὶ ἕκαστος ἔσπευσε νὰ καταλάβῃ τὴν δι' αὐτὸν ὁρισθεῖσαν θέσιν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην τρεῖς φρουροὶ ἐπλησίασαν τὴν αὐλείαν θύραν, καὶ ὁ Δουβρόφσκης, χωρήσας πρὸς αὐτούς·

— Τί τρέχει ; ἠρώτησε.

— Εἰς τὸ δάσος εἶνε στρατιῶται καὶ μᾶς περικυκλώνουν.

Ὁ Δουβρόφσκης διέταξε νὰ κλεισθῇ ἡ πύλη, ὑπῆγε δὲ ὁ ἴδιος νὰ ἐξετάσῃ τὸ τηλεβόλον. Ἀνὰ τὸ δάσος ἠκούσθησαν φωναί, ὁλονέν πλησιάζουσαι· οἱ λῃσταὶ ἄφωνοι περιέμενον. Αἴφνης τρεῖς τέσσαρες στρατιῶται ἐφάνησαν ἐκ τοῦ δάσους, καὶ ἀμέσως ἀπεσύρθησαν διὰ πυροβολισμῶν εἰδοποιήσαντες τοὺς συντρόφους των.

— Ἑτοιμασθῆτε ! εἶπεν ὁ Δουβρόφσκης, καὶ μεταξὺ τῶν λῃστῶν ἐγένετο ταραχή, ἣν μετ' ὀλίγον διεδέχθη ἡσυχία. Τότε ἠκούσθη θόρυβος πλησιάζοντος στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος, ὅπλα ἐξήστραψαν διὰ τῶν δένδρων, καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνδρες, ἐξελθόντες τοῦ δάσους ὥρμησαν κατὰ τοῦ προχώματος. Ὁ Δουβρόφσκης ἔβαλε πῦρ εἰς τὸ τηλεβόλον· ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἐπέτυχε—εἷς ἔπεσε νεκρός, ἕτεροι δὲ δύο ἐπληγώθησαν. Μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν ἐπῆλθε σύγχυσις, ἀλλ' ὁ ἀξιωματικὸς ἐρρίφθη ἐμπρός, οἱ στρατιῶται τὸν ἠκολούθησαν, καὶ ἐχύθησαν εἰς τὴν τάφρον. Οἱ λῃσταὶ ἐπυροβόλησαν κατ' αὐτῶν, καὶ διὰ πελέκεων ὑπερήσπιζαν τὸ πρόχωμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου οἱ στρατιῶται μανιώδεις ἀνερριχῶντο, ἀφοῦ ἀφῆκαν ἐν τῇ τάφρῳ εἴκοσι πληγωμένους ἐκ τῶν συντρόφων των. Τότε συνεπλάκησαν σῶμα πρὸς σῶμα, οἱ στρατιῶται ἦσαν ἤδη ἐπὶ τοῦ προχώματος, οἱ δὲ λῃσταὶ ἠρξαντο ἐνδίδοντες ὅτε ὁ Δουβρόφσκης πλησιάσας τὸν ἀξιωματικόν, τὸν ἐπιστάλισεν ἀνὰ μέσον τοῦ στήθους· ὁ ἀξιωματικὸς ἔπεσε, στρατιῶται τινὲς ἁρπάσαντες αὐτὸν ἀπεμακρύνθησαν διευθυνόμενοι πρὸς τὸ δάσος, οἱ λοιποὶ δὲ στερηθέντες τοῦ ἀρχηγοῦ των, ἔπαυσαν πρὸς στιγμὴν μαχόμενοι. Οἱ λῃσταὶ ἀνέλαβον θάρρος, καὶ ὠφεληθέντες τῆς στιγμιαίας ἐκείνης ἀμηχανίας, ἀπέκρουσαν τοὺς στρατιώτας, οὓς ὤθησαν πρὸς τὴν τάφρον. Οἱ πολιορκηταὶ ἐτράπησαν εἰς φυγήν, οἱ δὲ λῃσταὶ μετὰ κραυγῶν τοὺς κατεδίωξαν. Ἡ νίκη ἦτο τελεία. Ὁ Δουβρόφσκης πεποιθὼς εἰς τὴν ὁλοσχερῆ τοῦ ἐχθροῦ ἀποσύνθεσιν, ἀνεχαίτισε τοὺς ἰδικούς του, καὶ κλεισθεὶς ἐντὸς τοῦ φρουρίου, ἐπλησίασε τὰς φρουράς, διατάξας δὲ νὰ μὴν ἀπομακρυνθῇ κανείς, παρήγγειλε νὰ συνάξωσι τοὺς πληγωμένους.

Ἀλλὰ τὰ τελευταῖα συμβάντα ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν τολμηρῶν λῃστειῶν τοῦ Δουβρόφσκη. Λαβόντες πληροφορίας περὶ τῆς θέσεως ἣν κατεῖχε, διηύθυναν κατ' αὐτοῦ λόχον στρατιωτῶν, μὲ διαταγὴν νὰ τὸν συλλάβωσι νεκρὸν ἢ ζῶντα. Ἄνθρωποί τού τινες συλληφθέντες εἶπον, ὅτι ὁ Δουβρόφσκης δὲν εὑρίσκετο μεταξὺ αὐτῶν. Οὗτος ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα, συνήθροισε πάντας τοὺς συνωμότας του, καὶ δηλώσας αὐτοῖς ὅτι προτίθεται νὰ τοὺς ἀφήσῃ διὰ παντός, τοὺς συνεβούλευσε ν' ἀλλάξωσι καὶ αὐτοὶ τρόπον ζωῆς.—Σεῖς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν μου ἐπλουτήσατε, τοῖς εἶπε· ὅλοι εἶσθε ἐφωδιασμένοι μὲ διαβατήρια, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐμπορεῖτε νὰ ζήσετε τοῦ λοιποῦ εἰς ὁποιονδήποτε

μέρος μὲ τὸν κόπον σας καὶ τιμίως, ὅλοι ὅμως εἶσθε κακότροποι καὶ εἶνε πιθανὸν ὅτι δὲν θ' ἀφήσετε τὸ ἐπάγγελμά σας. Ταῦτα εἰπὼν τοὺς ἐγκατέλιπε, λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ ἕνα μόνον. Οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων του ἤξευρε ποῦ κατέφυγε. Κατ' ἀρχὰς ἀμφέβαλλον περὶ τῆς ἀληθείας τῶν καταθέσεων αὐτῶν—γνωστῆς οὔσης τῆς πρὸς τὸν ἀρχηγόν των ἀφοσιώσεως τῶν λῃστῶν—καὶ ὑπέθετον ὅτι προσεπάθουν νὰ τὸν σώσωσιν· ἀλλὰ τὰ μετὰ ταῦτα τοὺς ἐδικαίωσαν. Ἐπιδρομαὶ πλέον δὲν ἠκούοντο, αἱ πυρκαϊαὶ καὶ αἱ λῃστεῖαι εἶχον παύσῃ, καὶ αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἐλεύθεραι. Ἐξ ἑτέρων πηγῶν ἐγνώσθη, ὅτι ὁ Δουβρόφσκης εἶχεν ἐξέλθῃ τῶν συνόρων.

Π. Α. Α.

Ἐκ τινος μελέτης τοῦ Ἰουλίου Σμίδτ, τοῦ μακαρίτου διευθυντοῦ τοῦ ἡμετέρου Ἀστεροσκοπείου *περὶ σεισμῶν ἐν Ἑλλάδι*, ἐκρίναμεν καλὸν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὰς ἑπομένας πληροφορίας, εἰς ἃς μέγιστον παρέχουσιν ἐνδιαφέρον αἱ ἐκ τοῦ τελευταίου φοβεροῦ σεισμοῦ ἐπελθοῦσαι καταστροφαὶ εἰς τὴν Μεσσηνίαν καὶ τοὺς ἀτυχεῖς κατοίκους αὐτῆς.

ΣΕΙΣΜΟΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Τῷ ἐξετάζοντι τοὺς ἐν Ἑλλάδι σεισμοὺς τὸ πρῶτον ζήτημα ἀναφέρεται εἰς τὴν πολλὴν αὐτῶν συχνότητα, τὸ δεύτερον εἰς τὴν τοπικὴν αὐτῶν ἐμφάνισιν ἤτε εἰς τὰ κέντρα τῶν δονήσεων, τὸ τρίτον δὲ εἰς τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν, τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐνέργειαν. Ἐν πολλαῖς περιπτώσεσι δὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τοὺς αὐτόχθονας σεισμοὺς ἀπὸ τῶν ξένων, πολλάκις δὲ συμβαίνει ἵνα σεισμοί, ὧν τὰ κέντρα κεῖνται ἐν Κρήτῃ καὶ τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, τὰ κύματα τῶν δονήσεων αὐτῶν ἐκτείνωσι καὶ μέχρις Ἑλλάδος.

Διὰ τοῦτο ἐν τοῖς ἑξῆς λεγομένοις τὰς εἰδήσεις δίδομεν ὅπως ὑπάρχουσι, τὰς ἡμέρας τῶν σεισμῶν ἀναγράφοντες καθόλου περὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως περὶ Ἀθηνῶν· ἀρχόμεθα δὲ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1859, ὅτε ἐπεχείρησα τὴν συστηματικὴν συλλογὴν ὅλων τῶν εἰδήσεων, διότι αἱ πρότερον ἀπομεμονωμέναι καὶ σπάνιαι εἰδήσεις εἶναι πρὸς τὸν παρόντα ἡμῶν σκοπὸν ἄνευ ἀξίας.

Ἡμέραι σεισμῶν ἐν Ἑλλάδι 1859—1876		Ἡμέραι σεισμῶν ἐν Ἀθήναις	Καταστρεπτικοὶ ἢ λίαν ἐπικίνδυνοι σεισμοί
1859 —	37	7	—
1860 —	59	9	—
1861 —	58	2	1
1862 —	95	8	1
1863 —	54	2	—
1864 —	39	8	—
1865 —	60	15	—
1866 —	53	6	1
1867 —	204	15	3
1868 —	87	11	1
1869 —	49	13	1
1870 —	130	34	5
1871 —	212	6	3
1872 —	167	10	2
1873 —	114	15	2
1874 —	166	18	1
1875 —	21	6	1
17 ἔτη	1605	ἡμ. 185	22

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου συνάγεται συμπέρασμα τέως ἄγνωστον εἰς πάντας. Ἐκ τούτου μανθάνομεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς πρέπει νὰ καταλεγῇ ἐν ταῖς χώραις ταῖς συχνοτάτους ἐχούσαις σεισμούς.

Ἐν 17 ἔτεσιν ὑπελογίσθησαν κατ' ἐλάχιστον ὅρον 1605 ἡμέραι μετὰ σεισμῶν, κατ' ἔτος λοιπὸν ἡμέραι 90 μέχρις 100· ὁ δὲ ἀριθμὸς οὗτος εἶνε βεβαίως ἐλάχιστος ἐὰν ἀναλογισθῇ τις πόσον ὀλίγαι εἰδήσεις καθίστανται ἡμῖν γνωσταί. Ἐν μόναις Ἀθήναις παρετηρήθησαν ἐντὸς 17 ἐτῶν 185 σεισμοί, τούτων δὲ οἱ πλεῖστοι ἐσημειώθησαν ὑπ' ἐμοῦ. Κατὰ μέσον ὅρον δύναταί τις λοιπὸν νὰ προσδοκᾷ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατ' ἔτος 10 μέχρις 11 ὅλως ἀσθενεῖς σεισμούς. Ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ ἐγένοντο ἐν Ἑλλάδι 22 τοὐλάχιστον σεισμοὶ μεγάλης δυνάμεως, ἑπτὰ δ' αὐτῶν τοὐλάχιστον ἐπήνεγκον καταστροφὰς σπουδαιοτάτης σημασίας.

Ἐὰν ἐντὸς 17 ἐτῶν ἑπτάκις κατεστράφησαν χῶραι, πολλοὶ δὲ ἄνθρωποι ἐθανατώθησαν ἢ ἐπληγώθησαν, ἐκ τούτου δύναταί τις νὰ ὑπολογίσῃ τὴν πληθὺν τῶν ἀπωλειῶν, ὅσαι ἀπὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων ἐταλαιπώρησαν τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης. Μεμονωμέναι ἀκούονται μόναι περὶ τούτου φωναὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος, ὡς περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Κορίνθου, τῶν Πατρῶν, τῆς Χαιρωνείας, τῆς Κορώνης καὶ ἄλλων χωρῶν. Οὐχὶ ἐλάσσονες εἶνε αἱ καταστροφαὶ ἐν Φωκίδι, ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις, περὶ ὧν ἐν τοῖς τελευταίοις 10 ἔτεσι καὶ ὁ κύριος Σάθας ἐν ταῖς ἱστορικαῖς αὐτοῦ ἐργασίαις μετέδωκεν ἀξιολόγους σημειώσεις.

Θὰ καταλέξω ἐνταῦθα τοὺς μεγάλους καὶ ἐπικινδύνους σεισμοὺς τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης χάριν ὑπομνήσεως· παρατηρῶ δὲ ὅτι αἱ χρονολογίαι δίδονται κατὰ τὸ νεώτερον ἡμερολόγιον.

1817 Αὐγ. 23. Καταστροφὴ τοῦ Αἰγίου, μέγας σεισμὸς καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, πλημμύρα τῆς θαλάσσης ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ.

1837 Μαρτ. 20 Σεισμὸς ἐν Ὕδρᾳ καὶ καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα.

1846 Ἰουν. 6–10. Ἰσχυρὸς σεισμὸς ἐν Μεσσηνίᾳ.

1853 Αὐγ. 18. Καταστροφὴ τῶν Θηβῶν, σεισμὸς καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα.

1853 Σεπτ. 29. Μέγας σεισμὸς ἐν Βοιωτίᾳ, Εὐβοίᾳ καὶ Ἀττικῇ.

1856 Ὀκτ. 12. Μέγας σεισμὸς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, μετὰ καταστροφῶν καὶ ἐν Θήρᾳ.

1858 Φεβρ. 21. Καταστροφὴ τῆς Κορίνθου, σεισμὸς καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα.

1861 Δεκ. 26. Μέγας σεισμὸς ἐν Ἀχαΐᾳ καὶ Φωκίδι, πλημμύρα θαλάσσης ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ.

1862 Ἀπρ. 26. Σπουδαῖος σεισμὸς ἐν Μεσσηνίᾳ.

1865 Ἀπρ. 10. Σεισμὸς ἐν Μεσσηνίᾳ.

1867 Φεβρ. 4. Καταστροφὴ ἐπὶ τῆς Κεφαλληνίας, σεισμὸς καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα.

1867 Σεπτ. 19-20. Σεισμὸς καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, πλημμύραι θαλάσσης κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς Κυκλάδας.

1867 Ὀκτ. 22-28. Ἐπικίνδυνος σεισμὸς ἐν Σκοπέλῳ.

1868 Ὀκτ. 4. Ἐπικίνδυνος σεισμὸς ἐν Σκιάθῳ.

1869 Δεκ. 28. Ἐπὶ μέρους καταστροφὴ ἐν Λευκάδι.

1870 Αὐγ. 1. Μεγάλη καταστροφὴ ἐν Φωκίδι μέχρι τέλους τοῦ 1870· σεισμοὶ μὴ ἀπαριθμηθέντες.

1870 Ὀκτ. 25. Καταστροφὴ τῆς Ἀμφίσσης.

1871 Ἰαν. 25. Ἰσχυρὸς σεισμὸς ἐν Μήλῳ.

1871. Μεγάλοι σεισμοὶ ἐν Ἀμφίσσῃ Μαρτ. 17, Μαΐου 5, Ἰουν. 22, Ἰουλ. 12, Αὐγ. 30, Σεπτ. 12, Ὀκτ. 4, 5, 21.

1871 Σεπτ. 23. Ἐπικίνδυνοι δονήσεις ἐν Κεφαλληνίᾳ.

1872 Σεπτ. 2, Ὀκτ. 23. Ἐν Ἀμφίσσῃ.

1873 Ἰαν. 7, Φεβρ. 24, Μαρτ. 15. Ἐν Ἀμφίσσῃ.

1873 Μαρτ. 9. Ἐν Σκοπέλῳ, λίαν ἰσχυροί.

1873 Ἰουλ. 27. Ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἐν Σολυγείᾳ καὶ Σοφικῷ.

1873 Ὀκτ. 25. Ἐν Ἤλιδι καὶ ἐπὶ τῆς Ζακύνθου.

1874 Μαρτ. 28. Ἐν Ἐρετρίᾳ.

1875 Ἀπρ. 14. Ἐν Κυπαρισσίᾳ.

Τοσοῦτον πολυπληθεῖς εἶνε λοιπὸν ἐν Ἑλλάδι οἱ σεισμοί, τοσοῦτον δὲ συχναὶ αἱ μεγάλαι δονήσεις αἵτινες διενήργησαν πολλάκις λυπηροτάτας καταστροφάς, ἐξολοθρεύσασαι ὅλας χώρας μετὰ ἑκατοντάδων ἀνθρώπων. Πρὸς τοιαύτας καταστροφὰς εἰς τὸν φυσιοδίφην παρίσταται πρῶτον καθῆκον ἵνα παράσχῃ πᾶσαν ἐνέργειαν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ὅλου κύκλου τῶν φαινομένων, εἰς δὲ τὴν Κυβέρνησιν ἐπιβάλλεται σπουδαιοτάτη, τέως οὐδέποτε προσηκόντως ἐκτιμηθεῖσα ἀσχολία, τοιαύτας ἐρεύνας ὅση δύναμις νὰ ὑποστηρίζῃ.

Κατὰ τὴν συνήθη γνώμην ὑπολαμβάνονται οἱ σεισμοὶ ὡς ἐν ἀμέσῳ συναφείᾳ πρὸς τὰς ἐκρήξεις τῶν ἡφαιστείων. Τὰ γεγονότα ὅμως καθόλου, καὶ ὁ κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν σεισμῶν ἰδίᾳ μαρτυροῦσιν, ὅτι τοιοῦτος σύνδεσμος δὲν ὑφίσταται. Καὶ συμβαίνει μὲν ἐνίοτε ἵνα ἐκρηγνύμενα ἡφαίστεια παραγάγωσιν ἐλαφροὺς τοπικοὺς σεισμούς, πάντη ὅμως ὀλίγοι μεγάλοι δονισμοὶ εἶνε γνωστοί, ὧν τὸ κέντρον νὰ δύναται νὰ ἀναζητηθῇ ἐν ἡφαιστείοις. Τὰ κέντρα τῶν μεγίστων σεισμῶν συχνότατα δὲν κεῖνται ἐν ἡφαιστειούχῳ ἐδάφει, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ τιτανώδει μορφώσει τῆς γῆς, καὶ ἐν πολλαῖς περιπτώσεσι κεῖνται μακρὰν ἐνεργῶν ἢ ἀπεσβεσμένων ἡφαιστείων.

Ὁ σεισμὸς εἶνε καθολική τις καὶ ἀδιάλειπτος πλανητικὴ ἐνέργεια τοῦ σώματος τῆς γῆς. Αἱ ἐκρήξεις τῶν ἡφαιστείων εἶνε ἀπομεμονωμένον καὶ κατὰ πολὺ ἐλάσσονος ἀξίας φαινόμενον, ὅπερ δύναται ἐνίοτε νὰ παρορμαρτῆται καὶ ὑπὸ τοπικῶν δονήσεων. Ἅπαντες οἱ μεγάλοι καὶ ὀνομαστοὶ εὐρωπαϊκοὶ σεισμοὶ δὲν εἶνε σύγχρονοι ἐκρήξεων ἐν Ἰσλανδίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ, ἔχουσι δὲ τὰ κέντρα αὐτῶν μακρὰν τῶν ἡφαιστείων ἐκείνων. Μόνη δὲ ἡ καταστροφὴ τῆς Κατάνης (1694) ἔχει πιθανῶς τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐν τῇ Αἴτνῃ. Ἅπασαι αἱ ἐκρήξεις ἐν Θήρᾳ παρηκολουθοῦντο ὑπὸ τοπικῶν μικροῦ λόγου ἀξίων δονισμῶν, οἱ δὲ ἐπικίνδυνοι αὐτόθι σεισμοὶ εἶχαν, ὡς καὶ τῷ 1856, τὸ κέντρον αὐτῶν ἐν Κρήτῃ ἢ ἀλλαχοῦ. Ἡ εἰδικὴ ἔρευνα τῶν ἀπὸ τοῦ 1859 συλλεγεισῶν εἰδήσεων περὶ σεισμῶν ἐν Ἑλλάδι ἀπέδειξέ μοι ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ δεκαέξ τοὐλάχιστον διάφοροι περιφέρειαι δονήσεων ἢ κέντρα σεισμῶν ὑπάρχουσι, ταῦτα δὲ πιθανὸν ἤδη ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος νὰ ἦσαν ἐνεργά, ἢ μόνον κατ' ὀλίγον νὰ μετεβλήθη ἡ θέσις αὐτῶν. Ἅπαντα δὲ σχεδὸν κεῖνται ἐν τῇ τιτανώδει διαμορφώσει τῆς γῆς καὶ εἶνε ταῦτα·

1) Σκίαθος.
2) Σκόπελος.
3) Ἐρέτρια.
4) Θῆβαι.
5) Ἀμφισσα-Δελφοί.
6) Μεταξὺ Αἰγίου καὶ Γαλαξειδίου.
7) Κόρινθος.
8) Ὕδρα-Πόρος.
9) Μεσσηνία.
10) Ἦλις.
11) Ζάκυνθος.
12) Κεφαλληνία.
13) Λευκάς.
14) Κέρκυρα.
15) Μῆλος.
16) Μεσημβρινῶς τῶν Κυθήρων.

Καί τινα μὲν τῶν σημείων, καθ' ὅσον ἐγὼ ἠδυνήθην νὰ διαγνώσω ταῦτα, δύνανται νὰ εἶνε ἀβέβαια, ἀλλὰ λείπουσι βεβαίως καὶ ἱκανά, ἅτινα ὕστερον θὰ ἐξευρεθῶσι. Αἱ Ἀθῆναι ἐπὶ ἀποστάσεως 8 μέχρι 10 μιλίων δὲν ἔχουσιν οὐδὲν κέντρον σεισμοῦ γειτονικόν, ἐφ' ὅσον δὲ εἶνε γνωστόν, οὐδέποτε ἔπαθε σπουδαίως ὑπὸ σεισμῶν, εἰ καὶ ἴχνη αὐτῶν πκρατηροῦνται ἐπὶ τῶν στηλῶν τῶν ναῶν. Αἱ ἐνέργειαι αὗται πιθανὸν νὰ χρονολογῶνται ἀπὸ τῆς φοβερᾶς καταστροφῆς κατὰ Ἰούλιον τοῦ 551. Πότε οἱ ναοὶ τῶν Δελφῶν, τῆς Νεμέας καὶ Ὀλυμπίας κατέπεσαν ἐκ σεισμοῦ δὲν διεσώθη ἡμῖν ἐκ παραδόσεως.

ΘΕΑΤΡΑ ΚΑΙ ΗΘΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Τὸ θέατρον, ὡς γνωστόν, ἀνέκαθεν ἐθεωρήθη ἄριστον πρὸς μόρφωσιν τῶν ἠθῶν μέσον· ἡ τοῦ δράματος ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ λαοῦ ὑπῆρξε πάντοτε μείζων παντὸς ἄλλου φιλολογικοῦ εἴδους· τοῦτο δὲ ἦν ἐπόμενον. Τὸ δρᾶμα αἰσθητοποιοῦν ἐπὶ σκηνῆς καὶ τὰς μᾶλλον ἀφῃρημένας ἐννοίας καθιστᾷ αὐτὰς εὐληπτους τῷ θεωμένῳ. Τὰ πρόσωπα ἄτινα ἀτελῶς καὶ ἀμυδρῶς ἠδύνατο ν' ἀναπαραστήσῃ διὰ μέσου τῶν γραμμῶν τοῦ βιβλίου ὁ ἀναγνώστης, δρῶσι καὶ κινοῦνται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἔχουσι σάρκα καὶ ὀστᾶ καὶ φωνήν. Διὰ τοῦτο δὲ τὸ δρᾶμα ὀλιγωτέραν ἀπαιτοῦν τοῦ πνεύματος ἔντασιν πρὸς ἀντίληψιν καὶ ὑπὸ σκηνογραφημάτων διακοσμούμενοι, προσάλληθες καὶ θεαματικὸν ἅμα αὐτὸ καλιστάντων, εἶνε προσιτώτατον εἰς τοὺς πολλούς, οἵτινες ἡσύχως ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου των καθήμενοι βλέπουσι πρὸ αὐτῶν ἀναβιοῦντας ἄλλους χρόνους καὶ ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ παρορμῶνται εἰς ἔλεον, εἰς ἐνθουσιασμὸν καὶ ἀγανάκτησιν, εἰς δάκρυα ἢ γέλωτα.

Ἕνεκα τούτου τὸ δρᾶμα τηλικαύτην ἐκρίθη ἄσκοῦν ἐπὶ τοῦ κοινοῦ ἐπίδρασιν. Πόσον δ'ἐκτιμᾶται κατ' ἀξίαν ἡ δύναμις αὐτοῦ ἀποδείκνυται καὶ ἐκ τούτου· πρό τινων μηνῶν ἐν Γαλλίᾳ δρᾶμά τι ἐξ ὁμωνύμου μυθιστορήματος διασκευασθὲν ἀπηγορεύθη ὑπὸ τῆς λογοκρισίας νὰ παρασταθῇ ὡς ἐμφορούμενον κοινωνιστικῶν ἀρχῶν, ἐν ᾧ τὸ μυθιστόρημα εἶχεν ἀφεθῇ ἐλεύθερον. Ἡ λογοκρισία ἐθεώρησεν ἐπικινδυνώτερον τοῦ βιβλίου τὸ δρᾶμα, διότι τοῦτο εἰς πολλοὺς ταὐτοχρόνως καὶ ὡς εἰπεῖν ἐπ' ἄπειρον ἠδύνατο νὰ μεταδίδῃ τὰς ἐν αὐτῷ ἰδέας. Ἡ σκηνὴ λοιπὸν θεωρεῖται προσφορώτατον βῆμα εἰς διάδοσιν πατριωτικῶν, ἠθικῶν ἢ κοινωνικῶν διδαγμάτων. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν οἱ Μαραθωνομάχοι καὶ Σαλαμινομάχοι παρίσταντο εἰς τὴν διεκτραγῴδησιν τοῦ ὀλέθρου τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν μέχρι τῆς παραστάσεως τῶν δραμάτων τοῦ Ζαμπελίου, ἐν οἷς οἱ ἐπιζῶντες τοῦ 1821 ἀγωνισταὶ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἔβλεπον ἐξαιρομένην τὴν ἡρωϊκὴν ἐθελουσίαν τοῦ Διάκου καὶ τοῦ Μάρκου Βότσαρη, τὸ δρᾶμα ἐπὶ τοῦ γενεθλίου του ἐδάφους καὶ τὴν ψυχὴν ἀνύψωσε καὶ τὸ φρόνημα ἐκράτυνε. Τὸ θέατρον κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἐπανάστασιν χρόνους ὑπῆρξε τὸ μόνον σχολεῖον τοῦ λαοῦ· ἡ δὲ νεωτέρα ἡμῶν δραματοποιία νηπιάζουσα ἔτι καὶ ἀδυνατοῦσα νὰ παράσχῃ ὑψηλὰς καλολογικὰς ἀπολαύσεις, καλαισθητικῶς ἄλλως τε καὶ τοῦ κοινοῦ νηπιάζοντος, ἀνεζωογόνει διὰ τῆς *Παραμονῆς* τοῦ Ραγκαβῆ, καὶ ἄλλων δραμάτων τοὺς ἀγῶνας τῶν μεγάλων τῆς Ἐπαναστάσεως ἢ πρὸ αὐτῆς ἀνδρῶν. Ἐξήγειρεν οὐχὶ ἀβρὰ ἀλλὰ γενναῖα κἂν αἰσθήματα· δὲν ἐκαλλιτέχνει ἀλλ' εἰργάζετο τοὐλάχιστον ἐπ' ἀγαθῷ.

Εἶτα προαχθέντας εἰς πολιτισμὸν εἴδομεν ἀνατέλλουσαν τὴν ἐποχὴν τῶν κωμειδυλλίων, τῶν ἀναισχύντων ἐπὶ σκηνῆς γυμνοτήτων καὶ κορδακισμῶν, τῶν βδελυρῶν βωμολοχιῶν, αἵτινες ἐκύλιον εἰς τὸν βόρβορον τιμὴν καὶ πατρίδα, πᾶν εὐγενὲς καὶ πᾶν ὅσιον. Ῥιπὴ διαφθορᾶς ἔπνευσεν ἐφ' ἡμᾶς ὡς ἀπὸ τέλματός τινος, ἐν ᾧ ἤδη ὡς τυφὼν ἀνέτρεπε μέγα καὶ ἰσχυρὸν Κράτος. Ὁ κάτω λαὸς ὅστις ἔμεινεν ἀπρόσβλητος ἐκ τοῦ νοσήματος ἀπέζη δι' εἰκόνων δραματικῶν προϊόντων, ἅτινα εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε μετεκομίζοντο ἐκ τῶν ξένων φιλολογιῶν. Τί δὲ συνέβη ἐκ τούτου; Τὸ ἐν Ἀθήναις κοινόν, ὅπερ ἄλλοτε καὶ ὀλιγαριθμότερον ὂν καὶ ἧττον κατ' ἀναλογίαν ἀνεπτυγμένον συνετήρει ἰταλικὸν μελόδραμα καὶ δύο πολλάκις ἑλληνικοὺς θιάσους, νῦν μόλις ἕνα ἑλληνικὸν θίασον συντηρεῖ τὸ θέρος, τὸν χειμῶνα οὐδένα, καὶ παρὰ τούτου δὲ ὡς ὁ συνειθίσας εἰς τὰ δριμέα οἰνοπνευματώδη ποτὰ ἔχει ἀνάγκην καθ' ἑκάστην μεγαλειτέρας δόσεως ὅπως αἰσθανθῇ τέρψιν, ζητεῖ ὅτον οἷόν τε γυμνότερα ὕφους καὶ μεγάλων ἰδεῶν δραματικὰ ἔργα, κοινὰ δέ τινα καὶ τετριμμένα προωρισμένα διὰ τὸ ὄμμα καὶ οὐχὶ διὰ τὸ πνεῦμα, θεαματικὰ τερατολογήματα, οὐδὲ τὸν μεγαλοπρεπῆ κἂν διάκοσμον καὶ τὸ πολυτελὲς τῶν σκηνογραφιῶν ἔχοντα ὅπως θέλξωσι τὴν ὅρασιν. Ὅπως καὶ ἂν ᾖ, τὸ δρᾶμα κατῆλθεν ἐν πολλοῖς εἰς παιδαριώδη ἀπόλαυσιν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ οἱ παντόμιμοι οἵτινες ἄλλοτε δειλῶς ἐκρύπτοντο ἔν τινι γωνίᾳ ἐνεθρονίσθησαν ἐπισήμως ἐν τοῖς παριλισσίοις θεάτροις. Καὶ ὁ ἀθηναϊκὸς λαὸς μὴ βλέπων πλέον δρᾶμα τὸν Μάρκον Βότσαρην, μὴ ἀκούων πλέον τὸν *Φάουστ* μελόδραμα, βλέπει ἀμφότερα παντομίμους, καὶ ἐντρυφᾷ ἐν τῇ βεβηλώσει μεγάλων πράξεων καὶ αἰσθημάτων καὶ χαρακτήρων. Ὅταν τις κρημνισθῇ, δὲν σταματᾷ καθ' ὁδόν, ἀλλὰ κυλινδεῖται, κυλινδεῖται ὁλονὲν ἕως οὗ καταπέσῃ χαμηλά, ὅσον τὸ δυνατὸν χαμηλότερα...

Πόσον κατέπεσε τὸ αἴσθημα καὶ τὸ φρόνημα τοῦ κοινοῦ παρ' ἡμῖν! Ἐντινι δράματι τοῦ ἑλλη-

κοῦ θιάσου κακοῦργός τις ὑβρίζει, αἰκίζει, λακτίζει ἐπὶ σκηνῆς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, οἰκτρὸν ἀνάπηρον, ἀλλὰ τύπον τῆς ἀρετῆς, ἔχοντα ἐσωτερικὴν καλλονὴν ὅσην ἐξωτερικὴν ἀσχημίαν—ἐξαίσιον μῦρον ἐν προστύχῳ δοχείῳ.—Τὰ λακτίσματα ταῦτα συνοδεύονται διὰ βδελυρῶν ἐκφράσεων τοῦ κακούργου καὶ δι' ἀγγελικῆς ὑπομονῆς τοῦ πτωχοῦ ἀναπήρου· τὸ δὲ κοινὸν τί πράττει; δακρύει; ἀγανακτεῖ; ὄχι! γελᾷ, γελᾷ ἠλιθίως, γελᾷ ἀπανθρώπως· τὸ μόνον αἴσθημα ὅπερ ἐμπνέει αὐτῷ τὸ θέαμα ἐκεῖνο εἶνε ἡ γέλως! Σημειωτέον ὅτι ἡ κατὰ πλάσμα δυστυχία συγκινεῖ περισσότερον τῆς πραγματικῆς, ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶνε πολλῷ εὐαισθητότεροι κατὰ τὴν φαντασίαν παρὰ κατὰ τὴν καρδίαν, ὅτι ἐν τῷ βιβλίῳ, ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τῆς εἰκόνος οἰκτείρομεν φέρ' εἰπεῖν τὴν ἐπαίτιδα, ἣν ἐν τῷ πραγματικῷ βίῳ θὰ ἐβλέπομεν μετ' ἀδιαφορίας, συγκινούμεθα ἐκ τῆς συμφορᾶς ἥτις ἄλλως θὰ ἐνέπνεεν ἡμῖν ἀποστροφήν. Φαντάσθητε τώρα τὸ γελῶν ἐκεῖνο πλῆθος πρὸ τῆς αὐτῆς σκηνῆς ἐν τῇ ὁδῷ. Θ' ἀγανακτήσῃ ἀρά γε ἂν ἤδη τὸν μυσαρὸν κακοῦργον τύπτοντα τὸν ἐνάρετον χωλόν; ὄχι· θὰ καγχάσῃ, θ' ἀντιπαρέλθῃ...

Περὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ αἰσθήματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ οὐδείς, οὐδεὶς ἐμερίμνησέ ποτε, καὶ διὰ τοῦτο παριστάμεθα εἰς τὸ σκληρότατον θέαμα τὴν ἐπαύριον φοβερᾶς καταστροφῆς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, νὰ βλέπωμεν ἀπαθεῖς τοὺς Ἕλληνας, μικροὺς καὶ μεγάλους. Ποῦ εἶνε ἡ γενναία τῆς καρδίας ὁρμή, ἡ εἰς αὐθορμήτους εἰσφορὰς ὑπὲρ τῶν ἀστέγων καὶ τῶν λιμωττώντων παρορμῶσα μεγαλεμπόρους καὶ χειρώνακτας, γέροντας καὶ παιδία, δεσποίνας καὶ θεραπαινίδας καὶ ἑνοῦσα πάσας τὰς τάξεις ἐν τῇ αὐτῇ φιλανθρωπίᾳ; Ταῦτα συμβαίνουσιν ἀλλαχοῦ· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν, ὡς ἐν ἡμέρᾳ καταιγίδος κατέρχεται ὁ ὑδράργυρος τοῦ βαρομέτρου, ἐν ἡμέραις συμφορᾶς καταδείκνυται πόσον χαμηλὰ εὑρίσκεται τὸ αἴσθημα τῆς φιλανθρωπίας, τῆς ἀδελφότητος, τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης.

Ταῦτα δὲ λέγομεν οὐχὶ ἐκ πνεύματος ἀπαισιοδοξίας, ἀλλ' ἐκ πνεύματος ἐθνικοῦ πόνου. Ἐν ᾗ καταστάσει εὑρισκόμεθα ἂν μὴ ποιήσωμεν βαθεῖαν διάγνωσιν τῆς νόσου ἡμῶν, ἂν μὴ λάβωμεν τὸ θάρρος ν' ἀποκαλύψωμεν ταύτην, ἂν μὴ παύσωμεν αὐτοαπατώμενοι, εἴμεθα τέλεον κατεστραμμένοι. Μόνοι οἱ ἑτοιμοθάνατοι φοβοῦνται νὰ μάθωσι τί ἔχουσι καὶ εἰς μόνους τούτους ἀποκρύπτουσι τὸ πάθημά των· ἀλλ' ἡμεῖς εἴμεθα πλήρεις ζωῆς καὶ δὲν πρέπει νὰ φοβώμεθα τὴν ἀλήθειαν.

Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων ἡμῶν περὶ τῆς διανοητικῆς καταπτώσεως καὶ τῆς αἰσθητικῆς ἐκφυλίσεως, καλοῦμεν τοὺς δυσπιστοῦντας νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν θέατρα τοῦ λαοῦ. Τὸ πλῆθος συνωστίζεται κατὰ τὴν εἴσοδον· τὰ θρανία πάντα πλήρη· οἱ θεαταὶ δὲν εἶνε μόνον ὄχλος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μεσαίας τάξεως καὶ ἐκ τῆς ἀνωτέρας ἔτι·— διότι τὸ κακὸν μετεδόθη ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. — Μετὰ τοὺς παντομίμους καθ' οὓς χίλιοι καὶ δισχίλιοι Ἕλληνες θεῶνται μακαρίως τῶν νευροσπαστικῶν χειρονομιῶν ἀνθρώπων τινῶν ἐφ' ὧν, λέγεις, ἐπέσκηψε βωβότης, μετ' ἄσεμνά τινα ᾄσματια διὰ σκωριώσης φωνῆς ᾀδόμενα ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπ' ἀπομάχου γαλλίδος, ἔρχεται ἡ κωμῳδία, ἡ περίφημος ἐκείνη κωμῳδία εἰς ἣν ἐντρυφᾷ τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν ἀγρυπνοῦν χάριν αὐτῆς καθ' ἑκάστην μέχρι τῆς δευτέρας καὶ τρίτης μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ἐπὶ τῆς σκηνῆς προχείρως παριστώσης φαρμακεῖον ἢ ἀγοράν, ἐμφανίζονται οἱ ἠθοποιοί, ἔχοντες οὗτοι τὸ χάρισμα τοῦ λόγου. Εἰξεύρουσιν ὅτι ἡ κωμῳδία θ' ἀναφέρεται εἰς φαρμακεῖον ἢ εἰς ἀγορὰν· αὕτη εἶνε ἡ μόνη μελέτη των· τίποτε πλέον· τὰ ἄλλα θ' αὐτοσχεδιασθῶσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, κατὰ τὴν ἔμπνευσιν τῆς στιγμῆς. Εἷς ἐκ τῶν ἠθοποιῶν ῥίπτει εἰς τὸ μέσον μίαν φράσιν, ἅπαντᾷ ὁ ἄλλος, στρώνει ὁ διάλογος, πλέκεται ἡ κωμῳδία. Ἐνίοτε εἷς τῶν θεατῶν ἀναφωνεῖ τι· ὁ ἠθοποιὸς ἀφίνει κατὰ μέρος τὴν συνομιλίαν του καὶ ἀπαντᾷ· συνάπτεται στιχομυθία μεταξὺ τοῦ ἠθοποιοῦ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ ἀκροατοῦ ἀπὸ τῆς πλατείας.

— Κρύος εἶσαι ἀπόψε, Κωστάκη! κράζει τις εὑρίσκων ἄνοστον τὴν κωμῳδίαν.

— Ἂς ἔπαιρνες ἕνα πάπλωμα νἄλθῃς! ἀποκρίνεται οὗτος καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν *ῥόλον* του,

Καὶ τὸ πλῆθος καγχάζει εὐρίσκον τοῦτο εὐφυές. Μεγαλειτέρα ἀσέβεια πρὸς κοινὸν εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. Προσφέρουν εἰς αὐτὸ ὅ,τι τύχῃ, ὅπως τύχῃ, ὅ,τι φέρει ἡ στιγμή, ἄνευ μηδεμιᾶς μερίμνης. Ἐνίοτε ὁ κωμικὸς τοῦ ἑνὸς τῶν θεάτρων τούτων ἔχει ἐκλάμψεις τινὰς εὐφυΐας, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ οὗτος καὶ οἱ σύντροφοί του εἶνε βωμολόχοι ἄνοστοι, χλευασταὶ εὐγενῶν αἰσθημάτων, ἄνευ πνεύματος, πράττοντες δῆθεν καλήν τινα πρᾶξιν καὶ ἐκβάλλοντες τὴν γλῶσσάν των πρὸς τὸ κοινὸν ὅπως τὴν ἐμπαίξωσιν. Ἡ ἐκ τῶν κωμῳδιῶν τούτων ἐντύπωσις ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἐξ ἀναταράξεως βορβόρου. Καὶ ὅμως τὸ κοινὸν συρρέει, κοινὸν πάσης ἀποχρώσεως, κοινὸν ἐκ πάντων τῶν ὀρόφων τοῦ κοινωνικοῦ ἐν ἐν Ἀθήναις οἰκοδομήματος, ἀνώτατοι τοῦ κράτους ὑπάλληλοι καὶ ρυπαροὶ ὑπάλληλοι κρεοπωλείων, δέσποινκι ἀποπνέουσαι μῦρα καὶ φοροῦσαι τρίχαπτα, ἀφεῖσαι ἡμιτελὲς τὸ γαλλικόν των μυθιστόρημα, καὶ φεσαφόροι ἀποπνέουσαι μαγειρεῖον. Τὸ κακὸν μετεδόθη ὡς ἐπιδημία!...

Ὅταν οἱ Ἕλληνες ἠθοποιοὶ ἀκούωσι τὴν ὀχλοβοὴν καὶ τὸν ὀρυμαγδὸν τῶν θεάτρων τούτων, πιθανὸν νὰ ζηλεύωσι τὴν συρροὴν ἐκείνην τοῦ πλήθους. Ἀλλὰ γινώσκουσιν ἄραγε ὅτι οὗτοι ἀνέδειξαν αὐτά, ὅτι οὗτοι παρεσκεύασαν τὴν βασιλείαν αὐτῶν; Ἀπὸ τοῦ θεαματικοῦ τερατολογήματος καὶ τῆς χονδροειδοῦς *φάρσας* μέχρι τοῦ παντομίμου καὶ τῶν ἐξ ὑπογυίου κωμῳδιῶν ἡ ἀπόστασις δὲν εἶνε μεγαλειτέρα παρ' ὅσον ἀπὸ τοῦ θεάτρου τῶν *Ὀλυμπίων* μέχρι τοῦ *Ποσειδῶνος* καὶ τοῦ *Ἄντρου τῶν Νυμφῶν*. Μέχρι τοσούτου κατεπέσαμεν, φόβος δὲ εἶνε μὴ τὰ θέατρα ταῦτα τοῦ λαοῦ μᾶς ῥίψωσι καὶ ἔτι χαμηλότερον, ἂν ὑπάρχῃ χαμηλότερον.

Ἀλλὰ εἰς τοῦτο δὲν πταίουσι μόνον οἱ ἠθοποιοί, πταίει καὶ τὸ κοινόν, πρὸ πάντων δὲ τοῦτο. Βεβαίως δὲν εἶνε ἀξιοθαύμαστοι οἱ χάριν κέρδους ἐξευτελίζοντες τὴν τέχνην των, ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ὅταν ἐκλάβωμεν αὐτοὺς ὡς ἐπαγγελματίας, εἶνε συγγνωστέοι· τὸ κοινὸν πταίει, ὅπερ παρακινοῦν εἰς ἐξευτελισμὸν τῆς δραματικῆς τέχνης ἢ ἀνεχόμενον τὸν ἐξευτελισμὸν τοῦτον, διαφθείρει τοὺς ἠθοποιοὺς διαφθειρόμενον εἶτα ἐντόκως ὑπ' αὐτῶν. «Ἕκαστος ἡμῶν, λέγει ὁ Charles Lévêque ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τῆς *Ἐπιστήμης τοῦ Καλοῦ*, ὅσην ὀλίγην ἐπίδρασιν καὶ ἂν ἀσκῇ διὰ τῆς σκέψεως, διὰ τοῦ λόγου ἢ τῆς διαγωγῆς του, δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῶν καλλιτεχνῶν... Ἂν ἐπικροτῶμεν βλέποντες ἐλεεινὴν εἰκόνα, ἂν ἀγοράζωμεν βδελυρὸν ἀγαλμάτιον, ἂν ἐξαντλῶμεν εἴκοσιν ἐκδόσεις ἀνηθίκου βιβλίου, διὰ τούτων λέγομεν ὡς εἰπεῖν εἰς τὸν καλλιτέχνην: Τοῦτο εἶνε τὸ καλόν! Ἐπαναλάβε τὸ ἴδιον ἔργον. Καὶ ὁ καλλιτέχνης ἀρχίζει ἐκ νέου.» Ναί, τὸ κοινὸν πταίει· ἀλλὰ ποῖον κοινόν; ποῦ εἶνε τὸ κοινὸν τὸ δυνάμενον νὰ ἐπιδράσῃ σήμερον παρ' ἡμῖν ἐπὶ τῆς τέχνης καθ' οἱανδήποτε αὐτῆς ἐκδήλωσιν; Ἤρκει μορφώσῃ ἄλλους τὸ κοινὸν ἐμόρφωσε ἑαυτό; ἐφρόντισε κανεὶ, περὶ τοῦ κοινοῦ τούτου; Ὢ! ὡς πρὸς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας εἴμεθα ἀξιοθρήνητοι· ἡ τοιαύτη δ' ἔλλειψις δὲν ἐκδηλοῦται περὶ τὴν ἐκτίμησιν μόνον τῶν ἠθοποιῶν καὶ τῶν δραμάτων ἀλλ' ἐν παντὶ καὶ πάντοτε, καὶ ἐν περιστάσεσι κριτίμοις, καὶ ἐν ἐθνικαῖς καὶ κοινωνικαῖς ἀνάγκαις, ὡς νῦν ἐν τῷ φοβερῷ σεισμῷ.

Διὰ τοῦτο νομίζομεν ὀλέθρια εἰς τὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆρα τὰ τοιαῦτα δράματα καὶ ἀκροάματα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἐξερχόμενοι τοῦ θεάτρου μετὰ τὴν παράστασιν τῶν *Περσῶν* τοῦ Αἰσχύλου ἔτρεχον εἰς τοὺς ναούς, ἔκρουον τὰς ἀπὸ τῶν βωμῶν ἠρτημένας ἀσπίδας κραυγάζοντες: *Πατρίς! Πατρίς!* Οἱ νεώτεροι Ἀθηναῖοι ἐξερχόμενοι τῶν *Ὀλυμπίων* ἢ τῶν θεάτρων τοῦ λαοῦ τί κραυγάζουσιν ἆρά γε, τί ἔχουσιν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς στήθεσι;

Α.Π.Κ.

Ο ΕΝΕΡΓΟΣ ΒΙΟΣ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ἐνίοτε ἐκλέγομεν τὴν ἀργίαν ἐκ συστήματος, οὐχὶ πνεύματος ἀταξίας ἐμφορούμενοι ἀλλὰ τοὐναντίον πνεύματος μεγαλείου καὶ ἐλευθερίας. Ἀνεξάρτητοί τινες νομίζουσιν ὅτι πᾶν ἐπάγγελμα δεσμεύει τὸ ἄτομον, προσηλοῖ αὐτὸ εἰς μονοτόνους καὶ εὐτελεῖς ἀσχολίας, τὸ καθυποτάσσει εἰς δοξασίας στενὰς καὶ τετριμμένας, τέλος δ' ὅτι ἡ θετικὴ ἐργασία ἐξασθενίζει καὶ ταπεινοῖ τὸ πνεῦμα. Ἐν τούτοις ἐνυπάρχει τι τὸ ἀληθές. Πάντες παρετήρησαν πόσον οἱ διάφορα μετερχόμενοι ἐπαγγέλματα διαφέρουσι κατὰ τὰς ἰδέας, καὶ πόσον ὁ χαρακτὴρ μεταβάλλεται ὑπὸ τοῦ εἴδους τῆς ἀσχολίας· ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τι μᾶλλον διάφορον ἰατροῦ, ἢ λογίου, στρατιωτικοῦ ἢ βιομηχάνου;

Πάντες οὗτοι οἱ ἄνδρες εἶχον τὰς αὐτὰς περίπου σκέψεις κατὰ τὴν νεότητά των· συναντῶνται μετὰ εἴκοσιν ἔτη· ἕκαστος ἔλαβε τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ φυσιογνωμίαν. Τὸ ἐπάγγελμα οὐ μόνον ἀπήμβλυνε τὸν ἄνθρωπον ἀλλ' ἀπήμβλυνε καὶ τὸ ἄτομον. Ἐν τισιν ἐπαγγέλμασιν ἐν οἷς ὁ ἄνθρωπος ἐνασκεῖ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ γενικῶς δύναται ν' ἀντιπαλαίσῃ ἐπιτυχῶς κατὰ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος. Ἀλλὰ κ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔτι τὰ ὀλίγα γεγονότα ἅτινα κέκληται νὰ διαχειρίζηται ἐν τῷ κύκλῳ τῆς καθεκάστην ἀσχολίας του ἐμπαιδίζουσιν αὐτὸν νὰ ἐκτείνῃ καὶ γενικεύσῃ τὰς ἰδέας του, ἡ δὲ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος δουλεία εἶνε πάντοτε ἐπαισθητή.

Εὐνόητον λοιπὸν ὅτι φιλόδοξά τινα πνεύματα ἀξιοῦσι νὰ διαφύγωσι τὸν ζυγὸν τοῦτον καὶ νὰ διατηρήσωσι τὴν ἐλευθερίαν των ἀπαρνούμενα πᾶν ἐπάγγελμα καὶ ἐκλέγοντα τὸν βίον τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν, ἥτοι ἀξιοῦσι νὰ μὴ ὑποβάλλωνται εἰς οὐδεμίαν ἀσχολίαν μόνιμον καὶ ἐπιβεβλημένην, νὰ μὴ ἐξαρτῶνται ἐκ τινος κυρίου, νὰ καλλιεργῶσι ποικίλως τὸ πνεῦμα αὐτῶν, νὰ μὴ ὦσι ξένοι πρὸς οὐδὲν οὐδὲ δεσμευμένοι εἰς οὐδέν· τοῦτο δὲ εἶνε, ὡς φαίνεται, τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας. Μεγαλοφυεῖς τινες ἄνδρες οὕτως ἔπραξαν καὶ δὲν μετενόησαν. Ὁ Καρτέσιος διηγεῖται ὅτι ἐπὶ ἐννέα τοῦ βίου του ἔτη, οὐδὲν ἄλλο ἔπραττεν εἰμὴ νὰ περιφέρηται τῇδε κακεῖσε τοῦ κόσμου προσπαθῶν νὰ ᾖ θεατὴς μᾶλλον ἢ ἠθοποιὸς τῆς παιζομένης κωμῳδίας.

Μετεχειρίσθη, προσλέγει, τὴν νεότητα αὐτοῦ εἰς τὸ περιοδεύειν, βλέπειν αὐλὰς καὶ στρατούς, συναναστρέφεσθαι μετ' ἀνθρώπων διαφόρων χαρακτήρων καὶ κοινωνικῶν τάξεων, ἀποκτᾶν ἐν πολλοῖς πεῖραν, δοκιμάζειν ἑαυτὸν ἐν ταῖς συντυχίαις ἃς παρεσκεύαζεν αὐτῷ ἡ τύχη, καὶ παντοῦ ποιεῖν περὶ τῶν πραγμάτων τοιαύτας σκέψεις ἐξ ὧν ἠδύνατο νὰ ἐπωφεληθῇ. Τίς δύναται

ν' ἀντείπῃ ὅτι τοῦτο εἶνε θαυμάσιον σχολεῖον, κατ' ἐξοχήν διδακτικὴ προπαρασκευὴ εἰς τὰ ἐξαίρετα πνεύματα ; Ἀλλ' ἀρά γε τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ βίου εἶνε ὠφέλιμον πρὸς πᾶν ἐπάγγελμα ; Νομίζω ὅτι οὐχί. Μεγαλοφυής τις ἀνὴρ ὡς ὁ Καρτέσιος, ὁ Πασκὰλ δύναται νὰ διαγάγῃ τὸν ἐλεύθερον καὶ γενικὸν τοῦτον βίον κατὰ τὴν νεότητά του, ὅπως συγκεντρωθῇ ἰσχυρῶς εἰς ἔργον τι βαθύ· ἀλλὰ παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων ἐπίκειται φόβος μὴ ἡ τοιαύτη περὶ πολλὰ κατατομὴ καὶ ἡ ἕξις τοῦ μὴ ἐνδιατρίβειν περὶ οὐδὲν καταστήσωσι τὸ πνεῦμα ἐπιπόλαιον καὶ ἐξασθενήσωσι τὴν δραστηριότητά του. Ὁ ἄνθρωπος ὅστις δὲν ἀντελήφθη τῶν πραγμάτων ἢ ἐν παρόδῳ μόνον ἔπραξε τοῦτο, ὅστις δὲν συνδέεται στενῶς μετὰ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸν κόσμου, δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι γνώσκει ἀληθῶς τί συμβαίνει περὶ αὐτόν. Εἰς οὐδὲν προσηλωμένος, βλέπει τὰ πάντα ἐλευθέρως, εἶνε ἀληθές, ἀλλ' ἔξωθεν. Ὅπως καλῶς κρίνῃ τις τὰ ἤθη χώρας τινὸς δὲν ἀρκεῖ νὰ περιοδεύῃ αὐτήν, ἀνάγκη νὰ ἐνδιατρίψῃ. Ὅπως κατανοήσῃ τις τὸν βίον, δὲν ἀρκεῖ νὰ θεᾶται ἁπλῶς, ἀλλὰ δέον νὰ δρᾷ. Ἡ δὲ δρᾶσις ἀποτελεῖται ὑπὸ πράξεων ἀκριβῶν καὶ καθωρισμένων. Ὁ μὴ θέλων νὰ γίνῃ δρῶν πρόσωπον, ὡς λέγει ὁ Καρτέσιος, καὶ γινόμενος μόνον θεατὴς ἐπιζητεῖ τὸ εὐχερές· κρίνει δ' ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς· χειροκροτεῖ ἢ συρίζει χωρὶς νὰ παριστάνῃ καὶ οὗτος. Τοῦτο δύναται νὰ ὀξύνῃ τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἐν τῷ βάθει ὑπάρχει πάντοτε τὸ κενόν. Ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἀναφέρω τὰ μειονεκτήματα μὴ παραλείπων καὶ τὰ πλεονεκτήματα. Ἄλλως τε ἡ ἰσχὺς τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἡ προσωπικὴ ἀξία δύνανται νὰ διαψεύσωσι πάσας τὰς προρρήσεις καὶ ν' ἀνατρέψωσι τοὺς κανόνας τῶν παρατηρητῶν.

Ἄλλο μειονέκτημα τῆς ἐλλείψεως ἐπαγγέλματος εἶνε ἡ ἀνία. Εἶσὶ δὲ δύο εἰδῶν ἀνίαι· ἡ μία μὲν συνισταμένη εἰς τὸ πράττειν δυσάρεστα, ἡ δ' ἑτέρα εἰς τὸ μηδὲν πράττειν. Ἕκαστος ἐξ ἡμῶν γινώσκει κάλλιστα τὰ δύο ταῦτα εἴδη τῆς ἀνίας καὶ δὲν πιστεύω ν' ἀμφισβητῇ τις ὅτι τὸ δεύτερον εἶδος εἶνε πολλῷ σκληρότερον. Μοὶ φαίνεται δὲ ὅτι ὁ ἄεργος βίος ἐγκυμονεῖ τὴν τοιαύτην ἀνίαν. Ἀλλά, θὰ μοὶ εἴπῃ τις ὅτι ὁ βίος οὗτος δὲν συνίσταται εἰς τὸ μηδὲν πράττειν ἀλλ' εἰς τὸ πράττειν ὅ,τι ἂν ἀρέσκῃ ἑκάστῳ. Τοῦτο δέ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἶνε τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀνωφελές. Ἡ ἡδονὴ δὲν εἶνε τόσον εὔκολον καὶ τόσον ἁπλοῦν πρᾶγμα ὅσον κοινῶς ὑποτίθεται. Φαίνεται μὲν ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε πάντοτε πρόθυμος εἰς τὸ αἰσθάνεσθαι ἡδονήν, καὶ ὅτι ἀρκεῖ νὰ τῇ παρέχωμεν αὐτὴν ἐν ποικιλίᾳ ὅπως ᾖ ἐν ὑπερτάτῃ γηθοσύνῃ, ἀλλὰ τοῦτο εἶνε μεγίστη πλάνη. Ἡ ἡδονὴ δὲν εἶνε τόσον φυσικὴ πρὸς τὸ ὄν ἡμῶν, καὶ ἡ ψυχή, εἰς ἑαυτὴν ἐγκαταλειπομένη, εἶνε ἐπιρρεπεστέρα εἰς τὸ θλίβεσθαι μᾶλλον ἢ εἰς τὸ χαίρειν. Ὑπάρχουσιν ἄλλως δύο εἴδη ἡδονῆς : ἡ ἡδονὴ τῆς ἐργασίας καὶ ἡ ἡδονὴ τῆς διασκεδάσεως. Ἀλλ' ὁ ἄεργος βίος δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ μήτε τὴν μίαν μήτε τὴν ἄλλην. Ὅπως ἡ δραστηριότης χορηγῇ εἰς ἡμᾶς ἀληθεῖς ἡδονάς, πρέπει νὰ ἔχῃ σκοπὸν ἀκριβῆ καὶ ὡρισμένον, νὰ ᾖ διακρὶς καὶ καρτερική, νὰ αἰσθάνηται ἑαυτὴν ἐν προόδῳ καὶ ἀναπτύξει δεσμέραι. Ἀλλ' οἱ ὅροι οὗτοι λείπουσιν ἀπὸ τοῦ ἀέργου βίου, δὲν ἐννοῶ δὲ διὰ τούτου τὸν ἀκηδῆ βίον, ἀλλὰ τὸν ἀσταθῆ καὶ ἐπιπόλαιον, ὅστις ἀπὸ τῶν ταξειδίων μεταπίπτει εἰς τὰς ἐπισκέψεις καὶ τὰς ἑσπερίδας, ἀπὸ τοῦ χρωστῆρος εἰς τὴν γραφίδα, ἀπὸ τῶν ἱπποδρομιῶν εἰς τὴν θήραν. Διότι οἱ ἀφιερούμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν αὐτῶν ἢ τὴν συγγραφὴν βιβλίων, ἔχουσιν ἐπάγγελμα. Ἀλλ' οὔτε τὴν ἡδονήν, ἥτις γεννᾶται ἐκ τῆς διασκεδάσεως καὶ τῆς ἀναπαύσεως μετὰ τὴν ἐργασίαν γινώσκει κἂν ὁ ἄεργος βίος. Τί θελκτικώτερον περιοδείας, ἐκδρομῆς εἰς τὴν ἐξοχήν, ἐπισκέψεως εἰς μουσεῖόν τι, δι' ἐκεῖνον ὅστις δὲν ἀπολαύει εὐχερῶς τῶν τέρψεων τούτων καὶ ὅστις ὑποκλέπτει ταύτας ἐκ βίου κανονικοῦ καὶ δεδεσμευμένου ; Ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἀποκτᾷ αὐτὰς ὁπόταν θέλῃ, δὲν εἶνε διασκεδάσεις ἡ ἀντιπερισπασμός, ἀλλ' ἀσχολία. Εἶνε ἡδονὴ δυναμένη ἔτι νὰ ᾖ εὐχάριστος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ θελκτική.

Νομίζω λοιπὸν ὅτι, μεταξὺ ἴσων καὶ πλὴν ἐξαιρέσεών τινων, περισσοτέρα εὐτυχία ὑπάρχει ἐν τῷ ἐνεργῷ βίῳ ἢ ἐν τῷ ἀέργῳ. Ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι τὸ ἐπάγγελμα εἶνε ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὰς ὀρέξεις καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ ἐνασκοῦντος αὐτό· διότι εἶνε σκληρότατον νὰ ᾖ τις καταδεδικασμένος εἰς ἔργον δι' ὃ δὲν αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἁρμόδιον. Ἓν τῶν μεγίστων τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθῶν τουναντίον, εἶνε νὰ αἰσθάνηταί τις ἀγάπην εἰς τὸ ἐπάγγελμα ὅπερ ἐξέλεξε. Ἀλλ' αἱ ηὐχαριστημέναι κλίσεις εἶνε τόσοι σπάνιαι ὅσον καὶ οἱ ἐξ ἔρωτος γάμοι. Οἱ ἄνθρωποι ἐκλέγουσιν ἐπάγγελμά τι, ὅπως νυμφεύονται σύζυγον, ἐκ κοινωνικοῦ ἐθίμου καὶ πρὸς ὠφέλειαν μᾶλλον ἢ ἐκ κλίσεως. Καὶ ἐν τῇ μιᾷ καὶ τῇ ἄλλῃ περιστάσει ἐλπίζουσι πολὺ εἰς τὴν ἕξιν ὅπως ἐπενέγκωσι τὴν ἀγάπην. Ἔρχεται δὲ πράγματι αὕτη ἀλλὰ ψυχρά, χαλαρά, ἀνίκανος ν' ἀντιστῇ εἰς τὰς δυσχερείας τοῦ ἐπαγγέλματος ὡς καὶ εἰς τὰς δυσχερείας τοῦ συζυγικοῦ βίου. Πόσον εὐτυχεῖς εἶνε τουναντίον οἱ ἀγαπῶντες τὰ καθήκοντα τοῦ ἐπαγγέλματος των καὶ οἱ δυνάμενοι νὰ λέγωσι, ἀφ' οὗ ὑπέστησαν πάσας τὰς ἐξ αὐτοῦ δοκιμασίας : « Ἂν καὶ πάλιν ἐπρόκειτο νὰ ἐκλέξω ἓν ἐπάγγελμα, αὐτὸ θὰ ἐξέλεγον. » Ἀναμφιβόλως ὁ τὴν δήλωσιν ταύτην ποιῶν προστίθησι καθ' ἑαυτόν, ὅτι ἂν ἤρχιζεν ἐκ νέου τὸ στάδιόν του θὰ ἐβελτίου ὀλίγον τὰ πράγματα καὶ θὰ μετέβαλλε λεπτομερείας τινάς· ἀλλὰ τὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εὐτυχῆ ἐπακόλουθα τοῦ σταδίου οὐδὲν ἀφαιροῦσιν ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ ἐπαγγέλματος. Δύναταί τις νὰ τὸ ἀγαπᾷ ἐπίσης, ὡς ἀγαπᾷ ἄπιστόν τινα, ἧς αἱ παροδικαὶ ἀστάθειαι δὲν δύνανται νὰ καταστρέψωσι τὴν ἀξίαν αὐτῆς καὶ τὰ θέλγητρα.

Ἀληθῶς, ἐν τοῖς μᾶλλον ἐκλεκτοῖς ἐπαγγέλμασι ὑπάρχει δεινὸν φοβερώτερον τῆς ἀποτυχίας, εἶνε δὲ τοῦτο ἡ μονοτονία. Τὸ πρὸς θεραπείαν ταύτης φάρμακον ἔγκειται ἐν ἡμῖν : πρέπει νὰ φροντίζωμεν περὶ ἀνακαινίσεως ἡμῶν αὐτῶν. Τινὰ τῶν ἐπαγγελμάτων, πράγματι, εἰσὶ τόσον μηχανικά, ὥστε ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν δύναται κατ' αὐτῶν καὶ τὸ μόνον κατὰ τῆς μονοτονίας τῆς ἐργασίας φάρμακον εἶνε ἡ ἕξις. Ἀλλ' εἰς τὰ μὴ μηχανικὰ ἐπαγγέλματα μέγα ἐλάττωμα ἐν γένει εἶνε ἡ εἰσαγωγὴ πλείονος τοῦ δέοντος κανονικότητος καὶ πειθαρχίας. Αἱ διευθύνσεις τῶν ἐργοστασίων πράττουσιν ἐνίοτε τὸ σφάλμα τοῦτο καὶ ζημιοῦνται. Τὸ μέγα πρόβλημα εἶνε νὰ κινηθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ ἔργον του καὶ οὐχὶ νὰ δεσμευθῇ εἰς αὐτό. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐν παντὶ εἶνε ἀπαραίτητος ἡ τάξις, ὑποστηρίζω μάλιστα ὅτι αὕτη εἶνε τὸ μέγα ἀγαθὸν τῶν ἐνεργῶν ἐπαγγελμάτων· ἄνευ δὲ ταύτης τῆς τάξεως ὁ βίος εἶνέ τι ἄνευ σκοποῦ καὶ συνοχῆς. Ἡ τάξις λοιπὸν προφυλάσσει ἀπὸ τὴν ἀνίαν, ἀλλ' ἡ λίαν στενὴ πειθαρχία προκαλεῖ τὴν ἀνίαν, καὶ τοῦτο λησμονοῦσι συχνάκις οἱ κυβερνῶντες τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ ἐκ τοῦ ἄρχειν ἡδονὴ κλείει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν εἰς τὴν ἐκ τοῦ ὑπακούειν ἀνίαν.

Διὰ τούτων ἐφθάσαμεν εἰς ζήτημα πολλάκις ἀνακινηθὲν παρὰ τῶν ἀνθρώπων· τουτέστι πότερος βίος εἶνε συντελεστικώτερος εἰς εὐδαιμονίαν, βίος λίαν ἐνεργός, ποικίλος, πλήρης δράσεως, ἢ ἁπλοῦς καὶ μονότονος, πάντοτε ὁμοιος πρὸς ἑαυτόν, καὶ δεδεσμευσμένος εἰς κύκλον μονότονον πράξεων διηνεκῶς ὁμοιομόρφων ; Δυνάμεθα νὰ ὑποστηρίξωμεν δι' ἐπιχειρημάτων εὐλόγων ὅτι καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δὲ εἶνε συντελεστικὸς εἰς εὐτυχίαν. Τοῦτο δὲ εἶνε ἓν τῶν ζητημάτων ἐν οἷς φαίνεται ὅτι ἡ ἰδιοφυΐα ἑκάστου χρησιμεύει ὡς μόνον κριτήριον. Ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι ποικιλία τις γεγονότων δὲν εἶνε ἐνίοτε ἀναγκαία ὅπως ἐξεγείρῃ τὰς ψυχικὰς δυνάμεις· κατὰ δὲ τοῦτο ὁ ἐνεργὸς βίος δύναται νὰ ᾖ ὑπέρτερος τοῦ ἠρέμου. Ὁ τελευταῖος ἀπαιτεῖ ὑπερτέρας δυνάμεις τροφομένας οἴκοθεν καὶ μὴ ἐχούσας ἀνάγκην ἐξωτερικῆς ἐξεγέρσεως· ἀλλὰ συνήθως ὡς ἀποτέλεσμα ἔχει τὴν ἀπονάρκωσιν τοῦ πνεύματος, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ κατ' ἐπιφάνειαν εὐζωία ἣν παρέχει εἶνε ἀπατηλή. Ἡ γλυκύτης ἐκείνη εἶνε δεδηλητηριασμένη· ἡ εὐάρεστος ἐκείνη χαύνωσις εἶνε ἔναρξις ὀλεθρίου ὕπνου, ὅστις πάλιν εἶνε ὁ πρόδρομος τοῦ θανάτου. Ὅταν ἡ ψυχὴ αἰσθάνηται ἑαυτὴν προσβεβλημένην ὑπὸ τῆς κλίσεως ταύτης τῆς ἀδρανείας καὶ τῆς ἀκινησίας, νομίζω ὅτι ὀφείλει νὰ καταπολεμήσῃ αὐτὴν παντὶ σθένει, οὐχὶ ἀφρόνως ἐπιζητοῦσα ῥομαντικὰς περιπετείας, ἀλλὰ δημιουργοῦσα ποικίλα συμφέροντα, δυσχερείας, καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἔτι περισπασμούς· διότι τὰ πάντα εἶνε προτιμότερα τοῦ κενοῦ, ἡ δ' ἀνθρωπίνη ψυχὴ τοσοῦτον ἀλλοτρία εἶνε πρὸς τὴν ἀνάπαυλαν, ὥστε ἀποκτᾷ αὐτὴν ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἰδίας αὐτῆς ζωῆς.

Ὑπάρχει εἴδός τι ἐνεργοῦ βίου, οὗ ὁ κύκλος εἶνε λίαν περιωρισμένος, καὶ οὗ αἱ πράξεις εἰσὶ πάντοτε αἱ αὐταί. Τοῦτο μάλιστα πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ἀποτελεῖ τὸν γενικὸν χαρακτῆρα τῆς ἐποχῆς ἡμῶν. Ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων δεσμεύει ἕκαστον ἡμῶν εἰς σειρὰν πράξεων περιωρισμένων, ἕνεκα δὲ τῆς γενικῆς τῆς κοινωνίας τάξεως, τῆς ἕξεως τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀσφαλείας οἱ ἄνθρωποι μεταβάλλουσιν ὀλίγον θέσιν, ἀσχολίαν, καὶ ἔργον. Ἔτι δὲ ἡ περιπλοκὴ τῶν συμφερόντων εἰσήγαγεν ἐν πάσαις ταῖς ἐπιχειρήσεσι πληθὺν μικρῶν κανόνων καὶ λεπτολόγων προφυλάξεων, μικρὰν ἐνέργειαν ἀπολειπόντων εἰς τὴν ἀτομικὴν ἀρχεβουλίαν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ὁ βίος καθίσταται ταυτοχρόνως ἐνεργὸς καὶ μηχανικός. Ἡ κατάστασις αὕτη τῶν πραγμάτων, ἀρκούντως συντελεστικὴ εἰς εὐζωΐαν οὖσα, δὲν εἶνε πολὺ εἰς εὐτυχίαν, ὡς ἐννοοῦμεν αὐτήν, τουτέστι εἰς τὴν δραστηρίαν καὶ ἐλευθέραν χρησιμοποίησιν πασῶν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων. Ἡ κανονικὴ καὶ στενὴ αὕτη δραστηριότης, ἥτις μονομερῶς μόνον ἀναπτύσσει τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχήν, εἶνε προτιμοτέρα ἀναντιρρήτως τῆς ἀδρανείας καὶ εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων εἶνε ὠφελιμωτάτη, καθόσον ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ χρησιμοποιῶσι τὰς δυνάμεις αὐτῶν, ἀλλ' εἶνε φόβος μὴ ὑπὸ τὴν τοιαύτην δίαιταν αἱ ὑπέροχοι ψυχαὶ ἐξασθενῶσι καὶ σβεννύωνται. Πάντες οἱ σημασίαν τινὰ ἀποδίδοντες εἰς τὸ ἐξαίρετον τοῦ ὄντος αὐτῶν καθῆκον ἔχουσι νὰ καταπολεμῶσι τὸ κακὸν τοῦτο, οὐχὶ βεβαίως ἐξανιστάμενοι κατὰ τῆς κοινωνίας, ἥτις ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς εἶνε λίαν συνετή, ἀλλὰ προφυλάσσοντες μέρος τι αὐτῶν, ὅπερ ἡ ἐξωτερικὴ πειθαρχία νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ ὑποβάλῃ εἰς κανόνα.

Κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἀνίαν ταύτην ἦν προξενεῖ εἰς τὰς ἰσχυρὰς ψυχὰς ἡ κανονικὴ πειθαρχία τῆς ἐνεστώσης κοινωνίας πρέπει ν' ἀποδώσωμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀταξίας, ἐξ οὗ ὁ αἰὼν ἡμῶν τοσαύτα ὑπέστη πολλάκις. Κατ' ἀρχὰς ἦτο ἀόριστος ἀνία καὶ μεμψίμοιρος μελαγχολία. Εἶτα δὲ ἡ ἐξεγερθεῖσα φαντασία ἤρξατο ἀναπαριστῶσα τύπους ὑπερηφάνους καὶ ὧν ὁ κοινὸς χαρακτὴρ εἶνε ἡ κατὰ τῆς κοινωνίας πάλη. Ὁ Σίλλερ ᾄδει τοὺς *Ληστάς*, ὁ Βύρων τὸν *Πει-*

ρατήρ, ὁ Γκαῖτε τὸν *Προμηθέα*. Οἱ ποιηταὶ οὗτοι, ἀπηυδηκότες πλέον ἐκ τοῦ πεζοῦ πνεύματος τῆς περιβαλλούσης αὐτοὺς κοινωνίας, ὀνειροπολοῦσι τὸν ἐν τοῖς δάσεσι, τὸν ἐπὶ τῶν θαλασσῶν, τὸν ἐπὶ τῶν βράχων, τὸν ἐν μέσῳ θυελλῶν βίον. Ἄλλα πνεύματα δὲν ἀρκοῦνται ὀνειροπολοῦντα· δρῶσιν, ἐπιζητοῦσιν ἐν ὑποχθονίαις συνωμοσίαις τὰς μυστηριώδεις συγκινήσεις αἵτινες παράττουσι τὰς ποιητικὰς ψυχάς· ζητοῦσιν ἐν ταῖς μάχαις τῶν δημοσίων πλατειῶν τὸ πῦρ ἐκεῖνο τοῦ πυρετοῦ, ὅπερ φαίνεται εἰς αὐτοὺς ὡς ἀναβίωσις. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἔχει πρὸς αὐτοὺς τὰ αὐτὰ θέλγητρα οἷα ὁ πράσινος τάπης εἰς τὸν χαρτοπαίκτην. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὅτι αὗται εἶνε θλιβεραὶ καὶ ἐγκληματικαὶ χίμαιραι, ὅτι ἡ πυρετώδης ἐκείνη δραστηριότης ἥτις ἐπιλαμβάνεται πάντων πάντα θέλουσα νὰ καταστρέψῃ, εἶνε ψευδὴς δραστηριότης. Ὁ ἄνθρωπος οὐδαμῶς ἔχει ἀνάγκην ν' ἀνατρέψῃ τὰ περὶ αὐτὸν ὅπως ζήσῃ ἐλεύθερος. Ἡ ψυχή του εἶνε ἀρκούντως ἐλευθέρα καὶ ἀρκούντως εὐρεῖα ὅπως μὴ ἐξαντλῆται ὑπὸ τῆς ἐξωτερικῆς δράσεως κανονικοῦ βίου. Καθῆκον ἡμῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ εἶνε νὰ κατέχωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν ἐν τῇ τάξει τῶν πραγμάτων, νὰ πράττωμεν τὸ ὠφέλιμον καὶ πράττωμεν τοῦτο καλῶς· δικαίωμα δὲ ἡμῶν εἶνε τὸ νὰ διαφυλάξωμεν τὸν ἐσωτερικὸν ἡμῶν βίον.

Ὅθεν, εἰ καὶ εἶνε ἀληθὲς ἂν εἴπῃ τις ἐν γένει ὅτι ὁ ἐνεργὸς καὶ ποικίλος βίος εἶνε πρατιμότερος τοῦ χαύνου καὶ μονοτόνου, ἐν τούτοις ὑπάρχει εἶδός τι εἰρηνικοῦ καὶ ἁπλοῦ, ἀλλ' ἐνεργοῦ καὶ ὠφελίμου βίου, ὅστις ὑπὸ ἐξωτερικὸν μονότονον ἐμπεριλαμβάνει περισσοτέραν ζωὴν τοῦ ταραχώδους καὶ ἀτάκτου βίου. Ἡ δραστηριότης ὠφελεῖ τὴν ψυχήν, ἀλλ' ἡ ταραχὴ βλάπει αὐτήν. Δὲν πρέπει τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὄντος ἡμῶν νὰ ἐπασχολῶμεν, ἀλλ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν του. Ἐπιπολαία τις κίνησις, ἥτις μετάγει ἡμᾶς ἀπαύστως ἀφ' ἑνὸς φαινομένου εἰς ἕτερον, καὶ καθιστᾷ ἡμᾶς ἀλληλοδιαδόχως παίγνιον πάσης χιμαίρας, δὲν συνᾴδει περισσότερον πρὸς τὸν ἀληθῆ τοῦ ἀνθρώπου προορισμόν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν πρὸς τὴν εὐτυχίαν του, παρ' ὅσον ξηρὰ καὶ γυμνὴ ἀδράνεια καταστρέφουσα αὐτήν. Ἂν οἱ ἄνθρωποι δὲν συμφωνοῦσι ὁσάκις φιλονεικοῦσιν ἂν προτιμητέα εἶνε ἡ ἀνάπαυσις ἢ ἡ κίνησις, δὲν συμφωνοῦσι διότι ὑπάρχουσι δύο εἴδη ἀναπαύσεως καὶ δύο εἴδη κινήσεως. Ἡ κίνησις δυνατὸν νὰ προκύψῃ ἐκ δράσεως ὠφελίμου καὶ κανονικῆς καὶ ἐξ ἀγόνου ταραχῆς. Δυνατὸν νὰ ἔχῃ τὴν αἰτίαν αὐτῆς ἐν ἡμῖν ἢ ἐκτὸς ἡμῶν· δύναται νὰ ᾖ τὸ σημεῖον τῆς ἐπὶ τῶν πραγμάτων κυριαρχίας ἡμῶν ἢ τῆς ἐφ' ἡμῶν δεσποτείας τῶν πραγμάτων, τῆς ἀδυναμίας ἡμῶν ἢ τῆς ἰσχύος. Ἐπίσης ὑπάρχει ἡσυχία τις, ἥτις εἶνε ὁ ὕπνος τῆς ψυχῆς, καὶ ἄλλη ἡσυχία ἥτις γεννᾶται ἐκ τῆς ἁρμονικῆς ἰσορροπίας πασῶν ἡμῶν τῶν δυνάμεων. Καὶ διὰ μὲν τῆς πρώτης ὁ ἄνθρωπος ἀπομακρύνεται ἑκουσίως παντὸς ἀγῶνος, δηλαδὴ τοῦ ἀληθοῦς μεγαλείου του, διὰ τῆς δευτέρας δὲ σώζει τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, παραιτούμενος τὰ θέλγητρα καὶ τὰς πομπὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ βίου. Ὅπως ἐξέλθωμεν τῶν περιπλόκων τούτων δεδομένων, πρέπει οὐδὲ στιγμὴν νὰ λησμονῶμεν τὴν γενικὴν ἀρχήν: ὅτι ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε εἰς εὐθὺν λόγον πρὸς τὸν πλοῦτον, τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν τάξιν τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ βίου.

Paul Janet.

Κ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ ἐν Ζακύνθῳ διευθυντὴς της Ἀνατολικῆς Τηλεγραφικῆς Ἑταιρίας τῶν καλφδίων κ. Φόρστερ ἐπιστέλλει περὶ τοῦ σεισμοῦ εἰς τὴν αὐτόθι ἐκδιδομένην «Ἐλπίδα» τὴν ἑπομένην ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν.

Πρὸς πληροφορίαν σας, ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς γνωστοποιήσω, ὅτι ὁ σεισμός, ὅστις συνέβη τὴν παρελθοῦσαν νύκτα εἶχε τὸ κέντρον του εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς ἀπόστασιν τριάκοντα μιλλίων ἀπὸ τοῦ νοτιοανατολικοῦ ἄκρου τῆς Ζακύνθου καὶ ἀκριβῶς μεταξὺ Κατακώλου καὶ Στροφάδων. Τοῦτο ἐνδιαφέρει νὰ γνωρίζωμεν, διότι ἡ εἴδησις τοῦ ἀγγλου πλοιάρχου, ἣν σᾶς ἐγνωστοποίησα διὰ τῆς προηγουμένης ἐπιστολῆς μου περὶ τοῦ ἡφαιστείου ἐπιβεβαιοῦται ἐντεῦθεν. Ἠδυνήθην νὰ ἐκτιμήσω ἐπακριβῶς τὸ κέντρον τοῦ συμβάντος σεισμοῦ διὰ δοκιμῆς, ἣν ἐποιησάμην ἐπὶ τοῦ καλφδίου, ὅπερ ἐκεῖθεν διέρχεται, καὶ τὸ ὁποῖον ἀτυχῶς ἐκόπη! Φαίνεται ὅτι τὸ βάθος τῆς θαλάσσης διεσκάθη καὶ οὕτως εἰσέδυσε τὸ καλώδιον καὶ ἐκόπη. Τοῦτο προξενεῖ μεγίστην πρὸς ἡμᾶς ζημίαν, ἀλλὰ πολὺ ἐντεῦθεν ἐκέρδησεν ἡ ἐπιστήμη, διότι οὕτως ἐλύθη τὸ ζήτημα τῶν δονήσεων, καθόσον ἀπεδείχθη, ὅτι οἱ παρ' ἡμῖν σεισμοὶ προέρχονται ἐκ τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης, χάρις δ' εἰς τὰ κλώδια καὶ εἰς τὰ μέσα πρὸς καταμέτρησιν τῶν βλαβῶν καὶ ζημιῶν ἠδυνήθην μετά τινας στιγμὰς νὰ ὁρίσω ἀκριβῶς τὸν τόπον, ἐν ᾧ ὁ σεισμὸς οὗτος ἔλαβε χώραν. Πανταχοῦ ὁ δονισμὸς ἐγένετο αἰσθητός.

Ὁ κ. Φόρστερ ἀγγέλλει πρὸς τούτοις, ὅτι τὸ ναυαρχεῖον τῆς Μελίτης διέταξε δύο πολεμικὰ πλοῖα νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἄγγλου ὑποδειχθὲν μέρος, 100 μίλια μακρὰν τοῦ Ταινάρου, ἵνα μελετήσωσι τὰ ἐκεῖ ἡφαιστειώδη φαινόμενα, ἅπερ παρετήρησεν ὁ πλοίαρχος οὗτος.

— Νὰ σοῦ 'πῶ ἕνα μυστικό, Γεώργη;
— Εὐχαρίστως.
— Μὰ εἶνε μεγάλο μυστικό... Χρειάζομαι ἀπολύτως 100 δραχμάς.
— Μὴ σὲ μέλει διόλου. Εἶμαι τόσο μυστικὸς ὥστε εἶνε τὸ ἴδιο 'σὰν νὰ μὴν ἄκουσα τίποτε.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—543.

Ἀριθ. 558 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἰκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 7 Σεπτεμβρίου 1886

Η ΑΣΧΗΜΗ ΑΔΕΛΦΗ

Διήγημα

Α'

Ὁ Κύριος Πλατέας, καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν εἰς τὸ Γυμνάσιον Ἑρμουπόλεως, ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὸν τακτικὸν ἀπογευματινόν περίπατόν του. Ἄλλοτε ὁ περίπατος οὗτος ἐγίνετο εἰς *τὰ Βαπόρια*. Ἀλλ' ἀφοῦ ἤρχισεν ἡ χάραξις τῆς ἁμαξιτῆς ὁδοῦ τῆς μελλούσης, ὡς ἐλέγετο, ν' ἀπολήξῃ εἰς Χροῦσα, ὁ Κος καθηγητής, ἀντὶ τοῦ τετραπλοῦ καθ' ἑκάστην γύρου του εἰς τὸν περιωρισμένον καὶ μόνον ἕως τότε περίπατον ἐκεῖνον τῶν Ἑρμουπολιτῶν, ἔφερε τὰ βήματά του εἰς τὴν νέαν ὁδόν. Παρακολουθῶν μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος τὴν γενομένην ἐργασίαν, παρεξέτεινε ἀπὸ ἑβδομάδα εἰς ἑβδομάδα τὸν δρόμον του ἀναλόγως τῆς προοδευούσης ὁδοποιΐας, οἱ δὲ συνάδελφοί του ἔλεγον περὶ αὐτοῦ ὅτι θὰ καταντήσῃ οὕτω νὰ περιπατῇ μέχρι τέλους ἕως εἰς τὰ Χροῦσα, ὅταν ἡ ὁδὸς τελειωθῇ. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν, δηλαδὴ κατὰ τὸ ἔτος χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστόν, ἡ συντηρητικὴ τῶν δημοτῶν μερὶς ἐθεώρει ἄσκοπον καὶ περιττὴν τὴν πρὸς κατασκευὴν τῆς ὁδοῦ δαπάνην, μὴ ἐπιτρεπομένης δὲ τῆς τοιαύτης δαπάνης καὶ ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ δήμου, αἱ ἐργασίαι εἶχον πρό τινων μηνῶν διακοπῇ. Ἡ ὁδὸς ἔφθανε μέχρι τοῦ ἀνοίγματος τῆς πετρώδους φάραγγος τοῦ Μάνα, καὶ μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου περιωρίζετο ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ καθημερινὸς τοῦ Κου Πλατέα περίπατος.

Τὴν ἄσκησιν ταύτην ἐπέβαλλον εἰς τὸν καθηγητὴν λόγοι ὑγιεινῆς. Ἀληθῶς ἡ ἐξωτερική του μορφὴ δὲν ἐμαρτύρει τὴν ἀνάγκην πολλῆς προσοχῆς περὶ τὰ τῆς διαίτης. Ἀλλ' αὐτὴ αὕτη ἡ πληθώρα ὑγείας, ἡ ἐκδηλουμένη διὰ τῆς αὐξανούσης πολυσαρκίας, ἦτο λόγος ἀνησυχίας δικαιῶν τὰ προφυλακτικὰ μέτρα του. Τὸ μικρὸν τοῦ σώματός του ἀνεδείκνυε μεγαλειτέραν ἴσως τῆς πραγματικότητος τὴν περιφέρειάν του περὶ τὰς ὀφρῦς, ἀλλὰ καὶ ὁ τράχηλός του ἐξήρχετο μετά τινος στενοχωρίας ἀπὸ τὰς περιπτύξεις τοῦ λαιμοδέτου του, καὶ αἱ κόκκιναι ξυρισμέναι παρειαὶ του προεῖχον ὁπωσοῦν στρογγύλαι ἑκατέρωθεν τοῦ δασέος μύστακός του. Ἐν συνόλῳ ὁ τεσσαρακοντούτης ἤδη Κος Πλατέας παρετήρει μετὰ δυσαρεσκείας ὅτι τὸ σχῆμά του μετεβάλλετο βαθμηδὸν ἐπὶ τὸ σφαιρικώτερον. Ναί μέν, διετήρει εἰσέτι τὴν ἐλαστικότητά του, αἱ δὲ μικραί του κνῆμαι ἔφερον εὐκόλως τὸ ὑπερκείμενον βάρος, ἀλλ' οὐχ ἧττον, ὁπόταν εἶχε σύντροφον εἰς τοὺς περιπάτους του, ἐφρόντιζε νὰ φέρῃ τὴν ὁμιλίαν εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὁμιλῇ ὁ σύντροφος εἰς τὸν περίπατον, αὐτὸς δὲ νὰ λαμβάνῃ τὸν λόγον εἰς τὸν κατήφορον ἢ ἐπὶ ὁμαλοῦ ἐδάφους.

Μέχρις ὥρας ἡ ἄσκησις δὲν συνετέλεσεν εἰς ἐλάττωσιν τοῦ πάχους, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἔθεσε φραγμὸν εἰς τὴν αὔξησίν του. Τοῦτο ἐξηκρίβωνεν ὁ Κος Πλατέας διὰ τῶν κατὰ μῆνα ζυγίσεών του εἰς τὴν πλάστιγγα τοῦ τελωνείου, ὅπου ἡ φιλία ἑνὸς ἐλεγκτοῦ τῷ παρεῖχε τὸ προνόμιον τῶν τοιούτων δοκιμῶν. Παρεκτὸς τοῦ περιπάτου, ὁ ἰατρὸς τῷ εἶχε συμβουλεύσει καὶ τὰ θαλάσσια λουτρὰ ὡς μέσον ἀντιπαχυντικόν. Κατὰ τῆς τοιαύτης γνώμης ἐξανέστησαν οἱ πλεῖστοι τῶν γνωρίμων του, ἰατρῶν καὶ μή. Ἀλλ' ὁ Κος Πλατέας ἦτο ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐμμένουσιν ἀκλόνητοι εἰς ἅπαξ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν καὶ εἰς τὴν ἅπαξ δοθεῖσαν ἐμπιστοσύνην. Ὥστε αἱ διαμαρτυρήσεις καὶ οἱ εἰρωνικοὶ ὑπαινιγμοὶ τῶν θεωρούντων τὰ θαλάσσια λουτρὰ ὡς δυναμωτικά, καὶ κατὰ συνέπειαν παχυντικά, δὲν ἴσχυσαν νὰ τὸν ἀποτρέψωσιν. Ἐξηκολούθησεν ἐπὶ δύο θερινὰς περιόδους τὴν θαλασσολουσίαν καὶ ἤθελε βεβαίως τὴν ἐξακολουθήσει ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἐὰν φοβερὸν συμβὰν δὲν τῷ ἐνέπνεε τοσοῦτον τρόμον, ὥστε ἐπροτίμησεν ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκτεθῇ μᾶλλον εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ διπλασιασθῇ ἡ περιφέρειά του, ἢ εἰς τὴν ἐπανάληψιν τοῦ παθήματος ἐκ τοῦ ὁποίου διεσώθη χάρις μόνον εἰς τὴν ρώμην καὶ τὴν γενναιότητα τοῦ πρωτοδίκου Κου Λιάκου. Ἄνευ αὐτοῦ ὁ κ. Πλατέας ἐπνίγετο καὶ δὲν ἐγράφετο ἡ παροῦσα ἱστορία.

Ἰδοὺ πῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα:

Δὲν ἦτο κολυμβητὴς περίφημος ὁ Κος Πλατέας ἀλλ' ἠδύνατο ὅπως δήποτε νὰ πλέῃ, ἠρέσκετο δὲ προπάντων εἰς τὸ νὰ ἁπλώνῃ τὰ νῶτα ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἀνεπαύετο λοιπὸν οὕτω μίαν θερινὴν ἡμέραν, πλέων ἀνάσκελα. Ἦτο θλως ἀμέριμνος, ἡ δὲ εὐφροσύνος ἀπόλαυσις τῆς χλιαρᾶς

θαλάσσης μετετρέπετο εἰς νάρκωσιν νυσταλέαν, ὅτε αἴφνης ᾐσθάνθη κάτωθέν του τὰ ὕδατα διασχιζόμενα ὁρμητικῶς ὑπὸ σώματος ὀγκώδους, τὸ δὲ κῦμα ὠθούμενον πρὸς τὰ νῶτά του μετὰ παφλάσματος βιαίου. Ἡ λέξις Καρχαρίας ἦλθε διὰ μιᾶς εἰς τὸν νοῦν του. Περιεστράφη ἐν ἀκαρεῖ διὰ νὰ κολυμβήσῃ καὶ νὰ φύγῃ εἰ δυνατὸν τὸν κίνδυνον. Ἀλλ' εἴτε ἐκ τοῦ τρόμου, εἴτε ἐκ τῆς βίας, εἴτε ἐκ τοῦ βάρους του, ἔχασε στρεφόμενος καὶ ἰσορροπίαν καὶ δυνάμεις, ἀντὶ δὲ νὰ πλεύσῃ ἐβυθίσθη βαρὺς ἐντὸς τῆς θαλάσσης.

Ταῦτα πάντα ἀστραπηδόν, ἐν μιᾷ στιγμῇ. Ἀλλ' αἱ τοιαῦται στιγμαὶ εἶναι ὡς αἰῶνες διὰ τὸν διερχόμενον αὐτάς, ἡ δὲ φαντασία ὑπείκουσα εἰς τοῦ αἵματος τὰς βιαίας κινήσεις ἐργάζεται μετὰ τοσαύτης τότε ταχύτητος ὥστε, καθὼς ἔλεγε μετέπειτα ὁ Κος Πλατέας, ἐὰν ἐπεχείρει νὰ καταγράψῃ ὅσα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπεσωρεύθησαν εἰς τὴν ἐνθύμησίν του, ἠδύνατο νὰ συνθέσῃ τόμον ὁλόκληρον. Σκηναὶ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, ἐπεισόδια τοῦ ἀνδρικοῦ βίου του, αἱ μορφαὶ τῶν προσφιλεστέρων του μαθητῶν, ἡ κηδεία τῆς μητρός του, τὸ τελευταῖον πρόγευμά του, τὰ πάντα ἦλθον εἰς τὸν νοῦν του ἐν ἀλληλουχίᾳ τόσον ὁρμητικῇ, ὥστε συνεχωνεύοντο ὅλα ὁμοῦ, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ συγχέωνται. Συγχρόνως δέ, ὡς ἀνάκρουσις μουσικὴ συνοδεύουσα τὰς νοερὰς ἐκείνας εἰκόνας, ἐβόϋζον διαρκῶς εἰς τὰ ὦτά του αἱ λέξεις τοῦ Βαλαωρίτου.

Γκλὰν γκλὰν τὸ σήμαντρον!...

Τὴν προτεραίαν εἶχεν ἀναγνώσει ὁ δυστυχὴς καθηγητὴς τὸ *Σήμαντρον* τοῦ Λευκαδίου ποιητοῦ· ἡ ποιητικωτάτη περιγραφὴ τοῦ νέου ἐραστοῦ, ὅστις ἐπιστρέφων εἰς τὴν πατρίδα ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ φθάσῃ ταχύτερον εἰς τὴν ἀκτήν, ὅπου ἀκούει ἀντηχοῦντα τὸν νεκρώσιμον ἦχον καὶ βλέπει τὴν κηδείαν τῆς μνηστῆς του, ἐνῷ δὲ πλέει ἀπηλπισμένος καταβροχθίζεται ὑπὸ τοῦ θηρίου τῆς θαλάσσης,— ἡ ζωηρὰ ἀπεικόνισις τῆς φοβερᾶς ἐκείνης σκηνῆς τὸν εἶχε τοσοῦτον συγκινήσει, ὥστε εἰς τὴν ἐντύπωσιν τῶν στίχων τοῦ ποιητοῦ ἀπέδιδεν ὁ Κος Πλατέας τὸ πάθημά του, δι' ὃ καὶ διετήρησεν ἔκτοτε εἶδος μνησικακίας κατὰ τοῦ Βαλαωρίτου. Ἐὰν δὲν ἀνεγίνωσκε τὴν προτεραίαν τὸ *Σήμαντρον*, δὲν ἤθελεν ἐκλάβει ὡς καρχαρίαν τὸ ὑπ' αὐτὸν νηχόμενον σῶμα. Δὲν ἦτο ἡ πρώτη αὕτη φορὰ καθ' ἣν νεαρὸς κολυμβητὴς ἐπιτηδευόμενος εἰς τὰ *μακροβούτια*, διῆλθεν οὕτω ὑπὸ τὰ εὐρέα νῶτά του. Οὐδέποτε δὲ ἄλλοτε ἐτρόμαξεν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ ἐντύπωσις τῶν στίχων τοῦ Βαλαωρίτου παρ' ὀλίγον ἐγίνετο αἰτία τοῦ προώρου θανάτου του.

Εὐτυχῶς ὁ Κος Λιάκος ἐλούετο παρέκει. Ὅτε εἶδε τὸν Κον Πλατέαν παρὰ πᾶσαν συνήθειάν του βυθιζόμενον ἐντὸς τῆς θαλάσσης, τοὺς δὲ κύκλους πλατυνομένους παρὰ τὸ σημεῖον ὅπου ἐβυθίσθη, ἐνόησε τί συμβαίνει. Διασχίσας βιαίως τὴν θάλασσαν ἐπλησίασε καί, καταδυόμενος, ἥρπασε τὸν πνιγόμενον, τὸν ἀνέσυρεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ μετὰ κόπου τὸν ἐρρυμούλκησεν ἄπνουν καὶ ἀναίσθητον μέχρι τῆς ἀκτῆς. Χάρις εἰς τὰς ἐπικαίρους προσπαθείας τῶν ἐκεῖ συνδραμόντων, συνῆλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν του ὁ Κος Πλατέας, μετὰ πολλῆς ἀληθῶς δυσκολίας, ἀλλ' ἐπὶ τέλους συνῆλθεν, ἐκεῖ δὲ εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὡρκίσθη διπλοῦν ὅρκον, ποτὲ πλέον νὰ μὴ κολυμβήσῃ καὶ ποτὲ νὰ μὴ λησμονήσῃ ὅτι ὀφείλει τὴν ζωὴν εἰς τὸν Κον Λιάκον.

Τὸν ὅρκον ἐτήρησεν ἔκτοτε πιστῶς. Τὸν ἐτήρει μάλιστα ὡς πρὸς τὸν σωτῆρά του μετὰ τοσαύτης ὑπερβολῆς, ὥστε οὗτος, χωρὶς βεβαίως νὰ μετανοήσῃ ὅτι ἔσωσε τὸν καθηγητήν, ἐλάμβανεν ὅμως συχνάκις ἀφορμὴν νὰ λυπηθῇ διότι δὲν συνέπεσεν ἀντ' αὐτοῦ νὰ εὑρεθῇ ἄλλος τις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν λουόμενος ἐκεῖ, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Κος Πλατέας νὰ ὀφείλῃ τὴν ζωήν του. Αἱ ἐκδηλώσεις τῆς εὐγνωμοσύνης του ἀπέβαινον ἐπὶ τέλους ὀχληραὶ εἰς τὸν Κον Λιάκον. Πανταχοῦ ἐξύμνει τὸν σωτῆρά του· ὁπόταν τὸν συνήντα,— τὸν συνήντα δὲ πολλάκις τῆς ἡμέρας—τὸν προσηγόρευεν ἐνθουσιωδῶς, ἐδράττετο πάσης εὐκαιρίας ὅπως διακηρύξῃ ὅτι μόνη του ἐπιθυμία ἐφεξῆς εἶναι καὶ θὰ εἶναι νὰ παρουσιασθῇ περίστασις ὅπως ἀποδείξῃ ἐμπράκτως τὰ αἰσθήματά του.— Ἡ ζωή μου σοῦ ἀνήκει, τῷ ἔλεγε. Σοῦ τὴν ἔχω ἀφιερωμένην!—Εἰς μάτην ὁ Κος Λιάκος διεμαρτύρετο προσπαθῶν νὰ τὸν πείσῃ ὅτι δὲν ἤξιζε τόσον λόγον τὸ πρᾶγμα, ὅτι πᾶς ἄλλος βλέπων ἄνθρωπον πνιγόμενον καὶ δυνάμενος νὰ κολυμβήσῃ, θὰ ἔπραττεν ὅ,τι αὐτὸς ἔπραξεν. Ὁ σωθεὶς δὲν ἐπείθετο καὶ ἐξηκολούθει ἀνακηρύττων τὴν εὐγνωμοσύνην του. Ἀλλ' ἐὰν ἐβαρύνετο ἐνίοτε διὰ τοῦτο τὸν Κον Πλατέαν, δὲν ἠδύνατο ὅμως ὁ Λιάκος νὰ μένῃ ἀναίσθητος εἰς τοιαύτην λατρείαν. Ὁ καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν προσεκολλήθη τοσοῦτον εἰς τὸν νέον πρωτοδίκην, ὥστε κατήντησε καὶ ὁ δεύτερος νὰ θεωρῇ τὸν πρῶτον ὡς μέρος ἀναπόσπαστον τῆς ὑπάρξεώς του. Ἡ καθημερινὴ σχέσις ἐπέφερε φιλίαν, ἥτις τοὺς συνέδεσε στενῶς, εἰ καὶ κατὰ πάντα ἀνομοίους.

Ἐπέστρεφε λοιπὸν ἀπὸ τὸν συνήθη περίπατόν του ὁ Κος Πλατέας. Ἦτο μία ἐξ ἐκείνων τῶν ὡραίων ἡμερῶν τοῦ Φεβρουαρίου, προδρόμων τοῦ ἔαρος, ὅτε ὁ ἥλιος θωπεύει διὰ τῶν ἀκτίνων του τὰ πρῶτα ἄνθη τῶν πρωΐμων ἀμυγδαλεῶν, καὶ λάμπει ἡ κυανῆ θάλασσα καὶ γελᾷ ὁ αἴθριος οὐρανὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν του, ὁ δὲ προφυλακτικὸς καθηγητὴς δὲν ἐπεθύμει νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὴν δρόσον τῆς ἑσπέρας, ἐνθυμούμενος ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους ὁ χειμὼν ἀνακτᾷ τὴν κυριαρχίαν του ἅμα ὁ ἥλιος κρυφθῇ. Ἐπλησίαζεν ἤδη εἰς τὸ Ναυπηγεῖον, ὅπου τότε ἐτελείονεν ἡ πόλις, ἐπεριπάτει δὲ εἰσέτι παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ὅτε εἶδεν αἴφνης μακρόθεν τὸν Λιάκον, τὸν ἀγαπητόν του Λιάκον, ἐξερχόμενον τῆς πόλεως. Μειδίαμα εὐχαριστήσεως ἐφαίδρυνε τὸ στρογγύλον πρόσωπον τοῦ Κου Πλατέα. Ὕψωσε καὶ τὰς δύο χεῖρας, ἡ μία τῶν ὁποίων ἔφερε στερεὰν βακτηρίαν, καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ, διὰ ν' ἀκουσθῇ παρὰ τοῦ ἀπέχοντος εἰσέτι φίλου του, ἀνεβόησε:

Τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε καταθνητῶν ἀνθρώπων;

Διότι ὁ Κος Πλατέας εἶχε τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ παρεισάγῃ εἰς τὴν ὁμιλίαν στίχους ὁμηρικούς. Ὑπῆρχεν ὡς ἐκ τούτου ἰδέα ἐπικρατοῦσα ὅτι ἐγνώριζεν ἐκ στήθους ὁλόκληρον τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν. Ὁ ἴδιος ἀπέκρουε μετριοφρόνως τὴν τοιαύτην περὶ τῆς Ἑλληνομαθείας του διάδοσιν, ἀλλ' οὐχ ἧττον συνέτεινον πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῆς αἱ συχναί του ὁμηρικαὶ ῥήσεις. Ἀληθῶς αἱ κακαὶ γλῶσσαι ἔλεγον ὅτι οἱ στίχοι δὲν ἐφηρμόζοντο πάντοτε ἀκριβῶς εἰς τὴν περίστασιν, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐπεκύρουν τὴν κακολογίαν οἱ λοιποὶ ἐν Ἑρμουπόλει Ἑλληνισταί, ἴσως διότι δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἐξακριβώσωσι τὸ ἀληθὲς ἢ μὴ αὐτῆς. Ἐγέλων ὅμως καὶ οὗτοι μετὰ τῶν ἄλλων ὅτε ὁ Κος Πλατέας, ἀνυψῶν τὴν κεφαλήν, ἀπήγγελλε μεγαλοπρεπῶς ἐν μέσῳ τῆς κοινῆς ὁμιλίας τοὺς ἠχηροὺς ἑξαμέτρους τοῦ Ὁμήρου.

Ὅτε οἱ δύο φίλοι ἐπλησίασαν πρὸς ἀλλήλους, ὁ Κος Πλατέας ἔθλιψε περιχαρὴς τὴν χεῖρα τοῦ σωτῆρος καὶ ἐστάθη ἀπέναντί του.

— Καὶ δὲν μοῦ τὸ ἔλεγες, ἀδελφέ, εἶπεν, ὅτι εἶχες ὄρεξιν διὰ περίπατον σήμερον, ὥστε νὰ ἐξέλθωμεν μαζῆ; Ἀλλὰ πῶς ἤργησες τόσον; Τώρα εἶναι ὥρα ἐπιστροφῆς.

— Ἤργησα τῷ ὄντι. Ἐνόμιζα ὅμως ὅτι θὰ σὲ ἀπαντήσω μακρύτερα.

Καὶ μετὰ προσποιητῆς ἀδιαφορίας ὁ Κος Λιάκος ἐπρόσθεσεν:

— Εἶναι πολὺς κόσμος ἔξω;

— Πολὺ ὀλίγος! Δὲν τοὺς γνωρίζεις τοὺς Συριανούς; Προτιμοῦν νὰ ἀλληλοτρίβουν τοὺς ἀγκῶνάς των εἰς τὴν στενὴν των πλατεῖαν. Μόνοι οἱ ἐκλεκτοὶ εὑρίσκουν εὐχαρίστησιν «παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης».

— Καὶ τίνες ἦσαν σήμερον οἱ «ἐκλεκτοί;» ἠρώτησε μειδιῶν ὁ Κος Λιάκος.

— Ἔπρεπε νὰ εἴπω εἰς δυϊκὸν ἀριθμόν, «τὼ ἐκλεκτώ».

Καὶ ἐγέλασεν ὁ Κος Πλατέας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀστεϊσμοῦ του. Ἐγέλασε καὶ ὁ Κος Λιάκος, ἀλλ' ἐπεθύμει σαφεστέραν ἀπόκρισιν, ὥστε ἐπανέλαβε, χαριεντιζόμενος δῆθεν καὶ αὐτός:

— Ἀλλ' ἔχομεν τοὐλάχιστον μιμητὰς ἡμεῖς οἱ δύο; Πόσους καὶ τίνας ἀπήντησες σήμερον;

— Τοὺς αὐτοὺς πάντοτε! τὸν δεῖνα, τὸν τάδε...

Καὶ ἤρχισεν ὁ Κος Πλατέας ἀπαριθμῶν εἰς τὰ δάκτυλά του τοὺς περιπατητικοὺς φιλοσόφους, ὡς τοὺς ἀπεκάλουν οἱ θαμῶνες τῆς πλατείας, ὅσους συνήντησε, γέροντας πάντας ἢ μεσοκόπους, ἐκτὸς ἑνὸς νεανίου ῥέποντος εἰς τὸν ῥωμαντισμὸν καὶ ἔχοντος ἀξιώσεις ποιητοῦ.

— Κυρίας δὲ διόλου; ἠρώτησε καὶ πάλιν ὁ Λιάκος.

— Καὶ βέβαια! Τὴν Κυρίαν*** μὲ τὸ κοπάδι τῶν μικρῶν της καὶ τὸν ἔμπορον... πῶς τὸν λέγουν;... τὸν Κον Μητροφάνην μὲ τὸ ζευγάρι του.

Ὁ Κος Λιάκος ἔμαθεν ὅ,τι ἐπεθύμει, χωρὶς νὰ προδώσῃ εἰς τὸν φίλον του τὸν ὑποκεκρυμμένον σκοπὸν τῶν ἐρωτήσεών του. Ἀλλὰ τὸ κατόρθωμα δὲν ἦτο μέγα. Ὁ Κος Πλατέας δὲν εἶχε τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ Λυγκέως, συνήθως δὲ πέρα τῆς ἀμέσου περὶ αὐτὸν ἐπιφανείας δὲν ἔβλεπε. Εἰς τοῦτο συνετέλει ἴσως καὶ ἡ ἔμφυτος εὐθύτης καὶ ἀφέλεια τοῦ χαρακτῆρός του. Μὴ δυνάμενος νὰ ὑποκριθῇ ἢ νὰ ὑποκρύψῃ αὐτός, ἐπίστευεν εὐκόλως ὅ,τι καὶ οἱ ἄλλοι τῷ ἔλεγον. Ἦτο παροιμιώδης ἡ εὐκολία μεθ' ἧς ἐγίνετο θῦμα τῶν φίλων του καθ' ἑκάστην πρώτην Ἀπριλίου. Προητοιμάζετο ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν παραμονήν, ἀλλ' αἱ προφυλάξεις δὲν ἴσχυον νὰ τὸν σώσωσι. Καὶ ἐὰν ὑπωπτεύετό τι, αἱ ὑποψίαι του οὐδέποτε ἐλάμβανον τὴν ὀρθὴν διεύθυνσιν.

— Τί λέγεις, ὑπέλαβεν ἐρωτηματικῶς ὁ Κος Λιάκος. Μὲ συντροφεύεις νὰ περιπατήσωμεν ὀλίγον;

— Αὐτὴν τὴν ὥραν, ἀδελφέ!

— Ἕως εἰς τὴν στροφὴν τοῦ δρόμου.

— Δὲν ἔρχεσαι καλλίτερα εἰς τὴν οἰκίαν μου νὰ σοῦ προσφέρω ἓν ποτηράκι μοσχάτον; Χθὲς μοῦ ἦλθεν ἀπὸ τὴν Σίφνον. Σοῦ τὸ συνιστῶ.

— Ἐὰν πρόκειται διὰ κέρασμα, ἔλα νὰ καθίσωμεν ὀλίγον ἐδῶ, ν' ἀναπνεύσωμεν τὸν θαλάσσιον ἀέρα, καὶ ἔπειτα ἔρχομαι καὶ δοκιμάζω εὐχαρίστως τὸ προϊὸν τῆς πατρίδος σου.

Καὶ ἔδειξεν, ὄπισθεν τοῦ Κου Πλατέα, τὸ ταπεινὸν καφενεῖον, τὸ ὁποῖον τολμηρὸς κερδοσκόπος εἶχε πρό τινων ἑβδομάδων αὐτοσχεδιάσει ἐκεῖ, εἰς τὴν Ἄμμον, στήσας δι' ὀλίγων σανίδων ἐλαφρὸν παράπηγμα καί τινας πρὸ αὐτοῦ τραπέζας.

Ὁ Κος Πλατέας ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ καφενεῖον, ὕψωσε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν δύοντα ἥλιον, ἔσυρεν ἐκ τοῦ θυλακίου τὸ ὡρολόγιόν του, εἶδε τὴν ὥραν καὶ ἐστέναξεν ἐλαφρῶς.

— Ὅ,τι θέλεις μὲ κάμνεις, εἶπε.

Β'.

Οἱ δύο φίλοι διηυθύνθησαν πρὸς τὸ ἔρημον καφενεῖον, πρὸς ἄκραν εὐχαρίστησιν τοῦ ἰδιοκτή-

του, ὅστις ἔδραμε προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας του. Ὁ πρωτοδίκης, προλαβὼν ἐπιδεξίως, ἐκάθισεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ βλέπῃ τὴν πρὸς τὸ Μάνα ἄγουσαν, ὁ δὲ Κος Πλατέας ἔλαβε κατοχὴν τοῦ ἀπέναντι σκαμνίου, στρέφων τὰ νῶτα πρὸς τὴν ἐξοχήν, τὸ δὲ πρόσωπον πρὸς τὴν πόλιν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἄνευ τινὸς ἀνησυχίας διὰ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἑσπερινοῦ ἀέρος, ἀνησυχίας ἐκδηλουμένης διὰ συνεχοῦς συστολῆς τῶν ὤρων καὶ διὰ τοῦ μέχρι τοῦ λαιμοῦ κουμβώματος τοῦ ἐπενδύτου του.

Καὶ ἤρχισαν συνομιλοῦντες περὶ ἀντικειμένων σχετιζομένων πρὸς τὰς καθημερινὰς ἀσχολίας των. Ὁ Λιάκος ἔδιδεν ἐντέχνως ἀφορμὴν καὶ ὅλην ὁμιλίας εἰς τὸν φίλον του, ὥστε οὗτος ἦτο ὁ ἔχων κυρίως τὸν λόγον. Καὶ ὡμίλει ὁ Κος Πλατέας μετ' αὔξοντος ἐνθουσιασμοῦ, παρεισάγων στίχους Ὁμηρικούς. Ἀλλ' ὅμως παρετήρει ὅτι ὁ φίλος του, ἀντὶ νὰ τὸν βλέπῃ ὁμιλοῦντα, εἶχε τὰ βλέμματα διαρκῶς ἐσταμμένα πρὸς τὸν δρόμον, συχνάκις δὲ κλίνων τὸ σῶμα ἔκυπτε διὰ νὰ ἴδῃ ἔτι μακρύτερα τὴν ἀπὸ τὸ Μάνα κάμπτουσαν ὁδόν: Ἀκολουθῶν τὴν διεύθυνσιν τῶν βλεμμάτων τοῦ Λιάκου ὁ Κος Πλατέας ἐστρέφετο ἐνίοτε καὶ αὐτὸς πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐστρέφετο δ' ὅλα-κληρος διὰ νὰ ἴδῃ διὰ μέσου τῶν ὀμματοϋαλίων του τί ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ σωτῆρός του· ἀλλὰ τίποτε δὲν ἔβλεπε καὶ ἐκαλοκάθητο πάλιν εἰς τὸ σκαμνίον συνεχίζων τὴν ὁμιλίαν του.

Ἐπὶ τέλους ὁ Λιάκος εἶδεν ὅ,τι ἐπερίμενεν. Ἔλαμψαν οἱ ὀφθαλμοί του, μετεβλήθη ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του, οὐδ' ἐπροσπάθει πλέον νὰ φανῇ ὡς προσέχων εἰς τοὺς λόγους τοῦ φίλου του, ὅστις ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀφηγεῖτο μετὰ ζέσεως τὰ ἐπεισόδια προσφάτου γιγαντομαχίας μεταξὺ δύο σοφῶν καθηγητῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίου. Ἀλλά, βλέπων τὴν προσήλωσιν τοῦ Λιάκου πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μάνα, ὁ Κος Πλατέας διέκοψε τὸν λόγον, ἐστήριξε τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τῆς τραπέζης πρὸς διευκόλυνσιν τῆς μελετωμένης ἐπὶ τοῦ σκαμνίου περιστροφῆς του, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἴδῃ πάλιν τί τὸ ἑλκύον τὴν προσοχὴν τοῦ Κου Λιάκου, ὅτε οὗτος νοήσας τὸν σκοπόν του θέτει ὁρμητικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς παχείας χειρὸς τοῦ φίλου του, καὶ σφίγγων αὐτὴν ἰσχυρῶς λέγει ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ἀλλὰ μὲ ὕφος ἐπιτακτικόν:

— Μὴ γυρίσῃς!

Ὁ Κος Πλατέας, κεχηνώς, δὲν ἐγνώριζε τί νὰ ὑποθέσῃ. Ἀλλὰ δὲν ἐστράφη. Ἔμενεν ἀκίνητος, προσηλῶν ἐν σιωπῇ τὰ βλέμματα εἰς τοῦ Λιάκου τοὺς ὀφθαλμούς, οἵτινες ἠτένιζον πάντοτε εἰς τὸν δρόμον. Ἐκ τῆς ἐκφράσεώς των ἐνόησεν ὁ Κος Πλατέας ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς των ἐπλησίαζεν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα οὔτε νὰ κινηθῇ, οὔτε νὰ ὁμιλήσῃ.

— Εἰπὲ τίποτε, ψιθυρίζει αἰφνης ὁ Λιάκος ἐ-πιτακτικῶς. Ἐξακολούθησε τὴν ὁμιλίαν σου!

— Τί νὰ εἰπῶ, ἀδελφέ; Μοῦ ἔκοψες καὶ τὰς ἰδέας μου.

— Λοιπὸν ἀπάγγειλε.

— Ν' ἀπαγγείλω!... Τί ν' ἀπαγγείλω;

— Ὅ,τι θέλεις! Τὴν Ἰλιάδα.

— Δὲν μοῦ ἔρχεται οὔτε στίχος εἰς τὸν νοῦν.

— Εἰπὲ τὸ Πιστεύω, εἰπὲ ὅ,τι θέλεις, ἀλλὰ μὴ σιωπᾷς!

Ὁ δυστυχὴς καθηγητὴς ἠσθάνετο παραλυθεῖσαν πᾶσαν θέλησίν του, ἦτο ὡς αὐτόματον ὑπεῖκον εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Λιάκου, τοῦ ὁποίου ἡ δεξιὰ ἐξηκολούθει πιέζουσα τὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀριστερόν του. Ἤρχισε μηχανικῶς καὶ μὲ φωνὴν τραυλίζουσαν τὴν ἀπαγγελίαν. Εἶπε τὴν πρώτην περιοδον τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως. Ἀλλ' εἴτε συναισθανόμενος τὸ ἀνευλαβὲς τοῦ πράγματος, εἴτε ἁπλῶς ἕνεκα τῆς ἀσυναρτησίας καὶ τῆς συγχύσεως τῶν ἰδεῶν του, ἀπὸ τὸ Πιστεύω ἐπῆδησεν ἄνευ διακοπῆς τινος εἰς τὸ Ἄλφα τῆς Ἰλιάδος. Ἡ μνήμη του ὅμως δὲν τὸν ἐβοήθει. Τί ἤθελε, πάθει μαθητής του ἐὰν ποτε διέστρεφεν οὕτω ἐνώπιόν του τὴν ἀθάνατον ραψῳδίαν!

Ἀπήγγελλεν ἔτι ὅτε ὁ Λιάκος, ἀφίνων ἐλευθέραν ἐπὶ τέλους τὴν χεῖρά του, ἠγέρθη αἴφνης καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν δρόμον ἐχαιρέτισεν ὑποκλινῶς. Ὁ Κος Πλατέας ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τοὺς χαιρετιζομένους καὶ εἶδε τὰ νῶτα ἑνὸς κυρίου προβεβηκότος τὴν ἡλικίαν καὶ δύο κομψῶν κυριῶν ἑκατέρωθεν αὐτοῦ. Δὲν ἐβράδυνε ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν τριάδα καὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν.

Ὁ Λιάκος ἐκάθισε πάλιν. Ἦτο κατακόκκινος. Ὁ Κος Πλατέας ἐσταυροκοπήθη πρὸς ἔνδειξιν τοῦ θάμβους τὸ ὁποῖον τὸν κατεῖχε.

—Κύριε ἐλέησον, εἶπε! Διὰ τὸν Κον Μητροφάνην καὶ τὰς θυγατέρας του ἦτο ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία!

— Μὲ συγχωρεῖς, ἀπεκρίθη ὁ Λιάκος μετὰ φωνῆς προδιδούσης εἰσέτι τὴν συγκίνησίν του. Δὲν ἤθελα νὰ ὑποθέσουν ὅτι ὁμιλοῦμεν περὶ αὐτῶν.

— Μνήσθητί μου Κύριε! Καὶ δὲν μοῦ λέγεις ὅτι εἶσαι ἐρωτευμένος!

— Ὦ ναί! Τὴν ἀγαπῶ μὲ ὅλην μου τὴν ψυχήν!

Ὁ Κος Πλατέας ἤκουσε τὴν ἐξομολόγησιν μὲ ἀόριστόν τι αἴσθημα ἠθικῆς στενοχωρίας. Ἐλυπεῖτο βλέπων τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν τοῦ φίλου του, τὸν ἐζήλευεν ἴσως ὀλίγον διὰ τὸ προξενοῦν τὴν ταραχήν του αἴσθημα, ἠπόρει πῶς δὲν τῷ ἐξεμυστηρεύθη πρὸ τῆς σήμερον τὸν ἔρωτά του, ἠγανάκτει δὲ κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του πῶς νὰ μὴ τὸν ἐννοήσῃ καὶ ἄνευ τῆς ἐξομολογήσεως. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα τόσον συγκεχυμένα καὶ δυσδιάκριτα, ὥστε βεβαίως δὲν ἠδύνατο διὰ λόγων νὰ τὰ ἐκφράσῃ. Μετά τινων στιγμῶν σιωπήν,

ἐνῷ εἰσέτι ἀντήχει εἰς τὴν ἀκοήν του ἡ πλήρης πάθους ἐκφώνησις τοῦ φίλου του «Τὴν ἀγαπῶ», τὸν ἠρώτησεν ἀφελῶς, χωρὶς νὰ σκεφθῇ τί λέγει:

— Ποίαν ἀπὸ τὰς δύο;

Ὁ Λιάκος τὸν ἠτένισε μετ' ἀπορίας. Δὲν εἶπε λέξιν, ἀλλὰ τὸ βλέμμα του ἔλεγε, «Καὶ θέλει ἐρώτημα;»

Ὁ Κος Πλατέας ἐκτύπησε τὸ μέτωπόν του διὰ τῆς ἀνοικτῆς παλάμης.

— Ποῦ ἔχω τὸν νοῦν, ἀνέκραξε. Μὲ συγχωρεῖς, ἀδελφέ. Ἀπὸ τὰ ὀπίσω καθὼς τὰς ἔβλεπα τώρα, δὲν διακρίνονται, καὶ ἐλησμόνησα ὅτι τῆς μεγαλειτέρας τὸ πρόσωπον δὲν ἐμπνέει τὸν ἔρωτα. Ἡ μικρὰ ὅμως... δὲν σοῦ λέγω! Εἶναι νοστιμωτάτη! Ἡ ἐκλογή σου καλή!

Ὁ Λιάκος ἤκουε σιωπῶν.

— Τὸν βλέπεις ἐκεῖ! ἐξηκολούθησεν ὁ Κος Πλατέας, ἐκδηλῶν ἐπὶ τέλους τὸ παράπονόν του. Νὰ εἶναι ἐρωτευμένος καὶ νὰ τὸ ἔχῃ κρυφὸν ἀπὸ τὸν φίλον του! Νὰ μὴ τοῦ ἐκμυστηρευθῇ τὸν πόνον του! Ἂς ἤμην ἐγὼ καὶ ἔβλεπες. Ἄλλο δὲν θὰ ἤκουες παρὰ τοὺς ἀναστεναγμούς μου.

Καὶ ἐξέβαλεν ἓν Ἆχ, ἐρωτικὸν ὄθεν, ἀπὸ τὰ εὐρέα στήθη του. Ἡ διαπασῶν τοῦ στεναγμοῦ, ἢ καὶ μόνη ἴσως ἡ ἰδέα τοῦ Κου Πλατέα πάσχοντος δεινὰ ἐρωτικά, ἔφερε τὸ μειδίαμα εἰς τὰ κατηφῆ τοῦ Λιάκου χείλη.

— Πῶς δὲν μοῦ εἶπες ποτὲ τίποτε; ἐπανέλαβε.

— Δὲν σοῦ εἶπα, ἀπεκρίθη ὁ Λιάκος, διὰ νὰ μὴ σὲ ζαλίζω.

Ἀλλ' ἰδὼν τὴν ἔκφρασιν θλίψεως συνάμα καὶ ἐπιπλήξεως, ἡ ὁποία ἐπεχύθη εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ φίλου του, ἐπρόσθεσεν ἀμέσως:

— Νὰ σοῦ τὰ εἴπω ὅλα, ἀφοῦ τὸ ἐπιθυμεῖς.

Ἀλλ' ἐσιώπησεν, ὡς διστάζων πόθεν ν' ἀρχίσῃ. Ὁ καθηγητὴς συστείλας τοὺς ὤμους καὶ πάλιν. ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ἥλιον καὶ εἶδεν ὅτι εἶχεν ἤδη κρυφθῇ ὄπισθεν τοῦ βουνοῦ.

— Δὲν τὰ λέγομεν καλλίτερα περιπατοῦντες; Ὥρα νὰ ἐπιστρέψωμεν πλέον.

Καὶ ἠγέρθη. Ἠγέρθη καὶ ὁ Λιάκος, καὶ οἱ δύο φίλοι ἐπορεύθησαν πρὸς τὴν πόλιν.

Ὦ! Ποία καρδία ἐρῶσα δὲν συγκαθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ διαχύσῃ τὴν πλημμύραν της εἰς στήθη φιλικὰ καὶ συμπαθῆ; Ἀναχαιτίζει τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ αἰσθήματος τὸ σέβας πρὸς τὴν ἀγνότητα αὐτοῦ,—ὁ ἀγαπῶν προκρίνει νὰ τηρήσῃ ὡς μυστικὸν ἐν παραβύστῳ τὸ μυστήριον τοῦ ἔρωτός του, ἢ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν θησαυρόν του εἰς ὀφθαλμούς, οἱ ὁποῖοι ἴσως δὲν τὸν ἐκτιμήσωσι,—διστάζει καὶ ἀνακάλλει,—ἀλλὰ τὸ ἐκχειλίζον πάθος ἐπὶ τέλους θὰ φανερωθῇ! Ὁ Λιάκος ὅμως εἶχεν ἤδη ἐκλέξει καὶ εὕρει μυστικοσύμβουλον, ὥστε δὲν ἔσπευδε νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς παρούσης εὐκαιρίας, καὶ ἐσιώπα μετανοῶν διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν μετὰ τῆς ὁποίας ὑπεσχέθη νὰ εἴπῃ ὅλα εἰς τὸν φίλον του. Ὄχι ὅτι δὲν ἠγάπα καὶ δὲν ἐξετίμα τὸν Κον Πλατέαν. Ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ δὲν τὸν ἐθεώρει ἀρμάδιον δι' ἐρωτικὰς ἐξομολογήσεις, δὲν τὸν ἐνόμιζεν ἱκανὸν νὰ ἐννοήσῃ τὰς λεπτότητας τῶν αἰσθημάτων του. Παρεκτὸς δὲ τούτου τοῦ ἐφαίνετο καὶ ὡς, τρόπον τινά, προδοσία τὸ νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς αὐτὸν τὰ ἀπόρρητα τῆς καρδίας του, ἀφοῦ ἀπαξ εἰς ἄλλην ψυχὴν τὰ ἐνεπιστεύθη.

Ὁ Κος Πλατέας παρετήρησε τὸν δισταγμόν, ἀλλὰ τὸν ἀπέδωκεν εἰς τὴν συγκίνησιν τοῦ φίλου του. Μετά τινα σιωπήν, βλέπων ὅτι ἡ ἐξομολόγησις δὲν ἤρχετο ἐφ' ἑαυτῆς, ἠθέλησε νὰ τὴν προκαλέσῃ δι' ἐρωτήσεων. Ἀλλ' αἱ ἀποκρίσεις ἦσαν συνοπτικαί, εἰ καὶ εἰλικρινεῖς. Ὅπως δήποτε, ἐξ αὐτῶν ἐπληροφορήθη ὁ Κος Πλατέας ὅτι ὁ Κος Λιάκος ἦτο ἐρωτευμένος πρὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν, ἀφότου δηλαδὴ ἦλθεν εἰς Σύραν, ὅτι ἔκτοτε ἀπεφάσισεν ἢ τὴν νεωτέραν θυγατέρα τοῦ Κου Μητροφάνους ν' ἀποκτήσῃ ὡς γυναῖκα, ἢ οὐδέποτε νὰ νυμφευθῇ, ὅτι μόλις πρό τινων μηνῶν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὑπάρχει ἁμοιβαιότης αἰσθημάτων, ὅτε πρῶτον κατώρθωσε νὰ ἴδῃ ὑπὸ στέγην φιλικῆς οἰκίας τὴν νέαν καὶ νὰ τῆς ὁμιλήσῃ.

— Ποῦ συνέβη τοῦτο;

— Εἰς τῆς ἐξαδέλφης μου.

— Ἡ ἐξαδέλφη σου γνωρίζει τὰς θυγατέρας τοῦ Κου Μητροφάνους;

— Ὦ ναί! Ἦτο φίλη τῆς μητρός των.

— Ἄ! τώρα καταλαμβάνω, ἀνεφώνησεν ὁ Κος Πλατέας. Ἡ ἐξαδέλφη σου ἤκουε τοὺς ἀναστεναγμούς σου! Ἐκείνη ἐγνώριζε τὸ μυστικόν σου. Διὰ τοῦτο δὲν μοῦ εἶπες ποτὲ τίποτε ἐμέ.

Ὁ Λιάκος ἐμειδίασεν, ἀλλ' ὁ Κος Πλατέας ὡσὰν νὰ ἠσθάνθη εἶδος ζηλοτυπίας διὰ τὴν δοθεῖσαν εἰς τὴν ἐξαδέλφην προτίμησιν.

— Ἀφοῦ τὴν θέλεις καὶ σὲ θέλει, ἐπανέλαβε μετά τινα διακοπὴν τῶν ἐρωταποκρίσεων, διατί δὲν τὴν ζητεῖς εἰς γάμον;

— Τὴν ἐζήτησα. Πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος ἔστειλα τὴν ἐξαδέλφην μου εἰς τὸν Κον Μητροφάνην. Ἀλλά...

— Τί ἀλλά; Ποῦ θὰ εὕρῃ καλλίτερον γαμβρόν. Δὲν ἠρνήθη!

— Ὄχι, δὲν ἠρνήθη, ἀλλ' ἔθεσεν ὅρον, ὃ ὁποῖος δὲν εἰξεύρω πότε θὰ ἐκπληρωθῇ, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ δὲν θέλει νὰ βλεπώμεθα. Πρὸ δέκα ἡμερῶν δὲν τὴν εἶδα, ἔστω καὶ μακρόθεν. Ὥστε ἐννοεῖς τώρα διατί σήμερον μὲ τόσην συγκίνησιν...

— Τί εἶναι ὁ ὅρος του, ὑπέλαβεν ὁ Κος Πλατέας;

— Νὰ περιμένω μέχρις οὗ ἀποκαταστήσῃ τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του. Δὲν θέλει νὰ

νυμφευθῇ ἢ ν' ἀρραβωνισθῇ ἡ νεωτέρα πρὸ τῆς μεγαλειτέρας.

— Κακὴ δουλειά, φίλε μου! Φοβοῦμαι ὅτι θὰ ἔχῃς νὰ περιμένῃς πολύ. Δύσκολα θὰ τὸν εὕρῃ ἡ μεγάλη. Ἀλλ' ὅμως ὅλα γίνονται, ὥστε μὴ ἀπελπίζεσαι.

Ὁ Λιάκος ἐσιώπησε πλήρης προφανοῦς μελαγχολίας.

— Καὶ ὅμως, ἐπανέλαβε μετ' ὀλίγον, εἶναι θησαυρὸς ἡ νέα, καὶ ἂς εἶναι ἄσχημη! Δὲν ὑπάρχει ἐπὶ γῆς ψυχὴ ἀγαθωτέρα! Παρεκάλεσε θερμῶς τὸν πατέρα της νὰ μετατρέψῃ τὴν ἀπόφασίν του, τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν θέλει νὰ ὑπανδρευθῇ, ὅτι ἄλλο δὲν ἐπιθυμεῖ ἢ νὰ τὸν γηροκομήσῃ ἐκεῖνον καὶ ν' ἀναθρέψῃ τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς της. Ἀλλ' ὁ γέρων εἶναι ἀδυσώπητος. Ὅταν βάλῃ τίποτε εἰς τὸν νοῦν του, ἐτελείωσε!

Τοῦ Λιάκου ἡ γλῶσσα ἐλύθη. Μεθ' ὅσης συντομίας ἀπεκρίνατο εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ φίλου του λαλῶν περὶ τοῦ ἔρωτός του, μετὰ τοσαύτης ἥδη ἀφθονίας λόγου παρεξέτεινε τὸ ἐγκώμιον τῆς πρεσβυτέρας θυγατρὸς τοῦ Κου Μητροφάνους. Ἴσως οὕτω ἀπεζηλώνετο αὐτὸς ἑαυτόν, καθόσον ὡμίλῶν περὶ ἐκείνης, ὡμίλει περὶ τῆς νεωτέρας ἀδελφῆς. Ἔθιγε πλαγίως τὸ ἀντικείμενον περὶ τοῦ ὁποίου συνεστέλλετο νὰ λαλήσῃ ἀπ' εὐθείας.

— Εἶναι ἄγγελος καλοσύνης, ἐξηκολούθει λέγων. Λατρεύει τὴν ἀδελφήν της. Ἔχει δι' αὐτὴν καὶ μητρὸς τρυφερότητα. Πράγματι δὲ ἀντικατέστησε τὴν μητέρα της ἀφότου ὠρφάνευσαν. Αὐτὴ κυβερνᾷ τὴν οἰκίαν. Καὶ πῶς τὴν κυβερνᾷ! Ἡ ἐξαδέλφη μου λέγει ὅτι δὲν εἶδε ποτὲ ἀλλοῦ τόσην τάξιν, τόσην εὐπρέπειαν... Καὶ μὴ ἀμελεῖ τὰ ἄλλα χάριν τῶν οἰκιακῶν φροντίδων; Ὀλίγαι Ἑλληνίδες ἀνέγνωσαν καὶ γνωρίζουν ὅσα αὐτή. Ἆ, ὡς πρὸς τοῦτο ὁ Κος Μητροφάνης εἶναι ἄξιος παντὸς ἐπαίνου! Ἀνέθρεψε λαμπρὰ τὰς θυγατέρας του. Δὲν πταίει ἐκεῖνος ἐὰν ἡ ὡραιότης δὲν ἐμοιράσθη ἐξ ἴσου εἰς αὐτάς, ἀλλὰ τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς τὸ ἔχουν ἐξ ἴσου καὶ αἱ δύο... Εἶναι θησαυρὸς καὶ ἡ μεγαλειτέρα! Εὐτυχὴς ὅστις τὴν ἀποκτήσῃ ὡς σύζυγον!

Ὁ Κος Πλατέας ἤκουε κατ' ἀρχὰς μετ' ἀπορίας τὴν αἰφνίδιον τοῦ φίλου του εὐγλωττίαν. Βαθμηδὸν ἡ ἀπορία μετεβλήθη εἰς στενοχωρίαν. Συνέλαβε τὴν ἰδέαν μήπως... Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἄνθρωπος νὰ κρύπτῃ ὅ,τι ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν του. Ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου διακόψας καὶ τὸν περίπατον καὶ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Λιάκου καὶ στραφεὶς πρὸς αὐτόν,

— Τί μοῦ τὰ λέγεις αὐτά; τὸν ἠρώτησε. Τί μοῦ τὴν ἐγκωμιάζεις; Μὴ ἔβαλες εἰς τὸν νοῦν σου νὰ μοῦ τὴν φορτώσῃς;

Ὁ Λιάκος ἔμεινεν ὡς ἐμβρόντητος. Οὐδέποτε συνέλαβε τοιαύτην ἰδέαν. Οὐδέποτε ἐσκέφθη ὅτι ὁ Κος Πλατέας ἠδύνατο νὰ περιληφθῇ εἰς τὸν κατάλογον τῶν διὰ γάμον ὑποψηφίων. Καὶ ὅμως διατί ὄχι; Τί ἔλειπε τοῦ ἀνθρώπου; Καὶ διατί νὰ μὴ σκεφθῇ ποτὲ ὅτι ἠδύνατο τῷ ὄντι αὐτὸς νὰ γείνῃ ὁ ζητούμενος σύγγαμβρός του.

Ὅλα ταῦτα τὰ ἐσκέπτετο ὁμοῦ καὶ συγκεχυμένα, βλέπων ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Κον Πλατέαν καὶ μὴ εὑρίσκων τί ν' ἀποκριθῇ εἰς τὸ ἀπροσδόκητον ἐρώτημά του. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἐξηκολούθησε σοβαρῶς:

— Ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ. Σοῦ χρεωστῶ τὴν ζωήν, ἡ ὕπαρξίς μου σοῦ ἀνήκει. Ἀλλ' ἐὰν ὡς δεῖγμα εὐγνωμοσύνης μοῦ ζητήσῃς νὰ νυμφευθῶ, προτιμῶ νὰ μὲ ὁδηγήσῃς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκεῖ ὅπου μ' ἔσωσες νὰ πνιγῶ ἐμπρός σου πρὸς ἐξόφλησιν καὶ ἀπόσβεσιν τοῦ πρὸς σὲ χρέους μου.

Διατί καὶ πόθεν ἡ δριμεῖα αὕτη δήλωσις; Ἐμαρτύρει βεβαίως δυσαρέσκειαν, ἀλλὰ προήρχετο ἡ δυσαρέσκεια ἐκ τῶν πολλῶν ὅσα ὁ φίλος του εἶπε περὶ τῆς μεγάλης ἀδελφῆς, ἢ μᾶλλον ἐκ τῆς παντελοῦς πρότερον σιωπῆς καὶ ἐκ τῆς σημερινῆς του φειδωλίας εἰς τὸ νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς μικρᾶς; Τοῦτο ἴσως οὐδαμῶς ἐγνώριζε καὶ ὁ ἴδιος, ἀλλ' ὅπως δήποτε ἦτο δυσηρεστημένος, τὴν δὲ δυσαρέσκειαν ἐμαρτύρουν καὶ οἱ λόγοι καὶ ὁ τρόπος μεθ' οὗ τοὺς ἔλεγε.

Τὸ ὕφος του ἐπείραζε τὸν Κον Λιάκον.

— Κύριε Πλατέα, εἶπε ξηρὰ ξηρά. Σοῦ εἶπα πολλάκις, ἐπαναλαμβάνω δέ,—καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω διὰ τελευταίαν, ἐλπίζω, φοράν,—ὅτι οὐδὲν δικαίωμα ἔχω οὔτε θέλω νὰ ἔχω ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης σου. Ὅσον δὲ περὶ γάμου, ἴσο βέβαιος ὅτι ποτὲ δὲν ἐσκέφθην νὰ σὲ παρουσιάσω ὡς γαμβρόν, οὔτε νὰ σοῦ προμηθεύσω νύμφην, οὔτε ὑπέκρυπτε τοιοῦτον σκοπόν ἡ ἐξομολόγησις τῶν ἰδικῶν μου ὑποθέσεων, μὲ τὰς ὁποίας λυποῦμαι ὅτι τόσην ὥραν σὲ ἐπονοκεφάλησα.

Οἱ δύο φίλοι ἐπανέλαβον τὸν διακοπέντα δρόμον, ἀλλ' ἐν σιωπῇ καὶ οἱ δύο. Ἐπεριπάτουν πλησίον ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, μὴ βλέποντες ἀμφότεροι τὴν ὥραν νὰ χωρισθῶσιν εὐσχήμως. Εὐτυχῶς ἐπλησίαζον εἰς τὴν γωνίαν ὅπου ἔπρεπε ν' ἀποχαιρετισθῶσι, διευθυνόμενοι ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἐκεῖ ὁ Κος Πλατέας ἐπανέλαβε τὴν πρόσκλησίν του.

— Δὲν θὰ ἔλθῃς νὰ δοκιμάσῃς τὸ μοσχάτον μου;

— Εὐχαριστῶ. Εἶναι ἀργά, ἔχω δὲ καὶ κάπου νὰ ὑπάγω.

— Εἰς τῆς ἐξαδέλφης σου;

— Ἴσως.

Καὶ ἐπροσπάθησεν ὁ Λιάκος νὰ μειδιάσῃ.

— Ἐλπίζω ὅτι δὲν ἐθύμωσες, ὑπέλαβε συνδιαλλακτικῶς ὁ Κος Πλατέας.

— Διατί νὰ θυμώσω;

— Ἦσαν περιττὰ ἴσως ὅσα σοῦ εἶπα, ἀφοῦ μάλιστα δὲν ἐπεβουλεύθης ποτὲ τὴν ἐλευθερίαν μου, (καὶ ἐκάγχασεν ὁ ἀγαθὸς καθηγητής,) ἀλλὰ καλλίτερα νὰ εἶναι καθαρὰ τὰ πράγματα.

— Βέβαια, βέβαια!

Καὶ θλίψας τὴν παχεῖαν χεῖρα, τὴν ὁποίαν ὁ Κος Πλατέας ἔτεινε φιλικῶς, ἐξηκολούθησεν ὁ Κος Λιάκος τὸν δρόμον του ταχύνας τὸ βῆμα, ἐνῷ ὁ καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν ἐπορεύετο βραδέως πρὸς τὴν οἰκίαν του.

[Ἕπεται συνέχεια]

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΤΟ ΔΙΚΤΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ

Ἄνωθι τοῦ χωρίου Ψυχροῦ, κειμένου ἐν τῷ ὀροπεδίῳ τοῦ Λασιθίου, ὑπάρχει σπήλαιον, ἐν ᾧ οἱ ποιμένες ἐκ παλαιοῦ μανδρίζουσι τὰ ποίμνιά των ἐν καιρῷ χειμῶνος, οὐδὲν ὅμως εἶχε διεγείρει μέχρι πρό τινων ἐτῶν τὴν προσοχὴν αὐτῶν. Πρὸ 4—5 ἐτῶν κυνηγὸς καταφυγὼν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ σπηλαίου, προσέκρουσε διὰ τῆς ἀκτηρίδος τοῦ ὅπλου του εἰς μετάλλινόν τι ἀντικείμενον, ὅπερ ἀναλαβὼν καὶ παρατηρήσας ἀκριβέστερον εἶδεν ὅτι ἦτο χαλκοῦν ἀγαλμάτιον, παριστάνον βοῦν. Τὴν ἐπαύριον διαδοθέντος τοῦ γεγονότος εἰς τὸ χωρίον πολλοὶ χωρικοὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ σπήλαιον, ἔνθα ἀνασκάψαντες ἀνεῦρον εἰς μικρὸν βάθος πολλὰ τοιαῦτα ἀγαλμάτια χάλκινα καὶ πήλινα, δύο ἢ τρεῖς χαλκίνους πελέκεις, βέλη τινά, ξίφη μικρὰ καὶ λαβὰς τούτων, καὶ αἰχμὰς δοράτων, πάντα ταῦτα χάλκινα. Πρὸς τούτοις δὲ πήλινα ἀγγεῖα, ἅτινα οἱ χωρικοὶ ἐκάλεσαν *σκουτέλια* διὰ τὴν ὁμοιότητα αὐτῶν πρὸς τὰ σήμερον οὕτως ὀνομαζόμενα.

Παρακινηθέντες ἐκ τοῦ πλούτου τῶν ἐν τῷ Ἰδαίῳ Ἄντρῳ ἀναθημάτων, καὶ γινώσκοντες ὅτι πολλοὶ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἀναφέρουσι τὸ Δικταῖον Ἄντρον, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ Ζεύς, ἀπεφασίσαμεν μετὰ τοῦ κ. F. Halbherr νὰ ἐπισκεφθῶμεν καὶ ἐρευνήσωμεν ἀκριβέστερον τὸ σπήλαιον τοῦτο, μήπως εἶναι τὸ περιλάλητον ἐκεῖνο ἐν τῇ ἀρχαιότητι Δικταῖον Ἄντρον.

Ἀνεχωρήσαμεν ἐξ Ἡρακλείου τῇ 28 Ἰουλίου τὸ πρωΐ, περὶ μεσημβρίαν δ' ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον Ξυδᾶ τῆς ἐπαρχίας Πεδιάδος, ἔνθα διεμείναμεν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἐπισκεφθέντες τὰ ἐρείπια τῆς *Λύκτου*, ὅπου ἀνεύρομεν καὶ τεμάχιον ἀρχαϊκῆς ἐπιγραφῆς. Ταύτην θὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς ὁ κύριος Halbherr.

Ἐκ τῆς Λύκτου ἀνεχωρήσαμεν τὸ πρωΐ, μετὰ κοπιωδεστάτην δὲ διὰ τῶν ὀρέων δίωρον πορείαν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ὀροπέδιον τοῦ Λασιθίου. Μετὰ τοσοῦτον ἐπίπονον διὰ τῶν ὀρέων πορείαν αἰσθάνεταί τις εὐφροσύνον ἔκπληξιν, ἅμα, κατερχόμενος τὴν ὀφρὺν τοῦ ὀροπεδίου, ἴδῃ πρὸ αὐτοῦ ἐκτεινομένην μακρὰν καὶ εὐρεῖαν λειοτάτην πεδιάδα, περιεστεμμένην ὑπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων, εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὁποίων βλέπει πέριξ τὰ χωρία τοῦ Λασιθίου ἐν μέσῳ χλοερῶν δένδρων.

Τὸ ὄνομα *Λασίθι* δὲν εἶνε βεβαίως παλαιόν. Πόθεν παρήχθη ἡ λέξις εἶνε νομίζομεν ἀκόμη ἀμφίβολος. Ὁ κ. Γιανναράκης ὑποθέτει ὅτι ἐγένετο κατὰ συγκοπὴν ἐκ τοῦ La Sitia. Ἐν καιρῷ τῆς Ἐνετοκρατίας ὑπῆρχεν ἴδιος νομὸς ἐν Κρήτῃ La Sitia, ἐν τῷ νομῷ δὲ τούτῳ κεῖνται καὶ τὰ ὄρη ταῦτα, ὀνομασθέντα οὕτω ἐκ τοῦ ὅλου νομοῦ καὶ διατηρήσαντα τὸ ὄνομα.

Τὸ χωρίον *Ψυχρὸν* κατοικεῖται ὑπὸ 70 περίπου χριστιανικῶν οἰκογενειῶν. Ἐν ὅλῳ δὲ τῷ ὀροπεδίῳ ὑπάρχουσι 15 χωρία κατοικούμενα ὑπὸ 6,000 περίπου ψυχῶν. Ἐν τῷ χωρίῳ Ψυχρῷ διακρίνεται στερεῶς ᾠκοδομημένη δημοτικὴ σχολὴ κτισθεῖσα καὶ συντηρουμένη δαπάναις τοῦ ἐκ τοῦ χωρίου τούτου καταγομένου Α. Παπαδάκη, τοῦ μεγάλου τοῦ Πανεπιστημίου εὐεργέτου.

Ἀπὸ τοῦ χωρίου τούτου ἀναβαίνοντες τὴν πλευρὰν τοῦ ὑπερκειμένου ὄρους ἐφθάσαμεν μετὰ 20 λεπτὰ τῆς ὥρας εἰς τὸ ἐν λόγῳ σπήλαιον.

Ἔξωθεν τῆς εἰσόδου αὐτοῦ ὑπάρχει εἶδος ἐπιπέδου αὐλῆς ἐχούσης μῆκος μὲν 30 μέτρων περίπου, πλάτος δὲ 5—6. Ἀπὸ τῆς αὐλῆς ταύτης ἐκτείνεται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ θεατοῦ τὸ λεκανοπέδιον τοῦ Λασιθίου μετὰ τῶν πέριξ χωρίων.

Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου εὐρεῖα καὶ ὑψηλὴ εἶνε πρὸς ἀνατολάς. Τὸ δὲ σπήλαιον πρὸς εὐχερεστέραν περιγραφὴν διαιροῦμεν εἰς ἐξωτερικόν, καὶ εἰς βαθύτερον ἢ βάραθρον.

Τὸ ἐξωτερικὸν σπήλαιον ἔχει μῆκος ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον 25 μέτρα, πλάτος δὲ 15 καὶ ὕψος 5 μέτρα. Τὸ ἔδαφος τοῦ σπηλαίου φαίνεται ὅτι τὸ πάλαι δὲν θὰ ἦτο πολὺ ἀνώμαλον. Τὴν σήμερον ὅμως ὁ ἐπισκεπτόμενος αὐτὸ ἀναγκάζεται νὰ διέρχηται διὰ πολλῶν καὶ μεγάλων βράχων, οἵτινες ἔχουσι καταπέσῃ ἀπὸ τῆς ὀροφῆς.

Πρὸ τῆς εἰσόδου ἄνωθεν τῆς αὐλῆς διακρίνεται βράχος τετράγωνον σχῆμα λαβὼν δι' ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Ἑκάστη πλευρὰ τοῦ βράχου τούτου ἔχει μῆκος 2,50 μέτρα περίπου, ὕψος δὲ ἓν μέχρις ἑνὸς καὶ ἡμίσεος. Ἡ ἀνωτέρα αὐτοῦ ἐπιφάνεια εἶνε τώρα ἐντελῶς ἀνώμαλος καὶ ἀκανόνιστος. Πιστεύομεν ὅμως ὅτι ἠλλοίωσε ταύτην ὁ χρόνος οὖσαν τὸ παλαιὸν ὁμαλήν. Ὁ βράχος οὗτος θὰ ἐχρησίμευε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὡς βωμός. Δὲν εἶνε μὲν τοῦτο τόσῳ καταφανές, οὐδὲ ἔχει ὁ βράχος τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ πρὸ τοῦ Ἰδαίου Ἄντρου βωμοῦ, ἀλλὰ οὔτε τὸ σπήλαιον τοῦτο ἐν συνόλῳ, οὔτε τὰ ἐν αὐτῷ εὑρεθέντα παρουσιάζουσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἰδαίου Ἄντρου.

Πρὸς τὴν νότιον πλευρὰν τοῦ σπηλαίου ἵσταται μέγας σταλακτίτης ἐν εἴδει στήλης μὲ εὐρεῖαν ὠοειδῆ βάσιν. Ἡ στήλη αὕτη ἀποτελεῖ οἱονεὶ τὸ ὅριον μεταξὺ τοῦ περιγραφέντος σπηλαίου καὶ τοῦ ὑπὸ τὴν στήλην χαίνοντος βαράθρου.

Ἡ εἴσοδος τοῦ βαράθρου εἶνε εὐρεῖα. Ὑπὲρ ταύτην δὲ φαίνεται πυκνότατος κισσὸς καλύπτων τὸ ἀνώτερον μέρος τῆς ὀφρύος αὐτῆς. Ἡ κλίσις τοῦ βαράθρου ἐκ τῆς εἰσόδου πρὸς τὸν μυχὸν δὲν εἶνε πολὺ ἀπότομος, διὸ εὐχερῶς σχεδὸν δυνάμεθα νὰ κατέλθωμεν ἄνευ τῆς βοηθείας σχοινίων ἢ κλιμάκων. Ἐν ὥρᾳ δὲ μεσημβρίας φωτίζεται ἱκανῶς ἀπὸ τῆς εὐρείας εἰσόδου του, ὥστε ἡ κάθοδος δυνατὸν νὰ γείνῃ καὶ ἄνευ τεχνητοῦ φωτός.

Κατελθόντες εἰς 5 $^1/_2$ μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς εἰσόδου ἀπαντῶμεν σταλακτίτας ὑψουμένους ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ σπηλαίου εἰς ἱκανὸν ὕψος, καὶ ἀποτελοῦντας οἱονεὶ διάφραγμα χωρίζον τὸ βάραθρον εἰς δύο ἄνισα μέρη, τὸ μικρότερον πρὸς τὸ στόμιον, καὶ τὸ μεγαλίτερον πρὸς τὸ βάθος. Εἰς 33 δὲ μέτρων ἀπὸ τοῦ στομίου ἀπόστασιν εἶνε τὸ πλατύτατον μέρος τοῦ βαράθρου, 20 μέτρων περίπου. Ὀλίγῳ κατωτέρω τοῦ μέρους τούτου εἶναι τὸ ὑψηλότατον μέρος τοῦ σπηλαίου. Ἐνταῦθα ἡ ἀπὸ τῆς ὀροφῆς πρὸς τὸ ἔδαφος ἀπόστασις εἶναι 12 μέτρων. Ἐνταῦθα που στῆλαι σταλακτιτῶν καὶ μεγάλοι σταλακτῖται κρεμάμενοι ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ἀποτελοῦσι δεύτερον χώρισμα. Καταβαίνοντες βαθύτερον αἰσθανόμεθα συχνοτέρας πιπτούσας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μας σταγόνας ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς ἀτμοσφαῖραν ὑγροτέραν καὶ δροσερωτέραν. Εἰς πλάγιόν τινα μυχὸν ἀριστερὰ τῷ καταβαίνοντι εὑρίσκεται ἐντὸς μικροῦ λάκκου ψυχρότατον καὶ διαυγέστατον ὕδωρ. Τέλος δὲ εἰς τὸν πυθμένα τοῦ βαράθρου οἱ σταλακτῖται ἔχουσι διαιρέσῃ τὸν μυχὸν αὐτοῦ εἰς τρεῖς μικροὺς μὲν ἀλλ' ὑψηλοὺς θαλάμους, ἀφήσαντες μόνον μεταξὺ αὐτῶν στενὰς θύρας, καὶ μικρὰς ὀπὰς ἐν εἴδει παραθύρων. Ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τῶν θαλάμων τούτων κρέμανται οἱ ὡραιότατοι σταλακτῖται ἔχοντες μῆκος 2—3 μέτρων. Τὸ ὅλον μῆκος τοῦ βαράθρου ἀπὸ τοῦ στομίου μέχρι τοῦ πυθμένος αὐτοῦ εἶνε 85 περίπου μέτρων.

Τὰ πλεῖστα τῶν ἀναθημάτων εὑρέθησαν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ σπηλαίῳ, πρὸς τὸ νότιον αὐτοῦ μέρος, πλησίον τοῦ σταλακτίτου, ὅστις ἵσταται ἐπὶ τοῦ στομίου τοῦ βαράθρου. Ἐκεῖ πλησίον σώζεται καὶ τοῖχός τις ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς, ὅστις θὰ ἐκτίσθη ἵνα ὑποβαστάσῃ βράχον ἐπαπειλοῦντα πτῶσιν ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τοῦ σπηλαίου. Νῦν ὅμως ὁ βράχος ἔχει καταπέσῃ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.

Ἀνασκάψαντες δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ διὰ πολλῶν ἐργατῶν εἰς πολλὰ μέρη τοῦ σπηλαίου καὶ τῆς αὐλῆς αὐτοῦ εὕρομεν εἰς μικρὸν βάθος 0,30—0,80 μέτρου πλῆθος θραυσμάτων εὐτελῶν πηλίνων ἀγγείων, ἐξηγάγομεν δὲ καί τινα ἀκέραια τοιαῦτα. Πλὴν τούτων εὕρομεν ἡμίκαυστα κέρατα βοῶν καὶ τράγων, οἵτινες θὰ εἶχον θυσιασθῇ εἰς τὴν ἐνταῦθα λατρευομένην θεότητα. Σὺν τούτοις δὲ ἀπηντήσαμεν καὶ κέρας ἐλάφου. Σημεῖον τοῦτο ὅτι ἔζη ποτὲ ἐν Κρήτῃ ἡ ἔλαφος. Ἐξ ἄλλης ὕλης ἀντικείμενα δὲν ἀνεύρομεν πλὴν δύω χαλκίνων βελῶν, μιᾶς καρφίδος καὶ ἑνὸς μικροῦ μαχαιρίου χαλκίνου καὶ τούτου.

Τὰ ἑξῆς δὲ ἀντικείμενα εὑρεθέντα ἄλλοτε ἐν τῷ σπηλαίῳ ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἠγοράσαμεν διὰ τὸ μουσεῖον τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου.

α') 3 πήλινα εἰδώλια βοῶν 0,5—0,10 μέτρου τὸ μῆκος.

β') 6 χάλκινα εἰδώλια βοῶν μικρότερα τῶν πηλίνων.

γ') Μίαν κεφαλὴν βοὸς μεγαλητέραν πηλίνην.

δ') Πήλινον εἰδώλιον τράγου.

ε') Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον παριστᾶνον παλαιστὴν περιεζωσμένον μὲ στενὴν ζώνην. Ἀρχαϊκώτατον.

ϛ') Δύο μικρὰ χάλκινα ἀπεικάσματα ἀσπίδων.

ζ') Δύω λαβὰς χαλκᾶς μικρῶν ξιφῶν.

η') Τρία εἰδώλια πήλινα ὅμοια πρὸς ἐκεῖνα, ἅπερ ἀνεῦρεν ὁ Schliemann ἐν Τύρινθι.

θ') Αἰχμὴν δόρατος ἀναθηματικήν.

ι') Ὀλίγα χάλκινα βέλη.

ια') Σφῦραν χαλκῆν.

ιβ') Τρεῖς ἀναθηματικοὺς πελέκεις.

ιγ') Δύω πηλίνας μυροδόχους.

ιδ') Χαλκῆν πόρπην.

Πλὴν τούτων δὲ καὶ πολλὰ πήλινα ἀγγεῖα εὐτελῆ ὡς προείπομεν ἄνευ χρώματος ἢ βερενικίου.

Πολλῷ πλείονα ὅμως τούτων καὶ τὰ ἀξιολογώτερα εἶχον πρὸ πολλοῦ πωλήσῃ οἱ χωρικοὶ εἰς ἄλλους.

Ἐξ ὅσων εἴδομεν ἐπείσθημεν ὅτι τὸ σπήλαιον τοῦτο ἐχρησίμευε βεβαίως ὡς προσκύνημα εἰς ἐποχὴν ἀρχαιοτάτην, ἂν ὅμως εἶναι πράγματι τὸ περίφημον Δικταῖον Ἄντρον ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ Ζεὺς θὰ ἀποδείξωσιν ἴσως μετ' οὐ πολὺ ἀκριβέστεραι ἔρευναι.

Ἐν Ἡρακλείῳ τῇ 16 Αὐγούστου, 1886.

ΙΩΣΗΦ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ.

Ὁ Ἔρασμος τόσον ἐτίμα τὸν χαρακτῆρα τοῦ Σωκράτους, ὥστε λέγεται ὅτι μελετῶν τὸν βίον καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ κατελήφθη ὑπὸ ἐπιθυμίας νὰ κατατάξῃ αὐτὸν ἐν τοῖς καὶ ἁγίοις ὅτι ἀνεφώνησε: Sancte Socrates, ora pro nobis. (Ἅγιε Σώκρατες, δέου ὑπὲρ ἡμῶν.)

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ
ΤΩΝ ΦΥΤΟΦΑΓΩΝ

Ὡς γνωστόν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων παντοειδῶν αἱρέσεων ἐν Εὐρώπῃ, ὑπάρχει καὶ αἵρεσις ἀφορῶσα εἰς τὴν στομαχικὴν δίαιταν. Ἡ αἵρεσις αὕτη ἀποκρούει τὴν χρῆσιν τῶν ζωϊκῶν οὐσιῶν πρὸς διατροφὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ πρεσβεύει ὅτι μόνον αἱ φυτικαὶ οὐσίαι δύνανται καὶ σωματικῶς καὶ πνευματικῶς νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν ὑγιᾶ καὶ ἀκμαῖον. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς αἱρέσεως ταύτης κηρύττουσι διὰ τῶν περιοδικῶν αὐτῶν φύλλων—διότι ἐκδίδουσι καὶ ἴδια τοιαῦτα—ὅτι εἶνε πρόληψις διὰ τοῦ χρόνου ῥιζωθεῖσα ἡ ἰδέα περὶ ἀπολύτου ἀνάγκης τῆς κρεωφαγίας πρὸς εὐρωστίαν τῶν ὑγιῶν ἢ πρὸς ἀνάρρωσιν τῶν ἀσθενῶν ἀνθρώπων. Οἱ δὲ περιερχόμενοι τὴν κεντρικὴν Εὐρώπην φυτοφάγοι ἀπόστολοι συλλόγων δημηγοροῦσιν ὑποστηρίζοντες ἐν πεποιθήσει ὅτι δὲν ἀξίζει τόσον ἓν αἱμοσταγὲς πιφτέκιον, ὅσον ἓν δροσερὸν λάχανον πρὸς ὑγιεινὴν πλήρωσιν τοῦ στομάχου. Ἡ ἑλληνικὴ ἀρχαιότης, ὅπως εἰς τόσα ἄλλα, προσκαλεῖται ἀρωγὸς καὶ ὑπὸ τῶν φυτοφάγων, ὁ Πυθαγόρας ἰδίως φέρεται ὑποστηρικτὴς τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, καὶ συχνότατα τὸ ὄνομα αὐτοῦ προβάλλουσι συζητοῦντες οἱ αἱρετικοί.

Ὁμολογῶ δὲ ὅτι εἶνε ἐξαίρετοι περὶ τὰς συζητήσεις, προκειμένου νὰ ὑποστηρίξωσι τὰ δόγματά των. Ἔχουσιν ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνονται ἀκαταμάχητα, καὶ ἀποστομοῦσι πολλάκις ἡμᾶς τοὺς κρεωφάγους. Ἀγνοῶ ἂν καὶ τὴν σοφιστικὴν ταύτην δεινότητα ὀφείλουσιν εἰς τὴν φυτοφαγίαν—ἀφοῦ ἡ δίαιτα τοῦ στομάχου τόσον ἐπιδρᾷ κ' ἐπὶ τοῦ πνεύματος—ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ θὰ ἠδύναντο πρὸ πάντων νὰ κατηχήσωσι τοὺς κοινοβουλευτικοὺς ἡμῶν ἄνδρας.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι, ἁπλῶς ἐκ τῆς ἀφετηρίας ταύτης ὁρμηθέντες οἱ ὀπαδοὶ τῆς αἱρέσεως: ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε ζῶον φυτοφάγον, ὅτι διαφθαρεὶς συνήθισε κατὰ μικρὸν εἰς τὴν κρεωφαγίαν ἐπὶ ἰδίᾳ βλάβη, ὅτι δὲ ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς φύσεως τεταγμένην αὐτῷ δίαιταν, ἠθέλησαν νὰ εὐρύνωσι τὰ δόγματα αὐτῶν καὶ νὰ τὰ περιβάλωσι διά τινος ἐπισημότητος. Οὕτω τὸ ζήτημα τὸ πεζὸν καὶ ταπεινόν, τὸ ζήτημα τῆς διαίτης, ἀνήγαγον εἰς ζήτημα ψυχικῆς ἀγαθότητος καὶ εὐσπλαγχνίας. Δὲν ἠρκέσθησαν νὰ ἐξετάσωσι κατὰ πόσον τὸ κρέας τῶν ζώων εἶνε πρόσφορον εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν, ἀλλὰ κατὰ πόσον δικαιοῦται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀφαιρῇ τὴν ζωὴν τῶν ἐμψύχων πλασμάτων ὅπως χρησιμοποιῇ ταῦτα δι' ἑαυτόν. Καὶ ὄχι μόνον ἵνα τὰ χρησιμοποιῇ πρὸς διατροφήν, ἀλλὰ καὶ πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἀνάγκην. Τὸ συμπέρασμά των δὲ εἶνε ὅτι δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ὄρνιθας ἵνα τίκτωσιν ὠά—μόνον τὰ ὠὰ ἀνέχονται ἐκ τῶν ζωϊκῶν οὐσιῶν καὶ ταῦτα οἱ ὄχι τόσῳ φανατικοί—δυνάμεθα νὰ τρέφωμεν ποίμνια, ἵνα παρέχωσιν ἡμῖν γάλα καὶ βούτυρον καὶ μαλλίον δι' ἐνδύματα, ἀλλὰ πρέπει νὰ γηροκομῶμεν καὶ τὰς ὄρνιθας καὶ τὰς ἀγελάδας καὶ τὰ πρόβατα, οὐχὶ δὲ νὰ θανατώνωμεν ταῦτα ἵνα τραφῶμεν διὰ τῶν σαρκῶν των, ἵνα ὑποδεθῶμεν διὰ τοῦ δέρματος αὐτῶν.

Ἤκουσα ὅτι, ἐνῷ ἐντὸς εὐρυτάτης αἰθούσης συλλόγου ἐκήρυττεν ἔξοχος ῥήτωρ τὰ φυτοφαγικὰ δόγματα, εἰς πιστότερος αὐτοῦ τηρητὴς ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου εἶπεν:

— Ὑμεῖς παραβαίνετε ὅ,τι διδάσκετε! καὶ ἔδειξεν ὡς σῶμα τοῦ ἐγκλήματος τὰ δερμάτινα χειρόκτια καὶ τὰ δερμάτινα ὑποδήματα τοῦ ῥήτορος.

Ἀληθῶς οἱ ἀκριβεῖς τηρηταὶ τῶν ὑψηλῶν θεωριῶν τῆς αἱρέσεως οὐδὲ χειρόκτια δερμάτινα φέρουσι, τοὺς δὲ πόδας περιβάλλουσι δι' ὑποδημάτων ἐξ ἐριούχου, ὧν τὰ πέλματα κατασκευάζονται ἐκ φλοιοῦ δένδρου καὶ φελοῦ.

Κατὰ τὴν ἐν Λιψίᾳ διατριβήν μου εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρισθῶ καὶ μεθ' ἑνὸς συμπολίτου ἡμῶν φυτοφάγου. Ἦτο νέος χημικός, περατώσας τὰς σπουδάς του ἐν Ἐλβετίᾳ κατηχηθεὶς ἐν τῇ αἱρέσει ἀπεῖχε πρὸ πενταετίας τῆς κρεωφαγίας. Ἦτο μελαγχρινὸς τόσον, ὥστε προσείλκυε τὰ συμπαθητικὰ βλέμματα τῶν ξανθῶν γερμανίδων, καὶ χαρίεις καὶ ἀγαθὸς καὶ ὁ τακτικώτατος ἄνθρωπος, ὃν ἐγνώρισά ποτε. Ὡς πρὸς τὴν εὐρωστίαν δὲ ὑπερεῖχε πάντων τῶν ἐν Λιψίᾳ Ἑλλήνων σπουδαστῶν. Ἐγευματίζομεν πάντοτε μαζὶ ἐν τῷ ἀπεράντῳ Ἑστιατορίῳ *Πανοράματι*, ὅπου ἐκίνει τὴν ἔκπληξιν τῶν ὑπηρετῶν ἀπέχων πάσης ζωϊκῆς τροφῆς καὶ ζητῶν αἴφνης γεώμηλα πεφρυγμένα ἄνευ ὀπτοῦ κρέατος ἢ χορταρικὰ μόνον, καὶ ἔπειτα ὀλίγον τυρὸν ἢ γλύκισμα. Πολλάκις, ἵνα ἀποφύγῃ τοὺς μορφασμοὺς ἢ τὰς ἐρωτήσεις τῶν μᾶλλον προπετῶν, ἔλεγεν εἰς ἐμὲ ἢ εἰς ἄλλον τινὰ τῶν ἁμαρτωλῶν κρεωφάγων νὰ ζητήσωμεν φυτικὰ προσφάγια μετὰ τοῦ κρέατος, τὰ ὁποῖα κατηνάλισκεν αὐτός.

Ἐννοεῖται ὅτι ὑφίστατο τὰ σκώμματα ὅλων ἡμῶν, τὸ δὲ κοινότατον ἦτο νὰ τὸν ἐρωτῶμεν: ἂν ἐβόσκησεν. Ἀλλ' ἠμύνετο θαρραλέως καὶ μετ' ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων. Ἤντλει δὲ τοιαῦτα καὶ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς χώρας φέρων παράδειγμα τοὺς πενεστάτους ἀγρότας ἡμῶν, οἵτινες τρέφονται καθ' ὅλον τὸ ἔτος διὰ φυτικῶν οὐσιῶν, ἀναμένοντες πανήγυρίν τινα ἢ ἑορτάσιμον ἡμέραν ὅπως ἀπογευθῶσι τεμαχίου γραίας αἰγός. Καὶ ὅμως τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ, ἔλεγεν, ὅτι εἶνε ἀκμαιότατοι; Ἡ Ἑλλάς, προσέθετεν, εἶνε ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν εἶνε ἀνάγκη ν' ἀποσταλῶσι κατηχηταὶ τῆς φυτοφαγίας· ἐκεῖ ὁ πολὺς λαὸς εἶνε φυ-

τοφάγος. Ἐλησμόνει ὅμως ὁ ἀγαθὸς καταναλωτὴς τῶν ὀσπρίων νὰ εἴπῃ πόσον οἱ κατηχηταί αὐτοὶ θὰ ἦσαν χρήσιμοι ἐν τῇ πατρίδι μας, ἵνα διδάξωσιν τὴν πρὸς τὰ ζῶα εὐσπλαγχνίαν· ἵνα διδάξωσιν ἡμᾶς ὄχι ὅτι δὲν δικαιούμεθα ν' ἀφαιρῶμεν τὴν ζωὴν αὐτῶν πρὸς ἴδιον κέρδος, ἀλλ' ὅτι δὲν πρέπει τοὐλάχιστον ζῶντα νὰ τὰ τυραννῶμεν πρὸς ἰδίαν θηριώδη τέρψιν.

Εἶπον ὅτι ὁ ἕλλην φυτοφάγος ἦτο ῥωμαλεώτατος. Διηγεῖτο ὅτι ἀπὸ πενταετίας δὲν εἶχεν ἀσθένησιν, ἐνῷ πρότερον ἦτο ἰσχνὸς καὶ φιλάσθενος, καὶ ὅτι ἅπαξ ἀδιαθετήσας ἐπί τινας ἡμέρας ἀνέρρωσε τάχιστα, χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ κρέας μεθ' ὅλας τὰς ἐπιμόνους παρακελεύσεις τοῦ ἰατροῦ. Ἄλλως τῷ εἶνε πλέον ἀδύνατον νὰ γευθῇ κρέατος, διότι καὶ μόνη ἡ ὀσμὴ αὐτοῦ τῷ φέρει ἀηδίαν καὶ ἔμετον. Ὅταν δὲ ἡμεῖς ἐγελῶμεν καταπολεμοῦντες σφοδρῶς τὰ ἐπιχειρήματά του, ὀργιζόμενος προέτεινεν ὅν θέλωμεν νὰ τὰ ὑποστηρίξῃ διὰ τῶν χειρῶν, ἀφοῦ φρονοῦμεν ὅτι ἡ φυτοφαγία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἀσθενικὸν καὶ ἄναιμον. Ἡ μόνη φιλοδοξία αὐτοῦ εἶνε, νυμφευόμενος γυναῖκα τῆς αἱρέσεως, ν' ἀποκτήσῃ τέκνα, ἅτινα ν' ἀναθρέψῃ διὰ τῆς φυτοφαγίας καὶ περιοδεύων τὴν Ἀνατολὴν μίαν ἡμέραν νὰ ἐπιδείξῃ ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκογενείᾳ τῆς φυτοφαγικῆς διαίτης τὰ ποτελέσματα.

Μία τῶν προσφιλεστάτων ἐν Λειψίᾳ τέρψεων ἡμῶν κατὰ τὰς καλὰς ἡμέρας τοῦ φθινοπώρου ἦτο ἡ ἐν τῷ ποταμῷ Ἔλστερ κωπηλασία. Ἐναυλοῦμεν ἀντὶ ἐλαχίστης τιμῆς ἀκάτιον μετὰ δύο ζευγῶν κωπῶν καὶ ἐναλλὰξ κωπηλατοῦντες μετεβαίνομεν εἰς τὸ χωρίον Κόννεβιτς ἀπέχον περὶ τὴν μίαν ὥραν καὶ ἓν τέταρτον. Ὁ διὰ τοῦ ποταμοῦ πλοῦς εἶνε ἀληθὴς ἀπόλαυσις, διότι ὁ Ἔλστερ διελίσσεται ὡς ἀργυροῦς ὄφις μέσῳ πυκνοῦ δάσους. Ἐκτὸς δὲ τῆς φυσικῆς καλλονῆς ἡ λεμβοδρομία αὐτὴ παρέχει καὶ πλεῖστα ἀπρόοπτα ἐπεισόδια, καὶ χαριεστάτας συναντήσεις ἐν μέσῳ ὕδατι, καὶ συναγωνισμοὺς πρὸς ἀβράς κωπηλάτιδας, ἀληθινὰς Λορελάϊ τῶν γερμανικῶν μύθων. Εἰς δὲ τὸ τέρμα τοῦ ταξειδίου, ἐν τῷ μικρῷ χωρίῳ Κόννεβιτς, εὑρίσκει τις ὑπὸ θερμὴν στέγην καφενείου ἐξαίρετον ζῦθον καὶ ζεύγη γαλανῶν ὀρθαλμῶν αἰδημόνως προσηλωμένα ἐπὶ τῆς βελόνης τοῦ κεντήματος, διότι αἱ γερμανίδες δέσποιναι καὶ δεσποινίδες συνηθέστατα διέρχονται τὸ ἀπόγευμά των ἐν καφενείῳ ἐργαζόμεναι καὶ ζυθοποτοῦσαι.

Ὁ φυτοφάγος φίλος ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῶν ποταμίων τούτων ἐκδρομῶν, ἃς ἔλεγεν ἀληθῶς συντελεστικὰς εἰς τὴν εὐρωστίαν τοῦ σώματος. Ἦτο δ' ἔξοχος κωπηλάτης, διατελέσας μέλος πολλῶν λεμβοδρομικῶν συλλόγων ἐν Ἑλβετίᾳ· αὐτὸς δ' ἐδίδασκε κ' ἐτελειοποίει ἡμᾶς εἰς τὴν κωπηλασίαν. Καὶ ἐγνώριζεν οὐχὶ ἁπλῶς νὰ κωπηλατῇ ἀλλὰ καὶ θεωρητικῶς νὰ διδάσκῃ περὶ τῆς στάσεως τῆς προσφορωτέρας καὶ τῆς λειτουργίας τῶν μυώνων, προσέτι δὲ καὶ ἐθνολογικῶς ἐξετάζων τὸ θέμα ἐπεδείκνυε πῶς κωπηλατοῦσιν οἱ Νορβηγοί, οἱ Τοῦρκοι καὶ ἰδίως οἱ Οὐγγροι, οἱ μὴ ὑπεγείροντες τὴν κώπην ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἀλλὰ διαξιφίζοντες ἐλαφρῶς τὸ ὕδωρ πρὸς τὰ ἐμπρός. Ὅταν δ' ἐπρόκειτο νὰ προσπεράσωμεν ἄλλην τινὰ λέμβον ἢ νὰ ἔλθωμεν εἰς ἅμιλλαν προκαλούμενοι, ἀνελάμβανε μόνος τὰς κώπας ὑψῶν τὸ ζήτημα εἰς τὴν περιωπὴν ἐθνικῆς φιλοτιμίας καί, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἡ ἑλληνικὴ ἀξιοπρέπεια ἐξήρχετο ἀλώβητος τοῦ ἀγῶνος. Μετὰ τοιαύτην τινὰ λεμβοδρομίαν ἐπιτυχῆ ὁ καλός μας κυβερνήτης ἐνθουσιῶν ὑπεσχέθη ὅτι τὴν ἑπομένην θὰ μᾶς παράσχῃ τὸ πρόγευμα εἰς ἕν ξενοδοχεῖον, τὸ ὁποῖον νεωστὶ ἀνεκάλυψεν ἐν Λειψίᾳ. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις μας ἠρνεῖτο ν' ἀπαντήσῃ. Ἔλεγε δὲ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ μᾶς ἐκπλήξῃ καὶ δὲν μαρτυρεῖ τίποτε ἐκ τῶν προτέρων. Ὡρίσαμεν τόπον συναντήσεως διὰ τὴν ἑπομένην τὸ Γαλλικὸν Καφενεῖον καὶ δὲν ἔλειψε κανείς.

Ὁ φυτοφάγος μᾶς ὡδήγησε τότε εἰς πεπαλαιωμένον οἴκημα, ὁμοιάζον μᾶλλον πρὸς ἐργοστάσιον· μόνον δὲ ὅταν ἐφθάσαμεν πρὸ τῆς θύρας ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἐνοήσαμεν τί ἦτο: ἦτο Ἐστιατόριον Φυτοφάγων. Εἰσήλθομεν μετὰ πολλῆς περιεργίας ἐρευνῶντες τὴν διασκευὴν αὐτοῦ. Τὸ εὕρομεν λιτότατον, πενιχρότατον. Οἱ φυτοφάγοι εἶνε καὶ ἐχθροὶ τῆς πολυτελείας· θεωροῦσι δὲ περιττὰ καὶ πολυτελῆ καὶ αὐτὰ τὰ τραπεζομάντιλα καὶ τὰ χειρόμακτρα. Ἡ μικρὰ ἐπιμήκης αἴθουσα περιεῖχεν ἐπιμήκεις τραπέζιον ξύλινον, δωδεκάδα ἐδωλίων ἁπλουστάτων περὶ αὐτό, ἐπ' αὐτοῦ δὲ πινάκια πρόστυχα καὶ ποτήρια ἐκ θολῆς ὑάλου καὶ φιάλας πλήρεις ὕδατος—πρᾶγμα μοναδικὸν ἐν γερμανικῷ ἑστιατορίῳ. Οὔτε εἰκόνας, οὔτε καθρέπτας, τίποτε, τίποτε, τὸ ὁποῖον νὰ ἐπασχολῇ τὴν προσοχήν. Οἱ φυτοφάγοι εἶνε πρακτικώτατοι· τί χρειάζονται ὅλα αὐτά; Ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται ἐκεῖ διὰ νὰ φάγῃ, μόνον διὰ νὰ φάγῃ. Εἰς μίαν γωνίαν ὅμως ἐπὶ μικροῦ τραπεζίου εἶδα φύλλα ἐντυπα· ἐπλησίασα καὶ παρετήρησα ὅτι ἦσαν περιοδικὰ τῆς αἱρέσεως καὶ ἐν ἢ δύο ἐγκυκλοπαιδικὰ συγγράμματα. Καμμία πολιτικὴ ἐφημερίς! Ὁ φυτοφάγος φίλος μου δὲν ἠδυνήθη νὰ μὲ πληροφορήσῃ, ἂν ἀποφεύγωσι τὴν ἀνάγνωσιν πολιτικῶν ἄρθρων κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἐκ φόβου μὴ συντελέσωσι ταῦτα εἰς τὴν δυσπεψίαν τοῦ στομάχου...

Οἱ μόνοι πελάται τοῦ ἑστιατορίου ἦσαν τρεῖς μέσης ἡλικίας ἄνδρες. Ὠχροί, ἀπεξηραμένοι, ἔκυπτον ἐπὶ πινακίου φακῆς κ' ἐρρόφων βραδέως τὸ χύλωμα. Ἐκαθίσαμεν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς τραπέζης. Ὁ καταστηματάρχης, ἀκμαῖος γέρων κ' εὔχαρις, ἦλθε νὰ μᾶς ὑπηρετήσῃ αὐτοπροσώπως, προέβαλε δὲ ἀπὸ τῆς θύρας καὶ νεαρὰ ὑπηρέτρια, μαγείρισσα ἴσως, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς μικροὺς ὡς κομβιοδόχας καὶ τὰς παρειὰς στρογγύλας καὶ προεχούσας ὡς γεώμηλα.

Ὁ φυτοφάγος τὴν ἠτένισε μετὰ θαυμασμοῦ:

— Κυττάξετε, μᾶς εἶπε, τί θαύματα κάμνει ἡ φυτοφαγία!

— Μάλιστα! ἀπεκρίνατο εἷς τῶν συντρόφων μας, δὲν καμαρώνεις καὶ τὰ μοῦτρα τῶν τριῶν ἐκείνων, ποῦ εἶνε 'σὰν θερμασμένοι.

— Ἄ, αὐτοί, τόρα θὰ ἤρχισαν τὴν φυτοφαγίαν, ὑπέλαβε μετ' ἐξόχου ἑτοιμότητος ἐκεῖνος. Ἀπὸ τὴν κρεωφαγίαν ἔγιναν ἔτσι καὶ ἤλλαξαν τόρα δίαιταν. Μετὰ 5-6 μῆνας νὰ τοὺς ἰδῇς.

— Καλέ, ξεύρετε τί μοῦ ἐνθυμίζουν μὲ τὰ ξηρά των πρόσωπα καὶ τὴν σιωπηλήν των καὶ εὐλαβῆ στάσιν; προσέθηκε ζωηρὸς ἐξ Ἀθηνῶν σπουδαστής, μοῦ ἐνθυμίζουν τοὺς μακρακιστάς.

Οἱ γέλωτές μας προσείλκυσαν τὰ θολὰ καὶ ἐκπεπληγμένα βλέμματα τῶν τριῶν βωβῶν καὶ εἰς τὰ χείλη των ἐπλανήθη μορφασμὸς ὀργῆς κατὰ τῶν ταραχοποιῶν. Ἡμεῖς δ' ἀνελάβομεν προσπεποιημένον ὕφος ἐμβριθείας κ' ἐζητήσαμεν φαγητὸν παρὰ τοῦ καταστηματάρχου. Εἶχε δύο εἰδῶν ζωμὸν μετ' ὀσπρίων καὶ μετὰ λαχάνων. Ἐξελέξαμεν τὰ ὄσπρια. Οὐδέποτε ἐγεύθην ἀηδεστέρου χυλώματος! Κατέβαλον κόπον πολὺν ὅπως κατορθώσω νὰ ἐλαττώσω τοὐλάχιστον τὸ περιεχόμενον τοῦ πινακίου, ὅπερ ἦτο πλῆρες μέχρι χειλέων, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον· μ' ἔφερεν ἀηδίαν. Τὸ αὐτὸ δὲ ὑπέστησαν καὶ οἱ σύντροφοί μου καὶ μόνος ὁ καλότυχος αἱρετικὸς ὡς ἄλλος Ἡσαῦ ἐνετρύφα κενῶν μακαρίως τὸ ἰδικόν του καὶ πλαταγῶν λαιμάργως τὰ χείλη καὶ τὴν γλῶσσαν. Ἡ δ' ἔλλειψις χειρομάκτρων ἦτο πλέον ἢ αἰσθητή· νὰ ἔχῃ τις τὰ χείλη προσειλημμένα ἐκ τοῦ χυλώματος τῶν ὀσπρίων καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ τὰ σφογγίσῃ;

Τὸν ζωμὸν ἐπηκολούθησαν γεώμηλα βραστὰ καὶ γλύκισμά τι ἀπὸ βατόμορα. Εἶχον δὲ καὶ βούτυρον νωπὸν ἀληθῶς ἐξαίρετον καὶ τυρὸν λαμπρόν. Ἀλλὰ πῶς ἠδύνατό τις νὰ φάγῃ ταῦτα ἄνευ ἄρτου: Καὶ εἶνε ἄρτος πρὸς θεοῦ ἢ πλίνθος τὸ ἄζυμον ἐκεῖνο κατασκεύασμα, τὸ περιέχον ὅλον τὸ ἄλεσμα τοῦ σίτου καὶ ἀγνοῶ τί ἄλλο ἀκόμη! Γάλα δύναταί τις νὰ πίῃ ἀμελγόμενον αὐτοστιγμεὶ ἐκεῖ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Ἑστιατορίου ἀπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ τρεφομένων ἀγελάδων, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπάγῃ τὸ πρωῒ ἢ τὸ ἑσπέρας. Ὑποθέτω δὲ ὅτι αὐτὸ θὰ εἶνε τὸ κάλλιστον ὅλων τῶν προϊόντων τοῦ φυτοφαγείου, διότι κ' ἐν Γερμανίᾳ τὸ ἄδολον γάλα εἶνε σπάνιον, ὅσον ἐν Ἀθήναις.

Ὁ φυτοφάγος ἀμφιτρύων ἐπλήρωσε τὸν λογαριασμὸν ὅλων, ὅστις ἦτο πολὺ οἰκονομικός, διότι τὰ φυτοφαγεῖα ἔχουσι τιμὰς ἐλαχίστας, καὶ ἀπήλθομεν. Ἐν τῇ ὁδῷ ἐκεῖνος ἐκήρυσσεν ὅτι ποτὲ δὲν εἶχε φάγῃ τόσον ἐξαίρετα καὶ ἐξεδήλου διαθέσεις λεμβοδρομικάς. Ἀλλ' ἡμεῖς ἀπεκρούσαμεν δι' ἑνὸς στόματος τὴν πρότασίν του:

— Μὰ ποῦ θὰ ὑπάγετε τέλες πάντων; Ἔχετε δουλειάν;

— Πολὺ σπουδαίαν μάλιστα...

— Τί;

— Πηγαίνομεν νὰ φάγωμεν...

— !!!

Γεωργιος Δροσινης

Ο ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

Δὲν δύναταί τις νὰ σχηματίσῃ ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου κρίνων ἐκ τοῦ τύπου τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης. Ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃ τὴν σπουδαιότητά του, ἂν δὲν μελετήσῃ εἰδικῶς τὰ κατ' αὐτόν. Ἡ ἰσχὺς τῶν πολιτικῶν Λεσχῶν θὰ παρελύετο, ἐὰν δὲν ἐξυπηρετεῖτο ὑπὸ τοῦ ταχέος αὐτοῦ ἀγγελιοφόρου τῶν ἰδεῶν, τοῦ ἀπανταχοῦ εἰσχωροῦντος. Ὁ τύπος δὲν εἶνε ἡ τετάρτη δημοσία δύναμις, ὡς ἀπεκλήθη, ἀλλ' ἡ πρώτη. Τὴν Ἀγγλίαν κυβερνᾷ ὁ τύπος. Ἐφημερὶς μεγάλη ὡς ὁ *Ἡμερήσιος Τηλέγραφος* ἔχει ἴσην πρὸς τὸν Γλάδστωνα ἰσχύν, οἱ δὲ *Καιροὶ* εἶνε ἰσχυρότεροι τοῦ Κοινοβουλίου.

Ὁ τύπος ἔχει νομοθετικήν τινα πρωτοβουλίαν εἰς ἣν ἀμφότεραι αἱ Βουλαὶ ὑποτάσσονται. Αὐτὸς ἐπιτηρεῖ καὶ ἐξελέγχει τὰ ὑπουργεῖα καὶ ἐξασκεῖ καὶ αὐτῶν τῶν ὑπουργῶν τὰ καθήκοντα· αὐτὸς κατέστη ὁ ἄριστος τῶν πρέσβεων, δικαίως δὲ ἀπεκλήθη ὁ μέγας Ἐξεταστὴς τοῦ Ἔθνους. Αἱ ἐφημερίδες ἀποτελοῦσι λαϊκόν τι κοινοβούλιον, δικαστήριον καὶ σχολὴν ἅμα κριτικῆς ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας, ἐπὶ τῆς πολιτικῆς, τῆς ἠθικῆς, τῆς θρησκείας, τῆς καλαισθησίας, τοῦ συρμοῦ κτλ. Πρὸς δέ, ἀφοῦ αἱ εἰδοποιήσεις τόσον σπουδαῖως εἰσὶ συνδεδεμέναι μὲ τὰς ἕξεις τοῦ ἀγγλικοῦ βίου, αὐτὸς εἶνε ὁ μέγιστος τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμπόρων, καταργήσας μίαν τῶν πληγῶν τῶν ἄλλων χωρῶν: τὴν μεσιτείαν.

Εἰς τί ὀφείλει τὴν ἰσχύν ταύτην, ἣν ἀπέκτησεν ἰδίως μετὰ τὸν μεταρρυθμιστικὸν νόμον τοῦ 1831; Εἰς τὰς ἑξῆς αἰτίας.

Αἱ κομματικαὶ ἐφημερίδες, αἱ ἐφημερίδες τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἀντεγκλήσεων, σχεδὸν ἐξέλιπον. Τὰ ὀπωσοῦν ἀξιολογώτερα τοῦ τύπου ὄργανα, ἠγοράσθησαν ὑπὸ ἑταιριῶν καὶ δὲν ἀνήκουσιν ἀπευθείας εἰς τὸν δεῖνα ὑπουργὸν ἢ βουλευτήν, ἢ εἰς τὴν δεῖνα βουλευτικὴν ὁμάδα. Ἔχουσι μὲν τὴν πολιτικήν των ἀπόχρωσιν, ἀλλ' εἶνε ἐντελῶς ἀνεξάρτητα. Ἐν τούτῳ ἔγκειται ἡ ἰσχὺς αὐτῶν. Εἰς δὲ τῶν λόγων τῆς ἀνεξαρτησίας των εἶνε ὅτι οὐδὲν τῶν δημοσιευομένων ἐν αὐτοῖς ἄρθρων φέρει ὑπογραφήν.

Ὁ ἀγγλικὸς τύπος ἱδρύσατο ἑαυτῷ ὑψηλὴν περιωπὴν διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χρηστότητος. Δικαιοῦται ν' ἀπολαύῃ τοῦ κοινοῦ σεβασμοῦ. Πάντες οἱ δημοσιογράφοι εἶνε ἄνδρες διακεκριμένοι· γινώσκουσι νὰ ἐμπνέωσιν εἰς τοὺς ἀναγνώστας των ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην καὶ δὲν καταβιάζουσι τὴν ὑπόληψιν ἀλλήλων δι' ἀπρεπῶν καὶ ἐπιζημίων ἐπιθέσεων. Ἀποφεύγουσι τὰς ἀτομικὰς διαφοράς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ αἱ μονομαχίαι εἶνε ἄγνωστοι. Χάρις εἰς τὸ σύστημα τῶν ἀνταποκρίσεων, ὁ ἀγγλικὸς τύπος ἀρύεται συνήθως τὰς πληροφορίας ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον καὶ αὐτῶν τῶν ὑπουργῶν, μὴ διατρέχων μάλιστα τὸν κίνδυνον νὰ ἔχῃ πληροφορίας πεπλανημένας ὑπὸ πρίσβεων ἀμαθῶν, ἐπηρεαζομένων ἢ ἐξαπατωμένων. Τὰ κύρια αὐτοῦ ἄρθρα εἶνε τόσοι ὑπουργικοὶ λόγοι. Ἐπιλαμβάνεται πασῶν τῶν σοβαρῶν ζητημάτων, πραγματεύεται αὐτὰ ἐξ ἀνωτέρας ἀπόψεως, τὰ ἐξυψοῖ, κάμνει τὴν χώραν νὰ ἐνδιαφέρηται ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τὰ ἐπιβάλλει εἰς τοὺς νομοθέτας. Εἰς τὸν τύπον ὀφείλεται ὁ ὑπὲρ τοῦ νόμου τῶν σιτηρῶν ἀγών, ὁ ὑπὲρ τῆς ἐλευθέρας συναλλαγῆς καὶ πᾶσαι περίπου αἱ μεγάλαι μεταρρυθμίσεις.

Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ τύπος διωργάνωσε τὴν Ἀγγλίαν, ἐν τῇ ἐπιτελέσει μάλιστα τοῦ ἔργου τούτου ἀνεύρε τὴν ἰδίαν ἰσχύν.

Ὁ σὶρ Ῥοβέρτος Πὴλ ἔλεγε συχνάκις ὅτι ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ τύπου ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ τὴν Βουλὴν νὰ τὸν ῥίψῃ ἂν ἐτόλμα.

Ποσάκις οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ βουλευταὶ παρέλαβον ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν *Καιρῶν* τὴν πολιτικὴν ἠνωφελον ν' ἀκολουθήσωσι εἰς τὰ στοιχεῖα τῶν ἀγορεύσεών των! Πολλοὶ ῥήτορες τὴν ἐπαύριον τῶν ἐν τῇ Βουλῇ λόγων των πυρετωδῶς ἀνοίγουσι τὰς πρωϊνὰς ἐφημερίδας διὰ νὰ ἴδωσι τὴν γνώμην αὐτῶν.

Εἰς τὸν τύπον ὀφείλεται μία τῶν εἰς τὸν Βόρειον Πόλον ἐκδρομῶν καὶ τὸ ταξείδιον τοῦ Στάνλεϋ διὰ τῆ, Ἀφρικῆς *(Ἡμερήσιος Τηλέγραφος)*. Εἰς αὐτὸν ὀφείλονται αἱ ὑπόνομοι τοῦ Λονδίνου κατασκευασθεῖσαι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου τῶν *Καιρῶν*, ὧν ἐπιμελείᾳ ἐγένετο μελέτη ἐπὶ τρία ἔτη τῶν ὑπονόμων πασῶν τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Εὐρώπης· ἡ ἀκριβὴς γνῶσις περὶ τῆς θέσεως τῶν Ῥώσσων ἐν Ἀσίᾳ, ὅπου τὰ *Ἡμερήσια Νέα* ἔπεμψαν εἰδικὸν ἀνταποκριτήν· ἡ προαγγέλλουσα τὸν κίνδυνον κραυγὴ ἣν ἐξέπεμψεν ὁ *Ἡμερήσιος Τηλέγραφος* ἕνεκα τῆς προελάσεως τῶν Ῥώσσων εἰς Χεράτην καὶ ἡ αἰφνιδία ἐξέγερσις τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ Ὑπουργείου· ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Σουακείμ, οὗ τὴν κατασκευὴν συνεβούλευσεν ἡ ἰδία ἐφημερίς· ἡ μελέτη τῆς Τύνιδος γενομένη δαπάνῃ τῆς *Σημαίας*· ἡ ἀκριβὴς ἔκθεσις τῶν ἐκ τοῦ λιμοῦ ἐν Ἰνδίαις γενομένων ἀπωλειῶν ἐξ ἧς ἠναγκάσθη ὁ Γλάδστων νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν τύπον καὶ νὰ ἐπεμβῇ. Δὲν ἀναφέρω ἄλλα.

Ἐν καιρῷ πολέμου πρὸ πάντων ὁ ἀγγλικὸς τύπος ἔχει ἰσχὺν φοβερόν. Οἱ *Καιροὶ* ἐγένοντο ἀφορμὴ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου. Αἱ ἐξουσίαι τοῦ Κράτους ἐδίσταζον νὰ ἐγκρίνωσι τὴν ἀδεξίαν τοῦ Γλάδστωνος διαγωγήν· ἀλλ' οἱ *Καιροὶ* ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τοῦ πολέμου καὶ ὁ πόλεμος ἀπεφασίσθη τὴν ἐπαύριον. Κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἡ ἐπιρροὴ τοῦ ἐν λόγῳ φύλλου ἐπὶ τῆς χώρας ὑπῆρξε δικτατορική, ὑπερέβαλλε δὲ τὴν τῶν δύο Βουλῶν. Τὸ ὑπουργεῖον ἀνετράπη. Ὁ ἀρχιστράτηγος λόρδος Ῥάγκλαν ἐδίδησε νὰ συνεννοῆται μετὰ τοῦ κ. Ῥώσσελ, πρώτου ἀνταποκριτοῦ τῆς ἐφημερίδος. Ὁ ἀνταποκριτὴς οὗτος διῴκησε αὐτόχρημα τὴν χώραν καὶ παρέσχεν εἰς τοὺς *Καιροὺς* ὑπεροχὴν ἐπὶ πασῶν τῶν ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος.

Αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες ἥκιστα συλλογίζονται περὶ τῆς δαπάνης εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις. Αἱ κυβερνήσεις ὡς ὑποκείμεναι εἰς τοὺς περιορισμοὺς τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀδυνατοῦσι νὰ συναγωνισθῶσι μετ' αὐτῶν. Δι' ἓν τηλεγράφημα πληρώνουσιν ἐνίοτε ἀπὸ 300 μέχρι 800 λιρῶν στερλινῶν (7500 μέχρις 20000 φράγκων) μόνον καὶ μόνον ὅπως ἔχωσι τὸ πρωνόμιον νὰ τὸ διαβιβάσωσι πρὸ τῶν προξένων, τῶν πρέσβεων καὶ τῶν στρατηγῶν.

Πρό τινος αἱ ἐφημερίδες δὲν ἦσαν αἱ ἡγήτριαι, ἀλλ' οἱ διερμηνεῖς τῆς κοινῆς γνώμης. Πλὴν ἀφ' ὅτου ὁ τύπος κατέστη ἀνεξάρτητος, καὶ δὲν ὑρίσταται οὐδὲ τοῦ Κοινοβουλίου, οὐδὲ τῆς κυβερνήσεως τὴν ἐπιρροήν, ἀνέλαβε τὴν ἔνδοξον εὐθύνην τοῦ διευθύνειν τὴν κοινὴν γνώμην, ἀποβλέπων δέ τις εἰς τὴν ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ φάλαγγα τῶν διακεκριμένων ἀνδρῶν δὲν δύναται νὰ τῷ διαμφισβητήσῃ τὴν ἰδιότητα τοῦ σκαπανέως καὶ τοῦ προδρόμου.

Ὅπως γείνῃ τις δεκτὸς καὶ καταστῇ συνεργάτης μιᾶς τῶν μεγάλων ἐφημερίδων, διότι μόνον περὶ τοῦ ἐξέχοντος τύπου λαλῶ καὶ οὐχὶ περὶ τῶν ἑκατοστύων τῶν ἡμεροβίων μικρῶν φύλλων, ὀφείλει νὰ ἔχῃ κατακτήσῃ πρότερον θέσιν ἐπιφανῆ ἀναμιγνυόμενος εἰς τὰς φιλολογικάς, πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς διαμάχας· πρέπει νὰ εἶνε διάπρεπής μεταξὺ τῶν διαπρεπῶν, μέγας μεταξὺ τῶν μεγάλων.

Πάντα τὰ εἰς τὴν Βουλὴν παρουσιαζόμενα ζητήματα συζητοῦνται πρότερον καὶ κρίνονται παρὰ τῶν ἐφημερίδων. Ὁ τύπος ἀναλαμβάνει νὰ παρουσιάζῃ αὐτὰ ἑτοιμα ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Πᾶσα ἐγειρομένη ἐπὶ νέου τινὸς νόμου συζήτησις εἶνε καθαρὰ ἀναθημοσίευσις τῶν μελετῶν ἃς οἱ μεγάλοι ἡγέται τοῦ τύπου ἐδημοσίευσαν εἰς διαφόρους ἐφημερίδας.

Διπλῆ εἶνε ἡ ἐπίδρασις τοῦ τύπου τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπὶ τῶν πολιτευομένων. Ἐξ αὐτοῦ πᾶς πολιτευόμενος εἰδοποιεῖται καὶ διαφωτίζεται καθ' ὃν χρόνον αἱ ἐφημερίδες διαπλάττουσι τὴν ἰδέαν τῶν ἀναγνωστῶν καὶ συντάττουσι τὰς φάλαγγας αὐτῶν διὰ τὸν ἐπικείμενον πολιτικὸν ἀγῶνα. Ἐξ αὐτοῦ ὑπολογίζει τὴν ἰσχὺν ἑκάστου τῶν ῥευμάτων τῆς κοινῆς γνώμης. Ὑφίσταται καὶ αὐτὸς τὴν προσέλκυσιν ὡς πᾶσα ἡ χώρα, εἶτα δὲ παρὰ τοῦ τύπου ἀπαιτεῖ τὴν ἀμοιβὴν τῆς ὑποταγῆς του.

Ὁ τύπος κατήργησε τὸν ἀπόκρυφον βίον τῶν Αὐλῶν, τῶν Κοινοβουλίων, τῶν πρεσβειῶν, τῶν Τραπεζῶν κλπ. Τὰ πάντα τελοῦνται νῦν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ· τὰ πάντα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς θηρευτὰς τῶν εἰδήσεων τῶν ἐφημερίδων. Καὶ αὐτὰ τὰ τόσον μιστὰ ἐν Λονδίνῳ ἑλαφρὰ φύλλα ἔχουσιν ὡσαύτως τὴν ἠθικοποιητικήν αὐτῶν ἐπίδρασιν, ὅπως αἱ πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ σάτυραι τῶν σατυρικῶν φύλλων. Ὀφείλομεν δὲ νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ ἀγγλικὸς τύπος ἔχει περισσοτέραν εὐθυκρισίαν καὶ καλαισθησίαν παρὰ τὸ δημόσιον.

Τὸ μονοπώλιον τοῦ ἄγειν τὴν κοινὴν γνώμην, δὲν ἀνήκει ὅμως πλέον ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς μεγάλας ἐφημερίδας τοῦ Λονδίνου. Ἑκάστη πόλις ἣν ἔχει τὰς καθημερινὰς αὐτῆς ἐφημερίδας, αἵτινες ἀκολουθήσασαι τὸ παράδειγμα τῶν ἐφημερίδων τῆς πρωτευούσης ἐγένοντο σεβασταὶ καὶ ἀπέκτησαν κῦρος παρὰ τῷ κοινῷ. Ὁ ἐπαρχιακὸς τύπος εἶνε πλούσιος καὶ ἔχει ἀκριβεῖς περὶ τῶν συμβαινόντων πληροφορίας ὅπως καὶ ὁ τοῦ Λονδίνου. Ὁ *Φύλαξ τῆς Μαγκεστρίας* λόγου χάριν διανέμει περὶ τὸ ἓν ἑκατομμύριον κερδῶν κατ' ἔτος εἰς τοὺς μετόχους του καὶ ἀμιλλᾶται πρὸς τοὺς *Καιρούς*. Ἡ ἐπιρροὴ ἄρα τῶν ἐφημερίδων τοῦ Λονδίνου ἐπὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἠλαττώθη, ἀφ' ὅτου μάλιστα οἱ πολιτευόμενοι φεύγοντες τὴν πολὺ ἀποκλειστικὴν καὶ πολὺ στάσιμον ἀτμόσφαιραν τῶν πολιτικῶν λεσχῶν ἀποτείνονται ἀπευθείας πρὸς τὴν χώραν, ἀντὶ δὲ νὰ ὑπαγορεύωσι πρὸς αὐτὴν τοὺς χρησμούς των, ἐμπνέονται ἐκ τῶν πραγματικῶν αὐτῆς ἀναγκῶν.

Οἱ ἐξέχοντες δημοσιογράφοι γίνονται δεκτοὶ μετὰ πολλῆς τιμῆς εἰς τὴν ἐκλεκτὴν κοινωνίαν, προσκαλοῦνται δὲ παρὰ τῶν μάλιστα σημαινόντων ἀτόμων καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὴν ἐξοχήν. Συχνάκις ζητεῖται καὶ γίνεται ἀσπαστὴ ἡ γνώμη των. Ὁ "Αγγλος δημοσιογράφος εἶνε ἀμερόληπτος, ἀνεξάρτητος, σπανιώτατα ἐπηρεαζόμενος ὑπὸ τῆς προσωπικῆς φιλίας ἢ ὑπὸ τῶν κοινωνικῶν ὠφελημάτων. Μόνον αἱ περὶ τῶν ἐκλύτων ἠθῶν ἀσχολούμεναι ἐφημερίδες ἐξήγειραν τὴν ἔχθραν μερίδος τινὸς τοῦ δημοσίου, ἥτις ἔχει εὐλόγους ἀφορμὰς νὰ μὴ ἀγαπᾷ τὴν φιλοπερίεργον δημοσιογραφίαν, καὶ ἥτις προσεπάθησε νὰ ἐξεγείρῃ κατ' αὐτῶν τὴν κοινὴν γνώμην.

Ὁ τύπος ἐν Λονδίνῳ χαίρει ἀπεριόριστον ἐλευθερίαν· ἔχει ὅμως τὴν καλαισθησίαν καὶ τὴν φρόνησιν νὰ μὴ ποιῆται κατάχρησιν τοῦ δώρου τούτου. Εἰς τὴν ποινικὴν καταδίωξιν ὑπόκεινται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόναι αἱ ἐπιζητοῦσαι τὸ σκάνδαλον ἐφημερίδες, διὰ τὰς ὁποίας ἡ καταδίωξις χρησιμεύει ὡς ἀφορμὴ ἐπιδείξεως πρὸς διάδοσιν.

Τὴν ἀνάγκην τῆς τοιαύτης ἐλευθεροτυπίας ἐξαίρετα διετύπωσεν ὁ Βλάκστων διὰ τοῦ ἑξῆς ἀποφθέγματος: «Τὸ ὑποβάλλειν τὸν τύπον ὑπὸ τὴν περιοριστικὴν ἐξουσίαν τῆς λογοκρισίας ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ὑποβάλλειν πᾶσαν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ φρονήματος ὑπὸ τὰς προλήψεις ἑνὸς μόνου ἀνδρός, καθισταμένου δικαστοῦ αὐθαιρέτου καὶ ἀλανθάστου ἐπὶ παντὸς ἀμφισβητουμένου ζητήματος».

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

X*

ΗΘΙΚΗ ΑΛΓΕΒΡΑ

Εἰς παλλὰς τοῦ βίου ἡμῶν περιστάσεις παρίσταται ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ἀπόφασίν τινα σπουδαίαν. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶνε εὐχερές, διότι πολλὰ ἔχομεν καὶ τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ ἐπιχειρήματα, ἀνάγκη δὲ μετὰ τὴν ἐνδόμυχον διάσκεψιν νὰ καταλήξωμεν εἰς ὁριστικόν τι συμπέρασμα. Ὁ διάσημος διὰ τὸ πρακτικὸν αὐτοῦ πνεῦμα Βενιαμεὶν Φραγκλῖνος, ἀφῆκεν ἐπιστολὴν πρὸς φίλον του ἐπωνυμουμένην *Ἠθικὴ Ἄλγεβρα ἢ τρόπος τοῦ λύειν τὰ ἀμφίβολα ζητήματα*, δι' ἧς παραγγέλλει νὰ μεταχειριζώμεθα πρὸς ἐπίλυσιν τῶν πρακτικῶν προβλημάτων τοῦ καθημέραν βίου τὴν ἐν χρήσει πρὸς λύσιν τῶν χρηματικῶν ζητημάτων τεχνητὴν μέθοδον. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει ὡς ἕπεται:

«Περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἥτις ἔχει τόσον μεγάλην σημασίαν δι' ὑμᾶς, δὲν δύναμαι, ἀγνοῶν πρὸ πολλοῦ τὸ πρᾶγμα, νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην μου καὶ νὰ σᾶς εἴπω τί πρέπει ν' ἀποφασίσητε. Ἀλλὰ δύναμαι νὰ σᾶς εἴπω *πῶς* πρέπει ν' ἀποφασίσητε ὑμεῖς ὁ ἴδιος. Ὅταν παρουσιάζηται περίπλοκός τις περίπτωσις, εἶνε δυσεπίλυτος πρὸ πάντων διότι πάντες οἱ λόγοι τοῦ *ὑπὲρ* καὶ *κατὰ* δὲν παρουσιάζονται ἀμέσως ἢ ταὐτοχρόνως εἰς τὸ πνεῦμα, ἀλλ' οἱ μὲν ἐμφανίζονται πρῶτοι, οἱ δ' ἄλλοι ἔρχονται μετ' αὐτοὺς ἀποδιώκοντες τοὺς προηγουμένους. Ἐκ τούτου τὰ ἐν ᾧ φερόμενα καὶ ἐγκαταλειπόμενα σχέδια, ἡ ἀβεβαιότης καὶ οἱ δισταγμοί.

Ὅπως ἐξέλθῃ τις τῆς τοιαύτης δυσαρέστου καταστάσεως ἰδοὺ ποίαν μέθοδον προτείνω· ἂς διαιρέσῃ ἓν φύλλον χάρτου εἰς δύο μέρη, ἂς ἐπιγράψῃ εἰς τὸ ἓν μέρος *ὑπὲρ* καὶ εἰς τὸ ἕτερον

κατὰ, εἶτα δὲ κατὰ τὰς δύο ἢ τρεῖς τοῦ διεταγμοῦ ἡμέρας ἂς σημειοῖ εἰς τὴν οἰκείαν στήλην τὰ *ὑπὲρ* ἢ *κατὰ* ἐπιχειρήματα, καθ' ὅσον ἔρχονται εἰς τὸ πνεῦμά του. Ἀφ' οὗ δὲ συνενώσῃ αὐτὰ ὑπὸ τὰ ὄμματά του οὕτω, ἂς προ παθήσῃ νὰ τὰ ἐκτιμήσῃ κατ' ἀξίαν, καὶ εἶτα ἂς ἐξαλείψῃ τοὺς ἀνταναιρουμένους λόγους, οἵτινες ἔχουσιν ἴσην ἀξίαν. Ἂν εὑρίσκῃ ἕνα λόγον *ὑπὲρ* ἐξισούμενον πρὸς δύο *κατὰ*, ἂς ἐξαλείψῃ τοὺς τρεῖς. Ἂν δύο λόγοι *κατὰ* ἐξισοῦνται πρὸς τρεῖς λόγους *ὑπέρ*, ἂς ἐξαλείψῃ τοὺς πέντε. Οὕτω δὲ θέλει εὕρῃ πρὸς ποῖον μέρος δέον νὰκλίνῃ ἡ πλάστιγξ. Καὶ ἂν μετὰ μιᾶς ἢ δύω ἡμερῶν ἀνακωχὴν οὐδὲν ἄξιον λόγου ἐπιχείρημα *ὑπὲρ* ἢ *κατὰ* παρουσιασθῇ, κατάδηλον εἶνε τὸ ἀποφασιστέον. Εἰ καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκτιμήσῃ τις μετ' ἀλγεβρικῆς ἀκριβείας τοὺς ὑπὲρ ἢ κατὰ λόγους, ἐν τούτοις νομίζω ὅτι ὅταν παρατάξῃ, συγκρίνῃ πάντας τοὺς λόγους, θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐξενέγκῃ λελογισμένην ἀπόφασιν. Πραγματικῶς ἐγὼ ὠφελήθην πολὺ μεταχειρισθεὶς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐξισώσεως, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἐπικληθῇ *Ἠθικὴ Ἄλγεβρα*.»

Ἡ τοιαύτη μέθοδος, ἐπάγεται ὁ συγγραφεύς ἐξ οὗ ἐρανιζόμεθα τ' ἀνωτέρω, ἂν διά τινων τεχνητῶν μεθόδων βοηθῇ τὸ πνεῦμα εἰς τὴν μόρφωσιν γνώμης τινός, δὲν εἶνε ἀξία περιφρονήσεως. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα δὲν θὰ ἐξετέλει τὰς προόδους δι' ἃς ἐναβρυνόμεθα σήμερον ἄνευ τῆς βοηθείας τοιούτων μέσων. Τηλικαύτην δ' ἔχω περὶ τούτου πεποίθησιν, ὥστε θὰ προτείνω κ' ἐγὼ ἄλλην τινὰ μέθοδον ὅπως ἀποφασίζῃ τις περὶ τοῦ πρακτέου ἐν δυσχερέσι περιστάσεσι. Ἡ μέθοδος αὕτη προσιδιάζει εἰς τὴν ἀδυναμίαν ἡμῶν, εἰς τὴν ὀλιγίστην ἀντίστασιν ἣν ἀντιτάττομεν κατὰ τοῦ τελευταίου παρουσιαζομένου ἐπιχειρήματος.

Ὑποθέτω ὅτι ἔχομεν χρόνον τινὰ ὅπως ἀποφασίσωμεν πότερον ἐκ δύο τινῶν νὰ πράξωμεν, ἃς εἴπωμεν ἕνα μῆνα τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν, καὶ ὅτι ἑκάστην ἡμέραν σχηματίζομεν ἀντιφατικὰς περὶ τοῦ πρακτέου ἰδέας. Δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἐξισωτικὴν μέθοδον τοῦ Φραγκλίνου, ἥτις ἔχει τὰ ἰδιαίτερα αὐτῆς πλεονεκτήματα ἀνεξαρτήτως τῆς γενικῆς μεθόδου. Τὸ κατ' ἐμὲ ἐπεθύμουν ἑκάστην ἑσπέραν νὰ ἐνθυμώμεθα τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἡμέρας καὶ καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς ἐνδιασκέψεως νὰ διατηρῶμεν τὴν ἀνάμνησιν ταύτην. Θὰ συμβῇ ἡμέρας τινὰς νὰ ἐπέλθωσιν εἰς τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἐπιχειρήματά τινα, τὰς δ' ἀκολούθους ἡμέρας ἄλλα ἐπιχειρήματα νὰ φανῶσιν ἰσχυρότερα. Ἂν ὁρίσωμεν χρόνον τινὰ πρὸς ἐνδιάσκεψιν, θὰ μειώσωμεν τὰς τυχαίας περιπτώσεις, αἵτινες δύνανται νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπιβλαβῶς εἰς τὴν γενικὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐπιχειρημάτων· μετὰ τὸ τέλος δὲ τῆς προθεσμίας ἀρκεῖ μόνον ν' ἀθροίσωμεν τὰς ἐντυπώσεις ἑκάστης ἡμέρας ὅπως ἴδωμεν αἱ ὑπὲρ ποίας ἀποφάσεως ὑπερισχύουσιν. Ἂν ἡ σύγκρισις αὕτη φέρῃ ὡς ἀποτέλεσμα εἴκοσι λόγους κατὰ δέκα ἢ δέκα ἐννέα κατὰ δώδεκα, ἡ ἀπόφασις ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ εἶνε καλή· ἀλλ' ἂν εἶνε δεκαπέντε κατὰ δεκαέξ, μένομεν ἀμφίρροποι πάλιν, εἰ καὶ *ὑπὲρ* ἢ *κατὰ* ἀποφασίζοντες, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δὲν θέλομεν πράξῃ μέγα λάθος.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ μέθοδος ἡμῶν συνίσταται εἰς τὴν ἐκτίμησιν πασῶν τῶν καταστάσεων τοῦ πνεύματος δι' ὧν διερχόμεθα. Ὅταν διστάζωμεν περὶ τῆς ἐκλογῆς ἐπαγγέλματός τινος, πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον συμφωνεῖ πρὸς τὰς περιστάσεις, πρὸς τὴν σωματικὴν καὶ διανοητικὴν ἡμῶν ἰδιοφυΐαν, τοῦτο δὲ δὲν γίνεται ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Καὶ ὅταν δ' ἔτι ἡ ἐν ἡμῖν διάσκεψις διαρκῇ ἑβδομάδας, μῆνας, τὸ πνεῦμα πιθανὸν νὰ μὴ προσάγῃ πιστῶς τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐντυπώσεις καὶ νὰ μᾶς ἀφήσῃ οὕτω ἕρμαιον τῆς τελευταίας. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου τούτου συμβουλεύω νὰ μετα χειρισθῶμεν τὴν μέθοδον, ἥτις συνίσταται εἰς τὸ ἀναμνησκεσθαι καὶ ἀθροίζειν τὰς μεμονωμένας ἀποφάσεις. Ἡ μέθοδος αὕτη ἔχει προσέτι τὸ πλεονέκτημα, ἀναγκάζουσα νὰ ἐξετάζωμεν περιοδικῶς τὰς δύο ἐπόψεις ζητήματός τινος, νὰ ἐμποδίζῃ ἡμᾶς τοῦ νὰ λησμονῶμεν τὰς περὶ ἑκατέρας σκέψεις ἡμῶν, αἵτινες ἄλλως θὰ ἐξέφευγον τοῦ πνεύματός μας. Ὥστε ἡ ἀπόφασις ἡμῶν καθίσταται τότε ἐντελῶς ἠτιολογημένη.

Κ*

Ἀνταποκριτὴς τοῦ «Νεολόγου» τῆς Κωνσταντινουπόλεως διελθὼν ἐπ' ἐσχάτων τὴν Βουλγαρίαν, καὶ ἐπιστέλλων πρὸς τὴν ἐφημερίδα ταύτην τὰς ἐντυπώσεις του, περιγράφει διὰ τῶν ἑπομένων τὰς ἀσχολίας τῶν κατοίκων τῆς χώρας ἐκείνης. Ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα τὰ ὀλίγα ταῦτα, ἵνα ἴδωσιν οἱ Ἕλληνες ἀναγνῶσται ἡμῶν πῶς παρασκευάζει τὸ μέλλον τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὁ πρὸς ἡμᾶς ἀντίζηλος ἐκεῖνος λαὸς ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Ἄξιου. Σημειωτέον δτι ὁ εἰρημένος ἀνταποκριτὴς δεικνύεται ἐν ἄλλοις ἥκιστα συμπαθὴς τοῖς Βουλγάροις.

ΠΩΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ

Διηρχόμεθα λοφίσκους, κοιλάδας, πεδιάδας καλλιεργημένας, δροσερὰς, καταφύτους, ἀποπνεούσας ἐργασίαν καὶ φιλοπονίαν. Ὁ βουλγαρικὸς λαὸς εἶνε λίαν ἐργατικὸς καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην δὲν ἔχει τις ἢ νὰ συγχαρῇ αὐτῷ. Πρὸ ὀκταετίας αἱ ἐκτάσεις αὗται ἦσαν ἥκιστα καλλιεργημέναι, ὡς μοὶ ἐβεβαίωσε συνεπιβάτης διελθὼν τότε τὴν χώραν, ἐνῷ νῦν παρουσιάζουσι τὸ ὡραιότερον θέαμα τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας. Εἶναι τοιαύτη ἡ ἀλήθεια· δὲν ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσι πολλοὺς διδασκάλους, οὐδὲ πολλοὺς μαθητάς, δὲν ἔχουσιν ἀκόμη πανεπιστήμια, οὐδὲ μουσεῖα,

οὐδὲ πολυτεχνεῖα, ἀλλ' ἔχουσι γεωργίαν, ἥτις ἴσως ἀποτελεῖ τὴν βάσιν καὶ τὴν κρηπίδα ἑκάστης χώρας. Ἀντὶ δὲ νὰ κάθηνται καὶ συζητῶσιν ἐὰν εἰς τὰ σχολεῖα πρέπῃ νὰ εἰσαχθῇ τὸ γερμανικὸν σύστημα ἢ δὲν εἰξεύρω ποῖον ἄλλο σύστημα, αὐτοὶ τὰς κυριακὰς ἐγκαταλείπουσι τὸ ἄροτρον ἵνα λάθωσι τὸ ὅπλον. Ἦτο κυριακὴ πράγματι, καὶ ἐκ τῶν χωρίων δι' ὧν διηρχόμην οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπον ἢ χωρικοὺς γυμναζομένους. Ὀλίγον παρακάτω τὰ ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ξηραινόμενα χόρτα ἀπετέλουν στοιβάδας... Προπαρασκευάζονται! Φαίνεται τοῦτο δι' ὅλων τῶν πράξεών των· σπουδή, πυρετώδης σπουδή, κατέλαβεν αὐτούς. Ζωηροί, εὔθυμοι, πλήρης ὑγείας, ἐξερχόμενοι τῶν ἐκκλησιῶν μετὰ ζέσεως, μετὰ χαρᾶς, ἔσπευδον εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ χωρίου των ἵνα ἐκγυμνασθῶσιν ὅλοι, καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη γεγονότες. Τὸ δὲ θέαμα τοῦτο τῆς φιλοπατρίας μετὰ τοῦ θεάματος τῶν καταφύτων καὶ κατεσπαρμένων κοιλάδων των, τῶν μεταβληθεισῶν εἰς κήπους διὰ τοῦ ἱδρῶτος ἡμερησίας ἐργασίας, ἐλκύει τὴν συμπάθειαν τοῦ ὁδοιπόρου ὅσον καὶ ἂν ἦναι οὗτος ἥκιστα διατεθειμένος νὰ συμπαθήσῃ πρὸς τὴν καλουμένην Βόρειον Βουλγαρίαν. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἐπεθύμησα καὶ ἐγώ, ὡς ἄλλοτε ἐπεθύμησεν ὁ ψάλτης τοῦ οὐρανοῦ, ἵνα εἶ δυνατὸν εἶχον βροντώδη φωνὴν δυναμένην νὰ διαπεράσῃ ὄρη καὶ θαλάσσας καὶ ἀνερχόμενος ἐπὶ τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τοῦ **πατρίου** (ὦ! πικρὰ εἰρωνεία) Αἵμου, ἀνακράζω δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων μου πρὸς τοὺς ἐν ταῖς πλατείαις τῆς Ὁμονοίας καὶ τοῦ Συντάγματος σαλακωνευομένους!

— Αἴ! σεῖς ἐκεῖ κάτω.....ἐδῶ ἐργάζονται!

Καὶ ἀπὸ ἐκπλήξεως μεταπίπτω εἰς ἔκπληξιν, διότι ἤδη ἀπὸ πέντε ὡρῶν σιδηροδρομικὴ ἁμαξοστοιχία μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ταχύτητος συρομένη δὲν διέρχεται παρὰ τοιούτους κήπους εἰς οὓς ἀνθεῖ ὡς ἀειθαλὲς ἄνθος ἡ βουλγαρικὴ φιλοπονία. Ἐὰν δ' εἶχον τὴν δύναμιν νὰ σταματήσω τὴν ἁτμομηχανὴν ἤθελον πράξει ταῦτα εὐχαρίστως ἵνα κράξω τὸν πρῶτον τυχόντα χωρικὸν καὶ θλίβων τὴν τυλώδη του χεῖρα εἴπω αὐτῷ!

— Εἷς ἄσπονδός ἐχθρὸς εἰλικρινῶς σᾶς συγχαίρει.

ΟΙΚΙΑΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ
ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΓΚΑΥΜΑΤΩΝ

Τὰ ἐγκαύματα τοῦ σώματος δὲν προκαλοῦσι πάντοτε καὶ τραύματα ἢ ἐξελκώσεις. Ἐνίοτε καιομένου μέρους τινὸς τοῦ σώματος ὑπὸ φλογὸς ἢ ἄνθρακος πεπυρακτωμένου ἢ σιδήρου παράγεται μόνον ἐρυθρότης τις καὶ πόνος. Ἡ ἐρυθρότης αὕτη γεννᾶται ἐξ ἰσχυρᾶς ἀνευρύνσεως τῶν μικρῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τοῦ δέρματος καὶ ἑπομένως πρὸς θεραπείαν δέον νὰ ἐφαρμόζωμεν πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς σύσπασιν τῶν ἀγγείων, εἰς ἐξώθησιν τοῦ αἵματος ἀπ' αὐτῶν καὶ εἰς καταπράϋνσιν τῶν πόνων. Τοιαῦτα δὲ μέσα εἶνε ἡ ἡσυχία τοῦ μέλους ὑπερ ἐκάη, ἡ πίεσις αὐτοῦ δι' ἐλαφροῦ ἐπιδέσμου, ἡ ἐπίθεσις ψυχρῶν ἐπιθεμάτων ἀδιακόπως ἀνανεουμένη καὶ ἡ ὑψηλὴ τοποθέτησις τοῦ μέλους, ἐὰν τοῦτο εἶνε χεὶρ ἢ ποῦς.

Ἐὰν διὰ τῆς καύσεως ἐγεννήθησαν φυσαλίδες, νύσσωμεν αὐτὰς διὰ καθαρᾶς βελόνης, ὥπως ἐκχυθῇ τὸ ὕδωρ καὶ καταπέσῃ τὸ ὑψωθὲν δέρμα. Τούτου δὲ γενομένου, ἐπιδέσμου τὴν κεκαυμένην χώραν δι' ἀντισηπτικοῦ ἐπιδέσμου ἐπιθέτοντες βάμβακα ἢ μοτὸν ἐμβεβαπτισμένον ἐν διαλύσει φανικοῦ ὀξέος ἐν ὕδατι (1-2 τοῖς ἑκατόν). Τὸ αὐτὸ πράττομεν καὶ ὅταν τὸ ἔγκαυμα ἤνοιξεν ἀληθεῖς πληγάς. Ἐὰν ἡ καῦσις ἦτο τόσῳ ἰσχυρά, ὥστε τὸ καὲν μέρος φαίνεται μέλαν καὶ νεκρὸν καὶ ὅμοιον πρὸς ἄνθρακα, ἐπιθέτομεν θερμὰ καταπλάσματα, ὅπως ταχύτερον ἀποχωρίσωμεν τὴν νεκρωθεῖσαν χώραν ἀπὸ τῆς ὑγιοῦς.

Ὁ κίνδυνος ὅμως κατὰ τὰ ἐγκαύματα δὲν ἔγκειται μόνον εἰς τὴν κατάστασιν τῶν τραυμάτων, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὸ μέγεθος τῆς τετραγωνικῆς ἐπιφανείας ἣν κατέχει ἡ καεῖσα χώρα. Ἐὰν ἐκάη τὸ $^1/_3$ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὁ θάνατος εἶνε βέβαιος ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν ἢ ἡμερῶν, εἶνε δὲ ὅλως ἀδιάφορον ἂν τὸ ἔγκαυμα συνίσταται εἰς ἐπιπολαίαν τινὰ ἐρυθρότητα ἢ ἂν ἤνοιξε βαθείας πληγάς. Ἐάν τις π.χ. καύσῃ τὴν χεῖρα του μέχρις ἀπανθρακώσεως, οὐδόλως διατρέχει μέγαν κίνδυνον· ἐὰν ὅμως καύσῃ τὸν κορμὸν αὐτοῦ μέχρις ὀμφαλοῦ οὐχὶ βαθέως ἀλλὰ μέχρις ἐρυθρότητος τοῦ δέρματος, ὁ θάνατος θὰ ἐπέλθῃ ἀφεύκτως. Οὕτω ἐννέα ἠθοποιοὶ τοῦ Κολοσσαίου ἐν Μονάχῳ ἀπέθανον κατέντες πρό τινων ἐτῶν, καίτοι τὰ ἐγκαύματα αὐτῶν ἦσαν λίαν ἐπιπόλαια καὶ οἱ ἰατροὶ καὶ νοσοκόμοι παρέσχον εἰς αὐτοὺς τὰς μεγαλειτέρας περιποιήσεις.

Οἱ οὕτω καιόμενοι περιπίπτουσιν εἰς ἡσυχον καταπόνησιν τῶν δυνάμεων, ἡ καρδία αὐτῶν πάλλουσα ἀδιακόπως ἀσθενέστερον παύεται τέλος ἐντελῶς. Κυρία δὲ ἀφορμὴ τοῦ θανάτου εἶνε ἡ κατάπαυσις τῆς λειτουργίας τόσῳ μεγάλης ἐπιφανείας τοῦ δέρματος, ἕνεκα τῆς ὁποίας πολλαὶ οὐσίαι αἵτινες ἄλλως θὰ ἐξήρχοντο διὰ τῆς διαπνοῆς, μένουσιν ἐντὸς τοῦ αἵματος καὶ δηλητηριάζουσιν αὐτό. Ὠφελιμώτατον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶνε θρεπτικὴ τροφὴ καὶ ἐρεθιστικὰ μέσα, δι' ὧν ἐνισχύομεν τὴν ἐνέργειαν τῆς καρδίας ὅσῳ δυνατὸν περισσότερον.

Μ*

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Καθ' ἃ γράφουσιν εἰς τὴν «Ἐφημερίδα» ἐκ Φιλιατρῶν, πολλὰ γεωλογικὰ φαινόμενα παρετηρήθησαν αὐτόθι ἐκ τῶν σεισμῶν. Ἡ γῆ πολλαχοῦ διερράγη καὶ τὰ φρέατα ἐπλημμύρησαν. Κατὰ τὴν θέσιν μάλιστα Μόρινα τῆς περιφερείας Φιλιατρῶν ἐπί τινος λόφου ἐγένετο ῥῆγμα περιφερείας ἑνὸς περίπου μέτρου καὶ ἀνυπολογίστου βάθους. Ἐπίσης εἰς τὴν Γιάλοβκν, ἐπίνειον τοῦ δήμου Φλεσιάδος, ἀπέναντι τῆς Πύλου, ἐγένετο ῥῆγμα μήκους τριάκοντα περίπου μέτρων, πλάτους 1)2 μέτρου, ἐξ οὗ ἀνῆλθε ὕλη μέλαινα ὡσεὶ βόρβορος καὶ ἔχουσα τὴν ὀσμὴν τοῦ θείου. Πρὸς τούτοις κατὰ τὴν νύκτα τῶν σεισμῶν παρετηρήθη ὑπό τινων μεγάλη λάμψις ἐντὸς τῆς θαλάσσης πρὸς τὸ μέρος τῶν Στροφάδων.» Τὸ τελευταῖον τοῦτο φαινόμενον ἐπικυροῦται ὄντως καὶ ἐξ ἄλλης πηγῆς: Ἡ «Σημαία» τῆς Μελίτης ἀναφέρει ὅτι ὁ πλοίαρχος ἀτμοπλοίου, ἐξ Ἀνατολῆς καταπλεύσαντος αὐτόσε, διηγεῖτο ὅτι τὴν 17 π.μ. περὶ τὴν 9 τῆς πρωΐας ὥραν παρετήρησεν εἰς τὸ πέλαγος μεγάλην γλῶσσαν πυρὸς 30 περίπου ποδῶν πλάτους καὶ 100 ὕψους ἄνω τῆς θαλάσσης, ἥτις φλὸξ ἀνελήφθη ἀμέσως. Παρετηρήθη δ' αὕτη 200 περίπου μίλια πρὸς ἀνατολὰς τῆς Μελίτης.

Ἐξ ὑποβρυχίου ἡφαιστείου ἐκρήξεως ἐπισυμβάσης ἐν τῷ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ ἀσχηματίσθη νέα νῆσος ἐν τῷ πελάγει τῆς Τόγγας, ἔχουσα ἐπιφάνειαν 14 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, κατὰ τὰς γενομένας ἀμέσως καταμετρήσεις ὑπὸ τῆς παραπλεούσης ἀγγλικῆς ἡμιολίας Sandfly. Ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς νήσου ταύτης ἠκούετο ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τῆς Τόγγας ὁ κρότος ὑποβρυχίου ἡφαιστείου, στῆλαι δ' ὑδάτων καὶ ἀτμῶν ἀνήρχοντο εἰς μέγιστον ὕψος. Ἔκτοτε δὲ τὸ μέγεθος τῆς νήσου ὑπολογίζεται ὅτι ηὔξησε κατὰ πολύ.

Κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα παρεδόθη εἰς χρῆσιν τοῦ δημοσίου ἡ ὑπερκαυκασία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ μέχρι τοῦ Μὲρβ, ἓν τῶν σπουδαιοτάτων ἔργων ἐξ ὅσων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπεχείρησεν ἡ Ρωσσικὴ κυβέρνησις. Διὰ τῆς γραμμῆς ταύτης, ἥτις διὰ τῆς τοῦ Καυκάσου συγκοινωνεῖ μετὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν σιδηροδρόμων, ἀποκαθίσταται ἡ κατ' εὐθεῖαν συγκοινωνία τῆς Εὐρώπης μετὰ τῶν κεντρικῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας.

Ἐμπορικόν τι κατάστημα ἑτοίμων ἐνδυμάτων ἐν Βερολίνῳ ἐκθειάζει διὰ τῆς ἑπομένης πρωτοτύπου ἀγγελίας, τὴν στερεότητα τῶν ἐμπορευμάτων του. Ἡ ἀγγελία αὕτη, ἣν ἀναγινώσκομεν ἔν τινι γερμανικῇ ἐφημερίδι, εἶναι ἔμμετρος, ἀλλ' οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται ἂς ἀρκεσθῶσιν εἰς πεζὴν καὶ ἄτεχνον μετάφρασιν αὐτῆς.

«Εἰς αὐτὸν τὸν δύστυχον καιρόν, εἰς αὐτοὺς τοὺς στενοὺς χρόνους, ἐφάνη ἔξαφνα ὁ σιδηροῦς δράκων, πανοῦργον καὶ φοβερὸν τέρας, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ πρόγευμά του τρώγει ἀκμόνια, καὶ τὸ μεσημέρι τρώγει κανόνια Κρούπ, ὡς τρώγουν ἄλλοι πράσα, καὶ τὸ βράδυ καταπίνει ράβδους τῶν σιδηροδρόμων. Τὴν περασμένην Κυριακὴν τὸ εὕρομεν ψόφιον εἰς τὸ κατάστημά μας—αὐτὸ τὸ θηρίον!—ἐψόφησεν ἀπὸ πονόδοντον καὶ ἐξάρθρωσιν τῶν σιαγόνων μετ' ὀλιγοχρόνιον ἀγωνίαν. Ὁ τεράστιος δράκων ἠμπορεῖ νὰ ἁπάζῃ τὰ σίδηρα, ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ξεσχίζῃ τὰ ὑφάσματά μας!»

Οἱ Γάλλοι ἀσχολοῦνται διαφερόντως περὶ τὴν ἀεροδρομίαν, ὡς φαίνεται δὲ κατώρθωσαν μέχρι τοῦδε οὐ μικρὰ πράγματα, προσεγγίζοντες καὶ εἰς τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς διὰ πηδαλίου διευθύνσεως τῶν «ἀεροστάτων». Ἓν ἐκ τῶν διαφόρων μέσων, δι' ὧν ἐλπίζουσιν οἱ Γάλλοι ὅτι θὰ ἐπανορθώσωσι τὰς συμφορὰς τοῦ 1870 ἐπὶ ἐνδεχομένου νέου πολέμου, εἶναι καὶ ἡ ἀεροστατική. Ἐγγὺς τῶν Παρισίων ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις συνέστησε πρὸ μικροῦ «ἐργαστήριον στρατιωτικῆς ἀεροδρομίας,» ἔνθα καθ' ἑκάστην γίνονται δοκιμαὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα λίαν ἐντριβοῦς ταγματάρχου, Τρενάρ. Ἡ μηχανικὴ κατασκευὴ καὶ διακόσμησις τῶν αὐτόθι δοκιμαζομένων ἀεροστάτων εἶναι ἀπόῤῥητος· βεβαιοῦται ὅμως ὅτι διὰ βαθμιαίων βελτιώσεων ἐτελειοποιήθη ἐπὶ τοσοῦτον τῶν ἀεροστάτων ἡ κατασκευή, ὥστε ἐπιτρέπεται ἀπὸ τοῦδε νὰ θεωρηθῇ λελυμένον τὸ κύριον ζήτημα. Ποό τινων ἡμερῶν ὁ ἀεροναύτης L'Horte, ἔχων σύντροφον τὸν ἀστρονόμον Mangot, ἀναβὰς ἐν Χερβούργῳ ἐπὶ ἀεροστάτου, διέπλευσεν ἐναέριος τὸ στενὸν τῆς Μάγχης εἰς ὕψος 3600 ποδῶν, μετὰ παρέλευσιν δὲ πέντε ὡρῶν κατέβη ἀσφαλῶς εἰς χωρίον τι ἐγγὺς τοῦ Λονδίνου. Τὸ ὅτι τὸ ἀερόστατον κατεβιβάσθη ἠρέμα καὶ ἀσφαλῶς ἐπὶ τοῦ προωρισμένου σημείου, εἶναι φανερὰ ἀπόδειξις ὅτι ἡ διὰ τοῦ ἀέρος λειτουργία τοῦ πηδαλίου ἐπέτυχε πληρέστατα. Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι ὁ γάλλος ἀεροπόρος ἐποιήσατο ἐπιτυχῶς, κατὰ τὴν ἀεροδρομίαν του, πειράματα πρὸς κατάῤῥιψιν τορπιλλῶν. Ὥστε οὐκ εἰς τοὺς Γερμανοὺς ἐὰν οἱ Γάλλοι κατορθώσωσι νὰ κατασκευάσωσι καὶ διευθύνωσι τελεσφόρως ἑκατὸν ἢ διακόσια τοιαῦτα τορπιλλοφόρα ἀερόστατα. Ἀλλ' ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι εἶναι δυνατὸν τοῦτο, μέχρι τίνος ἀρά γε θὰ κατέχωσι τὸ «μυστικὸν» οἱ Γάλλοι; Ἡ πεῖρα δὲ διδάσκει ὅτι τὸ ἀπόῤῥητον τῶν πλείστων μεγάλων ἀνακαλύψεων δὲν εἶναι πάντοτε εὐφύλακτον.

Κατά τινα ἀπογραφικὸν πίνακα, ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς εἴκοσι γερμανικοῖς πανεπιστημίοις φοιτητῶν ἀνέρχεται ταῦτα εἰς 28,021. Τοὺς πλείονας φοιτητὰς ἔχει τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου ἤτοι 4,434· εἶτα ἔρχεται τὸ τῆς Λειψίας μετὰ 3060 φοιτητῶν· τρίτον τὸ τοῦ Μονάχου, 3035· τέταρτον τὸ τῆς Χάλλης, 1518· πέμπτον τὸ τῆς Βρεσλαυΐας, 1425· ἕκτον τὸ τῆς Τυβίγγης, 1403· ἕβδομον τὸ τοῦ Βυρσβούργου, 1369· ὄγδοον, τὸ τοῦ Φραιβούργου, 1319· ἔνατον τὸ τῆς Βόννης, 1293· δέκατον τὸ τῆς Γοτίγγης, 1076· ἑνδέκατον, τὸ τῆς Ἐϊδελβέργης, 1036, ἔσχατον δὲ πάντων τὸ τῆς Ῥοστόκης μετὰ 313 φοιτητῶν. Ἡ βαθμιαία τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν αὔξησις εἶναι ἀξία σημειώσεως, διότι ἐπὶ τοῦ 1880 δὲν ὑπερέβαινε τοὺς εἰκοσακισχιλίους, ἐν ᾧ σήμερον προσεγγίζει εἰς τοὺς τριακοντακισχιλίους.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—548

Ἀριθ. 559 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. | 14 Σεπτεμβρίου 1886

Η ΑΣΧΗΜΗ ΑΔΕΛΦΗ

Διήγημα

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Γ'

Ἡ οἰκία τοῦ Κου Πλατέα ἔκειτο ὑψηλά, εἰς τὴν συνοικίαν τὴν ὁποίαν σήμερον στολίζει τὸ ὀρφανοτροφεῖον. Ὀλίγιστοι τότε οἰκίσκοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ἀπόκεντρον ὕψωμα. Ἡ θέα ἐκεῖθεν εἶναι ἐκτεταμένη καὶ ὡραία, ἀλλὰ δὲν εἵλκυσε τοῦτο τὸν Κύριον καθηγητήν· τὸν εἵλκυσεν ἡ σχετικὴ εὐθηνεία τῶν οἰκοπέδων. Διότι αὐτὸς ἔκτισε τὴν οἰκίαν. Οἱ τοῖχοί της ἀντεπροσώπευον πολυετεῖς κόπους του. Ἦτο μικρὰ καὶ ταπεινὴ ἡ οἰκοδομή, ἀλλ' ἦτο ἰδιοκτησία του, δὲν τὴν ἐχρεώστει εἰς οὐδένα, δὲν ὤφειλε πλέον νὰ πληρόνῃ ἐνοίκιον εἰς ξένον οἰκοδεσπότην. Τὸ δὲ γλυκὺ αἴσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας ἦτο ἀντιστάθμισις ἐπαρκὴς τοῦ κόπου μὲ τὸν ὁποῖον ὁ εὐτραφὴς ἰδιοκτήτης διεσκέλιζε δ'ς τῆς ἡμέρας τὸν ἀνήφορον τοῦ Ποταμοῦ, ὅπως ἀνέλθῃ μέχρι τῆς οἰκίας του.

Ἡ ὁδὸς ἐκείνη, καθὼς γνωρίζουν πάντες οἱ ἐπισκεφθέντες τὴν Ἑρμούπολιν, λέγεται Ποταμός, διότι ἦτο ἡ κοίτη τοῦ χειμάρρου διὰ τοῦ ὁποίου τὰ ὄμβρια ὕδατα κατήρχοντο ἐκ τοῦ βουνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἄλλως δέ, καὶ σήμερον ἔτι ἐκεῖθεν διοχετεύονται τὰ νερά. Ἐν καιρῷ ραγδαίας βροχῆς ἡ ὁδὸς γίνεται καὶ πάλιν χείμαρρος, ἀλλ' ἀντὶ κρημνῶν καὶ πετρῶν περιορίζεται ἑκατέρωθεν ὑπὸ οἰκοδομῶν, τῶν ὁποίων αἱ θύραι ὑπέρκεινται ἱκανῶς τοῦ ἐδάφους διὰ τὸν φόβον τῆς πλημμύρας. Ὥστε ἡ ὀνομασία τῆς ὁδοῦ ἔχει εἰσέτι τὸν λόγον της. Εὐτυχῶς δὲν βρέχει συχνάκις εἰς Σύραν, ἀλλ' ὅταν τοῦτο συμβαίνει ὁ Ποταμὸς ἐνίοτε εἶναι ἀδιάβατος Εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὁ Κος Πλατέας ἠναγκάζετο νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἑστίαν του ἑλικοειδῶς δι' ἄλλων πλαγίων ὁδῶν. Ὑπῆρχον ὅμως καὶ ἡμέραι καθ' ἃς ἐκλείετο ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν οἰκίαν του, διακοπτομένης ἐντελῶς τῆς συγκοινωνίας.

Ἡ μεγαλειτέρα ἡδονή, τὴν ὁποίαν διὰ τῆς οἰκοδομῆς ἐκείνης ἀπέκτησεν ὁ Κος Πλατέας, ἦτο ἡ δοθεῖσα εἰς τὴν γραῖαν μητέρα του εὐχαρίστησις τοῦ νὰ διέλθῃ ἐν ἀνέσει τὰς τελευταίας ἡμέρας της, μετὰ τὰς μακρὰς στερήσεις καὶ δομασίας ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἀνέθρεψε τὸν υἱόν της καὶ τὸν εἶδε βαθμηδὸν ὑπερνικῶντα τὰς πρώτας δυσχερείας τοῦ διδασκαλικοῦ σταδίου. Ἐντὸς τῆς οἰκίας ταύτης ἀπέθανεν ἡ γραῖα ἐν εἰρήνῃ. Ἔτος εἶχεν ἤδη παρέλθει ἔκτοτε, ἀλλὰ τὸ δωμάτιόν της ἔμενεν εἰσέτι ἀνέπαφον. Εἶχεν ἀνάγκην αὐτοῦ ὁ καθηγητὴς πρὸς ἀνετωτέραν κατάταξιν τῆς αὐξανούσης βιβλιοθήκης του, ἀλλὰ τὸ ἐσέβετο καὶ τὸ ἠγάπα καὶ τὸ ἤθελεν οὕτω κενόν, ὡς ἐνδιαίτημα τῆς μνήμης . . . τῆς σκιᾶς τῆς μητρός του.

Μόνην ἐξ αὐτῆς κληρονομίαν παρέλαβε τὴν γραῖαν ὑπηρέτριάν της, τὴν ὀλιγόλογον Φλουροῦν, τῆς ὁποίας ὑπέφερεν ὑπομονητικῶς τὰς γεροντικὰς ἰδιοτροπίας, ἀρκούμενος εἰς τὴν ἀτελῆ ὑπηρεσίαν της καὶ εἰς τὴν οὐχὶ συνήθως ἐπιτυχῆ μαγειρικήν της. Ἀλλὰ τῆς Φλουροῦς ἡ κυριαρχία περιωρίζετο εἰς τὸ ἰσόγαιον τῆς οἰκίας. Ὁ καθηγητὴς εὕρισκε τὴν ἡσυχίαν του εἰς τὸ ἀνώγαιον ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος του. Ἐντὸς αὐτοῦ εἶχε καὶ τὸ γραφεῖόν του. Ἐκεῖ ἐπὶ τῆς παρὰ τὸ παράθυρον τραπέζης εἰργάζετο, ἐκεῖ προητοίμαζε τὰς παραδόσεις του, ἐκεῖ ἀνεγίνωσκε τοὺς προσφιλεῖς του συγγραφεῖς, ἐκεῖ συχνάκις μὲ τὸν κάλαμον εἰς τὴν χεῖρα, ἢ τὸ βιβλίον ἀνοικτὸν ἐνώπιόν του, ἐκάθητο βλέπων ἀφῃρημένος, ὑπεράνω τῶν δωμάτων τῶν λοιπῶν Ἑρμουπολιτῶν, τὴν θάλασσαν καὶ τὰς κυανᾶς γραμμὰς τῶν πέριξ νήσων, ἢ κλίνων τὴν κεφαλὴν καὶ κλείων τὰ βλέφαρα δὲν ἔβλεπε τίποτε, διότι ἀπεκοιμᾶτο.

Ἠγάπα τὴν οἰκίαν του ὁ Κος Πλατέας. Ἀφότου τὴν ἀπέκτησε σπανίως ἐξήρχετο, παρεκτὸς διὰ τὰς παραδόσεις καὶ διὰ τὸν τακτικὸν περίπατόν του. Μετὰ νέας δὲ πάντοτε εὐχαριστήσεως ἔβλεπεν ἐπιστρέφων τοὺς τοίχους καὶ ἤνοιγε τὴν θύραν της.

Τὴν ἑσπέραν ταύτην ἐπέστρεψε μετὰ μεγαλειτέρας εὐχαριστήσεως τῆς συνήθους, ὡς εἰς καταφύγιον μετὰ τὸν κίνδυνον τοῦ ὁποίου τὴν ὑποψίαν ὑπέκρυπτε τὸ ἐγκώμιον τῆς ἐπιδόξου γυναικαδέλφης τοῦ Λιάκου.

— Ὡσὰν νὰ εἶναι καὶ ἀλήθεια, ἔλεγε μονολογῶν ἐνῷ, ἀφοῦ ἐδίπλωσε τὸν ἐπενδύτην του, περιεβάλλετο τὸν παλαιὸν κοιτωνίτην του καὶ περιέδεε τὴν κεφαλὴν μὲ μεταξωτὸν μανδίλιον,

ἀντὶ σκούφου, καθὼς συνείθιζε τακτικῶς καθ' ἑκάστην ἑσπέραν.

— Ὡσὰν νὰ εἶναι καὶ ἀλήθεια! Νὰ φέρω ἐδῶ μέσα κυρίαν, νὰ μοῦ ἀναποδογυρίσῃ τὰ πάντα, νὰ μὲ ἀναγκάζῃ νὰ ἐξέρχωμαι ὅταν θέλω νὰ μένω καὶ νὰ μένω ὅταν θέλω νὰ ἐξέλθω, νὰ τὴν ἀκούω ὅταν ἐπιθυμῶ σιωπήν, νὰ ἀνοίγω τὸ παράθυρον ἐνῷ κρυόνω διότι ἐκείνη ζεσταίνεται, ἢ νὰ τὸ κλείω ἐνῷ ζεσταίνομαι διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ!

Καὶ ταῦτα λέγων ἔκλεισε τὸ παράθυρον.

— Ὁ γάμος εἶναι ἀνοησία εἰς τὴν ὁποίαν ἡμπορεῖ τις νὰ ὑποπέσῃ ἑνόσῳ εἶναι νέος. Ἀφοῦ πήξῃ ὁ νοῦς δὲν συγχωρεῖται πλέον. Ἐγὼ εἰς τὴν νεότητά μου διέφυγα τὴν δουλείαν τῆς συζυγίας, καὶ θὰ χάσω τώρα τὴν ἐλευθερίαν μου!

Λύτκα δούλιον ἦμαρ ἐμοὶ περιμηχανόωντο,

Ἐνῷ δ' ἀπήγγελλε τὸν στίχον τοῦτον ἔβλεπε διὰ τῆς φαντασίας ἐνώπιόν του τὴν νύμφην ἥτις πρὸ ἐτῶν πολλῶν τῷ ἐπροξενολογήθη, καθὼς τὴν ἐπανεῖδε πέρυσι, ὅτε ἐπεσκέφθη τὴν πατρίδα του, μὲ πρωΐμους λευκὰς τρίχας καὶ ρυτίδας, ἐν τῷ μέσῳ μικρᾶς ἀγέλης τέκνων φωναζόντων, παιζόντων καὶ ἐριζόντων.

— Δόξα τῷ Θεῷ, ἐξηκολούθησε σκεπτόμενος μεγαλοφώνως, δὲν τὰ ἔχω ἐγὼ εἰς βάρος μου. Ἂς τὰ χαίρεται ὁ ἀντικαταστάτης μου!

Ἡ Φλουροῦ τὸν διέκοψε ἀνοίξασα τὴν θύραν ἄνευ τινὸς προειδοποιήσεως. Ἔρριψε μετ' ἀπορίας τὸ βλέμμα εἰς ὅλας τοῦ δωματίου τὰς γωνίας, ἀλλ' ἰδοῦσα ὅτι ὁ κύριός της ἦτο μόνος καὶ συνωμίλει μὲ τὸν ἑαυτόν του ἔσεισε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε λακωνικῶς:

— Ἕτοιμο!

— Καλά, καλά, ἔρχομαι, ἀπεκρίθη ὁ καθηγητής, καὶ κατέβη εἰς τὸ ἰσόγαιον, ὅπου παρὰ τὸ μαγειρεῖον ὑπῆρχε δωμάτιον χρησιμεῦον καὶ ὡς αἴθουσα καὶ ὡς τραπεζαρία.

Ὁ Κος Πλατέας ἤρχισε νὰ τρώγῃ μὲ ὄρεξιν, ἀλλὰ καθόσον ἱκανοποιεῖτο ἡ πεῖνά του αἱ σκέψεις του ἐπανήρχοντο εἰς τὰ ἐπεισόδια τοῦ σημερινοῦ περιπάτου του. Ἀφοῦ αὐταρέσκως ἐνετρύφησε καὶ πάλιν εἰς τὴν συναίσθησιν τῆς ἐλευθερίας του, ἐσκέφθη περὶ τοῦ Λιάκου καὶ ἐλεεινολόγησεν ἀπὸ καρδίας τὸν σωτῆρά του.

— Τὴν ἔπαθε ὁ δυστυχής, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰ αἰσθήματά του. Δὲν τὸ ἤθελε νὰ ἐρωτευθῇ. Τώρα εὑρίσκεται ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἔρωτος καὶ νομίζει ὅτι θὰ εὕρῃ τὴν εὐτυχίαν ὅπου τὴν ζητεῖ. Εἴθε νὰ τὴν εὕρῃ καὶ νὰ μὴ μεταμεληθῇ! Ὁ καθεὶς ὅμως ἔχει ὅ,τι ἀξίζει, τοῦ δὲ καθενὸς ἡ εὐτυχία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν τρόπον του τοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ τοῦ σκέπτεσθαι.

Ταῦτα σκεπτόμενος ὁ Κος Πλατέας ἐνόμιζεν ὅτι φιλοσοφεῖ. Ἀλλ' ἡ δὴθεν φιλοσοφία του αὕτη οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ἀπόπειρα αὐτόματος πρὸς ἀποδίωξιν σκέψεων ὀχληρῶν. Διότι ἀνελογίζετο τὸν Λιάκον συγκεκινημένον, κατεχόμενον ὑπὸ ἀνεκλαλήτου ἀδημονίας, προσπαθοῦντα νὰ ὑποκρύψῃ τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς του, πάσχοντα, καὶ ἐνταυτῷ ἐβασάνιζε τὸν νοῦν του ἡ ὑποψία μὴ ὁ ἐρωτευμένος φίλος του συνέλαβε τῷ ὄντι τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ τὸν νυμφεύσῃ μὲ τὴν μέλλουσαν γυναικαδέλφην του καὶ ἐκ λεπτότητος δὲν ἐτόλμα κατ' ἀρχὰς νὰ τὸ εἴπῃ καθαρῶς, ἔπειτα δέ, δυσαρεστηθεὶς ὡς ἐκ τῶν τρόπων τοῦ Πλατέα, ἠρνήθη ὅτι ποτὲ ἐσκέφθη τοιοῦτό τι.

Καὶ μὴ δὲν εἶχεν ὁ Λιάκος τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀπαιτήσῃ τοιαύτην ἔστω καὶ θυσίαν παρ' ἐκείνου τοῦ ὁποίου ἔσωσε τὴν ζωήν; Πῶς δὲ οὗτος ἀντήμειψε τὸν σωτῆρά του; — Ὄχι μόνον ὑπεξέφυγεν ἐκ προκαταβολῆς τὴν θυσίαν παρενοήσας τὴν ἀβρότητα τοῦ φίλου του, ἀλλὰ καὶ ὑπέδειξεν ὅτι τὸν βαρύνει ἡ εὐγνωμοσύνη, ἀφοῦ ἐπρότεινε νὰ τὴν ἐξοφλήσῃ πνιγόμενος μᾶλλον ἢ νυμφευόμενος πρὸς χάριν τοῦ Λιάκου! Ἡ διαγωγή του τῷ ἐφαίνετο ἤδη ἀδικαιολόγητος, ἀσύγγνωστος! Ἠδύνατο τοὐλάχιστον καὶ ἐχρεώστει νὰ μεταχειρισθῇ ἄλλην γλῶσσαν πρὸς τὸν σωτῆρά του, ἀντὶ τοῦ νὰ τὸν δυσαρεστήσῃ τοιουτοτρόπως.

Ὅσον ἐσκέπτετο ταῦτα ὁ Κος Πλατέας, τόσον ἐστενοχωρεῖτο. Τὸ αἷμα ἀνέβαινεν εἰς τὰς παρειάς του καὶ ἀνετρέπετο ἡ σειρὰ τῶν φιλοσοφημάτων του. Ἐπὶ τέλους, ἔσπρωξε βιαίως τὸ πινάκιον, ἀφοῦ ἀπέφαγε τὰς τελευταίας σταφίδας του, ἐπέταξεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ χειρόμακτρόν του, καὶ ἀνῆλθε συγχυσμένος εἰς τὸ δωμάτιόν του.

— Ἄσχημα ἔκαμα, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. Διατί νὰ τὸν πειράξω μὲ τὰ ἀσυλλόγιστα λόγια μου; Καὶ τίς ἡ ἀνάγκη νὰ τὰ εἴπω; Ἀλλὰ πάντοτε ἀργὰ μοῦ ἔρχεται ἡ σκέψις!

Καὶ δώσας ἐν γρονθοκόπημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἤρχισε νὰ περιπατῇ ἄνω καὶ κάτω ἐντὸς τοῦ δωματίου ἐν μέσῳ τοῦ αὐξάνοντος σκότους, μέχρις οὗ ἡ Φλουροῦ εἰσελθοῦσα ἀπέθεσε τὸν λύχνον ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐξῆλθε πάλιν ἐν σιωπῇ.

Ὁ καθηγητὴς ἐστάθη προσηλῶν τὰ βλέμματα εἰς τὸ φῶς τοῦ λύχνου. Τὸ φῶς ἐκεῖνο τῷ ὑπεδείκνυε τὸ καθῆκόν του, τὸν προσεκάλει εἰς μελέτην, τῷ ἔλεγεν ὅτι πρέπει νὰ προετοιμάσῃ κατὰ τὸ σύνηθες τὸ αὐρινὸν μάθημά του. Ἀλλὰ διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωήν του ἠσθάνετο ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν εἰς τὰ βιβλία του. Ἐδίστασεν, ἤρχισε καὶ πάλιν τὸν ἐν τῷ δωματίῳ περίπατον συλλογιζόμενος συγχρόνως καὶ τὸν Λιάκον, καὶ τοὺς μαθητάς του, καὶ τὰς δύο θυγατέρας τοῦ Κου Μητροφάνους, καὶ τὸν γυμνασιάρχην. Ἀλλ' ἅμως ἐν τῇ συγχύσει ἐκείνῃ τῶν ἰδεῶν, ὑπερίσχυσε τὸ διδασκαλικὸν ἔμφυτον, καὶ καθίσας ἐνώπιον τῆς τραπέζης κατέταξεν ἐπ' αὐτῆς τοὺς τρεῖς τόμους τοῦ λεξικοῦ τοῦ Γαζῆ, τὸ συντακτικὸν τοῦ Ἀσωπίου καὶ τὰ ἄλλα συνήθη του βοηθήματα, ἡτοίμασε τὸ μελανοδοχεῖον καὶ τὸ σημειωματάριόν του, ἤνοιξε τὴν Ἰλιάδα, εὗρε τὴν σελίδα τῆς αὐρινῆς παραδόσεως καὶ ἤρχισε τὴν μελέτην σημειῶν ἑκάστης λέξεως τὴν ἐτυμολογίαν, ἑκάστης φράσεως τὴν σύνταξιν, καὶ ἑκάστου ἑξαμέτρου τὰς ῥυθμικὰς ἰδιοτροπίας. Παρέδιδε τότε τὸ Ζ τῆς Ἰλιάδος.

Ἀλλὰ παραιτῶν ἐντὸς ὀλίγου καὶ σύνταξιν καὶ ἐτυμολογίαν καὶ μετρικήν, λησμονῶν καὶ τοὺς μαθητάς του καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς σχολαστικῆς ἀνατομίας τοῦ Ὁμήρου, ἀνέγνωσεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὸ ἐνώπιόν του χωρίον τῶν ἀποχαιρετισμῶν τοῦ Ἕκτορος καὶ τῆς Ἀνδρομάχης. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶδεν εἰς τὸ ἐπεισόδιον ἐκεῖνο ὅσας καλλονὰς ἤδη ἀνεκάλυπτε! Ἡ ἀπαράμιλλος ἀπεικόνισις συζυγικῆς ἀγάπης καὶ πατρικῆς στοργῆς, ἡ ἐξ ἔρωτος ἀμοιβαίου πηγάζουσα εὐτυχία, ἡ συμφορὰ τοῦ χωρισμοῦ, ταῦτα πάντα οὐδέποτε τοσοῦτον τὸν συνεκίνησαν. Ποτὲ ἄλλοτε ὁ καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν οὔτε ἀνέγνωσεν οὔτε ἀπεστήθισεν ὑπὸ τοιοῦτο πνεῦμα στίχους τῆς Ἰλιάδος! Ἐνῷ δὲ ἀνεγίνωσκεν, ὁ Ἕκτωρ ἐνεσαρκοῦτο εἰς τὴν φαντασίαν του ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Λιάκου. Τὸν Λιάκον ἐσυλλογίζετο. Ὁ Λιάκος δοκιμάζει τὴν πικρίαν τοῦ χωρισμοῦ πρωτοῦ γευθῇ τὴν γλυκύτητα τῆς συζυγικῆς εὐδαιμονίας τοῦ Ἕκτορος!

Ὁ Κος Πλατέας ἔκλεισε τὸ βιβλίον καὶ ἠγέρθη ἐκ νέου. Μυρίαι σκέψεις τὸν ἐβασάνιζον ἐνῷ ἐπεριπάτει ἀπὸ τὴν τράπεζαν εἰς τὴν κλίνην καὶ ἀπὸ τὴν κλίνην εἰς τὴν τράπεζαν.

— Διατί, ἀνεφώνησε, διατί νὰ μὴ πιστεύσω τὸν Λιάκον ὅτι δὲν ἐσκέφθη ποτὲ νὰ μὲ νυμφεύσῃ; Ἀνόητος ἐγὼ νὰ τὸ ὑποθέσω! Μοῦτρα διὰ γαμβρός!

Καὶ ἐστάθη ἀπέναντι τοῦ καθρέπτου πλαγίως φωτιζομένου ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ λύχνου, καὶ εἶδεν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ἥμισυ τοῦ προσώπου του μὲ τὸ μανδήλιον ἐπὶ κορυφῆς, ἐνῷ τὸ ἄλλο ἥμισυ ἔμενεν εἰς τὸ σκότος, ὁ δὲ κόμβος τοῦ μανδηλίου ὡρθοῦτο διακλαδούμενος ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶπε γελάσας, ὡραῖον Ἀστυάνακτα ἤθελα καταφέρει ἐὰν τὴν ἐνυμφευόμην.

Ἡσυχώτερος ἤδη ἐκάθισε πάλιν ἐνώπιον τοῦ γραφείου του. Ἀλλ' ἐκ νέου μεταξὺ τοῦ γραφείου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἤρχισαν νὰ πλανῶνται σκηναὶ καὶ μορφαὶ οὐδέμιαν σχέσιν ἔχουσαι πρὸς τὴν αὐρινὴν παράδοσιν. Ἐννοήσας ὅτι ἀδύνατον νὰ ἐργασθῇ σπουδαίως, ὁ καθηγητὴς ἔκρινε φρονιμώτερον νὰ πλαγιάσῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ. Ὁ ὕπνος θὰ τὸν καθησυχάσῃ, αὔριον δὲ ἐξυπνῶν ἐνωρίτερον θὰ προετοιμάσῃ μὲ νοῦν καθαρὸν τὸ μάθημά του. Κατεκλίθη λοιπὸν καὶ ἔσβυσε τὸ φῶς.

Ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν ἤρχετο. Περιεστρέφετο ἄϋπνος ἐπὶ τῆς κλίνης ὁ Κος Πλατέας, ἐν μέσῳ δὲ τοῦ σκότους καὶ τῆς σιωπῆς ἡ ἔντασις τοῦ νευρικοῦ του συστήματος μετέτρεπεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰς σκέψεις του εἰς τύψεις συνειδήσεως. Καὶ παρήρχοντο οὕτω αἱ μακραὶ ὧραι τῆς νυκτός. Ἐπὶ τέλους πρὸς τὰ ἑξημερώματα ἀπεκοιμήθη. Ἀλλ' αἱ ἰδέαι του μετασχηματισθεῖσαι εἰς ὄνειρον φοβερὸν τὸν ἀφύπνισαν κατάτρομον. Ὠνειρεύθη ὅτι τὸ στρῶμά του μετεβάλλετο εἰς θάλασσαν, τὸ προσκέφαλόν του εἰς καρχαρίαν, ὅτι ἐβυθίζετο ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, ὅτι ὁ καρχαρίας ἐλάμβανε βαθμηδὸν τὴν μορφὴν τῆς πρωτοτόκου θυγατρὸς τοῦ Κου Μητροφάνους καὶ μία φωνή, ἡ φωνὴ τοῦ Λιάκου, ἐβόᾳζε καθ' ὅλον τὸ μεταξὺ εἰς τὴν ἀκοήν του «Γκλὰν γκλάν, ἀχάριστε, γκλὰν γκλάν, ἀχάριστε!»

Ἀνεκάθισεν ἱδρωμένος εἰς τὸ στρῶμά του, ἐνῷ δ' ἔσφιγγε περὶ τὸ μέτωπον τὸ ἐν τῇ ἀγωνίᾳ τοῦ ὀνείρου λυθὲν μανδήλιον, ἔλαβεν ἀπόφασιν ἡρωϊκήν.

— Θὰ τὴν πάρω, ἀνέκραξε! Τὸ χρεωστῶ εἰς τὸν σωτῆρά μου. Πρέπει νὰ ἐκτελέσω τὸ καθῆκόν μου, νὰ καθησυχάσω τὴν συνείδησίν μου!

Καὶ ἐξηπλώθη πάλιν ὑπὸ τὰ σκεπάσματά του μὲ τὴν καρδίαν ἐλαφρὰν καὶ τὸν νοῦν ἥσυχον, ἐλεύθερος ὑποψιῶν καὶ διστάγμων καὶ τύψεων συνειδήσεως.

Ὁ ἥλιος εἰσερχόμενος ἀπλέτως εἰς τὸ δωμάτιον τὸν ἐξύπνησε μίαν ὅλην ὥραν βραδύτερον τοῦ συνήθους. Πρώτην φορὰν ἐπὶ ζωῆς του συνέβαινε τοῦτο εἰς τὸν τακτικὸν καθηγητήν, πρὸς ἄκραν ἀπορίαν τῆς Φλουροῦς. Ἡ κεφαλή του ἦτο βαρεῖα, ἔκαιον οἱ ὀφθαλμοί του. Ἐν βίᾳ ἐπλύθη, ἐνεδύθη, ἔπιε τὸν μαῦρον καφέν του καὶ ἐπανέλαβε τὴν χθὲς τὴν νύκτα διακοπεῖσαν μελέτην. Ὁ νοῦς του ὅμως ἦτο καὶ σήμερον ἀλλαχοῦ. Ὅπως δήποτε κατὰ τὴν τακτικὴν ὥραν εὑρέθη εἰς τὸ γυμνάσιον καὶ παρέδωκε τὸ μάθημά του. Ἀλλὰ τί μάθημα! Οἱ μαθηταὶ ἠπόρουν κατ' ἀρχὰς βλέποντες χαλαρωθεῖσαν τὴν συνήθη τοῦ καθηγητοῦ αὐστηρότητα, ἀλλὰ δὲν ἤργησαν νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ἡ ἐπιείκειά του ὠφείλετο εἰς τὴν παντελῆ ἐκείνου ἀπροσεξίαν, οὐχὶ δὲ ποσῶς εἰς τὴν ἰδικήν των ἀκρίβειαν περὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ κειμένου. Ἦτο ἀφηρημένος, ὦ τοῦ θαύματος, ὁ Κος Πλατέας! Τότε ἐνθαρρυνθέντες ἐφιλοτιμήθησαν νὰ ἐπισωρεύσωσιν ἀνοησίας ἐπὶ ἀνοησιῶν. Τὸ Ζ τῆς Ἰλιάδος κατεστράφη τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὑπὸ ἐτυμολογικήν, συντακτικὴν καὶ ῥυθμικὴν ἔποψιν. Ὁ καθηγητὴς ἔμενεν ἀνάλγητος μέχρις οὗ, παρελθούσης τῆς κεκανονι-

σμένης ὥρας, οἱ μὲν μαθηταὶ ἀπελύθησαν σχολιάζοντες ἀντὶ τοῦ Ὁμήρου τὸ ἔκτακτον φαινόμενον τῆς μακροθυμίας τοῦ Κου Πλατέα, αὐτὸς δὲ ἐξελθὼν τοῦ Γυμνασίου ἐπανέλαβε τὸ νῆμα τῶν σκέψεών του.

Ἀφότου ἐξύπνησεν ἐσκέπτετο χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ εὕρῃ τὸν καταλληλότερον τρόπον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο τόσον ἁπλοῦν, ὅσον χθὲς τὴν νύκτα ἐφαντάζετο. Δὲν ἤρκει ἡ ἀπόφασις μόνη τοῦ νὰ νυμφεύθῃ τὴν πρωτότοκον θυγατέρα τοῦ Κου Μητροφάνους, πρέπει πρὸς τοῦτο νὰ γίνωσι διαβήματά τινα. Ἀλλ' ὁποῖα; — Νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸν φίλον του; Ἀλλά, ὕστερον μάλιστα ἀπὸ τὰ χθὲς μεταξύ των διαμειφθέντα, δὲν τοῦ ἤρχετο νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ τῷ εἴπῃ... τί; «Ἰδού, θυσιάζομαι πρὸς χάριν σου.» Ὄχι! — Νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν μεσολάβησιν τῆς ἐξαδέλφης τοῦ Λιάκου; Δύσκολον καὶ τοῦτο. Ἐγνώριζε μὲν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν της, ἐχαιρετῶντο καθ' ὁδόν, ἀλλ' οὐδέποτε συνωμίλησε μετ' αὐτῆς, ὥστε δὲν εἶχεν οὔτε τὸ δικαίωμα οὔτε τὸ θάρρος νὰ τὴν μεταχειρισθῇ ὡς προξενήτριαν.

Ταῦτα ἐσκέπτετο ἐνῷ διήρχετο τὴν πλατεῖαν πορευόμενος πρὸς τὴν οἰκίαν του, διότι ἐπλησίαζεν ἡ μεσημβρία, ὥρα φαγητοῦ, ὅτε εἶδεν αἴφνης ἀπέναντί του ἐρχόμενον τὸν Κον Μητροφάνην. Ἡ ἐμφάνισίς του ἔλυσε διὰ μιᾶς τὰς ἀπορίας τοῦ καθηγητοῦ. Ὡς ἔμπνευσις ἀκαριαία τῷ ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ ἀποταθῇ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν πατέρα τῆς νύμφης. Τί ἁπλούστερον;

Χωρὶς νὰ ζυγίσῃ τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τοῦ διαβήματος, μὴ ἔχων ἄλλως τε τὸν καιρὸν νὰ πολυσκεφθῇ περὶ τούτου, ὑπείκων εἰς τῆς στιγμῆς τὴν ὥθησιν, περιχαρὴς διὰ τὴν παρουσιαζομένην διέξοδον ἐκ τῶν δισταγμῶν ὅσοι τὸν ἐβασάνιζον, ἐχαιρέτησε τὸν γέροντα καὶ ἐστάθη κατάντικρύ του.

— Κύριε Μητροφάνη, χαίρω ὅτι σᾶς ἀπήντησα διότι ἔχω νὰ σᾶς εἴπω δύο λέξεις.

— Ὁ Κύριος Πλατέας, νομίζω, εἶπεν ὁ γέρων ἀντιχαιρετῶν εὐγενῶς.

— Ὅλος καὶ ὅλος.

— Καὶ τί ἀγαπᾶτε, Κύριε Πλατέα;

Ὁ Κος Πλατέας ἠσθάνθη τότε πρῶτον δειλίαν τινά, ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς ὑποχωρήσεως. Ἀνέλαβε τὸ θάρρος του καὶ ἐξηκολούθησε.

— Κύριε Μητροφάνη, χωρὶς περιφράσεις, ἰδού. Ἐπιθυμῶ νὰ γείνω γαμβρός σας.

Ἡ ἀπότομος καὶ ἄνευ οἱασδήποτε προεισαγωγῆς ἔκφρασις τῆς ἐπιθυμίας ταύτης τοῦ καθηγητοῦ ἐξέπληξε δυσαρέστως μᾶλλον τὸν γέροντα. Ἡ αἴτησις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν τὸν ἐξέπληξε καθόσον ἡ ὡραιότης τῆς νεωτέρας τῶν θυγατέρων του τὸν εἶχε πολλάκις ἤδη ἐκθέσει εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀπορρίψῃ τοιούτου εἴδους προτάσεις, οὐδέποτε ὅμως οὕτω ἀπ' εὐθείας ὑποβληθείσας.

Ἀληθῶς ἐξ ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε παρουσιασθέντων μνηστήρων ὁ Κος Πλατέας ἐφαίνετο ὁ ὀλιγώτερον *γαμβροπρεπὴς* διά τε τὴν ἡλικίαν καὶ τὰ λοιπὰ προσόντα, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐβάρυνε πολὺ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰς τὰς σκέψεις τοῦ γέροντος. Εἶπε μόνον καθ' ἑαυτόν, «Καὶ αὐτὸς ἀκόμη!» Ἀναβλέψας δὲ πρὸς τὸν Κον Πλατέαν,

— Ἡ ἐπιθυμία σας αὕτη, εἶπε, μὲ τιμᾷ πολύ, ἀλλ' εἶναι ἀκόμη νέα ἡ μικρά μου καὶ δὲν σκέπτομαι περὶ ὑπανδρείας της.

— Τί μικρά; Δὲν ἐζήτησα τὴν μικράν. Σᾶς ζητῶ τήν...

Ἤθελε νὰ εἴπῃ τὸ ὄνομά της, ἀλλ' ἀνελογίσθη ὅτι δὲν τὸ ἐγνώριζε.

— Σᾶς ζητῶ τὴν μεγάλην, ἐπανέλαβε.

Εἰς τοῦτο ὁ Κος Μητροφάνης δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ ὑποκρύψῃ τὴν ἔκπληξίν του. Πρώτην φορὰν ἐζητεῖτο εἰς γάμον ἡ πρωτότοκός του.

Ἐπί τινας στιγμὰς παρετήρει ἐν σιωπῇ τὸν Κον Πλατέαν, ὅστις ἤρχισε ν' ἀνυπομονῇ.

— Κύριε καθηγητά, εἶπεν ἐπὶ τέλους. Ὁμολογῶ ὅτι ἡ πρότασις μοῦ ἔρχεται ὀλίγον ἀπροσδοκήτως καὶ κατὰ τρόπον ἀσυνήθη. Δὲν νομίζετε ὅτι τὰ παλαιὰ καὶ πατροπαράδοτα ἔθιμα ἔχουν τὸ καλόν των, καὶ ὅτι τοιούτου εἴδους ὑποθέσεις συζητοῦνται καλλίτερα διὰ τρίτων.

Τοῦτο ὁ Κος Πλατέας δὲν τὸ ἐπερίμενε. Ἐφαντάζετο ὅτι ὁ πενθερὸς ἤθελε τὸν ἐναγκαλισθῇ ἐκεῖ εἰς τὸν δρόμον, περιχαρὴς διότι εὑρέθη ἐπὶ τέλους ὁ ζητούμενος γαμβρός.

— Ἐνόμισα, ἐτραύλισεν, ὅτι μὲ γνωρίζετε ἀρκούντως καὶ ὅτι τὸ ἁπλούστερον ἦτο νὰ σᾶς ὁμιλήσω μόνος μου.

— Βεβαίως, βεβαίως! Ἀλλ' ἐὰν ἠθέλατε νὰ ἀναθέσετε εἰς φίλον σας τινὰ τὴν ἐντολὴν νὰ μὲ ὁμιλήσῃ,... Ἐὰν μοῦ δώσετε ὀλίγον καιρὸν νὰ σκεφθῶ, θὰ μὲ ὑποχρεώσετε.

— Πολὺ καλά. Νὰ σᾶς στείλω τὸν Κον Λιάκον.

Ὁ γέρων συνωφρυώθη.

— Ἀ! ὁ Κος Λιάκος γνωρίζει τὴν ὑπόθεσιν;

Ὁ δυστυχὴς καθηγητὴς ἐνόησεν ὅτι ἔσφαλεν ἀναμίξας τὸ ὄνομα τοῦ φίλου του εἰς τὴν διαπραγμάτευσιν. Ἡτοιμάζετο νὰ εἴπῃ τι, καὶ αὐτὸς ὅμως δὲν ἐγνώριζε τί, ἀλλ' ὁ Κος Μητροφάνης προλαβὼν τὸν ἀπήλλαξε τῆς δυσκολίας.

— Καλά, εἶπε. Στείλατέ μου τὸν Κον Λιάκον.

Καὶ χαιρετήσας ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

Ποτὲ ἄλλοτε ὁ Κος Πλατέας δὲν ὑπέστη τοσαύτην ἠθικὴν στενοχωρίαν ὅσην ἀπὸ χθὲς τὸ ἑσπέρας διήρχετο. Οὐδ' αὐτὸ τὸ πάθημά του, ὅτε ἐκινδύνευσε νὰ πνιγῇ, παρεβάλλετο πρὸς τὰς παρούσας βασάνους. Τότε ὁ κίνδυνος ἐπῆλθεν ἀπροσδόκητος, μόνον δὲ μετὰ τὴν παρέλευσίν του συνῃσθάνθη ὁ παθὼν τὸ μέγεθός του. Σήμερον ἡ ἀβεβαιότης τοῦ μέλλοντος ἐπιτείνει τὴν ἀγωνίαν, ἡ δὲ διέξοδος ἐνῷ ἐφαίνετο ἐξευρεθεῖσα ἰδοὺ πάλιν διαλύεται! Ἔμενεν ἐκεῖ εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας μὲ τὰς χεῖρας κρεμαμένας, βλέπων τὰ νῶτα τοῦ ἀπομακρυνομένου Κου Μητροφάνους.

— Πρέπει νὰ ἴδω τὸν Λιάκον, εἶπε καθ' ἑαυτόν. Ἀλλὰ ποῦ νὰ τὸν εὕρω τώρα;

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ κώδων τῆς Μεταμορφώσεως ἐσήμανε τὰς δώδεκα, καὶ ὁ καθηγητὴς ἐνθυμήθη πρῶτον μὲν ὅτι τὸν ἐπερίμενε τὸ πρόγευμα εἰς τὴν οἰκίαν του, δεύτερον δὲ ὅτι ὁ Λιάκος ἔτρωγε συνήθως εἰς ξενοδοχεῖον ὄπισθεν τῆς πλατείας κείμενον. Ἐπορεύθη λοιπὸν πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ πράγματι, συνηντήθη πρὸ τῆς θύρας τοῦ ξενοδοχείου μὲ τὸν πρωτοδίκην..

— Ὦ ἀδελφέ, ἀνεφώνησεν, ὦ ἀδελφέ!

— Τί συμβαίνει, ἠρώτησεν ὁ Λιάκος ἀνήσυχος. Τί ἔπαθες;

— Τί ἔπαθα; Ὅ,τι ποτὲ δὲν ἐπερίμενα! Ἐζήτησα τὸν Μητροφάνην νὰ μοῦ δώσῃ τὴν κόρην του καὶ ἀντὶ νὰ μοῦ...

— Ἐζήτησες τὴν κόρην του!

— Μάλιστα. Τί θαυμάζεις;

— Δὲν μοῦ ἔλεγες χθὲς ὅτι ποτέ...

— Αἴ, καὶ τί μὲ τοῦτο; Ἐσκέφθην τὴν νύκτα καὶ ἐπείσθην ὅτι πρέπει νὰ νυμφευθῶ καὶ οὔτε θὰ εὕρω ποτὲ καλλιτέραν γυναῖκα.

— Ἄκουσε, Πλατέα, εἶπεν ὁ Λιάκος μετὰ προφανοῦς συγκινήσεως. Τί ἐσκέφθης τὸ ἐννοῶ, διότι σὲ γνωρίζω. Ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ δεχθῶ ἐκ μέρους σου τοιαύτην θυσίαν.

— Τί θυσίαν, καὶ ποῖος σ' ἐρωτᾷ νὰ δεχθῇς ἢ νὰ μὴ δεχθῇς; Ἀπεφάσισα νὰ τὴν πάρω διότι θέλω νὰ νυμφευθῶ, καὶ θὰ τὴν πάρω! Καὶ ἂν δὲν εἶναι μὲ τὸ θέλημα τοῦ πατρός της, θὰ τὴν κλέψω! Ἰδού!

Καὶ ἐξηκολούθησε διηγούμενος μετὰ ζωηρότητος τὸν μετὰ τοῦ Κου Μητροφάνους διάλογον. Ὁ Λιάκος ἤκουε μειδιῶν. Ἀπὸ χθὲς καὶ οὗτος ἐσκέπτετο περὶ τοῦ συνοικεσίου τούτου, ὅσον δ' ἐσκέπτετο τόσον τὸ εὕρισκε καλὸν καὶ ἁρμοστόν. Ἐξετάζων δὲ τὸν ἑαυτόν του ἐπείθετο ὅτι δὲν ἐπηρεάζετο ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ὑπερνικηθῇ τὸ ἐμπεδίζον τὴν ἰδικήν του εὐτυχίαν πρόσκομμα, ἀλλ' ὅτι πραγματικῶς καὶ ὁ φίλος του καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς ἐρωμένης του δὲν ἠδύναντο ἢ νὰ ζήσωσιν εὐτυχεῖς συνενούμενοι. Περὶ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Κου Μητροφάνους δὲν εἶχεν ἀμφιβολίαν. Τὸ ζήτημα τῆς πρεσβείας τὸν ἐφόβιζεν ὀλίγον, ὕστερον μάλιστα ἀπὸ τὴν ἀπαρέσκειαν μὲ τὴν ὁποίαν παρεδέχθη τὴν ἀναμιξίν του ὁ πατὴρ τῆς νύμφης. Ἀλλὰ πῶς ἠδύνατο νὰ μὴ ἀναδεχθῇ τὴν ἐντολήν; Ὑπεσχέθη νὰ ἐπισκεφθῇ αὐθημερὸν τὸν Κον Μητροφάνην, τὸ δ' ἑσπέρας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κου Πλατέα διὰ νὰ κοινοποιήσῃ τὸ αἴσιον ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων.

(Ἕπεται τὸ τέλος) Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΥΠΟΙΪΑ

Ὁσάκις ἐπισκήψῃ δυστύχημά τι, ἀδιάφορον ἐν οἱῳδήποτε τοῦ κόσμου μέρει, αἱ ἐφημερίδες πρῶται ἀναγγέλλουσιν αὐτό, παρορμῶσαι ἅμα εἰς εὐποιΐαν δημοσίαν, ἐθνικήν, ἢ διεθνῆ. Αἱ τοιαῦται τοῦ τύπου ἐπικλήσεις πρὸς ἀρωγὴν μετὰ μεγάλην θεομηνίαν, χρονολογοῦνται, καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς μᾶλλον πεπολιτισμένοις ἔθνεσιν, ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, δύο μεγάλαι συμφοραὶ ἐνέσκηψαν, ἡ μὲν μία ἐν Γαλλίᾳ, ἡ πανώλης τῆς Μασσαλίας, ἡ δ' ἑτέρα ἐν παρακειμένῃ χώρᾳ, ὁ σεισμὸς τῆς Λισβῶνος. Ἐνδείξεις ἀφοσιώσεως δὲν ἔλειψαν κατὰ τὸν λοιμὸν τῆς Μασσαλίας, οὔτε ἐκ μέρους τοῦ κλήρου, οὔτε ἐκ μέρους τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἐγχωρίων ἀρχῶν οὔτε ἐκ τῶν ἐκ Παρισίων καὶ Μομπελιὲ σταλέντων ἰατρῶν. Ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις ἀπέστειλε βοηθείας τινὰς ἐκ Παρισίων εἰς τὴν δυστυχῆ Προβηγκίαν. Ἀλλὰ πλὴν τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀρωγῆς, ἐκτὸς τῶν ἀτομικῶν ἐνδείξεων ἀφοσιώσεως, ἐν τοῖς συγχρόνοις χρονικοῖς δὲν ἀναφέρεται ὅτι ἐγένετο ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ πολλῶν εἰσφορὰ πρὸς ἀρωγὴν τῶν Μασσαλιωτῶν.

Βραδύτερον ὁ σεισμὸς τῆς Λισβῶνος πολλὰς ψυχὰς ἄῦδι *προέψυσεν* ἐν οἷς καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ γάλλου δραματικοῦ Ρακίνα. Βεβαίως ἡ ἐκ τοῦ δυστυχήματος ἐντύπωσις ἦτο μεγάλη καὶ ἐκτὸς τῆς Πορτογαλλίας, πρὸ πάντων δ' ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Ὁ σεισμὸς μάλιστα οὗτος ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλείστας φιλοσοφικὰς συζητήσεις. Ὁ Βολταῖρος ἐποίησε ποίημά τι δι' οὗ κατέκρινε τὴν Πρόνοιαν, πρὸ πάντων δὲ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς συνηγόρους· αἱ ἐφημερίδες ἔγραψαν τότε λεπτομερῆ τῆς μεγάλης καταστροφῆς εἰκόνα, ἀλλ' οὐδεμία οὐδαμοῦ ἐγένετο ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ σεισμοῦ ἐπίκλησις. Οὐδεμία ὁρμὴ διεθνοῦς συμπαθείας ἐξεδηλώθη. Ἡ Λισβὼν βεβαίως ἕνεκα τῶν τότε τῆς συγκοινωνίας μέσων ἦτο ἀπώτατα τῶν Παρισίων. Ὁ σεισμὸς τῆς νήσου Ἰσχίας εἰ καὶ ὀλιγωτέρας ἐπενεγκὼν ζημίας συνεκίνησε περισσότερον τὴν Εὐρώπην πρό τινων ἐτῶν, διότι ἕνεκα τῆς συγκοινωνίας ἐθεωρήθη ὑπὸ πάντων ὡς οἰκεία.

Μόνον περὶ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος βλέπομεν τὴν δημοσίαν εὐποιΐαν ὀργανοῦσαν ἐράνους. Τότε συγχρόνως ἤρξαντο αἱ ἐπικλήσεις τοῦ τύπου πρὸς ἀγαθοεργίαν ὡς καὶ εἰσφοραὶ καὶ θεατρικαὶ ὑπὲρ αὐτῆς παραστάσεις. Τὰ βέβηλα ἐλατήρια τῆς ἡδονῆς ἢ τοῦ κέρδους ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν ὑπὲρ δημοσίων συμφορῶν.

Ἡ ὅσον ἔνεστι μείζων δημοσιότης, ἡ ἐπίκλησις πάσης συμπαθείας ὑπὲρ τῶν θυμάτων οἱασ-

δήποτε καταστροφῆς εἶνε τὸ πρῶτον μέσον πρὸς ἐξέγερσιν τῆς δημοσίου ἀγαθοεργίας. Πράγματι πῶς νὰ συγκινηθῇ τις καὶ νὰ βοηθήσῃ δυστυχήματα ἅπερ ἀγνοεῖ; Ὁ τύπος διὰ πάντων αὐτοῦ τῶν ὀργάνων καὶ αἱ γνωστοποιήσεις καλοῦσιν ἐπανειλημμένως τὴν συμπάθειαν ὑπὲρ τῶν θυμάτων συμφορᾶς τινος. Αἱ ἐφημερίδες οὐ μόνον τὴν ἐπίκλησιν ταύτην ποιοῦσι, συγκινοῦσαι συνήθως, ἀλλὰ δημοσιεύουσι καὶ κατάλογον τῶν εἰσφερόντων καὶ τῶν εἰσφορῶν. Καὶ ἡ ματαιότης ἀναμφιβόλως ἐπιδρᾷ ἐν μέρει, ἀλλὰ προκύπτει ἄμιλλα ὑπὲρ τῆς δημοσίας εὐεργεσίας τρεπομένη. Ἄλλως ὁ θέλων νὰ εἰσενέγκῃ χωρὶς νὰ γνωσθῇ δὲν εἶνε ἐλεύθερος νὰ πράξῃ τοῦτο ἀνωνύμως;

Πλὴν τῶν διὰ τῶν ἐφημερίδων εἰσφορῶν ὑπὲρ τοιούτων εὐεργετικῶν σκοπῶν ὠργανώθησαν ἔκτοτε δραματικαὶ παραστάσεις, συναυλίαι, χοραί, ὑπαίθριοι ἑορταί, καλλιτεχνικαὶ ἐκθέσεις, ἱστορικαὶ ἱππηλασίαι καὶ ταυροδρομίαι ἔτι.

Πᾶσαι αὗται αἱ τὴν ματαιότητα διαθρύπτουσαι ἐπιδείξεις, αἱ ἑορταὶ αὗται, αἵτινες ἐπιδιώκουσι τὴν διασκέδασιν ἢ τὸ κέρδος, ἐλαττοῦσι βεβαίως κατά τι τὴν ἀξίαν τῆς εὐεργεσίας. Ἀλλ' ἐν ἐλλείψει τῆς ἀληθοῦς εὐεργεσίας καὶ τῆς ἀγνῆς ἀρετῆς, ἐν ταῖς ποικίλαις ταύταις τῆς ἀγαθοεργίας μορφαῖς πρέπει νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ εὐγενὲς τῆς συμπαθείας αἴσθημα, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκδήλωσις δύναται νὰ συντελέσῃ μεγάλως πρὸς ἀγαθὸν τῆς κοινωνίας καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν τῶν ὁμοίων ἡμῶν. Εἰς τὸν σκοπὸν ἀφορῶντες δὲν δικαιούμεθα ἴσως νὰ ὦμεν λίαν αὐστηροί.

Ἐν τούτοις ὅσον ἐπιεικῶς καὶ ἂν κρίνωμεν τὰς τοιαύτας τῆς συμπαθείας ἐκδηλώσεις δὲν ἐπιδοκιμάζομεν τὰ ἐν χρήσει σήμερον μέσα πρὸς δημοσίας ἀγαθοεργίας. Ἐνώπιον ἡμῶν ἔχομεν, οὐδὲ στιγμὴν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τοῦτο, θύματα καὶ συμφοράν, ἃ εἶνε ἀπάνθρωπον νὰ ὑβρίζωμεν διὰ θορυβώδους ἐπιδείξεως ἑορτῶν καὶ χαρᾶς ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀρωγῆς αὐτῶν. Τὰς δυσαρέστους ταύτας ἀντιθέσεις πρέπει ἐν ὀνόματι αὐτῆς τῆς συμπαθείας ν' ἀποφεύγωμεν. Εἶνε ἁρμόδιον ἀρά γε δυστύχημά τι νὰ παρέχῃ ἄμεσον εὐκαιρίαν εἰς ἑορτὴν τόσῳ λαμπροτέραν καὶ θορυβωδεστέραν ὅσον τὸ δυστύχημα εἶνε μεγαλείτερον; Εἶνε σκληρὸν αἱ φαιδραὶ ὀρχῆστραι ν' ἀντηχῶσι μέχρι τῶν ὤτων τῶν θυμάτων· μοὶ φαίνεται ἄκαιρος καὶ πως θρασεῖα ἡ τοιαύτη ἐπίδειξις τῆς πολυτελείας, ἡ σπουδὴ αὕτη πρὸς διασκέδασιν ἐν μέσῳ τῶν δημοσίων συμφορῶν, ἀναλόγως μάλιστα τοῦ μεγέθους τῶν συμφορῶν τούτων, πλησίον χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, ἐργατῶν ἄνευ ἐργασίας καὶ ἄρτου. Πρέπει, ἐν ταῖς ἑορταῖς, αἵτινες ὀργανοῦνται πρὸς ἀγαθοεργίαν, νὰ τηρῆται μέτρον τι, ποιά τις ἐπιφύλαξις, ν' ἀποφεύγηται ὁ θόρυβος καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια. Οἱ ὀργανοῦντες αὐτὰς ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν ἐν τῷ νῷ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Λαβρυγέρου: «Ἐνώπιον συμφορῶν τινων αἰσχυνόμεθα διότι εἴμεθα εὐτυχεῖς.»

Πρό τινος ἀνεγίνωσκον ἐν ἐφημερίδι τινί, οὐχὶ ἄνευ λύπης, ὅτι πραάστειον ὅλον μεγαλοπόλεως τινὸς ἐώρταζε νύκτα καὶ ἡμέραν δι' ὀρχήστρας ἐν τῇ δημοσίᾳ πλατείᾳ συναυλιῶν καὶ χορῶν, ὅπως προσέλθῃ εἰς ἀρωγὴν τῆς χήρας πυροσβέστου, πεσόντος θύματος τῆς ἀφοσιώσεως αὐτοῦ ἐν πυρκαϊᾷ. Ὑποθέσατε ὅτι ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως τῶν Παρισίων, τῆς ἀριστερᾶς φερ' εἰπεῖν ὄχθης τοῦ Σηκουάνα, ἐπέσκηψε δεινή τις συμφορά, ἐπιδημία ἢ πυρκαϊά. Θὰ εἶνε ἁρμόδιον, ὅπως τὴν βοηθήσῃ ἡ δεξιὰ ὄχθη, νὰ πανηγυρίσῃ, νὰ κρούσῃ τύμπανα, νὰ στολισθῇ διὰ σημαιῶν, νὰ φωταταγωγηθῇ;

Αἱ ἰδιωτικαὶ εἴτε δημόσιαι εἰσφοραὶ πρέπει νὰ προτιμῶνται, μόνον δ' ὅταν καταδειχθῇ ἡ ἀνεπάρκεια αὐτῶν, τότε πρέπει νὰ προσφεύγωμεν εἰς ἄλλα ἀρωγῆς μέσα· ἐν τούτων εἶνε καὶ τὰ λαχεῖα, ἀλλὰ τὰ οὐχὶ εἰς εἴδη καὶ πράγματα περιττὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀλλ' εἰς χρῆμα δυνάμενον νὰ κινήσῃ καὶ πολλῶν τὸ ἐνδιαφέρον, ἐπὶ τέλους δὲ καὶ νὰ ὠφελήσῃ. Ἴσως ἔλθῃ ἡμέρα τις καθ' ἣν ἕνεκα τῆς διαδόσεως τῆς ἀδελφότητος εἰς τοὺς πολίτας τῆς αὐτῆς χώρας ἢ καὶ εἰς πάντας τοὺς πεπολιτισμένους λαούς, καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἐνδείας καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ πλούτου, δὲν θὰ ᾖ πλέον ἀνάγκη νὰ δελεάζωμεν διὰ τοῦ κέρδους ἢ τῆς ἡδονῆς ἐκείνους εἰς οὓς ἀποτεινόμεθα πρὸς εὐποιΐαν ἢ διεθνῆ τινα ἀγαθοεργίαν. Ὁ οἶκτος ἀναπτυσσόμενος ὁσημέραι ἐν ταῖς καρδίαις διὰ τῆς ἀγωγῆς, διὰ τῆς ἡμερώσεως τῶν ἠθῶν καὶ τῶν παραδειγμάτων, μὴ ἔχων δὲ καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ παλλαπλῆν ἔνδειαν ἐπικαλουμένην τὴν ἀρωγήν του, ἀναγκάζουσαν αὐτὸν νὰ κατατέμνηται, νὰ ἐκλέγῃ, νὰ περιορίζηται, αὐθορμήτως, ἅμα τῇ πρώτῃ ἐπικλήσει, καὶ ἄνευ ἄλλου τινὸς ἐλατηρίου, θὰ προστρέχῃ εἰς πᾶσαν δυστυχίαν δεομένην ἀνακουφίσεως, ἐγγὺς ἢ μακρὰν εὑρισκομένην. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον δὲν τελεσθῇ ἡ πρόοδος αὕτη δὲν δυνάμεθα νὰ καταδικάσωμεν καθ' ὁλοκληρίαν τὴν χρῆσιν μέσων ἧττον καθαρῶν καὶ ἀφιλοκερδῶν πρὸς ἀγαθοεργίαν. Τὸ εἰς τοὺς πεινῶντας καὶ ὀδυνωμένους ἀγαθόν, τὸ κοινωνικὸν ἀγαθόν, ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός, τὸ ἀνύσιμον τῆς ἀγαθοεργίας δέον ν' ἀπασχολῶσιν ἡμᾶς πλεῖον τῆς μεγάλης ἢ μικρᾶς ἀξίας τῶν οὕτως εἰσφερόντων. Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τὰ μάλιστα δέον νὰ ἐνδιαφέρῃ ἡμᾶς ἡ ἀρωγὴ τῶν δυστυχῶν, ἔστω, ἂν δὲν ᾖ δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως, καὶ δι' ἑορτῶν καὶ διασκεδάσεων καὶ διὰ τῆς ἐλπίδος κέρδους.

Ἐπικροτοῦμεν εἰς τὴν βαθμιαίαν ταύτην τῆς συμπαθείας ἐπέκτασιν εἰς συγκεντρικὰς ζώνας ὁσημέραι εὐρυτέρας. Ἀλλὰ δὲν εἶνε φόβος ἀρά γε μὴ ὅτι κερδίζει κατ' ἐπιφάνειαν χάνῃ κατ' ἔντασιν, εὐρυτέρα δὲ καθισταμένη γίνηται ἧττον βαθεῖα καὶ γενναία;

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ συμπάθεια αὕτη ἡ μέχρις ἀπωτάτων χωρῶν ἐξικνουμένη, ἡ φερομένη ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς φαντασίας, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ᾖ τόσον βαθεῖα ὅσον ἡ συγκινοῦσα ἡμᾶς ἐπὶ τῇ συμφορᾷ τῶν οἰκείων ἡμῶν καὶ τῶν συμπολιτῶν, διότι αἱ δυστυχίαι ξένης χώρας δὲν δύνανται νὰ συγκινήσωσιν ἡμᾶς ὅσον αἱ τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν καὶ τῆς πατρίδος. Ἀλλὰ διότι τὸ νᾶμα τῆς συμπαθείας διαχέεται μακρὰν ἔπεται ἀρά γε ὅτι ἡ πηγὴ αὐτῆς, ἡ ἐν τῇ καρδίᾳ, δὲν εἶνε ἄφθονος, καὶ ὅτι ἐλαττοῦται πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς συμπολίτας; Τοὐναντίον πᾶς ἔχων ἀρκοῦσαν συμπάθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὅπως μεταδώσῃ αὐτὴν καὶ μακράν, καὶ ἐπὶ ξένων ἔτι καὶ ἀγνώστων, θὰ ᾖ συμπαθέστερος πρὸς τὰ δεινὰ τῶν οἰκείων. Τὰ δύο ταῦτα αἰσθήματα, οὐ μόνον δὲν ἀποκλείουσιν ἢ περιορίζουσιν ἄλληλα, ἀλλὰ τὸ ἓν εἶνε συνέχεια τοῦ ἑτέρου.

Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ αἰσθήματος τοῦ οἴκτου πρὸς τοὺς ἀρωγῆς δεομένους ἢ περὶ ἡμᾶς ἢ μακρὰν ἡμῶν ὄντας, εἶνε ἓν τῶν μεγίστων καθηκόντων τῆς οἰκογενείας καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν κυβερνήσεων. Ὁ οἶκτος εἶνε ἀβρὸν ἄνθος· ἐπιμελῶς δὲ πρέπει ν' ἀπομακρύνηται αὐτοῦ πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ τὸ μαράνῃ.

Ἔν τε τῇ ἰδιωτικῇ καὶ δημοσίᾳ ἀγωγῇ σύντονος δέον νὰ καταβάλληται ἐνέργεια πρὸς καλλιέργειαν τοῦ ἐξαιρέτου τούτου αἰσθήματος καὶ πασῶν τῶν εἰς ἀνάπτυξιν αὐτοῦ συντελουσῶν πνευματικῶν δυνάμεων.

Καθ' ἡμᾶς εἶνε πεπλανημένος ὁ περὶ τῶν παιδίων στίχος τοῦ Λαφονταίνου: «Ἡ ἡλικία αὕτη εἶνε ἄνευ οἴκτου.»

Ἐπίσης δὲ πεπλανημένως, κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν, παιδαγωγοί τινες ἐν οἷς ὁ Ἔρμπερτ Σπένσερ διισχυρίσθησαν ὅτι οἱ παῖδες ἔχουσι φυσικήν τινα πρὸς τὴν σκληρότητα κλίσιν. Συμφωνῶ μᾶλλον πρὸς τὸν Στέρν ἐν τῷ Tristam Shandy. Ἐκτιμῶ, ὡς ἐκεῖνος τὴν ἀγαθὴν καρδίαν τοῦ ἀγαθοῦ θείου Τωβία, ὅστις ἀντὶ νὰ συντρίψῃ ὀχληρόν τι ἔντομον λαμβάνει αὐτὸ ἀβρῶς ἀπὸ τῶν πτερύγων, ἐγείρεται τῆς τραπέζης, ἀνοίγει τὸ παράθυρον καὶ ἀφίνει αὐτὸ ἐλεύθερον λέγων: «Πήγαινε, δυστυχισμένο, δὲν θὰ σὲ πειράξω· ὁ κόσμος εἶνε ἀρκετὰ μεγάλος διὰ ν' χωρέσῃ καὶ σὲ κ' ἐμέ»· ὁ Στέρν ἰδὼν τὴν σκηνὴν ταύτην ἐν τῇ παιδικῇ του ἡλικίᾳ διηγεῖται ὅτι συνεκινήθη τὰ μέγιστα. Ἡ παιδικὴ ἡλικία, προσλέγει, εἶνε ἡ ἡλικία τῆς συμπαθείας. Συμφωνοῦμεν πρὸς τὸν Στέρν.

Οἱ παῖδες δείκνυνται ἐνίοτε ἀνηλεεῖς, ἀλλ ἐξ ἀγνοίας τοῦ κακοῦ ὅπερ πράττουσι, ἢ ἐκ κακῆς

ἀγωγῆς, καὶ κακῶν παραδειγμάτων, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἐννοήσωσι τὴν δυστυχίαν καθίστανται συμπαθεῖς εἰς τὰ δεινὰ τῶν ἄλλων.

Ὁ Ἔλεος εἶχεν ἄλλοτε ἐν Ἀθήναις βωμὸν ἐν μέσῳ τῆς πόλεως. Δέον νὰ ἔχῃ βωμὸν ἐν πάσῃ καρδίᾳ. Ἐν ἐλλείψει ἄλλων ὑπερόχων αἰσθημάτων, τοῦ καθήκοντος, τῆς θρησκείας, τῆς ἀγάπης ἐξασθενησάντων, ἃς ἔχωμεν κἂν ἀκμαῖον ἐν ἡμῖν τὸν οἶκτον. Ἂς ἀνακουφίζῃ ὅσον ἐνεστι πλεῖον θὰ ἤθη ἡμῶν καὶ τὰ πάθη. Πάντες ἂς συμπαθῶμεν καὶ πρὸς τὸν ἀλλοδαπὸν καὶ πρὸς τὸν ἠττηθέντα ἐχθρόν. Καὶ ἐν αὐταῖς ἔτι ταῖς ἐπαναστάσεσι καὶ ταῖς πολιτικαῖς ταραχαῖς, ἃς δεικνύωμεν οἶκτον πρὸς ἀλλήλους! Ἂς χρησιμεύῃ οὗτος ὡς ἐγγύησις ὅτι δὲν θὰ ἐπαναληφθῶσι πλέον αἱ φρικαλεότητες τοῦ παρελθόντος· ἂς χρησιμεύσῃ ὡς ὕψιστον καταφύγιον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ὡς περιφανὲς σημεῖον, διακρίνον ἡμᾶς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν ἀγρίων. Ἡ συμπάθεια ἃς ἐκτείνηται ὁσημέραι περισσότερον ἐφ' ὅλων τῶν μερῶν τῆς οἰκουμένης, ἅτινα, παρὰ τὴν πρὸς ἄλληλα ἀπόστασιν, προσεγγίζει ἡ πρόοδος καὶ ὁ πολιτισμός!

(Francisque Bouillet)

ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Μετὰ δίμηνον παῦσιν ἠνοίχθησαν ἐνὰ τὸ Κράτος αἱ κεκλεισμέναι τῶν σχολείων θῦραι. Ἡ διδακτικὴ μηχανὴ ἄρχεται πάλιν λειτουργοῦσα ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἡμῶν πρόβλημα ἐπανέρχεται αὖθις φοβερόν.

Πάντες ἀνομολογοῦμεν ὅτι τὰ σχολεῖά μας, μικρὰ καὶ μεγάλα, δὲν ἐκπληροῦσιν ὅσον δεῖ τὸν προορισμόν αὐτῶν, ὅτι δὲν ἀνασκοῦσιν ἀγαθὴν ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἐπίδρασιν, ἀναπτύσσοντα καὶ διαπλάττοντα, κρατύνοντα τὸ φρόνημα καὶ ἡμεροῦντα τὴν καρδίαν. Ἄλλοι λαοὶ ἀνήρτησαν τὰς θριαμβευτικὰς αὐτῶν σάφας εἰς τὴν θύραν τῶν σχολείων των, ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἀπελπιστικὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος οὔτ' ἐδημιουργήθη οὔτε θὰ δημιουργηθῇ ὑπὸ τὴν στέγην τῶν ἰδικῶν μας. Ἡ ἐκπαίδευσις ἡμῶν ὁμοιάζει πρὸς ἀσθενῆ, ἣν συντηροῦμεν διότι δὲν δυνάμεθα ν' ἀφήσωμεν αὐτὴν ν' ἀποθάνῃ, ἀλλὰ περὶ τῆς ἀναρρώσεως τῆς ὁποίας ἐλαχίστας ἔχομεν ἐλπίδας.

Συνήθως ὡς αἴτιοι τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῆς παρ' ἡμῖν παιδείας θεωροῦνται οἱ διδάσκαλοι. Εἶνε ἀμόρφωτοι, εἶνε σκαιοί, εἶνε ἀμαθεῖς! κραυγάζουσι πολλοί. Βεβαίως οἱ πλεῖστοι τῶν διδασκάλων μετέρχονται τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν πρὸς ψωμισμὸν μόνον, μεταλλάσσοντες αὐτὸ ἅμα τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ, οὐδὲ τὸ παράπαν δ' ἐννοοῦσι τὴν ἱερότητα τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν καὶ

τὴν πρὸς τὸ ἔθνος εὐθύνην των. Ὀλίγοι ἐν αὐτοῖς εὐμοιροῦσι τῆς γενικῆς ἐκείνης ἀναπτύξεως, καὶ τῆς κοινωνικῆς μορφώσεως, αἵτινες ἐπιτρέπουσιν εἰς τὸν διδάσκαλον νὰ μελετήσῃ βαθέως τὴν ψυχὴν τῶν παιδίων, καὶ ὑπόδειγμα ἄψογον νὰ παρέχῃ ἑαυτὸν τοῖς μαθηταῖς.

Ἀλλ' οἱ πταίοντες δὲν εἶνε μόνοι οἱ διδάσκαλοι· οἱ δὲ θέλοντες νὰ τοὺς λιθοβολήσωσιν ἂς ἐπίσχωσι τὴν χεῖρα αὐτῶν διότι ὁ λίθος δυνατὸν νὰ διευθυνθῇ καὶ ἀλλαχόσε.

Ἐφ' ὅσον ἡ παντοδυναμία τοῦ βουλευτοῦ δὲν σταματᾷ μέχρι τοῦ κατωφλίου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἐφ' ὅσον αἱ μεταθέσεις καὶ οἱ προβιβασμοὶ καὶ αἱ παύσεις δὲν κανονίζονται πρὸς τὰς ὑπηρεσίας εἰς τὰ γράμματα τῶν διδασκόντων ἀλλὰ πρὸς τὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ κόμμα, παιδείαν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωμεν ἐν Ἑλλάδι. Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας εἶδε διδασκαλίσκους ἐναβρυνομένους οὐχὶ ἐπὶ ταῖς γνώσεσιν αὐτῶν, οὐχὶ ἐπὶ τῷ ζήλῳ των, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἰσχυρᾷ προστασίᾳ των, ἥτις ἐπέτρεπε παρ' αὐτοῖς θέσιν οἱασδήποτε ἀξίας. Ἂς ἀφεθῶσι μόνοι ἀπέναντι τῆς ὑπηρεσίας οἱ διδάσκοντες, ἂς λάβωσι τὴν ἀπόφασιν ὅτι τὸ μέλλον των θὰ δημιουργηθῇ ἐντὸς τοῦ σχολείου καὶ οὐχὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, διὰ τῆς ἐργασίας των καὶ οὐχὶ διὰ τῶν ψήφων των, καὶ τότε οἱ ἄχρηστοι θ' ἀποσυρθῶσιν ἢ θ' ἀποβληθῶσιν, οἱ ἀξίαν ἔχοντες θὰ ἐνθαρρυνθῶσιν, οἱ λοιποὶ οἱ δυνάμενοι νὰ γίνωσι καὶ καλοὶ καὶ κακοί, κατὰ τὴν περίστασιν καὶ τὴν ἀνάγκην, θὰ σωφρονισθῶσι, θὰ βελτιωθῶσι.

—

Ἄλλη αἰτία δι' ἣν τὸ σχολεῖον δὲν στοχάζεται τοῦ σκοποῦ του παρ' ἡμῖν εἶνε διότι ἡ οἰκογένεια δὲν ὑποβοηθεῖ τὸ ἔργον αὐτοῦ.

Εὐθὺς ὡς τὸ παιδίον γίνῃ τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν ὁδηγεῖται εἰς τὸ σχολεῖον καὶ παραδίδεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ διδασκάλου ἢ τῆς διδασκαλίσσης· οἱ πολλοὶ τῶν γονέων φρονοῦσιν ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸ καθῆκον πρὸς ἀγωγὴν τοῦ τέκνου των λήγει καὶ ἄρχεται τὸ τοῦ διδασκάλου· δὲν διανέμονται μετὰ τοῦ σχολείου τὴν μόρφωσιν αὐτοῦ· θεωροῦσι τὸ σχολεῖον οὐχὶ ὡς ἐπίκουρον ἀλλ' ὡς ἀντικαταστάτην. Τοῦτο δὲ πράττουσιν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης τοῦ συνειδότος τύψεως.

Παράδοξος ἀντίθεσις! ὁ πατὴρ μοχθεῖ ὑπὲρ τῶν τέκνων του, ἂν δ' ἀσθενήσῃ ποτέ, ἡ μήτηρ ἀγρυπνεῖ ἀγωνιῶσα παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του· καὶ ὅμως ὅταν ἐπιστρέφῃ ἐκ τοῦ σχολείου τὸ θελκτικὸν ἐκεῖνο ὄν, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ τὸ φιλεῖ ἐπὶ τῶν ἀνθηρῶν παρειῶν, ἐν ᾧ ὁ πατὴρ καθίζει αὐτὸ ἐπὶ τῶν γονάτων του μετὰ στοργῆς, δὲν σκέπτονται πῶς νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ τέλειον ἄνδρα ἢ γυναῖκα, πῶς νὰ ὁπλίσωσιν αὐτὸ ἐντελέστερον διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου, πῶς ν' ἀφήσωσιν ἐν αὐτῷ ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγωτέρας ἀφορμὰς δυστυχίας, πῶς διαπλάττοντες αὐτὸ ὅσον ἔνεστι εὐθύτερον τὸν χαρακτῆρα, καρτερικώτερον, ἐγκρατέστερον νὰ κατακτήσωσιν αὐτὸ ἀσφαλέστερον εὐτυχές.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πλεῖσται οἰκογένειαι πρὸς τὴν ἔνδειαν παλαίουσαι καὶ ἐν ζοφερᾷ ἀμαθείᾳ καὶ σκαιότητι ἠθῶν διατελοῦσαι ἀδυνατοῦσι νὰ παράσχωσι κατ' οἶκον ἀνατροφήν τινα εἰς τὸ τέκνον των. Τί νὰ εἴπῃ ὁ διδάσκαλος εἰς τὸ ἐκ τοιαύτης οἰκογενείας ἐρχόμενον παιδίον, ἀφ' οὗ ὑπὸ τὴν πατρικὴν στέγην ἄλλους λόγους θ' ἀκούσῃ, ἄλλα παραδείγματα θὰ ἔχῃ πρὸ ὀφθαλμῶν; Ὅ,τι ἰδρύεται τὴν ἡμέραν κρημνίζεται τὴν ἑσπέραν. Μέγα δυστύχημα εἶνε βεβαίως τοῦτο, διὰ τὸ ὁποῖον ὅμως ἀγνοοῦμεν τίς πταίει· πάντως ὅμως δὲν εὐθύνεται ἐπ' αὐτῷ ὁ δυστυχὴς χωρικός, ὅστις ἐν τῇ περιβαλλούσῃ αὐτὸν ἀμαθείᾳ βαδίζει ὡς ὁ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀγνοῶν ποῦ προχωρεῖ, καὶ ποῦ πρέπει νὰ διευθυνθῇ.

Ἀλλὰ πρὸς ταῖς μὴ δυναμέναις νὰ ἐπιμεληθῶσι τῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων των οἰκογενείαις εἰσὶ καὶ αἱ μὴ θέλουσαι νὰ πράξωσι τοῦτο ἐξ ἀκηδίας ἢ ἐλαφρίας. Δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν μητέρων ἐκείνων, αἵτινες μόλις ἀπαλλαγῶσι τοῦ βάρους τοῦ τέκνου των ἅπερ ἔφερον ἐν γαστρὶ παραδίδουσιν αὐτὸ εἰς ξένην τροφόν, ποτίσασαι δὲ τὸ σῶμα αὐτῶν μὲ ξένον γάλα, παραδίδουσιν αὐτὸ εἰς τὰς φροντίδας μισθωτῆς τινος παιδαγωγοῦ ἀστόργου ἢ διεφθαρμένης ὅπως ποτίσῃ καὶ τὴν ψυχήν του μὲ ξένα αἰσθήματα. Εἶνε τόσον ὡραῖον, βλέπετε, νὰ τρέχωσιν ἀνεξάρτητοι ὅπου θέλωσιν, εἰς ἐπισκέψεις καὶ χορούς, καὶ νὰ περιδινῶνται ἀνάρπαστοι ὑπὸ τῶν κυμάτων τῶν κοινωνικῶν τέρψεων! Τὸ παιδί! ἂς ζήσῃ ὅπως εἰμπορεῖ, ἂς γίνῃ ὅ,τι γίνῃ!... Αἱ τοιαῦται δέσποιναι, ἐξαίρεσιν εὐτυχῶς καὶ οὐχὶ κανόνα παρ' ἡμῖν ἀποτελοῦσαι, δύνανται νὰ ἔχωσιν οἱουσδήποτε τίτλους καλλονῆς καὶ καταγωγῆς, ἀλλ' εἶνε ἀνάξιαι τοῦ ἱεροῦ ὀνόματος *μήτηρ*. Ἀφοῦ ἡ καρδία των δὲν δύναται νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἄρρητον τῆς μητρὸς ἀγκαλίασιν, πάσχει πήρωσιν· εἶνε δὲ καὶ ἄξιαι οἶκτου αἱ τοιαῦτοι διότι αἰσθάνονταί τι ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων γυναικῶν· στεροῦνται αἰσθήσεώς τινος· εἶνε ὡς εἰπεῖν τυφλαὶ ἢ κωφαὶ τῆς στοργῆς.

Ἐνταῦθα ὅμως πρόκειται περὶ τῶν ἀληθῶν μητέρων, περὶ τῶν ἀληθῶν γονέων. Ἀγνοοῦσιν ἆρά γε ὅτι τὸ σχολεῖον εἶνε πάντη ἀνίσχυρον πρὸς ἀγωγὴν μὴ συνεπικουρούσης τῆς οἰκογενείας; ἀγνοοῦσιν ὅτι ἡ ἀκηδία αὐτῶν περὶ τῆς τύχης τοῦ πνεύματος, ἰδίᾳ δὲ τῆς καρδίας τοῦ τέκνου των εἶνε αὐτόχρημα ἔγκλημα; Βεβαίως θὰ τὸ ἀγνοῶσι, διότι πῶς εἶνε δυνατὸν οὕτως ἁπλάχνως νὰ φέρωνται πρὸς τὴν σάρκα τῆς σαρκὸς αὐτῶν, πρὸς τὸ δροσερὸν καὶ ἐπίχαρι ὂν ἐν ᾧ εἶνε συνηνωμένη, ἐνηγκαλισμένη ὡς εἰπεῖν, ἡ συζυγική των ἀγάπη;

—

Ἡ οἰκογένεια καθῆκον ἔχει ἔνθεν μὲν νὰ ὑποβοηθήσῃ τὸ σχολεῖον εἰς ὅ,τι πράττει, ἑτέρωθεν δὲ ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτὸ εἰς ὅ,τι δὲν πράττει. Τὸ μάθημα ὅπερ δὲν ἠδυνήθη νὰ νοήσῃ τὸ παιδίον δύναται ἡ μήτηρ διὰ τοῦ μητρικοῦ ὁρμεμφύτου νὰ καταστήσῃ σαφέστατον· καὶ ἡ κοινοτάτη ἀλήθεια ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς μητρὸς ἀποκτᾷ ἄρρητον γοητείαν. Τὸ ψυχρὸν τῆς ἠθικῆς δίδαγμα ὅπερ ἐξήγαγεν ὁ διδάσκαλος ἐκ τοῦ μαθήματος, δύναται νὰ ἐμβάλῃ αὕτη θερμὸν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ τέκνου της· ἂν τὸ παιδίον ἐφάνη ἐπιμελές, ἔπραξεν ἀξιέπαινόν τι, οἱ γονεῖς τὴν ἑσπέραν πρέπει νὰ τὸ ἐνθαρρύνωσιν· προσηλωμένον ἐπ' αὐτοῦ διηνεκῶς ἔχοντες τὸ βλέμμα δέον νὰ παρατηρῶσι ἂν ἐλάττωμά τι ἢ προτέρημα φύηται ἐν αὐτῷ ἐκ τῆς μετ' ἄλλων παίδων συνδιατριβῆς. Καὶ τὸ μὲν ἀποκόπτουσι σύριζα, τὸ δὲ ποτίζουσι διὰ τῆς ἀγάπης των ὅπως ἀναδώσῃ κλῶνας καὶ ἀνθήσῃ. Πᾶσα χαρὰ τοῦ τέκνου δέον νὰ συγκινῇ καὶ τὴν καρδίαν τῶν γονέων.

Ἠρίστευσε, ἐπηνέθη ἐξόχως ὑπὸ τοῦ διδασκάλου; γενικὴ χαρὰ ἐν τῷ οἴκῳ· πρέπει ν' ἀνταμειφθῇ διὰ φιλημάτων. Ἔλαβε μηδέν; οἰκογενειακὸν δυστύχημα, κατήφεια τὴν ἑσπέραν ἐκείνην· ὁ πατὴρ μένει σοβαρός· ἡ μήτηρ παραμυθεῖ τὸ περίλυπον τέκνον της νουθετοῦσα αὐτό. Τίς ἀμφιβάλλει ὅτι τὸ παιδίον καὶ διὰ νὰ ἴδῃ μόνον περιχαρεῖς τοὺς γονεῖς του θὰ προσπαθῇ ν' ἀριστεύῃ καὶ διὰ νὰ μὴ ἴδῃ αὐτοὺς περιλύπους θ' ἀγωνίζηται νὰ ἦ ἀνώτερον πάσης τιμωρίας; Ἀλλ' ὅταν ἐπιστρέφον ἐκ τοῦ σχολείου εὑρίσκει αὐτοὺς ἀδιαφόρους εἰς τὰς μικρὰς σχολικὰς χαρὰς καὶ θλίψεις του, πῶς νὰ κεντηθῇ εἰς φιλοτιμίαν, πῶς νὰ συγκινηθῇ ἂν μάλιστα ὁ διδάσκαλος εἶνε σκαιός τις ἐκτραχύνων αὐτὸ δι' ἀδίκου τιμωρίας; Ναί, ἡ μήτηρ καὶ ὁ πατὴρ πρέπει νὰ συμπληρώσιν ἐν παντὶ τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ διδάγματα, ὧν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἔχει τὸ παιδίον, καὶ ἅτινα τὸ ἄριστον σχολεῖον δὲν δύναται νὰ παράσχῃ, διότι δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ. Ἐν τῷ σχολείῳ ἕνεκα τοῦ περιωρισμένου τῶν σχέσεων κύκλου, δὲν δύναται νὰ διδαχθῇ ἀβρά τινα αἰσθήματα. Τὸ πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς αἴσθημα τῆς συμπαθείας, ἡ στοργή, ἡ εὐαισθησία τῆς καρδίας ἀναπτύσσονται ἐν τῷ κόλπῳ τῆς οἰκογενείας μόνον. Ἡ πρακτικὴ ἠθική, ἡ διὰ τοῦ παραδείγματος, ἡ ἀνωτάτη τῶν διδασκαλιῶν, ἐν τῷ σχολείῳ δὲν δύναται νὰ διδαχθῇ. Ὁ μαθητὴς βλέπει τὸν διδάσκαλον διδάσκοντα, ἀλλ' οὐχὶ κοινωνικῶς δρῶντα, ἐλεοῦντα, πράττοντα τὴν ἀρετήν, τὸ καθῆκον—οὐχὶ κοινόν τι καὶ τετριμμένον καθῆκον ὡς τὸ διδάσκειν ἐπὶ μισθῷ ἀλλὰ μέγα τι καὶ γενναῖον—δεικνύοντα αὐταπαρνησίαν, καρτερίαν, ἡρωϊσμὸν τῆς καρδίας ἴσως.

Ταῦτα θὰ διδαχθῇ τὸ παιδίον ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, πλησίον τῶν γονέων, παρὰ τὴν ἑστίαν· οὐχὶ δὲ μετὰ κόπου, ἀλλ' εὐχερῶς, ἀρκεῖ αἱ ἀγαθαὶ καὶ γενναῖαι πράξεις νὰ ἐπαναλαμβάνωνται περὶ αὐτό. Τὸ βαθὺ του βλέμμα ἑστατικῶς παρατηροῦν θ' ἀποθησαυρίζῃ ἐν τῇ καρδίᾳ ὅ,τι προβάλλεται αὐτῷ εἰς μίμησιν. Ἀλλ' ἂν ἡ διδασκαλία εἶνε εὐχερὴς εἰς τὸν μαθητὴν εἶνε δυσχερεστάτη εἰς τὸν διδάσκαλον. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἀναλογισθῶσιν ὅτι πρόκειται ὑποδείγματα ἀγωγῆς πρὸ τοῦ τέκνου των πρέπει νὰ πνίξωσι πᾶν ἐλάττωμα, πρέπει νὰ γίνωσι τοιοῦτοι ὁποῖον θὰ ἤθελον νὰ ἴδωσι τὸ τέκνον των. Ὁ γάλλος συγγραφεὺς Αἰμίλιος Σουβέστρ παρίστησιν ἓν τινι ἔργῳ του πατέρα μεριμνῶντα περὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ τέκνου του· ἀναγινώσκει σωρείαν παιδαγωγικῶν ἔργων, ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσις αὕτη ἔτι μᾶλλον περιπλέκει καὶ εἰς ἀμηχανίαν ἐμβάλλει αὐτόν. Τέλος ἀφεὶς πάντα τὰ συγγράμματα ἀναμέτρησε καθ' ἑαυτὸν πόσον μεγάλη εἶνε τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἡ ἐπὶ τοῦ τέκνου ἐπίδρασις, ἀνελογίσθη πόσον ἐναποτυποῦσιν ἐν αὐτῷ τὸν ἴδιον αὐτῶν χαρακτῆρα, καὶ ἐν τῷ τετραδίῳ ὅπερ εἶχε προετοιμάσῃ ὅπως γράψῃ τὰς ἐκ τῶν μελετῶν ἐντυπώσεις του, ὑπὸ τὰς λέξεις *Πῶς πρέπει νὰ ἀναθρέψω τὸ τέκνον μου*, ἔγραψε τὰς λέξεις ταύτας: *Πρέπει νὰ γίνω καλλίτερος!*

Καὶ πράγματι ὁ γονεὺς πρέπει νὰ γίνῃ καλλίτερος· ἀλλοίμονον εἰς αὐτόν, πρὸ πάντων δὲ ἀλλοίμονον εἰς τὸ τέκνον του, ἂν τῷ παρέχῃ θέαμα ἀνθρώπου βιαίου, ἐκδεδιητημένου, ὀργίλου, ἀκρατοῦς, βδελυροῦ· τὰ ἐλαττώματα ταῦτα ἐγκεντρίζει ὡς δηλητήριον εἰς τὴν ἀθῴαν τοῦ παιδὸς ψυχήν.

Τὸ τέκνον λοιπὸν φέρει τὴν σφραγῖδα τοῦ χαρακτῆρος τῶν γονέων, ἰδιαίτατα δὲ τῆς μητρός· Ὁ Μέγας Ναπολέων ἔλεγεν ὅτι «ἡ μέλλουσα διαγωγὴ παιδίου τινὸς ἐξαρτᾶται καθ' ὁλοκληρίαν ἐκ τῆς μητρός» τὸ δὲ μεγαλεῖον εἰς ὃ ἀνῆλθεν ἐθεώρει ἐν μέρει ὅτι προῆλθεν ἐκ τῆς ἐπιμελείας ἣν κατέβαλεν ἡ μήτηρ του πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς θελήσεώς του.

Ὁποίαν ἐπίδρασιν ἐξασκεῖ ὁ μητρικὸς χαρακτὴρ ἐπὶ τοῦ παιδίου, μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἑπόμενον. Ἐν τινι ἀγγλικῷ καταστήματι ἐν τῷ ὁποίῳ εἰργάζοντο πολλὰ παιδία, οἱ διευθυνταὶ πρὶν δεχθῶσι παιδίον τι ὡς ἐργάτην ἐζήτουν πληροφορίας περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς μητρός, διότι ἐκ πείρας ἐγίνωσκον ὅτι ἂν αἱ πληροφορίαι ἦσαν εὐάρεστοι ὑπῆρχε βεβαιότης σχεδὸν ὅτι τὸ παιδίον θὰ ἐδείκνυε καλὴν διαγωγήν.

Ἡ εὐθυγνωσία, ἡ καρτερία, ἡ τιμιότης, ἡ εὐαισθησία τῆς καρδίας τοῦ Οὐασιγκτῶνος ἐνυπῆρχον ἐν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἥτις ἦτο γυνὴ ἔξοχος. Περὶ τῆς μητρὸς τοῦ Γκαῖτε διηγοῦνται

ὅτι περιηγητὴς διὰ μακρῶν μετ' αὐτῆς συνδιαλεχθείς, ἀνέκραξεν μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀπερχόμενος :

— Τώρα ἐννοῶ πῶς ὁ Γκαῖτε ἔγινε ὅ,τι εἶνε !

Καὶ ὁ Βύρων δὲ ὁ πλήρη πικρίας καὶ μίσους ἔχων τὴν καρδίαν, εἶνε ἀληθὲς δημιούργημα τῆς μητρός του. Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο ἔξαλλος καὶ φρικωδῶς πεισματώδης. Ἦτο σκληρὰ μέχρι τοιούτου σημείου, ὥστε ἐνέπαιζε τὸν υἱόν της διότι ἦτο χωλός. Πολλάκις ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς ὀργῆς της ἐξεσφενδόνα κατὰ τοῦ υἱοῦ της τὴν πυράγραν· ἐπὶ τέλους δὲ ἀπέθανε, λέγεται, ἐκ παραφορᾶς ὀργῆς, ἀνκγινώσκουσα τὴν σημείωσιν προμηθευτοῦ τινος. Αὕτη ἐναστάλαξε τὸ δηλητήριον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Βύρωνος, ὅστις βραδύτερον ἐν τῷ *Τσάϊλδ Χάρολδ* ἔλεγε· «Ἐν τῇ νεότητί μου δὲν ἔμαθον νὰ δεσπόζω τῆς καρδίας μου· ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς μου εἶνε δεδηλητηριασμένη.»

Ἐν τινι συνδιαλέξει μετὰ τῆς κυρίας Καμπὰν ὁ μέγας Ναπολέων φέρεται εἰπών :—Τὰ μέχρι τοῦδε ἐκπαιδευτικὰ συστήματα μοὶ φαίνονται καθ' ὁλοκληρίαν ἄχρηστα· τί λείπει ὅπως ὁ λαὸς ἀνατραφῇ ὅπως πρέπει ;

— *Μητέρες* ! ἀπεκρίθη ἡ κυρία Καμπάν.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἐποίησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

— Ναί, ὡρίσατε τὸ ἀληθὲς ἐκπαιδευτικὸν σύστημα διὰ μιᾶς λέξεως, εἶπεν ὁ Ναπολέων. Σᾶς ἀναθέτω λοιπὸν νὰ μοῦ μορφώσητε μητέρας, αἱ ὁποῖαι ἡμέραν τινὰ νὰ εἶνε κατάλληλοι ν' ἀναθρέψωσι τὰ τέκνα των.

—

Ὅταν βλέπωμεν τοὺς ἀποφοιτῶντας ἐκ τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἡμῶν νεανίσκους καὶ τὰς ἀποφοιτώσας ἐκ τῶν παρθεναγωγείων νεάνιδας, ἐκτὸς ἐξαιρέσεών τινων, ἀνερματίστους μὲν κατὰ τὰ γράμματα, πάντη δ' ἀμορφώτους κατὰ τὸν χαρακτῆρα, καὶ στερουμένους στερρᾶς καὶ ὑγιοῦς ἀνατροφῆς, ἐν τῇ θλίψει ἡμῶν δὲν πρέπει νὰ καταφερώμεθα κατὰ μόνων τῶν διδασκάλων· πλὴν τῶν παριῶν τούτων τῆς ἑλληνικῆς ὑπηρεσίας πταίουσι καὶ αἱ οἰκογένειαι.

Πάντες ἐσμὲν ὑπεύθυνοι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ τοῦ φρονήματος καὶ αἰσθήματος καταπτώσει, καὶ πάντες δέον νὰ ἐργασθῶμεν πρὸς ἀνύψωσιν αὐτῶν. Οἱ φωνασκοῦντες ὅτι εἶνε φίλοι τοῦ λαοῦ ὃς καταβώσι ἀπὸ τῶν νεφελωδῶν θεωριῶν των εἰς τὴν χαμηλὴν πραγματικότητα, καὶ ἂς χρησιμοποιήσωσι τὸν ζῆλόν των πρὸς φωτισμὸν τῶν πολλῶν, οἵτινες ἐν βαθυτάτῃ κατάκεινται σκοτίᾳ. Φιλόσοφός τις λέγει που : «*Χώρα ἀξιοῦσα νὰ ᾖ ἐλευθέρα πρέπει νὰ φωτισθῇ, εἰδεμὴ τὰ κάλλιστα τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς καθίστανται ἐπικίνδυνα· ὑπάρχει φόβος μὴ ἄρτα δικαιώματά της ὑπερβαίνωσι τὴν ἀνάπτυξίν της ἀποπλανηθῇ καὶ ἐν τῇ νομιμωτέρᾳ αὐτῶν ἐξασκήσει.*» Ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις γραμμαῖς περιλαμβάνεται ἡ θλιβερὰ ἱστορία τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῶν. Ἂν ἀντὶ ἐπαναστάσεως πρὸς ἀπόκτησιν ἐλευθεριῶν ἐπεχειροῦμεν ἐπανάστασιν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ παιδαγώγησιν ἡμῶν, πρὸς ἀπόκτησιν ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος, σήμερον θὰ εἴμεθα μᾶλλον ἐλεύθεροι.

Τὸ κακὸν ἐγένετο· κακὸν φοβερόν· ἀλλὰ καταβάλλεται κἂν φροντὶς πρὸς ἐπανόρθωσιν αὐτοῦ ; Βελτιοῦμεν εἰλικρινῶς τὴν παίδευσιν ἡμῶν ; ἐργαζόμεθα, κατὰ τὸ παράδειγμα ἄλλων ἐθνῶν, πρὸς ἡμέρωσιν τῶν ἠθῶν τοῦ λαοῦ ; ἀνυψοῦμεν τὴν οἰκογένειαν παρὰ τὸ σχολεῖον ; Α. Π. Κ.

Ο ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ἐν Λονδίνῳ ἐκδίδονται πλεῖσται ἑκατοντάδες ἐφημερίδων δυνάμεναι νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς ἑξῆς κατηγορίας:

Μεγάλα καὶ μικρὰ καθημερινὰ φύλλα.

Ἐφημερίδες εἰδικαί, τοπικαί, σατυρικαί, εἰκονογραφημέναι καὶ σκανδαλώδεις.

Περιοδικὰ καὶ ἐπιθεωρήσεις.

Ἐφημερίδες μὲ ὑπαγόμεναι εἰς τὰς ἀνωτέρω ὑποδιαιρέσεις.

Τὰ σπουδαιότερα τῶν καθημερινῶν φύλλων εἶνε οἱ *Καιροί*, ὁ *Ἡμερήσιος Τηλέγραφος*, ἡ *Σημαία*, τὰ *Ἡμερήσια Νέα*, ὁ *Ἑωθινὸς Ταχυδρόμος*, τὰ *Ἡμερήσια Χρονικά*, ἡ *Μὰλλ Μὰλλ Γκάζετ*, ἡ *Ἐφημερὶς τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου*, ἡ *Σφαῖρα* καὶ ἡ *Ἠχώ*.

Οἱ *Καιροί*, ἡ μεγαλειτέρα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, ὑπῆρξεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ὁ ἀπόλυτος μονάρχης τοῦ τύπου, σήμερον ὅμως ἔχει ἀνταγωνιστὰς τὰ φύλλα ὅσα προανέφερον. Δὲν εἶνε δεσμευμένη μέ κανέν κόμμα καὶ διὰ νὰ διατηρήσῃ ἀκεραίαν τὴν ἀνεξαρτησίαν της καὶ τὴν εὐδετερότητά της ἀποφεύγει τὴν σχέσιν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ πολιτευομένων. Οἱ *Καιροὶ* εἶνε πρὸ πάντων ἐφημερὶς τῶν κοινῶν ὑποθέσεων, εἶνε τὸ ὄργανον τοῦ Ἄστεος. Ἐπὶ δύο γενεὰς τὸ κῦρος αὐτῆς ὑπερίσχυεν εἰς πάντα τὰ κοινοβουλευτικὰ καὶ νομοθετικὰ ζητήματα καὶ διὰ τὸ ἐννέα δέκατα τῶν ἀναγνωστῶν της ὁ λόγος της εἶνε χρησμὸς ἀσφαλής. Ὁσάκις ἐκφέρει τὴν γνώμην της ἐπί τινος συζητήσεως λαμβάνεται ὑπ' ὄψει ἡ συνηγορία της. Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πᾶσαι αἱ ἐφημερίδες ἀναλύουσιν ἢ ἀναδημοσιεύουσι τὰ ἄρθρα της. Εἴς τινας χώρας ἡ πολιτικὴ τῶν *Καιρῶν* θεωρεῖται ὡς ἡ πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας, φίλοι δὲ καὶ ἐχθροὶ παραδέχονται τὴν πολιτικὴν ταύτην ἢ τὴν ἀποκρούουσιν ὑφ' οἱονδήποτε τύπον τὴν παρουσιάζει ἡ ἐφημερὶς τοῦ Ἄστεος. Ἐν Ἰνδίαις, ἐν Καΐρῳ, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἡ γνώμη τῶν *Καιρῶν* θεωρεῖται ἀναμφισβήτητος, οἱασδήποτε καὶ ἂν εἶνε ὡς πρὸς τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα ἐν σχέσει μὲ τὰ συμφέροντα τῆς Ἀγγλίας.

Πάντες οἱ διαπρέποντες κάλαμοι τοῦ πολιτικοῦ καὶ φιλολογικοῦ κόσμου συνειργάσθησαν εἰς τοὺς *Καιρούς*. Οἱ σπουδαῖοι συγγραφεῖς οἵτινες προτιμῶσι νὰ ἐργάζωνται εἰς τὰ ἀξιολογώτερα τῶν περιοδικῶν, ἐξαιρετικῶς χαριζόμενοι παρέσχον τὴν συνεργασίαν των εἰς τοὺς *Καιρούς*. Ὁ Βάρνες ἀνεγίνωσκεν ἐπιμελῶς τὰ περιοδικὰ καὶ δσάκις ἀνεύρισκεν ἐν αὐτοῖς διακεκριμένον τινὰ συγγραφέα, προσηλύτιζεν αὐτὸν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν *Καιρῶν*. Σήμερον αἱ μεγάλαι ἀντίζηλοι ἐφημερίδες ἔχουσιν ὡσαύτως σύνταξιν ἴσην μὲ τὴν ἰδικήν των, πλὴν οὐδεμία αὐτῶν ἀπέκτησεν εἰσέτι τὸ γόητρον τὸ ἀποδίδον εἰς τοὺς *Καιροὺς* τόσον ὑπέρογκον σημασίαν. Μόνη αὐτὴ ἡ ἐφημερὶς πωλεῖται πρὸς τριάκοντα λεπτὰ τὸ φύλλον, ἐνῷ ὅλαι αἱ ἄλλαι πωλοῦνται πρὸς δέκα.

Οἱ ἄγγλοι δημοσιογράφοι ἀγαπῶσι τὰς δυσκολωτάτας ἀσκήσεις. Ὁ Γιλβέρτος Βέκκετ ἔγραψεν μίαν ἡμέραν ἓν πλῆρες φύλλον τῶν *Καιρῶν*. Ὁ Βρούχαμ ἓν φυλλάδιον τῆς *Ἐπιθεωρήσεως* τοῦ *Ἐδιμβούργου* ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ ὁ Σέρλεϋ Βρουὲ ἓν ὁλόκληρον φύλλον τοῦ Punch.

Ὁ *Ἡμερήσιος Τηλέγραφος* (Daily Telegraph) ἢ Daily Levy, ὡς ἐνίοτε τὸν ἀποκαλοῦσι μετ' οἰκειότητος εἶνε ἡ σπουδαιοτάτη ἀγγλικὴ ἐφημερὶς μετὰ τοὺς *Καιρούς*, καὶ σχεδὸν κατ' οὐδὲν ὑπολείπεται αὐτῶν. Εἶνε ἡ πλουσιωτέρα εἰς ἀγγελίας καὶ ἡ ἔχουσα τὴν μεγαλειτέραν κυκλοφορίαν ἐξ ὅλων τῶν ἀγγλικῶν ἐφημερίδων. Ὑπῆρξε πάντοτε νοήμων καὶ εὐτυχὴς περὶ τὴν εὕρεσιν τῶν συνεργατῶν του, δι' αὐτοῦ δὲ ἐγένετο γνωστὸς ὁ Γ. Αὔγουστος Σάλα, ὁ πρωτοτυπότατος καὶ δημοτικώτατος τῶν ἄγγλων δημοσιογράφων. Ὁ *Ἡμερήσιος Τηλέγραφος* ἐπεχείρησε τὴν ἐξερεύνησιν τῆς Ἀφρικῆς διὰ τοῦ Στάνλεϋ, αὐτὸς ἔπεμψε τὸν ἀρχαιολόγον Γεώργιον Σμὶθ χάριν ἀνασκαφῶν εἰς Ἀσσυρίαν καὶ Μεσοποταμίαν, ὑπόθεν ἐκόμισε τόσα θαυμαστὰ εὑρήματα, ἐν οἷς καὶ τὴν περιεργοτάτην ἀσσυριακὴν διήγησιν περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι ὁ *Ἡμερήσιος Τηλέγραφος* περιέπεσεν εἰς χεῖρας τῶν κκ. Λέβυ καὶ Λῶσον, δύο ἰδιοκτητῶν ἑκατομμυριούχων, οἵτινες εἰς αὐτὸν ὀφείλουσι σήμερον τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας των. Ὑπῆρξεν ἄλλοτε ἐλευθερόφρων· ἀλλὰ κατόπιν ἐγένετο συντηρητικὸς ἢ μᾶλλον μετριοπαθὴς συντηρητικὸς τοῦ κέντρου. Διατείνονταί τινες ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη τοῦ φρονήματός του ἐγένετο τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ λόρδου Βηκονσφίλδ. Εἶνε ἐφημερὶς μεγίστης ἀξίας, ἔχουσα πάντοτε θαυμαστὴν ἀκρίβειαν εἰδήσεων, ἔμφρων, περιεσκεμμένη, λελογισμένη εἰς τὰς κρίσεις της καὶ ἐξασκοῦσα μεγάλην ἐπιρροήν.

Ἡ *Σημαία*, ἥτις ἦτο ἄλλοτε ὁ πρόμαχος τοῦ προτεσταντισμοῦ, τὸ στήριγμα τοῦ θρόνου καὶ τοῦ συντάγματος, ἐχρημάτισεν ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον ἁπλῆ ἠχὼ τῶν ἡγετῶν τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, ἀντανάκλασις τῶν διανοημάτων τοῦ λόρδου Δέρβυ καὶ τοῦ Δισραέλη· ἀλλ' ἀφότου ὁ τύπος ἀπέκτησε χαρακτῆρα μᾶλλον ἐλεύθερον, ἀφότου τὴν διεύθυνσίν της ἀνέλαβεν ὁ κ. Μῶδφορδ, ἐγένετο συντηρητικὴ ἀνεξάρτητος. Οἱ Τόρυες εἶνε τόσον μισαλλόδοξοι, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν τὴν ἀποκηρύττουσι διὰ τοῦτο καὶ τὴν κατηγοροῦσιν ὅτι κατεχράσθη τὴν ἐλευθερίαν τοῦ φρονήματος. Ἡ *Σημαία* εἶνε ὅπως ὁ *Τηλέγραφος* ἐφημερὶς πρώτης τάξεως, ἣν ὀφείλουσι ν' ἀναγινώσκωσιν οἱ ἀσχολούμενοι εἰς τὴν πολιτικήν, καθότι πραγματεύεται τὰ ζητήματα μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας. Σήμερον ἀρκεῖ μία ἐφημερὶς νὰ μὴ εἶνε ἀνεξάρτητος ὅπως τρέχῃ τὸν κίνδυνον νὰ μὴ εὑρῇ οὐδένα ἀναγνώστην. Παρῆλθεν ὁ καιρὸς καθ' ὃν ὁ Πὶττ ἠγόραζε τὸν *Ταχυδρόμον* καὶ ἀπεπειρᾶτο, ἐπὶ ματαίῳ ὅμως, ν' ἀγοράσῃ καὶ τοὺς *Καιρούς*, ἵδρυσε δὲ τὸν *Ἥλιον* ὅπως ἐξυπηρετήσῃ τὴν πολιτικήν του.

Τὰ *Ἡμερήσια Νέα*, ἅτινα ὁ κ. Τσάμπερλαιν ἀπεκάλει ὄργανον τῶν *διαφωνούντων*, ἀπειλοῦνται σήμερον νὰ ἐγκαταλειφθῶσιν ὑπ' αὐτῶν τούτων οἵτινες τὰ κατηγοροῦσι διότι δὲν ἀσχολοῦνται περὶ αὐτῶν ἱκανῶς, καὶ δὲν ἐπιτίθεται σφοδρῶς κατὰ τῆς ἀνεγνωρισμένης Ἐκκλησίας. Ἴσως ὅμως ἡ ἀφορμὴ τῆς δυσαρεσκείας εἶνε διότι δὲν δεικνύει τὸ εἰρημένον φύλλον ἀνεξάντλητον συγκαταβατικότητα ὅπως ὑποστηρίξῃ διὰ ψιλῶν ἐπαίνων τὰς ἐμπορικὰς αὐτῶν ἐπιχειρήσεις. Ἀλλὰ τὰ *Ἡμερήσια Νέα* δύνανται νὰ περιφρονήσωσι τὰς τοιαύτας κατηγορίας. Εἶνε ὄργανον τῶν φιλελευθέρων τοῦ γλαδστωνικοῦ κόμματος (τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐμποδίζει αὐτὰ νὰ ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ ὑπουργείου ὁσάκις περιπίπτει εἰς σφάλματα.) Ἡ ἐπιτυχία των ηὔξησεν ἰδίως ἀπὸ τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου. Ὁ διευθυντὴς αὐτῶν κ. Ῥόβερτσων ἔσχε τότε τὴν καλὴν τύχην νὰ προσλάβῃ ὡς συνεργάτην τὸν κ. Ἀρχιβάλδον Φόρβες, περὶ οὗ θὰ διαλάβω βραδύτερον καὶ εἰς ὃν ἡ ἐφημερὶς περὶ ἧς πρόκειται ὀφείλει τὴν ἔξοχον θέσιν, ἣν κατέχει. Ἕτερος τῶν συντακτῶν τῶν *Ἡμερησίων Νέων* ὁ κ. Λαβουσὲρ διέμεινεν ἐκουσίως ἔγκλειστος ἐν Παρισίοις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας, αἱ ἀξιόλογοι δ' ἐκεῖθεν ἀνταποκρίσεις του πολὺ συνήργησαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ φύλλου. Τὰ *Ἡμερήσια Νέα* εἶνε ἡ σπουδαιοτάτη τῶν φιλελευθέρων ἐφημερίδων. Δι' ὃ δὲν ἀγαπᾷ τὸν λόρδον Ῥανδόλφον Τσῶρτσιλλ, οὗ τὰς ἀγορεύσεις συμπτύσσει, ὁσάκις τὰς δημοσιεύει, εἰς ἓξ μόνον γραμμάς. Ἔχει πλείστους ὅσους διαπρεπεῖς συντάκτας. Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Junius ἀπομένουσιν ἀκόμη ζωηρῶς εἰς ὅλων τὴν

μνήμην, αἱ δὲ πολιτικαὶ σκιαγραφίαι τοῦ κ. Φρὺγκ Χίλλ τιμῶσιν ἐξ ἴσου τὸν γράφοντα ὅσον καὶ τὸ φύλλον ὅπερ τὰς δημοσιεύει.

Ὁ *Ἑωθινὸς Ταχυδρόμος*, ἐφημερὶς τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας, διευθύνεται παρὰ τοῦ σὶρ Ἀλτζέρνων Μπόρθουϊκ, τοῦ συμπαθοῦς βουλευτοῦ, πρώτης τάξεως ῥήτορος καὶ ἐξόχου δημοσιογράφου. Ὁ *Ἑωθινὸς Ταχυδρόμος* ὑπῆρξεν ἄλλοτε ὄργανον τοῦ λόρδου Πκλμεραστῶνος καὶ τοῦ Ναπολέοντος Γ', τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ὑπῆρξέ ποτε συνεννόησις μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν. Εἶνε ἡ ἀρχαιοτάτη τῶν ἐφημερίδων τοῦ Λονδίνου ὡς ἱδρυθεῖσα τὸ 1772. Εἶνε ἀνεξάρτητος, ἂν καὶ ὑπεστήριξε πάντοτε τὸν θρόνον, τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ἀριστοκρατίαν εἰς ἣν ἀνήκει ἐξ ὁλοκλήρου. Ὁ *Ἑωθινὸς Ταχυδρόμος* ἔχει πάντοτε ἀρίστας πληροφορίας περὶ τῶν διπλωματικῶν ὑποθέσεων. Ὁ σὶρ Α. Μπόρθουϊκ ἐσπούδασε τὴν πολιτικὴν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀκολουθεῖ δὲ τὰς γαλλικὰς ἰδέας. Εἶνε ἀνὴρ ἀνεπιλήπτων ἀριστοκρατικῶν ἠθῶν, ἀγαπητὸς ὅσον καὶ σεβαστός.

X*

Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἰταλοῦ Paolo Mantegazza.)

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε φυλ. 509]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ὑπόδησις.—Ἐνώτια.—Μὴ βάρεσθε.—Ὁ ὑγιεινὸς κώδηξ τῆς ἐνδυμασίας.

Οἱ κόθορνοι καὶ ἐν γένει αἱ ὑποδήσεις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ἦσαν κομψαί, ἀλλ' ὄχι πολὺ ὑγιειναί. Προτιμότερον εἶνε τὸ σύστημα τῆς ὑποδήσεως τῶν νεωτέρων Εὐρωπαίων.

Αἱ ὑποδήσεις δὲν πρέπει νὰ εἶνε κατεσκευασμέναι ἐκ δέρματος ἐστιλπνωμένου [1]), ψυχροῦ τὸν χειμῶνα καὶ θερμοτάτου τὸ θέρος. Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ δέρματος ἄλλως ἐμποδίζει τὴν ἐλευθέραν διαφόρησιν τῶν ποδῶν, εἰς τρόπον ὥστε ἐνῷ ζητοῦμεν νὰ προφυλάξωμεν αὐτοὺς ἐκ τῆς ὑγρασίας, τοὺς εὑρίσκομεν καθύγρους ἐκ τοῦ ἱδρῶτος.

Καὶ αὐταὶ αἱ *πηλοβατίδες* (galoches) ἐκ στερεοῦ δέρματος ἐστιλπνωμένου ἀποδοκιμάζονται ὑπὸ τῆς ὑγιεινῆς, ἀντὶ τούτων δὲ προτιμητέα ἡ χρῆσις ὑποδήσεως παχυτέρας καὶ μετὰ διπλοῦ πέλματος.

Κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἀξιόλογος ὑπόδησις εἶνε ἡ ἐξ ἑρέου λεπτοῦ καὶ χρώματος ἀνοικτοῦ, διότι τὸ ὕφασμα τοῦτο τηρεῖ τοὺς πόδας δροσεροὺς. Ἡ θερμοκρασία καὶ ἡ διαφόρησις τῶν ποδῶν μεγάλως ἐνδιαφέρουσι τὴν ὑγείαν. Ἡ ἀναστολὴ μάλιστα τῆς διαφορήσεως τοῦ ποδὸς δύναται νὰ ἔχῃ κακίστας διὰ τὴν ὑγείαν συνεπείας.

Σπουδαιότατα διὰ τὰς ὑποδήσεις ζητήματα εἶνε τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ σχῆμα καὶ εἰς τὸ μέγεθος αὐτῶν. Κατηγοροῦμεν τοὺς Σίνας ὡς βασανίζοντας τὰς γυναῖκας των διὰ τῆς νηπιόθεν παραμορφώσεως τῶν ποδῶν αὐτῶν, καὶ ὅμως ἡμεῖς αὐτοὶ παραμορφοῦμεν τὰ κάτω ἀκρωτήρια ἡμῶν περισφίγγοντες συχνάκις αὐτὰ διὰ στενωτάτης ὑποδήσεως. Αἱ πλεῖσται τῶν σημερινῶν κυριῶν, ὅσαι ἐπιδεικνύουσι πόδας κομψούς, ἤθελον δείξει πόδας παραμορφωμένους καὶ ἀσχήμους, ἐὰν παρουσίαζον αὐτοὺς γυμνούς.

Τὰ κυρίως καλούμενα *ὑποδήματα* [1] εἶνε κακὴ ὑπόδησις, ἰδίως εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, διότι πιέζουσι τοὺς πόδας καὶ θερμαίνουσιν αὐτοὺς καθ' ὑπερβολήν.

Ἀληθὴς πρόοδος τῆς ὑγιεινῆς τοῦ ποδὸς ὑπῆρξεν ἡ κατασκευὴ ὑποδήσεως διαφόρου διευθύνσεως διὰ τὸν δεξιὸν καὶ διὰ τὸν ἀριστερὸν πόδα. Πολλοὶ λησμονοῦσι τὴν πρόοδον ταύτην τῆς ὑποδηματορραφίας, ὅταν πρόκηται περὶ ὑποδήσεως τῶν παιδίων. Καὶ ὅμως κατὰ τὴν τρυφερὰν ταύτην ἡλικίαν ὁ ποῦς λαμβάνει ὁριστικῶς καλὴν ἢ κακὴν μορφήν.

Ἡ ὑπόδησις πρέπει νὰ εἶνε μακρὰ καὶ πλατεῖα. Αἱ δὲ πτέρναι δὲν πρέπει νὰ εἶνε οὔτε ὑψηλαί, οὔτε στεναί.

Διάφοροι παραμορφώσεις τῶν ποδῶν συμβαίνουσιν εἰς κυρίας, αἱ ὁποῖαι μεταχειρίζονται πτέρνας καθ' ὑπερβολὴν ὑψηλάς, εἴτε διὰ νὰ φαίνωνται ὑψηλότεραι, εἴτε διὰ ν' ἀκολουθήσωσι τὸν ἀνόητον συρμόν. [2]

Ἀρίστη ὑπόδησις εἶνε ἡ ἐλαστικωτέρα, ἐκείνη ἥτις παρέχει εἰς τὸν πόδα τὴν μεγαλειτέραν ποσότητα ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καὶ δὲν ἀφίνει τὸν ἱδρῶτα νὰ συγκεντροῦται. Ἀξία σημειώσεως παρατήρησις εἶνε, ὅτι οἱ ἀνυπόδητοι ἔχουσι τοὺς ὑγιεστέρους καὶ τοὺς εὐρωστοτέρους πόδας.

Κατὰ τοὺς μακροὺς δρόμους μέτρον χρησιμώτατον ἄμα καὶ εὐχάριστον εἶνε τὸ λούειν μετὰ δίωρον πορείαν ἐπὶ *τέταρτον τοῦ λεπτοῦ* τοὺς πόδας ἐντὸς ψυχροῦ ὕδατος. Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ λουτροῦ οὐδένα ἔχει κίνδυνον διὰ τὴν ὑγείαν.

Ὦ στρατηγοί, ὦ συνταγματάρχαι, ὦ λοχαγοί, οἱ νομίζοντες ὅτι δύνασθε διὰ μιᾶς διαταγῆς πορείας νὰ δημιουργήσητε ἐκλιπούσας δυνάμεις στρατιωτῶν ἐξηντλημένων, καὶ διὰ τῆς πειθαρχίας νὰ βιάσητε νὰ βαδίσωσιν οἱ χωλοὶ καὶ οἱ καταπεπονημένοι, ἐνθυμήθητε ὅτι πολλαὶ μάχαι ἀπωλέσθησαν ὑπὸ στρατιωτῶν ἀνδρείων μέν, ἀλλ' ὑπὲρ τὸ δέον κεκμηκότων ἕνεκα ὑπερβολικῶν καὶ ἀμεθόδων πορειῶν.

—

Τὰ ἐνώτια δὲν ἀποτελοῦσι μὲν μέρος τῆς ἐνδυμασίας, ἀλλ' ἐπειδὴ φέρονται ὡς κόσμος τῆς κεφαλῆς, ἀνάγκη ν' ἀφιερώσωμεν ὀλίγας λέξεις ἀποδοκιμασίας κατὰ τοῦ βαρβάρου τούτου ἔθους, τοῦ καταδεικνύοντος τὴν ατενωτάτην ἡμῶν συγγένειαν πρὸς τοὺς ἀγρίους τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Ὀλίγαι εἶνε αἱ γυναῖκες αἱ ὁποῖαι ἀνθίστανται εἰς τὴν συνήθειαν ταύτην τῶν ἐνωτίων. Ὀλίγαι ἐννοοῦσιν, ὅτι τὸ ἔθος τοῦτο προδίδει βαρβαρότητα. Ἐπικρατεῖ δὲ εἰς τινας ἡ σφαλερὰ πρόληψις, ὅτι τὰ ἐνώτια προφυλάττουσιν ἀπὸ ἀσθενείας τῶν ὀφθαλμῶν.

—

Ὅταν ὁ ἥλιος τῆς νεότητος ἔδυσε, ἀνάγκη νὰ ὁπλιζώμεθα δι' ὑπομονῆς καὶ γενναιότητος, νὰ περικόπτωμεν πολλοὺς κλάδους ἀνωφελεῖς τοῦ κεκμηκότος δένδρου τῆς ζωῆς, νὰ εἴμεθα πλέον παρὰ ποτὲ σώφρονες, καὶ νὰ ἀφιερῶμεν εἰς τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν μελέτην, εἰς τὴν ἀγαθοεργίαν, εἰς τὸ κοινὸν καλόν, τόσας δυνάμεις σπαταλωμένας εἰς ἀσωτείας. Οὕτω βιοῦντες θέλομεν τηρήσει ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὴν γαλήνιον ἐκείνην καλλονὴν τῆς ὡρίμου ἡλικίας, καὶ θέλομεν φέρει μειδιῶντες τὴν σεβασμίαν λευκότητα τῆς γεροντικῆς ἡλικίας.

Ἡ μοναδική, ἡ ἄμεσος, ἡ ἄφευκτος συνέπεια τοῦ χρωματισμοῦ εἶνε τὸ νὰ ἐκλαμβάνεται ὁ βαπτόμενος πολὺ πρεσβύτερος τῆς πραγματικῆς του ἡλικίας. Ἀγνοεῖτε πόσον μεγάλη, βαθεῖα, ἀνυπολόγιστος εἶνε ἡ ἀνθρωπίνη κακία.

Γυνὴ τεσσαρακοντοῦτις, ὑγιής, εὔρωστος, εἰς τὴν φυσικήν της κατάστασιν, μὴ παραπαιημένη τεχνητῶς, θέλει ἐκλειφθῆ παρὰ πάντων ὡς τριακοντοῦτις. Ἀλλ' ἐὰν ὁ ὀξυδερκὴς ὀφθαλμός σεβαστῆς φίλης ἀνακαλύψῃ χρωματισμόν τινα ἐκ τοῦ κομμωτοῦ προερχόμενον, πάραυτα ἡ ἡλικία αὐτῆς αὐξάνεται εἰς ἔτη πεντήκοντα, καὶ εἰς τὴν καταδίκην τὴν γινομένην κατὰ τῆς ἀνακαλυφθείσης ἀπάτης ἀπαλείφονται καὶ αἱ φυσικαὶ ἐκεῖναι καλλοναί, αἱ ὁποῖαι ἔμενον ἄθικτοι καὶ ἤρκουν νὰ καταστήσωσι τὴν γυναῖκα ἐκείνην προσφιλῆ καὶ θελκτικήν.

Ὅταν γυνὴ φέρῃ μὲ ἤρεμον γενναιότητα τὴν λευκὴν κόμην της, περιστοιχίζει αὐτὴν εὐθὺς εὐλαβὲς αἴσθημα τιμῆς. Αἱ κόραι τῆς Εὔας τιμῶσιν αὐτὴν καὶ τὴν θεωροῦσιν ἀνωτέραν των. Οἱ δὲ ἄνδρες ἀγαπῶσιν αὐτήν, διότι οὐδέποτε ἐγράφη εἰς οὐδεμίαν γλῶσσαν, ὅτι ἡ πρώτη λευκὴ θρὶξ φονεύει τὸν ἔρωτα καὶ τὴν καλλονήν.

Ὑπάρχει τι ἀσχημότερον κεφαλῆς φλακρᾶς, ἡ φενάκη. Ὑπάρχει τι πολὺ γεροντότερον κόμης λευκῆς, ἡ βαμμένη κόμη.

[1] Ἰταλιστὶ stivali, γαλλιστὶ bottes.

[2] Αἱ τοιαῦται πτέρναι ἀνεγνωρίσθησαν παραίτιοι παθήσεων τοῦ νωτιαίου μυελοῦ εἴς τινας κυρίας.

[1]) Τοῦ κοινῶς παρ' ἡμῖν καλουμένου *λουστρίνι*.

Ἀλλ' εἴπατέ μοι σεῖς οἱ ἄνδρες οἱ χρωματιζόμενοι, οἱ βαπτόμενοι, ποίους νομίζετε ὅτι ἐξαπατᾶτε; Ποῖον ἐλπίζετε νὰ πλανήσετε;

Ὦ γυναῖκες, ἀρνηθῆτε πᾶσαν συμπάθειαν εἰς ἄνδρα βεβαμμένον!

—

Εἷς ὑγιεινολόγος, εἷς ῥάπτης καὶ εἷς φιλόσοφος, συνελθόντες ποτὲ διέγραψαν τὸν κατωτέρω ἓξ ἄρθρων 30 κώδικα τῆς ἐνδυμασίας, ὁ ὁποῖος συνδυάζει τὴν ὑγιεινὴν μετὰ τῆς φιλοκαλίας.

1

Ἄνθρωπος ἔχων δέκα πεντάλεπτα πρέπει νὰ δαπανᾷ ὀκτὼ διὰ τὴν τροφήν του, καὶ δύο διὰ τὴν ἐνδυμασίαν του.

2

Ἄνθρωπος διαθέτων διὰ τὴν ἐνδυμασίαν του τέσσαρας δραχμὰς πρέπει νὰ δαπανᾷ τρεῖς διὰ τὴν λινοστολὴν καὶ μίαν διὰ τὰ ἐξωτερικὰ ἐνδύματα.

3

Πρωτιμότερον εἶνε νὰ ἐνδύεσαι σεμνοπρεπῶς τὰς ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, παρὰ νὰ καλλωπίζεσαι τὴν κυριακὴν καὶ νὰ εἶσαι ῥυπαρὸς τὰς ἐπιλοίπους ἓξ ἡμέρας.

4

Ἡ καθαριότης τῆς ἐνδυμασίας εἶνε ὑγεία καὶ ἀξιοπρέπεια.

5

Τὸ ἔνδυμα εἶνε δευτέρα ἐπιδερμὶς τεχνητή, παρ' ἡμῶν κατασκευαζομένη, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ παρέχωμεν ὅλας τὰς φροντίδας καὶ τὰς περιποιήσεις, τὰς ὁποίας ἀφιεροῦμεν εἰς τὴν φυσικήν, τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ δημιουργηθεῖσαν.

6

Ὁ ἐργάτης πρέπει νὰ ἔχῃ μίαν ἐνδυμασίαν διὰ τὴν ἐργασίαν καὶ ἄλλην διὰ τὸν οἰκογενειακὸν βίον.

7

Πρὶν ἢ παραγγείλῃς νέον ἔνδυμα, ἐπισκέφθητι τὸ μαγειρεῖόν σου καὶ βολιδοσκόπησον τὴν κοιλίαν τῶν τέκνων σου.

8

Μία κηλὶς ἐπὶ τοῦ ἐνδύματος εἶνε πάντοτε ἐπονειδιστος καὶ τίποτε δὲν δύναται νὰ τὴν δικαιολογήσῃ. Προτιμότερον εἶνε νὰ ἔχῃς ἑκατὸν ἐμβαλώματα παρὰ μίαν μόνην κηλίδα.

9

Προτιμότερον εἶνε νὰ φέρῃς πρόστυχον ἀλλὰ καινουργὲς ἔνδυμα, παρὰ ἔνδυμα κομψὸν τὸ ὁποῖον ἤδη ἐφόρεσαν ἄλλοι.

10

Τὸ φέρειν ἔνδυμα ἀνώτερον τῆς ἰδίας τάξεως

ἀποτελεῖ συνεχὲς ψεῦδος, δύναται δὲ νὰ εἶνε προοίμιον τοῦ ἐλαττώματος καὶ τοῦ ἐγκλήματος.

11

Τὰ ἁμαρτήματα τῆς ματαιότητος τὰ γινόμενα διὰ τοῦ ἐνδύματος εἶνε ὅμοια πρὸς τὴν πλαστογράφησιν τῆς ὑπογραφῆς.

12

Ὁ κυνισμὸς εἰς τὴν ἐνδυμασίαν εἶνε ἰδιοτροπία καὶ ἀκαθαρσία, δύναται δὲ νὰ εἶνε ἀρχὴ παραφροσύνης.

13

Τὸ μιμεῖσθαι τὰς ἰδιοτροπίας τῶν μεγάλων ἀνδρῶν δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ ἡμᾶς μεγάλους, ἀλλὰ μᾶς καθιστᾷ ἀσφαλῶς γελοίους.

14

Τὸ νὰ εἴμεθα δοῦλοι τοῦ συρμοῦ εἶνε αὐταρέσκεια, ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ περιφρονῶμεν αὐτὸν παρὰ πολὺ εἶνε ἰδιοτροπία.

15

Ἡ μεγαλειτέρα ἁπλότης εἰς τὴν ἐνδυμασίαν συμβιβάζεται σχεδὸν πάντοτε μὲ τὴν ὑγιεινὴν καὶ μὲ τὴν φιλοκαλίαν.

16

Ὁ συρμὸς εἶνε ἴσος πρὸς ὅλους, ἀλλ' ὁ σοφὸς προσαρμόζει αὐτὸν εἰς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν του, εἰς τὰς ἕξεις του, εἰς τὸ ἐπάγγελμά του, εἰς τὴν ἡλικίαν του, κτλ.

17

Πρέπει ἡ μὲν γυνὴ νὰ κοσμῆται, ὁ δὲ ἀνὴρ νὰ ἐνδύεται.

18

Πᾶς συρμὸς περισφίγγων, στενοχωρῶν, ἀφαιρῶν τὴν εὐκινησίαν, ἀφαιρεῖ ὑγείαν καὶ ἐργασίαν.

19

Προτιμότερον εἶνε νὰ ἱδρώνωμεν παρὰ νὰ τρέμωμεν ἀπὸ τὸ ψῦχος.

20

Προτιμότερον εἶνε νὰ φέρετε καὶ τὸ θέρος τὰ χειμερινὰ ἐνδύματα, παρὰ νὰ πράξετε τὸ ἐναντίον.

21

Εἰς τὰ πρῶτα ψύχη ἀντιτάσσετε ὅλην τὴν θερμότητα τῶν ἐνδυμάτων, καὶ εἰς τὰ πρῶτα θάλπη περιμένετε μεγαλείτερα θάλπη διὰ νὰ ἐλαφρωθῆτε.

22

Μάλλινον καὶ *λευκὸν* ὕφασμα εἶνε λέξεις περιέχουσαι πλέον ἢ τὰ τρία τέταρτα τῆς ὑγιεινῆς τοῦ ἐνδύματος.

23

Μὴ ποιοῦ χρῆσιν ὑφάσματος ὁμοίου πρὸς θώρακα, οὔτε δεσμοῦ ὁμοίου πρὸς ἅλυσον.

24

Ἐνδύεσθε διὰ νὰ εἶσθε κομψοί, ἀλλ' ὄχι καὶ διὰ ν' ἀπατᾶτε τὸν πλησίον.

25

Εἰς τὴν ἐνδυμασίαν τὸ ἐπίπλαστον μένει πάντοτε παράχορδον.

26

Τὰ ψεύδη τὰ διὰ τῆς ἐνδυμασίας γινόμενα προκαλοῦσι πάντοτε τὴν μεταμέλειαν καὶ τὴν ἀποστροφήν.

27

Κάλλιον προφυλασσόμεθα ἀπὸ τὸ ψῦχος διὰ πολλῶν ἐλαφρῶν ἐνδυμάτων, παρὰ δι' ἑνὸς μόνου ἐνδύματος βαρέος.

28

Τὰ ἐνδύματα, ἰδίως τὸ θέρος, πρέπει συχνὰ καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον νὰ ἐκτίθενται εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἰς τὸν ἥλιον, διότι ἔχουσιν ἀνάγκην ν' ἀερίζωνται ὡς τὰ δωμάτια καὶ τὰ σώματά μας.

29

Τὸ ἔνδυμα τὸ ὁποῖοον ἐμποδίζει ἢ καθιστᾷ δύσκολον μίαν μόνην ἐκ τῶν κινήσεών μας εἶνε ἔνδυμα κακόν.

30

Τὸν ῥάπτην ὅπως καὶ τὸν ἰατρὸν πρέπει ν' ἀλλάσσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν σπανιώτερον.

***

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τᾶστρα ἐσβύσθηκαν· ἡ 'μέρα
Γλυκοφέγγει 'ντροπαλή,
Καὶ 'ς τὸν 'ξάστερον ἀέρα
Κελαδοῦν κορυδαλοί.

Γύρω 'ς τάνθη τὰ περίσσια
Τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
Φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
Μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

'Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
Καὶ γεμᾶτα χλωρασιὰ
Χίλι' ἀρνάκια σκορπισμένα
Βόσκουν χόρτο καὶ δροσιά.

Κι' ἀνασαίνουνε τὰ δάση
Μέσ' 'ς τὴ διάπλατη γιορτὴ
Ποῦ γιορτάζει ὅλ' ἡ πλάση
'Ανθισμένη, φτερωτή...

'Ξύπνα, κόρη κοιμισμένη,
Κ' ἔλα ναὔργης τὴ χαρὰ
'Σὲ κοιλάδα στολισμένη
Μ' ἀργυρόχρυσα νερά.

Ὅπου κρίνοι βασιλεύουν
Κ' ἡ βιολέττα κρυφανθεῖ
Καὶ τὰ στάχυα ἀργοσαλεύουν,
Ἔλα κόρη μου ξανθή!

Ἔλα, τῶν πουλιῶν ν' ἀκούσῃς
Τὴ γλυκόφωνη λαλιά,
Ἔλα, μὲ δροσισῖς νὰ λούσῃς
Τὰ σγουρά σου τὰ μαλλιά.

Κι' ὅπου ὀλόρθη μεγαλώνει
Κάποια λεύκα ἐρημική
Ἔλα νὰ καθήσῃς μόνη
Εἰς τὸν ἴσκιο της ἐκεῖ.

Κι' ἄμ' ἀρχίσῃ ἀνάρῃα ἀνάρῃα
Τἀγεράκι νὰ φυσᾷ
'Σ τασημένια της κλωνάρια,
'Σ τὰ μαλλιά σου τὰ χρυσᾶ,

Μέσ' 'ς τὴν ἐρημιὰ ἐκεῖ πέρα,
Μέσ' 'ς τὴν ἀνθισμένη γῆ,
Μὲ τὴν ἔμμορφη τὴ 'μέρα,
Μὲ τὴν πρόσχαρην αὐγή,

Τὸλομύριστο ταγέρι
'Απ' τὰ βάθη τοὐρανοῦ
Τὴν ἀγάπη μου ἂς φέρῃ
'Σ τὴν καρδιά σου καὶ 'ς τὸν νοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ γάλα ὀρνίθων τῆς ἀρχαίας παροιμίας, τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα τῆς δημώδους ἀπεδείχθη ἐσχάτως, ὅτι δὲν εἶναί τι ἀνύπαρκτον ἢ δυσεύρετον. Οἱ φυσιοδίφαι γινώσκουσιν, ὅτι αἱ περιστεραὶ τρέφουσι τὰ νεόττιά των κατὰ τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως αὐτῶν δεκαπενθήμερον διὰ τρόπου εἰς ἄκρον περιέργου. Δηλονότι ἐκκρίνεται ὑγρόν τι λιπαρὸν καὶ γαλακτῶδες, ὅπερ ὁ νεοσσὸς θηλάζει ἐμβάλλων τὸ ῥάμφος του εἰς τὸ ῥάμφος τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἓν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ὁ κ. Σὰλ ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ ἐκκρῖνον τὸ ὑγρὸν ἐκεῖνο ὄργανον εἶναι ἐπιθήλιον καὶ οὐδὲν ἄλλο· προέρχεται δ' ἔκκρισις ἐξ ὑπερτροφίας τῶν αἱματοφόρων ἀγγείων.

Κατά τινα ἀπογραφικὴν σημείωσιν ἐν Γαλλίᾳ γίνεται ἀναλόγως ἡ μεγίστη κατανάλωσις φωσφορικῶν πυρείων. Εἷς ἕκαστον Ἄγγλον ἀναλογοῦσι καθ' ἡμέραν 8 φωσφορικὰ πυρεῖα, εἷς ἕκαστον Σουηδὸν 9, εἷς ἕκαστον Γερμανὸν 11 καὶ εἷς ἕκαστον Γάλλον 15. Τοῦτο ἀποδίδουσί τινες εἰς μόνην τὴν κακὴν ποιότητα τῶν ὑπὸ τοῦ μονοπωλίου κατασκευαζομένων ἐν Γαλλίᾳ πυρείων.—Ὁ δὲ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην καιομένων καθ' ἑκάστην πυρείων ὑπολογίζεται εἰς δύο δισεκατομμύρια.

Ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν μεγάλη γίνεται χρῆσις ἐν Ἀμερικῇ τοῦ ἐκ ξύλων ἐρίου, ἤτοι λεπτοτάτων ξεσμάτων ξύλου, ἤρχισε δὲ νὰ εἰσάγηται καὶ εἰς Εὐρώπην ἡ χρῆσις αὐτῶν. Χρησιμοποιοῦνται δὲ ταῦτα ἰδίως εἰς φακελώματα ἐμπορευμάτων (emballages), εἰς γεμίσματα στρωμάτων, εἰς θυλύσεις, εἰς καθαρισμὸν τῶν μηχανῶν, ἀντὶ ῥοκῶν καὶ εἰς ἄλλα παραπλήσια ἔργα. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ πάντων τῶν ἀχρήστων τεμαχίων ξύλων εἶναι δυνατὸν νὰ παραχθῇ τὸ ξύλινον ἔριον, καὶ αἱ πρὸς τοῦτο μηχαναὶ παράγουσι μεγίστας ποσότητας τοιούτου, ἀποβαίνει τὸ εὐωνότατον τῶν γεμισμάτων. Τὸ ἄχυρον καὶ τὸ χόρτον εἶαι συνήθως ὑγρὰ καὶ ἐνίοτε ἔχουσιν ἴνας σκληράς, καθιστώσας αὐτὰ ἀκατάλληλα εἰς φακελώματα. Εἰς πλήρωσιν δὲ στρωμάτων τὸ ξύλινον ἔριον εἶναι ἐλαστικώτερον παντὸς ἄλλου γεμίσματος, πλὴν τῶν ἱππείων τριχῶν· ἀλλὰ καὶ τούτων εἶναι προτιμότερον, ὅταν προέρχηται ἐκ ῥητινωδῶν ξύλων, διότι δὲν ἀπορροφᾷ ὑγρασίαν καὶ ἀποδιώκει τὰ ἔντομα. Τούτου δ' ἕνεκα ἐν πολλοῖς νοσοκομείοις πρετιμῶνται τὰ τοιαῦτα στρώματα, προσκεφάλαια κλπ. τῶν διὰ κοινοῦ ἐρίου πεπληρωμένων.

Ἡ ψευδὴς θάλασσα ἐν Ἀλγερίᾳ, ἣν ἐσχημάτισεν ὁ Γάλλος Ῥουδαίρ, ἀπεδείχθη διὰ νεωτέρων ἐρευνῶν περιττή. Ὁ Γάλλος Λανδὲς, ὅστις ἐξηκολούθησε τὰς μελέτας τοῦ Ῥουδαίρ, εὗρεν ἐν αὐτοῖς ἐκείνοις τοῖς τόποις, οἵτινες κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ τελευταίου τούτου ἔμελλον νὰ ἀποτελέσωσι τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης, στρώματα γῆς, περιέχοντα ὕδωρ ἀφθονώτατον. Διὰ πρώτης πειρατηρίου διατρήσεως ἀνώρυξεν ἀρτεσιανὸν φρέαρ, παρέχον ἑνακισχιλίας λίτρας ὕδατος ἀνὰ κᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας. Ἡ ποσότης δὲ αὐτη τοῦ ὕδατος ἐξαρκεῖ πρὸς ἀρδευσιν ἐκτάσεως γῆς πεντακισχιλίων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων. Οὕτω δὲ διὰ τῆς ἀνορύξεως καὶ ἄλλων φρεάτων ἡ πρώην ἄνυδρος καὶ ἀγονωτάτη ἔρημος θὰ μεταβληθῇ εἰς κατάφυτον καὶ εὐφορωτάτην κοιλάδα.

Ὁ παρασκευαστὴς ἐν τῷ Βερολινείῳ πανεπιστημίῳ Ἰωάννης Βικκερσχάϊμερ εὗρεν ὑγρὸν ἀβλαβὲς, ἄοσμον καὶ ἄχυμον πρὸς διατήρησιν παντοειδῶν κρεάτων, ὠμῶν, ἐφθῶν, ὀπτῶν, λαχανικῶν, ὀπωρῶν καὶ ἐν γένει παντὸς τροφίμου. Ὁ αὐτὸς χημικὸς εἶχεν ἐφεύρῃ πρὸ ἓξ ἐτῶν ὅμοιον ὑγρὸν, ὅπερ ἦτο χρήσιμον μόνον πρὸς ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς, πρὸς διατήρησιν ἰδίως ἀνατομικῶν προπαρασκευασμάτων, διότι ἦτο θηλητηριῶδες. Ἀλλὰ τὸ νῦν ὑπὸ τούτου ἐφευρεθὲν ὑγρὸν πληροῖ πλείστας ἀνάγκας καὶ ἀποδείκνυται ἀπαραίτητον εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν. Τὸ κρέας διατηρεῖται ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀλειφόμενον δι' αὐτοῦ ἢ ἐμβαπτιζόμενον εἰς αὐτὸ ὅταν τὰ τεμάχια εἶναι μεγάλα. Ὁμοίως καὶ τὰ λαχανικὰ ἐμβαπτισμένα διατηροῦνται θαλερώτατα, καὶ αὐτὸ τὸ γάλα διατηρεῖται ἐπὶ ὀκτὼ καὶ πλέον ἡμέρας ἀναλλοίωτον ἐπιχεόμενον τοῦ ὑγροῦ ἐπ' αὐτοῦ. Οἱ μαλακοὶ καρποί, οἷον τὰ χαμαικέρασα, διατηροῦνται ὅταν ἐπιπάσσωνται διὰ ζαχάρεως ἀναλελυμένης ἐν τῷ ὑγρῷ ἐκείνῳ. Οὐ μό-

νον πολλὰ ξενοδοχεῖα τῆς Γερμανίας ποιοῦνται ἤδη μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας χρῆσιν τῆς νέας ἐφευρέσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ Σουηδικὰ ταριχεῖα ἰχθύων πρόκειται δὲ καὶ ἐν Βρουνσβίκῃ νὰ ἱδρυθῇ κατάστημα πρὸς τοιαύτην παρασκευὴν λαχανικῶν.

Πολωνός τις ἰατρὸς, ὁ πρίγκηψ Ἰγνάτιος Γιάγελ, ἀσχολῶν ἀπὸ τοῦ 1858 εἰς τὴν μελέτην τοῦ τρόπου πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῆς λύσσης καὶ θεραπείαν τῆς νόσου, ἐπεχείρησε νὰ ἀποδείξῃ ἐν ἐπιστολῇ δημοσιευθείσῃ διά τινος ρωσσικῆς ἐφημερίδος, ἀνακοινωθείσῃ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῆς Ἰατρικῆς, ὅτι ἡ μέθοδος τοῦ Παστὲρ βασίζεται ἐπὶ σαθρῶν βάσεων.

Ὁ Πολωνὸς πρίγκηψ δὲν παραδέχεται ὅτι ὁ εἰς κύνικλον ἐνοφθαλμιζόμενος λυσσικὸς ἰὸς εἶναι δυνατὸν νὰ προφυλάξῃ ἀπὸ τῆς λύσσης, ἀφ' οὗ μάλιστα ὁ κύνικλος οὐδαμῶς λυσσᾷ ἀφ' ἑαυτοῦ. Παρατηρεῖ δὲ πλὴν τούτου ὅτι διαφέρουσι κατὰ πολὺ τὰ δήγματα λυσσώντων λύκων ἢ κυνῶν τὰ ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῆς σαρκὸς γινόμενα, ἀπὸ τῶν γινομένων εἰς μέλη τοῦ σώματος, καλυπτόμενα δι' ἐνδυμάτων. Εἶναι βεβαιωμένον, λέγει, ὅτι τὰ τελευταῖα δήγματα εἶναι ἀκίνδυνα· πάντες δὲ οἱ ἀποθανόντες ἀσθενεῖς, οὓς ἐθεράπευεν ὁ Παστέρ, εἶχον δηχθῇ εἰς γυμνὰ μέρη τοῦ σώματος. Ἐν ᾧ ὁ πρίγκηψ ἰατρὸς βεβαιοῖ ὅτι ἐθεράπευσεν 88, δηχθέντες ὑπὸ λυσσώντων λύκων καὶ κυνῶν, διὰ βάμματος φλοιοῦ τῆς Spirla filipenda. Τούτων 25 διετέλουν ἐν τῇ πρώτῃ περιόδῳ τῆς λύσσης, ὅτε ἤρχισε τὴν θεραπείαν.

Δύο Ἄγγλοι διήγειραν τελευταίως ἐν τῇ μεγάλῃ Ὄπερᾳ τῶν Παρισίων τὴν γενικὴν δυσαρέσκειαν, καθόσον ἔπαιζον οὐίστ κατὰ τὰ διαλείμματα τῆς παραστάσεως ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ των πίλου. Ἐπειδὴ δὲ σὐδόλως ὑπήκουσαν εἰς τὰς προτροπὰς καὶ παρατηρήσεις τῶν γειτόνων οὔτε αὐτῶν τῶν κληπήρων, προσεκλήθησαν εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ὑπάλληλος κατὰ σύμπτωσιν εἶχεν ὀλίγην ἐργασίαν, οἱ Ἄγγλοι ἐν τῷ μεταξὺ περιμένοντες ἤρχισαν νὰ παίζωσιν οὐίστ πρὸς μέγιστον χόλον τῶν ὑποδεεστέρων ὑπαλλήλων. Ὅτε τέλος παρουσιάσθησαν εἰς τὸν γραμματέα, ὁ εἷς τούτων Mr Cooper κάτοχος ἀνθρακωρυχείων ἐν Στάφφορδσίρῃ, «Κύριε γραμματεῦ, εἶπεν, ἀγαπῶ τὸ οὐίστ τόσῳ σφοδρῶς, ὥστε, μεταβαίνων ὅπως νυμφευθῶ ἔπαιζα ἐν τῇ ἁμάξῃ μετὰ τοῦ παρανύμφου μου τὸ παιγνίδιον τοῦτο. Καὶ ὅταν δὲ κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον μὲ ἔπληξε ἡ δεινὴ συμφορὰ τοῦ θανάτου τοῦ μακαρίτου πατρός μου, θ' ἀπέθνησκον τῆς ὀλίψεως ἂν μὴ κατὰ τὴν πρὸς τὸ νεκροταφεῖον συνοδίαν τοῦ μακαρίτου ἔπαιζον ἐν τῇ ἁμάξῃ οὐίστ.» Ὁ γραμματεὺς τῆς ἀστυνομίας ἀκούσας ταῦτα ἠγέρθη καὶ «—Ὑπάγετε, κύριε» τῷ εἶπεν «ἡ περίπτωσις αὕτη ὑπάγεται εἰς ἰατρὸν φρενολόγον, καὶ οὐχὶ εἰς πρόσωπον τῆς δικαιοσύνης.»

Ὁ διάσημος προσωπογράφος Ἀγγέλης ἀπέκτησε τελευταῖον ὄγκον τινὰ λεπώδη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του λίαν ἐνοχλητικόν, διὸ κατέφυγεν εἰς τὸν χειρουργὸν καθηγητὴν Μοζέτιχ ὅπως τὸν ἐξαιρέσῃ. Μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ὁ ζωγράφος ἠρώτησε τὸν χειρουργὸν διὰ τίνος τρόπου δύναται νὰ τὸν ἀμείψῃ ἀξίως τῶν κόπων του. Ὁ χειρουργὸς ἐζήτησε τὴν φωτογραφίαν τοῦ ζωγράφου μέ τινα ἀφιέρωσιν. Ἀλλ' ἡ ἀμαιθὴ αὕτη ἐφάνη λίαν πεζὴ εἰς τὸν ζωγράφον· διὸ ζωγραφήσας αὐτὸς ἑαυτὸν ἔγραψε κάτωθεν τῆς εἰκόνος ἣν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Μοζέτιχ: Κεφαλὴ Ἀγγέλη ἐπιδιορθωθεῖσα ὑπὸ Μοζέτιχ.

Ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ Ναπολέων περιηγεῖτο μετὰ τῆς συζύγου του Μαρίας Λουΐζης ἐν ἔτει 1810 τὰς Κάτω Χώρας διῆλθε καὶ διὰ κωμοπόλεώς τινος Ham καλουμένης. Ὁ δήμαρχος τῆς πόλεως ταύτης πρὸς τιμὴν τοῦ αὐτοκράτορος εἶχε κατασκευάσει θριαμβευτικὴν ἄψιδα ἐφ' ἧς εἶχεν ἐπιγράψει

L' empereur n' a pas fait une sottise
En épousant Marie Louise

(Ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἔκαμεν ἀνοησίαν νυμφευθεὶς τὴν Μαρίαν Λουΐζαν.)

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐγέλασε διὰ τὴν σοφίαν τοῦ ποιητοῦ καὶ μετεπέμψετο παρ' ἑαυτῷ τὸν δήμαρχον τῆς πόλεως.

— Στιχουργεῖτε, λοιπόν, κύριε δήμαρχε; τῷ εἶπεν.

— Ὀλίγον, τῷ ἀπήντησεν ὁ δήμαρχος μετριοφρόνως.

— Πίνετε καὶ ταμπάκον; ἠρώτησεν εἶτα ὁ Ναπολέων.

— Ὀλίγον, ἀπήντησεν ὁ δήμαρχος.

— Τότε λοιπὸν λάβετε εἰς ἀνάμνησιν τὴν ταμπακοθήκην ταύτην, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν χρυσῆν ταμπακοθήκην, προσθείς

Quand vous y prendrez une prise
Rappelez-vous de Marie Louise

(Καὶ ὅταν παίρνετε μίαν πρέζα ἐνθυμεῖσθε τὴν Μαρίαν Λουΐζα.)

Ἐν τινι ξενοδοχείῳ τῶν Ἀθηνῶν εἰσήχθη ἡ κακὴ ἔξις τοῦ δίδειν μετὰ τὸ γεῦμα καὶ εἰς τὸν ὑπηρέτην κάτι τι. Κύριός τις ὅμως δὲν ἐνόησεν τοὺς τοιούτους πιθηκισμούς, διὸ πληρώσας τὸν ἀρκετὰ ἐξωγκωμένον λογαριασμὸν ἑτοιμάζεται νὰ φύγῃ.

— Καὶ διὰ τὸ γκαρσόνι, Κύριε; λέγει ὁ ὑπηρέτης.

— Ἄ, φίλε μου, ἀπόντᾳ οὗτος ἐγειρόμενος, ἀπ' αὐτὸ δὲν ἔφαγα.

Εἰς ἐξετάσεις τῆς ἰατρικῆς σχολῆς:

Καθηγητής.— Εἰμπορεῖτε, κύριε, νὰ μοῦ εἰπῆτε τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς;

Ἐξεταζόμενος. — Τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς τὰ ἔχω ὅλα εἰς τὸ κεφάλι μου, ἀλλὰ τῇ στιγμῇ ταύτῃ δὲν ἐνθυμοῦμαι δυστυχῶς κανένα.

Σκοπὸς ἔσωθεν τοίχου:

— Τίς εἶ;

Ἀξιωματικός.— Ζῶον.... ἄνοιξε.

Σκοπός.— Τὴν νύκτα δὲν ἀφίνω κανένα ζῶον νὰ μπῇ μέσα.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886.—558

Ἀριθ. 560 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. — Γραφεῖον διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 52. 21 Σεπτεμβρίου 1886

Η ΑΣΧΗΜΗ ΑΔΕΛΦΗ

Διήγημα

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Δ'

Εἶχεν ἀληθῶς τὰς δυσκολίας της ἡ ἀποστολὴ τοῦ Λιάκου. Τὰς ἀνελογίζετο μετ' ἀνησυχίας ὅτε ἔμεινε μόνος, ἀναχωρήσαντος τοῦ Κου Πλατέα. Εἶχε πολὺ ὁ ἴδιος συμφέρον εἰς τὴν καλὴν ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεως, ὥστε ἐφοβεῖτο μὴ δὲν θεωρηθῇ ὡς ἀμερόληπτος ἡ μεσολάβησίς του, μὴ δὲν ἐκληφθῇ ὡς πάντη εἰλικρινὴς ὁ ἐκ μέρους του ἔπαινος τοῦ ὑποψηφίου γαμβροῦ. Ἔπρεπε νὰ ἀνατεθῇ εἰς ἁρμοδιώτερον πρόσωπον ἡ διαπραγμάτευσις. Ἐὰν δὲν ἔσπευδεν ὁ ἀσυλλόγιστος καθηγητὴς νὰ ὀνομάσῃ αὐτὸν ὡς ἀντιπρόσωπον, ἠδύναντο νὰ συμβουλευθῶσι περὶ τοῦ πρακτέου τὴν ἐξαδέλφην του, καὶ μάλιστα νὰ ἐμπιστευθῶσιν εἰς ἐκείνην τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πράγματος. Τώρα ὅμως ἡ ἀνάμιξίς της ἠδύνατο νὰ δώσῃ νέαν ἀφορμὴν δυσαρεσκείας εἰς τὸν Κον Μητραφάνην. Διατί ἐν τούτοις νὰ μὴ ζητηθῇ ἡ συμβουλή της ; Ἦτο ἄνθρωπος μὲ νοῦν καὶ πεῖραν, καὶ ἱκανὴ νὰ ἐξεύρῃ τρόπον πρὸς ἀντιμετώπισιν πάσης δυσκολίας. Πρὸς στιγμὴν ὁ Λιάκος ἀπεφάσισε νὰ προστρέξῃ εἰς αὐτήν. Ἀλλὰ μετὰ δευτέραν σκέψιν ἐθεώρησεν, ἐν πρώτοις, ὡς ἄτοπον τὸ νὰ διακοινώσῃ εἰς τρίτον τὸ μυστικὸν τοῦ φίλου του, ἐν ἀγνοίᾳ του, καὶ δεύτερον, ὡς ἀνανδρον τὸ νὰ μὴ ἐκτελέσῃ μετὰ θάρρους τὴν εἰς αὐτὸν ἀνατεθεῖσαν ἐντολήν, ἀφοῦ ἅπαξ τὴν ἀνεδέχθη. Ἐμπρὸς λοιπόν ! Ἀπόφασις ! Καὶ ἐπορεύθη ὁ Λιάκος, οὐχὶ ὅμως ἄνευ ἐνδομύχου τινὸς ταραχῆς, πρὸς τὸ ἐμπορικὸν κατάστημα τοῦ πατρὸς τῆς ἐρωμένης του.

Ὁ Κος Μητροφάνης παρελάμβανε κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν μερίδα καφέδων. Τὰ κάρρα ἤρχοντο κατὰ σειρὰν ἐκ τοῦ τελωνείου, οἱ δὲ ἀχθοφόροι μετέφερον τοὺς σάκκους ἀπὸ τὰ κάρρα ἐντὸς τῆς ἀποθήκης. Μετὰ δυσκολίας ὁ Λιάκος ἐπροχώρησε μέχρι τῆς θύρας.

Ἡ τετράγωνος ἀποθήκη ἦτο εὐρεῖα. Ἡ μία ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ γωνιῶν της, χωριζομένη διὰ φραγῆς ἐκ σανίδων, ἐχρησίμευεν ὡς γραφεῖον. Τοῦτο ἐφωτίζετο δι' ἑνὸς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ σιδηροφράκτου παραθύρου. Ἀλλὰ τὸ ἐκεῖθεν καὶ ἐκ τῆς ἀνοικτῆς θύρας εἰσδῦον εἰς τὴν ἀποθήκην φῶς δὲν ἦτο ἀρκετὸν ὅπως διακρίνῃ εὐκόλως τὰ ἐν αὐτῇ ὁ ἔξωθεν ἐρχόμενος. Ὁ Λιάκος, ἱστάμενος ἐπὶ τῆς εἰσόδου, δὲν ἔβλεπε τὰ ἐντὸς τῆς ἀποθήκης, ἀλλ' ὅμως ἐνόησεν ἀμέσως ὅτι δὲν ἦλθεν εἰς στιγμὴν κατάλληλον. Ζωηρὰ διένεξις ἐγίνετο ἐκεῖ. Τὸ ἀντικείμενόν της οὔτε ἠδυνήθη, οὔτε ἐφρόντιζε νὰ ἐξακριβώσῃ. Λόγοι ὁρμητικοὶ ἀντηλλάσσοντο καὶ ὑψοῦντο φωναὶ ὀργίλαι, μεταξὺ δ' αὐτῶν ἀντήχει ἐπιβλητικὴ καὶ βροντώδης ἡ φωνὴ τοῦ γέροντος ἐμπόρου.

Ὁ Λιάκος ἔμενεν ἔκπληκτος ἐπὶ τῆς εἰσόδου. Ἐγνώριζεν ἐκ φήμης τὴν αὐστηρότητα τοῦ Κου Μητροφάνους, ἀλλὰ δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ἡ ὀργὴ ἠδύνατο νὰ ἐπιτείνῃ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν σοβαρὰν καὶ συνήθως ἥσυχον φωνήν του. Ἐφοβήθη καὶ ἠθέλησε ν' ἀποσυρθῇ ἀπαρατήρητος, ἀλλ' αἴφνης ὁ γέρων, διακόψας τὴν λογομαχίαν, τὸν ἠρώτησεν ἀποτόμως ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἀποθήκης :

— Τί ἀγαπᾶτε, Κύριε Λιάκε ;

— Ἐπεθύμουν νὰ σᾶς εἴπω δύο λέξεις, ἀλλὰ σᾶς ἀπασχολῶ. Ἔρχομαι ἄλλην ὥραν.

— Περάσετε εἰς τὸ γραφεῖόν μου. Ἔρχομαι ἀμέσως.

Ὁ Λιάκος διασκελίσας διαφόρους σάκκους εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς μόνης ἐκεῖ διαθεσίμου καθέκλας, παρὰ τὴν τράπεζαν τοῦ διευθυντοῦ. Ὁ περὶ αὐτὸν ἀὴρ ἀπέπνεε βαρὺ ἄρωμα συμμίκτων ἀποικιακῶν εἰδῶν, ἀντήχει δὲ ἡ ἐπαναληφθεῖσα ἐν τῇ ἀποθήκῃ βοὴ τῆς ἔριδος, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας διέκρινε τὰς λέξεις «βάρος, σάκκοι, τελωνεῖον» συχνάκις ἐπανερχομένας εἰς τὴν συζήτησιν. Καὶ ἤκουεν ὁ Λιάκος, ἀναλογιζόμενος τὸν γέροντα καθὼς τὸν εἶδε χθὲς εἰς τὸν περίπατον, μὲ τὰς δύο του θυγατέρας ἑκατέρωθεν, ἤρεμον καὶ γαληνιαῖον, ἐνῷ σήμερον...

Μετά τινα λεπτὰ ἐκόπασεν ὁ θόρυβος, ἀνεχώρησαν οἱ φιλονεικοῦντες, καὶ ὁ Κος Μητροφάνης εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον σύναφρυς εἰσέτι.

— Εἰς κακὴν ὥραν ἦλθα, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Λιάκος.

— Ἔρχεσθε ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Κου Πλα-

τέα, ὑποθέτω, εἶπεν ὁ γέρων μὲ ὕφος μᾶλλον εἰρωνικόν.

— Μοῦ εἶπε τὴν ὁμιλίαν τὴν ὁποίαν εἴχατε τὸ πρωΐ.

— Ὁμολογῶ, Κύριε Λιάκε, ὅτι ἡ αὐτόκλητος μέριμνά σας περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς θυγατρός μου, μοῦ ἐφάνη ὀλίγον παράδοξος.

— Κύριε Μητροφάνη, πιστεύσατε, παρακαλῶ ὅτι ἡ πρότασις τοῦ Κου Πλατέα ἦτο αὐθόρμητος καὶ ὅτι δὲν τὴν ὑπεκίνησα ἐγώ.

Ὁ γέρων ἐμειδίασεν εἰς ἔνδειξιν δυσπιστίας.

— Ὡς μόνον πταῖσμα, ἐξηκολούθησεν ὁ Λιάκος, δύναται νὰ μοῦ προσαφθῇ ὅτι χθές, εἰς στιγμὴν διαχύσεως, διεκοίνωσα εἰς αὐτὸν τὸ μυστικόν μου. Ἀλλὰ ποτέ, βεβαιωθῆτε, ποτὲ δὲν μοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τὸν προτρέψω εἰς τὸ σημερινόν του διάβημα, καὶ μὲ ἀδικεῖτε μεγάλως ἀποδίδων αὐτὸ εἰς ἰδικήν μου ἰδιοτελῆ ὑποκίνησιν.

— Σᾶς πιστεύω, ἀφοῦ τὸ λέγετε, καὶ δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω πῶς συνέπεσε νὰ μοῦ ζητήσῃ τὴν κόρην μου, χωρὶς νὰ τὴν γνωρίζῃ, ἴσα ἴσα σήμερον, ὕστερον ἀπὸ τὴν χθεσινὴν σας ἐξομολόγησιν... Ὁπωσδήποτε, ἐξηκολούθησε διακόπτων τὸν Λιάκον, ὅστις ἡτοιμάζετο νὰ εἴπῃ τι, ὅπως δήποτε, δὲν δύναμαι νὰ σᾶς δώσω ἀμέσως ἀπόκρισιν. Δώσατέ μου τὸν καιρὸν νὰ σκεφθῶ. Καὶ μὴ λάβετε τὸν κόπον νὰ ἔλθετε. Θὰ σᾶς μηνύσω.

Τὰς τελευταίας λέξεις ἐπρόφερεν ὁ γέρων πολὺ ξηρά. Ὁ Λιάκος ἀνεχώρησεν ἀποσβολωμένος. Δὲν ἦτο ἄρνησις καθ' ἑαυτό, ἀλλὰ βεβαίως συγκατάθεσις δὲν ἦτο ἡ ζητηθεῖσα ἀναβολή. Τὸ δὲ χειρότερον ἦτο τὸ ὕφος, ὁ τρόπος τοῦ Κου Μητροφάνους. Τοῦτο ἠδύνατο ἴσως νὰ ἀποθοῇ εἰς τὴν προγενεστέραν δυσαρέσκειάν του, ὡς ἐκ τῆς διενέξεως περὶ τῶν καφέδων, ἀλλ' οὐχ ἧττον, ἰδού, καθὼς ἐφοβεῖτο, τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς διαπραγματεύσεως ἐπροκάλει τὴν ὑποψίαν τοῦ πενθεροῦ καὶ ταὐτοχρόνως ἔφραττε τὸ στόμα του. Πόσα ἠδύνατο νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν Κον Μητροφάνην, καὶ ἐντούτοις δὲν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τίποτε! Συνησθάνετο ὅτι ἡ μεσολάβησίς του ἔβλαψεν ἤδη, καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ μέχρι τέλους βλάβην ἀνεπανόρθωτον. Ἀπῃτεῖτο διπλωμάτης ἐπιδεξιώτερος πρὸς διεκπεραίωσιν τῆς ὑποθέσεως. Διατί νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ τὴν πρώτην του ἔμπνευσιν καὶ νὰ μὴ προστρέξῃ εἰς τὴν ἐξαδέλφην του; Διατί καὶ τώρα ἔτι νὰ μὴ ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειάν της; Ὁ Πλατέας δὲν θὰ δυσανασχετήσῃ διὰ τοῦτο, ἐὰν μάλιστα ἐπέλθῃ οὕτω ἡ ἐπιτυχία.

Ἐν μέσῳ τῆς παρούσης ἀμηχανίας ὁ ἄνθρωπος εἶχε τὴν ἀνάγκην ἐνθαρρύνσεώς τινος καὶ ὑποστηρίξεως, ἐνῷ δ' ἐξ ἑνὸς ἐδίσταζε σκεπτόμενος καθ' ἑαυτὸν νὰ ὑπάγῃ, νὰ μὴ ὑπάγῃ, ἐξ ἄλλου οἱ πόδες του τὸν ἔφερον αὐτομάτως πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς ἐξαδέλφης του. Ἐνώπιον τῆς θύρας ἔπαυσε πᾶσα πλέον ἀμφιβολία.

Ὁ Λιάκος εὗρε τὴν ἐξαδέλφην του καταγινομένην εἰς τὸ νὰ μετασχηματίσῃ τὸ περυσινὸν φόρεμα τοῦ πρωτοτόκου της, πολὺ στενὸν ἤδη δι' ἐκεῖνον, εἰς νέον ἔνδυμα διὰ τὸν ὑστερότοκον, διὰ τὸν ὁποῖον τὸ κατεσκεύαζεν ἐκ προθέσεως ἱκανῶς καὶ πάλιν πλατύ. Ἀμφότεροι ἔλειπον εἰς τὸ σχολεῖον, αἱ δὲ μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων ἀποκτηθεῖσαι τρεῖς θυγατέρες ἐμελέτων τὰ μαθήματά των ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς μητρός, λαμβάνουσαι συγχρόνως ἐκ τοῦ μητρικοῦ παραδείγματος μάθημα πρακτικὸν οἰκιακῆς οἰκονομίας.

Ἡ ὀξυδερκὴς μήτηρ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐννοήσῃ ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Κου Λιάκου, ὅτι δὲν τὸν ηὐχαρίστει μεγάλως ἡ παρουσία τῶν κοράσιων καὶ τὰ ἔστειλε νὰ παίξωσιν, ἐπισπεύδουσα τὴν ἀμοιβὴν τῆς ἐπιμελείας των.

— Τί ἔχομεν πάλιν, ἠρώτησεν ἅμα ἔρειναν μόνοι. Τί τρέχει;

— Ποῖος εἶπεν ὅτι τρέχει τίποτε;

— Αἴ δά, ὡσὰν νὰ μὴ σὲ γνωρίζω! Φαίνεται ἀπ' ἐδῶ ἕως ἐκεῖ, ὅτι ἔχεις νὰ μοῦ εἴπῃς κἄτι σπουδαῖον.

Τὸν ἐγνώριζεν ἀληθῶς, ὄχι μόνον καθὸ παιδίοθεν μεγαλώσαντα ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ γυναικεῖον διορατικόν της ἐνεβάθυνεν εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς ἐρώσης καρδίας του. Ἐνόμιζε καὶ ὁ Λιάκος ὅτι γνωρίζει κατὰ βάθος τὴν ἐξαδέλφην του. Ἀλλὰ πῶς λοιπὸν δὲν ἐσκέφθη ὅτι δὲν θὰ ἀπελάμβανεν εὐκόλως τὴν ἐπικουρίαν της πρὸς τελεσφόρησιν διαπραγματεύσεως, τῆς ὁποίας τὴν πρωτοβουλίαν δὲν ἐφρόντισεν ἐγκαίρως νὰ συμμερισθῇ μετ' αὐτῆς; Ἠγάπα ἡ ἐξαδέλφη του ν' ἀναμιγνύηται εἰς ὑπανδρολογήματα ἐν γένει, ἰδίως δὲ προκειμένου περὶ προσώπων προσφιλῶν, ἀλλ' εἶχε τὴν ἀξίωσιν, οὐδόλως ἀδικαιολόγητον δοθείσης τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ἱκανότητός της, τοῦ νὰ λαμβάνῃ μέρος πρωταγωνιστοῦ κατὰ τὴν σύλληψιν καὶ τὴν διεξαγωγὴν γαμηλίων συνδυασμῶν. Ἀλλέως, οὔτε τοὺς ἐνέκρινεν εὐκόλως, οὔτε ἐστερεῖτο διαθέσεως πρὸς ἀνατροπήν των.

Ἄνευ τῆς ταραχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἔρριψε τὸν Λιάκον ἡ ἀποτυχία του εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Κου Μητροφάνους, θὰ ἐλάμβανεν ἴσως τὰ κατάλληλα μέτρα ὅπως ἐξευμενίσῃ τὴν ἐξαδέλφην. Ἀλλὰ δὲν ἐσκέφθη περὶ τούτου, δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ ἐννοήσῃ τὸ λάθος του.

Ὅτε, ἄνευ προοιμίων, εἶπεν ὅτι εὗρε τὸν γαμβρὸν διὰ τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐρωμένης του, ἀντὶ τοῦ νὰ ἐκφράσῃ ἡ ἀκούουσα τὴν εὐχαρίστησιν ἢ τοὐλάχιστον τὴν περιέργειάν της, ἐξηκολούθησε τὸ ράψιμον μετὰ προσποιητῆς ἀδιαφορίας, καὶ μόνον ἐν

Ἀ ἐξῆλθε τῶν χειλέων της, ἓν Ἄ μεταξὺ ἐρωτήματος καὶ ἐπιφωνήματος. Ἀλλ' εἴτε ἀπορίαν ἐξέφραζεν εἴτε εἰρωνίαν, τὸ Ἄ ἐκεῖνο ἐπάγωσε τὸν Λιάκον.

— Ὅλα λοιπόν, εἶπε καθ' ἑαυτόν, ὅλα θὰ μοῦ ἔρχωνται ἀνάποδα!

— Καὶ ποῖος εἶναι αὐτός σου ὁ γαμβρός, ὑπέλαβεν ἡ ἐξαδέλφη μετά τινας στιγμὰς σιωπῆς, χωρὶς νὰ διακόψῃ τὴν ἐργασίαν της.

— Ὁ Κύριος Πλατέας.

Ἡ ἐξαδέλφη ἔπαυσε διὰ μιᾶς τὸ ράψιμον καὶ ὕψωσε πρὸς τὸν Λιάκον τοὺς ὀφθαλμούς, πλήρεις φαιδρᾶς ἐκπλήξεως.

— Ὁ Κύριος Πλατέας! ἀνέκραξε.

Καὶ ἤρχισε νὰ γελᾷ, νὰ γελᾷ! Ποτὲ ὁ Λιάκος δὲν τὴν εἶδε τόσον εὔθυμον.

— Δὲν τὸ βλέπω τόσον ἀστεῖον τὸ πρᾶγμα εἶπε μετὰ πολλῆς σοβαρότητος.

— Μὲ συγχωρεῖς, ἀπεκρίθη ἐκείνη, προσπαθοῦσα νὰ συγκρατήσῃ τὸν γέλωτα. Μὲ συγχωρεῖς ἂν σὲ προσβάλλω εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ φίλου σου, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸν φαντασθῶ ὡς γαμβρὸν καὶ νὰ μὴ γελάσω.

Καὶ ἤρχισε πάλιν φαιδρυνομένη. Ἀλλὰ βλέπουσα τὴν μεγάλην τοῦ Λιάκου δυσαρέσκειαν, ἐπανέλαβε σοβαρώτερον·

— Πῶς τὸ ἐσοφίσθης αὐτὸ τὸ συνοικέσιον;

— Ὄχι, ὑπέλαβεν ἐκεῖνος, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ εἰς τὴν ἐρώτησιν. Ἐπιθυμῶ νὰ μοῦ εἴπῃς τί τοῦ εὑρίσκεις τὸ ἐπιλήψιμον.

— Ἐπιλήψιμον! ἀνέκραξεν ἡ ἐξαδέλφη μιμουμένη τὴν φωνήν του. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἐπιλήψιμος, εἶνε ἁπλῶς γελοῖος.

— Ὁμολογῶ ὅτι τὸ ἐξωτερικόν του δὲν εἶνε ἐπιβλητικόν...

— Ἐπιβλητικόν! Ὅλον μεγάλας λέξεις μοῦ λέγεις! Τώρα θὰ μοῦ ἀπαγγείλῃς καὶ κανένα στίχον τοῦ Ὁμήρου.

— Ἄκουσέ με, ἐπανέλαβεν ὁ Λιάκος μεταβαλὼν ὕφος. Κ' ἐγὼ κατὰ πρῶτον ἐθεώρησα τὸ πρᾶγμα καθὼς σύ. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐσκέφθην καλλίτερα, ἐπείσθην ὅτι ἡ πρώτη μου ἐντύπωσις δὲν ἦτο ἡ ὀρθή. Ὁ Πλατέας ἔχει ὅλα τὰ προσόντα καλοῦ συζύγου. Θὰ εἶναι γελοῖος, ἂν θέλῃς, ὡς μνηστήρ, θὰ εἶναι γελοῖος τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου του μὲ τὰ στέφανα ἐπὶ κεφαλῆς...

Ἡ ἐξαδέλφη ἐξεκαρδίσθη, ἐπεχόθη δ' ἐπὶ τέλους ἱλαρότης καὶ εἰς τοῦ Λιάκου τὸ πρόσωπον, Ἀλλ' ἀφοῦ παρῆλθε τῆς εὐθυμίας ἡ ἔκχυσις, ἐπανελήφθη σπουδαιότερον ἡ ὁμιλία, καὶ ἀφηγήθη καταλεπτῶς ὁ Λιάκος τὰς περιπετείας πάσας τῆς ὑποθέσεως. Καθόσον δ' ἐπροχώρει εἰς τὴν διήγησιν ἔβλεπεν ὅτι διεσκεδάζοντο βαθμηδὸν αἱ προκαταλήψεις τῆς ἐξαδέλφης του, μολονότι ἐξηκολούθει ἀντιλέγουσα ὅτε ὁ λόγος κατέληξεν εἰς τὴν ψυχολογικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ὑποψηφίου γαμβροῦ.

— Εἶναι ὑποχονδριακός, ἔλεγε.

— Φροντίζει περὶ τῆς ὑγείας του, ἀντέλεγεν ὁ Λιάκος, διότι δὲν ἔχει περὶ ἄλλου νὰ φροντίσῃ. Φροντὶς του μεθαύριον θὰ εἶναι ἡ σύζυγός του, καθὼς ἦτο ἡ μήτηρ του ἐνόσῳ ἔζη, καὶ θὰ λησμονήσῃ τὸ ὑποχόνδριόν του.

— Εἶναι σχολαστικός.

— Μικρὸν τὸ ἐλάττωμα διὰ διδάσκαλον.

Βλέπων τὰς ἀντιρρήσεις περιοριζομένας εἰς τὰ ἠθικὰ μόνον προσόντα τοῦ γαμβροῦ, ὁ Λιάκος ἐθεώρει τὴν νίκην ἐξασφαλισθεῖσαν ὡς πρὸς τὴν ἐξαδέλφην του. Τὸ ζήτημα ἦτο ἐὰν θὰ φέρῃ δυσκολίας ἡ νύμφη.

— Ἐκείνη! ἀνέκραζεν ἡ ἐξαδέλφη ἀποκρινομένη εἰς τὴν περὶ τούτου ἐρώτησίν του. Ὄχι τὸν Πλατέαν, ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω ποῖον νὰ τῆς προτείνουν, θὰ τὸν δεχθῇ! Ἀφοῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ μεταπείσῃ τὸν πατέρα της καὶ νὰ μείνῃ ἐλευθέρα, θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν πρῶτον ὁ ὁποῖος τὴν ζητήσῃ, διὰ νὰ μὴ εἶναι πρόσκομμα εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀδελφῆς της. Ἔχει ψυχὴν ἀγγελικήν, ἐξηκολούθησε μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Δὲν γνωρίζει τὴν ἀξίαν της ἡ ἰδία, γνωρίζει μόνον ὅτι δὲν εἶναι ὡραία, καὶ ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ της μεγαλοποιεῖ τὴν ἀσχημίαν της. Εἶναι ἡ αὐτοπάρνησις προσωποποιημένη! Δὲν πρέπει ὅμως διὰ τοῦτο καὶ νὰ θυσιασθῇ!

— Ἀλλὰ νομίζεις ὅτι θὰ θυσιασθῇ ὑπανδρευομένη τὸν Πλατέαν;

— Ἠξεύρω κ' ἐγώ;

Ἡ ἐπιφυλακτικὴ αὕτη ἐντύπωσις, ἀντὶ τοῦ προτέρου γέλωτος, ἐνεθάρρυνεν ἔτι μᾶλλον τὸν Λιάκον.

— Ἐὰν ἦτο ἀδελφή σου, ὑπέλαβεν, ἡ κόρη σου, θὰ τὴν ἀπέτρεπες;

Ἡ ἐρώτησις τὴν ἤγγισε βαθύτερον ἢ ὅσον ἐνόμιζεν ὁ Λιάκος. Ἡ μία τῶν θυγατέρων της ἀδικηθεῖσα ἀπὸ τὴν φύσιν, παρεῖχεν ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν μητρικὴν καρδίαν της ἀνησυχίας διὰ τὴν μέλλουσαν ἀποκατάστασίν της. Δὲν ἐγέλα πλέον. Οἱ ὀφθαλμοί της ὑγράνθησαν, καὶ δὲν ἀπεκρίθη.

Ὁ Λιάκος, χωρὶς νὰ θελήσῃ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰ προκαλέσαντα τὴν συγκίνησίν της αἴτια, ἠρκέσθη θεωρῶν ὡς συγκατάθεσιν τὴν σιωπήν της.

— Λοιπόν, ἐξηκολούθησε, βοήθησέ με νὰ τὰ καταφέρωμεν.

Καὶ διὰ νὰ τὴν ἐξάψῃ πρὸς τὴν πάλην παρέστησε τὰς μεγάλας δυσκολίας, τὰς ὁποίας παρεῖχεν ὁ χαρακτὴρ τοῦ Κου Μητροφάνους, ὡμολόγησε τὴν ἰδικήν του ἀνικανότητα, ἀνεκήρυξεν ὅτι ἡ ἀνάμιξίς του ἠλάττωσε τὰς πιθανότητας ἐπιτυχίας, ὅτι ἡ διαπραγμάτευσις ἀποβαίνει ἤδη δυσχερεστέρα ἢ ἐὰν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀνελάμβανε

μόνη ἐκείνη, καὶ διεβεβαίωσεν ὅτι καὶ πάλιν ἐκείνη μόνη ἠδύνατο νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ πράγματα καὶ νὰ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς αἴσιον πέρας. Αἱ ὑπεκφυγαὶ καὶ αἱ ἀντιρρήσεις της ἐξησθενοῦντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ἐπὶ τέλους ὁ Λιάκος ἐθριάμβευσε. Μετὰ τριῶν ὡρῶν ἀδιάκοπον συνομιλίαν κατώρθωσεν ὥστε ἡ ἐξαδέλφη παρήτησε τὴν ἐργασίαν, πρὸς ζημίαν πρόσκαιρον τοῦ ὑστεροτόκου υἱοῦ της, ἡτοιμάσθη, καὶ ἐξῆλθον οἱ δύο ὁμοῦ τῆς οἰκίας της, ἐκείνη μὲν ὅπως συνδιαλεχθῇ μετὰ τοῦ Κου Μητροφάνους, ὁ δὲ Λιάκος πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ Κου Πλατέα.

Ε'

Ὁ πτωχὸς καθηγητὴς ἐπερίμενε τὸν σωτῆρά του ἐναγωνίως.

Ὅτε ἀνῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του εὗρε τὸ πρόγευμα ἕτοιμον, τὴν δὲ Φλουροῦν ἀνησυχοῦσαν διὰ τὴν ὅλως ἀσυνήθη βραδύτητά του. Αἱ δώδεκα εἶχον σημάνει πρὸ εἴκοσι λεπτῶν!

Ἐπείνα ὁ Κος Πλατέας καὶ ἔφαγε μὲ ὄρεξιν. Ἐντούτοις ὁ νοῦς του ἦτο πλήρης σκέψεων καὶ ἀνησυχιῶν. Ἠσθάνετο δὲ τὴν ἀνάγκην νὰ ὁμιλῇ περὶ αὐτῶν καὶ ἐστενοχωρεῖτο μὴ ἔχων πρὸς τίνα νὰ ὁμιλήσῃ. Ἤθελε νὰ διακοινώσῃ εἰς τὴν Φλουροῦν τὰ διατρέχοντα, ἀλλ' ἡ γραῖα ὑπηρέτρια οὔτε νὰ λέγῃ οὔτε ν' ἀκούῃ πολλὰ ἠρέσκετο. Δὲν ἦτο αὕτη πρόσωπον κατάλληλον πρὸς διάλογον. Ἄλλως δὲ συνεστέλλετο ὁ κύριός της νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτὴν ὅτι ἀπεφάσισε νὰ νυμφευθῇ. Τὸ ἄκουσμα θὰ ἦτο ἰσοδύναμον πρὸς ἀγγελίαν ἐκθρονίσεως. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του ἡ Φλουροῦ ἐξήσκει ἐντὸς τῆς οἰκίας δικαιώματα μονοκρατορίας. Πρὸς τί νὰ τὴν λυπήσῃ προτοῦ τελεσθῇ τὸ γεγονός;

Καὶ ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ κρατηθῇ ὁ Κος Πλατέας. Ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ διὰ νὰ μὴ σκάσῃ. Ἀλλὰ μὴ τολμῶν νὰ ἐκφράσῃ ἀπ' εὐθείας τὸ ἀντικείμενον τῶν διαλογισμῶν του, προσέφυγεν ἐπὶ τὸ διπλωματικώτερον εἰς σχέδιον περιφραστικὸν καὶ ἐσκέφθη νὰ φέρῃ ἐντέχνως τὸν λόγον ἐκ τοῦ φαγητοῦ εἰς τὸν γάμον.

— Φλουροῦ, εἶπεν, ἐπαράβρασες τὸ βραστόν.

Ἡ Φλουροῦ δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ὕψωσε τὸ βλέμμα ἐκ τοῦ παραθύρου πρὸς τὸν ἥλιον, πρὸς ὑπόδειξιν ὅτι τὸ λάθος δὲν ἦτο ἰδικόν της, ἀλλὰ τοῦ κυρίου της, ὅστις ἤργησε νὰ ἔλθῃ. Ἡ σιωπηλὴ αὕτη ἀπολογία δὲν ἀπεθάρρυνε τὸν καθηγητήν.

— Ἐπὶ τοῦ ὅλου, ἐπανέλαβε, δὲν τρώγεται σήμερον τὸ φαγητόν σου.

— Νὰ ποῦ τὸ ἔφαγες!

Εἰς τὸ ἀκαταμάχητον τοῦτο ἐπιχείρημα προσέφευγε συνήθως ἡ Φλουροῦ. Καὶ ἄλλοτε μὲν ἐγέλα ὁ κύριός της λέγων ὅτι τὸ ἔφαγε διότι ἐπείνα, ὄχι διότι ἦτο νόστιμον· σήμερον ὅμως ἐθύμωσε, ἐθύμωσε δὲ ὄχι διὰ τὴν ἀπόκρισιν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ διότι σήμερον ἴσα ἴσα δὲν εἶχε λόγον αἰτιάσεως κατὰ τῆς μαγειρικῆς τέχνης τῆς Φλουροῦς. Ὁπωσδήποτε ὁ θυμὸς ἔκοψε τὸ νῆμα διὰ τοῦ ὁποίου ἐσχεδίαζε νὰ ἔλθῃ ἐκ τοῦ φαγητοῦ εἰς τὰ περὶ τοῦ συνοικεσίου του, ὥστε ἀπετελείωσε τὸ πρόγευμά του ἐν σιωπῇ.

Ἀλλ' ὅτε ἡ Φλουροῦ ἐσήκωσεν ἀπὸ τὴν τράπεζαν τὰ πινάκια, ἀνεκάλυψεν αἴφνης νέαν ἀφετηρίαν πρὸς ἔναρξιν τῶν ἐκμυστηρεύσεών του. Παρετήρησε διὰ πρώτην φορὰν μίαν παλαιὰν τρύπαν εἰς τὸ τραπεζομάνδιλον.

— Κύτταξε, εἶπε θέσας ἐπὶ τῆς τρύπας τὸν δάκτυλον. Τοῦ κάκου! Χρειάζεται νοικοκυρὰ ἐδῶ. Δὲν ἔχει ἄλλο! πρέπει νὰ 'πανδρευθῶ.

Ἡ Φλουροῦ συνέστειλε τοὺς ὤμους ὡσὰν ἔλεγε: Παραλογίζεται ὁ κύριός μου.

— Ἐκατάλαβες τί εἶπα; Σκοπεύω νὰ 'πανδρευθῶ.

Ἡ Φλουροῦ ἐμειδίασε.

— Τί γελᾷς; Τὸ ἀπεφάσισα! Θὰ 'πανδρευθῶ.

Ἡ γραῖα τὸν ἠτένισεν ἀποροῦσα.

— Μάλιστα! Θὰ 'πανδρευθῶ! Θὰ πάρω γυναῖκα!

— Ποιὰ σὲ παίρνει, ὑπέλαβεν ἡ Φλουροῦ.

— Ποιὰ μὲ παίρνει, ἀνέκραξεν ὁ καθηγητής. Ποιὰ μὲ παίρνει!

Πλήρης ἀγανακτήσεως διὰ τὴν προσβλητικὴν παρατήρησιν, ἠθέλησε νὰ κατασυντρίψῃ διὰ τῆς εὐγλωττίας του τὴν γραῖαν, ἀλλ' ἡ ἀπάθειά της ἔδεσε τὴν γλῶσσάν του. Ἐγερθεὶς ἀνῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του χωρὶς νὰ εἴπῃ τι ἐπὶ πλέον. Ἐκεῖ ἡ ὀργή του κατεπραΰνθη, ἀλλ' ἐξηκολούθει ἐπαναλαμβάνων καθ' ἑαυτὸν τὰς σκληρὰς λέξεις τῆς Φλουροῦς, καθόσον δὲ τὰς ἐπανελάμβανε τοῦ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἔχει ὅλως ἄδικον ἡ ὑπηρέτριά του. Καὶ ἀνελογίζετο τὴν πρώτην διαβεβαίωσιν τοῦ Λιάκου, ὅτι οὐδέποτε τὸν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὡς γαμβρόν, καὶ τὰς ὑπεκφυγὰς τοῦ Κου Μητροφάνους. Καὶ τώρα, ἰδού, ὁ Λιάκος δὲν ἐπέστρεψεν εἰσέτι. Διατί; Ἐὰν ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτή, θὰ ἤρχετο ἀμέσως νὰ φέρῃ τὴν ἀπόκρισιν. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἤθελε πολλὴν θεολογίαν. Ναὶ ἢ ὄχι. Βεβαίως ἡ ἀπόκρισις εἶναι ὄχι, καὶ συστέλλεται ὁ Λιάκος νὰ τὴν διακοινώσῃ. Ἀνόητος αὐτὸς νὰ ἐκτεθῇ δωρεὰν εἰς ἄρνησιν! Ἀνόητος! Τί ἤθελε νὰ ἐμβῇ εἰς τοιοῦτον χορόν; Ἀλλ' ὄχι! Ἐξετέλεσε τὸ καθῆκόν του, ἀπέδειξεν εἰς τὸν σωτῆρά του τὴν εἰλικρίνειαν τῆς φιλίας του καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς εὐγνωμοσύνης του. . . . Διατί ὅμως ἀργεῖ τόσον ὁ Λιάκος; Διατί δὲν ἐπιστρέφει τὸ ταχύτερον, ὥστε νὰ παύσῃ ἡ ἀβεβαιότης ὑπὸ τῆς ὁποίας βασανίζεται; . . . Καὶ ἔβλεπεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ ὡρολόγιόν του, καὶ ἠπόρει διὰ τὴν βραδύτητα τοῦ ὡροδείκτου. Ἡ ὥρα δὲν παρήρχετο! Ἐσηκόνετο, ἐκάθητο,

ἔβλεπεν ἀπὸ τὸ παράθυρον, ἀλλὰ δὲν ἐφαίνετο ὁ Λιάκος. Ἐπροσπάθει ν' ἀναγνώσῃ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ προσηλώσῃ τὴν προσοχήν του εἰς τὸ βιβλίον καὶ τὸ ἔκλεισε πάλιν. Τί μαρτύριον!

Ἐντούτοις ἦλθεν ἡ συνήθης ὥρα τοῦ περιπάτου. Ὁ Κος Πλατέας ἐκάθητο ἐπὶ ἀκανθῶν. Δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ πλέον ἐντὸς τῆς οἰκίας περιμένων τὸν Λιάκον. Ἀπεφάσισε νὰ ἐξέλθῃ. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ, θὰ περιορισθῇ σήμερον εἰς τὸν παλαιόν του περίπατον. Θὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ Βαπόρια.

Ἐκραξε λοιπὸν τὴν Φλουροῦν καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὅτι δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ, ἀλλ' ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ ἔλθῃ ὁ Κος Λιάκος νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὰ Βαπόρια. Ἐξήγησε δὲ λεπτομερῶς διὰ τίνος ὁδοῦ θὰ ὑπάγῃ καὶ διὰ τίνος ὁδοῦ θὰ ἐπιστρέψῃ, ὥστε ἀναλόγως νὰ ὁδηγήσῃ ἡ Φλουροῦ τὸν Κον Λιάκον, μὴ τυχὸν δὲν συναντηθῶσι. Ταῦτα πάντα περιττά, καθόσον μεταξὺ τῆς οἰκίας του καὶ τῶν Βαπορίων ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ γείνῃ ἡ συνάντησις, ἐκτὸς ἐὰν ἐκ προθέσεως ἐκρύπτοντο οἱ συναντηθησόμενοι. Οὐχ ἧττον ἐπέμενε τοσοῦτον εἰς τὴν τοπογραφικὴν ἐξήγησιν, καὶ τοσάκις ἐπανέλαβε τὰς ὁδηγίας του, ὥστε βαρυνθεῖσα ἡ γραῖα ἀνέκραξε μετ' ἀνυπομονησίας, «Καλά, καλά!» Ἦτο δὲ πρᾶγμα ἀσύνηθες δι' αὐτὴν νὰ ἐπαναλάβῃ δὶς τὴν αὐτὴν λέξιν.

Εἰς τὰ Βαπόρια δὲν ὑπῆρχε ψυχὴ γενιτσάρου, ὥστε ὁ Κος Πλατέας ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀτάραχος τὴν σειρὰν τῶν σκέψεών του. Ἀληθῶς πολλὴν σειρὰν δὲν εἶχον. Τὰ αὐτὰ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντοτε! Τοσοῦτον κατείχετο ὑπὸ τῶν σκέψεων τούτων, ὥστε οὔτε ἓν ἡμίστιχον ὁμηρικὸν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπεστήθισεν! Ἐὰν ἐπέπρωτο νὰ διαρκέσῃ ἡ ἠθικὴ ἐκείνη στενοχωρία, θὰ ἐπέφερεν ἀποτελέσματα δραστικώτερα καὶ τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ψυχρολουσίας. Θὰ ἐλίγνευεν οὕτω βεβαίως ὁ πολύσαρκος καθηγητής.

Ὁ Λιάκος δὲν ἐφαίνετο! Πρὸς στιγμὴν ἀπεφάσισεν ὁ ΚοςΠλατέας νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἀνεύρεσίν του. Ἀλλὰ ποῦ; Ἔπειτα, ὑπεσχέθη ἐκεῖνος ὅτι θὰ ἔλθῃ, ἡ δὲ Φλουροῦ διετάχθη νὰ προετοιμάσῃ ἀναλόγως τὸ δεῖπνον. Ἀδύνατον νὰ μὴ ἔλθῃ!—Ἀλλὰ πῶς; δὲν ἔρχεται;—Εἰκοσάκις ἀνῆλθε καὶ κατῆλθε τὰ Βαπόρια, στρέφων ἀενάως τὰ βλέμματα πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας του, ἀλλ' οὔτε ὁ Λιάκος ἐφαίνετο οὔτε ἡ σκιά του.

Ἐπὶ τέλους, ἐπὶ τέλους τὸν εἶδε μακρόθεν ἐρχόμενον!

— Αἴ; Ναὶ ἢ ὄχι; ἠρώτησεν ἅμα ἐπλησίασαν πρὸς ἀλλήλους.

— Στάσου, ἀδελφέ, νὰ πάρω τὴν ἀναπνοήν μου!

Ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ φίλου του ἐφοβήθη ὁ Λιάκος ὅτι θὰ ἠχαριστεῖτο περισσότερον ἀκούων τὸ Ὄχι, ἢ τὸ Ναί.

— Μὴ μετενόησε; ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν πλήρης νέας ἀνησυχίας.

Θέσας φιλικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ καθηγητοῦ, τὸν ἔστρεψε πάλιν ὀπίσω, πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ περιπάτου, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ τὸν δυσωπήσῃ κολακείων τὴν φιλοτιμίαν του.

— Μὴ φοβεῖσαι καὶ δὲν εἶναι καμμία ἀνόητη ἡ νέα. Ἔχει κρίσιν καὶ νοῦν, ὥστε θὰ θεωρήσῃ τιμήν της τὴν αἴτησίν σου καὶ εὐτυχίαν της τὸ ν' ἀποκτήσῃ τοιοῦτον σύζυγον.

— Ἄφησέ τα αὐτά, ὑπέλαβε μὲ ὕφος ἡμερώτερον ὁ Κος Πλατέας, καὶ εἰπέ μου ποῦ εὑρίσκεται ἡ ὑπόθεσις; Τί ἔκαμες τόσην ὥραν;

Ὁ Λιάκος ἤρχισε τὴν διήγησιν, ἀλλὰ δὲν εἶπε τὰ πάντα εἰς τὸν γαμβρόν. Ἀπεσιώπησε καὶ τοῦ Κου Μητροφάνους τὴν τραχύτητα καὶ τῆς ἐξαδέλφης του τὴν φαιδρότητα, παρέστησε δ' ἐπιδεξίως τὴν ἀνάγκην τῆς μεσολαβήσεώς της, εἰς τρόπον ὥστε οὐδεμίαν ὡς πρὸς τοῦτο ἀντίρρησιν ἐπέφερεν ὁ Κος Πλατέας. Τώρα ἡ ὑπόθεσις ἔμενεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐξαδέλφης, ἡ ὁποία ὑπεσχέθη νὰ μηνύσῃ πρὸς τὸν Λιάκον, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κου Πλατέα, τὸ ὁριστικὸν ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων.

Ταῦτα ἀπετέλουν τὴν οὐσίαν τῆς συνομιλίας, ἀλλ' αἱ ἐρωτήσεις τοῦ Πλατέα καὶ αἱ λεπτομέρειαι τοῦ Λιάκου ἐπαναλαμβάνομεναι ἀποκατέστησαν μακρὸν τὸν διάλογον, ὁ δὲ ἥλιος ἔδυεν ὅτε οἱ δύο φίλοι ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ τιμήσωσι τὸ δεῖπνον τῆς Φλουροῦς.

Μόλις εἶχον ἀπογευθῇ ὅτε ἡ θύρα ἐκρούσθη, ἡ δὲ Φλουροῦ εἰσελθοῦσα ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Λιάκον ἐπιστολήν. Ὁ Κος Πλατέας ἠγέρθη καὶ μὲ τὸ χειρόμακτρον εἰς χεῖρας, ὄρθιος ὄπισθεν τοῦ καθημένου φίλου του, ἔβλεπε τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ὁ Λιάκος μεγαλοφώνως ἀνεγίνωσκε.

«Φίλτατε ἐξάδελφε,

«Φέρε μου ἀπόψε τὸν φίλον σου. Θὰ εἶναι καὶ «ἡ λεγάμενη εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἔλατε ἑνωρίς.

Ἡ ἐξαδέλφη σου.»

— Αἴ, δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα; ἀνέκραξε περιχαρὴς ὁ Λιάκος. Ἑτοιμάσου νὰ πηγαίνωμεν! Ἑτοιμάσου!

Ἀλλ' ὁ Κος Πλατέας ἦτο κατηφής. Τὸν ἐφόβιζεν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ συναντηθῇ μὲ τὴν νύμφην. Τί νὰ εἴπῃ; Πῶς νὰ φερθῇ; Καὶ ἔπειτα δὲν ἦτο εἰσέτι βέβαιος περὶ τῆς συγκαταθέσεως.—Διατί ἡ ἐξαδέλφη δὲν ἔγραψε καθαρὰ Ναὶ ἢ ὄχι; Κοντὸς ψαλμὸς ἀλληλούϊα.

Μετὰ κόπου πολλοῦ κατώρθωσεν ὁ Λιάκος νὰ τὸν πείσῃ ὅτι ἡ πρόσκλησις ἐσήμαινε Ναί, ὅτι καὶ αὐτὸς καὶ πρὸ πάντων ἡ ἐξαδέλφη θὰ διευκολύνωσι κατὰ πάντα τὰ τῆς συνεντεύξεως. Ἐντούτοις ἀναλαβὼν χρέη θαλαμηπόλου τὸν ἐστόλισε, τὸν ἐκτένισε, τὸν ἐκαλλώπισεν ὅσον ἦτο δυνατόν, καὶ τὸν ἔσυρε σχεδὸν ἔξω τῆς οἰκίας. Τί

ἔδιδεν ὁ πτωχὸς καθηγητὴς διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ ποτήριον τοῦτο!

Καθ' ὁδὸν ὁ Λιάκος ἐπροσπάθει νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν Κον Πλατέαν τὴν εὐθυμίαν του, ἀλλ' ἄνευ ἐπιτυχίας. Ἦτο πλήρης φαιδρῶν ἰδεῶν ἐκεῖνος, διότι ὁ γάμος τοῦ φίλου του ἐξησφάλιζε τὴν ἰδικήν του εὐτυχίαν, διότι ἀπόψε εἰς τῆς ἐξαδέλφης του, μετὰ τοσούτων ἡμερῶν χωρισμόν, ἔμελλε νὰ ἴδῃ τὴν ἐρωμένην του συνοδεύουσαν βεβαίως τὴν ἀδελφήν της. Ἀλλ' ὁ καθηγητὴς δὲν εἶχε τοὺς αὐτοὺς λόγους εὐχαριστήσεως καὶ ἐβάδιζε σιωπηλός, μόλις προσέχων εἰς τὰς ἀστειότητας τοῦ φίλου του. Ἐσκέπτετο τί θὰ εἴπῃ πρὸς τὴν νύμφην, καὶ δὲν τὸ εὕρισκε.

— Ἆ! ἀνέκραξεν αἴφνης, διακόπτων τὸν Λιάκον. Πῶς τὴν λέγουν;

— Ποίαν;

— Τὴν νύμφην. Χθὲς ἐπροδόθην εἰς τὸν πατέρα της ὅτι δὲν ἐγνώριζα τὸ ὄνομά της. Νὰ μὴ τὴν πάθω καὶ ἀπόψε.

Ὁ Λιάκος ἐξεκαρδίσθη γελῶν διὰ τὸ ἀστεῖον τοῦ πράγματος. Εὑρίσκετο εἰς καλὴν διάθεσιν ὁ φίλος καὶ τὰ πάντα ἦσαν ἀφορμὴ εὐθυμίας δι' αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Κος Πλατέας δὲν ἐγέλα.

— Πῶς τὴν λέγουν; ἐπανέλαβε.

Ὁ Λιάκος ἡτοιμάζετο ν' ἀποκριθῇ, ὅτε αἴφνης ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ἤκουσε τὸ ὄνομά του προφερόμενον ἀπὸ ἄνθρωπον ἐρχόμενον πρὸς αὐτούς.

— Λιάκε, σὺ εἶσαι;

Ἦτο ὁ σύζυγος τῆς ἐξαδέλφης φέρων μήνυμα νὰ μὴ ἔλθῃ ὁ Κος Λιάκος εἰς τὴν συνέντευξιν. Ἡ προνοητικὴ προξενήτρια ἐσκέφθη ὅτι ἦτο καλλίτερον νὰ εἶναι μόνος ὁ γαμβρὸς καὶ ἡ νύμφη μετ' αὐτῆς. Ἄλλως δὲ ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ δὲν παρευρίσκεται εἰς τὴν συνέντευξιν, ὥστε ὅλως περιττὴ ἡ παρουσία τοῦ Λιάκου. Ἡ διαταγὴ ἦτο νὰ συνοδεύσῃ οὗτος τὸν σύζυγόν της εἰς τὴν λέσχην.

Ἐκόπησαν τὰ ἥπατα τοῦ Πλατέα! Νὰ ὑπάγῃ μόνος! Καὶ πῶς θὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῶν δύο Κυριῶν; Ὄχι. Τοῦτο δὲν γίνεται! Ἀλλ' ἐξ ἑνὸς μέρους ὁ Λιάκος, ἐξ ἄλλου ὁ σύζυγος τῆς ἐξαδέλφης, συνενοῦντες τὰς προτροπὰς καὶ τὰς ἐνθαρρύνσεις των, συνώδευσαν τὸν δυστυχῆ γαμβρὸν μέχρις οὗ ἔφθασαν ἐνώπιον τῆς οἰκίας, ἐκεῖ δὲ ἀνοιχθείσης τῆς θύρας τὸν ὤθησαν ἐντὸς αὐτῆς, τραυλίζοντα εἰσέτι διαμαρτυρήσεις, καὶ ἐπορεύθησαν ἐκεῖνοι πρὸς τὴν λέσχην.

Ὁ Λιάκος ὑπέμεινε στωϊκῶς τὴν ἀποπομπήν του, ἀφοῦ ἡ ἐρωμένη του δὲν συμμετεῖχε τῆς συνεντεύξεως, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἡ ἑσπέρα τῷ ἐφάνη ἀτελείωτος εἰς τὴν λέσχην. Περὶ τὴν δεκάτην ὥραν ὁ ὑπηρέτης τὸν εἰδοποίησεν ὅτι ὁ κύριος καθηγητὴς τὸν περιμένει κάτω. Κατέβη δρομαῖος τὴν κλίμακα καὶ εὗρε τὸν φίλον του περιμένοντα ἔξω, εἰς τὴν ὁδόν. Ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ φανοῦ εἶδεν ἀμέσως ὅτι τὰ πράγματα ἔβαινον κατ' εὐχήν. Ἐφαίνετο ἄλλος ἄνθρωπος ὁ Κος Πλατέας.

— Τὰ ἐτελείωσες; ἠρώτησε μετ' ἀνυπομονησίας.

— Δὲν εἶναι διόλου ἄσχημη, ἀπήντησεν ὁ καθηγητὴς μετ' ἐμφάσεως μὴ προκαλουμένης ἐκ τῆς ἐρωτήσεως τοῦ φίλου του. Ὅταν ὁμιλῇ ἡ φωνή της εἶναι μουσική, ἡ ἔκφρασίς της γλυκυτάτη! Τὸ δὲ χεράκι της... Ὦ, τὸ χεράκι της εἶναι ἐντέλεια!

— Τὸ ἐφίλησες; ἠρώτησεν ὁ Λιάκος.

— Καὶ βέβαια, τὸ ἐφίλησα!

— Καὶ τί σοῦ εἶπε, τί τῆς εἶπες;

— Ποῦ νὰ σοῦ τὰ λέγω τώρα ὅλα! Τί δὲν τῆς εἶπα καὶ τί δὲν μοῦ εἶπε!

Καὶ ταπεινώσας τὴν φωνήν,

— Ἠξεύρεις τί μοῦ εἶπεν, ἐπρόσθεσεν. Ὅτι εἶναι εὐγνώμων καὶ εὐτυχὴς διότι τὴν ζητῶ εἰς γάμον ἀπὸ αἴσθημα φιλίας πρὸς σέ, διότι ὁ καλὸς φίλος θὰ εἶναι καὶ καλὸς σύζυγος. Τὴν παρεκάλεσα νὰ μὴ τὸ λέγῃ τοῦτο, διότι τότε κ' ἐγὼ θὰ λέγω ὅτι μὲ παίρνει μόνον ἀπὸ αἴσθημα ἀγάπης πρὸς τὴν ἀδελφήν της. — Καὶ διατί ὄχι; μοῦ ἀπεκρίθη. Ποῦ καλλίτερα ἠμποροῦμεν νὰ βασίσωμεν τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μας;

Ὁ Λιάκος ἠσθάνθη τὴν συγκίνησιν ἀναβαίνουσαν εἰς τὸν λάρυγγα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Ποῦ νὰ σοῦ τὰ μακρολογῶ τώρα, ἐξηκολούθησεν ὁ Κος Πλατέας. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἀποκτῶ θησαυρόν!

— Δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα;

— Ναί, ἀλλὰ δὲν μοῦ εἶπες τὸ ὄνομά της, καὶ δὲν ἐτόλμησα νὰ ἐρωτήσω τὴν ἰδίαν, πῶς τὴν λέγουν.

Ὁ Λιάκος ἐπλησίασε τὰ χείλη πρὸς τὸ αὐτίον τοῦ καθηγητοῦ καὶ ἐψιθύρισε μυστηριωδῶς τὸ ζητούμενον ὄνομα.

— Ἰδοὺ ὁποῦ τὸ ἔμαθες.

— Ἐπὶ τέλους! ἀνέκραξεν ὁ Κος Πλατέας.

Καὶ οἱ δύο φίλοι ἀπεχωρίσθησαν. Ὁ καθηγητὴς ἀναβαίνων τὸν ἀνήφορον ἐπανελάμβανε καθ' ἑαυτὸν τὸ νεωστὶ γνωσθὲν ὄνομα, ἐπανελάμβανε δὲ καὶ ὁ Λιάκος περιπαθῶς τὸ πρὸ πολλοῦ λατρευόμενον ὄνομα τῆς ἐρωμένης του.

Μετά τινας ἑβδομάδας, τὴν πρώτην μετὰ τὸ πάσχα Κυριακήν, ἦτο ἑορτὴ καὶ πανήγυρις εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κου Μητροφάνους. Ἐτελοῦντο συγχρόνως τῶν δύο θυγατέρων του οἱ γάμοι.

Ἐκ τῶν δύο γαμβρῶν ὁ φαιδρότερος κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἦτο ὁ Λιάκος. Ἡ πραγματοποίησις τῶν πόθων του, ἡ ἀπόλαυσις τῆς εὐτυχίας, ἐπλήρουν γλυκείας ταραχῆς τὴν ψυχήν του καὶ ἐδέσμευον τὴν γλῶσσάν του. Τοῦ Κου Πλατέα ἡ χαρά, ἀπ' ἐναντίας, ἐξεχείλιζεν. Ἡ δ' εὐθυμία του ἦτο, ὡς φαίνεται, μεταδοτική. Πάντες οἱ προσκεκλημένοι ἐγέλων μετ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ σεβασμιώτατος Σύρου καὶ Τήνου, ὁ εὐλογήσας τὸν διπλοῦν γάμον, συμμετέχων τῆς γενικῆς φαιδρότητος, ἠθέλησε ν' ἀστεϊσθῇ καὶ ἐπηυχήθη ὁμηρικῶς εἰς τὸν γαμβρόν,

Σοὶ δὲ Θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ σῇσι μεροιτᾷς.

Εἰς ταῦτα ὁ Κος Πλατέας ἀπήντησε μεγαλοπρεπῶς,

Εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης!

Ἀλλὰ τὸ μὴ εὔστοχον τῆς ῥήσεως ἐπροκάλεσεν ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου Γυμνασιάρχου τὴν παρατήρησιν, μυστικῶς ψιθυρισθεῖσαν πρὸς τὸν σύζυγον τῆς ἐξαδέλφης τοῦ Λιάκου, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος εἶναι ἀπειράκις βαθύτερος Ὁμηριστὴς τοῦ κυρίου Καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν.

Μετὰ τὸν γάμον ὁ Λιάκος, λαβὼν τρίμηνον ἄδειαν ἀπουσίας, μετέβη εἰς τὴν πατρίδα του ὅπως παρουσιάσῃ τὴν νύμφην εἰς τοὺς γονεῖς του. Μεθ' ὁπόσης ἀνυπομονησίας ἀνέμενον τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ νεαροῦ ζεύγους ὁ Κος Μητροφάνης καὶ ὁ Κος καὶ ἡ Κυρία Πλατέα! Ὅτε δὲ ἐπὶ τέλους ἐπανῆλθον, μεθ' ὁπόσης χαρᾶς ἐνηγκαλίσθησαν ἀλλήλας αἱ δύο ἀδελφαί, καὶ πῶς ἔτρεμεν ἐκ τῆς συγκινήσεως ὁ γέρων πατήρ των!

Ἅμα οἱ δύο σύγγαμβροι ἔμειναν μόνοι, εἶδον ὁ εἷς τὸν ἄλλον κατὰ πρόσωπον μὲ βλέμματα ἐκφράζοντα ἀμιγῆ εὐχαρίστησιν.

— Σὲ ἠπάτησα λοιπὸν ὅτε σοῦ τὴν ἐγκωμίαζα; ἠρώτησεν ὁ Λιάκος.

— Θησαυρός, ἀδελφέ, ἀνεφώνησεν ὁ Πλατέας. Θησαυρός! Μετὰ ἓξ μῆνας, ἐξηκολούθησε, θὰ σοῦ ζητήσω νέαν ἐκδούλευσιν. Σὲ θέλω ἀνάδοχον τοῦ ἀνεψιοῦ σου.

— Καὶ σεῖς, ὑπέλαβεν ὁ Λιάκος.

— Ἆ! Καὶ σεῖς λοιπόν!

Καὶ οἱ δύο φίλοι ἐνηγκαλίσθησαν ἀλλήλους πλήρεις χαρᾶς.

Δ. Βικελας

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΥΠΟΓΕΙΟΙ

Σημασία αὐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ

Ὅπως ἡ φύσις διένειμε τὰ δῶρά της εἰς τὰ διάφορα ἄτομα ἀνομοίως, οὕτως ἀνίσως διεμοίρασεν αὐτὰ καὶ εἰς ὁλοκλήρους λαοὺς καὶ χώρας. Ὅσῳ ὅμως καὶ ἂν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ φύσις εὐνοοῦσα τὰς μὲν ἢ φθονοῦσα τὰς δὲ χώρας, σπανίως παρέλιπε νὰ δώσῃ αὐτὴ ἡ ἰδία καὶ ἐξισορρόπησίν τινα ἢ ἀντιστάθμισιν ἀπέναντι τῶν καλῶν ἢ κακῶν δώρων.

Αἱ χῶραι π.χ. αἱ κείμεναι μεταξὺ τῶν τροπικῶν πληρώνουσι πολὺ ἀκριβὰ τὴν εὔχροιαν τοῦ οὐρανοῦ, τὴν δαψίλειαν καὶ τὸ ὑλομανὲς τῆς βλαστήσεως καὶ τὰ ἄφθονα καὶ πρόχειρα μέσα τῆς ὑπάρξεως· διότι καὶ φυτὰ ἐπιβλαβῆ βλαστάνουσι μεταξὺ τῶν ὠφελίμων, καὶ δηλητηριώδη καὶ ἄγρια ζῷα παντὸς εἴδους ζῶσιν αὐτόθι ἐν ἀφθονίᾳ, καὶ πυρετώδης ἀὴρ μολύνει τὰς πόλεις καὶ τυφῶνες καὶ σεισμοὶ συχνὰ καταστρέφουσι τὰς ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις. Οἱ ζῶντες ἐν τῇ βορείᾳ Εὐρώπῃ, κερδίζουσι τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἐδάφους ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου των καὶ ὁ χειμὼν ὁ βαρὺς βασανίζει αὐτοὺς ἐπ' ὁλόκληρον τρίτον τοῦ ἔτους.

Εὐτυχέστερον κλίμα ἔχουσιν αἱ δυτικαὶ καὶ νότιοι χῶραι τῆς Εὐρώπης, αἵτινες καὶ φυσικὰς καλλονὰς ἔχουσι πλείονας ἐν σχέσει πρὸς τὰς χώρας τοῦ βορρᾶ, μηδ' αὐτῆς τῆς Ἐλβετίας ἐξαιρουμένης. Ὅ,τι ὅμως ἠρνήθη ἡ φύσις εἰς τὸν Γερμανὸν καὶ τὸν Ἄγγλον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, τοῦτο ἀντικατέστησε δι' ὑποχθονίων δώρων. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Γαλλία ἡ πολλῷ μᾶλλον τῆς Γερμανίας εὐνοηθεῖσα ὡς πρὸς τὸ κλίμα καὶ τὴν γονιμότητα τοῦ ἐδάφους, ὑστερεῖ πολὺ ταύτης ὡς πρὸς τοὺς ὀρυκτοὺς θησαυρούς· ἔτι μείζων εἶνε ἡ διαφορὰ κατά τε τὸ κλίμα καὶ τὰ ὀρυκτὰ μεταξὺ Γερμανίας καὶ Ἰταλίας. Ὁ Ἐλβετὸς ἐπίσης οὐδόλως δύναται νὰ μεμφθῇ τῆς φύσεως ὡς ἀδικησάσης αὐτόν, διότι αἱ πεδιάδες τῆς Ἐλβετίας βρίθουσι γελώντων τοπίων καὶ ἀμπελώνων, ἡ δὲ μεγαλοπρέπεια τῶν ὀρέων καὶ ἡ χάρις τῶν λιμνῶν της προκαλοῦσι διηνεκὲς ῥεῦμα ἐπισκεπτῶν ξένων. Στερεῖται ὅμως ὑπογείων θησαυρῶν, ἤτοι οὐδόλως ἐγκρύπτει *λιθάνθρακας*.

Καὶ δύναται μὲν ἡ Ἐλβετία ν' ἀναπτύξῃ πολυαρίθμους κινητικὰς δυνάμεις, χρησιμοποιοῦσα πρὸς τοῦτο κατὰ τὰς νέας τῆς φυσικῆς θεωρίας τὸ ὕδωρ τῶν ποταμῶν καὶ καταρρακτῶν, ἀλλ' αἱ δυνάμεις αὗται εἶνε πάντως γλίσχρα ἀντικατάστασις, ὅταν ἐλλείπωσιν οἱ *μαῦροι ἀδάμαντες*.

Ἡ κεντρικὴ θέσις τῆς Ἐλβετίας μέσῳ τεσσάρων μεγάλων κρατῶν καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς πηγῆς ἀφ' ἧς πορίζεται αὕτη τοὺς λιθάνθρακας, ὧν γίνεται χρῆσις οὐ μόνον εἰς τὴν βιομηχανίαν ἀλλὰ καὶ πρὸς θέρμανσιν τῶν οἰκιῶν. Τοὺς λιθάνθρακας αὐτῆς ἡ Ἐλβετία δὲν δύναται νὰ προμηθευθῇ ἐξ Ἰταλίας, διότι ἡ χώρα αὕτη προσποριζομένη αὐτοὺς πρότερον ἐξ Ἀγγλίας νῦν προμηθεύεται ἐκ Γερμανίας διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου τῆς διερχομένης διὰ μέσου τῆς Ἐλβετίας. Γεγονὸς δὲ ὅπερ χαρακτηρίζει πόσον ὁ ἀτμὸς ἐξεμηδένισε τὰς ἀποστάσεις εἶνε ὅτι ἡ Ἐλβετία πορίζεται τοὺς λιθάνθρακας αὐτῆς οὐ μόνον ἀπὸ γείτονος χώρας τῆς Γερμανίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Βοεμίας. Εἰς τοὺς λιθάνθρακας δὲ κυρίως χρεωστεῖ τὸ Βέλγιον τὰ μεγάλα αὐτοῦ βιομη-

χανικὰ καταστήματα τοῦ σιδήρου, τῆς ὑάλου, τῶν ὑφασμάτων κ.τ.λ. κυρίως δὲ εἰς τὰς ἀνθρακοφόρους λεκάνας τοῦ Charleroi καὶ τῆς Λυττίχης. Μετὰ τὴν Ἀγγλίαν μᾶλλον λιθανθρακοφόρος χώρα τῆς γῆς, σχετικῶς πρὸς τὴν ἔκτασιν αὐτῆς, ἔρχεται τὸ Βέλγιον, διότι ἐνικυσίως ἐξάγει $17^1/_2$ ἑκατομμύρια τόννων, ποσότητα ἀκριβῶς ὅσην ἐξάγει καὶ ἡ Αὐστρία, δὲν ὑστερεῖ δὲ πολὺ τῆς ὁλικῆς παραγωγῆς τῆς Γαλλίας, ἀνερχομένης εἰς 21 ἑκατομμύρια τόννων.

Ὡς ἀνθρακοφόρος χώρα τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἀδιαμφισβητήτως ἡ Γερμανία, ἧς αἱ τέσσαρες μεγάλαι λιθανθρακοῦχοι λεκάναι ἐκτείνονται παρὰ τῷ Ruhr (παραποτάμῳ τοῦ Ῥήνου) μέχρι τοῦ Ἀκυϊσγράνου, παρὰ τῷ Saar, τῇ πόλει Zwikau καὶ ἐν Σιλεσίᾳ. Οὐδεμία χώρα τῆς γῆς παρέχει ἡμῖν τὴν τεραστίαν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγῆς λιθανθράκων ὅσον ἡ Γερμανία. Ἡ παραγωγὴ ἐδιπλασιάσθη ἀπὸ 15 ἐτῶν καὶ ἐτριπλασιάσθη ἀπὸ 25. Ἐν ἔτει 1881 ἀνήρχοντο εἰς 49 ἑκατομμύρια, ἐν ἔτει δὲ 1882 εἰς 52 ἑκατομμύρια τόννους λιθανθράκων καὶ 13 ἑκατομμύρια ὀρφανθράκων. Σχετικῶς πρὸς τὴν Γερμανίαν μόνον ἡ Ἀγγλία ἐξάγει πλείονας, σχεδὸν τὸ τριπλοῦν, καθόσον ἐν ἔτει 1864 ἐξήγαγε 163 ἑκατομμύρια τόννους. Πᾶς τις δὲ γνωρίζει ὅτι ἡ τοῦ κόσμου κυρίαρχος βιομηχανία τῆς Ἀγγλίας κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ὀφείλεται εἰς τὸν πλοῦτον αὐτῆς εἰς λιθάνθρακας, ἐκ τῆς περισσείας τῶν ὁποίων προμηθεύει καὶ ἄλλας χώρας, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον εἰς τοὺς ἄλλους θησαυροὺς τοῦ ἐδάφους της καὶ τὰς λοιπὰς εὐνοϊκὰς περιστάσεις.

Ὀλιγώτερον ὅμως γνωστὸν εἶνε ὅτι ὁ πλοῦτος οὗτος εἶνε περιωρισμένος εἴς τινας μόνον χώρας τῆς μεγάλης Βρεττανίας. Ὅλη ἡ νότιος Ἀγγλία στερεῖται λιθανθράκων ὅπως καὶ ἡ Ἑλβετία. Πολυδάπανοι διατρήσεις τοῦ ἐδάφους ἀπέτυχον ἐντελῶς καὶ ἐπομένως εἰς τὰς χώρας ταύτας τῆς Ἀγγλίας εἶνε ἀδύνατον ν' ἀναπτυχθῶσιν ἀνθρακοφάγοι βιομηχανίαι.

Αἱ λοιπαὶ χῶραι τῆς Εὐρώπης συγκρινόμεναι πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, Γερμανίαν καὶ τὸ Βέλγιον δὲν παράγουσιν ἀξιοσημείωτα ποσὰ γαιανθράκων, ἀλλὰ πορίζονται αὐτοὺς κυρίως ἀπὸ Ἀγγλίας. Ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης ἀπαντῶμεν ἀχανεῖς ἀνθρακοφόρους ἐκτάσεις ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ, κατεχούσας δωδεκαπλασίαν ἔκτασιν σχετικῶς πρὸς ὅλας τὰς ἐν Ἀγγλίᾳ. Πρὸς τὴν ἔκτασιν ὅμως ταύτην δὲν ἀναλογεῖ καὶ ἡ παραγωγή, καθόσον μέχρι πρό μικροῦ μόλις ἀνήρχετο αὕτη εἰς 50, σήμερον δὲ εἰς 80 ἑκατομμύρια τόννων, οὔτε συμβαδίζει πρὸς τὴν γιγαντώδη πρόοδον τῆς βιομηχανίας τῆς χώρας ταύτης. Ἐκ τῶν 6,000 γεωγραφικῶν τετραγωνικῶν μιλίων ἀνθρακούχων στρωμάτων, ἅτινα κατέδειξαν αὐτόθι οἱ ἀμερικανοὶ γεωλόγοι, μέγα μέρος πιθανὸν εἶνε ὀλίγον μόνον παραγωγικόν. Διότι τὸ ἥμισυ περίπου τῶν ἀμερικανικῶν λιθανθράκων εἶνε ἀνθρακίτης, ἤτοι ποικιλία λιθανθράκων πτωχὴ εἰς πτητικὰ καύσιμα συστατικὰ καὶ σχεδὸν λιθώδης, ἣν πρότερον οὐδόλως ἐγνώριζον νὰ χρησιμοποιῶσιν, ὅπως σήμερον.

Ὅπως ἡ βόρειος Ἀμερικὴ οὕτω κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ ἡ Κίνα κρύπτει ἰσομεγέθη στρώματα λιθανθράκων, ἰδίως δὲ εἰς τὰς ἐπαρχίας Χου-Νάου καὶ Σχὰν-Σί. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐπαρχίαν εὑρέθη στρῶμα ἔχον 6–9 μ. πάχος καὶ 300 χιλιόμετρα μῆκος. Ἕτερον στρῶμα εὑρεθὲν αὐτόθι ἰσοφαρίζει κατὰ τὴν ἔκτασιν πρὸς τὸ Πενσυλβανικὸν ἐν Ἀμερικῇ, ὅλα δὲ τὰ σινικὰ ἀνθρακοῦχα στρώματα ὑπερβαίνουσι πιθανῶς τὰ βορειοαμερικανικὰ κατὰ τὴν ἔκτασιν. Ἐνταῦθα κεῖται τὸ ἀποθησαυριστικὸν κεφάλαιον ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐξαντληθῶσι τὰ εὐρωπαϊκὰ ἀνθρακωρυχεῖα, ὅπερ θέλει βραδύνει εἰσέτι πολύ. Καὶ ἡ Ἰαπωνία δὲ καὶ ἡ Βόρνεως καὶ ἄλλαι ἀσιατικαὶ νῆσοι ἔχουσιν ἐκτεταμένα στρώματα λιθανθράκων κατάλληλα πρὸς ἐξόρυξιν, δυνάμεθα δὲ μετὰ βεβαιότητος νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι καὶ ἄλλαι χῶραι τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Αὐστραλίας, ἐλάχιστον μέχρι σήμερον ἐρευνηθεῖσαι, ὑποκρύπτουσι τοιαῦτα στρώματα.

Ἀλλὰ τί εἶνε οἱ λιθάνθρακες καὶ πόθεν ἔχουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν; Οἱ λιθάνθρακες ἐξορύσσονται ἀπὸ τῶν ἐνδομύχων τῆς γῆς καὶ ἐπομένως ἀνήκουσιν εἰς τὸ βασίλειον τῶν λίθων ἢ τῶν ὀρυκτῶν. Καὶ εἰς τὸν μᾶλλον ὅμως ἁδαῆ τῆς γεωλογίας ἐμποιεῖ βεβαίως ἐντύπωσιν ὅτι οἱ λιθάνθρακες ἔχουσιν ὅλως διάφορον ὄψιν τῶν λοιπῶν ὀρυκτῶν, καὶ ὅτι οὔτε λίθους δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν αὐτούς, κυρίως διότι *καίονται*. Ἡ διαφορὰ δὲ αὕτη δὲν εἶνε ἐπιπολαία καὶ ἐξωτερική. Τὰ λοιπὰ ὀρυκτὰ τὰ σχηματίζοντα τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ βαίνομεν καὶ τὰ ἐνδόμυχα τῆς γῆς παρήχθησαν κατὰ τὰ διδάγματα τῆς γεωλογίας ἐκ μάζης τινὸς πυρορρεύστου, ἤτις ψυχθεῖσα ἀπεπάγη, ἢ ἐκ καθιζήσεων τῶν ὠκεανῶν καὶ λιμνῶν ἐκ τῆς ὑλύος αὐτῶν, ἥτις βραδύτερον διὰ τῆς ἀπατμίσεως τοῦ ὕδατος, τῆς πιέσεως καὶ τῆς θερμότητος ἐσκληρύνθη καὶ ἡλλοιώθη ἔτι μᾶλλον. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑλὺς αὕτη, ἡ καθιζήσασα καὶ καθιζάνουσα διηνεκῶς εἰς τὸ βάθος τῶν ὠκεανῶν, ἐγεννήθη καὶ γεννᾶται διηνεκῶς διὰ τῆς ἀποτριβῆς καὶ διαθρύψεως τοῦ ἀρχικοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, καὶ ἐπομένως κατὰ τὴν φύσιν αὐτῆς εἶνε ἁπλοῦν ὀρυκτὸν ὅπως ἦτο ὁ φλοιὸς ἀφ' οὗ ἐγεννήθη. Δὲν ἔχει ὅμως οὕτως διὰ τοὺς λιθάνθρακας. Οἱ λιθάνθρακες εἶνε προϊὸν τῆς *ζωῆς*· εἶνε δηλ. λείψανα ἀπεράντων καὶ ἀχανῶν δασῶν, ἅτινα πρὸ *ἑκατομμυρίων* ἐτῶν ἐκάλυπτον μεγάλας ἐκτάσεις τῆς ἡμετέρας γηΐνης σφαίρας καθ' ὅλα

αὐτῆς τὰ πλάτη μέχρι τῶν βορειοτάτων ζωνῶν, ἐκάλυπτον δὲ αὐτὰς διὰ βλαστήσεως σφριγώδους, ὁμοίας πρὸς τὴν σήμερον μόνον εἰς τὰ ἀρχέγονα τῶν τροπικῶν δάση εὑρισκομένην. Δυνάμεθα δὲ καὶ σήμερον νὰ φαντασθῶμεν τὸν σχηματισμὸν τῶν λιθανθράκων ἐν σμικρῷ, παρατηροῦντες τίνι τρόπῳ σχηματίζονται σήμερον, τὰ ἐκ τύρφης στρώματα. Εἶνε δὲ ἡ τύρφη, ἡ ἄλλως κληθεῖσα παρ' ἡμῖν καὶ σηπεδονῖτις γῆ, αὐτὸ τοῦτο γῆ καύσιμος, γεννηθεῖσα κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Εἶνε γνωστὸν ὅτι φυτά τινα, ἰδίως εἴδη τινὰ βρύων, φύονται ἐν τόποις ὑδρηλοῖς καὶ ἑλώδεσι καὶ ὅτι τὰ φυτὰ ταῦτα φύονται ἐπ' ἀλλήλων σχηματίζοντα πυκνὰ πιλήματα ἐξακολουθοῦντα ν' αὐξάνωνται πρὸς τὸ ἄνω μέρος ἐνῷ τὸ κάτω μὴ σηπόμενον ἐντελῶς πυκνοῦται ἀδιακόπως καὶ σχηματίζει στρῶμα καύσιμον, τὴν τύρφην.

Ἐπὶ τοιούτου παχέος στρώματος τύρφης ὁρύσσοντες λάκκον βαθὺν βλέπομεν ἄνω μὲν πυκνὴν βλάστησιν ζώντων βρύων ἐπὶ ἐδάφους ἐξ ἀπεξηραμένων ἡμισεσηπότων βρύων, φερόντων καταφανῆ τὰ σημεῖα τῆς φυτικῆς αὐτῶν ὑφῆς. Προχωροῦντες ὀλίγον τι βαθύτερον εὑρίσκομεν τὴν σῆψιν ἔτι μᾶλλον προκεχωρηκυῖαν. Τὸ χρῶμα τῆς τύρφης εἶνε σκοτεινότερον, ἡ δὲ φυτικὴ ὑφὴ ἀσαφεστέρα. Εἰς τὸ βάθος τέλος τῆς τύρφης εὑρίσκομεν ἐνίοτε τὴν καλουμένην πισσοτύρφην, ἥτις εἶνε σκληρὰ καὶ ἠχοῦσα μεταλλικῶς, προσομοιάζει τὸ χρῶμα καὶ τὴν θραῦσιν πρὸς τοὺς λιθάνθρακας, εἰς δὲ τὸν γυμνὸν ὀφθαλμὸν οὐδόλως δεικνύει τὴν ἀπὸ φυτῶν καταγωγὴν αὐτῆς. Ὁ ἀνοιχθεὶς λάκκος τυγχάνων εὐνοϊκῶν συνθηκῶν πληροῦται κατὰ μικρὸν καὶ πάλιν βρύων, ἅτινα σήπονται εἰς τὸ βάθος, ἐνῷ ἄνω βλαστάνουσιν ζωηρῶς ἕτερα, οὕτω δὲ μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν δύναται ν' ἀνοίξῃ τις αὐτόθι νέον λάκκον.

Κατὰ ἀνάλογον τρόπον, ἀλλὰ ἐν τοῖς καθέκαστα αὐτοῦ λίαν διάφορον καὶ ἐν μέτρῳ ἀπείρως εὑρεῖ, ἐσχηματίσθησαν καὶ οἱ λιθάνθρακες. Γιγαντώδεις κορμοὶ δένδρων ἀντὶ τῶν νανοφυῶν βρύων θνήσκοντες κατὰ μικρὸν κατὰ μεγάλας χρονικὰς περιόδους ἐκάλυπτον μεγάλας ἐκτάσεις τῆς ξηρᾶς, ἐπὶ δὲ τῶν πτωμάτων τούτων ἐφύοντο νέα δάση ἀκολουθοῦντα τὴν τύχην τῶν πρώτων. Βραδύτερον οἱ κορμοὶ οὗτοι διὰ της ὑγρασίας, τῆς γηΐνης θερμότητος καὶ τῆς εἰς βραδυτέρας γεωλογικὰς περιόδους ἐπελθούσης πιέσεως τῶν ὑπερκειμένων στρωμάτων μετεβλήθησαν εἰς τὴν κατάστασιν εἰς ἣν βλέπομεν αὐτοὺς σήμερον. Σπουδαῖος δὲ παράγων κατὰ τὴν ἀνθρακογονίαν ταύτην ἦσαν αἱ κατὰ μικρὸν τελούμεναι ἐξάρσεις καὶ καταδύσεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, ἐφ' ὧν κυρίως στηρίζεται ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τῆς νέας γεωλογίας. Οὕτω ὅταν δάσος τι ἐβυθίζετο ἕνεκα γεωλογικῶν φαινομένων ἐν διαστήματι αἰώνων ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ ἐσήπετο ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ἐχρησίμευεν ὅπως ἐπ' αὐτοῦ ἀναβλαστήσῃ εὐχερέστερον νέον δάσος. Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ καταδυσις τῆς ἐπιφανείας μετὰ τοῦ νέου δάσους ἐξηκολούθει βραδέως, πολλαὶ γενεαὶ δασῶν κείμεναι κατὰ στοιβάδας ἐπ' ἀλλήλων καὶ ἀπανθρακούμεναι παρῆγον λιθανθρακώδη στρώματα. Ἐὰν ὅμως ἡ καταβύθισις ἐπήρχετο ταχέως, διεκόπτετο ἡ συνέχεια τῆς βλαστήσεως ταύτης (ἐνίοτε καὶ μετὰ χιλιετηρίδας), ἀντὶ τῆς θαλάσσης ἐσχηματίζετο λίμνη, εἰς τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος συνηθροίζετο ὑλύς, ἥτις ἐκάλυπτε τὰ ὑπ' αὐτὴν σηπόμενα φυτικὰ στρώματα. Ἐὰν δὲ μετά τινας ἑκατονταετηρίδας ἢ χιλιετηρίδας ἐπήρχετο νέα ἔξαρσις τοῦ πυθμένος τῆς λίμνης ταύτης ὥστε τὸ ὕδωρ νὰ ἐκχυθῇ εἰς τὰ πέριξ καὶ ὁ πυθμὴν ν' ἀποξηρανθῇ καὶ προκύψῃ εἰς φῶς, ἐπήγνυτο ἡ ὑλύς, σχηματίζουσα βραδύτερον στρῶμα στερεοῦ πετρώματος, ἐφ' οὗ ἠδύνατο ν' ἀναβλαστήσῃ νέον δάσος, μέχρις οὗ ἐπαναληφθῇ τὸ παίγνιον τῆς καταδύσεως τοῦ φλοιοῦ. Ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου εἰς τινας χώρας ἀπαντῶμεν σήμερον στρώματα λιθανθρακοῦχα κείμενα ἐπ' ἀλλήλων κατὰ στοιβάδας, χωριζόμενα δι' ἑτέρων στρωμάτων μαρμαρυγιακοῦ σχιστολίθου, ἀμυγδαλίθου, σιδηρίτου κ.τ.λ. Ἀναλόγως δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑκατονταετηρίδων ἢ χιλιετηρίδων, αἵτινες παρῆλθον κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν στρωμάτων τούτων θέλουσιν εἰσθαι καὶ τὰ στρώματα ἑκατοστά τινα μόνον ἢ πολλὰ μέτρα παχέα.

Καὶ ὄντως εἰς χιλιετηρίδας δέον ν' ἀναγάγωμεν τὸν χρόνον πρὸς σχηματισμὸν τῶν καθ' ἕκαστον στρωμάτων εἰς ἑκατομμύρια δ' ἐτῶν τῆς ὅλης ἀνθρακικῆς περιόδου. Διότι δυνάμεθα καὶ τεχνητῶς ν' ἀπομιμηθῶμεν τὸν σχηματισμὸν λιθανθράκων ἢ ὀρνανθράκων, ἐκ τοιούτων δὲ παρατηρήσεων ἐδείχθη ὅτι δάσος ἑκατονταετὲς πυκνῶς πεφυτευμένον δίδει στρῶμα λιθανθράκων πάχους μόλις ἑνὸς ἑκατοστοῦ τοῦ μέτρου. Ὑπάρχουσι δὲ στρώματα λιθανθράκων ἔχοντα 10, 20 ἢ καὶ 30 μέτρα πάχος, ἤτοι ἔχοντα χιλιοπλασίαν ἢ τρισχιλιοπλασίαν παχύτητα! Ἀλλ' ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν κατὰ φυσικὴν συνέπειαν τὸ συμπέρασμα, ὅτι καὶ τὰ εἰς ἀνθρακας μεταβληθέντα ἀρχέγονα δάση τῆς Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας ἐχρειάζοντο τόσον μακρὸν χρόνον πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν, συμπεραίνοντες τοῦτο κατ' ἀναλογίαν τῆς αὐξήσεως τῶν δένδρων κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν κλίμα τῆς παρούσης χρονικῆς περιόδου. Διότι κατὰ τὰς παρελθούσας γεωλογικὰς περιόδους τὰ πάντα συνηγοῦντο ὅπως καταστήσωσι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἀληθὲς θερμοκήπιον, ἐνῷ ἡ βλάστησις ἦτο τόσῳ δαψιλὴς καὶ σφριγῶσα ὥστε ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις δύναται σήμερ ν νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν ἐπίσης ὑλομανῆ καὶ

γιγαντώδη βλάστησιν τῶν τροπικῶν κλιμάτων. Διότι ἡ τότε θερμοκρασία ἦτο ἀναμφισβητήτως πολλῷ ὑψηλοτέρα τῆς νῦν οὐ μόνον εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κατεψυγμένην. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι εἰς τὸν αἰωνίως παγωμένον κόλπον τοῦ Δίσκο ἐν βορείῳ Γροιλανδίᾳ, πλησίον τῆς θαλάσσης εὑρέθη στρῶμα λιθανθράκων, ἐξ οὗ οἱ περιηγηταὶ τοῦ πόλου ἐξάγουσιν ἐκάστοτε τοὺς ἀναγκαίους πρὸς χρῆσιν ἄνθρακας, οὗτοι δὲ συνίστανται ἐκ τῶν λειψάνων φυτῶν προσομοίων πρὸς τὰ νῦν ἐν ταῖς παρὰ τοὺς τροπικοὺς κειμέναις χώραις. Καταλείποντες νῦν εἰς τοὺς γεωλόγους νὰ ὁρίσωσιν τίς ἦτο ἡ αἰτία τῆς ὑψηλῆς ταύτης θερμοκρασίας, ἂν ἡ λεπτότης τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, ἢ ἡ ποιότης τῆς ἀτμοσφαίρας ἢ ἡ τότε μεγαλητέρα διάμετρος τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου, προσθέτομεν ὅτι ὅπως δὲν δυνάμεθα ν' ἀμφισβητήσωμεν τὸ γεγονὸς τῆς ὑπάρξεως τότε θερμοτέρου κλίματος, οὕτω δὲν δυνάμεθα νὰ διαφιλονεικήσωμεν καὶ τὴν ἀλλοίαν, σχετικῶς πρὸς τὴν νῦν, κατάστασιν τῆς τότε ἀτμοσφαίρας. Ὅλος ὁ ἄνθραξ ὁ εὑρισκόμενος σήμερον ἐντὸς τῆς γῆς ἐγκεκλεισμένος, θὰ ὑπῆρχε βεβαίως διαχυτὸς εἰς τὴν τότε ἀτμόσφαιραν, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ἐξ ἐκείνου τοῦ ἄνθρακος πηγάζει καὶ ὁ εὑρισκόμενος σήμερον ὡς συστατικὸν τῶν τιτανολίθων, τῆς μάργας κ.τ.λ ἤτοι τῶν ὀρυκτῶν ἅτινα περιέχουσιν ἀνθρακικὸν ὀξύ, καὶ ἀπαρτίζουσι μέγα μέρος τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς. Ἡ τότε ἀτμοσφαῖρα ἦτο πρὸς τούτοις κεκορεσμένη ἀτμῶν ὕδατος ἕνεκα τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας τοῦ στερεοῦ καὶ ὑδατώδους φλοιοῦ τῆς γῆς καὶ ἑπομένως παρεῖχε εἰς τὰ τότε φυτὰ τοὺς ὅρους γιγαντώδους θερμοκηπίου, ἀτμοὺς, θερμότητα καὶ πλοῦτον εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ὑπὸ τοιαύτας δὲ συνθήκας εὑρισκομένης τῆς τότε βλαστήσεως τίς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ βλαστήσωσι τάχιστα καὶ καλύψωσιν ἑπείρους ἐκτάσεις τὰ γιγαντώδη δάση, ὧν τὰ λείψανα εὑρίσκομεν σήμερον εἰς τὰ κοιτάσματα ἐκείνων λιθανθράκων καὶ ὀρυκτανθράκων;

Ἦσαν δὲ τὰ προκοσμικὰ ταῦτα δάση τόσον ἀλλοῖα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ σημερινὰ (ὄχι μόνον τῆς Εὐρώπης ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν τροπικῶν) ὥστε ὡλίς δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἰδέαν τινὰ τῆς ψεως αὐτῶν. Οἱ γίγαντες τότε τοῦ φυτικοῦ βασιλείου ἀνῆκον εἰς τὰς κλάσεις τῶν πτερίδων, ὑκοποδίων καὶ ἑκουϊσέτων, ἐξ ὧν μόνον αἱ πρῶσαι παρέμειναν καὶ διετήρησαν μέχρι σήμερον δενδρώδη ὄψιν, οὐχὶ ὅμως καὶ μέγεθος, καὶ τοῦτο μόνον εἰς τὰς θερμὰς ζώνας τῆς γῆς. Ἠκρ' ἡμῖν αἱ τρεῖς αὗται φυτικαὶ κλάσεις περιέχουσι ποώδη φυτά.

Τοὺς λιθάνθρακας διακρίνομεν εἰς διαφόρους κατηγορίας, κατά τε τὰς γεωλογικὰς περιόδους καθ' ἃς ἐγεννήθησαν καὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἰδιότητας ἃς ἔχουσιν, ἤτοι εἰς ὀρφνάνθρακας, οἵτινες καταγονται ἀπὸ φυτικῶν εἰδῶν πλησιεστέρων κατά τε τὸν χρόνον καὶ τὴν μορφὴν πρὸς τὰ σημερινά, εἰς λιθάνθρακας, καὶ τέλος εἰς ἀνθρακίτας, οἵτινες παριστῶσι λιθάνθρακας πλησιάζοντας μᾶλλον τῶν λοιπῶν πρὸς τὴν λιθίνην σύστασιν. Μέσῳ τῶν τριῶν τούτων ὑποδιαιρέσεων παρεντίθενται καὶ ποικίλαι ἄλλαι διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, χρήσιμοι πᾶσαι καὶ ἐνδιαφέρουσαι τήν τε ὀρυκτολογίαν καὶ τὴν τεχνολογίαν.

[Ἕπεται συνέχεια] Σ. Μ.

Η ΦΛΟΓΕΡΑ

*Τῇ Κυρίᾳ ****

Ἐκαθήμεθα ἐπὶ τοῦ ἐξώστου κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν ἐκείνην ἑσπέραν τοῦ 1879. Ὁ ἰδιοκτήτης τῆς χλοερωτάτης ἀγροτικῆς ἐπαύλεως εἶχε καλέσῃ ἐκεῖ ἡμᾶς, τριάδα ἀχωρίστων φίλων, ἀφ' ἑσπέρας, ἵνα διέλθωμεν τὴν νύκτα, καὶ τὴν αὐγὴν ἀναβῶμεν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, ἀφ' ἧς ἡ θέα τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος ἦτό τι θαυμάσιον φαινόμενον. Ἡ δὲ φιλόφρων οἰκοδέσποινα, ἐξέχουσα ἐπὶ χάριτι καὶ εὐφυΐᾳ, καθυπεχρέου ἀπὸ τοὐδὲ ἡμᾶς διὰ τῶν περιποιήσεών της, κ' ἐπὶ τῆς μικρᾶς κυκλικῆς τραπέζης ἀπέκειτο ἀψευδὲς τούτου μαρτύριον ὅ τι ἔρεινεν ἀπὸ τὰ παντοειδῆ γλυκίσματα καὶ τὰς ὀπώρας, τὰς ὁποίας μετὰ τόσης ὀρέξεως ἄμ' ἀφικόμενοι κατηναλώσαμεν. Χάριν τῆς ἀληθείας ἂς μὴ παραλίπω νὰ προσθέσω ὅτι παρεκάθητο ἐκεῖ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἡ νεαρὰ τῆς οἰκοδεσποίνης ἀδελφή, ἧς οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν γλυκύτεροι τῶν γλυκισμάτων, καὶ αἱ παρειαὶ βρυσερώτεραι τῶν ὀπωρῶν.

Ἤμεθα λοιπὸν ἓξ, πάντες πλήρεις νεότητος καὶ εὐθυμίας, καὶ ὅμως κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἡ πρὸ μικροῦ ζωηρὰ συνομιλία εἶχε διακοπῇ· ἂν δὲ λέξεις τινὲς διέκοπτον τὴν ἐπικρατοῦσαν σιωπήν, ἀλλ' αὕτη ἐπήρχετο πάλιν βαθυτέρα. Τὴν προσοχὴν πάντων ἐπησχόλει ἡ περιῤῥ φύσις.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσῃ μόλις, ὡς δύει συνήθως κατὰ τὰς φθινοπωρινὰς ἑσπέρας, οὐχὶ ἐντὸς ῥοδοβαφοῦς ἀχλύος ὑθισθείς, ἀλλ' ἐν σκιερᾷ καὶ πυκνῇ ὁμιχλώσει ἀποσβεσθείς πρὶν ἔτι καταλίπῃ τὸν ὁρίζοντα.

Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὁ καιρὸς εἶχε τραπῇ πρὸς τὴν βροχήν. Μεγάλα, ἀπέραντα σύννεφα εἶχον προβάλῃ τὰ ὑπὸ ταῦ ἡλίου ἠργυρωμένα ῥύγχη αὐτῶν ἀπὸ τοῦ βάθους τῶν βουνῶν, καὶ μετ' ὀλίγον πλανώμενα ἐν ἀγέλαις μεταξὺ ἡλίου καὶ γῆς ἐκηλίδουν διὰ τῶν μεγάλων σκιῶν των τὰς κιτρίνας ἐκτάσεις τῶν ξηρῶν ἀγρῶν καὶ τῶν βουνῶν τὰς κλιτύας. Καὶ ἠκολούθησεν ἄνεμός τις ἐλαφρὸς καὶ ὑγρός, ὁ συνήθης τῆς βροχῆς ταχυδρόμος, καὶ ἀπεκρύβησαν ἐν θολῇ σκέπῃ τὰ πρὸς τὴν θάλασσαν πέρατα. Ἡμεῖς δ' ἐφιππομεταβαίνοντες εἰς τὴν ἔπαυλιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐταχύνομεν τὸ βῆμα τῶν ἵππων ἵνα μὴ ὑποστῶμεν λουτρὸν ἐν μέσῳ δάσει. Καὶ ὅμως δὲν ἔβρεξεν. Ὅταν μάλιστα ὁ ἥλιος ὑπὲρ τὰ νέφη ἐτράπη πρὸς τὴν δύσιν, πνοὴ ἀνέμου βιαιοτέρα κατέσχισε τὰ πυκνότερον συνυφασμένα κ' ἐπεφάνησάν που γλαυκὰ τεμάχια οὐρανοῦ. Ὡς δὲ κατερρακώθησαν τῇδε κακεῖσε αἱ ἐναέριοι αὗται σκέπαι, ποικίλλουσαι κατὰ τὴν ἀπόστασιν καὶ τὴν πυκνότητα, συστραφεῖσαι κατὰ παντοειδεῖς μορφὰς ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ νότου, ἀπεδέχοντο ἐν γραφικωτάτῃ ποικιλίᾳ χρωμάτων τὰς ὑστάτας ἀκτῖνας τοῦ δύοντος ἡλίου.

Καὶ ποῦ μὲν ἐξωγκοῦντο χαλκόχροα, ποῦ δὲ προέβαλλον χρυσίζοντα τὰς παρυφάς, ἀλλαχοῦ ἐξεχείλιζον βαθυκύανα ὡς κύματα ὀργίλου πελάγους καὶ συνετρίβοντο ἐπὶ φαντασιωδῶν βράχων γρανίτου παρέκει ἐπυκνοῦντο ὡς μαῦροι καπνοὶ ἐκρηγνυμένων ἡφαιστείων· διειλίσσοντο πέραν ὡς ἀραχνοΰφαντοι νυμφικοὶ πέπλοι κ' ἐζητρίζοντο ῥοδόχροα αἴφνης, ὡς ἂν ἦσαν ἀτμοὶ ῥόδων. Ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς ὀπτικὸν θαῦμα ἐτελεῖτο ἐν ἀπωτάτῃ βορειοδυτικῇ ἄκρᾳ τοῦ ὁρίζοντος μεταξὺ τῶν κορυφῶν δύο βουνῶν. Ἐκεῖ ἀνεκατοπτρίζοντο συμφυρόμενα ἐν ἀπαραμίλλῳ ἀσυναρτησίᾳ, ἐν τερατώδει ἀλληλουχίᾳ, τὰ ἰδιάζοντα ἐκείνα χρώματα, δι' ὧν ἡ φύσις ἐπροίκισε τὰ βασίλεια αὐτῆς· κάτι τὸ ὁποῖον δὲν λέγεται, δὲν πιστεύεται, δὲν δύναται νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τῆς φαντασίας ζωγράφου, διότι εἶν' ἐναντίον πρὸς πάντα κανόνα καὶ τέχνης καὶ λογικῆς. Δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ἐν ταὐτῷ συμμιγνύμενα πικιλοβαφῶν πτηνῶν πτίλα, μυριοχρώμων ἀνθέων πέταλα, παντοδαπῶν ἐντόμων ἔλυτρα, πολυειδῶν μετάλλων ψήγματα; Δύναταί τις νὰ πλάσῃ ἐκ τούτων ὅλων χρῶμα, τοῦ ὁποίου πᾶς κόκκος, πᾶσα στιγμὴ διαφέρει τῶν ἄλλων; Δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ταῦτα ἐν τρομώδει κυμάνσει ἐναλλάσσοντα ἀεννάως θέσιν; Τότε μόνον θ' ἀναπαραστήσῃ πως τὸ θαῦμα, ὅπερ ἐτέλει πέραν ἐκεῖ εἰς τὸ ἄκρον τοὐρανοῦ ὁ μάγος αὐτὸς τῆς δημιουργίας, ὁ Ἥλιος.

Ἂν ἡ ἰδέα δὲν ἦτο ὑπὲρ τὸ δέον τολμηρὰ θὰ ἐτόλμων νὰ εἴπω:

Τὴν ὥρ' αὐτὴ τὴν ὑστερνὴ, ποῦ χάνεται 'ς τὴ δύσι
Ὁ ἥλιος ὁ χρυσόφωτος, θαρρεῖς, πρὶν ξεψυχήσῃ,
Μ' ἀγάπη καὶ μ' ἐπιθυμιὰ ξανοθυμᾶται πάλι
Ὅλαις τῆς γῆς ταῖς ἐμμορφιαῖς καὶ τὰ περίσσια κάλλη.
Καὶ μία 'ς τὸ ψυχομάχημα, 'ς τὴν ὥρα τοῦ θανάτου,
Ἐκεῖ 'ψηλὰ 'ς τὸν οὐρανὸ περνοῦν ἀπὸ 'μπροστά του
Τῆς θάλασσας τὰ κύματα, τοῦ κάμπου τὰ λουλούδια,
Καὶ τὰ πουλιὰ ποῦ κελαδοῦν χαρούμενα τραγούδια
Καὶ κάθε τι ποῦ φώτισε 'ς τὴ γῆ μας, ἕνα, ἕνα,
'Απ' ταῖς χρυσαῖς ἀχτίνες του 'ς τὰ σύννεφα γραμμένα.

Πρὸ τοῦ ἐκπληκτικοῦ ἐκείνου θεάματος ἡ γῆ ἐθαμβοῦτο, ἡ πλάσις ὅλη διετέλει ἐν ἀγαλματώδει στάσει. Τὰ βουνὰ οἱονεί ἔκλινον τὰς φαλακρὰς κορυφὰς περιεβεβλημένας ὑπὸ ἰριδοχρόων ἀναθυμιάσεων, οἱ ἀγροὶ ἠπλοῦντο ἄλαλοι, ἄχροι, καὶ ὁ ἀπὸ νότου ἄνεμος ἠρέμα ἐκπνεύσας κατέλιπεν ἐν σταθερᾷ ἀκινησίᾳ τὰς χλωροπρασίνους πεύκας καὶ τὰς πλατυφύλλους ἀμπέλους. Τὰ πτηνὰ τῆς ἡμέρας ἀπειληθέντα ὑπὸ βροχῆς ἐκρύβησαν προώρως ἐν ταῖς φωλεαῖς αὐτῶν καὶ τὰ νυκτόβια πτηνὰ θαμβούμενα ὑπὸ τῶν τελευταίων φώτων τῆς ἡμέρας δὲν ἐτόλμων ἔτι νὰ προβάλωσιν εἰς θήραν τροφῆς. Φωνὴ ἀνθρωπίνη, κραυγὴ ζώου δὲν ἠκούοντο. Καὶ ὡς ἂν ἡ παγκόσμιος ἐκείνη γαλήνη ἐπεβλήθη καὶ ἐφ' ἡμᾶς, ἐσιγήσαμεν ὁρμεμφύτως καὶ παρεστήμεν ἄφωνοι μάρτυρες τοῦ μυστηρίου. Ἐπὶ δὲ τῶν μορφῶν ἡμῶν ἐπεχύθη μελαγχολία τις, ὡσεὶ συνεπενθοῦμεν μετὰ τῆς λοιπῆς φύσεως ἐπὶ τῇ ἐκπνοῇ τοῦ ἀληθοῦς βασιλέως αὐτῆς...

Ἀγνοῶ τί συμβαίνει ἐν ταῖς ψυχαῖς ἄλλων· τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὁμολογῶ ὅτι ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ νῦν ἔτι, οὐδ' ἐν ὥρᾳ σκοτεινῆς καὶ θυελλώδους νυκτὸς καταλαμβάνομαι ὑπὸ τόσης ἀθυμίας, τόσου παραδόξου φόβου ἐνίοτε, ὅσον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ λυκόφωτος. Καὶ ὑσάκις ἀσθενῶν διῆλθον ἐν οἴκῳ κεκλεισμένος τοιαύτας ὥρας, καθ' ὅσον ἐθεώρουν περὶ ἐμὲ πυκνουμένην τὴν σκιὰν τοῦ δωματίου καὶ τὰ σκεύη ἐξαφανιζόμενα ἐν αὐτῇ καὶ τὰς εἰκόνας μαύρας, ὡς τόσας ὀπὰς σκοτεινὰς ἐπὶ τῶν τοίχων, ῥίγημά τι μὲ κατελάμβανεν ὡς ἐπαφὴ θανάτου καὶ ἀνεζήτουν προώρως φῶς, φῶς, ἵνα συντάμω τὴν ἀμφίβολον, τὴν μυστηριώδη ταύτην φάσιν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ζωῆς.

Ἀλλ' ἡ μαγεία αἴφνης ἐλύθη... Πένθιμος πυκνοτάτη σκέπη ἐκάλυψε τὴν ῥοδαλὴν τοῦ ἡλίου μορφὴν κατὰ τὴν ὑστάτην ἐκπνοήν καὶ βαρὺ τὸ πένθος ἠπλώθη ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ὅλου. Καὶ ἀποχρώσεις καὶ λάμψεις καὶ σκιαὶ ἐσβέσθησαν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον καὶ ἀπέμειναν διεσπαρμένα τὰ σύννεφα ὡς ἀσυνάρτητα σκιαγραφήματα νηπιακῆς χειρός.

Καὶ ὁ νυκτοκόραξ ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς ὀπῆς του καὶ ἡ νυκτερὶς ἀνεκίνησε τρίζουσα τὰ μεμβρανώδη πτερύγιά της καὶ ὁ γκιώνης ἔκραζε γοερῶς ἀπὸ τῆς λεύκης καὶ τῶν ποιμνίων οἱ κωδωνίσκοι ἐκωδώνισαν ἀπὸ τῶν ἀγρῶν καὶ, ὡς ἂν ἡ τελευταία τοῦ ἡλίου ἐκπνοὴ ἐπεχύθη ὡς φύσημα ἀνέμου ἐπὶ τὴν γῆν, χλιαρόν τι ῥεῦμα ἀνεκίνησεν αἴφνης καὶ κλάδους καὶ φύλλα. Ἐκείνη τοῦ ἀνέμου ἡ πνοὴ ἐφύσησε πρὸς ἡμᾶς ἦχον ὑψίστης μελῳδίας. Οὐδὲ ᾄσμα πτηνοῦ, οὐδὲ κελάρυσμα πηγῆς, οὐδὲ ὀρῴνος παρθένου, οὐδὲ βαυκάλημα μητρὸς ὁ ἦχος ἐκεῖνος, οὐδὲν τούτων ἦτο καὶ ταῦτα πάντα περιεῖχεν ἐν ἑαυτῷ.

Ἤρχιζεν ἀπὸ βαθέος, ὑποτρέμοντος, κρυφοῦ τινες παραπόνου, ὡς πρώτου δειλοῦ αἰσθήματος

ἀγάπης. Βαθμηδὸν ἐνετείνετο, ἀνυψοῦτο καὶ ἐξεθηλοῦτο ἐν ποικιλωδίᾳ λεπτοτάτων φθόγγων. Ἐπηκολούθει ταχεῖά τις φράσις ὀργῆς, παρατεταμένος γογγυσμός, ἀληθὴς γογγυσμὸς πόνου, καὶ ἔπειτα στροφαὶ θρηνώδους ἐλεγείου μονότονοι, ἀλλ' ἐν τῇ μονοτονίᾳ των τόσῳ μᾶλλον περιπαθεῖς. Κατ' ἐπανάληψιν ἐλέγετο τὸ αὐτὸ καὶ πάντοτε τὸ αὐτό, ὅπως ὑπὸ τῶν ἐχόντων σταθερὰν τινα αἰτίαν λύπης. Ποτὲ Ἥλιος θνήσκων δὲν ἐθρηνήθη ὑπὸ θλιβερωτέρου ἐλεγείου, ποτὲ Νὺξ προβάλλουσα δὲν ὑμνήθη ὑπὸ περιπαθεστέρας ᾠδῆς!

— Εἶνε ἡ φλογέρα τοῦ Μήτρου, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης.

— Μὰ εἶνε ἀληθινὰ ἔξοχος, προσέθηκεν ὁ ἕτερος τῶν φίλων μου, πολλαῖς φοραῖς ἤκουσα φλογέραν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν μ' ἔκαμε τόσην ἐντύπωσιν· τί λέγεις σὺ ποῦ χάσκεις αὐτοῦ; Κ' ἔσεισε τὸν ὦμόν μου.

— Ἴσα ἴσα ἡ ἀφαίρεσίς μου αὐτὴ ἀποδεικνύει καλλίτερον ἀπὸ λόγια πῶς μ' ἐμάγευσεν ἡ φλογέρα τοῦ Μήτρου. Εἶνε κανεὶς ἀπὸ τοὺς ποιμένας; στραφεὶς ἠρώτησα τὴν οἰκοδέσποιναν.

— Ναί, βόσκει τὰ πρόβατά μας πρὸ τριῶν ἐτῶν.

— Καὶ θὰ εἶνε νέος βέβαια...

— Ἕως εἴκοσι, εἰκοσιδύο ἐτῶν μάλις.

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔχει βέβαια μέσα του τὸν σπόρον μεγάλου μουσικοῦ, εἶπεν ὁ τρίτος σύντροφός μου, νέος ἰατρός· δὲν ἠξεύρω τί, ὁ τόπος ἴσως, ἡ ὥρα αὐτή, ἡ μοναδικὴ βραδειὰ τοῦ φθινοπώρου συντελοῦσιν ὥστε νὰ ἐνδυναμώσωσι τὴν ἐπίδρασιν, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ τεχνικωτέρα μουσικὴ δὲν μ' ἔκαμε νὰ αἰσθανθῶ ἄλλοτε ὅ,τι τὴν στιγμὴν αὐτὴν αἰσθάνομαι.

Ἡ φλογέρα ἐσίγησεν.

— Ἂν εἴχομεν κανένα νὰ τοῦ παρεγγείλωμεν νὰ ἐξακολουθήσῃ, εἶπα πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην.

— Χαμένος κόπος, φίλε μου· ὁ Μῆτρος ὡς καλλιτέχνης ἐκ φύσεως ἔχει καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῶν συναδέλφων του, δὲν παίζει φλογέραν παρὰ μόνον ὅταν αὐτὸς θέλῃ, ὅταν ἔχῃ ἐμπνευσιν...

— Καὶ αὐτὸ συμβαίνει, προσέθηκεν ἡ μέχρι τοῦδε ἄλαλος ἀδελφὴ τῆς οἰκοδεσποίνης, αὐτὸ συμβαίνει εἰς ὡρισμένην ὥραν, ἅμα δύσῃ ὁ Ἥλιος.

— Θὰ μοῦ εἰπῆτε ἴσως ὅτι ζητῶ διὰ τῆς φαντασίας νὰ πλάσω ὕλην μυθιστορήματος, ἀλλὰ ἐν τούτοις θὰ σᾶς ὁμολογήσω κἄτι καὶ γελάσετε. Ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι ὄχι ἁπλῆ φιλομουσία ἐμπνέει εἰς τὸ ἀμαθῆ αὐτὸν ποιμένα τὴν ὄρεξιν νὰ παίζῃ μὲ τόσον αἴσθημα φλογέραν, ἀλλὰ κἄτι ἄλλο δυνατώτερον, ἀκαταμάχητον. Οἱ φθόγγοι του εἶνε σαφὴς καὶ εὔγλωττος ἔκφρασις ἀληθινοῦ πόνου.

Οἱ ἄλλοι ἐγέλασαν ἐκτὸς τῶν δύο γυναικῶν.

— Μήπως νομίζεις ὅτι καὶ εἰς τὰ βουνὰ συμβαίνει ὅ,τι εἰς τὰς πόλεις; εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ὅτι ὅπως ἐκεῖ γίνεσθε ποιηταὶ ἀπὸ ἀγάπην πρὸς δύο ὡραῖα μάτια καὶ εἰς τὸ βουνὸν ὁ ποιμὴν γίνεται μουσικὸς ἐξ ἔρωτος; Δὲν βαρύνεσαι; Ἐδῶ αὐτὸς ὁρμεμφύτως παίζει χωρὶς νὰ ἐννοῇ, χωρὶς νὰ αἰσθάνεται ὅ,τι παίζει περισσότερον ἀπὸ τὸν ξύλον τῆς φλογέρας του.

— Ἀπὸ τὸ σίδηρον, θέλεις νὰ εἰπῇς, ὑπέλαβε πάλιν ἡ παρακαθημένη κόρη.

Ἐξεπλάγημεν.

— Ἀπό τὸ σίδηρον; πῶς; ἡ φλογέραις εἶνε ξύλιναις;

— Ἢ ἀπὸ πόδι ὀρνέου κἄποτε, προσέθηκεν ὁ ἰατρός.

— Ἡ φλογέρα τοῦ Μήτρου λοιπὸν διαφέρει εἶνε ἀπὸ κάνναν παλαιοῦ ὅπλου.

— Μὰ πῶς τὸ ἔμαθες σὺ αὐτό, ἐνῷ ἐγὼ δὲν τὸ ἤξευρα; ἠρώτησεν ὁ γαμβρός της.

— Ἂν δὲν βαρύνεσθε θὰ σᾶς εἰπῶ ἀπαράλλακτα ὅπως μοῦ εἶπε τὴν ἱστορίαν ἡ γρηὰ Τασσώ, ἡ μητέρα τοῦ ἐπιστάτου.

— Ἀκοῦτε ἐκεῖ; ἀνεφώνησα μετ' ἀληθοῦς ἐν*διαφέροντος κ' ἐπλησίασα τὸ κάθισμά μου.*

— Μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας ποῦ εἶχεν ἔλθῃ ὁ Μῆτρος εἰς τὸ χωριὸ ἐδῶ ἔτυχε νὰ περάσῃ ἕνας πραμματευτής. Ὁ πραμματευτὴς αὐτὸς ἐκτὸς ἄλλων διαφόρων εἶχε καὶ μίαν δωδεκάδα φλογέραις ξύλιναις. Ὁ Μῆτρος ἐπλησίασε κ' ἐπῆρε μίαν εἰς τὰ χέρια του· τὴν ἐκύτταξε καὶ τὴν ἄφησε πάλι. «Τί τὴν παράτησες; δὲν σ' ἀρέσει»; ἐρωτᾷ ὁ πραμματευτής. «Δὲν κάνει γιὰ μένα, δὲν εἶνε δυνατή.» Ὁ πραμματευτὴς προσεβλήθη: «Τί θὲς νὰ 'πῇς;» τοῦ λέει. «Θέλω νὰ 'πῶ πῶς ἅμα μιὰ φορὰ παίξω θὰ σκάσῃ ἡ φλογέρα». Ὁ πραμματευτὴς ἐγέλασε: «Δοκίμασε!» λέει. «Μὰ νὰ μὴ ζητᾷς πληρωμή;» ἀποκρίνεται ὁ Μῆτρος. «Ὄχι, ὄχι, ὅσαις φλογέραις σκάσῃς μὲ τὴ φωνή σου, χάρισμά σου!» Τότε λοιπὸν ὁ Μῆτρος παίρνει τὴν πρώτη φλογέρα. Γύρῳ μαζεύθηκε ὅλο τὸ χωριό, εὐθὺς ἀμ' ἄκουσαν τὴν πρώτη φωνή, γιατὶ δὲν ἦτον φλογέρας φωνή, καθὼς λέει ἡ γρηὰ Τασσώ, ἦταν ἀηδονιοῦ λάλημα. Μὰ δὲν εἶχε βγάλῃ εἴκοσι τριάντα φωναῖς καὶ 'ς τὸ πρῶτο γογγυτὸ ἡ φλογέρα ἐρράγισεν ἀπὸ 'πάνω ἕως κάτω. Ὁ πραμματευτὴς κ' οἱ ἄλλοι ἐθαύμασαν· πρώτην φορὰν εἶδαν τέτοιο πρᾶγμα. Ὁ Μῆτρος παίρνει δεύτερη φλογέρα, τὸ ἴδιο, τρίτη, τὸ ἴδιο, φθάνει ἕως ταῖς ἑπτά. Τότε λέγει τοῦ πραμματευτοῦ: «Εἶδες πῶς σοῦ εἶπα τὴν ἀλήθειαν· τοῦ κάκου σὲ ζημιώνω. Φθάνει πλειά. Γιὰ τὸν δικό μου τὸν πόνο, γιὰ τὴ φωτιὰ ποῦ βγάζουν τὰ στήθια μου χρειάζεται ὅ,τι καὶ γιὰ τὴ φωτιὰ τοῦ μπαρουτιοῦ· μόνον τὸ σίδερο τὴ βαστάει!» Κ' ἔβγαλε τότε

ἀπὸ τὴν μέσην του μιὰ φλογέρα σιδερένια ἀπὸ παλαιὰν κάνναν τουφεκιοῦ. Ἐκεῖ ἄρχισε πλέον νὰ παίζῃ χωρὶς φόβον ὅτι θὰ βαγισθῇ. Ποτέ, λέγει ἡ γρηά, δὲν ἀκούσθηκε τέτοιο πρᾶμμα 'ς τὸ χωριό. Ἄκουες καὶ σοῦ ἤρχετο ὄρεξις ν' ἀναστενάξῃς, νὰ κλάψῃς. Μὰ ἀπὸ τότε δὲν ἐξανάπαιξε ποτὲ πλειὰ ὁ Μῆτρος 'μπροστὰ 'ς τὸν κόσμο κ' ἔγινεν ἄγριος χωρὶς αἰτία. Παίζει φλογέρα μόνον 'ς τὴν ἐρημιὰ τὸ βράδυ πρὶν νυκτώσῃ καὶ σωπαίνει ἅμα ἰδῇ ἄνθρωπον. Πάντα γυρίζει μὲ τὰ πρόβατα καὶ πολὺ σπάνια ἔρχεται 'ς τὸ χωριὸ μόνον γιὰ νὰ πάρῃ ψωμί.

Ἡ κόρη διηγήθη τὰ περὶ τοῦ βοσκοῦ μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ ἐν τῷ τόνῳ τῆς φωνῆς της ὑπελάνθανε ζωηρὸν ἐνδιαφέρον. Ὅταν ἐτελείωσε δὲν ἠδυνήθην νὰ κρατηθῶ πάλιν:

— Γελάσετε πάλιν ἂν θέλετε, ἀλλ' ἐγὼ στοιχηματίζω ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ μάλιστα, ὅτι ἡ καρδιὰ τοῦ ποιμένος αὐτοῦ κρύπτει κἄτι μέσα της, κἄτι εὐγενὲς ἀλλὰ καὶ σπαρακτικόν, ἀπεγνωσμένην ἀγάπην ἴσως. Δὲν 'ξεύρετε τίποτε ἄλλο περὶ αὐτοῦ; Ποῦ ἦτον πρὶν ἔλθῃ ἐδῶ;

— Δὲν εἴχαμεν ποτὲ τὴν ἀδιακρισίαν νὰ τὸν ἐρωτήσωμε πολλά, μοὶ εἶπε γελῶν ὁ οἰκοδεσπότης, ἡμεῖς δὲν ἐξομολογοῦμεν τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ γράφωμεν βιβλία.

Ἡ οἰκοδέσποινα διέκοψε τὴν συνομιλίαν διὰ τοῦ χαρμοσύνου ἀγγέλματος ὅτι ἡ τράπεζα εἶν' ἑτοίμη. Ἠγέρθημεν πάντες ἵνα εἰσέλθωμεν εἰς τὸ παρακείμενον ἐστιατόριον, ἀλλ' ἐνῷ ἐλάμβανον θέσιν εἰς τὴν τράπεζαν πλησίον τῆς γυναικαδέλφης τοῦ φίλου μου ἠρώτησ' αὐτὴν σιγαλά:

—Καὶ οὔτε σεῖς, ποῦ 'ξεύρετε τὰς ἱστορίας τοῦ χωριοῦ, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ εἰπῆτε τίποτε ἄλλο περὶ τοῦ Μήτρου;

— Ὄχι!

Ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὄχι, τὸ εἶπε μὲ τόσον ἀλλόκοτον τρόπον, ὥστε ἐννόησα ὅτι κἄτι ἐγνώριζε, τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελε νὰ φανερώσῃ.

Τὸ γεῦμα ἦτο ὀρεκτικὸν καὶ ζωηρότατον· παρετάθη ὑπὲρ τὴν ὥραν κ' ἐτρώγομεν ἤδη τὰ ἐξαίρετα ὑπωρικὰ τοῦ κτήματος, ὅτε διπλοῦς προβολισμὸς οὐχὶ πολὺ μακρόθεν ἀκουσθεὶς ἔκαμε πάντας ν' ἀνασκιρτήσωσι.

— Μὴν ἀνησυχῆτε, εἶπεν ἡρέμα ὁ οἰκοδεσπότης φέρων εἰς τὰ χείλη ῥάγα σταφυλῆς, κάποιος θὰ εἶχε φυλάξῃ διὰ λαγὸν ἢ ἀλεποῦν.

Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἡ διακοπεῖσα συνδιάλεξις ἐπανελήφθη θερμοτέρα καὶ ὁ λόγος ἦτο περὶ χειμερινῶν διασκεδάσεων ἐν Ἀθήναις. Ἀλλ' ἐξαφνα γοργὰ βήματα ἀκούονται εἰς τὴν κλίμακα καὶ ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θύραν τοῦ ἑστιατορίου προβάλλει ἡ κεφαλὴ τοῦ φουστανελλοφόρου ἐπιστάτου ἔντρομος.

— Ἀφέντη, καὶ διεκόπτετο ὑπὸ ἄσθματος καὶ τρόμου, ἀφέντη, φονικὸ ἐγίνηκε...Μᾶς σκότωσαν τὸν τσοπάνο...

— Τί; ἔκραξεν ἐκεῖνος βιαίως ἀνεγερθεὶς ἀπὸ τῆς θέσεώς του, τὸν Μῆτρο; Ποῦ; ποιός; καὶ ἔσπευσε πρὸς τὴν κλίμακα, κρατῶν ἔτι τὸ χειρόμακτρον εἰς χεῖρας.

Αἱ γυναῖκες ὠχρίασαν, σχεδὸν ἐλιποθύμησαν, καὶ ὁ νέος ἰατρὸς ἔτεινε πρὸς αὐτὰς ποτήριον ὕδατος καὶ προσήλωσεν ἀνήσυχος τὸ βλέμμα. Ἀλλ' εὐθὺς συλλογισθεὶς ὅτι ἀλλαχοῦ ἴσως ὑπῆρχε πλείων ἀνάγκη αὐτοῦ, εἶπε πρὸς ἡμᾶς νὰ μείνωμεν κ' ἐκεῖνος ἠκολούθησε τὸν ἀπελθόντα οἰκοδεσπότην μετὰ τοῦ ἐπιστάτου. Εἶν' εὐνόητος ἡ ἀγωνία ἐν ᾗ διετελοῦμεν πάντες ἀναμένοντες τὴν ἐπάνοδον τῶν ἀπελθόντων εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἡ φρίκη, ἥτις κατεῖχεν ἡμᾶς ἐπὶ τῇ γειτονίᾳ τοῦ θανάτου. Μετ' ὀλίγον ὁ ἰατρὸς ἐπανῆλθε μόνος κατηφής. Εἰς τἄφωνα ἐρωτήματα μας ἀπήντησε χαμηλοφώνως:

— Τίποτε, καμμία ἐλπίς· ἡ μία σφαῖρα ἐπέρασε τὴν καρδίαν καὶ ἡ ἄλλη τὸν δεξιὸν πνεύμονα.

Ὁ οἰκοδεσπότης ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον συγκεχυμένος καὶ πλήρης ὀργῆς. Ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ καὶ διὰ τόσα πράγματα σχετικά, νὰ μηνύσῃ εἰς τὸν σταθμὸν τῆς χωροφυλακῆς, νὰ στείλῃ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην, νὰ ἑτοιμάσῃ πρὸς ταφὴν τὸ πτῶμα τοῦ ἀτυχοῦς. Μόλις ὅταν ἐτελείωσε τὰ πρῶτα ἐπείγοντα ἦλθε κ' ἐστάθη ὀλίγον πλησίον ἡμῶν.

— Καὶ περὶ τῶν φονέων δὲν ὑπάρχει ὑπόνοια; ἠρώτησα.

— Δὲν 'ξεύρω ποῖοι ἦσαν, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπῆγαν νὰ κλέψουν πρόβατα...

Αἱ γυναῖκες εἶχον καταληφθῇ ὑπὸ νευρικῆς ταραχῆς καὶ ὁ ἰατρὸς ἠναγκάσθη νὰ τὰς νοσοκομήσῃ ὅλην τὴν νύκτα. Εἴχομεν ἔλθῃ χάριν διασκεδάσεως καὶ ἐξ ἀπιστεύτου, ἐκ μοιραίας συμπτώσεως εὑρέθημεν μάρτυρες δράματος, διότι ἡ αἰφνίδιος φόνος τοῦ Μήτρου, μεθ' ὅσον ἐνδιαφέρον εἴχομεν λάβῃ πρὸ μιᾶς στιγμῆς περὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐγένετο ἦτό τι δραματικώτατον δι' ἡμᾶς.

Μετά τινα ὥραν ὁ οἰκοδεσπότης ἐξῆλθε πάλιν καὶ μ' ἔνευσε νὰ τὸν ἀκολουθήσω:

— Πηγαίνομεν νὰ ἴδωμεν τὸ πτῶμα, μοὶ εἶπε σιγαλά, δὲν εἶπα τίποτε ἐμπρὸς εἰς τὰς γυναῖκας διὰ νὰ μὴν ταραχθοῦν.

Κατήλθομεν εἰς ἀνώμαλον δρομίσκον· ὁ ἀγροφύλαξ προηγεῖτο κρατῶν φανόν. Τὸν νεκρὸν εἶχον μετακομίσῃ ἐντὸς κενῆς ἀχυραποθήκης καὶ εἶχον ἀποθέσῃ κατὰ γῆς. Ἡ κεφαλὴ ἀνυψοῦτο μικρὸν διὰ δεματίου ἀχύρων κ' ἔκλινε πρὸς τὸν δεξιὸν ὦμον, αἱ χεῖρες ἦσαν ἐσταυρωμέναι ἀκανονίστως οἱ πόδες διεστῶτες ὀλίγον. Τρία μικρὰ κίτρινα κηρία κατὰ γῆς ἐφώτιζον τὴν χαμηλὴν ἀποθήκην,

ήτις άπέπνεε δριμεΐαν όσμὴν ἀχύρου. Ἡμορφή τοῦ νεκροῦ ἡλιοκαής, ἀμύστακος, ζωηρὰ κ' ἐκφραστική, ἐτήρει καὶ ἐν τῇ νεκρικῇ ταύτῃ ἀκινησίᾳ ἀρρενωπήν τινα εὐμορφίαν· τὸ στόμα συνεπτύσσετο εἰς μειδίαμα ὡς ν' ἀπεδέχθη μειδιῶν τὸν θάνατον, καὶ ὑπὸ τὰ κλειστὰ μεγάλα βλέφαρα ἐμάντευέ τις ὅτι πρὸ μικροῦ ἔλαμπον μαῦροι ὀφθαλμοὶ πλήρεις ζωῆς. Περὶ τὸν νεκρὸν ἐκάθηντο κατὰ γῆς δύο τρεῖς χωρικοὶ ἀγρυπνοῦντες, οἵτινες ἠγέρθησαν ἐπὶ τῇ προσεγγίσει ἡμῶν. Καὶ τὸ συγκινητικώτατον· ἔξω τῆς θύρας ὁ μαῦρος ποιμενικὸς κύων, ὁ ἀχώριστος τοῦ Μήτρου σύντροφος Νεῦρος, ἵστατο ἀνεμένων πότε θὰ ἐξέλθῃ ὁ προσφιλὴς κύριός του...

Κ' ἐνῷ ἐγὼ μετὰ συγκινήσεως, δακρύων, προσέβλεπον τὴν συμπαθῆ μορφὴν τοῦ ἀτυχοῦς νεκροῦ, ὅστις δὲν εἶχεν οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφήν, οὔτε μνηστήν, ἵνα τὸν κλαύσωσιν, ἀλλ' ἐφυλάσσετο ἐκεῖ ὑπὸ ξένων ἀνθρώπων ἐν ξένῳ οἴκῳ, ὁ σύντροφός μου κύψας ἠρεύνα τὸ σελάχιον αὐτοῦ, εὑρὼν δ' ἐκεῖ ἀνέσυρε τεμάχιον σιδηροῦ σωλῆνος, τὴν περίφημον φλογέραν τοῦ ποιμένος.

—Θὰ τὴν φυλάξω, μοὶ εἶπε διὰ τρεμούσης φωνῆς, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ δυστυχισμένου αὐτοῦ νέου. Τὸ σίδηρον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος ἔκαμε ν' ἀναδίδῃ τόσῳ γλυκεῖς φθόγγους, τώρα πλέον μένει χωρὶς ἀξίαν, χωρὶς ζωήν, ὅπως τὸ πτῶμα του τὸ ἄψυχον.

Καὶ στραφεὶς ἐξῆλθε ταχέως διὰ τῆς χαμηλῆς θύρας...

Δὲν ἠριθμήθημεν ποσῶς τὴν νύκτα ἐκείνην. Μετ' ὀλίγον ἦλθον χωροφύλακες, πρὶν δ' ἐξημερώσῃ ὁ εἰρηνοδίκης. Τὸν νεκρὸν ἔθαψαν παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου, ἄνευ πομπῆς. Ἡ οἰκοδέσποινα μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐπέμειναν νὰ παρακολουθήσωσι τὴν κηδείαν, καὶ οἱ μαργαρῖται τῶν δακρύων των ἦσαν οἱ μόνοι, οἵτινες ὕγραναν τοῦ τάφου του τὸ χῶμα. Ἐμείναμεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν νύκτα ὥν' ἀναπαυθῶμεν, διότι ἤμεθα κατάκοποι ἐκ τῆς ἀϋπνίας, τὴν δ' ἑπομένην πρωΐαν ἐκάμαμεν τῇ ἐπιμόνῳ ἀπαιτήσει τοῦ οἰκοδεσπότου τὴν ἀναβληθεῖσαν ἐκδρομὴν τοῦ βουνοῦ. Ἀλλ' ἡ εὐθυμία μας εἶχεν ἐκλείψῃ καὶ δὲν ἐβλέπομεν τὴν ὥραν νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὸν τόπον αὐτόν. Καὶ ἡ νεαρὰ δὲ σύζυγος τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ ἡ ἀδελφή της εἶχον σαφῶς δηλώσῃ ὅτι δὲν ἐνόουν νὰ παραμείνωσιν ἐπὶ πλέον ἐκεῖ καταληφθεῖσαι ὑπὸ τρόμου. Τὴν ἑσπέραν λοιπὸν κατήλθομεν πάντες εἰς τὴν πόλιν.

Τὴν ὑστάτην στιγμὴν καθ' ἣν ἡ νεωτέρα τῶν συνοδοιπόρων μας κατήρχετο τοῦ ἵππου κ' ἐπλησίασα ἵνα τὴν βοηθήσω μοὶ ἐψιθύρισεν:

— Εἶχετε εἰπῇ προχθὲς ὅτι στοιχηματίζετε πῶς ὁ Μῆτρος εἶχε μέσα του κἄποιον ἔρωτα κρυφόν, ἀπονενοημένον, παράλογον, ἀδύνατον...

— Καὶ λοιπόν;

— Εἶχετε δίκαιον.

— Μπᾶ! καὶ ποίαν ἀγαποῦσε;

— Δὲν μαντεύετε; Κ' ἔφυγε ταχεῖα.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀνεχώρησα ἐκ τῆς νήσου καὶ δὲν ἐπανεῖδον αὐτὴν πλέον. Μετά τινας δ' ἡμέρας ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἐπαύλεως μοὶ ἔγραψεν ὅτι οἱ φονεῖς τοῦ Μήτρου συνελήφθησαν καὶ ἦσαν δύο Γύφτοι ζωοκλέπται.

. . . . . .

Ἔτη παρῆλθον ἕκτοτε καὶ ὅμως ἡ ἀνάμνησις τοῦ δραματικοῦ ἐκείνου ἐπεισοδίου μένει ἀνεξάλειπτος ἐν τῇ μνήμῃ μου. Καὶ νῦν δ' ἔτι, ὑσάκις βδοιπορῶν ἀνὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ δάση ἐν φθινοπωρινῇ ἑσπέρᾳ, ἀκούω ἦχους ποιμενικῆς φλογέρας, μελαγχολῶ καὶ πτεναίζω, ἀναπολῶν τὴν θαυμασίαν ἐκείνην τοῦ ἀτυχοῦς βοσκοῦ μελῳδίαν, ἥτις ἦτο καὶ ὁ πρὸς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ζωὴν ἀποχαιρετισμὸς αὐτοῦ, ἀληθὲς κύκνειον ᾆσμα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΡΙΧΩΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ

Ὁ ἄγγλος ἰατρὸς Ἔρασμος Βίλσων ἐνασχοληθεὶς τελευταίως περὶ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου ἔκαμε τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις· Ἡ διάμετρος ἑκάστης τριχὸς ἀποτελεῖ τὸ τετρακοσιοστὸν μέρος ἑνὸς δακτύλου καὶ ἑπομένως 400 τρίχες τιθέμεναι παρ' ἀλλήλας θὰ κκλύψωσι χῶρον ἑνὸς δακτύλου. Ὁ ἀνὴρ συνήθως θεωρεῖται συμπαγέστερος ὡς πρὸς τὸ σῶμα καὶ ἧττον τῆς γυναικὸς λεπτοφυής. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν τριχῶν. Αἱ τρίχες τῶν ἀνδρῶν, καίπερ κοπτόμεναι συνεχῶς εἶνε λεπτοφυέστεραι τῶν τῶν γυναικῶν. Ἀξιοπαρατήρητον εἶνε καὶ πῶς τὸ χρῶμα ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ πάχους τῶν τριχῶν. Ξανθαὶ καὶ κανναβίναι τρίχες εἶνε λεπτόταται, ὀρφναὶ καὶ κυρίως μέλαναι εἶνε παχύταται, αἱ δὲ ἐρυθραὶ καὶ βαθυόρφνοι κατέχουσι τὴν μέσην βαθμίδα. Παρὰ πολλῶν μέχρι τοῦδε ἐπεχειρήθη νὰ γνωσθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν τριχῶν. Ὁ Ἔρασμος Βίλσων ἐμέτρησεν 120,000. Καὶ ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν τριχῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ χρώματος. Εἰς τετραγωνικὸς δάκτυλος τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς φέρει συνήθως 728 κανναβίνας ἢ 638 ἀνοικτῶς ὀρφνὰς ἢ 685 μελαίνας τὸ χρῶμα τρίχας. Οὕτω αἱ ξανθαὶ ὑπερτεροῦσι τὰς μελαγχροινὰς κατά τε τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ λεπτόφυές τῶν τριχῶν. Ἐὰν δὲ ὑπολογίσωμεν τὸ μῆκος ἑκάστης τριχὸς ξανθῆ τις κυρία ἔχουσα ἄφθονον μακρὰν κόμην κτενίζει καθ' ἑκάστην τρίχα μήκους 140,000 ποδῶν. Ἐν τούτοις ἡ στατιστικὴ καταδεικνύει ὅτι μελαγχροιναὶ ὑπανδρεύονται κατὰ τὸ ἓν τρίτον πλείονες τῶν ξανθῶν. Ἐξ 100 μελανοτρίχων ὑπανδρεύονται 79, ἐξ 100 δὲ ξανθῶν μόνον 55.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι αἱ τρίχες τῶν βλεφάρων καὶ τῶν ὀφρύων ἔχουσι σπουδαίαν σημασίαν ἢ ὑποδεικνύουσι τὰς φυσικὰς ἰδιότητα; τοῦ σώματος. Καὶ τὸ τρίχωμα δὲ τῆς κεφαλῆς ἔχει σημασίαν εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος. Εἶνε κακὸς ἀγωγὸς τῆς θερμότητος, ἕνεκα τούτου δὲ ρυθμίζει τὴν θερμοκρασίαν τῆς κεφαλῆς ἐλαττῶν τὴν θερμότητα ἢ τὸ ψῦχος. Πολλῷ ὅμως περισσότερον τὸ τρίχωμα συντελεῖ εἰς κόσμον τοῦ σώματος. Ὅσῳ δὲ τὸ σῶμα ὑγιέστερον τόσῳ καὶ τὸ τρίχωμα ὡραιότερον καὶ ἀφθονώτερον.

Αἱ μικραὶ τρίχες αἱ καλύπτουσαι ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὁ γνοῦς, εἶνε τὰ ἀπομείναντα λείψανα μακροτέρου τριχώματος, καλύπτοντος τοὺς προϊστορικοὺς ἡμῶν προπάτορας καὶ χρησιμεύοντος πρὸς προφύλαξιν κατὰ τοῦ ψύχους.

Ἑκάστη θριξὶ ἔχει κατὰ τὴν ῥίζαν αὐτῆς ἕνα ἢ πλείονας ἀδένας ἐλαιογόνους, ἐξιδρύοντας λιπώδες τε ὑγρόν. Οὕτως αἱ τρίχες ἀλείφονται ἐκ φύσεως δι' ἰδίου παχυμούρου, οὐδόλως δὲ χρειάζονται ἕτερον. Ἡ χρῆσις μάλιστα ἐλαίου καὶ λίπους εἶνε ἐπιβλαβής. Διότι εἶνε γεγονὸς γνωστὸν ὅτι ἡ φύσις γίνεται νωθρὰ καὶ ἀδρανὴς ὅταν ὑπάσθοηθῆται εἰς τὰς λειτουργίας της. Ἕνεκα τούτου οἱ ἔχοντες βραχείας τρίχας δέον νὰ πλύνωσιν αὐτὰς καθημερινῶς μετὰ ψυχροῦ ὕδατος, οὐδέποτε δὲ νὰ μεταχειρίζωνται σάπωνα, ὅστις βλάπτει τοὺς ἐλαιογόνους ἀδένας.

Ἡ ταχύτης τῆς αὐξήσεως τῶν τριχῶν εἶνε διάφορος. Ὁ πώγων αὐξάνεται ἐτησίως 6 1/2 δακτύλους. Οὕτω ὑγδοηκοντούτης ἀνὴρ κόπτων συνεχῶς τὸν πώγωνα, ἐθυσίασε τρίχωμα 11 μέτρα μακρὸν καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον. Αἱ τρίχες τῶν γυναικῶν αὐξάνονται πλειότερον τῶν ἀνδρῶν, διότι τὸ δέρμα των περιέχει κάτωθεν πλείονα λιπώδη ἱστόν.

Μ.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ θνήσκοντος ἐνίοτε ἔχουσι τόσην ἀξίαν ὅσην καὶ ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ βίου, διότι κατὰ τὴν ἐπιθανάτιον στιγμὴν ὁμιλοῦσι τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς, πολλοὶ δὲ ὑποκριθέντες δι' ὅλου τοῦ βίου, ἀφῆρεσαν τὸ προσωπεῖον κατὰ τὰς τελευταίας στιγμάς. Ἕνεκα τούτου οἱ τελευταῖοι λόγοι ἔχουσι τὴν σημασίαν των, ἂν καὶ οὐχὶ πάντοτε. Ἐνταῦθα σημειοῦμεν τινὰς τῶν περιεργοτέρων.

« Ἡ κωμῳδία ἐτελείωσε », ἀνεφώνησεν ὁ αὐτοκράτωρ Αὔγουστος.

« Εἰς χεῖράς σου τὸ πνεῦμά μου, Κύριε», ὁ Τουρκοάτος Τάσσος.

« Δίδω ὅλον τὸ βασιλειόν μου δι' ὀλίγας στιγμὰς ζωῆς», ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας.

« Ἀρκετά », ὁ ἄγγλος φιλόσοφος Λόκε.

« Αἱ χεῖρές μου εἶνε καθαραὶ αἵματος», Φρειδερῖκος ὁ Δ'.

« Μπά, αὐτὸ μόνον εἶνε ὁ θάνατος; » ὁ Γεώργιος Δ' τῆς Ἀγγλίας.

« Ἀφήσατέ με ν' ἀκούσω μουσικὴν διὰ τελευταίαν φοράν», ὁ Μόζαρτ.

« Ἐσώθην», Κρόμβελ.

« Ὅλα πηγαίνουν καλά», Βάσιγκτων.

« Θέλω ν' ἀποθάνω ἐν ἤχοις μουσικῆς », Μιραβώ.

« Ὁλονὲν καλλίτερα, ὁλονὲν ἡσυχώτερα », Σχίλλερ.

« Περισσότερον φῶς», Γκαῖτε.

« Ἐν τάγμα », Ναπολέων.

« Ἰδοὺ ἡ στιγμὴ πρὸς ὄπνον», Βύρων.

« Σφίξε μου τὴν χεῖρα, ἀγαπητὲ φίλε, τώρα ἀποθνήσκω», Ἀλφιέρης.

« Αἰσθάνομαι ὅτι ἐπιστρέφω εἰς ἐμαυτόν », Βάλτερ Σκώτ.

« Πάει καλά», Βέλλιγκτων.

Ὁ δὲ Börne ἐρωτηθείς, ὡς γνωστόν, εὐθὺς πρὸ τοῦ θανάτου του ὑπὸ τῶν ἰατρῶν του, τί γεῦσιν ἔχει, ἀπεκρίθη· «Οὐδεμίαν, ὅπως ἡ γερμανικὴ φιλολογία.»

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Λέει μιὰ κόρη ἀρχόντισσα καὶ πολυχαϋδεμένη
κόρη χλωμή, μελαχρινή,
'σὲ μιὰ κοπέλλα χωριανὴ
ποῦ πάντα μὲ χαμόγελο 'ς τὴ πόρτα της διαβαίνει:

«Νάξερες, κόρη τοῦ βουνοῦ, τὸ πῶς σὲ κυμαρώνω
ὅταν ἀξέννοιαστη περνᾷς,
καὶ τὸ τραγοῦδι ἀρχινᾷς,
βίχως νὰ τρέμῃς 'ς τὴν χουρδὰ καὶ νὰ φοβᾶσαι πόνο.

«Ποῦ βρίσκεις σὺ τῆς ἐμορφιᾶς καὶ τῆς ζωῆς τὸ χρῶμα,
σὺ, μόνο μὲ ξηρὸ ψωμί,
κι' ἐγὼ γιατὶ νάμαι χλωμή,
'Εγὼ ποῦ δὲν δοκίμασα καϋμὸ καὶ πόνο ἀκίμα;

«Ἐγὼ 'ς τὸ πλάϊ τῆς φωτιᾶς, ἐγὼ μὲ τόσα χάδια,
νὰ ζεσταθῶ δὲν εἰμπορῶ,
κκὶ σὺ μὲ τὸ ψυχρὸ καιρὶ
γυμνάποδη, νὰ μὴ ψηφᾷς τοῦ δρόμου τὰ πετράδια;

—«Γιατὶ ἐγὼ 'ς τὴ ξαστεριά, σὺ δίπλα 'ς τὴ θερμάστρα
'μοιάζουμε, ἀρχόντισσα κυρά,
μὲ δυὸ δενδράκια δροσερά,
Ποῦ τῶνα ἀνθοβολᾷ 'ς τὴ γῆ, καὶ τἄλλο μέσ' 'ς τὴ γλάστρα».

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

ΕΥΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὰ Ἀμερικανικὰ φύλλα τελευταῖον ἐγένετο καὶ ἄλλη μεγάλη ἀνακάλυψις ἐν Ἀμερικῇ. Ὡς γνωστόν, αὐτόθι εἰς ὑπηρεσίαν τῶν ἰατρῶν πρὸ πολλοῦ ἔχει εἰσαχθῇ τὸ τηλέφωνον. Ὁ ἰατρὸς δὲν συνδέεται μόνον μετὰ τῶν ἀσθενῶν του τηλεφωνικῶς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ καί τῆς μιᾶς. Οὕτω δὲ συμβαίνει ἀσθενὴς συμβουλευόμενος τὸν ἰατρὸν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὸν οἶκόν του νὰ εὑρίσκῃ τὸ φάρμακον ἅμα μεταβαίνων εἰς τὴν οἰκίαν του, διότι ὁ ἰατρὸς μετέδωσε τὴν συνταγὴν καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀσθενοῦς τηλεφωνικῶς εἰς τὸν φαρμακοποιόν. Νεωστὶ ὅμως ἡ τηλεφωνικὴ προὐχώρησεν ἔτι περαιτέρω. Ὁ ἰατρὸς Αὐγουστῖνος Φλίντ, γνωστὸς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, μετεχειρίσθη τὸ τηλέφωνον πρὸς μεταβίβασιν τῶν τόνων τῶν ἐνδοτύχων τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι πνευμόνων, τῆς καρδίας κτλ. Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει ὁ κ. Φλίντ διὰ παραδείγματος ἐκ τῆς ἰδίας πείρας. Νύκτα τινὰ προσεκλήθη τηλεφωνικῶς νὰ ἐπισκεφθῇ ἀσθενές τι παιδίον. Ἐρωτήσας τί πάσχει τὸ παιδίον ἔλαβεν εἰς ἀπάντησιν «Βήχει». —Βάλτε τὸ πτιδίον εἰς τὸ τηλέφωνον, ἀπήντησεν ὁ κ. Φλίντ, ἵνα τὸ ἀκροασθῶ. Τοῦτο ἐγένετο, ὁ δὲ ἰατρὸς διέγνωσεν ἐκ τῶν ἤχων τὸ εἶδος τῆς νόσου, διέταξε τὸ φάρμακον καὶ ἐθεράπευσε τὸ παιδίον χωρὶς νὰ τὸ ἴδῃ ποσῶς!

Ὁ βασιλεὺς Οὐμβέρτος εἶνε, ὡς γνωστόν, ὅπως καὶ ὁ πατήρ του καλὸς οἰκοκύρης. Ἕνεκα τῆς ἀρετῆς του ταύτης κυκλοφοροῦσιν ἐν Ἰταλίᾳ διηγήσεις καὶ ἀνέκδοτα. Ἓν τούτων εἶνε καὶ τὸ ἑξῆς.

Ὁ βασιλεὺς συνειθίζει εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους νὰ ἐπιθεωρῇ ἀκριβῶς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐξόδων τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν βασιλέα τὸ ἀνεγεγραμμένον μέγα ποσὸν εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ἐπιδορπίων. Ἐπιθεωρήσας αὐτὸ καλλίτερον εὗρεν ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ ποσοῦ τούτου εἶχεν ἐξοδευθῇ δι' ἀγορὰν φραουλῶν. Ἐρωτήσας δὲ μανθάνει ὅτι ἡ βασίλισσα Μαργαρίτα διέταξε νὰ παραθέτωσι καθ' ἑκάστην ἐπὶ τῆς τραπέζης της μέγα πινάκιον πλῆρες τῶν καρπῶν τούτων. Ὁ βασιλεύς, ὅστις οὐδέποτε εἶχε παρατηρήσει τὸ πάθος τοῦτο τῆς συζύγου του, δὲν ἐδίστασε νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴν περὶ τούτου. Ἡ βασίλισσα ἠγνόει ὅλως τὸ πρᾶγμα, οὔτε ἐξεδήλωσε δέ ποτε τοιαύτην ἐπιθυμίαν. Ὦ; εἰκὸς εὐθὺς ἀπεβλήθησεν τῶν ἀνακτόρων ὁ προμηθευτὴς τῶν τροφῶν καὶ ἕτερος ἀνώτερος ὑπάλληλος.

Ὁ Οὐμπρὼδ καὶ Μιλιοράδοβιτς, δύο γενναῖοι στρατηγοὶ τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ, διακριθέντες εἰς τὰς μάχας κατὰ τοῦ Ναπολέοντος, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀπομάθωσι τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ ὁμιλῶσι πάντοτε μεταξὺ των γαλλιστί, ἐνῷ ὡμίλουν κάκιστα τὴν γλῶσσαν ταύτην. Ἡμέραν τινὰ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν γεῦμα, πλὴν τῶν δύο τούτων στρατηγῶν, εὑρίσκετο καὶ Γάλλος τις μετανάστης, ὁ κόμης Langeron, ὅστις ἐπίσης εἶχε καταλάβει ἐπίσημον θέσιν μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἠρώτησε τὸν Γάλλον περὶ τίνος ὡμίλουν οἱ δύο ἀξιωματικοὶ πλησίον του.

— Συγγνώμην, μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ κόμης, δὲν ἐνόησα οὔτε μίαν λέξιν, διότι ὡμίλουν.... γαλλιστί....

Τὰ ἐθνικὰ χρέη τῆς Ἀγγλίας πρὸ πολλοῦ ἀνέρχονται εἰς τεράστια ποσά. Παροιμιώδεις δὲ κατέστησαν οἱ ἀργυροῖ στέφανοι καὶ τὰ τοιαῦτα, ἅτινα δύναται κατασκευαζόμενα ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν χρημάτων τούτων νὰ περικυκλώσωσι τὴν γῆν. Τὰ χρέη ὅμως τῆς Γαλλίας ὑπερτεροῦσι κατὰ πολὺ τὰ τῆς Ἀγγλίας. Τὸ ἀγγλικὸν χρέος ἐν ἔτει 1885 ἀνήρχετο εἰς 740,000,000 λίρας στερλίνας, τὸ δὲ γαλλικὸν ἐν ἔτει 1883 εἰς 912,000,000 λίρας στερλίνας. Κατὰ δὲ οἰκονομολόγον τινὰ τὰ χρέη ἅτινα ἔχει σήμερον τὸ γαλλικὸν ἔθνος ἀνέρχονται εἰς 1,200,000,000 λίρας στερλίνας.

Ὁ Λέσιγγ οὕτω βαθεῖαν πεποίθησιν εἶχεν ὅτι ἡ ἀδρανὴς εὐτυχία εἶνε ὀλεθρία εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὥστε ἔγραψέ που: "Ἂν ὁ παντοδύναμος κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ διὰ τῆς ἑτέρας τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας μοὶ ἔλεγεν: «Ἔκλεξον!» θὰ τῷ ἀπεκρινόμην:— Ὦ Παντοδύναμε, κράτησον διὰ σεαυτὸν τὴν ἀλήθειαν, καὶ δὸς εἰς ἐμὲ τὴν ἔρευναν, ἤτις εἶνε καλλιτέρα δι' ἐμέ.»

Τυφλός τις προσέρχεται πρὸς θεραπείαν εἰς τὸν ἰατρὸν Δ.

— Πρέπει νὰ ἔχῃς πεποίθησιν εἰς ἐμένα, τῷ λέγει ὁ ἰατρὸς μετὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ τρόπου τῆς ἐγχειρήσεως.

— Εἰς σᾶς ἔχω τυφλὴν πεποίθησιν, ἐξοχώτατε, ἀπαντᾷ ὁ ἄρρωστος.

Διδάσκαλος.—"Οταν κύπτω καὶ ἔχω τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω βλέπετε τὸ αἷμα ῥέει πρὸς τὴν κεφαλὴν καὶ γίνεται αὐτὴ ἐρυθρά. Διατί λοιπὸν ὅταν ἵσταμαι δὲν ῥέει τὸ αἷμα πρὸς τοὺς πόδας νὰ κάμῃ καὶ τούτους ἐρυθρούς;

Ὁ μικρὸς Μίκιος.—Ἐγὼ τὸ ξέρω, κύρ δάσκαλε.

Διδάσκαλος.—Εἰπέ το.

Μίκιος. Διότι τὰ πόδια σας δὲν εἶνε κούφια....»

Λοχαγός.—Διάβολε, σὺ Χονδρομιχάλη, ἐχάλασες πάλι τὸ βῆμά σου.

Στρατιώτης.—Ἐγὼ δὲν τὸ χάλασα, κὺρ λοχαγέ, οἱ ἄλλοι ὅλοι τῶχουν χαλασμένο.

Ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐπισκέπτης ἐρωτᾷ ἕνα τῶν φυλακισμένων.

—Καὶ τί σὲ ἔφερεν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν;

—Ἄχ, κύριέ μου, ἕνα φτάρνισμα.

—Ἕνα φτάρνισμα!..

— Ναί, μάλιστα. Γιατὶ ἂν δὲν φταρνιζόμουν ὅταν ἔμπηκα ἀπὸ τὸ παράθυρο, δὲν θὰ ξυπνοῦσε τὸ σκυλὶ ὁ ἀφέντης μου, καὶ θὰ τὸν εἶχα διορθώσει μὲ χαρὰ χωρὶς νὰ πάρῃ κανεὶς χαμπάρι.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΘΕΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1896—569

Ἀριθ. 561 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἐκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Ἀκαδήμ. 32. 28 Σεπτεμβρίου 1886

Ο ΠΑΠΠΑ ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ

Διήγημα

Α'

— Παππαδιά μου, εἶπεν ὁ παππᾶ Νάρκισσος ἀφοῦ ἀπέφαγε καὶ ἔκαμε τὸν σταυρόν του, παππαδιά μου, μοῦ καταιβαίνει ὁ ὕπνος γλυκὰ γλυκά. Μὲ τὴν ἄδειάν σου θὰ τὸν πάρω.

— Νὰ τὸν πάρῃς καὶ νὰ τὸν καλοπάρῃς, παππᾶ μου. Σοῦ ἀξίζει νὰ ἡσυχάσῃς ὕστερα ἀπὸ τόσην κούρασιν σήμερον. Καὶ οὔτε θὰ ἔλθῃ κανεὶς νὰ σὲ ταράξῃ μὲ αὐτὸ τὸ ἡλιοπύρι.

Καὶ ἤρχισεν ἡ παππαδιὰ νὰ μεταφέρῃ ἀπὸ τὴν τράπεζαν εἰς τὸν νεροχύτην τὰ ὀλίγα πινάκια καὶ τὰ δύο μαχαιροπήρουνα, διὰ νὰ τὰ καθαρίσῃ προτοῦ τὰ τοποθετήσῃ εἰς τὴν ἐξέχουσαν ἐπὶ τοῦ τοίχου σανίδα, μεταξὺ τοῦ νεροχύτου καὶ τῆς ἑστίας. Διότι τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο ἦτο συγχρόνως καὶ μαγειρεῖον καὶ ἐστιατόριον καὶ αἴθουσα. Ἡ τράπεζα ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔφαγον τὸ λιτὸν γεῦμά των, τέσσαρες ξύλιναι καθέκλαι καὶ εἰς ψάθινος καναπὲς ἦσαν τὰ μόνα ἐπιπλά του. Ὁ καναπὲς ἦτο ἀντικρυ τῆς ἑστίας. Ἄνωθεν αὐτοῦ ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἐντὸς μαύρου ξυλίνου πλαισίου (χωρὶς ὅμως ὕαλον), λιθογραφία κιτρίνη ἐκ τῆς πολυκαιρίας παριστῶσα τὴν ἄφιξιν τοῦ βασιλέως Ὄθωνος εἰς Ναύπλιον. Ἀπέναντι τῆς εἰσόδου, εἰς μὲν τὴν πρὸς τὰ δεξιὰ γωνίαν τοῦ τοίχου ἦτο ἡ θύρα τοῦ κοιτῶνος, εἰς δὲ τὴν πρὸς τ' ἀριστερὰ ἡ θύρα τοῦ κήπου. Μεταξὺ τῶν δύο θυρῶν ἔκειτο κιβώτιον ὀγκώδες πρασίνου χρώματος, ἐπ' αὐτοῦ δὲ τάπης μικρὸς διπλωμένος εἰς τέσσαρα. Τὸν τοῖχον ἄνωθεν τοῦ κιβωτίου ἐστόλιζεν ἑτέρα λιθογραφία, ἄνευ πλαισίου αὕτη, προσηλωμένη ἐπὶ τοῦ τοίχου διὰ τεσσάρων μικρῶν καρφίων καὶ παριστῶσα, ὄχι πολὺ ἐντέχνως, τὴν ἄποψιν τοῦ ἐν Τήνῳ ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας· ἐνθύμημα τοῦτο, προδήλως, εὐλαβοῦς τοῦ οἰκοδεσπότου ἀποδημίας εἰς τὸ προσκυνητάριον ἐκεῖνο.

Κατάντικρυ τοῦ κιβωτίου ἦτο ἡ θύρα τῆς οἰκίας, ἑκατέρωθεν δὲ αὐτῆς δύο παράθυρα, τῶν ὁποίων τὰ φύλλα ἦσαν κλειστά. Ἡ θύρα ἐχωρίζετο ὁριζοντίως εἰς δύο φύλλα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν κάτω ἦτο κλειστόν, τὸ δὲ ἄνω ἀνοικτὸν πρὸς τὸν στενὸν ἔξω δρομίσκον, καὶ εἰσήρχετο δι' αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ δωματίου τὸ ἄφθονον φῶς τοῦ μεσημβρινοῦ ἡλίου.

Ἐν τούτοις ὁ παππᾶ Νάρκισσος ἐγερθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, ἔφερεν ἐκεῖθεν τὸ προσκέφαλόν του, τὸ ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ καναπέ, ἔκλεισε καὶ τὸ ἄνω φύλλον τῆς θύρας διὰ νὰ γείνῃ τὸ δωμάτιον σκοτεινὸν καὶ δροσερόν, καὶ ἐξηπλώθη εἰς τὸν καναπέν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἠγέρθη πάλιν, ἐπῆρε τὸν ἐπὶ τοῦ κιβωτίου τάπητα, τὸν ἐξεδίπλωσε, τὸν ἅπλωσε μετὰ προσοχῆς ἐπὶ τοῦ καναπὲ καὶ ἐστρώθη μετὰ μεγαλειτέρας ἢ πρότερον εὐχαριστήσεως, ἐνῷ ἡ παππαδιὰ ἐξηκολούθει ἐν σιωπῇ τὴν παρὰ τὸν νεροχύτην ἐργασίαν της.

Ἐδικαιοῦτο πράγματι ὁ παππᾶ Νάρκισσος νὰ θέλῃ ἀνάπαυσιν τὴν μεσημβρίαν τῆς Κυριακῆς ἐκείνης. Ἦτο ἐπὶ ποδὸς ἀπὸ τὰ ἐξημερώματα. Ἐν ἐλλείψει ἄλλου ἱερέως, ἢ διακόνου, ἢ καὶ ἀναγνώστου, αὐτὸς ἀνέγνωσε κατὰ τὸ σύνηθες τὸν ὄρθρον καὶ ἐτέλεσε τὴν λειτουργίαν εἰς τὴν μόνην ἐκκλησίαν τοῦ μικροῦ χωρίου του. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας μετέβη πεζὸς εἰς ἀπομεμακρυσμένον μέρος τῆς νήσου, μετὰ τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ μαρτύρων, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν ὁρίων ἑνὸς ἐκεῖ ἀγροῦ του, τοῦ ὁποίου ὁ γείτων ἀντεποιεῖτο μίαν λωρίδα. Καὶ ἐπέστρεψε μὲν ἱκανοποιηθείς, διότι ἀνεγνωρίσθη τὸ δίκαιόν του ἐπισήμως, ἀλλ' ὅμως ὁ δρόμος ἦτο μακρός, ὁ δὲ καύσων ὑπερβολικός. Εἶχε παρέλθει ἡ συνήθης τοῦ γεύματος ὥρα ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου ἡ παππαδιὰ ἐπερίμενεν ἀνησυχοῦσα μὴ χαλάσῃ τὸ φαγητόν. Ἀλλ' ὁ πεινασμένος παππᾶς τὸ εὗρεν ἐξαίρετον καὶ τὸ ἐτίμησε κατὰ κόρον, πρὸς ἄκραν τῆς συζύγου του εὐχαρίστησιν. Συνετέλεσε δὲ καὶ τοῦτο ἴσως πρὸς αὔξησιν τοῦ βάρους τῶν βλεφάρων του.

Ὁ μεσημβρινὸς καύσων, εὐαρέστως μετριαζόμενος ἀπὸ τὸ σκότος τοῦ δωματίου, ἡ ἄκρα σιωπή, διακοπτομένη ἀπὸ μόνην ἔξω τῶν τεττίγων τὴν μονότονον μουσικήν, ἐντὸς δὲ τῆς οἰκίας ἀπὸ τὰς ἐλαφρὰς κινήσεις τῆς παππαδιᾶς τοποθετούσης τὰ πινάκια εἰς τὴν θέσιν των, — ὁ κάματος τοῦ χορτασθέντος παππᾶ, — ὁ ὕπαλὸς ἐπὶ τοῦ

καναπὲ τάπης, τὰ πάντα προσεκάλουν τὸν ὕπνον.

Μὲ ἡμίκλειστα τὰ βλέφαρα ὁ ἱερεὺς παρηκολούθει τὴν ἐργασίαν τῆς συζύγου του, ἡ δὲ ξανθὴ του γενειὰς μόλις ὑπέκρυπτε μειδίαμα ἀφάτου ἀγαλλιάσεως. Ἐσκέπτετο ὅτι ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν θὰ προστεθῇ κοιτὶς βρέφους εἰς τὸν κοιτῶνά των. Χθὲς μόνον ἔμαθε τὸ χαρμόσυνον μυστικόν. Ἡ παππαδιὰ τὸ ἐξεμυστηρεύθη τὴν νύκτα, εἰς τὰ σκοτεινά, συστελλομένη νὰ τὸ εἴπῃ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Καὶ ἐνῷ ἡτένιζε τρυφερῶς τὰ νυσταλέα βλέμματα εἰς τὴν νεαρὰν του γυναῖκα, διέβαινον ταυτοχρόνως ἐνώπιον τῆς φαντασίας του σκηναὶ διάφοροι τοῦ παρελθόντος βίου, προσλαμβάνουσαι βαθμηδὸν μορφὴν ὀνείρου καὶ συναρμολογούμεναι ἐν τῇ ταχείᾳ αὐτῶν καὶ νεφελώδει διεξάδει μὲ τὴν εὐφρόσυνον συναίσθησιν τῆς παρούσης εὐτυχίας.

Πρὸ τριῶν μόνον μηνῶν ἀπήλαυσεν ὁ παππᾶ Νάρκισσος τὴν διπλῆν τιμὴν τοῦ νὰ γείνῃ ἱερεὺς καὶ σύζυγος. Παιδιόθεν ἐφόρει τὸ ράσον, ταχθεὶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν προτοῦ εἰσέτι γεννηθῇ. Ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων οἱ πρωτότοκοι τῆς μητρικῆς οἰκογενείας του ἐγένοντο ἱερεῖς, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς ἰδιοκτήτου μικρᾶς ἐκκλησίας τῆς Ὑπαπαντῆς, ἥτις ἦτο τὸ στόλισμα, τὸ καύχημα καὶ τὸ προσκυνητάριον τῆς νήσου. Ἀλλ' ὁ προκάτοχος τοῦ Ναρκίσσου, καὶ θεῖός του, ἦτο κατ' ἐξαίρεσιν ἄτεκνος. Διὰ τοῦτο ὅτε ἐνύμφευσε τὴν νεωτέραν αὐτοῦ καὶ μόνην ἀδελφήν, ἐτέθη ὅρος ρητὸς εἰς τὸ πρακτικοσύμφωνον, ὅτι ὁ πρῶτος υἱός της θὰ γείνῃ ἱερεὺς καὶ κληρονόμος του.

Ἡ χαρὰ τῆς οἰκογενείας, ὅτε ἐγεννήθη ἄρρεν, ὑπερέβη τὴν συνήθως ἐκδηλουμένην εἰς τοιαύτας περιστάσεις, πρὸς ἀδικαιολόγητον ὑποτίμησιν τῆς ἀξίας τῶν θηλέων. Ὁ μικρὸς Νάρκισσος ἐθηλάσθη μετὰ σεβασμοῦ καθὸ μέλλων ἱερεύς, παιγνίδιά του ἦσαν κομβολόγια καὶ σταυροί, ὅτε δὲ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ, πρώτας λέξεις μετὰ τὰ παγκόσμια *παπᾶ* καὶ *μαμᾶ* ἐδιδάχθη νὰ ψελλίζῃ τὸ *Κύριε Ἐλέησον*. Μόλις ἠδύνατο νὰ περιπατῇ στερεῶς ὅτε ἔλαβε τὸ προνόμιον τοῦ νὰ κρατῇ τὴν λαμπάδα ἐνώπιον τοῦ θείου του ἱερουργοῦντος. Οὗτος ἐδίδαξεν εἰς τὸν μικρὸν ἀνεψιόν του τὸ ἀλφάβητον διὰ τῶν ἐρυθρῶν ψηφίων τοῦ Ὡρολογίου, βραδύτερον δὲ τὴν ἀνάγνωσιν διὰ τῆς Ὀκταήχου. Ἀλλ' ὅμως ταῦτα πάντα δὲν περιέστελλον τὰς πρὸς τὸ παίζειν ὁρμὰς τοῦ μικροῦ ἱερωμένου, οὐδὲ τὸν ἀπήλλασσον χειροτονίας ἄλλου εἴδους ὅτε ἤρχετο μὲ τὸ ράσον κατεσχισμένον ἀπὸ τὰς ἀναρριχήσεις εἰς βράχους, ἢ ἀπὸ διαπληκτισμοὺς ὑπὲρ τὸ δέον ζωηροὺς μετὰ τῶν συνηλικιωτῶν του.

Ἅμα εἰσελθὼν εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας του ὁ μικρὸς ρασοφόρος ἐξενιτεύθη, διὰ νὰ μὴ ἐξαμβλύνῃ ἡ πολλὴ σχέσις τὸ σέβας τοῦ ποιμνίου πρὸς τὸν ἐπίδοξον ποιμένα του. Εἰς Ἄνδρον ἰδιώτευε γέρων θεῖος τῆς μητρός του, ὅστις χρηματίσας ἐπίσκοπος Σαλμαθοῦντος, παρητήθη τοῦ ἱεροῦ ἀξιώματος ἀφοῦ ἀπεθησαύρισε τὰ ἀρκοῦντα ὅπως ζήσῃ ἐν ἀνέσει τὸ λοιπὸν τοῦ βίου. Πρὸς τοῦτον ἀπεστάλη ὁ Νάρκισσος. Ὁ Δεσπότης τὸν προσεδέχθη εὐχαρίστως, παραχωρήσας εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν καὶ τὸν τίτλον ἀναγνώστου. Πρὸς δικαίωσιν δὲ τοῦ πρώτου ταύτου βαθμοῦ τῆς ἱερωσύνης, ὁ Νάρκισσος ἐξηκολούθησε τὰ μαθήματά του ὄχι μόνον εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Ἄνδρου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὸν πρωτοσύγκελλον τοῦ πρώην Σαλμαθοῦντος, ὅστις ἰδίως τὸν προήλειφε εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά.

Ἐντὸς τοιαύτης προσφυοῦς ἀτμοσφαίρας προητοιμάζετο ὁ νέος διὰ τὸ στάδιόν του. Μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τινων ὁ ἀναγνώστης ἐπρόκειτο νὰ προχειρισθῇ εἰς διάκονον, ὅτε ἦλθεν εἰς Ἄνδρον ἡ εἴδησις ὅτι ἀπεβίωσεν ὁ θεῖός του, οἱ δὲ συμπολῖταί του τὸν προσεκάλουν πρὸς παραλαβὴν τῆς ἱερᾶς διαδοχῆς. Ἦτο νέος εἰσέτι διὰ τὰ καθήκοντα ἱερέως, ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ περιπέσῃ εἰς ξένας χεῖρας τὸ οἰκογενειακὸν προνόμιον. Ὁ πρώην Σαλμαθοῦντος, καίτοι φέρων βαρέως τὴν στέρησιν τοῦ ἀναγνώστου καὶ μέλλοντος διακόνου του, τὸν ἔστειλε μὲ τὴν εὐχήν του εἰς τὴν πατρίδα πρὸς εὕρεσιν νύμφης πρὸ τοῦ τὸν χειροτονήσῃ.

Τοῦτο οὐδαμῶς δυσηρέστει οὔτε ἐδυσκόλευε τὸν Νάρκισσον, καθόσον ἡ ἐκλογὴ ἦτο ἐκ τῶν προτέρων ὡρισμένη. Ἐκ βρεφικῆς σχεδὸν ἡλικίας ἐθεώρει τὴν Ἀρετοῦλαν ὡς μέλλουσαν γυναῖκά του. Οἱ γονεῖς τῶν δύο παιδίων ἐπεκύρωσαν παιδιόθεν τὸ συνοικέσιον, κατὰ τὸ ἥμισυ παίζοντες καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ σπουδάζοντες, ἀλλ' ὁ μικρὸς Νάρκισσος παρεδέχθη ἐξ ἀρχῆς τὸ σπουδαῖον μόνον μέρος τῆς ὑποθέσεως, ὅτε δὲ ἀνεχώρησεν εἰς Ἄνδρον ἀντήλλαξε μετὰ τῆς μικρᾶς συμπαίκτριας του ὑπόσχεσιν ἀμοιβαίας πίστεως.

Μετὰ ὀκτὼ ἐτῶν ἀπουσίαν εὗρε τὴν Ἀρετοῦλαν μεταβληθεῖσαν εἰς νέαν κομψὴν καὶ ὡραίαν, ἀλλὰ καὶ ἡ ξανθὴ κεφαλὴ τοῦ Ναρκίσσου δὲν ἠλαττοῦτο ὡραιότητος ὑπὸ τὸν μαῦρον σκοῦφον τοῦ ἀναγνώστου. Ὁ συνοδεύσας τὸν γαμβρὸν Δεσπότης ηὐλόγησε τὸν γάμον, ἐχειροτόνησε τὸν νεανίαν διάκονον καὶ πρεσβύτερον, καὶ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς Ἄνδρον.

Πρὸ τριῶν ἤδη μηνῶν ὁ Νάρκισσος ἦτο ἱερεύς, τὰ πάντα δ' ἔβαινον κατ' εὐχήν. Οἱ χωρικοὶ ἐφέροντο πρὸς τὸν ἐφημέριόν των μὲ σέβας ἀνώτερον τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὴν ἡλικίαν του, ἡ σύζυγός του προητοίμαζε τὸν διάδοχον, οἱ ἀγροί του προεμήνυον εὐκαρπίαν, αἱ πρόσοδοι τῆς ἐκκλησίας δὲν ἠλαττώθησαν. Τί ἄλλο ἠδύνατο νὰ ἐπιθυμήσῃ; Καὶ ὅμως ἡ εὐτυχία του δὲν ἦτο ἐντελής.

Τὴν ἐπεσκίαζε μία μεγάλη καὶ διαρκὴς ἀνησυχία. Ὁ ἱερεὺς παραμυθεῖ τοὺς ψυχορραγοῦντας καὶ κηδεύει τοὺς νεκρούς! Ἰδοὺ ἡ σκέψις ἡ ὁποία τὸν ἐβασάνιζε, τὸ νέφος τοῦ ὁποίου ἡ σκιὰ ἐμαύριζε τὸν φαιδρὸν ἄλλως ὁρίζοντα τοῦ βίου του.

Ὁ τρόμος τοῦ θανάτου τὸν κατεῖχεν ἀφότου τὸν ἔφερον, μικρὸν ἔτι, ν' ἀσπασθῇ τὰ κλειστὰ ψυχρὰ βλέφαρα τοῦ νεκροῦ πατρός του. Ἀληθῶς παρευρέθη εἰς πολλὰς κηδείας ἔκτοτε. Ζῶν πλησίον ἱερέων πάντοτε, ἀνατραφεὶς οὕτως εἰπεῖν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, πῶς ἠδύνατο νὰ μὴ παρακολουθῇ καὶ νὰ μὴ λαμβάνῃ καὶ οὗτος τὸ μέρος του εἰς τὰς νεκρωσίμους τελετάς; Ἀλλ' ὅμως εὗρισκε πάντοτε τὸν τρόπον νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν θέαν τοῦ θανάτου. Προσηλῶν τὰ ὄμματα εἰς τὴν λαμπάδα ἢ εἰς τὸ ψαλτήριον τὸ ὁποῖον ἐκράτει, κρυπτόμενος τὸ κατὰ δύναμιν ὄπισθεν τῶν ὑψηλοτέρων ὁμηλίκων του, ποτὲ δὲν ἀνύψωσε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἄπνουν τοῦ νεκροκραββάτου φορτίον, ποτὲ δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν σπαραξικάρδιον πρὸς τοὺς ἐπιζῶντας πρόσκλησιν τοῦ νὰ δώσωσι τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν εἰς τὴν σάρκα ἐξ ἧς ἀπεχωρίσθη ἡ ψυχή.

Ἀλλ' ὅμως πῶς ἠδύνατο, γενόμενος ἱερεὺς νὰ ἀποφύγῃ ἐφεξῆς τῆς ἀποσυνθέσεως τὴν ἐπαφήν; Ἠσθάνετο ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξοικειωθῇ πρὸς τὸ ἀπαίσιον θέαμα. Ἐξωμολόγησεν εἰς τὸν Δεσπότην τοὺς φόβους του, ἐξεμυστηρεύθη τοὺς ἐνδοιασμούς του, ἀπεκάλυψε τὴν ἀδυναμίαν του, ἀλλ' ὁ γέρων τὸν ἐνουθέτησε, τὸν ἐπέπληξε, τὸν ἐνεθάρρυνε, τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι θὰ συνειθίσῃ καὶ αὐτὸς καθὼς τόσοι ἄλλοι εἰς τὴν φρίκην τοῦ θανάτου, ἀνύψωσε τὸ φρόνημά του ὑποδεικνύων τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἱερέως παρὰ τὴν κοίτην τοῦ ἀποθνήσκοντος καὶ τὸν λάκκον τοῦ τεθνεῶτος. Ὁ Νάρκισσος ἐπείσθη. Ἐπείσθη, ἀλλ' ὁ φόβος δὲν ἐξέλιπεν. Ἐπὶ τρεῖς ἤδη μῆνας, ὁψέποτε ἤρχετό τις πρὸς ἐπίσκεψίν του, ἔτρεμε μὴ ἔρχεται φέρων ἀγγελίαν θανάτου. Μέχρι τοῦδε διέφυγε τὴν φοβερὰν δοκιμασίαν, ἀλλ' ἐσκέπτετο ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ ἡ μὴ ἐμφάνισις τοῦ θανάτου εἰς τὴν νῆσόν του. Καὶ τώρα ἐνῷ κατέβαινε γλυκὺς ὁ ὕπνος εἰς τὰ βλέφαρά του, μεταξὺ τῶν εὐαρέστων εἰκόνων ὅσαι ἐπλανῶντο ὡς σκιαὶ ὀνείρων ἐνώπιόν του, ἀνεμιγνύοντο καὶ σκηναὶ ὀδυνηραὶ ἐπιθανάτου ἐξομολογήσεως.

Ἀλλὰ βαθμηδὸν αἱ εἰκόνες αὗται ἐθολώθησαν πᾶσαι καὶ ἀπεσβέσθησαν, τὰ ἡμίκλειστα βλέφαρά του ἐκλείσθησαν ἐντελῶς, ἡ χεὶρ ἔπεσε βαρεῖα ἐπὶ τοῦ τάπητος, ἡ παρειὰ ἐθυθίσθη εἰς τὸ προσκέφαλον, καὶ ἐντὸς τοῦ σκιεροῦ καὶ ἡσύχου δωματίου ἀντήχησεν ἰσχυρὰ καὶ ἰσόχρονος ἡ ὑγιὴς ἀναπνοὴ τοῦ ἀποκοιμηθέντος ἱερέως.

Ἡ παππαδιὰ ἐντούτοις ἀπετελείωσε τὴν ἐργασίαν της καί, βαίνουσα ἀκροποδητί, διὰ νὰ μὴ ταράξῃ τὸν ἄνδρα της, μετέβη εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθε φέρουσα μικρὸν δέμα. Ἐκάθισεν εἰς τὸ παρὰ τὴν σβεστὴν ἑστίαν σκαμνίον, ἤνοιξε τὸ δέμα καὶ ἤπλωσεν ἐπὶ τῶν γονάτων της τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ περιεχόμενα. Ἦσαν βρεφικὰ ἐνδύματα, δανεισθέντα ὡς δεῖγμα διὰ τὰ ἐργόχειρα εἰς τὰ ὁποῖα ἐσκόπευε ν' ἀφοσιωθῇ ἐφεξῆς. Καὶ τὰ ἔβλεπεν ἡ παππαδιὰ μετὰ πόθου, καὶ τὰ παρετήρει μετὰ βραδύτητος εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεκρύπτετο ἄλλο αἴσθημα ἢ ἡ περὶ τὴν ἐπεξεργασίαν των προσοχή. Καὶ διακόπτουσα τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐνδυμάτων, ἔστρεφεν ἐν τῷ μεταξὺ τὸ βλέμμα καὶ ἔβλεπε ῥεμβάζουσα τὸν ἡσύχως κοιμώμενον σύζυγόν της.

Ἦχος βημάτων βαρέων προχωρούντων πρὸς τὴν οἰκίαν διέκοψεν αἴφνης τὴν ἔξω ἡσυχίαν. Τὰ βήματα διεκόπησαν πρὸ τῆς θύρας, καὶ τὸ ἄνω φύλλον αὐτῆς, ὑπεῖκον εἰς πίεσιν χειρὸς ὠθούσης ἔξωθεν, ἔτριζεν ἐλαφρῶς καὶ ἠνοίχθη κατὰ τὸ ἥμισυ. Τὸ φῶς εἰσῆλθεν ἄφθονον ἐντὸς τοῦ δωματίου, ἡ ἀναπνοὴ τοῦ ἱερέως μετέβαλλε ῥυθμόν, ἀλλ' ὅμως δὲν ἔπαυσεν ἀντηχοῦσα, ἡ δὲ παππαδιὰ στρέψασα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἀνοιχθὲν θυρόφυλλον, ἔθεσε τὸ δάκτυλον εἰς τὰ χείλη ὅπως ἐπιβάλῃ σιωπὴν εἰς τὸν ἀνοίξαντα.

Ἐντὸς τοῦ φωτεροῦ τετραγώνου, τοῦ σχηματισθέντος διὰ τοῦ ἀνοίγματος τοῦ ἄνω μέρους τῆς θύρας, προέκυπτε τὸ στῆθος καὶ ἡ κεφαλὴ γέροντος χωρικοῦ. Τὸ παλαιὸν φέσιόν του περιέδεε μανδήλιον βαμβακερόν, τοῦ ὁποίου αἱ λευκαὶ ἄκραι ἐκρέμαντο ὄπισθεν πρὸς προφύλαξιν τοῦ ρυτιδωμένου αὐχένος του. Ὑπὸ τὸ φέσιον ἔλαμπον οἱ ζωηροὶ ὀφθαλμοί του σκιαζόμενοι ἀπὸ δασείας πολιᾶς ὀφρῦς. Ὁ ἱδρὼς ἔσταζεν ἀπὸ τοὺς κροτάφους του. Διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐκράτει ῥάβδον στηριζομένην ἐπὶ τοῦ ὤμου του, ἀπὸ δὲ τὴν ἄκραν τῆς ῥάβδου ἐκρέματο ἐπὶ τῶν νώτων του καλάθιον σκεπασμένον μὲ φύλλα λαχάνων.

Ἡ παππαδιὰ ἐγερθεῖσα ἐπλησίασεν ἀφοφητὶ πρὸς τὴν θύραν.

— Καλὴ μέρα, Γεροθανάση, ἐψιθύρισε. Ὁ παππᾶς κοιμᾶται.

— Τὸ βλέπω, παππαδιά μου, ἀπεκρίθη ὁ γέρων, προσπαθῶν ἀνεπιτυχῶς νὰ καταβιβάσῃ εἰς ψιθυρισμὸν καὶ οὗτος τὸν ἦχον τῆς βραγχώδους φωνῆς του. Τὸ βλέπω, ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ξυπνήσῃ.

— Τί τρέχει; Τί τὸν θέλεις;

— Δὲν τὸν θέλω ἐγώ, δόξα σοι ὁ Θεός! Ὁ λεπρὸς τὸν θέλει.

— Κύριε ἐλέησον! ὁ λεπρός! ἐπανέλαβεν ἡ παππαδιά.

Καὶ ἀνελογίσθη διὰ μιᾶς τοὺς φόβους τοῦ συζύγου της,—τὴν φρίκην τοῦ ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸν λεπρὸν τὴν ἐξάσκησιν τῶν δυσχερῶν καθηκόντων του,—καὶ τὴν ἀπόστασιν ἕως εἰς τὸ ἄλλο

ἄκρον τῆς νήσου, ὅπου ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος διήρχετο τὸν ἔρημον βίον,—καὶ τὸν πολὺν καύσωνα τῆς θερινῆς ἐκείνης ἡμέρας.

— Ἐτελείωσαν, μοῦ φαίνεται, τὰ ψωμιά του, ὑπέλαβεν ὁ χωρικός.

— Κύριε ἐλέησον, ἐπανέλαβεν ἡ παππαδιά, μὴ εὑρίσκουσα ἄλλας λέξεις πρὸς ἔκφρασιν τῆς ἀθλιότητός της, καὶ στρέφουσα τὰ ἀνήσυχα βλέμματα πρὸς τὸν καναπέ.

Ὁ ἱερεὺς ἤκουσε τὰ πάντα, ἀλλὰ τὰ ἤκουσεν ὡς εἰς ὄνειρον. Τὸ ἄνοιγμα τῆς θύρας διέκοψε τὸν ὕπνον του, ἀλλ' αἱ αἰσθήσεις του ἔμενον εἰσέτι εἰς νάρκωσιν, αἱ δὲ ἰδέαι συνωθοῦντο συγκεχυμέναι καὶ ἄνευ σειρᾶς ἐντὸς τῆς κεφαλῆς του. Εἶδε διὰ τῶν κλειστῶν βλεφάρων τὸ χυθὲν ἐντὸς τοῦ δωματίου φῶς, ἤκουσε τὴν γυναῖκά του προσαγορεύουσαν τὸν Γεροθανάσην, ἤκουσεν ὅτι ὁ λεπρὸς τὸν θέλει... Ἀλλ' ἡ τελευταία τοῦ γέροντος φράσις καὶ τὸ δεύτερον τῆς συζύγου του «Κύριε ἐλέησον» τὸν ἀφύπνισαν ἐντελῶς.

Ἀνέκυψε τὴν κεφαλήν, κατεβίβασε τοὺς πόδας, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ καναπέ, μὲ τὰς δύο χεῖρας στηριζομένας ἐπὶ τοῦ τάπητος, μὲ τὰ βλέμματα προσηλωμένα πρὸς τὴν θύραν καὶ τὰ χείλη ἡμιανοικτά, ἔμενεν ἀκίνητος καὶ σιωπηλός. Ἐσκέπτετο ἀρά γε; Ὄχι, δὲν ἐσκέπτετο, ἀλλ' ἐφαντάζετο ὅτι βλέπει ἐνώπιόν του τὴν ἐλεεινὴν καλύβην ἐπὶ τῶν βράχων, ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, ὅπου πρὸ ἐτῶν πολλῶν, ὠθούμενος ὑπὸ παιδικῆς περιεργείας, ἐπλησίασε διὰ νὰ ἴδῃ τί ἐστι λεπρός. Ἐφαντάζετο ὅτι βλέπει τὸν δυστυχῆ τῆς καλύβης κάτοικον, καθὼς τὸν εἶδε τότε καθήμενον κατὰ γῆς εἰς τὴν σκιὰν μιᾶς κέδρου, καθαρίζοντα χόρτα ἄγρια ἐντὸς τῆς πηλίνης χύτρας του καὶ στρέφοντα μετ' ἀπορίας τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν μικρὸν ρασοφόρον. Ἀνεπόλει πῶς, ὅτε εἶδε τὴν ἀποτρόπαιον ἐκείνην μορφήν, ῥῖγος φρίκης τὸν κατέλαβε καὶ ἔφυγε δρομαῖος πρὸς τοὺς συντρόφους του, οἵτινες ἀτολμότεροι τὸν ἐπερίμενον μακρὰν τῆς καλύβης...

— Νὰ μὲ συμπαθήσῃς, παππᾶ μου, εἶπεν ὁ Γεροθανάσης. Σ' ἐξύπνησα. Ἀλλὰ ψυχομαχεῖ ὁ λεπρὸς καὶ σὲ θέλει, καὶ εἶναι πολὺς ὁ δρόμος ἕως ἐκεῖ. Ἴσως δὲν τὸν προφθάσῃς.

Ὁ παππᾶ Νάρκισσος ἠγέρθη.

— Παππαδιά, εἶπεν, ἡ δὲ φωνή του ἔτρεμεν ὀλίγον. Τὸ καλυμμαῦχι καὶ τὸ ράσον μου.

Ὑπήκουσεν ἐκείνη σιωπῶσα καὶ ἔφερεν ἐκ τοῦ κοιτῶνος τὰ ζητηθέντα.

— Δὲν θὰ κάμῃς πεζὸς τόσον δρόμον, παππᾶ μου, ὑπέλαβε θωπευτικῶς.

— Ὄχι, ὄχι, εἶπεν ὁ Γεροθανάσης. Πηγαίνω νὰ εὕρω κτῆμα κ' ἔρχομαι ἀμέσως νὰ τὸν πάρω.

— Θὰ ἔλθῃς μαζῆ μου; ἠρώτησεν ὁ ἱερεύς.

— Καὶ βέβαια!

Ὁ γέρων ἀνεχώρησεν ἐσπευσμένως πρὸς εὕρεσιν κτήματος, ὡς ὀνομάζουν εὐφήμως τὰ κτήνη των οἱ νησιῶται.

— Ἰδέ, ἔλεγεν ὁ ἱερεὺς πρὸς τὴν σύζυγόν του ἐνῷ ἔνιπτε τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον εἰς τὸν νεροχύτην. Ἰδέ, ὁ Γεροθανάσης εἶδε τὸν λεπρὸν καὶ τὸν ἐβοήθησε, ἔρχεται πεζὸς ἀπ' ἐκεῖ, καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ κάμῃ πάλιν τὸν δρόμον μαζῆ μου. Διατί; Χάριν φιλανθρωπίας. Κ' ἐγὼ συλλογίζομαι τὴν φρίκην τοῦ νὰ παρασταθῶ εἰς τὸ ψυχομαχητὸν ἑνὸς χριστιανοῦ; Θὰ διστάσω ἐνῷ πρόκειται περὶ ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντός μου;

Ἡ παππαδιὰ τὸν ἤκουε προσπαθοῦντα διὰ τῶν λόγων τούτων νὰ ἀνυψώσῃ τὸ θάρρος του, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ προσθέσῃ τι καὶ αὕτη πρὸς ἐνίσχυσίν του. Ἐπρόσφερεν ἐν σιωπῇ τὸ προσόψιον εἰς τὸν ἄνδρα της, ἐκεῖνος δὲ ἐσπογγίσθη, ἔφόρεσε τὸ ράσον, ἔθεσεν ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καλυμμαύχιον, ἐφίλησε τὴν σύζυγόν του εἰς τὸ μέτωπον καὶ ἐξῆλθε κρατῶν εἰς χεῖρας τὰ κλειδία τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ οἰκία τοῦ ἱερέως ἔκειτο, τελευταία καὶ ἀπομεμονωμένη, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ἀποτόμου κορυφῆς, τῆς ὁποίας τὰ πλευρὰ κατεῖχον αἱ λοιπαὶ οἰκοδομαὶ τοῦ χωρίου, ὑπερκείμεναι ἀλλήλων. Εἰς τὸ μέσον περίπου αὐτῶν ἦτο ἡ μικρὰ ἐκκλησία τῆς Ὑπαπαντῆς, κτίριον παλαιὸν Βυζαντινοῦ ῥυθμοῦ, μὲ τροῦλον πυργοειδῆ ὑψούμενον ὑπεράνω τῶν πέριξ ταπεινῶν οἰκιῶν. Ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως μέχρι τῆς ἐκκλησίας ἡ στενὴ λιθόστρωτος ὁδὸς ἀνέβαινεν ἑλικοειδῶς, ὁ δὲ ἥλιος, ἀκτινοβολῶν κατὰ κάθετον, ἀποκαθίστα κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν κοπιωδεστέραν τοῦ συνήθους.

Τὰ παράθυρα τῶν ἑκατέρωθεν οἰκίσκων ἦσαν κλειστά, ποῦ καὶ ποῦ ὅμως τὸ ἄνω φύλλον τῆς θύρας ἦτο ἀνοικτόν, ὁ δὲ οἰκοδεσπότης, ἢ καὶ ἡ σύζυγός του, στηρίζοντες τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ κλειστοῦ κάτω φύλλου ἐφαίνοντο περιμένοντες τὴν διάβασιν τοῦ ἱερέως. Ὁ Γεροθανάσης διαβαίνων διέδωκε τὴν εἴδησιν ὅτι ὁ λεπρὸς ἀποθνήσκει. Καὶ ἐχαιρέτα ὁ ἱερεὺς τοὺς χωρικούς. «—Καλὴ μέρα Κὺρ Γιάννη.—Ὥρα καλή, κυρὰ Θάναινα. —Ἡ εὐχή σου, παππᾶ μου.»

Προφανῶς εἶχον πάντες διάθεσιν δι' ἐκτενεστέραν συνδιάλεξιν, ἀλλ' ὁ παππᾶς ἐβιάζετο. Ἀνῆλθεν ἱδρωμένος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἤνοιξε τὴν θύραν, εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ δροσεροῦ ναοῦ, ἔλαβεν εὐλαβῶς ἐκ τοῦ ἀναιμάκτου θυσιαστηρίου τὸ ἱερὸν τῆς θείας μεταλήψεως σκεῦος καὶ τὸ εὐχολόγιόν του, τὰ ἐτύλιξεν ἐντὸς τοῦ περιτραχηλίου του, περιέδεσε τὸ περιτραχήλιον ἐντὸς μαύρης λινῆς ὀθόνης καὶ ἐξῆλθε.

Ἔκλεισε μόλις τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας ὅτε

ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Γεροθανάση παροτρύνοντος τὸ κτῆμα. Τὸ ζῶον δὲν ἐφαίνετο πρόθυμον εἰς ἐκδρομὴν ἐντὸς τοῦ καύσωνος. Ὁ ἱερεὺς προέβη εἰς προϋπάντησίν του, τὸ ἐθώπευσεν, ἀνέβη εἰς τὴν ῥάχιν του ἀφοῦ ἐναπέθεσεν ἀσφαλῶς τὸ δέμα ἐντὸς τοῦ κόλπου του, καὶ ἤρχισεν ἡ πορεία. Ὁ γέρων χωρικὸς παρηκολούθει πεζός.

Πλειότεραι θύραι ἦσαν ἤδη ἀνοικταί, οἱ δὲ εὐσεβεῖς χωρικοί, γνωρίζοντες τί ἔφερεν ἐντὸς τοῦ κόλπου ὁ ἱερεύς, ἐσταυροκοποῦντο ἐνῷ διήρχετο. Εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του ἐπερίμενεν ἡ παππαδιά, σκιάζουσα διὰ τῆς χειρὸς τοὺς ὀφθαλμούς της. Μειδίαμα εὐφρόσυνον ἐπέλαμψεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἱερέως. Ἐκράτησε τὸ ζῶον πρὸ τῆς θύρας καὶ ἠθέλησε ν' ἀποτείνῃ τὸν λόγον πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἀλλὰ δὲν ἀνήρχοντο αἱ λέξεις εἰς τὰ χείλη του. Οὔτε ἐκείνη ἐπρόφερε λέξιν, ἐνῷ τὸν ἠπένιζε τρυφερῶς προσπαθοῦσα νὰ μειδιάσῃ. Ὁ παππᾶ Νάρκισσος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν πρὸς ἀποχαιρετισμόν, ἐκτύπησε τὸν λαιμὸν τοῦ ὄνου διὰ τοῦ σχοινίου τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν ἀντὶ χαλινοῦ, καὶ ἐπροχώρησε μετὰ τοῦ γέροντος. Τὸ βεβιασμένον μειδίαμα τῆς παππαδιᾶς ἐσβέσθη ἅμα εἶδε τὴν συνοδίαν ἀπομακρυνομένην, καὶ διὰ τοῦ ἀντιχείρου ἀπέμαξεν ἓν δάκρυ ἐκ τῶν βλεφαρίδων της.

Ὁ δρόμος ἐξηκολούθει καταβαίνων ἀναμέσον τῶν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ χωρίου ἀγρῶν καὶ ἀμπελώνων, ἔπειτα ἀνέβαινε πάλιν, διασχίζων πυκνὸν ἐλαιῶνα, μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ἀπέναντι λόφου, ὅπου τρεῖς ἀνεμόμυλοι ἐπερίμενον πνοὴν ἀέρος ὅπως κινήσωσι τοὺς ἤδη ἀργοὺς ἱστιοφόρους τροχούς των. Ἐκεῖθεν ἠπλοῦτο εὐρὺ ὁροπέδιον κατωφερές, ἀπολῆγον εἰς βράχους ἀποκρήμνους πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς νήσου. Ἡ ὁδὸς ἦτο τραχεῖα καὶ ἀπεριποίητος, ἀλλὰ καὶ ὁ Γεροθανάσης καὶ τὸ κτῆμά του ἐφαίνοντο συνειθισμένοι εἰς τὰς πέτρας, αἵτινες ἐπηύξανον τὸ δύσβαστον τοῦ ἐδάφους. Τοῖχοι χαμηλοί, ξηροτρόχαλοι, ἄνευ πηλοῦ ἢ ἀσβέστου, ἐχώριζον ἑκατέρωθεν τοὺς ἀμπελῶνας. Καθόσον δὲ ἡ ὁδὸς ἀπεμακρύνετο, διεδέχοντο τοὺς ἀμπελῶνας ἀγροὶ θερισθέντες ἤδη. Πέραν τῆς καλλιεργημένης ἐκτάσεως, ἀριστερόθεν μὲν τὸ ὁροπέδιον ἀνυψούμενον ἐσχημάτιζε σειρὰν λόφων θαμνοσκεπῶν, δεξιόθεν δὲ ἔκλινε βαθμιαίως πρὸς τὴν παραλίαν, καὶ ἡ κυανῆ τοῦ Αἰγαίου θάλασσα ἐξηπλοῦτο ἐκεῖθεν ἀπέραντος, ποικιλλομένη ἀπὸ τὰ ἀπέχοντα βουνὰ τῶν ἄλλων νήσων.

Ἦτο ἀληθῶς ὡραῖον τὸ θέαμα, ἀλλ' ὁ ἱερεὺς δὲν τὸ ἔβλεπε. Ὁ νοῦς του ἦτο ἀλλαχοῦ προσηλωμένος. Οἱ φόβοι, τοὺς ὁποίους ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Γεροθανάση εἶχον κατ' ἀρχὰς περιστείλει, ἐπανήρχοντο καὶ πάλιν ἐντὸς τῆς ψυχῆς του. Αἱ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως προετοιμασίαι, ἡ παρουσία τῶν χωρικῶν εἰς τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν των, ἡ θέα τῆς συζύγου του, εἶχον ὁπωσδήποτε ἀναστηλώσει τὴν κλονιζομένην καρδίαν του. Ἀλλὰ τώρα εἰς τὴν ἐρημίαν τῆς ἐξοχῆς, ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιωπῆς τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ἐπιτείνων ὁ διπλοῦς κρότος τῶν πετάλων τοῦ ζώου του καὶ τῶν βημάτων τοῦ γέροντος χωρικοῦ, ἐνῷ ὁ ἥλιος ἔκαιε τοὺς ὤμους του, εἰκόνες ἀπαίσιοι ἐξετυλίσσοντο καὶ πάλιν ἐνώπιον τῶν ἀφῳρημένων ὀφθαλμῶν του. Ἐπροσπάθει διὰ τῆς σκέψεως νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν φαντασίαν του, ἀλλ' ἡ σκέψις δὲν ἴσχυεν. Ἐφοβεῖτο, ἐφοβεῖτο ὁ δυστυχής!

Δὲν εἶχεν εἰσέτι ὁμιλήσει, ἀλλ' οὐδ' ὁ συνοδοιπόρος του διέκοψε τὴν σιωπήν. Ὅτε περιπατεῖ τις ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἐπὶ ἐδάφους δυσκόλου, ἀκολουθῶν μάλιστα τὸ βάδισμα ζώου εὐρώστου, δὲν θεωρεῖ συνήθως τὴν περίστασιν ἁρμόδιον πρὸς συνομιλίαν καὶ ἄν ἔτι δὲν ἔχει τὴν ἡλικίαν τοῦ Γεροθανάση. Ἐπὶ τέλους ὁ ἱερεὺς ἀνέκυψεν ἐκ τῶν ζοφερῶν ρεμβασμῶν του. Ἤκουσε τὸν γέροντα ὄπισθέν του ἀσθμαίνοντα καὶ σύρας πρὸς τὸ στῆθός του τὸ σχοινίον ἐκράτησε τὸν ὄνον. Ὁ χωρικὸς ἔσπευσε τὸ βῆμα καὶ ἦλθε πλησίον του.

— Τί ἔπαθες, παππᾶ μου; Τί στέκεις;

— Θὰ καταίβω ν' ἀναίβῃς σύ, καὶ ὅταν κουρασθῶ ἀλλάζομεν.

— Καλέ, τί λόγος! Νὰ καθήσω ἐγὼ καὶ νὰ περιπατῇς ἐσύ!

— Εἶσαι κουρασμένος, γέρο μου.

— Ἐγὼ κουρασμενος! Βαστοῦν ἀκόμη τὰ κόκαλά μου κ' ἔγνοια σου! Ποῦ ἠκούσθη νὰ περιπατῇ ὁ παππᾶς μὲ τ' ἅγια καὶ νὰ πηγαίνῃ ἐμπρὸς ὁ ἀγωγιάτης μὲ τὸ κτῆμα. Ἐμπρός!

Τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπεδέχετο περαιτέρω συζήτησιν. Ὁ ὄνος ὑπείκων καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν πίεσιν τῆς φωνῆς τοῦ γέροντος καὶ εἰς τὴν διὰ τοῦ γρόνθου του ἐπικύρωσιν τοῦ ἐκφωνηθέντος *Ἐμπρός*, ἐπανέλαβε ζωηρῶς τὴν πορείαν του. Ἀλλ' ὁ ἱερεὺς ἐχαλίνωσε τὴν ὁρμήν του διὰ ν' ἀκολουθῇ μετὰ πλειοτέρας ἀνέσεως ὁ πεζὸς γέρων καὶ διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν μετ' αὐτοῦ συνομιλίαν.

— Θὰ τὸν προφθάσωμεν ζωντανόν; Τί λέγεις;

— Τί νὰ σοῦ πῶ; Ὁ ἄνθρωπος εἶνε εἰς τὰ ἔσχατά του.

— Πῶς τὸν ἄφησες; Πῶς ἦτο;

— Πῶς νὰ εἶναι; Ὡσὰν ἄνθρωπος ὁποῦ ψυχομαχεῖ.

Τοῦτο ἤθελε νὰ μάθῃ ὁ ἱερεύς: Πῶς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὅτε ψυχομαχεῖ, ἀλλ' ἡ ἀπόκρισις τοῦ χωρικοῦ δὲν τὸν ἐφώτισε. Ἐπεθύμει ν' ἀκούσῃ περιγραφόμενον τὸ θέαμα τὸ ὁποῖον ἀπετροπιάζετο προτοῦ τὸ ἴδῃ. Ἤλπιζεν ὅτι ἡ ἐκ τῶν προτέρων περιγραφὴ ἤθελεν ἐξοικειώσει αὐτὸν πρὸς ὅ,τι παιδιόθεν ἐφαντάζετο μετὰ φρίκης. Καὶ ἐπάλαιεν ἐντὸς τῆς ψυχῆς του τὸ ἀνόητον αἴσθημα τοῦ φόβου πρὸς τὸ εὐγενὲς αἴσθημα τοῦ

καθήκοντος. Ἡ ἀδιαφορία μετὰ τῆς ὁποίας ὁ γέρων ὡμίλει περὶ τῆς ἀγωνίας τοῦ θανάτου, ἡ προθυμία μεθ' ἧς ἐπανήρχετο πρὸς τὸν ψυχορραγοῦντα λεπρόν, ἐπηύξανον τὴν ἐνδόμυχόν του ἐντροπὴν διὰ τὴν ἀτολμίαν του.

— Διατί ἦλθες μαζῆ μου, ἠρώτησε μετά τινα σιωπήν. Διὰ νὰ μὲ συντροφεύσῃς;

— Καὶ διὰ τοῦτο. Ἀλλ' ὄχι τόσον διὰ τοῦτο, ὅσον διὰ νὰ τὸν παρασταθῶ εἰς τὰ τέλη του. Ἐσύ, παππᾶ μου, νὰ τὸν μεταλάβῃς καὶ ἔπειτα νὰ φύγῃς. Ἐγὼ θὰ μείνω. Ὅλην του τὴν ζωὴν τὴν ἐπέρασεν ἔρημος καὶ μόνος, ἂς ἔχῃ ἕνα χριστιανὸν εἰς τὸ πλευρόν του ἐνῷ ἀποθνήσκει, ὁ κακόμοιρος!

— Εἶσαι ἀλήθεια καλὸς χριστιανός, Γεροθανάση. Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογήσῃ! Ἀλλὰ τὸ χρέος τοῦτο εἶναι ἰδικόν μου, καὶ θὰ τὸ ἐκτελέσω ἐγώ. Ἐγὼ θὰ τοῦ κλείσω τὰ βλέφαρα.

Καὶ ἠσθάνθη τὸν λάρυγγά του στενούμενον ὑπὸ συγκινήσεως.

Ἐξηκολούθησαν ἐν σιωπῇ τὴν ὁδοιπορίαν. Ἡ ὁδὸς δὲν ἐφράσσετο πλέον ἑκατέρωθεν ὑπὸ τοίχων, ἀλλὰ διέσχιζε θάμνους σχοίνων καὶ κομάρων καταβαίνουσα πρὸς τὰ ἀπόκρημνα τῆς νήσου παράλια. Ἐντὸς ὀλίγου ἔκαμψε πρὸς τ' ἀριστερὰ παρὰ τὰς ὑπωρείας γυμνοῦ λοφίσκου καὶ εἶδε μακρόθεν ὁ ἱερεὺς μίαν κέδρον ἐκεῖ μονήρη, ὑπὸ δὲ τὴν σκιάν της τοὺς τοίχους τῆς καλύβης τοῦ λεπροῦ.

Πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν ὑπὸ τοὺς κλῶνας τῆς κέδρου ἐκείνης εἶδε ὁ Νάρκισσος τὸν δυστυχῆ ἐρημίτην, ὅστις πρὸ πολλῶν καὶ τότε ἐτῶν κατῴκει ἐκεῖ. Εἰς τὴν ἐσχατιὰν ἐκείνην τῆς νήσου, μόνος, ἔρημος, μακρὰν πάσης κοινωνίας ἀνθρώπων, διῆλθε τὸν βίον φέρων τὸ βάρος προγονικῆς συμφορᾶς, ἀνεύθυνος αὐτός, ζῶν ἄνευ ἐλπίδος, ἄνευ παρηγορίας, ἄνευ σκοποῦ. Ὀρφανός, ἄκληρος, ἄπορος, κατελήφθη νεώτατος ἔτι ὑπὸ τῆς βδελυρᾶς νόσου. Οἱ ὁμόχωροί του τὸν ἠνάγκασαν νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἀπομόνωσιν, ἀναλαβόντες τὴν ὑποχρέωσιν τῆς συντηρήσεώς του.

Δὲν ἦτο βεβαίως ὑπέρογκον τὸ βάρος, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβεν ἡ κοινότης τῆς νήσου. Ὁ Γεροθανάσης, τοῦ ὁποίου οἱ ὀλίγοι ἀγροὶ ἔκειντο πέραν τῆς καλύβης τοῦ λεπροῦ, ἀνεδέχθη τὴν μεταφορὰν τῆς ἑβδομαδιαίας προμηθείας ἄρτου. Ἀλλὰ δὲν περιωρίσθη εἰς τοῦτο ἡ ἀγαθότης τοῦ φιλανθρώπου χωρικοῦ. Ἐβοήθει τὸν ἄθλιον ἐρημίτην εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ μικροῦ κήπου του ἐπισκευάζων τὰ ἐργαλεῖά του, προμηθεύων σπόρους, δίδων συμβουλάς. Ἔμενε συνομιλῶν μὲ τὸν ἀσθενῆ, ἐξοικειωθείς ἐκ τῆς μακρᾶς συνηθείας πρὸς τὸ ἀπεχθὲς νόσημά του. Καὶ τὸν ἐπερίμενεν ὁ λεπρός, μετρῶν τὰς ἡμέρας καὶ τὰς ὥρας μέχρι τῆς προσεχοῦς ἐπισκέψεως. Ὁ Γεροθανάσης ἦτο ὁ μόνος σύνδεσμος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου. Οὐδεὶς ἄλλος τὸν ἐπλησίαζε. Ἐὰν χωρικός τις διέβαινεν ἐκεῖθεν, τὸν προσηγόρευεν ἐνίοτε μακρόθεν, ἐναπέθετεν ἴσως ἐπὶ βράχου ἀπέχοντος τὴν ἐλεημοσύνην του, ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ τὸν ἴδῃ καὶ νὰ τὸν ὁμιλήσῃ ἐκ τοῦ πλησίον.

Ὁ περὶ τὴν καλύβην κῆπος τοῦ λεπροῦ περιεκλείετο διὰ φραγῆς ἐκ σπάρτων καὶ κομάρων καὶ βαλοδαφνῶν. Ἀπέναντι τῆς θαλάσσης ἡ φραγὴ διεκόπτετο, δύο δὲ λίθοι ὀγκώδεις, ἐν εἴδει παραστάδων ἐσχημάτιζον τὴν εἴσοδον, ἀλλὰ θύρα μεταξὺ τῶν λίθων δὲν ὑπῆρχε.

Ἐκεῖ ἐπέζευσεν ὁ παππᾶ Νάρκισσος. Ὁ Γεροθανάσης ἔδεσε διὰ τοῦ σχοινίου τοὺς δύο ἐμπροσθίους πόδας τοῦ ὄνου, πρὸς περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας τὴν ὁποίαν τῷ ἔδιδε, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν μικρὸν καλλιεργημένον περίβολον, προχωρῶν πρὸς τὴν καλύβην. Ὁ ἱερεὺς τὸν παρηκολούθει. Μετ' ὀλίγα βήματα ὁ χωρικὸς ἐστράφη.

— Κάθησε ὀλίγον ἔξω ἐκεῖ εἰς τὴν πέτραν, παππᾶ μου, νὰ ἰδῶ πρῶτα τί γίνεται μέσα ὁ ἄμοιρος αὐτός.

Ὁ ἱερεὺς ὑπήκουσε σιωπῶν. Ἔλαβε τὸ δέμα ἐκ τοῦ κόλπου του, τὸ ἔλυσε μὲ τὰς χεῖρας τρεμούσας ὀλίγον, ἔθεσε τὸ περιτραχήλιον μὲ τὰ ἐν αὐτῷ ἐπὶ τῆς πέτρας, ἀπέθεσεν ἐκεῖ καὶ τὸ καλυμμαύχιόν του, καὶ μὲ γυμνὴν τὴν κεφαλήν, τὰς χεῖρας σταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐπερίμενεν ὄρθιος τὸν γέροντα. Ἦτο κάτωχρος, Μία ἀκούσιος εὐχή, μία ἁμαρτωλὴ ἐπιθυμία εἰσέδυσεν αἴφνης εἰς τὴν ψυχήν του.—Ὢ! Ἐὰν ὁ γέρων ἐπανερχόμενος ἔλεγε: Τετέλεσται!—Ἀλλ' ἀπεδίωξε μετὰ ῥίγους τὸν πονηρὸν στοχασμόν, ἐπεκαλέσθη τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν, ἔκαμε τὸν σταυρόν του, καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ διπλωμένου περιτραχηλίου τὸ εὐχολόγιον ἤρχισεν ἀναγινώσκῃ τὰς ὡραίας προσευχὰς τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας. Ἀνεγίνωσκε, καὶ ὅμως ὁ νοῦς του ἦτο εἰς τὴν καλύβην.—Διατί ἀργεῖ ὁ Γεροθανάσης;—Ἠθέλησε νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν θύραν τῆς καλύβης, ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τοῦ περιβόλου ἐστάθη διστάζων. Ἠθέλησε νὰ ἐρωτήσῃ ἐκεῖθεν τὸν γέροντα, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνήν.

Ἐπὶ τέλους ὁ γέρων ἐξῆλθε τῆς καλύβης. Ὁ ἱερεὺς τὸν ἠτένισε μὲ βλέμμα ἐρωτηματικόν.

— Ἦτον εἰς βύθος. Τὸν ἐξύπνησα μὲ κόπον. Μόλις ἀκούεται ἡ φωνή του. Ἔλαμψαν τὰ σβυσμένα του μάτια ὅταν ἤκουσε ὅτι εἶσαι ἐδῶ. Ἔλα, παππᾶ, ἔλα νὰ τὸν μεταλάβῃς.

Ὁ ἱερεὺς ἐπέστρεψε πρὸς τὴν εἴσοδον, περιεβλήθη τὸ περιτραχήλιον, ἔλαβεν εὐλαβῶς εἰς χεῖρας τὰ ἅγια καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὴν καλύβην. Ἡ ὠχρότης του μόνη ἐμαρτύρει τὴν ταραχήν του. Τὸ βῆμά του ἦτο στερεόν, αἱ χεῖρές του δὲν ἔτρεμον καθὼς πρίν, δὲν ἐδίσταζε πλέον, ἐνίκησε τοὺς τελευταίους ἐνδοιασμοὺς τῆς δειλίας ἡ συναίσθησις τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς του.

Ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν θύραν, ὁ γέρων ὅστις τὸν ἠκολούθει παρὰ πόδας, ἔθιξεν ἐλαφρῶς τὸ ράσον του. Ὁ ἱερεύς, μὲ τὸν ἕνα πόδα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, ἐστάθη καὶ ἔστρεψε τὴν κεφαλήν. Ἡ ξανθή του κόμη ἐκυμάτιζε λυτὴ ἐπὶ τοῦ αὐχένος του.

— Παππᾶ μου, μὴ ἐγγίσῃς τὸ μανδήλι εἰς τὸ πρόσωπόν του. Ἐκεῖνος μὲ, παρήγγειλε νὰ τὸν σκεπάσω διὰ νὰ μὴ τὸν ἰδῇς.

— Καλά, εἶπεν ὁ ἱερεὺς σοβαρῶς. Μὴ ἔλθῃς μέσα ἐὰν δὲν σὲ κράξω.

Καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς καλύβης.

Ὁ Γεροθανάσης ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς πέτρας παρὰ τὴν εἴσοδον καὶ ἐπερίμενε. Ἔμεινεν ἐπὶ ὥραν πολλὴν καθήμενος ἐκεῖ. Ἠπόρει πῶς ὁ ἱερεὺς οὔτε φαίνεται οὔτε ἀκούεται. Εἶχε τὴν περιέργειαν νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὴν καλύβην, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ παρακούσῃ τὴν διαταγήν. Ἐπερίμενε λοιπόν, βλέπων τὴν κυανῆν θάλασσαν ρυτιδουμένην ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ὅστις ἐγειρόμενος ἤρχιζε νὰ δροσίζῃ τὴν ἀτμοσφαῖραν. Οἱ πέριξ θάμνοι ἀνέδιδον εὐωδίαν ζωογόνον, αἱ σιταρῆθραι πετῶσαι ὁρμητικῶς πρὸς τὰ ὕψη ἐπλήρουν τὸν ἀέρα μὲ τὸ κελάδημά των, ἡ φύσις ἐφαίνετο φαιδρὰ ὅλη καὶ εὐτυχής, ἐνῷ ὁ λεπρὸς ἀπέθνησκεν ἐντὸς τῆς καλύβης του.

Αἴφνης ὁ γέρων χωρικὸς ἤκουσε βηματισμὸν πλησίον του ἐλαφρόν. Ἐστράφη ἀπορῶν καὶ εἶδεν ἐρχομένην πρὸς τὴν καλύβην τὴν γυναῖκα τοῦ ἱερέως. Ἠγέρθη ἀμέσως καὶ προέβη εἰς προϋπάντησίν της.

— Τί σοῦ ἦλθε νὰ κάμῃς τόσον δρόμον πεζή, παππαδιά;

— Ἐνόμιζα ὅτι θὰ σᾶς ἀπαντήσω εἰς τὰ μισὰ τοῦ δρόμου καὶ ὀλίγ' ὀλίγον ἦλθα ἕως ἐδῶ. Ποῦ εἶναι ὁ παππᾶς;

— Μέσα, μὲ τὸν λεπρόν.

— Ζῇ ἢ ἀπέθανε;

— Ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ 'πῶ σὲ γελῶ.

— Δὲν πηγαίνεις νὰ ἰδῇς.

— Μοῦ τὸ ἔχει ἐμποδισμένον ὁ παππᾶς.

Ἡ παππαδιὰ ἐσιώπησεν ἐπ' ὀλίγον καὶ ἔπειτα ἐπανέλαβε μετά τινος ἀνησυχίας:

— Θὰ νυκτωθῆτε ἐδῶ.

— Δὲν πειράζει. Ἔχει φεγγάρι. Μόνον ἐσύ, τί ἤθελες νὰ ἔλθῃς;

— Ἔφερα τὸ ράσον.

Καὶ ἔδειξε κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ βραχίονός της ἐπιμελῶς διπλωμένον, τὸ καλὸν ράσον τοῦ παππᾶ Νάρκισσου.

— Τί τὸ ἔφερες; Μὴ εἶνε κρῦον νὰ τὰ φορέσῃ ἐπάνωτά;

— Ἴσως χρειασθῇ, εἶπεν ἡ παππαδιά.

Μετά τινα σκέψιν ὁ Γεροθανάσης ἐπρόσθεσεν:

— Μὴ δὲν τὸ θέλεις τὸ ἄλλο ἀπὸ φόβον;

— Ξεύρω κ' ἐγώ; Ἀρρώστια εἶναι. Ὅποιος φυλάγει τὰ ροῦχά σου ἔχει τὰ μισά.

Καὶ λέγοντες ταῦτα ἔφθασαν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ περιβόλου.

— Κάθησ' ἐδῶ, παππαδιά, εἰς τὴν πέτραν. Θὰ εἶσαι κουρασμένη.

— Ὄχι, δὲν ἐκουράσθηκα. Νὰ 'πάγω μέσα, Γεροθανάση;

— Νὰ μὴ θυμώσῃ ὁ παππᾶς.

Ἡ παππαδιὰ ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς πέτρας. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἔστρεφε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν καλύβην, ἡ ἀνησυχία ἐζωγραφίζετο εἰς τὸ πρόσωπόν της. Ὁ γέρων τὴν ἐλυπήθη, ἤ συνεμερίζετο ἴσως καὶ αὐτὸς τὴν ἀνυπομονησίαν της.

— Μὴ χολοσκάνῃς, εἶπε. Πηγαίνω σιγὰ σιγὰ νὰ ἰδῶ.

Ἐπροχώρησε βραδέως πρὸς τὴν καλύβην τείνων τὰ ὦτα ἀνὰ πᾶν βῆμα. Δὲν ἤκουε τίποτε. Ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν θύραν ἐστάθη. Ὁ ἱερεὺς ἔλεγέ τι ταπεινῇ τῇ φωνῇ. Μόλις ἠδύνατο ν' ἀκούσῃ ὁ γέρων. Ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῆς καλύβης. Τοῦ λεπροῦ ἡ κεφαλὴ δὲν ἐφαίνετο. Τὴν ἀπέκρυπτον τὰ νῶτα τοῦ ἱερέως, ὅστις γονατιστὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κλίνων τὸν αὐχένα πρὸς τὸν λεπρόν, προσηύχετο. Ἡ λευκὴ ὀθόνη διὰ τῆς ὁποίας ὁ Γεροθανάσης εἶχε καλύψει τὸ πρόσωπον τοῦ ἀσθενοῦς, ἔκειτο ἐκεῖ ἐρριμμένη παρὰ τοὺς πόδας του.

Ὁ χωρικὸς ἀπεσύρθη ἡσύχως καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὴν εἴσοδον. Ἡ παππαδιὰ ἀκίνητος ἐπὶ τῆς πέτρας, ἀκολουθοῦσα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὰς κινήσεις του, ἐπερίμενε τὴν ἐπιστροφήν του.

— Τί εἶδες; ἠρώτησε.

— Τίποτε.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ ἱερεὺς ἐξῆλθε τῆς καλύβης καὶ μὲ βήματα ἀργὰ διέσχισε τὸν κῆπον. Δὲν ἐφόρει τὸ ράσον του. Εἰς τὰς ἀνυψουμένας χεῖρας ἐκράτει τὸ εὐχολόγιον καὶ τὸ ἀρτοφόριον. Ἐβάδιζε μὲ ὀρθίαν καὶ ἀκίνητον τὴν κεφαλήν, μὲ τὸ βλέμμα ἤρεμον, ἐνῷ ἔσειεν ὁ ἄνεμος τὴν λυτὴν κόμην του. Ἐφαίνετο ἄλλος ἤδη ἄνθρωπος!

Ἐπλησίασε πρὸς τὸν γέροντα καὶ πρὸς τὴν σύζυγόν του χωρὶς οὐδεμίαν νὰ ἐκφράσῃ ἀπορίαν διὰ τὴν ἔλευσίν της. Ἀμφότεροι ἐκεῖνοι δὲν ἐκινήθησαν πρὸς προϋπάντησίν του. Τὸν ἐπερίμενον νὰ ἔλθῃ. Δὲν ἀπηύθυναν ἐρώτησιν πρὸς αὐτόν. Ἐπερίμενον νὰ ὁμιλήσῃ.

— Ἀνεπαύθη, εἶπεν ὁ ἱερεύς.

Ὁ Γεροθανάσης καὶ ἡ παππαδιὰ ἔκαμαν ἐν σιωπῇ τὸν σταυρόν των.

— Δῦριον τὸ πρωῒ θὰ ἐλθωμεν νὰ τὸν θάψωμεν, ἐξηκολούθησεν.

Ἡ φωνή του εἰχέ τι τὸ σοβαρόν, τὸ ἐπιβάλλον. Οὐδέποτε ἡ σύζυγός του τὸν ἤκουσεν ὁμιλοῦντα οὕτω. Τὸν ἤκουε καὶ τὰ δάκρυα ἀνέβαινον ἡσύχως εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της. Ἠσθάνετο ὅτι ἡ δοκιμασία αὕτη ἐνίσχυσε διὰ παντὸς τὴν ψυχήν του.

— Νὰ μείνω ἐδῶ τὴν νύκτα, ἠρώτησεν ὁ Γεροθανάσης.

— Μεῖνε. Θὰ ἔλθω πολὺ πρωΐ.

Καὶ βλέπων τὴν σύζυγόν του ἤτις ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὸ ράσον,

— Καλὰ ἔκαμες καὶ μοῦ τὸ ἔφερες, εἶπε. Ἐσκέπασα μὲ τὸ ἄλλο τὸν νεκρόν.

Καὶ βαδίζοντες ὁ εἷς παρὰ τὸν ἄλλον ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν των πεζοὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ σύζυγός του.

Δ. Βικέλας

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΥΠΟΓΕΙΟΙ

Σημασία αὐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Προτιθέμενοι νὰ ἐξετάσωμεν νῦν τίς ἡ ὠφέλεια ἣν προσπορίζεται ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τῶν θησαυρῶν τούτων οὓς ἐκληρονόμησαν ἡμῖν οἱ προϊστορικοὶ χρόνοι, ἠδυνάμεθα δι' ὀλίγων λέξεων νὰ παραστήσωμεν ταύτην, λέγοντες ἁπλῶς ὅτι οἱ λιθάνθρακες ἀντικαθιστῶσι τὸ ξύλον, διότι ὀλίγαι εἶνε αἱ χρήσεις τῶν λιθανθράκων ἃς δὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ οὕτως ἢ ἄλλως τὸ ξύλον ἢ ὁ ἀπ' αὐτοῦ κατασκευαζόμενος ἄνθραξ. Ἀλλὰ ἡ σπουδαιότης τῶν λιθανθράκων κεῖται ἐν τούτῳ κυρίως ὅτι ἄνευ αὐτῶν οὔτε κατὰ προσέγγισιν δὲν θὰ ἐπήρκει ὅπως πληρώσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας ἡ ποσότης τῶν ξύλων ἡ παραγομένη ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ζωνῶν τῆς γῆς ἢ ἐν χώραις προσιταῖς εἰς τὴν μεταφορὰν καὶ μὴ κειμέναις μακρὰν εἰς μεγάλας ἀποστάσεις. Ἅπασα ἡ δασώδης ἐπιφάνεια τῆς Εὐρώπης ὑπολογίζεται εἰς 260,962,100 ἑκτάρια, ἅτινα ἐτησίως αὐξάνονται κατὰ 3 περίπου τετρ. μέτρα τὸ ἑκτάριον. Ὑπολογίζοντες οὕτω τὴν ἐτησίαν αὔξησιν τῆς ξυλώδους οὐσίας τῶν δασῶν, ἔχομεν 810 ἑκατομ. κυβικῶν μέτρων, ἤτοι 567 ἑκατομμύρια τόννων νεοκοπῶς ξύλου, ἅτινα ἐὰν ὄντως πάντα ἐκόπτοντο ἀπὸ τῶν δασῶν καὶ πάντα ἐχρησίμευον ὡς καύσιμα ξύλα ἤθελον ἀναλογεῖ πρὸς 190 ἑκατομμύρια τόννων λιθανθράκων. Ὁ ἀριθμὸς ὅμως οὗτος οὔτε κατὰ προσέγγισιν φθάνει τὴν ἐτησίαν κατανάλωσιν τῶν λιθανθράκων ἐν Εὐρώπῃ, ἣν ὑπολογίζουσιν εἰς 300 ἑκατομ. περίπου. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἄνω ἀριθμὸς τῶν καυσίμων ξύλων ἐπήρκει, ἤτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξωμεν ἄνευ οἰκοδομησίμου ξυλείας, ἢ ἠδυνάμεθα κατὰ δεύτερον λόγον νὰ ξυλευθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀπεράντων δασῶν τῆς Ῥωσσίας καὶ μεταφέρωμεν τὰ ξύλα εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην; Καὶ ἂν δὲ ἦτό ποτε πιθανὸν ὅτι τὰ ξύλα θὰ ἐπήρκουν πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν λιθανθράκων, τὰ ξύλα ταῦτα τὰ διὰ τοὺς λοιποὺς εὐγενεστέρους, οὕτως εἰπεῖν, σκοποὺς χρήσιμα θὰ ἐγίνοντο βαρύτιμα. Τὴν περίσσειαν τοῦ ξύλου καὶ χρησιμοποίησιν αὐτοῦ εἰς οἰκοδομίαν, ναυπηγίαν, τεχνουργίαν κ.τ.λ. χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς λιθάνθρακας. Εἰς αὐτοὺς ἐπίσης χρεωστοῦμεν ἐμμέσως τὴν συμπλήρωσιν μεγάλης ποσότητος τῆς γιγαντώδους καὶ ἀδιακόπως αὐξανομένης καταναλώσεως χάρτου διὰ ξύλου, ἄνευ τῆς ὁποίας ὁ χάρτης θὰ ἐγίνετο βαρύτιμος, ἂν δὲν εἴχομεν τοὺς λιθάνθρακας ὡς καύσιμον ὕλην. Ἐν γένει δὲ φαίνεται ὅλως ἀκατάληπτον πῶς ἦτο δυνατὸν ὁ ἄνθρωπος ἄνευ λιθανθράκων νὰ φθάσῃ εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς βιομηχανίας, ἥτις ταὐτό, εἰς τὸν σημερινὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ.

Πρὸς τοῦτο ἐξετάσωμεν δι' ὀλίγων οἵας ὑπηρεσίας παρέχουσιν ἡμῖν οἱ λιθάνθρακες, καὶ ἐπὶ τίνων περιστάσεων γίνεται χρῆσις αὐτῶν.

Καὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη νὰ προτάξωμεν τὴν χρῆσιν τῶν λιθανθράκων πρὸς ἄναψιν καὶ θέρμανσιν τῶν οἰκιακῶν ἑστιῶν, αἵτινες ὑπῆρξαν ἡ πρώτη ἐφεύρεσις ἥτις διεχώρισε τὸν ἀνθρώπινον τρόπον τοῦ ζῆν ἀπὸ τοῦ τῶν τελειοτέρων ζώων. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἄναψις καὶ θέρμανσις τῶν ἑστιῶν διὰ ξύλων διατηρεῖται πρὸ μακροτάτου χρόνου καὶ ἔχει μεγαλητέραν ἔκτασιν τῆς διὰ λιθανθράκων ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, διότι ἡ τυχὸν μεγαλητέρα ἀξία τῶν ξύλων δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν οὔτε γίνεται αἰσθητὴ ὅπως εἰς τὴν βιομηχανίαν ἕνεκα τῆς μείζονος καθαριότητος, ἁπλότητος καὶ εὐκολίας τῆς διὰ ξύλων θερμάνσεως, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου εἶνε γεγονὸς ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἡ θέρμανσις τῶν οἰκιῶν διὰ ξύλων περιορίζεται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, καὶ ὅτι παραχωρεῖ τὴν θέσιν αὐτῆς εἰς τὴν πολλῷ εὐθηνοτέραν θέρμανσιν διὰ λιθανθράκων. Ἀποκλειστικῶς δὲ διὰ λιθανθράκων γίνεται ἡ θέρμανσις ὅπου εἶνε ἀνάγκη νὰ μεταδοθῇ ἡ θερμότης ὑπὸ κεντρικῆς τινος ἑστίας εἰς πέριξ οἰκοδομήματα καὶ χώρους, οἷον εἰς δημόσια καταστήματα ἢ καὶ εἰς μεγάλας ἰδιωτικὰς οἰκίας. Ἡ μέθοδος αὕτη τῆς θερμάνσεως εἶνε πρὸ καιροῦ ἐν χρήσει ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ, καίτοι αὐτόθι μεταχειρίζονται καὶ ξύλα, ἐν δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ δαπανῶνται ἐτησίως ὑπὲρ τὰ 20 ἑκατομμύρια τόννων λιθανθράκων εἰς οἰκιακὰς ἀνάγκας.

Μεταβαίνοντες νῦν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν λιθανθράκων εἰς τὴν βιομηχανίαν, δὲν εἶνε ἀνάγη νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὰς μικρὰς βιομηχανικὰς τεχνουργίας, αἵτινες ἔχουσιν ἀνάγκην καυσίμου ὕλης. Ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ἁπλῶς τὴν λέξιν *ἀκμὴν* ὅπως πείσωμεν πάραυτα ἕκαστον ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἀδύνατον νὰ ζήσῃ ἐφεξῆς ἄνευ ἀνθράκων. Χῶραι θερμαίνουσαι τὸν ἀτμολέβητα διὰ ξύλων, ἀχύρων ἢ καὶ διὰ τύρφης δὲν εἶνε προκεχωρημέναι εἰς τὸν πολιτισμόν. Παραγωγὴ ἀτμοῦ διὰ τῶν ὕλῶν τούτων δεικνύει κατάστασιν μεταβατικὴν ἀπὸ τῆς χρονικῆς περιόδου τῶν ἀρχεγόνων δασῶν ἢ ἀπὸ τῶν στεππῶν εἰς τὸν πολιτισμόν, ὅπως π.χ. εἰς τὰς δυτικὰς καὶ νοτίους χώρας τῆς βορείου Ἀμερικῆς καὶ ἐν Ῥωσσίᾳ.

Ἀλλὰ καὶ ἡ τοιουτότροπος θέρμανσις δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ μακρόν, διότι ἐν πολλαῖς π. χ. χώραις τῆς βορείου Ἀμερικῆς ἤρξαντο νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἄνουν σπατάλην τῶν ξύλων, δι' ἧς εἰς δύο ἢ τρεῖς γενεὰς ἀνθρώπων κατεστράφη ἡ βλάστησις ὁλοκλήρων ἑκατονταετηρίδων, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ποιά τις ἀντικατάστασις. Ἀλλ' ἐκεῖ τοὐλάχιστον δύναταί τις νὰ παρηγορηθῇ, ἀναλογιζόμενος ὅτι ὑπάρχουσιν ἐγγὺς οἱ ὑπόγειοι θησαυροὶ τῶν λιθανθράκων, ἐνῷ χῶραι, αἵτινες οὐ μόνον εἶνε πτωχαὶ εἰς λιθάνθρακας ἀλλὰ καὶ μακρὰν τῶν ἀνθρακωρυχείων, οἷαι π.χ. εἶνε χῶραί τινες τῆς Ῥωσσίας, εὑρίσκονται εἰς πολλῷ χείρονα κατάστασιν. Οὐδέποτε δύναται ἐνταῦθα νὰ ἱδρυθῇ μόνιμος καὶ ἐκτεταμένη βιομηχανία· μόνον δὲ ἡ ἐργασία διὰ τῶν χειρῶν δύναται νὰ παραγάγῃ τι καὶ τοῦτο μόνον ὅταν ἡ κινητήριος δύναμις εἶνε ὅλως δευτερεύουσα καὶ ἐπουσιώδης.

Τί δὲ δὲν ἐκτελεῖ ὁ ἀτμός; Παραλείποντες τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ὡς δυνάμεως θερμαντικῆς δι' ἀπ' εὐθείας εἰσροῆς ἢ δι' ἀπαγωγῶν σωλήνων, ἀναφέρομεν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ὡς δυνάμεως κινητικῆς καὶ πηγῆς δυνάμεως ἐργατικῆς, διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς ἐν ἐντάσει δυνάμεως αὐτοῦ ἐντὸς τῶν ἀτμομηχανῶν εἰς ἀληθῆ κίνησιν καὶ ὑπερνίκησιν ἀντιστάσεων.

Ἡ ὑπὸ τῶν ἀτμομηχανῶν τελουμένη ἐργασία εἴθισται γενικῶς νὰ ἐκφράζεται διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ἵππων. Ἐὰν ὅμως ἀντὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀτμομηχανῶν, τῶν τρεφομένων μόνον δι' ἀνθράκων, εἴχομεν ἀληθεῖς ἵππους, ποῦ ἠθέλομεν εὕρει τροφὴν ὅπως θρέψωμεν τὰ ἑκατομμύρια αὐτῶν; Καὶ ἂν δὲ δὲν λάβωμεν ποσῶς ὑπ' ὄψιν ἡμῶν τὴν *πολλῷ εὐθηνοτέραν* ἐργασίαν διὰ τοῦ ἀτμοῦ, πάλιν δὲν δυνάμεθα ν' ἀντικαταστήσωμεν τὰς ἐξόχους καὶ ἰσχυρὰς ἰδιότητας ἀτμομηχανῆς ἐργοστασίου ἢ ἀτμοπλοίου ἢ ἄλλου τινὸς μηχανισμοῦ διὰ μεγάλου ἀριθμοῦ ἵππων ἐχόντων σάρκας καὶ αἷμα. Οὔτε θὰ ἦτο δέ ποτε δυνατὸν ἄνευ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀτμοῦ νὰ ἐκτελεσθῇ πλῆθος ἐργασιῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων οὔτε δυνάμεθα σήμερον νὰ σκεφθῶμεν ὑπαρξιν ἀξίαν ἀνθρώπων. Ἀτμομηχαναὶ κινοῦσι τὰς ἁτράκτους ἐφ' ὧν τυλίσσεται τὸ νῆμα καὶ τοὺς ἱστοὺς ἐφ' ὧν ὑφαίνεται τὸ ὕφασμα, ἀτμομηχαναὶ κινοῦσι τοὺς τόρνους καὶ πολυαρίθμα ἄλλα ἐργαλεῖα δι' ὧν εἰσὶ κατηρτισμέναι αἱ μηχαναὶ τῶν ὑφασματουργείων καὶ ἄλλων βιομηχανικῶν καταστημάτων· αἱ ἀτμομηχαναὶ εἰσέδυσαν ἀπανταχοῦ. Ὁ βαφεὺς καὶ γναφεὺς οὐδόλως δύναται σήμερον νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ ἀτμοῦ, ἐπίσης δὲ ὁ ἀνθογράφος τῶν ὑφασμάτων. Δι' ἀτμοῦ ἐπίσης ὑφαίνονται, πλέκονται, λευκαίνονται, χρώνυνται ἢ κοσμοῦνται αἱ οὐσίαι δι' ὧν ἐνδυόμεθα ἢ κοσμοῦμεν τοὺς οἴκους μας ἢ ἐν γένει χρησιμοποιοῦμεν εἰς τὴν οἰκιακὴν ἡμῶν οἰκονομίαν. Μικροτέρας ἐκτάσεως, ἀλλ' ἱκανῶς μεγάλη ἔν τισι χώραις εἶνε ἡ χρῆσις τοῦ ἀτμοῦ εἰς τὴν βιομηχανίαν τῶν τροφίμων π.χ. ἐν Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ. Εἰς χώρας ἔνθα ὑπάρχει διαρκὴς κινητήριος δύναμις τοῦ ὕδατος δὲν ἀλέθεται ὁ σῖτος δι' ἀτμοῦ· ἀλλὰ καὶ τότε μόνον σχετικῶς μικραὶ πόλεις δύνανται νὰ στερηθῶσι τῶν ἀτμομύλων. Ζακχαροποιεῖα, ζυθοποιεῖα καὶ οἰνοπνευματοποιεῖα μόνον ἐν σμικρῷ δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἄνευ ἀτμοῦ. Ὁ κρεωπώλης καὶ τυροκόμος ἐργάζονται εἰσέτι παρ' ἡμῖν ἄνευ ἀτμοῦ, οἱ ἀμερικανικοὶ ὅμως ἁλάντες καὶ οἱ τυροὶ εἶνε προϊόντα τῆς δυνάμεως τοῦ ἀτμοῦ, πολὺ δὲ ὀλίγαι ἐκ τῶν μεγάλων χωρῶν τῆς κεντρικῆς καὶ νοτίου Εὐρώπης θὰ ἠδύναντο νὰ προμηθεύωνται τὰ πρὸς ζωάρκειαν ἂν μὴ ὁ ἀτμὸς μετέφερεν εἰς αὐτὰς ἀλλαχόθεν μέγα μέρος τῶν τροφίμων αὐτῶν. Καὶ ἡ μικρὰ δὲ τιμὴ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, δι' ἧς ἡ Ἀμερικὴ συναγωνίζεται πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους γεωκτήμονας πρὸ τῶν ἰδίων αὐτῶν θυρῶν, εἶνε συνέπεια τῆς καταπληκτικῆς αὐτόθι ἀναπτύξεως τῆς ἀτμοκινήτου βιομηχανίας, δι' ἧς ὅσον ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ χώρᾳ τῆς Εὐρώπης, οὕτε ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ, δι' ἀτμοκινήτων γεωργικῶν μηχανῶν θερίζουσι καὶ ἀλωνίζουσι καὶ ἐν γένει ἐκτελοῦσι πᾶσαν γεωργικὴν ἐργασίαν.

Ἐὰν ἐσκοποῦμεν νὰ διατρίψωμεν ἐπὶ πολὺ ἐπὶ τῶν πολυαρίθμων ἐφαρμογῶν τῶν ἀτμομηχανῶν, ἐξ ὧν ἤδη ἀνεφέραμεν τὰς ἐγγύτατα θιγούσας τὸν καθημερινὸν τοῦ ἀνθρώπου βίον, ἠθέλαμεν κουράσει τὸν ἀναγνώστην, ἀναγράφοντες ξηρὸν κατάλογον τῶν πολυπληθῶν τοῦ ἀτμοῦ χρήσεων. Μίαν ὅμως ἐφαρμογήν, τὴν μεγαλητέραν πασῶν καὶ σπουδαιοτέραν αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ μὴ παρασιωπήσωμεν, ἤτοι τὴν τοῦ ἀτμοῦ πρὸς κίνησιν τῶν σιδηροδρόμων καὶ ἀτμοπλοίων. Οὐδεμία ἄλλη δύναμις φυσικὴ οὔτε ἄλλη τις παραγομένη ἐκ ζωσῶν ὀργανώσεων ἦτο δυνατὸν ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἀτμόν. Μόνον διὰ τοῦ ἀτμοῦ δύναται νὰ κινηθῇ σιδηροδρομικὴ μηχανὴ ἢ πλοῖον μέγα ἀνεξαρτήτως τοῦ πνέοντος ἀνέμου. Διότι καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς μοναδικὰς περιστάσεις καθ' ἃς μετεχειρίσθησαν τὸν ἠλεκτρισμὸν ὡς κινητήριον δύναμιν, πρῶτον τίθεται ἡ ἀτμομηχανὴ εἰς κίνησιν, ἀπὸ ταύτης δὲ μεταβιβάζεται ἡ δύναμις εἰς τὴν ἠλεκτρικὴν καὶ μεταδίδει δι' αὐτῆς τὴν κίνησιν. Καὶ ὁ ἀπειρότατος δὲ καὶ ἀγροικότατος τῶν ἀνθρώπων γνωρίζει σήμερον καὶ αἰσθάνεται οἵαν σημασίαν ἔχουσι διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἅλην οἱ σιδηρόδρομοι καὶ τὰ ἀτμόπλοια. Πρὸς κίνησιν

ὅμως αὐτῶν μόνον οἱ λιθάνθρακες εἶνε κατάλληλοι ἕνεκα τοῦ μικροῦ χώρου ὅστις ἀπαιτεῖται πρὸς ἀποταμίευσιν αὐτῶν, κατ' ἐξαίρεσιν δὲ γίνεται χρῆσις εἰς τινας σιδηροδρομικὰς μηχανὰς καὶ ἄλλων θερμαντικῶν ὑλῶν, οἷον ξυλανθράκων ἢ κόκ.

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι ἀνακφέρομεν τοὺς λόγους τοῦ διαπρεπεστέρου τῶν ζώντων στατιστικῶν τοῦ Ἐρνέστου Ἔγγελ, ὅστις ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ ἀτμοῦ» λέγει τὰ ἑξῆς.

«Ἡ ὑπέροχος τοῦ ἀτμοῦ θέσις δι' ἣς οὐτος ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἔλαβε τεραστίαν ἀνάπτυξιν καὶ ἐγένετο ταὐτοχρόνως ὁ κύριος παράγων τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ θέλει δράσει ἐπὶ μακρὸν ἔτι χρόνον. Διότι ἡ τεχνουργικὴ καὶ ἡ βιομηχανία δὲν παρέλαβον αὐτὸν μόνον ὡς τινα νέαν δύναμιν ἄγνωστον μέχρι τοῦδε καὶ ἀμεταχείριστον, ἀλλ' ἕνεκα τῶν λαμπρῶν ἰδιοτήτων ἃς ὡς κινητήριος δύναμις κέκτηται, ἤτοι τοῦ νὰ δύναται νὰ μερισθῇ, νὰ συγκεντρωθῇ ἢ νὰ μεταβιβασθῇ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἕνεκα τούτου ἐνίκησεν ὕλας τὰς πρὶν ἐν χρήσει δυνάμεις καὶ ἀπεμάκρυνεν ὅλην τὴν τεχνουργικὴν ἀπὸ τῆς χρήσεως αὐτῶν. Ἡ μυϊκὴ δύναμις τοῦ ἀνθρώπου δυσκόλως δύναται νὰ συγκεντρωθῇ πέραν στενῶν ὁρίων, παρκλύει ταχέως καὶ ἑπομένως δρᾷ δυσαναλόγως. Ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου, ὁτὲ μὲν ὑπάρχουσα λίαν ἰσχυρὰ ὁτὲ δὲ ὅλως ἀσθενής, εἶνε ἄχρηστος, ἅτε ἀσταθής, ἔχουσα ὡς μόνον προσὸν ὅτι εἶνε ἀπανταχοῦ παροῦσα. Εἰς τὸν ἄνεμον εἶνε ὅλως ἀδιάφορον ἂν κινῇ 10 ἢ 100 ἀνεμομύλους ἐν χώρῳ σμικρῷ, ἀρκεῖ μόνον νὰ πνέῃ· ἀλλ' ὁ ἄνεμος δὲν δύναται καὶ νὰ συγκεντρωθῇ. Ἡ δύναμις τοῦ ὕδατος, δρῶσα διὰ τῆς βαρύτητος ἢ καὶ διὰ τῶν ὥσεων, δὲν ὑπάρχει ἀπανταχοῦ, καὶ ἂν δὲ κατορθωθῇ νὰ χρησιμοποιηθῇ πρὸς κίνησιν ἡ ἄρπωτις καὶ ἡ παλίρροια πάλιν θέλει εἶσθαι μόνον ἐν τῷ τόπῳ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς χρησιμοποιήσιμος. Ἡ δύναμις αὕτη μερίζεται πρὸς τὸ παρὸν ἀπὸ τῶν χωρῶν ἐν αἷς τὸ ὕδωρ ἔχει μικρὰν πτῶσιν, ὑπόκειται δὲ ὅλως εἰς τὰς ἰδιοτροπίας τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν. Πόσον δὲ ἄλλοία εἶνε ἡ δύναμις τοῦ ἀτμοῦ! Ἐλευθέρα τοπικῶν δεσμῶν παράγεται εὐχερέστατα καὶ ταχύτατα καὶ καταπαύεται, συγκεντροῦται εἰς μεγάλας δυνάμεις καὶ ἐκτελεῖ καὶ τὰς ἐλαχίστας ἐργασίας. Εἶνε ἀκαταπόνητος καὶ ἀνεξάντλητος· ὁ καιρὸς οὐδεμίαν ἀσκεῖ ἐπ' αὐτῆς ἐπίδρασιν. Πρὸς τούτοις δὲ δύναται νὰ ἀλλάσσῃ τόπον, ὅπως καὶ ἡ μυϊκὴ δύναμις, ἀλλὰ μετὰ τοιαύτης ταχύτητος καὶ ἐμμονῆς, ὥστε οὔτε συναγωνισμὸς τῶν δύο τούτων δυνάμεων δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Περὶ τοῦ ἀτμοῦ δύναταί τις μετὰ θάρρους νὰ εἴπῃ ὅτι ἂν δὲν ἐμηδένισε τὰς ἀποστάσεις τῶν χωρῶν ἀπ' ἀλλήλων, ἐσμίκρυνεν αὐτὰς τοὐλάχιστον κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς διάβασιν τῶν ἀποστάσεων ἀπαιτεῖται χρόνος, ἐσμίκρυνεν ἀναλόγως καὶ τὴν ἀπώλειαν τοῦ χρόνου. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν ὁ χρόνος εἶνε ἡ ὕλη ἐκ τῆς συνίσταται ἡ ζωή, ὁ ἀτμὸς ἐμήκυνε, καὶ ὅσῳ ἐπιταχύνει τὰς κινήσεις του τελειοποιούμενος, μηκύνει ἀδιαλείπτως τὸν βίον τῆς ἀδιακόπως εἰς τὰ πρόσω χωρούσης ἀνθρωπότητος.

Τοιαῦτα πλεονεκτήματα ἔχουσα ἡ δύναμις τοῦ ἀτμοῦ ἦτο φυσικὴ συνέπεια νὰ κυριαρχήσῃ τῶν λοιπῶν γνωστῶν δυνάμεων. Εἶνε δὲ ὄντως θαῦμα ὅτι ἡ κραταιὰ αὕτη κυριαρχία ἐπῆλθεν ἐν σχετικῶς βραχεῖ διαστήματι χρόνου, ὅπως ἐπίσης εἶνε θαυμαστὴ καὶ ἡ καταγωγὴ τῶν μέσων δι' ὧν ἐπῆλθεν ἡ τοιαύτη ἀναμόρφωσις, ἧς ἡ ἱστορία δὲν ἔχει νὰ δείξῃ παράδειγμα ὅμοιον».

Πρὶν ἢ ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν διὰ τῶν τελευταίων λέξεων τοῦ Ἔγγελ ἐγειρομένην ἀπορίαν, θεωρήσωμεν στατιστικάς τινας πληροφορίας τοῦ ἰδίου συγγράμματος ἐκ πολυαρίθμων πληροφοριῶν συλλεχθείσας. Ὁ ἀκόλουθος πίναξ περιέχει τὰς δυνάμεις τῶν μηχανῶν εἰς ἵππους τῶν σπουδαιοτέρων βιομηχανικῶν πόλεων κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1877.

ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ

Κράτη.	Ἀτμομηχαναὶ ἑδραῖαι.	Ἀτμομηχαναὶ κινούμεναι.	Ἀτμόπλοια.	Ἐν ὅλῳ.
Μεγάλη Βρεττανία.	2,000,000	3,242,000	1,744,000	6,986,000
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι.	1,987,000	4,933,500	572,400	7,492,900
Γερμανία.	1,320,647	2,859,450	179,280	4,359,377
Γαλλία.	492,418	2,358,993	173,093	3,024,504
Αὐστρία.	157,279	989,922	127,875	1,275,076
Ἰταλία.	54,231	;	;	;
Βέλγιον.	;	;	;	568,139
Ἑλβετία.	20,000	228,295	;	;

Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ἅπασαν τὴν γῆν ἑδραίων καὶ κινητῶν ἀτμομηχανῶν ἀνήρχετο κατὰ τὸ ἔτος 1880 εἰς 200,000 ἐχούσας δύναμιν πολλῷ μείζονα τῶν 13 ἑκατομμυρίων ἵππων, αἱ δὲ ἐν ἐνεργείᾳ ἀτμομηχαναὶ τῶν 350,000 χιλιόμετρα μακρῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἀνήρχοντο εἰς 105,000 ἐχούσας δύναμιν 30 ἑκατομμυρίων ἵππων. Εἰς τὰς παντειδεῖς ταύτας ἀτμοκινήτους ἐπιχειρήσεις ὑπολογίζετο ἐν ἔτει 1880 μόνον ἐν Γερμανίᾳ κεφάλαιον δαπανηθὲν 11,000 ἑκατομμύρια μάρκαι, ἐξ ὧν τὰ δύο τρίτα περίπου ἀνήκουσιν εἰς τοὺς σιδηροδρόμους. Δι' ἅπασαν ἑπομένως τὴν γῆν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν κεφάλαιον 120,000 ἑκατομμυρίων μαρκῶν, ποσὸν ὅπερ βεβαίως εἶνε πολλῷ εὐκολώτερον νὰ γράψῃ τις καὶ προφέρῃ παρὰ νὰ συλλάβῃ ἐν τῷ νῷ. Δικαίως λοιπὸν ὁ Engel θεωρεῖ ὡς θαῦμα τὴν εὕρεσιν καὶ καταβολὴν τοῦ ποσοῦ τούτου, καθόσον μάλιστα ἡ ἐφεύρεσις τῆς ἀτμομηχανῆς, οἷα ὑπάρχει τὴν σήμερον ἐγένετο ἐν ἔτει 1775, ἡ δὲ κυρίως διάδοσις αὐτῆς εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος καὶ μάλιστα πρὸ 40 μόλις ἐτῶν. Τὸ θαῦμα ὅμως τοῦτο ἐξηγεῖ σαφῶς ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, καθ' ἣν τὸ δυσαντίληπτον τοῦτο κεφάλαιον τῶν 120 διεκατομμυρίων ὡκονομήθη κατὰ τὰ διάστημα τῶν 50 τούτων ἐτῶν, ἤτοι δι' ἄλλων λέξεων ἐπλάσθη ἐξ ἀρχῆς. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀνομαστικῶν ἵππων τῶν ἀτμομηχανῶν εἶνε πολλῷ μεγαλήτερος τῶν συνισταμένων ἐξ αἵματος καὶ σαρκός. Ἐν Γερμανίᾳ π.χ. ὑπάρχουσι 4 1|2 ἑκατομμύρια ἵππων τῶν ἀτμομηχανῶν (δυνάμεως) ἀπέναντι 3 ἑκατομμυρίων ἀληθινῶν ἵππων. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἀτμομηχανή, ἔχουσα δύναμιν ἑνὸς ἵππου καὶ ἐργαζομένη 24 ὥρας καθ' ἑκάστην, ἐκτελεῖ ἐργασίαν ἴσην πρὸς τρεῖς ζῶντας ἵππους, καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι οὗτοι ἐργάζονται 8 ὥρας καθ' ἑκάστην, οἱ δὲ τρεῖς οὗτοι ἵπποι ἀναλογοῦσι πρὸς ἑπτάκις τοσούτους ἀνθρώπους, ἐὰν τὴν ἐργασίαν ἐκείνων ἀνεπλήρου ἡ μυϊκὴ δύναμις τούτων. Πόσῳ ὅμως εὐθηνοτέρα δὲν εἶνε ἡ ἐργασία τῶν καλουμένων ἵππων τῆς ἀτμομηχανῆς συγκρινομένη πρὸς τὴν τῶν ἀληθῶν ἵππων ἢ τοῦ ἀνθρώπου! Οἱ ὑπολογίσαντες τὴν δαπάνην τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς κίνησιν ἑνὸς τόννου (1000 χιλιογρ.) εἰς ὕψος ἑνὸς χιλιομέτρου εὗρον ὅτι ἡ ἐργασία τῶν ἵππων εἶνε 6κις—25κις, ἡ δὲ τοῦ ἀνθρώπου 20—120κις ἀκριβωτέρα τῆς τῶν ἵππων ἀτμομηχανῆς.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ἔγγελ ἐν Πρωσσίᾳ ἀπὸ τοῦ 1844 μέχρι τοῦ 1878 διὰ τῆς μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων διὰ τῶν σιδηροδρόμων οἰκονομήθησαν 18,151 ἑκατομμύρια μαρκῶν. Εἰς ταῦτα προσθετέον τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἀνθρώπων, ἥτις καὶ εὐθηνοτέρα εἶνε καὶ οἰκονομεῖ χρόνον, ἤτοι 1,755,000.000 ἐν ὅλῳ 20,317.000,000 μαρκῶν, ὧν τὰ δύο τρίτα ἀνήκουσιν εἰς τὰ ἔτη 1871—1878. Ἔτι μείζονα εἶνε τὰ ἔμμεσα πλεονεκτήματα τῆς διὰ σιδηροδρόμων καὶ ἀτμοπλοίων συγκοινωνίας. Ὅπως δὲ ὑπολογίσωμεν ταῦτα καὶ λάβωμεν γενικόν τι ἐξαγόμενον, ἀρκεῖ νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἐπὶ τὸ τετραπλοῦν τὰς ἀκαθαρίστους προσόδους τῶν σιδηροδρόμων. Ἀλλὰ καὶ ἀνδιπλασιάσωμεν μόνον αὐτάς, τὰ 8 δισεκατομμύρια μαρκῶν, ἅτινα εἶνε ἡ ἐτησία ἀκαθάριστος πρόσοδος ὅλων τῶν σιδηροδρόμων τῆς γῆς, ὧν τὸ κεφάλαιον ἀνέρχεται εἰς 80 δισεκατομμύρια μαρκῶν, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς ἄμεσον καὶ ἔμμεσον κέρδος 16 δισεκατομμυρίων μαρκῶν εἰς ἓν ἔτος. Ὥστε οὐδόλως πρέπει νὰ ἀπορῶμεν πόθεν πηγάζουσι τὰ κεφάλαια ἅτινα διευκολύνουσι τὴν κατασκευὴν σιδηροδρόμων καὶ ἄλλων ἀτμοκινήτων ἐπιχειρήσεων. Μὴ λησμονῶμεν πρὸς τούτοις ὅτι πάντα ταῦτα τὰ κεφάλαια διὰ τῶν μισθῶν τῶν ἐργατῶν πίπτουσι κατὰ μέγα μέρος ὡς κρουπφόρος βροχὴ εἰς ὅλας τὰς κλάσεις τῆς κοινωνίας.

[Ἕπεται τὸ τέλος.]

Σ. Μ.

Η ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ἂν ὁ ἀνὴρ κυριαρχῇ τῆς οἰκογενείας, ἂν ἐφορᾷ ἐπ' αὐτὴν καὶ τὴν διοικῇ, ὑπάρχει κράτος τι περιωρισμένον ἀναμφιβόλως, ἀλλ' ἀπέραντον ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας καὶ τὰς διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς οἰκογενείας συνεπείας, ἐν ᾧ ἡ γυνὴ ἐνασκεῖ ἄμεσον καὶ σχεδὸν ἀπόλυτον κυριαρχίαν. Τοῦτο δὲ εἶνε ὁ οἶκος.

Ἡ περὶ τοῦ οἴκου ἀσχολία δυνατὸν νὰ νοηθῇ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις· δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς ταπεινὴ καὶ ἐξευτελιστικὴ ἐργασία, ἀναξία εὐ ἠγμένης γυναικὸς καὶ εἰς θεραπαινίδας ἁρμόζουσα· ἢ ἀνάγκη ταπεινωτικὴ εἰς ἣν δέον νὰ ὑποβάλληται ἡ γυνὴ μὴ δυναμένη νὰ πράξῃ ἄλλως· ἢ καθῆκον, ἀλλὰ καθῆκον θλιβερόν, ψυχρόν, ἀνιαρόν· ἢ τέλος καθῆκον καὶ πάλιν ἀλλὰ καθῆκον ἐπιτελούμενον μετὰ προθυμίας, μετὰ διαφέροντος, μετὰ πάθους.

Ἐκ τῶν γνωμῶν τούτων ποία εἶνε ἡ ἀληθής; Ἡ πρώτη εἶνε προφανῶς ἀνόητος. Ἡ κυβέρνησις τοῦ οἴκου εἶνε ἀπαραίτητος, τοῦ συμφέροντος τῆς οἰκογενείας ἀπαιτοῦντος ταύτην ἐπιτακτικῶς. Ὀλίγον σημαίνει ἂν τὰ μεγάλα οἰκογενειακὰ συμφέροντα προστατεύωνται ἐκτὸς τοῦ οἴκου ὑπὸ τοῦ συζύγου, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ ἐπικρατεῖ ἀταξία ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον καὶ ἐν ταῖς δαπάναις. Ἀλλὰ τίνι ἐπιβάλλεται ἡ περὶ τῶν τοῦ οἴκου μέριμνα; Οὐχὶ βεβαίως τῷ ἀνδρί· οὗτος ἱκανῶς ἀπασχολεῖται ὑπὸ τοῦ ἐπαγγέλματος

καὶ τῆς γενικῆς τῆς οἰκογενείας ἐποπτείας, ὥστε δὲν πρέπει νὰ ἀπασχολῆται καὶ ὑπὸ τῶν μυρίων φροντίδων τοῦ καθ' ἑκάστην βίου. Ἄλλως δὲ δὲν εἶνε πρὸς ταύτας κατάλληλος, καὶ μόνον ἐπὶ ζημίᾳ εὐγενεστέρων ἀσχολιῶν δύναται νὰ καταστῇ ἱκανὸς καὶ ἔμπειρος περὶ ταύτην· τέλος ἂν ἡ περὶ τοῦ οἴκου φροντὶς θεωρῆται ὑποδεεστέρα τῆς γυναικός, κατὰ μείζονα λόγον εἶνε ὑποδεεστέρα τοῦ ἀνδρός. Ἡ διεύθυνσις τοῦ οἴκου λοιπὸν δὲν εἶνε ἔργον τοῦ ἀνδρός, ἂν δὲ μηδὲ τῆς γυναικὸς εἶνε, τότε εἰς ποῖον ἀνήκει; Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπω ὅτι δὲν εἶνε ἔργον τῶν παίδων· ὑπολείπονται οἱ θεράποντες. Ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὴν νοημοσύνην, εἰς τὸ ἐνδιαφέρον, εἰς τὴν τιμιότητα τῶν θεραπόντων; Διὰ νὰ παραδώσῃ τὴν οἰκογένειαν εἰς τὴν ἀβεβαίαν ταύτην τύχην ὁ ἀνὴρ ἀφιέρωσε τὸν βίον εἰς τὴν γυναῖκα, ἀμφότεροι δὲ ἐγέννησαν τέκνα;

Ἡ περὶ τῶν οἰκιακῶν λοιπὸν μέριμνα εἶνε ἀπαραίτητος εἰς τὴν γυναῖκα, ἀλλ' εἶνε ἆρά γε ἀνάγκη ταπεινωτική, δουλικὸς ζυγὸς ὃν δὲν δέχεται εἰμὴ μόνον διότι ἀδυνατεῖ ν' ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ; Τὸν ζυγὸν τοῦτον αὐτὴ αὕτη καθιστᾷ δουλικὸν ὑφισταμένη αὐτὸν ὡς ἀγγαρείαν· αὐθορμήτως γίνεται θεράπαινα μεριμνῶσα περὶ τῶν τοῦ οἴκου, καὶ ἀμείβουσα δι' ὑλικῶν φροντίδων τὴν διατροφὴν καὶ τὴν ἀσφάλειαν, ἣν παρέχει αὐτῇ ὁ σύζυγος. Οὕτω λοιπὸν ὁ ἐξευτελισμός, ὃν εὑρίσκει ἐν τῇ διοικήσει τοῦ οἴκου εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν ἑκούσιος. Ἄλλως, ἂν ἡ τοῦ οἴκου διοίκησις εἶνε ἀνάγκη διὰ τὴν γυναῖκα, εἶνε καὶ καθῆκον· διότι ἕκαστος ἀρέσκεται νὰ πράττῃ ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ πράξῃ ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ἡ ἀνάγκη μεταβαλλομένη εἰς καθῆκον ἀπόλλυσι πᾶν τὸ δυσάρεστον διὰ τὴν φιλαυτίαν καὶ τὸ βαρὺ διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν. Δὲν εἶνε κτηνώδης νόμος, εἰς ὃν ὑποκύπτομεν παρὰ τὴν θέλησίν μας, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἄλλως· εἶνε λογικὸς νόμος εἰς ὃν ὑπακούομεν διότι εἶνε λογικός· ἡ περὶ τοῦ οἴκου μέριμνα λοιπὸν εἶνε καθῆκον· ἀλλὰ καθῆκον ὅπερ ἁπλῶς πρέπει νὰ ἐκτελῆται, χωρὶς νὰ φροντίζωμεν νὰ ἐκτελῶμεν αὐτὸ μετὰ χάριτος, μεθ' ἡδονῆς, μετὰ χαρᾶς; Ἐν γένει δὲ τὸ ἄνευ ἡδονῆς καθῆκον ἐκτελεῖται καλῶς; Ὅταν τις ζητῇ μόνον τὸ καθῆκόν του νὰ διαπράξῃ καὶ οὐδὲν ἄλλο, ἐκτελεῖ ἆρά γε ὅλον αὐτοῦ τὸ καθῆκον, δύναται δὲ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ πλέον τοῦ καθήκοντος ἄνευ πάθους καὶ ἔρωτος; Αὐστηροί τινες ἠθικολόγοι ὑπεστήριξαν τὸ δόγμα τοῦτο, ὅτι ἀλλοιοῦμεν καὶ καταστρέφομεν τὸ καθῆκον ἀναμιγνύοντες τὴν ἐλαχίστην ἡδονήν, καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ἐπὶ τῇ ἐπιτελέσει τοῦ καθήκοντος. Ὁ γερμανὸς φιλόσοφος Κάντιος ὑπεστήριζε τὴν γνώμην ταύτην· ὁ συμπατριώτης αὐτοῦ Σχίλλερος ἐπικρίνει αὐτὸν δηκτικῶς διὰ τοῦ ἑξῆς: «Ηὐχαριστήθην πράξας καλὸν εἰς τὸν γείτονά μου, τοῦτο δὲ μὲ δυσαρεστεῖ!» Ὁ Ἀριστοτέλης, ὅστις ἦτο μέγας ἠθικολόγος, ὡρισε τὸν ἐνάρετον ἄνθρωπον ὡς ἀτὸν εὐαρεστούμενον ἐπὶ τῇ ἐκτελέσει ἐναρέτων πράξεων.»

Ὁ ὡραῖος οὗτος ὁρισμὸς δύναται εὐκόλως νὰ δικαιολογηθῇ ἐν τῇ θεωρίᾳ, ἐν τῇ πράξει δὲ εἶνε ἀναμφισβήτητος. Ἡ κυβέρνησις τοῦ οἴκου δέον λοιπὸν νὰ ᾖ εἰς τὴν γυναῖκα εὐάρεστον καθῆκον, πρέπει δ' αὕτη νὰ εὐαρεστῆται ἐξ αὐτῆς, νὰ ἐπιλαμβάνηται ταύτης ἐν σοβαρότητι καὶ φαιδρότητι· εἶνε δὲ θαυμασίως πρὸς τοῦτο κατάλληλος. Τὸ πνεῦμα αὐτῆς, φιλοῦν τὰ ἐπὶ μέρους, ἥκιστα ρέπον εἰς τὰς ἀφῃρημένας ἰδέας, ἀναπτύσσεται καὶ ἀναδείκνυται ἐν τῇ μερίμνῃ τῆς οἰκιακῆς διοικήσεως. Ἂς μὴ πιστεύῃ δὲ ὅτι ἡ διεύθυνσις τοῦ οἴκου δὲν δύναται νὰ παράσχῃ ἀφορμὴν πρὸς ἀρετὰς ὑψηλάς, εὐγενεῖς ἢ ἀβράς. Ἡ οἰκονομία ἐπὶ παραδείγματι εἶνε ἀρετὴ καὶ ταπεινὴ καὶ κοινή. Οὐδεὶς καυχᾶται ἔχων αὐτήν, πολλοὶ δὲ καυχῶνται διότι δὲν τὴν ἔχουσιν. Καὶ ἐν τούτοις ἂν διὰ τῆς οἰκονομίας ἡ γυνὴ φείδηται τῆς ἐργασίας τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ συζύγου καὶ διαφυλάττῃ τεμάχιον ἄρτου εἰς τὰ τέκνα της, ἂν διὰ τῆς οἰκονομίας σώζῃ τὴν ὑπόληψιν τῆς οἰκογενείας καὶ χωρὶς νὰ ζητῇ νὰ θαμβώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ δανείου φωτὸς μὴ ἀποκρύπτοντος τὴν ἔνδειαν, ἐφελκύει τὸν σεβασμὸν διὰ μετριόφρονος ἀξιοπρεπείας καὶ ὑπερηφάνου ἁπλότητος, ἡ ἀρετὴ αὕτη ἥτις θεωρεῖται χυδαία, δὲν δύναται δικαίως νὰ θεωρηθῇ ἡρωϊκὴ ἀρετή, καθ' οὓς χρόνους ἰδίως ἡ ἐξάσκησις αὐτῆς εἶνε δυσχερεστάτη καὶ ἡ κοινωνία καταβυθρώσκεται ὑπὸ ὀλεθρίας ἀμίλλης πρὸς πολυτέλειαν καὶ ἀκορέστου ἀνάγκης ἐπιδείξεως;

Ἡ τάξις, ὁ κανών, εἶνε ἀρετὴ ψυχρὰ καὶ ἥκιστα θελκτική· καὶ ἐν τούτοις ἡ τάξις ἐν τῷ κατ' οἶκον βίῳ εἶνε ἤδη ἡ τάξις ἐν ταῖς σκέψεσιν, ἐν τοῖς αἰσθήμασι. Δὲν εἶνε ὅλη εὐδαιμονία ἀλλὰ μέρος τι τῆς εὐδαιμονίας· ὁ ἡσυχημένος παρατηρητὴς γινώσκει ὅτι ἡ τάξις ἐν τῷ ἐξωτερικῷ βίῳ εἶνε συνήθως σύμπτωμα ἐντελεστέρας τάξεως· οἰκογένεια δὲ ἐν τάξει βιοῦσα εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἰκογένεια ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἡσυχίᾳ διατελοῦσα.

Ἄλλως δὲ οὐχὶ μόνον τὰς λογικὰς ἀρετὰς εὑρίσκει ἡ γυνὴ ἀφορμὴν ν' ἀναπτύξῃ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ οἰκογενειακῷ βίῳ· δύναται ὁμοίως νὰ εἰσαγάγῃ καὶ τὰ κύρια τῆς φύσεως αὐτῆς χαρακτηριστικά, τὴν καλαισθησίαν, τὴν χάριν. Χάρις καὶ ἐνασχόλησις περὶ τὰ τοῦ οἴκου φαίνονται ἀντίθετοι καὶ ἀνταναιρούμεναι ἔννοιαι· ἀλλὰ δὲν εἶνε τοιαῦται καὶ εἰς τοὺς διακρίνοντας τὰ πράγματα, τοὺς μὴ βλέποντας τὸ ἀόρατον ὀπίσω τοῦ ὁρατοῦ καὶ ἀγνοοῦντας τὴν ἀπόκρυφον σχέσιν τῶν ὑλικῶν πρὸς τὰ πνευματικὰ πράγματα. Τὰ πάντα λαμβάνουσι ψυχήν, ζωογονοῦνται, χρωματίζονται ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ αἰσθήματος. Δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἐν ταῖς ταπεινοτάταις ἀσχολίαις τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου τέχνη τις ἀποκρύπτουσα τὰ μὴ θέλγοντα τὰ ὄμματα, τέχνη τις τοῦ διάγειν ἄνευ πολυτελείας, ἄνευ μεγάλων δαπανῶν, ἀλλ' οὕτως ὥστε νὰ εὐαρεστῆται ἡ καλαισθησία καὶ ἡ φαντασία. Ἡ πτωχοτέρα τοῦ λαοῦ κόρη ἔχει ἄνθος τι εἰς τὸ παράθυρόν της· δὲν εἶνε ἀπόδειξις τοῦτο ὅτι ὁ βίος δύναται νὰ κοσμῆται ἐν πάσῃ κοινωνικῇ τάξει; Τὸ ἐπίχαρι τοῦ βίου οὐδὲν ἔχει τὸ πρὸς τὴν ἠθικὴν ἀπᾴδον, ὅταν δὲν ᾖ δυσανάλογον πρὸς τὰ μέσα ἅτινα παρέχει εἰς ἡμᾶς ἡ τύχη. Μήπως ἡ φύσις στερεῖται χάριτος καὶ εὐπρεπείας; μὴ καὶ εἰς τὰ εὐτελέστερα τῶν ἀντικειμένων δὲν ἔδωκε στολισμὸν μεγαλοπρεπέστερον ἀπὸ τοῦ τὸν Σολομῶντος ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ δόξῃ; Ἡ περὶ τοῦ οἴκου λοιπὸν ἐνασχόλησις ἔχει τὴν χάριν αὐτῆς, τὸ κάλλος, τὴν ποίησίν της. Ὁ μέγας τῆς Γερμανίας ποιητὴς ἐγίνωσκε τοῦτο ὁπότε ἐν τῷ *Βερτέρῳ*, θέλων νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν σκηνὴν τὴν θελκτικὴν ἡρωΐδα, δὲν διστάζει νὰ ἐκλέξῃ μίαν τῶν ἀφελεστάτων σκηνῶν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, καὶ παραστήσῃ τὴν νεάνιδα διανέμουσαν εἰς τοὺς μικρούς της ἀδελφοὺς τεμάχια ἄρτου ἠλειμμένα διὰ βουτύρου. Ἡ ποίησις δὲν εἶνε τόσον μακρὰ οὐδὲ τόσον ὑψηλὰ ὅσον διϊσχυρίζονται οἱ ὀνειροπόλοι. Εἶνε ἐδῶ, εἶνε ἐκεῖ, εἶνε παντοχοῦ καὶ πρὸ πάντων ἐν τοῖς ἁπλοῖς πράγμασι. Ἡ παρὰ τὴν ἑστίαν γωνία, ἡ στρογγύλη τράπεζα, τὸ ἑσπερινὸν δεῖπνον, ἡ περιποίησις τοῦ τέκνου ἀποτελοῦσι τὴν ποίησιν τῆς οἰκογενείας. Εὐτυχὴς ὁ δυνάμενος ν' ἀπολαύσῃ τοῦ ἀγνοῦ ἔρωτος τῶν πραγμάτων τούτων καὶ μὴ νομίζων ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔχῃ πυρετὸν ὅπως ἀπολαύσῃ τοῦ βίου.

—

Ὁ Φενελὼν ἐν τῇ θαυμασίᾳ αὐτοῦ *Πραγματείᾳ περὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν γυναικῶν* ἐρανίζεται ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς τὴν εἰκόνα τῆς ἰσχυρᾶς γυναικός, τῆς συνετῆς καὶ φιλοπόνου οἰκοδεσποίνης, ἐκφράζουσαν δι' εἰκονικοῦ ὕφους καὶ διὰ μεγαλοπρεποῦς λόγου τὰ ἤδη εἰρημένα:

«Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὑρήσει; Τιμιωτέρα δὲ ἐστι λίθων πολυτελῶν ἡ τοιαύτη. Θαρσεῖ ἐπ' αὐτῇ ἡ καρδία τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· ἡ τοιαύτη σκύλων οὐκ ἀπορήσει. Ἐνεργεῖ γὰρ τῷ ἀνδρὶ ἀγαθόν, καὶ οὐ κακὸν πάντα τὸν βίον· μηρυομένη ἔρια καὶ λίνον, ἐποίησεν εὐχρηστα ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ἐγένετο ὡσεὶ ναῦς ἐμπορευομένη μακρόθεν· συνάγει δὲ αὐτῆς τὸν βίον. Καὶ ἀνίσταται ἐκ νυκτῶν, καὶ ἔδωκε βρώματα τῷ οἴκῳ, καὶ ἔργα ταῖς θεραπαίναις· θεωρήσασα γεώργιον ἐπρίατο· ἀπὸ δὲ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς κατεφύτευσε κτῆμα. Ἀναζωσαμένη ἰσχυρῶς τὴν ὀσφὺν αὐτῆς, ἤρεισε τοὺς βραχίονας αὐτῆς εἰς ἔργον. Ἐγεύσατο δὲ ὅτι καλὸν ἐστι τὸ ἐργάζεσθαι, καὶ οὐκ ἀποσβέννυται ὅλην τὴν νύκτα ὁ λύχνος αὐτῆς. Τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐκτείνει ἐπὶ τὰ συμφέροντα, τοὺς δὲ πήχεις αὐτῆς ἐρείδει εἰς ἄτρακτον. Χεῖρας δὲ αὐτῆς διήνοιξε πένητι, καρπὸν δὲ ἐξέτεινε πτωχῷ. Οὐ φροντίζει τῶν ἐν οἴκῳ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ὅταν που χιονίζῃ, πάντες γὰρ οἱ παρ' αὐτῇ ἐνδιδύσκονται δίσσα· χλαίνας ἐποίησε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἐκ δὲ βύσσου καὶ πορφύρας ἑαυτῇ ἐνδύματα. Περίβλεπτος δὲ γίνεται ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἡνίκα ἂν καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς. Σινδόνας ἐποίησε καὶ ἀπέδοτο, περιζώματα δὲ τοῖς Χαναναίοις. Ἰσχὺν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο, καὶ ηὐφράνθη ἐν ἡμέραις ἐσχάταις. Στόμα αὐτῆς διήνοιξε προσηκόντως καὶ ἐνάρμως, καὶ τάξιν ἐστείλατο τῇ γλώσσῃ αὐτῆς. Στεγναὶ διατριβαὶ οἴκων αὐτῆς, σῖτα δὲ ὀκνηρὰ οὐκ ἔφαγε.»

Ἐκ τῶν σημαντικωτέρων τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας ἀσχολιῶν εἶνε ἡ διοίκησις τῶν ὑπηρετῶν, εἶνε δὲ αὕτη δυσχερές, σοβαρὸν καὶ ἄξιον τῶν σκέψεων πεφωτισμένης γυναικὸς ἔργον. Ἀποτελεῖται ἐκ δύο μερῶν, τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς διευθύνσεως. Εὐνόητον εἶνε ὑποίαν σημασίαν ἔχει δι' οἰκογενειάν τινα ἡ ἐκλογὴ τῶν ὑπηρετῶν. Ἐπειδὴ οὗτοι ὁμωνίζουσι καὶ δαπανῶσι, τὸ χρῆμα τῆς οἰκίας εἶνε ὡς εἰπεῖν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Ἀναμφιβόλως μεγάλαι καταχρήσεις δὲν τοῖς εἶνε δυναταί, ἀλλὰ σειρὰ μικρῶν καταχρήσεων ἢ ἀμελειῶν δύναται ἐν τέλει νὰ ἐπενέγκῃ ἱκανῶς σοβαρὰ τραύματα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς οἰκογενείας. Ἀλλ' αὕτη εἶνε ἐκ τῶν ἐλαχίστων ἐπιδράσεων τῶν ὑπηρετῶν ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ οἰκογενειακοῦ βίου. Ἡ σοβαρωτάτη αὐτῶν ἐπίδρασις προέρχεται ἐκ τῆς μετὰ τῶν τέκνων οἰκειότητος· τὰ παιδία ἐν γένει ἀγαπῶσι τοὺς θεράποντας, διότι βεβαίως οὗτοι εἶνε περιποιητικώτεροι τῶν γονέων· χωρὶς δὲ οὐδαμῶς νὰ ἐγκαταλίπῃ τὰ τέκνα της οἰκοδέσποινά τις, ἔχει συχνάκις ἀνάγκην νὰ ἀντικαθιστᾶται ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν. Θὰ ἦτο δὲ γελοῖον ἄλλως καὶ ἐπικίνδυνον νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς τὰ παιδία πλημμελεῖς ἰδέας ἀλαζονείας, καὶ νὰ ἀπαγορεύσωμεν εἰς αὐτὰ τὴν οἰκειότητα ἣν ἡ ἀφελὴς αὐτῶν φύσις δεικνύει πρὸς τοὺς διασκεδάζοντας αὐτά, οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ περιβολὴ αὐτῶν. Οἱ ὑπηρέται λοιπὸν λαμβάνουσι σημαντικὴν θέσιν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, καὶ ἐν αὐτῇ πρὸ πάντων εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξασφαλίσωμεν ἡμῖν τὴν πίστιν αὐτῶν καὶ τὴν τιμιότητα. Πολλὰς ἐγγυήσεις πρέπει ν' ἀπαιτῶμεν παρὰ τῶν προσώπων εἰς ἃ ἐμπιστευόμεθα, ἔστω καὶ πρὸς στιγμήν, τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν τῶν τέκνων μας.

Ἡ ἐκλογὴ τῶν ὑπηρετῶν ἀπαιτεῖ λοιπὸν ἰδιαιτέρως τὴν ὀξυδέρκειαν τῆς οἰκοδεσποίνης. Ἀλλ' εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ ἡ καλὴ ἐκλογὴ ἂν ἀγνοῶμεν τὴν τέχνην τοῦ διευθύνειν καὶ κυβερνᾶν. Εἶνε τέχνη δυσχερὴς ἥκιστα δὲ κοινή, καὶ συνίστα-

ται εἰς μέσον τι μεταξὺ ἀδιαφορίας καὶ καταδιώξεως. Ἡ οἰκοδέσποινα καθῆκον ἔχει βεβαίως νὰ ἔχῃ ἀνοικτὸν τὸ ὄμμα· ἀλλὰ δέον ἐπίσης νὰ γινώσκῃ ὅτι οὐδὲν πλάσμα μανθάνει νὰ ἐκτελῇ καλῶς τὸ ἔργον του ἂν μὴ ἀφεθῇ αὐτῷ ποιά τις ἐλευθερία. Ἐπαγρύπνησις καὶ ἐμπιστοσύνη, αὗται εἶνε αἱ δύο ἀρχαὶ σώφρονος οἰκογενειακῆς διοικήσεως. Ἄνευ τῆς πρώτης ἡ οἰκοδέσποινα ἐξαπατᾶται, ἄνευ τῆς δευτέρας πλανᾶται, στεροῦσα τὸν ὑπηρέτην τοῦ καλλίστου ἐλατηρίου τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος, τῆς εὐθύνης καὶ τῆς τιμῆς.

Ἀλλ' ὅταν φρόνησιν καὶ ἂν ἐπιδείξῃ οἰκοδέσποινά τις ἐν τῇ ἐκλογῇ καὶ τῇ διευθύνσει τῶν ὑπηρετῶν, δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ τὴν ἀρχὴν ταύτην ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι παρὰ τὸ ταπεινὸν αὐτῶν ἔργον εἰσὶ ἀνθρώπινα καὶ λογικὰ πλάσματα, ἄξια εὐμενείας καὶ ἐκτιμήσεως. Ἀδικώτατα εἶπε γυναῖκές τινες μὴ ἀνεχόμεναι νὰ ἔχωσι σφάλματα οἱ ὑπηρέται. Οὐδ' ἐννοοῦσιν ὅτι ἡ ἀτελὴς αὐτῶν ἀγωγὴ εἶνε ἤδη πηγὴ εὖ ἐσφαλμένων ἰδεῶν, αἵτινες ἐπιδρῶσι καὶ ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν. Θεωροῦσι φαίνεται τὰ προσόντα τῶν ὑπηρετῶν ὡς ὑρειλὴν τῆς ὑποίας τὴν ἀπότισιν δέχονται ὡς φυσικωτάτην, τὰ δὲ σφάλματα αὐτῶν ὡς καθυστέρησιν ζημιοῦσαν αὐτοὺς καὶ δι' ἣν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ τὴν μέμφωνται ἀκαταπαύστως. Θεωροῦσι φαίνεται ἐπίσης, τὴν οἰκιακὴν ἐργασίαν ὡς εὐχερές πρᾶγμα· ἐπειδὴ δ' εὐχερέστατον εἶνε νὰ ἔχῃ τις φαντασιοπληξίας, νομίζουσιν ὅτι εὐχερέστατον εἶνε καὶ τὸ μαντεύειν καὶ ἐκτελεῖν αὐτάς. Τοῦτο ὅμως εἶνε μεγάλη πλάνη· καὶ ὅπως πεισθῶμεν περὶ τούτου ἀρκεῖ νὰ ἀναλογισθῶμεν ἡμεῖς ἂν ἐκτελῶμεν αὐστηρῶς πάσας ἡμῶν τὰς ὑποχρεώσεις. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι συχνάκις αἱ λίαν δύσκολοι γυναῖκες εἶνε αἱ ἀργαί· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἔπρεπε περισσοτέραν ἐπιείκειαν νὰ αἰσθάνωνται εἰς πλάσματα ἀφωσιωμένα εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ καταδεδικασμένα εἰς τὴν ὀδυνηρὰν ἀνάγκην τοῦ ὑπηρετεῖν τοὺς ἄλλους.

Ὁμολογητέον ὅτι τὸ νέον κοινωνικὸν καθεστὸς δὲν ἀπέβη εὔνουν εἰς τοὺς ὑπηρέτας. Ἄλλοτε ὁ θεράπων δὲν ἀπεῖχε πολὺ τοῦ ὑποτελοῦς, ἐν ἀρχῇ δὲ ἦτο αὐτόχρημα ὑποτελής. Ἀλλ' ἐτέρωθεν ἦτο μέλος τῆς οἰκογενείας τοῦ ἄρχοντος, παρεκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν αὐτοῦ. Ἀφ' ὅτου ὁ θεράπων ἐγένετο ἐλεύθερος, ἡ θέσις αὐτοῦ εἶνε ἐν τῷ μαγειρείῳ καὶ τῷ ἀντιθαλάμῳ· δὲν ἀποτελεῖ πλέον μέρος τῆς οἰκογενείας. Κρυφία τις πάλη φαίνεται γινομένη ἀνὰ μέσων τῶν θεραπόντων καὶ τῶν κυρίων· οὗτοι μὲν εἰσὶ ἀλαζόνες, ἐκεῖνοι δὲ ἄπιστοι· οὐδὲν τὸ εἰλικρινὲς μεταξὺ αὐτῶν. Οἱ ὑπηρέται σήμερον συνάπτουσι ψυχρὰς συμφωνίας εὐχερῶς διαλυομένας, ἐκτελοῦσιν ὑπηρεσίαν ταχτικὴν μὲν ἀλλ' ἄνευ ἀφοσιώσεως, ἐπιδεικνύουσι προθυμίαν ἀλλ' ἄνευ ἀγάπης, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τῶν κυρίων παντελὴς ἐπικρατεῖ ἀδιαφορία. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη κατάστασις εἶνε ὀλεθρία εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὰ τέκνα, εἰς αὐτοὺς ἔτι τοὺς θεράποντας. Οὗτοι διὰ τῶν διηνεκῶν τούτων μεταβολῶν δικαφθείρονται· μεταβαίνοντες ἀπὸ οἰκογενείας εἰς οἰκογένειαν, δὲν ἔχουσιν οἰκογένειαν, συζευγνύμενοι ἀποχωρίζονται καὶ ζῶσιν ἐν διαφόροις οἴκοις, ἀπομακρύνουσι μάλιστα καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν διὰ νὰ μὴ γίνωνται ὀχληροί. Ὅθεν ὁ κύριος αὐτῶν σκοπός, ὅταν σωφρονῶσι, εἶνε νὰ συναγάγωσι ὅτῳ δυνατὸν τὸ ταχύτερον τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν ὅπως ἀπαλλαγῶσι τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν καὶ ἱδρύσωσι καὶ οὗτοι οἶκον· ἡ τοιαύτη φιλοδοξία εἶνε ἐπαινετὴ βεβαίως ἀλλὰ στοιχίζει ἀκριβὰ εἰς τοὺς κυρίους. Τῆς οἰκοδεσποίνης λοιπὸν καθῆκον εἶνε νὰ ἐλκύσῃ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ ὑπηρέτου διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης, τῆς εὐμενείας, τῆς ἐπιεικείας, καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πίστιν αὐτοῦ διὰ διαγωγῆς εὐσταθοῦς καὶ ἡσύχου· οὕτω πράττουσα θὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς τὴν οἰκιακὴν εὐδαιμονίαν, εἰς τὴν ἡσυχίαν τοῦ συζύγου, εἰς τὴν ἀθωότητα τῶν τέκνων της, καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπηρετῶν, ὧν φέρει ἔν τινι μέτρῳ τὴν εὐθύνην. Τότε θὰ παρεχθῇ τι παραμφερὲς πρὸς τοὺς ἀρχαίους πατριαρχικοὺς οἴκους ἐν οἷς ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἡ οἰκοδέσποινα μετεχειρίζοντο τοὺς θεράποντα· σχεδὸν ὡς τέκνα των, ἀνέτρεφον αὐτοὺς θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς, καὶ ἐξησφάλιζον αὐτοῖς γωνίαν τινὰ γῆς διὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας των· τότε θ' ἀναφανῶσι πάλιν οἱ ἄλλοτε ὑπηρέται, λείψανα τοῦ παρελθόντος, οἱ ἀχώριστοι τῆς ἑστίας, οἵτινες μεταβαίνοντες ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἐλίκνιζον τοὺς υἱοὺς ἐκείνων ὧν εἶχον ὑπηρετήσει τοὺς πατέρας.

(Paul Janet).

[Ἕπεται συνέχεια]

ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟΝ

Τὸ μέρος τοῦ Λονδίνου, ὅπερ ἀγγλιστὶ καλεῖται London πρὸς διάκρισιν τοῦ προαστείου Outer London (Ἔξω Λονδίνου) ἔχει τέσσαρα ἑκατομμύρια κατοίκων καὶ ἔκτασιν 304 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἐφ' ἧς εἶναι ᾠκοδομημέναι 500,000 οἰκίαι. Ὅθεν κατὰ μέσον ὅρον κατοικοῦσιν ἐν ἑκάστῃ οἰκίᾳ ὀκτὼ ἄνθρωποι, ἤτοι ἀναλογοῦσι 1640 οἰκίαι καὶ 13,157 ἄνθρωποι ἐν ἑκάστῳ τετραγωνικῷ χιλιομέτρῳ. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Λονδίνου εἶναι ἴσος τῷ τῆς Ὁλλανδίας, μείζων τοῦ τῆς Σκωτίας, διπλάσιος τοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Δανίας, ἂν δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν βαίνῃ αὐξανόμενος καὶ εἰς τὸ μέλλον, θὰ ἐξισωθῇ περὶ τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος πρὸς τὸν τῆς Ἰρλανδίας, πρὸς ὃν ἰσοῦται νῦν ὁ τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν προαστείων αὐτοῦ πληθυσμός. Αὐξάνεται δ' ὁ πληθυσμὸς τοῦ Λονδίνου καθ' ἑβδομήκοντα χιλιάδας κατοίκων ἐτησίως, ἤτοι κατὰ πληθυσμὸν ἴσον περίπου πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Γενεύης. Ἐν ἔτει 1878 τὸ Λονδῖνον εἶχεν ὁδοὺς ἐκτάσεως 2953 χιλιομέτρων, ὧν 2154 ὁδῶν ἐπτρωμένων διὰ μακαδάμ, 540 γρανιτοστρώτων, 24 ξυλοστρώτων καὶ 35 ἀσφαλτοστρώτων. Τὰ ὑδραυλικὰ ἔργα τῆς πόλεως εἰσὶν ἀνατεθειμένα εἰς ὀκτὼ προνομιούχους ἑταιρίας, αἵτινες παρέχουσιν καθ' ἑκάστην 630,000 κυβικὰ μέτρα ὕδατος· τὸ κεφάλαιον τῶν ἑταιριῶν τούτων ἀνέρχεται εἰς 325 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Παρέχεται δὲ τὸ ὕδωρ ἀντὶ τιμήματος 17 λεπτῶν κατὰ κυβικὸν μέτρον, ἐπειδὴ δὲ αἱ δαπάναι εἶναι 7 λεπτὰ κατὰ κυβικὸν μέτρον, ἀπομένει κέρδος εἰς τὰς ἑταιρίας 10 λεπτῶν κατὰ μέτρον. Τὸν δὲ φωτισμὸν ἔχουσιν ἀναλάβῃ τρεῖς ἑταιρίαι φωταερίου, παράγουσαι 560 ἑκατομμύρια κυβικῶν μέτρων κατ' ἔτος, διὰ δύο ἑκατομμυρίων τόννων ἀνθράκων. Τὸ φωταέριον διοχετεύεται διὰ σωλήνων μήκους 4,000 χιλιομέτρων, ἡ δ' ἐτησία δαπάνη τοῦ φωτισμοῦ ἀνέρχεται εἰς 75,000,000 δραχμῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ δι' ἠλεκτρικοῦ φωτὸς φωτισμὸς ἐπεκτείνεται ὁσημέραι. Τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα (Metropolitan Fire-Brigade) ἀποτελεῖται ἐξ 676 ἀνδρῶν, ἔχει δὲ 41 ἀτμοκινήτους καὶ 115 χειροκινήτους ἀντλίας. Ἐν ἔτει 1882 συνέβησαν 4,296 πυρκαϊαί, ὧν 164 σπουδαῖαι, ἐπενεγκοῦσαι τὸν θάνατον 36 ἀνθρώπων. Ἡ δαπάνη πρὸς συντήρησιν τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος ἀνέρχεται εἰς 2,500,000 δρ. κατ' ἔτος. Αἱ ὑπόνομοι τοῦ Λονδίνου ἔχουσι μῆκος ὁλικὸν 3700 χιλιομέτρων καὶ διάμετρον ἀπὸ 22 ὑφεκατομέτρων μέχρι 3 μέτρων καὶ 75 ὑφεκατομέτρων. Πᾶσαι αἱ οἰκίαι συγκοινωνοῦσι μετὰ τῶν ὑπονόμων, τὰ δὲ ἀκάθαρτα ὕδατα τῶν οἰκιῶν χύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς ταύτας καὶ διοχετεύονται εἰς μεγάλας δεξαμενὰς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ταμέσεως, ἐχούσας χωρητικότητα 270,000 κυβικῶν μέτρων.

Ὀλίγιστοι γινώσκουσιν ὅτι ὁ ἐν ἡλικίᾳ ἄνθρωπος εἶνε τὴν ἑσπέραν ὑψηλότερος ἢ τὴν πρωΐαν, καὶ ὅμως τοῦτο εἶναι ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένον. Κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον τῶν Γερμανῶν χειρουργῶν ὁ ἐκ Ῥόστοκ ἰατρὸς Μέρκελ ἀνέγνωσε πραγματείαν περὶ παρατηρήσεων γενομένων ἐπὶ καταμετρήσεων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ὁ ἰατρὸς οὗτος καταμετρήσας ἑαυτὸν πρῶτον παρετήρησεν, ὅτι τὴν πρωΐαν ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης ἦτο πέντε ὑφεκατόμετρα ὑψηλότερος ἢ τὴν ἑσπέραν ἱστάμενος ὄρθιος. Ἡ διαφορὰ αὕτη προέρχεται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς πιέσεως τοῦ βάρους τοῦ σώματος ἐπὶ τῶν ἁρμογῶν τῶν ἄρθρων· ἐν μόνει τῇ ἀρθρώσει τῶν ἀστῶν τοῦ γόνατος ἡ διαφορὰ εἶναι ἑνὸς ὑποχιλιομέτρου· ἐν δὲ τοῖς ἀστραγάλοις καὶ τοῖς ὠστοῖς τῶν μηρῶν ἡ διαφορὰ φθάνει εἰς ἓν ὑφεκατόμετρον.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ

Ἀγάπη, Ἐσύ, χαρὰ τῆς γῆς
Καὶ τοὐρανοῦ εὐλογία,
Ποῦ εἶσαι γλυκειὰ 'σὰν τ' ἄστρο τῆς Αὐγῆς,
Ποῦ εἶσαι μεγάλη 'σὰν τὴν Παναγία!

Ἐμπρός Σου γονατίζω, ἁγνὴ θεά,
Καὶ Σοῦ φιλῶ τὸ διαμαντένιο χέρι.
Λυπήσου μας ποῦ ζοῦμε μακρυά,
Κάμε μιᾷ 'μέρα νὰ γενοῦμε ταῖρι.

Ἐμπρός Σου γιὰ κερὶ μοῦ λυόνει ὁ νοῦς,
Μοῦ καίγετ' ἡ καρδιά μου γιὰ λιβάνι...
Ἀπ' τοὺς ἀνθούς Σου τοὺς παντοτεινοὺς
Πλέξε γιὰ 'μᾶς τοῦ γάμου τὸ στεφάνι!

Κ' ἐμεῖς θὰ ζοῦμε δοῦλοί Σου πιστοί.
Καὶ τὸ μικρό, τὸ φτωχικό μας σπίτι
Θά εἶν' ἐκκλησιὰ τρανὴ καὶ ἑακουστὴ
Ποῦ τὴ δική Σου δόξα θὰ κηρύττῃ!

Ἀλλ' ἂν ἐγράφη ἀκόμα γιὰ πολύ,
ὦ χωρισμοὶ καὶ πίκραις, νὰ μας τρῶτε,—
Ἀγάπη μεγαλόχαρη, καλή,
Μὴ μας ξεχνᾷς, λυπήσου μας καὶ τότε.

Καὶ πρόβαλε καὶ δόσε μας φτερά,
Ἀόρατα φτερὰ κ' εὐλογημένα,
Γιὰ νὰ πετοῦμ' αἰώνια,—ὦ χαρά!—
Ἐγὼ νὰ βρίσκω αὐτὴ κ' ἐκείνη ἐμένα.

Κι' ὁ ἕνας 'ς τ' ἄλλουνοῦ τὴν ἀγκαλιά,
Δικά Σου Χερουβεῖμ κοντὰ 'ς τὰ στέρια,
Γλυκὰ γλυκὰ ν' ἀλλάζουμε φιλιά,
Σχιχτὰ σφιχτὰ νὰ σμίγουμε τὰ χέρια!

Κωστης Παλαμας

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἄνθος τὸ λεγόμενον mimosa pudica κλείει τὰ φύλλα του ἑκάστην ἑσπέραν· ἂν ἐπί τινα χρόνον φυλάξωμεν αὐτὸ τὴν νύκτα εἰς μέρος ζωηρῶς φωτιζόμενον, καὶ εἰς ὑπόγειον καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπί τινα χρόνον νὰ ἐξυπνᾷ τὴν κρωΐαν, μεθ' ὅλον τὸ σκότος καὶ νὰ κοιμᾶται τὴν νύκτα, μεθ' ὅλον φῶς. Ἀλλ' ἐν τέλει ἀποκτᾷ νέας ἰδιότητας, καὶ βλέπομεν αὐτὸ κλεῖον τὰ φύλλα του τὴν ἡμέραν καὶ ἀνοῖγον αὐτὰ τὴν νύκτα.

Τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον περὶ Βίσμαρκ διηγεῖται ἡ ἰταλικὴ ἐφημερὶς «Fanfulla,» ἀνάμνησιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀληθῆ τοῦ διπλωματικοῦ σταδίου τοῦ πρίγκιπος.

Ὅτε διωρίσθη πρεσβευτὴς τῆς Πρωσσίας παρὰ τῇ Ὁμοσπονδίᾳ ἐν Φραγκφούρτῃ, κατῴκησεν ἔν τινι οἰκίᾳ, ἐν ᾗ οὐδεὶς ὑπῆρχε κώδων συγκοινωνῶν μετὰ τοῦ κάτω πατώματος ὅπου κατῴκει ὁ ὑπηρέτης αὐτοῦ.

—Ἀνάγκη νὰ θέσητε ἕνα κώδωνα, παρετήρησεν ὁ πρίγκηψ εἰς τὸν οἰκοδεσπότην.

—Τοῦτο δὲν περιλαμβάνεται εἰς τοὺς ὅρους τῆς μι-

σθώσεως· ἡ ἐξοχότης σας δύναται νὰ τὸ πράξῃ δι' ἰδίων ἐξόδων.

— Καλά, καλά, θὰ φροντίσω ἐγὼ περὶ τούτου, ἀπήντησεν ὁ Βίσμαρκ ἄνευ ἄλλης παρατηρήσεως.

Τὴν ἐπαύριον ὁ οἰκοδεσπότης, ὅστις καὶ οὗτος κατῴκει ἓν τινι πατώματι τῆς αὐτῆς οἰκίας, ἀκούει ἐκπυρσοκρότησιν πιστολίου προερχομένην ἐκ τοῦ οἰκήματος τοῦ Βίσμαρκ.

Δρομαίως σπεύδει νὰ ἴδῃ τί συνέβη, καὶ εὑρίσκει τὸν ἐνοικιαστὴν του πληροῦντα πιστόλιον.

— Μὴ ἐνοχλεῖσθε, κύριε, ἀνέκραξεν ὁ Βίσμαρκ βλέπων τὸν οἰκοδεσπότην—ἐκάλεσα ἁπλῶς τὸν ὑπηρέτην μου, ἐν ἐλλείψει ἰδικῶνος θὰ μεταχειρίζωμαι πάντοτε τὸ μέσον τοῦτο διὰ νὰ καλῶ αὐτόν.

Τοῦτο ἤρκεσεν ἵνα ἡ ἐπιθυμία τοῦ πρίγκιπος ἐκτελεσθῇ αὐθωρεί.

'Ως γνωστόν, ὁ διάσημος μυθιστοριογράφος 'Ονώριος Βαλζάκ ἦτο πολὺ ματαιόδοξος. Ἤρέσκετο νὰ νομίζῃ ὁ κόσμος ὅτι συναναστρέφεται πρίγκιπας, μαρκησίους καὶ ὑπουργούς, ἀδυναμία βεβαίως ἣν δὲν δύναταί τις νὰ συγχωρήσῃ εἰς ἄνθρωπον πνευματώδη οἷος ὁ Βαλζάκ. Ἡμέραν τινὰ νέος συγγραφεὺς ἀπήντησε καθ' ὁδὸν τὸν Βαλζάκ, ὅστις προσήρχετο κρατῶν ἀπὸ τοῦ βραχίονος ἕτερον κύριον. Ὁ νεαρὸς συγγραφεὺς ἐχαιρέτησεν αὐτὸν καὶ ἔμεινεν ἱστάμενος ὅπως ἀνταλλάξῃ ὀλίγας λέξεις μετὰ τοῦ διασήμου συγγραφέως.

— Ἐπιτρέψατέ μοι, πρίγκηψ, λέγει τότε ὁ Βαλζάκ, στραφεὶς πρὸς τὸν ξένον μεθ' οὗ πρότερον συνεδάβιζε νὰ σᾶς συστήσω τὸν κύριον Β. νέον γραμματέα τῆς... πρεσβείας.

Ὁ κ. Β. ἐξεπλάγη διὰ τὸ ὑψηλὸν ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον ὁ Βαλζάκ τῷ ἀπένειμε, ἀλλὰ ἐσιώπησε καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ὁδόν του. Μετά τινας ἡμέρας ἀπαντήσας τὸν Βαλζάκ πάλιν καθ' ὁδόν:

— Διατί τελευταῖον μοὶ ἀπεδώσατε τὸν γελοῖον τίτλον τοῦ γραμματέως τῆς πρεσβείας; τὸν ἠρώτησε.

— Φίλε μου, τῷ εἶπεν ὁ Βαλζάκ, καθ' ὁδὸν εἴχομεν ἀπαντήσει ἄλλους τρεῖς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, καὶ ἐπειδὴ συνώδευον τὸν ξένον πρίγκιπα δὲν ἤθελον νὰ νομίσῃ οὗτος ὅτι γνωρίζω μόνον ἀνθρώπους τοῦ εἴδους τούτου. Ἕνεκα τούτου σᾶς ὕψωσα διὰ νὰ τὸν κάμω νὰ λάβῃ ἄλλην ἰδέαν περὶ τῶν γνωριμιῶν μου.

— Ἀλλά, ἀπήντησε ζωηρῶς ὁ κύριος Β. ὁ πρίγκηψ σας εἶνε τόσον ὀλίγον πρίγκηψ ὅσον ἐγὼ διπλωμάτης· τὸν γνωρίζω ἐξ ὄψεως, εἶνε συμβολαιογράφος ἐν Βερσαλλίαις.

— Τὸν γνωρίζετε; ἀπήντησεν ὁ Βαλζάκ, καὶ σᾶς γνωρίζει;

— Νομίζω, εἶπεν ὁ Β.

— Τότε εἶχον μεγάλην ἀτυχίαν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, εἶπεν ὁ Βαλζάκ χωρὶς νὰ προδώσῃ τὴν παρακμικὴν στενοχωρίαν, ἄλλοτε θὰ προσέχω περισσότερον.

Ἰταλική τις ἐφημερὶς δημοσιεύει τὴν ἑπομένην ἀστείαν ἀπογραφικὴν σημείωσιν περὶ τῶν μυθιστορικῶν δραμάτων τοῦ Δεννερύ, πρὸς ἃ τοσαύτην στοργὴν δεικνύουσιν οἱ ἑλληνικοὶ δραματικοὶ θίασοι. Ἐν τοῖς δράμασι τούτοις εὑρίσκονται: 18 χῆραι, 16 υἱοὶ καὶ 2 θυγατέρες ἀνδρῶν καταδικασθέντων εἰς θάνατον· 80 ἄρρενα καὶ 112 θήλεα ὀρφανά· 60 τυφλοὶ καὶ 10 προσποιούμενοι τὸν τυφλόν· 93 ἁρπαγεῖσαι παρθένοι· 22 ἀδελφοκτόνοι, 8 πατροκτόνοι· 145 ἔκθετα· 162 ἀπολεσθέντα, καὶ 116 ἁρπαγέντα παιδία. 124 ὑποβολιμαῖα ἢ ἀνταλλαγέντα παιδία· 212 πλασταὶ ἢ ὑπεξῃρημέναι διαθῆκαι· 216 κλαπέντα χρηματοφυλάκια· 198 μονομαχίαι διὰ ξίφους· 168 διὰ πιστολίου, 2 διὰ σπάθης, 8 δι' ἐγχειριδίου καὶ 10 διὰ πελέκεως· 43 πυρκαϊαί· 123 φόνοι δι' ὅπλων καὶ 136 διὰ δηλητηρίου· 46 πνιγμένοι· 26 ἔνοχοι καὶ 62 ἀθῷοι κατάδικοι εἰς δημόσια ἔργα. 80 ἐλευθερωθέντες καὶ 36 δραπετεύσαντες κατάδικοι· 79 παράφρονες, 62 ἠλίθιοι, 28 παράφρονες κατὰ προσποίησιν καὶ 41 δίγαμοι.

Πολλοὶ ἐκηρύχθησαν κατὰ τοῦ δαμαλισμοῦ, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι συντείνει μᾶλλον εἰς τὴν διάδοσιν τῆς εὐλογίας ἢ εἰς τὴν καταπολέμησιν αὐτῆς. Ἐκ τῶν εἰσηγήσεων τούτων παραπεισθέντες οἱ κάτοικοι τῆς Ζυρίχης ἐψήφισαν κατὰ Μάϊον τοῦ ἔτους 1883 κατ' ἔφεσιν νόμον καταργοῦντα τὸν περὶ ὑποχρεωτικοῦ δαμαλισμοῦ παλαιότερον νόμον. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ νόμου ἐκείνου δὲν ἐδράδυναν νὰ φανῶσιν. Ἡ ἑπομένη ἀπογραφικὴ σημείωσις, ἐν ᾗ ἀναγράφεται ἡ ἀνακλογία τῶν ἐξ εὐλογίας θανάτων ἐν τῇ πόλει τῆς Ζυρίχης ἐπὶ 1000 θανάτων, εὐγλώττως μαρτυρεῖ πόσον ὀλεθρίως συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς νόσου ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν κατοίκων ἀπὸ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ δαμαλισμοῦ.

1881	θάνατοι ἐξ εὐλογίας	7.
1882	—	0.
1883	—	8.
1884	—	11.
1885	—	52.
1886	—	85 μέχρι τοῦδε.

Ἀμιλλωμένη πρὸς τὸν σύζυγόν της, ὅστις μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐργάζεται πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὸ κράτος του, ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ἰαπωνίας ἐξέδωκεν ἀρτίως διάταγμα δι' οὗ ὑποχρεοῖ τὰς παρουσιαζομένας εἰς τὴν αὐλὴν κυρίας νὰ φέρωσι πάντοτε ἐνδυμασίας κατὰ τοὺς εὐρωπαϊκοὺς συρμούς. Ἀλλὰ καὶ ἡ κόμμωσις αὐτῶν διέταξε νὰ γίνηται τοῦ λοιποῦ κατὰ τὸν ἀμερικανικὸν τρόπον καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν ἰαπωνικόν.

— Μά, κύριε ξενοδόχε, πάρε τὴ γάτα σου ἀπὸ 'δώ. Αὐτὴ θέλει νὰ φάῃ ἀπὸ τὸ ἴδιο πιάτο μαζύ μου.

— Ἄ, τὴν καϋμένη, εἶνε τόσο καλὴ γάτα. Ἀνεγνώρισε τὸ πιάτο ποῦ τρώει. Κάθε βράδυ τῆς βάζω 'στὸ ἴδιο πιάτο νὰ φάῃ.

— Πόσο ἤπια χθὲς τὸ βράδυ, κὺρ Μήτρο;

— Οἰνοπώλης. Τέσσαρες ὀκάδες, κὺρ Γιάννη ὅλα ὅλα.

— Μοῦ φαίνεται, κὺρ Μήτρο, πῶς ὅταν ἐγὼ πίνω σὺ βλέπεις διπλᾶ.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—577

Ἀριθ. 562 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Ἐκφραίον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 5 Ὀκτωβρίου 1886

ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ

Διήγημα (1)

Ἦσαν δύο οἰκίαι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ἡ μία τῆς ἄλλης ἀντιμέτωπος.

Ἡ μία μεγάλη, ἄρχοντος οἰκία, ἡ ἄλλη μικρά, ταπεινή, σχεδὸν καλύβη, πτωχὸν πτωχοῦ ἐνδεκίτημα.

Ἐδῶ πυλῶνες μεγάλοι, καὶ παράθυρα πολλά, διὰ βαρυτίμων παραπετασμάτων μετριάζοντα τὸ ἄπλετον φωτὸς, καὶ ἐξῶσται κομψοὶ περιθέοντες τὴν οἰκοδομήν, καὶ ἄνθηρα, ἀναπεπταμένα τὸ μὲν εἰς τὸν ἥλιον, τὸ δὲ εἰς τὴν αὔραν τὴν ἑσπερινήν, καὶ κῆπος ὄπισθεν θαλερὸς καὶ βαθύσκιος, καὶ στρουθίων τάγματα πολυάριθμα, φλυαροῦντα ὑπὸ τῶν δένδρων τὸ φύλλωμα καὶ ζωογονοῦντα τὴν βαρεῖαν σιγήν, ἣν περιέβαλλε τὸν οἶκον πᾶσα ἡ σοβαρότης τοῦ πλούτου.

Ἐκεῖ μία μόνη μικρὰ θύρα, καὶ στενὸν παράθυρον μόλις που τὰς κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτὰς δειλῶς ἀνοιγόμενον, καὶ πέραν ἐκεῖ, εἰς τὸ ἄκρον στενοῦ διαδρόμου καὶ ὄπισθεν τῶν δύο χαμογείων δωμάτων ἅτινα ἀπετέλουν τὸν πτωχικὸν οἶκον, αὐλὴ εὐρεῖα, ἧς τὸ γεῶδες ἔδαφος συνεκύκων δι' ὅλης τῆς ἡμέρας παιδία γυμνό..σα φαιδρῶς φωνασκοῦντα, καὶ ὄρνιθες κλώζουσαι καὶ βαμφοκοποῦσαι τὸ χῶμα, ἃς ἔνθεν μὲν κατεδίωκεν ἀκάκως πυρρόθριξ μολοσσός, ἀπαθὴς δ' ἐκεῖθεν ἀλλὰ προσηνὴς τὸ φαινόμενον ἐθεᾶτο γέρων τεφρόχρους ὄνος, προσδεδεμένος εἰς φάτνην πενιχράν, ὑπὸ τὴν στέγην ὀλίγων σανίδων.

Τοῦ πλουσίου μεγάρου κάτοικοι, πλὴν τῶν πολλῶν οἰκετῶν, ἀφώνων καὶ σοβαρῶν ὡς ὁ οἶκος, ἦσαν δύο μόνοι: ἀνὴρ καὶ γυνή. Ὁ Θεὸς δὲν εἶχε δώσει τέκνα εἰς αὐτούς, νομίσας ἴσως ὅτι ἀρκετὸς ἦν ὁ πλοῦτος· ἀλλ' εἶχε δώσει φίλους πολλοὺς εἰς τὸν πλοῦτόν των, οἵτινες ἐπλήρουν πολλάκις τὴν τράπεζαν αὐτῶν κ' ἐφαίδρυνον ἐνίοτε τὰς αἰθούσας των. Δὲν ἐφαίδρυνον ὅμως καὶ τὸν οἶκον αὐτῶν οἱ ξένοι· πολλάκις δὲ τὰ ὄμματα τῆς πλουσίας ἀλλ' ἐρήμου οἰκοδεσποίνης ἐθόλου μελαγχολία καὶ δάκρυ δειλὸν ἀνέβλυζεν ὑπὸ τὰ βλέφαρά της, ὁσάκις ἀπὸ τῆς σιγῆς τοῦ θαλάμου της, ἐθεώρει διὰ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν ἀπέναντι πτωχικὴν αὐλήν, κ' ἔβλεπε τὰ ἀκτένιστα παιδία τοῦ γείτονος παίζοντα ἐν φωναῖς καὶ θορύβῳ τὸ *κεράκι* καὶ τὸν *κρυπτόν*.

Διότι εἶχε πολλὰ παιδία ὁ γείτων. Οὐδ' αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤξευρε πόσα—ἔλεγεν ἀστειευόμενος ὁσάκις ἠρωτᾶτο. Ὅτε δὲ τὴν ἑσπέραν ἐπέστρεφεν οἰκαδε ὁ ἡμερόβιος ἐργάτης, ἄλλοτε πεζὸς, καὶ ἄλλοτε σοβαρὸς κεντρίζων τὸν ὄνον του, καὶ ἠνοίγετο πρὸ αὐτοῦ ἡ θύρα τοῦ οἰκίσκου χωρὶς κἂν ἐκεῖνος νὰ τὴν ὠθήσῃ, ἀλαλαγμὸς χαρμόσυνος ἠγείρετο ἀπὸ τῆς αὐλῆς, καὶ πᾶσα παιδιὰ κατελείπετο εἰς τὸ μέσον, καὶ ἄλος τῶν παικτόρων ὁ ἑσμός, μικρῶν καὶ μεγάλων, ἐκρεμᾶτο βοτρυδὸν ἀπὸ τῶν φορεμάτων τοῦ πατρός. Ὁ εὐσταλέστερος ἀνερριχᾶτο εἰς τοὺς ὤμους του, ἡ ζωηροτέρα ἥρπαζεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλης του τὸν ἄρτον τῆς ἑσπέρας, ἄλλος ἀνηρτᾶτο ἀπὸ τοῦ τραχήλου του, καὶ τὰ μικρότερα ἐνηγκαλίζοντο τὰς κνήμας του.

—Ἔλα ἡσυχάστε! ἀφῆστε τὸν πατέρα σας νὰ ξανασάνῃ! ἐφώνει πρὸς τὸ στῖφος τῶν πολιορκητῶν ἡ κυρὰ Δημήτραινα, εὔσωμος καὶ πορφυρόχρους μεσῆλιξ, ἧς τὰ σπαργῶντα στήθη, ἀνέτως ἀναπτυχθέντα ὑπὸ τὰ στόματα δέκα θηλαστικῶν νηπίων καὶ οὐδένα ποτὲ γνωρίσαντα στηθόδεσμον, ἐκυμαίνοντο μεγαλοπρεπῶς, μόλις συγκρατούμενα ὑπὸ τῶν πτυχῶν τοῦ χιτῶνός της.

—Ἄσ' τα! μὴ τὰ μαλλώνῃς! ἀπήντα ὁ κὺρ Δημήτρης, καὶ ἀναλαμβάνων εἰς τὰς ἀγκάλας του τὰ δύο δίδυμα μικρά του, ἐκάθητο κεκμηκὼς ἐπὶ τοῦ σάγματος τοῦ ὄνου κ' ἐσπόγγιζε τὸν ἱδρῶ τοῦ μετώπου του ἱδρῶτα διὰ τῆς ποδιᾶς τῶν τέκνων του.

Τοιούτων φαιδρῶν σκηνῶν πολλάκις ἐγίνοντο ἀπὸ τοῦ ἐξώστου των θεαταὶ ὁ Κύριος Μαρῆς καὶ ἡ Κυρία Μαρῆ, τοῦ πλουσίου οἴκου οἱ ἄπαιδες ἄρχοντες. Κ' ἐκεῖνος μέν, ἑκατομμυριοῦχος χρηματιστής, ἀπὸ μακροῦ ἤδη τραχυνθεὶς τὴν καρδίαν ἐκ τῶν συγκινήσεων τῆς ὑψώσεως καὶ τοῦ *ἐκπεσμοῦ*, δυσθύμως μᾶλλον προσέβλεπε τὰς

(1) Ἡ διήγησις αὕτη βάσιν ἔχει δημοτικὴν ἀθηναϊκὴν παράδοσιν, ἣν πολλάκις κατὰ τὴν νηπιακήν μου ἡλικίαν ἤκουσα παρὰ τῆς μάμμης μου· πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μου βεβαίως θὰ τὴν ἐνθυμοῦνται, ἂν ἠγάπων ὅσον ἐγὼ τὰ παραμύθια, καὶ εἶχον ὡς ἐγὼ φιλόμυθον μάμμην.

Α. Β.

θορυβώδεις αὐτὰς καὶ προστύχους, ὡς τὰς ἀπεκάλει, οἰκογενειακὰς πανηγύρεις, αἵτινες ἐτάραττον τὴν ἑσπέραν οὐ μόνον τὴν κοπιώδη συνήθως χώνευσίν του, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν ἡρεμίαν τῶν οἰκονομικῶν αὐτοῦ ὑπολογισμῶν. Ἀλλ' ἡ σύζυγός του, γυνὴ καὶ δὶς ἤδη ἀποτυχοῦσα μήτηρ, μακρὰν πολλάκις ὥραν ἐλησμονεῖτο θεωροῦσα τὴν δεινεκῆ σχεδὸν ἐκείνην τύρβην, καὶ μειδίαμα παράδοξον, χαρᾶς ἅμα καὶ πόνου μαρτύριον, διέστελλε τὰ χείλη της. Τί δὲν ἔβλεπε διὰ μικράν τινα μόνον μερίδα τῆς ζωηρότητος ἐκείνης καὶ ταραχῆς!

***

Ἑσπέραν τινά, — ἦτο πρώτη Κυριακὴ τῶν ἀπόκρεω —ὁ Δημήτρης ἐπέστρεψεν ἐνωρίτερα εἰς τὸν οἰκόν του.

Ἦτο καταφορτωμένος.

Διὰ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος ἔσφιγγεν ἐνηγκαλισμένον *ταβᾶρ*, ὅθεν ἀπὸ παχέος ὀρύζης στρώματος προέκυπτον ποῦ καὶ ποῦ, ὡς λόφοι μικροί, τεμάχια κρέατος ὀπτοῦ, κάτωθεν δ' αὐτοῦ ἀνελικνίζετο δίκην ἐκκρεμοῦς ἀπὸ τῆς δεξιᾶς του χειρὸς φιάλη μελάγχρους εὐμεγέθης, πλήρης ζανθοῦ ῥητινίτου. Ἀριστερόθεν ἐκράτει μανδήλιον, ἐγκυμονοῦν τίς οἶδε τίνα καὶ ποῖα ἔκτακτα τραγήματα, κ' ἐπὶ τοῦ μανδηλίου ἔσφιγγε διὰ τοῦ ἀντίχειρος χάρτινον πράστυχον προσωπεῖον εἴκοσι λεπτῶν.

— Ἔλα, Μαριώ, νὰ ζῇς! ξεφόρτωσέ με, ἐφώνησεν εἰσερχόμενος.

Ἀλλὰ ποῦ νὰ προφθάσῃ ἡ Μαριώ! Τρία ἥρπασαν διὰ μιᾶς τὴν βαΰκαλιν, ἄλλα τόσα τὸ μανδήλιον, οὗτινος διεσπάρησαν χαμαὶ τὰ περιεχόμενα—δύο λεμόνια ἐδῶ, πέντε μῆλα ἐκεῖ, ὀλίγα μύγδαλα παρέχει — καὶ ἡ γενικὴ κατ' αὐτῶν ἔφοδος τῶν παιδίων ἔσωσεν ἀπὸ σοβαροῦ κινδύνου τὸν *ταβᾶρ*, ὃν κατώρθωσε τέλος νὰ παραλάβῃ σῶον καὶ ἀκέραιον ἡ μήτηρ.

— Κύτταξε, κύτταξε τὰ διαβολόπουλα! ἐφώνει αὐτὴ καὶ ἠγωνίζετο ἀσθμαίνουσα νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν ἐν μέσῳ τοῦ ἀφηνιάσαντος στίφους, ἐνῷ ὁ πατὴρ ἐκράτει τὸ προσωπεῖον ὑψηλά, ὑψηλότερα τῶν κατ' αὐτοῦ ἀναπηδώντων μικρῶν, κ' ἔλεγεν ἀταράχως:

— Αἴ, ἡσυχία, τόρα, ἡσυχία!... Κάμετε φρόνιμα...εἰδεμὴ δὲν ἔχει μουτσοῦνα!

— Μουτσοῦνα! Μουτσοῦνα! ἐκραύγασεν ἐν χορῷ τὸ παιδοθέμιον, θορυβώδη συγκροτοῦν πυρρίχιον κύκλῳ τοῦ πατρός, ἐνῷ ἡ μήτηρ μόλις κατώρθου νὰ περισυναγάγῃ ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τοὺς ἀπὸ τοῦ μανδηλίου πεσόντας τραυματίας.

Τέλος ἐπῆλθεν ἡσυχία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κὺρ Δημήτρη. Τὰ παιδία κατηυνάσθησαν, καὶ συναχθέντα περὶ τὸν *ταβᾶρ* ὡσφραίνοντο βουλιμιῶντα τὸ περιεχόμενον. Ἡ οἰκοδέσποινα ἔστρωσεν ἐν μέσῳ τὴν βραχύποδα τράπεζαν τοῦ δείπνου, τὸν *σοφρᾶν*, καὶ ἀνῆψε παρ' αὐτῷ κλαυθμηρίζοντα λύχνον. Ὁ κὺρ Δημήτρης, ἑκάθισε χαμαὶ σταυροποδητὶ καὶ σταυρώσας διὰ τοῦ μαχαιρίου του τὸν ἄρτον ἔκοψε καὶ διένειμε.

— Δόξα σοι ὁ Θεός, γυναῖκα, εἶπε σταυροκοπούμενος, ἡ ἑβδομάδα πῆγε καλά. Βγάλαμε τριάντα δραχμαίς. Ὑγεία νἄχωμε καὶ ὀξονοῦ! Ἡ φτώχια θέλει καλοπέρασι!

Οὕτω δ' εὐθύμως ἤρχισε κ' εὐθύμως ἐπεράνθη τὸ πτωχικὸν τοῦ πτωχοῦ οἴκου δεῖπνον.

Ἀφοῦ δὲ τὰ παιδία ἐτραγάνισαν καὶ τὸ ἔσχατον φαγώσιμον ὀστοῦν τοῦ *ταβᾶ*, σκυθρωπάζοντος εὐλόγως τοῦ παρισταμένου μολοσσοῦ,— εἰς ὃν σκληρὸς ἀπέμεινε κλῆρος, ὅ,τι μόνον ἀπράσιτον εἰς παίδων ὀδόντας—καὶ ἀποσμήχοντα διὰ ψωμίου τὸ πήλινον σκεῦος ἐγάνωσαν αὐτὸ λάμπον καὶ στίλβον, ὁ κὺρ Δημήτρης ἐμοίρασεν ἀκριβοδικαίως τὰ τρωγάλια εἰς τὰ τέκνα του, ἐστράγγισε εἰς τὸ ποτήριόν του τὸ καταλοιπον τῆς μελαψῆς φιάλης, καὶ σπογγίσας διὰ τῆς παλάμης τὸν μύστακα, εἶπεν εἰς τὴν σύμβιόν του ἐν ἀληθεῖ εὐφροσύνῃ:

— Δός μου τόρα λιγάκι τὸ μπουζοῦκί μου, κυρὰ Μαριώ, νὰ τὸ τραγουδήσωμε!

— Δὲν νυστάξατε σεῖς ἀκόμη, ἠρώτησεν ἡ κυρὰ Δημήτραινα, ἀλλὰ τοσαῦτα διὰ μιᾶς ἀπήντησαν ἔχε! εἰς μίαν κορυφωθέντα κραυγήν, ὥστε καθησύχασε μὲν ἡ μητρικὴ μέριμνα, ἐξετέλεσε δ' ἀμέσως τὸ παραγγελθὲν ἡ συζυγικὴ προθυμία.

Τὸ προσαχθὲν μπουζούκιον ἦτο πατρικὴ κληρονομία τοῦ Κὺρ Δημήτρη. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, βαρελοποιὸς ποτε καὶ μουσικὸς κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του, μόλις εἶχε κατορθώσει νὰ διδάξῃ τὸν υἱόν του, πλὴν τυπικῶν τινων ὑποκρούσεων, ἕνα συρτὸν καὶ ἥμισυ καλαματιανόν. Ἀλλὰ τὸ ἓν καὶ ἥμισυ αὐτὸ ἤρκει εἰς διασκέδασιν τῶν παιδίων, ὧν αἱ χορευτικαὶ γνώσεις περιωρίζοντο κατ' ἀνάγκην εἰς τὸ μουσικὸν τοῦ πατρός των εὑρετήριον.

— Ἐλᾶτε τώρα σεῖς, εἶπεν οὗτος, πιασθῆτε ἀπὸ τὰ χέρια... Ἐμπρὸς ὁ Νικολῆς, ὕστερα ὁ Γεώργης, καὶ οἱ ἄλλοι μὲ τὴν ἀράδα. Συρτό! Ὁ Νικολῆς ποῦ τραβάει τὸ χορό, φορεῖ καὶ τὴ μουτζοῦνα!

— Κ' ἐμεῖς πατέρα; ἐμεῖς; ἐφώνησε δυσθύμως ὁ λοιπὸς ὅμιλος, δὲ θὰ τὴν φορέσωμε;

— Ἀγάλια ἀγάλια! Ἕνας ἕνας θὰ τραβᾷ τὸ χορὸ καὶ θὰ τὴν φορῇ.

Καὶ ἀνέκρουσεν ὁ μουσικός, καὶ ἤρχισεν ἡ διασκέδασις.

Ἐλαφροὶ τῶν παιδίων οἱ μικροὶ πόδες ἔπληττον, ῥυθμικῶς ἐνίοτε, τὸ πάτωμα, αἱ λάλοι των γλῶσσαι παρηκολούθουν κατὰ διαλείμματα διὰ προχείρου ᾄσματος τὸν σκοπὸν τῆς ὀρχήστρας, ὁ δὲ πατήρ, διακόπτων ἐνίοτε τὴν μουσουργίαν, ἀνέμελπεν ἔρρινον καὶ βροντόφωνον ᾠδήν, πρὸς ἣν ἀγαλλιῶν καὶ σκιρτῶν ἀπήντα ὁ χορός.

— Κέφι ποῦ τῶχεις, εὐλογημένε! ἔλεγεν ἡ κυρὰ Μαριώ, νανουρίζουσα ἤρεμα τὸ βρέφος της, —διότι εἶχε καὶ βρέφος ἡ εὐλογημένη. — Κέφι ποῦ τῶχεις! Δὲν πέρτεις νὰ πλαγιάσῃς, ποῦ εἶσαι κουρασμένος, μόνον κάθεσαι καί...

Κτύπος δυνατὸς εἰς τὴν ἐξώθυραν διέκοψε τῆς Δημήτραινας τὴν φράσιν καὶ τοῦ Δημήτρη τὴν μουσικήν.

— Ποιὸς νἄνε τέτοια ὥρα! εἶπεν οὗτος, ἀποθέτων τὸ ὄργανόν του καὶ ἐγειρόμενος. Ἔλα! σιωπὴ ἐσεῖς καὶ ἡσυχία! ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὰ παιδία, ἅτινα ἐξηκολούθουν ὀρχούμενα καὶ μετὰ τὸ πέρας τοῦ μέλους, ὡς θάλασσα σαλευομένη καὶ μετὰ τοῦ ἀνέμου τὴν πτῶσιν.

Κ' ἐβάδισε πρὸς τὴν θύραν.

***

Καθ' ὃν χρόνον ηὐθύμουν καὶ διεσκέδαζον οἱ κάτοικοι τῆς πτωχῆς καλύβης, ἔπληττον καὶ ἐχασμῶντο τοῦ πλουσίου οἴκου οἱ κύριοι.

Περάναντες τὸ γεῦμά των, ὅπερ ἄφθονον ὡς συνήθως καὶ ποικίλον, οὐδὲν εἶχεν ἰδιαίτερον γνώρισμα, τὸ δυνάμενον ν' ἀναμνήσῃ αὐτοὺς τὴν ἀπόκρεω, ἀνεκλίθησαν ἀμφότεροι ἀπέναντι ἀλλήλων, ἐκεῖνος μὲν ἐπὶ σοφᾶ μαλακοῦ, καπνίζων τὸ σιγάρον του, καὶ χειλοποτῶν ἠρέμα τὸν καφέν του, αὐτὴ δὲ ἐπὶ τοῦ ἐγγυτάτου εἰς τὴν τράπεζαν κλιντῆρος, θωπεύουσα νωχελῶς διὰ τῆς λευκῆς καὶ δακτυλιοφόρτου χειρός της τὸ λεῖον τρίχωμα χονδροκεφάλου αἰλούρου ῥέγχοντος μακαρίως ἐπὶ τῶν γονάτων της.

Πλὴν τοῦ ῥόγχου τούτου, σιγὴ ἐντελὴς ἐπεκράτησεν ἱκανὴν ὥραν ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Ὅτε δὲ τέλος ὁ κύριος Μαρῆς ἐρρόφησε, πλὴν τοῦ καφέ του, καὶ μικρὸν ποτήριον κονιάκ, καὶ ἠσθάνθη τὰ σιγάρον του ἐγγίζον εἰς τὸ πέρας, ἀνεκάθισε, μορφάζων ἐκ μικροῦ τινος ῥευματικοῦ νυγμοῦ, ὃν ἠσθάνετο εἰς τὴν κνήμην, καὶ εἶπεν ἀφοῦ μεγαλοφώνως ἐχασμήθη:

— Δὲν παίζεις λεγάκι Boccace, Ἑρμιόνη;

— Οὔφ! καϋμένε Ἀγησίλαε,.. νὰ ἤξευρες πῶς βαρηοῦμαι.., ἀπήντησεν ἐκείνη, παρατείνουσα μετὰ κόπου τὰς λέξεις καὶ οἱονεὶ συλλαβίζουσα αὐτάς. Ἐπάνω εἰς τὴν χώνευσιν.. καὶ ποῦ ν' ἀφήσω τόρα τὸν καϋμένον τὸν Πλούτωνα, ποῦ κοιμᾶται τόσον εὔμορφα.

— Καλά! ὑπέλαβεν ὁ Ἀγησίλαος καὶ ἡ τελευταία τῆς λέξεώς του συλλαβὴ ἀπήχησεν εἰς δεύτερον καὶ φοβερώτερον τοῦ πρώτου χάσμημα.

— Τί; ἐνύσταξες κι' ὅλα; ἠρώτησεν ἡ σύζυγός του, ἀκούουσα μᾶλλον ἢ βλέπουσα τὴν συζυγικὴν ἐκείνην χασμῳδίαν. Μήπως δὲν εἶσαι καλά;

— Καλὰ εἶμαι.. ἀλλὰ βαρηοῦμαι κ' ἐγώ.. Ξεύρεις.

— Δὲν πηγαίνεις καμμιὰν ὥρα εἰς τὴν λέσχην νὰ διασκεδάσῃς;

— Ἀποκρηὰ σήμερον,.. ποιὸς θὰ εἶνε εἰς τὴν λέσχην; Ἔπειτα.. μπορεῖ νὰ μᾶς ἔλθουν καὶ τί ποτε μάσκαρες ἀπόψε..

— Ὁ Θεὸς νὰ τοὺς φωτίσῃ, νὰ σοῦ εἰπῶ! Διότι αὐταὶς ἡ βραδυαὶς τοῦ χειμῶνος εἶνε ἀτελείωτος.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσελθὼν ὑπηρέτης, ἄψογος τὴν ἀναβολήν, ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης δέσμην ἐφημερίδων, εἰπὼν ἁπλῶς:

— Ταχυδρομεῖον!

— Ἄ, τί καλά, ἐφώνησεν εὐθύμως ὁ Ἀγησίλαος, καὶ θεὶς ἐπὶ τῆς ρινὸς τὰς διόπτρας του ἀνέπτυξε τὸ νεώτατον τῶν φύλλων καὶ ἤρχισε τὴν ἀνάγνωσιν ἀπὸ τοῦ τέλους.

Ὁ Πλούτων, ἀφυπνισθείς, ἐπήδησε χαμαὶ ἄνευ περαιτέρω διατυπώσεως, καὶ βυθίσας τοὺς ἐμπροσθίους του ὄνυχας εἰς τὸν παχὺν τῆς αἰθούσης τάπητα ἐκύρτωσεν εὐαρέστως τὴν ῥάχιν του, ἡ δὲ κυρία Ἑρμιόνη, ἀνεγερθεῖσα ἤνοιξε μίαν τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ θυρίδων.

— Νὰ πάρωμεν ὀλίγο ἀέρα καὶ κλείω εὐθύς, εἶπε προλαμβάνουσα πᾶσαν τοῦ ἀνδρός της διαμαρτύρησιν.

Ἀλλ' ἀπὸ τῆς θυρίδος ἐκείνης, πλὴν τοῦ δροσεροῦ ἀέρος, εἰσέβαλεν ἀπρόσκλητος ξένος καὶ ἡ εὐθυμος ἀντήχησις τοῦ μπουζουκίου τοῦ Κὺρ Δημήτρη.

— Νά τα! εἶπεν ὁ χρηματιστὴς ἐξακολουθῶν τὴν ἀνάγνωσιν του· ἄρχισαν πάλιν οἱ ἀντικρυνοί μας τὰ συνειθισμένα. Ξεύρεις, Ἑρμιόνη, ὅτι κατήντησεν ἀνυπόφορος αὐτὸς ὁ κὺρ Δημήτρης μὲ τὸ κοπάδι του;

— Διατί οἱ καϋμένοι; ἠρώτησε μετ' ἀγαθότητος ἡ κυρία. Διασκεδάζουν...δὲν κάμνουν κακόν. Τί σὲ πειράζουν;

— Μὲ ἀνησυχοῦν... τί ἄλλο θέλεις νὰ μὲ πειράζουν; ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ἀναγινώσκων πάντοτε.

— Ἐγὼ τοὺς ζηλεύω, νὰ σοῦ εἰπῶ, ὑπέλαβε μετὰ μικρὸν ἡ κυρία Μαρῆ, πλησιάζουσα εἰς τὸν σύζυγόν της καὶ θωπεύουσα ἠρέμα τὸν ἐπὶ τῆς ἐφημερίδος κύπτοντα τράχηλόν του.

— Τί σοῦ ἦλθε; εἶπεν ἐκεῖνος ἀναβλέπων.

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὑπέλαβεν ἡ Ἑρμιόνη ἀποτεινομένην εἰς τὴν ζηλείαν μᾶλλον ἢ τὴν θωπείαν της, κ' ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ·

— Ἄχ,...ζηλεύω τὰ παιδιά των. Δὲν ξεύρεις πόσα εἶνε, Ἀγησίλαε... καὶ ὅλα τόσα... τόσα, τὸ ἕνα μικρότερο καὶ ὡραιότερο ἀπὸ τ' ἄλλο. Νὰ εἴχαμε κ' ἐμεῖς κανένα!.. εἶπε μετ' ὀλίγον σιγα-

λῇ τῇ φωνῇ καὶ κύπτουσα τὴν μορφήν της πρὸς τὴν μορφὴν τοῦ συζύγου της.

— Χά, χά, χά! ἐφώνησεν ἐκεῖνος γελῶν, μὲ τὴν ὥρα σοῦ ἦλθε ἡ ὄρεξις! Ποῖος σοῦ πταίει; μὴ τὰ κάμνεις μισά!

Καὶ ἀποβαλὼν τὰς διόπτρας του ἠγέρθη κ' ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἑστίαν.

— Μὲ τὰ σωστά σου λοιπόν, ἀγάπη μου, ἐξηκολούθησε διὰ μειλιχίας φωνῆς, προσπαθῶν νὰ κολάσῃ τὴν πρὸ μικροῦ τραχύτητα τῆς φράσεώς του, μὲ τὰ σωστά σου ζηλεύεις τοὺς γείτονάς μας;

— Καὶ εἶνε νὰ μὴ τοὺς ζηλεύσῃ κανείς; Δὲν βλέπεις τί εὐτυχισμένοι ζοῦν! Πῶς εἶνε πτωχοί!.. ἀδιάφορον. Ὅλοι ροδοκόκκινοι ἀπὸ ὑγείαν... Ἀνάγκας δὲν ἔχουν... φροντίδας δὲν ἔχουν... Σπίτι γεμάτο ζωὴν καὶ χαράν! Ὅταν εἶνε νὰ δουλεύσουν δουλεύουν, καὶ ὅταν εἶνε νὰ διασκεδάσουν διασκεδάζουν. Ὄχι...

— Ὄχι 'σὰν ἐμᾶς; ἤθελες νὰ εἰπῇς κ' ἐστάθης.

— Βέβαια. Ψεύματα; ἀπήντησεν ἡ κυρία Μαρῆ, ὑψοῦσα τοὺς ὤμους. Ἡμεῖς μὲ ὅλα μας τὰ καλά... μὲ τὰ πλούτη μας, μὲ ὡραῖο σπίτι, μὲ ἁμάξια, μαγείρους, ὑπηρέτας, τὰ ἔχομεν αἰωνίως καταβασμένα, 'σὰν νὰ ἔχωμεν πένθος' καὶ ἂν δὲν ἔλθῃ κανεὶς ξένος νὰ μᾶς ἰδῇ, δὲν ἀνοίγομεν τὸ στόμα μας ὥραις. Ἐγὼ τοὐλάχιστον σὲ βεβαιώνω, ἐξηκολούθησεν ἡ ἀγαθὴ γυνὴ μετὰ πικροῦ μειδιάματος, κατήντησα νὰ μὴν ὁμιλῶ παρὰ ὅταν μαλλόνω τοὺς ὑπηρέτας... Αὐτοὶ οἱ πτωχοὶ μὲ τὸ τίποτε εἶνε πάντα εὐχαριστημένοι, εὔθυμοι, διασκεδάζουν ἀδιάκοπα, τραγουδοῦν, χορεύουν, χαίρονται τὴν ζωήν των τέλος πάντων. Διατί αὐτό;

— Διατί! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ χρηματιστής, περιπατῶν σιγὰ ἄνω καὶ κάτω ἐν τῇ αἰθούσῃ. Εἶτα δὲ ὡσεί φαεινή τις ἰδέα ἐπῆλθεν αἴφνης ἀπαντῶσα εἰς τὸ ἐνδιάθετον αὐτὸ ἐρώτημα, ἔστη ἀποτόμως ἐπιστραφεὶς ἐνώπιον τῆς συζύγου του καὶ ἠρώτησε·

— Θέλεις, Ἑρμιόνη μου, νὰ σιωπήσουν οἱ γείτονές μας, καὶ νὰ παύσῃ ὅλη αὐτὴ ἡ διασκέδασις καὶ ὁ θόρυβος;

— Ὄχι τοὺς καϋμένους! ἀπήντησεν ἐκείνη περίτρομος, τίς οἶδεν ὁποῖα ὑποθέτουσα τὰ σχέδια τοῦ συζύγου της. Ὄχι,... μὴ τοὺς κάμῃς κακόν! ἄφησέ τους... τί μᾶς πειράζουν;

— Κακὸν νὰ τοὺς κάμω; ἀπήντησε μειδιῶν ὁ κύριος Μαρῆς. Ποῦ σοῦ ἐφάνη; Ἔννοια σου, μὴν ἀνησυχῇς... καὶ δὲν θὰ πάθουν τίποτε. Καλὸν θὰ τοὺς κάμω... καὶ θὰ σιωπήσουν. Θὰ ἰδῇς!

— Μὰ τί σκοπὸν ἔχεις;

Ὁ Ἀγησίλαος οὐδὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἐξελθὼν τῆς αἰθούσης, καὶ καλέσας τὸν ὑπηρέτην του Γιάννην εἶπεν εἰς αὐτὸν ὀλίγας λέξεις ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

Μετά τινας στιγμὰς ὁ Γιάννης ἔκρουεν, ὡς εἴδομεν ἤδη, τὴν θύραν τοῦ Κὺρ Δημήτρη.

* * *

Τὴν ἐπαύριον ἑσπέραν ὁ κὺρ Δημήτρης, δειπνήσας συντομώτερον καὶ τοῦ συνήθους, ἔπλυνε πρῶτον τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τὸ πρόσωπον, ἐνεδύθη κατόπιν ἓν ζεῦγος καινουργῶν δῆθεν σανδαλίων, ἅτινα ἀπὸ πέντε ἤδη ἐτῶν ἐφύλαττεν ἡ Μαριὼ ἐντὸς παλαιοῦ ἑρμαρίου διὰ τὰς *δεσποτικὰς ἑορτάς*, ἐφόρεσε τὸ καλόν του φέσιον, καὶ εὐτρεπίσας ὅσον κάλλιον ἠδύνατο τὴν λοιπὴν αὐτοῦ ἀναβολήν, ἡτοιμάσθη νὰ ἐξέλθῃ, λέγων:

— Ἂς πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τί μᾶς θέλει ὁ κὺρ Ἀγησίλαος.

— Δὲν θ' ἀργήσῃς; ἠρώτησεν ἡ σύζυγός του.

— Πῶς θ' ἀργήσω; Μήπως ἔχομε τίποτε νὰ μοιράσωμε μὲ τὸ γείτονα; Θἄχῃ καμμιὰ δουλειὰ νὰ μοῦ παραγγείλῃ... Σὲ δύο λεπτὰ εἶμαι 'πίσω.

— Κύτταξε νὰ μὴ παραστρατήσῃς...

— Μὲ τὸ καλό μου φέσι; ἀπήντησεν ὁ Δημήτρης, καταπλαγεὶς ὅτι ἡ σύμβιός του ὑπέθεσεν αὐτὸν ἱκανὸν τοιαύτης μωρίας.

Κ' ἐξῆλθε λέγων:

— Πλάγιασε τὰ παιδιά!

Ἡ κυρὰ Δημήτραινα, μείνασα μόνη κατέκλινε πρῶτον τὸν πολυάριθμον αὐτῆς τόκον ἐπὶ δύο εὐρέων στρωμάτων, χαμαὶ ἁπλωμένων ἐντὸς τοῦ παρακειμένου θαλάμου, εἶτα δὲ καθεσθεῖσα παρὰ τὸν λύχνον της, ἤρχισε πλέκουσα κάλτσαν καὶ διανουμένη τί ἆρά γε ἤθελε τὸν σύζυγόν της ὁ κύριος Ἀγησίλαος.

— Νὰ τὸν φώτιζε ὁ Θεός, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν, νὰ μᾶς ἔδιδε καμμιὰ καλὴ δουλειά... ἀποκοπή, νὰ βγάλωμε τίποτε. Κανένα χωράφι, νὰ εἰποῦμε, νὰ τὸ βάλῃ ἀμπέλι ὁ Δημήτρης,.. καλογερικό, νὰ πάρωμε καὶ 'μεῖς λιγάκι ἀπάνω μας. Γιατί μ' ὅλ' αὐτὰ τὰ παιδιά,—ζωὴ νἄχουνε!— ποῦ νὰ 'βγῇ κἀνείς μὲ τὸ 'μεροδούλι... ψωμὶ μοναχὰ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ προφτάσῃ ὁ καϋμένος ὁ Δημήτρης.—Αἴ! δόξασοι ὁ θεός! εἶπεν αἴφνης διακόπτουσα μεγαλοφώνως τὰς σκέψεις της καὶ σταυροκοπουμένη.

Ἀποροῦσα δὲ ὅτι ὁ Δημήτρης δὲν ἐπανήρχετο, ἀνέλαβε πάλιν ἀνεπαισθήτως τὸν εἱρμὸν τοῦ τερπνοῦ της ὀνείρου.

— Θἄκανα ἕνα φουστανάκι τῆς Ἑλένης μου, ἐξηκολούθησε διαλογιζομένη, καὶ θἄστελνα καὶ τὸ Νικολὴ μου 'ς τὸ σκολειό, νὰ μὴ μείνῃ στραβὸ τὸ καϋμένο, καὶ μὲ βλαστημάῃ μιὰ 'μέρα. Θἄκανα καὶ τὸ τάμμα ποῦ ἔχω 'ς τὴν Βαγγελίστρα γιὰ τὸ Σπύρο μου, ὅταν ἔβγαλε τὴ 'Ὁλογιά,.. καὶ δὲν 'μπόρεσα ἀκόμη νὰ τὸ στείλω..— μὲ τί νὰ τὸ στείλω! Ἂν περίσσευε τίποτε, αἴ! θἄκανα κ' ἐγώ, νὰ σοῦ πῶ, ἕνα βοῦχο νὰ βάλω

ἀπάνω μου, ποῦ περπατῶ τόρα δύο χρόνια μὲ μπαλώματα...

Οὕτω δὲ δειλῶς ἱστιοδρομοῦσα διὰ τοῦ πελάγους τῶν ὀνείρων, δὲν ἤκουσεν ἡ Μαριὼ ἀνοιγομένην καὶ κλειομένην τὴν αὐλόθυραν, οὔτε τὴν μετ' ὀλίγον ἡμιανοιχθεῖσαν ἠρέμα θύραν τοῦ οἰκίσκου, οὔτ' ἐνόησε τὸν κὺρ Δημήτρην, ὅστις προκύψας διὰ τῆς θύρας τὴν κεφαλήν, ἠρώτησε σιγαλῇ τῇ φωνῇ πρὶν εἰσέλθῃ:

— Κοιμήθηκαν τὰ παιδιά;

— Οὔ! μ' ἐτρόμαξες, καϋμένε! ἐφώνησεν ἡ ἀνανήψασα αἴφνης σύζυγός του. Τί στέκεσαι τόρ' αὐτοῦ; τελείωσες; ἔλα μέσα.

— Μὴ φωνάζῃς! ὑπέλαβε, σιγὰ καὶ πάλιν ὁ κὺρ Δημήτρης, ἱστάμενος πάντοτε ἐπὶ τῆς φλιᾶς τῆς θύρας. Κοιμήθηκαν τὰ παιδιά;

— Σὲ καλό σου! κοιμήθηκαν βέβκια. Τί θἄ 'πῇ αὐτό; Τί ρωτᾷς; Τί σοῦ ἦλθε;

— Μεγάλα πράμματα, Μαριώ μου! ἀπήντησεν ἐκεῖνος εἰσερχόμενος.

Πρέπει δ' ἀληθῶς μεγάλα πράγματα νὰ εἶχον συμβῇ εἰς τὸν πτωχὸν Δημήτρην, διότι καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο ἠλλοιωμένον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του εἶχον λάμψιν ἀσυνήθη καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἡ κλαγγὴ ἦτο τρομώδης καὶ παρηλλαγμένη.

— Καλὲ τί ἔπαθες; ἠρώτησεν ἐγειρομένη καὶ πλησιάζουσα ἀνησύχως ἡ κυρὰ Δημήτραινα. Σὺ δὲν εἶσαι ὁ ἴδιος.

— Τόρα καὶ ἄλλη μιὰ φορὰ ὁ ἴδιος! Κύτταξ' ἐδῶ!

Καὶ λαβὼν κάτωθεν τῆς μασχάλης του σακκίδιον πλῆρες ταλλήρων κατήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ βαρὺν τὸν γρόνθον του.

Ἡ πτωχὴ Μαριὼ ἔγεινε κάτωχρος. Ἠσθάνθη διὰ μιᾶς λυόμενα τὰ γόνατά της· ἤνοιξε τὸ στόμα της νὰ ὁμιλήσῃ... ἀλλὰ ποῦ φωνή! Ἐνόμισεν ὅτι ὁ λάρυγξ της εἶχε καταβῇ διὰ μιᾶς εἰς τὰ βάθη τοῦ στήθους της. Εὐτυχῶς δὲν ἦτο φύσις ἀβρά, ἣν ἠδύνατο νὰ νεκήσῃ ἐπὶ μακρὸν ἡ συγκίνησις.

— Δημήτρη! ἀνέκραξε τέλος συνερχομένη, καὶ ἡ φωνή της ἐβρόντησεν ὡς φωνὴ κατηγόρου καὶ ἡ χεὶρ της ὑψώθη ἀπειλητική. Ποῦ τὰ ηὗρες αὐτὰ τὰ χρήματα;

Ὁ πτωχὸς Δημήτρης ἔμεινε κατ' ἀρχὰς ἐνεὸς καὶ κατάπληκτος πρὸ τῆς αἰφνιδίας μεταμορφώσεως τῆς συζύγου του. Ἀλλ' ἀστραπὴ ταχεῖα, ἡ ἀστραπὴ τῆς ὑποψίας τῆς Μαριῶς, διέδραμεν ἀμέσως τὴν διάνοιάν του, καὶ ἀνακαγχάσας παταγωδῶς,

— Χά, χά! εἶπε, μὴ θαρρῇς πῶς τἄκλεψα; Μοῦ τἄδωσαν, ματάκια μου, μοῦ τἄ.. δω. σαν, ..μοῦ τὰ χάρισαν!

— Σοῦ τὰ χάρισαν; Ποιὸς σοῦ τὰ χάρισε; Ποιὸς χαρίζει σήμερα 'ς τὴν Ἀθήνα σακούλια τάλληρα;.. Δημήτρη!

— Ἔλα, ἔλα.. μὴν ἦσαι τρελλή! Μοῦ τὰ χάρισε ὁ κὺρ Ἀγησίλαος... Ποῦ ὁ θεὸς νὰ μοῦ κόβῃ χρόνια νὰ τοῦ δίνῃ μέραις! Κάθισε κάθισε νὰ 'σ τὰ 'πῶ!

Καὶ καθίσας πρῶτος ἐκεῖνος ἤρξατο προσπαθῶν νὰ διηγηθῇ τὰ γενόμενα, καὶ ν' ἀπαρτίσῃ εἰς ἓν ὅλον τὰ πράγματα, τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ καὶ τὰ αἰσθήματά του.

— Μπῆκα, ποῦ λές, Μαριώ μου, κ' ἕνας ὑπηρέτης,—'ντρεπόμουνα ποῦ τὸν κύτταζα, τόσο ὡραῖα ροῦχα φοροῦσε...

— Τί τὰ θέλεις τόρ' αὐτά; διέκοψεν ἀνυπομονοῦσα ἡ κυρὰ Δημήτραινα. Λέγε τί ἔγεινε!

— Στάσου δά, μὴ βιάζεσαι. Μπῆκα τὸ λοιπὸν καὶ ἀπὸ κάμαρα 'σὲ κάμαρα, 'μπρὸς ὁ δοῦλος 'πίσω ἐγώ, βρέθηκα 'μπροστὰ 'ς τὸν κὺρ Ἀγησίλαο. Τί σπίτι, καϋμένη Μαριώ! Καλὰ ποῦ ἔβαλα τὰ καινούρια μου παπούτσια.

— Οὔφ, καϋμένε,.. λέγε τί σοῦ εἶπε, καὶ ἄφησε τὶς φλυαρίαις.

— Τί μου εἶπε; καὶ θυμᾶμαι θαρεῖς; Τί κάνομε, πῶς περνοῦμε, πόσα παιδιὰ ἔχομε,.. ἂν ἤμαστε στενοχωρημένοι... χίλια δύο. — Καλώτατος ἄνθρωπος, Μαριώ μου! χρυσὸς ἄνθρωπος!.. Αὔριο εὐθὺς θὰ τοῦ παραγγείλω μιὰ λαμπάδα, ἴσα μὲ τὸ μπάϊ του, νὰ τὴν πάω 'ς τὸν ἅϊ Δημήτρη...

— Καλὰ ὅλ' αὐτά,.. μὰ πῶς σοῦδωσε τὰ χρήματα; γιατί σοῦ τἄδωσε;

— Ξεύρω κ' ἐγώ, γιατί: ἔτσι θέλησε. Μᾶς βλέπει, λέει, ἀπὸ τὰ παράθυρά του καὶ μᾶς χαίρεται,.. γιατί ἔχομε πολλὰ παιδιὰ καὶ καλὴ καρδιά,.. καὶ ζοῦμε χαρούμενοι καὶ διασκεδάζομε... Κάνομε λιγάκι ἀνησυχία καμμιὰ φορά, μὰ δὲν τὸν πειράζει, λέει,.. ἡ γυναῖκά του μάλιστα μᾶς καμαρώνει....—δὲν ἔχει, ξέρεις παιδί ἡ καϋμένη... —Τί ἔλεγα;.. ἄ, ναί· τὸ λοιπόν, μᾶς λυπήθηκε, λέει, ἐμένα καὶ σένα, νὰ μᾶς βλέπῃ ἔτσι νὰ δουλεύωμε ὅλη μέρα, καὶ τοῦ ἦρθε, λέει, ἡ ἰδέα νὰ μᾶς κάμῃ εὐτυχισμένους. Μὲ ρώτησε, τί θέλω—τί νὰ θέλω; ὑγεία καὶ δουλειά, ἀφέντη.—Δουλειά; λέει· ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω χρήματα νὰ κάμῃς δουλειά, ὅ,τι δουλειὰ θέλεις. Καὶ σηκόνεται μωρὲ μάτια μου, βάζει ἕνα κλειδὶ 'σὲ μιὰ ὀρθὴ κασσέλλα.. Κράκ! ἐγὼ τρόμαξα, νὰ σοῦ 'πῶ!—Ἀνοίγει ἕνα πορτέλλο, χονδρὸ 'σὰν κ' ἐκεῖνο ποῦ ἔχουν ἡ μπουκαπόρταις 'ς τὰ βασιλικὰ καράβια, καὶ βγάζει αὐτὴ τὴ σακκοῦλα.

Ταῦτα δὲ λέγων ὁ κὺρ Δημήτρης κατήνεγκε καὶ πάλιν τὸν γρόνθον του ἐπὶ τοῦ πρὸ ποδῶν του ἀποτεθειμένου σακκίου.

— Ἐδῶ μέσα, λέει, ἔχει πεντακόσια τάλληρα. Μπορεῖς νὰ κάμῃς μὲ αὐτὰ ὅ,τι δουλειὰ θέλεις. Πάρ' τα! Δὲν θέλω χαρτί, οὔτε ἀπόδειξι. Ἂν πλουτίσῃς καμμιὰ φορά, καὶ πᾶν ἡ δουλειαίς σου

καλά, μοῦ τὰ δίνῃς .. εἰδεμή, χάρισμά σου. Μοῦ φάνηκε πῶς ὠνειρευόμουνα. Δὲν ἤξευρα τί νὰ πῶ, .. τί νὰ κάμω.—Χάρισμά μου, λέω, ἀφέντη, μὰ πῶς ... —Δὲν ἔχει πῶς, λέει· θὰ τὰ πάρῃς! Μοῦ κάνεις χάρι, .. καὶ μοῦ σφίγγει τὸ χέρι. Μοῦ σφίγγει τὸ χέρι, Μαριώ, κατάλαβες; Τί νὰ κάμω τὸ λοιπόν; τὰ πῆρα. Κακὰ ἔκαμα; ἔπρεπε νὰ μὴ τὰ πάρω;

Ἡ πτωχὴ Μαριὼ δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαντήσῃ. Ἔκλαιε. Τὸ ὄνειρόν της ἐκεῖνο, τὸ πρὸ μικροῦ, ἤρχετο πάλιν μειδιῶν πρὸ τῆς φαντασίας της, καὶ τὸ μειδίαμά του δὲν ἦτο πλέον πλάνη, οὐδὲ γοητεία. Ἠδύνατο τώρα νὰ στείλῃ εἰς τὸ σχολεῖον τὸν Νικολῆ της, .. ἠδύνατο νὰ κάμῃ τὸ τάμμα της εἰς τὴν Εὐαγγελίστριαν.

Ἐκεῖ σιμά της ἔκαιε μικρὸν καντήλιον πρὸ μικροῦ εἰκονίσματος τῆς Θεοτόκου. Ἐνώπιον τῆς εἰκόνος αὐτῆς εὑρέθη αὐτομάτως γονυπετὴς ἡ κυρὰ Δημήτραινα.

—Ἀμ' δὲν εἴπαμε δά, γυναῖκα, ν' ἀρχίσωμε τὰ κλάμματα! ὑπέλαβεν ὁ ἀνήρ, βλέπων αὐτὴν ἀπογοητεύουσαν τὰ δάκρυά της, προσπαθῶν δὲ νὰ νικήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν συγκίνησιν ἥτις τὸν κατελάμβανεν. Ἔλα, σήκω τώρα καὶ πάρ' τ' αὐτὰ νὰ τὰ φυλάξῃς.

—Ποῦ νὰ τὰ φυλάξω; εἶπεν ἐγειρομένη ἡ Μαριώ, ἀφοῦ ἐπέρανε τὴν ὑπὲρ τοῦ μεγαλοδώρου εὐεργέτου θερμὴν αὐτῆς δέησιν.

—Ξεύρω 'γώ; ὅπου θέλεις. Νὰ ἐκεῖ, 'ς τὴ μεγάλη κασσέλλα, ποῦ ἔχει καὶ μεγάλο κλειδί! Ἔτσι! ἐξηκολούθησεν, ἀφοῦ ἐξετελέσθη ἡ παραγγελία του. Δός μου τώρα τὸ κλειδί, καὶ βοήθησέ με νὰ βάλωμε τὴν κασσέλλα ἀποκάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι γιὰ πειὸ ἀσφάλεια.

—Ἀσφάλεια; καὶ τί φοβᾶσαι; νὰ μᾶς πατήσουν κλέφταις;

—Δὲν ξεύρω ἐγώ .. ὅποιος φυλάει τὰ βοῦχά του ἔχει τὸ μισά· τώρα εἴμαστε πλούσιοι, κυρὰ Μαριώ, τὸ κατάλαβες; καὶ χρειάζεται προσοχὴ καὶ φρόνησι.

—Καὶ ποιὸς μᾶς ξέρει, Δημήτρη μου;

—Ναί, δὲν σοῦ λέω .. ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ξύων τὴν κεφαλήν του, ἀλλὰ ποῦ ξέρεις; ὁ διάβολος ἔχει πολλὰ ποδάρια, καὶ πολλὰ μάτια. Καλλίτερα ἔτσι. Ἄ! σβύσε τώρα τὸ φῶς, νὰ πλαγιάσωμε, καὶ αὔριο τὰ λέμε. Ἀλήθεια, νὰ στείλῃς ἀπὸ τὸ πρωὶ τὰ παιδιά, τὰ μισὰ 'ς τὴν ἀδελφή μου, καὶ τὰ μισὰ 'ς τὴ μάννα σου.

—Γιατί;

—Νἄχωμε λίγη ἡσυχία αὔριο .. θἄχωμε δμιλίαις ποῦ δὲν εἶνε γιὰ παιδιά ...

—Τὰ καϋμένα .. δὲν τ' ἀφίνεις καὶ αὐτὰ νὰ χαροῦν;

—Ἔχουν καιρὸ νὰ χαροῦν! ἐπέμεινε λέγων, σκαιότερον ἢ κατ' αὐτόν, ὁ Δημήτρης. Κάμε αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω.

—Καλό.

Καὶ τὸ ἀνδρόγυνον κατεκλίθη ... ἀλλὰ δὲν ἀπεκοιμήθη ἀμέσως, ὅπως ἄλλοτε, ὅτε ὁ ὕπνος ἤρχετο ταχὺς ἀναπαύων τὰ ἐκ τῆς ἐργασίας κατατεπονημένα των μέλη, καὶ ναρκῶν εὐκόλως τὴν ἀργὴν αὐτῶν διάνοιαν. Εἶχον τόσα πράγματα νὰ σκεφθοῦν ἀπόψε, ἡ Μαριὼ καὶ ὁ Δημήτρης! Τί νὰ κάμουν αὐτὰ τὰ χρήματα; διενοεῖτο ἑκάτερος· τί ν' ἀγοράσουν; Τί νὰ ἐπιχειρήσουν; Πῶς νὰ τὰ καταστήσουν κερδοφόρα; Καὶ ἔπειτα .. ἦτο φρόνιμον νὰ τὰ κρατοῦν εἰς τὸν πενιχρὸν αὐτῶν οἶκον, τόσα χρήματα; Ὅ,τι ἦτο νὰ γείνῃ, ἔπρεπε νὰ γείνῃ γρήγορα .. καὶ νὰ γείνῃ μάλιστα μὲ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ φανῇ .. νὰ μὴν ἐννοήσουν οἱ συγγενεῖς των .. —πτωχοὶ ἐπίσης ἠμερόβιοι—ὅτι ἐπλούτησαν. Θὰ ἤρχιζαν τότε τὰ δανεικὰ— καὶ ἀγύριστα βεβαίως—καὶ αἰτήσεις βοηθείας, καὶ μεμψιμοιρίαι, καὶ δυσαρέσκειαι καὶ ὑποψίαι ἴσως ἀκόμη,—τίς οἶδε—περὶ τῆς πηγῆς τοῦ πλούτου των .. καὶ φθόνος, .. καὶ χίλια ἄλλα κακά ... Ἔπειτα ὁ κύριος Μαρῆς εἶχε εἰπεῖ νὰ τοῦ τὰ ἐπιστρέψουν ἂν πάγουν καλὰ ἡ δουλειαίς των .. Δὲν ἔπρεπε νὰ προσέξουν μήπως ζημιωθοῦν; Χωρὶς ἄλλο! ἀλλὰ πῶς; .. ἁπλοῖ ἄνθρωποι ὡς ἦσαν; ..

Κ' ἐσκέπτετο ὁ Δημήτρης, κ' ἐσκέπτετο ἡ Μαριώ, κ' ἐστρέφοντο μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς κλίνης των, προσποιούμενος ἕκαστος ὅτι ἐκοιμᾶτο, ἵνα μὴ ἀφυπνήσῃ τὸν ἄλλον, ἐν ὑπέθετε κοιμώμενον.

Τέλος ἐβαρύνθη ὁ ἀνὴρ νὰ κρατῇ κλειστὰ τὰ ὄμματά του. Τὰ ἤνοιξε, καὶ εἶδεν ἄγρυπνον παρ αὐτῷ τὴν γυναῖκά του.

—Δὲν κοιμᾶσαι καὶ σύ, Μαριώ; εἶπε. Ἐγώ, τί νὰ σοῦ 'πῶ, δὲ μοῦ κολλάει ὕπνος ἀπόψε, μ' αὐτὰ τὰ διαβολοχρήματα.

—Ἀμ' ἐμένα;

—Πρέπει κἄτι νὰ τὰ κάμωμε .. νὰ τὰ βγάλωμε ἀπὸ 'δῶ μέσα .. γιατί ...

—Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο συλλογίζομαι.

—Ἐγὼ λέω, γυναῖκα ...

Καὶ ἤρχισε συζήτησις μακρὰ μεταξὺ τῶν συζύγων περὶ τῆς διαθέσεως τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου περιεχομένου τοῦ σάκκου· συζήτησις ἤρεμος τὸ κατ' ἀρχάς, ζωηροτέρα κατόπιν, τραχυνθεῖσα δὲ βαθμηδὸν εἰς ἔριδα καὶ ἀπολήξασα μετά τινα ὥραν εἰς πείσμονα μεγαλόφωνον λογομαχίαν,—τὴν πρώτην ἣν ἤκουον οἱ ταπεινοὶ τῆς οἰκίας των τοῖχοι.

Ἄλλα ἤθελεν ὁ εἷς καὶ ἄλλα ἤθελεν ὁ ἄλλος. Ἐκείνη γνώμην εἶχε ν' ἀγοράσουν χωράφια καλὰ καὶ νὰ τὰ φυτεύσουν ἀμπέλια· ὁ Δημήτρης ἔλεγε καλλίτερα ν' ἀνοίξῃ οἰνοπωλεῖον, ἢ καφενεῖον, ἢ ἄλλο τι ἔργον νὰ ἐπιχειρήσῃ, ἡσυχον ὅμως, καθιστικόν, .. διότι εἶχε βαρυνθῇ πλέον τὴν ἀξίνην, .. εἶχε γηράσει .. ἤθελεν ὀλίγην ἀνάπαυσιν.

—Κ' ἐπελειὸ ν' ἀνοίξῃς; βέβαια! ἐφώνησεν

ἀξὺ ἡ κυρὰ Δημήτραινα· γιὰ νὰ τὄχῃς μπάλικο καὶ χάρισμα!

—Κατάλαβα πῶς εἶσαι τρελλή, ἀπήντησε σκαιῶς ὁ Δημήτρης, καὶ ἐγερθεὶς κατέλιπε τὴν κλίνην.

—Ἐγὼ εἶμαι τρελλή, ἢ ἐσὺ εἶσαι τερπέλης καὶ μεθύστακας;

—Μαριώ! ἐβρόντησεν ἐκεῖνος ἐξαγριωθείς, καὶ προὐχώρησεν ἐγείρων τὴν χεῖρα κατὰ τῆς συζύγου του.

—Θέλεις καὶ νὰ μὲ δείρῃς;

Νὰ τὴν δείρῃ! ὁ Δημήτρης νὰ δείρῃ τὴν Μαριώ! .. τὴν μητέρα δέκα τέκνων του! Ἠσχύνθη ὁ ταλαίπωρος, ἠσχύνθη ἑαυτόν, καὶ ἡ χεὶρ του κατέπεσεν ἀδρανής.

—Κ' ἐγὼ εἶμαι μασκαρᾶς, εἶπεν ἠπίως, ... μὰ καὶ σὺ καϋμένη εἶσαι ἀνόητη.

—Ἔλα, ἔλα πλάγιασε, Δημήτρη, νὰ ἡσυχάσῃς λιγάκι, ἀπήντησεν ἐκείνη, κάμπτουσα εἰς θωπείαν τὴν τρέμουσαν ἔτι φωνήν της.

—Ποῦ νὰ πλαγιάσω τώρα; μοῦ ἔφυγε ὁ ὕπνος· ξεύρεις ὅμως .. μοῦ ἔρχεται μία ἰδέα.

—Ἄφησε τώρα τὴς ἰδέαις γιὰ αὔριο, κ' ἔλα νὰ κοιμηθῇς.

—Μοῦ ἔρχεται ἰδέα ... νὰ μετρήσω τὰ τάλληρα.

—Νὰ τὰ μετρήσῃς; καὶ γιατί; ποῦ σοῦ ἦλθε;

—Νὰ ἰδῶ, εἶνε σωστὰ πεντακόσια; ἢ μὲ γέλασε ὁ κὺρ Μαρῆς;

—Νὰ σὲ γελάσῃ ὁ ἄνθρωπος; γιατί νὰ σὲ γελάσῃ, ἀφοῦ σοῦ τὰ χάρισε; Δὲν σοῦδινε, 'σὰν ἤθελε, 'λιγώτερα;

Ὁ Δημήτρης ἔμεινεν ἐπὶ στιγμὴν σιγῶν, κύπτων ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἀκαταγωνίστου ἐκείνης εὐθύτητος.

—Ἔχεις δίκηο, γυναῖκα! εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ἔχεις δίκηο ...

Κ' ἐντρεπόμενος νὰ ἐξακολουθήσῃ μεγαλοφώνως, συνεπλήρωσεν ἐνδομύχως τὴν φράσιν του· τὰ χρήματα χαλοῦν τὸν ἄνθρωπον.

—Σαλέπι ζεστό! ἠκούσθη αἴφνης φωνὴ βραγχώδης ἀπὸ τῆς ὁδοῦ.

—Νά! ξημέρωσε, εἶπεν ἐγειρομένη τῆς κλίνης καὶ ἡ κυρὰ Μαριώ. Στάσου νὰ σοῦ πάρω λιγάκι σαλέπι νὰ ζεσταθῇς.

* * *

Ὅτε μετά τινας ὥρας ἐφάνη πλήρης ἡ ἡμέρα, καὶ φαιδρὸς εἰσεχώρησεν ὁ ἥλιος διὰ τῶν χαραμίδων τοῦ στενοῦ παραθύρου τῆς μικρᾶς οἰκίας, ἀθρύβως ἐπεκράτει ἐν αὐτῷ ἠρεμία.

Τὰ μεγαλείτερα καὶ θορυβωδέστερα τῶν παιδίων εἶχον ἀποσταλῆ εἰς τὴν μάμμην των, ἡ Μαριὼ ἐσάρωνε τὴν αὐλὴν καὶ συνῆγεν ἀπὸ τῶν φωλεῶν τῶν ὀρνέθων της τὰ νωπὰ των ᾠά, ὁ δὲ Δημήτρης, καθήμενος πρὸ τῆς θύρας ἐκάπνιζε σιωπηλὸς ἀλλεπάλληλα σιγάρα κ' ἔξεεν ἐπιμάνως διὰ τῆς ἀριστερᾶς του χειρὸς τὸν ἀξύριστον αὐτοῦ πώγωνα.

—Δὲν θὰ πᾷς σήμερα σὲ δουλειά; ἠρώτησεν αἴφνης, διακόπτουσα τὸ ἔργον της καὶ ἀνακύπτουσα ἡ Μαριώ.

—Τώρα πειά; πέρασε ἡ ὥρα. Ἔπειτα ἔχομε καὶ νὰ 'μιλήσωμε, γυναῖκα .. πρέπει νὰ ἰδοῦμε τί θὰ κάμωμε ...

—Ἔχομε καιρό ... νὰ 'μιλήσωμε, ἀπήντησεν ἐκείνη μελαγχολικῶς, ἐνθυμουμένη τὰ νυκτερινά. Σήκω τώρα, σήκω! Πήγαινε νὰ πάρῃς λίγο ἀέρα 'ς τὸ παζάρι .. νὰ ψωνήσῃς κι' ὅλα. Ψωμὶ ἔχομε ὀλίγο .. δὲν θὰ μᾶς φτάσῃ. Πάρε ἕνα καρβέλι .. λίγο τυρὶ καὶ κρασί.

—Δὲν βράζεις καμπόσ' αὐγά, λέω ἐγώ; Τί θὰ τὰ κάμῃς, ποῦ τὰ κρύβεις;

—Καὶ τὴ λαμπρὴ τί θὰ βάψωμε; Ἔλα, ἔλα σήκω.

—Πῶς βαρνέμαι καϋμένη! ἀπήντησεν ὁ Δημήτρης, διατείνων εἰς ὕψος τοὺς βραχίονας.

—Βαρνέσαι; γιατὶ τάχα γινήκαμε πλούσιοι, βαρνέσαι;

—Πλούσιοι! ἀμὴ δὲ γενήκαμε πλούσιοι! Πεντακόσια τάλληρα ... μεγάλο πρᾶγμα!

Ἡ κυρὰ Δημήτραινα ἐνόμισεν ὅτι παρήκουσε.

—Μὲ τὰ σωστά σου εἶσαι; εἶπεν ἔκπληκτος.

—Αἴ! κατάλαβα πῶς ἔχεις πάλι ὄρεξι γιὰ καυγᾶ ... Δός μου τὸ φέσι μου!

—Ἔτσι γειά σου!

Καὶ ὁ Δημήτρης ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν.

—Σ τὸ καλό! ἐφώνησεν ἡ σύζυγός του καὶ κλείσασα τὴν θύραν εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκόν της.

Ἐργασία δὲν ἔλειπε ποτὲ εἰς τὴν πτωχὴν οἰκοδέσποιναν· καὶ ἂν τῆς ἔλειπεν, ἐδημιούργει, διότι ἀδύνατον τῆς ἦτο νὰ κάθηται, ὡς ἔλεγε. Παρήρχετο δὲ οὕτω ἡ ὥρα, καὶ πάντοτε σχεδὸν ἤκουε χωρὶς νὰ περιμένῃ τὸν κώδωνα τῆς Μητροπόλεως σημαίνοντα τὴν μεσημβρίαν. Ἀλλὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν δὲν ἤθελεν ἡ ὥρα νὰ περάσῃ. Ἐσιγύριζεν ἡ Μαριώ, ἔπλυνεν ὀλίγα φορέματα τῶν μικρῶν της, διώρθωνεν ἄλλα, ἤρχιζε τὸ πλέξιμόν της, ... ἀλλ' ὁ καιρὸς δὲν παρήρχετο· τί νὰ κάμῃ; Τῆς ἦλθεν ὄρεξις νὰ ἀνοίξῃ τὸ βαρὺ ἐκεῖνο κιβώτιον, καὶ νὰ ἰδῇ ὀλίγον, — νὰ ἰδῇ μόνον — τὰ τάλληρα τοῦ σάκκου. Ποτέ της δὲν εἶχεν ἰδεῖ πολλὰ μαζί, .. οὐδὲ ὀλίγα, ἡ ἀγαθὴ γυνή. Ἀλλ' ἐνθυμήθη ἀμέσως ὅτι εἶχε τὸ κλειδίον ὁ Δημήτρης. «Κρίμα!» εἶπε καθ' ἑαυτήν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν, ὅπου τὰ νεώτατα τῶν παιδίων της ἔπαιζον μετὰ τοῦ οἰκοφύλακος μολοσσοῦ, σύροντα αὐτὸν ἄλλο ἀπὸ τῶν ὤτων καὶ ἄλλο ἀπὸ τῆς οὐρᾶς.

Τέλος ἐσήμανε μεσημβρία, καὶ ὁ Δημήτρης δὲν εἶχεν ἔτι ἐπιστρέψει ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς.

—Κάπου θἄμπλεξε, διενοήθη ἡ Μαριώ. Κα-

λά ποῦ δὲν εἶν' ἐδῷ τὰ παιδιά,.. θὰ τ' ἄφινε νηστικά.

Καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ ἑρμαρίου τεμάχιον ἄρτου, λείψανον τῆς προτεραίας, τὸ ἐμοιράσθη μὲ τὰ μικρά της.

— Ἐκεῖνος θἄφαγε βέβαια, εἶπε καθ' ἑαυτήν.

Ἀληθῶς δὲ εἶχε φάγει ὁ κὺρ Δημήτρης, καὶ εἶχε πίει μάλιστα.

Ἐξελθὼν τῆς οἰκίας του, ᾐσθάνθη, καὶ αὐτὸς δὲν ἤξευρε διατί, ἐλαφρότερον τὸν ἑαυτόν του. Ἐνόμισεν ὅτι εἶχε γείνει διὰ μιᾶς νεώτερος, ὅτι αἱ κνῆμαί του ἦσαν εὐσταλέστεραι καὶ τὸ βῆμά του κουφότερον, κ' ἔβαινεν ἀνατείνων τὴν κεφαλὴν καὶ ὑποτονθορύζων τὸ δημοτικὸν ᾆσμα τῆς ἀπόκρεω: *Κατηγοροῦν τὴ γάτα μας*, ἀμέριμνος, σχεδὸν ὑπόπτερος. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς εἶχεν ἐντελῶς λησμονήσει ὅτι κατηυθύνετο εἰς τὴν ἀγοράν. Ἐσκέπτετο, ὑπελόγιζεν, ἐσχεδίαζε.. Πάντα δὲ ταῦτα μειδιῶν, κατευχαριστημένος. Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, εὑρέθη μετ' ὀλίγον εἰς τὸ καφφενεῖον του. Παρήγγειλε καφέν, ἐκέρασε καὶ μερικοὺς φίλους, τοὺς ὁποίους εὗρεν ἐκεῖ, ἔπιε κατόπιν ἓν δύο ρακία, φιλευθέντα ὑπὸ τῶν φίλων, κ' ἐξῆλθε τοῦ καφενείου ἔτι εὐθυμότερος, θωπεύων ἐνίοτε ἔξωθεν τοῦ θυλακίου του τὸ *μεγάλο κλειδὶ τῆς κασσέλλας*. Ἐνθυμήθη τότε τὴν παραγγελίαν τῆς Μαριῶς, ἐνθυμήθη ὅτι ἔπρεπε ν' ἀγοράσῃ ἄρτον διὰ τὰ τέκνα του καὶ ἐτράπη πρὸς τὴν ἀγοράν. Ἀλλὰ—κακὴ μοῖρα!—ἐκεῖ πρὸ τῆς ἀγορᾶς ἔχαινεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡ θύρα καπηλείου, καὶ πρὸ τῆς θύρας ἵστατο φίλος παλαιός, *βλάμης* τοῦ Δημήτρη, ὁ κὺρ Θοδωρῆς.

— Βρέ, καλὸ 'ς τὸ Μῆτρο! Σκόλη ἔχεις καὶ σύ; Κἄτι χαρούμενος;

Ἡ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐν σιγῇ πνιγομένη χαρὰ τοῦ Δημήτρη ὀλίγου δεῖν ἐξώρμα ἀθυρόστομος.

— Ποῦ νὰ σ' τά.. εἶπε, ἀλλ' ἀνεκόπη ἀμέσως. Ἄλλη ὥρα τὰ λέμε,.. ἔλα τόρα νὰ σὲ κεράσω! ὑπέλαβε ταχέως, θέλων νὰ διορθώσῃ διὰ τῆς ἐλευθεριότητος τὴν παραδρομὴν τῆς γλώσσης του.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ καπηλεῖον ὁ Δημήτρης καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ μέχρι νυκτός.

Ὅτε δὲ ἀργὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἰκόν του, κλονούμενος καὶ παραπαίων, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ *βλάμη του* Θοδωρῆ, εἶχεν ἤδη κατὰ μῆκος πλάτος διηγηθῆ τὰ κατ' αὐτὸν εἰς ὅμιλον φίλων εὐωχητῶν, εἰς οὓς, κενώσας τὸ τελευταῖόν του ποτήριον, εἶχε κενώσει καὶ πάντα του τὰ μυστικὰ καὶ αὐτὸ τὸ μυστικώτατον καὶ νωπότατον, τὸ τοῦ θησαυροῦ του.

Ἡ πτωχὴ Μαριώ ἐκάθητο εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ἐξωθύρας, ἀνήσυχος, ἐναγωνίως ἀνιχνεύουσα διὰ τοῦ βλέμματος τὴν ὁδόν, συμπλέκουσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων. Εἶδε τὸν ἄνδρα της φερόμενον μᾶλλον ἢ ἐρχόμενον, κ' ἐρράγισεν ἡ καρδιά της.

— Χαρὰ 'ς το! ἐφώνησε, χαρὰ ς' το! Τέτοια ὥρα ἔρχεσαι 'ς τὸ σπίτι σου; Ποῦ ἤσουν ὅλη τὴν ἡμέρα;

— Τίποτα,.. τίποτα! ἀπήντησεν ἡ δυσκίνητος γλῶσσα τοῦ Δημήτρη. Μή.. μου θυμώνῃς.. κυρὰ Μαριώ.. καὶ σοῦ λέω...

— Καλησπέρα κυρά, προσεφώνησε φιλοφρόνως ὁ Θοδωρῆς. Δὲν εἶνε τίποτε.. λίγη εὐθυμία! Ἀλήθεια δά,.. τὰ συχαρίκια μας. Σᾶς ἔφεξε πάλι. Μὰ νὰ μὴ τὸ πάρετε καὶ ἀπάνω σας ὅμως.. καὶ δὲν μᾶς καταδέχεσθε,.. τόρα ποῦ γενήκατε πλούσιοι.. κυρὰ Δημήτραινα! Καληνύχτα σας.

Καὶ παραδοὺς τὸν Δημήτρην εἰς χεῖρας τῆς συζύγου του, καταπλήκτου ἐξ ὅσων ἔβλεπε καὶ ἤκουεν, ἀνεχώρησεν ὁ *βλάμης*.

— Σὲ καλό σου, Δημήτρη μου, σὲ καλό σου! ἔλεγεν ἡ ταλαίπωρος γυνή, σύρουσα ἠρέμα τὸν σύζυγόν της πρὸς τὴν θύραν τοῦ οἴκου. Τέτοιο πρᾶμμα δὲν τὤπαθες ἄλλη φορὰ.. Ποῦ σοῦ ἦλθε;

— Πατέρα, ποῦ 'νε τὸ ψωμί; ἐφώνησεν ἓν τῶν πεινώντων παιδίων, προστρέχον εὐθύμως εἰς ὑπάντησιν τοῦ πατρός του.

— Ψω..μί; Νὰ! ἀπήντησε βαναύσως ὁ μέθυσος, καὶ πρὶν ἢ προφθάσῃ ἡ μήτηρ νὰ κρατήσῃ τὴν χεῖρά του, κατέπεσεν αὕτη βαρεῖα ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ παιδός.

Τὸ μικρὸν ἐκυλίσθη χαμαὶ ὀλολύζον, ὁ δὲ Δημήτρης κατέπεσε μετ' ὀλίγον βαρὺς εἰς τὴν κλίνην του, ὅπου ἀπεκοιμήθη.

* *
*

Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ Κύριος Μαρῆς καὶ ἡ Κυρία Μαρῆ ἔπινον μετὰ τὸ πρόγευμα τὸν καφέν των, ἐν τῇ αἰθούσῃ ὅπου ἤδη τοὺς ἀπηντήσαμεν.

— Τὸ εἶδες λοιπόν, Ἑρμιόνη, ὅτι οἱ γείτονές μας ἡσύχασαν; Οὔτε χοροὶ πλέον, οὔτε τραγούδια, οὔτε μουσική, οὔτε τίποτε...Ποῦ καὶ ποῦ μόνον καμμιὰ λογομαχία...

— Μὰ πῶς αὐτό; Ἀγησίλαε; τί συνέβη; Μήπως τοὺς ἔκαμες τίποτε; ἠρώτησεν ἀνησύχως ἡ κυρία Μαρῆ. Μήπως τοὺς ἐφοβέρισες; μήπως τοὺς κατήγγειλες; Δὲν ἔκαμες καλά!

— Ἔννοια σου, ἔννοια σου... μὴν ἀνησυχῇς! οὔτε τοὺς κατήγγειλα, οὔτε τοὺς ἐφοβέρισα. Χρήματα μόνον τοὺς ἔδωκα.. νὰ τὰ κάμουν ὅ,τι θέ θέλουν, καὶ τὰ χρήματα βλέπεις πῶς τοὺς ἄλλαξαν.

— Εἶνε δυνατόν;

— Φαίνεται. Διότι τὰ χρήματα, πρέπει νὰ γνωρίζῃς, Ἑρμιόνη...

Καὶ ὁ κύριος Ἀγησίλαος ἡτοιμάζετο νὰ αὐτοσχεδιάσῃ πρόχειρόν τινα ὁμιλίαν περὶ τῆς ἐπιδράσεως τὴν ὁποίαν, κατ' αὐτόν, ἠδύνατο ν' ἀσκήσῃ τὸ χρῆμα ἐπὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, ὅτε ἐκρούσθη σιγὰ ἡ θύρα, εἰσελθὼν δὲ ὁ ὑπηρέτης ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ Κὺρ Δημήτρης ἐζήτει νὰ ἰδῇ τὸν Κύριον.

— Ἂς ἔλθῃ, εἶπεν ἐκπλαγεὶς ὁ Ἀγησίλαος.

Καὶ μετὰ μικρὸν ἐφάνη ὁ ταλαίπωρος Δημήτρης, ὠχρός, ἰσχνός, ἐρυθροὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ τῆς ἀϋπνίας, παρηλλαγμένος ὑπὸ τῆς ἀργίας καὶ τῆς μερίμνης, καὶ κρατῶν ὑπὸ μάλης τὸν γνωστὸν ἡμῖν ἤδη σάκκον.

— Τί εἶνε κὺρ Δημήτρη; τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ χρηματιστής.

— Μὲ τὸ συμπάθειο, ἀφέντη, σᾶς ἔφερα 'πίσω τὰ χρήματα,.. δεμένα ὅπως ἤτανε...

— Διατί;

— Δὲν μᾶς κάνουν, ἀφέντη.

— Πῶς; σᾶς εἶνε ὀλίγα;

— Ὄχι, ἀφέντη,..μὲ τὸ συμπάθειο· μᾶς εἶνε.. πολλά. Δὲν εἴμαστε 'μεῖς ἄνθρωποι γιὰ χρήματα... μᾶς χαλοῦν ἐμᾶς τὰ χρήματα. Ἐμένα μὲ χάλασαν. Μ' ἔκαμαν κακὸ ἄνθρωπο. Μ' ἔκαμαν νὰ δείρω τὰ παιδιά μου δίχως ἀφορμή,... νὰ σηκώσω χέρι 'ς τὴ γυναῖκά μου!..μ' ἔκαμαν νὰ ὑποψιασθῶ τὴν ἀφεντειά σου πῶς μ' ἐγέλασες.. μ' ἔκαμαν νὰ μεθύσω..νὰ γείνω τάβλα..πρώτη φορὰ 'ς τὴ ζωή μου. Ἀφίνω πῶς μᾶς ἀρρώστησαν, ἀπὸ τὴν ἀϋπνία, κ' ἐμένα καὶ τὴ γυναῖκά μου..ἀφίνω πῶς τὰ καϋμένα τὰ παιδιά μου οὔτε χορεύουν πειὰ οὔτε τραγουδοῦν..γιατὶ δὲν ἔχω κέφι νὰ παίξω τὸ μπουζοῦκί μου. Τὸ λοιπόν, ἀφέντη, μὲ τὸ συμπάθειο..σᾶς εἶμαι ὑπόχρεως,.. πολὺ ὑπόχρεως..μὰ.. νὰ κρατῆστε τοῦ λόγου σας τὰ χρήματά σας..κ' ἐγώ..τὴ φτώχια μου

Καὶ χαιρετίσας ὁ κὺρ Δημήτρης ἐπανῆλθε φαιδρὸς εἰς τὸν οἰκόν του, περιεπτύχθη τὰ μικρά του, κ' ἐξεκρέμασεν ἀμέσως τὸ μπουζοῦκί του.

Ὁ Κύριος Μαρῆς ἐνόμισε περιττὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁμιλίαν του περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χρήματος ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου.

Αγγελος Βλαχος

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΥΠΟΓΕΙΟΙ

Σημασία αὐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Πλὴν τῆς παραγωγῆς ἀτμοῦ μεταχειρίζονται τὰ μέγιστα τοὺς γαιάνθρακας καὶ πρὸς ποικίλας ἄλλας βιομηχανικὰς χρήσεις, ἃς ὅμως, καίτοι διαφερούσας, δὲν δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἐν τοῖς στενοῖς ὁρίοις τῆς παρούσης διατριβῆς. Ἡ βιομηχανία τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χαλύβδου ἐν Ἀγγλίᾳ καταναλίσκει τὸ τέταρτον τῶν ἐξαγομένων λιθανθράκων, μεγάλα δὲ ποσὰ κατατρώγουσιν ἐπίσης αἱ βιομηχανίαι τῆς ὑάλου, πινακιοποιίας τῶν χημικῶν οὐσιῶν κτλ. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρακες δὲν παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς θερμότητα μόνον, ἀλλὰ καὶ φῶς. Καὶ ὑπάρχει μὲν φωτισμὸς διὰ φωταερίου ἄνευ λιθανθράκων, ἀλλ' ἡ ποσότης τοῦ οὕτω παραγομένου φωταερίου εἶνε σχετικῶς μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν παραγομένην διὰ λιθανθράκων ἢ δι' οὐσιῶν συγγενῶν πρὸς αὐτούς, ἤτοι ἀσφαλτοβριθῶν σχιστολίθων. Δύναταί τις μάλιστα καὶ ἐκ ξύλων νὰ ἐξαγάγῃ φῶς ἀλλ' ὅπου ἐγένοντο τοιαῦται ἐπιχειρήσεις, ἐκρίθη συμφορώτερον νὰ ἐπανέλθωσι πάλιν εἰς τοὺς λιθάνθρακας. Ἐν Ἀγγλίᾳ, Σκωτίᾳ καὶ Ἰρλανδίᾳ πρὸς παραγωγὴν φωταερίου ἀναλίσκονται ἐτησίως 10 ἑκατομμύρια τόννων λιθανθράκων. Διότι αὐτόθι φωτίζονται διὰ φωταερίου καὶ αἱ δημόσιοι ὁδοὶ τῶν προαστείων ἐπὶ μίλια ὅλα, τὸ δὲ φωταέριον θεωρεῖται τόσῳ ἀπαραίτητος ἀνάγκη, ὥστε εἰς πολλὰς ἐπαύλεις ἱδρύονται ἴδια μικρὰ καταστήματα φωταερίου, εἰς δὲ τὰς πόλεις φωτίζονται διὰ φωταερίου καὶ τὰ δωμάτια τῶν πενεστέρων οἰκιῶν. Ὁ διὰ φωταερίου φωτισμὸς ὅμως εἰς ἄλλας χώρας, οἷον ἐν Γερμανίᾳ, δὲν εἰσεχώρησε τόσον πολὺ ὅσον ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔνθα ἕνεκα τῆς εὐθηνίας αὐτοῦ τὸ πετρέλαιον συναγωνίζεται σπουδαίως πρὸς τοὺς λιθάνθρακας. Ἀλλ' οὐδεμία τῶν δευτερευουσῶν καὶ τριτευουσῶν αὐτόθι πόλεων στερεῖται τοῦ διὰ φωταερίου φωτισμοῦ.

Ἐνταῦθα ἴσως ἤθελεν ἀντιτάξῃ τις τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ὅτι τὸ φωταέριον δὲν εἶνε ἡ φωτιστικὴ οὐσία τοῦ μέλλοντος, καὶ ὅτι τὸ δι' ἠλεκτρισμοῦ φῶς θὰ καταβάλῃ τὸ διὰ φωταερίου. Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως δύναταί τις νὰ μὴ θεωρήσῃ ὡς λίαν προσεχῆ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς εὐχῆς ταύτης, διότι οὐδαμόθεν ἀπεδείχθη πειστικῶς ὅτι τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς θὰ συναγωνισθῇ ἐπιτυχῶς πρὸς τὸ φωταέριον. Ἀπανταχοῦ δὲ ὅπου μέχρι σήμερον ἐγένετο χρῆσις τοῦ πρώτου, κύριος σκοπὸς ἦτο ἡ ὡραιότης καὶ ἀφθονία τοῦ φωτός, οὐδόλως δὲ ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν αἱ δαπάναι. Εἰς ὅλους δὲ τοὺς ἰσχυρισμοὺς ὅτι τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς θὰ γίνῃ εὐθηνότερον τοῦ φωταερίου ἀντιτάσσονται οὐ μόνον ἕτεροι λόγοι ἀντίθετοι ἀλλὰ καὶ ἀδιαφιλονείκητα *γεγονότα*, οἷον χάριν παραδείγματος, ἡ κατάργησις τοῦ δι' ἠλεκτρικοῦ φωτὸς φωτισμοῦ ὁδῶν τινων τῶν Παρισίων μετὰ τριετεῖς δοκιμάς.

Ἀλλ' αἱ διαμφισβητήσεις αὗται οὐδόλως διαφέρουσιν ἡμᾶς ἐνταῦθα, διότι ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, καθ' ἃς δύναταί τις νὰ μεταχειρισθῇ ὡς ἠλεκτρογόνον δύναμιν τὴν δύναμιν τοῦ ὕδατος, αἱ λοιπαὶ δυναμοηλεκτρικαὶ μηχαναὶ κινοῦνται διὰ τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἑπομένως τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς παράγεται ἐμμέσως διὰ τῶν λιθανθράκων. Ὅ,τι δὲ δὲν δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ὡς φωτογόνον ἀέριον ἐκ τῶν λιθανθράκων καὶ ἐξάγομεν

ἐκ τοῦ ἀποσταχτικοῦ σκεύους τῶν καταστημάτων τοῦ φωταερίου ὡς *κόκ*, τοῦτο μεταχειριζόμεθα καίοντες ὡς πηγὴν θερμότητος, δι' ἧς, μεταβάλλοντες τὸ ὕδωρ εἰς ἀτμόν, κινοῦμεν τὰς μηχανάς, δι' ὧν συγκινοῦμεν τὰς δυναμοηλεκτρικὰς μηχανάς, αἵτινες ἀναπτύσσουσαι ἠλεκτρισμὸν μεταβάλλουσι τοῦτον ἐν μέρει εἰς θερμότητα, πυρακτοῦσαν τεμάχιον ἄνθρακος, οὗτινος αἱ λάμψεις εἶνε τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς. Ἐὰν λοιπὸν δὲν μεταχειριζόμεθα τοὺς λιθάνθρακας ὡς πηγὴν θερμότητος, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ παραγάγωμεν εὐχερῶς ἠλεκτρικὸν φῶς. Ἐνταῦθα δὲ ἀπαντῶμεν πάλιν μέγαν νόμον τῆς φύσεως, καθ' ὃν ἐν τῷ κόσμῳ *μία καὶ μόνη* δύναμις ὑπάρχει ἄφθαρτος καὶ ἀναλλοίωτος ἧς αἱ διάφοροι μορφαὶ ἐκδηλοῦνται ὡς κίνησις, ἦχος θερμότης, φῶς, μαγνητισμός, ἠλεκτρισμός. Ἑκάστην τῶν δυνάμεων τούτων δυνάμεθα νὰ μεταβάλωμεν εἰς ἑτέραν, οὐδόλως ὅμως δυνάμεθα καὶ νὰ γεννήσωμεν ἄλλην ἐξ αὐτῆς ἢ νὰ *παραγάγωμεν* ἐξ ὑπαρχῆς. Καὶ δύναται μέντις νὰ παραγάγῃ ἠλεκτρικὸν φῶς καὶ διὰ γαλβανικῶν συστοιχιῶν, ἄνευ ἀνθράκων, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δέον νὰ διαλυθῇ ψευδάργυρος ἐν θειικῷ ὀξεῖ, ἵνα νὰ καῇ, ὁ δὲ ψευδάργυρος μόνον διὰ λιθανθράκων ἐξάγεται ἀπὸ τῶν ψευδαργυρούχων ἁρυκτῶν. Ὥστε ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα ἀπαντῶμεν τοὺς λιθάνθρακας ὡς πηγὴν τῶν πλείστων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου χρησιμοποιουμένων φυσικῶν δυνάμεων.

Καὶ δι' ὅλων ὅμως τούτων τῶν ἀρετῶν καὶ πλεονεκτημάτων τῶν λιθανθράκων δὲν ἐξαντλεῖται ἡ σημασία αὐτῶν καὶ σπουδαιότης διὰ τὸν ἄνθρωπον. Διότι δύο δευτερεύοντα προϊόντα σχηματιζόμενα κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ φωταερίου ἐκ λιθανθράκων, θεωρηθέντα δὲ κατὰ τὴν νηπιώδη κατάστασιν τῆς βιομηχανίας ταύτης ὡς ὀχληρὰ καὶ φροντίδας μόνον παρέχοντα εἰς τοὺς βιομηχάνους, σχηματίζουσι σήμερον τὰς βάσεις σπουδαιοτάτου μέρους τῆς βιομηχανίας, ἤτοι ἡ *ἀμμωνία* καὶ ἡ *πίσσα*.

Ἡ ἀμμωνία, ἔχουσα σπουδαιότητα μεγίστην εἰς τὰς τέχνας καὶ τὴν γεωργίαν, παράγεται σήμερον τὸ πλεῖστον εἰς τὰ ἐργοστάσια τοῦ φωταερίου, ἅτινα ἀποχωρίζουσιν αὐτὴν πρὸς καθαρισμὸν τῶν ἀερίων των. Ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐπίσης ἐργοστασίοις παράγεται καὶ ἡ παχύρρευστος μελανὴ καὶ κάκοσμος οὐσία, ἡ πίσσα, ἐξ ἧς ὁ χημικός, ὡς διὰ τῆς μαγικῆς ῥάβδου ἐξάγει ἀπὸ τοῦ κέρατος τῆς Ἀμαλθείας, τὰ διάφορα *χρώματα τῆς ἀνιλίνης, πτητικὰ ἔλαια καὶ αἰθεριώδεις ὀσμάς*, τὸ ἀπαραίτητον εἰς τὴν ἰατρικὴν *φαινικὸν ὀξύ*, ἀφθονίαν κολλητικῶν οὐσιῶν χρησίμων εἰς τὸν οἰκοδόμον καὶ τὸν μηχανικὸν καὶ πλῆθος ἄλλο οὐσιῶν. Ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐκστομίσωμεν τὰ ὀνόματα *ἀνιλίνη* καὶ *ἀλιζαρίνη*, ὅπως ὑπομνήσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν ἄπειρον ἔκτασιν τοῦ πεδίου τούτου τῆς παραγωγῆς. Μόνον ἡ ἀξία τῶν ἀπὸ τῆς πίσσης ἐξαγομένων χρωμάτων ὑπερβαίνει ἐτησίως τὸ ἓν καὶ ἥμισυ δισεκατομμύριον φράγκων. Ἐὰν δὲ θελήσωμεν νὰ προσθέσωμεν τὴν ἀξίαν τῶν ἀπὸ τῆς πίσσης ἐξαγομένων λοιπῶν προϊόντων πρὸς τὰ τῆς ἀμμωνίας καὶ τῆς βιομηχανίας τῆς πίσσης, ἔχομεν δύο δισεκατομμύρια φράγκων, ἅτινα ἐξάγονται κατὰ δεύτερον λόγον ἀπὸ τῶν λιθανθράκων.

Ἀρκούντως μέχρι τοῦδε νομίζομεν κατεδείχθη ἡμεγάλη σπουδαιότης τῶν λιθανθράκων πρὸς ὕπαρξιν τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου κατὰ τὴν παροῦσαν ἑκατονταετηρίδα. Νῦν ὅμως γεννᾶται ἡ ἀπορία ποία εἶνε ἡ ἀρχὴ τῶν ἀνθράκων τούτων, ἐρώτησις εἰς ἣν μέχρι τοῦδε ἀπηντήσαμεν ἀκροθιγῶς. Εἴδομεν δηλ. ἀνωτέρω, ὅτι οἱ λιθάνθρακες εἶνε τὰ συγκεντρωμένα λείψανα δασῶν, ἅτινα ἔζησαν διὰ χιλιετηρίδων ἐτῶν. Εἴδομεν εἶτα ὅτι πρὸς αὔξησιν τῶν δασῶν τούτων ἦτο ἀνάγκη ἀφθόνων ἀτμῶν ὕδατος καὶ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ἅτινα παρελήφθησαν ἀπὸ τῆς τότε ἀτμοσφαίρας. Ὁ ἄνθραξ δὲ οὗτος, ὁ περιεχόμενος ὡς ἀέριον εἰς τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἀπεθησαυρίσθη ἐντὸς τῆς γῆς ὡς λιθάνθραξ, τὸ δὲ μετ' ἐκείνου συνηνωμένον ὀξυγόνον ἀπεδόθη εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἀλλὰ ταῦτα λέγοντες ἐξηγοῦμεν μόνον τὸ πόθεν κατάγονται τὰ ὑλικὰ ἄτομα, ἅτινα συνιστῶσι τὰ σώματα ταῦτα. Ὅπως δὲ ἐννοήσωμεν σαφῶς τὴν ἀρχὴν τῶν λιθανθράκων, ἀνάγκη νὰ ζητήσωμεν ἀντίληψιν ἀπὸ τῆς φυσιολογίας, τῆς βοτανικῆς καὶ τῆς χημείας.

Εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι οὐδεμία *δύναμις* ἐν τῷ παντὶ γεννᾶται ἀφ' ἑαυτῆς. Οὔτε ἡμεῖς οἱ πυγμαῖοι οὔτε αὐτὴ ἡ μήτηρ καὶ τροφὸς φύσις δυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἄλλο τι ἢ νὰ μεταβάλωμεν τὴν *μορφὴν* δυνάμεώς τινος εἰς ἑτέραν. Ἀλλ' ὑπὸ τὴν γῆν ἁπλοῦνται ἠρεμοῦντα τὰ παμμέγιστα θησαυροφυλακεῖα τῆς δυνάμεως ἣν ἐγκλείουσιν τὰ κοιτάσματα τῶν λιθανθράκων. Νῦν λοιπὸν γεννᾶται ἀφ' ἑαυτῆς ἡ ἀπορία πόθεν πηγάζει ἡ δύναμις ἡ ἐν αὐτοῖς πρὸ αἰώνων ἐγκεκλεισμένη; Διότι μόνον τὰ ὑλικὰ ἄτομα τοῦ ἄνθρακος καὶ τοῦ ὑδραγόνου ὑπῆρχον εἰς τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ τοὺς ὑδρατμούς, τοὺς πληροῦντας τὴν τότε ἀτμοσφαῖραν, ταῦτα δὲ τὰ σώματα δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς νεκρά, ἅτε μὴ δυνάμενα ἀφ' ἑαυτῶν νὰ ἐκτελέσωσι ποιάν τινα ἐργασίαν. Τοὐναντίον δὲ τὰ ξύλα, οἱ λιθάνθρακες καὶ τὰ τοιαῦτα, περιέχοντα ἡνωμένα τὰ στοιχεῖα ἄνθρακα καὶ ὑδρογόνον, ἑνοῦνται καιόμενα μετὰ τοῦ ὀξυγόνου τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἀναπτύσσουσι θερμότητα, ἥτις κατὰ τὴν φυσικὴν εἶνε εἶδος κινήσεως ἢ *ἐργασίας*, καὶ ἥτις δύναται νὰ μεταβληθῇ κατὰ βούλησιν εἰς ἕτερα εἴδη κινήσεως, παράγουσα ἀτμὸν τήκουσα μέταλλα ἢ γεννῶσα ἠλεκτρισμόν. Γεννωμένων ὅμως τῶν προϊόντων τῆς καύσεως, ἤτοι ἀνθρακικοῦ

ὀξέος καὶ ὕδατος καὶ ψυχομένων, ἡ ἐργασία, ἤτοι ἡ κίνησις, ἐπερατώθη, ἤτοι μετετράπη εἰς ἄλλο εἶδος, ὅπως δὲ διὰ τῶν αὐτῶν ὑλικῶν ἀτόμων ἐπιχειρήσωμεν νέαν ἐργασίαν, δέον νὰ διαχωρίσωμεν πάλιν τὰς ἑνώσεις ταύτας ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς ἄνθρακα καὶ ὑδρογόνον, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς ὀξυγόνον, ὅπως κατορθώσωμεν διὰ τῆς ἑνώσεως αὐτῶν νὰ παραγάγωμεν ἐκ νέου θερμότητα. Πρὸς διαχωρισμὸν δὲ τῶν ἑνώσεων τούτων εἶνε ἀνάγκη νὰ μεταχειρισθῶμεν τόσην ποσότητα δυνάμεως ὅση ἀπολύεται κατὰ τὴν ἕνωσιν τῶν προϊόντων τῆς ἀποχωρίσεως, ἡ δὲ δύναμις αὕτη κατ' ἀνάγκην ἔρχεται *ἔξωθεν*. Ὅπως βλαστήσωσι τὰ σπέρματα τῶν φυτῶν, ἀφ' ὧν ἐγεννήθησαν οἱ ἄνθρακες καὶ αὐξηθῶσι τὰ δένδρα, ἵνα οἰκοδομήσωσι δηλ. τὸ σῶμα των διὰ σχίσεως τοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ περιεχομένου ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ τῶν ἀτμῶν, καὶ ὅπως μείνῃ τέλος ἀποθησαύρισμα δυνάμεως ἐν τοῖς λειψάνοις τῶν δένδρων τούτων ἔπρεπε νὰ προσφερθῇ εἰς τὰ φυτὰ ἡ δύναμις αὕτη ἐκ τῶν ἔξω, διότι ταῦτα δὲν ἠδύναντο νὰ πλάσσωσι τὴν ἐν αὐτοῖς ἀποτεθησαυρισμένην δύναμιν ἐκ τοῦ μηδενός. Ποία λοιπὸν ἦτο ἡ δύναμις ἡ ὠθήσασα τὰ φυτὰ εἰς αὔξησιν; Περὶ τούτου οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν δυνάμεθα ν' ἀμφιβάλωμεν. Ἡ δύναμις αὕτη ἦτο ὁ *ἥλιος*, οὗτινος τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης παρήγαγον πάντα ταῦτα. Τίς δὲ ἀγνοεῖ ὅτι πηγὴ πάσης ζωῆς καὶ κινήσεως ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε ὁ ἥλιος; Ἄνευ ἡλίου, ἄνευ φωτὸς καὶ θερμότητος ἡ γῆ ἤθελε κεῖσθαι ἔρημος ὑπάρξεων καὶ ζωῆς εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ στερεώματος, ἐν σκότει καὶ νυκτί, οὗ οὐδὲ αἱ πολύμηνοι νύκτες τῶν πολικῶν χωρῶν δύνανται νὰ παράσχωσιν ἡμῖν ἀμυδρὰν ἰδέαν. Ἄνευ ἡλίου οὐδεμία διατάραξις τῆς θερμοκρασίας τῶν στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἑπομένως οὐδεμία πνοὴ ἀνέμου θὰ διετάρασσε τὴν γαλήνην αὐτῆς. Ἄνευ ἡλίου οὔτε ῥεύματα θαλάσσια θὰ ὑπῆρχον, οὔτε ἀπάτμισις τῶν θαλασσῶν καὶ ὠκεανῶν, οὔτε νέφη, οὔτε βροχὴ οὔτε χιὼν οὔτε δρόσος καὶ ἑπομένως οὔτε πηγαὶ οὔτε ῥύακες οὔτε ποταμοί. Ἄνευ ἡλίου οὔτε φυτὰ οὔτε ζῷα ἠδύναντο νὰ ὑπάρξωσιν, διότι καὶ τὰ ὀλίγιστα ἐκ τῶν φυτῶν ἅτινα δύνανται ν' ἀναπτυχθῶσιν ἐν σκότει ἔχουσιν ἀνάγκην θερμότητος, ἥτις ἐμμέσως μεταδίδεται αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ἡλίου.

Ὅταν δὲ κατὰ τὴν παροῦσαν χρονικὴν περίοδον καθήμενοι περὶ τὴν ἑστίαν ὑποβοηθοῦμεν διὰ τῶν λιθανθράκων τὰς μὴ ἐπαρκῆ θερμότητα ἀποστελλούσας ἡλιακὰς ἀκτῖνας, ὅταν διὰ τοῦ ἀτμοῦ προκαλοῦμεν ἐκδηλώσεις δυνάμεων, ἃς μεταχειριζόμεθα ἀνεξαρτήτως τῶν ἰδιοτροπιῶν τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς τυχαίας κακῆς θέσεως χώρας τινὸς μακρὰν τῶν ῥεόντων ὑδάτων, ὅταν τὴν νύκτα ἀντικαθιστῶμεν τὴν προσωρινὴν ἀπουσίαν τοῦ ἡλίου διὰ φωταερίου ἢ ἠλεκτρικοῦ φωτός, ἅπασα αὕτη ἡ θερμότης καὶ ἡ κίνησις καὶ τὸ φῶς ἅτινα ἀντλοῦμεν ἀπὸ τῶν λιθανθράκων, πηγάζουσι τέλος ἀπὸ τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φωτὸς ἅτινα πρὸ ἑκατομμυρίων ἐτῶν ἠκτινοβόλησεν ἐπὶ τῆς γῆς ἡμῶν ὁ ἥλιος, καθ' ὃν χρόνον δὲν ὑπῆρχον ἐπ' αὐτῆς ἄνθρωποι. Θεωρουμένου δὲ τοῦ πράγματος καὶ ἀπὸ τοῦ περιωρισμένου ἀνθρωπίνου συμφέροντος, ὁ ἥλιος δὲν ἐπεφαίνετο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀσκόπως ἐπὶ τοῦ στερεώματος, διότι ἔκτοτε κατετέθησαν ἐν τῇ γῇ τὰ ἀποθησαυρίσματα τῶν δυνάμεων, ἅτινα καταναλίσκομεν σήμερον καὶ ἅτινα ἐπὶ μακρὸν ἔτι χρόνον θὰ καταναλίσκωσιν καὶ οἱ ἡμέτεροι ἐπίγονοι.

Ἡμεῖς σήμερον, κληρονόμοι τῶν δυνάμεων τούτων, αἵτινες ἠθροίζοντο ἐπὶ γενεὰς γενεῶν, εἴμεθα κληρονόμοι καταναλίσκοντες, οὐχὶ δὲ καὶ παράγοντες. Πᾶν ὅ,τι ἔπλασαν ἑκατομμύρια ἐτῶν θὰ σπαταλήσωμεν ἐντὸς ἑκατονταετηρίδων τινῶν ἢ καὶ χιλιετηρίδων. Ἀλλὰ μὴ ἀνησυχῶμεν. Καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ λιθάνθρακες θὰ ἐξαντληθῶσι μετὰ δύο ἢ τρεῖς χιλιάδας ἐτῶν, ὁ ἡμέτερος αἰὼν παρήγαγε τοιαύτας μεγάλας ἐφευρέσεις, ὥστε ἤθελεν εἶσθαι πολὺ ἀπελπιστικὸν διὰ τοὺς ἡμετέρους ἀπογόνους, νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αὐτοὶ δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς κυριαρχίας τῶν λιθανθράκων. Μόνον δὲ διὰ τὴν ἡμετέραν ἑκατονταετηρίδα καὶ τὰς ἑπομένας δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ λιθάνθρακες εἶνε αἱ βάσεις τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ καὶ ὅτι ἄνευ λιθανθράκων ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος θὰ ἐβάδιζεν ἄλλην ὁδὸν τῆς ἤδη κεχαραγμένης.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.) Σ. Μ.

Η ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ἡ διοίκησις λοιπὸν τοῦ οἴκου εἶνε σοβαρὰ καὶ εὐγενὴς ἐνασχόλησις διὰ τὴν γυναῖκα. Ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦμεν νὰ δεσμευθῇ ἡ γυνὴ ἀπολύτως εἰς τὰ οἰκιακὰ ἔργα· ἂς θεωρήσῃ αὐτὰ ὡς καθῆκον ἢ ὡς εὐάρεστον ἐνασχόλησιν ἀλλ' οὐδὲν πλέον· τὸ εὐάρεστον ἔργον ἂς μὴ μεταβληθῇ εἰς μονομανίαν. Εἶνε δέσποινα καὶ οὐχὶ θεράπαινα τοῦ οἴκου. Δὲν εἶνε μόνον ἡ οἰκονόμος τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ σύντροφος. Ὁ ἀνὴρ κεκμηκώς, βαρύθυμος, ἐπιστρέφει οἴκαδε ὅπως εὕρῃ ἀνάπαυλαν. Δὲν ἔχει ἀνάγκην τάξεως μόνον ἐν τῷ οἴκῳ, ἀλλὰ πνεύματος δυναμένου νὰ ἐννοήσῃ αὐτόν. Ἡ γυνὴ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶνε ἡ χαρά, τὸ θέλγητρον, ἡ τέρψις τῆς οἰκογενείας· ἡ μεγάλη ἀρχὴ τῆς οἰκιακῆς πολιτικῆς συνίσταται εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὸν οἶκον ἐνδιαίτημα εὐαρεστότερον τῶν ἄλλων οἴκων. Τὸ εὐαρεστεῖν λοιπὸν εἶνε ὡς εἰπεῖν ἓν τῶν καθηκόντων τῆς γυναικός. Καὶ ἂν αὐτὸ καθ' αὐτὸ

δὲν ἔχῃ ἀξίαν τινὰ καὶ μικρόν τι προσθέτῃ εἰς τὸν εὐμαιραῦντα τοῦ πλεονεκτήματος τούτου, μεγάλην πάλιν ἔχει ἀξίαν ὡς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως ἣν ἐνασκεῖ ἐπὶ τῆς εὐτυχίας τῶν ἄλλων.

Ὁ ἀνὴρ πρέπει βεβαίως νὰ γένηται ὁ διδάσκαλος τῆς συζύγου του καὶ νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὴν ἰδέας θετικωτέρας καὶ ὑγιεστέρας τῶν ὑπὸ τῆς συνήθους ἀνατροφῆς παρεχομένων. Ἀλλὰ καὶ ἡ γυνὴ δύναται νὰ συμπληρώσῃ, τὸ καθ' ἑαυτήν, τὴν ἀνατροφὴν τοῦ συζύγου της· δύναται ἐνίοτε ν' ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸ τραχὺ τοῦ ἤθους, ν' ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ἕξεων τινῶν βιαίων καὶ κοινῶν, νὰ καταστήσῃ ἁβρὰν τὴν συμπεριφοράν του, καὶ διαπλάσῃ αὐτὸν ἀξιώτερον τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἂν δὲν φαντασθῶμεν ἔτι τοιαύτην ἀνισότητα ἀγωγῆς μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, πᾶς ἀνήρ, ὅσον ἀνεπτυγμένος καὶ ἂν ὑποτεθῇ κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καλαισθησίαν, δύναται νὰ διδαχθῇ τι σχέσιν ἔχον πρὸς τὴν ἀβρότητα τῶν αἰσθημάτων παρὰ τῆς συζύγου του. Αὕτη εἶνε δικαία ἀνταπόδοσις, ἵνα ὁ σύζυγος δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ ἀντὶ τῆς στερρότητος τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἀοθότητος περὶ τὸ κρίνειν, ἃς μεταδίδει εἰς τὴν σύζυγόν του.

Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς ἀρετὰς ὑψηλοτέρας καὶ δυσχερεστέρας. Καίτοι ὁ ἀνὴρ ἔχει τὴν κυρίαν διεύθυνσιν τῆς οἰκογενείας καὶ τὴν ἀπόλυτον κυριαρχίαν ἐν ταῖς ἐξωτερικαῖς ὑποθέσεσιν, εἶνε προφανὲς ὅτι ἡ γυνὴ δὲν πρέπει νὰ στερηθῇ πάσης συμμετοχῆς εἰς τὸν ἐνεργὸν βίον τοῦ συζύγου της. Ὀφείλει νὰ ᾖ ἐνήμερος εἰς τὰς ὑποθέσεις του, νὰ τὰς ἐννοῇ, νὰ ἐνδιαφέρηται περὶ αὐτῶν, πρέπει νὰ ᾖ εἰς θέσιν νὰ ἐκφράζῃ τὴν γνώμην της· αὐτῆς καθῆκον εἶνε νὰ νουθετῇ, νὰ ἀναχαιτίζῃ, νὰ παροτρύνῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ αὐτὸν κατὰ τὰς περιστάσεις. «Ἡ σύζυγος, λέγει ἡ κυρία Ρεμυζά, πρέπει νὰ εὐαρεστῆται συνδιαλεγομένη μετ' ἀνδρὸς περὶ τὰ δημόσια ἀσχολουμένου. Δύναται νὰ εἴπῃ τὴν κρίσιν της περὶ τῆς γνώμης του ἂν ὁ σύζυγος ἦνε μέλος τοῦ κοινοβουλίου, περὶ τοῦ βιβλίου του ἂν ἦνε συγγραφεύς, περὶ τῆς ψήφου του ἂν ἦνε ἁπλῶς πολίτης. Δέον νὰ συμμετέχῃ τῶν σχεδίων του, ὡς πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τὴν τέχνην ἢ τὸ ἐπάγγελμα ὅπερ μετέρχεται. Ἂν ᾖ πεφωτισμένη καὶ εὐαίσθητος, ἀφωσιωμένη καὶ συνετὴ συγχρόνως, πάντοτε σχεδὸν ὁ σύζυγος θὰ ἐπιχαίρῃ διότι συνεβουλεύθη αὐτήν, οὕτω δ' αὕτη διὰ τῆς ἀγάπης της θὰ καθιστᾶται κοινωνὸς τῆς ἐπιτυχίας αὐτοῦ. Ἡ πλήρης στοργῆς ἐπιδοκιμασία της θὰ ἐξασθενίσῃ τὴν ἐντύπωσιν τῶν ἐλαφρῶν ἢ αὐστηρῶν ἐπικρίσεων τῶν ἀντιπάλων καὶ θὰ προλάβῃ ἐνίοτε διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τὴν ἀναγκαίαν ἐκείνην ἐκτίμησιν, ἧς οὐδ' ὁ δικαιότατος τῶν ἀνθρώπων τυγχάνει εὐθὺς ἅμα γένηται ἄξιος αὐτῆς.»

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ὅτε συναντᾷ πρὸ αὐτοῦ ἐμπόδια καὶ κινδύνους ἔχει ἀνάγκην ὁ ἀνὴρ τῶν φροντίδων καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῆς γυναικός. Ὁ ἀνὴρ ἔχει ἰδίως τὴν δύναμιν, τὴν ἀποφασίζουσαν καὶ ἐκτελοῦσαν, ἀλλὰ δὲν ἔχει πάντοτε τὴν ὑπομένουσαν καὶ ἀναμένουσαν. Ἡ ἀποτυχία παροξύνει αὐτὸν καὶ ἐξερεθίζει· νομίζει ἀπολεσθέντα τὰ πάντα διότι ἅπαξ ἠτύχησεν, ἐξανίσταται σφόδρα κατὰ πάσης ἀδικίας. Ἡ γυνή, ζωηροτέρα ἀναμφιβόλως καὶ περισσότερον ἐξαπτομένη τὴν πρώτην στιγμήν, συνέρχεται εὐχερέστερον, καὶ ἐξ ἀφοσιώσεως μόνον πρὸς τὸν σύζυγόν της εἶνε μᾶλλον αὐτοῦ διατεθειμένη εἰς ὑπομονὴν καὶ αὐταπάρνησιν. Δὲν ἔχει τὴν ἐπιχειροῦσαν δύναμιν ἀλλὰ τὴν βοηθοῦσαν καὶ ἐνισχύουσαν, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀνυψοῦσαν ἐν ταῖς μεγάλαις κρίσεσιν.

Ἡ δυστυχία εἶνε τὸ σχολεῖον καὶ ὁ θρίαμβος τῆς γυναικός. Ἰδέτε τὴν νεαρὰν ταύτην γυναῖκα· ἔτη τινὰ ἠγνοεῖτε τί ἐγένετο· ἦτο νέα, φιλόγελως, καὶ κούφη, ἐπανευρίσκετε δ' αὐτὴν σοβαράν, σώφρονα, ὑγιῶς κρίνουσαν τὰς περιστάσεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ δυστυχία τὴν ἐμόρφωσε. Τὴν ἐποχὴν τῆς γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως αἱ εἰς τὰς αἰθούσας διερχόμεναι τὸν χρόνον των ἀργολογοῦσαι δέσποιναι διέπρεπον ἐν γένει ἐπὶ ἐλαφρότητι πνεύματος καὶ ἐλαφρότητι ἠθῶν, ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ θανάτου, ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ἐν τῇ ἐνδείᾳ, ἀνέπτυξαν ἀξιοθαύμαστα προσόντα. Ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ καὶ ταῖς δυσχερείαις δέον νὰ φαίνηται διαλάμπον τὸ μεγαλεῖον τῆς γυναικός καὶ ὄχι ἐν ταῖς αἰθούσαις.

Ἡ γυνὴ δὲν εὐμοιρεῖ μόνον τῆς δυνάμεως τοῦ ὑποστηρίζειν καὶ ἀνυψοῦν ἀλλὰ καὶ τῆς τοῦ παραμυθεῖν. Ἡ φύσις δοῦσα εἰς αὐτὴν τὸ δῶρον τῶν δακρύων ἔδωκε συγχρόνως αὐτῇ τὸ δῶρον τῆς παρηγορίας. Ἡ γυνὴ κέκτηται θαυμασίαν δύναμιν ὅπως ἐπαναγάγῃ τὸ μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων ὑπόταν διασπαράσσηται ἡ καρδία. Διὰ γενναιόφρονός τινος ὑποκρισίας γεννᾷ περὶ αὐτὴν τὴν εἰρήνην ἣν ἀπώλεσε, ἐνῷ δ' αὐτὴ φέρει ἀνίατον τραῦμα, καταπραΰνει καὶ ἰαίνει, ἐφ' ὅσον δύναται, τὰς περὶ αὐτὴν ἀλγηδόνας.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων, ἡ γυνὴ εἶνε ὡς εἰπεῖν ἡ συνείδησις τῆς οἰκογενείας. Ἐνταῦθα ἐν τούτοις θὰ ἐπενέγκωμεν παρατήρησίν τινα. Φαίνεται πράγματι ὅτι ἡ γυνή, ἀβρότερον ἔχουσα πνεῦμα, ἀβροτέραν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὴν συνείδησιν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε πάντοτε ἀληθές. Καθ' ἑκάστην ὁπόταν ὁ ἀνὴρ διαπράττῃ σφάλματα ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ ἀκούομεν τὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν ἀποδιδομένην εἰς τὰς γυναῖκας, εἶνε δὲ ἀληθὲς ὅτι τινὲς αὐτῶν δὲν ἐννοοῦσι τὰ· ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς οἰκογενείας ὑποχρεώσεις των. Πολλαὶ προτιμῶσι συχνάκις τὴν ἀποφέρουσαν κέρδος ἐργασίαν τῆς περιποιούσης τιμὴν καὶ δόξαν. Ἀγνοοῦσιν ὅτι ὑπάρχει πρᾶγμά τι ὑπέρτερον καὶ αὐτῆς τῆς οἰκογενείας· ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μεμπτέα ἡ γυνὴ διὰ τὰς πλημμελεῖς ταύτας ἰδέας· δὲν πταίει αὕτη, ἀλλ' ἡ ἐπιπόλαιος ἀγωγὴ ἣν λαμβάνει, καὶ ἥτις δὲν ἀναπτύσσει ἐπαρκῶς ἐν αὐτῇ τὰς γενικὰς καὶ ὑψηλὰς ἰδέας.

Ἀλλ' ἂν ἡ γυνὴ δὲν εἶνε πάντοτε ἀδιηγὸς ἀμερόληπτος καὶ δίκαιος ὅσον ἔδει ἐν ταῖς ὑποθέσεσι τοῦ ἐξωτερικοῦ βίου, εἶνε θαυμασίως ἁρμοδία ὅπως ἐπαναγάγῃ τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν τάξιν εἰς τὸν ἐσωτερικόν. Ὅταν ὁ σύζυγος περιπίπτῃ εἰς σφάλματα, ὅταν δι' ἀτάκτου βίου δυνατὸν νὰ καταστρέψῃ τὴν οἰκογένειαν, καθῆκον τῆς γυναικὸς εἶνε νὰ κατακτήσῃ αὐτὸν πάλιν διὰ τῶν ἰσχυρῶν μέσων, ἅτινα ἡ φύσις καὶ ὁ ἔρως παρέδωκαν εἰς χεῖράς της. Βεβαίως δὲν εἶνε μικρὸν τὸ ἐγχείρημα καὶ πολλαὶ γυναῖκες ἀποθαρρυνόμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς παραιτοῦνται τὸν ἀγῶνα. Ὁποία διάψευσις ἐλπίδων, πράγματι, εἰς νεαρὰν γυναῖκα ἀγνοοῦσαν παντελῶς τὴν ἀνθρωπίνην διαφθοράν καὶ ἡς ἡ ἀθωότης μόλις πιστεύει εἰς τὴν ὕπαρξιν ἐλαττωμάτων, νὰ συναντήσῃ τὰ χείριστα τῶν ἐλαττωμάτων εἰς τὸ ὄν εἰς ὃ ὀφείλει ὑποταγὴν καὶ σεβασμόν! Ὅσῳ πλείονας ἰδέας ὑψηλὰς καὶ ἁγνὰς περὶ τῆς ἁγιότητος τῆς οἰκογενείας ἐνεπνεύσθη, ἐκ τόσῳ μεγαλειτέρου ὕψους καταπίπτει, καὶ καθίσταται σχεδὸν ἀπελπὶς ἀναγκαζομένη νὰ ὁμολογήσῃ πρὸς ἑαυτὴν ὅτι ἐκεῖνος ὃν πρέπει νὰ σέβηται εἶνε ἄξιος τῆς περιφρονήσεως τῶν ἄλλων. Ὁποία πάλη ἐν τῇ ψυχῇ ἐκείνῃ! Πῶς νὰ πνίξῃ τὴν ἐνδόμυχον φωνὴν ἥτις κατακραυγάζει τῆς προδοσίας; Ἂν ἀγαπᾷ, ὁποία τρομερὰ πτῶσις! Ἂν δὲν ἀγαπᾷ, πόσῳ τρομερωτέρα ἔτι! Ἀλλ' ἂν ἡ γυνὴ καταληφθῇ ὑπὸ τῆς ἀναθαρρύνσεως ταύτης, τὰ πάντα ἀπώλοντο· διὰ τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐπιθυμητὸν θὰ ἦτο νὰ μὴ ᾖ πάντη ἄπειρος τοῦ βίου ἡ νεᾶνις εἰσερχομένη εἰς γάμον. Δὲν πρέπει βεβαίως νὰ πτοῶμεν αὐτὴν ἐν οὐ δέοντι καὶ νὰ δεικνύωμεν κρημνοὺς εἰς ἕκαστον αὐτῆς βῆμα· ἀλλ' ἴσως πρέπει να παρασκευασθῇ διὰ τὰς δοκιμασίας τοῦ βίου ὅπως μὴ καταβληθῇ ὑπὸ τῆς ὀδύνης τῆς πρώτης ἀπογοητεύσεως καὶ μὴ καταστρέψῃ αὐτὴ αὕτη τὰς τελευταίας ἐλπίδας τῆς εὐτυχίας δι' ἀκαίρου καὶ ἀνεπανορθώτου βιαιότητος!

Ἀλλ' εἶνε σπάνιον ν' ἀπαρνηθῇ εὐθὺς ἀμέσως ἡ γυνὴ τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἑστίᾳ. Ἡ ἔνθερμος αὐτῆς φύσις, εὐχερῶς καταβαλλομένη ἀνυψοῦται μετὰ τῆς αὐτῆς εὐχερείας, ἡ πρώτη δ' αὐτῆς σκέψις εἶνε νὰ παλαίσῃ γενναίως. Ἀλλ' ἡ ἀποτυχία ἀπαμβλύνει τὸ θάρρος· καὶ ἐν τούτοις αὕτη δὲν πρέπει ν' ἀποθαρρυνθῇ εἰμὴ ἀφ' οὗ ἐξαντλήσῃ πᾶν μέσον. Ἡ ὑπομονή, ἡ περιπάθεια, καὶ τὰ δάκρυα, ἡ φαιδρότης, ἡ σιγή, πάντα εἶνε κατάλληλα ὅπλα.

Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δυσχερέστατον εἰς γυναῖκα παλαίουσαν κατὰ τῆς τοιαύτης διαγωγῆς τοῦ συζύγου εἶνε ὁ συμβιβασμὸς τῶν δικαίων περιποιήσεων ἃς ὀφείλει πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς ἀντιπαθείας ἣν καὶ ἀκουσίως αἰσθάνεται κατὰ τῶν ἐλαττωμάτων αὐτοῦ. Μετρία τις ἢ διεστραμμένη γυνὴ θὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς συζυγικῆς ἐξουσίας. Ὑπάρχουσι βεβαίως περιστάσεις καθ' ἃς τὸ ἔσχατον τοῦτο μέτρον καθίσταται ἀπαραίτητον, ἀλλ' ἐν γένει οὐχὶ διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης δύναται ἡ γυνὴ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν ἀποπλανηθέντα σύζυγον.

Εὑρέθησαν οἱ διισχυρισθέντες ὅτι ἡ γυνὴ ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀνταποδώσῃ τὰ ἴσα εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ συζύγου διαγωγήν. Αἱ τοιαῦται ἀρχαὶ εἰσὶν ὀλεθριώταται. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπω ὅτι ἡ ἀπιστία δὲν ἔχει τὰς αὐτὰς συνεπείας ἑκατέρωθεν· ἄλλως δὲ τὸ κακὸν οὐδέποτε δικαιολογεῖ τὸ κακόν. Δύο μόνον τρόπους νομίζω ἀξίους γυναικὸς προδεδομένης, τοὺς ἑξῆς: ἢ νὰ ἐπιδείξῃ γενναίαν ἐπιείκειαν ἐφ' ὅσον τὸ κακὸν ἐπιδέχεται θεραπείαν, ἢ ὑπερήφανον ἐγκαρτέρησιν ὅταν ᾖ ἀθεράπευτον.

Ἡ ἐγκαρτέρησις εἶνε θλιβερὰ ἀρετή, οὐδὲν ἔχουσα τὸ θερμαῖνον τὴν φαντασίαν. Τινὲς ἀποκαλοῦσιν αὐτὴν ἀνανδρίαν, οἱ ἄνδρες δὲν ἐκτιμῶσιν αὐτὴν κατ' ἀξίαν. Καὶ ἐν τούτοις εἶνε ἡ τελευταία γενναία πρᾶξις τῆς γυναικὸς ὑπόταν τὰ πάντα ἐξαντλήσασα βλέπῃ αὐτὴν ἠναγκασμένην ν' ἀπαρνηθῇ τὴν εὐτυχίαν. Ἀλλὰ πόσον ἀσθενεῖς καὶ τατυφλωμέναι εἶνε αἱ ἀνθρώπιναι γνῶμαι! Πόσον περισσότερον μεγαλεῖον ἐνέχει ἡ σιγηλὴ ἐκείνη ὑπομονή, ὁ αὐστηρὸς ἀποκλεισμὸς ἀπὸ πάσης ἐλπίδος, τῆς παραφορᾶς ἀνισχύρου ὀργῆς καὶ τῶν εὐχερῶν ἀντεποίνων τῆς προδοσίας!

Δὲν θέλω διὰ τούτων νὰ εἴπω ὅτι ἡ σύζυγος ὀφείλει τὰ πάντα νὰ ὑπομένῃ καὶ τὴν τραχεῖαν ἔτι συμπεριφορὰν καὶ τὴν περιφρόνησιν· ὁ νόμος παρέχει αὐτῇ τὴν ἀρωγήν του ὅταν τὸ βάρος τοῦτο εἶνε λίαν δυσβάστακτον· οὔτε ἡ ἠθικὴ οὔτε ἡ θρησκεία ἐμποδίζουσι τὴν γυναῖκα νὰ σώσῃ τὰ τελευταῖα ναυάγια τῆς εὐτυχίας της. Ἐνίοτε μάλιστα αὐτὸ τὸ συμφέρον τῶν τέκνων της ἀπαιτεῖ τὸ τοιοῦτο διαζύγιον. Ἡ εὐθύνη ἐπιβαρύνει ἐκεῖνον, ὅστις κατέστησεν αὐτὸ ἀναγκαῖον! Ἀλλ' εἴτε ἡ γυνή, βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀποσείει τὸν ζυγὸν δουλείας ἀφορήτου, ἢ δι' ἠρωϊσμοῦ μεγαλειτέρου ἔτι φέρει μετὰ γενναιότητος τὸ μαρτύριον αὐτῆς, μόνην παρηγορίαν πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῆς ὡς μητρός. Ὁμολογῶ ὅτι ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἡ ἀρετὴ δὲν εἶνε πλέον ἐπαρκὴς εἰς ἑαυτὴν καὶ δεῖται στηρίγματός τινος, ἄλλο δὲ στήριγμα δὲν νομίζω κατάλληλον πλὴν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος. Ἡ εὐλάβεια, ἡ τόσον προ-

σαρμοζομένη εἰς τὴν καρδίαν τῆς γυναικός, ἡ τόσον προσαρμοζομένη εἰς τὴν χαρὰν καὶ εἰς τὴν θλῖψιν, εἶνε τὸ μόνον ὅπλον ὅπερ δύναται νὰ προστατεύσῃ τὴν γυναῖκα καθ' ἑαυτῆς καὶ κατὰ τῶν πειρασμῶν τῆς ἐξαναστάσεως καὶ τῆς ἐκδικήσεως.

Ἰδοὺ ὁποῖον εἶνε τὸ ἡμέτερον ἰδεῶδες τῆς γυναικός. Θέλομεν αὐτὴν διευθύνουσαν τὸν οἶκον μετὰ τάξεως καὶ χάριτος, διοικοῦσαν τοὺς θεράποντας μετὰ σταθερότητος καὶ φιλανθρωπίας, ἀνυψουμένην μέχρι τοῦ συζύγου δι' ἀγωγῆς ἐπιμεμελημένης, ἐνδιαφερομένην περὶ τῶν σκέψεων αὐτοῦ καὶ τοῦ σταδίου, καὶ καθιστῶσαν εὐάρεστον τὴν ἀνάπαυλάν του διὰ τῶν θελγήτρων κεχαριτωμένου πνεύματος· θέλομεν αὐτὴν συμβουλεύουσαν, ἐμψυχοῦσαν, ἀνυψοῦσαν, παραμυθοῦσαν ἐπαναφέρουσαν αὐτόν, ἂν ἀποπλανᾶται, εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ἑστίαν, ἐξαγνίζουσαν τὰ πάντα περὶ αὐτὴν διὰ τῆς ἰδίας ἁγνότητος καὶ ἂν τὰ πάντα ἀπώλοντο, ἂν μὴ ὑπάρχῃ πλέον ἐλπίς, σωζομένην δι' εὐσεβοῦς ἐγκαρτερήσεως. Τοῦτο εἶνε τὸ ἀληθὲς ἰδεῶδες τῆς γυναικός, τὸ μόνον ἁρμόζον εἰς εὐαίσθητον καὶ ὑπερήφανον ψυχήν, τὸ μόνον ὅπερ τῇ ἀπολείπει ὅλον τὸ θέλγητρον καὶ οὐδαμῶς ἀφαιρεῖ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς.

(Paul Janet).

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΣΦΡΑΓΙΔΟΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τὸ ἀνωτέρω πανομοιότυπον τῆς σφραγῖδος τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ἀβυσσινίας ἐλήφθη ἐξ ἐγγράφου, ἀνακοινωθέντος ἡμῖν εὐμενῶς παρὰ τοῦ ἐξ Ἀβυσσινίας ἄρτι ἐπανακάμψαντος ἰατροῦ κ. Νικ Παρίση, ὅστις ἐπὶ διετίαν παρέμεινεν ἐν τῇ χώρᾳ· ἐκείνη ὡς ἰατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου. Τὸ ἔγγραφον εἶνε εἰς ἀβυσσινιακὴν γλῶσσαν, περιέχει δ' αὐτοκρατορικὴν διαταγήν, δι' ἧς ἐντέλλονται πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ νὰ παρέχωσι πρόθυμον συνδρομὴν καὶ ἀσφάλειαν τῷ κομίζοντι τὸ βασιλικὸν ἔγγραφον. Ἡ σφραγὶς φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «*Ἰωάννης βασιλεὺς τῶν βασιλέων τῆς Αἰθιοπίας*» εἶνε δ' αὕτη γεγραμμένη εἰς δύο γλώσσας, εἰς ἀβυσσινιακήν, κατέχουσαν τὸ πρὸς τὰ ἄνω μέρος τῆς σφραγῖδος, καὶ εἰς τὴν ἀραβικήν, ἧς τὰ γράμματα εἶνε κεχαραγμένα εἰς τὸ κάτω μέρος. Σημειωτέον ὅτι αὕτη εἶνε ἡ μεγάλη σφραγὶς τοῦ αὐτοκράτορος, κεκτημένου καὶ ἄλλην μικροτέραν ἐκτυπουμένην εἰς ἄλλα ἔγγραφα ἤττονος σπουδαιότητος. Τοιοῦτον δὲ μεγέθους σφραγῖδα ἀπαγορεύεται εἰς πάντα ἄλλον τῶν ἐν τέλει νὰ ἔχῃ ἐν Ἀβυσσινίᾳ. Δευτέραν κατὰ τὸ μέγεθος τῆς αὐτοκρατορικῆς σφραγῖδος κέκτηται ὁ Μητροπολίτης, ὅστις εἶνε ὁ μετὰ τὸν αὐτοκράτορα ἀνώτατος ἄρχων ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, μικροτέρας δὲ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες, ἀναλόγως τοῦ ἀξιώματος, ὃ ἕκαστος ἔχει.

Αἱ περὶ Ἀβυσσινίας καὶ τοῦ φιλέλληνος αὐτοκράτορος αὐτῆς δημοσιευθεῖσαι ἐσχάτως ἐν ταῖς ἐφημερίσι περιεργόταται πληροφορίαι ἐκ διηγήσεων τοῦ κ. Παρίση ἐκίνησαν τοσοῦτον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ, ὥστε ἐνομίσαμεν ὅτι παρέχομεν εὐάρεστον συμπλήρωμα τὴν ἀνωτέρω μικρὰν δημοσίευσιν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΓΜΑΤΩΝ

τῶν δηλητηριωδῶν ὄφεων.

Ἰατρός τις ἐκ Βραζιλίας γράφει εἰς Γερμανικὴν ἐφημερίδα· «Κατὰ τὴν εἰκοσαέτη διατριβήν μου ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀμερικῇ εἶχον εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσω πλειστάκις τὰ ἀποτελέσματα τῆς δι' ἰοῦ ὄφεων δηλητηριάσεως. Παρετήρησα δὲ περιπτώσεις δηλητηριάσεως διὰ τοῦ ἰοῦ τοῦ ὄφεως τοῦ καλουμένου Jararaca pregosa (ἑνὸς τῶν δηλητηριωδεστάτων καὶ συχνοτάτων ἐν Βραζιλίᾳ), αἵτινες δὲν ἐπέφερον οὐδὲν ἀποτέλεσμα, ἐνῷ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ὁ θάνατος ἐπήρχετο ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν δῆξιν, γεγονός, ὅπερ ἐξηγεῖται ἐκ τῆς πληρώσεως ἢ μὴ ἰοῦ τῶν κύστεων τῶν παρὰ τοὺς διατρήτους ὀδόντας τοῦ ὄφεως εὑρισκομένων. Ἐὰν κατὰ τὴν δῆξιν τῶν ἰοβόλων ὀδόντων αἱ κύστεις ἦσαν τυχὸν κεναί, ὁ παθὼν δὲ εἶχε μεταχειρισθῇ πρὸς θεραπείαν οἰνόπνευμα, ἡ ἴασις ἀπεδίδετο εἰς τὸ φάρμακον τοῦτο. Ἐὰν ὅμως αἱ κύστεις ἦσαν πεπληρωμέναι δηλητηρίου καὶ οἱ ὀδόντες εἰσέδυον βαθέως, οὔτε τὸ οἰνόπνευμα οὔτε ἡ ἀμμωνία ὠφέλουν τὸ παραμικρόν. Ἕνεκα τούτου τὰ θύματα τῶν ὄφεων ἠριθμοῦντο ἐτησίως κατὰ χιλιάδας, μέχρις οὗ τέλος πρὸ τεσσάρων ἐτῶν βραζιλιανός τις ἰατρὸς ὁ Δρ Lazerda, διευθυντὴς τοῦ φυσικοϊστορικοῦ μουσείου ἐν Ῥίῳ Ἰανείρῳ, ἀνεκάλυψε καὶ μετεχειρίσθη κατὰ τῶν ἐν λόγῳ δηλητηριάσεων ἁπταίστως τὸ *ὑπερμαγγανικὸν* κάλι. Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἀντιφαρμάκου τούτου, τὸ ὁποῖον σήμερον ἕκαστος χωρικὸς αὐτόθι ἔχει ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ἔπαυσεν ὁ φόβος τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν ὄφεων, ὁ δὲ λαὸς ἐπείσθη ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ φαρμάκου τούτου εἶνε ἀπολύτως ἀσφαλής, καὶ τὸ δῆγμα τοῦ ὄφεως δὲν εἶνε σπουδαιότερον τοῦ νυγμοῦ τῆς μελίσσης. Ἐγὼ δὲ αὐτὸς μετεχειρίσθην ἐπιτυχῶς ὀκτάκις τὸ ὑπερμαγγανικὸν κάλι, καὶ μάλιστα κατὰ πρώτην φορὰν εἰς περίστασιν λίαν ἀπελπιστικήν. Μαύρη τις, δύο καὶ εἴκοσιν ἐτῶν ἡλικίας καὶ ὑγιοῦς κράσεως κόπτουσα σακχαροκάλαμον, τόσῳ σφοδρῶς ἐδήχθη ὑπὸ τοῦ ὄφεως Ἰαραράκα εἰς τὴν χεῖρα, ὥστε ὁ ὄφις ἐφονεύθη κρεμάμενος ἔτι ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς μαύρης. Δυστυχῶς ἀπὸ τοῦ δήγματος εἶχον παρέλθει δύο ὧραι, ὅτε παρουσιάσθη εἰς ἐμὲ ἡ μαύρη ἐν ἐλεεινῇ καταστάσει. Ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς ρινὸς καὶ τοῦ στόματος ἕνεκα τοῦ ἐρεθισμοῦ ἔρρεεν αἷμα, ὁ βραχίων ἦτο τερατωδῶς διωγκωμένος, εἶχε δὲ ἐκραγῇ καὶ πυρετὸς δεινός. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἐνέχυσα πάραυτα 0,02 τοῦ γραμμαρίου ὑπερμαγγανικὸν κάλι ὑπὸ τὸ δέρμα τοῦ ἀντιβραχίου τῆς παθούσης, μετὰ ἡμίσειαν δὲ ὥραν ἄλλην μίαν ὁμοίαν δόσιν εἰς τὸν βραχίονα. Μετὰ δύο ἡμέρας ἡ μαύρη μετέβη εἰς τὴν ἐργασίαν της. Εἰς τὰς ἑπτὰ δὲ λοιπὰς περιπτώσεις καθ' ἃς διενήργησα εὐθὺς μετὰ τὴν δῆξιν, μετὰ μίαν ὥραν, τὴν ἔγχυσιν, οἱ δηχθέντες οὐδόλως διέκοψαν τὴν ἐργασίαν των.—Ἐλπίζω διὰ τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν νὰ διαγείρω τὴν προσοχὴν τῶν εἰδημόνων ἐπὶ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης, ὅπως προσπαθήσωσι πάντες νὰ εἰσαγάγωσι τὰ κλυσμάτια λεγόμενα τοῦ Πραβάζη, δι' ὧν ἐγχέομεν τὴν μορφίνην, καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν δασονόμων, διδασκάλων, γεωκτημόνων κ. λ. ὅπως γίνεται χρῆσις τοῦ ἀνωτέρω φαρμάκου καὶ κατὰ τῶν δήξεων τῶν ἡμετέρων ὄφεων. Δέον ὅμως νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα ὅτι τὸ ὑπερμαγγανικὸν κάλι εἶνε λίαν εὐαποσύνθετον, καὶ ὅτι ἕνεκα τούτου πρέπει οἱ κρύσταλλοι αὐτοῦ νὰ διαλύωνται εἰς τὸ ὕδωρ εὐθὺς πρὸ τῆς χρήσεως.

Μ.

Εἰδότι ὑπολαΐδος ῥάπτει τὰ φύλλα ἐξ ὧν σχηματίζει τὴν φωλεάν της διὰ τεμαχίων νήματος, ἅτινα κλέπτει ἐκ τῶν πέριξ οἰκιῶν. Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ πτηνὸν τοῦτο ἐθημιουργήθη μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ νήματος· πρότερον λοιπὸν πάντως κατεσκεύαζεν ἄλλως τὴν φωλεάν του, ὥστε ἐπενόησε τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ῥάπτειν, ἂν καὶ ἐν γένει ἐπικρατεῖ ἰδέα ὅτι τὰ ζῶα οὐδὲν ἐπινοοῦσι.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΠΕΡΙ ΑΙΜΑΤΟΣ

Ὑπολογίζεται ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη καρδία ἔχει βάρος κατὰ μέσον ὅρον 250—300 γραμμαρίων, ἀναπαράγει δὲ ἡ ζῶσα αὕτη μηχανὴ 180 γραμμάρια αἵματος κατὰ παλμόν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ παλμοὶ συνήθως εἶνε 72 κατὰ λεπτόν, ἀναπαράγει 12,860 κατὰ πρῶτον λεπτόν, ἤτοι 26,438,400 ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας καὶ 772,001,280,000 γραμμάρια εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους.

Τὸ αἷμα λοιπόν, ὅπερ ἀναπαρήγαγεν ἡ καρδία ὀγδοηκονταετοῦς ἀνθρώπου ἔχει βάρος ἐν συνόλῳ 1,544,002,560 χιλιόγραμμα. Τὸ βάρος τοῦτο ἰσοῦται πρὸς 15,440,025 τόννους, ἤτοι ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ 154,400 πλοῖα χωρητικότητος 100 τόννων ἕκαστον. Ἂν δ' ἕκαστον τῶν πλοίων τούτων ὑποτεθῇ μήκους 40 μέτρων, ἅπας ὁ φορτηγὸς στόλος θὰ κατεῖχε μῆκος 6,176 χιλιομέτρων. Ἂν δὲ ἀντὶ πλοίων μετεφέρετο διὰ σιδηροδρόμου τὸ αἷμα τοῦτο ἐντὸς ἁμαξῶν μήκους 10 μέτρων ἑκάστης καὶ χωρητικότητος 10 τόννων, ἡ ὅλη ἁμαξοστοιχία ἔπρεπε νὰ ἀποτελῆται ἐξ 1,544,000 χιλιομέτρων. Ἤτοι ὅταν ἡ πρώτη ἅμαξα θὰ εἶχε φθάσῃ εἰς τὸν βόρειον πόλον, ἡ τελευταία δὲν θὰ εἶχεν ἐξέλθῃ τῶν Ἀθηνῶν!!!

Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἐν ταῖς ἀρτηρίαις τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ταχύτητα 25 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου κατὰ δευτερόλεπτον, ἤτοι 90 μέτρων ἐντὸς 5 λεπτῶν καὶ 1080 ἐντὸς μιᾶς ὥρας· 2,365 δὲ λευγαῖ εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους. Ὥστε ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ κυκλοφορήσῃ διατρέχον κατ' εὐθεῖαν ἐν εἴδει μικροῦ αἱματηροῦ ῥύακος μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος, τὸ αἷμα δεκαπενταετοῦς νεανίου θὰ διέτρεχεν ἔκτασιν 35,475 λευγῶν, καὶ τὸ αἷμα ὀγδοηκονταετοῦς γέροντος θὰ εἶχε κάμῃ πολλάκις τὴν περίοδον τῆς γῆς.

Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τὸ αἷμα ἑκάστου ἀνθρώπου εἶνε κατὰ μέσον ὅρον 15 χιλιόγραμμα, περιέχονται ἐντὸς τοῦ ὅλου ποσοῦ κατὰ τὰς γενομένας ἀναλύσεις ἕως 2 1)2 γραμμ. μεταλλικοῦ σιδήρου. Ἐνούμενον δ' ἐπὶ ταὐτὸ τὸ αἷμα τῶν 2,000,000 ἐλευθέρων Ἑλλήνων, ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ χάριν... πολεμικῶν προπαρασκευῶν 5000 περίπου σφαῖρας τηλεβόλου βάρους ἑνὸς χιλιογράμμου ἑκάστην.

Ὁ λόρδος Wilton ἐπισκεφθεὶς ἡμέραν τινὰ τὸν Κάρολον Δάρβιν ἐν τῷ γραφείῳ του, καὶ ἰδὼν αὐτὸ ἐστερημένον παντὸς κοσμήματος καὶ πολυτελείας· —Βλέπω, εἶπεν, ὅτι προτιμᾶτε, κύριε Δάρβιν, τὸ ὠφέλιμον τοῦ εὐαρέστου.—Διότι, ἀπήντησεν ὁ φυσιοδίφης, οὐδὲν πρᾶγμα γνωρίζω εὐαρεστότερον ἀπὸ τὸ ὠφέλιμον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ πλούσιος Γάλλος ἐργοστασιάρχης Dulot εἶχε πρὸ δύο ἐτῶν νέον τινὰ παραγγελιοδόχον, ἐκ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ὁποίου τόσῳ ἦτο εὐχαριστημένος, ὥστε συμπεριέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς οἰκογενείας του. Ἡμέραν τινὰ προσκαλεῖ αὐτὸν καὶ τῷ λέγει· « Φίλε μου, εἶσαι νέος, γενναῖος καὶ ἐργατικός· ἡ Μιμή μου εἶνε 17 ἐτῶν καὶ τῆς ἀρέσκεις. Ἔχει δὲ προῖκα ἀπὸ τῆς μητρός της 100 χιλιάδας φρ. Ἐὰν θέλετε κάμνομεν τὸν γάμον κατὰ τὸ πάσχα. » Ὁ ὑπάλληλος ἀκούσας ταῦτα ἐγένετο κάτωχρος, μετὰ μικρὸν δὲ λέγει εἰς τὸν κύριόν του: « — Εἶσθε εὐχαριστημένος κατὰ τὰ δύο ἔτη τῆς ὑπηρεσίας μου; » « -Μάλιστα. » « -Ἐξεπλήρωσα ἐντελῶς τὰ καθήκοντά μου; » « — Μάλιστα· εἶμαι ὑπὲρ τὸ δέον εὐχαριστημένος ». « — Λοιπὸν σᾶς ἀνακοινῶ, ἀδιαφορῶν περὶ τοῦ μέλλοντός μου, ὅτι δὲν ὀνομάζομαι Ἐρνέστος, ἀλλ' Ἐρνεστίνα, ὅτι δὲν εἶμαι ἀνήρ, ἀλλὰ κόρη. Ἐσπούδασα καλῶς τὰ ἐμπορικὰ μαθήματα, ἀλλ' ἐπειδὴ πρόσωπόν τι μὲ μασοφούστανον πληρώνεται μόνον τεσσαράκοντα φράγκα, ἐνῷ σεῖς ἐδίδατε εἰς τοὺς ἄνδρας τὸ ἑξαπλοῦν.... »

Ὅταν ὁ κύριος Dulot ἀνέλαβεν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του προσέφερεν εἰς τὸν ὑπάλληλόν του τὴν χεῖρά του καὶ εἶπεν· « — Μὲ τὴν Μιμή μου θὰ διορθώσω εὐθὺς τὸ πρᾶγμα· σύζυγός της βεβαίως δὲν δύνασθε νὰ γίνετε· ἀλλ' ἴσως ἔχετε ὄρεξιν νὰ γίνετε δευτέρα αὐτῆς μήτηρ· τί λέγετε; » Νῦν ἐξεπλάγη ἡ Ἐρνεστίνα· ἐζήτησε χρόνον ὅπως σκεφθῇ, βεβαίως δὲ ἡ ἀπάντησίς της δὲν ἦτο ἀρνητική.

Τὸ ἑπόμενον ὡραῖον ἀνέκδοτον ἀναγινώσκομεν ἐν ἀγγλικῇ ἐφημερίδι.

Ὁ ἀποθανὼν πρῶσσος στρατάρχης von Manteuffel, διοικητὴς Ἀλσατίας καὶ Λωραίνης, ἐδείπνει ποτὲ μετὰ γάλλου διπλωμάτου, ὅστις ἐπειρᾶτο νὰ τὸν πείσῃ περὶ τῆς φιλοκαλίας τοῦ γάλλου ἐργάτου. — Τὸ ἀσχημότερον πρᾶγμα ἂν τῷ δώσητε εἰς χεῖράς του, ἔλεγε, θὰ τὸ μεταβάλῃ εἰς κομψότατον ἀντικείμενον. Ἀνυπομονήσας ὁ γηραιὸς στρατιωτικὸς ἀνὴρ ἀπέσπασε τρίχα ἐκ τοῦ πυκνοῦ καὶ πολιοῦ πώγωνός του καὶ ἐνεχείρισεν αὐτὴν τῷ γάλλῳ διπλωμάτῃ λέγων· « Λοιπὸν προσπαθήσατε νὰ κάμῃ κἄτι τι εὔμορφον μ' αὐτὸ ἐδῶ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀκριβείας τῶν λόγων σας ». Ὁ γάλλος ἔλαβε τὴν τρίχα καὶ ἔπεμψεν αὐτὴν εἰς παρισινὸν χρυσοχόον, εἰς ὃν ἐνεπιστεύθη δι' ἐπιστολῆς τὴν ἐξήγησιν τῆς ἀποστολῆς· ἐποιήσατο δὲ ἔκκλησιν εἰς τὴν πατριωτικὴν αὐτοῦ ὑπερηφάνειαν πρὸς παραγωγὴν ὡραίου τινὸς πράγματος, ὀλίγον δ' ἔμελεν αὐτῷ περὶ τῆς τιμῆς. Παρῆλθεν ἑβδομάς, ὅτε ἔφθασεν ἐκ Παρισίων μικρὸν κουτίον, ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἐνκαποτεθειμένη ὡραία καρφίς, ἧς ἡ κεφαλὴ παρίστα τὸν ἀετὸν τῆς Πρωσσίας κρατοῦντα ἀπὸ τῶν ὀνύχων τὴν τρίχα τοῦ στρατάρχου· εἰς τὴν τρίχα ὅμως ταύτην ἦσαν δεδεμέναι δύο μικραὶ χρυσαῖ σφαῖραι ἐφ' ὧν ἦσαν κεχαραγμέναι αἱ λέξεις « Ἀλσατία καὶ Λωραίνη ». Ἐπὶ δὲ τοῦ βράχου ὅπου ἐκάθητο ὁ ἀετὸς ἀνεγινώσκοντο γαλλιστὶ « Σὲ μιὰ τρίχα μόνον κρέμονται ! »

Τοῦτο ὀνομάζεται γαλλικὸν πνεῦμα.

Οἱ Γάλλοι ἐπινοοῦσι καθ' ἑκάστην νέα καὶ φοβερὰ μηχανήματα, προωρισμένα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν μέλλοντα πόλεμον πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λωραίνης. Τὸ νέον μηχάνημα συνίσταται εἰς τὴν γόμωσιν τῶν κοίλων σφαιρῶν δι' ἀπορρήτου χημικῆς ὕλης, ἧς ἡ καταστρεπτικὴ ἐνέργεια ὑπερβαίνει πᾶσαν φαντασίαν. Οἱ παχύτατοι καὶ ὀγκωδέστατοι τῶν θωράκων καὶ οἱ στερεώτατοι τῶν τοίχων διατρυπῶνται καὶ καταστρέφονται ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν· ὅπου ἂν πέσῃ τοιαύτη σφαῖρα, προξενεῖ ἀπίστευτον ὄλεθρον· δὲν διατρυπᾷ μόνον τοὺς τοίχους, οἱονδήποτε καὶ ἂν ἔχωσι πάχος· τὰ ἐκρηγνυόμενα τεμάχια αὐτῆς εἰσδύονται καὶ εἰς τὴν γῆν, ἀνοίγοντα τεραστίους ὀπὰς καὶ χάσματα.

Ἀπὸ τοῦ 1872 μέχρι τοῦ 1886 ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις ἐδαπάνησε περὶ τὰ πεντακόσια ἑκατομμύρια εἰς ναυπήγησιν νέων πλοίων· τανῦν δὲ ναυπηγοῦνται ἐν τοῖς νεωρίοις, 6 μεγάλα θωρηκτά, 4 θωρηκταὶ κανονιοφόροι, 14 καταδρομικὰ πρώτης καὶ δευτέρας κλάσεως μετὰ βαρέος ἢ ἐλαφροῦ ὁπλισμοῦ, 45 ναρκοβόλα καὶ 2 ἱστιοφόροι φρεγάται. Σήμερον ὁ μάχιμος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας στόλος συνίσταται εἰς ἓξ τρισμέγιστα θωρηκτά, φέροντα πυροβόλα τῶν 42 καὶ 37 ὑφεκατομέτρων καὶ διανύοντα πλεῖονα ἢ 14 μίλια καθ' ὥραν· εἰς 7 μεγάλα θωρηκτὰ μετρίας ταχύτητος, ὡπλισμένα διὰ πυροβόλων τῶν 27 καὶ 21 ὑφεκατομέτρων· εἰς 4 εὔδρομα θωρηκτά, μετὰ πυροβόλων τῶν 24 ὑφεκατομέτρων, διανύοντα δὲ 14 μίλια· εἰς 6 θωρηκτοὺς ἀκταιωρούς, φέροντας 6 πυροβόλα τῶν 27 ὑφεκατομέτρων καὶ τῶν 34· (τὰ σκάφη ταῦτα, νεναυπηγημένα κατὰ νέον ὅλως πρότυπον εἶνε προωρισμένα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ναρκοβόλων)· εἰς 4 θωρηκτὰς κανονιοφόρους, ὡπλισμένας ἑκάστην δι' ἑνὸς πυροβόλου των 27 ὑφεκατομέτρων. Ταχέων καταδρομικῶν πλοίων δὲν εὑπορεῖ σήμερον ἡ Γαλλία, ἔχει ὅμως 9 μεγάλα ναρκοβόλα, πλέοντα εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, 18 ναρκοβόλα δευτέρας καὶ 50 τρίτης τάξεως. Ἤδη ναυπηγοῦνται 6 μεγάλα ναρκοβόλα, ὧν ἡ ἀξία θὰ ὑπερβῇ τὰ 15 ἑκατομμύρια, 52 ναρκοβόλα νέου συστήματος, 3 μεγάλα καταδρομικὰ (ἀξίας ἕκαστον 3 1|2 ἑκατομμυρίων φράγκων), ἕτερα 10 καταδρομικὰ πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως καὶ 4 θωρηκταὶ κανονιοφόροι ἀντὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἑκάστη. Ὥστε ἡ Γαλλία δύναται νῦν νὰ εἴπῃ θαρρούντως ὅτι οὐ μόνον κατὰ ξηρὰν ἀλλὰ καὶ κατὰ θάλασσαν οὐδένα φοβεῖται, ὅσημέραι δὲ ἀνακτᾶται μείζονα ἀλκὴν καὶ δύναμιν, εἶνε δὲ καὶ παρεσκευασμένη πρὸς πᾶσαν ἀπρόοπτον ἀνάγκην.

— Μπά, φορεῖτε πένθος διὰ τὸν μακαρίτην σύζυγόν σας; Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι εἶνε πεθαμένος πρὸ 5 ἐτῶν.

— Ναί, ἀλλὰ πρέπει τέλος πάντων νὰ δείξω 'ς τὸν κόσμο ὅτι ἔμεινα χήρα.

Α.—Κῦρ Κώστα, ἔνα σκυλὶ πρὸ ὀλίγου ἐδάγκασε τὴ γυναῖκα σου.

Κώστας—Ἦταν λυσσασμένο;

Α. — Ὄχι.

Κώστας. Ἄχ τὸ φτωχό. Τότε θὰ λυσσάξῃ.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—578.

Ἀριθ. 563 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ ἰσχύουσι. — Γραφεῖον διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 12 Ὀκτωβρίου 1886

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

Παρῆλθον ἔτη πολλὰ ἔκτοτε. Ἤμην νεώτατος, πρῶτον δὲ τότε ἐταξείδευα μόνος. Μετέβαινα εἰς Γαλλίαν διὰ τῆς Ἰταλίας. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὰ ταξείδια ἦσαν δυσκολώτερα, δαπανηρότερα, ταὐτοχρόνως δὲ καὶ βραδύτερα ἢ τὴν σήμερον. Τὰ ἀτμόπλοια δὲν διέσχιζον μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος τὴν θάλασσαν, οὐδ' ἦσαν πολυάριθμα ὡς τώρα, ἐστάθμευον δὲ εἰς πολλοὺς λιμένας δίδοντα καιρὸν εἰς τοὺς ἐπιβάτας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν πόλεων ὁπόθεν διήρχοντο, ἐὰν (ἐννοεῖται) εἶχον διαβατήρια ἐν τάξει καὶ ἐπετρέπετο ἡ ἐλευθεροκοινωνία. Ἀλλ' οὔτε σιδηρόδρομοι συνέδεον εἰσέτι τὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης, συντέμνοντες τὰς ἀποστάσεις. Διὰ ξηρᾶς ὡς καὶ διὰ θαλάσσης ὁ περιηγητὴς μετεφέρετο ἄνευ βίας, τῷ ἐδίδετο δὲ καιρὸς δεὰ νὰ ἀναπνεύσῃ, νὰ ἀναπαυθῇ καὶ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειάν του. Καὶ μετὰ πόσης περιεργείας περιηγεῖται τις ὅτε, νέος ἔτι, βλέπει κατὰ πρῶτον νέον καὶ ἄγνωστον κόσμον! Πῶς τὰ πάντα τότε ἐξεγείρουν τὸν θαυμασμὸν καὶ ἐξάπτουν τὴν φαντασίαν! Ὦ, ἡ νεότης! Πόσον καλλύνει τὰ πάντα ἐνόσῳ διαρκεῖ, καὶ πόσον ταχέως παρέρχεται!

Μετὰ εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν διαμονὴν εἰς Νεάπολιν μετεβαίνομεν εἰς Σιβιταβέκιαν. Ἀφοῦ ἐπεσκέφθην ὅσα πλειότερα ἠδυνήθην ἐκ τῶν ἀξιοθεάτων τῆς Νεαπόλεως, ἐπέστρεψα ἐγκαίρως εἰς τὸ ἀτμόπλοιον προτοῦ ἀνελκυσθῇ ἡ ἄγκυρα. Τὸ κατάστρωμα ἦτο πλῆρες ἀνθρώπων. Μετὰ δυσκολίας ἠδυνήθην ν' ἀνεύρω μεταξὺ τοῦ συνωθουμένου πλήθους τοὺς παραμείναντας ἐκ τῶν ἐξ Ἑλλάδος συνταξειδιωτῶν μου. Τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως δὲν εἶχεν εἰσέτι δοθῇ, ὥστε δὲν ἦτο εὔκολον νὰ διακρίνω τίνες ἐκ τῶν πολλῶν θὰ προστεθῶσιν εἰς τοὺς ἐπιβάτας τοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ τίνες ἦλθον πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τῶν ἀναχωρούντων. Καθόσον ὅμως παρῆρχετο ἡ ὥρα, οἱ ἐναγκαλισμοί, οἱ ἀποχαιρετισμοὶ καὶ αἱ βαθμιαῖαι ἀποχωρήσεις ἠραίωσαν τὴν συρροὴν ἐκείνην. Οἱ πωληταὶ κοραλίων καὶ κτενίων καὶ καθισμάτων καὶ κοσμημάτων, τακτοποιοῦντες τὰ ἐμπορεύματά των, ἤρχισαν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον νὰ καταβαίνωσιν εἰς τὰς λέμβους, οἱ ναῦται ἐτέθησαν εἰς κίνησιν ἀνασύροντες σχοινία, κλείοντες τὰς ἀνοικτὰς ἀποθήκας, εἰς δὲ τὴν γενικὴν ταραχὴν προσετέθη καὶ ὁ συριγμὸς τοῦ ἀτμοῦ, προαναγγέλλων τὸν προσεχῆ ἀπόπλουν.

Ἐντούτοις ἅμα ἐπιστρέψας εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, ἐν μέσῳ τῆς ἐπικρατούσης εἰσέτι κινήσεως καὶ συγχύσεως, παρετήρησα εἰς τὴν ἡσυχωτέραν ἄκραν τῆς πρύμνης καθημένους τρεῖς,—δύο γυναῖκας καὶ ἕνα ἄνδρα,—οἵτινες ἐφαίνοντο καταλαβόντες πρὸ ὥρας ἱκανῆς τὴν γωνίαν ἐκείνην τοῦ καταστρώματος.

Ἐκ τῶν δύο γυναικῶν ἡ μέν, νέα, νεωτάτη, ἐξηπλωμένη ἐπὶ μακροῦ ψαθίνου καθίσματος, μὲ προσκέφαλα ὑποστηρίζοντα τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλήν της, παρηκολούθει μὲ βλέμμα μελαγχολικὸν τὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου ζωηρότητα. Ἡ ἄλλη, προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν, ἐκάθητο ὄπισθεν τῆς νέας ἐπὶ τοῦ γύρω τοῦ καταστρώματος ξυλίνου θρανίου. Ἐπὶ δὲ σκαμνίου χαμηλοῦ, γέρων ἔχων ὕφος ἀρχαίου στρατιωτικοῦ, κρατῶν βιβλίον εἰς χεῖρας, ἀλλὰ μὴ ἀναγινώσκων, ἐπρόσεχε μετὰ στοργῆς εἰς πᾶσαν τῆς νέας κίνησιν καὶ ἐνίοτε ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὴν ταπεινῇ τῇ φωνῇ τὸν λόγον.

Προφανῶς ἦτο πατὴρ συνοδεύων θυγατέρα πάσχουσαν, ἀντὶ δὲ μητρὸς τὴν περιέθαλπεν ἡ γραῖα ὑπηρέτριά της.

Αἱ ἐντυπώσεις τῆς νεότητος εἶνε ἀληθῶς ἀνεξάλειπτοι. Μορφαί τινες μένουν διὰ παντὸς ἐγκεχαραγμέναι εἰς τὴν μνήμην,—συμβάντα πρὸ ἐτῶν πολλῶν διελιχθέντα ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας διατηροῦνται ἀείποτε ζῶντα εἰς τὸ βάθος τῆς φαντασίας καὶ ἀναπηδοῦν αἴφνης ἐκεῖθεν ἀπρόκλητα, χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τὸ πῶς καὶ τὸ διατί. Τὴν νέαν ἐκείνην μόλις εἶδα, μόλις ἤκουσα τὴν ἀσθενῆ φωνήν της, δὲν γνωρίζω τὸ ὄνομά της, ἀλλ' οὔτε κἂν τὴν πατρίδα της, ἐπὶ ὥρας μόνον τινὰς ἡ παρουσία της ἐπεσκίασε τὴν ψυχήν μου, καὶ ὅμως ποτὲ δὲν τὴν ἐλησμόνησα, οὔτε ποτὲ θὰ τὴν λησμονήσω!

Ἦτο ξανθή, πολὺ ξανθή. Ἐφαίνετο ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι ἦτο γέννημα τῆς Ἄρκτου. Ἐκ τοῦ μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν γενομένου μετέπειτα λόγου περὶ αὐτῆς, ἐσχημάτισα τὴν ἰδέαν ὅτι

ἦτο Πολωνίς, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχω βεβαιότητα περὶ τούτου. Τὰ χαρακτηριστικά της ἦσαν κανονικά, ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου της γλυκυτάτη, ἀλλ' ἦτο ἰσχνή, ὠχρὰ καὶ ἐξησθενημένη. Οἱ μεγάλοι γλαυκοί ὀφθαλμοί της ἐφαίνοντο μεγαλείτεροι ἔτι ὡς ἐκ τῆς ὠχρότητος καὶ τῆς ἀδυναμίας της, τὸ δὲ βλέμμα της ἀνεπαύετο εἰς ὅ,τι ἡτένιζεν, ὡς ἀπηυδημένον ἐκ λύπης ἀφάτου.

Ἅμα τὴν εἶδα μὲ συνεκίνησεν ἡ θέα της. Μοῦ ἦλθον εἰς τὸν νοῦν ὄντα ἀγαπητά, ἀνεπόλησα τὴν οἰκογένειαν, τὴν πατρίδα. Ἡ ὠχρὰ ἐκείνη θελκτικὴ μορφὴ ἠμαύρωσε διὰ μιᾶς τὴν φαιδρότητα τῶν πρώτων ἐντυπώσεων τῆς ξενιτείας. Τὸ θλιβερόν της βλέμμα ἐπλημμύρησε θλίψεως τὴν ψυχήν μου. Ἐκάθησα ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι θρανίου, παρὰ τὴν πρύμνην, ὀπίσω ὀπίσω, ὥστε νὰ μὴ μὲ παρατηρήσῃ οὔτε ἐκείνη οὔτε ὁ πατήρ της, καὶ δὲν ἔβλεπα οὔτε ἐπρόσεχα εἰς ἄλλο οὐδέν.

Ὁ ἰατρὸς τοῦ ἀτμοπλοίου διέκοψε τὴν προτρίλωσίν μου δι' εὐθύμου προσαγορεύσεως, ἐρωτῶν πῶς διεσκέδασα εἰς Νεάπολιν. Ἦτο ἀγαθώτατος ἄνθρωπος, ἀγαπῶν τοὺς ἀστεϊσμοὺς καὶ συντελῶν διὰ τῆς ζωηρότητός του εἰς τὴν ἐπισπευσιν τῆς μεταξὺ τῶν συνεπιβατῶν ἐνάρξεως φιλικῶν σχέσεων. Μὲ εἶχε λάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν του εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ μὲ μετεχειρίζετο ὡς ἀρχαῖος οἰκογενειακὸς φίλος. Ἦτο πεντηκοντούτης περίπου, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν περίοδον τῆς ζωῆς μου ἐθεώρουν τοὺς πεντηκοντούτεις ὡς γέροντας· ἀλλ' ἡ εὐθυμία του δὲν ἐπέβαλεν ὅσον σέβας προϋπέθετεν ἡ μεταξύ μας διαφορὰ ἡλικίας. Ἀπ' ἐναντίας εἴχομεν γίνει ἐντὸς ὀλίγου φίλοι, ὡς συνομήλικοι.

Ὁ ἰατρὸς ἐκάθισε πλησίον μου πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς συνδιαλέξεως καὶ εἶδε τότε κατὰ πρῶτον τοὺς ἀντικρύ μου καθημένους ξένους. Ἡ θέα τῆς ἀσθενοῦς εἵλκυσε τὴν προσοχήν του. Τὴν ἔβλεπεν ἐπὶ ὥραν σιωπῶν. Ἡ εὐτραπελία του διεκόπη.

— Τί πάσχει ἀρά γε; ἠρώτησα.

— Δὲν τὴν βλέπεις; Φθισικὴ ἡ δυστυχής!

Καὶ ἐγερθεὶς ἐπλησίασε καὶ ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὸν γέροντα, μετ' ὀλίγον δὲ λαβὼν σκαμνίον ἐκάθισεν ἐκεῖ καὶ μοῦ ἀπέκρυψε μὲ τὰ εὐρέα νῶτά του τὴν κεφαλὴν τῆς πασχούσης.

Φθισική! Ἐγνώριζα τί σημαίνει φθίσις. Ἐνθυμήθην ἀμέσως ἕνα διδάσκαλον τοῦ σχολείου μου, νέον ἰσχνόν, ὠχρόν, μὲ κηλίδας ἐρυθήματος ἐπὶ τῶν κοίλων παρειῶν του, μετὰ κόπου ἐρχόμενον εἰς τὸ μάθημα, παραδίδοντα μετὰ κόπου, καὶ συχνάκις διακοπτόμενον διὰ νὰ βήξῃ. Ἔπειτα ὁ διδάσκαλος δὲν ἤρχετο, τὰ μαθήματα ἔπαυσαν, ἐμάθομεν ὅτι ἦτο κλινήρης, καὶ μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας οἱ μαθηταί του ἠκολουθήσαμεν τὴν κηδείαν του. Δὲν εἶχα εἰσέτι ἴδει ἄλλο θῦμα τῆς φθίσεως, ἀλλ' ἐγνώριζα ὅτι οἱ φθισικοὶ ἀποθνήσκουν, καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὰ νῶτα τοῦ ἰατροῦ ἐπανέβλεπα διὰ τῆς φαντασίας τὴν νεκρώσιμον ἐκείνην συνοδίαν, καὶ τὸν διδάσκαλόν μου φερόμενον ὑπὸ τεσσάρων ἐκ τῶν μεγαλειτέρων μαθητῶν ἐντὸς τοῦ ἀνθοσκεποῦς νεκροκραββάτου του.

Ἐντούτοις ἡ ἄγκυρα ἀνειλκύσθη, οἱ τροχοὶ περιεστράφησαν πλήττοντες παταγωδῶς τὴν θάλασσαν καὶ ἤρχισε τὸ ἀτμόπλοιον νὰ κινῆται. Ἠγέρθην τότε καὶ στηριχθεὶς ἐπὶ τῆς ὄπισθεν τοῦ πηδαλίου σπείρας σχοινίων, ἔβλεπα τὴν ὡραίαν πόλιν ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεμακρυνόμεθα. Ἡ ἀπέραντος ἔκτασις αἰγιαλοῦ, τὴν ὁποίαν καλύπτει διὰ τῶν οἰκιῶν, τῶν παλατίων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν της, ἀπήστραπτεν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, κλίνοντος πρὸς τὴν δύσιν του. Ἡ χλοερὰ περιζώνη τῶν καταφύτων λόφων ἐπηύξανε διὰ τῆς ἀντιθέσεως τοῦ πρασίνου της χρώματος τὴν λαμπρότητα τῶν πυκνῶν οἰκοδομῶν. Δεξιόθεν τῆς πόλεως ὁ Βεσούβιος, ἀνυψῶν ἀγερώχως τὰ τραχέα στέρνα, ἐμαύριζεν ἄνωθέν του τὸν κυανοῦν οὐρανόν, ἐπεκτείνων εἰς νέφος τὴν στήλην τῶν ἀενάων καπνῶν του.

Ὅτε τὸ ἀτμόπλοιον ἐξῆλθε τοῦ λιμένος καὶ ἤρχισε νὰ γίνηται ἐπαισθητὴ ἡ δρόσος τῆς θαλάσσης, ἡ γραῖα ὑπηρέτρια ἐπρόσθεσε μετὰ θωπευτικῆς φροντίδος σκεπάσματα εἰς τοὺς πόδας καὶ τὰ νῶτα τῆς ἐξηπλωμένης νέας. Ὁ καιρὸς ἦτο ὡραῖος. Ἀληθῶς, πρὸς δυσμὰς τὸ ζοφερὸν τοῦ ὁρίζοντος δὲν ἐφαίνετο προαναγγέλλον ἐξακολούθησιν τῆς γαλήνης, ἀλλ' ἡ ἀπειλὴ τὴν ὁποίαν τὰ νέφη ἐκεῖνα ὑπέκρυπτον ἦτο εἰσέτι μακράν, τὸ δὲ ἀτμόπλοιον διέσχιζε θάλασσαν ἀκύμαντον, μόλις ρυτιδουμένην ἀπὸ τὴν πνοὴν ἐλαφροῦ ἀέρος. Μόνοι οἱ δύο τροχοὶ ταράσσοντες τὰ νερὰ ἐχάρασσον ὄπισθεν ἡμῶν τὸ πέλαγος διὰ διπλῆς γραμμῆς κλιμακωτοῦ ἀφροῦ.

Ὢ! πῶς ἐπεθύμουν νὰ πλησιάσω πρὸς τὴν πάσχουσαν, ν' ἀποτείνω πρὸς αὐτὴν ὀλίγας λέξεις συμπαθείας, νὰ σύρω τὸ σκέπασμα ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ μικροῦ της ποδός, τὸν ὁποῖον ἔβλεπα μακρόθεν ἀσκεπῆ, νὰ ὑψώσω τὸ προσκέφαλόν της ὅτε ἔστρεφε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἀπέχουσαν ἤδη ξηρὰν καὶ πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ καπνίζοντος ἡφαιστείου! Ἦτο κενὸν πλησίον της τὸ σκαμνίον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο πρὸ ὀλίγου ὁ ἰατρός, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ πλησιάσω.

Ἡ ὥρα βαθμηδὸν παρήρχετο, ὁ ἥλιος ἐπλησίαζε πρὸς τὴν δύσιν του καὶ ὁ ἀὴρ ἐγίνετο δροσερώτερος. Ἡ ὑπηρέτρια ἐγερθεῖσα ἔκυψε πρὸς τὴν νέαν καὶ ἐψιθύρισε λέξεις τινὰς μὲ ταπεινὴν ἔνδειξιν τρυφερότητος. Ἐκείνη ἔστρεψε βραδέως πρὸς τὴν γραῖαν τοὺς ὀφθαλμούς. Δὲν ὡμίλησε, ἀλλὰ τὸ βλέμμα της ἔλεγεν: Ὤ, ἄφες με!

Θέλω νὰ ἴδω ἀκόμη τὴν θάλασσαν καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν δίσκον τοῦ δύοντος ἡλίου!— Ἀλλ' ὁ γέρων ἔθεσε περιπαθῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς χειρός της καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτήν, καὶ ἦτο ἱκετευτικὸς τῆς φωνῆς του ὁ τόνος.

Ἡ νέα ἀνέκυψε καὶ ἐπροσπάθησε νὰ ἐγερθῇ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῇ μόνη. Ὁ γέρων καὶ ἡ ὑπηρέτρια τὴν ὑπεστήριξαν ἑκατέρωθεν καὶ ἐβοήθησαν τὰ βραχέα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος βήματά της.

Ἐνῷ ἠγείρετο ἔπεσεν ἐκ τοῦ φορέματός της ἀπαρατήρητον τὸ χειρόκτιόν της. Ἄ! Διατί δὲν τὸ ἐκράτησα! Ἔκυψα καὶ τὸ ἐπῆρα, προχωρήσας δὲ τὸ ἔδωκα εἰς τὴν ὑπηρέτριαν. Ἡ ἀσθενὴς μὲ εἶδε καὶ κλίνασα ἐπιχαρίτως τὴν κεφαλήν, μὲ γλυκὺ μειδίαμα εἰς τὰ κάτωχρα χείλη, ἐπρόφερεν ἰταλιστὶ ἐν εὐγενεῖ Εὐχαριστῶ, καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ βήχῃ. Ἀπεσύρθην τεταραγμένος.

Ὁ κόπος μὲ τὸν ὑποῖον ἔκαμε τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα βήματα, κρεμαμένη σχεδὸν ἀπὸ τὸν βραχίονα τοῦ πατρός της, ὁ ξηρὸς καὶ ὑπόκωφος ἐκεῖνος βήξ, ἐμαρτύρουν, περισσότερον καὶ ἀπὸ τὴν ὠχρότητά της, τὸν βαθμὸν τῆς ἐξασθενήσεώς της. Ἦτο προωδευμένη, πολὺ προωδευμένη ἡ νόσος. Εἰς μάτην ἀπὸ τὴν βόρειον πατρίδα των τὴν ἔφερεν ὁ δυστυχὴς πατὴρ πρὸς᾽ ἀνάκτησιν ζωῆς ὑπὸ τὸν ἥλιον τῆς μεσημβρίας. Ἡ ζωὴ κατέλιπε βαθμηδὸν τὸ εὔχαρι σῶμά της. Ἀλλὰ διατί ἀνεχώρουν ἐκ Νεαπόλεως διευθυνόμενοι πρὸς ἄρκτον; Μὴ ὁ γέρων ἀπελπισθεὶς ἤθελε νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν θυγατέρα ζῶσαν εἰσέτι εἰς τὰς ἀγκάλας μητρός, περιμενούσης ἐναγωνίως νὰ τὴν ἐπανιδῇ εἰς τὴν μεμακρυσμένην ἑστίαν των; Ἢ μὴ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὴν θυγατέρα του ἀποθνήσκουσαν ἐκεῖ ὅπου ἡ μήτηρ της ἀπέθανε, καὶ νὰ τὴν ἐνταφιάσῃ πλησίον τῆς συζύγου του, εἰς τὸν τάφον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἤθελε καὶ αὐτὸς νὰ ἀναπαυθῇ;

Ὁ ἥλιος ἐπὶ τέλους ἔδυσε διασχίζων μὲ τὰς τελευταίας του ἀκτῖνας τὰ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πυκνούμενα νέφη, ἡ δὲ αὔρα, ἥτις ἔως πρὸ ὀλίγου μᾶς ἐδρόσιζε, μετεβάλλετο ἤδη εἰς πνοὰς διακεκομμένας ἀνέμου βιαίου. Ἡ ἑσπέρα προσελάμβανεν ὄψιν ἀγρίαν. Θὰ χοροπηδήσωμεν ἀπόψε, ἔλεγον οἱ ναῦται ἀναμεταξύ των, ἐπεκύρουν δὲ τὴν πρόρρησιν αἱ ποικίλαι ἐπὶ τοῦ πλοίου προετοιμασίαι τοῦ πληρώματος, καὶ κάτω εἰς τὴν αἴθουσαν αἱ τῶν ὑπηρετῶν, ἐξασφαλιζόντων διὰ σχοινίων τὰ κινητὰ σκεύη καὶ ἔπιπλα.

Ἔμενα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος βλέπων τὸ πυκνούμενον σκότος τῆς νυκτὸς καὶ τὴν ἐπερχομένην τρικυμίαν. Ὁ αὐξάνων πάταγος τῶν θραυομένων κυμάτων, ὁ ἐπιτεινόμενος συριγμὸς τοῦ ἀνέμου, δὲν ἀπέσπων τὰς σκέψεις μου ἀπὸ τὴν ἄγνωστον νέαν. Πῶς εἶναι ἀρά γε; Ὑποφέρει; Θὰ δυνηθῇ ν' ἀνθέξῃ εἰς τὰς δονήσεις τοῦ σκάφους, ὅταν ὁ σάλος του δεινωθῇ ὑπὸ τὴν βίαν τῆς προσεγγιζούσης καταιγίδος;

Οἱ ἐπιβάται πάντες ἀπεσύρθησαν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τοὺς κοιτωνίσκους των. Ἐκτὸς τῶν βαρέων ὑποδημάτων τῶν ναυτῶν ἐπὶ τῶν σανίδων τοῦ πλοίου, ἄλλος ἀνθρώπινος κρότος δὲν ἠκούετο ἐν μέσῳ τῆς βοῆς τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης. Ἦτο ζοφερὰ ἡ νύξ. Τὰ νέφη ἐκάλυψαν ὁλόκληρον τὸν οὐρανόν. Ἄστρον δὲν ἐφαίνετο. Μόνος ὁ φωσφορώδης ἀφρὸς τῶν ἐξηγριωμένων κυμάτων ἀπήστραπτεν ἐντὸς τοῦ σκότους. Καὶ ηὔξανεν ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου, τὸ δὲ πλοῖον ἐσείετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καὶ ἐκυλίετο ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ἐπήδα ὑψούμενον καὶ καταπίπτον.

Στυλωμένος παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς αἰθούσης, προφυλαττόμενος ὅσῳ ἠδυνάμην ἀπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου καὶ ἀπὸ τοὺς ἀφρούς τῶν κυμάτων, ἀνὰ πάντα βίαιον τοῦ πλοίου κλονισμὸν ἐσκεπτόμην πῶς ἡ ἐξηντλημένη νέα θὰ δυνηθῇ διὰ τῶν ἀσθενῶν χειρῶν νὰ στερεώσῃ τὸ ἐλαφρὸν σῶμα ἐντὸς τῆς σαλευομένης κλίνης της, ἐσκεπτόμην πῶς θὰ διέλθῃ τὰς μακρὰς ὥρας τῆς ἀγρίας νυκτός, καὶ ἀνεμιγνύετο εἰς τὰς σκέψεις μου ἡ θλιβερὰ ἀνάμνησις τῆς ἐκφορᾶς τοῦ νεκροῦ διδασκάλου μου.

Ἐπὶ τέλους τὰ κύματα πηδῶντα ὑπεράνω τοῦ πλοίου μὲ ἠνάγκασαν νὰ καταβῶ εἰς τὴν αἰθουσαν. Ὁ μόνος λύχνος ὅστις τὴν ἐφώτιζεν, ἐκκρεμὴς ἀναμέσον τῶν ἑκατέρωθεν κυλινδουμένων πλευρῶν τοῦ σκάφους, ἐδείκνυε μέχρι τίνος βαθμοῦ εἶχε δεινωθῇ ὁ σάλος. Αἱ θύραι τῶν κοιτωνίσκων γύρω ἦσαν κλεισταί, γόοι δὲ καὶ ὀλοφυραὶ ἀντήχουν ἔκ τινων ἐξ αὐτῶν. Δὲν ἀπεφάσιζα νὰ εἰσέλθω εἰς τὸν ἰδικόν μου, ἰδὼν ὅτι εἰς Νεάπολιν ἀπέκτησα ὡς σύνοικον Ἰταλὸν εὐτραφῆ, μετὰ τοῦ ὁποίου δὲν ἐπεθύμουν νὰ συνάψω γνωριμίαν ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις. Ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ κύκλω τῆς τραπέζης θρανίου, ἐστήριξα τοὺς βραχίονας ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐπὶ δὲ τῶν βραχιόνων τὴν κεφαλήν, καὶ ἠσθάνθην τὸν ὕπνον καταβαίνοντα εἰς τὰ βεβαρημένα βλέφαρά μου.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἐκοιμώμην ἢ ἤμην ἔξυπνος ὅτε ἤκουσα αἴφνης τὴν θύραν τοῦ ἀντικρύ μου κοιτωνίσκου ἀνοιγομένην. Ἤγειρα τὴν κεφαλήν. Ὁ πατὴρ τῆς νέας, ἀνασύρων τὸ ὄπισθεν τῆς θύρας ἐρυθρὸν παραπέτασμα, πελιδνός, ἔντρομος, ἔστρεφε τὰ βλέμματα πρὸς τὸ δωμάτιον τῆς ὑπηρεσίας.

— Ἠμπορῶ νὰ σᾶς χρησιμεύσω; ἠρώτησα. Τί θέλετε;

— Τὸν ἰατρόν!... Ἡ κόρη μου...

Ἀνέβην δρομαῖος εἰς τὸ κατάστρωμα. Τοῦ ἰατροῦ τὸ δωμάτιον ἔκειτο πλησίον τῆς μηχανῆς. Ὁ ἄνεμος ἔπνεε φοβερός, ὁ ἀφρὸς τῶν κυμάτων κατέπιπτεν ὡς ραγδαία βροχή, μετὰ κόπου ἠδυνήθην νὰ φθάσω μέχρι τῆς θύρας τοῦ ἰατροῦ-

Τὴν ἔκρουσα ἐπανειλημμένως μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἠκούσθη ἡ φωνή του.

— Ποῖος εἶναι ;

— Μία ἀσθενὴς σὲ ζητεῖ.

— Ἄ ! Γνωρίζω ποία ! Ἔλα μέσα.

Καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν. Δὲν εἶχεν ἐκδυθῆ. Ἐρρύρεσεν ἐν βίᾳ τὸν ἐπενδύτην του, ἔλαβεν ἐκ τοῦ γραφείου του κιβώτιον περιέχον φάρμακα καὶ ἐξῆλθομεν τοῦ δωματίου. Τὸν συνώδευσα μέχρι τῆς θύρας τοῦ κοιτωνίσκου. Ὁ γέρων ἤνοιξεν ἄρμα μᾶς ἤκουσε, ἥρπασεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἰατρόν, τὸν ἔσυρεν ἐντὸς τοῦ δωματίου καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν.

Ἐκάθισα ἐκεῖ καὶ ἐπερίμενα. Ἐπερίμενα ἐπὶ ὥραν πολλήν. Τὸ σκάφος ἐκυλίετο ἀδιακόπως. Ἔτριζον τὰ ξύλα του, ἡ θάλασσα ἐβρόντα θραυομένη ἐπὶ τῶν πλευρῶν του, ἀναμέσον δὲ τῆς ἀγρίας βοῆς ἠκούετο ὁ τακτικὸς κτύπος τῆς μηχανῆς, παλαιούσης μὲ τὰ στοιχεῖα. Ἀλλ' οὐδὲν ἤκουα ἐκ τῶν παρὰ τὴν πάσχουσαν γινομένων.

— Τί ἔπαθεν ἆρά γε ; τί ἔπαθε ; Καὶ ἔσφιγγα ἐναγωνίως τὰς χεῖρας.

Διατί συνεκεντροῦτο τοσοῦτον εἰς αὐτὴν ὁλόκληρος ἡ ψυχή μου ; Διατί μοῦ ἔπνιγε τὸν λαιμὸν ἡ πλημμύρα τῆς λύπης ; Τί κοινὸν μεταξὺ ἐκείνης κ' ἐμοῦ ; Διατί τὰ θολὰ βλέμματά μου προσηλοῦντο εἰς μόνην τῆς ὠχρᾶς της μορφῆς τὴν ἀποῦσαν εἰκόνα ;

Ὦ ! πῶς ηὐχόμην νὰ κοπάσῃ ἡ τρικυμία ! Ἠσθανόμην ὅτι χάριν της θὰ ἔδιδα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ πᾶν διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ γαλήνη. Ἀλλ' ἐξηκολούθουν τὰ κύματα πλήττοντα μανιωδῶς τὸ σκάφος καὶ δὲν ἐμετριάζετο ὁ σάλος.

Καὶ παρήρχετο ἡ ὥρα χωρὶς νὰ γνωρίζω τί γίνεται ὄπισθεν τοῦ ξυλίνου διαφράγματος, τὸ ὁποῖον μὲ ἐχώριζεν ἀπὸ τὴν κοίτην της, χωρὶς ν' ἀκούω οὐδεμίαν ἐκεῖθεν φωνήν, οὐδένα ἦχον. Οὔτε κἂν τὸν ἀσθενῆ της βῆχα ἤκουα. Καὶ ἔτεινα τὰ ὦτα μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως τὸν ἀκούσω.

Ἦτο γενικὴ ἡ σιωπὴ ἐντὸς τῆς αἰθούσης. Οὐδὲν ἠκούετο καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν γύρω κοιτωνίσκων. Ἡσύχαζον ἢ ἐκοιμῶντο οἱ ἐπιβάται. Μόνον ἐκεῖ, ἀντικρύ μου, ἐγνώριζα ὅτι οὔτε ἡσυχία οὔτε ὕπνος ὑπάρχει, καὶ ὅμως βαθεῖα κ' ἐκεῖ σιωπή.

Ἐπὶ τέλους ἡ θύρα ἠνοίχθη. Ἠνοίχθη, καὶ εἶδα τὴν γραῖαν ὑπηρέτριαν, μὲ τὰ δάκρυα ῥέοντα εἰς τὰς παρειάς της, ἀνασύρουσαν τὸ ἐρυθρὸν παραπέτασμα, καὶ τὸν ἰατρὸν μὲ τὰς ὀφρῦς συνεσταλμένας, μὲ τὸ πρόσωπον κατηφὲς ἐξερχόμενον τοῦ δωματίου.

Δὲν ἀπηύθυνα ἐρώτησιν, δὲν ἐπρόφερα λέξιν. Ἐνόησα ὅτι ἐπῆλθε τὸ τέλος !

— Τί μένεις ἐδῶ ; μοῦ εἶπεν ἡσύχως ὁ ἰατρός. Ἔλα μαζῆ μου. Καὶ μὲ ἔσυρεν εἰς τὸ δωμάτιόν του.

—

Περὶ μεσημβρίαν ἐλλιμενίσθημεν εἰς Σιβιτα-βέκιαν. Δὲν ἀπεβιβάσθην ἐκεῖ. Ἔμεινα ἐντὸς τοῦ κλοίου.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ὁ γέρων κρατῶν εἰς τὴν ἀγκάλην τὸ πτῶμα τῆς θυγατρός του, ὡς μήτηρ φέρουσα βρέφος κοιμώμενον, κατέβη τὴν κλίμακα τοῦ ἀτμοπλοίου. Πέπλος λευκὸς ἐκάλυπτε τὴν νεκρὰν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ὁ γέρων δὲν ἔκλαιε, ἀλλ' ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του ἐμαρτύρει ἄλγος βαθύτερον ἢ ὅσα δάκρυα ἠδύνατο νὰ χύσῃ. Ὁ ἰατρὸς καὶ ἡ ὑπηρέτρια, ἡσύχως θρηνοῦσα, τὸν συνώδευον.

Οἱ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὀλίγοι θεαταὶ τῆς σπαραξικαρδίου ἐκφορᾶς, ἠκολουθήσαμεν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν νεκροφόρον λέμβον, μέχρις οὗ τὴν ἀπέκρυψαν παρὰ τὴν προκυμαίαν τὰ ἄλλα ἐντὸς τοῦ λιμένος πλοῖα.

Δ. Βικέλας

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Ἀπορίας ἄξιον εἶνε μεθ' οἵας βραδύτητος μετακινεῖται παρ' ἡμῖν πᾶν κακῶς κείμενον. Ὅ,τι ἐγένετο ἐν Ἑλλάδι ἀτελὲς ἕνεκα ἀπειρίας ἢ ἀμελείας ἢ τῶν καιρικῶν περιστάσεων, ἐπέχει ῥητορικῶς πλέον θέσιν τοῦ ὅ,τι ἔδει γενέσθαι. Ἐπαναπαυόμεθα εἰς τοῦτο, ἡσυχον ἔχοντες τὴν συνείδησιν ὅτι ἐξεπληρώσαμεν τὸ καθῆκον ἡμῶν, μηδαμῶς ζητοῦντες νὰ βελτιώσωμεν ἢ ἀντικαταστήσωμεν τὸ πραχθέν. Οὕτω δὲ τὸ ὁπωσδήποτε τετελεσμένον ἐγείρεται κώλυμα ἀνυπέρβλητον εἰς τὸ χρήσιμον καὶ ἀπαραίτητον. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἐν πολλοῖς ἡ κατάστασις τῆς διοικήσεως καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως παρ' ἡμῖν.

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ Γ', τοῦ περὶ δημοτικῶν σχολείων νόμου τοῦ 1834 σημειοῦνται τὰ ἑπόμενα :

«Τὰ σχολεῖα τῶν κορασίων, ὅπου τοῦτο εἶνε δυνατόν, πρέπει νὰ εἶνε χωριστὰ ἀπὸ τὰ τῶν παιδίων, νὰ προϊστανται δὲ αὐτῶν διδασκάλισσαι.

Εἰς τὰ σχολεῖα τῶν κορασίων ἐφαρμόζονται τὰ ῥηθέντα εἰς τοὺς παραγράφους 1—3 καὶ 6—57 καθ' ὅσον εἶνε ἐνεργητέα.»

Ἔκτοτε δὲ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῶν θηλέων ὡς καὶ τὰ τῆς μέσης αὐτῶν παιδεύσεως εἰσὶ σχεδὸν ὅμοια πρὸς τὰ τῶν ἀρρένων. Τὸ γένος τῶν μαθητῶν μόνον διαφέρει, ἀλλὰ τὰ διδακτικὰ βιβλία καὶ ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας κατ' οὐδὲν παραλλάσσουσι. Ἂν ἀδελφὸς καὶ ἀδελφή, ἐπὶ παραδείγματι, ἀνήκωσιν εἰς τὴν αὐτὴν σχολειακὴν τάξιν, τὴν ἑσπέραν θὰ ἐπιστρέψωσιν ἐκ τῶν σχολείων αὐτῶν διδαχθέντες τὰ αὐτὰ πράγματα. Ἀλλ' ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἔχουσιν ἆρά γε τὸν αὐτὸν προορισμόν, ὅπως τῆς αὐτῆς, κατ' ἀκολουθίαν, τύχωσι προπαρασκευῆς ; Ὁ παῖς ἡμέραν τινὰ θὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸν ἐνεργὸν βίον, θὰ δημιουργήσῃ στάδιόν τι, θὰ παλαίσῃ κατὰ τῶν βιωτικῶν δυσχερειῶν, ἔχει ἀνάγκην χρησίμων εἰς τὸ ἐπάγγελμά του γνώσεων, ἔχει ἀνάγκην δραστηριότητος. Ἡ κόρη θὰ γείνῃ μήτηρ, ἡ ἐνέργεια δ' αὐτῆς θὰ περιορισθῇ μεταξὺ τοῦ συζύγου καὶ τῶν τέκνων της ἰδίᾳ· τὰ καθήκοντά της εἶνε μεγάλα, ἀλλ' ἥρεμα ὡς ὁ ἀγνὸς βίος τῆς οἰκογενείας, ἧς εἶνε ἡ ψυχή. Στάδιον ἐνεργείας δὲν ἔχει τὴν θάλασσαν οὐδὲ τὰ βουνά, ἀλλὰ τὴν γλυκεῖαν συζυγικὴν ἑστίαν, ἐν μέσῳ τῶν θελκτικῶν ψελισμάτων μικρῶν παιδίων. Ὁ ἀνὴρ γίνεται ναύτης, ἔμπορος, στρατιώτης, ἡ γυνὴ οἰκοδέσποινα. Εἰς τὰ ὄντα λοιπὸν ταῦτα τὰ ἐκ φύσεως τόσον διαφέροντα καὶ ὑπὸ τοῦ βίου ἐπὶ ἄλλα προοριζόμενα ἡ αὐτὴ διδασκαλία, ἡ αὐτὴ ἀγωγὴ δέον νὰ δοθῇ ; Ἢ ἄρα γε οὐδένα σκοπὸν ἔχει ἡ ἐκπαίδευσις, προτιθεμένη ἁπλῶς ν' ἀπασχολήσῃ ἐπὶ ματαίῳ τὰ εὐτυχέστερα τοῦ βίου ἔτη, πληροῦσα τὴν κεφαλὴν τῶν μαθητῶν ἀνωφελῶν πραγμάτων, παιδιά τις οὖσα καὶ οὐχὶ σοβαρὰ προπαίδεια τοῦ βίου ;

—

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπραγματεύθη ὁ κ. Ι. Σκαλτσούνης ἐν ὑπομνήματι περὶ τῶν μαθημάτων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ζαππείου, δημοσιευθέντι ἔν τινι τῶν τελευταίων φύλλων τῆς τεργεσταίας *Ἡμέρας*. Ἀφορμώμενος ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι ἡ ὀργάνωσις τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου «μετεῖχε τοῦ ἐλαττώματος τῶν ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων ἐν γένει, τῆς ὑπὲρ τὸ δέον τουτέστι ροπῆς πρὸς γραμματικὴν καὶ νοητικὴν παίδευσιν μᾶλλον ἢ πρὸς πρακτικὴν διαμόρφωσιν καὶ τοῦ ἤθους ἀγωγήν» πολλὰ ἐκφέρει τὰ ὀρθὰ καὶ πρακτικά.

«Δοξάζων, γράφει, ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ γυναικείου φύλου δέον νὰ ᾖ διάφορος τῆς τῶν ἀρρένων, ἐπιθυμῶ νὰ μὴ παρερμηνευθῇ ἡ δοξασία μου. Περιορίζων τὴν ἀποστολὴν τῆς γυναικὸς ἐν τῷ οἴκῳ δὲν ἐννοῶ νὰ ὑποβιβάσω τὴν θέσιν αὐτῆς ἀπέναντι τοῦ ἑτέρου φύλου, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι τότε μόνον τὰ ἡμέτερα ἔργα ἀποβαίνουσι λυσιτελῆ καὶ καρποφόρα, ὅταν ἀκολουθοῦντες τοὺς εἰς τὴν φύσιν τεθέντας νόμους ἐργαζώμεθα πρὸς κατάλληλον αὐτῶν διεύθυνσιν καὶ χρησιμοποίησιν οὐχὶ δὲ πρὸς μεταβολὴν καὶ ἀνατροπὴν αὐτῶν...

«Ὑπερέχει ὁ ἀνὴρ κατὰ τὴν ῥώμην τῶν σωματικῶν δυνάμεων, ἀλλ' ὑπερέχει ἡ γυνὴ καθ' ὅλα τὰ προσόντα τῆς καλλαισθησίας καὶ τῆς λεπτότητος.... Ἡ γλυκύτης, ἡ χάρις, ἡ σεμνότης καὶ τὸ φιλάρεσκον εἶνε τὰ σπουδαιότερα τῆς γυναικὸς προσόντα ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ στοιχεῖα μεγάλων καὶ ἐξαισίων χαρακτήρων..... Ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἡλικίας ὡς ἐξ ἐνστίκτου δίδει προφανῆ δείγματα τῆς πρὸς περίθαλψιν καὶ ἀνατροφὴν τῶν νηπίων φυσικῆς αὐτῆς τάσεως καὶ ροπῆς. Ὁ παῖς καὶ ὡς ἀθύρματα ἐκλέγει ἵππους καὶ ὅπλα, τὸ δὲ κοράσιον ἀρέσκεται ἐνδύων ἀνδρείκελα.»

Τὰ ἐκπαιδευτήρια τῶν θηλέων οὐ μόνον ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ τῶν ἀρρένων, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἦτο κακὸν καὶ ἂν τέλεια ἦσαν τὰ τελευταῖα ταῦτα, ἀλλ' ἔχουσι κατ' ἀνάγκην καὶ πάντα αὐτῶν τὰ ἐλαττώματα, ἐπιβλαβέστερα καθιστάμενα ἐν αὐτοῖς. Εἶνε γνωστὸν τὸ ἀψυχολόγητον καὶ σχολαστικὸν σύστημα καθ' ὃ διδάσκεται ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις καὶ γυμνασίοις. «Ὁ καλλίμορφος λόγος τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, ἔγραφεν ὁ ἀείμνηστος Α. Κυπριανός ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ὑπ' αὐτοῦ μεταφρασθείσης *Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας* τοῦ Μυλλέρου, δὲν ἐμφανίζεται εἰς τοὺς μαθητὰς ὡς λαλιὰ ζῶσα καὶ ἔμψυχος, ἀλλὰ κατατέμνεται καὶ κατασχίζεται διὰ τῆς γραμματικῆς μαχαίρας εἰς μικρὰ καὶ ἄσημα τμήματα φθόγγων καὶ φωνῶν, ἵνα ἐπὶ τῶν νεκρῶν ἐκείνων σωμάτων ἀσκηθῶσιν οἱ μαθηταὶ τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς ἢ τοῦ συντακτικοῦ. Διὰ ταῦτα, πικρὰν μὲν αἰσθάνονται τὴν γεῦσιν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων οἱ νέοι ἐφ' ὅσον φοιτῶσιν εἰς τὰ γυμνάσια, διασώζοντες δὲ τῆς πικρίας τὴν μνήμην καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ πολύ, πλὴν ἐκείνων ὅσοι τρέπονται ἐπὶ τὴν σπουδὴν τῆς φιλολογίας, πάνυ ὀλίγοι τῶν ἄλλων ὑπομένουσι ν' ἀνοίξωσιν ἕλληνα συγγραφέα ἢ ποιητήν.... Οὐδὲν ἄρα θαῦμα ὅτι οἱ νέοι λαμβάνουσι περὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἰδέαν λίαν ταπεινήν, ἀφ' οὗ ὄχι μόνον δὲν εἶδον οὐδ' ἐκ περιγραφῆς τὸν ἄφθονον πλοῦτον αὐτῆς καὶ τοὺς θησαυρούς, ἀλλὰ πλὴν ἑνὸς ἢ δύο λόγων ῥητορικῶν οὐδὲν ἄλλο σύγγραμμα ἀρχαῖον ἢ ποίημα εἶδον οἱ μαθηταὶ ὡς ὅλον καὶ περιφερὲς καλλιτέχνημα».

Ἂν εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν γυμνασίων εἶνε ἐπιβλαβὴς ἡ τοιαύτη διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης, τί εἶνε ἆρά γε εἰς τὰς νεανίδας τῶν παρθεναγωγείων ὧν ὑπερφορτίζει τὸν ἐγκέφαλον διὰ τύπων καὶ λέξεων μόνον ; Θὰ ὠφελήσωσι κατά τι τὴν κόρην ὡς εἰσέλθῃ εἰς τὸν βίον ; θ' ἀναπτύξωσιν αὐτῆς τὸ πνεῦμα, θὰ διαπλάσωσι τὴν καρδίαν, θὰ μορφώσωσι τὸ ἦθος ; Οὐχί ! ἀναφωνεῖ ὁ κ. Σκαλτσούνης ἐν τῷ ὑπομνήματί του. Φαίνεται δὲ φρονῶν ὅτι οὐχὶ κακῶς, ὡς διδάσκεται, ἀλλὰ καὶ μεθοδικώτερον διδασκομένη ἡ ἀρχαία γλῶσσα δὲν ἠδύνατο νὰ ὠφελήσῃ ὅσον κοινῇ πιστεύεται καὶ ἑπομένως δὲν πρέπει ἡ μάθησις αὐτῆς νὰ θεωρῆται βάσις τῆς παιδεύσεως τῶν κορασίων. «... Εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γλώσσης, γράφει, ἀποδίδεται ἡ παλινόρθωσις τοῦ ἑλληνικοῦ οἴκου καὶ ἐν αὐτῇ εὑρίσκονται πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας. Ἡ

κλασική ἐκπαίδευσις, κατὰ τοὺς διαικοῦντας τὸ ὕδρυμα (τὸ Ζάππειον) ἔχει ἐν ἑαυτῇ μαγικήν τινα δύναμιν καταδουλοῦσαν τὰς σαρκικὰς ἡδονάς, μαλακύνουσαν τὰ ἤθη τῶν νέων καὶ καθιστῶσαν αὐτὰ σεμνότερα καὶ σωφρονέστερα.... Φρονοῦντες δὲ ὅτι ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς κλασσικῆς παιδεύσεως ἤρτηται ἡ διάπλασις τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας.., κατέστησαν τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ τὴν κλασικὴν παίδευσιν ὡς τὴν βάσιν καὶ τὸν τελικὸν τῆς παιδεύσεως τῶν κορασίων σκοπόν.»

Ὁ κ. Σκαλτσούνης δὲν ἀποδέχεται οὔτε τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν τῶν βεβαιώσεων τούτων, οὔτε τὴν ὀρθότητα τῶν πρακτικῶν συμπερασμάτων. Φοβεῖται δὲ ὅτι ἐπὶ τῶν τοιούτων σκέψεων σπουδαίως ἐπιδρᾷ ἡ τοσαῦτα μὲν δεινά, τοσαύτας δ' ἐθνικὰς ἀπογοητεύσεις παραγαγοῦσα ἐθνικὴ ὑπερηφία καὶ μεγαλαυχία.

«Ἐκλαμβάνοντες ὅτι ἐσμὲν ὁ περιούσιος τῆς γῆς λαὸς διότι καταγόμεθα ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, φρονοῦμεν ὅτι ἡ εὐγενὲς ἡμῶν καταγωγὴ εἶνε τίτλος, οὗ ἐνώπιον οὐδεὶς ἕτερος κατισχύει, ἀποδίδοντες δὲ εἰς τὴν σοφίαν τῶν ἡμετέρων προγόνων πᾶσαν πρόοδον τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ πιστεύομεν ὅτι διὰ μόνης τῆς μελέτης καὶ ἑρμηνείας τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν θὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν χρηστοήθειαν τοῦ ἀτόμου, τὴν ἐν τῷ οἴκῳ εὐδαιμονίαν, καὶ τὴν ἀπάλειψιν τῶν κοινωνικῶν δεινῶν ἐξ ὧν κατατρυχόμεθα.»

Καθ' ἡμᾶς οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἔχουσι μεγίστην μορφωτικὴν δύναμιν καὶ στερρὰς στομοῦται ἐν τοῖς διδάγμασιν αὐτῶν ὁ χαρακτήρ. Ἀλλὰ τὰ διδάγματα ταῦτα γίνονται ἆρά γε κοινὸν ἀπόκτημα τῶν νεανίδων, ἢ πᾶσα ἡ ἑλληνομάθειά των περιορίζεται εἰς τὴν ἐκμάθησιν οὐχὶ τοῦ πνεύματος ἀλλὰ τοῦ γράμματος τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων; Ναί, εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι αἱ μαθήτριαι μόνον τὰς ἀκάνθας τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ αἰσθάνονται, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν εὐωδίαν τῶν μεγάλων καὶ εὐγενῶν ἰδεῶν. Ἀφ' οὗ τὸ γράμμα εἶνε ἁπλοῦν μέσον, καὶ κύριος σκοπὸς τὸ πνεῦμα, τὸ δὲ μέσον καθίσταται δυσπέρβλητον πρόσκομμα εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, διατί αἱ παιδαγωγικαὶ ἰδέαι τῶν ἀρχαίων συγγραφέων δὲν παρέχονται εἰς τὰς σπουδαζούσας ἁπλούστεραι τὴν λέξιν; Αἱ Γερμανίδες καὶ Ἀγγλίδες καὶ Γαλλίδες ἀναγινώσκουσι προχειρότατα τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Πλούταρχον ἐν μεταφράσει, ἐν ᾧ αἱ Ἑλληνίδες ἀδυνατοῦσαι ν' ἀναγνώσωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ πρωτότυπον τοὺς ἀγνοοῦσι καθ' ὁλοκληρίαν.

«Τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν, λέγει ὁ κ. Σκλτσούνης, νοεῖ μὲν ὁ Γερμανὸς ἢ ὁ Γάλλος μητρόθεν, καθαίρει δὲ μόνον, κανονίζει καὶ πλουτίζει ἐν τῇ σχολῇ. Προκόπτων δὲ ἐν ἡλικίᾳ νοεῖ ἄνευ ἑρμηνείας διδασκάλου καὶ τέρπεται ἀναγινώσκων τοὺς κλασικοὺς συγγραφεῖς, οὕτω δὲ ἔχει καιρὸν ν' ἀσχοληθῇ καὶ περὶ ἄλλα τοῦ ἐπιστητοῦ εἴδη βιωφελέστερα. Ἡμεῖς τοὐναντίον πόσον χρόνον δαπανῶμεν, πόσους κόπους ὑφιστάμεθα εἰς ἐκμάθησιν τοῦ τυπικοῦ καὶ τοῦ συντακτικοῦ πρὸς κατάληψιν Λουκιανοῦ μόνον καὶ Ξενοφῶντος! Βαθμηδὸν ἡ γλῶσσα ἀπὸ ὀργάνου γίνεται σκοπός, νήπιοι δὲ μένομεν ἐν παντὶ ἄλλῳ πρακτικῷ μαθήματι».

Αἱ ἐκ τῶν παρθεναγωγείων ἀποφοιτῶσαι, ἀφ' οὗ τοιαύτην ἐποτίσθησαν ἀηδίαν, εἶνε δυνατόν ποτε νὰ νοιώσωσιν ἕλληνα συγγραφέα, ν' ἀναδιφήσωσι ποτε τὰς τοιαύτας ἀναμνήσεις ἀνακαλούσας σελίδας; Καὶ ὅμως ἀκριβῶς τοὐναντίον ἔπρεπε νὰ συμβαίνῃ. «Αἱ γυναῖκες, γράφει περιφανής τις γυνή, ἡ κυρία Νέκερ δὲ Σωσσὺρ ἐν τῷ γνωστοτάτῳ αὐτῆς ἔργῳ, πρέπει ν' ἀποκτήσωσι κλίσιν μᾶλλον καὶ ἕξιν ἢ πολλὴν μάθησιν. Οὐδαμῶς δυσάρεστον ἂν ὁ πόθος τῆς παιδεύσεως ἦ ὑπέρτερος αὐτῆς τῆς παιδεύσεως. Ἂς προσπαθήσωμεν νὰ παράσχωμεν αὐταῖς τὴν ἕξιν τῆς ἐπιμελείας, τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀποκτᾶν νέας ἰδέας.» Ὁ δὲ Ἀκαδημαϊκὸς Paul Janet, ὁ τὸ χωρίον τοῦτο παραθέτων ἐπιλέγει: «Δὲν φρονῶ ὅτι εἶνε ἀνάγκη νεᾶνίς τις νὰ μάθῃ πολλά, τὸ ζήτημα εἶνε νὰ μάθῃ καλῶς ὅ,τι μάθῃ. Σημασίαν ἔχει οὐχὶ ἡ διδασκομένη ὕλη ἀλλ' ἡ χρῆσις αὐτῆς. Τὰ δύο ἑπόμενα ἤθελον ἐγὼ νὰ ἐπιτύχω ἐκ τῆς παιδεύσεως: τὴν ἕξιν τοῦ σκέπτεσθαι καὶ τὴν δύναμιν τοῦ αἰσθάνεσθαι εὐγενῶς. Τὰ μεμαθημένα ἐξαφανίζονται τάχιστα ἐκ τῆς μνήμης, ἐκτὸς τῶν εἰς πρακτικὴν χρῆσιν χρησιμευόντων, ἅτινα θὰ ἦτο αἴσχος νὰ λησμονήσῃ ἡ νεᾶνις. Ἀλλὰ τὰ προσόντα τὰ διὰ τῆς σπουδῆς ἀνεπαισθήτως ἀποκτηθέντα παραμένουσιν. Οὐχὶ τὸ γράμμα τῶν σπουδῶν εἶνε τὸ πᾶν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα. Ἀνάγκη νὰ ἐθισθῶσι κατὰ μικρὸν αἱ νεάνιδες εἰς τὸ νὰ ἐκφέρωσι γνώμην περὶ τῶν περιστάσεων καὶ τῶν πράξεων τοῦ βίου, νὰ διακρίνωσι τὸ ἁρμόζον τοῦ μὴ ἁρμόζοντος, νὰ μελετῶσι τὸν χαρακτῆρα τῶν προσώπων καὶ νὰ συμπεριφέρωνται κατὰ τὴν ἐκτίμησιν ταύτην, νὰ δέχωνται μετ' ἐπιφυλάξεως τὰς ἰδέας τῆς κοινωνίας καὶ ἐν ταῖς περιπλόκοις ταύταις ἰδέαις νὰ διακρίνωσι τὸ ἀληθὲς τοῦ ψευδοῦς».

Ἀλλὰ περὶ τούτων πάντων σκιὰ κἂν μερίμνης διῆλθε ποτὲ τὰ παρ' ἡμῖν ἐκπαιδευτήρια τῶν θηλέων; Ἴσως ὑπάρχει ἐξαίρεσίς τις, ὡς περὶ ἰδιωτικοῦ τινος παρθεναγωγείου φερ' εἰπεῖν λέγεται ὅτι δὲν ἀκολουθεῖ τὴν τετριμμένην τρίβον, ἀλλ' ἐνγένει τὰ παρθεναγωγεῖα ἡμῶν μεγάλα καὶ μικρά, εἰς τὴν τύχην αὐτῶν ἀφειμένα, ἐστερημένα μεγαλουργοῦ ἐποπτείας καὶ ἀρχεβουλίας πρὸς ῥιζικὴν μεταρρύθμισιν, λειτουργοῦσι ὁμοιομόρφως καὶ μονοτόνως ὡς ἀτμήλατα ἐργοστάσια, κανονικῶς παράγοντα κατ' ἔτος μαθητρίας ἀποφοίτους καὶ διδασκαλίσσας, ὡς ταῦτα βιομηχανικά τινα προϊόντα.

Ἐξακολουθοῦσιν αἱ δώδεκα ὧραι τῶν ἑλληνικῶν καθ' ἑβδομάδα ἐπὶ δεκάδα ἐτῶν, καὶ ἅμα ὡς αἱ πτυχιοῦχοι λάβωσι τὸ δίπλωμά των δὲν δύνανται νὰ γράψωσι μίαν ἐπιστολήν, ἀγνοοῦσι τὰς στοιχειωδεστάτας βιωφελεῖς γνώσεις, ἀπορεῖ δέ τις πῶς ἐδέησε νὰ συσσωρευθῇ τοσαύτη ἐργασία ἐκπαιδευτηρίου καὶ μαθητριῶν ὅπως παραχθῇ τηλικαύτη ἀμαθία.

—

Δυστυχεῖς πτυχιοῦχοι! διήλθετε τὰ θελκτικώτατα τῆς ἥβης καὶ τὰ πρῶτα τῆς νεότητός σας ἔτη ἐν στενῇ αἰθούσῃ κατὰ δεκάδας ἐπὶ τῶν θρανίων, ἐχάσατε ἐπὶ νύκτας τὸν ὕπνον σας κύπτουσαι τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸν λαμπτῆρα ἐπὶ τοῦ ἀνοικτοῦ βιβλίου· πολλαὶ ἐξ ὑμῶν ἐφάγετε πενιχρὸν τεμάχιον ἄρτου, ἀποζῶσαι ἐκ τοῦ ὑστερήματος πτωχῶν γονέων, οἵτινες ὑπεβάλλοντο δι' ὑμᾶς εἰς τὴν ὑψίστην θυσίαν· καὶ ταῦτα πάντα πρὸς τί; ὅπως μετέλθητε ἐπάγγελμα ὅπερ κατὰ βάθος ἀγνοεῖτε ἔτι, ὅπως ἐξέλθητε εἰς τὴν κοινωνίαν οὐχὶ ἐπαρκῶς παρεσκευασμέναι. Εἴθε νὰ μὴ ἴδητε δυστυχῆ τὸν σύζυγόν σας ἢ τὰ τέκνα σας μετὰ τῆς φοβερᾶς συναισθήσεως ὅτι εὐθύνεσθε ὑμεῖς διὰ τὴν δυστυχίαν ταύτην. Δὲν θὰ πταίητε σεῖς ἀλλὰ τὸ ἐκπαιδευτήριόν σας παρ' οὗ ἐζητήσατε ἐπαρκῆ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ δὲν σᾶς παρέσχε, διάπλασιν τῆς καρδίας καὶ δὲν σᾶς παρέσχε, ἐπίρρωσιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ δὲν σᾶς παρέσχε. Τότε ἀναλογιζόμεναι διὰ παίων περιττῶν πραγμάτων ἐπληρώνετε ἐπὶ ἔτη τὴν κεφαλήν σας θὰ νοήσητε ὁποίαν σημασίαν ἔχουσιν αἱ λέξεις αὗται: «Ἡ πρακτικὴ καὶ ἠθικὴ τῶν νεανίδων τελειοποίησις δέον νὰ ᾖ ὁ μόνος καὶ ἀποκλειστικὸς σκοπὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἡ δὲ νοητικὴ καὶ γραμματικὴ ἁπλοῦν μέσον.»

Α. Π. Κ.

ΩΡΑΙ ΑΓΩΝΙΑΣ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΗ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

Ἀναποφεύκτως ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσω ἀπὸ τοῦ μικροῦ εὐβοϊκοῦ χωρίου τὴν νύκτα ἐκείνην. Ὁ ὀκτώβριος ἐξέπνεεν ἤδη, ἐπείγουσαι ἐργασίαι μὲ ἀνεκάλουν εἰς Ἀθήνας, ἡ δὲ ἀτμοπλοϊκὴ συγκοινωνία ἐγίνετο τότε κατὰ δεκαπενθήμερον. Ἀδύνατος λοιπὸν ἡ ἐπὶ πλέον ἀναβολὴ τοῦ ταξειδίου μου· ἀλλ' ἦτο πρὸς θεοῦ καιρὸς δι' ὁδοιπορίαν ἐκείνος!

Τὸ φθινόπωρον ἀπὸ μιᾶς ἑβδομάδος εἶχε καταστῇ κλαυθμηρότατον. Ἐκ τῶν δασωδῶν παρειῶν τῆς κοιλάδος ἀνήρχοντο ἀπὸ ὄρθρου νεφελώδεις καπνοὶ ἀνυπάρκτου πυρᾶς καὶ συνεπυκνοῦντο ἀδελφούμενοι ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ καὶ κατεκάλυπτον τὸν οὐρανὸν διὰ σκιερᾶς, ἀραχνοειδοῦς ὁμίχλης, μονοχρόου, πληκτικωτέρας πολὺ πλέον ἢ τὰ βαρέα καὶ μαῦρα τῆς καταιγίδος σύννεφα. Πρὶν δ' ἢ ἀποσβεσθῶσιν ἐντελῶς αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, ἤρχιζε βροχὴ λεπτή, λεπτὴ καὶ ἀραιά, ὡς ἂν ἀμέτρητοι ἀργυραῖ βελόναι κατέπιπτον ἀπὸ τῶν νεφῶν. Ἡ βροχὴ ἐπυκνοῦτο κατ' ὀλίγον καὶ ἐξηκολούθει δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν ἀφορήτῳ μονοτονίᾳ· δὲν ἐχρύσου κἂν μία ἀστραπὴ τὰ μολύβδινα νέφη, δὲν διέκοπτε μία βροντὴ τὸν συνεχῆ ψίθυρον τῶν φυλλωμάτων τυπτομένων ὑπὸ τῆς βροχῆς.

Ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ καιρὸς χείρων τούτου ἐν ἀγροτικῇ διαμονῇ. Ἐστερημένος τῶν κυριωτάτων ἀπολαύσεων, τῶν θηρευτικῶν ἐκδρομῶν καὶ περιπλανήσεων εἰς ἀτραποὺς καὶ φάραγγας, ὑποχρεοῦται νὰ παραμένῃ τις διαρκῶς ἐν τῷ οἴκῳ μετρῶν ἐν ἀπελπισίᾳ τὰς ἐκ τοῦ καπνοῦ μαύρας δοκοὺς τῆς ὀροφῆς. Διότι ἐν ὅσῳ μὲν βρίσκει ὀλίγον τι κωμικὸν νὰ περιφέρῃ τὸ ἀλεξίβροχόν του εἰς τὸ μονοπάτιον τοῦ χωρίου, καὶ ὅταν δ' ἡ βροχὴ διακοπῇ ἐπὶ μικρὸν ἀδυνατεῖ νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τοῦ χώματος τῶν ἀγρῶν χυλωθέντος ἐκ τοῦ ἀφθόνου ἀρδεύματος, ἢ νὰ περιδιαβάσῃ ἐν τῷ δάσει, ὅπου αἱ πεῦκαι ἀποτινάσσουσι μόλις σειόμεναι τὰς λελουμένας κόμας αὐτῶν.

Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ αὕτη ἀθλιότης μ' ἐπλήρωσεν ἀθυμίας. Πᾶν ὅ,τι μ' ἔθελγε, μ' ἐμάγευε πρό τινων μόλις ἡμερῶν ἤδη μοὶ ἐφαίνετο ἀπεχθές, ἀνυπόφορον. Ἐβαρύνθην πλέον καὶ τῶν χωρικῶν τὰς συνδιαλέξεις καὶ τὴν ἀνάγνωσιν καλῶν βιβλίων καὶ ὅλην τὴν θαυμασίαν καὶ μυροβόλον φύσιν τῆς κοιλάδος. Μ' ἐβάρυνεν ὁ μολύβδινος ἐκεῖνος οὐρανός, ὡς νὰ τὸν ὑπεστήριζον διὰ τῶν ἰδίων ὤμων καὶ ἐδυσθύμουν, ἐδυσθύμουν ἄνευ πραγματικοῦ λόγου. Τίς ἄλλη δύναται νὰ μετρηθῇ πρὸς τὴν δυσθυμίαν ταύτην, ἐν ᾗ φαντάζεταί τις ἑαυτὸν δυστυχῆ ὑπὲρ πάντα θνητὸν χωρὶς νὰ εὑρίσκῃ τῆς δυστυχίας του τὴν αἰτίαν;

*

Ἐν ταῖς παρασκευαῖς τῆς ἀναχωρήσεως εὗρον ἐνασχόλησίν τινα καὶ τέρψιν. Ἐνῷ ἄλλοτε μετὰ μακρὰν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἀποδημίαν, μετὰ τετράμηνον ἐν τῇ ἐρήμῳ διαμονήν, πονῶν ἐμέτρων τὰς ὑστάτας ὥρας τῆς ἀγροτικῆς μου εὐδαιμονίας, καὶ μόλις, ὅταν ἀπὸ τῆς θαλάσσης διέκρινον τὴν λευκὴν κορυφὴν τοῦ Λυκαβηττοῦ, ἀφυπνίζοντο τἀποκοιμηθέντα ἐν τῇ καρδίᾳ μου αἰσθήματα ἀγάπης καὶ στοργῆς, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀναπολῶν θελκτικὰς ἀναμνήσεις, βαυκαλώμενος ὑπὸ γλυκυτάτων προσδοκιῶν, ἐμέτρων μακράς, μακρὰς ὡς αἰῶνας τὰς ὥρας αἵτινες μ' ἐχώριζον ἀπὸ τῆς προσφιλοῦς μου πόλεως....

Ἐνῷ ἐπὶ τῶν κεράμων τῆς στέγης ἐτυμπάνιζον ἐρρύθμως τῆς βροχῆς οἱ θρόμβοι κ' ἐπὶ τῶν ὑελωμάτων τῶν παραθύρων ἐκυλίοντο κρουνηδὸν

τῶν νεφῶν τὰ δάκρυα, ἐγὼ ἐπλήρουν τοὺς θύλακας τοῦ δερματίνου δισακκίου μου διὰ τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν βιβλίων μου, τῶν μόνων τοῦ ταξειδίου μου ἀποσκευῶν. Ἔσπευδον δ' ἀπὸ τῆς ἡμέρας νὰ περατώσω τὴν ἐργασίαν ταύτην, ὡς νὰ συνετέμνετο οὕτω τῆς ἐπὶ πλέον διαμονῆς μου ὁ χρόνος, ἐνῷ θ' ἀνεχώρουν πάντοτε μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Περὶ τὴν ἑσπέραν ἡ βροχὴ κατέπαυσε καὶ ἡ δύσις ἐφωτίσθη φλογερὰ ἐντὸς σκιερωτάτου περιβλήματος ὡς θυρὶς καμίνου. Ἡ μεταβολὴ αὕτη καὶ ἡ προσδοκία τῆς ἀναχωρήσεως μοὶ ἀπέδωκαν πλήρη τὴν εὐθυμίαν καὶ κατῆλθον εἰς τὸ χωρίον ἵν' ἀποχαιρετίσω τοὺς γνωρίμους μου.

Ὑπὸ τὴν ἀναλαμπὴν τῶν κλιβάνων ἐφεγγοβόλουν ὑγραὶ αἱ ἐπικλινεῖς κεραμόστρωτοι στέγαι τῶν ἀγροτικῶν οἰκίσκων καὶ τὰ ἀσβεστόχριστα κατώφλια. Πανταχόθεν μὲ προέπεμπον δι' εὐχῶν, συχνότατα ἀναλελυμένων ἐντὸς φακῆς, πολλοὶ δὲ καὶ μοὶ ἀπέδωκαν τὴν ἐπίσκεψιν δι' ἑσπερίδος, ἣν παρέτειναν μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας. Ἀπῆλθον τότε, ἀλλ' ἐγὼ καὶ μόνος ἠγρύπνησα ἐπὶ μακρὸν κ' ἐκοιμήθην μόλις μίαν ὥραν ἐνδεδυμένος ὅπως ἤμην.

Ἀφυπνισθεὶς ἤνοιξα τὸ παράθυρον. Ὁ καιρὸς εἶχε πάλιν ἀλλάξῃ ὄψιν. Ἐνῷ ἀστέρες τινὲς ἔλαμπον ὑψηλά, ἀλλὰ πέραν ἀπὸ τοῦ Πηλίου ὠρθοῦτο κάλασις ὅλη μαύρων νεφῶν καὶ ἀστραπαὶ ἐχάρασσον τὰς κορυφὰς αὐτοῦ. Ἀσφαλὲς προμήνυμα ῥαγδαίας βροχῆς ἦτο τοῦτο, ἀλλ' ἀδιάφορον· ἐγὼ θὰ ἀνεχώρουν καὶ ἂν ἐγίνετο κατακλυσμός.

*

Ὁ ἀγροφύλαξ, ὅστις θὰ μὲ συνώδευεν εἰς Ὠρεούς, ἦλθε μετ' ὀλίγον σύρων φορτηγὸν ἵππον ἀπὸ τοῦ σχοινίου. Προσέδεσα τὸ δισάκκιον ἐπὶ τοῦ σάγματος, παρέλαβον διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον βαρείαν χωρικὴν κάπαν καὶ ἵππευσα. Τὸ σκότος καθίστατο πυκνότερον καὶ ὁ ἀγροφύλαξ ὡδήγει τὸ ζῶον πρὸς τὴν κατωφερῆ ἀτραπὸν πεζῇ προπορευόμενος. Ἐβαδίζομεν διὰ τοῦ δάσους. Τὴν σκοτεινὴν σιωπὴν ἔπλησσον μόνον ἀπομεμακρυσμέναι ὑλακαὶ κυνῶν, οὓς εἶχεν ἀφυπνίσῃ ὁ ποδοβολητὸς τοῦ ἵππου μου, καὶ θρῆνοι γλαυκὸς διακεκομμένοι, προάγγελοι τῆς καταγίδος.

Ὅπου τὰ πεῦκα ἦσαν συμφυῆ καὶ τὰ μεταξὺ τῶν κορμῶν διάκενα ἐπλήρουν σχῖνοι καὶ πρῖνοι, ὡμοίαζον ἐν ὅλῳ ὀγκώδῃ σύννεφα καταπεσόντα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου δὲ μονήρη τινὰ ὠρθοῦντο ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν, ἰσχνὰ τοὺς κορμούς καὶ σφαιροειδῆ ἐπάνω, φανταστικὴν ἐλάμβανον ὄψιν καὶ ἁπετυποῦντο παμμέλανα ἐπὶ τοῦ σκιεροῦ κενοῦ ὡς γιγάντειοι μαύρων κεφαλαὶ ἐπὶ πασσάλων ἐστηλωμέναι.

Καὶ ἡμεῖς ἐβαδίζομεν πάντοτε ἐμπρός, ὑπὲρ μὲν ἐπὶ βορβόρου, ὁπὲρ δ' ἐπὶ ὀλισθηρῶν χαλίκων καὶ συχνότερον ἀφοφητὶ ἐπὶ μαλακοῦ τάπητος ἐκ ξηρῶν φύλλων πεύκης. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αἱ ἀστραπαὶ κατέστησαν φωτεινόταται. Εἰς ἑκάστην ἀναλαμπὴν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω τὴν καστανόχρουν μυτηρὰν καλύπτραν τοῦ ὁδηγοῦ μου καὶ τὴν στιλπνὴν κάνναν τοῦ μακροῦ καρυοφυλλίου του· κύκλῳ δὲ καὶ πέραν τὰ κάθυγρα φυλλώματα τῶν δένδρων, καὶ θάμνων περιεβάλλοντο στιγμιαίως διὰ τῆς αἴγλης λαξευτοῦ σμαράγδου, καὶ που ἐγγύτατα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς ἀτραποῦ ἐπορφυροῦντο ὑπὸ τοῦ ἀκαριαίου φωτὸς τὰ ὡριμάσαντα κόμμαρα.

Ἡ καταιγὶς προσήγγιζεν ὀλονέν. Τὸ Πήλιον εἶχε κατακλυσθῇ καὶ ἡ θάλασσα τοῦ πορθμοῦ βαθμηδὸν ἐθολοῦτο. Βιαιότατος δ' ἄνεμος ἐκπνεύσεις κεραυνῶν περιέδενον τὰ σύννεφα καὶ τὰ βουνὰ καὶ βρονταὶ συνεχεῖς ἔσειον τὸ ἔδαφος· ἐσύριζον δὲ μαστιγοῦσαι τὸ κενὸν αἱ αἰχμηραὶ τῶν πεύκων κορυφαὶ ὑπὸ τὴν δεινεκῆ τυραννίαν τοῦ ἀνέμου, καὶ ἀλγοῦντα συνέτριζον τὰ ὀστᾶ καὶ ἐγόγγυζον τὰ φθισιῶντα στέρνα τῶν γηραιῶν πλατάνων.

Ὁ ἵππος πτοηθεὶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῶν στοιχείων ἐφρικία τινάσσων τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς χαίτης καὶ ἐχρεμέτιζεν ἀσθμαίνων εἰς πάντα δοῦσον βροντῆς. Ἐκράτει δ' αὐτὸν σφιγκτὰ ἀπὸ τῆς σιαγόνος ὁ ὁδηγός μου ἵνα μὴ τραπῇ αἴφνης εἰς φυγὴν ἀνὰ τὸ δάσος. Καὶ ἐγὼ καθηλωμένος ἐπ' αὐτοῦ, ὑπὸ τὸ βάρος τῆς κάπας διεπλασιασθὲν ἐκ τοῦ ὕδατος, ὅπερ εἶχεν ἀπορροφήσῃ, ἀνελυόμην εἰς ἱδρῶτα. Ἀδυνατῶν δὲ νὰ κινήσω τὰ μέλη ἐντὸς τοῦ ἀλυγίστου ἐκείνου περιβλήματος, συνεσπειρούμην μεθ' ὑπομονῆς ὡς ὁ ἥρως δημώδους τινὸς παραμυθίου ὁ κλεισθεὶς ἐν σανιδίνῳ κιβωτίῳ ὑπὸ ἀγρίου δράκοντος.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ δυσαρέστῳ ἐκείνῃ θέσει διετελῶν παριστάμην ἀκούσιος θεατὴς τοῦ καταπληκτικοῦ δράματος, ὅπερ ἐξετυλίσσετο ἀνὰ τὴν πλάσιν.

Εἶν' εὔμορφος ἡ φύσις ἀφυπνιζομένη ἐν διανθεῖ περιβολῇ κατὰ τὰς ῥοδαλὰς τοῦ ἔαρος πρωΐας. Καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς θερινῆς μεσημβρίας, ὅταν οἱ τέττιγες ᾄδωσιν ἐπὶ τῶν κλάδων τὸ ἀτελείωτον μινύρισμα τοῦ καύσωνος καὶ οἱ πέπονες θερμαίνωσι τὰς φαλακρὰς αὐτῶν κεφαλὰς εἰς τὸν ἥλιον, μυστήριόν τι πλῆρες θελγήτρων ἁπλοῦται ἀνὰ τοὺς ξανθοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς γλωρὰς ὄχθας τῶν ῥυακίων. Καὶ τὰς πρώτας ἑσπέρας τοῦ φθινοπώρου, ὅταν ὑπὸ τὸ λευκάζον σεληναῖον φῶς αἱ κονιορτώδεις ὁδοὶ καὶ αἱ στέγαι καὶ οἱ χέρσοι ἀγροὶ ἀπαυγάζουσιν ὡς ὑπὸ χιόνος κεκαλυμμένοι, εἶνε ἡ φύσις εὔμορφος ἀληθῶς. Ἀλλ' ἀπαθής, ἀκίνητος, ἀδιάφορος, ἀναίσθητος....

Ζωήν, κίνησιν, αἴσθησιν, ἀναλαμβάνει μόνον ὑπὸ τὴν ὀργὴν τῆς καταιγίδος. Τότε τὰ τόσα ἄψυχα πλάσματα ἀληθῶς μεταβάλλονται εἰς δρώσας ὑπάρξεις. Καὶ ἄνεμοι καὶ κεραυνοὶ καὶ σύννεφα καὶ βουνὰ καὶ δένδρα καὶ χείμαρροι συγκρούονται καὶ παλαίουσιν ἀμυνόμενα ἐν καρτερίᾳ ἢ ἐπειτοθέμενα μετὰ λύσσης, νικῶντα ἢ ὑποχωροῦντα, ὑποκύπτοντα ἢ ἀντέχοντα. Οἱ λαοὶ πάντες καὶ ὁ ἑλληνικὸς ἔπλασαν τόσους μύθους προσωποποιοῦντα τὰ στοιχεῖα τῆς καταιγίδος καὶ τῆς θυέλλης, διότι ἄλλως δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξηγήσωσι τὴν δρᾶσιν αὐτῶν....

*

Δὲν ἤστραπτεν οὐδ' ἐβρόντα πλέον καὶ ἡ βροχὴ εἶχε κοπάσῃ ἐπαισθητῶς. Ἠκολουθήσαμεν καὶ πάλιν τὴν ὁδὸν βραδεῖ βήματι. Ὁ ὁδηγός μου ἐκράτει σιγάρον εἰς τὸ στόμα κ' ἐν τῇ ψηλαφητῇ ἐκείνῃ σκοτίᾳ μόνον παρήγορον φῶς ἔβλεπον ὑπὸ τὸν θόλον τῆς καλύπτρας του τὴν σπινθηροβόλησιν αὐτοῦ φωτίζουσαν ἐπὶ στιγμὴν τὴν μαύρην δασύτριχον μορφήν του καὶ τὴν λευκὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου μου. Εἰς οὐδὲν ἄλλο προσεῖχον τὸν νοῦν πλέον, εἶχον ἀπηυδήσῃ, κ' ἐνῷ τὸ σῶμά μου ἦτο κάθιδρον, τὰ ὑποδήματά μου ἐπληροῦντο ὕδατος· ἡ δὲ ἀφάρητος *κάπα* ἐξηκολούθει νὰ μοῦ συντρίβῃ τοὺς ὤμους. Ἔπρεπε δὲ νὰ ταχύνωμεν τὸ βῆμα, διότι τὸ ἀτμόπλοιον πολλάκις διήρχετο ὄρθρου βαθέος διὰ τῶν Ὠρεῶν καὶ μόνον αὐτὸ ἔλειπε, νὰ μὴ προφθάσω!

Ὁ ἀγροφύλαξ ἔσυρε πάντα τὸν ἵππον ἀπὸ τοῦ σχοινίου καὶ ἐγὼ κατελαμβανόμην βαθμηδὸν ὑπὸ δυσθυμίας πάλιν καὶ ἀπελπισίας. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι μοιραίως ἐπέπρωτο νὰ μὴ φθάσω ποτὲ εἰς Ἀθήνας. Ἡ τεταραγμένη φαντασία μου ἔπλαττεν ἐμπόδια ἀπροσδόκητα, τὰ ὁποῖα θὰ μ' ἐκράτουν ἐκεῖ, κ' ἔβλεπον ὡς ἐν ὁράματι ἀναχωροῦντα πλοῖα κ' εὐτυχεῖς ἐπιβάτας... Ἔφθασα μέχρι τοῦ νὰ ὑποπτευθῶ καὶ τὸν πιστόν μου ἀγροφύλακα. Ἡ σιωπή του μὲ ἀνησύχει. Τίς οἶδεν ἂν δὲν ἐμελέτα ἔγκλημα; Ἐν τῇ ζοφερᾷ ἐκείνῃ ἐρημίᾳ ἠδύνατο ἀκινδύνως νὰ μὲ φονεύσῃ καὶ νὰ ληστεύσῃ τὰς ἀποσκευάς μου.

Ὄχι, ὄχι! εἰς Ἀθήνας δὲν θὰ ἐπανέλθω πλέον. Καὶ ἡ μωρὰ αὕτη ἰδέα μοὶ καθίστα ταύτας πολλαπλασίως προσφιλεῖς. Ἤρχοντο καὶ μὲ περιεστοίχιζον ἐκεῖ, ἀστέρες ἐν τῷ σκότει, τῶν φιλτάτων μου αἱ μορφαί. Μοὶ προσεμειδίων χείλη πλήρη ἀγάπης, μὲ ἠτένιζον ὀφθαλμοὶ πλήρεις ἐλπίδος καὶ χαρᾶς... Ὦ, ἀλλοίμονον ὅταν τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας πληημμυρήσωσι τὸν λογισμόν, ἀλλοίμονον ὅταν αἰσθάνεταί τις μόνον καὶ δὲν συλλογίζεται! Αἱ πλεῖσται δυστυχίαι εἶνε τοιαῦται: μᾶλλον ἐφευρέσεις τῆς καρδίας ἢ ἀνακαλύψεις τοῦ λογικοῦ.

*

Ἀλλ' αἴφνης κλονισμὸς βίαιος διέκοψε τὰς ὠρὰς ἀνησυχίας μου καὶ σχεδὸν μ' ἐτίναξε κατὰ γῆς. Διηρχόμεθα μικρὰν ξυλίνην γέφυραν· ὁ ἕτερος τῶν προσθίων ποδῶν τοῦ ἵππου ἐβυθίσθη ἐντὸς τοῦ μεταξὺ τῶν ξύλων κενοῦ καὶ τὸ δυστυχές ζῶον κατέπεσε πρηνές. Θαῦμα εἶνε πῶς δὲν εὑρέθην ἐντὸς τοῦ ῥυακίου, τὸ ὁποῖον εἶρπε μαῦρον ὑπὸ τὸ στενὸν ξύλινον ζεῦγμα.

Ὁ ἀγροφύλαξ βλασφημῶν προσεπάθει ν' ἀνεγείρῃ τὸν ἵππον. Ἀλλ' εἰς μάτην, διότι ὁ ποὺς αὐτοῦ εἶχε σφηνωθῇ μεταξὺ τῶν ξύλων. Εἰς τὸ σκοτεινὰ ψηλαφοῦντες ἀφῃρέσαμεν τὸ ἐλαφρὸν αὐτοῦ φορτίον ὕπως τῷ ἀποδώσωμεν πλήρη ἐλευθερίαν κινήσεων, καὶ ἐκβιάζοντες αὐτὸν διὰ παρακελεύσεων κατωρθώσαμεν νὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν.

Εὐτυχῶς δὲν ἔβρεχε πλέον, ἀλλ' ἡ ὥρα παρήρχετο ταχεῖα καὶ εἴχομεν ἀκόμη ὁδὸν μακράν. Ἵππευσα παραγγέλλων τὸν ὁδηγόν νὰ ταχύνῃ ὅσον ἠδύνατο τὸ βῆμα. Ἀλλὰ—νέον ἀνυπέρβλητον κώλυμα!— ὁ ἵππος μωλωπισθείς ἐχώλαινε καὶ ἠρνεῖτο νὰ προχωρήσῃ. Ἐπέζευσα λοιπὸν καὶ πάλιν, κ' ἐνῷ ὁ χωρικὸς ἀνάψας νέον ἀγάρον ἐλλείψει ἄλλου φωτὸς περιεργάζετο ὑπὸ τὰς σπινθοβολήσεις αὐτοῦ τὸ γόνυ τοῦ ζώου, ἀπορρίψας τέλος τὸ φορτίον τῆς *κάπας* ἐσυλλογιζόμην περὶ τοῦ πρακτέου, καὶ ἡ ἀπελπισία μου τόσον εἶχε κορυφωθῇ, ὥστε λόγοι πείσματος καὶ ὀργῆς ἐπὶ τῇ ἀτυχίᾳ διέστελλον τὰ χείλη μου.

Πῶς νὰ ὑπάγω μέχρις Ὠρεῶν; Ὑπελείπετο ἔτι διάστημα ὥρας μιᾶς μέχρι Ξηροχωρίου, ὅπου θὰ ἠδυνάμην νὰ εὕρω ἄλλο ζῶον. Δὲν μ' ἐφόβιζεν ἡ πεζοδρομία, ἀλλὰ τὸ σκότος καὶ ὁ βόρβορος καὶ τὰ ἐκ τῆς βροχῆς ῥυάκια. Ἔπειτα ἔπρεπε νὰ προχωρήσω μόνος, διότι τὸ ζῶον μόλις ἐβάδιζε συρόμενον. Ὁ ἀγροφύλαξ ἠδύνατο τὸ πολὺ νὰ τὸ φέρῃ εἰς Ξηροχώριον βραδέως καὶ νὰ τὸ

ἀφήσῃ ἐκεῖ. Διὰ τὰς ἀποσκευάς μου δὲν μ' ἔμελεν, ἂς ἤρχοντο καὶ διὰ τοῦ προσεχοῦς ἀτμοπλοίου, ἐγὼ ὅμως ἔπρεπε νὰ φθάσω μέχρι τοῦ ὄρθρου εἰς τὴν ἀκτήν.

Καιρὸν δὲν εἶχον νὰ χάνω καὶ ἡ ἀπόφασις μοὶ ἔδωκε θάρρος. Μὲ τὸ μικρὸν μονόκαννον ὅπλον μου εἰς τὸν ὦμον καὶ τὴν βακτηρίαν ἀνὰ χεῖρας ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον. Κ' ἐγὼ δὲν ἠξεύρω ποσάκις ὠλίσθησα καὶ ποσάκις ἐπάτησα ἐντὸς λιμναζόντων ὑδάτων. Εὐτυχῶς δὲν ἐκινδύνευον νὰ παραπλανηθῶ· μίαν μόνον ὁδὸν εἶχον ἐμπρός.

Οἱ βεβρεγμένοι θάμνοι προπετρίβοντο ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων μου, τὰ δένδρα μ' ἐρράντιζον δαψιλῶς, ἀλλ' ἐβάδιζον, ἐβάδιζον γοργῶς. Ἐπάτουν τέλος ἐπὶ χαλίκων καὶ ἀμμώδους γῆς· εἶχον κατέλθῃ εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ξηροχωρίου. Ἀλλ' ἐκεῖ—δυστυχία!—μοὶ ἔφρασσε τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν νέον κώλυμα. Ὁ Ξηριᾶς, ποταμὸς ἄξιος τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ συνήθως, τὴν νύκτα ἐκείνην εἶχε πληρώσῃ δι' ὕδατος τὴν εὐρεῖαν κοίτην αὐτοῦ. Ὑπὸ τὸ φῶς ἑνὸς πυρσείου ἠρεύνησα τὸ πλάτος αὐτοῦ· ἦτο ἀδύνατον νὰ διαβῶ ἀκινδύνως. Ἐκόπτησαν ὅλαι αἱ δυνάμεις μου πλέον, ἐσβέσθη τὸ θάρρος μου πρὸ τοῦ ὑγροῦ φραγμοῦ, ὅστις μοὶ ἔκοπτε τὴν πρὸς τὰς Ἀθήνας πορείαν μου, καὶ —πρᾶγμα ἀπίστευτον—μία ἰδέα διῆλθε τοῦ παραλελυμένου λογισμοῦ μου, ἡ ἰδέα τῆς αὐτοκτονίας. Ἐκεῖ ὡς ἐν διπλῷ πανοράματι εἶδον πρὸ ἐμοῦ τὴν ζωήν μου ὅλην τὴν παρελθοῦσαν καὶ τὴν ζωήν μου τὴν μέλλουσαν, καὶ ἦσαν τόσον ὡραῖαι, τόσον εὐτυχεῖς καὶ αἱ δύο. Καὶ ἔπειτα μέσῳ τῶν δύο προσέβλεψα πρὸ ἐμοῦ ὡς τέρας τὸν ἀπαίσιον αὐτὸν ποταμόν ὅστις τὰς ἐχώριζεν. Ὄρθιος παρὰ τὸ ὕδωρ ἔκυψα τὴν κεφαλήν ἐπὶ τῆς παλάμης καὶ ἐδάκρυσα, ἐδάκρυσα ἀληθῶς.

*

Ποδοβολητὸς ἵππου μὲ ἐπέσπασεν ἀπὸ τῆς οἰκτρᾶς ἐκείνης θέσεως καὶ φωνὴ γνώριμος ἔκραξε τὸ ὄνομά μου. Ἦτο ὁ ἀγροφύλαξ ἐφιππος. Ἐπέζευσε καὶ μοὶ διηγήθη εἰς ὀλίγα λόγια ὅτι τὸν ἵππον μου ἀδυνατοῦντα νὰ βαδίσῃ ἐπὶ πλέον κατέλιπεν εἰς τὸ χωρίον Βυστρίτζαν, ὑπόθεν παραλαβὼν ἄλλον ἵππον ἔσπευσε νὰ μὲ προφθάσῃ. Εὐνόητος εἶνε ἡ χαρά μου· ἱππεύσα καὶ λοξοδρομήσαντες ὀλίγον διήλθομεν τὸν ποταμὸν εἰς πόρον τινὰ γνωστὸν τῷ ὁδηγῷ μου. Τίποτε δὲν μας ἐκράτει πλέον· ὁ ἵππος ἦτο εὔρωστος καὶ ἡ ὁδὸς ὁμαλή, μετά τινα δ' ὥραν ἐβλέπομεν ἐπὶ τῆς ἀπὸ Ξηροχωρίου εἰς Ὠρεοὺς ἀμαξιτοῦ ὁδοῦ.

Ὁ οὐρανὸς καθίστατο ὁλονὲν καθαρώτερος καὶ τμῆμα σελήνης πλανώμενον μέσῳ τῶν μαύρων νεφῶν ποῦ μὲν ἐπρόβαλλε χρυσίζον, ποῦ δὲ κατετρώγετο ὑπ' αὐτῶν. Πέραν δ' ἡ ἀνατολὴ ἐπορφυροῦτο ὑπὲρ τὰ βουνὰ τῆς Θεσσαλίας.

Μόλις ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἐπίνειον τῶν Ὠρεῶν ἀφίκετο τὸ ἀτμόπλοιον. Ἂν ἐβραδύνομεν ἔτι πέντε λεπτά, θὰ ἔμενον ἐκεῖ ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἀκόμη. Ἐρρίφθην ἐντὸς λέμβου βεβρεγμένος καὶ ῥιγῶν καὶ μετ' ὀλίγον ἐκοιμώμην ἐν τῇ στενῇ μου κοιτίδι. Ἐξύπνησα μετὰ μακρὸν ὕπνον ἔντρομος, διότι ὠνειρεύθην ὅτι τὸ ἀτμόπλοιον ἠρνεῖτο νὰ μὲ παραλάβῃ ἐξ Ὠρεῶν.

Ἐνεδύθην καὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ κατάστρωμα. Φῶς ἡλίου μ' ἐθάμβωσεν· ὁ οὐρανὸς ἐθολοῦτο ὑπὲρ τοὺς ἱστοὺς τοῦ πλοίου γαλανός, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου νέφους, καὶ τὸ πέλαγος ἐρρυτιδοῦτο μόλις χρυσίζον ὑπὸ τὰς δίπλας θωπείας τῆς αὔρας καὶ τοῦ ἡλίου.

Τὸ δρᾶμα τῆς νυκτὸς εἶχε λήξῃ καὶ γαλήνη ἁπλοῦτο πάλιν ἐπὶ τοῦ κόσμου. Ὡς ἐὰν δ' ἐν τῇ ψυχῇ μου κατωπτρίζετο τὸ σύμπαν, ὅπως ἐντὸς σταγόνος ὕδατος, ἔλαμπεν ἤδη κ' ἐν αὐτῇ τῆς εὐτυχίας ἡ αἰθρία καὶ μετὰ τῶν νεφῶν τοῦ οὐρανοῦ εἶχον παρέλθῃ καὶ ἀπουσβεσθῇ τελείως αἱ ἀγωνίαι τῆς θυελλώδους ἐκείνης νυκτός.

Καὶ ἠλήθευεν ἅπαξ ἔτι ὁ στίχος τοῦ ποιητοῦ:

Περνοῦν ἡ λύπαις κ' εἶν' αἰώνια ἡ χαρά!

Γεωργιος Δροσινης

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ

ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΔΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ Ὁ ὀργανισμὸς τῆς γῆς.

Α'

Δυσπιστία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ τρέμον ἔδαφος καὶ συναίσθησις τῆς σμικρότητος αὐτοῦ.—Ἀναζήτησις τοῦ αἰτίου τῶν σεισμικῶν κλονισμῶν.—Ἡ γῆ ἀποτελεῖ σοφὸν καὶ πολυσύνθετον ὀργανισμόν, ὅστις ἐγκλείει ἰσχυρὰς δυνάμεις ἐν ἀκαταπαύστῳ ἐνεργείᾳ.—Ἱστορία καὶ ἀνάπτυξις τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς γῆς.—Ἡ γῆ ἦν ἑστία ἰσχυρᾶ θερμότητος καὶ μᾶζα ἀερώδης καὶ φεγγοβολοῦσα.—Βαθμιαία ἀπώλεια τῆς κεντρικῆς θερμότητος καὶ περιφερικὴ στερεοποίησις τοῦ πρώτου στρώματος τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς.—Ἀνωμαλίαι τῆς ἐπιφανείας τοῦ φλοιοῦ καὶ ἐξήγησις αὐτῶν.—Ἐπιστημονικὴ ἑρμηνεία τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν σεισμῶν ἐκ τῆς *συγκεντρικῆς συστολῆς* τῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς.

Ὁ ἄνθρωπος συνήθως βαδίζων ἐπὶ ἐδάφους στερεοῦ καὶ ἀκινήτου (τοὐλάχιστον κατὰ τὸ φαινόμενον) καταλαμβάνεται ὑπὸ τρόμου ἰσχυροῦ, ὅταν αἴφνης αἰσθανθῇ τὸ ἔδαφος τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζεν ἀσφαλὲς καὶ ἀκλόνητον, νὰ σείεται καὶ τρέμῃ. Συναισθάνεται τότε ἀπέναντι τοῦ γιγαντώδους τούτου φαινομένου τὴν ἄπειρον αὐτοῦ σμικρότητα καὶ ἀδυναμίαν καὶ βλέπει ἑαυτὸν ἀνίσχυρον καὶ ἐκτεθειμένον ἀνυπεράσπιστον ἀπέναντι τῶν καταστρεπτικῶν συνεπειῶν τῆς σεισμικῆς ταύτης δυνάμεως, πρὸς τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἐκ τῶν ἀσθενῶν ἔργων αὐτοῦ εἶνε ἱκανὸν ν' ἀντιστῇ.

Κατάπληκτος ἐκ τῆς γιγαντώδους δυνάμεως τοῦ φαινομένου τούτου καὶ περιδεὴς ἐκ τῶν καταστρεπτικῶν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ, ὁ ἄνθρωπος ἀείποτε προσεπάθησε νὰ γνωρίσῃ τὴν φύσιν τῆς δυνάμεως ταύτης, τὴν πρώτην παραγωγὸν αἰτίαν τοῦ φοβεροῦ τούτου φαινομένου.

Θεωρῶν δ' ἐν ἀρχῇ τοὺς σεισμοὺς ὡς φαινόμενον, ἀνώμαλον παρὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους συμβαῖνον ἀπέδωσε πολλάκις τὴν σεισμικὴν ταύτην δύναμιν εἰς ὑπερφυσικὰς αἰτίας, εἰς τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν ἢ τὴν ἐπενέργειαν διαφόρων πνευμάτων.

Ἐπὶ μακροὺς δ' αἰῶνας διετέλει εἰς τὴν πλάνην ταύτην, μέχρις οὗ ἡ ἐπιστήμη ὀσημέραι ἀναπτυσσομένη ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ σεισμοὶ οὐ μόνον ὀφείλονται εἰς φυσικὰς ὅλως αἰτίας, ἀλλ' ὅτι καὶ ἀποτελοῦσιν ἓν ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων φαινομένων τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς γῆς.

—

Ἡ ἐπιστήμη διδάσκει ἡμᾶς σήμερον, ὅτι ἡ γῆ ἀποτελεῖ σοφὸν καὶ πολυσύνθετον ὀργανισμόν, οἱ δὲ σεισμοὶ ἓν ἐκ τῶν πολλῶν καὶ διαφόρων φαινομένων, δι' ὧν ἐκδηλοῦται ἡ ζωτικότης καὶ ἡ προοδευτικὴ ἀκατάπαυστος κίνησις τοῦ θαυμασίου τούτου ὀργανισμοῦ.

Πᾶς τις παρατηρῶν τὰς ἀκινήτους ἀπεράντους ἐκτάσεις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ τὰ ἀκλόνητα ὑψηλὰ καὶ ὑπερμεγέθη ὄρη, νομίζει, ὅτι ἡ γῆ εἶνέ τις ὕλη ἄβρανὴς καὶ νεκρά. Ἐν τούτοις σπουδάζων ἐν γένει τὴν ἱστορίαν αὐτῆς καὶ τὴν μέχρι σήμερον βαθμιαίαν ἀνάπτυξίν της θέλει θαυμάσει ἀνακαλύπτων, ὅτι ἡ γηίνη αὕτη σφαῖρα,—ἡ γιγαντώδης μὲν ὡς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὡς κόκκος δ' ἄμμου διὰ τὸ σύμπαν — συνίστησιν ἐν συνόλῳ ὀργανισμὸν εὐφυᾶ καὶ πολυσύνθετον, ὀργανισμὸν ἐγκρύπτοντα ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν φαινομενικὴν ἀβράνειαν τοῦ ἐδάφους ἰσχυρὰς δυνάμεις ἐν ἀκαταπαύστῳ ἐνεργείᾳ, αἵτινες ἐκ τῆς γενέσεως αὐτῆς μέχρι σήμερον ἀλληλοδιαδόχως μετέβαλον τὴν σύστασιν, τὴν μορφὴν καὶ τὴν διασκευὴν αὐτοῦ.

—

Τὸ πλῆθος κοινῶς θεωρεῖ τὴν γῆν ὡς ὡρείαν βράχων, πετρῶν καὶ χώματος. Ὡρεία δὲ τοιαύτη οὐδὲν δύναται ἀρ' ἑαυτῆς. Ἐν τούτοις ἡ ὡρεία αὕτη ἡ κατ' ἐπιφάνειαν ἀκίνητος καὶ ἀβρανὴς εἶνε ἡ ἑστία πλείστων κολοσσιαίων ἐπεξεργασιῶν συντελουμένων ἀκαταπαύστως ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τῇ ἐπιδράσει γιγαντωδῶν δυνάμεων. Ἡ ὡρεία αὕτη ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον νεκρὰ συνίστησιν, ὡς εἴπομεν, ὀργανισμὸν θαυμαστὸν διατελοῦντα εἰς ἀδιάλειπτον κίνησιν καὶ ἐγκλείοντα παντοίας φυσικὰς καὶ χημικὰς λειτουργίας, ὧν ἐλαχίστη μόνον ἐκδήλωσις εἶσὶν οἱ κατὰ καιροὺς κραδασμοὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς οἱ καλούμενοι σεισμοί, ὡς θέλομεν ἴδει εὐθὺς ἐν τοῖς ἑπομένοις.

Ὅπως δὲ κατανοήσωμεν καλῶς, πῶς γίνονται οἱ σεισμοί, ἀνάγκη ὅσον τὸ δυνατὸν συντόμως καὶ εὐκρινῶς νὰ προβῶμεν εἰς μερικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ τῆς γῆς καὶ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ δώσωμεν μικρὰν ἰδέαν, τί ἦτο ἡ γῆ ἐν ἀρχῇ τῆς ὑπάρξεώς της, καὶ πῶς βαθμηδὸν ἔφθασεν εἰς ἣν εὑρηται σήμερον κατάστασιν, ὅσον αἱ ἐκ τῆς ἐπιστήμης ἔρευναι καὶ γνώσεις ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν τοῦτο.

—

Ἡ γῆ ἐν ἀρχῇ, ὡς συμφωνοῦσι περίπου πάντες οἱ ἐπιστήμονες, ἦτο ἑστία ἰσχυρὰ θερμότητος, ἥτις διετήρει πάσας τὰς οὐσίας, ἐξ ὧν συνίστατο, εἰς ἀτμώδη κατάστασιν. Δὲν ἦτο ἑπομένως ἡ γῆ τότε εἰμὴ μᾶζα ἀερώδης, πλήρης ἀτμῶν καὶ ὁμίχλης, διάπυρος, καὶ ἐκπέμπουσα πέριξ αὐτῆς, ὡς ὁ ἥλιος, φῶς καὶ θερμότητα.

Ἀλλ' ἡ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἐκπομπὴ αὕτη τῆς θερμότητος ἐξησθένει βαθμηδὸν τὴν θερμογόνον δύναμιν τῆς γηίνης ἑστίας, ὡς ἐκ τοῦ ὑποίου ἡ θερμότης βαθμηδὸν κατήρχετο εἰς τὰ περιφερικὰ μέρη, αἱ δὲ εἰς ἀτμώδη κατάστασιν οὐσίαι, αἵτινες εὑρίσκοντο εἰς τὰ βαθμηδὸν ἀποψυχόμενα περιφερικὰ ταῦτα μέρη, κατ' ὀλίγον σὺν τῇ ἐξασθενήσει τῆς θερμότητος συνεπυκνοῦντο καὶ μετέβαινον εἰς ὑγρὰν κατάστασιν. Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἡ θερμότης ἐξηκολούθει ἔτι νὰ ἐξασθενῇ εἰς τὰ περιφερικὰ στρώματα, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ αἱ ὑγραὶ οὐσίαι τῶν στρωμάτων αὐτῶν ἐξηκολούθουν νὰ μεταβαίνωσι βαθμηδὸν εἰς πυκνοτέραν καὶ στερεωτέρν κατάστασιν, καὶ πολλαὶ τότε τῶν ὑγρῶν αὐτῶν οὐσιῶν ἐστερεοποιήθησαν ἐκ τῶν περιφερικῶν στρωμάτων κατὰ στοιβάδας.

Οὕτως ἐσχηματίσθη τὸ πρῶτον στερεὸν στρῶμα τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον, ὡς εὐνόητον, ἦτο λεπτότατον καὶ ἔλαβε τὸ σφαιρικὸν ἐπίμηκες σχῆμα τῆς γῆς, λεῖον καὶ ἄνευ ἀνωμαλιῶν κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν.

—

Οἱ πλεῖστοι τῶν γεωλόγων ἰσχυρίζονται, ὅτι μετὰ ταῦτα τὰ ἐντὸς περικλεισθέντα ἀέρια καὶ οἱ ἀτμοὶ αὐξάνοντες καὶ συμπιεζόμενοι ἐξώθουν καὶ διερρήγνυον πολλαχοῦ τὸν λεπτὸν φλοιὸν αὐτὸν ἐνδίδοντα εὐκόλως εἰς τὴν ἐκ τῶν ἔσωθεν πίεσιν τῶν ἀερίων, ὡς ἐκ τοῦ ὑποίου οὕτος πολλαχοῦ ἐπτυχοῦτο, ὑπεγείρετο εἰς ὕψη, ὑφίζανεν, συνεπιέζετο, καὶ παρήγαγε τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους τὰς καὶ σήμερον ἐπ' αὐτοῦ παρατηρουμένας.

Ἡ γνώμη αὕτη τῶν γεωλόγων ἡ γενικῶς σχεδὸν παραδεδεγμένη, ἐν τούτοις δὲν στηρίζεται καθ' ὁλοκληρίαν ἐπὶ ὀρθῆς βάσεως καὶ ἀποροῦμεν πῶς κατώρθωσε μέχρι σήμερον νὰ διαδοθῇ ἐπὶ

τοσοῦτον καὶ ν' ἀναφέρεται παρὰ πάντων ἀδιακρίτως ἄνευ τινὸς παρατηρήσεως.

Ἡμεῖς βεβαίως, καίπερ μὴ ἀξιοῦντες ἐπίσημον αὐθεντίαν ἐν τῇ γεωλογικῇ ἐπιστήμῃ, λογικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἅμα σκεπτόμενοι εὑρίσκομεν ὅτι, ὅταν ἐσχηματίσθη ὁ πρῶτος φλοιώδης ἐπίπαγος τῆς γῆς, περιέκλεισεν ἐν τῷ κέντρῳ ἀτμοὺς καὶ ἀέρια τὰ αὐτά, ἅτινα ὑπῆρχον καὶ πρίν, ὅσα ἠδύνατο νὰ περικλείσῃ ἄνευ μεγάλης βίας· κατόπιν δὲ οὔτε ἄλλαι νέαι οὐσίαι ἔξωθεν προσετέθησαν οὔτε ἄλλοι ἀτμοί, οὔτε ἄλλα ἀέρια, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ κεντρικὴ θερμότης ηὐξήσε πλειότερον, ὅπως οἱ ἀτμοὶ καὶ τὰ ἀέρια αὐξήσωσι καὶ πιέσαντα ὑπερμέτρως διαρρήξωσι τὸν ἄπαξ σχηματισθέντα φλοιόν. Ἐὰν δὲ τότε τὰ ἀέρια αὐτὰ περικλεισθέντα ἠνείχοντο, οὕτως εἰπεῖν, τὴν πίεσιν τοῦ φλοιοῦ, οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει, ὅτι κατόπιν τὰ αὐτὰ ἀέρια μὲ τὴν αὐτὴν ἢ καὶ ἐλαττωθεῖσαν θερμοκρασίαν ηὔξησαν τὸ ποσὸν καὶ συνεπιέσθησαν πλειότερον, ὥστε νὰ διαρρήξωσι τὸν φλοιὸν καὶ νὰ ὑπεγείρωσιν αὐτὸν κατὰ τόπους.

Πῶς ἄρα τότε ἐξηγοῦνται αἱ ἀνωμαλίαι αὗται, αἱ ὑψώσεις καὶ καθιζήσεις, αἱ πτυχαὶ καὶ συρρικνώσεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς; Ἁπλῶς διὰ τῆς ὁλονέν ἐξακολουθούσης ἀποψύξεως τῆς γῆς εἰς τὰ περιφερικὰ στρώματα καὶ τῆς ἐναποθέσεως νέων στερεῶν στοιβάδων ἐν τῇ *ἐσωτερικῇ ἐπιφανείᾳ* τοῦ φλοιοῦ κατὰ τὴν ἐξῆς ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης στηριζομένην ἡμετέραν γνώμην.

Εἶνε γνωστόν, ὅτι οὐσία τις ἐν ἀερώδει καταστάσει κατέχει πολὺ μεγαλείτερον χῶρον, ἢ ὅταν συμπυκνωθεῖσα φέρεται εἰς στερεὰν κατάστασιν. Ὅταν ἐπομένως ὑποθέσωμεν, ὅτι τὸ πρῶτον στερεὸν στρῶμα τῆς γῆς ἐπηκολούθησε κατόπιν ἐσωτερικῶς στερεοποίησις καὶ ἄλλου στρώματος, συμπεραίνομεν, ὅτι οἱ ἀτμοὶ καὶ τὰ ἀέρια, τὰ ὁποῖα συμπυκνωθέντα καὶ στερεοποιηθέντα ἐσχημάτισαν τὸ δεύτερον στερεὸν στρῶμα, κατεῖχον πρὶν πολὺ *περισσότερον χῶρον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ* τῆς γῆς ἢ ἤδη, ὅτε ἐστερεοποιήθησαν. Ἀραὶ ὄγκος τῆς γῆς ἠλαττώθη σπουδαίως, καὶ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως ταύτης παρήχθη ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ πρώτου στρώματος τοῦ φλοιοῦ κενόν, ὅπερ φυσικὴ ἀνάγκη ἀπήτει νὰ πληρωθῇ.

Ἕνεκα τῆς αἰτίας ταύτης ἐπομένως τὸ πρῶτον στερεὸν στρῶμα τῆς γῆς συνεστάλη συγκεντρικῶς, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου παρήχθησαν αἱ πτυχαὶ καὶ συρρικνώσεις, αἱ ὑψίζήσεις καὶ κυρτώσεις τοῦ φλοιοῦ.

Δὲν εἶχεν ἐπομένως τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς πλεονάζοντα ἀέρια, ὅπως βιάσωσι καὶ διαρρήξαντα τὸν φλοιὸν ἐξέλθωσιν εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐπιφάνειαν· τοὐναντίον μετὰ τὴν συμπύκνωσιν καὶ στερεοποίησιν τοῦ δευτέρου στρώματος ἔμεινε χῶρος πλεονάζων, χῶρος κενός, ὅστις ἐδέησε νὰ πληρωθῇ διὰ τῆς συστολῆς καὶ συρρικνώσεως πρὸς τὸ κέντρον τοῦ πρώτου λεπτοῦ φλοιοῦ.

Τοῦτο πάντοτε κατόπιν ἐξηκολούθει νὰ γίνεται ἀκαταπαύστως. Οὕτω καθ' ὅσον ἡ θερμότης τῆς γῆς εἰς τὰ περιφερικὰ στρώματα αὐτῆς ἐξησθένει, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ αἱ ἐν ἀτμώδει ἔτι καταστάσει διατελοῦσαι ἐν τοῖς στρώμασι τούτοις οὐσίαι βαθμηδὸν ἐστερεοποιοῦντο κατὰ στοιβάδας ἐναποτιθεμένας εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῶν πρώτων στρωμάτων.

Καθ' ὅσον ὅμως ἐναπετίθεντο νέα στερεὰ στρώματα, καθ' ὅσον ἐπυκνοῦντο καὶ ἐστερεοποιοῦντο εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ φλοιοῦ νέαι οὐσίαι, ἐπὶ τοσοῦτον ἐκενοῦτο ἑκάστοτε εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς σπουδαῖος χῶρος, ὅστις ἔδει νὰ πληροῦται διὰ τῆς ἀδιαλείπτου πρὸς τὸ κέντρον συμπτύξεως καὶ συρρικνώσεως τῶν ἐξωτερικῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ.

Βυνόητον δὲ ἤδη καθίσταται, ὅτι ἑκάστη τοιαύτη συρρίκνωσις τοῦ φλοιοῦ ἐπροξένει σεισμικὸν κλονισμὸν αὐτοῦ μέγαν. Ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐγένοντο αἱ συρρικνώσεις αὗται τοῦ φλοιοῦ, συμπεραίνομεν, ὅτι καὶ οἱ σεισμικοὶ οὗτοι κλονισμοὶ δὲν ἔπαυσαν πάντοτε νὰ γίνωνται, ἀφ' ὅτου ἐσχηματίσθη ἡ στερεὰ γῆ μέχρι τῆς σήμερον, καὶ θὰ ἐξακολουθήσωσιν ἔτι νὰ γίνωνται ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας, καθ' ὅσον ἀποψύχεται ἡ γῆ καὶ στερεοποιοῦνται εἰς τὴν κεντρικὴν κοιλότητα οἱ ἀτμοὶ καὶ τὰ στρώματα τοῦ φλοιοῦ αὐτῆς συρρικνοῦνται καὶ συμπτύσσονται ἀκαταπαύστως πρὸς τὸ κέντρον.

Ὅσῳ δὲ αἱ συρρικνώσεις καὶ πτυχαὶ καὶ κυρτώσεις καὶ ῥωγμαὶ καὶ διαρρήξεις τοῦ φλοιοῦ ἦσαν μεγάλαι καὶ ἐκτεταμέναι, τοσούτῳ καὶ αἱ διασείσεις τοῦ φλοιοῦ ἐγίνοντο ἰσχυραὶ καὶ εἰς μεγάλην ἔκτασιν προξενοῦσαι παντοίας ἀλλοιώσεις καὶ καταστροφὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

[Ἕπεται συνέχεια]

Ἰω. ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ.

ΕΙΣ ΕΛΛΗΝ ΙΕΡΑΡΧΗΣ

Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις, ὡς γνωστόν, ἀπηγόρευσε τὴν εἰς τοὺς λιμένας τῆς Γαλλίας εἰσαγωγὴν οἴνων περιεχόντων γύψον ὡς ἐπιβλαβῶν εἰς τὴν ὑγίειαν τῶν κατοίκων. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἔπληξεν ἰδιαίτατα τὴν Κύπρον, ἧς οἱ χωρικοὶ ἐκ μακρᾶς συνηθείας ἀναμιγνύουσι γύψον μετὰ τῶν οἴνων των καὶ μετακομίζουσιν αὐτοὺς διὰ πισσωμένων ἀσκῶν, νομίζοντες ὅτι οὕτω διατηροῦσι τὴν τε γεῦσιν καὶ τὸ μέλαν χρῶμά των.

Ἡ τοιαύτη δικαία ἄλλως ἀπαγόρευσις καιρίως ζημιοῦσα τὸ ἀνθηρὸν τῆς ἑλληνίδος νήσου ἐμπόριον, ἐνέβαλεν εἰς μέριμναν πάντας τοὺς κηδομένους τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Οἱ πράκριτοι ἐνουθέτησαν τοὺς ἀμπελουργοὺς νὰ παύσωνται ποιοῦντες πλέον χρῆσιν γύψου καὶ πισσωμένων ἀσκῶν. Ὁ δὲ διαπρεπὴς ἐπίσκοπος Κιτίου, τοῦ ὁποίου εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τὰ τῆς Κύπρου, εἶναι γνωσταὶ αἱ ἀδιάλειπτοι ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν κατοίκων αὐτῆς ἐνέργειαι, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ εὐθαρσὴς ἀκούεται ἑκάστοτε ὑπερμαχοῦσα τῶν ἀληθῶν κυπριακῶν συμφερόντων ἐν τῷ Νομοθετικῷ τῆς νήσου Σώματι οὗτινος διατελεῖ μέλος, ἀπέστειλεν ἐγκύκλιον «πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν κρασοχωρίων τῶν διαμερισμάτων Λάρνακος καὶ Λεμησσοῦ».

Διὰ γλώσσης ἁπλουστάτης καὶ ἀποκλινούσης ἐν τισι πρὸς τὸ κυπριακὸν ἰδίωμα, δι' ὕφους ἀπερίττου καὶ ἀπηλλαγμένου κόμπου, οὐχὶ ἐν βυζαντιακῷ φόρτῳ φράσεως ἀλλ' ἐν οἰκειότητι πατρὸς πρὸς τέκνα συμβουλεύει περὶ τοῦ πρακτέου τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ πλήρωμα:

«Ἀγαπητοί μου Χριστιανοί. — Ἐπειδὴ πολλὰ χωρία θὰ ἔχουν πατημένα τὰ σταφύλια τους πρὸ τοῦ νὰ περάσω ἀπ' αὐτά, διὰ τοῦτο θεωρῶ χρέος μου νὰ σᾶς πέμψω τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν μου διὰ νὰ σᾶς συμβουλεύσω νὰ προσέξητε εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν κρασιῶν σας ἐφέτος περισσότερον παρὰ ἄλλοτε....

«Χριστιανοί μου. Μόνη αἰτία ὅπου ἀκρίβωσαν τὰ κρασιὰ τῆς Κύπρου εἶνε μία ἀρρώστια τῶν ἀμπελιῶν τοῦ ἔπιασε τὰ ἀμπέλια τῆς Γαλλίας (Φραντζας).

«Τὸ βασίλειον ἐκεῖνο ἐπούλε καὶ πουλεῖ κρασιὰ εἰς ὅλον τὸν κόσμον εἰς ποτήλιαις, διὰ τοῦτο καὶ ὅταν ἦσαν γερὰ τὰ ἀμπέλια τους δὲν τοὺς ἔφθαναν, καὶ ἀγόραζαν καὶ ἀπὸ ἄλλα βασίλεια, ἤγουν ἀπὸ τὴν Ἱσπανίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν· ἀλλὰ τώρα ὀλίγα χρόνια ἔπιασεν ἡ ἰδία ἀρρώστια καὶ τὰ ἀμπέλια τῶν ἄλλων δύο βασιλείων. Διὰ τοῦτο οἱ Γάλλοι ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν Κύπρον κρασιά, καὶ ἀφοῦ εἶδαν τὰ κρασιά μας ὅτι ἔχουν καὶ χρῶμα καλὸν καὶ δύναμιν πολλὴν, τοὺς ἤρεσαν, ἀλλὰ ἔγραψαν ἀπὸ τότε εἰς τοὺς ἐμπόρους μας νὰ τὰ κάμουν ἄπισσα καὶ ἄψωτα.

«....Τώρα ὅμως ἐπειδὴ εἶδαν ὅτι οὔτε ἡ τέχνη τους κατώρθωσε ν' ἀφαιρῇ τὴν βρώμαν τῆς πίσσας καὶ τὴν θολάδαν καὶ θυμάδαν τοῦ ὕψου... καὶ ἐκτὸς τούτου ἐπειδὴ πρῶτον μὲν ἤρχισαν τ' ἀμπέλια τους νὰ διορθόνωνται καὶ δεύτερον ἔμαθον νὰ κατασκευάζουν κρασιὰ ἀπὸ τὴν Κορινθιακὴν σταφίδα τῆς Ἑλλάδος, ποῦ βγάλλουν μιλλιούνια καντάρια τὸν χρόνον, διὰ τοῦτο ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ἀγοράσουν πλέον κρασὶ τῆς Κύπρου... Ὅσον διὰ τὸν ὕψον μάλιστα, ἐπειδὴ ἐγνώρισαν οἱ γιατροὶ ὅτι βλάπτει καὶ εἰς τὴν ὑγείαν τῶν ἀνθρώπων ποῦ τὸ πίνουν, ἐπρόσταξεν ἡ κυβέρνησις τῆς Γαλλίας εἰς τὰ τελωνεῖα νὰ μὴ τὸ ἀφίνουν νὰ περάσῃ μέσα ἀπὸ τὸ Βασίλειον...

«Λοιπὸν σᾶς συμβουλεύω πατρικῶς, ἀγαπητοί μου Χριστιανοί, καὶ σᾶς ἐξορκίζω διὰ τὸ συμφέρον σας ν' ἀκούσητε πλέον τὴν συμβουλήν μου καὶ νὰ παύσητε τὸν ὕψον καὶ τὰ ἀσκιὰ τὰ *πισσωμένα χωρὶς ἄλλο*, διότι πρὸ πάντων ἀπὸ τὰ ἀσκιὰ εἶνε ὅπου λαμβάνει τὸ κρασί σας τὴν βρώμαν, καὶ μάλιστα ἀφότου μεταχειρίζεσθε ξενικὴν πίσσαν. Κάμετε βαρελούδια καὶ δὲν κοστίζουν περισσότερον σήμερον ἀπὸ τὰ ἀσκιά. Ὡς πρὸς δὲ τὸν ὕψον εἴσθε γελασμένοι πῶς μαυρίζει τὸ κρασί· ἀπεναντίας τὸ *χαμηλίζει*.

Καὶ ταῦτα ἐγὼ· εἴθε δὲ ὁ Ὕψιστος νὰ σᾶς φωτίσῃ τὸ συμφέρον σας».

Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ ἐγκύκλιος αὕτη, ἧς τὸ πλεῖστον παρέθεμεν, βαθεῖαν ἐνεποίησεν ἡμῖν ἐντύπωσιν. Εἴδομεν ἐν αὐτῇ ἱεράρχην μὴ ἀπαξιοῦντα μέχρι τῶν κοινοτάτων τοῦ παιμνίου του συμφερόντων νὰ κατέλθῃ, καλοῦντα εἰς αὐτὸ περὶ κεδροπίσσης καὶ γύψου. Πόσοι ἐκ τῶν ἱεραρχῶν τῆς τε ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος, ὅπως δὲν μολύνουσι τὰ πέλματα τῶν ὑποδημάτων ἐπισκεπτόμενοι πτωχικὰς συνοικίας πρὸς ἀρωγὴν καὶ παραμυθίαν, οὔτε τὴν γλῶσσάν των μολύνουσι περὶ τοιούτων λαλοῦντες! Ἡ βασιλεία αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου! Ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ μητροπολιτικοῦ ἢ ἐπισκοπικοῦ θρόνου των δὲν καταδέχονται νὰ κύψωσι πρὸς τὰ κάτω ὅπως ἴδωσι τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ αὐτῶν. Δὲν αἰσθάνονται ὅτι ἔχουσιν εὐθύνην οὐ μόνον διὰ τὴν μετὰ θάνατον τύχην τῶν ψυχῶν τῶν πνευματικῶν ὑπηκόων των, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ κόσμου εὐημερίαν των, καὶ ὅτι καθῆκόν των εἶνε νὰ μεριμνήσωσι καὶ περὶ μορφώσεως καὶ ἀναπτύξεως αὐτῶν ἀνθρωπίνης τε καὶ ἐθνικῆς καὶ οὐχὶ μόνον περὶ τῶν πέραν τοῦ τάφου. Τὸ ἀληθὲς τοῦ Χριστιανισμοῦ πνεῦμα καὶ τὰ μεγάλα τοῦ ἑλληνισμοῦ συμφέροντα ἱεράρχας ὡς τὸν Κιτίου ἀπαιτοῦσι, διότι ὁ προνοῶν περὶ τῶν οἴνων τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του χριστιανῶν, προνοεῖ πάντως καὶ περὶ τῆς παιδεύσεως καὶ τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως αὐτῶν. Τοιοῦτος δέον νὰ ἦ Ἕλλην ἱεράρχης μὴ ἀπαξιῶν νὰ κατέλθῃ μέχρι τῶν εὐτελεστάτων μεριμνῶν περὶ τοῦ παιμνίου του, ὡς δὲν ἀπηξίωσε μέχρι τῶν ποδῶν τῶν μαθητῶν του νὰ κατέλθῃ αὐτὸς ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Τὸ γνωστὸν τοῖς πᾶσι διεθνὲς καταστημα Bureau Veritas ἐξέδωκεν ἐσχάτως τὴν συνήθη Ἐπετηρίδα, ἥτις ἐφέτος εἶνε ὀγκωδεστέρα ἢ ἄλλοτέ ποτε. Ἐν τῇ ἐπετηρίδι ταύτῃ ὑπάρχουσιν ἀκριβῶς ἀναγεγραμμένα κατ' ἀριθμὸν καὶ κατ' ὄνομα πάντα τὰ ἱστιοφόρα καὶ ἀτμόπλοια τῆς ὑφηλίου (νοεῖται σὺν οἷς ὅτι πρόκειται μόνον περὶ τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας) μετὰ ἀξιολόγων συγ-

κριτικῶν παρατηρήσεων. Ὅτι τὰ μὲν ἱστιοφόρα σκάφη ἐλαττοῦνται ὑσημέραι, αὐξάνονται δὲ τὰ ἀτμήρη, εἶναι ἀπὸ πολλοῦ ἀληθεια ἀναμφισβήτητος. Ἡ προκειμένη ἐπετηρὶς παρέχει νέαν καὶ ἐναργεστάτην τούτου ἀπόδειξιν. Πέρυσιν, ὁ ἀριθμὸς ἁπάντων τῶν ἱστιοφόρων πλοίων ἀνήρχετο εἰς 43,692, ἐφέτος δὲ ἐμειώθη εἰς 42,545· ὁ κατ' ἔτος βαθμιαῖος οὗτος μαρασμὸς τῆς ἱστιοφόρου ναυτιλίας ἁπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐθνῶν ἐπαγγέλλεται ὡς μὴ ὤφελε τὸν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον προσεχῆ αὐτῆς θάνατον, δὲν θὰ παρέλθῃ δὲ ἴσως πολὺς χρόνος καὶ τὰ ἱστιοφόρα σκάφη θὰ ἀριθμῶνται οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ τῶν δακτύλων. Τὰ προμνημονευθέντα 42,545 σκάφη εἶναι κατ' ἔθνη διανεμημένα ὧδέ πως·

	Ἀριθμὸς πλοίων	Χωρητικότης τόνων
Ἀγγλίας	14,584	4,654,214
Ἀμερικῆς	6,102	2,060,258
Νορβηγίας	3,813	1,373,512
Γερμανίας	2,328	849,869
Ἰταλίας	2,776	825,455
Ῥωσσίας	2,157	469,098
Σουηδίας	1,960	403,887
Γαλλίας	2,136	385,631
Ὁλλανδίας	940	276,480
Ἱσπανίας	1,450	269,578
Ἑλλάδος	1,348	268,464
Αὐστρίας	464	192,590
Δανίας	991	154,652
Πορτογαλίας	365	80,225
Τουρκίας	416	69,627
Χιλῆς	135	65,509
Ἰαπωνίας	105	29,909
Βρασιλίας	106	29,090
Περοῦ	31	21,180
Ἀργεντίνης	68	15,833
Οὐραγουάης	34	10,904
Νικαραγούης	24	10,187
Χαβάης	24	9,242
Μεξικοῦ	45	7,997
Βελγίου	25	7,231
Σιὰμ	18	6,368
Γουατεμάλης	18	6,519
Χαΐτης	20	3,642
Ῥωμουνίας	19	3,314
Βολιβίας	3	2,413
Βενεζουέλης	12	2,108
Σὰν Σαλβατὸρ	5	1,770
Κολομβίας	7	1,334
Κίνας	3	1,005
Κοσταρίκας	4	891
Ταΐτης	2	439
Μαυροβουνίου	3	412
Λιβερίας	2	317
Ἱεροσολύμων	1	293
Σὰν Δομίγγου	2	260
Τύνιδος	3	258
Χονδούρας	1	198
Σύνολον	42,545	12,571,384

Ἀπ' ἐναντίας, ἡ ἀτμοπλοϊκὴ ναυτιλία αὐξάνεται κατὰ μικρόν, εἰ καὶ οὐχὶ μετὰ τοσαύτης ταχύτητος μεθ' ὅσης ἐλαττοῦται ἡ ναυτιλία ἡ ἱστιοφόρος. Ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἀτμοπλοίων ἁπάντων τῶν κρατῶν συμποσοῦται εἰς 8547, χωρητικότητος 6,817,400 τόνων. Παρατιθέμεθα δὲ ὧδε καὶ τούτων τὸν πίνακα, κατὰ τὰ οἰκεῖα ἔθνη.

	Ἀτμόπλοια	Χωρητικότης τόνων
Ἀγγλίας	4,906	4,199,144
Γαλλίας	468	494,023
Γερμανίας	529	431,700
Ἀμερικῆς	379	347,449
Ἱσπανίας	356	260,308
Ὁλλανδίας	167	141,071
Ἰταλίας	158	129,482
Ῥωσσίας	218	108,295
Νορβηγίας	275	107,800
Σουηδίας	329	98,529
Αὐστρίας	105	96,163
Δανίας	174	85,300
Βελγίου	62	83,286
Ἰαπωνίας	101	58,021
Ἑλλάδος	57	34,462
Βρασιλίας	82	32,090
Αἰγύπτου	28	20,560
Πορτογαλίας	27	17,367
Χιλῆς	23	16,323
Μεξικοῦ	12	11,756
Ἀργεντίνης	22	7,967
Κίνας	9	7,567
Τουρκίας	17	7,297
Χαβάης	12	6,197
Περοῦ	5	4,060
Χαΐτης	4	2,259
Ζανζιβάρης	2	1,750
Οὐρκγουάης	4	1,507
Ῥωμουνίας	3	1,403
Τύνιδος	2	1,204
Χονδούρας	1	543
Περσίας	1	579
Βενεζουέλας	3	540
Κοσταρίκας	2	425
Σιὰμ	2	351
Ἱσημερινοῦ	1	249
Σὰν Δομίγγου	1	103
Σύνολον	8547	6,817,400

Τὸ κατωτέρω ποιημάτιον ἐξελληνίσθη ἐλευθέρως κατὰ τὸ ἱσπανικὸν ᾆσμα «la Paloma», οὗτινος ὁ ἦχος ἐγένετο ἐσχάτως τοσοῦτον δημοφιλὴς ἐνταῦθα ἀδόμενος πανταχοῦ. Ἡ μετάφρασις ἐγένετο ἀκριβῶς εἰς τὸ μέτρον τοῦ πρωτοτύπου, ἵνα οὕτω καὶ τὸ ἑλληνικὸν προσαρμόζεται εἰς τὸν ἦχον καθ' ὃν ᾄδεται τὸ ἱσπανικὸν ᾆσμα.

Ο ΝΑΥΤΗΣ

(Κατὰ τὸ ἱσπανικὸν «la Paloma»)

Μάνα,—τῆς εἶπα·—τώρα
θὰ πάω μακρυά·
εὔχου γιὰ τὸ παιδί σου
ς τὴν Παναγιά.
Μαζῆ της κ' ἡ Μαριώ μου
'ὡς τὸ γιαλό,
ἐδάκρυσε ποῦ μ' εἶδε
ν' ἀναχωρῶ.
Ἄχ! ἂν χαθῶ, γλυκειά μου
παρηγοριά,
κ' ἐν ἄσπρο περιστέρι
θὰ ἰδῇς τ' ἀργά,
μὴν κλείσῃς τὸ παραθῦρι,
γιατὶ 'μπορεῖ
αὐτὸ νᾆν' ἡ ψυχή μου
'ποῦ σὲ ζητεῖ.

Φύσα, μωρὴ νοτιά!
Τῆς θάλασσας παιδιά,
ν' ἀντιλαλῇ δὲν παύει
«Μαριώ μου!» ἡ στερειά.

Σὰν ξαναΐδῶ τὴ μάνα,
μὲ τὴ Μαριώ,
'ς τὸ περιγιάλι, ὄχι
ὄνειρο πλειό, —
τότ' ἔχε γειά, καράβι,
σὺ πεῦ συχνὰ
μ' ἔδλεπες νὰ δακρύζω
πρὸς τὴ στερειά.
Λύριο γιὰ μᾶς, Μαριώ μου,
εἶνε ἑορτή...
Ἂς γίνουν τὰ στεφάνια
καὶ κάθε τί...
Κόραις, ἑτοιμασθῆτε,
γιὰ τὸ χορό·
τὸ ἄστρο τοῦ Αἰγαίου
θὰ νυμφευτῶ.

Φύσα, μωρὴ νοτιά,
Τίρα μόλα, παιδιά!
Ν' ἀντιλαλῇ δὲν παύει
«Μαριώ μου!» ἡ στερειά.

Ὦ! δόξα νἄχῃς, Θέ'μου!
νά... τὸ νησί...
Νά... βλέπω καὶ τὴ μάνα,
μά... μοναχή...
Μάνα, ἡ Μαριὼ ποῦ εἶνε;
Δὲ μοῦ 'μιλεῖς;...
Σ' ἐκεῖνο 'κεῖ τὸ μνῆμα
τί μ' ὁδηγεῖς;...
Ἄχ! τ' ἄσπρο περιστέρι,
Μαριώ μ' αὐτὸ
ἐσύ, ἐσύ 'σαι!... Μάνα,
θὰ σκοτωθῶ!

—Αἴ! ναύτη, 'ς τὸ τιμόνι
κοιμᾶσ' ἐδῶ;

—Κοιμοῦμουν, καπετάνε;
Σ' εὐχαριστῶ!

Φύσα, μωρὴ νοτιά!
'Στὴ μαΐστρα, παιδιά!
Ν' ἀντιλαλῇ δὲν παύει
«Μαριώ μου!» ἡ στερειά.

Ι. Ιειδωριδης Σκυλισσης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρησις τῶν Παρισίων δημοσιεύει περίληψιν ἄρθρου τινὸς τοῦ πρ' ἡμῶν ἀρχιάτρου κ. Βερνάρδου Ὀρνστάϊν «Περὶ τῆς μακροβιότητος ἐν Ἑλλάδι», καταχωρισθέντος ἐν τοῖς Ἀρχείοις τοῦ Βίρχωβ. Ἡ ἀναλογία τῶν μακροβίων εἶνε ἐν Ἑλλάδι πολλῷ μείζων ἢ ἀλλαχοῦ. Ἀναδημοσιεύουσα ἡ Ἐπιθεώρησις πίνακα τῶν ἐν Ἀθήναις συμβάντων θανάτων ἀπὸ Φεβρουαρίου 1884 μέχρι Μαρτίου 1885, ἐξ οὗ προκύπτει ὅτι ἐπὶ 2284 θανόντων οἱ 166 ἦσαν ὑπερογδοηκοντούτεις (115 ἀπὸ 80—90 ἐτῶν, 42 ἀπὸ 90—100, καὶ 9 ὑπερεκατοντούτεις), παρατηρεῖ ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι εἰσιν ἄξιοι πολλῆς προσοχῆς. Κατὰ τὰ πορίσματα τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων παρατηρήσεων περὶ τῆς διαρκείας τοῦ βίου ἐν ἄλλαις χώραις, ἀναλογεῖ κατὰ μέσον ὅρον ἀνὰ εἷς πέντε καὶ ὀγδηκοντοῦτης ἐπὶ 100 κατοίκων· ἀνὰ εἷς πέντε καὶ ἐνενηκοντοῦτης ἐπὶ 1000· ἀνὰ εἷς ἑκατοντοῦτης ἐπὶ δεκακισχιλίων· ἀνὰ εἷς πέντε καὶ ἑκατοντοῦτης ἐπὶ ἑκατονταπισχιλίων· ἀνὰ εἷς δέκα καὶ ἑκατοντοῦτης ἐπὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίου, καὶ πάλιν εἶνε τοῦτο σπανιώτατον. Αἱ περιεργότατα παρατηρήσεις τοῦ κ. Ὀρνστάϊν θὰ ἦσαν διδακτικώτεραι ἂν συνεπληροῦντο διὰ πληροφοριῶν περὶ τῆς διαίτης καὶ τῶν ἔργων τῶν μακροβίων· ἀλλὰ καὶ ὡς ἔχουσιν ἐνδιαφέρουσιν ἀναντιρρήτως τὰ μέγιστα ὑπὸ ἀπογραφικὴν καὶ ἐθνολογικὴν ἔποψιν.

Παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις δικαστηρίοις εἰσὶν ἐν ὅλῳ διωρισμένοι 647 δικηγόροι, πληρώνοντες εἰς τὸ δημόσιον ἐτησίως φόρον ἐπιτηδεύματος 49,500 δρ. Ἐκ τῶν 647 τούτων δικηγόρων 6 ἀνήκουσιν εἰς τὴν στ' τάξιν τῶν ἐπιτηδευματιῶν καὶ καταβάλλουσιν ἕκαστος ἐτησίως ὡς φόρον 360 δραχμάς, 2 εἰς τὴν ε καὶ καταβάλλουσι 300, τρεῖς εἰς τὴν δ' καὶ καταβάλλουσι 240, 4 εἰς τὴν γ' καὶ καταβάλλουσιν 180, 74 εἰς τὴν β' καὶ καταβάλλουσιν 120 καὶ 536 εἰς τὴν α' καὶ καταβάλλουσιν 60.

Ὁ Ρῶσσος ἐπιστήμων Σμαγινὶν ἐποίησε πολλὰ πειράματα, ὅπως βεβκιωθῇ περὶ τῆς ἐπιρροῆς ἣν ἔχει τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς εἰς τὴν βλάστησιν τῶν φυτῶν καὶ τὴν ὡρίμανσιν τῶν καρπῶν. Κατὰ τὰς ρωσσικὰς ἐφη-

μερίδας τὰ πειράματα ταῦτα ἐπέτυχον πληρέστατα, διότι τά τε φυτὰ ἐβλάστησαν καὶ οἱ καρποὶ ὡρίμασαν ἕνα μῆνα πρὸ τοῦ συνήθους, φωτιζόμενοι δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός.

Κατ' ἔκθεσιν ταῦ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων ὑπουργείου τῆς Γαλλίας οἱ ἐν ἐκμεταλλεύσει σιδηρόδρομοι τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν 19)31 δεκεμβρίου 1885 εἶχον ὡς ἑξῆς· Γερμανία 37,535 χιλιόμετρα, Γαλλία 32, 491, Ἀγγλία 30,983, Ρωσσία 26,483 καὶ 232 στρατιωτικὸν σιδηρέδρομον ἐν τῇ μέσῃ Ἀσίᾳ, Αὐστρία 22,631, Ἰταλία 10,354, Ἱσπανία 9,185, Σουηδία καὶ Νορβηγία 8,454, Βέλγιον 4,410, Ἑλβετία 2,758. Κατ' ἄλλας δὲ σημειώσεις Κάτω Χῶραι 2650, Πορτογαλλία 1520, Δανία 1900, Τουρκία εὐρωπαϊκὴ 1756, Σερβία 240 καὶ Ἑλλὰς 175. Ἐν δὲ τῇ Ἀμερικῇ μόνον αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι ἔχουσι σιδηροδρόμους ἐκτάσεως 201,735 χιλιομέτρων· ὁ Καναδᾶς 15,000, τὸ Μεξικὸν 5,200, ἡ κεντρικὴ Ἀμερική, αἱ Ἀντίλλαι, ἡ Κολομβία καὶ ἡ Βενεζουέλα 2210, ἡ Βραζιλία 6,115, ἡ Ἀργεντινὴ δημοκρατία 4,100, ἡ Παραγουάη 72 μόνον, ἡ Οὐρουγουάη 470, ἡ Χιλὴ 1850, τὸ Περοὺ 2,600 καὶ ἡ Βολιβία 56. Αἱ δαπάναι πρὸς στρῶσιν τῶν ἐν Εὐρώπῃ σιδηροδρόμων ὑπελογίσθησαν εἰς 70,520, 750,900 δραχμάς. Καὶ ἡ μὲν Γερμανία ἐδαπάνησε 12,085,150,000, ἡ Αὐστροουγγαρία 6,370,850.000, ἡ Μεγάλη Βρεταννία 20,020,520,000, ἡ Γαλλία 11,130,672,000 ἡ Ρωσσία 6,020,150,000 καὶ ἡ Ἰταλία 2 1)2 περίπου δισεκατομμύρια δραχμῶν. Ἐν συνόλῳ τὰ κατατεθέντα κεφάλαια πρὸς στρῶσιν ὅλων τῶν ἐπὶ γῆς σιδηροδρόμων ὑπελογίσθησαν εἰς 125 δισεκατομμύρια δραχμῶν.

Κατ' ἀκριβεῖς πληροφορίας δημοσιευομένας ἐν τῷ Ἡ μ ε ρ ο λ ο γ ί ῳ τῆς «Ἑστίας», ἡ Ἑλλὰς σήμερον ἔχει ἐν ἐνεργείᾳ σιδηροδρόμους μήκους 598 χιλιομέτρων, ἐξ ὧν 10 χιλιομέτρων εἶνε ὁ ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ σιδηρόδρομος, 206 οἱ θεσσαλικοὶ σιδηρόδρομοι, 30 1/2 ὁ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Πελοπόννησον, 65 ὁ τοῦ Λαυρείου, καὶ 13 ὁ ἀπὸ Πύργου εἰς Κατάκωλον.

Ἐν τῇ ἐργατικῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων εἶνε ἐκτεθειμένη περιεργοτάτη ψηφοφορικὴ μηχανή, ἥτις προσεχῶς θὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἐν ταῖς γαλλικαῖς βουλαῖς. Ἡ μηχανὴ αὕτη ἐφευρεθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Debayeux καὶ λειτουργοῦσα διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, σκοπεῖ τὴν ἀποφυγὴν σφαλμάτων ἐν τῇ ἀπαριθμήσει τῶν ψήφων καὶ τῇ σημειώσει τῶν ψηφοφορησάντων, πρωτίστως δὲ τὴν οἰκονομίαν χρόνου. Ἕκαστος βουλευτὴς ἔχει ἐπὶ τοῦ ἀναλογίου του τρία κομβία, συγκοινωνοῦντα διὰ σύρματος μετὰ πινάκων εὑρισκομένων ἐν τῷ προεδρείῳ· τὸ ἓν τῶν κομβίων εἶνε διὰ τὸ ναί, τὸ ἕτερον διὰ τὸ ὄχι καὶ τὸ τρίτον διὰ τὰς ἀρνήσεις. Ὁ πρόεδρος κηρύττων τὴν ἔναρξιν τῆς ψηφοφορίας, ἀποκαθίστησι τὴν συγκοινωνίαν τῶν κομβίων μετὰ τῶν πινάκων, καὶ μετὰ παρέλευσιν τὸ πολὺ πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας ἡ ψηφοφορία περατοῦται καὶ ἂν ἡ βουλὴ εἶνε πολυμελεστάτη. Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας ὁ πρόεδρος διακόπτει τὴν συγκοινωνίαν. Ἐν τοῖς πίναξι δὲ σημειοῦται ἐν τῷ πρώτῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν ψηφοφορησάντων ὑπὲρ τῆς προτάσεως, ἐν ἑτέρῳ τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἐν δυσὶν ἄλλοις ὁ ἀριθμὸς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν καταψηφισάντων καὶ ἐν πέμπτῳ πίνακι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρνηθέντων ψήφων.

Δύο ἀοιδοὶ ἐν Ῥίῳ Ἰανείρῳ διέθεσαν τὰς εἰσπράξεις τῶν εὐεργετικῶν παραστάσεων αὐτῶν εἰς φιλανθρωπότατον ἔργον, τὴν ἀπελευθέρωσιν δούλων. Ἡ Ῥωσσὶς Ναδίνα Βουλικιώρ, ἰταλικοῦ τινος μελοδραματικοῦ θιάσου, ἠγόρασε διὰ τῶν εἰσπράξεων παραστάσεως τῆς Ἀΐδᾶς πέντε μαύρους δούλους. Πάντα τὰ εἰσιτήρια εἶχον πωληθῇ ἀπὸ τῆς προτεραίας, γνωστοῦ γενομένου τοῦ σκοποῦ τῆς παραστάσεως. Κατὰ τὸ τέλος ταύτης παρέστησαν ἐπὶ σκηνῆς οἱ πέντε ἀπελεύθεροι, εἰς οὓς ἡ ἀοιδὸς ἔδωκε τὰ ἐξασφαλίζοντα τὴν ἐλευθερίαν των συμβόλαια. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν θεατῶν ἦτο ἀπερίγραπτος. Τὸ ἀγαθὸν παράδειγμα τῆς Ῥωσσίδος ἀοιδοῦ ἐμιμήθη μετά τινας ἡμέρας ἐν τῇ αὐτῇ πόλει καὶ ἡ ἀοιδὸς μελοδραματίων Πρετσιόζη, ἀπελευθερώσασα δύο μαύρους διὰ τῶν εἰσπράξεων εὐεργετικῆς παραστάσεως τῆς Φ α τ ι ν ί τ σ α ς.

Αἱ Ἀμερικανίδες ἐφεῦρον νέον ἰδιότροπον συρμὸν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ καλλωπισμοῦ των, ἥτοι ζῶντα κάνθαρον πρὸς κόσμησιν τοῦ πίλου. Ὁ κάνθαρος εἶναι δεδεμένος διὰ μεταξίνου σειρητίου πορπουμένου διὰ χρυσῆς πόρπης εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πίλου. Ὁ δέσμιος περιέρχεται γύρω τοῦ πίλου, ἀλλὰ φθάνων εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ, διότι τὸ μῆκος τοῦ σειρητίου ἔχει καλῶς ὑπολογισθῇ, ὅπως μὴ ἐπιτρέπῃ αὐτῷ πλείονα ἐλευθερίαν. Καὶ οὕτως ἐπιστρεφόμενος ὁ κάνθαρος ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀτέρμονα περιοδείαν του. Ἀφαιροῦσα τὸν πῖλον ἡ Ἀμερικανὶς ἐμβάλλει τὸν κάνθαρον ἐντὸς πυξίδος ἐμπεριεχούσης σαθρὸν ξύλον ἐξ οὗ τρεφόμενος οὗτος λησμονεῖ τὰ δεινὰ τῆς δουλείας. Ὁ κάνθαρος μετὰ τῆς πυξίδος καὶ τῆς ἀλύσεως τιμᾶται ἀπὸ 50 μέχρι 60 δραχμῶν.

Ὡς γνωστόν, ὁ Βολταῖρος ἠγάπα πολὺ τὰ χρήματα, τοιαύτην δὲ ἰδέαν εἶχε καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἡμέραν τινὰ ἐξήγαγον τοῦ ποταμοῦ γυναῖκα, ἥτις δὲν ἐφαίνετο ἂν ἦτο νεκρὰ ἢ ζῶσα. Ὁ Βολταῖρος παρὼν εἰς τὴν σκηνήν, «—Θέσατέ της, εἶπε, νόμισμα χρυσοῦν εἰς τὴν χεῖρα.... ἂν δὲν τὴν κλείσῃ, βεβαίως εἶνε νεκρά.

Ὁ Κύριος πρὸς τὸν ὑπηρέτην του.— Μὰ τὸ Θεό, Γιώργη, δὲν ξέρω σὺ εἶσαι τρελλὸς ἢ ἐγώ».

Ὑπηρέτης.— Σᾶς ἔχω, ἀφεντικό, γιὰ πολὺ φρόνιμο καὶ δὲν μπορῶ νὰ πιστέψω πῶς μπορεῖτε νὰ πάρετε τρελλὸν ὑπηρέτην.

Δάσκαλος.— Ἦτο κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἡλικίας της ἡ γῆ ἡμῶν θερμοτέρα ἢ ψυχροτέρα;

Μαθητής.— Δὲν ἐνθυμοῦμαι, κύριε δάσκαλε, ἀπὸτότε.

Γ ε ὼ ρ γ ο ς.— Παράξενο πρᾶγμα! ἅμα τὸ βράδυ πίω καφὲ δὲν μπορῶ νὰ κοιμηθῶ ὅλη τὴ νύχτα.

Ἀ γ α θ ό π ο υ λ ο ς.— Μπὰ σὲ μένα συμβαίνει ὅλως διόλου τὸ ἐναντίον· ὅταν κοιμηθῶ δὲν μπορῶ νὰ πίω κανένα καφὲ πλέον.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—589.

Ἀριθ. 564 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 19 Ὀκτωβρίου 1886

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ

Ἐγεννήθη ὁ Ἀρσάκης ἐν Χοταχόβῳ, μικρᾷ χωρίᾳ τῆς Ἠπείρου, τὴν 6 Ἰανουαρίου 1792. Ἐξεπατρίσθη δὲ ὀκταετὴς μόλις, διότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ φεύγων τὴν τυραννίαν τοῦ φοβεροῦ Ἀλῆ πασᾶ κατέφυγε παρὰ τῷ ἐν Βουκουρεστίῳ ἀποκατεστημένῳ ἀδελφῷ παραλαβὼν μετὰ τῶν ἄλλων τέκνων καὶ τὸν μικρὸν Ἀπόστολον.

Ὁ παῖς διέμεινε παρὰ τῷ θείῳ αὐτοῦ Γεωργίῳ μέχρι τοῦ 1804, ὅτε ἐξεπέμφθη πρὸς τελειοτέραν ἐκπαίδευσιν εἰς Βιέννην. Ἐδίδασκε τότε ἐκεῖ τὰ ἑλληνικὰ ὁ Νεόφυτος Δούκας, κ' ἐν τῷ μικρῷ Ἀρσάκῃ εὗρεν ὄντως ἄξιον μαθητήν. Μετὰ ἑξαετῆ σπουδὴν τῷ 1810 ὁ νέος σπουδαστὴς μετέβη εἰς τὸ ἐν Χάλλῃ Πανεπιστήμιον, ἐν ᾧ ἐπὶ τριετίαν ἐσπούδασε τὴν ἰατρικήν. Ἐγένετο διδάκτωρ καὶ ἐπέδωκεν ἐναίσιμον διατριβὴν περὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ τῶν ἰχθύων, ἥτις λίαν εὐφήμως ἐκρίθη καὶ εἰς διαφόρους εὐρωπαϊκὰς γλώσσας μετεφράσθη, μέχρι τοῦ νῦν δὲ πολλάκις φέρεται ἀναγεγραμμένη μεταξὺ τῶν μονογραφιῶν τῆς ἰχθυολογίας ἐν ταῖς καταλόγοις τῶν βιβλιοπωλῶν.

Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ δείγματος τούτου τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως τοῦ νέου Ἠπειρώτου ὑπάρχει καὶ φιλολογικόν τι ἔργον αὐτοῦ δεκαοκταετοῦς μόλις ἀποδεικνῦον τὴν βαθεῖαν ἑλληνομάθειάν του. Εἶνε δὲ τοῦτο εἰδύλλιον κατὰ τὸν τύπον τῶν τοῦ Θεοκρίτου καὶ ἀφιεροῦται εἰς τὸν μέγαν Ναπολέοντα, παρ' οὗ ἠλπίζετο τότε ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς ἑλληνικῆς χώρας. Σκοπὸς δὲ τοῦ εἰδυλλίου εἶνε νὰ καταστήσῃ γνωστὴν τὴν δυστυχῆ κατάστασιν τῆς ἀρχαίας πατρίδος τῶν Μουσῶν τῷ ἰσχυροτάτῳ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, καὶ ἐπικαλούμενος τὴν προστασίαν αὐτοῦ νὰ εὐχηθῇ διὰ στόματος τῶν συνομιλούντων ποιμένων τοιαύτας εὐχάς :

Ζῴης Ναπολέων, κομιόων ἀγαθοῖσιν ἀλήκτως
Ἔρκος Γαλλίης, τρόμος ἐχθρῶν, θαῦμα βροτοῖσι!

Ὁ δὲ Κομητᾶς ἐν τοῖς προλεγομένοις τοῦ ιβ' τόμου τῆς ἐγκυκλοπαιδίας του ἐδημοσίευσεν διατριβὴν «Περὶ τοῦ εἰ ἐξῆν καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς δραματικαῖς ἐπιδείξεσι παρεῖναι», ἥτις εἶνε ἔργον τοῦ Ἀποστόλου Ἀρσάκη. Καὶ ἡ διατριβὴ αὕτη εἶνε γεγραμμένη εἰς ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ καθομιλουμένῃ ἤρξατο συγγράφων α"Ἐκθεσιν τυνοπτικὴν τῆς ἰατρικῆς Ἱστορίας» ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ τῷ 1813, ἥτις διεκόπη διακοπείσης καὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ἐκείνου κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1813.

Ἐπανῆλθεν εἰς Βουκουρέστιον ὁ Ἀρσάκης κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1814 καὶ ἐξήσκει τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα ἰδίᾳ ἐν τοῖς νοσοκομείοις μέχρι τοῦ 1822. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀνεμίχθη εἰς τὴν πολιτικήν. Ἐγένετο γραμματεὺς τοῦ ἡγεμόνος, εἶτα δὲ γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας μέχρι τοῦ 1839. Ἰδιωτεύων δὲ κατόπιν κύριον μέλημα αὐτοῦ εἶχε τὴν Ἐφορείαν τῶν Νοσοκομείων ἀπὸ τοῦ 1852—1859.

Ὁ Ἀρσάκης εἶχε συζευχθῇ πρὸ πολλοῦ. Ἐκαλεῖτο δ' ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἀναστασία καὶ εἰς τιμὴν ταύτης ἐκλήθη ὁ φερώνυμος τοῦ Ἀρσακείου ναΐσκος. Ὁ οἰκογενειακὸς βίος τοῦ Ἀρσάκη ἦτο ἡ μεγίστη τῶν εὐτυχιῶν αὐτοῦ, βεβαίως δ' ἐξ αὐτοῦ ἐνεπνεύσθη τὴν ἰδέαν νὰ πράξῃ τὴν ὑπὲρ τοῦ γυναικείου φύλου μεγάλην αὐτοῦ πρᾶξιν, τὴν δι' ἰδίας δαπάνης ἀνίδρυσιν τοῦ μεγάλου κτιρίου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας καὶ τὴν προικοδότησιν ταύτης. Ἡ Ἑταιρία αὕτη εἶχε συσταθῇ ἀπὸ τοῦ 1836, ἀλλ' οἱ πόροι της ἦσαν γλίσχροι καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐλαχίστη ἡ μορφωτικὴ ἐπίδρασις αὐτῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ μέχρι τοῦ ἔτους 1850, ὅτε ἐπῆλθεν ἡ μεγάλη δωρεὰ τοῦ Ἀρσάκη. Ἔκτοτε τὸ ἐκπαιδευτικὸν τοῦτο καθίδρυμα ἀνῆλθεν εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν αὐτοῦ. Καὶ πλεῖστοι μὲν φιλογενεῖς ἄνδρες καὶ πρὸ καὶ μετέπειτα συνειργάσθησαν πρὸς τοῦτο, ἀλλ' ὁ ἀληθὴς πρωτουργὸς εἶνε ὁ Ἀρσάκης, ἐξ οὗ καὶ τὸ μέγα καθίδρυμα Ἀρσάκειον ἐκλήθη.

Ὁ Ἀρσάκης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πολιτικὴν τῷ 1857 ἐκλεχθεὶς βουλευτὴς μετὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος ἐν Βλαχίᾳ καὶ συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν ἕνωσιν τῶν δύο Ἡγεμονιῶν ὑπὸ τὸν Κούζαν. Ὑπέγραψε δὲ κατὰ τὸ 1860 ὡς ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τὴν πολιτικὴν καὶ διοικητικὴν ἕνωσιν Βλαχίας καὶ Μολδαυίας. Ἀπὸ τοῦ 1864 κατέλιπεν ὁριστικῶς τὴν πολιτικήν, καταβληθεὶς δὲ βαθμηδὸν ὑπὸ τῆς ἡλικίας ἀπώλεσεν αἰσθητῶς τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν ὅρασιν αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν ὁ μέγας προστάτης τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως χωρὶς κἂν νὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ τὴν Ἑλλάδα.

Ἀπέθανεν, ἀλλ' ἡ μνήμη αὐτοῦ ζῇ ἐν ταῖς καρδίαις τόσων ἀθρῶν πλασμάτων, ἅτινα ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ διδάσκονται τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ ὄνομά του εὐλογεῖται ὑπὸ τόσων χειλέων ἐν ὕμνοις καὶ προσευχαῖς.

Καὶ ὅταν ἡ μαρμαρίνη αὐτοῦ μορφὴ ἡ ὀρθουμένη ἐν τῷ μεγάλῳ προθύρῳ τοῦ Ἀρσακείου περιστοιχεῖται ὑπὸ τῶν πολυαρίθμων μαθητριῶν αὐτοῦ ἐν ὥραις σχολῆς, παρέχεται εἰς τὰ ὄμματα τοῦ θεατοῦ τοῦ ἔργου τοῦ Ἀρσάκη ἡ ἀληθής, ἡ πλαστικωτέρα εἰκών, εἰκὼν πολιοῦ πάππου ἐν μέσῳ τῶν φιλτάτων ἐγγόνων αὐτοῦ.

ΕΠΙ ΤΗ, ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ ΤΟΥ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

Σήμερον τελεῖ ἐπισημότατα τὴν *πεντηκονταετηρίδα* του τὸ παρ' ἡμῖν ἐθνικώτατον καθίδρυμα Ἀρσάκειον. Σύμπασα ἡ Ἑλλὰς ἀναλογιζομένη τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως συμπανηγυρίζει μετ' αὐτοῦ καὶ εὔχεται τῷ καλλίστῳ καὶ ἐθνωφελεστάτῳ ἱδρύματι πρόοδον καὶ ἀκμήν. Ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ καυχηθῇ ἐπὶ πολλοῖς κοινωφελέσι καθιδρύμασι συστηθεῖσι τῇ ἰδιωτικῇ πρωτοβουλίᾳ ἐξ αἰσθήματος φιλογενοῦς καὶ ζήλου ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ. Αἱ Ἀθῆναι πρὸ πάντων ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνισμοῦ οὐ μόνον τοῦ ἐλεύθερον ἀέρα ἀναπνέοντος, ἀλλὰ καὶ τοῦ στενάζοντος ὑπὸ τὸν βαρὺν τῶν κατακτητῶν τῆς Ἀνατολῆς ζυγὸν ἢ ἀλυτρώτου ἔτι ἑλληνισμοῦ, εἶναι πλήρεις ἐθνικῶν καταστημάτων ὀφειλομένων εἰς ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν. Ὁ ἀλλοεθνὴς ὁ ἐπισκεπτόμενος τὰς Ἀθήνας ἐκπλήττεται δικαίως, ὅταν βλέπῃ ἐν αὐταῖς τοσαῦτα κοινωφελέστατα καταστήματα ὑπὸ ἰδιωτῶν ἢ ὑπὸ ἑταιρειῶν ἐκ φιλογενείας ἱδρυθέντα, μαρτύρια τρανώτατα τοῦ ἐξόχου ἑλληνικοῦ πατριωτισμοῦ, πρὸς ὃν οὐδενὸς ἄλλου λαοῦ ὁ πατριωτισμὸς δύναται ὁμολογουμένως ἔστω καὶ μακρόθεν νὰ συγκριθῇ, ὅταν βλέπῃ τὴν Σιναίαν Ἀκαδημίαν, τὸ Ἀρσάκειον, τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον τὸ εἰς συνδρομὰς πλουσίων Ἑλλήνων ὀφειλόμενον, τὴν Ῥιζάρειον ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, τὸ Τοσίτσειον Πολυτεχνεῖον, τὸ Βαρβάκειον, τὸ Χατζηκώστειον ὀρφανοτροφεῖον καὶ τοσαῦτα ἄλλα τῆς πρωτευούσης καταστήματα. Ἀλλ' ὁμολογουμένως τὸ ἐθνωφελέστατον ἐκ πάντων τούτων, τὸ ἐπὶ μακρότερον χρόνον καὶ πλειότερον ἐργασθὲν καὶ πλειοτέρους ἀπενεγκὸν καρπούς, ἐφ' ᾧ ἄρα πλειότερον καὶ δικαιότερον δύναται νὰ καυχηθῇ ἡ Ἑλλάς, εἶναι τὸ Ἀρσάκειον ἢ ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρία ἡ συστᾶσα κατὰ τὸ 1836 καὶ ἀναλαβοῦσα τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ γυναικείου φύλου. Σήμερον συμπληροῦνται πεντήκοντα ἔτη, ἀφ' ὅτου τὸ καθίδρυμα τοῦτο ἤρξατο νὰ λειτουργῇ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐξακολουθεῖ ἐργαζόμενον χωρὶς καθ' ἅπαν τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα οὐδ' ἐπὶ μίαν ἡμέραν νὰ διακόψῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ.

Ἦτο μεγάλη, ἦτο ἐθνικωτάτη ἡ ἔμπνευσις τῶν συλλαβόντων τὴν ἰδέαν τῆς ἱδρύσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ γυναικείου φύλου παρ' ἡμῖν. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὡς γνωστὸν τὰ μόνα ὑπάρχοντα σχολεῖα ἦσαν ὀλίγα ἀρρένων ὑπὸ κληρικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διατηρούμενα. Ἐκ τῶν ἑλληνίδων ἦτο σπανιωτάτη ἐξαίρεσις, ἐάν τις ἐγίνωσκε γράμματα. Μόνον πλουσίων τινῶν οἰκογενειῶν κόραι ἐξεπαιδεύοντο. Ὥστε μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος εὑρέθη τὸ γυναικεῖον ἡμῶν φῦλον ἐντελῶς ἀπαίδευτον. Ἐλεύθερος δὲ γενόμενος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀφήσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ κατάστασις αὕτη, τὸ ἥμισυ δηλ. τοῦ λαοῦ νὰ μένῃ ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας. Ὅταν αἱ γυναῖκες ἦναι ἀπαίδευτοι καὶ ἀμόρφωτοι, ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐπιρροῆς τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων καὶ ὁ λαὸς ἐν συνόλῳ μένει ἀπαίδευτος καὶ ἀμόρφωτος. Τὸ μέτρον τῆς ἀναπτύξεως λαοῦ τινος εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῶν γυναικῶν. Ἡ γυνὴ εἶναι ὁ πρῶτος καὶ μέγιστος διδάσκαλος τοῦ ἀνθρώπου. Λαὸς ἐλεύθερος, ἀνώτερος προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν, λαὸς μὲ πεφωτισμένην διάνοιαν, μὲ μεμορφωμένην καρδίαν, λαὸς ἔχων συνείδησιν τῶν δικαιωμάτων του καὶ τῆς ἐλευθερίας του, λαὸς γνωρίζων τὸν προορισμόν του καὶ τείνων εἰς τὴν ἐν ἐλευθερίᾳ πρόοδον καὶ ἀκμήν του, ἦτο κατὰ ταῦτα ἀδύνατον νὰ μορφωθῇ ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἐὰν δὲν ἐπεχειρεῖτο ἡ ἐκπαίδευσις καὶ μόρφωσις τῶν ἑλληνίδων. Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, κυβέρνησις λαοῦ μᾶλις ἐξ ἐλευθέντος ἐκ καταστρεπτικωτάτου ἑπταετοῦς ἀγῶνος, ἄνευ μέσων, εὑροῦσα τὰ πάντα ἐν χαώδει καταστάσει, ὀφείλουσα νὰ ὀργανίσῃ τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου, ἠναγκασμένη οὖσα νὰ μεριμνήσῃ περὶ πάντων, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ εὐθὺς καὶ τοῦτο τὸ βάρος τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως. Κατὰ πρῶτον ἔστρεψεν ἡ κυβέρνησις τὴν προσοχήν της εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἄρρενος φύλου. Περὶ τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως ἐπεχείρησαν κατὰ πρῶτον νὰ μεριμνήσωσι ξένοι φιλέλληνες ἐγκαταστάντες ἐν Ἑλλάδι, καὶ δὴ πρῶτος ὁ ἀοίδιμος Χίλλ, ἱδρύσας τὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μέχρι τῆς σήμερον ὑπάρχον Παρθεναγωγεῖον. Ἐκ τοῦ σχολείου τούτου ἐξῆλθον αἱ πρῶται πεπαιδευμέναι ἑλληνίδες καὶ αἱ πρῶται δημοδιδασκάλισσαι, ἐφ' ᾧ ἡ Ἑλλὰς αἰωνίως θέλει εὐγνωμονεῖ τῷ ἀοιδίμῳ Χίλλ καὶ τῇ ἀξιοτίμῳ καὶ ἐναρέτῳ συζύγῳ του. Ἀλλὰ τὸ παρθεναγωγεῖον τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιληφθῇ ἄλλως τῆς παρ' ἡμῖν γυναικείας ἐκπαιδεύσεως ἢ ἐν σμικρῷ μέτρῳ. Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ἀνάγκην μεγάλου, ἑλληνικοῦ, ἐθνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ θήλεος παρ' ἡμῖν γένους, ἐκπαιδευτηρίου κεκτημένου κῦρος, κεκτημένου χαρακτῆρα τελείως ἑλληνικὸν καὶ δυναμένου νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ εὐρυτάτων βάσεων, ἀναλόγως πρὸς τὰς μεγάλας ἀνάγκας αἵτινες ἔμελλον νὰ πληρωθῶσιν. *Ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ἀνάγκην μεγάλου γυναικείου Διδασκαλείου*, τὸ ὁποῖον νὰ δώσῃ τῇ Ἑλλάδι καὶ ἅπαντι τῷ ἑλληνισμῷ τῆς Ἀνατολῆς τὰς ἀναγκαίας διδασκαλίσσας, αἵτινες νὰ ἀναλάβωσι τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν τῆς γυναικείας νεολαίας ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος. *Τὸ μέγα τοῦτο ἔργον ἀνέλαβεν ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρεία τῷ 1836*, εἰς ἣν προσῆλθεν ἀρωγὸς ὁ φιλογενέστατος *Ἀρσάκης*, ὁ γενναίως δαπανή-

σας εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ περικαλλεστάτου Ἀρσακείου, ὅπερ καὶ ὡς κτίριον ἀμιλλᾶται πρὸς τὰ μεγαλοπρεπέστατα καὶ κάλλιστα κτίρια τῆς πρωτευούσης. Τοιουτοτρόπως ἤρξατο ἡ παρ' ἡμῖν ἐκπαίδευσις τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ βαίνει ἐκτοτε ἐξαπλουμένη ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἐλευθέραν καὶ δούλην Ἑλλάδα, μένοντος πάντοτε κέντρου καὶ κυριωτάτου μοχλοῦ αὐτῆς τοῦ Ἀρσακείου. Διότι καὶ μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ἰδιωτικῶν παρθεναγωγείων ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχίαις, καὶ μετὰ τὴν ἵδρυσιν ἀνωτέρου Παρθεναγωγείου ἐν Σμύρνῃ, τοῦ Ζαππείου καὶ τῆς Παλλάδος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων καὶ Διδασκαλείων τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ τῆς Ἀδριανουπόλεως, τὸ Ἀρσάκειον μένει πάντοτε τὸ κέντρον καὶ ὁ κυριώτερος μοχλὸς τῆς παρ' ἡμῖν γυναικείας ἐκπαιδεύτεως, διότι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῷ ἐκπαιδευομένων κορασίων εἶναι ἀσυγκρίτως μεγαλείτερος ἢ ἐν παντὶ ἄλλῳ παρθεναγωγείῳ (σήμερον ἐκπαιδεύει ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ ἑταιρεία ἐν Ἀθήναις, ἐν Κερκύρᾳ, ὅπου ἱδρύθη δεύτερον Ἀρσάκειον, παράρτημα τοῦ ἐν Ἀθήναις· καὶ ἓν τισιν ἄλλαις σχολαῖς διατηρουμέναις ὑπ' αὐτῆς ἐν Ἀττικῇ, περὶ τὰς 2,000 ὡς ἔγγιστα κοράσια!) καὶ ἕνεκα τῶν ἀφθόνων μέσων, ἅτινα διαθέτει, ἡ διδασκαλία γίνεται τελειοτάτη ἐν αὐτῷ (ἐν τοῖς καταστήμασιν τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας διδάσκουσι καθηγηταί, διδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι περὶ τοὺς 90), καὶ διότι αἱ διδάσκουσαι ἐν ἅπασι τοῖς ἄλλοις παρθεναγωγείοις ἀνωτέροις καὶ δημοτικοῖς τῆς τε ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος ὑπῆρξαν παιδεύματα τοῦ Ἀρσακείου ἢ μαθήτριαι μαθητριῶν αὐτοῦ. Ὥστε μένει πάντοτε ἡ Ἀρσάκειος Σχολὴ ἡ πνευματικὴ μήτηρ ἁπάσης τῆς ἑλληνίδος νεολαίας εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως. Διὰ ταῦτα θεωρεῖται δικαίως ἡ Ἀρσάκειος Σχολὴ τὸ ἐθνικώτατον καὶ ἐθνωφελέστατον ἐκ πάντων τῶν παρ' ἡμῖν καθιδρυμάτων. Διὰ τοῦτο ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι αὐτοῦ συνεορτάζει μετ' αὐτοῦ πᾶσα ἡ Ἑλλάς. Διὰ τοῦτο ἰδίως τὸ γυναικεῖον φῦλον παρ' ἡμῖν θεωρεῖ καὶ πρέπει νὰ θεωρῇ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀρσακείου ὡς ἰδίαν ἑαυτοῦ ἑορτήν.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν δύναται ἄλλως ἢ νὰ εὐλογῇ τὰ ὀνόματα πρώτων μὲν τῶν ἱδρυτῶν τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταρείας καὶ τὸ τοῦ φιλογενεστάτου Ἀρσάκη, εἶτα δὲ καὶ τὰ τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ κατὰ καιροὺς Προέδρων καὶ συμβούλων ἐπὶ τῷ εὐνωφελεστάτῳ αὐτῶν τούτῳ ἔργῳ. Ἡ ἐκπαίδευσις τῆς γυναικὸς ἔχει μεγίστην σημασίαν ἐν τῇ προόδῳ τῶν ἐθνῶν. Πρέπει νὰ ἦναί τις μωρὸς ἢ νὰ σκέπτηται ἐντελῶς ἰδιοτρόπως ἵνα μὴ ἐννοῇ καὶ ὁμολογῇ τοῦτο. Ἡ ἐκπαίδευσις τῆς γυναικὸς εἶναι ἐκπαίδευσις τοῦ λαοῦ. Πεπαιδευμέναι καὶ καλῶς ἀνεπτυγμέναι μητέρες μόναι δύνανται νὰ μορφώσωσιν καλῶς τὰ τέκνα των. Εὐτυχῶς σήμερον ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ χρησιμότης τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ γυναικείου φύλου δὲν τίθεται ὑπὸ σπουδαίαν ἀμφισβήτησιν. Σήμερον θεωροῦνται δικαίως μωροὶ οἱ λέγοντες· «Ἡ γυνὴ εἶναι περιττὸν νὰ μανθάνῃ γράμματα· τὰ γράμματα φυσιοῦσι τὴν γυναῖκα· τὴν ἀπομακρύνουσιν ἀπὸ τῶν ἁπλῶν ἠθῶν καὶ ἀπὸ τῆς εὐσεβείας· αἱ παλαιαὶ γυναῖκες μὴ γνωρίζουσαι γράμματα ἦσαν καλλίτεραι μητέρες, καλλίτεραι σύζυγοι, καλλίτεραι ἀδελφαί.» Οἱ τοιοῦτοι λόγοι εἶναι φλυαρίαι ἀνθρώπων κακῶς σκεπτομένων, ὀπισθοδρομικῶν καὶ φωτοσβέστων, οἵτινες ἅπασαν τὴν νεωτέραν ἀνάπτυξιν οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ ἁπάσης τῆς Εὐρώπης θεωροῦσιν ὡς τι κακόν, καὶ θὰ ἦσαν ηὐχαριστημένοι, ἐὰν ὁ κόσμος ἐπανήρχετο πάλιν εἰς τὸ μεσαιωνικὸν σκότος εἰς τοὺς παλαιοὺς καλοὺς χρόνους.» Ὄχι! *Ἡ γυνὴ δὲν εἶναι περιττὸν νὰ μανθάνῃ γράμματα.* Τοὐναντίον εἶναι ἀναγκαιότατον. Διότι καὶ ὡς ἄνθρωπος ἡ γυνὴ καὶ ὡς πολῖτις καὶ ὡς σύζυγος καὶ ὡς μήτηρ θὰ ἐκπληρώσῃ κάλλιον τὸν προορισμὸν αὐτῆς, ἐὰν γνωρίζῃ γράμματα, ἢ ἐὰν δὲν γνωρίζῃ. Ὡς ἄνθρωπος ἐν τῇ κοινωνίᾳ, θὰ γνωρίζῃ, ἐὰν ἐκπαιδευθῇ καλῶς, τὰ κοινωνικὰ αὐτῆς καθήκοντα. Ὁ ἄνδρωπος ὁ διὰ τῆς παιδείας πεφωτισμένην διάνοιαν προσκτησάμενος καὶ μορφώσας τὴν καρδίαν του, καὶ οὗτος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως τοιοῦτον νὰ καταστήσῃ τὸν παιδευόμενον, εἶναι τελειότερος φυσικῷ τῷ λόγῳ τοῦ ἀπαιδεύτου καὶ ἀμορφώτου. Καὶ ὡς πολῖτις ἡ ἑλληνὶς ἡ δεδιδαγμένη τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος της, ἡ γνωρίζουσα καὶ τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς συμφορᾶς τῶν αἰώνων τῆς δουλείας καὶ τὸν ἡρωϊσμὸν τῶν πατέρων ἡμῶν τῶν ἐξεγερθέντων κατὰ τῆς τυραννίας καὶ παραδωσάντων ἡμῖν ἐλευθέραν τὴν πατρίδα, ἡ ἑλληνὶς ἡ γνωρίζουσα τί εἶναι πατρίς, ποῖα τὰ ἐξ αὐτῆς προερχόμενα πολυτιμότατα ἀγαθά, τί ἀξίζει ἡ ἐλευθερία της, ὑπὸ τίνας ὅρους δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ εὐημερήσῃ καὶ τίνα εἶναι τὰ καθήκοντα παντὸς μέλους τῆς πατρίδος, θὰ ἦναι προδήλως τελειοτέρα τῆς ἀπαιδεύτου καὶ ἀγνοούσης πάντα ταῦτα. Καὶ ὡς σύζυγος πεφωτισμένη οὖσα ἡ γυνὴ θὰ ἦναι καλλιτέρα σύντροφος τοῦ ἀνδρός της ἢ ἡ ἄξεστος καὶ ἀμόρφωτος, ἡ μὴ δυναμένη νὰ ἐνοήσῃ μήτε τὰς σκέψεις τοῦ συζύγου της, μήτε τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ, μηδὲ ἱκανὴ οὖσα νὰ συμμερισθῇ καὶ αἰσθανθῇ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν ὑψηλοτέρων ἀσχολιῶν αὐτοῦ. Καὶ ὡς μήτηρ τέλος θὰ ἦναι καλλιτέρα ἡ γυνή, ὅταν γνωρίζῃ τὸ ἔργον τῆς παιδαγωγοῦ, ὅταν δύναται αὐτὴ οὖσα

δεδιδαγμένη καὶ ἀνεπτυγμένη νὰ ἀναπτύξῃ τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν τέκνων της, νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὰ τὰς πρώτας ἀναγκαίας γνώσεις τῶν πραγμάτων καὶ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς ἢ ἐὰν ἦναι ἀπαίδευτος. Τὴν πρώτην ἀνάπτυξιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ παιδὸς δίδει ἡ γυνή. Αὐτὴ καλλιεργεῖ ἐν αὐτῷ τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Αὐτὴ τὸν ἐρεθίζει καὶ δίδει αὐτῷ τὴν ὤθησιν καὶ διεύθυνσιν, ἣν θὰ ἀκολουθήσῃ ἔπειτα καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον. Καὶ νομίζετε σπουδαίως οἱ τὰ ἀρχαῖα τυφλῶς ἐγκωμιάζοντες, ὅτι ἡ ἀραθὴς μήτηρ ἡ μὴ γνωρίζουσα τί εἶναι ψυχολογία, ἡ ἔχουσα τὰς παχυλωτέρας προλήψεις περὶ τῶν φυσικῶν φαινομένων, ἡ ἀγνοοῦσα τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος της, ἡ ἀγνοοῦσα τὴν σημασίαν τῆς πολιτείας καὶ τίνα καθήκοντα ἐπιβάλλονται τῷ πολίτῃ πρὸς αὐτήν, ἡ ἔχουσα συγκεχυμένας ἰδέας περὶ θρησκείας καὶ οὖσα δεισιδαίμων, θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων της κάλλιον τῆς εὐπαιδεύτου γυναικός; Ἐὰν ἰσχυρίζησθε τοῦτο, πράττετε τὸ αὐτό, ὡς εἰ διϊσχυρίζεσθε, ὅτι ὁ τυφλὸς βλέπει κάλλιον τοῦ ἔχοντος ὑγιεῖς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἢ ὅτι μὲ γυμνοὺς ὀφθαλμοὺς βλέπει τις ἀπώτερον ἢ μὴ ὀφθαλμοὺς ὡπλισμένους διὰ τηλεσκοπίου. Διότι διὰ τῆς παιδείας φωτιζόμενον καὶ ἐνισχυόμενον τὸ νοερὸν ὄμμα τῆς ψυχῆς καθίσταται ἱκανὸν νὰ διαβλέπῃ τὴν φύσιν καὶ οὐσίαν τῶν πραγμάτων, ὧν μόνον τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν βλέπουσιν οἱ φυσικοὶ τοῦ σώματος ὀφθαλμοί. Τὴν σελήνην βλέπει καὶ ὁ ἀπαίδευτος ἄνθρωπος, βλέπει καὶ ὁ ἔχων ἀστρονομικὰς γνώσεις· ἀλλ' ἐνῷ διὰ τὸν πρῶτον εἶνε φῶς τι ἐν οὐρανῷ ἀκατανόητον, ἴσως μέγας τις φανός, διὰ τὸν δεύτερον εἶναι τὰ περὶ τῆς σελήνης, τὰ περὶ τῶν κινήσεων καὶ τῆς φυσιολογικῆς αὐτῆς καταστάσεως τοσοῦτον γνωστὰ ὅσον τὰ περὶ ἀπομεμακρυσμένης τινὸς χώρας τῆς ὑφηλίου αὐτῆς. Ἡ παιδεία καθιστᾷ ἡμᾶς ἱκανοὺς ὁπλίζουσα ὡς διὰ τηλεσκοπίου νὰ ἴδωμεν ἐν τῷ σύμπαντι ἀπώτερον καὶ ἀκριβέστερον ἢ ὅσον φθάνει ὁ φυσικὸς ἡμῶν ὀφθαλμός. Ὄχι! *Τὰ γράμματα δὲν φυσιοῦσι τὴν γυναῖκα.* Ἂν τινες, οὐ μόνον γυναῖκες ἀλλὰ καὶ ἄνδρες, μανθάνοντες ὀλίγα γράμματα φυσιοῦνται καὶ ἀλαζονεύονται, τοῦτου αἰτία εἶναι ἡ κουφότης των, οὐχὶ τὰ γράμματα. Τὰ γράμματα τοὐναντίον τὰ φωτίζοντα τὸν ἄνθρωπον καὶ ἱκανὸν αὐτὸν καθιστῶντα νὰ γνωρίζῃ τί εἰξεύρει καὶ τί ἀγνοεῖ, τὰ δεικνύοντα αὐτῷ τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν καὶ τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀγνοουμένων πραγμάτων, τὰ πείθοντα αὐτὸν ἀνὰ πᾶν βῆμα, ὅτι ἐλάχιττα εἶναι τὰ ὑπ' αὐτοῦ γινωσκόμενα παρκβαλλόμενα πρὸς τὰ ἄγνωστα αὐτῷ μένοντα, ἐμπνέουσιν αὐτῷ ταπεινοφροσύνην. Διὰ τοῦτο ὁ σοφώτατος τῶν ἑλλήνων ἔλεγεν, ὅτι ἐν γνωρίζει, ὅτι οὐδὲν οἶδεν. Ἡ ἀμάθεια τοὐναντίον καθιστᾷ τοὺς ἀνθρώπους θρασυτέρους, προπετεστέρους καὶ αὐθαδεστέρους. Ὁ πεπαιδευμένος εὐκόλως ἐπέχει νὰ ἐκφράσῃ γνώμην περὶ πραγμάτων, περὶ ὧν ὁ ἀπαίδευτος ἀποφαίνεται εὐκολώτατα καὶ ὡς ἐκ τρίποδος. Εἶναι πλάνη λοιπὸν τὸ νομίζειν, ὅτι τὰ γράμματα φυσιοῦσιν. Ἡ κοῦφος καὶ ἀλαζὼν γυνὴ δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ μάθῃ γράμματα, ἵνα γίνῃ τοιαύτη. Ἦτο τοιαύτη καὶ πρὸ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Μήπως δὲν ἔχομεν παραδείγματα ἀμαθεστάτων γυναικῶν πεφυσιωμένων καὶ καυχωμένων ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῶν ἢ ἐπὶ τῇ ὡραιότητί των; Ὄχι! *Τὰ γράμματα δὲν ἀπομακρύνουσι ἀπὸ τῶν ἁπλῶν ἠθῶν, ἀπὸ τῆς εὐσεβείας.* Ἡ παιδεία δὲν διδάσκει τὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν καὶ τὴν ἀσέβειαν. Ἄπαγε τῆς βλασφημίας! Τῆς παιδείας καὶ ἀληθοῦς σοφίας βάσις εἶναι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, ὡς λέγει καὶ ἡ Γραφή. Καὶ πάντων δὲ τῶν νεωτέρων παιδαγωγῶν καὶ τῶν περὶ παιδείας καὶ παιδαγωγήσεως γραψάντων γερμανῶν, γάλλων, ἄγγλων καὶ λοιπῶν εὐρωπαίων σοφῶν ἀπὸ τοῦ Πεσταλότση μέχρι τοῦ Ἑρβάρτου γνώμη εἷς ὅτι σκοπὸς κύριος τῆς ἐκπαιδεύσεως εἶναι ἡ ἐπὶ ὑγιῶν θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν βάσεων μόρφωσις τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο ἐπιδιώκει καὶ ἡ παιδεία παρ' ἡμῖν. Τὰ μεμονωμένα παραδείγματα ἀνθρώπων ἐγγραμμάτων, οἵτινες βιοῦσι βίον ἄσωτον καὶ δεικνύουσιν ἀσέβειαν πρὸς τὰ θεῖα, δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν, ὥστε νὰ ὑβρίζηται καὶ κατακρίνηται ἡ παιδεία ἐν γένει, καὶ ἡ παρ' ἡμῖν ἰδίως. Οἱ λόγιοι παρ' ἡμῖν εἶναι ἀληθές, ὅτι ἕνεκα τῆς κακῆς καταστάσεως τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας (ἣν οὐ μόνον δὲν ἐφρόντισαν οἱ ἁρμόδιοι νὰ ἀνυψώσωσιν εἰς τὴν πρέπουσαν τοῖς σημερινοῖς χρόνοις καὶ τῇ σημερινῇ ἀναπτύξει περιωπὴν ἀλλὰ καὶ ἐζήτησαν νὰ ἐμποδίσωσι καὶ πᾶσαν παρ' ἄλλων γενομένην ἀπόπειραν πρὸς τοῦτο), δεικνύουσιν ἀδιαφορίαν τινὰ πρὸς τὴν τήρησιν τῶν ἐξωτερικῶν τῆς θρησκείας τύπων, ἀλλ' ἐν τούτοις θὰ ἦτο ἄδικον καὶ ἐσπευσμένον νὰ συμπεράνῃ τις ἐντεῦθεν καὶ νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἴστανται καὶ μακρὰν τοῦ πνεύματος τοῦ χριστιανισμοῦ ἢ τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ. Ἄθεους ἢ κεκηρυγμένους καὶ συστηματικοὺς ἐχθροὺς τοῦ χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν λογίων ἡμῶν ἢ οὐδόλως ἢ σπανιώτατα θὰ ἐπαντήσῃ τις. Οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τὰς βάσεις τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἠθικήν του σέβονται καὶ τηροῦσι πλειότερον ἢ πολλοὶ τῶν ἀγραμμάτων, οἵτινες ἀκριβέστατα καὶ ἀνελλιπέστατα τηροῦσι μηχανικῶς τὴν ἐξωτερικὴν τῆς θρησκείας λατρείαν. Ὅσον ἀφορᾷ μάλιστα τὰς παρ' ἡμῖν πεπαιδευμένας γυναῖκας, οὐδέποτε ἠκούσθη, ὅτι τις τούτων ἔδειξεν ἀδιαφορίαν ἢ ἔχθραν πρὸς τὴν θρησκείαν. Τὸ

γυναικεῖον φῦλον παρ' ἡμῖν ἐξακολουθεῖ ἔχον ζῆλον πρὸς τὴν θρησκείαν, καὶ μαρτύριον τούτου εἶναι οἱ ναοὶ ἡμῶν, οἵτινες εἶναι πάντοτε πλήρεις ἐξ αὐτοῦ· ὥστε καὶ ἡ μομφὴ αὕτη κατὰ τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως εἶναι ἄδικος καὶ ἀβάσιμος. Ἡ ἀληθὴς παιδεία οὐ μόνον δὲν ἀπομακρύνει ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ προσεγγίζει εἰς αὐτόν. Διότι ὅσον τις σπουδάζει, τόσον εὐσεβέστερος γίνεται, καθόσον κατανοεῖ πλειότερον τὴν σοφίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ τὸ κατάδηλον ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Οὐδεὶς ἦτο θεοσεβέστερος τοῦ Νεύτωνος, ὅστις ἀνερευνῶν τοὺς νόμους τῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ καθ' ἑκάστην παρατηρῶν τὴν ἀπειρίαν τῶν ἀστέρων καὶ τὴν ἁρμονίαν τοῦ σύμπαντος ἦτο τοσοῦτον πλήρης εὐλαβείας πρὸς τὸν Θεόν, ὥστε καὶ μόνον προφέρων τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀπεκάλυπτεν ὡς γνωστὸν τὴν κεφαλήν του. Μήπως ὁ Σωκράτης δὲν ἦτο πλήρης εὐλαβείας πρὸς τὸ δαιμόνιον τὸ ὁδηγοῦν αὐτόν; Μήπως ὁ Πλάτων δὲν ἦτο θρησκευτικώτατος; Μήπως ὁ Πυθαγόρας δὲν ἐσέβετο μεγάλως τὸ θεῖον; Ποῦ εὗρον οἱ ἐχθροὶ τῶν γραμμάτων, ὅτι ἡ παιδεία ἀπομακρύνει ἀπὸ τῆς θρησκείας; Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἤθη παρατηροῦμεν, ὅτι σπανίως θὰ ἴδῃ τις ἄνθρωπον ἀληθῶς πεπαιδευμένον, εἴτε ἄνδρα εἴτε γυναῖκα, περιπίπτοντα εἰς τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα καὶ βαρύτατα ἐγκλήματα, εἰς ἃ καθ' ἑκάστην περιπίπτουσι οἱ ἄνευ πάσης μορφώσεως ἄνθρωποι. Ἐρωτήσατε τὰ δικαστήρια, ἐρωτήσατε τὰς περὶ κακουργοδικείων στατιστικὰς καὶ θὰ ἴδητε, ὅτι οἱ ἀγράμματοι εἶναι ἀσυγκρίτως ἐπιρρεπέστεροι εἰς τὰ ἐγκλήματα. Ἡ παιδεία δὲν φωτίζει μόνον τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ μορφοῖ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον καὶ τὸ ἦθος. Τὰ σχολεῖα ἡμῶν παραλαμβάνοντα τοὺς μαθητὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τελείως ἠθικῶς ἀμορφώτους, δὲν καθιστῶσι μὲν βεβαίως αὐτοὺς ἀγγέλους, ἀλλ' ὅπως δήποτε ἐξημερόνουσι καὶ ἐξευγενίζουσί πως αὐτούς. Ἡ γυνὴ ἡ λαβοῦσα μόρφωσιν δυσκολώτερον θὰ παρεκτραπῇ καὶ θὰ διακυβεύσῃ τὴν ὑπόληψίν της καὶ θὰ ἐκπέσῃ ἢ ἡ ὅλως ἀμαθὴς ἡ μᾶλλον εὐπρόσβλητος οὖσα ὑπὸ τοῦ ἐγκλήματος καὶ μᾶλλον εὐχείρωτος ὑπὸ τῆς κακοηθείας. Ἡ παιδεία δίδουσα καθαρὰν γνώσιν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς τιμῆς, ὁπλίζει τὴν γυναῖκα κατὰ τῶν πειρασμῶν τοῦ κόσμου καὶ τῆς κακίας. Τέλος ὄχι! *Δὲν ἦσαν μόνοι αἱ παλαιότεραι ἑλληνίδες καλαὶ μητέρες, ἀδελφαὶ καὶ σύζυγοι.* Καὶ αἱ νῦν ἑλληνίδες αἱ λαβοῦσαι τὴν μόρφωσίν των ἐν τῷ Ἀρσακείῳ καὶ τοῖς ἄλλοις σχολείοις ἡμῶν πρὸς τῇ ὑπεροχῇ ὡς πρὸς ἐκείνας κατὰ τὴν διανοητικὴν μόρφωσιν εἶναι κατὰ τὸ ἦθος ἐπίσης καλαὶ μητέρες, εἶναι ἐπίσης καλαὶ ἀδελφαί, εἶναι ἐπίσης καλαὶ σύζυγοι. Ἡ ἑλληνικὴ οἰκογένεια, ἧς κέντρον ἡ γυνή, εἶναι καὶ τὴν σήμερον, ὡς ἄλλοτε, παράδειγμα χρηστῆς οἰκογενείας. Οὐδεὶς λαὸς ἔχει τὸ οἰκογενειακὸν πνεῦμα ὅσον ὁ ἑλληνικός. Ἡ ἑλληνὶς καὶ σήμερον ἀγαπᾷ τὰ τέκνα της, ἀγαπᾷ τοὺς ἀδελφούς της, ἀγαπᾷ τὸν σύζυγόν της καὶ εἶναι ἱκανὴ νὰ θυσιάσῃ ἑαυτὴν χάριν αὐτῶν, ὡς τοῦτο βλέπομεν καθ' ἑκάστην ἐν ἀσθενείαις καθ' ἃς δεικνύουσι καὶ νῦν αἱ ἑλληνίδες καταπληκτικὰ παραδείγματα αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας ὑπὲρ τῶν οἰκείων των. Ἡ ἔκλυσις τῶν ἠθῶν τῶν γυναικῶν ἐν Ἰταλίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἱσπανίᾳ, Ῥουμανίᾳ καὶ Ῥωσσίᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις χώραις τῆς Εὐρώπης εἶναι ἄγνωστος παρ' ἡμῖν παρὰ πάσας τὰς μεμψιμοιρίας πολλῶν ὑπερβολικῶν καὶ ὑπεραυστηρῶν κριτῶν τῶν ἡμετέρων πραγμάτων περὶ φοβερᾶς δῆθεν ἐξαχρειώσεως τῶν ἠθῶν ἡμῶν. Τὰ ὀλίγα παρ' ἡμῖν παραδείγματα διαφθορᾶς γυναικῶν δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ διαψεύσωσι τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς πασιγνώστου χρηστότητος τῶν ἑλληνίδων.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐξελεγχθέντων περιφρονητῶν τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως εἶναι καὶ ἄλλοι τινὲς εὐάριθμοι παρ' ἡμῖν, ἐλαφροὶ καὶ ὑλιστικώτερον φρονοῦντες, οἵτινες λέγουσι· «Τί θέλει τὰ γράμματα ἡ γυνή; Ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ νὰ ᾄδῃ, νὰ εἰξεύρῃ χορὸν καὶ νὰ λαλῇ ξένην τινὰ γλῶσσαν, ἵνα ἦναι ἀρεστή. Τὰ λοιπὰ εἶναι περιττά». Ὢ τῆς ἐλαφρότητος! Καὶ λοιπὸν *ἡ γυνὴ δὲν ἔχει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἄλλον ὑψηλότερον καὶ σπουδαιότερον προορισμὸν ἢ μόνον νὰ ἀρέσῃ;* Τόσον καταβιβάζετε τὴν γυναῖκα, ὥστε νὰ κατατάσσητε αὐτὴν εἰς τὰ ἁπλᾶ μέσα τῶν διασκεδάσεων καὶ ἀπολαύσεών σας; Ἡ γυνὴ δὲν εἶναι ἄνθρωπος, ὂν λογικόν, ἔχον τὸν κοινὸν προορισμὸν παντὸς ἀνθρώπου, ἀσχέτως πρὸς τὸ γένος, τὸν προορισμὸν νὰ τελειοποιηθῇ, νὰ ἀναπτύξῃ τὰς πνευματικὰς αὐτῆς δυνάμεις, νὰ ὑψωθῇ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, νὰ ἐμπνευσθῇ τὸ ἀγαθόν, νὰ μυηθῇ εἰς τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ θεῖον, πρὸς πᾶν ὅ,τι μέγα, ὑψηλὸν καὶ ὡραῖον; Δὲν ἔχει ἡ γυνὴ ὡς πολῖτις καθήκοντα πρὸς τὴν πατρίδα της, τῆς ὁποίας διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀγνοῇ τὴν ἱστορίαν, καὶ περὶ τῶν πρὸς τὴν ὁποίαν καθηκόντων πρέπει νὰ ἔχῃ καθαρωτάτην ἔννοιαν; Δὲν ἔχει καθήκοντα συζύγου, συντρόφου δηλ. καὶ βοηθοῦ καὶ συνοδοιπόρου τοῦ ἀνδρός της ἐν τῇ πλήρει θλίψεων καὶ δυσχερειῶν τούτῳ βίῳ, τὰ ὁποῖα μόνον καλῶς πεπαιδευμένη δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ; Δὲν ἔχει ἡ γυνὴ καθήκοντα μητρός, τὰ ὁποῖα εἶναι σπουδαιότατα καὶ ἱερώτατα καὶ τὰ ὁποῖα μόνον μεμορφωμένη δύναται νὰ ἐκτελέσῃ καλῶς; Πῶς; Ἐσκέφθητε τὸ μέγεθος τῆς ἐλαφρότητος, ὅταν ἰσχυρίζησθε, ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι προωρισμένη μόνον, ἵνα ἀρέσῃ;

Καταδείξαντες ἐν τοῖς ἀνωτέρω τὸ ἄτοπον τῆς γνώμης τῶν περιφρονούντων ἢ μὴ ἐκτιμώντων τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν γυναικῶν, καταδείξαμεν ἐμμέσως τὴν ὀξίαν τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐπλέξαμεν ἀσθενῶς τὸ ἐγκώμιον αὐτῆς. Ἀπελείχθη ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τῆς γυναικὸς εἶναι ἀναγκαιοτάτη καὶ ὅτι ἄνευ αὐτῆς εἶναι ἀδύνατος ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐθνῶν ὡς καὶ ἡ πρόοδος αὐτῶν. Διὰ ταῦτα αἰσθάνεται σήμερον βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην ὁλόκληρον τὸ ἔθνος ἡμῶν πρὸς τὸ Ἀρσάκειον τὸ κυριώτατον τοῦτο ἵδρυμα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν γυναικῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ συγχαίρει αὐτῷ ἐπὶ τῇ πεντηκοντατετηρίδι του. Ἡ χαρὰ αὕτη τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ εἶναι ἄδολος καὶ πλήρης, καθόσον μάλιστα εἶναι πεπεισμένον ὅτι *ἐν τῷ Ἀρσακείῳ ἐδίδετο καὶ δίδεται* καὶ νῦν *ἀνατροφὴ ὄντως χριστιανικὴ καὶ ἑλληνική.* Ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία πάντοτε ἐτιμᾶτο ἐν ταῖς σχολαῖς τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, ὁ δὲ κύριος σκοπὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως ἦτο ἡ μόρφωσις καλῶν χριστιανῶν γυναικῶν. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα τῶν μαθητριῶν ἐτελοῦντο πάντοτε καὶ τελοῦνται ἀκριβέστατα, καὶ ἡ προσευχὴ συνοδεύει καὶ ἁγιάζει τὸν βίον τῶν μαθητριῶν ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας γινομένη τακτικῶς καὶ κατὰ τὴν ἔγερσιν ἀπὸ τοῦ ὕπνου καὶ ἀρχομένων τῶν μαθημάτων καὶ κατὰ τὸ δεῖπνον καὶ κατὰ τὴν εἰς ὕπνον ἀπέλευσιν αὐτῶν, καὶ τὰς κυριακὰς καὶ ἑορτὰς ἐκκλησιάζονται τακτικώτατα αἱ μαθήτριαι ἐν τῷ ναῷ τῆς σχολῆς. Οὐδέποτε διὰ τοῦτο ἠκούσθη μαθήτρια τοῦ Ἀρσακείου ἀσεβοῦσα καὶ ὑβρίζουσα τὰ θεῖα. Τοὐναντίον διεκρίνοντο πάντοτε καὶ διακρίνονται αἱ μαθήτριαι αὐτοῦ ἐπὶ τῇ εὐσεβείᾳ αὐτῶν. Ἐπίσης καὶ ὁ ἑλληνικὸς χαρακτὴρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ἀρσακείου ἦτο πάντοτε καὶ εἶναι κατάδηλος. Τὰ κατὰ καιροὺς συμβούλια μετὰ τῶν προέδρων αὐτῶν, αἱ διευθύντριαι, οἱ ἔφοροι, οἱ καθηγηταί, οἱ διδάσκαλοι καὶ αἱ διδασκάλισσαι τοῦ Ἀρσακείου πάντοτε οὐδεμίαν περίστασιν παρέλειπαν ἵνα ἐμπνέωσι τὸ αἴσθημα τῆς φιλοπατρίας εἰς τὰς ἐκτρεφομένας καὶ ἐκπαιδευομένας ἐν αὐτῷ νέας. Τὰ ἐθνικὰ ᾄσματα ἦσαν καὶ εἶναι ἡ τροφὴ καὶ ἡ τέρψις τῶν μαθητριῶν. Ἐνγένει τὸ πνεῦμα τῆς φιλοπατρίας πνέει ἐν παντὶ τῷ βίῳ τοῦ λαμπροῦ τούτου ἱδρύματος. Διὰ τὴν χριστιανικὴν λοιπὸν ταύτην καὶ ἑλληνικὴν ἀγωγὴν τὴν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ διδομένην ἡ χαρὰ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ αὐτοῦ εἶναι δίκαιον νὰ ἦναι ἀμέριστος καὶ ἀνεπιφύλακτος.

Ἡ *χαρὰ δὲ αὕτη ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι* τοῦ Ἀρσακείου δικαίως *δὲν περιορίζεται μόνον ἐντὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχει ἑλληνισμός,* διότι ὅσα ἀγαθὰ ἀπεριθμήσαμεν ἀνωτέρω προελθόντα ἐκ τοῦ Ἀρσακείου, δὲν περιωρίσθησαν μόνον εἰς τοὺς ἐλευθέρους Ἕλληνας, ἀλλ' ἐπεξετάθησαν καὶ εἰς τοὺς δούλους. Ἡ Ἀρσάκειος ὑπῆρξε διὰ τοῦτο πάντοτε πανελλήνιον καθίδρυμα. Δὲν ὑπάρχει σχεδὸν οἰκογένεια τοῦ ἀπανταχοῦ ἑλληνισμοῦ δούλου καὶ ἐλευθέρου, ἥτις νὰ μὴ ὀφείλῃ τὴν ἐκπαίδευσιν μελῶν της εἰς αὐτήν. Μέχρι πρὸ μικροῦ χρόνου τὰ σχολεῖα τῆς ἑλληνικῆς ἀνατολῆς ἐλάμβανον τὰς διδασκαλίσσας των ἐκ τοῦ Ἀρσακείου καὶ αἱ κόραι τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν ἐν αὐτῷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐλάμβανον τὴν ἀνωτέραν εὐπαίδευσίν των. Καὶ νῦν δὲ ὅτε προχωρησάσης τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως ἐν Τουρκίᾳ μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν ἡμῶν ἱδρύθησαν καὶ ἐκεῖ ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα καὶ διδασκαλεῖα διδασκαλισσῶν οὐκ ὀλίγαι νέαι ἐκ τῆς δούλης Ἑλλάδος ἐκπαιδεύονται ἐν τῷ Ἀρσακείῳ καὶ οὐκ ὀλίγαι ἀπόφοιτοι αὐτοῦ μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν ἔτι καὶ νῦν ὡς διδάσκαλίσσαι καὶ διαδίδουσι τὰ ἑλληνικὰ φῶτα εἰς αὐτήν. Τὸ Ἀρσάκειον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην παρέσχεν ἀνυπολογίστους ὑπηρεσίας τῷ ἔθνει, ἡ δὲ ἑλληνικὴ κυβέρνησις μετὰ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἠσθάνθη τοῦτο πάντοτε καὶ ἀνεγνώρισε. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον αἱ ὑπηρεσίαι αὗται ὑπῆρξαν σπουδαῖαι, ὅσῳ διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν γυναικῶν εὐκολώτερον εἰσήχθη πολλαχοῦ εἰς τὰς οἰκογενείας ἀλλογλώσσων ἑλληνικῶν χωρῶν ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἥτις ἄνευ τοῦ μέσου τούτου θὰ ἔμενεν ἄγνωστος αὐταῖς ἐπὶ μεγίστῃ ἐθνικῇ ζημίᾳ. Ἀλλαχοῦ πάλιν ὅπου ὑπῆρχεν ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀλλ' ἐκινδύνευεν, ἐσώθη διὰ τῶν μαθητριῶν καὶ διδασκαλισσῶν τοῦ Ἀρσακείου. Χῶραι ὁλόκληροι κατὰ ταῦτα ἤθελον ἀπαλλοτριωθῇ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἄνευ τῶν τροφίμων τοῦ Ἀρσακείου τῶν κατ' ἔτος ἐπὶ πεντηκονταετηρίδα ἤδη διασπειρομένων εἰς τὴν ἀνατολὴν ὡς διδασκαλισσῶν καὶ μητέρων. Διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ ἀπανταχοῦ ἑλληνισμὸς ἐλεύθερος καὶ δοῦλος εὐγνωμόνων συγχαίρει τῷ Ἀρσακείῳ.

Ναί! *Χαῖρε, ὦ Ἀρσάκειος Σχολή!* Πανηγύρισον τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ βίου σου χαίρουσα μετὰ τῆς πεποιθήσεως, ὅτι προσήνεγκας κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τὰς μεγίστας ἐκδουλεύσεις εἰς τὸ ἔθνος. Ἡ ἐκπαίδευσις τῆς νεωτέρας ἑλληνίδος εἶναι ἔργον σου, ἐφ' ᾧ δύνασαι νὰ καυχᾶσαι. Τὸ ἀπανταχοῦ ἔθνος διὰ τοῦτο ἐπικροτεῖ εἰς τὴν πανήγυρίν σου, αἱ δὲ εὐλογίαι τοῦ πανελληνίου τὴν ἡμέραν ταύτην σὲ καλύπτουσιν. Εἴθε ἡ θεία Πρόνοια νὰ σὲ ἔχῃ πάντοτε ὑπὸ τὴν σκέπην της. Εὐχαρίστησον τὸν Θεόν, διότι σὲ ἠξίωσε καὶ σὲ ἐκάνωσε ἵνα ἐργασθῇς μέχρι τοῦδε τοσοῦτον ὠφελίμως, καὶ παρακάλεσον τὸν Παντοδύναμον καὶ Πανάγαθον νὰ σὲ ἐνισχύσῃ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἐπὶ ἑκατονταετηρίδας νὰ ἐξακολουθήσῃς τὸ ὑψηλὸν ἔργον σου πρὸς δόξαν τοῦ ἑλληνισμοῦ!

Α. Διομήδης Κυριακος.

ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ

ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

Τὴ σιγαλὴ τῶν τοίχων σου δὲν φτάνει νὰ χαλάσῃ
Τοῦ κόσμου τ' ἀναγάλλιασμα, τὸ βούϊσμα, κ' ἡ ἔννοια,
Καὶ κρύβεις ἀπὸ ταὶς 'μεσαὶς τὴν ἀνθισμένη πλάσι,
Κάθε σμαράγδενη ἐμμορφιὰ μὲ βάθη ζαφειρένια.

Ἡ ὄψι σου ἡ ἐρημικὴ σὲ δείχνει μοναστῆρι,
Καὶ 'μοιάζουν 'σὰν καλόγηρικες ἴσαις ἀγναὶς παρθέναις
Κρατοῦνε πάντα ὑπήκοαις οἱ σκοτεινοὶ σου γύροι,
Δίχως νὰ ζοῦν γονατιστὰ σὲ ράσο τελυγμέναις.

Ἀλλὰ γιὰ 'σένα εἶν' ἡ χαρὰς κ' ἡ ἔννοιαις ὁποῦ βγαίνουν
'Απ' τὰ καλὰ μαθήματα κι' ἀπ' τὰ σοφὰ βιβλία,
Καὶ μέσα σου μοσχοβολοῦν αἰώνια κι' ἀναστάσιμοι,
Χρυσὸς καρπὸς ἡ προκοπή, κι' ἄνθος λευκὸ ἡ τιμία!

Ὢ ναί! τὴν ἀγωσύνη σου καμμιὰ ἐκκλησιὰ δὲν ἔχει,
Κανένας κῆπος καρπερή, 'σὰν τὴ 'δική σου, γιότη!
Λαχταρίζει γιὰ κάθε γιὰ ὁποῦ 'ς ἴσε προστρέχει,
Θρέφ' της 'σὰ' δέντρο τὴ καρδιά, διῶξε ἀπ' τὸ νοῦ τὰ σκότη.

Πές της, ἂν εἶνε ὁλόμαρφο 'ς τοὺς κάμπους ἐκεῖ κάτου
Τὸ στάχυ ποῦ ξανθό, ψηλό, βεργολυγάει τ' ἀγέρι,
Φτωχοί, τί νὰ τὴν κάμουμε τὴ ζηλευτὴ θωριά του
Πρὸ τοῦ σιτάρι θεριστῆ, πρὸ τοῦ ψωμὶ μᾶς φέρῃ;

Πές της, ἐκεῖ ποῦ κάθεται 'ς τὸν Ὅμηρο σκυμμένη,
Ποιὸς εἶν' ὁ μόνος στοχασμὸς ποῦ πρέπει πάντα νἄχῃ:
Ὄχ' ἡ ὡραῖα, λιγόμαλλη καὶ 'ντροπιασμένη Ἑλένη,
Ἀλλ' ἡ περήφανη, πιστή, πολύπαθη Ἀνδρομάχη.

Πές τί γυναῖκες ἄστραψαν καὶ 'ς τὰ στερνὰ ἐδῶ πέρα
Ὡ τὸ Μεσολόγγι τὸ λαμπρό, 'ς τὸ δοξασμένο Σοῦλι,
Καὶ βγάλε την δασκάλισσα, γυναῖκα καὶ μητέρα.
Μ' ἐσένα ζοῦν οἱ ἐλεύθεροι κ' ἐλπίζουνε οἱ δοῦλοι!

Τοῦ Γένους τὸ σταυρωτὰ μ' ἀστεραφτερὸ τὰ μάτι,
Μὲ τὰ φτερούγια δλάνοικτα κορῶνά σου τὸν εἶδα!
Ὢ! πέρνε κάθε κόρη μας, τῆς παρθενιᾶς παλάτι,
Καὶ κάνε την βασίλισσα, ποῦ νὰ εἰπῇ *Ἐλληνίδα!*

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΜΑΡΘΑΣ

Διήγημα

Οἱ σημερινοὶ νέοι δυσκόλως δύνανται νὰ φαντασθῶσιν ὁποῖαι ἦσαν, προτοῦ αὐτοὶ γεννηθῶσιν, αἱ ἥδη ἀκμάζουσαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Οὕτω ἡ Σύρα ἔχει σήμερον ἀμαξιτὰς ὁδούς, εἰς δὲ τὴν πλατεῖαν Λεωτσάκου, τὴν κοινῶς *Πλαταῖαν*, εὑρίσκει τις σταθμευούσας ἁμάξας μὲ δύο ἵππους, καὶ μάλιστα (ὢ τοῦ θαύματος,) γίνεται ἤδη λόγος περὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμου μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῶν ἐξοχῶν τῆς νήσου! Καὶ ὅμως δύο ἀδελφοὶ γνωστοί μου, πρεσβῦται ἀμφότεροι τὴν σήμερον, ἐνθυμοῦνται τὸν θαυμασμόν των ὅτε, πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν, μεταβάντες ἐξ Ἑρμουπόλεως εἰς Ἀθήνας συνήντησαν εἰς τὸν πρῶτον ἐκεῖ περίπατόν των τὴν βασίλισσαν Ἀμαλίαν ἔφιππον.

— Μητέρα, ἀνεφώνησεν ὁ νεώτερος ὅτε ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, μητέρα, εἶδα τὴν βασίλισσαν ἐπάνω εἰς ἕνα ὡραῖον γαΐδαρον!

— Δὲν ἦτο γάϊδαρος, ὑπέλαβε περιφρονητικῶς ὁ μεγαλείτερος, ἦτο μουλάρι.

Δὲν ἦσαν ὅλως ἀξιόμεμπτοι καὶ οἱ δύο διὰ τὴν ἀτέλειαν τῶν γνώσεών των περὶ τὴν ζωολογίαν. Ἵππος δὲν ὑπῆρχε τότε εἰς Σύραν, δὲν εἶχον δὲ ἴδει οὔτε ζωγραφιστὸν τοιοῦτον, καθότι οἱ παῖδες τότε δὲν ἐλάμβανον ὡς δῶρα οὔτε βιβλία μετ' εἰκονογραφιῶν, οὔτε παίγνια καλλιτεχνικὰ καθὼς σήμερον.

Ἀλλ' ἐὰν ὑπελείπετο τῆς πρωτευούσης ὡς πρὸς ἵππους καὶ ἁμάξας νομίζω ὅμως ὅτι οὐδεμίαν τῆς Ἑλλάδος πόλιν ἠδικῶ λέγων ὅτι ἡ Ἑρμούπολις προηγήθη τῶν λοιπῶν εἰς τὸν ἐξευρωπαϊσμόν. Αἱ Ἀθῆναι ἦσαν πλήρεις ἔτι φουστανελοφόρων, ὅτε πάντες σχεδὸν οἱ Ἑρμουπολῖται, οἱ ὁπωσδήποτε διασκελίσαντες τὰς πρώτας βαθμίδας τῆς κοινωνικῆς κλίμακος, ἐφόρουν φραγκικά. Τὸ ἱστορικὸν καφενεῖον τῆς Ὡραίας Ἑλλάδος ἦτο τὸ μόνον συνεντευκτήριον τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης, (ἐκτὸς τῶν λογίων, οἵτινες κατὰ προτίμησιν ἀντήλλασσον τὰς ἰδέας των ἐντὸς προνομιούχων τινῶν φαρμακείων,) ἐνῷ οἱ ἔμποροι τῆς Ἑρμουπόλεως εἶχον ὄχι μίαν μόνην, ἀλλὰ δύο λέσχας ἀξιολόγους, εἰς τὰς ὁποίας μάλιστα ἐδίδον καὶ χοροὺς παλυκρότους κατὰ τὰς ἀποκρέω. Ὥστε ὁ ἐρχόμενος ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος εἰς Σύραν, ἔβλεπεν ἐκεῖ ἐξωτερικὰ σημεῖα φραγκισμοῦ, τὰ ὁποῖα εἰς μάτην ἤθελε τότε ἀναζητήσει ἀλλαχοῦ.

Τοῦτο ἐξηγεῖται εὐκόλως. Οἱ συνοικισταὶ τῆς Ἑρμουπόλεως, ἐκριζωθέντες τῶν ἑστιῶν των ἀπὸ τὸν ἀνεμοστρόβιλον τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ μεταφερθέντες ἐπὶ νέου ἐδάφους, ἠδύναντο δι' αὐτὸ τοῦτο νὰ μεταβάλωσιν εὐκολώτερον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τὰ προγονικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα. Ἄλλως δὲ οἱ πλεῖστοι ἀνῆκον εἰς τὰς ἐμπορικὰς τάξεις, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἦ ἐπεσκέφθησαν οἱ ἴδιοι τὰ ξένα ἢ εἶχον συγγενεῖς ἀποκατασταθέντας εἰς Εὐρώπην, ὥστε δὲν ἤργησαν νὰ συγκεντρώσωσιν εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην τὸ ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ν' ἀποκαταστήσωσι τὴν Ἑρμούπολιν τὸ πρῶτον σημεῖον ἑνώσεως μεταξὺ τοῦ ἀρτισυστάτου κράτους καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης.

Ἀληθῶς ὁ ἀποκτηθεὶς οὕτω ἐξευρωπαϊσμὸς ἔφερε τὸν διπλοῦν τύπον καὶ τῆς βίας μεθ' ἧς μετηνέχθη ἔξωθεν, καὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῶν μέσων διὰ τῶν ὁποίων ἐπραγματοποιεῖτο ἡ ἐφαρμογή του. Οἱ νέοι ἐκεῖνοι Εὐρωπαῖοι ἐφαίνοντο μὴ λαβόντες εἰσέτι τὸν καιρὸν νὰ συνειθίσωσιν εἰς τὰ ξένα ἤθη καὶ εἰς τὰ νέα φορέματά των. Ἡ φραγκικὴ των ἐνδυμασία δὲν ἦτο πάντοτε οὔτε τοῦ νεωτέρου, ἀλλ' οὔτε κἂν ὁμοιορρύθμου συρμοῦ ἀποτέλεσμα τοῦτο εἴτε τῆς ποικίλης ἐξωθεν προελεύσεως τῶν ἐνδυμάτων, εἴτε τῆς καλλιτεχνικῆς ἀνεξαρτησίας τῶν ἐγχωρίων ραπτῶν, εἴτε ἐπὶ τέλους τῆς μὴ ἐντελοῦς εἰσέτι λήθης τῶν

ἀρχαίων ἕξεων. Οὕτω καὶ εἰς τὰς λέσχας ἐπεκράτει, ἔστω καὶ κατὰ τοὺς χορούς, δόσις ἁπλοϊκότητος μεγαλειτέρας ὁπωσδήποτε τῆς συμβιβαζομένης μὲ τὴν ἐθιμοτυπίαν τοῦ παρεισάκτου πολιτισμοῦ. Ἐν συνόλῳ, εἰς τὴν κοινωνίαν ἐκείνην, τῆς ὁποίας τὰ συστατικὰ ἦταν ἑτερογενῆ καὶ ποικίλα, αἱ δὲ περιστάσεις ἀνώμαλοι καὶ εἰσέτι δυσχερεῖς, ὑπῆρχέ τι τὸ ἀσυνάρτητον, τὸ ἰδιόρρυθμον, δός δ' εἰπεῖν καὶ τὸ ἀλλόκοτον.

Τὸ ἀλλόκοτον τοῦτο διεφαίνετο κατ' ἐξοχὴν εἴς τινας τύπους τῶν τότε Ἑρμουπολιτῶν, οἵτινες ἠδύναντο νὰ παράσχωσιν ὕλην πλουσίαν εἰς τὸν ἠθογράφον ἢ καὶ εἰς γελοιογράφου τὴν γραφίδα, ἐὰν δὲν ἐξημβλύνετο ἡ συναίσθησις τοῦ γελοίου ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἀκαταστασίας καὶ τῆς προσφάτου ἔτι μνήμης τῆς πανωλεθρίας, ἐξ ἧς προέκυψεν ὁ συνοικισμὸς τῆς Ἑρμουπόλεως. Παρεκτὸς δὲ τούτου, ἡ συνήθεια ἐξοικειοῖ πρὸς πᾶν τὸ ἔκτακτον. Οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἰδιότροποι τύποι κατήντησαν νὰ θεωρῶνται ὡς φυσικοὶ καὶ νὰ μὴ ἐξεγείρωσιν οὐδόλως τὴν κοινὴν περιέργειαν.

Μεταξὺ τῶν προσώπων ὅσα αἱ νύξεις μου αὗται θ' ἀνακαλέσωσιν εἰς τὴν μνήμην παλαιῶν Ἑρμουπολιτῶν, θὰ συγκαταλεχθῇ πιστεύω καὶ τὸ τοῦ Φιλίππου Μάρθα. Πολλοὶ ἐλησμόνησαν ἴσως τὸ ὄνομα, ἀλλὰ δύσκολον οἱ ἰδόντες αὐτὸν ἅπαξ νὰ ἐλησμόνησαν τὸν ἄνθρωπον. Εἶχε χαρακτηριστικὰ μοναδικὰ καὶ ἐντυπούμενα διὰ παντὸς εἰς τὴν μνήμην. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του ἦσαν μαῦραι εἰσέτι, ἀλλ' ἡ μία του ὀφρῦς, ἡ δεξιά, ἦτο λευκή, ὁ δὲ βασὺς του μύσταξ διηρεῖτο ἐπίσης εἰς δύο διακεκριμένα χρώματα, ἀλλ' ἀντιστρόφως τῶν ὀφρύων ἦτο λευκὸς ἀριστερόθεν καὶ μαῦρος δεξιόθεν. Ἡ χιαστὴ διασταύρωσις αὐτῆ τῶν δύο χρωμάτων ἔδιδεν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του ἔκφρασιν παράδοξον. Ἐὰν ἔβαφε τὰς λευκὰς τρίχας ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς εὔμορφος μᾶλλον, ἀλλ' ὅτε πρῶτον ἤλθεν εἰς Σύραν, τίς ἐκεῖ ἐσκέπτετο περὶ κομψότητος! Μετέπειτα, καθόσον ἡσύχαζον τὰ πράγματα καὶ ἐλάμβανον σημασίαν ὑπερτέραν τῆς ἀληθοῦς ἀξίας των αἱ μικραὶ μέριμναι τοῦ βίου, ἀνεφάνησαν καὶ πωληταὶ καὶ ἀγοραστὰ βαφῆς εἰς Ἑρμούπολιν. Ἀλλὰ τότε θὰ ἐπέσυρε τὴν ἔκπληξιν καὶ τὴν εἰρωνείαν τοῦ κόσμου ὁ Μάρθας, ἐὰν ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν του νὰ ἐπιδιώξῃ διὰ τοιούτων μέσων τὴν ὁμοιόχροιαν τῶν τριχῶν του. Τὸν εἶχον συνειθίσει ὅπως ἦτο καὶ οὐδεὶς πλέον τὸν παρετήρει. Ναὶ μέν, τινὲς τῶν ἄκραν φιλοσκωμμόνων ἐπέμενον ἐπαναλαμβάνοντες πότε καὶ πότε χαριεντισμὸν ἐγκαινισθέντα πρὸ ἐτῶν ὑπὸ Χίου ἐντριβοῦς περὶ τὰς Γραφὰς καὶ ἐμπνευσθέντος ἀπὸ τὸ ἐπώνυμον τοῦ Φιλίππου. Ἀλλ' οὔτε κἂν ἐμειδία οὗτος ἢ ἐπρόσεχεν ὅτε, κατὰ τὴν διάβασίν του, οἱ τοιοῦτοι εὐφυολόγοι ἐψιθύριζον τὸ τοῦ Εὐαγγελίου: «Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά, ἑνὸς δὲ ἐστι χρεία.» Καὶ προφέροντες τὴν λέξιν *Ἑνὸς* ἔστριβον τὸν μύστακα ἢ ἔτριβον τὰς ὀφρῦς.

Τὸ ῥητὸν ἠδύνατο πράγματι νὰ λεχθῇ πρὸς τὸν ὁμώνυμον τῆς Μάρθας, καθόσον ὑπῆρχε χρεία *ἑνὸς χράματος*, ἀλλὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς φράσεως βεβαίως δὲν προσηρμόζετο εἰς αὐτόν. Οὔτε ἐμερίμνα, οὔτε ἐτυρβάζε περὶ πολλὰ ὁ δυστυχὴς! Ἀπ' ἐναντίας, μόνη του μέριμνα ἐφαίνετο ἡ ἐπιμελὴς ἐξάσκησις τοῦ ἔργου του, καὶ τοῦτο δὲ τόσον μόνον ὅσον ἐξήρκει πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. Ἄλλως, οὔτε φίλους εἶχεν οὔτε σχέσεις, οὔτε εἰς καφενεῖον τὸν εἶδέ τις ποτὲ νὰ καθήσῃ, οὔτε εἰς ξένην οἰκίαν εἰσήρχετο. Ἡσυχος, ὀλιγόλογος, κατηφής, μετέβαινε ταχτικῶς ἐκ τῆς οἰκίας του εἰς τὰ γραφεῖα τῶν πελατῶν του καὶ ἐκεῖθεν πάλιν ὀπίσω, πενιχρῶς ἀλλὰ κοσμίως καὶ καθαρῶς πάντοτε ἐνδεδυμένος.

Κατῴκει ἀνέκαθεν εἰς τὴν παρὰ τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν στενὴν ὁδόν, ἥτις ἀγνοῶ ἐὰν ἀπέκτησε τὴν σήμερον ἰδίαν ὀνομασίαν. Ὁ ἔκτοτε κατεδαφισθεὶς οἰκίσκος του περιεῖχε δύο μικρὰ δωμάτια καὶ μαγειρεῖον, ἐκ τῆς καπνοδόχης ὅμως τοῦ ὁποίου αἱ γειτόνισσαι ἐβεβαίουν ὅτι οὐδέποτε ἀνῆλθε καπνός. Κατ' ἀρχὰς τινὲς ἐξ αὐτῶν ἠθέλησαν ἐκ συμπαθείας νὰ τῷ προσφέρωσι φαγητά, προφασιζόμεναι ποτὲ μὲν ὅτι ἐπεθύμουν νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἐπιτυχοῦσαν πήτταν των, ἄλλοτε δὲ ὅτι ἦτο ἡ ἑορτὴ τοῦ συζύγου ἢ τοῦ υἱοῦ των. Ἀλλ' ἐκεῖνος εὐγενῶς μέν, διὰ τρόπου ὅμως μὴ ἐπιδεχομένου ἀντίρρησιν, ἀπεποιεῖτο τὴν προσφοράν, ὥστε αἱ γειτόνισσαι ἔπαυσαν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην τὰς καλοκἀγάθους ἀποπείρας των. Καὶ ἐξηκολούθει ὁ Φίλιππος φέρων ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐντὸς χάρτου χονδροῦ ἢ ἐντὸς λαχανοφύλλου τὴν λιτὴν ἀμαγείρευτον τροφήν του.

Ἡ σειρὰ τῶν πρὸς τὴν θάλασσαν οἰκιῶν τῆς ὁδοῦ ἐκείνης, καθὼς ἐνθυμοῦνται οἱ γνωρίσαντες τὴν Ἑρμούπολιν, ἐκτίσθη ἐπὶ βράχων ἀποτόμων. Ὁ οἰκίσκος τοῦ Μάρθα, χωρισμένος ἀπὸ τὴν ὁδὸν διὰ μικροῦ προαυλίου περιτετειχισμένου, προεῖχε περισσότερον τῶν ἄλλων πρὸς τὰ ὄπισθεν, ὁ δὲ ξύλινος ἐξώστης του ἐφαίνετο κρεμάμενος, τρόπον τινά, ὑπεράνω τῶν ἀποκρήμνων ἐκεῖ πετρῶν. Ὅτε ὁ ἄνεμος ἔπνεε σφοδρός, οἱ ἀφροὶ τῶν ὑπὸ τὸν κρημνὸν μαινομένων κυμάτων ἀνήρχοντο ἐνίοτε μέχρι τῆς οἰκίας αὐτῆς.

Τὸν ἐξώστην του εἶχε περικλείσει ὁ Φίλιππος ἄνωθεν καὶ ἐξ ἑκατέρων τῶν πλευρῶν διὰ σανίδων. Καὶ τῶν παρακειμένων οἰκιῶν οἱ ἐξῶστα περιεκλείοντο κατὰ τὸν αὐτὸν ἢ ἄλλον τρόπον, μετασχηματιζόμενοι εἰς κλίνας εὐκέρους καὶ δροσερὰς κατὰ τὰς θερμὰς τοῦ θέρους νύκτας. Ἀλλ' ἐνῷ τῶν λοιπῶν ἐξωστῶν ἡ σκέπη ἀφῃρεῖτο κατὰ τὸν χειμῶνα, ὁ τοῦ Φιλίππου ἔμενε διαρκῶς

σκεπαστός, αἱ δὲ γειτόνισσαι διετείνοντο ὅτι ἐκοιμᾶτο ἐκεῖ καὶ ἐν καιρῷ χειμῶνος.

Ἐντὸς τῆς οἰκίας ἐκείνης διήρχετο ὅσας ὥρας δὲν ἀπησχόλει ἡ ἐργασία του. Τὰς κυριακὰς ἐλειτουργεῖτο τακτικῶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Μεταμορφώσεως, ἐνίοτε δὲ μετὰ τὴν ἀκολουθίαν οἱ χωρικοὶ ἢ κυνηγοὶ ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς ἄγρας, τὸν συνήντων περιπλανώμενον εἰς τὰ πετρώδη τῆς νήσου βουνά, ἢ καθήμενον ἐπὶ βράχου μὲ τὰ βλέμματα ἐστραμμένα πρὸς τὴν Τῆνον. Ἀλλ' οὐδέποτε τὸν εἶδέ τις τὸ ἑσπέρας ἔξω τῆς οἰκίας του.

Τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπορίζετο ἐπαγγελλόμενος τὸν διερμηνέα καὶ τὸν γραμματέα τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης. Δι' αὐτοῦ ἐγένετο πᾶσα συνεννόησις μεταξὺ τῶν Ἄγγλων πλοιάρχων καὶ τῶν παραληπτῶν τῶν φορτίων των. Ἐὰν ἔμπορός τις ἐλάμβανεν ἐπιστολὴν Ἀγγλικήν, εἰς τὸν Φίλιππον προσέφευγε πρὸς μετάφρασίν της· ὅτε ἐπρόκειτο περὶ συντάξεως ναυλοσυμφώνων ἢ περὶ ἐκδόσεως συναλλάγματος Ἀγγλιστί, διὰ τῶν καλλιγραφικῶν χαρακτήρων του ἐπληροῦντο τὰ κενὰ τῶν σχετικῶν ἐντύπων.

Δὲν ἐπληρώνετο ἀδρῶς διὰ ταῦτα, ἀλλ' αἱ μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἐμπορικαὶ σχέσεις τῆς Ἑρμουπόλεως ἦσαν τοσαῦται ὥστε δὲν ἀπέλιπεν ἐργασία, ἐξ ἄλλου δὲ αἱ ἀνάγκαι του ἦσαν τόσον περιωρισμέναι ὥστε ἐξήρκουν ὅσα ἐκέρδιζε.

Ἀλλὰ ποῦ καὶ πῶς ἐξέμαθε τὴν Ἀγγλικὴν ὁ Φλιππος; Ἦτο γνωστὸν περὶ αὐτοῦ ὅτι κατὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Κύπρου περιεσώθη ὀρφανὸς εἰς πλοῖον Ἀμερικανικὸν καὶ ὅτι μετεφέρθη εἰς Ἀμερικὴν ὅπου ἐξεπαιδεύθη, ἀνδρωθεὶς δὲ ἐπέστρεψεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Κατ' ἀρχὰς μάλιστα ἐλέγετο ὅτι ἐσπούδασεν ἐκεῖ τὴν ἰατρικήν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὴν μετήρχετο ἔπαυσε βαθμηδὸν νὰ λέγηται τοῦτο καὶ ἐλησμονήθη.

Ὅτε κατὰ πρῶτον ἦλθεν εἰς Σύραν ἐλέγοντο καὶ ἄλλα περὶ αὐτοῦ πολλὰ καὶ διάφορα. Ἐπί τινα καιρὸν διεδίδετο ὅτι εἶχε πάθει τὰς φρένας. Τήνιοι δέ τινες ἐκυκλοφόρησαν ἐπεισόδια ποικίλα τῆς ψηλοφρονούσης παραφροσύνης του. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐφαίνετο ὑγιέστατος τὸν νοῦν, ἡ δὲ κατήφεια καὶ ἡ ἀπομόνωσίς του δὲν ἦσαν βεβαίως ἀνεξήγητοι ὑπὸ τὰς γενικὰς τότε τῶν Ἑλλήνων περιστάσεις, ὥστε διεσκεδάσθησαν ἐντὸς ὀλίγου πᾶσαι αἱ περὶ διαταράξεως τῶν φρενῶν του ὑπόνοιαι. Ἐν συνόλῳ δὲ οἱ Ἑρμουπολῖται δὲν ἐνησχολοῦντο πλέον περὶ αὐτοῦ. Οὐδένα ἐπείραζε, οὐδένα ἐβάρυνε, ἄλλο δὲν ἐπεθύμει καὶ δὲν ἐπεδίωκε ἢ τὸ νὰ διέλθῃ ἀπαρατήρητος ἡ ὕπαρξίς του, τοῦτο δ' ἐπὶ τέλους καὶ ἐπέτυχε.

Καὶ ὅμως ἡ μονήρης καὶ ἄσημος ἐκείνη ὕπαρξις ὑπέκρυπτεν ἱστορίαν θλιβεράν, ὑπέκρυπτε πάλην μακράν, πάλην καθημερινὴν μεταξὺ τῆς καρδίας καὶ τῆς διανοίας του. Οἱ βλέποντες αὐτὸν παραγεμίζοντα ἡσύχως τὰς ἐντύπους συναλλαγματικὰς καὶ φορτωτικάς του δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποπτεύσωσιν ὁποίας τρικυμίας περιέκλειεν ἡ ψυχή του.

Τὸ μυστικὸν τοῦ Φιλίππου Μάρθα θὰ συναπέθνησκε μετ' αὐτοῦ, ἐὰν ὡς μνημόσυνον ἐπιπλέον μετὰ νυκτὸς δὲν περιεσῴζοντο ἰδιόχειροι τινὲς σημειώσεις του. Διατί τὰς ἔγραψε; Βεβαίως δὲν προέθετο τὴν διαμνημόνευσιν τῶν τῆς ζωῆς του. Ἔγραφε διότι ὅταν κατέχηταί τις ὑπὸ μιᾶς μόνης σκέψεως καὶ δὲν δύναται νὰ τὴν ἐκδιώξῃ, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ἐλαφρώσῃ τὴν ψυχήν του διατυπῶν ὅπως δήποτε διὰ λέξεων τὸ ἄλγος του. Ἐὰν ἔχῃ φίλον θὰ τὸ διακοινώσῃ εἰς τὸν φίλον του, ἐὰν ἔχῃ πίστιν θὰ τὸ ἐκμυστηρευθῇ εἰς τὸν πνευματικόν του, ἄλλως ἡ ὑπερχειλὴς του καρδία θὰ ἐκχυθῇ εἰς ἀσυναρτήτους μονολόγους, ἢ ἐὰν γνωρίζῃ νὰ γράφῃ θὰ χαράξῃ ἐπὶ τοῦ χάρτου τὸν θλιβερὸν μονόλογόν του. Ἰδοὺ διατὶ ἔγραφεν ὁ Μάρθας.

Τὸ τετράδιον εἰς τὸ ὁποῖον ἔγραφε τὰς σκέψεις καὶ ἀποσπάσματα τῆς αὐτοβιογραφίας του δὲν περιέχει ταῦτα καὶ μόνον, ἀλλ' ἐχρησίμευεν ὡς γενικὸν σημειωματάριόν του καὶ κατάστιχον. Εἰς αὐτὸ ἐνέγραφε μετ' ἀκριβείας τὰς μικρὰς του δοσοληψίας, ὡς ἄνθρωπος φροντίζων νὰ εἶναι πάντοτε ἐνήμερος καὶ ἀπηλλαγμένος πάσης ὀφειλῆς. Ἐκεῖ ἐπίσης κατεγράφοντο αἱ διάφοροι ἐργασίαι του εἰς τὰ γραφεῖα τῶν πελατῶν του. Μεταξὺ τῶν τοιούτων σημειώσεων ὑπάρχουν ἐνίοτε συνταγαὶ φαρμακευτικαί, μαρτυροῦσαι ὅτι δὲν εἶχε λησμονήσει ὁ Μάρθας τὴν ἰατρικήν του, ἀλλ' ἀναγόμεναι ἅπασαι εἰς τὴν σκευασίαν ναρκωτικῶν. Τὰ συστατικὰ των δὲν παραλλάσσουν οὐσιωδῶς, ἀλλ' αἱ δόσεις καὶ οἱ συνδυασμοὶ ποικίλλουν. Ἠδύνατό τις ἐξ αὐτῶν νὰ εἰκάσῃ ὅτι περὶ τὰ ἀναισθητικὰ ἰδίως περιεστράφησαν αἱ μελέται του. Ἀναμιξὶ δὲ καὶ ἀτάκτως ἔγραφεν Ἀγγλιστί ὅ,τι ἐσκέπτετο περὶ ἑαυτοῦ ἢ ὅ,τι ἀνέπολεν ἐκ τῶν ἐπεισοδίων τοῦ βίου του. Ταῦτα ἄνευ σειρᾶς ἢ χρονολογίας, ἀλλ' ἐκ τῶν δοσοληπτικῶν σημειώσεων αἵτινες προηγοῦνται ἢ ἕπονται ἑκάστου ἀποσπάσματος, δύναταί τις κατὰ προσέγγισιν νὰ ὁρίσῃ ἑκάστου τὴν ἡμερομηνίαν. Τὸ ὅλον τοῦ βιβλίου ἐγράφη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1845 καὶ 1847.

Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι κατάστιχον ἐμπορικὸν εἰς σχῆμα μικροῦ τετάρτου. Αἱ τριπλαῖ εἰς ἑκάστην σελίδα στῆλαι διὰ τὰς ὑποδιαιρέσεις τῆς λίρας στερλίνας μαρτυροῦν τὴν Ἀγγλικὴν κατασκευήν του. Ἡ διάσωσίς του ὀφείλεται προδήλως εἰς τὸ σχῆμά του. Ἐξελήφθη ὡς βιβλίον ἔντυπον καὶ οὕτω περιφυλαχθὲν εὑρίσκεται εἰσέτι εἰς τὴν δημόσιον τῆς Ἑρμουπόλεως βιβλιοθήκην.

Ὁμολογῶ ὅτι κατὰ πρῶτον συνέλαβα τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ ἐπωφεληθῶ τῶν σημειώσεων τοῦ Φιλίππου Μάρθα πρὸς συγγραφὴν διηγήματος ἐπὶ τὸ μυθιστορικώτερον. Ἀλλὰ σκεφθείς ὡριμώτερον, ἐπροτίμησα νὰ τὰς δημοσιεύσω ἀπαραλλάκτους ὡς ἐγράφησαν παρ' αὐτοῦ καὶ ν' ἀφήσω εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν φροντίδα τοῦ νὰ συμπληρώσῃ διὰ τῆς φαντασίας τὰ κενά.

Ἰδοὺ αὗται.

["Επεται τὸ τέλος.]

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας»

Εἰς Ἀθήνας.

Ἀξιότιμε Κύριε,

Κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν μου, ἀποστέλλω σήμερον ἐν μεταφράσει τὰς περὶ τῶν καθηγητῶν τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας κρίσεις τοῦ κόμητος Γυίλφορδ, ληφθείσας ἐξ ἐπισήμων αὐτοῦ ἐκθέσεων πρὸς τὴν Γερουσίαν τῆς Ἑπτανήσου. Αἱ ἐκθέσεις αὗται εὑρίσκονται εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Γερουσίας, ὧν τὴν διεύθυνσιν καὶ τακτοποίησιν ἀνέλαβεν ἀπὸ τινος ἀμισθὶ ὁ μετὰ μεγάλου ζήλου εἰς τὰ τῆς Ἱστορίας τῆς Κερκύρας καταγινόμενος Κὺς Μάρκος Θεοτόκης. Ὅμοιον ζῆλον περὶ τὰ τοιαῦτα δεικνύει καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κὺς Ἀλέξανδρος Θεοτόκης, ὅστις εὐηρεστήθη νὰ μοὶ ἀνακοινώσῃ ἐν πρωτοτύπῳ τὰς πεμπομένας ἐκθέσεις. Ταύτας προθύμως ἀποστέλλω εἰς τὴν *Ἑστίαν*, διότι πιστεύω ὅτι πληροφορίαι περὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, τοῦ πρώτου τούτου ἐπιστημονικοῦ φυτωρίου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, δὲν θὰ εἶνε ἀδιάφοροι εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς.

Ἐν Κερκύρᾳ, τῇ 5ῃ Ὀκτωβρίου 1886.

* * *

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΗΣ ΙΟΝΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

κατὰ τὰς πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκθέσεις τοῦ κόμητος Γυίλφορδ.

Α'.

Δρ. Κωνσταντῖνος Σακελλαρόπουλος καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας.

Ὁ Δρ. Κ. Σακελλαρόπουλος, γνωστὸς ἤδη ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ διὰ τὴν εὑρεῖαν αὐτοῦ μάθησιν, μετέβη κατόπιν πρὸς εὐρυτέρας ἐν τῷ κλάδῳ του σπουδὰς εἰς Παρισίους καὶ ἤδη εὑρίσκεται εἰς Παταύϊον. Τὸν κύριον τοῦτον ἐσκεπτόμην νὰ ἀποστείλω εἰς Γερμανίαν πρὸς ἐκμάθησιν τῆς φιλοσοφίας· ἀλλ' ἔχω πεποίθησιν ὅτι διοριζόμενος εἰς τὸν κλάδον τῆς ἐπιστήμης, ἣν ἤδη κατέχει, θέλει ἀποβῇ ἀναμφιβόλως ὠφελιμώτερος καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν.

("Εκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1825).

Ἡ ἑλληνικὴ Ἀρχαιολογία εἶνε τὸ κύριον ζήτημα, ὅπερ ἐνδιαφέρει τὴν Εὐρώπην... καὶ ἡ μὴ πλήρωσις τῆς ἕδρας ταύτης ὑπὸ τοῦ Δρος Κ. Σακελλαροπούλου, ἀπὸ τετραετίας καταγινομένου ἐν Εὐρώπῃ εἰδικῶς εἰς τὴν ὕλην ταύτην καὶ κατέχοντος ἐξέχουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων ἀρχαιολόγων καὶ νομισματολόγων, ἤθελεν ἀποδοκιμασθῇ ὑφ' ὅλων τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἀρχαιολόγων.

("Εκθεσις τῆς 18 Ἰουνίου 1825)

Τὸ προσωπικὸν τῆς Ἀκαδημίας θέλει αὐξηθῇ κατὰ τὸ προσεχὲς ἀκαδημαϊκὸν ἔτος (1 Νοεμβρίου 1826) διὰ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Δρ. Κ. Σακελλαροπούλου, ὡς καθηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας.

"Εκθεσις τῆς 10 Ἰουνίου 1826.

Ὁ Δρ. Σακελλαρόπουλος ἤρξατο τῶν (ἀρχαιολογικῶν) αὐτοῦ παραδόσεων δι' ὁμιλίας ἐπὶ τῆς σπουδαίας ταύτης ὕλης λίαν εὐγλώττου καὶ ἐπιστημονικωτέρας ὅσων, ὡς τοὐλάχιστον νομίζω, ἐγένοντό ποτε ἐν Ἑλλάδι.

("Εκθεσις τῆς 8 Νοεμβρίου 1826.)

Ὁ λόρδος Γυίλφορδ ζητεῖ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἵνα τὰ καθήκοντα τοῦ γενικοῦ γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας ἀνατεθῶσι τῷ καθηγητῇ κ. Σακελλαροπούλῳ, διακρούσης τῆς ἀπουσίας τοῦ καθηγητοῦ Λουζινιὰν (Lusignan).

("Εκθεσις τῆς 30 Μαρτίου 1827.)

Β'

Χριστόφορος Φιλητᾶς.

Ὁ Δρ. Χριστόφορος Φιλητᾶς ἐξ Ἰωαννίνων, διδάσκαλος ὢν τοῦ ἐν Τεργέστῃ ἑλληνικοῦ σχολείου, μετεπείσθη ὑπ' ἐμοῦ, κατὰ τὸ ἔτος 1819, νὰ μεταβῇ εἰς Ἀγγλίαν καὶ διαμείνῃ ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς Oxford καὶ Charter-house πρὸς ἄσκησιν εἰς τὴν ἐν ἐκείνοις τοῖς σχολείοις διδασκομένην μέθοδον. Κατὰ τὰς διακοπὰς τοῦ 1820 προσεκάλεσα αὐτὸν ἐνταῦθα πρὸς διοργάνωσιν τοῦ δευτερεύοντος σχολείου, ἥτις ἀπέτυχεν ἕνεκα ἐλλείψεως διδασκάλων ἱκανῶν πρὸς διεύθυνσιν αὐτοῦ. Κατόπιν ἐπεδόθη εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἐν τῷ πρώην μοναστηρίῳ τῆς Τενέδου (τῶν δυτικῶν).

Παρευρέθην εἴς τινας τῶν παραδόσεών του καὶ δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι οὐδέποτε ἤκουσα διδασκαλίαν διδακτικωτέραν καὶ εἰς γλῶσσαν γλαφυροτέραν. Ὅθεν συνιστῶ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ μισθοῦ του εἰς ἑξήκοντα τάλληρα ἀνὰ μῆνα.

Τὰς ἐντυπώσεις μου περὶ τῶν φιλολογικῶν πραγματημάτων τοῦ Δρ. Φιλητᾶ πολλάκις ἀνέφερα εἰς τὴν κυβέρνησιν. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλει δικαιώσῃ τὴν περὶ αὐτοῦ ἰδέαν μου ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἅτινα προτίθεται νὰ διδάξῃ. Δύναμαι ἐπίσης νὰ πραοθέσω ὅτι καὶ αἱ γνώσεις αὐτοῦ εἰς τὴν κριτικὴν εἶνε ἐφάμιλλοι τῶν φιλολογικῶν του.

("Εκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823).

Οἱ καθηγηταὶ Σακελλαρόπουλος καὶ Φιλητᾶς προθύμως ἀνέλαβον νὰ παραδώσωσι *ἀωρεὰν* εἰς τὸ ἐφηβεῖον (Efibio) τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα, τὰ λατινικά, τὴν γεωγραφίαν, τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν ἱστορίαν. Ἡ περὶ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου

μέριμνα αὐτῶν ἐνεργῶς δηλοῦται ἐκ τῆς καλῆς διοικήσεως.

(Ἔκθεσις τῆς 13 Φεβρουαρίου 1829.)

Γ'

Θεόκλητος Φαρμακίδης.

Πρὸ πέντε ἐτῶν κατέπεισα τὸν ἐκ Θεσσαλίας καταγόμενον ἱερέα Φαρμακίδην, ἄνδρα ἐξόχου χαρακτῆρος καὶ εὐρείας μαθήσεως, ἐφημέριον ἐπί τινα χρόνον τῆς ἐν Βιέννῃ ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ἐν Γοτίγγῃ Πανεστήμιον πρὸς συστηματοποίησιν τῶν ἰδεῶν του καὶ πρὸς εὐρυτέραν ἀνάπτυξιν τῶν θεολογικῶν γνώσεών του. Οὗτος, ὡς ἐπληροφορήθην παρὰ τῶν καθηγητῶν τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου, ἐπέτυχε θαυμασίως· ἤδη δὲ εὑρίσκεται ἐν Πελοποννήσῳ. Προσεκάλεσα αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς μου καὶ περιμένω ἀπάντησιν ἤτις ἐλπίζω ὅτι θὰ εἶνε εὐνοϊκή. Τῶν παραδόσεών του ποιήσεται ἔναρξιν κατὰ τὸν ἐπιόντα Νοέμβριον 1825.

(Κατὰ Μάρτιον 1825).

. . . . . .

Ὁ ἱερεὺς Θεόκλητος εἶνε ὁ κληρικὸς ἐκεῖνος, ὃν τῇ ἀδείᾳ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος προσεκάλεσα ἐξ Ἑλλάδος ἐνταῦθα κατὰ τὰς παρελθούσας διακοπάς. Τοῦτον ὑπεχρέωσα νὰ σπουδάσῃ ἐν Γοτίγγῃ πρὸ πέντε ἐτῶν καὶ ἐκεῖθεν νὰ ἀποκατασταθῇ ἐν Ἑλλάδι, ὁπόθεν ἀφίκετο ἐνταῦθα τῇ προσκλήσει μου. Εἶνε ἄνθρωπος ἡσύχου χαρακτῆρος, μεγάλων γνώσεων. . . . αὐστηρὸς μᾶλλον ἢ ἐπιεικὴς καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν του καὶ εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας του καθήκοντα.

Λυποῦμαι ἀληθῶς διὰ τὴν παραίτησιν τοῦ ἱερέως Θεοκλήτου, διότι ἕνεκα ταύτης στερούμεθα τοῦ σπουδαίου μαθήματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.

(Ἔκθεσις τῆς 5 Νοεμβρίου 1825).

Δ'

Κωνσταντῖνος Τυπάλδος.

Λογίζομαι εὐτυχὴς ἀναφέρων τῇ Αὐτοῦ Ὑψηλότητι τῷ προέδρῳ καὶ τῇ Γερουσίᾳ, ὅτι ὁ διάκονος Κωνσταντῖνος Τυπάλδος θὰ δυνηθῇ νὰ εἶνε ἐνταῦθα πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Φαρμακίδου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἐπιόντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαΐου 1825)

Ἡ ἔλλειψις ἀκαδημαϊκῆς παιδεύσεως καθίστησαν αὐτὸν δειλὸν ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τῶν ὁμιλιῶν του, ἀλλ' ἔχω πεποίθησιν ὅτι διὰ τῆς ἱκανότητός του καὶ τῆς εὐρείας μαθήσεως, θέλει ὑπερνικήσῃ εὐκόλως πᾶσαν ἀναφαινομένην δυσκολίαν. Ὡς πρὸς τοῦτο, ἐὰν δὲν δυνηθῇ νὰ φανῇ ὑπέρτερος τοῦ ἱερέως Θεοκλήτου, θέλει ἐξισωθῇ πρὸς τοῦτον· ὡς πρὸς τὰ ἑξῆς ὅμως, ἄτινα καὶ μάλιστα ἐνδιαφέροντα εἶνε, ὡς πρὸς τὴν φωνὴν δηλ: καὶ τὸν τρόπον τοῦ ἐκφράζεσθαι εὐνοεῖται ὑπὸ τῆς φύσεως ὁμολογουμένως πολὺ περισσότερον, θέλει ἑπομένως, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἀποβῇ χρήσιμος καὶ διὰ τὸ κοινὸν καὶ διὰ τὴν Ἀκαδημίαν, ἀφ' οὗ μάλιστα αἱ ὁμιλίαι του ἤσκουν τόσην ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἠθικοποίησιν τοῦ ἐν Βενετίᾳ ἀκροατηρίου του.

(Ἔκθεσις τῆς 5 Νοεμβρίου 1825)

Οὗτος ποιήσεται ἔναρξιν τῶν παραδόσεών του ὡς τάχιστα· ἐπειδὴ ὅμως εἶνε ἀνάγκη νὰ φέρῃ τὸν τίτλον Διδάκτορος τῆς Θεολογίας, παρακαλῶ εὐσεβάστως νὰ συσταθῇ ἐπιτροπεία ἐκ τοῦ Μητροπολίτου Κερκύρας, ἄλλου τινὸς Ἱεράρχου τῆς Ἑπτανήσου καὶ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἀκαδημίας Ἀνδρέου Ἱδρωμένου, πρὸς ἀπονομὴν τοῦ τίτλου τούτου, ἐν ᾗ περιστάσει ἤθελε κριθῇ ἄξιος.

(Ἔκθεσις τῆς 20 Ἰανουαρίου 1826)

Στυλιανὸς Σπαθῆς

Ὁ Δρ. Στυλ. Σπαθῆς ἐξ οἰκογενείας Ζακυνθίας γεννηθείς, νομίζω, ἐν Σμύρνῃ, ὅπου μετὰ μεγάλης φήμης ἐξήσκησεν ἐπί τινα χρόνον τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, μοὶ συνεστήθη θερμῶς ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τοῦ ἐν Γοτίγγῃ Πανεπιστημίου, ὅπου καὶ ἐσπούδασεν, ὡς νέος πολλὰ ὑπισχνούμενος ἐν τῇ ἐπιστήμῃ του. Ὅθεν συνιστῶ αὐτὸν διὰ τὴν ἕδραν τῆς παθολογίας. Ὑπεσχέθη πρὸς τούτοις νὰ διδάσκῃ τὴν Βοτανικὴν καὶ ν' ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Βοτανικοῦ κήπου.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823).

[Ἕπεται συνέχεια]

ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ

Ὁ ἐν Βρεσλαυίᾳ δασονόμος Gericke, γράφων περὶ τῆς ἡλικίας τῶν δένδρων, λέγει, ὅτι τὸ χιλιετὲς γῆρας αὐτῶν καταλεκτέον μετὰ τῶν μύθων, ὅτι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ λεγόμενα ἱστορικὰ δένδρα δὲν ἀπεδείχθη ἡλικία μείζων τῶν 700—800 ἐτῶν, καὶ ὅτι οὐδὲν δένδρον ἐν Γερμανίᾳ ἔφθασε τὸ γῆρας τοῦτο ὑγιές. Δένδρα τόσον γηραιὰ εἶνε πάντοτε κοῖλα ἐντὸς καὶ ζῶσι μᾶλλον ὡς ἐρείπια. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ποῖον εἶνε τὸ γῆρας δένδρων ὑγιῶν ὁ Gericke στηριζόμενος εἰς ἰδίας παρατηρήσεις καὶ ἀνακοινώσεις τῶν γερμανικῶν, αὐστριακῶν καὶ ῥωσσικῶν δασονομικῶν ἀκαδημιῶν ἔφθασεν εἰς τὰ ἑπόμενα συμπεράσματα.

Εἰς βαθύτατον γῆρας φθάνουσι τὰ βελονοφόρα (κωνοφόρα) δένδρα καὶ οὐχὶ τὰ πλατύφυλλα. Τὰ κωνοφόρα φθάνοντα τὸ γῆρας τοῦτο θνήσκουσι πάραυτα, ἐνῷ τὰ πλατύφυλλα ἐξακολουθοῦσι ζῶντα μακρὸν ἔτι χρόνον. Τὸ βαθύτατον γῆρας, βεβαιωθὲν διὰ καταμετρήσεως τῶν ἐτησίων χιτώνων τοῦ δένδρου, ἦτο 500—570 ἔτη, εἰς τοιοῦτον δὲ γῆρας φθάνουσιν ἡ ἐρυθρὰ ἐλάτη ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἡ ἀγρία πίτυς ἐν Φιλλανδίᾳ καὶ Σουηδίᾳ

Μετὰ τὰ δένδρα ταῦτα ἔρχεται ὡς πρὸς τὸ βαθὺ γῆρας ἐλάτη ἡ κτενόφυλλος, ἥτις ἔφθασε μέχρι 429 ἐτῶν ἡλικίας. Ἡ λάριξ φθάνει εἰς ἡλικίαν 274 ἐτῶν.

Ἐκ τῶν πλατυφύλλων δένδρων μακροβιώτατα εἶνε αἱ δρῦς, ἐξ ὧν τὸ γηραιότατον ὑγιὲς δεῖγμα ἀριθμεῖ 410 ἔτη ἐν Ἀσαφφενβούργῃ. Ἕτεραι δρῦς ἔφθασαν εἰς ἡλικίαν 315 καὶ 320 ἐτῶν.

Αἱ γηραιόταται φηγοὶ εἶνε 245 ἐτῶν μέχρι 250.

Ἐπίσης ὡς ἑξῆς ἔχει τὸ μέγιστον τῶν ἡλικιῶν τῶν ἑξῆς δένδρων.

Φράξινος	170	ἐτῶν ἐν Σιλεσίᾳ
Πτελέα	130	» » »
Κλήθρα	160—200	ἐτῶν ἐν Φιλλανδίᾳ.
Λεύκη	219	» » »
Σφένδαμνος	224	» » Βαυαρία.

Εἶνε δὲ ἀληθῶς περίεργον πῶς τὸ μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν δένδρων συχνότατα ἀπαντῶν, ἡ φιλύρα, σπανιώτατα εὑρίσκεται ἐν ταῖς συλλογαῖς. Ἴσως τοῦτο εἶνε σημεῖον πόσον σπανίως αἱ φιλύραι φθάνουσιν ὑγιεῖς εἰς βαθὺ γῆρας. Ἐκ τῶν ἱστορικῶν φιλυρῶν διασημοτέρα εἶνε ἡ ἐν Neustadt ἐν Βυρτεμβέργῃ. Οἱ κλάδοι τοῦ δένδρου τούτου ἐν ἔτει 1448 ὑπεστηρίζοντο διὰ 67 στηλῶν. Ὁ κορμὸς αὐτοῦ ἔχει διάμετρον 12 1)2 ποδῶν, σχίζεται δὲ εἰς ὕψος 5—7 ποδῶν ἄνω τοῦ ἐδάφους εἰς 7 ὁριζοντείους κλάδους, στηριζομένους διὰ 94 κτιστῶν καὶ 17 ξυλίνων ὑποστηριγμάτων. Εἰς ὕψος 60—65 ποδῶν ἀνέρχονται δύο κλάδοι ἔχοντες διάμετρον τριῶν ποδῶν ἕκαστος. Ἡ φιλύρα αὕτη τῆς ὁποίας τὴν ἡλικίαν ὁ Kaspari ἐν ἔτει 1868 ὥρισεν εἰς 691 ἔτη ἐξακολουθεῖ βλαστάνουσα νέους κλάδους, καίτοι ἔνδοθεν εἶνε ὅλως κοίλη.

M.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐφημερίς τις τῆς Βουδαπέστης διηγεῖται τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον περὶ τοῦ Ἀνδράσση. Ὅτε οὗτος ἦτο εἰσέτι ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, δυσκόλως συνῆπτεν ὁμιλίας μετὰ τῶν πρέσβεων καὶ ἐπιτετραμμένων τῶν ξένων δυνάμεων. Πάντοτε «εἶχε πολλὴν ἐργασίαν», συνέβη δὲ συχνάκις νὰ δεχθῇ σκαιῶς ἢ νὰ μὴ δεχθῇ ποσῶς διπλωμάτην τινὰ τῶν ἐπιφανῶν. Καὶ δὲν ἤθελον μὲν παραβλέψει οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ξένων δυνάμεων τοιαύτην ἀναίρεσιν τῶν τύπων τῆς ἐθιμοτυπίας, ἐὰν ἦτο ἄλλος τις ὑπουργός, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο ὁ Ἀνδράσσης ἔκλειον οὗτοι τοὺς ὀφθαλμούς, διότι καὶ ἀρχάριον ἐθεώρουν αὐτὸν καὶ καλῶς ἐγνώριζον τὰς λοιπὰς λαμπρὰς αὐτοῦ ἰδιότητας. Ἡμέραν τινὰ ἀνήγγειλεν ἑαυτὸν εἰς τὸν Ἀνδράσσην ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας. Ὁ κόμης ἐδήλωσεν ὅτι δὲν δύναται νὰ τὸν δεχθῇ. «Εἴπατε εἰς τὸν κύριον, εἶπεν εἰς τὸν ὑπηρέτην, ὅτι δὲν ἔχω τώρα καιρὸν νὰ ὁμιλήσω μετ' αὐτοῦ, διότι κάμνω τὴν *ντουαλέττα μου*.» Ὁ πρεσβευτὴς ἀνεχώρησε. Τὴν ἑπομένην ὅμως ἡμέραν ἀπήντησε τὸν κόμητα Ἀνδράσσην ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ὁ ὑπουργὸς ἦτο πλήρης φιλοφροσύνης, ὁ δὲ πρεσβευτὴς μεμετρημένος καὶ σοβαρός, μετά τινας δὲ συνήθεις φράσεις ἀποτεινόμενος εἰς τὸν Ἀνδράσσην· «—Ἀγαπητέ μοι κόμη, τῷ λέγει, θὰ μὲ συγχωρήσητε ἂν σᾶς κάμω τὴν παρατήρησιν ὅτι τὸ χθεσινόν σας φέρσιμον δὲν ἦτο τόσῳ ὀρθόν. Πρέπει νὰ ἔχετε τὴν καλοσύνην νὰ μὲ δέχεσθε, διότι δὲν ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ὡς λόρδος Ξ, ἀλλ' ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας. Ὁ κόμης Ἀνδράσσης ἀπήντησε·—Ἔχετε ἄδικον, ἀγαπητὲ Μυλόρδε, διότι συλλογισθῆτε ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ δεχθῶ τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας μόνον μὲ. . . τὸ ὑποκάμισον.»

Τὸ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου ἐμπόριον ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1884 εἰς λίρας αἰγυπτιακὰς 164,000, ἤτοι 77000 εἰσαγωγῆς εἰς Αἴγυπτον καὶ 87,000 ἐξαγωγῆς εἰς Ἑλλάδα.

Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1885 ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸ σπουδαιοτάτη ἐλάττωσις, διότι κατῆλθεν εἰς λίρας 112,000, ἤτοι 66,000 εἰσαγωγῆς εἰς Αἴγυπτον καὶ 46,000 ἐξαγωγῆς εἰς Ἑλλάδα. Ἡ ἐλάττωσις λοιπὸν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ τρίτον περίπου τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου ἐμπορικῆς κινήσεως τοῦ 1884.

Ἡ διαφορὰ αὕτη ἀναλύεται ὡς ἑξῆς ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς Αἴγυπτον, τοὐλάχιστον τῶν κυριωτέρων.

	1884	1885
Ζῶα καὶ τροφαὶ ζωϊκῆς οὐσίας	5.021	3.524
Ὄσπρια καὶ φυτικὰ προϊόντα	6.454	5.076
Καπνός, τουμπεκὶ	52.122	49.332
Ποτὰ πνευματώδη	8.148	4.389
Ξύλα, ἄνθρακες	1.797	864
Ὑφάσματα	1.020	379

Προκειμένου δὲ περὶ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς Ἑλλάδα τῶν αἰγυπτιακῶν προϊόντων ἡ ἐπὶ ἔλαττον διαφορὰ ἀναλύεται ὡς ἑξῆς.

	1884	1885
Δέρματα	61.311	29.939
Ὄσπρια καὶ φυτικὰ προϊόντα	6.654	3.776
Ξύλα, ἄνθρακες	2.360	783
Κλωστῆ βιομηχανήματα	14.350	13.187

Οὕτως ἡ ἐλάττωσις εἶνε γενικὴ ἐφ' ὅλων τῶν κεφαλαίων, μὴ ἐξαιρουμένης μηδὲ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς Αἴγυπτον τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ. Ἡ ἐ-

λάττωσις ὅμως ἡ παρατηρουμένη ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ εἶνε σχετικῶς μικρά, εἰ καὶ ἐν ἔτει 1885 ὑπερεδιπλασιάσθη ὁ δασμὸς τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ ἀπὸ γρ. διατ. 5 εἰς 12 τὴν ὀκάν. Τοῦτο δεικνύει ἴσως ὅτι κατ' ὀλίγον ἡ Αἴγυπτος συνειθίζει τὸ ἑλληνικὸν προϊὸν καὶ ὅτι καὶ ὁ ὑπερηυξημένος φόρος δὲν θὰ ἐμποδίσῃ τὴν περαιτέρω αὔξησιν καταναλώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ.

Ἐν Ἀμερικῇ εὐδοκιμεῖ ἀπό τινος νέα βιομηχανία, ἡ τῆς ἐξαγωγῆς ἐλαίου ἐκ τοῦ ἀραβοσίτου. Τὸ ἐκ τούτου παραγόμενον ἔλαιον εἶνε καθαρώτατον, ἔχον χρῶμα ἠλέκτρου, τούτου δ' ἕνεκα θὰ προτιμᾶται πάντων τῶν ἄλλων φυτικῶν ἐλαίων. Ἐξ ἑκατὸν λιτρῶν ἀραβοσίτου παράγονται 12 λίτραι ἀραβοσιτίνου ἐλαίου, οἱ δ' ἐναπομένοντες πυρῆνες ἀπεδείχθη ὅτι εἶνε ἐξαίρετος τροφὴ τῶν κτηνῶν.

Τελευταίως κατεσκευάσθη ἡ μικροτέρα καὶ μᾶλλον εὐμετακόμιστος φωτογραφικὴ συσκευὴ ὑπὸ τοῦ Φέττερ, ἔχουσα μέγεθος κυτίου γλυκισμάτων, καὶ συνισταμένη ἐκ δισκοειδοῦς κιβωτιδίου 0,150 διαμέτρου καὶ 0,022 πάχους, ζυγίζει δὲ 700 γραμμάρια ἤτοι 220 δράμια περίπου.

Πληθυσμὸς τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης. Κατὰ τὴν γενομένην ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης κατὰ τὸν παρελθόντα Μάϊον 1886, οἱ κάτοικοι τῶν χωρῶν τούτων ἀνέρχονται εἰς 1.336,043. Κατὰ δὲ τὰ θρησκεύματα διανέμονται ὡς ἑξῆς.

492,710 Μουσουλμάνοι.
571,210 Ὀρθόδοξοι.
265,780 Καθολικοί.
5.805 Ἰουδαῖοι
538 διαφόρων θρησκειῶν

ἤτοι 1,336,043 κάτοικοι, ἐξ ὧν 705,043 ἄρρενες, 631,000 θήλεις, οἰκοῦντες 47 πόλεις, 31 κωμοπόλεις καὶ 5261 χωρία. Ἐκ δὲ τῶν ἐγκατεστημένων ἐν Βοσνίᾳ 27,438 ξένων, οἱ 25,273 εἶναι ὑπήκοοι τῆς αὐστροουγγρικῆς μοναρχίας καὶ οἱ ἄλλοι 2,165 τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν.

Νέα μέθοδος πρὸς πίστωσιν τῆς ταὐτότητος τῶν ἀνθρώπων.

Κατά τινα σημείωσιν δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης ὑρίσταται χαρακτὴρ τις φυσικός, δι' οὗ εἶνε δυνατὸν νὰ πιστοποιηθῇ ἡ ταὐτότης τῶν ἀτόμων. Ἕκαστος βεβαίως θὰ παρετήρησε τὰς μικρὰς πτυχάς, ἃς φέρει ἡ πρὸς τὴν παλάμην ἐπιφάνεια τῶν δακτύλων, καὶ ἰδίως ἡ τοῦ ἀντίχειρος. Αἱ πολυάριθμοι αὗται πτυχαὶ λαμβάνουσι διαφόρους μορφάς, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται ποικίλα σχήματα διαφέροντα κατ' ἄτομον, παραμένοντα ὅμως ταὐτὰ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου παρὰ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ. Φαίνεται ὅτι οἱ Σῖναι ἐπωφελήθησαν τοῦ χαρακτῆρος τούτου, πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν ἐγκληματιῶν. Ἀντὶ νὰ φωτογραφῶνται οὗτοι, λαμβάνεται τὸ ἐκτύπωμα τοῦ ἀντίχειρος καὶ φυλάττεται ἐν τοῖς ἀρχείοις. Ἐν Ἀμερικῇ ἐγένετο πρότασις νὰ μεταχειρισθῶσι τὸν τρόπον τοῦτον πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς ταὐτότητος τῶν λαμβανόντων ἀτομικὰ διαρκῆ εἰσιτήρια ἐν τοῖς σιδηροδρόμοις.

Οἱ Καιροὶ τοῦ Λονδίνου ἐγνώριζαν τελευταίως ὅτι ἐν τῇ νοτίῳ Ἀφρικῇ, κυρίως ἐν τῇ χώρᾳ τῆς δημοκρατίας τοῦ Transwaal, ἀνεκαλύφθησαν κοιτάσματα χρυσοφόρα πλουσιώτερα πάντων τῶν μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθέντων. Ἡ συντομωτέρα ὁδὸς πρὸς μετάβασιν εἰς τοὺς τόπους τούτους, εἶναι ὁ λιμὴν τῆς Delagoa ἀνήκων τῇ Πορτογαλλίᾳ· σιδηρόδρομος δὲ κατασκευαζόμενος ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῆς δημοκρατίας μέλλει νὰ συνδέσῃ ἀσφαλῶς τὸν λιμένα μετὰ τῶν χρυσοφόρων τόπων. Καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Εὐέλπιδος Ἄκρας ἀνεκαλύφθησαν χρυσοφόροι φλέβες.

Ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ χημικὴν ἔποψιν συνίσταται ἐκ δεκατριῶν στοιχείων, ἐξ ὧν πέντε μὲν εἶναι ἀέρια καὶ ὀκτὼ στερεά. Ἂν θελήσωμεν νὰ συγκρίνωμεν τὴν χημικὴν σύνθεσιν τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς τὸ βάρος τοῦ σώματος, ὅπερ κατὰ μέσον ὅρον εἶναι 76 χιλιόγραμμα, εὑρίσκομεν ὅτι κατὰ μέγα μέρος συνίσταται ἐξ ὀξυγόνου εὑρισκομένου ἐν μεγίστῃ πιέσει. Ἀκριβῶς ἄνθρωπος 70 χιλιογράμμων περιέχει 44 χιλιόγραμμα ὀξυγόνου, οὐτινος μόνον ὁ ὄγκος ἐν κοινῇ θερμοκρασίᾳ ὑπερβαίνει τὰ 28 κυβικὰ μέτρα. Ὑδρογόνον ἐνέχει πολὺ ὀλιγώτερον, 7 μόλις χιλιόγραμμα, ἐν ἐλευθέρᾳ ὅμως καταστάσει τοσαύτη ποσότης κατέχει ὄγκον σχεδὸν 80 κυβικῶν μέτρων. Τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἀέρια εἶναι τὸ ἄζωτον (1,72 χιλιογρ.) τὸ χλώριον (800 γραμμάρια) καὶ τὸ φθόριον (100 γραμμ.). Ἐκ τῶν μεταλλοειδῶν ὁ ἄνθραξ ἐνέχεται εἰς ποσότητα 22 χιλιογραμ. μετ' αὐτὸν ὁ φωσφόρος (800 γραμ.) καὶ τὸ θεῖον (700). Πολύτιμον μέταλλον δὲν περιέχει τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ἐπομένως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἱδρυθῶσι μεταλλευτικαὶ ἑταιρεῖαι πρὸς ἐκκαμίνευσιν τῶν πτωμάτων· τὸ ἀφθονώτερον ἐν αὐτῷ μέταλλον εἶνε ἡ τίτανος (1750 γραμ.) μετὰ ταύτην τὸ κάλιον (80 γραμ.), τὸ νάτριον (70 γραμ.) τὸ μαγνήσιον (50 γραμ.) καὶ τέλος ὁ σίδηρος (45 γραμ.).

Ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι ὁ χημικὸς δύναται νὰ εὕρῃ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ κατὰ τὴν τελευταίαν ἀνάλυσιν. Τὰ δεκατρία δὲ συστατικὰ στοιχεῖα τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελοῦσι ποικίλας συνθέσεις, ὧν μόνον τὰ ὀνόματα θὰ ἐπλήρουν τόμον ὁλόκληρον.

— Σπῶ τὸ κεφάλι μου, καϋμένε Δημήτρη, πῶς νὰ κάμω τὴ γυναῖκά μου νὰ πηγαίνῃ καμμιὰ φορὰ καὶ 'στὴν κουζίνα.

— Ἁπλούστατον. Ἂν θέλῃς ἡ γυναῖκά σου νὰ μὴ λείπῃ ἀπ' τὴν κουζίνα, πάρε ὥμορφη μαγείρισσα καὶ γλυκομίλησέ της κ' ἕνα δυὸ φοραῖς μπροστὰ 'στὴ γυναῖκά σου.

Καθηγητὴς διηγεῖτο εἴς τινα τῶν ἀκροατῶν του, ὅτι μεταβαίνων πρὸς διδασκαλίαν ἐβράχη καθ' ὁδὸν καὶ ἔγεινε μούσκεμμα.

— Παράδοξον, ἀπήντησεν ὁ φοιτητής, καὶ ἀπὸ τῆς καθέδρας μᾶς ἐφάνητε σήμερον τόσον ξηρός.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—590.

Ἀριθ. 565 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 26 Ὀκτωβρίου 1886

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΜΑΡΘΑΣ

Διήγημα

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Α'

«Ἡ Ψαριανὴ γειτόνισσά μου κάθηται τὸ ἑσπέρας εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας της, μὲ τὸ πρωτογέννητόν της εἰς τὴν ἀγκάλην, καὶ περιμένει τὸν ἄνδρα της. Ὅτε ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν μου διέρχομαι ἐξ ἀνάγκης ἔμπροσθέν της, μὲ καλησπερίζει μειδιῶσα καὶ σχεδὸν πάντοτε εὑρίσκει τρόπον νὰ εἴπῃ τι, ὥστε νὰ διακόψω τὸν δρόμον μου διὰ ν' ἀποκριθῶ. Ἐνίοτε θηλάζει τὸ βρέφος της καλύπτουσα διὰ τῆς χειρὸς τὸ ἡμιανοικτὸν στῆθος. Δὲν εἶναι βεβαίως ὡραία ἡ γειτόνισσά μου, ἀλλ' ὅτε κλίνουσα τὴν κεφαλὴν ἀναπαύει εὐφρασύνως τὸ βλέμμα εἰς τοὺς ἀνοικτοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ θηλάζοντος τέκνου της, μὲ μειδίαμα ἀφάτου ἀγάπης εἰς τὰ χείλη, τότε μεταμορφοῦται τὸ πρόσωπόν της. Τὴν ἐξωραΐζει ἡ μητρικὴ στοργή!

Μένω τότε ἐνώπιόν της καὶ τὴν βλέπω. Ἀλλὰ δὲν βλέπω ἐκείνην. Ἄλλη μορφή, μορφὴ ὡραία, μορφὴ λατρευτή, μοῦ φαίνεται καθημένη ἐκεῖ, εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. Φαντάζομαι ὅτι βλέπω τὴν σύζυγόν μου θηλάζουσαν εἰς τὴν μητρικήν της ἀγκάλην τὸ τέκνον μας. Τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Ψαριανῆς πράσινον μανδήλιον μεταβάλλεται εἰς κομψὸν Σμυρναϊκὸν καραλάδεσμον, ἡ μαύρη της κόμη μεταβάλλεται εἰς ξανθήν, καὶ δύο γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ προσηλοῦν ἐπ' ἐμοῦ ἀπερίγραπτον βλέμμα.

Ἀλλ' ἐνῷ ὀνειρεύομαι ταῦτα, ἀλλάσσει ἡ ὀπτασία, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι κλείονται διὰ μιᾶς, ἡ λευκὴ ὄψις ὠχριᾷ, τὸ βρέφος δὲν ἀναπνέει, καὶ τὴν βλέπω νεκρὰν τὴν μητέρα του, νεκρὸν καθὼς τὴν εἶδα, καθὼς τὴν βλέπω διαρκῶς ἐνώπιόν μου ἔκτοτε!

Ὦ, διατί τὸ ὄνειρον δὲν ἐπραγματοποιήθη! Διατί; Διότι αἱ κατηραμέναι μου χεῖρες ἐξωλόθρευσαν τὴν εὐτυχίαν μου. Ἐγὼ εἶμαι ὁ καταστροφεύς, ἐγὼ ὁ ἔνοχος, ἐγὼ ὁ φονεύς!

Β'

Σήμερον μὲ συνήντησε καθ' ὁδὸν ὁ νεωστὶ ἐλθὼν ἐνταῦθα Γερμανὸς ἰατρός. Ὁ συνοδεύων αὐτὸν συμπατριώτης του τὸν ὠθησε διὰ τοῦ ἀγκῶνος ἐνῷ διεσταυρούμεθα, ὁ δὲ ἰατρὸς ἔστρεψε πρὸς ἐμὲ τὸ βλέμμα καὶ μὲ ἠτένισε μετὰ περιεργείας. Τὸν ἤκουσα ὄπισθέν μου λέγοντα: «Συνέπεια βεβαίως ψυχικῆς διαταράξεως.»—Δὲν ὑπέθετεν ὅτι ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω τὰ Γερμανικά του, οὐδ' ὅτι ἐσπούδασα κ' ἐγὼ τὴν ἐπιστήμην του.

Ἡ διάγνωσις μαρτυρεῖ ὀξυδέρκειαν. Τῷ ὄντι τὸ χρῶμα τῶν τριχῶν μου ἠλλοιώθη κατὰ τὸ δεκάμηνον διάστημα τῆς διαμονῆς μου εἰς τὰ κελλία τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἀλλ' ἀγνοῶ ἐὰν ἡ ἀλλοίωσις ἐπῆλθε διὰ μιᾶς ἢ βαθμηδόν. Οὐδέποτε ἠρεύνησα περὶ τούτου.

Μ' ἐθεώρουν ὡς παράφρονα ἐκεῖ καὶ ὡς τοιοῦτον μὲ μετεχειρίζοντο. Δὲν ἠδύναντο νὰ ἴδωσι τί συνέβαινεν ἐντὸς τῆς ψυχῆς μου, δὲν ἐγνώριζον ὁποῖον βάρος ἐπίεζε τὴν συνείδησίν μου, δὲν ἔβλεπον ἐκεῖνοι καθὼς ἔβλεπα ἐγὼ αἰωνίως ἐνώπιόν μου τὸ φάσμα της. Καὶ ἀπέδιδον εἰς διατάραξιν φρενῶν τὴν ἀπελπισίαν μου καὶ μ' ἐβασάνιζον διὰ νὰ μὲ θεραπεύσωσιν—καὶ ἐνόμισαν ὅτι μ' ἐθεράπευσαν! Ὄχι δὲν παρελογιζόμην. Ἐὰν παραφρόνουν τότε, παραφρονῶ καὶ τώρα. Διότι καὶ τώρα ἡ αὐτὴ εἰκὼν πλανᾶται ἀενάως ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἡ αὐτὴ ἀπελπισία μὲ κυριεύει, ἡ αὐτὴ μὲ κατέχει ἐπιθυμία τοῦ θανάτου καὶ ἔφεσις τῆς αὐτοτιμωρίας.

Ἀλλὰ τότε ἐφρόνουν ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἡ μεγίστη τῶν ποινῶν. Δὲν μὲ ἐθεράπευσαν ἐκεῖνοι, ὁ γέρων ἱερεὺς τῆς Τήνου μὲ ἔπεισεν ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι ποινὴ βαρυτέρα τοῦ θανάτου. Ὦ, εἶχε δίκαιον! Τὸ ὑπεσχέθην ὅτι θὰ παραμείνω μέχρις οὗ ἔλθῃ ἀπρόσκλητος ὁ θάνατος. Ποσάκις μετενόησα διὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν, ποσάκις ἠθέλησα νὰ πατήσω τὸν ὅρκον μου! Ἀλλ' ὄχι! Θὰ τὸν τηρήσω πιστῶς!

Γ'

Ἐνίοτε ἀπορῶ ἐγὼ αὐτὸς πῶς ἐκτελῶ ἀκριβῶς καὶ ἀλανθάστως τὴν γραφικήν μου ἐργασίαν, ἐνῷ πλανᾶται ὁ νοῦς μου ἀλλαχοῦ,—πῶς συγκεντροῦται ἡ προσοχή μου εἰς τὸ ἔργον μου, ἐνῷ ἡ ψυχή μου ἀπουσιάζει. Μὴ ὑπάρχουσι δύο ἄνθρωποι ἐντός μου, καὶ μοιράζεται εἰς δύο ἡ ἐνέργειά των; Ἐξ ἑνὸς ὁ δοῦλος τῆς συνηθείας, ἡ

ἐργαζομένη μηχανή, ὁ ἑτεροκίνητος τροχός,—ἐξ ἄλλου ἡ ἀμετάβλητος σκέψις, ἡ ἀκατάβλητος ὀδύνη, ἡ διηνεκὴς ἀνάμνησις. Ἐξ ἑνὸς ἡ θέλησις, ἐξ ἄλλου ἡ συνείδησις; Ἐπροσπάθησα νὰ μεταβάλω τὴν σκέψιν, νὰ καταβάλω τὴν ὀδύνην, νὰ νικήσω τὴν ἀνάμνησιν, ἐπάλαισαν ἐπὶ πολὺ ἐντός μου τὰ ἀντίθετα στοιχεῖα, ἀλλ' ἡ θέλησις δὲν ἰσχύει. Ἐνίκησεν ἡ συνείδησις!

Δ'

Ὁ Γερμανὸς ἰατρὸς θαυματουργεῖ. Παντα-χοῦ ἀκούω ἐξυμνούμενα τὰ κατορθώματά του. Ἐθεράπευσε τοῦ ἑνὸς τὸ χρόνιον καὶ ἐπίμονον νόσημα, ἔσωσε τὸν ἄλλον καίτοι καταδικασθέντα παρὰ τῶν λοιπῶν ἰατρῶν. Οἱ πάσχοντες προσέρ-χονται σωρηδὸν εἰς τὴν οἰκίαν του, οἱ συνάδελ-φοί του ἐπιζητοῦν τὴν ἀρωγήν του. Ἀντικείμε-νον τῆς ὁμιλίας καὶ τοῦ θαυμασμοῦ τῆς Ἑρ-μουπόλεως εἶναι πρὸ ἡμερῶν ὁ Γερμανός!

Τοιαῦτα ἐπηύχοντο οἱ συμμαθηταὶ καὶ οἱ κα-θηγηταὶ εἰς ἐμὲ ὅτε ἀνεχώρουν ἐξ Ἀμερικῆς. Τοιοῦτον μοὶ ἐπηγγέλλετο τὸ μέλλον ὁ πρόεδρος τῆς Σχολῆς, ὅτε ἐντὸς τῆς αἰθούσης ἐπέστεφε διὰ λατινικῆς προσλαλιᾶς τὴν ἀπονομὴν τοῦ διπλώ-ματος, τὸ δὲ συνωθούμενον πλῆθος ἀνευφήμει τὸν νέον Ἕλληνα ἰατρόν.

Διατί ἀναπολῶ ταῦτα, καὶ πρὸς τί; Δὲν εἶ-μαι πλέον ἰατρὸς ἀφοῦ ἡ ἐπιστήμη μου ἀντὶ τῆς σωτηρίας ἐπέφερε τὸν θάνατον,—τὸν φόνον. Τοῦ-το ἐπέβαλε τότε ἡ συνείδησίς μου, σήμερον τὸ ἐπιβάλλει καὶ ἡ ἀμάθεια. Ἐπὶ δέκα ἤδη ἔτη ἀπέμαθα τὴν μὴ ἐξασκουμένην ἰατρικήν. Σήμε-ρον εἶμαι γραφεὺς τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης καὶ οὐδὲν ἄλλο, οὐδὲν περιπλέον! Οὐδεὶς ἐνταῦθα γνωρίζει ὅτι ἤμην ἰατρός, ἢ καὶ ἂν τὸ ἐγνώριζε τὸ ἐλησμόνησε. Ἀλλ' οὔτε μεταμελοῦμαι διὰ τοῦτο. Οὕτω ἔπρεπε νὰ γείνῃ καὶ οὕτω ἐγένετο. Ἤδη τετέλεσται!

Ε'

Πρό τινος μία ὑποψία ἤτις καὶ ἄλλοτε μ' ἐ-βασάνισε, μοῦ πιέζει συχνάκις τὸν νοῦν. Ἀμφι-βάλλω τότε περὶ παντός, περὶ τοῦ παρελθόντος, περὶ τοῦ παρόντος, περὶ τῆς ὑπάρξεώς μου αὐτῆς. Σκέπτομαι τότε μὴ διαφεύγει ἀληθῶς τὴν θέ-λησίν μου ἡ ἐνέργεια τῆς διανοίας, μὴ τὰ γεν-νήματά της στηρίζονται ἐπὶ τῆς σαλευομένης βάσεως πάσχοντος ἐγκεφάλου, μὴ καὶ ἡ λύπη μου αὐτή... Διατί σκέπτομαι ταῦτα; Διατί αἱ ὑποψίαι αὗται αἱ ἐπιβαρύνουσαι ἔτι μᾶλλον τὸ ἀφόρητον ἄχθος τοῦ βίου; Ὄχι. Ὁ πάσχων τὰς φρένας δὲν ἔχει τὴν συνείδησιν τοῦ πάθους του.

Ὦ! Εἴθε νὰ ἤμην παράφρων!

Ϛ'

Τὴν νύκτα ὅτε ἄϋπνος βλέπω τὰ ἀναρίθμητα ἄστρα ἀκτινοβολοῦντα εἰς τὴν ἀπέραντον γαλή-νην τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούω ὑπὸ τὸν ἐξώστην μου τὸν ἥσυχον φλοῖσβον τῆς θαλάσσης, διαπε-ρνᾷ ἐνίοτε τὴν φαντασίαν μου ὡς εἰκόνες ἀλλε-πάλληλοι αἱ ὀλίγαι εὐχάριστοι ἀναμνήσεις τῆς ζωῆς μου. Ἐνθυμοῦμαι τότε τὸν Ἀμερικανὸν εὐ-εργέτην μου, ἐνθυμοῦμαι τὸν ἱερέα τῆς Εὐαγγε-λιστρίας, ἐνθυμοῦμαι τὴν Ψαριανὴν γειτόνισσάν μου, ἐνθυμοῦμαι ὅσην καλοσύνην ἀπήντησα ἐπὶ γῆς. Οἱ ἄνθρωποι δὲν μοῦ ἠρνήθησαν ποτὲ τὴν συμπάθειάν των, ἀπ' ἐναντίας· ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὴν θέλω, οὔτε ποτὲ τὴν ἐζήτησα. Ἴσως ἐὰν τὴν ἐπεζήτουν δὲν τὴν ἀπελάμβανα, διότι ἀποβαίνει φορτικὴ ἡ μακρὰ δυστυχία, ἡ δὲ φιλανθρωπία προσφέρει τὴν ἐλεημοσύνην τῆς συμπαθείας εἰς δόσεις ἐφημέρους· δὲν ὑποβάλλεται εἰς χρόνιον φόρον.

Δὲν θέλω οὔτε ἀγάπην, οὔτε συμπάθειαν, θέλω νὰ διέλθω ἄγνωστος καὶ ἀπαρατήρητος ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ὑποφέρων ἐν κρυπτῷ τὸ βάρος τῆς συμφορᾶς μου μέχρις οὗ ἔλθῃ ἡ πο-θητὴ ὥρα τῆς ἀπολυτρώσεως, τῆς ἀναπαύσεως.

Ζ'

Ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσω τὸν Γερμανόν, νὰ τὸν ἐρωτήσω περὶ τῶν γενομένων ἐρευνῶν καὶ προό-δων εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀναισθητικῶν, νὰ ἐξα-κριβώσω τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου της. Ἀλλὰ πρὸς τί; Κατὰ τί θὰ ὠφελήσῃ τοῦτο; Τὸ λάθος μου δὲν διορθόνεται, ἡ νεκρά μου δὲν θ' ἀνα-ζήσῃ. Διατί νὰ διακοινώσω εἰς τὸν ξένον τοῦτον ὅτι οὐδεὶς γνωρίζει;

Ὅτε ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ μου ἔκραζα ὅτι ἐγὼ τὴν ἐφόνευσα, παρεξήγουν πάντες τοὺς λόγους μου καὶ ἐνόμιζον ὅτι παρεφρόνησα ἐκ τῆς λύπης! Ἂς μείνῃ διὰ παντὸς ἄγνωστον τὸ φρικτόν μυ-στικόν μου. Μόνος ὁ ἱερεὺς τῆς Εὐαγγελιστρίας τὸ ἐγνώριζε, ἀλλ' ἀπέθανεν ἐκεῖνος. Δὲν θὰ ἐρω-τήσω τὸν Γερμανόν.

Καὶ ὅμως ποσάκις ἔκτοτε ἐμελέτησα τὰς ἀνα-λογίας καὶ ὑπελόγισα τὰ συστατικὰ τοῦ αἰθέρος, διὰ τοῦ ὁποίου τὴν ἐφόνευσα. Ἀλλὰ ταῦτα δι' ὑπολογισμῶν δὲν ἐξακριβοῦνται. Ἀνάγκη πειρα-μάτων, πειράματα δὲ οὔτε ἐπεχείρησα οὔτε ἐπι-χειρῶ πλέον. Πόσα τοιαῦτα ἐδοκίμασα εἰς Βο-στόνην, πόσα εἰς Τήνον, καὶ εἰς τί ἀπέληξαν; Ἐνόμιζα ὁ μωρὸς ὅτι κατέχω τὸ μυστήριον τῆς ἀκινδύνου ἀναισθησίας, ὅτι δι' ἐμοῦ θ' ἀνανα-κλασθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ δόξα τῆς ἐφευρέσεως, ὅτι διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς χρήσεως τοῦ αἰθέρος θ' ἀνακουφίσω ἐγὼ τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα, καὶ τί κατώρθωσα; Ἐθανάτωσα τὴν γυναῖκά μου!

Πῶς δὲν ἐκράτησα τότε τὴν χεῖρά μου ἀμφι-βολίας τις; Τὴν ἔβλεπα ἀγωνιῶσαν, κινδυνεύ-ουσαν νὰ συναποθάνῃ μὲ τὸ ἀγέννητον ἔτι τέκνον της, καὶ τὴν ἀπεκοίμησα διὰ τοῦ αἰθέρος. Τὴν ἀποκοίμησα πεποιθὼς ὅτι θ' ἀφυπνισθῇ καὶ θὰ

ἴδῃ εὐτυχὴς καὶ σῶα τὸ βρέφος χάριν τοῦ ὁποίου ἐκινδύνευεν ἡ ὕπαρξίς της. Δὲν ἀφυπνίσθη ἐκεί-νη. Ἐγὼ ἀφυπνίσθην ἐκ τῆς ἀπατηλῆς μου μα-ταιοφροσύνης, ὅτε τὴν εἶδα νεκρὰν ἐνώπιόν μου καὶ νεκρὸν τὸ τέκνον μου.

Πόθεν τὸ λάθος μου; Μὴ ἔσφαλα εἰς τὴν δό-σιν; Μὴ ὑπερεῖχεν εἰς τὴν σκευασίαν τὸ ὀξικὸν ὀξύ; Μὴ ἐπλανήθην ὡς πρὸς τὴν κρᾶσίν της, ἢ ἐπῆλθεν ἀλλοίωσις ἀπρόβλεπτος εἰς τὰς σωματι-κὰς ἐνεργείας;

Ὦ τῆς ἐγκληματικῆς μωρίας μου! Τίς ἐγὼ ὁ νομίσας ὅτι ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν μου τῆς φύ-σεως τὰ μυστήρια; Ὅτε εἶδα τὴν ὠχρότητα τοῦ θανάτου εἰς τὸ πρόσωπόν της καὶ ἤκουσα τοὺς τελευταίους βαίους παλμοὺς τῆς καρδίας της, τότε συνῃσθάνθην τὴν φρίκην τοῦ ἔργου μου καὶ ἀπηλπισμένος ἔτρεξα καὶ ἐρρίφθην εἰς τὴν θάλασσαν. Διατί μὲ ἔσωσαν; Διατί δὲν μὲ ἀφῆ-καν νὰ ἀποθάνω; Τί ἐκέρδησα ζῶν;

Η'

Διατί ἦλθεν ὁ Γερμανὸς ἐνταῦθα; Διατί πα-ρῆτησε τὴν πατρίδα του; Μὴ ὤθησε καὶ τοῦτον ἡ κακὴ τύχη νὰ ἔλθῃ νὰ ταφῇ ζῶν μεταξὺ ξέ-νων ἀγνώστων. Αὐτὸς ὅμως ἐξασκεῖ τὸ ἔργον του, ἐνῷ ἐγὼ ἀπηρνήθην τὴν ἐπιστήμην. Ἀλλ' ἡ δυσ-τυχία ἔχει φάσεις ποικίλας καὶ χεῖρας πολλάς. Τοῦ ἑνὸς ἡ συμφορὰ δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ ἄλλου. Τίς οἶδε πῶς οὗτος ἐπλήρωσε τὸν φόρον του εἰς τὴν Εἱμαρμένην! Τίς οἶδε ὁποῖον βάρος φέρει ἡ συνείδησίς του.

Θ'

Συχνάκις ἀναπολῶ τὸν πρῶτον μετὰ τῆς μνη-στῆς μου περίπατον. Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει, ἀλλ' αἱ ἀκτῖνές του ἐφώτιζον εἰσέτι τὴν ἐξοχήν. Κα-τεβαίνομεν τὸ βουνὸν ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν πόλιν. Ἐκράτει δέσμην ἀνθῶν ἀγρίων εἰς τὴν μίαν χεῖρα, διὰ τῆς ἄλλης ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς χειρός μου. Ἡ ψυχή μου ἦτο πλήρης εὐτυχίας! Διηρ-χόμεθα τὸν ἔμπροσθεν τοῦ ἀνεμομύλου ἀγρὸν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πόλεως. Ὁ τροχός του δὲν ἐκι-νεῖτο, εἶχον ἐπιδεθῇ τὰ ἱστία του. Εἰς τὴν θύραν τῆς παρακειμένης καλύβης ἐκάθηντο ὁ γέρων μυλωνᾶς καὶ ἡ σύζυγός του. Ὁ υἱός των ἐπό-τιζε τὸν περὶ τὸν μύλον κῆπον, ἡ νύμφη των ἐπὶ χαμηλοῦ σκαμνίου ἔρραπτεν εἰσέτι, κύπτουσα διὰ νὰ βλέπῃ, τὰ δὲ δύο της τέκνα, οἱ ἔγγονοι τῶν δύο γερόντων, ἔπαιζον ἐκεῖ καὶ ἀντήχουν οἱ γέ-λωτές των. Ἦτο σκηνὴ ἀληθοῦς εὐτυχίας ἐ-κείνη. Ἐστάθημεν καὶ ἐβλέπομεν, ἀπολαύοντες μακρόθεν τὴν ἡδονὴν τῆς γαληνιαίας φαιδρό-τητός της. Ἐθλιψα ἐν συγκινήσει τὴν χεῖρα τῆς μνηστῆς μου. Ὦ! ἐψιθύρισα, θὰ μᾶς ἀξιώσῃ καὶ ἡμᾶς ὁ Θεὸς νὰ γηράσωμεν οὕτω περικυκλω-μένοι;

Ἐμειδίασεν ἐκείνη. Πολὺ βιάζεσαι, εἶπεν. Ἂς χαρῶμεν τὴν νεότητα καὶ ἂς μὴ προμελετῶμεν τὸ γῆρας.

Δὲν ἐχάρημεν τὴν νεότητα, καὶ δὲν θὰ ἔλθῃ τὸ γῆρας. Δι' ἐκείνην βεβαίως ὄχι. Εἴθε ὄχι καὶ δι' ἐμέ!

Ι'

Βάσις τῆς εὐτυχίας ἡ ἄγνοια τοῦ μέλλοντος. Τίς θὰ ἔχαιρε ποτέ, ἐὰν ἠδύνατο νὰ προΐδῃ ὅτι ἡ παροῦσα χαρὰ θὰ μετατραπῇ εἰς λύπην; Τίς θὰ ἠγάπα, ἐὰν ἐγνώριζεν ὁποίους σπαραγμοὺς μέλλοντας ὑποκρύπτει ἡ πηγή, ὁπόθεν ἀναβρύει σήμερον ἡ εὐδαιμονία; Τίς θὰ ἤλπιζεν, ἐὰν δὲν ἔμενον κεκρυμμένα τὰ ἐπερχόμενα δεινά; Ἐνόσῳ εἶναι ὁ ἄνθρωπος νέος, τὸ στάδιον τοῦ ἀγνώ-στου ἁπλοῦται εὐρύτερον ἐνώπιον τῆς τυφλότη-τός του, ὅσῳ δὲ πλειότερον ἀπέχει τὸ μέλλον, τόσῳ μεγαλειτέρα ἡ ἐκ τῆς ἀγνοίας του πηγά-ζουσα εὐτυχία.

Ἀλλ' ὅταν τὸ δάκτυλον τῆς Εἱμαρμένης στη-λωθῇ εἰς σελίδα ὑπὸ τῆς χειρός της ἀνοιχθεῖσαν, ὅταν ὁ κρύπτων τὰ μετέπειτα πέπλος σχισθείς ἀποκαλύψῃ τὰς ὄπισθεν αὐτοῦ συμφοράς, τότε διαλύεται ἡ πλάνη, τότε ἐπέρχεται ἀφύπνησις σκληρά, τὰ δὲ ὄνειρα διαδέχεται ἡ ἀπελπισία.

Τὸ βλέπω ἐγὼ τὸ δάκτυλον τῆς Εἱμαρμένης, βλέπω τὴν σκιάν του ἐπὶ τοῦ ἀνοικτοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς μου. Διὰ τοῦ σχισθέντος πέπλου βλέπω προκεχαραγμένην τὴν τροχιάν μου μέχρι τοῦ κρη-μνοῦ ὅπου θὰ καταλήξῃ!

Ἀλλ' ὄχι! Ἀπατῶμαι καὶ ματαιοφρονῶ. Οὐδ' ἐπὶ τοσοῦτον δύναμαι νὰ καυχηθῶ. Ὁ ἄνευ ἐλ-πίδος ζῶν γνωρίζει μόνον τί ἐστερήθη, γνωρίζει ὅτι θὰ διέλθῃ ἡμέρας ἀφωτίστους ἐκ τοῦ φωτὸς τῆς εὐτυχίας, ἀλλὰ δὲν γνωρίζει οὔτε δύναται νὰ προΐδῃ τί εἰσέτι κρύπτεται ἐντὸς τοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ σκότους.

Ἀλλ' εἶναι πλῆρες τὸ ποτήριον, δὲν χωρεῖ ἄλλην πλέον βανίδα! Καὶ μὴ ἀπαιτεῖται αὔξησις ποσοῦ διὰ ν' αὐξήσῃ ἡ πικρία τῆς πικρίας του; Μὴ δὲν αὐξάνει ἀφ' ἑαυτῆς καθόσον ὁ χρόνος πα-ρέρχεται;

Ὦ, τὸ βάρος τῆς ζωῆς! Ὦ, ἡ ἀφόρητος ἀνία τῆς ὑπάρξεως!

ΙΑ'

Ἐπὶ τέλους! ἡ λύσις παρουσιάζεται ἀφ' ἑαυ-τῆς! Ἐπέρχεται ἡ ποθητὴ διέξοδος ἐπὶ τέλους.

Τὴν νύκτα, ἐνῷ ἐσύριζεν ὁ ἄνεμος περὶ τὴν σκέπην τοῦ ἐξώστου μου καὶ ἡ θάλασσα ἐβρόντα κάτωθέν μου, ἤκουσα αἴφνης ξύλου τριγμὸν καὶ ἠσθάνθην τὸν ἐξώστην σεισθέντα ὑπὸ τὴν κεφα-λήν μου. Τὸ πρῶτόν μου αἴσθημα ἦτο αἴσθημα τρόμου. Ἀλλὰ διῆλθεν ὁ φόβος ὡς ἀστραπή, καὶ ἐπλήσθη χαρᾶς ἡ καρδία μου.

Ἐπὶ τέλους!

Ἀνέκυψα καὶ ἐκάθησα βλέπων κάτωθέν μου τὴν ἀφρίζουσαν θάλασσαν. Ἔσεισα τὸν ἐξώστην. Μόνον ἡ πρὸς τὴν κεφαλήν μου πλευρά του ἐνέδιδεν ὑπὸ τὴν πίεσιν, ἀλλ' ἐπανήρχετο μετ' ἐλαστικότητος εἰς τὴν πρωτέραν του θέσιν. Ἐπροσπάθησα νὰ καθησυχάσω τὰ αἰσθήματά μου καὶ νὰ κατατάξω τὰς σκέψεις μου. Τί ἔτριζε; πῶς καὶ διατί;

Δὲν κατέβην ποτὲ εἰς τὸν κρημνὸν διὰ νὰ ἐπεξεργασθῶ κάτωθεν τὰ τοῦ ἐξώστου μου. Ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν σανίδων του καρφίων φαίνεται ὅτι στηρίζεται ἐπὶ δύο πασσάλων κτισμένων ἐντὸς τοῦ τοίχου, ἀλλ' οὔτε τὸ πάχος οὔτε τὴν στερεότητα τῶν πασσάλων δύναταί τις ἄνωθεν νὰ ἐξακριβώσῃ. Ὅπως δήποτε, φανερὸν ὅτι ἡ ὑπόκρυφος ἐργασία τῆς φθορᾶς ἐγένετο βαθμιαίως καὶ ἤδη τὸ ξύλον ἀπέκαμε. Ἐχωρίσθησαν αἱ φθαρεῖσαι ἶνές του, ἀλλ' ὄχι καθ' ὁλοκληρίαν εἰσέτι. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο πάσσαλοι θὰ εἶναι ἐξ ἅπαντος τῆς αὐτῆς προελεύσεως καὶ τῆς αὐτῆς στερεότητος. Διατί δὲν ἔτριξεν ἐπίσης καὶ δὲν σαλεύει καὶ ὁ ὑπὸ τὰς πόδας μου; Διότι τὸ βάρος ἐκεῖ ὀλιγώτερον, ἡ δὲ φθορὰ κατὰ συνέπειαν βραδυτέρα.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ εἷς μόνος πάσσαλος θραυσθῇ, ἐνῷ ὁ ἄλλος ἀντέχει εἰσέτι, ὁ ἐξώστης θὰ κρεμασθῇ χωρὶς διὰ μιᾶς νὰ καταπέσῃ. Καὶ τότε; Τί ἐκέρδισα; Διὰ νὰ καταπέσῃ ἀνάγκη ἐκ παραλλήλου καὶ ταὐτοχρόνως νὰ προβῇ καὶ τῶν δύο πασσάλων ἡ φθορά. Καὶ τότε; Τότε ὑπὸ τὸ βάρος μου θὰ συντριβῇ καὶ θὰ πέσῃ μίαν νύκτα ὁ ἐξώστης, καὶ λήγει τὸ μαρτύριον.

Θὰ μεταβάλω θέσιν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου. Θὰ τοποθετήσω τὸ προσκέφαλον ἐκεῖ ὅπου μέχρι τοῦδε ἦσαν οἱ πόδες μου.

Παραβαίνω μήπως τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν; Ὄχι. Δὲν πηγαίνω ἐγὼ πρὸς τὸν θάνατον, ἀλλ' ἰδοὺ ὁ θάνατος ἀπρόσκλητος ἔρχεται πρὸς ἐμέ. Καλῶς νὰ ἔλθῃ!

ΙΒ'

Ἑβδομὰς παρῆλθεν ὁλόκληρος, ἀντέχει δὲ στερεῶς εἰσέτι ὁ ἄλλος πάσσαλος. Οὐδὲ τριγμὸς οὐδὲ σάλευμα. Θὰ περιμείνω μεθ' ὑπομονῆς, δὲν θὰ ἐπισπεύσω τὴν καταστροφήν. Θὰ ἔλθῃ ἀφ' ἑαυτῆς. Θὰ ἔλθῃ!

Ἐδοκίμασα τί θὰ συμβῇ ὁπόταν συντριβῇ καὶ πέσῃ ὁ ἐξώστης. Ἔρριψα λίθον ὀγκώδη κατὰ κάθετον ἐπὶ τοῦ βράχου. Ὁ λίθος ἐκυλίσθη πηδῶν μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ κρημνοῦ, ἐκεῖθεν κατέπεσε, καὶ ἤκουσα τὴν βοὴν τῆς βαθείας θαλάσσης ἥτις τὸν ἐδέχθη. Ἔρριψα λιθάριον μικρὸν καὶ κατεκρημνίσθη κυλισθὲν ἐπίσης. Οὐδεμία ἐπὶ τῶν βράχων ἐξοχὴ ἱκανὴ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ κύλισμα οἱουδήποτε βαρέος σώματος.

ΙΓ'

Προσοχή, προσοχή! Σήμερον συνέλαβα τὸν ἑαυτόν μου ἐπ' αὐτοφώρῳ μονολογοῦντα, — ἴσως καὶ χειρονομοῦντα.

Ἐνῷ ἐπέστρεφα εἰς τὴν οἰκίαν μου, μία γραῖα εἰς τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ ἑστάθη διὰ μιᾶς ἀπέναντί μου, ὡς τρομάξασα, καὶ μὲ παρετήρει. Συνελθὼν ἐν ἀκαρεῖ ἤκουσα τὸν ἦχον τῆς φωνῆς μου.

Προσοχή! Ἐὰν προδοθῶ, ἐὰν ἐννοηθῶσιν οἱ σκοποί μου, ἐνδέχεται νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐκτέλεσίς των. Διὰ τοῦτο δὲν διέκοψα τὴν ἐργασίαν μου ἀλλ' ἐξακολουθῶ ἐπισκεπτόμενος τὰ γραφεῖα τῶν πελατῶν μου ὡς πρότερον. Ἀλλ' ἐὰν δὲν εἶμαι κύριος ἑαυτοῦ, ἐὰν ἡ φωνή μου προδίδει τὰ διανοήματά μου χωρὶς νὰ τὸ θέλω καὶ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω, τότε τί τὸ ὄφελος τῶν μέτρων μου περὶ τὰ λοιπά. Προσοχὴ μὴ προδοθῶ!

ΙΔ'

Σήμερον συνήντησα καθ' ὁδὸν τὸν Γερμανὸν ἰατρὸν μόλις δυνάμενον νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του. Ἦτο μεθυσμένος ὡς κτῆνος! Ἤκουσα καὶ ἄλλοτε ὅτι τὸ συνειθίζει, ἀλλὰ δὲν ἔτυχε νὰ τὸν ἴδω ποτὲ καθὼς τὸν εἶδα σήμερον. Ἦτο ἐλεεινός!

Ἐννοῶ τὸ κινοῦν αὐτὸν ἐλατήριον. Θέλει ὁ δυστυχὴς νὰ πνίξῃ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως, θέλει νὰ μὴ τὴν ἀκούσῃ.

Ὑπάρχουν σκέψεις καὶ ἀναμνήσεις εἰς τῶν ὁποίων τὴν βάσανον ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀντέχει. Προσπαθεῖ νὰ τὰς διώξῃ, ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰς ἐξαλείψῃ οὔτε νὰ τὰς διεκφύγῃ. Ἐὰν ὑποβάλῃ τὴν διάνοιάν του εἰς ἀδιάκοπον ἐργασίαν, μεταξὺ τοῦ ἀντικειμένου τῆς μελέτης καὶ τῶν ὀφθαλμῶν του παρεισδύει ἡ εἰκὼν τὴν ὁποίαν ἐπεθύμει νὰ λησμονήσῃ. Ἐὰν κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς, τὴν βλέπει καὶ πάλιν ζωντανὴν ἐνώπιόν του. Ἐὰν ἐπιζητήσῃ τὴν λήθην εἰς τὰς περιπετείας βίου πλάνητος, δὲν θὰ τὴν εὕρῃ οὔτ' ἐκεῖ. Ὅσῳ μακρὰν καὶ ἂν ὑπάγῃ τὸν παρακολουθεῖ ἀναπόσπαστος ἡ συνείδησίς του καὶ τὸν συνοδεύει ἡ θλῖψις του. Παραδίδεται τότε εἰς τὴν μέθην, θέλων καὶ προσπαθῶν ν' ἀποκτηνωθῇ. Τινές, εὐτυχέστεροι, παραφρονοῦν.

Θεέ μου, θεέ μου, δὲν εἶναι ἁπλούστερον καὶ προτιμότερον ὁ θάνατος;

ΙΕ'

Ὁ ἐξώστης εἶναι εἰσέτι στερεὸς ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, ἀλλ' ὑπὸ τοὺς πόδας μου τὸν αἰσθάνομαι κλονούμενον περισσότερον καὶ εὐκολώτερον. Εἰκάζω ὅτι ὁ πάσσαλος ἐσχίσθη ὁριζοντίως, ἀλλὰ δὲν διερρήχθη καθ' ὅλον τὸ μῆκός του καὶ διὰ τοῦτο ἀντέχει εἰσέτι. Ἐσκέφθην ὅμως ὅτι καταστρεφομένου αὐτοῦ ὁ ἐξώστης θὰ κρημνισθῇ καὶ ἂν ἔτι διατηρῆται στερεὸς ὁ ἄλλος πάσσαλος. Δὲν θὰ καταπέσῃ ἴσως ἐπὶ τῶν βράχων διὰ μιᾶς, ἀλλὰ θὰ μείνῃ κρεμάμενος ἐκ τῆς μιᾶς τῶν πλευρῶν του, τὰ δ' ἐπ' αὐτοῦ θὰ πέσωσιν ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τοῦ κρημνοῦ. Αἱ κιγκλίδες δὲν θὰ ἐμποδίσωσι τὴν πτῶσιν τοῦ ἐξώστου. Ἐξήτασα καλῶς τὰ ξύλα τὰ ὁποῖα τὰς συνδέουν ἄνωθεν. Εἶναι ἐκατέρωθεν προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς οἰκίας, ἀλλὰ τόσον ἀτέχνως καὶ ἀσθενῶς ὥστε θὰ ἐνδώσωσιν εἰς τὴν ἐλαχίστην βίαν ἢ πίεσιν. Οὐδεμία ἀνάγκη νὰ περιμένω μέχρις οὗ τρίξῃ διαρραγεὶς καὶ ὁ ἄλλος πάσσαλος. Θὰ τοποθετήσω καὶ πάλιν τὸ προσκέφαλον εἰς τὴν σαλευομένην πλευρὰν τοῦ ἐξώστου. Ἴσως οὕτω ἐπέλθῃ τὸ ταχύτερον.

ΙϚ'

Ἡ Μοῖρα προώρισε τὸ πέλαγος ὡς τάφον τῆς οἰκογενείας μου. Ἀνέκαθεν εἶχα τὸ προαίσθημα ὅτι ἐντὸς αὐτοῦ θὰ εὕρω καὶ ἐγὼ τὴν αἰώνιον ἀνάπαυσιν. Τοὺς ἄλλους τρώγει τὸ χῶμα, τὰ ἰδικά μας ὀστᾶ καλύπτονται ὑπὸ φυκῶν καὶ ὀστράκων εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης.

Ἐκ τῆς λέμβου τοῦ Ἀμερικανικοῦ πλοίου, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ναῦται διὰ τῆς βίας μᾶς ἔσπρωξαν τὴν μητέρα μου κ' ἐμέ, τὸν εἶδα κατὰ τὴν φρικτὴν ἐκείνην νύκτα, τὸν εἶδα τὸν δυστυχῆ μου πατέρα καλυπτόμενον ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

Οἱ Τοῦρκοι ἐλεηλάτουν καὶ ἔσφαζον ἐντὸς τῆς πόλεως, ἐνῷ ἡμεῖς ἐφεύγομεν πρὸς τὴν παραλίαν. Ἡ λέμβος ἐκεῖ ἐπερίμενεν πλήρης ἤδη προσφύγων. Μᾶς ἔσπρωξαν ἐντὸς αὐτῆς οἱ ναῦται καὶ τὴν μητέρα μου κ' ἐμὲ καὶ ἡ λέμβος ἀπεμακρύνθη τῆς ἀκτῆς. Ὁ πατήρ μου ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μᾶς ἠκολούθει κολυμβῶν. Ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι ἦσαν ἤδη ἐπὶ τῆς παραλίας μὲ τὰ ξίφη γυμνά, μὲ τὰ ὅπλα ἀπαστράπτοντα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης. Ἐκράτουν τὸ φόρεμα τῆς μητρός μου, ὀρθίας ἐντὸς τῆς λέμβου, βωβὸς ἐκ τοῦ τρόμου, μὲ τὰ βλέμματα προσηλωμένα πρὸς τὸν πατέρα μου. Αἴφνης εἶδα τὰς λάμψεις ἐκπυρσοκροτήσεων, ἤκουσα τουφεκισμοὺς καὶ εἶδα τὸν πατέρα μου ὑψοῦντα τὰς χεῖρας καὶ ἔπειτα... δὲν τὸν εἶδα πλέον!

Ἡ μήτηρ μου ἔπεσεν ὡς νεκρὰ ἐντὸς τῆς λέμβου, καὶ ὡς νεκρὰν τὴν μετέφερον οἱ ναῦται ἐπὶ τοῦ πλοίου. Καὶ ἐγὼ ἐξηκολούθουν κρατῶν μὲ τὰς δύο χεῖρας τὸ φόρεμά της. Αἱ φιλάνθρωποι φροντίδες τῶν ξένων τὴν ἐπανέφερον εἰς τὴν ζωήν. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ζωὴ ἐκείνη! Ἐφαντάζετο διαρκῶς ὅτι βλέπει τὸν σύζυγόν της διωκόμενον ὑπὸ τῶν Τούρκων, δὲν μὲ ἀνεγνώριζεν, ἔκλαιε λέγουσα ὅτι ἔσφαξαν καὶ τὸ τέκνον της οἱ Τοῦρκοι. Εἰς μάτην κατεφίλουν τὰς χεῖράς της, εἰς μάτην ἔκραζα, Ἐδῶ εἶμαι, μητέρα! Παρεφρόνησεν ἡ τάλαινα. Ἀλλὰ τὸ μαρτύριον ἐκείνης δὲν ἦτο μακρὸν ὡς τὸ ἰδικόν μου. Συγχρόνως μὲ τοῦ νοῦ ἐξηντλήθησαν καὶ τοῦ σώματός της αἱ δυνάμεις. Ἀπέθανε! Καὶ ἐκ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ὅπου, ἀντὶ ἱερέως, ὁ πλοίαρχος ἀνέγνωσεν εἰς ξένην γλῶσσαν τὰς νεκρωσίμους προσευχάς, τὸ λείψανόν της σαβανωθὲν ἐντὸς ἱστίου μὲ σφαῖραν βαρεῖαν εἰς τοὺς πόδας, ἐρρίφθη εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης!

Ἤμην δεκαετὴς τότε, ἤμην εἰς ἡλικίαν ὥστε νὰ αἰσθανθῶ ὁλόκληρον τὴν πικρίαν τῶν τραγικῶν ἐκείνων περιπετειῶν. Ἔκτοτε ἐνετυπώθη εἰς τὴν ψυχήν μου τὸ προαίσθημα ὅτι τὰ ὀστᾶ μου, καθὼς τὰ ὀστᾶ τῶν γονέων μου, πέπρωται νὰ κυλίωνται εἰς τὰ ἄβυσσα τοῦ πελάγους μέχρις οὗ ἡ κόνις ἀνέλθῃ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἀναμιγνυομένη μὲ τοὺς ἀφροὺς τῶν κυμάτων.

ΙΖ'

Τέσσαρες ἑβδομάδες συνεπληρώθησαν σήμερον, ὁ δὲ ἐξώστης ἀντέχει εἰσέτι. Ἀνὰ πᾶσαν ἑσπέραν προσδοκῶ τὸ τέλος, ἀλλ' ὁ ἥλιος ἀνατέλλων μοῦ τὸ ἀναβάλλει εἰς τὴν αὔριον. Ἀπηύδησα περιμένων. Ἡ κεφαλή μου ἀλγεῖ, βομβοῦν τὰ ὦτά μου, οἱ ὀφθαλμοί μου καίουν, αἰσθάνομαι ὅτι δὲν δύναμαι πλέον ἐπὶ πολὺ νὰ κυβερνῶ τὸν νοῦν μου. Ἐλπίζω ὅμως, ἐλπίζω ὅτι προσεγγίζει ἡ καταστροφή. Αἱ σανίδες τοῦ ἐξώστου τρίζουν καὶ κλονίζονται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

Ὁ οὐρανὸς εἶναι σήμερον ζοφερός, ὁ ἄνεμος γίνεται σφοδρότερος καθόσον ὁ ἥλιος καταβαίνει πρὸς τὴν δύσιν του. Ἐὰν μεταβληθῇ εἰς τρικυμίαν τὴν νύκτα, ἴσως οἱ πάσσαλοι ἐπὶ τέλους συντριβῶσι.

Ἴσως! Χθὲς πρὸς τὸ λυκαυγὲς μία λευκὴ περιστερὰ ἦλθε κ' ἐκάθησεν ἐπὶ τῶν κιγκλίδων τοῦ ἐξώστου ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς μου, πάλλουσα τὰς πτέρυγάς της. Ἐντὸς τοῦ διαλυομένου σκότους, πρὸ τοῦ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, τὴν εἶδα προσηλοῦσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου τοὺς λάμποντας ὀφθαλμούς της. Τὸ βλέμμα της ἐξέφραζε θλῖψιν ἄφατον. Ἐφαντάσθην ὅτι ἦτο ἡ ψυχὴ τῆς γυναικός μου καὶ ἐκλαυσα. Ὦ, πρὸ πάσου καιροῦ δὲν ἔχυσα δάκρυα! Ἔκλαυσα καὶ ὡμίλησα πρὸς τὴν λευκὴν περιστεράν. Εἶπα τῆς ψυχῆς μου τὸν πόνον. Καὶ μὲ ἤκουεν ἡ περιστερὰ καὶ μ' ἔβλεπε μὲ τὸ θλιβερὸν βλέμμα της. Εἶπα τὴν ἐλπίδα μου ὅτι ἐπέρχεται τῶν δεινῶν μου ἡ παῦσις, ὅτι θὰ συνενωθῶμεν καὶ πάλιν. Καὶ ἤνοιξε τὰς λευκάς της πτέρυγας ἡ περιστερὰ καὶ ἀπεμακρύνθη προσηλοῦσα εἰσέτι ἐπ' ἐμοῦ τὸ βλέμμα. Μοῦ ἐδείκνυεν ἄρα γε τὸν δρόμον; Ὦ ψυχὴ τῆς γυναικός μου θὰ σὲ ἀκολουθήσω! Ἔρχομαι!»

Ἐνταῦθα λήγουν αἱ αὐτόγραφοι σημειώσεις τοῦ Φιλίππου Μάρθα. Δὲν ἀπαιτοῦνται γνώσεις

βαθεῖαι ἰατρικῆς ὅπως ἐκ τῆς ἀναγνώσεώς των ἐνοήσῃ πᾶς τις ὅτι ὁ δυστυχὴς κατείχετο ὑπὸ τῆς μονομανίας τῆς αὐτοκτονίας. Εἰς τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα διαφαίνονται πάντα τὰ παθολογικὰ συμπτώματα νοσούσης διανοίας.

Ἐπὶ ἱκανὰς ἡμέρας ἠρεύνησα εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἑρμουπόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν ἐγγράφου οἱουδήποτε ἀναγομένου εἰς τὸν θάνατόν του. Ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψα δικαστικὴν ἀπόφασιν διαλαμβάνουσαν ὅτι μὴ παρουσιασθέντος συγγενοῦς τινος διεκδικοῦντος τὴν κληρονομίαν του, μήτε δανειστοῦ οὐδενός, ἡ πενιχρὰ περιουσία του μετεβιβάζετο εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου. Ἐπισυνημμένη δὲ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου ὑπῆρχεν ἡ σημείωσις τῆς ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποιήσεως τῶν ὀλίγων σκευῶν του, ἐκκαθαρισάντων, κατὰ λεπτομερῆ ἀπογραφήν, εἰς δραχμὰς πεντήκοντα τρεῖς καὶ λεπτὰ τριάκοντα.

Ἐξ ἑτέρου ἐγγράφου περισωζομένου εἰς τὴν βιβλιοθήκην Ἑρμουπόλεως ἐξάγεται ὅτι τὰ βιβλία του δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὴν δημοπρασίαν, ἀλλ' ἐναπετέθησαν εἰς τὴν δημοσίαν βιβλιοθήκην. Τὰ πλεῖστα εἶναι Ἀγγλικὰ καὶ ὕλης ἰατρικῆς, ἀλλ' ὑπάρχουν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τινες Ἀγγλικαὶ ἐκδόσεις Ἑλλήνων συγγραφέων. Τὸ ὅλον τῆς μικρᾶς βιβλιοθήκης τοῦ Μάρθα ἀπετελεῖτο ἐκ τόμων τεσσαράκοντα περίπου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι δι' ἐμὲ τὸ κειμήλιον τῆς συλλογῆς ἦτο τὸ ἰδιόγραφον σημειωματάριόν του.

Ἀλλ' ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἐγγράφων τούτων οὐδόλως ἐφωτίσθην ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα τῆς ἀποβιώσεώς του, παρήτησα δὲ πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειάν μου, ὅτε φυλλολογῶν χάριν ἄλλων μελετῶν τὴν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Ἑρμουπόλεως συλλογὴν τῆς ἐφημερίδος «Ὁ Φανὸς τοῦ Αἰγαίου», ἀνεκάλυψα εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 319 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν τῆς 10ης Σεπτεμβρίου 1847 φύλλον αὐτῆς μεταξὺ τῶν διαφόρων τὴν ἑξῆς παράγραφον:

«— Πλησίον ὅσων ἄλλων καταστροφῶν ἐπέφερεν ἡ φοβερὰ τρικυμία τῆς προχθεσινῆς νυκτός, ἔχομεν δυστυχῶς νὰ συγκαταριθμήσωμεν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου Μάρθα. Οἱ γείτονες μὴ ἰδόντες αὐτὸν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας χθές, ἐπληροφόρησαν τὴν ἀστυνομίαν ὅτι κατέπεσεν ὁ ἐξώστης τῆς οἰκίας του, κειμένης παρὰ τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν. Διαρρηχθείσης τῆς θύρας, ἐπεκυρώθησαν αἱ ὑποψίαι τῶν γειτόνων. Καθ' ἃς ἐλάβομεν πληροφορίας ὁ Μάρθας ἐκοιμᾶτο συνήθως ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, τὸν ὁποῖον ἡ βία τοῦ ἀνέμου κατέρριψεν ἐπὶ τῶν κατωφερῶν βράχων. Ὁ ἐξώστης καὶ πάντα τὰ ἐπ' αὐτοῦ κατακυλισθέντα κατεποντίσθησαν ἐντὸς τῆς βαθείας εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος θαλάσσης. Ὁ δυστυχής, πεποιθὼς εἰς τὴν στερεότητα τοῦ ἐξώστου, δὲν ἐπρόφθασε νὰ σωθῇ ἀφυπνιζόμενος. Ἡ καταστροφὴ ἐπῆλθεν ἀκαριαίως ὡς ἐκ τῆς σφοδρότητος τῆς τρικυμίας. Ἡ ἐξακολούθησις αὐτῆς δὲν ἐπέτρεψεν εἰσέτι τὴν ἐκεῖ ἔρευναν, ἀλλ' ἄνωθεν οὐδὲν φαίνεται ἐπιπλέον, οὔτε πτῶμα, οὔτε σανίς, οὔτε σινδόνη. Ὁ ἄνεμος πνέει νοτιοδυτικός, ὥστε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ φέρῃ τὸ λείψανον τοῦ πνιγέντος πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Τήνου».

Δ. Βικελας

ΙΕΡΟΤΗΣ

ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Ἡ διδάσκαλος εἶναι βοηθὸς καὶ ἀναπληρωτὴς τῆς μητρὸς ἐν τῇ ἀγωγῇ τῶν τέκνων, ἢ καὶ ἐντελὴς ἀντικαταστάτης αὐτῆς. Ἀναδέχεται λοιπὸν μέρος τι τῶν ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων τῆς μητρὸς ἢ αὐτὰς ταύτας ὁλοκλήρους.

Κατὰ συνέπειαν, ὡς ἡ μήτηρ, οὕτω καὶ ἡ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ ἔχῃ βαθυτάτην τὴν συναίσθησιν τοῦ ὅτι ἀναδέχεται τὰς ὑποχρεώσεις ταύτας ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου, πρὸς ὃν θέλει ποτὲ δώσει λόγον διὰ τὴν εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν, ἣν διὰ τῆς ἐντελοῦς ἢ τῆς πλημμελοῦς ἀγωγῆς παρεσκεύασεν εἰς τὰ ἐμπιστευθέντα αὐτῇ τέκνα. Διότι ἡ ἀγωγὴ δὲν δύναται μὲν νὰ μεταβάλῃ τὴν φύσιν, ἐξευγενίζει ὅμως καὶ ἐνισχύει αὐτήν, μετριάζουσα τὰς ἀτελείας, ἀφυπνίζουσα καὶ ἐξεγείρουσα τὰ πλεονεκτήματα αὐτῆς. Ἀλλ' ὅταν ἡ διδάσκαλος, ὡς ἄλλη μήτηρ, ἐν τῇ πληρεστάτῃ συναισθήσει τῶν ἀγαθοποιῶν ἢ κακοποιῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπὶ τοῦ παιδαγωγουμένου ἐνεργείας αὐτῆς, ἐμφορηθῇ τῆς ἱερότητος τῆς ἐντολῆς της καὶ εἰς ταύτην καὶ μόνην ἀποβλέπῃ, τότε μετὰ συγκινήσεως, ἀλλὰ καὶ θυνάμεως καὶ βεβαίας ἐπιτυχίας ποδηγετεῖ τὴν νεαρὰν ἐκείνην ψυχὴν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς τελειοποιήσεως.

Ἡ διδάσκαλος λοιπὸν ἀφεύκτως πρέπει νὰ εἶναι καὶ παιδαγωγός, καθ' ὅσον σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς εἶναι, καὶ θὰ εἶναι πάντοτε, ἡ ἐναρμόνιος τελειοποίησις ἁπάντων τῶν δυνάμεων τοῦ παιδός. Πῶς δὲ ἡ εἰς μόνην τὴν γραμματοδιδασκαλίαν περιοριζομένη διδάσκαλος δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν τελειοποίησιν καὶ μάλιστα τὴν ἐναρμόνιον τελειοποίησιν τῶν μαθητριῶν καὶ μαθητῶν αὐτῆς; Ὅ,τι δὲν ἔχομεν δὲν δυνάμεθα νὰ μεταδώσωμεν. Διὸ σπουδαιότατα πρέπει νὰ εἶναι καὶ πραγματικὰ τὰ προσόντα τῆς διδασκάλου· ἑκάστη δὲ νέα, προσερχομένη εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ἔργον, ὀφείλει πρότερον πολλαχῶς νὰ ἐρευνήσῃ ἑαυτήν, ὅπως πεισθῇ, ὅτι πράγματι κέκτηται τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα χαρίσματα.

Καὶ σωματικῶς μὲν δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἄγαν δυσειδής, οὐδὲ νὰ ἔχῃ τι τῶν ἐλαττωμάτων ἐκείνων, τῶν διεγειρόντων τὸν οἶκτον ἢ τὴν ἀποστροφήν, διότι πλὴν τοῦ ὅτι εἶναι ἀρχὴ παιδαγωγικὴ νὰ περιβάλληται ὁ παῖς ἐκ μικρᾶς ἡλικίας δι' ὅσον οἱόν τε κανονικῶν καὶ ὡραίων μορφῶν καὶ σχημάτων, οὐδὲν πρέπει νὰ δυσχεράνῃ τὴν πρὸς τὴν παιδαγωγὸν ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην αὐτοῦ. Πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὑγιής, ὑγιεστάτη μάλιστα κατὰ τὰ πνευστικὰ καὶ φωνητικὰ ὄργανα καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα, διότι κοπιωδέστατον εἶναι τὸ ἔργον διὰ τὰς εὐσυνειδήτως ἐργαζομένας, αἵτινες ἄλλως τε οὐδ' ἠθύναντο ν' ἀνθεξώσιν εἰς τοὺς κόπους τούτους.

Αἱ γνώσεις τῆς παιδαγωγοῦ—διδασκάλου πρέπει νὰ εἶναι μᾶλλον σαφεῖς καὶ θετικαὶ ἢ πολλαὶ καὶ ἐπιπόλαιαι. Ἰδίως ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὸ δώρημα τῆς μεταδοτικότητος, ὅπερ εἶναι μὲν φυσικόν, ἀποκτᾶται ὅμως καὶ διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ μεγάλως ὑποβοηθεῖται διὰ τῆς σαφηνείας τῆς διδασκαλίας. Πρὸ παντὸς ἄλλου ὅμως ἡ παιδαγωγὸς ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ ἐνθυμῆται διαρκῶς, ὅτι αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις διακρίνονται μὲν ἀπ' ἀλλήλων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀλλ' οὐδόλως ἐνεργοῦσι μεμονωμένως. Οὕτω λοιπόν, *ἐὰν θέλῃ νὰ ἔχῃ τελεσφόρον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς* ἐνεργείας αὐτῆς, πρέπει πρῶτον ν' ἀγαπᾷ ἡ ἰδία τὸ ἔργον της, ν' ἀγαπᾷ τὰ διδασκόμενα παιδία καὶ τὸ μάθημα ὅπερ διδάσκει. Τότε μόνον θέλει πληροῦσθαι ἡ ἰδία τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ἐνθουσιασμοῦ, οὗ ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριόν της μετάδοσις θέλει ἀσφαλῶς ἐπιφέρει τὴν θετικὴν καὶ ἀρίστην ἀντίληψιν καὶ οἰκειοποίησιν τῶν διδιδαγμένων, ὅπερ εἶναι τὸ τέρμα πάσης καλῆς διδασκαλίας. Τότε μόνον αἱ ἀλήθειαι, καὶ πᾶσα ἀγαθὴ διδασκαλία, ἐκ τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας τῆς διδασκάλου θέλουσιν εἰσδύει εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν διδασκομένων καὶ καρποφορήσει ἐν αὐτοῖς, ὡς ἐν τῇ παραβολῇ ὁ ἀγαθὸς σπάρος, ὁ πεσὼν ἐν τῇ παρασκευασθείσῃ ἀγαθῇ γῇ.

Τῆς ἀληθοῦς παιδαγωγοῦ ἡ διδασκαλία δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν ἐκμάθησιν θεωρητικῶν κανόνων, ὀνομάτων, ἀριθμῶν, γεγονότων κ. τ. τ. χάριν ψυχρᾶς ἐκπληρώσεως τοῦ ἅπαξ ἀναδεχθέντος καθήκοντος· ἀλλ' οὔτε πρὸς ἐπίδειξιν τῶν γνώσεών της διδάσκει, ἢ ὅπως καὶ εἰς τὰς μαθητρίας της παρέχῃ ἐφόδιά τινα ἐπιδείξεως καὶ ματαιοφροσύνης. Ἡ ἀληθὴς παιδαγωγὸς διὰ τῆς διδασκαλίας της ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀληθῆ διαπαιδαγώγησιν τῶν ἐμπεπιστευμένων αὐτῇ τέκνων, εἰς τὴν πραγματικὴν μόρφωσιν τοῦ ἤθους καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν, εἰς αὐτὰ τέλος τὰ πραγματικὰ καὶ πρακτικὰ ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ ἀποτελέσματα τῶν διδασκομένων. Διδάσκουσα δηλαδὴ αὐτά, μεταδίδει αὐτοῖς ἀληθείας καὶ ἀρετάς, διεγείρει ἐν αὐτοῖς θερμὴν τὴν πρὸς ταύτας ἀγάπην καὶ ζωηρὸν τὸν πόθον τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, τέλος παρέχει αὐτοῖς, διὰ τῆς ἕξεως καὶ τῆς ἀγάπης τῆς δράσεως καὶ τῆς ἐργασίας, τὴν πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν ταύτην ἀπαιτουμένην δύναμιν.

Τὰ οὕτω παιδαγωγούμενα τέκνα πρωΐμως ὁδηγοῦνται εἰς τὴν μετὰ συνειδήσεως προαιρετικὴν ἐκπλήρωσιν τῶν βαθμηδὸν αὐξανομένων καθηκόντων αὐτῶν· τελειοποιοῦνται δὲ ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον θετικῶς καὶ ἀληθῶς, καὶ φλάνουσιν ἀσφαλῶς, κατὰ τὸ τέρμα τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν, εἰς τὴν ἐναρμόνιον ἐκείνην ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν δυνάμεών των, ἥτις ἀρχῆθεν ὑπῆρξε τὸ μόνον ἱερὸν μέλημα τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν παιδαγωγοῦ.

Εἶναι ἆρά γε δυνατὸν ν' ἀμφιβάλλωμεν ὅτι τὰ οὕτω πως διαπαιδαγωγηθέντα παιδία θὰ εἶναι πληρέστατα παρεσκευασμένα πρὸς πάντα τὰ στάδια τοῦ βίου, πρὸς πάσας τὰς τε οἰκογενειακὰς καὶ κοινωνικὰς ὑποχρεώσεις, πρὸς πᾶσαν ὑπερτέραν ἐκπλήρωσιν δυσχερεστάτου καθήκοντος ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων; Εἶναι δυνατὸν ν' ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι διὰ τοῦ τοιούτου βίου ἀσφαλέστατα θέλουσιν ἀνευρίσκει τὴν ἐνδόμυχον χαρὰν καὶ ψυχικὴν ἱκανοποίησιν, τὴν *ἀληθεστάτην δηλαδὴ βάσιν πάσης* ἀληθοῦς καὶ μονίμου εὐτυχίας;

Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποδεικνύεται ἡ σπουδαιότης καὶ ἱερότης τῆς ἐντολῆς τῆς διδασκάλου, συνισταμένη εἰς τὸ ὅτι αὕτη ὀφείλει νὰ ἄγῃ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῇ ψυχήν, διὰ τῆς ἐναρμονίου ἐκπαιδεύσεως καὶ μορφώσεως, εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς, ἤτοι πρὸς αὐτὸν τὸν Θεόν, δι' οὗ καὶ μόνον εὐκτεῖ καὶ εὐδαιμονεῖ.

Πότε ὅμως δύναται νὰ ἔχῃ πληρεστάτην τὴν συναίσθησιν ταύτην τῆς ἱερᾶς αὐτῆς ἐντολῆς ἡ διδάσκαλος καὶ πῶς δύναται ν' ἀνευρίσκῃ ἐν ἑαυτῇ τὴν πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς δύναμιν; Ἡ εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας ἀπάντησις ταυτίζεται μετὰ τῶν καρδιακῶν καὶ βουλητικῶν αὐτῆς προσόντων. Διότι ἐάν, ὡς πρὸς τὸν νοῦν, ἡ διδάσκαλος ὀφείλῃ πρὸ πάντων νὰ ἔχῃ ὀρθὴν κρίσιν, ὥστε νὰ δικατάττῃ καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ ὀρθῶς καὶ καταλλήλως ἑκάστοτε τὰ ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν παιδαγωγουμένων καὶ ὡς πρὸς αὐτὰς τὰς ἑκάστοτε ἀλλοίας περιστάσεις ἁμπρέποντα καὶ ἀπαιτούμενα, καὶ νὰ ρυθμίζῃ συμφώνως πρὸς ταῦτα τήν τε διδασκαλίαν καὶ τὰς νουθεσίας αὐτῆς, ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως καὶ ὡς πρὸς τὸ ἦθος καὶ τὸ σύνολον τοῦ χαρακτῆρος ἐν γένει ἡ παιδαγωγὸς ὀφείλει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ἐντελεστέρα χριστιανή, κατὰ τὸν πληρέστατον ὁρισμὸν τῆς χριστιανῆς τῆς ὡραίας ἐκείνης ἐποχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ τῶν πρώτων αἰώνων. Δηλαδὴ ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἀκμαῖον τὸ θρησκευτικὸν

αἴσθημα καὶ καλλιεργημένας τὰς καλλιτεχνικὰς αὐτῆς διαθέσεις πρὸ πάντων δὲ ἐμφορουμένη τῆς ἱερότητος τῆς ἐντολῆς της, νὰ εἶναι πλήρης αὐταπαρνήσεως καὶ ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων της. Ἡ τοιαύτη παιδαγωγὸς εἶναι θησαυρὸς ἀκένωτος εὐεργετικῆς δράσεως καὶ ἀγάπης, εἰς τὰς θερμαντικὰς ἀκτῖνας τῆς ὁποίας αἱ ψυχαὶ τῶν παίδων ψυχαὶ ζωογονοῦνται καὶ ἀναθάλλουσι θαυμασίως, ἀποφέρουσαι πολλαπλασίους καρπούς.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν τοιαύτη εἶναι ἡ ἱερὰ τῆς διδασκάλου ἐντολή, ἀφ' οὗ τοσοῦτον σπουδαῖα εἶναι τ' ἀποτελέσματα τῆς εὐεργετικῆς αὐτῆς δράσεως, ὁποία ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ πρὸς μόρφωσιν τοιούτων παιδαγωγῶν φροντὶς καὶ μέριμνα τῶν τε διδασκαλείων καὶ τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἐν γένει! Τὰ ὑψηλὰ καὶ σπουδαῖα προσόντα τῆς παιδαγωγοῦ δὲν ἀποκτῶνται διὰ τῆς ἐν διαστήματι ὀλίγων μηνῶν ἐκμαθήσεως τῶν ἀρίστων παιδαγωγικῶν συστημάτων. Πολλάκις μάλιστα ἀτελέστεραι μέθοδοι ἀκολουθούμεναι εὐστόχως καὶ εὐσυνειδήτως ὑπὸ καλοῦ παιδαγωγοῦ, ἀποφέρουσι σπουδαιότερα ἀποτελέσματα ἄλλων ἐντελεστέρων μεθόδων ἐφαρμαζομένων ὑπὸ ἀτελῶν διδασκάλων.

Ἡ παιδαγωγὸς ὀφείλει πρῶτον ἐκ φύσεως νὰ εἶναι πεπροικισμένη διὰ τῶν πρὸς τὴν ἐντολὴν αὐτῆς ἀφεύκτων χαρισμάτων. Κατὰ δεύτερον ὅμως λόγον ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἀνατροφὴν εἰδικὴν καὶ παρασκευαστικὴν πρὸς τὸ ἔργον της. Πόσον ἄδικος καὶ ἐπιβλαβὴς διὰ τὴν σπουδαιοτέραν εὐόδωσιν τῆς δράσεως τῆς γυναικὸς εἶναι ἡ ἔτι καὶ νῦν παρ' ἡμῖν ἐν τῇ γυναικείᾳ ἐκπαιδεύσει ἐπικρατοῦσα μεγίστη ἐπιπολαιότης! Ὀλίγισται εἶναι αἱ ὡς πρὸς ταύτην ἀπαιτήσεις ὅλων. Ἐν ᾧ δὲ οἱ νέοι, μετὰ πολυετῆ, εἰδικὴν σπουδὴν καὶ προετοιμασίαν, ὑποβάλλονται εἰς πολλαπλᾶς γραπτάς, προφορικὰς καὶ πρακτικὰς ἐξετάσεις, ὅπως παρέχωνται αὐτοῖς τὰ πτυχία καὶ αἱ ἄδειαι τοῦ μετέρχεσθαι τὰ διάφορα αὐτῶν ἐπαγγέλματα καὶ ἔργα, ἐπιπολαιοτάτη εἶναι ἡ προπαίδευσις καὶ προετοιμασία τῆς τε μητρὸς καὶ τῆς παιδαγωγοῦ, εἰ καὶ οὐχ ἧττον μετέπειτα πάντες ἀπαιτοῦσιν ὅπως ἀναδειχθῶσιν τέλειαι κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, πρὸς ἃ ἀτελέστατα ἢ καὶ οὐδόλως εἶχον προασκηθῆ.

Ἡ παιδαγωγὸς λοιπὸν ὀφείλει νὰ ἔχῃ καὶ ἡ ἰδία τελειοποιημένας τάς τε σωματικὰς καὶ τὰς ψυχικὰς αὐτῆς δυνάμεις, ὅπως κατασταθῇ κατάλληλος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν μαθητριῶν καὶ μαθητῶν αὐτῆς. Ὀφείλει νὰ εἶναι ἐπιτηδεία καὶ φίλεργος, νὰ ἔχῃ δὲ ἐκπαιδευθῇ κατὰ τὰ ἄριστα συστήματα, δι' ὧν εὐκολώτερον καὶ τελειότερον δύναται νὰ παρακολουθῇ μετέπειτα τὰς προόδους τῆς παιδαγωγίας καὶ νὰ κατανοήσῃ τὰς μεθόδους ἃς πρόκειται νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς μόρφωσιν τῶν ὑπ' αὐτῆς παιδαγωγουμένων. Πρὸ πάντων δὲ ὁλόκληρος ἡ ἀγωγὴ καὶ ἐκπαίδευσίς της ὀφείλει νὰ τείνῃ, δι' ὕλων αὐτῆς τῶν μέσων, εἰς τὸ νὰ ἐμπνεύσῃ αὐτῇ πρωΐμως τὴν ἀγάπην, τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς ἐντολῆς της, ὅτε μόνον δύναται ν' ἀνυψωθῇ εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῆς ἀξιοπρέπειαν, νὰ ἐξευγενίσῃ τὸ ἔνεκα πλείστων λόγων ἐξευτελισθὲν ἐπάγγελμά της, νὰ κατανοήσῃ καὶ συναισθανθῇ τὴν ἱερότητα τῆς ἐντολῆς της, καὶ τέλος ἐν πεποιθήσει νὰ δράῃ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν περὶ αὐτὴν καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς φιλτάτης αὐτῇ πατρίδος.

Αἰκ. Λασκαριδου.

ΕΝ ΤΩι ΑΡΣΑΚΕΙΩι

Ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ κ. Βιώνη, τοῦ σεβαστοῦ ἐπόπτου τῶν ἐν Ἀθήναις παρθεναγωγείων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, ἐπεσκέφθην τὸ Ἀρσάκειον.

Ἐν τῷ προδόμῳ, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τῷ εἰσιόντι, ἐπὶ στηλῶν μαρμαρίνων, χρυσοῖς γράμμασι γεγραμμένα ἀνάκεινται τὰ ὀνόματα τῶν προέδρων καὶ συμβούλων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας καὶ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν, οἵτινες, φλογεροῦ πόθου ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδεύσεως ἐμφορούμενοι, ἐθυσίασαν γενναίως ὑπὲρ αὐτῆς τὸν χρόνον αὐτῶν ἢ τὸ χρῆμα· στίλβουσι τὰ ὀνόματα τῶν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου, ἀλλ' ἡ ἀνάμνησίς των στίλβει λαμπροτέρα ἐν τῇ ἐθνικῇ εὐγνωμοσύνῃ!

Διὰ μεγάλης ὑαλοφράκτου θύρας εἰσῆλθον εἰς τὴν μαρμαρόστρωτον στοάν, ἐν ᾗ ὑψοῦται ἡ προτομὴ τοῦ Ἀρσάκη. Ὁ μεγαλώνυμος ἱδρυτὴς τοῦ ἐπισημοτάτου τῶν ἐν Ἀνατολῇ ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων διὰ τῶν μαρμαρίνων του ὀφθαλμῶν θεωρεῖ τὸ ἔργον τῆς φιλομουσίας αὐτοῦ, ὅπερ, παραδόξως, οὐδέποτε κατὰ τὸν βίον του ἠθέλησε νὰ ἴδῃ διὰ ζώντων ὀφθαλμῶν.

Ἀριστερᾷ, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Διευθύνσεως, εἰσὶν ἀνηρτημέναι αἱ εἰκόνες τῶν προέδρων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, τοῦ Γ. Κουντουριώτη, Μεταξᾶ, Μαυροκορδάτου, Λέοντος Μελᾶ, Ῥομπότη καὶ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ἑταιρίας Κοκκώνη... Τινὲς τῶν ἀνδρῶν τούτων πρὶν μεριμνήσωσι περὶ τῆς εἰρηνικῆς τῶν ἑλληνίδων ἀναπλάσεως, ἄλλας μερίμνας βαρυτέρας περὶ ἀναστάσεως τῆς Πατρίδος ἐκυοφόρησαν ἐν τῇ κεφαλῇ των, καὶ αἱ σεβάσμιαι μορφαί των, αἱ ἀπαθεῖς νῦν ἀκινητοῦσαι ἐντὸς τοῦ πλαισίου των, συνεσπάσθησαν βιαίως ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τοῦ κινδύνου ὁπότε ᾐγωνίζοντο ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας...

Ἡ διευθύντρια τοῦ Ἀρσακείου κυρία Κλέβε, λίαν φιλοφρόνως, ἐφ' ᾧ ἐκφράζομεν αὐτῇ καὶ ἡμεῖς τὰς εὐχαριστίας μας, ἐξενάγησεν ἡμᾶς ἀνὰ τὸ οἰκοδόμημα.

Ἡ ἐντύπωσις ἣν ἐμποιεῖ καὶ ἡ ἐπὶ μέρει ἐπίσκεψις εἶνε λίαν εὐάρεστος. Διάδρομοι εὐρεῖς καὶ ὑψηλοί, αἴθουσαι μεγάλαι, διαίρεσις τοῦ κτιρίου συμμετρική. Εὐχερῶς ἐννοεῖ τις ὅτι ἀρχῆθεν δι' ὃν προωρίσθη σκοπὸν ᾠκοδομήθη, ἐκτιμᾷ δ' ἐπαξίως τὴν μέριμναν καὶ τὴν τέχνην τοῦ ἀνεγείραντος αὐτὸ ἀρχιτέκτονος μακαρίτου Καυταντζόγλου, ὅστις οὐδὲν παρημέλησε ὅπως καταστήσῃ τὸ οἰκοδόμημα εὐάερον καὶ ὑγιεινόν· τοιοῦτο δ' εἶνε, πράγματι, ἀπρόσβλητον μεῖναν ἀπὸ πάσης ἐπιδημίας, καὶ τῆς χολέρας καὶ τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, καὶ ὅτε ἔτι αἱ φοβεραὶ νόσοι ἐπὶ τῶν πέριξ συνοικιῶν ἐπισκήψασαι διὰ ζώνης θανατηφόρου περιέσφιγγον αὐτό...

Ἐν τῷ ἰσογείῳ, ἐπὶ τῶν ἑκατέρωθεν πλευρῶν, εἰσὶν αἱ αἴθουσαι τῶν παραδόσεων. Εἶνε ὥρα μαθήματος. Ἀνοίγομεν θύραν τινὰ· βλέπομεν τὴν διδασκάλισσαν καὶ τὰς μαθητρίας ἐργαζομένας· ἐγείρονται ἐν σπουδῇ ἐκ τῶν βάθρων των, καὶ παρατηροῦσι μετά τινος περιεργίας τὸν ἀδιάκριτον, ὅστις ἐτάραξε τοὺς κύκλους των. Αἱ μαθήτριαι ἐδῶ μὲν εἶνε μικραί, ἀπαπνέουσαι ἀκόμη τὰ ἄρωμα τῆς μητρικῆς ἀγκάλης, ἀλλαχοῦ δὲ νεάνιδες ἐπιχαρίτως φέρουσαι τὴν ἁπλῆν ἀλλὰ κομψὴν στολὴν τῶν συσσίτων. Ἐν τῇ εὐρείᾳ αἰθούσῃ, ὅπου διδάσκονται αἱ τάξεις τοῦ προτύπου, εἴδομεν μικρὸν κοράσιον μέχρις ἓξ ἐτῶν, μὲ ξανθοὺς βοστρύχους καὶ ὀφθαλμοὺς ἐξύπνους, ἱστάμενον μόνον ἐν τῇ γωνίᾳ, ἐστραμμένον πρὸς τὸν τοῖχον.

— Τιμωρία εἶπαι; τὸ ἠρώτησα.

Ἐκίνησε καταφατικῶς τὴν κεφαλήν του, ἀλλὰ μετὰ τόσης ἀφελείας μετὰ τόσης χάριτος!

Τί διέπραξεν ἆρά γε τὸ ἀθωώτατον πλάσμα, καὶ κατεδικάσθη ἐπὶ ὥρας νὰ βλέπῃ τοῖχον ἐνώπιόν του, ἀκίνητον λίθινον πέπλον τεταμένον πρὸ τῶν παιδικῶν του ὀφθαλμῶν;... Ὦ! εἴθε αὐτὴ νὰ εἶνε ἡ τιμωρία του, καὶ μηδέποτε νὰ ἴδῃ, μετὰ ἔτη, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ κεφαλή του θὰ πληροῦται ὀνείρων καὶ ἡ καρδία του ἐλπίδων, τοῖχόν τινα φοβερώτερον, ἐγειρόμενον ὀγκώδη καὶ ἀπότομον, ἀποφράττοντα τὸν ὁρίζοντα τῶν πόθων του!...

Ἐν τῇ ὀπισθίᾳ πλευρᾷ κεῖται τὸ ναΐδριον τοῦ καταστήματος τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας, ἧς τὸ ὄνομα ἔφερεν ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρσάκη. Εἶνε μικρὸν ἀλλὰ κομψότατον, καὶ μετ' ἄκρας φιλοκαλίας ἐσκευασμένον· διαφαίνετ' ἐν αὐτῷ ἡ γυναικεία καλαισθησία· ἀποπνέει τὸ θελκτικὸν καὶ ποιητικὸν ἐκεῖνο ἄρωμα ὅπερ τόσον καταγοητεύει τοὺς ἐπισκεπτομένους ἐρημικὰ ἐξωκκλήσια. Αἱ μαθήτριαι ἐκκλησιάζονται τακτικῶς ἀνὰ πᾶσαν κυριακὴν ἢ ἑορτήν. Ἵστανται ὀρθαί, ἐν διπλῇ γραμμῇ, καὶ παρ' ἑκάστην τάξιν ἡ εἰκεῖα διδασκάλισσα· ἡ διευθύντρια καὶ τὸ ἄλλο προσωπικὸν τῆς διευθύνσεως ἵστανται ὀπίσω, εἰς τὸ κυκλοτερές βάθος. Τὴν λειτουργίαν ψάλλουσιν αἱ μαθήτριαι καὶ αἱ διδασκάλισσαι. Ὁποῖον δὲ θέλγητρον ἐνέχει τοῦτο δύνανται νὰ ἐννοήσωσι μόνον οἱ ἐν μονῇ καλλογραιῶν ἀκούσαντες διὰ γλυκείας, διαυγοῦς καὶ περιπαθοῦς φωνῆς μελπομένην τὴν ἱερὰν ἀκολουθίαν. Πόσον οἱ κατανυκτικοὶ ἐκεῖνοι τόνοι ἀπέχουσι τῶν κραυγῶν ἱεροψαλτῶν τινων! Πόσον εὐχαριστεῖται τις τότε διότι εἶνε Χριστιανός!..

Ἐπιστρέφομεν, καὶ διὰ λιθίνης κλίμακος κατερχόμεθα εἰς τὰ δωμάτια, ἅτινα χρησιμεύουσιν ὡς ἱματιοφυλάκια. Ἑκάστη μαθήτρια ἔχει ἴδιον ἐρμάριον, φέρον τὸ ὄνομα αὐτῆς. Ἄκρα ἐν πᾶσι καθαριότης. Αἱ μαθήτριαι ὑποχρεοῦνται νὰ ῥάψωσι διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν τὰ ἐνδύματα αὐτῶν, ἐφ' ὅσον δύνανται, ἀλλὰ τοῦτο ἐλάχιστα ἀνακουφίζει τὸ ἰδιαίτερον ἐργαστήριον ὅπερ ἐκτελεῖ πάσας τὰς ῥαπτικὰς ἐργασίας τοῦ καταστήματος, ἀδιακόπως ἐργαζόμενον.

Ἀνερχόμεθα εἰς τὸ ἰσόγειον, καὶ δι' ἑτέρας λιθίνης κλίμακος κατερχόμεθα εἰς τὸ ἐστιατόριον. Εἶνε εὐρεῖα ὑπόγειος αἴθουσα πλήρης τραπεζῶν, εἰς ἣν παρακάθηνται αἱ μαθήτριαι κατὰ τάξεις μετὰ τῶν οἰκείων διδασκαλισσῶν. Ἐφ' ἑκάστης τραπέζης παρατίθεται πρόχους πλήρης ὕδατος ἐπάργυρον δὲ κύπελλον πρὸ ἑκάστης μαθητρίας. Ὑάλινον ποτήριον τίθεται πρὸ ἐκείνων μόνον, αἵτινες κατ' ἀνάγκην ποιοῦνται χρῆσιν οἴνου.

Ἐκ τοῦ κανονισμοῦ βλέπομεν ὅτι τὰ τῆς ἐσωτερικῆς διαίτης ἔχουσιν ὡς ἑξῆς.

«Αἱ σύσσιτοι ἐγείρονται τῆς κλίνης τὸν μὲν χειμῶνα τῇ 6 ὥρᾳ π. μ. τὸ δὲ θέρος τῇ 5η. Ἅμα δὲ ἐνδυθεῖσαι συνέρχονται ὅλαι ὁμοῦ εἰς προσευχὴν παρούσης καὶ τῆς Διευθυντρίας. Μετὰ ταύτην προγευματίζουσι, καὶ εὐθὺς ἄρχονται τῆς μελέτης διαρκούσης μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας. Γευματίζουσι τὴν 12ην καὶ δειπνοῦσι τὴν 6 ὥραν μ.μ. τηρουμένων τῶν περὶ νηστείας διατάξεων τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας. Δίδεται τροφὴ καθαρά, ἀρκοῦσα καὶ ὑγιεινή, ἐπιτηρουμένη συνεχῶς ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἰδίως ὑπὸ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς.

«Κατὰ τὴν 7 μ.μ. ὥραν τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ὀγδόην τὸ θέρος, ἄρχονται τῆς μελέτης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἁρμοδίων ἐπιμελητριῶν καὶ διδασκαλισσῶν καὶ μελετῶσι μέχρι τῆς 10ης ὥρας, ὅτε προσευχῆς γενομένης ἀπέρχονται εἰς τὴν κλίνην των.»

Δι' εὐρείας κλίμακος ἀνερχόμεθα εἰς τοὺς κοιτῶνας τῶν μαθητριῶν. Ἐντὸς αἰθουσῶν μεγάλων ἢ μικροτέρων εἰσὶ παρατεταγμέναι σιδηραῖ ὁμοιόμορφοι κλῖναι, ὧν τὰ προσκεφάλαια καὶ αἱ σινδόνες λάμπουσιν ἐκ χιονώδους λευκότητος. Ὁ εἰσ-

ερχόμενος εἰς τοὺς κοιτῶνας τούτους καταλαμβάνεται ὑπὸ σεβασμοῦ· εἰσδύει εἰς τὸ ἄσυλον τῆς παρθενικῆς ἀγνότητος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκὰς εἰσὶν οἱ βέβηλοι στοχασμοί. Ἐπὶ τῶν πλείστων κλινῶν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ἑκάστης μαθητρίας ἀνήρτηται εἰκονισμάτιον τῆς παναγίας. Ὢ! αἱ καλαὶ κόραι! Κατακλίνονται ὑπὸ τὴν χάριν τῆς Θεομήτορος, ἀποκοιμώμεναι ἐμπιστεύονται τὴν ψυχήν των εἰς τὴν Ἀγνὴν Παρθένον!... Τίς οἶδεν ἂν τὴν νύκτα τινῶν τὰ χείλη, ἐν ὀνείρῳ, δὲν ψελλίζουσι προσευχήν!...

Παρὰ τοὺς ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τῆς ὁδοῦ Παρθεναγωγείου κοιτῶνας κεῖται τὸ νοσοκομεῖον. Ἀνησυχία τις εἶχε καταλάβῃ τὴν ψυχήν μου καθ' ἣν στιγμὴν εἰσηρχόμην εἰς αὐτό. Ποῖον ἆρά γε δυστυχὲς κοράσιον κεῖται κλινῆρες; Τί ὄνειρον ἆρά γε νὰ βλέπῃ ἡ ταλαίπωρος μήτηρ του, μακρὰν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἢ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἐν ᾧ τὸ προσφιλές της ὄν, ὠχρόν, μὲ ὀφθαλμοὺς ἐσβεσμένους καὶ δακτύλους ἀπεστεωμένους ἐπικαλεῖται ἐκ βάθους καρδίας αὐτήν; Γυναῖκες ἄλλαι ἵστανται παρὰ τὴν κλίνην του, νοσοκόμοι ἀφωσιωμέναι, ἀλλὰ νοσοκόμοι μόνον καὶ ὄχι μητέρες. Πόσαι κόραι, βαρεῖαν κλίνουσαι τὴν κεφαλήν των, ἀνεπόλησαν ἀπὸ τοῦ δωματίου ἐκείνου τὴν πατρικὴν ἑστίαν, καί, ἐν τῇ παραφορᾷ τοῦ πυρετοῦ, εἶδον περὶ αὐτὰς προσφιλεῖς μορφάς, αἵτινες τὴν πρωΐαν ἐξηφανίσθησαν! Εἰσῆλθεν ἆρά γε ποτὲ ἐκεῖ ὁ φοβερὸς ἐπισκέπτης ὁ φέρων κατόπιν του δάκρυα καὶ ὀλοφυρμούς: Ἐκενώθη ποτὲ κλίνη τις ἐκ τούτων ὅπως πληρώσῃ διὰ σώματος ἀβροῦ μικρόν τινα λάκκον τοῦ νεκροταφείου;

Εὐτυχῶς οἱ φόβοι τῆς φαντασίας μου δὲν ἐπηλήθευσαν. Ἐν τῷ νοσοκομείῳ εὕρομεν μίαν μόνην κόρην καὶ ταύτην ἀναρρώσασαν καὶ καθημένην ἐπὶ ἕδρας. Ἅμα ἰδοῦσα ἡμᾶς ἠγέρθη ἐν σπουδῇ, καὶ ἡ αἰδὼς ἐπανήγαγεν ἐπὶ τῶν παρειῶν τὸ ἐρύθημα, ὅπερ εἶχεν ἀφαιρέσῃ ἡ ἀρρωστία.

Ἀκούομεν κρότον σκεπάρνου. Οἱ ξυλουργοὶ κατασκευάζουσι ἐξέδραν τινὰ κλιμακωτὴν ἐφ' ἧς θὰ καθήσωσιν αἱ μαθήτριαι τὴν ἡμέραν τῆς τελετῆς. Παρασκευάζονται δι' αὐτὴν ἐσπευσμένως αἱ λευκαὶ στολαὶ τῶν συσσίτων μαθητριῶν ἐξ ἐγχωρίου ὑφάσματος. Ἀκούομεν γλυκείας φωνὰς νεανίδων ἐν χορῷ ψαλλουσῶν ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια. Ἐν ᾧ κατερχόμεθα, ἀπὸ θύρας τινὸς ἀνοιχθείσης ἐκπέμπονται μελῳδικοὶ ῥόθιγγοι κλειδοκυμβάλου.

Εἴνε καιρὸς ν' ἀπέλθωμεν· ζητοῦμεν πληροφορίας τινὰς εἰσέτι. Τὸ προσωπικὸν τῆς διδασκαλίας καὶ διευθύνσεως συνίσταται ἐξ ὀγδοήκοντα προσώπων. Οἱ εὐεργέται τοῦ καταστήματος εἰσὶ περὶ τοὺς τριακοσίους, περὶ τοὺς δέκα δὲ οἱ μεγάλοι εὐεργέται. Διευθύντριαι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Παρθεναγωγείου ἐγένοντο κατὰ χρονολικὴν τάξιν αἱ κυρίαι Πιτκιδάκη, ἡ Ἀγγλὶς Κανόν, ἡ Σεβαστὴ Μάνου, ἡ Ἀμεναὶς Καβανιάρη, ἡ Κίτσου καὶ ἡ νῦν διευθύντρια κυρία Κλέβε.

Ἔληξεν ἡ ὥρα τοῦ μαθήματος, καὶ πολλαὶ τῶν μαθητριῶν ἀνθηραὶ τὴν ὄψιν, ζωηραί, μεταβαίνουσι ἀπὸ διαδρόμου εἰς διάδρομον. Δὲν ἔχουσι τὸ κατηφὲς ἐκεῖνο ἐξωτερικόν, τὸ ἦθος ἐκεῖνο τῆς ὀρφανίας, ὅπερ ἔχουσιν αἱ κόραι μακρὰν τῶν μητέρων. Ἐν τῷ σχολείῳ εὗρον ἄλλην οἰκογένειαν. Κατ' ἀρχάς, ὅτε ἦλθον μικραί, ἴσως ἔχυσαν πικρὰ δάκρυα· τὸ Ἀρσάκειον ταῖς ἐφάνη δεσμωτήριον καὶ αἱ διδασκάλισσαι δεσμοφύλακες. Ἀλλὰ τώρα, ὅταν ἔλθῃ, μετὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις, ἡ στιγμὴ τῆς ἀναχωρήσεως, ἡ στιγμὴ τοῦ πικροῦ ἀποχωρισμοῦ, θὰ χύσωσιν ἔτι θερμότερα δάκρυα ἀπερχόμεναι αὐτοῦ...

Ὢ, πόσαι ἐκ τῶν νεανίδων τούτων ἃς βλέπω σκιρτώσας, ὅταν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν κοινωνίαν, ἐν ταῖς ὀδυνηραῖς στιγμαῖς τῆς θλίψεως ἢ τῆς ἀπογοητεύσεως θ' ἀναμνησθῶσι μετὰ πόθου τοῦ ἀφελοῦς εὐτυχοῦς μαθητικοῦ βίου, ὁπότε ἡ λύπη ἦτο μικρά, ὅπως καὶ ἡ καρδία των ἡ δυναμένη νὰ φέρῃ αὐτήν!... Πόσαι σκιρτῶσαι κορασίδες ἄλλοτε ἐν αὐτῇ τῇ αὐλῇ, δέσποιναι ἤδη, ἀπολαύσασαι τοῦ βίου ἀναπολοῦσι μετὰ συγκινήσεως τὴν ἥρεμον ἐκείνην εὐτυχίαν!.... Χρυσοῖ παιδικοὶ καὶ ἐφηβικοὶ χρόνοι! εἶσθε ἡ αὐγὴ τῆς ζωῆς, καὶ ἔχετε ὅλην τὴν χάριν, τὴν ποίησιν, τὴν ῥοδίζουσαν γοητείαν τῆς αὐγῆς τῆς ἡμέρας!...

Α. Π. Κ.

ΣΕΙΣΜΟΙ

ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΔΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ Ὁ ὀργανισμὸς τῆς γῆς

Β'

Ὁλικαὶ κυκλοτερεῖς διαῤῥήξεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς. — Αἱ τρεῖς διαῤῥήξεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς ἐν εἴδει κυκλοτερῶν ἡφαιστειωδῶν γραμμῶν, ἐφ' ὧν ὑπάρχουσι τὰ ὑψηλότερα ὄρη καὶ πάντα σχεδὸν τὰ ἐνεργὰ ἡφαίστεια τῆς γῆς.— Σπουδαιότης τῶν ἡφαιστειωδῶν αὐτῶν γραμμῶν ὡς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν πολλῶν σεισμικῶν φαινομένων. — Ὁ βαθμιαῖος σχηματισμὸς ὀρέων, πεδιάδων καὶ θαλασσῶν.— Πλήμμυραι καὶ κατακλυσμοὶ ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἀναδύσεως ὀρέων καὶ χερσονήσων.—Ἐπιστημονικὴ ἐξήγησις τοῦ κατακλυσμοῦ.

Αἱ μεγαλειτεραι ἀλλοιώσεις καὶ διαταράξεις εἰς τὸν στερεὸν φλοιὸν τῆς γῆς ἐγένοντο εὐτυχῶς πρὸ τῆς ἐμφανίσεως ἔτι τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς στερεοποιήσεως, ὡς εἴπομεν, ὁ φλοιὸς ἦν λεπτότατος καὶ ἑκάστη σύμπτυξις καὶ συρρίκνωσις αὐτοῦ ἐγίνετο εὐχερῶς εἰς μέγαν βαθμὸν καὶ εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἐν εἴδει ἐκτεταμένων ῥωγμῶν καὶ διαῤῥήξεων. Αἱ πτυχαὶ καὶ αἱ ῥωγμαὶ ἦσαν μέγισται, αἱ καθιζήσεις καὶ αἱ ἐξοχαὶ ὑπερμεγέθεις· τότε ἐσχηματίσθησαν τὰ ὑψηλότερα ὄρη, διότι ὁ φλοιὸς τῆς γῆς

τότε ὢν λεπτότατος καὶ ὑπείκων εἰς τὴν πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς συστολὴν ὑπέστη μεγίστας διαῤῥήξεις διηκούσας κυκλοτερῶς δι' ὅλης τῆς γηΐνης σφαίρας.

Τρεῖς τοιαῦται μέγισται διαῤῥήξεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς παρατηροῦνται σήμερον ἀκολουθοῦσαι σχεδὸν εὐθείας γραμμὰς περιβαλλούσας ἅπασαν τὴν σφαῖραν τῆς γῆς. Αἱ γραμμαὶ αὗται διέρχονται σειρὰς ὑψηλῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὀρέων, ἐν οἷς ἔτι σήμερον ὑπάρχουσι σχεδὸν ἅπαντα τὰ ἡφαίστεια τῆς γῆς. Πρὸς τὰς τρεῖς ταύτας κυκλοτερεῖς γραμμὰς συνδέονται καὶ ἄλλαι μικραὶ γραμμαὶ μερικῶν διαῤῥήξεων τοῦ φλοιοῦ.

—

Ἵνα δ' ὁ ἀναγνώστης κατανοήσῃ εὐκρινέστερον τὰς τρεῖς ταύτας μεγάλας διαῤῥήξεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, αἵτινες ἐνδιαφέρουσι σπουδαίως ἡμᾶς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἑρμηνείαν τῶν φαινομένων τοῦ σεισμοῦ, δίδομεν ὧδε περιγραφὴν αὐτῶν λεπτομερῆ κατὰ τὴν τοῦ Γάλλου ἐπιστήμονος A. Gautier.

Ἡ πρώτη κυκλοτερὴς γραμμὴ τῆς σπουδαιοτέρας τῶν διαῤῥήξεων ἄρχεται ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ ἄκρου τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς πρὸς βορρᾶν τῆς Παταγωνίας, ἀκολουθεῖ κατὰ μῆκος τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἀμερικῆς τὴν γραμμὴν τῶν Ἄνδεων ὀρέων, ὅθεν διέρχεται διὰ τῶν πολυαρίθμων ἡφαιστείων τῆς Περουβίας, Κολομβίας, τῶν νήσων Γαλλαπάγου, τοῦ ἰσθμοῦ Τεουαντεπὲκ (Tehuantepec) καὶ τῆς Σιέρρα-Νεβάδας. Προχωροῦσα δὲ πάντοτε πρὸς βορρᾶν ἡ γραμμὴ αὕτη διέρχεται διὰ τῶν πολυπληθῶν ἡφαιστείων κρατήρων τῶν νήσων Ἀλεουτίνων καὶ τῆς Καμτσιάτκας, μεθ' ὃ ἀναστρέφεται πρὸς τοὺς τῶν νήσων Κουρίλλων. Ἐκ τούτων δὲ ἡ γραμμὴ ἀπομακρυνομένη τοῦ βορείου πόλου διέρχεται διὰ τῶν ἡφαιστείων τῆς Ἰαπωνίας, τῶν Φιλιππίνων νήσων, τῆς Βορνέου, τῆς Σουμάτρας καὶ ἀφίνουσα πρὸς τὰ δεξιὰ τὴν Αὐστραλίαν εἰσέρχεται ἐν τῷ Ἰνδικῷ καὶ εἶτα τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ, δι' ὧν ἐπανέρχεται εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως, ἤτοι ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς σειρᾶς τῶν Ἄνδεων πρὸς τὸ μεσημβρινὸν ἄκρον τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἅπασα ἡ σειρὰ αὕτη βρέχεται ὑπὸ θαλάσσης, ἧς τὸ βάθος εἶνε 5—6000 μέτρα σχεδὸν παρὰ τὴν ἀκτήν.

—

Ἡ δευτέρα γραμμὴ ἄρχεται ἐπίσης ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ ἄκρου τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἐκ τῶν ἡφαιστειωδῶν κρατήρων τῆς *Γῆς τοῦ Πυρὸς* (Terre-de-Feu), διέρχεται τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν διευθυνομένη πρὸς τὰ ἡφαίστεια τῶν νήσων Σάνδουιχ, τὰς ὁποίας ἀφίνει ὀλίγον πρὸς τὰ δεξιά, προχωρεῖ ἐπὶ τῶν ἡφαιστείων τῶν νήσων Ἀλεουτίνων, ἔνθα τέμνει τὴν πρώτην ἀνωτέρω περιγραφεῖσαν γραμμήν. Ἐκεῖθεν δὲ διέρχεται τὴν χώραν τῆς Καμτσιάτκας, ἐν ᾗ ἀριθμοῦνται ἔτι πλείονα τῶν δεκατεσσάρων ἡφαιστείων ἐν ἐνεργείᾳ. Εἶτα διευθύνεται διὰ μέσου τῆς Ἀσίας ἀκολουθοῦσα τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῆς ὀρεινῆς ἁλύσσου, ἥτις χωρίζει τὴν Σιβηρίαν ἐκ τῆς Μογγολίας, τοῦ Τουρκεστάν, τοῦ Θιβὲτ καὶ τοῦ Ἀφγανιστάν, πλήρη παλαιῶν ἡφαιστείων τῶν πλείστων ἤδη ἐν ἀργίᾳ. Ἐκεῖθεν δὲ διέρχεται διὰ τῆς Ἀραβίας καὶ φθάνουσα εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης μεταβαίνει ἐπὶ τὴν Ἀφρικήν, ἣν διέρχεται κατὰ μῆκος τῆς μεσημβρινο-ἀνατολικῆς παραλίας ἀκολουθοῦσα τὴν σειρὰν τῶν ὑψηλῶν ὀρέων μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, ἐκ τοῦ ὁποίου εἰσερχομένη εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν διευθύνεται πρὸς τὸν Μαγγελάνειον πορθμὸν καὶ τὴν *Γῆν τοῦ Πυρὸς* τοῦ μεσημβρινοῦ ἄκρου τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ὁπόθεν κατὰ πρῶτον ἀνεχώρησεν.

—

Ἡ τρίτη τέλος κυκλοτερὴς ἡφαιστειώδης γραμμὴ εἶνε κάθετος τῆς δι-χοτομούσης τὴν σφαιρικὴν γωνίαν τὴν σχηματιζομένην ἐκ τῶν δύο πρώτων κυκλοτερῶν γραμμῶν. Ἡ γραμμὴ αὕτη ἐνδιαφέρει τὰ μέγιστα ἡμᾶς ὡς διερχομένη ἐκ τῆς Μεσογείου καὶ διὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἀναχωρεῖ δὲ ἐκ τῶν ἡφαιστειωδῶν κρατήρων πρὸς νότον τῆς Νικαραγουάης παρὰ τὸν ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ, διευθύνεται πρὸς τοὺς τῶν νήσων Μικρῶν Ἀντιλλῶν καὶ διὰ μέσου τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ διερχομένη μεταξὺ τῶν ἡφαιστείων τῶν νήσων Ἄζορων καὶ Καναρίων φθάνει εἰς τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτὰρ πρὸς νότον τῆς Αἰσσαβώνος τῆς Πορτογαλλίας, ἥτις κατεστράφη ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ σεισμοῦ τοῦ 1755. Ἐκεῖθεν δὲ βαίνουσα διὰ τῆς Ἀνδαλουσίας, ἥτις κατὰ τὸ 1884 ὑπέστη ἰσχυροὺς σεισμούς, διέρχεται κατὰ μῆκος τῆς Μεσογείου κατευθυνομένη πρὸς τὴν Ἰταλίαν μεταξὺ τοῦ Βεζουβίου καὶ τῆς Αἴτνας καὶ κατερχομένη μικρὸν διὰ τῆς Ζακύνθου διέρχεται δι' ἁπάσης τῆς μεσημβρινῆς Ἑλλάδος κατευθυνομένη πρὸς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἀφίνουσα πρὸς βορρᾶν μὲν τὴν Χίον καὶ Σμύρνην, πρὸς νότον δὲ τὴν Θήραν καὶ Κρήτην. Ἐκεῖθεν κατευθύνεται διὰ μέσου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πρὸς τὸ Κουρδιστὰν καὶ τὰ ὄρη τῶν Ἀχαντίδων (Achantis). Εἶτα δὲ τέμνουσα λοξῶς τὴν χερσόννησον τῶν Ἰνδιῶν κάτωθεν τῶν ὀρέων Vindhya διευθύνεται πρὸς τὴν περιλάλητον γραμμὴν τῶν ἡφαιστείων τῶν νήσων Σουμάτρας καὶ Ἰάβας, παρ' αἷς τέμνει τὴν πρώτην κυκλοτερῆ γραμμὴν ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν, ἔνθα συνέβη κατὰ τὸ 1883 ἡ ἔκρηξις καὶ ὁ καταστρεπτικὸς σεισμὸς τοῦ Κρακάτοα ὄρους. Ἡ θέσις αὕτη τῆς τομῆς τῆς πρώτης καὶ τῆς τρίτης κυκλοτεροῦς γραμμῆς εἶνε ἡ χώρα τῆς γῆς, ἔνθα ὑπάρχουσι τὰ πολυαριθμότερα καὶ τὰ φοβερώτερα ἡφαίστεια.

Ἐκ τῆς χώρας δὲ ταύτης ἀναχωροῦσα ἡ τρίτη γραμμὴ διέρχεται διὰ τῆς Αὐστραλίας τέμνουσα αὐτὴν κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν. Εἶτα διερχομένη διὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ μεταξὺ τῶν ἡφαιστείων τῆς Νέας Ζηλανδίας πρὸς νότον καὶ τῶν νήσων Τόγγα πρὸς βορρᾶν διευθύνεται πρὸς τὰ ἡφαίστεια τῶν νήσων Γαλλαπάγου, δι' ὧν καταλήγει εἰς τὸν ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ, ἐξ οὗ κατὰ πρῶτον ἀνεχώρησεν.

—

Ἡ Ἑλλὰς ὡς βλέπομεν εἶνε χώρα κειμένη σχεδὸν ὁλόκληρος ἐπὶ τῆς μεγάλης γραμμῆς τῆς διαρρήξεως τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ πάντοτε ἐκ τῆς ἀρχαιότητος ὑπόκειται εἰς συχνὰς καὶ ἰσχυρὰς σεισμικὰς δονήσεις καὶ εἰς μεταβολὰς τοῦ ἐδάφους μεγάλας. Αὐτὴ ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία μαρτυρεῖ περὶ τῶν κατὰ καιροὺς σεισμικῶν καταστροφῶν, ἃς τινας ὑπέστησαν ἐπανειλημμένως οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης. Ἡ διαρρηξις τῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ, ἐφ' οὗ κεῖται τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, ἐπήνεγκεν ἐσωτερικῶς εὐρυτάτας κοιλότητας καὶ ῥωγμὰς ὑπερμεγέθεις κενάς, αἵτινες ἑκάστοτε χαίνουσαι γίνονται αἴτιαι συχνῶν μετακινήσεων καὶ μεταβολῶν τῶν στοιβάδων τοῦ ἐδάφους. Ὁλόκληροι ὄγκοι γῆς καὶ βράχοι μετέωροι ὑπὲρ ἢ παρὰ τὰς κοιλότητας ταύτας διὰ τῆς ἀκαταπαύστου ὑπογείου διαλυτικῆς καὶ χημικῆς ἐπεξεργασίας τῶν τε κυκλοφορούντων ὑδάτων καὶ τῆς κεντρικῆς θερμότητος ἀποσπώμενα ἀποτόμως ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ κατατριβόμενοι δίδουσι χώραν εἰς νέας μεταβολὰς τοῦ ἐδάφους καὶ μετακινήσεις αὐταῦ καὶ σεισμικὰς δονήσεις. Ἑκάστη δὲ ταιαύτη αἰφνιδία μεγάλη ἀνατροπὴ τῶν ὑπογείων στρωμάτων ἐξακολουθεῖ ἔτι ἐπὶ ἡμέρας τινὰς κατόπιν ἐν εἴδει μικροτέρων καὶ ἀσθενεστέρων δονήσεων, ἕως οὗ ἀποκατασταθῇ καὶ πάλιν ἡ διαταραχθεῖσα πρὶν ἰσόρροπος θέσις τῶν ὑπογείων στρωμάτων ἐπί τινα καιρόν.

Ἡ γραμμή, ἐφ' ἧς κεῖται ἡ Ἑλλάς, ὡς οὖσα διάρρηξις δὲν εἶνε ἐντελῶς εὐθεῖα, ἀλλ' ἀνώμαλος καὶ φέρουσα πλαγίως διαφόρους δευτερευούσας διαρρήξεις κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Ἕνεκα τούτου δὲν εἶνε καὶ πάντα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐξ ἴσου ὑποκείμενα εἰς σεισμικὰς δονήσεις. Αἱ πρὸς τοῦτο δὲ ἀκριβεῖς παρατηρήσεις τῶν τελευταίων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου διευθυντοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν Σμίθ, ἔδειξαν ὅτι δέκα ἐξ κυρίως κέντρα σεισμῶν ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσιν (ἴδε «Ἑστίας» σελ. 554).

—

Ἡ ἀνακάλυψις καὶ ἡ γνῶσις τῶν τριῶν τούτων γραμμῶν τῶν παριστανουσῶν μεγάλας καθολικὰς διαρρήξεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς εἶνε σπουδαιοτάτη, καθ' ὅτι ἐξηγεῖ ἔτι ἡμῖν πλεῖστα φαινόμενα τῶν σεισμῶν καὶ καθοδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν καὶ πιθανωτέραν ἑρμηνείαν αὐτῶν.

Ἅπαντα σχεδὸν τὰ ἐν ἐνεργείᾳ ἡφαίστεια τῆς γῆς, ἅπερ ἀριθμοῦνται σήμερον περὶ τὰ 250 ἐν ὅλῳ,—εὑρηνται ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων γραμμῶν καὶ ἰδίως, ὅπου αἱ γραμμαὶ αὗται κεῖνται παρὰ τὴν θάλασσαν ἢ διέρχονται διὰ μέσου αὐτῆς. Καὶ ἡ τελευταία αὕτη παρατήρησις ἔχει μεγίστην σημασίαν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς παραγωγῆς τῶν ἡφαιστείων καὶ τοῦ αἰτίου τῶν σεισμῶν ἔτι, ὡς θέλομεν ἴδει κατωτέρω.

Οἱ σεισμοί, οἵτινες πολλάκις συμβαίνουσι καταστρεπτικοὶ ἐπὶ τῶν γραμμῶν τούτων, οὐχὶ σπανίως ἐπέρχονται σχεδὸν συγχρόνως ἐπὶ διαφόρων σημείων τῆς αὐτῆς γραμμῆς.

Ἵνα δὲ μὴ ἀνατρέχωμεν εἰς παλαιότερα συμβάντα, ἀναφέρομεν ὅτι κατὰ τὸ 1883 ταὐτοχρόνως σχεδὸν μὲ τὸν καταστρεπτικὸν σεισμὸν τῆς Ἰσχίας ἐν Ἰταλίᾳ συνέβη καὶ ἡ φοβερὰ ἔκρηξις καὶ ὁ σεισμὸς τῆς νήσου Ἰάβας, αἵτινες κεῖνται ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς. Κατὰ τὸ τρέχον δὲ ἤδη ἔτος μόλις πρὸ μηνῶν συνέβησαν σχεδὸν ταὐτοχρόνως οἱ καταστρεπτικοὶ σεισμοὶ τῆς νοτιοδυτικῆς παραλίας τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Καρλεστῶνος κειμένης ὀλίγον τι βορειότερον τῆς αὐτῆς τρίτης γραμμῆς.

—

Μετὰ τὰς μεγάλας ταύτας διαρρήξεις, ἡ γῆ ἐν τούτοις ἐξηκολούθει ἀδιαλείπτως νὰ συμπτύσσεται, συρρικνοῦται, ἀνυψοῦται, καθιζάνῃ, διαρρηγνύεται εἰς διάφορα μέρη τοῦ φλοιοῦ αὐτῆς, ἀλλ' εἰς βαθμὸν μικρότερον, καθ' ὅσον οἱ αἰῶνες διέρρεον καὶ ὁ φλοιὸς διὰ τῆς στερεοποιήσεως καὶ τῆς ἐναποθέσεως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ νέων στειβάδων ἐγίνετο παχύτερος, συμπαγέστερος καὶ μᾶλλον ἀνθιστάμενος εἰς ἐκτεταμένας διαρρήξεις.

—

Οὕτω βαθμηδὸν μετεβάλλετο καὶ ἠλλοιοῦτο ἡ ἐξωτερικὴ μορφὴ καὶ διάταξις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς διὰ τῶν κατὰ τόπους γινομένων κυρτώσεων καὶ καθιζήσεων, δι' ὧν ἐσχηματίζοντο τὰ διάφορα ὄρη καὶ αἱ χλοεραὶ καὶ εὔφοροι πεδιάδες, διὰ μέσου τῶν ὁποίων κατέρρεον πρὸς τὰς θαλάσσας τὰ περισσεύοντα ὕδατα τῶν βροχῶν, δι' ὧν ἀνέβυσον ἐκ τοῦ πυθμένος τῶν θαλασσῶν νῆσοι καὶ χερσόνησοι ὁλόκληροι.

Ὅλη αὕτη ἡ ἀέναος μεταβολὴ καὶ μετακίνησις τοῦ φλοιοῦ ἐν τούτοις αἰφνιδίως ἑκάστοτε γιγνομένη παρήγαγε δονήσεις καὶ κλονισμοὺς τοῦ ἐδάφους ἰσχυρούς, οἵτινες ἐπέφεραν μὲν ἐπανειλημμένως μεγίστας καταστροφὰς καὶ ἀπωλείας εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ἐγένοντο πρόξενοι μεγίστου καὶ ἀπαραιτήτου καλοῦ διὰ τὴν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ὕπαρξιν τῆς ζωῆς· διότι αἱ ἀνωμαλίαι αὗται ἐσχημάτισαν τὰς στερεὰς καὶ περιώρισαν τὰ ὕδατα εἰς εὐρυτάτας λεκάνας, ἅλλως ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἤθελεν εἶναι λεία καὶ ἄγονος καὶ καλύπτεσθαι ὑπὸ ὑδάτων.

Αἱ διαταράξεις αὗται ἐπομένως τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, αἵτινες φαίνονται ἡμῖν ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς ἀνωμαλίαι, εἶσιν ἐν τούτοις ἀναγκαῖαι καὶ καλαὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ὑπάρξεως τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς. Αἱ διαταράξεις αὗται ἦσαν διὰ τὸν γήϊνον ὀργανισμὸν ὅροι προόδου καὶ ἀναπτύξεως.

—

Πλεῖστας ἀλλοιώσεις κατὰ καιροὺς ὑπέστη ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἐκ τῶν συχνῶν καὶ ἀλλεπαλλήλων αὐτῶν μετασχηματισμῶν τοῦ φλοιοῦ, καθ' οὓς χῶραι ὑψηλαὶ καὶ ἐκτὸς τῆς θαλάσσης ἐβυθίζοντο ὑπ' αὐτὴν, καὶ ἄλλαι πάλιν ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης ἀνήρχοντο εἰς μέγιστον ὕψος πρὸς σχηματισμὸν ὀρέων. Καὶ εἰς τὰ ὑψηλότερα ὄρη πολλαχοῦ ἀπαντῶσιν ὁλόκληρα στρώματα λειψάνων ὀστρακοδέρμων, δεικνύοντα καταφανῶς, ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦτο τῶν ὀρέων εὑρίσκετο ἄλλοτε ποτὲ ὡς πυθμὴν ὑπὸ τὴν θάλασσαν.

Ἐν τοῖς κυματισμοῖς τούτοις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς καὶ τοῖς κλονισμοῖς αὐτοῦ ἀπεχωρίσθη ἡ Εὔβοια ἐκ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, κατὰ τὸν Πλίνιον, ἡ Κύπρος ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ ἡ Σικελία ἐκ τῆς Νοτίου Ἰταλίας. Ἐκ τῶν διαταράξεων τούτων καὶ τῶν κυματισμῶν τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς τὸ ἔδαφος, ὅπου ἄλλοτε ἤκμαζεν ἡ ἀρχαία Καρχηδὼν εὑρηται τανῦν βεβυθισμένον ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ἕνεκα τούτων ἐπίσης καὶ ἡ ἀρχαία Μασσαλία τῶν Φωκαέων εὑρηται ὑπὸ τὴν θάλασσαν. Κατά τινα ἐκ τῶν κυματισμῶν καὶ διαταράξεων αὐτῶν τοῦ φλοιοῦ ἀνεφάνη ἡ νότιος Ἰταλία, καὶ ἀνέβυσε τὸ Ταίναρον καὶ ἡ Πελοπόννησος κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἀνθρωπότητος.

—

Ἡ ἱστορία ὅλων τῶν περὶ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν λαῶν, ἤτοι τῶν κατοικούντων τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἰταλίας, κατὰ παράδοσιν ἀναφέρει μέγαν τινὰ γενόμενον κατακλυσμόν. Ἡ ἐπιστήμη σήμερον μὴ παραδεχομένη κατακλυσμὸν παγκόσμιον ὡς μὴ ὑπαρχόντων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἱκανῶν ὑδάτων, ὅπως καλύψωσι καὶ τὰ ὑψηλότερα ὄρη αὐτῆς, ἐξηγεῖ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο συμβὰν ἐκ τῆς παρακτίου πλημμύρας τῆς θαλάσσης, ἥτις συνέβη ἕνεκα τῆς αἰφνιδίας ἀναδύσεως τοῦ Ταινάρου καὶ τῆς Πελοποννήσου κατὰ μέγα μέρος.

Ἐκ τῆς ἀναδύσεως ταύτης τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης ὑπερεκχειλίσαντα ἀποτόμως ἐνῆλθον πρὸς στιγμὴν εἰς ἱκανὸν ὕψος πρὸς τὴν ξηρὰν τῶν παραλίων χωρῶν τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ κατέκλυσαν ἀπεράντους ἐκτάσεις προξενήσαντα μεγίστας καταστροφὰς τῶν κατοίκων.

Ἡ ἀνάμνησις δὲ τοῦ γεγονότος τούτου εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἰταλίας, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔπλασεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ κατὰ διαφόρους παραδόσεις τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Δευκαλίωνος, τοῦ Ὠγύγου καὶ τοῦ Νῶε.

Μὴ ἄρα δὲν συνέβη ὅμοιον περίπου, ἀλλ' εἰς μικρότερον βαθμόν, γεγονὸς καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἔτι μόλις πρὸ τριῶν ἐτῶν κατὰ τὸν καταστρεπτικὸν σεισμὸν τῆς νήσου Ἰάβας καὶ τὴν ἡφαιστειώδη ἔκρηξιν τοῦ ὄρους Κρακάτοα πρὸς νότον τῆς Σινικῆς; Κατὰ τὴν φοβερὰν ταύτην ἔκρηξιν ἅπαν τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου εἰς περιφέρειαν 23 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ὑπέστη αἰφνιδίαν καθίζησιν. Ὁ γιγαντώδης οὗτος ὄγκος ἅμα καταβυθισθεὶς εἰς 200—300 μέτρα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης παρήγαγεν ἀπότομον ἀνύψωσιν τῶν ὑδάτων καὶ σχηματισμὸν ὑπερμεγέθους κύματος κατακλύσαντος εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν καὶ εἰς ὕψος 30—35 μέτρων τὰς πέριξ νήσους καὶ καταποντίσαντος πλείστας κώμας καὶ κωμοπόλεις ἀκμαζούσας ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Ἰάβας καὶ τῆς Σουμάτρας καὶ ἀπολέσαντος πλείονας τῶν 35 χιλιάδων ἀτόμων!

Ἐὰν δὲν ὑπῆρχον σήμερον τὰ τηλεγραφικὰ σύρματα νὰ γνωρίσωσιν εὐθὺς τὸ γεγονὸς τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον· ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἀτμὸς καὶ τὰ ἀτμόπλοια καὶ ἡ εὐχερὴς συγκοινωνία, δι' ὧν ἐξητάσθησαν λεπτομερῶς τὰ μέρη τῆς καταστροφῆς καὶ ἠρευνήθησαν αἱ ἀπέραντοι ἐκ τῆς αἰφνιδίας πλημμύρας ἐρημωθεῖσαι ἐκτάσεις καὶ ἐξηκριβώθησαν αἱ ἀπώλειαι, βεβαίως ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας οἱ περισωθέντες λαοὶ τῶν νήσων ἐκείνων θὰ ἐνόμιζον ἴσως, ὅτι ἡ πλημμύρα ἦτο παγκόσμιος καὶ θὰ διετήρουν ἐν τῇ ἀναμνήσει τῆς ἱστορίας αὐτῶν τὸ γεγονὸς τοῦτο ὡς τινα νέον γενικὸν κατακλυσμόν!...

[Ἕπεται τὸ τέλος.]

Ἰω. Φουστανος.

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΗΣ ΙΟΝΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

κατὰ τὰς πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκθέσεις τοῦ κόμητος Γυίλφορδ.

Γ'

Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος.

Ὁ κ. Κ. Ἀσώπιος, διαμένων πρὸ πενταετίας ἐν Τεργέστῃ, ὅπου διετήρει σχολήν, δικαίως ἀπολαύουσαν μεγάλης φήμης, ἔλαβεν ἐντολὴν παρ' ἐμοῦ, τῇ συγκαταθέσει τοῦ λόρδου Ἀρμοστοῦ, νὰ μεταβῇ εἰς Γοτίγγην καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα, ἐὰν ἤθελε ζητηθῇ ἡ ὑπηρεσία του. Ἀφ' οὗ διέμεινεν ἐπὶ τρία ἔτη ἐν Γόττιγγῃ, ἐ-

πειδὴ δὲν ἦτο ἀναγκαῖος ἐνταῦθα, μετέβη εἰς Βερολῖνον, ὅπου ὡς ἐν Γοτίγγῃ ἐπηύξησε τὰς ἀπείρους γνώσεις τῆς κλασικῆς φιλολογίας, δι' ὧν ἦτο ἤδη πεπροικισμένος. Ἤδη εὑρίσκεται εἰς Παρισίους καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ φέρω αὐτὸν μετ' ἐμοῦ ἐνταῦθα πρὸ τοῦ Νοεμβρίου.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823)

Ὁ ἐξ Ἰωαννίνων Κ. Ἀσώπιος πρῶτος διδάσκαλος τῶν ἐν Τεργέστῃ Ἑλληνικῶν Σχολείων, ἀπεστάλη ὑπ' ἐμοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1818 τῇ ἀδείᾳ τῆς Ὑμ. Ὑψ. εἰς Γοτίγγην καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Βερολῖνον καὶ Παρισίους, ὅπου ἐσπούδασεν εἰς τὰς πολλὰς αὐτοῦ γνώσεις νὰ προσθέσῃ καὶ νέας. Ἡ σημερινὴ αὐτοῦ ἐργασία ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει τῶν ἱερέων καὶ τῶν νομικῶν δὲν θὰ διαρκέσῃ πολύ, ἀλλ' ἡ ὑπηρεσία αὐτοῦ ἔσται εἰς ἄκρον ἀναγκαία ἐν τῷ τμήματι τῆς φιλολογίας.

Γ'

Νεόφυτος Βάμβας

Ἐπειδὴ κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον ἡ μεταξὺ τοῦ Ἱεροδιακόνου Ν. Βάμβα καὶ τῶν Κυρίων(;) Ἀργοστολίου συμφωνία θὰ λήξῃ, δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι θὰ ἀποκτήσωμεν καθηγητήν, ἔχοντα ἀπείρους γνώσεις τῆς φιλολογίας καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823.)

Διεδόθη ὅτι ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ προσκαλέσῃ τὸν διάκονον Βάμβαν ὡς διδάσκαλον τοῦ Ἱεροσπουδαστηρίου. Ἐκλογὴ καλλιτέρα ταύτης δὲν δύναται νὰ γείνῃ. Ἀλλ' οὗτος εἶνε τόσον προσκεκολλημένος εἰς τὸ Ἀργοστόλιον καὶ τὸν οἰκογενειακὸν βίον, διότι ἔχει περὶ ἑαυτὸν πάντοτε τὴν χήραν ἀδελφήν του καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς, ὥστε δυσκόλως θέλει ἀσπασθῇ τὸν μοναχικὸν βίον, ὃν τὸ Ἱεροσπουδαστήριον ἀπαιτεῖ. Διὰ νὰ καταπείσωμεν αὐτόν, ἠδυνάμεθα νὰ τῷ προσφέρωμεν καθηγητικήν τινα ἕδραν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ. Καὶ ἐπειδὴ εἶνε κάτοχος ἐξ ἴσου τῆς θεολογίας, τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλολογίας, δὲν θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἀνταλλάξῃ τὴν ἐν Ἀργοστολίῳ θέσιν του διά τινος καθηγητικῆς ἕδρας.

(Ἔκθεσις τῆς 13 Ἰουνίου 1829.)

Η'

Ἀρ. Νικόλαος Μανιάκης.

Ὁ Δρ. Νικόλαος Μανιάκης ἐκ Πάργας, καθηγητὴς τοῦ ἀλληλεθνοῦς δικαίου καὶ τῆς νεωτέρας Ἱστορίας, ἀποσταλεὶς ὑπ' ἐμοῦ εἰς Ἀγγλίαν πρὸς σπουδὴν τῆς ἐπιστήμης ταύτης (jus delle genti) ἐσπούδασεν εἰς Καντάβριγιαν (Cambridge) μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας πρὸ εὐχαριστησιν τῶν προϊσταμένων του ἀκαδημαϊκῶν. Ἤδη ἐπιθυμῶ νὰ διατηρήσω αὐτὸν ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς Λονδῖνον, ἵνα παρευρίσκηται εἰς τὸ δικαστήριον τοῦ Ναυαρχείου.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823.)

Ὁ καθηγητὴς Μανιάκης (νεωτέρα Ἱστορία) κατὰ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου τοῦ 1826 ἠθέλησε νὰ κάμῃ ἔναρξιν τῶν παραδόσεών του, ἀλλ' ἐλλείψει ἀκροατηρίου ἀπεσύρθη. Τῇ ἡμέρᾳ Πέμπτῃ ἐποιήσατο ἔναρξιν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἐφόρου Καρανδινοῦ, ἐμοῦ (Γυίλφορδ) καὶ τινος ἄλλου καθηγητοῦ καὶ τινος ξένου. Τῇ ἐπιμένῃ ὅμως ἡμέρᾳ εἶχεν ὡς ἀκροατὰς πλέον τῶν 20 φοιτητῶν.

Θ'

Ἀρ. Γεώργιος Ἰωαννίδης.

Ὁ ἐκ Σμύρνης νέος Γεώργιος Ἰωαννίδης μετὰ τὰς ἐν Γοτίγγῃ σπουδάς του ἐπέστρεψεν εἰς Ἑλλάδα, τὸ παρελθὸν δὲ ἔτος μετέβη εἰς Λιβόρνον. Τὸν εὗρον ἐνταῦθα καὶ λογίζομαι εὐτυχὴς ἐπὶ τούτῳ. Αἱ γνώσεις, ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἐπιτηδειότης πρὸς μόρφωσιν τῶν μαθητῶν του καθιστῶσιν αὐτὸν ἀνεκτίμητον. Χορηγῶ εἰς αὐτὸν τριάκοντα τάλληρα κατὰ μῆνα καὶ προτείνω τὸ ποσὸν τοῦτον νὰ χορηγῆται εἰς αὐτὸν παρὰ τοῦ δημοσίου.... Τοῦτον προτείνω οὐχὶ ὡς καθηγητήν, ἀλλ' ὡς διευθυντὴν τῶν κλασσικῶν σχολῶν. Βοηθεῖται δὲ παρά τινος νέου Κερκυραίου Θωμᾶ Γουλίου.... Ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων, οἵτινες ἀκολουθοῦσι τὰς νυκτερινὰς παραδόσεις ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς, αὐξάνει καθ' ἑκάστην, ἡ δὲ μέθοδος τῆς διδασκαλίας ἣν οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι καθηγηταὶ μετέφερον ἐκ Γερμανίας θέλει ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα, μετὰ τῶν μαθητῶν τῶν κ. Φιλητᾶ καὶ Νικόλου, ἕνα οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ἀριθμὸν προβιβασίμων κατὰ τὸν ἐρχόμενον Νοέμβριον.

Ι'

Νικόλαος Πίκολος.

Ἐν ᾧ εὑρισκόμην ἐν μεγάλῃ ἀθημονίᾳ διὰ τὸν διορισμὸν μεταφυσικοῦ.... ἔσχον τὴν μεγίστην εὐτυχίαν νὰ εὕρω τὸν κ. Ν. Πίκολον ἐκ Τυρνάβου ἄνευ ἐργασίας ἐν Ἀργοστολίῳ. Οὗτος *εἶνε βεβαίως εἷς τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων Ἑλλήνων τοῦ αἰῶνος*, ἔστρεψε δὲ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἰδίᾳ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, παραδεχθεὶς τὰς ἀρχὰς τῆς Σκωτικῆς σχολῆς. Ὅθεν μετὰ θάρρους συνιστῶ αὐτὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου εὐτυχῆ, διότι δύναμαι νὰ προσθέσω ὅτι οὗτος εἶνε ἕτοιμος νὰ ἀρχίσῃ τὰς παραδόσεις κατὰ τὸν προσεχῆ Νοέμβριον.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823)

Ὁ κ. Νικόλαος Πίκολος ἐκ Τουρνάβου τῆς Βουλγαρίας ἐξεπαιδεύθη κυρίως ἐν Παρισίοις. Μετὰ ταῦτα ἔμεινεν ἐπί τινα χρόνον ἐν Κεφαλληνίᾳ ὅπου ἐγὼ εὗρον αὐτὸν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Οὗτος διδάσκει μεταφυσικήν, ἀκολουθῶν τὸ *σύστημα* τοῦ Dugeld Stuart. Ἤκουσα σχεδὸν ὅλας τὰς παραδόσεις του, εὗρον δὲ αὐτὰς σαφεῖς εἰς γλῶσσαν γλαφυρὰν καὶ καθ' ὁλοκληρίαν ἀπηλλαγμένας τῶν ἐπικινδύνων ἐκείνων ἀρχῶν, αἵτινες δυστυχῶς εὐκόλως δύνανται νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς ἐπιστήμην ἀναγκαίαν ὅσῳ καὶ λεπτήν. Ὀφείλω δὲ νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ γλῶσσα, ἣν λαλοῦσιν οἱ μνημονευθέντες καθηγηταὶ εἶνε καθαρωτέρα ἐκείνης, ἣν οἱ κάτοικοι τῆς νήσου μεταχειρίζονται, καὶ ὅτι μάλιστα οἱ καθηγηταὶ καθιστῶσι προσεκτικοὺς τοὺς μαθητὰς αὐτῶν εἰς τὰ λάθη τῆς κοινῆς γλώσσης, ἅτινα ὀφείλουσι νὰ ἀποφεύγωσιν.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Ἐκ τῆς ἐπετείου ἐκθέσεως τῆς περιλαμβανούσης τὰ τελεσθέντα ἐν τῇ ταχυδρομικῇ ὑπηρεσίᾳ ἀπὸ 1 Ἀπριλίου 1885 μέχρι τῆς 31 Μαρτίου 1886 ἀποσπῶμεν τοὺς ἑξῆς ἀριθμούς. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο παρεδόθησαν ἐπιστολαὶ 1,403, 647,900 παρατηρεῖται δ' αὔξησις ἐπὶ τῆς αὐτῆς χρονικῆς περιόδου τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ 3,2 τοῖς ἑκατόν, καὶ ἀντιστοιχοῦσι δι' ἕκαστον κάτοικον τοῦ βασιλείου 38,6 ἐπιστολαί. Ἐπιστολικὰ δελτάρια 171,290,000· αὔξησις 6,5 τοῖς 100. Προσθέτοντες εἰς τοὺς ἄνω ἀριθμοὺς τὰ ἔντυπα, τὰς ἐφημερίδας, τὰ δέματα εὑρίσκομεν 2,091,183,822. Προσετέθησαν εἰς τὰ προϋπάρχοντα 371 ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ 860 γραμματοκιβώτια. 12,822,067 ἐπιστολαί, δελτάρια, ἐφημερίδες καὶ δέματα ἐπεστράφησαν. Ἐκ τούτων 441,765 δὲν κατωρθώθη νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τοὺς ἀποστολεῖς αὐτῶν· 175,246 περιεῖχον χρηματικὰ ποσά, καὶ 26,928 ἦσαν ἄνευ διευθύνσεως· 1620 ἐπιστολαὶ ἐκ τῶν τελευταίων τούτων περιεῖχον εἰς χρήματα καὶ συναλλάγματα 93,321 φράγκα καὶ 50. Πληθὺς ζῴων μεθ' ὕλην τὴν ἀπαγόρευσιν ἀπεστάλη διὰ τοῦ ταχυδρομείου. Εἰς Δουβλῖνον μόνον ἐν τῇ μεταβιβάσει ἐκρατήθησαν δύο ὄρνιθες, ὀκτὼ ποντικοὶ καὶ δύο ἀκανθόχοιροι. Μία ἐκ τῶν ὀρνίθων ἀποστελλομένη εἰς κτηνίατρον τοῦ Λονδίνου ἦτον ἄρρωστος καὶ ἀπέθανε μεθ' ὅλας τὰς φροντίδας τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ταχυδρομείου. Πάντα τάλλα ζῷα ἀπεδόθησαν ζῶντα εἰς τοὺς ἀποστολεῖς αὐτῶν.

Ἀποστολεύς τις ἐκ Λιβερπούλης παρεπονέθη ὅτι δέμα περιέχον φιάλην οἴνου καὶ κυτίον σύκων δὲν ἐπεδόθη εἰς τὸν παραλήπτην, ἀνακρίσεως ὅμως γενομένης ἀπεδείχθη ὅτι ὁ ὑπηρέτης ὅστις ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὸ ταχυδρομεῖον κατεχράσθη. Ὅτε δὲ κυρία τις Ἰωάννα τόνομα παρεπονέθη ὅτι *ἐπιστολὴ ἀπευθυνομένη πρὸς αὐτὴν δὲν ἐλήφθη*, ἡ ἐξέτασις ἀπέδειξεν ὅτι 29 κυρίαι φέρουσαι ταὐτὸ ὄνομα κατῴκουν ἐν τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ, οὐδεμία δ' ἔνδειξις τῆς διευθύνσεως ἠδύνατο νὰ ὑδηγήσῃ τὸν διανομέα, ἵνα ἀνεύρῃ τὸν ἀληθῆ παραλήπτην. Ἐπιστολή τις περιεῖχε τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν· «Τῷ κυρίῳ τάδε, κατοικοῦντι εἰς ἀπόστασιν τριῶν μιλίων ἐκ τῆς ἀγορᾶς τῶν κτηνῶν ἐν τῷ κτήματι τοῦ δουκὸς τοῦ Μπουκλεύ.»

Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ

Σὰν ἔρθ' ἡ βαρυχειμωνιὰ 'ς τὸν οὐρανό μας μαύρη,
Δὲν κλαίω τὸ γοργὸ πουλί, ποῦ πάει μὲ τὰ πουλιὰ
Ναΰρῃ 'ς τὰ ξένα ἄλλη φωλιὰ
Καὶ καλοσύνη ναΰρῃ.

Μὰ κλαίω τὸ φτωχὸ δεντρί ποῦ θὲ νὰ μένῃ ἄκαμα
Καὶ μ' ὅλα τὰ χιονόβροχα καὶ μ' ὅλον τὸν βαρὶὲ
Πάντα 'ς τὴν ἴδια τὴ μεριά,
Πάντα 'ς τὸ ἴδιο χῶμα.

Κι' ὅταν χωρίζῃ δυὸ καρδιαῖς ἡ τύχη ἡ ὠργισμένη,
Δὲν κλαίω ἐκείνη τὴν καρδιὰ ποῦ θὰ ξενιτευτῇ,
Μὰ κλαίω καὶ πονῶ γι' αὐτὴ
Ποῦ μοναχὴ θὰ μένῃ.

Γεωργιος Δροσινης

ΣΗΜΕΩΣΕΙΣ

Ἐκ Πετρουπόλεως ἐκπέμπονται προσεχῶς δύο ἐπιτροπαί· ἡ μὲν εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν καὶ τὴν λίμνην Ὀνέγα ὅπως μελετήσῃ τὸ σχέδιον διώρυγος ἑνούσης ταύτην μετὰ τῆς θαλάσσης· ἡ δὲ εἰς τὴν διοίκησιν Πέρμ πρὸς προκαταρκτικὴν μελέτην σιδηροδρομικῆς γραμμῆς μεταξὺ Κάμας καὶ Πετσόρας.

Ἐν τῷ Ἀμερικανῷ ἐπιστήμονι περιγράφεται μηχάνημά τι τοῦ Τζὼν Ἄδαμς δι' οὗ κατορθοῦται νὰ σταματᾷ ἐν ἀκαρεῖ πλοῖον πλέον ἐν μεγάλῃ ταχύτητι καὶ οὕτω καθίστανται αἱ συρράξεις ἧττον ἐπικίνδυνοι. Τὰ γενόμενα πειράματα ἀπέδειξαν τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ μηχανήματος.

Ἐν Λειψίᾳ διατρίβει κατὰ τὸ παρὸν διάσημος ἱάπων δικαστὴς ἀποσταλεὶς ὅπως σπουδάσῃ τὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῶν νόμων τοῦ γερμανικοῦ κράτους. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν ἐσύστησεν αὐτὸν εἰς τὸν πρόεδρον κ. Σίμψωνα μεθ' οὗ συνεννοεῖται διὰ διερμηνέως, διότι ὁ σοφὸς ἱάπων δικαστὴς γνωρίζει μόνον τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

Ἐν τῇ πόλει Darkehmen τῆς Ἀνατολικῆς Πρωσ-

σίχς ἐωρτάσθη πρό τινων ἡμερῶν ἡ ἔναρξις τοῦ νέου δι' ἠλεκτρικοῦ φωτὸς φωτισμοῦ, δι' οὗ ὄχι μόνον φωτίζονται ἅπασαι αἱ ὁδοὶ ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσωτερικὸν πολλῶν οἰκιῶν. Ἡ δύναμις δὲ πρὸς παραγωγὴν τοῦ φωτὸς παρέχεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις ῥέει διὰ τῆς πόλεως. Ὁ ὑπουργὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως Gessler ἀπέστειλε τῷ δήμῳ συγχαρητήριον τηλεγράφημα.

Ἡ βασίλισσα Μαργαρίτα τῆς Ἰταλίας ἔχει περιδέραιον ἐξ ἐρυθρῶν κοραλλίων τὸ ὁποῖον πάντοτε φέρει ἐπὶ τοῦ σώματός της ἡμέρας τε καὶ νυκτός. Ἐὰν δὲ ἐνίοτε τὸ περιδέραιον τοῦτο δὲν ἁρμόζεται πρὸς τὸν λοιπὸν κόσμον τῆς βασιλίσσης, ἐγκρύπτεται ὑπὸ τὸν χιτῶνα. Περὶ τοῦ περιδεραίου τούτου ὑπάρχει ἡ ἑξῆς διήγησις. Πρὸ πέντε ἐτῶν ὁ Ἰταλὸς διάδοχος τοῦ θρόνου Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ μετέβη μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ αὐτοῦ εἰς Ἐνετίαν χαρὶν ἀναψυχῆς. Ἐκεῖ ἐπί τινος παραθύρου ἐμπορικοῦ καταστήματος παρετήρησεν κοράλλια ἅτινα τῷ ἤρεσαν καθ' ὑπερβολήν. «Θὰ τὰ ἀγοράσω, εἶπε, διὰ τὴν μαμά μου», καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ καταστήματι, ἠρώτησε περὶ τῆς τιμῆς. «—Τόσα χρήματα, εἶπε, ὅσα μοὶ ζητεῖτε δὲν ἔχω· ἀλλὰ θὰ σᾶς κάμω τὴν ἑξῆς πρότασιν. Θὰ ἀγοράσω σήμερον ὀλίγα μόνα κοράλλια, ὅσα δύναμαι ἐκ τῶν χρημάτων τὰ ὁποῖα ἔχω. Τὰ ἄλλα σᾶς παρακαλῶ νὰ μοὶ τὰ φυλάξετε, καὶ ὁσάκις οἰκονομῶ ἐκ τῶν χρημάτων μου ἱκανὸν ποσόν, θὰ σᾶς τὸ στέλλω ἵνα μοὶ στέλλετε ὅσα κοράλλια δύναμαι ν' ἀγοράσω διὰ τοῦ οἰκονομηθέντος ποσοῦ». Ἡ συμφωνία ἐγένετο ἀποδεκτή, οὕτω δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡδυνήθη ὁ βασιλόπαις νὰ ἐγχειρίσῃ τὸ περιδέραιον εἰς τὴν μητέρα του. Ἡ δὲ Μαργαρίτα μαθοῦσα κατόπιν τὰς λεπτομερείας τῆς ἀγορᾶς ταύτης τόσῳ συνεκινήθη ὥστε εἶπεν εἰς τὸν υἱόν της: —Τοῦτο εἶνε τὸ πολυτιμότερον τῶν κοσμημάτων μου· θὰ τὸ φέρω πάντοτε ἐπὶ τοῦ σώματός μου, ἵνα μοὶ ἐνθυμίζῃ τὴν τρυφερότητά σου καὶ τὴν πρὸς ἐμὲ ἀγάπην σου.»

Τὰ «Εἰκονογραφικὰ Νέα» ἀφιεροῦσι τρίστηλον ἄρθρον εἰς τὰ προϊόντα τῆς Κύπρου ἐν τῇ Ἀποικιακῇ Ἐκθέσει τοῦ Λονδίνου, ἥτις διετράνωσε τὸ μεγαλεῖον τοῦ Βρετανικοῦ κράτους καὶ ἀπέβη ἐκ πάσης ἀπόψεως ἐπιτυχεστάτη. Ἡ ἑλληνικὴ νῆσος, καίπερ ἀμαυρωθεῖσα λόγῳ πολυτελείας ὑπὸ ἄλλων ἀγγλικῶν κτήσεων, παρέστη ἐν τῇ ἀμίλλῃ ἀρκούντως εὐπρόσωπος. Τινὰ ἐκ τῶν ἐκτεθέντων μεταξωτῶν ὑφασμάτων ἠγοράσθησαν ὑπὸ τῆς ἀνάσσης, τὸ ἐνδιαφέρον δ' εἵλκυσε καὶ ὁ ἀρχαϊκὸς τρόπος, καθ' ὃν ὑφαίνουν τὸ νῆμα τρεῖς Κύπριαι γυναῖκες, πεμφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Σὶρ Βίδδωλφ. Διάφοροι Ἄγγλοι ἀξιωματικοὶ ἐξέθηκαν εἰκόνας καὶ φωτογραφίας τοποθεσιῶν τῆς νήσου, συλλογὰς ὅπλων, ἀγαλμάτων, κεντημλίων καὶ κεραμείων σκευῶν. Τὰ ποικίλα γεωργικὰ προϊόντα τῆς νήσου ἐμαρτύρησαν φυσικὸν πλοῦτον οὐκ εὐκαταφρόνητον, μεγάλως δ' ἐθαυμάσθησαν τὰ πρὸς καταστροφὴν τὴν ἀκρίδων μηχανήματα. Καὶ οἱ Κύπριοι οἶνοι εὗρον ἐν τῇ Ἐκθέσει οὐ μικρὰν κατανάλωσιν, καίτοι ἐκρίθησαν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων λίαν γλυκεῖς.

Ὁ ἀντιναύαρχος Θωμαζὲ ἐξητήσατο παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἄδειαν νὰ συγκροτήσῃ ἑταιρείαν, ἀναδεξομένην νὰ καταστήσῃ τοὺς Παρισίους πόλιν οὕτως εἰπεῖν ἐπιθαλάσσιον, ὥστε νὰ καταίρωσιν αὐτόσε ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ πλοῖα μεγάλης χωρητικότητος. Ἡ διῶρυξ, ἡ ἀκολουθοῦσα τὸν ροῦν τοῦ Σηκουάνα, θὰ καθίστατο διπλασία τῆς τοῦ Σουὲζ κατὰ τὸ πλάτος, ὁ δὲ λιμὴν θὰ ἔκειτο ἐν St. Denis καὶ Poissy. Τὰ ἀναλώματα τῆς τεραστίου ταύτης ἐπιχειρήσεως προϋπελογίσθησαν εἰς 110 ἑκατομμύρια. Ἡ ἐγγυρία δὲν ζητεῖ παρὰ τῆς κυβερνήσεως χρηματικὴν χορηγίαν ἀλλὰ μόνον τὸ δικαίωμα νὰ καρποῦται τὴν διώρυγα 99 ἔτη, καὶ νὰ εἰσπράττῃ κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα διαπορικὰ τέλη, ὁριαθησόμενα ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς κυβερνήσεως.

Ὁ καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου Π. οὐδέποτε κατώρθωσε νὰ ἐπιβάλῃ τάξιν καὶ ἡσυχίαν κατὰ τὰς παραδόσεις του. Οἱ μαθηταὶ προσήρχοντο ἀπαράσκευοι εἰς τὸ μάθημα, κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἔπραττον πλεῖστα ὅσα. Ὁ καθηγητὴς ἐπὶ τέλους τόσῳ εἶχε συνειθίσει εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, ὥστε οὐδεμίαν πλέον ἔδιδε προσοχήν. Ἡμέραν τινὰ ὅμως ὅλοι οἱ μαθηταὶ ἐκ συμφώνου ἀπεράσισαν καὶ τὸ μάθημα τῆς ἑπομένης ἡμέρας νὰ μάθωσι καλῶς καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ νὰ φερθῶσι κοσμίως. Τὴν ἑπομένην ἡμέραν ὁ καθηγητὴς Π. εἰσέρχεται εἰς τὴν τάξιν. Νεκρικὴ ἡρεμία. Θεωρεῖ ἔκπληκτος τοὺς μαθητάς, μεταβαίνει εἰς τὴν καθέδραν, ἀφίνει ἐκεῖ τὰ βιβλία του, ἀλλ' ἡ ἡσυχία ἐξακολουθεῖ. Ὁ καθηγητὴς ἄρχεται νὰ γίνεται ἀνήσυχος. Ἀρχίζει τὸ μάθημα. Οἱ μαθηταὶ τῷ ἀπαντῶσιν ἀπταίστως. Τὸ βιβλίον τρέμει εἰς τὰς χεῖράς του. Ἐξετάζει πλῆθος μαθητῶν· ὅλοι εἶνε ἐκτάκτως παρεσκευασμένοι, ἡ δὲ τάξις εἶνε τόσον ἡσυχος ὡς νὰ εἶνε κενή. Ἀΐφνης ὁ καθηγητὴς ἀνορθοῦται ὅλος, ῥίπτει τὸ βιβλίον ἐπὶ τῆς καθέδρας καὶ μετὰ φωνῆς στεντορείας «Αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν μ' ἀρέσουν» φωνάζει· «αὐτὸ εἶνε μία τρομερὰ συνωμοσία, θὰ τιμωρηθῆτε παραδειγματικῶς».

Δύο νέοι εἰσέρχονται εἴς τι τῶν καλῶν ξενοδοχείων τῶν Ἀθηνῶν φιλονεικοῦντες μεγαλοφώνως.—Ἔχομε 10 μπουκάλες κρασὶ στοίχημα,—λέγουν εἰς τὸν προσελθόντα ξενοδόχον, ὅστις ἐγνώριζεν ἀμφοτέρους πρὸ μακροῦ χρόνου.

— Θέλετε νὰ τὴς φέρω τώρα; ἐρωτᾷ οὗτος.

— Ναί, λέγει ὁ εἷς τῶν νέων ἀλλὰ θὰ πληρωθῇς ἅμα τελειώσῃ τὸ στοίχημα, ὅταν θὰ ἰδοῦμε ποιὸς θὰ χάσῃ ἀπὸ τοὺς δυό μας.

— Δὲν μὲ μέλει, λέγει ὁ ἀγαθὸς ξενοδόχος, ἕνας ἀπὸ τοὺς δυό σας θὰ χάσῃ βέβαια.

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ προστίθενται καὶ τινες ἄλλοι φίλοι καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον καὶ αἱ 10 φιάλαι ἦσαν κεναί.

—Καὶ δὲν ἠμποροῦμε νὰ μάθωμε... λέγει μειδιῶν ὁ ξενοδόχος ὅταν οἱ δύο φίλοι προσῆλθον ὅπως ἀποχαιρετήσωσιν αὐτόν.

— Γιατὶ ὄχι. Ἐνῷ πρὶν διηρχόμεθα πρὸ τῆς Ῥωσσικῆς ἐκκλησίας, ἐγεννήθηκε στὸ κεφάλι τοῦ Γιάννη ἡ ἀπορία ἂν πέσῃ τὸ καμπαναριὸ, ἀπὸ ποιὸ μέρος θὰ πέσῃ· ὁ Γιάννης ἔλεγε δεξιά, ἐγὼ ἔλεγα ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ δρόμου. Τέλος ἐβάλαμε στοίχημα. Νὰ ἰδοῦμε· ὅποιος χάσῃ θὰ πληρώσῃ τῆς μπουκάλες».

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν κατασταμάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—596.

Ἀριθ. 566 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 2 Νοεμβρίου 1886

ΕΙΣ ΤΟΥ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΥ

Διήγημα

Εἶχε σχεδὸν κενωθῇ ἡ τραπεζαρία τοῦ ἰατροῦ, ὅπου οἱ πελάται ἐπερίμενον τὴν σειράν των. Ἦτο ἡ ἑνδεκάτη πρὸ μεσημβρίας, ἐδέχετο δὲ καθ' ἑκάστην, ἀπὸ τῆς ἑνάτης μέχρι τῆς ἑνδεκάτης καὶ ἡμισείας. Τὸ πρωὶ εἰργάζετο εἰς τὸ Νοσοκομεῖον, μετὰ δὲ μεσημβρίαν ἐπεσκέπτετο τοὺς ἀσθενεῖς του κατ' οἶκον. Ἡ πελατεία του ἦτο πολυάριθμος, οὐδὲ περιωρίζετο μεταξὺ τῶν κατοίκων μόνον τῆς πρωτευούσης, καθότι τὸ ὄνομά του, ὡς ἀρίστου ὀφθαλμιατροῦ, ἦτο γνωστὸν καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Οἱ ἀσθενεῖς συνέρρεον πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν, διὸ καὶ οἱ ἐρχόμενοι πρὸς ἐπίσκεψίν του ἐφρόντιζον νὰ ἔλθωσιν ἐνωρίς, διὰ νὰ καταλάβωσιν ὅσον ἐνεστι καλλιτέραν σειρὰν ἕκαστος. Σπανιώτατον ἦτο νὰ ἔλθῃ τις μετὰ τὰς ἑνδεκα. Ὥστε καὶ ἡ μαγείρισσα, ἥτις ἀπὸ τὸ εἰς τὴν αὐλὴν κείμενον μαγειρεῖον ἤνοιγε διὰ σχοινίου τὴν ἔξω θύραν καὶ ἐδείκνυεν εἰς τοὺς μὴ εἰδότας τὴν εἴσοδον τοῦ οἰκήματος,—ἀντικρυ τοῦ μαγειρείου,—καὶ τὴν τραπεζαρίαν,— δεξιὰ τῆς εἰσόδου, εἰς τὸ ἰσόγαιον,—ἔπαυε κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐνασχολουμένη εἰς τὰ τῆς ὑποδοχῆς τῶν πελατῶν καὶ ἐπεδίδετο ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν προετοιμασίαν τοῦ προγεύματος.

Ἓμενον εἰσέτι περιμένοντες νὰ ἴδωσι τὸν ἰατρὸν τρεῖς πελάται, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τέσσαρες: Μία κυρία κομψὴ μὲ τὴν μικρὰν θυγατέρα της, ἔχουσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς δεμένους μὲ λευκὸν ἐπίδεσμον,—εἷς κύριος μεσόκοπος φέρων ὀμματοϋάλια ἀλλ' ὑγιὴς ἄλλως τοὺς ὀφθαλμούς, κατὰ τὸ φαινόμενον τοὐλάχιστον,—καὶ εἷς νέος.

Ὁ νέος ἦτο φοιτητὴς τῆς φιλολογίας, προπαρασκευαζόμενος διὰ τὰς ἐξετάσεις του. Ἐπόνει ὁ δυστυχὴς καὶ ἐκράτει διαρκῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ του. Ἦτο ἡ σειρά του ἤδη καὶ ἐπερίμενε μετὰ προφανοῦς ἀνυπομονησίας, ὄρθιος, προσηλῶν τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου τοῦ ὀφθαλμιατροῦ.

Ὁ μεσόκοπος ἦτο ἔπαρχος Θήρας. Ἐπωφελούμενος τῆς εἰς Ἀθήνας διαμονῆς του ἦλθε νὰ συμβουλευθῇ τὸν ἰατρόν, δωρεάν, (διότι τὸν εἶχε συμβουλευθῇ πρό ἑνὸς ἤδη ἔτους ἐπὶ πληρωμῇ,) ἐὰν δὲν ἦτο καλὸν νὰ προμηθευθῇ δυνατώτερα ὀμματοϋάλια.

Ὁ ἄνθρωπος εἶχε διάθεσιν νὰ συνάψῃ ὁμιλίαν μετὰ τῶν εὑρισκομένων εἰς τὴν τραπεζαρίαν, διὰ νὰ παρέλθῃ εὐκολώτερον αὕτω ἡ ὥρα, ἀλλ' αἱ πρὸς τοῦτο ἀπόπειραί του ἐναυάγησαν. Ὁ φοιτητὴς ἀπεκρίθη πολὺ λακωνικῶς, ἴσως μάλιστα ὀλίγον ἀποτόμως, εἰς τὴν ἐρώτησίν του ἐὰν πονῇ κατὰ συνέπειαν τῆς πολλῆς μελέτης. Ἡ δὲ κυρία, προσποιηθεῖσα ὅτι δὲν ἤκουσε φράσιν του ἐγκωμιαστικὴν διὰ τὴν ὑπομονὴν τοῦ κορασίου, ἐξηκολούθει συνδιαλεγομένη μὲ τὴν μικράν της, ἀλλὰ τόσον ἡσύχως, ὥστε μόλις ἠκούετο ὁ ψιθυρισμός των.

Ἀπελπισθεὶς ὁ ἔπαρχος ἐβύθισε τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον του καὶ ἐκλέξας διὰ τῆς ἁφῆς μεταξὺ πολλῶν καὶ διαφόρων ἐγγράφων, ἐξήγαγε τὴν Ἐφημερίδα τῆς Θήρας, πρὸ ἡμερῶν ληφθεῖσαν, καὶ ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ τὸ κύριον ἄρθρον, μολονότι τὸ ἐγνώριζε πλέον ἐκ στήθους, λυπούμενος ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ ἀναγνώσῃ ὑψηλῇ τῇ φωνῇ, εἰς ἐπήκοον τοῦ φοιτητοῦ καὶ τῆς κομψῆς κυρίας.

Ἰδοὺ τί ἔλεγε τὸ ἄρθρον:

«Ὁ Κος ἔπαρχος ἀνεχώρησε προχθὲς δι' Ἀ-
«θήνας. Εὐχόμεθα νὰ ἴδωμεν αὐτὸν προσεχῶς ἐπα-
«νακάμπτοντα, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς νήσου. Καὶ ὅμως με-
«τὰ λύπης, ὑπαγορευομένης (τὸ ὁμολογοῦμεν) ἐξ
«αἰσθήματος ἐγωϊστικοῦ, ἀναγράφομεν, κατὰ δη-
«μοσιογραφικὸν καθῆκον, τὴν ἐπ' ἐσχάτοις διαδο-
«θεῖσαν ἐν τῇ πρωτευούσῃ φήμην, ὅτι προσεκλήθη
«ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως διορισθῇ εἰς θέσιν ὑψη-
«λήν, ἀνταξίαν τῶν μεγάλων αὐτοῦ προσόντων.»

Σημειωτέον ὅτι ταῦτα πάντα ἀνακριβῆ. Πρῶτον οὐδεμία περὶ τοῦ ἐπάρχου Θήρας φήμη ἐκυκλοφόρησε ποτὲ ἐν τῇ πρωτευούσῃ. Δεύτερον, ὁ Κος ἔπαρχος δὲν προσεκλήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἀπῆλθε δυνάμει ἀδείας μετὰ κόπου καὶ μόχθου ἀποκτηθείσης, λόγῳ δῆθεν ὑγείας. Τρίτον, οὐδαμῶς ἐπρόκειτο περὶ προβιβασμοῦ, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ὑπῆρχε φόβος περὶ παύσεως, καθόσον ὁ προστατεύων τὸν ἔπαρχον βουλευτής, δυσαρεστηθεὶς ἐπὶ τῇ ἀρνήσει αἰτήσεων τὰς ὁποίας τὸ ὑπουργεῖον ἐχαρακτήρισεν ὡς ὑπερβολικάς,

διεπραγματεύετο τοὺς ὅρους τῆς μεταστάσεώς του εἰς τὰς τάξεις τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Τοῦτο μαθὼν ὁ ἔπαρχος ἔδραμεν εἰς Ἀθήνας πρὸς εὕρεσιν ἄλλων στηριγμάτων, δυνάμει τῶν σχέσεων τῆς συζύγου του. Εὐτυχῶς εἰς τὸ μεταξὺ ἡ ὑπόθεσις ἐσυμβιβάσθη δι' ἀμοιβαίων παραχωρήσεων, καὶ ὁ μὲν βουλευτὴς ἐξηκολούθησε δίδων τὴν ψῆφόν του εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διαμείνας οὕτω πιστὸς εἰς τὰς πολιτικὰς πεποιθήσεις καὶ εἰς τὰ πατριωτικά του αἰσθήματα, ὁ δ' ἔπαρχος καθησυχάσας διὰ τὴν θέσιν του ἐφρόντιζε περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁμματοϋαλίων του, δικαιῶν οὕτω καὶ τὴν ἄδειαν ἀπουσίας.

Ταῦτα ἐν παρενθέσει. Ἡ δ' ἐφημερὶς ὡς ἐξῆς:

«Χωρὶς ν' ἀδικήσωμεν τὸν ἄγνωστον διάδοχόν «του, δυνάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν τὴν βαθεῖαν καὶ «εἰλικρινῆ λύπην ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἐπαπειλουμένῃ ἀ«πωλείᾳ τοιούτου ἐπάρχου. Ἡ ἐλπὶς ἡμῶν εἶναι «ὅτι ἐν τῇ ἀγάπῃ του πρὸς τὴν ἡμετέραν νῆσον, «ἀγάπῃ τοσάκις ἐκδηλωθείσῃ, θ' ἀποποιηθῇ «πάντα προβιβασμὸν ὅπως ἐξακολουθήσῃ πα«ρέχων διὰ τῆς πεφωτισμένης αὐτοῦ διοικήσεως «εὐεργεσίας τῇ ἡμετέρᾳ νήσῳ.»

Καὶ ἐξηκολούθει τὸ ἄρθρον ἀνυψοῦν διὰ πολλῶν δοτικῶν τὸν ἔπαρχον μέχρι τρίτου οὐρανοῦ! Ἐγνώριζεν οὗτος τὸν ἀρθρογράφον· ἦτο ἐξάδελφος τῆς συζύγου του, διορισθεὶς διδάσκαλος εἰς τὸ σχολεῖον Θήρας, χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ προμνησθέντος βουλευτοῦ. Ἐγνώριζεν ὅτι τὰ γραφόμενά του οὔτε τὰ αἰσθήματα τῶν Θηραίων πιστῶς διηρμήνευον, οὔτε τὴν ἀλήθειαν μόνην καὶ πᾶσαν ἔλεγον. Οὐχ ἧττον ἐτέρπετο καὶ ἠγαλλία βλέπων τὸ ὄνομά του ἐξυμνούμενον διὰ τοῦ τύπου, ἐνῷ δὲ ἀνεγίνωσκε ἐσκέπτετο διὰ τίνων μέσων ἠδύνατο νὰ κατορθωθῇ ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ ἄρθρου, ἔστω καὶ ἐν περιλήψει, εἰς ἐφημερίδα τινὰ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἀνελογίζετο ὁποίαν ἐντύπωσιν ἤθελε τὸ φύλλον ἐκεῖνο τῆς πρωτευούσης προξενήσει εἰς Θήραν, ἰδίως εἰς τὸν δεῖνα καὶ τὸν τάδε, τοὺς ἡγέτας τοῦ ἀντιθέτου ἐκεῖ κόμματος.

—

Ἀνεγίνωσκε λοιπόν, ἢ μᾶλλον εἶπεῖν ἔβλεπε τὴν Ἐφημερίδα του ὁ Κος ἔπαρχος, ἐνῷ ἡ κομψὴ κυρία καὶ τὸ θυγάτριόν της ἐψιθύριζον ἐρωταποκρίσεις, ὁ δὲ φοιτητής, ὄρθιος, ἐπερίμενε ν' ἀνοιχθῇ ἡ θύρα τοῦ ἰατροῦ.

Ἄκρα ἡσυχία ἐβασίλευεν ἐντὸς τῆς τραπεζαρίας.

Αἴφνης ἠκούσθη ἔξωθεν διάλογος ὀπωσοῦν ζωηρός. Κατ' ἀρχὰς ἡ συζήτησις ἐγίνετο εἰς τὴν αὐλήν, παρὰ τὸ μαγειρεῖον, καὶ δὲν διεκρίνετο καλῶς τὸ ἀντικείμενόν της, ἀλλὰ βαθμηδὸν τὰ πρόσωπα τοῦ διαλόγου ἐπλησίασαν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας. Ἠκούοντο δύο φωναί, ἡ τῆς μαγειρίσσης καὶ ἄλλη γυναικεία φωνή. Ἡ δευτέρα αὕτη ἦτο ἡ ἠπιωτέρα τῶν δύο, ὁ δὲ ἦχός της ἦτο γλυκύς. Ἔπρεπε νὰ προσέξῃ τις διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἦτο γραίας γυναικὸς φωνή.

— Σοῦ λέγω ὅτι δὲν δέχεται σήμερα, ἔλεγε μετὰ δριμύτητος ἡ φωνὴ τῆς μαγειρίσσης.

— Ἐμένα μοῦ εἶπαν ὅτι δέχεται, ἀπεκρίνετο ἡ γλυκεῖα φωνή.

— Δέχεται τὸ πρωῒ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον. Πήγαινε ἐκεῖ αὔριον νὰ τὸν ἰδῇς.

— Μοῦ εἶπαν νὰ τὸν ἰδῶ ἐδῶ.

— Τί σοῦ εἶπαν καὶ σοῦ ξεῖπαν! Ἄκουσε τί σοῦ λέγω ἐγώ.

— Δὲν μοῦ εἶπες τοῦ λόγου σου τώρα ὅτι εἶναι ἐπάνω;

— Μάλιστα, ἐπάνω εἶναι.

— Τότε λοιπὸν θὰ μᾶς δεχθῇ. Εἶναι καλὸς ἄνθρωπος ὁ ἰατρός. Μοῦ τὸ εἶπαν ἐμένα.

— Πάλιν σοῦ εἶπαν! Ἐγὼ σοῦ λέγω νὰ 'πᾷς εἰς τὸ Νοσοκομεῖον.

— Δὲν ἠξεύρω ποῦ εἶναι τὸ Νοσοκομεῖον. Ἤθελα νὰ τὸν ἰδῶ ἐδῶ.

— Πῶς νὰ σοῦ τὸ 'πῶ νὰ καταλάβῃς, Χριστιανή μου! Ἐδῶ βλέπει ὅσους πληρόνουν.

— Καὶ ποῖος σοῦ εἶπε ὅτι ἐγὼ δὲν πληρόνω;

Ἡ ἀπόκρισις ἔθεσε τέρμα εἰς τὰ ἐπιχειρήματα καὶ τὴν ἀντίστασιν τῆς μαγειρίσσης. Ἀλλ' ἡ ὑποχώρησίς τις ἐγένετο ὑπὸ διαμαρτύρησιν.

— Ἀφοῦ δὲν θέλεις ν' ἀκούσῃς λόγον, εἶπε, κάμε καλὰ μαζῆ του. Νά, ἐκεῖ εἶναι.

Ὁ διάλογος ἔπαυσεν, ἠκούσθησαν δὲ εἰς τὴν εἴσοδον καὶ εἰς τὰς ὀλίγας μαρμαρίνας βαθμίδας αἱ τίνες ἔφερον εἰς τὸ ἰσόγαιον τῆς οἰκίας βηματισμοὶ βαρεῖς, μαρτυροῦντες τὴν παρουσίαν καὶ ἑτέρου προσώπου, παρεκτὸς τῆς κατόχου τῆς γλυκείας φωνῆς.

Ἐν τούτοις ὁ ἔπαρχος εἶχε παύσει τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μὲ τὴν ἐφημερίδα ἀνοικτὴν ἐπὶ τῶν γονάτων ἤκουε τὴν συζήτησιν, ἐνόσῳ διήρκει, καὶ τώρα τὸν βαρὺν κρότον τῶν βραδέως πλησιαζόντων βημάτων. Τὸ κοράσιον, ἀνασηκῶσαν τὸν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐπίδεσμον, ἠρώτα μετ' ἀνησυχίας τὴν μητέρα του: «Τί τρέχει; Ποῖος εἶναι;» ὁ δὲ φοιτητής, ὄρθιος πάντοτε, διακόψας τὴν προσήλωσιν εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου τοῦ ἰατροῦ, ἔστρεψε τὸν ὑγιῆ ὀφθαλμὸν πρὸς τὴν εἴσοδον τῆς τραπεζαρίας. Ὅλοι μετὰ περιεργείας ἐπερίμενον τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀνερχομένων.

—

Ἐπὶ τέλους ἡ θύρα ἠνοίχθη. Ἠνοίχθη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν τραπεζαρίαν γραῖα χωρική, ἐξηκοντούτις περίπου, ὁδηγοῦσα νησιώτην γεροντότερον ἔτι.

Ἡ γραῖα ἦτο μικρόσωμος, ἐφαίνετο δ' ἔτι μικροτέρα πλησίον τοῦ ὑψηλοῦ γέροντος, τοῦ ὁποίου ἐκράτει τὴν ἀριστερὰν διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός της. Εἰς τὴν δεξιάν του ὁ γέρων ἔφερε ῥάβδον στιβαράν. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐψηλάφει διὰ τῆς ῥάβδου τὸ ἔδαφος, κλίνων πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ στῆθος καὶ τὴν κεφαλήν, ὡσεὶ φοβούμενος μὴ προσκρούσῃ εἰς ἀόρατον πρόσκομμα, τὸ ἄψυχον βλέμμα τῶν ἀνοικτῶν ὀφθαλμῶν του, τὰ πάντα ἐμαρτύρουν ὅτι ἦτο παντελῶς τυφλός.

Τὸ φέσι τοῦ τυφλοῦ γέροντος καὶ αἱ βράκαι του εἶχον χάσει τὸ ἀρχικὸν χρῶμά των ἐκ τῆς χρήσεως καὶ τῆς πολυκαιρίας, αἱ παρειαί του ἦσαν πρὸ ἡμερῶν ἀξύριστοι, ἐν συνόλῳ δὲ τὸ παρουσιαστικόν του ἐπροδίδεν ἀνέχειαν δικαιοῦσαν τὴν ἐπιμονὴν τῆς μαγειρίσσης, θελούσης νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον. Ἀπ' ἐναντίας, ἐκ τῆς περιβολῆς τῆς γραίας χωρικῆς ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦτο ἀπατηλὴ καύχησις ἡ διαβεβαίωσις, ὅτι θὰ πληρώσῃ τὸν ἰατρόν. Τὰ πένθιμα ἐνδύματά της ἦσαν ἁπλᾶ, ἀλλὰ νέα καὶ καλῆς ποιότητος. Τὸ φόρεμά της ἦτο ἀνοικτὸν εἰς τὸ στῆθος, ἀναμέσον δὲ τοῦ ἀνοίγματος ἔλαμπε τὸ λευκὸν μεταξωτὸν ὑποκάμισον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξήρχετο ὁ ρυτιδωμένος λαιμός της. Ἔφερε μικρὸν φέσι μαῦρον, μανδήλιον δὲ τοῦ αὐτοῦ χρώματος τὸ ἔσφιγγε περὶ τὴν κεφαλήν της, καὶ ἑκατέρωθεν ἐκρέμαντο ἐπὶ τῶν κροτάφων δύο μικροὶ λευκοὶ βόστρυχοι. Ἐπὶ τῶν ὤμων ἔφερε σάλι μαῦρον, ἐν εἴδει παραχωρήσεως εἰς τοὺς παρισάκτους νέους συρμοὺς τῆς Εὐρώπης. Ἐπὶ τοῦ ὅλου ἐφαίνετο ὅτι ἔβαλε τὰ καλά της διὰ νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ ἰατροῦ.

Ἅμα εἰσῆλθεν εἰς τὴν τραπεζαρίαν, ὁδηγοῦσα τὸν τυφλόν, ἔρριψε τὸ βλέμμα περὶ αὐτὴν καὶ ἑστάθη διστάζουσα. Εἰς τὸ χωρίον της ὁ ἰατρὸς δὲν εἶχεν ἀντιθάλαμον, οὔτε ἐπερίμενον οἱ πελάται τὴν σειράν των. Τὴν ἐτάραξε δ' ἔτι μᾶλλον ἡ σιωπὴ τῶν περιεστώτων, οἱ ὁποῖοι τὴν παρετήρουν μετὰ περιεργείας, χωρὶς νὰ φαίνωνται ἔχοντες οὐδεμίαν σχέσιν ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι ὁ ὄρθιος φοιτητὴς ἦτο ὁ ἰατρός, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ προχωρήσῃ πρὸς αὐτόν, σύρουσα τὸν τυφλόν. Ἀλλ' ἐσκέφθη ὅτι εἶναι πολὺ νέος ἐκεῖνος δι' ἰατρὸς καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν ἔπαρχον, ὅτις μὲ τὴν ἐφημερίδα ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ τὰ ὁμματοϋάλια ἐπὶ τῶν ρωθώνων, τὴν ἔβλεπεν ἀσκαρδαμυκτὶ μὲ γυμνοὺς τοὺς ὀφθαλμούς. Δὲν εἶχεν οὐδ' ἐκεῖνος ὕφος ἰατροῦ καθ' ἑαυτό, ἀλλ' ὅπως δήποτε ἔπρεπε νὰ λυθῇ ἡ ἀπορία της.

— Τοῦ λόγου σου εἶσαι ὁ ἰατρός; ἠρώτησε μὲ τὴν γλυκεῖαν φωνήν της.

— Ὄχι, κυρά μου. Ὁ ἰατρὸς εἶναι εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐκεῖ μέσα. Θὰ μᾶς δεχθῇ κατὰ σειράν, πρῶτον τὸν κύριον ἐδῶ, ἔπειτα τὴν κυρίαν μὲ τὴν μικράν της, κατόπιν ἐμέ, καὶ ἔπειτα τὴν εὐγενείαν σου.

Ὁ ἔπαρχος μετὰ πολλῆς προθυμίας ἐπωφελήθη τῆς παρουσιασθείσης εὐκαιρίας πρὸς συνδιάλεξιν.

— Δὲν κάθεσαι; ἐξηκολούθησε δεικνύων δύο καθέκλας πλησίον του. Κάθησε καὶ σὺ καὶ τοῦ λόγου του, ἕως ὅτου νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά σας. Θὰ περιμένετε ἀρκετὴν ὥραν.

Ἡ γραῖα ἔστρεψεν ἐπιδεξίως τὸν τυφλὸν μὲ τὰ νῶτα πρὸς τὴν καθέκλαν καὶ τὸν ἔσπρωξε σιγὰ σιγά, μέχρις οὗ ἠσθάνθη ὄπισθέν του τὸ κάθισμα. Ἅμα ἐκάθισεν ὁ γέρων ἐστέναξεν ἐκ βάθους καρδίας:

— Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος!

Ἡ φωνή του ἦτο τόσον βροντώδης καὶ θλιβερὰ συνάμα, ὥστε ἡ μικρὰ ἐφοβήθη καὶ ἐπλησίασεν ὅσον ἠδύνατο περισσότερον εἰς τὴν μητέρα της, ἡ ὁποία ἐπροσπάθει νὰ τὴν πείσῃ νὰ μὴ ἀνασηκόνῃ τὸν ἐπίδεσμόν της.

— Ἡσύχασε, ἐψιθύριζεν, ἡσύχασε. Δὲν εἶναι τίποτε. Πονεῖ ὁ καϋμένος!

Ἡ γραῖα δὲν ἔδωκε κατὰ τὸ φαινόμενον προσοχὴν εἰς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ τυφλοῦ. Ἐκάθισε πλησίον του καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν ἔπαρχον τῷ ἀπέτεινε τὸν λόγον, ἐκφράζουσα ἄνευ προοιμίων καὶ ἄνευ περιφράσεων τὰ παράπονά της κατὰ τῆς μαγειρίσσης. Ἠσθάνετο τόσῳ μᾶλλον τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀνακουφισθῇ ἐκχύνουσα εἰς λόγους τὴν ἀγανάκτησίν της, καθόσον ἐπροσπάθησε νὰ τὴν περιστείλῃ διαρκούσης τῆς συζητήσεως εἰς τὴν αὐλήν, ὅπως κατορθώσῃ τὸν σκοπόν της διὰ τῆς γλυκύτητος.

— Χαρά 'στο! ἔλεγε. Νὰ μὴ θέλῃ νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ ἔμβω! Δέχεται ὅσους πληρόνουν, λέγει. Καὶ μήπως ἐγὼ τῆς εἶπα ὅτι θέλω νὰ τὸν ἰδῶ χάρισμα, τὸν ἰατρόν; Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός, δὲν ἔχω τὴν ἀνάγκην της! Ἂς εἴμεθα μικροὶ ἄνθρωποι, δὲν εἴμεθα τῆς ἐλεημοσύνης. Τοῦ λόγου της θαρρεῖ ὅτι ἂν δὲν φορῇς φράγκικα καὶ καπελίνι δὲν εἶσαι ἄνθρωπος! Νὰ 'πάγω, λέγει, 'ς τὸ Νοσοκομεῖον! Ὄγεσκε, ἐδῶ θὰ μᾶς ἰδῇ ὁ ἰατρὸς καὶ ἂς τὸν πληρώσω!

Καὶ λέγουσα ταῦτα ἔθεσε τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον διὰ νὰ ψαύσῃ τὸ ἀργύριόν της.

Ὁ ἔπαρχος ἐνόμισε τὴν στιγμὴν πρόσφορον ὅπως λάβῃ κ' ἐκεῖνος τὸν λόγον, ἀλλ' ἡ γραῖα δὲν τῷ ἔδωκε τὸν ἀναγκαῖον πρὸς τοῦτο καιρόν.

— Δὲν φοροῦμεν φράγκικα, ἐξηκολούθησε, καὶ δὲν εἴμεθα πλούσιοι, ἀλλὰ κἄτι δὰ σημαίνομεν καὶ 'μεῖς 'ς τὸν τόπον μας. Ἂς κοπιάσῃ ἐκεῖ τοῦ λόγου της νὰ μάθῃ ἂν εἶναι τῆς ἐλεημοσύνης ἡ Κυρὰ Λοξή....

—

Διέκοψε τὴν γραῖαν ἡ θύρα τοῦ ἰατροῦ, ἡ ὁποία ἠνοίχθη τρίζουσα. Ὅλαι αἱ κεφαλαὶ ἐστράφησαν πρὸς τὴν θύραν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξῆλθεν ὁ πελάτης καὶ μετ' αὐτὸν ὁ ἰατρός. Ὁ πελάτης

διασχίσας τὴν τραπεζαρίαν ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ ἰατρός, σταθεὶς εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του, εἶδεν ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς περιμένοντας καὶ ἐνευσε πρὸς τὸν φοιτητήν, ὅστις εἰσῆλθεν ἐν βίᾳ εἰς τὸ δωμάτιον.

Ἡ θύρα ἐκλείσθη καὶ πάλιν.

Ἡ Κυρὰ Λοξὴ εἶχεν ἐγερθῇ ἅμα εἶδε τὴν θύραν ἀνοιχθεῖσαν. Θέασα τὴν χεῖρα εἰς τὰ βάθη τοῦ κόλπου της ἀπέσυρεν ἀπὸ τὰς πτυχὰς τοῦ μεταξωτοῦ ὑποκαμίσου ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἔτεινε πρὸς τὸν ἰατρόν. Ἀλλ' ἰδοῦσα ὅτι ὁ ἰατρὸς δὲν ἐπρόσεξεν, ἐναπέθεσε πάλιν τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν κόλπον της καὶ ἐκάθισεν. Ἐντούτοις ἡ ἐπελθοῦσα διακοπὴ καθησύχασε τὴν ἀγανάκτησίν της.

Ὁ ἔπαρχος ἤνοιξε τὸ ὡρολόγιόν του καὶ εἶδε τὴν ὥραν.

— Ἐλπίζω, εἶπεν, ὅτι δὲν θὰ χρονίσῃ καὶ αὐτὸς ὡσὰν τὸν ἄλλον.

— Τὸν ἔλεγα μὲ τὸν νοῦν μου γεροντότερον, ὑπέλαβεν ἡ Κυρὰ Λοξή.

— Ποῖον; ἠρώτησεν ὁ ἔπαρχος.

— Τὸν ἰατρόν.

— Δὲν εἶναι δὰ καὶ τόσον νέος.

— Ποτὲ νὰ μὴ 'πεθάνῃ! ἐπανέλαβεν ἡ γραῖα.

— Ἄξιος ἰατρός, ἐπρόσθεσεν ὁ ἔπαρχος. Κάμνει θαύματα!

— Θαύματα ἀλήθεια! Τόσοι καὶ τόσοι εἰς τὸ νησί μας τοῦ χρεωστοῦν τὸ φῶς των! Ἐδῶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μ' ἐφορτώθηκαν νὰ 'πάγω εἰς ἕνα ἄλλον, ἀλλὰ ποῦ ν' ἀκούσω ἐγώ!

— Ποῖον ἄλλον;

Ἡ κυρὰ Λοξὴ εἶπε τὸ ὄνομα τοῦ ἄλλου ὀφθαλμιατροῦ.

— Θὰ συγκριθῇ ἐκεῖνος μὲ τοῦτον; εἶπε περιφρονητικῶς ὁ ἔπαρχος.

— Ποῦ 'ξεύρω ἐγώ! Μοῦ ἐδιάβασαν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τυπωμένα τὰ εὐχαριστήρια τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου ὁποῦ τοὺς ἰάτρευσε, μὲ ἕνα σωρὸν ἐπαίνους.

— Τὰς ἐφημερίδας θὰ πιστεύσῃς, κυρά μου! Ὅλα αὐτὰ εἶναι πληρωμένα.

Λέγων ταῦτα ὁ ἔπαρχος εἶχε πρὸς στιγμὴν λησμονήσει τὴν Ἐφημερίδα τῆς Θήρας. Ἀλλὰ διὰ μιᾶς συνῃσθάνθη ὅτι δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκφέρῃ τοιαύτην ἄδικον κατηγορίαν κατὰ τοῦ τύπου, καὶ ῥίψας τὸ βλέμμα εἰς τὸ ἀνοικτὸν εἰσέτι ἐπὶ τῶν γονάτων του φύλλον, τὸ ἐδίπλωσεν εὐλαβῶς καὶ τὸ ἐτοποθέτησεν εἰς τὸν κόλπον του.

Ἐν μέσῳ τῆς βραχείας σιωπῆς, ἡ ὁποία συνώδευσε τὰς περὶ τύπου ἐνδομύχους σκέψεις τοῦ ἐπάρχου, ἀντήχησεν αἴφνης ἐντὸς τῆς τραπεζαρίας ἡ πένθιμος φωνὴ τοῦ τυφλοῦ:

— Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος!

Ἡ μικρὰ ἐτρόμαξε πάλιν, πρὸς ἄκραν στενοχωρίαν τῆς μητρός της, ἡ ὁποία ἐπροσπάθησεν ἐκ νέου νὰ τὴν καθησυχάσῃ, λαβοῦσα αὐτὴν ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ ψιθυρίζουσα θωπευτικὰ λόγια.

Ἡ Κυρὰ Λοξὴ δὲν εἶπε τίποτε, ἀλλὰ διὰ νευρικῆς κινήσεως ἀνέσυρεν ἐπὶ τῶν ὤμων τὸ σάλι της.

Ὁ ἔπαρχος ἀνύψωσεν ἐπὶ τῆς μύτης του τὰ ὀμματοϋάλια.

— Ἄνδρας σου εἶναι; ἠρώτησε.

— Ὄγεσκε, ἀπεκρίθη ἡ γραῖα ξηρὰ ξηρά. Δὲν εἶναι ἄνδρας μου.

— Περίεργον πρᾶγμα, ἐξηκολούθησε λέγουσα. Ὅλος ὁ κόσμος ἐδῶ μ.' ἐρωτᾷ, «Ἄνδρας σου εἶναι; Ἄνδρας σου εἶναι;» Ἕως καὶ ἡ ὑπηρέτρια κάτω κοντὰ εἰς τάλλα, μοῦ τὸ ἠρώτησε καὶ τοῦτο: «Ἄνδρας σου εἶναι;» Ἐδῶ, φαίνεται, ἄλλο παρὰ ἀνδρόγυνα δὲν βλέπει κανεὶς μαζῆ.

— Μὲ συγχωρεῖς τὴν ἀδιακρισίαν μου, κυρά μου. Δὲν ἤθελα νὰ σὲ πειράξω μὲ τὴν ἐρώτησίν μου.

— Δὲν μ.' ἐπείραξες, κύριε, καὶ δὲν τὸ ἔχω παράπονον ὅτι μοῦ ἔκαμες τὴν ἐρώτησιν. Τὸ ἔχει ὁ κόσμος νὰ θέλῃ νὰ ἐρωτᾷ, ἂς εἶναι καὶ πράγματα ὁποῦ δὲν τὸν μέλει.

Μολονότι ἡ κυρὰ Λοξὴ ἐξέθεσε τὴν ἰδέαν της ἀφελῶς καὶ χωρὶς κακίαν, ὁ ἔπαρχος ἐθεώρησεν ὡς προσβολήν, τρόπον τινά, τὸ μάθημα τὸ ὁποῖον τῷ ἐδόθη. Δυσηρεστήθη δὲ τόσῳ μᾶλλον καθόσον στραφεὶς πρὸς τὴν κομψὴν κυρίαν τὴν εἶδε μειδιῶσαν ἐπιδοκιμαστικῶς. Προητοίμαζεν ἀπόκρισιν τοιαύτην ὥστε νὰ ζεματίσῃ τὴν γραῖαν καὶ νὰ τὴν βάλῃ εἰς τὴν θέσιν της, ὅτε ἡ θύρα τοῦ ἰατροῦ ἠνοίχθη ἐκ νέου.

—

Ὁ φοιτητής, καλύπτων τὸν ὀφθαλμὸν διὰ τῆς χειρός, καὶ μὲ ἔκφρασιν ἀνθρώπου ὑποστάντος καυτηρίασιν, ἀπῆλθεν, ἐνῷ ἡ κομψὴ κυρία, ὑπείκουσα εἰς σιωπηλὴν πρόσκλησιν τοῦ ἰατροῦ, εἰσῆρχετο, μετὰ τοῦ κορασίου της εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ὁ ἔπαρχος ἐλησμόνησε τὴν προσβολὴν ἢ τὴν ἐσυγχώρησε, καθόσον μάλιστα δὲν ἦτο παροῦσα πλέον ἡ κομψὴ κυρία. Ἀνοίξας τὸ ὡρολόγιόν του εἶδε πάλιν τὴν ὥραν.

— Τί νὰ ἔχῃ ἀρά γε τὸ παιδάκι της; ἠρώτησεν ἡ Κυρὰ Λοξή.

— Ἀ! ἀνεφώνησεν ὁ ἔπαρχος πλήρης εὐχαριστήσεως. Βλέπεις ὅτι καὶ σὺ ἐρωτᾷς διὰ πράγματα ὁποῦ δὲν σὲ μέλει; Κ' ἔπειτα πειράζεσαι καὶ θυμόνεις ἐὰν σ' ἐρωτήσουν! Ἐγὼ δὲν ἠρώτησα τὴν κυρίαν τί ἔχει τὸ παιδάκι της. Δὲν τὴν γνωρίζω.

Ἡ γραῖα ὕψωσε τὴν χεῖρά της εἰς τὰ χείλη καὶ περιστρέφουσα χαριέντως τὰ δάκτυλα περὶ τὸ στόμα ἐπροσπάθησε νὰ κρύψῃ τὸ μειδίαμα, τὸ ὁποῖον ἐπρόδιδον οἱ γελῶντες ὀφθαλμοί της.

Ἀντὶ ἀπολογίας ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἔπαρχον δευτέραν καὶ διπλῆν μάλιστα ἐρώτησιν.

— Δὲν τὴν γνωρίζεις; Ξένη εἶναι;

— Οὔτε εἰς τοῦτο ἠμπορῶ νὰ σὲ φωτίσω, κυρά μου. Δὲν κατοικῶ ἐδῶ.

— Καὶ ποῦ κατοικεῖς;

— Εἶμαι ἔπαρχος Θήρας.

Καὶ θέσας μηχανικῶς τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του ἔψαυσε τὴν ἐφημερίδα. Εὐχαρίστως ἤθελε διακοινώσῃ τὰ περιεχόμενά της εἰς τὴν γραῖαν, ἀλλ' ἐσκέφθη ὅτι ἡ περίστασις δὲν ἦτο κατάλληλος καὶ ἀπέσυρε τὴν χεῖρα κενήν.

— Ἆ! Ἔπαρχος εἶσαι τοῦ λόγου σου, ὑπέλαβεν ἡ γραῖα. Καὶ νομάρχης!

— Εὐχαριστῶ, κυρά μου. Ἀπ' τὸ στόμα σου κ' εἰς τοῦ Θεοῦ τ' αὐτί!

— Καὶ μὲ τί κόμμα εἶσαι, κύριε ἔπαρχε;

— Μὲ τὴν Κυβέρνησιν.

— Αἴ, τότε δὲν θὰ γείνῃς γρήγορα νομάρχης.

— Πῶς τοῦτο;

— Θὰ πέσῃ τὸ ὑπουργεῖον. Δὲν εἶναι πολλὰ τὰ ψωμιά του.

— Ἀνακατόνεσαι εἰς τὰ πολιτικά βλέπω, κυρὰ Λοξή.

— Ἂν ἠμπορῇς κάμε καὶ ἀλλέως, Κύριε ἔπαρχε.

Ὁ τυφλὸς διέκοψε τὴν συνδιάλεξιν στενάξας πάλιν ἐκ βάθους καρδίας:

— Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος.

Ὁ ἔπαρχος προσήλωσεν ἐρωτηματικῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν γραῖαν θέσας τὸν δείκτην ἐπὶ τοῦ μετώπου του καὶ σαλεύσας ἔπειτα ἐπανειλημμένως τὴν ἀνοικτὴν χεῖρα. Ἡ χειρονομία ἐσήμαινεν εὐκρινῶς:

— Μὴ δὲν εἶναι εἰς τὰ σωστά του;

Ἡ Κυρὰ Λοξὴ ἔνευσεν ἀρνητικῶς τὴν κεφαλὴν καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα πρῶτον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, τοὺς ὁποίους ἔκλεισεν, ἔπειτα δὲ ἐπὶ τῆς καρδίας.

Ὁ ἔπαρχος ἐνόησεν ὅτι κατέχει τὸν γέροντα ἡ λύπη ἀφότου ἀπώλεσε τὴν ὅρασιν.

Ὁ σιωπηλὸς οὗτος διάλογος συνεφιλίωσεν ἐντελῶς τὸν ἔπαρχον καὶ τὴν γραῖαν χωρικήν. Ἐὰν διέμενεν ἔτι ὑπολανθάνον νέφος τι ἀναμεταξύ των, κατὰ συνέπειαν τῶν μικρῶν ἀκροβολισμῶν αἵτινες ἐπηκολούθησαν τὴν ἐρώτησιν ἐὰν ἦτο ἄνδρας της ὁ τυφλός, διελύθη ἤδη καὶ τοῦτο. Ἡ ὁμιλία ἐπανελήφθη ζωηροτέρα, περιστρεφομένη ἰδίως εἰς τὰ πολιτικά. Ἡ κυρὰ Λοξὴ διηγήθη διὰ μακρῶν τὰς περιπετείας τοῦ τελευταίου ἐκλογικοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν νῆσόν της, δὲν ἀπέκρυψε δὲ τὸ ἐνεργὸν μέρος τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ὑπὲρ τοῦ ἀποτυχόντος ὑποψηφίου βουλευτοῦ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, οὐδ' ἀπεισώπησε τὰς ἐλπίδας της περὶ προστεχοῦς ἥττης τῆς ὑπουργικῆς μερίδος.

Ὁ ἔπαρχος ἤρχισε νὰ βαρύνηται, καθόσον μάλιστα ἠναγκάζετο ν' ἀκούῃ μόνον, μόλις δυνάμενος ποῦ καὶ ποῦ νὰ εἴπῃ ἕνα λόγον καὶ αὐτός, διακόπτων τὴν εὐγλωττίαν τῆς κυρᾶς Λοξῆς. Ἄλλως δὲ ἡ προσοχή του ἦτο ἐστραμμένη καὶ εἰς τὴν θύραν τοῦ ἰατροῦ, ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους ἠνοίχθη, ἐξελθούσης τῆς κομψῆς κυρίας μὲ τὸ κορασίόν της.

Ὁ Ἔπαρχος ἥρπασε τὸν πῖλόν του καὶ σπεύσας ἠκολούθησε τὸν ἰατρὸν εἰς τὸ δωμάτιόν του διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῇ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀμματοϋαλίων του.

—

Ἡ Κυρὰ Λοξὴ καὶ ὁ τυφλὸς ἔμειναν μόνοι.

— Ἦλθε ἡ ἀράδα μας, Γιάννη. Τώρα θὰ μᾶς ἰδῇ ὁ ἰατρός. Ἀκοῦς;

Ὁ τυφλὸς δὲν ἀπεκρίθη. Πρώτην ἤδη φορὰν τῷ ἀπηύθυνεν ἡ γραῖα τὸν λόγον ἀφότου εἰσῆλθον εἰς τοῦ ὀφθαλμιατροῦ. Ἡ σιωπηλὴ μελαγχολία τοῦ ἀμμράτου γέροντος δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν ἰδικήν της στωμυλίαν. Ἀληθῶς ἠδύνατο κάλλιστα ἐκείνη νὰ ὁμιλῇ διὰ δύο, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἦτο χρεία νὰ ἔχῃ ἄντικρύ της ἀκροατὴν δεικνύοντα ὅτι τὴν ἀκούει, εἴτε διὰ παρατηρήσεώς τινος ἢ διακοπῆς, εἴτε διὰ τῆς ἐκφράσεως τοὐλάχιστον τῶν ὀφθαλμῶν του. Ὁ γέρων Γιάννης οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ἐνθαρρύνσεων παρεῖχεν. Οἱ ὀφθαλμοί του δὲν εἶχον βλέμμα, τὰ δὲ χείλη του δυσκόλως ἠνοίγοντο.

Καὶ ὅμως ἤθελεν ἡ κυρὰ Λοξὴ νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ ὀλίγον τὸν δυστυχῆ, τώρα μάλιστα ὅτε ἐπρόκειτο νὰ τὸν ἴδῃ ὁ ἰατρός.

— Εἶδες πῶς τρέχουν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ παντοῦ νὰ τὸν ἰδοῦν, ἐπανέλαβε. Τόσην ὥραν προσμένομεν.. Μεγάλος ἰατρός, ἀλήθεια! Θὰ σὲ ἰατρεύσῃ κ' ἐσένα, Γιάννη, πρῶτα ὁ Θεός! Ἀκοῦς;

Ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως ὁ γέρων ἐστέναξεν Ἆχ!

— Μὴ μοῦ ἀρχίσῃς πάλιν ἐκεῖνο τὸ *Ἐλέησόν* με ὁ Θεός, ὑπέλαβεν ἡ γραῖα μετὰ ζωηρότητος. Σ' τὴν ψυχήν μου κάθεται! Κ' ἔπειτα σ' ἀκούει ὁ κόσμος καὶ θαρροῦν πῶς εἶσαι ἀλήθεια τοῦ ἐλέους!

— Καὶ δὲν εἶμαι τοῦ ἐλέους; εἶπεν ὁ τυφλὸς μελαγχολικῶς.

— Οὔφ! Θ' ἀρχίσῃς πάλιν τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια: «Πῶς μοῦ εἶσαι βάρος, καὶ κρίμα 's τὰ ἔξοδα, καὶ τοῦ κάκου οἱ ἰατροὶ καὶ τοῦτο κ' ἐκεῖνο!» Ὅ,τι θέλεις λέγε τώρα, ἀφοῦ τὸ ἐκατάφερα νὰ σὲ φέρω ἐδῶ! Μόνον νὰ τὸ 'ξεύρῃς ὅτι δὲν μοῦ χρεωστεῖς τίποτε. Σοῦ τὸ εἶπα καὶ σοῦ τὸ ξαναλέγω: Δὲν ἦλθα ἐδῶ ἐξ αἰτίας σου. Εἶχα δουλειὰν νὰ ἔλθω.

— Μάλιστα! Δουλειὰν εἶχες, ἐψιθύρισεν ὁ τυφλός.

Ἡ γραῖα προσεποιήθη ὅτι δὲν ἤκουσε τὴν ἔκφρασιν τῆς δυσπιστίας του.

— Τί μ' ἐπείραζε λοιπόν, ἐξηκολούθησε, νὰ σὲ πάρω μαζῆ μου; Οὔτε ναῦλον ἐπλήρωσα. Δὲν ἤθελε νὰ πληρωθῇ ὁ καραβοκύρης. Τὸ ψωμὶ ποῦ τρώγεις μαζῆ μου θὰ λογαριάσῃς; *Μοῦ κάμνες* ἄδικον νὰ τὰ λέγῃς αὐτὰ καὶ νὰ τὰ συλλογίζεσαι, Γιάννη. Τὸ κάτω κάτω, ἔχω χρέος ἐγὼ νὰ μὴ σὲ παραιτήσω. Ἔχω χρέος! Καὶ δόξα τῷ Θεῷ, εἶμαι εἰς θέσιν νὰ τὸ κάμω, καὶ οὔτε ἀδικῶ κανένα κατόπιν μου, ἂν κάμω ὅσον ζῶ τὴν εὐχαριστησίν μου. Καὶ τί εὐχαριστησις μοῦ ἀπέμεινε τῆς πτωχῆς, παρὰ νὰ βοηθῶ ὅσον 'μπορῶ τοὺς ἄλλους. Ἄφησέ τα, Γιάννη, αὐτά! Νὰ σ' ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἰδῇς τὸ φῶς σου, καὶ τότε θὰ εἶμαι μὲ τὸ παραπάνω πληρωμένη, ἂν σοῦ ἔκαμα καὶ τίποτε!

— Δὲν θὰ ἰδῶ τὸ φῶς μου, ἐψιθύρισεν ὁ γέρων.

— Μὴν ἀπελπίζεσαι, ἄνθρωπε! Τόσοι καὶ τόσοι ἰατρεύθησαν. Νὰ σοῦ τοὺς ὀνοματίσω πάλιν ἕνα κ' ἕνα; Μάτια εἶχαν κ' ἐκεῖνοι, καθὼς ἐσύ. Τὰ ἔχασαν καὶ τοὺς τὰ ἔδωκε πάλιν ὁ Θεός.

— Ἐλέησόν με ὁ Θεός...

— Σοῦ εἶπα, Γιάννη, νὰ μὴ τὸ λέγῃς αὐτό. *Λέγε το μέσα σου καὶ ὁ Θεὸς τ' ἀκούει.*

— Θέλω νὰ τ' ἀκούω κ' ἐγώ. Ξεθυμαίνω.

— Λέγε το λοιπὸν νὰ ξεθυμαίνῃς!

Καὶ ἠγέρθη ἡ Κυρὰ Λοξὴ μετά τινος ἀνυπομονησίας. Ἠγέρθη ὄχι μόνον διότι ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ διασκεδάσῃ δι' ὀλίγης κινήσεως τὴν μελαγχολίαν, τὴν ὁποίαν μετέδιδον καὶ εἰς αὐτὴν οἱ ἀναστεναγμοὶ τοῦ τυφλοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ περιεργασθῇ τὰ ἐπιπλα τῆς τραπεζαρίας. Ἰδίως εἵλκυσε τὴν προσοχήν της ἡ εἰκὼν τοῦ ἰατροῦ, καὶ τὴν παρετήρει μετὰ προσοχῆς, ὅτε ἠνοίχθη καὶ πάλιν τρίζουσα ἡ θύρα τοῦ δωματίου.

Ὁ ἔπαρχος ἐξελθὼν τὴν ἐχαιρέτισε φιλικῶς, ἀλλ' ἡ Κυρὰ Λοξὴ δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὸν χαιρετισμόν του. Δραμοῦσα πρὸς τὸν τυφλόν της τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρός, τὸν ἀνήγειρε καὶ διηυθύνθη μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἰατρόν, ὅστις ἐστέκεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του.

—

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν ἤρχισαν νὰ σημαίνωσιν αἱ δώδεκα εἰς τὴν παρακειμένην ἐκκλησίαν, ταὐτοχρόνως δὲ ἡ μαγείρισσα εἰσήρχετο διὰ πλαγίας θύρας εἰς τὴν τραπεζαρίαν, φέρουσα δίσκον πλήρη πινακίων καὶ ποτηρίων.

— Μὲ κακοφαίνεται, κυρά μου, εἶπεν ὁ ἰατρὸς προχωρῶν πρὸς τὴν γραῖαν, ἀλλὰ βλέπεις, εἶναι μεσημέρι καὶ ἔχω νὰ ἐξέλθω ἀμέσως μετὰ τὸ πρόγευμα. Ἔλα αὔριον, σὲ παρακαλῶ, ἢ καλλίτερα ἔλα πρωΐ πρωΐ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον.

— Τὰ βλέπεις τώρα, κυρά; ὑπέλαβεν ἡ μαγείρισσα, ἐνῷ ἀπέθετε τὸν βαρὺν της δίσκον ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Καὶ στρεφομένη πρὸς τὸν κύριόν της,

— Ἔβγαλα τὸν λάρυγγά μου, ἐπρόσθεσε, νὰ τῆς λέγω νὰ 'πάγῃ 'ς τὸ Νοσοκομεῖον καὶ δὲν ἤθελε νὰ μὲ ἀκούσῃ.

Ἡ Κυρὰ Λοξὴ ἠσθάνθη τὸ αἷμα ἀναβαῖνον εἰς τὴν κεφαλήν της, ἀλλ' ἐκρατήθη καί, χωρὶς νὰ στραφῇ πρὸς τὴν μαγείρισσαν, ἀπηύθυνε μειλιχίως τὸν λόγον πρὸς τὸν ἰατρόν:

— Δὲν θὰ κάμῃς αὐτὸ τὸ ἄδικον, ἰατρέ μου, εἰς ἀνθρώπους ποῦ ἔκαμαν τόσον ταξεῖδι μόνον καὶ μόνον νὰ σὲ ἰδοῦν. Δὲν θὰ σοῦ πάρῃ πολλὴν ὥραν. Νά, μόνον νὰ τὸν ἰδῇς θὰ καταλάβῃς τί ἔχει. Σὲ παρακαλῶ, ἰατρέ μου!

Ὁ ἰατρὸς ἐφαίνετο μαλαχθείς.

— Παρ' ὀλίγον νὰ λησμονήσω, ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα. Σοῦ ἔχω γράμμα ἀπὸ τὸν ἰατρόν μας.

Καὶ ἁφήσασα τὴν χεῖρα τοῦ τυφλοῦ ἀπέσυρεν ἐκ τοῦ μεταξωτοῦ ὑποκαμίσου τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἔτεινε πρὸς τὸν ἰατρόν.

— Μοῦ εἶπεν ἐκεῖνος, ἐξηκολούθησε, τί καλὸς ποῦ εἶσαι, καὶ πῶς ἡ χρυσῆ σου καρδιὰ βαλσαμόνει μὲ τὴν καλοσύνην της τοὺς ἀρρώστους, πρὶν τοὺς ἰατρεύσῃ ἡ τέχνη σου.

— Πλάνα, πλάνα! ἀνέκραξε μειδιῶν ὁ ἰατρός· καὶ ἀνοίγων τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συναδέλφου του ἐστράφη πρὸς τὸ δωμάτιόν του.

Ἡ Κυρὰ Λοξὴ σύρουσα τὸν τυφλόν, ἔρριψε βλέμμα θριαμβευτικὸν ἐπὶ τῆς μαγειρίσσης καὶ ἠκολούθησεν εἰς τὸ δωμάτιόν του τὸν ἰατρὸν ἀναγινώσκοντα τὴν ἐπιστολήν.

Ἰδοὺ τὸ περιεχόμενόν της:

«Σεβαστέ μου καὶ φίλε καθηγητά.

«Σᾶς συνιστῶ ἐνθέρμως τὴν ἐπιφέρουσαν τὸ «παρόν. Ἡ Κυρὰ Λοξὴ εἶναι ἡ καλοσύνη προσω«ποποιημένη. Οὐδεὶς εὐπορώτερός της εἰς τὸ χω«ρίον, ἴσως δὲ καὶ καθ' ὅλην νῆσον· ἀλλὰ ζῶσα «γλίσχρως, ὡς χωρική, καταναλίσκει τὸ εἰσόδημά της ἀγαθοεργοῦσα καὶ ὑποθάλπουσα τοὺς «ἔχοντας ἀνάγκην βοηθείας. Γνωρίζει ὅμως πῶς «νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ συμφέροντά της καὶ οὔτε «ἐπιτρέπει εἰς οὐδένα νὰ καταχρασθῇ τὴν ἀγα«θότητά της, οὔτε χωρατεύει, ἐὰν θελήσῃ τις «νὰ τὴν πειράξῃ. Ἄλλως εἶναι αὐτόχρημα ἁγία «Ἐλεοῦσα, καθὼς τὴν ἀποκαλοῦν οἱ χωρικοὶ ἐδῶ. «Ἔμαθα ἐμπιστευτικῶς παρὰ τοῦ συμβολαιο«γράφου ὅτι τὴν περιουσίαν της διέθεσε μετὰ θά«νατον ὑπὲρ τοῦ σχολείου τοῦ χωρίου της!

«Ἀλλ ἡ κυρὰ Λοξὴ δὲν σκέπτεται μόνον πε«ρὶ εὐεργεσιῶν, ζῶσά τε καὶ μετὰ θάνατον. Εἶ«ναι πρὸς τούτοις καὶ μία δύναμις ἐνταῦθα, ἐξα«σκοῦσα ἐπιρροὴν οὐχὶ ἀναξίαν λόγου, ἥτις ἐλπί«ζω ὅτι δὲν θὰ μοὶ εἶναι ἄχρηστος κατὰ τὰς «προσεχεῖς ἐκλογάς, ὁπότε, κατὰ παρακίνησιν «πολλῶν πολιτικῶν φίλων μου, προτίθεμαι, μὲ «τὴν εὐχήν σας, νὰ ἐκτεθῶ.

«Πεποιθὼς ὅτι ἡ ὑμετέρα δεξίωσις θὰ μοῦ «προσπορίσῃ νέα δικαιώματα ἐπὶ τῆς εὐμενείας τῆς ἀγαθῆς γραίας

«Διατελῶ κ.τ. λ.»

Περὶ τοῦ τυφλοῦ οὐδὲ λέξις! Ὁ ἰατρὸς δὲν ἔδωκε πολλὴν προσοχὴν εἰς τὴν ἀποσιώπησιν ταύτην. Ἐκ τῶν περιεχομένων τῆς ἐπιστολῆς τὸ προξενῆσαν εἰς αὐτὸν πρὸ πάντων ἐντύπωσιν καὶ ἐντύπωσιν οὐδαμῶς εὐχάριστον, ἦτο ἡ πρόθεσις τοῦ συναδέλφου του τοῦ νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸν βουλευτικὸν ἀγῶνα.

— Ὦ, τὸν ἀνόητον! εἶπε καθ' ἑαυτόν, ῥίπτων τὴν ἐπιστολὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν τυφλὸν τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρός, τὸν ἔφερε πλησίον τοῦ παραθύρου, καὶ ἀνοίξας διὰ τῶν δακτύλων τὰ βλέφαρά του ἐξήτασεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν προσεκτικῶς τοὺς ἀφωτίστους ὀφθαλμούς του. Ἔπειτα, βλέπων τὴν γραῖαν ἥτις παρηκολούθει ἀτενῶς τὴν ἐξέτασιν, ἐκίνησεν ὁριζοντίως τὴν χεῖρα ὡς ἂν ἔλεγε: Τετέλεσται!

Ἡ γραῖα ἔθεσε τὸ δάκτυλον εἰς τὰ χείλη καὶ ἤνωσε παρακλητικῶς τὰς δύο χεῖρας. Ἤθελε νὰ *κρύψῃ ἀπὸ τὸν γέροντα τὸ ἀνίατον τοῦ πάθους* του. Ὁ ἰατρὸς ἐνόησε τὴν βωβὴν παράκλησίν της. Ἦτο συνειθισμένος εἰς τὸ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς πάσχοντας δι' ἀπατηλῶν παρηγοριῶν.

— Πρὸ πόσου καιροῦ δὲν βλέπεις; ἠρώτησε τὸν τυφλόν.

Ἀντὶ τοῦ ἐρωτωμένου ἔλαβεν ἡ κυρὰ Λοξὴ τὸν λόγον.

— Εἶναι τώρα τρία χρόνια ποῦ ἤρχισε νὰ ὀλιγοστεύῃ τὸ φῶς του. Ἔλειπε ὁ κακόμοιρος 'ς τὰ ξένα ἀπὸ νέος. Ἐβούλευε νὰ 'βγάλῃ τὸ ψωμί του. Σ' τὰ ὕστερα ὅλα του τὰ κέρδη τὰ ἐξώδευσε 'ς τοὺς ἰατρούς. Εἶδε κι' ἀποειδε, ἐγύρισε 'ς τὴν πατρίδα ἐδῶ κ' ἕνας χρόνος. Ἔβλεπε ἀκόμη πότε εἶναι 'μέρα καὶ πότε νύκτα. Τώρα τρεῖς μῆνες δὲν βλέπει τίποτε. Ὅλα μαῦρα, λέγει.

— Μαῦρα, μαῦρα, ὑπέλαβεν ὁ γέρων μὲ τὴν πένθιμον φωνήν του.

Ἡ γραῖα ἔθλιψε τὰ βλέφαρα μὲ τὰ δάκτυλά της διὰ νὰ ἐμποδίσῃ ἓν δάκρυ ἕτοιμον νὰ ῥεύσῃ.

Ὁ ἰατρὸς τὴν παρετήρει μὲ βλέμμα πλῆρες συμπαθείας.

— Ἄνδρας σου εἶναι; ἠρώτησε.

— Ὄγεσκε, ἀπεκρίθη ἡ γραῖα. Ἀλλ' ἡ ἄρνησίς της δὲν ἐξέφραζεν οὔτε τὴν δυσαρέσκειαν οὔτε τὴν ἀνυπομονησίαν μετὰ τῆς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ἀπεκρίθη εἰς τοῦ ἐπάρχου τὴν ἐρώτησιν.

— Ἀδελφός σου; ἐπανέλαβεν ἐρωτῶν ὁ ἰατρός.

— Ὄγεσκε.

— Λοιπὸν ἀγαπητικός σου;

Ἡ Κυρὰ Λοξὴ ὕψωσε πάλιν τὴν χεῖρα εἰς τὰ χείλη, κρύπτουσα τὸ μειδίαμα μὲ τὴν συνήθη χειρονομίαν της.

— Πατριώτης μου εἶναι, εἶπε μετά τινας στιγμάς.

Ὁ ἰατρὸς τὴν ἔβλεπε μειδιῶν.

— Ὁ ἄμοιρος, ἐπανέλαβεν ἡ γραῖα, δὲν ἔχει κανένα συγγενῆ, κανένα ἰδικόν του. Τὸν γνωρίζω ἀπὸ παιδί. Κ' ἐγὼ ποῦ σοῦ 'μιλῶ εἶμαι ξεκληρισμένη,—ἔρημη καὶ μόνη. Τώρα κοντεύομεν κ' οἱ δύο 'ς τὰ τέλη. Ἂν ἔβλεπε αὐτὸς κ' ἐγὼ δὲν εἶχα 'μάτια, θὰ μοῦ ἔδειχνε τὸν δρόμον 'ς τὸν τάφον. Ἐγὼ ἔχω τὰ 'μάτια μου ἀκόμη... Ἐκατάλαβες;

— Ἐκατάλαβα ὅτι εἶσαι καλὴ Χριστιανή, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός.

Καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν τυφλόν,

— Νὰ δοξάζῃς τὸν Θεόν, ἐπρόσθεσε, ὅτι σοῦ ἐπρομήθευσε τὴν βοήθειάν της.

— Δόξα σοι ὁ Θεός, ἐστέναξεν ὁ γέρων.

— Τί ἰατρικὸν θὰ τοῦ δώσῃς, ἰατρέ μου, ἠρώτησεν ἡ κυρὰ Λοξή, κλείσασα τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν διὰ νὰ ὑποδείξῃ πρὸς τίνα σκοπὸν ἡ ἐρώτησις.

— Θὰ τοῦ δώσω κάτι νὰ πλύνῃ τὰ 'μάτια του. Ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ δουλεύῃ μὲ τὰ χέρια του.

— *Αὐτὸ τοῦ λέγω κ' ἐγώ, ἰατρέ μου! Μὲ τὰ* χέρια σταυρωμένα καὶ τὰ 'μάτια κλειστὰ σκουριάζει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦ λέγω νὰ πλέκῃ καλάθια.

— Σωστὰ σοῦ λέγει ἡ γέροντισσα καὶ νὰ τὴν ἀκούῃς, εἶπεν ὁ ἰατρὸς πρὸς τὸν τυφλόν.

Ἀλλ' ἐκεῖνος ἔσεισε τὴν κεφαλήν, ἐν σιωπῇ. Δὲν ἠπατᾶτο ὁ δυστυχὴς ὡς πρὸς τὸ μέλλον. Ἐγνώριζεν ὅτι δὲν θὰ ἴδῃ τὸ φῶς ἐνέσῳ εἰσέτι ἔμενεν ἐπὶ τῆς γῆς!

Ὁ ἰατρὸς ἐκάθισε νὰ γράψῃ τὴν δῆθεν συνταγήν, ἡ δὲ Κυρὰ Λοξὴ ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου τὸ μανδήλι της, ἔλυσε τὴν ἄκραν του καὶ λαβοῦσα ἐκεῖθεν δύο ἀργυρᾶ πεντόδραχμα τὰ ἀπέθεσεν ἀθορύβως ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐνῷ ὁ ἰατρὸς τῇ ἔτεινε τὴν συνταγήν.

— Τί εἶναι τοῦτο; ἀνεφώνησεν ὁ ἰατρός. Πάρε τα ὀπίσω! Αὐτὴν τὴν ὥραν δὲν δέχομαι ἐπισκέψεις, μόνον τοὺς φίλους μου δέχομαι.

Λαβὼν δὲ ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης χρημάτων ἓν χρυσοῦν *νόμισμα τὸ ἐπρόσθεσεν εἰς τὰ δύο πεντόδραχμα*, τὰ ὁποῖα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γραῖαν.

— Διὰ τὰ κοφίνια, ἐψιθύρισε δεικνύων τὸν τυφλόν.

— Μόνον αὐτὸ δὲν γίνεται, εἶπεν ἡ Κυρὰ Λοξή. Ὄχι μόνον νὰ μὴ παίρνῃς ἀλλὰ καὶ νὰ δίδῃς!

Καὶ ἠρνήθη ἀποφασιστικῶς τὴν προσφοράν.

— Δὲν μοῦ τὸ εἶπαν ψεύματα, ἐξηκολούθησεν, ὅτι εἶσαι καλὸς ἄνθρωπος.

— Σὺ εἶσαι καλή! Ἐγὼ δὲν ἐπήγαινα καὶ νὰ ἐξοδευθῶ καὶ νὰ θαλασσοπνιγῶ δι' ἕνα ποῦ δὲν τὸν ἔχω οὔτε ἄνδρα, οὔτε ἀδελφόν, οὔτε ἀγαπητικόν.

— Αἴ, νὰ σοῦ τὸ 'πῶ, ἰατρέ μου: Καὶ ἔκρυψε πάλιν διὰ τῆς χειρὸς τὸ μειδίαμά της.—Δὲν εἶναι οὔτε ἄνδρας μου, οὔτε ἀδελφός, οὔτε ἀγαπητικός μου. Καὶ ὅμως... Πῶς νὰ σοῦ τὸ 'πῶ; Ἕνα καιρὸν ἦτον ἀγαπητικός μου. Ἐκατάλαβες; Ἐξ αἰτίας μου ἐξενιτεύθηκε ὅταν μὲ 'πάνδρευσαν. Οἱ γονεῖς μου δὲν τὸν ἤθελαν. Ἦταν πτωχός. Ἂν μ' ἐρωτοῦσαν κ' ἐμένα τότε, θὰ τὸν ἐπροτιμοῦσα αὐτὸν ποῦ βλέπεις. Ἦτον ὡραῖος νέος καὶ καλὸς ἄνθρωπος καὶ πιστός. Πιστός, μοῦ τὸ ἀπέδειξε. Ἐμεινε ἐλεύθερος. Ἔφυγε νέος καὶ ἐγύρισε γέρος καὶ τυφλός. Κ' ἐνῷ ἔλειπε, ἐγὼ ἔθαψα καὶ τὸν ἄνδρα μου καὶ ὅλα μου τὰ παιδιά. Κ' εὑρεθήκαμεν πάλιν, κ' οἱ δύο δυστυχισμένοι, κοντὰ ὁ ἕνας 'ς τὸν ἄλλον. Ἀλλὰ τί τὰ θέλεις, ἡ νεότης ἔφυγε καὶ δὲν ματαγυρίζει. Ἐκατάλαβες, ἰατρέ μου; Τώρα ἂν εἶμαι ἐγὼ ἔρημη καὶ μόνη, αὐτὸς δὲν μοῦ πταίει ἐμένα. Ἐγὼ ὅμως ἔχω χρέος νὰ μὴ τὸν ἀφήσω ἐκεῖνον ἀβοήθητον 'ς τὰ μαῦρα καὶ τὰ σκοτεινά. Ἐκατάλαβες;

— Μαρία, Μαρία! ἐφώναξεν ὁ ἰατρὸς πρὸς τὴν μαγείρισσαν, ἀνοίγων τὴν θύραν. Βάλε δύο πινάκια ἀκόμη 'ς τὸ τραπέζι.

Καὶ στρεφόμενος προς τὴν Κυρὰ Λοξήν,

— Κυρά μου, εἶπεν, ἔλα, παρακαλῶ, ν' ἀκούσω τὴν ἱστορίαν σου, νὰ σοῦ τὴν ἡσυχίαν μου εἰς τὸ πρόγευμα, διότι μοῦ ἀρέσει.

— Καλέ, πῶς γίνεται, ἰατρέ μου; Σ' τὸ τραπέζι σου θὰ μᾶς καθίσῃς!

— Γίνεται καὶ καλογίνεται.

Ἡ Κυρὰ Λοξὴ ἐπέμενεν ἀρνουμένη, ἀλλ' ἐνθυμηθεῖσα τὴν μαγείρισσαν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ τὴν ἐκδικηθῇ καθημένη, ἔστω καὶ ἐπὶ μίαν στιγμήν, εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ κυρίου της, ἐνῷ ἐκείνη ἤθελε νὰ τῆς κλείσῃ τὴν θύραν του.

— Ἀφοῦ τὸ θέλεις, ἰατρέ μου, μόνον ἕνα ποτῆρι κρασὶ εἰς ὑγείαν σου καὶ φεύγομεν.

Καὶ λαβοῦσα τὸν τυφλὸν ἐκ τῆς χειρὸς ἠκολούθησε τὸν ἰατρὸν εἰς τὴν τραπεζαρίαν.

— Ἐλέησόν με ὁ Θεός... ἤρχισεν ὁ τυφλός.

— Σιωπὴ Γιάννη! Νὰ μὴ σ' ἀκούσῃ ὁ ἰατρός!

Ὁ Γιάννης ἐσιώπησεν.

— Ὁ συνάδελφός μου, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἰατρός, θὰ νομίσῃ ὅτι περιποιοῦμαι τὴν καλὴν αὐτὴν γραῖαν, διὰ νὰ τοῦ προμηθεύσω ψήφους! Θέλει νὰ γείνῃ βουλευτής! Ἂς γείνῃ νὰ ἰδῇ τὴν γλύκαν.

— Ἄχ ἰατρέ μου, εἶπεν ἡ Κυρὰ Λοξὴ ἐνῷ ὁ ἰατρὸς ἐγέμιζε τὰ ποτήρια. Ἂς ἤθελες νὰ γείνῃς βουλευτής μας! Τὸν κόσμον θὰ ἔκαμνα ἄνω κάτω νὰ μὴν ἀποτύχῃς!

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ. Δὲν τὸ ἔχω σκοπόν. Ἀντὶ ἐμοῦ, λάβε ὑπὸ τὴν προστασίαν σου τὸν συνάδελφόν μου ἐκεῖ κάτω, ποῦ τὸ νοστιμεύεται.

Καὶ προσφέρων τὰ ποτήρια,

— Εἰς ὑγείαν σου, Κυρὰ Λοξή, καί... εἰς τοῦ ἀγαπητικοῦ σου!

— Εἰς ὑγείαν σου, ἰατρέ μου.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Ἡ Σχολὴ τῶν Ὑπαξιωματικῶν συνεστήθη διὰ τοῦ ΑΛΒ' Νόμου τῆς 21 Ἰουνίου 1882, κοινοποιηθέντος διὰ Β.Δ. τῆς 12 Ἀπριλίου 1883. Τῇ 2 δὲ Μαΐου 1883 ἤρξατο ἡ προσέλευσις τῶν μαθητῶν. Τὸ ἐπὶ τῆς συστάσεως τῆς Σχολῆς προσωπικὸν ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ Ταγματάρχου τοῦ Πεζικοῦ κ. Ἰ. Δημοπούλου ὡς Διοικητοῦ καὶ τοῦ Ταγματάρχου τοῦ Μηχανικοῦ κ. Δ. Νταρᾶ ὡς διευθυντοῦ τῶν πυροβόλων. Ἡ διάρκεια τῶν ἐν αὐτῇ σπουδῶν εἶχεν ὁρισθῆ διετής.

Προορισμὸς τῆς Σχολῆς εἶναι ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἐν αὐτῇ κατατασσομένων ὑπαξιωματικῶν τῶν διαφόρων σωμάτων, ἵνα καταστῶσιν ἱκανοὶ ὅπως καθέξωσι τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ εἰς τὸ πεζικὸν καὶ ἱππικόν.

Ὅπως καταταχθῇ δ' ἐν αὐτῇ ὑπαξιωματικός τις ἔδει νὰ ἔχῃ τὰ ἑξῆς προσόντα: Τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπιλοχίου ἢ λοχίου.—Νὰ μὴ ὑπηρετῇ ὡς ἀντικαταστάτης κληρωτοῦ παλαιῶν ἀπογραφῶν.—Νὰ ὑπηρέτησεν ἐπὶ ἓν τοὐλάχιστον ἔτος ὡς ὑπαξιωματικὸς εἰς τὸ στράτευμα.—Νὰ ἔχῃ ἐξαίρετον διαγωγήν.—Νὰ ἦ ἄγαμος καὶ νὰ ἔχῃ τὰς ἑξῆς γνώσεις: Νὰ ἐκθέτῃ ἐγγράφως δεδομένον τι θέμα ὡς τὸ δυνατὸν κάλλιον.—Νὰ γνωρίζῃ τὴν πρακτικὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν στοιχειώδη γεωμετρίαν, τὴν θεωρίαν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς βολῆς ὅπλου, νὰ ἦ κάτοχος τῶν κανονισμῶν τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῶν στρατευμάτων, τῆς ὑπηρεσίας ἐντὸς πόλεων καὶ φρουρίων καὶ τῆς ἐν ἐκστρατείᾳ ὑπηρεσίας.—Νὰ γνωρίζῃ τὴν λογιστικὴν ὑπηρεσίαν λόχου καὶ τὰς ἀσκήσεις τῆς δημαιρίας ἔν τε τῇ πυκνῇ καὶ ἀραιᾷ τάξει.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ὡρίσθη εἰς ἑκατόν, διὰ δὲ τὰ δύο πρῶτα ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεως ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἠδύνατο ν' ἀνέλθῃ εἰς διακοσίους.

Στολὴ τῶν μαθητῶν ὡρίσθη διὰ μὲν τοὺς προωρισμένους διὰ τὸ πεζικὸν ἡ κεκανονισμένη διὰ τοὺς ὁπλίτας τοῦ πεζικοῦ στολή, διὰ δὲ τοὺς διὰ τὸ ἱππικὸν ἡ κεκανονισμένη διὰ τοὺς ὁπλίτας τοῦ ἱππικοῦ, μετὰ τῶν ἑξῆς τροποποιήσεων: Ἅπαντες φέρουσι τὰ σήματα τοῦ λοχίου, ἐπὶ δὲ τῶν ἄκρων τοῦ περιλαιμίου τοῦ χιτῶνος καὶ τῆς χλαίνης ἐπιρράπτονται δύο χρυσοκέντητοι φλογοφόροι ροιαί.

Τροφὴ τοῖς μαθηταῖς χορηγεῖται ἡ ἑξῆς: Εἰς τὸ πρόγευμα καφές, γάλα, ἢ καφὲς μετὰ γάλακτος. Εἰς τὸ γεῦμα ἓν φαγητὸν μετὰ κρέατος, τυρὸς καὶ ὀπῶραι. Εἰς τὸ δεῖπνον ἓν φαγητὸν μετὰ κρέατος ἢ ἓν φαγητὸν ἄνευ κρέατος καὶ τυρὸς ἢ ὀπῶραι.

Ἕκαστος δὲ μαθητὴς λαμβάνει τὴν κεκανονισμένην διὰ τοὺς ὁπλίτας τοῦ στρατοῦ μερίδα ἄρτου.

Ἡ ἀγορὰ τῶν τροφίμων καὶ ἡ παρασκευὴ τοῦ φαγητοῦ ἐκτελεῖται καθ' ἑκάστην ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν ἑνὸς μαθητοῦ διοριζομένου κατὰ σειρὰν ὡς συσσιτιάρχου.

Ἡ Σχολὴ ἔχει βιβλιοθήκην ἀπαρτιζομένην ἐξ 600 περίπου τόμων, συλλογὴν τοπογραφικῶν ἐργαλείων καὶ συλλογὴν ὀργάνων φυσικῆς καὶ χημείας.

Κατὰ τὴν σύστασιν τῆς Σχολῆς κατετάχθησαν ἐπιτυχόντες εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις 125 ὑπαξιωματικοί, ἐξ ὧν 105 ἦσαν προωρισμένοι διὰ τὸ πεζικὸν καὶ 20 διὰ τὸ ἱππικόν· ἐξ αὐτῶν κατόπιν εἰς τῇ αἰτήσει του ἐπανῆλθεν εἰς τὸ σῶμά του.—Ἐκ τούτων 33 ἦσαν ἐπιλοχίαι καὶ 92 λοχίαι, προῆλθον δὲ 8 ἐκ τοῦ Μηχανικοῦ, 13 ἐκ τοῦ Πυροβολικοῦ, 28 ἐκ τῶν Εὐζώνων, 56 ἐκ τοῦ Πεζικοῦ, καὶ 20 ἐκ τοῦ Ἱππικοῦ.

Πρὸ τῆς εἰς τὴν Σχολὴν κατατάξεώς των οἱ εἰρημένοι ὑπαξιωματικοὶ εἶχον διακούσει τὰς ἑξῆς σπουδάς:

1 τελειόφοιτος τοῦ Πανεπιστημίου, 19 φοιτηταί, 3 τελειόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου, 2 ἐκ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, 9 ἐκ τῆς 4ης τάξεως τοῦ Γυμνασίου, 18 ἐκ τῆς 3ης, 28 ἐκ τῆς 2ας καὶ 20 ἐκ τῆς 1ης τάξεως, 18 ἐκ τοῦ Σχολαρχείου, 2 ἐκ τῆς 2ας τάξεως τοῦ Ἑλλην. Σχολείου, 1 ἰδιαιτέρας σπουδὰς καὶ 3 αὐτοδίδακτοι μὴ φοιτήσαντές ποτε εἰς Σχολεῖόν τι.

Τῇ 14 Αὐγούστου 1883 συνεπείᾳ διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου οἱ μαθηταὶ ἐξετέλεσαν πορείαν ὡς ἐν πολέμῳ διὰ Κηφισιᾶς καὶ Μαραθῶνος, ἐκεῖθεν διὰ Ραφίνας, Μαρκοπούλου καὶ Κερατέας εἰς Λαύριον, ὑπόθεν διὰ Λεγραινῶν καὶ Βάρης ἐπανῆλθον τῇ 24ῃ Αὐγούστου εἰς Ἀθήνας. Τὸν Λόχον τῶν μαθητῶν διῴκει ὁ Λοχαγὸς Κ. Λώρης ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τοῦ συμπαρακολουθοῦντος Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς κ. Δημοπούλου.

Τῇ 17ῃ Σεπτεμβρίου 1884 εἰσῆλθον ἐπιτυχόντες εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις ἕτεροι 60 μαθηταί, ἐξ αὐτῶν δὲ 51 ἦσαν προωρισμένοι διὰ τὸ Πεζικὸν καὶ 9 διὰ τὸ Ἱππικόν. Ἐκ τούτων προσῆλθον 38 ἐκ τοῦ πεζικοῦ, 6 ἐκ τοῦ μηχανικοῦ, 4 ἐκ τοῦ πυροβολικοῦ, 2 ἐκ τῶν εὐζώνων, 1 ἐκ τοῦ λόχου τῶν νοσοκόμων καὶ 9 ἐκ τοῦ ἱππικοῦ, ἐξ αὐτῶν δὲ ἦσαν 13 ἐπιλοχίαι καὶ 47 λοχίαι.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συνέστη καὶ τμῆμα οἰκονομικοῦ κλάδου, ἔχον σκοπὸν τὴν μόρφωσιν ἀξιωματικῶν διὰ τὸ οἰκονομικὸν σῶμα τοῦ Στρατοῦ.

Ὅπως δὲ καταταχθῇ ὡς μαθητὴς τοῦ τμήματος τούτου τῆς Σχολῆς ὑπαξιωματικός τις ἔδει νὰ ἔχῃ τὰ ἑξῆς προσόντα: Βαθμὸν ἐπιλοχίου ἢ λοχίου, νὰ διετέλεσεν ὡς σιτιστὴς λόχου ἐπὶ ἓξ τοὐλάχιστον μῆνας, νὰ ἔχῃ συμπεπληρωμένον τὸ 28ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, νὰ ἦ ἄγαμος καὶ νὰ ἔχῃ καὶ τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς εἴσοδον ἐν τῇ Σχολῇ γνώσεις. Ἡ διάρκεια τῆς σπουδῆς τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματος ὡρίσθη διετής. Ἐπιτυχόντες δὲ εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις διὰ τὸ οἰκονομικὸν τμῆμα κατετάχθησαν ὡς μαθηταὶ 40 ὑπαξιωματικοί, ἐξ ὧν 2 ἐπιλοχίαι καὶ 38 λοχίαι, ἐκ τούτων πάλιν προῆλθον 29 ἐκ τοῦ πεζικοῦ, 6 ἐκ τῶν εὐζώνων, 2 ἐκ τοῦ ἱππικοῦ, 2 ἐκ τοῦ μηχανικοῦ καὶ 1 ἐκ τοῦ πυροβολικοῦ.

Οἱ 100 οὗτοι εἰσελθόντες μαθηταὶ εἶχον προγενεστέραν ἐκπαίδευσιν ὡς ἑξῆς:

8 φοιτηταὶ τοῦ πανεπιστημίου, 14 ἀπόφοιτοι τοῦ γυμνασίου, 65 μαθηταὶ τοῦ γυμνασίου, 4 ἐκ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, 7 μαθηταὶ τοῦ πολυτεχνείου καὶ 2 τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου.

Τῇ 27 Ἀπριλίου 1885 διοικητὴς τῆς Σχολῆς διωρίσθη ὁ Ἀντισυνταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ κ. Κ. Σέχος, τοῦ τέως Διοικητοῦ Ἀντισυνταγματάρχου κ. Δημοπούλου διορισθέντος Διοικητοῦ τοῦ 7ου τάγματος τῶν εὐζώνων. Τῇ 1ῃ Ἰουλίου 1885 ἤρξαντο αἱ ἀπολυτήριοι ἐξετάσεις τῶν πρώτων εἰσελθόντων 124 μαθητῶν ἐνώπιον ἐπιτροπῆς πρὸς τοῦτο συσταθείσης, καθ' ἃς ἠδοκίμησαν πάντες.

Τὸν Αὔγουστον τοῦ 1885 τροποποιηθέντος τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Σχολῆς ἡ διάρκεια τῶν ἐν αὐτῇ σπουδῶν ὡρίσθη τριετής.

Συνεπείᾳ δὲ διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου οἱ ὑποστάντες τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις μαθηταὶ διετάχθησαν νὰ ἐκτελέσωσι πορείαν ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἄκρων τῆς ὀροθετικῆς γραμμῆς μέχρι τῆς θέσεως Κούτρας πρὸς τοπογραφικὴν μελέτην. Ἡ πορεία αὕτη διήρκεσεν ἀπὸ τῆς 24ης Αὐγούστου μέχρι τῆς 23ης Σεπτεμβρίου, παρηκολούθησε δὲ τοὺς μαθητὰς καὶ ὁ διοικητὴς τῆς Σχολῆς Ἀντισυντ. κ. Σέχος καὶ ὁ ὑποδιοικητὴς Ταγματάρχης κ. Σχινᾶς.

Τῇ 25ῃ Σεπτεμβρίου 1885 εἰσῆχθησαν ἐπιτυχόντες εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις 20 ὑπαξιωματικοὶ προωρισμένοι διὰ τὸ πεζικὸν καὶ 6 διὰ τὸ ἱππικόν· ἐκ τούτων 11 προῆλθον ἐκ τοῦ πεζικοῦ, 4 ἐκ τοῦ πυροβολικοῦ, 3 ἐκ τῶν εὐζώ-

νων, 2 ἐκ τοῦ μηχανικοῦ, καὶ 6 ἐκ τοῦ ἱππικοῦ, ἦσαν δὲ 2 ἐπίλοχίαι καὶ 24 λοχίαι. Οὗτοι δὲ εἶχον τὰς ἑξῆς προγενεστέρας σπουδάς:

6 φοιτηταὶ τοῦ πανεπιστημίου, 3 ἀπόφοιτοι τοῦ γυμνασίου, 14 μαθηταὶ τοῦ γυμνασίου, 1 ἐκ τῆς Στρατ. Σχολῆς τοῦ Βελγίου, 1 ἐκ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων καὶ 1 ἐκ τοῦ Ἑλλην. Σχολείου.

Διὰ Β. Δ. τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1885 κατετάχθησαν εἰς τὸν στρατὸν ὡς ἀνθυπολοχαγοὶ ἐπιτυχόντες εἰς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις 103 εἰς τὸ πεζικὸν καὶ 20 εἰς τὸ ἱππικόν, ἑνὸς ἀποβιώσαντος τῇ 20ῇ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐν τῷ νοσοκομείῳ Βώλου.

Διὰ Β. Δ. τῆς 19 Ὀκτωβρίου 1885 ἐκανονίσθη ὅπως ἅπαντες οἱ μαθηταὶ φέρωσι τὴν αὐτὴν στολὴν ἣν καὶ οἱ ὁπλῖται τοῦ σώματος εἰς ὃ ἀνήκουσι σὺν τῇ διαφορᾷ ὅτι τὸ περιλαίμιον τοῦ ἀμπεχόνου, τοῦ χιτῶνος καὶ τῆς χλαίνης θέλει κατασκευάζεσθαι ἀπὸ ἐρέας κυανῆς.

Τὸν Μάϊον ε.ε. διωρίσθη ἐκ νέου Διοικητὴς τῆς Σχολῆς ὁ Ἀντισυνταγματάρχης κ. Δημόπουλος.

Διὰ διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου οἱ μαθηταὶ ἁπασῶν τῶν τάξεων ἐξετέλεσαν πορείαν ἀπὸ τοῦ ἀνατολικωτέρου ἄκρου τῆς ὀρθετικῆς γραμμῆς ἤτοι τοῦ σταθμοῦ τῶν Τριῶν Πλατάνων μέχρι τοῦ Ζυγοῦ ἀπέναντι τοῦ Μετσόβου. Οἱ μαθηταὶ διήνυσαν οὕτω πεζῇ πλέον τῶν 300 χιλιομέτρων. Ἐξ Ἀθηνῶν ἀνεχώρησαν τῇ 23ῃ Ἰουλίου, *συμπαρακολουθοῦντος τοῦ Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς* μετὰ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ, καὶ μέχρι μὲν Βώλου μετέβησαν διὰ θαλάσσης, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Λάρισσαν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ἀπὸ τῆς Λαρίσσης δὲ ἤρξατο ἡ πεζοπορεία· οἱ μαθηταὶ ἀνῆλθον ἐπὶ τῆς Ὄσσης, ἐκεῖθεν κατέβησαν διὰ τῶν Ἀμπελακίων καὶ τῶν Τεμπῶν καὶ ἔφθασαν εἰς τὸν σταθμὸν τῶν Τριῶν Πλατάνων, ὁπόθεν πλέον παρηκολούθησαν τὴν ὀρθετικὴν γραμμὴν μέχρι τοῦ Ζυγοῦ, ἐπανελθόντες εἰς Ἀθήνας τῇ 22 Αὐγούστου.

Τῇ 11ῃ Σεπτεμβρίου ε.ε. κατετάχθησαν εἰς τὴν Σχολὴν ἐπιτυχόντες εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις 61 μαθηταί· ἐξ αὐτῶν εἰσι 17 προωρισμένοι διὰ τὸ πεζικόν, 4 διὰ τὸ ἱππικὸν καὶ 40 διὰ τὸν οἰκονομικὸν κλάδον. Ἐκ τούτων ἦσαν 27 ἐπίλοχίαι καὶ 34 λοχίαι, προῆλθον δὲ 37 ἐκ τοῦ πεζικοῦ, 11 ἐκ τῶν εὐζώνων, 5 ἐκ τοῦ πυροβολικοῦ, 4 ἐκ τοῦ μηχανικοῦ καὶ 4 ἐκ τοῦ ἱππικοῦ.—Οὗτοι δὲ εἶχον τὰς ἑξῆς προγενεστέρας σπουδάς: 1 φοιτητὴς τοῦ πανεπιστημίου, 2 ἀπόφοιτοι τοῦ γυμνασίου, 41 μαθηταὶ τοῦ γυμνασίου καὶ 17 μαθηταὶ τοῦ ἑλληνικοῦ Σχολείου.

Ἤδη δὲ διδάσκονται τὰ ἑξῆς μαθήματα ἐν τῇ Σχολῇ. Ἐν τῇ 1ῃ τάξει: Ἑλληνικά, Γαλλικά, Γενικὴ Ἱστορία, Γενικὴ Γεωγραφία, Ἀριθμητική, Γεωμετρία, Φυσική, ἀνάπτυξις κανονισμῶν ἀσκήσεων καὶ ὑπηρεσίας ἐν ἐκστρατείᾳ, Ἰχνογραφία, ὁπλομαχητική, Ἀσκήσεις πεζικοῦ καὶ ἱππικοῦ καὶ γυμναστική.

Ἐν τῇ 2ᾳ τάξει: Ἑλληνικά, Γαλλικά, Ἱστορία καὶ Γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος, Γεωμετρία, Κατωτέρα ἄλγεβρα, εὐθύγραμμος τριγωνομετρία, Φυσική, Περιγραφικὴ Γεωμετρία, Χημεία, ἀνάπτυξις κανονισμῶν ἀσκήσεων καὶ ὑπηρεσίας ἐν ἐκστρατείᾳ, Ἰχνογραφία, ὁπλομαχητική, Ἀσκήσεις πεζικοῦ καὶ ἱππικοῦ καὶ γυμναστική.

Ἐν τῇ 3ῃ τάξει. Ἑλληνικά, Γαλλικά, Τοπογραφία, Πολεμικὴ τέχνη, Στρατιωτικὸν δίκαιον, Ὀχυρωτική, Πυροβολικὴ καὶ ὀλίγα περὶ στρατιωτικῆς τεχνολογίας, ἀνάπτυξις κανονισμῶν ἀσκήσεων καὶ ὑπηρεσίας ἐν ἐκστρατείᾳ, Ἰχνογραφία, Ὁπλομαχητική, Ἀσκήσεις πεζικοῦ, ἱππικοῦ καὶ πυροβολικοῦ καὶ Γυμναστική.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματος διδάσκονται τὰ αὐτὰ μαθήματα πλὴν τῆς ἀναπτύξεως τῶν κανονισμῶν τῶν ἀσκήσεων καὶ τῆς ἐν ἐκστρατείᾳ ὑπηρεσίας, τῆς ὀχυρωτικῆς, τῆς πυροβολικῆς, τῆς Πολεμικῆς τέχνης, τῶν ἀσκήσεων τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ πυροβολικοῦ. Ἀντὶ δὲ τούτων διδάσκονται τὰ ἑξῆς: ἐν τῇ 1ῃ καὶ 2ᾳ τάξει στρατιωτικὴν οἰκονομίαν καὶ λογιστικότητα καὶ ἐν τῇ 3ῃ τάξει, Διπλογραφίαν, Πολιτικὴν οἰκονομίαν, στοιχεῖα τεχνολογικῆς χημείας—Περὶ προμηθειῶν, ἐλέγξεως καὶ συντηρήσεως ὑλικοῦ, τροφῶν καὶ νομῆς—ἀνάπτυξιν τοῦ κανονισμοῦ *τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ στρατοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ*.

Ἤδη ὑπάρχουσι μαθηταὶ ἐν τῇ Σχολῇ 177, ἐξ ὧν εἰσι προωρισμένοι 82 διὰ τὸ πεζικόν, 18 διὰ τὸ ἱππικὸν καὶ 77 διὰ τὸ οἰκονομικόν.

Ἡ καθ' ἡμέραν διαιτα τῶν μαθητῶν εἶναι ἡ ἑξῆς: Ἐγείρονται τῇ 5ῃ ὥρᾳ τῆς πρωΐας, τῇ 5 1)4 λαμβάνουσι τὸν καφέ, ἀπὸ τῇ 5 1)2—7 1)2 γίνεται μελέτη, ἀπὸ τῆς 7 1(2—9 τελεῖται ἡ ἀτομικὴ καθαριότης, ἡ ἐπιθεώρησις παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἡ ἀναφορὰ τοῦ λόχου τῶν μαθητῶν. Ἀπὸ τῆς 9—12 παράδοσις τῶν μαθημάτων. Τῇ 12ῃ παρατίθεται τὸ γεῦμα, μέχρι τῆς 2 μ. μ. τελεῖται ἀνάπαυσις, ἀπὸ τῆς 2—5 αἱ διάφοροι ἀσκήσεις πεζικοῦ, ἱππικοῦ καὶ πυροβολικοῦ, γυμναστική, ἰχνογραφία καὶ ὁπλομαχητική, ἀπὸ τῆς 5—6 ἀνάπαυσις, ἀπὸ τῆς 6—8 μελέτη, τῇ 8ῃ παρατίθεται τὸ δεῖπνον μέχρι δὲ τῆς 9ης ἀνάπαυσις, ἀπὸ τῆς 9—10 ἐκουσία μελέτη, τῇ 10ῃ κατακλίνονται οἱ μαθηταί.

Κατὰ τὰς ἑορτὰς οἱ μαθηταὶ ἐξέρχονται ἐλευθέρως ὡς καὶ καθ' ἑκάστην Πέμπτην ἀπὸ τῆς 5—10 μ. μ.

Γ.

ΣΕΙΣΜΟΙ

ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΔΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ Ὁ ὀργανισμὸς τῆς γῆς

Γ'

Αἱ ἀδιάλειπτοι μετακινήσεις καὶ ἀνωμαλίαι τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς καὶ οἱ σεισμοὶ τοῦ ἐδάφους.—Συνέχεια τῆς ἐρεύνης τῶν πολλαπλῶν αἰτίων τῆς παραγωγῆς τῶν σεισμῶν.—Ἐπιρροὴ τῶν ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς εἰσδυόντων ὑάτων εἰς τὴν παραγωγὴν σεισμῶν καὶ ἡφαιστειωδῶν φαινομένων.—Παρατηρήσεις περὶ σεισμῶν ἐπιβεβαιωτικαὶ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ Ἄγγλου Forster.—Τὰ ἡφίστεια εἶναι φαινόμενα μόνον τῶν βαθυτέρων στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ.

Εἴπομεν ἤδη καὶ ἐξηγήσαμεν, νομίζομεν, εὐκρινῶς ὅτι οἱ σεισμοί, ἤτοι οἱ τρομώδεις κραδασμοὶ τοῦ ἐδάφους εἰσὶν ἀποτέλεσμα τῆς ἕνεκα τῆς προϊούσης πάντοτε ἀποψύξεως τῆς γῆς συγκεντρικῆς συστολῆς καὶ συρρικνώσεως τῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ αὐτῆς. Ἐννοεῖται ἤδη, ὅτι αἱ συρρικνώσεις καὶ αἱ πτυχαὶ τοῦ φλοιοῦ συμβαίνουσι συχνότερον καὶ περισσότερον ἐκεῖ, ὅπου μεγάλαι πρὶν διαρρήξεις τοῦ φλοιοῦ παρέχουσιν ἥττονα ἀντίστασιν. Ἕνεκα τούτου δὲ οἱ καταστρεπτικώτεροι καὶ οἱ φοβερώτεροι σεισμοὶ συμβαίνουσι πρὸ πάντων εἰς τὰς τρεῖς ἀνωτέρω περιγραφείσας ἡφαιστειώδεις κυκλοτερεῖς γραμμάς.

Ἀλλ' αἱ ἐκτεταμέναι αὗται διαρρήξεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς παρήγαγον κατὰ τὰ διάφορα στρώματα αὐτοῦ ὑπερμεγέθεις ῥωγμάς, σχισμάς, κοιλότητας κενάς, ἐν αἷς βράχοι καὶ ὄγκοι γῆς ἵστανται μετέωροι. Αἱ κοιλότητες αὗται πολλάκις πληροῦνται ἀΐφνης δι' ἀποσπωμένων στερεῶν στοιβάδων ἐκ τῶν ἄνω ἢ ἐκ τῶν πλαγίων. Ὁλόκληροι δὲ ὑπερμεγέθεις ὑπόγειοι βράχοι, ὅπως τοποθετηθῶσιν εἰς τοὺς κενοὺς χώρους καὶ τὰς χαινούσας ῥωγμάς, θραύονται, συντρίβονται ἢ κάμπτονται προξενοῦντες σεισμικὰς δονήσεις τοῦ ἐδάφους μετὰ κρότου καὶ βοῆς καὶ μυκηθμῶν γιγνομένας πολλάκις.

Ἐπειδὴ δὲ ἑκάστη μεγάλη καὶ ἐκτεταμένη συρρίκνωσις καὶ συγκεντρικὴ συστολὴ τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς παράγει νέας ἀνωμαλίας τῶν στρωμάτων καὶ ῥωγμὰς καὶ κοιλότητας νέας, τὴν πρώτην ταύτην ἰσχυρὰν διατάραξιν ἐπακολουθεῖ κατόπιν σειρὰ νέων ἀσθενεστέρων διαταράξεων καὶ μετακινήσεων τοῦ φλοιοῦ κατὰ τὸ μέρος αὐτό, μέχρις οὗ αὖθις τὰ μετακινηθέντα καὶ διαταραχθέντα στρώματα τῆς γῆς ἐπαναλάβωσι νέας θέσεις καὶ ἀνακτήσωσι τὴν διαταραχθεῖσαν ἰσορροπίαν των.

Διὰ τοῦτο δὲ παρατηρεῖται σταθερῶς τὸ φαινόμενον, ὅτι τοὺς μεγάλους καὶ καταστρεπτικοὺς σεισμοὺς ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς κατόπιν παρακολουθεῖ σειρὰ μικροτέρων καὶ ἀσθενεστέρων σεισμῶν.

—

Ἀλλὰ σεισμικοὶ κλονισμοὶ τοῦ ἐδάφους συμβαίνουσι καὶ δι' ἄλλας ἔτι διαφόρους ἐπεξεργασίας συντελουμένας ἀδιαλείπτως ἐν τοῖς ἐγκάτοις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, εἰς τὰς ὁποίας ἔτι τὰ μέγιστα συμβάλλουσιν ἡ ὑπόγειος αὕτη ἀνωμαλία καὶ ἡ συνεχὴς διατάραξις τῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ.

Τὰ ὕδατα τῶν θαλασσῶν εἰσδύοντα ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς διὰ τῶν ῥωγμῶν τῶν ἀνωτέρω περιγραφεισῶν γηΐνων διαρρήξεων διυγραίνουσι καὶ ἐμποτίζουσι τὰ διάφορα στερεὰ στρώματα διευκολύνοντα τὴν διάλυσιν πετρωμάτων, τὴν ἀπόσπασιν καὶ κατατριβὴν βράχων καὶ τὴν καθίζησιν τῶν ὑπερκειμένων ἢ παρακειμένων στοιβάδων τοῦ ἐδάφους καὶ προξενοῦντα ἰσχυροὺς σεισμικοὺς κλονισμούς.

Πρὸς τὴν ἰδέαν δὲ ταύτην πληρέστατα συμφωνοῦσι καὶ αἱ ἀπό τινων ἐτῶν γιγνόμεναι καὶ ἐσχάτως δημοσιευθεῖσαι παρατηρήσεις τοῦ ἐν Ζακύνθῳ πρὸ δεκατριετίας διαμένοντος διευθυντοῦ τῶν ὑποβρυχίων τηλεγράφων τῆς διεθνοῦς Τηλεγραφικῆς ἑταιρίας κ. W. G. Foster.

—

Ὁ κ. Forster ἀσχοληθεὶς καὶ περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι συμβαινόντων συχνῶν σεισμῶν παρετήρησεν, ὅτι καθ' ἕκαστον γιγνόμενον σεισμὸν ὁ ἐγγύτερος τοῦ κέντρου τοῦ σεισμοῦ πυθμὴν τῆς θαλάσσης ἐβυθίζετο εἰς πολλὰς ἑκατοστύας ὀργυιῶν.

Οὕτω μετὰ τὸν καταστρεπτικὸν σεισμὸν τῆς Κεφαλληνίας καὶ Λευκάδος τοῦ 1867 εἰς ἀπόστασιν τινὰ ἐκ τοῦ Capo—Gobbo αἱ βυθομετρήσεις ἔδιδον ἀντὶ 600—800 ὀργυιῶν βάθους ὡς πρίν, 1000 καὶ πλέον, καὶ εἴς τινα μέρη μάλιστα δὲν ἠδύναντο νὰ εὕρωσι ποσῶς πυθμένα! Ἐπίσης κατὰ τὸν ἰσχυρὸν σεισμὸν τῆς Ζακύνθου τοῦ 1873 ὁ πυθμὴν τῆς μεταξὺ τῆς νήσου ταύτης καὶ τῆς Πελοποννήσου θαλάσσης καθίζησεν ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ καθιζήσει διέρρηξε τὸ καλώδιον τὸ συνδέον αὐτὴν μετὰ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἔφθειρεν αὐτὸ εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς χιλιομέτρου. Ἐπίσης τῷ 1878 μετὰ σεισμὸν ἐν Μεσσηνίᾳ τὸ καλώδιον τῆς Κρήτης τὸ διερχόμενον πλησίον τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου διεκόπη ἑνεκα καθιζήσεως τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης κατὰ δισχίλια καὶ πλέον μέτρα. Τῷ 1885 δὲ κατὰ τὸν σεισμὸν τῶν Καλαμῶν εἶχε συμβῆ μεγάλη ἀνατροπὴ τοῦ θαλασσίου βυθοῦ μεταξὺ τῆς νήσου Σαπιέντζας καὶ τῆς Κρήτης. Τὸ καλώδιον τῆς Κρήτης, ὅπερ διήρχετο πλησίον τῆς Σαπιέντζας διεκόπη, αἱ δὲ βυθομετρήσεις αἱ γενόμεναι παρὰ τὴν Σαπιέντζαν διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου τῆς Ἑταιρίας τῶν διεθνῶν τηλεγράφων εὗρισκον βάθος ἀντὶ 1200 μέτρων ὡς πρίν, 4000 καὶ 6000 μέτρων! Τὸ δὲ περίεργον ἦν, ὅτι ἡ καθίζησις τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης πολλαχοῦ ἦτο μεγάλη καὶ ἀπότομος οὕτως, ὥστε ἡ καταμέτρησις, ἥτις ἐγίνετο εἰς τὴν πρῷραν τοῦ πλοίου, διέφερε κατὰ 500 μέτρα τῆς καταμετρήσεως ἥτις ἐγίνετο ἐν τῇ πρύμνῃ!

Πολλαχοῦ δὲ ἡ καταβύθισις ἦτο τόσον μεγάλη καὶ ἀνώμαλος, ὥστε ἡ ἑταιρία ἠναγκάσθη εἰς πολλὰ μέρη ν' ἀλλάξῃ διεύθυνσιν κατὰ τὴν καταβύθισιν τοῦ νέου καλωδίου.

Κατὰ τὸν τελευταῖον δὲ καταστρεπτικὸν σεισμὸν ἐν Μεσσηνίᾳ κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου τὸ καλώδιον τὸ συνδέον τὴν Ζάκυνθον καὶ τὴν Κρήτην πάλιν διεκόπη κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Μεσσηνίας. Κατὰ τὰς γενομένας δὲ τότε βυθομετρήσεις ἀπεδείχθη, ὅτι καὶ αὖθις ὁ πυθμὴν τῆς θαλάσσης περὶ τὴν Μεσσηνίαν ὑπέστη καθίζησιν 1000 περίπου ὀργυιῶν καὶ πολλαχοῦ 700.

Τὰ ὕδατα ἄρα τῶν θαλασσῶν εἰσδύοντα διὰ τῶν ῥωγμῶν, ἐμποτίζοντα, κατατρίβοντα καὶ διαλύοντα τὰς στερεὰς στοιβάδας συντελοῦσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀέναον ἀλλοίωσιν τῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ.

Ἀλλὰ γνωρίζομεν καλῶς, ὅτι, ὅσῳ εἰσδύομεν πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς, ὡς ἐκ τῆς κεντρικῆς ἑστίας τῆς θερμότητος, ἀπαντῶμεν θερμοκρασίαν μεγαλειτέραν, αὔξουσαν κατὰ ἕνα βαθμὸν ἑκατονταβάθμου θερμομέτρου ἀνὰ 33 μέτρα βάθους.

Ἐφ' ὅσον δὲ τὰ εἰσδύοντα ὕδατα εἰς τὰ ἐπιπολαιότερα στρώματα δὲν συναντῶσι θερμότητα μεγάλην, δὲν ἐπιφέρουσιν εἰς τὰ στρώματα ταῦτα εἰμὴ τὰ ἀνωτέρω περιγραφέντα φαινόμενα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς διαλυτικῆς τῶν ὑδάτων ἰδιότητος· ἀλλὰ καθ' ὅσον εἰσδύουσι βαθύτερον, συναντῶσιν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν θερμότητα μεγαλειτέραν, ὅτε καὶ ταῦτα θερμαίνονται βαθμηδὸν μέχρι ζέσεως καὶ ἐξατμίσεως. Ἤδη εἰς βάθος περίπου τριῶν χιλιομέτρων τὸ ὑπόγειον ὕδωρ βράζει καὶ ἄρχεται νὰ ἐξατμίζεται.

Νέα κατὰ συνέπειαν φαινόμενα συντελοῦνται εἰς τὸ βάθος αὐτὸ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς· ἡ ἰσορροπία τῶν ἐν αὐτοῖς ἤδη ὑπαρχόντων ἀτμῶν καὶ ἀερίων, ὑγρῶν καὶ στερεῶν ὑλῶν διαταράσσεται ὡς ἐκ τῆς προσθήκης νέας οὐσίας, νέας ὕλης, νέων ἀτμῶν.

Τὸ ζέον νέηλυ ὕδωρ ἐξατμιζόμενον παράγει νέους ἀτμούς, οἵτινες ἀπαιτοῦσι μέγαν κενὸν χῶρον καὶ οἵτινες συσσωρευόμενοι μεγάλως ἐκβιάζουσι αὖθις πρὸς τὰ ἄνω τὰ διάφορα στρώματα τῆς γῆς προξενοῦντες νέας ὑπογείους διαρρήξεις καὶ ῥωγμὰς καὶ μετακινήσεις πετρωμάτων καὶ ἀποσπάσεις καὶ ἀνατροπὰς βράχων καὶ κυρτώσεις στερεῶν στοιβάδων, συντελουμένων πάντων μετὰ ἀναλόγων σεισμικῶν δονήσεων. Ὅταν οἱ ἀτμοὶ καὶ τὰ ἀέρια ταῦτα σχηματίζωνται καὶ συσσωρεύωνται πολλὰ καθ' ὑπερβολήν, τότε εἶνε ἀδύνατον νὰ συγκρατηθῶσιν ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς καὶ ὠθοῦντα βιαίως τὰ ὑπεράνω στρώματα, ὅπου ταῦτα παρέχουσιν ἥττονα ἀντίστασιν, διαρηγνύουσιν αὐτὰ μέχρι τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας, ὅπου εὑρίσκουσιν ἐλευθέραν πρὸς τὰ ἔξω διέξοδον μετὰ πατάγου καὶ κρότου συμπαρασύροντα καὶ διαφόρους ἔτι ἄλλας ὕλας εἰς κόνιν ἢ μάζας διαπύρους, ἢ οὐσίας ἐν ῥευστῇ καὶ τετηκυίᾳ καταστάσει ἐκ τῆς μεγάλης θερμότητος τῆς γῆς τῆς ὑπαρχούσης εἰς τὰ βαθέα αὐτὰ στρώματα.

Αἱ πρὸς τὰ ἔξω αὐταὶ ἐκρήξεις παριστῶσι τὴν προσπάθειαν τῆς φύσεως αὐτῆς, ὅπως ἐξαγάγῃ πρὸς τὰ ἔξω τὴν ἐπιπροστεθεῖσαν οὐσίαν, ἥτις εἰσδύσασα εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς γῆς διετάραξεν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἰσορροπίαν τῶν συστατικῶν τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ.

Οὕτω δὲ παράγονται τὰ ἡφαίστεια, ἅτινα ἅπαντα εὑρίσκονται παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πολλὰ μάλιστα τούτων ἀναδύουσιν ἐκ τοῦ μέσου τῶν Ὠκεανῶν αὐτῶν. Τὰ ἡφαίστεια δὲ ταῦτα διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ, ὅταν οἱ κάτωθεν ἀτμοὶ συσωρεύωνται εἰς μεγάλην ποσότητα καὶ συμπιεζόμενοι ὑπερβαλλόντως ζητοῦσι πρὸς τὰ ἔξω ἐλευθέραν διέξοδον, ὅταν δ' ἐκφύγῃ ἱκανὴ ποσότης αὐτῶν, πάλιν ἡσυχάζουσι, μέχρις οὗ νέα παραγωγὴ ὑπερβαλλούσης ποσότητος ἀτμῶν φέρῃ νέαν ἡφαιστειώδη ἔκρηξιν.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐξήγησιν συμφωνεῖ καὶ ἡ παρατήρησις, ὅτι πάντα σχεδὸν τὰ ἡφαίστεια κεῖνται παρὰ τὰς θαλάσσας, πολλὰ δὲ τούτων ἀναδύουσι καὶ ἐκ τοῦ πυθμένος βαθυτάτων Ὠκεανῶν. Ἡ γνώμη δὲ αὕτη ὑποστηρίζεται ἔτι καὶ ἐκ τοῦ ὅτι εἰς πολὺ προγενεστέρους χρόνους ὑπῆρχον πλεῖστα ἡφαίστεια εἰς τὴν κεντρικὴν Εὐρώπην, ὡν τὰ ἴχνη ἔτι καὶ σήμερον διατηροῦνται καὶ ἀνευρίσκονται πολλαχοῦ. Φαίνεται δὲ ὅτι παρὰ τὰ ὄρη τῆς μέσης Εὐρώπης ἄλλοτε ἐγειντίαζον θάλασσαν, αἵτινες νῦν ἀπεμακρύνθησαν διὰ τῆς ἀναδύσεως νέων κατόπιν πέριξ χωρῶν.

Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ ὑπῆρχον ἑκατοντάδες ἡφαιστείων, ἐνῷ σήμερον οὐδὲν ὑπάρχει. Ἐπίσης πολλὰ αὐτῶν ὑπῆρχον ἐν Σαξονίᾳ, Βοημίᾳ, Οὐγγαρίᾳ καὶ Τρανσυλβανίᾳ. Εἶνε ἀληθές, ὅτι καὶ ἤδη εὑρέθησαν τινὰ ἡφαίστεια, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσθενῆ καὶ σμικρά, ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς, πλὴν καὶ εἰς παραγωγὴν αὐτῶν τὰ ὕδατα ἀπορροφῶνται ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ εἰσδύουσιν εἰς τὰ ἔγκατα αὐτῆς διὰ ῥωγμῶν καὶ ὑπογείων ὀχετῶν ἐκ ποταμῶν καὶ λιμνῶν ἐκτεταμένων ἢ καὶ μεσογείων θαλασσῶν εὑρισκομένων ἐν ταῖς χώραις ταύταις.

Ἡ γνώμη, ὅτι τὰ ἡφαίστεια προέρχονται κατ' εὐθεῖαν ἐκ τῆς κεντρικῆς κοιλότητος τῆς γῆς, ὅτι εἶναι ὀπαὶ συγκοινωνοῦσαι τὴν ἐσωτερικὴν κεντρικὴν κοιλότητα πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν, ὅτι δηλαδὴ ἔχουσιν ὕψος ὅσον ὁλόκληρον τὸ πάχος τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, ὅπερ ὑπολογίζεται περίπου περὶ τὰ 75 γεωγραφικὰ μίλια, εἶνε ἐσφαλμένη, διότι τοῦτο εἶνε ἀδύνατον.

Εἶνε δὲ ἀδύνατον, καθ' ὅσον δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ αὐξάνωσι καὶ πλεονάζωσιν αἱ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς γῆς πάντοτε αἱ αὐταὶ ἐν ἐξατμίσει σταθερῶς ὑπάρχουσαι ἀπ' αἰώνων οὐσίαι. Τοὐναντίον μάλιστα κατὰ τὴν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐξενεχθεῖσαν ἡμετέραν γνώμην κυρουμένην ὑπὸ τῆς ὀρθῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ λογικῆς, τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς, ὡς ἐκ τῆς ἀκαταπαύστου ἀποψύξεως αὐτῆς, ὑφίσταται ἀεννάως αὔξουσαν ἔλλειψιν οὐσιῶν καὶ ἀραίωσιν τῶν ἐν αὐτῷ ἀερίων καὶ ἀτμῶν καὶ ὑγρῶν, ὡς ἐκ τοῦ κενοῦ χώρου τοῦ ὑπολειπομένου συνεχῶς ἐκ τῆς ἀδιαλείπτου συμπυκνώσεως, στερεοποιήσεως καὶ ἐναποθέσεως ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ φλοιοῦ νέων στερεῶν στοιβάδων.

Ἄρα τὰ ἡφαίστεια εἰσὶ φαινόμενα μόνον τῶν βαθυτέρων στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς παραγόμενα διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐκτεθείσης φυσικῆς καὶ χημικῆς ἐπιδράσεως τῶν ὑπογείων ὑδάτων ἐπὶ τῶν διαφόρων ὀρυκτῶν καὶ μεταλλικῶν οὐσιῶν τῆς γῆς καὶ πρὸ πάντων διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἰσχυρᾶς κεντρικῆς θερμότητος ἐπί τε τοῦ κυκλοφοροῦντος ὕδατος καὶ τῶν λοιπῶν ἐν διαλύσει καὶ ῥευστοποιήσει οὐσιῶν τῶν ὑπογείων αὐτῶν στρωμάτων.

[Ἕπεται τὸ τέλος.]

Ιω. ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ

Α'

Κοινωνίαι καὶ οἰκογένεια τῶν πιθήκων.

Συγκρίνοντες τὰ ὁρμέμφυτα τῶν ζώων ἐν γένει, ἢ καὶ τῶν πιθήκων ἰδιαιτέρως πρὸς τὰς ψυχικὰς ἐκδηλώσεις τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου διακρίνομεν χάσμα δυσπλήρωτον. Σφάλλονται ὅμως οἱ ἐξετάζοντες μόνον τὰ δύο ταῦτα ἔσχατα σημεῖα. Ἂν κατελθόντες πάσας τὰς βαθμίδας τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς συγκρίνωμεν τοὺς ταπεινοτέρους τούτους ἀντιπροσώπους πρός τινα ζῷα, θὰ ἴδωμεν τὰς διαφορὰς ἐκλειπούσας καὶ ἀναφαινομένας ἀναλογίας. Ἐκ τούτου πολλοὶ συνεπέραναν ὅτι πολὺ ὀλιγώτεραι διαφοραὶ ὑφίστανται μεταξύ τινων πιθήκων καὶ τῶν Αὐστραλῶν αὐτοχθόνων ἢ μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων καὶ τῶν Εὐρωπαίων κατοίκων τῶν μεγαλοπόλεων, οἵτινες ἐκληρονόμησαν πάσας τὰς προόδους, ἃς ἐποιήσατο τὸ ἀνθρώπινον εἶδος, ἀφ' ὅτου ἐξῆλθε τῆς ζωώδους αὐτοῦ καταστάσεως, δηλαδὴ ἐπὶ τρεῖς ὅλας γεωλογικὰς περιόδους.

Ἠθικά τινα καὶ νοητικὰ προσόντα οἱ πίθηκοι ἔχουσι κοινὰ πρός τε τοὺς ἀγρίους λαοὺς καὶ πρός τινα θηλαστικὰ πεπροικισμένα διὰ κοινωνικῶν ὁρμεμφύτων, ὡς οἱ κύνες, οἱ ἵπποι, οἱ ἐλέφαντες.

Ὁ ἄνθρωπος ἐξημέρωσε μόνον τὰ ζῷα ἐκεῖνα, ἅτινα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φύσει βιοῦσι κατὰ κοινωνίας πολυαρίθμους ἢ ὀλιγαρίθμους. Ζῷα κοινωνικὰ ἀπαντῶσιν ἐν ἀπάσαις ταῖς ζωολογικαῖς τάξεσιν, ἐν αἷς ταῦτα κατέχουσι τὴν ὑψίστην θέσιν. Τοιαῦτα εἶναι οἱ μύρμηκες καὶ αἱ μέλισσαι ἐν τοῖς ἐντόμοις, οἱ ψιττακοὶ ἐν τοῖς πτηνοῖς, οἱ ἵπποι καὶ οἱ ἐλέφαντες ἐν τοῖς παχυδέρμοις, οἱ κύνες καὶ αἱ ἄρκτοι ἐν τοῖς σαρκοφάγοις καὶ τέλος ὁ ἄνθρωπος.

Εἰς ἄκρον πλανῶνται οἱ νομίζοντες, ὅτι τὰ κοινωνικὰ ὁρμέμφυτα εὑρίσκονται μᾶλλον ἀνεπτυγμένα εἰς τοὺς ἀνθρωποειδεῖς πιθήκους, ἢ εἰς πολλοὺς ἄλλους μικροτέρους πιθήκους διακρινομένους ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐξ ἀνατομικῶν χαρακτήρων, ἀλλ' οὗτινες εἶναι ζῷα τελειότατα ἰδίᾳ διὰ τὴν δενδρόβιον αὐτῶν ζωήν.

Πράγματι οἱ μεγάλοι ἀνθρωπόμορφοι πίθηκοι, δὲν εἶναι μήτε ἀληθεῖς πίθηκοι μήτε ἄνθρωποι, ἀλλὰ κατέχουσι μέσον τι ἐν ἀμφοτέροις, εἶναι ὄντα ἡμιτελῆ κακῶς κατεσκευασμένα, προωρισμένα ἐν τῇ πάλῃ περὶ τῆς ὑπάρξεως νὰ παραγκωνισθῶσιν ὑπὸ διαδόχων δυναμένων νὰ ὀρθοποδήσωσιν ὡς ὁ ἄνθρωπος ἢ νὰ βαδίσωσι τετραποδητὶ καὶ ἀναρριχηθῶσιν ὡς ἀληθεῖς δενδρόβιοι πίθηκοι.

Οἱ ἀναρριχητικοὶ πίθηκοι εἶναι κατ' ἐξοχὴν κοινωνικοί, ζῶσι κατ' ἀγέλας πολυαρίθμους, καὶ εὐκόλως ἐξημεροῦνται καθιστάμενοι ὠφελιμώτατοι.

Ὁ Γορίλλας τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς βιοῖ κατ' οἰκογενείας μικρὰς πατριαρχικάς, ἐν αἷς πολλαὶ θήλειαι μετὰ τῶν τέκνων των ὑπακούωσιν εἰς ἕνα καὶ μόνον ἀκμαῖον ἄρρενα. Οἱ Χιμπαντσίδες τῆς αὐτῆς χώρας ἔχουσι ταὐτὰ ἤθη.

Οἱ κυνοκέφαλοι καὶ ὅλοι οἱ μικροὶ κατὰ τὸ σῶμα πίθηκοι τοῦ ἀρχαίου κόσμου, καθὼς καὶ πολλοὶ ἀμερικανικοὶ βιοῦσι κατὰ πολυαρίθμους ἀγέλας, ἡ δὲ μητρικὴ στοργὴ ἥτις ὑφίσταται ζωηροτάτη ἐφ' ὅσον τὰ νεογνὰ ἔχουσι ταύτης ἀνάγκην, ἐκλείπει μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Ἀνάλογα ἤθη παρετηρήθησαν καὶ εἰς τινας ἀγρίας φυλάς· παρ' ὅλοις δὲ τοῖς λαοῖς ὑφίστανται ἡ παράδοσις ἐποχῆς τινος παρωχημένης καθ' ἣν οἰκογενειακοὶ δεσμοὶ δὲν ὑφίσταντο. Πολλὰ καθιστῶσι πιθανὴν τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι οὐδένα εἶχον οἰκογενειακὸν δεσμὸν αἱ ἀνθρώπιναι φυλαὶ αἱ οἰκοῦσαι τὰς κοιλάδας τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἐποχὴν *Ῥηνόκερω τοῦ τοιχορρίνου* καὶ τοῦ *Μαμμοὺθ* καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην ἔτι ταύτης ἐποχὴν *Ἐλέφαντος τοῦ ἀρχαίκοῦ* καὶ *Ἐλέφαντος τοῦ μεσημβρινοῦ*.

Οἱ ἀνθρωπόμορφοι πίθηκοι βιοῦσι νῦν καθ' ὁμάδας μικράς, κατ' οἰκογενείας πολυγάμους ὡς οἱ ἀθλιέστεροι τῶν ἀγρίων. Πολλὰ πείθουσι ὅτι καὶ οἱ τρωγλοδύται τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἐπο-

χὴν τοῦ *Ταράνδου* τὸν αὐτὸν διῆγον βίον· ἐνῷ κατὰ τὴν ἐποχὴν τὴν λεγομένην τοῦ Σεντασέλ (1) κατὰ πολυαρίθμους ὁμάδας οἱ ἄνθρωποι κάτεσκήνουν εἰς τὰς κοιλάδας τῶν ποταμῶν. Ἀγνοοῦμεν ἂν καὶ οἱ μεγάλοι πίθηκοι δὲν ἔζων ἄλλοτε κατὰ πολυαρίθμους ἀγέλας, ὡς βιοῦσι σήμερον τὰ μικρότερα αὐτῶν εἴδη.

Αἱ μικραὶ τῶν πιθήκων κοινωνίαι, αἵτινες συνίστων νῦν ὀλίγας τινὰς ἀποικίας ἐν Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ ὀσημέραι ἐκλείπουσιν, ἐνῷ αἱ φυλαὶ τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου ἐπεκτείνονται βαθμηδὸν ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας. Τὸ τοιοῦτον οὐδὲν ἐνέχει τὸ παράδοξον, καθ' ὅσον καὶ τῶν ἀγριωτέρων καὶ ἀθλιεστέρων ἀνθρωπίνων φυλῶν ἐπίκειται ἡ ἔκλειψις ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. Αὗται ἐξαλείφονται ὡς ὁ κάστωρ καὶ ἡ ἄρκτος οὐχὶ ἕνεκεν ἀμέσου καταδιώξεως, ἀλλὰ διότι ὁ πεπολιτισμένος ἄνθρωπος καταλαμβάνει τὰς πεδιάδας ἐξ ὧν ἤντλουν τὰ τρόφιμα αὐτῶν. Ἀφ' ἑτέρου ὁ ἄνθρωπος κατώρθωσε διὰ τῶν ἐνδυμάτων, τῶν οἰκημάτων καὶ τῆς παρασκευῆς τῶν τροφίμων νὰ ζῇ εἰς πάντα τὰ κλίματα, ἐνῷ οἱ πίθηκοι δὲν δύνανται νὰ ἐπεκταθῶσι καὶ βιώσωσι παντοχοῦ.

Οἱ ἀνθρωπόμορφαι πίθηκοι, παρατηρεῖ ὁ Οὐΐζώ, δίδουσιν ὑμῖν τὸ ὑπόδειγμα τῶν μικρῶν ἀγρίων κοινωνιῶν, ἐνῷ οἱ μύρμηκες δεικνύουσιν ἡμῖν τὰς πολυαρίθμους βαρβάρους κοινωνίας. Αἱ μικραὶ τῶν πιθήκων ὁμάδες συγκρατοῦνται ὡς ἄλλοτε αἱ πατριαρχικαὶ οἰκογένειαι, διὰ τῆς ὑποταγῆς εἰς ἕνα ἀρχηγόν. Ἑκάστη ὁμὰς ἕνα μόναν ἀναγνωρίζει ἀρχηγόν, ἕν ἄρρενα ἀκμαῖον, αἱ θήλειαι ἀνήκουσιν αὐτῷ, τὰ τέκνα εἰς αὐτὸν ὑπακούουσι καὶ οἱ νέοι ὑπηρετοῦσιν ὑπ' αὐτὸν μέχρις οὗ βαρυνθέντες τὴν ὑποταγὴν τὸν ἐγκαταλείψωσιν ἢ τὸν φονεύσωσιν.

Οἱ μικρότεροι ὅμως πίθηκοι ζῶσιν ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ βίου καὶ ἔρωτος ὡς αἱ ἀγέλαι τῶν μηρυκαστικῶν καὶ τῶν κυνῶν· οὕτω βιοῦσιν αἱ ἀγέλαι τῶν κυνοκεφάλων ἐν Ἀφρικῇ καὶ τὰ πλειότερα εἴδη τῶν ἀμερικανικῶν πιθήκων. Μυκηταὶ οἱ χρυσόκερκοι οἱ παρατηρηθέντες ὑπὸ τοῦ Οὐμβόλδου παρὰ τὴν μονὴν τοῦ Καρεπὴ ἦσαν τόσῳ πολυάριθμοι, ὥστε ὑπελόγισε τούτους ἀνὰ δύο χιλιάδας καθ' ἑκάστην τετραγωνικὴν λεύγαν. Οἱ πίθηκοι τῆς Σουμάτρας βαδίζουσι κατ' ἀγέλας δεινὰς ποιοῦντες λεηλασίας.

Ἀνευρίσκομεν εἰς τοὺς πιθήκους δεσμοὺς οἰκογενειακούς; Ἀναγκαίως παραδεχόμεθα τοιοῦτόν τι γιγνώσκοντες τὰς οἰκογενείας τῶν γορίλλων καὶ χιμπαντζῆ, αἵτινες κατάγονται ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου ζεύγους· καὶ συγχρόνως ὑποθέτομεν ὅτι τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας συνδέουσιν αἰσθήματα ἀγάπης, ἐπειδὴ πρὸς τὰς ἄλλας οἰκογενείας διάκεινται πάντοτε ἐχθρικῶς.

Διήγησις τοῦ ἱεραποστόλου Σαβὰζ ἀποδεικνύει τὸ μέγεθος τῆς μητρικῆς στοργῆς τῶν χιμπαντζῆ: «Θήλειά της, λέγει, εὑρίσκετο ἐπὶ δένδρου, ὅτε παρετήρησαν ταύτην μετὰ τοῦ ἄρρενος καὶ δύο νεογνῶν διαφόρου φύλου. Ἀμέσως κατῆλθε τάχιστα μετὰ τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεος νεογνοῦ ὅπως κρυβῇ ἐν τῷ πυκνῷ τοῦ δάσους. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ νεαρὸς ἄρρην ἔμενεν, ἐπανῆλθεν ἀμέσως εἰς βοήθειάν του. Ἀνερριχήθη καὶ ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τοὺς βραχίονας. Τότε ὅμως ἐφονεύθη διὰ σφαίρας διελθούσης τὴν καρδίαν αὐτῆς καὶ πληγώσασα τὸ τέκνον εἰς τὸν πῆχυν τοῦ βραχίονος.»

Ὁ Οὐΐζὼ πρὸς τὸ γεγονὸς τοῦτο συγκρίνει τὴν ἀδιαφορίαν ἣν ἐπεδείξατο γυνή τις ἐκ νέας Ζηλανδίας κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ υἱοῦ της μετὰ τοῦ θαλασσοπόρου Κούκ, καίτοι οὗτος ἔκαμε ταύτῃ γνωστὸν ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐπανήρχετο.

Ἡ πατρικὴ στοργὴ ἐκδηλοῦται ἐπίσης εἰς τοὺς πιθήκους; Ἴχνη ταύτης ἀνευρίσκει ὁ Οὐΐζὼ ἐξετάζων πῶς οἱ γηραιοὶ ἀνθρωποειδεῖς προστατεύουσι τὴν οἰκογένειαν ἧς τινος εἶναι ἀρχηγοί.

Ὑφίσταται ὅμως πατρικὴ στοργὴ παρ' ἅπασι τοῖς ἀνθρώποις; *Ἡ ἀπάντησις δύναται νὰ εἶναι καθαρῶς ἀρνητική.* Ὑπάρχουσι πολυάριθμοι φυλαὶ ἐν αἷς οἱ πατέρες δὲν ἀναγνωρίζουσι μήτε τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα, ἐν αἷς τὰ ὀνόματα μεταδίδονται ἀπὸ τῶν γυναικῶν καὶ ἐν αἷς κληρονόμοι τοῦ πατρὸς εἶναι τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς του. Δικαίως λοιπὸν ὁ Οὐΐζὼ ἐπιλέγει ὅτι παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ αἴσθημα τῆς πατρικῆς στοργῆς δὲν διακρίνει τὸ ἀνθρώπινον εἶδος.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν μητρικὴν στοργήν, τοιαύτην ἔχουσι ἅπαντα τὰ θηλαστικὰ καὶ τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ἑρπετὰ ἀκόμη. Πατρικὴν στοργὴν ἔχουσι καὶ οἱ ἰχθύες, ἰδίως οἱ τοῦ γένους *Γαστερόστεοι* (ἰχθύες τῶν γλυκέων ὑδάτων). Εἰς δὲ τὰ ἔντομα μητρικῆς στοργῆς ἐλατήρια παρατηροῦμεν εἰς τὰς στείρας θηλείας τῶν ὑμενοπτέρων.

Εἰς τινας μονογάμους πιθήκους ἀνευρίσκομεν παραδείγματα συζυγικοῦ ἔρωτος. Τοιοῦτοι πίθηκοι εἶναι οἱ μικροὶ ἀμερικανικοὶ πίθηκοι Ἰακχοι, τῶν ὁποίων ἐνῷ αἱ θήλειαι ἐλαχίστην κέκτηνται μητρικὴν στοργήν, ἡ πατρικὴ στοργὴ ὑφίσταται λίαν ἀνεπτυγμένη εἰς τοὺς ἄρρενας. Θὰ ἴδωμεν πῶς ἡ θήλεια τοιούτου τινὸς πιθήκου βαρυνομένη νὰ φέρῃ εἰς τὰ ἀγκάλας της τὸ τέκνον καλεῖ τὸν ἄρρενα νὰ λάβῃ τοῦτο καὶ τὸ περιποιηθῇ.

Ὅτε ἐν τῷ φυσιολογικῷ κήπῳ τῶν Παρισίων ἀπέθανεν Ἰακχός τις ὁ ἐπιζῶν σύζυγος διετέλει ἀπαρηγόρητος. Ἐθώπευσεν ἐπὶ μακρὸν τὸ στόμα τῆς συντρόφου του, ἀφοῦ δὲ ἐπείσθη περὶ τοῦ θανάτου ἔθετο τὴν χεῖρα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ παρέμεινεν ἀκίνητος, ἀποποιούμενος τροφὴν μέχρις ὅτου καὶ αὐτὸς ἀπέθανε.

(1) Saint-Acheul εἶναι μικρὸν χωρίον παρὰ τὴν Ἀμιένην τῆς Γαλλίας, ἐν ᾧ ἀνεκαλύφθησαν παμπληθῆ ἐργαλεῖα τοῦ προϊστορικοῦ ἀνθρώπου. Σημ. Μ.

Μακάκος ὁ Σιληνὸς τῶν Ἰνδιῶν μίαν καὶ μόνην ἔχει σύζυγον διατελῶν ταύτῃ πιστὸς μέχρι τοῦ θανάτου.

Κατηγοροῦσι τοὺς ἀνθρωπομόρφους πιθήκους ὅτι ἁρπάζουσι τέκνα καὶ φυλάττουσιν ἐντὸς τῶν δασῶν γυναῖκας Μαλαισίας καὶ Αἰθιοπίδας. Καὶ τοι ὁ Σεβὰζ ἀρνεῖται ὅτι ὁ Γορίλλας ἁρπάζει γυναῖκας, εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ θέα γυναικῶν διεγείρει αὐτοῖς ἐρωτικὰς ὁρμάς.

Γεγονός τι συμβὰν ἐν τῷ φυσιολογικῷ κήπῳ τῶν Παρισίων, ὅπερ διηγεῖται ὁ Μποατάρ, ἀποδεικνύει ὁποῖα αἰσθήματα διεγείρουσιν εἰς τοὺς πιθήκους αἱ γυναῖκες.

Κυνοκέφαλός τις διέφυγε τοῦ θηριοτροφείου καὶ ἐπλήγωσεν ἕνα τῶν φυλάκων· οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ πλησιάσῃ αὐτόν. Ἡ κόρη τοῦ φύλακος ἥτις ἐγνώριζε τὴν ἀγάπην τοῦ πιθήκου πρὸς αὐτὴν ἔτρεξεν ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τοῦ κλωβοῦ καὶ εἶπεν εἰς παιδίον τι εὑρισκόμενον ἐκεῖ νὰ τὴν φιλήσῃ. Τοῦτο ἰδὼν ὁ πίθηκος, φοβερὰν ἐξέβαλε κραυγὴν καὶ ὥρμησεν ἐν τῷ κλωβῷ ἵνα δήξῃ διὰ μέσου τῶν κιγκλίδων τὸν διεγείραντα τὴν ζηλοτυπίαν του.

Ἐκ τῆς *Ἐπιστημονικῆς Ἐπιθεωρήσεως*.

(Ἕπεται συνέχεια.)

...Α

ΠΟΘΕΝ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΤΟ ΚΑΚΟΝ

Ἐρημίτης ἔζη ἐν τῷ δάσει, μὴ φοβούμενος τὰ ἄγρια θηρία. Ὁ ἐρημίτης καὶ τὰ ἀγρίμια συνδιελέγοντο καὶ συνεννοοῦντο.

Ἡμέραν τινὰ ὁ ἐρημίτης ἦτο ἐξηπλωμένος ὑπὸ δένδρον· ἐκεῖ δὲ συνῆλθον ὅπως διανυκτερεύσωσι εἷς κόραξ, μία περιστερά, μία ἔλαφος καὶ εἷς ὄφις. Τὰ ζῷα ταῦτα ἤρχισαν συζητοῦντα περὶ τῆς αἰτίας τοῦ ἐπὶ τοῦ κόσμου κακοῦ.

Ὁ κόραξ ἔλεγε:

— Ἀπὸ τὴν πεῖναν προέρχεται τὸ κακόν. Ὅταν κανεὶς τρώγῃ καὶ χορταίνῃ, καὶ μένῃ ἐπὶ ἑνὸς δένδρου κράζων, ὅλα τῷ φαίνονται ὡραῖα, καὶ καλά. Ἀλλ' ἂν μείνῃ δύο ἡμέρας νήστις, δὲν θὰ ἔχῃ ὄρεξιν οὔτε νὰ ἴδῃ τὴν φύσιν. Θὰ εἶνε ἀνήσυχος, δὲν θὰ εἰμπορῇ νὰ μείνῃ εἰς τὴν θέσιν του· ἅμα ἓν τερμάχιον κρέατος εἰ καὶ χειρότερον ἀκόμη φανῇ ἐνώπιόν του, ῥίπτεται ἐπάνω του χωρὶς νὰ σκεφθῇ. Ματαίως τὸν κτυποῦν μὲ ξύλον, ἢ τοῦ ῥίπτουν πέτρας. Σκύλοι ἢ λύκοι ματαίως ἁρπάζουν τὴν τροφὴν ἀπὸ τὸ στόμα του· δὲν τὴν ἀφίνει. Πόσους τοῦ γένους μας θανατόνει ἡ πεῖνα! Ἀπὸ τὴν πεῖναν προέρχεται ὅλον τὸ κακόν.

Ἡ περιστερὰ ἔλεγε:

— Κατὰ τὴν γνώμην μου, τὸ κακὸν δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν πεῖναν, ἀλλ' ἀπὸ τὸν ἔρωτα. Ἂν ἐζῶμεν μόνοι, δὲν θὰ ὑπεφέρομεν τόσον πολύ, τοὐλάχιστον θὰ ὑπεφέρομεν μόνοι. Ἐν ᾧ ζῶμεν πάντα κατὰ ζεύγη, καὶ ἀγαπῶμεν τόσον πολὺ τὴν σύντροφόν μας, ὥστε δὲν εἰμποροῦμεν νὰ εὕρωμεν ἡσυχίαν, μόνον αὐτὴν συλλογιζόμεθα: «Ἔφαγες; Μήπως κρυόνει;» Καὶ ὅταν ἀπομακρύνεται ὀλίγον, φοβερὰ ἀνησυχία μᾶς καταλαμβάνει. Μᾶς βασανίζει ἡ ὑποψία μήπως τὴν κατεσπάραξε κανεὶς γύψ ἢ μήπως τὴν συνέλαβαν οἱ ἄνθρωποι. Καὶ ἀρχίζομεν νὰ τὴν ἀναζητῶμεν, καὶ πίπτομεν ἡμεῖς εἰς τοὺς ὄνυχας γυπός τινος, ἢ εἰς τὸ δίκτυον ἑνὸς ἀνθρώπου. Καὶ ἂν ἐχάθη ἡ σύντροφός μας δὲν τρώγομεν πλέον, δὲν πίνομεν πλέον, τὴν ζητοῦμεν μόνον καὶ κλαίομεν. Πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς ἀποθνήσκουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον! Ὅλον τὸ κακὸν προέρχεται ὄχι ἀπὸ τὴν πεῖναν, ἀλλ' ἀπὸ τὸν ἔρωτα.

Ὁ ὄφις ἔλεγε:

—Ὄχι, τὸ κακὸν δὲν προέρχεται οὔτε ἀπὸ τὴν πεῖναν, οὔτε ἀπὸ τὸν ἔρωτα, ἀλλ' ἀπὸ τὴν κακεντρέχειαν. Ἂν ἐζῶμεν ἡσυχοι, ἂν δὲν ἐζητοῦμεν φιλονεικίας, ὅλα θὰ ἦσαν πολὺ καλά· ἐνῷ ἅμα ἓν πρᾶγμα δὲν γίνῃ ὅπως τὸ ἐπιθυμοῦμεν, θυμόμεθα καὶ ὅλα μᾶς φαίνονται ἀνάποδα. Ἄλλο δὲν σκεπτόμεθα παρὰ πῶς νὰ ξεθυμάνωμεν τὸν θυμόν μας εἰς κάποιον. Καὶ τότε μανιώδεις συρίζομεν καὶ συστρεφόμεθα καὶ ζητοῦμεν νὰ δαγκάσωμεν ὅποιον εὕρωμεν ἐμπρός μας. Καὶ δὲν λυποῦμεθα πλέον κανένα· καὶ εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ δαγκάσωμεν τὸν πατέρα μας καὶ τὴν μητέρα μας, εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ φαγωθῶμεν μόνοι μας, καὶ ἡ μανία μας μᾶς ἐξολοθρεύει ἐπὶ τέλους. Ὅλον τὸ κακὸν προέρχεται ἀπὸ τὴν κακεντρέχειαν.

Ἡ ἔλαφος ἔλεγε:

— Ὄχι, οὔτε ἀπὸ τὴν κακίαν, οὔτε ἀπὸ τὸν ἔρωτα, οὔτε ἀπὸ τὴν πεῖναν προέρχεται τὸ κακόν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν φόβον. Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ φοβώμεθα, ὅλα θὰ ἦσαν καλά. Οἱ πόδες μας εἶνε ἐλαφροὶ καὶ τρέχομεν πολὺ καὶ εἴμεθα ῥωμαλέοι. Κατὰ τῶν μικρῶν ζώων ὑπερασπιζόμεθα μὲ τὰ κέρατά μας· κατὰ τῶν μεγάλων μὲ τὴν ὠκυποδίαν μας. Ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ μὴ φοβώμεθα. Κλάδος τις τρίζει εἰς τὸ δάσος, ἓν φύλλον κινεῖται, τρέμομεν σύσσωμοι· ἡ καρδία μας κτυπᾷ δυνατὰ ὡς νὰ ἔμελλε νὰ τιναχθῇ ἔξω ἀπὸ τὸ στῆθος, καὶ τρέχομεν, πετῶμεν ὡς βέλη. Ἄλλοτε περᾷ λαγώς τις, ἐν πτηνὸν κινεῖ τὰς πτέρυγάς του, μικρὸν κάρφος πίπτει· νομίζομεν ὅτι μᾶς καταδιώκει ἄγριον θηρίον καὶ τότε τρέχομεν ἀκριβῶς πρὸς τὸν κίνδυνον. Ὁτὲ μὲν διὰ νὰ ἀποφύγωμεν ἕνα σκύλον εὑρισκόμεθα ἐμπρός ἑνὸς κυνηγοῦ, ὁτὲ δὲ καταφοβισμένοι τρέχομεν, χωρὶς νὰ ἠξεύρωμεν ποῦ, κάμνομεν ἓν πήδημα, καὶ πίπτομεν εἰς ἕνα κρημνόν, ὅπου εὑρίσκομεν τὸν θάνατον. Κοιμώμεθα μὲ τὸν ἕνα ὀφθαλμόν, πάντοτε ἀνήσυχοι, πάντοτε περίτρομοι.

Δὲν εὑρίσκομεν ἡσυχίαν. Ὅλον τὸ κακὸν προέρχεται ἀπὸ τὸν φόβον.

Τότε ὁ ἐρημίτης εἶπε:

— Οὔτε ἀπὸ τὴν πεῖναν, οὔτε ἀπὸ τὸν ἔρωτα, οὔτε ἀπὸ τὴν κακεντρέχειαν, οὔτε ἀπὸ τὸν φόβον προέρχονται ὅλαι αἱ δυστυχίαι μας, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἰδίαν φύσιν μας προέρχεται τὸ κακόν· διότι αὕτη γεννᾷ καὶ τὴν πεῖναν, καὶ τὸν ἔρωτα, καὶ τὴν κακεντρέχειαν καὶ τὸν φόβον.

Λέων Ταλστόϊ.

ΣΗΜΕΩΣΕΙΣ

Ἑταιρεία τις ἐπιστημονικὴ ἐν Οὐαλλίᾳ ἐρευνήσασα τὰ σπήλαια καὶ ἄντρα αὐτῆς εὗρεν ἴχνη τοῦ ἀνθρώπου ἀναγόμενα εἰς χρόνους καταπληκτικῶς ἀπωτάτους. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ὁ ἄνθρωπος ἔζη αὐτόθι πρὸ 240,000 ἐτῶν. Ἐὰν δὲ στηριζόμενοι ἐπὶ τῆς κοινῆς καὶ ἐσφαλμένης γνώμης ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς πρὸ 6—7 χιλιάδων ἐτῶν θεωρήσωμεν ὡς μετρίαν τὴν πρόσδον τῆς ἀνθρωπότητος, πόσον δὲν θέλομεν ἐκπλαγῆ μανθάνοντες ὅτι οἱ πρόγονοι ἡμῶν πρὸ ἐτῶν 240,000 ὑπάρχοντες ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ μακρὸν μακρότατον χρόνον οὐδόλως ἢ ἐλάχιστα μόνον συνετέλεσαν εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ;

Ὁ ἀμερικανὸς φυτοδίφης Maclok περιηγηθεὶς τελευταῖον τὰς χώρας τοῦ νέου Μεξικοῦ, τοῦ Ἀριζόνου καὶ τμήματος τοῦ Παλαιοῦ Μεξικοῦ ἀνεκάλυψε ἀνταγωνιστὴν τῆς μελίσσης δεινόν, ἄγνωστον μέχρι τοῦδε, ἤτοι νέον γένος μυρμήκων. Οἱ μύρμυκες οὗτοι ὁμοιάζουσιν ἐντελῶς πρὸς τοὺς ἡμετέρους κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος, εἶνε ὅμως ἱκανῶς μεγαλείτεροι τούτων. Ἡ ὀπισθία χώρα τοῦ σώματός των ἐκβλύζει μέλι, κατὰ τὴν εὐγευστίαν οὐδαμῶς ὑποδεέστερον τοῦ καλλιτέρου εὐρωπαϊκοῦ. Τὸ μέλι τοῦτο οἱ ἐγχώριοι ἐξάγουσι διὰ πιέσεως τῶν ἐντόμων, 900 δὲ—930 μύρμηκες παρέχουσιν ἥμισυ χιλιόγραμμον μέλιτος.

Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱερέων τῆς Ῥωσσίας ὁ «Osservatore Romano» δημοσιεύει τὰς ἑξῆς στατιστικὰς πληροφορίας ληφθείσας ἐξ ἐπισήμων πηγῶν. Ὁ ρωσσικὸς κλῆρος ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μητροπολιτῶν, 15 ἀρχιεπισκόπων, 75 ἐπισκόπων. Μοναστήρια ἀνδρῶν ὑπάρχουσι 380 περιέχοντα 10,879 μοναχούς, γυναικῶν 171 περιέχοντα 17,907 μοναχάς. Ὁ κατώτερος κλῆρος συνίσταται ἐξ 84,974 προσώπων διανεμημένων κατὰ διαφόρους βαθμούς. Τὸ κράτος δαπανᾷ διὰ μὲν τὴν ἐν γένει ἐκπαίδευσιν 6 ἑκατομμύρια ρουβλίων, διὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον. Πλὴν τούτου δὲ ὑπάρχει καὶ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον 4 ἑκατομμυρίων πρὸς χρῆσιν τοῦ κλήρου.

Μελετᾶται νὰ γείνῃ ἐν Βρυξέλλαις ἐν ἔτει 1886 διεθνὴς ἔκθεσις πολεμικοῦ ὑλικοῦ. Ἐν ταύτῃ ἐκτεθήσονται πάντα τὰ ὅπλα, ὧν γίνεται σήμερον χρῆσις ἐν τοῖς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν πολέμοις, οἷον τυφέκια, καρκῖναι, πιστόλαι, ῥεβόλβερ, πυροβόλα, μυδραλιοβόλοι, νάρκαι κλπ. Ἐν ἑτέρῳ τμήματι θὰ ἐκτεθῶσι παλαιότερα ὅπλα, κατὰ τάξιν ἱστορικήν. Ἐν τρίτῳ τμήματι θὰ ὑπάρχωσιν ἔργα τοῦ μηχανικοῦ, ἰδίως ὀχυρωματικά, καὶ ἐν τετάρτῳ θὰ ἐκτεθῶσιν εἰκόνες μαχῶν καὶ μεγάλων στρατηγῶν. Περιεργοτάτη ἐν τῇ ἐκθέσει ἐκείνῃ ἔσται μεγάλη γέφυρα, κατεσκευασμένη ἐκ πολεμικοῦ ὑλικοῦ, καὶ διήκουσα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τῶν οἰκοδομημάτων τῆς ἐκθέσεως εἰς τὸ ἕτερον.

Ἡ πατρὶς τοῦ τηλεφώνου, τῶν ραπτικῶν μηχανῶν καὶ ἄλλων τερατείων ἐφευρέσεων, Ἀμερική, παρασκευάζεται νὰ καταπλήξῃ τὸν κόσμον διὰ τῆς ναυπηγήσεως ἀτμοπλοίου, ἐξαισίου τὸ μέγεθος. Ὁ καθηγητὴς καὶ μηχανικὸς Θούρπτων ἀνήγγειλεν ὅτι, ἀντὶ ὀλίγων ἑκατομμυρίων, θὰ ἠδύνατο νὰ ναυπηγήσῃ ἀτμόπλουν, μέλλον νὰ διανύῃ ὡς οἱ σιδηρόδρομοι 75 χιλιόμετρα καθ' ὥραν καὶ νὰ μεταφέρῃ ἐπιβάτας ἐκ τοῦ παλαιοῦ εἰς τὸν νέον κόσμον καὶ τἀνάπαλιν ἐντὸς 3 ½ ἡμερῶν. Ὁ μεγαλοπράγμων Βορειαμερικανός, ὁρμώμενος ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ ταχύτης πλοίου τινὸς αὐξάνεται κατὰ λόγον τοῦ μήκους αὐτοῦ, φρονεῖ ἢ ὀρθότερον ἴσως εἰπεῖν φαντάζεται ὅτι δύναται νὰ ναυπηγήσῃ ἀτμόπλουν μήκους 800 (τὸ παμμέγιστον τῶν ἀτμοπλοίων, ὁ Μέγας Ἀνατολικὸς ἔχει μῆκος 680 ποδῶν!) πλάτους 80 καὶ χωρητικότητος 38,000 τόνων. Εἰς τὸ μυθῶδες τοῦτο μέγεθος προστίθεται καὶ ἡ μυθώδης δύναμις 250 χιλιάδων ἵππων, ἥτις θὰ καταναλίσκῃ καθ' ὥραν 3500 τόνους ἀνθράκων! Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μεταδιδάζηται τοιαύτη τις δύναμις ἐπὶ τῶν ἑλίκων; Ὁ καθηγητὴς Θούρπτων φρονεῖ σπουδαίως ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι δυσκατόρθωτον, ἀμφιβάλλεται ὅμως ἂν θὰ εὑρεθῶσι τὰ ἀπαιτούμενα ἑκατομμύρια πρὸς ναυπήγησιν τοῦ παμμεγέθους πλοίου, ὅπερ ἐπὶ τέλους ἐνδέχεται νὰ διαψεύσῃ τὰς προσδοκίας τοῦ μεγαλόφρονος ἐφευρετοῦ.

Ἐν τῇ μικρᾷ πόλει Walsal ἐν Ἀγγλίᾳ ἐγένοντο τ' ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τῆς Δωροθέας Wyndlow Pattison, τῆς πρώτης μετὰ τὰς βασιλίσσας γυναικὸς ἐν Ἀγγλίᾳ ἧς ἀνεγείρεται μνημεῖον. Ἡ περὶ ἧς ἡ τιμὴ αὕτη γυνή, γνωστὴ ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς «ἀδελφὴ Δόρα» ἦτο ἱδρυτὴς τοῦ Kottage—Hospital ἐν Walsall καὶ ἀφιέρωσεν ὅλον αὐτῆς τὸν βίον εἰς θεραπείαν καὶ ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν.

Ὁ λοχαγὸς Π. εἷς τινα στρατιώτην.

— Βρέ πόσον καιρὸ τὰ φορεῖς αὐτὰ τὰ παπούτσια;

Στρατιώτης. — Τρεῖς μῆνες, Κύριε Λοχαγέ.

Λοχαγός. — Βλέπεις λοιπὸν τί καταλάνος εἶσαι; Βρὲ ἡ ἀγελάδα φοροῦσε τὸ πετσὶ αὐτὸ ὡς ποῦ 'πέθανε, καὶ σὺ τὸ χάλασες 'ς τρεῖς μῆνες;

Ἐν ἀμάξῃ:

— Γιατί, μπαμπά, ἐστάθηκε ἡ καρότσα;

— Γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ δημοτικὸ φόρο, παιδί μου.

— Πληρώνουνε φόρο καὶ ὅταν ἡ καρότσα εἶνε ἀδειανή;

— Δὲν ξέρω, παιδί μου· μὰ ἀδειανὴ καρότσα δὲν ἐπῆγα ποτέ μου.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—611.

Ἀριθ. 567 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. — Γραπτέον διεύθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 3 Νοεμβρίου 1886

Ο ΑΝΔΡΕΙΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ

Α'

Ἐν τινι τῶν προαστείων τῆς Γαλλικῆς πόλεως Ταλώσης, λίαν πρωΐ νεανίας εἰκοσαέτης περίπου, σιτόχρουν ἔχων τὸ πρόσωπον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς καὶ σπινθηροβολοῦντας, ἐξῆλθεν ἔκ τινος οἰκίσκου μεταβαίνων εἰς τὸ τυπογραφεῖον, ἔνθα ἐργαζόμενος ἐκέρδαινεν ἐντίμως διὰ τοῦ ἱδρῶτός του τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Εἶχεν ἤδη ἀπομακρυνθῇ περὶ τὰ πεντήκοντα βήματα, καὶ τὸ παράθυρον τοῦ οἰκίσκου ἠκούσθη ἀνοιγόμενον· γηραιᾶς γυναικὸς κεφαλὴ ἐφάνη προκύπτουσα, ταυτοχρόνως δὲ ἀντήχησε καὶ φωνὴ γεροντική:

— Πασχάλη!

— Ὁρίστε; ἀπήντησεν ὁ νεανίας στρεφόμενος.

— Ἔλα νά σε χαρῶ, καὶ κάτι ἐλησμόνησα.

Ὁ Πασχάλης ἐστράφη ὀπίσω, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὸν οἰκίσκον ἐστάθη πρὸ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου, καὶ ἁπλώσας τὴν χεῖρα ἔλαβε παρὰ τῆς γηραιᾶς ἀργυροῦν πεντάδραχμον.

— Εἶδες ἐκεῖ, πουλάκι μου, 'κόντεψες νὰ λησμονήσῃς τὸν καφέ μας! καὶ τὸ εἴξερες ὅτι ἀπὸ τὰ χθὲς ἐσώθη. Νὰ 'πᾶ νά μ' ἀγοράσῃς μιὰν ὀκᾶ καφὲ καβουρδισμένο, νὰ κυττάξῃς ὅμως νὰ μὴν εἶνε καϊμένος, 'ξέρεις ἀπὸ ποῦ θὰ τὸν 'πάρῃς· ἀπὸ τὸ παντοπωλεῖο ποῦ εἶνε ἐκεῖ 'ς τὴ γωνιά που εἶνε ὁ παπαγάλλος ποῦ φωνάζει: *φέρτε ἄμ'!* καὶ κτυπάει μὲ τὰ φτερά του: *Ῥαταπλάν, πλάν, ῥάν!* Ἄκουσες, γυιέ μου;

— Μείνετε ἡσυχη, νάννα, ἀπεκρίθη μετ' ἀγάπης ὁ νεανίας, τὸ μεσημέρι θά τον ἔχετε.

— Κύτταξε, γυιέ μου, νὰ μή σε γελάσῃ 'ς τὸ ζύγι...

— Μείνετε ἡσυχη, καὶ θὰ ἔχω τὸ νοῦ μου...

Καὶ ὁ Πασχάλης ἀπῆλθεν ὑπᾴδων ᾄσμά τι ἐγχώριον, καὶ σπεύδων ἵνα φθάσῃ πρῶτος εἰς τὸ τυπογραφεῖον· δὲν ἤθελε νὰ φανῇ ὑστερῶν τὴν ἡμέραν ἴσα ἴσα ἐκείνην, διότι ἔμελλε νὰ στοιχειοθετηθῇ πολιτικόν τι ἄρθρον σπουδαιότατον, καὶ τῷ ἐφαίνετο ὅτι μετεῖχε τῆς συντάξεως τῶν στοιχειοθετουμένων χειρογράφων, ὅτε ἐκτείνων τὴν χεῖρα ἐλάμβανεν ἀπὸ τῆς γραμματοθήκης τὰ στοιχεῖα καὶ δι' αὐτῶν ἐστοιχειοθέτει τὰς λέξεις, ἔπειτα τοὺς συντελεσθέντας στίχους μετεβίβαζεν ἀπὸ τοῦ συνθετηρίου εἰς τὸν σελιδοθέτην, ἐφ' οὗ αἱ φράσεις ἔκειντο βαρεῖαι ὡς μόλυβδος καὶ ἐφαίνοντο λέγουσαι: «Μή μας βλέπετε τώρα ὅπου εἴμεθα ἥσυχοι καὶ ἀκίνητοι, διότι μας πιέζουν τὰ διάστιχα, ἀλλ' αὔριον ὅμως θὰ ἀκούσετε κρότον φοβερόν, αὔριον θὰ ἐκδηλώσωμεν τὴν ὀργήν μας καὶ τὴν ἀγανάκτησιν».

Ἐν ᾧ δὲ ὁ νεαρὸς τυπογράφος ἀπεμακρύνετο τῆς μάμμης του, ἡ γηραιὰ ἀκτινοβολοῦν ἔχουσα τὸ πρόσωπον ὑπὸ χαρᾶς καὶ εὐαρεσκείας, παρηκολούθει αὐτὸν διὰ τῶν ἐξημβλυμένων καὶ σκαρδαμυσσόντων αὐτῆς ὀφθαλμῶν, περιχαρὴς διότι τὸν ἔβλεπε τοσοῦτον εὔμορφον καὶ ἀκμαῖον.

Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀνοίγεται ἡ ἀπέναντι θύρα, καὶ νεᾶνις δεκαέξ περίπου ἐτῶν ἐπεφάνη ἐπὶ τῆς φλιᾶς, καὶ ὑψωθεῖσα ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν ἐκρέμασεν ἄνω τῆς θύρας κλωβίον, ἐν ᾧ ἐγόρευε καναρίνιον χαριέστατον, χαιρετίζον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον διὰ τῶν ποικιλμάτων τοῦ γλυκυτάτου αὐτοῦ ᾄσματος.

Κρεμάσασα τὸ κλωβίον ἡ νεᾶνις ἀπέστειλεν εἰς τὸ προσφιλέστατον πτηνὸν διὰ τῶν ῥοδίνων χειλέων της ἀσπασμόν, εἰς ὃν ἐκεῖνο ἀνταπήντησε διὰ συριγμῶν χαρμοσύνων, ὡς ἔφρασιν εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνης.

Ἔπειτα διαβᾶσα τὸ πλάτος τῆς ὁδοῦ ἦλθεν εἰς τὸ ἀπέναντι παράθυρον καὶ ἐκαλημέρισε τὴν γηραιάν, ἥτις δὲν ἐξεκόλλα τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τοῦ μακρὰν ἤδη ὄντος Πασχάλη.

— Καλημέρα, κοκκώνα Ἑλενιώ.

— Ἔ! καλημέρα σου, κόρη μου· πάλι πρωΐ πρωΐ!

— Καθὼς πάντοτε.

— Ἀληθινά, εἶσαι ἀκούραστη.

— Τί νὰ κάμωμεν; Καὶ ἡ ὑγεία σας;

— Δόξα σοι ὁ Θεός, Μαρία μου.

— Καὶ ὁ Πασχάλης; ἔφυγε;

— Πάει 'ς τὴ δουλειά του, κόρη μου, νά, κύτταξέ τον ἐκεῖ πέρα, πέρα νά, 'δέ τον, τώρα δὰ θὰ γυρίσῃ τὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου.

— Πόσον σας ἀγαπᾷ ὁ Πασχάλης! καὶ σεῖς δὰ θά τον ἀγαπᾶτε· δὲν θέλει ῥώτημα.

— Ἐ! τί νὰ κάμωμε, κόρη μου, οὔτε ἐκεῖνος ἔχει ἄλλον νά τον ἀγαπᾷ, οὔτε ἐγώ. Μὰ τί καρδιὰ πού την ἔχει, δὲν ξέρεις, Μαρία μου

— Ἄ! ὅσο δι' αὐτό, δὲν εἶνε ἀμφιβολία,

— Τίμιο παιδί, ψυχὴ μάλαμμα, παιδὶ τῆς δουλειᾶς, ἡ καρδιά του εἶνε ἄλλο πρᾶγμα!

— Αὐτὸ δὲ ὅλοι ἔχουν νά το λένε!

— Ἄχ! κόρη μου, χαρὰ 'ς την νε που θά τον πάρῃ!

Ἡ Μαρία ἠσθάνθη τὸ ἐρύθημα ἀναβαῖνον εἰς τὰς παρειάς της καὶ οὐδὲν ἀποφανθεῖσα, ἐπροφασίσθη τι καὶ ἀπῆλθεν, ἐνῷ ἡ γηραιὰ ἐπανελάμβανε,

— Εἶνε μάλαμμα, Μαρία μου, ἀκοῦς, εἶνε μάλαμμα!

Β'

Βεβαίως ἡ Μαρία ἦτο κατὰ πάντα σύμφωνος πρὸς τὴν γνώμην τῆς γηραιᾶς, οὐδένα ἔχουσα λόγον νὰ μὴ νομίζῃ τὸν νεανίαν εὔμορφον καὶ κομψὸν ὡς νόμισμα στιλπνὸν καὶ ἀτριβές. Πολλάκις δὲ διενοήθη ὅτι δὲν ἦτο καὶ πρᾶγμ' ἀδύνατον νά τον λάβῃ σύζυγον. Ἀλλ' οἱ γονεῖς ὅμως τῆς Μαρίας ἤθελον ἀρά γε νὰ νυμφευθῇ ἡ κόρη των τὸν νεανίαν τοῦτον, τὸν μόνην περιουσίαν ἔχοντα τοὺς δέκα αὐτοῦ δακτύλους, τὴν ἐπαγωγὸν αὐτοῦ εὐμορφίαν καὶ τὴν ἀμετάπτωτον φαιδρότητα, ἄλλο δὲ οὐδέν;

Ὁ Πασχάλης δὲν ηὐτύχησέ ποτε νὰ ἴδῃ οὔτε τὸν πατέρα του οὔτε τὴν μητέρα· διότι ὀλίγους μῆνας μετὰ τὸν γάμον ὁ σκληρὸς ἀνὴρ καταλιπὼν αἴφνης τὴν νεαρὰν αὐτοῦ γυναῖκα ἐγένετο ἄφαντος. Τοσαύτην δὲ λύπην ἠσθάνθη ἡ φιλότιμος γυνή, ὥστε ἀσθενήσασα ἀπέθανε μετὰ ἓν ἔτος, ὀρφανὸν καταλιποῦσα τὸν μικρὸν υἱόν της, ὃν εἶχεν ὀνομάσῃ Πασχάλην ὡς γεννηθέντα τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα.

Τὸν μικρὸν Πασχάλην ἀνέθρεψεν ἡ γηραιὰ μάμμη του μετὰ τῆς ἀπαραμίλλου ἐκείνης μερίμνης καὶ στοργῆς, ἣν δεικνύουσι μόνοι οἱ γηραιοὶ συγγενεῖς, ὡς αἰσθανόμενοι τρόπον τινὰ ὅτι ὀλίγον ἔτι χρόνον θὰ ζήσωσι καὶ θὰ ἀγαπῶσι, καὶ δι' αὐτὸ διπλασιάζουσι τὰς θωπείας καὶ τὰς ἐνδείξεις τῆς ἀγάπης των.

Ὁ Πασχάλης ἀποφοιτήσας τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, καὶ ἀλληλοδιδακτικοῦ, δεκαπενταετής, εἰσήχθη ὑπὸ τῆς μάμμης του εἰς τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον τῆς πόλεως, γενόμενος μετ' οὐ πολὺ δοκιμώτατος στοιχειοθέτης.

Αὕτη ἐν συντόμῳ ἡ ἱστορία τοῦ Πασχάλη, ὃν ἡ Μαρία ἠγάπα, ἐκτιμῶσα τὸν ἔντιμον αὐτοῦ χαρακτῆρα καὶ τὴν σωματικὴν οὐχ ἧττον εὐμορφίαν. Ἀλλ' οἱ γονεῖς αὐτῆς εἶχον ἄλλην γνώμην. Ἄνθρωποι πένητες τὸ κατ' ἀρχάς, διὰ τῆς φιλοπονίας αὐτῶν καὶ τῆς τύχης συμβοηθούσης ἐγένοντο κάτοχοι ἱκανοῦ πλούτου, ὥστε τὸ ὄνειρον αὐτῶν ἦτο νὰ ἐκδώσωσι τὴν κόρην των εἰς νέον ἔχοντα περιουσίαν πλούτου μᾶλλον ἢ ἀρετῆς. Καὶ δὴ ἐν τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ κατῴκει οἰκογένεια πλουσία, ἔχουσα υἱὸν μονογενῆ Παῦλον ὀνομαζόμενον.

Ὁ Παῦλος ἦτο σχεδὸν ὁμήλιξ τοῦ Πασχάλη, ἀλλ' εἶχεν ἀποφοιτήσῃ τοῦ γυμνασίου καὶ ἤδη ἦτο γραφεὺς παρά τινι δικηγόρῳ, ὑφ' οὗ ἐδιδάσκετο τὰς πονηρίας, τὰς δολίας τέχνας καὶ στρεψοδικίας τοῦ ἐπαγγέλματος. Οἱ γονεῖς τῆς Μαρίας τὸν εἶχον 'ς τὸ μάτι, καὶ τον ἐφαντάζοντο γαμβρόν των. Καὶ ναὶ μὲν δὲν εἶχε τὴν εὐμορφίαν καὶ τὸ ἀνδρικὸν παράστημα τοῦ Πασχάλη, ἀλλ' ὅμως πᾶσαι αἱ νεάνιδες τῆς συνοικίας συνεφώνουν ὅτι ἦτο νέος χαρίεις καὶ κομψὸς τοὺς τρόπους,

Τὴν μεσημβρίαν ἐν ᾧ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἐσήμαινον τὴν δωδεκάτην, ἡ Μαρία στηρίζουσα τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ παραθύρου καὶ βλέπουσα ἔξω σύννους, εἶδε μακρόθεν ὁμοῦ ἐρχομένους, ὡς ἐκ συνθήματος, τὸν Πασχάλην καὶ τὸν Παῦλον ἵνα γευματίσωσι, τὸν μὲν ἐκ τοῦ τυπογραφείου, τὸν δὲ ἐκ τοῦ γραφείου. Οἱ δύο νέοι ἦσαν φίλοι ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων, γεννηθέντες ἐν τῇ αὐτῇ οὕτως εἰπεῖν οἰκίᾳ, ἀναπτυχθέντες ἐν τῷ αὐτῷ πραστείῳ καὶ ἔχοντες κοινὰς τὰς παιδικὰς διασκεδάσεις καὶ τὰ παιγνίδια. Τῆς παιδικῆς ἡλικίας αἱ ἀναμνήσεις δυσκόλως λησμονοῦνται.

Ἡ Μαρία βλέπουσα αὐτοὺς ἐρχομένους παρ' ἀλλήλους, ἠδυνήθη νὰ ἀντιπαραβάλῃ αὐτοὺς καὶ ἤδη τὰς διαφορὰς αὐτῶν. Καὶ ὁ μὲν Πασχάλης ἔχων ὑπὸ μάλης σάκκον χάρτινον, περιέχοντα βεβαίως τὸν καφέ, ἐφαίνετο ῥωμαλέος, εὐκίνητος, γελαστός, προσηνής, καὶ ἐν τῷ βλέμματι αὐτοῦ ἐσπινθηροβόλει ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ καλλονή· ὁ δὲ Παῦλος τοὐναντίον ἐφαίνετο σοβαρός, σκυθρωπός, σχεδὸν δυσανασχετῶν καὶ περίφροντις.

— Ἄ! διενοήθη ἡ Μαρία, ὁ Πασχάλης εἶνε πολὺ εὔμορφος! ναί, ἀλλὰ ὁ Παῦλος εἶνε κύριος».

Οἱ δύο νέοι θλίψαντες τὰς χεῖρας ἀπεχωρίσθησαν. καὶ ὁ τυπογράφος εἰσελθὼν εἰς τὸν οἰκίσκον του, ἔδωκεν εἰς τὴν μάμμην τὸν χάρτινον σάκκον, ἡ δὲ γραῖα λαβοῦσα αὐτόν, ἠρώτησε μετὰ τῆς γεροντικῆς ἐκείνης ἐπιμονῆς:

— Καθώς σου εἶπα, τὸν ἀγόρασες τοὐλάχιστον ἀπὸ τὸ....

— Ναί, ναί, νόννα μου, ἀπὸ τὸ παντοπωλεῖον ὅπου ἔχει τὸν παπαγάλλο· μάλιστα ὁ πονηρὸς ὁ παπαγάλλος ἔκαμνε *ρὰμ πλὰν πλὰν* μὲ τὰ πτερά του.

Γ'

Αἴφνης ἡμέραν τινὰ διεδόθη καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν ἡ εἴδησις τῆς κηρύξεως τοῦ πρὸς τὴν Πρωσσίαν πολέμου. Ἐν ταῖς μεσημβριναῖς μάλιστα ἐπαρχίαις ἡ κίνησις ἦτο μείζων, ἕνεκα τῆς ναυτικῆς καὶ εὐερεθίστου ἰδιοσυγκρασίας τῶν κατοίκων. Πάντες ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ εὑρέθησαν ὡπλισμένοι καὶ πρόθυμοι εἰς πόλεμον. Πᾶσα πόλις συνώδευσε τοὺς στρατιώτας αὐτῆς μέχρι τῶν συνόρων ἀντηχοῦντος τοῦ ἐθνικοῦ ὕμνου, καὶ πανταχοῦ ἠκούοντο αἱ κραυγαὶ «Εἰς Βερολῖνον! εἰς Βερολῖνον!», ὅπου ὅμως ἔμελλον μετ' ὀλίγον νὰ εἰσέλθωσι, φεῦ! οἱ αἰχμάλωτοι ἡμῶν τεταπεινωμένοι, ἀφωπλισμένοι, ἠττημένοι!

Ὅ τε τυπογράφος καὶ ὁ γραφεὺς κατετάχθησαν εἰς τὸ πυροβολικόν, καὶ καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἐξησκοῦντο περὶ τὸν χειρισμὸν τοῦ πυροβόλου. Καὶ ὁ μὲν Πασχάλης εὐκόλως συνειθίσας εἰς τὸν νέον τοῦτον βίον, μίαν μόνην εἶχε ταραχὴν καὶ λύπην, ὅτι ἀπερχόμενος τῆς πόλεως θὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν γηραιὰν μάμμην, ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤδη ἔμελλε νὰ ἀποχωρισθῇ, καὶ ἦν ἴσως δὲν ἤθελε πλέον ἐπανίδῃ. Καὶ ὄντως, ὅταν ἀπερχώμεθα ἐγκαταλείποντες ὄπισθεν ἡμῶν γηραιούς συγγενεῖς, τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἡμᾶς ὅτι ἡ πνοή των θὰ παραταθῇ μέχρι τῆς ἐπανόδου ἡμῶν;— Ἀλλὰ τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον ἐμετρίασε τὴν λύπην αὐτοῦ. Τοὐναντίον δὲ ὁ Παῦλος ἔτρεμε διανοούμενος ὅτι ἔμελλε νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν εὐπάθειαν, νὰ κοιμᾶται ἔξω τῆς κλίνης του καὶ νὰ φυλάττῃ τὴν νύκτα σκοπὸς ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων.

Αἱ πολεμικαὶ εἰδήσεις ἤρχοντο δυσάρεστοι. Διατεταγὴ δ' ἐστάλη νὰ ἐκκινήσῃ ὁ ἐν Τολώσῃ σταθμεύων στρατός. Ἦτο Κυριακὴ πρωΐ, καὶ ὁ Παῦλος μεταβαίνων εἰς τὸ γυμνάσιον, διήρχετο πρὸ τοῦ οἰκίσκου τῆς μάμμης τοῦ Πασχάλη. Ἡ γηραιὰ ἵστατο ἐπὶ τῆς φλιᾶς τῆς θύρας, Ἰδοῦσα τὸν Παῦλον ἐκάλεσεν αὐτόν:

— Ἐ! κύριε Παῦλο, πηγαίνετε 'ς τὸ γυμνάσιο;

— Μάλιστα, καὶ ἄργησα καὶ ὀλίγον.

— Ἀλήθεια, ὁ Πασχάλης μου εἶνε φευγάτος τώρα καὶ μισὴ ὥρα. Μοῦ κάνεις τὴ χάρι, παιδί μου, νά του δώσῃς αὐτόν τὸν τηλέγραφον; ὅτι μοῦ τον ἔφερεν ὁ διανομέας.

— Μετὰ χαρᾶς, εἶπεν ὁ Παῦλος καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα νὰ λάβῃ τὸ τηλεγράφημα. Ἀλλ' αἴφνης ἡ γηραιά, ὡς μεταβάλλουσα γνώμην εἶπε:

— Νά σου 'πῶ, κύριε Παῦλο, ὁ γυιός μου δὲν ἔχει μυστικά, δέν μου κάνεις τὴ χάρι νά μου τα διαβάσῃς; Ἐγὼ ἡ καϊμένη δὲν εἶξερω νὰ διαβάσω 'ς τὸν καιρό μου δὲν ἐμαθαίναμε γράμματα, ἄχ! δὲν ἦταν τότε ὅπως σήμερα! Ἔλα νὰ χαρῇς ὅ τι ἀγαπᾷς, διάβασέ μου το νὰ ἡσυχάσω, δὲν εἶξέρεις πῶς εἶνε ἡ καρδιά μου.

Ὁ Παῦλος σχίσας τὸν φάκελον ἀνέγνω τὰ ἑπόμενα:

Ἐκ Παρισίων, Μὴν 7, ἡμέρα 17, ὥρα 4 π. μ.
ἀριθμ. 924, λέξεις 34.

Ἑλένη Βωρέπα. Τολώσαν.

Πασχάλης καταταχθήτω πρῶτον τάγμα ἀκροβολιστῶν Ἀλγερίνων, μένων ἐκτὸς κινδύνου, ἐν Ἀλγερίᾳ ἕως τέλους πολέμου. Ἀριθμὸς καταταχτέων λίαν περιωρισμένος, σπευσάτω. Στρατηγὸς Πουρσέ, διοικητὴς Ἀλγερίας προστατεύσει αὐτὸν φιλικῇ συστάσει μου. Φυλάξατε μυστικόν.

Παρβιάλ.

— Παρβιάλ! Παρβιάλ! ἐψιθύρισεν ἡ γηραιὰ καὶ ἐκ τῆς συγκινήσεως ἔτρεμον αἱ ρυτίδες τοῦ προσώπου της, ὅπερ ἐγένετο λευκότερον τῆς ποδιᾶς της.

— Μάλιστα· ἡ ὑπογραφὴ εἶνε Παρβιάλ, εἶπεν ὁ Παῦλος ἀδυνατῶν νὰ μαντεύσῃ τὸ αἴτιον τῆς συγκινήσεως τῆς γραίας.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ! εἶπεν ἐκείνη, καὶ ὁ νέος ἀπῆλθεν εἰς τὸ γυμνάσιόν του.

Δὲν ἀνεκάλυψε μὲν τὴν αἰτίαν τῆς αἰφνιδίου ὠχρότητος καὶ τῆς ἀνεξηγήτου ταραχῆς τῆς γηραιᾶς, ἀλλ' ὅμως ἐνόησε κάλλιστα τὴν ἔννοιαν τοῦ τηλεγραφήματος. Ἦτο προδηλότατον ὅτι ὁ Πασχάλης εἶχε φίλον ἐν Παρισίοις ὑποδεικνύοντα αὐτῷ πῶς νὰ ἀποφύγῃ τὰ δεινὰ καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ πολέμου, ἐγκαθιστάμενος ἀσφαλῶς ἐν Ἀλγερίᾳ ἀντὶ νὰ ἐκθέσῃ τὸ σῶμά του εἰς τὰς βολὰς τῶν σφαιρῶν καὶ τὰς ὀβίδας τῶν Πρώσσων. Τὸ πρᾶγμα ἦτο ἁπλούστατον, νὰ καταταχθῇ ἅπλον ὅτι εἰς τοὺς ἀκροβολιστάς. «Κύτταξ' ἐκεῖ!, διενοήθη ἐν τέλει ὁ Παῦλος, αὐτοὶ οἱ ξυπόλυτοι ἔχουν φίλους παντοῦ! ἀκατανόητα πράγματα!».

Πορευόμενος εἰς τὸ γυμνάσιον διενοήθη τι ἀπαίσιον. «Διατὶ τάχα νὰ μὴ ὑπάγω νὰ καταταχθῶ ἐγὼ πρὶν εἴπω τίποτε εἰς τὸν Πασχάλην; Τὸ τηλεγράφημα, λέγει ῥητῶς α' Ἀριθμὸς καταταχτέων λίαν περιωρισμένος». Καὶ ποῦ εἰξεύρω ἐγὼ ἂν θὰ ὑπάρχῃ θέσις καὶ δι' ἐμὲ ἀφ' οὗ καταταχθῇ πρῶτα ὁ Πασχάλης; Ὁ δεσπότης πρῶτα εὐλόγησε τὰ γένεια του. Τί θέλω τί γυρεύω; Ἀντὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν στρατῶνα, δὲν πηγαίνω καλλίτερα εἰς τὸ στρατολογικὸν γραφεῖον νὰ κάμω τὴ δουλειά μου;»

Καὶ ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον.

— Ἄ! ἄ!! ἄ!!!, παλληκαρᾶ μου, ἀνεφώνησεν ὁ γηραιὸς ἀξιωματικὸς μετὰ περιφρονήσεως μορφάζων, ἅμ' ἀκούσας τὴν αἴτησιν τοῦ νέου περὶ κατατάξεώς του εἰς τοὺς ἀκροβολιστὰς τῆς Ἀλγερίας. Δὲν μ' ἀρέσει ἡ ἀπόφασίς σου.

— Ὁρίστε; ἠρώτησεν ὁ νέος ὑποκρινόμενος ὅτι δὲν ἐνόησε.

— Ναί, ναί, ναί, ἐπέμεινε λέγων ὁ ἀξιωματικός. Θὰ 'πᾷς νὰ ξαπλώσῃς τὴν ἀρίδά σου ἀποκάτω ἀπὸ τὰς πορτοκαλιὲς τῆς Ἀλγερίας, ἥσυχος, ἥσυχος καὶ ἐξησφαλισμένος... Ἐκεῖ βέβαια δὲν φθάνει ἡ σφαῖρα τῶν ἐχθρῶν. Γιὰ νά σου εἰπῶ, παλληκαρᾶ μου! Εἶνε ἀκόμη τρεῖς θέσεις

κεναί, ὥστε εἰμπορεῖς νά μου προμηθεύσῃς τρεῖς ἀκόμη παλληκαράδες σὰν καὶ σένα.

Ὁ Παῦλος οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ' ἐνδομύχως ἠσθάνετο ἀνακούφισιν, ἀναλογιζόμενος ὅτι ὑπῆρχε θέσις καὶ διὰ τὸν φίλον του, δυνάμενον ἤδη νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς συμβουλῆς τοῦ τηλεγραφήματος. Ὑπέγραψε παρευθύς, καὶ σπεύσας ἀνήγγειλε πρὸς τοὺς γονεῖς του τὰ εὐαγγέλια, ἐκεῖνοι δὲ ἔκλαυσαν ὑπὸ χαρᾶς.

Ἐν τούτοις ἡ γηραιὰ μάμμη τοῦ Πασχάλη ἐξηκολούθει ψιθυρίζουσα : Παρβιάλ! Παρβιάλ!

Ἀπὸ εἰκοσαετίας δὲν εἶχεν ἀκούσῃ τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ πατρὸς τοῦ Πασχάλη, τοῦ ἀθλίου ἐκείνου τοῦ οἰκτρῶς ἐγκαταλιπόντος τὴν κόρην της. Οὗτος ἀνελθὼν κατὰ μικρὸν εἰς τὰ ἀνώτατα ὑπουργήματα, ἐνεθυμεῖτο, ὡς εἴδομεν, τὸν υἱόν του, καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ κινδύνου ὑπεδείκνυεν αὐτῷ τὸν τρόπον τοῦ ν' ἀποφύγῃ τὸν πόλεμον, νομίζων ὅτι οὕτω φερόμενος ἀπέτινε τὴν πρὸς τὸν υἱόν του ὀφειλήν.

Ὁ Πασχάλης ἐπανελθὼν ἐκ τῶν γυμνασίων εὗρε τὴν γηραιὰν ὅπου τὴν εἶχεν ἀφήσῃ ὁ Παῦλος μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τηλεγραφήματος, καὶ ἔχουσαν ἔτι αὐτὸ ἐν χερσί.

— Κύτταξε τί σοῦ στέλλει ὁ... πατέρας σου.

Ὁ Πασχάλης ἀναγνοὺς τὸ τηλεγράφημα, συνέπτυξεν αὐτὸ ἀγανακτῶν καὶ το ἔρριψεν εἰς τὴν ἑστίαν.

— Νὰ 'πᾷς 'ς τὸ 'Αλγέρι σοῦ λέγει; ἠρώτησεν ἡ γραῖα :

— Τί κάθεσθε καὶ μου λέτε, νόννα μου, νὰ 'πᾶ νὰ κρυφθῶ 'ς τὴν 'Αφρικήν, ἐν ᾧ ἐδῶ εἰς τὴν πατρίδα πολεμοῦν τἀδέλφια μου; Αὐτὸ δὰ πλέον εἶνε λιποταξία. Σεῖς, νόννα μου, ποιὰ εἶν' ἡ γνώμη σας;

— Νὰ κάμῃς, γυιέ μου, ὅ τι σου λέγει ἡ συνείδησίς σου, νὰ κάμῃς τὸ χρέος σου.

Ὁ νέος ὥρμησε πρὸς τὴν γηραιὰν αὐτοῦ μάμμην καὶ την κατησπάσθη ἐναγκαλισθείς αὐτήν. Πολλὴν δὲ ὥραν ἔμειναν οὕτως ἐνηγκαλισμένοι.

— Νά μου ζήσετε, νόννα μου, ἔτσι σας θέλω, νόννα μου, εἶπεν ὁ νέος.

Μετ' ὀλίγας ὥρας ὁ Πασχάλης συνήντησε τὸν Παῦλον ἀπεκδυθέντα ἤδη τὴν στρατιωτικὴν στολήν.

— Ἔ! καπετὰν Πασχάλη, τῷ εἶπεν ὁ Παῦλος φαιδρότατος, εἴμαστε λοιπὸν γιὰ νἄμαστε γιὰ τὸ 'Αλτζέρι; Καὶ 'πότε, νἄχομε καλὸ ῥώτημα;

— Δέν μου λές, σιὸρ Παῦλο, τί λόγια εἶν' αὐτά; Αὐτὰ τὰ λέγουν οἱ δειλοί, εἶπεν ἁπλῶς ὁ Πασχάλης πρὸς τὸν Παῦλον, ὅστις καὶ ἀπῆλθεν οὐδὲν εἰπών, ὡς κεραυνόπληκτος.

Δ'

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ μὲν Παῦλος ἀπήρχετο διὰ Μασσαλίας εἰς 'Αλγερίαν, ὁ δὲ ἐν Τολώσῃ στρατὸς πορευόμενος εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἐστρατωνίζετο ἤδη ἐν Βελφόρτῃ. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Παῦλος ἔκρυπτε τὴν δειλίαν του ἐντὸς τῆς *βράκας* τῶν 'Αλγερίνων ἀκροβολιστῶν, οἱ συμπολῖται αὐτοῦ ὑπερεμάχοντο τῆς Βελφόρτης ἡρωϊκῶς, ἐπιχειροῦντες συχνὰς ἐξόδους ἐναντίον τῶν πολεμίων. Ἡμέραν τινὰ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου προσετάχθη ἡ ὀλιγαρίθμος φρουρὰ νὰ ἐξορμήσῃ κατὰ τῶν νεωστὶ ἐγερθέντων ἐχθρικῶν προχωμάτων, καὶ εἰ δυνατὸν κατεδαφίσῃ αὐτά. Οἱ πυροβοληταὶ ἐζήτησαν νὰ τους ἐπιτραπῇ νὰ ἐξέλθωσιν ὡς ἁπλοῖ πεζοί, καὶ ἡ δρὰξ αὕτη τῶν ἀτρομήτων καταβαίνει εἰς τὴν πεδιάδα καὶ προσβάλλει τὰ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου ὀχυρώματα. Πέντε καὶ εἴκοσιν ἀνδρεῖοι πίπτουσι νεκροί, ἐν οἷς καὶ ὁ σημαιοφόρος. Ἕτερός τις στρατιώτης, πυροβολητής, λαμβάνει τὴν καταπεσοῦσαν σημαίαν.

— Στρατιῶτα, κράτει τὴν σημαίαν, ἀναφωνεῖ ὁ ἀξιωματικός, καὶ μή την ἀφήσῃς ἐκ τῶν χειρῶν σου, ἂν δὲν πέσῃς καὶ σύ. Ἡ τιμὴ τοῦ συντάγματος εἶνε ἐν τῇ σημαίᾳ· μὴ λοιπὸν την παραιτήσῃς πρὶν πέσῃς νεκρός.

— Θὰ κάμω τὸ καθῆκόν μου, ἀναφωνεῖ ὁ στρατιώτης, καὶ ὡς βέλος ὁρμᾷ εἰς τὴν ἔφοδον.

Ἡ σημαία ἀναρριπιζομένη ὑπὸ τοῦ βορρᾶ, καὶ φρίσσουσα ὡς ἐὰν ἔζωογονεῖτο ὑπὸ ἰδίας τινὸς ζωῆς, φαίνεται ἀναφωνοῦσα καὶ αὐτή, διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων παφλασμῶν τῶν συγκρουομένων πτυχῶν της : «Ἔμπρός, ἀείποτ' ἔμπρός!»

Ὁ σημαιοφόρος ὁρμᾷ νὰ στήσῃ τὸ τρίχρουν βάκος ἐπὶ ὀδοφράγματος φράσσοντος τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου. Ἀναπηδᾷ ἐπὶ τῶν τροχῶν ἁμαξίου τινός, καὶ ἐκτείνων τὴν ἐλευθέραν χεῖρα προσπαθεῖ νὰ στηριχθῇ κρατούμενος ἀπὸ τοῦ πλαγιοτρήτου χείλους τοῦ ὀδοφράγματος, καὶ εἶν' ἕτοιμος νὰ ἀναρριχηθῇ· ἀλλ' αἴφνης δέκα δάκτυλοι ἰσχυροὶ ὡς σιδηρᾶ λαβίς ἁρπάζουσι τὴν χεῖρά του καὶ τον ἀνασύρουσι. Ὄπισθεν τοῦ ὀδοφράγματος ἦσαν κεκρυμμένοι πολέμιοι, οἵτινες ἠδύναντο μὲν νὰ φονεύσωσι τὸν τολμητίαν, ἀλλὰ τότε ἡ σημαία θὰ ἔπιπτε κατὰ γῆς, καὶ θά την ἐλάμβανεν ἕτερος στρατιώτης, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἐπεθύμουν νὰ γίνωσι κύριοι τῆς σημαίας. Πάντων τῶν ἡμετέρων τὰ βλέμματα εἶνε προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ σημαιοφόρου, οὐδεὶς τολμᾷ νὰ πυροβολήσῃ κατὰ τῶν σιδηρῶν δακτύλων, οἵτινες ἐν τούτοις ἐξακολουθοῦσιν ἀνασύροντες τὴν συλληφθεῖσαν χεῖρα.

Στρατιώτης τις σπεύδων λέγει τῷ σημαιοφόρῳ :

— Ἄφες μου τὴν σημαίαν.

— Ὄχι, θά την ἀφήσω ὅταν πέσω νεκρός· τοιαύτην ἔχω ἐντολήν.

Καὶ οἱ δέκα δάκτυλοι ἐξηκολούθουν ἀνασύροντες αὐτόν. Τότε δὲ καὶ αὐτὸς φωνεῖ πρὸς τὸν κάτωθεν στρατιώτην, δεικνύων διά νεύματος πέλεκυν πρὸ τῶν ποδῶν του κατακείμενον :

— Πάρ' ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸν πέλεκυν.

Ὁ στρατιώτης ὑπήκουσε.

— Τώρα κόψε μου τὸ χέρι, καὶ θὰ μείνῃ εἰς χεῖράς των τὸ χέρι μου, ἀλλὰ τὴν σημαίαν δὲν θά μου την πάρουν.

Ὁ στρατιώτης ἐνδοιάζει τρέμων ὑπὸ τῆς συγκινήσεως. Οὐχ ἧττον ὅμως ἀναπηδᾷ ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τοῦ ἁμαξίου, ὑψοῖ τὸν πέλεκυν καὶ καταφέρων μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἀποκόπτει τὴν ἄκραν χεῖρα ἀπὸ τοῦ καρποῦ, καὶ οἱ μὲν πολέμιοι γίνονται κύριοι τῆς ἀποκοπείσης χειρός, ὁ δὲ Πασχάλης,—διότι ὁ Πασχάλης ἦτο ὁ ἀτρόμητος σημαιοφόρος — ἀπαλλαγεὶς τῶν σιδηρῶν δακτύλων, ἀνασείει τὸν πῆχυν ἔρημον τῆς χειρός, καὶ σπεύδων πρὸς τὸν διοικητήν του, παραδίδει αὐτῷ σώαν τὴν ἐμπεπιστευμένην αὐτῷ σημαίαν.

Σημειωθείς ἐν τῇ ἀναφορᾷ τῆς ἡμέρας, ἐκοσμήθη τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ διὰ τοῦ παρασήμου, ἕνεκα τῆς περιφανεστάτης αὐτοῦ πράξεως.

Ε'

Ἐν τῷ οἰκίσκῳ τῆς μάμμης τοῦ Πασχάλη ἐπεκράτει κατήφεια καὶ λύπη βαθυτάτη. Ἐκ Βελφόρτης εἰδήσεις ἤρχοντο ἀραιότεραι καὶ μετ' οὐ πολὺ ἔπαυσαν.

Ἡ Μαρία χαίρουσα καὶ ἀγαλλομένη ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ τοῦ νεαροῦ τυπογράφου, ἀγανακτοῦσα δὲ κατὰ τοῦ γραφέως ἕνεκα τῆς ἀνανδρίας αὐτοῦ, ἤρχετο καθ' ἑκάστην εἰς τὸν οἰκίσκον καὶ ἀνεγίνωσκε τὰς ἐφημερίδας εἰς ἐπήκοον τῆς ἀγαθῆς μάμμης τοῦ Πασχάλη, καὶ ἐπὶ ὥρας συνδιελέγοντο περὶ τοῦ ἀπόντος νέου, ὥστε ἡ πρὸς ἀλλήλας ἀγάπη ἐγένετο οὕτως ἐνθερμοτέρα· διότι ἡ Μαρία τον ἠγάπα ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας καὶ δὲν το ἀπέκρυπτεν ἤδη. Ἡ δὲ γηραιὰ μάμμη ἐπαρηγορεῖτο διανοουμένη ὅτι καὶ ὁ ἰδικός της—ἐὰν ἐπανήρχετο—θὰ εὕρισκε γυναῖκα χαριεστάτην καὶ σφόδρα ἀγαπῶσαν.

Ἀλλὰ φεῦ! ὁ πόλεμος ἐξηκολούθει, αἱ ἥτται ἐπήρχοντο ἀλλεπαλλήλαι, εἰδήσεις δὲν ἤρχοντο. Ἡ δύσμοιρος μάμμη ἐτήκετο, αἱ δυνάμεις αὐτῆς ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐξέλειπον, καὶ πρωΐαν τινὰ τὰ βλέφαρα αὐτῆς ἐκυρτώθησαν, ὠχρότης κηρίου περιεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου της, ὡς τὴν ὠχρότητα τὴν δίδουσαν εἰς τοὺς θνήσκοντας τὸ μεγαλεῖον μαρμαρίνου ὁμοιώματος.

— Ἀγάπα τον, κόρη μου, τὸν καϊμένον τὸν Πασχάλην μου, εἶπεν ἡ θνήσκουσα, καὶ μετὰ τὰς λέξεις ταύτας—αἵτινες ἦσαν καὶ αἱ τελευταῖαι —ὁ θάνατος ἐσφράγισε τὰ χείλη της.

— Αὐτὸν καὶ μόνον θ' ἀγαπῶ ἐψιθύρισεν ἡ νεᾶνις, καὶ ἡ μάμμη ἐσβέσθη ἠρέμα, δακρύσασα μόνον διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ πρὶν ἀπέλθῃ, τὸ τέκνον ὅπερ ἐλάτρευε.

Τῆς εἰρήνης ὑπογραφείσης, ἐπανῆλθεν πρῶτος ὁ Παῦλος ἐξ 'Αλγερίας καὶ ἐκαμάρωνεν ἐν τῷ περιπάτῳ ἐπιδεικνύων τὴν πλατεῖαν ἐρυθρὰν ζώνην του καὶ τὴν ὡραίαν γλαυκόχρουν *βράκαν*. Ἄνευ ἀναβολῆς ἐζήτησε τὴν Μαρίαν παρὰ τῶν γονέων της, ἀλλ' ἡ νεᾶνις ἀπεποιήθη ῥητῶς δηλώσασα εἰς τοὺς οἰκείους αὐτῆς ὅτι ἀμετάθετον ἔχει ἀπόφασιν νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν ἀνδρεῖον σημαιοφόρον, ὅστις εἶχε μηνύσῃ ὅτι ὅσον οὔπω ἔρχεται.

Ἡ ἐπάνοδος τῶν πυροβολητῶν ἐγένετο ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει. Πάντες οἱ κάτοικοι συνελθόντες ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ σιδηροδρόμου, ὑπεδέξαντο τοὺς ἀνδρείους ἐπευφημοῦντες. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ἐβάδιζεν ὁ Πασχάλης, ὑψωμένην ἔχων τὴν ἠκρωτηριασμένην χεῖρα καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς κρατῶν τὴν σημαίαν κατεσπαραγμένην ὑπὸ τῶν σφαιρῶν. Πάντες ἦσαν συγκεκινημένοι καὶ ἐδάκρυον, ἔχοντες τὰ βλέμματα προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου παρασήμου τοῦ κοσμοῦντος τὸ στῆθος τοῦ ἀνδρείου συμπολίτου των.

* * *

Μετὰ ἕνα μῆνα ἡ Μαρία καὶ ὁ Πασχάλης ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των, καὶ εὐθὺς μετέβησαν εἰς τὸ κοιμητήριον εἰς ἐπίσκεψιν τῆς γηραιᾶς μάμμης, τῆς γενναίας ἐκείνης πρεσβύτιδος. Περὶ τὸν μαρμάρινον σταυρὸν τοῦ τάφου ἐφύοντο ἴα εὐοσμότατα. Ὁ ἥλιος ἔδυεν εἰς τὸν ὁρίζοντα καὶ σιωπὴ ἄκρα ἐπεκράτει ἐν τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ χώρῳ. Ὁ Πασχάλης δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα. Ἡ Μαρία ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν ἐκεῖθεν, ἵνα διασκεδάσῃ τὰς λυπηρὰς αὐτοῦ ἀναμνήσεις· διερχομένη δὲ πρὸ τοῦ μαυσωλείου ἐνδόξου τινὸς στρατηγοῦ ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντος, ἡ νεαρὰ σύζυγος ἀνέγνω χρυσοῖς γράμμασιν ἐγγεγλυμμένα ἐπὶ τοῦ μέλανος μαρμάρου τάδε :

Τὸν ἔρωτα τὸν ἀκραιφνῆ κρατύνει
τοῦ ἥρωος τὸ δάκρυ.

[Ἐκ τῆς Γαλλικῆς].

Π. Ι. Φερμπος.

Ὁ Βάλτερ Σκὼτ τόσον εἶχε συναθίσῃ εἰς τὴν ἐργασίαν, ὥστε μόλις ἀναλαβὼν ἀπὸ βαρυτάτην ἀσθένειαν καὶ μόλις δυνάμενος νὰ κρατῇ τὴν γραφίδα ἤρχισε γράφων πάλιν. Μάτην οἱ ἰατροὶ συνεβούλευον αὐτῷ νὰ παύσῃ ἐργαζόμενος. — Νὰ μὴ ἐργάζωμαι; εἶπεν ἡμέραν τινὰ εἰς τὸν ἰατρόν του· εἶνε τὸ ἴδιον ὡς νὰ βάλῃ τις τὴν ἐψάνην τοῦ καφὲ ἐπάνω εἰς τὸ πῦρ καὶ νὰ τῆς εἴπῃ «Μὴ βράζῃς». Προσέθετο δέ· «Ἂν μείνω ἄργός, θὰ παραφρονήσω.»

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ

ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΑΥΤΟΥ ΓΡΑΦΗΣ

Ἐὰν ζητήσωμεν νὰ ἐξιχνιάσωμεν πόθεν ἐπήγασεν ἡ ἀρχὴ τῆς τέχνης, δι' ἧς ἐκ τοῦ εἴδους τῆς γραφῆς ἀνθρώπου τινὸς διαγιγνώσκεται ὁ ἴδιος αὐτοῦ χαρακτήρ, ἤτοι τῆς καλουμένης *γραφολογίας*, μεταφερόμεθα εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας τῆς γραφῆς ἐν γένει. Καὶ ἐν πρώτοις εἶνε φανερὸν ὅτι δὲν δυνάμεθα ν' ἀναζητήσωμεν τὰς ἀρχὰς τῆς γραφολογίας κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς τὰ μεμονωμένα σημεῖα τῆς γραφῆς ἐχαράσσοντο ἐπὶ λίθων ἢ μετάλλων καὶ ἐχρησίμευον κυρίως πρὸς δήλωσιν τῶν διὰ τῶν μνημείων σημαινομένων ἱστοριῶν, ὅτε ἀκριβῶς ἡ ὡρισμένη μορφὴ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τῆς ποιότητος τοῦ ὑλικοῦ καὶ τῆς μεγάλης ἢ μικρᾶς ἐπιτηδειότητος τοῦ χαράκτου ἢ λιθοξόου. Αἱ τοιαῦται *ἐπιγραφαί*, ὡς εἰκός, οὐδόλως παρεῖχον ἀφορμὴν εἰς παρατήρησιν τῶν ἀτομικῶν ἰδιοτήτων τῆς γραφῆς, ἐκτὸς τῶν περιστάσεων καθ' ἃς αὗται δὲν ἐχρησίμευον πλέον εἰς παράστασιν γεγονότων ἢ ὀνομάτων ἐπὶ τῶν μνημείων, ἢ εἰς πλήρωσιν αἰσθητικῶν λόγων, ἀλλά, ὅπως συνέβη εἰς χρόνους πολλῷ μεταγενεστέρους καὶ λίαν προηγμένους εἰς τὸν πολιτισμόν, εἰς ταχεῖαν εἰς τὸ κοινὸν ἀνακοίνωσιν ὡρισμένων ἡμερησίων γεγονότων, ἢ εἰς πλήρωσιν τῆς στιγμιαίας τῶν πολλῶν περιεργείας, ὅπως τὰ καλούμενα grafitti ἐν Πομπηΐᾳ. Τοιαῦται ἐπιγραφαὶ εἶνε ἀνάλογοι πρὸς τὴν συνήθη πλαγίαν γραφήν.

Ἅμα τῆς τελευταίας ταύτης γραφῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναφανείσης, τοὐτέστιν ἅμα οἱ ἄνθρωποι ἤρξαντο γράφοντες ἐπὶ μαλακῆς οὐσίας, οἷον λινῶν ὑφασμάτων, δέρματος, ἢ παπύρου, ἀναφαίνονται καὶ οἱ ἰδιωτισμοὶ περὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν γραφόντων. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς περιόδου ταύτης ἀνάγκη νὰ διακρίνωμεν δύο τινα. Ἐφ' ὅσον δηλ. ἡ γραφὴ ἦτο κτῆμα ἀποκλειστικὸν τάξεώς τινος ὡρισμένης ἀνθρώπων καὶ ἐφ' ὅσον οὐδὲν ἕτερον μέσον ὑπῆρχε πρὸς μεταβίβασιν καὶ πολλαπλασιασμὸν τοῦ γραπτοῦ λόγου, ἀπαραίτητον δὲ προσὸν τῆς γραφῆς ἦτο ἡ ὡραιότης αὐτῆς καὶ τὸ εὐανάγνωστον, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ γραφὴ ἦτο μᾶλλον ὁμοιόμορφος, καίτοι δι' αὐτῆς παρείχετο μείζων ἀφορμὴ πρὸς τὴν ἀτομικὴν τῶν γραφόντων ἰδιορρυθμίαν ἢ διὰ τῆς κυρίας τῶν μνημείων γραφῆς. Ἕνεκα τοῦ λόγου δὲ τούτου αἱ παλαιόταται ἐπὶ τοῦ παπύρου γραφαὶ καὶ τὰ μεσαιωνικὰ χειρόγραφα τῶν μοναχῶν ὑποδεικνύουσι μᾶλλον τὸ γενικὸν πνεῦμα τῆς ὅλης τάξεως τῶν γραφόντων παρὰ τὸ ἀτομικὸν ἑκάστου γραφέως, εἰς τινας δὲ περιστάσεις ἀντιπροσωπεύουσι καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῶν χρόνων καὶ τὴν σύγχρονον τροπὴν τῆς τέχνης. Ἡ γραφὴ ἐπομένως κατὰ τὰς χρονικὰς ταύτας περιόδους ἀποτελεῖ μέρος τῆς ζωγραφικῆς, καὶ κατὰ συνέπειαν πολὺ ὀρθῶς γίνεται λόγος περὶ καρολινικῆς, ῥωμανικῆς καὶ γοτθικῆς γραφῆς. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν χρόνων καθ' οὓς ἡ γραφὴ εἶχε καταστῇ κτῆμα πάγκοινον, καί, ὅπως εἰς τὴν ἀκμὴν τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν χρόνων, δὲν ἐχρησίμευεν ἀποκλειστικῶς μόνον πρὸς δημοσίους ἀνάγκας, ἔτι δὲ μᾶλλον τῶν χρόνων καθ' οὓς ἡ τυπογραφικὴ ἀντικατέστησε τὴν γραφὴν εἰς ἔργα ἐκτενῆ καὶ προωρισμένα διὰ τὴν δημοσίευσιν, ὅτε ὁ γραπτὸς λόγος, περιορισθεὶς ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἀνάγκας, ἔλαβε μεγίστην διάδοσιν, ὅπως π. χ. κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῶν ἀνθρωπιστῶν. Ἐξαιροῦντες λοιπὸν ἴχνη τινὰ τῆς γραφολογίας, ἀνευρισκόμενα εἰς τὴν ἀρχαιότητα, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εὑρίσκομεν ἐπὶ τῶν χρόνων τούτων καὶ ὅτι ἡ γραφολογία εἶνε κυρίως ὄψιμον ἄνθος τῶν χρόνων τῆς ἀναγεννήσεως.

Καίπερ ἡ διαφορὰ τῆς γραφῆς ἑκάστου ἀτόμου παρετηρήθη καὶ ὑπὸ τῶν λεπταισθήτων ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἵτινες ἐξ αὐτῆς ἐξήγαγον καὶ συμπεράσματα, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἴπωμεν μετὰ βεβαιότητος ὅτι αἱ ἰδέαι αὐτῶν περὶ γραφῆς καὶ χειρογράφων ἔχουσι γραφολογικὴν σημασίαν. Πρῶτος ὁ Σουετώνιος ἀναγράφει παρατήρησιν ἔχουσαν καθαρῶς γραφολογικὴν ἔννοιαν. Οὗτος δηλ. ὁμιλῶν περὶ τοῦ Αὐγούστου, λέγει ὅτι ὅταν οὗτος ἔγραφε ποιήματα, ὧν οἱ στίχοι ἦσαν μακροὶ καὶ δὲν περιελαμβάνοντο εἰς μίαν καὶ μόνην γραμμήν ἕκαστος, δὲν ἤρχιζεν ἀπὸ ἄλλης γραμμῆς, ἀλλ' ἔγραφε τὸ περισσεῦον τοῦ στίχου ὑπὸ τὸ ἄκρον τοῦ πρώτου καὶ διὰ γραμμῆς κεκαμμένης ὑπεδείκνυε ὅτι τὸ τμῆμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν προηγούμενον στῖχον· πρὸς τούτοις δὲ ἔγραφε τὰς λέξεις ἡνωμένας μετ' ἀλλήλων καὶ στενότατα συμπεπυκνωμένας. Ἀλλ' ὁ Σουετώνιος δὲν ἔδωσε καὶ τὸν λόγον τῆς παρατηρήσεως ταύτης, ὃν οἱ νεώτεροι γραφολόγοι ἐζήγοῦσιν ὡς ἑξῆς: τὸ μὲν ἐπαλλήλως γράφειν τοὺς στίχους καὶ τὸ προσθέτειν ὑπ' αὐτοὺς λέξεις ὑποδεικνύει πνεῦμα οἰκονομικόν, τὸ δὲ συνδέειν αὐτὰς πυκνῶς, πνεῦμα εἰς μέγαν βαθμὸν λογικὸν καὶ πρακτικόν. Τὰ σημεῖα λοιπὸν τῆς γραφῆς ἐπιβεβαιοῦσιν ὅ, τι εἶνε γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας περὶ τοῦ Αὐγούστου.

Μετὰ τὸν Σουετώνιον παρέρχονται πολλοὶ αἰῶνες μέχρις οὗ ἀπαντήσωμεν νέαν τινὰ γραφολογικὴν παρατήρησιν. Ἀκαταλληλότατος δὲ χρόνος πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῆς ἦτο ἡ ἐχθρὰ τοῦ πολιτισμοῦ μετανάστευσις τῶν ἐθνῶν καὶ ὁ πτωχότατος εἰς γραπτὰ ἔργα μέσος αἰών. Κατὰ τοὺς χρόνους ὅμως τῆς ἀναγεννήσεως οὐ μόνον ἀπαντῶμεν τὴν ῥοπὴν εἰς γραφολογικὰς παρατηρήσεις ὡς δεῖγμα χρόνων καθ' οὓς τὸ γράφειν ἦτο

λίαν διαδεδομένον, ἀλλ' ἀνευρίσκομεν καὶ τὰς πρώτας περὶ τῆς τέχνης ταύτης συγγραφάς.

Μετὰ βιβλιάριον οὐχὶ τόσῳ γνωστόν, ἐκδοθὲν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος καὶ φέρον τὸν τίτλον Prosperi Aldorisci ideographia, ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1622 τομίδιόν τι εἰς τέταρτον ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ ἐκ Βολωνίας ἰατροῦ καὶ καθηγητοῦ Camillo Baldo, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Trattato comme de una lettera misciva si cognoscato la natura e qualità del scrittore. (Ἐγχειρίδιον περὶ τοῦ πῶς δύνανταί τις νὰ διαγνώσῃ τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ γράφοντος ἐκ μιᾶς καὶ μόνης ἐπιστολῆς). Τοῦ ἔργου τούτου ἐξεδόθη ἐν Βολωνίᾳ καὶ μετάφρασις εἰς τὸ λατινικὸν ἐν ἔτει 1664, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ συγγραφεὺς ἐσκέφθη καὶ περὶ διαδόσεως τοῦ ἔργου αὐτοῦ καὶ πέραν τοῦ ἰταλικοῦ κοινοῦ. Πόσον μετεδόθη τὸ ἔργον, ὅπερ ἄλλως δι' ὀλίγων σημείων γραφῆς ἐζήτει νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν γράφοντα, δυσκόλως δυνάμεθα σήμερον νὰ εἴπωμεν. Φαίνεται ὅμως πιθανὸν ὅτι ἔκτοτε ἤρξατο συνεχής τις παράδοσις καὶ προσπάθεια πρὸς πρακτικὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Camillo Baldo, ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ, μέχρι τοῦ τέλους τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος χωρὶς ὅμως νὰ δημοσιευθῇ καὶ ἔργον τι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἢ νὰ σχηματισθῇ τέλειόν τι σύστημα γραφολογίας.

Ὁ Lavater, Ἐλβετὸς ἱερεὺς καὶ ἠθογνώστης διάσημος, χωρὶς πιθανῶς νὰ ἔχῃ γνῶσιν τῶν ἀθρούων τούτων παρατηρήσεων, ἤρξατο μόνος σπουδάζων τὰς γραφὰς τῶν διαφόρων ἀνθρώπων καὶ συγκρίνων αὐτὰς πρὸς τὴν φυσιογνωμίαν αὐτῶν. Εἰς τὰς παρατηρήσεις του δὲ ταύτας ἐβάδιζε κατὰ σχέδιον ὡρισμένον, τὰ δὲ συμπεράσματά του ἦσαν ἐκπληκτικά. Ἐπιθεωρῶν ἀκριβέστατα τὰς ποικίλας κάμψεις καὶ κινήσεις ὅσας ἐκτελεῖ ἡ χεὶρ καὶ οἱ δάκτυλοι ἐν τῷ γράφειν, παρετήρει ἐπιμελῶς τὰ οὐσιώδη καὶ τυχαῖα συστατικὰ τῶν στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου, τὴν μορφὴν αὐτῶν καὶ στρογγυλότητα, τὸ ὕψος καὶ πλάτος, τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ τὴν σύνδεσιν· πρὸς τούτοις δὲ τὰ κενὰ τὰ μεταξὺ στοιχείων καὶ γραμμῶν, τὴν κάθετον ἢ λοξὴν ἀμφοτέρων διεύθυνσιν, τὴν καθαριότητα καὶ τὴν διαφαινομένην εὐκολίαν ἢ δυσχέρειαν περὶ τὴν γραφὴν τῶν γραμμάτων. Ἀλλ' ὁ Lavater, ἐπεξεργασθεὶς τὰς παρατηρήσεις του μᾶλλον θεωρητικῶς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως στηριζομένης μᾶλλον εἰς τὸ γενικὸν αἴσθημα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξαγάγῃ καὶ ἀκλονήτους νόμους. Τοῦτο δὲ ἦτο καὶ ὁ λόγος δι' ὃν ὁ Goethe δὲν εἰσεχώρησε βαθύτερον εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ ἰδιάζοντος τῶν διαφόρων γραφῶν, καίτοι συνεισέφερε καὶ οὗτος συμβολὴν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Lavater καὶ ἔδειξε μέγα ἐνδιαφέρον εἰς τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ. «Ὅτι ἡ γραφὴ» λέγει ὁ Goethe «ἔχει σχέσιν στενὴν πρὸς τὸ ἀντιληπτικὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ καὶ ὅτι ἐξ αὐτῆς δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἔστω καὶ ἀμυδρὰν ἰδέαν τί εἶνε ἄνθρωπός τις, τί πράττει καὶ πῶς αἰσθάνεται, εἶνε γεγονὸς ἀναμφισβήτητον, ὅπως ἐπίσης εἶνε κατάδηλον, ὅτι ἔχει στενὴν σχέσιν πρὸς τὴν ἀτομικότητα προσώπου τινὸς οὐ μόνον ἡ μορφὴ αὐτοῦ καὶ οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου, ἀλλὰ καὶ οἱ μορφασμοὶ καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς καὶ αἱ κινήσεις τοῦ σώματος. Καὶ ἠδύνατο μέν τις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου νὰ εἰσέλθῃ εἰς λεπτομερείας, ἀλλὰ τοῦτο ἤθελεν εἶνε ἀδύνατον κατὰ μεθοδικὴν ἀλληλουχίαν καὶ συνειρμόν.... Ἐπειδὴ ὅμως τὸ πρᾶγμα εἶνε λίαν πολύπλοκον καὶ ἐπειδὴ κυμαίνεταί τις ἐν ἀμφιβολίᾳ ποῦ νὰ προσδέσῃ τὸν Ἀριάδνειον μίτον δι' οὗ θὰ διηγηθῶμεν εἰς τὸν λαβύρινθον τοῦτον, ἕνεκα τούτου μόνον ὀλίγα τινὰ δύναταί τις νὰ εἴπῃ χωρὶς νὰ ἐκταθῇ λίαν μακράν.» Ἦτο δὲ λίαν φυσικὸν νὰ διακινηθῇ ζωηρῶς τὸ ἐνδιαφέρον περὶ τῆς γραφῆς ἐν χρόνοις καθ' οὓς ἡ ἀλληλογραφία διασήμων καὶ μὴ ἀνδρῶν ἔλαβε τοιαύτην ἔκτασιν καὶ σπουδαιότητα. Ἀλλὰ δὲν ἐγένοντο συγχρόνως καὶ προσπάθειαι πρὸς σπουδὴν τῆς γραφολογίας, τοὐλάχιστον μεταξὺ τῶν λογίων ἐν Γερμανίᾳ.

Τὸ διαφέρον πρὸς ἐξιχνίασιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς γραφῆς ὑπῆρξε ζωηρὸν καὶ ἄμεσον ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος. Μεταξὺ δὲ ἄλλων πολλῶν μνημονεύομεν ἐνταῦθα τῆς ἐν ἔτει 1812 ἐκδόσεως βιβλίου ὑπ' ἀγνώστου τινός, ἐπιγραφομένου L' art de juger du caractère des hommes par leur écriture, (Paris εἰς 8ον) μετὰ 12 χαλκογραφιῶν, ἐν ᾧ δι' ἐλλόγου συγκριτικῆς καλαισθησίας ἐφέροντο παραλληλισμοὶ τῶν ἱστορικῶν χαρακτήρων πρὸς τὰ χειρόγραφα αὐτῶν. Μετὰ τὸ βιβλίον δὲ τοῦτο κυρίως ἡ Γεωργία Σάνδη ῥιφθεῖσα εἰς τὴν σπουδὴν καὶ σύγκρισιν τῶν χειρογράφων πρὸς ἰδίαν εὐαρέσκειαν καὶ χωρὶς νὰ δημοσιεύσῃ τι, μᾶλλον αὐτομάτως καὶ εἰς οὐδὲν σύστημα στηριζομένη, οὔτε ἔχουσα ἄλλο τι ὑπ' ὄψιν της, ἔφθασεν εἰς συμπεράσματα ἐκπληκτικώτατα, κατ' οὐδὲν ὑπολειπόμενα ὡς πρὸς τὴν ὀρθότητα καὶ τὴν λεπτὴν αἴσθησιν τῶν τοῦ Λαβάτερ. Κατὰ τὸν αὐτὸν ὅμως χρόνον ἐνησχολήθη μετ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ ἀββᾶς τις, Φλανδρῖνος καλούμενος, ὁρμηθεὶς πιθανῶς ἐκ τινων παραδόσεων τῆς τάξεως τῶν κληρικῶν, καθόσον οἱ Ἰησουῖται πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν αὐτῶν μετεχειρίζοντο εἰδός τι κριτικῆς πρὸς διάγνωσιν τῶν χειρογράφων, στηριζομένης ἐπί τινων ὡρισμένων σχημάτων. Παρὰ τῷ Φλανδρίνῳ λοιπὸν τούτῳ εὑρίσκομεν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς ἐκβλαστήσεις τῶν παραδόσεων τῶν ἀναγομένων μέχρι τοῦ πρὸ μικροῦ μνησθέντος Καμίλλου Βάλδου, ἀφ' ἑτέρου δὲ σαφεῖς καὶ εὐδιαγνώστους τὰς

ἀρχὰς ἐπιστημονικῆς συστηματοποιήσεως τῆς γραφολογίας. Ὁ Φλανδρῖνος κατώρθωσε νὰ ὁρίσῃ σειρὰν σπουδαίων ἰδιωτισμῶν τῆς γραφῆς, ἐξ αὐτῶν δὲ νὰ ἐξαγάγῃ συμπεράσματα, ἔχων ἤδη παρὰ τῶν προτέρων ἑτοίμην ἑτέραν σειρὰν τυπικῶν σημείων ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων, οἷα τὰ σημεῖα τῆς εὐαισθησίας, τοῦ δεσποτισμοῦ, τοῦ συνειρμοῦ τῶν ἰδεῶν, τῆς καυφότητος, τῆς δειλίας, τοῦ εὐφαντάστου, τῆς βοπῆς πρὸς τάξιν, τῆς φιλαργυρίας, τῆς σπατάλης, τῆς πλήρους ἀξιώσεων ματαιοδοξίας, τῆς μικρολογίας, τῆς ἁπλότητος. Ἐπὶ τῶν βάσεων δὲ τούτων στηριχθεὶς καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Φλανδρίνου παρορμηθεὶς προσωπικὸς αὐτοῦ φίλος ἀββᾶς Μισσὸν (Michon) κατέστη διάσημος ἕνεκα τῶν διαφόρων αὐτοῦ ἐργασιῶν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο, καθόσον καὶ τὸ σύστημα ἐπεξειργάσθη καὶ ἐπεξέτεινε, καὶ διὰ διαφόρων δημοσιογραφικῶν ἐργασιῶν προσπαθήσας νὰ παραστήσῃ, κατέδειξε τὴν ὀρθότητα αὐτοῦ δι' εὐρείας πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τῆς γραφολογίας. Ὥστε πρῶτος ὅστις ἐθεμελίωσε ἀληθὲς καὶ ὀρθὸν σύστημα κριτικῆς τῶν χαρακτήρων τῆς γραφῆς θεωρητέος ὁ ἀββᾶς Μισσόν, οὐτινος ἕνεκα τούτου εἶνε μεγίστη ἡ ὑπόληψις ἐν τοῖς γραφολόγοις.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος τὸ διαφέρον τοῦ κοινοῦ ὡς πρὸς τὴν γραφολογίαν διηγέρθη καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ἔνθα καὶ πρότερον εἶχον ἐκδοθῆ ἐν διαφόροις περιοδικοῖς συγγράμμασι ἀσήμαντοί τινες πρόδρομοι διατριβαί. Διηγέρθη δὲ τὸ διαφέρον διὰ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Σάξονος Ἀδόλφου Henze, ὅστις πρὸ τῆς ἐμφανίσεως ἔτι τοῦ Μισσὸν ἐδημοσίευσε χιλιάδας κριτικῶν συγκρίσεων χειρογράφων. Ὁ διαφέρων οὗτος ἀνὴρ καὶ ὡς ἀπαράμιλλος δικαστικὸς γραφογνώστης ὠφελιμώτατος, ἔκρινεν ἐν τῇ «Εἰκονογραφημένῃ ἐφημερίδι τῆς Λειψίας» περὶ τὰς 70,000 γραφάς, ἕνεκα τούτου δὲ μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἐντύπωσις ἣν παρήγαγε διὰ τῶν δημοσιευμάτων τούτων. Ὅταν δὲ ὁ Μισσὸν εἰργάζετο εἰς ἐπεξεργασίαν τοῦ συστήματός του, μετέβη πρὸς αὐτὸν ἐκ Παρισίων ὅπως λάβῃ πληροφορίας περὶ τῆς μεθόδου καὶ διδαχθῇ πολλά. Ὁ Henze παρέπεμψεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐν ἔτει 1863 ἐκδοθὲν ἔργον του «Ἡ χειρογραφομαντικὴ ἤτοι, διδασκαλία τῆς σημασίας τῆς γραφῆς». Τὸ βιβλίον τοῦτο, καίτοι περιέχον 300 σελίδας καὶ 1000 περίπου πανομοιότυπα γραφῶν, δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τίποτε, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Μισσὸν οὐδόλως ἠδυνήθη νὰ ὠφεληθῇ ἐξ αὐτοῦ. Ἡ τέχνη ἐπομένως τοῦ Henze συνετάφη μετ' αὐτοῦ ἅμα ἀποθανόντος.

Ὡς αἴτιον τῆς δυσαναλογίας ταύτης μεταξὺ ἀποτελεσματικῆς πράξεως, ἀγούσης εἰς λαμπρὰ ἀποτελέσματα, καὶ ἀνεπαρκοῦς θεωρίας θεωρητέον τὸ ὅτι ὁ Henze εἰς τὰς κρίσεις του ὡδηγεῖτο μᾶλλον ἐκ τοῦ αἰσθήματος καὶ ἐξ ἐμφύτου τινὸς ἰδιοφυΐας, καθ' ὅσον δὲν ἔκρινεν ἐξ ὡρισμένων σημείων, ἀλλὰ κατὰ τὴν γενικὴν αἴσθησιν καὶ ἐντύπωσιν ἣν προὐξένει αὐτῷ τὸ χειρόγραφον. Ὅταν λοιπὸν οὗτος γράφῃ ἐν τῷ βιβλίῳ του ὅτι ἡ δεῖνα γραφὴ εἶνε ἰδιοτρόπου τινός, ἡ ἄλλη ἑτέρου εὐαισθήτου, ἡ ἄλλη φυλαργύρου, ἡ ἄλλη φιλέριδος κ.τ.λ., χωρὶς νὰ ὁρίζῃ καὶ τὰ ὡρισμένα σημεῖα ἀφ' ὧν ὑδηγεῖται εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο, τοῦτο δεικνύει ὅτι ὁ Henze φύσει εἶχεν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος λίαν εὐφυᾶ τὴν διακριτικότητα. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ἔλλειψιν τοῦ Henze προστίθεται καὶ ἑτέρα τις πολλῷ μείζων, ὅτι δηλ. οὗτος ἐνίοτε ἐκ μικροτάτου μόνον ἀριθμοῦ, ἐκ τριῶν μόλις ἢ τεσσάρων γραπτῶν χαρακτήρων ἢ ἰδιοτροπιῶν γραφῆς τινος ἠδύνατο νὰ κάμῃ διάγνωσιν, πολλῷ δὲ ἀπεῖχε νὰ καταδείξῃ ὡς ἐν φωτογραφικῇ εἰκόνι τὸν ὅλον χαρακτῆρα ἀνθρώπου τινός, ὅπως κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Μισσόν. Αἱ ἐλλείψεις αὗται τοῦ Henze, ὡς εἰκός, δὲν εἶχον παρατηρηθῇ ποσῶς πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Μισσόν, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ἐκεῖνος ἐζήτει νὰ συγκαλύψῃ ταύτας διὰ γλώσσης πομπώδους, ἥτις συχνότατα μὲν ἐπιτυγχάνει καὶ ὑποβοηθεῖ τὸ αἴσθημα, ἄλλοτε ὅμως μᾶλλον συγχέει ἕνεκα τῆς παραδοξότητος αὐτῆς. Οὕτω π. χ. ὑπὸ δεῖγμα χειρογράφου τινὸς ἐπιστολῆς ἀνεγινώσκομεν: «μακροσκελὴς ἀδιαφορία» ἡ «ἦχος αὐλοῦ ἐκ πτηναρίου τριζόντος, καθημένου παρὰ τὰς ὄχθας ῥύακος βριθόντος ἐκ μωσοτίδων.» Ἐπιτυχὴς εἶνε ὁ ἑξῆς χαρακτηρισμὸς «Γραφὴ ἀνδρικὴ μὲ γυναικεῖαν διάθεσιν καὶ γλῶσσαν ἐν ἡμέρᾳ ἑορτασίμῳ» καὶ ἡ ἑξῆς. «Ἡ γραφὴ αὕτη; Ἦχοι πιφύρου, δρσσόνωπος ὡς ἀρτιφυὴς χλόη καὶ ἐρασμία ὡς σπινθῆρες πυγολαμπίδων, αἵτινες μόνον κατὰ τὰς ἐαρινὰς ἡμέρας δύνανται νὰ ἀπολαύσωσι τῆς ὑπάρξεως. Τρυφερὸς ἵμερος, γλυκεῖα ἐλπίδες, Φυσιογνωμία νυμφίου, οὐτινος τὸ στόμα κατεπονήθη ἐκ τοῦ διηνεκοῦς μειδιάματος..—»

Ὁ Μισσὸν ἠκολούθησεν ὅλως ἄλλην διεύθυνσιν, βαδίσας ὁδὸν καθαρῶς λογικὴν καὶ θεὶς πρὸ αὐτοῦ ὡς βάσιν τὸ ἑξῆς ζήτημα: Δύνανται ὡρισμέναι ἰδιότητες τοῦ ἀνθρώπου νὰ κατοπτρισθῶσιν ἐν τῇ γραφῇ καὶ δύνανται αἱ αὐταὶ ἰδιότητες εἰς διαφόρους ἀνθρώπους νὰ ἀποτυπωῦνται ἐν ταῖς γραφαῖς αὐτῶν διὰ τῶν αὐτῶν ἀμεταβλήτων σημείων; Ἀπαντήσας εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην καταφατικῶς, ἐζήτησε διὰ τῆς συγκρίσεως καὶ παραβολῆς χιλιάδων χειρογράφων, προσώπων γνωστῶν εἰς αὐτὸν ἢ εἰς ἄλλους, ν' ἀνεύρῃ τὰ ἰδιάζοντα σημεῖα, ἅτινα ἀναλογοῦσι πρὸς τὰς ἑκάστοτε ἰδιότητας, ἐπὶ τούτων δὲ ἀνήγειρε τὸ οἰκοδόμημά του. Ἕνεκα τούτου τὸ σύστημα αὐτοῦ καθὼς καὶ τὰ σημεῖα ἅτινα ἐν μέρει παρέλαβεν οὗτος παρὰ τοῦ

Φλανδρίνου, εἶνε διδακτικώτατα καὶ μόνον ἀπὸ τούτου δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ γραφολογία ὡς πᾶσα ἄλλη ἐπιστήμη ἐγένετο διδακτή. Ἕνεκα τούτου ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσι χιλιάδες γραφολόγων, ἡ δὲ γραφολογία εἶνε πρᾶγμα πασίγνωστον καὶ ἐν γενικῇ χρήσει, ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν κοινωνίαν τῆς βορείου Γαλλίας. Τὸ αὐτὸ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τῆς γαλλικῆς Ἑλβετίας, ἐνῷ ἡ γραφολογία ἐν Γερμανίᾳ μόλις πρὸ μικροῦ ἤρξατο νὰ κινῇ τὸ διαφέρον. Χαρακτηριστικώτατον δὲ τῆς διαδόσεως τῆς γραφολογίας ἐν Γαλλίᾳ εἶναι ὅτι ὁ *Φίγαρο* τῆς 26 Σεπτεμβρίου 1885, ἤτοι τῆς παραμονῆς τῶν ἐκλογῶν, ἐδημοσίευσεν ἐν φιλολογικῷ αὐτοῦ παραρτήματι τὰς ὑπογραφὰς ὅλων τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν καὶ κρίσεις ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τούτων, στηριζομένας ἐπὶ τῆς ὑπογραφῆς ἑκάστου καὶ ἄλλων γραπτῶν σημείων. Ἐν γένει δὲ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς γραφολογίας τοῦ Μισσὸν ὅτι ἐὰν αὕτη δὲν περιεῖχε τι τὸ ὀρθὸν δὲν ἤθελεν εὕρει ταιαύτην διάδοσιν κατὰ τὰ 15 ἔτη τῆς ὑπάρξεώς της.

(Ἕπεται συνέχεια).

Ξενοφάνης.

ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΛΑΟΣ

Πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τὰ γράμματα ἐδίδασκον εἰς τοὺς ὑποδούλους Ἕλληνας οἱ *διδάσκαλοι τοῦ Γένους*. Ἐκ τῆς ἱστορίας δὲ γινώσκομεν ὁποῖοί τινες ἦσαν οὗτοι, θερμουργότατοι καὶ ἀκαταπόνητοι ἄνδρες, ἀγωνιζόμενοι νὰ δημιουργήσωσιν Ἑλλάδα ἐν ταῖς καρδίαις μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἡ κατάλληλος ὥρα νὰ δημιουργήσωσιν ἐλευθέραν Πατρίδα ἐπὶ τοῦ δεδουλωμένου ἐδάφους. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν χαρακτηριστικωτάτην ἐκείνην εἰσφορὰν τοῦ Γεωργίου Γενναδίου τῷ 1826 ἐν Ναυπλίῳ ὁπότε κενώσας ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος τὸ ἰσχνὸν αὐτοῦ βαλάντιον εἶχεν ἀνακράξῃ:

—Ἰδοὺ ὅ,τι ἔχω, τὸ προσφέρω εὐχαρίστως! ἀλλ' οὐχί, ἐψεύσθην, δὲν προσέφερον εἰσέτι τὸ πᾶν. Ἔχω καὶ ἄλλο τι νὰ προσφέρω, καὶ προσφέρω ἐμαυτόν. Τίς θέλει νὰ μὲ ἐνοικιάσῃ ὡς διδάσκαλον τῶν τέκνων του ἐπὶ τέσσαρα ὅλα ἔτη; ἂς καταβάλῃ ὅσον θέλει ὡς τίμημα ἢ ὡς ἐνοίκιον τῶν διδασκαλικῶν κόπων μου καὶ ἀμέσως τὸν ἀκολουθῶ».

Ἀλλ' ὁ τελειότατος τύπος τοῦ Ἕλληνος λογίου τῶν χρόνων ἐκείνων εἶνε ὁ Κοραῆς. Τὸ καχεκτικὸν γερόντιον ὅπερ ἔκυπτε νυχθημερὸν πρὸ τῶν κειμένων τῶν ἑλλήνων συγγραφέων διεφλέγετο ὑπ' ἀληθοῦς λατρείας πρὸς τὴν Πατρίδα. Ἡ χιὼν τῆς κεφαλῆς δὲν ἔσβεσεν οὐδαμῶς τὸ πῦρ τῆς καρδίας· δὲν εἶχε δὲ πλάσῃ κενὸν εἴδωλον πατρίδος ἐκ φρασειδίων ἀρχαίων πρὸ τοῦ ὁποίου νὰ γονυκλιτῇ ὡς πολλοὶ μετ' αὐτὸν περισρίζοντες πᾶσαν τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην των εἰς τὸν ἄγονον θαυμασμὸν λέξεών τινων. Ὁ Κοραῆς τὴν ἀληθῆ Ἑλλάδα ἠγάπα, τὴν Ἑλλάδα ἥτις ἔπρεπε ν' ἀναθιώσῃ, διὰ τοῦτο δὲ δὲν ἠρκεῖτο ἐκδιδούς, σχολιάζων καὶ προσιτοὺς καθιστῶν τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς, ἀλλὰ διὰ τῶν Ἐπιστολῶν αὐτοῦ καὶ τῶν Προλεγομένων ὑπεξέκαιε τὸ φρόνημα, ἀνερρίπιζε τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων. Ὁ ἀνὴρ ὅστις εἶπε: «Ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ πατρίδος ὅ,τι μοῦ λείπει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τὸ ἀποπληρόνει ἡ καρδία», ὁ ἀνὴρ ὅστις ἐκπνέων ἀνεφώνει τὴν λέξιν *Πατρίς*, οὕτω πάντως θὰ εἰργάζετο ὑπὲρ τοῦ Γένους.

* *
*

Πόσον ἀπότομος εἶνε ἡ μετάβασις ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὧν ἡ μεγάλη τοῦ νοῦ ἀνάπτυξις δὲν καθίστα ἀτροφικὴν τὴν καρδίαν, εἰς τοὺς σήμερον λογίους, καθηγητὰς ἢ ἐπιστήμονας!... Ὅπως κατὰ τὸν ζοφερὸν μεσαίωνα οἱ χωροδεσπόται ἐντὸς τῶν ὀγκωδῶν των πύργων ἐγκλειόμενοι ἐθεώρουν ἀπαθῶς ὑπὸ τὰ παράθυρά των τοὺς δουλοπαροίκους ῥακενδύτους καὶ λιμώττοντας, ὁμοίως οἱ σήμερον τῶν γραμμάτων ἢ τῆς ἐπιστήμης τιμαριῶται ἀπροσπέλαστοι καὶ διὰ τείχους ἀπὸ τοῦ λαοῦ κεχωρισμένοι οὔτε ψυχία κἂν ῥίπτουσι πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς πλουσίας τραπέζης. Τὸ ταλαίπωρον πλῆθος ἔχει ἀνάγκην ἀρωγῆς, ἔχει ἀνάγκην προστασίας, ἀλλ' οἱ *αὐθέντται* ἀπαξιοῦσι νὰ μεριμνήσωσι περὶ αὐτοῦ, οἱ *αὐθέντται* θεῶνται ἀταράχως τὴν οἰκτρότητά του!...

Ἀλλ' ὅπως αὐξάνει ἡ εὐθύνη τῶν ἀξιωματικῶν ὅσον ἀνώτερος εἶνε ὁ βαθμός των, δὲν αὐξάνει ἆρά γε καὶ ἡ εὐθύνη τῶν λογίων ὅσον ὑψηλότερον ἀπὸ τῶν κάτω στρωμάτων ἀνέλθωσι διὰ τοῦ πνεύματος; Ἂν εἶνε καθῆκον φιλανθρωπίας ἡ συμπάθεια εἰς ἀνάπηρόν τινα παρερχόμενον, ἂν εἶνε καθῆκον νὰ σπεύσῃ τις εἰς βοήθειαν τυφλοῦ ὃν ἀπειλεῖ ἅμαξα, ἀπὸ ῥυτῆρος ἐλαύνουσα δὲν ἐπιβάλλεται ὡς καθῆκον ἡ περὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεως τοῦ λαοῦ μέριμνα τῶν λογίων;

Ποῖοι λοιπὸν ἂν μὴ οὗτοι θὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ ἔθνους των; Ποῖοι ἄλλοι θὰ φωτίσωσι καὶ θὰ παιδαγωγήσωσιν αὐτό; Ὁ Χριστὸς ἐξέρρασε τὴν γνώμην του περὶ τῶν κρυπτόντων τὸν λύχνον ὑπὸ τὸ μόδιον. Τί θὰ ἔλεγεν ἆρά γε περὶ τῶν συρόντων τὴν σοφίαν αὐτῶν νυχθημερὸν εἰς τὰ καφενεῖα καὶ τὰ ζαχαροπλαστεῖα; Τὸ λοιπὸν ἔθνος ἐργάζεται καὶ μοχθεῖ· παλαίει ἐν τῷ πελάγει κατὰ τῆς τρικυμίας καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς κατὰ τοῦ αὐχμηροῦ ἐδάφους, ὑλοτομεῖ ἢ σφυρηλατεῖ, ἀποτελεῖ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας, ἀλλ' οὗτοι τί πράττουσιν ὑπὲρ τοῦ ὅλου ἔθνους; νομίζουσιν ἱκανὸν τὸ ὅτι διδάσκουσιν ὀλίγας ὥρας τῆς ἑβδομάδος;

Καθήκον αὐτῶν ἔχουσι νὰ δείξωσι διὰ τοῦ παραδείγματος ὅτι ἡ παίδευσις καθιστᾷ μεγαλόφρονας τοὺς μύστας αὐτῆς. Καθήκον αὐτῶν εἶνε ν' ἀνυψώσωσι τὸ φρόνημα τοῦ ἔθνους, νὰ φωτίσωσι καὶ διδάξωσι τὸ πλῆθος, νὰ ποδηγετήσωσι τὴν σύγχρονον γενεὰν ἐπὶ μεγάλα ἔργα, νὰ ἡλεκτρίσωσι τοὺς νεναρκωμένους, νὰ ἐμβάλωσιν εἰς τὰ στήθη τῶν ἀτόλμων πίστιν περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος, ν' ἀναδειχθῶσιν ἐπίλεκτοι σημαιοφόροι τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς.

Εὐτυχῆ τὰ ἔθνη τὰ τυχόντα τοιούτων ἀνδρῶν! Καὶ μόνον τὸ γεγονός, ὅτι ἠδυνήθησαν νὰ παραγάγωσιν ἐκ τῶν σπλάγχνων των ἀποστόλους τῆς ἐθνικῆς των ἀποκαταστάσεως, ἢ κοινωνικῆς ἀναπλάσεως, ἀποδεικνύει ὅτι τὰ ἔθνη ταῦτά εἰσι προωρισμένα νὰ ζήσωσι ὑπὸ τὴν ζωογόνον πνοὴν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ των· ὁ λαὸς ἀνίσταται, ὡς ὁ ἐκ χοὸς Ἀδάμ, ὑπὸ τὴν δημιουργικὴν πνοὴν τοῦ Πλάστου.

Ποῦ εἶνε τὰ κατάλληλα παρ' ἡμῖν βιβλία πρὸς μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ; Ἀλλαχοῦ οἱ μέγιστοι ἐνίοτε τῶν συγγραφέων προθύμως παραιτοῦντες τὰ καλλιτεχνικά ἢ φιλοσοφικά αὐτῶν ἐνδάλματα ἐμβάπτουσι τὴν γραφίδά των εἰς τὴν μελάνην τῶν πρακτικῶν καὶ καινοφελῶν ζητημάτων. Ὁ μέγας Γκιζώ, ὁ συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ, συνέγραψε καὶ ἱστορίαν τοῦ ἔθνους του ἐπίτηδες διὰ τοὺς ἐγγόνους του καὶ κατ' ἀκολουθίαν δι' ὅλους τοὺς γαλλόπαιδας ἢ τὸν λαὸν ὅστις κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν εἶνε παιδίον· ὁ περιώνυμος ἱστορικὸς Henri Martin, ὁ μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ ἐνδόξου βίου του πολιὸς καὶ ἐνθουσιώδης πρόεδρος τοῦ «Συνδέσμου τῶν Γάλλων πατριωτῶν» συνειργάζετο καὶ εἰς *Βιβλιοθήκην* τινὰ τοῦ *λαοῦ*, ὁ Ἀμποῦ συνέγραψε τὴν *Ἀλφάβητον* τοῦ *Ἐργάτου*. Ἀλλὰ μόνον οἱ Γάλλοι ἐργάζονται ἐκθύμως εἰς διάδοσιν παρὰ τῷ λαῷ ὑγιῶν ἀρχῶν; οἱ Γερμανοί, οἱ Ἑλβετοί, οἱ Ἄγγλοι, οἱ Ῥῶσσοι; Ἰδοὺ τί ἔλεγεν ὁ μέγιστος τῶν Ῥώσσων συγγραφέων Τολστόϊ περὶ τῶν τοιούτων βιβλίων:

«Τὰ ἐκτρωμύρια τῶν γινωσκόντων ἀνάγνωσιν Ῥώσσων μένουσι πρὸ ἡμῶν μὲ ἀνοικτὸν στόμα ὡς νεαροὶ πελαργοὶ καὶ μᾶς λέγουσι:— Κύριοι συγγραφεῖς μας, δίψατε εἰς τὸ στόμα μας διανοητικὴν τροφὴν ἀξίαν καὶ ὑμῶν καὶ ἡμῶν.— Πρέπει ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν ἐπίκλησιν ταύτην τῆς δικαίας καὶ ἀγαθῆς ψυχῆς τοῦ ἀφελοῦς καὶ ἐντίμου ῥωσσικοῦ λαοῦ. Ἐγὼ πολὺ ἐσκέφθην περὶ τούτου καὶ ἀπεφάσισα νὰ ἐπιχειρήσω τι κατὰ τὰς δυνάμεις μου.»

Τοιαύτην ἀρά γε ἐπίκλησιν δὲν ἀποτείνει καὶ ὁ ταλαίπωρος ἑλληνικὸς λαός; ἀλλὰ ποῖος τὸν ἀκούει;

Ἐν Γερμανίᾳ οἱ μέγιστοι πολλάκις καθηγηταὶ περιφανῶν πανεπιστημίων πλὴν τοῦ ἐπιστημονικοῦ πρὸς τοὺς φοιτητὰς δὲν θεωροῦσι ὕβριν κατὰ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῶν αὐθεντείας νὰ διδάξωσιν ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον καὶ ἐργάτας ἢ οἰκογενείας.

Ἐν Ἑλβετίᾳ δὲ ὅπου ἡ παίδευσις εἶνε ὑποχρεωτικὴ μέχρι τοῦ δεκάτου ἕκτου ἔτους, ὑποχρεωτικὴ εἶνε εἰς τοὺς νέους καὶ ἡ ἀκρόασις μαθημάτων ὑπὸ καθηγητῶν πανεπιστημίων διδασκομένων ἐν αἰθούσαις τοῦ δημαρχείου. Οἱ εἰς ταῦτα φοιτῶντες λαμβάνουσι μάλιστα καὶ πτυχίον τι ὅπερ χρησιμεύει αὐτοῖς ὅτε κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος κατατάσσονται εἰς τὸν στρατόν· οἱ ἀμοιροῦντες τοιούτου πτυχίου ὑποχρεοῦνται ν' ἀκροασθῶσι τὰ ὡρισμένα μαθήματα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν τῷ στρατῷ θητείας των.

Πλὴν τῶν ἐν τοῖς συλλόγοις ἀναγνωσμάτων, ὧν ἄλλος ὁ προορισμός, καί τινων ἀποπειρῶν, τί σκόπιμον καὶ ἐθνωφελὲς ἐπεχειρήθη ποτὲ παρ' ἡμῖν; πότε χρήσιμοι καὶ πρακτικαὶ γνώσεις ἐδιδάχθησαν συστηματικῶς εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν; Ποῖοι τῶν μεγαλοσχήμων ἡμῶν λογίων καὶ ἐπιστημόνων κατῆλθον τοῦ ὕψους αὐτῶν καὶ ἐνεφανίσθησαν εἰς τοὺς πολλούς; Φεῦ! ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως εἶνε ἀπηγορευμένος εἰς τὸ λαὸν ἡμῶν. Αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀλήθειαι, αἱ κοινωνικαὶ ἀλήθειαι, τὰ ἐκπολιτιστικὰ διδάγματα, ὅσα ἡμερόνουν τὰ ἤθη, καὶ διαλύουν τὸ σκότος τῆς συνειδήσεως, ὅσα ῥίπτουν μακρὰν τῆς ψυχῆς τὴν ἰδέαν τοῦ φόνου καὶ μακρὸν τῆς χειρός του τὸ φονικὸν ὄργανον, ὅσα σφυρηλατοῦσι τοὺς χαρακτῆρας, ὅσα ἀναδεικνύουσι τοὺς πολίτας ἱκανοὺς νὰ παύσωσιν ἕρποντες περὶ τὰ χαμαίζηλα καὶ ν' ἀνέλθωσι μέχρι τῶν γενικῶν συμφερόντων ἐνιαίας Πατρίδος, ταῦτα πάντα εἰσὶ καὶ θὰ μείνωσιν ἐπὶ πολὺ ἄγνωστα εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν διότι παρὰ τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν *κρούεται καὶ ἀνοιγήσεται* οἷαν σοφὴν θύραν καὶ ἂν κρούσῃ ὁ λαός, αὕτη θὰ μένῃ κεκλεισμένη.

*

Ἀνάγκη ἀπόλυτος νὰ φωτισθῶσι παρ' ἡμῖν οἱ πολλοί. Εἴμεθα συνταγματικὸν Κράτος καὶ Κυρίαρχος εἶνε ὁ λαός. Οὗτος πέμπει τοὺς βουλευτὰς εἰς τὸ κοινοβούλιον καὶ ῥίπτει καὶ ἀναβιβάζει τοὺς κυβερνήσεις... Ἀλλ' ὅπως κατεβλήθη μεγίστη φροντὶς περὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, διατί δὲν κατεβλήθη οὐδ' ἡ ἐλαχίστη περὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ λαοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἀγάπη ἀποτελεῖ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνάσσοντος; Ἐν κρισίμοις πάλιν περιστάσεσιν θὰ ἐρωτηθῇ ἡ γνώμη τῶν πολλῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι κατὰ πλειοψηφίαν τὸ ἔθνος. Ἀλλὰ ποίαν γνώμην θὰ ἐξενέγκωσιν οὗτοι; ἐλήφθη ποτὲ φροντὶς περὶ μορφώσεως παρὰ τῷ λαῷ γνώμης ὑγιοῦς καὶ πεφωτισμένης; Ταῦτα λέγομεν οὐχὶ ἐκ περιφρονήσεως ἀλλ' ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν ἑλληνικὸν

λαόν. Βεβαίως δὲ ἀγαπῶμεν αὐτὸν περισσότερον τῶν δημοκόπων ἐκείνων οἵτινες ἀνὰ τὸ στόμα τὸ ὄνομα τοῦ λαοῦ μετὰ πομπωδῶν λέξεων συμπεφυρμένον φέροντες οὐδὲν οὐδέποτε ἔπραξαν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἂν πράγματι ἀγαπῶσιν οὗτοι τὸν λαὸν χάριν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ οὐχὶ ἑαυτῶν χάριν, ἂς τὸ ἀποδείξωσιν ἐμπράκτως. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀρκεῖ νὰ συντελέσωσι εἰς τὸ νὰ παύσῃ ὑπάρχον τὸ μέγα χάσμα, ὅπερ ἐστήρικται ἀναμέσον αὐτῶν καὶ τοῦ λαοῦ.

Α.

ΣΕΙΣΜΟΙ

ΤΑ ΦΑΙΔΙΣΤΕΙΩΔΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ Ὁ ὀργανισμὸς τῆς γῆς

Δ'

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγουμένων φύλλον.]

Ἡ κυκλοφορία τῶν ὑπογείων ὑδάτων καὶ αἱ δι' αὐτῶν συντελούμεναι χημικαὶ ἐπεξεργασίαι ἐν τοῖς κόλποις τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς γῆς.—Ἐπιρροὴ τῶν χημικῶν αὐτῶν ἐπεξεργασιῶν ἐπὶ τῆς γενέσεως τῶν σεισμῶν καὶ ἐπὶ τῆς παραγωγῆς διαφόρων ἡφαιστειωδῶν φαινομένων.—Ὕλαι ἐξακοντιζόμεναι ἐκ τῶν ἡφαιστείων.—Ἰχθῦς ἐξερευγόμενοι ἐξ ἡφαιστειωδῶν κρατήρων καὶ ὑπόγεια ἰχθυοτροφεῖα.—Δύτοφυεῖς πηγαὶ θερμῶν ὑδάτων.—Εἰκὼν ἐν σμικρῷ τῆς ἀπαταπαύστου κινήσεως τῆς γιγνομένης ἐν τοῖς κόλποις τοῦ γηίνου ὀργανισμοῦ.—Ὁ φλοιὸς τῆς γῆς ἐν διηνεκεῖ παλμώδει κραδασμῷ.—Τὰ ἐκ τῆς κινήσεως ταύτης ἐν τῇ ἐγκάτοις τῆς γῆς αἴτια τῶν σεισμῶν.—Ἡ ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ γνωρίσῃ ἀκριβῶς ἅπαντα τὰ αἴτια ταῦτα.—Ἀνακάλυψις ὀργάνων προειδοποιούντων πιθανῶς τὰς σεισμικὰς δονήσεις.

Τὰ ὑπόγεια ὕδατα, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἀποτελοῦσι τὸ αἷμα τοῦ στερεοῦ ὀργανισμοῦ τῆς γῆς, κυκλοφοροῦντα δὲ πανταχοῦ σχεδὸν διὰ τῶν πολυαρίθμων ῥωγμῶν καὶ ὑπογείων ὀχετῶν ἢ διηθούμενα διὰ τῶν διαχωρητῶν στοιβάδων τοῦ φλοιοῦ συντελοῦσιν εἰς μυρίας ἐπεξεργασίας ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς, χημικὰς ἀντιδράσεις, συνθέσεις καὶ ἀποσυνθέσεις τῶν ἐν αὐτοῖς παντοίων χημικῶν οὐσιῶν.

Ἐκ τῶν χημικῶν δ' αὐτῶν ἐπεξεργασιῶν, αἵτινες τελοῦνται τῇ ἐπενεργείᾳ οὐ μόνον τῶν ὑδάτων ἀλλὰ καὶ τῆς ὑψηλῆς κεντρικῆς θερμότητος, προκύπτουσι νέαι συνθέσεις, ἐνῷ ἄλλαι χημικαὶ οὐσίαι διαλύονται εἰς τὰ διάφορα στοιχεῖα αὐτῶν, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπολύονται ἐλεύθερα εἰς τὰ βαθέα ταῦτα στρώματα τοῦ φλοιοῦ διάφορα ἀέρια καὶ ἰδίᾳ ἀνθρακικόν, ὑδροθειωμένον, ὡς καὶ ἄλλα ὀξέα ἰσχυρά.

Τὰ ἀέρια δὲ ταῦτα ἀθροιζόμενα εἰς μεγάλας ποσότητας καὶ συμπιεζόμενα μεγάλως εἰσδύουσιν εἰς τοὺς βράχους, οὓς πολλάκις διαρρηγνύουσιν, διηθοῦνται διὰ τῶν ἠθμοειδῶν στρωμάτων, καὶ πληροῦσι τὰς διαφόρους ῥωγμὰς καὶ τὰς ὑπαρχούσας εἰς τὰ βάθη κοιλότητας. Ὅταν δ' ὅμως τὰ ἀέρια ταῦτα καὶ οἱ ἀτμοὶ συσσωρεύωνται εἰς ὑπερβολικὴν ποσότητα, ποιοῦσιν εὐρυτέρας ῥωγμὰς καὶ διαρρήξεις τῶν ἄνωθεν στερεῶν στοιβάδων, καὶ ὑπεγείρουσι πολλαχοῦ τὸ ἔδαφος ζητοῦντα ἐλεύθεραν πρὸς τὰ ἔξω διέξοδον, τοῦθ' ὅπερ ἐπιτυγχάνουσι διὰ διαφόρων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς σχηματιζομένων σχισμῶν καὶ ὀπῶν, δι' ὧν ἐξέρχονται εἴτε ὡς ἁπλᾶ ἀέρια εἴτε συνηνωμένα μεθ' ὑδάτων, ἅτινα καθ' ὁδὸν συναντῶσιν.

Ἅπαντα δὲ τὰ φαινόμενα ταῦτα γίνονται πολλάκις αἰσθητὰ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς διὰ σεισμικῶν κλονισμῶν. Ἐκ τῆς αἰτίας δ' αὐτῶν παράγονται καὶ διάφορα ἄλλα ἡφαιστειώδη φαινόμενα σχέσιν στενὴν ἔχοντα πρὸς τὰ σεισμικά.

Οὕτως ἀναφέρεται, ὅτι εἰς πολλοὺς σεισμοὺς συνέβησαν ῥωγμαὶ καὶ ἐξῆλθον ἀτμοὶ καὶ ἀέρια διάφορα, τὰ ὁποῖα βεβαίως δὲν προήρχοντο ἐκ τῆς κεντρικῆς καιλότητος τῆς γῆς, ἀλλ' ἐκ τῶν βαθυτέρων μόνον στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ δυνάμει τῶν ἄνωθι περιγραφεισῶν ποικίλων χημικῶν ἐπεξεργασιῶν τῇ ἐπιδράσει τοῦ κυκλοφορούντος ὕδατος καὶ τῆς κεντρικῆς θερμότητος.

Τοιαῦται μεγάλαι ῥωγμαὶ ἀναφέρονται καὶ ἐν τῷ σεισμῷ τῆς Καλαβρίας καὶ ἐν τῷ νεωτέρῳ τῆς Ἱσπανίας, ἀφ' ὧν ἐξήρχοντο ἀτμοὶ καὶ ἀνθρακικὸν ἀέριον. Τοιαῦται ῥωγμαὶ ἐγένοντο καὶ κατὰ τὸν τελευταῖον καταστρεπτικὸν σεισμὸν τῆς Καρλεστὼν ἐν Ἀμερικῇ. Παρὰ τὴν Σωμερβίλλην τὸ ἔδαφος κατὰ τὸν σεισμὸν ἐσχίσθη πολλαχοῦ, πηγαὶ ζέοντος ὕδατος ἀνέβλυσαν εἰς ὕψος 20—30 ποδῶν, ἀργιλλώδης δὲ βόρβορος ἀποπνέων ὀσμὴν θείου διεχέετο ἐπὶ τοῦ πέριξ ἐδάφους.

—

Ἅπαντα τὰ φαινόμενα ταῦτα ἀποτελοῦσιν ἐν σμικρῷ ἡφαίστεια, ὧν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια εἶνε ἐλλιπὴς καὶ περιωρισμένη.

Οὕτως εἰσὶν ἡφαίστεια, ἅτινα ἐκ τοῦ κρατῆρος αὐτῶν ἐξακοντίζουσι μόνον ἀέρια, τὰ ὁποῖα συνήθως ὄντα ἰσχυρὰ ὀξέα καὶ διερχόμενα διὰ τῶν τιτανωδῶν βράχων διαβιβρώσκουσι καὶ διαλύουσιν αὐτοὺς εἰς κόνιν, ἥτις ἀναμιγνυομένη μεθ' ὑπογείων ὑδάτων ἀποτελεῖ πολλάκις μεγίστας μάζας ῥευστοῦ καὶ καιόντος βορβόρου διαχυνομένου πέριξ τοῦ ἡφαιστειώδους κρατῆρος.

Τοιαύτης φύσεως ἡφαίστεια ὑπάρχουσιν ἤδη ἐν ἐνεργείᾳ ἐν τῇ νήσῳ Ἰάβᾳ. Εἰς ἡφαίστεια δὲ τῆς Περουβίας ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀμερικῇ μετὰ τῶν βορβορωδῶν αὐτῶν ὑδάτων τῶν ἐξερευγομένων ἐκ τινων κρατήρων ὑπάρχει καὶ σμῆνος νεκρῶν ἰχθύων, τοσοῦτο μάλιστα, ὥστε οἱ ἰχθῦς διαχυνόμενοι εἰς τὰς πέριξ ἐκτάσεις προξενοῦσι μεγάλας ἐπιδημίας ἕνεκα τῆς σήψεως καὶ ἀποσυνθέσεως αὐτῶν.

Οἱ φρονοῦντες, ὅτι τὰ ἡφαίστεια προέρχονται

ἐκ τοῦ κέντρου τῆς γῆς δὲν θὰ διασχυρισθῶσι βεβαια, ὅτι ἐν τῷ διαπύρῳ καὶ ζέοντι ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος ρευστῷ κεντρικῷ στρώματι τοῦ φλοιοῦ ἡ φύσις ἐσχε τὴν μοναδικὴν πρόνοιαν νὰ διατηρῇ καὶ ἴδια ἰχθυοτροφεῖα ἀντέχοντα εἰς τὴν ἐκεῖ ὑψηλὴν θερμοκρασίαν τὴν εἰς χιλιάδας βαθμούς λογιζομένην! Τὸ ὀρθότερον ἄρα εἶνε νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι μετὰ τῶν ἀπορροφωμένων ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ὑδάτων παρεσύρθη καὶ μέγα ποσὸν μικρῶν ἰχθύων, ὅτοι ἠδύναντο νὰ διέλθωσι διὰ τῶν ὑπογείων ῥωγμῶν, οἵτινες βαθύτερον φονευθέντες ἐκ τῆς ὑπογείου θερμότητος, εἶτα παρεσύρθησανκαὶ ἐξηκοντίσθησαν πρὸς τὰ ἔξω γενομένης τῆς ἡφαιστειώδους ἐκρήξεως.

Ἐν Ἰσλανδίᾳ δὲ πολλαχοῦ ὑπάρχουσιν ἡφαιστειώδεις κρατῆρες, ἀφ' ὧν κατὰ διαλείμματα ἐξακοντίζεται μετὰ μεγάλου πατάγου ὕδωρ ζέον διὰ μέσου πυκνῆς ἀτμώδους ὁμίχλης· μία τοιαύτη δὲ ἡφαιστειώδης πηγὴ ἐξακοντίζει τὸ ζέον ὕδωρ εἰς 50 μέτρων ὕψος!

—

Πανταχοῦ, ὅπου τὸ ἔδαφος τῆς γῆς δεικνύει ἴχνη καταφανῆ καὶ βέβαια παλαιῶν ἡφαιστείων σήμερον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναβρύουσι πηγαὶ θερμῶν ὑδάτων.

Βεβαίως ἐν ταῖς χώραις ταύταις, ἔνθα πρὸ πολλῶν αἰώνων ἐσίγησαν αἱ βίαιαι ἐκρήξεις, δὲν ἔπαυσαν καθ' ὁλοκληρίαν ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς ἐξακολουθοῦσαι, εἰς ἀσθενέστερον βαθμόν, αἱ ἡφαιστειώδεις ἐπεξεργασίαι, ἐκδηλούμεναι δι' ἀσθενῶν ἡφαιστειωδῶν ἀναθυμιάσεων. Ἐξηντλήθησαν ἐκεῖ ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς οὕτως εἰπεῖν αἱ ὕλαι αἱ παρέχουσαι τροφὴν εἰς ἰσχυρὰς ἡφαιστειώδεις ἐκρήξεις, ἀντ' αὐτῶν δὲ ἀναβρύουσιν ὕδατα θερμὰ ἀναλόγως τῆς βαθύτητος, ἐξ ἧς πρυέρχονται, μετὰ μεγάλου ποσοῦ διαφόρων ἀερίων.

Ἡ ὕπαρξις τῶν θερμῶν αὐτῶν ὑδάτων δεικνύει, ὅτι εἰς τὰ ὑπόγεια στρώματα δὲν ἔπαυσαν νὰ τελοῦνται αἱ περιγραφεῖσαι διάφοροι χημικαὶ ἐπεξεργασίαι. Τὰ ὕδατα ἐξακολουθοῦσι νὰ εἰσδύωσι διὰ τῶν ὑπογείων ῥωγμῶν, ἀλλὰ φθάνοντα μέχρι βάθους τινὸς μόνον ἀναστρέφονται αὖθις πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν μὴ φέροντα ἢ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ βάθους εἰς ὃ εἰσέδυσαν καὶ διάφορα ἀέρια, ἅτινα ἐκεῖ συνήντησαν, πρὸς δὲ καὶ διαφόρους ἐν διαλύσει χημικὰς οὐσίας, ἃς καθ' ὁδὸν παρέσυραν.

Οὕτως, ἀναλόγως τῶν εὐδιαλύτων χημικῶν συστατικῶν τῶν στοιβάδων διὰ μέσου τῶν ὁποίων διέρχονται τὰ ὕδατα ταῦτα κατὰ τὴν ὑπόγειον πορείαν των, εἰσὶ ἀλκαλικά, διττανθρακικά, θειικά, χλωριοῦχα, νατριοῦχα, σιδηροῦχα, θειοῦχα, τιτανοῦχα, μαγνησιοῦχα, κλπ.

—

Ὑπὸ τὴν φαινομενικὴν νεκρικὴν ἀδράνειαν ἄρα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐγκρύπτεται κίνησις ἀκατάπαυστος, κίνησις ἄπειρος, ἣς ἐπεχειρήσαμεν νὰ δώσωμεν ἐν σμικρῷ ἐλαχίστην ἰδέαν.

Ἀδιάλειπτος στερεοποίησις οὐσιῶν εἰς τὰς κεντρικὰς στοιβάδας τοῦ φλοιοῦ καὶ συρρίκνωσις τῶν ἐπικειμένων στοιβάδων αὐτοῦ ἐκ τῆς συγκεντρικῆς συστολῆς του· εὐρεῖα καὶ ἄφθονος ὑπόγειος ῥοὴ καὶ κυκλοφορία τῶν ὑδάτων· σύντηξις καὶ διάλυσις καὶ κατατριβὴ διαφόρων οὐσιῶν· παντοειδεῖς χημικαὶ ἐπεξεργασίαι συνθέσεων καὶ ἀποσυνθέσεων· ἀνάπτυξις παντοίων ἀτμῶν καὶ ἀερίων κυκλοφορούντων διὰ σχισμῶν καὶ ῥωγμῶν· ἰδοὺ ἐν συνόψει αἱ κυριώτεραι λειτουργίαι, ἃς περικλείει ὁ θαυμάσιος οὗτος ὀργανισμὸς τῆς γῆς, ἵνα παραλείψωμεν τὴν σπουδαιοτάτην ἐφ' ὅλων αὐτῶν ἐπίδρασιν τοῦ ἐν ἀφθονίᾳ ἀναπτυσσομένου μαγνητικοῦ καὶ ἠλεκτρικοῦ ρευστοῦ, ἵνα παρατρέξωμεν καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ποικίλων ἀτμοσφαιρικῶν φαινομένων, καὶ τέλος ἵνα ἀποσιωπήσωμεν ἅπασαν τὴν καταπληκτικὴν καὶ ἐν ἀφθονίᾳ τελουμένην ἔν τε τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ τοῖς διαφόροις στρώμασι τῆς γῆς κίνησιν τῆς ζωῆς!

Ἅπαντα δὲ ταῦτα τὰ φαινόμενα, ἄπαυστος αὕτη ἡ ζωηρὰ καὶ ἀέναος κίνησις φέρει παντοίας ἀλλοιώσεις καὶ τροποποιήσεις καὶ μετακινήσεις εἰς τὸν φλοιὸν τῆς γῆς, τῶν ὁποίων ὁ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ζῶν ἄνθρωπος μόνον τὰ ἀποτελέσματα αἰσθάνεται εἴτε ὡς σεισμικοὺς κραδασμούς, εἴτε ὡς ἡφαίστεια, εἴτε ὡς θερμὰς πηγάς, εἴτε ὡς καθιζήσεις ἢ ἀνυψώσεις τοῦ ἐδάφους καὶ ἀνακδύσεις νήσων ἐκ τῶν μέσων τοῦ Ὠκεανοῦ.

—

Ἐκ τούτων πάντων βλέπομεν, ὅτι αἱ ἰδέαι τῶν πολλῶν περὶ τῆς ἀπολύτου ἀκινησίας καὶ σταθερότητος τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς καὶ περὶ τοῦ ὅτι οἱ σεισμοὶ εἰσὶν ἔκτακτα φαινόμενα τυχαίως διαταράττοντα τὴν σταθερὰν καὶ διαρκῆ ταύτην ἰσορροπίαν τῶν στρωμάτων τῆς γῆς, εἰσὶν ἐσφαλμέναι καὶ μόνον ἐκ τῆς ἀπατηλῆς ἐπιφανείας τῶν πραγμάτων ἀπορρέουσαι.

Τεύναντίον, ἐξ ὅσων συντόμως ἐξέθεμεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω, παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ φλοιὸς τῆς γῆς συνιστάμενος ἐκ παχέων στερεῶν στρωμάτων ἀδιαλείπτως ὑπόκειται εἰς ἐσωτερικὰς ἐντάσεις, κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, εἰς πιέσεις διαφόρου εἴδους καὶ εἰς τὴν ἐπήρειαν ποικίλων ἰσχυρῶν δυνάμεων, αἵτινες ἐκδηλοῦνται ἀενάως δι' ἀπείρου πλήθους μικρῶν δονήσεων, δι' ἀνεπαισθήτων κυματισμῶν καὶ τρόμων καὶ μετακινήσεων, δι' ἀκαταπαύστων ἐσωτερικῶν σπαραγμῶν καὶ διαρρήξεων τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς. Ἅπασα δ' αὕτη ἡ ἀδιάλειπτος ἐργασία καὶ κίνησις διαφεύγει κατὰ τὸ πλεῖστον τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν,

διότι συνήθως δὲν ἀντιλαμβανόμεθα αὐτήν, ἢ ὅταν εἶνε κατὰ διαλείμματα ἀρκετὰ ἰσχυρὰ καὶ ἔντονος καὶ παράγει ἰσχυροὺς κραδασμοὺς ἐν εἴδει σεισμικῶν κλονισμῶν.

Ἡ ἐπιστήμη ὅμως σήμερον, ἤτις ἀπό τινων ἐτῶν ἐπελήφθη σπουδαίως τῆς ἐρεύνης τῶν γηΐνων αὐτῶν φαινομένων, ἀνεκάλυψε διάφορα ὄργανα λίαν εὐαίσθητα, δι' ὧν κατορθοῖ ν' ἀνακαλύπτῃ καὶ τὰς λεπτοτέρας καὶ ἀσθενεστέρας τρομώδεις δονήσεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς καὶ νὰ φέρῃ ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς μέχρι τοῦ ἀνθρωπίνου ὠτὸς πάντα ἤχον ἢ θόρυβον ἢ κρότον ἐκεῖ παραγόμενον.

—

Οὕτω καὶ αἱ ἐλάχισται καὶ ἀνεπαίσθητοι τρομώδεις κραδασμοὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς ἀνακαλύπτονται διὰ διαφόρων ὀργάνων, διὰ τοῦ *μικροσεισμογράφου* Rossi, τοῦ *τρομοσεισμογράφου* Bertolli, τοῦ *σεισμικοῦ μικροφώνου* Rossi, τοῦ *ἀκουστῆρος* (auscultateur) Meigna, κλπ.

Διὰ τῶν εὐαισθήτων καὶ εὐφυῶν αὐτῶν ὀργάνων ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ φλοιὸς τῆς γῆς εὑρηται εἰς ἐνέαον κραδασμὸν καὶ κίνησιν. Ἡ διὰ τῶν ὀργάνων αὐτῶν ἐπισταμένη ἐξέτασις κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ὑπὸ διαφόρων διακεκριμένων Ἰταλῶν σεισμολόγων ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ ἔδαφος ἁπάσης τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου εὑρηται εἰς διαρκῆ τρομώδη κατάστασιν. Αἱ ἀσθενέσταται ὅμως καὶ ἀνεπαίσθητοι αὗται δονήσεις κατὰ περιόδους γίνονται ἰσχυρότεραι, ἰδίως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἰσημεριῶν τοῦ φθινοπώρου καὶ τῆς ἀνοίξεως, ὅτε καὶ ἀποβαίνουσιν ἀληθεῖς σεισμικαὶ διασείσεις συμπίπτουσαι μάλιστα καὶ μετὰ ἐκλύσεως μεγάλης ποσότητος ἀερίων ἐκ τῶν διαφόρων σχισμῶν καὶ ὀπῶν τῆς γῆς καὶ μετὰ αἰφνιδίων βαρομετρικῶν μεταβολῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς.

Ὁ ἐπιφανὴς δὲ ἰταλὸς σεισμολόγος Rossi διὰ τοῦ *σεισμικοῦ μικροφώνου ἢ ἐνδογενοῦς ἀκουστικοῦ ὀργάνου* (auscultateur endogène) ὡς ἀποκαλεῖ αὐτό, ἀποκαλύπτει πληθὺν παντοίων ὑπογείων ἤχων μεταδιδομένων ἐν εἴδει ψόφων, κρότων, βρόμων, κριγμῶν, συριγμῶν, ἐκρήξεων πυροβόλων, ἤχων μεταλλικῶν ὁμοίων πρὸς ἤχους κωδώνων, κλπ. ἅτινα πάντα ἐπίσης παριστῶσιν ὁποία καὶ ὁπόση πρέπει νὰ εἶνε ἡ ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς συντελουμένη ἀέναος ἐργασία καὶ κίνησις!

—

Δὲν εἶνε ἐπομένως ἁπλᾶ τὰ αἴτια τὰ παράγοντα τοὺς σεισμούς, ἀλλὰ πολλαπλᾶ καὶ ἐγκεινται ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ἀκαταπαύστῳ παντοειδεῖ λειτουργίᾳ αὐτοῦ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς γῆς, οὗ ἀσθενεστάτην καὶ λίαν ἀμυδρὰν εἰκόνα ἐπεχειρήσαμεν νὰ δώσωμεν ἀνωτέρω. Οἱ σεισμολόγοι οἱ ἐκζητοῦντες εἰς ἓν μόνον αἴτιον τὴν γένεσιν τῶν σεισμῶν καὶ προσπαθοῦντες νὰ ἐξηγήσωσιν αὐτοὺς ἀποκλειστικῶς προσκολλώμενοι εἰς μίαν μόνην θεωρητικὴν ἰδέαν, δὲν λαμβάνουσιν ἀρκούντως ὑπ' ὄψιν τὰ πολλαπλᾶ φαινόμενα καὶ τὰς ἐπειροπληθεῖς καὶ παντοειδεῖς ἐπεξεργασίας, αἵτινες τελοῦνται ἀενάως ἐν τῷ πολυσυνθέτῳ γιγαντώδει καὶ θαυμαστῷ ὀργανισμῷ, ὅπερ καλοῦμεν γῆν! Οἱ σεισμολόγοι οὗτοι τιθέμενοι ἐν περιωρισμένῳ πεδίῳ ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ προσηλούμενοι ἐπὶ μιᾶς ἐσφαλμένης πολλάκις θεωρητικῆς ἰδέας, νομίζουσιν, ὅτι δύνανται ἐκ ταύτης νὰ προΐδωσι καὶ προείπωσι συμβησομένους σεισμούς. Πλὴν αἱ μέχρι σήμερον προρρήσεις των, ἐκτὸς σπανιωτάτων τινῶν ἐπιτυχῶν συμπτώσεων, ἀπέδειξαν τὸ μάταιον καὶ φροῦδον τῆς ἐλπίδος των.

Διὰ ταῦτα φρονοῦμεν, ὅτι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀείποτε ἔσται ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ προΐδῃ ἢ προλάβῃ τοὺς σεισμούς, ἢ νὰ γνωρίσῃ ἐπακριβῶς καὶ λεπτομερῶς ἅπαντα τὰ αἴτια αὐτῶν, διότι οὐδέποτε ἔσται εἰς θέσιν νὰ γνωρίσῃ λεπτομερῶς τὰ ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς συμβαίνοντα ἑκάστην στιγμήν, τοῦθ' ὅπερ ὑπερβαίνει πᾶν μέτρον τῶν διανοητικῶν καὶ φυσικῶν δυνάμεών του.

Ἴσως ἀνακαλύψῃ ἐργαλεῖα δεικνύοντα ἐπ' ὀλίγα δευτερόλεπτα ταχύτερον τὰς δονήσεις τῶν σεισμῶν. Ἴσως ἀνακαλύψῃ νέα ὄργανα δεικνύοντα τὴν ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς πίεσιν καὶ τάσιν τῶν ἀερίων καὶ ἀτμῶν καὶ προειδοποιοῦντα ἐπικειμένας διαρρήξεις τοῦ φλοιοῦ καὶ διασείσεις αὐτοῦ. Τοιαῦτα ὄργανα ἀτελῆ εἰσέτι εἰσὶν ἐν χρήσει εἴς τινα τῶν ἡφαιστείων δεικνύοντα τὴν πίεσιν τῶν ἐντὸς αὐτῶν ἀερίων καὶ ἀτμῶν, ἥτις ἅμα ὡς αὐξάνῃ μέχρι τινὸς βαθμοῦ προσημαίνει τὴν ἐγγίζουσαν ἔκρηξιν τοῦ ἡφαιστειώδους κρατῆρος.

Ἐν Σύρῳ, κατὰ Σεπτέμβριον, 1886.

Ἰω. ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ.

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΗΣ ΙΟΝΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

κατὰ τὰς πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκθέσεις τοῦ κόμητος Γυΐλφορδ.

ΙΑ'

Αρ. Ἀθανάσιος Πολίτης.

Οὔτε αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸν ἐκ Λευκάδος Ἀθανάσιον Πολίτην διὰ τὸν ὀργανισμὸν τῶν κατωτέρων σχολείων, οὔτε ἡ πρὸς αὐτὸν φιλία μου ἤθελον μὲ παρακινήσῃ νὰ συστήσω αὐτὸν διὰ τὴν ἕδραν τῆς χημείας, οὐδὲ ἤθελον πράξῃ τοῦτο, ἐὰν δὲν ἤμην πεπεισμένος περὶ τοῦ ζήλου μεθ' οὗ ἐσπούδασεν ἐν Παυίᾳ καὶ Παρι-

σίοις τὴν ἐπιστήμην ταύτην, ἣν καὶ ἤδη ἐξακολουθεῖ καλλιεργῶν κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Οὗτος δηλοῖ ὅτι εἶνε ἕτοιμος νὰ ἀρχίσῃ τὰς παραδόσεις του κατὰ τὸν προσεχῆ Νοέμβριον.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαΐου 1823).

Οἱ ὑπὸ τοῦ Δρ. Πολίτου συνταχθέντες πίνακες διὰ τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα εἰσὶν ἄριστοι καὶ χρησιμεύουσι πρὸς ἐκπαίδευσιν τῆς τε ὀρθοδόξου καὶ τῆς τῶν διαμαρτυρομένων νεολαίας, ἄνευ ταραχῆς τῶν πνευματικῶν πατέρων. Ἐπειδὴ ὀλίγιστα μέρη τῆς ἁγίας Γραφῆς παρενεβλήθησαν, ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἤθελον σκανδαλισθῇ οἱ καθολικοί, ἀλλὰ τοὐναντίον εἶδον ὅτι περιελήφθησαν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀπηγορευμένων βιβλίων τῆς Ῥώμης (nell' indice spurgatorio di Roma.)

(Ἔκθεσις . . . . . .)

ΙΒ'

Δρ. Σταματέλος Πυλαρινός.

Περὶ τῶν γνώσεων τῆς πειραματικῆς φυσικῆς τοῦ Δρ. Πυλαρινοῦ ἐκ Κεφαλληνίας ἐπληροφορήθην πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, ἐν Μεδιολάνοις εὑρισκόμενος, παρ' ἑνὸς τῶν πρώτων συγχρόνων λογίων τοῦ ἑλληνικοῦ γένους (ἴσως τοῦ Μουστοξύδου), ὕστερον δὲ καὶ ἐβεβαιώθην ὑπὸ τῶν πιστοποιητικῶν τῶν προϊσταμένων του. Μετ' ὀλίγον ἔπεμψα αὐτὸν εἰς Παρισίους, ὅπου ἐξηκολούθησε καταγινόμενος εἰς τὰς σπουδάς του. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις παραδέχεται τὴν πρότασίν μου, νὰ λάβῃ αὐτὸς τὴν ἕδραν τῆς ἐπιστήμης ταύτης, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀρχίσῃ τὰς παραδόσεις του κατὰ τὸν προσεχῆ Νοέμβριον, ἐκτὸς ἐὰν αἱ πολλαὶ προετοιμασίαι καὶ ἡ ἀπόκτησις τῶν ἐργαλείων τῶν ἀναγκαιούντων εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἀναγκάσωσιν αὐτὸν νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἔναρξιν μέχρι τοῦ προσεχοῦς ἔτους.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823)

ΙΓ' καὶ ΙΔ'

Δρ. Ι. Γενναδᾶς καὶ Ν. Δελβινιώτης.

Διὰ τὴν πρακτικὴν ἑρμηνείαν τῶν νόμων τολμῶ νὰ συστήσω τὸν Δρ. Ι. Γενναδᾶν, ὅστις εἶνε τόσον γνωστὸς τῇ Α. Υ. καὶ τῇ Γερουσίᾳ, ὥστε θέλω περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ ἐκφράσω μόνον τὴν γνώμην, ὅτι ἡ πλήρωσις τῆς ἕδρας ταύτης ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου τούτου νομομαθοῦς θὰ παράσχῃ μεγίστην ὠφέλειαν τῇ ἡμετέρᾳ ἀκαδημίᾳ.

Δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὰ αὐτὰ, συνιστῶν τὸν κ. Ν. Δελβινιώτην διὰ τὴν θεωρίαν τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ἥτις θὰ ἤρχιζεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ διαιρεθῇ εἰς τοὺς δύο τούτους κλάδους.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823.)

ΙΕ'

Ἰωάννης Ἀριστείδης.

Διὰ τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας καὶ νέας μουσικῆς, τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ λαϊκῆς, ἔπεμψα πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, εἰς Νεάπολιν τὸν Ἱεροδιάκονον Ἰωάννην Ἀριστείδην ἐξ Ἰωαννίνων. Καὶ περὶ μὲν τῶν γνώσεων αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς ἐνδιαφερούσης ταύτης ἐπιστήμης μοὶ ἐγγυήθησαν ἄλλοι, περὶ δὲ τῶν γνώσεων του τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ περὶ τοῦ ζήλου του εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ κλάδον ὑπόσχομαι ἐγώ. Ἔγραψα ἤδη αὐτῷ ὅπως ἑτοιμασθῇ νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα πρὸ τοῦ Νοεμβρίου, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐγκρίνῃ τὸν διορισμόν του.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823).

ΙΖ' καὶ ΙΖ'

Ἱερεὺς Ἀνδρέας Ἱδρωμένος

δημόσιος διδάσκαλος τῶν ἑλληνικῶν καὶ

Ἀθανάσιος Πολίτης.

Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι κατ' ἐμὴν τοὐλάχιστον γνώμην τὰ 45 τάλληρα, ἅτινα κατὰ μῆνα οὗτος λαμβάνει μικρὰν ὠφέλειαν προξενοῦσι. Ἀλλ' ἐπειδὴ μετ' ὀλίγον θὰ ἱδρυθῇ ἡ Ἀκαδημία καὶ θὰ καταστῇ ἀναγκαῖος σεβάσμιός τις κληρικὸς ὄχι μόνον πρὸς τέλεσιν τῶν ἱερατελεστιῶν κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν πνευματικὴν ἐπιμέλειαν τῶν πολλῶν νέων, οἵτινες θὰ ἔλθωσιν ἐνταῦθα . . . διὰ τόσῳ ἐνδιαφέρουσαν ἐργασίαν οὐδεὶς ἄλλος δι' εὐσέβειαν, παιδείαν καὶ γλυκύτητα χαρακτῆρος εἶνε καταλληλότερος τοῦ καλοῦ ἱερέως Ἀνδρέου.

Ὁ βοηθὸς αὐτοῦ Πολίτης (Ἀθανάσιος, Κερκυραῖος καὶ μητροπολίτης Κερκύρας βραδύτερον) ἀπέκτησεν ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Δρ. Φιλητᾶ τόσῳ ἐντελῆ γνῶσιν τῆς ἑλληνικῆς, ὥστε προτείνω νὰ διορισθῇ διευθυντὴς τοῦ πρωτεύοντος σχολείου Κερκύρας πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ νέου συστήματος ἀντὶ τοῦ Π. Ἱδρωμένου, υἱοῦ τοῦ ἱερέως, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ διορισθῇ γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας.

(Ἔκθεσις τῆς 31 Μαρτίου 1823.)

Τὸ ἠθικὸν ἐνασκεῖ μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ. «Εἶχεν ἐπισκήψῃ σηπεδονώδης πυρετός, γράφει ὁ Γκαῖτε ἔν τινι ἐπιστολῇ, φοβερὰν ποιῶν περὶ ἐμὲ θραῦσιν, ἐκινδύνευον δὲ μεγάλως νὰ προσβληθῶ κ' ἐγώ, ἀλλ' ἠδυνήθην ν' ἀποφύγω τὸν κίνδυνον διὰ μόνης τῆς δυνάμεως σταθερᾶς θελήσεως. Εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις ποίαν δύναμιν ἔχει ἡ θέλησις ἐν τοιαύτῃ περιστάσει. Ὁ φόβος εἶνε κατάστασις ἀνάνδρου ἀδυναμίας παρέχουσα ἡμᾶς ἄνευ ἀμύνης εἰς νὰς προσβολὰς τοῦ ἐχθροῦ». Καὶ ὁ Καρτέσιος δὲ βεβαιοῖ ὅτι ἀπηλλάγη κατὰ τὴν νεότητά του σοβαροῦ παθήματος τρέπων τὴν φαντασίαν αὐτοῦ ἐπὶ φαιδρὰ ἀντικείμενα.

Ο ΣΟΥΠΕΡΑΤΩΡ (SUPERATOR)

ἤτοι ὁ ἀλεξίπυρος χάρτης.

Τὴν 29 (17) Ἀπριλίου παρελθόντος ἔτους ἐγένετο ἐν τῷ παρὰ τὴν Βιέννην κειμένῳ Λίσιγγ (Liesing) ἐνώπιον ἐπιτροπῆς διορισθείσης ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ ἐμπορίου καὶ συγκροτουμένης ἐκ πολυαρίθμων ὑπαλλήλων δημοσίων καὶ ἀντιπροσώπων ἰδιωτικῶν ἑταιριῶν, καὶ ἐνώπιον ἐκλεκτοῦ κοινοῦ πεῖραμα μεγίστου ἐνδιαφέροντος. Προὔκειτο νὰ δοκιμασθῶσιν αἱ ἐσχάτως ἐν τῷ εἰς τοὺς πρίγκηπας Τοὺρν-Τάξις (Turn-Taxis) ἀνήκοντι ἐργοστασίῳ ἀμιάντου κατασκευασθεῖσαι πυρίμαχοι πλάκες αἱ ἀποκληθεῖσαι Superator.

Τὸ πεῖραμα ἐξετελέσθη ὡς ἑξῆς. Ἐγγὺς τοῦ ἐργοστασίου ἐπάγησαν δύω ἁπλᾶ ξύλινα παραπήγματα εἰς ἑνὸς καὶ ἡμίσεως μέτρου ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν καὶ ἐστήθη μεταξὺ αὐτῶν παραπέτασμα ἀλεξιπύρου χάρτου πλάτους ἓξ μέτρων καὶ ὕψους πέντε. Τὸ μὲν τῶν παραπηγμάτων τούτων ἦν προωρισμένον διὰ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ δὲ διὰ τὸ πείραμα. Ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ ἑτοποθετήθη κιβώτιον ξύλινον ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν δι' ἀλεξιπύρου χάρτου ἐπενδεδυμένον, ἐν ᾧ ἐτέθησαν πλεῖστα ἔγγραφα βιβλία κτλ. καὶ μικρὰ κίστη ἐπίσης δι' ἀλεξιπύρου χάρτου ἐπενδεδυμένη, ἐν ᾗ πλὴν ἄλλων ἐτέθησαν ἓν θερμόμετρον καὶ τινα πρόσφατα ᾠά. Τό τε κιβώτιον καὶ ἡ ἐν αὐτῷ κίστη ἐκαλύφθησαν καθολοκληρίαν ὑπὸ ῥυκανισμάτων ξύλων, ἅτινα ὡς καὶ ὁλόκληρον τὸ ἀποπειρατήριον παράπηγμα ἐβράχησαν διὰ πετρελαίου καὶ ἠλείφθησαν διὰ κατράμης. Μετὰ ταῦτα τεθέντος τοῦ πυρὸς αἱ φλόγες ἐξώρμησαν βιαίως καὶ προσέκρουσαν ἐπὶ τοῦ ἐξ ἀλεξιπύρου χάρτου παραπετάσματος ἄνευ ἀποτελέσματος, διότι τόσον ἀνεπαίσθητος ἦν ἡ ὕψωσις τῆς θερμοκρασίας ἐν τῷ διὰ τὴν ἐπιτροπὴν προωρισμένῳ παραπήγματι, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ διαμείνῃ ἐν αὐτῷ ἀνενοχλήτως καὶ ἀσφαλῶς.

Μετὰ δέκα περίπου λεπτὰ ὁλόκληρον τὸ ἐμπρησθὲν παράπηγμα ἐγένετο πρανάλωμα τοῦ πυρὸς καὶ ἀπετεφρώθη καθολοκληρίαν. Ἐνῷ δὲ τὸ πυρόμετρον ἐδείκνυε θερμοκρασίαν 930 βαθμῶν, τὸ κιβώτιον καὶ ἡ κίστη διετηρήθησαν ἐντελῶς ἄθικτα. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀνοίξασα τὸ κιβώτιον ἐβεβαιώθη, ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ ἔγγραφα καὶ βιβλία οὐδ' ἐλάχιστον ἴχνος τῆς ἐπιδράσεως τοῦ πυρὸς ἐδείκνυον· ὡρολόγιον δὲ χρυσοῦν τεθὲν ἐν τῷ κιβωτίῳ ὀλίγας στιγμὰς πρὶν ἢ τεθῇ τὸ πῦρ ἐξηκολούθει ἀπροσκόπτως τὴν κανονικὴν αὐτοῦ πορείαν, καὶ τὰ ἐν τῇ κίστῃ δὲ ὠὰ διετηρήθησαν πρόσφατα χωρὶς ἡ θερμοκρασία αὐτῶν νὰ ὑψωθῇ ἀνωτέρω τῶν ἀρτιτόκων.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ πειράματος ἐκίνησε τὸν γενικὸν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν παρόντων θαυμασμὸν καὶ ἀπέδειξεν ὅτι ὁ χάρτης οὗτος εἶνε τὸ ἁπλούστατον καὶ εὐωνότατον μέσον πρὸς ἀπομόνωσιν τοῦ πυρός. Ἐπειδὴ δὲ ἐν παραπέτασμα ἔχον τὰς ἀνωτέρω σημειωθείσας διαστάσεις κατὰ τὰ πολλάκις ἐπαναληφθέντα πειράματα δύναται νὰ στηθῇ ἐντὸς τριῶν μόνον λεπτῶν, ἔπεται ὅτι ἐν περιπτώσει ἐκρήξεως πυρκαϊᾶς ἐντὸς ἀποθηκῶν ξυλείας κτλ. δυνάμεθα ἀπομονοῦντες τὰ ὑπὸ τοῦ πυρὸς μήπω προσβληθέντα ἀντικείμενα νὰ προφυλαξωμεν αὐτὰ ἐντελῶς ἀπὸ τῆς πυρκαϊᾶς.

Ὁ ἀλεξίπυρος οὗτος χάρτης ἀποτελεῖται ἐκ μάζης λίαν εὐκάμπτου καὶ συμπύσσεται εὐκόλως χωρὶς νὰ διαρρηγνύηται, κατασκευάζονται δὲ τεμάχια αὐτοῦ παντὸς μήκους καὶ πλάτους· δύναται ἄρα νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς προφύλαξιν πάσης εὐπρήστου οὐσίας, οἷαι ἡ ξυλεία τῶν οἰκιῶν καὶ πάφτα τὰ ἐκ ξύλου μέρη αὐτῶν κτλ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀλεξίπυρος χάρτης ἀντέχει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ὑγρασίαν καὶ τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολάς, προφυλάττει ταὐτοχρόνως τὰ ξύλα ἀπὸ τῆς σήψεως. Μετὰ τὰ ἀνωτέρω οἰκοθεν ἐννοεῖται ὅτι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς νέας ταύτης ἐφευρέσεως οὐ μόνον τὰς οἰκίας καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀντικείμενα δυνάμεθα νὰ προφυλάξωμεν ἀπὸ τοῦ πυρός, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ δημόσια ἀρχεῖα, καὶ ταῦτα διὰ δαπάνης σχετικῆς ἐλαχίστης, καθόσον ἡ ἀξία ἑνὸς τετραγωνικοῦ μέτρου τοιούτου χάρτου εἶνε μόνον ἑνὸς φλωρινίου καὶ ἑξήκοντα ἑκατοστῶν ἤτοι δραχμῶν τριῶν καὶ ἡμισείας.

Ν. Χλωρος

Ἐπιθεωρητὴς τῶν δασῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Πεκίνου παρετέθη τὴν 4 τοῦ προπαρελθόντος μηνὸς τὸ πρῶτον διπλωματικὸν γεῦμα, ὅπερ παρετέθη πατὲ ἀφότου τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη ἀντιπροσωπεύονται διὰ πρεσβευτῶν παρ' αὐτῇ. Τὸ ἐπίσημον τοῦτο γεγονός, ὡς εἰκὸς, ἐπὶ ἡμέρας ἦτο τὸ ἀποκλειστικὸν ἀντικείμενον τῆς μερίμνης πάντων τῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις, διότι οἱ αὐλικοὶ ἐφοβοῦντο μὴ δὲν δεχθῶσι μετὰ τῆς δεούσης λαμπρότητος τοὺς ἐπισήμους δαιτυμόνας. Εὐτυχῶς οἱ χόβοι των ἀπεδείχθησαν ἀβάσιμοι. Τὴν 2 μ. μ. ἀφίκοντο ἐν μεγάλῃ στολῇ πάντες οἱ ξένοι διπλωμάται, εἰσήχθησαν δ' ἀμέσως εἰς τὴν αἴθουσαν ἐν ᾗ ἦν παρατεθειμένον τὸ γεῦμα. Αὐτόθι ἀνέμενον οἱ ὑπουργοὶ μετὰ τοῦ ἀρχαιοπαραδότου πτερεῦ ταὼ καὶ τῶν ἄλλων ἐμβλημάτων τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν. Ἡ τοποθέτησις τῶν δαιτυμόνων εἶχε πρότερον διὰ μακρῶν συζητηθῇ ἐν τῇ αὐλῇ. Ὁ πατὴρ τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ πρίγκηψ Τσούν ἐκάθητο εἰς τὸ ἄκρον τῆς τραπέζης, ἀποβλέπων πρὸς δυσμάς. Οἱ ξένοι διπλωμάται ἐκάθηντο δεξιόθεν αὐτοῦ, κατὰ σειρὰν ἀρχαιότητος, ἀπέναντι δὲ τούτων ἔλαβον θέσιν τὰ μέλη τῆς κυβερνήσεως. Εἰς χωρι-

στὰς τραπέζας παρεκάθησαν οἱ γραμματεῖς, οἱ ἀκόλουθοι καὶ οἱ διερμηνεῖς τῶν πρεσβειῶν. Μαθηταὶ τοῦ λυκείου τοῦ Πεκίνου, ὁμιλοῦντες τὴν ἀγγλικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν ἵσταντο ἀνὰ εἷς ἔπισθεν ἑκάστου δαιτυμόνος, ἵνα χρησιμεύωσιν αὐτοῖς ὡς διερμηνεῖς. Ἅμα ὡς οἱ δαιτυμόνες ἐκάθισαν πέριξ τῆς τραπέζης ὁ πρίγκηψ Τσοὺν ἐγερθεὶς ἔφερε πρόποσιν ὑπὲρ τῶν κρατῶν καὶ τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, ὧν οἱ ἀντιπρόσωποι ἦσαν παρόντες. Ὁ πρύτανις τοῦ διπλωματικοῦ σώματος ἀνταπέδωκε τὸ φιλοφρόνημα, κενώσας τὸ κύπελλον εἰς ὑγείαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Κίνας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος ὁ πρίγκηψ Τσοὺν παρεκάλεσε τοὺς συνδαιτυμόνας του νὰ διατυπώσωσιν ἕκαστος σκέψιν τινά, εἰς ἀνάμνησιν τῆς πρώτης ταύτης ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ αὐλὴ τοῦ Πεκίνου εἱστία ἐπισήμως τοὺς ἀντιπροσώπους πάντων τῶν παρ' αὐτῇ ἀντιπροσωπευομένων κρατῶν. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἔλαβεν ὡς θέμα τὴν ἀγάπην ἣν τρέφει ὁ γερμανικὸς λαὸς πρὸς τὸν γηραιὸν αὐτοκράτορα. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ῥωσσίας ὡμίλησε περὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς εἰρήνης καὶ ἄλλοι περὶ ἄλλων. Συνέβη δὲ καί τι μικρὸν ἐπεισόδιον. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας εἶχε λησμονήσει τὸ ῥιπίδιον αὐτοῦ ἐν τῷ φορείῳ, δι' οὗ προσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ὁ πρίγκηψ προσήνεγκεν αὐτῷ τὸ ἰδικόν του. Ὁ πρεσβευτὴς εἶπεν ὅτι ἐὰν τὸ ἐλάμβανε δὲν θὰ τὸ ἀπέδιδε πλέον. Ὁ πρίγκηψ δὲ μειδιῶν τῷ εἶπε: «—Δέχομαι τοὺς ὅρους σας, λάβετέ το».

Τὰ ἑπόμενα ἀναγινώσκομεν ἐν ἐφημερίδι τῆς Σύρου περὶ τῆς μεταναστεύσεως τῶν κατοίκων τῶν Κυκλάδων: «Κατὰ τὸ ἔτος 1885 ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν νήσων τοῦ νομοῦ Κυκλάδων εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, διὰ διαβατηρίων ἐκδεθέντων ὑπὸ τῆς νομαρχίας, 517 ἐξ ὧν 15 οἰκογενειακῶς, 211 μετὰ μελῶν τινων τῆς οἰκογενείας των καὶ 219 μόνοι· μεταξὺ τῶν τόπων τῆς ἀποδημίας τὴν πρώτην τάξιν κατέχει ἡ Ἀλεξάνδρεια, κατὰ δεύτερον λόγον ἡ Ὀδησσὸς καὶ ἄλλα μέρη τῆς Ῥωσίας, εἶον τὸ Ταϊγάνιον, τρίτον ἡ Σμύρνη, τέταρτον ἡ Κωνσταντινούπολις κλπ. Αἰτία τῆς ἐντεῦθεν ἀποδημίας τῶν πλείστων εἶνε τὸ ἄφορον τῆς γῆς τῶν πλείστων μικρῶν νήσων τῶν Κυκλάδων, ἕνεκα τοῦ ὁποίου καταφεύγουσιν ἰδίως οἱ τῆς ἐργατικῆς τάξεως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πρὸς ἀνεύρεσιν ἐργασίας· ἡ ἀποδημία εἶνε εἰς μεγαλείτερον βαθμὸν ἀνεπτυγμένη ἐν ταῖς νήσοις Σερίφου, Μυκόνου, Φολεγάνδρου, Σικίνου καὶ λοιπαῖς μικραῖς νήσοις. Οἱ ἀποδημοῦντες προτιμῶσι τὰ ἄνω μνησθέντα μέρη ἀντὶ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους, διότι ἐκεῖ εὑρίσκονται καὶ ἄλλοι συνεπαρχιῶται καὶ συγγενεῖς των, παρ' ὧν συμβοηθοῦνται. Τὸ ῥεῦμα τοῦτο τῆς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποδημίας τῶν κατοίκων τῶν νήσων, οἵτινες ἠδύναντο νὰ εὑρίσκωσιν ἐπίσης ἐργασίας ἐν ἄλλαις ἐπαρχίαις τοῦ κράτους, ἀδύνατον ν' ἀναχαιτισθῇ, ἕνεκα τῶν ἐκτεθέντων λόγων· τὸ παρήγορον μόνον εἶνε, ὅτι ἐν τῇ ξένῃ οὔτε μονίμως ἐγκαθίστανται, ἐκτὸς ὀλίγων, οὔτε τὸν ἐθνισμόν των ἀποβάλλουσιν».

Ἐν τινι παρεκκλησίῳ τῆς κώμης Λαγανᾶ τῆς Ζακύνθου ὑπῆρχε, χρησιμεύων ὡς ἱερὰ τράπεζα, καλλιτεχνικώτατος θρόνος, μετὰ γλυφῶν ὡραίων, ἔργον τοῦ 14ου αἰῶνος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀποστελλόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ πλοίου, ὅπερ ἐναυάγησε πρὸς τὴν παραλίαν τοῦ Λαγανᾶ. Εἰκάζεται δὲ τοῦτο ἐκ τῶν δύο εὐρυπτερύγων ἀετῶν, οὓς ἔχει ὁ θρόνος ἔμπροσθεν καὶ οἵτινες θεωροῦνται ὡς αὐτοκρατορικὰ ἐμβλήματα. Τὸν θρόνον τοῦτον ἡ οἰκογένεια Γαΐτα Φωσκάρδη εἰς ἣν ἀνῆκε τὸ παρεκκλήσιον, ἐδωρήσατο εἰς τὸν ἐν Ζακύνθῳ μητροπολιτικὸν ναόν, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς θρόνος τοῦ ἀρχιερέως.

Ἄγγλος τις ὑπελόγισε τὸ χρῆμα, ὅπερ ἐδαπάνησεν ἡ Ἀγγλία κατὰ τοὺς διαφόρους αὐτῆς πολέμους ἀπὸ τοῦ 1793 μέχρι τοῦ 1815. Τὸ χρῆμα τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν 2,040,000,000 λιρῶν στερλινῶν! Ὅπως δὲ γείνῃ καταληπτὸν τὸ μέγεθος τοῦ ποσοῦ τούτου ἐφαντάσθη τὸ ὅλον εἰς χρυσόν. Ἐὰν τὰ χρήματα ταῦτα ἦσαν ὄγκος χρυσοῦ, θὰ εἶχον τὸ βάρος 14,400 τόννων, καὶ πρὸς μετακόμισιν αὐτοῦ θὰ ἐχρειάζοντο 4,800 δίιπποι ἅμαξαι. Ὑποτιθεμένου δὲ ὅτι μία εὐγκία χρυσοῦ γίνεται νῆμα ἔχον μῆκος χιλίους πόδας, διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου ἤθελε κατασκευασθῆ νῆμα χρυσοῦ, ὅπερ θὰ ἐκύκλου τὴν γῆν.

Χρησιμοποίησις τῶν κυνῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ τέχνῃ. Μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν ζώων ἐν τῇ πολεμικῇ τέχνῃ ἐγένετο χρῆσις τῆς περιστερᾶς, ἧς τινος σπουδαιότατα εἶνε αἱ ὑπηρεσίαι. Ὁ πιστὸς φίλος τοῦ ἀνθρώπου, ὁ κύων, ἠρξατο ἤδη ν' ἀκολουθῇ τὴν πρόοδον. Κατὰ τὰ τελευταῖα γυμνάσια τῶν Γερμανῶν ἐν Ἀλσατίᾳ κύνες ἐντεταλμένοι νὰ μεταδίδωσι διαφόρους ἐπιστολὰς ἐξετέλεσαν μετὰ ταχύτητος καὶ εὐφυΐας τὸ ἔργον αὐτῶν. Οἱ κύνες ὧν ἐγένετο χρῆσις εἶνε εἶδος ποιμενικῶν κυνῶν. Ὅταν δὲ δὲν γίνεται χρῆσις τῶν κυνῶν ὡς ἀγγελιοφόρων, συνοδεύουσιν οὗτοι τοὺς προσκόπους ἢ καὶ τοὺς σκοπιὰς προλαμβάνοντες διὰ τῶν κραυγῶν των πάντα κίνδυνον.

Ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ ἐφευρέθη μηχανὴ τυπογραφικὴ στερεοτυποῦσα εὐθὺς τὰς τυπογραφικὰς πλάκας μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν στοιχείων. Ὁ ἐφευρέτης πωλεῖ τὸ προνόμιόν του ἀντὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν στερλινῶν.

Δικαστής.—Καὶ ἂν σοῦ ἔπταισεν ἡ γυναῖκά σου, πάλιν δὲν ἠδύνασο νὰ τὴν δείρῃς. Τὸ δικαίωμα τῆς τιμωρίας τὸ ἔχει μόνον ὁ δικαστής.

Κατηγορούμενος.—Τότε δείρ' την τοῦ λόγου σου, κῦρ δικαστή...

—Δὲν γνωρίζετε, δεσποινίς, ἀφ' ὅτου σᾶς ἐγνώρισα αἰσθάνομαι μέγα βάρος εἰς τὴν καρδίαν μου.

—Χαίρω πολύ, Κύριε Π. διότι εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θὰ εἶσθε τόσον ἐλαφρός.

Μονόλογος σπουδαστοῦ. — Λένε πῶς τὰ τηλεγραφήματα πηγαίνουν γρήγορα... Πρὸ 4 ἑβδομάδων ἐτηλεγράφησα γιὰ 200 δραχμὲς 'ς τὸν πατέρα μου καὶ ἀκόμα ἀπάντησιν...

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—615.

Ἀριθ. 568 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 16 Νοεμβρίου 1886

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟΝ

Διήγημα

Α'.

Εἰς τοῦ «Ζαφείρη τὰμπέλια», 5 Αὐγούστου 188...

Ἀδελφὲ Στέφανε!

Μοῦ γράφεις· α"Ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου, καὶ εἶχα τὸ κτῆμά μου πλησίον εἰς τὸ κτῆμα τοῦ κ. Ἀνδροκλέους καὶ τὸ παράθυρόν μου ἀπέναντι τοῦ παραθύρου τῆς κόρης του, διττῶς ἀξιεράστου λόγῳ κάλλους καὶ προικός, καὶ εἶχον τὸν καιρὸν διαθέσιμον καὶ σύμμαχον τὴν φύσιν μὲ τὴν ἀπομόνωσιν καὶ τὴν ἡσυχίαν, μὲ τὰς σκιὰς καὶ τὰς εὐωδίας της, ἢ θὰ ἔφευγον ἐκεῖθεν μὲ μίαν καλὴν σύζυγον, ἢ μὲ μίαν καλλιτέραν ἐρωτικὴν ἀνάμνησιν...» Ἠξεύρω τί θὰ ἔκαμνες σύ ἂν ἦσο εἰς τὴν θέσιν μου, ἀλλά, πίστευσέ με, δὲν εἶμαι δυσαρεστημένος δι' ὅ,τι ἐγὼ δὲν κάμνω. Ὁμολογουμένως, εἶνε εὔμορφη, κανεὶς δὲν τὸ ἀρνεῖται. Ἀλλὰ τόσον ἀπὸ τὰ μικρά μου χρόνια εἶμαι συνειθισμένος νὰ τὴν βλέπω ἀντικρύ μου—καὶ εἰς τὴν πόλιν ὡς κ' ἐδῶ εἴμεθα γείτονες—χθὲς πεταχτὸ παιδί, σήμερον σοβαρὰν κόρην, ὥστε ἡ μόνη ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν μοῦ προξενεῖ τὸ κάλλος της εἶνε ὅτι κατορθῶ νὰ τὸ ἀναγνωρίζω τίποτε περισσότερον. Ἀφ' ἑτέρου δέ, φίλε Στέφανε, ὅπως ζῶμεν ἡμεῖς εἰς τὰς ἐπαρχίας, τοσοῦτῳ σπανίως μοῦ παρέχετ' εὐκαιρίαν νὰ τὴν πλησιάσω, ὥστε δὲν εἶνε φόβος νέον τι θέλγητρον ἐξαίφνης ἀποκαλυφθὲν ἐν αὐτῇ, νέα τις σχέσις, νὰ μεταβάλωσι τὴν ἀρκετὰ λογικὴν ἀδιαφορίαν μου.

Τὴν εἰς τοὺς θνητοὺς ἐμφάνεισιν Ὁμηρικοῦ τινος θεοῦ—ἰδοὺ ὅτι δὲν πηγαίνουν χαμέναι αἱ ἀναμνήσεις τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν μου—προήγγελλον τὰ δένδρα προσκλίνοντα μετὰ φρίκης μέχρι γῆς τοὺς κλῶνάς των, αἱ πηγαὶ ἀκινητοῦσαι, τὰ ὄρη σειόμενα, ἡ φύσις, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἀναστατουμένη· ἀλλ' ἐν ὅσῳ ὁ βίος μας ἐνταῦθα διέρχεται ὁ αὐτός, ὡς πάντοτε, βίος σταφιδοκτημόνων ἀσχολουμένων τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τὴν συγκομιδὴν τοῦ καρποῦ των, καὶ δὲν ἐπέρχεται καμμία ἀναστάτωσις καὶ δὲν παρεισδύει κανὲν μυθιστορικὸν ἐπεισόδιον νὰ παραστήσῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὰ πάντα, καὶ τὴν γειτόνισσαν, ὑπὸ καινὰς φάσεις, ἃς εἶνε ὅσον θέλει εὔμορφη, οὐδεὶς θεὸς εἶνε κίνδυνος νὰ ἐμφανισθῇ... ἐν τῇ καρδίᾳ μου, καὶ μέχρις ὥρας χασμῶμαι καὶ κοιμῶμαι κ' ἐγείρομαι ἥσυχος.

Ἀλλὰ μὴ νομίσῃς διὰ τοῦτο ὅτι καὶ περιφρονῶ τὴν ἐκλεκτήν, καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, φύσιν τῆς κόρης. Ἐξ ἐναντίας τρέφω πεποίθησιν ὅτι δύναται νὰ γίνῃ ἀξιόλογος σύζυγος. Γνωρίζω πολὺ καλὰ μὲ πόσην στοργὴν περιβάλλει τοὺς γονεῖς της, πόσον τρελλὰ ἀγαπᾷ τὴν μικρὰν ἀδελφήν της, χαριτωμένον δέκα ἐτῶν ἀγγελοῦδι, πόσον εἶνε προκομμένη καὶ πόσον φρόνιμη! Καὶ προῖκα ἂν δὲν εἶχε, πιθανώτατα οὔτ' ἐγὼ οὔτε σὺ θὰ ἤμεθα δυστυχεῖς ἀποκτῶντες τοιαύτην σύζυγον. Λοιπὸν θὰ μοῦ εἴπῃς· τί κάθεσαι; νέος ἦσαι, ἔχεις ὑγείαν καὶ δίπλωμα καὶ στάδιον, κύριος πρόξενος δά, διατί νὰ μὴ ζητήσῃς τὴν χεῖρά της; Αἴ! φίλε μου, ἐδῶ ἐγὼ εὑρίσκω δυσκολίας ἐπὶ δυσκολιῶν καὶ σκοντάπτω καὶ σταματῶ. Πρῶτον, καὶ εἰς τὰ μέρη μας ἀπὸ καιρὸν τώρα ἐπεκράτησεν, ἀδιάφορα ἂν καλὰ ἢ κακά, νὰ ζητοῦν τοὺς νέους, καὶ ὄχι νὰ ζητοῦν ἐκεῖνοι· καὶ τόσῳ μωρῶς ἐγκαθιδρύθη ὁ κανὼν ὥστε δύναταί τις ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ὀνειροπολῇ ὡς μοναδικὴν εὐτυχίαν τὴν μετὰ τῆς δεῖνος κόρης ἕνωσιν, ἀλλ' ὁ καϋμένος νὰ θεωρῇ ὡς προσκροῦσον εἰς τὴν φιλοτιμίαν τὸ νὰ κάμῃ αὐτὸς τὴν ἀρχήν, καὶ ἐν ἐσχάτῃ ἀπελπισίᾳ, νὰ χαλᾷ τὸν κόσμον διὰ νὰ... τὸν ζητήσουν! Λοιπὸν τὸν κανόνα τοῦτον δὲν δύναμαι νὰ παραβῶ δυστυχῶς, ὄχι διότι μὲ μέλει τόσῳ διὰ τοὺς σαρκασμοὺς τῆς στενῆς κοινωνίας μας, τοὺς ὁποίους ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶνε κίνδυνος νὰ ὑποστῶ, ὅσῳ διὰ τὴν ὅλως ἐξαιρετικὴν θέσιν μας ἀπέναντι τοῦ κ. Ἀνδροκλέους. Γνωρίζεις ὅτι ὁ πατήρ μου ἀτυχήσας πρὸ τριῶν ἐτῶν ἀπώλεσε τὸ πλεῖστον τῆς περιουσίας του, παντελὴς δὲ θὰ ἐπήρχετο ἡ καταστροφὴ ἄνευ τῆς εὐγενοῦς ἀρωγῆς τοῦ κ. Ἀνδροκλέους, εἰς ὃν ὀφείλεται καὶ ἡ διατήρησις τῆς μικρᾶς σταφιδαμπέλου τῆς ἀναπολειφθείσης εἰς ἡμᾶς παρὰ τὰ μεγάλα κτήματα αὐτοῦ. Διὰ τῆς καλλιεργείας αὐτῆς ὁ πατήρ μας κατώρθωσε κάπως νὰ καλλιτερεύσῃ τὴν θέσιν του. Ἐννοεῖς λοιπὸν τώρα ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἔχω τὴν γενναιό-

τητα, χωρὶς νὰ περνᾷ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν νοῦν, νὰ ξεφυτρώσω αὐτόκλητος ὑποψήφιος γαμβρός, ἀλλὰ καὶ τρέμω σκεπτόμενος ὅτι δύναμαι κ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ φέρω τὸν κ. Ἀνδροκλῆ εἰς στενόχωρον θέσιν δι' ἀκαίρου αἰτήσεως, ἢ νὰ τὸν κάμω ν' ἀποδώσῃ εἰς ταύτην ἐμπορικοὺς σκοπούς. Καθ' ὅτι, δυστυχῶς, μέχρι τοῦδε οὔτε ὁ πατήρ ἔδειξε καὶ δι' ἐλαχίστου σημείου ὅτι μὲ συλλογίζεται διὰ γαμβρόν του, οὔτε ἡ κόρη μ', ἔκαμε νὰ ὑποθέσω ὅτι μὲ βλέπει μὲ ἀσύνηθες ὄμμα.

Εὐτυχῶς, ἐπαναλαμβάνω, ἂν ἡ παρουσία της τέρπῃ τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ δὲν ταράσσει τὴν καρδίαν μου. Ἄλλως θὰ ἤμην χαμένος ἄνθρωπος· ποτὲ δὲν θὰ κατώρθωνα νὰ συνεννοηθῶ μαζί της, διότι δὲν εἶμαι ἀπὸ τοὺς ρωμαντικοὺς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἱδρώνουν ἕως οὗ κατορθώσουν νὰ συναντήσουν τὴν κόρην τῶν ὀνείρων των εἰς κανένα ἐρημικὸν δρυμῶνα διὰ νὰ τῆς ψιθυρίσουν μελοδραματικῶς *Σὲ ἀγαπῶ*. Οὔτε ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι καταστρώνουσι πολυσελίδους ἐπιστολὰς εἰς τὰς ὁποίας τὰ *φεῦ* καὶ τὰ *ὄχ* διαδέχονται ἄλληλα ὡς εἰς τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις τὰ *ἐπειδή*. Καὶ τί εἶνε μία ἐρωτικὴ ἐπιστολή; Ἢ γράφεται μὲ ὕλην τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν ἀστοχασίαν τοῦ αἰσθήματος, καὶ τότε εἶνε γεμάτη ἀπὸ κοινοτοπίας καὶ ἀνοησίας, ἢ γράφεται μὲ φιλολογικὰς ἀξιώσεις—ὁ συντάσσων ἔτυχε νὰ εἶνε ποιητής—καὶ τότε εἶνε γεμάτη ἀπὸ ψεῦδος καὶ ἐπιτήδευσιν. Οὔτε εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θεωροῦσιν ὡς μεγαλοφυᾶ θρίαμβον τὸ ὅτι ὑπεδύθησαν μετ' ἐπιτυχίας πρόσωπον ἐραστοῦ. Ἐν τῇ παρούσῃ δὲ περιστάσει θὰ ἤμην, ἁπλούστατα, ἀχρεῖος, ἐὰν ἀπεπειρώμην νὰ σαγηνεύσω τὸ τέκνον ἐκείνου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ πατήρ μου ὀφείλει σχεδὸν τὸ πᾶν.—Κύριε Ἀνδροκλῆ, μᾶς εὐηργετήσατε ἰδού, ὡς εὐγνώμων υἱός, σᾶς ξεμυαλίζω τὸ κορίτσι σας!—Προχθὲς εἰς τὸ δεῖπνον δὲν ἠξεύρω πῶς μοῦ ἦλθεν ἔξαφνα νὰ εἴπω εἰς τὸν γέροντά μου:

— Πατέρα, δὲν εἶν' ἔμμορφ' ἡ Μαρία, ἡ γειτόνισσά μας;

— Ἔμμορφη εἶνε, μοῦ ἀπεκρίθη ἀποτόμως, συγχρόνως δὲ μὲ παρετήρησε προσεκτικῶς, ὡς ἂν εἶχε διακρίνει εἰς τὴν ἐρώτησίν μου νοούμενόν τι. Εἶχα λησμονήσει τὴν φράσιν μου, ὅτε μετὰ παρέλευσιν ὥρας τινὸς ὁ πατέρας διέκοψε τὴν σιωπὴν διὰ νὰ μοῦ εἴπῃ:

— Ἔχομε πολλὰς ὑποχρεώσεις 'ς τὸν Ἀνδροκλῆ· ἂς προσέξωμε, νὰ μὴ τοῦ δώσουμε ἀφορμὴ νὰ μᾶς 'πῇ ἀχαρίστους.

Δὲν ἦτο, Στέφανε, ὡς νὰ μοῦ ἔλεγεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συλλογίζωμαι ἂν εἶνε ὡραία ἡ Μαρία, ἡ γειτόνισσα; Δυνατὸν νὰ γνωρίζω δύο τρία γράμματα τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζει ὁ πατήρ μου, νὰ εἶμαι ἐλεύθερος πολλῶν προλήψεων τῶν ὁποίων αὐτὸς εἶνε δοῦλος· ἀλλὰ τὰ λόγια του—καὶ ἂς μὴ φανῇ παράδοξον φεῦ! ὅ,τε λέγω—δὲν συνείθισα νὰ τὰ περιφρονῶ.

Θὰ μείνω ἀκόμη ἐνταῦθα μέχρι τῆς 15ης τοῦ μηνός, μεθ' ὃ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πόλιν ὅπως ἑτοιμάσω τὰ χρειώδη διὰ τὴν εἰς τὴν νέαν θέσιν μου μετάβασιν. Ἕως τότε δὲν θὰ σοῦ εἶνε δύσκολον νὰ περάσῃς ἀπ' ἐδῶ, νὰ μείνῃς μίαν, δύο, ὅσας θέλεις, ἡμέρας· φθάνει νὰ μὲ εἰδοποιήσῃς ἐγκαίρως πότε θὰ φθάσῃς διὰ νὰ στείλω ἅμαξαν νὰ σὲ παραλάβῃ. Θὰ ἴδῃς καὶ τὴν δεσποινίδα, ἥτις, ὡς βλέπω, χωρὶς νὰ τὸ θέλωμεν, ἀρχίζει νὰ ἀπασχολῇ τὴν ἀλληλογραφίαν μας, καὶ θὰ πληρωθῇ ἡ περιέργειά σου· ἀξίζει πάντοτε τὸν κόπον νὰ τὴν γνωρίσῃ κανείς, μάλιστα ὅταν εἶνε γυναικάρεσκος ὡς σύ, καὶ μὴ πρὸς κακοφανισμόν σου. Ἀλλά, νομίζω, ἀξίζει τὸν κόπον περισσότερον νὰ ἴδῃς τοῦ *Ζαφείρη τὰμπέλια*—αὐτὸ εἶνε τὸ ὄνομα τῆς ἐξοχῆς μας—μιᾶς ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας ἐξοχάς, ἀπὸ τὰς θελκτικωτέρας παραλίας τῆς Πελοποννήσου. Ὡς γωρίζεις, ἡ καλλιτέρα σταφὶς ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν μας· καὶ ὁ καλλίτερος καρπὸς τῆς ἐπαρχίας παράγεται 'ς τοῦ *Ζαφείρη τὰμπέλια*, ἕνεκα τοῦ ἐξαιρέτως εὐαέρου τῆς θέσεως. Ἀπὸ τὸ μέρος μάλιστα τῆς θαλάσσης ἡ θέα ἀπασχολεῖ ἐπὶ πολὺ καὶ ἀναπαύει ἐν ταὐτῷ τὰ βλέμματα. Ἔλα νὰ ἴδῃς τὸν βαθὺν ὁρμίσκον τὸν ὁποῖον σχηματίζει ἡ θάλασσα, φθάνουσα σχεδὸν μέχρι τῶν ὁρίων τῶν κτημάτων μας, ἔνθα μόλις ἀναστέλλει τὴν ὁρμήν της ἡ στενὴ κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς ὁδός· νὰ ἴδῃς τὰς ὑλομανεῖς ἐκτάσεις τῶν σταφιδαμπέλων, τὰς πευκοφύτους κλιτύας τοῦ βουνοῦ, τοῦ ἐγειρομένου πρὸ ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀντιθέτου εἰς τὴν θάλασσαν πλευρᾶς, τὰ μεγάλα μας ἀλώνια πλήρη σταφίδος πυριφλεγῆ ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, τὰς συστοιχίας τῶν εὐρώστων πλατάνων καὶ τῶν λιγυσώμων καλάμων ὑπὸ τὰς ὁποίας παχεῖαι καὶ δροσεραὶ ἐκτείνονται αἱ σκιαί. Καὶ μόνον δὲ τὸ θέαμα τῆς συγκομιδῆς τοῦ σταφιδοκάρπου ἀρκεῖ νὰ διανοίξῃ εἰς σέ, Ἀθηναῖον μὴ συνειθισμένον εἰς τοιαῦτα, νέους ἀπολαυστικοὺς ὁρίζοντας. Δὲν εἶδες ποτὲ πῶς μετὰ μητρικῆς φροντίδος ἀνὰ γεωμετρικὰ τὴν συμμετρίαν τμήματα ἁπλόνεται πρὸς ἀποξήρανσιν ἡ σταφίς, στίλβουσα ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς μέγας βελούδινος τάπης, ποικίλλων εἰς ἐρυθρὰς ἢ βαθυκυάνους ἀποχρώσεις· πῶς συλλέγουσι τὸν καρπὸν οἱ ἐργάται ἐντὸς τῶν καλάθων, πῶς κομίζουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ ἁλωνίου ὅπου καταλείπεται εἰς σωρὸν καὶ πῶς αἱ χεῖρες τῶν γυναικῶν ἐκτελοῦσιν μεθ' ὅλης τῆς γυναικείας ἀβράτητος τὴν ἐπίλοιπον ἐργασίαν. Διότι ἡ σταφὶς μας διὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ὁποίας ἡ χεὶρ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐργάζεται ἄνευ τῆς βοηθείας ἐργαλείων ἢ μηχανημάτων, εἶνε ὡς ἡ χαϊδεμένη κόρη, διὰ τῆς ὁποίας τὴν ἀνάπτυξιν ἡ μήτηρ μόνη κοπιάζει ἄνευ τῆς ἁρωγῆς τροφῶν καὶ παιδαγωγῶν, διαφέρουσα κατὰ τοῦτο μόνον τῆς κόρης ὅτι ἀντὶ νὰ λαμβάνῃ, παρέχει προῖκα εἰς τοὺς γονεῖς της... Δι' αὐτὸ καὶ ἡ συγκομιδὴ αὐτῆς διεξάγεται μετ' ἀδιακόπου σπουδῆς, ὡς ἡ ὀχύρωσις πόλεως, ὅταν ἐπὶ θύραις εἶνε ὁ ἐχθρός. Καὶ ἡ βροχὴ εἶνε ὁ ἐχθρός, ἕνεκα τοῦ ὁποίου καταργοῦνται πᾶσαι τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν ἑορτῶν αἱ ἀναπαύσεις. Περίεργον δὲ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν σπουδὴν ταύτην ἀποτελεῖ ἡ θορυβώδης τῶν ἐργατῶν εὐθυμία, τῶν γυναικῶν ἰδίως αἱ ὁποῖαι πάντοτε μὲ ἀστειότητας καὶ ᾄσματα σφογγίζουσι τὸν περισσὸν ἱδρῶτα τοῦ μετώπου των, ἀκατάβλητοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς φύσεως, ὡς νὰ εἶνε, ὄχι δουλεύτριαι, ἀλλὰ θεότητες ἐν αὐτῇ. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ὑπὸ τὰ πενιχρὰ καὶ ἄκομψα φορέματά των, ἐν τῇ φροντίδι τῆς ἐργασίας ἢ τῇ νωχελείᾳ τῆς ἀναπαύσεως ἀποκαλύπτουσι πλαστικὰ μέλη ἢ σχηματίζουσι καλλιτεχνικὰ συμπλέγματα, κατ' εὐθεῖαν ἴσως γραμμὴν ἀπόγονοι τῶν προτύπων ἐξ ὧν ἐνεπνέοντο οἱ Σκόπαι καὶ οἱ Πραξιτέλεις. Δὲν ἐγνώρισες ποτὲ τὸ γευστικώτατον ἄρωμα τὸ πληροῦν τὴν ἀτμοσφαῖραν ἐκ τῶν ἁλωνίων μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν, δὲν ἔγινες μάρτυς τῶν χορευτικῶν διαχύσεων τῶν ἐργατῶν, οὔτε τὴν νύκτα εἶδες τὴν πεδιάδα καταλαμπομένην αἴφνης ὑπὸ μυρίων φώτων, ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ἁλωνίων ἀναπτομένων φανῶν, ὡς ἂν μετηνάστευσαν ἐπὶ τῆς γῆς οἱ ἀστέρες.

Πόσαις φοραὶς μοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ πετάξω καὶ διορισμοὺς καὶ ὑπαλληλίας καὶ νὰ ἔλθω ἐδῶ, νὰ γίνω ἁπλοῦς ἐργάτης, καλλιεργητὴς τῆς γῆς, αὐτὴ νὰ μὲ τρέφῃ ὡς γνήσιον τέκνον της, καὶ ὄχι τὸ δημόσιον, ὡς ἕνα τῶν πολλῶν κηφήνων του. Ἐδῶ θὰ καταλήξω ἐπὶ τέλους. Ἐπὶ τοῦ παρόντος... σ' εὐχαριστῶ διὰ τὰ συγχαρητήριά σου· πρόξενος μάλιστα· δι' αὐτὸ ἐδέχθην τοιαύτην θέσιν, διότι θὰ δυνηθῶ ἴσως ἐν αὐτῇ νὰ ἐργασθῶ εὐσυνειδήτως διὰ τὴν πατρίδα μας. Ὑγίαινε. Θὰ ἔλθῃς;

Ὁ φίλος σου

Ἰάκωβος Δημάδης.

Β'

Εἰς τοῦ *Ζαφείρη τὰμπέλια*, *15 Αὐγούστου 188.*

Ἀγαπητέ μου Στέφανε,

Πρὸ ὀλίγου ἐπέστρεψα ἀπὸ τὸ κτῆμα τοῦ γειτονός μου, τὸν ὁποῖον ἐπήγαμεν νὰ εὐχηθῶμεν διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς κόρης του. Κάθε χρόνον εἰς τὴν ἐξοχὴν ἑορτάζει ἡ οἰκογένεια τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος τῆς δεσποινίδος Ἀνδροκλέους, κ' ἐδῶ ἔρχονται οἱ περίοικοι ὡς καὶ οἱ φίλοι ἐκ τῆς πόλεως νὰ τὴν ἐπισκεφθῶσι. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τακτικώτατα παρατίθεται πλούσιον φαγητὸν εἰς τοὺς πολυπληθεῖς ἐργάτας τοῦ κτήματος καὶ οἶνος γενναῖος κυκλοφορεῖ. Οἱ ἐργάται τρώγουν καὶ πίνουν, κατὰ τὰ διαλείμματα καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας συμπλέκονται εἰς μακρὰς χορευτικὰς ἁλύσους, τὰ δὲ ᾄσματά των δι' ὧν συνοδεύουσι τὸ ἔρρυθμον βῆμά των ἀφορῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς εὐχὰς καὶ ἐγκώμια ὑπὲρ τῆς ἑορταζομένης. Ἐφέτος αἱ ἀσχολίαι τοῦ τρυγητοῦ ἤρχισαν καὶ ἐτελείωσαν ἐνωρίτερον εἰς τὴν περιοχήν μας· οἱ ἄνθρωποι τοῦ κ. Ἀνδροκλέους σχολάζουσιν ἀπὸ χθές, ἀλλὰ τοὺς ἐκράτησε καὶ σήμερον ὅπως κοσμήσωσι τὴν ἑορτὴν τῆς θυγατρὸς καὶ τραγουδήσουν πρὸς χάριν τῶν ἐπισκεπτῶν. Εὕρομεν τὴν οἰκογένειαν μετά τινων ξένων εἰς τὸν κῆπον τῆς οἰκίας, ἐκλεκτὸν κῆπον, πλούσιον εἰς ἄνθη, εἰς ὕδατα καὶ σκιάς. Παρῆσαν ἐκεῖ τέσσαρες νεαραὶ συμπολίτιδες ἡμῶν, φίλαι τῆς Μαρίας, μετὰ τῶν μητέρων των. Ἐπίσης ὁ κ. Πικρόπουλος, συγγενὴς τοῦ κ. Ἀνδροκλέους, ἐξοχικὸς γείτων αὐτοῦ, διαμένων καὶ οὗτος εἰς τὸ κτῆμά του, μετὰ τῆς συζύγου, τῶν δύο υἱῶν του, τελειοφοίτων τοῦ Πανεπιστημίου, τῆς κόρης του καὶ τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς ἰατροῦ, ἐλθόντος νὰ περάσῃ δύο ἡμέρας εἰς τὴν ἐξοχήν. Μὴ ἔχων τί καλλίτερον νὰ πράξω, ἤρχισα νὰ περιεργάζωμαι τοὺς περὶ ἐμέ. Ἀλλὰ δὲν πιστεύω νὰ ἐνδιαφέρεσαι οὔτε διὰ τὰ γλυκοκυττάγματα τῶν ἀραβωνιασμένων, οὔτε διὰ τὸ βραχὺ ἀνάστημα, τὸ μιξοπόλιον γένειον, τὰ πλατέα λινᾶ ἐνδύματα καὶ τὰ συγκαταβατικὰ μειδιάματα τοῦ οἰκοδεσπότου, οὔτε διὰ τοὺς ἀνωρθωμένους μύστακας, τὸ μαῦρον κασκέτον καὶ τὸ ἀγέλαστον πρόσωπον τοῦ πατρός μου, οὔτε διὰ τὸν πλούσιον καλλωπισμὸν καὶ τὰ πενιχρὰ χαριτολογήματα τῶν νέων Πικροπούλων, οὔτε διὰ τὰς φιλοφρονήσεις τῆς κυρίας Ἀνδροκλέους, τύπου ἀγαθῆς οἰκοκυρᾶς καὶ νοημονεστάτης ἐν ταὐτῷ γυναικός, οὔτε διὰ τὰ ἀχαρίτως ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῆς μητρικῆς τετράδος ἑστημένα μακροβύσσανα φέσια· μόνον, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς δεσποινίδας, ἀλλάζει τὸ πρᾶγμα. Ἰδοὺ μὲ δύο λόγια· αὐταὶ δὲν ἦσαν ἄσχημοι, οὔτε ἄκομψοι, ἀλλ' ἀηδῶς ἐμόρφαζον καὶ περιττῶς ἦσαν ἐνδεδυμέναι, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ἐξαιρέσει τῆς ἑορταζούσης, ἥτις, ὡς μετ' ἐκπλήξεως παρετήρησα, ἦτο ἐνδεδυμένη μετὰ χαριέσσης ἁπλότητος, ἀλλὰ καὶ τολμηρᾶς καινοτομίας· διότι τὸ φόρεμά της ἦτο ἐξ ἑλληνικοῦ διαφανοῦς ὑφάσματος, τὸ ὁποῖον κατασκευάζουν εἰς τοὺς ἐργαλειούς των αἱ γυναῖκες τοῦ Μεσολογγίου· ἀντὶ παντὸς πολυτίμου κόσμου ἔφερεν ἐπὶ τῆς κόμης της ἓν μέγα καὶ ἀπαράμιλλον ῥόδον· μὰ τί ῥόδον! ἀδάμας τοῦ φυτικοῦ βασιλείου. Τὸ μέτωπόν της δὲν ἐκρύπτετο ὑπὸ τὰς ἐπιτηδευομένας ἐκείνας *ἀφελείας*, ἀλλ' εἰς τὸ πεῖσμα τοῦ συρμοῦ διέμενε γυμνόν,

κασμούμενον ὑπὸ μόνης τῆς ἐλεφαντίνης αὐτοῦ στιλπνότητος· μὲ τὸ λευκὸν φόρεμα καὶ τὸ λεπτοφυὲς ἀνάστημά της, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀντιτίθεται ἡ φωνή της, ἐκφραστικὴ φωνὴ *κοντράλτας*, ὡς καὶ τὰ ξανθὰ μαλλιά της, τὸ ζεῦγος τῶν μαύρων ὀφθαλμῶν της, θὰ ἐνόμιζες ὅτι ἦτο ἓν ἀπὸ τὰ κρίνα ἐκεῖνα τοῦ ἀγροῦ, περὶ τῶν ὁποίων ἡ Γραφὴ λέγει ὅτι οὐδ' ὁ Σολομὼν περιεβάλλετο μὲ τὴν δόξαν των.

Ἐκάμαμεν πολλὰς καὶ διαφόρους ὁμιλίας. Αἱ μητέρες ἤρχισαν νὰ ἐκθέτωσιν ἐν φιλοτίμῳ συναγωνισμῷ τὰ προτερήματα καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν ὑπηρετριῶν των· αἱ θυγατέρες ἔφερον διεξοδικῶς τὸν λόγον ἐπὶ τῆς διαλύσεως ἑνὸς ἀραβῶνος καὶ τῆς ἀπελπισίας τῆς μνηστῆς, ὁ κ. Ἀνδροκλῆς κατέκρινε τὸ χάραγμα τῆς σταφίδος ὡς βλαπτικόν, ὁ πατήρ μου ἐξέφρασε τοὺς φόβους του περὶ εὐδοκιμήσεως τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ φυτευομένων σταφιδαμπέλων, ὁ μνηστὴρ ἰατρὸς κατέκρινε τὸν Παστὲρ ὡς ἀγύρτην, οἱ δύο τελειόφοιτοι ἐγκωμίασαν τὴν παράδοσιν τοῦ καθηγητοῦ των κ. Π... καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦ *Αυκογιάννη*. Ἐγένετο λόγος περὶ πολιτικῆς, περὶ ἐκπαιδεύσεως καὶ περὶ ἀρχαιολογίας. Εἶνε περιττὸν νὰ σοὶ εἴπω ὅτι κατὰ γενικὸν κανόνα αἱ ὁμιλίαι εἰς τοὺς κύκλους μας, αἱ πρὸς τέρψιν ὁμιλίαι, καὶ μάλιστα αἱ γινόμεναι ἐνώπιον κυριῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τἀνάπαλιν, διεξάγονται ἀνουσίως, καθ' ὅτι ἡ συνδιάλεξις εἶνε τέχνη, τὴν ὁποίαν ἀγνοοῦμεν· δὲν εἶνε δὲ ζήτημα ὅτι ἡμεῖς οἱ ἔχοντες ἀξιώσεις *ἀνεπτυγμένων* εἴμεθα πολὺ πλειότερον Εὐρωπαῖοι εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐνδυμασίας ἢ εἰς τὸν τῆς ὁμιλίας μας. Τοὐλάχιστον οἱ πατέρες μας ἦσαν ἀφελεῖς καὶ φυσικοὶ εἰς ὅ,τι ἔλεγον ἐνῷ ἡμεῖς ἀγωνιζόμενοι συνήθως πῶς νὰ εἴπωμεν κάτι τι διὰ νὰ ἐπιδειχθῶμεν, εὔκολα καταντοῦμεν ἢ ἀφορήτως μικρολόγοι ἢ ἀφορήτως σχολαστικοί. Ὀλίγον ἀπωτέρω ἡμῶν ὅμιλος ἐξ ἐργατίδων ἐχόρευεν ἀδιακόπως καὶ ἐτραγουδοῦσε ἐπὶ τῶν μεγάλων εὐκαιρωθέντων ἀλωνίων. Τί τὰ θέλεις; ὅσῳ καὶ ἂν ἀρεσκώμεθα εἰς τὰς μελῳδίας τῆς πεφωτισμένης Δύσεως, ἡ ἀνατολίτις ψυχή μας ἐκοῦσα ἄκουσα γοητεύεται ἀπὸ τὰ ἄγρια τραγούδια τῶν βουνῶν μας· μέσα εἰς αὐτὰ φυλάσσονται οἱ θρῆνοι τῆς μακραίωνος δουλείας τοῦ Γένους, καὶ, τίς οἶδεν! ἂν καὶ ἄμορφά τινα λείψανα τῆς μουσικῆς, ἥτις ἐπτέρου ἄλλοτε τὰ μέλη τῆς Σαπφοῦς καὶ τὰς στροφὰς τοῦ Πινδάρου. Οἱ νέοι Κύριοι Πικρόπουλαι, ἀκούοντες τὸν ἦχον τῶν ᾀσμάτων καὶ τοῦ χοροῦ τὰ βήματα, ἐμόρφαζον περιφρονητικῶς, καὶ πονηρῶς μειδιῶντες, ἐπανελάμβανον πρὸς ἀλλήλους:

— Νὰ σκάσουν οἱ χοροὶ τοῦ Στράους ἐμπροστά τους.

— Εἶνε νὰ ἔβγῃ ὁ *Φάουστ* ἐμπροστὰ σὲ τέτοια μουσική!

Καθ' ἣν στιγμὴν ἤκουον τὴν κόρην τοῦ κ. Ἀνδροκλέους κύπτουσαν νὰ λέγῃ ἐμπιστευτικῶς εἰς μίαν ἀπὸ τὰς φίλας της:

— Τί νὰ σοῦ 'πῶ, ὅ τι κι' ἂν κάνω, μ' ἀρέσουν αὐτὰ τὰ τραγούδια· μοῦ φέρνουν δάκρυα!

Ἀναγκάζομαι νὰ κλείσω τὴν ἐπιστολήν μου, διότι πρέπει ἀμέσως νὰ τὴν στείλω εἰς τὴν πόλιν μὲ τὸν ἄνθρωπόν μου, ὅστις ἀναχωρεῖ αὐτὴν τὴν στιγμήν. Δὲν θὰ λείψῃς βέβαια νὰ παρατηρήσῃς χαιρεκάκως ὅτι τὸ θερμόμετρον τῶν περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ κ. Ἀνδροκλέους σκέψεών μου ἀπροσδοκήτως ὑψώθη ἐν τῇ παρούσῃ μου. Ἐπόμενον, ἀφ' οὗ παρέστη εὐκαιρία νὰ τὴν πλησιάσω καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ τὴν ἐκτιμήσω ἀσφαλέστερον. Δὲν σοῦ ἀποκρύπτω δὲ ὅτι ζωηραὶ ὑπῆρξαν αἱ ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς μου ἐντυπώσεις ἀνακαλύψαντος εἰς νέαν κόρην τρεῖς ἰδιότητας σπανίας εἰς τὰς γυναῖκάς μας· νὰ γνωρίζῃ νὰ ἐνδύεται καὶ νὰ γνωρίζῃ νὰ σιωπᾷ, ὅταν δ' ἀνοίγῃ τὸ στόμα της, νὰ μὴ λέγῃ ἀνοησίας. Αὔριον ἐπιστρέφω εἰς τὴν πόλιν.

Ἰάκωβος Δημάδης.

Γ'.

*Ἐν **, 20 Αὐγούστου 188...*

Φρίκη! φρίκη!... ἀγαπητέ μου Στέφανε! Μοῦ τηλεγραφεῖς ἐπανειλημμένως, ζητεῖς πληροφορίας περὶ τῆς ὑγείας μου, περιμένεις ἀνυπομόνως ἐπιστολήν μου. Ἀδυνατῶ νὰ συνέλθω ἀκόμη ἐκ τῶν συγκινήσεων. Τὸ κακὸ μὲ ηὗρεν εἰς τὴν ἐξοχήν. Εἶχα στείλει τὸν ἄνθρωπόν μου εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ δώσῃ τὴν ἐπιστολήν μου, τὴν τελευταίαν μου πρὸς σέ. Ἐπλησίαζε τὸ μεσονύκτιον.

Ἠγρύπνουν ἀναγινώσκων... Δὲν ἐνθυμοῦμαι τί ἀνεγίνωσκα. Ἐκ τοῦ ὁλανοίκτου παραθύρου ἀπέναντί μου προσηλῶν τὸ βλέμμα εἰς τὸν οὐρανὸν μόλις ποῦ καί που κατώρθουν νὰ διακρίνω μεμονωμένον ἄστρον τι· τὸ πλεῖστον τοῦ στερεώματος ἐκρύπτετο ὑπὸ εὐρέα ἀτάκτως ἁπλωμένα καὶ κατάμαυρα παραπετάσματα. Ἂν ἦμην ποιητής, θὰ ἔλεγον διὰ χιλιοστὴν φορὰν ὅτι ἐν τῇ φύσει ὑπῆρχέ τι στυγνόν, ὡς ἂν προητοιμάζετο εἰς ἔγκλημα... Ἐξαφνα βοὴ ἀκούεται ὡς ἀνέμου βιαίως εἰσαρμοῦντος διὰ τοῦ παραθύρου μου. —Χάλασε ὁ καιρός, ἐσκέφθην, καλὰ ποῦ ἔχομε σηκωμένη τὴ σταφίδα· καὶ σηκώνομαι νὰ κλείσω τὸ παράθυρον. Ἐννοεῖς ὅτι δὲν ἐπρόφθασα νὰ τελειώσω τὴν σκέψιν μου· ἡ οἰκία κατασείεται, τρίζει γοερῶς, ἡ ἐπὶ τῆς τραπέζης λυχνία ἐκσφενδονίζεται μακράν, μέγα τεμάχιον ἀσβέστου ἀπὸ τῆς ὀροφῆς μὲ κτυπᾷ εἰς τὸν ὦμον, ὁ νοῦς μου ἀντιλαμβάνεται τοῦ φοβεροῦ κινδύνου, καὶ συλλογίζομαι ἀμέσως τὸν πατέρα μου. Τρέχω

πρὸς αὐτόν· ἡ θύρα τοῦ δωματίου του εἶνε ἀνοικτή· τὸν βλέπω καθισμένον ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ σταυροκοπούμενον. Ὁ σεισμός, ὡς ἔμπειρος βασανιστής, πρὶν ἢ καταβάλῃ ἡμᾶς δι' ἐσχάτου κτυπήματος, τώρα μὲν λικνίζει συμμέτρως τὸ ἔδαφος, ὡς δι' ἀπειρομεγέθους χειρός, τώρα δὲ τὸ σύρει εἰς μανιώδη στρόβιλον, τώρα δ' ἀποπειρᾶται νὰ τὸ σφενδονήσῃ, ὡς μᾶλον, πρὸς τὰ ὕψη.

— Πατέρα, τί κάθεσαι; Τὸν σύρω βιαίως ἐκ τῆς χειρὸς καὶ διευθύνομαι πρὸς τὴν ἐξώθυραν διὰ νὰ εὕρω τὴν σκάλαν, ἔξω τῆς οἰκίας κτισμένην. Ἀλλὰ πρὶν ἔτι φθάσωμεν ἐκεῖ, δεινὸς κρότος κρημνιζομένων λίθων καὶ δοκῶν μᾶς σταματᾷ κατατρομαγμένους· ἡ ἐμπροσθία πλευρὰ τῆς οἰκίας μας κατέπιπτεν· μετὰ μίαν στιγμὴν θὰ ἐθαπτόμεθα ὑπὸ τὰ ἐρείπιά της. Ἀλλ' ἡ ἀπὸ τὸν τρόμον ἢ ἀπὸ αἰφνιδίαν ἀνάλαμψιν κρίσεως, συγχρόνως μὲ τὸν κρότον τῆς πτώσεως, ἀντὶ νὰ προχωρήσω πρὸς τὴν κλίμακα, ὀπισθοχώρησα πρὸς τὰ ἔσω, πάντοτε κρατῶν σφιγκτὰ ἀπὸ τὸ χέρι τὸν πατέρα μου· οὕτως ἑστάθημεν ἀκίνητοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στενοῦ διαδρόμου τοῦ χωρίζοντος εἰς δύο ἴσα μέρη τὴν οἰκίαν μας. Ἡ οἰκία κατέρρεε πρὸς τὰ ἔξω, ἀλλ' ἡ ἄνωθεν ἡμῶν στέγη ὑφίσταται κρατερῶς τὸν κλονισμόν, καθὸ συγκειμένη, καθὼς εἶδον βραδύτερον, ἐκ στερροῦ συμπλέγματος δοκῶν, προσηρμοσμένων ἀσφαλῶς ἐπὶ τῶν ἑκατέρωθεν τοῦ στενοῦ διαδρόμου ξυλοδέσμων. Δὲν ἠξεύρω πόσον καιρὸν διήλθομεν ἐκεῖ ἀκινητοῦντες καὶ ἀναμένοντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὸν θάνατον. Μόλις ὁ σεισμὸς κατέπαυσεν, ὁρμῶ πρὸς τὴν ἔξοδον, πάντοτε σύρων τὸν πατέρα μου, ὅστις κινεῖ κατάπληκτος τὰ χείλη του εἰς ἄπαυστα καὶ θρηνώδη «Μνήσθητί μου, Κύριε!» Ἀλλὰ ποῦ νὰ εὕρωμεν θύραν καὶ ποῦ νὰ διακρίνωμεν σκάλαν εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην! Πῶς κατώρθωσα ἐν μέσῳ τοῦ σκότους καὶ τῆς φρίκης νὰ ἀνοίξω δίοδον διὰ μέσου ὄγκων ἀνυπερβλήτων, αὐτῶν σωρευομένων πρὸ ἡμῶν, ἐκείνων αἰωρουμένων ὑπὲρ ἡμᾶς, καὶ κονιορτοῦ ἀποτυφλοῦντος, δὲν ἐννοῶ· πῶς εὑρέθημεν εἰς τὸ ὕπαιθρον, ἂν ἐπηδήσαμεν ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ διαδρόμου, ἂν διέβημεν πατοῦντες ἐπὶ τῶν συντριμμάτων, δὲν ἐνθυμοῦμαι. Μόλις εὑρέθην ἔξω, ὁ νοῦς μου φεύγει πρὸς τοὺς γείτονάς μας· τί νὰ ἔπαθαν οἱ δυστυχεῖς! Ἀλλ' ἔξω τὸ σκότος εἶνε τρομακτικόν· φῶτα ἐπὶ τῶν ἀλωνίων δὲν ὑπάρχουσιν· αἱ τὴν οἰκίαν μας περισταιχοῦσαι ἐλαῖαι καὶ κυπάρισσοι ἀναδίδουσιν ἀνήσυχόν τινα ψίθυρον, ὡς ἂν τηρῶσιν ἔτι εἰς τὰ φύλλα των τὴν φρικτὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἐνοσίχθονος δαίμονος, καὶ καταφθάνει μέχρις ἐμοῦ, ὡς ἀπειλή, τῆς ἀπωτέρω θαλάσσης ἡ βοή, ὑπόκωφος καὶ βαθυτέρα· ἀλλ' εἰς τὴν ὠτοσπαράκτριαν κραυγὴν κυνὸς πενθίμως ὑλακτοῦντος αἰσθάνομαι ὅτι δὲν ἀντέχω· μὲ καταλαμβάνει βῆξ, καὶ παρ' ὀλίγον ἐλιποθύμησα· διότι χωρὶς νὰ θέλω, ἡ κραυγὴ ἐκείνη μοῦ φαίνεται ὡς ὀλολυγμὸς ἀνθρώπου θνήσκοντος ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ οἴκου του.

Ὁ πατήρ μου, ὡς ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ τῆς ἡλικίας, δυσκόλως στηρίζεται εἰς τοὺς πόδας του· εὐτυχῶς δὲν φαίνεται πουθενὰ κτυπημένος· στηρίζω αὐτὸν ἐπὶ τοῦ κορμοῦ παρατυχόντος δένδρου, καὶ ἑτοιμάζομαι νὰ ἐξετάσω προσεκτικῶς τὰ τῆς καταστάσεώς του. Ἀλλ' αἰφνης ἠξεῖα καὶ ἀπελπὶς καὶ παρατεινομένη κραυγὴ ἐκτείνεται μέχρις ἐμοῦ. «Πάλιν αὐτὸ τὸ σκυλί!» λέγω μὲ τὸν νοῦν μου, ἀνατριχιάζων· ἀλλὰ τί φρίκη! ἐν τῇ γοερᾷ κραυγῇ διέκρινα λέξεις καλούσας εἰς βοήθειαν! Ὦ Θεέ μου, ἀπόδος μοι τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ! Ἄνθρωπος εἶνε ὁ κραυγάζων, γυναικὸς εἶνε ἡ φωνή· γυναικὸς κινδυνευούσης, ἀγωνιώσης, καλούσης εἰς ἀντίληψιν. Ἡ φωνὴ καθίσταται εὐκρινεστέρα· ἔρχεται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς οἰκίας τοῦ κ. Ἀνδροκλέους. «Ἐλᾶτε, γλυτῶστέ μας!» ἀκούω. Τῆς κόρης του εἶνε ἡ φωνή· αὐτὴ κινδυνεύει, ἀγωνιᾷ, καλεῖ εἰς ἀντίληψιν!

— Ἔφθασα, πατέρα, περίμενέ με!

Ῥίπτω πρὸς αὐτὸν τὸ πλατὺ ἐπανωφόρι, τὸ ὁποῖον δὲν ἠξεύρω πῶς ἐσυλλογίσθην νὰ παραλάβω μαζί μου ἅμα τῇ ἀρχῇ τοῦ σεισμοῦ, καὶ ῥίπτομαι πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας τοῦ γείτονός μου. Συγχρόνως δὲ μυρίοι ἀγωνιώδεις λογισμοὶ διέρχονται τοῦ νοῦ μου, μελανοπτέρυγα πτηνὰ δυσοίωνα. Δὲν τολμῶ νὰ ὑπολογίσω τίνες αἱ συνέπειαι τοῦ σεισμοῦ, δσάκις δ' ἀποπειρῶμαι νὰ σκεφθῶ περὶ αὐτοῦ, τρομάζω καὶ σταματῶ. Τί θὰ εὕρω σπεύδων πρὸς τὰ ἐκεῖ; Ποία εἰκὼν ἀνυπολογίστου συμφορᾶς μέλλει νὰ παρασταθῇ πρὸ ἐμοῦ; Πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ ὑπομείνω τοιαύτας τραγῳδίας σκηνάς; Ποῖον ἀποτέλεσμα θὰ ἔχῃ ἡ βοήθεια τὴν ὁποίαν τρέχω νὰ φέρω ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας καὶ τῆς ἐγκαταλείψεως; Τί ἀπέγεινεν ὁ Ἀνδροκλῆς μὲ τὴν οἰκογένειάν του, ὁ Πικρόπουλος μὲ τὰ τέκνα του, οἱ ἄτυχεῖς μνηστῆρες, ὁ ἀμέριμνος ὅμιλος τῆς χθεσινῆς ἑορτῆς; Καὶ σπεύδων νὰ φθάσω τὸ ταχύτερον, ἀποπλανῶμαι τῆς ἀτραποῦ, πίπτω ἐντὸς τάφρου, ξεσχίζομαι ἀπὸ τοὺς βάτους, τρυπῶμαι ἀπὸ τὰς ἀκάνθας, κτυπῶ κατὰ τῶν πρέμνων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐρρίφθην, γλυστρῶ, καταπίπτω, ἐγείρομαι καὶ ἐξακολουθῶ τὴν πορείαν μου, ψαύων μὲ τοὺς πόδας, ἀπωθῶν μὲ τὰς χεῖρας. Καὶ ἡ κραυγή, καθ' ὅσον πλησιάζω, ἐκείνη ἡ κραυγή, καθίσταται εὐκρινεστέρα, σπαρακτικωτέρα. «Θάλεια, ἀδερφούλα μου,—ἀκούω,—ποῦ εἶσαι; Θάλεια, μίλα μου. Ἐλᾶτε, Χριστιανοί, νὰ γλυτώσουμε τὴν ἀδερφούλα μου, τὴ Θάλεια!»

Ὑπερπηδῶν τὴν ἐκ χώματος καὶ ἀκανθῶν φραγὴν τοῦ κήπου—μόνον ἡ πρὸς τὸ μέρος τῆς

θαλάσσης πλευρὰ κλείεται ὑπὸ σιδηροῦ κιγκλιδώματος,—εἰσβάλλω ἐντὸς αὐτοῦ,καὶ τρέχω πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας, ἥτις παρίσταται μακρόθεν ὡς μελανόλευκος δυσδιάκριτος ὄγκος. Ἀληθῶς δὲ εἰσβολὴ εἶνε ἡ διὰ τοῦ κήπου διάβασίς μου, καταπατοῦντος ὑπὸ τὰ βήματά μου καλλιτεχνικὰς συστάδας περικαλλῶν φυτῶν, καταστρέφοντος ἁβροδιαίτων ἀνθῶν συστοιχίας, καὶ καταρρίπτοντος ἐξέδρας πολυτίμων γαστρῶν ἐν τῇ βίᾳ καὶ τῇ ταραχῇ μου. Ὦ ῥόδα καὶ ἀσκληπιάδες καὶ κρίνα καὶ φούξιαι καὶ βανίλια καὶ κάκτοι καὶ φύκοι καὶ ἴασμοι, χάριν τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἀνθρωπίνου αἰσθήματος τῆς συμπαθείας ἐνεργῶ καθ' ὑμῶν ὅ,τι μόνον τοῦ κτήνους ἡ ἀναισθησία ἠδύνατό ποτε νὰ διαπράξῃ! Ἡ χαρίεσσα ἔπαυλις μὲ τὰ γοτθικὰ παράθυρα καὶ τοὺς στεγαστοὺς ἐκ περιγλύπτου ξύλου ἐξώστας δὲν ὑφίσταται πλέον. Πρὸ τῶν ἐρειπίων αὐτῆς ἀνακαλύπτω κύπτουσαν λευκὴν μορφήν, ἥτις φαίνεται ὡς ἀπορροφημένη ὑπὸ προσπαθείας ἀπέλπιδος. Πλησιάζω· ἡ λευκὴ μορφὴ στρεφομένη μὲ βλέπει, ἐγείρεται, ῥίπτεται πρός με, διευκρινιζομένη, καθ' ὅσον προχωρῶ, εἰς σῶμα γυναικός, ὡς μόνον ἔνδυμα φερούσης τὸν ἔξωμον μακρὸν χιτῶνα τῆς νυκτός· αἰσθάνομαι δύο παγερὰς χεῖρας νὰ ἐγγίζουν σπασμωδικῶς τὰς χεῖράς μου, ὑφίσταμαι τὴν δύναμιν μᾶλλον ἢ διακρίνω τὴν λάμψιν δύο ὀφθαλμῶν προσηλωμένων ἐπ' ἐμοῦ μὲ ὅλην τὴν εὐγλωττίαν τῆς ἱκεσίας,διαβλέπω μακρὰν ἀτημέλητον κόμην ἀτάκτως διασαλευομένην ἐπὶ τῶν ἡμιγύμνων ὤμων,τὴν Μαρίαν ἀναγνωρίζω, φεῦ!—Ἐκεῖ..—καὶ ἡ φωνή της ἐξήρχετο ὑπόβραγχνος, πεπνιγμένη, ὡς ἂν ἐπίεζεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ λάρυγγος τρισμέγιστον ἄχθος. — Ἐκεῖ.. εἶνε πλακωμένη... Βοήθεια... νὰ τὴ βγάλουμε.

Δὲν ἀποκρίνομαι, δὲν ἐξετάζω περισσότερον. Γονατίζω πρὸ τῶν συντριμμάτων καὶ ἀρχίζω νὰ μετακινῶ τοὺς λίθους, νὰ ἀνεγείρω τὰ ξύλα, νὰ σκάπτω τὰ χώματα. Ἡ κόρη ὡς ἂν ἡ ἔλευσίς μου τῇ παρέχει σημαντικὸν θάρρος, ἐπαναλαμβάνει παρὰ τὸ πλευρόν μου τὸν ἀπηλπισμένον ἀγῶνα. Αἱ χεῖρές της τῶν ὁποίων τὴν προτεραίαν εἶχον ἀποθαυμάσει τὸ σαρκῶδες καὶ εὔρρυθμον, ὡς ἂν εἶχον μεταβληθῇ εἰς χαλυβδίνας, τείνονται ὁρμητικῶς, ὀργίλως σχεδόν, κατὰ τῶν λιθίνων ὄγκων ὡς ἂν ζητῶσιν ὄχι νὰ παραμερίσωσιν, ἀλλὰ νὰ καταθραύσωσιν αὐτούς. Πρὸ τοῦ κινδύνου καὶ τῆς σκέψεως ὅτι ἐκεῖ ὑπὸ τὰ συντρίμματα ἀποθνήσκει τὸν σκληρότερον τῶν θανάτων ἀνθρώπινον πλάσμα — καὶ ἡ μνήμη μου παρουσίαζε πρὸ ἐμοῦ τὴν εἰκόνα τῆς μικρᾶς Θαλείας, μὲ τὰ σγουρὰ μαλλιά της, τὰ τρελλὰ πηδήματα, καὶ τὴν ἀδιάκοπον εὐθυμίαν της, αἰσθάνομαι πυρετωδῶς ἀνδριζομένην τὴν ἰσχὺν τῶν μυώνων μου· καὶ δὲν σκέπτομαι οὔτε νὰ ζητήσω τὴν ἀρωγὴν ἄλλων—δὲν θὰ εἴμεθα παντελῶς ἐκεῖ ἔρημοι—οὔτε νὰ ἐρευνήσω εἰς τὸν κῆπον μήπως εὕρω εἰς κανὲν μέρος ἐργαλεῖόν τι κατάλληλον νὰ διευκολύνῃ τὸ ἔργον μας. Ἀκούω μόνον ὡς ἐν νάρκῃ, ὀλίγον ἀπωτέρω, δυσδιακρίτους κραυγὰς καὶ θρήνους καὶ ὀλολυγμούς, παρέρχονται τῶν ὀφθαλμῶν μου σκιαί τινες πλανώμεναι, φῶτα κινούμενα, καὶ βλέπω πλησίον μου, ὡς λευκὴν ὀπτασίαν, τὴν κόρην, ἀγωνιῶσαν, ἀγωνιζομένην, καὶ δὲν τολμῶ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ τὴν ἐγκαταλίπω καὶ τὴν ἀκολουθῶ εἰς τὸν ἀγῶνα, εὐπειθὴς ὡς δοῦλος, μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως. Τέσσαρες χεῖρες ἐργάζονται πρὸς διάσωσιν τῆς μικρᾶς, καὶ δύο φωναὶ κατὰ διαλείμματα ἀκούονται καλοῦσαι αὐτήν: «Θάλεια, Θάλεια!» Ἡ φωνὴ τῆς Μαρίας, καλούσης τὴν ἀδελφήν της, ἀνέρχεται καὶ κατέρχεται πᾶσαν τὴν κλίμακα τῆς ἐκφραστικῆς τρυφερότητος· ἀλλὰ φεῦ! οὐδεμία ἀπόκρισις. Ἐνίοτε ἡ κόρη ἀποκάμνουσα, ἐνδίδουσα εἰς τὴν ἀπελπισίαν, σταματᾷ, καὶ τύπτουσα τὸ στῆθος θρηνεῖ σπαρακτικῶς. Τότε τὴν ἐνθαρρύνω, τὴν παρακαλῶ ν' ἀποσυρθῇ, νὰ καταλίπῃ δ' εἰς ἐμὲ πᾶσαν περαιτέρω φροντίδα. Ἐκείνη, ἀκούουσά με, καταπαύει τοὺς θρήνους, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν πρὸς διάσωσιν προσπάθειαν, τὴν ὁποίαν ὡς μετὰ νέων δυνάμεων ἐπαναλαμβάνει. Ἀμυδροτάτην ἐλπίδα διατρέφω περὶ τῆς διασώσεως τῆς μικρᾶς τεθαμμένης· καὶ ἂν τὴν ἀνεύρωμεν, τάχα θὰ ζῇ; Ἀλλ' ἡ σκέψις ὅτι ἐν τοιαύτῃ φοβερᾷ στιγμῇ, διατρέχων ἀπαύστως τὸν κίνδυνον εἰς ἐλαχίστην ἐπανάληψιν τοῦ δονισμοῦ νὰ συντριβῶ ἐκ τῶν ἄνωθέν μου ἀπειλητικῶν ἀπομειναρίων τῆς οἰκίας, ἡ σκέψις ὅτι διεξῆγον ἀπέλπιδα προσπάθειαν, παρὰ τὸ πλευρὸν ἀσθενοῦς κόρης, τὴν ὁποίαν ἡ δύναμις τοῦ ἀδελφικοῦ φίλτρου ἐπερρώνυε μέχρις ἡρωϊσμοῦ, ἡ σκέψις αὕτη μοὶ παρέχει ἀπίστευτον θάρρος καὶ ἐγκαρτέρησιν. Καὶ τῆς κόρης ἡ εἰκὼν καταυγάζει τὸ πνεῦμά μου ὑπὸ νέας σχεδὸν φανταστικὰς διαστάσεις, καὶ μεγεθύνεται, μεγεθύνεται ἐν αὐτῷ. Ἐν τῇ κατὰ τῶν λίθων πάλῃ συναντῶνται αἱ χεῖρες ἡμῶν, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς της ἐγγίζουσι τὴν παρειάν μου, αἰσθάνομαι τὴν θέρμην τῆς πνοῆς της, βλέπω ὅτι κλονίζεται, τρέχω νὰ τὴν ὑποστηρίξω.. Φρίττω ἐκ τοῦ κινδύνου, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἡδύτητος.

Δὲν ἔχομεν κανὲν ὡρισμένον σχέδιον εἰς τὸν νοῦν μας· ἀναξέομεν τὰ χώματα, ἀναρρίπτομεν τὰ ξύλα καὶ τὰς πέτρας, κατεχόμενοι ὡς ὑπὸ φρενήτιδος. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους κατορθοῦμεν νὰ σχηματίσωμεν ἐπαρκῆ τινα δίοδον διὰ μέσου τῶν συντριμμάτων, καὶ κατορθοῦμεν νὰ διακρίνωμεν τῆς οἰκίας τὴν θύραν, ἀντέχουσαν ἔτι μετὰ μικροῦ τμήματος τοῦ τοίχου. Ἡ Μαρία θέλει νὰ τρέξῃ πρὸς τὴν θύραν, καὶ μόλις ἀναστέλλω τὴν ὁρμήν της, κρατήσας αὐτὴν ἐκ τῆς χειρός.

— Στάσου, γιὰ τὸ Θεό! δὲν ἐννοεῖς τί κίνδυνος εἶν' ἐκεῖ μέσα! Μὴ θέλης νὰ μᾶς κάμῃς μεγάλο κακό!

Ὡς βλέπεις, ἐλησμόνουν ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸν κόσμιον *πληθυντικόν*, τὸν ὁποῖον τοσούτῳ ἐπισήμως φιλοξενεῖ ἡ γλῶσσά μας.

— Μεῖν' ἐδῶ! ἐπαναλαμβάνω· ἐγὼ θὰ σοῦ τὴ φέρω.

Καὶ δίχως νὰ προσμένω ἀπόκρισιν, διευθύνομαι πρὸς τὴν θύραν καὶ διασκελίζω τὸ κατώφλιον αὐτῆς. Κραυγάζω καλῶν τὴν μικράν, ἀλλ' οὐδεμία ἀπάντησις· προσπαθῶ νὰ προχωρήσω, ἀλλὰ προσκρούω εἰς ἀνυπέρβατα κωλύμματα, εἰς λίθους, δοκούς, κιβώτια, ἑρμάρια, στρώματα, ἐνδύματα, ὅπου δὲ πατῶ εἰς ἔδαφος, τρίζει ἀπαισίως ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἡ ἀσβεστώδης κόνις. Δὲν χρειάζεται σκέψις διὰ νὰ ἐννοήσω ὅτι τὰ πάντα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἄνω καὶ κάτω διαχωρίσματα, δωμάτια, ἔπιπλα, σκεύη, καὶ τοῖχοι καὶ ἐδάφη καὶ ὄροφοι ἀποτελοῦσιν ἄμορφον σύμφυρμα συντριμμάτων. Ἐνῷ δὲ ἵσταμαι κατάπληκτος, ἀγνοῶν ποῦ νὰ φέρω τὸ βῆμα, κινδυνεύων ἐν οἰᾳδήποτε κινήσει καὶ στάσει, ἠχηρὸν κυλίνδημα δεξιόθεν ἐμοῦ καταπίπτοντος λίθου μὲ ἀναγκάζει αὐτομάτως νὰ φύγω πρὸς τἀριστερά, ἔνθα ἡ πορεία μου ἀνακόπτεται ἐκ παρεμπιπτούσης φραγῆς, τὴν ὁποίαν ψηλαφῶν ἀναγνωρίζω ὅτι εἶνε ἡ ξυλίνη κλίμαξ, δι' ἧς ἀνήρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν, ἄπορον πῶς, συγκρατουμένη ἄσειστος. Ἐν ᾧ δὲ καταφεύγω τεταραγμένως κάτωθεν αὐτῆς ἐν τῷ σχηματιζομένῳ κενῷ ὡς ὑπὸ ἀσφαλέστερον στέγασμα, προσκρούω βιαίως κατ' ἀντικειμένου τινός, ὅπερ ἀσθενῶς ἀναταράσσεται, ἐνῷ γοερὸν ψιθύρισμα ἐκφεύγει ἐξ αὐτοῦ. «Θάλεια!» κραυγάζω περίφοβος καὶ χαίρων ἐν ταὐτῷ ἁρπάζω τὸ κοράσιον εἰς τὰς ἀγκάλας μου: «Θάλεια!» ἑτέρα κραυγὴ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἰδικήν μου, ὡς ἂν εἶνε ἡ τῆς Ἠχοῦς ἐγκαθιδρυθείσης πλέον ἐκεῖ πέραν δικαιώματι ἐρειπίων καὶ ἐρημώσεως. Τῆς Μαρίας εἶνε ἡ κραυγή, ἡ ὁποία δὲν εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ παραμένῃ ἔξω, καὶ ἀπεφάσισε νὰ περιφρονήσῃ τὸν κίνδυνον, ἀκολουθοῦσα τὰ ἴχνη μου.

Εἰς τὸν αὐτὸν κίνδυνον ἐκτεθειμένοι, μετὰ τῶν αὐτῶν ἀγωνιωδῶν παλμῶν, φέροντες τὸ πολύτιμον φορτίον μας, κατορθοῦμεν νὰ ἐπανεύρωμεν τὴν ἔξοδον. Τότε μόλις ἐνθυμοῦμαι νὰ τὴν ἐρωτήσω:

— Καὶ ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ποῦ 'βρίσκονται;

— Ἔξω· ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸ σεισμό.. ἂν δὲν ἐχάθηκαν ἀπὸ τὴν λαχτάρα των... Ὅταν ἄρχισε, προφτάνουμε... πετιούμαστ' ἔξω... ὅπως βρεθήκαμε... Κυττάζομε.. λείπει ἡ Θάλεια.. Ἡ μητέρα πέφτει ἀναίσθητη... ὁ πατέρας κάνει 'σὰν νὰ τρελλάθηκε... *Θάλεια!* φωνάζει, κι' ἀντὶ νὰ τρέξῃ κατὰ τὸ σπίτι, παίρνει ἄλλο δρόμο... Γύρω οἱ ἄνθρωποί μας... ἄλλοι πεσμένοι κατὰ γῆς... ἄλλοι κάνουν μετάνοιαις... ἄλλοι χτυποῦν τὰ στήθια, ξερριζώνουν τὰ μαλλιά των.. κανεὶς δὲν ἔχει μυαλὸ νὰ γλυτώσῃ τὸ παιδί.. Ἐγὼ μονάχη μου ἔτρεξα.. καὶ σεῖς, κ. Ἰάκωβε... Ἄχ! 'μίλησέ μου, Θαλίτσα μου... Ζῇ ἡ Θαλίτσα μας; Μήπως ἐκτυπήσατε πουθενά, κ. Ἰάκωβε;

Καὶ μόλις ἠδύνατο νὰ στηριχθῇ εἰς τοὺς πόδας της. Ἤδη ἀκούομεν θόρυβον ἀνθρώπων, θρήνους, κοπετούς. Μᾶς ὑποδέχονται ὡς ἂν ἐπανηρχόμεθα μυθικοὶ νικηταὶ τοῦ θανάτου. Ῥίπτοντ' ἐπὶ τῆς Θαλείας οἱ γονεῖς, καὶ κατασπάζονται τὴν Μαρίαν. Ὁ πατήρ μου—εἶχε συνενωθῇ μετὰ τῶν ἄλλων, ἐλθὼν εἰς ἀναζήτησίν μου—πρώτην φορὰν μὲ περιπτύσσεται θωπεύων με, ὡς ὅταν μ' ἐκράτει βρέφος εἰς τὰς χεῖράς του. Ἐν τῷ μεγάλῳ κινδύνῳ ἡ σεμνὴ καὶ ἤριμος στοργή, ὡς ποταμὸς ἐκ τῶν ῥαγδαίων βροχῶν ἐξερχόμενος τῆς κοίτης αὐτοῦ, ἐκχύνεται ἀκράτητος, τρομακτικὴ σχεδόν. Ἐν τούτοις λαμβάνω καιρὸν νὰ ἐξετάσω τὴν κατάστασιν τῆς Θαλείας· τὸ κοράσιον δὲν διατρέχει σοβαρὸν κίνδυνον· ζῇ, ἀλλ' εἶνε πληγωμένον ἐπὶ τοῦ βραχίονος· εἶνε ἀνάγκη ἰατρικῆς βοηθείας, καθ' ὅσον καὶ ἡ Μαρία ἐξαντληθεῖσα ἐκ τῆς ἀγωνίας, κεῖται σχεδὸν λιπόψυχος. Ἐνθυμοῦμαι τὸν ἐν τῇ παρακειμένῃ ἐξοχῇ τοῦ κ. Πικροπούλου διαμένοντα μνηστῆρα ἰατρόν, καὶ θέλω νὰ τρέξω πρὸς τὰ ἐκεῖ ὅπως ἴδω ἂν εἶνε δυνατὴ ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ. «Ποῦ πηγαίνετε, κ. Ἰάκωβε; μὴ φεύγετε!» Ἀκούω τὴν φωνὴν τῆς Μαρίας ἀλγεινῶς θωπευτικήν, καὶ ἐξηγῶ εἰς αὐτὴν τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ὑπάγω ὡς ἐκεῖ.

— Τοῦ κάκου! μοῦ ἀπαντᾷ εἰς ἐργάτης ἀκούσας τοὺς λόγους μου. Δὲν ἀκοὺς ἐκεῖ κάτω τὸ κακὸ ποῦ γίνεται: Ἐμεῖς, δόξα νἄχῃ ὁ Θεός, δὲν ἐπάθαμε τίποτε, ἀφεντικό, 'μπροστὰ 'ς τὸ κακὸ ποῦ ἔγινε 'ς τὴ σταφίδα τοῦ Πικροπούλου, 'ς τὸ λινὸ τοῦ Δημολούλια. Τὸ γιατρὸ τὸν ἔβγαλαν σκοτωμένο· τὰ δύο παιδιὰ εἶνε φοβερὰ χτυπημένα. Κανένα σπίτι γύρω μας δὲν ἔμεινε γερό· παντοῦ κλαῖμε λαβωμένους.

Καὶ οὕτως ἀστέγους, πυρέσσοντας,ἐκ τῆς συγκινήσεως ῥιγοῦντας ἐκ τοῦ κρύους, ἀπέλπιδας ἐκ τοῦ ὀλέθρου, μᾶς εὗρεν ἡ ἡμέρα. Τὸ σκότος φανταστικῶς μεγεθύνει τὴν συμφοράν, ἀλλὰ τὸ φῶς ἐν σκληρᾷ ἀκριβείᾳ καταδεικνύει τοὺς εἰδεχθεῖς αὐτῆς χαρακτῆρας. Πρωΐα μισητὴ εἰς τὰς καρδίας, ὅσῳ εἶνε προσφιλὴς ὁ ἥλιος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ ἐξυπνήσασα φύσις ἀναπετᾷ ἐπὶ τῶν περάτων τοῦ ὁρίζοντος πρὸς χαιρετισμὸν ἡμῶν τὴν ῥοδόλευκον σημαίαν της, τονίζουν οἱ κορυδαλοὶ τὰ κελαδήματα, τὰ ἄνθη τοῦ κήπου ἐν ᾧ κατακείμεθα μοσχοβολοῦν περὶ ἡμᾶς μεθυστικώτατα. Οἱ πυκνοὶ στοῖχοι τῶν δενδρολιβά-

νων ὑποφρίττουσιν ἐκ τοῦ φιλήματος τῆς ἐωθινῆς αὔρας, ἀκούεται βληχυθμὸς ποιμνίου, ὁ κόλπος στίλβει λευκάζων, τὸ ὄρος ἀνυψοῦται σκιερὸν καὶ σμαράγδινον. Ἐν ᾧ ἡμεῖς, ἡμίγυμνοι, ὡς θαλασσοδαρμένοι ναυαγοί, ἐκβρασθέντες ἐκεῖ πέραν ὑπὸ κλύδωνος, ἀτενίζομεν ἀλλήλους δι' ἀπλανοῦς καὶ ἠλιθίου βλέμματος. Εὐρὺ λινὸν σκέπασμα, χρησιμεῦον διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς σταφίδος καλύπτει τὰς τρεῖς γυναῖκας. Ἡ Μαρία ἀποκρύπτει τὴν γυμνότητα τοῦ στήθους διὰ τῶν σφιγκτὰ διασταυρουμένων ἐπ' αὐτοῦ βραχιόνων, δυσανασχετοῦσα ἐξ αἰδοῦς, ἀλγοῦσα ἐκ τῆς συμφορᾶς. Ἀλλὰ μὲ τὴν πρώτην λάμψιν τῆς αὐγῆς συλλαμβάνω γοργὸν αὐτῆς βλέμμα ἀνησύχως ἐπ' ἐμοῦ προσηλούμενον, ἐν ᾧ ἐπὶ τῶν πελιδνωθέντων χειλέων της διαχύνει προσκαίρως μελαγχολικόν τι φῶς ἓν ἀδιόρατον, ἀλγεινόν, ἀλλὰ φιλόστοργον μειδίαμα, καὶ τὴν ἀκούω νὰ μ' ἐρωτᾷ καὶ πάλιν: «Μήπως ἐκτυπήσατε πουθενά, κ. Ἰάκωβε;»

Μὴ ἐρωτᾷς πῶς ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ποῦ εἴμεθα τρυπωμένοι ἀπὸ τῆς προχθές. Περὶ ἐμὲ ἐρείπια, ἐρείπια· ἔκφρονες ἐπ' αὐτῶν θρηνοῦσι, καὶ μάρτυρες θνήσκουσιν ὑπ' αὐτά. Νομίζω ὅτι οὐδέποτε ἐνεργεῖ μοχθηρότερον καθ' ἡμῶν ἡ φύσις, ἢ ὅτε παρέχει εἰς ἡμᾶς τὸν θάνατον διὰ τοῦ ἰδίου οἴκου, τῶν ἀλύπων καὶ θαλπερῶν αὐτοῦ κόλπων μεταμορφουμένων αἴφνης εἰς στήθη στυγεροῦ θηρίου πιέζοντα, κατασυντρίβοντα. Τοῦ μυθολογουμένου βασιλέως τῶν Θηβῶν ὁ θάνατος ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐκβακχευθείσης μητρὸς εἶνε ὀλιγώτερον τερατώδης τοῦ ὑπὸ τὰ συντρίμματα τῆς οἰκίας ὀλέθρου.

[Ἕπεται τὸ τέλος]

Κοετης Παλαμας

Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Ἐὰν ἀθροισθῶσι τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας τῆς Ἀγγλίας, θὰ εὑρεθῇ ἀριθμὸς τέκνων καὶ ἐγγόνων, γαμβρῶν, νυμφῶν, ἀνεψιῶν, πριγκιπισσῶν καὶ πριγκίπων συγγενῶν ἐκ πλαγίου, ἐκπροσωπῶν ποσότητα κολοσσιαίαν προικοδοτήσεων, ἀπορροφῶσαν οὐκ εὐκαταφρόνητον μέρος τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τῆς βασιλικῆς ἐπιχορηγήσεως.

Ἐνταῦθα θὰ ἀναγράψω ὀλίγα τινὰ μόνον περὶ τῶν κυριωτάτων μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Καὶ πρῶτον μὲν ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας ἱπποτικώτατα ἵσταται ἐν τῇ πρώτῃ θέσει. Ὁ χαρακτήρ του εἶνε ὅλως ἀντίθετος πρὸς τὸν ἀγγλικὸν χαρακτῆρα. Ὁμοιάζει κατὰ πάντα πρὸς Γάλλον κάτοικον τῶν Παρισίων παρεπιδημοῦντα ἐν Λονδίνῳ. Βεβαίως εἶνε ὁ τελειότατος *τζέντλεμαν* τῶν Τριῶν βασιλείων, ἡ δὲ κομψότης αὐτοῦ καὶ ἡ φιλοφροσύνη εἶνε ὅ τι ἔξοχον. Γινώσκει νὰ συνδυάζῃ δεξιώτατα ἐν τῷ ἐνδύεσθαι τὸν ἄκρον καλλωπισμὸν καὶ τὴν ἀληθῆ ἁπλότητα. Ἡ χάρις αὐτοῦ εἶνε ἀπαράμιλλος. Ἐνήμερος ὢν περὶ πάντων, ἀναγκάζει τοὺς ἑκάστοτε πρὸς αὐτὸν συνδιαλεγομένους νὰ πιστεύωσιν, ὅτι ἕκαστος αὐτῶν εἶνε τὸ ὑποκείμενον τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ εὐνοίας.

Ἀλλὰ ἰδίως διακρίνεται ὁ μέλλων Ἄναξ τῆς Ἀγγλίας πολλῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἶνε τετυφωμένος τις καὶ ἐπηρμένος. Οἱ φίλοι του μάλιστα διατείνονται ὅτι ὅταν εἶνε μετ' αὐτῶν λησμονεῖ τὴν θέσιν του, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ ἴσως νὰ την ἐνθυμῶνται ἐκεῖνοι· καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἄλλους οἰκειότης αὐτοῦ διαφέρει πολὺ τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος ἐκείνων. Ἔχων εὐστοχίαν κρίσεως εἰς τὸν ὕπατον βαθμόν, οὐδέποτε συγχωρεῖ τὴν ἔλλειψιν αὐτῆς, καὶ γινώσκει κάλλιστα νὰ ἐνθυμίζῃ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν τὸν ὀφειλόμενον σεβασμόν. Εἷς τις τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἦτο μετὰ τοῦ πρίγκιπος ἐν τῷ σφαιριστηρίῳ, θέλων νὰ κοιμηθῇ ἀπεχώρησεν οὐδὲν εἰπών, ἐπὶ τὸ ἀγγλικώτερον. Ὁ πρίγκιψ παρατηρήσας τοῦτο καὶ αὐτὸς δὲν εἶπε μὲν τίποτε, ἀλλ' ὑπολογίσας πόση ὥρα ἀπῃτεῖτο ἵνα ὁ ἀκόλουθος ἐκδυθῇ καὶ κατακλιθῇ, τότε μόνον ὑπεκρίθη ὅτι ἐνόησε τὴν ἀπουσίαν του καὶ ἀπέστειλε νὰ τὸν ζητήσῃ. Φύσει ὢν ἀγαθότατος δὲν γινώσκει τί ἐστι μῖσος, ἀλλ' ὅμως δυσκολώτατα συγχωρεῖ τοὺς ὅπως δήποτε προσβάλλοντας αὐτόν.

Περιττὸν δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας εἶνε ὁ πρῶτος dandy τῆς Ἀγγλίας, διότι οὐδεὶς συρμὸς ὑπάρχει μὴ εἰσαχθεὶς ὑπ' αὐτοῦ.

Διέρχεται δ' εὐαρέστως ὥρας τινὰς τῆς ἡμέρας ἔν τινι λέσχῃ κειμένῃ ἀπέναντι τῶν ἀνακτόρων του. Πᾶσαι αἱ διασκεδάσεις καὶ πάντα τὰ εἴδη τῶν ἀγώνων ἀρέσκουσι διαφερόντως εἰς αὐτόν· εἶνε δὲ καὶ εἷς τῶν ἀρίστων σκοπευτῶν, δι' ὃ δύναταί τις νὰ τὸν ἀποκαλέσῃ ἀριστοτέχνην ἐν τῷ ὅπλῳ. Ὅτε εἶδον αὐτὸν κατὰ πρῶτον, προσκληθεὶς εἰς τὴν τράπεζάν του, κατεθαμβήθην ἐκ τῆς ἀγχινοίας αὐτοῦ, καί μοι ἐφάνη ὅτι οὐδεὶς πρίγκιψ ὑπῆρξέ ποτε ἔχων πλείονα ζωηρότητα, διαυγεστέραν διάνοιαν, εὐρυτέρας περὶ παντὸς πράγματος γνώσεις. Ἀλλὰ τοῦ χρόνου προϊόντος, παραδόξως πως ᾐσθανόμην ἔν τε τῇ συναναστροφῇ αὐτοῦ, ἴσως δὲ καὶ ἐν τῇ εὐφυΐᾳ, ποιάν τινα μονοτονίαν. Πᾶν τὸ εἰς ὑπερβολὴν τέλειον δὲν ἐκθαμβεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ πολύ, καὶ ἀποκλείει ἐκεῖνο τὸ ἰδιάζον, τὸ διαφέρον, τὸ δὴ καλούμενον θέλγητρον· ὡς τοπεῖον ἀείποτε μὲν φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος, οὐδέποτε δὲ ὑπὸ βροχεροῦ πέπλου σκιαζόμενον, οὐδὲ συνταρασσόμενον ὑπὸ βιαίου ἀνέμου, οὔτε τὴν πορφύραν τῆς δύσεως ἔχον, οὔτε τὰ δάκρυα τῆς

Ἠοῦς, ἀδιαλείπτως δὲ περιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ χλοεροῦ πλαισίου καὶ κατακλυζόμενον ὑπὸ τῶν αὐτῶν θωπειῶν τοῦ φωτός, δὲν μεταβάλλει θέαν, διαμένει πάντοτε τὸ αὐτό, εἶνέ πως μονότονον.

Ὁ πρίγκηψ στερεῖται ἀληθοῦς πρωτοτυπίας. Ἡ δ' ἕνεκα τῆς εὐφυΐας αὐτοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς τάξεως εὐχέρεια τοῦ τε βλέπειν καὶ μανθάνειν πολλά, ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῶν ἐννοιῶν αὐτοῦ ὅ τι προσωπικὸν καὶ ἰδιάζον ἠδύναντο νὰ ἔχωσι, καὶ ἔχει παραγεμίσῃ τὴν διάνοιάν του διὰ πολλῶν πραγμάτων πλέον τοῦ δέοντος. Διαλεγόμενος μετὰ πολλῆς ταχύτητος, καταπονεῖ τὸν ἀκροώμενον, ἀδυνατοῦντα πολλάκις νὰ τὸν παρακολουθήσῃ. Τοσοῦτον δ' εὐκόλως μεταπηδᾷ ἀπὸ θέματος εἰς θέμα, ὥστε ἀπορεῖ τις τί νὰ ἀπαντήσῃ εἰς αὐτόν, καὶ ὡς ἐκ τούτου αἱ ἀπαντήσεις γεννῶσιν οὐχὶ σπανίως παρανοήσεις ἀστειοτάτας.

Ἠναγκασμένος νὰ σκέπτεται περὶ πάντων, καὶ περὶ τῶν ἀμέσως συμβησομένων, καὶ περὶ τῶν αὔριον, περικυκλούμενος ὑπὸ ἀσχολιῶν εὐκόλως λησμονουμένων, διανοούμενος ὑπόσχεσίν τινα ἣν βεβαίως θὰ λησμονήσῃ μετ' οὐ πολύ, ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ μεστὸς τῶν πολλαπλῶν αὐτοῦ καθηκόντων, τῶν πολλαπλῶν αὐτοῦ ὑποχρεώσεων καὶ τῶν τέρψεων, διατελεῖ ἀείποτε ἐν ταραχῇ.

Παιδαριῶδες θὰ ἦτο τὸ νὰ ἀρνηθῇ τις ὅτι ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας δὲν ἔχει τὸν νοῦν του εἰς τὰς τέρψεις καὶ κατακτήσεις του. Ὁ θαυμασμὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν μὶς Τ***, τὴν εὔμορφον Ἀμερικανίδα, καὶ πρὸς τὴν κυρίαν Λάγγτρυ, καὶ πλείστας ἄλλας, δὲν εἶνε τι κρυπτόν. Ἄλλως τε εἶνε ἄγαν γνωστὸς ἔν τε Παρισίοις καὶ Μαδρίτῃ καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ, ὥστε καὶ θέλων τις δὲν δύναται νὰ ἀποκρύψῃ ἐκ σεμνοτυφίας τὸ γυναικάρεσκον τοῦ πρίγκιπος. Ἔπειτα γνωστὴ εἶνε ἤδη ἡ περὶ τοῦ πράγματος κρίσις μου, ἀπηρχαιωμένη ἴσως καὶ σκανδαλώδης διὰ τὴν ἐποχήν μας! Ἐγὼ ἀγαπῶ τοὺς μὲν πρίγκιπας ὀλίγον τι διεφθαρμένους, τοὺς δὲ πολίτας ἐναρετωτάτους· καὶ πολὺ κακὴν γνώμην ἔχω καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ ἐκείνων, ὅταν δὲν συμμορφῶνται πρὸς τὴν γνώμην μου. Μικροὶ ἄνδρες μεγάλη ἀρετή· μεγάλοι ἄνδρες, μικρὰ ἀρετή. Οὕτω πως ἐπιτυγχάνεται ἡ κοινωνικὴ ἐξίσωσις. Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχῃ τις τὰ πάντα.

Δὲν δύναμαι νὰ νοήσω, δὲν νομίζω εὐπρεπὲς νὰ ἀνθίσταταί τις ὢν πρίγκιψ κατὰ πάντων τῶν πειρασμῶν. Γινώσκω πολλὰς κυρίας ὑψηλῆς περιωπῆς, αἵτινες ἤθελον θεωρήσῃ τιμήν των τὸ νὰ τύχωσι τῶν περιποιήσεων τοῦ μέλλοντος αὐτοκράτορος τῶν Ἰνδιῶν· συγγνώτω μοι δὲ ἡ αἰδήμων Ἀγγλία ταῦτα λέγοντι. Ἀλλ' ἐν τούτοις ὑπάρχουσι καὶ πολλαὶ ὑπερβολαὶ ἐν τοῖς θρυλλουμένοις περὶ τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας. Ὁ πρίγκηψ οὐχὶ σπανίως ἐξ ἁπλοῦ καθήκοντος φιλοφρονήσεως ἀναγκάζεται νὰ λέγῃ ἐπιτετηδευμένον τινὰ λόγον, φιλοφρόνημά τι ἀνούσιον, ἀλλ' ἡ κακεντρέχεια δράττεται παρευθὺς τοῦ ἀσημάντου τούτου λόγου, μεγαλοποιεῖ αὐτὸν καὶ ἐγγράφει ἐν τῷ ἐνεργητικῷ τοῦ βασιλικοῦ δὸν Ζουὰν μίαν ἔτι ἐπιτυχίαν, μίαν ἔτι κατάκτησιν, ἕνα ἔτι θρίαμβον.

Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ πρίγκιψ ἀγαπᾷ νἀναστρέφηται μετὰ γυναικῶν, καὶ ὅτι σφόδρα αἰσθάνεται τὰς παρ' αὐταῖς ἐπιτυχίας του. Ἡ φήμη αὐτοῦ ὡς ἀνθρώπου ἐκδεδιῃτημένου εἶνε ἄγαν ὑπερβολική, ἀλλ' εὐκόλως παρηγορεῖται, ὑποθέτω, διότι τὰ αὐτὰ θρυλλοῦνται περὶ πάντων τῶν νέων καὶ εὐμόρφων πριγκίπων πάσης ἐποχῆς.

Ἓν ζήτημα παρίσταται φύσει εἰς τὸ δημόσιον πνεῦμα περὶ τῆς ἀξίας τοῦ μέλλοντος ἡγεμόνος. Καὶ πρὸ δεκαετίας μὲν τὸ ἐρώτημα τοῦτο προσκάλει βαρείας ἀποκρίσεις, ὑπεκίνει δεινοὺς φόβους. Ἀλλὰ σήμερον ἡ πρὸς τὰ σπουδαῖα κλίσις τοῦ πρίγκιπος, ἔχοντος πλείονα συναίσθησιν τοῦ καθηκόντων του, καὶ ὄντος ἧττον ἐπιπολαίου ἐμποιεῖ θάρρος καὶ ἐλπίδα εἰς τὸν λαόν, ὅστις τὸν καλεῖ εἰς τὸν θρόνον ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας· ἀλλ' ἡ ποθητὴ αὕτη ὥρα δὲν ἐσήμανεν ἔτι, διότι ἡ μὲν Ἄνασσα δύναται νὰ βασιλεύῃ εἴκοσιν ἔτι ἐνιαυτούς, ἀλλ' ὁ πρίγκιψ δυνατὸν νὰ μὴ ζήσῃ, διότι ἡ ὑγεία του παρέχει φόβους καὶ μερίμνας.

Ὀφείλομεν δὲ νὰ συμφωνήσωμεν ὅτι οὐδεμία ὕπαρξις εἶνε μᾶλλον τεταλαιπωρημένη τῆς τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας, καταπεπονημένου ὄντος καὶ καταβεβλημένου ὑπὸ τῆς σωρείας τῶν ἐπισήμων ἀγγαρειῶν· ὡς δὲ τὸ πρᾶγμα ἐξακολουθεῖ, καὶ σιδηρᾶ κράσις δύναται νὰ φθαρῇ ταχέως. Διότι ὁ πρίγκιψ ὁτὲ μὲν ὑποδέχεται διαφόρους πρεσβείας καὶ ἐπιτροπάς, ὁτὲ δ' ἐπισκέπτεται πόλεις· παρίσταται ἐν τελεταῖς ἐπετείοις, προεδρεύει συμποσίων παντοίων ἑταιρειῶν, ἑορτῶν φιλανθρωπικῶν, καταβροχθίζει γεύματα λουκούλλεια, σπανίως ἀποποιούμενος πρόσκλησιν. Ἐνίοτε δὲ παρίσταται ἐν ταῖς Βουλαῖς, ἐγκαινίζει μνημεῖα, ἐκθέσεις, ἀνδριάντας, καταθέτει θεμελίους λίθους τοσούτους, ὥστε δι' αὐτῶν δύναται νὰ οἰκοδομηθῇ οἰκοδόμημα ὅλον, ἐνὶ λόγῳ ὑφίσταται πάντα τὰ μαρτύρια τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς. Ἐν ᾧ δὲ ἡ σεβαστὴ αὐτοῦ μήτηρ ἀπολαμβάνει τὴν ἡδίστην ἀνάπαυσιν, διάγουσα βίον ἀτάραχον καὶ ἀκύμαντον, ὁ πρίγκιψ διανυκτερεύει τὸ ἥμισυ τῶν νυκτῶν του ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ. Ὑφίσταται δὲ πάντα τὰ βάρη τοῦ στέμματος, στερούμενος τὴν ἡδονὴν τοῦ βασιλεύειν. Ἀληθῶς δ' εἰπεῖν αὐτὸς κυβερνᾷ τὴν Ἀγγλίαν πλὴν τῆς πολιτικῆς.

Ἡ πολιτική! Τῷ εἶνε ἀπηγορευμένη ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, πρὸς μεγίστην εὐτυχίαν του, διότι

τοῦτο ἤθελε δώσῃ ἀκρόασιν εἰς τοὺς θέλοντας νὰ συγκροτήσωσι ἴδιον αὐτοῦ κόμμα, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἤθελε καταστῇ ἢ κόμμα μηχανορραφιῶν. Ὁ πρίγκιψ οὐδέποτε συνήνεσε νὰ ἐκδηλωθῇ οἱαδήποτε πολιτικὴ περὶ αὐτοῦ γνώμη. Οὐδέποτε παρεσύρθη ὑπ' οὐδενὸς ῥεύματος. Παρίσταται δὲ ἐν ταῖς συνεδρίαις τοῦ Κοινοβουλίου πρὸς διδασκαλίαν του. Ἀπέχων δὲ τῆς πολιτικῆς, δὲν εἶνε ὅμως καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὰς κοινωνικὰς βελτιώσεις· ἀσχολούμενος κατ' ἐξοχὴν περὶ τῆς τύχης τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἐνδεῶν καὶ παρέχων ἑαυτὸν μέγα παράδειγμα, ἐπέτρεψεν ἐν ταῖς κτήσεσιν αὐτοῦ τὴν εἰς τοὺς γεωργοὺς πώλησιν γαιῶν.

Μετ' ἄκρας δὲ περὶ τὸ ἐκφράζεσθαι λεπτότητος οὐδέποτε λέγει: «Ὅταν βασιλεύσω», ἀλλά: «Ἐὰν ποτε βασιλεύσω!»

Ὁ πρεσβύτερος υἱός του Ἀλβέρτος εἶνε παιδίον μέγα, ἡλικίας ἐτῶν ἑνὸς καὶ εἴκοσι, ἄρτι καταλιπὸν τὸ στεφάνιον καὶ τὰς σφαίρας, ἀφελὲς καὶ ἀτακτότατον. Ἀλλ' ὅμως ἡ νοητικὴ αὐτοῦ νωθρότης καὶ ἡ βραδεῖα διανοητικὴ ἀνάπτυξις εἶνε ἀπατηλά· διότι καὶ αὐτὴ ἡ Ἄνασσα κατ' αὐτὰς ὡμολόγησεν ὅτι καὶ ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας καὶ ὁ Ἀλφρέδος ὁ δοὺξ τοῦ Ἐδιμβούργου ἦσαν ὅμοιοι καὶ ἀπαράλλακτοι κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ Ἀλβέρτου, καὶ ὅτι βλέπουσα αὐτὸν πάρα ἐνθυμεῖται ἐκείνους.

Οἱ δύο υἱοὶ τοῦ πρίγκιπος ὡς ἀνατραφέντες ἐν τῇ θαλάσσῃ εἶνε ἀληθεῖς ναυτίλλοι, οὐδὲν κοινὸν ἔχοντες πρὸς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν καὶ τὰς ἡδονὰς καὶ διασκεδάσεις τῶν πόλεων· οὐδὲν λοιπὸν θαῦμα ἐὰν ζῶσιν ὅλως ἀφανεῖς καὶ οὐδὲν σημαίνοντες. Τούτων δὲ ὁ δεύτερος φαίνεται μᾶλλον ἔξυπνος· ὁ πρῶτος εἶνε μὲν κατὰ πάντα ἐξαίρετον παιδίον, ἀλλ' ἔχει ἓν ἐλάττωμα, καὶ ἐλάττωμα μέγα: εἶνε ἄκριτος.

Αἱ τρεῖς θυγατέρες τοῦ πρίγκιπος εἶνε τοσοῦτον μέτριαι εἰς τὰς ὀρέξεις των, ὥστε ἕνα καὶ μόνον εὐρύχωρον θάλαμον ἔχουσι καὶ αἱ τρεῖς ἁπλούστατα διακεκοσμημένον· ἕνεκα δὲ τοῦ περιωρισμένου αὐτῶν βίου καὶ τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν ἰδεῶν των, εἶνε αὐτόχρημα παιδία, καὶ τοι μία τις ἐξ αὐτῶν εἶνε ἤδη ἑπτακαίδεκα ἐτῶν. Σφόδρα δ' εὐαρεσταῦνται ἀκροώμεναι διάφορα διηγήματα καὶ παραμύθια, καὶ διακαῶς ποθοῦσι νὰ περιέρχωνται τὰ ἐμπορικὰ· ἅπαξ μόνον τοῦ ἔτους, τὰ Χριστούγεννα, γίνεται εἰς αὐτὰς ἡ χάρις νὰ ἐπισκεφθῶσιν ἓν μόνον κατάστημα ἐμπορικόν, τὸ τῆς Madame Tussaud. Ἔχουσι δὲ ἀρίστους τοὺς τρόπους, ἐξαίρετον τὴν συμπεριφοράν, καὶ εἶνε χαριέσταται καὶ θαυμασίας ἀνατροφῆς. Ὅταν δὲ περιστοιχίζωσι τὴν μητέρα των, ποιοῦσι δὲ τοῦτο ἀκατάπαυστα, φαίνονται ὡς λίθοι πολύτιμοι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ στέμματος. Τὰ πέντε δὲ ταῦτα παιδία ζῶσι ἐν ἁπλότητι σφόδρα τιμώσῃ μὲν τὴν μεγαλοφροσύνην τῶν γονέων, ἀλλ' ἥτις ὅμως θὰ ἐφαίνετο ὅλως ἄτοπος εἰς τὸν υἱὸν τοῦ εὐτελεστάτου πολίτου.

Ἡ πριγκίπισσα τῆς Οὐαλλίας θυγάτηρ τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας εἶνε ὅ τι ἐπαγωγὸν καὶ θελκτικόν. Οἱ μέλλοντες ὑπήκοοί της λατρεύουσιν αὐτήν, καὶ ὁ λαὸς κολακεύων αὐτὴν ἔρπει πρὸ τῶν ποδῶν της. Εἶνε ἀξιέραστος καὶ γλυκεῖα, ἡ δὲ ξανθὴ αὐτῆς εὐμορφία εἶνε ὁ τύπος ὁ ὑπὸ τῶν Ἄγγλων θαυμαζόμενος. Ἄλλως θὰ ἐφαίνετο ἴσως ὀλίγον τι ἄνοστος, καὶ θὰ ἔλεγέ τις ὅτι οὔτε φυσιογνωμίαν ἔχει, οὔτε ζωήν, οὔτε χάριν. Τὸ δὲ στερεότυπον περιλαίμιον τὸ αἰωνίως περισφίγγον τὸν τράχηλον αὐτῆς ὡς δουλικὸς κλοιός, παρέχει εἰς αὐτὴν δυσκαμψίαν τινά.

Εἶνε δὲ ἐξαίρετος ἀμαζών, τολμηροτάτη καὶ θελκτικωτάτη ἐπὶ τοῦ ἱππείου. Σύζυγος καὶ μήτηρ ἀφωσιωμένη, γυνὴ ἀποδεικνύουσα τὴν συμπάθειάν της χωρὶς νὰ δίδῃ θάρρος πρὸς οἰκειότητα, συνετὴ καὶ φρόνιμος ἄνευ ὑποκρισίας, ἀξιοπρεπὴς ἄνευ ἀλαζονείας, ἀνετράφη ὅπως καὶ αὐτὴ ἀνέθρεψε τὰς θυγατέρας καὶ τοὺς υἱούς της ἁπλούστατα. Ἀληθῶς δὲ θαυμασία εἶνε ἡ πρὸς τὰ τέκνα της στοργή, τὸ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους σέβας, ἡ πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας συμπάθεια, ἡ φιλόφρων γενναιοφροσύνη καὶ ἐλευθεριότης. Εἶνε δὲ καὶ ἐξαίρετος μουσουργός, ἔχουσα ἐν πᾶσι λεπτοτάτην καὶ ἀσφαλεστάτην κρίσιν τοῦ καλοῦ καὶ φιλοκαλίαν, ἐνδυομένη θαυμασίως, καὶ συμφώνως ἀείποτε πρὸς τὰς περιστάσεις.

Καὶ τοι δὲ εἶνε τεσσαρακοντοῦτις, ἀλλ' ὅμως φαίνεται κατέχει τὸ μυστήριον τοῦ μὴ γηράσκειν καὶ θέλει ἀναμφρίστως νὰ διατηρήσῃ τὴν εὐμορφίαν της ἀκμάζουσαν διὰ τὴν τελευτὴν τῆς στέψεως.

Περὶ τῶν πολιτικῶν δέν τῃ μέλει τίποτε, κατ' οὐδένα τρόπον. Οἷον δήποτε καὶ ἂν εἶνε τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας, ὅσον δήποτε ὀξεῖα καὶ ἂν εἶνε ἡ πολιτικὴ κρίσις, οὔτε φροντίζει οὔτε ταράσσεται. Τὴν προσοχήν της ἕλκει πολὺ μᾶλλον καινοφανής τις κόμμωσις ἢ ἁπαξάπαντα τοῦ Κοινοβουλίου τὰ νομοσχέδια καὶ αἱ ἀποφάσεις. Κατὰ τοῦτο δὲν ἐκληρονόμησε τὰς γνώσεις καὶ τὰς ἀνωτέρας ψυχικὰς δυνάμεις τῆς μητρὸς αὐτῆς Λουΐζης τῆς βασιλίσσης τῆς Δανίας.

Ἀλλά... διότι ὑπάρχει καὶ ἓν ἀλλά! ἡ συμπαθητικὴ αὕτη ἡγεμονὶς εἶνε κωφοτάτη καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὅλως ξένη τῶν ἔξωθεν θορύβων· ἡ δὲ διάνοιά της εἶνε μετρία καὶ οὐδόλως ἐπιζητεῖ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας ἀξίαν. Ἀλλ' εἰς ἐξίσωσιν ἔχει ἄλλην τινὰ ἀρετὴν σπανιωτάτην· οὐδέποτε λέγει κακὸν περί οἱουδήποτε, ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ οὐδὲ ἕνα ἔχει ἐχθρόν· ἀλλ' ὦ τοῦ παραδόξου πράγματος! οὐδὲ φίλους ὅμως ἔχει, εἰμὴ μόνην ἔχουσα φίλην της, παρ' αὐτῇ κυρίαν τῆς τιμῆς τὴν μὶς Κνόλλυς.

Ὁ δεύτερος υἱὸς τῆς Ἀνάσσης ὁ Ἀλφρέδος

δοὺξ τοῦ Ἐδιμβούργου, εἶνε ὁ αὐλικὸς μουσικός. Ἐγεννήθη δὲ κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς κώπην, διὰ τῆς ἑτέρας δὲ βιολίον. Ὁ πρίγκιψ περιῆλθε τὴν γῆν ὅλην καὶ ἔγνω πάσας τὰς ἡδονὰς τάς τε φυσικὰς καὶ τὰς πνευματικὰς καὶ τὰς καλλιτεχνικάς. Ἐν τῷ σταδίῳ δὲ τοῦ ἀρέσκειν εἰς τὰς γυναῖκας δὲν ἔχει τὰς κλίσεις ἀλλ' οὐδὲ τὴν δεξιότητα τοῦ ἀδελφοῦ του. Εἰς ἀποζημίωσιν δέ, λέγουσιν ὅτι δὲν δυσαρεστεῖται ἔχων ἐνώπιόν του φιάλην ἐκλεκτοῦ οἴνου, καὶ ὅτι γινώσκει κάλλιστα νὰ πίνῃ τυχούσης εὐκαιρίας ὡς παλαιὸς ναύτης. Εἶνε δὲ εὔμορφος νέος στερούμενος ὅμως τῆς χάριτος τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας. Κατά τινα δὲ ἀντίθεσιν, ἥτις ὅμως δὲν εἶνε καὶ ἡ μόνη, περιφρονεῖ τὴν κομψότητα. Ἐν τῷ βάθει δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ διαλάμπει ἐνίοτε φλὸξ ἀπαισία, βλέμμα Μεφιστοφελοῦς, πολλάκις κινῆσαν τὴν περιέργειάν μου.

Οἱ ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὸν προβιβασμοὶ αὐτοῦ ἔχουσί τι τὸ θαυμαστόν. Τίς λοιπὸν ἔλεγεν ὅτι ἡ προαγωγὴ εἶνε δύσκολος ἐν τῷ Ἀγγλικῷ στρατῷ; Ἀνερριχήθη εἰς τὰ ὕπατα ἀξιώματα μετὰ τοσαύτης εὐκολίας καὶ ἀφελείας, ὥστε οἱ δύσμοιροι βαθμοφόροι οἱ μαραινόμενοι ἐν τοῖς ὑποδεεστέροις βαθμοῖς θὰ θλίβωνται πάντως, διότι δὲν ἐγεννήθησαν πρίγκιπες καὶ αὐτοί. Ἦτο ἑνὸς καὶ εἴκοσιν ἐτῶν ὅτε τῷ προσηνέχθη ὁ θρόνος τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν ἀπεποιήθη, φοβούμενος ἆρά γε τὴν σύγκρισιν τοῦ βιολίου του πρὸς τὴν λύραν τοῦ Ὀρφέως;... Τριῶν καὶ εἴκοσιν ἐτῶν διωρίσθη κυβερνήτης τῆς *Γαλατείας*, θέλων δὲ νὰ καταστήσῃ ἔνδοξον τὸ πλοῖον τοῦτο ἔγραψε βαλλισμὸν εἰς τιμὴν αὐτοῦ.

Τὸν λέγουσι φιλάργυρον, καὶ τὸ πιστεύω· διότι οἱ Ἄγγλοι διατείνονται ὅτι δὲν ἐννοεῖ νὰ δώσῃ ἓν κἂν σελλίνιον ὅταν ἐπισκέπτεται πινακοθήκην. Καὶ ἐγὼ δὲ αὐτὸς ἔχω νὰ σᾶς διηγηθῶ ἱστορίαν τινά. Ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσίας, ἡ πενθερά του, ἐπεσκέφθη ποτὲ τὴν κόρην της, δούκισσαν τοῦ Ἐδιμβούργου μετὰ πολυαρίθμου ἀκολουθίας, μετὰ πολλῶν ἁμαξῶν, ἵππων, κλπ. κλπ.. Τί νομίζετε ὅτι ἔκαμεν ὁ γαμβρός της; Ὑπέδειξεν εἰς τὴν πενθερά του ὅτι εἶνε πολὺ ἐπαχθὴς εἰς αὐτὸν ἡ δαπάνη τῆς φιλοξενίας, καὶ νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ παραγγείλῃ εἰς τὸν αὐλάρχην της νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα· ἡ παραγγελία ἐδόθη καὶ τὰ ἔξοδα ἐπληρώθησαν μέχρις ὀβολοῦ. Ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ παρετέθη πρόχειρόν τι ἄριστον. Ἐν ᾧ δὲ ἡ Αὐτοκράτειρα ἦτο ἤδη ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ ἁμάξῃ, ὁ δοὺξ τοῦ Ἐδιμβούργου ἀνέσυρεν ἐκ τοῦ θυλακίου του χαρτίον τι καὶ ὑπέβαλεν εἰς αὐτὴν τὴν προσθήκην τῆς δαπάνης τοῦ λησμονηθέντος ἀρίστου.

Ὁ δοὺξ τοῦ Ἐδιμβούργου εἶνε αὐτόχρημα νυκτὸς τήν τε εἰλικρίνειαν καὶ τὰς ἀποτόμους ἀπαντήσεις. Εἶνε καλὸς σκοπευτής, εὐστροφώτατος καὶ ἀγαπᾷ τὰ σωματικὰς ἀσκήσεις. Παίζει τὸ βιολίον πρὸς διασκέδασιν τῶν ναυτῶν του, μετέχει ὡσαύτως τῶν συναυλιῶν τῶν γενομένων πρὸς σκοποὺς φιλανθρωπικούς, ἰδίᾳ δὲ ἐνώπιον τῶν ἑπτακισχιλίων ἢ ὀκτακισχιλίων ἀκροατῶν οὓς δύναται νὰ περιλάβῃ τὸ Albert-Hall· καὶ ὀρχήστρα μάλιστα ἐξ ἐρασιτεχνῶν κατηρτίσθη ἐπίτηδες χάριν αὐτοῦ, καὶ παίζει καθ' ἑβδομάδα διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ κ. Mount. Ἀλλ' ὁ μουσικός, ἔστω καὶ πρίγκηψ, οὐδόλως εἶνε φιλόμουσον νὰ ὑπερπηδᾷ τοὺς νόμους τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς ἀκριβείας, μάλιστα δὲ ὅταν παίζῃ μόνον ἐν τῇ πρώτῃ θέσει (οἱ παίζοντες βιολίον καταλαμβάνουσι τί λέγω)· ἄλλως τε πῶς εἶνε ποτε δυνατὸν πρίγκηψ τις ὤν, νὰ λαμβάνῃ τὴν δευτέραν θέσιν;

Ἡ δούκισσα τοῦ Ἐδιμβούργου, κόρη τῶν Τσάρων, ὑποφέρει οὐκ ὀλίγον ἕνεκα τῆς ὑποδεεστέρας πως θέσεως ἥτις ἔλαχεν αὐτῇ. Παρὰ πάντων νομίζεται ἀλαζὼν ἐν ᾧ εἶνε μόνον ὑπερήφανος. Καίτοι δὲ πολὺ προσεπάθησε νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὰ Ἀγγλικὰ ἔθιμα, ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ κατορθώσῃ. Εἶνε δὲ ἀξιέραστος, *εὐφυεστάτη περὶ τὸ διαλέγεσθαι, ἀείποτ' ἐπιζητεῖ* τὰς συζητήσεις καὶ συζητεῖ μετὰ δεινότητος ἣν πολλοὶ πεπαιδευμένοι θὰ ἐζήλουν. Περιφρονεῖ τὰς τετριμμένας συνδιαλέξεις ἔχουσα παιδείαν σπανίαν εἰς γυναῖκα. Μετὰ πλείστης δὲ ὅσης δεξιότητος καὶ εὐφυΐας ἐδημιούργησε ἐσωτερικὸν τοῦ οἴκου ἔνθα γινώσκει νὰ συγκρατῇ τὸν ἄνδρα της. Ἔχει νοῦν ἄξιον παρατηρήσεως, νοῦν ὑπερφυᾶ, καὶ ἐὰν ὡς πιστεύω εἶνε ἔπαινος περὶ ἡγεμονίδος λεγόμενον, θὰ εἴπω νοῦν ἀρσενικόν. Ἡ δούκισσα τοῦ Ἐδιμβούργου φύσει ἦτο προωρισμένη ἕνεκα τῶν ἀρετῶν τοῦ χαρακτῆρός της ἵνα γίνῃ μεγάλη τις αὐτοκράτειρα.

Ὁ δοὺξ καὶ ἡ δούκισσα ὀλίγους ἔχουσι φίλους, δὲν εἶνε πολὺ δημοφιλεῖς, καὶ ζῶσι σχετικῶς ἀπομεμονωμένοι· καὶ ὁσάκις δέχονται, προσέρχονται ὀλίγοι, καὶ ψυχρότης τις ἐπιπολάζει. Ὁ μόνος δὲ σχεδὸν οἰκιακὸς φίλος εἶνε ὁ κόμης Ἀδλερβεργ γραμματεὺς τῆς Ρωσικῆς πρεσβείας.

Ἕπεται τὸ τέλος.

Comte Paul Vasili.

Οἱ μεγάλοι ἄνδρες καὶ ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ κόσμου ἀσκοῦντες δημιουργοῦνται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μᾶλλον ἢ ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ. Ὑπὸ τὴν πατρικὴν στέγην, τὴν πολλάκις πενιχράν, διαμορφοῦται ὁ χαρακτήρ των. Διὰ τοῦτο ὀρθῶς Ἄγγλος ποιητὴς λέγει: «Τὰ ῥεύματα, ἅτινα στρέφουσι τοὺς τροχοὺς τῆς μηχανῆς τοῦ κόσμου, τρέχουσιν εἰς μονήρη μέρη.»

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ

Β'

Λαλιὰ τῶν πιθήκων

Οἱ πίθηκοι ἔχουσι λαλιάν, τοὐλάχιστον ἐκθηλοῦσι τὰ πάθη των τὰς συγκινήσεις των, τοὺς πόθους των, τοὺς φόβους των διὰ φωνῶν καὶ κινήσεων συνοδευομένων διὰ τραυλισμῶν διακρινόντων ἕκαστον εἶδος πιθήκων. Ὁ φλαμκρὸς τρωγλοδύτης τοῦ Δουβαγιοῦ [1] ὅταν ἐπόθει τι, ἐδίδετο δ' αὐτῷ κατὰ λάθος ἕτερον, ἐξέφραζε τὴν δυσαρέσκειάν του δι' ἰδιαιτέρας τινὸς φωνῆς. Τίς δύναται νὰ μὴ ἐκλάβῃ ὡς ἐκφραστικωτάτην τὴν σκηνὴν ἣν διηγεῖται ὁ Φραγκίσκος Κυβιέρος μεταξὺ ἄρρενος Ἰάκχου καὶ τῆς Θηλείας αὐτοῦ; Ἡ Θήλεια πρὸ μικροῦ εἶχε τέξει ἐν τῷ θηριοτροφείῳ τῶν Παρισίων. Ὅταν αὕτη ἐκουράζετο κρατοῦσα τὸ νεογνόν, ἀνεγείρετο βηγνύουσα ὀξεῖαν κραυγήν. Ὁ ἄρρην πάραυτα, ὡς νὰ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν «λάβε τὸ τέκνον», ἐλάμβανενἐκ τῶν βραχιόνων αὐτῆς τὸ νεογνὸν καὶ ἐκράτει τοῦ λοιποῦ αὐτό. Καὶ ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει οἱ πίθηκοι ποιοῦσι κινήσεις ὁμοίας τῷ ἀνθρώπῳ τῷ εὑρισκομένῳ ὑπο τὰς αὐτὰς περιστάσεις. Ὁ Σαβάζ παραθέτει γεγονὸς περίεργον θηλείας τινὸς Χιμπαντζῆ. «Ἡ μήτηρ, λέγει, ὅτε ἐνόησεν ὅτι ἀνεκαλύφθη, » ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ δένδρου μετὰ τοῦ τέκνου αὐ- » τῆς παρκολουθοῦσα μετὰ προσοχῆς τὰς κινή- » σεις τοῦ κυνηγοῦ. Ὅταν δ' οὗτος ἐσκόπευε κατ' » αὐτῆς, αὕτη διὰ τῶν χειρῶν ἔκαμε σημεῖον πρὸς » αὐτὸν ἀπαράλλακτα ὅπως ἄνθρωπος ὅστις θέ- » λει νὰ παρακαλέσῃ». «Ὅταν αἱ κινήσεις καὶ αἱ φωναὶ ἐννοοῦνται καὶ παρ' ἄλλων ὄντων, τότε ταῦτα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πραγματικὴ τῶν ζώων λαλιά», λέγει ὁ Τάϊλορ.

Οἱ πίθηκοι καὶ τὰ παιδία καθὼς καὶ οἱ ἄγριοι λαοὶ καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ κακῶς ἀνατεθραμμένοι ἐκ τῶν πεπολιτισμένων ἀγαπῶσι νὰ μιμῶνται τὰς κινήσεις καὶ τοὺς μορφασμοὺς ὅσων βλέπουσι. Οὕτω ὁ νεαρὸς Λιεβοὺ υἱὸς τοῦ βασιλέως Κουρουράου τῶν νήσων Pelew ἀποσταλεὶς εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ Λονδίνου εἰκοσαετὴς τὴν ἡλικίαν, ὁσάκις ἐπανήρχετο εἰς τὸν οἶκον τῶν ξενιζόντων αὐτὸν, ἐμιμεῖτο πάντας τοὺς συμμαθητάς του. Χιλιάδες δὲ καὶ ἄλλων παραδειγμάτων πείθουσιν ὅτι καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει μεγίστην τάσιν ὅπως μιμῆται.

Ἡ στάσις καὶ ἡ εὐφυΐα τῶν πιθήκων εἶναι πολλάκις τόσον ἀνθρώπειναι, ὥστε πολλοὶ ἄγριοι διισχυρίζονται ὅτι οἱ πίθηκοι ἐκ κακίας δὲν ὁμιλοῦσι. Πράγματι ὁ πίθηκος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄνθρωπος βωβός, διότι δὲν προφέρει καθαρῶς ὡς ἡμεῖς τὰ σύμφωνα. Πάντες ὅμως οἱ ἄνθρωποι δὲν προφέρουσιν ἐξίσου εὐκρινῶς. Πολλοὶ ἐκ γενετῆς τραυλίζουσι καὶ ἄλλοι ψευδίζουσι καὶ μετὰ μακρὰν διδασκαλίαν. Ἄγριοι τινὲς ἔχουσιν ἀλφάβητον πτωχότατον καὶ ἀνάμικτον ἤχων ῥινοφώνων καὶ λαρυγγοφώνων, οὓς ἄν δὲν ἀκούσῃ τις δὲν δύναται καὶ νὰ φαντασθῇ.

Πάντες οἱ πίθηκοι ἔχουσι φωνήν, τινὲς μάλιστα καὶ ἰσχυροτάτην. Ἐξαιρέσει τοῦ Ὀραγκουτάγκου βιοῦντος πάντοτε μόνου καὶ σιωπηλοῦ, πάντα τ' ἄλλα ἤδη τὰ ζῶντα κατ' ἀγέλας φλυαροῦσι καὶ πολὺν διεγείρουσι θόρυβον. Αἱ κυριώτεραι φωναὶ τῆς θορυβώδους καὶ ταχείας λαλιᾶς των, ἐν αἷς διακρίνεται ἡ ἐπαναληψις τῶν αὐτῶν ἤχων ὅπως εἰς τὰ παιδία καὶ τὰ πτηνά, ἀνευρίσκονται ἐν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀγριωτέρων λαῶν. Αἱ φωναὶ αὗται εἶνε κυρίως ὀξεῖς λαρυγγισμοὶ ὅμοιοι πρὸς τοὺς τῶν λαῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ Μελανησίας. Τὸ ἀλφάβητον τῆς Νέας Ζηλανδίας ἀριθμεῖ δώδεκα ὅλα σύμφωνα ὀλιγώτερα τοῦ ἡμετέρου. Οἱ Ἰνδοὶ τῆς Βρεττανικῆς Κολομβίας στεροῦνται τῶν γραμμάτων *β, δ, ζ, μ, ξ, π, φ*. Οἱ περουβιανοὶ στεροῦνται τῶν *γ, δ, μ, ξ, σ, φ*. Οἱ Οὐρόνοι τῆς Ἀμερικῆς δὲν ἔχουσι οὐδὲν τῶν γραμμάτων *β, μ, ν, π, φ*, κλ. Τὰ πτηνὰ τοὐναντίον δύναται νὰ προφέρωσι πάντα τὰ γράμματα τοῦ ἡμετέρου ἀλφαβήτου.

Ἄξιον σημειώσεως εἶναι, ὅτι ἰδίως τὰ χειλεόφωνα ἐλλείπουσιν ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ταπεινοτέρων λαῶν τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς, ὡς καὶ ἐν τοῖς τραυλισμοῖς τῶν πιθήκων οἵτινες στεροῦνται χειλέων· τοὐναντίον δὲ ἐν ταῖς ἀνεπτυγμέναις ἀνθρωπίναις φυλαῖς τὸ τέκνον κατὰ πρῶτον προφέρει τὸ χειλεόφωνον *μ*, ὅπερ κυρίως χρηγεῖ τὴν ῥίζαν εἰς τὰς λέξεις *μήτηρ, μαστός*. Οἱ Κίσουα τοῦ Περοῦ, οἱ ἐκπολιτίσαντες τὴν νότιον Ἀμερικήν, καλοῦσι τὴν *μητέρα, μαμά*, ὅπως εἰς τὰς Ἀρειοευρωπαϊκὰς διαλέκτους. Ἐπίσης εἰς τινας αἰθιοπικοὺς λαοὺς ἡ συλλαβὴ *μὰ* χαρακτηρίζει τὸ θῆλυ γένος.

Ἂν οἱ πίθηκοι στερῶνται λαλιᾶς, ἣν δὲν κατωρθώσαμεν ἡμεῖς ἄχρι τοῦδε νὰ ἑρμηνεύσωμεν, τούναντίον δείκνυνται ἱκανοὶ νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἡμετέραν. Εἶνε βέβαιον ὅτι ἐν μέρει ἐννοοῦσι ταύτην, διότι διδασκόμενοι ὑπακούουσι εἰς τὰς διαταγὰς καὶ τὰς διὰ φωνῶν ἀπειλὰς τῶν τιθασσευτῶν των. Ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ οἱ κύνες ἐννοοῦσιν ἐνίοτε ὅ,τι λέγεται πρὸ αὐτῶν, ἰδίως ὅταν διεγερθῇ ἡ προσοχὴ τῶν ζώων τούτων.

Τὸ ἀκόλουθον γεγονὸς πείθει ὅτι ὅμοιόν τι συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς πιθήκους. Θήλεια πίθηκος διέφυγε τὸν κ. Μπούκλανδ. «Τὴν κατεδίωκον, λέγει, ἐπὶ τῆς στέγης πολλῶν οἰκιῶν μὴ δυνάμενος νὰ πλησιάσω εἰς αὐτήν. Συνέβη μίαν στιγμὴν ἡ ἄλυσος ἣν ἔφερεν ἔτι ἐν τῷ λαιμῷ νὰ κρεμασθῇ πρό τινος παραθύρου· τότε εἶπον εἰς γυναῖκα θεωμένην διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ τούτου παραθύρου.

— Σᾶς παρακαλῶ, ἁπλώσατε τὴν χεῖρά σας ἵνα λάβητε τὴν ἄλυσον. Αὕτη προσεπάθησε, ἀλλ' ἡ Ἰωάννα (οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ πίθηκος) ἤτις ἦτο μᾶλλον ζωηρὰ ἔσυρε διὰ τῶν χειρῶν της τὴν ἄλυσον ὡς ὁ ναύτης ἀνασύρει τὴν ἄλυσον τοῦ πλοίου καὶ ἔφυγεν ἑκ νέου. Εἶχον λάβει πᾶσαν πρόνοιαν νὰ μὴ δείξω τὴν διάθεσίν μου δι' οὐδεμιᾶς κινήσεως, περιορισθεὶς εἰς ἁπλοῦν λόγον. Ὅθεν εὐλόγως δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ πίθηκος ἐννόησε τὰς λέξεις, διότι αὕτη ἔσυρε τὴν ἄλυσον, προτοῦ ἡ γυνὴ ἁπλώσῃ τὴν χεῖρα ἐκτὸς τοῦ παραθύρου».

Ὁ Οὐζὼ προσθέτει ὅτι δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι τὰ ζῷα κατορθοῦσι νὰ ἐννοῶσιν ἐν μέρει τοὺς λόγους ἡμῶν. Δύνανται νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς τὰ νεογνὰ τῶν δεκαπέντε ἢ δέκα ὀκτὼ μηνῶν, τὰ ὁποῖα ἐννοοῦσι τὴν μητέρα των, καίτοι μὴ γνωρίζοντα ἔτι νὰ ὁμιλῶσι.

Οἱ πίθηκοι κυρίως στεροῦνται σημείων μνημονευτικῶν ἀναλόγων τῇ γραφῇ· τοιούτων ὅμως στεροῦνται καὶ οἱ λαοὶ οἱ ἐν τῇ ἐσχάτῃ βαθμίδι τῆς κοινωνίας, οἱ ζῶντες γυμνοὶ καὶ ἄνευ ἀσύλου. Τὰ πρῶτα σημεῖα, ἅτινα ἐγείρει ὁ ἄνθρωπος ὅπως διαιωνίσῃ τὴν μνήμην γεγονότων τινῶν εἶναι σωροὶ λίθων ἢ κλάδων. Οἱ Ἰνδοὶ τῆς Βιργινίας βαθείας ἐποίουν ἐντομὰς τῶν φλοιῶν τῶν δένδρων εἰς ἀνάμνησιν συμβάντων τινῶν. Αἱ ἐπὶ πετρωμάτων ἐπιγραφαὶ εἶναι ἐπίσης ἀρχαιόταται.

Ἀδίκως ὁ Ραβελαὶ εἶπεν ὅτι *ἀτὸ γελᾶν ἐθιον ἐστὶ τοῦ ἀνθρώπου.* » Διότι πλεῖστοι πίθηκοι γελῶσιν ὡς καὶ ἡμεῖς. Ὁ Κούκ ἐβεβαίωσεν ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς τῶν Νέων Ἑβρίδων ἐκφράζουσι τὴν χαρὰν των διὰ λαρυγγωδῶν τινων ἤχων ὁμοίων ταῖς φωναῖς τῶν πιθήκων. Πάντες οἱ ἄνθρωποι δὲν γελῶσι. Οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἰδίᾳ οἱ Τοῦρκοι παραβάλλουσι τοὺς εὐρωπαίους πρὸς πιθήκους διότι γελῶσιν ὡς ἐκεῖνοι.

Εἰς τοὺς πιθήκους, τὰ σαρκοφάγα, μώνυχα καὶ προβοσκιδοφόρα διακρίνομεν εὐκόλως τὴν χαρὰν ἢ τὴν λύπην. Ἐπίσης δὲ καὶ εἰς πολλὰ πτηνά, ἰχθῦς καὶ ἔντομα. Ὁ φαλακρὸς Χιμπαντζῆς τοῦ Δουσαγεοῦ ἔδιδε τὴν χεῖρα καὶ εὐχαρίστει οὕτω τὸν δίδοντα αὐτῷ φαγητόν τι τῆς ὀρέξεώς του. Τὸ τοιοῦτον δύναται ἴσως νὰ ἐξηγηθῇ ὡς νέα αἴτησις τοῦ πιθήκου ἢ καὶ ἁπλῶς ὡς συνήθεια ἣν εὐκόλως λαμβάνουσι τὰ ζῷα νὰ δίδωσι τὸν πόδα εἰς τοὺς θωπεύοντας ταῦτα.

Οἱ πίθηκοι οὐ μόνον γελῶσι καὶ ἐκφράζουσι τὴν χαρὰν των, ἀλλ' ἐκδηλοῦσι καὶ τὴν θλῖψίν των καὶ κλαίουσι συγχρόνως. Ὁ Οὐμβόλδος λέγει ὅτι οἱ ἐντομοφάγοι πίθηκοι τοῦ Περοῦ εἶνε τόσον εὐαίσθητοι, ὥστε εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν θλίψεως οἱ ὀφθαλμοί αὐτῶν πληροῦνται δακρύων. Τοὐναντίον πολλοὶ διισχυρίζονται ὅτι οἱ ἄγριοι δὲν κλαίουσι. Τὸ τοιοῦτον ὅμως φαίνεται ἀνυπόστατον, καθότι εἶδον κλαίοντας καὶ τοὺς Ὀττεντότους καὶ τοὺς Ἰνδοὺς τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοὺς λαοὺς τοῦ Ταΐτι. Ἐν τούτοις ἀναπτυσσομένων τῶν ἀνθρώπων ἐλαττοῦται καὶ ἡ πρὸς τὸ κλαίειν τάσις αὐτῶν. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ζῷα παρατηροῦνται ἀληθῆ δάκρυα, εἰς τοὺς κύνας, τὰς δορκάδας, τὰς ἐλάφους καὶ τὰς κεμάδας ἢ *γαζέλλας*. Οὕτω ἐκλείπει καὶ ἕτερος ὑποθετικὸς χαρακτὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους.

Ἐν τῇ ὄψει τῶν πιθήκων δύναταί τις νὰ διακρίνῃ τὰς αὐτὰς κινήσεις τῆς φυσιογνωμίας δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος ἐκφράζει διαφόρους αὐτοῦ συγκινήσεις, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τὴν συστολὴν τῶν γωνιῶν τοῦ στόματος καὶ τὴν σύμπτυξιν τῆς κάτω βλεφαρίδος ἐν τῷ γέλωτι τῶν πιθήκων ἢ καὶ τὴν συνοφρύωσιν τοῦ μετώπου καὶ τῶν ὀφρύων ἐν τῇ ὀργῇ.

Γ'

Ἑορταὶ καὶ κηδεῖαι τῶν πιθήκων

Οὐδεὶς πλέον ἀμφιβάλλει, ὅτι οἱ πίθηκοι ἄγουσιν ἀληθεῖς ἑορτάς, ἅς τινας ὁ Οὐζὼ παρομοιάζει πρὸς τὰς τελουμένας ὑπὸ τῶν Ἀφρικανῶν Αἰθιόπων, τῶν Ὀττεντότων καὶ τῶν Παπούα τῆς Νέας Γουϊνέας, ἐν ἧχοι τυμπάνων, ἐν καιρῷ ἰδίᾳ πανσελήνου ἢ καὶ συνηθέστερον κατὰ τὴν νέαν σελήνην. Οἱ Κῆβοι, πίθηκοι τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, συνκθροίζονται ἁροῦ ἐξαντλήσωσι τὰ τρόφιμα χώρας τινὸς καὶ ἑτοιμάζονται πρὸς μετανάστευσιν εἰς ἕτερον τόπον. «Πηδῶσι, καὶ κραυγάζουσι τότε, οἱ ἄρρενες ἀναρριχώμενοι ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ αἱ μητέρες φέρουσαι τὰ τέκνα των ἐπὶ τοῦ νώτου ἢ εἰς τοὺς βραχίονας αὐτῶν.»

Ὁ Δουβωσὲλ ἐν ταῖς Ἰνδίαις παρετήρησε μεγάλην συνάθροισιν Σεμνοπιθήκων, κατὰ δὲ τὰς μαρτυρίας τῶν ἰθαγενῶν τὸ τοιοῦτον ἐπαναλαμβάνεται μεθ' ὡρισμένον ἀριθμὸν ἐτῶν. «Ἐν τῇ συνκθροίσει, λέγει, προσῆλθον πολλαὶ χιλιάδες πιθήκων κατ' ἀγέλας ἐκ διαφόρων μερῶν συναθροισθέντες. Πάντες ἐβάδιζον κρατοῦντες ῥάβδον εἰς τὴν χεῖρα· φθάνοντες ὅμως εἰς τὸν τόπον τῆς συναθροίσεως ἔρριπτον πάντες τὰς ῥάβδους εἰς τὸ αὐτὸ μέρος καὶ ἐσχημάτισαν παμμέγιστον σωρόν.»

Αἱ ἑορταὶ τῶν μελανῶν χιμπαντζῆ τῆς Ἀφρικῆς προσομοιάζουσι λίαν πρὸς τὰς τῶν Αἰθιόπων. Συναθροίζονται πολλάκις περὶ τοὺς πεντήκοντα, πηδῶσι, κραυγάζουσι καὶ κροταλίζουσι ἐπὶ τῶν ξύλων διὰ ῥαβδίων, τὰ ὁποῖα κρατοῦσι διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν. Τὸ τοιοῦτον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πρώτη ἀπόπειρα μουσικῆς τῶν πιθήκων· ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι ἡ μουσικὴ αὕτη παρίστᾳ τὴν πρωτογενῆ ἀνάπτυξιν τοῦ τυμπάνου, ὅπερ πανταχοῦ διατελεῖ τὸ πρῶτον

1. Συγγραφεὺς περιγράψας πρῶτος λεπτομερῶς τὰ κατὰ τοὺς Χιμπαντζῆ ἢ Τρωγλοδύτας. Σ. Μ.

ὄργανον τῶν ταπεινοτέρων ἀγρίων φυλῶν, καὶ τὸ μόνον ὅπερ πολλοὶ ἔτι λαοὶ κέκτηνται. Ὁ Δίξων ἀνεῦρε τὸ ὄργανον τοῦτο εἰς τοὺς λαοὺς τῶν νήσων Σανδβίχων, ὁ Κούκ εἰς τὸ Τονγκαταβού καὶ Ἄπαλι, ὁ Βουζαινβίλ εἰς τὰς Νέας Ἑβρίδας καὶ ὅλην την Πολυνησίαν. Ἐπίσης ἀνευρέθη καὶ εἰς τοὺς Παπούα τῆς Νέας Γουϊνέας, εἰς τοὺς Ὁττεντότους τῆς Ἀφρικῆς καὶ τοὺς Κάφρους τῆς ἄνω Αἰγύπτου, καὶ εἰς τοὺς Τολτέκους τῆς Ἀμερικῆς.

Πρὸς τούτοις οἱ ἐξημερωμένοι πίθηκοι μανθάνουσιν εὐκολώτατα νὰ κτυπῶσι τὸ τύμπανον καὶ παίζωσι τὰ κρόταλα. Ἂν δώσωμεν πίστιν εἰς τὰς δημοτικὰς διηγήσεις, οἱ πίθηκοι ἔχουσι καὶ ἐπικηδείους τινὰς τελετάς. Ἐν Κοχιγκίνᾳ ὑπάρχει εἶδος καλούμενον Χι-δούκ,ὑπὸ δὲ τῶν Σινῶν Χαί-τού· ὁ πίθηκος οὗτος κατὰ τοὺς Σίνας βιοῖ κατ' ἀγέλας. Ὅτε δὲ εἷς τῶν τῆς ἀγέλης ἀποθνήσκει, οἱ ἄλλοι τὸν κηδεύουσι λαμβάνοντες πάντες μέρος.

Ὁ Πύρχας καὶ ὁ Πόγκος καλούμενος (εἶδος γορίλλα) κατὰ τὴν μαρτυρίαν τὴν ἀξιοπιστον τοῦ Μπάτελ, βιοῖ κατ' ἀγέλας, ὅταν δὲ εἷς τῶν ἑταίρων ἀποθάνῃ, οἱ ἄλλοι καλύπτουσιν αὐτὸν διὰ μεγάλων κλάδων.

Πᾶσαι αἱ διηγήσεις αὗται δὲν ἐπεβεβαιώθησαν. Ἰδίως τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν Σινῶν φαίνονται ἐξωγκωμένα. Ἐν τούτοις ὅμως τὰ πάντα πείθουσιν ὅτι οἱ ἀνώτεροι πίθηκοι δὲν βλέπουσι μετ' ἀπαθείας καὶ ἀδιαφορίας τὸν θάνατον τῶν συντρόφων αὐτῶν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ Κάφροι τῆς Ἀφρικῆς, οἵτινες σχετικῶς εἶναι πολιτισμένοι, ἐγκαταλείπουσι τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἀτάφους. Μόνον τὰ πτώματα τῶν ἀρχηγῶν καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν θάπτουσι. Τὰ πτώματα πάντων τῶν λοιπῶν ἀφίνονται βορὰ τῶν ἁρπακτικῶν ὀρνέων, τῶν λύκων καὶ ἐντόμων. Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὰς πρώτας ἐποχὰς τῆς ἀνθρωπότητος τοιοῦτόν τι συνέβαινε. Κατὰ τὴν λιθίνην ἐποχὴν καὶ τὴν τῶν κατοικιδίων ζώων ἀνευρίσκονται ἴχνη τάφων. Πάντα τὰ σπήλαια τὰ θεωρούμενα ὡς τάφοι ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς, σήμερον ἀνεγνωρίσθησαν ὡς ἀνήκοντα εἰς πολὺ μεταγενεστέραν ἐποχήν.

(Ἕπεται συνέχεια.)

...Α.

Η ΑΛΕΚΤΟΡΙΣ

Ἡ ἀλεκτορὶς καὶ οἱ ἀλεκτρυόνες ὑφίστανται ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Τόπος γεννήσεως αὐτῶν ὑπῆρξαν αἱ Ἰνδίαι καὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς Ἀσίας ὀροπέδια, ἅτινα ἐπίσης ἐγένοντο τὸ πρῶτον λίκνον τῆς ἡμετέρας φυλῆς. Ἐκ ταύτης διέβησαν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους, ἐν αἷς φαίνεται ηὐδοκίμησαν λίαν. Οἱ ἀλεκτορίδες τῆς Κῶ καὶ τῆς Ἰωνίας ἐφημίζοντο καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἔτρεφον ἐν μεγίστῃ ἀφθονίᾳ ἀλεκτορίδας. Οἱ Ἑβραῖοι ἐγίγνωσκον ἄριστα πάσας τὰς μεθόδους τῆς ἀνατροφῆς καὶ παχύνσεως τῶν ἀλεκτορίδων, διότι ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ μνημονεύεται ὁ τρόπος τῆς ἐκτομῆς τῶν ἀλεκτρυόνων. Ἐν τῇ Συρίᾳ ἤκμαζον αἱ ἀλεκτορίδες, ἄχρι δὲ τοῦδε βάσει τῆς τροφῆς τῶν κατοίκων διατελοῦσιν αὗται.

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι ἡ ἀλεκτορὶς ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν εὐγευστοτέρων φαγητῶν. Ἐν τούτοις ἀγνοῶ ἂν ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει τι περὶ αὐτῶν, ἐνῷ τόσα λέγει περὶ τῶν γευμάτων τῶν ἡρώων. Ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Αἴας καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς διανέμονται πελώρια τεμάχια βοῶν καὶ προσφέρουσι τοῖς συνδαιτυμόσιν αὐτῶν τὸ νῶτον χοιριδίου τετραετοῦς, ἀλλὰ περὶ πτηνῶν οὐδεμία μνεία. Ἡ ἀνατροφὴ τῶν ἀλεκτορίδων ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦτο λίαν ἀνεπτυγμένη παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἐκ τούτων δὲ παρέλαβον ταύτην οἱ Ῥωμαῖοι. Ἀναφέρεται ὅτι μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἑλλάδος ἱδρύθησαν παμμέγιστα ὀρνιθοτροφεῖα, ἐν οἷς ἀνετρέφοντο καὶ ἐπαχύνοντο αἱ ἀλεκτορίδες κατὰ τὴν μέθοδον τῶν Ἑλλήνων. Ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ λαιμαργία φαίνεται ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον εἶχον αὐξηθῇ, ὥστε ὁ ὕπατος Φάννιος ἐπράτεινε νόμον καλούμενον Φάννιον, δι' οὗ ἀπηγορεύετο ἡ πάχυνσις τῶν ἀλεκτορίδων. Ὁ νόμος οὗτος ὁ ἀνόητος παρεβιάσθη ὡς ἑξῆς: Οἱ Ῥωμαῖοι παρατηρήσαντες ὅτι ὁ ὕπατος ἐν τῇ διαταγῇ του ἀνέφερε μόνον τὰς ἀλεκτορίδας, ἀνέτρεφον τοῦ λοιποῦ μόνον ἀλέκτορας οὓς ἑξέτεμον, μυκτηρίζοντες οὕτω τὸν νόμον Φάννιον καὶ τὸν ὕπατον συγχρόνως.

Οἱ Γαλάται κατεγίνοντο τὰ μάλα εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἀλεκτορίδων, ἐξ οὗ τὸ ὄνομα τῶν πτηνῶν τούτων Gallus, Γάλλος ἢ Γαλάτης, ὅπερ ἐν τῇ λατινικῇ σημαίνει τὸν ἀλέκτορα, καὶ *Gallia* χώρα τῶν ἀλεκτόρων. Οἱ Κελτοὶ ἰδίως φαίνεται διέπρεπον ἐπὶ τούτῳ καθιστῶντες ἐκτομίας τοὺς ἀλέκτορας. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν μεσαίωνα ἐν ὑψίστῃ τιμῇ διετέλουν αἱ ἀλεκτορίδες. Ὁ ἀλέκτωρ μετὰ τῆς ἀλώπεκος, τοῦ λύκου καὶ τοῦ ὄνου ἀναφέρεται ἐν πᾶσι τοῖς μύθοις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Χ*

Τόσον μεγάλην σημασίαν ἔχει ἡ ἀνατροφὴ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἐπὶ τοῦ μετέπειτα ἀνδρός, τόσον δυσμετάβλητος εἶνε πλέον ὁ χαρακτήρ, ὥστε παιδαγωγός τις δὲν δισταζει νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ ἑξῆς περίεργον ἀλλὰ βαθὺ τὴν ἔννοιαν ὀξύμωρον ὅπως ἐκφράσῃ τοῦτο· «Τὸ παιδίον εἶνε πατὴρ τοῦ ἀνδρός».

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἡ βουλγαρικὴ ἡγεμονία συνίσταται ἐξ 21 διαμερισμάτων, ὧν τινων ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 2,007,919 κατοίκους, ἐξ ὧν 1,027,803 ἄρρενες καὶ 980,116 θήλεις. — Καθ' ἡλικίας καὶ τὴν κοινωνικὴν θέσιν:

811,726 παιδία ἡλικίας μικροτέρας τῶν 14 ἐτῶν.
256,988 ἄγαμοι ἀκμαῖοι.
826,867 ἔγγαμοι.
111,313 χῆροι.
1,025 διεζευγμένοι.

Ἡ ἀναλογία τῶν ἐγγάμων εἶναι ὅπως καὶ ἐν Γαλλίᾳ 41,20 ἐπὶ τοῖς 100, καὶ ὅπως ἐν Γαλλίᾳ οὕτω καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ ὑπάρχουσι διπλάσιαι χῆραι ἢ χῆροι.

Κατὰ θρησκείας:

1,404,409 Ὀρθόδοξοι.
578,060 Μουσουλμάνοι.
14,342 Ἰουδαῖοι.
11,108 διαφόρων θρησκευμάτων.

Ἐπὶ 1000 κατοίκων 670 ὁμιλοῦσι τὴν βουλγαρικήν, 263 τὴν τουρκικήν, 24 τὴν βλαχικήν, 19 τὴν ἀθιγγανικὴν καὶ 24 διαφόρους εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Κατὰ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως:

1,937,398 ἐγεννήθησαν ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ.
31,786 ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ.
28,735 ἐν διαφόροις ἐπικρατείαις.

Ἐκ τούτων ξκαταφαίνεται ὅτι ὁ πληθυσμὸς ὁ βουλγαρικὸς εἶναι κατ' ἐξοχὴν αὐτόχθων, διότι οἱ ἰθαγενεῖς εὑρίσκονται ἐν ἀναλογίᾳ 97 ἐπὶ τοῖς 100. Κατὰ τὴν ἐθνικότητα 1,995,923 εἶνε Βούλγαροι, οἱ δὲ λοιποὶ ξένοι.

Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΛΥΣΣΗΣ

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 2 Νοεμβρίου ὁ Παστὲρ ἀνέγνωσεν ὑπόμνημα ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας περὶ τῆς θεραπείας τῆς λύσσης. Μέχρι τοῦδε οἱ ὑποβληθέντες εἰς τὴν θεραπευτικὴν αὐτοῦ μέθοδον ἀνέρχονται εἰς 2490, ἐξ ὧν 1726 ἐκ Γαλλίας καὶ Ἀλγερίας, 80 ἐξ Ἀγγλίας, 52 ἐξ Αὐστρίας, 9 ἐκ Γερμανίας, 57 ἐκ Βελγίου, 107 ἐξ Ἱσπανίας, 10 ἐξ Ἑλλάδος, 14 ἐξ Ὁλλανδίας, 165 ἐξ Ἰταλίας, 691 ἐκ Ῥωσσίας, 18 ἐξ Ἀμερικῆς καὶ 3 ἐκ Βρασιλίας. Ἐκ τῶν 1726 Γάλλων καὶ Ἀλγερίνων, περὶ ὧν ἐνδιέτριψε κυρίως ἐν τῇ ἀνακοινώσει αὐτοῦ ὁ Παστέρ, ἀπέθανον 10, ἤτοι 1 ἀνὰ 170 ἀρρώστους. Ἀφ' ἑτέρου τὰ δελτία θνησιμότητος ἀποδεικνύουσιν ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀπεβίωσαν 17 μὴ ὑποβληθέντες εἰς τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον. Πρὸς τούτοις ὁ Δουζαρτὲν Μπωμὲτς ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐνῷ ἐν τοῖς νοσοκομείοις τῶν Παρισίων κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν ἀπεβίωσαν 65 ἐκ λύσσης,ἀφ' ὅτου λειτουργεῖ τὸ ἐργαστήριον Παστὲρ οἱ θάνατοι περιωρίσθησαν εἰς 3 μόνον, καὶ οὗτοι συμβάντες εἰς ἄτομα μήπω ἐμβολιασθέντα διὰ λυσσικοῦ ἰοῦ. Αἱ σχετικαὶ ἀποτυχίαι κατὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἐκ Σμόλενσκ Ῥώσσων ἠνάγκασαν τὸν Παστὲρ νὰ μεταβάλῃ τὴν θεραπευτικήν του μέθοδον. Νῦν ποιεῖ τὰς ἐνέσεις συχνότεραν καὶ κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἐμβολιάζει διὰ λυσσικοῦ ἰοῦ νωποτάτου μιᾶς μόνον ἡμέρας, μετὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνει δὶς τὴν σειρὰν τῶν ἐνέσεων. Ἀπὸ δύο μηνῶν ἡ νέα μέθοδος ἐφαρμόζεται καὶ τ' ἀποτελέσματα εἶνε καταφανῆ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀνεγνώρισε τὴν σύστασιν Ἐθνικῆς Ἀφρικανικῆς ἑταιρίας, ἱδρυθείσης ἐν Λονδίνῳ, ἐχούσης δὲ κεφάλαιον 25 ἐκατομμυρίων λιρῶν στερλινῶν, καὶ σκοπούσης νὰ ποιῇ ἐμπορικὰς καὶ τραπεζιτικὰς ἐπιχειρήσεις, μεταγωγικὸν ἐμπόριον, εἰσαγωγήν, ἐξαγωγήν, ἀνταλλαγὴν κλπ. ἐν Ἀφρικῇ καὶ κυρίως ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Νίγερ, ἧς οἱ βασιλεῖς καὶ αἱ φυλάρχαι παρεχώρησαν αὐτῇ διὰ συνθηκῶν τὰ κυριαρχικὰ των δικαιώματα. Ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἐπετράπη τῇ ἑταιρίᾳ νὰ δέχηται παραχωρήσεις χωρῶν, νὰ κυβερνᾷ ταύτας καὶ νὰ ἐμπορεύηται ἐν αὐταῖς ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συντελέσῃ ἐφ' ὅσον δύναται εἰς τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας, νὰ τηρῇ ἀνεξιθρησκείαν, νὰ ἀπονέμῃ μετ' ἰσότητος τὴν δικαιοσύνην καὶ νὰ μὴ ἐφαρμόζῃ ἄλλο τελωνειακὸν σύστημα, πλὴν τοῦ ἀγγλικοῦ. Συνέστησε δὲ τὴν ἑταιρίαν ἡ κυβέρνησις εἰς τοὺς προξένους τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τοὺς διοικητὰς τῶν ἀποικιῶν, τοὺς πλοιάρχους καὶ εἰς πᾶσαν ἐν γένει ἀγγλικὴν ἀρχήν. Ἡ ἑταιρία ὑποχρεοῦται νὰ ἔχῃ σημαίαν τὴν ἀγγλικὴν καὶ οἱ διευθυντικὶ αὐτῆς νὰ ὦσι πολῖται Ἄγγλοι· πρὸς τούτοις νὰ μὴ ὑποδάλλῃ εἰς οἱονδήποτε περισρισμὸν τὰ εἰς τοὺς λιμένας της καταπλέοντα ἀγγλικὰ πλοῖα καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ παραχωρῇ εἰς τινα ἐκ τῶν εἰς τὴν κυριαρχίαν της ὑπαγομένων χωρῶν ἄνευ ἀδείας τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως.Τίς οἶδεν ἂν μὴ ἡ ἑταιρία αὕτη εὐδοκιμήσασα καταλάβῃ μετ' οὐ πολὺ ἐν Ἀφρικῇ τὴν θέσιν, ἣν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα κατέλαβεν ἐν Ἀσίᾳ ἡ ἑταιρία τῶν Ἰνδιῶν!

Ἐν τῇ μικρᾷ πόλει Rochester κειμένῃ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς Νέας Ὑόρκης, καὶ ἀπεχούσῃ ὀλίγον τῆς λίμνης Ὀντάριο ὑπάρχει ἀστεροσκοπεῖον ὅπερ φέρει τὸ ὄνομα τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτοῦ Βάρνερ. Ὁ γενναιόδωρος ἱδρυτὴς ἐκληροδότησε πρὸς τούτοις καὶ σπουδαῖα ποσὰ ἵνα ἀνταμείβωνται δι' αὐτῶν οἱ ἀνακαλύπτοντες κομήτας. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς ἡ γενναιοδωρία αὕτη ἐγένετο πρόξενος περιεργοτάτου συμβάντος. Τὴν 5 Ὀκτωβρίου ν. ε. ὁ καθηγητὴς Σουΐφτ ἔστις διανέμει τὰ βραβεῖα, ἔλαβε τηλεγράφημα παρὰ τοῦ συναδέλφου του Βερνὰρ διευθυντοῦ τοῦ ἀστεροσκο-

παίου Βαντερβίλδ κειμένου ἐν Νασσίλ, ἀγγέλλοντος αὐτῷ ὅτι ἀνεκάλυψε κομήτην καὶ ἀπήτει τὸ βραβεῖον. Μόλις ὁ Σουΐφτ ἐπεβεβαίωσε τὴν ἀνακάλυψιν, λαμβάνει ἕτερον τηλεγράφημα παρὰ τοῦ Ἀρτβίγν, διευθυντοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Στρασβούργου ἀγγέλλοντος αὐτῷ ὅτι παρετήρησε κομήτην ὅστις ὅμως ἦτον ὁ αὐτὸς ὁ ἀνακαλυφθεὶς ὑπὸ τοῦ Βερνάρ. «Ὁ Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης» ἀγγέλλει ὅτι ὁ ἀμερικανὸς ἀστρονόμος ἀνεκάλυψε πρῶτος τὸν κομήτην καὶ κατὰ συνέπειαν ἔλαβε τὸ βραβεῖον, αὐτὸς δὲ ὁ κύριος Βερνὰρ ἀνεκάλυψεν ἐν διαστήματι τεσσάρων ἐτῶν ἓξ κομήτας καὶ ἔλαβε περὶ τὰς 6,000 φράγκα.

Κατὰ τὸν Ἐμπερμάγιερ ἀκμαῖος ἄνθρωπος παράγει κατὰ μέσον ὅρον 20 λίτρας ἀνθρακικοῦ ὀξέος καθ' ὥραν, ἤτοι 480 λίτρας καθ' ἡμέραν καὶ 175 000 λίτρας κατ' ἔτος (344 χιλιογρ. 4). Ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος καταναλίσκει τὸν αὐτὸν ὄγκον ὀξυγόνου ἀλλὰ κατὰ βάρος (250 χιλιογ.). 32 ἄνθρωποι κατ' ἔτος παράγουσι τοσοῦτον ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὅσον χρειάζεται διὰ τὴν βλάστησιν βρώμης ἡ δάσους κατέχοντος χῶρον 10,000 τετραγωνικῶν μέτρων. Οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι καταναλίσκουσι διὰ τὴν ἐτήσιον αὐτῶν ἀναπνοὴν ἅπαν τὸ ποσὸν τοῦ ὀξυγόνου τὸ παραγόμενον ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐκτάσεως τῆς βρώμης ἢ τοῦ δάσους κατὰ τὴν περίοδον τῆς βλαστήσεως.

— Κατὰ τὰς τελευταίας ἑορτὰς τοῦ Ὀκτωβρίου ἐν Μονάχῳ ἐπώθησαν ἐν ὅλῳ 5,800 ἑκατόλλιτρα ζύθου ἐν διαστήματι 15 ἡμερῶν, ἤτοι καθ' ἑκάστην ἐπίνοντο 37,420 λίτραι ζύθου.

— Γάλλος τις ξενοδόχος ὥρισε τὴν τιμὴν τοῦ γεύματος ἀναλόγως τοῦ δαπανωμένου χρόνου, δηλώσας διὰ τῶν ἐφημερίδων ὅτι δέχεται πελάτας μὲ τρία φράγκα τὴν ὥραν.

— Ἐν Αὐγούστῃ τῆς Βαυαρίας κατεδικάσθη πρό τινων ἡμερῶν γυνή τις γαλακτοπῶλις εἰς τριάκοντα μαρκῶν πρόστιμον διότι ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀνεμίγνυε μετὰ τοῦ γάλακτος ὕδωρ (εἰς 7 λίτρας γάλακτος 1 λίτραν ὕδατος). Ἡ κατηγορουμένη ὡμολόγησε τὴν πρᾶξίν της, ἀλλ' εἶπεν ὅτι τοῦτο ἔπραττεν οὐχὶ πρὸς τὸν σκοπὸν νοθείας τοῦ γάλακτος, ἀλλὰ χάριν θρησκευτικοῦ λόγου, διότι παρὰ τῆς μακαρίτιδος μητρός της εἶχε λάβει ἐντολὴν νὰ ῥίπτῃ πάντοτε ἐντὸς τοῦ γάλακτος μίαν λίτραν ἁγιάσματος. Οἱ δικασταὶ ὅμως φαίνεται οὐδόλως ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὰ θρησκευτικὰ τῆς γαλακτοπώλιδος αἰσθήματα.

— Ὁ ἀμερικανικὸς περιηγητὴς Ἔρρικος Στάνλεϋ ὠνομάσθη ὑπὸ τῆς πόλεως τοῦ Λονδίνου ἐπίτιμος πολίτης.

— Ἐν Βερολίνῳ κατεσκευάσθησαν ἠλεκτρικαὶ λυχνίαι πρὸς φωτισμὸν τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος καὶ τοῦ λάρυγγος κατὰ τὰς ἰατρικὰς παρατηρήσεις.

Ἐν τῷ ἐθνικῷ τυπογραφείῳ τοῦ Βερολίνου ἐργάζονται 95 καλλιτέχναι καὶ τακτικοὶ τυπογράφοι, καὶ 770 ἐργάται, ἐργάτιδες, μαθητευόμενοι καὶ παῖδες. Ἔννοιάν τινα τῶν ἐν τῷ τυπογραφείῳ τούτῳ γινομένων ἐργασιῶν δύναται νὰ παράσχῃ ἡ ἑπομένη ἀπογραφικὴ σημείωσις. Κατ' ἔτος τυποῦνται κρὸς χρῆσιν τῶν ἀρχῶν 120 ἑκατομμύρια φύλλων, ἐξ ὧν μόνον πρὸς χρῆσιν τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγραφείων 13 ἑκατομμύρια τυπογραφικῶν φύλλων καὶ 60 ἑκατομμύρια φυλλαδίων ἢ δελταρίων. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐτυπώθησαν ἐν ὅλῳ ἐν τῷ ἐθνικῷ τυπογραφείῳ 1,173,560,000,000 χαρτοσήμων, τραπεζικῶν γραμματίων, γραμματοσήμων κλπ. ἐχόντων ὀνομαστικὴν ἀξίαν 2,059,900,000 μαρκῶν, ἤτοι καθ' ἑκάστην ἐργάσιμον ἡμέραν 3,500,000 κομμάτια, ἀξίας 7,700,000 μαρκῶν.

Κατὰ τὴν ἐπέτειον συνέλευσιν τοῦ γερμανικοῦ συλλόγου ὑπὲρ τῶν παρθεναγωγείων, ὁ ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργὸς Γόσλερ ἀπήγγειλε σπουδαιότατον λόγον περὶ τῆς ἐντολῆς τῆς γυναικός. «Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γερμανικῶν καὶ χριστιανικῶν ἡμῶν ἀρχῶν, εἶπεν ὁ ὑπουργός, δέον νὰ ἐμμείνωμεν ἐν τῇ δόξῃ ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι ἰσότιμος τῷ ἀνδρί· δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως ἡμῖν νὰ παραγνωρίσωμεν καὶ τὴν ἄλλην ἀλήθειαν, καθ' ἣν ἡ γυνὴ εἶναι ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν πάντη ἄλλως διαπεπλασμένη· εἰς τοὺς διέποντας τὴν ἐκπαίδευσιν ἀπόκειται τὸ καθῆκον νὰ διακρίνωσιν ὀρθῶς τὴν ἰδιοσυγίαν ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἀνάγκη ἐπὶ πᾶσι τὰ θήλεα νὰ φοιτῶσιν εἰς τὴν σχολὴν βραχύτερον χρόνον ἢ τὰ ἄρρενα· τοῦτο ὑπαγορεύει ἔνθεν μὲν ἡ φυσικὴ τῶν γενῶν διαφορά, ἔνθεν δὲ τὸ ἦθος καὶ ἡ συνήθεια. Αἱ βάσεις, ἐφ' ὧν παιδεύεται ἡ γερμανίς, δέον νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς ἀναλλοίωτοι καὶ εἰ δυνατὸν ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπηυξημέναι. Ἡ γερμανὶς δέσποινα, ἡ φέρουσα ἐν ἑαυτῇ πάντη ἀληθῆ, χριστιανικὸν καὶ ἰδεώδη διαλογισμόν, εἶναι πρ' ἠμῖν εἰκότως καὶ φορεὺς τοῦ οἴκου καὶ τῆς εἰκογενείας. Οὐ μόνον Γερμανοὶ ἀλλὰ καὶ ξένοι ἐκ τῶν μεγαλοφυεστάτων—μνημονεύω δὲ μόνον τοῦ Τακίτου καὶ τοῦ Ναπολέοντος—ἀπεφήναντο ὅτι ἡ ἀξία ἔθνους τινὸς στηρίζεται ἐπὶ τῆς οἰκογενείας, ἐπὶ τοῦ οἴκου, ἐπὶ τῆς γυναικός. Τὸν θησαυρὸν τοῦτον τῶν ἀγαθῶν τῆς γυναικὸς ἰδιωμάτων πρέπει νὰ παραδώσωμεν ἀνέπαφον εἰς τὰ ἡμέτερα τέκνα. Ὁ κατὰ φύσιν κύκλος τῆς γυναικείας ἐνεργείας δέον νὰ ἦναι ἡ οἰκιακὴ ἑστία· ἡ μετοχὴ τῆς γυναικὸς εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας δέον ἑπομένως νὰ μὴ ἦναι τὸ κύριον αὐτῆς ἔργον». Ἐπὶ τέλους παρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι οὐδὲν ἔθνος δύναται νὰ προκόψῃ καὶ εὐδαιμονήσῃ ὅπου ὁ οἶκος θεωρεῖται ὡς τι ἀλλότριον τῆς σχολῆς· ἀπ' ἐναντίας ὁ οἶκος δέον νὰ χρησιμεύῃ εἰς συμπλήρωσιν τοῦ σχολείου, πρώτιστος δὲ ὅρος πρὸς μόρφωσιν τέκνων ἀγαθῶν εἶναι ἡ παιδευτικὴ μέριμνα ἀγαθῶν μητέρων».

Ὁ διδάσκαλος ἐν σχολείῳ δημοτικῷ ἐρωτᾷ τὸν μικρὸν Κώσταν·

— Λοιπόν, εἶπες, Κώστα, ὅτι ὁ βοῦς ἔχει δύο πόδας, μίαν κεφαλὴν καὶ δύο ὀφθαλμούς. Τί ἄλλο ἔχει ἀκόμη;

Ὁ Κώστας, βλέπων τὸν Ἀναστάσιον φέροντα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ σείοντα αὐτάς, ἀναφωνεῖ περιχαρής·

— Καὶ δύο χεῖρας!

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886.—621

Ἀριθ. 569 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἰκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Ταχυδρομικὸν διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 23 Νοεμβρίου 1886

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟΝ

Διήγημα

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Δ'

*Ἐν ** 1 Σεπτεμβρίου 188...*

Τί ἀπέγεινε, φίλτατε Στέφανε, ἡ ἡσυχία τοῦ βίου μας καὶ ἡ ἀταραξία τῆς καρδίας μου; Εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς μου πρὸς σὲ ὠνειρευόμην ἀπιστεύτους ἀναστατώσεις καὶ μυθιστορικὰ ἐπεισόδια, ὡς μόνα ἰσχύοντα καὶ ταύτην κ' ἐκείνην νὰ διαλύσωσιν. Ἀλλά, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, τὰ ρητορικὰ σχήματα λαμβάνουσιν ὑπόστασιν ἐν τῇ πραγματικότητι, σπαρακτικὸν δρᾶμα πλέκεται περὶ ἐμέ, ἐν τῷ ὁποίῳ πόλις ὁλόκληρος τραγικώτατα πρωταγωνιστεῖ, παρ' αὐτὸ δὲ καὶ ἐξ αὐτοῦ, ἰδιωτικώτερον ἀλλ' ὄχι ὀλιγώτερον ζωηρὸν μυθιστόρημα ἐκτυλίσσεται, οὗτινος εἶμαι ὁ ἥρως. Τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἀνέγνωσες εἰς τὴν προηγουμένην μου, σήμερον ἐξακολουθῶ τὴν συνέχειαν.

Αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως κατέπεσον· ὅσαι μένουσιν ἔτι ὄρθιαι εἶνε ἀκατοίκητοι. Ἀλλ' ὦ, ἀποτρόπαιος εἰρωνία τῆς μοίρας! μόνη ἀκεραία καὶ ἀβλαβὴς ἐν τῇ πόλει μας σώζεται ἡ οἰκία τοῦ ἰατροῦ, τοῦ ἀτυχοῦς μνηστῆρος τῆς κόρης Πικροπούλου, τοῦ μόνου φονευθέντος ἐκ τοῦ σεισμοῦ *εἰς τοῦ Ζαφείρη τὰμπέλια!* Ὁ κ. Ἀνδροκλῆς κατώρθωσε νὰ οἰκονομηθῇ εἰς ἄθλιον παράπηγμα, παραπλεύρως δ' αὐτῶν κατοικοῦμεν ἡμεῖς ἐντὸς ἀθλιεστέρας σκηνῆς. Τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας διέρχομαι φροντίζων περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀνδροκλέους, ἥτις βαρύτερον ἡμῶν πληγεῖσα ἐκ τοῦ σεισμοῦ, ἔχει ἀνάγκην συντροφίας καὶ περιθάλψεως. Τῆς μικρᾶς Θαλείας ἡ πληγὴ μόλις ἀρχίζει νὰ ἐπουλοῦται, ἡ Μαρία ἐκ τῆς φοβερᾶς ἀγωνίας τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἠσθένησεν ὄχι ἐλαφρῶς, καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν, ἀριθμοῦντες δεινὰς ἀπωλείας, ποῦ νὰ προσέξουν εἰς αὐτούς! Ὅθεν ἐδέησε νὰ ἀναλάβω παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ χρέη ἀντιλήπτορος καὶ νοσοκόμου· καὶ ἂν δ' ἠμέλουν πρὸς τοιαύτην φροντίδα, ὁ πατήρ μου, γέρων καὶ μὴ δυνάμενος αὐτὸς νὰ ἀναλάβῃ, θὰ μοὶ ἐπέβαλλε ταύτην ὡς καθῆκον. Ἀλλὰ κ' ἐγὼ ἐπελήφθην τῶν νέων καθηκόντων μου μετὰ πλείονος ἢ ἁπλῆς προθυμίας. Διότι ἀπὸ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης νυκτὸς ἤρχισα νὰ ἀτενίζω πρὸς τὴν Μαρίαν μετὰ ἐξαιρετικῆς συμπαθείας, τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦδε, ὡς γνωρίζεις, ἡ θέα τῶν γυναικῶν δὲν ἠδύνατο εὐκόλα νὰ μοῦ ἐμπνεύσῃ, καὶ ἤρχισα ἐπὶ τέλους νὰ ἐννοῶ ὅτι ἀπὸ τῆς συμπαθείας ἐκείνης ἐμορφοῦτο βαθμηδὸν τὸ αἴσθημα, ὡς ἐκ τῶν μεταξίνων τριχῶν τῆς κεφαλῆς πλέκεται ἀδιάσπαστος ἅλυσος. Εἶνε μεγάλη ἡ δύναμις τῶν ὡραίων ὀφθαλμῶν, οἵτινες δεσμεύουν μόνον διότι εἶνε ὡραῖοι· ἀλλ' ὁποία εἶνε ἡ δύναμις τοῦ κάλλους, ὑποτάσσοντος ὄχι μόνον διὰ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ λαμπηδόνος ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐνδομύχου ἀρετῆς, ἥτις τῷ παρέχει τὴν ἡγεμονίαν ἐπὶ πάσης ἄλλης ὡραιότητος! Ὁποία εἶνε ἡ δύναμις τοῦ κάλλους, δεσμεύοντος τὴν καρδίαν, ἐν ᾧ ὁ νοῦς καυχᾶται διὰ τὸν ἔρωτα τῆς καρδίας! Μὲ κίνδυνον νὰ φανῶ εἰς σὲ ὀλίγον νεροβραστος εἰς τὰς συγκινήσεις μου, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἠγάπων τὴν Μαρίαν, διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τῶν ὀφθαλμῶν της, ἂν δὲν ἐβάρυνεν ἐπὶ τῆς πλάστιγγος τῆς ἐκτιμήσεώς μου, καταστήσασα ὡραιοτέρους ἔτι αὐτούς, ἡ ἔξοχος εὐγένεια τῆς καρδίας της, ἥτις ἀπεκαλύφθη εἰς ἐμὲ ἐν τῷ ἀγῶνι πρὸς διάσωσιν τῆς ἀδελφῆς της. Καὶ ἐνῷ ἐπηγρύπνουν τὰς δύο ἀσθενεῖς πάντοτε ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς μητρὸς καὶ ἐπεμελούμην τοῦ πληγωμένου βραχίονος τῆς μικρᾶς, καὶ τὴν ἔκαμνον νὰ λησμονῇ τοὺς πόνους της, διηγούμενος ὁτὲ μὲν ἐξ ἀναπολήσεως, ἄλλοτε δ' αὐτοσχεδιάζων, τὰς θαυμασιωτέρας ἱστορίας, καὶ κατέπειθον τὴν Μαρίαν νὰ πίῃ ἀηδές τι φάρμακον, καὶ εἰς ἕκαστον νέον κλονισμὸν τοῦ ἐδάφους, μεθ' ὃν ὑφίστατο βιαίας νευρικὰς διαταράξεις, μετὰ κόπου κατώρθουν νὰ τὴν καταπραΰνω, καὶ ἀντετασσόμην κατὰ τῶν μωρῶν προφητειῶν καὶ προλήψεων διὰ τῶν ὁποίων εἰς τοιαύτας περιστάσεις καταπλήττουσι καὶ τὰ ὀλιγώτερον ἐσκοτισμένα πνεύματα οἱ ἀμαθεῖς καὶ οἱ θεόπληκτοι, κατερχόμενος πολλάκις μέχρι σχολαστικῶν ἐρμηνειῶν ἐκ τῶν φυσικῶν καὶ γεωλογικῶν γνώσεών μου, καὶ ἐνῷ ὡς ἀδελφός ἠγρύπνουν πλησίον της, εἰς λογισμὸς ἀκοίμητος περιεστρέφετο ἐντὸς τοῦ πνεύματός μου, ἐν ἀρχῇ ἀμυδρῶς, βαθμηδὸν ἐπὶ μᾶλλον ζωπυρούμενος:

γυνὴ τοσοῦτον μεγαλόψυχος ἐν τῷ φίλτρῳ δὲν δύναται παρὰ νὰ εἶνε ἡ εὐτυχία ἐκείνου μεθ' οὗ ἐν τῷ βίῳ θέλει συνδεθῆ. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἠξίουν ὅτι ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης συνήνουν ἡμᾶς ὁ δεσμὸς τῶν συναγωνισθέντων καὶ συγκινδυνευσάντων ὡς ὑπὲρ μιᾶς ἰδέας. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον ἐλκύομαι πρὸς ταύτην, ὅσῳ εἴτε ἐξ εὐγνωμοσύνης—καθ' ὅτι ἐπιμένει θεωροῦσά με ὡς σωτῆρα τῆς ἀδελφῆς της,—εἴτε ἐξ ἁπλῆς εὐνοίας, —διστάζω νὰ πιστεύσω εἰς βαθύτερόν τι αἴτιον, —φέρεται πρός με μετ' ἀξιοπαρατηρήτου διακρίσεως. Πολλάκις ἀκόπως ἐπέτυχον παρὰ τῆς κόρης ὅ,τι ἠθύματουν νὰ ἐπιτύχωσι μετὰ πολλὰς προσπαθείας οἱ ἄλλοι περὶ αὐτήν· πολλάκις μὲ δύο τυχαίους λόγους μου τὴν κατέπεισα περί τινος ζητήματος ἄκαμπτον μέχρι τότε καὶ πρὸ τῆς αὐστηροτέρας λογικῆς. Οὐχὶ ἅπαξ τὴν διέκρινα παιδικῶς φαιδρυνομένην ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ μου ἢ τὴν συνέλαβα δυσθύμως κύπτουσαν, ἐν ᾧ ἀνεχώρουν. «Φεύγετε;» μοῦ λέγει μεγαλοφώνως — εἶνε καὶ ἄλλοι πλησίον μας — ἐν ᾧ ἐγείρομαι πρὸς ἀναχώρησιν· καὶ ταπεινοῦσα τὴν φωνὴν *Φεύγεις*; μοῦ ψιθυρίζει μὲ παράπονον.

Ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρχε πλέον λόγος νὰ παραμένω ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς καταστροφῆς. Ὤφειλον νὰ ἀπέλθω εἰς τὴν θέσιν μου, ἔνθα ἐπίσημον καθῆκον μὲ προσεκάλει, εἶχα δὲ καταναλώσει ἐνταῦθα πολὺ περισσοτέρας ἡμέρας τῶν ὅσων ἀπήτει ἡ ἄδεια τῆς ὁποίας εἶχον τύχει. Μὴ δυνάμενος ἄλλως νὰ πράξω, ἔγραψα εἰς τὸν τμηματάρχην μου δικαιολογῶν τὴν ἕνεκα τῶν συμφορῶν τοῦ σεισμοῦ παράτασιν τῆς διαμονῆς μου. Μοὶ ἀπήντησεν οὗτος, ἀναγνωρίζων μὲν τὸ βάσιμον τῆς δικαιολογίας μου, ἀλλὰ προσκαλῶν με ὡς τάχιστα νὰ μεταβῶ εἰς τὴν θέσιν μου ὅπου σπουδαιότατα συμφέροντα ἀπαιτοῦσι τὴν παρουσίαν μου. Φανερὸν ὅτι μετὰ τοιαύτην ἐπιστολὴν —χθὲς τὴν ἔλαβα—δὲν δύναμαι ἢ νὰ ἐπισπεύσω τὴν ἀναχώρησίν μου. Ὦ Στέφανε, ἀρχίζω νὰ δοκιμάζω, ὡς ὁ κοινότερος τῶν ἐρωτολήπτων, τὰ πένθη καὶ τὰς πικρίας τοῦ αἰσθήματος, ὁ πολλάκις αὐτῶν κατειρωνευθείς, αἰσχυνόμενος, ἀλλ' ἀδυνατῶν νὰ φανῶ κύριος ἐμαυτοῦ. Καὶ ἐξεταζῶ κατ' ἐμαυτὸν μήπως ἐξεύρω λόγον τινὰ καθ' ὃν δὲν εἶνε ταπεινὸν ἢ σκανδαλῶδες ἢ ἀνόητον νὰ ἐγκαταλίπω τὴν θέσιν μου, ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, χάριν τῆς διαμονῆς μου ἐνταῦθα. Καὶ τώρα πρῶτον ἀρχίζω νὰ ὑποτιμῶ τὴν περὶ ἐμὲ δυστυχίαν καὶ ἐρήμωσιν καὶ νὰ εὑρίσκω ὅτι ἐγὼ ὁ σχετικῶς ἐλαφρότερον πληγεὶς ἐκ τοῦ σεισμοῦ δὲν εἶμαι καὶ τὸ ἐλαφρότερον θῦμα αὐτοῦ. Διακόπτω τὸ γράμμα μου, διότι εἶνε ἀνάγκη νὰ πεταχθῶ μίαν στιγμὴν ἐκεῖ.

Ε'

*Ἐν ** 2 Σεπτεμβρίου 188...*

Ἄκουσέ με, πρὸς Θεοῦ! Ἐπῆγα χθὲς εἰς τοῦ Ἀνδροκλέους. Ὀλίγα βήματα μακρὰν τῶν ἐρειπίων τῆς πολυδαιδάλου ἀρχοντικῆς κατοικίας της ἡ οἰκογένεια τρώγει, κοιμᾶται, δέχετ' ἐπισκέπτας καὶ θρηνεῖ τὴν συμφοράν της ἐντὸς στενοῦ, γυμνοῦ καὶ ὑγροῦ χώρου, ἐν ᾧ κατάκεινται ἀναμὶξ στρώματα καὶ ἐνδύματα, καθίσματα, σκάφαι, πινάκια καὶ χύτραι, πάντα μετὰ κόπων οἰκονομηθέντα. Καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆλθον, ὁ κ. Ἀνδροκλῆς παρὰ τὴν θύραν καθήμενος ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδα, ἡ μικρὰ Θάλεια ἀνεπαύετο ἐκτάδην ἐπὶ τοῦ στρώματος, ἀδύνατος ἔτι ἐκ τοῦ τραύματος, ἡ Μαρία ὀρθία, ὠχρὰ ἐκ τῆς νόσου, ἐστηρίζετο ἐπί τινος χωλόποδος τραπέζης, τοῦ μόνου κόσμου τοῦ χώρου ἐκείνου, ἐφ' ἧς ἀποθέτουσιν ἀναμὶξ φαγητὰ καὶ φάρμακα, ἡ μήτηρ εἴς τινα γωνίαν ἐνησχολεῖτο διπλώνουσα ἀσπρόρρουχα. Μεταξὺ λόγων ἀναγγέλλω τὴν προσεχῆ ἀναχώρησίν μου.

— Τί νὰ κάμω; πρέπει νὰ πηγαίνω εἰς τὴν θέσιν μου!

Τί αὐτὸ δυσάρεστον ἐπιφώνημα ἐκφεύγει τῶν χειλέων τῆς οἰκογενείας. Ἡ μήτηρ λύεται εἰς θρηνώδη διάχυσιν. «Παιδί μου, πῶς μᾶς νῦρες καὶ πῶς θὰ μᾶς ἀφήσῃς τοὺς κακότυχους! Ἄχ! πῶς σοῦ κάνει καρδιὰ νὰ μᾶς ἀφήσῃς ἐδῶ τοὺς δυστυχισμένους ποῦ θὰ μᾶς βουλιάξῃ ὅλους ὁ Θεός!» Ὁ κ. Ἀνδροκλῆς ἀπαθέστερος μοῦ ζητεῖ πληροφορίας περὶ τοῦ μέρους εἰς τὸ ὁποῖον διωρίσθην, περὶ τῶν κατοίκων, τοῦ κλίματος, τῶν ἀσχολιῶν καὶ τῶν προσόδων τῆς θέσεώς μου. Ἡ Θάλεια κραυγάζει κλαθμηρίζουσα: «Μὴν πηγαίνῃς, κ. Ἰάκωβε, μὴ μᾶς ἀφήσῃς τώρα!» Ἐν ᾧ ἐκείνη, ὦ! ἐκείνη! τὴν βλέπω δὶς καὶ τρὶς νὰ νεύῃ εἰς ἐμὲ ἀρνητικῶς διὰ τῆς κεφαλῆς. Ὑπῆρχε δέ εἰς τὸ ἄφωνον αὐτῆς *μὴ φεύγῃς*, εἰς τὸ βλέμμα μεθ' οὗ τὸ συνώδευσεν, ἀρρήτως θελκτική τις καὶ καταπείθουσα γλῶσσα, ἀνάμικτος ἐξ ἱκεσίας καὶ προσταγῆς. Ἀφῃρημένως ἀποχαιρετήσας, ἐπανῆλθον εἰς τὴν σκηνήν μου· ἦτον ἤδη νύξ.

Διῆλθον ἄϋπνος τὴν χθεσινὴν νύκτα, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν εἶχα ἀποφασίσει. Σήμερον τὸ πρωῒ εἶπα εἰς τὸν πατέρα μου:

— Πατέρα, πρὶν ἀναχωρήσω εἰς τὴν θέσι μου, πρέπει νὰ μάθῃς δύο πράγματα· πρῶτον ὅτι ἀγαπῶ τὴν Μαρίαν τοῦ Ἀνδροκλέους, καὶ δεύτερον ὅτι ἀπεφάσισα νὰ τὴν ζητήσω ἀπὸ τὸν πατέρα της. Ἡ Μαρία εἶνε κορίτσι ὡραῖο καὶ προκομμένο. Δὲν πιστεύω νὰ εἶμαι γι' αὐτὴ κακὸς γαμπρός. Μόνο πρέπει τοῦ λόγου σου, πατέρα, ν' ἀναλάβῃς ἀπάνου σου τὴν ὑπόθεσι. Τοῦ λόγου σου πρέπει νἀλδῇς τὸν Ἀνδροκλῆ καὶ νὰ τοῦ μιλήσῃς. Πρέπει νὰ γίνουν σωστὰ τὰ πράμματα. Δὲν ταιριάζει νὰ πάγω μοναχός μου, χωρὶς νὰ φαίνεται πῶς ἔχω τὴ γνώμη τοῦ πατέρα, οὔτε ποῦ ἔχω τέτοιο θάρρος, ἀλήθεια.

Οὐδέποτε προσεδόκων ὅτι θὰ εὕρισκον τόσην

ἀντίστασιν ἐκ μέρους τοῦ πατρός μου. Σφοδρῶς ἐπὶ ὥραν συζητήσαντες, εἰς οὐδὲν κατελήξαμεν, ἐμοῦ ἀγωνιζομένου νὰ τὸν μεταπείσω, αὐτοῦ ἐπιμένοντος ἐν τῇ ἀρνήσει. Ὡς κυριώτερον λόγον τῆς μὴ συγκατανεύσεως αὐτοῦ προβάλλει ὅτι ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ ἐπιθυμεῖ νὰ φέρῃ χαλάρωσιν τῶν πρὸς ἡμᾶς σχέσεων τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀνδρακλέους, ἐν ᾗ περιπτώσει οὗτος, τίς οἶδε διὰ τίνας λόγους δὲν συγκατατεθῇ εἰς τὴν ἕνωσιν. Ἐκτὸς δ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἡλικίαν μου θεωρεῖ πρώϊμον διὰ γάμον, καὶ τὴν παροῦσαν κατάστασιν, ὕστερον ἀπὸ τόσην συμφοράν, ἀκατάλληλον πρὸς διαπραγμάτευσιν συνοικεσίων, καὶ ἀναξιοπρεπῆ τὴν πρωτοβουλίαν ἡμῶν πρὸς εὕρεσιν νύμφης. Ὅσον διὰ τὴν προῖκα, ὅταν ἔλθῃ ὥρα νὰ νυμφευθῶ, ἡ προῖξ δὲν θὰ λείψῃ.

Τὸ συμπέρασμα τῶν ἰσχυρισμῶν του διετύπωσεν ὡς ἑξῆς:

— Ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ καθίσῃς 'ς ταύγά σου Κύριε, καὶ νὰ φύγῃς τὸ γληγορώτερο γιὰ τὴ βουλειά σου. Νὰ ἦσαι βέβαιος πῶς ὅταν σὲ συλλογισθοῦν γιὰ γαμπρὸ θὰ τρέξουν νὰ σὲ ζητήσουν. Γιατὶ ἂν φορτωθοῦμε τὸν ἄνθρωπο ἔξαφνα, δίχως νἄχῃ ἰδέα, δίχως ξεύρω κ' ἐγὼ τί, καλλίτερα νὰ μὲ θάψῃς, παρὰ νὰ μὴν ἔχω 'μάτια νὰ τὸν ξαναϊδῶ. Θέλεις νὰ πῇ κι' ὁ κόσμος πῶς ἤσουν *ἀμὰν* γιὰ νύφη!

Καὶ βλέπων ἴσως ὅτι στυγνῶς ἤκουον τοὺς λόγους του, προσέθηκε, συμβιβαστικώτερον:

— Πήγαινε πρῶτα 'ς τὴ θέσι σου· ἄφησε νὰ ἰδοῦμε πρῶτα· αὐτὰ τὰ πράγματα δὲ γίνοντ' ἔτσι μὲ τὴ φούρια· 'παντρειὰ εἶν' αὐτή, ζωὴ ὁλόκληρη. Ἂν εἶνε τῆς τύχης σου, μὴ φοβᾶσαι, δὲν τὴ χάνεις. Δὲ λέω, τὸ κορίτσι λαμπρὸ εἶνε. Ἀλλὰ δὲν εἶνε τόρα περίστασι γιὰ συμπεθεριαῖς. Ἐμεῖς ὅλοι ἤμαστε σακατεμμένοι ἀπὸ τὸ κακό, σκοτωμένοι, παραδαρμένοι, θεόγυμνοι· πῶς ἔχουμ' ἀκόμα τὰ μυαλά μας! Πρῶτα θὰ κυττάξουμε πῶς νὰ ζήσουμε, κ' ὕστερα πῶς νὰ παντρευτοῦμε· εἶνε καὶ 'ντροπὴ ἀπὸ τὸν κόσμο. Κάμε ὑπομονή. Κακὴ ὥρα διάλεξες.

Τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα τοῦ πατρός μου περὶ τῆς κακῆς ἐκλογῆς τῆς ὥρας εἶνε κάπως λογικὸν ἀλλὰ κατ' ἐπιφάνειαν μόνον. Ἴσως τοῦ φαιδροῦ Ὑμεναίου αἱ λαμπάδες, ἀναπτόμεναι ἐπὶ πενθίμων ἐρειπίων, καθιστῶσιν αἰσθητοτέραν εἰς τὰ ὄμματα τὴν εἰκόνα αὐτῶν καὶ ἀνάρμοστον καὶ εἴρωφῶς διαχύνουσιν ἐπὶ τῆς συμφορᾶς. Ἀλλὰ διατί τάχα ἡ ὥρα καθ' ἣν προσφέρει τις τὴν χεῖρα εἰς τὴν ἀχώριστον τοῦ βίου σύντροφον πρέπει ἀναποφεύκτως νὰ εἶνε ὥρα χαρᾶς καὶ ἀμερίμνησίας; Ὑβρίζω τὴν δυστυχίαν, ὅταν πρὸ αὐτῆς συνενῶ τὴν τύχην μου μετὰ πλάσματος, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ δυστυχίᾳ ἴσα ἴσα ἐπέλαμψεν ἐπ' ἐμοῦ τὰ θεῖα τῆς ψυχῆς του δωρήματα; Καὶ τάχα δὲν θέλει ἀντηχήσει ἱερώτερος ἐν μέσῳ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ὑμεναίου ὁ ψαλμός, ὁ συζευγνύων με μετὰ γυναικός, ἥτις δὲν μοῦ ἀπεκάλυψε τὴν ἀγάπην, ἀκκιζομένη ἐν περιπάτῳ, ἢ ἐρωτιῶσα ἐν χορῷ, ἢ ἐν ἑορτῇ διαλάμπουσα, ἀλλ' ἐν τῇ καταστροφῇ ἀθλοῦσα; Καὶ ἡ ἀνάμνησις τῶν ἡμερῶν ἡμῶν δὲν θὰ παρέχῃ ἐν τῷ κοινῷ ἡμῶν βίῳ τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν νυμφεύεταί τις πρὸς ἄκοπον ἀπόλαυσιν τρυφηλοῦ παραδείσου, ἀλλὰ πρὸς κρατερωτέραν ἀντίστασιν κατὰ τῶν βιωτικῶν περιπλοκῶν, πρὸς ἐγκαρτέρησιν ἐν ταῖς ἀτυχίαις; Ἀλλ' εἰς μάτην ὑποβάλλω ταῦτα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ πατρός· εἰς μάτην ἀγωνίζομαι νὰ καταδείξω εἰς αὐτὸν τὴν ἀλόγιστον ἀντίληψιν τῆς πρὸς τὸν κ. Ἀνδροκλῆ ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἴσως δύναται καταφανέστερον νὰ ἐκδηλώσῃ, ζητῶν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τὴν χεῖρα τῆς θυγατρός. Δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ τίποτε. Ἡ ἁπλοϊκότης τοῦ ἤθους, ἡ πρεσβυτικὴ ἰσχυρογνωμοσύνη, ἡ πρὸς τὰς προλήψεις πίστις, αὐτὴ ἡ εὐεργετικότης τοῦ κ. Ἀνδροκλέους συνενοῦνται ὅπως καταστρέψωσι τὴν εὐτυχίαν μου.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι μέχρι τῆς χθὲς ἔτι μὲ κατεῖχεν ἡ αὐτὴ ὑπερευαισθησία ὡς πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις ἡμῶν πρὸς τὸν κ. Ἀνδροκλῆ. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς μου σοῦ ἔκαμνα λόγον περὶ τοῦ ὅλως ἐξαιρετικοῦ τῆς θέσεώς μου ἀπέναντι αὐτοῦ, ἀποκρούων σχεδὸν μετ' ἀγανακτήσεως τὴν σκέψιν ὅτι ἠδυνάμην νὰ ταράξω τοὺς κύκλους τοῦ ἀξιοτίμου ἀνδρός, παρουσιαζόμενος ὡς αὐτοχειροτόνητος μνηστὴρ τῆς κόρης του. Δὲν εἶχον ἄδικον τότε σκεπτόμενος οὕτω· διότι ἀποκρούων τοιαύτην σκέψιν, ἀπέκρουον πράγματι τὸν χαρακτῆρα χυδαίου ἐξ ὑπολογισμοῦ τιμητοῦ τοῦ κάλλους μιᾶς κόρης, καὶ τῶν ἐκ τῆς προικὸς αὐτῆς ὠφελημάτων, τὸν ὁποῖον ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ οὐδ' ἐπεθύμουν νὰ διαδραματίσω, οὐδὲ νὰ νομισθῶ, τίς οἶδεν! ὡς ὑποθυθείς, ἐξ ἄκρου σεβασμοῦ καὶ πρὸς τὰς ἰδικάς μου πεποιθήσεις καὶ πρὸς τὸν εὐεργέτην μας. Ἀλλὰ χθές, Στέφανε, ἐσκεπτόμην περὶ τῆς Μαρίας, ὡς περὶ καλλιτεχνικοῦ κειμηλίου ἢ πολυτίμου κοσμήματος· καὶ τώρα σκέπτομαι μόνον ὅτι τὴν ἀγαπῶ, ναί! τὴν ἀγαπῶ, καὶ κάθε ἄλλος στοχασμὸς εἶνε ἀνόητος, καὶ ἔνοχος πᾶς δισταγμός. Τί τὰ θέλεις; μοῦ φαίνεται ὅτι εἶμαι νέος ἄνθρωπος· καὶ εἶνε παλαιὰ ἀλήθεια ὅτι ὁ ἔρως εἰς νέαν πίστιν βαπτίζει τὴν ψυχήν.

Καὶ τώρα, Στέφανε, τί πρέπει νὰ πράξω; Δὲν θέλει νὰ μὲ ἀκούσῃ ὁ πατήρ μου· κυκλοῦται δὲ περὶ ἐμέ, ὡς σιδηροῦς ἀφόρητος κλωβός, ἡ ἀπομόνωσις. Διότι, μὲ τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς ἔφερεν ὁ σεισμός, οὔτε τολμῶ νὰ καταφύγω εἰς τρίτον διὰ νὰ ζητήσω συμβουλὴν καὶ συνδρομήν, οὔτε κανεὶς ἔχει ὄρεξιν νὰ μὲ ἀκούσῃ. Νὰ συνεννοηθῶ πρὸς τὴν κόρην, οὔτε τολμῶ, οὔτε εὔκολον εἶνε. Νὰ παρουσιασθῶ πρὸς τὸν

πατέρα, οὔτε θὰ εἶχον τὴν δύναμιν, ἀλλ' οὔτε θέλω. Διότι, παραδόξως, ἀδυνατῶ νὰ ἐνεργήσω παρὰ τὴν πατρικὴν συγκατάθεσιν. Ὅσον ἀλόγιστος καὶ ἄδικος ἂν εἶνε ἡ ἐπιμονὴ αὐτοῦ, νομίζω θανασίμως ἄνανδρον, νὰ πικράνω τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ γήρατός του, πρὶν ἢ ἐξασκήσω πᾶσαν εὐγλωττίαν πρὸς πεισθῶ, πρὶν ἢ ἐξαντλήσω καὶ τὴν ἐσχάτην βανίδα ἐκ τοῦ ρωστικοῦ φαρμάκου τῆς ὑπομονῆς, πρὶν ἢ δοκιμάσω καὶ τὸ μαρτύριον τῶν ἀτυχῶν, τῶν ἀπελπίδων αἰσθημάτων. Ἀλλὰ καὶ ὕστερον, τάχα θὰ ἔχω τὴν δύναμιν ἢ, ἀληθέστερον, θὰ ἔχω τὴν ἀδυναμίαν τῆς παρακοῆς; Γνωρίζω τὸν πατέρα μου· ἂν ἤδη προβῶ εἰς διάβημά τι παρὰ τῷ κ. Ἀνδροκλεῖ, ἐναντίον τῆς γνώμης του, ἴσως μίαν ἡμέραν θὰ μοῦ τὸ συγχωρήσῃ. Ἀλλὰ θέλει πλησθῇ ἐκ τούτου τόσης πικρίας, τοσοῦτον βαθέως θέλει πληγῇ, τοσαύτας μέχρι τοῦδε δεινὰς δοκιμασίας ὑποστάς, παιχθείς ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων, προδοθείς ὑπὸ τῶν ἀχαρίστων, γυμνωθείς, καταδιωχθείς, ὥστε φοβοῦμαι μήπως ἐκ τοῦ ἄλλως εὐλόγου καὶ δικαίου διὰ πάντα ἄλλον διαβήματός μου, συντάμω ἐγκληματικῶς τὰς ἡμέρας τοῦ βίου του. Ἄλλως, πολλὰ ὑπέστη δι' ἐμέ, πολὺ μὲ ἠγάπησε, μ' ἐσπούδασεν μὲ ἀνεχείας καὶ στερήσεις, πρώτην δὲ φορὰν οὕτως ἐπικινδύνως συγκρουόμεθα. Καί... κύτταξε! δὲν νομίζεις ὅτι ὑπὸ τὴν ἄρνησίν του κρύπτεται βαθύτερόν τι, μᾶλλον ἀπόκρυφον αἴτιον; Δὲν νομίζεις, ὅτι ἡ δυσμενής, ἡ ὀργίλη σχεδὸν ὑποδοχὴ τῆς ἐξομολογήσεως τοῦ ἔρωτός μου ὀφείλεται εἰς τὴν ἐξέγερσιν τῆς πατρικῆς στοργῆς ἀνησυχούσης, ζηλοτυπούσης, τραυματισθείσης καὶ ἀμυνομένης πρὸς νέαν ἀήττητον ἀντίζηλον, ἀμφισβητοῦντα τὸ ἀντικείμενον τοῦ φίλτρου της; Τώρα, τώρα εἶνε μεγάλη ἀνάγκη, Στέφανε, νὰ μοῦ γράψῃς ατὶ θὰ ἔκαμνες σὺ ἂν ἦσο εἰς τὴν θέσιν μου.»

Ἀλλὰ τί κάθημαι καὶ σοῦ ψάλλω! Πρέπει νὰ ἀναχωρήσω εἰς τὴν θέσιν μου. Καὶ ἂν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, ἐν ᾧ ἐγὼ θὰ ἀπολαύω ἡλιθίως τῆς ἀναμνήσεώς της εἰς πλατωνικὴν ὀνειροπόλησιν, μακάριός τις ἀστὸς τὴν ὁδηγήσῃ μίαν ἡμέραν νύμφην εἰς τὴν κατοικίαν του, συναισθανόμενος ἀπείρως ἡδύτερον τὸ ἐν τῷ θυλακίῳ του βάρος τῶν προικῴων ταλλήρων ἢ τὸ ἐπὶ τῶν ὤμων του νωχελὲς ἔρεισμα τῆς ἐρατεινῆς κεφαλῆς της; ὄχι, μυριάκις ὄχι!.... ἂν φύγω ἀφρόνως μακράν της, αἰσθάνομαι ὅτι δὲν θὰ εἶμαι ἱκανὸς διὰ τίποτε. Ἀλλοίμονον εἰς τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα ποῦ θέλουν νά μοῦ ἐμπιστευθοῦν ἐκεῖ κάτου! ἐτελείωσε! δὲν θὰ φύγω! Αὐτὴ μοῦ τὸ ἀπαγορεύει, δὲν θέλει νὰ φύγω· ἄλλως θὰ μοῦ ἔνευε τοσοῦτον ἱκετευτικὰ ἡ κεφαλή της μὲ τὴν γλῶσσαν ἐκείνην τὴν ἄφωνον καὶ πανίσχυρον; Μακρὰν ἀπὸ ἐμέ, σχολαστικαὶ διϋλίσεις καὶ σεβασμοὶ γελοῖοι!

Ἰάκωβος Δημάδης.

ΣΤ'.

*Ἐν **, 3 Σεπτεμβρίου 188...*

Ἀκριβή μου Κάκια!

Λύριον τὸ βράδυ γίνονται οἱ ἀρραβῶνές μου μὲ τὸν κύριον Ἰάκωβον Δημάδην. Ἤθελα νὰ ἔβλεπα τὸ ξάφνιασμά σου αὐτὴ τὴ στιγμὴ καὶ τὴ χαρά σου. Δὲν εἶν' ἀλήθεια πῶς θὰ χαρῇς γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς Μαρίας σου; Δὲν ἐξαφνίστηκα κ' ἐγὼ λιγώτερο, γιατὶ δὲν ἐπερίμενα ποτέ μου, οὔτ' ἐπρόφθασα καλὰ καλὰ νὰ σκεφθῶ τέτοιο πρᾶγμα μέσ' 'ς τὸ μεγάλο κακὸ ποῦ μᾶς ηὗρεν ὅλους. Ἀλλὰ ἔτσι τὰ εἶχε γραμμένα ἡ τύχη μου. Θὰ μ' ἐρωτήσῃς βέβαια πῶς ἦτον ἡ ὑπόθεσις. Νὰ πῶς ἔγινε:

Προχθὲς τὸ δειλινὸ ποῦ ἦταν 'ς τὸ καλύβι μας—ἄχ! παρ' ὀλίγον σοῦ ἔγραφα *'ς τὸ σπίτι μας*—ὁ Ἰάκωβος μᾶς εἶπε πῶς 'σὲ δύο τρεῖς 'μέραις χωρὶς ἄλλο φεύγει γιὰ τὴ θέσι του. Ξέρεις πῶς τὸν ἔχουν διωρισμένο πρόξενο 'ς ἕνα μακρυνὸ μέρος.. ὅλο ξεχνῶ πῶς τὸ λένε. Ἔτσι ἀκοῦμε ὅλοι μας, μᾶς πιάνει χωρὶς νὰ τὸ θέλουμε μία μεγάλη μεγάλη λύπη. Ὕστερ' ἀπὸ ὅσα σοῦ ἔγραψα γιὰ τὸ γλυτωμὸ τῆς Θαλίτσας μας—Παναγία μου! ἀκόμα τρέμω ποῦ τὸ συλλογίζομαι—καὶ γιὰ ταῖς θυσίαις τοῦ Ἰακώβου 'ς τὴν οἰκογένειά μας, εἶνε περιττὸ νὰ σοῦ ἐξηγήσω γιατὶ μᾶς ἔπιασε τόση λύπη. Ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ τὸ βράδυ καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ ταξειδι ἐστριφογύριζε μέσ' 'ς τὸ μυαλό μου, καὶ δὲν 'μποροῦσα νὰ κλείσω τὰ μάτια μου. Νὰ σοῦ 'πῶ τὴν ἀλήθεια—'ς ἐσένα τὸ λέγω, Κάκια μου—τώρα ποῦ θά 'φευγε μοῦ φαίνοταν ὅτι ἦταν γιὰ μένα κάτι τι περισσότερο ἀπὸ ἀδελφάς. Καὶ θυμᾶσαι, πῶ! πῶ! τί ἀντιπάθεια τοῦ εἶχα πρῶτα; θυμᾶσαι ποῦ τὸν ἐλέγαμε *Συνεφιᾶ*, γιατὶ τὸν ἐβλέπαμε πάντα νύχτα καταιβασμένα τὰ μοῦτρά του; κ' ἐγὼ τὸν ἔκραζα *φιλόσοφο* καὶ *δάσκαλο* γιατὶ εἶχεν ἕνα ἀλλοιώτικο τρόπο 'ς τὴν ὁμιλία του ποῦ δὲν μοῦ ἔκανε καὶ τόση ἐντύπωσι... Θυμᾶσαι πέρυσι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ποῦ μοῦ ἔπεσε 'ς τοὺς κλήρους, κ' ἐθύμωσα; Πῶς μᾶς τυφλόνει ὁ Θεὸς καμμιὰ φορά! ἄνθρωπο ποῦ δὲν 'μποροῦμε νὰ ὑποφέρουμε, τὸν πλησιάζουμε, καὶ μᾶς φανερώνεται, ὄχι ἄνθρωπος, ἀλλ' ἄγγελος. Λοιπὸν ὅτι ἄρχιζε νὰ μὲ παίρνῃ ὁ ὕπνος, ἀκούω ψιθυρίσματα· ἀργὰ πολύ· ἦταν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα, ἔξυπνοι ἀκόμη. Ἔχουν στημένη ζωηρὴ κουβέντα ἀπὸ ὥρα, ὡς φαίνεται. Τεντόνω ταὐτιά μου, καὶ νὰ τί ἀκούω:

— Τὸ καλλίτερο εἶνε, ἔλεγεν ἡ μητέρα, ὅ,τι θὰ κάμουμε νὰ τὸ κάμουμε τώρα. Δὲν πρέπει νὰ χάσουμε τέτοια εὐκαιρία γιὰ τὸ κορίτσι μας. Μεθαύριο φεύγει ὁ Ἰάκωβος· ποιὸς ξέρει πότε θὰ γυρίσῃ, καὶ ἂν θὰ γυρίσῃ, μὲ τὴν ἴδια διάθεσι. Ἄκουσέ με ποῦ σοῦ λέω· τὸ παιδὶ ἔχει ὅλη τὴν προθυμία. Ἀλλὰ ἔλα ποῦ 'ντρέπεται! Εἶνε σεμνὸ παιδί· κομπιάζεται, μήπως.. ξέρω κ' ἐγὼ κάτι ἤθελα νὰ ἰδῇ κι' ἀπὸ 'μᾶς γιὰ νὰ πάρῃ θάρρος. Δὲν σοῦ λέω, ἡ Μαρία, ὅποτε θέλουμε τὴν παντρεύουμε, καὶ μὲ τὸν καλλίτερο γαμβρό· ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς ὁ Ἰάκωβος εἶνε ἀπὸ τοὺς πειὸ καλοὺς ποῦ γίνονται. Ξέρει κανεὶς τὰ γράμματά του ἐδῶ πέρα; ἔχει κανεὶς τὴ θέσι του; μεγάλη θέσι, καὶ μὲ γερὰ μισθά· ἀπὸ τιμιότητα ἄλλο τίποτε. Χρυσὸς νέος γιὰ τὴ Μαρία μας! Τὸν εἴδαμε δὰ καὶ τὸν ἐδοκιμάσαμε τώρα μὲ τὸ χαλασμό. Ἔτσι ποῦ λές. Κάμε αὔριο λόγο τοῦ γέρο Δημάδη, καὶ δὲν θὰ τὸ μετανοήσουμε. Γιατὶ τὴ Μαρία, φτάνει νὰ τῆς τὸ 'πῶ, καὶ δὲν θὰ τὸ δεχθῇ μὲ κακὴ καρδιά. Ὁ γέρο Δημάδης φοβοῦμαι μὴ πάθῃ τίποτε ἀπὸ τὴ χαρά του, ὕστερ' ἀπὸ τὸ προσκύνημα ποῦ σοῦ κάνει, ν' ἀκούσῃ τέτοια πράτασι ἀπὸ τὸ στόμα σου. Καταλαβαίνω κ' ἐγὼ ποῦ δὲν εἶνε περίστασι τώρα γιὰ χαραὶς καὶ πανηγύρια! Ἀλλὰ νὰ γίνῃ πρῶτα ἡ συμφωνία, κ' ὕστερα ἂς πάῃ 'ς τὸ καλὸ τὸ παιδὶ· καὶ ὁ γάμος θά 'ρθῃ μὲ τὴν ὥρα του· παιὸς νοικοκύρης τώρα εἶνε σὲ κατάστασι νὰ κανῇ γάμους; καὶ ποῦ νὰ τοὺς κάμῃ, ἀλλοίμονο! 'ς τοὺς πέντε δρόμους! Αὔριον λοιπὸν νὰ 'μιλήσῃς τοῦ γέρου!

Ἡ μητέρα δὲν θὰ σώπαινε, φαίνεται, ἂν ὁ πατέρας δὲν τὴν ἔκοβε μ' ἕνα γερὸ χασμουρητό, καὶ δὲν τῆς ἔλεγε·

— Φλυαρία ποῦ τὴν ἔχεις! τὰ εἴπαμε· πάλι θὰ τὰ ξαναλέμε; καλά· θὰ φροντίσω· ἄφησέ με τώρα νὰ πάρω 'λίγον ὕπνο.

Εἶνε ἀνάγκη, Κάκια μου, νά σου γράψω τί ταραχή, τί συγκίνησι, τί κακὸ ποῦ μοῦ ἔκαμεν ἡ ὁμιλία τῆς μητέρας; ὅτι δὲν ἐκαιμήθηκα δι' ὅλου; ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὰ λόγια της κάτι ἔνναιωσα μέσα μου, ποῦ 'σὰν νὰ μὴν ἤθελα πρῶτα καλὰ καλὰ νὰ τὸ καταλάβω, καὶ ὅτι ἂν ὁ πατέρας δὲν ἤθελε, ἂν δὲν ἐγίνοταν τίποτε, ἐγὼ θὰ 'πάθαινα; Χθὲς λοιπὸν ἡ μητέρα μοῦ εἶχε 'μιλήσει ἀπὸ τὸ πρωΐ. Ἔκαμα πῶς δὲν εἶχ' ἀκούσει τίποτε—ὁ πατέρας ποῦ ἔλειπε ἀπὸ τὸ πρωΐ γυμίζει κοντὰ τὸ μεσημέρι μὲ τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν πατέρα του. Νὰ μὴ 'ς τὰ πολυλογῶ, ἔχουν τελειώσει ὅλα. Αὔριο τὸ βράδυ ἀλλάζουμε δαχτυλίδια σὲ πολὺ στενὸ κύκλο, καὶ μεθαύριο φεύγει γιὰ τὴ θέσι του· ἀργότερα θὰ γίνῃ σκέψις γιὰ τὸ γάμο. Πρέπει πρῶτα νὰ πάρουμε ἀπάνου μας ἀπὸ τὸ σεισμό.

Τὴν πρώτη φορὰ ποῦ ἤρθε νὰ μοῦ σφίξῃ τὸ χέρι μοῦ εἶπε, κ' ἔτρεμε καὶ μοῦ φάγηκε πῶς ἐδάκρυσε·

— Μαρία, καλὰ πιῦ ἐφώτισ' ὁ Θεὸς τὸν πατέρα σου· ἀλλέως θὰ ἤμουν δυστυχισμένος ἄνθρωπος.

Μὲ ἀγαποῦσε ἀπὸ πρὶν ὁ καϋμένος μὲ τὰ σώστά του!

Γιὰ ἕνα μόνον πρᾶγμα θυμόνω. Κατάρα νἄχῃ ὁ σεισμός! Μέσα 'ς αὐτὴν τὴν παληοπαράγκα ποῦ ἔχει ἕνα χώρισμα μονάχο, δὲν 'μποροῦμε ποτὲ νὰ μείνουμε μόνοι... κ' ἔχουμε τόσα νὰ 'ποῦμε· καὶ αὔριο θὰ φύγῃ! Ἡ μόνη μου παρηγορία θὰ εἶνε ἡ Θάλεια. Γιὰ κύτταζε τί κόσμος! Ἂν δὲν ἐκινδύνευεν αὐτή, ἴσως δὲν θὰ ἐχαιρόμουν σήμερα ἐγώ. Καλὰ λέει καὶ ὁ Ἰάκωβος: «Ἀκριβὰ ἀγοράζεται ἡ εὐτυχία!»

ἡ ἀγαπημένη σου
Μαρία Ἀνδροκλέους.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Ἐν τῷ προλαβόντι ἄρθρῳ περὶ γραφολογίας εἴδομεν τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἢ τέχνης καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐργασθέντας πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Ἐξ ὅσων δὲ εἴπομεν ἀνωτέρω δυνάμεθα νῦν νὰ ὁρίσωμεν τὴν νέαν ταύτην τέχνην ὡς τὴν διδασκαλίαν δι' ἧς ἐκ τῆς συμβολικῆς παραστάσεως τῆς γραφῆς ἑκάστου ἀνθρώπου δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν συμπεράσματα περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τούτου βλέπομεν καταφανῶς ὅτι ἡ τέχνη αὕτη ἔχει καὶ τὴν πρακτικὴν αὐτῆς σημασίαν. Πόσον ὠφέλιμον καὶ διαφέρον δὲν ἤθελεν εἶναι, ἂν ἠδυνάμεθα ἐξ ἑκάστης ἐπιστολῆς, καὶ δὴ ἐκ μόνης τῆς ὑπογραφῆς ἢ τῆς διευθύνσεως, νὰ διακρίνωμεν τὸν χαρακτῆρα τοῦ γράφοντος, τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ καὶ τὰς κακίας; Πόσον μεγάλην σημασίαν δὲν ἤθελεν ἔχει τοῦτο εἰς τὰς διαφόρους ἐγγράφους ἐρωτήσεις καὶ παρακλήσεις, εἰς τὰς διαφόρους αἰτήσεις θέσεων, προσκλήσεις εἰς γεύματα καὶ συναναστροφάς, καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς αἰτήσεις πρὸς γάμον! Πόσῳ δὲ εὐχερεστέρα δὲν εἶνε ἡ σπουδὴ αὕτη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν συμβολικὴν τῶν φυσιογνωμειῶν, ἢ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Gall; Ἡ φυσιογνωμία τοῦ προσώπου παραλλάσσει συχνότατα· ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν δυνάμεθα νὰ σπουδάζωμεν καὶ θεωρῶμεν τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακόπως ἀσκαρδαμυκτεί, οὔτε δυνάμεθα νὰ ἐρευνῶμεν τὴν μορφὴν τοῦ κρανίου ἑκάστου ἀνθρώπου, ὅσῳ εὐγενῶς καὶ ἂν αἰτήσωμεν τοῦτο. Ὅλως ἀντίθετον ὅμως συμβαίνει διὰ τῆς γραφῆς ἣν δυνάμεθα ν' ἀποκτήσωμεν εὐκόλως παρ' ἑκάστου κινήσαντος τὸ ὑμέτερον διαφέρον, πρὸς τοῦτο δὲ ἀρκεῖ καὶ

μόνη ἡ γραφὴ τῆς διευθύνσεως ἐπιστολῆς ἢ ἐλάχιστα γράμματα ἐπὶ τεμαχίου χάρτου. Λαμβάνομεν τὸ χαρτίον, κλειόμεθα ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ, θέτομεν τὸ διαφέρον πρόσωπον δηλ. τὴν γραφὴν αὐτοῦ, πρὸ ἡμῶν, καὶ ὡς ἐπὶ ἀνατομικῆς τραπέζης ἀνατέμνομεν ἡσύχως τὸ ἠθικὸν τῆς ψυχῆς τοῦ προκειμένου, ὅλως ἀνυπόπτου,προσώπου, μέχρι τῶν λεπτοτάτων αὐτῆς ἰνῶν.

Ἀλλὰ ἀκούω νὰ μοὶ φωνάζωσι πανταχόθεν οἱ ἀναγνῶσται, εἶνε ὄντως ἀληθὲς ὅτι δύναταί τις νὰ διακρίνῃ τὸν χαρακτῆρα προσώπου τινὸς ἐκ τῆς γραφῆς ;

Οἱ ὑπὲρ τῆς νέας ταύτης διδασκαλίας ἀποκρίνονται ταχέως καὶ μετὰ ζωηρότητος καταφατικῶς, ἐνῷ οἱ ἀντίπαλοι, ὑψοῦντες τοὺς ὤμους, φωνάζουσιν ὅτι πάντα ταῦτα εἶνε ἀγυρτεῖαι. Ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει τῶν δύο μερίδων καὶ ἡμεῖς οὐδόλως θὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὰς ἄνω ἐρωτήσεις, ἀλλὰ ἐπιθεωροῦντες αὐτὴν ταύτην τὴν νέαν διδασκαλίαν καὶ τὰς θεμελιώδεις αὐτῆς ἀρχὰς θὰ καταλίπωμεν εἰς αὐτὸν τὸν ἀναγνώστην τὴν ἐξαγωγὴν τῶν συμπερασμάτων.

Ὅπως ὁ παριστῶν τι συμβολικῶς ἢ ὁ ἐξηγῶν σύμβολα ἀναφέρεται ἀπὸ μικροτάτου πράγματος εἰς τὸ ὅλον, οὕτω καὶ ὁ γραφολόγος ἀναχωρεῖ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, τῆς τόσῳ θαυμασίως καὶ ἁπλῶς ὑπὸ τοῦ Goethe ἀναγραφείσης ὅτι «πᾶν τὸ παροδικὸν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου εἶνε ὁμοίωμα» ὅτι δηλ. αἱ ποικίλαι καὶ διηνεκῶς μεταβληταὶ μορφαὶ τῆς ὕλης εἶνε εἰκόνες, ὄπισθεν τῶν ὁποίων κρύπτεται ἡ ἰδέα τοῦ πλάσσαντος. Τὰς εἰκόνας δὲ ταύτας διαπλάσσει ἡ ἰδέα καὶ τὸ ἴδιον σῶμα, ἡ δὲ ὕλη δὲν εἶνε τι ἄλλο ἢ τὸ ὁρατὸν πνεῦμα. Καὶ μήπως δὲν βλέπομεν καθ' ἑκάστην ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος παρουσιάζεται εἰς τὴν κοινωνίαν ἀκουσίως, ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεώς του, ὡς τι ὡρισμένον ἄτομον, διάφορον τῶν λοιπῶν, ἕνεκα τῆς ὅλης αὐτοῦ παραστάσεως, τῆς μορφῆς τοῦ σώματος καὶ τῆς κεφαλῆς, τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου καὶ τῆς ἐκφράσεως αὐτοῦ, τοῦ βλέμματος, τῆς στάσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς φωνῆς, τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν τοῦ βήματος καὶ τῆς γραφῆς, καὶ ὅτι ἕκαστος προξενεῖ εἰς τοὺς λοιποὺς σαφῆ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντύπωσιν, ἐνίοτε μάλιστα καὶ πρὶν ἀποδείξῃ τι διὰ πράξεων, ἂν εἶνε καλὸς ἢ κακός, ἂν εἶνε πονηρὸς ἢ ἁπλοῦς, ἂν εἶνε ὑπερήφανος ἢ μετριόφρων, ἄξυνους ἢ δύσνους εὐγενὴς ἢ ἀγροῖκος, γενναῖος ἢ ἀγενής ;

Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἦτο γνωστὴ εἰς ὅλας τὰς χρονικὰς περιόδους τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου, ἡ δὲ κοινὴ σοφία τῶν διαφόρων λαῶν ἐκφράζει διὰ πολυαρίθμων παροιμιῶν καὶ φράσεων τὰς ἰδέας αὐτῆς περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν διαφόρων ἀνθρώπων ἔχουσα φράσεις καὶ γνώμας ἐνίοτε ὀρθοτάτας ἐπὶ τῶν πεπηρωμένων (σημειωμένων) π. χ. ἀνθρώπων, τῶν κοκκινοτρίχων καὶ γαλανοφθάλμων, τῶν ἐχόντων παχὺν αὐχένα, σκληρὰν κεφαλήν, ἱεράκειον βίνα, ἀετώδη βλέμματα, βάθυσμα ἐπὶ τῆς κάτω σιαγόνος, βίνα πλακωτήν, καὶ ἐν γένει ἐφ' ὅλης τῆς συμβολικῆς τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς.

Ἐὰν δὲ δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι ἀναμφισβητήτως ἔχουσι πολλαπλῆν πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου σχέσιν οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου καὶ τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, τὸ βλέμμα, καὶ ἡ φωνή, τὸ βάδισμα, καὶ ἡ στάσις καὶ ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ ἀνεγνώρισε τὴν συνάφειαν ταύτην, πῶς δύναται νὰ μὴ ἔχῃ σχέσιν πρὸς τὸν πνευματικὸν ἄνθρωπον ἡ γραφὴ αὐτοῦ, ἥτις παρ' ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ ἀναγνωρίζεται εὐκόλως ὡς ἰδιάζουσα, δυσκόλως μεταβάλλεται καὶ παραλλάσσει,καὶ συχνότατα ἐκφράζει τὴν ἀτομικότητα ἑνὸς ἑκάστου ; Ἡ παχεῖα καὶ μεγαλοπρεπὴς αὕτη ὑπογραφὴ τοῦ Βίσμαρκ,περὶ

ἧς θὰ ὁμιλήσωμεν καὶ κατωτέρω,ἦτο δυνατὸν νὰ εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν ἀνθρώπου ἄνευ θελήσεως, μικροῦ, στενοχώρου καὶ στενοκεφάλου ; Ἢ δύναται γραφὴ γωνιώδης καὶ ὀξυγράμματος, ἁβρὰ καὶ κατεσχισμένη νὰ εἶνε γραφὴ ἀνθρώπου πραοῦς καὶ καλοκαγάθου ; Ἢ δύναται κομψὴ γραφή, πλουσία εἰς μορφὰς τῶν γραμμάτων, ἁρμονικὴ καὶ πλήρης καλαισθησίας, νὰ εἶνε ἡ γραφὴ ἀνθρώπου ἀμαθοῦς, ἀξέστου καὶ ἀγροίκου, στερουμένου πάσης καλαισθησίας καὶ μὴ ἔχοντος ἰδέαν τῶν ἁρμονίων μορφῶν;

Ἐκ τούτων βλέπει πᾶς τις ὅτι τὸ ἐναντίον εἶνε μᾶλλον πιθανὸν καὶ μάλιστα ἀναγκαῖον διὰ τὸν θεωροῦντα τὸ πρᾶγμα ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως.

Κατὰ τῆς γραφολογίας ὡς ἐπιστήμης ἡ τέχνης ὑπάρχουσι πολλαὶ ἀντιρρήσεις καὶ ἐνδοιασμοί. Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀναφέρομεν τὴν ἑξῆς, καίτοι μὴ καταλεγομένην μετὰ τῶν πνευματωδεστέρων. Ἡ γραφὴ τοῦ ἀνθρώπου, λέγουσί τινες, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ διδασκάλου, ἕκαστος γράφει ὡς ἐδιδάχθη ἐν τῷ σχολείῳ. Ἡ ἰδέα αὕτη εἶνε, ὡς εἰκός, ἀνεπτέρρητος, ἀλλὰ μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὸν πρῶτον χρόνον τῆς διδασκαλίας, διότι ἡ γραφὴ μεταβάλλεται βραδύτερον· δὲν εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ εἶνε τις γραφολόγος ὅπως τοὐναντίον ἐκπλαγῇ διὰ τὴν διαφορὰν τῆς γραφῆς ἑκατοντάδων ἀνθρώπων, φοιτησάντων εἰς τὸ αὐτὸ σχολεῖον καὶ διδαχθέντων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου. Ἐὰν δὲ συμβαίνῃ ἐνίοτε ἡ σπανία περίπτωσις νὰ ἐξοικειωθῇ τις πρὸς τὴν γραφὴν ἄλλου προσώπου, οἷον τοῦ διδασκάλου τῆς καλλιγραφίας ἢ ἄλλου τινός, τοῦτο ὑποδεικνύει τὴν αὐτὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀπαραλλάκτως γράφοντος, οἵαν θὰ ἔχῃ μαθητής τις διασήμου ἀνδρός,μιμούμενος τοῦτον ἀπαραλλάκτως κατὰ τὸ βάδισμα, τὴν ἐνδυμασίαν κ.τ.λ. πρᾶγμα δηλ. ὅπερ δεικνύει τὸ ἀσήμαντον καὶ μὴ ἀνεξάρτητον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μαθητοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως οὕτινος αἱ σκέψεις καὶ αἱ πράξεις ἀναπτύσσονται,γενόμεναι αὐθύπαρκτοι καὶ ἀνεξάρτητοι, θὰ οἰκειοποιηθῇ γραφὴν ἰδίαν, ἐφ' ἧς οὐδόλως ἐπέδρασεν ἡ διδασκαλία τοῦ καλλιγράφου, καὶ τοῦτο συμβαίνει πραγματικῶς εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα πολὺ ἐνωρίτερον ἀφ' ὅσον ἠδύνατό τις νὰ φαντασθῇ, ὡς γνωρίζουσιν οἱ διδάσκαλοι τῆς καλλιγραφίας ἐκ πείρας.

Οἱ λέγοντες,ὅτι γράφει τις ὅπως τύχῃ καὶ κατὰ τὴν γραφίδα ἣν ἔχει εἰς τὰς χεῖρας, ἐπίσης δὲν δεικνύουσι μέγα παρατηρητικὸν πνεῦμα· διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι π.χ. οἱ γράφοντες διὰ τῶν πεννῶν A. Delbierre et Cie ἔπρεπε νὰ ἔχωσι τὴν αὐτὴν γραφὴν ἢ τοὐλάχιστον ὁμοίαν. Συνέβη δέ ποτε νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ κυρία τις τὴν γραφὴν τοῦ συζύγου της, διότι οὗτος εὑρισκόμενος ἐν ἀδαπορίᾳ ἔγραψεν διὰ τῆς πένας τοῦ ξενοδοχείου; Ἡ ἐκλογὴ τοῦ εἴδους τοῦ ὀργάνου δι' οὗ θὰ γράψωμεν, εἴτε εἶνε τοῦτο πτερὸν χηνὸς ἢ χαλύβδινος πένα, μολυβδοκόνδυλος, τεμάχιον ἄνθρακος ἢ τὸ ἄκρον καλάμου βαμβοῦ, ἀλλοιοῖ τὸ πολὺ μόνον τὸ πάχος τῶν γραμμῶν οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς ἄξονας τῶν γραμμάτων, εἴτε τὴν μορφὴν, οὔτε τὸν σύνδεσμον καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν καμπύλων, οὔτε τὰς γωνίας τῶν γραμμάτων καὶ τὰς θέσεις τῶν κομμάτων καὶ στιγμῶν. Ἡ ἐκλογὴ ὅμως τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ εἴδους τοῦ γραφικοῦ ὀργάνου κατὰ τοῦτο καὶ μόναν εἶνε διαγνωστικὴ τοῦ χαρακτῆρος, καθόσον ὁ γράφων διὰ πλατείας καὶ μαλθακῆς πένας ἐκ πτεροῦ χηνὸς ἔχει βεβαίως ἄλλον χαρακτῆρα τοῦ μεταχειριζομένου σκληρὰν λεπτὴν ἐκ χαλύβδου γραφίδα· ἕνεκα τούτου δὲ ἀκούομεν συχνάκις ἀνθρώπους ὡρισμένου χαρακτῆρος λέγοντας « Δὲν ἠμπορῶ νὰ γράψω μὲ τέτοιες πένες».

Ἀλλὰ δύναταί τις νὰ παραμορφώσῃ τὴν γραφὴν αὐτοῦ, λέγουσιν ἄλλοι. Μάλιστα, ἐν μέρει, ἀπαντῶμεν, καὶ δὴ διὰ τὸν ἐπιπόλαιον παρατηρητήν, ὅπως δύναταί τις νὰ παραμορφώσῃ καὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου, τὰς κινήσεις τοῦ σώματος, τὸ βάδισμα, τὴν φωνήν του. Ἀλλὰ τί ἀποδεικνύεται διὰ τούτου; Ἡ παραμόρφωσις δὲν δύναται νὰ παραταθῇ ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἀναγνωρίζεται δὲ ὑπὸ ἐξησκημένου ὀφθαλμοῦ, ὅπως βλέπομεν καθ'ἑκάστην ἐκ τῆς ἱστορίας τόσων χειρογράφων ἐν τοῖς δικαστηρίοις, μετὰ πολλῆς τέχνης καὶ ἐπιμελείας παραμορφωθέντων. Παρατηρήσωμεν δὲ ἐν παρόδῳ ἐνταῦθα ὅτι τρανὴ ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεως γενικῆς αἰσθήσεως τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν συμβολικήν, εἶνε αὐτὴ ἡ ἐξωτερικὴ παραμόρφωσις τῆς γραφῆς· διότι διατί παραμορφώνει τις τὴν γραφὴν του ἂν δὲν ἤλπιζε νὰ προκαλέσῃ ἐπί τῶν ἄλλων ἐντύπωσιν ὡρισμένην, χρήσιμον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ;

Ὅλως εὐεξήγητον εἶνε καὶ τὸ ἕτερον γεγονὸς ὅτι ἡ γραφὴ ἀνθρώπων τινῶν μεταβάλλεται προϊόντος τοῦ χρόνου, διότι καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ ἄνθρωπος δὲν μένει ὁ αὐτὸς πάντοτε,ἀλλ'ἀλλοιοῦται καταφανῶς,ἂν μὴ διὰ τοὺς καθ'ἑκάστην ἡμέραν συναναστρεφομένους αὐτόν, τοὐλάχιστον διὰ τοὺς ἐπαναβλέποντας μετὰ ἔτη.Δὲν ἤθελεν εἶναι δὲ ἡ γραφολογία ἀληθὴς ἂν δὲν συμμετεβάλλετο μετ' αὐτοῦ ἡ γραφὴ ἀνθρώπου μεταβληθέντος διὰ τῆς ἀνατροφῆς, τῆς συναναστροφῆς, τῆς πείρας, τῆς σπουδῆς, τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς εὐτυχίας ἢ δυστυχίας. Ἐὰν δὲ μὲ ἐρωτήσωσί τινες, πῶς συμβαίνει ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἐνίοτε πρόσωπον νὰ γράφῃ διαφόρως, θὰ ἀπαντήσω· «Δὲν παρετήρησας ποτὲ βαρὺν τινα ὑπάλληλον ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ὑπηρεσίας, μετὰ ταῦτα δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ του φέροντα τὸν νυκτικὸν ἐπενδύτην καὶ καθήμενον πρὸ τῆς συζύγου του ; ἢ κυρίαν τινὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ὑποδοχῆς,δεχομένην εὐγενεῖς ἐπισκέψεις, μετὰ δὲ ταῦτα ἐν τῷ μαγειρείῳ ἐρίζουσαν μετὰ τῆς ἀπειθοῦς μαγειρίσσης;» Καὶ μήπως μένομεν διαρκῶς ὅμοιοι ; Δὲν εἶνε δὲ συχνότατα αἱ πράξεις μας ἀντίθετοι πρὸς τὰς θεωρίας μας, καὶ δὲν φέρομεν ἕκαστος ἐπὶ τῶν ὤμων οὐχὶ μίαν ἢ δύο,ἀλλὰ δωδεκάδα διαφόρων φύσεων ; Ἐὰν δὲ τόσον συχνὰ εἴμεθα ἀσυνεπεῖς καὶ ἀντίθετοι πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, διατί νὰ μὴ εἶνε τοιαύτη καὶ ἡ γραφὴ ἡμῶν ;

Ἀλλ' αἱ δυσχέρειαι τῆς γραφολογίας δὲν ἔγκεινται εἰς τὰς ἀντιρρήσεις ταύτας, τὰς ἀναιρουμένας εὐκόλως, ἀλλ' ἀλλαχοῦ.

Καὶ ἐν πρώτοις μεγάλη δυσχέρεια ἔγκειται ἐν αὐτῇ τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ψυχικῶν ἰδιοτήτων τῶν ἄλλων καὶ ἡμῶν αὐτῶν. Συμβαίνει δὲ ἐνίοτε ὅταν ὁ γραφολόγος ἐξάγῃ ἐκ τῆς γραφῆς ὡρισμένας χαρακτηριστικὰς ἰδιότητας τοῦ πνευματικοῦ βίου ἀνθρώπου τινός, ν' ἀκούῃ τοὺς στενωτέρους τούτου φίλους λέγοντας «τόσον καλὰ ὅμως δὲν τὸν γνωρίζω»· ἢ ἑνῷ δύο τούτων ἢ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ἀναφωνοῦσι «μάλιστα! ἐπιτυχέστατα!» τρίτος τις ἀναφωνεῖ «Ἄ μπά, δὲν ἐπετύχατε».

Δευτέρα δυσχέρεια ὑπάρχει εἰς τὴν ἔλλειψιν ὀρθῶν καὶ εὐνοήτων ἐκφράσεων παριστανουσῶν τὰς θεμελιώδεις ψυχικὰς διαθέσεις τοῦ ἀνθρώπου, αἵτινες ὑπὸ τῶν πλείστων ἀνθρώπων συγχέονται μετὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ψυχικοῦ βίου.

Οὕτως ἡ φιλοπλουτία δὲν εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν φιλαργυρίαν ἢ τὴν πλεονεξίαν, καίτοι δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς ταύτας ὅταν συγχρόνως

ὑπάρχῃ καὶ φιλαυτία, οὔτε ἡ αὐταρέσκεια ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν μεγαλοφροσύνην, ἢ ἡ ἡδυφαγία πρὸς τὴν κοιλιοδουλίαν, ἢ ἡ ἰδιοτροπία πρὸς τὴν ἰσχυρὰν θέλησιν, ἢ ἡ ὑπερευαισθησία πρὸς τὴν εὐαισθησίαν. Πρὸ πολλοῦ δὲ κατενόησαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι τὸ παίζειν κλειδοκύμβαλον δὲν προϋποθέτει μουσικὴν εὐφυΐαν, οὔτε τὸ στιχουργεῖν ποιητικήν, οὔτε τὸ ζωγραφίζειν καλαισθησίαν.

Καὶ μεθ' ὅλην δὲ τὴν ἀνάπτυξιν ἣν προσθέτει ἡ ἀγωγή, ἡ πέριξ κοινωνία καὶ ἐν γένει ὅλος ὁ βίος εἰς τὰς ἐμφύτους κληρονομικὰς καὶ φυσικὰς ἰδιότητας τοῦ ἀνθρώπου, ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις ἐν αὐτῷ ἐνίοτε ἀντιθέσεις καὶ μυστήρια τῆς ψυχῆς, ἅτινα δυσχεραίνουσι τὴν σπουδὴν καὶ ἐξήγησιν τῆς γραφῆς καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν συμβολικῶν τοῦ ἀνθρώπου παραστάσεων. Εἰς ἐκείνους δὲ οἵτινες ἕνεκα τοῦ πιθανοῦ τούτου λόγου θεωροῦσι τοιαύτην ἐξήγησιν ὡς ἀδύνατον ἢ τοὐλάχιστον ὡς ἀβεβαίαν, ἀπαντῶμεν, ὅτι ἀφοῦ πᾶσα γραφὴ ἔχει ἰδίαν ἔκφρασιν, ἰδίαν οὕτως εἰπεῖν φυσιογνωμίαν, ὅπως οὐδεὶς προσεκτικὸς τῶν χειρογράφων παρατηρητὴς θέλει ἀρνηθῇ, ἡ φυσιογνωμία αὕτη θὰ στηρίζεται βεβαίως ἐπὶ ὡρατῶν τινων σημείων· τὰ σημεῖα ὅμως ταῦτα ἀνάγκη νὰ εὑρεθῶσι καὶ ὑρισθῶσι διὰ παρατεταμένης παρατηρήσεως καὶ συγκρίσεως, τούτων δὲ εὑρεθέντων δύναταί τις ἀσφαλῶς καὶ ἡσύχως, ὅπως καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην ἐπιστήμην, νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὅπου ταῦτα ἀπαντῶσι θὰ ὑπάρχῃ καὶ ἡ ἀνάλογος ἰδιότης. Ταῦτα δὲ τὰ σημεῖα ἀνεκάλυψε καὶ ἔταξε μεθοδικῶς, ὁ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἑστίας» μνημονευθεὶς Μισσόν.

Τὰ γραφολογικὰ ταῦτα σημεῖα ἀποτελοῦνται ἐξ ὅλων τῶν φαινομένων ὅσα δύναται νὰ παράσχῃ ἡμῖν γραφή τις. Οὐδὲν εἶνε ἀσήμαντον εἰς τὸν γραφολόγον. Ἐὰν γράφῃ τις τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπιστολῆς ἐπὶ τοῦ φακέλλου λίαν ὑψηλὰ ἢ λίαν χαμηλά, ἐὰν γράφῃ αὐτὴν διὰ μεγάλων χαρακτήρων καὶ εὐδιακρίτως, ἢ διὰ τῆς συνήθους αὐτῷ γραφῆς, ἐὰν λησμονῇ τὰ κόμματα καὶ τὰς τελείας στιγμὰς ἢ μεταχειρίζηται αὐτὰς κατὰ κόρον καὶ τίνι τρόπῳ μεταχειρίζεται αὐτάς, ἐὰν μεταχειρίζηται διὰ τὸ αὐτὸ γράμμα μίαν καὶ μόνην ἢ διαφόρους μορφὰς καί τίνας, ἐὰν μεταξὺ τῶν λέξεων καὶ τῶν γραμμῶν καταλείπει πολὺν χῶρον κενὸν ἢ ὀλίγον, ἐὰν ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ διακρίνεται διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς ἢ τὴν σμικρότητα, ἐὰν φέρῃ ὑπογραμμισμοὺς (τζίφρας) ἢ οὔ, πάντα ταῦτα ἔχουσι τὸν λόγον αὐτῶν καὶ τὴν σημασίαν καὶ ἐκπηγάζουσιν ἀσυνειδήτως ἐκ τῆς ψυχικῆς ζωῆς τοῦ γράφοντος καὶ ἑπομένως συνδέονται μετὰ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ καὶ τῆς ὅλης προσωπικότητος.

Σπουδάζοντες γραφολογικῶς γραφήν τινα ἐξετάζωμεν ἐν πρώτοις τοὺς γενικωτάτους καὶ εἰς τὸν μὴ γραφολόγον αἰσθητοὺς χαρακτῆρας ταύτης. Εἴς τινας περιστάσεις π. χ. μᾶς ὁδηγεῖ πολὺ ἡ παρατήρησις ἂν τὰ γράμματα εἶνε μικρὰ ἢ μεγάλα, ἐπιμελῶς ἢ ἀμελῶς γεγραμμένα, εὐανάγνωστα ἢ δυσανάγνωστα. Οὕτω χειρόγραφον δυσανάγνωστον, ἀλλὰ διὰ λεπτῶν γραμμάτων γεγραμμένον, ὑποδεικνύει ὅτι ὁ γράφας αὐτό, ἀδιάφορον ἂν εἶνε καλὸς ἢ κακός, εὐφυὴς ἢ βλάξ, ἔχει χαρακτῆρα οὐχὶ εὐκόλως διακρινόμενον, ὅτι ἔχει πολλὰ τὰ κρύφια τῆς ψυχῆς του καὶ ὅτι δὲν θέλει ν' ἀναγνωρισθῇ ταχέως καὶ ὑφ' οἱουδήποτε, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅτι εἶνε φύσις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον κρυφίνους. Γραφὴ διαυγής, ἀναπεπταμένη καὶ εὐανάγνωστος, διὰ μεγάλων ὁπωσοῦν γραμμάτων γεγραμμένη δεικνύει ἐντελῶς τὸ ἐναντίον. Ἐν γένει δὲ τὸ μέγεθος τῶν γραμμάτων καθ' ἑαυτό, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ μικρά, ὑποσημαίνει εὐνοϊκὴν ἐξήγησιν καὶ διὰ τὰ λοιπὰ σημεῖα τῆς γραφῆς. Δὲν εἶνε δὲ ἀνάγκη, νομίζομεν, νὰ εἴπωμεν, τί σημαίνει γραφὴ ὁμαλή, ταχυτικὴ (στρωτὴ) καὶ καθαρά, συγκρινομένη πρὸς ἀνώμαλον, ἄτακτον καὶ ἀμελῶς γεγραμμένην. Ἕνεκα τούτου καὶ πολλοὶ λαοὶ λέγουσι παροιμιωδῶς περὶ ἀνθρώπου τακτικοῦ, ἀγαπῶντος τὴν μέθοδον καὶ μικρολόγου ὅτι «δὲν λησμονεῖ οὔτε τὴν τελείαν εἰς τὸ ι» Ἐπίσης ταφῶς διακρίνεται ἀπὸ τῆς γραφῆς πρόσωπον νευρικόν, ἀνυπόμονον, θερμόαιμον καὶ ζωηρὸν, ἑτερουψυχροαίμου, μετρημένου καὶ ἐπιφυλακτικοῦ.

Μετὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐντύπωσιν ἀπὸ χειρογράφου τινὸς μεταβαίνομεν εἰς ἔρευναν τῶν ὀλιγώτερον καταφανῶν σημείων, ἰδίως δὲ εἰς τὸν σύνδεσμον ἢ μὴ τῶν καθέκαστα γραμμάτων τῶν λέξεων, ὅπερ θεμελιοῖ σημαντικωτάτην διαφορὰν ὡς πρὸς τὴν ροπὴν ὅλου τοῦ πνευματικοῦ βίου προσώπου τινός. Τὸ συνδέειν τὰ γράμματα μετ' ἀλλήλων ἐν τῇ γραφῇ, πρᾶξις δι' ἧς γίνεται φειδὼ τοῦ χρόνου, δεικνύει πρακτικὸν καὶ κριτικὸν χαρακτῆρα, μὴ πλάττοντα μὲν καὶ ἐφευρίσκοντα ἰδέας, ἀλλὰ κατεργαζόμενον λογικῶς τὰς ἤδη δεδομένας, ἀναπτύσσοντα αὐτὰς καὶ ἐφαρμόζοντα, μετ' αὐτῶν δὲ τῶν ἰδιοτήτων συνδέοντα, ἀναλόγως τοῦ συνδέσμου τῶν γραμμάτων, καὶ πνεῦμα νηφάλιον, ὑπολογιστικόν, καὶ ψυχρόν, πλῆρες λογικῆς, πραγματικότητος, κριτικῆς καὶ σκεπτικισμοῦ. Τὸ ἀσύνδετον τῶν γραμμάτων, σπανιώτερον ὄν, ὑπεμφαίνει ἄνθρωπον θεωροῦντα ἑκάστην ἰδέαν καθ' ἑαυτὴν ὡς μονάδα καὶ συλλαμβάνοντα αὐτὴν ἐναίως. Ὁ χαρακτὴρ δὲ οὗτος ἀναπτυσσόμενος τελείως, ἐὰν ἄλλα σημεῖα τῆς γραφῆς δὲν ἀντιστρατεύωνται εἰς τοῦτο, ὑποδεικνύει δύναμιν πλαστουργόν, διάνοιαν ἐπιθεωρητικὴν, πρωτικὸν αἴσθημα, ταχεῖαν καὶ ἀνεξάρτητον κρίσιν, σαφήνειαν ἰδεῶν, κλίσιν πρὸς τὸ ἰδεῶδες, ἔχουσαν τάσιν πρὸς ὀνειροπολήσεις, οὐτοπίας καὶ ἰδίας θεωρίας καὶ συστήματα· Ὀρθὴ συνένωσις τῶν δύο τούτων ἰδιοτήτων καταδεικνύει φυσικὴν καὶ καλῶς ὠργανωμένην διάνοιαν, μονομερὴς δὲ σύνδεσμος τῶν γραμμάτων, ἢ χωρισμὸς αὐτῶν, μονομέρειαν, καὶ ἑπομένως ἀδυναμίαν.

Ἐὰν ὅμως ἐκ τῶν πρακτικῶν τούτων καὶ πραγματικῶν ἢ θεωρητικῶν καὶ ἰδεωδῶν διαθέσεων τῶν προσώπων ἀναπτύσσεται καὶ χρήσιμόν τι καὶ καλόν, τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰσχύος τῆς βουλήσεως αὐτῶν, ἥτις τότε ἐκδηλοῦται τραχεῖα καὶ ἰσχυρά, ἁρμόζουσα ὅπως κυριαρχῇ καὶ ἐπιβάλλεται εἰς ἄλλους διὰ τῶν ἀποτόμως τερμονιζόντων καὶ κορυνοειδῶς πεπαχυμένων γραμμῶν τῶν γραμμάτων. Ἕνεκα τούτου ἡ τοιαύτη γραφὴ εἶνε συχνὴ εἰς τοὺς στρατιωτικούς (π.χ. εἰς Ναπολέοντα τὸν πρῶτον.) Ἐὰν τὰ τελευταῖα γράμματα τῶν λέξεων φέρουσι ἀγγιστροειδεῖς καταλήξεις, ἡ ἰσχυρὰ αὕτη βούλησις ἐκδηλοῦται ὡς ἰδιοτροπία, δι' ἧς παρίσταται συμβολικῶς ἰδιότροπος προσκάλλησις εἴς τι ἀντικείμενον, ἢ ἐὰν αἱ γραμμαὶ εἶνε μακραὶ, εὐθεῖαι καὶ ὁριζόντιοι καὶ διευθύνονται αἱ λέξεις εἰς στίχους ἀκριβῶς εὐθεῖς καὶ ὁριζοντίους ἐν χάρτῃ ἀχαρακώτῳ, εὐστάθειαν καὶ ἐμμονήν. Γράμματα τέλος βραχέα γωνιώδη, κορυνοειδῶς καταληγοντα, εἶνε ἴδια ἀνθρώπων θερμοαίμων, ὧν οἱ παροξυσμοὶ τῆς ὀργῆς παρέρχονται εὐκόλως. Ἡ ἔλλειψις, ὡς εἰκὸς ἡ τὰ ἀντίθετα τῶν σημείων τούτων, σημαίνουσιν ἀδυναμίαν βουλήσεως.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον ὁ νοῦς καὶ ἡ θέλησις αἱ μόναι ψυχικαὶ δυνάμεις αἱ χαρακτηρίζουσαι τὸν ἄνθρωπον, διότι καὶ ἡ καρδία εἶνε σπουδαῖος παράγων εἰς τὴν ἀτομικότητα ἑκάστου ἀτόμου, ἕνεκα τούτου δὲ καὶ ἡ διάθεσις τῆς ψυχῆς καὶ τὸ αἴσθημα ἐκδηλοῦται ἐν τῇ γραφῇ διὰ τῆς κλίσεως ἢ κάμψεως τῶν γραμμάτων, διὰ τῆς γωνίας ἣν ἀποτελοῦσιν ταῦτα πρὸς τὴν κάθετον. Ὅπως δὲ ἐν τῷ συνήθει βίῳ ὁ κατειλημμένος ὑπὸ αἰσθήματος ζωηροῦ, ὁτὲ μὲν κλίνει πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἐκτείνει καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς τὸ ποθούμενον, ὁτὲ δέ, καταλαμβανόμενος ὑπὸ ἀηδίας, ἀναστρέφεται πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐνῷ ὁ ψυχρὸς, ἀναίσθητος καὶ ἀδιάφορος διατηρεῖ ὀρθίαν καὶ κάθετον τὴν στάσιν τοῦ σώματος, οὕτω καὶ ἡ γραφὴ τοῦ αἰσθηματίου εἶνε κεκαμμένη πρὸς τὰ ἐμπρός, ὡς δένδρον κυρτούμενον ὑπὸ τῆς θυέλλης, ἐνῷ ἡ τοῦ ἀπαθοῦς μένει κάθετος καὶ ὀρθία. Ἐὰν ἡ πλαγία κλίσις ὑπερβαίνῃ ὡρισμένον τι ὅριον, τὸ αἴσθημα μεταβάλλεται εἰς ὑπερευαισθησίαν εἶτα δὲ εἰς νοσηρὰν ἐρεθιστικότητα. Εἶνε δὲ ὄντως ἀξιοπερίεργον, ὅτι ἡ γραφὴ, ἥτις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς, οἵτινες δὲν ἔπασχον ἐξ ὑπερβολῆς εὐαισθησίας, ἦτο ὅλως ὀρθία, διατηρηθεῖσα σχεδὸν τοιαύτη καὶ μέχρι τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους, καθ' οὓς οἱ πλεῖστοι πάσχουσιν ἐξ ὑπερερεθισμοῦ καὶ νευρώσεων, γίνεται αὕτη διηνεκῶς πλαγιωτέρα, καὶ δεύτερον ὅτι λαοὶ ἀληθῶς αἰσθηματίαι, ὅπως οἱ γερμανοὶ, γράφουσι πλαγιώτερον λαῶν σκληροτέρων καὶ ἀπαθῶν, οἷον τῶν ἄγγλων. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται καὶ διατί φύσεις τινὲς ἔχουσαι πολὺ πνεῦμα καὶ μεγάλην καρδίαν, ἀμφότερα ἐν ἀνταγωνισμῷ, δυνάμεναι νὰ κυριαρχῶσι τῆς αἰσθητικῆς ζωῆς καὶ νὰ κρύπτωσι τὰ αἰσθήματά των, ἔχουσι γραφὴν μᾶλλον πρὸς τὰ ὀπίσω κλίνουσαν, καίτοι τοῦτο συμβαίνει συχνότατα παροδικῶς καὶ συνήθως μόνον κατὰ τὴν τρικυμιώδη περίοδον τῆς νεανικῆς ἡλικίας. Τοιοῦτοι ἄνθρωποι παλαίοντες οὐχὶ μόνον καθ' ἑαυτῶν ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ λοιποῦ κόσμου δὲν εἶνε εὐτυχέστεροι ἄλλων οὔτε ἐπιτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ.

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΝΗΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΝΗΣΤΕΥΤΑΙ

[Λόγος μέγας γίνεται ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ τύπῳ περὶ δύο Ἰταλῶν νηστευτῶν, τοῦ Σούτση καὶ τοῦ Μερλάττη, ὧν ὁ μὲν πρῶτος, γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων προγενεστέρων μακρῶν νηστειῶν του, ἐνήστευσεν ἐσχάτως ἐν Μεδιολάνοις ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἐπαναλαμβάνει δὲ νῦν τὸ πείραμα αὐτοῦ ἐν Παρισίοις, ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐποπτείαν ἰατρικῆς ἐπιτροπῆς, ὁ δεύτερος δὲ ζηλώσας τὴν φήμην τοῦ συμπολίτου του ἐπιχειρεῖ ἐκ παραλλήλου ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτευούσῃ τὸ αὐτὸ πείραμα ὑπὸ ὅρους ὁμοίους. Διὰ τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Ἑστίας* κατάλληλον ἐκρίναμεν, πρὸς ὀρθὴν κατανόησιν τῶν παραδόξων τούτων φαινομένων, νὰ μεταφέρωμεν τὸ ἄρθρον τοῦ ἐπιστημονικοῦ συντάκτου τῆς παρισινῆς *Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων* κ. H. de Parville, ὅπερ ἔγραφεν ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τῆς νηστείας τῶν Ἰταλῶν].

Σούτσης καὶ Μερλάττης.—Αἱ περιώνυμοι νηστεῖαι.—Ἡ τέχνη τοῦ ζῆν ἄνευ τροφῆς.—Χρονικὰ τῆς νηστείας.—Ἀκριβῆ παραδείγματα μακρᾶς ἀποχῆς ἀπὸ πάσης τροφῆς.—Ἐξήκοντα ἡμέραι ἀρκοῦσιν ἵνα τις αὐτοφαγήσῃ.—Ἡ ἀσιτία ἐν παθολογικῇ κατασταίσει.—Δίαιτα ἑνὸς μηνὸς.—Ὄρεξις καὶ ἀνορεξία.—Ἡ πεῖνα καὶ τὰ συμπτώματα αὐτῆς.—Ἀλλοίωσις τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνης.

Ὁ Σούτσης νηστεύει δι' εἰκοστὴν καὶ δευτέραν φοράν.[1] Ὁ Μερλάττης ἤρξατο νηστεύων ἀπὸ ἑκατὸν ἤδη ἡμερῶν. Εὑρισκόμεθα εἰς τὸ ἔτος τῶν μεγάλων νηστειῶν. Μὴ εἶνε καὶ τοῦτο σημεῖον τῶν καιρῶν, φρονίμως δὲ ποιοῦντες πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν ἐθιζόμενοι εἰς τὴν ἀσιτίαν: Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἀφότου ὁ Σούτσης ἐνήστευσεν ἐν Μεδιολάνοις, τὸ ζήτημα τοῦ ζῆν ἄνευ τροφῆς ἀπασχολεῖ πολλὰ ὑπέροχα πνεύματα καὶ ἐξάπτει τὴν περιέργειαν αὐτῶν. Γεγονὸς ὅλως ἔκτακτον θεω-

1) Μεταξὺ ἄλλων πτωνύμων νηστειῶν του ἀναφέρομεν ἐνταῦθα, τὴν κατὰ τὸ 1884—1885 ἐν Αἰγύπτῳ, ὅτε ἀπέσχεν ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας πάσης τροφῆς καὶ τὰς κατὰ τὸ 1885—1886 ἐν Καίρῳ ὅτε ἀπέσχε ἐννέα ἡμέρας, εἶτα εἴκοσι πέντε καὶ κατόπιν *ἑξήκοντα*.

ρεῖται ὅτι ἄνθρωπός τις δύναται νὰ ζήσῃ χωρὶς νὰ τρώγῃ, ἀντικαθιστῶν τὰ καθημερινὰ αὐτοῦ γεύματα διὰ σωματικῶν ἀσκήσεων. Πολλοὶ προσθέτουσι ἐκπληκτοι: Καὶ μᾶλα ταῦτα νὰ διατηρῆται ἀκόμη ἀκμαῖος! Τὸ πρᾶγμα μάλιστα τοσοῦτον ἀπίθανον ἐφάνη εἰς δυσπίστους τινὰς ἰατρούς, ὥστε ἐν πάσῃ τῇ σοβαρότητι αὐτῶν ἀπεκήρυξαν ὡς ἀπίστευτον τὴν τριακονθήμερον νηστείαν τοῦ Σούτση... μεθ' ὅλην τὴν ἰατρικὴν ἐπιτροπὴν ἥτις ἐπέβλεπεν αὐτόν. Δὲν ὑπάρχουσι πανταχοῦ, προσέθηκαν, ἐπιτήδειοι θαυματοποιοί, πρὸ πάντων δὲ δὲν ὑπάρχουσιν ἄκακοι ἐπιτροπαί; Τὰ αὐτὰ ἐλέχθησαν καὶ κατὰ τὸ 1882, ὅτε ἐπῆλθεν εἰς τὸν ἀμερικανὸν Τάνερ ἡ ἰδέα νὰ νηστεύσῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας. Συνελόντι εἰπεῖν, οὐδεὶς δύναται νὰ ζήσῃ ἄνευ τροφῆς· τοῦτο εἶνε ἀδύνατον καὶ ἀντίκειται εἰς πάντας τοὺς φυσιολογικοὺς νόμους.

Ἀλλὰ σπεύδωμεν βραδέως. Ἡ ἄσκησις τοῦ ἀσιτεῖν, ἥτις εἶνε τοῦ συρμοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, δὲν στερεῖται πράγματι πρωτοτυπίας, ἀλλ' εἶνε τοσοῦτον παράδοξος, τοσοῦτον ἀπίστευτος, ὅσον θέλουσι νὰ τὴν παραστήσωσι; Πάντες ἔχομεν φυσικάς τινας προδιαθέσεις. Γεννᾶταί τις ἵνα καταστῇ μαθηματικός, μουσικός, ζωγράφος. Διατί νὰ μὴ γεννᾶται ἵνα καταστῇ καὶ νηστευτής; Τὸ ἐφ' ἡμῖν οὐδένα ἔχομεν λόγον, ὅπως ὑποπτεύσωμεν τὸν κ. Σούτσην. Εὐχαρίστως ἀποδεχόμεθα ὡς πραγματικὴν τὴν ἐν Μεδιολάνοις νηστείαν. Κατὰ τὸ πείραμα τοῦτο μάλιστα παρετηρήθησαν αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ συμπτώματα, ἅτινα παρατηροῦνται ἐπὶ τῶν ἐξ ἀσιτίας ἀποθνησκόντων. Διατί ἄλλως νὰ ἀμφιβάλλωμεν; Μήπως δὲν ἔχομεν προγενέστερα παραδείγματα ἀνθρώπων ἀσιτησάντων ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐπίσης παράδοξα, ἐπίσης ἀπίστευτα; Μικροῦ δεῖν καὶ ὑποστηρίζομεν ὅτι διὰ τῆς ἐπιμονῆς δύναταί τις νὰ ἐθισθῇ εἰς τὴν ἀσιτίαν. Ἂς προκηρυχθῇ ἀμοιβὴ διὰ τοὺς ἀσιτοῦντας καὶ θὰ ἴδητε πόσοι νηστευταὶ θὰ παρουσιασθῶσι! Πιθανὸν μάλιστα νὰ εὑρεθῶσι καὶ νηστευταὶ ἀσιτοῦντες ἐξ ἁπλῆς φιλοδοξίας! Ἐν τούτοις εὔκαιρον φαίνεται ἡμῖν νὰ διατρίψωμεν ἐπὶ μικρὸν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς ἀσιτίας καὶ πείνης, ὅπερ ἀτελῶς μέχρι τοῦδε διηκρινίσθη.

Ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως εἶνε ὅτι ἄνθρωπος καλῶς ἔχων τὴν ὑγείαν, ἀποστερηθεὶς αἰφνιδίως τῆς τροφῆς αὐτοῦ, ὀλίγον δύναται νὰ ζήσῃ. Θὰ ἀποθάνῃ, μετὰ μίαν, μετὰ δύο ἑβδομάδας, ἀναλόγως τῆς ἰδιοσυγκρασίας του. Διηγοῦνται ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Κάρολος ΙΒ', ἐπιθυμῶν νὰ βεβαιωθῇ ἐπὶ πόσον χρόνον ἠδύνατο νὰ μείνῃ ἄσιτος, μὴ πίνων ἄλλο τι ἐκτὸς ὕδατος, δὲν ἠμπόρεσε νὰ παρατείνῃ τὴν νηστείαν πέραν τῆς πέμπτης ἡμέρας. Καὶ τὰ ζῶα δὲ ἀδυνατοῦσι νὰ ὑποστῶσι μακροτέραν ἀσιτίαν. Ὥστε προδήλως ἔχουσι δίκαιον οἱ λέγοντες ὅτι ἄνθρωπος νῆστις δὲν δύναται νὰ ζήσῃ. Καὶ ὅμως οὐδὲν ἀνακριβέστερον τούτου, διότι εἶνε ὡσαύτως ἀριδήλως ἀποδεδειγμένον, ὅτι εἴς τινας περιπτώσεις ὁ ἄνθρωπος στερούμενος τροφῆς, ἀλλὰ πίνων κατὰ βούλησιν, δύναται νὰ ζήσῃ χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ μεγάλως. Ὁ Διδερὼ μνημονεύει γεγονότος, ὅπερ δὲν θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ τραχύτητι. Πρόκειται περί τινος ἀλχημιστοῦ ὀνόματι Δυσαντῶ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ Δυσαντῶ ἦτο ὀλίγον τι παράφρων, θὰ ἴδωμεν δὲ περαιτέρω ὅτι ἐν τισι τῶν μορφῶν τῆς παραφροσύνης ὁ πάσχων δύναται νὰ ἀσιτήσῃ, ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἐνοχλήσεως. Ὁ Δυσαντῶ ἐπίστευεν ὅτι μετὰ τεσσαρακονθήμερον ἀποχὴν ἀπὸ πάσης τροφῆς, πίνων δὲ μόνον τὸ οὖρος αὐτοῦ, θὰ παρῆγε τὴν φιλοσοφικὴν λίθον. Ὑπέστη τὴν παράδοξον ταύτην δίαιταν ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας καὶ... δὲν ἀπέθανεν. Ὁ ὁλλανδὸς ἰατρὸς Fontanus λαλεῖ περὶ γυναικός, ἥτις ὅπως αὐτοκτονηθῇ, ἀπέσχε πάσης τροφῆς ἐπὶ πεντήκοντα ἡμέρας, ὅτε ἀπέθανεν.

Ὁ ἰατρὸς Δεβαρρῶ-Βερνὰρ ἐδημοσίευσεν ἕτερον γεγονὸς ἐντέλως ἀκριβές. Τῷ 1831, κατάδικός τις Γρανιὲ τοὔνομα ἀπέθανεν ἐξ ἀσιτίας ἐν ταῖς εἱρκταῖς τῆς Τολώσης. Ὁ θάνατος δ' ἐπῆλθε μόνον μετὰ τὴν ἑξηκοστὴν ἡμέραν[2]. Ἄλλος ἰατρὸς ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἰατρικῆς ἀνάλογον γεγονὸς αὐτοκτονίας δι' ἀσιτίας. Ὁ ἀσιτήσας ἦτο πλανόδιος μουσικός, ὅστις ἐπὶ ἑξήκοντα ἡμέρας ἔπινεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μικρὰς δόσεις ὕδατος καὶ *σομιάδας*. Κατὰ τὰς τελευταίας εἰκοσιδύο ἡμέρας τῆς ζωῆς του, τὸ σῶμά του ἀνέδιδεν ἀποφορὰν πτώματος, τὸ στῆθος ἐστενώθη καὶ ἐζωγκώθη, οἱ ὦμοι ἐκοιλάνθησαν καὶ τὰ ὀστᾶ ἤρχισαν νὰ προέχωσιν, ἡ κοιλία ἐπλατύνθη καὶ ἡ λεκάνη ἐφαίνετο ὡς μέγα τι χάσμα· τὴν ἑξηκοστὴν ἡμέραν ἐξέπνευσε μετά τινας σπασμούς. Ἐκτὸς τούτων δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ παραδείγματα ἀντοχῆς εἰς ἀσιτίαν ἠδυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν.

Τὸ παραδοξότερον ὅμως εἶνε ὅτι ἐνῷ ὁ ὑγιῶς ἔχων ἄνθρωπος μόλις δύναται νὰ ἀνθέξῃ εἰς παντελῆ ἀσιτίαν, ὁ ἀσθενής, τοὐναντίον, ἀσιτεῖ, χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ. Ὁ πυρέσσων δὲν τρώγει καὶ ἀπόλλυσιν ἐκ τοῦ βάρους αὐτοῦ ἐπὶ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους. Δυσπεπτικοί τινες αἰσθάνονται ἀκατανίκητον ἀηδίαν πρὸς οἱανδήποτε τροφήν, ἀσιτοῦσιν ἀκουσίως ἐπὶ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους καὶ ὅμως ἐργάζονται. Ἡ νευρικὴ ἀνορεξία ἐνίων παρθένων ὡσαύτως διὰ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ πάσης τροφῆς χαρακτηρίζεται· δὲν τρώγουσι τίποτε ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας, ἐπὶ ἕνα μῆνα ἢ καὶ πλέον ἔτι· εἶτα αἰφνιδίως θεραπεύονται καὶ ἡ πεῖνα ἐπανέρχεται. Ὑπάρχουσι μανιώδεις ἀποποιούμενοι πᾶσαν τροφήν. Οἱ σιτόφοβοι πολλάκις δὲν τρώγουσιν ἐπὶ ἕνα καὶ δύο μῆνας, ἰσχναίνοντες μέν, ἀλλὰ μὴ παύοντες νὰ ἀσχολῶνται εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν.

Ὥστε, παραδόξως, ἡ ἀσιτία παρὰ τῷ ὑγιεῖ ἀνθρώπῳ ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν, ἐνῷ εἰς ἕνιους ἀσθενεῖς εἶνε εὐχαρεστάτη. Αἱ παράδοξοι αὗται ἀνωμαλίαι τῆς φύσεως εἶνε αἰνίγματα ἄλυτα διὰ τὴν ἐπιστήμην. Ἴσως ὅμως ἐν αὐταῖς ἔγκειται ἡ λύσις τοῦ μυστηρίου τῶν πολυημέρων νηστειῶν καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐξηγήσωμεν αὐτάς.

Ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἔχει ἐν τῷ ὀργανισμῷ του προμήθειαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μεγαλειτέραν, λίπους, λευκωματωδῶν οὐσιῶν κτλ. Ὅταν τις ἀσιτῇ εἶνε ἠναγκασμένος, ὅπως ἐξασφαλίζῃ τὰς ζωϊκὰς λειτουργίας, νὰ ἀφαιρῇ ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ τούτου κεφαλαίου, οὕτω δὲ καθίσταται σαρκοβόρος ἑαυτοῦ, αὐτοφαγεῖ. Ἀφοῦ ὅμως ἐξαντλήσῃ τὰς οἰκονομίας του καὶ φθάσῃ μέχρι τῶν κυρίων ὀργάνων, ἀποθνήσκει. Εἰκαστέον ἐκ τούτου ὅτι ὅπως νηστεύσωμεν ἀρκεῖ νὰ ἀφήσωμεν τὸν ἡμέτερον ὀργανισμὸν νὰ αὐτοφαγήσῃ, μέθοδος πράγματι ἀρίστη διὰ τοὺς πολυσάρκους. Δυστυχῶς, ἢ μᾶλλον εὐτυχῶς, διότι ἡ φύσις τὰ πάντα ἐνσοφίᾳ ἐποίησεν, παρεντίθεται τὸ ὀχληρὸν αἴσθημα τῆς πείνης, ὅπερ ἄρχεται ἐκδηλούμενον διὰ τῆς ὀρέξεως καὶ καταλήγει εἰς ἀγωνίαν καὶ ἀλγηδόνας ἐπωδύνους.

Τὸ αἴσθημα τῆς πείνης ἑδράζεται ἐν τῷ στομάχῳ, ἀλλ' ἐκεῖθεν διακλαδοῦται εἰς ἅπαν σχεδὸν τὸ σῶμα, ἀδύνατον δὲ εἶνε νὰ περιορισθῇ τοπικῶς εἰς ἓν μέρος αὐτοῦ, ὡς κατεδείχθη ἰδίως ἐκ τῶν πειραμάτων του Σχίφ. Δύναταί τις νὰ κατευνάσῃ τοῦτο διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τροφῆς οὐχὶ εἰς τὸν στόμαχον, ἀλλ' ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα. Ἡ πεῖνα φαίνεται ἐκπηγάζουσα ἐκ τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἅμα ὡς περανθῇ ἡ λειτουργία τῆς θρέψεως, διαβιβάζεται διὰ τῶν νευρικῶν νημάτων εἰς τὸ κεντρικὸν σύστημα ἡ περὶ τούτου ἀγγελία. Εἶνε ἡ ἐπερχομένη πεῖνα. Ὅτι ἡ πεῖνα ἀπὸ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐκπηγάζει φανερὸν καθίσταται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι ἠμπορεῖ τις νὰ καταπραΰνῃ αὐτήν, οὐχὶ διὰ τροφῆς, ἀλλὰ διὰ ναρκωτικῶν, οἷον ὄπίου, καπνοῦ, οἰνοπνεύματος, φύλλων *κόκα*, κτλ. Οἱ εἰς τὴν πνευματοποσίαν καὶ τὸ κάπνισμα ἐκδοτοι δὲν ἔχουσιν ὄρεξιν. Ὅταν τὸ νευρικὸν σύστημα ὑπνώττῃ, πεῖνα δὲν ὑφίσταται. Ὁ κοιμώμενος δειπνᾷ, λέγει καὶ τὸ λόγιον τοῦ λαοῦ. Τὸ νευρικὸν σύστημα, ὅπερ συνεχῶς ὑποβάλλεται εἰς τὰς αὐτὰς διεγέρσεις, ἀπαμβλύνεται. Ὁ ἀκαταπαύστως εἰσπνέων τὴν αὐτὴν ὀσμὴν δὲν αἰσθάνεται πλέον ταύτην. Ὁ συνεχῶς πεινῶν, παύει πλέον νὰ πεινᾷ· ἡ ὑπερβολὴ τῆς πείνης φονεύει αὐτήν. Πκρελθούσης τῆς ὥρας τοῦ φαγητοῦ, πολλοὶ χάνουν τὴν ὄρεξίν των. Οἱ ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις τοῦ Βοᾶ-Μονζὶλ καταταφέντες ἐπὶ ἑκατὸν τριάκοντα ὥρας ἐργάται, μετὰ τὴν σωτηρίαν των, ὡμολόγησαν ὅτι δὲν ὑπέφερον ἐκ πείνης, ἔχοντες εἰς τὴν διάθεσίν των ἄφθονον πόσιμον ὕδωρ.

Ἀλλ' εἶνε γνωστὸν πόθεν ἄρχεται καὶ ποῦ λήγει ἡ πεῖνα; Μήπως δὲν ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι κατορθώσαντες βαθμιαίως νὰ ἀλλοιώσωσι τὸ αἴσθημα τοῦτο, ἐντείνοντες καὶ μεγαλοποιοῦντες αὐτὸ μέχρις ὑπερβολῆς; Καθ' ἑκάστην, ἀπροσέκτως καὶ ἀδικαιολογήτως, πολλοὶ αὐξάνουσι τὸ τοσὸν τῆς τροφῆς των, καὶ ὁ στόμαχος, ὅπως κατευνασθῇ ἡ πεῖνα, ἔχει ἀνάγκην νὰ δέχηται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μείζονα μερίδα τροφῶν. Εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος θὰ ἐπήρκει ἴσως πολὺ ὀλιγωτέρα τροφή, ἀλλὰ τὸ αἴσθημα ἐνταθὲν ἐκρατύνθη καὶ καθ' ἕξιν ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν πρόσληψιν τροφῆς μείζονος ἢ ὅσην ἀπαιτεῖ ὁ ὀργανισμὸς χάριν τῶν διαφόρων αὐτοῦ λειτουργιῶν. Τὸ ἀξίωμα, «τρῶγε ὅσον πεινᾷς» εἶνε ἐντελῶς ἐσφαλμένον, πολλὰ δὲ ἄτοπα δύνανται νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. Ἡ ἀφομοίωσις τῶν τροφῶν πολλάκις ὑπερβαίνει τὰς ἀνάγκας τῆς θρέψεως καὶ τότε ἐπέρχεται ἡ πολυσαρκία, μετὰ τῶν πολυειδῶν αὐτῆς παθήσεων. Ἡ πολυσαρκία πολλάκις ἔχει τὴν ἀρχήν της εἰς νευρικὰς διαταράξεις, προερχομένη ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνης. Ἁρμόζει πρὸς τούτοις νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ χώνευσις, ὡς πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τῆς σωματικῆς οἰκονομίας λειτουργίαι, ἀπαιτοῦσιν ἐργασίαν, ὑπερβάλλουσα δὲ τροφὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀπώλειαν σωματικῶν δυνάμεων δυσανάλογον, καὶ ἐξασθενίζει τὸ σῶμα, ἀντὶ νὰ ἐνδυναμώσῃ αὐτό, ὡς κοινῶς πιστεύεται. Τοσοῦτον δὲ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἡ περὶ τὴν τροφὴν κατάχρησις προέρχεται ἐκ τῆς βαθμιαίας καὶ ἑκουσίας ἐντάσεως τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνης, ὥστε μικρὰ προσπάθεια ἀπαιτεῖται ἵνα κανονίσῃ τις τὴν ὄρεξίν του καὶ ἐπαισθητῶς ἐλαττώσῃ τὴν μερίδα τῆς τροφῆς του, ὡς ἀναλόγως γίνεται καὶ διὰ τὴν δίψαν, χωρὶς οὐδεμία τῶν ζωϊκῶν λειτουργιῶν νὰ ἀνασταλῇ. Ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις ἄτομα, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ ἐλαττώσωσι τὸ ποσὸν τῆς τροφῆς των, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶσι πεῖναν. Τοῦτο ποσῶς δὲν σημαίνει ὅτι ὁ ὀργανισμὸς ἔχει τῷ ὄντι ἀνάγκην τροφῆς. Ἐξεγείρεται ἁπλῶς τὸ νευρικὸν σύστημα, διότι, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἡ πεῖνα δὲν εἶνε ἔνδειξις ἀθρεψίας. Ἄλλο πεῖνα καὶ ἄλλο ἀνάγκη θρέψεως. Πρὸς ἄμεσον τούτου ἀπόδειξιν εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι οἱ ἀσθενεῖς δὲν τρώγουσι καὶ ὅμως δὲν πεινῶσιν; ὅτι οἱ πυρέσσοντες ἀναλίσκονται καὶ ὅμως δὲν πεινῶσιν; ὅτι οἱ φθισικοὶ φθίνουσι δι'

(1) Ὁ Γρανιὲ ἔπινεν ὕδωρ ἄφθονον. Ἅπαξ μόνον ἔλοβεν ὀλίγον ζωμὸν καὶ οἶνον· ἐνίοτε ἐπανελάμβανεν ὅ,τι ἔπραττεν ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς Δυσαντῶ.

ὅλων αὐτῶν τῶν πόρων καὶ ὅμως δὲν πεινῶσιν;

Ἀπαραίτητον λοιπὸν εἶνε νὰ μὴ συγχέωμεν τὴν πεῖναν καὶ τὴν ἀθρεψίαν. Ἐν τῇ ἀθρεψίᾳ ὁ ἄνθρωπος ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ σώματος αὐτοῦ, τουτέστιν ὅπως διατηρῇ τὴν θερμότητά του καὶ ἐπαρκῇ εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἰδίων ὀργάνων, καταναλίσκει ἐκ τοῦ ἰδίου ὀργανισμοῦ ὡρισμένον μέρος καθ' ἑκάστην ὥραν, καὶ αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἶνε ἠριθμημέναι. Ἐξασθενεῖ βαθμιαίως καὶ ἐπὶ τέλους ἀποθνήσκει ἐλλείψει τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ὀργανισμοῦ οὐσιῶν. Διάφοραί εἰσι τὰ ἀποτελέσματα τῆς πείνης. Ἐὰν ἡ δι' αὐτῆς ἐρμηνευομένη ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη δὲν κορεσθῇ, ἡ πεῖνα ἢ σβέννυται οἰκοθεν καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει βραδέως ἐξ ἀθρεψίας ἢ ἐπιμένει καὶ ἀφοῦ ἡ μετ' αὐτῆς συνδεομένη κεφαλαιώδης λειτουργία, ἐκείνη ἀφ' ἧς πράγματι ἤρτηται ἡ συντήρησις τῆς ζωῆς, ἐκλείπῃ, ἐπέρχονται αἰφνίδιαι νευρικαὶ διαταράξεις, σοβαρωτάτου χαρακτῆρος, ἐπακολουθεῖ δ' ἐν βραχεῖ διαστήματι ὁ θάνατος. Δηλονότι ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἀποθνήσκει πραγματικῶς ἐκ πείνης, ἀποθνήσκει ἐκ πείνης πρὶν ἢ ἀποθάνῃ ἐξ ἀθρεψίας. Τὰ συμπτώματα τοῦ οὕτως ἐπερχομένου θανάτου εἰσὶ γνωστά, συνίστανται δὲ εἰς ταραχήν, ἀδυναμίαν, παραισθήσεις καὶ μανιώδεις παραφοράς, ὧν ἔπεται ἀναισθησία καὶ ἐπὶ τέλους γενικὴ ἔκλυσις τῶν δυνάμεων τοῦ σώματος.

[Ἕπεται τὸ τέλος]

Δ. Γ. Κ.

Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Ὁ τρίτος υἱὸς τῆς Ἀνάσσης δοὺξ τοῦ Κονὼτ ἐκπροσωπεῖ τὸν στρατὸν καὶ εἶνε ἀγαπητὸς εἰς τὴν κοινωνίαν. Στρατιώτης γνήσιος, ἀνὴρ ἀνδρεῖος καὶ πειθαρχικός, δεδοκιμασμένος ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα φιλοφρόνως πάνυ λησμονήσας τὴν σεβαστὴν καταγωγήν του, ἑκουσίως ὑπεβλήθη εἰς πάσας ἀνεξαιρέτους τὰς ὑποχρεώσεις τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἐπίμοχθα τῆς ἐκστρατείας ἔργα. Ὡς δὲ πάντα τὰ τέκνα τῆς Ἀνάσσης, εἶνε καὶ αὐτὸς ὀλίγον τι μουσικός, καὶ τὸ ὄργανον ὅπερ παίζει εἶνε τὸ σύμπανον, ὄργανον σύμφωνον πρὸς τὸ ἐπάγγελμά του. Καὶ ναὶ μὲν δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη νὰ ἐκτελῇ πολυποικίλους ἤχους ὡς ὁ στρατάρχης Πελισσιέρος, ἀλλ' ὅμως ἐξ αὐτοῦ ἐξάγει βαγδαΐας ἀνεμοταραχάς. Ὁ δοὺξ Κονώτ θὰ πρωτοστατήσῃ ποτὲ πιθανῶς ἐν τοῖς λεγομένοις Horse-Guards, τοῦτ' ἔστι θὰ καταστῇ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ, ὅταν ὁ δοὺξ τοῦ Καίμπριτζ θὰ ἀποχωρήσῃ καταλείπων εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν. Τὸ ἀξίωμα δὲ τοῦτο, ὅπερ αὐτὸς θὰ τὸ καταστήσῃ ὄνομα καὶ πρᾶγμα, ἀνέκαθεν κατέχει, κατὰ παράδοσιν, μέλος τι τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας.

Ὁ τέταρτος υἱὸς τῆς Ἀνάσσης ἦτο ὁ ὑπὸ πάντων ἀγαπώμενος ποθεινότατος πρίγκιψ, ὃν ὁ θάνατος ἀώρως ἀφήρπασε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Ἡ χήρα αὐτοῦ δούκισσα Ἄλβανυ, πριγκίπισσα Γερμανίς, ἀπέμεινεν ἐν ὅλῃ τῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως αὐτὸ τοῦτο ὅπερ κάλοῦσιν οἱ Τεύτονες Hausefrau, προτιμῶσα τὸν ἐν τῇ ἐξοχῇ βίον.

Ἡ πριγκίπισσα Χριστιανὴ εἶνε γυνὴ ἐξαίρετος, μεγάλην ἔχουσα ροπὴν εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα. Δὲν ἔχει ὅμως πρωτοτυπίαν οὐδὲ διάκρισιν· διότι ἄμ' ἀκούσασα ὅ τι δήποτε, πρέπει νά το μεταείπῃ. Καί τοι δὲ στενάζει ἡ καθέδρα ἡ δεχομένη τὰ ἑκατὸν χιλιόγραμμα τῆς εὐσαρκίας της, ὅμως αὐτὴ διαβεβαιοῖ ὅτι ἡ μαμά της τὴν νομίζει εἰς ἄκρον ἰσχνήν.

Ἡ πριγκίπισσα Λουΐζα εἶνε ἧττον μὲν πεπαιδευμένη ἢ αἱ ἀδελφαί της ἀλλὰ μᾶλλον καλλιτέχνις. Ὁ μυθιστορικὸς αὐτῆς χαρακτὴρ ἐγένετο αἰτία φόβων μεγίστων ἐν τῇ οἰκογενείᾳ της. Παραλείπων ἄλλας ἀναμνήσεις παλαιοτέρας ἀποσβεσθείσας ἤδη, τοῦτο μόνον λέγω ὅτι θέλοντες νὰ ἀποφύγωσι δυσανάλογον συνοικέσιον πρός τινα clergyman, ἔπεσαν εἰς ἄλλο, ὑπανδρεύσαντες αὐτὴν κατεσπευσμένως, μὴ ὑπάρχοντος προχείρου πρίγκιπος, μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ δουκὸς Ἀργύλ, μαρκησίου Λόρν. Ποσάκις ἡ ὑψηλόφρων καὶ ὑπερήφανος πριγκίπισσα κατέστησεν ἐπαισθητὴν εἰς τὸν ἐξ ὑπογυίου τοῦτον σύζυγον τὴν τιμὴν ἢ τὸ βάρος τοιούτου συνοικεσίου; Δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχεται διὰ τῆς θύρας τῶν πριγκίπων, τὴν ἡμέραν τῶν γάμων του δὲν ἠδυνήθη νὰ παρακαθήσῃ ἐν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ ἐν ᾗ ἐκάθητο ἡ μνηστή του· ἐνὶ λόγῳ ὁ μαρκήσιος Λόρν, καίτοι εἶνε ἀνὴρ ἀξίας οὐ τῆς τυχούσης, κατέχει ἐν τῇ αὐλῇ θέσιν ψευδῆ. Ἀπέδειξεν ὅμως διὰ τῆς γενικῆς συμπαθείας ἣν ἀπέκτησεν ἐν Καναδᾷ κατὰ τὴν πενταετῆ διοίκησίν του, ἀρετὰς μεγίστας ἀνδρὸς διοικητικοῦ ἅμα καὶ πολιτικοῦ. Εἶνε δὲ φύσις εὐγενὴς καὶ χρηστοτάτη. Ὁ δὲ ἄμωμος αὐτοῦ βίος, αἱ φιλελεύθεροι γνῶμαί του, τὸ φιλάγαθον, ὁ ἥπιος καὶ συνδιαλλακτικὸς χαρακτὴρ αὐτοῦ ὁ ἀείποτε αὐτός, ἡ μετὰ δεξιότητος καὶ ἀφιλοκερδείας ἄκρα αὐτοῦ φιλοπονία, κατέστησαν αὐτὸν δημοφιλέστατον καὶ δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι μόνον παρὰ τῆς συζύγου του εὗρεν ἀπέχθειαν καὶ ἔχθραν, καὶ ὅτι ἓν μόνον ὃν δὲν κατώρθωσε νὰ τὸν νοήσῃ καὶ τὸν ἐκτιμήσῃ προσηκόντως, ὅν, ὅπερ δὲν ἦτο ἄξιον τοιούτου ἀνδρός.

Ἡ πριγκίπισσα Βεατρίκη ἡ νεωτάτη τῶν θυγατέρων τῆς Ἀνάσσης ἔχει διαπραφῇ ἕνεκα τοῦ μέσου ἐν ᾧ ζῇ· οὐδέποτε καταλείπουσα τὴν μητέρα της ἔχει τρόπους ἀπηρχαιωμένους, φυσικῶς τε καὶ ἠθικῶς, καὶ εἶνε κρίμα· διότι ἔχει καλλιτεχνικὰς ἀρετάς, οὖσα ἐξαίρετος μουσουργὸς καὶ δεξιωτάτη ἰχνογράφος. Ἡ βασιλόπαις αὕτη καίτοι εἶνε πεπαιδευμένη καὶ μάλιστα λογία, βλέπει ἑαυτὴν ἐγκαταλελειμμένην, οὐδενὸς φροντίζοντος περὶ αὐτῆς. Καὶ ὁσάκις δὲ γίνεται λόγος περὶ αὐτῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, γίνεται μόνον διὰ νὰ τὴν λυπηθῶσι καὶ τὴν ἀποκαλέσωσι: τὴν καϊμένην τὴν Βεατρίκην!

Τέλος πάντων ὑπανδρεύθη — διότι τῇ 14 Ἀπριλίου * συνεπλήρωσε τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας της—τὸν πρίγκιπα Βάττεμβεργ, υἱὸν πρίγκιπός τινος τῆς Ἔσσης, νυμφευθέντος κἀκ μειόνων», τοῦτ' ἔστι κατωτέραν τῆς τάξεώς του κόμισσάν τινα λαβοῦσαν μετὰ τὸν γάμον τὸν τίτλον πριγκιπίσσης Βάττεμβεργ. Λοιπὸν ὁ νεαρὸς πρίγκηψ κατάγεται ἐκ γάμου ἐκ μειόνων, εἶνε δὲ ἀξιωματικὸς τῶν σωματοφυλάκων ἐν Πρωσσίᾳ.

Ἡ Ἄνασσα ἐπιθυμοῦσα νὰ ἔχῃ τὴν κόρην της παρ' ἑαυτῇ ἐπεδοκίμασε τὸν γάμον τοῦτον, καὶ λέγουσιν ὅτι θέλει νὰ παραλάβῃ τὸν γαμβρόν της ὡς ἰδιαίτερον γραμματέα.

Μετὰ τοὺς βασιλόπαιδας ἔρχεται ὁ ἐξάδελφος τῆς Ἀνάσσης δοὺξ τοῦ Καίμπριτζ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. Εἶνε στρατιώτης ἀληθής, σεβόμενος σράδρα τὸ Σύνταγμα τῆς πατρίδος του, ἱκανώτατος περὶ πᾶν ζήτημα ἀναφερόμενον εἰς τὰ στρατιωτικὰ καὶ διακριθεὶς τὸ πρῶτον κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον. Οἱ στρατιῶται τὸν ἀγαπῶσι, ἡ δὲ κοινωνία τὸν λατρεύει τοσοῦτον, ὥστε αἱ ἐν τῇ τραπέζῃ παρακαθήμεναι καλλονὰι δὲν τολμῶσι νὰ ἀποσύρωσι τοὺς λευκοὺς αὐτῶν ὤμους, ὅταν καταβαλλόμενος συχνότατα ὑπὸ τοῦ ὕπνου περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος μεταχειρίζεται αὐτοὺς ὡς μαλακὸν προσκεφάλαιον.

Ἡ δὲ ἀδελφὴ αὐτοῦ πριγκίπισσα Μαίου συνῆψε γάμον ἀλλόκοτον νυμφευθεῖσα τὸν πρίγκιπα Τέκ, υἱὸν τοῦ δουκὸς Ἀλεξάνδρου τῆς Βυρτεμβέργης. Ὁ πρίγκιψ οὗτος εἶνε ἱππότης λαμπρότατος ἐφελκύσας τὴν εὔνοιαν τῆς Ἀγγλικῆς κοινωνίας. Ἀλλὰ δὲν τὸν ἀγαπῶσιν ἐν τῇ Αὐλῇ, τοὐναντίον δὲ ἡ σύζυγός του ὑπεραγαπᾶται. Καί τοι δὲ τὸ πριγκιπικὸν τοῦτο ἀνδρόγυνον λαμβάνει ἐπιχορήγησιν 125,000 φράγκων, ὅμως εἶνε κατάχρεων, καὶ ἔχει ἐξαντλήσῃ πάντα πόρον χρημάτων, χάρις εἰς τὰς ἀνοησίας τοῦ συζύγου. Ἐδέησε μάλιστα νὰ γίνῃ κατάσχεσις τῶν ἐπίπλων καὶ νὰ πωληθῶσιν ὡς ἔπιπλα ἁπλοῦ τινος πολίτου μὴ ἀποτίσαντος ἐν καιρῷ τὴν ὀφειλήν του. Καὶ ἤλπισαν μὲν πρὸς στιγμὴν ὅτι ἡ Ἄνασσα θὰ ἀνελάμβανε τὴν διευθέτησιν τῶν χρεῶν τούτων, ἀλλ' αὐτὴ περιωρίσθη μόνον νὰ μηνύσῃ ἡμέραν τινὰ εἰς τὸ ἀνδρόγυνον νὰ ἀποδημήσῃ ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ ἔτη πολλά, ἐπιλέγουσα ὅτι ταξειδεύοντες δύνανται νὰ οἰκονομήσωσι χρήματα καὶ νὰ ἀπαλλαχθῶσι τῶν ἐπαχθῶν χρεῶν των ὅταν ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα. Ἐκ πάντων τούτων δῆλον γίνεται ὅτι δὲν εὐδαιμονεῖ ἡ οἰκογένεια αὕτη, καίτοι ἔχει ἀφθονίαν τέκνων. Πλῆξις δεινὴ ἐπικρατεῖ ἐν αὐτῇ καὶ ἐνίοτε ὑπάρχει, ὡς φαίνεται, ἔλλειψις καὶ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων, διότι καὶ ὁ πρίγκιψ καὶ ἡ πριγκίπισσα εἶνε ἄνθρωποι ἄσωτοι ἀμιλλώμενοι τὶς νὰ ὑπερβῇ τὸν ἕτερον.

Καὶ πρὶν ἢ συμπληρώσω τὸν κατάλογον τῶν μελῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, δράττομαι νῦν τῆς εὐκαιρίας ταύτης ἣν δὲν θὰ δυνηθῶ ἴσως νὰ εὕρω ἀλλαχοῦ, ἵνα εἴπω ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ ἀνδραδέλφου τῆς Ἀνάσσης Βικτωρίας, δουκὸς Ἐρνέστου τοῦ Σαξκοβούργου Γόθα. Ὅσον ὁ πρίγκηψ Ἀλβέρτος, ὃν ἡ Ἄνασσα θρηνεῖ ἔτι, ἦτο εὐγενής, γενναῖος, φύσεως ἀληθῶς ἀνωτέρας, χαρακτὴρ ἀπηλλαγμένου οἱασδήποτε εὐτελείας καὶ μικροπρεπείας, ὅσον αὐτὸς ἦτο διανοίας οὐχὶ κοινῆς, ψυχῆς ἐξαιρέτου, βίου ἱπποτικοῦ, τοσοῦτον ὁ δοὺξ Ἐρνέστος ἡ ἀδελφός του εἶνε ἄνθρωπος χαρακτὴρ εὐτελοῦς, ψυχῆς περιωρισμένης, διανοίας νοσηρᾶς.

Μοὶ εἶπαν ὅτι ὁ δοὺξ Ἐρνέστος ἠθέλησέ ποτε νὰ ἀναγορευθῇ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ἔπειτα δὲ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος. Ἐπιζητεῖ ἀείποτε θόρυβον πέριξ αὐτοῦ ὡς ἀντιβασιλεύς, πολιτικός, μελοποιός, κυνηγός, ὡς καὶ ἱπποκάπηλος. Τὸ ἄριστον μέσον τοῦ νὰ λάβῃ τις παρ' αὐτοῦ παράσημον ὑπῆρξε ποτὲ τὸ νὰ ἀγοράσῃ τις παρ' αὐτοῦ ἵππους. Ἄλλως τε ὑπάρχει τιμολόγιον τῶν τίτλων καὶ τοῦ παρασήμου τοῦ δουκάτου καὶ Σαξκοβούργου Γόθα. Ὁ δοὺξ ἔχει πανταχοῦ πράκτορας συνεννοημένους μετὰ τοῦ αὐλικοῦ συμβούλου του, τέως ὑπαλλήλου ἑστιατορίου, καὶ ἐπιτεταμμένου τὴν πώλησιν τῶν τίτλων καὶ τῶν παρασήμων περὶ ὧν λόγος.

Ὁ δοὺξ δὲν ἀγαπᾶται ἐν τῷ κράτει του, διότι νόμον ἔχει τὴν ἰδιοτροπίαν του καὶ οὐδὲν τὸν ἀναχαιτίζει ὅταν θέλει νὰ πληρώσῃ κακίαν τού τινα. Καίτοι δὲ εἶνε θεῖος τοῦ δουκὸς τοῦ Ἐδιμβούργου Ἀλφρέδου, ὅστις εἶνε καὶ διάδοχος τοῦ θρόνου τοῦ Κοβούργου, ἀλλ' ὅμως ὅτε θεῖος καὶ ὁ ἀνεψιὸς διέστησαν ἐρίσαντες ἕνεκα χαροῦ τινος ὃν ὁ ἀνεψιὸς ἐτέλει ἐν Κοβούργῳ, ἔνθα διατρίβει κατ' ἔτος μῆνας τινάς. Ἀφορμὴ τῆς ἔριδος ἦτο ἡ ἐπιμονὴ τοῦ δουκὸς Ἐρνέστου ἵνα προσκαλέσῃ εἰς τὸν χορὸν κυρίας τινάς, ὧν τὴν παρουσίαν ἐνόμιζεν ἀναξιοπρεπῆ ἡ δούκισσα τοῦ Ἐδιμβούργου.

Ἡ δούκισσα τοῦ Κοβούργου, ἡ σύζυγος τοῦ δουκὸς Ἐρνέστου εἶνε πριγκίπισσα τῆς Βάδης, αὐτόχρημα ἄγγελος ἀγαθότητος, γυνὴ σπανίας

* Τοῦ ἔτους 1885.

ἀρετῆς, ἣν ὁ δοὺξ παντοιοτρόπως βασανίζει καὶ καταθλίβει, ἀναγκάζων αὐτὴν οὐ μόνον νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ ὑποδέχεται τὰς ἐρωμένας του, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰς περιποιῆται ἀσθενούσας. Λέγουσι δὲ ὅτι μία τις αὐτῶν ἐξέπνευσεν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς δουκίσσης ἐν Νικαίᾳ πρό τινων ἐτῶν.

Ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ δουκὸς κ. Κάμπελ γόνος ἀξιολόγου Ἀγγλικῆς οἰκογενείας, ἐκπληροῖ ἐν τῇ αὐλῇ ὑπηρεσίας τοσοῦτον παραδόξους καὶ ἀλλοκότους, ὥστε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἀνὴρ ἐντιμότατος, ἐπὶ ἔτη πολλὰ ὑπηρετήσας ἐν ταῖς Ἰνδίαις, ἠναγκάσθη ποτὲ νὰ εἴπῃ: «Ἐντρέπομαι διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἀδελφοῦ μου· ἤθελον προτιμήσῃ νὰ τὸν ἴδω καθηρημένον τοῦ βαθμοῦ του, ἁπλοῦν στρατιώτην ἕνεκα στρατιωτικοῦ παραπτώματος, παρὰ νὰ τὸν βλέπω προβιβαζόμενον ἐν Κοβούργῳ».

Comte Paul Vasili.

Μετάφρασις Π. Ι. Ψ.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ

Δ'

Ὅπλα καὶ μάχαι τῶν πιθήκων.

Οἱ πίθηκοι μάχονται καὶ φονεύουσιν ἀλλήλους ὡς οἱ ἄνθρωποι. Αἱ ἀγέλαι τῶν γορίλλων ἔχουσιν ἕνα μόνον ἄρρενα ὡς ἀρχηγόν, διότι ὁ ἰσχυρότερος καταδιώκει ἢ καὶ φονεύει τοὺς ἄλλους, ὅπως ποιοῦσι καὶ οἱ ἀλέκτορες οὐ μόνον εἰς τοὺς ὀρνιθῶνας ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐλευθέρᾳ καταστάσει. Ὅταν οἱ νεαροὶ ἄρρενες γορίλλοι ἀνδρωθῶσι καὶ ἀποκτήσωσι πᾶσαν τὴν ἰσχύν των, προσβάλλουσι τὸν γέροντα καὶ πολλάκις τὸν φονεύουσιν, ὅπως ἀπαλλαχθῶσιν αὐτοῦ. Εἶναι ὅμως ἐπίσης γνωστόν, ὅτι πολλοὶ ἄγριοι λαοί, ἀνακαλυφθέντες ὑπὸ τῶν νεωτέρων περιηγητῶν, φονεύουσι καὶ ἐγκαταλείπουσι τοὺς γέροντας, ὅταν οὗτοι δὲν δύνανται πλέον νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτοὺς ἢ νὰ ἐργασθῶσι. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον τοιοῦτόν τι ἐποίουν καὶ τινες λαοὶ τῆς Σκυθίας. Τὰ γεγονότα ταῦτα πείθουσιν, ὅτι ἡ ἠθικὴ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι πολλάκις ὑποδεεστέρα καὶ αὐτῆς τῶν ζώων, ἢ κατ' οὐδὲν ὑπερέχει παρά τισι φυλαῖς περιωρισμένης ἀναπτύξεως.

Ἐν τοῖς ἀγῶσι αὐτῶν οἱ πίθηκοι κυρίως μεταχειρίζονται τὰς χεῖρας, ὅπως οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅπως τὰ πτηνὰ τὰς πτέρυγας αὐτῶν. Ἐναγκαλίζονται ὅπως οἱ ἀθληταὶ καὶ συγχρόνως προσπαθοῦσι νὰ δήξωσιν ἀλλήλους. Ἡ μεγάλη δ' ἀνάπτυξις τῶν κυνοδόντων αὐτῶν καθιστᾷ τὸ τοιοῦτον φυσικώτατον. Οἱ τῆς Ἀφρικῆς ὅμως Οὐραγκοτάγκοι δὲν δάκνουσι τόσῳ εὐκόλως ὅσῳ οἱ χιμπαντζῆ. Πάντα τὰ περὶ τῶν τοιούτων γεγονότων ἀναφερόμενα περιγράφονται ὑπὸ περιηγητῶν, ἐλλείπουσιν ὅμως ἔτι μαρτυρίαι πειστικαί. Ὁ Λεμὲρ ἀναφέρει ὅτι ἄγριός τις λαὸς τῆς Νέας Γουϊνέας ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἀντιπάλων διὰ τῶν ὀδόντων. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ ὄχλου καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς μᾶλλον πεπολιτισμένοις ἔθνεσι, χρῶνται τῶν ὀδόντων αὐτῶν ὅταν παλαίωσι σῶμα πρὸς σῶμα. Συχνότατα ἐκφέρεται ἡ ἀπειλὴ *θὰ σοῦ φάγω τὴ μύτη* καὶ *θὰ σοῦ κόψω τ' αὐτί*.

Ὁ τρόπος τοῦ μάχεσθαι τοῦ γορίλλου καὶ τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει περιέργως κατά τινα. Οὕτως ὁ μέγας οὗτος πίθηκος, βαδίζων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἐκβάλλει ὀξεῖαν κραυγήν, ἀναπολοῦσαν τὴν πολεμικὴν κραυγὴν τῶν ἀγρίων, ἔρχεται πρὸς τὸν ἀντίπαλον τύπτων τὸ στῆθος διὰ τῶν γρόνθων του. Γνωστὸν δ' εἶναι ὅτι τὸ τοιοῦτον ποιοῦσι κοινότατα οἱ ἀθληταί. Ἡ αὐτὴ συνήθεια ἀνευρίσκεται καὶ παρὰ τοῖς ἀγρίοις καὶ βαρβάροις λαοῖς. Ὁ Μπὰρθ μεταβαίνων εἰς Γομβουκτοὺ προσεβλήθη ὑπὸ Αἰθιόπων, οἵτινες ἐρχόμενοι κατ' αὐτοῦ ἔτυπτον τὰς δερματίνας ἀσπίδας των. Ἔθος δ' ὑρίσταται παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς νὰ κραυγάζωσιν ὁρμῶντες εἰς μάχην. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀρχόμενοι τῆς μάχης ἔψαλλον τὸν πολεμιστήριον παιᾶνα. Παρόμοια γεγονότα ἀπειράριθμα ὑπάρχουσι καὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἕκαστος λαὸς σχεδὸν καθὼς καὶ ἕκαστον ζῶον κέκτηται ἰδίαν πολεμιστήριον κραυγὴν ἢ ἴδιον ἐθνικὸν ὕμνον παρορμῶντα εἰς μάχην.

Ὁ γορίλλος ῥίπτεται κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μετ' ἀγριωτάτης ὁρμῆς. Βαδίζει ἐπ' αὐτὸν κατ' εὐθεῖαν, οὐδ' ἀπειλὴ δὲ οὐδὲ πληγὴ δύναται νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τοῦ σκοποῦ. Ἐὰν ὁ θηρευτὴς δὲν τὸν φονεύσῃ, διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ ἐναγκαλισθῇ καὶ ἀποπνιγῇ ὑπὸ τοῦ πιθήκου προτοῦ προφθάσῃ νὰ πληρώσῃ ἐκ νέου τὸ ὅπλον του.

Προσβαλλόμενος ὑπὸ ὡπλισμένου ἀνθρώπου, ὁ γορίλλος ῥίπτεται κατὰ τοῦ ὅπλου καὶ ἁρπάζει αὐτό. Τὸ αὐτὸ δὲ πράττει καὶ ἂν οὗτος ἁπλῆν φέρῃ ῥάβδον. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι ὅτι προσπαθεῖ νὰ κάμψῃ καὶ θραύσῃ τὸ ὅπλον ὡσεὶ ἦτο ῥάβδος ἢ κλάδος, καὶ τὸ κατορθώνει διότι ἡ ἰσχύς του εἶναι μεγίστη. Οὐδέποτε ὅμως ἐπιχειρεῖ νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ὅπλον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὑπείκων εἰς τὸ ὁρμέμφυτον τῆς ἀπομιμήσεως τὸ τόσῳ κοινὸν εἰς τοὺς πιθήκους, ὅπερ ὅμως φαίνεται ἥκιστα ἀνεπτυγμένον παρὰ τῷ γορίλλῳ. Καὶ οἱ ἄγριοι ὅμως λαοί, οἱ ἰδόντες κατὰ πρῶτον πυρίτιδα ἔσπειρον αὐτὴν ἐκλαβόντες ὡς σπόρον φυτοῦ τινος. Ἐγίγνωσκον ὅμως κάλλιστα τὴν χρῆσιν αὐτῆς, διότι ἐπάθοον τὸν πολλαπλασιασμὸν ταύτης.

Ἐξαιρέσει τοῦ γορίλλου, πάντες οἱ λοιποὶ πίθηκοι προσπαθοῦσι ν' ἀποφύγωσι τὸν ἄνθρωπον, ἴσως διότι ἀναγνωρίζουσιν ἐν αὐτῷ ὑπεροχὴν ἐν τῷ πολέμῳ ἢ καὶ ὅπλα φονικώτερα. Προσβαλλόμενοι ὅμως ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀμύνονται μετὰ θάρρους, ἐπιμονῆς καὶ ὁμονοίας, βάλλοντες κατ' αὐτοῦ πολλάκις ῥάβδους. Περιοριζόμενοι ἐπὶ τῶν δένδρων, ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν κλάδων βάλλοντες ὅ,τι εὕρωσι παρ' αὐτοῖς, κλάδους καὶ καρπούς. Ὁ Πάλμ διηγούμενος τὴν σύλληψιν οὐραγκοτάγκου ἐν Βορνέῳ πρισθέτει ὅτι «ὠφείλομεν νὰ προσέχωμεν μὴ ἐκδικηθῇ, διότι ἐξηκολούθει θραύων κλάδους καὶ ῥίπτων καθ' ἡμῶν.»

Οἱ πίθηκοι ὡς εἴδομεν βάλλουσι κατὰ τοῦ ἀνθρώπου διάφορα. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν συνήθειαν. Ἐφεῦρε τὸ βέλος, τὴν λόγχην καὶ τὸ ἀκόντιον. Τὰ φονικὰ ὅπλα ἐτελειοποιήθησαν, ἡ ἀρχὴ ὅμως παρέμεινεν ἡ αὐτή. Μεθ' ὅλην τὴν βαθυμίαν αὐτῶν, οἱ Αὐστραλιανοὶ ῥίπτουσι τὴν λόγχην ἐπιδεξιώτατα. Οἱ Ἀφρικανοὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι αὐτῶν κατὰ τῶν Αἰγυπτίων μετεχειρίζοντο ῥάβδους καλουμένας «φάλαγγας.» Οἱ Ἀκκὰ μεταχειρίζονται ἔτι καὶ νῦν τ' αὐτὰ ὅπλα καὶ εἶναι ἐπιδέξιοι τοξόται. Ἔχουσι βέλη μικρὰ δι' ὧν ἐπιτίθενται καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ ἐλέφαντος. Τὸ κυριώτατον ὅμως ὅπλον τῶν Ἀφρικανῶν κατὰ τοῦ κολοσσαίου τούτου ζώου εἶναι σίδηρος κυρτὸς ὃν ῥίπτουσι κατὰ τῶν σκελῶν τοῦ ζώου, οὕτως ὥστε ν' ἀποκόπτωσι τὰ σφυρὰ αὐτοῦ.

Ἡ λόγχη καὶ τὸ ἀκόντιον ἐγένοντο τὰ κατ' ἐξοχὴν ὅπλα τῶν λαῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Ἐν τούτοις τὸ ῥόπαλον βεβαιότατα ἐπὶ μακρότατον χρόνον ἐχρησίμευσε, καθὼς καὶ ὁ προϊστορικὸς πέλεκυς καὶ ἄλλα ἀνάλογα ὅπλα εὑρισκόμενα ἐν Μεξικῷ καὶ Σαϊντασελ. Οἱ βάλλοντες ὅμως ῥάβδους πίθηκοι φαίνεται ὅτι δὲν μετεχειρίζοντο ταύτας ὡς ῥόπαλον ἢ ἀκόντιον· τὸ τοιοῦτον ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ὀργανώσεως αὐτῶν· διότι ὄντες τετράχειρα δύνανται εὐκόλως ν' ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ ἐκεῖθεν ἀφ' ὑψηλοῦ νὰ βάλλωσι. Ἐὰν μετεχειρίζοντο τὸ ῥόπαλον ἢ τὴν λόγχην θὰ ἠναγκάζοντο νὰ μάχωνται ἐπ' αὐτῆς τῆς γῆς· θὰ ἦσαν τότε κατώτεροι τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εὐκολώτερον αὐτῶν ἵσταται ἐπὶ τῶν δύο ποδῶν ἀλλὰ δὲν δύναται ν' ἀναρριχᾶται ὡς αὐτοί. Τὰ δύο λοιπὸν γένη τῶν ζώων ἐξελέξαντο ὅπλα τὰ μᾶλλον ἁρμόζοντα τῇ ἀνατομικῇ αὐτῶν ὀργανώσει.

Ὁ δίπους ἄνθρωπος κυρίως ἔχει τὸ ὁρμέμφυτον νὰ ῥίπτῃ λίθους. Τὸ τοιοῦτον διατηρεῖται ἔτι καὶ νῦν παρὰ τοῖς παισὶ πασῶν τῶν χωρῶν. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ φαντασθῶμεν ἐποχήν τινα, καθ' ἣν αἱ ἀγέλαι τῶν διπόδων ἔρριπτον χάλαζαν πετρῶν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τἄνω, ἐναντίον τῶν τετραχείρων, ἅτινα ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἔβαλλον κατ' αὐτῶν κλάδους δένδρων. Μετὰ μακρὰν περίοδον ἐτῶν τὸ λίθινον ὅπλον κατέβαλε τὸ ξύλινον καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ τρέχων ἄνθρωπος τοῦ ἀναρριχωμένου πιθήκου.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς σφενδόνης ἐπέτεινε τὴν τέχνην τῆς βολῆς. Ταύτης ἐγένετο κυρίως χρῆσις ἐν Ἀμερικῇ ὡς καὶ τοῦ βρόχου. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν πιθήκων, ὀλίγιστα ζῶα βάλλουσι· διότι μόνα ταῦτα ἐκ τῶν θηλαστικῶν ἔχουσι χεῖρας. Καὶ οἱ ἐλέφαντες ὅμως διὰ τῆς προβοσκίδος αὐτῶν συντρίβουσι κλάδους, πολλάκις καὶ νεαρὰ δένδρα, ὅταν ὀργίζωνται, καὶ οὕτω καταρρίπτουσι τοὺς εἰς αὐτὰ κατακρυφυγόντας ἐχθρούς, ἢ ἀμύνονται ἐξ αὐτῶν, ἢ κατασυντρίβουσι τοὺς καταδιώκοντας αὐτούς. Μεταχειρίζονται συχνάκις δεσμίδας κλάδων ἢ ὡς ἀπομυϊστήρια ἢ ὡς βιπίδια. Ἡ στρουθοκάμηλος ἐπίσης διὰ τῶν ποδῶν της βάλλει ὄπισθεν αὐτῆς χάλικας κατὰ τῶν διωκόντων ταύτην ἐχθρῶν. Ἐν γένει ἡ ἀνατομικὴ ὀργάνωσις ἑκάστου ζῴου ἐπιβάλλει καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὅπλων, τὰ στερούμενα χειρῶν ἢ ἄλλων ἁπτικῶν ὀργάνων κέκτηνται ὀδόντας, ὄνυχας καὶ κέρατα δι' ὧν ἀμύνονται.

...Α

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς.

Τὸ *Ἐθνικὸν γραφεῖον τῆς ἐκπαιδεύσεως* ἐδημοσίευσε τοὺς ἀκολούθους ἀριθμοὺς δι' ὧν ἀποδεικνύονται αἱ καταπληκτικαὶ πρόοδοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ 12 ἐτῶν ἰδίᾳ ἐν τοῖς διδασκαλείοις, τοῖς βιομηχανικοῖς σχολείοις καὶ τοῖς νηπιαγωγείοις ἢ παιδικοῖς κήποις.

Εὐγλωττότερον πάντων λαλοῦσιν οἱ ἀριθμοί.

	1874	1886
Διδασκαλεῖα	124	265
Ἐμπορικὰ λύκεια	120	231
Νηπιαγωγεῖα	55	364
Σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως	1091	1688
Προπαρασκευαστικὰ σχολεῖα	91	179
Σχολεῖα ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως διὰ τὰς νεάνιδας	209	240
Πανεπιστήμια καὶ Λύκεια	313	376
Ἐπιστημονικὰ σχολεῖα	72	102
Θεολογικαὶ σχολαί	113	148
Νομικαὶ σχολαί	38	49
Ἰατρικαὶ σχολαί	99	148
Σχολεῖα νοσοκόμων γυναικῶν		37
» κωφαλάλων	40	62
» διὰ τοὺς τυφλοὺς	29	33
» διὰ τοὺς ἠλιθίους	9	18
Ἄσυλα διὰ τ' ὀρφανὰ καὶ βιομηχανικὰ σχολεῖα τούτων	269	308
Σωφρονιστήρια	50	65
Ἐν ὅλῳ	2674	4313

Ὡς ἕκαστος βλέπει, ἐν διαστήματι δέκα ἐτῶν ἐδιπλασιάσθη σχεδὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, καίτοι ἐν τῷ πίνακι δὲν σημειοῦνται τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, ἐν οἷς φοιτῶσι 12 ἑκατομμύρια παίδων, καὶ διδάσκουσι 300,000 διδάσκαλοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων διανεμόμενοι κατ' ἔτος 350,000,000 φράγκων. Ὁ μισθὸς τῶν διδασκάλων, ὁ ἐλάχιστος εἶνε 200

δολλάρια τὸ ἔτος (1000 φράγκα), ἄτινα, σκοπουμένης τῆς ἀκριβείας τοῦ βίου ἐν Ἀμερικῇ, δὲν ἰσοδυναμοῦσι πρὸς ποσὸν ἀνώτερον τῶν 365 χρυσῶν φράγκων ἐν Εὐρώπῃ. Αἱ διδάσκαλαι καίτοι διδάσκουσαι ὅσας ὥρας καὶ οἱ διδάσκαλοι, μισθοῦνται γλισχρότατα. Ἐν Μασσαχουσέτῃ ἤς τινος ἡ Βοστώνη, ἡ ἐπιλεγομένη Ἀθῆναι τῆς Ἀμερικῆς, εἶνε πρωτεύουσα, αἱ διδάσκαλοι πληρώνονται ἐλάχιστα. Ἐνῷ ἐν τῷ κράτει τούτῳ ὁ μισθὸς τοῦ διδασκάλου εἶνε 108 δολλάρια (540 φράγκα) κατὰ μῆνα, ἡ διδάσκαλος λαμβάνει 44 δολλάρια, ἄτινα ἀξίζουσιν ὅσον 60 φράγκα ἐν Εὐρώπῃ. Ἐν τούτοις νῦν 43,500 γυναῖκες φοιτῶσιν ἐν τοῖς διδασκαλείοις καὶ τοῖς πανεπιστημίοις, ὅπως τύχωσι διπλώματος διδασκαλικοῦ.

ΕΛΠΙΣ

Ὅσοι κ' ἂν εἶν' οἱ πόνοι μου 'ς τὴν ξενιτειά μου, ὅσαι,
Μὰ κάποια ἐλπίδα ἔρχεται παρηγοριὰ νὰ δώσῃ ;
Ψεύρω πὼς ἡ ἀγάπη μου 'ς τὰ στήθη σου κρυμμένη
Πάντοτ' ἡ ἴδια, ἀκοίμητη κι' ὁλόφωτη θὰ μένῃ,
Κι' ὅταν περάσουν μιὰ φορὰ τοῦ χωρισμοῦ τὰ χρόνια
Θὲ νὰ μοῦ φέρῃ τὴ χαρὰ παντοτεινή, αἰώνια.

Ἔτσι 'ς ταῖς βροχεραῖς νυχτιαῖς ἀγριοπαῦ χειμῶνος
Ὁ ταξειδιώτης ποῦ γυρνᾷ μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι μόνος
Ψεύρει πῶς λάμπουν ἄγρυπνα κ' ὁλόφωτα ἐκεῖ πέρα,
Ἀπάνω ἀπὸ τὰ σύννεφα κι' ἀπ' τὸν θολὸν ἀέρα
Τ' ἀστέρια ποῦ θὰ φέξουνε τὸν δρόμο του καὶ πάλι
Ὅταν περάσῃ ἡ συννεφιὰ καὶ ἡ ἀνεμοζάλη.

Γεωργιος Δροσινης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀρκούντως χαρακτηριστικὸν πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ῥωσσικῆς δημοσιογραφίας εἶνε ὅτι 51 τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν συντακτῶν τῶν ἐν ταῖς δυσὶ μεγαλοπόλεσι τῆς Ρωσσίας, τῇ Πετρουπόλει καὶ Μόσχᾳ, ἐκδιδομένων ἐφημερίδων, εἶνε ἀξιωματικοὶ ἢ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Ἐκ τῶν 272 ὑπευθύνων συντακτῶν τῶν ἐφημερίδων τῶν μεγαλοπόλεων ἐκείνων ἐν ἔτει 1883 τριάκοντα ἓξ ἀνῆκον εἰς τὰς τέσσαρας ἀνωτάτας τάξεις τῆς κοινωνίας (στρατηγοί, σύμβουλοι τῆς ἐπικρατείας κλπ.) 65 συντάκται ἦσαν ἐκ τοῦ σώματος τῶν γενικῶν ἐπιτελῶν ἢ τῆς ἀντιστοίχου τάξεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, 37 δὲ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἢ ἰσόβαθμοι δημόσιοι ὑπάλληλοι. Πλὴν τούτων 23 ἐφημεριδογράφοι ἦσαν εὐπατρίδαι, μὴ ἔχοντες βαθμόν τινα στρατιωτικὸν ἢ δημόσιον ὑπούργημα.

Ὁ νυμφικὸς δακτύλιος τοῦ Λουθήρου ἀπὸ διακοσίων ἐτῶν εὑρίσκεται εἰς τὴν κατοχὴν τῆς πολιωτικῆς οἰκογενείας Μάρκιεβιτζ, ἥτις συγγενεύει πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεγάλου αἱρεσιάρχου. Ὁ δακτύλιος, ἀρκούντως εὐρύς, φέρει ἐν τῷ μέσῳ σταυρόν· ἑκατέρωθεν εἶνε κεχαραγμένα τὰ σύμβολα τῶν παθῶν τοῦ Θεανθρώπου, ἔσωθεν δὲ λατινιστὶ ἡ ἑπομένη ἐπιγραφή: *D. Martino Luthero Catenian v. Boven*, 1525. Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο κειμήλιον θὰ ἐκτεθῇ προσεχῶς εἰς κοινὴν θέαν ἐν Βερσοβίᾳ ὑπὲρ φιλανθρωπικοῦ τινος σκοποῦ.

Ἐν τινι φυλλαδίῳ δημοσιευθέντι πρὸ μικροῦ ἐν Παρισίοις καὶ πραγματευομένῳ περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κράτους ἀπαριθμοῦνται τὰ ἔξοδα τῶν διαφόρων κυβερνήσεων τῆς Γαλλίας ἀπ' ἀρχῆς τοῦ παρόντος *αἰῶνος*, ἡ δὲ ἀπαρίθμησις ἀναγράφεται καθ' ὥραν καὶ οὐχὶ κατ' ἔτος. Οὕτω π. χ. κατὰ τὴν περίοδον τῆς ὑπατείας καὶ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας ἐδαπανήθησαν 115,000 φρ. τὴν ὥραν, κατὰ τὴν τῆς Παλινορθώσεως 119,000, κατὰ τὴν βασιλείαν Λουδοβίκου Φιλίππου 150,000, τὴν δημοκρατίαν τοῦ 1848 173,000, τὴν δευτέραν αὐτοκρατορίαν 349,000, τὴν νῦν δημοκρατίαν μέχρι τοῦ 1882 405,000 φρ. ἔκτοτε δὲ μέχρι σήμερον ἀνὰ 463,000.

Κατὰ ἐπίσημον στατιστικὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν Ἰταλίᾳ ἠσθένησαν μέχρι τοῦδε ἐκ χολέρας κατὰ τὸ ἔτος 1886 τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδες ἄτομα, ἐκ τούτων δὲ ἀπέθανον εἴκοσι δύο χιλιάδες. Μᾶλλον ἐκ τῆς ἐπιδημίας παθοῦσα ἐπαρχία εἶνε ἡ τῆς Παδούης.

Ὑποκριτὴς τοῦ θεάτρου, εὑρεθεὶς ἐν στενοχωρίᾳ, ἔγραψεν εἰς τὸν πλουσιώτατον κύριον Μ. κερδήσαντα δὶς τὸ λαχεῖον τῆς Τραπέζης τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν: «Κύριε Μ. Σᾶς παρακαλῶ, νὰ μὲ δανείσητε 500 δραχμὰς διότι εὑρίσκομαι ἐν μεγίστῃ ἀνεχείᾳ. Βλέπετε ὅτι ἔχετε τόσῳ στραβὴν τύχην ὥστε δὲν θὰ εἶνε διόλου παράδοξον καὶ ἀπὸ ἐμὲ αὐτὸν νὰ ξαναπάρετε τὰ χρήματά σας» ...

Ἐν τῇ σινικῇ γλώσσῃ στιγμὴ ὑπεράνω γραμμῆς σημαίνει ἄ ν ω θ ε ν, κάτω, κ ά τ ω θ ε ν. Γραμμὴ τεμνομένη εἰς δύο ἴσα μέρη ὑπ' ἄλλης δηλοῖ τὸ μ έ σ ο ν. Τρεῖς ἀνθρώπιναι μορφαὶ κατὰ σειρὰν τεθειμένων σημαίνουσι ἀ κ ο λ ο υ θ ε ῖ ν. Δύο μορφαὶ γυναικῶν κατέναντι ἀλλήλων σημαίνουσι φιλονεικίαν. Ἡ εἰκὼν τοῦ ἡλίου ὄπισθεν δένδρου δηλοῖ τὴν ἀ ν α τ ο λ ή ν, πτηνὸν ἐν τῇ φωλεᾷ του τὴν δ ύ σ ι ν. Ὀφθαλμὸς καὶ ὕδωρ ὁμοῦ ἐκφράζουσι τὴν ἰδέαν τῶν δ α κ ρ ύ ω ν· θύρα τις καὶ οὖς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀ κ ρ ο ᾶ σ θ α ι. Ἐν γένει ὡς σημεῖα τῆς γραφῆς τῶν Σινῶν χρησιμεύουσιν εἰκόνες.

Φοιτητὴς τῆς φιλολογίας ἀρχίσας νὰ πωλῇ τὰ βιβλία του ἔγραφεν εἰς τὴν ἐρωμένην του μεταξὺ ἄλλων: Δόξα σοι ὁ Θεός· αὐτὰς τὰς ἡμέρας ζῶ διὰ τῆς φιλολογίας....

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886.—633

Ἀριθ. 570 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΜΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 30 Νοεμβρίου 1886

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ

Σ' τὴν ὄψι Σου νιογέννητη γλυκοχαράζει πλάσι
Καὶ κόσμος ἀνασταίνεται νεκρὸς νὰ Σ' ἀγκαλιάσῃ,
Κ' ἡ Ἱστορία μας γιὰ Σὲ ταὶς δάφναις της μαζώνει
Κ' ἕνα στεφάνι Σοῦ φορεῖ καὶ μ' ἕνα φῶς Σὲ ζώνει,
Καὶ γύρω 'ς τὸ κεφάλι Σου πετοῦν 'σὰν ἀγγελούδια
Τ' ἀπόκρυφα μηνύματα καὶ τὰ γλυκὰ τραγούδια
Ποῦ τόσα χρόνια ἐπρόσμεναν, τραγούδαγαν Ἐσένα,
Ἐσένα, μεγαλόχαρη τοῦ βασιλιᾶ μας γέννα!
Κι' ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, ὅπου Ἑλλὰς ἐλεύθερη καὶ δούλα,
Κάθε ψυχὴ ἀντρειεύεται, χτυπᾷ κάθε καρδούλα
Γιὰ Σέ τὸ πρωτογέννητο τοῦ θρόνου μας βλαστάρι.
Καμάρ' εἶσαι 'ς τὴ μάννα Σου, 'ς ἐμᾶς προσκυνητάρι!
Οἱ παλαιοὶ Αὐτοκράτορες ὁπῶχεις τ' ὄνομά τους,
Ἀνάμεσα σὲ χίλιους δυὸ τοῦ Παλατιοῦ νομάτους
Ὅταν καμμιὰ γιορτὴ τρανὴ τὴν Πόλι φέρναν γύρα,
Ἀστράφταν μέσ' 'ς τὸ μάλαμα καὶ μέσα 'ς τὴν πορφύρα·
Μὰ λάμπεις πλουσιώτερος ἐμπρός μας, Κωσταντῖνε,
Γιατ' ἡ ἀγάπη ἑνὸς λαοῦ 'δικός Σου πλοῦτος εἶνε!

Καθὼς ἡ θύρα ἡ φανταστή, τῶν ἀντρειωμένων ἔννοια,
Ποῦ κλεῖ ρουμπίνια ὀνειρευτὰ καὶ πλούτη διαμαντένια
Καὶ στέκει αἰῶνες καὶ καιροὺς κλειστὴ καὶ στοιχειωμένη
Κι' ἀνήμπορος κι' ὁ γίγαντας αὐτὸς 'μπροστά της μένει
Ποῦ σειοῦνται ἀπὸ τὰ χέρια του 'σὰν τὰ δεντράκια οἱ βράχοι,
Μὰ μ' ἕνα λόγο μαγικὸ ἀνοίγει εὐθὺς μονάχη,—
Ἔτσι κατάκλειστη γιὰ 'μᾶς τῆς Μοίρας στέκ' ἡ πύλη...
Μὰ τὸ 'δικό Σου τ' ὄνομα φτάνει νὰ εἰποῦν τὰ χείλη,
Κι' ἀνοίγει εὐθύς, καὶ βλέπουμε καιροὺς ὁποῦ θ' ἀρθοῦνε,
Κι' ἀναγαλλιάζουν ἡ καρδιαὶς κ' ἡ φαντασίαις μεθοῦνε
Μπρὸς σὲ πατρίδα ὁλόφωτη, κι' ἀνθίζουν 'σὰν καὶ πρῶτα
Στὸν Κολωνὸν ὁ νάρκισσος κ' ἡ δάφνη 'ς τὸν Εὐρώτα!

Τὴν ὥρα ποῦ χιλιάκριθη μεσ' 'ς τὴν πλατειά της κλίνη
Τὴ θάλασσα ξαγνάντεψαν οἱ *Μύριοι* ἐκεῖνοι
Μέσ' 'ς τῶν ἐχθρῶν τὸν κίνδυνο καὶ μέσ' 'ς τὰ ἔρμα ξένα,
Δὲν ἔνοιωσαν τόση χαρὰ 'σὲ στήθη ἀπελπισμένα
Σὰν τὴ 'δική μας τὴ χαρὰ ποῦ Σὲ θωροῦμε τώρα.
Τῶν τρομερῶν Σαρακηνῶν τὰ πλήθη τὰ αἱμοβόρα

Τὴν πρώτη ἐκείνη τὴ φορὰ ποῦ ὡρμήσανε 'ς τὴν Πόλι
Κι' ἀπ' τὴν Χρυσόπορτα βαθειὰ τὴν ἀγναντέψαν, ὅλη
Νὰ ζωγραφίζεται ὁλόλαμπρη μεσ' 'ς τ' οὐρανοῦ τὰ πλάτια,
Μὲ ταῖς 'ψηλαῖς της ἐκκλησαῖς, τἀπέραντα παλάτια,
Ποτὲ δὲν θὰ φαντάστηκαν τὴ δόξα μας τὴν πρώτη
Τόσον ὡραία, καθὼς ἐμεῖς τὴν ἰδική σου νιότη!
Κι' ὁ ἀσπρομάλλης ὁ σοφὸς ποῦ ψάχνει γιὰ τ' ἀστέρι
Τὸ μακρυνὸ κι' ἀθώρητο μ' ἕνα γυαλὶ 'ς τὸ χέρι,
Ὅταν 'ς τὰ μάτια του 'μπροστὰ προβάλῃ ἀπ' τὰ οὐράνια,
Κρύβει 'λιγώτερη ἀπὸ 'μᾶς ἐκεῖνος 'περηφάνια!

Γέροι, ποῦ νοιώθετε σιμὰ τοῦ μνήματος τὴν ὥρα,
Γιὰ ἰδέστε Τον, κι' ὁλόχαροι κλεῖστε τὰ 'μάτια τώρα!
Λεβέντες, ποῦ δὲν τρέμετε τὸ σκιάχτρο τοῦ θανάτου,
Γιὰ ἰδέστε Τον καὶ νοιώσετε διπλὴ ζωὴ 'μπροστά Του!
Ἄντρες, καρφῶστέ τα 'ς Αὐτὸν τὰ μάτια σας· ποιὸς ξέρει
Σὲ ποιόνε δρόμο τ' ἄστρο του ἐγράφη νὰ μᾶς φέρῃ!
Γυναῖκες, πῶχετε καρδιὰ καὶ καλοσύνη τόση,
Παρακαλεῖτε τὸ Θεὸ 'ς τὰ νιάτα Του νὰ δώσῃ
Ὅλαις ταῖς χάρες τοὐρανοῦ κι' ὅλαις ταῖς καλοσύναις.
Παρθένες, στεφανῶστέ Τον μὲ ράδα καὶ μυρσίναις.
Μὲ τὸ 'δικό Του τ' ὄνομα ταῖς νύχταις, ταῖς ἡμέραις,
Στὴν κούνια νανουρίζετε τὰ βρέφη σας, μητέραις!
Κ' ἐσεῖς, παιδάκια, πειὸ τρελλὰ χορεύετε, γελᾶτε.
Ἐλᾶτε ὄχι ν' ἀκούσετε, μὰ γιὰ νὰ ἰδῆτ' ἐλᾶτε
Τὸ παραμύθι πῶχετε τόσαις φοραῖς γροικήσει:
Νά! νὰ, τὸ βασιλόπουλο ποῦ ἦρθε νὰ ξυπνήσῃ,
Τὴν κόρη τὴν Πεντάμορφη ποῦ βαρειοκοιμισμένη
Μέσ' 'ς τὴ σκλαβιὰ τοῦ δράκοντα καιροὺς καὶ χρόνια μένει...

Χαρῆτέ τον τοῦ βασιλιᾶ τὸ γυιὸ τὸν κανακάρη!
Δεκαεννιὰ χρονῶν ξανθὸ κι' ὡραῖο παλληκάρι,
Ζώνει 'ς τὴ μέση τὸ σπαθὶ καὶ τὸ σταυρὸ 'ς τὸ στῆθος,
Καὶ μᾶς σκορπάει παρηγοριὰς κ' ἐλπίδες ἕνα πλῆθος
Ὁ πρῶτος Ἕλλην πῶγραψε σὲ τέτοια χρόνια ἡ Μοῖρα
Ἐλεύθερος νὰ γεννηθῇ μὲ στέμμα καὶ πορφύρα,
Κ' ἐμπρὸς 'ς τὰ 'μάτια μας κ' ἐμπρὸς 'ς τὸ δακρυσμένο Γένος
Νὰ ὁρκισθῇ τοῦ Ἕλληνος τὸν ὅρκο λατρευμένος!
Χαρῆτέ Τον, τοῦ ἐθνικοῦ εὐαγγελισμοῦ τὸν κρίνο,
Τὸν ὑστερνό μας καὶ μαζὶ τὸν πρῶτο Κωνσταντῖνο!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΠΙ ΤΗι ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΕΙ
ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ἑορταὶ πανελλήνιοι τελοῦνται ἀπὸ τῆς αὔριον ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου Κωνσταντίνου. Ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ὁ ἑλληνικὸς κόσμος δὲν ἐχαιρέτισε τοιαύτας ἡμέρας. Ὁ πολυπαθὴς τῆς ἱστορίας λαὸς καλεῖται νὰ αἰσθανθῇ ἐν τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων αἰσθημάτων, ὑπὸ τὴν ζωοποιὸν τῶν ὁποίων ἐνέργειαν δημιουργεῖται ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, κρατύνεται ἡ ἐθνικὴ πίστις πρὸς τὸ παρόν, ἀποκαλύπτονται ἐν ἐλπίσιν οἱ ὁρίζοντες τοῦ μέλλοντος, λαμβάνουσι νέας δυνάμεις οἱ ἰσχυροί, καὶ ἐπανακτῶσι τὸ ἀπολεσθὲν αὐτῶν θάρρος καὶ φρόνημα οἱ ἀποτεθαρρηνέοι. Νεαρὸς βασιλόπαις, οἷον ἀπὸ αἰώνων προεφήτευον τὰ σιβύλλεια βιβλία τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας, οἷον τοσάκις ἐπόθησαν καὶ ἐρρέμβασαν τοσαῦται Ἑλλήνων γενεαί, θέλει προσέλθει αὔριον πρὸ τοῦ βωμοῦ, διὰ νὰ ὀμόσῃ τὸν ὅρκον τῆς στρατιωτικῆς πίστεως πρὸς τὴν πατρίδα. Ὁποία μυστηριώδης στιγμὴ ἐν ταῖς δέλτοις τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας! Ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἥτις εἶδε ποτὲ πίπτοντα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας της τὸν Κόδρον, Ἕλλην βασιλεύς, ὃν γεννώμενον περιεπτύχθη φῶς ἀττικοῦ οὐρανοῦ, προσέρχεται, κλίνων τὸ γόνυ πρὸ τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων, νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἐκ ξανθοῦ γένους πατρός του τὸ ἐθνικὸν ξίφος, καὶ κραδαίνων αὐτὸ διὰ τῆς παλάμης, ν' ἀνακράξῃ: *Οὐ καταισχυνῶ ὅπλα τὰ ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην, ὅτῳ ἂν στοιχήσω. Ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν, καὶ ὑπὲρ ὁσίων, καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν. Τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάττω παραδώσω, πλείω δὲ καὶ ἀρείω ἢ ὅσην ἂν παραδέξωμαι. Καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κριτόντων ἐμφρόνως, καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἱδρυμένοις πείσομαι, καὶ οὓς τινας ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἱδρύσηται ὁμοφρόνως. Καὶ ἄν τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμούς, ἢ μὴ πείθηται, οὐκ ἐπιτρέψω· ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων, καὶ ἱερὰ τὰ πάτρια τιμήσω. Ἴστορες Θεοὶ τούτων.*

Ἀπὸ πόσων αἰώνων ἀνέμενεν ὁ Ἑλληνισμὸς τοιαύτην ἡμέραν! Ἐν τῇ ζοφερᾷ δμῳλῇ τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀπογνώσεως ποσάκις δὲν ἐπόθησε τὴν ζωοποιὸν ταύτην ἀκτῖνα τῆς παρηγορίας, ἀκτῖνα φωτὸς ἅμα καὶ θάλπους! Ὅταν ἔπιπτεν ἐπὶ τέλους εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων ἡ κλεινὴ παρὰ τὸν Βόσπορον βασιλεύουσα, τὸ θαῦμα τῆς οἰκουμένης, τὸ ἀντικείμενον τοῦ φθόνου τοσούτων λαῶν καὶ ἐθνῶν, ψευδεῖς χρησμοὶ προανήγγελλον ὅτι, κατὰ τὴν ἀπαίσιον ἐκείνην ἡμέραν, ἄγγελος κυρίου, καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, ἤθελε ζητήσει ἐν μέσῳ τῆς καταστροφῆς, μεταξὺ τοῦ καταπεπληγμένου πλήθους, ἄγνωστόν τινα, διὰ νὰ προσενέγκῃ εἰς αὐτὸν παρθενικὸν ξίφος πρὸς ἀποδίωξιν τῶν κατακτητῶν ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου. Γενεαὶ παρῆλθον ἀπὸ τῆς ἀποφράδος ἐκείνης ἡμέρας, καὶ δὲν κατῆλθεν ἀκόμη ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ δὲν ἀπεκαλύφθη εἰσέτι ἐν τῇ ἐθνικῇ ἱστορίᾳ ὁ παράκλητος ἥρως τῆς δημοτικῆς παραδόσεως. Ὤ, ἂν τὸ ξίφος, τὸ ὑποῖον θέλει περιζωσθῇ αὔριον ὁ νεαρὸς βασιλόπαις, ἦτο τὸ προαγγελθὲν ξίφος τῆς ἀπολυτρώσεως, τὸ προωρισμένον νὰ κόψῃ τὸν γόρδιον δεσμὸν τῆς ἐθνικῆς δυστυχίας, νὰ παταξῇ τοὺς ἐχθρούς, νὰ προασπίσῃ τὰς ἐπιβουλευομένας ἑλληνικὰς χώρας καὶ νὰ σημειώσῃ ἐπὶ τῶν δέλτων τῆς ἱστορίας νέας σελίδας ζωῆς καὶ παλιγγενεσίας!

Δὲν θέλει βεβαίως παραστῇ αὔριον ἐν τῷ ναῷ τῆς ἑλληνικῆς Μητροπόλεως ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ. Ἀλλὰ θέλει παραστῇ ἅπασα ἡ Ἑλλὰς διὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς καὶ τῶν ἀντιπροσώπων, πιστὴ πρὸς τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις καὶ ὑποχρεώσεις, εὐλαβὴς πρὸς τὸ παρελθόν, εὔελπις ἐπὶ τῷ προοιωνιζομένῳ μέλλοντι, διὰ ν' ἀναφωνήσῃ μετὰ πίστεως, μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν ὁρκιζόμενον τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον του νεανίαν:

«Ἐν τούτῳ νίκα.»

***

Ἐν τῷ ξίφει τούτῳ, Κωνσταντῖνε, κεῖνται αἱ μέλλουσαι τύχαι τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους· ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτᾶται τῆς πατρίδος σου ἡ σωτηρία. Ἂν ἦνε πεπρωμένον ἡ Ἑλλὰς νὰ εἴπῃ καὶ πάλιν τὸν κυρίαρχον λόγον αὐτῆς ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ, νὰ ἀποκαλυφθῇ ἐν τῇ ἠθικῇ ἐργασίᾳ τῶν λαῶν νέα αὐτῆς σκέψις, ζωτικὴ καὶ δημιουργός, νὰ καταλάβῃ πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῷ σταδίῳ τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν, δὲν θέλει τὸ κατορθώσει, ἂν πρῶτον δὲν τελεσιουργήσῃ θριαμβεῦον τὸ ξίφος τοῦτο. Πάντοτε τὰ μεγάλα ἔργα τῶν ἀνθρώπων προοιμιάσθησαν καὶ καθιερώθησαν διὰ τοιούτων νικῶν. Ἡ ἐθνικὴ ἰδέα, ἐν τῇ παγκοσμίῳ αὐτῆς ἀποκαλύψει καὶ πραγματώσει, κατίσχυσε πρωτίστως διὰ τοῦ ξίφους, τῆς ἐκδηλώσεως ταύτης τῆς ἐθνικῆς ζωῆς καὶ εὐρωστίας. Τὸ ξίφος σου, Κωνσταντῖνε, ἔσται ἐν τῷ μέλλοντι τὸ παλλάδιον τῆς ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἑνότητος. Ἂς ἑορτάσῃ τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς ὁρκωμοσίας τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Ἠχοῦσιν ἀπὸ τοῦ Λίμου, ἀπὸ τῆς Ροδόπης, ἀπὸ τῶν Ἀκροκεραυνίων, ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, ὑπερήφανοι φθόγγοι, τὰ προανακρούσματα τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ ἀγῶνος. Ἀνάβηθι τὸν ἵππον σου, Κωνσταντῖνε. Πορεύθητι πρὸς τὸ στάδιον ἐκεῖνο, ἐν τῷ ὁποίῳ προώρισται νὰ δοκιμασθῇ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος σου. Πόσοι αἰῶνες σὲ παρακολουθοῦσι! Πόσοι ἔνδοξοι ἥρωες θέλουσι σὲ θαυμάσει! πόσοι μεγάλοι βασιλεῖς γηθοσύνως θέλουσι σὲ ἀποκαλέσει διάδοχόν των!

Γινώσκεις τίνες εἶνε οἱ βασιλεῖς οὗτοι, ἥρωες ἅμα καὶ ἀπόστολοι εὐνομίας καὶ πολιτισμοῦ, σωτῆρες ἅμα καὶ μάρτυρες.

Πρόσεξον, Κωνσταντῖνε, καθ' ἣν στιγμὴν ὑπόσχεσαι, ὅτι δὲν θέλεις καταισχύνει τὸ ὅπλον, τὸ ὁποῖον ἡ πατρίς σοι ἐμπιστεύεται. Ἐνώπιον τούτων δίδεις ἐπίτης τὸν ὅρκον, τῶν ἡρώων ἐκείνων, οἵτινες ὑπῆρξαν προκάτοχοί σου ἐν τῇ γενναίᾳ ἐργασίᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους· ἐνώπιον τοῦ Θησέως, τοῦ ἀπαλλάξαντος τὴν Ἀττικὴν ἀπὸ τῶν κακοποιῶν, καὶ πρώτου θεμένου ἐν αὐτῇ τὴν φαεινὴν κρηπῖδα τῆς εὐνομίας· ἐνώπιον τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ πρώτου ἄνακτος, τοῦ κατωβαλόντος τὴν ὀρρῦν τῆς ἀσιατικῆς παμβασιλείας· ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ ὑποτάξαντος, ἀλλὰ καὶ ἐκπολιτίσαντος τὴν Ἀσίαν· ἐνώπιον τοῦ Πύρρου, τοῦ ἀπειλήσαντος καὶ νικήσαντος τοὺς Ρωμαίους· ἐνώπιον Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, τοῦ Βουλγαροκτόνου· καὶ ἐπὶ τέλους, ἐνώπιον τοῦ προσφιλεστάτου πάντων καὶ ποθεινοτάτου—τοῦ τελευταίου τῶν Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων, ἥρωος καὶ μάρτυρος, τοῦ ὁποίου ἡ ἥττα ὑπῆρξεν ἐνδοξοτέρα πολλῶν νικῶν καὶ θριάμβων, τοῦ δμωνύμου σου Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου. Κλίνον τὸ γόνυ εὐλαβῶς πρὸ τῶν προκατόχων σου τούτων, Κωνσταντῖνε. Ἰσχυρὰ φρικιάσις συγκινήσεων

θέλει διαπεράσει τὸ σῶμά σου. Ἀλλ' ἐνῷ τρέμεις ἐξ ἱεροῦ ρίγους, ἀκροάσθητι τῆς μυστηριώδους αὐτῶν φωνῆς, ἐξερχομένης ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων ἀβύσσων τῆς ἱστορίας, καὶ ἐξαγγελλούσης καθ' ἁπάσας τὰς διευθύνσεις τοῦ ναοῦ τὸ μέγα καὶ λυτρωτήριον ἐθνικὸν πρόσταγμα:

«*Ἐν τούτῳ νίκα.*»

***

Ἑορταὶ τοιαῦται ἀλλαχοῦ εἶνε αὐλικαὶ μόνον Τελοῦνται μόνον ἐξ ἁπλῆς ἐθιμοτυπίας. Τὸ πολὺ πλῆθος συνωθεῖται πρὸ τῶν θεαμάτων τούτων ἐξ ἁπλῆς περιεργείας, ὅπως συνωθεῖται πρὸ παντὸς καινοῦ ἀντικειμένου, ποθοῦν νὰ διέλθῃ ἐν ταῖς ὥραις τῆς σχολῆς αὐτοῦ στιγμάς τινας τέρψεως καὶ λήθης ἀπὸ τῶν περιπετειῶν τοῦ καθ' ἑκάστην βίου. Ἀλλ' ἡ ἑορτὴ τῶν ἡμερῶν τούτων εἶνε καθαρῶς ἐθνική. Κατὰ τὰς κρισίμους σήμερον στιγμὰς τῆς ἱστορίας ἡμῶν παρίσταται ἐπιβαλλομένη ἀνάγκη μείζονος συσφίξεως τῶν ἐθνικῶν δεσμῶν, εὐρυτέρας καὶ ταχυτέρας ἐνεργείας πρὸς διάσωσιν τῶν ἐθνικῶν καὶ ἱστορικῶν ἡμῶν δικαίων. Οἱ καιροὶ δὲν περιμένουσι. Χθὲς εἰσέτι τολμηρός, ἀλλ' ἀτυχήσας ἡγεμὼν φυλῆς, ἀπὸ αἰώνων ἐχθρικῆς τῇ Ἑλλάδι, ἐλάλει περὶ Μακεδονίας, ὡς περὶ χώρας ἀνηκούσης τοῖς Βουλγάροις. Ἑλληνικαὶ χῶραι ἐποφθαλμιῶνται ὑπὸ γειτόνων ἢ ἀπωτέρων λαῶν, ἂν δὲ ἡ Ἑλλὰς δὲν διεκδικήσῃ ὡς τάχιστα τὰ ἐθνικὰ αὐτῆς δίκαια, οὐχὶ μόνον διὰ τῶν περγαμηνῶν τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λογικῆς τῆς δυνάμεως αὐτῆς, θέλει διαγραφῇ θᾶττον ἢ βράδιον ἀπὸ τῶν δέλτων τῆς ἱστορικῆς ὑπάρξεως. Μόνον τυφλοὶ καὶ φίλαυτοι δύνανται ν' ἀμβλυωπῶσιν ἐνώπιον τῆς πραγματικότητος ταύτης· ἀλλ' ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, ἥτις ἐν μόνον ἔχει ἰδεῶδες, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ γένους, δὲν δύναται ἢ νὰ ἐνθουσιασθῇ κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν, νὰ μελετήσῃ βαθύτατα τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς εἶνε ἐκτεθειμένη ἡ ἑλληνικὴ πατρίς, καὶ νὰ ζητήσῃ παρὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἄνευ ἐξαιρέσεως ἀρχῶν καὶ σημαίας, συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν, τὴν ὁμόνοιαν ἐκείνην ἐν τῇ ἐνεργείᾳ, ἥτις ἐχαρακτήρισε τὰς δυσχερεστάτας, ἀλλ' ἅμα καὶ εὐγενεστάτας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡμέρας.

Αἱ ἑορταὶ τῶν ἡμερῶν τούτων ἔσονται ἄρα ἡ πραγματικωτέρα παράστασις τῆς ἑνότητος καὶ τῆς ὀφειλομένης κοινῆς ἐνεργείας παντὸς Ἕλληνος. Πανταχοῦ συγκινεῖται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ ἔθνος— ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ πατρίδι, ἐν τῇ δουλευούσῃ, ἐν ταῖς ἀποικίαις. Δὲν ὑπάρχουσι σήμερον διαιρέσεις· διαλύεται πᾶν νέφος προσωπικῶν δυσαρεσκειῶν καὶ ἐχθροπαθειῶν πρὸ τοῦ φωτὸς τῶν ἐθνικῶν καθηκόντων. Ἓν μόνον κρατεῖ αἴσθημα καὶ μία προεξάρχει ἰδέα, ἡ ἰδέα τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως καὶ ἑνότητος. Καὶ τῆς ἰδέας ταύτης ἀντιπρόσωπος καὶ σημαιοφόρος παρίσταται ὁ διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, τέλειος Ἕλλην, οἷον ἀνέμενον τοσοῦτοι αἰῶνες συμφορῶν καὶ δουλείας, οἷον ἀπεκδέχεται ἐν ἀνησύχῳ προσδοκίᾳ ἡ σύγχρονος γενεά. Τὸν Ἕλληνα τοῦτον προεφήτευεν ἡ ἐθνικὴ Σιβύλλα, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὑπὲρ τῆς ἐμφανείας τούτου ἐδέετο νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἐν τοῖς ναοῖς τῶν πόλεων ὁ λευίτης, καὶ ἐν τοῖς ἐρημοκλησίοις τῶν ὀρέων ὁ ἁρματωλός· τοῦτον ποθῶν ἔψαλλε τὸ ἐνάλιον αὐτοῦ ᾄσμα ὁ ναυτίλος τοῦ Αἰγαίου, καὶ μετὰ πίστεως ἐμελέτα τὴν ἀποκάλυψιν αὐτοῦ ὁ λόγιος, ἢ ἐν προσδοκίᾳ αὐτοῦ ἔπεπτε μάρτυς ὁ μαχητὴς τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας.

Καὶ θέλει ὑπάρξει ἑλληνικὴ καρδία, ἥτις νὰ μὴ σκιρτήσῃ, ἥτις νὰ μὴ φρικιάσῃ ἐξ ἱεροῦ ρίγους ἐν τῇ ὑψίστῃ ταύτῃ στιγμῇ τῆς περιβολῆς τοῦ ἐθνικοῦ ξίφους εἰς τὴν ὀσφὺν τοῦ Κωνσταντίνου; Καὶ θέλει ὑπάρξει ἑλληνικὴ φωνή, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, ὁ στρατηλάτης τῆς αὔριον, θέλει προσέλθει πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου, ἵνα δώσῃ τὸν ὅρκον τοῦ στρατιώτου, νὰ μὴ ἀνακράξῃ:

«*ἐν τούτῳ νίκα*;»

ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Τὸ πυροβολικὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἀποτελεῖ θέαμα μεγαλοπρεπὲς ἅμα καὶ φοβερόν. Ὅπως σχηματίσῃ τις ἀκριβῆ ἰδέαν αὐτοῦ, πρέπει νὰ ἴδῃ τὴν μακρὰν ἐκείνην σειρὰν τῶν ἵππων, τῶν τηλεβόλων, τῶν βλητοφόρων, κινουμένων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου μέχρι τοῦ ἑτέρου, εἰς ἓν σύνθημα, διερχομένων τοὺς ἀγρούς, τὰς ὁδούς, τὰς ἀμπέλους, ἀναβαινόντων, καταβαινόντων, ἀνακυπτουσομένων διὰ ταχυτάτων ὀφιοειδῶν κινήσεων, ἐν τῇ ὁρμητικῇ αὐτῶν φορᾷ ὑπερβαινόντων κωλύματα, πηδώντων τάφρους, ἐξαφανιζομένων ἐκ τῶν βλεμμάτων ἐν νεφέλῃ χαλίκων καὶ κόνεως, πληρούντων ἰσχυροῦ ἀντιλάλου πᾶσας τὰς πέριξ κοιλάδας. Εἷς ἕκαστον κανονοβόλημα τὸ φοβερὸν στόμα τῶν τηλεβόλων ὀπισθοδρομεῖ ὡς ἐπτοημένον ἐκ τοῦ ἰδίου βρυχηθμοῦ του, μακρὰν δὲ κατακρημνίζει οἰκίας, συντρίβει δένδρα καὶ ἀνοίγει φοβερὰ ῥήγματα ἐν τῷ ἐχθρικῷ στρατοπέδῳ.

Ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς θαυμασίας καὶ τρομερᾶς δυνάμεως τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὅπλου ἀντλεῖ ὁ πυροβολητὴς τὸν ἰδιάζοντα αὐτῷ σοβαρὸν καὶ ὑψηλὸν χαρακτῆρα, ὅστις οὔτε ἐκ τῆς ψυχῆς οὔτε ἐκ τῆς ὄψεως αὐτοῦ ἐξαλείφεται, οὐδὲ μετὰ ἦτταν

ἔτι, ὁπότε οἱ ἄλλοι κατέχονται ὑπὸ τῆς ἀποθαρρύνσεως καὶ τῆς ἀπελπισίας.

Οὕτω σοβαροί, κατηφεῖς ἀλλ' οὐχὶ ἀποτεθαρρημένοι εἰσῆλθον περὶ λύχνων ἁφὰς εἰς Χιβάσον, οἱ πυροβοληταὶ πυρβολαρχίας τινὸς τοῦ Πεδεμοντίου στρατοῦ δώδεκα ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην τῆς Νοβάρας. Ἐκ τῆς πυρβολαρχίας ταύτης ἔλειπον πολλὰ βλητοφόρα, πολλοὶ ἵπποι, ἓν τηλεβόλον, δύο ἀξιωματικοὶ καὶ πολλοὶ στρατιῶται. Τὴν συνώδευον εἰς λοχαγεῖς καὶ εἰς ὑπολοχαγός. Ὁ λαὸς παρίστατο σιγηλὸς καὶ τεθλιμμένος, ὡσεὶ ἔβλεπε διερχομένην ἐπικηδείαν πομπήν.

Ἐσταμάτησαν ἐπὶ τῆς πρώτης πλατείας. Ὁ λοχαγὸς διέταξε τὸν ὑπολοχαγὸν νὰ ἐπισταθμεύσῃ, ἀφιππεύσας δὲ παρετήρει πέριξ ὡσεὶ ἐζήτει τινὰ ἐν μέσῳ τοῦ συρρεύσαντος πλήθους.

Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασαν δύο νέοι, (ὁ εἷς ὰ ἦτο μόλις εἰκοσιπενταέτης, ὁ δ' ἕτερος δεκαοκταέτης) ἐκβαλόντες δὲ τὸν πῖλον των ἠρώτησαν δειλῶς:

— Σεῖς εἶσθε ὁ λοχαγός...;

Ὁ ἀξιωματικὸς μὴ ἀφήσας νὰ περάνωσι τὴν φράσίν των ἔτεινε πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας καὶ εἶπε:

— Ἤλαβα τὸ θάρρος νὰ σᾶς γράψω, ἂν καὶ δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γνωρίζω· θὰ σᾶς ἔγραφα προτήτερα ἂν ἤξευρα τὴν διεύθυνσίν σας. Ἀλλ' ἠρώτησα ἀνωφελῶς ὅλους τοὺς φίλους τοὺς ὁποίους εἶχεν εἰς τὸ σύνταγμα. Καὶ ἐν τούτοις εἶχε πολλοὺς ὁ δυστυχὴς νέος καὶ τὸν ἠγάπων πολύ!..

Καὶ αὖθις δ' ὤρεξε τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς νέους οἵτινες ἔθλιψαν αὐτὰς θερμῶς...

— Ἐκάμετε λόγον περὶ τῆς ἐπιστολῆς μου εἰς τὸν πατέρα σας;

Ἀπεκρίθησαν ὅτι δὲν τῷ εἶπον ἄλλο τι εἰμὴ ὅτι ὁ λοχαγὸς τῆς πυρβολαρχίας εἰς ἣν ἀνῆκεν ὁ ἀτυχὴς ἀδελφὸς των ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ἡμέραν τινὰ ὅπως τὸν ἐπισκεφθῇ. Δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τῷ εἴπωσι περισσότερόν τι διότι ἦτο ἀσθενής, καὶ ἐφοβοῦντο μὴ προξενήσωσιν εἰς αὐτὸν ὑπὲρ τὸ δέον σφοδρὰν συγκίνησιν.

Λεπτομερείας τινὰς περὶ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του εἶχε μάθῃ δύο ἤδη ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην, ἡ δὲ ὀδύνη αὐτοῦ ἦτο ὀξεῖα εἰσέτι καὶ ἀπαραμύθητος.

Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασε καὶ ὁ ὑπολοχαγός.

— Ἰδοὺ ὁ ἀξιωματικός περὶ τοῦ ὁποίου σᾶς ἔγραφα εἰς τὴν ἐπιστολήν μου, εἶπε χαμηλοφώνως ὁ λοχαγός, παρουσιάζων τὸν ὑπολοχαγὸν εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς, οἵτινες ἔσφιγξαν θερμῶς τὴν χεῖρά του. Οὗτος ὀλίγας εἰπὼν λέξεις ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πυρβολαρχίαν του. Ὁ λοχαγὸς εἶπεν εἰς τοὺς δύο νέους ὅτι θὰ μεταβῇ νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα των τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν, καθόσον τὴν ὀγδόην ἔπρεπε ν' ἀπέλθῃ εἰς Τουρῖνον, ἐρωτήσας δὲ τὴν ὁδὸν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς θύρας τῆς οἰκίας, ἐπλησίασεν εἰς τὸν ὑπολοχαγὸν καὶ ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ:

— Αὔριον τὸ πρωΐ εἰς τὰς ὀκτὼ ἂν δὲν εἶμαι ἐδῶ ἀναχώρησε μὲ τὴν πυρβολαρχίαν· ἀλλὰ κύτταξε νὰ μὴ περάσῃς ἀπὸ τὴν ὁδόν..., καὶ τῷ εἶπε τὸ ὄνομά της. Ὁ ὑπολοχαγὸς ἀπήντησεν ὅτι θέλει ὑπακούσῃ· ὁ δὲ λοχαγὸς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν, ὁ λοχαγὸς παρακολουθούμενος ὑπὸ στρατιώτου κρατοῦντος δέμα ἔκρουε τὴν θύραν τῆς οἰκίας τῶν δύο νέων αὐτοῦ φίλων. Αἱ ὀλίγαι τῆς προσδοκίας στιγμαὶ ἐφάνησαν αὐτῷ ὁλόκληρος ὥρα. Ἀνυπομονησία ἄραγε ἢ φόβος ἦτο τὸ κατέχον αὐτὸν τὴν στιγμὴν ἐκείνην αἴσθημα; Οὐδ' αὐτὸς θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ εἴπῃ· ἀγωνία συνέσφιγγε τὴν καρδίαν του.

Ἐπὶ τέλους ἀνοιχθείσης τῆς θύρας ἐφάνησαν οἱ δύο ἀδελφοί, ὑποδεχθέντες αὐτὸν ἀφώνως, μὲ τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ στόματος. Ὁ στρατιώτης ἀφεὶς τὸ δέμα ἐπὶ ἕδρας τινὸς ἀπῆλθε.

— Κοιμᾶται, εἶπεν ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν, ἀλλ' εἶνε πολὺ καλλίτερα.

Ὁ λοχαγὸς ἐκάθησε, οἱ δὲ δύο νέοι ἐπλησίασαν τὰς καθέδρας ὅπως δύνανται νὰ συνδιαλέγωνται χαμηλοφώνως:

— Νομίζετε ὅτι εἰμπορῶ νὰ τοῦ ὁμιλήσω χωρὶς κίνδυνον;

— Τώρα ναί, ἀπήντησαν ὁμοφώνως οἱ δύο ἀδελφοί...

— Εἰπέτε το ἐλευθέρως, διότι εἰμπορῶ νὰ ἐπανέλθω μίαν ἄλλην ἡμέραν ἀπ' ἐδῶ ἕως τὸ Τουρῖνον ἡ ἀπόστασις εἶνε μικρά....

— Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἐκ καρδίας, ἀλλ' εἶνε περιττὸν νὰ ἐνοχληθῆτε καὶ ἄλλην φορὰν δι' ἡμᾶς. Ὁ πατήρ μας εἶνε πολὺ καλλίτερα. Ἂν ἦτο ἄλλος ἄνθρωπος, ἴσως ἔπρεπε νὰ διστάσητε... ἀλλὰ πιστεύσατε, κύριε λοχαγέ, ὅτι ἔχει καρδίαν ἱκανὴν νὰ αἰσθανθῇ τὸ εἶδος τῆς παρηγορίας τὴν ὁποίαν τῷ φέρετε. Εἶνε φιλόστοργος πατήρ, ἀλλ' εἶνε καὶ ἀκραιφνὴς φιλόπατρις.

— Τὸ πιστεύω, εἶπεν ὁ λοχαγός.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ὡραῖον ξανθὸν παιδίον δώδεκα τὸ πολὺ ἐτῶν. Ἰδὼν τὸν λοχαγὸν ἠθέλησε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ.

— Ἔλα ἐδῶ! τῷ εἶπεν ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν.

Τὸ παιδίον ἐπλησίασε.

— Εἶνε ὁ μικρός μας ἀδελφός!

— Πόσον τῷ ὁμοιάζει! ἀνεφώνησεν ὁ λοχαγός.

Μετὰ βραχεῖαν συνδιάλεξιν ὁ λοχαγὸς λαβὼν τὸ δέμα ἠκολούθησε τὸν ἕνα τῶν ἀδελφῶν, ὅστις εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀσθενοῦς ὅπως τὸν ἀφυπνίσῃ. Ὁ ἀγαθὸς γέρων ὕπνωττεν ἡρέμα, τὸν ἕνα τῶν βραχιόνων ἐκτὸς τοῦ ἐφαπλώματος ἔχων καὶ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὸν υἱόν.

Οὗτος ἔστη θεωρῶν τὸ σεβάσμιον καὶ εὐρὺ μέτωπον τοῦ γέροντος, τὸ ὁποῖον καὶ ἐν αὐτῇ τοῦ ὕπνου τῇ ἠρεμίᾳ ἔφερεν ἐναποτυπωμένην τὴν ὀδύνην.

— Πατέρα! ἐψιθύρισε.

Ὁ γέρων ἤνοιξε βραδέως τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ διὰ τῆς ἐκτὸς τοῦ ἐφαπλώματος χειρὸς ἔλαβε τὴν τοῦ υἱοῦ του, ὅστις θωπεύσας τὴν κόμην τοῦ ἀσθενοῦς ἠρώτησεν αὐτὸν πῶς ἦτο.

— Πολὺ καλλίτερα, ἀπήντησε.

— Καλά... Λοιπόν... ἄκουσε πατέρα. Κἄποιος θέλει νὰ σὲ ἰδῇ.

— Φέρε τον ἐδῶ.

Ὁ υἱὸς δὲν ἐκινήθη ἐκ τῆς θέσεώς του.

— Ποῖος εἶνε; ἠρώτησεν ὁ γέρων.

— Εἶνε... ἕνας ἀξιωματικός.

Ὁ γέρων ἠτένισεν ἐπὶ τὸν νέον μηδὲν εἰπών.

— Εἶνε ἕνας λοχαγός... τοῦ πυροβολικοῦ!

Ὁ γέρων προσεπάθησε νὰ ἀνακαθήσῃ εἰς τὴν κλίνην του· ἀλλ' ὁ υἱὸς τὸν ἠμπόδισε.

— Μή, πατέρα, μὴ κινῆσαι. Μεῖνε πλαγιασμένος. Ἐνθυμήσου τί διέταξεν ὁ ἰατρός.

Καὶ ὁ νέος ἔθηκεν ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμα τὴν χεῖρα τοῦ πατρός του. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος ἐξήστραπτον, καὶ ἡ ἀναπνοή του ἐξήρχετο δυσχερῶς τοῦ στόματός του.

Χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ κατὰ πρόσωπον τὸν υἱόν του ἐψιθύρισεν ἀσθενῶς:

— Καὶ ὁ λοχαγὸς αὐτός ..:

— ... Ἦτο λοχαγός του... Ἦλθεν ἐπίτηδες νὰ σὲ ἰδῇ.

Ὁ γέρων συνέσφιγξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ χείλη του ὅπως καταστείλῃ ὀλολυγμόν.

— Θάρρος, πατέρα, καρδιά... Ἦλθε ἐδῶ διὰ νὰ σὲ παρηγορήσῃ· φανοῦ γενναῖος, πατέρα.

— Εἰπέ του νὰ ἔλθῃ.

— Ἀμέσως;

— Ναί, ἀμέσως.

Ὁ νέος ἐξῆλθε ταχέως τοῦ δωματίου. Ὁ πατὴρ παρακολουθήσας αὐτὸν διὰ τοῦ βλέμματος προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν θύραν. Ἤκουσε βραχὺν ψίθυρον, ἀσθενῆ κλαγγὴν ξίφους καὶ ὁ ἀξιωματικὸς εἰσῆλθε.

Ὁ γέρων ἤνοιξε πρὸς τὸν λοχαγὸν τὴν ἀγκάλην του, οὗτος δὲ ὥρμησεν εἰς αὐτὴν μεθ' υἱικῆς στοργῆς. Οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἔστησαν ὀρθοὶ παρὰ τὴν κλίνην. Ὁ πατὴρ ἔκλαιε. Ἄκρα σιγὴ ἐπεκράτει ἐν τῷ δωματίῳ.

Αἴφνης ὁ ἀσθενὴς ἀνήγειρε τὴν κεφαλήν, ἀπομάξας δὲ τὰ δάκρυά του εἶπεν ἀποφασιστικῶς:

— Λοχαγέ... εἶσθε ἐκεῖ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ... εἴδατε τί συνέβη... νὰ μοῦ τὰ διηγηθῆτε ὅλα... Εἶμαι πολὺ καλά... Θὰ τ' ἀκούσω χωρὶς νὰ συγκινηθῶ, χωρὶς νὰ σᾶς διακόψω... Ἀλλὰ θέλω... ἔχω ἀνάγκην νὰ μάθω (ἐνταῦθα τὰ δάκρυα ἔπνιξαν τὴν φωνήν του) πῶς ἀπέθανε τὸ καϋμένο μου τὸ παιδί!

Ἔκφρασις ἀπεριγράπτου θλίψεως ἐπεσκίασε τὸ πρόσωπόν του.

— Ἦτο τόσον νέος· καὶ τόσον ὡραῖος!

— Ἀλλὰ τώρα εἶνε τόσον μεγάλος! ἀπεκρίθη ὁ λοχαγός.

Τὴν λέξιν ταύτην ἀκούσας ὁ γέρων ἀνύψωσε τὴν κεφαλήν του καὶ ἠτένισε ἐπὶ τὸν ἀξιωματικόν· ἐφ' ὅσον δὲ παρετήρει αὐτόν, τὸ δακρύβρεκτον πρόσωπόν του ἐλάμβανε βαθμηδὸν ἔκφρασιν γαλήνης καὶ ὑπερηφανείας.

— Τόσον μεγάλος! ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτόν.

Διὰ φωνῆς δ' εὐσταθοῦς προσεῖπε:

— Λέγετε τώρα, λοχαγέ.

Ὁ λοχαγὸς καθήσας ἐγγύτερον τῆς κλίνης καὶ θωπεύων τὸν θύσανον τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους του προσεπάθει νὰ εὕρῃ φρᾶσίν τινα ὅπως ἀρχίσῃ. Ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν προσῆλθεν εἰς ἐπικουρίαν του.

— Ἡ πυρβολαρχία σας θὰ ἔκαμε πολὺ καλὰ τὸ μέρος της, κύριε λοχαγέ.

— Εἰς τὴν μάχην τῆς Νοβάρας; ὄχι. Δηλαδὴ ἐκάμαμεν μικρὰ πράγματα ἀλλ' ἐκοπιάσαμεν ὅσον ἔπρεπε διὰ νὰ κάμωμεν μεγάλα· ἐτρέχαμεν τρεῖς ἕως τέσσαρας ὥρας χωρὶς στιγμὴν ν' ἀναπνεύσωμεν.

« Λοχαγέ, ἀναβῆτε εἰς ἐκεῖνον τὸν λόφον! μὲ διέτασσον. Μόλις ἀνεβαίναμεν, ἐναντία διαταγή· ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν προτέραν θέσιν μας. Τοῦτο συνέβη τρεῖς ἢ τέσσαρας φοράς. Οἱ ἵπποι ὑπέφεραν τὰ πάνδεινα τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Τὰ δυστυχῆ ζῷα! Ἤξιζαν καλλιτέραν τύχην.

— Ἐφονεύθησαν;

— Τὰ περισσότερα.

— Ποῦ ἐσταματήσατε;

— Δὲν εἰξεύρω ἀκριβῶς τὸ μέρος. Ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς τὴν ὄψιν τῆς τοποθεσίας. Ἤμεθα εἰς τὸ μέσον ἑνὸς λοφου· μεταξὺ ἡμῶν δὲ καὶ τῆς κορυφῆς τὸ ἔδαφος ἐσχημάτιζε τόσον βαθὺ χάσμα ὥστε ἠδύνατο ν' ἀποκρύψῃ ἓν ἢ δύο συντάγματα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἐχθροῦ. Ὅτε ἔφθασα ἐκεῖ, μακρόθεν ἐφαίνοντο τρία συντάγματα αὐστριακῶν προχωροῦντα καθ' ἡμῶν. Μόλις διεκρίνετο ἡ λευκὴ στολή των καὶ ἡ ἀκτινοβολία τῶν λογχῶν των. Εἷς ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν μου ἐστάλη αἴφνης μὲ δύο τηλεβόλα εἰς τὴν δεξιὰν πλευρὰν τοῦ λόφου. Ἔμεινα μὲ τὸν πρῶτον ὑπολοχαγόν μου καὶ τέσσαρα τηλεβόλα. Εἰς τὸν δεξιὸν οὐλαμὸν (ἐνταῦθα ὁ ἀξιωματικὸς ἐστράφη πρὸς τὸν πρεσβύτερον τῶν ἀδελφῶν) ἦτο ὁ ἀδελφός σας.

Ὁ γέρων ἔμεινεν ἀτάραχος.

Ἦτο εἰς τὸν δεξιὸν οὐλαμόν, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀξιωματικός. Ἀμέσως ἤρχισε τὸ πῦρ. Ὁ ἀδελφός σας ὡς λοχίας ἔπρεπε νὰ σκοπεύσῃ.

— Εἰς τὸ μεσαῖον σύνταγμα! ἀνέκραξα. Κύταξε νὰ μᾶς τιμήσῃς.

Ἐμειδίασε, ἐσκόπευσε, ὠπισθοχώρησε δὲ δύο βήματα καὶ ἀνέκραξε:

— Πῦρ!

Καὶ εἴδομεν ὅτι ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα ἓν δένδρον τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο εἰς τὸ μέσον τοῦ μεσαίου συντάγματος· αἱ τάξεις τῶν ἐχθρῶν διεσπάσθησαν, οἱ ἀξιωματικοὶ ἔφιπποι ἔτρεχον ἐπάνω κάτω· ἔπειτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπῆλθεν ἡ τάξις καὶ ἐξηκολούθησεν ἡ πορεία.

— Εὖγε! τῷ ἔκραξα. Ἄλλην μίαν!

Ἐσκόπευσε καὶ δευτέραν φοράν, καὶ πάλιν ἡ σφαῖρα ἔπεσεν εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ γέρων ἔπληξε διὰ τῆς παλάμης τὴν κλίνην.

— Ἡ σφαῖρα ἔπεσεν εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν, ἐξηκολούθησεν ὁ λοχαγός· τὸ σύνταγμα συνεταράχθη περισσότερον ἀπὸ τὴν πρώτην φοράν· καὶ πάλιν οἱ ἀξιωματικοὶ ἔτρεχον ἄνω κάτω καὶ πάλιν αἱ τάξεις διεσπάσθησαν· ἀλλὰ τώρα ὁ ἐχθρὸς ἐσταμάτησε. Τέσσαρα τηλεβόλα ἔφθασαν ἐν καλπασμῷ καὶ ἐστήθησαν τὰ μὲν δύο μεταξὺ τοῦ δεξιοῦ κέρατος καὶ τοῦ κέντρου, τὰ δὲ δύο ἄλλα μεταξὺ τοῦ κέντρου καὶ τοῦ ἀριστεροῦ. Ἀμέσως δὲ ἤρχισαν τὸ πῦρ ἐναντίον μας.

— Καρδιά, παιδιά, ἀνέκραξα εἰς τοὺς στρατιώτας μου· νά, περίστασις νὰ τοὺς δείξωμεν ποῖοι εἴμεθα.

Ἠρχίσαμεν νὰ πυροβολῶμεν κατὰ τῶν ἐχθρικῶν τηλεβόλων. Οἱ ἐχθροὶ ὠπισθοδρόμησαν. Τὸ ἐν τῷ κέντρῳ σύνταγμα ἐπλησίασεν εἰς οἰκίσκον τινά, εἰς τὸν ὁποῖον ἐφαίνετο ὅτι εἰσῆλθον πολλοὶ στρατιῶται.

— Λοχία! ἐφώναξα εἰς τὸν υἱόν σου· σκόπευσε αὐτὸ τὸ σπίτι.

— Ἀμέσως! ἀπεκρίθη αὐτὸς μὲ τὸν ἀποφασιστικόν του τόνον.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο καλπάζων εἰς συνταγματάχης τοῦ ἐπιτελείου, ἤκουσε τοὺς λόγους μου καὶ ἐστάθη.

— Νὰ ἰδοῦμεν, ἀπεκρίθη.

— Πῦρ! διέταξε σχεδὸν ταὐτοχρόνως ὁ γενναῖος λοχίας, καὶ ἀπὸ τῆς στέγης τῆς οἰκίας εἴδομεν ν' ἀνατινάσσωνται πέτραι, κέραμοι, ξύλα καὶ νὰ πίπτουν ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν· πολλοὶ στρατιῶται ὥρμησαν ἐκτὸς καὶ διεσκορπίσθησαν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

Ὁ γέρων συνέθλιβε διὰ τῶν δύο χειρῶν τὸ ἐφάπλωμα ὡσεὶ κατείχετο ὑπὸ νευρικῆς ταραχῆς.

— Λαμπρά! ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης ἀπομακρυνθείς. Ἀλλὰ καὶ τὰ αὐστριακὰ τηλεβόλα ἐπυροβόλουν πολὺ εὐστόχως. Αἱ σφαῖραι ἔπιπτον βροχηδὸν ὀκτὼ δέκα βήματα τριγύρω μας, ηκό νοντα κύματα χώματος τὰ ὁποῖα μᾶς ἀπέκρυπτον τηλεβόλα καὶ πυροβολητάς. Ὅτε τὸ σύννεφον διελύετο, ὁ γενναῖος υἱός σας ἀπετίνασσε μειδιῶν τὴν κόνιν ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων του, ἀπαθής, ἀτάραχος, ὡς νὰ μὴ διέτρεχε κανένα κίνδυνον...

Ἀλλ' εἴμεθα ἀτυχεῖς... Μία σφαῖρα ἔπεσεν εἰς τὸ μέσον τοῦ λόχου τοῦ πεζικοῦ, ὅστις μᾶς συνώδευε καὶ ἐφόνευσε τρεῖς στρατιώτας. Μετ' ὀλίγον δύο ἵπποι μας ἐφονεύθησαν καὶ δύο ἄλλοι ἐτραυματίσθησαν ἐπικινδύνως. Πρὶν παρέλθουν δύο λεπτὰ ἠκούσθη φοβερὰ ἔκρηξις καὶ ὀξυτάτη κραυγή. Μία σφαῖρα εἶχε συντρίψῃ τὸν τροχὸν ἑνὸς τηλεβόλου καὶ δύο πυροβοληταὶ φονευθέντες ἔκειντο ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους... Δὲν ἦτο τὸ πυροβόλον τοῦ υἱοῦ σας.

Ὁ γέρων ἀνέπνευσε, ὡσεὶ ὑπελείπετο αὐτῷ ἡ ἐλπὶς ὅτι ὁ υἱός του ἔζη εἰσέτι.

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἅμα ὁ υἱός σας εἶδε τὸ θέαμα τοῦτο ἐκτύπησε διὰ τῆς χειρὸς τὴν κεφαλήν του καὶ ἐξέβαλε κραυγὴν ἀγανακτήσεως. Δὲν εὑρισκόμεθα ἐν τούτοις εἰς ἀπελπιστικὴν θέσιν καὶ ἠδυνάμεθα ν' ἀντισταθῶμεν ἀκόμη ὀλίγον καιρόν. Ἀλλὰ δύο νέα τηλεβόλα τῶν ἐχθρῶν προσετέθησαν εἰς τὰ τέσσαρα πρῶτα. Τὰ αὐστριακὰ συντάγματα ἐξηκολούθησαν νὰ προχωρῶσιν· ἡμεῖς δὲν ἠδυνάμεθα νὰ μείνωμεν περισσότερον εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην. Ὄπισθέν μας ἠκούσαμεν αἴφνης θόρυβον βημάτων, φωνῶν, καὶ ὅπλων καὶ εἴδομεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου δύο συντάγματα ἑτοιμαζόμενα ν' ἀπωθήσωσιν ἐχθρικὴν ἔφοδον. Μεταξὺ τῆς κορυφῆς καὶ ἡμῶν, ὅπως εἶπον, τὸ ἔδαφος ἐσχημάτιζε χάσμα· ἀφ' οὗ λοιπὸν τὸ πεζικὸν δὲν ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ μέχρις ἡμῶν, ἔπρεπε νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν.

Ὁ ἐχθρὸς προὐχώρει ταχέως. Περιέμενα νὰ φθάσῃ μέχρι βολῆς καὶ τότε διέταξα.

— Πῦρ διὰ κερμάτων! (μιδραλλίων)

Ἠκούσθη ἔκρηξίς τις ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ κεραυνοῦ παρακολουθουμένη ὑπὸ συριγμοῦ ὀξέος. Νέφος κόνεως ἐκάλυψε τὸ σύνταγμα, ὅτε δὲ διεσκορπίσθη, τρόμος, ταραχὴ ἀπερίγραπτος κατεῖχε τὰς ἐχθρικὰς τάξεις.

Ἀλλ' ἦτο ἀργά.

Οἱ Αὐστριακοὶ καί τοι ἐν ἀταξίᾳ ἐξηκολούθουν ν' ἀναβαίνωσι γενναίως. Οὔτε στιγμὴν δὲν ἔπρεπε νὰ χάσωμεν, ἔπρεπε νὰ σώσωμεν τὰ τηλεβόλα. Οἱ ἵπποι δὲν ἤρκουν πλέον.

— Ἐπὶ βραχίονος! ἀνέκραξα. Ὀπίσω!

Τριάκοντα ῥωμαλέοι βραχίονες ἐξετέλεσαν τὴν διαταγὴν ταύτην.

Εἷς πυροβολητὴς ἔλειπεν ἀπὸ τὸ πρὸς τὸν δεξιὸν οὐλαμὸν τηλεβόλον, καὶ τοῦτον τὸν ἀντικατέστησε ὁ υἱός σας, λαβὼν ἕνα τροχόν. Κατέβαλλεν ἀπίστευτον ἀγῶνα, εὕρισκε δὲ τρόπον νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ τὸ ἔδαφος ἦτο βρεγμένον καὶ οἱ τροχοὶ ἐβυθίζοντο εἰς τὴν λάσπην. Ὦ! ἦτο τρομερόν! Οἱ μῦς τῶν πέντε στρατιωτῶν

ἀπὸ τὴν ἔνταση ἦσαν τόσον ἐξωγκωμένοι ὥστε ἐνόμιζες ὅτι τὸ δέρμα των ἔμελλε νὰ διαρραγῇ.

— Θάρρος, παιδιά! ἐφώναζον οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου. Οἱ δὲ πυροβοληταὶ ἐδιπλασίαζον ἀπελπιστικῶς τὰς ἐνεργείας των. Ἤδη ἠσθανόμεθα πλησίον μας τὸ βαρὺ βῆμα τοῦ αὐστριακοῦ συντάγματος καὶ τὰς φωνὰς τῶν ἀξιωματικῶν των. Ἀπόσπασμα ἀκροβολιστῶν ἐκπεμφθὲν πρὸ τοῦ συντάγματος μᾶς ἐδεκάτιζε διὰ τῶν σφαιρῶν του... ἐν τούτοις εἴχομεν σχεδὸν φθάσῃ... τότε ἐπληγώθη!

— Ποῦ; Ποῦ ἐπληγώθη; ἠρώτησεν ἀγωνιωδῶς ὁ ταλαίπωρος γέρων ὡσεὶ τότε τὸ πρῶτον ἤκουε τὴν εἴδησιν ἐκείνην

— Εἰς τὴν κνήμην.

— Εἰς ποῖον μέρος;...

— ... Ἐδῶ, ἀπεκρίθη ὁ λοχαγὸς δεικνύων τὸ ἄνω μέρος τῆς κνήμης του· ἀλλ' ἐφώναξε: «δὲν εἶνε τίποτε, ἐμπρός!» ἐξηκολούθησε νὰ ὠθῇ τὸν τροχόν.

— Εὖγε! ἐξηκολούθησεν ὁ ἀσθενὴς διὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς καὶ μὴ τρεμούσης.

— Ὦ, πραγματικῶς εὖγέ του! Οἱ ἴδιοι στρατιῶται τοῦ ἐφώναξαν γειά σου! Οἱ πέντε ἀνδρεῖοι κατέβαλον ἔσχατον ἀγῶνα· τὸ τηλεβόλον ἔφθασεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Οἱ γενναῖοι ἄνδρες μόλις προφθάσαντες ν' ἀρθρώσωσι τὴν λέξιν: ἐγλύτωσε! κατέπεσαν ἀποκαμωμένοι. Ὅταν ἐσηκώθησαν...

— Δὲν ἐσηκώθησαν ὅλοι! εἶπεν ὁ γέρων, ὡ τὸ εἶξευρα!...

— ... Ἦτο πληγωμένος εἰς τὸ πλευρόν.

Στιγμιαία σιωπὴ ἐπηκολούθησε τὴν φρᾶσιν ταύτην.

— Ἅμα ἐξησφαλίσθησαν τὰ τηλεβόλα, τὸ πεζικὸν ἤρχισε πυκνὸν πῦρ κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων ἐχθρῶν. Τὸ δεξιὸν τηλεβόλον ἐσύρθη τριάκοντα βήματα ἐμπρός, ἐν ᾧ δὲ τὸ ἕσυρον οἱ στρατιῶται ὁ υἱός σας πιέζων τὸ τραῦμά του ἀνέκραξεν ἀκόμη δύο φοράς: Καρδιά! καρδιά! Ἀλλ' ἔπειτα ἐκόπη ἡ φωνή του, ἔκαμεν ἐν νεῦμα διὰ τῆς χειρὸς καὶ...

Ἀλλ' ὅτε ἐσταμάτησαν τὰ τηλεβόλα, διέταξα προσβολήν. Ὁ ὑπολοχαγὸς ἔβλεπε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς καὶ εἶχεν ἤδη στραφῇ πρὸς ἐμὲ ὅπως μοι εἴπῃ: «Εἴμεθα ἕτοιμοι», ὅτε ἠσθάνθη ὅτι ἐπιέζετ τις τὸ γόνυ του, ἐστράφη καὶ εἶδε...

Ὁ γέρων ἀνεκάθησε δι' ἑνὸς πηδήματος ἐπὶ τῆς κλίνης ἔσφιγξε τὴν χεῖρα τοῦ λοχαγοῦ, καὶ ἠρώτησε:

— Ποῖον;

— Αὐτόν! Τὸν υἱόν σας. Αἱματοσταγής, ἑτοιμοθάνατος ἐσύρθη ἕως ἐκεῖ ὅπως ἀποχαιρετίσῃ τοὺς συστρατιώτας του καὶ τὸ τηλεβόλον του.

Ὅλοι οἱ πυροβοληταὶ τὸν περιεκύκλωσαν. Δύο ἐξ αὐτῶν τὸν ἔλαβον ἀπὸ τὴν μασχάλην καὶ τὸν ἀνεσήκωσαν. Ἔσειε τοὺς δύο του βραχίονας καὶ ἐκίνει τὰ χείλη του βλέπων τὸν ὑπολοχαγὸν ὡσεὶ ἤθελε νὰ τῷ εἴπῃ κάτι τι.

—Τί θέλεις γενναῖε στρατιῶτα μου; ἠρώτησεν ὁ ὑπολοχαγὸς διὰ φωνῆς πλήρους στοργῆς.

Ἀνήγειρε τοὺς βραχίονας καὶ συνῆψε τὰς χεῖρας ὡσεὶ ὅπως ἐναγκαλισθῇ κἄτι τι. Ὁ ὑπολοχαγὸς ἐνόησε. Μετέφερον τὸν δυστυχῆ νέον πλησίον τοῦ τηλεβόλου του. Τὸ πρόσωπόν του ἐφωτίσθη ὑπὸ ζωηρᾶς χαρᾶς. Τὸ ἐνηγκαλίσθη καὶ... ἐξέπνευσε!...

Ὁ πατήρ, δστις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἠκροᾶτο τοῦ λοχαγοῦ μετ' αὐξούσης βαθμηδὸν συγκινήσεως, τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ἀκούσας κατελήφθη ὑπὸ τρομεροῦ σπασμοῦ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεμιγνύοντο γέλως καὶ λυγμοί.

— Ἡ θέα τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐκείνου θανάτου, ἐξηκολούθησε διὰ παθητικοῦ τόνου ὁ λοχαγός, ἐξῆψε τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν στρατιωτῶν. Ὁ ὑπόλοχαγὸς ἔλαβε διὰ τῶν χειρῶν του τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ, τὴν ἐφίλησεν εὐλαβῶς, λέγων ὡς νὰ ἠδύνατο νὰ τὸν ἀκούσῃ:

— Εἶσαι γενναῖος στρατιώτης!

—Ζήτω! ἐξηκολούθησαν ὁμοφώνως οἱ στρατιῶται, ἐγὼ δὲ ἐφώναξα: Χαιρετήσατέ τον! καὶ ὅλοι ὕψωσαν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ πιλικίου καὶ ἐχαιρέτισαν αὐτὸν ἐπαναλαμβάνοντες τὸ ζήτω.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀξιωματικός, βλέπων δακρύοντα τὸν γέροντα, ναὶ χύσατε τὰ ἡδέα αὐτὰ δάκρυα· ἀλλὰ συλλογίσθητε ὅτι ἦτο τὸ καύχημα τῆς πυρβολαρχίας μας καὶ ὅτι δὲν θὰ τὸν λησμονήσωμεν ποτέ. Μετὰ εἴκοσιν ἔτη οἱ στρατιῶταί μας προφέροντες τὸ ὄνομά του θὰ αἰσθάνωνται τὴν καρδίαν των νὰ κτυπᾷ ὅπως τώρα, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ θὰ λέγωσιν ὅτι ἦτο γενναῖος...

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐσιώπησε. Πάντες ἔμειναν περίλυποι, τεθλιμμένην ἔχοντες τὴν ψυχήν. Ἀλλ' ἡ ἀπαραμύθητος ὀδύνη τοῦ γέροντος εἶχε κατευνασθῇ ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν τελευταίων λέξεων ἃς εἶχεν εἴπῃ ὁ ἀξιωματικός.

Τέλος ὁ πατὴρ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐνόμισαν ὅτι ἀπεκοιμήθη. Βυθισθεὶς εἰς τὰς ἀναμνήσεις του, εἰς προσευχήν τινα ἴσως, δὲν ἐνόησεν ὅτι οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐξῆλθον ὅπως λάβωσιν ἀπὸ τοῦ παρακειμένου δωματίου τὰ πράγματα, ἅτινα εἶχε φέρει ὁ ἀξιωματικός.

Μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθον, ὁ δὲ γέρων ἀκούσας συνομιλίαν ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς:

— Λοχαγέ, εἶπε, μήπως ἔχετε κανένα χαρτὶ γραμμένο ἀπὸ τὸ χέρι του;

—Ναί, ἅμα ὑπάγω εἰς τὸ Τουρῖνον ἕτι χειρόγραφόν του ἔχω θὰ σᾶς τὸ στείλω. Ἀλλὰ τώρα σᾶς φέρω ἄλλα ἐνθύμια.

Τῷ ἔδωκε τὸ πιλίκιον τοῦ φονευθέντος, τὸ ὁποῖον ὁ πατὴρ κατεφίλησε θερμότατα.

— Πατέρα, κ' ἐγὼ σοῦ φέρω κἄτι τι, εἶπον ὁ μεγαλείτερος υἱός.

Καὶ τῷ ἔδωκε τὰ σειρήτια τοῦ λοχίου.

Ὁ δεύτερος υἱὸς τῷ ἐνεχείρισε τὸ ξίφος του.

— Κ' ἐγώ, εἶπε τὸ δωδεκαετὲς ξανθὸν παιδίον, κ' ἐγὼ κἄτι σοῦ φέρω!

Καὶ ἀκτινοβολοῦν, πορφυροῦν ἔχον τὰς παρειάς, σφόδρα συγκεκινημένον τὸ παιδίον ἐνεχείρισε τὸ τιμητικὸν ἐπὶ στρατιωτικῇ ἀρετῇ μετάλλιον εἰς τὸν πατέρα του.

Ἀλλ' ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἀξιωματικοῦ προσήγγιζε.

Ἐν μέσῳ τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ, ὁ γέρων ἔστη αἴφνης. Διὰ τῆς χειρός του ἐπέβαλε σιωπήν· προσεῖχε συντόνως τείνων τὸ οὖς εἰς ἀπομεμακρυσμένον τινὰ κρότον, ὑπ' αὐτοῦ μόνου ἀκουόμενον.

— Τί εἶνε; ἠρώτησαν οἱ τρεῖς ἄνδρες.

—Σιωπή! εἶπεν ἐπιτακτικῶς ὁ γέρων.

Ὁ λοχαγὸς ἐποίησε κίνημα ὀδυνηρᾶς ἐκπλήξεως καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν:

— Ὁ ὑπολοχαγὸς ἐλησμόνησε τὴν διαταγήν μου ἢ δὲν τὴν ἐνόησε.

Πράγματι ὑπόκωφος, ἀπομεμακρυσμένος κρότος ἠκούετο πλησιάζων ὁλονέν.

— Εἶνε τὰ κανόνια! ἀνέκραξεν ὁ γέρων. Εἶνε ἡ πυρβολαρχία! Θέλω νὰ μοῦ εἰπῆτε τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ φωνὴ τοῦ γέροντος εἶχε πολὺ τὸ ἐπιτακτικόν.

— Ὄχι ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς ὑψῶν τὴν φωνὴν ὅπως δι' αὐτῆς καλύψῃ τὸν κρότον τῆς διερχομένης πυροβολαρχίας.

— Σιωπήσατε! ἀνέκραξεν ὁ δυστυχὴς γέρων· θέλω νὰ σιωπήσετε ὅλοι!

Τώρα ἠκούετο εὐκρινῶς ὁ κρότος τῶν βλητοφόρων ἡ φωνὴ τῶν διαταγῶν, τὸ βάδισμα τῶν ἵππων.

— Ἆ! ἆ! ἀνέκραξεν ὁ ἀσθενὴς θριαμβευτικῶς. Καλὰ τὸ ἐσκέφθην ἐγώ· δότε μου τὰ ἐνδύματά μου, θέλω νὰ ἐνδυθῶ, θέλω νὰ καταβῶ!..

— Ὄχι ὄχι, ἀνέκραξαν οἱ υἱοί του. Εἶσαι ἀσθενής. Δὲν εἶνε δυνατόν.

Ἀλλ' ὁ γέρων ἀπώθησεν αὐτοὺς ἰσχυρῶς.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, ἀφῆτέ με. Θέλετε νὰ μὲ κάμητε ν' ἀποθάνω; Τὰ φορέματά μου, γρήγορα!.

Μόλις ἐνδυθείς, στηριζόμενος ἐπὶ τῶν δύο υἱῶν του ἐξῆλθε.

Διὰ τοῦ παραθύρου ὁ λοχαγὸς διέταξε τὴν πυρβολαρχίαν νὰ διέλθῃ ἐν σπουδῇ. Ἀλλ' ὁ γέρων ἤδη ἦτο ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἡ κραυγὴ ἦν ἐξέβαλε ἦτο τόσον σπαρακτική, ὥστε ὁ λοχαγὸς ἠναγκάσθη νὰ διατάξῃ τὴν πυροβολαρχίαν νὰ σταματήσῃ.

Ὑποβασταζόμενος ὑπὸ τῶν υἱῶν του ἐπλησίασεν εἰς τὸ τηλεβόλον τοῦ υἱοῦ του καὶ ἐνηγκαλίσθη αὐτὸ σφιγκτότατα μετ' ἀπεριγράπτου ὁρμῆς.

— Ἰδοὺ ἡ θέσις! εἶπεν ὁ λοχαγός.

Ὁ πατὴρ ἀπέθηκεν ἐπὶ τοῦ τηλεβόλου τὸ ἰσχνὸν καὶ γεροντικὸν πρόσωπόν του ψιθυρίζων διὰ τῶν λυγμῶν του·

— Ἄχ! παιδί μου, παιδί μου!..

Ὁ ὑπολοχαγὸς ἀφίππευσεν, οἱ δὲ δύο πυροβοληταί, οἵτινες εἶχον ἀνεγείρῃ τὸν ἑτοιμαθάνατον λοχίαν ἤρχοντο μετ' αὐτόν.

— Κύριε, εἶπεν ὁ ὑπολοχαγός.

Ὁ πατὴρ ἐστράφη. Ἀνεπόλησε τὴν σκηνήν, ἣν πρὸ μικροῦ εἶχε διηγηθῇ αὐτῷ ὁ λοχαγός. Διὰ τῶν δύο βραχιόνων του ἐνηγκαλίσθη τοὺς δύο στρατιώτας, ἐν ᾧ ὁ ὑπολοχαγὸς ἔθετεν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ πατρὸς τὸ φίλημα, τὸ ὁποῖον εἶχε δώσῃ εἰς τὸν νεκρὸν υἱὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

— Ἄ! παιδιά μου! εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς στρατιώτας ὁ γέρων.

Οἱ πυροβοληταί, εἰς νεῦμά τι τοῦ λοχαγοῦ ἐχαιρέτησαν στρατιωτικῶς τὴν ἰσχάτην ἐκείνην ὀδύνην· ὁ ταλαίπωρος γέρων καταβληθεὶς ὑπὸ τῆς συγκινήσεως κατέπεσεν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῶν υἱῶν του.

Μετ' ὀλίγον τὸ τελευταῖον τηλεβόλον τῆς πυρβολαρχίας εἶχεν ἐξαφανισθῇ εἰς τὸ βάθος τῆς ὁδοῦ, ὁ δὲ πατὴρ τὸ ἀπεχαιρέτα διὰ τῆς χειρός ὡσεὶ μετ' αὐτοῦ συναπήρχετο καὶ ὁ νεκρὸς υἱός του.

— Ὦ, πατέρα, εἶπεν εἷς τῶν υἱῶν, ὁ ἀδελφός μας δὲν ἀπέθανε!

Ὁ δὲ γέρων ὑψώσας τὴν κεφαλὴν ἀπήντησε:

— Ὄχι δὲν ἀπέθανε. Ὅστις ἀποθνήσκει γενναίως διὰ τὴν πατρίδα δὲν ἀποθνήσκει!

(Ἐκ τῶν Racconti Militari τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίτσις).

Α. Π. Κ.

Ἄγγλος τις ἐξεφράσθη μετὰ περιφρονήσεως περὶ τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνος, διότι ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐφονεύθησαν μόνον 192 ἄνδρες, ἐν ᾧ διὰ τῶν σημερινῶν πολεμικῶν μέσων 50,000 καὶ πλέον δύνανται νὰ ἐξολοθρευθῶσιν ἐν διαστήματι ὀλίγων ὡρῶν. Ἐν τούτοις ἡ ἀνάμνησις τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνος καὶ τοῦ ἡρωισμοῦ ὃν ἐπεδείξαντο οἱ Ἕλληνες θὰ μείνῃ ἐξάπαντος ἐν τῇ μνήμῃ τῶν λαῶν, ἐν ᾧ αἱ φοβεραὶ ἀνθρωποσφαγίαι τῶν νεωτέρων χρόνων θὰ λησμονηθῶσιν ἴσως.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Οἱ εὐφάνταστοι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἄνθρωποι φαίνονται κυρίως ἐκ τῶν γραμμάτων ἅτινα ὑψοῦνται ὑπεράνω ἢ ὑποκάτω τῆς γραμμῆς, π. χ. ἐκ τῶν κεφαλαίων γραμμάτων, ὧν τὸ εἶδος καὶ ἡ ὄψις καταδεικνύει σκιῶς ἂν ἡ φαντασία αὐτῶν εἶνε ἁρμονική, δημιουργική, πλουσία, κανονική, ἀγομένη καὶ συρομένη ὑπὸ ἰσχυρᾶς θελήσεως, ἢ ἂν εἶνε δυσαρμονική, πτωχή, ἀχαλίνωτος, ἢ καὶ ὅλως παράφορος. Ἡ γνώμη δὲ αὕτη ἐνισχύεται ἐὰν παρατηρήσωμεν τὴν διαφορὰν καὶ τῆς ὅλης γραφῆς. Αἱ καμπύλαι καὶ τὰ γράμματα τὰ ὑπάρχοντα ἄνω τῆς γραμμῆς δεικνύουσιν ὅτι ἡ δραστηριότης καὶ ἐνεργητικότης ἀνήκουσιν εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πνευματικὴν δύναμιν, τὰ δὲ κάτω τῆς γραμμῆς ἐπεκτεινόμενα τὴν προσκόλλησιν τοῦ προσώπου εἰς τὸν ὑλικὸν κόσμον. Ὅπως δηλαδὴ ἀπαντᾷ χοῦ ὑπάρχει ἀντίθεσις μεταξὺ τοῦ ἄνω καὶ τοῦ κάτω, μεταξὺ πνεύματος καὶ ὕλης, ψυχῆς καὶ σώματος, ἀντίθεσις ἐνικοῦσα καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον μεταξὺ τοῦ ἄνω αὐτοῦ τμήματος, τοῦ ψυχικοῦ καὶ ἰδεώδους, καὶ τοῦ κάτω, τοῦ προσεγγίζοντος πρὸς τὴν ὕλην, οὕτω καὶ ἡ γραφὴ διαιρεῖται δι' ὁριζοντείου ἄξονος εἰς ἄνω ἥμισυ, μᾶλλον ψυχικὸν καὶ πνευματικόν, καὶ εἰς κάτω, ὑλικόν. Ἐὰν αἱ μορφαὶ τῶν γραμμάτων ἄνω τοῦ ἄξονος εἶνε μεγαλείτεραι, ὀγκωδέστεραι, ὑψηλότεραι καὶ ἀφθονώτεραι ὑπερέχει ἡ ἰδεώδης πνευματικὴ ζωή, ἐὰν δὲ συμβαίνῃ τὸ ἐναντίον ὑποδεικνύεται πρόσωπον ὑλιστικόν, διάθεσις πρὸς τὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις καὶ πνεῦμα πρακτικόν, ἐνασχολούμενον μὲ τὰς ἰδίας ὑποθέσεις. Ἐὰν τὰ γράμματα τοῦ χειρογράφου εἶνε ἰσομέτρως πρός τε τὰ ἄνω καὶ κάτω ἀνεπτυγμένα δεικνύουσιν εὐκίνητον πνευματικῶς φύσιν καὶ δραστήριον ἔν τε τῇ θεωρίᾳ καὶ ἐν τῇ πράξει. Γράμματα συμμέτρως μὲν, ἀλλ' ἀσθενῶς προβάλλοντα πρὸς τὰ κάτω καὶ πρὸς τὰ ἄνω, ὑπεμφαίνουσι τὸ ἐναντίον, ἤτοι φύσιν μὴ παραγωγὸν οὔτε ἰδεῶν οὔτε ὕλης, σμικροτάτου δὲ πνευματικοῦ ὁριζόντος.

Τὰ κεφαλαῖα γράμματα πρὸς τούτοις ὑποδεικνύουσι κυρίως τὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν δημόσιον βίον, εἶνε τρόπον τινὰ τὰ ἐνδύματα τῆς ἑορτῆς ἢ τῶν ἐπισκέψεων, ἐνῷ τὰ μικρὰ δεικνύουσιν αὐτὸν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ καὶ τῇ οἰκογενείᾳ καὶ ἑπομένως ἀναλογοῦσι πρὸς τὰ καθημερινὰ ἐνδύματα. Ὁ ἀρεσκόμενος νὰ παρουσιάζηται δημοσίᾳ, ὁ δίδων ἀξίαν εἰς τὰς πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκδηλώσεις τῶν τιμῶν, ὁ ἔχων κλίσιν πρὸς ἐπίδειξινεἰς εὐγενεῖς καὶ ἐπισήμους κύκλους εἴτε εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν κοινωνίαν, οὐδόλως παραλείπει, ὅσον δύναται, νὰ γράφῃ τοὺς τίτλους, τὰς ἐπιγραφὰς ἢ διευθύνσεις τῶν ἐπιστολῶν διὰ μεγάλων γραμμάτων, καλλιγραφικῶς καὶ ὀρθῶς. Ὁ ἔχων τοὐναντίον κλίσιν μᾶλλον πρὸς τὴν οἰκιακὴν γαλήνην καὶ μὴ ἀγαπῶν ποσῶς τὴν εὐγενῆ κοινωνίαν οὔτε τοὺς προσποιουμένους τὸν εὐγενῆ μεταχειρίζεται τὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐν σμικρῷ μεγέθει, ἐνίοτε μάλιστα χωρὶς νὰ θέλῃ ἀντικαθιστᾷ τὰ μεγάλα γράμματα διὰ μικρῶν.

Ὁ εἰλικρινὴς καὶ εὐθυρρήμων, ὁ ἐκφράζων δημοσίᾳ καὶ ἀνεπιφυλάκτως τὴν γνώμην του καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀποκρύψῃ τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματά του γράφει τὰ γράμματα τῶν λέξεων μεγάλα καὶ ἰσομεγέθη· εἰς ἀνθρώπους μάλιστα οἵτινες αἰσθάνονται ἀληθῆ ἀνάγκην νὰ ἀνοίξωσι τὴν καρδίαν των, αἱ τελευταῖαι λέξεις γράφονται διὰ μεγαλητέρων γραμμάτων, ὅπως παρατηροῦμεν ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ χειρόγραφα τῶν παιδίων. Χαρακτήρων κρυφίων, ὑστεροβούλων, πονηρῶν καὶ κεκρυμμένων ἑκάστη σχεδὸν λέξις καταλήγει χθαμαλῶς καὶ ὀξέως, τὰ τελευταῖα γράμματα εἶνε συχνότατα δυσανάγνωστα, ἐνίοτε ἀπολήγοντα μόνον εἰς ὀξεῖαν γραμμήν, διότι πάντοτε φοβοῦνται οἱ οὕτω γράφοντες μὴ εἶπον πάρα πολλὰ καὶ δὲν θέλουσι ν' ἀποκαλύψωσι ἐντελῶς τὴν γνώμην των. Ἀνθρώπων τινῶν ἐναλλάσσονται συχνάκις τὰ ἐντίθετα σημεῖα τῆς κρυψινοίας πρὸς τὰ τῆς εἰλικρινείας, δεῖγμα, ὅτι δύναταί τις ἄλλοτε μὲν νὰ εἶνε εἰλικρινὴς καὶ εὐθύγλωσσος, ἄλλοτε δὲ κρυψίνους καὶ κεκαλυμμένος.

Ἄνθρωποι εὔθυμοι, ἐπιχειρηματίαι, φιλόδοξοι, πεποιθότες εἰς ἑαυτοὺς καὶ τείνοντες εἰς ἐπιχειρήσεις ἐπιτυχεῖς, ἔχουσι γραφὴν διευθυνομένην πρὸς τὰ ἐπάνω· παρ' ἄλλοις ἡ γραφὴ κάμπτεται κατὰ χώρας, ἀλλ' ἀνορθοῦται πάλιν. Τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἐπιτυγχάνουσι τὸ πᾶν, ἢ τοὐλάχιστον πολλά. Ἐὰν ὅμως αἱ γραμμαὶ διευθύνονται πρὸς τὰ κάτω, ἢ τὰ τελευταῖα γράμματα τῶν λέξεων κλίνουσι πρὸς τὰ κάτω, ἐὰν ἡ ὑπογραφὴ εἰς τὸ τέλος καταπίπτει ὡς κατάπονος ἐκ τῆς ζωῆς, ὁ γράφων κατεβλήθη ὑπὸ τῆς τύχης καὶ ἡ δύναμις τῆς θελήσεως αὐτοῦ συνετρίβη. Ἀρνεῖται αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ ἀπελπίζεται, ἢ προφαντεύῃ καὶ προαισθάνεται τὸ μέλλον νὰ συντρίψῃ αὐτὸν ἐγγὺς πεπρωμένον. Τοιαύτη εἶνε ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Wallenstein, τοιαύτη ἡ τοῦ Ναπολέοντος, οὗτινος ἡ ὑπογραφὴ εἰς μὲν τῆς ἡμέρας τῆς εὐτυχίας διευθύνεται πρὸς τὸν οὐρανόν, εἰς δὲ τὴν Ἁγίαν Ἑλένην καταφέρεται πρὸς τὰ κάτω σχεδὸν κάθετος, ὡς τις ῥιπτόμενος εἰς τὸ βάραθρον. Ἐνίοτε καταπίπτουσι γράμματά τινα μόνον, ἢ μόνον ἡ τελεία στιγμή, ὑπὸ τὴν γραμμήν, γεγονὸς ὅπερ προδίδει βραχείας παροξύνσεις ἀποθαρρύνσεως καὶ ἀπελπισμοῦ.

Διὰ τῶν σημείων τούτων ἀναγνωρίζοντες τὰς κυριωτέρας γραμμὰς τοῦ χαρακτῆρος ἀνθρώπου τινὸς δυνάμεθα δι' ἄλλων δευτερευόντων σημείων τῆς γραφῆς νὰ εἰσέλθωμεν καὶ εἰς περαιτέρω λεπτομερείας περὶ τοῦ προκειμένου προσώπου.

Ὁ ὑπερήφανος π.χ. καὶ περιφρονητικῶς καὶ ἀφ' ὑψηλοῦ θεωρῶν τοὺς ἄλλους, ἢ ὁ τείνων πρὸς τὸ ὑψηλὸν καὶ εὐγενῶς σκεπτόμενος μεγαλοϊδεάτης γράφει πάντοτε τὰς πρώτας γραμμὰς τῶν κεφαλαίων γραμμάτων π. χ. τοῦ κεφαλαίου Μ μεγαλητέρας τῶν ἑπομένων, ἐνῷ ὁ πρὸς τοὺς ἄλλους ὑφῶν τὰ βλέμματα καὶ ἔχων ἀνάγκην τιμᾶς γράφει αὐτὰ μικρότερα. Ὁ φιλάργυρος παύεται αἴφνης τῆς γραφῆς ἀποτόμως, οἰκονομεῖ μελάνην καὶ χάρτην καὶ ἀφίνει ἐλάχιστα κενὰ μεταξὺ τῶν λέξεων, ἐνῷ ὁ σπάταλος γράφει τὰς λέξεις καὶ τὰς φράσεις εἰς μεγάλας ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις, καταλείπων πολὺν χάρτην ἄγραφον. Ὁ περιστιωμένος, φιλάρεσκος καὶ θαυμαστὴς ἑαυτοῦ ἀρέσκεται γράφων περιττὰς ἐκζεζητημένας κωρωνίδας ἐπὶ τῶν γραμμάτων (τζίφρας), τὰς ὁποίας πρέπει νὰ διακρίνωμεν τῶν *ἑτέρων καθαρῶν γραμμῶν, τῶν ὑποδεικνυουσῶν* καλαισθησίαν, ἢ τῶν κεκλεισμένων σημείων, τῶν φανερούντων ἄνθρωπον ἔχοντα ἐσωτερικὸν πνευματικὸν βίον, μὴ ἐκδηλούμενον εὐχερῶς.

Ὁ ἐρασιτέχνης, ὁ φιλόβιβλος κ.τ.λ. μιμοῦνται διὰ τῶν ἀρκτικῶν αὐτῶν γραμμάτων τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα, συχνότατα δὲ ζωγραφίζουσιν ἀντὶ νὰ γράφωσι. Ὁ καλοκάγαθος, καλὸς πρὸς πάντας καὶ πρᾷος ἀγαπᾷ νὰ γράφῃ τὰ γράμματα στρογγύλα καὶ ἀκουσίως ἀποφεύγει τὰ γωνιώδη. Ὁ αὐτάρεσκος ἁπλώνει πλατέως τὰ γράμματά του, ἰδίως δὲ τὰ εὐμεγέθη, ὅπως καὶ τοὺς ἀγκῶνας του, ὁ δὲ συνεσταλμένος καὶ αἰδήμων συμπιέζει αὐτὰ εἰς μίαν καὶ μόνην ἐνίοτε γραμμήν. Τὸ πρωτότυπον πνεῦμα ἐφευρίσκει ἰδιάζοντα καὶ μὴ ἐν χρήσει γράμματα. Ὁ σκληρὸς καὶ ἀπηνὴς γράφει γράμματα ἔχοντα πολλὰς γωνίας, ὁ κριτικὸς ὀξέα, ἰδίως τὸν συρμὸν τῆς ὑπογραφῆς του, συνήθως δὲ μικρὰ γράμματα καταλήγοντα εἰς ὀξύτητας, ἐχούσας τὴν μορφὴν ἐγχειριδίου. Ὁ κρυψίνους ἀρέσκεται ἐκτὸς τῶν σημείων ἅτινα ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω νὰ κυκλοῖ διὰ κεκλεισμένων καμπύλων γραμμῶν τὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ τὴν ὑπογραφήν του. Ὁ ἀσθενὴς τὰς φρένας μεταχειρίζεται εἰς τὰς ἄνω τῆς γραμμῆς χώρας τῆς γραφῆς, τὰς ἀνηκούσας, ὡς εἴδομεν, εἰς τὸν πνευματικὸν βίον, μορφὰς γραμμάτων καὶ σημεῖα μὴ ἔχοντα οὐδένα λόγον χρήσεως. Ἐνίοτε δὲ αἱ γραμμαὶ αὗται, παύονται ἀποτόμως, ὡς ἐὰν διακόπτεται τὸ νῆμα τῶν σκέψεων, ὅπως π.χ. φαίνεται εἰς τὴν γραφὴν τοῦ ποιητοῦ Lenau, ὡς παράφρονος.

Ὁ ἐπιπόλαιος ἄνθρωπος διολισθαίνει διὰ τῆς γραφίδος ἐπὶ τοῦ χάρτου χωρὶς νὰ πιέσῃ αὐτήν, εἰς δὲ τὰς τελικὰς μακρὰς γραμμὰς τῶν γραμμάτων καὶ λέξεων δίδει διαφόρους, καθ' ὅλας τὰς χώρας τοῦ ὁρίζοντος, διευθύνσεις. Ὁ θερμόαιμος σπεύδει πρὸς τὰ ἔμπροσθι διὰ τῶν μακρῶν ἐγκαρσίων γραμμῶν, εἰς δὲ τὰ γράμματα τῶν λατινικῶν γλωσσῶν, γράφει τὴν ἐγκαρσίαν γραμμὴν τοῦ t μὴ ἐφαπτομένην ποσῶς τοῦ γράμματος τούτου, ἐν ᾧ ὁ φίλαρχος γράφει αὐτὴν πολὺ ὑπεράνω τοῦ γράμματος. Ὁ ἰδιότροπος μεταβάλλει ἀδιακόπως τὸ ὕψος καὶ τὴν λοξότητα τῶν γραμμάτων. Ὁ κόλαξ γράφει ἰδιαζόντως μεγάλα καὶ διεξοδικὰ τὰ ἀρκτικὰ γράμματα τῶν τίτλων καὶ προσφωνήσεων. Αἱ γραμμαὶ τῆς γραφῆς τοῦ πονηροῦ διπλωμάτου εἶνε κυματοειδεῖς καὶ ὀφιοειδεῖς. Ὁ δύσπιστος θέτει ἀπανταχοῦ σημεῖα ἀποσιωπητικὰ καὶ σημεῖα ὑποδεικνύοντα παραληφθείσας σκέψεις.

Χαρακτηριστικὸς ἐπίσης διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶνε καὶ ὁ ὑπογραμμισμὸς ἢ συρμὸς τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ, ἤτοι αἱ γραμμαί, ἃς σύρει ἕκαστος κάτωθεν τῆς ὑπογραφῆς του. Ἡ παρουσία δὲ καὶ μόνη τοιούτων γραμμῶν δεικνύει αὐταρέσκειαν, αὐτοσυνειδησίαν, ἀνεξαρτησίαν. Συρμὸς ὀξὺς ὑποδεικνύει ὀξύτητα πνεύματος καὶ κριτικήν· ξιφοειδὴς διευθυνόμενος, πρὸς τὰ κάτω, ἢ σφηνοειδής, ἄνθρωπον δράστην καὶ φίλεριν. Ἐὰν ὁ συρμὸς ἀπόλυται βαθμηδὸν μετὰ πολλὰς καὶ ἐπανειλημμένας σπειροειδεῖς γραμμὰς προδίδει φύσιν θαυμάζουσαν ἑαυτὴν καὶ περίεργον, φέρων δὲ μίαν καὶ μόνην στροφὴν πνεῦμα ἐμπορικόν. Συρμὸς ἄκομψος καὶ βαρὺς εἶνε ἴδιος φύσεως κοινῆς, ἢ ἀνθρώπου ἀξέστου καὶ ὀγκώδους. Συρμὸς συνιστάμενος ἐκ μιᾶς καὶ μόνης ἰσχυρᾶς καθέτου γραμμῆς δεικνύει ἐνέργειαν καὶ ἱκανότητα πρὸς τὸ κυριαρχεῖν, μεγαλοπρεπῆ δὲ φαντασίαν. Συρμὸς ἰδιότροπος, σταυροειδής, ἢ ἐνέχων ἕτερα παράδοξα σημεῖα ἐμφαίνει μὲν πρωτοτυπίαν, ὑπερβολικῶς ὅμως γενόμενος, βλακίαν.

Εὐνοϊκώτατον σημεῖον κατὰ τὴν διάγνωσιν τοῦ χαρακτῆρος εἶνε ἡ ἔλλειψις παντὸς σημείου ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς, δεῖγμα ἁπλότητος, μετριοφροσύνης καὶ εἰλικρινοῦς φύσεως.

Ἐκ τῶν ἄνω ῥηθέντων λαμβάνομεν ἰδέαν τινὰ τί εἶνε, ἢ τοὐλάχιστον τί θέλει νὰ εἶνε, ἡ γραφολογία. Εἰς τὸν ἀναγνώστην δὲ ἀφίεται, ἐρευνῶντα ἡσύχως τὰ λεχθέντα καὶ κρίνοντα τὰ κατωτέρω δημοσιευθησόμενα διάφορα αὐτόγραφα δείγματα ἐπιστήμων τε καὶ μὴ προσώπων, ἢ πειραματιζόμενον αὐτὸν ἐπὶ γραφῶν καὶ χειρογράφων, ἰδίως γνωστῶν αὐτῷ καὶ ἀκριβῶς κεχαρακτηρισμένων προσώπων, νὰ ἐξαγάγῃ συμπεράσματα καὶ ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀληθείας ἢ μή, ἢ περὶ τοῦ ποσοῦ τοὐλάχιστον τῆς ἀλη-

θείας τοῦ περιεχομένου εἰς τὰ ἄνω ῥηθέντα.

Δὲν εἶνε δὲ ποσῶς, νομίζομεν, ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὅτι πρὸς τοιαύτην κρίσιν ἀπαιτεῖται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀμεροληψία καὶ ἀνεξαρτησία ἀπὸ προκατειλημμένων γνωμῶν, ἀφ'ἑτέρου δὲ καὶ ψυχολογικαὶ γνώσεις, πρὸς τούτοις δὲ ὅτι δὲν πρέπει τις νὰ κρίνῃ ταχέως ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου σημείου, ἀλλὰ νὰ προσπαθῇ νὰ πλάσῃ ἐνιαίαν εἰκόνα ἐξ ὁλοκλήρου γραφῆς. Ἐὰν δὲ οὕτω ἐρευνῶντες τὴν γραφὴν φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι αὕτη ὅπως καὶ πᾶσα ἄλλη ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις τοῦ ἀνθρώπου, εἶνε εἰκών, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, πιστὴ τοῦ ἐνδομύχου αὐτοῦ χαρακτῆρος, κερδίζομεν μικρόν τι πρᾶγμα ὡς πρὸς τὴν θεωρίαν καὶ κατανόησιν τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἐπιτυγχάνεται δὲ καὶ ὁ σκοπὸς τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν, ἃς ἐχαράξαμεν.

Ἐκθέσαντες τὰς ἀρχὰς ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ γραφολογία, δὲν θεωροῦμεν νῦν ἄσκοπον νὰ ἐφαρμόσωμεν τὰ θεωρητικῶς λεχθέντα καὶ ἐν τῇ πρᾶξει ἐπὶ ὡρισμένων γραφῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ λαμβάνομεν ἐν πρώτοις γραφὰς διασήμων προσώπων, ἐξ ὧν πᾶς τις, γνωρίζων τὸν χαρακτῆρα τοῦ γράφοντος, δύναται νὰ πεισθῇ ἂν ἡ κατὰ τὰς γραφολογικὰς ἀρχὰς κριθεῖσα γραφὴ ἀναλογεῖ πρὸς τὴν ἐντύπωσιν ἣν ἐμποιεῖ ἡμῖν τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ τοῦ ὅλου βίου, ὡς τοιαύτην δὲ λάβωμεν τὴν καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς *Ἑστίας* χαραχθεῖσαν ὑπογραφὴν γνωστοτάτου ἐν Εὐρώπῃ ἀνδρός, τοῦ Βισμαρκ.

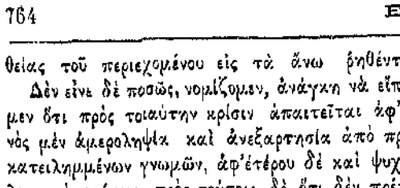

Τί μᾶς λέγει ἡ ὑπογραφὴ αὕτη;

Ἐν πρώτοις εἶνε μεγάλη, τετράκις σχεδὸν μεγαλητέρα τῆς συνήθους πλαγίας γραφῆς, εἶνε πλήρης ἐκφράσεως, φαίνεται ὡς χυθεῖσα διὰ μιᾶς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ χυτηρίου καὶ ἐπομένως κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε λεχθέντα δεικνύει: μεγαλεῖον.

Δεύτερον, ἐξαιρέσει ἑνὸς καὶ μόνου γράμματος, ὅλα τὰ λοιπὰ εἶνε συνηνωμένα. Πρὸ ἡμῶν λοιπὸν δὲν ἔχομεν ὀνειροπόλον τινὰ ἢ φαντασιόπληκτον, ἐπτάμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν καὶ κενεμβατοῦντα, οὔτε ποιητήν τινα ἢ σκεπτικόν, οὔτε ἰδεολόγον ἢ πλαστουργὸν ἰδεῶν νέων, ἀλλὰ πρακτικόν ἄνδρα, βαδίζοντα μετὰ λογικῆς, ἐρευνῶντα τὰς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπαρχούσας ἰδέας ὡς πρὸς τὸ ἐκτελέσιμον αὐτῶν, συνδέοντα αὐτὰς ὀρθῶς μετ' ἀλλήλων, τακτοποιοῦντα καταλλήλως καὶ ἐκτελοῦντα αὐτὰς δραστηρίως, ἀδιαφοροῦντα δὲ ὡς πρὸς τὰ προκύψοντα ἀποτελέσματα. Αἱ τελευταῖαι δὲ αὗται ἰδιότητες ἐξάγονται ἀπὸ τῆς ὀξείας μορφῆς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἀνκλόγου βαρύτητος τῆς ὅλης ὑπογραφῆς. Ἔχουσι δὲ μεγάλην ἀξίαν πρὸς τὸν βίον αἱ πνευματικαὶ αὗται ἀρεταὶ ἐὰν συγχρόνως συνδέονται μὲ ἰσχυρὰν καὶ σχεδὸν ἐκφοβίζουσαν δύναμιν θελήσεως, ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν καθέτων καὶ πλαγίων γραμμῶν τοῦ δευτέρου κεφαλαίου γερμανικοῦ γράμματος B, αἵτινες φαίνονται βαρεῖαι καὶ χαλύβδιναι, πρὸς δὲ τούτοις ἐκ τοῦ τελικοῦ K καὶ τοῦ μέσου *m*.

Ἐκ τοῦ πάχους δὲ καὶ τῆς βαρύτητος τῶν γραμμάτων καὶ αὐτῶν τῶν λεπτῶν γραμμῶν βλέπομεν ἄνδρα θεωροῦντα τὸν βίον ἀπὸ τῆς σοβαρᾶς αὐτοῦ ἀπόψεως. Δὲν ὑπάρχει ἐν ταῖς γραμμαῖς ταύταις τὸ ἐπιπόλαιον, τὸ κυμαινόμενον, τὸ ἐλαφρόν. Ὁ ἀνὴρ ὁ γράψας τὴν ὑπογραφὴν ταύτην ἐργαζόμενος ἢ διασκεδάζων, τρώγων ἢ πίνων, βαδίζων πεζὸς ἢ ἔφιππος, ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ θὰ ἔχῃ βεβαίως βαρὺ παράστημα καὶ θ' ἀρέσκηται παίζων νὰ κερδίζῃ παρὰ τῶν ἄλλων, δὲν θὰ ἐπιτρέπῃ δὲ νὰ κερδίζωσι παρ' αὐτοῦ.

Ἡ ὑπογραφὴ δεικνύει ἐπίσης ἄνθρωπον ἔχοντα εὐαισθησίαν, καὶ δή, ἂν κρίνωμεν ἐκ τῆς οὔτε πολὺ πλαγίας οὔτε ὀρθίας στάσεως τῶν γραμμάτων, εὐαισθησίαν ὁμαλὴν καὶ ἄνευ διαταγμοῦ ἐκδηλουμένην. Δὲν δεικνύει ὑπερευκισθησίαν, οὔτε προσποιητὴν ἀδιαφορίαν, οὔτε τάσιν πρὸς ἀπόκρυψιν τῶν αἰσθημάτων, ὅπως εἰς τὰς ἀντιστρόφως πλαγίας γραφάς. Ὁ ἀνὴρ οὗτος δεικνύεται διὰ τῆς ὑπογραφῆς του οἷος ὄντως εἶνε.

Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ ὑπαγραφὴ εἶνε ἁπλῆ, δὲν ἔχει περιττοὺς συρμοὺς οὔτε κορωνίδας. Ὁ γράψας αὐτὴν δὲν ἐζήτησε μορφὰς γραμμάτων κομψάς, ἀλλ' ἔγραψεν ὅ,τι εἶχε νὰ γράψῃ καὶ οὐδὲν πλέον, καὶ ἐπομένως δὲν θὰ εἶνε εὐφραδὴς ῥήτωρ, ἀλλ' ἀκριβῶς θὰ ὁμιλῇ δι' ὀλίγων λέξεων ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐν γένει ὁ λόγος αὐτοῦ θὰ εἶνε ἁπλαστος καὶ ἀβίαστος. Τὸ ἐναλλάσσον τέλος ὕψος τῆς ὑπογραφῆς δεικνύει φύσιν περιπαθῆ. Ἡ κατάκτωσις ἀπὸ τοῦ B μέχρι τοῦ ς (μετὰ τὸ i) στιγμὴν πνευματικῆς καταπονήσεως. Ὁ συνωθισμὸς τῶν γραμμάτων ἐν ἀρχῇ οὐχὶ ἀσήμαντον οἰκονομίαν, ἡ βαρεῖα στιγμὴ ἐπὶ τοῦ i μεγίστην ἀκρίβειαν καὶ ἐν τοῖς σμικροῖς· ἡ εὐρεῖα βάσις τοῦ B ἰσχυρὸν ἐγωϊσμόν· ὁ δὲ ξιφοειδὴς τελευταῖος συρμὸς ἐπὶ τοῦ K πνεῦμα φίλερι καὶ δύναμιν δράσεως.

Πόσον ἀλλοία δὲν εἶνε ἡ ὑπογραφὴ Ἐλισάβετ τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας;

Καὶ ἡ ὑπογραφὴ αὕτη εἶνε μεγαλοπρεπής, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὰ κεφαλαῖα γράμματα ἢ εἰς τὰ μικρά, καὶ ἐπομένως δεικνύει χαρακτῆρα ἐκπεφρασμένον μᾶλλον εἰς τὸν δημόσιον βίον ἢ εἰς τὸν ἰδιωτικόν, χαρακτῆρα, ἐλλείποντα ὅλως διόλου ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Βίσμαρκ. Πρὸ πάντων δὲ ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν ἡ κάθετος θέσις τῶν γραμμάτων τῆς ὑπογραφῆς, ἰδίως δὲ μέχρι τοῦ Eli, ἐξ οὗ δηλοῦται ὁ ἀναίσθητος ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ψυχρὰ ὑπερηφάνεια, χαρακτῆρες, δι' ὧν διεκρίνετο ἡ βασίλισσα αὕτη. Ἡ πλαγία γραμμὴ ἡ ἄνωθεν τοῦ E εἶνε φανερὸν σημεῖον κυριαρχίας καὶ ἀλαζονίας, τὸ δὲ πρὸς τὰ ἄνω κεκαμμένον μέρος αὐτῆς ὑπενθυμίζει τὸ δόγμα τῆς βασιλείας «ἐλέῳ Θεοῦ». Πρὸς τούτοις τὸ μέγεθος τῶν γραμμάτων εἶνε διάφορον (συγκρινε τὸ i πρὸς τὸ e), ἀνάλογον πρὸς τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ περὶ τῆς Ἐλισάβετ, ὅτι αὕτη ἄλλοτε μὲν ἐδείκνυε μείζων τοῦ ἀνδρός, ἄλλοτε δὲ ἐλάσσων τῆς γυναικός. Λογικὴ καὶ ἤρεμος ἐμμονὴ εἴς τι ἐλλείπουσιν παρ' αὐτῇ ἐντελῶς, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ὑπογραφῆς· εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι πεντάκις θελήσασα νὰ νυμφευθῇ δὲν τὸ κατώρθωσε, ἐφάνευσε δὲ τὸν εὐνοούμενον αὐτῆς Ἔσεξ, ὃν εἶτα ἐλυπήθη ὑπερβολικῶς. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ὑπογραφὴ αὕτη διὰ τῶν ἀσυνδέτων αὐτῆς γραμμάτων δεικνύει ἀφθονίαν ἰδεῶν, διὰ τῶν πολυκάμπτων καὶ μετεώρων ἄνω καὶ κάτωθεν τῆς γραμμῆς συρμῶν φαντασίαν πλουσίαν, διὰ δὲ τῆς προτιμήσεως τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων παίδευσιν φιλολογικήν· γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι ἡ Ἐλισάβετ ἐνόει τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἀκτινικήν. Οἱ συρμοὶ τέλος οὗτοι, οἱ ἐξεζητημένοι μέν, ἀλλὰ πλούσιοι, κομψοὶ καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀνήσυχοι, ὑπεμφαίνουσι ἀδιάκοπον διατριβὴν περὶ τὴν ὕλην καὶ τὸ πνεῦμα, ματαιοδοξίαν ἄμετρον, πνεῦμα καὶ φύσιν καλλωπιστικὴν καὶ αὐτάρεσκον. Λέγεται δὲ περὶ αὐτῆς ὅτι ἦτο ἐνήμερος ὅλων τῶν ζητημάτων καὶ ἐνόει αὐτά, καὶ ὅτι θνήσκουσα κατέλιπε τρεῖς χιλιάδας ἐνδυμασιῶν, ὧν μία ἦτο καταφορτος μαργαριτῶν καὶ λίθων πολυτίμων.

Τὸ *z* καὶ *a* τῆς ὑπογραφῆς δεικνύουσι καρδίαν τραχεῖαν καὶ ἐνίοτε σκληράν, ἐνῷ τὸ *e* καὶ *h* τοὐναντίον ἀγαθότητα καὶ καλωσύνην. Ἐνῷ δὲ τὸ ὑπερηφάνως ἄκαμπτον E δηλοῖ τὴν βασίλισσαν, αἱ πρὸς τὰ ἄνω κεκαμμέναι καμπύλαι γραμμαὶ τοῦ *h* καὶ τοῦ *i* προδίδουσιν αἰσθήματα τρυφερά, ὧν αὕτη δὲν ἦτο ἄμοιρος, ὡς γυνή.

Ἐν συντόμῳ ἡ ὑπογραφὴ αὕτη, γραφολογικῶς ἐξεταζομένη, παριστᾷ προσωπικότητα ἐν τῇ κοινωνικῇ αὐτῆς θέσει ἀμέτρως ὑπερήφανον, πνευματώδη, ἀνεπτυγμένην, μεγαλοπρεπῆ, ἀλλ' ἀσυνεπῆ πρὸς ἑαυτήν, φερομένην διηνεκῶς τῇδε κἀκεῖσε ὑπὸ τοῦ πνεύματός της, ἐν δυσαρμονίᾳ πρὸς ἑαυτήν, καὶ κατὰ συνέπειαν δυστυχῆ βασίλισσαν, ὁ δὲ γνωρίζων τὴν ἱστορίαν αὐτῆς θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ γραφολογία ὁμοφωνεῖ εἰς τὰς κρίσεις της πρὸς τὴν ἱστορίαν.

Ἐὰν δέ τις συγκρίνων τὰς δύο ταύτας ἱστορικὰς ὑπογραφὰς ἀπαντήσῃ ἡμῖν, ὅτι αὗται εἶνε διάφοροι ἀλλήλων, οὐ μόνον διότι ἐγράφησαν ὑπὸ δύο ὅλως διαφόρων προσώπων, ἀλλὰ διότι ἀνήκουσι καὶ εἰς διαφόρους χρονικὰς περιόδους, καὶ ὅτι ἡ Ἐλισάβετ ἔχει τὴν συνήθη τῶν τότε χρόνων γραφήν, θὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην ταύτην καὶ μάλιστα ἕνεκα αὐτῆς ταύτης τῆς γραφολογίας. Διότι ἂν ἕκαστος, ὡς γνωστόν, εἶνε προϊὸν τῶν χρόνων καθ' οὓς ζῇ, τὰ ἐξέχοντα πρόσωπα εἶνε ἔτι μᾶλλον, διότι ταῦτα καὶ συλλαμβάνουσι καλλίτερον καὶ ὀρθότερον τὸ πνεῦμα τῶν χρόνων των καὶ συλλαμβάνονται ὑπ' αὐτοῦ. Ἐὰν λοιπὸν ἡ Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας ἔζη κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους, ἢ ὁ Βίσμαρκ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνης, θὰ εἶχον ἄλλην ὑπογραφήν, καίπερ αἱ βάσεις θὰ ἔμενον αἱ αὐταί. Θὰ παρήλλασσον δὲ αἱ ὑπογραφαὶ αὐτῶν διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον, διότι Βίσμαρκ τῶν τότε χρόνων καὶ ἡ Ἐλισάβετ τῆς σήμερον δὲν ἤθελεν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν παράστασιν ὁ Βίσμαρκ τῆς σήμερον καὶ ἡ Ἐλισάβετ τῶν χρόνων ἐκείνων.

Χαρακτηριστικὴ ἐπίσης καὶ ὅλως σύμφωνος πρὸς τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἱστορικὴν περιγραφὴν εἶνε καὶ ἡ γραφή, ἰδίως δὲ ἡ ἁρμοδιωτέρα πρὸς διάγνωσιν τοῦ χαρακτῆρος ὑπογραφή, Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου, Ναπολέοντος τοῦ Α', Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', Αἰκατερίνης τῆς Β'. τῆς Ῥωσσίας, τοῦ Goethe, τοῦ Σαιξπήρου καὶ ἄλλων πολλῶν.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ.

ΝΗΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΝΗΣΤΕΥΤΑΙ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Ἀλλοίωσις ταῦ αἰσθήματος τῆς πείνης.— Οἱ νευραπαθεῖς.—Χασμήματα καὶ ἀδυναμίαι.—Ψευδὴς πεῖνα.—Θανάσιμος νεύρωσις.—Κατάργησις τῆς πείνης διὰ τῆς ἐπιμονῆς.— Αἱ συνταγαὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.—Τὰ φιλοσοφικὰ κατατόπια τοῦ Ἐπιμενίδου.—Τὰ ἐκχυλίσματα τῆς μακροβιότητος.—Νηστεῖαι ἀκούσιοι.—Ἀπαγόρευσις τῆς λήψεως τροφῆς ἐν ὑπνωτικῇ καταστάσει.—Ἡ ἀτονία καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀσιτίας ἐξασθένησις.—Αἱ μυϊκαὶ ἀσκήσεις καὶ ἡ ἐπιρροὴ αὐτῶν ἐν τῇ ἀσιτίᾳ.—Πλάναι καὶ προλήψεις.—Συμπεράσματα.

Ἡ πεῖνα πολλάκις δύναται νὰ ἐμβάλῃ καὶ εἰς παραφορὰς μανίας. Ζῶα καθειργμένα, ἐὰν μείνωσιν ἄσιτα, ἐφορμῶσιν ἐμμανῶς κατὰ τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων τοῦ κλωβοῦ αὐτῶν, μὲ ὄμματα ἀστραπηβόλα καὶ ἀπειλητικά. Γνωστὴ ἐξ ἄλλου εἶνε ἡ ἱστορία τῶν ναυαγῶν τῆς σχεδίας τῆς

Μεδούσης. Μετὰ εἰκοσιτετράωρον μόλις ἀσιτίαν, ἤρξαντο ἐκδηλούμεναι παρ' αὐτοῖς αἱ παρακισθησίαι, ἀμέσως δὲ κατόπιν ἐπῆλθεν ἡ περίοδος τῶν μανιωδῶν ἐξεγέρσεων καὶ οἱ ναυαγοὶ ἐπιπεσόντες κατ' ἀλλήλων ἀλληλοκτονήθησαν. Μετὰ δέκα τρεῖς δὲ ἡμέρας, ὅτε διέσωσεν αὐτοὺς ὁ *Ἄρχός*, ἐκ τῶν 150 μόλις εἶχον ἀπομείνει 15.

Πρόσωπα πολὺ πλείω ἢ ὅσα δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ πάσχουσι τὴν πάθησιν τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνης. Τὸ *τέϊον τῆς πέμπτης ὥρας* (o' clock five tea) τῶν Ἄγγλων, ἤτις τὸ ἐλαφρὸν πρόδειπνον ὅπερ λαμβάνουσι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τῆς δείλης, εἶνε ἀρκούντως δεδικαιολογημένον. Τινὲς νευροπαθεῖς λιποθυμοῦσιν ἐξ ἀδυναμίας ἐὰν δὲν φάγωσι τίποτε μεταξὺ τῶν κυρίων αὐτῶν γευμάτων. Γνωρίζομεν ἕνα δικηγόρον ἰσχνὸν τὸ σῶμα, καὶ ἕνα μηχανικόν, παχύν, ἀμφοτέρους ἐπιρρεπεῖς εἰς νευρώσεις. Ὁ πρῶτος ἐὰν τὴν 5 μ. μ. δὲν πίῃ ἓν ποτήριον μαδέρας μετὰ μικροῦ πλακοῦντος καθίσταται ὠχροπράσινος καὶ καταπίπτει ἀδρανὴς ἐπί τινος ἕδρας, ἐν σκοτοδινίᾳ. Ὁ μηχανικὸς ἀντέχει πλειότερον. Πρὸ ἔτους ἀπηλλάσσετο τῆς δυσχερείας σχεδὸν ἐντελῶς καπνίζων, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑβδόμην καὶ ἡμίσειαν ὅταν ἐπέστρεφεν οἴκοι καὶ ὠσφραίνετο τὴν κνίσσαν τῶν μαγειρευομένων ἐδεσμάτων, ἐὰν δὲ δὲν παρετίθετο αὐτῷ αὐτοστιγμεὶ φαγητόν ἠδυνάτει νὰ συνίσχῃ ἑαυτὸν καὶ καθίστατο ἐμμανὴς ἐξ ὀργῆς. Ὁ κύριος οὗτος ἀναμφισβητήτως καὶ βεβαίως παρὰ τὴν θέλησίν του κατείχετο ὑπὸ τῆς μανίας τῆς πείνης.

Ἐν τούτοις εἶνε ἀρκούντως παχύς, ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ ἀνάγκην συνεχῶς νὰ ἀναπληροῖ τὰς ἀπωλείας τοῦ ὀργανισμοῦ του. Ἐνόησεν ἑπομένως ὅτι ἡ αἰτία ὅλου τοῦ κακοῦ ἦτο τὸ νευρικὸν αὐτοῦ σύστημα, ἐπεχείρησε δὲ νὰ καθυποτάξῃ αὐτὸ καὶ τὸ κατώρθωσεν ὡς ἑξῆς. Διεσκέδασε τὴν πεῖνάν του πίνων θερμὸν τέϊον, δι' οὗ ἐπετάχυνε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, παρέτεινε τὴν ὥραν τοῦ δείπνου βαθμιαίως, ἐπὶ τέλους δὲ ἐξεβίασεν ἑαυτὸν οὕτως ὥστε νὰ κατακλίνηται ἐνίοτι καὶ νῆστις. Χάρις εἰς τὴν δίαιταν ταύτην τὸ νευρικόν του σύστημα νῦν ἠρεμεῖ, παραπονεῖται μάλιστα ὅτι δὲν ἔχει ὄρεξιν πλέον. Ἀπώλεσεν 6 χιλιόγραμμα ἐκ τοῦ βάρους αὐτοῦ καὶ ἔχει ἄριστα τὴν ὑγείαν. Οἱ πολύσαρκοι καὶ οἱ νευροπαθεῖς, οἱ πάσχοντες ἐξ ὑπερβαλλούσης πείνης, ὀφείλουσι κατὰ τοῦ νευρικοῦ αὐτοῦ συστήματος νὰ στραφῶσιν καὶ νὰ ἐπιζητήσωσιν ὅπως γένωνται κύριοι τούτου. Οἱ πόνοι καὶ ἡ ἀγωνία, οὓς αἰσθάνεταί τις κατὰ τὰς πρώτας δοκιμάς, ἐξουδετεροῦνται κατόπιν. Οἱ πτωχοὶ οἱ ἐξ ἀδυναμίας ἐνίοτε καταπίπτοντες ἐν ταῖς ὁδοῖς νεκροὶ δὲν ἀποθνήσκουσιν ἐκ πείνης· δυστυχῶς οὗτοι εἶσιν ἠναγκασμένοι νὰ ἀσιτῶσι καὶ συνείθισαν τὴν πεῖναν, ἀλλ' ὑποκύπτουσιν εἰς τὴν φυσιολογικὴν ἐξάντλησιν καὶ τὴν ἀθρεψίαν.

Τίς δὲν ἤκουσε περὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἰθαγενῶν ἐνίων χωρῶν, οἵτινες κάμνουσιν ἐκδρομὰς μακροτάτας, χωρὶς νὰ φάγωσι τίποτε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἀρκούμενοι, ἀντὶ πάσης ἄλλης τροφῆς, εἰς ὀλίγα φύλλα *κόκα* καὶ τὸν χυμὸν φυτῶν τινων; Εἰθίσθησαν ἀνέκαθεν νὰ μὴ πεινῶσιν καὶ ἐπαρκοῦσιν εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἀνθρωπίνης μηχανῆς ἐκ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἑαυτῶν σώματος. Ἴσως φθάνει νὰ καταπίῃ τις στερεόν τι σῶμα, ἵνα καταστείλῃ πᾶσαν αἴσθησιν πείνης. Φίλων ὁ Βυζάντιος, μαθηματικὸς καὶ μηχανικὸς ἀκμάσας κατὰ τὸ Β' π. Χ. αἰῶνα, διέσωσεν ἡμῖν δύο συνταγὰς πρὸς καταστολὴν τῆς πείνης. Τὴν ἑτέραν τούτων λέγεται ὅτι εἶχε μεταχειρισθῇ πρότερον ὁ φιλόσοφος Ἐπιμενίδης ὁ Κρὴς, κατὰ τὴν παράδοσιν, κατώκησεν ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη ἐν σπηλαίῳ, χωρὶς ὁ ὄχλος νὰ γνωρίζῃ πῶς ἐτρέφετο.

Οἴκοθεν ἐννοεῖται, ὅτι ἡ φαντασία, ἡ βούλησις, αἱ ἀτομικαὶ ψυχικαὶ διαθέσεις μεγίστην ἀσκοῦσιν ἐπίδρασιν εἰς τοιαύτας περιστάσεις.

Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἐὰν ὁ ὑγιὴς ἄνθρωπος ἀδυνατῇ νὰ ὑποστῇ τὴν ἀσιτίαν, τοῦτο συμβαίνει διότι ἀσθενεῖ ἐκ πείνης καὶ οὐχὶ ἕνεκεν ἀθρεψίας. Ἐὰν ὁ πυρέσσων, ὁ παράφρων, ὁ ἐν ὑπνωτικῇ καταστάσει διατελῶν ἀντέχωσιν εἰς τὴν ἀσιτίαν, κεῖται ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως, ὅτι ἀντέχουσι, διότι τὸ νευρικὸν σύστημα παρ' αὐτοῖς οὐδὲν διεγείρει πλέον ὀδυνηρὸν αἴσθημα· ἀλλ' ἀντέχουσι μόνον εἰς τὴν πεῖναν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν ἀθρεψίαν.

Τὰς καινοφανεῖς ταύτας ἰδέας αἵτινες ἐκ πρώτης ὄψεως δύνανται νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς παραδοξολογίαι, ὑπεστηριξάμεν πολλάκις ἐν ἰδιαιτέραις ἡμῶν συνομιλίαις. Ἐφ' ᾧ μετὰ ζωηροτάτης εὐχαριστήσεως εἴδομεν λίαν γνωστὸν φυσιολόγον, τὸν ἰατρὸν κ. Βεργχάϊμ, καθηγητὴν ἐν τῇ Ἰατρικῇ Σχολῇ τοῦ Νανσῦ, ἀναπτύσσοντα ταύτας, ἐν τοῖς κυριωτέροις αὐτῶν μέρεσι τοὐλάχιστον, ἀλλ' ἀνεξαρτήτως ἡμῶν, ἐν προσφάτῳ ἐπιστολῇ του, ἣν ἐδημοσίευσεν ἰατρική τις ἐφημερὶς τῶν Παρισίων. «Ὁ ὑγιὴς ἄνθρωπος», λέγει ὁ κ. Βεργχάϊμ «ὁ ἀποθνήσκων μετὰ πολυήμερον νηστείαν, »δὲν ἀποθνήσκει ἐξ ἀσιτίας· ἡ ἐπελθοῦσα ἰσχνότης δὲν εἶνε μεγάλη, τὸ δὲ ἐν αὐτῷ χρήσιμον »διὰ τὴν ζωὴν ὑλικὸν δὲν ἐξηντλήθη ἐντελῶς. »Τὸ βάρος τοῦ σώματός του καὶ ἡ φυσιολογικὴ »τῶν ὀργάνων αὐτοῦ συναρμογὴ δὲν ἀποκλείουσιν εἰσέτι τὴν ζωήν. Ἄλλως πως φθίνει ὁ ἄτυχὴς φθισικός, ὅστις ἀπώλεσε τὴν σωματικὴν »αὐτοῦ ὑπόστασιν διὰ τῶν ἐφιδρώσεων, τῶν συ»νεχῶν ἀποχρέμψεων, τοῦ πυρετοῦ κτλ. καὶ ὅστις, »ἐν τούτοις, σύρεται ἐπὶ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους ὡς αὐτοκινούμενος σκελετός. Οἱ ἐκ τυφοειδοῦς

»πυρετοῦ ἀναῤῥωννύοντες ἰσχναίνουσιν ὑπερβολικῶς, »οὐχ ἧττον θεραπεύονται. Παραβαλλόμενος πρὸς »αὐτοὺς ὁ ὑγιής, ὁ νηστεύσας ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας, »εἶνε σχεδὸν κολοσσὸς καὶ ὅμως ἀποθνήσκει. *Ἀλ»λὰ δὲν ἀποθνήσκει ἐξ ἀθρεψίας· ἀποθνήσκει »ἐκ πείνης.* Ὁ πυρέσσων, ὁ φθισικός, ὁ πάσχων »ἀνορεξίαν, αἱ ὑστερικαὶ δὲν πεινῶσιν. Ἰδοὺ ὁ »λόγος δι' ὃν ἀντέχουσιν εἰς τὴν ἀσιτίαν. *Ἡ πεῖνα »φονεύει πρὸ τῆς ἀθρεψίας*».

Ὁ κ. Βεργχάϊμ προστίθησι καὶ τὰ ἑπόμενα: «Ὁ ἀτυχὴς ὁ μὴ τρώγων ἀποθνήσκει ἐκ νευρικῆς »νόσου, ἐκ *νευρώσεώς* τινος, γεννωμένης ἐκ τῆς »πείνης. Ὁ πυρετιῶν, ὁ φθισικός, ὁ πάσχων ἀνορε»ξίαν, δὲν ἀποθνήσκουσι, διότι δὲν πεινῶσιν. Οὕ»τοι ἀποθνήσκουσιν ἐκ τῆς βραδέως προβαινούσης »ἀθρεψίας. *Ἡ πεῖνα φονεύει ταχέως· ἡ ἀθρε»ψία φονεύει βραδέως.*»

Εἶνε δῆλον ὅτι συμφωνοῦμεν ἐντελῶς πρὸς τὸν κ. Βεργχάϊμ, εὐχερέστερον δ' ἔσται ἡμῖν νῦν νὰ παράσχωμεν εὔλογόν τινα ἐξήγησιν τῶν πολυημέρων νηστειῶν. Ὁ νηστευτὴς εἶνε ἄτομον, οὗ τὸ νευρικὸν σύστημα εἴτε ἐκ φύσεως, εἴτε διὰ τῆς ἀπαιτουμένης διαπαιδαγωγήσεως, δύναται νὰ καταστῇ τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἐξουδετεροῖ τὰς συνεπείας τῆς πείνης. Παρελθουσῶν τῶν πρώτων τῆς ἀσιτίας ἡμερῶν, αἱ λοιπαὶ παρέρχονται αὐτομάτως, ὡς ὀρθότατα παρετήρησε καὶ ὁ κ. Σούτσης. Εἰς τὸν νηστεύοντα οὐδὲν πλέον ἐπιβάλλεται ἢ νὰ ζήσῃ καταναλίσκων ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὀργανισμοῦ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ, ἐξαντλῶν τὰς οἰκονομίας του μέχρι τέλους.

Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ πλειότερον ἐξέπληξε τὸ κοινὸν ἐν τῷ πειράματι τῶν Μεδιολάνων, ἦν ὅτι ἡ σωματικὴ ῥώμη δὲν ἐγκατέλιπε τὸν Σούτσην, μέχρι πέρατος τῆς νηστείας αὐτοῦ. Ἡσίτει καὶ ὅμως διετήρει ἀκμαίας τὰς φυσικὰς δυνάμεις του. Ἀλλὰ διετήρει αὐτὰς ἀκμαίας, διότι ἠσκεῖτο εἰς τὰ ὅπλα, ἐπεδίδετο δὲ καὶ εἰς ἄλλας σωματικὰς ἀσκήσεις. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, πρέπει τις νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὁμαλὴν τῶν ὀργάνων λειτουργίαν, νὰ διευκολύνῃ τὴν ἀνάλωσιν τῶν διαφόρων ὑλῶν τοῦ ὀργανισμοῦ, ν' ἀπαλλαγῇ τῶν δηλητηριωδῶν ἀποθεμάτων καὶ διατηρήσῃ τὴν ζωηρότητα τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος. Ἄλλως ἡ ζωὴ ἠδύνατο νὰ σβεσθῇ αἰφνιδίως ὡς ἀσταθὴς φλὸξ λυχνίας. Ὁ νηστεύων, χάριν τῶν ἀσκήσεων τούτων, ἀναλίσκει ἐκ τοῦ σώματός του περισσοτέρας ὕλας, ἀλλ' ἡ δαπάνη εἶνε ἐπωφελής. Ἅπαξ τῆς πείνης ἠττηθείσης, αἱ ἀνάγκαι τῆς θρέψεως προβαίνουσι βραδέως, τὸ νευρικὸν σύστημα ἀπαμβλύνεται καὶ καλὸν εἶνε νὰ διεγείρῃ τις αὐτὸ καὶ ὑποβοηθήσῃ τὴν κανονικὴν πορείαν τῶν ζωϊκῶν λειτουργιῶν. Ὁ κ. Σούτσης ἐν Μεδιολάνοις, μόλις ἀπώλεσε καθ' ἑκάστην, κατὰ μέσον ὅρον, 440 γραμμάρια ἐκ τοῦ βάρους αὐτοῦ καὶ 7 γραμμάρια οὐρίνης, 29 δὲ μόνον καθ' ἃς ἡμέρας ἐπεδίδετο εἰς ἀσκήσεις. Ἡ ἐν τῷ σώματι καῦσις καταπίπτει μέχρις ἐλαχίστου ὁρίου, ἐὰν αἱ ζωϊκαὶ λειτουργίαι, αἵτινες εἰσὶ πᾶσαι ἐξησθενημέναι, δὲν διεγερθῶσι τεχνητῶς.

Καὶ περὶ τοῦ ποτοῦ τοῦ κ. Σούτση; Θὰ ἐρωτήσωσιν οἱ ἀναγνῶσται, τοῦ περιβοήτου ποτοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον δύνανται ἐν ἀνάγκῃ λαοὶ ὁλόκληροι νὰ κορέσωσι τὴν πεῖναν αὐτῶν, τίποτε; Ὦ! περὶ τοῦ ποτοῦ! Καὶ ἐν τούτοις ἀκόμη δὲν θέλομεν νὰ ὑποπτεύσωμεν τὴν φιλαλήθειαν τοῦ κ. Σούτση. Τὸ ποτὸν τοῦτο ἔχει βεβαίως δι' αὐτὸν θαυματουργοὺς ἰδιότητας, ἀλλ' ἀπαξιοῦμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἔχει τὰς αὐτὰς ἰδιότητας καὶ διὰ τὸν πρῶτον τυχόντα. Τὸ πολὺ δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἶνε ὠφέλιμον εἰς καταπράυνσιν τῆς πείνης κατὰ τὰς πρώτας τῆς νηστείας ὥρας, ὡς τὸ ὄπιον, τὸ χλωροφόρμιον κτλ. Ἀλλ' εὐκόλως δύναταί τις νὰ παρέλθῃ αὐτό. Ὁ ἕτερος τῶν νηστευτῶν, λόγου χάριν, ὁ Μερλάττης ἀντὶ τοῦ ποτοῦ τούτου μεταχειρίζεται ἕτερον μέσον. Τρώγει τόσον ὥστε νὰ πάθῃ σχεδὸν ἐκ δυσπεψίας, ἵνα οὕτω προκαλέσῃ ἀνορεξίαν καὶ ἀνθέξῃ κάλλιον εἰς τὴν πεῖναν.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἧς ἐμνημονεύσαμεν ἐν τοῖς ἄνω, ὁ κ. Βεργχάϊμ ἑρμηνεύει εὐφυῶς τὴν σημασίαν τοῦ ποτοῦ τοῦ Σούτση. Τὸ ποτὸν τοῦτο ἔχει διὰ τὸν Ἰταλὸν νηστευτὴν ἐντελῶς ὑποκειμενικὴν δύναμιν. Ὁ Σούτσης εἶνε ἀπολύτως πεπεισμένος περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος αὐτοῦ, διὰ τῆς αὐτενεργοῦ δὲ ἐπιβολῆς τῆς πεποιθήσεως ταύτης, κατορθοῖ νὰ μὴ αἰσθάνηται τὴν πεῖναν. Πρὸς κατανόησιν τοῦ λεγομένου, ὁ ἀναγνώστης δέον νὰ γνωρίζῃ ὅτι πραγματικῶς, οἱ παράφρονες ἢ αἱ ὑστερικαὶ γυναῖκες, οἱ μὴ θέλοντες νὰ φάγωσιν, ὑπείκουσι συνήθως εἰς ψυχικήν, ἢ ἄλλης ἀγνώστου φύσεως, αὐτενέργειαν, ἥτις καθιστᾷ αὐτοὺς ἀνασθήτους εἰς τὸ αἴσθημα τῆς πείνης.

Οὕτως, καθὰ ὁ κ. Βεργχάϊμ ἀναφέρει, ὁ ἰατρὸς Δεμπὸ *ὑπέβαλεν* εἰς ὑστερικὰς γυναῖκας τὴν ἰδέαν νὰ μὴ πεινῶσιν πλέον καὶ νὰ παύσωσι τρώγουσαι. Αἱ δύο πειραματισθεῖσαι δὲ πράγματι ἔπεινον, ἀλλ' ἀπεποιοῦντο νὰ λάβωσιν οἱανδήποτε τροφήν. Τὸ πείραμα διεκόπη μετὰ εἴκοσι πέντε ἡμέρας, ἠδύνατο ὅμως νὰ παραταθῇ ἔτι πλέον. Μία τῶν οὕτως ἀσιτησασῶν γυναικῶν ἀπώλεσε 3 χιλιόγραμμα ἐκ τοῦ βάρους αὐτῆς, ἡ ἑτέρα δὲ 6. Συγχρόνως, ὑγιὴς ἀνήρ, ὑποβληθεὶς ἐκουσίως εἰς νηστείαν χάριν συγκρίσεως, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ πέραν τῆς πέμπτης ἡμέρας καὶ ἀπώλεσεν 7 χιλιόγραμμα ἐκ τοῦ βάρους αὐτοῦ. Αἱ πειραματισθεῖσαι ἀσθενεῖς τοῦ κ. Δεμπὸ, αἵτινες δὲν ἐπείνων, ἀπώλεσαν ἀναλόγως σχεδὸν ὅσον βάρος καὶ ὁ Σούτσης, ἐνῷ ὁ ὑγιὴς ἔχων ἀνήρ, ὁ ὑποφέρων ἐκ πείνης, ἀπώλεσε πολλῷ πλειότερον.

Ἐν συμπεράσματι, εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι

ὑπάρχουσι πρόσωπα ὑγιῶς ἔχοντα, ἅτινα εἴτε δι' ἁπλῆς ἐκδιάστεως τῆς θελήσεως εἴτε μετὰ προηγουμένην βαθμιαίαν ἄσκησιν δύνανται νὰ ἀνθέξωσιν εἰς τὴν πεῖναν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀποζῶντα ἐκ τοῦ ἰδίου ἑαυτῶν ὀργανισμοῦ. Τὸ πρᾶγμα οὔτε ὡς παράδοξον, οὔτε ὡς παράβασις τῶν φυσιολογικῶν νόμων δύναται νὰ θεωρηθῇ.

Δ. Γ. Κ.

ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἰσοκράτους]

Ἀρχικὸς προσπάθει νὰ εἶσαι οὐχὶ διὰ χαλεπότητος, ἀλλὰ τοιοῦτος δεικνύμενος εἰς τοὺς ἄλλους, ὥστε νὰ ἀναγνωρίζωσι τὸ ὑπέρτερον τῆς διανοίας σου καὶ νὰ νομίζωσιν ὅτι συνετώτερον θέλεις σκεφθῇ σὺ ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας.

—

Φυλακὴν ἀσφαλεστάτην νόμιζε τήν τε ἀρετὴν τῶν φίλων καὶ τὴν τῶν πολιτῶν εὔνοιαν καὶ τὴν σαυτοῦ φρόνησιν.

—

Διὰ παντὸς τοῦ χρόνου οὕτω φαίνου προτιμῶν τὴν ἀλήθειαν, ὥστε πιστότερος νὰ εἶνε σοὶ λόγοι ἢ οἱ ὅρκοι τῶν ἄλλων.

—

Φίλους προσπάθει νὰ ἀποκτᾷς οὐχὶ ἐκείνους μεθ' ὧν θέλεις διατρίβει εὐχάριστα, ἀλλὰ ἐκείνους, μεθ' ὧν ἄριστα θέλεις διοικήσει τὴν πόλιν.

—

Ἄρχε σαυτοῦ μηδὲν ἧττον ἢ τῶν ἄλλων, καὶ τοῦτο νόμιζε βασιλικώτατον, ἂν μηδεμιᾶς τῶν ἡδονῶν εἶσαι δοῦλος, ἀλλὰ κύριος τῶν ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν.

—

Τὴν σεαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους πάρεχε, γινώσκων ὅτι τῆς πόλεως ὅλης τὸ ἦθος ὁμοιοῦται πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων.

—

Μάλιστα μὲν ἐπιζήτει νὰ διαφυλάττῃς τὴν ἀσφάλειαν καὶ εἰς σεαυτὸν καὶ εἰς τὴν πόλιν· ἂν δ' ἀναγκασθῇς νὰ πολεμήσῃς, προτίμησον τὸν καλὸν θάνατον μᾶλλον ἢ ζωὴν αἰσχράν.

—

Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι βασιλεύς, καὶ φρόντιζε ὅπως μηδὲν ἀνάξιον τῆς τιμῆς ταύτης πράξῃς.

—

Ὅσον κατὰ τὰς τιμὰς προέχεις τῶν ἄλλων τοσοῦτον καὶ κατὰ τὰς ἀρετὰς προσπάθει νὰ εἶσαι ὑπέρτερος αὐτῶν.

—

Ἀρχῆς τετευχώς, ἴσθι ταύτης ἄξιος.
Εἰκὼν δὲ βασιλεύς ἐστιν ἔμψυχος θεοῦ.

(Γνῶμαι ἀρχαῖαι)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ μικροτέρα ἐφημερὶς τοῦ κόσμου ἐκδίδεται ἐν Μεξικῷ, ἐν τῇ πόλει Γουαδαλαγιάρᾳ, φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν El Telegramma. Τὸ μῆκος αὐτῆς εἶνε 5 δακτύλων, τὸ δὲ πλάτος 3. Ἀριθμεῖ 4 σελίδας καὶ περιέχει τὰς σπουδαιοτέρας εἰδήσεις τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου Κόσμου. Ἡ συνδρομὴ αὐτῆς εἶνε 75 λεπτὰ κατὰ τριμηνίαν.

Ὁ Δανὸς λοχαγὸς Paulsen ἀνεκάλυψεν ἐργαλεῖον κληθὲν «ὀζοντογεννήτωρ», δι' οὗ παρασκευαζομένου ἀφθόνου ὄζοντος βελτιοῦται ὁ ἀὴρ τῶν δωματίων καὶ ἀπολυμαίνονται αἱ αἴθουσαι τῶν ἀσθενῶν, ἢ χῶροι πεπληρωμένοι ἀνθρώπων κ.τ.τ. Πειράματα γενόμενα ἐν τῷ γενικῷ νοσοκομείῳ τῆς Κοπεγχάγης ἀπέδειξαν τὴν ἐφεύρεσιν ἐξαίρετον.

Τὸ μεγαλοπρεπὲς μαυσωλεῖον, τὸ ὁποῖον παρήγγειλεν ἡ αὐτοκράτειρα Εὐγενία διὰ Ναπολέοντα τὸν Γ' καὶ τὸν υἱόν της, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἱδρυθῇ ἐν Farnborough περατοῦται ὅσον οὔπω. Ἡ ἔκπτωτος αὐτοκράτειρα σκοπεῖ νὰ μεταφέρῃ τὰ λείψανα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐκ τῆς ἐκκλησίας Saint-Mary ἐν Chislerhust εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς ἐξ Ἰταλίας. Τὸ ἐτήσιον δὲ μνημόσυνον θὰ τελεσθῇ ἐν Farnborough τῇ 9 Ἰανουαρίου, ἡμέρᾳ τοῦ θανάτου Λουδοβίκου τοῦ Ναπολέοντος. Λέγεται ὅτι εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων θὰ παρευρεθῶσιν ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Ναπολεοντιδῶν.

Κατὰ τὰ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν συγκεντρωθέντα ἀποτελέσματα τῆς καταγραφῆς τῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα τυφλῶν, κωφαλάλων καὶ φρενοβλαβῶν οὗτοι ἀνέρχονται, πλὴν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κυνουρίας, εἰς 1503 τυφλούς, 1084 κωφαλάλους καὶ 1088 φρενοβλαβεῖς.

Ἐν τῇ πόλει Γκοργκοντζόλα, κειμένῃ οὐχὶ μακρὰν τοῦ Μιλάνου, θὰ ἑορτασθῇ προσεχῶς παράδοξος ἐπετηρίς, ἤτοι ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς κατασκευῆς τοῦ τυροῦ τῆς Γκοργκοντζόλας, ἐξ ἧς ἡ πόλις ἀπέκτησε τὴν εὐπορίαν της.

— Πόσων χρονῶν εἶσαι μπαμπά, λέγει ὁ μικρὸς Κώστας εἰς τὸν πατέρα του.

— Μαζὺ μὲ τὴ μαμά σου κάνομεν 80 χρόνια. Διαίρεσε τὸν ἀριθμὸ σὲ δύο ἴσα καὶ θὰ ἰδῇς πόσα εἴμαστε καὶ οἱ δύο.

— Ἂν διαιρέσω τὸν ἀριθμὸ σὲ δύο, ἡ μαμά μου εἶνε ὀχτὼ καὶ ἐσὺ εἶσαι... μηδέν.....

Ἐν βαγονίῳ δευτέρας θέσεως τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν—Πειραιῶς.

—Τὸ κορίτσι αὐτό, κυρία, δὲν εἶνε γιὰ μισὸ μ π ι λ λ ι έ τ ο. Εἶνε πολὺ μεγάλο.

— Μπά! τώρα θὰ μοῦ βγάλετε καινούργιες μόδες!.. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔγεινε ὁ σιδηρόδρομος παίρνει πάντοτε ἡ κόρη μου μισὸ μ π ι λ λ ι έ τ ο!

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—640

Ἀριθ. 571 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομή ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 7 Δεκεμβρίου 1886

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ

Διήγημα

Α'

Ἦτο περίπου ὥρα 5 μ.μ.

Νεαρὰ γυνὴ κομψὴ ἅμα καὶ μεγαλοπρεπής, ἐνδεδυμένη στολὴν ἐξοχικὴν πολυποίκιλον, ἐφόρει τὰς χειρίδας της ἑτοιμαζομένη νὰ ἐξέλθῃ. Ῥίψασα δὲ τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τῶν ῥοδοχρόων μεταξίνων κόμβων τῶν διεσπαρμένων ἐπὶ τῆς λευκῆς ἐσθῆτός της, εἶπεν ἀποτεινομένη πρὸς τὴν θαλαμηπόλον μετὰ θελκτικωτάτης ῥᾳθυμίας·

— Πῶς σου φαίνομαι, Μαρία; εἶμαι ὑποφερτή;

— Ἄ! κυρία μου, ἀπεκρίθη ἡ θεραπαινὶς μετὰ πολλῆς εἰλικρινείας, ποτέ μου δὲν σας εἶδα τόσον εὔμορφη.

— Χαίρω πολύ, διότι σήμερον ἴσα ἴσα ἔχω ἀνάγκην νὰ φαντάξω.

— Μάλιστα, εἰξεύρω, κυρία, σήμερα θὰ συνάξετε διάφορα ἐργόχειρα διὰ τὸ μεγάλο λαχεῖόν που θὰ κάμετε χάριν τῶν πτωχῶν.

— Ἀμέ! θὰ ψωμοζητήσω ἀπὸ θύρας εἰς θύραν. Τόσον λοιπὸν καλλίτερα ἂν εἶμαι τόσον ὡραία ὅπως μου λέγεις. Πρέπει νὰ εἰξεύρεις, κόρη μου, ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ πρᾶγμ' αὐτό, ὁποιός το ἀναλάβῃ, πρέπει νὰ μή τον βλέπουν οἱ ἄλλοι καὶ τον λυποῦνται. Ἀλλέως δὲν κάμνει τίποτε.

Ἡ Βαλεντίνη, οὕτως ὠνομάζετο ἡ νεαρὰ γυνή, κατέβη τὴν κλίμακα καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν. Ἡ ὁδὸς κοσμουμένη διὰ διπλῆς σειρᾶς φιλυρῶν, τὴν ὥραν ἐκείνην ἦτο ἔρημος καὶ σιωπηλή. Αἱ ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐξοχικαὶ οἰκίαι δὲν ἦσαν ἀκατοίκητοι, ἀλλ' οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοῦντες δὲν εἶχον ἀφορμήν, ὡς ἡ νεαρὰ γυνή, νὰ προτιμήσωσι τὴν θερμὴν κόνιν τῆς ὁδοῦ ἀντὶ τῆς χλοερᾶς καὶ δροσερᾶς αὐτῶν αἰθούσης.

Αἱ ζηλότυποι γλῶσσαι δυνατὸν νὰ εἴπωσιν ὅτι ἡ σύστασις λαχείου πρὸς εὐεργετικὸν σκοπὸν ὑπὸ νεαρᾶς χήρας εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, πλουσίας καὶ εὐμορφοτάτης, εὐφυεστάτης, ἀξιεράστου, φαιδροτάτης, ὡς καὶ οἱ εὐεργετικοὶ χοροὶ καὶ πᾶσαι αἱ ὑπὲρ τῶν πασχόντων φιλάνθρωποι θεωρίαι, καὶ πᾶσα τοιαύτη ἑορτὴ εἰς οὐδὲν ἄλλο καταλήγει, ἢ εἰς τὴν ἀναζήτησιν ποικιλίας διασκεδάσεων. Καὶ ταῦτα μὲν αἱ ζηλότυποι γλῶσσαι· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ὅμως οἱ εὖ φρονοῦντες, ὅλως ἄλλην ἔχουσι γνώμην, παραδεχόμενοι ὅτι πολὺ χριστιανικώτερον εἶνε τὸ νὰ εὐεργετῇ τις καὶ ἀνακουφίζῃ τὸν ὅμοιόν του διασκεδάζων, ἢ νὰ κακολογῇ τὸν πλησίον.. ..

Ἀλλ' ἂς μὴ τὴν ἀφίνωμεν πολλὴν ὥραν ἔξω ἐν τῇ ὁδῷ· πιθανὸν νὰ μας φύγῃ διότι ἔχει νὰ ἐπισκεφθῇ πάντας τοὺς εὐπόρους τῆς ἐξοχῆς πρὸς συλλογὴν πραγμάτων ὑπὲρ τοῦ λαχείου τῶν ἀπόρων, καὶ ἡ ὥρα ἐπείγει.

Β'

Πρῶτος ἐγγεγραμμένος ἐν τῷ σημειωματαρίῳ αὐτῆς ἦτο γηραιὸς ζωγράφος μέγα ἔχων ὄνομα μεταξὺ τῶν καλλιτεχνῶν, Κάρολος Δελωρῆς ὀνόματι, ζῶν μόνος μετὰ τῆς γηραιᾶς αὐτοῦ θεραπαίνης. Ἡ οἰκία του ἦτο εὐθὺς ἀπέναντι.

Ἡ Βαλεντίνη εἶχε πολλὴν οἰκειότητα πρὸς τὸν γηραιὸν τοῦτον γείτονα, ὅστις καίτοι ὑπερεξηκοντούτης, εἶχεν ὅμως τὸν νοῦν αὐτοῦ ἀκμαιότατον. Ἦτο εὐγενέστατος, κομψότατος, θελκτικώτατος καὶ ἀστειότατος, ὁμιλῶν περὶ τῆς τέχνης αὐτοῦ μετ' εὐφραδείας ἀπαραμίλλου καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἀκρατήτου. Τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ, τελειότατον καὶ χαριέστατον ἐνδιαίτημα, ἦτο προσιτὸν εἰς ὀλίγους τινὰς προνομιούχους, ἐν οἷς συγκατελέγετο καὶ ἡ Βαλεντίνη.

Εἰσελθοῦσα εἰς τὴν οἰκίαν ἐχαιρέτισεν, ἐπιχαρίτως μειδιάσασα, τὴν γηραιὰν θεράπαιναν καὶ ἔσπευσε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ ἐργαστήριον, οὗτινος ἔκρουσεν ἐλαφρὰ τὴν θύραν τρίς. Τοῦτο δὲ ἦτο τὸ σύνθημα τῶν προνομιούχων.

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος σπεύσας ἀνοίγει τὴν θύραν καὶ βλέπει ἐνώπιόν του τὴν χαρίεσσαν γείτονα· ἀποβλέψας δὲ εἰς τὸν φιλάρεσκον αὐτῆς ἱματισμὸν εἶπεν:

— Ἀπορῶ πῶς δὲν ἤνοιξεν ἡ θύρα μόνη της.

— Ἄ!

— Ἀφ' οὗ ἐπαρουσιάσθη ἔμπροσθέν της μία τοιαύτη νύμφη αἰθερία.

Ἡ Βαλεντίνη ἐπωφελουμένη ἐκ τῆς φιλοφρονήσεως ταύτης ὑπέλαβεν:

— Ὁμολογεῖτε λοιπὸν ὅτι τίποτε δὲν εἰμπορεῖ νὰ μου ἀντισταθῇ σήμερον;

— Οὔτε σήμερον, οὔτε....

— Ἀρκοῦμαι ἐγὼ εἰς τὸ σήμερον, ὑπέλαβεν ἡ νεαρὰ γυνὴ πρὸς τὸν ζωγράφον, τείνουσα αὐτῷ τὴν κομψὴν αὐτῆς δεξιάν, καὶ προσέθηκε γελῶσα: Καὶ ἔχετε τὸν νοῦν σας!

— Ὦ! ὦ! εἶμαι λοιπὸν ἐκτεθειμένος προσωπικῶς; εἶπεν ὁ γηραιός.

— Προσωπικώτατα μάλιστα.

— Τότε λοιπὸν προστάξατε· ὑποτάσσομαι ἐκ τῶν προτέρων μετὰ πληρεστάτης ἀσφαλείας εἰς πᾶσαν ἐπιθυμίαν σας. Τάχα δὲν εἶσθε μία ἀπὸ τὰς καλὰς Μοίρας, αἱ ὁποῖαι μοιραίνουν τοὺς εὐτυχεῖς ἀνθρώπους;

Καὶ λέγων τὸν περιποιητικὸν τοῦτον λόγον ἔδειξε θρονίον, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ καθίσῃ καὶ ἐκάθισε καὶ αὐτός.

—Ὄχι, ὄχι! δὲν εἶμαι ἡ Μοῖρα ἡ ὁποία μοιραίνει τοὺς εὐτυχεῖς ἀνθρώπους, εἶμαι ἡ Μοῖρα ἡ ζητιάνα, καὶ διὰ νὰ ἀφήσωμεν τὴν γλῶσσαν τῶν παραμυθιῶν, σᾶς λέγω ὅτι σήμερον περιηγοῦμαι χάριν τῶν πτωχῶν μου. Πρό τινων ἡμερῶν σᾶς εἶχα ὁμιλήσῃ περὶ συστάσεως λαχείου χάριν τῶν πτωχῶν τῆς ἐξοχῆς μας.

— Μάλιστα.

— Μάθετέ το λοιπὸν ὅτι εἶνε πρᾶγμα τετελεσμένον. Ὡμίλησα εἰς τὸν δήμαρχον καὶ μου παρεχώρησε τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ δημαρχείου, τὰς σημαίας καὶ τὴν δημοτικὴν μουσικὴν διὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκκυδεύσεως.

— Θὰ εἶνε περίφημα!

— Ναί... ἀλλά μου λείπουν τὰ ἀντικείμενα τοῦ λαχείου.

— Τὰ ἀντικείμενα; Ἀμ' μόνον νὰ φανῆτε, καὶ ὅλοι θά σας φορτώσουν.

— Ὁ λόγος σάς μ' ἐνθαρρύνει. Τοιαύτη εἶνε ἡ πεποίθησίς σας; Δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἐπιτυχίας;

— Τί λόγος!

— Τότε λοιπὸν κάμετε σεῖς τὴν ἀρχήν. Τί ἀγαπᾶτε νὰ πάρω ἀπ' ἐδῶ μέσα ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ χρωματισμένα;

Καὶ ἡ Βαλεντίνη περιέφερε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν διαφόρων ρωπογραφιῶν καὶ προσωπογραφιῶν καὶ τῶν διαφόρων σχεδιασμάτων καὶ σπουδασμάτων, δι' ὧν οἱ τοῖχοι τοῦ ἐργαστηρίου ἦσαν κεκαλυμμένοι.

— Διάβολε! ἀνεφώνησεν ὁ καλλιτέχνης, τίποτ' ἀπ' αὐτὰ δὲν εἶνε τελειωμένον.

— Καὶ αὐτὸς ὁ ὡραῖος ἀξιωματικός; ἠρώτησεν ἡ Βαλεντίνη, δεικνύουσα εἰκόνα τινά· αὐτή μου φαίνεται ἀρκετὰ τελειωμένη, καὶ θὰ κάμῃ καλὴ ὡραίαν ἐντύπωσιν.

Ὁ ζωγράφος ἐγέλασε σταθεὶς πρὸ τῆς εἰκόνος καὶ ἀποβλέψας πρὸς αὐτὴν μετὰ προδήλου εὐαρεσκείας:

— Μὰ εἰξεύρετε ὅτι εἶνε ἀξιόλογος στρατιώτης! Καὶ εἶνε;... μὰ βοηθήσατέ με λοιπόν...

— Εἶνε ὑπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ.

— Καὶ εἶνε φαντασία;

— Ὄχι δά! εἶνε εἰκὼν ὑπολοχαγοῦ μὲ σάρκα καὶ στολήν.

— Ἀξιωματικὸς καθὼς πρέπει, εἶπεν ἡ νέα στρέφουσα τὴν εἰκόνα εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν ὡς πρὸς τὸ φῶς. Εἶνε πολὺ νέος.

— Δὲν εἶνε πλέον.

— Δὲν εἶνε πλέον, τί;

— Οὔτε ὑπολογαγός, οὔτε νέος, ἀπεκρίθη ὁ ζωγράφος γελῶν.

— Ἄ!

— Τώρα ἔχει ὀλίγα περισσότερα ἔτη εἰς τὴν ράχιν του καὶ ὀλίγα περισσότερα γαλόνια, εἶπεν ὁ γηραιὸς μετὰ προφανοῦς ὑπερηφανίας.

— Καὶ ἔχει πολὺ περισσότερα;

— Τί περισσότερα;

— Ἔτη... καί, ἂν θέλετε, γαλόνια...

— Τώρα εἶνε ἀντισυνταγματάρχης ἐτῶν τριακοντατεσσάρων.

—Λοιπὸν δὲν θὰ εἶνε πλέον σὰν τὴν ὡραίαν αὐτὴν εἰκόνα, παρετήρησεν ὑποψιθυρίζουσα ἡ Βαλεντίνη καὶ συμπτύσσουσα ἐλαφρὰ τὴν γωνίαν τῶν χειλέων της.

— Χιλιάκις, μυριάκις καλλίτερος! ἀνεφώνησεν ὁ ζωγράφος, ὡς ἐὰν τον ἐπάτησέ τις... Ὄχι, εἶνε ἀλήθεια, προσέθηκε μετά τινος περιφρονήσεως, δὲν ἔχει πλέον τὸ ῥοδοκόκκινον αὐτὸ μάγουλον, τὸ μάγκικον αὐτὸ βλέμμα, τὰς μετρημένας αὐτὰς τρίχας τοῦ μουστακιοῦ, αὐτὸ τὸ ἀφρᾶτον πρόσωπον, ὄχι, ὄχι! Εἶνε μυριάκις καλλίτερος, ἀγαπητή μου· τὸ πρόσωπόν του εἶνε ἡλιοκαές, ἡ ματιά του λάμπει καὶ εἶνε γεμάτη εἰλικρίνειαν καὶ εὐφυΐαν, ἔχει μύστακας τόσους, καὶ στολίζουν τὸ πρόσωπόν του τὸ ἀρειμάνιον, καὶ γλυκύτητα. Εἶνε μεγαλοπρεπής, εὐγενής, ψυχὴ ἐκλεκτή. Ὅταν τον βλέπουν καὶ περνᾷ, τοὺς ἔρχεται νά του φωνάξουν: «Γειά σου, στρατηγέ μου».

Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἠκροᾶτο, οὐχὶ ἄνευ τινὸς συγκινήσεως, τὸ ἔνθερμον τοῦτο ἐγκώμιον τοῦ ἀξιωματικοῦ, οὗ τὴν εἰκόνα εἶχεν ἀνὰ χεῖρας. Ἐν ᾧ δὲ ὁ γηραιὸς ζωγράφος ἔλεγεν, ἡ φαντασία αὐτῆς ἐπεδιόρθωνε τὴν εἰκόνα κατὰ τὰς νέας ὑποδείξεις τοῦ ζωγράφου. Ἔθεσε τὴν εἰκόνα καὶ ἀντικαθίστα τὸ μὲν ῥόδινον τῶν παρειῶν διὰ τοῦ ἡλιοκαοῦς, ἐκεῖ δὲ ἔνθα ἐξήστραπτεν ἡ ζωηρότης καὶ κουφότης τῆς νεότητος, αὐτὴ ὑπέθετεν ἔκφρασιν συνναίας καὶ εὐσταθείας γαληνιαίας, ἐπὶ δὲ τοῦ χείλους τοῦ μόλις σκιαζομένου ὑπὸ ἁρσιοῦ χνοῦ, ἔβλεπεν ἐξαπλουμένους τοὺς ἀρειμανίους μύστακας, ἡ κεφαλὴ ὑψοῦτο ἀνδροπρεπὴς καὶ ἐν τῷ

βλέμματι ἐξήστραπτεν ἡ ἀνδρεία, καὶ τέλος ἡ Βαλεντίνη ἀντιπαραβαλλουσα τὸν παλαιὸν τῆς εἰκόνος τύπον πρὸς τὸν ἐπιδιωρθωμένον, εὗρισκε τὸν δεύτερον προτιμότερον τοῦ πρώτου.

— Ἔχετε λοιπὸν στενὰς σχέσεις μὲ τὸν ἀξιωματικὸν τοῦτον, ἠρώτησε μετὰ περιεργίας, τὸν ἀγαπᾶτε λοιπὸν πολύ;

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος ὀλίγον βραδέως παρετήρησεν ὅτι ὁ ἐνθουσιασμός τον εἶχε παρασύρῃ πέρα τοῦ δέοντος, ἀπαριθμοῦντα τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἐμειδίασεν ὡς ζητῶν τρόπον τινὰ συγγνώμην, καὶ ἀπεκρίθη ἁπλῶς:

— Εἶνε ἀνεψιός μου.

— Ποτὲ δὲν ἤλθ' ἐδῶ; Δέν σας ἐδόθη εὐκαιρία νὰ μού τον συστήσετε; Καὶ πῶς μ' ἀρίνετε νὰ εἶμαι εἰς ἄγνοιαν τῶν προσφιλεστάτων σας συμπαθειῶν; Διότι, ὡς καταλαμβάνω, ὁ ἀνεψιὸς αὐτὸς κατέχει πολὺν τόπον ἐν τῇ καρδίᾳ σας. Δὲν εἶνε φιλικὸν νὰ μου κρύπτετε τὴν εὐτυχίαν σας. Εἶνε πολὺ κακὸν πρᾶγμα, ἀγαπητέ μου γείτον. Ἐγώ σας εἶχα ὅλα τὰ πιστὰ καὶ σεῖς μού τα ἀρνεῖσθε; Ἴσως ἐπειδὴ εἶμαι πάρα πολὺ νέα; εἶπεν ἡ Βαλεντίνη μετά τινος εἰρωνείας.

— Ἴσα ἴσα δ' αὐτό, ὑπέλαβεν ὁ καλλιτέχνης αἰσθανθεὶς τὰ μάλιστα τὰς ἐπιπλήξεις ταύτας, ἐρασμιωτάτας κατ' οὐσίαν. Ὄχι διότι εἶσθε πάρα πολὺ νέα, ὥστε νὰ ἀκούσετε τὰς διαχύσεις τῆς καρδίας γέροντος, ὄχι, διότι εἰξεύρω πολὺ καλὰ ὅτι ἔχετε νοῦν ὡριμώτατον· ἀλλὰ καταλαμβάνετε, πολὺ καλά, κόρη μου, ὅτι χωρὶς νὰ κάμω λόγον περὶ τῆς εὐπρεπείας, ὁ κοινὸς νοῦς ἔπρεπε νὰ μὲ ὁδηγήσῃ νὰ μὴ σπρώξω εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀξιολατρεύτου χήρας ἕνα εὔμορφον ἀξιωματικὸν τριαντατεσσάρων ἐτῶν. Ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν ἔχω καὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς ἐκεῖνον, μοῦ ὑπέδειξε τὰ ἐνδεχόμενα νὰ συμβῶσι, τῶν ὁποίων ὅλη ἡ εὐθύνη ἐπιβαρύνει ἐμὲ καὶ μόνον. Οὕτω πως φερόμενος, σᾶς παρακαλῶ νὰ παραδεχθῆτε ὅτι ἤθελον νὰ προνοήσω καὶ οὐχὶ νὰ ἀποκρύψω.

Ἡ νέα ἀκούσασα ταῦτα ἔγινέ πως σοβαρά. Ἀλλὰ παρευθὺς θεωρήσασα τὸ θέμα ἐξηντλημένον, ἀπέσεισε τὴν σοβαρότητα καὶ ἀνέλαβε τὴν εἰλικρινῆ φαιδρότητα, μεθ' ἧς συνήθως ἐφέρετο πρὸς τὸν γηραιὸν αὐτῆς φίλον.

— Ἐφοβήθητε λοιπόν, εἶπε πρὸς αὐτὸν γελῶσα, ἂν καί με κηρύττετε ὡς φρονιμωτάτην, ἐφοβήθητε μήπως εὐθὺς ἐκ πρώτης ὄψεως μοῦ πάρῃ τὸν νοῦν ὁ.... τόσον εὔμορφος συνταγματάρχης σας; Ὥστε λοιπὸν ἔχομεν καὶ ἀπ' αὐτά; εἶμαι ὑπὸ κηδεμονίαν;

— Ἀπατᾶσθε, ἀγαπητή μου, ὑπέλαβεν ἀφελῶς ὁ ζωγράφος, οὐδόλως ὑποπτεύων τὰς ὑπὸ τῆς νεαρᾶς γείτονός του ἐστημένας παγίδας, ἀπατᾶσθε· τοὐναντίον μάλιστα ἐφοβούμην μήπως ἡ χαριεστάτη χήρα πάρῃ τὸν νοῦν τοῦ ἀνεψιοῦ μου.

Ἡ Βαλεντίνη ἠσθάνθη ζωηρὸν ἐρύθημα θερμαῖνον τὰς παρειὰς αὐτῆς. Ἡ τροπὴ δὲ αὕτη τοῦ διαλόγου ἐφαίνετο τὰ μάλιστα εὐφραίνουσα αὐτήν. Τὸ λαχεῖόν της, οἱ πτωχοί της, ἡ αἴθουσα τοῦ δημάρχου, ἡ δημοτικὴ μουσική, πάντα ταῦτα ἐλησμονήθησαν. Ἡ νέα εἶχε προχωρήσῃ παρὰ πολύ, ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑποχωρήσῃ. Διὸ εἶπε πρὸς τὸν γείτονα:

— Ἐ! καὶ τί τάχα; εἶνε τόσον δύσκολον πρᾶγμα νὰ προϊδῇ τις, τί ἔμελλε νὰ συμβῇ, ἐὰν ὁ φόβος σας ἐπραγματοποιεῖτο; Ὁ ἀνεψιός σας θά σας παρεκάλει νὰ ἔλθετε νά με συμβουλευθῆτε, σεῖς θὰ ἤρχεσθε νά με ἰδῆτε, καί....

— Καὶ θὰ ἠθέλετέ με παρακαλέσῃ νὰ κρατήσω τὸν ἀνεψιόν μου διὰ λαγαρισμόν μου.

— Μὲ πόσην βεβαιότητα τὸ λέγετε...

— Ἴσα ἴσα, διότι δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ λόγου μου.

Ἡ Βαλεντίνη οὐδέποτε προσεδόκα τοιαύτην ἀπόκρισιν ἀπότομον καὶ ῥητήν. Ἐφάνη ταραχθεῖσα καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῆς γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ μέσοι ἀκατανικήτων ἐκεσιῶν ἠρώτων τὸν γηραιὸν καλλιτέχνην.

Ὁ γηραιὸς ἰδὼν τὴν ἀγωνίαν τῆς νέας, ἀπεφάσισε νὰ καταπαύσῃ αὐτήν καὶ νὰ θέσῃ τέρμα ἅπαξ διὰ παντὸς εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην, λαβοῦσαν τοσοῦτον ἀλλόκοτον καὶ ἀπροσδόκητον τροπήν.

Γ'

Μετὰ παῦσιν ἑνὸς λεπτοῦ τῆς ὥρας, ὅπερ ἡ ἐπικρατήσασα σιγὴ ἐμήκυνε καθ' ὑπερβολὴν ἐν τῷ πνεύματι τῆς Βαλεντίνης, ὁ γηραιὸς καλλιτέχνης ἐπανέλαβε τὸν λόγον μετὰ τρόπου ὀλιγώτερον ἐπιπολαίου.

— Ἀκούσατε, ἀγαπητή μου, νὰ σας εἴπω ὀλίγας λέξεις περὶ τοῦ ἀνεψιοῦ μου. Ἀναμφιβόλως θὰ παραστήσω τὴν εἰκόνα του πολὺ ἐλκυστικήν, καὶ ὅμως εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ποτὲ δὲν θά τον ἀγαπήσετε... Ἀλλὰ διατί τον ἀγαπῶ ἐγώ; Ἰδοὺ ὁ λόγος: Ὁ Ἰάκωβος εἶνε υἱὸς τῆς μόνης ἀδελφῆς μου. Ἐξαετὴς ἔχασε τὸν πατέρα του καὶ μετ' ὀλίγον δὲν εἶχεν οὐδὲ μητέρα. Τὸ ὀρφανὸν ἀπέμεινεν ἀπροστάτευτον καὶ εἶχεν ὅλα τὰ δικαιώματα διὰ νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖον, τὸ ξενθὸν μου ἀγγελούδι! Ἡμεῖς, ἤμεθα μικροὶ ἄνθρωποι, ἀπ' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὅταν γεννῶνται μόνην περιουσίαν τὰ δέκα δακτυλά των, ὅπως λέγομεν κάτω εἰς τὴν πατρίδα μας... Μόλις τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ τέχνη μου ἤρχιζε νὰ μου δίδῃ τὰ μέσα νὰ ζῶ ὅπως δήποτε ἐν ἀνέσει. Ὁ Ἰάκωβος ἦτο παιδίον κομψόν, ἔξυπνον, ἀξιαγάπητον, καὶ ἡ ἀδελφή μου νοήσασα τὸν θάνατόν της, μὲ παρεκάλεσε νὰ μείνω ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν τῶν γονέων. Ἔγινε λοιπὸν υἱός μου... Τὸν ἔβαλα εἰς τὸ σχολεῖον. Πόσον ἔμεινα εὐχαριστημένος ἀπ' αὐτὸν κατὰ τὸ

διάστημα τῶν σπουδῶν του! Ἤθελε νὰ γίνῃ στρατιωτικός, τὸν κατέταξα εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολήν... καὶ ὁ πόλεμός τον εὕρηκεν ὑπολοχαγόν... Τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του εἰς τὸν πόλεμον ἦλθε καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν ζωγραφήσω. «Τίς εἰξεύρει τί εἴμπορεῖ νὰ συμβῇ, ἔλεγε γελῶν, (καὶ ἐγὼ τὸν ἤκουα καὶ ἔτρεμα μόλις καταπίνων τοὺς λυγμούς), καὶ δὲν θὰ δυσαρεστηθῆτε, θεῖέ μου, ἂν ἔχετε τὴν μικρὰν αὐτὴν ἐνθύμησιν... Ἐλᾶτε δὰ καὶ μὴ κλαίετε, θεῖέ μου—διότι ἔκλαιον ὅσον τὸν ἤκουον καὶ συγχρόνως ἐζωγράφιζον, παρατηρήσατε, ἀγαπητή μου, αὐτὰ ἐδῶ τὰ μέρη τῆς εἰκόνος ὅπου ὁ χρωστήρ μου ἐδίσταζε νὰ προχωρήσῃ—μὴ κλαίετε, σᾶς λέγω, ἂν τυχὸν καὶ δὲν ἔλθῃ ὀπίσω τὸ τρελλόπαιδό σας, θὰ τὸν κυττάζετε καμμιὰ φορὰ εἰς αὐτὸ τὸ πανί, θὰ του χαμογελᾶτε, καὶ ἀπὸ 'κεῖ ἐπάνω θά σας ἀπαντᾷ μὲ ὅλας τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, τὰς ὁποίας θὰ ἔχῃ τότε καιρὸν νὰ σας στέλλῃ ἐνάφθονίς...» Ἔλεγεν αὐτὰ καὶ ἐγέλα· ἦτο ἀπαράλλακτος ὅπως τὸν βλέπετε. Καὶ ἦτο ἕτοιμος νὰ ἀναχωρήσῃ!... Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἦτο λοχαγός. Νὰ μή τα πολυλογῶ... ἐπέστρεψε, καὶ δὲν εἶχε νὰ παραπονεθῇ ὅτι του ἔλειψαν πληγαί... Ὦ! μὴ ταράττεσθε, ὅλαι αἱ πληγαί του ἦσαν καλαί, ὅπως λέγουν οἱ ἴδιοι οἱ ὁποῖοί τας λαμβάνουν. Τὰ μόνα ἴχνη τῶν πληγῶν τὰ ὁποῖά του ἐμειναν ἦσαν ὁ βαθμὸς τοῦ ταγματάρχου καὶ ὁ σταυρός... Πρὸ τριῶν ἑβδομάδων εἶνε ἀντισυνταγματάρχης καὶ ἀκόμη δὲν εἶδα τὰ νέα του γαλόνια.

— Τότε λοιπόν;

— Σᾶς λέγω ὅτι τον περιμένω 'μέρα μὲ τὴν ἡμέρα.

— Ὅσα μ' ἐδιηγήθητε εἶνε πρὸς ἔπαινον τοῦ ἀνεψιοῦ σας... καὶ πρὸς ἔπαινόν σας, γενναιότατε φίλε μου, προσέθηκεν ἡ Βαλεντίνη μετὰ θαυμασμοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἐτελειώσατε τὴν ὁμιλίαν σας. Μοῦ εἴπατε ὅτι δύνασθε νὰ μ' ἀποδείξετε μὲ τρόπον ἀνεπίδεκτον ἀντιρρήσεως, ὅτι μου εἶνε ἀδύνατον νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οἰκογένειάν σας. Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ το ἀποδείξετε. Ἀκοῦω.

— Ἀλλοίμονον! ἂν ἦτο ἄλλος θὰ εὕρισκεν ἴσως τρόπους ῥητορικοὺς διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν λεπτομερείας τινός... γελοίας, ἡ ὁποία ὅμως εἶνε ἀπαραίτητος πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου. Ἐγὼ ὅμως ἀντὶ νὰ χρονοτριβῶ ζητῶν νὰ περικαλύψω τὸ πρᾶγμα, σᾶς λέγω καθαρὰ ὅτι ὁ μόνος λόγος εἶνε τὸ ἐπίθετον τοῦ ἀνεψιοῦ μου. Σᾶς λέγω λοιπὸν ὅτι ποτὲ δὲν θὰ στέρξετε νὰ λάβετε τὸ ἐπίθετόν του, καὶ ἂν ἀκόμη δοξασθῇ διὰ κατορθωμάτων καὶ ἀνδραγαθημάτων ἀνταξίων τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ τῇ Ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ.

— Μὲ τρομάζετε, εἶπεν ἡ νέα μειδιῶσα εἰλικρινῶς μὲν ἀλλὰ καὶ πως ἐνδοιάζουσα.

— Ὦ! γελᾶτε ὅσον θέλετε... εἶνε ὄνομα ἐλεεινόν, σπαρακτικόν, μισητόν, ἀπίθανον, ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἠναγκάσθη νὰ τὸ λάβῃ ἀπαράλλακτον ὅπως τοὺ το ἔδωκαν, θὰ εὕρισκεν ἐργασίαν ἂν ἤθελε νὰ ἐμποδίζῃ ὅσους εἶχον ὄρεξιν νὰ γελοῦν μὲ τὸ ὄνομά του. Ἐπῆρε λοιπὸν καὶ αὐτὸς τὴν ἀπόφασιν καὶ γελᾷ πλέον καὶ αὐτός.

— Καὶ τί εἶνε αὐτὸ τὸ τρομερὸν ὄνομα;

— Καλέ, τί λέγετε τρομερόν! ἂν ἦτο μόνον τρομερόν θά σάς το ἔλεγα· ἀλλ' αὐτὸ εἶνε... τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ το χαρακτηρίσωμεν ὅτι εἶνε ἀχαρακτήριστον...

— Εἶνε λοιπὸν ὄνομα περιβοήτου τινὸς ἀρχιλῃστοῦ, κλέπτου, κιβδηλοποιοῦ, δολοφόνου;

— Χειρότερον, μυριάκις χειρότερον! Εἴθε νὰ εἶχεν ὁ ἀνεψιός μου τὸ βδελυρώτατον ὄνομα τῶν κακούργων τῆς πινακοθήκης τῶν «Διασήμων ἀνδρῶν!» Θὰ ἠσθάνετο ὅτι ἀπηλλάγη δεινοῦ βάρους, ἐὰν αἴφνης ἦτο αὔριον δυνατὸν νὰ τον ὀνομάσουν Τρόπμαν, ὢ πόσον ἤθελε χαρῇ! Ἐμπρὸς εἰς τὸ σημερινὸν ἐπίθετόν του τὸ ἐπίθετον Τρόπμαν εἶνε ὄνομα ἀξιοπρεπέστατον.

Ὁ Βαλεντίνη ἐφαίνετο ἀπατεθαρρημένη, ἀγωνιῶπα, διότι ἠσθάνετο ἤδη γεννωμένην ἐν ἑαυτῇ συμπάθειάν τινα πρὸς τὸν συνταγματάρχην.

— Τὸν καϊμένον! εἶπε στενάζουσα. Ἀλλ' ὅμως ἴσως ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν ἔχετε πρὸς τὸν ἀνεψιόν σας, σᾶς κάμνει νὰ ἐξογκώνετε τὸ πρᾶγμα..... Ἐπιθυμῶ νὰ γίνω ἐγὼ κριτής· ἐμπρός, ἂς ἀκούσωμεν τέλος πάντων αὐτὸ τὸ ὄνομα.

— Δέν σάς το λέγω, ἐψιθύρισεν ὁ γηραιὸς καλλιτέχνης, προσποιούμενος καὶ γελῶν διὰ τὴν βίαν τῆς εὐμάρφου χήρας. Ὁ Ἰάκωβος τοῦ ὑποίου τὸ μειδίαμα στρέφεται πρὸς ὑμᾶς αὐτὴν τὴν στιγμήν, μᾶς ἀκούει. Θὰ ἐντραπῇ καὶ θὰ τα βάλῃ μαζί μου.

— Εἰπατέ το μὲ ὑποῖον δήποτε τρόπον θέλετε, ἀλλὰ μόνον κάμετε γρήγορα.

— Ἔστω! Ἀλλά σας παρακαλῶ νὰ λείψῃ ἡ ὑποκρισία καὶ ἡ ψευδοσεμνότης· καὶ ὅταν το ἀκούσετε, πρὶν τρομάξετε, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῆτε ὅτι κάμνω τὸν λόγον σας, σεῖς με ἀναγκάζετε νὰ ὑπακούσω.

Ἡ νεαρὰ χήρα ἔδακνε τὰ χείλη της.

Ὁ καλλιτέχνης ἔκυψεν εἰς τὸ οὖς αὐτῆς καὶ ἐψιθύρισεν ἐλαφρά:

— Ὁ ἀνεψιός μου ὀνομάζεται...

Καὶ εἶπε τὸ ὄνομα δι' ἐλαφροτάτου ψιθυρισμοῦ.

— Φρικῶδες! ἀνεφώνησεν ἡ Βαλεντίνη ἀνασκιρτῶσα μετὰ προφανοῦς τρόμου καὶ φρίκης.

Εἰς τὴν κραυγὴν τῆς νέας ἀπήντησεν ὁ γηραιὸς θεῖος διὰ καγχασμοῦ παρατεταμένου....

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀνοίξασα τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου ἡ γηραιὰ θεράπαινα ἐνεχείρισεν εἰς τὸν καλλιτέχνην ἐπιστολὴν καὶ φύλλον τῆς *Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως*.

Ὁ ζωγράφος ἰδὼν τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἐπιστολῆς ἀνεγνώρισε τὴν γραφήν.

— Ἐκείνου εἶνε! ἀνεφώνησε περιχαρής, καὶ ἡ σφραγὶς εἶνε ἐκ Παρισίων!.. Κυρία Βαλεντίνη μ' ἐπιτρέπετε;..

Ἡ φωνὴ τοῦ γηραιοῦ ἀπέσπασε τὴν νέαν ἀπὸ τῆς νάρκης, ἥτις την εἶχε καταλάβῃ.

— Θά σας ἀφήσω μάλιστα ὅλως διόλου ἐλεύθερον, εἶπε. Παναγία μου! Εἰν' ἐξ ἡ ὥρα!.... Εἶμαι ἀσυγχώρητος, διότι κατεχράσθην τὰς ὥρας σας. Ἀποδείξατέ μου ὅτι δὲν εἶσθε δυσηρεστημένος ἐναντίον μου· ἐλᾶτε μετὰ μίαν ὥραν νὰ συγγευματίσωμεν.

— Ἀλλ' ὅμως...

— Δέν ἀκούω τίποτε, σᾶς περιμένω μετὰ μίαν ὥραν. Χαίρετε.

[Ἕπεται τὸ τέλος]

Μετάφρασις Π. Ι Φ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ

ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ

Ἀληθὴς παραμυθία εἶνε ἐν τῇ παγερᾷ καὶ μονοτόνῳ πόλει τῆς Λειψίας ὅταν μεθ' ἡμέραν βροχερὰν ἡ θολὴν ἐκ τῆς ὁμιχλης προσδοκᾷ τις νύκτα καὶ φωτεινοτέραν τῆς ἡμέρας καὶ μᾶλλον ποικίλην. Εὐτυχῶς δ' αἱ τοιαῦται νύκτες δὲν εἶνε σπάνιαι. Ἐκτὸς τῶν τεσσάρων τακτικῶν θεάτρων καὶ τῶν καθημερινῶν συναυλιῶν ἐν ψδικοῖς καφενείοις, ἀλλὰ συχνάκις καὶ ἔκτακτοι μουσικαὶ ἢ δραματικαὶ ἑσπερίδες παρασκευάζονται καὶ μεγάλοι καλλιτέχναι περιερχόμενοι τὸν κόσμον δὲν ἀπαξιοῦσι νὰ σταθμεύωσιν ἐπὶ μίαν ἢ πλείονας ἑσπέρας ἐν Λειψίᾳ, τῷ κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνικῷ κέντρῳ τῆς βορείου Γερμανίας.

Οὕτω μάλις ἀφικόμενος ἐνταῦθα ἔμαθον ἀπὸ τοῦ στόματος ζωηρᾶς Ἱσπανίδος ὅτι ὁ συμπολίτης αὐτῆς, ὁ ἐξοχώτατος τῶν συγχρόνων βιολιστῶν Παῦλος Σαρασάτης ἔμελλε, διερχόμενος τῆς Λειψίας, νὰ κρούσῃ τὸ μαγικὸν βιολίον του ἐν τῇ εὐρυτάτῃ αἰθούσῃ τῆς Centralhalle. Ἤμην λοιπὸν πολὺ τυχηρὸς δυνάμενος νὰ ἐγκαινίσω τὰς καλλιτεχνικὰς ἀπολαύσεις μου διὰ τῶν κελαδημάτων τοῦ Ἱσπανοῦ ἀριστοτέχνου, καὶ νὰ προσθέσω εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου μίαν ἔτι χρυσῆν σελίδα. Διότι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους τέσσαρες ἑσπέραι ἰδίᾳ μένουσιν ἀνεξάλειπτοι ἐν τῇ μνήμῃ μου: Ἡ πρώτη μεγάλη συναυλία ἐν τῷ Concerthaus, ἡ παράστασις τῆς *Ἀντιγόνης*, ὁ Ῥώσης ὡς Ἄμλετ, καὶ ἡ Νίλσων ψάλλουσα τὰ σκανδιναυικὰ ᾄσματα τοῦ ἔρωτος.

Τὸ Concerthaus εἶνε μέγιστον καὶ πολυτελέστατον οἰκοδόμημα ἱδρυθὲν ἀκριβῶς ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς οἶκος συναυλιῶν. Ἐστοίχισε τέσσαρα ἑκατομμύρια μάρκων, ἤτοι πέντε ἑκατομμύρια φράγκων, καὶ θεωρεῖται τόσον ἄξιον ἐπισκέψεως, ὥστε ἵνα ἴδῃ τις μόνον τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ πληρώνει ἐν ὡρισμέναις ἡμέραις ἓν μάρκον.

Μόλις ἀφικόμενος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ἀγνοῶν ἔτι τῆς Λειψίας τὰ ἀξιόλογα, συνεζήτουν ἐν τῷ οἴκῳ ἑλληνικῆς οἰκογενείας περὶ τοῦ ἐνταῦθα βίου καὶ περὶ Γερμανίδων. Ἵνα ἐγγίζω δὲ τὸν φιλογερμανισμὸν αὐτῶν ὑπεστήριζον ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτι δὲν ἔχει τις ποῦ νὰ περάσῃ τὰς ἑσπέρας του ἐκτὸς τοῦ θεάτρου, καὶ ὅτι πλήττει ὅπου ἂν ὑπάγῃ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι αἱ Γερμανίδες εἶνε ψυχραὶ καὶ δυσειδεῖς. Αἱ μελαγχριναὶ κόραι πρὸς ἃς συνεζήτουν, πεισμόνως ἰσχυριζόμεναι τοὐναντίον ὡς πρὸς ἀμφότερα ταῦτα, μὲ ἠρώτων ἂν τάχα εἶδον τῆς Λειψίας τὸν καλὸν κόσμον, καὶ μοὶ ὑπέδειξαν ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν κέντρον καὶ καλλονῆς καὶ ἀληθοῦς τέρψεως τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ ἑδρύματι συναυλίας, γινομένας κατὰ πέμπτην. Ὡς νὰ ἦσαν δὲ βέβαιαι περὶ τῆς ἐπιδράσεως ἣν θὰ ἐξήσκει ἐπὶ τῆς γνώμης μου μία καὶ μόνη συναυλία τοιαύτη, καὶ ὡς νὰ ἐφοβοῦντο μήπως ἐξ ἰσχυρογνωμοσύνης θελήσω ν' ἀποφύγω τὸν πειρασμόν, μ' ἐζήτησαν τὸν λόγον μου ὅτι εὐθὺς τὴν ἑβδομάδα ἐκείνην θὰ μεταβῶ. Ἐννοεῖται πόσον εὐχαρίστως δίδει τις τὸν λόγον του εἰς τοιαύτας περιστάσεις καὶ πόσον εὐκόλως τὸν κρατεῖ.

Εἰσελθὼν εἰς τοὺς προθάλαμους τοῦ μεγαλοπρεποῦς κτιρίου ἀπὸ τῆς ὁμιχλώδους ὁδοῦ εὐθαμβώθην ἐκ τῶν μυρίων φώτων καὶ τοῦ κόσμου κυκλοφοροῦντος ἀνὰ τὰς αἰθούσας τῶν ἱματιοθηκῶν. Ἐπὶ τῆς κλίμακος δεκὰς χρυσοστολίστων θυρωρῶν ἤνοιγε τὰς θύρας εἰς τοὺς εἰσερχομένους. Καὶ ἂν ὁ Ἕλλην ἐκεῖνος ἐπαρχιώτης, τὸ πρῶτον ἐπισκεφθεὶς τὴν Εὐρώπην, ἐξέλαβε τὸν θυρωρὸν τοῦ ξενοδοχείου ὡς συνταγματάρχην, ἀλλὰ βλέπων ἐκείνους μὲ τοιαύτας στολὰς καὶ τοιοῦτο παράστημα, βεβαίως θὰ τοὺς ἔλεγε στρατηγοὺς τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ.

Τοὺς θυρωροὺς διαδέχεται ἑκατοντὰς θαλαμηπόλων γυναικῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γραιῶν, ὧν τὰς λευκὰς τρίχας καλύπτει λευκότερον κάλυμμα καὶ τὰ κυφὰ σώματα ὁμοιόμορφος σκιερὰ ἐσθὴς μετὰ λευκῆς ἐμπροσθέλας. Ἐν γένει ἐνθυμίζει τὰς νοσοκόμους ἡ θέα αὐτῶν, καὶ ἴσως διὰ τοῦτο μοὶ ἐνέπνευσεν ἐξ ἀρχῆς ἀπέχθειαν. Αἱ θαλαμηπόλοι καθῆκον ἔχουσι νὰ ὑποδεικνύωσιν εἰς τοὺς ἀκροατὰς ποῦ θ' ἀναρτήσωσι τὰ ἐπανωφόρια καὶ τοὺς πίλους των καὶ νὰ τοὺς βοηθῶσιν εἰς τοῦτο, διότι, σημειωτέον, ἕκαστος ἀκροατὴς ἔχει ἰδίαν θέσιν ἐν ταῖς ἱματιοθήκαις, φέρουσαν τὸν ἀριθμόν, ὃν καὶ τὸ κάθισμά του.

Εὑρίσκονται ὀλιγοθηραὶ κλίμακες φέρουσι πρὸς τὰ ἄνω, ὅπου ἡ μεγάλη αἴθουσα καὶ οἱ διάδρομοι καὶ αἱ μικρότεραι αἴθουσαι τῶν διαλειμμάτων. Ἕτεραι δὲ κλίμακες στενότεραι πρὸς τὰ θεωρεῖα, διότι ὑπάρχει μία μόνη σειρὰ τοιούτων περὶ τὴν ἀπέραντον αἴθουσαν. Ἡ διακόσμησις εἶνε λαμπρὰ πανταχοῦ, θαυμάσιαι δ' αἱ τοιχογραφίαι καὶ τὰ χρυσώματα τῆς κεντρικῆς αἰθούσης.

Μετ' ὀλίγον ὁ ἠλεκτρικὸς κωδωνίσκος ᾐχεῖ τὸ ἄγγελμα τῆς ἐνάρξεως καὶ ὅλαι αἱ θέσεις ἀνεξαιρέτως πληροῦνται κόσμου. Εἰς τὰ παμποίκιλα κοσμήματα τῆς αἰθούσης προστίθενται νῦν τῶν κυρίων αἱ πολύχρωμοι περιβολαί, καὶ πλέον ἢ τὰ χρυσίζοντα πλαίσια ἀποστίλβουσι καὶ πλέον ἢ τοῦ ἠρεμαίου αἱ λυχνίαι φωτίζουσιν αἱ ξανθαὶ τῶν Γερμανίδων κόμαι.

Ἡ ὀρχήστρα ἀνακρούει τὸ *Ὄνειρον θερινῆς νυκτὸς* τοῦ Μενδελσῶνος, καὶ ὑπὸ τοὺς συνεζευγμένους φθόγγους τῆς ἁρμονίας ἐκλύεται κατὰ μικρὸν ἡ συναίσθησις, βαυκαλᾶται τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ πᾶν παρίσταται οὐχὶ ὡς πραγματικότης ἀλλ' ὡς ὄνειρον, ὄνειρον... χειμερινῆς νυκτός.

Πανήγυρις αἰσθήσεων, παράδεισος ἀπολαύσεως, δύναται νὰ κληθῇ ἡ ζωὴ ἣν διέρχεταί τις ἐπὶ δίωρον ἐκεῖ. Δὲν ἐρεθίζει μόνη ἡ ἀκοή, ἀλλ' αἱ αἰσθήσεις πᾶσαι: Ἡ ὅρασις ἐκ τῆς θέας τόσων καλλονῶν καὶ τόσης τεχνικῆς λαμπρότητος, ἡ ὄσφρησις ἐκ τῶν ἀρωμάτων ἅτινα ἐκπέμπουσιν τόσαι κόμαι καὶ τόσα κεντητὰ μαντίλια, ἡ γεῦσις ἐκ ποτηρίου οἴνου τοῦ Ρήνου πρὸ μικροῦ κενωθέντος ἐν τῷ παρακειμένῳ κυλικείῳ, ἡ ἁφὴ τέλος ἐκ τῶν ἁπαλῶν βελουδίνων καθισμάτων θαλπερῶν ὅσον τὰ γόνατα μητρός.

Ὅταν αἱ μελαγχροιναὶ Ἑλληνίδες μὲ ἠρώτησαν τὴν ἑπομένην Κυριακὴν περὶ τῶν ἐντυπώσεών μου, ἀπήντησα:

— Θὰ πηγαίνω κάθε πέμπτην...

Ἀπήστραψαν οἱ μαῦροι ὀφθαλμοί των θριαμβευτικῶς, κ' ἐγὼ ἔκυψα τὴν κεφαλὴν ἠττημένος. Ἀλλ' εἴθε τωόντι νὰ ἦσαν πᾶσαι αἱ ἥτταί μου ἐν τῇ ζωῇ!

*

Καίτοι βαρὺς τὰς σάρκας καὶ τὰ ἔτη ὁ διάσημος Ἰταλὸς τραγικός, ἀλλὰ κατορθοῖ ν' ἀποθέτῃ ἀμφότερα τὰ βάρη ταῦτα ἀνερχόμενος ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Τὴν Γερμανίαν περιέρχεται κατ' ἔτος καὶ εἶνε φίλτατος παρὰ τῷ κοινῷ. Ἐκτελεῖ τὸ μέρος του εἰς ἰταλικὴν γλῶσσαν, τὰ δὲ ἄλλα πρόσωπα ὁμιλοῦσι γερμανιστί. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν φαίνεται τερατῶδες τοῖς ἀκροαταῖς. Ἐπὶ τοῦ βιβλιαρίου, ὅπερ κρατοῦσιν ἀνὰ χεῖρας, παρακολουθοῦσι τὴν φράσιν, ἐνῷ συγχρόνως ἡ γλυκύτης τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης τέρπει τὴν ἀκοήν. Ἀληθῶς δ' ἐκπληκτικὴ εἶνε ἡ ἀντίθεσις ταύτης πρὸς τὴν γερμανικήν. Ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς μελιρρύτους φθόγγους τῆς γλώσσης τοῦ Πετράρχου, ἡ τευτονικὴ ὁμοιάζει ἠχοσχιζομένων ἀσπροῤῥούχων.

Ὁ Ρώσσης εἶνε εὐάρεστος τὴν μορφήν, εὐγενέστατος τὸ παράστημα καὶ τοὺς τρόπους. Καίτοι προσεγγίζων διὰ τῆς ὑποκρίσεως τὸν μυστηριώδη τύπον Δανοῦ βασιλόπαιδος, ἀλλὰ δὲν εἶνε ὁ Ἄμλετ, οἷον ἀναπλάττει ὁ μελετήσας τὸ σαιξπήρειον δρᾶμα. Ἡ πολυσύνθετος ἐκείνη φύσις, τὸ κράμα ἐκεῖνο τῶν ἀντιθέτων αἰσθημάτων δὲν δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ τελείως ὑπὸ ἀνθρώπου λογικοῦ, συνήθους, ὅσον καὶ ἂν εἶνε οὗτος ἔξοχος ἠθοποιός. Θαυμάζει τις ἐν πολλοῖς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὑποκρινομένου, ἐκτιμᾷ τὰς προσπαθείας, ἀλλὰ φεύγει ἐν τέλει ἔχων ἐν νῷ πολὺ διάφορον, πολὺ ὑπέρτερον τὸν τύπον τοῦ Ἄμλετ.

Κριτικός τις εἶπε περὶ Σαικσπήρου ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ μάλιστα πατοῦμεν τὸ κατώφλιον. Πῶς λοιπὸν ν' ἀντιληφθῇ τις, πῶς νὰ ἑρμηνεύσῃ σαφῶς τὸν Ἄμλετ, τὸ μυχιαίτατον τοῦτο γέννημα τῆς σαικσπηρείου μεγαλοφυΐας;

*

Ἐπὶ τῇ ἑπετείῳ τοῦ θανάτου τοῦ Μενδελσῶνος παρεσκευάσθη ἔκτακτος παράστασις τῆς *Ἀντιγόνης* τοῦ Σοφοκλέους. Ὡς γνωστὸν τὰ χορικὰ ταύτης ὡς καὶ τοῦ *Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῷ* ἐμελοποίησεν ὁ διάσημος Γερμανὸς μουσουργός. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γερμανικὴ μετάφρασις εἶνε εἰς αὐτὰ τὰ μέτρα τοῦ πρωτοτύπου, ὁ δὲ μελοποιὸς εἶχεν ὑπ' ὄψιν βεβαίως καὶ τὸ ἀρχαῖον κείμενον, ἔπεται ὅτι καὶ ἑλληνισταὶ δύνανται νὰ ψαλῶσι ταῦτα. Νομίζω ὅτι κατὰ τὴν εἰς Ἀθήνας ἄφιξιν τῆς βασιλίσσης Ὄλγας, περὶ εἰκοσαετίας περίπου, ὅτε ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Ἡρώδου παρεστάθη εἰς τιμὴν αὐτῆς ἡ *Ἀντιγόνη*, χορὸς νέων ἐκγυμνασθεὶς ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Παριζίνη ἔψαλε τὰ χορικὰ μέρη τοῦ δράματος, ἐφαρμοσθείσης τῆς μουσικῆς ἐπὶ τῆς γνωστῆς νεοελληνικῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Α. Ραγκαβῆ.

Ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ἔργου παρεσκευάσθη ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ ἐν τῷ Νέῳ Θεάτρῳ τῆς Λειψίας. Ἐκ μὲν τῶν δραματικῶν ἠθοποιῶν ἐλήφθησαν οἱ μᾶλλον ἐξέχοντες, τοῦ δὲ χοροῦ μετέσχον πρωταγωνιστοῦντες οἱ ἄριστοι τῶν ἀοιδῶν τοῦ μελοδράματος, συνέπραξαν δέ, ἐκτὸς τῶν συνήθων μελῶν τοῦ χοροῦ τοῦ θεάτρου, καὶ τὰ μουσικὰ σωματεῖα τῆς πόλεως, ὥστε ἀπετελέσθη σύνολον ἐξ ἑκατὸν φωνῶν καὶ πλέον. Ἡ δὲ ἀρχαϊκὴ διασκευὴ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν ἠθοποιῶν αἱ στολαὶ ἐσχεδιάσθησαν ὑπὸ εἰδικῶν ἀνδρῶν, ἐγκρατῶν τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης.

Μετ' ἐνδομύχου ὑπερηφανίας προστήλθομεν οἱ ἐνταῦθα Ἕλληνες εἰς τὴν ἑσπερίδα ἐκείνην, καὶ μελαγχρινοὶ ὅλοι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ξανθοὺς

Γερμανούς, ἠπλώθημεν ὡς μαῦρον σύννεφον ἐπὶ σειρᾶς ἐδωλίων, κρατοῦντες ἀνὰ χεῖρας τὸ πρωτότυπον τοῦ δράματος. Αὐτὴ δὲ ἡ θέα τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου προσείλκυε βλέμματα σεβασμοῦ ἐκ μέρους τῶν παρακαθημένων, ὧν πολλοὶ βεβαίως ἐξελάμβανον ἡμᾶς οὐχὶ ἁμαθεῖς Ἕλληνας, ἀλλὰ σοφοὺς Ἑλληνιστάς.

Τὰ φῶτα σβέννυνται σχεδόν, κατὰ τὸ σύστημα τῶν γερμανικῶν θεάτρων, καὶ ἀναπετάννυται ἡ αὐλαία, ἐπιδεικνύουσα κατάφωτον τὴν σκηνήν, ἐνῷ ἡ ὀρχήστρα ἀνακρούει τὴν περιπαθεστάτην εἰσαγωγήν. Ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον σιγὴ ἁπλοῦται ἐπὶ τῶν διχιλίων θεατῶν· νομίζεις ὅτι ἀπεληθώθησαν πάντες, ὡς εἰς τὰ παραμύθια, ὑπὸ θαυματουργοῦ μαγίσσης, ὅτι σὺ μόνος ζῇς, ὅτι διὰ σὲ μόνον παίζεται τὸ δρᾶμα.

Ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Ἰσμήνη προσέρχονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν δύο τούτων προσώπων θαυμαστὴ ἡ ἐπιτυχία. Ὑψηλή, ἀρρενωπή, ἑλληνικὴν ἔχουσα τὴν καταπομπὴ ἡ Ἀντιγόνη, ξανθή, συμπαθεστάτη, ἥμερος καὶ δειλὴ ἡ Ἰσμήνη. Τὴν Ἀντιγόνην ὑποκρίνεται ἡ Λεβίνσκυ, ἀρίστη ἠθοποιός, μόνον ἐλάττωμα ἔχουσα τὴν ὀλίγον βραγχνὴν φωνήν, τὴν Ἰσμήνην ἡ Σάλβαχ, ἡ δημοφιλὴς τῆς Λειψίας καλλιτέχνις, Γερμανὶς τὴν καλλονὴν καὶ Γαλλὶς τὴν χάριν.

Καὶ ἐκτυλίσσεται τὸ δρᾶμα, τὸ σπαρακτικὸν δρᾶμα, καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἰσχυροποιεῖ ἡ μουσικὴ ἀδελφουρένη μετὰ τῆς ποιήσεως. Καὶ ὑπὸ τῆς παντοδυνάμου τέχνης μεταφέρεταί τις ἀληθῶς εἰς αὐτὰ τὰ προπύλαια τῶν Θηβαϊκῶν ἀνακτόρων, καὶ ἐκπλήττεται καὶ συμπονεῖ καὶ φρικιᾷ μετὰ τοῦ χοροῦ τῶν Θηβαίων γερόντων, οἱονεὶ ἀποτελῶν μέρος καὶ αὐτός.

Λέγουσιν ὅτι ὁ Μενδελσών, ἐναβρυνόμενος ἐπὶ τῇ μελοποιήσει τῆς *Ἀντιγόνης*, ἰσχυρίζετο ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν εἴς τινα μέρη νὰ ἠρμόζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μέλος διάφορον τοῦ ἰδικοῦ του, ὅτι δὲν ἐμελοποίησε ταῦτα, ἀλλ' ἐμάντευσεν τὴν μουσικήν των. Βεβαίως ἐκ τῶν μερῶν τούτων τὸ ἐξοχώτατον εἶνε ἡ σκηνή, καθ' ἣν ἡ Ἀντιγόνη ἀπὸ σκιεροῦ πέπλου κεκαλυμμένη ἄγεται ἐπὶ τὴν ποινήν. Ἐκεῖ πλέον οὐχὶ φθόγγοι μουσικοί, ἀλλὰ λυγμοὶ καὶ δάκρυα σταλάζουσι ἀπὸ τῶν χορδῶν, καὶ αἰσθάνεταί τις τὴν καρδίαν του περισφιγγομένην ὑπὸ χρυσοῦ κρίκου, ἐνῷ μέσῳ τοῦ σκιόφωτος διακρίνει λευκὰ μαντίλια σφογγίζοντα πολλοὺς ὑγροὺς ὀφθαλμοὺς εὐκισθήτων Γερμανίδων.

Διαρκεῖ ἐπὶ δύο ὅλας ὥρας τὸ δρᾶμα, τὸ σπαρακτικόν δρᾶμα, καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἰσχυροποιεῖ ἡ μουσικὴ ἀδελφουρένη μετὰ τῆς ποιήσεως. Καὶ ὑπὸ τῆς παντοδυνάμου τέχνης μεταφέρεταί τις ἀληθῶς εἰς αὐτὰ τὰ προπύλαια τῶν Θηβαϊκῶν ἀνακτόρων, καὶ ἐκπλήττεται καὶ συμπονεῖ καὶ φρικιᾷ μετὰ τοῦ χοροῦ τῶν Θηβαίων γερόντων, οἱονεὶ ἀποτελῶν μέρος καὶ αὐτός.

Λέγουσιν ὅτι ὁ Μενδελσών, ἐναβρυνόμενος ἐπὶ τῇ μελοποιήσει τῆς *Ἀντιγόνης*, ἰσχυρίζετο ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν εἴς τινα μέρη νὰ ἠρμόζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μέλος διάφορον τοῦ ἰδικοῦ του, ὅτι δὲν ἐμελοποίησε ταῦτα, ἀλλ' ἐμάντευσεν τὴν μουσικήν των. Βεβαίως ἐκ τῶν μερῶν τούτων τὸ ἐξοχώτατον εἶνε ἡ σκηνή, καθ' ἣν ἡ Ἀντιγόνη ἀπὸ σκιεροῦ πέπλου κεκαλυμμένη ἄγεται ἐπὶ τὴν ποινήν. Ἐκεῖ πλέον οὐχὶ φθόγγοι μουσικοί, ἀλλὰ λυγμοὶ καὶ δάκρυα σταλάζουσι ἀπὸ τῶν χορδῶν, καὶ αἰσθάνεταί τις τὴν καρδίαν του περισφιγγομένην ὑπὸ χρυσοῦ κρίκου, ἐνῷ μέσῳ τοῦ σκιόφωτος διακρίνει λευκὰ μαντίλια σφογγίζοντα πολλοὺς ὑγροὺς ὀφθαλμοὺς εὐκισθήτων Γερμανίδων.

Διαρκεῖ ἐπὶ δύο ὅλας ὥρας τὸ δρᾶμα ἄνευ διακοπῆς, ἀπὸ τῆς 7—9, διότι ὡς γνωστὸν τὰ γερμανικὰ θέατρα τελειώνουσι καθ' ἣν ὥραν ἀρχίζουσιν ἀλλαχοῦ. Καὶ δὲν ἔβηξε καὶ δὲν ἐχασμήθη καὶ δὲν ἐκινήθη εἷς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο. Καὶ οὔτε χειροκρότημα, οὔτε ἐπευφημία, ἐδήλωσαν τῶν ἀκροατῶν τὸν ἐνθουσιασμόν, κατὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους σκηνάς. Ὄχι! Μόνον ὅτε τὸ παραπέτασμα κατῆλθεν ἐπὶ τοὺς τελευταίους διδακτικοὺς στίχους τοῦ χοροῦ καὶ τὸ θέατρον ἐφωτίσθη πάλιν, τότε ἐφάνη ἐπὶ τῶν ἀκροατῶν ἡ ἐκ τοῦ ἀθανάτου ἔργου ἐπίδρασις· ὅλοι ἦσαν ὠχροί, καταφανῶς συγκεκινημένοι, ὡς πρὸ τῆς θέας πραγματικοῦ δυστυχήματος, ἄναυδοι ἐπὶ στιγμήν, καθηλωμένοι εἰς τὰς θέσεις των, καὶ μόνον ὅταν συνῆλθον, ὡσεὶ ἀφυπνίσθησαν ἐκ μακροῦ ὀνείρου, ἐξερράγησαν εἰς ἐπευφημίας καὶ χειροκροτήματα καὶ ἀνεκάλεσαν πεντάκις ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοὺς ἠθοποιούς.

Κατερχόμενοι δὲ τὰς κλίμακας ἠκούσαμεν τὰς ἐνθουσιώδεις ἐπιφωνήσεις τῶν Γερμανῶν μετ' ἐθνικῆς ὑπερηφανείας:

— Πηγαίνω κατ' εὐθεῖαν νὰ κοιμηθῶ, ἔλεγεν εἷς, δὲν θέλω ν' ἀμαυρώσω τὰς ἐντυπώσεις μου μὲ πεζότητας.

— Μή μου ὁμιλῇς, ἔλεγεν ἄλλος πρὸς τὸν σύντροφόν του, ἄφες με νὰ βαυκαλῶμαι ἀκόμη μὲ τὴν ἠχὼ τὸν λόγων τοῦ Σοφοκλέους.

— Ἕως τώρα, ἐκραύγαζε λευκογένειος κύριος, δὲν ἐδοκίμασα εἰς θέατρον ὅ,τι ἀπόψε. Τί καλὰ ποῦ ἔζησα ἕως τώρα διὰ ν' ἀκούσω καὶ τὴν ἀθάνατον Ἀντιγόνην.

Καὶ ἀνὰ τὰ καφενεῖα καὶ τὰς ὁδοὺς ἀντήχει τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος καθ' ὅλην τὴν ἑσπέραν. Αἱ δὲ Γερμανίδες ποτὲ δὲν ἠτένιζαν τοὺς Ἕλληνας σπουδαστὰς τόσον συμπαθῶς ὅσον τὴν νύκτα ἐκείνην.

Καὶ ἐγὼ ἐπανελθὼν ἀργὰ εἰς τὸ μονῆρες δωμάτιόν μου καὶ ἀναπολῶν μέσῳ τῶν τεσσάρων ψυχρῶν τοίχων τὴν θαυμασίαν ἐκείνην ἑσπερίδα ἀνωμολόγουν ἐν ἐμαυτῷ ὅτι ἂν τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα ὑπῆρξε τὸ μόνον ἱκανὸν νὰ παραγάγῃ ἔργα ὑπέροχα ὡς τὴν Ἀντιγόνην, ἀλλὰ τὴν σήμερον μόνον τὸ γερμανικὸν κοινὸν ἦτο ἄξιον νὰ τὰ ἐννοήσῃ καὶ νὰ τὰ θαυμάσῃ.

*

Τῆς Νίλσων εἶχε προηγηθῇ εἴδησις θλιβερὰ μέν, ἀλλ' ὑπερτέρα ἢ πᾶς ἔπαινος ἄλλος· ἐν Στοκχόλμῃ ἄνθρωποι ἀπέθανον ἐξ ἀσφυξίας συνωθούμενοι ἵνα τὴν ἀκούσωσι ψάλλουσαν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου. Ἔπιζε λοιπὸν νὰ τὴν ἀκούσῃ τις ἐνταῦθα... ἀκινδύνως. Ἔκαμψε καὶ αὐτὴ πρὸ καιροῦ τὸ ἀκρωτήριον τῆς τεσσαρακονταετηρίδος, ἀλλ' ἔχει πλήρη νεότητα εἰς τὸ βλέμμα καὶ εἰς τὴν φωνήν. Καὶ μόνον τὸ σῶμά της ἐπλατύνθη πως χαλαρωθέν· κοινὸν πάθημα τοῦτο τῶν μεσοκόπων γυναικῶν καὶ τῶν μεταχειρισμένων ἀνακλίντρων.

Ψάλλει μετ' ἐξόχου δυνάμεως, οἱ δὲ χαμηλοὶ φθόγγοι τῆς φωνῆς αὐτῆς ἔχουσι τὴν περιπάθειαν βαρβίτου. Ἡ περιβολὴ αὐτῆς ὁλοπόρφυρος

φαίνεται φλογερὰ ἐκδήλωσις ἐσωτερικοῦ πάθους, ἐξικνεῖται δὲ τοῦτο εἰς τὸν ὕπατον βαθμόν, ὅταν ψάλλῃ σκανδιναυικὰ ᾄσματα τοῦ ἔρωτος. Τότε ἀναλαμβάνει ἡ φυσιογνωμία αὐτῆς καὶ ἀκμὴν πρόσθετον καὶ εὐμορφίαν. Ὅταν δὲ φέρουσα τοὺς δύο δακτύλους εἰς τὰ χείλη ἀποστέλλῃ τὸ φίλημα τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ εἰς τὸν ἀπερχόμενον μνηστῆρα, δὲν εἶνε πλέον γυνή, δὲν εἶνε ἡ ἀοιδὸς Νίλσων, εἶνε ἡ Ἀγάπη προσωποποιουμένη.

Φαίνεται ὅτι εἰς τὰ παγερὰ ἐκεῖνα κλίματα, ὅπως ἔχουσιν ἀνάγκην μεγάλων πυρῶν ἵνα θερμάνωσι τὰ μέλη των, οὕτως ἔχουσιν ἀνάγκην πυριφλεγοῦς ἐκδηλώσεως αἰσθήματος ὅπως θερμάνωσι τὰς καρδίας. Ἡμᾶς τοὺς μεσημβρινοὺς, τὰ τέκνα τοῦ Ἡλίου, τοιαῦται πυραὶ καὶ τοιαῦτα αἰσθήματα θὰ μᾶς ἀπηνθράκουν.

Ἵνα καταδείξωσι τὴν δύναμιν τῆς μουσικῆς οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἔπλασεν τὸν μῦθον τοῦ Ὀρφέως κινοῦντος διὰ τοῦ μέλους αὐτοῦ καὶ τἄψυχα. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὑπέστην ὅλως τὸ ἐναντίον. Ἡ μελῳδία τῆς φωνῆς, τὸ κελάρυσμα τῶν φθόγγων, μὲ καθήλωσεν ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ καθίσματος, βωβόν, ἀκίνητον· καὶ ὅταν ἠθέλησα νὰ ἐγερθῶ ἠσθάνθην τὸ σῶμά μου πλέον ἢ πρότερον βαρὺ καὶ ὑγρὸν ἀπφαλεῖς τοὺς πόδας.

Μήπως μεθύει τις κ' ἐκ τῆς Τέχνης ὡς ἐκ τοῦ οἴνου καὶ ἐκ τοῦ Ἔρωτος ;

*

Μελαγχρινὸς ὡς μιγάς, μὲ μεγάλους ὀφθαλμοὺς πλήρεις μυστηρίου, μὲ τὴν κόμην ἐρριμμένην ἐν εἴδει κροσσῶν ἐπὶ τοῦ μετώπου, μὲ μύστακα εὐθέως προέχοντα τῶν ἰσχνῶν παρειῶν, μικράσωμος, ἄσαρκος ὡς τὸ βιολίον του, πολυπαθὴς ὅπως αὐτό, τοιοῦτος εἶνε ὁ Σαρασάτης, ὁ Ἱσπανὸς ἀριστοτέχνης. Αἱ Γερμανίδες τὸν κατατρώγουσι διὰ τῶν διόπτρων ἀνευρίσκουσαι ἐν αὐτῷ τὸν τύπον τοῦ ἀνδρικοῦ κάλλους, ὅπως αὐταὶ τὸ ἐπιθυμοῦσι, καὶ χειροκροτοῦσι κ' ἐπευφημοῦσιν ἐξ ἴσου τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τεχνίτην.

Τὸ μέγεθος τῆς τέχνης του ἀδύνατον νὰ παρασταθῇ διὰ συνήθων λόγων. Πρέπει νὰ εὑρεθῶσι λόγοι ἐπίσης μελῳδικοί, ἁρμονικοί, ἵνα πως δηλώσωσι τῶν φθόγγων του τὸ εἶδος. Ἀπὸ τοῦ μαγευμένου ἐκείνου ξύλου πτερυγίζουσιν ᾄδοντα πτηνά, ἐπὶ τῶν χορδῶν περιδρομοῦσι μελισσῶν σμήνη, ῥυακίου ψίθυροι ῥέουσιν ἀπὸ τοῦ τόξου καὶ κλείων τις τοὺς ὀφθαλμοὺς μεταφέρεται ἐκεῖ, ὅπου ὁ ἥλιος λάμπει χρυσοῦς καὶ ἡ φύσις θάλλει πρασίνη. Καὶ βλέπει κύκλῳ κήπους διανθεῖς καὶ ἀναπνέει ἄρωμα ῥόδων.

Ἴσως, ἴσως νοσταλγῶν ἐκεῖνος ἐν τῇ ξένῃ καὶ παγερᾷ ταύτῃ γῇ, ἀναμιμνησκόμενος τῆς πατρίδος του τὴν θάλλουσαν φύσιν, αὐτοὺς τοὺς πόθους του ἐξεδήλου ἐπὶ τῶν χορδῶν τοῦ βιολίου, καὶ ὁμοίους πόθους μ' ἔκαμε νὰ αἰσθανθῶ, καὶ νὰ νοσταλγήσω καὶ ν' ἀναμνησθῶ τὴν ἰδικήν μου πατρίδα.....

Ἀλλ' ἀπὸ τῶν σκέψεων καὶ τῶν αἰσθημάτων τούτων τὸ βλέμμα καὶ τὴν προσοχήν μου προσελκύει ἄλλο τι ἐγγύτερον. Χρυσόκομος κόρη κάθηται πρὸ ἐμοῦ, ἀληθὴς τύπος τῆς ἀγνείας. Ἐπὶ τῶν οὐρανίων ὀφθαλμῶν της δὲν διῆλθον ἔτι τῆς ὀδύνης τὰ σύννεφα, καὶ τοῦ ῥοδίνου στόματός της τὸ ἄρωμα δὲν ἀπεμύζησαν αἱ μέλισσαι τοῦ ἔρωτος. Καὶ ἀπὸ ταύτης τὸ βλέμμα φέρω πρὸς τὸν καλλιτέχνην, καὶ ἀπ' ἐκείνου εἰς τὴν κόρην. Κ' ἐν τῇ φαντασίᾳ χρυσοῦν τι νῆμα συνδέει τὰ δύο ταῦτα ἀντίθετα καὶ πρὸς ἄλληλα ἄγνωστα ὄντα.

Ἐκεῖνος ἐκπροσωπεῖ τὴν τέχνην ἐν ὅλῃ της τῇ τελειότητι, αὐτὴ τὴν καλλονὴν ἐν ὅλῃ της τῇ λάμψει. Σκοτεινή, πολυπαθής, συντετριμμένη ἐν τῷ ἀγῶνι ἡ Τέχνη, φωτεινή, ἀμέριμνος, ἀκμαία ἡ Καλλονή. Ἡ Τέχνη μοιραίως βαίνουσα πρὸς τὸν τάφον, ἡ Καλλονὴ προσερχομένη εὔελπις εἰς τὴν ζωήν. Ἡ κόρη ἄνοιξις καὶ ὁ καλλιτέχνης χειμών.

Καὶ βαθμηδὸν ἡ ἐντύπωσις αὕτη μεγεθυνομένη τοσοῦτον ἐπλήρωσε τὸν λογισμόν μου, ὥστε ἐξηλείφθησαν, ἀπεσβέσθησαν οἱ πληροῦντες τὴν αἴθουσαν θεαταί, καὶ ἔμενον μόνοι, μόνοι ἐκεῖ ὁ τυχίτης κρούων τὸ βιολίον του, ἡ κόρη ἀκροωμένη αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ φανταστικῇ ἐκείνῃ παραστάσει ὁ καλλιτέχνης προσήλου διάπυρον τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς περικαλλοῦς παρθένου ἐμπνεύμενος ἀπὸ τῆς μορφῆς αὐτῆς ὅ,τι διὰ φθόγγων ἐξεδήλου, ἡ κόρη δ' ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν αἰδημόνως καὶ εὐλαβῶς ἀποδεχομένη ὡς εὐλογίαν τὴν μελῳδίαν, ἥτις ἐπεχύνετο ἐπ' αὐτῆς.

$^{11}/_{21}$ *Ὀκτωβρίου 1886*

Γεωργιος Δροσινης

ΤΑ ΕΠΙΓΕΙΑ ΑΓΑΘΑ

Οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι ἀναμφιβόλως εἶχον πως δίκαιον, λέγοντες ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται καὶ ὀφείλει νὰ εὐτυχῇ, ἐν οἱᾳδήποτε κοινωνικῇ καταστάσει διατελῶν· διότι μέγα ἰσχύοντες ἐπί τε τὴν φαντασίαν καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἡμῶν, δυνάμεθα νὰ φανῶμεν κρείττονες τῶν ἀλγηδόνων καὶ τῶν στερήσεων, καὶ νὰ χαρῶμεν ἑαυτοὺς καὶ ὅταν τὰ πάντα ἐλλείπωσιν ἡμῖν ἔξωθεν. Καὶ ὅμως ὀφείλομεν ἀράγε ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὰ ἐπίγεια ἀγαθά, τὰ σωματικὰ ἀγαθά, εἶνε ὅλως ἀδιάφορα, καὶ ὅτι ὀλίγον διαφέρει τῇ εὐδαιμονίᾳ, ἐὰν τὸ σῶμα ἔχῃ καλῶς ἢ κακῶς, ἐὰν εἶνε ἀσθενὲς ἢ εὔρωστον, εὔμορφον ἢ δύσμορφον ; Ὁ τοῦ ἀνθρώπου βίος εἶνε τοσούτῳ ὑγιέστερος, πληρέστερος καὶ πλουσιώτερος, ὅσῳ πάντα τὰ μέρη τοῦ βίου τούτου εἶνε καὶ αὐτὰ ὑγιᾶ καὶ τέλεια. Ἡ ἀταραξία καὶ ἡ πλήρης ἀνάπτυξις τοῦ ἠθικοῦ ὄντος ἐξαρτῶνται ἐν μέρει ἐκ τῆς ἀταραξίας καὶ τῆς εὐρωστίας τοῦ φυσικοῦ ὄντος, διὸ καὶ δυσκόλως εὑρίσκεται νοῦς ὑγιὴς ἐν σώματι ἀσθενεῖ. Καὶ ναὶ μὲν δύναταί τις νὰ ᾖδῃ, καὶ πολλάκις βεβαίως εἶδε, τὴν τῆς ψυχῆς εὐρωστίαν συνυπάρχουσαν μετὰ σώματος ἀρρώστου, ἀλλὰ καθ' ὅλου εἰπεῖν ἡ εὐκαμψία καὶ ἡ ῥώμη, παρέχουσαι εἰς τὸ σῶμα πλείονα μέσα ἐναντίον τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, πρὸς ὑπερπήδησιν ἢ ἀποφυγὴν τῶν κινδύνων καὶ τῶν κωλυμάτων, δι' αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶνε συντελεστικώτατα εἰς τὴν ψυχικὴν ῥώμην. Τὸ θάρρος προέρχεται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς πεποιθήσεως, ἣν ἔχομεν ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸν κίνδυνον. Ὁ ἔχων τὰ φυσικὰ μέσα δυσανάλογα πρὸς τὰς ἀπειλὰς τῶν ἔξωθεν δυνάμεων, καθίσταται ἀδύνατος, περιδεής, εὐκόλως ταραττόμενος. Ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ ἕξις ἐκείνη τῆς δειλίας ἡ ὀλίγον εὐσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ χαρακτῆρος. Τὰ δὲ ἄλλα πλεονεκτήματα, ἅπερ εἶνε μᾶλλον χάριτες τοῦ σώματος ἢ ὄντως ἀγαθά, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐπίχαρις πολυτέλεια, ἣν ὀφείλομεν μήτε ἄγαν νὰ φθονῶμεν, μήτε ἄγαν νὰ περιφρονῶμεν. Καὶ αἱ μὲν ἐξωτερικαὶ χάριτες, συντελοῦσαι εἰς τὴν περὶ τοὺς τρόπους εὐτραπελίαν, δύνανται νὰ συντελέσωσι καὶ εἰς τὴν περὶ πὸ πνεῦμα· διαθέτουσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν εὔκολον ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου καὶ τῆς κοινωνίας. Εἶνε λοιπὸν φυσικαὶ δυνάμεις καὶ φυσικὰ πλούτη, ὧν δυνατὸν νὰ γίνῃ χρῆσις καλὴ ἢ κακή, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου πράγματος, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὰ λαμβανόμενα, ἔχουσιν ὅπως δήποτε πραγματικὴν ἀξίαν. Ὁ μυστικισμὸς λέγει ἡμῖν ὅτι ταῦτα εἶνε ἀγαθὰ ἐφήμερα, καὶ ἔχει δίκαιον· ἀλλ' ὅμως καὶ τὰ ἐφήμερα ἀγαθὰ εἶνε οὐχ ἧττον ἀγαθά· διότι ἄλλως οὐδὲν ἐξ ὅσων ἔχει ὁ ἄνθρωπος θὰ ἦτο ἄξιον τοῦ ὀνόματος τούτου.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον θὰ κατατάξωμεν ἐν τοῖς θεμιτοῖς καὶ ἐπιθυμητοῖς ἀγαθοῖς τὰς τῶν αἰσθήσεων ἡδονάς, αἵτινες ὡς πᾶσα ἄλλη ἡδονὴ συνδέονται πρὸς τὴν ἐνέργειαν ψυχικῆς τινος δυνάμεως, καὶ ἐάν τις ποιῆται μετρίαν αὐτῶν χρῆσιν, εἶνε θεμιτὸν νὰ ἀπολαμβάνῃ αὐτὰς ὥσπερ καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν. Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος ἓν τινι τῶν χαριεστάτων καὶ εἰλικρινεστάτων χωρίων τῶν *Ἐξομολογήσεων*, ἐρωτᾷ ἑαυτὸν ἐὰν ἡ ἡδονὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐπιτρέπηται ἡμῖν ἢ τὰ βέβαια καὶ πραγματικὰ ἀγαθά, ὧν ἡ ἡδονὴ εἶνε παρακολούθημα καὶ μέσον. Ἐρωτᾷ δὲ μετ' ἀφελοῦς τινος ταραχῆς, μήπως ἡ εὔκολος αὐτοῦ καρδία λαμβάνῃ ὡς πρόφασιν τὴν σωματικὴν χρείαν, ἵνα ἐπιδοθῇ εἰς τὰς ἀπατηλὰς τῆς φιληδονίας ἡδυπαθείας. Ἀναμφιβόλως ταῦτα εἶνε μὲν καλαὶ καὶ συγκινητικαὶ ἀκριβολογίαι καὶ διαταγμοί, ἀλλ' ὅμως δύνανται νὰ καταστήσωσι τὸν βίον ἀβίωτον, καὶ ἡ ἐπιμονὴ πρὸς ἀποφυγὴν πραγμάτων τοσοῦτον ἀκροσφαλῶν καὶ λεπτῶν, θὰ ἦτο ἀπώλεια χρόνου καὶ δυνάμεων, ὧν ἠδύνατο νὰ γένηται χρῆσις ἐπωφελεστέρα. Ἄλλως ἀδιστάκτως λέγω ὅτι ἡ ἡδονὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶνε πρᾶγμα καλόν· καὶ ναὶ μὲν εἶνε ἀγαθὸν φροῦδον, κοῦφον, εὔθραυστον, ἀλλ' ὅπως δήποτε εἶνε ἀγαθόν. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι εἶνε θεμιτὸν νὰ ἀπολαύωμεν αὐτοῦ, οὐδόλως ἐξετάζοντες μετὰ περιεργίας καὶ ἀδιακρισίας, ἐὰν τοῦθ' ὅπερ ἀπολαύομεν εἶνε αὐτὴ ἡ ἡδονή, ἢ εἶνε χρεία τις ἱκανοποιουμένη. Ἀλλ' ὑποῖον ἔσται τὸ ὅριον ; Ἰδού : Πᾶσα ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἡδονή, ποιοῦσα τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀπολέσῃ τὴν ἰδίαν ἀξιοπρέπειαν διὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ κρατεῖν ἑαυτοῦ, εἶνε ἐπονείδιστος καὶ ἀναξία αὐτοῦ, διὸ καὶ ὀφείλει νὰ ἀποκλείηται τῆς ἐννοίας τῆς εὐδαιμονίας. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ αὐταὶ αἱ θεμιταὶ ἡδοναὶ δὲν ὀφείλουσι νὰ ὑπερβαίνωσι τὸ ἀναγκαῖον, τὰ καθήκοντα τοῦ τε ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ βίου, καὶ δὲν πρέπει νὰ θυσιάζῃ τις ὑπὲρ αὐτῶν οὐδὲν τῶν ὑπερτάτων συμφερόντων τῆς φαντασίας καὶ τῆς ψυχῆς. Τὰς προφυλάξεις δὲ ταύτας λαμβάνοντες, ἃς ἀπολαύσωμεν τοῦ βίου οἷον ἔδωκεν ἡμῖν αὐτὸν ὁ Θεός, οὐδόλως ταραττόμενοι διὰ μεριμνῶν ἀνωφελῶν καὶ δισταγμῶν ἀτελευτήτων.

Ἀλλὰ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τὰς τῶν αἰσθήσεων ἡδονὰς ἀντὶ νὰ νομίζωσιν ὡς ἕνα τῶν ἀναποφεύκτων μὲν ἀλλὰ δευτερόντων ὅρων τῆς εὐδαιμονίας, ὑπολαμβάνουσιν αὐτὰς μὲν ὡς τὴν ὄντως εὐδαιμονίαν, τὸν δὲ τρυφηλὸν βίον ὡς ἄκρον ἀγαθόν· ἡ διαφορὰ μόνον εἶνε ὅτι ἄλλοι ἄλλως ἐκλαμβάνουσιν αὐτήν. Καὶ οἱ μέν, ἐπιδέξιοι καὶ συνετοὶ ὄντες καὶ κατ' αὐτὴν ἔτι τὴν ἐκλογὴν τῶν ἡδονῶν, συνδυάζουσι τὰς ἑαυτῶν ἀπολαύσεις οὕτω πως, ὥστε νὰ ἀναμιγνύωνται μετ' αὐτῶν ὅσον οἷόν τ' ἐλάχισται δυσαρέσκειαι, ἀναζητοῦσι τὴν ἄνεσιν ἐν τῇ ἡδονῇ, θέλουσιν ἀπολαύσεις εὐαρέστους, ἀκόπους, ἁβράς, προτιμῶσιν ἀτμόσφαιραν μεμυρισμένην, καθέδρας ἁπαλάς, φίλους ἀρεστοὺς καὶ κόλακας, ἔρωτας εὐκόλους καὶ ἄνευ ἀκανθῶν· οἱ δέ, δραστηριώτεροι καὶ βιαιότεροι, προτιμῶσι τὰς ὁρμητικὰς καὶ δυσκόλους ἡδονάς, τὰς συνταραττούσας τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ ὄργανα, καὶ ἐν ἀδιαλείπτῳ πυρετῷ συγκρατούσας αὐτά. Ἐν οὐδενὶ γινώσκουσιν ἕνα κρατῶσιν ἑαυτῶν, καὶ ἑκουσίως ἐγκαταλείπουσιν ἑαυτοὺς ἔρμαιον τῆς τοκογλυφίας καὶ τῆς ἀσωτίας, μεταβιβάζοντες εἰς τὴν περιοχὴν τῆς τρυφῆς τὰς καυστικὰς βασάνους τοῦ πάθους. Τινὲς δὲ ἐπιδιδόμενοι εἰς ἔργα σπουδαῖα καὶ ὠφέλιμα, καὶ κατέχοντες ἐπιφανῆ τάξιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, νομίζουσιν ὅτι εἶνε ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτοὺς νὰ ἀναπαύωνται, καὶ ἀντὶ τῶν ἐπαχθῶν καὶ τραχέων τούτων πόνων νὰ ἀπολαμβάνωσιν ὡς ἀποζημίωσιν ἀπολαύσεις τινὰς ἀσημάντους

καὶ οὐδενὸς λόγου ἀξίας· οὐτοι ὑπολαμβάνουσι τὴν τρυφὴν ὡς διασκέδασιν, ἐξ ἧς νομίζουσιν ὅτι εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ λάβωσιν ὅ τι τοῖς ἀρέσκει· ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ καταλίπωσι μέρος τοῦ βίου αὐτῶν ἔρημον τῶν τῆς τρυφῆς θελγήτρων χωρὶς νὰ διακινδυνεύσωσι καὶ τὸ ὑπόλοιπον· διότι πολλάκις αἱ διασκεδάσεις αὐτὰι γίνονται παγίδες εἰς ἃς ἐνέπεσεν ἡ ἀγνότης. Καὶ ὅτε δὲ τὸ κακὸν δὲν εἶνε μέγα, ἐνυπάρχει οὐχ ἧττον αἰσχρόν τι, παρέχον εἰς μόνας τὰς αἰσθήσεις εὐκαιρίαν ἀνέσεως καὶ σχολῆς περισσεύουσαν ἐκ τῶν πουδαίων ἀσχολιῶν. Τέλος ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι παχύνοι καὶ ἀμβλεῖς, οἵτινες φαίνονται αἰσθανόμενοι τὸν βίον διὰ τῆς πληρώσεως τῶν ὀρέξεων αὐτῶν. Οὗτοι ἐργάζονται μόνον ἵνα κερδαίνωσι καὶ κερδαίνουσι μόνον ἵνα ἀπολαύωσιν· εἰς τούτους δὲ ἡ φύσις, ἀπατηθεῖσα πάντως, ἔδωκε μορφὴν ἀνθρωπίνην, καὶ ὁ καταλληλάτατος τρόπος, δι' οὗ εὐδοκίμως θὰ ἀνεδεικνύοντο, θὰ ἦτο ἐὰν ἐγεννῶντο κτήνη. Πᾶσαι αὐταὶ αἱ μορφαὶ τοῦ τρυφηλοῦ βίου, αἵ τε λεπτόταται καὶ αἱ τραχύταται οὐδὲν ἄλλο εἶνε, ἢ αἱ διάφοροι βαθμίδες τοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ζωϊκοῦ βίου. Ἀλλὰ βίος τοιοῦτος εἶνε τὸ ἄκρον ἀγαθόν; εἶνε κἂν ἁπλῶς ἀγαθόν; Τὴν σκέψιν ταύτην οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀνεχθῇ, ἡμεῖς δὲ ἱκανῶς αὐτὴν ἀπεκρούσαμεν.

Ἐὰν τὸ σῶμα καὶ αἱ αἰσθήσεις, ἐν προτήκοντι μέτρῳ ὑποτεταγμένα τῷ ὀρθῷ λόγῳ, δὲν εἶνε ἄξια περιφρονήσεως, πολλῷ μᾶλλον ὀφείλομεν νὰ μὴ περιφρονῶμεν τὴν κτῆσιν τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, τῶν ἀναποφεύκτων εἰς τὴν συντήρησιν καὶ τὴν τέρψιν τοῦ βίου. Ἐὰν δὲ ἡ εὐδαιμονία συνίσταται ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν ἡμετέρων ψυχικῶν δυνάμεων, πᾶν μὲν τὸ συντελοῦν εἰς τοῦτο χρησιμεύει εἰς τὴν ἡμετέραν εὐδαιμονίαν, πᾶν δὲ τὸ δυνάμενον νὰ βλάψῃ καὶ παρακωλύσῃ αὐτά, συγκαταριθμεῖται ἐν ταῖς κακοδαιμονίαις ἡμῶν. Καὶ ὁ σοφώτατος τῶν ἀνθρώπων εἴτε Ζήνων λέγεται εἴτε Σωκράτης, στερούμενος τεμαχίου ἄρτου, δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον οὔτε σοφὸς νὰ εἶνε, οὔτε φιλόσοφος, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἄνθρωπος· διότι ὁ βίος ἡμῶν συνεδυάσθη ὑπὸ τῶν νόμων τῆς θείας Προνοίας πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, καὶ δὲν δύναται νὰ αὐξηθῇ καὶ ἀνθέξῃ ἄλλως, ἢ ἐπὶ τῷ ὄρῳ τοῦ νὰ τρέφηται δι' αὐτῶν καὶ περιβάλληται ὑπ' αὐτῶν. Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, πῶς δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι ἡ κτῆσις τῶν ἀναποφεύκτων τούτων πραγμάτων δὲν εἶνε ἀγαθόν; Οἱ δὲ λέγοντες ὅτι ὁ μὲν πλοῦτος εἶνέ τι κακόν, ἡ δὲ πενία ἀγαθόν, δὲν βλέπουσιν ὅτι τοῦτο δύναται νὰ λεχθῇ περὶ τοῦ πλούτου, οὗ κακὴν ποιεῖταί τις χρῆσιν, καὶ περὶ τῆς πενίας ἧς καλὴν ποιεῖταί τις χρῆσιν. Ἀλλὰ τότε τὸ κακὸν δὲν ἔγκειται ἐν αὐτῷ τῷ πλούτῳ, ἀλλ' ἐν ταῖς κακίαις αἵτινες διασκορπίζουσιν αὐτὸν ἢ μεταχειρίζονται αὐτὸν εἰς διαφθοράν· ὡσαύτως δὲ τὸ καλὸν δὲν ἔγκειται ἐν τῇ πενίᾳ ὡς τοιαύτῃ, ἀλλ' ἐν τῇ ἀρετῇ, ἥτις εὑρίσκει ἐν τῇ πενίᾳ εὐκαιρίαν νὰ ἀναφανῇ.

Ἀληθῶς ἠδύνατό τις νὰ περιαρίσῃ τὸν πλοῦτον ἐν τῷ ἀπολύτως χρησίμῳ, καὶ νὰ θεωρήσῃ πᾶν τὸ ὑπερβαῖνον τὸ ὅριον τοῦτο ὡς τι περιττὸν συντελοῦν εἰς διαφθοράν. Ἀλλὰ τίς ὁ μὴ γινώσκων ὅτι ὑπεράνω τῶν τοῦ σώματος χρειῶν, ἃς ἡ ἐλαχίστη ἄνεσις δύναται νὰ θεραπεύσῃ, ὑπάρχουσι χρεῖαι τοῦ πνεύματος, τῆς φαντασίας καὶ χρεῖαι τῆς καρδίας, εὑρίσκουσαι ἐν τῷ πλούτῳ τῆς πληρώσεως αὐτῶν τὰ μέσα, ὧν ἡ πενία στερεῖται; Ὁ πλοῦτος παρέχει τῷ ἀνθρώπῳ τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν, καὶ προφυλάσσει αὐτὸν τῆς τυραννίας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· παρέχει αὐτῷ τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν σχολήν, τοῦτ' ἔστι πλείονα χρόνον πρὸς ἐκπαίδευσιν, πρὸς ἐπίδοσιν εἰς τὰς καλὰς τέχνας, πρὸς μελέτας ἀφιλοκερδεῖς. Ὁ πλοῦτος ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἴδωμεν τὸν κόσμον καὶ πολλοὺς ἄλλους κόσμους διαφόρους, ἀναπτύσσων οὕτω τὸ πνεῦμα, ἐπεκτείνων τὰς ἐννοίας καὶ συντελῶν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ πλοῦτος παρέχει τὰ μέσα πρὸς ἐργασίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἁμίλλαν τῆς τέχνης καὶ τῆς βιομηχανίας, ὧν τὸ ἰσχυρότατον ὄργανον τῆς προόδου ἐν ταῖς κοινωνίαις· ὁ πλοῦτος προσέτι παρέχει τὰ μέσα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων, εἶνε λοιπὸν μέσον εὐποιίας· ἐφ' ὅσον δὲ ὑπάρχουσιν ἐν ἀνθρώποις ἀδυναμίαι καὶ δυστυχίαι (πιστεύω δὲ ὅτι δὲν θὰ παύσωνται, φεῦ! ὑπάρχουσαι), μακάριοι ἐκεῖνοι οἷς δίδοται, δὲν λέγω μόνον νὰ εἶνε ἀπηλλαγμένοι τούτων, ἀλλὰ νὰ θεραπεύωσι τοὺς ὑπ' αὐτῶν κατατρυχομένους! τούτων τῶν λόγων πάντων ἕνεκα, ὁ μὲν πλοῦτος εἶνε ἀγαθόν, ὁ δὲ ἄνθρωπος δικαιοῦται νὰ θεωρῇ αὐτὸν ὡς μέρος τῆς ἑαυτοῦ εὐδαιμονίας.

Ἀλλ' ἐὰν οἱ παλαιοὶ σοφοὶ ἥκιστα ἐτίμων τὰ πλούτη, ὁμολογητέον ὅτι οἱ καθ' ἡμᾶς σοφοὶ τιμῶσιν αὐτὰ ἴσως πέρα τοῦ δέοντος. Ἀνεφάνη δὲ ἐπιστήμη περιεργοτάτη καὶ διδακτικωτάτη, διδάσκουσα πῶς γίνονται τὰ πλούτη καὶ πῶς διανέμονται ἐν ταῖς κοινωνίαις. Οἱ τῆς ἐπιστήμης ταύτης μύσται κατεῖδον ὅτι αὐξανομένου τοῦ δημοσίου πλούτου αὐξάνεται ὁ ἰδιωτικὸς πλοῦτος, καὶ ὅτι ἡ εὐζωΐα πάντων ἀποτελεῖται ἐκ τῆς εὐζωΐας ἑνὸς ἑκάστου. Ἀπέδειξαν δὲ ὅτι ἡ τοῦ πλούτου καταφρόνησις οὐδὲν ἄλλο εἶνε, ἢ καταφρόνησις τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐργασίας, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ εὐζωΐα συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν χρηστῶν ἠθῶν, εἰς τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας, παρέχει τὴν δέουσαν ἄνεσιν πρὸς ἐργασίαν, μελέτην, ἀναπτύσσει τὴν κλίσιν πρὸς τὸν κοινωνικὸν βίον, καὶ καθ' ὅλου πρὸς πᾶν καλόν· τέλος ἀπέδειξαν ὅτι τὰ μάλιστα διεφθαρμένοι πάντων τῶν λαῶν εἶνε οἱ πενόμενοι λαοί. Ἐκ τούτων δὲ τῶν ἀρχῶν, αἵτινες πᾶσαι εἶνε ἀληθεῖς, συνεπεράνάν τινα σμπερά-

σματα πολλὴν ἀμφισβήτησιν ἔχοντα. Διενοήθησαν ὅτι ἦτο ὠφέλιμον νὰ ὑπεκκαύσωσι τὰς ἐπιθυμίας ἵνα προκαλέσωσι τὴν δραστηριότητα, νὰ ἀναπτύξωσι τὰς χρείας ἵνα ἐνθαρρύνωσι τὴν ἐργασίαν, νὰ διαδώσωσι τὴν φιλοχρηματίαν ἵνα καταπολεμήσωσι τὴν πρὸς τὴν νωθρότητα καὶ ἀδράνειαν ροπήν. Συνεπέρανάν δὲ ὅτι ἡ μετριότης ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις ἦτο ἀρετὴ τῶν παλαιῶν χρόνων, ἀναξία κοινωνίας πεφωτισμένης, καὶ ὅτι μόνος ὁ ἀσκητισμὸς δύναται νὰ λέγῃ ὅτι «πλούσιός ἐστιν ὁ ἐλαχίστας ἀρκούμενος». Τέλος δὲ συνώψισαν τὴν καινὴν αὐτῶν ταύτην σοφίαν ἐν ταῖς λέξεσι ταύταις ταῖς εὐφυεστάταις καὶ χαριεστάταις: «Ἀρετὴ προβάτων εἶνε τὸ νὰ μὴ ἔχῃ τις χρείαν τοῦ πράγματος ὅπερ δὲν ἔχει, ἀλλ' ἀνθρώπου ἴδιον εἶνε τὸ νὰ προμηθεύεται ὅ τι τοῦ λείπει.»[1]

Δὲν ἀμφισβητῶ τὸ παράπαν τὰ ἀξιώματα ταῦτα καὶ πως τὰ θεωρῶ ἀληθῆ. Μάλιστα συμφωνοῦσι κάλλιστα πρὸς τὰς ἡμετέρας ἀρχάς. Ἐὰν ἡ μετριότης τῶν ἐπιθυμιῶν προέρχεται ἐκ τῆς νωχελείας καὶ τῆς χαυνότητος τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, ὁμολογῶ ὅτι αὐτὴ εἶνε φαινομένη ἀρετή, αἱ δὲ χρεῖαι αἵτινες θὰ ὑποβοηθήσωσι τὴν χαυνότητα ταύτην, τὰ μέγιστα θὰ ὠφελήσωσι τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλ' ἆρά γε ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὁρίσωμεν ὅριον τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἡμῶν; Ἡ εὐζωΐα, παραδέχομαι, εἶνε ἐκ τῶν πρώτων ὅρων τοῦ ἠθικοῦ, τοὐλάχιστον ἐλαττώνει πολὺ τὰ ἐνδεχόμενα σφάλματα, ἀλλ' ὅμως αὕτη εἶνε μόνον μέσον, δὲν εἶνε ὁ σκοπὸς τοῦ βίου. Λοιπὸν ἅμα τυχόντες βαθμοῦ τινος εὐζωΐας, ἅμα ἐξασφαλίσαντές πως τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ὀφείλομεν νὰ ἐξακολουθήσωμεν εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀποβλέποντες, ἢ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς εὐζωΐας ταύτης, ἢ μᾶλλον, ἀρκετὸν νομίζοντες τὸ ἤδη κτηθέν, νὰ ἐπιδοθῶμεν εἰς ἄλλο τι ὑψηλότερον; Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ σοφὸς ὁ ἐλαχίστοις ἀρκούμενος, ἵνα τὸν βίον αὐτοῦ ὅλον ἀφιερώσῃ εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἔχει ἀρετὴν προβάτου; Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός, περὶ τοῦ στρατιωτικοῦ, περὶ πάντων τῶν ἐργαζομένων εἰς πᾶν ἄλλο ἢ εἰς τὴν κτῆσιν πλούτου. Τὸ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις μέτρον εἶνε ἀρετὴ ἀσκητική, ἁρμόζουσα μόνον κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς ἀμαθίας καὶ ὀφείλουσα νὰ ἐξαφανισθῇ ἅμα τῇ ἀνατολῇ πολιτισμοῦ τελειοτέρου; Σύμφημι ὅτι τὸ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις μέτριον εἶνε ὅλως σχετικόν, καὶ ὀφείλει νὰ εἶνε ἀνάλογον πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων κατάστασιν· φέρ' εἰπεῖν ὅ τι οὗτος νομίζει μέτριον, ἐκεῖνος θεωρεῖ ὑπερβολικὸν καὶ παράλογον· ἀλλ' ἐν οἱᾳδήποτε καταστάσει καὶ ἂν διατελῇ τις, ὑπάρχει πάντοτε τὸ μέτριον τὸ ἁρμόζον εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, καὶ Ροσχίλδ τις ὤν, δυνατὸν νὰ ἔχῃ χρείαν νὰ μετριάσῃ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῆς. Οἱ παλαιοὶ οἵτινες δὲν ἐγίνωσκον τοὺς νόμους τῆς παραγωγῆς τοῦ πλούτου, ἐγίνωσκον θαυμασίως τοὺς νόμους τῶν παθῶν. Ἐγίνωσκον ὅτι ἐκ τῆς ἐπιθυμίας γεννᾶται ἡ ἐπιθυμία, καὶ μάλιστα ὅτι ἐπιτείνεται καὶ βιαιοτέρα καθίσταται, καθ' ὅσον τις ἐγκαταλείπεται εἰς αὐτήν· ὅτι ψυχὴ παραδιδομένη εἰς τὰς ἡδονὰς δὲν εἶνε πλέον κυρία ἑαυτῆς· τέλος ὅτι ὅσον τις καὶ ἂν προσπαθῇ νὰ τὴν πληρώσῃ, αὐτὴ εἶνε ἀκόρεστος ἐφ' ὅσον ἡ βούλησις δὲν λέγει: ἀρκεῖ! Ὅθεν ἐρωτῶ, ἐὰν μία ἐπιθυμία πληρουμένη γεννᾷ δέκα ἄλλας τέως ἀγνώστους, τί κερδαίνω πρὸς εὐδαιμονίαν μου; Ἐὰν ἀνταλλάξω τὸν λήθαργον διὰ τοῦ πυρετοῦ, διατελῶ ἆρά γε ἐν κρείττονι καταστάσει; Λοιπὸν τὰ ἔξωθεν ἀγαθὰ δὲν ἐξαρκοῦσιν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσιν εὐδαίμονας τοὺς ἀνθρώπους, οὐδὲ ἀρκεῖ πρὸς βελτίωσιν αὐτῶν τὸ νὰ γίνωσι πλούσιοι.

Ἡ πενία, ὡς ὁ πλοῦτος, ἔχει καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς καὶ τὰ κακά, τὰς τέρψεις καὶ τὰς λύπας, τὰς κακίας καὶ τὰς ἀρετάς.

Ἐν πρώτοις ὑπάρχει βαθμός τις πενίας κατ' οὐδένα τρόπον συμβιβαζόμενος πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, αὕτη δὲ εἶνε ἡ ἐσχάτη ἐνδεια. Ἀναμφιβόλως καὶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ καταστάσει ἐνυπάρχουσί τινες ἡδοναὶ καθιστῶσαι τὸν βίον ὑποφερτόν· ἀλλ' αἱ ἡδοναὶ αὗται εἶνε σπανιώταται, καὶ ἀντισταθμίζονται δι' ὑπερβολικωτάτων θλίψεων, ὥστε δὲν δύνανται νὰ προσενέγκωσιν εἰς τὴν πάσχουσαν ψυχὴν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην κατὰ τὸ φαινόμενον κἂν εὐδαιμονίαν. Ἐνίοτε μεγάλη τις ψυχὴ προσκειμένη εἰς τὴν ζήτησιν ὑψηλῆς τινος ἰδέας, κατώρθωσε νὰ μὴ αἰσθανθῇ τὴν κατατρύχουσαν αὐτὴν ἔνδειαν, καί, προσέχουσα εἰς μόνον τὸ ὄνειρον αὐτῆς, νὰ αἰσθανθῇ τινα εὐδαιμονίαν ἐν τῇ ἐσχάτῃ στερήσει τῶν πρὸς συντήρησιν τοῦ βίου. Ἀλλ' αἱ τοιαῦται περιπτώσεις εἶνε σπανιώταται καὶ δὲν δύνανται νὰ καταλογισθῶσι. Ἡ ἐσχάτη ἔνδεια κατασπαράσσει καὶ ταπεινοῖ, ἐξαρτῶσα τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ἐμπνέουσα τὸ μῖσος καὶ τὸν φθόνον, μεταβάλλουσα τὸν ἄνθρωπον εἰς ζῷον ἑρπετὸν καὶ ἀνήμερον. Ἀλλ' ἐνίοτε ὅμως καὶ μετὰ τὰς δεινοτάτας δοκιμασίας ἐπιζῇ τις χρηστότης ἀκατάβλητος, ὡς ἄνθος ἀποπλανηθὲν μεταξὺ βράτων καὶ ἀκανθῶν.

Ἡ πενία δὲν εἶνε ἔνδεια, διασώζει ὄψιν τινὰ καλήν, δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τῶν ἐσχάτων χρειῶν. Ἄλλως τε ἡ πενία εἶνε σχετική, ἡ πενία τούτου δυνατὸν νὰ εἶνε πλοῦτος ἐκείνου, καὶ τοῦτο διότι αἱ χρεῖαι δὲν εἶνε αἱ αὐταὶ κατὰ πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας. Καθ' ὅλου δὲ εἰπεῖν τὸ κύριον συστατικὸν τῆς πενίας εἶνε ἡ ἔλλειψις ἀσφαλείας, εἶνε τὸ νὰ ζῇ τις μόλις κερδαίνων τὸν

1. *J. B. Say*, Cours d' économie politique, μέρος IV κεφ. 1.

ἐπιούσιον, καὶ οὐδεμίαν ἐλπίδα ἔχων ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ διατελῶν ὁ ἄνθρωπος, κατορθοῖ μόλις καὶ μετὰ βίας τὴν πλήρωσιν τῶν ἀπαραιτήτων αὐτοῦ χρειῶν δι' ἀγώνων ἀδιαλείπτων. Ἐὰν δέ ποτε θελήσῃ νὰ δικαιώσῃ τι πρὸς ἡδονήν, ἐξ ἅπαντος θά το ἀποκόψῃ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Τότε δὲ ὁ βίος εἶνε ἀγὼν κατὰ πᾶσαν στιγμήν, ἑκάστη ἡμέρα διαμφισβητεῖ τὴν τροφήν, καὶ ἐπειδὴ σπανίως αἱ χρεῖαι δὲν ὑπερβαίνουσι τοὺς πόρους, καταβάλλονται ἐναγωνίως προσπάθειαι, καὶ ἀμήχανα συνδυασμοὶ γίνονται πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἰσοζυγίου, διὰ προκαταβολῶν, αἵτινες ὅλον τὸν βίον καταβροχθίζουσι. Μέρος τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς εὐφυΐας τοῦ ἀνθρώπου εἶνε προωρισμένον ἵνα συνάπτῃ τὸ παρὸν πρὸς τὸ μέλλον, καὶ καλύπτῃ τὴν μυστικὴν ταύτην ἐργασίαν διὰ καταλλήλων προκαλυμμάτων, καὶ διὰ τοῦ μειδιάματος ὅπερ ὁ κόσμος ἀπαιτεῖ παρὰ πάντων ἐκείνων, οὓς παραδέχεται κατ' ἀνοχήν. Πρόσθες δὲ ὅτι ἡ ἐπίπλαστος αὕτη γαλήνη εἶνε ἀνάγκη ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῆς φρονήσεως· διότι ἡ ἐπιτυχία ἔρχεται ἀείποτε πρὸς τοὺς εὐδαίμονας, ὁ δ' ἐπιτρέπων τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀπορρήτου τῆς ἐσχάτης αὐτοῦ ἐνδείας, βλέπει αὐτὴν αὐξανομένην ἕνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῆς ὑπολήψεως καὶ ἕνεκα τῆς δυσφημίας εἰς ἣν περιπίπτει.

Καὶ ὅμως ἡ πενία, καίπερ ἔχουσα τὰς ἀλγηδόνας καὶ τὰς πληγὰς ταύτας, ἔχει καὶ τὰς ἀπολαύσεις αὐτῆς ἤ, μᾶλλον εἰπεῖν, ἔχει ἰδίαν τινὰ ἀρετὴν φωτίζουσαν, ὑψοῦσαν καὶ ἐνισχύουσαν τὴν ψυχήν. Τὸ μέγα ἀγαθὸν τῆς πενίας εἶνε τοῦτο, ὅτι προκαλεῖ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ αἴσθημα τῆς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεως, ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ ἐξάγῃ ἐξ ἑαυτοῦ πᾶν ὅ τι ἔχει καλόν, καὶ νὰ δημιουργῇ αὐτὸς τὸ μέλλον του διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν. Ἀναμφιβόλως εἶνε πως δύσκολον καὶ ὁ ἄριστα κατηρτισμένος ἄνθρωπος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν βίον ἄνευ τινὸς συνδρομῆς καὶ βοηθείας, τοὐλάχιστον παῖς ὢν ἐβαπτίσθη ἐν τοῖς νάμασι τῆς οἰκογενείας ἢ τῆς κοινωνίας· ἀλλ' ἐκεῖνος ὅπτις, ληξάσης τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀγωγῆς, προσέρχεται πρὸς τὸν κόσμον οὐδὲν ἔχων ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ ὀλιγώτερον τοῦ οὐδενός, καὶ ὅστις ὑποβασταζόμενος ὑπὸ τῆς ἐλπίδος, βοηθούμενος ὑπό τινων φυσικῶν πλεονεκτημάτων, εὐνοούμενος ὑπό τινων περιστάσεων, κατορθοῖ νὰ θέσῃ τὸν πόδα του ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐκείνῃ, ἥτις ἠγνόει αὐτόν, νὰ καταστῇ ἱκανὸς νὰ ζῇ ἐν αὐτῇ αὐτὸς καὶ νὰ συντηρῇ οἰκογένειαν, ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰς τὴν πενίαν ὀφείλει τὴν εὐγενεστάτην ἕπαρσιν, ἣν δικαιοῦται νὰ ἔχῃ, καὶ τὴν νομιμωτάτην εὐφροσύνην οὐχ ἧττον, ἢ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν προσπαθειῶν αὐτοῦ καὶ τὴν περὶ ἑαυτοῦ ὑπόληψιν. Τὸ πρῶτον κέρδος τὸ ἐκ τῆς ἐργασίας προερχόμενον, δὲν φοβοῦμαι νὰ το εἴπω, ἔχει τι τὸ ἱερόν, εἶνε ἡ πρώτη τοῦ ἀνθρώπου κατάκτησις τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπάρξεως καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας, εἶνε σπουδαιοτάτη μεταβολὴ ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου. Μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἡ παρ' ἄλλου χορηγουμένη τροφὴ ἐθεωρεῖτο ὡς φυσικὸν ἐξάρτημα τῆς ὑπάρξεως, καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου ἐπιβαλλομένη ἐργασία ὡς ἐπαχθὴς ζυγός· ἀλλ' ὅτε ὅμως ἡ ἐργασία ἐπανέρχεται πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς μεταβιβαζομένη εἰς τροφήν, τότε νοοῦμεν τὴν σχέσιν τὴν μεταξὺ χρείας καὶ καθήκοντος, καὶ τότε μόνον δυνάμεθα νὰ νοήσωμεν τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν ἐντολήν, ἥτις δὲν εἶνε ἐντολὴ τῆς δουλείας, ἀλλὰ τῆς ἀπολυτρώσεως: «Ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου».

Paul Janet.

Ἕπεται τὸ τέλος.

Π. Ι. Φ.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ

Ε'

Νοημοσύνη τῶν πιθήκων.

Γνωστοτάτη τυγχάνει ἡ ὀξύτης τῆς ἀκοῆς δι' ἧς ἀντιλαμβάνονται τὰ κατοικίδια ἡμῶν ζῷα τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου, εἴτε ἐξ ἄλλων ἀγρίων ζώων εἴτε ἐξ ἀνθρώπων ἐχθρῶν. Πολλάκις τὸ τοιοῦτον ἐπεβεβαιώθη ἰδίᾳ καθόσον ἀφορᾷ τοὺς ἵππους καὶ κύνας, οἵτινες μάλιστα ἕνεκα τούτου θεωροῦνται καὶ οἱ καλλίτεροι φύλακες. Καὶ οἱ πίθηκοι λοιπὸν τὸ αὐτὸ κέκτηνται προσόν, ἀνεπτυγμένον μάλιστα. Ὁ Λεβαγιὰν λέγει ὅτι ὁ κερκοπίθηκος *Κέε*, ὅστις συνώδευεν αὐτὸν κατὰ τὰ ἐν τῇ Ἀφρικῇ ταξειδιά του, ἦτο ὁ ἀσφαλέστερος φύλαξ αὐτοῦ. Καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ ἐν καιρῷ ἡμέρας, προαναγγέλλε καὶ τὸν ἐλάχιστον κίνδυνον. Ἐκραύγαζε, ἢ δι' ἄλλων σημείων ἐξεδήλου τὸν φόβον του, προτοῦ ἀνακαλύψωσιν οἱ κύνες τὸ ἐλάχιστον. Ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ βλέμματος ἢ ἐκ τῶν κινήσεων τῆς κεφαλῆς του, οἱ κύνες ἐτρέποντο πρὸς τὸ ὑποδεικνυόμενον μέρος, ἐπιδοκιμάζοντες οὕτω τὴν ἀντίληψιν του.

Εἰς τὴν χώραν Τεξὰς τῆς Ἀμερικῆς οἱ ἵπποι καὶ ἰδίως οἱ ἡμίονοι, φαίνεται, προειδοποιοῦσι τοὺς ταξειδιώτας, ὅτε πλησιάζουσιν ἢ εἰς ἄγρια θηρία, ἢ εἰς ἀγρίους αὐτόχθονας ἰνδούς, ἐνῷ οὐδόλως ἀνησυχοῦσιν ὅταν προσέρχονται ἄνθρωποι πεπολιτισμένοι ἐνδεδυμένοι ὡς οἱ κύριοι αὐτῶν.

Ὁ αὐτὸς κερκοπίθηκος, περὶ οὗ ἀνωτέρω ὁ λόγος, καίτοι ἐξημερωμένος, ὅτε ἤκουεν ὁμοίους του ἀγρίους, ἀπήντα εἰς τὰς φωνάς των, καίπερ φοβούμενος αὐτοὺς ὅταν τοὺς ἐπλησίαζεν.

Ἡ νοημοσύνη τῶν ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει πιθήκων ἐπεβεβαιώθη παρὰ πάντων τῶν περιηγητῶν, οἵτινες διαρκῶς ὠφελον νὰ φυλάσσωνται ἐκ τῶν πονηριῶν των. Δὲν πρέπει νὰ προσβάλλῃ τις τὰς ἀγέλας αὐτῶν· διότι ἀμύνονται ὅλοι ὁμοῦ, μετὰ θάρρους, καὶ ἀκινδύνως ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν δένδρων ἐν οἷς καταφεύγουσι, φοβούμενοι μόνον τὸ ὅπλον.

Ὁ περιηγητὴς Πέαρς, πεπεισμένος ὅτι οἱ πίθηκοι γιγνώσκουσι τὴν χρῆσιν τοῦ ὅπλου, ἀναφέρει τὸ ἑξῆς συμβὰν μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ Τιγρὲ καὶ τῶν κυνοκεφάλων πιθήκων: «Οἱ πίθηκοι, λέγει, εἰσελθόντες εἰς ἀγρὸν σίτου, ἐξεθίωζαν τοὺς φύλακας μεθ' ὅλας τὰς σφενδόνας καὶ τοὺς λίθους αὐτῶν. Πολλοὶ κάτοικοι ἐκ τοῦ χωρίου ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν· ἀλλὰ καὶ τότε οἱ κυνοκέφαλοι βραδέως ἀπεσύρθησαν, βλέποντες, ὅτι οἱ ἀντίπαλοι δὲν εἶχον ὅπλα.» Ὁ Ῥοβέρτος Λήδ ταὐτὰ διισχυρίζεται, λαλῶν περὶ τῆς ἐκδρομῆς του εἰς τὰ πλήρη πιθήκων δάση τῆς Ὑδελπίδος ἄκρας:

«Ἐπειδὴ δὲν ἠθέλομεν νὰ φονεύσωμεν αὐτούς, δὲν μετεχειρισθημεν τὰ ὅπλα ἡμῶν. Ἐν τούτοις ὁ πλοίαρχος ἐσκόπευσε κατὰ μεγάλου τινὸς πιθήκου καθημένου ἐπὶ τῆς κορυφῆς δένδρου τινός. Τὸ ζῷον ἀναμιμνησκόμενον ἴσως τὴν συνέπειαν παρομοίας ἀπειλῆς ἐπὶ τοσοῦτο ἐταράχθη, ὥστε ἔπεσεν ἀκίνητον πρὸ τῶν ποδῶν μας, καὶ τὸ συνελάβομεν ἀκόπως». «Κατὰ τὴν διήγησιν ταύτην, λέγει ὁ Οὐζώ, ὁ πίθηκος ἐννοήσας ἑαυτὸν σκοπευόμενον ἐθεώρησεν ἑαυτὸν θανόντα.»

Ἡ περιέργεια τινῶν ἐκ τῶν ζώων τούτων δὲν εἶνε ἁπλῶς παθητική, καὶ ἡ μετὰ προσοχῆς στάσις αὐτῶν πάντοτε ἀποτέλεσμα ἐκπλήξεως. Γνωστὸν τυγχάνει τὸ ὁρμέμφυτον τῆς μιμήσεως, ἀλλ' ὅπως μιμηθῶσιν, ἀνάγκη νὰ γνωρίζωσι νὰ παρατηρῶσιν.

Ὁ ὀραγκουτάγκος τοῦ φυτολογικοῦ κήπου τῶν Παρισίων πρὸς ὃν ἦλθεν ἡμέραν τινὰ ὁ Φλουράν συνωδευμένος ὑπὸ τοῦ Ζεφροὰ Σκιντιλαίρ, παρετήρει τὸν Ζεφροὰ μετ' ἐμφρονος προσοχῆς. Ἀφοῦ τὸν παρετήρησε καλῶς οὕτω ἔλαβε ράβδον, καὶ κεκυρτωμένος ὡς γέρων ἐμιμεῖτο τὸν ἐπιφανῆ ἐπισκέπτην αὐτοῦ.

Ἕτερος ὀραγκουτάγκος τοῦ φυτολογικοῦ κήπου κατώρθωσεν, ἀνερχόμενος ἐπὶ ἕδρας τινός, ν' ἀνοίξῃ τὸ κλεῖθρον θύρας κειμένου ἀρκετὰ ὑψηλὰ δι' οὗ ἠνοίγετο αὕτη. Ὅτε ἀφῃρέσαν τὴν ἕδραν ἣν μετεχειρίσθη, ἔλαβεν ἑτέραν κειμένην εἴς τινα γωνίαν, ἔφερε ταύτην παρὰ τὴν θύραν, ἀνῆλθεν ἤνοιξε τὸ κλεῖθρον καὶ ἐξῆλθε.

«Τὰ γεγονότα ταῦτα, λέγει ὁ Οὐζώ, δὲν ἀποδεικνύουσι τὴν ὕπαρξιν ἐφευρετικῆς ἰδιότητος; Δὲν δηλοῦσι σκοπὸν πρὸς ὡρισμένον τέρμα; Δὲν βεβαιοῦσιν ἀντίληψιν σαφῆ τῆς σχέσεως τοῦ αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ; Τὸ ὁρμέμφυτον ὁδηγεῖ εἰς τυφλὴν ἐνέργειαν ἄνευ γνώσεως τοῦ σκοποῦ· τοὐναντίον ἡ μετὰ κρίσεως πρᾶξις προδίδει τὴν νοημοσύνην.»

Ἐπίσης ὁ Χιμπαντζὴ τοῦ Βυφφῶνος ἐγνώριζε κάλλιστα νὰ μεταχειρίζηται τὴν κλεῖδα ὅπως ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ ἂν δὲν εὕρισκε ταύτην ἐπὶ τῆς θύρας τὴν ἀνεζήτει. Ἐγεύετο ὡς ἄνθρωπος καλῶς ἀνατεθραμμένος, ἔτρωγε διὰ κοχλιαρίου καὶ περόνης, μετεχειρίζετο χειρόμακτρον καὶ ἐκινᾶτο μόνος του τὸν οἶνον. Ὅτι ἐπόθει νὰ πίῃ τέϊον, ἡτοίμαζε τὸν κυαθίσκον καὶ τὸ πινακίδιον αὐτοῦ. Ἔθετε σάκχαρον, ἔχυνε τὸ τέϊον καὶ ἀνέμενε μέχρις ὅτου ψυχρανθῇ ἐπ' ὀλίγον τὸ ὑγρόν.

Ἡ ἰδιότης τοῦ μανθάνειν κατὰ μίμησιν εἶναι ἀνεπτυγμένη εἰς ἀνθρώπινον σχεδὸν βαθμὸν παρὰ τοῖς πιθήκοις. Ἡ ἀνθρωποειδὴς πίθηκος Μαφούκα τοῦ Ζωολογικοῦ κήπου τῆς Δρέσδης ἐνέδει κάλλιστα ὅταν ἡ θύρα τοῦ κλωβοῦ ἦτο κλειστή. Οὐ μόνον μόνη ἤνοιγεν αὐτήν, ἀλλ' ἔκλεπτε καὶ τὴν κλεῖδα, ἣν ἔκρυπτε ὑπὸ τὸν βραχίονα αὐτῆς, ὅπως τὴν μεταχειρισθῇ βραδύτερον. Ἡμέραν τινὰ παρατηρήσασα ἐργαζόμενον λεπτουργόν, ἥρπασε τὸ τρύπανον, καὶ ἤρξατο ἀνοίγουσα ὀπὰς ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐφ' ἧς ἐδείδετο ταύτη τὸ φαγητόν. Ὅταν ἔτρωγεν, ἐπλήρου μόνη τὸ δοχεῖον διὰ τῆς λαγήνου, σταματῶσα προτοῦ ἐκχυθῇ.

Ὁ φαλακρὸς Χιμπαντζὴ, ὁ συλληφθεὶς ἐν Ἀφρικῇ ὑπὸ τοῦ Δουσαγιοῦ, εἶχε καταστῇ κλεπτίστατος. Ἔκλεπτε τὰ τρόφιμα ἐκ τῶν καλυβῶν τῶν αἰθιόπων· πάντοτε δὲ ὅταν οὐδεὶς παρετήρει αὐτὸν καὶ πάντες εἶχον ἐξέλθει. Ἐνόει λοιπὸν κάλλιστα τὴν σημασίαν τῶν τιμωριῶν εἰς ἃς τὸν ὑπέβαλλον ὁσάκις παρεβίαζε τὰ δίκαια τοῦ ἑτέρου· τὸ ὁρμέμφυτον ὅμως, τὸ πάθος τῆς κλοπῆς ὑπερεῖχε παρ' αὐτῷ, ἅμα ἐνόμιζεν ὅτι ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τ' ἀντίποινα τῶν κακουργιῶν του.

Τὸ ὁρμέμφυτον τῆς κλοπῆς εἶναι γενικώτατον παρὰ τοῖς πιθήκοις, ὅπως καὶ παρὰ ταῖς ἀγρίαις φυλαῖς, ὡς ἐπιβεβαιοῦται παρὰ πάντων τῶν περιηγητῶν.

Ὁ Κόμπς εἶχε νεαρὸν ὀραγκουτάγκον, εἰς ὃν τινα ἡμέραν τινὰ ἔδωκε τὸ ἥμισυ πορτογαλλίου, καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἔθετο ἄνωθεν θήκης τινὸς κ' ἐκοιμήθη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου. Ἐπειδὴ αἱ κινήσεις τοῦ πιθήκου διήγειραν τὴν προσοχήν του, προσεποιεῖτο τὸν κοιμώμενον. Τὸ ζῷον ἐπλησίασε μετὰ προσοχῆς αὐτῷ, ἵνα πεισθῇ ὅτι ἐκοιμᾶτο, ἔπειτα ἀναρριχηθὲν ἐπὶ τῆς θήκης ἔφαγε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ πορτογαλλίου, καὶ μετὰ προσοχῆς ἔκρυψε τοὺς φλοιοὺς ἐν τοῖς ξυλαρίοις τῆς θερμάστρας, ἐζήτησε ἐκ νέου τὸν κοιμώμενον καὶ μετέβη νὰ κοιμηθῇ καὶ αὐτό. «Ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἄλλως, λέγει ὁ Τάϊλορ, ἢ ὡς συνέπεια σκέψεως ἀποδεικνυούσης τὴν ὕπαρξιν καὶ παρὰ τοῖς πιθήκοις τῆς ἐν ἡμῖν ὑπαρχούσης κρίσεως.»

Ὁ Μπένετ εἶχε νεαρὸν γίββωνα πίθηκον. Πολλάκις εἶχεν ἐπιπλήξει αὐτόν, διότι μετετόπισε διάφορα ἀντικείμενα ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν, καὶ ἰδίᾳ διότι ἔθιξε τεμάχιόν τι σάπωνος. «Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν ἔγραφον, ὁ πίθηκος εὑρίσκετο ἐν τῷ δωματίῳ βίψας τότε τὸ βλέμμα μου ἐπ' αὐτοῦ, εἶδον ὅτι ἐλάμβανε τὸν σάπωνα. Προσεποιήθην ὅτι ἔγραφον, καὶ οὗτος βλέπων με ἐνησχολημένον, ἔλαβε τὸν σάπωνα καὶ ἀνεχώρησε. Ὅταν ἔφθασε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, τῷ ὡμίλησα ἡσύχως χωρὶς νὰ τὸν τρομάξω. Ἐννοήσας ὅτι τὸν εἶχον παρατηρήσει ἐπανῆλθε, καὶ ἐνεπέθετο τὸν σάπωνα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν. Ἐν τῇ διαγωγῇ ταύτῃ ἐνυπῆρχέ τι ἀνώτερον τοῦ ὁρμεμφύτου. Ὁ πίθηκος οὗτος σαφῶς ὑπεδήλου διὰ τῆς πρώτης καὶ τελευταίας πράξεώς του ὅτι εἶχε συνείδησιν τοῦ κακοῦ. Τί ἄλλο εἶναι κρίσις ἢ ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἰδιότητος ταύτης;»

Δυνάμεθα ἐλλόγως μετὰ ταῦτα νὰ παραδεχθῶμεν καὶ τὴν ὕπαρξιν ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ ὡς ἡμεῖς ταύτης ἀντιλαμβανόμεθα; Ὁ πίθηκος τοῦ Μπένετ δύναται μόνον νὰ εἶχε συνείδησιν τοῦ ποιεῖν ὅ,τι ἀπήρεσκεν εἰς τὸν κύριόν του, ὅ,τι ἠδύνατο νὰ τῷ ἐπιφέρῃ τιμωρίαν τινά. Ἠδύνατο νὰ κάμνῃ ρόπον, ὡς παρατηρεῖ ὁ Οὐζώ, «διακρισιν τοῦ ἐπιτετραμμένου ἢ ἀπηγορευμένου ὑπό ἀνωτέρας τινὸς ἰσχύος εἰς ἣν ὤφειλε νὰ ὑπακούῃ.» Ἀφ' ἑτέρου ὅμως καὶ παρὰ πολλοῖς ἀνθρώποις ἡ ἠθικὴ ἐπὶ τῆς αὐτῆς στηρίζεται βάσεως.

Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω γεγονότων ἀποδεικνύεται ἡ ζωηρὰ νοημοσύνη τῶν πιθήκων, ἰδίᾳ δὲ ἡ παρατήρησις, ἡ προσοχή, ἡ σκέψις, ἡ κρίσις καὶ ἡ ἑκούσιος ἐκλογὴ τῆς καλλιτέρας μεθόδου ἐνεργείας μεταξὺ πλείστων ἄλλων προκειμένων· παρατηροῦμεν δηλαδὴ ἐν αὐτοῖς πάσας τὰς ἰδιότητας τῶν νεαρῶν παιδίων καὶ τῶν λαῶν τῶν ἧττον ἀνεπτυγμένων ἐν κοινωνίαις.

(Ἕπεται συνέχεια).

...Α.

Εἶνε μέγα δυστύχημα νὰ μὴ ἔχῃ τις ἀρκετὸν πνεῦμα ἵνα ὁμιλῇ καλῶς, οὔτε ἀρκετὴν κρίσιν ἵνα σιωπᾷ.

Ἂν θέλῃς νὰ μείνῃ κρυφὸν τὸ μυστικόν σου, μὴ τὸ εἴπῃς εἰς κανένα· διότι πῶς θέλεις ὁ ξένος νὰ εἶνε εἰς τὰς ὑποθέσεις σου μᾶλλον ἐχέμυθος ἢ σὺ αὐτός; Ἡ ἐκμυστήρευσίς σου εἶνε ἤδη δι' αὐτὸν ἓν κακὸν παράδειγμα καὶ μία δικαιολόγησις.

Αἱ καλαὶ συμβουλαὶ εἶνε θησαυροί, τοὺς ὁποίους προσποιεῖται τις ὅτι ἀναζητεῖ, καὶ τοὺς ὁποίους ἀποποιεῖται ἅμα τοὺς εὕρῃ.

Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ποίημα τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Ἀρ. Προβελεγίου εἶνε ἀπόσπασμα ἐκ μακροῦ καὶ καλλίστου ἐπεκολυρικοῦ ποιήματος αὐτοῦ θέμα ἔχοντος τὴν γνωστὴν γερμανικὴν παράδοσιν τοῦ «Πετῶντος Ὁλλανδοῦ», ὡς γνωστόν, ἐμελοποίησεν ὁ Βάγνερ. Τὴν παράδοσιν ταύτην ὁ ἡμέτερος ποιητὴς ἐπραγματεύθη ἐλευθέρως καὶ ἑλληνικώτερον οὕτω:

Ὁ «καταραμένος ναύτης» ἔζη εὐδαίμων εἰς ἀρχαίους χρόνους μετὰ τῆς χαριτωμένης αὐτοῦ γυναικός, τὴν ὁποίαν ὅμως ἡ «κακὴ μάννα του» ἐζηλοτύπει καὶ ἐβασάνιζε, καὶ ποτὲ ἔσχισεν ἀγρίως διὰ τῶν ὀνύχων τὸ καλὸν πρόσωπον τῆς νύμφης, ἥτις αἱματόφυρτος παραπονεῖται εἰς τὸν ἄνδρα της. Ὁ υἱὸς ἐν τῷ βρασμῷ τῆς ὀργῆς ἤγειρε χεῖρα κατὰ τῆς μητρός, ἥτις τὸν καταρᾶται, νὰ πλανᾶται ἐπὶ αἰῶνας εἰς ὠκεανοὺς θυελλώδεις, καὶ τότε μόνον νὰ σταθῇ, ὅταν ἀγαπηθῇ πιστῶς ὑπὸ γυναικός. Ἡ γυνὴ εὑρέθη, νεᾶνις περικαλλὴς τὸν ἀγαπᾷ, καὶ ἡ κατάρα λύεται.

Ἐν τῷ παραπεμφθέντι ἀποσπάσματι παρίσταται ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, ἐπιστρέψας ἄρτι ἀπὸ μακρὸν ταξείδιον καὶ διηγούμενος πῶς ὁ καταραμένος ναύτης ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν πειρατῶν.

Ο ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣ

Πολλαῖς φοραῖς 'ς τὰ σπίτια μας κλεισμένοι
τῆς νύκτες τοῦ χειμῶνα τῆς κακῆς,
ἀρχαίαις ἱστορίαις ναυτικαῖς
ἐλέγαμε παράπυρα γερμένοι.

Κ' ἐτύχαινε συχνὰ ἡ ὁμιλία
γιὰ τὸ τρικάταρτο τὸ στοιχειωμένο,
τὸν πλοίαρχό του τὸν καταραμένο,
ποῦ αἰωνίως δέρνει τρικυμία.

Θυμᾶστε; ὁ καθένας μας γυρνοῦσε
τὸ μάτι του, μὲ ταραγμένα στήθη,
'ς τὸ γείτονα, σὰν νὰ τὸν ἐρωτοῦσε,
ἐὰν πιστεύῃ τέτοιο παραμύθι.

Ἀκοῦστέ μου μὲ προσοχὴ καὶ τώρα'
ναί, μὰ τῆς σωτηρίας μου τὴν ὥρα,
μὲ τὴ ζωή, ποῦ παίζει νύκτα 'μέρα
μὲ κύματα καὶ μ' ἄγρια ἀγέρα,

τὸν εἶδα τὸ φρικτὸ καραβοκύρη,
τὸ πλοῖό του τὸ εἶδα ν' ἁρμενίζῃ,
σὰν τὸ δαιμονισμένο νὰ σφυρίζῃ,
κι' ἀστροπελέκια γύρω του νὰ σπείρῃ.

Χωρὶς αὐτὸν θὰ ἤμουνε σφαγμένος,
'ς τῆς Μπαρμπαριᾶς τὰ μέρη πουλημένος.
Ἀρμένιζα κατὰ τὴ Μάλτα ἴσα,
γαλήνη, σιγαλιά, σκοτάδι πίσσα.

Μὰ ἕνας βρουχισμὸς μᾶς κωφεύγαει,
σὰν ὅταν 'ς τὸ γιαλὸ τὸ κῦμα σπάει.
Ἐκυτταχτήκαμε μὲ ἀπορία,
δὲν εἴχαμε κοντὰ στερνὰ καμμία.

Ἀνατριχίλα μ' ἅρπαξε τὸ σῶμα,
καὶ 'ς τὴν καρδιά μου ἔννοιωσα μαχαίρια,
γιατὶ 'ς τοῦ δράκου πέσαμε τὸ στόμα,
'ς τῶν φοβερῶν κορσάρων τὰ λημέρια.

Μόλις ἐφώναξα «Ἑτοιμαστῆτε!»
καὶ ἕνας μαῦρος ἴσκιος πλησιάζει,
κι' ἀκούεται κραυγή: «Σκυλιὰ σταθῆτε!»
καὶ πέρτουνε τὰ βόλια σὰν χαλάζι.

Εἴμαστε 'λίγοι 'μεῖς, αὐτοὶ κοπάδι,
ἀλλ' εἴμαστε καὶ ἀποφασισμένοι
νὰ καταιδοῦμε ὅλοι μας 'ς τὸν Ἅδη,
μὲ τὴ ζωή μας ἀκριβὰ δοσμένη.

Δυὸ τρεῖς φοραῖς ἁπλόνουν τὰ κοντάρια
καὶ 'ς τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου σκαρφαλόνουν,
δυὸ τρεῖς φοραῖς οἱ ναύτικες σὰν λιοντάρια,
κάτω 'ς τὰ κύματα τοὺς χαντακόνουν.

ἀφνω βοὴ ἀκούστηκε 'ς τὴν κτίσι,
καὶ τὰ σκοτάδια γύρω ἀντηχοῦνε,
ἦλθε, θαρρεῖς, ἡ τελευταία κρίσι,
κ' οἱ ἄγγελοι τῆς σάλπιγγες βαροῦνε.

Ἄγριο φῶς τὰ πέλαγα φωτίζει,
καὶ γλήγορο 'ς τὰ κύματα γλυστράει,
ἀνεμοστρίφουλο μὲ μιὰ ξεσπάει,
καὶ κλαίει 'ς τὰ κατάρτια καὶ σφυρίζει.

Παγώσαμε! σὰν ἄγγελος θανάτου,
μὲ τὴ ῥομφαία του ξεσπαθωμένη,
πλαῖο κοντά μας ξυριστὰ διαβαίνει
μὲ χίλιαις μύριαις φλόγες 'ς τὰ σχοινιά του.

Σὰν ἀστραπὴ ἐπέρασε κι' ἐχάθη!
γαλήνη καὶ σκοτάδι βασιλεύει.
ψυχὴ ἀπ' τοὺς κορσάρους δὲν σκλεύει,
τοὺς βούλιαξε 'ς τῆς θάλασσας τα βάθη.

Σὰν ἀστραπὴ ἐπέρασε 'μπροστά μου,
μὰ φωτερὴ σὰν ἀστραπὴ θὰ μένῃ
ἡ ὄψι τοῦ πλοιάρχου χαραγμένη
βαθειά, ἐνόσῳ ζῶ, μέσ' 'ς τὴν καρδιά μου.

Τὸν εἶδα μέσα 'ς τὴν ἀνεμοζάλη,
ψηλὰ κρατοῦσε τῶμορφο κεφάλι,
κ' ἐσκόρπιζε ἀγέρας ἄνω κάτου
τὰ μαῦρα σὰν τὸν κόρακα μαλλιά του.

Κατάχλωμος, μὲ σταυρωμένα χέρια
μὲ τὸ ψηλό, περήφανο κορμί του,
τὰ μάτια του, συννεφιασμένα' ἀστέρια,
χαμόγελο καὶ πίκρα ἡ μορφή του.

Μ' ἐκύτταξε, καὶ ἡ ματιά του ἐκείνη
μοῦ σάλεψε ἀλλόκοτα τὰ στήθεια.
Ὅ,τι κι' ἂν ἦνε, φάντασμα, ἀλήθεια,
αἰώνια τοῦ χρωστῶ εὐγνωμοσύνη.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΟΠΩΡΟΦΟΡΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ

Ἀπό τινος χρόνου ἐν Ἀγγλίᾳ ἤρξατο νέα καλλιέργεια ὀπωροφόρων δένδρων. Καλλιεργοῦνται τὰ δένδρα ἐν γάστραις καὶ ἐν Σινικοῖς ἀγγείοις, οὐ μόνον δὲ θαυμασίως ἐπιτυγχάνουσιν ἀλλὰ καὶ παράγουσιν ὡραιοτάτους καὶ ἐξαιρέτους καρπούς. Θεραπεύονται οὕτω ῥοδακινέαι, βερυκοκέαι, κερασέαι ὕψους μόλις πεντήκοντα ὑρεκατομέτρων, τῶν ὁποίων δρέπονται οἱ καρποὶ δι' αὐτῶν τῶν χειλέων. Τὸ δένδρον τίθεται ἐν δωματίῳ, οὕτως ὥστε ἀπολαμβάνει τις τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων αὐτοῦ, καὶ μετὰ δύο μῆνας δρέπει εὐγευστοτάτους καρπούς. Ὁ κ. Θωμᾶς Ρίβερς ὁ πρῶτος τούτων εἰσηγητὴς πιστεύει, ὅτι τὰ τοιαῦτα δένδρα ἐν τῷ μέλλοντι θὰ καθέζωσι σπουδαιοτάτην θέσιν ἐν τοῖς ἐπιδορπίοις. Τὸ δένδρον εἶνε τόσον μικρόν, καίτοι κατάφορτον καρπῶν, ὥστε παρ' ἑκάστῳ συνδαιτυμόνι δύναται νὰ τεθῇ ῥοδακινέα ἢ βερυκοκκέα ὕψους μόλις 25—30 ὑφεκατομέτρων καὶ φέρουσα κατ' ἐλάχιστον τρεῖς μέχρι πέντε ὀπώρας. Ἡ τοιαύτη προσφορὰ τῶν καρπῶν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δένδρου ἐνέχει βεβαιότατα πολλὴν χάριν. Πρὸς τούτοις ἕκαστος μετ' εὐχαριστήσεως θὰ παρατηρῇ ἐν τῷ οἴκῳ του ν' ἀναπτύσσωνται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του οἱ καρποί. Ἕκαστος δὲ εὐκόλως δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τοιούτων νάνων δένδρων φυτεύων ἐν γάστρᾳ ὀπωροφόρον τι δένδρον ἀφ' οὗ ἀφαιρέσῃ πρῶτον πάσας τὰς παχείας ῥίζας. Πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν ἀρκοῦσιν αἱ λεπταὶ ῥίζαι καὶ αἱ τρίχες. Ἐντὸς 18 μηνῶν δύναταί τις νὰ ἐπιτύχῃ κλῆμα δίδον τέσσαρας μέχρι πέντε βοτρύων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὰ ἀτμοκίνητα πλέουσι σήμερον μὲ ταχύτητα 18 μιλλίων καθ' ἑκάστην ὥραν, ἥτις προσεχῶς θὰ αὐξήσῃ εἰς 20, τουτέστι θὰ φθάσῃ τὴν ταχύτητα σιδηροδρομικῆς ἁμαξοστοιχίας. Εὐνόητοι ἑπομένως εἶνε οἱ κίνδυνοι τῶν θαλασσίων συγκρούσεων. Ἀφοῦ δὲ πρὸς πρόληψιν τῶν συναντήσεων ἐπὶ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐπενόησαν ἰσχυρὰς τροχοπέδας, φυσικὸν ἦτο νὰ θελήσωσι νὰ ἐφαρμόσωσι τὰ προληπτικὰ ταῦτα μηχανήματα καὶ ἐπὶ τῶν πλοίων. Πρό τινων ἐτῶν εἶχε προταθῇ νὰ τοποθετήσωσι ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ σκάφους μεγάλα ἐπίπεδα, ἅτινα κεκλιμένα κατὰ τὸν πλοῦν, θὰ ἠνοίγοντο καὶ θὰ ἀνεπτύσσοντο κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναστολῆς τῆς πορείας. Τὰ ἐπίπεδα ταῦτα θὰ ἀνθίσταντο εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πλοίου καὶ θὰ ἐξετέλουν ἐν τοῖς πλοίοις ὅ,τι αἱ τροχοπέδαι ἐν ταῖς σιδηροδρομικαῖς ἁμαξοστοιχίαις. Ὁ ἀμερικανὸς Τζὼν Μὰκ Ἄδαμς ἐτοποθέτησεν ἐσχάτως τοιοῦτον μηχάνημα ἐν τῷ πλοίῳ ἡ Πόλις τῆς Φλωρεντίας. Ὄπισθεν παρὰ τὸ πηδάλιον καὶ

ἔμπροσθεν τοῦ περιζώματος τῆς ἕλικος τοποθετεῖ ἑκατέρωθεν τοῦ πλοίου ἓν μέγα τετράγωνον ἔλασμα ἐκ χάλυβος. Κατὰ τὸν πλοῦν ἡ ναυλοχοῦντος τοῦ πλοίου τὰ μετάλλινα ταῦτα φύλλα εἶσι στερεωμένα ἐπὶ τοῦ σκάφους δι' ἀλύσεων διερχομένων δι' αὐτοῦ. Ὅταν πρόκηται νὰ ἀνακοπῇ αἰφνιδίως ἡ πορεία τοῦ πλοίου, κινοῦσιν ἐλατήρια τινά, ἅτινα ἀπομακρύνουσι τὰ ἐλάσματα ἀπὸ τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου. Ἡ ἀντίστασις τοῦ ὕδατος δίδει εἰς αὐτὰ θέσιν κάθετον. Ἡ Πόλις τῆς Φλωρεντίας εἶνε τροχοφόρον πλοῖον χωρητικότητος 170 τόνων, 40 μέτρων μήκους καὶ 6 μ. 30 πλάτους. Ἡ πορεία τοῦ πλοίου, πλέοντος μὲ ταχύτητα 12 μιλλίων καθ' ὥραν, ἀναστέλλεται διὰ τοῦ μηχανήματος τούτου εἰς 22 δευτερόλεπτα, σταματᾷ δὲ τοῦτο ἀφ' οὗ διατρέξῃ ἀπόστασιν ἴσην πρὸς τὸ μῆκος αὐτοῦ. Ὅταν τὸ δοκιμασθὲν μηχάνημα ὑπεβοηθεῖτο καὶ ὑπὸ τῆς μηχανῆς τοῦ πλοίου, ἐκτελούστης τὴν κίνησιν τῆς ὀπισθοδρομήσεως, τὸ πλοῖον ἵστατο εἰς 12 δευτερόλεπτα. Αἱ δοκιμαὶ λοιπὸν αὗται, γενόμεναι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως ἀρχιμηχανικοῦ Μεύρ, ὑπῆρξαν εὐνοϊκαὶ ὑπὲρ τοῦ συστήματος Μάκ-Ἄδαμς. Μένει νὰ ἴδωμεν ἂν τὸ εἶδος τοῦτο τῶν θαλασσίων τροχοπεδῶν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ πλοίων μεγάλων διαστάσεων.

Ἡ διάσημος Ἀδελίνα Πάττη, προσκληθεῖσα ἐν Ἀμερικῇ ὅπως δώσῃ παραστάσεις τινάς, θέλει λάβει δι' ἓξ μῆνας 30,000 λίρας στερλίνας, χωρὶς εἰς ταύτας νὰ συγκαταριθμηθῶσι τὰ μικρὰ ἔξοδα τῆς ὁδοιπορίας. Ἡ Πάττη ὑποχρεοῦται νὰ περιέλθῃ πολλὰς χώρας, ἰδίως τὴν Κιγγινάτην, τὸ Μεξικόν, τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον, τὴν Κλεβελάνδην, τὸ Μοντρεάλ, τὴν Βοστόνην, τὴν Βασιγκτῶνα. Χάριν αὐτῆς διεσκευάσθησαν ἰδιαίτεραι σιδηροδρομικαὶ ἅμαξαι, προωρισμέναι δι' αὐτὴν καὶ τὴν συνοδίαν της, συνισταμένην ἐκ τοῦ Νικολίνη, τῆς κυρίας Σκάλχη, τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Νοβάρα, νέου τινὸς γάλλου ὑφιφώνου, ἐν αὐτῇ ἡ Πάττη ἀνεκάλυψε ὀνέματι Guillé, τοῦ Ardidi καὶ ἓξ ὀρχήστρας 25 ὀργάνων. Ἑκάστη παράστασις θὰ διαιρῆται εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον θὰ συνίσταται ἐκ συναυλίας, τὸ δὲ δεύτερον ἐκ πράξεώς τινος μελοδράματος, ἐν ᾧ θὰ λαμβάνῃ μέρος καὶ ἡ Πάττη. Θὰ δίδωνται δὲ δύο παραστάσεις καθ' ἑβδομάδα. Ἡ σιδηροδρομικὴ ἅμαξα ἐφ' ἧς ἡ Πάττη θὰ ὁδοιπορῇ ὁμοιάζει μὲ εἰκίαν τροχοφόρον, ἔχουσα ἐπίπλα ἐντὸς καταλλήλα, αἴθουσαν μουσικῆς, ἐστιατόριον, λουτρόν, κοιτῶνα, μαγειρεῖον καὶ παράρτημα διὰ τὸ ὑπηρετικόν. Αἱ θαλαμηπόλοι αὐτῆς καὶ οἱ ἄρρενες ὑπηρέται προσελήφθησαν ἅπαντες ἐξ Εὐρώπης, εἰς τούτους δὲ θὰ προστεθῶσι καὶ δύο μάγειροι ἐκ Νέας Ὑόρκης.

Ὁ γνωστότατος περιηγητὴς τῆς ἀνατολῆς A. B. Ἐλισεὲφ ἐγνώρισεν ἐσχάτως τῇ ἑταιρείᾳ τῶν Ῥώσων ἰατρῶν τῆς Πετρουπόλεως γεγονότα ἀναφερόμενα εἰς κερκοφόρους ἀνθρώπους παρατηρηθέντας παρ' αὐτοῦ.

Ὁ Ἐλισεὲφ περιγράφει κυρίως γυναῖκά τινα, ἐφ' ἧς ἐποιήσατο παρατηρήσεις. Προσκληθεὶς παρά τινι γυναικί, ἀλγούσῃ φρικωδῶς κατὰ τὸ ἱερὸν ὀστοῦν, καὶ μὴ δυναμένῃ νὰ κατακλιθῇ, εὗρεν ἐξετάζων ὅτι ἕδρα καὶ αἰτία τῆς ὀδύνης ἦτο οὐρὰ τριχοφόρος, μήκους 15 χιλιοστομέτρων καὶ πλάτους πρὸς τὴν ῥίζαν 36 χιλιοστομέτρων. Κατὰ τὰς πληροφορίας τῆς ἰδίας ἀσθενοῦς, τὸ φαινόμενον τοῦτο ἦτο συχνότατον παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ αὐτῆς. Ἡ μήτηρ αὐτῆς ἐστερεῖτο οὐρᾶς, ἀλλ' ἡ μάμμη εἶχε τοιαύτην. Κατὰ τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις, μόνον οἱ θήλεις ἀντιπρόσωποι τοῦ γένους ἔφερον οὐράν. Κατὰ τὴν γέννησιν ἡ οὐρὰ ἦτο βραχεῖα καὶ ἀόρατος, ἀνεπτύσσετο ὅμως μεταξὺ τοῦ 12 καὶ 17 ἔτους τῆς ἡλικίας.

Ἐν Τασμανίᾳ ἀνεκαλύφθησαν πρὸ μικροῦ μετάλλεῖα χρυσοῦ ἐντὸς τοῦ ὄρους Λυέλλ. Ἡ ἔκθεσις τῶν γεωλόγων τῆς κυβερνήσεως προοιωνίζεται μεγάλα κέρδη εἰς τοὺς ἐπιχειρηματίας, καθόσον τὰ μετάλλεῖα περιγράφονται ὡς τὰ πλουσιώτερα εἰς χρυσὸν καθ' ὅλην τὴν Βικτωρίαν.

Ἀνταποκριτὴς τῆς ἀγγλικῆς Ἐπιστήμης ἐδημοσίευσε πρό τινος χρόνου περίεργα γεγονότα, ἀποδεικνύοντα μετὰ πόσης εὐκολίας ζῶα ποηφάγα καὶ ἐντομοφάγα καθίστανται σαρκοφάγα. Ἦτο γνωστὸν πρὸ πολλοῦ ὅτι πτηνά τινα ἐν ἐλευθέρᾳ βιοτῇ καταστάσει ἀποκτῶσιν ὀρέξεις, ἅστινες κατ' οὐδὲν ὑπεδήλου ἡ σωματικὴ αὐτῶν ὀργάνωσις. Οὕτω, ὡς ἀναφέρει ὁ Ῥομάν, κατὰ τὰς μαρτυρίας αὐτοπτῶν, Νέστωρ ὁ πρόκριτος, ψιττακὸς τῆς Αὐστραλίας, κατέστη ἀληθὴς καταστροφεὺς τῶν προβάτων. Τὸ πτηνὸν τοῦτο τοσοῦτον αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν κατεσθίον τὴν σάρκα τοῦ προβάτου, ὥστε ῥίπτεται ἐπὶ τῶν προμνίων, ἐκριζοῖ τὸ ἔριον τῶν ζώων, διατρυπᾷ τὸ δέρμα τῆς ῥάχεως αὐτῶν, καὶ τρέφεται ἐκ τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λίπους τῶν δυστυχῶν τετραπόδων, ἅτινα μετά τινα χρόνον ἀποθνήσκουσιν. Οἱ ἵπποι καὶ οἱ βόες τῆς Ἰσλανδίας ἀρέσκονται τρώγοντες κρέας βακαλάου.

Ἐν τινι θηριοτροφείῳ τῆς Φρειβούργης ἐν Ἑλβετίᾳ ὑπάρχει ἐλέφας ὀνομαζόμενος Γιοῦμπος, ἔχων μεγάλην κλίσιν εἰς τὸ νὰ ἐρευνᾷ τὰ θυλάκια τῶν ἐπισκεπτῶν ἐὰν ἔχουσι χρυσὸν ἢ οὔ. Οὕτω τελευταῖον ὁ Γιοῦμπος ἁφῆρεσεν ἀπό τινος κυρίου τὸ χρηματοφυλάκιον καὶ ἔκρυψεν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ φάρυγγος. Ὁ φύλαξ τοῦ θηριοτροφείου ἀκούσας τὰς κραυγὰς τοῦ κλαπέντος κυρίου τρασῆλθε εὐθὺς καὶ προσεπάθησε μετὰ πολλοῦ κόπου νὰ ἐξαγάγῃ τὸ κλαπὲν ἐκ τῆς κρύπτης του. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον τὸ χρηματοφυλάκιον ἤνοιξε, τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτοῦ, χρήματα καὶ χαρτονομίσματα, ἐχύθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ Γιοῦμπος ἰδὼν τὰ χρήματα ἥρπασεν εὐθὺς δύο χαρτονομίσματα τῶν 50 φράγκων καὶ κατέπιεν αὐτά, χωρὶς ὅμως καὶ τὴν φορὰν ταύτην νὰ τὰ ἐξαγάγῃ τοῦ στόματος. Ὁ κλαπεὶς κύριος ἐνήγαγε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον, ὁ δὲ ἰδιοκτήτης τοῦ ἐλέφαντος θὰ πληρώσῃ τὴν κλοπήν, ἧς αὐτὸς οὐδόλως εἶνε αἴτιος.

Ἡ κυρία σερβίρουσα τὸ τέϊον :

— Παρακαλῶ, Κύριε Λοχαγέ, νὰ μὲ εἰπῆτε πῶς θέλετε τὸ τσάϊ σας, μὲ ῥώμι ἢ χωρὶς ῥώμι.

Λοχαγός. — Ἀφοῦ, κυρία μου, θὰ ἔχῃ ῥώμι, τὸ προτιμῶ ἐντελῶς χωρὶς.... τσάϊ!....

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886 — 661

Ἀριθ. 572 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἰκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 14 Δεκεμβρίου 1886

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ

Διήγημα

Δ'

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμ. φύλλον.]

Ἂμ' ἀπελθούσης τῆς Βαλεντίνης ὁ ζωγράφος ἀπεσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀνεψιοῦ του. Ἀπὸ τῶν πρώτων λέξεων τὸ πρόσωπόν του ἐφαιδρύνθη ὑπὸ εὐαρεσκείας. Ἰδοὺ δὲ τί εἶχεν ἀναγνώσῃ ἀστραπηδόν.

«*Ἐν Παρισίοις τῇ 17 Ἰουλίου 1876.*

»*Ἀγαπητέ μου θεῖε καὶ πάτερ*».

»Ἡ ἐπιστολή μου αὕτη δὲν θὰ φθάσῃ πολὺ πρὸ ἐμοῦ, διότι ἔρχομαι διὰ τῆς ἀμαξοστοιχίας, ἥτις θά μ' ἐπιτρέψῃ νὰ σας ἀσπασθῶ σήμερον περὶ τὰς ἑπτά...»

Ὁ ζωγράφος διακόψας τὴν ἀνάγνωσιν διενοήθη:

— Περὶ τὰς ἑπτά;... Ἂμ' ἡ Βαλεντίνη, ἡ ὑποία... Θά της γράψω δύο λέξεις. Ἔπειτα δὲ ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς:

«... Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἔπρεπε νὰ εἶμαι αὐτοῦ, ἀλλ' ἠναγκάσθην νὰ μείνω διὰ νὰ ἀποπερατώσω μίαν ὑπόθεσιν, τῆς ὁποίας ἡ ἔκβασις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μή σας χαροποιήσῃ. Ἐνθυμεῖσθε τί με εἴχετε συμβουλεύσῃ ἄλλοτε, νὰ προσπαθήσω νὰ ξεφορτωθῶ διὰ νόμου τὸ βδελυρόν ὄνομά μου, καὶ νὰ το ἀντικαταστήσω δι' ἄλλου ὀνόματος... κοσμιωτέρου καὶ σεμνοτέρου. Ἡ συμβουλή σας ἦτο ἐξαίρετος, δὲν το ἠρνήθην τοῦτο ποτέ, ἀλλ' ἕως σήμερον δὲν την εἶχα βάλῃ εἰς πρᾶξιν, σᾶς το ὁμολογῶ, διότι μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα εἶχον καταταχθῇ εἰς τὸ σύνταγμά μου καὶ ὑπηρέτησα μὲ ὅλους τοὺς βαθμούς, καὶ θὰ ἦτο παιδαριῶδες νὰ ἀναγκάσω τόσους συναδέλφους μου νὰ ἀφήσουν τὴν πολυετῆ συνήθειαν, καὶ νά με ὀνομάζουν μὲ ἄλλο ὄνομα, παρὰ τὸ διαβολόνομά μου. Ἀλλὰ τέλος πάντων ὁ πρόβιβασμός μου καὶ ἡ μετάθεσίς μου εἰς ἄλλο σύνταγμα μοῦ εὐκάλυνε τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ὀνόματος, ἥτις εἶνε τώρα πληρέστατα δεδικαιολογημένη. Ἄνευ ἀναβολῆς λοιπὸν ἦλθον εἰς Παρισίους ἐφωδιασμένος μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαιοῦντα ἔγγραφα. Ἡ καλή μου τύχη τὰ ἔφερε καὶ εὑρῆκα εἰς τὸ ὑπουργεῖον παλαιόν τινα συμμαθητήν μου καὶ αὐτός μ' εὐκόλυνε καὶ κατώρθωσε νὰ καταχωρισθῇ ἡ αἴτησίς μου εἰς τὸ σημερινὸν φύλλον τῆς *Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως*, τῆς ὁποίας σας στέλλω ἀντίτυπον. Ὁ εἰσηγητὴς ὅστις πολὺ συνεκινήθη ἕνεκα τῆς *συμφορᾶς μου*, μοὶ ὑπεσχέθη νὰ τελειώσῃ τάχιστα τὴν ὑπόθεσιν. «Δὲν θὰ λάβω ἀνάγκην νὰ καταφύγω εἰς πολλὰς φράσεις, αὐθὺς καθὼς ἐκστομίσω τὸ ὄνομά σου ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ πρόεδρος, ἄνθρωπος πολὺ ἐντροπαλός, θὰ με παρακαλέσῃ νὰ μὴ προχωρήσω περαιτέρω» Λοιπὸν μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸ διάταγμα θὰ κοινοποιηθῇ, καὶ ἐντὸς τριῶν μηνῶν κατὰ τὸν νόμον, θὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ὀνομάζωμαι... εὕρετέ το.»

Ὁ ζωγράφος ἐξέσχισε τὴν ταινίαν τῆς ἐφημερίδος καὶ ἀνεζήτησεν ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τῶν γνωστοποιήσεων. Ἀνέγνω δὲ μετὰ παλλῆς συγκινήσεως τὴν ἑπομένην δήλωσιν:

«*Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης*

Ὁ κύριος Ἰάκωβος.... (ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ζωγράφου παρέδραμε τάχιστα τὸ πατρωνυμικὸν ὄνομα) ἀντισυνταγματάρχης τοῦ 145ου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ ὑπέβαλεν αἴτησιν περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ πατρωνυμικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος διὰ τοῦ ὀνόματος Δελωρῆ, ἐπιθέτου τῆς μητρός του, καὶ νὰ ὀνομάζεται τοῦ λοιποῦ Ἰάκωβος Κάρολος Δελωρῆς.»

«Τέλος πάντων!» ἀνεφώνησε ἀναπνέων δυνατὰ ὁ γηραιὸς ζωγράφος πλήρης ἀγαλλιάσεως.

Ἐν ᾧ δὲ ἔμελλε νὰ γράψῃ πρὸς τὴν Βαλεντίνην ἐξαιτούμενος συγγνώμην, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβῇ πρὸς αὐτήν, διενοήθη νὰ ἐξέλθῃ παρευθύς, καὶ πρὶν ὑπάγῃ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἀνεψιοῦ, νὰ διέλθῃ διὰ τῆς οἰκίας τῆς φίλης του.

Ἀπὸ ἡμισείας ὥρας ἡ Βαλεντίνη ἦτο μόνη, καὶ ἐν τῷ βραχεῖ τούτῳ διαστήματι ἐπεδόθη εἰς μυρίας ποικιλωτάτας σκέψεις περὶ τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου ἀξιωματικοῦ, ὅστις τυχαίως ἐγένετο ὑποκείμενον τοῦ μακροῦ διαλόγου ἐν τῷ ἐργα-

στηρίῳ τοῦ γηραιοῦ ζωγράφου. Ἠγανάκτει δὲ σχεδὸν κατὰ τοῦ θείου, ὅστις ἔδειξε τοσαύτην ἀδυναμίαν, ὥστε προθύμως ὑπήκουσεν εἰς τὴν παράκλησιν αὐτῆς καὶ ἐξεστόμισε τὸ ἀποτρόπαιον ἐπίθετον τοῦ ἀνεψιοῦ του. Τὸ ὄνομα τοῦτο ὅπερ ἀδιαλείπτως ἀντήχει βομβοῦν περὶ τὰ ὦτά της ὡς θλιβερὸς καγχασμὸς παράφρονος, τὴν ἀπήλπιζε. Προσεπάθει, συγκεντροῦσα πάσας τῆς ψυχῆς αὐτῆς τὰς δυνάμεις, νὰ ἀκούσῃ τὸ ὄνομα τοῦτο μετ' ἀταραξίας, ἐλπίζουσα ὅτι θὰ φανῶσιν εἰς αὐτὴν ὀλιγώτερον βδελυκταὶ αἱ συλλαβαὶ αὐτοῦ. Τὸ ἐπανελάμβανε μάλιστα κάμπτουσα ἐπιχαρίτως τὴν φωνήν, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωνε.

Τὸ ὄνομα ἔμενεν ἀναίσθητον· ἡ βδελυρὰ ἀσχημία αὐτοῦ κατ' οὐδὲν ὑπεχώρει πρὸ τῶν ἐπαγωγοτάτων θωπειῶν τῆς ταλαίνης χήρας, ἥτις ἠτο σχεδὸν ἐκμανής, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ δαμάσῃ τὸ ἀτίθασσον καὶ φοβερὸν τοῦτο ὄνομα.

Αἴφνης ὑπηρέτης ἐλθὼν ἀνήγγειλε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Δελωρῆ.

— Ἄ! τί καλὰ ἐκάματε καὶ ἤλθετε πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας! εἶπε τρέχουσα πρὸς τὸν φίλον της, σᾶς εὐχαριστῶ... Ἔλᾶτε εἰς τὸν κῆπον. Ἔχω ἀνάγκην ἀέρος... Εἶμαι ὑπερβολικὰ ἐξηρεθισμένη καὶ πταίετε σεῖς, μάλιστα, σεῖς πταίετε...

Ἡ Βαλεντίνη ἐξηκολούθησεν οὕτω λαλοῦσα ἐπί τινας στιγμάς, βαδίζουσα ἐναγωνίως ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Ὁ κ. Δελωρῆς οὐχὶ ἄνευ δυσκολίας εὗρε τρόπον νὰ γνωστοποιήσῃ πρὸς αὐτὴν τὸ αἴτιον τῆς ἐπισκέψεώς του πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας.

— Τότε, ἐκάματε πολὺ κακά, διέκοψε μετὰ ταχύτητας, δὲν σας εὐχαριστῶ πλέον... Θέλετε λοιπὸν νά μ' ἀφήσετε ἴσα ἴσα τώρα ὅπου ἔχω μεγίστην ἀνάγκην ἀνθρωπίνης ὁμιλίας! Κρίμα ὅπου ἔλεγα ὅτι ἔχετε γενναῖα αἰσθήματα! Ἡμεῖς αἱ γυναῖκες δὲν εἴμεθα τόσον ἄστατοι, δὲν προσπαθοῦμεν νὰ ἀρπάξωμεν τὴν ἐλαχίστην πρόφασιν διὰ νὰ παραβῶμεν τὸν λόγον μας!.. Πῶς!... δὲν μου ὑπεσχέθητε μεθ' ὅρκου μόλις πρὸ μιᾶς ὥρας, νὰ ἔλθετε νὰ συμφάγωμεν; καὶ τώρα... Μήπως σας εἶμαι ὀχληρά; Ὦ! μείνετε ἥσυχος, καὶ ποτὲ ἄλλοτε δὲν θὰ ἔλθω νά σας ἐνοχλήσω ζητοῦσα παρηγορίαν...

Ὁ καλλιτέχνης ἵστατο ἄναυδος. Μόλις ἠδυνήθη νὰ κινήσῃ τὴν χεῖρα καὶ νὰ ποιήσῃ νεῦμα διαμαρτυρίας, ἀκούων οὕτω διαστρεφομένην τὴν φιλίαν του. «Ἔχει τὰ νεῦρά της, διενοήθη, ἃς περιμείνω νὰ κυπάσῃ ἡ τρικυμία».

Μετ' ὀλίγον ἐπῆλθεν ἡ ποθητὴ γαλήνη. Ἡ Βαλεντίνη αἰσχυνομένη πως, ἐκοκκίνισε, ἀπέμαξεν ἐν δάκρυ καὶ ἐψιθύρισε «Συγγνώμην».

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος ἠδύνατο ἤδη νὰ ἐξηγηθῇ. Ἀλλ' ἐκείνη δὲν τον ἄφηκεν, ὑπολαβοῦσα μετὰ φωνῆς γαληνιαίας:

— Πρὸ ὀλίγου εἶπα πολλὰς ἀνοησίας, δὲν εἶν' ἀλήθεια; Μή τας ἐνθυμεῖσθε παρακαλῶ, λησμονήσετέ τας... Ἐννοεῖται ὅμως, προσέθηκε μετὰ ἑτοιμότητος ἀποκρουούσης οἱανδήποτε ἀντίρρησιν, καὶ ὡς ἐὰν ὑπεμίμνησκέ τι ἐκ τῶν προτέρων συμπεφωνημένον, ἐννοεῖται, καλέ μου γεῖτον, ὅτι θὰ παραγγείλω νὰ προστεθῇ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ τρίτον πινάκιον... Λοιπὸν γρήγορα τρέξατε εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, μὰ μὴ κάθεσθε. Δὲν βλέπετε τί ὥρα εἶνε; Σᾶς δίδω καιρὸν ἑνὸς τετάρτου περιπλέον διὰ νὰ ἀσπασθῆτε μὲ τὴν ἡσυχίαν σας τὸν κύριον... Ἰάκωβον. Ὁ στρατιωτικός, ἤκουσα νὰ λέγουν πολλάκις, δὲν πολυαγαπᾷ τὰς παρὰ πολλὰς φιλοφρονήσεις· ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι καὶ σεῖς θὰ συντελέσετε ὥστε νὰ δεχθῇ τὴν προσκλησίν μου.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ Βαλεντίνη ὤθει τὸν ζωγράφον, ὅστις ἀνεπαισθήτως εὑρέθη πλησίον τῆς θύρας, οὗτος δὲ πρὶν προφθάσῃ νὰ ἀποκριθῇ ἦτο ἤδη ἔξω εἰς τὰ προθύρα τῆς οἰκίας. Ἅμα δὲ ἀνοίξας τὸ στόμα ἵνα εἴπῃ τίς οἰδέ τι, παρετήρησεν ὅτι ἡ φαιδρὰ καὶ ζωηρὰ αὐτοῦ φίλη εἶχεν ἐξαφανισθῇ.

Ἦτο λοιπὸν ἠναγκασμένος νὰ ἐκτελέσῃ κατὰ γράμμα τὸ πρόγραμμα τῆς νεαρᾶς χήρας.

Ε'

Ὁ ζωγράφος, ἀπό τινων ἐτῶν φίλος ὢν τῆς Βαλεντίνης, πολλάκις ἔτυχε τῆς εὐκαιρίας νὰ εἴπῃ περὶ τῆς ἀξιεράστου γείτονός του πρὸς τὸν ἀνεψιόν του. Ἀλλ' ὅμως πάντοτε ἐξεφράζετο περὶ τῆς ἐπαγωγοῦ καὶ κινδυνώδους ταύτης χήρας μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ περισκέψεως, ἵνα μὴ διεγείρῃ τὴν περιεργίαν τοῦ Ἰακώβου καὶ ζητήσῃ οὗτος νά την γνωρίσῃ. Ὅθεν ὅτε, καταβὰς ἀπὸ τῆς σιδηροδρομικῆς ἁμάξης ἔμαθε παρὰ τοῦ θείου του ὅτι ἔμελλον νὰ πορευθῶσιν εἰς τῆς νεαρᾶς χήρας, ἠσθάνθη πολλὴν στενοχωρίαν καὶ δυσκολίαν.

Τὸ νὰ συμφάγῃ μετὰ γυναικὸς ἦν οὐδέποτε εἶχε πλησιάσῃ καί, ὡς εἰκός, νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἐνόχλησιν, ἐν ᾧ αὐτὸς ἤρχετο ζητῶν ἀνάπαυσιν καὶ ἐξοχικὴν ἐλευθερίαν, τῷ ἐφαίνετο ὡς ἐνόχλησις ἀνεπανόρθωτος. Τούτου δ' ἕνεκα τὸ πρόσωπόν του ἐγένετο σκυθρωπόν.

Ἀλλ' ὁ θεῖός του τούναντίον ἀγαλλόμενος, διότι ἔβλεπε προσφιλέστατον συγγενῆ, διότι ὁ ἀξιόλογος ἀνεψιός του ἔμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ μεταβάλῃ τὸ δυσώνυμον ὄνομά του, οὐχ ἧττον δὲ ἦτο εὐτυχής, διότι εἶχεν ἀνακαλύψῃ παρὰ τῇ νεαρᾷ χήρᾳ διαθέσεις ἐγκαρδίους. Ὅθεν ἀπροκαλύπτως ἐξύμνησε πάσας τὰς ἀρετὰς τῆς νεαρᾶς φίλης του μετὰ τῆς αὐτῆς τελειότητος καὶ τέχνης, μεθ' ἧς ἐζωγράφει εὐμορφοτάτας γυναικῶν κεφαλάς. Ὁ δὲ ἀνεψιὸς ἀκροώμενος τὴν λαμπρὰν ταύτην περιγραφήν, ἠσθάνθη κατὰ μικρὸν ἐλαττουμένην τὴν κατέχουσαν αὐτὸν ἀνίαν.

Μετ' ὀλίγον οἱ δύο προσκεκλημένοι εἰσήρχοντο διὰ τῆς κιγκλιδωτῆς πύλης καὶ εἰσήγοντο εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Ἡ Βαλεντίνη ἀνέμενεν αὐτούς, ἦτο δὲ εὐμορφοτάτη καὶ ὑπερήφανος ὡς ἐκ τῆς νίκης ἣν ἐνίκησε, βλέπουσα τὸν ζωγράφον ὑπακούσαντα. Οὗτος δὲ παρουσιάζων τὸν συνταγματάρχην εἶπε:

— Ὁ κύριος.... Ἰάκωβος.

Εἶπε δὲ ταῦτα στηρίζων τὴν φωνήν του ἐπὶ τῶν ἀποσιωπητικῶν, ὥστε ἡ Βαλεντίνη ἐκοκκίνισεν ἀκούσασα ἅπαξ ἔτι ὠρυόμενον εἰς τὰ ὦτά της τὸ κακώνυμον ἐπίθετον τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος παρετήρησε τὸ πάθημα τῆς νεαρᾶς χήρας καὶ διεσκέδασεν ὀλίγον, ἐν ᾧ ἐκείνη καὶ ὁ ἀνεψιός του ἀντήλλασσον τὰς πρώτας φιλοφρονήσεις.

Οἱ δύο οὗτοι ἐγίνωσκον ἀλλήλους μόνον διὰ τῶν *προφορικῶν* εἰκόνων ταῦ ζωγράφου. Ὅθεν ἐξήταζον ἀλλήλους μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας. Ἐνδομύχως ἑκάτερος αὐτῶν ὡμολόγησεν ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ ζωγράφου ὡς πρὸς τὰς γραμμὰς ἦτο ἀκριβέστατον.

Ἀπελείπετο ἤδη νὰ σπουδάσωσι τὸν χαρακτῆρα, καὶ ὄντως, ὅτε ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ἀποχωρισθῶσιν, ἐβεβαίωσαν ἀμοιβαίως ὅτι ὁ γηραιὸς ζωγράφος διετύπωσε τὰς ψυχολογικὰς αὐτοῦ παρατηρήσεις μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας, μεθ' ἧς περιέγραψε καὶ παρέστησε τὸ καθ' αὐτὸ φυσικὸν ὄν, τὸ σῶμα.

Ἡ Βαλεντίνη μείνασα μόνη, διενοήθη ὅτι ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ συνταγματάρχης ἦτο ἀνὴρ κατὰ πάντα τοιοῦτος, ὁποῖον σύζυγον αὐτὴ ἤυχετο νὰ λάβῃ.

Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς· ἀλλὰ τὸ ὄνομά του, τὸ κακώνυμον ἐκεῖνο ὄνομα, ὅπερ ἀκούσασα κατὰ πρῶτον εἶχε ῥήξῃ κραυγὴν φρίκης, τὸ ὄνομα ὅπερ ἐπίεζε τὴν μνήμην αὐτῆς καὶ τὸ στῆθος ὡς δεινὸς ἐφιάλτης!

Οἴμοι, τὸ ὄνομα τοῦτο ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν της ἀπειλητικὸν καὶ ἐσκίαζε τὸ εὐφρόσυνον αὐτῆς ὄνειρον.

«Τῶν ἀδυνάτων! τῶν ἀδυνάτων!» ἀνεφώνησεν ἄπελπις, λαμβάνουσα τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν πυρετωδῶς κινουμένων χειρῶν της.

Ἔπειτα δὲ μετὰ στιγμιαίαν σιγήν, καθ' ἣν ἐπανῆλθεν ἡ γαλήνη καὶ τὸ λογικόν της, ἠκούετο ψιθυρίζουσα μετὰ πικρίας: Τί δυστυχία!.. ἐὰν τοὐλάχιστον τὸ ὄνομά του ἦτο τοιοῦτον... ἢ τοιοῦτον, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ το συνειθίσῃ κανείς βαθμηδόν», καὶ ἐπανελάμβανε διάφορα ἄσχημα καὶ δυσώνυμα ὀνόματα.

Ἔπειτα δὲ λαμβάνουσα τὸ κτηνώδες ὄνομα τοῦ συνταγματάρχου, ἐσχημάτιζε αὐτὸ ὑποκοριστικόν, τὸ ἠκρωτηρίαζε ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους, ἀλλ' οὔτε ἡ ἀποκοπὴ οὔτε ἡ ἀφαίρεσις ἠδύνατο νά την συνδράμῃ εἰς βελτίωσιν τοῦ ὀνόματος, ὅπερ ἐνεφανίζετο ἐνωπιόν της εἰδεχθέστατον, κεφαλαίοις γράμμασι γεγραμμένον, καὶ οὐδὲν αἱματοσταγὲς τραῦμα φέρον ἐκ τῶν γενναίων τῆς χήρας ἀκρωτηριασμῶν.

Ἀλλοίμονον! ἔτη πρέπει νὰ παρέλθουν διὰ νά το συνηθίσῃ τις!.. Ἀλλὰ καὶ πῶς νά το συνηθίσῃ; ἄλλο τοῦτο πάλιν φοβερὸν ζήτημα.»

Καὶ εἰρωνεία δεινὴ συνέστελλε τὰ χείλη.

Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐξηκολούθει πάλιν τὸν διακοπέντα μονόλογόν της.

«Δὲν λέγω πάλιν ὅτι τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶνε ὅλως διόλου ἀνυπόφορον.. Τί ἀλλόκοτον πρᾶγμα εἶνε ἡ συνήθεια!.. Θεέ μου, πόσον ἡ ἀρχὴ θὰ εἶνε ὀχληρὰ καὶ δύσκολος!»

Αἱ βαθμιαῖαι αὗται παραχωρήσεις καὶ ὑποχωρήσεις τῆς νεαρᾶς χήρας οὐδὲν ἄλλο βεβαίως ἀπεδείκνυον, ἢ ὅτι ἡ ἐντύπωσις ἣν ἐνεποίησεν ὁ συνταγματάρχης εἰς τὸν νοῦν αὐτῆς καὶ μάλιστα εἰς τὴν καρδίαν, θὰ ἦτο πάντως ζωηροτάτη...

Ὥρας ὅλας ἔμεινεν ἀγρυπνοῦσα καὶ ταῦτα πάντα διανοουμένη. Ἐκοιμήθη δὲ πολὺ ἀργά. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀγρυπνίας ταύτης ἠλαττώθη ἐπαισθητῶς ἡ πρὸς τὸ ἄσχημον ὄνομα ἀποστροφὴ αὐτῆς, ὥστε πρὶν ἢ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ συνήθης αὐτῆς περὶ τοῦ ὀνόματος λέξις: «ἀδύνατον» ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς φράσεως: «ἂς προσπαθήσω».

Ἀλλὰ καὶ ὁ συνταγματάρχης ἦτο τεταραγμένος. Ὡς ἐνθυμεῖσθε, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῆς νεαρᾶς χήρας σιωπηλῶς ἐνθαρρυνόμενος ὑπὸ τοῦ θείου του, ὅτι ἠδύνατο κάλλιστα νά την θεωρῇ ὡς ἐπίδοξον σύζυγον. Εἶχε δὲ ἐνδομύχως φόβον τινά, διότι ὁ γηραιὸς ζωγράφος οὐδὲν εἶπε πρὸς αὐτὸν παρέχον ἐλαχίστην κἂν ὑπόνοιαν περὶ τοῦ ὄντως δυνατοῦ τῆς πληρώσεως τῶν διακαῶν του πόθων.

Εὐθὺς ὡς ἀπεμακρύνθησαν βήματά τινα ἀπὸ τοῦ οἴκου τῆς νέας, ὁ θεῖος εἶπε πρῶτος διακόπτων τὴν σιγήν.

— Λοιπόν, ἀγαπητέ μου, πῶς σου φαίνεται; νά μου εἰπῇς εἰλικρινῶς, εἰμποροῦσες νά την ἀγαπήσῃς;

— Πῶς μου φαίνεται; αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι διατεθειμένος νά την ἀγαπήσω, ἀγαπητέ μου θεῖε, καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἔχω ἀρκετὴν φρόνησιν νὰ μὴ την ἴδω ἄλλην μίαν φοράν, ἐκτὸς πλέον...

— Ἐκτὸς πλέον;... Ἔλα, τελείωνε τὴν φράσιν σου.

— Ἐκτὸς πλέον ἂν ἔχετε τίποτε ἄλλον λόγον σπουδαῖον νά με ἀναγκάσετε νὰ πράξω ἄλλως πως.

— Ἕνα μόνον λόγον ἔχω καὶ καλόν, νά σε ἰδῶ μὲ μίαν γυναῖκα ἀξίαν σοῦ.

— Περίφημα!

— Τότε λοιπὸν θὰ γίνῃ.

— Ἀλλ' ἡ διαβεβαίωσίς σας ὅμως, θεῖέ μου, δὲν θά με κάμῃ καὶ τόσον αὐθάδη, ὥστε νά νομίζω ὅτι μόνη ἡ παρουσία μου ἀρκεῖ διὰ νὰ κυριεύσω τοιοῦτον φρούριον.

—Καὶ ὅμως τὸ φρούριον ἔκαμε προτάσεις περὶ παραδόσεως. Μοῦ φαίνεται σὰν νὰ εἶδα μικρὰν λευκὴν σημαίαν.. ζητοῦν νὰ ἔλθουν εἰς διαπραγματεύσεις. Ἐμπρός, περίφημα! βλέπεις πῶς με κάμνεις νὰ ὁμιλῶ καὶ ἐγὼ σὰν νὰ ἤμουν στρατιωτικός;.. Ἡ Βαλεντίνη σε ἀγαπᾷ, εἶξευρέ το. Ἂν τὸ 'κατάλαβες ἢ δὲν το κατάλαβες τί με μέλει, ἐγὼ θέλω νὰ ἔχω τὸν λόγον σου νά τα τελειώσω τὰ πράγματα, καὶ δὲν σ' ἐρωτῶ πλέον ....Καὶ τί καλά! τί καλὰ ὅπου ἔκαμες καὶ ἄλλαξες τὸ ὄνομά σου, εἰδὲ μή....

— Ἄ! εἶπεν ὁ Ἰάκωβος ὀλίγον πειραχθείς, καὶ δὲν θά με ἠγάπα ἂν εἶχα τὸ ὄνομά μου;

— Ἄλλα πάλιν! Ἀφ' οὗ σε λέγω ὅτι σε ἀγαπᾷ, ἂν καὶ το εἰξεύρει τὸ διαβολόνομά σου.

— Καὶ τῆς το εἴπετε; ὑπέλαβεν ὁ συνταγματάρχης λαβὼν ὀλίγον θάρρος καὶ ἐλπίδα. Καὶ λέγετε ὅτι τόσον μ' ἀγαπᾷ, ὥστε νὰ παραβλέψῃ τὸ ὄνομα;

— Μετατοπίζεις τὸ ζήτημα, ἀγαπητέ μου; Νά σε 'πάρῃ μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα θὰ ἦτο μὰ τὸ ναὶ πολὺ νόστιμον!... Ἡ Βαλεντίνη νὰ συναινέσῃ νά την λέγουν κυρίαν....; ὁμιλεῖς σπουδαίως; μὲ τὰ σωστά σου; Ἔ, τί λέγεις, νά την βαλιδασκοπήσω νὰ ἰδῶ τί φρονεῖ περὶ τοῦ ὀνόματος;

— Σᾶς παρακαλῶ μάλιστα, θεῖέ μου, εἶπε ζωηρῶς ὁ Ἰάκωβος, διότι ἐὰν καταλάβω ὅτι εἶνε δυνατὸν νά με προτιμήσῃ ἀφ' οὗ πρῶτον ἀλλάξω τὸ ὄνομά μου, τότε θὰ συμβουλευθῶ τὴν ἀξιοπρέπειάν μου καὶ δὲν θὰ ἀνεχθῶ νά το ἀλλάξω μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ εἰπῇ αὐτὴ τὸ ναί.

— Μὰ τί ἄνθρωποι εἶνε αὐτοὶ οἱ στρατιωτικοὶ ἀκόμη καὶ ὅταν εἶνε ἐρωτευμένοι!... Νά, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἀρχοντικόν μας, ἂς ἀναψωμεν ἕνα σιγαράκι καὶ ἂς ἀλλάξωμεν ὁμιλίαν.

ς'

Τὴν ἐπιοῦσαν περὶ ὥραν 1 μ. μ. ὁ ζωγράφος μετέβη μόνος εἰς τῆς νεαρᾶς χήρας. Ἡ συνήθως φαιδρὰ αὐτοῦ ὄψις ἦτο πως τεταραγμένη, ἕνεκα τῆς ἀξιώσεως ἣν εἶχεν ὁ ἀνεψιός του νά τον θελήσῃ ἡ Βαλεντίνη μετὰ τοῦ ἀφορήτου ὀνόματός του.

Ἡ κατέχουσα τὸν γηραιὸν μέριμνα ἐξέλιπεν, εὐθὺς ὡς εἶδε καὶ τὸ πρόσωπον τῆς Βαλεντίνης ἐξηλλοιωμένον ἕνεκα τῆς ἀϋπνίας. Τοσοῦτον δὲ τὴν εἶδε καταβεβλημένην καὶ συνεσταλμένην, ὥστε ἀδιστάκτως ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἰσχυρότερον καὶ μᾶλλον ὡπλισμένον, καὶ διὰ τοῦτο ἄνευ περιστροφῶν ὡμίλησε πρὸς αὐτήν· ἀλλ' οὐχὶ πάλιν ὡς τις τυφλὸς καὶ ἀδέξιος, ἀλλὰ ὡς συνετὸς διπλωμάτης.

— Εἰξεύρετε, κόρη μου, εἶπεν, ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς χθεσινῆς ἐπισκέψεως μας ἐπικυρώνουν τοὺς φόβους μου τοὺς ὁποίους εἶχα τὴν τιμὴν νά σας ἀνακοινώσω; Δὲν θά τον ἐπανίδητε τὸν ἀνεψιόν μου.

Ἡ Βαλεντίνη συνεταράχθη ἕνεκα τοῦ ἀποτόμου τῆς φιλικῆς ταύτης ἀνακοινώσεως. Δάκνουσα δὲ τὰ χείλη της ἐκοκκίνισεν, ἐμειδίκσε καὶ μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ πικρίας ἠρώτησε:

— Καὶ διατί τάχατες!...

— Ἂς ὁμιλήσωμεν σοβαρότερον, ἀγαπητή μου, καὶ ἂς μὴ παίζωμεν μὲ τὸ ἀσήμαντον τοῦτο πρόσκομμα, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἐννοῶ καὶ νά το ἀφήσω νὰ δεινωθῇ. Ὁ Ἰάκωβος σήμερόν σας ἀγαπᾷ πολύ, καὶ αὔριον θά σας ἀγαπᾷ ὑπερβολικῶς.

Ἡ Βαλεντίνη ἠσθάνθη ἐν ἑαυτῇ φλόγα καταβιβρώσκουσαν τὴν καρδίαν της. Ἐν τούτοις ἠρώτησε μετά τινος σοβαρότητος:

— Καὶ ποῦ ἔγκειται τὸ κακόν, ἐν ᾧ περιπτώσει ὁ ἀνεψιός σας ἤθελέ μ' ἀγαπήσῃ, ἐὰν ἐγὼ το ἐπέτρεπον;

— Μὰ, κόρη μου, τὸ κακὸν ἔγκειται, καθὼς κάλλιστα εἰξεύρετε, εἰς τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον σεῖς ποτὲ δὲν θὰ συναινέσετε νὰ παραδεχθῆτε.

Ἡ Βαλεντίνη ἀνεστέναζεν ἐκ βαθέων καὶ μετά τινος μελαγχολίας εἶπε:

— Ἀλλ' ἐὰν ὅμως δὲν μ' ἐμποδίσῃ τὸ ὄνομα;

— Τί εἴπετε...; ἠρώτησεν ὁ ζωγράφος σφόδρα συγκεκινημένος καὶ περιχαρής.

— Τὴν ἀλήθειαν, ὑπέλαβεν ἡ νέα, καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν σᾶς εἶπα· διότι ἀπὸ χθὲς δὲν ἠξεύρετε πόσας μηχανὰς ἐπενόησα διὰ νὰ κατορθώσω νὰ ὑπερπηδήσω τὸ φοβερὸν τοῦτο ἐμπόδιον, νὰ συνηθίσω τὸ ἀπαίσιον αὐτὸ ὄνομα. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἀφ' ἧς ἀπεχωρίσθημεν, κατέβαλα ζῆλον ὑπεράνθρωπον! Δὲν εἰξεύρετε πόσον ἠγωνίσθην ὅλην νύκτα κατὰ τοῦ ὀνόματος τούτου, τοῦ ὁποίου ἕκαστον στοιχεῖον ἀπεχωρίζετο καὶ ἤρχετο ἐμπρός μου φλογοβόλον ὡς φάντασμα καὶ μ' ἐφόβιζε. Ἐγὼ μόνον εἰξεύρω τί ὑπέφερα ὅλην νύκτα. Πρὸ ὀλίγων ὡρῶν τὸ ὄνομα τοῦτο τὸ ἀπεστρεφόμην καὶ προσεπάθουν νά το ἀποδιώξω ἀπὸ τὴν μνήμην μου καὶ ἀπὸ τὰ χείλη μου, πρὸ πάντων ἀπὸ τὰ χείλη μου. Ἀλλὰ τώρα ὅμως τὸ φέρω πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, τὸ κυττάζω καὶ ἐπειτά το προφέρω. Κατ' ἀρχὰς διὰ νά το συνηθίσω ἐκάθισα καὶ τὸ ἐσυλλάβιζα σὰν παιδάκι· ἀλλὰ συγχρόνως ὅμως ἐφανταζόμην καὶ ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει τὸ ὄνομα. Τί νά σας εἰπῶ! δέν μου φαίνεται πλέον τόσον φοβερόν. Ἀλλὰ τί τα θέλετε! δὲν θὰ κατορθώσω νὰ

ἀγαπήσω ὄνομα τοιοῦτον, προσέθηκεν ἡ Βαλεντίνης μετὰ χαριεστάτου μορφασμοῦ, ἀλλὰ αἰσθάνομαι ὅτι θὰ κατορθώσω νά το ἀνέχομαι καὶ νά το ὑποφέρω... Πότε θὰ γίνῃ τοῦτο; Θεέ μου! καθὼς βλέπω, θαρρῶ ὅτι πρέπει νὰ παρέλθουν δύο τοὐλάχιστον ἑβδομάδες, ἴσως δὲ καὶ μέα μόνον, τίς οἶδε!

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος δακρύων ἅμα καὶ γελῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ περισσότερον.

— Ἀγαπητόν μου τέκνον, εἶπε ἁρπάζων μετὰ συγκινήσεως τὴν δεξιὰν τῆς νεαρᾶς γυναικός, ἀρκεῖ ἡ δοκιμή. Ἀνέλαβες ἀγῶνα διὰ τὸν ὁποῖον θά σοι ὀφείλεται μεγίστη χάρις αἰωνίως. Ἄφες με νά σε βραβεύσω τώρα εὐθύς, διότι μετ' ὀλίγον θά με αἰτιᾶσαι διότι σε ἐτυράννησα ματαίως τόσην ὥραν... Ὄχι, κόρη μου! δὲν θὰ ὀνομάζεσαι κυρία...κυρία... 'ς τὴν ὀργὴ τὸ ἀπαίσιον αὐτὸ ὄνομα! δὲν θέλω πλέον νά το ἐκστομίσω.

Ἡ Βαλεντίνη ἄναυδος καὶ ἀτενὲς ἔχουσα τὸ λαμπρὸν αὐτῆς βλέμμα ἠκροᾶτο ἁπλήστως τῶν λόγων τοῦ ζωγράφου. Δὲν ἠδύνατο νὰ νοήσῃ τί ἐσήμαινον, ἐκεῖνος δὲ δὲν το ἔλεγε ταχέως ὡς ἐκείνη ἐπεθύμει.

— Μὰ τί σημαίνουν αὐτὰ ὅπου λέγετε; ἠρώτησε σείουσα τὴν δεξιὰν τοῦ γηραιοῦ αὐτῆς φίλου.

— Ἰδού, χαρίεσσά μου Βαλεντίνη· ὁ Ἰάκωβος θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα ἐντὸς τριῶν μηνῶν νὰ λάβῃ ἄλλο ἐπίθετον.

Καὶ ἐξήγησε κατακλεπτῶς τὰς ἐνεργείας τοῦ ἀνεψιοῦ του, ἃς ἡμεῖς γινώσκομεν ἤδη.

— Ἄ! ἀνέπνευσεν ἡ Βαλεντίνη, προφανῶς ἀνακουφισθεῖσα. Ἴσως ἔκαμα ἄσχημα νὰ μὴ καταστείλω τὴν χαράν μου, προσέθηκε· ἀλλά, σᾶς παρακαλῶ νά μου εἰπῆτε εἰλικρινῶς, φαντασθῆτε μίαν στιγμὴν τὸν ἑαυτόν σας γυναῖκα, θά σας ἦτο εὐχάριστον νὰ ἀκούετε νά σας λέγουν κυρίαν....

— Μὴ το ἐκστομίσῃς τὸ ἀπαίσιον ὄνομα, εἶπε κωμικῶς ὁ γηραιὸς φράττων τὰ ὦτά του, ἐγώ το ἀπεστρεφόμην περισσότερον. Ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τις τὴν γενναιότητα στρατιωτικοῦ διὰ νὰ ζήσῃ μὲ αὐτὸ τριαντατέσσαρα ὁλόκληρα ἔτη.

Ὁ ζωγράφος ἠγάλλετο ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἐκβάσει τῆς ἐντολῆς ἣν εἶχεν ἀναλάβῃ. Ἐγειρόμενος δὲ ἵνα ἀπέλθῃ πρὸς συνάντησιν τοῦ ἀνεψιοῦ του, ἠρώτησεν ἀστείως καὶ πως δηκτικῶς τὴν νεαρὰν χήραν.

— Καὶ τί φρονεῖτε, περὶ τῆς παλαιᾶς παροιμίας «ὁ γάμος εἶνε λαχεῖον;»

—Φρονῶ ὅτι παρῆλθεν ἡ ἰσχὺς τῆς, ἀπεκρίθη εὐφυῶς ἡ Βαλεντίνη, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀναστραφῇ «τὸ λαχεῖον εἶνε γάμος», δι' ἐμὲ τοὐλάχιστον... Προσθέτω δὲ ὅτι οἱ πτωχοί μου δὲν θὰ χάσουν τίποτε, διότι ἀντὶ τοῦ λαχείου θὰ διανείμω δῶρα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν γάμων...

— Βεβαίως, ὑπέλαβεν ὁ γηραιὸς ζωγράφος λαμβάνων τὸν πῖλόν του, αἱ γυναῖκες ἔχουν περισσοτέραν σοφίαν παρὰ τὰ ἔθνη, καὶ περισσοτέραν καρδίαν παρὰ τοὺς ἄνδρας.

[Ἐκ τῆς Γαλλικῆς].

Π. Ι. Φερμπθ

ΤΑ ΕΠΙΓΕΙΑ ΑΓΑΘΑ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Δεικνύοντες πῶς ἡ πενία συντελεῖ εἰς τὸ μεγαλόβουλον καὶ εἰς τὴν τῶν ἰδεῶν μεγαλοπρέπειαν καὶ λαμπρότητα, ταυτοχρόνως ὀφείλομεν νὰ δείξωμεν καὶ τὸ ἀσθενὲς αὐτῆς μέρος καὶ τοὺς σκοπέλους αὐτῆς. Καὶ δὴ ὁσάκις ἡ πενία δὲν ἐμπνέει τὴν χαμέρπειαν καὶ τὸν φθόνον, δυνατὸν νὰ τίκτῃ σκαιὰν ὑπερηφανίαν καὶ ποιάν τινα ἀλαζονείαν κατ' οὐδὲν εὐλογωτέραν τῆς ἀλαζονείας τοῦ γένους καὶ τοῦ πλούτου. Τέλος δὲν εἶνε ἀρετὴ μείζων τὸ νὰ εἶνέ τις πένης μᾶλλον ἢ πλούσιος, διότι ἡ ἀληθὴς συμβουλὴ τῆς φρονήσεως εἶνε, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, νὰ μὴ ἐκπλήσσεταί τις ἐπὶ τῇ κοινωνικῇ αὐτοῦ καταστάσει, ἔστω αὕτη οἵα δήποτε· διότι ὁ ἐπαιρόμενος ἐπὶ τῇ πενίᾳ αὐτοῦ δὲν ἀπέχει πολὺ τοῦ αἰσχύνεσθαι ἕνεκα αὐτῆς, τὸ δὲ καταφρονεῖν τοῦ πλούτου οὐδὲν ἄλλο εἶνε, ἢ σφοδρῶς ἐπιθυμεῖν αὐτοῦ. Σφόδρα ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τοὺς πένητας νοοῦντας τὸν πλοῦτον, καὶ τοὺς πλουσίους νοοῦντας τὴν πενίαν· διότι ὀφείλει τις νὰ λάβῃ ἁπλῆν τινα ἔννοιαν πάντων τῶν πραγμάτων, καὶ νὰ μὴ καταπατῇ ἀλαζονικῶς τὰ ἀγαθὰ ὧν στερεῖται. Μάλιστα δὲ τοσοῦτον βδελύττομαι τὴν ὑπόκρισιν καὶ τὸ ψεῦδος, ὥστε θὰ συνεβούλευον μᾶλλον τὸν πένητα νὰ ἐπιθυμῇ τοῦ πλούτου μετρίως ἢ νὰ καταφρονῇ αὐτοῦ μεθ' ὑπεροψίας· τοσοῦτον φοβοῦμαι μήπως ὑπὸ τὴν ὑποκριτικὴν ταύτην καταφρόνησιν ὑποκρύπτηται κρυφία τις ἐπιθυμία καὶ ἄδικος δυσμένεια κατὰ τῶν μᾶλλον εὐνοηθέντων.

Οἱ ἄνθρωποι ἵνα ζήσωσιν ἔχουσι χρείαν οὐ μόνον τῶν ἔξωθεν πραγμάτων, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ χώρου τινὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ταῦτ' ἔστι κατοικίας, διαμονῆς· ἄρα καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ κατοικοῦμεν ἔχει μεγάλην δύναμιν εἰς τὸ εὐδαιμόνως ζῆν. Ὅθεν ἂς εἴπωμεν καὶ περὶ τούτου ὀλίγας τινὰς λέξεις.

Οἱ ἄνθρωποι κατοικοῦσιν εἴτε ἐν τῇ ἐξοχῇ εἴτε ἐν ταῖς πόλεσι μικραῖς ἢ μεγάλαις, εἴτε ἐν ἐπαρχίαις εἴτε ἐν πρωτευούσαις. Ἐκ τούτου δὲ πολλὰ καὶ τὰ διάφορα ἐπακολουθήματα.

Ἀνέκαθεν περιεγράφησαν τὰ γλυκύτατα καὶ σωτήρια ἀποτελέσματα τοῦ ἀγροτικοῦ βίου. Οἱ ποιηταὶ ἔθεντο ἐν τῇ ἐξοχῇ τὴν ἀγνότητα τῶν

ήθῶν, τὴν γαλήνην τῆς καρδίας, τὰ ἀφελῆ καὶ σεβαστὰ αἰσθήματα· ὁσάκις δὲ ἠθέλησαν νὰ περιγράψωσι καὶ ἐκφράσωσι τὰ γλυκύτατα τῶν αἰσθημάτων, ἐνέβαλον αὐτὰ εἰς τὸ στόμα τῶν ἀγροτῶν. Ἡ ποιητικὴ αὕτη ὑπερβολὴ ἤγαγέ τινας συγγραφεῖς εἰς ὅλως ἐναντίας ἰδέας, καὶ διάσημός τις τῶν καθ' ἡμᾶς μυθιστοριογράφων ἐν συγγράμματι ἡμιτελεῖ μὲν ἀλλὰ νευρώδει, περιέγραψε τὰ ἀγροτικὰ ἤθη διὰ τῶν εἰδεχθεστάτων χρωμάτων· ἀλλ' ἡμεῖς οὐδόλως παρασυρόμενοι ὑπὸ τῶν ὀνειροπολημάτων τῆς βουκολικῆς ποιήσεως, νομίζομεν ὅτι ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὰ χρώματα ταῦτα εἶνε ἄγαν ὑπερβολικά. Ἀναντιρρήτως ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις δυνατὸν νὰ εἶνε ἐλαττωματικὴ καὶ διεφθαρμένη ἐν τοῖς ἀγροῖς ὡς πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ, σύμφημι δὲ ὅτι ἡ ἔνδεια, ἡ ἀμαθία, ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῶν κέντρων τῆς παιδείας καὶ τῶν φώτων, ἡ δεισιδαιμονία, οὐχὶ δὲ σπανίως ἡ ἔλλειψις θρησκείας, δύνανται νὰ γεννήσωσιν ἐν τινι τόπῳ, παρά τισιν ἀνθρώποις, τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τῆς ἀγενοῦς πλεονεξίας, τοῦ ἀγρίου φθόνου καὶ τῶν κτηνωδῶν παθῶν, ἅπερ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγραφεὺς περιγράφει. Ἀλλὰ διστάζω νὰ πιστεύσω ὅτι ὁ ὑπαίθριος βίος, ἡ ἔντιμος τῶν ἀγρῶν ἐργασία δὲν ἔχουσι δύναμίν τινα εἰς τὴν ὑγίειαν τοῦ πνεύματος ὡς εἰς τὴν τοῦ σώματος. Κατ' ἀκριβῆ δὲ ἀναλογίαν ὁ ἀγροτικὸς βίος εἶνε εὐδαιμονέστερος τοῦ ἐν τῇ πόλει διὰ τοὺς ζῶντας ἐκ τῆς ἰδίας τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐργασίας· αἱ γεωπονικαὶ ἐργασίαι ἔχουσι ποικιλίαν, ἣν δὲν ἔχουσιν αἱ μηχανικαί, καὶ μᾶλλον ἀσκοῦσι τὰς πνευματικὰς δυνάμεις, ἀπαιτοῦσαι πλείονα πρωτοβουλίαν, εὕρεσιν, προσωπικὴν πεῖραν· πρὸς δὲ τούτοις οἱ ἀγροὶ ἔτι μᾶλλον συνάπτουσιν τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους. Τὸ χωρίον εἶνε μία οἰκογένεια, ἐν αὐτῷ σχηματίζεται ἴδιον πνεῦμα κοινωνικὸν καὶ ποιά τις ἀγροτικὴ χάρις περὶ τοὺς τρόπους, ἀρεταὶ ἐλλείπουσαι πολλάκις παρὰ ταῖς κάτω τάξεσι τῶν πόλεων. Παρατηρήσεως δὲ ἄξιον εἶνε ὅτι οἱ χωρικοὶ σπανίως ἔχουσιν ἦθος ταπεινὸν καὶ ἀνελεύθερον. Καὶ ναὶ μὲν τὰ ἀγροτικὰ ταῦτα ἤθη ὁσημέραι κινδυνεύουσι νὰ ἐξαφανισθῶσι, καθ' ὅσον δὲ αἱ ἀποστάσεις μηδενίζονται καὶ τὰ φῶτα διαδίδονται, οἱ χωρικοὶ θὰ κερδήσωσι νέας κακίας καὶ νέας ἀρετάς, ἀλλ' ὅμως ἡ δύναμις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀγροτικοῦ βίου οὐδέποτε θὰ ἐκμηδενισθῶσι τελείως.

Ἄλλως τε συμβαίνει τις μεταβολὴ παράδοξος· ἡ ἐξοχὴ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν καὶ ἡ πόλις εἰς τὴν ἐξοχήν. Καθ' ὅσον προχωροῦμεν, ἡ εἰς τὴν πόλιν μετοίκισις τῶν χωρικῶν προβαίνει αὐξανομένη, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας καὶ ἡ ἐκ τῶν πόλεων εἰς τὴν ἐξοχὴν μετοίκισις αὐξάνει κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν. Ἄλλοτε μόνοι οἱ μεγάλοι εὐπατρίδαι, ἢ οἱ πλουσιώτατοι τῶν πολιτῶν εἶχον ἐξοχήν, ἀλλὰ καὶ τότε σπανίως διέτριβον ἐν αὐτῇ· ἀλλὰ σήμερον ὅμως πᾶσαι σχεδὸν αἱ κοιναὶ τάξεις διανέμουσι τὸν βίον αὐτῶν μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐξοχῆς. Καὶ ἐὰν μηχανική τις μεταβολὴ ἐπήρχετο, καθιστῶσα ἀχρήστους τὰς πλείστας τῶν ἐν τῇ ἐξοχῇ χειρῶν, θὰ ἐβλέπετε ἔτι μείζονα τὴν εἰς τὰς πόλεις συρροὴν τῶν χωρικῶν, ἡ δὲ ἐξοχὴ θὰ κατῳκεῖτο μόνον τὸ θέρος ὑπὸ μεταναστῶν πολιτῶν. Φαντάζεσθε λοιπὸν ὅλως νέαν τάξιν πραγμάτων, καθ' ἣν κέντρα μὲν κατῳκημένα θὰ ἦσαν μόναι αἱ πόλεις, ἡ δὲ ἐξοχή, πλὴν μόνων τῶν ὀλίγων χειρῶν τῶν χρησιμευουσῶν εἰς μηχανικήν τινα ἐξεργασίαν, θὰ ἐπεῖχε τρόπον τινὰ τόπον πολυτελείας καὶ ἀναψυχῆς.

Ὅπως δήποτε ὅμως ὁ ἀγροτικὸς βίος συνδυαζόμενος πρὸς τὸν ἐν ταῖς πόλεσι βίον, ἔστω καὶ ἐπὶ τοῖς μετριωτάτοις ὅροις, εἶνέ τι ἐξαίρετον καὶ εἰς ἄκρον εὐεργετικόν· καὶ ὁ διανύσας μέρος τοῦ βίου αὐτοῦ ἐν τῇ τύρβῃ τῶν συμφερόντων, τῶν κομματικῶν παθῶν, ἢ τῶν ἐπιστημονικῶν μελετῶν, ἀπερχόμενος εἰς τὴν ἐξοχὴν αἰσθάνεται ἀνακούφισιν, ἧς αἱ πρῶται μάλιστα ἐντυπώσεις ἔχουσί τι τὸ μυστικόν.

Ἡ ἐξοχὴ παρέχει ἡμῖν δύο εἰδῶν τέρψεις, τοῦτο μὲν τὴν ποικιλίαν τῶν θεαμάτων αὐτῆς, τὴν ἡδύτητα τῶν εὐωδιῶν, τὴν καθαρότητα τῆς ἀτμοσφαίρας, τὴν γλυκυτάτην ποίησιν καὶ τὰ ἄρρητα γόητρα τῆς φύσεως, τοῦτο δὲ τὰ ἀγροτικὰ ἔργα, τὰ ἤθη τῶν χωρικῶν καὶ τὰς περιπετείας τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς. Πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐξ αὐτῶν ἔτι τῶν ἀγαπώντων τὴν ἐξοχήν, δὲν εἶνε ἐξ ἴσου ἱκανοὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν δύο τούτων ὄψεων τοῦ ἀγροτικοῦ βίου· διότι τοὺς μέν, μάλιστα δὲ τοὺς πάντοτε ζήσαντας ἐν τῇ ἐξοχῇ ἢ ἐνωρὶς μετοικίσαντας εἰς αὐτήν, τέρπει καὶ εὐφραίνει τὸ ὠφέλιμον τῆς ἐξοχῆς, οἱ δὲ τοὐναντίον μόνον τὸν ἐν τῇ πόλει βίον γινώσκοντες, ἀναζητοῦσιν ἐν τῇ ἐξοχῇ οὐδὲν ἄλλο, ἢ ποιητικόν τι θέλγητρον ἢ εὐάρεστον ἀνάπαυσιν. Καὶ οἱ μὲν ἀγαπῶσι τοὺς ἀγρούς, τὰς καλλιεργουμένας γαίας, τὰ ποίμνια, τὰ ἄροτρα, πᾶν ὅ τι γεωργικόν, οἱ δὲ τὸν γλαυκὸν οὐρανόν, τὰ χλοερὰ δάση, τὰ ῥέοντα ῥυάκια, τοὺς λόφους καὶ τὰς κοιλάδας. Ἀλλ' ὅμως, ἵνα τις δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἀληθῶς ἀγαπᾷ τὴν ἐξοχήν, ὀφείλει νὰ ἀγαπᾷ αὐτὴν καὶ κατὰ τὰς δύο τούτους τρόπους, τοῦτ' ἔστιν οὐ μόνον διὰ τῆς φαντασίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν αἰσθήσεων, διά τε τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοῦ. Ὀφείλει βλέπων τὴν γῆν νὰ θεωρῇ αὐτὴν ὡς τὴν μεγαλόδωρον τροφὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ τὰς κατεσπαραγμένας αὐτῆς πλευρὰς νὰ θεωρῇ ὡς τὰς πηγὰς τοῦ ζειδώρου ῥυάκος, τοῦ μέλλοντος ἔπειτα νὰ ῥεύσῃ εἰς τὰς φλέβας τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἵνα καταρθώσῃ τις τοῦτο οὐχὶ φιλοσοφικῶς

σκεπτόμενος, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ ἀφελῶς, ὡς περὶ πράγματος οἰκειοτάτου, ὀφείλει νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς ἐξοχῆς ὅσον οἷόν τε ἐνωρίς, καὶ νὰ ἔχῃ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων πεῖραν τῶν τε δώρων αὐτῆς καὶ τῶν ἔργων.

Περὶ δὲ τοῦ βίου τοῦ ἐν τῇ πόλει δύναταί τις καθ' ὅλου νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ βίος εἶνε τοσούτῳ μᾶλλον ἄξιος προσοχῆς, ὅσῳ ὑπάρχει ἐν μείζονι ὁμάδι ἀνθρώπων. Καὶ ὄντως, ὅσον αἱ ὁμάδες καθίστανται πολυπληθέστεραι, τοσοῦτον καὶ τὰ συμφέροντα γενικεύονται καὶ ἀνυψοῦνται· τὰ μικρὰ πάθη ἔχουσιν ὀλιγωτέρας ἀφορμὰς καὶ ὀλιγωτέρας εὐκαιρίας· ἐπειδὴ δὲ βλέπει τις πλείονας μὲν ἀνθρώπους ἀλλὰ πολὺ σπανίως ἕνα ἕκαστον αὐτῶν ἰδίᾳ, τούτου ἕνεκα σπανιώτερον καὶ δυσκολώτερον ἀντιφέρονται οἱ ἄνθρωποι. Οἱ δεσμοὶ εἶνε ὀλιγώτερον στενοὶ καὶ σπανιώτερον διασπῶνται. Ἡ μεγάλη διαφορὰ καὶ ποικιλία τῶν συμβάντων καὶ τῶν ὑποθέσεων παράγει ἔννοίας καθολικωτέρας, καὶ αἱ καθολικώτεραι ἔννοιαι καθιστῶσι δραστηριωτέραν τὴν διάνοιαν πάντων. Ἡ διάνοια μεγαλύνεται, ἐξευγενίζεται καὶ ἀκονᾶται, ἐνὶ λόγῳ ἐνταῦθα καταφαίνεται ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ γοητείᾳ τὸ θέλγητρον τῆς κοινωνίας. Καὶ αὕτη μὲν εἶνε ἡ καλὴ ὄψις τῶν μεγάλων πόλεων καὶ ἰδίᾳ τῶν πρωτευουσῶν· ἀλλ' ὑπάρχει ὅμως καὶ τὸ ἀντίστροφον μέρος.

Ἐκ τῶν μεγάλων καὶ πολυθορύβων πόλεων ἐλλείπει κυρίως τὸ αἴσθημα τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου, καὶ τολμῶ εἰπεῖν, τὸ αἴσθημα τοῦ θείου. Ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις ἐν αἷς ἔχει τις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὴν ἀδιάλειπτον κίνησιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἔνθα ἡ μὲν ζωὴ εἶνε τοσοῦτον ζωηρά, ὥστε ὁ θάνατος εἶνε ἀπαρατήρητος, ἡ δὲ ὕπαρξις τοσοῦτον πλήρης, ὥστε τὸ κενὸν τῶν πραγμάτων μόλις εἶνε ἐπαισθητόν, ἔνθα τὰ μεγάλα ἐμπορικά τε καὶ πολιτικὰ καὶ φιλολογικὰ συμφέροντα, αἱ μεγάλαι φιλοδοξίαι, αἱ μεγάλαι ἐπιθυμίαι δὲν συγχωροῦσιν εἰς τὴν ψυχὴν μιᾶς κἂν στιγμῆς ἄνεσιν, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ σκεφθῇ ἡ ψυχὴ περὶ τάξεώς τινος ἀοράτου καὶ ἀμεταβλήτου; Τὸ μὲν ἀόρατον εἶνε τὸ ὄνειρον, τὸ δὲ ὁρατὸν εἶνε ὅλη ἡ πραγματικότης. Ἐνὶ λόγῳ δύσκολος εἶνε ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας, ἡ φρόνησις ἀδιαλείπτως ἀπειλεῖται, ἡ δὲ ψυχὴ παρασυρομένη ὑπὸ δινηκοῦς τινος κινήσεως, οὐδέποτε μένει μόνη καθ' ἑαυτήν, καὶ ὁ περὶ αὐτὴν ἀδιάλειπτος θόρυβος τοῦ χειμάρρου τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων δὲν συγχωρεῖ αὐτῇ μιᾶς στιγμῆς ἀνάπαυσιν καὶ εἰρήνην.

Περὶ δὲ τοῦ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις βίου ἄδικος εἶνε συνήθως ἡ κρίσις τῶν ἀνθρώπων. Ἀναντιρρήτως ἡ συμβίωσις ἐν ταῖς ἐπαρχίαις εἶνε κοινοτέρα καὶ ὑλικωτέρα, τὰ συμφέροντα εἶνε στενότερα, ἧττον περίπλοκα, καὶ κατ' ἀκολουθίαν αἱ ἰδέαι εἶνε μᾶλλον περιωρισμέναι καὶ ἧττον ἐπιδεκτικαὶ τελειώσεως. Ἀλλ' ἐξ ἑτέρου ὅμως, ἐάν τις γινώσκῃ νὰ εἶνε ἀμέτοχος καὶ ὑπέροχος τῶν μικρῶν τοπικῶν συμφερόντων, τότε, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἡ ψυχὴ εἶνε μᾶλλον ἐλευθέρα καὶ μᾶλλον ἀφιλοκερδής, καὶ ὑπολείπεται αὐτῇ καιρὸς ἵνα διανοῆται, ἵνα ὀνειροπολῇ, ἵνα ἀγαπᾷ. Ἐπειδὴ δὲ αἱ περὶ πολιτικῶν δοξασιῶν ἔριδες δὲν εἶνε πλὺ πλησίον αὐτῆς, ὀλιγώτερον ἐμπλέκεται εἰς αὐτὰς καὶ κρίνει περὶ αὐτῶν ἀφ' ὑψηλοτέρας περιωπῆς· ζῇ μᾶλλον ἐν ἑαυτῇ, ὀλιγώτερον μεριμνῶσα περὶ τοῦ τί διανοοῦνται οἱ ἄλλοι, ἢ περὶ τοῦ τί αὐτὴ ὀφείλει νὰ διανοῆται, καὶ ἐποφθαλμιῶσα ὀλιγώτερον πρὸς τὸ καινοφανὲς ἢ πρὸς τὸ ἀληθές. Τέλος σκέπτεται καὶ πῶς νὰ βελτιώσῃ ἑαυτήν, περὶ οὗ οὐδόλως σχεδὸν φροντίζουσιν οἱ τῶν μεγάλων πόλεων κάτοικοι, διότι, ἀδιαλείπτως μεριμνῶντες περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, δὲν ἔχουσι καιρὸν περισσεύοντα πρὸς βελτίωσιν ἑαυτῶν. Τοιαῦται εἶνε αἱ ὠφέλειαι, ἃς ὁ ἐπαρχιακὸς βίος δύναται νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς γινώσκοντας νὰ ἐπωφεληθῶσιν αὐτοῦ.

Ἀφ' οὗ ὁ τόπος συντελεῖ τοσοῦτον εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν, ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τόπου δέον νὰ συγκαταριθμῆται μεταξὺ τῶν σπουδαιοτάτων συμβάντων τοῦ βίου· δύναται δὲ αὕτη νὰ εἶνε εἴτε ἐφήμερος καὶ βραχεῖα, καὶ τότε εἶνε περιήγησις, ταξείδιον, εἴτε ὁριστικὴ ἢ τοὐλάχιστον ἀρκούντως παρατεταμένη, καὶ τότε εἶνε μετατόπισις ἢ ἀλλαγὴ διαμονῆς. Ἐν ἑκατέρᾳ δὲ τῶν περιστάσεων τούτων διάφορος εἶνε καὶ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ τόπου ἡ ἐπίδρασις ἐπί τε τῆς φαντασίας καὶ τῆς τοῦ βίου εὐδαιμονίας.

Τὸ ταξείδιον (ἐννοῶ δὲ τὸ γινόμενον χάριν διασκεδάσεως καὶ οὐχὶ χάριν ὑποθέσεων) εἶνε ἀντιπερισπασμὸς ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ· εἶνε μέσον στιγμιαίας ἀποφυγῆς πάντων τῶν δεσμῶν, πάντων τῶν συμφερόντων, πασῶν τῶν φροντίδων ὑφ' ὧν δεσμεύεται συχνότατα καὶ ὁ εὐδαιμονέστατος τῶν ἀνθρώπων, εἶνε κατάπαυσις πάντων τῶν παθῶν, ἑνὸς μόνου ἐξαιρουμένου, τῆς περιεργίας. Ὁ ταξειδεύων καταλαμβανόμενος τρόπον τινὰ ὑπὸ λήθης, δὲν εἶνε φίλαρχος, φθονερός, ἰδιοτελής, δοξομανής, μνησίκακος. Καταλείπει ὄπισθεν αὐτοῦ πάντα ταῦτα τὰ πάθη, βεβαιότατος ὅτι ἐπανελθὼν θὰ ἀνεύρῃ αὐτὰ σῶα καὶ ἀνέπαφα, ἀλλὰ χαίρων ὅτι ἀποχωρίζεται αὐτῶν πρὸς ὥραν, διότι γινώσκει κάλλιστα πόσον ἀκριβὰ ἀναγκάζεται νὰ πληρώσῃ τὰς πικρὰς τέρψεις ἃς παρέχουσιν αὐτῷ. Τὸ πρώτιστον καὶ κυριώτατον θέλγητρον τοῦ ταξειδίου προέρχεται, ἂν μὴ ἀπατῶμαι, ἐκ τούτου, ὅτι οἱ τόποι ἐκεῖνοι, οἱ τοσοῦτον τέρποντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν ἢ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. Πρὸς ἡμᾶς οὐδὲν ἄλλο εἶνε, ἢ εὐάρεστόν τι θέαμα, ὅπερ βλέπομεν μετ' εὐαρεσκείας ἀφιλοκερδοῦς. Αἰσθανόμεθα ὅτι οὐδὲν αὐτῶν

συνδέεται πρὸς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων παθῶν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐν ᾗ κινοῦνται τοσοῦτοι ἄνθρωποι καὶ ἥτις εἶνε ὁμοία πρὸς ἣν κατοικοῦμεν, δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος οὗ τὰ συμφέροντα δυνατὸν νὰ συνάπτωνται πως πρὸς τὰ ἡμέτερα, οὐδὲ οἰκία πρὸς ἣν συνδέεται θλιβερά τις ἀνάμνησις ἢ βλέμμα τεταραγμένον. Τὰ πάντα εἶνε ξένα πρὸς ἡμᾶς. Ἀλλὰ τότε, θὰ εἴπῃ τις, τὰ πάντα ὀφείλουσι νὰ εἶνε εἰς ἡμᾶς ἀδιάφορα. Δὲν λέγομεν τοῦτο, ὄχι, διότι ὑπάρχει πρῶτον ἰδιαιτέρα τις καὶ ὅλως ἀνερμήνευτος τέρψις ἐν τῇ ἀδιαλείπτῳ μεταλλαγῇ τῶν τόπων. Τόπος τις νέος καίπερ στερούμενος καλλονῆς, δι' αὐτὸ τοῦτο μόνον ἀρέσκει ἡμῖν. Ὁποία τέρψις ὁπόταν ἐν γνωστοτάτῳ ἡμῖν δάσει ἀνακαλύψωμεν ἄτραπὸν ὁμοίαν μὲν πρὸς πάσας τὰς ἄλλας, ἣν ὅμως ὁ ποὺς ἡμῶν δὲν ἐπάτησεν ἀκόμη! Ὁποία μέθη, ὁποῖον παράφορον πάθος κατέλαβε τὸν ἄνθρωπον ὅτε παρετήρησεν ὅτι δὲν ἐγίνωσκε τὸ ἥμισυ τῆς οἰκουμένης, ὅτε ἀνεκάλυψε κόσμους ἀγνώστους, οὓς ἡ φαντασία ἐκόσμει δι' ἀπαραμίλλου κάλλους, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἦσαν νέοι! Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει ἡμῖν ὁσάκις ταξιδεύομεν, ὅταν ἴδωμεν νέον τι τοπεῖον, νέαν τινὰ πόλιν. Κοινῶς λέγουσιν ὅτι πᾶσαι αἱ πόλεις ὁμοιάζουσιν· ἀλλ' οὐδὲν ψευδέστερον τούτου· διότι βεβαίως πᾶσα πόλις ἔχει μὲν οἰκίας πλατείας, ὁδοὺς, ἀλλ' ἡ διάθεσις αὐτῶν ποικίλλει ἐπ' ἄπειρον, καὶ ἡ εὐτελεστάτη πόλις ἔχει καὶ αὐτὴ ἰδίαν φυσιογνωμίαν. Καὶ ναὶ μὲν ἡ τοιαύτη τέρψις ἀμβλύνεται ἐπὶ τέλους καθ' ὅσον βλέπει τις πλείονας τόπους καὶ πόλεις, συνηθίζει τις καὶ αὐτὴν τὴν μεταβολὴν καὶ μόνον τὸ ἔκτακτον προσελκύει τὴν προσοχήν, ἀλλ' ὅταν ὅμως ταξιδεύῃ τις τὸ πρῶτον, τὰ πάντα εἶνε θέας ἄξια, τὰ πάντα εἶνε ἔκτακτα καὶ ἀπροσδόκητα· τὸ ἐρείπιον εἶνε θαυμαστόν τι, ἡ διανυκτέρευσις ἐν πανδοκείῳ εἶνε μυθιστόρημα. Πρὸς τὴν τέρψιν δὲ τοῦ καινοφανοῦς προστίθεται ἡ τῆς συμπαθείας. Ὅσῳ μᾶλλον ἄγνωστοι εἶνε οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἕκαστος ἰδίᾳ, τοσούτῳ συμπαθοῦμεν πρὸς αὐτοὺς ἐν συνόλῳ θεωρουμένους. Ἐν τοῖς κόλποις τῶν κλειστῶν καὶ μυστηριωδῶν ἐκείνων οἰκιῶν, περιδινοῦνται πάθη ὅμοια πρὸς τὰ ἡμέτερα, κινήσεις καὶ συγκρούσεις ὅμοιαι πρὸς ἃς καταλείπομεν ὄπισθεν ἡμῶν, καὶ ἃς θὰ εὕρωμεν ἐπανερχόμενοι, ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀγαπῶμενοι καὶ μισούμενοι, ἐρχόμενοι καὶ ἀπερχόμενοι, πιστεύοντες καὶ ἀμφιβάλλοντες. Ὑπάρχουσιν ἔρωτες, γάμοι, θάνατοι, γεννήσεις, ἀποκαταστάσεις, ἑορταὶ οἰκογενειακαί, φιλικαὶ ὁμηγύρεις, φιλομούσων διατριβαὶ καὶ νέων νεανισύματα. Καὶ αὐταὶ ἔτι αἱ ἔρημοι ὁδοί, ἃς ἀπαντῶμεν ἐν ἀπωτάταις πόλεσι, συγκινοῦσιν ἡμᾶς συλλογιζομένους εἴτε τὴν ἄλλοτ' ἐν αὐταῖς κινουμένην θορυβώδη ζωήν, εἴτε τὴν σκοτεινὴν καὶ σιωπηλὴν ζωήν, ἥτις φαίνεται κρυπτομένη σήμερον ἐν αὐταῖς. Κατέναντι τῆς φύσεως ἀλλοία τις συμπάθεια καταλαμβάνει ἡμᾶς, ἡ συμπάθεια ἣν ἐμπνέει ἡμῖν ἡ ζωὴ ἡ ἐν τῇ φύσει, ἡ ζωή, ἣν ἄρρητός τις αἰτία διέχεεν ἀφθόνως εἰς τοὺς κάλπους τῶν ἀναριθμήτων αὐτῆς δημιουργημάτων.

Ἐὰν ἡ τοῦ τόπου ἀλλαγὴ δὲν εἶνε ἐφήμερος ἀλλ' ὁριστική, αἱ ἐξ αὐτῆς ἐντυπώσεις εἶνε διάφοροι, λαμβάνουσαι χαρακτῆρα αὐστηρότερον καὶ ἐμβριθέστερον. Ἐρχόμενοι εἰς τόπον νέον, ἔνθα μέλλετε νὰ κατοικήσητε ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἴσως δὲ καὶ διὰ παντός, δύνασθε νὰ παρατηρήσητε ὅτι συμβαίνει τρόπον τινὰ βῆγμά τι ἐν τῷ βίῳ, ἐπερχομένης στιγμιαίας τινὸς ἀναστολῆς καὶ διακοπῆς. Αἱ πλεῖσται τῶν συμπαθειῶν καὶ τῶν σχέσεων, τῶν συνημμένων πρὸς τὸν τόπον ὃν κατελείπομεν, ἐξαφανίζονται ἢ διαλύονται ἤ, ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ὑπολείπεται ἐξ αὐτῶν μόνον ὅ τι συμφέρει ἡμῖν νὰ φυλάξωμεν, τοῦτ' ἔστι τὰ πάθη. Δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἐκ περιπτώσεως δεσμοί τινες παρακολουθοῦντες ἡμᾶς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀλλὰ καθ' ὅλου δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι ὁ τοῦ παρελθόντος βίος ἐμφανίζεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς ἄλλος τις βίος, ὅταν καταλείπωμεν αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ ὃν οὐδέποτε πλέον θὰ ἐπανίδωμεν. Ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν γίνεται ὡς ἐπεισόδιον, ὅπερ θεώμεθα ἔξωθεν μετά τινος οἰονεὶ ὀλιγωρίας καὶ ἀπαρνήσεως, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ μετὰ τρυφερᾶς συμπαθείας, ὁποίαν αἰσθανόμεθα ὑπὲρ τῆς ζωῆς τῶν συγγενῶν ἡμῶν. Ἐπαναλαμβάνων δὲ λέγω ὅτι ἡ ἀπάρνησις αὕτη τοῦ παρελθόντος δὲν εἶνε πάντοτε ὁλική, ὅταν μεταβαίνωμεν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον· ἀλλὰ καὶ μερικὴ μόνον ἐὰν εἶνε, πάλιν εἶνε ὠφέλιμος· καὶ διὰ αὐτὸ ὅταν ὁ βίος ἡμῶν καταστραθῇ καθ' ὑπερβολὴν δύσκολος ἔν τινι τόπῳ, εἴτε ἐξ αἰτίας τῶν περιστάσεων, εἴτε ἐξ ἰδίου ἡμῶν αὐτῶν σφάλματος, τότε ἡ φρόνησις ὑπαγορεύει ἡμῖν νὰ μετοικίσωμεν. Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος ὠφελεῖ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, ἡ δὲ μετατόπισις εἶνε συνήθως ἀπαλλαγή. Ὅθεν ὅταν ἐρχώμεθα εἰς τόπον νέον, ἡ ψυχὴ ἡμῶν εἶνε μᾶλλον ἢ ἧττον ὡς πίναξ ἄγραφος. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν πατήσωμεν τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ νέου ἐδάφους, συμβαίνει ἐν ἡμῖν αἴσθημά τι ἀνεξήγητον· εὑρισκόμεθα ἐν τόπῳ ὅστις πρὸς ἡμᾶς εἶνε οὐδέν, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον συγκινεῖ οὐδεμίαν ἴνα τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Ὁ τόπος οὗτος εἶνε δι' ἡμᾶς κενός, εἶνε ἁπλοῦν διάστημα, εἶνε χῶρος οὗ οὐδεμίαν πλευρὰν ἐπεχειρήσαμεν νὰ καταλάβωμεν. Τὸ αἴσθημα τοῦτο τοῦ κενοῦ εἶνε σφοδρὰ ὀδυνηρὸν εἰς τοὺς ἔχοντας χρείαν ἄλλων ἀνθρώπων ἵνα ζήσωσιν, εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὧν ἡ ψυχὴ ἵνα αἰσθάνηται ἑαυτὴν ὑπάρχουσαν, ἔχει ἀνάγκην νὰ συνδέεται πρὸς πολλὰς ἄλλας ψυχὰς διὰ τῶν δεσμῶν τῶν πόθων ἢ τῶν παθῶν ἢ τῶν συμπαθειῶν. Ἐὰν μάλιστα τὸ κενὸν τοῦτο μέλλῃ νὰ καταλάβῃ τὸν τόπον στε-

νοτάτων καὶ ἐγκαρδίων σχέσεων καὶ αἰσθημάτων, ἐὰν τὸ ὕψωμα εἶνε νέον καὶ οὐδεμίαν ἔχει γνῶσιν τῶν βημάτων τοῦ βίου, ἐὰν τὸ μὲν παρελθὸν αὐτοῦ ἦτο μεστὸν χαρᾶς καὶ κινήσεως, πλούτου καὶ ἐνεργείας, τὸ δὲ παρὸν εἶνε σιωπηλὸν καὶ σκυθρωπόν, τότε τὸ αἴσθημα τοῦτο τῆς ἐρημίας καὶ τοῦ κενοῦ δυνατὸν νὰ γεννήσῃ τὸν ἀπελπισμόν. Ἀλλὰ ἂς μὴ δεινώνωμεν ὑπὲρ τὸ μέτρον τὰ πράγματα, ἂς μὴ πολλαπλασιάζωμεν τὰς ἀπαισίας περιπτώσεις, ἂς λάβωμεν τὴν συνηθεστάτην καὶ κοινοτάτην ὑπόθεσιν τῆς ἀλλαγῆς καταστάσεως. Τολμῶ εἰπεῖν ὅτι τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθεριώσεως ὅπερ αἰσθανόμεθα μεταξὺ τοῦ παρελθόντος βίου λήξαντος ἤδη, καὶ τοῦ μέλλοντος ὅστις ἀκόμη δὲν ἤρχισε, παρέχει εἰς τὴν ψυχὴν ἀνάπαυσίν τινα στιγμιαίαν, ἤτις, ὁμολογῶ, δὲν ἀμοιρεῖ μὲν θλίψεως, ἀλλ' οὐδὲ θελγήτρου τινός, ἂν μάλιστα προστεθῇ καὶ ἡ σκέψις αὕτη ἡ ἀμέσως ἐπερχομένη· σήμερον ἴσως εἶμαι ἀκόμη ἐλεύθερος καὶ μόνον εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἀνήκω. Δύναμαι νὰ εἴπω εἰς τὴν ψυχήν μου ἐλευθέρως νὰ ἐκλέξῃ τοὺς δεσμοὺς εἴτε τοὺς μέλλοντας εἴτε τοὺς παρελθόντας. Ἀλλ' αὔριον εὐθὺς ὡς κρούσω τὴν θύραν οἰκίας τινός, ὡς ἐγγίσω ἀνθρώπου τινὸς τὴν χεῖρα, ἀπ' ἐκείνης εὐθὺς τῆς ὥρας δὲν εἶμαι πλέον ἐλεύθερος, τὰ συμφέροντά μου συνδέονται πρὸς ἄλλα συμφέροντα καθήκοντα, σχέσεις, συμπάθειαι, ἀντιπάθειαι, σφάλματα, παρανοήσεις, ἐξηγήσεις, πάντες οἱ δεσμοί, πᾶσαι αἱ ὑποχρεώσεις θὰ ἐπαναληφθῶσιν ἐνταῦθα ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ· πάθη ἀνύπαρκτα ἔτι θὰ γεννηθῶσιν ἐν ἐμοί, καὶ κατὰ μικρὸν ἡ πόλις αὕτη, τὸ χωρίον τοῦτο, ἡ φύσις αὕτη θὰ ἐμψυχωθῇ καὶ θὰ συνδέσῃ τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς πρὸς τὴν ψυχήν μου· θὰ κλαύσω ἐνταῦθα, θὰ ἀγαπήσω, θὰ μισήσω, θὰ εὐδοκιμήσω, θὰ ἀποτύχω, ἴσως θὰ βελτιωθῶ, ἴσως θὰ τραπῶ ἐπὶ τὰ χείρω· δοκιμασίαι ἄγνωστοί με ἀναμένουσι, ἴσως θὰ ἐγκαταλίπω μετὰ σπαραγμῶν καρδίας τὸν τόπον τοῦτον, εἰς ὃν ἀποβιβάζομαι ἤδη μετ' ἀδιαφορίας, ἴσως τέλος τὸ ἔδαφος τοῦτο ὅπερ οὐδέποτε ὁ ποὺς μου ἐπάτησε θὰ γίνῃ ἡ ὑστάτη μου πατρίς! Τὸ αἴσθημα τοῦτο τοῦ ἀγνώστου, ἡ προσδοκία αὕτη τοῦ μέλλοντος, ἡ μετέωρος αὕτη κατάστασις, μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φόβου, μεταξὺ ἀγαθῶν καὶ δεινῶν ἐξ ἴσου μυστηριωδῶν, μεταδίδει εἰς τὴν ψυχὴν ποιόν τινα τρόμον, περὶ οὗ δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν εἶνε τοσοῦτον εὐάρεστος ὅσον εἶνε πικρὸς καὶ ταραχώδης.

[Paul Janet: Philosophie du bonheur]

Π. Ι. Φερμπος

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

[Συνέχεια· ἴδε σελ. 762.]

Μετοιβαίνοντες ἀπὸ τῆς γραφῆς τῶν διασήμων ἀνδρῶν εἰς τὴν τῶν κοινῶν θνητῶν ἐκπλησσόμεθα βλέποντες, ὅτι ἡ ἀπόστασις ἡ χωρίζουσα αὐτοὺς συνίσταται καὶ ἐνταῦθα εἰς πολλὰς περιστάσεις εἰς τὴν ἔλλειψιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς, διακεκριμένου καὶ σαφοῦς χαρακτῆρος. Καὶ δὲν εἶνε μὲν σπάνιοι οἱ ἄνθρωποι οἱ εὐάρεστοι εἰς τὰς συναναστροφάς, οἱ ἐπιμελεῖς καὶ ἐπιτήδειοι ἔμποροι, οἱ καλοὶ πατέρες τῶν οἰκογενειῶν, αἱ ἐράσμιαι δεσποινίδες καὶ οἱ εὐφυεῖς νέοι, ἀλλ' ἅπαντες οὗτοι δὲν εἶνε κατ' ἀνάγκην καὶ χαρακτῆρες καθ' ἑαυτοὺς διακεκριμένοι, σημαίνοντες πνευματικῶς, ἢ σημαντικαὶ καὶ πρωτότυποι προσωπικότητες, ἕνεκα τούτου δὲ καὶ ἡ γραφὴ αὐτῶν δὲν εἶνε χαρακτηριστική. Ἐκ τούτου δὲ προέρχεται καὶ ἡ διάψευσις τῶν ἐλπίδων ἐκείνων, οἵτινες ἐπιδεικνύοντες γραφήν τινα γνωστοῦ προσώπου ἢ οἰκείου καὶ συγγενοῦς εἰς τινα γραφολόγον, προσδοκῶσι ν' ἀκούσωσι παρ' αὐτοῦ πάραυτα καὶ ἴδωσι πρὸ αὐτῶν ζῶσαν τὴν εἰκόνα τοῦ προσώπου περὶ οὗ ἐρωτῶσι. Ἐνῷ δὲ αἱ ἀρεταὶ ἢ κακίαι τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προσώπου εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅλως ἀσήμαντοι, γνωσταὶ δὲ μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τῶν στενῶν φίλων καὶ οἰκείων, ὁ γραφολόγος σχεδιαγραφεῖ ἀμυδρὰν μόνον εἰκόνα μετρίου τινὸς καὶ κοινοῦ ἀνθρώπου.

Μεταξὺ ὅμως τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων ὑπάρχουσι πολλαὶ καὶ διάφοροι βαθμίδες, κατειλημμέναι πᾶσαι ὑπὸ ἀξίων ἀντιπροσώπων. Οὐδεὶς εἶνε ὅλως διόλου ἄσημος· καὶ ἂν δὲ ὑπῆρχε τοιοῦτός τις, ἡ γραφὴ αὐτοῦ ἕνεκα τούτου ἤθελεν εἶναι λίαν ἐνδιαφέρων τύπος τῆς σπανίας ταύτης τάξεως τῶν ἀνθρώπων.

Λάβωμεν λοιπὸν ὀλίγας τινὰς γραφὰς καὶ ἐξετάσωμεν αὐτάς.

Σε παλαιὰ γραμμὴ μὴ ὀργανώτε ἰδέαν

Πάντως ἡ γραφὴ αὕτη εἶνε λογίου ἀνδρός. Ἔχει τι ὄντως τὸ ἰδιόρρυθμον ἐντελῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐγενὲς καὶ ἀριστοκρατικόν. Ὁ γράφων διατελεῖ εἰς εὐάρεστον οἰκονομικῶς κατάστασιν· ἕνεκα τούτου δὲ ἡ γραφὴ αὐτοῦ εἶνε ἤρεμος, φαιδρὰ καὶ ἐνέχει πολὺ τὸ ἀνεξάρτητον. Ἐν γένει δὲ ὁ γράψας τ' ἀνωτέρω, καίπερ φαινόμενος ὡς ἄνθρωπος ἰδιορρύθμων ὅλως ἰδεῶν, δὲν εἶνε ἀσήμαντος. Γράφει καθαρῶς καὶ μεμετρημένως. Τοιοῦτος λοιπὸν θὰ εἶνε καὶ ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ βίος.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν εἶνε μικρολόγος· τοῦτο δεικνύει τὸ μέγεθος τῶν γραμμάτων του· δὲν εἶνε ἀπηλπισμένος· τοῦτο δεικνύει ἡ στερεότης τῆς γραφῆς, ἰδίως γραμμάτων τινῶν. Δὲν εἶνε φθονερὸς ἢ κακός, ἀλλ' ὀλίγον δηκτικός, διότι αἱ μορφαὶ τῶν γραμμάτων του δὲν εἶνε λίαν στρογγύλαι, ἀλλὰ μᾶλλον προμήκεις καί πως γωνιώδεις. Δὲν εἶνε φιλάργυρος, διότι δὲν φείδεται τοῦ χώρου. Ἡ γραφή του δὲν περιέχει ματαιοδόξους αὐταρέσκους κορωνίδας, οὔτε φανταπιώδεις καὶ παραδόξους μορφάς, ὑποδεικνυούσας ἄτακτον ὀνειροπόλον καὶ φαντασιώδη ἄνθρωπον πνευματικῶς τε ἢ ὑλικῶς, ἀλλ' εἶνε ἁπλῆ, ἀναπεπταμένη καὶ ἱκανῶς εὐανάγνωστος· ὁ γράφων εἶνε ἀνεξάρτητος, γνωρίζει τί θέλει καὶ τί πιστεύει, τοῦτο δὲ ἐγγυῶνται ἡμῖν τὰ ἀσύνδετα καὶ μὴ καλλιγραφικῶς γεγραμμένα γράμματα. Ἄλλα γράμματα συνδέει, ἄλλα γράφει κεχωρισμένα· δύναται ἑπομένως νὰ συλλάβῃ ἰδέαν τινὰ ὡς αὐθύπαρκτον ἑνότητα, ἀλλὰ δύναται καὶ νὰ συνδέσῃ πολλὰς ἐννοίας λογικῶς. Συνενοῖ λοιπὸν κλίσιν πρὸς τὸ ἰδεώδες μετὰ κλίσεως πρὸς τὴν πραγματικότητα, θεωρίαν μετὰ πράξεως. Ἐνῷ δὲ ἀρέσκηται καὶ εἰς τὴν ποίησιν, δύναται νὰ διακριθῇ καὶ ἐπὶ πρακτικῶν πραγμάτων. Ὅτι δὲν εἶνε ματαιόδοξος τὸ εἴδομεν ἀνωτέρω. Ἀξιοπαρατήρητος εἶνε καὶ ἡ παχύτης τοῦ Σ, ἰδίως τῶν ἄνω αὐτοῦ γραμμῶν, σημεῖον θελήσεως ἱκανῶς ἐπιμόνου. Δεικνύει ἐπίσης ὅτι ὁ γράφων ζητεῖ νὰ κυριαρχῇ ἄλλων πνευματικῶς, καὶ ὅτι ἕνεκα τούτου ἐν τῇ συμπεριφορᾷ του πρὸς ἄλλους καὶ τοῦ ἰδιορρύθμου του χαρακτῆρος δὲν θὰ εἶνε ἴσως εὐάρεστος ἕνεκα τῆς ὑπεροχῆς. Αἱ μικρόν τι στρογγύλαι πρὸς τὰ κάτω γραμμαὶ τῶν γραμμάτων του, συνενούμεναι πρὸς τὰ ἄνω εἰς ὀξείας, ὑποσημαίνουσιν ὅτι εἶνε μὲν ὁ ἀνὴρ οὗτος φιλόφρων καὶ φιλοκάθαρος ἐν τῷ οἰκιακῷ αὐτοῦ κύκλῳ, ἀλλ' ὅτι εἰς τὰς ἰδέας αὐτοῦ καὶ τὰς θεωρίας καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς συζητήσεις εἶνε ἀκριβὴς καὶ ἀπότομος, ἔστω καὶ ἂν ἐνίοτε ἔχῃ γνώμην ἐσφαλμένην. Ἡ παχύτης τῶν κεφαλαίων γραμμάτων καὶ τῶν ἄκρων τῶν λέξεων, ὡς καὶ τοῦ λ, δεικνύουσιν ὅτι ὁ γράφων, ἅμα ἀρξάμενος πράγματος τινός, φέρει αὐτὸ εἰς πέρας διὰ δραστηριότητος καὶ ἐνεργητικότητος, ἡ δὲ ἔλλειψις τοῦ ἑνὸς σκέλους τοῦ λ ὅτι δὲν ἀγαπᾷ τὸ περιττὸν καὶ ἐκεῖ ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς ἐσυνείθισε νὰ τὸ βλέπῃ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ἡ ἔλλειψις τέλος τόνου ἀπὸ μιᾶς λέξεως δεικνύει στιγμιαίαν ἴσως ἀνακρίβειαν, ἀπροσδόκητον εἰς ἄνδρα συνιδέοντα τὰ γράμματα λογικῶς μετ' ἀλλήλων.

Τί εἶνε λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος οὗτος; Βεβαίως δὲν εἶνε ἔμπορος· καὶ ἂν ἦτο δὲ θὰ ἦτο κάκιστος, διότι οὐδόλως θὰ συνεφώνει μετὰ τοῦ κοινοῦ, καὶ δυσκόλως θὰ εὕρισκε τὸν κατάλληλον ἀγοραστήν. Ἀλλ' οὔτε ἀξιωματικὸς δύναται νὰ εἶνε, διότι ἡ γραφὴ αὐτοῦ δὲν εἶνε ἱκανῶς τεταμμένη· οὔτε νομικός, διότι τὰ γράμματα εἶνε ἱκανῶς μεγάλα, οὔτε καλλιτέχνης, διότι δὲν ἔχει πλοῦτον μορφῶν, καὶ τὰς ὑπαρχούσας δὲ δὲν γράφει καλλιγραφικῶς. Ἐκ τοῦ δυσαναγνώστου γραμμάτων τινῶν φαίνεται λόγιος, ἐκ δὲ τοῦ κεφαλαίου Σ, ὅτι ἔκαμεν ἀκαδημαϊκὰς σπουδάς· ἴσως εἶνε φυσιοδίφης τις, ἰατρός, ἢ συγγραφεὺς πρωτοτύπων ἔργων. Ἐὰν ὅμως ἀνήκῃ εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην τάξιν τῶν λογίων, βεβαίως δὲν ἔγραψε μυθιστορήματα ἢ διηγήματα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιστημονικὰς διατριβάς.

Ventain d'Abricourt de Nantes

Ἡ γραφὴ αὕτη εἶνε ὅλως διόλου διάφορος! Ζωηρά, νευρώδης, πλήρης κινήσεως. Παρατηρήσωμεν μόνον τὴν διασταυροῦσαν γραμμὴν τοῦ t. Ὁ γράψας ταύτην μόλις δύνανται νὰ καθίσῃ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας ἥσυχος χωρὶς νὰ κινήσῃ χεῖρας καὶ πόδας. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία, ὅτι ὁμιλῶν στρέφει πάντοτε ἀνυπομόνως ἐπὶ τῶν δακτύλων του μολυβδοκόνδυλον ἢ ἄλλο τι ἀντικείμενον, καὶ ὅτι ὅταν ἀρχίσῃ συζήτησιν πρός τινα, ἀνίσταται ὀρθιος καὶ βαδίζει ὁμιλῶν ἄνω καὶ κάτω.

Ἐκ τῆς ἐλλείψεως παχειῶν γραμμῶν συμπεραίνομεν, ὅτι θεωρεῖ τὸν βίον λίαν ἐπιπολαίως, ἡ γνώμη δὲ αὕτη ἐνισχύεται ἐκ τῆς ἀδιαλείπτως μεταβαλλομένης διευθύνσεως τῶν λέξεών του. Βεβαίως δὲ ὁ γράφων ἔχει εἰσέτι δυνάμεις πρὸς συνέχειαν τοῦ βίου μὴ καταβληθείσας ὑπὸ τῆς δυστυχίας. Παρὰ τῇ δυνάμει ὅμως ταύτῃ τοῦ ἀνδρὸς οὐδόλως ἀνευρίσκομεν τὸ ἄδρὸν ἢ βίαιον. Δὲν μεταχειρίζεται βεβαίως σκαιὰς λέξεις ἢ ὀγκώδεις λόγους, διότι οὐδαμοῦ γράφει γράμματα, ἔχοντα κορυνοειδεῖς ἢ παχείας γραμμάς, δυνάμεθα ὅμως νὰ προσδοκῶμεν παρ' αὐτοῦ παρατηρήσεις αὐστηράς, δηκτικὰς καὶ εὐφυολογίας. Εἶνε ἰσχυρότατος εἰς τὰ λογικὰ αὐτοῦ συμπεράσματα ἀφοῦ γράφει δύο, ἐνίοτε δὲ καὶ τρεῖς λέξεις διὰ μιᾶς μονοκονδυλιᾶς. Οὐδαμῶς δὲ θὰ διαφύγῃ τὸν γράψαντα τ' ἀνωτέρω ἀνακρίβεις τις ἔκφρασις ἢ ἐσφαλμένη χρονολογία, οἱ δὲ ἀκούοντες αὐτοῦ διηγουμένου ποσῶς δὲν θὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἀνάγκην νὰ τὸν ἐνοχλήσωσι δι' ἐρωτήσεων, ἀλλὰ θὰ ἀκούσωσι τὴν ὅλην διήγησιν λογικῶς καὶ ἐν συναφείᾳ ἐκτυλισσομένην.

Ὁ γράψας τ' ἀνωτέρω γράμματα εἶνε ἐπίσης ἄνθρωπος οὐδεμίαν ἔχων τάσιν πρὸς δοξασίας μυστηριωδῶν πραγμάτων, πρὸς ἰδέας ποιητικὰς καὶ ἐν γένει πρὸς πνευματικὰς ῥοπάς. Ἄλλως εἶνε καλοκάγαθος, εὔθυμος καὶ ἔχει διάθεσιν ὀλίγον εὐμετάβλητον. Οἱ τρόποι αὐτοῦ καὶ ἡ συμπεριφορὰ εἶνε ἐλαφροί, κομψοί, εὐκίνητοι, ἀκριβεῖς, ὑποχρεωτικοί, πλήρεις ἐνίοτε εὐφυΐας, ἄλλοτε δὲ προδίδοντες ἀνυπομονησίαν. Δὲν ἀναμιγνύεται εὐχερῶς εἰς πράγματα δυσχερῆ, καὶ βεβαίως δὲν συνέγραψε ποτέ, ἢ τοὐλάχιστον δὲν ἔγραψε παχὺ βιβλίον. Ἕνεκα ὅμως τῆς ἀπολύτου αὐτοῦ ῥοπῆς εἰς λογικὰ συμπεράσματα ἀρέσκεται εἰς ἐπιστημονικὰς συζητήσεις, χάριν αὐτῶν καὶ μόνον τῶν συζητήσεων, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρηται ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐξαγομένων πορισμάτων. Εἶνε λοιπὸν ὁ γράψας ταῦτα λεπτός τις λόγιος ἀνήρ, ὅστις συγκρινόμενος μὲ τὸν πρῶτον εἶνε ἧττον ἐπιτήδειος νὰ ὑπερνικήσῃ κωλύματα καὶ καταλάβῃ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν ἐν τῷ ἀγῶνι περὶ ὑπάρξεως. Πρὸς ταῦτα δὲ προστίθεται ὅτι εἶνε ἐνδοτικὸς καὶ εὐμετάπειστος, αἰσθηματίας, καλὸς πρὸς πάντας καὶ ἀξιαγάπητος ἐν τῇ συναναστροφῇ, οὐχὶ ὅμως καὶ τόσῳ ἀνεξάρτητος εἰς τὰς ἰδίας σκέψεις· ἐν γένει δὲ οὐχὶ τόσῳ σημαντικὸς ὅπως ὁ πρῶτος.

Ma chère Madame

Γραφὴ ἀγγλική! Ἡ γνώμη ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἔχουσι πάντες ὁμοίαν γραφὴν εἶνε τόπον ὀρθὴ ἢ ἐσφαλμένη, ὅσον ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἔχουσι πάντες τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Καὶ ἔχουσι μὲν πάντες κοινόν τινα τύπον καὶ ἐν τῷ προσώπῳ καὶ ἐν τῇ γραφῇ, ἀνάλογον πρὸς τὴν ἰδιάζουσαν καὶ χαρακτηριστικήν, διάφορον δὲ τῆς τῶν ἄλλων λαῶν, ἀγγλικὴν φύσιν, ἀλλ' ὅπως οἱ ἀτομικοὶ χαρακτῆρες διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων, οὕτω γραφολογικῶς διαφέρουσι καὶ αἱ γραφαὶ αὐτῶν, ἤθελεν εἶνε δὲ δυσχερὲς νὰ εὕρῃ τις δύο ὅλως ὁμοίας ἀγγλικὰς γραφὰς ὅπως καὶ δύο ἑλληνικὰς ἢ γαλλικάς.

Ἡ γραφὴ λοιπὸν αὕτη, ἡ προερχομένη, ὡς φαίνεται, ἐκ καρδίας αἰθερίας καὶ διαυγοῦς, ὑποδεικνύει φύσιν ἔντιμον καὶ εἰλικρινῆ, ὀπισθαχωροῦσαν καὶ πρὸ τοῦ μικροτέρου ψεύδους καὶ τῆς σκοπίμου ἀπάτης. Εἶνε ἡ γραφὴ ἠρέμου, σώφρονος, πρακτικῆς ἀγγλίδος, ἐχούσης καρδίαν ἀγαθὴν καὶ ἀξιαγάπητον, ἁπλῆς δὲ καὶ ἀνεπιτηδεύτου. Ἡ κυρία αὕτη, ἐὰν δὲν εἶνε δεσποινίς, καὶ τοι φαινομένη ἐκ τῆς γραφῆς της ὡς ἀκριβὴς καὶ μεμετρημένη γυνή, θὰ δαπανᾷ ὀλίγην καλαισθησίαν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν της. Ἐπίμονος εἶνε· τὸ δεικνύει ἡ εὐθυτάτη διεύθυνσις τῶν λέξεών της. Δὲν εἶνε ἐπιπόλαιος οὔτε ἐλαφρά, μᾶλλον ὀλίγον τι περισσότερον τοῦ δέοντος ἐγκέφρων καὶ σεμνή, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ λογικοῦ συνδέσμου τῶν γραμμάτων τῆς προσαγορεύσεώς της.

Ἐκ τοῦ μικρόν τι μειουμένου ὕψους τῶν λέξεων εἰκάζομεν, ὅτι θὰ ἔχῃ καὶ κλίσιν τινὰ πρὸς τὸ σιωπᾷν ἢ ἀποκρύπτειν. Τὸ Μ αὐτῆς, δεικνύον διὰ τῶν στρογγυλοτήτων αὐτοῦ τὴν καλοκάγαθίαν, μαρτυρεῖ συγχρόνως καὶ τὸ παράστημα, τὰς ἀριστοκρατικὰς ἰδέας καὶ τὸ αὐτοσυνείδητον τῆς Ἀγγλίδος. Τὸ μικρὸν ἄγκιστρον εἰς τὸ Μ δηλοῖ ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ἐξήρθη ὑπεράνω τῆς γυναικείας εὐαισθησίας. Ἡ ὡραία διάταξις τῶν λέξεων ἐκφράζει ἤρεμον διαύγειαν τοῦ πνεύματος καὶ ἐχεφροσύνην. Ἐν γένει δὲ ἐκ τῆς γραφῆς ταύτης διαβλέπομεν φύσιν ἤρεμον, καλοκάγαθον καὶ ἔμφρονα, πνεῦμα πρακτικόν, δι' οὗ βεβαίως δὲν νοοῦμεν τὰς χειρωνακτικὰς ἐργασίας π. χ. τοῦ μαγειρείου κ.τ.λ. Ἡ φύσις δὲ αὕτη εἶνε ὅλως ξένη τῶν ὀνειροπολήσεων, δὲν διεγείρεται σφοδρῶς ὑπὸ τῶν παθῶν, δὲν ἀρέσκεται εἰς τερπνάς, ζωηρὰς, ἢ ἐλαφρὰς φλυαρίας, ἀλλὰ δρᾷ καὶ ὁμιλεῖ μετὰ ποιᾶς τινος ἠρέμου σοβαρότητος. Εἶνε λοιπὸν ἡ γράφουσα μία τῶν γυναικῶν τῶν διατηρουσῶν καὶ κατὰ τοὺς ἡμετέρους πολυκυμάντους χρόνους τὴν ὡραίαν καὶ ἀξιοπρεπῆ οἰκοκυρὰν τῆς γηραιᾶς Ἀγγλίας, ἐξ ἐκείνων δὲ τῶν γυναικῶν, ὧν τὴν ἀληθῆ ἀξίαν ἀναγνωρίζομεν μετὰ μακροχρόνιον γνωριμίαν.

Ὁ ἀναγνώστης βεβαίως θὰ παρετήρησεν ὅτι διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων ἃς ἐγράψαμεν πρὸς χαρακτηρισμὸν τῶν ἄνω αὐτογράφων, ἐλλείψει πλειόνων μορφῶν τῆς γραφῆς τούτων, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γράψῃ τις ἀκριβῆ καὶ τελείαν εἰκόνα τοῦ προσώπου, οὕτινος κρίνομεν τὴν γραφήν. Διὰ τῶν ἄνω παραδειγμάτων ἠθελήσαμεν μόνον νὰ ὑποσημάνωμεν τί ἐγκρύπτεται ἐν τῇ γραφῇ καὶ τοῖς αὐτογράφοις κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς γραφολογίας. Ἀφίεμεν λοιπὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ κρίνῃ, ἂν τῶν ἄνω ῥηθέντων πολλὰ δὲν φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς μεγίστης πιθανότητος. Ἐὰν δὲ οὗτος δὲν ἀνήκῃ εἰς τοὺς γράφοντας ὀλίγα τινὰ τοὐλάχιστον γράμματα κεχωρισμένα, προτρέπομεν αὐτὸν νὰ κάμῃ ἰδίας ἐρεύνας ἐπὶ τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος τούτου πεδίου, πρὸς τοῦτο δὲ εὐχόμεθα αὐτῷ μεγίστην ἐπιτυχίαν.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΙΑΤΡΟΙ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑΙ

Πρό τινος ἐδημοσιεύθη ἐν Λονδίνῳ καὶ Ἐδιμβούργῳ βιβλίον ἀξιανάγνωστον. Τοῦ βιβλίου τούτου συγγραφεύς εἶναι ἡ Ἀγγλὶς διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς Κυρία Τζέξ-Μπλάκ, καὶ ἀφηγεῖται ἐν αὐτῷ τὰς διαφόρους περιπετείας τῆς πάλης ἣν ὑπέστη, ὅπως κατορθώσῃ νὰ τύχῃ ἰατρικοῦ διπλώματος. Ἡ πάλη ὑπῆρξε πεισματώδης, τὸ τέρμα ὅμως ἐγένετο αἴσιον, οὐ μόνον διὰ ταύτην καὶ τὰς ἄλλας συγκαθέλφους, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς ἕνεκεν τῆς ὁποίας ἐπελήφθη τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ κυρία Τζὲξ Μπλὰκ ἤρχισε τὰς ἰατρικὰς αὐτῆς σπουδὰς κατὰ τὸ 1869 ὅπως τυχὸν διπλώματος καὶ ἐνασκήσῃ τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα. Ἐπεθύμει δὲ νὰ σπουδάσῃ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ οὐχὶ ἐν τῇ ξένῃ· διὰ τοῦτο προσῆλθεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου. Οἱ κανονισμοὶ ὅμως τοῦ παιδευτηρίου τούτου δὲν ἐπέτρεπον νὰ ἐγγραφῇ θῆλυς φοιτητής. Τότε αὐτὴ ἀπετάθη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ἐδιμβούργου. Ἐν τούτῳ εὗρε φίλους τινὰς ἐν τοῖς καθηγηταῖς, οἵτινες προέτρεψαν ταύτην ν' ἀκολουθήσῃ μαθήματα, παραβλέπουσα τὸ ζήτημα τῆς ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ πανεπιστημίου ἐγγραφῆς, τοῦθ' ὅπερ ἔπραξεν αὕτη, μέχρις οὗ νέα ἐπῆλθον ἐμπόδια κατόπιν ἀποφάσεως τῆς συγκλήτου κηρυττούσης, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ ταύτην μόνην ὡς φοιτήτριαν ἀνδρὶ καὶ ἄλλαι γυναῖκες ἐπεζήτουν ταὐτό. Τέσσαρες ἄλλαι γυναῖκες μετ' ὀλίγον συνηνώθησαν τῇ κυρίᾳ Τζέξ, ἥτις τότε ἐζήτησε παρὰ τοῦ πρυτάνεως ἂν αἱ γυναῖκες θὰ ἐγίνοντο δεκταὶ εἰς ἐγγραφὴν εἰς τὰ μαθήματα, καὶ ἂν θὰ ἐπετρέπετο εἰς ταύτας νὰ ὑποστῶσι μετὰ τοῦτο ἐξετάσεις καὶ τύχωσι διπλώματος. Ἡ ἰατρικὴ σχολὴ συνελθοῦσα ἀπεφάνθη ὅτι αἱ ὑποψήφιοι ἠδύναντο νὰ ἐγγραφῶσι καὶ ἀκολουθήσωσι μαθήματα, γινόμενα ειδικῶς διὰ ταύτας ὑπὸ τῶν καθηγητῶν, ἐπὶ ἰδιαιτέρᾳ πληρωμῇ. Ἡ πανεπιστημιακὴ σύγκλητος ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην, καὶ τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1869 ἡ κυρία Τζὲξ καὶ τέσσαρες ἄλλαι κυρίαι ὑπέστησαν τὴν εἰσιτήριον τῶν φοιτητῶν ἐξέτασιν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐπέτυχον πᾶσαι καὶ ἐνεγράφησαν νομίμως ἐν τοῖς φοιτηταῖς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς.

Ἐπὶ ἓξ μῆνας τὰ πάντα ἔβαινον καλῶς. Αἱ φοιτήτριαι ἠκολούθουν τὰ ἰδιαίτερα αὐτῶν μαθήματα, ὁμοια καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὰ τῶν λοιπῶν φοιτητῶν· ὑπεβάλλοντο εἰς τὰς αὐτὰς ἐξετάσεις καὶ ἐβαθμολογοῦντο ὁμοίως. Ἡ ἐπιμέλεια αὐτῶν ἦτο μεγίστη, διότι ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν ἐπέτυχον μεταξὺ τῶν πρώτων. Ἐνῷ ἐν τῇ τάξει τῆς φυσιολογίας 25 φοιτηταὶ ἐπὶ 127 ἐφέροντο ἐν τῷ *τιμητικῷ καταλόγῳ* (honours list) καὶ ἐν τῇ τάξει τῆς χημείας 31 ἐπὶ 226, ἐκ τῶν 5 γυναικῶν τῶν ἀκολουθουσῶν τὰ μαθήματα τέσσαρες καὶ ἐν ταῖς δύο τάξεσι συμπεριελαμβάνοντο ἐν τῷ καταλόγῳ. Μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν κατεῖχε τὴν τρίτην θέσιν ἐν τῷ καταλόγῳ, ἐκ δὲ τούτου συνέβη τὸ ἑξῆς· Οἱ κανονισμοὶ τοῦ Πανεπιστημίου λέγουσιν ὅτι οἱ 4 πρῶτοι φοιτηταὶ τῆς τάξεως ἔχουσι δικαίωμα εἰς Hope scholarships, δικαίωμα προνομιοῦχον ἱδρυθὲν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Hope, δι' οὗ δωρεὰν δύναταί τις νὰ ἐργασθῇ ἐν τῷ χημείῳ. Ἀφοῦ αἱ γυναῖκες δὲν ἠδύναντο νὰ ἐργάζωνται μετὰ τῶν φοιτητῶν, ἡ ἐπιτυχοῦσα τρίτη ἔπρεπε ν' ἀπολέσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ὁ τίτλος τοῦ Hope Scholar δὲν ἠδύνατο νὰ τῇ ἀφαιρεθῇ. Ἐν τούτοις τὸ τοιοῦτον ἐγένετο ἐπὶ τῇ προφάσει, ὅτι αὕτη δὲν ἀπετέλει μέρος τῆς τάξεως τῆς χημείας ὡς ἀκολουθοῦσα μαθήματα ἰδιαιτέρως καὶ εἰς ἄλλας ὥρας ἢ τὰς τῶν φοιτητῶν. Συγχρόνως ἀπένειμαν ταύτῃ τὸ μετάλλιον τὸ διδόμενον εἰς τοὺς 5 πρώτους ἑκάστης τάξεως, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ἠρνοῦντο πιστοποιητικὸν ἀκροάσεως τῆς χημείας. Ἕνεκα τούτου ἡ δεσποινὶς Λέσυ ἀνηνέχθη εἰς τὴν σύγκλητον, ἥτις ἐπέτρεψε νὰ τῇ δοθῇ πιστοποιητικὸν ἀκροάσεως, ἀλλ' ἠρνήθη νὰ δώσῃ τὴν Scholarships. Ἐν συντόμῳ, ἡ φοιτήτρια κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθεωρήθη ὡς μὴ συμμετέχουσα τῆς τάξεως τῆς χημείας, βραδύτερον ὅμως ἀνεγνωρίσθη αὐτῇ ὅτι ἀδίκως ἀπεστερήθη τίτλου κερδηθέντος. Ὅτε ἐπανελήφθησαν τὰ μαθήματα, οἱ φοιτηταὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων συνηνώθησαν, οὐχὶ εἰς ὅλα τὰ μαθήματα, ἀλλ' ἐν τῷ μαθήματι τοῦ καθηγητοῦ τῆς φυσιογραφίας Α. Νίκολσον. Μετὰ τοῦτο πάντες οἱ καθηγηταὶ ἠκολούθησαν ταὐτὸ παράδειγμα. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον αἱ φοιτήτριαι ἐζήτησαν νὰ γίνωσι δεκταὶ εἰς τὸ *Βασιλικὸν Θεραπευτήριον*. Τί συνέβη; Οὐδεὶς γιγνώσκει, οὐδὲ τὸ μαντεύει. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι κατὰ ταύτην τὴν ἐποχήν, οἱ φοιτηταὶ οἵτινες μέχρι τοῦ χρόνου τούτου ἐφέροντο εὐγενῶς πρὸς τὰς κυρίας, κατέστησαν ἀγροῖκοι καὶ ἐχθροὶ αὐτῶν, ὅτε δὲ αἱ γυναῖκες ἐζήτησαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, οὗτοι ὑπέγραψαν ἀναφορὰν δι' ἧς ἐζήτουν νὰ μὴ γίνῃ δεκτὴ ἡ αἴτησις τῶν γυναικῶν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Οἱ φοιτηταὶ ὅμως μὴ ἀρκούμενοι εἰς τοῦτο, κατέστησαν ἀγροικότεροι κατά τε τοὺς τρόπους καὶ τοὺς λόγους, ἡμέραν δέ τινα ἐξετάσεων κατώρθωσαν νὰ παρακωλύσωσι τὰς φοιτητρίας νὰ φθάσωσι μέχρι τῶν ἐξεταστῶν. Ἡ διαγωγὴ τῶν φοιτητῶν κατέστη σκανδαλώδης, ὁ τύπος ἐξηγέρθη κατ' αὐτῶν. Δυστυχῶς δὲν ἦσαν μόνοι, πολλοὶ ἰατροὶ καὶ καθηγηταὶ ἐνεθάρρυνον αὐτούς, εἰς μάλιστα τούτων δὲν ἐδίστασε νὰ εἴπῃ ὅτι εἶχεν ἀρκετοὺς υἱοὺς νὰ καταστήσῃ ἰατρούς, καὶ διὰ τοῦτο οὐδέποτε θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τὰς γυναῖκας νὰ γίνωσιν ἰατροί. Κατὰ βάθος λοιπὸν ἦτο πάλη συμφέροντος.

Νὰ σπουδάζῃ τις ὅμως ἰατρικὴν χωρὶς νὰ ἐπισκέπτεται νοσοκομεῖον εἶνε ἀδύνατον. Διὰ τοῦτο αἱ φοιτήτριαι μετὰ μεγίστης λύπης ἀπεδέχθησαν τὴν ἄρνησιν τοῦ βασιλικοῦ θεραπευτηρίου. Εὐτυχῶς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ νοσοκομείου ἔμελλε ν' ἀνανεωθῇ μετ' ὀλίγον. Αἱ ἐκλογαὶ παρεσκευάζοντο κυρίως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῶν φοιτητριῶν ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ. Αὗται εἶχον ἀποκτήσει πολλὰς συμπαθείας. Ἀναφοραὶ τῶν κυριῶν τοῦ Ἐδιμβούργου ἐκυκλοφόρουν ὑπὲρ τῶν φοιτητριῶν· ἄνδρες ἐπιφανεῖς ὡς ὁ Δάρβιν, ὁ Γκάλτον, ὁ Μούρχισον, ὁ Χάξλεϋ, ὁ Τύνδαλ, ὁ Λόκυερ ὡμίλησαν καὶ ἔγραψαν ὑπὲρ τῶν γυναικῶν. Ἀφ' ἑτέρου οἱ φοιτηταὶ καθίσταντο γελοιωδέστεροι, ἓν τινι δὲ συναθροίσει γενομένῃ πρὸς συζήτησιν τοῦ ζητήματος, γηραιά τις ἀπεστόμωσεν αὐτοὺς διὰ τῶν ἑξῆς φράσεων· «Ἤλθον, εἶπεν, νὰ ἴδω *ὁποίου εἴδους ἀνθρώπους* αἱ γυναῖκες ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἔχωσιν ὡς ἰατρούς, ὅταν θ' ἀποκλεισθῶσιν αὗται τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος». Κατὰ τὴν αὐτὴν συνέλευσιν καθηγητής τις εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκβάλλωσι τὰς γυναῖκας ἐκ τῶν αἰθουσῶν τοῦ νοσοκομείου, διότι «τὰ αἰσθήματα τῆς εὐαισθησίας τῶν σπουδαστῶν θὰ προσεβάλλοντο ἐκ τῆς παρουσίας τούτων». Ὁ κύριος Κὶξ ἀπήντησεν ἀμέσως, ὅτι ἡ παρουσία τῶν γυναικῶν νοσοκόμων οὐδέποτε ἠνώχλησε τὴν εὐαισθησίαν σπουδαστοῦ τινος.

Πρὸ τῶν ἐκλογῶν αἱ φοιτήτριαι, λαβοῦσαι ὑπ' ὄψει τὴν μεγάλην εὐαισθησίαν τῶν φοιτητῶν, ἐζήτησαν νὰ γίνωσι δεκταὶ εἰς περιωρισμένον τι μέρος τοῦ νοσοκομείου, ὥστε νὰ μὴ ἐνοχλῶσι τοὺς συναδέλφους αὐτῶν. Ἐπεθύμουν νὰ ἐργάζωνται χωρὶς νὰ ἐνοχλῶσι τινά. Νέον ὅμως γεγονὸς συμβὰν πρὸ τῶν ἐκλογῶν ἀπέδειξε τὴν συμπάθειαν τοῦ κοινοῦ πρὸς τὰς φοιτητρίας. Ἡ κυρία Τζὲξ εἶχε εἰπεῖ καὶ γράψει εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ἡ ἀγροικοτάτη διαγωγὴ βοηθοῦ τινος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῇ ἄλλως, εἰμὴ ὅτι οὗτος διετέλει μεθυσμένος. Ἕνεκα τούτου κατηγγέλθη ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ. Αὕτη ἀπώλεσε τὴν δίκην, καὶ κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ τῷ ἐνάγοντι δι' ἀποζημίωσιν ἓν λεπτόν. Οἱ ἔνορκοι καταδικάσαντες τὴν κυρίαν Τζὲξ εἰς τόσον μηδαμινὸν ποσὸν ἐνόμιζον ὅτι ἀπήλλασσον ταύτην τῆς πληρωμῆς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων. Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἐπεβεβαίωσαν τὸ τοιοῦτον· ἡ κυρία Τζὲξ κατεδικάσθη εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων ἀνερχομένων εἰς φράγκα 23,000, διότι ἡ δικαιοσύνη στοιχίζει ἀκριβώτατα ἐν Ἀγγλίᾳ. Μόλις ἐγνώσθη τὸ τοιοῦτο, πλεῖστοι προσεφέρθησαν νὰ βοηθήσωσι τὴν κυρίαν πρὸς πληρωμὴν τοῦ χρέους, ἐν διαστήματι δεμηνόου πλειότερον τοῦ ἀπαιτουμένου ποσοῦ προσηνέχθη διὰ δημοσίων εἰσφορῶν. Τοῦτο ἐξώργισε τοὺς φοιτητάς· ὕβριζον τὰς φοιτητρίας ἐν αὐτῇ τῇ ὁδῷ, ἀπήυθυνον ἀνωνύμους καὶ ἀνηθίκους ἐπιστολάς, ἐν ᾗ λόγῳ ἐφέροντο ὡς οἱ ταπεινότεροι τῶν ἀνθρώπων. Ἀγγλική τις παροιμία λέγει ὅτι ἂν ἡ εὐγένεια δὲν ὑπάρχει ἐκ γενετῆς εἰς ἄνθρωπόν τινα, ἀδύνατον ν' ἀναπτυχθῇ αὐτῷ αὕτη. Ἀναμφιλέκτως οἱ φοιτηταὶ τοῦ Ἐδιμβούργου δὲν εἶχον γεννηθῇ εὐγενεῖς.

Μετά τινα χρόνον αἱ φοιτήτριαι ὑπέστησαν ἐπιτυχῶς ἐξέτασίν τινα. Ἐπὶ τέλους αἱ ἐκλογαὶ τοῦ *βασιλικοῦ θεραπευτηρίου* ἀπέβησαν ὑπὲρ τῶν φοιτητριῶν, διότι ἡ πλειονότης τῶν ἐκλεχθέντων παρεδέχετο ὅπως αἱ γυναῖκες γίνωσι δεκταὶ ἐν τῷ νοσοκομείῳ, μεγάλως δ' ἐχειροκροτήθη καθηγητὴς τις διακηρύξας, ὅτι ἦτο τερατῶδες ἐν χώρᾳ βασιλευομένῃ ὑπὸ γυναικὸς ν' ἀποποιοῦνται εἰς τὰς γυναῖκας τὸ δικαίωμα τῆς περιθάλψεως ἀσθενοῦς, τῆς δόσεως φαρμάκου καὶ ἐπιθέσεως βδελλῶν. Ὑπὸ προφάσεις ὅμως ἀδικωτάτας οἱ ἐναντίοι κατώρθωσαν ν' ἀναβάλωσιν ἐπὶ ἓν ἔτος τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἐκλογῶν. Παρ' ὀλίγον κατώρθωνον τὸ ποθούμενον, νὰ παρεμποδίσωσι δηλαδὴ τὸ δι' ἓν ἔτος ἐκλεχθὲν συμβούλιον ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν φοιτητριῶν καὶ ἐν τῷ μεταξὺ παρασκευάσωσιν ἄλλας ἐκλογὰς μᾶλλον εὐνοϊκάς. Δεκαπέντε ὅμως ἡμέρας μόνον πρὸ τῆς ἐπιβαλλομένης ἐκλογῆς νέου συμβουλίου, αἱ ἐκλογαὶ ἐπεκυρώθησαν καὶ οἱ ἐκλεχθέντες ἠδυνήθησαν νὰ ψηφίσωσιν. Αἱ φοιτήτριαι ἐγένοντο δεκταὶ εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ νοσοκομείου, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ φοιτῶσιν εἰς τὰς παραδόσεις τῶν καθηγητῶν τῶν ἐπιτρεπόντων τοῦτο, καὶ καθ' ἣν ὥραν δὲν θὰ ἦσαν παρόντες φοιτηταί. Τούτου κτηθέντος, αἱ φοιτήτριαι ἐπελήφθησαν τῆς ἐργασίας, οἱ καθηγηταὶ εὐχαρίστως ἐδέχθησαν νὰ ἐπισκέπτωνται δὶς τοὺς ἀσθενεῖς, ἅπαξ μὲν χάριν τῶν σπουδαστῶν καὶ τὸ δεύτερον χάριν τῶν φοιτητριῶν.

Ἐν τούτοις καὶ ἡ συμπάθεια τοῦ κοινοῦ ὑπὲρ τῶν φοιτητριῶν ηὔξανε. Ἄγνωστός τις, ὁ Οὐάλτερ Θόμσων προσέφερε 25,000 φράγκων ἵνα βοηθήσῃ τὰς σπουδὰς αὐτῶν.

Μεθ' ὅλα ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα ὑπελείποντο πλεῖστα. Ναὶ μὲν ἐπετράπη εἰς τὰς φοιτητρίας ν' ἀρχίσωσι σπουδάς οὐχὶ ὅμως καὶ ν' ἀποκτήσωσι δίπλωμα. Ἡ κυρία Τζὲξ-Μπλὰκ διϊσχυρίζετο, ὅτι ἅπαξ ἐπιτραπέντος ν' ἀκολουθήσωσι μαθήματα, ἠδύναντο νὰ τύχωσι καὶ διπλώματος. Ἡ σχολὴ ὅμως ἠρνεῖτο τοῦτο, ἐξ οὗ προέκυψε δίκη, ἣν ἀπώλεσαν αἱ φοιτήτριαι καὶ ἐπλήρωσαν καὶ ἄλλας 20000 φράγκα δι' ἔξοδα τῆς δίκης. Τότε ἀπετάθησαν εἰς πάντα τὰ Πανεπιστήμια· ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὐτῶν ἀπέβησαν μάταιαι· ὅθεν ἀπεφάσισαν ν' ἀκολουθήσωσι τὰ μαθήματα πάλιν. Ὅτε ὅμως ἔληξαν αἱ σπουδαί, τὸ ζήτημα τοῦ διπλώματος ἦλθεν πάλιν εἰς μέσον. Αἱ φοιτήτριαι ἀνηνέχθησαν εἰς τὸ κοινοβούλιον.

Τὰ πράγματα διήρκεσαν ἐπὶ μακρόν· ἔπρεπε νὰ στρατολογήσωσι φίλους πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀναφορᾶς. Τὸ νομοσχέδιον ἀνεβλήθη ἐπὶ μακρὸν χρόνον· προύκάλεσαν συναθροίσεις τοῦ λαοῦ ὑπὲρ τοῦ νόμου. Ἀλλὰ τὰ πάντα ἀπέτυχον, τὸ νομοσχέδιον ἀπερρίφθη.

Τότε αἱ φοιτήτριαι ἐτράπησαν εἰς ἄλλον σκοπόν. Ἀπεφάσισαν νὰ ἱδρύσωσιν ἐν Λονδίνῳ ἰατρικὴν σχολὴν διὰ γυναῖκας. Ἐνοικίασαν οἴκημα, ἐξελέξαντο καθηγητὰς ἀνεγνωρισμένους καὶ διωργάνωσαν τελείαν σχολὴν διὰ τῶν χορηγηθέντων αὐταῖς χρημάτων ὑπὸ πλήθους φίλων. Ἔπρεπε ὅμως μία ἐκ τῶν 19 ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν τοῦ Λονδίνου ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν σχολήν, δηλαδὴ νὰ παραδεχθῇ τὰς μαθητρίας ταύτας εἰς ἐξέτασιν. Ἡ σχολὴ ἀνηνέχθη ἐκ νέου εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Ἡ αἴτησις κατ' ἀρχὴν ἀπερρίφθη. Μέλος τοῦ Κοινοβουλίου σαφῶς ὑπέδειξε ποῦ ἀκριβῶς ἔκειτο τὸ ζήτημα· «οἱ ἰατροί, εἶπεν, εἶδον ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι ἑτοιμάζεται αὐτοῖς συναγωνισμός, διὰ τοῦτο ἐναντιοῦνται εἰς τὴν ἀπονομὴν ἰατρικῶν διπλωμάτων εἰς γυναῖκας».

Τέλος τὸ κοινοβούλιον ἐπέτρεψεν, εἰς τὰς ἐξεταστικὰς ἐπιτροπὰς νὰ παραδέχωνται εἰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις τὰς γυναῖκας. Ἰρλανδική τις ἐξεταστικὴ ἐπιτροπή, πρὸς ἣν ἀπηυθύνθησαν αἱ γυναῖκες, εὐχαρίστως ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν καὶ ἀνεγνώρισε τὴν ἰατρικὴν σχολὴν τῶν γυναικῶν τοῦ Λονδίνου. Οὕτω ἡ ἰδέα τῆς κυρίας Τζὲξ ἐθριάμβευσε.

Μετ' ὀλίγον τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου παρεδέξατο τὰς γυναῖκας, εἶτα δὲ καὶ ἡ Ἰρλανδικὴ σχολὴ τῶν χειρουργῶν. Τέλος αἱ γυναῖκες κατώρθωσαν καὶ εἰς τρία μέρη τοῦ βασιλείου νὰ προσέρχωνται εἰς ἐξετάσεις.—Ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ, Ἑλβετίᾳ καὶ Ἀμερικῇ αἱ γυναῖκες ἀκολουθοῦσι μαθήματα ἰατρικῆς εὐκόλως ἄνευ δυσαρεσκείας τινός· ἐν Ἀμερικῇ κατὰ τὸ 1881 470 γυναῖκες ἀνηγορεύθησαν διδάκτορες τῆς ἰατρικῆς. Εἰς ἁπάσας τὰς πεπολιτισμένας χώρας ἐπιτρέπεται εἰς τὰς γυναῖκας νὰ διδαχθῶσι καὶ μετέλθωσι τὴν ἰατρικήν. Οὐδαμοῦ ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ ἀγὼν τῆς παραδοχῆς τῶν γυναικῶν ἐγένετο τόσον ζωηρὸς καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος οἱ ἰατροὶ ἀντέστησαν μετὰ τόσου πείσματος εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν γυναικῶν.

Ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ γυνὴ στερεῖται τῆς ἀπαιτουμένης ψυχραιμίας καὶ φυσικῆς ἰσχύος, ὅπως καταστῇ καλὸς ἰατρός, εἶναι γελοῖος. Ἡ πεῖρα μόνη θ' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἐν τίνι δικαιώματι δύναταί τις νὰ τὰς ἐμποδίσῃ νὰ περιθάλπωσι τοὺς ὁμοίους των; Δὲν δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι, λέγουσι τινές, δὲν δύνανται νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς τοὺς ἄνδρας.

Ἀληθῶς. Ἂς γίνῃ ἀπόπειρα καὶ βλέπομεν.

(Ἐκ τῆς «Ἐπιστημονικῆς Ἐπιθεωρήσεως»).

Ν.

Η ΣΑΚΧΑΡΙΝΗ

καὶ αἱ νέαι χρήσεις τοῦ σακχάρου.

Πολὺς λόγος γίνεται ἀπό τινος περὶ νέου τινὸς συνθέτου σώματος, ὅπερ κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐφευρετῶν πρόκειται ν' ἀνατρέψῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὴν βιομηχανίαν τοῦ σακχάρου.

Ἡ οὐσία αὕτη ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίου Φάλμπεργκ καὶ τοῦ Ρέμσεν, ἐν Ἀμερικῇ. Εἶναι δὲ καὶ αὕτη προϊὸν τοῦ βενζολίου, καὶ ἐκλήθη σακχαρίνη ὑπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος, διότι ἔχει πάσας τὰς ἰδιότητας τοῦ ἐκ σακχαροκαλάμου σακχάρου. Ἡ νέα οὐσία παρίσταται ὡς λευκή τις κόνις. Κρυσταλλοῦται ἐν τῷ ὕδατι σχηματίζουσα πρίσματα βραχέα, παχέα, δυσδιάλυτα ἐν τῷ ψυχρῷ ὕδατι καὶ εὐδιάλυτα ἐν τῷ θερμῷ. Τὸ οἰνόπνευμα, ὁ αἰθὴρ καὶ ἡ γλυκερίνη διαλύουσιν εὐκόλως τὴν σακχαρίνην. Ἐκ τούτου ἕπεται, ὅτι ἐν μίγματι σακχάρου καὶ σακχαρίνης, ὁ αἰθὴρ διὰ τῆς διαλύσεως δύναται εὐκόλως ν' ἀποχωρίσῃ μόνον τὴν σακχαρίνην. Ἡ γεῦσις τῆς σακχαρίνης εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἓν μόνον μέρος διαλυόμενον εἰς 10,000 μέρη ὕδατος ἀρκεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὸ ὕδωρ γεῦσιν σακχαρώδη. Ἡ σακχαρίνη σχηματίζει ἅλατα, ἔχοντα γεῦσιν σακχαρώδη μεγάλην. Αἱ ἰδιότητες ταύτης εἶναι ἀντισηπτικαί, δὲν ἀποσυντίθεται ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι, ἀλλ' ἀπορρίπτεται ἀμετάβλητος. Ἀσθενεῖς ἐκ διαβήτου καταναλώσαντες ἐπὶ ὁλόκληρον μῆνα σακχαρίνην ἐν τοῖς νοσοκομείοις τοῦ Βερολίνου δὲν ὑπέστησαν οὐδεμίαν ἐπίτασιν τῆς ἀσθενείας των.

Ὅπως ἀντικαταστήσῃ τὸ σάκχαρον ἡ σακχαρίνη ἐν τῇ κοινῇ χρήσει, οἱ ἐφευρέται κατεσκεύασαν μίγμα καρποσακχάρου, ἀμυλοσακχάρου καὶ σακχαρίνης, οὗτινος ἡ γεῦσις εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ καλλιτέρου σακχάρου. Ἡ ποσότης τῆς σακχαρίνης ἐν τῷ μίγματι εἶναι μόλις 1 πρὸς 1000 καὶ 2000 μέρη τῶν ἄλλων οὐσιῶν. Καίτοι ἡ τιμὴ τῆς σακχαρίνης εἶναι 50 φράγκα τὸ χιλιόγραμμον, μόλον τοῦτο πάλιν εἶναι οἰκονομικωτέρα ἡ χρῆσις τοῦ μίγματος ἀντὶ τοῦ κοινοῦ σακχάρου.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς σακχαρίνης, ἥτις ἀπειλεῖ σπουδαίως τὴν βιομηχανίαν τῆς σακχαροποιΐας, ἤρχισαν σκεπτόμενοι πῶς νὰ ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τοῦ νέου προϊόντος. Τελευταίως ἀνταποκριτὴς τῶν *Καιρῶν* τοῦ Λονδίνου ἐπρότεινεν, ἵνεκα τῆς εὐτελεστάτης τιμῆς τοῦ σακχάρου ἐν Ἀγγλίᾳ, (τὸ λευκὸν σάκχαρον πρώτης ποιότητος τιμᾶται ἐν Ἀγγλίᾳ πωλούμενον *λιανικῶς* 0,25 λεπτά, τὸ κοινὸν σάκχαρον 0,15, καὶ τὸ κοινότατον 0,10 ἡ λίτρα τῶν 142 δραμίων) ὅπως γίνῃ χρῆσις τοῦ σακχάρου εἰς τὴν οἰκοδόμησιν κτιρίων, ἐν μίγματι μετὰ ἀμμοκονίας καὶ *τσιμέντου*, οὗτινος ἐπαυξάνει τὴν σύνδεσιν. Πειράματα γενόμενα διὰ μίγματος ἴσου ποσοῦ λεπτῆς κόνεως ἀσβέστου, σακχάρου καὶ ὕδατος ἀπέδειξαν ὅτι ἐκ τούτων παράγεται *τσιμέντο* ἐκτάκτου στερεότητος. Δύο πιεμμέγιστα τεμάχια γεγλυμμένου λίθου τῆς μητροπόλεως τοῦ Πετερβορούγου ἐν Ἀγγλίᾳ θραυσθέντα συνηνώθησαν μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας διὰ τοῦ τοιούτου μίγματος. Ἐν Ἀγγλίᾳ τόσον εὐτελὴς εἶναι ἡ τιμὴ τοῦ σακχάρου, ὥστε οἱ γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι ἀναμιγνύουσι ταύτην ἐν ταῖς τροφαῖς τῶν ἵππων, ὧν ἡ ὑγεία καὶ εὐρωστία σπουδαίως ἐπαυξάνεται ἐκ τούτου.

ΤΟ ΑΣΤΡΟ

Τὸ βλέπομε 'ψηλὰ 'στὸν οὐρανὸ
—Τῆς νύκτας τὸ σκοτάδι ὅταν ἀρχίζῃ—
οὐράνιο διαμάντι φωτεινό,
'π' ὁλόχρυσαις ἀκτῖνες μᾶς χαρίζει.

Μ' ἂν ἔπεφτε 'ς τὴ γῆ μας ταπεινό,
χωρὶς τὸ χάος πειὰ νὰ μᾶς χωρίζῃ,
ποιὸς ξέρει τί κατάξερο βουνὸ
θὰ εἶνε τ' ἄστρο αὐτὸ ποῦ λαμπυρίζει.

'Σκὸν κόσμον ἀπαράλλακτα θαυμάζομε
δειλὰ-δειλὰ κ' ἐμεῖς καμμιὰ φορὰ
ἀνθρώπους ὅπου μακρυὰ κυττάζομε,

Μὰ ὅταν καμμιὰ 'μέρα τοὺς γνωρίσωμε
Ποιὸς ξέρει τί κακὰ φαρμακερὰ
κρυμμένα 'ς τὴν ψυχή τους θ' ἀπαντήσωμε.

Ἰωαννης Πολεμης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ἐν Βαρκελῶνι διεθνὴς ἔκθεσις γενήσεται ἀπὸ τῆς $^3/_{18}$ Σεπτεμβρίου 1887 μέχρις Ἀπριλίου 1888. Θὰ περιλαμβάνῃ δὲ ἐκθέματα τῶν ἑπομένων κατηγοριῶν· Βιομηχανίας, γεωπονίας, ἐμπορίου, ἐκπαιδεύσεως, ἐλευθερίων τεχνῶν, ναυτιλίας, ἰχθυοτροφίας καὶ ἁλιείας, ἠλεκτρισμοῦ, ἰατρικῆς καὶ ὑδροθεραπείας. Διανεμηθήσονται δὲ καὶ χρηματικὰ βραβεῖα εἰς κτηνοτρόφους, ἀνθοκόμους καὶ κηπουρούς. Αἱ ξέναι κυβερνήσεις προσκληθήσονται ὑπὸ τῆς ἱσπανικῆς νὰ πέμψωσιν ἐπιτροπάς, ὅπως ἀντιπροσωπεύσωσιν ἐπισήμως τὰ διάφορα κράτη. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκθέσεως θὰ συγκροτηθῶσιν ἴσως ἐν Βαρκελῶνι καὶ διάφορα διεθνῆ ἐπιστημονικὰ συνέδρια, ἐν οἷς ἓν ἐμπορικὸν καὶ ἓν ἰατρικόν.

Κατὰ στατιστικὰς δημοσιεύσεις τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῆς Πρωσσίας ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ τὴν ὑποχρεώσιμον ἡλικίαν φοιτησάντων ἐν τοῖς σχολείοις τοῦ κράτους ἀρρένων καὶ θηλέων ὡς καὶ τῶν ἄνω τοῦ ἔτους τούτου ἐφήβων καὶ νεανίδων ἀνῆλθενεἰς 5,600,000. Τούτων ἓξ ἑβδομα, ἤτοι 4,800 000 ἐφοίτησαν εἰς τὰ δημόσια δημοτικὰ σχολεῖα. Ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν σχολείων τούτων ἀνέρχεται εἰς 33,100, ὁ δὲ τῶν ἐνεργῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν εἰς 70,588. Οὕτω κατὰ μέσον ὅρον ἕκαστον σχολεῖον περιέχει 145, ἕκαστος δὲ διδάσκαλος ἐδίδασκεν 68 μαθητάς.

Κατὰ στατιστικὰς πληροφορίας δημοσιευθείσης ἐσχάτως, ἐν τῇ πόλει τοῦ Βερολίνου (ἀνὰ τὰς ὁδούς, πλατείας κ.τ.λ.) ὑπάρχουσι πεφυτευμένα 45,000 δένδρα διαφόρων εἰδῶν.

Τὰ βαυαρικὰ ἀνάκτορα τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως, ἅτινα ἦσαν ἀνοικτὰ εἰς τὸ πλῆθος, ἐκλείσθησαν καὶ πάλιν, καὶ ἡ εἴσοδος ἀπηγορεύθη εἰς τὸ πλῆθος. Ἐκ τῶν εἰσιτηρίων ἅτινα ἐπλήρωσαν οἱ ἐπισκεφθέντες αὐτὰ τελευταῖον συνελέχθη τὸ ποσὸν τῶν 200,000 μαρκῶν.

Ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τῶν κλειδοκυμβάλων ἐν μὲν τῇ Γερμανίᾳ κατασκευάζονται κατ' ἔτος 73,000, τῇ Ἀγγλίᾳ 45,000 ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις 42,000 καὶ ἐν Γαλλίᾳ 20,000 ὄργανα. Καὶ ἐν Καναδᾷ δὲ ἐσχάτως ἡ βιομηχανία αὕτη προώδευσεν ἱκανῶς, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐν ὅλῳ παράγονται κατ' ἔτος 200, 000 τοιαῦτα ὄργανα.

Ἐν Βαλτιμόρε κατεσκευάσθη τροχήλατον παίζον δωδεκάδα τεμαχίων μουσικῶν ἐνῷ συγχρόνως τρέχει διὰ τῶν ὁδῶν. Τὸ νέον τοῦτο τροχήλατον ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ ἐφευρέτου μουσικὸν ποδήλατον (Melodiped).

Οὐδέποτε ἴσως ὑπάλληλος ἔλαβε παρὰ τοῦ προϊσταμένου του μεγαλειτέραν ἀμοιβὴν ἢ ὅσην ὁ κατασκευαστὴς τοῦ ζύθου μεγάλου τινὸς ζυθοπωλείου ἐν Δουβλίνῳ ὀνόματι Παῦρσερ. Ὁ διευθυντὴς τουτέστιν τοῦ καταστήματος προσέφερεν εἰς αὐτὸν ἐκτὸς τῶν μισθῶν του δῶρον διὰ τὴν πιστήν του ὑπηρεσίαν συναλλαγματικὴν ἀξίας διακοσίων δεκαεπτὰ χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν!

Προσεχῶς τελοῦνται ἐν Παρισίοις οἱ γάμοι τῆς περιβοήτου ἀρχηγοῦ τοῦ λεγομένου *Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας*, στρατηγοῦ Βοὺθ μετὰ τοῦ κυρίου Ἀρθούρου Κλίβορν. Ἡ ἐφημερὶς *Ἐμπρός*, ὄργανον τῆς στρατηγοῦ, ἀγγέλλουσα τὴν εἴδησιν, ἐπάγεται τὴν ἑξῆς περίεργον εἰδοποίησιν: «Πάντες οἱ θέλοντες νὰ διατρανώσωσι τὰς ὑπὲρ ἡμῶν συμπαθείας των ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι δῶρα εἰς τὸ γενικὸν

στραταρχεῖον τοῦ *Στρατοῦ*, ἵνα βοηθήσωσιν ἡμᾶς πρὸς ἐρρωμενεστέραν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.» Ἐν τῷ *Στρατῷ τῆς Σωτηρίας*, φαίνεται, δὲν ἰσχύει τὸ ἀξίωμα: ὁ πόλεμος τρέφει τὸν πόλεμον.

Αἱ ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων θὰ ἑορτασθῶσι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας ἐξαιρετικῶς λαμπρὰ ἕνεκα τῶν ἀφθόνων ἐγχέλεων, οἵτινες ὡς γνωστὸν εἶνε τὸ κύριον φαγητὸν κατὰ τὰς ἑορτὰς ταύτας. Οἱ ἰχθῦς οὗτοι κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας πωλοῦνται εὐθηνότατα, διότι ἀνεφάνησαν κατὰ μεγάλα σμήνη καὶ καθ' ἑκάστην ἁλιεύεται μέγιστος αὐτῶν ἀριθμός. Τὸ εἶδος δὲ τοῦτο τῶν ἐγχέλεων εὑρίσκεται ἐν τῇ λίμνῃ Κόμῳ καὶ ὀνομάζεται Καπιτόνε. Μέχρι σήμερον ἡλιεύθησαν 700,000 χιλιόγραμμα ἰχθύων, ἅτινα πάντα δι' ἰδιαιτέρων ἁμαξοστοιχιῶν μεταφέρονται εἰς Νεάπολιν.

Ἐν Κομβερλάνδῃ ἀπεβίωσεν τελευταῖος ὑποστράτηγός τις Ἄγγλος κατελιπὼν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἐκ 30—40,000 λιρῶν στερλινῶν συγκειμένην εἰς τὸν Sir Heron John Maxwell, ὃν οὐδέποτε εἶδε καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον οὔτε ἐγνώρισε, καὶ μεθ' οὗ οὐδόλως συνεδέετο διὰ συγγενικῶν δεσμῶν, περὶ οὗ ὅμως ἐγνώριζεν ἐκ τινος φωτογραφίας ὅτι εἶχεν ἐντελῶς ὁμοίαν πρὸς αὐτὸν κεφαλήν.

Ἡ γηραιτέρα ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως Ὑμβέρτου Κλοτίλδη Ναπολέοντος καλεῖται ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς Ἰταλίας Santa di Savόja ἕνεκα τῶν εὐεργεσιῶν αὐτῆς. Καίτοι ἓν ἔτος μόνον μεγαλητέρα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς φαίνεται ἐν τούτοις κατὰ 10 ἔτη γηραιοτέρα, καὶ πενθηφορεῖ πάντοτε. Ὁσάκις δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς μετὰ τῆς οἰκογενείας του διατρίβει ἐν τῇ λαμπροτέρᾳ ἐπαύλει τῆς βορείας Ἰταλίας Monza, ἡ Κλοτίλδη ἐποκέπτεται αὐτὸν τακτικῶς ἀλλὰ δὲν παραμένει παρ' αὐτῷ πλειότερον τῶν 24 ὡρῶν. Παρερχομένου τοῦ χρόνου ταύτου, ἀναχωρεῖ διότι οἱ πτωχοὶ αὐτῆς καὶ οἱ ἀσθενεῖς δὲν ἐπιτρέπουν εἰς αὐτὴν μακροτέραν ἀπουσίαν. Ἡ ἡγεμονὶς κατοικεῖ τὰ ἀνάκτορα Moncalieri, ἅπασα δὲ ἡ περιοχὴ αὐτῶν εἶνε μάρτυς τῶν ἀγαθοεργιῶν της. Τὰ αὐτὰ εὐγενῆ πρὸς τοὺς πτωχοὺς αἰσθήματα τρέφει καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Μαρία Λαιτιτία γεννηθεῖσα τῷ 1866 ἐν Παρισίοις.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀβυσσινίας ἀπέστειλε κατὰ τὴν ἐγκαινίασιν τοῦ νέου τηλεγραφικοῦ κάλω εἰς τὸν πρόεδρον τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας Γρεβὺ τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα: «ἐγκαινιάζω τὸν τηλεγραφικὸν κάλων ἀποστέλλων ὑμῖν τὸν ἀδελφικόν μου ἀσπασμὸν καὶ διαβεβαιῶν τὴν δημοκρατίαν περὶ τῆς ἐξαιρέτου μου ὑπολήψεως».

Ὁ γνωστὸς ὑπολογισμὸς τῶν κόκκων τοῦ σίτου ἐπὶ τοῦ ζατρικίου ἐγένετο τελευταῖον ὑπό τινος Γάλλου. Ἐὰν δηλ. θέσωμεν ἕνα κόκκον σίτου ἐπὶ τοῦ πρώτου τετραγώνου τοῦ ζατρικίου, ἐπὶ τοῦ δευτέρου δύο, ἐπὶ τοῦ τρίτου τρεῖς, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν τοσούτους ὅσοι πρακύπτουσιν ὅταν πολλαπλασιάσωμεν τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν μετὰ τοῦ προηγουμένου, ἀπολαμβάνομεν 9,223,372,036,854,775,808 κόκκους σίτου· δηλ. 9 πεντακισεκατομμύρια, 223 τετρακισεκατομμύρια, 372 τρισεκατομμύρια, 036 δισεκατομμύρια, 854 ἑκατομμύρια, 775 χιλιάδας καὶ 808 μονάδας. Εἴκοσι χιλιάδες κόκκων σίτου ἔχουσι τὸ βάρος διπλῆς γαλλικῆς λίτρας καὶ ἑπομένως εἴκοσι ἑκατομμύρια ἑνὸς τόννου (1000 χιλιόγραμμα). Οἱ ἀνωτέρω λοιπὸν κόκκοι τοῦ σίτου ζυγίζουσιν 461 δισεκατομμύρια, 168 ἑκατομμύρια, 601 χιλιάδας καὶ 843 τόννους σίτου. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστον πλεῖον δύναται νὰ φέρῃ ἐπ' αὐτοῦ φορτίον 1000 τόννων κατὰ μέσον ὅρον, ὅπως μετακομισθῇ ἀλλαχοῦ ἡ μάζα αὕτη τοῦ σίτου ἀπαιτοῦνται 461 ἑκατομμύρια 168 χιλιάδες καὶ 602 πλοῖα. Φορτίον πλοίου ἔχοντος βάρος 1000 τόννων ἐπαρκεῖ ὅπως θρέψῃ ἐπὶ ἓν ἔτος 5,000 ἀνθρώπους. Τὰ 461,168,602 λοιπὸν φορτία παρέχουσι τροφὴν διὰ 2 τρισεκατομμύρια, 305 δισεκατομμύρια, 843 ἑκατομμύρια καὶ 10.000 ἀνθρώπους ἤτοι διὰ πλείονας ἀνθρώπους τῶν ὅσοι ἔζησαν μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐτησίως ἀποθνήσκουσι 50 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐφ' ὅλης τῆς γῆς, ὥστε ἐπὶ 3,000 ἔτη ἀπέθανον 150 δισεκατομμύρια, καίτοι πρέπει ὁ μέσος ὅρος νὰ εἶνε μικρότερος διὰ τὰς παλαιοτέρας ἑκατονταετηρίδας. Ὥστε ὁ ἐφευρέτης τοῦ Ζατρικίου ὁ ἀπαιτήσας κατὰ τὴν παράδοσιν ὡς ἀμοιβὴν κόκκους σίτου πολλαπλασιαζομένους κατὰ τὸν ἄνω τρόπον, ἀπῄτησε ποσότητα τεραστίως μεγάλην.

Γνωστός τις βακτηριολόγος, μαθητὴς τοῦ Κώχ, ἀνεκάλυψε κατὰ τὴν περιήγησιν αὐτοῦ εἰς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας ἐν τῇ θαλάσσῃ βάκιλλον (βακτήριον), τὸ ὁποῖον ἀναθρέψας διὰ τῆς ἀποκλειστικῆς μεθόδου ἔφερεν εἰς Βερολῖνον. Ὁ βάκιλλος οὗτος ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ λάμπῃ ἐν τῷ σκότει καὶ εἶνε πιθανῶς ἡ αἰτία τοῦ εἴδους τοῦ φωσφορισμοῦ τῆς θαλάσσης τῆς ὑπὸ τῶν Ἄγγλων καλουμένης γαλακτώδους θαλάσσης (Milky sea). Πειράματα ἐνοφθαλμισμοῦ τοῦ βακίλλου τούτου ἐπὶ ἰχθύων ἐν τῷ ἀκουαρίῳ τοῦ Βερολίνου ἐπέφερον ἐπίσης φωσφορισμὸν τοῦ θαλασσίου ὕδατος.

Τὰ ἔθνη ἀποθνήσκουσιν ἐν τοῖς αἰθούσαις, ἀνκγενῶνται δὲ ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν.

Κατὰ τὴν νεκροψίαν ἐν τῷ νεκροταφείῳ ὁ ἰατρὸς Π. λέγει εἰς τὸν ἰατρὸν Φ.

— Βλέπεις, κύριε συνάδελφε, τὸ ἦπαρ εἶνε ἐντελῶς ὑγιές, καὶ σὺ εἶχες διαγνώσει καὶ ἐθεράπευες ἡπατίτιδα.

Ἰατρὸς Φ.—Αὐτὸ μοῦ κάνει μεγάλη τιμή. Μὲ τὴν θεραπείαν μου ἐθεράπευσα τὸ ἦπαρ ἐντελῶς· τί φταίω ἐγὼ ἂν ὁ ἄρρωστος ἀπέθανε ἀπὸ ἄλλο νόσημα.

Διδάκαλος—Ὅταν ἔχῃς, Νίκο, 50 αὐγὰ καὶ σοῦ χαλάσουν τὰ 25, πόσο πρέπει νὰ πουλήσῃς τὰ γερὰ διὰ νὰ κερδίσῃς τὸ ἴδιο ἐὰν δὲν σοῦ ἐχαλοῦσαν.

— Τὸ ἴδιο, κὺρ δάσκαλε· ὁ μπαμπᾶς μου πουλάει πάντοτε μισὰ κλούβικα καὶ μισὰ γερά.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886 — 662

Ἀριθ. 573 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι, φρ. 12. Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 21 Δεκεμβρίου 1886

ΤΟ ΜΕΤΑΛΛΙΟΝ

Διήγημα

— *Πάντοτε ἐμπρός μου θὰ βλέπω τὸ σκυθρωπὸν αὐτὸ πρόσωπον, τὸ βλοσυρὸν αὐτὸ βλέμμα!*

Ταῦτα ἔλεγεν ἡμέραν τινὰ καθ' ἑαυτὸν ἀξιωματικός τις μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ λόχου του.

— Ἀλλ' ἐπὶ τέλους τί ἔχει μαζί μου; τί τοῦ ἔκαμα;

Ἀνελογίζετο δὲ ἀθρουζαῖον τινὰ στρατιώτην, ὅστις κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν παρετήρει αὐτὸν μετ' ἀποστροφῆς.

Εἰσὶ φύσεις τινὲς παράφοροι, ἀτίθασσοι, καχύποπτοι, ἐν αἷς ἡ φιλαυτία εἶνε τόσον σφοδρὰ καὶ ζοφερά, ὥστε πᾶν μειδίαμα ὑποπτεύουσιν ὡς εἰρωνείαν, πάντα λόγον ὡς παγίδα, πάντα ἄνθρωπον ὡς ἐχθρόν. Εἰσὶ φύσεις ἀγαθαὶ κατὰ βάθος καὶ ἐπιδεκτικαὶ ἀγάπης, ἀλλ' ὅμως φαίνονται τοὐναντίον κακεντρεχεῖς καὶ ἀλαζόνες. Εἰσὶ ψυχαὶ διεστραμμέναι ἐκ φυσικῆς τινος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δυσπιστίας· ἡ ἀγάπη των δὲν ἀναθρώσκει αὐθορμήτως, οὐδ' ἀγαπῶσί ποτε πρῶτοι. Ἀλλὰ μόλις ἐννοήσωσιν ὅτι ἐνέπνευσαν ἀγάπην ἀνταποκρίνονται εἰς αὐτὴν μεθ' ὁρμῆς τῆς καρδίας τοσούτῳ μεγαλειτέρας καθ' ὅσον πρὸς τοὺς ἄλλους ἐν γένει δείκνυνται ψυχρότατοι. Καὶ εἰς τὸ μῖσος δὲ αὐτῶν καὶ τὴν μνησικακίαν εἶνε ἀπιστεύτως πεισματώδεις καὶ ἀμείλικτοι. Ἀλλὰ δὲν μισοῦσι πραγματικῶς εἰ καὶ νομίζουσιν ὅτι μισοῦσι. Σχεδὸν πάντοτε θλίβοντες τὴν χεῖρα αὐτῶν ἢ φιλοφρόνως μειδιῶντες κατορθοῦμεν νὰ διασκεδάσωμεν ἀντιπάθειαν, ἣν ἐνομίζομεν ἀκατανίκητον, καὶ μνησικακίαν ἣν ἐθεωροῦμεν αἰωνίαν.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ ἐξ Ἀθρούζης στρατιώτης, ὅστις παρετήρει ὑπόδρα τὸν λοχαγόν του.

Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἀφίκετο εἰς τὸ σύνταγμα μετὰ τῶν ἄλλων νεοσυλλέκτων φερόντων εἰσέτι τὴν χωρικὴν ἢ ἐργατικὴν στολήν των, μόλις κατετάχθη εἰς τὸν λόχον, ὁ λοχαγὸς ἠτένισεν ἐπ' αὐτὸν μετά τινος περιεργίας καὶ εἶπε κρυφίως εἰς τὸν ὑπολοχαγόν·

— Ἰδέ, τί παράδοξος φυσιογνωμία!

Καὶ ἐμειδίασε· ὁ δὲ στρατιώτης δὲν ἐλησμόνησε τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο.

Ὁδηγηθεὶς εἰς τὸν στρατῶνα ἐνεδύθη τὸν πρῶτον τυχόντα μανδύαν ὃν τῷ ἐνεχείρισαν, ὁ δὲ λοχαγὸς ἰδὼν αὐτὸν οὕτως ἠμφιεσμένον, τῶν χειρίδων κρεμαμένων κάτω τῶν χειρῶν του, καὶ τῆς σκελέας περισφιγγούσης τὰ γόνατά του, ἐγέλασε καὶ εἶπε:

— Μοιάζεις σὰν σακκὶ γεμάτο παληόπανα!

Ὁ στρατιώτης ἐγένετο βλοσυρὸς καὶ ἐξηκόντισεν ἐπὶ τὸν λοχαγὸν βλέμμα παρεμφερὲς πρὸς λιθοβόλημα.

Ἄλλοτε, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν γυμνασίων, ἐν ᾧ οἱ προγυμνασταὶ ἐδίδασκον τοὺς βηματισμοὺς εἰς τοὺς νεοσυλλέκτους καὶ ἐξέβαλλον ἐκ τῆς γραμμῆς ἕνα ἕκαστον διατάσσοντες νὰ βαδίσῃ μόνος ἱκανὸν διάστημα, ὑπὸ τὸν ἦχον τοῦ τυμπάνου, οὕτος, ὅτε ἦλθεν ἡ σειρά του, τόσον τὰ ἔχασε, τόσον γελοίως ἐξετέλεσε τοὺς βηματισμοὺς ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ συστρατιῶταί του ἐγέλασαν.

Ἐν τούτῳ πλησιάζει καὶ ὁ λοχαγός· ἡ ταραχὴ τοῦ στρατιώτου ἐπαυξάνει. Ὁ ἀξιωματικὸς τῷ λέγει τότε:

— Εἶσαι ὁ πλέον κουτὸς στρατιώτης τοῦ λόχου!

Ἐκεῖ πλησίον ἦσαν νεανίδες μετὰ μικρῶν παιδίων θεώμεναι τὰ γυμνάσια, ἐγέλασαν δὲ ὡς ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους· οὗτος καταπόρφυρος γενόμενος μέχρι τῆς βίζης τῆς κόμης του, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν τάξιν του τρίζων τοὺς ὀδόντας ὡς λυσσώδης κύων.

Οὕτω λοιπὸν κατὰ μικρὸν ἐσχηματίσθη ἡ πεποίθησις ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ στρατιώτου ὅτι ὁ λοχαγός του τὸν ἐμίσει, ὅτι τὸν ἐπέπληττεν ἐκ κακεντρεχείας, ὅτι τὸν καθίστα γελοῖον ἐκ βδελυρᾶς προθέσεως ὅπως ἀναγκάσῃ αὐτὸν νὰ προβῇ εἰς ἀπονενοημένον τι κίνημα καὶ οὕτω τὸν καταστρέψῃ. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀλήθεις τοῦτο. Ὁ λοχαγὸς ἦτο εὐγενὴς ἀνήρ· δὲν τὸν ἐμίσει ὅπως οὐδὲ τοὺς ἄλλους ὁπλίτας ἐμίσει· ἠγάπα μάλιστα τοὺς στρατιώτας του, καὶ ἦτο ὑπέρτερος παντὸς εὐτελοῦς καὶ ἀδίκου αἰσθήματος καὶ ἐβδελύσσετο τὴν ἐκ προμελέτης καταπίεσιν καὶ καταδίωξιν τῶν ὑπὸ τὰς διαταγάς του ἀνδρῶν. Ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἐννοήσῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ στρατιώτου τούτου. Βλέπων αὐτὸν πάντοτε σκυθρωπὸν καὶ ὑποπτον τὸν ἔκρινε ὡς ἀτίθασσον, πείσμονα καὶ κακὸν καὶ ἤθελε νὰ τὸν δαμάσῃ. Ἠδύνατο δὲ

ὁ στρατιώτης νὰ δαμασθῇ ἀλλὰ διὰ τῆς πειθοῦς καὶ τῆς ἀγαθότητος, οὐχὶ διὰ τῶν ἀπειλῶν καὶ τῆς φυλακῆς· δι' αὐτῶν τοὐναντίον περισσότερον ἐξετραχύνετο.

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν συνδιελέγετο μετά τινος νεάνιδος εἰς τὴν γωνίαν ὁδοῦ τινος, διῆλθεν ἐκείθεν ὁ λοχαγός· ὁ στρατιώτης δὲν τὸν εἶδε· ἀλλ' οὗτος νομίσας ὅτι ἐκ προθέσεως προσεποιήθη ὅτι δὲν τὸν εἶδε ὅπως μὴ τὸν χαιρετήσῃ, ἐπέπληξεν αὐτὸν τραχέως ἐνώπιον τῆς νεάνιδος καὶ τῶν πέριξ συναθροισθέντων πολιτῶν. Τοσοῦτον δὲ κατῃσχύνθη ὁ στρατιώτης, ὥστε μόλις ἀπελθόντος τοῦ λοχαγοῦ ἐγένετο καὶ οὗτος ἄφαντος καὶ οὔτε ἐφάνη ποτὲ πλέον πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Ἀλλ' ἡ κατὰ τοῦ λοχαγοῦ μνησικακία ἐκορυφώθη. Ἐγένετο μῖσος· κατέφλεγεν αὐτὸν ἐνδελεχῶς, οὐδὲ στιγμὴν ἡσυχίας παρέχον αὐτῷ, δηλητηριάζων τὸν βίον του. Ἐν τούτοις μεθ' ὅλους τοὺς ἀγῶνάς του δὲν κατώρθου ν' ἀποκρύψῃ τὸ μῖσος τοῦτο.

Ὅτε ὁ λοχαγὸς ἐπέπληττε τινά, οὗτος ἔβηχε καὶ προσέτριβεν εἰς τὸ ἔδαφος τὰ πέλματα τῶν ἀρβυλῶν του· ἂν ὁ λοχαγὸς ἐστρέφετο πρὸς αὐτὸν ὀργίλως, οὗτος ἀμέσως ἀνύψου τὴν κεφαλὴν καὶ ἐθεώρει τὰ σύννεφα. Κατὰ τὰς πορείας, ἂν στρατιώτης ἔτρεχε προθύμως νὰ φέρῃ ὕδωρ εἰς τὸν λοχαγὸν διψῶντα, οὗτος ἐγέλα εἰρωνικῶς, εἶλκυε κατ' ἰδίαν τὸν στρατιώτην καὶ τῷ ἐψιθύριζεν εἰς τὸ οὖς του:

— Βλάκα!

Ὅτι ὁ λοχαγὸς ἐπέπληττεν αὐτὸν προσεποιεῖτο ὅτι δὲν ἐνόει τίποτε, περιστρέφων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς παράφρων ἢ ταλαντῶν τὴν κεφαλὴν καὶ σκαρδαμύσσων ἐγέλα κακεντρεχῶς συστρέφων τὸ στόμα καὶ προτείνων τὸ κάτω χεῖλος.

Ἡμέραν τινὰ γυμνασιῶν ταγματάρχης τις ἐπετίμησεν ὑψηφώνως τὸν λοχαγόν· οὗτος δὲ ῥίψας ταχὺ βλέμμα ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν, εἶδε τοῦτον γελῶντα μοχθηρῶς.

— Ἀχρεῖε! ἐβρυχήθη τότε ὁ λοχαγὸς ἔκφρων ἐξ ἀγαναχτήσεως, καὶ ὁρμήσας πρὸς τὸν στρατιώτην, προέτεινε τὸν γρόνθον κατὰ τῆς μορφῆς αὐτοῦ.

Ὁ στρατιώτης ἐγένετο κατωχρός· στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν γείτονά του εἶπε ψυχρῶς:

— Καμμιὰ μέρα.... (προσεῖπε δὲ λέξεις τινὰς χαμηλοφώνως).... εἶδὲ μή νὰ μὴν εἶμαι πλειὰ ἄνθρωπος!..

Ἅμα φθὰς εἰς τὸν στρατῶνα ἔξεσφενδόνησε κατὰ τοῦ τοίχου τὴν *καραβίναν* καὶ τὸν σάκκον του. Ὁ λοχαγὸς ἀπροσδοκήτως εἰσελθὼν τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἶδε τοῦτο καὶ ἐφώνησε;

— Λοχία πήγαινέ τον 'στὴν φυλακή! καὶ ἐξῆλθε.

Ὁ στρατιώτης ἔδακνεν, ὠρυόμενος, τὴν *κάπαν* του καὶ ἔτυπτε διὰ τῶν πυγμῶν τὸ κρανίον του. Τρεῖς τέσσαρες συστρατιῶται ὥρμησαν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐδράξαντο τῶν χειρῶν του.

— Τί κάνεις τῷ εἶπον, τί κάνεις; ἐτρελλάθηκες;

Τότε οὗτος συνελθών, ἐψιθύρισεν ἀγρίως μειδιῶν:

— Ναί... ἐτρελλάθηκα... καὶ θὰ ἰδῆτε καμμιὰ μέρα τί πράγματα μποροῦν καὶ κάνουν οἱ τρελλοί.

Β'

Ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Τρόντου εὑρίσκεται κλεισώρειά τις κειμένη μεταξὺ διπλῆς σειρᾶς ὑψικορύφων ὀρέων, ὧν αἱ ἀπότομοι κλιτύες εἶσι πλήρεις σκοτεινῶν καὶ βαθέων κρημνῶν. Ἡ πετρώδης κατωφέρεια κατέρχεται μέχρι τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ. Ἡ κοιλὰς ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἔχει ὄψιν φοβερὰν καὶ ἀγρίαν. Πελώριοι ὀγκόλιθοι ἐκ τῶν ὀρέων κρημνισθέντες διαφράττουσι τὴν στενὴν καὶ δύσβατον ἤδη ὁδόν. Ἄνω κάτω λαβύρινθοι βαράθρων, πυκνῶν δασῶν, φοβερῶν ληστρικῶν κρησφυγέτων. Ἀτραποί τινες ἀνέρπουσι τὰς ἀποτόμους πλευρὰς τῶν ὀρέων καὶ ἐξαφανίζονται ἐν μέσῳ βράχων καὶ θάμνων· καλυβόσπιτά τινα φαίνονται τῇ δὲ κἀκείσε, ἀποκρυπτόμενα ἐν μέρει ὑπὸ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἐδάφους. Λωρίδες τινὲς μόνον γῆς πρασινίζουσι· ἡ λοιπὴ πέριξ ἔκτασις εἶνε χέρσος καὶ ἀγρία.

Φθινοπωρινήν τινα ἑσπέραν, ἐν ᾧ ἔβρεχεν, ἀπόσπασμα στρατιωτῶν διήρχετο τὴν κλεισώρειαν ἐκείνην ἀνερχόμενον, κατερχόμενον. Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν καθὰ ἐφαίνετο ἐκ τοῦ ἀπατήτου ἐδάφους καὶ τῶν βράχων οἵτινες καταπεσόντες ἐπλήρουν τὴν ἀτραπὸν οὐδεὶς διαβάτης εἶχε διαβῇ ἐκεῖθεν.

Στρατιώτης τις ἠγεῖτο τοῦ ἀποσπάσματος κατὰ τεσσαράκοντα βήματα, ἕτερος δὲ εἵπετο αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν· ἐβάδιζον κεκυφότες, σφιγγοντες τὸ ὅπλον, βραδέως καὶ ἐν σιγῇ.

Αἴφνης ὁ προπορευόμενος στρατιώτης ἤκουσε κρότον βημάτων, καὶ εἶδε ἀνατινασσομένας ὄπισθεν συστάδος τινὸς τρεῖς κεφαλὰς καὶ ἀστράπτοντα τρία ὅπλα καὶ τρεῖς λάμψεις· τὸ πιλίκιον κατέπεσεν ἐκ τῆς κεφαλῆς του καὶ δύο σφαῖραι διῆλθον συρίζουσαι δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τῶν ὤτων του. Παρευθὺς δ' ἐφώρμησαν ἐπ' αὐτὸν τρεῖς λησταί. Ὁ στρατιώτης προφθάσας νὰ πυροβολήσῃ ἐξήπλωσε χαμαὶ τὸν ἕνα τῶν ληστῶν· τότε ἐφώρμησε κατὰ τοῦ δευτέρου, τινάξας δὲ μακρὰν διὰ τοῦ ὅπλου του τὴν *καραμπίναν* τοῦ ληστοῦ ἐνέπηξε τὴν ξιφολόγχην εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῦ.

Ἀλλ' ὁ τρίτος, ὅστις ἦτο ὀπίσω, εἶχεν ἤδη ἐφορμήσῃ ἐπὶ τὸν στρατιώτην πρὶν ἢ οὗτος προλάβῃ νὰ στραφῇ κατ' αὐτοῦ. Διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς δράττεται τοῦ ὅπλου τοῦ στρατιώτου καὶ διὰ τῆς ἑτέρας κραδαίνει ἐγχειρίδιον.

Ὁ στρατιώτης παραιτεῖ τὸ ὅπλον· ἀλλ' ἁρπάζει διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὴν ὠπλισμένην τοῦ ληστοῦ χεῖρα, περιβάλλει διὰ τῆς ἑτέρας χειρὸς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ περισφίγγει αὐτὸν πάσῃ δυνάμει, ἑρπύσας δὲ ὡς ὄφις ἐπὶ τοῦ σώματός του δάκνει λυσσωδῶς καὶ ἀποτέμνει τὸ οὖς αὐτοῦ.

Ὠρυγὴ ἄλγους ἐξέρχεται τοῦ στήθους τοῦ δολοφόνου, ἄρχεται δὲ πάλη φοβερά. Ἑκάτερος προσπαθεῖ νὰ καταβάλῃ τὸν ἀντίπαλον. Ἀνὸ ποῦς τινος ἐξολισθήσῃ, ἀπώλετο. Ἐκ τῆς ὁρμῆς μεθ' ἧς τύπτουσι διὰ τῶν ποδῶν τὸ ἔδαφος αἱ πέτραι ἀναπηδῶσιν ἐκτὸς τῆς φοβερᾶς κονίστρας. Οἱ δύο ἐχθροὶ ἐναγκαλίζονται, συσφίγγονται, ἀπωθοῦνται μετὰ ταχύτητος ἣν ἀδυνατεῖ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ βλέμμα.

Τύπτονται διὰ τῶν πυγμῶν, σπαράσσονται διὰ δηγμάτων, πλήττουσι διὰ τῶν ἀγκώνων καὶ τῶν γονάτων τὸ στῆθος, τὴν κοιλίαν τοῦ ἀντιπάλου, ἀσθμαίνοντες, ὠρυόμενοι, λυσσαλέοι.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν φοβερῶς διεσταλμένοι ἐξαστράπτουσιν· τὰ στόματα ἀφρίζοντα καὶ ἠμαγμένα συσπῶνται σπασμωδῶς, τριζόντων τῶν ὀδόντων των· τὰ πρόσωπά των οὐδὲν πλέον ἔχουσι τὸ ἀνθρώπινον...

Ἀλλ' ὁ στρατιώτης συνέχει διὰ τῆς σιδηρᾶς χειρός του τὴν κρατοῦσαν τὴν μάχαιραν πυγμὴν τοῦ ἀντιπάλου...

Αἴφνης ὁ ληστὴς πίπτει, βαρέως δουπήσας· ὁ στρατιώτης εἶνε ἐπ' αὐτοῦ, σφίγγει διὰ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸν τράχηλόν του, ἐν ᾧ δ' ὁ ληστὴς καταφέρει βαθὺ τραῦμα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ στρατιώτου, οὗτος δι' ἑσχάτου ἀγῶνος ἀνεγείρει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ πλήττει αὐτὴν σφοδρῶς κατὰ πέτρας τινός· ἐπωφεληθεὶς τῆς ἐπελθούσης παραζάλης πιέζει διὰ τῶν δύο χειρῶν καὶ τῶν ὑπολειπομένων δυνάμεων τὴν ὠπλισμένην χεῖρα. Ἡ χεὶρ ἠνοίχθη ἐκ τοῦ ἄλγους, εὐθὺς δὲ ὡς ἐγένετο κύριος τοῦ ἐγχειριδίου, ὁ στρατιώτης βυθίζει αὐτὸ εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ δολοφόνου. Ὁ σίδηρος εἰσδύει μέχρι τοῦ ὀστοῦ τοῦ σφυρονίσκου καὶ τὸ συντρίβει. Κῦμα αἵματος ἐξέρχεται τοῦ στόματός του γαργαρίζον, μιγνύμενον μεθ' ὑποκώφου ῥόγχου, ὅστις εἶνε ἡ ἐσχάτη κραυγὴ τοῦ ληστοῦ.

— Γειά σου! γειά σου! ἀνέκραξαν οἱ ἄλλοι στρατιῶται οἵτινες ἔφθασαν τὴν στιγμὴν ἐκείνην πνευστιῶντες· περικυκλώσαντες δὲ αὐτὸν ἠρώτων πάντες ὁμοῦ ἐν ᾧ οὗτος ἀκίνητος, ἀσθμαίνων, κάτωχρος, ἁπλανὲς ἔχων τὸ βλέμμα παρετήρει ὁτὲ μὲν τὸν ἐκτάδην κείμενον ληστὴν ὁτὲ δὲ τὸ ἐγχειρίδιον ὅπερ ἐσφιγγε πάσῃ δυνάμει διὰ τῶν συνεσπασμένων δακτύλων του.

Εἶχεν ἀφεθῇ μόνος διότι τὸ λοιπὸν ἀπόσπασμα συνεπλάκη πρὸς ληστρικὴν συμμορίαν, ἣν τραπεῖσαν εἰς φυγήν, μάτην κατεδίωξε.

Τὸ τραῦμα τοῦ στρατιώτου μετά τινας ἡμέρας ἰάθη. Ὅτε δὲ τὸ πρῶτον εἶδεν αὐτὸν ὁ λοχαγὸς τῷ εἶπε:

— Εὖγε! εἶσαι παληκάρι!

Τότε δὲ εἷς τῶν ἐγγὺς στρατιωτῶν ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς του,

— Καὶ λές πῶς ἔχει ἔχθριτα μαζί σου! Νὰ ποῦ σ' εἶπε: Εὖγε! εἶσαι παληκάρι!

— Θέλοντας, μὴ θέλοντας 'βρέθηκε 'ς τὴν ἀνάγκη νὰ τὸ πῇ· δὲ 'μποροῦσε νὰ κάμῃ ἀλλοιῶς· ἀπήντησε κακεντρεχῶς γελῶν ὁ στρατιώτης.

Γ'.

Μετὰ τρεῖς μῆνας τὸ σύνταγμα μετετέθη εἰς Ἀσκόλην. Μετὰ ἑπτὰ δὲ ἡμέρας ὁ συνταγματάρχης διέταξε νὰ παραστῇ ὁλόκληρον τὸ σύνταγμα ἐν στολῇ ἐπὶ τῆς μεγάλης πλατείας τῆς πόλεως. Ἔμελλε ν' ἀπονεμηθῇ τὸ ἐπὶ στρατιωτικῇ ἀρετῇ μετάλλιον εἰς στρατιώτην τινά.

— Τόσον γρήγορα! ἀνελογίσθη ὁ λοχαγὸς ὅτε μετεβιβάσθη εἰς αὐτὸν ἡ διαταγὴ τοῦ συνταγματάρχου. Δραμὼν δ' ἀμέσως εἰς τὸν θάλαμον τοῦ καταλυματίου ἠρώτησεν αὐτὸν ἐσπευσμένως:

— Ἤκουσες τὴν διαταγήν; Ἐξετέλεσες τὴν παραγγελίαν μου;

— Πρὸ τριῶν ἡμερῶν, ἀπεκρίθη ὁ καταλυματίας.

— Ἄ! ἀναπνέω. Φέρε χαρτί, πέννα, καλαμάρι. Θέλω νὰ εἰξεύρω ἀσφαλῶς τὸν δρόμον διὰ νὰ μὴ χάσω καιρόν.

Ἐκάθησε παρὰ τὴν τράπεζαν, ὁ δὲ καταλυματίας ἤρχισε χαράττων ἐπὶ τεμαχίου χάρτου ὁδούς τινας καὶ οἰκίας, ὁμιλῶν χαμηλοφώνως, καὶ ἐπαναλαμβάνων ἐνίοτε τὰ λεγόμενα, ὅπως σαφέστερον ἐξηγήσῃ τὸ ζητούμενον.

Μετ' ὀλίγον ἀνηγέρθησαν ἀμφότεροι.

— Τρίτο σπίτι πρὸς τὰ δεξιά, δευτέρα θύρα; ἠρώτησεν ὁ λοχαγός.

— Τρίτο σπίτι, δευτέρα θύρα.

— Εἶσαι βέβαιος;

Ὁ καταλυματίας ἐποίησε νεῦμα σημαῖνον:

— Μὴν ἀνησυχεῖς· δὲν ἔχω λάθος.

Μετὰ μίαν ὥραν ὁ λοχαγὸς διήνυεν ἔφιππος τὴν ἀπὸ Ἀσκόλης εἰς Ἀκουασάνταν ὁδόν. Κεῖται δὲ ἡ Ἀκουασάντα ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Τρόντου, ἐν τῷ μέσῳ, νομίζω, τῆς Ἀσκόλης καὶ τοῦ Ἀρκουάτου.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἀφίκετο εἰς τὸ χωρίον. Πρὶν εἰσέλθῃ ἐξεπόρπησε τὸν μανδύαν του ὅπως ἀποκρύψῃ τὸν ἐπὶ τῶν κομβίων ἀριθμὸν τοῦ συντάγματος. Ἀκούσαντες τὸν καλπασμὸν τοῦ ἵππου τινὲς τῶν χωρικῶν ἐξῆλθον εἰς τὴν θύραν, ἄλλοι ἔκυπτον ἐκ τῶν παραθύρων, τὰ δὲ παιδία ἔτρεχον εἰς τὸν δρόμον.

Ὁ λοχαγὸς ἀβέβαιος ἐθεώρει δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Τέλος διηυθύνθη πρὸς θύραν τινά, πρὸ

τῆς ὁποίας ἦσαν πολλαὶ γυναῖκες, ἀπομακρυνθεῖσαι δειλῶς ἅμα εἶδον τὸν ἀξιωματικόν.

— Ποιὰ ἀπὸ σᾶς μοῦ δίδει ἕνα ποτῆρι νερό, καλαί μου γυναῖκες; εἶπεν οὗτος ἀναχαιτίσας τὸ ἵππον καὶ προσλαβὼν ἀφῃρημένον ἦθος.

— Ἐγώ! ἀπήντησεν προθύμως μία ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐγένετο ἄφαντος.

— Αὐτὴ εἶνε, διενοήθη ὁ λοχαγός, ἀφεύκτως αὐτὴ εἶνε.

Ἡ γυνὴ ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον φέρουσα ποτήριον ὕδατος, ὅπερ ἔτεινεν εἰς τὸν λοχαγόν. Οὗτος τὴν παρετήρει μετὰ προσοχῆς, πίνων βραδέως, ἐν ᾧ καὶ ἡ χωρικὴ ἐπίσης τὸν παρετήρει ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τῶν ποδῶν, κλίνουσα τὴν κεφαλὴν ἔνθεν κἀκεῖθεν προσπαθοῦσα νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦ συντάγματος. Διὰ τοῦ ἐντόνου δὲ βλέμματός της, διὰ τῶν ταχειῶν τοῦ στόματος κινήσεων, ἐξεδήλου δειλήν τινα εὐχαρίστησιν μεμιγμένην μετ' ἀγωνίας, ἀγνοῶ δὲ καὶ ὁποίαν ἐπιθυμίαν ἀνήσυχον καὶ ἀόριστον, ἣν ἠδυνάτει ν' ἀπακρύψῃ.

Ὁ λοχαγὸς τὸ παρετήρησε.

— Καμμιὰ ἀπὸ σᾶς ἔχει υἱὸ στρατιώτη; ἠρώτησεν ἀποδοὺς τὸ ποτήριον καὶ προσποιούμενος ἀδιαφορίαν.

— Ἐγώ, ἀπεκρίνατο εὐσταθῶς ἡ τὸ ὕδωρ κομίσασα γυνή· ἐγὼ ἔχω τὸ παιδί μου 'στὸ στρατό!

— Εἰς ποῖον σύνταγμα;

Ἡ γυνὴ εἶπε τὸν ἀριθμὸν τοῦ συντάγματος, μεθ' ὃ προσεῖπεν ἐν σπουδῇ:

— Ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ σύνταγμα, κῦρ συνταγματάρχη; Μὴν τύχῃ καὶ τὸ γνωρίζεις τοῦ λόγου σου τὸ παιδί μου; Μὴν τὸ εἶδες πουθενά;

— Ἐγώ; ὄχι... ἀλλὰ πῶς; δὲν ξεύρεις ποῦ εἶνε;

— Ἄ! ἀνέκραξεν ἡ γυνὴ γενομένη σύνοφρυς καὶ σταυρώσασα τὰς χεῖράς της· δύο χρόνια εἶνε ποῦ δὲν τὤχω ἰδῇ-εἰν' ἕνας μῆνας τώρα ποῦ δὲν ἦταν πολὺ μακρυὰ π' ἐδῶ· τὤχαν στείλει νὰ κτυπήσῃ τοὺς λῃστάς, τὸ κακόμοιρο τὸ παιδί, καὶ μ' ἔστειλε ἕνα γράμμα μὰ ἀπὸ τότε, δὲν πῆρα καμμιὰ εἴδησι. Χωρὶς ἄλλο θὰ μοὔστειλε κανένα γράμμα καὶ δὲ θὰ μοῦ ἦλθε. Αὐτοὶ ποῦ στέλλουν τὰ γράμματα ποιὸς ξέρει τί τὰ κάνουν; (Κατὰ μικρὸν δ' ἐξήπτετο, καὶ ἡ φωνὴ αὐτῆς ἐλάμβανεν αὔξουσαν βαθμηδὸν ἔκφρασιν ὀδύνης καὶ πείσματος). Τὰ γράμματα τῶν φτωχῶν τὰ γνωρίζουνε ἀπὸ τὸ 'πανώγραμμά τους καὶ τὰ πετᾶνε σὲ μιὰ γωνιά. Ξέρω 'γὼ τί γίνεται ἐκεῖ πέρα. Τὰ κακόμοιρα τὰ παιδιὰ γράφουνε καὶ ἡ ἔρημες ἡ φαμίλιες τους δὲν πέρνουν καμμιὰ εἴδησι. Μὰ οἱ ἀξιωματικοὶ ἔπρεπε νἄχαν τὸ νοῦ τους 'ς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Νὰ μὲ συμπαθᾶς, κῦρ συνταγματάρχη, αὐτὰ δὲν τὰ λέγω γιὰ τοῦ λόγου σου· μὰ δὲν εἶνε δίκηο δύο μῆνες τώρα νὰ μὴν ἔχωμε εἴδησι ἀπὸ τὰ παιδιά μας, καὶ νὰ-

μασθε νύχτα μέρα σὲ ἀνησυχία Νά, ῥώτησε τὲς γειτόνισσες ποῦνε δῶ σιμά, αὐτὲς ξέρουν πόσο στενοχωριοῦμαι, πόσο κτυπᾷ ἡ καρδιά μου γιὰ τὸ παιδάκι μου· ἔρχονται ὧρες ποῦ δὲν μπορῶ πειὰ νὰ βαστάξω. Ὤ, ὄχι, ὄχι συνταγματάρχη μου, δὲν εἶνε σωστὸ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

Καλύψασα δὲ διὰ τῆς ποδιᾶς της τὸ πρόσωπον ἐξερράγη εἰς δάκρυα.

Πᾶσαι αἱ ἄλλαι γυναῖκες ἐπένευον διὰ τοῦ βλέμματος καὶ τῶν νευμάτων. Ὁ λοχαγὸς ἐσίγα. Αἴφνης δέ:

— Τήραξε αὐτό, κυρά μου, εἶπε. Καὶ ἐκβαλὼν τὸ πιλίκιόν του ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὴν γυναῖκα.

Αὕτη ἐκπληκτος, τὸ περιέστρεψεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἐρωτῶσα συγχρόνως διὰ τοῦ βλέμματος τὰς πέριξ φίλας, εἶτα δὲ προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ λοχαγοῦ τὸ βλέμμα ὡσεὶ ἔλεγε ὅτι δὲν ἐνόησε.

Ὁ λοχαγὸς ἐμειδία.

— Δὲν ἔχει τίποτε αὐτὸ τὸ πιλίκιο ποῦ νὰ σὲ ἐνδιαφέρῃ;

Ἡ γυνὴ ἐξετάσασα αὐτὸ ἐκ νέου ἀνέκραξε:

—Τὸ νούμερο πῶχει τὸ σύνταγμά του! τὸ σύνταγμα τῶν παιδιῶ μου!

Καὶ ἐναγκαλισθεῖσα διὰ τῶν δύο βραχιόνων τὸ πιλίκιον τοῦ ἀξιωματικοῦ τὸ κατησπάζετο, τοσαύτας δ' ἀλλεπαλλήλους παρακλήσεις, ἐρωτήσεις, ἐκφράσεις εὐγνωμοσύνης ἀπέτεινεν εἰς τὸν λοχαγὸν ὥστε οὗτος παρεζαλίσθη, καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραμείνῃ ὅπως κατευνασθῇ ἡ ὁρμὴ τῆς μητρικῆς στοργῆς καὶ εἶτα ἀπαντήσῃ.

— Αὔριον θὰ ἰδῇς τὸν υἱόν σου, τῇ εἶπε τέλος· εἶνε εἰς τὴν 'Ασκόλην καὶ σὲ περιμένει.

Ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ὥρμησεν ὅπως ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα τοῦ λοχαγοῦ ἀλλ' οὗτος ἀπέσυρεν αὐτήν.

Μεθ' ἡμίσειαν ὥραν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πόλιν. Εἶχε συνδιαλεχθῇ διὰ μακρῶν μετὰ τῆς μητρὸς τοῦ στρατιώτου ἀλλ' οὐδὲ λέξιν τῇ εἶπε περὶ τοῦ στρατιωτικοῦ μεταλλίου.

Ἅμα ὑποστρέψας εἰς τὸ κατάλυμά του ἐκάλεσε τὸν παρ' αὐτῷ ὑπηρετοῦντα στρατιώτην, καὶ σαφῶς, τονίζων τὴν φωνὴν ἑφ' ἑκάστης συλλαβῆς, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁδηγίας τινὰς περὶ τῆς πρωΐας τῆς ἐπαύριον.

— Ἐκατάλαβες; τῷ εἶπεν ἐν τέλει.

— Ναί, κῦρ λοχαγέ.

— Θὰ γίνουν ὅλα ὅπως εἶπα;

— Μὴ σὲ μέλῃ κῦρ λοχαγέ.

— Καλά, ἔχω ἐμπιστοσύνη εἰς ἐσέ.

Καὶ ἐξῆλθε. Ὁ στρατιώτης παρηκολούθησεν αὐτὸν διὰ τοῦ βλέμματος μέχρι τῆς θύρας, μείνας δ' ἐπὶ στιγμὴν σύννους, ἔλαβεν ἔπειτα ἓν ὑπόδημα διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ τὸ στίλβωθρον διὰ τῆς ἑτέρας· στιλβῶν δ' αὐτὸ δι' ὅλων τῶν δυνάμεών του ἐψιθύρισε·

—Ἔχεις 'στάληθινὰ χρυσῆ καρδιά, λοχαγέ μου· ἀξίζεις βραβεῖο· καὶ αὔριο τὸ πρωὶ τὰ 'ποδήματά σου θὰ λάμπουνε περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ὑποδήματα τοῦ συντάγματος.

Δ'.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον, περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν ὁ στρατιώτης τοῦ λοχαγοῦ ὅστις παρεφύλαττεν εἰς τὴν γωνίαν ὁδοῦ τινος ἀγούσης εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν τῆς πόλεως, εἶδεν ἐρχομένην γραΐαν χωρικήν, τὴν ἑορτάσιμον αὐτῆς στολὴν φοροῦσαν. Ἀπὸ τῶν ὤτων αὐτῆς ἐκρέμαντο δύο μεγάλα ἐνώτια, καράλλινον περιδέραιον περιέβαλλε τὸν τράχηλόν της, ἡ δ' ἐσθὴς αὐτῆς ἐξήστραπτεν ἐκ πάντων τῶν χρωμάτων τῆς ἴριδος. Προχωροῦσα περιέβλεπε μετὰ χαρᾶς, ἐκπλήξεως καὶ περιεργίας. Ὁ στρατιώτης παρατηρήσας αὐτὴν προσεκτικῶς ἐπλησίασε.

— Κυρά! εἶπε.

— Ὦ! σὺ εἶσαι ὁ στρατιώτης ποῦ μοῦ εἶπε ὁ κῦρ λοχαγός;

— Ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Νάχῃς τὴν εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας, παιδάκι μου. Νὰ σ' ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἰδῇς τὴν μανοῦλα σου. Ἀμὴ ὁ υἱός μου; Δὲν εἶν' ἐδῶ; Ποῦ εἶνε; Γιατὶ δὲν ἦρθε νὰ μὲ προσμένῃ; Δὲν τοῦ τὸ εἶπαν πῶς θἄρθω; Πές μου ποῦ εἶνε, παληκάρι μου· πήγαινέ με γρήγορα νὰ τὸν ἰδῶ.

— Ἄ! ἔχε δὰ 'λίγη ὑπομονή! δὲν 'μπορεῖς νὰ τὸν ἰδῇς ἔτσι ἀμέσως. Πρέπει νὰ προσμένῃς μισὴ ὥρα ἀκόμα· εἶνε μὲ τὸ λόχο του· θὰ δώσουν παράσημο σ' ἕνα στρατιώτη· ὑπομονή.

— Μισὴ ὥρα ἀκόμα! Χριστέ μου! Καὶ πῶς νὰ κάνω νὰ προσμένω μισὴ ὥρα;

— Τὸ νοιώθω, καλή μου κυρά, γιὰ σένα μισὴ ὥρα εἶνε ἕνας χρόνος. Μὰ τί νὰ γίνῃ; ἂς κουβεντιάζωμεν οἱ δυό μας· ἡ ὥρα θὰ περάσῃ.

— Καί... θἄρθουν ἐδῶ οἱ στρατιῶτες;

—Ναί, 'ς αὐτὴν τὴν πλατεῖα, 'ς ἐκεῖνο τὸ μέρος.

— Μὰ τότε θὰ 'μπορέσω νὰ τὸν ἰδῶ, νὰ τοῦ 'πῶ δυὸ λόγια...

— Ὄχι, δὲν κάμνει.

— Μὰ ἔχω δύο χρόνια ποῦ δὲν τὸν εἶδα!...

— Τὸ ξέρω. Μὰ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ 'μιλήσῃ κανεὶς τοῦ στρατιώτη ὅταν εἶνε 'ς τὴ γραμμή· ὁ κανονισμὸς τὸ λέγει καθαρά· ἐδῶ, κυρά μου, προστάζει ὁ συνταγματάρχης· ἡ μάνα δὲν 'μπορεῖ νὰ κάνῃ τίποτε· καὶ τοῦ συνταγματάρχη ἡ μάνα νὰ ἤρχονταν καὶ αὐτὴ ἔπρεπε νὰ σταθῇ 'ς τὴν ἄκρη καὶ νὰ προσμένῃ. Τὸ νοιώθεις, τὸν κανονισμὸ αὐτὸ δὲν τὸν ἔκαμαν γυναῖκες....

— Τὸ νοιώθω, μά....

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθη τυμπανοκρουσία καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ πλατείᾳ ἐστράφησαν πρὸς τὸ μέρος ὅθεν προήρχετο.

— Νά, τὸ σύνταγμα, εἶπεν ὁ στρατιώτης. Ἡ γραῖα ἠσθάνθη βιαίως παλλομένην τὴν καρδίαν της, ἔμεινεν ἐπὶ στιγμὴν δισταζουσα, εἶτα δ' ὥρμησε πρὸς τὰ ἐμπρός.

— Στάσου! μὴ φεύγῃς! ἀνέκραξεν ὁ στρατιώτης κρατήσας αὐτὴν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ νεύσας διὰ τῆς χειρὸς νὰ μείνῃ ἥσυχος. Πρόσμενε· κάνε μου αὐτὴ τὴ χάρι· ἂν σὲ ἰδῇ, 'μπορεῖ νὰ πάθῃ τίποτε ποῦ δὲν θέλεις νὰ τὸ πάθῃ. Θέλεις νὰ τὸν βάλουν φυλακή; Θαρρεῖς καὶ θέλει πολὺ γι' αὐτό; Νά, φθάνει νὰ κρατῇ τὸ κεφάλι γυρισμένο ἀριστερὰ ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ τῶχῃ δεξιά.

— Ἀλήθεια! ἐψιθύρισεν ἡ χωρική.

Ὁ στρατιώτης ἐξηκολούθησε.

— Πρόσμενε λιγάκι· δὲν θὰ χαλάσῃ ὁ κόσμος· δυὸ χρόνια ὡς τώρα τὸν ἀπάντεχες...

Ἡ γραῖα ὕψωσε τὸ βλέμμα της πρὸς τὴν ὁδὸν ἐξ ἧς ἐμελλε νὰ φανῇ τὸ σύνταγμα.

Ὁ κρότος τῶν τυμπάνων ἐπλησίαζε· τὸ πλῆθος διεχωρίσθη εἰς δύο πτέρυγας.

— Νά, ἡ μουσική! οἱ στρατιῶται ἔρχονται κατόπιν.

Ἡ γραῖα ἀπεπειράθη καὶ αὖθις νὰ ὁρμήσῃ.

— Ἔλα 'ς τὰ σωστά σου, γυναῖκα, εἶπεν ὁ στρατιώτης. Θέλεις καλὰ καὶ σώνει νὰ τὸν βάλουν φυλακή;

— Τὸν εἶδα! Τὸν εἶδα, ἀνεφώνησεν αἴφνης ἡ γραῖα κροτοῦσα τὰς παλάμας. Τήραξέ τον.

— Ποῦ εἶνε;

Ἡ χωρικὴ ἔδειξε πρὸς διεύθυνσίν τινα.

— Δὲν εἶνε αὐτοῦ, ἔχεις λάθος. Ἀπὸ 'δῶ δὲν 'μπορεῖς νὰ τὸν γνωρίσῃς· εἴμαστε πολὺ μακρυά.

— Τότε θἄνε αὐτὸς ἐκεῖ!

— Αὐτός; ὄχι· οὔτ' αὐτὸς· δὲν εἰμπορεῖς νὰ τὸν δῇς, εἶνε 'ς τὴν δεύτερη γραμμή.

— Σ' τὴν δεύτερη γραμμή;

— Ναί.

— Καὶ τί θὰ πῇ 'ς τὴν δεύτερη γραμμή;

— Θὰ πῇ πίσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

— Ἄχ! βάστα, καϋμένη μου καρδιά! ἀνεφώνησεν ἡ γραῖα στενάζουσα. — Καὶ τώρα τί κάνουν;

— Δέν βλέπεις; Ὁ συνταγματάρχης ἐστάθη ἐμπρὸς εἰς τὸ σύνταγμα γιὰ νὰ βγάλῃ λόγο. Εἶνε συνήθεια πάντα ὅταν δίνουν τὸ μετάλλιο 'ς ἕνα στρατιώτη νὰ βγάζουν λόγο, καὶ νὰ λέγουν τί ἔκαμε καὶ τοῦ τὸ δίδουν. Λέγουν καὶ 'ς τοὺς ἄλλους στρατιώτας νὰ γίνουν σὰν αὐτόν, καὶ πῶς εἶνε γενναῖος στρατιώτης καὶ πῶς ἔκαμε τὸ χρέος του καὶ πῶς ἐτίμησε τὸ σύνταγμα. Ἕνα σωρὸ ὥμορφα λόγια. Νά, ἄκουσε· ὁ συνταγματάρχης ἄρχισε.

— Δὲν ἀκούω τίποτα· τί λέγει;

— Νά. Αὐτὸν τὸν στρατιώτη ποῦ θὰ πάρῃ τὸ μετάλλιο τὸν ἐπερικύκλωσαν τρεῖς λῃσταὶ καὶ

ἄβειασαν ἀπάνω του καὶ οἱ τρεῖς τὲς καραμπίνες τους. Μὰ δὲν λαβώθηκε, μὰ οὔτε τἄχασε· ἐσκότωσε τὸν ἕνα μὲ τὸ τουφέκι του καὶ ἔμπηξε τὴν ξιφολόγχη του ς' τὴν κοιλιὰ τοῦ δευτέρου. Τὸν τρίτον, ἅρπαξε τὸ μαχαῖρι ἀπ' τὸ χέρι του καὶ τοῦ τῶχωσε 'ς τὸ λαιμό του.

— Χριστὲ καὶ Παναγία μου!

— Δὲν εἶνε παληκάρι, αἴ;

— Καὶ τοὔδωκαν μετάλλιο;

— Ναί, τώρα θὰ τοῦ τὸ δώσουν.

— Πῶς θὰ εὐχαριστηθῇ τὸ καϋμένο τὸ παιδί!

— Μὰ νὰ σοῦ πῶ τοῦ ἀξίζει· οἱ ἄλλοι στρατεῶται τὸν ἀγαποῦν μὲ ὅλη τὴν καρδιά τους· οἱ ἀξιωματικοὶ τὸν ἔχουν σὰν παιδί τους· ὅλοι τὸν τιμοῦν· καὶ κάνουν καλά· γιατὶ εἶνε ἄξιος νὰ τὸν ἀγαποῦν καὶ νὰ τὸν τιμοῦν· εἶνε ἀπὸ τοὺς πειὸ καλοὺς στρατιώτας ταῦ συντάγματος· 'λίγοι εἶνε σὰν κι' αὐτόν·

— Καὶ ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ στρατιώτης;

— Σὲ λίγο ὁ συνταγματάρχης θὰ τὸν φωνάξῃ νἄβγῃ ἀπ' τὴ γραμμή.

Ὁ συνταγματάρχης ἐσιώπησε.

—Κύτταλ κύτταλ ἐφώνησεν αἴφνης ὁ στρατιώτης δεικνύων τὰ παράθυρα τῆς ἀπέναντι οἰκίας. Κύττα πόσοι ἄνθρωποι εἶνε 'ς τὰ παράθυρα. Σὲ 'λίγο ὅλοι θὰ τὸν χαιρετήσουν· θὰ τὸ ἰδῇς.

Ἐν τούτῳ ὁ μέλλων νὰ τύχῃ τοῦ μεταλλίου στρατιώτης ἐξελθὼν τῆς τάξεώς του ἐπλησίασεν εἰς τὸν συνταγματάρχην, ἤτο δὲ ἐστραμμένος πρὸς τὸ σύνταγμα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ γραῖα δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπόν του.

— Αὐτὸς εἶνε ὁ στρατιώτης;

— Ναί.

— Καὶ τί κάνει τώρα;

— Ὁ συνταγματάρχης τοῦ κρεμνᾷ τὸ μετάλλιο 'ς τὸ στῆθος.

— Ὦ, Παναγία μου, ἡ καρδιά μου κτυπᾷ γι' αὐτόν. Τί χαρὰ ποῦ θὰ τὴν ἔχῃ! Καὶ τώρα τί κάνουν;

— Τώρα τὸ σύνταγμα θὰ παρουσιάσῃ ὅπλα.

— Ἀλήθεια! ἀνέκραξε μετὰ θαυμασμοῦ ἡ γραῖα.

— Ἀμὴ ψεύματα;

—Ὦ, τί τιμή! ἀνεφώνησεν ἡ ἀγαθὴ χωρικὴ συνάπτουσα τὰς χεῖρας ἐν ᾧ τὸ πρόσωπόν της ἐφωτίζετο ὑπὸ ὡραίου μειδιάματος ἐκπλήξεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ.

Ὁ συνταγματάρχης ἐστράφη πρὸς τὸ σύνταγμα καὶ διὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς, ἐντόνου, παλλομένης ἀντηχησάσης καθ' ὅλην τὴν πλατεῖαν, ἀνέκραξε:

— Παρουσιάστε ἄρμ!...

Ἡ γραῖα ἠσθάνθη βίγος συγκινήσεως μεταδιδόμενον καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ σῶμα.

Ἅμα τῷ προστάγματι τοῦ συνταγματάρχου οἱ τέσσαρες ταγματάρχαι ἐστράφησαν ἕκαστος πρὸς τὸ τάγμα του καὶ ἐπανέλαβον τὰς λέξεις τοῦ συνταγματάρχου.

Διὰ μιᾶς, ὡσεὶ ἐκινήθησαν δι' ἑνὸς βραχίονος, χίλια διακόσια ὅπλα ἀνηγέρθησαν στίλβοντα, καὶ χίλια διακόσια πρόσωπα ἔμειναν ἀκίνητα τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ στρατιώτου προσηλοῦντα. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐχαιρέτησαν διὰ τοῦ ξίφους. Τὸ θεώμενον πλῆθος ἐξερράγη εἰς χειροκροτήματα, ἡ μουσικὴ ἐπαιάνισε.

— Μὰ ποιὸς νἄνε αὐτὸς ὁ στρατιώτης, ἠρώτησεν ἔκπληκτος ἡ γραῖα.

Ὁ στρατιώτης τοῦ λοχαγοῦ ἐστράφη, τὴν παρετήρησε, καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα ὅπως ὁμιλήσῃ...

Ἡ μουσικὴ ἐξηκολούθει παιανίζουσα. Τὸ σύνταγμα ἔμενεν ἀκίνητον.

— Εἶνε ὁ υἱός σου! ἀνέκραξεν ὁ στρατιώτης.

Ἡ γραῖα ἔρριξε κραυγήν, ἔμεινεν ἀκίνητος, διεσταλμένα ἔχουσα τὰ ὄμματα καὶ ἀνεῳγμένον τὸ στόμα, μειδιῶσα, στενάζουσα, κλαίουσα. Τὰ χειροκροτήματα ἐκεῖνα, ἐκείνη ἡ μουσικὴ ἀντήχουν ἐν τῇ ψυχῇ της ὡς παραδεισία τις ἁρμονία· τὰ χίλια διακόσια ἐκεῖνα ὅπλα συνεχέοντο πρὸ τῶν βλεμμάτων της εἰς χείμαρρον φωτός. Τὸ πνεῦμα αὐτῆς ἐθορυβήθη αἴφνης, οἱ ὀφθαλμοί της ἐσκοτίσθησαν, ἐκλονήθη... Ἀλλ' ἐβάστασέ τις αὐτήν.

Ὅτε συνῆλθε, τὸ σύνταγμα εἶχε γίνῃ ἄφαντον. Ὁ υἱός της ἐκράτει αὐτὴν εἰς τὴν ἀγκάλην καὶ αἱ δύο καρδίαι ἦσαν ἐγγὺς ἀλλήλων ὥστε τὸ στρατιωτικὸν μετάλλιον συνεπιέζετο μεταξὺ τῶν δύο στηθῶν.

— Μὰ πῶς; — ἦσαν αἱ πρῶται λέξεις τοῦ υἱοῦ ἅμα ἀπαλλαγέντος τῶν μητρικῶν περιπτύξεων— πῶς εἶξερες ὅτι ἤμουν ἐδῶ; Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε; Πῶς εὑρέθηκες ἐδῶ, σήμερα, αὐτὴν τὴν ὥρα;

Ἡ γραῖα διηγήθη ὅτι τὴν προτεραίαν ἀξιωματικός τις ἔφιππος εἰχεν ἔλθῃ εἰς τὸ χωρίον των καὶ εἶχε σταματήσῃ πρὸ τῆς θύρας των, ὅτι τῇ εἶχεν εἴπῃ ποῦ ἦτο ὁ υἱός της καὶ τῇ ἐπρότεινε νὰ τῇ δώσῃ χρήματα ὅπως δυνηθῇ νὰ μεταβῇ ταχέως εἰς τὴν πόλιν δι' ἀμάξης, ὅτι τῇ ἔδωκε τὰ χρήματα ἐκεῖνα, καὶ ὅτι ἅμα ἐλθοῦσα εὗρεν ἕνα στρατιώτην ὅστις κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ τὴν περιέμενεν εἰς τὴν πλατεῖαν...

— Ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ στρατιώτης; ἠρώτησεν ὁ υἱός.

Ἀμφότεροι ἐθεώρησαν πέριξ ἀλλ' ὁ στρατιώτης τοῦ λοχαγοῦ εἶχε γίνῃ ἄφαντος.

— Τώρα νοιώθω, προσεῖπεν ἡ μήτηρ γιατὶ ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς ἤθελε νἄρθω σήμερα τὸ πρωΐ ἤθελε νὰ σὲ ἰδῶ.

Παρετήρησε τὸν υἱόν της, ἐμειδίασε καὶ τὸν ἐφίλησε.

— Ἤθελε νὰ τὰ ἰδῶ ὅλα καὶ δὲν μοῦ εἶπε τίποτε γιὰ νὰ ξαφνισθῶ, καὶ ὁ στρατιώτης ἤτανε

μιλημένος ἀπ' αὐτόν. Τί ἄνθρωπος νἄνε! Καὶ πῶς ἔμαθε τὸ χωριό μας καὶ τὸ σπίτι μας; Καὶ τί συμφέρο εἶχε νὰ μὲ κάνῃ νὰ νοιώσω τέτοια χαρὰ ἀφ' οὗ δὲν μ' ἐγνώριζε καθόλου; Πέ μου το, παιδί μου!

Ὁ υἱὸς διελογίζετο.

— Ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ ἀξιωματικός; αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα θέλω νὰ τὸν ἰδῶ· θέλω νὰ φιλήσω τὸ χέρι του. Πήγαινέ με γρήγορα νὰ τὸν ἰδῶ, παιδί μου!

— Εὐθύς! ἀπεκρίθη ὁ στρατιώτης ἀνανήψας ἐκ τῶν διαλογισμῶν του.

Ἔλαβε τὴν μητέρα του ἀπὸ τῆς χειρός· διῆλθον ἐσπευσμένος τὴν πλατεῖαν, εἰσῆλθον εἰς τὴν πρὸς τὸν στρατῶνα ἄγουσαν ὁδόν, ἔφθασαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔστησαν τριάκοντα βήματα ἀπὸ τῆς θύρας, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἦσαν σχεδὸν πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ ἀναμένοντες τὴν μεγάλην ἀναφοράν. Ἡ γραῖα παρετήρει ἀπλήστως, ὁρμεμφύτως δὲ καὶ ὁ υἱὸς ἠρεύνα ἀγνοῶν ποῖον ἀνεζήτει.

— Ποιὸς εἶνε; τὸν εἶδες; Δεῖξέ μοῦ τονε.

— Δὲν τὸν βρῆκα ἀκόμα.

— Γιὰ ἰδέ, ἰδέ καλά, μάνα, καὶ θὰ τὸν βρῇς.

— Νά, νὰ αὐτὸς ποῦ ἀκουμβᾷ 'ς τὸν τοῖχο... ὄχι, δὲν εἶν' αὐτός, δὲν εἶνε αὐτός· ὁ ἄλλος θἄνε· αὐτὸς ποῦ ἀνάβει τὸ σιγάρο του... στάσου νὰ γυρίσῃ... πρόσμενε... ὄχι, δὲν εἶνε οὔτ' αὐτός.

— Μὰ ποιὸς εἶνε λοιπόν;

— Ἄ! νά τος! Ναί, ναὶ αὐτὸς εἶνε. Αὐτὸς ποῦ ἀκουμβᾷ τὸ χέρι του 'ς τὸν ὦμο τοῦ ἄλλου· ποῦ εἶνε σμά του.

— Αὐτός;

— Αὐτός, αὐτός!..

— Μάνα μου τί λές;

— Αὐτὸς εἶνε, σοῦ λέγω!

— Ἀλήθεια! μὴν ἔχῃς λάθος; τὸν ἐγνώρισες καλά; ἀνέκραξεν ὁ στρατιώτης θλίβων τὰς χεῖρας τῆς μητρός του.

— Παίρνω ὅρκο πῶς εἶν' αὐτός!

Ὁ στρατιώτης προσήλωσε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ του καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος παρατηρῶν αὐτόν·

Ἀλλ' ἡ μήτηρ, ἥτις περὶ τοῦ υἱοῦ της μόνον ἐσκέπτετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀδιαφοροῦσα περὶ πάντων, ἐνηγκαλίσθη αὐτὸν καὶ λαβοῦσα τὸ μετάλλιον διὰ τοῦ δείκτου καὶ τοῦ ἀντίχειρος τῆς δεξιᾶς χειρός, τὸ ἐπλησίασεν εἰς τὸ πρόσωπόν της, παρετήρησε προσεκτικῶς ἑκατέραν τῶν πλευρῶν του καὶ εἶπε μειδιῶσα εἰς τὸν στρατιώτην, ὅστις ἔμενεν ἀκίνητος παρατηρῶν τὸν λοχαγόν.

— Βάζω στοίχημα πῶς 'ς αὐτὸ τὸν κόσμο, ὕστερα ἀπὸ τὴν μανούλα σου τὸ πρᾶγμα ποῦ ἀγαπᾷς περισσότερο... εἶνε αὐτό.. καὶ ἀνήγειρε τὸ μετάλλιον καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ταινίας του.

— Ὄχι! ἀπεκρίθη ὁ στρατιώτης χωρὶς νὰ στραφῇ.

— Ὄχι; Τί πρᾶγμα λοιπὸν ἀγαπᾷς περισσότερο εἰς τὸν κόσμο ὕστερα ἀπὸ τὴν μανοῦλά σου; ἠρώτησεν ἡ γραῖα μετὰ στοργῆς μειδιῶσα.

Ὁ στρατιώτης ἤγειρε τὸν βραχίονα καὶ τείνας τὸν δείκτην πρὸς τὸν λοχαγόν του ἀπήντησε:

— Αὐτὸν δὰ τὸν ἄνθρωπο!

(Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τοῦ Edmondo de Amicis.)

Α. Π. Κ.

Τὸ ζήτημα τῆς βελτιώσεως καὶ αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς τῶν ἡμετέρων οἴνων εἶνε ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων σήμερον, ὅτε ἡ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ζήτησις αὐτῶν αὐξάνει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἕνεκα τῆς ἐν ἄλλαις οἰνοφόροις χώραις τῆς Εὐρώπης ἐκσκήψεως τῆς φυλλοξήρας. Τούτου ἕνεκα ἐκρίναμεν καλὸν νὰ μεταφέρωμεν ἐκ τοῦ καλλίστου περιοδικοῦ τῆς «Ἑλληνικῆς Γεωργίας» ὅσα περὶ τούτου γράφει ὁ εἰδικώτατος αὐτοῦ συντάκτης κ. Π. Γεννάδιος, παρέχοντες οὕτως εἰς αὐτὰ εὐρυτέραν δημοσιότητα χάριν τῶν Ἑλλήνων ἀμπελουργῶν.

Σ. τ. Δ.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙΣ

τῶν μελάνων οἴνων τῆς Ἑλλάδος

Ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔκτακτος ὑποτίμησις τοῦ λευκοῦ γλεύκους καὶ ἡ εἰς λίαν συμφερούσας τιμὰς διάθεσις τοῦ μέλανος καταδεικνύουσιν ἐναργέστατα ἅπαξ ἔτι τὸ εἶδος τῶν ἀμπέλων, ἃς δέον νὰ χρησιμοποιῶσι κατὰ προτίμησιν οἱ κτηματίαι οἱ καταρτίζοντες νέους ἀμπελῶνας.

Ἡ ἐφέτος κυρίως καταστᾶσα πασιφανὴς προτίμησις τῶν μελάνων ἡμῶν οἴνων ὀφείλεται εἰς τὸ ἓξ δέκα περίπου ἑκατομμυρίων ἑκατολίτρων(1) οἴνου ἐτήσιον ἔλλειμμα τῆς Γαλλίας τὸ προερχόμενον ἐκ τῶν καταστροφῶν, ἃς ἡ φυλλοξήρα ἐπήνεγκεν εἰς τοὺς ἀμπελῶνας τῆς χώρας ταύτης. Εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ ὅτι τὸ ἔλλειμμα τοῦτο εἶνε ἀνώτερον τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἓξ ἑνὸς περίπου ἑκατομμυρίου στρεμμάτων ἀμπελώνων τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ἔλλειμμα τοῦτο ἡ Γαλλία ἀναγκάζεται κατ' ἔτος ν' ἀναπληροῖ προμηθευομένη οἴνους ἐκ διαφόρων χωρῶν. Καὶ ἐὰ μὲν τῶν 50 περίπου ἑκατομμυρίων χιλιογραμμων σταφίδων ἑλληνικῶν καὶ μικρασιατικῶν κατασκευάζει $1^1/_2$ ἑκατομ. ὡς ἔγγιστα ἑκατόλιτρα ξανθοῦ κοινοῦ οἴνου, τὰ δὲ ἕτερα $8^1/_2$ ἑκατομμύρια προμηθεύεται κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ἐξ Ἱσπανίας, κατὰ δεύτερον δὲ ἐξ Ἰταλίας καὶ κατὰ τρίτον ἐξ Οὐγγαρίας, Ἀλγερίας καὶ Ἀνατολῆς (Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας). Πολλοὶ τῶν οἴνων τούτων καὶ οἱ ἰδίως οἱ Οὐγγρικοὶ εἶνε

1) Τὸ ἑκατόλιτρον ἰσοδυναμεῖ πρὸς 78 ὀκάδας.

λευκοί· λευκοί ὡσαύτως δέον νὰ θεωρηθῶσι καὶ οἱ σταφιδῖται οἶνοι ὡς καὶ τὰ τῇ βοηθείᾳ σακχάρεως παρασκευαζόμενα ἐν Γαλλίᾳ πάμπολλα λάγγυρα. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐξοδευόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν οἶνοι εἶνε μέλανες, οἱ οἰνοποιοὶ ἀναγκάζονται νὰ ἐπιζητῶσι καὶ νὰ προσφέρωσι μεγαλητέρας τιμὰς διὰ τοὺς μέλανας οἴνους, ὧν ἡ ἀξία εἶνε ἀνάλογος τῆς βαθύτητος τοῦ χρώματος καὶ τῆς οἰνοπνευματικῆς δυνάμεως αὐτῶν. Τοὺς οἴνους δὲ τούτους χρησιμοποιοῦσιν οὐχὶ ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ συγκιρνῶντες μετὰ τῶν λαγγύρων, τῶν σταφιδιτῶν καὶ τῶν λευκῶν οἴνων οὓς οὕτω μετατρέπουσιν εἰς μέλανας.

Μέχρι τοῦδε οἱ ἡμέτεροι οἶνοι εἰσαγόμενοι εἰς Γαλλίαν ἐπεβαρύνοντο δι' εἰσαγωγικοῦ τέλους 4 1/2 φράγκων κατὰ ἑκατόλιτρον (78 ὀκάδας), ἐνῷ οἱ τῆς Ἱσπανίας καὶ Ἰταλίας προστατευόμενοι ὑπὸ εἰδικῶν συμβάσεων ὑπεβάλλοντο εἰς δασμὸν μόνον δύο φράγκων. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο οἱ οἶνοι τῆς Κύμης, τῆς Λευκάδος, τῆς Κερκύρας ἐπροτιμῶντο ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τοὺς κοινοὺς οἴνους τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Ἰταλίας. Ἐντεῦθεν γίνεται καταφανὴς ἡ ὠφέλεια καὶ ἡ αὔξησις τῆς ζητήσεως, ἥτις θὰ ἐπέλθῃ διὰ τοὺς ἡμετέρους οἴνους χάρις εἰς τὴν πρό τινος μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας ὑπογραφεῖσαν ἐμπορικὴν σύμβασιν, δι' ἧς οἱ ἡμέτεροι οἶνοι θὰ τεθῶσιν ἐν ἴσῃ φορολογικῇ μοίρᾳ πρὸς τοὺς Ἱσπανικοὺς καὶ Ἰταλικούς, ἐπιβαρυνόμενοι ἐν τῷ μέλλοντι δι' εἰσαγωγικοῦ τέλους δύο μόνον φράγκων κατὰ ἑκατόλιτρον ἀντὶ 4 1/2.

Ἡ ἕνεκα τῆς εὐεργετικῆς ταύτης συμβάσεως προσδοκωμένη αὔξησις τῆς ζητήσεως τῶν ἡμετέρων μελάνων οἴνων καὶ ἡ εὐτέλεια τῶν τιμῶν τῶν λευκῶν, ἡ λίαν καταφανὴς γενομένη ἐφέτος, ἐπιβάλλουσιν ἡμῖν τρία τινὰ ἤτοι ἀ.) τὴν εὐθύτητα καὶ καλὴν πίστιν περὶ τὴν συνκλλαγὴν μετὰ τῶν ξένων τῶν προμηθευομένων οἴνους παρ' ἡμῶν· β') τὴν εἰς τοὺς νέους ἀμπελῶνας φύτευσιν ἀμπέλων μελανοσταφύλων καὶ γ.) τὴν διὰ τοῦ ἐγκεντρισμοῦ βαθμιαίαν τροπὴν τῶν λευκοσταφύλων εἰς μελανοσταφύλους ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐν αἷς ἐπικρατοῦσιν αἱ πρῶται.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν ἐν ταῖς δοσοληψίαις ἡμῶν μετὰ τῶν ξένων ἐμπόρων ἐπιβαλλομένην εὐθύτητα καὶ καλὴν πίστιν εἶνε περιττὸν νὰ ἐπιμένω, διότι εἰς πάντας εἶνε γνωσταὶ αἱ ἐπελθοῦσαι εἰς τιγα τῶν γεωργικῶν ἡμῶν προϊόντων καταστρεπτικαὶ συνέπειαι τῆς πλεονεξίας καὶ τῆς ἀπληστίας τινῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων παραγωγῶν. Ἡ ἐκμηδένισις τῆς ἐν Τύνιδι ἐξοδεύσεως τοῦ ἡμετέρου πρινοκοκκίου ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Τριπολιτῶν ἐμπόρων λίαν ἐπιτηδείαν καὶ ἐπίπονον ἀνάμιξιν αὐτοῦ μετὰ τοῦ περικαρπίου τοῦ ὀρόβου, ἡ δὲ μείωσις τῆς ἐν Γαλλίᾳ καταναλώσεως καὶ ἐπὶ τέλους ἡ ἐντελὴς ἀπόκρουσις τοῦ καπνοῦ τῆς Ἀργολίδος εἰς τὴν νόθευσιν τοῦ εἴδους τούτου διὰ διαφόρων ξένων ὑλῶν. Ἡ ἀρχικὴ δὲ αἰτία τῆς ὑπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἀποκρούσεως τῆς ἡμετέρας ρητίνης καὶ τῶν ἐκ ταύτης προϊόντων εἶνε ἡ ἐν αὐτοῖς ἀνάμιξις ἄμμου κτλ. (καὶ χελῶναι ἀκόμη εὑρέθησαν ἐν τῷ ἑλληνικῷ κολοφωνίῳ). Οἱ κάτοικοι τῆς Αἰδηψοῦ καὶ τῶν Γαργαλιάνων μεταμέλονται βεβαίως ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἐζημίωσαν τοὺς Γάλλους καὶ Ἰταλοὺς ἐμπόρους ἐπιτρέψαντες νὰ πωληθῶσιν αὐτοῖς νεοθευμένοι οἶνοι, οἵτινες διεφθάρησαν πρὶν ἢ μετακομισθῶσιν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον. Μετὰ λύπης δὲ μανθάνομεν ὅτι ἐφέτος πλεῖστοι μὲν οἶνοι τῆς Λευκάδος ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῶν κατ' ἔτος ἀγοραζόντων αὐτοὺς ξένων ἐμπόρων ὡς νενοθευμένοι πολυτρόπως, οἱ εἰς Βενετίαν δὲ μεταφερθέντες οἶνοι τῆς Κερκύρας εὑρέθησαν περιέχοντες δηλητηριώδεις χρωματιστικὰς οὐσίας. Ἐσμὲν βέβαιοι ὅτι ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα παθήματα τῶν ἡμετέρων παραγωγῶν ἐγένοντο αὐτοῖς μαθήματα, καὶ ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι θὰ μεριμνῶσιν ὅπως αἱ κοινότητες αὐτῶν ἀποκτῶσι φήμην ἀγορῶν ἐντίμων, διότι ἡ καλὴ πίστις εἶνε ἡ βάσις τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἑδραιώσεως τοῦ ἐμπορίου πάσης χώρας.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν διὰ μελανοσταφύλων ἀμπέλων φύτευσιν τῶν ἤδη καταρτιζομένων ἀμπελώνων ἀνάγκη νὰ εἴπω ὅτι δέον νὰ προτιμῶνται κατὰ πρῶτον μὲν λόγον τὰ εἴδη τῆς Κύμης, τῆς Λευκάδος καὶ τῆς Κερκύρας, κατὰ δεύτερον δὲ τὰ τῆς Πάρου καὶ τῶν ἄλλων νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους μελανοστάφυλα κλήματα, διότι τὰ εἴδη ταῦτα φέρουσιν οἴνους λίαν μέλανας καὶ περιέχοντας μέχρι 13, 14 καὶ 15 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν οἰνόπνευμα, πλεονεκτήματα περιζήτητα ὑπὸ τῶν προμηθευομένων οἴνους διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Τέλος ἡ διὰ τοῦ ἐγκεντρισμοῦ βαθμιαία τροπὴ τῶν πλείστων λευκοσταφύλων ἀμπέλων ἐπαρχιῶν τινων εἰς μελανοσταφύλους εἶνε ἔργον ἐπιβαλλόμενον ἡμῖν ὑπὸ τῆς καθ' ἑκάστην αὐξανούσης τιμῆς καὶ ζητήσεως τῶν μελάνων ἑλληνικῶν οἴνων, εἶνε δαπάνη ἐπιβαλλομένη τοῖς κτηματίαις ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συμφέροντος αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ζήτημα τῆς ἐγκεντρίσεως θεωρῶ σπουδαιότατον διά τινας ἰδίως ἐπαρχίας, ἔνθα ἐπικρατεῖ ἡ λευκοστάφυλος ἄμπελος, περιγράφω ἐνταῦθα λεπτομερῶς τὴν καταλληλοτέραν μέθοδον πρὸς ἐγκέντρισιν ἀνεπτυγμένων ἀμπέλων, ἂν καὶ αὕτη εἶνε παρ' ἡμῖν κοινοτάτη καὶ ἀπὸ παναρχαιοτάτων χρόνων γνωστή, ὡς καταφαίνεται ἔκ τινος τοῦ Φλωρεντίνου περιγραφῆς περὶ ἐγκεντρίσεως τῆς ἀμπέλου διασωθείσης ἐν τοῖς «Γεωπονικοῖς (Βιβλ. 4ον Κεφ. 12ον)».

Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης πᾶσα ἄμπελος δύναται νὰ ἐγκεντρισθῇ ἐπιτυχῶς. Καταλληλοτέρα δ' ἐποχὴ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης εἶνε

ἡ τῆς ἐνάρξεως τῆς βλαστήσεως, ἤτοι ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀπριλίου, ἀναλόγως τοῦ κλίματος καὶ τῆς πρωϊμότητος ἢ τῆς ὀψιμότητος τῆς ἀνοίξεως. Οὐχ ἧττον ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν πρωϊμωτέρα καὶ ἐν ἡμέρᾳ ξηρᾷ καὶ εὐδίῳ ἐγκέντρισις εἶνε προτιμοτέρα. Τὴν πρὸς ἐγκέντρισιν ἄμπελον περιλακκώνομεν (ξελακκώνομεν) καὶ τέμνομεν διὰ πρίονος ὁριζοντείως καὶ εἰς βάθος 5—20 ἑκατ. τοῦ μέτρου κάτω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους· τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὁριζοντείως τμηθέντος μέρους τῆς ἀμπέλου λειαίνομεν διὰ κοπτεροῦ μαχαιριδίου ἢ κλαδευτηρίου, διὰ δὲ σμίλης, μικροῦ πελέκεως ἢ ἰσχυρᾶς μαχαίρας σχίζομεν ἐν τῷ μέσῳ τὸ πρέμνον μέχρι 5—7 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου καὶ θέτομεν σφῆνα ἐν τῇ ῥωγμῇ, ἵνα αὕτη μείνῃ χαίνουσα. Ἀκολούθως ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ἀμπέλου, ἣν προτιθέμεθα νὰ πολλαπλασιάσωμεν, λαμβάνομεν *ἔνθεμα* (κεντράδιον ἢ κονδύλιον), ἤτοι τεμάχιον κληματίδος (βέργας) φέρον δύο ἢ τρεῖς ὀφθαλμοὺς (μάτια, ἴδε τὸ σχ. 1), οὗτινος τὸ κάτω ἄκρον ἀφοῦ διὰ κοπτεροῦ μαχαιριδίου λεπτύνομεν δίδοντες αὐτῷ σχῆμα σφηνός, ἀλλὰ λεπίδος μαχαίρας (Σχ. 1 γ.δ.), εἰσάγομεν εἰς τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων τῆς ῥωγμῆς μέχρι τοῦ πελεκηθέντος αὐτοῦ μέρους, προσέχοντες ἵνα οἱ φλοιοὶ τοῦ τε ἐνθέματος καὶ τοῦ πρέμνου ἑλθωσιν εἰς ἀκριβῆ ἐπαφήν. Κατόπιν ἐξάγομεν τὴν σφῆνα καὶ ἀλείφομεν ἅπασαν τὴν τομὴν καὶ τὸ σχίσμα τῆς ἀμπέλου διὰ μίγματος ἐκ βεβρεγμένης ἀργίλλου (γλίνας) καὶ βοείας κόπρου. Οἱ ἐπίδεσμοι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶνε ὄλως περιττοί, ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἐγκεντριζομένη ἄμπελος ἦνε νέα καὶ ἐπομένως ἡ διάμετρος τοῦ πρέμνου αὐτῆς μικρά, ὅτε τὸ ἔνθεμα ἄνευ ἐπιδέσμου δὲν στερεοῦται ἐν τῇ ῥωγμῇ ἰσχυρῶς. Τελεσθείσης τῆς ἐργασίας ταύτης ἡ ἐγκεντρισθεῖσα ἄμπελος παραχώνεται καλυπτομένου καὶ τοῦ ἐξέχοντος ἐνθέματος, διὰ τῆς πέριξ αὐτοῦ συσσωρεύσεως λεπτοῦ χώματος ἐν σχήματι κώνου (σχ. 2 δ.γ.δ.) Οὕτω ἡ ἐγκεντρισθεῖσα ἄμπελος προφυλάσσεται ἀπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, αἵτινες, ἐὰν τύχῃ νὰ ἦνε ξηρασία δύνανται ν' ἀπορροφήσωσιν ἅπασαν τὴν ἰκμάδα τοῦ ἐνθέματος καὶ οὕτω ν' ἀποτύχῃ ἡ ἐγκέντρισις. Ὅπως δὲ φαίνονται ἀκριβῶς αἱ θέσεις τῶν ἐγκεντρισθεισῶν ἀμπέλων καὶ οὕτω καθίστανται προσεκτικοὶ οἱ κατὰ τὴν καλλιέργειαν εἰσερχόμενοι ἐν τῷ ἀμπελῶνι ἐργάται, πκρ' ἑκάστῃ αὐτῶν ἐμπήγνυται κάλαμος ἢ στυλάριον ἐξέχον τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου κατὰ μίαν ἢ δύο σπιθαμάς. Ἡ παρὰ τὰς ἐγκεντρισθείσας ἀμπέλους γῆ σκαλίζεται ἐλαφρῶς καὶ συνεχῶς διὰ σκαλιστηρίου καὶ βοτανίζεται· ποτίζεται δὲ ἐὰν ὁ καιρὸς ἦνε ξηρός τὸ δὲ ὕδωρ πρόχειρον.

Αἱ κληματίδες, ἐξ ὧν λαμβάνονται τὰ ἐνθέματα ἐκλέγονται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς κλαδεύσεως. Αὗται δέον νὰ εἶνε εὔρωστοι, πυκνόκομβοι, δηλαδὴ νὰ φέρωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς κατὰ μικρὰς ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις, νὰ ἔχωσι δὲ μετρίαν διάμετρον καὶ ὀλίγην, εἰ δυνατόν, ψύχαν. Ἀποστῶνται δὲ ἀπὸ τοῦ φέροντος αὐτὰς βραχίονος τῆς ἀμπέλου ἀποκοπτόμεναι σύρριζα. Ἑκάστης τῶν κληματίδων τούτων ἀποκόπτομεν τὴν ἄκραν καὶ διατηροῦμεν μόνον τὸ κάτω μέρος φέρον πέντε ἕως ἑπτὰ κόμβους (μάτια). Τὰ τεμάχια ταῦτα θάπτομεν ἀμέσως ἐντὸς λάκκου ἔχοντος βάθος 20—30 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου καὶ ἀνορυσσομένου εἰς μέρος βορεινὸν καὶ προφυλασσόμενον ἀπὸ τοῦ ἡλίου. Οὕτω δὲ τεθαμμένα διατηροῦνται ἐν ἀρίστῃ καταστάσει μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἐγκεντρίσεως, ὅτε ἐκθαπτόμενα, καθ' ὅσον παρουσιάζεται ἀνάγκη, παρασκευάζονται διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἐνθέματα. Καὶ ἐκ μὲν τῶν μεγαλειτέρων τεμαχίων δυνάμεθα νὰ παρασκευάσωμεν δύο ἐνθέματα ἐκ δὲ τῶν μικροτέρων ἓν μόνον· δέον δὲ νὰ φέρωσι τὰ ἐνθέματα ταῦτα ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς τὸ πολὺ κόμβους. Τὸ πελεκημένον μέρος τοῦ ἐνθέματος, ἤτοι τὸ *κέντρον*, ὅπερ ἐφαρμόζομεν ἐντὸς τῆς ἐπὶ τοῦ πρέμνου ἀνοιγομένης ῥωγμῆς, δέον νὰ ἔχῃ μῆκος 5 τὸ πολὺ ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου, ν' ἄρχηται δὲ εὐθὺς κάτωθεν τοῦ τελευταίου κόμβου (σχ. 1 α β.) Δίδομεν δὲ σχῆμα εἰς τὸ κέντρον αἰχμῆς μαχαίρας ἐχούσης εὐρεῖαν ῥάχιν, διότι οὕτω ἐφαρμόζεται κάλλιον ἐπὶ τοῦ πρέμνου. Ἵνα μὴ δὲ τὸ κέντρον σχίζηται ἡ μία τοῦ πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ τομὴ γίνεται βαθυτέρα,

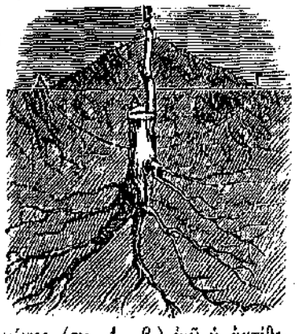

μέχρι τῆς ἐντεριώνης, (σχ. 1. β.) ἐνῷ ἡ ἀντίθετος γίνεται ἐπιπολαιοτέρα (σχ. 1 α.) Σχῆμα σφηνὸς δίδομεν εἰς τὸ κέντρον ὅταν ἐπὶ ἑκάστου πρέμνου τίθενται δύο ἐνθέματα, οὐχ ἧττον ἀπεδείχθη προτιμοτέρα καὶ ταχυτέρα ἡ χρῆσις ἑνὸς μόνον ἐνθέματος.

Ἡ κάτω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους ἐγκέντρισις τῶν ἀμπέλων εἶνε προτιμοτέρα διὰ τὸ ἡμέτερον κλῆμα, διότι καλύπτοντες διὰ χώματος ἅπαν τὸ ἔνθεμα, τὸ προφυλάσσομεν ἀπὸ τῆς ξηρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἀπὸ τῶν ἀνέμων, οἵτινες μεγάλως ἐνοχλοῦσι τὰς ἐγκεντρίσεις. Καὶ αἱ μὲν νέαι ἄμπελοι, αἱ ἔχουσαι πρέμνον ὑγιὲς

ἐγκεντρίζονται εἰς βάθος δέκα τὸ πολὺ ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, ὥστε ἀποτυγχανούσης ταύτης ἐπιτρέπεται ἡ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐκτέλεσις δευτέρας ἐγκεντρίσεως ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀμπέλου, ἀποκοπτομένου τοῦ πρέμνου αὐτῆς 5—10 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου βαθύτερον. Αἱ παλαιότεραι ἄμπελοι, αἱ ἔχουσαι συνήθως τὸ ἄνω μέρος τοῦ πρέμνου κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ξηρὸν καὶ ἐφθαρμένον ἐγκεντρίζονται βαθύτερον κατὰ τὸ μέρος ἔνθα τὸ πρέμνον αὐτῶν εἶνε ἀκέραιον. Πολλάκις συμβαίνει τὸ πρέμνον νὰ εὑρίσκηται κεκλιμένον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει χρησιμοποιοῦται ἔνθεμα γωνιῶδες, ὅπερ τοποθετούμενον καταλλήλως ἐν τῇ ῥωγμῇ σχηματίζει στέλεχος κάθετον.

Ἡ δι' ὑγρᾶς ἀργίλλου καὶ βορείου κόπρου ἐπίχρισις τῶν τομῶν σκοπὸν ἔχει νὰ παρεμποδίσῃ τὸν ἀέρα νὰ ἔλθῃ εἰς συνάφειαν μετὰ τῶν πληγῶν καὶ ἑπομένως νὰ παρακωλύῃ τὴν ἀποξήρανσιν τῶν τμηθεισῶν ἐπιφανειῶν.

Ἀπὸ τῆς ἐγκεντρίσεως μέχρι τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἡ ἄμπελος δέον νὰ σκαλίζηται μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας τρὶς τοὐλάχιστον. Τὰ κεντράδια ἄρχονται συνήθως βλαστάνοντα ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, πολλάκις ὅμως ἡ βλάστησις βραδύνει καὶ μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου. Ὁ ἀμπελουργὸς ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου δέον κατὰ δεκαπενθημερίαν νὰ ἐπισκέπτηται αὐτὰ ἵνα ἀποσπᾷ τὰς ἀπὸ τοῦ πρέμνου τυχὸν φυομένας παραφυάδας καὶ νὰ στυλώνῃ τὰ ἐκ τοῦ ἐνθέματος μετὰ δυνάμεως βλαστάνοντα βλαστήματα. Ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου δέ, ὅσων ἀμπέλων ἀπέτυχεν ἡ ἐγκέντρισις, ἀφίενται αἱ παραφυάδες, ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς σημεῖον ὅπως κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐπαναληφθῇ ἡ ἐγκέντρισις. Πολλάκις συμβαίνει ἡ πρώτη βλάστησις τῶν ἐνθεμάτων νὰ ἦνε κακεκτική, μετά τινα δὲ χρόνον ν' ἀποξηρανθῇ. Τὰ κεντράδια ταῦτα δυνατὸν νὰ βλαστήσωσι καὶ ἐκ δευτέρου καὶ νὰ φέρωσιν ἰσχυρὰ καὶ εὔρωστα βλαστήματα.

Κατὰ τὸν Μαρὲ τὰ μέχρι τέλους Μαΐου βλαστάνοντα κεντράδια φέρουσι συνήθως καρπὸν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους. Οὐχ ἧττον τὸ εἰσόδημα τοῦτο εἶνε ἐλάχιστον. Τὸ δεύτερον ἔτος ἡ ἐγκεντρισθεῖς ἄμπελὸν δύναται νὰ δώσῃ καὶ πλέον τοῦ ἡμίσεος τακτικοῦ εἰσοδήματος.

Κατὰ μῆνα Φεβρουάριον τοῦ ἑπομένου ἔτους αἱ ἐγκεντρισθεῖσαι ἄμπελοι κλαδεύονται ἀφαιρουμένων τῶν περισσῶν κληματίδων, τηρουμένου τοῦ νέου κορμοῦ βραχέος ἵνα προφυλάσσηται ἀπὸ τῶν πρωΐμων παγετῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἀνέμων, οἵτινες, ἐὰν ἡ νεοσχηματισθεῖσα κεφαλὴ τῆς ἀμπέλου ἀπέχῃ πολὺ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, δύνανται νὰ θραύσωσιν αὐτὴν ἢ καὶ νὰ ἀποσπάσωσι τὸν κορμὸν ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς ἑνώσεως αὐτοῦ μετὰ τοῦ παλαιοῦ στελέχους. Πρὸς τὸν αὐτὸν δὲ σκοπὸν ἐπαναλαμβάνονται καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰ αὐτὰ σκαλίσματα, τὸ παράχωμα καὶ τὸ στήλωμα.

Τὸ τρίτον ἔτος ἀπὸ τῆς ἐγκεντρίσεως ὁ ἀμπελὼν δύναται νὰ φέρῃ καὶ πλέον ἢ τὸ τακτικὸν εἰσόδημα, ἐπαναλαμβάνονται δὲ αἱ τοῦ δευτέρου ἔτους περιποιήσεις. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀναπληροῦνται καὶ τὰ κενὰ διὰ καταβολάδων ἐκ τῶν ἤδη λίαν ἀνεπτυγμένων κληματίδων τῶν κεντραδίων.

Ἐκ λεπτομερῶν δοκιμῶν πολλῶν διακεκριμένων ἀμπελουργῶν ἐβεβαιώθη ὅτι διὰ τῆς ἐγκεντρίσεως τῆς ἀμπέλου ἐν οἱᾳδήποτε ἡλικίᾳ οὔτε τὸ ποσὸν οὔτε ἡ διάρκεια τῆς παραγωγῆς αὐτῆς ἐλαττοῦται, καταρθοῦται μάλιστα ἡ οὕτως εἰπεῖν ἀναγέννησις τῶν γεγηρακότων κλημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα οὕτω παρέχεται νέα δύναμις καὶ παρατείνεται ὁ βίος αὐτῶν. Ἡ ἐγκέντρισις δύναται ὡσαύτως νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ἄριστον μέσον κατὰ τῶν ῥυάδων ἤτοι τῶν *ῥιφετῶν ἢ ἀκαμάτων*, διότι αἱ ἄμπελοι αὗται ἐγκεντριζόμενοι καθίστανται λίαν καρποφόροι.

Π. Γεννάδιος

Ἐπιθεωρητὴς τῆς Γεωργίας.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

[Συνέχεια· ἴδε σελ. 793.]

Ἓν τινι τῶν προηγουμένων φύλλων τῆς *Ἑστίας* (Φυλ. 569, σελ. 742) εἴδομεν, ὅτι ὑπάρχει στενὴ σχέσις τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν καθόλου αὐτοῦ φυσιογνωμίαν, ἤτοι πρὸς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου καὶ τὴν ἔκφρασιν, τὸ βῆμα καὶ τὸ παράστημα τοῦ σώματος, τὰς κινήσεις τῶν μελῶν κ.τ.λ. καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς φυσιογνωμίας δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸν χαρακτῆρα. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ προκατειλημμένοι κατὰ τῆς ἀπὸ τῆς φυσιογνωμίας εἰκασίας τοῦ χαρακτῆρος δὲν δύνανται ν' ἀρνηθῶσιν, ὅτι καθ' ἑκάστην αὐτοὶ οὗτοι περιπίπτουσιν εἰς ἀντίφασιν, μεταχειριζόμενοι ἀκουσίως ἐκφράσεις, οἷαι αἱ ἑξῆς: ὑπερήφανον βάδισμα, πονηρὸν βλέμμα, αὐθάδες μέτωπον, βλέμμα τρυφερόν, ὑψηλόφρων μορφὴ κ.τ.λ. ἤτοι ἐκφράσεις χιλιάκις εἰς ὅλας τὰς γλώσσας ἐπαναλαμβανομένας ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, καὶ τότε μόνον ἐχούσας ἔννοιάν τινα ὅταν δεχθῶμεν ὅτι ἡ φυσιογνωμία εἶνε, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς.

Δεχόμενοι τὴν παρατήρησιν ταύτην ὡς ἀληθῆ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀναμιμνησκόμενοι ἐξ ὅσων εἴπομεν εἰς τὰ προηγούμενα φύλλα, ὅτι τὰ διάφορα

εἴδη τῆς γραφῆς συνδέονται πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, ἐξάγομεν τὸ λογικὸν συμπέρασμα, ὅτι ἡ γραφὴ ἀνθρώπου τινὸς ἔχει στενοτάτην ἀναφορὰν πρὸς τὴν φυσιογνωμίαν αὐτοῦ, ἤτις συνήθως ἐκφράζει τὴν στιγμιαίαν διάθεσιν καὶ τὰ αἰσθήματα, ἐν ᾧ ἡ γραφὴ μᾶλλον τὸ ἐν αὐτῷ παραμένον, ἤτοι τοὺς κυρίους χαρακτῆρας τοῦ ψυχικοῦ αὐτοῦ βίου.

Ἡ γνώμη αὕτη, ἡ θεωρητικῶς πιθανή, ἀποδεικνύεται ὀρθὴ καὶ ἐμπράκτως. Πλῆθος διδασκάλων, ἠναγκασμένων νὰ συγκρίνωσιν ἑκατοντάδας γραφῶν, ἐκπλήσσονται βλέποντες ὅτι ἡ γραφὴ εἶνε πιστὴ εἰκὼν καὶ ὁμοίωμα τοῦ ἐξωτερικοῦ παραστήματος καὶ τῶν τρόπων ἑκάστου τῶν μαθητῶν, καὶ ὅτι γραφή τις ἔχουσα γράμματα παχέα, στρογγύλα, ἢ μακρά, λεπτά, ἰσχνὰ καὶ ὀξέα, ἢ βραχέα, κεκαμμένα, ὑβώδη, συνεστάμενα ὡς ἀπὸ ποδῶν κωνώπων, ἢ ῥαδινά, κομψά, εὐχερῶς γεγραμμένα καὶ εὔσχημα, ἀναπαριστᾷ ἐπιτυχῶς ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ διδασκάλου ὡς διὰ μαγείας τὴν εἰκόνα τοῦ μαθητοῦ ἢ τῆς μαθητρίας εἰς οὓς ἀνήκει ἡ γραφή.

Ἐνίοτε ὅμως, κατ' ἐξαίρεσιν, ἡ εἰκὼν δὲν ὁμοιάζει ποσῶς· ἄνθρωπος π.χ. παραστήματος καὶ ἐξωτερικοῦ ὅλως ἀσήμου ἔχει γραφὴν ὅλως ἔντονον καὶ χαρακτηριστικήν, ἕτερος δὲ φαινόμενος στερρὸς καὶ ἄκαμπτος ἔχει ἀπροσδοκήτως γραφὴν προδίδουσαν ἀσθενῆ χαρακτῆρα καὶ κενόν. Παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὅμως τούτοις παρατηρεῖ τις συνήθως βραδύτερον ὅτι καὶ ὁ ἐξωτερικὸς χαρακτὴρ προσηρμόσθη πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς γραφῆς ὑποδεικνυομένην τροπήν, καὶ ὅτι ἡ περὶ τῶν ἀνθρώπων τούτων διάγνωσις τοῦ γραφολόγου ἦτο ὀρθὴ καὶ δικαία.

Ἅπασαι ἐν τούτοις αἱ ζωηραὶ καὶ πειστικαὶ αὗται ἐντυπώσεις δι' ἐκείνους οἵτινες αἰσθάνονται ταύτας εἶνε μᾶλλον ἔμμεσοι καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον καταφανεῖς, ἐξ αὐτῶν δὲ δὲν ἐξάγονται κανόνες οὔτε ἱδρύονται νόμοι. Ἕνεκα τούτου ἡ συνάφεια τῆς γραφῆς πρὸς τὴν φυσιογνωμίαν γίνεται καταφανεστέρα, ἐὰν πρὸς κρίσιν ἡμῶν λάβωμεν ἐξ ὅλων τῶν σωματικῶν ἰδιοτήτων ἀνθρώπου τινὸς ἐκεῖνο τὸ ὄργανον κυρίως δι' οὗ οὗτος γράφει, ἤτοι *τὴν χεῖρα*.

Ἐπὶ τῆς χειρογνωμικῆς, ἤτοι τῆς συμβολικῆς τοῦ ὀργάνου τούτου τοῦ σώματος, δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος δρᾷ καὶ ἐργάζεται, δι' οὗ ἀντεπεξέρχεται κατὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ κυριαρχεῖ αὐτοῦ, ἐσκέφθησαν πολλοὶ καὶ ἔγραψαν. Ἐὰν δὲ ἐξαιρέσωμεν τὰς παρ' ἅπασι τοῖς λαοῖς εὑρισκομένας θεωρίας περὶ τῶν γραμμῶν τῆς χειρὸς καὶ τῆς σημασίας αὐτῶν, εἶνε γεγονὸς βεβαιωμένον ὑπὸ τῆς πείρας, ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ καλλιτέχνου εἶνε διάφορος τῆς τοῦ φιλοσόφου, αὕτη δὲ τῆς τοῦ πολεμιστοῦ ἢ τῆς τοῦ κοινοῦ ἐργάτου. Διαφέρει δὲ οὐ μόνον κατὰ τὴν λειότητα ἢ ἀδρότητα τῆς παλάμης καὶ τοῦ πραγοῦς αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν μορφὴν καὶ τὴν ὄψιν. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ διαιρέσωμεν καὶ τὰς χεῖρας, ὅπως καὶ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τρεῖς κυρίας τάξεις ἢ τύπους, αἵτινες, ὡς εἰκός, ἔχουσι μεταξύ των πολλὰς παραλλαγὰς καὶ ποικιλίας. Οἱ τύποι δὲ οὗτοι εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

Α'. Ἡ *στοιχειώδης χειρ*, ἡ ἔχουσα εὐρεῖαν παλάμην, ὑφὴν ἁδρὰν καὶ σκληράν, βραχὺν ἀντίχειρα, σφαιρώματα τῶν δακτύλων σκληρὰ ἢ ὀλίγον ἀνεπτυγμένα, δακτύλους βραχεῖς, παχεῖς, ἰσχυρούς, ἄκρα τῶν δακτύλων ἀνεπτυγμένα, τετράγωνα ἢ στρογγύλα, τέλος δὲ γραμμὰς ὀλίγας, ἀλλὰ χονδροειδῶς κεχαραγμένας. Τοιαύτη εἶνε ἡ χεὶρ τοῦ πλείονος ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἀριθμοῦ ὅηλ. ἐκείνου ὅστις προώρισται νὰ ἐκτελῇ τὰς χονδροειδεστέρας χειρωνακτικὰς ἐργασίας ἐν ἰδρῶτι τοῦ προσώπου του καὶ ὅστις θεωρεῖται ὡς τὸ ἀναγκαῖον ὑπόστρωμα καὶ ἡ βάσις τοῦ ἑτέρου μικροτέρου ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἔχοντος ὑψηλότερον βίον. Ἄνευ τῶν πρώτων ἀνθρώπων, ὧν συνήθως ἡ ἐργασία μένει ἀφανὴς καὶ ὑποτιμᾶται, ἤθελεν εἶναι ἀδύνατος πᾶσα ἀνωτέρα πνευματικὴ δρᾶσις καὶ ἐπίδοσις τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὰ κρείττω. Αὕτη εἶνε ἡ χεὶρ τοῦ κοινοῦ χωρικοῦ, τοῦ κοινοῦ στρατιώτου, τοῦ ἐργάτου ἐν τοῖς λιθοτομείοις, τοῦ ναύτου καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν χειρωνακτῶν. Ταῦτα δὲ λέγοντες δὲν νοοῦμεν, ὅτι ἐν τῇ κλάσει ταύτῃ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἀπαντῶνται καὶ τύποι χειρός, ἔχοντες ὄψιν ἀνωτέραν τοῦ τύπου τούτου, ἀλλ' ὅτι αἱ τοιαῦται ἐξαιρέσεις ὑποδεικνύουσιν ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον εἶνε περισσότερον τῆς θέσεως αὐτοῦ ἀνεπτυγμένον καὶ ὅτι εἶνε ἄξιον κρείττονος προορισμοῦ.

Ἡ στοιχειώδης χειρ, ὡς εἶνε ἑπόμενον, γράφει στοιχειωδῶς, ἡ δὲ γραφὴ αὐτῆς συνήθως ἔχει τὴν ὄψιν τῆς ἀπαιδευσίας καὶ τῆς πνευματικῆς ἀνελευθερίας. Συνίσταται ἐκ γραμμάτων μεγάλων, γωνιωδῶν, ἀκόμψων, δυσαρμονικῶς μετ' ἀλλήλων συνηνωμένων, καὶ δεικνύει τὴν στενοχωρίαν τοῦ γράφοντος καὶ τὴν ἔλλειψιν ἀνεξαρτησίας, τουτέστιν προσκόλλησιν ἀνωφελῆ εἰς τοὺς καλλιγραφικοὺς κανόνας καὶ τὴν ἐν τῷ σχολείῳ διδασκαλίαν. Ἂν δὲ καὶ ἐνίοτε τὰ γράμματα εἰς τινας περιστάσεις εἶνε μικρά, οὐδέποτε ὅμως εἶνε τόσῳ μικρά, ὅσῳ τῶν ἄλλων τύπων. Ὅταν ἡ γραφὴ αὕτη συνίσταται ἐκ μεγάλων γραμμάτων, οἱ συρμοὶ αὐτῶν, οἱ συνήθως μὴ φέροντες οὐδένα χαρακτῆρα καὶ ἐρριμμένοι ἀτάκτως, δὲν δεικνύουσι βεβαίως μεγαλεῖον ἢ πνευματικὴν ὑπεροχήν, ἀλλ' ἁπλῆν παιδικὴν ἀνικανότητα, δι' ἧς προσπαθοῦσι νὰ διατηρήσωσι τὸ κανονικὸν μέγεθος. Ἡ γραφὴ ὅμως αὕτη καὶ μεθ' ὅλην ταύτην τὴν πτωχείαν δύναται νὰ δεικνύῃ ἱκανὴν ἰδιοτροπίαν, σκληρότητα, δύναμιν

θελήσεως, φιλοπλουτίαν, ἴχνη καλαισθησίας, συνήθως δὲ σωφροσύνην καὶ πρόνοιαν, ἐνίοτε δυσπιστίαν, ἄλλοτε ἰδιορρυθμίαν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀληθῆ πρωτοτυπίαν, διότι αὕτη προϋποθέτει πνευματικὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἐνταῦθα καταχωρίζομεν δεῖγμα στοιχειώδους χειρὸς ἀγαθοῦ χειρώνακτος, ἀπερίττου, ἀκαλαισθήτου, τιμίου δὲ καὶ ἀκριβῶς ἐκπληροῦντος τὰς ἀνατιθεμένας εἰς αὐτὸν ἐργασίας.

Ἐωσοῦ δὲ πῆγων αὐλῶ

Β'. Ἡ *προσφυὴς χεὶρ*. Ταύτης ἡ παλάμη δὲν εἶνε πλατεῖα καὶ ἰσχυρὰ ὅπως τῆς πρώτης, οἱ δάκτυλοι εἶνε μακρότεροι, παρὰ τοῖς πρακτικοῖς τῶν ἀνθρώπων ἔχοντες τὸ ἄκρον πεπλατυσμένον, παρὰ δὲ τοῖς θεωρητικοῖς ὀξύ. Κόμβοι τινὲς τῶν ἀρθρώσεων τῶν δακτύλων προέχουσιν ὑπὲρ τοὺς λοιπούς. Αἱ γραμμαὶ τῆς παλάμης εἰς τὸν τύπον τοῦτον εἶνε διάφοροι, πολυάριθμοι, διακεκομμέναι, συγκεχυμέναι, διατεμνόμεναι, μικραὶ ἢ ἁπλαῖ, καθαραί, ὀλίγαι, ἐπιμήκεις κ. τ. λ. Ἡ χεὶρ αὕτη, ἀπαντῶσα κατὰ διαφορωτάτας παραλλαγάς, ἀνήκει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν μεσαίαν τάξιν τῶν λογίων, ἤτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν ὑπερεχόντων πνευματικῶς τῶν πρώτων, τῶν ἐχόντων στοιχειώδη χεῖρα καὶ εἰς τούτους ὑποτεταγμένων. Οἱ ἔχοντες δὲ τοιαύτην χεῖρα δίδουσιν εἰς τὴν ἄμορφον ὕλην μορφὰς τελειοτέρας, οἷον οἱ ἀρχιτέκτονες, οἱ καλλιτέχναι, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ πλοίαρχοι, οἱ μηχανικοί, οἱ ἐργοστασιάρχαι, οἱ ἔμποροι, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ἰατροί, κ.τ.λ.

Αἱ χεῖρες αὗται ὑποδιαιροῦνται πάλιν εἰς ἐνεργητικὰς καὶ εἰς εὐαισθήτους, ἀναλόγως τῆς δράσεως τοῦ εὐφυοῦς ἀνθρώπου ἢ τῆς εὐαισθησίας αὐτοῦ. Αἱ πρῶται εἶνε ἰσχυρότεραι καὶ τὰ μέρη αὐτῶν εἶνε μᾶλλον ἀνεπτυγμένα· ὁ ἀντίχειρ εἶνε μέγας καὶ πλατύς, φέρων καὶ σφαιρώματα ἀνεπτυγμένα, οἱ δὲ δάκτυλοι ἔχουσι πλατέα ἄκρα, ὑποδεικνύοντα πρακτικὸν καὶ εὐκίνητον πνεῦμα. Αἱ χεῖρες αὗται πλεονάζουσι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, ἐνῷ ἡ δευτέρα ὑποδιαίρεσις, αἱ εὐαίσθητοι, ἀπαντῶσι κυρίως παρὰ τῷ θήλει φύλλῳ. Αἱ δεύτεραι αὗται χεῖρες ἔχουσι λείους τοὺς δακτύλους, τὸν ἀντίχειρα μικρόν, τοὺς δακτύλους μᾶλλον τετραγώνους κατὰ τὸ ἄκρον, ἢ ὀξεῖς ἢ τέλος ᾠοειδεῖς, ὅταν εἶνε τελείως ἀνεπτυγμέναι. Χεῖρες τοῦ τύπου τούτου ἀτελεῖς, ἄσχημοι, δυσαρμονικαί, προδίδουσι προσέγγισιν εἰς τὰς στοιχειώδεις, ἐνῷ τοὐναντίον χεῖρες ὡραῖαι καὶ ἁρμονικαὶ προσεγγίζουσι τὸν τρίτον, τελειότερον τύπον.

Ἡ προσφυὴς χειρ, οὖσα μετρία τὸ μέγεθος καὶ συμμετρικῶς καὶ τελείως ἀνεπτυγμένη, βεβαίως γράφει καὶ προσφυῶς, ἡ δὲ γραφὴ αὐτῆς ἐκτὸς τοῦ πλούτου τῶν μορφῶν εἰς τὰ γράμματα ὑποδεικνύει προπάντων πνευματικὴν εὐκινησίαν, ἐλευθερίαν, ἀνεξαρτησίαν, καὶ ἐν γένει καθιστᾷ τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ γράφοντος καθαρωτέραν καὶ εὐκρινεστέραν, ἀναλόγως τοῦ μέτρου τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως καὶ εὐφυΐας· διότι εἰς τί συνίσταται ἐπὶ τέλους ἡ ἀληθὴς πνευματικὴ παίδευσις εἰ μὴ εἰς τὴν προσκτηθεῖσαν πνευματικὴν ἐλευθερίαν; Ἡ γραφὴ ὅμως τῶν ἐνεργητικῶν χειρῶν φαίνεται εὐκίνητος, ζωηρὰ καὶ ζῶσα, τῶν δὲ πρακτικῶν, τῶν ἐχουσῶν πεπιεσμένους τοὺς δακτύλους, τὰ γράμματα καὶ αἱ λέξεις δὲν χωρίζονται σχεδὸν ἀπ' ἀλλήλων. Χεῖρες ἔχουσαι ἰσχυρὸν πλατὺν ἀντίχειρα καὶ εὐρεῖαν παλάμην γράφουσι γράμματα παχέα καὶ βαρέα, δείγματα ἰσχυρᾶς θελήσεως καὶ αὐτοσυνειδησίας, χεῖρες δὲ φέρουσαι προεχούσας ἀρθρώσεις, ὀξέα καὶ λεπτά, οἷα τῶν κριτικῶν καὶ φιλοσόφων. Ἡ γραφὴ τῆς εὐαισθήτου χειρὸς εἶνε μᾶλλον λοξή, ἡ χάραξις τῶν γραμμάτων εἶνε ἐλαφροτέρα καὶ δεικνύει κατὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ γράφοντος τοὺς γραφολογικοὺς χαρακτῆρας τῆς καλοκαγαθίας, τῆς εὐαισθησίας, τῆς ματαιοδοξίας. Ἐνταῦθα καταχωρίζομεν τὴν ἐξαιρέτως δραστηρίαν προσφυῆ ὑπογραφὴν Ναπολέοντος τοῦ Α'.

Τελειότατος τύπος εἶνε ὁ Γ', ἡ *πνευματώδης* ἢ *ψυχικὴ χεὶρ* ἡ ἔχουσα προμήκεις τήν τε παλάμην καὶ τοὺς δακτύλους, ὡραῖα δὲ ᾠοειδῆ, οὐδέποτε στρογγύλα ἢ τετράγωνα τὰ ἄκρα αὐτῶν. Οἱ κόμβοι τῶν ἀρθρώσεων μόλις εἶνε αἰσθητοί, ὁ ἀντίχειρ καὶ τὰ σφαιρώματα αὐτοῦ κανονικά, οὐχὶ ὅμως καὶ ἱκανῶς ἀνεπτυγμένα. Ἐπὶ τῆς παλάμης βλέπομεν τρεῖς καταφανεῖς συνεχεῖς γραμμάς, τὰς καλουμένας γραμμὰς τῆς καρδίας, τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς ζωῆς, ἀναμίκτους πρὸς ὀλίγας ἁρμονικὰς καμπύλας.

Καθ' ὑπολογισμοὺς τῶν γραφολόγων ὁ δεύτερος τύπος ἀπαντᾷ τέλειος εἰς χιλίους ἀνθρώπους μεταξὺ ἑνὸς ἑκατομμυρίου, ὁ δὲ τρίτος ἐπίσης τέλειος μόλις ἅπαξ μεταξὺ χιλίων χειρῶν τῆς δευτέρας τάξεως. Ὁ τύπος οὗτος τῆς πνευματώδους χειρὸς θαυμάζεται καὶ δικαίως ἐν ταῖς Παναγίαις τοῦ Ῥαφαήλου. Εἰς τὸν τύπον τοῦτον ὑπάγεται ἐπίσης καὶ ἡ χεὶρ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Τιτιανοῦ «Τὸ δηνάριον». Καὶ ὁ ἀπόστολος δὲ Ἰωάννης θὰ εἶχεν, ἐὰν κρίνωμεν ἐξ ὅλης αὐτοῦ τῆς προσωπικότητος, ὁμοίαν χεῖρα. Ἡ πνευματώδης χειρ, ἰδίως δὲ ἡ τελείως ἀνεπτυγμένη, εἶνε ἰδία τῶν εὐγενῶν ἐκείνων, καθαρῶν καὶ ἰδεωδῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἄνευ κακίας καὶ ψεύδους ὑψούμενοι ὑπεράνω τῶν ἐρίδων καὶ φιλονεικιῶν τῶν κομμάτων, ἐμποιοῦσιν εἰς πάντας τὴν ἐντύπωσιν γενναίων ψυχῶν, καταλιπόντες ὄπισθεν αὐτῶν ἀγάπην καὶ σεβασμόν. Ἕνεκα τούτου δὲ ἡ χεὶρ αὕτη καὶ ἀπαντᾷ περισσότερον παρὰ ταῖς γυναιξί, καὶ εἶνε χαρακτηριστικὴ τῶν εὐγενῶν καὶ μετ' αὐταπαρνήσεως εἴς τινα ἰδέαν ἀφοσιουμένων γυναικῶν, τῶν διαχεουσῶν ἐλεημοσύνην καὶ ἐχουσῶν ὑψηλόν τι ἰδεῶδες, οἷον π. χ. ἡ τῆς ἁγίας Ἐλισάβετ. Ὁμοία χείρ, ἀλλὰ μεμιγμένη μὲ χαρακτῆρας τινὰς τῆς προσφυοῦς χειρός, ἤτοι ἀνεπτυγμένη ἰσχυρότερον καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν λοιπὴν ἀτομικότητα, εἶνε καὶ ἡ χεὶρ τῶν μεγάλων τεχνητῶν, οἷον ἡ τοῦ Ῥαφαήλ, ἡ τῶν ἀληθῶν ποιητῶν οἷον ἡ τοῦ Βύρωνος, ἢ τῶν ἐμβριθῶν, σκεπτικῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἐξόχως πνευματωδῶν ἀνδρῶν, ὅταν ὁ πνευματικὸς αὐτῶν βίος στρέφεται περὶ τὸ ὡραῖον καὶ ἀγνὸν ἰδεῶδες.

Γραφαὶ ὅλως πνευματώδεις ἢ ψυχικαὶ εἶνε ἐπίσης σπάνιαι ὅπως καὶ χεῖρες, δεικνύουσιν ὅμως χαρακτῆρα τοῦ ἀτόμου ἀνάλογον. Ἐλλείπει δὲ ὅλως ἀπ' αὐτῶν τὸ ἀδρόν, τὸ ὀξύ, τὸ γωνιῶδες, τὸ πικράδοξον καὶ ὅλως ἰδιορρυθμον τῶν μορφῶν, καὶ περιέχουσι χαρακτῆρας εὐγενεῖς, καθαρούς, ἁπλοῦς, ὡραίους, γράμματα διευθυνόμενα πρὸς τὰ ἄνω καὶ κείμενα ἄνωθεν τῆς γραμμῆς, ἐναρμόνιον ἔντασιν καὶ τόνον εἰς τὰς καταλλήλους χώρας, καὶ ἐν γένει ὡς βάσιν ἔχουσι τὴν ᾠοειδῆ μορφήν, τὴν χαρακτηριστικὴν τῶν προσώπων τῶν εἰκόνων τῆς Παναγίας καὶ τῶν Ἀγγέλων καὶ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος προσώπων. Ἐνταῦθα ὑπάγονται αἱ ὡραῖαι ψυχικαὶ γραφαὶ τοῦ Ῥαφαήλ, τοῦ Σαβοναρόλα

Non chiuna stanel core ilsenoealma ebuona — F. Hieronimo de ferrari

καὶ ἕτεραι προσόμοιαι ἐκ τῶν νεωτέρων χρόνων, ἡ τοῦ Παλαιστρίνα καὶ ἡ τοῦ Κλοπστόκ.

G. P. P. Palestrina — Klopstock

Ὁ βλέπων τὰς γραφὰς καὶ ὑπογραφὰς ταύτας θὰ παρατηρήσῃ βεβαίως εὐθὺς ὅτι αἱ μορφαὶ αὐτῶν ὁμοιάζουσι τὰ μέγιστα πρὸς τὰ ἔντυπα καὶ τὰ γράμματα τῆς καλλιγραφίας, πρᾶγμα ὅπερ εἶνε λίαν φυσικόν. Διότι τί ἄλλο παριστᾷ ἡ καλλιγραφικὴ τέχνη ἢ τὸ ἰδεῶδες τῆς γραφῆς, καθ' ἣν ὁ τυχὸν προσωπικὸς χαρακτὴρ ὑποχωρεῖ, ἀπαραλλάκτως ὅπως ἐξαφανίζεται ἡ προσωπικὴ ἔκφρασις ἀπέναντι τοῦ κλασσικοῦ τύπου εἰς τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Μπελβεδέρε καὶ εἰς τὴν Ἀφροδίτην τῶν Μεδίκων;

Ἐκ τῆς στοιχειώδους λοιπόν, τῆς προσφυοῦς, καὶ τῆς πνευματώδους γραφῆς ἀνάγκη νὰ συμπεράνωμεν καὶ περὶ τόσων εἰδῶν χειρῶν. Ἀλλ' αἱ χεῖρες εἶνε μέρη τοῦ ἓν ἁρμόνιον ὅλον ἀποτελοῦντος σώματος καὶ ἑπομένως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εὕρωμεν πνευματώδη χεῖρα εἰς σῶμα τι βαρύ, ἄξεστον καὶ γωνιώδες, ἢ τοὐναντίον στοιχειώδη χεῖρα εἰς πρόσωπον πνευματῶδες καὶ ὅλως αἰθέριον. Ἐπίσης οὐδόλως δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τὴν Μαργαρίταν τοῦ *Φάυστου* μὲ ῥῖνα γρυπήν, οἷα ἡ τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ, ἢ παχύσαρκόν τινα καὶ κανναβότριχον καὶ κυανόφθαλμον ἄνδρα ὡς Μεφιστοφελῆ, ἢ βραχύν τινα καὶ παχύ, βραχύλαιμον καὶ πληθωρικὸν ὡς Δογκισσῶτον. Ποῖος δὲ ζωγράφος εἵζωγράφισέ ποτε Παναγίαν μὲ ῥῖνα σιμὴν ἢ Ἄγγελον μὲ σῶμα εὐρύστερνον καὶ ῥωμαλέον; Διατί; «Διότι θὰ ἦτο ἄσχημον» ἀπαντᾷ ἕκαστος· Ἀλλὰ διατί μυώδης τις καὶ ῥωμαλέα μορφὴ ἀγγέλου θὰ ἐδείκνυε αὐτὸν ἄσχημον, ἐνῷ ὁμοία μορφή, ἀπαντῶσα εἴτε ἐν τῇ φύσει εἴτε ἐν εἰκόνι καὶ εἰκονίζουσα ναύτην τινὰ ἢ ξυλοκόπον, θὰ ἤρεσκεν ἡμῖν καὶ θὰ ἐφαίνετο ὡραία; Ἡ ἀπάντησις εἶνε *ἁπλουστάτη*· διοτι εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν ἀντίκειται ἡ εἰκὼν πρὸς τὸ πνευματικὸν ὄν τοῦ ἀγγέλου, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀναλογεῖ ἀκριβῶς πρὸς τὸ πνευματικὸν ὄν τοῦ ναύτου, ἤτοι πρὸς τὸν χαρακτῆρά του.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων, χωρὶς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ἔρευναν τῆς ὅλης συμβολικῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἕνεκα ἐλλείψεως χώρου, βλέπομεν καταφανῶς, ὅτι καὶ εἰς τὰς περιστάσεις ἃς δὲν δυνάμεθα εὐθὺς νὰ ἐξηγήσωμεν, οἱ νόμοι τῆς ἁρμονικῆς συναφείας τῆς μορφῆς πρὸς τὸ περιεχόμενον, τοῦ σώματος πρὸς τὸ πνεῦμα, εἶνε βαθέως εἰς τὴν ἐνδόμυχον ἡμῶν αἴσθησιν ἐγκεχαραγμένοι.

[Ἕπεται τὸ τέλος]

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ

ς'.

Φιλίαι καὶ μίσηι, πάθη καὶ αἰσθήματα, κοινωνικότης καὶ περίθαλψις παρὰ τοῖς πιθήκοις.

Οἱ πίθηκοι συνάπτουσι κατὰ βούλησιν φιλίας καὶ πρὸς ὄντα ξένα πρὸς τὸ εἶδος αὐτῶν. Ὁ πλοίαρχος Παὶν διηγεῖται, ὅτι νέος χιμπαντζῆ μετενεχθεὶς παρ' αὐτοῦ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς εἰς Ἀγγλίαν, ἅμα ἐπεβιβάσθη τοῦ πλοίου, ἔδωκε τὴν χεῖρά του εἰς πολλοὺς ναύτας, ἐνῷ εἰς ἄλλους ἀπεποιήθη ταύτην, ἄνευ γνωστῆς αἰτίας, μετ' ἐνδείξεων ὀργῆς καὶ δυσαρεσκείας.

Ἐπίσης καὶ οἱ ἵπποι τοῦ ἱππικοῦ, ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης ἡμέρας, δεικνύουσι τὴν συμπάθειαν ἢ ἀντιπάθειαν αὐτῶν πρὸς τοὺς νέους κληρωτοὺς τοῦ συντάγματος.

Ὑπῆρξαν πίθηκοι μεγίστην δεικνύοντες φιλίαν πρὸς τοὺς φύλακας αὐτῶν, καὶ ἐκδηλοῦντες ταύτην διὰ θωπειῶν. Ἡ θήλεια πίθηκος Μαφούκα ὑπερηγάπα τὸν διευθυντὴν τοῦ ζωολογικοῦ κήπου τῆς Δρέσδης. Ὅτε ἐπλησίασεν ἡ στιγμὴ τοῦ θανάτου, καὶ ἦλθεν ὁ διευθυντὴς νὰ τὴν ἴδῃ, αὕτη τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὸν ἠσπάσθη τρίς, μεθ' ὃ κατεκλίθη δίδουσα αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ ἐκοιμήθη τὸ ὕστατον. Ὁ θάνατός της, λέγει ὁ Τάϊλορ, ἦτο πράγματι ἀνθρώπινος.

Οἱ πίθηκοι ἐκδηλοῦσι τὴν ἀπέχθειαν αὐτῶν πρός τινα εἴδη ζῴων. Οὕτω ὡς ὁ ἄνθρωπος ἀπεχθάνονται τοὺς ὄφεις. Ὁ Ἡρόδοτος παρετήρησε ἐπίσης τὴν ἀπέχθειαν τῶν καμήλων πρὸς τοὺς ἵππους.

Ὁ Οὐζὼ ἀναφέρει τὴν τῶν ἀλεκτορίδων πρὸς τοὺς σφῆκας καὶ τὴν τῶν ἵππων πρὸς τοὺς οἴστρους, ταβάνους κοινῶς. Τὰ τοιαῦτα ὅμως ἐξηγοῦνται διὰ τοῦ ὁρμεμφύτου φόβου τοῦ ζῴου πρὸς τὸ κέντρισμα τῶν ἐντόμων.

Τοὐναντίον εἶναι γνωστὰ πλεῖστα γεγονότα ἀμοιβαίας φιλίας μεταξὺ ἵππων καὶ κυνῶν, μεταξὺ κυνῶν καὶ γάτων συνανατραφέντων, μεταξὺ λεόντων, τίγρεων, ἄρκτων καὶ σκυλάκων, ὧν ὁ θάνατος προὐξένει τοῖς ζῴοις τούτοις θλῖψιν βαθεῖαν καὶ ἐπὶ μακρὸν διατηρουμένην. Ὁ Οὐζὼ ἀναφέρει χῆνά τινα σινικὸν (Anser sinensis) συνδεθέντα διὰ φιλίας πρὸς κυνηγετικὸν κύνα, καίτοι οὗτος εἶχε φονεύσει τὸν ἄρρενα αὐτῆς χῆνα. «Ὁ χὴν καὶ ὁ κύων συνέζων, συνέτρωγον καὶ τὴν νύκτα ὅπως θερμαίνωνται συγκατεκλίνοντο, ὅτε δὲ ὁ κύων μετέβαινεν εἰς θήραν, τὸ πτηνὸν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔπαυε θρηνοῦν τὴν ἀπουσίαν τοῦ φίλου.» Ἐκ τούτου δὲν πρέπει νὰ ἐκπληττώμεθα βλέποντες τοὺς πιθήκους φιλιουμένους πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἰδίᾳ πρός τινας τούτων. Τίνι τρόπῳ δύναταί τις νὰ ἐξηγήσῃ τὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας ταύτας; Ὑφίσταται μυστήριον τῆς ψυχολογίας τῶν ζῴων δυσκόλως κατανοούμενον. Οὐδὲν αἴσθημα, ἀναπτυχθὲν διὰ τῆς ἐπιλογῆς, δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὸ φαινόμενον· ἄξιον ὅμως σημειώσεως εἶναι, ὅτι αἱ συμπάθειαι μεταξὺ διαφόρων εἰδῶν ἀναπτύσσονται μόνον ἐν τῷ κατοικιδίῳ βίῳ, ὅτε τὰ φυσικὰ ὁρμέμφυτα συμμίγνυνται μεθ' ἕξεων νέων, καθὼς καὶ ἐν τῇ ἀπομονώσει.—Ὁ περιορισμὸς μάλιστα μεταβάλλει εἰς ἄκρον τὰ φυσικὰ ὁρμέμφυτα τῶν ζῴων, ἰδίως τὰ τῶν κονίκλων, κυνῶν καὶ κατοικιδίων πτηνῶν.

Ἐν τῇ φυσικῇ καταστάσει, οἱ πίθηκοι ἀποστρέφονται καὶ μισοῦσι πάντα τὰ λοιπὰ ζῷα, ἰδίως δὲ τοὺς λοιποὺς πιθήκους. Οἱ ἀνθρωπόμορφοι πίθηκοι καὶ κατ' ἐξοχὴν ὁ Οὐραγκουτάγκος μισεῖ πάντας τοὺς ἄλλους πιθήκους. Φύσει ἐπιτίθενται κατ' αὐτῶν, καταχρῶνται τῆς ὑπεροχῆς των καὶ τῆς ἰσχύος των. Τύπτουσι, πιέζουσι καὶ πολλάκις φονεύουσι τους μικροτέρους. Ἡ διαγωγὴ των αὕτη, λέγει ὁ Οὐζώ, ἀναμιμνήσκει τὴν σφοδρὰν ἀντιπάθειαν τῶν Ἰρλανδῶν τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τῶν μαύρων. «Θεωροῦσι, λέγει ὁ Μπροδερίπ, τὰς συγγενεῖς φυλάς, ὡς γελοιογραφίας τῆς ἰδίας αὐτῶν φυλῆς, καὶ ὀργίζονται διὰ τοῦτο.» Τοιαῦτα ἐθνικὰ μίση εἶναι κοινότατα μεταξὺ τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν. Τοιοῦτο μῖσος τρέφουσιν οἱ ἐρυθρόδερμοι τῆς βορείου Ἀμερικῆς κατὰ τῶν Ἐσκιμώων· ὅμοιον μῖσος ἔτρεφον καὶ οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Σκανδιναυίας κατὰ τῶν Λαπώνων. Καὶ μεταξὺ δὲ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν παρατηροῦνται τοιαῦτα αἰσθήματα ἀποστροφῆς.

Οἱ πίθηκοι ὀργίζονται καὶ ἐκδηλοῦσι τὸν θυμόν των διὰ πράξεων ὁμοίων ταῖς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀνεφέρομεν ὅτι ὁ φαλακρὸς χιμπαντζῆ τοῦ Δουσαγιοῦ προετίμα φαγητά τινα, καὶ ὁσάκις ἐδίδετο αὐτῷ τροφὴ μὴ ἀρεστὴ, ἀνυπομόνει, ἔρριπτε κατὰ γῆς τὸ προσφερόμενον, ἔτυπτε τὸν πόδα καὶ ἐξέβαλεν ἰδίαν τινὰ κραυγήν. «Ἐφέρετο, λέγει ὁ Δουσαγιοῦ, ὡς κακοκνατεθραμμένον παιδίον.» Ὁ οὐραγκουτάγκος τοῦ ἰατροῦ Ἄβελ ὠργίζετο ὁσάκις δὲν τῷ ἐδίδετο ὁ αἰτηθεὶς καρπός, ἐκυλίετο κατὰ γῆς ὡς ὠργισμένον παιδίον, ἐκβάλλων ὀξείας κραυγάς· μεθ' ὃ ἐκρύπτετο. Καὶ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ οἱ πίθηκοι ἐκδηλοῦσι τὴν ὀργὴν καὶ τὸ μῖσος αὐτῶν. Οἱ πράσινοι πίθηκοι, ἢ καλλίτριχες, οὓς κατεδίωκεν ὁ Ἄδανσον εἰς τὰ δάση τῆς Σενεγάλης, συνωφρυοῦντο, ἔτριζον τοὺς ὀδόντας καὶ ἐκραύγαζον ἐξ ὀργῆς. Περὶ τῆς ὀργῆς τῶν πιθήκων δύναταί τις νὰ πεισθῇ ἐν τοῖς θηριοτροφείοις· μόλις ἐρεθίσῃ τις τούτους, ῥίπτονται κατὰ τῶν κιγκλίδων, κροτοῦσι τοὺς ὀδόντας καὶ μυρίους ποιοῦσι μορφασμούς. «Λαίμαργος ὡς πίθηκος» εἶναι φράσις παροιμιώδης. «Οἱ φιλόσοφοι, λέγει ὁ Οὐζώ, οἵτινες διϊσχυρίζονται ὅτι οἱ πίθηκοι ἅπαξ λαβόντες πεῖραν τῶν μεθυστικῶν ποτῶν, δὲν πίνουσιν ἐκ νέου ἐξ αὐτῶν, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ποθοῦσι νὰ δώσωσιν ἡμῖν μαθήματα ἠθικῆς καὶ οὐχὶ νὰ περιγράψωσι τὴν ἀλήθειαν. Πάντες οἱ ἐξημερωθέντες πίθηκοι πίνουσι μετ' εὐχαριστήσεως οἶνον καὶ οἰνόπνευμα. Ἂν δὲ δύνανται, πίνουσι καὶ μόνοι, καὶ μεθύσκονται μετ' εὐχαριστήσεως. Μεθ' ὅλας δὲ τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ τὰς ποινὰς ἐξακολουθοῦσι πίνοντες. Ἡ μέθη των εἶναι ὁμοιοτάτη πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου· τὰ σκέλη ὑποτρέμουσι καὶ στηρίζουσι κακῶς τὸ σῶμα, ἡ γλῶσσα καθίσταται ἁδρὰ καὶ αἱ κινήσεις ἀκανόνιστοι.»

Οὐ μόνον δὲ οἱ πίθηκοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ζῷα μεθύσκονται, οἷον οἱ ὄνοι καὶ οἱ ἵπποι, καὶ οἱ κύνες αὐτοί, οἵτινες ἂν καὶ ἀποποιοῦνται τὸν οἶνον ἀρέσκονται ὅμως εἰς τὰ σακχαρώδη ποτά.

Εἴδομεν ὅτι οἱ πίθηκοι τῶν διαφόρων εἰδῶν ἀλληλομισοῦνται· οἱ πίθηκοι ὅμως ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἐκτὸς ἂν ἐρωτική τις ὁρμὴ τοὺς καταστήσῃ ἀντιπάλους, ἀγαπῶνται καὶ περιθάλπουσιν ἀλλήλους. Πάντα δὲ τὰ ζῷα τὰ κεκτημένα συλληπτικὰ ὄργανα ἀλληλοβοηθοῦνται. Οὕτως ὁ ἐλέφας διὰ τῆς προβοσκίδος του βοηθεῖ τοὺς ἄλλους ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῶν ἐμποδίων καὶ περιθάλπει κατά τι καὶ αὐτοὺς τοὺς πληγωμένους.

«Αἱ χεῖρες ἰδίως, λέγει ὁ Οὐζώ, εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄργανον τῆς περιθάλψεως.» Πράγματι παρατηροῦμεν ὅτι, κατὰ γενικὸν κανόνα, πάντα τὰ ζῷα τὰ ἔχοντα συλληπτικὰ ὄργανα, κέκτηνται αἰσθήματα κοινωνικά. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ξυλοκόπα μεταξὺ τῶν πτηνῶν (ψιττακός, δρυκολάπτης κτλ.) καὶ οἱ κόρακες οἵτινες μεταχειρίζονται ἐπιδεξιώτατα τοὺς πόδας αὐτῶν. Ἴσως δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ἔντομα ὀφείλουσι τὴν διανοητικὴν αὐτῶν ὑπεροχὴν εἰς τὰς συλληπτικὰς αὐτῶν σιαγόνας, ὡς ὁ ἄνθρωπος τὰ κοινωνικὰ αὐτοῦ ὁρμέμφυτα εἰς τὰς χεῖρας. «Ἡ χεὶρ τοῦ ἀνθρώπου ἀνέπτυξε τὸν ἐγκέφαλον,» εἶπεν ὁ Γρασιολέ.

Ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης ἡλικίας οἱ πίθηκοι τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ἀλληλοβοηθοῦνται, ὡς οἱ ἄνθρωποι, πολλάκις δὲ καὶ οἱ τῆς αὐτῆς φυλῆς, συχνότατα δὲ σχηματίζουσιν ἄλυσον μεταβιβάζοντες ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα τοὺς καρποὺς οὓς εὑρίσκουσιν ἢ κλέπτουσι. Κατὰ τὸν περιηγητὴν Καίσαρα Μορένον κατοικήσαντα ἐπὶ μακρὸν εἰς Σουμάτραν, οἱ φοβερώτεροι ἐχθροὶ τῶν κατοίκων τῆς νήσου, κατὰ τῶν ὁποίων δυσκόλως ἀντεπεξέρχονται οἱ ἄνθρωποι, εἶναι αἱ ἀγέλαι τῶν πιθήκων, αἱ καταστρέφουσαι τοὺς κήπους καὶ λεηλατοῦσαι καὶ αὐτὰς τὰς οἰκίας ὁσάκις τὰς εὕρωσιν ἀνοικτάς. Δι' οὐδεμιᾶς φράκτης δύναται νὰ παρεμποδίσῃ τις τὴν καταστροφήν. Σχηματίζοντες οἱ πίθηκοι ἄλυσον, ἀναρριχῶνται εἰς τοὺς τοίχους, εἰσέρχονται διὰ τῶν παραθύρων καὶ ἁρπάζουσι πᾶν ὅ,τι ἀρέσκει αὐτοῖς. Μετὰ ταῦτα δύναταί τις νὰ ἴδῃ τούτους, διανεμομένους τὰ λάφυρα, παίζοντας διὰ τῶν κεχρωματισμένων ὑφασμάτων, ἢ τῶν στιλπνῶν μεταλλικῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἀρέσκουσιν αὐτοῖς λίαν.

Διανέμονται τὰ τεμάχια τῶν ὑφασμάτων καὶ τὰ λοιπὰ λάφυρα φιλονεικοῦντες, πολλάκις μάλιστα καὶ περιβάλλονται ταῦτα διὰ γελοιωδεστάτου τρόπου, μεθ' ὃ ὡς παιδία βαρυνθέντα τὸ παιγνίδιον, ἐγκαταλείπουσι ταῦτα ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων ἢ τὰ ῥίπτουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μηδόλως φροντίζοντες πλέον περὶ αὐτῶν. Οἱ πίθηκοι φαίνονται κλέπτοντες ἐξ ὁρμεμφύτου, ἐξ εὐχαριστήσεως ἢ καὶ πολλάκις πρὸς κορεσμὸν τῆς λαιμαργίας των· διότι γνωρίζουσι κάλλιστα νὰ λεηλατῶσι τὰς ἀποθήκας, ἀφαιροῦντες πάντα τὰ τρόφιμα μετὰ τέχνης καὶ ὁμονοίας λῃστρικῆς συμμορίας. Κατὰ τὰς λεηλασίας των διατηροῦσι πειθαρχίαν τινά, ἔχουσι προσκόπους καὶ σκοποὺς εἰδοποιοῦντας αὐτοὺς ὅταν ὀφείλωσι νὰ φύγωσι, καὶ οἵτινες ἐκτελοῦσι τὸ καθῆκόν των μετὰ μεγίστης ἐπιδεξιότητος.

Ὁ Οὐλοὰ εἶδεν ἓξ καὶ ὀκτὼ πιθήκους κρατουμένους διὰ τῶν χειρῶν ὅπως διέλθωσι ἀκινδύνως τοὺς ποταμούς. «Οἱ πίθηκοι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ εἶναι χαριέστατοι, λέγει ὁ Δαμπιέ. Ὅτε εἰσηρχόμεθα εἰς τὸ δάσος ἐλάμβανον στάσεις γελοιωδεστάτας. Ὅταν τὰ δένδρα ἀπεῖχον ἀλλήλων ἢ διεχωρίζοντο διὰ ποταμοῦ, ὅπως εὐκολώτερον πηδήσωσιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον, ἀπεδείκνυον καταπληκτικὴν ἐπιδεξιότητα. Ἅπασα ἡ ἀγέλη ἐσχημάτιζε ἄλυσον διὰ τῆς συγκρατήσεως τῶν χειρῶν καὶ τῶν οὐρῶν. Εἷς ἐκ τῶν πιθήκων ἐκράτει διὰ τῶν χειρῶν ὑψηλὸν κλάδον, οἱ λοιποὶ ἐκρέμαντο κραδαινόμενοι ὡς ἐκκρεμές, οὗτινος αἱ αἰωρήσεις βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον αὐξάνονται, μέχρις οὗ ὁ τελευταῖος πρὸς τὰ κάτω κατώρθωνε νὰ λάβῃ διὰ τῶν χειρῶν τοὺς ταπεινοτέρους κλάδους τοῦ πλησιεστέρου δένδρου. Ὅταν οὗτος ἐκρατεῖτο στερρῶς, ὁ ὑψηλὰ κρατούμενος ἀφίνετο νὰ καταπέσῃ εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἁλύσεως· ἀλλ' ἀμέσως ἀναρριχώμενος ἐπὶ τῶν συντρόφων ἀφικνεῖτο συγχρόνως μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τοὺς κλάδους. Καὶ οὕτω καθεξῆς βαθμηδὸν πάντες σχεδὸν συγχρόνως ἀφικνοῦντο εἰς τὸ τέρμα χωρὶς νὰ θίξωσιν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὸ ἔδαφος.»

Οἱ περιηγηταὶ διηγοῦνται ὅτι οἱ πίθηκοι συναγείρουσι τοὺς πληγωνομένους εἰς τὰς ἀλληλομαχίας των. Ὁ ἱεραπόστορος Σαβὰζ παρετήρησε τὸ τοιοῦτον συμβαῖνον εἰς τοὺς χιμπαντζῆ. «Ὅταν ἡ πληγή, λέγει, δὲν ἐπιφέρῃ ἀμέσως θάνατον, σταματῶσι τὴν ῥοὴν τοῦ αἵματος θέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς πληγῆς, ἐὰν δὲ οὕτω δὲν ἐπιτυγχάνουσι, ἐπιθέτουσι φύλλα καὶ χλόην».

Ὅτε ὁ Κοὺκ εὑρίσκετο εἰς νῆσον Τάννα σκοπός τις ἐπυροβόλισε κατὰ τῶν ἰθαγενῶν. Εἷς τούτων πληγωθεὶς κατέπεσε· δύο ἐκ τῶν συντρόφων του ὠπισθοχώρησαν διὰ νὰ τὸν λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν· ἔφερον αὐτὸν εἰς τὴν πηγὴν καὶ ἀφοῦ ἔπλυνον τὴν πληγήν του τὸν ἐγκατέλειψαν. Ἡ περίθαλψις αὐτῶν κατ' οὐδὲν ὑπερτέρει τὴν τῶν χιμπαντζῆ.

Γιγνώσκομεν ὅτι αἱ ἐκ τῆς θήρας βιοῦσαι φυλαὶ προσπαθοῦσι νὰ καταλάβωσι χώρας. Πάντες σχεδὸν οἱ πόλεμοι τῶν ἐν νηπιώδει καταστάσει διατελούντων λαῶν, ἀφορμὴν ἔσχον τὴν κατάληψιν χωρῶν κεκτημένων θηράματα, ὧν διισχυρίζοντο ὅτι ἦσαν κύριοι, ἢ ἐπεζήτουν τὴν κατάκτησιν. Ἐπίσης καὶ οἱ μεγάλοι πίθηκοι, ἰδίᾳ δὲ οἱ γορίλλοι καταδιώκουσιν οὐ μόνον τοὺς λοιποὺς πιθήκους ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια θηρία. Πρὸς ἐκδίωξιν αὐτῶν ἐνεργοῦσιν ἄριστα καὶ

κατορθοῦσι νὰ κατέχωσι μόνοι τοὺς χώρους ἐν οἷς βιοῦσι. Καὶ αὐτὸς ὁ ἐλέφας φεύγει πρὸ αὐτῶν. « Ἡ ὑπεροχὴ τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς τακτικῆς ὡς καὶ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς ζῴοις, εἶνε καταφανεστάτη» παρατηρεῖ ὁ Οὐζώ.

Ἕπεται τὸ τέλος.

...Α.

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ

Μιὰ μάνα ἐγέννησε παιδί, μονάκριβο παιδάκι,
τὸ 'γέννησε, τ' ἀνάθρεψε μὲ τῆς καρδιᾶς τὸ γάλα,
νανούρισε τὸν ὕπνο του μὲ πόνο καὶ λαχτάρα
καὶ μέτραγε ταῖς ὧραις του ὡς ποῦ νὰ μεγαλώσῃ.
Πέντε χρονῶνε τώκανε κι' ἀρρώστια δὲν τὸ βρῆκε
καὶ μέσ' 'ς τὰ πέντε ἀρρώστησε καὶ πέφτει τοῦ θανάτου.
—Ἄχ Νικόλα, πρόφθασε καὶ γιάνε τὸ παιδί μου,
κι' ἂν τοῦ χαρίσῃς τὴ ζωὴ θὲ νὰ σοῦ φέρω τάμμα
λαμπάδα σὰν τὸ μπόϊ του 'ς τὰ πόδια σου νὰ καίῃ.
Κι' ὁ ἅγιος δὲν τὴν ἄκουσε κι' ὁ Θεὸς δὲν τὴν ἀκούει
κι' ὁ Χάρος ἦλθε μιὰ νυχτιὰ καὶ πῆρε τὴ ζωή του
κ' ἔχασ' ἡ μάνα τὸ παιδί καὶ τὸ μονάκριβό της.
Θέ μου, ποὺ δίνεις 'ς τὴν καρδιὰ κάθε χαρὰ καὶ πόνο
λυπήσου τὴ μανούλα του καὶ παρηγόρησέ την...
Παρηγορεῖτ' ὁ χωρισμὸς καὶ γιαίνει κάθε πόνος
μὰ ὁ πόνος τοῦ μονάκριβου παρηγοριὰ δὲν ἔχει!
Τὸ κλαίγ' ἡ μάνα ἀπὸ βραδὺς ὡς πού νὰ ξημερώσῃ
καὶ μέσα 'ς τὰ χαράγματα τραβάει 'ς τὸ κοιμητῆρι
καὶ 'ς τὸ μικρὸ τὸ μνῆμά του γονατισμένη κλαίει·
—Παιδάκι μου, τί σοὔκανα καὶ μ' ἄφησες μονάχη;

'Σ τὴν τόση παραπόνεσι, 'ς τὴ λαύρα τῆς καρδιᾶς της
κουράστηκαν τὰ μάτια της νὰ κλαῖνε νύκτα-μέρα
κ' ἐκλείσανε τὰ βλέφαρα καὶ τὴν ἐπῆρ' ὁ ὕπνος
κ' ἔφερ' ὀνείρατα γλυκὰ 'στὴν ὀρφανὴ τὴ μάνα:
Τῆς φάνηκε πὼς ἤτανε 'στὸ κοιμητῆρι μέσα
κι οὔτε κιβούρια φαίνονταν κι' οὔτε σταυροὶ καὶ πλάκες
κι' οὔτε κλαψάρικαις ἰτιαὶς καὶ μαῦρα κυπαρίσσια,
μόν' ἦταν ἀνθοστόλιστα μικρὰ περιβολάκια
καὶ 'στὸ καθένα μιὰ ψυχὴ 'στὰ κάτασπρα 'ντυμένη
μὲ τὴ θωριὰ ποὺχε 'στὴ γῆ πρὶν ν' ἀπελάνῃ ἀκόμα.
Ἡ μαύρη μάνα ἐκύτταγε γιὰ ναῦρῃ τὸ παιδί της
καὶ νά, τὸ βλέπει 'στὴ γωνιὰ 'ς ἕνα περιβολάκι
ποὺ σκάλιζε κ' ἐπότιζε κι' ἀποσωσμοὺς δὲν εἶχε.
Κανένας δὲν εἰμπόρεσε τὸ δρόμο της νὰ φράξῃ
καὶ τρέχει 'στὸ παιδάκι της, 'στὴν ἀγκαλιὰ τὸ σφίγγει·
—Παιδάκι μου, τί σοὔκανα καὶ μ' ἄφησες μονάχη;
δὲν μοῦ 'μιλεῖς παιδάκι μου δὲν 'νοιώθεις τὰ φιλιά μου;
Γιατ' εἶν' τὰ 'μάτια σου θολά, τὰ 'μάτια σου κλαμένα
κ' ἕνα πικρὸ παράπονο 'στὴν ὄψι σου σκορπιέται;
—Μανοῦλα μου, δὲν μ' ἀγαπᾷς, δὲν μ' ἀγαπᾷς καθόλου.
—Τί λές, καλὸ παιδάκι μου, τί λὲς γλυκὸ παιδί μου;
Ἡ μάνα σου δὲν σ' ἀγαπᾷ ποὺ κλαίγει νύκτα-μέρα;
ποὺ κάθ' αὐγὴ 'ς τὸν τάφο σου γονατισμένη στέκει
καὶ πλένουνε τὴν πλάκα σου τὰ δάκρυα ἀπ' τὴν καρ-
[διά της
κι' ἀφοῦ τὴν πλάκα πλένουνε κυλοῦν κατὰ τὸ χῶμα
κι' ἀτέλειωτα ποτίζουνε τὸ μαῦρο κυπαρίσσι;
Τί λὲς καλὸ παιδάκι μου, τί λὲς γλυκὸ παιδί μου;
—Μανούλα μου, δὲν μ' ἀγαπᾷς, δὲνμ' ἀγαπᾷς καθόλου·
θωρεῖς τριγύρω τοὺς ἀνθοὺς καὶ τὰ περιβολάκια;
αὐτ' εἶν' οἱ τάφοι τῶν παιδιῶν ὅσα μικρὰ πεθαίνουν.
Τὰ παίρνει ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴ γῆ καὶ γίνοντ' ἀγγελούδια,
τοὺς δίνει καὶ μιὰ πτῆχυ γῆ νὰ σκέβουν νὰ ποτίζουν,
καὶ κάθε αὐγὴ τοῦ φέρνουνε 'ς τὰ πόδια του λουλούδια
καθένα ἀπ' τὸ περβόλι του κι' ἀπὸ τὰ λούλουδά του·
κι' ὅπου παιδὶ δὲν εἰμπορεῖ λουλούδια νὰ τοῦ φέρῃ
οἱ ἅγιοι τὸ μαλόνουνε κι' οἱ ἄλλοι τ' ἀποδιώχνουν
καὶ δὲν τ' ἀφίνουνε νάλθῃ 'μπροστὰ 'ς τὸν ἅγιο θρόνο
ποὺ κάθετ' ὁ πατέρας μας κι' ὅλης τῆς γῆς πατέρας.
Εἶχα κ' ἐγὼ μανούλα μου μιὰ φτωχικὴ ἀνεμώνη
κ' ἔχυθες ποὺ ἤλθες κ' ἔκλαιγες γονατιστὴ 'στὴ πλάκα
ἐστάλαξ' ἕνα δάκρυο 'στὴν ἀνεμώνη ἐπάνω
καὶ τόση φλόγα τώκαιγε τὸ δάκρυό σου ἐκεῖνο
ποὺ μάρανε τὸ λούλουδο καὶ τοῦπεσαν τὰ φύλλα.
Τώρα σὰν θάλθ' ἡ χαραυγὴ καὶ θἄλθουν κ' οἱ ἀγγέλοι
καὶ κράξουν ὅλα τὰ παιδιὰ νὰ φέρουν τὰ λουλούδια,
τί λούλουδο, μανούλα μου, θἄχω κ' ἐγὼ νὰ φέρω,
ἀφοῦχα ἕνα μοναχὸ καὶ τῶκαψες κ' ἐκεῖνο
μὲ τὰ θερμά σου δάκρυα;..
Ἐξύπνησ' ἡ μητέρα
κ' ἔχασε τὸ παιδάκι της μαζῆ μὲ τ' ὄνειρό της...
Μάνα φτωχή, μάνα ὀρφανή, δυστυχισμένη μάνα,
κατάπιε τα τὰ δάκρυα μὴν τύχῃ καὶ σταλάξουν,
γιατ' ἔχουν φλόγα κι φωτιὰ κι' ὅπου κι' ἂν πέσουν
[καίνε!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατασκευὴ ἀδαμάντων ἐκ τῆς σακχάρεως. Θερμαίνοντες εἰς ὑψηλοτάτην θερμοκρασίαν τὸν διὰ καύσεως τοῦ σακχάρου προελθόντα ἄνθρακα κατώρθωσαν νὰ παραγάγωσιν ὡραιοτάτους κρυστάλλους δυναμένους νὰ χαράξωσι τὸν χαλαζίαν καὶ τὸ τοπάζιον. Ὁ ἐξ Ἐδιμβούργου κ. Μάρσδεν πιστεύει ὅτι κατεσκεύασεν ἀδάμαντα ἐκ τῆς σακχάρεως ποιούμενος χρῆσιν τῆς ἀκολούθου μεθόδου.

Ὑποβάλλει εἰς ὑψηλοτάτην θερμοκρασίαν ἐπὶ ἓξ ὥρας μίγμα ἄνθρακος σακχάρου καὶ νιτρικοῦ ἀργύρου. Μετὰ τοῦτο ἐπιφέρει βραδεῖαν ψύξιν καὶ ἀφαιρεῖ τὸν ἄνθρακα διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος. Τὸ ὑπολειφθὲν συνίστατο ἐξ ἄνθρακος, γραφίτου καὶ τινων λαμπρῶν κρυστάλλων, οἵτινες εἶναι ἀναμφιβόλως ἀδάμαντες κατὰ τὸν κ. Μάρσδεν, διότι χαράττουσι τὸν σάπφειρον. Ἐργαζόμενοι ἐπὶ μεγαλειτέρου ποσοῦ ὕλης, ἴσως κατορθώσωσι νὰ κατασκευάσωσι μεγαλειτέρους κρυστάλλους, οὓς νὰ χρησιμοποιήσωσιν ἀντὶ τοῦ ἀδάμαντος.

Ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν αὐτογράφων, τὰ ὁποῖα ἔχει ἡ Ἀδελίνα Πάττη, αἱ ἰταλικαὶ ἐφημερίδες ἀνεγράφουσι τὰ ἑξῆς· «Καλή μου Ἀδελίνα! Τίποτε δὲν μοῦ φαίνεται εὐκολώτερον ἢ τὸ νὰ γράψω ἰδέαν τινὰ εἰς τὸ λευκωμά σου· ἰδέαν ἡ ὁποία ποτὲ δὲν μοῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ κεφάλι, δηλ. νὰ σὲ τιμῶ ὡς ἀξιολάτρευτον πλάσμα, νὰ θαυμάζω τὰ μαγικά σου θέλγητρα καὶ νὰ μένω διαρκῶς ὁ φίλος σου Γ. Ροσίνης».—Ἐν Πκρισίοις 16 Φεβρουαρίου 1864. Ὁ Μάϋερβερ ἔγραψεν· «Ὁ εὐγνώμων συγγραφεὺς προσφέρει τὰ σεβάσματά του εἰς τὴν πολυθέλγητρόν του Δινόραν καὶ ἐκφράζει εἰς αὐτὴν τὸν θαυμασμόν του». Ὁ Ἕκτωρ Βερλιόζ ἠρκέσθη νὰ γράψῃ: «Oportet pati». Οἱ λατινισταὶ ἐξηγοῦσι τοῦτο «Ἔχομεν ἀνάγκην τῶν παθῶν,» οἱ δὲ φιλόμουσοι «Ἔχομεν ἀνάγκην τῆς Πάττη.»

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886— 666

Ἀριθ. 574 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΑ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι, φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 28 Δεκεμβρίου 1886

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Διήγημα

Ὁ ἄνεμος ἐγόγγυζεν ἐπὶ τῶν στεγῶν, ὡσεὶ ἐξέχεε τοὺς ὀλοφυρμούς, οὓς συνήντησε καὶ συναπεκόμισε κατὰ τὴν θυελλώδη διὰ χωρίων καὶ πόλεων *διάβασιν* αὐτοῦ.

Τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ· ἀλλ' ἡδεῖα θερμότης ἐπεκράτει ἐν τῷ ἐστιατορίῳ ἀθηναϊκῆς τινος οἰκίας, οὗ αἱ τῶν παραθύρων ὕαλοι εἶχον ἐφιδρώσῃ ἔσωθεν καὶ θαμβωθῇ.

Ἐπὶ ἕδρας, παρὰ τὴν ἐν τῷ μέσῳ στρογγύλην τράπεζαν, πρὸ τῆς μαρμαρίνης ἑστίας, ἐκάθητο νωχελῶς νεᾶνίς τις. Διὰ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιχανοῦ θωπεύουσα τὸ κάτω χεῖλός της, ὡσεὶ ἀπεφύλλιζε τριαντάφυλλον, ἐν βαθείᾳ σκέψει, παρετήρει τὰς πορτοκαλόχρους τῆς πυρᾶς φλόγας.

Αἴφνης ἀποφασιστικῶς ἐγερθεῖσα:

— Θὰ τοῦ γράψω! ἐψιθύρισε.

Καὶ ἐξελθοῦσα ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον φέρουσα μελανοδοχεῖον καὶ χάρτην καὶ γραφίδα.

Πόσον ὡραία ἦτο κεκλιμένη οὕτω ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἐν ᾧ ἡ ταχεῖα καὶ εὐώδης ἀναπνοή της συνωδευε μόνη, ἐνῷ τῇ σιγῇ τοῦ δωματίου, τὸν ἐπὶ τοῦ χάρτου τριγμὸν τῆς γραφίδος καὶ τὸν σπινθηρισμὸν τῶν ἐν τῇ ἑστίᾳ δαυλῶν! Ἔφερεν ἁπλῆν ἐκ μερινοῦ ἐσθῆτα μετὰ περιστηθίου ἐκ λευκῆς φλανέλας, ὑφ' ὃ διεγράφετο τὸ εὐμελὲς καὶ παρθενικὸν αὐτῆς στῆθος. Ἡ μέλαινα καὶ χλιδῶσα κόμη της κατέπιπτεν εἰς δύο βαρείας πλεξίδας, ἀνυποτάκτους, ἃς ἀνετίνασσεν ὀπίσω διὰ χαριέσσης τῆς κεφαλῆς κινήσεως. Εἶχε σύμμετρα τὰ χαρακτηριστικά, τὸ μέτωπον γοητευτικὸν τὴν καμπυλότητα, ἀμέσως φέρον εἰς τὸν νοῦν τὴν εὐφυΐαν, ὡς ὡραῖον δοχεῖον τὸ ἄρωμα. Οἱ μεγάλοι καὶ βαθέως καστανοὶ ὀφθαλμοί αὐτῆς εἶχον ἁπλανές πως τὸ βλέμμα διότι ἦσαν μύωπες, ἀλλ' εἶχον τὴν μυωπίαν ἐκείνην, ἥτις μετὰ τόσης χάριτος ἡμικλείει τοὺς ὀφθαλμούς, ὥστε καθίστανται ἀληθὲς θέλγητρον. Ἦτο ὡραία οὐ μόνον τὴν κεφαλήν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα, καὶ εἶχε τὸ σπάνιον χάρισμα νὰ εἶνε παρικαλλὴς καὶ ὀρθία καὶ καθημένη.

Ἡ νεᾶνις ἔγραφε πυρετωδῶς, βαθέως συγκεκινημένη· χαράξασα ἐν σπουδῇ τὰς τελευταίας λέξεις ἔλαβεν ἐπιστολικὸν χάρτην καὶ ἀντέγραψε τὴν ἐπιστολήν. Εἶτα δὲ διὰ τρεμούσης χειρὸς ἔγραψεν ἐπὶ φακέλλου:

Κύριον Ἕκτορα Φιλανθρωπινὸν
μουσικὸν

Ἐνταῦθα

Μεθ' ὃ ἀνέγνω τελευταῖον τὴν ἐπιστολήν· τόσον δὲ πλησίον τῶν μυωπαζόντων ὀφθαλμῶν ἐκράτει τὸν χάρτην ὥστε τὰ χείλη της ἐπέψαυον αὐτόν, ὡσεὶ ἠσπάζοντο τὰς περιπαθεῖς λέξεις.

Αἴφνης ἠκούσθησαν βήματα, πρὶν δὲ προφθάσῃ νὰ κρύψῃ ἡ νεᾶνις καὶ τὴν ἐπιστολήν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον διὰ τῆς ἀνοικτῆς ἀφεθείσης θύρας ὁ θεῖός της Πανάρετος, ὅστις μετὰ τὸν οἰκεῖον χαιρετισμόν, ἰδὼν αὐτὴν ἀμηχανοῦσαν καὶ τεταραγμένην ἔρριψε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ αἰτίου τῆς ἀμηχανίας, πλησιάσας δ' ἔλαβεν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆς τὴν ἐπιστολήν.

*
* *

Ὁ εἰσελθὼν ἦτο ὑψηλοῦ μᾶλλον ἀναστήματος, τεφρίζον ἤδη ἔχων τὸ γένειον καὶ τὴν κόμην κεκαρμένην, σπινθηροβολοῦντας δὲ καὶ ἀνησύχους τοὺς ὀφθαλμούς. Ἦτο τμηματάρχης ἔν τινι ὑπουργείῳ ἀπὸ ἐτῶν. Ἐν τῷ πελάγει, τὰ κύματα πλήττουσιν ἀφρίζοντα τὸ σκάφος, ἀλλ' ἄν τι ἐξ αὐτῶν εἰσολισθήσῃ εἰς τὸ πλοῖον καὶ κατέλθῃ εἰς τὸν ἄντλον σήπεται ἐκεῖ θολὸν καὶ δυσῶδες, τὸ ἀεικίνητον τέως καὶ ἐλεύθερον πόντιον κῦμα, τὸ ἀντανακλῶν τὸν οὐρανόν. Τοιοῦτος ἄντλος εἶνε ἡ δημοσία ὑπηρεσία, ἐν ᾧ ἐλίμνασαν καὶ λιμνάζουσι τόσοι χαρακτῆρες καὶ πνεύματα. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, πλήρης πυρὸς καὶ ἐνθουσιασμοῦ πρὸ εἰκοσιπενταετίας, ἐδημοσίευσεν ἔργα, προοιωνίζοντα ἕνα τῶν ἀρίστων ποιητῶν τῆς νέας Ἑλλάδος. Ἀλλ' εἶχε μητέρα καὶ ἀδελφὴν καὶ ἡ περὶ τοῦ ἐπιουσίου μέριμνα κατέπνιξε τὴν ποίησιν· ἦτο εἷς ἐκ τῶν ἡττημένων τῆς τύχης, περὶ τῶν ὁποίων μέγας τις κριτικὸς εἶπεν: ὁ ποιητὴς ἀποθνήσκει νέος καὶ ἐπιζῇ ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' ἡ ὑπηρεσία δὲν εἶχεν εἰσδύσῃ μέχρι τῆς καρδίας του· ὑπὸ τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ὑπαλλήλου ἐπέζη ὁ λάτρης τοῦ καλοῦ, οὐχὶ μὲν ὅπως τὸ ἐκφράζῃ, ἀλλ' ὅπως τὸ αἰσθάνηται καὶ τὸ ἀπολαμβάνῃ.

Ἄγαμος μείνας, συνεκέντρωσεν ὅλην τὴν ἀγάπην του ἐπὶ τῆς ἀνεψιᾶς αὐτοῦ· ἠσθάνετο δὲ μέγα ὑπὲρ αὐτῆς ἐνδιαφέρον διότι ἦτο ὁ μόνος προστάτης της. Ἡ μήτηρ τῆς νεάνιδος εἶχεν ἀποθάνῃ πρὸ πολλοῦ· ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆς ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχεν ἐμπορευθῇ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἀπολέσας ἐν ὀλίγαις ὥραις, κατά τινα οἰκονομικὴν κρίσιν, τὴν ἐξ ἐμπορικῶν ἀτυχημάτων ὑπολειφθεῖσαν περιουσίαν του, προσεβλήθη ὑπὸ ἡμιπληγίας διανοητικῆς τε καὶ σωματικῆς· ἀλλ' ἡ συμφορὰ μόνην τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ καταβάλῃ. Οἱ ἔκπτωτοι βασιλεῖς, ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ἐπὶ ξένου ἐδάφους παρερριμμένοι, διατηροῦσι τὴν αὐλικήν των ἠθικοταξίαν, δέχονται εἰς ἀκροάσεις, συνεχίζουσιν ἐν αὐταπάτῃ τὸ παρελθὸν αὐτῶν μεγαλεῖον. Ὁμοίως ὁ δυστυχὴς οὗτος ἔκπτωτος τῆς εὐπορίας, ἀκίνητον ἔχων τὸν ἕνα βραχίονα, ἄκαμπτον τὸν τράχηλον, μετέβαινεν εἰς τὴν ἀγοράν, ἐψώνιζε, συνηλλάσσετο, ἦτο ἀπησχολημένος, ἐνόμιζεν ὅτι ἐξηκολούθει τὸ ἐμπόριόν του ! καὶ τὸ βλακῶδες μειδίαμα τῆς εὐδαιμονίας ὅπερ ἐπήνθει ἐπὶ τῶν χειλέων του ὅτε ἠγόραζε τὰ ὠὰ κατὰ δύο λεπτὰ ὀλιγώτερον, συνεκίνει περισσότερον τοὺς γνωρίσαντας αὐτὸν παρ' ἂν τὸν ἔβλεπον κλαίοντα !..

Ὁ προστάτης θεῖος τῆς νεάνιδος. οὐδὲν τὸ προστατευτικὸν εἶχεν ἐν τῇ πρὸς αὐτὴν συμπεριφορᾷ· εἶχε δώσῃ τοὐναντίον πολὺ θάρρος εἰς τὴν χαϊδεμένην του ἀνεψιάν. Ἐντὸς τῆς ὡραίας ἐκείνης κεφαλῆς ἤδρευε πνεῦμα ἱκανὸν τὰ πάντα νὰ ἐννοήσῃ· ἓν μόνον ἐνέπνεεν ἀνησυχίαν εἰς τὸν θεῖον: ἡ καρδία τῆς ἀνεψιᾶς του.

*
* *

Ὁ Πανάρετος ἀναγνούς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἐπιστολῆς προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῆς νεάνιδος, ἥτις ἐταπείνωσε περιπόρφυρους τοὺς ἰδικούς της. Θὰ ἐδίδεν ἔτη τινὰ τῆς ζωῆς της ὅπως ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη μὴ εὑρεθῇ εἰς τὰς χεῖράς τοῦ θείου της· δὲν ἦτο περίτρομος ὡς πᾶσα ἄλλη κόρη ἐν τῇ θέσει της, ἀλλ' ἐφοβεῖτο διὰ τὸ αἴσθημά της· τῇ ἐφαίνετο ὅτι ὁ ἔρως της ἤδη ὡμοίαζε πρὸς δυστυχὲς πτηνὸν σπαῖρον εἰς τὸ στόμα γαλῆς.

— Ὦ, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν τρίτην βαθμίδα τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἔρωτος, ἀνεφώνησεν εἰρωνικῶς ὁ Πανάρετος. Μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀρχίζει αὐτὸς ὁ εὐλογημένος ἔρως, μετὰ τὸ στόμα, τὸ ὁποῖον ἀνοίγει ἔπειτα, ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν καὶ ἡ γραφίς· ἐφθάσαμεν εἰς τὸ στάδιον τῆς φιλολογίας τοῦ ἔρωτος !.. τὸ πρᾶγμα λοιπὸν δὲν εἶνε παῖξε γέλασε, εἶνε σοβαρὸν καὶ πρέπει νὰ λάβωμεν τὰ κατάλληλα μέτρα.

Μετ' ὀλίγον δὲ ἐξηκολούθησε :

— Ποῦ τὴν ἐχάναμεν ποῦ τὴν εὑρίσκαμεν τὴν δεσποινίδα Μαριάνθην ; εἰς τῆς κυρίας Μηνᾶ· ἐκεῖ λοιπὸν τὰ ἔψησες, κυρία ; ἐκεῖ λοιπὸν ἐρωτοκτυπήθηκες, περιστερούλα μου ; δύο τρεῖς ἑβδομάδας τώρα σ' ἔβλεπα ξετρελλαμένην μὲ τὴν μουσικὴν καὶ δὲν ἐμυρίσθηκα ὁ ἀνόητος ὅτι ἦσο ξετρελλαμένη μὲ τὸν μουσικόν !.. ἐπήγαινες ν' ἀκούσῃς δυῳδίας καὶ ἔκαμνες σὺ δυῳδίαν μὲ τὸν κύριον Φιλανθρωπινόν !..

Καὶ ἔρριψε πάλιν τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς, μεθ' ὃ ἐξήγαγε τοῦ φακέλλου τὴν ἐπτυγμένην ἐπιστολήν.

— Μή, μή, θεῖε, δὲν θέλω, σοῦ τὸ ἀπαγορεύω ! ἀνεφώνησεν ἡ δυστυχὴς νεᾶνις, μάτην προσπαθοῦσα ν' ἁρπάσῃ τὴν ἐπιστολὴν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ θείου της· ἀλλ' οὗτος, διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἀποκρούσας τὴν ἐπίθεσιν, ἀνέγνω μέχρι τέλους τὴν ἐπιστολήν.

— Εἶσαι... εἶσαι... δὲν εὑρίσκω λέξιν νὰ σὲ χαρακτηρίσω ἀφ' οὗ δὲν σέβεσαι τὸ μυστικὸν τῶν ἐπιστολῶν!..ἀνέκραξε δακρύουσα ἐκ πείσματος ἡ νεᾶνις... ἀπὸ σήμερον σὲ ἀποστρέφομαι !

— Ἄφησε τὰς παραφορὰς, μικρά μου, εἶπεν ὁ Πανάρετος διὰ πραείας καὶ θωπευτικῆς φωνῆς· ἡσύχασε· κάθησε αὐτοῦ, καὶ ἄκουσέ με μὲ προσοχήν, διότι θὰ σοῦ ὁμιλήσω πολὺ σοβαρῶς.

Ἡ νεᾶνις ἐκάθησε, ἐν ᾧ δὲ παρετήρει δυσπίστως αὐτὸν διὰ τῶν ὑγρῶν της ὀφθαλμῶν, ὁ Πανάρετος καθήσας πλησίον της ἤρχισεν οὕτω :

— Δὲν θὰ σ' ἐπιπλήξω διότι ἔγραψες τὴν ἐπιστολήν αὐτήν· δὲν εἶσαι μαθήτρια παρθεναγωγείου. Κόρη ἡ ὁποία ἐπὶ δέκα ἔτη ὑπῆρξε μήτηρ ἑαυτῆς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσῃ τὸν ἑαυτόν της ὅπως θέλει. Ὅτι θὰ ἠγάπας, ἤμην βέβαιος διότι γνωρίζω τὸν χαρακτῆρά σου· ἑπομένως οὔτε μ' ἐκπλήττει τὸ πρᾶγμα οὔτε μὲ δυσαρεστεῖ. Ἄλλως τε εἰξεύρεις τὰς θεωρίας μου: δὲν μ' ἀρέσουν τὰ πτηνὰ τὰ ὁποῖα δὲν κελαδοῦν, τὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα δὲν εὐωδιάζουν καὶ αἱ καρδίαι αἱ ὁποῖαι δὲν εἶνε καμωμέναι δι' ἀγάπην...

— Τότε λοιπὸν δόσε μου τὴν ἐπιστολήν μου, εἶπεν ἡ Μαριάνθη....

— Παρακαλῶ... παρακαλῶ... δὲν ἐτελείωσα ἀκόμη. Δὲν μὲ δυσαρεστεῖ, δὲν μὲ λυπεῖ τὸ ὅτι ἠγάπησες ἀλλὰ τὸ ὅτι ἠγάπησες τὸν Φιλανθρωπινόν.

— Αὐτὸ μόνον μένει, ἀπήντησε μετὰ πικρίας ἡ Μαριάνθη, νὰ τὸν ὑβρίζῃς τώρα. Ἕως χθὲς ἦτο λαμπρὸς νέος, βιολιστὴς ἔχων μαγικὰ δάκτυλα, μελοποιὸς ἔχων εἰς τὰς συνθέσεις του κάτι τι πρωτότυπον, κάτι τι ἰδιαίτερον, κάτι τι τὸ ἐκτάκτως παθητικόν, ἀτελὲς ἀκόμη, ἀλλὰ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ καὶ νὰ τὸν ἀναδείξῃ ἔξοχον μουσικόν.

— Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀληθέστατα καὶ σήμερον ὅπως ἦσαν καὶ χθές· καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀκόμη τοιοῦτον ἐξακολουθῶ νὰ τὸν θεωρῶ τὸν Φιλανθρωπινόν.

— ... Λοιπόν; ...

— Ἀλλ' ἔχει ἓν μέγα ἐλάττωμα, ἓν φοβερὸν ἐλάττωμα, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ τὸν λάβῃς σύζυγον, ἓν φρικῶδες ἐλάττωμα διὰ τὸ ὁποῖον ὀφείλεις ἀμέσως νὰ παύσῃς νὰ τὸν ἀγαπᾷς.

— Ὦ, εἶπεν ἀγωνιωδῶς διὰ τρεμούσης φωνῆς ἡ Μαριάνθη, ποῖον, ποῖον εἶνε αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα ; εἰπέ το, θέλω νὰ τὸ μάθω· εἰπέ το ὅ,τι καὶ ἂν εἶνε, ὅσον φοβερὸν καὶ ἂν εἶνε !

— Εἶνε καλλιτέχνης ! ἀπήντησε σοβαρῶς ὁ Πανάρετος.

— Ὦ θεῖε, ἀστειεύεσαι ! ἀνεφώνησεν ἡ νεᾶνις δακρύουσα. Πρόκειται περὶ τοῦ μέλλοντός μου, περὶ τῆς εὐτυχίας μου, καὶ βαστᾷ ἡ καρδία σου ν' ἀστειεύεσαι μαζί μου !..

— Δὲν ἀστειεύομαι, κόρη μου, εἶπεν ὁ θεῖος συγκινηθεὶς ἐκ τῆς ὀδύνης ἣν ἐξέφραζεν ἡ φωνὴ ἐκείνη. Τὸ θεωρῶ πραγματικῶς δυστύχημα ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἠγάπησες εἶνε καλλιτέχνης καὶ καλλιτέχνης ὡσὰν αὐτόν...

— Μὰ διατί ἐπὶ τέλους ; εἶπεν ἐν ἀθημονίᾳ ἡ νεᾶνις.

— Διότι νομίζω ὅτι ἡ φύσις δὲν ἔκαμε μακρὰς τὰς ὡραίας αὐτὰς βλεφαρίδας, αἱ ὁποῖαι στολίζουν τοὺς ὀφθαλμούς σου, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ σηκάνουν μεγάλα δάκρυα· διότι θέλω νὰ ζήσῃς εὐτυχής, Μαριάνθη μου...

— Μαζί του θὰ εἶμαι τόσον εὐτυχής !..

— Ὦ, τὸ πιστεύω ! ἄλλως τε τὸ λέγεις ῥητῶς ἐδῶ εἰς τὴν ἐπιστολήν σου.

Μετὰ τόνου δὲ εἰρωνικοῦ ἀνέγνω :

«Ἡ καλύβη μαζί σου θὰ μοὶ εἶνε ἀνάκτορον. Μαζί σου, μακρὰν τοῦ ἄλλου κόσμου νὰ ζήσω· σὲ μόνον νὰ βλέπω, σὲ μόνον ν' ἀκούω. Τί εὐτυχία, Ἕκτωρ μου !»

Ἡ Μαριάνθη βλοσυρὰ ἐξ ἀγανακτήσεως διὰ τὴν γελοιοποίησιν ἐκείνην, διὰ τὴν ἀνόσιον βεβήλωσιν τοῦ ἔρωτός της ὥρμησε ν' ἁρπάσῃ τὴν ἐπιστολήν, ἀλλὰ καὶ αὖθις ἀπέτυχε.

—Τί εὐτυχία ! ἄ, κόρη μου, κόρη μου, νὰ εἴξευρες ποία φρικώδης τύχη σὲ ἀναμένει, ποία σπαρακτικὴ ἀφύπνισις εἰς τὴν πραγματικότητα, κατόπιν αὐτοῦ τοῦ γλυκυτάτου ὀνείρου τὸ ὁποῖον βλέπεις μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμούς !

— Κατὰ τὴν ἰδέαν σου !

— Εἰξεύρεις τί θὰ εἰπῇ νὰ εἶσαι σύζυγος καλλιτέχνου ὡσὰν τὸν Φιλανθρωπινόν ; οἰκοδέσποινα ἐντὸς τῆς οἰκίας σου δὲν θὰ εἶσαι σὺ ἀλλ' ἡ μουσική, σὺ θὰ εἶσαι ἁπλῶς ὑπηρέτριά της· ἡ αὐθαίρετος καὶ ἰδιότροπος αὐτὴ κυρία θὰ διατάσσῃ καὶ σὺ θὰ ὑπακούῃς. Ζωὴ θὰ εἶνε ἡ ἰδική σου ; σύζυγος θὰ εἶνε τὸ νευροπαθὲς ἐκεῖνο ὄν, τὸ ὁποῖον ἐν ᾧ θὰ ἔχῃ περισσοτέρας ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὸν βίον, καὶ περισσοτέρας μεμψιμοιρίας κατ' αὐτοῦ, θὰ εἶνε ἀληθὲς παιδὶ ἔχον ἀνάγκην θωπειῶν καὶ περιποιήσεων; Συζυγικὸς βίος εἶνε ἐκεῖνος εἰς τὸ ὁποῖον τὸ ἴδιον αἴσθημα δὲν κινεῖ καὶ τῶν δύο τὰς καρδίας ὡς κλειδίον ἀνοῖγον δύο κλειδωνιάς ; ἀλλ' αὐτὸς δὲν θὰ ἔχῃ χαράν του τὴν χαράν σου, λύπην του τὴν λύπην σου...

— Θὰ ἔχω ὅμως ἐγὼ ἰδικήν μου τὴν ἰδικήν του !.. Ποία ἄλλη θὰ εἶνε καλλιτέρα σύζυγος δι' αὐτὸν ἀπὸ ἐμέ! τὸν ἀγαπῶ τόσον!.. Θὰ εἶνε παιδί ;.. θὰ γίνω μητέρα δι' αὐτόν. Θ' ἀγαπᾷ μέχρι τρέλλας τὴν μουσικήν ; κ' ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ καὶ δι' αὐτὴν τὸν ἠγάπησα· ἴσα ἴσα θὰ εἶνε ὁ δεσμὸς ὁ ὁποῖος θὰ ἑνώσῃ τὰς καρδίας μας· ποία ἄλλη τὸν ἐννοεῖ περισσότερον ἀπ' ἐμέ ; Ποία ἄλλη εἶνε καταλληλοτέρα ὅταν τὸ ἑσπέρας ἔρχεται μὲ φλογισμένον μέτωπον νὰ δροσίζῃ αὐτὸ μὲ τὰ φιλήματά της ;

— Καλά, καλά, θὰ εἶσαι εὐτυχής· ὁ βίος σου θὰ εἶνε διαρκὲς μειδίαμα· ἡ πραγματικότης θὰ πληρώσῃ τοῖς μετρητοῖς ὅλα τὰ ὄνειρά σου· ἔστω· ἀλλ' ἂν ἔχῃς τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἀγαπᾷς πραγματικῶς τὸν Φιλανθρωπινόν, τότε πρέπει νὰ θυσιάσῃς τὸν ἔρωτά σου χάριν αὐτοῦ, διότι αὐτὸς θὰ εἶνε δυστυχής.

— Δυστυχής ! ἀνέκραξε μετ' ἀγανακτήσεως μόλις συγκρατουμένης ἡ Μαριάνθη, θὰ εἶνε δυστυχὴς μαζί μου ; ὤ, δὲν εἰξεύρεις τί λέγεις !..

— Εἶσαι πτωχή ! εἶπεν ξηρῶς ὁ Πανάρετος. Καὶ δὲν εἶμαι σὺ ἐγὼ πλούσιος.

— Καὶ τί σχέσιν ἔχει αὐτὸ μὲ τὸν ἔρωτά μας ;

— Καὶ αὐτὸς ἐπίσης εἶνε πτωχός ! ἐξηκολούθησεν ὁ θεῖος.

— Καὶ.... ;

— Καὶ ὁ βίος σας θὰ εἶνε βάσανος.

Ἡ νεᾶνις τὸν παρετήρησεν ἐκπληκτος μὴ ἐννοοῦσα τί ἔλεγε.

—Ὁ καλλιτέχνης πρέπει νὰ εἶνε πλούσιος, πρὸ πάντων εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὅπου ποτὲ δὲν δύναται νὰ γίνῃ διὰ τῆς τέχνης. Πρέπει νὰ εἶνε εὔπορος κἂν διὰ νὰ εἰμπορῇ ν' ἀπολαμβάνῃ ὅλας τὰς αἰσθητικὰς ἐκείνας ἀπολαύσεις, αἱ ὁποῖαι τῷ εἶνε ἀπαραίτητοι διὰ νὰ μορφωθῇ ἡ καλλιτεχνική του ἰδιοφυΐα. Πολλάκις αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην καθαροῦ ἀέρος καὶ ἐξερχόμεθα εἰς περίπατον ὅπως ἀναπνεύσωμεν· καὶ ὁ καλλιτέχνης ἔχει ἀνάγκην αὐτοῦ τοῦ ἀέρος καὶ πρέπει νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸν ἀναπνεύσῃ ὅπου εὑρίσκεται. Ὁ Φιλανθρωπινὸς διὰ νὰ παραγάγῃ τι ἄξιον ἑαυτοῦ, πρέπει νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ μεγαλείτερα θέατρα τῆς Εὐρώπης, νὰ φρικιάσῃ ἀπὸ μουσικὰς συγκινήσεις, καὶ ἐν ᾧ θ' ἀκούῃ ξένας μελῳδίας ν' ἀφυπνισθῇ ἐν αὐτῷ ἡ μελῳδικὴ φωνὴ ἡ ὁποία θὰ μέλψῃ τὸ ἀριστούργημά της. Ὅπως ὁ Κορρέγιος ἐνώπιον εἰκόνος τινὸς τοῦ Ραφαὴλ ἀνέκραξε: Anch'io son pittore! (κ' ἐγὼ εἶμαι ζωγράφος !) πολλοὶ καλλιτέχναι ἐννοοῦσι τὴν ἀξίαν των, ἐμπνέονται καὶ οἰστρηλατοῦνται ἐκ τῶν καλλιτεχνημάτων, ἅτινα βλέπουσιν ἢ ἀκού-

ουσιν. Ἀλλ' ὁ Φιλανθρωπινός, ἔχων μετ' ὀλίγον καὶ τὴν κυρίαν Φιλανθρωπινοῦ εἰς τὸν βραχίονά του, καὶ κανὲν Φιλανθρωπινόπουλον εἰς τὰς χεῖρας τῆς ὑπηρετρίας, ἄνευ σταδίου, ἄνευ περιουσίας, πῶς νὰ κινηθῇ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, πῶς ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν ἀσφυκτικὴν αὐτὴν ἀτμόσφαιραν;

Ἔκφρασις ὀλίγη διεχύθη ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς Μαριάνθης.

—Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε τίποτε ἀκόμη. Μετ' ὀλίγον τὰ παιδιὰ θὰ γίνουν δύο, τρία ἢ καὶ περισσότερα· μαζὶ μὲ αὐτὰ θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν οἰκίαν μαγευτικὰ ψελλίσματα, ἀγγελικὰ μειδιάματα, ἀλλὰ καὶ κλαυθμηρισμοὶ ταράττοντες τὰ νεῦρα, καὶ ἀσθένειαι εἰς ἀγωνίαν κρατοῦσαι τὴν ψυχήν· θὰ εἰσέλθωσι καὶ παλαιὰ φορέματα, καὶ ἐμβαλωμένα περισπόδια, καὶ τρυπημένα ὑποδήματα καὶ ἡ ἔνδεια ἡ ἀποδιώκουσα τὴν ἔμπνευσιν ὡς τὸ ρακένδυτον φόβητρον τῶν ἀγρῶν τὰ εὐθύμως πτερυγίζοντα πτηνά. Ἐν ᾧ θὰ περιμένῃ τὴν Ἁρμονίαν ὁ σύζυγός σου, θὰ κρούῃ τὴν θύραν ἡ Ἀνάγκη. Ἐν ᾧ ἡ κεφαλή του θὰ εἶνε γεμάτη μελῳδίαν, αἴφνης θ' ἀκούῃ τὴν ὀργίλην φωνὴν τοῦ ἐξηγριωμένου παντοπώλου...

— Ὦ, Θεέ μου ἐψιθύρισεν ἡ νεᾶνις.

— Τότε δὲ ἓν ἀπὸ τὰ δύο θὰ συμβῇ. Ἢ θὰ εἶνε ἄθλιος, ἀσυνείδητος, ἄνευ σπλάγχνων καὶ θ' ἀφήσῃ τὰ παιδιά του νὰ πεινοῦν καὶ νὰ κρυόνουν καὶ τὴν γυναῖκά του νὰ κλαίῃ, καὶ θ' ἀφοσιωθῇ μὲ μανομανίαν εἰς τὴν μουσικήν του, ἢ ὁ πατὴρ θὰ φονεύσῃ ἐν αὐτῷ τὸν καλλιτέχνην, καὶ ὁ Φιλανθρωπινὸς ἀπὸ τὸ βιολίον του δὲν θὰ ζητῇ πλέον θριάμβους οὐδὲ καλλιτεχνικὰς ἀπολαύσεις, ἀλλ' ἄρτον· κινήσεις τινὲς τοῦ τόξου του θ' ἀντιπροσωπεύουν τὸν πολτὸν τὸν ὁποῖον θὰ τρώγῃ τὸ βρέφος σας, μερικαὶ ἄλλαι τὸ λαχανικὸν τὸ ὁποῖον θὰ τρώγετε εἰς τὸ πτωχικὸν τραπέζι σας, καὶ μερικαὶ ἄλλαι τὸ πετρέλαιον, τὸ ὁποῖον θὰ φωτίζῃ τὸ πενιχρὸν οἴκημά σας. Αὐτὰ θὰ παράγῃ τὸ βιολίον του!...

Ἡ Μαριάνθη σταυρώσασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων συνέσφιγγε σπασμωδικῶς τοὺς δακτύλους της.

— Τὸ δὲ κακὸν εἶνε, ἐξηκολούθησεν ἀμειλίκτως ὁ Πανάρετος, ὅτι ὁ Φιλανθρωπινὸς δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι τιθασσεύουν τὴν φαντασίαν των καὶ μεταχειρίζονται αὐτὴν κατ' ἀρέσκειαν, ὡς ὄνον ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέτουν ἢ ἀφαιροῦν τὸ σάγμα κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἰδιοκτήτου. Ὁ Φιλανθρωπινὸς δὲν δύναται νὰ εἶνε ἐπαγγελματίας συγχρόνως καὶ μουσικός, χειρωνὰξ τῆς τέχνης ἀπὸ πρωΐας μέχρι τῆς τετάρτης μ.μ. φερ' εἰπεῖν καὶ καλλιτέχνης ἀπὸ τῶν 5–6. Ἢ θ' ἀφοσιωθῇ ψυχῇ καὶ σώματι εἰς τὴν τέχνην ἢ θὰ τὴν παραιτήσῃ. Ἢ θὰ τὴν ἀφήσῃ ἐλευθέραν νὰ φωνάζῃ ἢ θὰ πνίξῃ ὁλοσχερῶς τὰς κραυγάς της ὅπως μὴ τὰς ἀκούῃ. Τοῦτο τὸ δεύτερον θὰ κάμῃ βεβαίως ὁ Φιλανθρωπινὸς ἀφ' οὗ δὲν θὰ δύναται νὰ κάμῃ τὸ πρῶτον· ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν εἶνε τόσον εὔκολον. Ἀρχαῖός τις συγγραφεὺς ἀπεκάλεσε τοὺς κόρακας κινουμένους τάφους. Κινούμενος τάφος θὰ εἶνε ὁ Φιλανθρωπινός: θὰ ἔχῃ θαμμένην τὴν Μουσικὴν ἐντός του· ἀλλὰ δὲν θὰ εἶνε νεκρά· θὰ ταράττῃ διαρκῶς τὰ σάβανά της καὶ θὰ ἐξέρχηται τοῦ μνήματος, ὡς φοβερὸς βρυκόλαξ· θὰ βασανίζῃ τὴν ψυχήν του διὰ τῆς εἰρωνικῆς συγκρίσεως τῶν ὀνειροπολήσεών του πρὸς τὴν πραγματικότητα, διὰ μομφῶν καὶ ταραχῶν. Θὰ γίνῃ ἴσως καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ Ἕκτωρ σου, ἀλλὰ τὸ καθῆκον θὰ τὸν πιέζῃ ὡς μυλόπετρα ἐπὶ τοῦ στήθους του. Θὰ κοιμᾶται εἰς τὸ πλευράν σου καὶ ὅμως θὰ εἶνε τόσον μακρὰν σου πολλάκις! Ἐνίοτε, μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἂν τύχῃ καὶ ἐξυπνᾷς, θὰ τὸν εὑρίσκῃς ἔχοντα ὀρθανοίκτους τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὀνειροπολοῦντα εἰς τὸ σκότος. Σὺ δὲ θὰ μνησικακῇς ἐναντίον του βλέπουσα αὐτὸν μεμψίμοιρον, ἀπογοητευμένον. Ἡ μητρικὴ καρδία σου θ' ἀγανακτῇ διότι θὰ προτιμᾷ τὰς μελῳδίας του, τὰ τέκνα τῆς φαντασίας του, ἀπὸ τὰ τέκνα τοῦ ἔρωτός σας, καὶ δὲν θ' ἀποφασίζῃ νὰ θυσιάσῃ ὁλοσχερῶς ἐκεῖνα ὑπὲρ τούτων. Τότε θὰ ἐξαλειφθῇ ὁ θαυμασμός σου· καὶ δικαίως. Τί θὰ τῷ μείνῃ ὥστε νὰ τὸν θαυμάζῃς;.. Ἀλλ' αὐτὸς πρὸ πάντων θὰ σὲ ἀποστραφῇ. Ὅταν εἴμεθα δυστυχεῖς, πάντοτε μεμφόμεθα ἄλλον τινὰ πλὴν ἡμῶν. Καὶ ὁ Φιλανθρωπινὸς αἰτίαν τῆς δυστυχίας του θὰ νομίζῃ σέ, τὴν ὁποίαν συνήντησεν εἰς τὸν δρόμον του. Σὺ θὰ εἶσαι ὁ κακός του δαίμων· ἄνευ τοῦ ἔρωτός σας θὰ ἦτο ἐλεύθερος. Σὺ θὰ πταίῃς διότι ἐν ᾧ θ' ἀγωνίζεται νὰ πετάξῃ ὑψηλὰ πρὸς τὴν τέχνην, πρὸς τὸ ἰδανικόν, ἡ πτωχία μὲ πελωρίαν ψαλίδα κράκι θ' ἀποκόπτῃ τὰς πτέρυγάς του· ἐν ᾧ αὐτὸς θὰ προσπαθῇ νὰ σώσῃ τὴν μουσικήν του εὐφυΐαν, σὺ καὶ τὰ τέκνα σου ὡς σιδηραῖ σφαῖραι προσδεδεμέναι εἰς τοὺς πόδας του θὰ τὸν καταποντίζετε... Καὶ ἴσως δὲν θὰ ἔχῃ ἄδικον. Ἐν ᾧ ὁ Σαμάρας θὰ δρέπῃ δάφνας ἐπὶ τῶν σκηνῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλεων, καὶ τὰ εἰκονογραφικὰ περιοδικὰ θὰ δημοσιεύουν τὴν εἰκόνα του, καὶ ἡ μουσική του θὰ διαπερᾷ ὄρη καὶ ὠκεανούς, ὁ Φιλανθρωπινός, ὁ αἰσθανόμενος τὸν ἑαυτόν του ἐφάμιλλον ἐκείνου, ὅπως συμπληρώσῃ τὸν ἄρτον τῶν παιδιῶν του, θὰ καταβῇ ἴσως μέχρι τοῦ νὰ παίζῃ καὶ εἰς τὴν ὀρχήστραν ὑπαιθρίου τινὸς θεάτρου, διασκεδάζων τὸ κοινὸν μέχρις οὗ ἀρθῇ τὸ κατάβλημα τῆς σκηνῆς καὶ ἀρχίσῃ ἡ κωμῳδία τὰ *Κόκκινα Πανταλόνια*!.. καὶ θὰ εἶνε οἰκτρὸς ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ζυλίνου ἐδωλίου, καὶ θὰ ἔχῃ ἀπότριπτα τὰ ἐνδύματά του, ἀλλὰ τὸ σῶμά του περισσότερον ἀπότριπτον τῶν ἐνδυμάτων, καὶ τὴν ψυχήν περισσότερον ἀπότριπτον τοῦ σώματος. Καὶ δι' ὅλα αὐτὰ θὰ πταίῃς σύ!

Ἡ νεᾶνις προσηλωμένους ἔχουσα τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς της ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ θείου της ἠκροᾶτο ἀγωνιωδῶς. Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ περιγραφὴ ἐγίνετο ζοφερωτέρα, ἐφ' ὅσον αἱ φοβεραὶ ἀλήθειαι, ὡς μαῦρα πτηνὰ ἐπλήρουν τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο, τὸ πρόσωπόν της ἐλάμβανε ὀδυνηρὰν ἔκφρασιν καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της ἀδρὰ ἔρρεον δάκρυα.

— Ἔλα, Μαριάνθη μου, ἐξηκολούθησεν ὁ θεῖος διὰ φωνῆς ἡσύχου καὶ θωπευτικῆς, πνίξε εἰς τὴν καρδίαν σου αὐτὸν τὸν ἔρωτα. Θαύμαζέ τον ἀπὸ μακρὰν τὸν Φιλανθρωπινόν· ἀπολάμβανε τὴν μουσικήν του, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι, χωρὶς νὰ ὑποφέρῃς σὺ δι' αὐτήν. Φορεῖς αὐτὸ τὸ ὕφασμα, ἐκεῖνο τὸ τρίχαπτον φροντίζεις ποῖος τὸ ἔκαμε; Ὄχι· ἁπλῶς τ' ἀπολαμβάνεις· τὸ ἴδιον κάμε καὶ διὰ τὴν μουσικὴν καὶ δι' ὅλα τὰ καλλιτεχνήματα. Εὐτυχεῖς ὅσοι φοροῦν τὰ ὑφάσματα καὶ δὲν ἀναπνέουν τὸν καπνὸν μὲ τὸν ὁποῖον κατασκευάζονται, εὐτυχεῖς καὶ ὅσοι ἀπολαμβάνουν τὰ ἔργα τῆς τέχνης χωρὶς νὰ ὑποφέρουν τὴν δυστυχίαν, ἡ ὁποία τὰ ἐνέπνευσε, χωρὶς νὰ χύνουν τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα τὰ παράγουν. Ἀκουσόν με, Μαριάνθη μου.

— Ἀλλὰ τὸν ἀγαπῶ... ! τὸν ἀγαπῶ ! ἀνεφώνησεν αὕτη ἐκ βάθους καρδίας, μετὰ πάθους τονίζουσα ἑκάστην λέξιν.

— Ἴσα ἴσα διότι τὸν ἀγαπᾷς, κόρη μου, πρέπει νὰ καταπνίξῃς τὴν ἀγάπην σου... Μὴ τὸν ἴδῃς πλέον, μὴ τῷ ὁμιλήσῃς πλέον. Ἰδού, πάρε τὴν ἐπιστολήν σου. Σχίσε την καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν σχίσε καὶ τὸν ἔρωτά σου.

* * *

Ἡ δυστυχὴς Μαριάνθη ἔτεινε τὴν χεῖρά της καὶ ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν. Στιγμάς τινας ἔρεινε βαρέως κλίνουσα τὴν κεφαλήν, εἶτα δὲ δι' ἀποφάσεως γενναίας συγκεντρώσασα τὰς δυνάμεις της ἔσχισε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔρριψε τὰ τεμάχια εἰς τὴν πυράν.

Ἀνεφλέχθησαν ταῦτα κατὰ μικρόν, αἱ δὲ φλόγες ὑπὸ πυρίνης γραμμῆς παρακολουθούμεναι περιέλειξαν καὶ κατεβρόχθισαν καὶ χαρτίον καὶ γράμματα.

Ἡ δυστυχὴς νεᾶνις, ἀκίνητος πρὸ τῆς πυρᾶς, καὶ ὡς ἀναισθητοῦσα ἐκ τῆς ὀξείας ὀδύνης, ἐθεᾶτο τὴν ὁλοκαύτωσιν, νομίζουσα ὅτι μετὰ τῆς ἐπιστολῆς ἐκκίετο εἰς τὰς φλόγας καὶ ἡ καρδία της. Μετ' ὀλίγον μέλαινα τέφρα ἐκάλυπτεν, ὡς διὰ πέπλου πένθους, τὸν ἀτυχῆ της ἔρωτα.

Ὁ Πανάρετος ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν συγκεκινημένος. Ἡ δὲ νεᾶνις ὀλοφυρμὸν ἀφεῖσα, κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἔκλαυσεν, ἔκλαυσεν, ἔκλαυσεν!

Ἔξω, ὁ ἄνεμος ἐγόγγυζεν ἐπὶ τῶν στεγῶν, ὡσεὶ ἐξέχε τοὺς ὀλολυγμούς, οὓς συνήντησε κατὰ τὴν διάβασίν του....

* * *

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΘΡΗΝΟΣ

ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως

Ἡ μοιραία ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ὁ ἡρωικὸς θάνατος τοῦ τελευταίου Κωνσταντίνου ἐπλήρωσαν θλίψεως καὶ ὀδύνης τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων. Τὸ δουλωθὲν γένος ἀνέγραψεν εἰς τὰς ἀποφράδας τὴν Τρίτην τῆς ἑβδομάδος, ἡμέραν καθ' ἣν συνέπεσεν ἡ 29 Μαΐου τοῦ 1453.

Ἐκεῖ' ἡ μέρα σκοτεινή, ἀστραποκαῦμένη
τῆς Τρίτης τῆς ἀσβολερῆς, τῆς μαυρογελασμένης,
τῆς θεοκαρβουνόκαυτης, πουμπαρδοχαλασμένης

ἀναφωνεῖ ὀλίγα μετὰ τὴν ἅλωσιν ἔτη ὁ ἀνώνυμος θρηνῳδὸς τῆς πεσούσης βασιλίδος. Ἡ δημώδης παράδοσις καὶ ἡ ποίησις τοῦ λαοῦ περιέβαλον τὸν τελευταῖον μάρτυρα διὰ μυστηριώδους τινὸς αἴγλης καὶ τὴν ὥραν τῆς πτώσεως διὰ τραγικῆς τινος περιπαθείας. Ἡ τελευταία λειτουργία ἐμεινεν ἀτελείωτος. Ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας δακρύει καὶ μόνον τὴν παραμυθεῖ φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ λέγουσα·

σώπασε, κυρὰ δέσποινα, μὴν κλαίγῃς, μὴν δακρύζῃς·
πάλε μὲ χρόνους, μὲ καιρούς, πάλε δικά σου εἶνε.

Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν παράδοσιν περὶ τῆς καλογραίας, ἥτις «ἐμαγέρευε ψαράκια 'στὸ τηγάνι»; Παρορμωμένη νὰ παύσῃ τὸ ἔργον, διότι ἁλίσκεται ἡ Πόλις, ἀπεκρίθη·

Ὅταν τὰ 'ψάρια πεταχθοῦν καὶ 'βγοῦν καὶ ζωντανέψουν,
τότε κι' ὁ Τοῦρκος θὲ νὰ 'μπῇ κ' ἡ Πόλι θὰ τουρκέψῃ.

Ἀλλ' ἐν τούτοις

τὰ 'ψάρια 'πεταχθήκανε, τὰ ψάρια 'ζωντανέψαν
κι' ὁ ἀμηρᾶς εἰσέβηκεν ἀτός του καβαλλάρις.

Καὶ ὅμως ὁ βασιλεὺς δὲν ἀπέθανε· κοιμᾶται, κοιμᾶται ὕπνον βαθὺν καὶ μακραίωνα ἐν τῷ μυστηριώδει σπηλαίῳ ὑπὸ τὸν πύργον κατὰ τὴν Χρυσόπορταν. Τὸ σπήλαιον οὐδεὶς Τοῦρκος εἶδεν, οὐδὲ γνωρίζει. Τὸ γνωρίζει μόνον ἡ εἰς τὴν νεκραναστασιν τοῦ τελευταίου Παλαιολόγου τυφλὴ πίστις τοῦ ἀλυτρώτου γένους.

Ἡ ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ ἐπελθοῦσα δουλεία δὲν ἐθρηνήθησαν ὑπὸ μόνου τοῦ λαοῦ, ὅστις, ἀρυόμενος τὰς ἐμπνεύσεις ἐκ τῆς καρδίας του, ψάλλει χωρὶς νὰ ἐννοῇ τίς δανείζει εἰς αὐτὸν τὰς λέξεις καὶ τίς παρασκευάζει τὸν ῥυθμόν, δι' οὗ περιενδύει τὴν ἔκφρασιν τοῦ πόνου του. Ἐκτὸς τῶν τοιούτων βραχέων θρηνητικῶν ποιημάτων, ἅτινα, μὴ καταγραφέντα ὑπὸ τῶν αὐτοσχεδίων ποιητῶν, περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ἔχομεν καὶ ἄλλα μακρότερα στιχουργήματα, ἅτινα δὲν διεφύλαξεν εἰς τοὺς ἐπιγενεστέρους ἡ ζῶσα ἀπομνημόνευσις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὁ κάλαμος τῶν συγγραψάντων αὐτά. Τοιαῦτα ποιήματα εἶνε

γνωστὰ μέχρι τοῦδε δύο, ὁ *θρῆνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως* καὶ ὁ *θρῆνος εἰς τὴν Ἑλλάδος καταστροφὴν* τοῦ Ἀντωνίου Ἐπάρχου.

Ὁ Θρῆνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶνε ἔργον ἀνώνυμον, γραφὲν ὀλίγα μετὰ τὴν ἅλωσιν ἔτη. Ὁ ποιητὴς δὲν ἠθέλησε νὰ δηλώσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ διὰ λόγον ὃν αὐτὸς οἶδεν, ὡς λέγει ἐν τῷ στιχουργήματί του. Τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος δὲν φαίνεται κἂν κεκρυμμένον ἐν συμβολικαῖς δηλώσεσιν, ὡς συνείθιζον ἐνίοτε οἱ μεσοχρόνιοι ἡμῶν ποιηταί. Μίαν μόνην εἴδησιν περὶ ἑαυτοῦ παρέχει ὁ στιχουργός·

Ἀλλ' ὅμως νὰ γινώσκετε, ἐλαίαν ἔχει μαύρην
ὁποῦγραψε τὸ ποίημα 'ς δεξιὸν μικρὸν δακτύλι,
καὶ εἰς τὴν χέραν τὴν ζερβὴν ἄλλην ἐλαίαν πάλιν,
ἰσόσταθμα, ἰσόμετρα 'ς τὴν μέσην τῆς παλάμης·
αὐτὰ τὰ δύο σημάδια ἔχει 'ς τὰ δύο του χέρια.

Ἐκ τῶν τοιούτων γνωρισμάτων δὲν δυνάμεθα βεβαίως ἡμεῖς σήμερον νἀνακαλύψωμεν τὸν ποιητήν, ἀλλ' εἶνε πιθανόν, ὅτι ἀναφέρει ταῦτα ὧν τις ἀνὴρ ἐκ τῶν γνωρίμων εἰς τοὺς συγχρόνους, οἵτινες θὰ ἠδύναντο νἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν ἐκ τῶν τοιούτων σημαδίων, καίπερ κρύπτοντα τὸ ὄνομά του. Ὁ Κοραῆς, ὅστις δὲν ἐγνώριζε τὸν Θρῆνον καθ' ὁλοκληρίαν, ἀνέκδοτον ἀκόμη ὄντα τότε, ἐξήνεγκε τὴν εἰκασίαν, ὅτι ποιητὴς αὐτοῦ εἶνε ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος Ἐμμανουὴλ ὁ Γεωργιλλᾶς, ὅστις ἔγραψεν ἐν στίχοις τὴν *ἱστορικὴν ἐξήγησιν περὶ Βελισσαρίου* καὶ τὸ *Θανατικὸν τῆς Ῥόδου*, ἤτοι τὴν περιγραφὴν τοῦ *ἐν* ἔτει 1498 ἐνσκήψαντος ἐν τῇ νήσῳ λοιμοῦ. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη δὲν φαίνεται πιθανή, καθότι ὁ Θρῆνος εἶνε γεγραμμένος βραχὺν μόνον χρόνον μετὰ τὴν ἅλωσιν, ἥτις ἀπέχει πεντήκοντα καὶ πέντε ὅλα ἔτη ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ θανατικοῦ τῆς Ῥόδου.

Ὁ στιχουργὸς τοῦ Θρήνου αἰσθάνεται ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς τὴν συμφορὰν ἥτις ἐπῆλθεν εἰς τοὺς Ἕλληνας *διὰ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως*· γράφει δὲ τοὺς στίχους αὐτοῦ συγκεκινημένος.

Μὲ θρηνισμὸν καὶ δάκρυα ἔβαλα τὸ μελάνι
καὶ μὲ τἀναστενάγματα ἐκράτουν τὸ κονδύλι

λέγει ὁ ἴδιος. Ὁ αὐτὸς περιγράφει μεθ' ὁποίας ὀδύνης ἔγραφε τοὺς στίχους του·

τὴν νύκταν ἐσηκόνομουν συχνῶς ἐκ τὸ κρεββάτι,
ἀναθυμῶντα τὸ κακὸν τῆς Πόλις ἐθρηνοῦμην,
ἔτρεχον καὶ τὰ δάκρυά μου ὡς τρέχει τὸ ποτάμι,
κι ἐμάχετό μοι λογισμὸς νὰ γράφω τὰ συμβάντα
τὰ 'ποῦ ἐσυνέβησαν τὴν ἄτυχον τὴν Πόλιν,
καὶ ἐγερνόμην κ' ἔγραφα καὶ μετέπιπτον πάλιν
καὶ πάλιν ἐσηκόνομου κ' ἐγύρευα νὰ γράφω.

Ὑπὸ τοιαύτους ὅρους εὐνόητον εἶνε, ὅτι οἱ στίχοι τοῦ ἀνωνύμου ποιητοῦ ἀπέβησαν *λόγοι θλιβεροὶ θρηνητικὰ γραμμένοι* κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν.

Ὁ θρῆνος οὗτος, συνταχθείς, ὡς τεκμηριούμεθα ἐκ τινων ἐν αὐτῷ ἱστορικῶν γεγονότων, ἐντὸς τῶν πρώτων τριῶν ἐτῶν τῶν ἐπακολουθησάντων εἰς τὴν ἅλωσιν, ἐγράφη ἐν τῷ κοινῷ ἰδιώματι τῶν χρόνων ἐκείνων, οἷον γνωρίζομεν αὐτὸ καὶ ἐξ ἄλλων στιχουργημάτων. Δὲν εἶνε δὲ περιγραφὴ τῆς πολιορκίας καὶ πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὁ ἀναγνώστης. Δι' ὀλίγων στίχων μόνον ἀναγράφονται τὰ κακὰ τῆς αἰχμαλωσίας, ἐν τούτοις δὲ ὁ στιχουργὸς ἀληθῶς ἐξαίρεται εἰς ποιητικὴν εὐαισθησίαν καὶ συγκινούμενος συγκινεῖ. Ἄλλως δὲ τὸ στιχούργημα αὐτοῦ, στερούμενον ποιητικῆς ἀξίας, εἶνε μακρὰ εἰς 1044 δεκαπεντασυλλάβους ἀνομοιοτελεύτους ἐντεταμένη ἐπίκλησις πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς Δύσεως πρὸς ὁμόνοιαν καὶ κοινὴν συνεργασίαν ὑπὲρ ἐκδιώξεως τῶν Μωαμεθανῶν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ στιχουργὸς φαίνεται γνωρίζων καλῶς τὰ τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης καὶ οὐχ ἧττον καλῶς μελετήσας τὰ τῆς ὑπὸ τὸν νεότευκτον ζυγὸν τοῦ Τούρκου στενούσης Ἀνατολῆς, ἣν, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖ, διέτρεξε *πεζὸς καὶ καβαλλάρις*. Τὸ ὄνειρον ὑπὲρ οὗ ἀγωνίζεται εἶνε ἡ ὑπὸ μίαν κεφαλὴν καινὴ σταυροφορία τῆς Δύσεως ὑπὲρ τῆς Ἀνατολῆς. Ὡς τοιαύτην δὲ κεφαλὴν ἀναγνωρίζει καὶ κηρύττει τὸν Πάπαν. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐπαιτεία τῶν ἀπηλπισμένων δὲν εἶνε ἀήθης εἰς τοὺς Βυζαντίνους ἤδη ἀπὸ τῶν χρόνων καθ' οὓς ὁ Μανουὴλ Παλαιολόγος περιεφέρετο εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Εὐρώπης ζητῶν τὸ ἔλεος τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας. Ἀλλ' ἀναντίρρητον εἶνε, ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ Θρήνου τὰ πάντα ὑποτάσσει εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀνακτήσεως τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων διὰ τοῦ ποντίφικος τῆς Ῥώμης, οὗ κηρύσσεται λάτρης.

Ἐνενήκοντα ὅλα ἔτη μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Θρήνου ἔγραψεν Ἀντώνιος ὁ Ἔπαρχος τῷ 1544 τὸν *Θρῆνον εἰς τὴν Ἑλλάδος καταστροφήν*. Ὡς ὁ ἀνώνυμος στιχουργός, οὕτω καὶ ὁ Κερκυραῖος λόγιος πρὸς τὰς αὐλὰς τῆς Εὐρώπης ἀπευθύνεται ζητῶν τὴν ἀνόρθωσιν τῆς πεπτωκυίας Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἡ ἐθνικὴ συνείδησις ἔχει κάμει κατὰ τὴν πάροδον τῆς ἑκατονταετηρίδος, ἥτις μεσάζει μεταξὺ τῶν δύο ποιημάτων, σπουδαῖα βήματα πρὸς τὰ πρόσω. Ὑφίσταται ἀκόμη ἡ αὐτὴ ἀδυναμία, ἡ αὐτὴ ἔλλειψις πεποιθήσεως ἐπὶ τὴν ἰδίαν αὐτοβουλίαν καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις, ἥτις χαρακτηρίζει τὸ στιχούργημα τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος. Ἔξωθεν ἀναμένει καὶ ὁ Ἔπαρχος τὸ *ἐμβρόντερμα τῆς κακοπραγίας*. Ἀλλά, παρακινῶν τοὺς ἡγεμόνας τῆς Δύσεως νὰ ἐργασθῶσιν ἐν ὁμονοίᾳ καὶ μετὰ θάρρους πρὸς καταπολέμησιν Σουλεϊμάνου τοῦ Β', εὑρισκομένου ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτοῦ, καὶ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς ὑποδούλου Ἀνατολῆς, οὔτε τοῦ Πάπα τὸ πρωτεῖον ἐπικαλεῖται, οὔτε συνηγορεῖ ὑπὲρ μιξοφραγκικῆς ἀνορθώσεως τῆς

πεπτωκυίας βασιλείας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς τιάρας τοῦ Ῥωμαίου ποιμενάρχου. Διὰ τὸν Ἔπαρχον ἡ Ἑλλάς, ἧς θρηνεῖ τὴν καταστροφήν, ἡ Ἑλλάς, ἣν κατέχουσι τὰ βαρβαρικὰ ζυγόδεσμα, εἶνε ἡ παλαιὰ Ἑλλὰς τῶν μύθων καὶ τῆς ἀρχαίας αἴγλης. Τὰς Πιερίδας προσκαλεῖ ὡς ἐν ἐπῳδῇ ἐπανειλημμένως, ὅπως ἄρξωνται τῆς γοερᾶς ἀοιδῆς. Ἐν τῇ ἐλεγείᾳ αὐτοῦ ἀναίζωσιν αἱ Μυκῆναι καὶ ἡ Τίρυνς, αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Καδμηὶς Θήβη, οἱ Πελασγοὶ καὶ οἱ Δαναοί, οἱ Λάκωνες καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Κεκροπίας· οἱ ἥρωές του εἶνε ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, ὁ Λεωνίδας καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς. Αὕτη εἶνε ἡ Ἑλλὰς ἧς τὸ δούλειον ἦμαρ θρηνεῖ ὁ Κερκυραῖος θρηνῳδὸς ἐν τοῖς ἀρχαιοπρεπέσι καὶ ἐν ἀρχαίᾳ γλώσσῃ γεγραμμένοις ἑκατὸν καὶ τισι πλέον ἡρωελεγείοις αὐτοῦ. Ἡ ἔμπνευσις τοῦ λογίου νησιώτου εἶνε ἴσως ἐν μέρει εἰλημμένη ἐκ τῶν παλαιῶν κλασικῶν βίβλων, ἃς νυχθημερὸν ἐμελέτα καὶ ἀντέγραφεν ἐν τῇ ξένῃ, τῇ πενίᾳ συζῶν, ἀλλὰ δὲν εἶνε σχολαστική, καθότι ὁ Ἔπαρχος ᾐσθάνετο ὅ, τι ἔγραφεν, αὐτὸς παθὼν καὶ τὰ πάντα ἀπολέσας κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων δῄωσιν τῆς πατρίας νήσου. Οὐ μόνον δὲ τὸ αἴσθημα τοῦ Ἀντωνίου ἦτο μέγα, ἀλλὰ καὶ ἡ διάνοια αὐτοῦ διαυγής. Ἐν τοῖς παλαιομόρφοις ἐκείνοις στίχοις τοῦ ἀρχαισμαθοῦς τοῦ θρηνοῦντος τὴν νεκρὰν Ἑλλάδα, ἐν ταῖς πικραῖς ἐλεγείαις τοῦ φυγάδος τοῦ ἐξαιτουμένου ὑπὲρ τῆς πατρίδος τὴν ξένην προστασίαν ὑπάρχει ἰδέα, ἴσως τὸ πρῶτον τότε ἐκφερομένη, ἥτις ἐχρειάσθη μὲν αἰῶνας ἀκόμη ὅπως καρποφορήσῃ, ἀλλ' ἥτις ἐνεῖχε τὰ σπέρματα τῆς ἐθνικῆς ἐκείνης ἐνεργείας, ἥτις ἀπῃτεῖτο ὅπως ἐλευθερωθῇ τὸ γένος. Λέγων ὁ Ἔπαρχος, ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐκείνην τῶν *ἀρχαίων παραδόσεων* καὶ τῆς ἀρχαίας δόξης κατέχει νῦν πᾶσαν λήθη κωφή, ἀνακραυγάζει·

Δευκαλίων, λάας νῦν ἤδη βάλλεο ἄλλους.

Ἀληθῶς ἀπῃτεῖτο ἡ πλάσις νέας γενεᾶς, ἡ βλάστησις νέων ἀνθρώπων, θαρρούντων ἐπὶ τὰς ἰδίας ἑαυτῶν δυνάμεις, ἐλπιζόντων εἰς τὰς θυσίας καὶ τὸν ἡρωισμὸν τῆς ἰδίας φιλοπατρίας, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἑλληνίδα γῆν ἡ θεὰ ἐλευθερία, ἧς τὴν ἀπουσίαν ἐθρήνει ὁ ἐκ Κερκύρας ποιητής.

Τοιοῦτοι εἶνε οἱ δύο μέχρι τοῦδε γνωστοὶ θρῆνοι. Ἐς τούτους δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα τρίτον τινά, μένοντα ἀνέκδοτον μέχρι τοῦδε. Εὕρηται δὲ οὗτος ἓν τινι χειρογράφῳ τῆς ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει εὐαγοῦς μονῆς τοῦ Καυτλουμουσίου, γεγραμμένῳ κατὰ τὸν δέκατον ἕβδομον αἰῶνα.* Τὸ χειρόγραφον τοῦτο περιέχει ἐν τῷ πλείστῳ αὐτοῦ μέρει ἄξιον λόγου χρονικόν, ἀναφερόμενον ἰδίως εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1598 μέχρι τοῦ 1642 *ἱστορίαν τῶν Σερρῶν*, περὶ οὗ ἄλλοτε θὰ γράψω διὰ μακρῶν. Εἶνε δὲ τὸ χρονικὸν τοῦτο ἔργον ἱερέως τινὸς Συναδινοῦ, υἱοῦ τοῦ ἱερέως Σιδέρη. Ὁ Συναδινὸς προεχειρίσθη εἰς ἱερέα, ὡς μανθάνομεν παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, τῷ 1601, τῷ δὲ 1632 ἔγεινε λογοθέτης Σερρῶν καὶ τῷ 1636 σακελλάριος. Τοῦ δὲ χρονικοῦ προτάσσεται πλὴν ἄλλου τινὸς ποιήματος ἀκεφάλου ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος θρῆνος ἐν φ. 8, α—14, α τοῦ κώδικος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὅλον χειρόγραφον εἶνε γεγραμμένον διὰ χειρὸς αὐτοῦ τοῦ συντάξαντος τὸ χρονικὸν Συναδινοῦ, ὡς μανθάνομεν ἐκ τινος αὐτοῦ σημειώσεως, δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νἀποφανθῶμεν, ὅτι καὶ ὁ θρῆνος εἶνε ποίημα τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ θρῆνος τοῦ παπᾶ Συναδινοῦ φέρει τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν. «Καὶ αὐτου ὦ ἀδελφέ μου γλυκύ»τατε ὁποῦ σὲ γράφω περὶ τὸ γένος τῶν Ῥω»μαίων τὸ πῶς ἐκαταστάθηκαμεν καὶ πῶς ἐχά»σαμεν τὴν Πόλι καὶ ὅλα τὰ ἀγαθά.» Εἶνε δὲ γεγραμμένος διὰ στίχων πολιτικῶν ὁμοιοτελεύτων, οἵτινες συνήθως ῥέουσι πλὴν σπανίων περιστάτεων. Ἡ ὁμοιοκαταληξία δὲν εἶνε πάντοτε ἄπταιστος. Ἡ ἔμπνευσις τοῦ στιχουργοῦ δὲν εἶνε ἀνταξία τοῦ θέματος, οὐδὲ ἰσοφαρίζει πρὸς τὸ ἐθνικὸν αἴσθημα καὶ τὴν εὐλαβῆ πίστιν τοῦ ἱερέως τῶν Σερρῶν, ὅστις καθὸ λειτουργὸς τοῦ ὑψίστου ὡς ὀργὴν θεϊκὴν χαρακτηρίζει τὴν συμφορὰν τοῦ γένους καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ μόνου ἀπεκδέχεται τὴν ἀπὸ τῶν δεινῶν ἀπαλλαγήν. Ἀλλ' ἴσα ἴσα ἡ πίστις αὐτοῦ αὕτη ἔχει τι τὸ συγκινητικὸν καὶ τὸ βαθὺ αἴσθημα τῆς φιλοπατρίας δίδει ἐνίοτε τόνον εἰς τὰς χορδὰς τῆς ψαλμικῆς του λύρας. Διὰ τούτους τοὺς λόγους δὲν ἐθεώρησα ἀλυσιτελῆ τὴν δημοσίευσιν τοῦ θρήνου τούτου, ὅστις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸν τοῦ ἀνωνύμου θρηνῳδοῦ καὶ πρὸς τὸν τοῦ Ἀντωνίου Ἐπάρχου, εἰς συγκριτικὴν μελέτην περὶ τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων, τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν πόθων, οὓς ἐξήγειρεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος μέχρι τοῦ δεκάτου ἑβδόμου μεσοῦντος ἡ πολύκλαυστος ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ εἰς αὐτὴν ἐπακολουθήσασα πολυώδυνος δουλεία τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοὺς Τούρκους.

Ὁ θρῆνος, ὡς καὶ τὸ ὅλον χειρόγραφον τοῦ Συναδινοῦ, δὲν στερεῖται ἀνορθογραφιῶν. Ἀλλ' ἐθεώρησα περιττὸν νἀναγράψω ἐνταῦθα ὑπὸ τὸ κείμενον ταύτας τε καὶ τὰς ἄλλας περὶ τὴν γραφὴν διαφορὰς τοῦ χειρογράφου· περιωρίσθην δὲ μόνον νὰ δηλώσω ὑπὸ τὴν σελίδα ὀλίγας τινὰς λέξεις τοῦ στιχουργήματος, ἃς ἐπηνώρθωσα μέν, νομίσας αὐτὰς ἐξ ἀμελείας κακῶς γραφείσας, ἀλλὰ περὶ τὴν διόρθωσιν τῶν ὁποίων ἐνδέχεται καὶ νὰ πλανῶμαι.

Ἀλλοίμον, ἀλλοίμονον 'ς τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων
πῶς ἔγεινεν ἀνόσιον καὶ καταφρονεμένον.
Ὦ, πῶς ἐκαταστάθητε τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων
καὶ ἐπεριπλεχθήκετε μέσον πολλῶν κινδύνων.
Ἀπὸ τ' ἐσᾶς ἡ φρόνησις καὶ ἡ σοφία ὅλη

* Φέρει ἀριθμὸν 153 κατὰ τὴν ὑπ' ἐμοῦ ἐν ἔτει 1880 γενομένην κατάταξιν.

ἐβγῆκε καὶ ἐξάπλωσε 'ς τὴν οἰκουμένη ὅλη,
καὶ ὅρματα καὶ γράμματα καὶ ἡ θεολογία
ἀπὸ τ' ἐσᾶς ἐφάνηκε καὶ ἡ πολλὴ ἀνδρεία,
γραμματικὴ, ποιητικὴ, ῥητορικὴ καὶ τἄλλα
ὅσα λεπτὰ μαθήματα καὶ πράγματα μεγάλα.
Ὅλα ἐσεῖς τὰ 'ρήκετε καὶ ἐμοιράσετέ τα
εἰς ὅλα τὰ βασίλεια ὡςὰν μὲ τὴν τρομπέτα.
Ὁ κόσμος σᾶς ἐπαίνεσεν ὅλος εἰς τὴν σοφίαν.
Τώρα πῶς ἐξεπέσετε εἰς ταύτην τὴν σκλαβίαν;
'Αλλοίμονον, ἀλλοίμονον, καλή μου βασιλεία,
καὶ πῶς ἐστερηθήκαμεν καλήν σου ἀμιλία.
Καὶ σὺ, Κωνσταντινούπολις, πῶς ἐκαταφρονέθης
καὶ ἀπὸ γένος ἀσεβῶν πῶς ἐκατακυριεύθης;
'Εχάθηκεν ἡ δόξα σου, ἐχάθηκ' ἡ τιμή σου,
καὶ σὲ ὁρίζουν ἕτεροι τώρα μὲ τὴν πομπήν σου,
καὶ 'πάτησαν τὰ τείχη σου καὶ 'πῆραν τὴν στο-
[λήν σου
καὶ στέφος τὸ βασιλικὸν ἐπῆραν οἱ ἐχθροί σου. (1)
Ὢ! πῶς καὶ νὰ ἐξύπνησεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος,
ὁποῖός σε ἀνάκτισεν μὲ ὄρεξιν ἐκείνος,
καὶ νὰ σε ἤθελεν ἰδεῖν πῶς εἶσαι σκλαβωμένη,
ἀθλία καὶ ταλαίπωρος καὶ καταφρονεμένη,
ὢ πῶς ἤθελε βρυχισθῆ, ὢ πῶς ἤθελε κλαύσει
ὢ πόσα δάκρυα ἤθελε χύσει, νὰ μηδὲν παύσῃ.
'Αλλὰ ἐκεῖνος ἔλαβε χάριν τῆς βασιλείας
ἐκείνης τῆς τῶν οὐρανῶν τῆς ζωηρᾶς καὶ θείας,
καὶ δὲν του πρέπει στεναγμοὺς καὶ δάκρυα νὰ χύσῃ,
μόνον νὰ χύσωμεν ἡμεῖς ἄπειρα 'σὰν τὴν βρύσιν,
νὰ κλαύσωμεν τοῦ λόγου μας, νὰ κλαύσωμεν τὴν
[Πόλιν,
αὐτὴν ὁποῦ ἐπαίνεσεν ἡ οἰκουμένη ὅλη,
καὶ τώρα καταστήθηκε γυμνὴ καὶ σκλαβωμένη,
εἰς ὄνειδος καὶ γέλωτα καὶ καταφρονεμένη.
Ὢ καὶ νὰ εἶχα δάκρυα ἄπειρα 'σὰν ποτάμι
νὰ 'κλαιεν ἡ καρδία μου ὥστε 'ποῦ νἀποκάμῃ,
νὰ ἔκλαυσα, νὰ 'ρήνησα ἐσέν, χρυσῆ μου Πόλι,
νὰ ἤδερνα τὰ στήθη μου μὲ τὴν δύναμίν μου ὅλη.
Θρηνῶ σε, Πόλι μου λαμπρὰ, καὶ κλαίω διὰ σένα
πῶς ἔπεσες, πῶς ἔκλινες εἰς χεῖρας τοῦ καθένα.
Ποῦ εἶν' ἡ δόξα ἡ πολλή κ' ἡ χάρις ἡ μεγάλη,
τὸ κάλλος, ἡ εὐπρέπεια ὁποὺχες ἀναθάλλει,
ποῦ καὶ τὰ θεῖα λείψανα πολλῶν σοφῶν ἁγίων,
ὁποῦ ἔζοῦσαν ἐπὶ γῆς ἀγγελικὸν τὸν βίον;
Ποῦ εἶν' τὰ πανηγύρια, ποῦ εἶν' ἡ παρρησίαις
ἐκείναις ὁπ' ἐγίνουνταν μέσον τῆς ἐκκλησίαις;
Ποῦ εἶνε ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ δοξολογία
καὶ τῶν συνόδων τῶν ἑπτὰ ἡ πίστις ἡ ἁγία;
'Αλλοίμονον, 'Επτάλοφε, καὶ πῶς ἐκαταστάθης
τώρα 'ς τοῦτον τὸν καιρὸν τόσα κακὰ νὰ πάθῃς.
'Εσένα σὲ εὐλόγησαν οἱ ἅγιοι πατέρες
καὶ τώρα πῶς ἐξέπεσες κ' ἔχεις κακαῖς ἡμέραις;
'Επαύσαν ἡ παράκλησες καὶ ἡ δοξολογίαις
ἐκείναις ὁποῦ γίνουνταν μὲ προσευχαῖς ὁγίαις.
Ποῦ εἶν' ὁ περιβόητος ναὸς ὁ τῆς Σοφίας
ἐκεῖνος ὁ ὑπέρλαμπρος καὶ πλήρης εὐλογίας;
Ὁ μέγας 'Ιουστινιανὸς ἂν ἤθελε ξυπνήσει,
ἤθελε χύσει δάκρυα ἄμετρα ὑπὲρ φύσιν
νὰ κλαύσῃ καὶ νὰ λυπηθῇ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν του
τὸ πῶς ἐκυριεύθηκεν νῦν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του.
Ποῦ τῆς Βλαχέρνας ὁ ναὸς, ἡ βρύσις τῶν θαυμάτων,
ἐξ οὗ ἀπολαμβάνομεν πηγὴν τῶν ἰαμάτων;
Ποῦ εἶν' τὰ σπουδαστήρια κ' ἡ γνῶσις τῶν γραμ-
[μάτων
καὶ τῆς σοφίας ἡ πηγὴ, βάθος τῶν νοημάτων;
Ποῦ εἶνε οἱ σχολαστικοὶ μὲ τὴν πολλὴν σοφίαν,
αὐτοὶ ὁπ' ἐστερέωσαν τὴν πίστιν τὴν ἁγίαν,
ὁπ' ἔτρεχαν 'σὰν ποταμοί, 'σὰν βρύσες ἀναβροῦσαν
ὅλα τὰ ἄστρα τοὐρανοῦ μὲ γνῶσιν ἐμετροῦσαν;

(1) κῶδ. *ἕτεροί σου.*

Ποῦ εἶν' τὰ τόσα ἀγαθὰ 'ποῦ ἤσουν στολισμένη,
ὡςὰν αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἤσουν ζωγραφισμένη;
"Ολα τὰ ἐστερήθηκες ὡςὰν τὴν Βαβυλῶνα,
τὸν στέφανόν σου ἔχασες καὶ τὴν χρυσῆν κορῶνα.
'Εκείνην τὴν βασίλειον δραχμὴν ἀπώλεσές την·
ἄρα νὰ τὴν εὑρῇς ποτὲ ἢ μόνον ἔχασές την;
Ὦ θάνατε μακάριε, καλὸς εἶσαι γιὰ τώρα
εἰς μᾶς ὅλους τοὺς Γραικοὺς νἀλθῇς τούτην τὴν ὥρα.
Καλὸν ἦτον νὰ εἴμαστον ὅλοι ἀποθαμένοι
παρὰ ὁποῦ 'ρικόμεστεν εἰς τούτους 'σκλαβωμένοι.
Ψυχή μου, κλαῦσε, θρήνησε, δάκρυσε καὶ λυπήσου
πόλιν τὴν βασιλεύουσαν ἐν τῇ ὑπομονῇ σου.
Θρήνησον 'σὰν ἐθρήνησεν, ὡς τὸν 'Ιερεμίαν
ποτὲ τὴν 'Ιερουσαλὴμ, τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν.
Χύσατε, 'μάτια, δάκρυα, χύσε, καρδία, πόνους·
κλαύσατε τὸ Βυζάντιον ἐτουτογνοὺς τοὺς χρόνους.
Χύσατε ἀναστεναγμοὺς, χύσατε θρηνῳδίας,
κλαύσατε τὴν 'Επτάλοφον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας·
κλαύσατε καὶ θρηνήσατε Σοφίαν τὴν ἁγίαν,
ὁποῦ ὁ κόσμος 'σὰν αὐτὴν ἄλλην δὲν εἶχε μίαν.
Ναὸν τὸν Σολομώντειον τίς νὰ ἐγκωμιάσῃ;
αὐτὴ εἰς τὴν εὐπρέπειαν τὸν εἶχεν ἀπεράσει.
'Εκείνος ἦτονε σκιὰ καὶ αὕτη εἶνε χάρις.
Ὦ θεὲ, ἄλλον τὴν ἔδωσες καὶ μᾶς νὰ τὴν ἐπάρῃς;
Θεέ μου παντοδύναμε, ἂν εἶνε θέλημά σου,
πάλιν μᾶς δὸς τὸ χάρισμα διὰ τὸ ὄνομά σου·
δόσε μας τὸ 'σπιτάκι μας, δόσε μας τὴν πατρίδα.
Σώνει ἡ ἀγανάκτησις καὶ ἡ πολλὴ πικρίδα.
'Επαίδευσές μας, δέσποτα, διὰ τὸ πταίσιμόν μας
καὶ μας ἐκαταδίκασες εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν μας.
Πολλὰ καλὰ το ἔκαμες ὡς νὰ σωφρονισθοῦμεν
'σὰν τὸ χρυσάφι 'ς τὴν φωτιὰν καὶ νὰ λαγαρι-
[σθοῦμεν.
'Αλλὰ πάλιν λυπήσου μας ὅτ' εἴμεστε 'δικοί σου,
ἄλλον θεὸν δὲν ἔχομεν, κύριε, μόνον πλήν σου.
Χεῖρας οὐκ ἐπετάσαμεν ἡμεῖς εἰςὲ κανένα
ἄλλον θεὸν ἀλλότριον πλὴν μόνον εἰςὲ σένα.
'Εσένα ἐγνωρίσαμεν κύριον καὶ θεόν μας
καὶ σένα ὀνομάζομεν θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
'Εσὺ 'σαι πάντων ποιητὴς, πρανοητὴς, προγνώστης
καὶ κάθε εἷς ἀπὸ ἡμᾶς εὑρίσκεται χρεώστης
νὰ προσκυνῇ, νὰ ἐπαινῇ, πάντα νά σε δοξάζῃ
τὸ ἅγιόν σου ὄνομα καὶ νά σε ὀνομάζῃ.
'Εσὺ πάλιν προγόνησον καὶ παῦσον τὸν θυμόν σου,
δεῖξον τὴν εὐσπλαγχνίαν σου ἐπὶ πιστὸν λαόν σου.
Τὸ ἔλεός σου δόσε μας, δεῖξον τοὺς οἰκτιρμούς σου
εἰς τὴν κληρονομίαν σου καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ σου.
'Ιδὲ, Χριστὲ, τὴν κάκωσιν ἐξ ὕψους σου ἁγίου,
καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης σου τοῦ ὑψηλοῦ καὶ θείου·
σκύψε ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἴδε τὸ πολυνιόν σου,
διότι ὅλοι εἴμεστε ποίημα τῶν χειρῶν σου,
καὶ, ἂν μας ἐπαράδοσας εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν σου,
ἐσὺ πάλιν μας λύτρωσε μὲ θέλημα 'δικόν σου.
Πῶς ὑπομένεις, κύριε, (1) σκλάβους νὰ μας βλέπεις
καὶ δούλους νὰ μας θεωρῇς, καὶ τὸν θυμόν δὲ
[τρέπεις; (2)
Πῶς ὑπομένεις, κύριε, νὰ βλέπῃς ῥημασμένα
τὰ θεῖα μοναστήρια τὰ ἐθεμελιωμένα,
τοὺς ὡραιοτάτους ναοὺς τοὺς ἁγιογραμμένους
νὰ τουςε βλέπῃς ἔρημους καὶ καταφρονημένους;
καὶ πόσοι ἐγεννήκασιν υἱοὶ πυρὸς γεέννης,
Θεέ μου παντοδύναμε, καὶ πῶς το ὑπομένεις;
"Ομως, φιλανθρωπότατε, θαρρῶ, ὅτι κοιμᾶσαι
καὶ μας ἀπελησμόνησες καὶ δὲν μας ἐνθυμᾶσαι.
Μᾶς βλέπεις πῶς πνιγόμεστε 'στὸ βάθος τῆς σκλα-
[βίας
καὶ δὲν μας δίδεις ἄνεσιν, τὴν τῆς ἐλευθερίας.
'Εύπνα, σηκώσου, δίωξε κίνδυνον τῆς θαλάσσης,

(1) κῶδ. *αὐθέντη μου.*—(2) κῶδ. *πρέπεις.*

στώπα καὶ φιμώθητι (sic) εὐθὺς νά την προστάξῃς,
νά μας ἐβγάλῃς τοὺς πτωχοὺς ἐκ τὴν αἰχμαλω-
[σίαν
ὡςὰν τοὺς ἀποστόλους σου ἐκ τὴν κλυδωνησίαν.
Εἰπόν σοι, «ἀπολλύμεθα, δέσποτα ἐπιστάτα,»
καὶ παρευθύς τους ἤκουσες, λέγεις καλὰ μοντότα·
αἰγὼ εἰμι· ἐγέρθητε, τίποτε μὴ φοβῆσθε,
μόνον νά με δοξάζετε καὶ ἐξομολογῆσθε.»
Ὦ, καὶ νὰ ἤθελες εἰπεῖ 'ςἐ μᾶς τοιούτους λόγους
καὶ νά μας ἐλευθέρονες ὡςὰν τοὺς ἀποστόλους.
Εἶπες νὰ εἶσαι μετ' ἐμᾶς ἕως τῆς συντελείας
καὶ τώρα μᾶς ἐπαράτησες (1) εἰς βάθος ἀπωλείας
καὶ μόνον κινδυνεύομεν πότε καὶ νὰ πνιγοῦμεν.
'Αλλὰ, φιλανθρωπότατε, πρόσταττε, νὰ ἐβγοῦμεν
μέσα ἀπὸ τὴν κάμινον αὐτὴν 'ποῦ μας φλογίζει,
ὅτι 'ςἐ σὲν τὸ γένος μας θαρρεῖ καὶ ἀκουμπίζει,
εἰς σὲ τὸ θάρρος ἔχομεν, εἰς σὲ καὶ τὴν ἐλπίδα
νὰ 'πάρῃς ἀπὸ 'πάνω μας ἐτούτην τὴν παγίδα·
καὶ ὕψωσον, μακρόθυμε, Χριστιανῶν τὸ κέρας,
καὶ δὸς ἡμῖν τὴν ἄνεσιν καὶ φῶς τὸ τῆς ἡμέρας,
ἐλέησ σου τὰ πλούσια, θεέ μου, χάρισέ μας
καὶ μέσα ἀπὸ τὰς χεῖράς του κάμε 'λευθέρωσέ μας,
διότι εἶν' 'κατὰ πολλὰ βαρὺς καὶ τεθλιμμένος
τῆς δουλωσύνης ὁ ζυγὸς καὶ παραπονεμμένος.
"Αν κάμῃς τοῦτο τὸ καλὸν μὲ τὴν σοφήν σου
[γνῶσιν
ὅλα τῆς γῆς τὰ πέρατα σὲ θέλουν ἐπαινῶσιν. (1)

Σπυρ. Π. Λαμπρος.

ΑΙ ΕΥΧΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Σήμερον ἐξῆλθον ἀνὰ τὰς ὁδούς, ἀναζητῶν κατάλληλόν τι καὶ ὄχι πολὺ ἀκριβὸν παιγνίδιον διὰ τὸν υἱὸν τοῦ προϊσταμένου μου — πενταετές τρελλόπαιδον, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸ λέγειν τῆς οἰκογενείας του, ἀπὸ τοῦδε παρέχει ἐνδείξεις πνεύματος πρωϊμωτάτου καὶ ἐντελῶς ὑπερόχου.— 'Επαναλαμβάνεται δηλαδὴ καὶ ἐδῶ ἡ ἱστορία τῆς γλαυκὸς τοῦ Λαφονταίνου:

Mes petits sont mignons
Beaux, bien faits et jolis sur tous les points.

Βαδίζων ἐν τῷ βορβόρῳ καὶ ὑπὸ τὴν βροχήν, κατὰ μῆκος τῶν προχείρων καταστημάτων τῶν ἀνεγερθέντων ἐπὶ τοῦ βουλεβάρτου, παρετήρουν ὅτι εἰς τὰς ἐκθέσεις ταύτας, τὰς εἰδικῶς προωρισμένας διὰ τοὺς προσφέροντας εὐθηνὰ δῶρα, τὰ παιδικὰ παιγνίδια κατέχουσιν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος μᾶλλον περιωρισμένην θέσιν. Βλέπει τις εἰς τὴν σειρὰν μυροπώλας, κατασκευαστὰς ἐπισκεπτηρίων ἀστραπαίως ἐκτυπουμένων, ἐφευρέτας σφραγίδων ἐκ νικελίου μὴ φθειρομένου, βιβλιοπώλας ἐκθέτοντας ὑποτετιμημένας φωτογραφίας, παντοδαποὺς ἄλλους μεταπράτας, ἀκόμη κύριόν τινα ἱστάμενον ἐνώπιον μέλανος πίνακος καὶ πωλοῦντα ὀδηγίαν πρὸς ταχεῖαν ἐκτέλεσιν ἀριθμητικῶν ὑπολογισμῶν. Κάπου κάπου δὲ μόνον ἀνακύπτει πενιχρόν τι παράπηγμα, ἐν ᾧ πλαγγόνες καὶ νευρόσπαστα αἰωροῦντα μελαγχολικῶς μεταξὺ δύο λυχνιῶν πετρελαίου. 'Εν τοῖς μεγάλοις καταστήμασι, τὰ παιγνίδια καθίστανται ὁσημέραι μᾶλλον περίπλοκα, πολυτελῆ καὶ ὡς εἰπεῖν ἐπιστημονικά. Εἰς τὰ μικρὰ λαϊκὰ καταστήματα σπανίζουσι καὶ ἐκλείπουσιν. Νομίζει τις ὅτι τὰ παιδία τῆς σήμερον δὲν παίζουν πλέον. Μετὰ πολλοὺς δισταγμοὺς καὶ ἀνωφελεῖς ἐρεύνας, ἐξέλεξα τέλος ἓν θέατρον, θέατρον ἀρκούντως μέγα, ἐφ' οὗ χρυσοῖς γράμμασιν ἀνεγινώσκετο ἡ ἐπιγραφὴ *Μελόδραμα*, μὲ δύο προσθέτους σκηνογραφίας, ὧν ἡ μία παρίστα δάσος, ἡ δὲ αἴθουσαν, πρὸς τούτοις δὲ δώδεκα νευράσπαστα ἐνδεδυμένα καὶ ἀνηρτημένα ἀπὸ σύρματος ἐξ ὀρειχάλκου. 'Εκαυχώμην ἐνδομύχως διὰ τὴν ἀγοράν μου. 'Ενεθυμήθην τὴν ἀφεστῶσαν καὶ εὐτυχῆ ἐποχήν, καθ' ἣν ὅμοιον θέατρον, δωρηθέν μοι τὴν 1 'Ιανουαρίου, μοὶ ἐνεποίησε μίαν τῶν εὐκρήστων ἐκείνων ἐκπλήξεων, αἱ ὁποῖαι φαιδρύνουσιν ὁλόκληρον τὴν ζωὴν ἑνὸς παιδίου. Πηλοβατῶν ὑπὸ τὴν ψεκάζουσαν βροχήν, μὲ τὸ δῶρόν μου ὑπὸ μάλης, ἐνεθυμούμην τὴν θελκτικὴν ἐξέγερσιν ἑκάστης πρωΐας τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, εἰς τὸ βάθος τῆς μικρᾶς μου ἐπαρχιακῆς πόλεως. Μόλις οἱ κώδωνες τῶν ναῶν ἐσήμαινον τὸ πρῶτον ἑωθινόν καὶ ἐγὼ μὲ ὀφθαλμοὺς ὑλανοίκτους ἠρεύνων ὀλόγυρα τὸν κοιτῶνα. Πάντες ἐκοιμῶντο ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ μακρόθεν, διὰ τῶν σκοτεινῶν ὁδῶν, ἀντήχει ἡ ὄρθριος συμφωνία, ἣν ἡ μουσικὴ τῆς ἐθνοφυλακῆς ἀνέκρουεν ὑπὸ τὸν οἶκον ἑκάστου τῶν προυχόντων τῆς πόλεως· βαθμηδὸν οἱ ἔρρυθμοι ἦχοι προσήγγιζον, ἡ μουσικὴ ἀνέκρουε φαιδρὸν ἐμβατήριον ὑπὸ τὰ παράθυρά μας, εἶτα δ' ὁ θόρυβος ἀπεμακρύνετο ἐκ νέου καὶ ἐξηφανίζετο εἰς τὸ βάθος τῶν προαστείων. Αἱ τεφραὶ τῆς ἀμφιλύκης ἀνταύγειαι ἐλεύκαινον τὸ παράθυρον, μὴ δυνάμενος δὲ πλέον νὰ παραμείνω ἐν τῇ κλίνῃ, ἐπήδων κάτω, μετέβαινα γυμνόπους νὰ ἀπευθύνω τὴν πρωτοχρονιάτικην εὐχήν εἰς τὴν οἰκογένειάν μου καὶ παρετήρουν τὸ πολυπόθητον θέατρον, τοποθετημένον ἐπί τινος τραπέζης, μεταξὺ δύο κουφωμάτων, καὶ βεβυθισμένον εἰσέτι ἐντὸς μυστηριώδους σκιόφωτος, ἐπαυξάνοντος τὰ θέλγητρα τοῦ ἀνελπίστου τούτου δώρου....

—

Αἱ ἀναμνήσεις αὗται κατ' ἀρχὰς μὲν μοὶ ἐνέπνευσαν μέγαν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τοῦ δώρου τοῦ προωρισμένου διὰ τὸν γόνον τοῦ προϊσταμένου μου, ἀλλ' ἔπειτα καθόσον ἐπλησίαζα πρὸς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐπισήμου τούτου ὑπαλλήλου — ἔνεκα τῆς βροχῆς ἆρά γε ἢ τοῦ βάρους τοῦ δέματος ὅπερ ἐκράτουν ὑπὸ μάλης;—ἠσθανόμην τὸν ἐνθουσιασμόν μου καταπίπτοντα, ὡς σπογγώδης *ὀμελέττα* ἣν ἀφίνουσι νὰ ψυχρανθῇ. Δὲν εἶμαι φιλόκοσμος καὶ ἐπισκέπτομαι τὴν σύζυγον τοῦ προϊσταμένου μου ἅπαξ τοῦ ἔτους μόνον. Ἡ

(1) κῶδ. *ἐπαρίασες.*

ιδέα δὲ ὅτι ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῶ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ πιθανῶς εὑρίσκοντο πρὸ ἐμοῦ καὶ ἄλλοι ἐπισκέπται, μὲ ἔκαμε νὰ ἀνατριχιῶ ὁλόκληρος καὶ ἤρχισα νὰ ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ὑποδοχῆς ἥτις ἐπεφυλάσσετο εἰς τὸ δῶρόν μου. Φθὰς πρὸ τῆς αὐλείου θύρας παρ' ὀλίγον νὰ ἀνακρούσω πρύμναν. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους καταβάλλων ὁλόκληρον τὸ θάρρος μου εἰσέρχομαι. Εὐρεῖα μαρμαρίνη κλίμαξ, διὰ θερμαγωγοῦ θερμαινομένη καὶ καλυπτομένη ὑπὸ παχυχνόου τάπητος, ἐφ' οὗ ἀπαμβλύνεται ὁ κρότος τῶν βημάτων. Ὁ προϊστάμενός μου κατοικεῖ εἰς τὸν τρίτον ὄροφον. Εἰς ἑκάστην βαθμίδα ἣν ἀνέρχομαι αἰσθάνομαι τὴν φυσικὴν ἀτολμίαν μου ἐπιτεινομένην καὶ ἀνελίσσεται πρὸ ἐμοῦ ὁλόκληρος σειρὰ ὀχληρῶν ἐρωτήσεων.—Θὰ εἰσέλθω ἀμέσως μὲ τὸ θέατρόν μου ἢ θὰ τὸ ἀφήσω εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἀφοῦ εἰδοποιήσω ἐπιτηδείως τὸν ὑπηρέτην; Ἐν τούτοις ἐὰν ὁ μικρὸς εἶνε εἰς τὴν αἴθουσαν, θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ τοῦ προσφέρω ἀμέσως τὸ εὐτελές μου δῶρον.—Σημαίνω τὸν κώδωνα ἀρηχανῶν. Μοῦ ἀνοίγουν, ἀλλ' ἅμα εἰσέρχομαι, ἐνῷ προσπαθῶ νὰ ἀποθέσω τὸ ἀλεξίβροχόν μου, τὸ δέμα ὅπερ κρατῶ ὑπὸ μάλης πίπτει μετὰ πατάγου κατὰ γῆς. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκριβῶς, ἡ σύζυγος τοῦ προϊσταμένου μου ἐξήρχετο τῆς αἰθούσης, ἵνα προπέμψῃ ἐπισκέπτριάν τινα. Μὲ βλέπει γονυπετῆ ἐπὶ τοῦ δαπέδου νὰ περισυλλέγω τὰ νευρόσπαστα, τὰ ὁποῖα διεσπάρησαν κατὰ τὴν πτῶσιν. Τραυλίζων ἐξηγῶ αὐτῇ τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐπισκέψεώς μου, αὕτη δὲ ὑπομειδιῶσα μᾶς εἰσάγει, ἐμὲ καὶ τὸ θέατρόν μου εἰς τὴν αἴθουσαν, πλήρη κυριῶν.—Ποτὲ δὲν ἠμπόρεσα νὰ εἰσέλθω ἀτάραχος εἰς αἴθουσαν, ἐν ᾗ εὑρίσκονται ἄλλοι.—Νομίζω ὅτι πάντες προσηλοῦσι τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τοῦ ταπεινοῦ μου ἀτόμου. Κλονοῦνται οἱ πόδες μου, προσκόπτω ἐν τῇ ἀδεξιότητί μου κατὰ τῶν ἐπίπλων καὶ ὑποσκάζων διευθύνομαι πρὸς τὸν μικρὸν τῆς οἰκίας, τὸν ὁποῖον διαβλέπω ἐν τινι γωνίᾳ, ἱππεύοντα ἵππον ἐκ καρτονίου, φυσικοῦ σχεδὸν μεγέθους. Ὁ μικρός, φέρων χιτῶνα ἐκ βελούδου καὶ περιπόδια ἐρυθρά, ἔχει ἤδη πέριξ αὐτοῦ σωρὸν παιγνιδίων πολυτίμων—ἕνα σταῦλον δι' ὑκτὼ ἵππους, ἕνα ἀτμοκίνητον σιδηρόδρομον, φρούριον πλήρες στρατιωτῶν γυμναζομένων.—Ἐν μέσῳ τῶν λαμπρῶν τούτων ἀντικειμένων προμαντεύω, ὅτι τὸ ἰδικόν μου ἀγοραῖον παιγνίδιον θὰ ἀποτελῇ πένθιμον ἀντίθεσιν καὶ τοῦτο ἐπαυξάνει τὴν ἀτολμίαν μου. —Αἰμίλιε, λέγει ἡ μήτηρ μετ' ἐλαφροῦ τόνου ἀδρόφρονος εἰρωνίας, εὐχαρίστησε τὸν κ. Τριστάν ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ σοῦ φέρῃ αὐτὸ τὸ θέατρον.—Καὶ ἐγὼ διὰ χειρὸς τρεμούσης ἐξάγω τό *Μελόδραμά* μου τοῦ ἐκ φαιοῦ χάρτου περικαλύμματος καὶ καταθέτω τὴν προσφοράν μου ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Αἰμιλίου, ὅστις ἵσταται ἀγερώχως ἐπὶ τοῦ ἵππου του. Ἔπειτα κάθημαι ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ ἑδωλίου μου· δὲν εὑρίσκω τί νὰ εἴπω· ἄλλως οὐδεὶς μοῦ ἀπευθύνει τὸν λόγον· ἡ συνομιλία, διακοπεῖσα πρὸς στιγμήν, ἐπαναλαμβάνεται. Ἡ οἰκοδέσποινα, ἥτις ἐπιτηδεύεται τὴν εἰδήμονα ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ἐκφράζει τὴν γνώμην της περὶ τῆς *Φεδώρας* καὶ τοῦ τελευταίου μυθιστορήματος· ἀλλ' ἐγὼ ὅστις οὔτε τὸ δρᾶμα εἶδον, οὔτε τὸ μυθιστόρημα ἀνέγνων, ἵσταμαι ἄφωνος ἐπὶ τοῦ καθίσματός μου καὶ ἀκροῶμαι μετ' ἀορίστου μειδιάματος. Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας, θέλω νὰ ἀπέλθω, ἀλλ' ἡ ἔξοδος μὲ τρομάζει ὅσον καὶ ἡ εἴσοδος, μετὰ δέους δὲ ἀναλογίζομαι τὴν στιγμὴν καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐγερθῶ, νὰ ἀποχαιρετίσω τὴν κυρίαν καὶ νὰ ἐξέλθω χωρὶς νὰ προσκρούσω κατὰ τῶν ἐπίπλων. Ἀποφασίζω λοιπὸν νὰ παραμείνω μόνος μὲ τὸν Αἰμίλιον, ὅστις ἄνωθεν τοῦ κέλητος αὐτοῦ παρατηρεῖ μετὰ περιφρονητικῆς ἀδιαφορίας τὸ κακοχρυσωμένον θέατρόν μου. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὁ μικρὸς αἰσθάνεται ἐνδόμυχον ταπείνωσιν διὰ τὸ δῶρόν μου καὶ τοῦτο μὲ λυπεῖ κατάκαρδα. Δὲν ἀκούω πλέον τὸν ψίθυρον τῶν συνομιλιῶν, δὲν ἀνοίγω τὰ χείλη, παρατηρῶ δὲ μετὰ περιεργείας τὴν χλωμὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἀψικόρου τούτου παιδός, ὅστις ταλαντᾶται ἐπὶ τοῦ ἑκ καρτονίου ἵππου του καὶ τοῦ ἀπευθύνω ἐνδιαθέτως τὸ ἑπόμενον λογίδριον:

—

«Νεαρὲ Αἰμίλιε, καταφρονεῖς τὸ δῶρόν μου. Ἀφοῦ δὲν ἠμπόρεσα νὰ σὲ εὐχαριστήσω, θέλω τοὐλάχιστον κάτι νὰ σοῦ εὐχηθῶ. Αἱ εὐχαὶ εἶνε τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρα τῶν ταλαιπώρων πτωχῶν. Ἰδοὺ δὲ ἡ ἰδική μου εὐχή, ἐκ βάθους ψυχῆς προερχομένη.— Μὴ εἶσαι ἄτολμος εἰς τὸν βίον σου. Ὁ κλεινὸς Ῥωμαῖος, τοῦ ὁποίου φέρεις τὸ ὄνομα, δὲν εἶχε τὸ ἐλάττωμα τοῦτο καὶ ἐπῆγε πολὺ ἐμπρός. Ἡ ἀτολμία εἶνε ἁμάρτημα θανάσιμον. Ἔχει τὴν ἀρχήν της ὄχι μόνον εἰς νευρικήν τινα ἀδυναμίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς εἶδος νοσηρᾶς μερίμνης περὶ τῆς γνώμης τῶν ἄλλων. Εἰς τὸ βάθος ἑκάστου ἀτόλμου ἀνθρώπου ὑπάρχει χαρακτὴρ ὑπερήφανος, τόσον ἀνησυχῶν περὶ τῶν κρίσεων τῶν ἄλλων δι' αὐτόν, ὥστε ἡ ἀνησυχία αὕτη τοῦ ἀφαιρεῖ πᾶσαν ἠρεμίαν πνεύματος καὶ πᾶσαν αὐτοβουλίαν. Οἱ ἄτολμοι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ζημιοῦσιν ἑαυτούς—καὶ εἶμαι φεῦ! εἰς θέσιν νὰ τὸ γνωρίζω—εἶνε ὑπὸ κοινωνικὴν ἔποψιν χαρτία ἄγραφα. Ἔλλειψις αὐτοβουλίας, αἰσθήματα συμπαθείας παραλυόμενα ὑπὸ ἀνοήτου ἀνθρωπίνης εὐλαβείας, ἔνοχος σιγὴ ὅταν εἶνε ἀνάγκη λόγων, ἀνωφελεῖς λόγοι ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἔργων. Ἐὰν κατὰ τὴν παροιμίαν ἡ τύχη βοηθῇ τοὺς τολμηροὺς, ἡ ἀτυχία κατ' ἀντίστροφον λόγον, καὶ δικαίως, εἶνε ὁ κλῆρος τῶν ἀτόλμων. Σοῦ εὔχομαι, λοιπόν, Αἰμίλιε πρωΐμως νὰ ἀποκτήσῃς τὴν ἑτοιμότητα καὶ τὸ θάρρος, τὰ ἀπαιτούμενα ἵνα βαδίσῃς εὐσταθῶς ἐν τῷ βίῳ. Ὁμίλει ἀγερώχως καὶ μετ' εὐχερείας, βλέπε πέριξ σου ἄνευ δειλίας, ἔκλεγε δὲ καὶ ράπτην καλόν, διὰ νὰ μὴ εἶσαι γελοῖος ἕνεκα τῶν φορεμάτων σου. Τίποτε δὲν αὐξάνει τὴν ἀτολμίαν ὅσον ἡ συναίσθησις ὅτι εἶνέ τις κακῶς ἐνδεδυμένος. Ἐγεννήθης εἰς ἐποχὴν ἀμειλίκτως θετικήν, καθ' ἣν ὅσοι δὲν γνωρίζουσι νὰ χρησιμοποιήσωσι τοὺς ἀγκῶνας καὶ τὰς πυγμάς, ὅπως ἀνοίξωσι δίοδον μεταξὺ τοῦ πλήθους, κινδυνεύουσι νὰ κατασυντριβῶσιν. Θὰ λάβῃς ἀνάγκην πασῶν τῶν ἀρετῶν, τὰς ὁποίας σοῦ ἐπεύχομαι. Ἆ! ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀρχίσῃ τις ἐκ νέου τὴν ζωήν του καὶ νὰ προικίσῃ ἑαυτὸν δι' οἱωνδήποτε προτερημάτων κατ' ἀρέσκειαν ἅμα τῇ γεννήσει του, ὡς ἔκαμνον ἄλλοτε αἱ Μοῖραι διὰ τοὺς ἀναδεκτούς των, θὰ ἐδώρουν εἰς τὸν ἑαυτόν μου τὴν ῥώμην τοῦ Ἡρακλέους, τὴν στωμυλίαν δέκα δικηγόρων, τὸ θετικὸν πνεῦμα ἀρχαίου ἐμπόρου καὶ τὴν ἰταμότητα τοῦ δὸν Ζουάν. Τοὐναντίον δὲν θὰ ἀπέκλεια ἀπ' ἐμαυτοῦ ὀνειροπόλον φαντασίαν καὶ ρομαντικὰς νευρώσεις καὶ μετριοφροσύνην ἄκαιρον. Ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀνανεωθῇ ἡ ζωή μου, ὡς δὲ λέγει καὶ ὁ Παῦλος Ριχτερ, ἴσα— ἴσα περὶ τελευταίας τινὸς ἡμέρας τοῦ Δεκεμβρίου, ἀπὸ νεκρωθὲν ἐνεκρώθη καὶ τὸ παρελθὸν παρῆλθε.» Δὲν θὰ ἀναζωογονήσω ποτὲ τὰς ἐλπίδας τὰς γεννηθείσας πέριξ τοῦ λίκνου μου, ὡς δὲν θὰ ἀναζωογονήσω ποτὲ τοὺς ἤχους τῶν τυμπάνων, ἅτινα ἀνέκρουον ὑπὸ τὸ παράθυρόν μου, ἐν τῇ μικρᾷ ἐπαρχιακῇ πόλει, τὴν ἑωθινὴν συμφωνίαν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Ὁμοιάζω πρὸς πεπαλαιωμένην ἅμαξαν, ἥτις τόσους δρόμους διέτρεξεν, ὥστε κατήντησεν ἐντελῶς σαθρὰ καὶ κονιορτώδης, προσεχῶς δὲ θὰ ριφθῇ ὡς ἄχρηστος εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ ἀμαξοστασίου. Ἀντὶ ὁρθρίων συμφωνιῶν, δὲν ἀκούω πλέον ἐν τῷ μονήρει ἀσύλῳ μου ἢ τὴν ἁρμονίαν τῶν τελευταίων βομβῶν τῆς ἡμέρας, ὅταν ἡ ὁμίχλη ἀνέρχεται ἀπὸ τῆς κοιλάδος, ὅταν ἐπὶ τῶν στεγῶν περιδινοῦνται οἱ ἐσπερινοὶ ἀτμοὶ καὶ ἀνάπτονται ἐν πρὸς ἓν τὰ φῶτα. Σύ, Αἰμίλιε, ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ψευδοῦς ἵππου σου ἀρχίζεις τοὺς πρώτους τοῦ βίου δρόμους· διὰ τοῦτο σοῦ εὔχομαι νὰ ἵστασαι στερρῶς ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου, πρὸ πάντων δὲ νὰ εἶσαι τολμηρός.»

Πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ταῦτα μερμηρίζων κατὰ φρένα εἶχα κάπως γελοίαν τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου, διότι ὁ Αἰμίλιος μὲ παρετήρει μετὰ τῆς αὐθάδους ἐκείνης περιεργείας, μεθ' ἧς τὰ παιδία παρατηροῦσι τοὺς προβεβηκότας τὴν ἡλικίαν καὶ τοὺς πληκτικούς! Ἠγέρθην, ἐχαιρέτισα μετὰ δειλίας δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, καὶ δι' ἀδεξίων ἐλιγμῶν μεταξὺ τῶν διεσπαρμένων παιγνιδίων, τῶν ἑδωλίων καὶ τῶν ἐσθήτων τῶν ἐπισκεπτριῶν, ἐξῆλθον διὰ τῆς θύρας, «Γιαννάκης ὅπως πάντα.»

(André Theuriet). Δ.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

Τὸ τμῆμα τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ σήμερον ἱστάμεθα, δὲν ἔχει καθ' ἑαυτὸ σημασίαν διάφορον παντὸς ἄλλου τμήματος χρόνου. Εἶνε ἁπλοῦν μικροσκοπικὸν σημεῖον ἐν τῷ ἀπείρῳ τοῦ χρόνου διαστήματι· εἶνε ἁπλῆ σταγὼν ἐν τῷ ἀκατασχέτῳ τοῦ χρόνου χειμάρρῳ, ὅστις οὐδέποτε ἵσταται, οὐδὲν γινώσκει ὅριον. Καὶ ὅμως ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῦ νέου ἔτους ἔχει μεγίστην σημασίαν δι' ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς, οἵτινες διὰ τοῦ μέτρου τοῦ χρόνου μετροῦμεν καὶ ἐν αὐτῷ βλέπομεν τὴν ζωὴν ἡμῶν κινουμένην. Τὸ λῆξαν ἔτος εἶνε μέρος τῆς ζωῆς ἡμῶν! Μετὰ τοῦ παρερχομένου χρόνου συνδέονται αἱ ἐλπίδες ἡμῶν καὶ οἱ πόθοι, ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη, αἱ μέριμναι καὶ αἱ ἀγῶνες. Τὸ λῆξαν ἔτος εἶνε ὡς τις παλαιὸς φίλος, μεθ' οὗ συνεβαδίσαμεν, καὶ ὅστις συμμετέσχε καὶ τῶν φαιδρῶν καὶ τῶν ἀλγεινῶν ἡμῶν συναισθημάτων. Δὲν δυνάμεθα ν' ἀποχωρισθῶμεν αὐτοῦ διὰ παντὸς χωρὶς νὰ εἴπωμεν εἰς αὐτὸ τὸ ὕστατον *χαῖρε*. Εἶνε αὐτὴ ἡ εἰκὼν ἡμῶν.

Ἀλλ' ἐνῷ ἀποχωριζόμεθα τοῦ παλαιοῦ, ὑποδεχόμεθα τὸ νέον ἔτος. Αἱ θύραι τοῦ νέου ἔτους διανοίγονται πρὸ ἡμῶν· χαιρετίζομεν αὐτά. Παλαιὸν καὶ νέον συναντῶνται καὶ τείνουσιν ἀλλήλοις τὰς χεῖρας. Καὶ τὸ νέον τοῦτο ἔτος πρόκειται μῖγμα ἐκ παλαιοῦ καὶ νέου, ἐξ ἀναμνήσεων καὶ ἐλπίδων, ἐκ μένοντος καὶ παρερχομένου, ἐκ χαρᾶς καὶ λύπης. Ὑπὸ λύπης κυριευόμεθα, ὅταν, ἐπισκοποῦντες τὸ παρελθόν, ἀναμνησθῶμεν πόσαι προσφιλεῖς ὑπάρξεις συνετάφησαν μετὰ τοῦ λήξαντος ἔτους, πόσα ποθητὰ πρόσωπα εἰς μάτην ἀναζητοῦμεν μεταξὺ ἡμῶν. Ὑπὸ λύπης κυριευόμεθα, ὅταν, ἐπισκοποῦντες τὸ παρελθόν, ἴδωμεν, πόσων ἠμελήσαμεν, πόσας δυνάμεις συνετρίψαμεν, πόσον χρόνον εἰς μάτην κατηναλώσαμεν, πόσοι πόθοι ἡμῶν ἔμειναν ἀνεκπλήρωτοι. Ἀλλὰ κατὰ τὸ νέον ἔτος καὶ ὑπὸ ἑτέρου καταλαμβανόμεθα αἰσθήματος, τοῦ τῆς ματαιότητος, ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος, ὅτι βαίνομεν ἐγγύτερον εἰς τὸ ἐπὶ γῆς τέρμα ἡμῶν. Ἐγενόμεθα *πρεσβύτεροι* κατὰ ἓν ἔτος. Δὲν δυνάμεθα νὰ προλάβωμεν τὴν βαθμιαίαν ἐξασθένησιν καὶ κατάπτωσιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων. Βαθμηδὸν τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν ἀμαυροῦται· τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ βραδύτερον εἰς τὰς φλέβας· ἡ κίνησις τῶν μελῶν γίνεται βαρυτέρα· αὐταὶ αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις ἐξασθενοῦσι.

Καὶ ὅμως ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθμιαίας ταύτης ἐξασθενήσεως καὶ καταπτώσεως δυνάμεθα νὰ διατηρῶμεν πάντοτε τὴν νεότητα. Ναί· ὑπάρχει μόνιμος καὶ διαρκὴς νεότης. Ὑπάρχει πτῆσις τοῦ πνεύματος, ἀφ' ἧς οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐκπέπτωμεν. Ὑπάρχει φαιδρὰ ἐλπίς, ἥτις καὶ τοὺς κροτάφους τοῦ γήρατος περιβάλλει. Ὑπάρχει

νεανικὴ συμμετοχὴ εἰς πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ ὡραῖον, εἰς πᾶσαν ἀνθρωπίνην χαρὰν καὶ θλῖψιν. Ὑπάρχει ἱερὸς ἐνθουσιασμός ἀείποτε ἀκμαῖος. Ὑπάρχει διαρκὴς πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις. Ὑπάρχει νεότης οὐδέποτε ἐκπίπτουσα, ἀεὶ δὲ ἐπὶ τὰ πρόσω βαίνουσα.

Νεότης! Ὁποία γλυκεῖα καὶ μαγευτικὴ λέξις! Ὁποῖον γόητρον, ὁποῖον ἐνθουσιασμὸν διεγείρει ἡ ἁπλῆ ἐκφώνησις τῆς λέξεως ταύτης! Τίς δὲν ποθεῖ νὰ εἶνε πάντοτε νέος; Τίς δὲν βλέπει τὴν νεότητα μετ' ἄλγους ψυχῆς ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν παρερχομένην; Καὶ ὅμως ὑπάρχει μόνιμος καὶ διαρκὴς νεότης. Δὲν εἶνε ἀληθὴς νεότης αἱ ἐρυθραὶ παρειαί, αἵτινες τοσοῦτον ταχέως μαραίνονται. Δὲν εἶνε ἀληθὴς νεότης ἡ σωματικὴ δύναμις ἢ τὸ σωματικὸν κάλλος, ἅτινα τοσοῦτον εὐκόλως συντρίβονται καὶ ἐκλείπουσι. Δὲν εἶνε ἀληθὴς νεότης τὰ ζωηρὰ αἰσθήματα καὶ αἱ σφοδραὶ ἐπιθυμίαι, ἅτινα ἐν χρόνῳ βραχεῖ καταπίπτουσι καὶ ἐξαφανίζονται. Δὲν εἶνε ἀληθὴς νεότης αἱ αἰσθηταὶ ἀπολαύσεις, ὧν τὸ τέλος εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταμέλεια καὶ λύπη.

Ποσάκις νεάνιδες καὶ νέοι, οἵτινες ὑπὸ τὴν ταπεινὴν αὐτῆς ὄψιν ἐννόησαν τὴν νεότητα, ἐμαράνθησαν πρωΐρως καὶ ἐγήρασαν ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας αὐτῶν! Οὐδέν, ἀπολύτως οὐδὲν μαρτυρεῖ τὴν σφριγῶσαν αὐτῶν ἡλικίαν. Πᾶς ἱερὸς ἐνθουσιασμὸς ἀπέπτη ἀπ' αὐτῶν, πᾶς εὐγενὴς ἀγὼν ἔπαυσε, τὰ πάθη μόνον καὶ τὰ μάταια ὄνειρα καὶ αἱ κεναὶ ἐλπίδες παρέμειναν, ἵνα ἀφαιρέσωσιν ἀπ' αὐτῶν πᾶσαν ζωῆς ἰκμάδα καὶ ἑνωρὶς ρυτιδώσωσι τὸ νεανικὸν αὐτῶν μέτωπον. Ποσάκις τοὐναντίον γυναῖκες καὶ ἄνδρες προβεβηκότες διατηροῦσι τὴν νεότητα τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ ζωηρότητι καὶ τῇ δυνάμει!

Ναί· δὲν ὑπάρχει γῆρας διὰ τοὺς καλλιεργοῦντας τὴν νεότητα τοῦ πνεύματος. Δὲν γηράσκουσι, διότι διάγουσι βίον, ὃν οὐδ' ὁ πανδαμάτωρ χρόνος δύναται νὰ καταστρέψῃ. Δὲν γηράσκουσι, διότι πίνουσιν ἐκ τῆς δροσερᾶς τοῦ πνεύματος πηγῆς, ἐξ ἧς ἀναβλύζει πάντοτε νέα δύναμις καὶ ζωή. Δὲν γηράσκουσι, διότι οὐδέποτε ἐλάτρευσαν τὰ εἴδωλα τῆς ματαιότητος καὶ τῶν αἰσθήσεων, ἐξ ὧν ἡ παγερὰ πνοὴ τοῦ μαρασμοῦ καὶ τῆς φθίσεως. Δὲν γηράσκουσι, διότι ὑπεράνω πάντων ἔθηκαν πάντοτε τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ καλόν.

Ἀλλ' ἡ νεότης τοῦ πνεύματος θὰ ἐξησθένει καὶ αὐτὴ ταχιον ἢ βραδύτερον, ἂν περιωρίζετο εἰς τὴν ἁπλῆν μελέτην καὶ καλλιέργειαν τῆς ἐπιστήμης, καὶ τέχνης, τοῦ ἀληθοῦς καὶ καλοῦ. Πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τοῦτο καὶ ὁ ἱερὸς ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ ἐνθουσιασμός, ἡ ἱερὰ ἐκείνη ἀγάπη, ἥτις ἐξευγενίζει τὴν καρδίαν καὶ ἀνυψοῖ αὐτὴν εἰς τὴν πηγὴν παντὸς ἀγαθοῦ. Μόνη ἡ ἱερὰ αὕτη ἀγάπη συγκρατεῖ ἡμᾶς ἐς ἀεὶ νέους. Μόνη ἡ ἱερὰ αὕτη ἀγάπη δὲν γηράσκει, ὅταν πᾶσαι αἱ λοιπαὶ πνευματικαὶ δυνάμεις ἐξασθενῶσιν· ἀποβαίνει τοὐναντίον σὺν τῷ προϊόντι χρόνῳ γλυκυτέρα, καθαρωτέρα καὶ τελειοτέρα. Ἡ ἱερὰ αὕτη ἀγάπη εἶνε τὸ φῶς τὸ φωτίζον καὶ καθοδηγοῦν τὸν ἄνθρωπον ἄνευ αὐτῆς καὶ αὐτὸ τὸ ζωηρότατον πνεῦμα ἀποκάμνει. Ἡ ἱερὰ αὕτη ἀγάπη πληροῖ τὸ πνεῦμα ζωτικοῦ χυμοῦ· διατηρεῖ τὴν καρδίαν θερμὴν καὶ τὸν ὀφθαλμὸν διαυγῆ. Ἡ ἱερὰ αὕτη ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς δὲν κλείονται, καὶ ὅταν ἡ ἑσπέρα τοῦ βίου ἐγγίζῃ καὶ ἡ τελευταία νὺξ ἐπέρχηται.

Πᾶς τις δύναται νὰ κατέχῃ τὴν διαρκῆ ταύτην νεότητα. Δύναται δὲ νὰ κατέχῃ αὐτήν, ἂν ἀποδέχηται ὑπερτάτην τινὰ δύναμιν δημιουργήσασαν καὶ ἐφορῶσαν τὰ πάντα· ἂν πιστεύῃ εἰς ἠθικήν τινα τάξιν· ἂν πιστεύῃ εἰς προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀνώτερον τοῦ ἐπὶ γῆς· ἂν πιστεύῃ ὅτι ἡ νίκη εἶνε πάντοτε ὑπὲρ τοῦ καλοῦ, καὶ ὅταν ἡττᾶται ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ πᾶσα ἐλπὶς φαίνεται ἐγκαταλείπουσα αὐτόν. Δύναται πᾶς τις νὰ κατέχῃ τὴν διαρκῆ νεότητα, ἂν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διατηρῇ τι ὑπέρτερον τῶν διηνεκῶς μεταβαλλομένων πραγμάτων· ἂν ἀκολουθῇ τοὺς αἰωνίους νόμους τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ δικαίου· ἂν ἀναγνωρίζῃ τὴν αἰωνίαν ἀλήθειαν τὴν ἐν τῇ συνειδήσει αὐτοῦ μαρτυρουμένην, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ αὐτῆς· ἂν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ διαφυλάττῃ πίστιν, ἀγάπην καὶ φιλίαν καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ὑπέρτερον τῶν ἐπιγείων, ὑπέρτερον τῆς στιγμιαίας λάμψεως, ὑπέρτερον τῆς κρίσεως τῶν πολλῶν, ὑπέρτερον πάσης ἐπιγείου μεταβολῆς· ἂν ἰδιοποιῆται πᾶν ὅ,τι γνήσιον ἀνθρώπινον, πᾶν ὅ,τι ἀποτελεῖ νόμον ἐν πάσῃ ἐποχῇ καὶ ἐν παντὶ λαῷ. Ὁ οὕτω ποιῶν δὲν μαραίνεται ἐν χρόνῳ, δὲν γηράσκει.

Ὅστις ὅμως ὡς Θεὸν αὐτοῦ ἔχει τὴν ὕλην· ὅστις οὐδένα ἀποδέχεται προορισμὸν ἀνώτερον καὶ ὑψηλότερον τοῦ ἐπὶ γῆς· ὅστις οὐδένα γινώσκει ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ νόμον ἀνώτερον ἢ τὸ συμφέρον καὶ τὴν ἰδιοτέλειαν καὶ τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὰς ματαίας ὑλικὰς ἀπολαύσεις· ὅστις δὲν ζητεῖ τὸ ἐπ' αὐτῷ ὡς ἄλλος Σαμαρείτης νὰ ἐπιχέῃ ἔλαιον καὶ οἶνον ἐπὶ τὰς ἠθικὰς καὶ ὑλικὰς πληγὰς τῶν δυστυχῶν· οὗτος μαραίνεται ἐν χρόνῳ καὶ γηράσκει. Ναί· ἐκεῖνος ζῇ ἀληθῶς, ὅστις δὲν διάγει βίον ἀδρανῆ καὶ μεμονωμένον, δὲν ζῇ μόνον δι' ἑαυτόν, ἀλλ' ἐργάζεται διαρκῶς καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, συμμετέχει τῆς χαρᾶς καὶ θλίψεως τῶν ἄλλων, ὅστις κατέχεται ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς φιλοτιμίας νὰ πράξῃ καλόν τι καὶ μόνιμον, νὰ βοηθήσῃ πάσῃ δυνάμει τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ νὰ προαγάγῃ αὐτοὺς εἰς τὸ ἀγαθόν. Ὁ τοιοῦτος δὲν μαραίνεται ἐν χρόνῳ, δὲν γηράσκει, ἀποβαίνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ζωηρότερος καὶ εὐθυμότερος, συνδέει τὴν νεότητα μετὰ τοῦ γήρατος, τὴν νεανικὴν φαιδρότητα μετὰ τῆς γεροντικῆς συνέσεως, τὴν παιδικὴν ἀθωότητα καὶ καθαρότητα μετὰ τῆς ἀνδρικῆς θελήσεως καὶ σοβαρότητος. Ὁ τοιοῦτος, ἐνὶ λόγῳ, παραμένει εἰς ἀεὶ νέος, κατέχει τὴν μόνιμον καὶ διαρκῆ νεότητα.

Εἴθε τὸ ἀρχόμενον νέον ἔτος νὰ ἐγκαινίσῃ ἐν πάσῃ ἑλληνικῇ καρδίᾳ τὴν διαρκῆ ταύτην καὶ μόνιμον νεότητα, καὶ οὕτω ἀποσοβηθῇ παρ' ἡμῖν ὁ ἐπαπειλούμενος κίνδυνος τοῦ γήρατος, τοῦ μαρασμοῦ καὶ τῆς φθίσεως.

Ι. Μοσχακης.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 810.]

Ἐξ ὅσων εἴπομεν ἐν τοῖς προηγουμένοις συμπεραίνομεν, ὅτι ὁδηγούμενοι ἐκ τῆς γραφῆς περὶ τῆς πνευματικῆς παιδιότητος τοῦ γράφοντος καὶ λαμβάνοντες ἐπίκουρον καὶ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ παράστημα ἐκ τῆς χειρός, δυνάμεθα εἰς πολλὰς περιστάσεις ν' ἀναπαραστήσωμεν ἐν τῇ φαντασίᾳ ἡμῶν τὴν εἰκόνα τῆς ὅλης αὐτοῦ προσωπικότητος, κατὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην ἡ ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία καὶ ἡ τελειότης ἢ μὴ τῆς εἰκόνος ἐξαρτᾶται βεβαίως ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν ἱκανότητος πρὸς τὸ κρίνειν, ἐπεξηγεῖν τοὺς συμβολικοὺς χαρακτῆρας καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξάγειν συμπεράσματα.

Οὕτω π.χ. βλέποντες γραφὴν πολυκίνητον, ἐκφράζουσαν δὲ ἰσχυρὰν δύναμιν θελήσεως καὶ δράσεως, ἀναλογιζόμεθα ἀντίχειρα μέγαν, ἔχοντα ἰσχυρὰ τὰ σφαιρώματα αὐτοῦ, ἤτοι χεῖρα ἰσχυράν, προσφυῆ, πολυκίνητον. Τοιαύτη ὅμως χεὶρ προϋποθέτει ἀνάλογον διάπλασιν ὅλου τοῦ σώματος καὶ δὲν εὑρίσκεται εἰς ἀνθρώπους φθισιῶντας, στενοθώρακας, ἐχόντας στενοὺς τοὺς ὤμους καὶ κεκλιμένον τὸ σῶμα. Ἐὰν δὲ ἡ γραφὴ αὕτη φέρῃ συγχρόνως τοὺς χαρακτῆρας τῆς φιλαρχίας καὶ τῆς ἱκανότητος πρὸς τὸ ἄρχειν καὶ τὴν ἕξιν τοῦ διατάσσειν, δυνάμεθα καὶ νὰ στοιχηματίσωμεν ὅτι ὁ γράφων ἔχει ἀετώδη, γρυπὴν ῥίνα, οἷα ἡ Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου ἢ τούλάχιστον ἁπλῶς κεκαμμένην, οὐδαμῶς δὲ μικρὰν ἢ σιμήν, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι ἡ κάτω αὐτοῦ σιαγὼν εἶνε στερεὰ καὶ τελείως ἀνεπτυγμένη (οἷαι π.χ. αἱ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων, ἡ τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Α'. κ. ἄ.) καὶ ὅτι τὸ βλέμμα τοῦ εἶνε ὀξὺ καὶ στερεόν, προερχόμενον οὐχὶ ἐξ ἀμαυρῶς κυανῶν οὔτε περιπαθῶν μελανῶν ὀφθαλμῶν. Ἐὰν ἡ γραφὴ δεικνύῃ συγχρόνως καὶ ὑπερήφανον αὐτοσυνειδησίαν, κατ' ἀνάγκην ὁ γράφων ἔχει ὀρθίαν στάσιν τοῦ σώματος καὶ φέρει πάντοτε τὴν κεφαλὴν ὑψηλά, ἐὰν δὲ ψυχρότητα καὶ ἰσθησίαν, ἡ κεφαλὴ εἶνε μᾶλλον κεκλιμένη πρὸς τὰ ὀπίσω, τὰ χείλη στερεῶς κεκλεισμένα καὶ τὸ πρόσωπον μικρόν τι συνοφρυωμένον. Αὗται δὲ αἱ ὑποστάσεις τῶν ψυχικῶν διαθέσεων, εἶνε αἱ κυρίως ἀποτυπούμεναι ἐν τῇ γραφῇ, καὶ δὴ πολλῷ περισσότερον τῶν ἀπὸ τῶν διαθέσεων τούτων ἐκπηγαζουσῶν ἰδιοτήτων καὶ παροδικῶν καταστάσεων τῆς ψυχῆς, αὗται δὲ εἶνε καὶ αἱ παρέχουσαι τὸν χαρακτῆρα εἰς τὴν φυσιογνωμίαν καὶ εἰς τὸ ὅλον παράστημα ἑκάστου ἀνθρώπου.

Ὡς παράδειγμα δὲ τῆς ὀρθότητος τῶν λόγων τούτων ἀναφέρωμεν τὴν ὑπογραφὴν Αἰκατερίνης τῆς Β'. τῆς Ῥωσσίας. Ὁ γνωρίζων ἐκ τῆς ἱστορίας τὴν ὑψηλὴν ταύτην καὶ ἐπιβάλλουσαν, σωματώδη γυναῖκα, τὴν ἔχουσαν μέλη τοῦ σώματος σπαργῶντα, δὲν θὰ δυσκολευθῇ ποσῶς νὰ εὕρῃ συμφωνίαν μεγίστην μεταξὺ τῆς ὑπογραφῆς της καὶ τοῦ ὄγκου τοῦ σώματος.

Τοὐναντίον γραφὴ πολυκίνητος, διευθυνομένη ὑπὲ μὲν πρὸς τὰ ἄνω ὑπὲ δὲ πρὸς τὰ κάτω, ἔχουσα γράμματα ὀξέα, ἁδρά, πλήρη ἰσχύος, πρὸς δὲ τούτοις λοξὴ καὶ φέρουσα ἀγρίους συρμοὺς φαντασιώδεις, οἷα ἡ ἑξῆς

παντάπασιν δὲν ὑποδεικνύει πρόσωπον φλεγματικόν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀναπαριστάνει ἐν τῇ φαντασίᾳ ἡμῶν τὸ παράστημα ποιητοῦ, κινουμένου τῇδε κακεῖσε ὑπὸ τῆς ἐμπνεύσεως· καὶ ψάλλοντος ἀπαισιοδόξους ἰδέας καὶ ἀπελπιστικάς, ἢ τὸ τοῦ ἐγωϊστοῦ καλλιτέχνου, τοῦ τείνοντος ἀκαταπονήτως εἰς πραγμάτωσιν τοῦ ἰδεώδους. Δὲν ὑποδεικνύει λοιπὸν ἡ γραφὴ αὕτη τὴν εἰκόνα εὐπόρου τινὸς πολίτου, ἔχοντος βραχέα σκέλη, παχὺ σῶμα, πλατείας, σαρκώδεις χεῖρας, κεφαλὴν χονδρήν, καθημένην ἐπὶ βραχέος λαιμοῦ καὶ φέρουσαν ὀλίγας, λαμπρῶς ἐκτενισμένας τρίχας, ἀλλ' ἄνθρωπον μᾶλλον λεπτοφυῆ καὶ ἀδύνατον, μακροῦ παραστήματος, ἴσως μελανότριχα, ἔχοντα λεπτὰς ὀφρῦς καὶ εὐρὺ μέτωπον, χεῖρας ἰσχνάς, νευρώδεις, ζωηρὰς κινήσεις τῶν μελῶν, φέροντα τοὺς δακτύ-

λους διὰ τῶν ἐξηγριωμένων τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ διερχόμενον πρὸ ἡμῶν διὰ ταχέος βήματος, μὲ τὸν πίλον βαθέως κεχωσμένον ἐν τῇ πλήθος ἰδεῶν ἐγκυμονούσῃ κεφαλῇ.

Καὶ ἡ ὄπισθεν δὲ ὑπογραφὴ τοῦ Α. Δουμᾶ ἀναμιμνήσκει ζωηρῶς εἰς τὸν γνωρίζοντα τὴν προσωπογραφίαν του τὸν σωματώδη, ἀραβοειδῆ γίγαντα, τὸν ἔχοντα ὅλως ἠμελημένην στάσιν τοῦ σώματος καὶ ἀγρίας κινήσεις τῶν μελῶν αὐτοῦ. Γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ Δουμᾶς, καίπερ ἔχων φαντασίαν ἀχαλίνωτον καὶ πνεῦμα ἀκατάβλητον, εἶχε σῶμα ἀναλόγως παχὺ καὶ ὑψηλόν.

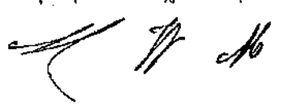

Ἐνταῦθα ἔχομεν τὴν γραφὴν δύο ἀνθρώπων, οἵτινες ὅπως γράφωσι πλατέως καὶ ἀνεξαρτήτως οὕτω ἐμφανίζονται καὶ εἰς τὸν κόσμον, ἁπλοῦντες ἐπὶ τῆς τραπέζης τοὺς ἀγκῶνας (ἰδίως δὲ ὁ πρῶτος, διότι ὁ δεύτερος φαίνεται μᾶλλον λόγιος) καὶ ὅταν κάθηνται ἀνοίγοντες τὰ σκέλη. Ἵνα ὅμως ἔχωσι τὰς ἰδιότητας ταύτας ἀνάγκη νὰ ἔχωσιν εὐρὺν θώρακα, μέγα στόμα, πλατεῖαν κεφαλὴν καὶ φωνὴν ἰσχυράν, ἔτι δὲ καὶ χρήματα ἐν τῷ θυλακίῳ. Ἐνεργητικὴν ὅμως χεῖρα οὐδεὶς ἔχει ἐκ τῶν δύο τούτων κυρίων, οὔτε βλέμματα ὀνειροπόλα, οὔτε μακρὸν καὶ ἰσχνὸν λαιμόν.

Ἐνταῦθα ἔχομεν γραφὰς ἀντιθέτων χαρακτήρων, δειλῶν, μετριοφρόνων. Τὸ μέσον γράμμα, τὸ πεπιεσμένον καὶ συνεσταλμένον, ἀνήκει εἰς ἄνθρωπον καταβεβλημμένον ὑπὸ τῶν πολλῶν φροντίδων, ἔχοντα δὲ σῶμα μακρὸν καὶ ἰσχνόν, μὲ μακρὸν λαιμόν, στενὸν πρόσωπον, ὅστις καθήμενος συστέλλει τοὺς ἀγκῶνας καὶ κάμπτει τὰ σκέλη ὑπὸ τὸ κάθισμα, ἐνῷ συγχρόνως κλίνει τὸ σῶμα πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ ὁμιλεῖ διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς, διακοπτομένης ὑπὸ μικρᾶς βηχός.

Ἕτεραι γραφαὶ ἔχουσαι γράμματα λίαν προμήκη καὶ κάθετα ὑποδεικνύουσι σῶμα ὑψηλόν, στάσεις ὀρθίας καὶ τὰ τοιαῦτα.

Τὰ παραδείγματα ταῦτα, νομίζομεν, ἀρκοῦσιν ὅπως καταδείξωσιν ὅτι ἡ γραφὴ δεικνύει ἡμῖν εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων τήν τε ἐσωτερικὴν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν προσωπικότητα τῶν ἀνθρώπων.

Ἐὰν δ' ἐνίοτε δὲν ἀναλογοῦσιν ἡ ἐξωτερικὴ φυσιογνωμία πρὸς τὸν ἐνδόμυχον πνευματικὸν τοῦ ἀνθρώπου χαρακτῆρα, τοῦτο προέρχεται ἐκ διαφόρων αἰτίων, οἷον ἐπιδράσεων ἐξωτερικῶν, ἀλλαγῆς τοῦ κλίματος καὶ τὰ τοιαῦτα. Οὕτω οἱ βραχύσωμοι ἄνθρωποι ἐνίοτε φαίνονται ἔχοντες πολὺ περισσότερον πνεῦμα τοῦ μεγέθους τοῦ σώματός των, πολλὰ δὲ μεγάλα σώματα δὲν φαίνονται κατοικούμενα ἐπίσης ὑπὸ ἰσομεγέθους μεγάλου πνεύματος, ἐξ οὗ ἴσως προέρχεται καὶ ἡ ἀδεξία καὶ ἄπλαστος στάσις αὐτῶν. Εἰς τὰς περιπτώσεις δὲ ταύτας ἡ γραφὴ θὰ εἶνε σύμφωνος πρὸς τὴν πνευματικὴν καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν σωματικὴν τῶν προσώπων τούτων φυσιογνωμίαν.

Ἐὰν δὲ μεμονωμέναι τινὲς περιστάσεις, ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλήλας, ἄγουσί τινα νὰ ὑποθέσῃ ὅτι τὰ ἀνωτέρω περὶ διαγνώσεως τοῦ χαρακτῆρος ἐκ τῆς γραφῆς δὲν ἔχονται ὑποστάσεως, δυνάμεθα νὰ συγκρίνωμεν τοῦτον πρὸς τὸν ἀσθενῆ, ὅστις ἕνεκα τῆς κακῆς διαγνώσεως ἑνὸς ἰατροῦ ἀπέρριπτεν ὅλην τὴν ἰατρικὴν ὡς ἄχρηστον ἐπιστήμην. Καὶ ἐνταῦθα δέον ὁ ἀμερόληπτος ἀναγνώστης νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι αὐδεὶς κανὼν ἄνευ ἐξαιρέσεως.»

Ξενοφάνης

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἑλληνικαῖς παροικίαις, οὕτω καὶ ἐν Καβάλλᾳ ἡ ἑορτὴ τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου ἑωρτάσθη ὅσον ἔνεστι λαμπρῶς καὶ ἐνθουσιωδῶς. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ὁ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ διαμένων καὶ τὰς Μούσας ὅσον καὶ τὸν Ἐμπολαῖον ἐπιτυχῶς θεραπεύων κ. Ἰω. Κωνσταντινίδης, ἀπήγγειλεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀξιόλογον πρὸς τὸν Διάδοχον ποίημα, ἐκ τοῦ ὁποίου παραθέτομεν ὧδε τὸ ἑπόμενον ὡραῖον ἀπόσπασμα, δι' οὗ περαίνεται τὸ ποίημα.

Σ. τ. Δ.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΑΔΟΧΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ

Τί καρτερεῖς; Τί στέκεσαι, μικρέ μου Κωνσταντῖνε!
Δὲν εἶν' ὁ θρόνος σου αὐτὸς ποῦ μένεις, αἱ Ἀθῆναι.
Ἔχεις ξεφτέρια λεβεντιὰ χιλιάδες διακόσαις.
Τὴν Ἑλασσῶνα διάβηκες, θὰ γείνουν ἄλλαις τόσαις.
Κι' ὡς τὸ νὰ 'μπῇς κι' ὡς τὸ νὰ βγῇς τ' Ὀλύμπου τὰ [λημέρια,
Χίλιαις χιλιάδες θὰ 'βρεθοῦν μὲ τὰ σπαθιὰ 'ς τὰ χέρια.
Σὲ καρτεροῦν 'ς τὴν Ἤπειρο χίλια κοπετανάτα,
Καὶ παρεκεῖ τ' Ἀλέξανδρου τὰ τρομερὰ φουσάτα,
Ἀπὸ Μακεδονόπουλα, παιδιὰ ἀνδρειωμένα.
Ἄλλον κανένα μὴν ἀκοῦς, μόν' πίστευσε ἐμένα.
Θὰ γείνῃ πύρινη φωτιὰ τὸ κῦμα τοῦ Κανάρη,
Κι' εἰς τὰ μπογάζια θὰ σ' εὑρῇ ἀπ' ἔξω καβαλλάρη,
Νὰ σοῦ φωτίσῃ γιὰ νὰ 'μπῇς 'ς τὴ 'παινεμένη Πόλι.
—Ἐμπρὸς νὰ 'ποῦν τὰ χεῖλη σου, κι' ἕτοιμοι εἶνε ὅλοι.
Μὲ μιὰ 'ματιά σου φλογερὴ ἡ Κρήτη—ἡ Ἀμαζόνα
Παίρνει ἐπάνω μόνη της τοῦ Γένους τὸν ἀγῶνα.
Γρήγορα ζώσου τὸ σπαθὶ καὶ σέλωσε τὸ ἄτι·
Μὴν περιμένεις πλεῖό πολύ· μᾶς μαύρισε τὸ 'ματι.

Ὅλγα μας, ποῦχεις τ' ὄνομα γλυκὸ 'σὰν τὴν Ἑλένη
Ἀὸς του 'ς τὸ χέρι τὸ σταυρό, Ἐσένα περιμένει.
Σὰν μάνα Σπαρτιάτισσα δόσε του τὴν εὐχή σου
Καὶ πὲς τὸ «Τὰν ἢ ἐπὶ τάνῳ» 'ς τὸ 'γκαρδιακὸ παιδί σου.

Ἰω. Κωνσταντινίδης.

ΑΙΩΝΙΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Πλεῖστα ὅσα ἐφευρέθησαν αἰώνια ἡμερολόγια, τὸ παρὸν ὅμως ὅπερ προσφέρω ὑμῖν εἶναι κατ' ἐξοχὴν εὐμετακόμιστον, διότι δύνασθε νὰ διατηρήσητε τοῦτο εὐκολώτατα ἐν τῷ νῷ ὑμῶν, μηδόλως φοβούμενοι ν' ἀπολέσητε αὐτό. Παιοῦμαι χρῆσιν πρὸ δεκαετίας τούτου, πάντες δὲ εἰς ὅσους ἐδίδαξα αὐτὸ ὑπερευχαριστήθησαν. Πέποιθα λοιπὸν ὅτι δύναται ἐπίσης νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Ἑστίας*.

Τὸ τοιοῦτον ἡμερολόγιον μοὶ ἐπέδειξεν ὁ Ἀζεβέδος ἐπιφανὴς τεχνοκρίτης ἀποθανόντων πρὸ δεκαετίας. Πεπροικισμένος διὰ θαυμασιωτάτης μνήμης ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ τὸν ἐγκέφαλόν του ἡμερομηνιῶν, ἀριθμῶν καὶ παντὸς εἴδους πληροφοριῶν. Ἡ ἕκτακτος αὕτη μνήμη δὲν ἦτο φυσική ἀλλ' ἐπίκτητος· ὠφείλετο εἰς τέχνην ἀπομνημονεύσεως ἐφευρεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ φίλου του κ. Α. Παρί.

Ἡμέραν τινὰ συνεζήτουν καὶ κατηγόρουν ἀδικώτατα τὴν ἀπομνημονευτικὴν ταύτην τέχνην. «Λάβε, μ' εἶπε, χάρτην καὶ μολυβδοκόνδυλον, θὰ σὲ διδάξω τὸ ἡμερολόγιον, καὶ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν θὰ λησμονήσῃς τοῦτο καθ' ὅλον τὸν βίον σου! Γράφε:

Ἰανουάριος,	οὐδέν,	μηδέν.
Φεβρουάριος,	ἀσυμμετρία,	τρία.
Μάρτιος,	φιλοπατρία,	τρία.
Ἀπρίλιος,	παίξῃ,	ἓξη.
Μάϊος,	ἀνθισμένα,	ἕνα.
Ἰούνιος,	τέσσαρα,	τέσσαρα.
Ἰούλιος,	βρέξῃ,	ἓξη.
Αὔγουστος,	κρύο,	δύο.
Σεπτέμβριος,	1885,	πέντε.
Ὀκτώβριος,	οὐδέν,	μηδέν.
Νοέμβριος,	πολυομβρία,	τρία.
Δεκεμβριος,	25,	πέντε.

— Τί μ' ὑπαγορεύεις; τί σημαίνουσι πάντα ταῦτα;

— Μὴ ὀργίζου, σ' ὑπηγόρευσα νὰ γράψῃς «Ἰανουάριος, οὐδέν», διότι ὁ Ἰανουάριος εἶναι ὁ μήν, ἐν ἀρχῇ τοῦ ὁποίου πάντες δοκιμάζουσι τὴν τύχην των χαρτοπαικτοῦντες, συνηθέστατα ὅμως οἱ πλεῖστοι μόνον τὴν ἀγρυπνίαν ἀπολαμβάνουσι, καὶ κέρδος *οὐδέν*. Εἶπον νὰ γράψῃς *μηδέν*· διότι ὁμοιοκαταληκτεῖ μὲ τὸ οὐδέν.

Ὁ Φεβρουάριος ἔχει μόνον 28 ἡμέρας, εἶναι λοιπὸν ὁ μόνος μήν, εἰς ὃν σχετικῶς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τῶν λοιπῶν παρατηρεῖταί τις *ἀσυμμετρία*. Λοιπὸν «Φεβρουάριος, ἀσυμμετρία, τρία».

Ὁ Μάρτιος δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν μὴν ὁ ἀφιερωμένος τῇ φιλοπατρίᾳ, διότι κατὰ τοῦτον ὑψώθη ἡ σημαία τῆς ἐλευθερίας κτλ. Λοιπὸν «Μάρτιος, φιλοπατρία — τρία».

Ὁ Ἀπρίλιος εἶναι ὁ μὴν τῶν ψευδῶν, καὶ καθ' ὃν πρέπει κανεὶς νὰ προσέχῃ μὴ ἄλλος τις καταρθώσῃ νὰ τὸν *παίξῃ*. Λοιπὸν «Ἀπρίλιος, παίξῃ, ἓξη».

Ὁ Μάϊος εἶναι ὁ μὴν τῶν ἀνθέων· πάντα σχεδὸν τότε εἶναι ἀνθισμένα. «Μάϊος, ἀνθισμένα, ἕνα».

Ὁ Ἰούνιος εἶναι ὁ μὴν τοῦ θερισμοῦ, ἐργασίας ἐπιπόνου, ἕκαστος γεωργὸς πρέπει νὰ ἐργάζηται κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον *μὲ τὰ τέσσαρα*. «Ἰούνιος, τέσσαρα, τέσσαρα.»

Ὁ Ἰούλιος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν θερμὸς μὴν καθ' ὃν σπανιώτατα πρέπει ν' ἀναμένῃ τις ὅτι θὰ *βρέξῃ*.

Λοιπὸν «Ἰούλιος, βρέξῃ, ἓξη.»

Κατὰ τὸν Αὔγουστον ἄρχονται αἱ πρῶται βροχαὶ καὶ μετὰ τὰς θερμὰς νύκτας τοῦ Ἰουλίου ἄρχεταί τις αἰσθανόμενος τὸ πρῶτο *κρύο*. «Αὔγουστος, κρύο, δύο.»

— Ἀλλά, εἶπον αὐτῷ, πάντα ταῦτα τὰ ὁποῖα μοὶ διηγεῖσαι εἶναι ἐντελῶς ἀνόητα.

— Καλλίτερον, σοὶ λέγω ὅτι δὲν θὰ τὰ λησμονήσῃς ποτέ· ἀλλ' ἄφες με νὰ τελειώσω.

Ὁ Σεπτέμβριος διὰ τοὺς νεωτέρους ἡμᾶς Ἕλληνας πολλὰς περιέχει ἀναμνήσεις, κατ' αὐτὸν ἀπενεμήθη τῷ τόπῳ τὸ Σύνταγμα, ἀλλὰ κυρίως ὁ Σεπτέμβριος τοῦ 1885 καθ' ὃν συνέβη τὸ πραξικόπημα τῶν Βουλγάρων καὶ ἐκλήθη ἡ ἐπιστρατεία καὶ ἐπηκολούθησαν τοσαῦτα, οὐδέποτε θέλει λησμονηθῆ. Διὰ τοῦτο Σεπτέμβριος 1885, πέντε.»

Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον πᾶσαι αἱ εἰσοδεῖαι συμπληροῦνται, καὶ οὐδὲν μένει πλέον εἰς τοὺς ἀγρούς. Λοιπὸν «Ὀκτώβριος, οὐδέν, μηδέν.»

Ὁ Νοέμβριος εἶναι ὁ μὴν καθ' ὃν σχεδὸν πάντοτε ἐπικρατεῖ πολυομβρία :— «Νοέμβριος, πολυομβρία, τρία.»

Ὁ Δεκέμβριος εἶναι ὁ μὴν τῶν ἑορτῶν, καὶ πάντες ἐν ταῖς οἰκογενείαις μικροί τε καὶ μεγάλοι ἀναμένουσι μετὰ χαρᾶς νὰ φθάσῃ ἡ 25 Δεκεμβρίου, καὶ ἑορτάσωσι τὰ Χριστούγεννα. «Δεκέμβριος, 25, πέντε».

Γνωρίζων ταῦτα, — ἀφοῦ δ' ἀναγνώσῃς δὶς καὶ τρίς, οὐδέποτε θὰ τὰ λησμονήσῃς — ἠξεύρεις τὸ ἡμερολόγιον, τοὐλάχιστον τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἰδοὺ πῶς πρέπει νὰ ἐργασθῇς.

Ἡ ἑβδομὰς ὡς γνωστὸν ἔχει ἡμέρας ἑπτά, ἀρχίζει διὰ τῆς δευτέρας ἣν σημειοῦμεν διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 1, ἡ τρίτη φέρει τὸν ἀριθμὸν 2 καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Πρέπει νὰ ἐνθυμῆσαι, θέλω δὲ σὲ διδάξει πῶς, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἄρχεται τὸ ἔτος.

Κατὰ τὸ 1887 ἀρχίζει πέμπτην (δηλ. 4ην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος). Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 4 ἀφαίρεσον μίαν μονάδα, μένει 3. Ὁ ἀριθμὸς 3 εἶναι ὁ τοῦ ἔτους 1887, ὁ ἀριθμὸς δ' οὗτος λαμβάνεται ὡς βάσις τοῦ ὑπολογισμοῦ.

Τούτου τεθέντος, ὑποθέτω ὅτι ποθεῖς νὰ μάθῃς ποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος θὰ τύχῃ ἡ ἑορτὴ

τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἡ 25 Μαρτίου. Πρὸς τοῦτο κάμνεις τὴν ἑξῆς πρόσθεσιν:

Ζητεῖται νὰ εὑρεθῇ τοῦ Μαρτίου ἡ	25.
Μάρτιος, φιλοπατρία, τρία.....	3.
ἀριθμὸς τοῦ ἔτους.....	3.
τὸ ὅλον	31.

Ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τούτου δέον νὰ ἀφαιρῆται πάντοτε τὸ μεγαλείτερον πολλαπλάσιον τοῦ 7. Ἑπομένως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀφαιροῦμεν 28, μένει 3. Ὁ ἀριθμὸς 3 ὡς εἴπομεν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Τετάρτην τῆς ἑβδομάδος. Ἄρα ἡ 25 Μαρτίου θὰ εἶναι Τετάρτη.

Καὶ ἕτερον παράδειγμα. Ζητεῖται ἡ 15 αὐγούστου εἰς ποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος θὰ τύχῃ:

αἰτούμενον.....	15.
Αὔγουστος, κρύο—δύο....	2.
ἀριθμὸς ἔτους.....	3.
	20.
ἀφαιροῦμεν τὸ μεγαλείτερον πολλαπλάσιον τοῦ 7 ἤτοι 2×7=	14
	6

ἄρα ἕκτην ἡμέραν ἤτοι Σάββατον.

"Ανοιξε τὸ ἡμερολόγιόν σου καὶ θὰ πεισθῇς, ὅτι ἐνθυμούμενος τὰς ἀνοήτους 12 φράσεις τοῦ διδάκτορος Ἀζεβέδου δύνασαι νὰ εὕρῃς πάσας τὰς ἡμερομηνίας τοῦ ἔτους. Δύσκολον μόνον εἶναι νὰ εὕρῃς τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἄρχεται τὸ ἔτος, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ἡ ἀπομνημονευτικὴ τέχνη ἐφρόντισε καὶ προσεχῶς θὰ σ' ὑποδείξω τρόπον.

(Ἐκ τῆς «Nature».)

Ν.Χ.Δ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐκ τῆς τελευταίας ὁμιλίας τοῦ γηραιοῦ στρατάρχου Μόλτκε ὁρμηθεῖσαι αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες δημοσιεύουσι διάφορα περὶ αὐτοῦ ἀνέκδοτα, ὧν εἷς καὶ τὸ ἑξῆς· Καίτοι δυνατὸς καπνιστὴς ὁ Μόλτκε εἶνε ὅμως γέρων ὑγιέστατος· εἶνε ἀκριβῶς 87 ἐτῶν, μόλις δὲ φαίνεται ἑξηκοντούτης. Ἀγαπᾷ δὲ κατ' ἐξοχὴν τὰ καλὰ σιγάρα (ποῦρα,) καὶ ἕνεκα τούτου τοῦ πάθους ὅπερ εἶνε γνωστὸν εἰς τοὺς Γερμανοὺς συνεπέρανε ποτὲ ὁ Βίσμαρκ ὅτι ἡ ἔκβασις τῆς μάχης θὰ εἶνε ὑπὲρ τῶν Γερμανῶν. Ὅτε δηλαδή, διαρκοῦντος τοῦ πολέμου πρὸς τὴν Αὐστρίαν, κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην ἡμέραν τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1866, ἐκυμαίνετο ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἡ ἔκβασις τῆς μάχης, ὁ Βίσμαρκ ἀπορῶν καὶ τρυχώμενος ὑπὸ ἐσωτερικῆς ἀνησυχίας προσῆλθεν ἔφιππος εἰς τὸν Μόλτκε, ὅστις ἀτάραχος ἐθεώρει σιωπηλῶς τὴν μάχην ἔφιππος. Ὁ Βίσμαρκ δὲν ἐτόλμησε ποσῶς νὰ συνάψῃ μετ' αὐτοῦ ὁμιλίαν, ἀλλ' ἐνθυμηθεὶς ὅτι εἶχεν εἰσέτι δύο σιγάρα ἐν τῇ σιγαροθήκῃ του, ἓν καλὸν καὶ ἓν ὑποδεεστέρας ποιότητος, προσέφερεν αὐτὴν χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον. Ὁ Μόλτκε ἐπίσης χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν ἔλαβε τὴν σιγαροθήκην, παρετήρησε καλῶς τὰ δύο σιγάρα καὶ ἐξέλεξε τὸ καλλίτερον. Τοῦτο ἤρκεσεν εἰς τὸν Βίσμαρκ· ἔστρεψε τὸ ἄλογον καὶ ἐπανῆλθεν εὐχαριστημένος εἰς τὴν θέσιν· ἀδιότι, εἶπε καθ' ἑαυτόν, ἀφοῦ ὁ Μόλτκε εἶχε τόσην ἀταραξίαν ψυχῆς, ὥστε νὰ σκεφθῇ νὰ ἐκλέξῃ τὸ καλλίτερον σιγάρον, ἡ μάχη θὰ πᾷ καλά »

Στατιστικὴ τηλεγραφικῶν γραμμῶν. Αἱ ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσαι τηλεγραφικαὶ γραμμαὶ μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος ἔτους 1885 εἶχον μῆκος 6,293 χιλιομέτρων. Τὰ δι' αὐτῶν διαβιβασθέντα ἐσωτερικὰ τηλεγραφήματα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνῆλθον εἰς 554,556. Πρὸς τούτοις ἐλήφθησαν δι' αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ 60,933 τηλεγραφήματα, ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 58 104 καὶ διῆλθον ἁπλῶς διὰ τῶν ἑλληνικῶν γραμμῶν, ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προερχόμενα, 62,954. Τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα, κατὰ τὸ ἔτος 1885, ἀνῆλθον εἰς 8,686. Ὥστε ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν διαβιβασθέντων τηλεγραφημάτων ἀνέρχεται εἰς 735,233, ἐξ ὧν εἰσεπράχθησαν δραχμαὶ 1,065,809.

Κατὰ τὴν γενομένην ἐσχάτως ἐπίσημον ἀπογραφὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι μονῶν, αἱ ἐν ὁλοκλήρῳ τῷ Κράτει ὑπάρχουσαι τοιαῦται εἰσὶν 195, ἐξ ὧν 186 μὲν δι' ἄνδρας, 9 δὲ διὰ γυναῖκας. Ἐν ταῖς μοναῖς ταύταις διαιτῶνται 1936 πρόσωπα, ἐξ ὧν 1720 εἰσιν ἄνδρες καὶ 219 γυναῖκες· εἰς τούτους προσθετέοι καὶ οἱ δόκιμοι, ἀνερχόμενοι ἐν συνόλῳ εἰς 714, διαιρεθέντες δὲ κατὰ φῦλον εἰς 642 ἄρρενας καὶ 72 θήλεις. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ὑπηρέται ἐν ταῖς μοναῖς, ἀνερχόμενοι ἐν ὅλῳ εἰς 943 ψυχάς. Ὥστε ἐν ταῖς εὐαγέσι τούτοις οἴκοις διαιτῶνται ἐν ὅλῳ 3596 ἄτομα.

Ὁ διάσημος Ῥωμαῖος στρατηγὸς Παῦλος Αἰμίλιος ἀπέπεμψε τὴν σύζυγόν του Παπυρίαν, καίτοι ὁ ἐξ αὐτῆς γάμος ὑπῆρξε καλλιτεκνότατος, διότι αὕτη ἦν ἡ τεκοῦσα αὐτῷ τὸν κλεινότατον Σκηπίωνα καὶ τὸν Φάβιον Μάξιμον. Οἱ φίλοι τοῦ Παύλου Αἰμιλίου ἐκάκιζον αὐτὸν διὰ τοῦτο, ἐρωτῶντες αὐτὸν διατί ἀπεδίωξε τὴν γυναῖκά του, ἀφοῦ καὶ σώφρων καὶ εὔμορφος καὶ παιδοποιὸς ἦτο; Ὁ δὲ Παῦλος Αἰμίλιος προτείνας τὸ ὑπόδημα (ὅπερ οἱ Ῥωμαῖοι κάλτιον καλοῦσιν) εἶπεν· «Δὲν εἶνε εὐπρεπὲς τοῦτο; νεουργές; ἀλλὰ ποῖος ἐξ ἡμῶν γνωρίζει ἐὰν θλίβει που τὸν πόδα μου;»

Ἐσχάτως ὁ κλεινὸς Παστὲρ μετέβη εἰς Βορδιγέραν τῆς Ἰταλίας, ἵνα ζητήσῃ ἀνάπαυλαν ἀπὸ τῶν καματηρῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν. Ὁ δήμαρχος τῆς Βορδιγέρας καὶ ὁ ἔπαρχος, τῇ ἐντολῇ τῆς κυβερνήσεως, ἐδεξιώθησαν αὐτὸν μετ' ἐξαιρετικῶν τιμῶν. Διὸ ὁ Παστὲρ μειδιῶν εἶπε: «Μὲ δέχεσθε ὡς ἡγεμόνα.... —Ἀλλὰ μήπως δὲν ἡγεμονεύετε ἐν τῇ ἐπιστήμῃ; ἀπήντησεν ἑτοίμως ὁ δήμαρχος.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—673

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 497.— 8 ΙΟΥΛΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ της Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 549

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΕΪΧΤΑΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ 1833—1835 ὑπὸ Δ. Βικέλα.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ. Μυθιστόρημα Ἰουλίου Βὲρν καὶ Ἀνδρέου Λωρῆ. (Μετάφρ. Α. Π. Κουρτίδου.)

ΛΟΙΠΟΝ ΕΓΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΟΤΗΤΟΣ ὑπὸ Σπ. Μηλιαράκη.

ΠΑΤΡΟΤΗΣ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ.

ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ (Διήγημα).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ὁ σύλλογος τῶν ἐν Βερολίνῳ καλλιτεχνῶν διωργάνωσε *μεγάλην ἑλληνικὴν ἑορτὴν κατὰ τὸ κάρας τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως*. Κατὰ τὰς βερολινείους ἐφημερίδας ἡ ἑορτὴ αὕτη ἦν τὸ λαμπρότατον καὶ κάλλιστον θέαμα ἐξ ὅσων ποτὲ εἶδεν ἡ πόλις τοῦ Βερολίνου. Ἤρχισεν ἡ ἑορτὴ περὶ ὥραν 6 μ.μ. δι' ἀπαγγελίας προλόγου, ποιηθέντος ὑπὸ Jordan καὶ ἀπαγγελθέντος ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Χέρτελ, φοροῦντος ἐνδυμασίαν κήρυκος. Εἶτα σαλπίσματα ἀρχαίων πολεμικῶν σαλπίγγων ἀνήγγειλαν τὴν ἔλευσιν πομπῆς τοῦ νικηφόρου βασιλέως τῆς Περγάμου Ἀττάλου· ὑπηκούσης δὲ τῆς μουσικῆς ὁπὲ μὲν ἐμβατήριον, μελοποιηθὲν ὑπὸ Θοϋερκάουφ, ὁπὲ δὲ τὸ γνωστὸν τοῦ Βεςχόφεν ἐμβατήριον «Τὰ ἐρείπια τῶν Ἀθηνῶν,» *παρήλασεν ἡ πομπή, ἀποτελουμένη ἐξ 21 τμημάτων*, καὶ 1000 περίπου ἀνθρώπων. Παρὰ τὴν θριαμβευτικὴν πύλην αὐλητα ἀρχαῖοι ηὔλουν αὐλῳδίαν τινὰ ἐκ τῆς Ἀλκήστιδος, τοῦ μελοδράματος τοῦ Γλύκ. Πομπὴ ἱερέων προεχώρησε τότε πρὸς τὴν θριαμβευτικὴν πύλην ἐκ τοῦ μεγάλου βωμοῦ τῆς Περγάμου, ὑπηκούσης μουσικῆς ἐμβατήριον ἐκ τοῦ *Ἡρακλέους* τοῦ Χαΐνδελ, ὅπως ὑποδεχθῇ καὶ ἀνευφημήσῃ τὸν βασιλέα τῆς Περγάμου, ἐπανερχόμενον νικητὴν ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς Γαλάτας πολέμου. Ἀφ' οὗ οἱ ἱερεῖς ηὐλόγησαν τὸν βασιλέα καὶ προσετέθησαν εἰς τὴν πομπήν, προεχώρησεν αὕτη κατευθυνομένη εἰς τὸν μέγαν βωμὸν τῆς Περγάμου. Φὼς δ' ἐγύρω τοῦ βωμοῦ κατῆλθεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θεάτρου καὶ ἀνῆλθε μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ τὸν κλίμακα, τὴν φέρουσαν εἰς τὸν βωμόν. Ἐκεῖ δ' ἐτέλεσε τὴν χαριστήριον θυσίαν. Μετὰ τὸ πέρας ταύτης ἡ ὀρχήστρα ἀνέκρουσεν ὕμνον, μελοποιηθέντα ὑπὸ Ἰωακείμ, καὶ εἶτα διπλοῦν χορὸν ἐκ τῆς *Ἀντιγόνης* τοῦ Μένδελσων, ᾧ ἐπηκολούθησεν αὐλῳδία. Εἶτα ἀνέμελψεν εὐχαριστήρια τῇ Ἀθηνᾷ, ἧς ἡ ἱέρεια ἡ δεσποσύνη Γέσνερ-Δοϊδὶς τοῦ ἐν Βερολίνῳ Γερμανικοῦ θεάτρου) προσεφώνησε τῷ βασιλεῖδιὰ προσφωνήσεως συνδεομένης μετ' ὀρχήσεως, ἧτις ἐγένετο ὑπηκούσης τῆς μουσικῆς ὀρχηστικὸν μέλος ἐκ τῆς *Ἰφιγενείας ἐν Αὐλίδι* τοῦ Γλύκ. Τότε δ' ὁ βασιλεὺς ἐκήρυξε γενναιοφρόνως, ὅτι ἀποδίδωσι τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ πομπῇ· συνέρρευσε δ' ὁ λαὸς περὶ τὸν βωμὸν ὑμνῶν τὸν βασιλέα Ἄτταλον ἀποτελέσας καλλιτεχνικὸν σύμπλεγμα. Ὑπὸ τὸν ἦχον δὲ τῆς μουσικῆς ἀνακρουούσης θοῦριον ἅμα ἤρχισαν οἱ ἀγῶνες ἐν τῇ πρὸ τοῦ βωμοῦ πλατείᾳ· ἠγωνίσαντο δ' οἱ ἀγῶνες δρόμου, πάλης, ἀκοντίσεως, πυγμῆς, ἅλματος, καὶ λαμπαδηδρομίας. Μετὰ ταύτους ὁ βασιλεὺς ὑποψηφίσας τῆς ὀρχήστρας ἔστεψε τοὺς νικητάς, καὶ κατῆλθεν εἶτα ἐκ τοῦ βωμοῦ, ἀνακρουούσης τῆς μουσικῆς χορικὸν μέλος ἐκ τοῦ *Λίαντος* τοῦ Βέλλερμαν. Τότε δ' ἤρχισεν ἡ διδασκαλία ὀρχηστικοῦ μίμου, τοῦ *Ταναγραίου γλύπτου*, ποιηθέντος ὑπὸ Δίμιλίου Γιάκοβσεν, ὑποθέσιν δ' ἔχοντος καλλιτεχνικὴν ἔριδα περὶ πολυχρωμίας. Διαρκούσης τῆς παραστάσεως ηὔλει ἡ μουσικὴ αὐλῳδίαν, ποιηθεῖσαν ὑπὸ Στόλτεμβεργ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς παριστάσεως τοῦ μίμου, κατῆλθεν ἐκ τῆς θέσεώς του ὁ βασιλεὺς ὅπως κηρύξῃ τὴν ἔναρξιν τῆς ἑορτῆς τοῦ λαοῦ· ἐγίνετο δὲ ἡ ἔναρξις μεγαλοπρεπῶς, διὰ θυσίας ἐν τῷ βωμῷ τοῦ Διονύσου, κειμένῳ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πομπικῆς ὁδοῦ· ὑπηύλει δὲ κατὰ τὴν θυσίαν ἡ μουσικὴ μέλη ἐκ τοῦ *Δίαντος* τοῦ Βέλλερμαν. Ὅτε ἤρχισεν ἡ ἑορτή, ὁ βασιλεὺς ἐξήτασε τὰ περίεργα θεάματα τῆς πανηγύρεως· τὰς στεφανηπλόκους, τὸ αἰγυπτιακὸν ἀρχαιοπωλεῖον καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἐν Σάει ἀγάλματος, τὰ τερατεύματα τῶν ριπιδοφόρων, τὸ μαγειρεῖον, ἔνθα ἐμαγειρεύετο μέλας σπαρτιατικὸς ζωμός, τὰς σκηνὰς τῶν Μάγων, τῶν πωλητῶν ἐλαιῶν, τῶν κολλυβιστῶν, τῶν κοσμηματοπωλῶν, τῶν ἀνθοπωλίδων· τὸ ποπατεῖον, τὸ ἑλληνικὸν καπηλεῖον, τοὺς κορακλάθους, τὸ ἰατρεῖον· τὰς παιδιάς, τὸν ἀσκωλιασμόν, διελκυστίνδα, τοὺς ἀστραγάλους, τὸν τρωκτὸν ἵππον, τὴν ἐκφορὰν τῆς ὄνθου τῶν Δύγείου βοσκημάτων, τὴν ἐκβολὴν τοῦ Μαραθῶνος, τὴν διάβασιν τῆς Στυγὸς καὶ τὴν εἰς Ἅιδου κάθοδον, τὴν νεκυομαντείαν, τὴν πομπὴν τῆς Ἰσιδος. Παραμείνας ἐπί τινα χρόνον ἐν μέσῳ τοῦ εὐθυμοῦντος λαοῦ του, μετέβη ὁ βασιλεὺς Ἄτταλος εἰς τὰς σκηνὰς ἔνθα εὐωχοῦντο οἱ στρατιῶται αὐτοῦ, οἵτινες κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν ῥωμαῖοι *Πρῶσσοι*, ἐκ τῶν ὑποδυομένων συνήθως ἐν τοῖς θεάτροις τὰ κωφὰ πρόσωπα. Ἐν τέλει ὁ βασιλεὺς κατέῤῥασε τοῦ χοροῦ μετὰ μιᾶς αἰχμαλώτου βασιλοπαιδος, ἣν πρὸ ὀλίγου γενναίως ἠλευθέρωσε, καὶ σὺν αὐτῷ μετέσχον τοῦ χοροῦ οἱ παριστάμενοι Περγαμηνοὶ καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν Βερολινείων θεατῶν.

— Ὁ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου ὑφηγητὴς τῆς μέσης καὶ νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας κ. Κάρολος Κρουμβάχερ, περιηγηθεὶς κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος πρὸς μελέτην μεσαιωνικῶν χειρογράφων πολλὰ μέρη τῆς ἐλευθέρας καὶ τῆς δούλης Ἑλλάδος, ἐξέδωκεν ἐν Βερολίνῳ, ἐν ἰδίῳ τόμῳ, περιγραφὴν τῶν τόπων, οὓς ἐπεσκέφθη, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Περιήγησις εἰς Ἑλλάδα. Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις» (Griechische Reise-blätter aus dem Tagebuch einer Reise in Griechenland und in der Türkei.» Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ ὁ κ. Κρουμβάχερ, ὅστις ἐπίσταται ἄριστα τὴν δημώδη ἑλληνικήν, περιγράφει ἐκτενέστερον τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἰδίᾳ τὴν Ῥόδον, τὴν Κάλυμνον, τὴν Λέρον, τὴν Πάτμον, τὴν Χίον καὶ τὴν Λέσβον.

— Τὰ ἄρτι ἐκδοθὲν δεύτερον τεῦχος τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος περιέχει ἐπιγραφὰς τοῦ Ἀμφιαρείου ὑπὸ B. I. Λεονάρδου· περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀνασκαφῶν μετὰ 3 πινάκων ὑπὸ Π. Καββαδίου· περὶ σκηνῶν γιγαντομαχίας ἐν γραφαῖς ἀρχαίων ἀγγείων μεθ' ἑνὸς πίνακος ὑπὸ B. N. Στάη καὶ δύω ἀωδεκάδας ἀττικῶν ψηφισμάτων ὑπὸ Ἀθ. Δ. Κουμανούδη.

— Ὁ Κάρολος Οὐάτκινς, διευθυντὴς τῆς ἐν Λάρνακι Ὀθωμανικῆς Τραπέζης, ἐπεχείρησεν ἐσχάτως ἀνασκαφὰς παρὰ τὸ Πολιτικὸν τῆς *Κύπρου*, κατὰ τὴν θέσιν τὴν καλουμένην Φράγισσαν, ἐντὸς σπηλαίου ἀπέχοντος αὐτῆς τρεῖς λεύγας. Ἐκ τῶν γενομένων ἀνασκαφῶν εἰκάζεται ὅτι ἐκεῖ ἦν ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης, διότι εὑρέθη κεφαλὴ Ἀφροδίτης, ἑλληνικῆς τέχνης, πρὸς δὲ κιονόκρανα, καὶ λίθοι ἐπιγεγραφοι, καὶ πήλινα ἀγγεῖα κάμπολλα, ὧν ἓν μὲν ἔχει γραφὰς καλῆς τέχνης, ἕτερον δ' εἶναι προϊστορικῶν χρόνων. Κατὰ τὰ νότια δὲ μέρη ἀπεκαλύφθη τὸ ἔδαφος ταύτεροῦ, πρὸ αὐτοῦ δὲ βωμοειδὲς κτίσμα, καὶ πολλὰ τεμάχια ἐξ ἐγχωρίου λίθου καὶ κιονόκρανα κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ καὶ βάθρα ἀγαλμάτων.

— Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος τοῦ Δικηγορικοῦ συλλόγου Ἀθηνῶν ἐδημοσιεύθη συνέχεια τῆς πραγματείας τοῦ κ. Γ. Α. Τυπάλδου περὶ τῶν νόμων τῶν Γορτυνίων, ἥτοι ἑρμηνείας τῆς ἐν Γόρτυνι εὑρεθείσης ἀρχαίας ἐπιγραφῆς.

— Ἐξεδόθη ἐν Λιψίᾳ ἐκτενὲς σύγγραμμα τοῦ Κοπτσέβιτς περὶ Βουλγαρίας καὶ Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας (Bulgarien und Ostrumelien.) Ὁ συγγραφεὺς ἐμμένει ἰδίως εἰς τὴν ἐξέτασιν *τῶν ἀπὸ τοῦ 1878 μέχρι τοῦ 1886 συμβάντων* καὶ εἰς στρατιωτικὰς κρίσεις περὶ τοῦ σερβοβουλγαρικοῦ πολέμου.

— Ἐν τῇ ἐτησίᾳ συνελεύσει τῶν ἑταίρων τῆς ἐν Λονδίνῳ *Ἑλληνικῆς ἑταιρίας (Hellenic Society)* γενομένῃ τὴν τελευταίαν ἑβδομάδα τοῦ Ἰουνίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐπιφανοῦς *ἀρχαιολόγου* C. T. Newton, ἀνέγνω πρῶτος ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων ὁ ἐπίτιμος γραμματεὺς τῆς ἑταιρίας G. Macmillan. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν ἑταίρων εἶναι νῦν 624· νέοι ἑταῖροι ἐξελέχθησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 40, ἀπέθανον δὲ ἕνδεκα. Εἰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεύνας ἐδαπανήθησαν ἐν Αἰγύπτῳ μὲν πρὸς ἀνασκαφὰς ἐν τῇ ἑλληνικῇ πόλει Ναυκράτει λίραι στερλ. 100, ἐν Σάμῳ δὲ πρὸς ἀνασκαφὰς ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου Βὲντ λίραι 50. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τοῦ νέου συμβουλίου καὶ εἶτα ὁ C. T. Newton ὡμίλησεν, ὡς συνειθίζει κατ' ἔτος νὰ πράττῃ ἐν ταῖς συνελεύσεσι τῆς ἑταιρίας, περὶ τῶν γενομένων ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος θέρους μέχρι τοῦδε. Πρώτην καὶ σπουδαιοτάτην πασῶν ἐθεώρησε τὴν εὕρεσιν ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν· εἶτα ἐμνημόνευσε τῶν ἐν Ἐλευσῖνι καὶ ἐν Βοιωτίᾳ, ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Πτώου Ἀπόλλωνος, ἀνασκαφῶν, τῆς εὑρέσεως ἐν Κρήτῃ τοῦ σπηλαίου πιθανῶς, ἔνθα ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἐγεννήθη ὁ Ζεύς, καὶ τῆς ἐν Λήμνῳ ἀκατανοήτου, ἴσως Πελασγικῆς ἐπιγραφῆς. Προσθεὶς δὲ βραχέα τινὰ περὶ τῆς ἐν Βερολίνῳ ἐκδόσεως περιγραφῆς τῶν Περγαμηνῶν ἀρχαιοτήτων, ἐποιήσατο εἶτα λίαν εὔφημον μνείαν τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν τῶν Ἀμερικανῶν καὶ μάλιστα τοῦ Sterret, μέλους τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικῆς σχολῆς, ὅστις πλὴν ἄλλων εὗρε πολλὰς ἐπιγραφάς, ἐξ ὧν ὁρίζεται ἡ θέσις τῆς πόλεως Λύστρων, ὅπου ἐδίδαξαν ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας. Ἐν Σμύρνῃ δ' ἡ ἑλληνικὴ Εὐαγγελικὴ σχολή, ἥτις ἐν τῷ παρελθόντι εἶχεν ἐκδώσῃ ἀξιόλογά τινα ἀρχαιολογικὰ δημοσιεύματα, ἐξέδωκε κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καλήν τινα συλλογὴν ἐπιγραφῶν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει πάλιν ὁ ἑλληνικὸς φιλολογικὸς σύλλογος δαπάνῃ φιλοπάτριδος Ἕλληνος τοῦ κ. Μαυρογορδάτου ἀνέλαβε τὴν ἐξέτασιν τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν μονῶν καὶ τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων αὐτῶν διὰ τοῦ κ. Δ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, *μέρος* δὲ τῆς ἐργασίας ταύτης ἐδημοσίευσε μέχρι τοῦδε ἐν παραρτήματι τοῦ *περιοδικοῦ*. *Σπουδαιοτάτη ἐν τῇ παλαιογραφίᾳ* εἶναι καὶ ἡ μελέτη τῶν *παπύρων* τοῦ Φαγιούμ, ἡ ἐν Βιέννῃ γενομένη· ἐν τοῖς *παπύροις τούτοις εὑρέθησαν μέρη* τῶν Εὐαγγελίων τοῦ Ματθαίου καὶ τοῦ Μάρκου, τὸ παλαιότατον *χειρόγραφον τοῦ Γοργίου τοῦ Πλάτωνος*, ἀποσπάσματα τῆς Ὀδυσσείας, τῶν Ἡσιοδείων ἐπῶν, τῶν Ἀργοναυτικῶν καὶ *συγγραφέων* τινῶν τῆς Ἀλεξανδρεοτικῆς καὶ τῆς Ἀραβικῆς περιόδου. Καταλήγων δὲ τὸν λόγον ὁ πρόεδρος ἐξῆρε τὴν φι*λοκαλίαν καὶ* τὴν τεχνικὴν ἀκρίβειαν, ἅτινα παρατηροῦνται ἐν τοῖς ἀρχαιολογικοῖς δημοσιεύμασιν οὐ μόνον τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀλλὰ καὶ χωρῶν πτωχῶν, οἵα ἡ Ἑλλάς, ἔνθα ἐκδίδεται ἔργον ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις κάλλιστον, ἡ *Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς*. Τοιαῦτα ἔργα ἐν Ἀγγλίᾳ εἶσιν ὀλίγιστα, ἀναλόγως τοῦ πλούτου τῆς χώρας, ηὐχήθη δὲ ὅπως ἡ ἰδιωτικὴ συνδρομὴ ἀποβῇ γενναιοτέρα ἐν τοῖς τοιούτοις. Μετὰ τὸν Newton ὁ Ernest Gardner ἐξέθηκε τὰ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ἑλληνικῆς πόλεως Ναυκράτεως, ὁ δὲ Θεόδωρος Βὲντ τὰ κατὰ τὴν ἀρχαιολογικὴν περιήγησιν αὐτοῦ εἰς Σάμον.

— Ὁ ἐν Βενετίᾳ ἐγκατεστημένος ὁμογενὴς Κωνσταντῖνος Τριανταφύλλης ἐξέδωκεν ἰταλιστὶ μελέτην περὶ τῆς στωϊκῆς φιλοσοφίας (Della filolofia stoica e dei vantaggi da essa resa recati all' umanita.) Τὸ ἔργον τοῦτο ὑπέβαλε μετὰ θερμῆς συστάσεως εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν ὁ Γάλλος φιλόσοφος *Ναυρισσών*.

— Ὑπὸ τοῦ Γασπάρου Γκόσση ἐξεδόθη συλλογὴ ἐπιστολῶν ἐπισήμων Ἰταλῶν πρὸς τὸν Ἀντώνιον Παπαδόπουλον, λόγιον ἄνδρα τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος ἐν Βενετίᾳ μὲν γεννηθέντα, ἕλκοντα δὲ τὸ γένος ἐξ ἐπιφανοῦς Κερκυραϊκῆς οἰκογενείας. Ἐκ τῶν δημοσιευθεισῶν ἐπιστολῶν *ἄξιαι μελέτης εἰσὶ μάλιστα αἱ* τοῦ Ἀνδρέου Μουστοξύδου πρὸς τὸν Παπαδόπουλον, μαρτυροῦσαι εὐγένειαν αἰσθημάτων, χαρακτῆρα ἄδολον καὶ ἔνθερμον φιλοπατρίαν.

— Προσεχῶς θέλει συνέλθει ἐν Βιέννῃ τὸ ἕβδομον Διεθνὲς Συνέδριον τῶν ἀσιανολόγων ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ αὐ*στριακοῦ ἀρχιδουκὸς* Ῥενιέρου. *Αἱ συνεδριάσεις* αὐτοῦ γενήσονται ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς πόλεως ὑπὸ τὴν προεδρείαν *τοῦ διασήμου ἀσιανολόγου* v. Kremer, *προσεκλήθησαν* δὲ νὰ μετάσχωσιν αὐτοῦ ἀσιανολόγοι ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν *τοῦ τε παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου*. Ἐκ τῶν ἡμετέρων τὸ Συμβούλιον τοῦ συνεδρίου προσεκάλεσε τὸν ἐν Κερκύρᾳ καθηγητὴν κ. Σπ. Παπαγεώργιον, ὅστις κατὰ τὰς δύο προηγουμένας συνόδους τοῦ αὐτοῦ ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου εἶχεν ἐπιτυχῶς ἀντιπροσωπεύσει τὴν ἡμετέραν πατρίδα, κατ' ἐντολὴν τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

— Ἐξεδόθη ἐνταῦθα νέα ἐφημερὶς καθημερινὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «Μικρὰ Ἐφημερίς», ἐν Πάτραις δ' ἐξεδόθη ἑτέρα ἑβδομαδιαία ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀμερόληπτος». Ἀγγέλλεται δὲ καὶ ἡ προσεχὴς ἐν Κεφαλληνίᾳ ἔκδοσις τοῦ «Πολίτου», ἄλλης ἐφημερίδος.

— *Κατὰ τὴν ἀναγνωσθεῖσαν* ἔκθεσιν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐξετάσεων τοῦ Ζαππείου, εἰς τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ἐκπαιδευτικὸν *ἵδρυμα ἐνεγράφησαν ἐφέτος καὶ ἐφοίτησαν μαθήτριαι ἐν ὅλῳ* 323, ὧν ἐν μὲν τῷ νηπιαγωγείῳ ἐφοίτησαν 83, ἐν τῷ *σχολείῳ* 132, ἐν τῷ *γυμνασίῳ* 82, ἐν τῷ *διδασκαλείῳ* 21 καὶ 4 νηπιαγωγοί. Ἐκ τούτων

Ἐσωτερικαὶ	83
Ἐξωτερικαὶ	223
Ἡμίτροφοι	16
ἤτοι ἐν συνόλῳ	322

Ἅπασαι δὲ αἱ μαθήτριαι αὗται πλὴν 8 ὑποστᾶσαι τάς τε γραπτὰς καὶ τὰς προφορικὰς *ἐξετάσεις* ἔτυχον *αἱ πλεῖσται* μὲν τοῦ βαθμοῦ *ἄριστα*, αἱ δὲ λοιπαὶ *λίαν καλῶς* καὶ ὀλίγισται *καλῶς*.

Ἀπεφοίτησαν δὲ ὑποστᾶσαι τὰς νενομισμένας ἐξετάσεις ἐνώπιον εἰδικῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς νηπιαγωγοὶ μὲν τρεῖς, πρωτοβάθμιοι δὲ διδασκάλισσαι ὀκτώ.

— Ἐκομίσθησαν εἰς τὴν Γενικὴν *ἐφορείαν* τῶν ἀρχαιοτήτων *αἱ* κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας εὑρεθεῖσαι ἐν ταῖς ἐπὶ τοῦ Πτώου τῆς Βοιωτίας ἀνασκαφαῖς τέσσαρες κεφαλαὶ ἀγαλμάτων. Τούτων ἡ μία, σπουδαιοτάτη καὶ κάλλιστα διατηρουμένη, εἶναι γυναικείου ἀγάλματος φυσικοῦ μεγέθους· ὁμοιάζει δ' ἐντελῶς πρὸς τὰς κεφαλὰς τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει εὑρεθέντων ἀγαλμάτων. Ἔχει τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου, τὴν αὐτὴν διάθεσιν τῆς κόμης καὶ τὸν αὐτὸν χρωματισμόν. Ἐπὶ τῆς στεφάνης εἶνε γεγραμμένος μαίανδρος καὶ ἐπὶ τῶν ἐνωτίων ῥόδαξ· ἐν τῇ κορυφῇ δὲ τοῦ κρανίου ὑπάρχει ὡσαύτως ὀπή, ἐν ᾗ ἦτο προσηρτημένος ὁ καὶ ἐν τοῖς ἀγάλμασι τῆς Ἀκροπόλεως ἀνεξήγητος ἐκεῖνος ἧλος. Ἡ ἐκπληκτικὴ δὲ αὕτη ὁμοιότης δεικνύει, ὅτι καὶ τὸ ἐν Βοιωτίᾳ ἄγαλμα προέρχεται ἐξ Ἀθηνῶν, κατεσκευάσθη δηλ. ἐν τῷ αὐτῷ ἐν Ἀθήναις ἐργαστηρίῳ, ἐν ᾧ καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει εὑρεθέντα ἀγάλματα.

— Δαπάναις τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἐπανελήφθησαν αἱ ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ μαντείῳ τοῦ Ἀμφιαράου, τῷ παρὰ τὸν Ὠρωπὸν τῆς Ἀττικῆς κειμένῳ.

— Ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία ἀπεφάσισε ν' ἀνασκάψῃ κατὰ τὸ θέρος τοῦτο τὸν χῶρον τῆς οἰκίας Λύτσικα, ἥτις χάριν ἀνασκαφῆς ἠγοράσθη ὑπ' αὐτῆς πρὸ τριῶν ἐτῶν παρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ πανεπιστημίου.

— Κατὰ τὴν «Ν. Ἐφημερίδα» ἡ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν ἀπένειμε βραβεῖον ἐκ 3,500 φράγκων τῷ ἐν Βερολίνῳ ὑπογράφῳ τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰω. Σβορώνῳ διὰ τὸ ἐν γαλλικῇ γλώσσῃ ὑποβληθὲν αὐτῇ ἔργον τοῦ νεαροῦ νομισματολόγου ὑπὸ τὸν τίτλον «Νομισματολογία Κρήτης.» Τὸ θέμα τοῦτο εἶχε προκηρύξει ἡ Ἀκαδημία τῶν Παρισίων πρὸ διετίας.

— Μετὰ πολλὰς συζητήσεις ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς πεντακοσιοστῆς ἐπετείου τῆς συστάσεως τοῦ ἐν Ἀϊδελβέργῃ Πανεπιστημίου ἐκανόνισε τὰ τῆς πομπῆς, δι' ἧς εἰκονικῶς θὰ παρασταθῶσιν οἱ πέντε αἰῶνες οἱ διαρρεύσαντες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πανεπιστημίου. Ἡ πομπὴ γενήσεται τὴν πέμπτην ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, ἤτοι τὴν 25|6 Αὐγούστου, ἡμέραν Παρασκευήν. Ἡ ὁδὸς ἣν θὰ διέλθῃ ἔχει μῆκος 6 χιλιομέτρων, μῆκος δὲ τῆς πομπῆς θὰ ἦναι 900 μέτρων· ὑπολογιζομένων τῶν σταθμῶν, ἔνθα θὰ σταματᾷ, θὰ διανύσῃ εἰς 3 ὥρας περίπου τὴν κεκανονισμένην ὁδόν. Θὰ ἀποτελῆται δ' ἡ πομπὴ ἐξ 900 ἀνθρώπων, 15 μεγάλων ἁμαξῶν καὶ *300 ἵππων*.

— Ἀπέθανεν ἐν Πετρουπόλει ἐν ἡλικίᾳ 66 ἐτῶν ὁ Ῥῶσος ποιητὴς Ἀλέξανδρος Νικολάγεβιτς Ὀστρόβσκη. Ὁ Ὀστρόβσκη ἦτο ποιητὴς γονιμώτατος καὶ δημοφιλέστατος, γράψας πλὴν ἄλλων πολλὰ δράματα καὶ κωμῳδίας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 4 Ἰουλίου.

Τὰ πολεμικὰ πλοῖα «Βασίλισσα Ὄλγα,» «Ἑλλάς» καὶ «Ἄρης», ἐπὶ τῶν ὁποίων *συνεστήθησαν εἰδικαὶ ναυτικαὶ σχολαί*, θέλουσιν ἀπαρτίζει μοῖραν, ἧς μοίραρχος διωρίσθη ὁ *πλοίαρχος κ. Μιχ. Κουτσοῦκος*.

— Ὑπό τε τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν ἀπεφασίσθη ἡ συντήρησις πάντων τῶν γενομένων ὀχυρωματικῶν ἔργων καὶ πυροβολείων, διετάχθησαν δὲ τὰ ἁρμόδια σώματα νὰ ἀποσπάσωσιν ἀριθμόν τινα ἀνδρῶν μετὰ τῶν ἀναγκαιούντων βαθμοφόρων πρὸς συντήρησιν αὐτῶν.

— Διετάχθησαν τὰ διάφορα τοῦ στρατοῦ σώματα νὰ δέχωνται εἰς ἀνακατάταξιν τοὺς βουλομένους δεκανεῖς καὶ λοχίας, ὧν ἡ διαγωγὴ ὑπῆρξεν ἄμεμπτος.

— Προτάσει τοῦ κ. προέδρου τῆς Βουλῆς ἀπεφασίσθη ἡ ἐν πολλοῖς μεταρρύθμισις καὶ ἀνακαίνισις τοῦ Βουλευτηρίου, ἀνετέθη δὲ ἡ μελέτη τοῦ ἔργου τούτου εἰς μηχανικόν.

— Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν ἐγένετο ἐν Φαλήρῳ ἡ ἐκκύβευσις τοῦ λαχείου ὑπὲρ τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν φονευθέντων καὶ πληγωθέντων στρατιωτῶν, παραταθεῖσα καὶ μέχρι τῆς δευτέρας, καθότι ἀδύνατος ἦτο ἡ ἐν μιᾷ μόνῃ ἑσπέρᾳ ἐξαγωγὴ τῶν 1225 κερδαινόντων λαχνῶν. Ἡ ἐκκύβευσις ἐγένετο ἐν πανηγυρικῇ ἑορτῇ καὶ ἡ συρροὴ τοῦ πλήθους ἦτο μεγάλη· ἡ περιοχὴ τοῦ Φαλήρου ἐφωταγωγήθη καὶ δύο μουσικαὶ ἀνέκρουον ἐναλλάξ. Οὕτως ἐτελείωσεν ἡ τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Συλλόγου *Παρνασσοῦ* καὶ τῇ πανδήμῳ συμπράξει ὀργανωθεῖσα φιλανθρωπικὴ ἑορτή, ἧς αἱ εἰσπράξεις ὑπερέβησαν τὰς δεκαπεντακισχιλίας δραχμάς.

— Παρὰ τὴν συνοικίαν τοῦ φωταερίου ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας 24 κίβδηλα νομίσματα τῆς μιᾶς δραχμῆς, ἅτινα, ὡς κατόπιν ἐγνώσθη, εἶχε κατασκευάσει καὶ κρύψει ἐκεῖ ὑποκάτω λίθων ὁ ἐκ Σπάρτης Ἠλίας Λυκούρης, ὅστις καὶ συνελήφθη· κατεσχέθησαν δὲ καὶ τὰ πειστήρια τοῦ ἐγκλήματος, ἤτοι τύποι, μίγματα καὶ διάφοροι ὕλαι, δι' ὧν ὁ κιβδηλοποιὸς ἀπεμιμεῖτο τὸ χρῶμα τῶν γνησίων νομισμάτων.

— Διαπραγματεύσεις διεξάγονται μεταξὺ τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως καὶ τῆς αὐστριακῆς περὶ συνομολογήσεως ἐμπορικῆς συμβάσεως μεταξὺ τῶν δύο ἐθνῶν.

— Ἐκ τῶν 103 τραυματιῶν τῶν νοσηλευομένων εἰς τὸ ἐν Λαρίσσῃ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, 70 μέχρι τοῦδε ἐντελῶς *ἰαθέντες*, ἐξῆλθον τοῦ νοσοκομείου, εἷς δὲ μόνος *ἀπεβίωσε*.

— Κατ' εἰδήσεις ἐκ τῶν σταφιδοφόρων ἐπαρχιῶν ἡ *κατάστασις τῶν σταφιδαμπέλων* εἶνε λίαν *εὐχάριστος*, τοῦ καιροῦ προβαίνοντος εὐνοϊκοῦ εἰς τὴν ὡρίμανσιν τοῦ καρποῦ.

— *Εἰς τὸν ἐν Βραΐλᾳ φιλόπατριν* ὁμογενῆ κ. Σ. Ρ. Πετσάλην ἀπενεμήθη ὁ χρυσοῦς σταυρὸς τοῦ Σωτῆρος διὰ τὰς *πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας του*.

— Ὁ κ. Γεώργιος Ν. Πασπάτης ἐκ Λίβερπουλ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν τῶν κατὰ τὰ σύνορα πεσόντων δραχ. 200.

— Αἱ εἰσφοραὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλλήνων ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν τῶν κατὰ τὰ σύνορα πεσόντων ἀνῆλθον μέχρι τοῦδε εἰς φράγκα 9,319.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ **Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη τὸ 16ον καὶ 17ον φυλλάδιον εἰς ἓν τεῦχος ὁμοῦ. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

9-11 Μαΐου 1886

Καλλιτεχνικὸν τεῦχος

πωλούμενον ὑπὲρ τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν φονευθέντων καὶ πληγωθέντων στρατιωτῶν.

Τιμᾶται δραχμῆς—Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δρ. 1,20.

ΑΡΘΡΑ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Πέντε σελίδες χρωμολιθογραφημέναι, αἱ ὑπογραφαὶ τῶν συντακτῶν πανομοιότυποι.

Συντάκται:

Κ. Παπαρρηγόπουλος, Ο. Ἰάλεμος, Θ. Ἀρεντούλης, Δ. Δ. Κυριακὸς, Ἄγγ. Βλάχος, Ε. Ραΐδης, Γ. Φιλάρετος, Σπ. Λάμπρος, Χ. Ἄννινος, Ἀχ. Παράσχος, Ἀρ. Προβελέγιος, Κ. Ξένος, Δ. Κόκκος, Κ. Παλαμᾶς, Ἀρ. Κουρτίδης, Γ. Δροσίνης, Γ. Σουρῆς, Ἰ. Δαμβέργης, Μ. Μητσάκης, Ἰ. Πολέμης.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Γ. Χ. Κ. Κέρκυραν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὴν εὐμενῆ *προθυμίαν*. Ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν εἰς τὴν ἐπιστολήν σας. — κ. Θ. Ν. Λ. Μυτιλήνην. Ἡ καθυστέρησις *προῆλθεν ἐκ τοῦ φόβου τῆς ἀπαγορεύσεως*. Ἤδη τῆς *εἰσαγωγῆς* τοῦ συγγράμματος οὔσης ἐλευθέρας, ἀπεστάλησαν ὑμῖν *τὰ φυλλάδια 14 καὶ* 15, ὡς καὶ τὰ ἄρτι ἐκδοθέντα 16 καὶ 17. Τὰ φύλλα τῆς «Ἑστίας» θέλομεν σᾶς ἀποστέλλει εὐθὺς ὡς σημειώσητε ἡμῖν τοὺς ἀριθμοὺς αὐτῶν.—κ. Δ. Β. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Περὶ τῆς ἄλλης ὑποθέσεως ἐφροντίσαμεν ἐγκαίρως, καὶ περὶ τούτου γράφομεν ὑμῖν ἰδιαιτέρως.—*Τακτικῷ ἀναγνώστῃ*. Ἐκ τῆς παρατιθεμένης σημειώσεως, ἥτις ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τῶν Παρισίων, κατ' ἀκριβῆ ὑπολογισμὸν Γάλλου ἐπιστήμονος, δύνασθε νὰ κρίνετε: Ὁ ἀὴρ ἐν ταῖς κορυφαῖς τῶν ὀρέων περιέχει 1 μέχρι 3 βακτηριδίων κατὰ κυβικὸν μέτρον, ὁ ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ Πανθέου ἐν Παρισίοις 200 κατὰ κυβικὸν μέτρον, ἐν τῇ ὁδῷ Ῥιβολὶ 3,280, ἐν ταῖς νέαις οἰκίαις τῶν Παρισίων 4,500, ἐν τοῖς ὑπονόμοις 6,000, ἐν ταῖς παλαιαῖς οἰκίαις τῆς αὐτῆς πόλεως 36,000, ἐν τῷ νέῳ νοσοκομείῳ Hôtel Dieu 40,000, ἐν τῷ παλαιῷ νοσοκομείῳ τοῦ Ἐλέους 79,000 βακτηριδίων. Δὲν εἶναι ὅμως πάντα τὰ εἴδη τῶν βακτηριδίων ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑγίειαν.—κ. Ι. Κ. Φιλιππούπολιν. Τὸ 8ον τεῦχος τῆς ἱστορίας ἀπεστάλη, ἐπανελήφθη δὲ καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς «Ἑστίας», ἀφοῦ νῦν ἤρθη ἡ ἀπαγόρευσις — κ. Λ. Δ. Σ. Βάρναν. Ἐλήφθησαν, εὐχαριστοῦμεν δ' ὑμῖν *διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα*. Καταλόγους νέους καὶ ἐπιστολήν μας λαμβάνετε ταχυδρομικῶς.—κ. Δ. Α. Δ. Ἀργοστόλιον. Ἐλήφθησαν ἀσφαλῶς, ἐφροντίσαμεν δὲ περὶ τῆς ὑποθέσεως, ὡς ἰδιαιτέρως ἐγράψαμεν ὑμῖν.—*Δυστρόπῳ*. Ἡ μίμησις τῶν ὀθνείων εἶναι, φαίνεται, κακὸν ἔμφυτον τῷ ἀνθρώπῳ. Ἂν ἡμεῖς μιμούμεθα πιθηκίζοντες τοὺς Γάλλους, οἱ Γάλλοι πάλιν μιμοῦνται πιθηκίζοντες τοὺς Ἄγγλους. Ἤδη πρὸ ἑξήκοντα καὶ πλέον ἐτῶν ἔψαλλεν ὁ Βερανζέ:

Redoutons l' anglomanie ;
elle a déjà gâté tout.
N' allons point en Germanie
chercher les régles du goût.

Σήμερον εἶναι συνηθέσταται ἐν Παρισίοις αἱ κατὰ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς δείλης ἐπὶ τείῳ συνεντεύξεις, αἱ δι' ἀγγλικῆς λέξεως ὀνομασθεῖσαι five-o'clock-thé, εἰσήχθησαν δὲ καὶ αἱ κηπαῖαι παιδιαὶ τῶν Ἄγγλων, αἱ garden parties.—

κ. Χ. Ρ. Πάτρας. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. Περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν βιβλίων σᾶς γράφομεν ἰδιαιτέρως.—κ. Ε. Ν. Μεσολόγγιον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ τὰ χρησιμοποιήσωμεν.—κκ. Π. Δ. Π. Καβάλλαν, Α. Π. Κ. Ναύπλιον, Ι. Κ. Μ. Σκόπελον, Α. Δ., Ι. Σ. Δ. καὶ Ε. Π. Π. Σύρον. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Μ. Π. Πειραιᾶ. Ὅσον καὶ ἂν φαίνεται παράδοξον, εἶνε ἐν τούτοις ἀληθές, καὶ τὸ γνωρίζουσι πολλοὶ καὶ ἐνταῦθα. Ἐν τούτοις καὶ ἀλλαχοῦ δὲν εἶνε σπάνιον τὸ πρᾶγμα. Ἐν τῇ τελευταίᾳ βουλευτικῇ περιόδῳ τῆς Ἱσπανικῆς βουλῆς ἀνεδείχθη ὡς ἔξοχος ῥήτωρ ὁ νεαρὸς βουλευτὴς Ζουὰν Μοντιάνο. Ὁ αὐτὸς δὲ νῦν βουλευτὴς καταθέλγει τοὺς κατοίκους τῆς Μαδρίτης ὡς ὑψίφωνος. Ἐν τῷ βασιλικῷ θεάτρῳ τῆς Μαδρίτης ἔτυχεν ἐνθουσιώδους ἐπιδοκιμασίας, ὑποκριθεὶς τὸν Γεννάρον ἐν τῷ μελοδράματι Λουκρητία Βοργία. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βουλῇ συμβαίνει τὸ ἀντίθετον· πολλοὶ τῶν βουλευτῶν ἐχρημάτισαν ἠθοποιοί, τινὲς μάλιστα τούτων ἀπέδειξαν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου των, ὅτι θὰ ἐγίνοντο κράτιστοι καλλιτέχναι, ἂν μὴ πρωτίμων τὸ βῆμα ἢ μᾶλλον τὰ ἑδώλια τῆς βουλῆς ἀντὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου. — κ. Ι. Τζ. Ὕβραν. Ἐλήφθησαν, ἐπληρώθησαν δὲ τὰ σημειούμενα, καὶ ἀπεστείλαμεν τὰς ἀποδείξεις αὐτῶν ταχυδρομικῶς.—κ. Ν. Ι. Κ. Πάτρας. Δὲν εἶνε γνωστὸν ἀκριβῶς πότε.—κ. Θ. Ν. Π. Κόρινθον. Δραχ. 12, προαποστελλομένας.— κ. Ζ. Ὀνομάζετο Αὔγουστος Κάρολος Χόβαρτ. Ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1822, ἦτο δὲ υἱὸς τοῦ ἕκτου κόμητος τοῦ Buckinghamshire, καὶ μέχρι τοῦ 1857 ἦτο πλοίαρχος τοῦ ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ. Ἀναλαβὼν τουρκικὴν ὑπηρεσίαν ὡς ὑποναύαρχος προεβιβάσθη ἐν ἔτει 1870 διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ κατὰ τὴν κρητικὴν ἐπανάστασιν εἰς μέγαν ναύαρχον καὶ ἀρχηγὸν τοῦ τουρκικοῦ στόλου. Ἐν ἔτει 1874 ἀνακατετάχθη ἐν τῷ ἀγγλικῷ ναυτικῷ ὡς πλοίαρχος, ἀλλὰ κατὰ τὸν βωσσοτουρκικὸν πόλεμον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν τουρκικὴν ὑπηρεσίαν, ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν τοῦ τουρκικοῦ στόλου.

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

Τόμος Α'.—*Λυρικὴ ποίησις.*— Ὕμνοι καὶ Ὠδαί. — Πατριωτικά. — Μῦθοι. — Βουκολικά. — Ἐπιγράμματα. — Ἐπιτάφια κτλ.

Τόμος Β'. *Διηγηματικὴ ποίησις.*—Ὁ Λαοπλάνος. — Ἡ ταξειδεύτρια.—Δῆμος καὶ Ἑλένη.—Διονύσου πλοῦς.—Ὁ γαργὸς ἱεραξ.—Ὀδυσσείας Δ. *Δραματικὴ ποίησις.*—Εὐριπίδου, Φοινισσῶν μέρος Α'.—Οἱ τριάκοντα.

Τόμος Γ'.—*Δραματικὴ ποίησις.*—Δούκας.—Φροσύνη. —Ὁ μνηστὴρ τῆς Ἀρχοντούλας.

Τόμος Δ'.—*Δραματικὴ ποίησις.*—Ἡ παραμονή.—Τοῦ Κουτρούλη ὁ γάμος.—Διὸς ἐπίσκεψις.

Τόμος Ε'.—*Ἔμμετρος μετάφρασις ἀρχαίων δραμάτων* Σοφοκλέους, Ἀντιγόνη Αριστοφάνους Νεφέλαι. Εἰρήνη. Τὰ ὄρνεα.

Τόμος ΣΤ'.—*Ἔμμετρος μετάφρασις.*—Τασσου, Ἡ ἐλευθέρωσις τῆς Ἱερουσαλήμ. Μέρος Α'.

Τόμος Ζ'.—*Ἔμμετρος μετάφρασις.*—Τασσου, Ἡ ἐλευθέρωσις τῆς Ἱερουσαλήμ. Μέρος Β',

Τόμος Η'.—*Διηγήματα*, Μέρος Α'.—Ὁ αὐθέντης τοῦ Μωρέως. – Λέτλα.—Ἐκδρομὴ εἰς Πύρον.

Τόμος Θ'.—*Ἔμμετρος μετάφρασις νεωτέρων δραμάτων.*—Αβεσιγκ, Νάθαν ὁ σοφὸς.—Σχιλλερ Γουλιέλμος Τέλλος.

Τόμος Ι'.—*Διηγήματα*, Μέρος Β'.—Ὁ Συμβολαιογράφος.—Οἱ ὑφανταὶ τῆς Ἄνσης.—Αἱ φυλακαὶ ἢ ἡ κεφαλικὴ ποινή.—Τὸ χρυσοῦν μασίγιον.—Γλουμαμοῦθ.—Εἰς τὰς κορυφάς.—Ἡ Νηιάς.—Ἡ Ἀμαζών.—Ἐμάη.

Τόμος ΙΑ'.—*Διηγήματα*, Μέρος Γ'.—Τὸ κακουργοδικεῖον τῆς Ἐλισαβετῶπος.—Ὁ καμινάπτης.—Καλαΐνα.—Αἱ δύω ἀδελφαί.—Βροῦτος Κουρτέρρος.—Οἱ δύω υἱοί.—Ὁ ἀδάμας.—Ἡ εὐδαίμων οἰκογένεια.—Ὀδοιπορικαὶ ἀναμνήσεις.—Βιογραφία τοῦ Ἐρεχθείου.—Ἡ συνέντευξις τῆς Δρέσδης.—Ἐπιστολαὶ ἐκ Βερολίνου.

Χάρτης τῆς νήσου Ὕδρας. Ἀντίτυπα αὐτοῦ ἐπὶ καλοῦ χάρτου πωλοῦνται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ 1 δραχμῆς.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ
4 Ἰουλίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Φρ. χρ.	341.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	344.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	434.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	357.
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	271.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	256.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	174.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	241.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	90.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 50,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	433.—

Πιστωτικὰ Καταστήματα

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4.170—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . Φρ.	62.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	62.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	77.—
Διῶρυξ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	384.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	

Συναλλάγματα

ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	29.35
» Ἡμην.	29.15
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	1.16¼
» Τραπεζικὰν Ἡμην	

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	23.10
Λίρα ὀθωμανική	26.40

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Ἀγνῆς Σμίθ—Βλέμματα ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ βίου καὶ τῆς ἑλληνικῆς τοπειογραφίας. Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ. Μετὰ πολλῶν εἰκόνων διαφόρων μνημείων καὶ τοποθεσιῶν τῆς Ἑλλάδος Χρυσοδεμένον. Τιμᾶται δραχ. 8. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δρ. 8,50.

Δ. Βαλαωρίτου—*Ποιήματα*. Μνημόσυνα.—Κυρὰ Φροσύνη.—Ἀθανάσης Διάκος. Τόμοι 3, δραχ. 7. Μετὰ ταχυδρομ. τελῶν δραχ. 8.

Σαικσπήρου Τραγῳδίαι. Κατὰ μετάφρ. Δ. Βικέλα.
— Ὀθέλλος. Ἔκδ. Β' Δραχ. 1.—
— Ὁ Βασιλεὺς Λήρ. Ἔκδ. Β' » 1.—
—Ῥωμαῖος καὶ Ἰουλιέτα. Ἔκδ. Β' 1.—
Μετὰ ταχυδρομικῶν τελῶν ἕκαστον τεῦχος Δραχ. 1,20

Δ. Βικέλα. Ἀπὸ Νικοπόλεως εἰς Ὀλυμπίαν. Δρ. 2,50
— Λευκὴς Ἀλήθ. Ἔκδ. Β'.—Δραχ. 1. Μετὰ ταχ. 1,20.

Α. Παρασχου.— *Ποιήματα*. Τόμοι 3. δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρ. δρ. 11.

Δ. Παπαρρηγοπούλου. Λυρικὰ Ποιήματα. Ἔκδοσις Β'—Δραχ. 2.
— *Χαρακτῆρες*. δραχ. 2,20.
— *Ἀγορά*. Κωμῳδία εἰς πράξεις 5. δραχ. 2,20.
— *Συζύγου Ἐκλογή*. Κωμῳδία. Λεπτ. 50.
— *Ἀποστέλλονται ἐλεύθ. ταχυδρ. τελῶν*.

Γ. Ζαλοκώστα—*Ἅπαντα*. Ἔκδοσις Β'.—Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 5,40.

*Φ. Γρηγοροβίου Ἀθῆναι*ς. Ἱστορικὸν διήγημα. Μετάφρασις Σπυρ. Π. Λάμπρου. δραχ. 2. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ 2,20.

Παρνασσός.—Σύγγραμμα περιοδικόν. Σειρὰ αὐτοῦ ἐκ τόμων 8. Ἀντὶ τῆς ἀρχικῆς τιμῆς δραχμῶν 120 μόνον δρ. 40. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 55.

Τόμοι τοῦ «Ἀστεως» τῆς Δ' ἑβδομηνίας περιέχοντες πλὴν τῶν γελοιογραφιῶν πολλὰς προσωπογραφίας καὶ εἰκόνας τῶν συγχρόνων γεγονότων πωλοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δραχ. 7. Διὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ τὸ ἐξωτερικὸν δρ. 8.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—488.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 498.—13 ΙΟΥΛΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 550

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΛΟΡΑΤΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ ὑπὸ Σπ. Ψηλιαράκη.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ. Μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν καὶ Ἀνδρέου Λωρῆ. (Μετάφρ. Α. Π. Κουρτίδου.)

ΓΑΛΑΣΤΩΝ.

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ (Ἀπὸ Ἀλγερίνων).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. Συναίτικοι κώδικες.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΛΟΠΟΙΟΙ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν εἰδικῇ συνεδριάσει τῆς ἐν Λονδίνῳ Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας, συγκροτηθείσῃ τῇ 20 Ἰουνίου (2 Ἰουλίου) ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Dr. Evans, παρόντων καὶ τῶν κκ. Σλείμαν καὶ Δαίρπφελδ, συνεζητήθη διὰ μακρῶν τὸ ζήτημα περὶ τοῦ χρόνου εἰς ὃν δέον νὰ ἀναχθῶσι τὰ ἐν Μυκήναις καὶ Τίρυνθι εὑρήματα. Ὁ γνωστὸς ἀρχαιολόγος κ. F. C. Penrose, πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ἰσχυρίσθη ὅτι παντελῶς διάφορος εἶνε ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ ἐν Τίρυνθι ἀνακαλυφθέντος μεγάρου τῆς πελασγικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν Μυκηνῶν, μάλιστα τοῦ καλουμένου Θησαυροῦ ταῦ Ἀτρέως καὶ τῆς πύλης τῶν Λεόντων. Ἐστήριξε δὲ τὴν γνώμην του ἰδίως εἰς τὴν χρῆσιν ἐν τῇ οἰκοδομῇ τοῦ μεγάρου πλίνθων, ὅπερ κατ' αὐτὸν ἀποδείκνυσιν ὅτι ἀδύναταν νὰ ὦσι προϊστορικὰ τὰ τοιαῦτα κτίσματα, εἰ καὶ δὲν ἀρνεῖται ὅτι εἶναι παλαιότατα. Ὡμολόγησεν ὅτι ἐν τῇ οἰκοδομικῇ πολλαὶ παρατηροῦνται ὁμοιότητες τούτου καὶ τοῦ ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν ἐπ' ἐσχάτων ἀνακαλυφθέντος παναρχαιοτάτου ναοῦ· ἀλλ' ὡς αὐτὸς ἐπ' οὐδενὸς θεωρεῖται προϊστορικός, ἀλλ' ὡς κτισθεὶς πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων, οὕτω καὶ τὰ ἐν Τίρυνθι καὶ Μυκήναις πρέπει νὰ θεωρηθῶσι παλαιὰ μέν, ἀλλ' οὐχὶ προϊστορικά. Ὁ κ. Σλείμαν, ἀνασκευάζων τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ Penrose, μάλιστα δὲ τὰς παραβολωτάτας εἰκασίας τοῦ Στίλλμαν περὶ τῆς κελτικῆς ἀρχῆς τῶν Μυκηναίων καὶ Τιρυνθιακῶν εὑρημάτων, κατέδειξε τὴν ὁμοιότητα τούτων πρὸς παλαιότατα φοινικικὰ ἐν Συρίᾳ ἀνακαλυφθέντα, καὶ συνέκρινε τὸ πλινθάκιστον μέγαρον τῆς Τίρυνθος πρὸς παρακλήσια προϊστορικὰ κτίρια εὑρεθέντα ἐν ταῖς πέντε προϊστορικαῖς πόλεσι τῆς Τροίας, ἐν Ὀρχομενῷ, ἐν Σάμῳ τῆς Κεφαλληνίας, ἐν Ἐλευσῖνι καὶ ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν. Μετὰ τὸν κ. Σλείμαν ὁ καθηγητὴς G. T. Newton ἀνέγνω μετάφρασιν εἰς τὴν ἀγγλικὴν ὑπομνήματος τοῦ Γερμανοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Δαίρπφελδ, ἀναιροῦντος τὰς εἰκασίας ταῦ ἀνταποκριτοῦ τῶν Λονδινείων *Καιρῶν* Στίλλμαν καὶ πολεμοῦντος τινὰς τῶν γνωμῶν τοῦ Penrose. Εἶτα ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ ἐκ Ῥώμης τοῦ Στίλλμαν, ὑποστηρίζοντος τὰς ἑαυτοῦ γνώμας, ἀφ' οὗ δὲ ὁ καθηγητὴς J. H. Middleton καὶ ὁ Pelham ἐδήλωσαν ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα τῶν κκ. Σλείμαν καὶ Δαίρπφελδ εἰσὶ πειστικώτατα καὶ τὰ συμπεράσματα αὐτῶν σφόδρα πιθανά, ὁ πρόεδρος προέτεινε νὰ ψηφίσῃ ὁ σύλλογος εὐχαριστήρια τῷ κ. Σλείμαν, διότι ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Λονδῖνον πρὸς ὑποστήριξιν τῶν πολεμουμένων γνωμῶν αὐτοῦ.

— Εἰς τὸν ἐν Λονδίνῳ ἀρχιμανδρίτην Ἱερώνυμον Μυριανθέα ἀπενεμήθη εἰς ἔνδειξιν τιμῆς διδακτορικὸν δίπλωμα ὑπὸ τοῦ ἐν Κανταβριγίᾳ Πανεπιστημίου. Κατὰ τὴν ἐπίσημον παρουσίασιν αὐτοῦ, γενομένην ἐν πανηγυρικῷ συμποσίῳ ὅπερ ἡ πόλις καὶ τὸ Πανεπιστήμιον Κανταβριγίας παρέθεσαν πρὸς δεξίωσιν τῶν ἐπιτρόπων τῆς Ἀποικιακῆς καὶ Ἰνδικῆς ἐκθέσεως, ἐξῆρέ τις ἐν προσόδοις τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἕλληνος ἀρχιμανδρίτου, ὅστις Κύπριος τὴν καταγωγήν, καὶ μέλος χρηματίσας τῆς πατριαρχικῆς συνόδου Ἱεροσολύμων, θὲς ἀπέρριψε τοὺς προσενεχθέντας αὐτῷ ἐπισκοπικοὺς θρόνους ἐν Κύπρῳ καὶ ἐν Κερκύρᾳ, προτιμῶν νὰ μένῃ ἐφημέριος τῆς ἐν Λονδίνῳ ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ἔνθα πρὸ δωδεκαετίας ἱερατεύει. Ὁ κ. Ἱερώνυμος Μυριανθεὺς ἐγένετο γνωστὸς ὡς λόγιος διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς περὶ τῶν ἀρχαίων Κυπρίων μονογραφίας αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπιτόμου ἀγγλοελληνικοῦ λεξικοῦ.

— Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν The Cruise of the Bacchante ἐκδεδώκασι καὶ προσεχῶς ἐν Λονδίνῳ ἡ περιγραφὴ τοῦ περίπλου τῶν δύο υἱῶν τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας Ἀδόλφου Βίκτωρος καὶ Γεωργίου, ἐπιβεβαινόντων τοῦ πολεμικοῦ πλοίου *Βάκχης* ἀπὸ τοῦ 1879 μέχρι τοῦ 1882. Ὡς τὸ ἀξιολογώτατον μέρος τοῦ βιβλίου τούτου θεωρεῖται τὸ περὶ Αὐστραλίας.

— Ἀνευρέθη ἐν Βιέννῃ πλήρης ἡ μουσικὴ μεγάλου ἔργου τοῦ Βεεχόφεν, τοῦ «εἰς καθιέρωσιν τοῦ οἴκου» ἐπιγραφομένου (Zur Weihe des Hauses), οὗ μέχρι τοῦδε μόνη ἡ εἰσαγωγὴ ἦτο γνωστή. Πλὴν ταύτης περιέχει τὸ εὑρεθὲν χειρόγραφον καὶ δύο χορῳδίας, ὧν ἡ πρώτη εἶναι παραλλαγὴ διεωρθωμένη καὶ συμπεπληρωμένη τῆς χορῳδίας εἰς Es-dur ἑτέρου ἔργου τοῦ αὐτοῦ μελαποιοῦ, τῶν «Ἐρειπίων τῶν Ἀθηνῶν»· ἡ δὲ δευτέρα ἔργον αὐτοτελές, ραιδρότατον καὶ εὔθυμον ἔχον μέλος. Τὰ κάλλος τῶν χορῳδιῶν ἐπαυξάνουσιν αἱ παρευτελεσμέναι ὡδικαὶ καὶ ὀργανικαὶ μονῳδίαι. Ἡ εἰσαγωγὴ συνθέεται μετὰ τῶν χορῳδιῶν δι' ὀρχηστικῶν μελῶν. Κατὰ τὴν γνώμην δοκίμων μουσικῶν, μελετησάντων τὸ ἔργον, ἔχει τοῦτο ὕψος τέχνην καὶ ἀξίαν μεγίστην.

— Τὸ νέον μουσικὸν ἔργον τοῦ Γουνώ, ὅπερ διδαχθήσεται τῷ 1889 ἐν τῷ Παρισινῷ θεάτρῳ τοῦ μελοδράματος, ἐπιγράφεται «ὁ διδάσκαλος Πέτρος» (Maître Pierre). Δὲν εἶναι δὲ οὔτε μελόδραμα, οὔτε λυρικὸν δρᾶμα, ἀλλὰ δραματικαὶ σκηναί, διηρημέναι εἰς τέσσαρα μέρη, καὶ ἔχουσαι παρεμβεβλημένα μέλη. Θὰ περιέχῃ τέσσαρας ἢ πέντε μονῳδίας, καὶ πολλὰ χορικὰ ᾄσματα. Ὑπόθεσις τοῦ δράματος εἶναι τὰ κατὰ τὸν Γάλλον φιλόσοφον ταῦ μεσαίωνος Ἀβελάρδον καὶ τὴν Ἑλοΐζαν.

— Ἡ ἐν Βρυξέλλαις Ἀκαδημία τῶν καλῶν τεχνῶν ἀπεφάσισε νὰ ὀργανώσῃ κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον ἔκθεσιν πινάκων παλαιῶν ζωγράφων μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Πρὸς τοῦτο δ' ἐζήτησε παρὰ πολλῶν ἰδιωτῶν Βέλγων καὶ ἀλλοδαπῶν νὰ ἐκθέσωσι τὰς ἐν τῇ κατοχῇ αὐτῶν εὑρισκομένας ἀρχαίας εἰκόνας.

— Προσεχῶς ἐκδίδεται ἐν Λονδίνῳ μυθιστόρημα τῆς κυρίας Λουΐζης Μ. Ῥίχτερ, ἐπιγραφόμενον *Μελίτα*. Ἡ σκηνὴ ὑπόκειται ἐν Τουρκίᾳ, περιγράφεται δ' ἐν αὐτῷ ὁ βίος τῶν Ἄγγλων καὶ τῶν Ὀθωμανῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

— Ἀμερικανοὶ ἐκδόται, οἱ G. P. Putnam's Sons, ἀγγέλλουσι τὴν ἔκδοσιν ἁπάντων τῶν ἔργων τοῦ Φραγκλίνου εἰς δέκα τόμους, ἐν οἷς θὰ περιέχεται καὶ ἡ αὐτοβιογραφία τοῦ Φραγκλίνου ἐκτυπωθησομένη κατὰτὸ αὐτόγραφον τοῦ συγγραφέως, εὑρισκόμενον εἰς χεῖρας τῶν ἐκδοτῶν. Ἡ πρώτη ἔκδοσις τῶν συγγραμμάτων τοῦ Φραγκλίνου, γενομένη ἐν Ἀγγλίᾳ, βρίθει σφαλμάτων, παρεμβολῶν, καὶ παραλείψεων, τοῦτο μὲν διότι ἐγένετο ἐκ χειρογράφων ἀτελῶν, τοῦτο δὲ διότι ἐν πολλοῖς τὰ ἔργα τοῦ Φραγκλίνου προσέκρουσαν εἰς τὰς κρατούσας κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους πολιτικὰς καὶ φιλολογικὰς ἰδέας.

— Ἀπό τινος ἐκδίδεται ἐν Ἀμερικῇ μέγα ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικόν, τὸ τοῦ αἰῶνος (The Century Dictionary), πεπρατωθησόμενον μετὰ δύο ἢ τρία ἔτη. Τὸ νέον τοῦτο λεξικὸν θὰ περιέχῃ πλὴν ἄλλων καὶ περὶ τὰς πεντακισχιλίας εἰκόνας, κεχαραγμένας ὑπὸ ἀκριβεστάτων καλλιτεχνῶν καὶ ἐπιτεθεωρημένας ὑπὸ τῶν συγγραφέων πρὸς ἐπίτευξιν πλήρους ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας. Ὑπολογίζεται ὅτι πρὸς ἔκδοσιν

αὖ λαϊκοῦ τούτου θὰ χρειασθῇ ὀκτάνη ἑνὸς καὶ ἡμίσεος περίπου ἑκατομμυρίου δραχμῶν.

— Αἱ μονογραφίαι, αἱ λόγω καὶ αἱ διατριβαὶ τοῦ ἀποθανόντος γλωσσολόγου Γεωργίου Κουρτίου ἐκδίδονται ἐν ἰδίᾳ συλλογῇ, ἧς ἀρτίως ἐδημοσιεύθη ὁ πρῶτος τόμος, ἐπιμελείᾳ τοῦ καθηγητοῦ E. Windisch.

— Μελετᾶται ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ τῆς Ὀδὲμ νέος ὀρχηστικὸς μῖμος ἀγνώστου ποιητοῦ, ὅστις λέγεται ὅτι θὰ ὑπερκοντίσῃ κατὰ τὴν σκηνικὴν τέχνην καὶ λαμπρότητα πάντα τὰ πρὸ αὐτοῦ τοιαῦτα ἔργα. Ὁ μῖμος οὗτος ἐπιγράφεται *Ἀπελλῆς*.

— Ὑπὸ τοῦ H. Saladin ἐκδίδεται ἐν Παρισίοις κατὰ τεύχη «Περιγραφὴ τῶν ἐν τῇ ἀντιθεσσαλικῇ Τύνιδος ἀρχαιοτήτων.» Τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν πρῶτον τεῦχος περιέχει περιγραφὴν τῶν πρὸ τῆς ἀρκθικῆς κατακτήσεως μνημείων, ἅτινα συμπληρωθήσεται ἐν τοῖς ἑπομένοις τεύχεσι.

— Ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις ὁ πρῶτος τόμος μικρᾶς συλλογῆς ἀρχαιολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν πραγματειῶν (Petite bibliothèque d'Art et Archéologie). Ὁ τόμος οὗτος, συγγραφεὺς ὑπὸ τοῦ L. de Ronchaud, πραγματεύεται περὶ τῶν καλουμένων ἀγαλμάτων τῶν Μοιρῶν ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἀετώματι τοῦ Παρθενῶνος καὶ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμήσεως τοῦ ναοῦ. Ὁ δεύτερος τόμος θὰ πραγματεύηται περὶ τῆς ἐν Ῥώμῃ στέγης τοῦ Τραϊανοῦ.

— Ἐν Βαϋρόυθ, τῇ βαυαρικῇ πόλει ἔνθα τὸ πρῶτον ἐδιδάχθησαν τὰ μελοδράματα τοῦ κύκλου τῶν Νιβελουγκεν τοῦ Βάγνερ, παρασκευάζονται πανηγυρικαὶ παρασκάσεις μελοδραμάτων τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ μουσικοῦ, αἵτινες θὰ ἀρχίσωσι τὴν 11/23 Ἰουλίου καὶ θὰ περατωθῶσι τὴν 8/20 Αὐγούστου. Ὑπὸ θεάτου δοκιμωτάτων ἀοιδῶν, ἐκ τῶν θεάτρων τῶν διαφόρων γερμανικῶν μεγαλοπόλεων συνελθόντων, θὰ διδαχθῶσι ὀκτάκις μὲν ὁ *Τριστὰν καὶ ἡ Ἰσόλδη*, ἑπτάκις δὲ τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ Βάγνερ, ὁ *Παρσιφάλ*. Ἡ ὀρχήστρα ὑποτελουμένη ἐξ 108 μουσικῶν θὰ διευθύνεται ὑπὸ τῶν κκ. Λέβη καὶ Μότλ. Πολλοὶ καταβάλλονται προσπάθειαι ἵνα αἱ παρασκάσεις αὗται γένωνται μετὰ πάσης τῆς ἐφικτῆς τελειότητος.

— Ἐν συνεδριάσει τῆς ἐθνικῆς ἑταιρίας τῶν Γάλλων ἀρχαιολόγων ὁ κ. Βαβελὼν ἀνέγνω πραγματείαν περὶ τῶν νομισμάτων τῶν Κομάνων. Τρεῖς ἀσιατικαὶ πόλεις φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦτο· μία ἐν Καππαδοκίᾳ, ἑτέρα ἐν Πισιδίᾳ καὶ τρίτη ἐν Πόντῳ· δυσκόλως δὲ διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων τὰ νομίσματα αὐτῶν. Ὁ κ. Βαβελὼν προσπάθησε νὰ καθορίσῃ ταῦτα, βασιζόμενος εἰς ἐπιγραφὰς ἀρτίως εὑρεθείσας.

Ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου ἀπεφάσισεν, ἵνα τὸ Πανεπιστήμιον ἀντιπροσωπευθῇ κατὰ τὴν πεντακοσιετηρίδα τῆς ἱδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀϊδελβέργης ὑπὸ τῶν καθηγητῶν κ.κ. Μ. Βενιζέλου καὶ Κ. Ν. Κωστῆ καὶ ὑπὸ τοῦ γραμματέως κ. Νικ. Γουνελάκη. Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου ἀνεχώρησαν ἐντεῦθεν εἰς Γερμανίαν προχθές, τῆς ἑορτῆς τελουμένης τὴν 2 Αὐγούστου.

— Ἐν Κερκύρᾳ ὑπέστη ἐπιτυχῶς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις ἡ δεσποινὶς Θεανὼ Εὐθυμιάδου, περὶ ἧς ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ εἴχομεν γράψει ὡς σκοπούσης νὰ ἐπιδοθῇ καὶ εἰς ἀνωτέρας ἐπιστημονικὰς σπουδάς. Ἤδη καθ' ἃ ἐκ Κερκύρας γράφουσιν, ἡ δεσποινὶς Εὐθυμιάδου μεταβαίνει μετ' οὐ πολὺ εἰς Εὐρώκην πρὸς σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς, ζηλώσασα τὸ παράδειγμα τῶν ἐξ ἄλλων χωρῶν τῆς Εὐρώπης σπουδαζουσῶν τὴν ἰατρικὴν γυναικῶν. Οὕτω θέλει ἀποκτήσει καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐν προσεχεῖ μέλλοντι τὴν πρώτην γυναῖκα ἰατρόν.

— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένετο ἐν τῷ Δημαρχείῳ πανηγυρικῶς ἡ διανομὴ τῶν βραβείων εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας μαθητὰς καὶ μαθητρίας τῶν δημοτικῶν σχολείων. Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβούλου κ. Μιχ. Λάμπρου ἀναγνωσθεῖσαν ἔκθεσιν ὁ δῆμος Ἀθηναίων διατηρεῖ 29 σχολεῖα ἐνταῦθά τε καὶ εἰς τὰ χωρία τοῦ δήμου, ἐξ ὧν ἓν τῇ πόλει 6 μὲν θηλέων, 4 δ' ἀρρένων, ἐπισθηνθοῦντος καὶ τοῦ δημοσίου. Οἱ φοιτήσαντες εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι ἀνέρχονται ἐν ὅλῳ εἰς 4,163, ἐξ ὧν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς πόλεως 3,268, ἤτοι ἄρρενα μὲν 1552, θήλεα δὲ 1716.

— Ἐν Ἄργει ἀνεκαλύφθησαν 2 τάφοι ἀρχαῖοι ἐγγὺς τῆς ἐπὶ τοῦ Ἴναχου στηθείσης σιδηροδρομικῆς γεφύρας. Οἱ τάφοι οὗτοι εἰς βάθος 3 σχεδὸν μέτρων κείμενοι εὑρέθησαν κενοί, καὶ εἶνε πιθανώτατα βωμαϊκῆς ἐποχῆς.

— Κατὰ τὴν λογοδοσίαν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ διευθύνοντος τὰ ἐν Φιλιππουπόλει Ζαρίφεια Διδασκαλεῖα, τὰ ἐθνικὰ ταῦτα ἐκπαιδευτήρια δὲν ἔπαυσαν τακτικῶς λειτουργοῦντα μεθ' ὅλην τὴν ἀνωμαλίαν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Κατὰ δὲ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος ἐνεγράφησαν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις 189 μαθηταὶ καὶ 248 μαθήτριαι, ἐν ὅλῳ 407. Ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀπεσύρθησαν διὰ διαφόρους αἰτίας 14 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι 17, τὸ ὅλον 31, ἀπεβλήθησαν 1 μαθητὴς καὶ 2 μαθήτριαι καὶ ἀπέθανεν 1 μαθητής. Οὕτως ὑπελείφθησαν ἐν ὅλοις 372 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι, ἐξ ὧν ἐνεγράφησαν εἰς τὰς ἐξετάσεις 160 μαθηταὶ καὶ 191 μαθήτριαι, τὸ ὅλον 351, ἐκ τούτων δ' ἐξητάσθησαν 318, ἤτοι 147 μαθηταὶ καὶ 171 μαθήτριαι, τῶν λοιπῶν ἀπακλεισθέντων κατὰ τὸν νόμον ἕνεκα πολλῶν ἀπουσιῶν.

Ἐκ τῶν φοιτησάντων κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια, 272 ἤτοι 101 μαθηταὶ καὶ 171 μαθήτριαι εἶσιν ἐκ Φιλιππουπόλεως, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ῥωμυλίας καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἐσωτερικοὶ τῶν Ζαριφείων Διδασκαλείων εἶσι 43 μαθηταί, ἐξ ὧν οἱ 8 ὑπότροφοι καὶ οἱ 35 ἰδιοσυντήρητοι, καὶ 25 μαθήτριαι ἐξ ὧν αἱ 8 ὑπότροφοι καὶ 17 ἰδιοσυντήρητοι. Τέλος ἐφέτος ἀπεφοίτησαν λαβόντες τὰ πτυχία αὐτῶν 26 μαθηταὶ καὶ 9 μαθήτριαι.

— *Ἐφημερὶς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Γαλλικῆς νομολογίας, περιοδικὸν νομικόν, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ δικηγόρου Σ. Κ. Μπαλάνου.* Τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἐξεδόθη τὸ ΙΑ' τεῦχος τοῦ μηνὸς Ἰουλίου περιέχον ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Γαλλικῆς νομολογίας καὶ Γερμανικὴν νομολογίαν, διατριβὴν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ δικαιοσύνη καὶ οἱ δικασταὶ ἐν Ἑλλάδι» ὑπὸ Δ. Μπαΐρα· περὶ τοῦ λόγου τῆς διατάξεως τῆς β 3 τῶν Εἰσαγ. (1. 11) καὶ νεκρολογίαν εἰς Κ. Βικέλαν.

— Ἐξεδόθη ὡσαύτως τὸ τεῦχος Ὀκτωβρίου, Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου τοῦ Β' ἔτους τοῦ «Παιδαγωγικοῦ Σχολείου» παιδαγωγικοῦ συγγράμματος, πρὸς ἀναγίγνωσιν τῆς τῶν παίδων ἀγωγῆς καὶ διδασκαλίας ἐκδιδομένου ὑπὸ τοῦ κ. Μιλτιάδου Βρατσάνου. Περιέχει διδακτικὴν ὕλην τῶν μαθημάτων τῶν διδασκομένων ἐν τῷ Α' σχολικῷ ἔτει τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἤτοι 1) τὰ παραμύθια τοῦ Γρίμμ μετὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν εἰς ἑνότητας· 2) πραγματογραφίαν τοῦ Α' ἔτους θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς· 3) ἀριθμητικὴν ἐν τῷ πρώτῳ σχολικῷ ἔτει θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 11 Ἰουλίου.

Αἱ ἐξετάσεις τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου.

Ἐν Τατοΐῳ ἐγένοντο αἱ ἐξετάσεις τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου παρουσίᾳ τοῦ βασιλέως, τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Χ. Τρικούπη, τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας κ. Μανέτα, τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, τοῦ ἱερέως τοῦ βασιλέως, τοῦ ὑπασπιστοῦ κ. Χατζηπέτρου, τοῦ συνταγματάρχου κ. Π. Κολοκοτρώνη, τοῦ διοικητοῦ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων κ. Μάνου, τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀγωγῆς τῶν βασιλοπαίδων κυρίου Λύδερς, καὶ τῶν καθηγητῶν κ. κ. Κ. Παπαρρηγοπούλου, Β. Λάκωνος, Τιμ. Ἀργυροπούλου, Βρισσῶ, Ἀρχιμανδρίτου Προκοπίου Οἰκονομίδου καὶ τοῦ ταγματάρχου κυρίου Σαπουντζάκη. Αἱ ἐξετάσεις διήρκεσαν τριήμερον, ἤτοι τὴν δευτέραν, τρίτην καὶ τετάρτην, τὰ δὲ μαθήματα εἰς ἃ ἐξητάσθη ὁ Διάδοχος ἦσαν τὰ ἑξῆς: Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ λογοτεχνία (γραμματολογία), ἀρχαία ἑλληνική, μεσαιωνικὴ καὶ βυζαντινὴ ἱστορία, ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία καὶ χριστιανικὴ ἠθική, ἀρχαιολογία, γαλλική, γερμανικὴ καὶ ἀγγλικὴ φιλολογία, μαθηματικά, φυσική, χημεία, πολεμικὴ τέχνη καὶ στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις.

Αἱ ἐξετάσεις διεξαχθεῖσαι ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ αὐστηρότητι, ἐκίνησαν τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀκροασαμένων, διετράνωσαν δὲ τὴν εὐμάθειαν, τὴν ἐμβρίθειαν καὶ τὴν φιλοπονίαν τοῦ Διαδόχου, ἀποδείξαντος ὅτι θέλει καταστασθῇ κατὰ πάντα ἄξιος τῶν ἐθνικῶν προσδοκιῶν καὶ τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

Ἐπὶ τῷ εὐαρέστῳ ἀποτελέσματι τῶν ἐξετάσεων παρετέθη τὴν τετάρτην ἐν Τατοΐῳ γεῦμα, καθ' ὃ ὁ βασιλεὺς προπὸν ὑπὲρ τοῦ διαδόχου ἐξέφρασε τὰς ἐνθέρμους καὶ ἐγκαρδίους εὐχαριστίας

του εἷς τε τὸν διευθύνοντα τὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ Διαδόχου καὶ εἷς τοὺς καθηγητὰς αὐτοῦ διὰ τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν ἀφοσίωσιν, μεθ' ὧν ἐξεπλήρωσαν τὰ καθήκοντά των, καὶ ἐδικαίωσεν, ἐν συγκινήσει μεταδοθείσῃ εἰς πάντας τοὺς παρεστῶτας, ὅτι ὁ διάδοχος θέλει ἐκτελεῖ πάντοτε τὸ καθῆκόν του πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρωθυπουργός, φέρων πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, εἶπεν ὅτι τὸ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων τοῦ διαδόχου ὀφείλεται βεβαίως εἷς τε τὴν εὐφυΐαν, τὴν κρίσιν καὶ τὴν φιλοπονίαν αὐτοῦ, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὴν συνείδησιν αὐτοῦ περὶ τῶν ἐπιβαλλομένων ὑποχρεώσεων εἰς Ἕλληνα βασιλόπαιδα καὶ διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου. Ἐπὶ τῇ συντόνῳ περὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ Διαδόχου μερίμνῃ τοῦ βασιλέως ὀφείλεται αὐτῷ, προσέθηκεν ὁ πρωθυπουργός, ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη. Ὑπέμνησεν εἶτα τῷ διαδόχῳ τὰ μεγάλα καὶ σοβαρὰ καθήκοντα, ἅτινα ἔχει ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐξέφρασεν εἰλικρινῆ πεποίθησιν, ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ διαδόχου θὰ ἔχῃ ὁ βασιλεὺς ἀρωγὸν πολύτιμον ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων του καὶ ἐν ταῖς ἐνεργείαις αὐτοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος βουλῶν τῆς θείας προνοίας.

Μετὰ τὴν πρόποσιν ταύτην τοῦ πρωθυπουργοῦ προέπιεν ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ αὐτοῦ.

Οὕτως ἐπερατώθησαν ἐν εἰλικρινεστάτῃ χαρᾷ καὶ συγκινήσει αἱ ἐξετάσεις τοῦ διαδόχου.

— Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα», ἐπὶ τῇ προσεχεῖ ἐνηλικιότητι τοῦ διαδόχου θὰ τελεσθῶσι πανδήμοι ἑορταί. Ὁ διάδοχος ἐγεννήθη τὴν 21 Ἰουλίου 1868, ἑπομένως μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰσέρχεται εἰς τὸ 19ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐνηλικιούμενος κατὰ τὰ παρὰ τοῖς βασιλεύουσιν οἴκοις παραδεδεγμένα.

Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἀπῆρεν ἐκ Πειραιῶς ὁ ἀτμοθρόμων «Ἕλλας» φέρων τὰς δύο τάξεις τῆς σχολῆς τῶν δοκίμων εἰς μακρὸν κατὰ τὴν Μεσόγειον πλοῦν, πρὸς ἐντελεστέραν αὐτῶν ἐκπαίδευσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν θεωρητικῶν αὐτῶν γνώσεων. Ὁ ἐκπαιδευτικὸς διάπλους θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ δύο μῆνας, τελεσθήσεται δὲ διὰ τῶν ἱστίων πρὸς μείζονα ἐξάσκησιν τῶν δοκίμων καὶ τοῦ πληρώματος. Τὸ «Ἕλλας» θέλει πλεύσει εἰς Κέρκυραν, Μελίτην, Ῥόδον, Κύπρον καὶ Ἀλεξάνδρειαν.

— Ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κκ. Σεβαλιέ, λοχαγοῦ τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς, Δυκρούβη ταγματάρχου τοῦ μηχανικοῦ, Κωνσταντινίδου λοχαγοῦ τοῦ πεζικοῦ καὶ Κοντογιάννη καὶ Πίσσα ὑπολοχαγῶν τοῦ μηχανικοῦ, ἀπῆλθεν εἰς Θεσσαλίαν πρὸς μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν διαφόρων στρατιωτικῶν ἔργων.

— Διὰ Β. Διατάγματος ἐπετράπη ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἐκπαίδευσις ἐν τῇ ναυτικῇ τῶν δοκίμων Σχολῇ ἀλλοδαπῶν, ὧν ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ εἶνε ὁμογενής, ἤτοι Ἕλλην ἢ Ἀλβανός, ὑφ' οὓς ἄρους εἰσάγονται καὶ ἐκπαιδεύονται οἱ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν.

— Τὴν προσεχῆ Δευτέραν θέλουσιν ἀπέλθει ἐντεῦθεν οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν εἰς τὴν ὁροθετικὴν γραμμήν, ἣν θέλουσι διατρέξει καθ' ὅλον τὸ μῆκος πρὸς μελέτας στρατιωτικάς. Ἡ πορεία αὕτη τῶν μαθητῶν θὰ διαρκέσῃ περὶ τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας.

— Τὸ γενικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐθν. Τραπέζης ὥρισεν ὅπως τὸ διανεμητέον μέρισμα διὰ τὴν ά ἐξαμηνίαν τοῦ 1886 ἀνέλθῃ εἰς δραχ. 130, ἤτοι κατὰ 5 δραχ. ἀνώτερον τοῦ βοθέντος κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἐξαμηνίαν.

— Τὸ δὲ συμβούλιον τῆς Βιομηχανικῆς τραπέζης ὥρισε διανεμητέον μέρισμα κατὰ μετοχὴν δραχ. 3 διὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐξαμηνίαν.

— Κατὰ τὰς ἀπὸ 20 Μαΐου μέχρις 20 Ἰουνίου ε. ἔ. ἐργασίας τῆς δωρυχος τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου ἐξήχθησαν 159,530 κυβικὰ μέτρα. Κατὰ τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ ἔτους 1885 ἐξήχθησαν 128,918 κυβικὰ μέτρα.

— Τὸ συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ σιδηροδρόμου ὥρισε τὸ μέρισμα διὰ τὴν λῆξασαν ἐξαμηνίαν εἰς δραχ. 8 κανὰ μετοχήν.

— Ἄρτι ἐπερατώθη καὶ τὸ τελευταῖον τμῆμα μιᾶς τῶν σπουδαιοτέρων ἀμαξιτῶν ὁδῶν τοῦ Κράτους, τῆς συνδεούσης τὰς Πάτρας μὲ τὴν πόλιν τῶν Καλαβρύτων. Διῆλθε δὲ αὐτῆς χαιρετισθεῖσα εὐφροσύνως ὑπὸ τοῦ πλήθους ἡ πρώτη ἁμαξα.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ **Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40

Ἐξεδόθησαν ἤδη τὸ 16ον καὶ 17ον φυλλάδιον εἰς ἓν τεῦχος ὁμοῦ. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλάδων θέλει ἀκολουθήσει τακτικῶς.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

9-11 Μαΐου 1886

Καλλιτεχνικὸν τεῦχος

πωλούμενον ὑπὲρ τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν φονευθέντων καὶ πληγωθέντων στρατιωτῶν.

Τιμᾶται δραχμῆς—Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δρ. 1,20.

ΑΡΘΡΑ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Πέντε σελίδες χρωμολιθογραφημέναι, αἱ ὑπογραφαὶ τῶν συντακτῶν πανομοιότυποι.

Συντάκται.

Κ. Παπαρρηγόπουλος. Ο. Ὑδλεμος, Θ. Ἀφεντούλης, Α. Δ. Κυριακὸς, Ἄγγ. Βλάχος, Ε. Ραΐδης, Γ. Φ. Ἀρετος. Σπ. Λάμπρος, Χ. Ἄννινος, Ἀγ. Παράσχος, Ἀρ. Προβελέγγες, Κ. Ξένος, Δ. Κόκκας, Κ. Παλαμᾶς, Ἀρ. Κουρτίδης, Γ. Δροσίνης, Γ. Σουρῆς, Ἰ. Δαμβέργης, Μ. Μητσάκης, Ἡ. Πολέμης.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Δ. Β. Ἀλεξάνδρειαν. Ἀπεστάλησαν ἀμφότερα εἰς Ῥόδον καθ' ἣν διεύθυνσιν ἐσημειώσατε ἡμῖν.—κ. Σ. Γ. Bielitz. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν οἱ ζητηθέντες τόμοι καὶ τὰ δελτία. Εἰς τὰ ἄλλα τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν ἀπαντῶμεν ἰδιαιτέρως.—κκ. Η. Δ., Κ. Πρίγκηπον, Π. Γ. Θ. Τρίπολιν, Δ. Σ Ἀλεξάνδρειαν, Ν. Α. Οἱ. καὶ Ν. Κ. Π. Κωνσταντινούπολιν, Ε. Π. Δ. Ὀλτένιτζαν, Γ. Α. καὶ Φ. Δ. Μ. Κέρκυραν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Μ'. Εἰς τὸ γραφεῖον ἡμῶν, 9—12 π.μ. καὶ 3—7 μ. μ. — κ. Μ. Π. Ῥεθύμνην. Τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν διὰ τὰς φιλικὰς σας φροντίδας.— κ. Χ. Π. Πάτρας. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἀπάντησίν μας.—*Φιλολογῶ Π'*. Ὑπάρχουσιν ἐν Βερολίνῳ καὶ ἀλλαχοῦ, νομίζομεν δὲ ὅτι ἱδρύθησαν καὶ ἐπίτηδες ἐσπιατόρια ἐπὶ ταύτῳ. Δεπτομερείας πλειοτέρας δὲν γνωρίζομεν, δύνασθε ὅμως νὰ κρίνετε ἐκ τῆς συνταγῆς τοῦ φυτοφάγου προϊόντος τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ συλλόγου τῆς κατὰ φύσιν διαίτης, ἣν σᾶς παραθέτομεν ὧδε: «Ὅπως γένηται τις μακρόβιος, δέον πρωτίστως ἡ τροφὴ τοῦ νὰ ἦναι ἁπλῆ καὶ φυσική. Ὁ ἄνθρωπος οὔτε σαρκοφάγων ζῴων εἶναι, οὔτε πανφάγον, οὔτε πάλιν παμφάγον· ἡ πεπλανημένη δόξα ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται τὰ πάντα νὰ τρώγῃ ἔφερε πολλοὺς ἐνωρὶς εἰς τὸν τάφον. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ζῷον ὁπωροφάγον, ὡς οἱ πίθηκοι. Τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἡ τροφή του πρέπει σχεδὸν ἀπακλειστικῶς νὰ συνίσταται ἐξ ὁπωρῶν καὶ ἀμυλωδῶν οὐσιῶν, μαγειρευομένων ὡς ἥνεσιν ἁπλούστατα. Ὀδηγίας περὶ τῆς μαγειρικῆς εὑρίσκει ὁ βουλόμενος ἐν τῷ ἐγχειριδίῳ τοῦ Ἀλφρέδου Σέφελδ, πωλουμένῳ ἀντὶ δεκαλέπτου· ἀλλ' ὁ ἀρεσκόμενος καὶ εἰς ποικιλώτερα ἐδέσματα δύναται νὰ διδαχθῇ τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς αὐτῶν ἐκ συγγραμμάτων, πωλουμένων παρὰ τοῖς ἐν Ἀννοθέρῳ βιβλιοπώλαις Σρὸλ καὶ Σέφελδ. Ὁ οὕτω διαιτώμενος ἐξασφαλίζει ἑαυτῷ ἑκατὸν ἔτη βίου. Ἀλλ' ὁ ρυπαίνων τὸ αἷμά του διὰ τῆς παρὰ φύσιν βρώσεως κρέα-

τος, ἥτις προκαλεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς βρώσεως ἁλάτων καὶ ἐπιθλαβῶν ἡδυσμάτων, ὁ μὴ πίνων ὁσάκις διψᾷ τὸ ἄριστον τῶν θείων δώρων, τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ τὰ δηλητηριώδη σκευάσματα ζυμώσεως καὶ εὐρωτιάσεως, ἤτοι τὸν οἶνον, τὸν ζῦθον καὶ τὰ οἰνοπνεύματα, ὁ διαρθείρων τὰ εὐγενῆ καὶ εὐαίσθητα ὄργανα τοῦ σώματός του διὰ τοῦ φαρμακεροῦ καπνοῦ, οὗτος κατὰ κανόνα δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ γείνῃ μακρόβιος.» — κ. Ι. Β. Μακρυνίτσαν. Τὸ ζητηθὲν τεῦχος ἀπεστάλη ὑμῖν. Τῆς «Ἑλλάδος» ἀπεστάλησαν ὑμῖν μέχρι τοῦδε φυλλάδια 15, κατὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε διεύθυνσιν. Μήπως μένουσιν εἰς Βῶλον; — *Στρατοσήμερ.* Κέρκυραν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ἀλλὰ προκειμένου περὶ θέματος τόσον λεπτοῦ, δὲν νομίζομεν κατάλληλον τὴν δημοσίευσίν του, διότι καὶ ἀνακριβείας πολλὰς περιέχει καὶ αἱ κρίσεις του δὲν εἶνε ἐν πᾶσιν ὀρθαί.—κ. Ι. Τζ. Τῆνον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. Ἀπηντήσαμεν καὶ ἰδιαιτέρως. — κ. Ν. Ι. Π. Κωνσταντινούπολιν. Τὸ ζητηθὲν φύλλον ἀπεστάλη.—κ. Α. Ν. Δ. Ὑποβάλλομεν ὅτι ἡ αἴτησις ἐγένετο κυρίως χάριν τῆς δημοσιεύσεως τῆς διατριβῆς Ἂς μᾶς λείπουν καὶ τὰ δύο. — *Φοιτητῇ.* Οἱ Ἀρεοπαγῖται προσκάλουν εἰς ἀπολογίαν καὶ ἐτιμώρουν τοὺς ἀσώτους καὶ τοὺς μὴ ἔχοντος περιουσίας ζῶντας. Καὶ ποτέ, ὡς ἱστορεῖ ὁ Ἀθήναιος, προσκαλέσαντες νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον αὐτοῦ Μενέδημον καὶ Ἀσκληπιάδην τοὺς φιλοσόφους, οἵτινες ἦσαν νέοι καὶ πενόμενοι, τοὺς ἠρώτησαν πῶς εἰ καὶ διατρίβουσι παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ὅλας τὰς ἡμέρας καὶ μηδεμίαν ἔχουσι περιουσίαν, ὅμως εὐκτοῦσιν οὕτω τοῖς σώμασιν. Ἐκεῖνοι δὲ παρεκάλεσαν νὰ προσκληθῇ εἰς μυλωθρός. Ἐλθόντος δ' ἐκείνου καὶ εἰπόντος, ὅτι καθ' ἑκάστην νύκτα κατερχόμενοι εἰς τὸν μυλῶνα καὶ ἐργαζόμενοι δύο ἀρχμὰς ἀμφότεροι λαμβάνουσι, θαυμάσαντες οἱ Ἀρεοπαγῖται, ἐτίμησαν αὐτοὺς ἀπονείμαντες αὐτοῖς γέρας διακοσίας ἀρχμάς. — κ. Α. Ξ. Ἡράκλειον. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς — Πανσ. ἀρχειμ. Γ. Γ. Βουδαπέστην. Ἐλήφθησαν· ἀπεσταλήσεται δ' ὑμῖν ὁ Α' τόμος εὐθὺς ὡς συμπληρωθῇ. Σὺν τῷ ποσεχῶς ἐκδιδομένῳ 18 τεύχει τῆς «Ἑλλάδος» θέλουσιν ἀποσταλῇ ἡμῖν καὶ τὰ προηγούμενα. — κ. Χ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἀνακοίνωσιν. Μετεβιβάσαμεν αὐτὴν ὅπου δεῖ. — κ. Π. Δ. Ἀγρίνιον. Ἐλήφθησαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα.— κ. Γ. Α. Ζ. Κυπαρισσίαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δημοσιευθῇ. Ἡ συνδρομὴ εἶνε προπληρωτέα. — κ. Χ. Ρ. Πάτρας. Ἐλήφθη ἐπιταγή, ἐπληρώθησαν δὲ τὰ σημειούμενα. Εἰς τὰ ἄλλα τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως. — κ. Π. Γ. Π. Ὀδησσόν. Ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Τὰ μέχρι τοῦδε πληρωθέντα διὰ τὴν Ἱστορίαν εἶνε φρ. 22,50.— κ. Δ. Α. Δ. Ἀρταστάλιον. Σᾶς ἐγράψαμεν, καὶ περιμένομεν ἀπάντησίν σας.

SMYRNE
ET L' ASIE MINEURE
AU POINT DE VUE ÉCONOMIQUE ET COMMERCIAL

par Démétrius Georgiadès (de Smyrne)

Ouvrage accompagné d' une carte de l' Asie Mineure et d' un plan de la ville de Smyrne.

Εἰς 8ον, ἐκ σελίδων 264.

Πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δραχ. 5. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 5,80.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.—Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενα δρ. 5,50

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ
11 Ἰουλίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Φρ. χρ.	337.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	340.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	438.—
» 25,000,000 τῶν 6 » » »	348.
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	270.—
» 25.000,000 τῶν 8 » » »	252.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	176.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	238.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	89.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	433.—
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4.160—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . Φρ.	58.50
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	64.50
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	79.50
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	288.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	29.45
» Ἡμην.	29.30
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	117.—
» Τραπεζικὸν Ἡμην	
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον	23.25
Λίρα ὀθωμανική	26.45

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Ἀγγῆς Σμίθ—Βλέμματα ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ βίου καὶ τῆς ἑλληνικῆς τοπειογραφίας. Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ. Μετὰ πολλῶν εἰκόνων διαφόρων μνημείων καὶ τοποθεσιῶν τῆς Ἑλλάδος Χρυσοδεμένον. Τιμᾶται δραχ. 8. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δρ. 8,50.

Δ. Βαλαωρίτου—*Ποιήματα*. Μνημόσυνα.—Κυρὰ Φροσύνη.—Ἀθανάσης Διάκος. Τόμοι 3,δραχ. 7. Μετὰ ταχυδρομ. τελῶν δραχ. 8.

Σαικσπήρου Τραγωδίαι. Κατὰ μετάφρ. Δ. Βικέλα.
— Ὀθέλλος. Ἔκδ. Β' Δραχ. 1.—
— Ὁ Βασιλεὺς Λήρ. Ἔκδ. Β' » 1.—
—Ῥωμαῖος καὶ Ἰουλιέτα. Ἔκδ. Β' 1.—
Μετὰ ταχυδρομικῶν τελῶν ἕκαστον τεῦχος Δραχ. 1,20
Δ. Βικέλα. Ἀπὸ Νικοπόλεως εἰς Ὄλυμπίαν. Δρ. 2,50
— Λευκῆς Ἄρκης. Ἔκδ. Β'.—Δραχ. 1. Μετὰ ταχ. 1,20.
Ἀ. Παράσχου.— *Ποιήματα*. Τόμοι 3. δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρ. δρ. 11.

Δ. Παπαρρηγοπούλου. Λυρικὰ Ποιήματα. Ἔκδοσις Β'—Δραχ. 2.
— *Χαρακτῆρες*. δραχ. 2,20.
— *Ἀγορά*. Κωμῳδία εἰς πράξεις 5. δραχ. 2,20.
— *Συζύγου Ἐκλογή*. Κωμῳδία. Λεπτ. 50.
— *Ἀποστέλλονται ἐλεύθ. ταχυδρ. τελῶν*.

Γ. Ζαλοκώστα—*Ἅπαντα*. Ἔκδοσις Β'.—Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. Δρ.5,40.

Φ. Γρηγοροβίου Ἀθηναῖς. Ἱστορικὸν διήγημα. Μετάφρασις Σπυρ. Π. Λάμπρου. δραχ. 2. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ 2,20.

Παρνασσός.—Σύγγραμμα περιοδικόν. Σειρὰ αὐτοῦ ἐκ τόμων 8. Ἀντὶ τῆς ἀρχικῆς τιμῆς δραχμῶν 120 μόνον δρ. 40. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 55.

Τόμοι τοῦ «Ἄστεως» τῆς Δ' ἑξαμηνίας περιέχοντες πλὴν τῶν γελοιογραφιῶν πολλὰς προσωπογραφίας καὶ εἰκόνας τῶν συγχρόνων γεγονότων πωλοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δραχ. 7. Διὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ τὸ ἐξωτερικὸν δρ. 8.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—493.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 499.—30 ΙΟΥΛΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 551

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΟΡΑΤΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ ὑπὸ Σπ. Ψηλιαράκη.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ. Μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν καὶ Ἀνδρέου Λωρῆ. (Μετάφρ. Α. Π. Κουρτίδου.)

ΓΑΛΑΣΤΩΝ.

ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΡΟΔΟΝ.

ΑΙ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ ἐπὶ ταῖς ἐξετάσεσιν τοῦ Διαδόχου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΛΟΥΟΜΕΝΟΥ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Ἀκροπόλεως εὑρέθη πλησίον τῶν Προπυλαίων χαλκῆ κεφαλὴ ἀνδρὸς πωγωνοφόρου μεγέθους ὑπερφυσικοῦ καὶ τέχνης ἀρχαϊκῆς πραμφερούς τῇ τῶν ἐν Μονάχῳ αἰγιναίων ἀγαλμάτων. Τοιούτου μεγέθους χαλκῆ κεφαλὴ εἶνε ἡ μόνη ἐν Ἑλλάδι εὑρεθεῖσα, μιᾶς ἑτέρας ὀλίγον τι μικροτέρας εὑρεθείσης μόνον ἐν Ὀλυμπίᾳ, οὐχὶ ὅμως ἀρχαϊκῆς τέχνης.

Εὑρέθησαν πρωϊαίτι μέγα πλῆθος κεραμείων εἰδωλίων ἀρχαϊκῆς τέχνης καὶ ἀρχαϊκὴ ἐπιγραφὴ ἀναγράφουσα ὄνομα τεχνίτου.

Προηγουμένως δὲ ἐν ταῖς ἐνεργουμέναις μεταξὺ Ἐρεχθείου καὶ Παρθενῶνος ἀπεκαλύφθησαν ὁλοσχερῶς σχεδὸν τὰ θεμέλια τοῦ οἰκοδομήματος, ὅπερ, κατὰ τὸν κ. Δαΐρφελδ, εἶναι ὁ παλαιὸς ναὸς τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, ὁ πυρποληθεὶς ὑπὸ τῶν Περσῶν.

— Κατηργήθη τὸ Β διάταγμα περὶ πληρωμῆς εἰσιτηρίων πρὸς εἴσοδον εἰς τὰ μουσεῖα καὶ τὴν Ἀκρόπολιν. Τοῦ λοιποῦ ἡ εἴσοδος ἔσται ἐλευθέρα καθ' ἑκάστην, πλὴν δεκαοκτὼ μεγάλων ἑορτῶν, καθ' ἃς τὸ ἔτος, ὅτε καὶ τὰ μουσεῖα καὶ ἡ Ἀκρόπολις θὰ μένωσι κεκλεισμένα δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.

— Τελουμένης ἰσχάτως γυμναστικῆς τινος ἑορτῆς ἐν Βιέννῃ, ἐγένετο ἑλληνικὸς ἀγὼν πενταθλου, πρῶτον νῦν ὑπὸ Γερμανῶν γενόμενος, ἀκριβῶς κατὰ τὰς περιγραφὰς τῶν παλαιῶν συγγραφέων καὶ τὰς ἀγωνιστικὰς εἰκόνας ἀρχαίων ἀγγείων. Οἱ Ἑλλανοδίκαι παρίστησαν φοροῦντες ἑλληνικὰς ἐνδυμασίας. Τὸ πένταθλον ἀποτελεῖται, ὡς γνωστόν, ἐκ πέντε ἀγωνισμάτων, ἅλματος, ἀκοντισματος, δρόμου, δίσκου καὶ πάλης. Ὁ ἀγὼν ἤρχισεν εἰσορμησάντων εἰς τὴν παλαίστραν ἕνδεκα ῥωμαλέων νεανιῶν, κρκδαινόντων ἀκόντια. Τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐκόσμει τὸ ἑλληνικὸν κράνος μετὰ λόφου, ἔφερον δὲ βραχεῖαν ἑλληνικὴν χλαμύδα καὶ ζώνην περὶ τὴν ὀσφύν. Οἱ ἑλλανοδίκαι ὥρισαν διὰ κλήρου τὴν σειρὰν τῶν ἀγωνισμῶν καὶ ἐκήρυξαν τοὺς ἀγωνιστικοὺς νόμους. Μετὰ τοῦτο ἤρχισεν ὁ ἀγὼν ἅλματος. Ἐννέα τῶν ἀγωνιζομένων ἐδυνήθησαν νὰ πηδήσωσιν ὑπὲρ τὸ σκάμμα, ἔχον πλάτος τεσσάρων καὶ ἡμίσεως μέτρων. Οἱ ἐννέα οὗτοι ἠγωνίσθησαν εἶτα ἀκόντισμα, ἀκοντίζοντες κοῦφα ἀκόντια, μήκους δύο μέτρων περίπου. Οἱ τέσσαρες νικηταὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ ἠγωνίσθησαν ἀγῶνα δρόμου· οἱ τρεῖς δ' ἐξ αὐτῶν διέτρεξαν ἓν ὁλυμπιακὸν στάδιον (190 μέτρα περίπου) μετὰ μιᾶς καμπῆς ἐντὸς ἑνὸς λεπτοῦ τῆς ὥρας. Οἱ νικηταὶ οὗτοι ἠγωνίσθησαν εἶτα ἀγῶνα δίσκου, καὶ οἱ δύο ἐν τῷ ἀγῶνι νικήσαντες ἐπάλαισαν πρὸς ἀλλήλους. Ὁ εἷς τούτων ὁ καὶ διοργανώσας τὴν ἑορτήν, ὀνόματι Βεϊσλιγκ, κατέβαλε θἷς τὸν πολλῷ ῥωμαλεώτερον αὐτοῦ ἀνταγωνιστήν, καὶ ἐνθουσιωδῶς ἐπευφημούντων τῶν περιεστώτων ἔλαβε κλάδον φοίνικος καὶ στέφανον δάφνης, μεθ' ὃ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες ἀγωνισταὶ περιήγαγον αὐτὸν θριαμβικῶς ἐπὶ τῶν ὤμων ἐν τῇ παλαίστρᾳ. Ὁ δεύτερος τῶν νικητῶν ἔλαβεν ἁπλοῦν στέφανον, καὶ πάντες οἱ ἀγωνισταὶ δίπλωμα ἀναμνηστικὸν τοῦ ἀγῶνος, ὃν αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες εὔχονται νὰ ἴδωσιν εἰσαγόμενον εἰς πάντα τὰ γερμανικὰ γυμναστήρια.

— Ἐν βιβλιοκρισίᾳ τοῦ τελευταίου τόμου τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου ἐκδιδομένου περιοδικοῦ συγγράμματος, ἣν ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς *Περολινείου φιλολογικῆς ἑβδομαδιαίας ἐφημερίδος* (Berliner philologische Wochenschrift) ἐδημοσίευσεν, ὁ καθηγητὴς κ. Γουστάβος Μάϋερ παρατηρεῖ τὰ ἑπόμενα περὶ τοῦ πλημμελοῦς τρόπου καθ' ὃν γίνονται ἐν Ἑλλάδι αἱ ἄλλως τοσοῦτον χρήσιμαι λαογραφικαὶ συλλογαί· «Ὁ Ζωγράφειος ἀγών, λέγει, ἔθρύβη πρὸς βράβευσιν συλλογῶν ἢ μελετῶν περὶ νεοελληνικῶν παραμυθίων, δημοτικῶν ἀσμάτων, γλωσσαρίων καὶ τῶν τοιούτων, δηλονότι ἔχει σκοπὸν τὰ μέγιστα ἐνδιαφέροντα καὶ τοὺς ἀλλοδαποὺς λογίους, ὧν αἱ μελέται περὶ τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς γλώσσης προσκόπτουσιν εἰς τὴν ἔλλειψιν πιστῶν καὶ ἀκριβῶν συλλογῶν. Ἐν τῷ προκειμένῳ τόμῳ γίνεται λόγος περὶ ἓξ ἔργων ὑποβληθέντων εἰς τὸν ἀγῶνα, τῶν ἑπομένων.... Πλὴν τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου, οὗ τὴν ἐντέλειαν μαρτυρεῖ καὶ μόνον τὸ γνωστὸν ὄνομα τοῦ συγγραφέως, πάντα τὰ λοιπά, ὡς συνάγομεν ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσι τὰς συνήθεις ἐλλείψεις τῶν τοιούτων ἑλληνικῶν δημοσιευμάτων, ἤτοι τὴν παντελῆ ἀνεπαρκῆ δήλωσιν τῶν φθόγγων, τὴν σύγχυσιν τῶν ἀπανταχοῦ καινῶν καὶ τῶν ἐν ἐνίοις μόνον τόποις εὑρισκομένων, καὶ τὸ χεῖριστον, τὴν ματαιόσχολον ἐτυμολογικὴν μανίαν, πρασπαθούντων τῶν συλλογέων νὰ ἐτυμολογήσωσι τὰς λέξεις οὐχὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἀλλ' ἐκ τῆς σανσκριτικῆς, ἧς ἐπιπολαίους καὶ ἀχωνεύτους ἔχουσι γνώσεις. Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς κατέκρινεν ὡς ἔδει τὰς τοιαύτας ἀτελείας τῶν ἄλλως λίαν ἀξιεπαίνων ἐργασιῶν τῶν ὁμοεθνῶν του, αἵτινες καθιστῶσι παντελῶς ἀχρήστους τὰς συλλογὰς αὐτῶν πρὸς ἐπιστημονικὰς μελέτας· εὐχόμεθα δὲ ὅπως αἱ παρατηρήσεις αὐτοῦ εἰσακουσθῶσιν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις τῆς Τουρκίας. Ὁ ἀσφαλέστατος τρόπος, ὅπως καταστῶσι γόνιμοι καὶ τελεσφόροι αἱ τοιαῦται συλλογαὶ καὶ ὅπως ἡ ἔρευνα τῶν κατὰ τόπους γλωσσικῶν ἰδιωμάτων στηριχθῇ ἐπὶ τέλους εἰς ἄλλον ἐπιστημονικὴν βάσιν, θὰ ἦτο ἡ ἐπαρκὴς γλωσσικὴ προπαρασκευὴ τῶν καθηγητῶν τῶν γυμνασίων, οἵτινες σπουδάζουσιν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν.»

— Εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τοῦ ἀγγλικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος Quarterly Review κατεχωρίσθη περισπούδαστος διατριβὴ περὶ τῶν «Ἑλλήνων νησιωτῶν.» Ὁ συγγραφεὺς ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ K. Bent περὶ τῶν «Κυκλάδων» καὶ ἐκ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων, ὧν ἀγγλικὴν μετάφρασιν ἐδημοσίευσε πρὸ μικροῦ ἡ λογία Κυρία Λουκία Γάρνετ, ἐνδιατρίβει περὶ τὸν καθόλου βίαν τῶν ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου πελάγους οἰκούντων Ἑλλήνων, μετὰ πολλῆς δὲ ἐπιμελείας προσπαθεῖ νὰ διατυπώσῃ τὰ κοινωνικά, θρησκευτικὰ καὶ ἄλλα παντοῖα αὐτῶν ἔθιμα, καθ' ἃ ταῦτα ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὴν πολιὰν ἀρχαιότητα. «Ἐν Καρπάθῳ, λέγει, οἱ ἄνθρωποι τηροῦσιν εἰσέτι τὸ παλαιὸν βυζαντινὸν καλενδάριον, πλύνοντες τὰ οἰκήματα καὶ τὰς ὁδοὺς κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς καὶ εὐχόμενοι ἀλλήλοις εὐτυχὲς τὸ νέον ἔτος, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἄρχεται τοῦτο κατὰ τὴν βυζαντινὴν χρονολογίαν. Τὸ τελευταῖον τῆς εἰδωλολατρείας προπύργιον ὑπῆρξεν ἐν ταῖς νήσοις· ὁ ἱδρυτὴς τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἐν Πάτμῳ ἔδέησε, περὶ τὰ τέλη τοῦ 11 αἰῶνος, νὰ καταχρημίσῃ αὐτόθι εἰκόνα τῆς Ἀρτέμιδος σφόδρα τιμωμένην ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, μέχρι δὲ τοῦ 1565 ἔτους ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ θεῖα ἀγάλματα ἀπέλαυον μεγάλης εὐλαβείας ἐν Κρήτῃ. Ὁ διατριβογράφος ἐξετάζει διὰ μακρῶν τὰ ᾄθη καὶ τὰ γεωπονικὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀγροτῶν, εἶτα τὰς πανηγύρεις, τοὺς χορούς,

τὰς προλήψεις, τὰς δεισιδαιμονίας καὶ τὰ ἄλλα αὐτῶν ἔθιμα· παρενείρει δὲ ἑκάστοτε χωρία ἐξ ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ πεζογράφων πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἐθίμων τούτων εἶναι παλαιόθεν παραδεδομένα καὶ ὅτι ὁ νῦν τῶν Ἑλλήνων βίος δύναται ἐν πολλοῖς νὰ διαλευκανθῇ τῇ βοηθείᾳ τῶν ἀρχαίων παραδόσεων, αἵτινες διεσώθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀνέπαφοι ἐν τῷ δημώδει βίῳ τῶν Ἑλλήνων νησιωτῶν.

— Ἐν εἰδικῇ συνελεύσει ἀρχαιολόγων πρό τινων ἡμερῶν ἐν Λονδίνῳ, ὁ κ. Ἐρνέστος **Γάρδνερ** ἀνέγνω λεπτομερῆ ἔκθεσιν τῶν ἀνασκαφῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ πόλει τῆς Αἰγύπτου Ναυκράτει. Περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἐκδοθήσεται μονογραφία μετὰ 45 πινάκων ὑπὸ W. M. F. Petrie, τῇ συνεργασίᾳ τῶν κκ. Ern. Gardner, Cecil Smith καὶ Barclay W. Head.

— Λαβοῦσα τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Βακραδσὲ καὶ τοῦ Στογιάνωβ, δι' ὧν ἀπεδείχθη ἡ σπουδαιότης τῶν ἐν τῇ Καυκασίᾳ ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων, ἡ ἐν Μόσχᾳ αὐτοκρατορικὴ ἀρχαιολογικὴ ἑταιρία ἀπεφάσισε νὰ ἀποστείλῃ ἐκεῖσε ἀρχαιολόγους πρὸς μελέτην τῆς χώρας καὶ περιγραφὴν τῶν ἐν αὐτῇ παλαιῶν χριστιανικῶν μνημείων. Ἐν πρώτοις θὰ ἐρευνηθῇ ἡ κοιλὰς τοῦ Ἀράς, τοῦ ποταμοῦ Ἀράξιδος τῶν ἀρχαίων, ἐν τῇ βορείῳ Ἀρμενίᾳ, αἱ δὲ ἔρευναι αὗται θὰ παραταθῶσιν ἐπὶ πολλὰ ἔτη

—Ἡ ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἐχορήγησε 2500 δρ. εἰς τὸν διδάκτορα Βίλκεν, ὅπως ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας μελετήσῃ τοὺς ἑλληνικοὺς παπύρους. Δι' ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἔργα ἐχορήγησεν ἡ αὐτὴ Ἀκαδημία τὰ ἑπόμενα ποσά· 5000 δρ. πρὸς ἔκδοσιν τῶν ὑπομνηματιστῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, γενομένην ἐπιμελείᾳ τοῦ καθηγητοῦ Δείλς· 3750 δρ. πρὸς συλλογὴν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν ἐπιγραφῶν, γινομένην ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ καθηγητοῦ Μόμσεν· 2500 δρ. διὰ τὴν προσωπογραφίαν τῶν χρόνων τῆς ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας· καὶ τέλος 7500 δρ. πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιστολῶν Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου.

— Τὸ μέγιστον φύλλον ἐφημερίδος εἶναι ἓν τοῦ «Μελβουρνείου Ἄργου», ἐφημερίδος τῆς Αὐστραλίας, πρό τινων ἡμερῶν ἐκδοθέν. Ἀποτελεῖται τοῦτο ἐξ 160 σελίδων, ὧν αἱ 100 πληροῦνται ἀγγελιῶν, καὶ ἁπλούμενον καλύπτει χῶρον 60 τετραγωνικῶν ποδῶν.

— Ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου τοῦ Β', ἀνεβλήθη ἐπὶ ἓν ἔτος ὁ πανηγυρισμὸς τῆς ἑκατοστῆς ἐπετείου τῆς γεννήσεως τοῦ πάππου του βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ Α'.

— Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας Οὐμβέρτος διώρισε γερουσιαστὴν τὸν ἐπιφανῆ ζωγράφον Μορέλλη. Οἱ ἐν Νεαπόλει καλλιτέχναι ἐπανηγύρισαν λαμπρῶς τὴν ἀπονεμηθεῖσαν εἰς τὸν συνάδελφον αὐτῶν τιμήν.

— Ἐξ Ὀδησσοῦ ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν· «Ἡ ἐνταῦθα ἑλλ. παροικία τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἰατροῦ κ. Β. Χ. Πίσπα προσήνεγκε τῷ Γαλάτῃ φιλέλληνι ποιητῇ Π. Δερουλὲδ ἀργυροῦν καυκάσιον ἀκινάκην, μελανοδοχεῖον ἀργυροῦν καὶ χρυσῆν γραφίδα. Πρὸς δὲ ὁλόκληρον συσκευὴν τεϊοποσίας συνισταμένην ἐκ δύω κυάθων, τρυπητοῦ, σακχαροδόχης, σακχαρολαβίδος καὶ τεϊοδόχης, ἁπάντων χρυσῶν. Ἡ ἀξία τῶν δώρων τούτων ἀνέρχεται μέχρι δύω χιλιάδων φράγκων, συναθροισθέντων δι' ἐράνου τῷ ἀκαμάτῳ ζήλῳ τοῦ τιμῶντος τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει κ. Β. Χ. Πίσπα.»

— Οἱ παρ' ἡμῖν ἐπιστήμονες, οἱ διανύσαντες τὰς σπουδὰς αὐτῶν ἐν Γερμανίᾳ, προθύμως ἀνταπεκρίθησαν εἰς πρόσκλησιν τῶν καθηγητῶν κκ. Π. Καλλιγᾶ, Π. Παπαρρηγοπούλου, Κ. Κωστῆ καὶ Δ. Χρηστομάνου, πρὸς ἀποστολὴν δώρου τινὸς εἰς τὸ πανάρχαιον Γερμανικὸν Πανεπιστήμιον τῆς Αἰδελβέργης ἐπὶ τῇ προσεχῶς ἑορταζομένῃ πεντακοσιετηρίδι αὐτοῦ. Τὸ ἐκ καταβολῶν τῶν ἐπιστημόνων ποσὸν ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 368,55, ἀπεστάλη δὲ εἰς τὴν ἐν Αἰδελβέργῃ ἁρμοδίαν ἐπιτροπὴν πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν συνελέγη.

— Ὡς γνωστόν, ἐν τῷ τελεσθέντι διαγωνισμῷ πρὸς κατασκευὴν ἀνδριάντος τοῦ ναυάρχου Μιαούλη ἐν Ἑρμουπόλει ἐβραβεύθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τὸ ὑποβληθὲν πρόπλασμα παρὰ τοῦ ἐν Ῥώμῃ τὴν γλυπτικὴν σπουδάζοντος Ἕλληνος κ. Ν. Μπονάνου. Ἤδη ὁ κ. Μπονάνος ἀπέστειλεν εἰς τὸν δῆμον Σύρου γύψινον ἀντίτυπον τοῦ βραβευθέντος αὐτοῦ προπλάσματος, ὅπως κατὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ ἔργου χρησιμεύσῃ εἰς ἀντιπαραβολὴν διὰ τὸ πανομοιότυπον. Τὸν ἐπὶ μαρμάρου λελαξευμένον ἀνδριάντα ὑποχρεοῦται ὁ κ. Μπονάνος νὰ παραδώσῃ μετὰ διετίαν.

— Ὡς γνωστόν, ἐν Ζακύνθῳ σώζεται εἰσέτι ἡ οἰκία, ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ μέγας ποιητὴς Οὔγος Φώσκολος. Τὴν οἰκίαν ταύτην προὐτίθετο νὰ κατεδαφίσῃ ὁ ἀγοραστὴς αὐτῆς κ. Παχυγιάννης· συνεπείᾳ ὅμως ψηφίσματος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἀποφασίσαντος νὰ ἀγορασθῇ ὑπὸ τοῦ δήμου, ὁ κ. Παχυγιάννης προσέφερεν αὐτὴν ἀντὶ δραχ. 5,000.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἀρνόλδου Φρ. αἰγ. Χρηστομάθεια ἀραβικὴ ἐκ χειρογράφων καὶ ἐντύπων σπανίων συλλεγεῖσα *μετὰ λεξικοῦ μεθερμηνευθέντος ἐκ τῆς λατινικῆς* ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως τοῦ Πατριαρχικοῦ τῶν Ἱεροσολύμων θρόνου Στεφάνου *Ἀθανασιάδου* τοῦ Βυζαντίνου. Ἐν Ἱεροσολύμοις 1885, Μέρος α'. Τὸ κείμενον σελ. λϐ'. Τὸ λεξικὸν σ. γ'. 8ον μέγα.

Ἡ ἀραβικὴ γλῶσσα εἶναι ὡς γνωστὸν ἡ γλῶσσα τοῦ πλείστου μέρους τῶν χριστιανῶν τῶν πατριαρχείων Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας καὶ Ἀλεξανδρείας. Διὰ τοῦτο ἡ γνῶσις αὐτῆς εἶναι ἀπαραίτητος τοῖς κληρικοῖς τῶν χωρῶν ἐκείνων, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον σπουδάζεται εὐλόγως συγχρόνως μετὰ τῆς ἑλληνικῆς, τῆς ἐπισήμου γλώσσης τῶν Πατριαρχείων, ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ τῶν Ἱεροσολύμων. Χάριν τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς ταύτης ἐξεδόθη ἡ παροῦσα ἀραβικὴ Χρηστομάθεια μετὰ τοῦ Λεξικοῦ.

ράκη καὶ σάρωθρον, μυθιστόρημα πρωτότυπον ὑπὸ Κ. Σ. Πίρβελη. Τόμος Γ'. Ἐν Ὀδησσῷ. Τύποις Ν. Χρυσογέλου καὶ Σας. 1886 8ον.

Τὸ δίκαιον τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ὑπὸ τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως», ὁδὸς Λέκα. 1886, 8ον, σελ. 27.

Γ. Κ. Χούμη, **Τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα καὶ ὁ Ἑλληνισμός**, ὁμιλία γενομένη τῇ 22 Μαρτίου 1886 ἐν τῇ ἐν Ἑρμουπόλει λέσχῃ «Ἑλλάδος.» Ἐν Ἑρμουπόλει, 1886. 16ον, σελ. 64.

κλινικὴ μελέτη ἐπὶ τῶν προδιαθετικῶν αἰτίων τῆς φθίσεως τῶν πνευμόνων ὑπὸ Σπυρίδωνος Κανέλλη, ἰατροῦ. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ν. Γ. Πάσσαρη. 1886, 8ον, σελ. 38. Τιμᾶται δραχμῆς.

Διδασκαλία Γεωμετρίας διασκευασθεῖσα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ Μ. Κ. Σακελλαροπούλου διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἑπτανήσῳ διδασκαλείου πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ Παρθεναγωγείων. Ἐν Ἀθήναις· τυπογραφεῖον ὁ Παλαμήδης. 1886 εἰς 8ον σελ. ε—68.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 18 Ἰουλίου.

Ὁ βασιλεύς, ἐπιβαίνων τῆς «Ἀμφιτρίτης», ἀνεχώρησε τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην εἰς τὴν Ἑσπερίαν, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ αὐτοῦ κ. Χατζηπέτρου. Τὴν προτεραίαν εἶχον ἀναχωρήσει ἐκ Λαυρίου διὰ τῆς «Μυκάλης» εἰς Ῥωσίαν πρὸς συνάντησιν τῆς Βασιλίσσης ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος καὶ ὁ βασιλόπαις Νικόλαος.

— Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως τῶν σπουδῶν του ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος προὐβιβάσθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ, κατετάχθη δὲ εἰς τὸ σῶμα τοῦ πεζικοῦ. Ὑπὸ τοῦ βασιλέως δ' ἀπεφασίσθη ἵνα ὁ διάδοχος κατὰ τὸν προσεχῆ χειμῶνα περιοδεύσῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Κράτους, ἵνα γνωρίσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν χώραν.

— Ὁ βασιλεὺς ἀπένειμεν εἰς τὸν κ. Λύδερς, διευθυντὴν τῆς ἀγωγῆς τοῦ διαδόχου, τὸν σταυρὸν τῶν ἀνωτέρων ταξιαρχῶν τοῦ Σωτῆρος.

— Ὁ διάδοχος συμπληροῖ τὸ δέκατον ὄγδοον τῆς ἡλικίας ἔτος τὴν 21 τοῦ μηνὸς τούτου, τελετὴ ὅμως τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν θέλει γείνει καὶ διὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν βασιλέων καὶ αὐτοῦ, καὶ διότι ἐθεωρήθη ὑπαγορευομένη ἡ ἀναβολὴ τῆς ἑορτάσεως τῆς ἐνηλικιότητος ἕως οὗ κανονισθῶσι νομοθετικῶς τὰ κατ' αὐτήν.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

— Ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς κ. Σ. Δραγούμης, ἀπαντῶν πρὸ μικροῦ εἰς τὴν πρόσφατον ἀνακοίνωσιν τῆς Πύλης περὶ τῶν αἰχμαλώτων ἰσχυρίζεται, ὅτι αὕτη οὖσα συντεταγμένη ἐν γλώσσῃ ἀσαφεῖ καὶ γυμνὴ παντὸς σπουδαίου καὶ ἐλλόγου ἐπιχειρήματος, οὐ μόνον ἐκτρέπεται τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπιρρωννύει τὰς ὑπ' αὐτοῦ προσαχθείσας ἀποδείξεις περὶ τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς παρασπονδήσεως τῶν ὀθωμανικῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν ἐν τοῖς μεθορίοις. Ἐμμένων δ' εἰς τὴν γνώμην, ἣν ἐδήλωσεν ἤδη ἀποδεικτικῶς ἐν τῇ προηγουμένῃ αὐτοῦ διακοινώσει, δι' ἧς κατήγγειλε πρὸς τὴν Πύλην τὰ ὄργανα αὐτῆς, ἐντέλλεται τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτῇ τῆς Ἑλλάδος ἵνα ἀναγγείλῃ τῷ Σαΐτ πασᾷ, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, νομίζουσα τὴν ὥραν ταύτην ἀπρόσφορον, *ἀναβάλλει τὴν ὑπόθεσιν εἰς χρόνον εὐθετώτερον καὶ εὐκαιρότερον.*

— Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐξέρχονται οἱ πρῶτοι ὑπαξιωματικοὶ ἐκ τῆς προπαρασκευαστικῆς σχολῆς τῶν ἀξιωματικῶν. Κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς βαθμολογίας, ἄλλοι τῶν ἀποφοιτώντων μαθητῶν θὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὸν στρατὸν μὲ τὸν βαθμὸν δεκανέως, ἄλλοι δὲ μὲ τὸν βαθμὸν λοχίου.

— Αἱ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ συλλόγου *Παρνασσοῦ* γενόμεναι εἰσπράξεις **ὑπὲρ τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν φονευθέντων καὶ πληγωθέντων στρατιωτῶν** ἀνῆλθον εἰς 15 χιλιάδας δραχμῶν περίπου μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δαπανῶν τῆς ἐν Φαλήρῳ φιλανθρωπικῆς ἑορτῆς καὶ τοῦ λαχείου. Κατηρτίσθη δὲ ἤδη ὁριστικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ προέδρου τοῦ συλλόγου *Παρνασσοῦ* κ. Τ. Ἀργυροπούλου, τοῦ γενικοῦ γραμματέως κ. Μ. Λάμπρου καὶ τῶν τριῶν μελῶν τῆς πρώτης ἐπιτροπῆς κ. κ. Γ. Ἠλιοπούλου, Μιχ. Καταλμπάλη καὶ Γ. Δροσίνη, ἥτις θέλει προβῆ εἰς τὴν διανομὴν τῶν βοηθημάτων.

— Διὰ Β. διαταγμάτων μετεβλήθη εἰς ἰσόβια δεσμὰ ἡ ποινὴ 45 καταδίκων εἰς θάνατον.

— Κατὰ τὴν «Σφαῖραν» Πειραιῶς ἡ ἑλληνικὴ ἀτμοπλοϊκὴ Ἑταιρία ἀπόφασιν ἔχει νὰ ἱδρύσῃ γραμμὰς συγκοινωνίας μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἤτοι κατὰ μὲν τὴν Ἀδριατικὴν μέχρι Τεργέστης, κατὰ δὲ τὸν Εὔξεινον μέχρις Ὀδησσοῦ, μετὰ προσεγγίσεων εἰς τοὺς λιμένας τῆς τε εὐρωπαϊκῆς καὶ ἀσιατικῆς Τουρκίας. Αἱ νέαι γραμμαὶ τίθενται προσεχῶς εἰς ἐνέργειαν διὰ τῆς ἀποκτήσεως ὀκτὼ μεγάλων ἀτμοπλοίων, ἐν οἷς καὶ τὰ ἀγορασθησόμενα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως «Μυκάλης καὶ Σφακτηρία», ἅτινα ἐκρίθησαν ἀκατάλληλα διὰ τὴν πολεμικὴν ὑπηρεσίαν.

— Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἄρχεται ὁ τρυγητὸς τῶν σταφίδων· ἡ ποιότης αὐτῶν διατηρεῖται εἰς καλὴν κατάστασιν, ἡ δὲ ἐσοδεία κατὰ τὰς πανταχόθεν πληροφορίας ἔσται μεγαλειτέρα τῆς περυσινῆς, τουτέστι θὰ πλησιάσῃ τὸ ποσὸν τῶν 280,000,000 λιτρῶν.

— Ἀπεφασίσθη ὁριστικῶς ἡ ἵδρυσις λωβοκομείου ἐν Μαραθῶνι, ἡ δὲ χάραξις τῶν ἀναγκαιούντων σχεδιογραφημάτων ἀνετέθη εἰς τὸν ἐκ τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς μηχανικὸν κ. Σιμπῶ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος

ὑπὸ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

Ἐξεδόθη τὸ δέκατον πέμπτον φυλλάδιον, περιέχον τὰς ἑπομένας εἰκόνας ἐν τῷ κειμένῳ. Οἰκογένεια ἁλιέων.—Ἡ πομπὴ τῶν Παναθηναίων. (Ὁλοσέλιδοι.)—Ὁ τρίπλους ὄφις τῶν Δελφῶν.—Νόμισμα τοῦ Γέλωνος.—Ἱμέρα.—Ὑδριαφόροι ἐν τοῖς Παναθηναίοις.—Ἀρχαία ἐπιστολὴ ἐπὶ παπύρου.

Ἕκαστον φυλλάδιον τιμᾶται δραχμῆς. Οἱ ἐγγραφόμενοι συνδρομηταὶ δέον νὰ προκαταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον τῶν πρώτων *εἴκοσι* φυλλαδίων, ἤτοι δραχ. 20.

Οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν προκαταβαλόντες τὸ ἀντίτιμον τῶν ἤδη ἐκδοθέντων φυλλαδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν αὐτοῖς, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι νῦν πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τὸ ἀντίτιμον τῶν ἑπομένων 5 φυλλαδίων, φρ. 5, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐγκαίρως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΛΛΑΣ

κατὰ τὸ γερμανικὸν τοῦ Ἰακώβου Φάλκε

ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου.

Ἐξεδόθη τὸ δέκατον ὄγδοον φυλλάδιον, περιέχον τὰς ἑπομένας εἰκόνας: Τὰ ἔνδον τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ τοῦ Διός, ὡς εἶχε τὸ πάλαι, μετὰ τοῦ χρυσελεφαντίνου ἀγάλματος, ὅπερ ἐποίησεν ὁ Φειδίας.—Ζεύς, εἰκὼν σχεδιασθεῖσα κατὰ τὴν ἐν Ὀρτίκολι εὑρεθεῖσαν, ἐν Βατικανῷ δ' ἀποκειμένην προτομήν. — Κ κεφαλαῖον. — Μειράκιον εὐχόμενον. — Ἡ φάραγξ τῶν Δελφῶν. — Τὰ ἐρείπια τῶν Δελφῶν. — Τὰ ἔνδον προπύλαια ἐν Ἐλευσῖνι. ὡς εἶχον τὸ πάλαι. (Ὁλοσέλιδος.)

Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου ἐν Ἀθήναις δρ. 1,50. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ δραχ. 1,75.

Οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν προκαταβαλόντες τὸ ἀντίτιμον τῶν ἤδη ἐκδοθέντων φυλλαδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν αὐτοῖς, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσιν νῦν πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τὸ ἀντίτιμον τῶν ἑπομένων φυλλαδίων, φρ. 5 διὰ 9 φυλλάδια, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐγκαίρως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

Οἱ βουλόμενοι τῶν συνδρομητῶν δύνανται νὰ προκαταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον καὶ ὁλοκλήρου τοῦ συγγράμματος, δρ. 32 οἱ ἐν Ἀθήναις, δρ 35 οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ φρ.χρ.35 ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Οἱ προκαταβαλόντες ἤδη τὸ ἀντίτιμον φυλλαδίων τινῶν καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ θέλουσι πληρώσῃ μόνον τὸ ὑπόλοιπον πρὸς συμπλήρωσιν ὅλου τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συγγράμματος.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη τὸ 16ον καὶ 17ον φυλλάδιον εἰς ἓν τεῦχος ὁμοῦ. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Γ. Χ. Κ. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν δ' ὑμῖν διὰ τὰς εὐμενεῖς φροντίδας σας. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ὑμῶν ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως.—κ. Α. Δ. Σύρον. Παρεδόθησαν εἰς τὸν κομίσαντα ἡμῖν τὴν ἐπιστολήν σας, παρ' οὗ καὶ ἐλήφθη τὸ ἀντίτιμον. Ὡς πρὸς τὴν ἐρώτησίν σας σημειοῦμεν ὑμῖν ὅτι τὰ ἔργα τοῦ Ducis δὲν εἶναι κυρίως μεταφράσεις, ἀλλὰ διασκευαὶ τῶν δραμάτων τοῦ Σαικσπήρου. Οὕτως ὁ Ὀθέλλος τοῦ Ducis ἔχει δύο λύσεις· μίαν τὴν Σαικσπήρειον, καὶ ἄλλην, ἣν ὁ διασκευαστὴς ἔκρινε καταλληλοτέραν, ὡς ἠπίαν καὶ μὴ συνταράσσουσαν ἀγρίως τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν, ὡς ἐκείνη.—κ. Θ. Πάτρας. Ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» δὲν ἐδημοσιεύθη τι τοιοῦτον· δὲν ἠδυνήθημεν δὲ νὰ εὕρωμεν καὶ ἀλλαχοῦ πληροφορίας καίτοι προσπαθήσαντες.—κ. Δ. Ι. Χ. Ἀγρίνιον. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλη δ' ὑμῖν ἡ σειρὰ τῶν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκδοθέντων. — κ. Α. Μ. Βῶλον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν, ἰδιαιτέρως δ' ἀπηντήσαμεν εἰς ἐπιστολήν σας.—κ. Ι. Α. Μ. Ἡ τοῦ καπνοῦ φορολογία καὶ παρ' ἄλλοις ἔθνεσιν ἐθεωρήθη ὡς θέμα καταλληλότατον ἀντιπολιτεύσεως. Πρὸ τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν περίπου, ὅτε τὸ πρῶτον ἐφηρμόσθη ἐν τῇ αὐστριακῇ αὐτοκρατορίᾳ τὸ μονοπώλιον τοῦ καπνοῦ, τὸ φιλόπατρι κόμμα ἐν Οὐγγαρίᾳ εἶχεν ὡς σύνθημα τὸ μὴ καπνίζειν. Τὸ αὐτὸ συνέβη μετά τινα ἔτη καὶ ἐν ταῖς προσηρτημέναις τῇ Αὐστρίᾳ ἰταλικαῖς ἐπαρχίαις. Οἱ φιλοπάτριδες Ἰταλοὶ ἐφιλοτιμοῦντο νὰ ζημιώσωσι τὴν μισητὴν Αὐστρίαν, μὴ καπνίζοντες· συνεστάθησαν δὲ καὶ μυστικαὶ ἑταιρίαι, μόνον σκοπὸν ἔχουσαι νὰ προσεταιρίζωνται διὰ πειθοῦς ἢ ἀπειλῶν ἑ-

ταίρους, ἀναλαμβάνοντας τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ θέσωσι τοῦ λοιποῦ σιγάρον ἢ πίπαν εἰς τὸ στόμα. Ὁ δὲ μὴ ἔχων ἱκανὴν δύναμιν θελήσεως, ὅπως ἀποταχθῇ τῷ πειρασμῷ τοῦ καπνίσματος, κατηγορεῖτο ὡς αὐστριακὸς πράκτωρ.—κ. Μ. Δ. Ε. Σύρον. Διότι δὲν ἀπεστάλη τὸ ἀντίτιμον. Κατὰ κανόνα δὲ γενικὸν οὐδεμία παραγγελία ἐκτελεῖται ἂν μὴ προαποσταλῇ τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς.—*Ταχτικῶ ἀναγνώστῃ ἀπό τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ*. Οὔτε ἡμεῖς καίτοι ζητήσαντες ἠδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν ἐξήγησιν τῆς λέξεως. Εἶνε ὀνομασία θέσεως, ἄγνωστον πόθεν λαβοῦσα τὴν ἀρχήν, ὡς πλεῖσται ἄλλαι ἐν Ἑλλάδι.—Πανσ. Ἀρχ. Γ. Γ. Βούλα-Πέστην καὶ κκ. Κ. Α. Π. Αἰκατερινοσλάβ καὶ Μ. Δ. Γ. Σύρον. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.— κ. Χ. Ἡ χρῆσις τῶν ἐπισκεπτηρίων ἦτο γνωστὴ ἐν Σινικῇ πρὸ πολλῶν αἰώνων, ἐξ αὐτῆς δὲ φαίνεται εἰσήχθη καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα. Κατὰ τὸν Littré ἐν ἀρχῇ μετεχειρίζοντο πρὸς τοῦτο κοινὰ παιγνιόχαρτα, ἐφ' ὧν ὁ ἐπισκέπτης ἐπέτρεφε τὸ ὄνομά του, ἐνέβετε δ' εἶτα εἰς τὴν ὀπὴν τῆς κλειδωνιᾶς, ὅταν δὲν εὕρισκε κατ' οἶκον τὸ πρόσωπον, ὅπερ μετέβαινε νὰ ἐπισκεφθῇ. Καὶ ὑπάρχει τετράστιχόν τι ποιητοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπιβεβαιοῦν τὸ πρᾶγμα :

On s' empresse à vous voir, je le sais, qui ? des fous
Qui sont toujours fâchés de vous trouver chez vous.
Sur le dos d' une carte on fait sa signature,
Pour rendre sa visite au trou de la serrure.

κ. Ξ. Δ. Δ. Πάτρας. Εἶνε τοῦ δελτίου ἢ τῆς «Ἑστίας» ἀριθμοί; Παρακαλοῦμεν νὰ ὁρισθῇ τοῦτο, πρὸς ἀποφυγὴν ματαιοπονίας.—κκ. Χ. Χ. Καρδίτσαν καὶ Α. Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἐπιστολήν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

Τόμος Α'.—*Λυρικὴ ποίησις.* — Ὕμνοι καὶ Ὠδαί. — Πατριωτικά. — Μῦθοι. — Βουκολικά. — Ἐπιγράμματα. — Ἐπιτάφια κτλ.

Τόμος Β'. *Διηγηματικὴ ποίησις.*—Ὁ Λαοπλάνος.—Ἡ ταξειδεύτρια.—Δῆμος καὶ Ἑλένη.—Διονύσου πλοῦς.—Ὁ γοργὸς ἥρως.—Ὀδυσσείας Α. *Δραματικὴ ποίησις.*—Εὐριπίδου. Φοινισσῶν μέρος Α'.—Οἱ τριάκοντα.

Τόμος Γ'.—*Δραματικὴ ποίησις.*—Δούκας.—Φρασύνη.—Ὁ μνηστὴρ τῆς Ἀρχοντούλας.

Τόμος Δ'.—*Δραματικὴ ποίησις* —Ἡ παραμονή.—Τοῦ Κουτρούλη ὁ γάμος.—Δύο ἐπίσκεψις.

Τόμος Ε'.—*Ἐμμετρος μετάφρασις ἀρχαίων δραμάτων* ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ, Ἀντιγόνη. ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ Νεφέλαι. Εἰρήνη. Τὰ ὄρνεα.

Τόμος ΣΤ'.—*Ἐμμετρος μετάφρασις.*—ΤΑΣΣΟΥ, Ἡ ἐλευθέρωσις τῆς Ἱερουσαλήμ. Μέρος Α'.

Τόμος Ζ'.—*Ἐμμετρος μετάφρασις.*—ΤΑΣΣΟΥ, Ἡ ἐλευθέρωσις τῆς Ἱερουσαλήμ. Μέρος Β'.

Τόμος Η'.—*Διηγήματα*, Μέρος Α'.—Ὁ αὐθέντης τοῦ Μωρέως. Λέλια.—Ἐκδρομὴ εἰς Πάρον.

Τόμος Θ'.—*Ἐμμετρος μετάφρασις τευτέρων δραμάτων.*—ΑΒΕΣΣΙΓΚ, Νάθαν ὁ σοφός.—ΣΧΙΛΛΕΡ Γουλιέλμος Τέλλος.

Τόμος Ι'.—*Διηγήματα*, Μέρος Β'.—Ὁ Συμβολαιογράφος.—Οἱ ὑφάνται τῆς Ἄνσης.—Αἱ φυλακαὶ ἢ ἡ κεφαλικὴ ποινή.—Τὸ χρυσοῦν μασίγιον.—Γλουμομαούθ.—Εἰς τὰς κορυφάς.—Ἡ Νατάς.—Ἡ Ἀμαζών.—Ἐμάη.

Τόμος ΙΑ'.—*Διηγήματα*, Μέρος Γ'.—Τὸ κακὸν γυναικεῖον τῆς Ἐλισαβετῶνος.—Ὁ καμινάπτης.—Καλμίνα.—Αἱ δύω ἀδελφαί.—Βραΰτος Κουρτέρρος.—Οἱ δύω υἱοί.—Ὁ ἀδάμας.—Ἡ εὐδαίμων οἰκογένεια.—Ὁδοιπορικαὶ ἀναμνήσεις.—Βιογραφία τοῦ Ἐρεχθείου.—Ἡ συνέντευξις τῆς Δρέσδης.—Ἐπιστολαὶ ἐκ Βερολίνου.

Πωλοῦνται χωρισταὶ κατὰ τόμον.

Ἕκαστος τόμος τιμᾶται δρ. 6. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δρ. 6.80

Προσεχῶς δημοσιευθήσονται:

Τόμος ΙΒ'.—*Ἐμμετρος μετάφρασις.*—ΔΑΝΤΟΥ, Κόλασις.—ΑΙΣΧΥΛΟΥ, Πέρσαι.—ΓΑΙΤΟΥ, Ἰφιγένεια.—ΣΑΙΚΕΣΠΕΙΡΟΥ, Ἰούλιος Καῖσαρ.

Τόμος ΙΓ'.—*Ἀρχαιολογία.*—Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Καλλιτεχνίας. Τόμος Α'. μετὰ ἰχνογραφικῶν πινάκων.

Τόμος ΙΔ'.—*Ἀρχαιολογία.*—Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Καλλιτεχνίας. Τόμος Β'. μετὰ προσθηκῶν καὶ ἰχνογραφικῶν πινάκων.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

18 Ἰουλίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Φρ. χρ.	338 340
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	343.345
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	438 440
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	345.349
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	270.271
» 25 000,000 τῶν 8 » » »	261.263
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	174 176
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	236 238
» 3,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	88. 00
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	438.439
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4015.4025
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . Φρ.	58 59
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	62 63
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	78.78 ½
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. . »	287.290
Ἑταιρία Φωταερίου..... Δρ.	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄφεως....	29.70
» Ἰσμην.....	29.60
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὀφεως.	1.18—
» Τραπεζικὸν Ἰσμην	
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον.....	23.55
Λίρα ὀθωμανική.....	26.80

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΔΥΝΑΣΤΩΝ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

ΥΠΟ

ΠΑΥΛΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ

Ἀποτελεῖται ἐκ τυπογραφικῶν φύλλων δέκα εἰς μικρὸν ὀκτάδιον μετὰ ἑνδεκα λιθογραφικῶν πινάκων, περιλαμβανόντων περὶ τὰ 150 ἀπεικονίσματα νομισμάτων. Ἐκδοθήσεται κατὰ μῆνα Αὔγουστον.

Τιμᾶται ἐν Ἑλλάδι δραχμῶν 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φράγκων χρυσῶν 10.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς *ΕΣΤΙΑΣ*, ἐν Ἀθήναις, (Ὁδὸς Σταδίου).

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ὑπὸ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ

Πλήρης σειρὰ αὐτοῦ ἐκ 2 τόμων ἀποτελουμένη μετὰ μεγάλων εἰκόνων ἐπὶ λαμπροῦ χάρτου ἐκτετυπωμένων. Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» εἰς τὸ *ἥμισυ μόνον τῆς ἀρχικῆς τιμῆς*, ἤτοι ἀντὶ δραχμῶν *8 οἱ δύο τόμοι*, μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἀντὶ δραχ. 10.—Μόνον ὁ δεύτερος τόμος πωλεῖται ἀντὶ δραχ. 2,50, μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἀντὶ δρ. 3.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Κατασκευασμάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—499.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 500—27 ΙΟΥΛΙΟΥ—1886. ΔΕΚΑΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Ἑστίας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 552

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΙΠΩΝ.—ΧΑΛΚΗ.

ΔΟΥΣΤΡΟΦΗΔΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ Α. Πούσκιν.—Μετάφρ. ἐκ τοῦ ῥωσσικοῦ.

Η ΑΝΑΣΑ. (Ἐκ τοῦ συγγράμματος «Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου»).

ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΡΟΔΟΝ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΧΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ.

ΒΑΣΙΛΙΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΕΣ.

ΑΛΕΞΗΔΙΑ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Πέρυσι κατ' Ἰούλιον τοῦ 1885 συνεκροτήθη ἐν Ἀμστελοδάμῳ πέμπτη σύνοδος τῶν περὶ διδασκαλίας τῶν τυφλῶν ἐργαζομένων. Τῆς συνόδου ταύτης, πέντε ἡμέρας διαρκεσάσης, συμμετέσχον πολλοὶ ἐπίσημοι ἄνδρες ἐκ διαφόρων χωρῶν. Ἤδη ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀμστελοδάμῳ λίαν ὀγκώδες βιβλίον περιέχον τὰ πρακτικὰ τῆς συνόδου ταύτης καὶ τοὺς λόγους, οἵτινες κατὰ ταύτην ἀπηγγέλθησαν. Μεταξὺ τῶν ἐπισήμων ἀντιπροσώπων διαφόρων κρατῶν μνημονεύεται ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὁ πρῶτος καὶ μόνος ἐν Ἑλλάδι γράψας περὶ διδασκαλίας καὶ ἀγωγῆς τῶν τυφλῶν, ὁ κ. Ἀντώνιος Παλατιανὸς ἐκ Κερκύρας. Ὁ τῆς συνόδου πρόεδρος κ. Ι. Χ. Μάγερ ἀγγέλλει δημοσίᾳ τὰς δύο συγγραφὰς τοῦ κ. Α. Παλατιανοῦ ἐπιλέγων τὰ ἑξῆς·

«Ὁ κ. Α. Παλατιανός, ἰατρὸς ἐν Κερκύρᾳ, πρώην δὲ βουλευτὴς ἐν τῇ ἑλληνικῇ βουλῇ καὶ ἐπίσημος ἀντιπρόσωπος τῆς κυβερνήσεως τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἐνεχείρισε τῷ σωματείῳ δύο συγγραφὰς ἐν τῇ νεοελληνικῇ γλώσσῃ γεγραμμένας. Ἡ μία τούτων πραγματεύεται περὶ τυφλῶν καὶ κωφαλάλων ἐν Ἑλλάδι, ἡ δὲ ἑτέρα περὶ ἐφαρμογῆς τῆς ἀναγλυπτογραφίας Βράϊλ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἥτις μετὰ μικρῶν τινων μεταβολῶν πολὺ καλῶς ἐφαρμόζεται οὕτως, ὥστε τις—ὡς ἤδη ἀρχὴ τούτου ἐγένετο ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ λογίου Διδάκτορος—δύναται νὰ προχωρήσῃ μεταχειριζόμενος τὴν γραφὴν τοῦ Βράϊλ καὶ ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν τυφλῶν.

«Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον, ἂν μετερρίζοντο καὶ ἐτυποῦντο αἱ συγγραφαὶ αὗται τοῦ κ. Παλατιανοῦ. Τὸ σωματεῖον, τό γε νῦν ἔχον, ἀγγέλλει τὰς συγγραφὰς ταύτας, πέπεισθεν ὅτι θὰ ἀπολαύσῃ τῆς ἐρρωμένης ἐπικουρίας, ἣν ὁ κ. Παλατιανὸς ἀμισθὶ ὅλως καὶ μετὰ προθυμίας καὶ κόπου παρέχει εἰς τὸ ἔργον τῶν τυφλῶν τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ὁ κ. Παλατιανὸς δὲν ὤκνησε νὰ ἐπιχειρήσῃ μακρὸν ταξείδιον, ὅπως παραστῇ ἐν τῇ συνόδῳ καὶ ἔλθῃ εἰς συναναστροφὴν πρὸς κρατίστους ἄνδρας, κύριον μέλημα ἔχοντας τὴν διδασκαλίαν καὶ ἀγωγὴν τῶν τυφλῶν.»

— Ἀντιπρόσωποι εἰς τὸ συνέδριον τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡρίσθησαν ὑπὸ μὲν τῆς Ἰατρικῆς ἑταιρίας ὁ πρόεδρος αὐτῆς κ. Δ. Ἀναγνωστάκης, ὅστις καὶ ἀνεχώρησεν ἤδη, ὑπὸ τοῦ συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ὁ ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ κ. Δ. Πασπάτης, ὑπὸ τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου «Παρνασσοῦ» ὁ πρόεδρος αὐτοῦ κ. Τιμ. Ἀργυρόπουλος, ὁ γενικὸς γραμματεὺς κ. Μιχ. Π. Λάμπρος καὶ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Α. Παπαδόπουλος Κεραμεύς. καὶ ὑπὸ τοῦ διδασκαλικοῦ συλλόγου, ὁ καθηγητὴς κ. Σπαθάκης.

— Διὰ Β. Διατάγματος μετεβλήθη τὸ 7 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐξετάσεων ἐν τοῖς Διδασκαλείοις κανονιστικοῦ διατάγματος. Διὰ τῆς μεταβολῆς ταύτης καθαρίζονται ἀκριβέστερον τὰ τῆς ἀπονομῆς τῶν βαθμῶν τῆς προόδου τῶν μαθητῶν ἐν τοῖς μαθήμασι, καὶ κανονίζεται καταλληλότερον ἡ σχετικὴ πρὸς ἄλληλα ἀξία τῶν μαθημάτων.

— Ἀπῆλθε διὰ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Βερολῖνον ὁ μέχρι τοῦδε διευθυντὴς τοῦ ἐνταῦθα γερμανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου κ. Καΐλερ κληθεὶς νὰ καταλάβῃ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὡς ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Droysen, χηρεύσασαν ἕδραν τῆς ἱστορίας. Ὁ κ. Καΐλερ διηύθυνεν ἐπὶ δεκαετίαν περίπου τὸ παρ' ἡμῖν ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτοῦτον, δυνηθεὶς πράγματι νὰ ἀναγάγῃ αὐτὸ εἰς περιωπὴν ἀνταξίαν τοῦ προορισμοῦ του. Ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ κ. Καΐλερ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἤρξατο ἐκδιδόμενον καὶ τὸ περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις γερμανικῆς σχολῆς, ὅπερ αὖν τῷ χρόνῳ κατέστη ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων ἐφοδίων παντὸς ἀρχαιολογοῦντος. Ἀλλ' ὁ κ. Καΐλερ καὶ ὡς ἄτομον καταλείπει παρ' ἡμῖν ἀναμνήσεις καλλίστας, διὰ τὴν ἀβροτῆτα τῶν τρόπων αὐτοῦ καὶ τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα θερμὴν ἀγάπην. Διάδοχος τοῦ Καΐλερ λέγεται ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πράγας τέως καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας κ. Πάτερσεν, προσωρινὸς δ' ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ ἐν τῇ διευθύνσει τῆς σχολῆς ὁ ἐκ τῶν ἑταίρων αὐτῆς κ. Λόλιγκ.

— Ἐδημοσιεύθη κατάλογος τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συνεισενεγκόντων ἔρανον πρὸς ῥῦσιν ἀνδριάντος ἐν Μάνῃ τοῦ φυσιοδίφου Πέτρου Βελωνίου, ὑπὲρ οὗ ἔγραψαν ἄλλοτε ἡ *Ἑστία*. Ἐκ τοῦ καταλόγου τούτου ἐμφαίνεται ὅτι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος, ἐκτὸς τῆς Γαλλίας, ἡ Ἑλλὰς ἐτίμησε τὴν μνήμην τοῦ γενναίου ἀνδρός, ὅστις πρὸ πέντε περίπου αἰώνων ἀψηφῶν πάντα κίνδυνον περιηγήθη τὰς χώρας τῆς Ἀνατολῆς πρὸς ἐπιστημονικὰς μελέτας. Μετὰ τοὺς Ἕλληνας δεύτεροι κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἔρχονται οἱ Βέλγοι ἐπιστήμονες.

— Ἐνθαρρυνθεὶς ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῆς Ἑλληνικῆς ἑορτῆς, ὁ σύλλογος τῶν ἐν Βερολίνῳ καλλιτεχνῶν ἀπεφάσισε νὰ ἐπαναλάβῃ ταύτην τὸ δεύτερον. Διὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐδαπανήθησαν ἐν ὅλῳ 66000 δρ. Εἰσεπράχθησαν δὲ 81,000, ὥστε ἔμεινε καθαρὸν κέρδος εἰς τὸν σύλλογον 15000 δρ.

— Ὁ Πάπας Λέων ὁ ΙΒ', ἀποδεχθεὶς τὴν ἀφιέρωσιν τοῦ ὕμνου τοῦ Γουνῶ «Mors et vita», ἐξέφρασε τὴν ἐπ' ὀμφίαν νὰ ψαλῇ οὕτος ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διασήμου μελοποιοῦ κατὰ τὸν ἐν Ῥώμῃ τὸν προσεχῆ Δεκέμβριον γενησόμενον πανηγυρισμὸν τῆς πεντηκοστῆς ἐπετείου τῆς ἱερωσύνης αὐτοῦ. Ὁ δὲ Γουνὼ ἐδήλωσεν ὅτι προθύμως θὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην τοῦ Πάπα.

— Ἐν Μονάχῳ ἀπέθανεν ὁ γλύπτης Ἀλφρέδος Πύτελ, ἐξέχων ἐν τῇ πλαστικῇ παρασκάσει ἀλληγοριῶν καὶ μύθων.

— Ὁ «Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης», ἡ πλουσιωτάτη τῶν ἐφημερίδων τοῦ κόσμου, διοργάνωσεν ἐπιστημονικὴν ἀποστολὴν πρὸς ἐξερεύνησιν τοῦ Βορείου πόλου. Ἀλλ' ὁ ἀπόπλους τοῦ ἐξοπλισθέντος πρὸς τοῦτο ἀτμοπλοίου ἀνεβλήθη, διότι καθ' ἣν ὥραν ἔμελλε νὰ ἀπάρῃ συνελήφθη ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ὁ διευθύνων τὴν ἀποστολὴν συνταγματάρχης Γίλδερ, κατηγορούμενος ὅτι ἰδιοποιήθη μετοχὰς καὶ ὁμολογίας ἐμπεπιστευμένας αὐτῷ· ἀφέθη ὅμως ἐλεύθερος, παρασχὼν ἀνάλογον ἐγγύησιν.

— Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πετρουπόλεως ἐγένετο ἔκτακτος συνεδρίασις τῆς φυσικῆς καὶ χημικῆς ἑταιρίας, ὅπως συσκεφθῇ περὶ τῆς μελέτης τῆς ὁλικῆς ἐκλείψεως τοῦ ἡλίου τῆς γενησομένης κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. Ἡ μεγίστη διάρκεια τῆς ἐκλείψεως (4 λεπτὰ) ἔσται ἐν τῇ πόλει τῆς Σιβηρίας Κρασνογιάρσκ, ἐν ᾧ ἐν Μόσχᾳ ἡ διάρκεια ἔσται δύο λεπτῶν μόνον. Ὅθεν ἀπεφάσισεν ἡ ἑταιρία νὰ ἱδρύσῃ ἐν τῇ Σιβηρικῇ ἐκείνῃ πόλει σταθμὸν πρὸς παρατήρησιν τῆς ἐκλείψεως. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται δαπάνη 15000 ῥουβλίων, ἀπεφάσισε νὰ συλλέξῃ δι' ἐράνου τὸ ποσὸν τοῦτο.

— Ἡ ἀδελφὴ τοῦ προέδρου τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς μὶς Ῥόζα Κλέβελανδ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Σικάγῳ ἐκδιδομένου περιοδικοῦ συγγράμματος «Φιλολογικοῦ βίου» (Literary Life.)

— Ὁ βασιλεὺς τῆς Βελγικῆς συνέστησε φλαμανδικὴν ἀ-

καθημίαν, ἡς ἔδραν ὥρισε τὴν Γάνδην. Διὰ τοῦ αὐτοῦ περὶ συστάσεως τῆς ἀκαδημίας διατάγματος διωρίσθησαν καὶ οἱ δεκαοκτὼ πρῶτοι ἀκαδημαϊκοὶ καὶ κατηρτίσθη τὸ προσόρειον. Ὡρίσθη δὲ πέντε τῶν ἀκαδημαϊκῶν νὰ ἐκλέγωνται πάντοτε ἐξ Ὁλλανδῶν λογογράφων καὶ ποιητῶν.

— Ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἀνηγγείλαμεν τὴν εὕρεσιν αὐτογράφου συλλογῆς τῶν ἀσμάτων τοῦ Πατράρχα· εἰς Γερμανός, ὁ ἐκ Βερολίνου διδάκτωρ Πάκσερ, καὶ εἰς Γάλλος, ὁ de Nolhac, ἤριζον πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς πρωτοφανείας τῆς εὑρέσεως. Ἡ ἐν Ῥώμῃ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἔλυσε τὴν διαφορὰν ὑπὲρ τοῦ Γερμανοῦ· λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὑπόμνημα τοὐτου, δι' οὗ ἐξετίθει πῶς ἐποίησε τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ χειρογράφου ἐν τῷ Βατικανῷ, ἡ ἀκαδημία ἀνεγνώρισεν αὐτῷ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀσμάτων τοῦ Πετράρχα κατὰ τὸ αὐτόγραφον τοῦ ποιητοῦ, ἀποφανθεῖσα ὅτι ὁ de Nolhac δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀποδείξῃ, ἂν πρῶτος αὐτὸς ἀνεῦρε τοῦτο.

— Ὁ ὀνομαστὸς Ῥῶσος μυθιστοριογράφος καὶ συγγραφεὺς βιβλίων πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ Λέων Τολστόη, ἀσχολεῖται εἰς τὴν συγγραφὴν νέου μυθιστορήματος. Ἐκ τῆς τελευταίας ἐκδόσεως τῶν ἔργων του ὁ Τολστόη εἰσέπραξε καθαρὸν κέρδος 50000 ῥουβλίων.

— Παρὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ Αὐγούστου ἐν Ῥώμῃ εὑρέθη εἰς βάθος πέντε μέτρων ὡραῖον μαρμάρινον σύμπλεγμα τῶν τριῶν Χαρίτων· δυστυχῶς τὰ ἀγάλματα εἶνε ἀκέφαλα, ἀλλὰ καὶ οὕτω τὸ εὕρημα θεωρεῖται ἐκ τῶν καλλίστων καὶ σπουδαιοτάτων. Τὸ σύμπλεγμα τοῦτο ἐποιήθη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς ἀρχαίας τέχνης· τὸ μέγεθος τῶν ἀγαλμάτων εἶναι ὀλίγῳ μικρότερον τοῦ φυσικοῦ, ἡ δὲ διάθεσις αὐτῶν προσομοιάζει τῇ τοῦ γνωστοῦ ἐν Σιένῃ ἔργου τοῦ Ῥαφαὴλ, διότι οἱ Χάριτες καὶ ἐν τῷ ἀρχαίῳ συμπλέγματι περιβάλλουσιν ἀλλήλας διὰ τῶν χειρῶν.

— Ἐν τῇ παρὰ τὸ Γροσσέτον τῆς Τοσκάνης ἀνακαλυφθείσῃ τυρρηνικῇ πόλει Βεταλωνίᾳ ἀνεσκάφη ἰσχάτως τάφος, περιέχων μέγαν πλοῦτον ἀρχαίων σκευῶν, ἤτοι τεσσαράκοντα περίπου πήλινα ἀγγεῖα κάλλιστα καὶ ποικιλώτατα, εἴκοσι μεγάλα περιττῶς κεκοσμημένα χαλκᾶ, πέντε ἀργυρᾶ ἀγγεῖα, πολλὰ χρυσᾶ, καὶ ὑάλινα καὶ δαπέδινα ἀντικείμενα, ὅπλα χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ, τροχοὶ ἅρματος, χαλινοὶ καὶ φάλαρα, καὶ ἀσπὶς ἀρίστης διατηρήσεως. Ἐν τῶν πηλίνων ἀγγείων ἔχει μακρὰν τυρρηνικὴν ἐπιγραφήν, τινὰ δ' ἄλλα ἀναγλύφους παραστάσεις.

— Γενομένων ἀνασκαφῶν ἐντολῇ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ἐν Σερσὲλ τῆς Ἀλγερίας πρὸς εὕρεσιν Ῥωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων, ἀνεκαλύφθησαν δύο ὡραῖα ψηφοθετήματα καὶ ἄγαλμα τοῦ Διονύσου, ἔχον προσκείμεναν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ πάνθηρα.

— Ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος μηνὸς ὁ διάσημος Γερμανὸς μυθιστοριοτράφος Γουστάβος Φράϋταγ ἐώρτασε τὴν ἑβδομηκοστὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεώς του. Εἰ καὶ ἀπαστέργων τὸν ἐπιδεικτικὸν πανηγυρισμὸν ταύτης ἀπέφυγε νὰ δεχθῇ κατ' οἶκον τοὺς φίλους καὶ θαυμαστάς αὐτοῦ, ὅμως ἐξεδηλώθη ὁμοθύμως ἡ ἀγάπη καὶ τὸ σέβας τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν προσφιλῆ συγγραφέα τοῦ «Δοῦναι καὶ λαβεῖν» καὶ τῶν «Προπατόρων». Ἀπανταχόθεν ἐστάλησαν συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν ἐν τῇ πολίχνῃ Σειβλέβεν παρὰ τὴν Γάνδαν οἰκοῦντα μυθιστοριογράφον. Αὐτὸς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια συνεχάρησαν αὐτῷ, τοῦ αὐτοκράτορος προσθέντος μάλιστα, ὅτι ἡ εἰκὼν τοῦ ποιητοῦ θὰ ἀναρτηθῇ ἐν τῇ ἐθνικῇ πινακοθήκῃ.

— Προσκλήσει τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τῆς Αὐστρίας συνῆλθον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς τούτου ἐν Βιέννῃ πολλοὶ αὐστριακοὶ διδάσκαλοι, ἐντολὴν ἔχοντες νὰ ἀναθεωρήσωσι τοὺς κειμένους νόμους περὶ προγράμματος καὶ κανονισμοῦ τῶν διδασκαλείων, καὶ νὰ ἐπεξεργασθῶσι σχέδιον συστάσεως διδασκαλείου πρὸς κρείσσονα καταρτισμὸν τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ δημοδιδασκάλων καὶ διδασκαλείου πρὸς μόρφωσιν διδασκάλων τῶν ἀστικῶν σχολείων.

— Ἐν τῇ πόλει Αὐγούστῃ (Aosta) (βράθυ περίεργον μνημεῖον τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας Βίκτωρος Ἐμμανουήλ. Ὁ θανὼν βασιλεὺς ἐθήρευε κατὰ προτίμησιν εἰς τὰ πέριξ τῆς Αὐγούστης, ὅτι ὁ καὶ ἀπεκονίζεται ἐν τῷ εἰς μνήμην αὐτοῦ στηθέντι ἀγάλματι ὡς θηρευτής, φέρων ἐνδυμασίαν ὀρεινοῦ καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ κραταιὸν κυνηγετικὸν ὅπλον. Παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἀετός, ἀναπεπταμένας ἔχων τὰς πτέρυγας κρατεῖ διὰ τῶν ὀνύχων τὸ οἰκόσημον τῆς Σαβαυδικῆς οἰκογενείας. Ὁ ἀνδριὰς ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ ἐκ Μεδιολάνου καλλιτέχνου Ἀντωνίου Ταρτόνε.

— Πλήρης ἡμερῶν ἀπέθανεν ὁ ἐπιφανὴς Γερμανὸς ἱστοριογράφος καὶ πολιτευτὴς Μὰξ Δοῦνκερ (Max Duncker). Υἱὸς μεγάλου βιβλιοπώλου, ἐγεννήθη ἐν Βερολίνῳ τῷ 1812, ἐσπούδασε δ' ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἐν Βιέννῃ μέχρι τοῦ 1834, ὅτε συνελήφθη ὡς μετασχὼν δημοκρατικῆς τινος στάσεως καὶ κατεδικάσθη εἰς ἑξαετῆ εἱρκτήν. Ἀλλ' ἀπανεμηθείσης αὐτῷ χάριτος μετὰ βραχὺν χρόνον, ἐπεδόθη εἰς ἱστορικὰς μελέτας καὶ ἐν ἔτει 1839 διωρίσθη καθηγητὴς τῆς ἱστορίας τοῦ ἐν Χάλλῃ Πανεπιστημίου. Κατὰ τὸ ἔτος 1848 ἀπεδύθη εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον καὶ ἐκλεχθεὶς βουλευτὴς ἐν τῇ πρωσικῇ βουλῇ ἐτάχθη ἔκτοτε εἰς τὸ συντηρητικὸν κόμμα. Ἐν ἔτει 1860 ἐξέδωκεν ἐν Βερολίνῳ σύγγραμμα περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Γερμανῶν, μετὰ τοῦτο δὲ πολλὰ ἕτερα ἱστορικὰ καὶ πολιτικὰ ἔργα, εἰς ἃ ἐκ κρίσεις τῆς μεταρρυθμίσεως» τὰ «ἔγγραφα πρὸς διαφώτισιν τῆς ἱστορίας τοῦ Γερμανικοῦ κοινοβουλίου», «Τέσσαρες μῆνες ἐξωτερικῆς πολιτικῆς» κλπ. Ἀλλὰ τὸ γνωστότατον καὶ σπουδαιότατον τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ εἶναι ἡ πολύτομος Ἱστορία τοῦ ἀρχαίου κόσμου (Geschichte des Alterthums) πολλάκις ἐκδοθὲν καὶ εἰς πολλὰς μεταφρασθὲν γλώσσας, ἔργον ἔχον ἀληθῶς, διακρινόμενον διὰ τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἐντέλειαν αὐτοῦ.

— Ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 87 ἐτῶν ὁ διάσημος μαυσωλοῦργος Φράντς Λίστ, οὗ παγκόσμιος ἦτο ἡ φήμη ὡς ἀπαραμίλλου κλειδοκυμβαλιστοῦ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Περὶ Ἁρμονίας. Θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ πραγματεία ὑπὸ Δ. Ῥαδοθεάτου. Ἐν Κερκύρᾳ, ἐκ τοῦ συνογραφείου «ὁ Κοραῆς» Ι. Ναχαμούλη. 1886. Μέγα 8ον, σελ. 164. Τιμᾶται φρ. 5.

Ὁ Ἀγωνιστὴς τοῦ 1821 ὑπὸ Σπυρίδωνος Κ. Παγκάλη. Ἐν Ἀθήναις. 1886. 8ον, σελ. 17. Τιμᾶται λεπ. 10.

Ἰωνικαὶ Νύκτες. Συλλογὴ ποιημάτων—περιγραφῶν ἀνατολικῶν σκηνῶν καὶ ἠθίμων—διηγημάτων καὶ ἀγροτικῶν εἰκόνων ὑπὸ Δημητρίου Σεάη. Μέρος πρῶτον. Ποιήματα. Τεῦχος Α'. (Φθινοπωρινὰ Σύνεφα—Λευκάνθεμα.—Πρῶτοι Σπινθῆρες.) Ἀθήνησι, 1886. 16ον, σελ. 64.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 18 Ἰουλίου.

Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἀπῆλθον εἰς Θεσσαλίαν διὰ θαλάσσης οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Ι. Δημοπούλου καὶ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ὑπηρεσίας. Οἱ μαθηταὶ μετέβησαν εἰς τὴν ὁροθετικὴν γραμμήν, ἣν θέλουσι διατρέξει καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐτῆς. Ἡ στρατιωτικὴ αὕτη ἐκδρομὴ θέλει διαρκέσει περὶ τὸν ἕνα μῆνα.

— Ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν συνταγματαρχῶν κκ. Θ. Μάνου καὶ Γ. Μαυρομιχάλη, μελῶν τῆς μεθοριακῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τῶν ἀνθυπολοχαγῶν κκ. Κούτζη καὶ Σιγούρη ἀνεχώρησε τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην εἰς τὰ σύνορα πρὸς ἐπιτοπίους ἀνακρίσεις, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς Κούτρας. Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ παραμείνῃ ἐν τοῖς συνόροις περὶ τὸν ἕνα μῆνα.

— Ἐδημοσιεύθη Β. διάταγμα περὶ ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ μετὰ τῶν τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἠπειρωθεσσαλικῆς, Βιομηχανικῆς καὶ Κωνσταντινουπόλεως συνομολογηθέντος ἐκ φράγκων 19,000,000 δανείου. Τὰ γραμμάτια ταῦτα, ἅτινα θὰ εἶνε ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ συνταγμένα, φέρουσι προσηρτημένα καὶ τοκομερίδια, ἰσάριθμα πρὸς τὰς δόσεις τοῦ τόκου. Ὁ τόκος τῶν γραμματίων εἶνε 8 τοῖς ο/ο ἐτησίως, ἡ διάρκεια δ' αὐτῶν διετής.

— Αἱ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον εἰσπράξεις τοῦ τελωνείου Πειραιῶς θὰ ὑπερβῶσι κατὰ πολὺ τὰς εἰσπράξεις τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἤδη αἱ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ μηνὸς μέχρι τῆς 20 εἰσπράξεις ἐφθασαν τὰς εἰσπράξεις ὁλοκλήρου τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1885.

— Αἱ εἰσπράξεις τοῦ τελωνείου Πατρῶν ἀνῆλθον τὸν Ἰούνιον εἰς δραχ. 182,368 ἀντὶ δραχ. 158,980 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους.

— Προσεχῶς παραδοθήσονται εἰς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ περατωθεῖσαι αἱ σιδηροδρομικαὶ διακλαδώσεις τῶν σιδηροδρόμων Πελοποννήσου, ἀπὸ Κιάτου εἰς Ξυλόκαστρον καὶ Καμάρι μήκους 24 χιλιομέτρων, καὶ ἀπὸ Ἄργους εἰς Μύλους, μήκους 10 χιλιομέτρων. Παραδιδομένων εἰς κοινὴν χρῆσιν καὶ τῶν 31 τούτων σιδηροδρομικῶν χιλιομέτρων, ἐν Ἑλλάδι θὰ λειτουργῇ σύμπλεγμα σιδηροδρομικὸν ἐν ὅλῳ 510 περίπου χιλιομέτρων.

— Ἡ ἐπιτροπὴ ἡ μέλλουσα νὰ παραλάβῃ τὰς σιδηροδρομικὰς ταύτας γραμμὰς ἀναχωρεῖ πρὸς παραλαβὴν αὐτῶν τὸ Σάββατον. Καὶ αὐθημερὸν μὲν ὀλίγοι παραλάβουσι τὸ ἀπὸ Μύλων εἰς Ἄργος τμῆμα, τὴν Κυριακὴν δὲ τὸ ἀπὸ Κιάτου εἰς Καμάρι.

— Ὁ Γάλλος ἀρχιμηχανικὸς κ. Γκοτλὰν ὑπέβαλεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκτενῆ μελέτην περὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμου ἀπὸ Μύλων εἰς Καλάμας διὰ Τριπόλεως. Ἡ γραμμὴ αὕτη θὰ ἔχῃ μῆκος 185 χιλιομέτρων, θὰ ἀπαιτήσῃ δὲ ἡ κατασκευὴ αὐτῆς δαπάνην 21,000,000 φράγκων.

— Τὸ ἐκ τοῦ χαρτοσήμου καθαρὸν ἔσοδον τοῦ κράτους κατὰ τὴν ἀ τριμηνίαν ἦ. ἔ. ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 1,122,537,61.

— Ἡ Κυβέρνησις ἐδωρήσατο εἰς τὴν ἀμερικανικὴν κυβέρνησιν ἐκτεταμένον γήπεδον παρὰ τὴν Μονὴν τῶν Ἀσωμάτων καὶ τὴν Ἀγγλικὴν Σχολὴν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ καταστήματος τῆς ἐν Ἀθήναις ἀμερικανικῆς Σχολῆς.

— Κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ προσεχοῦς Αὐγούστου ἡ ἐν Μασσαλίᾳ ἑδρεύουσα γαλλικὴ ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία Φραισινὲ συνιστᾷ ἑβδομαδιαίαν γραμμὴν μεταξὺ Μασσαλίας, Πατρῶν, Κατακώλου καὶ Καλαμῶν καὶ τανάπαλιν.

— Χάρις εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν ξηρασίαν καὶ τὸν ἔκτακτον καύσωνα ἡ ἀποξήρανσις τοῦ σταριδοκάρπου προβαίνει αἰσίως. Ἂν ὁ αὐτὸς ἐξακολουθήσῃ καιρὸς ἕως τέλους, ἡ ποιότης ἔσται ἀρίστη, ἡ δὲ ποσότης ἀνωτέρα τῆς περυσινῆς.

— Ὁ ἐκ Καΐρου ἀφικόμενος ἐνταῦθα ὁμογενὴς κ. Δ. Δρακάτος ἐδωρήσατο 120 μετοχὰς τοῦ πατριωτικοῦ δανείου εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ συλλόγου «Παρνασσοῦς» πρὸς ἀρωγὴν τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν φονευθέντων καὶ πληγωθέντων στρατιωτῶν.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη τὸ 16ον καὶ 17ον φυλλάδιον εἰς ἓν τεῦχος ὁμοῦ. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΑΘΗΝΑΙ. Μέγα φωτογραφικὸν πανόραμα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν πέριξ, μετὰ τῆς Ἀκροπόλεως, τοῦ Θησείου καὶ τοῦ λόφου τοῦ Φιλοπάππου, μήκους 1 μ. 65, πλάτους 0,24, ἐπὶ χαρτονίου μετὰ ὡραίου περιθλίματος. Δραχ. 20. Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενον δρ. 21.

Ὅμοιον πανόραμα τῶν Ἀθηνῶν, εἰς σχῆμα μικρότερον, μήκους 1,20, πλάτους 0,20 μετὰ ὁμοίου περιθλίματος, δραχ. 15. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 16.

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ. Μέγα φωτογραφικὸν πανόραμα τῆς πόλεως μετὰ τοῦ λιμένος, καὶ τῶν λιμενίσκων Ζέας καὶ Μουνυχίας, μήκους 1 μ. 65, πλάτους 0,24, ἐπὶ χαρτονίου μετὰ ὡραίου περιθλίματος. Δραχ. 20. Ταχυδρ. ἀποστελλόμεναν δραχ. 21.

ΕΝΘΥΜΗΜΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ. Λεύκωμα περιέχον ἀποψιν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ φωτογραφικὰ ἀπεικονίσματα τῆς Ἀκροπόλεως εἰς δύο διαφόρους ἀπόψεις, τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Ἐρεχθείου, τῶν Καρυατίδων, τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τῶν θεάτρων τοῦ Διονύσου καὶ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τῶν στύλων τοῦ Ὀλυμπιείου, τοῦ Θησείου καὶ τοῦ Ὡρολογίου τοῦ Κυρρήστου, ἐν ὅλῳ 12 εἰκόνας, ἐπικολλημένας ἐπὶ χαρτονίου. Δεδεμένον καλῶς. Δραχ. 12. Μετὰ ταχυδρομ. τελῶν δραχ. 12.50

Εἰκόνες φωτογραφικαὶ μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, μεγέθους 0,25×0,15. Ἀκρόπολις, εἰς τέσσαρας διαφόρους ἀπόψεις.—Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν. — Παρθενὼν εἰς τρεῖς διαφόρους ἀπόψεις. — Προπύλαια. — Ἐρεχθεῖον. — Ναὸς Ἀπτέρου Νίκης. — Καρυάτιδες. — Ἄρειος Πάγος.—Ἀνάγλυφα τοῦ Θεάτρου τοῦ Διονύσου.—Θησεῖον. — Στύλοι Ὀλυμπιείου.—Ὡρολόγιον Κυρρήστου.—Ναὸς Σουνιάδος Ἀθηνᾶς. Ἑκάστη εἰκὼν χωριστὰ δρ. 1,50. Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Αἱ αὐταὶ εἰκόνες εἰς σχῆμα μεγαλείτερον, μεγέθους 0,34×0,25 πωλοῦνται ἑκάστη ἀντὶ δραχ. 2,50, ἀποστέλλονται δὲ ἐλεύθεραι ταχυδρ. τελῶν.

Εἰκόνες φωτογραφικαὶ τῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Πολυτεχνείου, μεγέθους 0,34 0,×.25. Ἑκάστη δραχ. 2,50. Ἀποστέλλονται ἐλεύθ. ταχυδρομ. τελῶν.

Εἰκόνες λιθογραφικαὶ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης, καὶ τῶν ἀγωνιστῶν Ὑψηλάντου, Καποδιστρίου, Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, Κυριακούλη, Μάρκου Βότσαρη, Κανάρη καὶ Ἀνδρούτσου, καὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν Χ. Τρικούπη καὶ Θ. Δηλιγιάνη. Μεγέθους 0,55×0,43. Τιμᾶται ἑκάστη δραχ. 1,50.—Πᾶσα παραγγελία τῶν εἰκόνων τούτων, μιᾶς ἢ καὶ πλειοτέρων ὁμοῦ, ταχυδρομικῶς ἀποστελλομένων, ἐπιβαρύνεται καὶ μὲ ταχυδρομικὰ τέλη λεπτῶν 50.

ΑΔΑΗΔΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Π. Α. Ἀστραχάν· Ἐλήφθησαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα. Τὰς ζητηθείσας εἰκόνας καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Κ. Κ. Πυρέζαν· Ἐνηργήσαμεν συμφώνως τῇ ἡμετέρᾳ παραγγελίᾳ.—κ. Α. Δ. Σύρον. Δὲν ἐλήφθη ἡ ἐπιστολὴ ὑμῶν. Τὸ περὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας εἶνε ἔργον τοῦ κ. Σάθα. Τιμᾶται δραχ. 10. Ὑπάρχει καὶ παράρτημα αὐτοῦ τιμώμενον δραχ. 5.—κ. Κ. Μ. Χανία. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—*Περιέργως.* Ὑψηλότατον πάντων κτίριον εἶνε ἡ μητρόπολις τῆς Κολωνίας, ἔχουσα ὕψος 159 μέτρων· μετ' αὐτὴν ἡ ἐν Ῥουὲν ἐκκλησία τῆς Παναγίας ὕψους 151 μέτρων καὶ ἡ ἐν Ἀμβούργῳ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Νικολάου ὕψους 144 μέτρων.—*Φιλομούσῳ.* Πεζὰ μάλιστα, ποιήματα ὄχι.—κ. Χ. Π. Τ. Πρέβεζαν. Θέλομεν συμμορφωθῆ τῇ παραγγελίᾳ σας.—κ. Α. Μ. Κ. Βιέννην. Τοιαῦται στατιστικαὶ πληροφορίαι εἶνε διὰ τὴν Ἑλλάδα πολυτέλειαι, τὴν ὁποίαν ἀγνοοῦμεν ἂν ποτὲ θὰ ἀποκτήσῃ, ἂν κρίνωμεν ἐκ τῆς ἀδιαφορίας, ἣν δεικνύουσι πάντες πρὸς τὰς τοιαύτας ἐργασίας. Ἡ σημασία τῆς στατιστικῆς δὲν ἐνοήθη δυσευχῶς ἀκόμη παντάπασι παρ' ἡμῖν. — Κυρίαν Α. Γ. Κ. Πάτρας, καὶ κκ. Ν. Κ. Π. καὶ Ν. Α. Οἰ. Κωνσταντινούπολιν, Σ. Ι. Μ. Κέρκυραν, Δ. Μ. Πάτρας, Γ. Π. Γεράκι τῆς Σπάρτης, καὶ Σ. Μ. Θ. Λευκωσίαν. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.— κ. Α. Κ. Πύργον. Τὸ λάθος ἐγένετο διότι εἴχετε σημειώσει ἀριθμοὺς δελτίου. Ἀπεστάλησαν ἄλλα ἀντὶ τῶν ἐπισταφέντων. Καὶ ἰδιαιτέρως ἐγράψαμεν ὑμῖν. — *Ἀπορεῖται.* Τοῦτο σᾶς τὸ ἐξηγεῖ· "Οσον περισσότερον μεγαλύνεται ὁ ἄνθρωπος, τόσον εὐρυτέραν ἐπιφάνειαν παρέχει εἰς τὰς κατ' αὐτοῦ προσβολὰς ἐκ τῶν ἔξω. —κ. Η. Π. Η. Ταγανρὸγ. Τὰ ζητηθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν τῷ κ. Η. Μ. Εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιστολὴν ἀπαντῶμεν ταχυδρομικῶς.—κ. Π. Δ. Π. Λεμησσόν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ἀλλὰ θὰ ἐπροτείνομεν Κυπριακά, ἅτινα ἐνδιαφέρουσι πολὺ περισσότερον ἡμᾶς. Θέματα ὑπάρχουσι πλεῖστα.—κ. Ν' Μωάμεθ σημαίνει τὸν ὑπερύμνητον, αὐτὴ δὲ ἡ ἐφορὰ προσαγγέλλει μᾶλλον πάσης ἄλλης τῷ ἀραβικῷ ὀνόματι τοῦ προφήτου τῶν Μουσουλμάνων. Μεχεμὲτ εἶνε τουρκικὴ παραφθορὰ τοῦ ἀραβικοῦ Μωάμεθ, τὸ δὲ Mahomed εἶνε ἄλλη παραφθορά.—κ. Φ. Μ. Π. Λονδῖνον. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἐπιστολήν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Κ. Τ. Τρίκκαλα. Σᾶς

εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εὐμενῆ προθυμίαν. Ταχυδρομικῶς ἀπεστάλησαν ὑμῖν.—κ. Δ. Ι. Χ. Ἀγρίνιον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ καὶ ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα. Ἡ βραδύτης προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι βραδέως ἐλήφθη καὶ ἡ συστημένη ὑμῶν ἐπιστολή.—κ. Π. Θ. Τρίπολιν. Ἀπεστάλη καὶ δεύτερον, ἀφοῦ δὲν ἐλήφθη τὸ πρῶτον.—*Ἀγνώστῳ κυρίᾳ.* Αἱ ἀνὰ χεῖρας ὑπὸ τῶν κυριῶν κρατούμεναι ἀνθοδέσμαι καὶ αἱ κοσμοῦσαι τὰς τραπέζας κατασκευάζονται νῦν μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας καὶ τέχνης ἐκ πολυπληθῶν ποικίλων καὶ πολυχρώμων φύλλων, χόρτων καὶ ἀνθέων. Ἡ ἀξία αὐτῶν κυρίως συνίσταται εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν διάταξιν τῶν χρωμάτων καὶ εἰς τὸν καταρτισμὸν εὐμόρφου συμπλέγματος. Πολλοὶ τῶν διασήμων καλλιτεχνῶν δὲν ἀπηξίωσαν νὰ κατασκευάσωσι πρότυπα τοιούτων ἀνθοδεσμῶν, εἰς ἃς προσθέτουσι λαμπρότητα καὶ ζωὴν ἐπιτηδείως *παρεντεθειμένα ἔντομα ποικιλόχρωμα* καὶ μικκίλα πτηνὰ τεταριχευμένα. Περιφημοτάτη πασῶν εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ θανόντος ἐπιφανοῦς ζωγράφου Μάκαρ φιλοτεχνηθεῖσα, ἧς ἀπαραλλάκτους κατασκευάζουσι πολλὰ ἀνθοπωλεῖα τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Γερμανίας καὶ ἐκπέμπουσιν ἐν κιβωτίοις εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, πωλουμένας ἀπὸ 20 μέχρι 50 δραχμῶν. Αἱ ἀνθοδέσμαι αὗται, ἐντεθειμέναι ἐν κομψοῖς δοχείοις ἐκ σιδηρολίθου, ἔχουσιν ὕψος 1 καὶ 1 καὶ ἡμίσεος μέτρου, ἀποτελοῦνται δ' ἐκ φύλλων φοίνικος τῶν βραζιλιανῶν δασῶν, ἐκ βρύου τῶν ἑλῶν τοῦ Μισσισιπῆ, ἐκ τῆς ἀργυχρόου πόας τῶν παμπᾶς, ἐκ χόρτων τοῦ Νείλου, ἐκ φύλλων βεγωνίας, ἐκ πτερῶν ταὼ, ἐξ ἑνὸς κολιβρίου κλπ.— κ. Ζ. Ο. Βερδιάνσκαν Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εὐμενῆ προθυμίαν.—κ. Δ. Κ. Βουκουρέστιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. Τὸ ἀντίτιμον, φρ. 4,00, εὐαρεστήθητε νὰ πληρώσητε τῷ αὐτόθι κ. Ν.Κ.—κκ. Λ. Μ. Βῶλον καὶ Χ. Π. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. Ἰδιαιτέρως δ' ἀπηντήσαμεν ὑμῖν. — κ. Ξ. Γ. Berlitz. Ἡ ἔλλειψις εἶνε ὅλως τυχαία. Ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ σημειούμενα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ τόμου, ὡς καὶ ἀντίτυπον τοῦ «Ὑπὲρ Πατρίδος». Ἐλήφθη δὲ εἰς σημείωσιν καὶ ἡ περὶ τῆς «Ἑλλάδος» παραγγελία ὑμῶν, καὶ θέλουσιν ἀποσταλῆ ὑμῖν τὰ 2 φυλλάδια.—κ. Γ. Π. Ὀδησσόν. Τὸ ζητηθὲν φύλλον *ἀπεστάλη τῷ* κ. Β Α.—κ. Α. Μ. Δ. Λεβόρνον. Ἐτησία συνδρομὴ τοῦ «Ῥωμηοῦ» δρ. 15. Δυνάμεθα νὰ ἀναλάβωμεν ἡμεῖς τὴν ἀποστολήν.— κ. Ν. Κ. Σμύρνην. Τὴν ἐπιστολὴν ἐλάβομεν· τὸ ἀντίτιμον τῶν παραγγελθέντων ὄχι. Ἐκ τούτου ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀποστολῆς.— κ. Μ. Π. Λάρισσαν. Παρακαλεῖσθε νὰ μᾶς σημειώσητε ἂν εἶνε ἀριθμοὶ τοῦ δελτίου ἢ τοῦ φύλλου τῆς «Ἑστίας.»

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα μετ' εἰκονογραφιῶν

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΝΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Σειρὰ βιβλίων διὰ παιδία ἐκδιδομένων κατὰ τύχην περιοδικῶς

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Μόνης τῆς «Διαπλάσεως»	*Φρ.*	*5.—*
Μόνης τῆς Βιβλιοθήκης	»	*2.80*
«Διαπλάσεως» καὶ Βιβλιοθήκης	»	*7.50*

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Μόνης τῆς «Διαπλάσεως»	*Φρ.*	*6.—*
Μόνης τῆς Βιβλιοθήκης	»	*3.50*
«Διαπλάσεως» καὶ Βιβλιοθήκης	»	*9.—*

Ἡ συνδρομὴ ἄρχεται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου

Συνδρομηταὶ εἰς ἀμφότερα ἐγγράφονται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας».

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.—Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενα δρ. 5,50

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

25 Ἰουλίου 1886

Ἀξία τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	336.50
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	348.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	431.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	348.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	271.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	262.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	172.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	234.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	88.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	438.50
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4015.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	57.50
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	58.50
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειρωτοσαλίας.. »	167.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	74.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.. »	276.—
Ἑταιρία Φωταερίου..... »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως....	29.60
» Σῆμην.....	29.45
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	117.50
» Τραπεζικὸν Σῆμην	
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον.....	23.45
Λίρα ὀθωμανικὴ.....	26.70

ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΔΥΝΑΣΤΩΝ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

ΥΠΟ

ΠΑΥΛΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ

Ἀποτελεῖται ἐκ τυπογραφικῶν φύλλων δέκα εἰς μικρὸν 4ον μετὰ ἑνδεκα λιθογραφικῶν πινάκων, περιλαμβανόντων περὶ τὰ 150 ἀπεικονίσματα νομισμάτων. Ἐκδοθήσεται κατὰ μῆνα Αὔγουστον.

Τιμᾶται ἐν Ἑλλάδι δραχμῶν 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φράγκων χρυσῶν 10.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς *ΕΣΤΙΑΣ*, ἐν Ἀθήναις, (Ὁδὸς Σταδίου).

M. MINGHETTI

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

ΚΑΙ Η ΤΟΥΤΩΝ

ΕΠΕΜΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Ἐκ τοῦ ΙΤΑΛΙΚΟΥ ὑπὸ Γ. ΜΙΚΟΝΙΟΥ,

διδάκτορος τῆς νομικῆς.

Ἀντὶ τῆς ἀρχικῆς τιμῆς δραχ. 8 μόνον δρ. 4.

Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 4,50.

Πωλεῖται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας»

Χάρτης τῆς νήσου Τῦρος. Ἀντίτυπα αὐτοῦ ἐπὶ καλοῦ χάρτου πωλοῦνται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ 1 δραχμῆς.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—508.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 501.—2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'.—ΑΡΙΘ. 553

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΙΠΩΝ.—ΧΑΛΚΗ.

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ Διήγημα Α. Πούσκιν.—Μεταφρ. ἐκ τοῦ ρωσσικοῦ.

ΤΙ ΕΙΝΕ Η ΕΥΤΥΧΙΑ;

$30,000 ΔΟΛΛΑΡΙΑ, Διήγημα.

Η ΑΝΑΣΣΑ. (Ἐκ τοῦ συγγράμματος «Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου»).

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ, ποίημα ὑπὸ Γεωργίου Δρυσίνη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν ταῖς ἐνεργουμέναις ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφαῖς ἀνευρέθη Ἀφροδίτη φυσικοῦ μεγέθους ἐλλιπὴς τοὺς πόδας, παρεμφερὴς ἐν πολλοῖς τῇ τοῦ Λούβρου. *Γενέτειρα* καλουμένη, φέρει χιτῶνα διαφανῆ καὶ ἱμάτιον, εἶνε δὲ λίαν ἐπιμελὴς ἀπόπλασις ἑλληνικοῦ ἔργου. Ἀνευρέθησαν ἐπίσης ἄγαλμα Ὑγιείας φυσικοῦ μεγέθους, ἀκέφαλον, τέχνης ἀρίστης, καὶ ἕτερον Ἀθηνᾶς μετρίου μεγέθους, ἀκέφαλον καὶ τοῦτο.

— Αἱ περὶ Ἑλλάδος ἀλληλογραφίαι πρὸς τὸν γαλλικὸν «Χρόνον» ὑπὸ τοῦ κ. Bourde ἐντεῦθεν ἀποσταλεῖσαι, συλλεγεῖσαι ἐτυπώθησαν εἰς ἓν τεῦχος ἐν Μασσαλίᾳ. Ἐκ τῶν ἀντιτύπων τοῦ βιβλίου 1,500 ἀποστέλλονται ἐνταῦθα, ἵνα πωληθῶσιν ὑπὲρ τῶν τραυματιῶν τῶν τελευταίων κατὰ τὰ σύνορα συμπλοκῶν.

— Διῆλθεν ἐντεῦθεν ὁ κ. Ἡ. Βασιάδης, πρόεδρος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἐπανερχόμενος ἐκ περιοδείας ἐν Εὐρώπῃ, ἔνθα εἶχε μεταβῇ ἵνα καὶ αὐτοπροσώπως ἐνεργήσῃ παρὰ πολλοῖς τῶν ἀλλοδαπῶν λογίων καὶ ἐπιστημόνων ὅπως μετάσχωσι τοῦ μετ' ὀλίγον συγκροτηθησομένου φιλολογικοῦ συνεδρίου, ὅπερ διοργάνωσε ὁ Ἑλληνικὸς Σύλλογος. Αἱ ἐνέργειαι δὲ αὗται τοῦ κ. Βασιάδη ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, πολλῶν Εὐρωπαίων λογίων δηλωσάντων ὅτι θέλουσι κατέλθει εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα μετάσχωσιν αὐτοῦ. Οὕτω κατ' ἀσφαλεῖς πληροφορίας πολλὰ τῆς Εὐρώπης πανεπιστήμια ἀποστέλλουσιν ἰδίους ἀντιπροσώπους, καί τινες δὲ Κυβερνήσεις ἀπεφάσισαν νὰ ἀντιπροσωπευθῶσιν. Ἡ αὐστριακὴ Κυβέρνησις ἀποστέλλει τὸν ἐν Graz καθηγητὴν κ. Gustav Meyer, τὸ ἐν Μονάχῳ πανεπιστήμιον τὸν ὑφηγητὴν κ. Sittle, ἡ πρωσικὴ κυβέρνησις τὸν ἐν Kiel καθηγητὴν κ. Blass, γνωστὸν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ διὰ τὰς περὶ τῆς προφορᾶς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης συγγραφάς του, τὸ ἐπὶ τῆς παιδείας γαλλικὸν ὑπουργεῖον τὸν ἐν τῇ Σορβόννῃ Ἕλληνα ὑφηγητὴν κ. Ι. Ψυχάρην καὶ ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις τὸν καθηγητὴν κ. Newton· πρὸς τούτοις ἀνεχώρησαν ἤδη κατερχόμενοι εἰς Κων/πολιν, ὅπως παρακαθήσῃ ἐν τῷ συνεδρίῳ ὁ τοῦ ἐν Βερολίνῳ πανεπιστημίου καθηγητὴς τῆς Γεωγραφίας καὶ ἐθνογραφίας κ. Κεῖπερτ, ἐκλήθη δὲ καὶ τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον.

— Ὁ κ. Thorin ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν περιγραφῆς τῶν ἐν Μυρίνῃ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας γενομένων ἀνασκαφῶν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς σχολῆς ἀπὸ τοῦ 1880 μέχρι τοῦ 1882. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο θὰ ἀποτελῆται ἐκ δύο τόμων, ὧν ὁ εἷς θὰ περιέχῃ τὸ κείμενον μετ' εἰκόνων, ὁ δ' ἕτερος πεντήκοντα δύο πίνακας καὶ ἕνα χάρτην. Ἡ τιμὴ τῆς συνδρομῆς ὡρίσθη 100 δρ.

— Τὸ συμβούλιον τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἀμερικῆς, ὅπερ διὰ τῆς ἐνταῦθα ἀμερικανικῆς σχολῆς εἶχεν ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς ἐν Ἄσσῳ, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιχειρήσῃ ὅμοιον ἔργον ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι, πιθανῶς ἐν Τάραντι. Τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀνασκαφῶν ἀνέθηκε τῷ κ. Joseph Thacker Clarke, συνέλεξε δὲ δι' ἐράνου διακοσίας περίπου δολλάρια πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

— Ἐν συνεδριάσει τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν ὑπεβλήθη ἔκθεσις περὶ τῶν ἐν Σουσιανῇ τῇ ἀρχαίᾳ Περσίᾳ γενομένων ἀνασκαφῶν ὑπὸ Γάλλων. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξηρευνήθησαν ἐδίως τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος· πλὴν τούτων δὲ ἀνεσκάφησαν καὶ τὰ θεμέλια τοῦ ἀνακτόρου, ὅπερ κτισθὲν ὑπὸ Δαρείου ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρὸς πρὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀρταξέρξου. Τὸ περιεργότατον τῶν εὑρημάτων εἶναι διάζωστ μα ἔχον ἀναγλύφους παραστάσεις ἐγχρώμους δώδεκα μισθοφόρων, ὧν αἱ ἀπεικονίσεις συνδυαζόμεναι πρὸς περιγραφὰς τοῦ Ἡροδότου, πείθουσιν ὅτι εἶναι ἐκ τῶν μυρίων Ἀθανάτων. Τὸ ὕψος τῶν ἀναγλύφων εἶναι 1 μ. 11, ἀπεικονίζονται δὲ κατὰ πρόσταφον καὶ τὰ γυμνὰ μέρη τοῦ σώματος εἶναι κεχρωματισμένα διὰ μέλανος χρώματος. Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι μέγα μέρος τῆς φάλαγγος τῶν Ἀθανάτων, ἂν μὴ πᾶσα ἡ φάλαγξ, ἀπετελεῖτο ἐκ μαύρων, ἀνηκόντων εἰς τὰς παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν οἰκούσας φυλάς. Ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν προσομοιάζει τῇ τῶν σημερινῶν Ἀράβων· φέρουσι δὲ πάντες χρυσᾶ φέλλια καὶ ἐνώτια.

— Κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας μετὰ δραστηριότητος γίνεται ἡ ἐκτύλιξις τῶν παπύρων τῆς συλλογῆς τοῦ ἀρχιδουκὸς Ῥαίνερ, ἥτις εὑρέθη περιέχουσα πολύτιμα κειμήλια τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἀσιατικῆς φιλολογίας, περὶ ὧν ἐπανειλημμένως ἐγράψαμεν. Ἐπισπεύδεται δ' ἡ μελέτη τῶν παπύρων, ὅπως ὑποβληθῶσι τὰ πορίσματα αὐτῆς εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον γενησομένην διεθνῆ σύνοδον τῶν Ἀσιανολόγων.

— Ἀρτίως ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις ὁ γνωστὸς σλαβολόγος Louis Leger τρίτον τόμον *Σλαβικῶν μελετῶν* (Etudes slaves), περιέχοντα πραγματείας περὶ οὐδενισμοῦ, περὶ Ἰωάννου Ζίσκα, περὶ βομβικῶν παραμυθίων, περὶ τῶν Σλάβων κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα κλπ.

— Ἡ ἕκτη διεθνὴς σύνοδος τῶν Ἀμερικανολόγων θὰ συνέλθῃ ἐν Τουρίνῳ ἀπὸ τῆς 15 μέχρι τῆς 20 Σεπτεμβρίου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας καὶ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρίγκηπος Ἀμεδαίου, δουκὸς τῆς Λιγούστης. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν θὰ ἀναγνωσθῶσι πραγματεῖαι καὶ θὰ γίνωσι συζητήσεις περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς, περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀμερικῆς πρὸ τοῦ Κολόμβου καὶ περὶ τῆς γεωλογίας τῆς Ἀμερικῆς. Κατὰ τὴν δευτέραν περὶ τῆς Ἀμερικανικῆς ἀρχαιολογίας, κατὰ τὴν τρίτην περὶ τῆς ἀνθρωπολογίας καὶ ἐθνολογίας τῆς Ἀμερικῆς. Κατὰ τὰς ἑπομένας ἡμέρας γενήσεται ἐκδρομὴ εἰς Γένουαν, ἧς ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ προσεκάλεσε τὴν σύνοδον, ὅπως ξενίσῃ αὐτήν.

— Ἡ ἐν Οὐασιγκτῶνι γερουσία ἀπεφάσισε νὰ πανηγυρίσῃ τὴν τετάρτην ἑκατονταετηρίδα τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Νέου Κόσμου διὰ τῆς ἱδρύσεως μνημείου τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου. Ὁ ἀνδριὰς θὰ ἀποκαλυφθῇ ἐν Οὐασιγκτῶνι τῇ 30/12 Ὀκτωβρίου 1892, κατ' ἀπόφασιν δὲ τῆς γερουσίας ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ ἀνατεθήσεται εἰς Ἰταλὸν καλλιτέχνην.

— Ἡ Γερμανικὴ κυβέρνησις ἠγόρασε τὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ Τσούκαρη ἐν Ῥώμῃ τοιχογραφίας, αἵτινες εἶναι ἔργα ὀνομαστῶν Γερμανῶν ζωγράφων, πρὸ πεντηκονταετίας περίπου ἀκμασάντων, ταῦ Κορνηλίου, τοῦ Ὀφερμπεκ, τοῦ Βέιτ καὶ τοῦ Σάμωδ. Ἀπεικονίζουσι δ' αὗται παραστάσεις ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰωσήφ. Λέγεται ὅτι ἡ Γερμανικὴ κυβέρνησις προτίθεται ἀποσπάσασα ἀπὸ τῶν τοίχων νὰ μετακομίσῃ εἰς Βερολῖνον τὰς ἀγορασθείσας εἰκόνας.

— Ὁ υἱὸς τοῦ Δάρβιν θὰ ἐκδώσῃ κατὰ τὸ προσεχὲς φθινόπωρον τὴν βιογραφίαν καὶ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ πατρός του. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ θὰ περιέχηται καὶ αὐτοβιογραφία ταῦ διασήμου φυσιοδίφου.

— Εἰσηγήσει ταῦ μεγάλου δουκὸς Βλαδιμήρου, προέδρου τῆς ἐν Πετρουπόλει Ἀκαδημίας τῶν καλῶν τεχνῶν, συνε-

τήθη ἐν Ῥώμῃ ρωσσικὴ σχολὴ τῶν τεχνῶν, κατὰ τὸ πρότυπον τῆς ἐν τῇ αὐτῇ πόλει γαλλικῆς. Ἡ διεύθυνσις τῆς σχολῆς ταύτης ἀνετέθη εἰς τὸν Ῥῶσσον ζωγράφον Βογολουμπώφ.

Ἐξεδόθησαν νέαι ἐφημερίδες ἐν Λαυρίῳ «τὸ Λαύρειον» δὶς τῆς ἑβδομάδος ἐκδιδομένη, ἐν Κερκύρᾳ «ἡ ἐφημερὶς τῶν εἰδήσεων», ἑβδομαδιαία, ἐν Ἑρμουπόλει ὁ «Πολίτης», ἑβδομαδιαία, καὶ ἄλλη ἐν Ζακύνθῳ ὁ «Ἐπόπτης.»

— Ἐξεδόθη τὸ 6 φυλλάδιον τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀριστ. Χαροκόπου ἐκδιδομένου παιδαγωγικοῦ συγγράμματος «ὁ Παιδαγωγός,» δημοσιεύματος χρησιμωτάτου τοῖς Διδασκάλοις καὶ τοῖς περὶ τὴν δημοτικὴν ἡμῶν ἐκπαίδευσιν ἀσχολουμένοις.

— Ἐξεδόθη ἐν φυλλαδίῳ ἔκθεσις περὶ τῶν ἐγκαινίων τῆς διοχετεύσεως τῶν ὑδάτων τῆς πηγῆς «Καλακανᾶ» ἐν τῷ Νεοχωρίῳ Χίου, τῆς γενομένης τῇ φιλοτίμῳ χορηγίᾳ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ κ. Ἐμ. Ν. Πρασακάκη, καὶ ὁ λόγος ὃν ἐξεφώνησε τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων ὁ φιλόμουσος κ. Σκαρλάτος Δ. Μαγκανᾶς.

— Μετὰ τοῦ σημερινοῦ φύλλου τῆς «Ἑστίας» ἀποστέλλεται εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς κατάλογος τῶν ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ ἐνταῦθα Βιβλιοπωλείου Καρόλου Βίλμπερ ἐκδεδομένων βιβλίων, καὶ τῶν στερεοτύπων ἐκδόσεων τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων. Πάντα τὰ βιβλία ταῦτα δύναται νὰ προμηθεύῃ τοῖς συνδρομητοῖς ἡμῶν καὶ τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἐπὶ τῇ αὐτῇ τιμῇ. Πᾶσα αἴτησις δέον νὰ συνοδεύηται μὲ τὸ ἀντίτιμον τῶν παραγγελλομένων βιβλίων.

ΑΓΓΕΛΙΑ

Γεωγραφία πολιτικὴ νέα καὶ ἀρχαία τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας μετὰ γεωγραφικοῦ πίνακος τοῦ νομοῦ ὑπὸ Ἀντωνίου Μηλιαράκη. Ἐν Ἀθήναις. Βιβλιοπωλεῖον «Ἑστίας» 1886. Σχῆμα 8ον. Σελίδες α—ιζ' καὶ 1—302. Δρ. 5.

Δημοσιεύων τὴν ἑβδομάδα ταύτην τὸ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφὴν ἔργον, θεωρῶ ἀναγκαῖον, ἀναγγέλλων τὴν ἔκδοσιν, νὰ προσθέσω ὀλίγας λέξεις περὶ αὐτοῦ.

Ἐν πρώτοις μνημονεύω ὅτι πρὸ τῆς συντάξεως τῆς γεωγραφίας τοῦ νομοῦ διῆλθον πᾶσαν τὴν ἠπειρωτικὴν καὶ νησιωτικὴν χώραν αὐτοῦ ἐπὶ τρίμηνον, θεωρῶν τὴν περιοδείαν ἀπαραίτητον, πρακτικεύσιμον περὶ συγγραφῆς γεωγραφίας οἱασδήποτε ἑλληνικῆς χώρας, περὶ ἧς δὲν ἔγραφη ποτέ τι προηγουμένως· τοιοῦτος δὲ εἶνε, εἴπερ καὶ ἄλλος τις, ὁ προκείμενος νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

Ἐν τῇ συγγραφῇ ταύτῃ ἐπραγματεύθην κυρίως τὴν νέαν γεωγραφίαν τοῦ νομοῦ, ἀλλὰ δὲν παρέλιπον, ἅτε ἀνεπόσπαστον οὖσαν ἀπὸ τῆς νέας, νὰ παραθέσω ἐν συντομίᾳ καὶ ἐν ἰδίοις τμήμασι καὶ τὴν ἀρχαίαν.

Τὴν ὅλην συγγραφὴν διῃρεσα εἰς 7 μεγάλα τμήματα, ὧν τὸ πρῶτον περιλαμβάνει τὴν καθόλου γεωγραφικὴν περιγραφὴν τοῦ νομοῦ, ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ὅλον ἔργον, τὰ λοιπὰ δ' ἓξ τμήματα τὴν περιγραφὴν τῶν 6 ἐπαρχιῶν τοῦ νομοῦ, Ἄργους, Κορινθίας, Ὕδρας καὶ Τροιζηνίας, Σπετσῶν καὶ Ἐρμιονίδος, Ναυπλίας, Κυθήρων, καὶ πάντων τῶν δήμων εἰς οὓς αὗται ὑποδιαιροῦνται, ὧν τὰ ὀνόματα κατὰ τάξιν πληθυσμοῦ εἶνε: δῆμος Ἀργείων, Ναυπλιέων, Κορινθίων, Ὑδραίων, Σπετσῶν, Κρανιδίου, Κυθηρίων, Ποταμίων, Τροιζῆνος, Τρικάλων, Εὐρωστίνης, Σκυκῶνος, Στυμφαλίας, Φενεοῦ, Νεμέας, Μιδέας, Πελλήνης, Κλεωνῶν, Σολυγείας, Αὐρικείας, Ἀλέας, Περαχώρας, Μυκηνῶν, Ὑσιῶν, Προσυμναίων, Μεθάνων, Ἐρμιόνης, Ἐπιδαυρίων, Διδύμων, Δρυόπης, Λήμνης, Μινύας.

Ἡ περιγραφὴ μιᾶς ἑκάστης τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ νομοῦ σύγκειται ἐκ γενικῆς περιγραφῆς τῆς ὅλης ἐπαρχίας καὶ ἐξ ἰδικῆς ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν δήμων.

Τὴν διαίρεσιν ταύτην ἀπεδέχθην ἅτε παρέχουσαν κατὰ τὴν κρίσιν μου πληρεστέραν εἰκόνα, καίτοι ἐν διαγράμματι, τῆς γεωγραφίας τῆς χώρας, συμφωνοῦσαν δὲ κατὰ μέγα μέρος καὶ πρὸς τὰς φυσικὰς ὑποδιαιρέσεις τοῦ ἐδάφους, διότι πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων αἱ πλεῖσται περιοχαὶ τῶν δήμων τοῦ νομοῦ, οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ὅλου τοῦ κράτους, χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων δι' ὁρίων φυσικῶν καλῶς διαγεγραμμένων. Ἀλλὰ πλὴν τούτου διὰ τῆς διαιρέσως, ἣν ἀπεδέχθην, νομίζω ὅτι κατέστησα χρησιμωτέραν τὴν βίβλον ὡς ὁδηγὸν εἰς τὸν μέλλοντα νὰ περιηγηθῇ δῆμόν τινα, ἢ θέλοντα νὰ μάθῃ τὰ κατ' αὐτὸν· διότι εὑρίσκει συγκεντρωμένην πᾶσαν εἴδησιν γεωγραφικήν. Ἀλλὰ καὶ πλὴν τούτου, ἐάν τις τῶν δημοτῶν ἑνὸς τῶν περιγραφομένων δήμων ἤθελεν εὕρει τὴν ἐμὴν περιγραφὴν ἀτελῆ, αὐτὸς γινώσκων κάλλιον τὰ τοῦ δήμου του ὡς ἐγχώριος, καὶ ἀκριβέστερον ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς ἐπιθυμίας νὰ γράψῃ εὐρύτερον καὶ λεπτομερέστερον περιγραφὴν θέλει εὕρει ἐν τῇ ἐμῇ συγγραφῇ τὴν πρώτην βάσιν τῆς οἰκοδομῆς του.

Ἐκ τῶν ποικίλων καὶ πολυπληθῶν θεμάτων, ἅτινα περιλαμβάνουσιν ἡ πολιτικὴ καὶ φυσικὴ γεωγραφία καὶ τὰ ὁποῖα οἱ γεωγραφοῦντες πραγματεύονται ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν οὕτως ἢ ἄλλως, καθ' ἣν ἕκαστος ἔχει γνῶσιν ἢ ἐμπειρίαν, ἢ κατὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν προϋπαρχουσῶν πηγῶν, ἐν τῇ προκειμένῃ γεωγραφίᾳ πραγματεύομαι μόνον τὴν ὀρεογραφίαν, πεδιογραφίαν, ὑδατογραφίαν, προϊόντα, φυσικὰ φαινόμενα, φυτείας, τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν τόπων, τὰς οἰκήσεις, πόλεις, χωρία, κωμοπόλεις, ἱερά, μονάς, ἐμβαδόν, διοικητικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς διαιρέσεις, ὁδογραφίαν πλήρη οὐ μόνον τῶν ἀλίγων ἀμαξιτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πολλῶν ἡμιονικῶν ὁδῶν, ἢ δρυβτερον ὀνικῶν. Πάσας τὰς στατιστικὰς πληροφορίας περὶ προϊόντων καὶ πληθυσμοῦ, περὶ φόρων καὶ φανῶν, περὶ ὁδῶν καὶ ἀποστάσεων τούτων κατὰ χιλιόμετρα ἔλαβον ἐξ ἐπισήμων δημοσιεύσεων τῶν ὑπουργείων, ἢ ἀπ' εὐθείας αἰτήσας παρὰ τῶν γραφείων τούτων.

Τὴν συγγραφὴν τούτων συνοδεύω καὶ διὰ γεωγραφικοῦ πίνακος χαραχθέντος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γαλλικοῦ χάρτου τῆς Ἑλλάδος, εἰς ὃν ἐπήνεγκαν ὅλας τὰς δυνατὰς διορθώσεις εἰς τὴν ἀκριβῆ διαγραφὴν τῶν γεωγραφικῶν ἐν γένει ὀνομάτων, καὶ εἰς τὴν ὁδογραφίαν, ἤτις ἀπὸ τῆς συντάξεως τοῦ γαλλικοῦ χάρτου μέχρι σήμερον πολλαχοῦ μετεβλήθη. Ἐσημείωσα πρὸς τούτοις τὰς νέας σιδηροδρομικὰς γραμμάς, αἵτινες διατέμνουσι τὸν νομόν, μετὰ τῶν σταθμῶν αὐτῶν καὶ τῶν χιλιομέτρων. Πρὸς τούτοις δὲ διὰ κεφαλαίων γραμμάτων ἀνέγραψα τὰ ἀρχαῖα γεωγραφικὰ ὀνόματα, περὶ ὧν ἐν τῷ κειμένῳ τῆς γεωγραφίας ἐγένετο λόγος, καὶ ὧν ἡ θέσις δὲν εἶνε ἀμφισβητήσιμος.

Ἐν τῷ κειμένῳ δὲ τέλος τῆς γεωγραφίας εἰς τὰ τέλας ἑκάστου τῶν 7 τμημάτων παρέθεσα καὶ σημειώσεις, ἐν αἷς πρὸ ἑλαθον ἱστορικάς τινας εἰδήσεις σχετιζομένας πρὸς τὸ γεωγραφικὸν κείμενον, βιβλιογραφίαν, καὶ ἄλλα τινὰ τῆς ἱστορίας τῆς γεωγραφίας τῶν τόπων κλ.

Ἐν τέλει δὲ τοῦ ἔργου ἐπισυνῆψα πίνακα ὀνομαστικὸν τῶν ἀμπεριεχομένων νέων καὶ ἀρχαίων γεωγραφικῶν ὀνομάτων, ἀπαραίτητον προσάρτημα γεωγραφικοῦ ἔργου ἐκ 300 σελίδων, ἐν ᾧ ὑπὲρ τὰ χίλια ὀνόματα μνημονεύονται, πολλὰ δὲ τούτων ὡς ἐκ τῆς διαιρέσεως τῆς ὕλης καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ συγγράμματος ἐπαναλαμβάνονται πολλάκις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ α' Αὐγούστου 1886.

Α. Μηλιαράκης.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 1 Αὐγούστου.

Ἀνασυνιστᾶται ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ ἡ τηλεγραφικὴ σχολή, ἄρχονται δὲ τὰ μαθήματα αὐτῆς τὴν 15 προσεχοῦς Σεπτεμβρίου. Καθηγηταὶ ἔσονται οἱ κκ. Κ. Μαρουδῆς, Ε. Καζάκος, Δ. Ἀβαντινὸς, Β. Σεμπέλλος καὶ Α. Μπόν. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μαθητεύσωσιν ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσι μέχρι τέλους Αὐγούστου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκτερικῶν δι' ἀναφορᾶς των ἀπολυτήριαν γυμνασίου, καὶ πιστοποιήσεις ὅτι δὲν ἔχουσιν ἡλικίαν ἐλάσσονα τῶν 18 ἐτῶν, ὅτι εἶσιν ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ μητρῷον τῶν ἀρρένων καὶ ὅτι εἰσὶ χρηστῆς διαγωγῆς.

— Ὁ τρυγητὸς τῆς σταφίδος ἤρξατο ἤδη εἰς πλείστας ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου. Καὶ τὰς ἐκεῖθεν εἰδήσεις ἡ ποιότης τοῦ καρποῦ εἶνε ἀρίστη, ἀλλ' ἡ ποσότης δὲν λέγεται πολὺ ἀνωτέρα τῆς περυσινῆς.

— Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Τετάρτης ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν τὰ γραμμάτια τῆς μιᾶς δραχμῆς τῶν τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἰονικῆς καὶ Ἠπειρωθεσσαλίας.

— Αἱ ἄρτι περατωθεῖσαι νέαι γραμμαὶ τῶν πελοποννησιακῶν σιδηροδρόμων ἀπ' Ἄργους εἰς Μύλους καὶ ἀπὸ Κιάτου εἰς Καμάρι παραδοθήσονται εἰς κοινὴν χρῆσιν τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

— Διωρίσθη πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Πετρουπόλει ὁ κ. Νικόλαος Μαυροκορδάτος, πρὸ ὀλίγου ὑπουργὸς καὶ πρεσβευτὴς διατελέσας παρὰ τῇ Γαλλικῇ Κυβερνήσει.

— Αἱ ἐφημερίδες ἀνέφεραν πρό τινων ἡμερῶν τὴν εἰς Ἀμερικὴν μετανάστευσιν 25 νέων Λακεδαιμονίων, ἀπερχομένων ἐκεῖ πρὸς εὕρεσιν τύχης. Ἤδη δὲ πάλιν 14 ἄλλοι νέοι ἐκ Λακεδαίμονος ὡσαύτως ὁρμώμενοι, ἠκολούθησαν ἐκείνους, ἀπελθόντες καὶ οὗτοι εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας.

— Ἀπεφασίσθη ὅπως χορηγηθῶσιν εἰς τινας τῶν εὐπορωτέρων ἐν Ἀκαρνανίᾳ ἀρχηγῶν παιμενικῶν πατριῶν, ἐκ τῶν λεγομένων καραγκούνιδων, οἱ πλοιανάζοντες ἡμίονοι τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς ἀμέσου ἀποδόσεως αὐτῶν ἐν περιπτώσει ἀνάγκης. Οἱ ἡμίονοι οὗτοι συμποσοῦνται εἰς 2,000.

— Ἐν Πειραιεῖ συνέστη ἐργοστάσιον ἀλειμματοκηρίων. Τὸ κατάστημα τοῦτο εἶνε τὸ δεύτερον ἢ τρίτον τοιούτου εἴδους ἐν Ἑλλάδι.

— Καλὴ προμηνύεται ἡ Θεσσαλία ἐφετινὴ συγκομιδὴ τοῦ ἐλαιοκάρπου. Καὶ ἡ παραγωγὴ δὲ τῶν ἀμπέλων προαγγέλλεται ἐπίσης εὐχάριστος. Ἀλλ' ἡ συγκομιδὴ τῶν δημητριακῶν εἶνε ὑποδεεστέρα πάσης προσδοκίας, εἰς πολλὰ μέρη μὴ ἀπεδοῦσα οὐδὲ τὸν σπόρον.

— Ἕνεκα τῆς ἐπιτάσεως τῆς χολέρας κατὰ τὴν ἀδριατικὴν παραλίαν, ὑπεβλήθησαν εἰς ἐνδεκαήμερον ἐπιχόλερον κάθαρσιν, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 25 Ἰουλίου πᾶσαι αἱ ἀπὸ Φιούμε μέχρι Δουλσίνου προελεύσεις. Ἤρθη δὲ συνάμα ἡ κάθαρσις ἡ ἐπιβεβλημένη εἰς τὰς ἐκ τῆς ἱσπανικῆς χερσονήσου προελεύσεις, διότι ἀπὸ μηνὸς καὶ πλέον οὐδὲν κροῦσμα χολερικὸν ἐγένετο ἐν αὐτῇ.

— Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Ἀλμυροῦ καὶ Φαρσάλων ἀνεφάνη πληθὺς λύκων, οἵτινες ἐπήνεγκον σπουδαίας ζημίας εἰς τὰ ποίμνια.

— Ἀνασυνεστήθη προσωρινῶς τὸ λοιμοκαθαρτήριον Τροιζίνων πρὸς καθαρισμὸν τῶν ἐξ ἐπιχολέρων μερῶν προερχομένων πλοίων πρὸς παραλαβὴν σταφίδος.

— Διωρίσθη νέος δήμαρχος ὁ ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Κερκύρας μέχρι τοῦδε κρατούμενος Λάμπρος Γελώνης, διαδεχόμενος τὸν δήμαρχον Μπεκιάρην, οὗτινος ἔληξε πρό τινος ἡ θητεία, ἀλλ' ὅστις ἤδη κρατεῖται πάλιν ἐν ταῖς φυλακαῖς διὰ φόνον ὃν διέπραξεν ἐν Ναυπλίῳ μόλις ἐξελθών.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΕΛΛΑΣ

κατὰ τὸ γερμανικὸν τοῦ Ἰακώβου Φάλκε

ὑπὸ **Ν. Γ. Πολίτου.**

Ἐξεδόθη τὸ δέκατον ἕνατον φυλλάδιον, περιέχον τὰς ἑπομένας εἰκόνας: Βακχεῖα. — Ἱερεῖα καὶ οἱ ἄγοντες ταῦτα ἐν τῇ πομπῇ τῶν Παναθηναίων. — Ἀττικαὶ γυναῖκες ἐν τῇ πομπῇ τῶν Παναθηναίων. — Αἱ πηγαὶ τῆς Στυγὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ. — Ἑλληνικὸς τάφος μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ κτερισμάτων. — Λήκυθοι. — Οἱ παρὰ τὸ Δίπυλον ἐν Ἀθήναις τάφοι ὡς εἶχον τὸ πάλαι. — Ἑλληνικὸν ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον. — Κοσμήματα ἐκ τῶν ἐν Τροίᾳ εὑρεθέντων. — Ν κεφαλαῖον. — Τὸ πεδίον τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης. (Ὁλοσέλιδος.)

Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου ἐν Ἀθήναις δρ. 1,50, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ δραχ. 1,75.

Οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν προκαταβαλόντες τὸ ἀντίτιμον τῶν ἤδη ἐκδοθέντων φυλλαδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν αὐτοῖς, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσιν νῦν πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τὸ ἀντίτιμον τῶν ἑπομένων φυλλαδίων, φρ. 5 διὰ 3 φυλλάδια, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐγκαίρως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

Οἱ βουλόμενοι τῶν συνδρομητῶν δύνανται νὰ προκαταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον καὶ ὁλοκλήρου τοῦ συγγράμματος, δρ. 32 οἱ ἐν Ἀθήναις, δρ. 35 οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ φρ. χρ. 35 ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Οἱ προκαταβαλόντες ἤδη τὸ ἀντίτιμον φυλλαδίων τινῶν καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ θέλουσι πληρώσῃ μόνον τὸ ὑπόλοιπον πρὸς συμπλήρωσιν ὅλου τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συγγράμματος.

Σ. Βασιλειάδου—*Ἀττικαὶ Νύκτες.* Τόμοι 4. Δραχ. 16. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 17. 20. (Πωλεῖται καὶ χωριστὰ ἕκαστος τόμος ἀντὶ δραχ. 5.)

Ι. Βηλαρᾶ—*Ἅπαντα.* Ἔκδ. Ζακύνθου. Δραχ. 2,50. Μετὰ ταχυδ. Δραχ. 2,75.

Ι. Ζαμπελίου—*Τραγῳδίαι.* Ἔκδ. Ζακύνθου. Δρ. 15. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 16.

Α. Κάλβου—*Ἡ λύρα.* Δραχ. 2,50. Ταχυδρ. 2,75.

Κ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων—*Τὰ σωζόμενα φιλολογικὰ συγγράμματα.* Τόμος Α'. Δραχ. 4. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 4,50.

— *Περὶ τῶν Ο' Ἑρμηνευτῶν τῆς παλαιᾶς θείας γραφῆς.* Τόμοι 4. Δραχ. 30. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 34.

— *Σωζόμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα.* Τόμοι 3. Δραχ. 20. Μετὰ ταχυδρ. 22.

Πλουτάρχου Βίοι παράλληλοι κατὰ μετάφρασιν Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ. Τόμοι 10. Δραχ. 30. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 32,50.

Α. Κ. Πασπάτη—*Τὰ βυζαντινὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ περιξ αὐτῶν ἐδρύματα.* Μεθ' ἑνὸς χάρτου τοπογραφικοῦ. Δραχ. 15. Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 16.

Κ. Σάθα—*Τουρκοκρατουμένη Ἑλλάς.* Δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρομ. τελῶν δραχ. 11.

—*Νεοελληνικὴ Φιλολογία.* Δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρομ. δραχ. 11.

— *Νεοελληνικῆς Φιλολογίας παράρτημα.* Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδ. 5.40.

Π. Γ. Πολίτου—*Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς τελευταίας ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπαναστάσεως.* Δραχ. 1. Μετὰ ταχυδρ. δραχ. 1,20.

Clon Stephanos — La Grèce au point du vue naturel, ethnologique, anthropologique, démographique et médical Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. 5.55.

Ι. Α. Φουστάνου—Ὑπνωτισμὸς ἢ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης. Δραχ 2. Μετὰ ταχυδρ. δραχ. 2.20.

Α. Βερναρδάκη — *Περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐμπορίου.* (Βραβευθὲν κατὰ τὸν Δοσίειον διαγωνισμόν). Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. 5,80.

Π. Καλλιγᾶ — *Μελέται ἐπὶ τῶν ἀτμομηχανῶν,* μετὰ 114 σχημάτων. Δραχ. 1,75. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 2.

Ν. Σαράντη.—*Σύγγραμμα τῆς μαγειρικῆς.* Δραχ. 4 Μετὰ ταχυδρ. 4,40.

Γκουγιῶν καὶ Σαρδοῦ.—*Πλῆρες σύστημα ἐμπορικῆς λογιστικῆς.* Μεθερμηνευθὲν ὑπὸ Π. Μ. Γεωργῆ. Τόμοι 2. Δραχ. 12. Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 12.80.

Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1886 Εἰρηναίου Ἀσωπίου. Ἄδετον δραχ. 5.—Χρυσόδετον δραχ. 6.—.

Ποικίλη Στοὰ τοῦ 1886 ὑπὸ Ἰω. Ἀραπένη. Ἄδετον δραχ. 5. Χρυσόδετον δραχ. 7.50.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Χ. Ρ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν καὶ ἐσημειώθησαν. Τοὺς τόμους ἀπεστείλαμεν ταχυδρομικῶς. Περὶ τῶν βιβλίων γράφομεν ὑμῖν ἰδιαιτέρως. — κ. Π. Δ. Ψυλλόκαστρον. Μόνη ἡ ἄγνοια δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἐγγραφήν. Ἀνάγκη νὰ συνοδεύεται μὲ τὸ ἀντίτιμον τῆς συνδρομῆς. — κ. Ι. Τ. Ὕδραν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν, ἀλλ' ἀτυχῶς μᾶς ἦτο ἀδύνατον διὰ πλείστας ἐπιγούσας ἐργασίας. — κ. Κ. Κ. Πρέβεζαν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Ἡ ἀποστολὴ θέλει ἐξακολουθήσει καθ' ἣν μᾶς σημειόνετε διεύθυνσιν. — *Εὐγνωμονοῦντες.* Σύρον. Ἡ *κόρη τῶν Ἀθηνῶν* τοῦ Βύρωνος, ἢ ἄλλως Θηρεσία Μακρῆ, ἦτο ἡ δευτέρα θυγάτηρ τῆς Θεοδώρας Μακρῆ, χήρας τοῦ προξένου τῆς Ἀγγλίας. Ὅτε τῷ 1810 ὁ Βύρων διέμεινεν ὀλίγας ἑβδομάδας ἐν Ἀθήναις, κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Θεοδώρας Μακρῆ, σαγηνευθεὶς δ' ἐκ τῆς χάριτος τῆς ὡραίας Θηρεσίας, ἀφῆκε κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως ὡς ἀπαχαιρετισμὸν εἰς τὴν νεανίδα τὸ θελκτικώτερον ἄσμα «Maid of Athens», ἐν ᾧ ἀνὰ πᾶσαν στροφὴν ἐπαναλαμβάνεται ἑλληνιστὶ ὁ ἑπῳδός: *Ζωή μου, σᾶς ἀγαπῶ.* Μετὰ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, παρελθόντος ἱκανοῦ χρόνου, ἡ Θηρεσία ἐνυμφεύθη τὸν Ἄγγλον Βλάκ, ὅστις ἐκτὸς τῶν θέσεων, ἃς ἔσχεν ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὑπηρεσίᾳ, χρηματίσας διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς ἀντιδικαίας καὶ κατόπιν καθηγητὴς τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν ἐν διαφόροις γυμνασίοις τοῦ Κράτους, ὑπηρέτησε καὶ τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα κατὰ μὲν τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον ὡς ἐπιμελητὴς τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ διαμένων ἐν Κωνσταντινου-

πόλει, κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ὡς πρόξενος ἐν Μεσολογγίῳ, ἔνθα καὶ ἀπεβίωσε. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἡ σύζυγός του ἐπανῆλθεν ἐκ Μεσολογγίου εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἔζησε μετὰ τῆς θυγατρός της μέχρι τοῦ θανάτου της.— Τῶν ποιημάτων τοῦ Βύρωνος μεταφράσεις ἑλληνικαὶ ὑπάρχουσιν ἡ ὑπὸ Γ. Πολίτου εἰς πεζὸν λόγον, καὶ ἡ ἔμμετρος τοῦ «Γκιαούρ» ὑπὸ Δ/κατερίνης Κ. Δοσίου, πολλοῦ λόγου ἄξιον ἔργον.—κ. Δ. Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.— *Ἀθηναίῳ.* Ἀτυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς χρησιμοποιήσωμεν.—κ. Σ. Σ. Π. Μεσολόγγιον. Ἐλήφθησαν καὶ ἐνεγράφητε, ἀπεστάλη δ' ἡμῖν ἡ σειρὰ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους. — *Οἰκοδεσποίνῃ.* Τοιοῦτον σύγγραμμα ὑπάρχει εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν· τὸ *Βιβλίον τῆς τουρκικῆς μαγειρικῆς* τοῦ Τουρκμπῆ, (Turkish Cookery Book), ἐκδοθὲν ἐν Λοιδίνῳ ἐν ἔτει 1862. Τὰ περὶ *ντολμάδων* πραγματεύεται ἐκτενῶς ἐν σελ. 107—120.— κ. Κ. Μ. Χανία. Τὰ καθυστερήσαντα ἀπεστάλησαν μετὰ τοῦ ταχτικοῦ φακέλλου. Σᾶς ἐγράψαμεν καὶ ἰδιαιτέρως.— κκ. Ι. Δ Μ. Σύρον καὶ Σ. Β. Γενεύην. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. — *Ἀδαεῖ.* Ὅστις, προκειμένου περὶ τιμῆς, ἄχει ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ συμβουλάς, ἐγγίζει πολὺ εἰς τὸ νὰ μὴ τὰς ἀκολουθήσῃ.—κ.Α. Γ. Ε. Καβάλλαν Τὰ ζητηθέντα,πλὴν ἑνὸς ἀτυχῶς ἐξηντλημένου, παρεδώσαμεν τῷ κ. Α. Α. Περὶ τῆς ἄλλης ὑποβέσεως θέλομεν ἐξετάσει καὶ σᾶς γράψει προσεχῶς. — κ. Χ. Π. Τ. Πρέβεζαν. Ἀπεστάλη τὸ ζητηθέν, κατὰ τὰ ἄλλα δὲ *συνεμορφώθημεν τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.*—κ. Η. Κ. Πρίγκιπον. Δὲν εἶνε δεκτοὶ οἱ ξένης ὑπηκοότητος Ἕλληνες.— *Φιλίστορι.* Ἡ Σάμος ἐγένετο ἡγεμονία, ὑποτελὴς τῇ Τουρκίᾳ, τὴν 11 Δεκεμβρίου 1832 διὰ φιρμανίου τοῦ Σουλτάνου Μαχμούδ καὶ τῇ συναινέσει τῶν τριῶν προστατίδων Δυνάμεων. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς σήμερον συμποσοῦται εἰς 40,000 περίπου, εἰς οὓς δέον νὰ προστεθῶσι περὶ τὰς 14,000, κατοικοῦντας εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.— κ. Φ. Δ. Λάρισσαν. Ἀδύνατον ἀτυχῶς, δι' ἔλλειψιν τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40 —Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη τὸ 18ον καὶ 19ον φυλλάδιον εἰς ἓν τεῦχος ὁμοῦ. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

M. MINGHETTI
ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ
ΚΑΙ Η ΤΟΥΤΩΝ
ΕΠΕΜΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Ἐκ τοῦ ΙΤΑΛΙΚΟΥ ὑπὸ Γ. ΜΙΚΩΝΙΟΥ,

διδάκτορος τῆς νομικῆς.

Ἀντὶ τῆς ἀρχικῆς τιμῆς δραχ. 8 μόνον δρ. 4.

Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 4,50.

Πωλεῖται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας»

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ὑπὸ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ

Πλήρης σειρὰ αὐτοῦ ἐκ 2 τόμων ἀποτελουμένη μετὰ μεγάλων εἰκόνων ἐπὶ λαμπροῦ χάρτου ἐκτετυπωμένων. Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» εἰς τὸ *ἥμισυ μόνον τῆς ἀρχικῆς τιμῆς, ἤτοι ἀντὶ δραχμῶν 8 οἱ δύο τόμοι*, μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἀντὶ δραχ. 10.—Μόνον ὁ δεύτερος τόμος πωλεῖται ἀντὶ δραχ. 2,50, μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἀντὶ δρ. 3.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

1 Αὐγούστου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήτεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	334.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	342.50
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	431.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	338.50
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	271.—
» 25.000,000 τῶν 8 » » »	262 —
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	170.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	234.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	88 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	443.50
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4050.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	57.50
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	57.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας..»	186.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	73.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. . »	271.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως. . . .	29.60
» Ἡμην.	29.45
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὀψεως.	117.50
» Τραπεζικὸν Ἡμην	
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον.	23.40
Λίρα ὀθωμανική.	26.60

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Περὶ συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι κριτικῆς ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου	Τιμ. λεπτ.	25.
Περὶ συγχρόνου ἑλληνικῆς ποιήσεως ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου	» »	25.
Ὁ νέος κριτικὸς ὑπὸ Ἀγγέλ. Βλάχου	» »	25.
Τὰ πεζὰ ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου.	» »	25

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Πέτρος ὁ Β' τῆς Βραζιλίας	Τιμ. λεπτ.	10.
Ἀδαμάντιος Κοραῆς.	» »	10.
Ἀδάμαρος Κουντουριώτης	» »	10.
Ἀλέξανδρας Σοῦτσος	» »	10.
Περὶ περιβάλψεως τῶν θυμάτων τοῦ πολέμου	» »	10.
Περὶ καθαριότητος	» »	10.
Περὶ Κύπρου	» »	10.
Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης.	» »	10.
Ἡ φυσιολογικὴ σχολὴ καὶ ὁ Ζολᾶ	» »	10.
Περὶ συστάσεως ἀδελφότητος Ἑλληνίδων διακονισσῶν.	» »	10.
Ἡ Λίμνη τοῦ Λαμαρτίνου. Παράφρ. Ἀριστ. Βαλαωρίτου.	» »	10.

Πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας». Τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρ. τελῶν.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλεῖται ὠσαύτως ἀντὶ λεπτῶν 50 τὸ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου ἐκδοθὲν ἔκτακτον φύλλον, περιέχον ὡραίαν τοῦ ποιητοῦ προσωπογραφίαν καὶ ἀπεικόνισιν τῆς ἐν Μαδούρῃ ἐπαύλεως αὐτοῦ, ἐν Εὐρώπῃ ἐκτελεσθεῖσας, ὁλόκληρον τὸ ποίημα τῆς «Κυρὰ Φροσύνης» ἐν πανομοιοτύπῳ αὐτογράφῳ τοῦ ποιητοῦ καὶ πολλὰ ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ποιημάτων.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλοῦνται οἱ μέχρι ταῦδε ἐκδοθέντες τόμοι αὐτῆς, πρὸς φρ. 5 ἕκαστος, καὶ παλαιὰ φύλλα καὶ δελτία, τὰ μὲν φύλλα πρὸς λεπτὰ 25, τὰ δὲ δελτία πρὸς λεπτὰ 10.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—514.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 502.—10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'.—ΑΡΙΘ. 554

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΙΠΩΝ.—ΧΑΛΚΗ.

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ Διήγημα Α. Πούσκιν.—Μετάφρ. ἐκ τοῦ ρωσσικοῦ.

ΟΙ ΗΡΕΤΑΙ. (Ἐκ τοῦ συγγράμματος «Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου»).

ΤΙ ΕΙΝΕ Η ΕΥΤΥΧΙΑ;

ΓΕΩΠΟΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Τὴν παρελθοῦσαν τρίτην ἀπεβίωσεν ὁ ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος καὶ διαπρεπὴς βοτανικὸς καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεόδωρος Ὀρφανίδης. Ἐν Σμύρνῃ γεννηθεὶς περὶ τὸ 1817 ἤκουσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ πόλει, εἶτα δὲ ἠκολούθησε τὰς σπουδάς του ἐν Ναυπλίῳ καὶ Ἀθήναις. Κατὰ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν αὐτοῦ ἐξέδιδεν ἐνταῦθα τὸν «Τοξότην ἑμμετρον σατυρικὴν ἐφημερίδα, ὁ τότε δὲ πρωθυπουργὸς Κωλέττης ἐκτιμήσας τὰ ἔξοχα τοῦ Ὀρφανίδου προσόντα ἔπεμψεν αὐτὸν ὑπότροφον πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν του εἰς Ἑσπερίαν. Ὁ Θ. Ὀρφανίδης σπουδάσας βοτανικὴν διωρίσθη τῷ 1850 καθηγητὴς ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, μετὰ ζῆλου δ' ἠσχολήθη εἰς τὴν βοτανικὴν ἐξερεύνησιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἀνακάλυψιν πλείστων ἀγνώστων φυτῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Ἐξετιμᾶτο δὲ μεγάλως ὑπὸ τῶν εὐρωπαίων ἐπιστημόνων, καὶ ὁ μέγας βοτανικὸς Ἐδμόνδος Βοασὲ θερμῶς ἐπῄνεσεν αὐτὸν ἐν τῷ προλόγῳ τῆς *Ἑλληνικῆς Ἀνθρίδος*. Ὡς ποιητὴς διέπρεψεν ὁ Ὀρφανίδης ποιήσας τὸν *Πύργον τῆς Πέτρας*, τὴν *Χίον Δούλην*, τὸν *Ἅγιον Μηνᾶν* καὶ τὰ *Τίρι-λίρι*, λυρικοεπικὰ ποιήματα, τὰ μὲν πρῶτα δραματικὰ τὸ δὲ τελευταῖον σατυρικόν, δὶς βραβευθεὶς ἐν τῷ ποιητικῷ διαγωνισμῷ τοῦ 1855 καὶ τοῦ 1858. Πλὴν τῶν ἐπικῶν τούτων ποιημάτων ὁ Ὀρφανίδης ἐποίησε καὶ λυρικὰ διακρινόμενα ἐπὶ περιπαθείᾳ καὶ χάριτι, ἀφῆκε δὲ ἀνέκδοτον καὶ σατυρικὸν ἔπος τὸν *Ἰούδαν* θεωρούμενον ὡς εὐφυέστατον ἔργον. Ὁ Ὀρφανίδης ἠγάπα θερμῶς τὴν βοτανικὴν καὶ τὴν παίδευσιν, ἐπαρκῶς δὲ χαρακτηρίζει τὸν ἄνδρα ἡ ἑπομένη ὁμολογία του: «Δύω θεότητας λατρεύω μόνον, εἴτε ὡς ἐρημίτης ἔγκλειστος ἐν τῇ οἰκίᾳ μου μένων εἴτε τὰ ὑψηλὰ τῆς πατρίδος μας καὶ ἔνδαφα ὄρη περιηγούμενος· τὴν «Βοτανικὴν ἐπιστήμην» καὶ τὴν «ποίησιν.»

— Προσεχῶς ἀναχωρεῖ ὁ κ. Ἀντ. Μηλιαράκης εἰς περιοδείαν ἀνὰ τοὺς νομοὺς Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου, οὓς προτίθεται νὰ περιγράψῃ συνεχίζων τὸ γεωγραφικὸν ἔργον του.

— Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἑωρτάσθη μεγαλοπρεπέστατα ἐν Ἀϊδελβέργῃ ἡ πεντακοσιοστὴ ἐπέτειος τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ Πανεπιστημίου. Πάντα σχεδὸν τὰ εὐρωπαϊκὰ πανεπιστήμια καὶ αἱ ἀκαδημίαι ἔπεμψαν ἀντιπροσώπους, ἀπανταχόθεν δὲ πέμποντες ὑπὸ παλαιῶν φοιτητῶν τῆς Ἀϊδελβέργης εἰσφοραί, ὅπως δι' αὐτῶν προσενεχθῇ τιμητικόν τι δῶρον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ὁ Πάπας ἔπεμψεν ἀντιπρόσωπό του εἰς τὴν ἑορτὴν τὸν υἱὸν τοῦ βιβλιοφύλακος τοῦ ἑλληνικοῦ τμήματος τῆς Βατικανῆς βιβλιοθήκης Ἕρρικον Στέβενσων, κομίζοντα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον δῶρον ἀξιολογώτατον, πολυτελῆ καὶ καλλιτεχνικωτάτην ἔκδοσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ πατρός του φιλοπονηθέντος καταλόγου τῶν χειρογράφων καὶ βιβλίων, ὅσα πρὸ δύο καὶ ἡμίσεως αἰῶνος ἐσύλησεν ἐν Ἀϊδελβέργῃ ὁ Τίλλυ, ἅπερ ἐθωρήσατο τῷ Πάππᾳ Γρηγορίῳ τῷ ΙΕ' ὁ δοὺξ Μαξ τῆς Βαυαρίας. Τὰ χειρόγραφα ταῦτα καὶ βιβλία, ὀκτακισχίλια περίπου τὸν ἀριθμόν, εἶνε ἑλληνικὰ καὶ λατινικά, ἀποτελοῦσι δὲ ἴδιον τμῆμα τῆς Βατικανῆς βιβλιοθήκης, τὴν Παλατινὴν βιβλιοθήκην.

—Κατὰ τὸ βόρειον τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως, οὐχὶ μακρὰν τῶν Προπυλαίων, ἀνεκαλύφθη ἀρχαία *κλίμαξ*, ἀποτελουμένη ἐξ 23 βαθμίδων, ἐν ᾧ βράχῳ λελαξευμένων, καὶ ἄγουσα εἰς θύραν κειμένην ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου. Οἱ τοῖχοι οἱ ἑκατέρωθεν τῆς κλίμακος, εἶνε ᾠκοδομημένοι κατὰ τὸ ἰσοδομικὸν σύστημα, ἡ θύρα δὲ εἶχεν εἰς τὰ ἄνω ὀξὺ τοξοειδὲς σχῆμα, εἶχε δηλαδὴ τὸ σχῆμα ἐκεῖνο ὅπερ ἀπαντᾷ συνήθως ἐν τοῖς οἰκοδομήμασι τῆς προελληνικῆς ἐποχῆς· κατὰ τὸν μεσαιῶνα δέ, ἄχρηστος πλέον οὖσα, ἐκλείσθη διὰ κοινῶν λίθων καὶ ἀσβέστου. Διὰ τῆς ἀνακαλυφθείσης κλίμακος κατήρχοντο, ὡς φαίνεται, αἱ Ἀρρηφόροι εἰς τὴν *πόλιν* καὶ δι' αὐτῆς ἀνῆλθαν ἴσως αἱ *Πέρσαι* εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Ἥτο δ' αὕτη εἰς τὸ *Ἱερὸν* τῆς Ἀγλαύρου, οὗτινος ἡ ἀνακάλυψις νῦν εἶναι εὔκολος, ἀφ' οὗ μετακομισθῶσι τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν ῥιφθέντα ἐκτὸς τῆς Ἀκροπόλεως χώματα, καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸ *Ἀνάκειον*. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη παρέχει ἁφορμὴν πρὸς σπουδαίας τοπογραφικὰς μελέτας.

— Ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις ἀπηγόρευσεν ὁριστικῶς δι' ὑπουργικοῦ *τεσκερὲ* τὴν συγκρότησιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου, ὅπερ εἶχε συγκαλέσει ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ αὐτόθι Ἑλληνικὸς φιλολογικὸς Σύλλογος.

— Ὑπὸ τῶν κκ. Νικολ. Ι. Μασχάκη καὶ Ἰω. Ε. Ῥαΐση, δικηγόρων παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις δικαστηρίοις, ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις μεταφράσεως τῆς ἑρμηνείας τοῦ «Περὶ πτωχεύσεως νόμου» ἐκ τοῦ ἀρίστου νεωτάτου συγγράμματος τῶν Γάλλων συγγραφέων Lyon-Caen et Renault μετὰ πολλῶν σημειώσεων τῆς σχετικῆς ἑλληνικῆς νομολογίας καὶ διαφόρων ὑποδειγμάτων. Ἡ ἔκδοσις γενήσεται κατὰ τεύχη· τὸ ὅλον ἀπαρτισθήσεται ἐξ ὀκτὼ τευχῶν ἐκ πέντε τυπογραφικῶν φύλλων ἕκαστον, ἡ δὲ τιμὴ ἑκάστου τεύχους ὁρίσθη εἰς δραχμὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν. Τὸ Α' τεῦχος ἐκδοθήσεται ἐντὸς τοῦ μηνός.

— Ἡ Academy τοῦ Λονδίνου δημοσιεύει τὰ πρωτόκολλα τῆς ἐν Καΐρῳ ἐν τῷ μουσείῳ Βουλάκ ἀποκαλύψεως τῶν μουμιῶν δύο ἑτέρων Φαραώ, πρὸς ταῖς προηγουμένως ἀποκαλυφθείσαις Ῥαμσῆ τοῦ Β' ἢ Σεσώστριος καὶ Ῥαμσῆ τοῦ Γ'. Ἡ πρώτη τῶν μουμιῶν ἦν ἡ τοῦ Σοκνουνοῦ Τιουᾶκεν, βασιλέως τῆς ΙΖ' δηθαϊκῆς δυναστείας. Ἅμα ἀφῃρέθησαν τὰ πρῶτα περικαλύμματα τῆς μουμίας ταύτης, ἦτο ῥυπαρὰ καὶ βρωμερά, ἔμεινε λεπτότατος ὄγκος, περιτετυλιγμένος δι' ὑφάσματος, ἐφαίνετο δὲ ἀδύνατον νὰ περιέχηται ἀνθρώπινον σῶμα ἐν τόσῳ μικρῷ ὄγκῳ. Ἀποσπασθέντος δὲ καὶ τοῦ ἐσαεάρκου περικαλύμματος, ἀπεκαλύφθη δεινὰν καὶ φρικαλέον τὴν ὄψιν τὸ σῶμα τοῦ πρὸ τριακιλίων καὶ πεντακοσίων περίπου ἐτῶν θανόντος βασιλέως. Ὁ Φαραὼ οὗτος ἔπεσε πιθανῶς μαχόμενος πρὸς τὰ ποιμενικὰ φῦλα τῶν Ὑκσως, διατηρεῖ δ' ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ζωηρότατα τὰ σημεῖα τῆς ἀγωνίας. Μακρὰ πληγὴ διήκει ἀπὸ τοῦ κρανίου μέχρι τῆς ὀφρύος, οἱ ὀφθαλμοὶ εἶσι διεστραμμένοι, δάκνει δ' ὁ νεκρὸς τὴν γλῶσσαν, ἧς τὸ ἄκρον ἐξέρχεται τοῦ στόματος. Ἐξετασθέντας ἐπιμελῶς τοῦ σώματος παρετηρήθησαν καὶ πολλαὶ ἄλλαι πληγαί. Ἦτο γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ κρισίμῳ μάχῃ ὁ Τιουᾶκεν κατετρόπωσε τοὺς Ὑκσως, ἀλλὰ νῦν τὸ πρῶτον μανθάνομεν ὅτι ἀπέτισε δι' ὀδυνηρᾶς θανάτου τὴν νίκην. Πιθανῶς δ' ἐβαλσαμώθη τὸ σῶμα ἐν σπουδῇ καὶ ἀτελέστατα ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, καὶ τούτου ἕνεκα ἐρθάρη ἐπὶ τοσοῦτον ἡ μούμια. Ἡ δευτέρα μούμια ἡ τοῦ Σέτη τοῦ Α' ἔχει χαρακτῆρας τοῦ πρασώπου ἀπαραλλάκτους τοῖς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ῥαμσῆ τοῦ Β'. Ἡ μορφὴ τοῦ Σέτη εἶναι εὐγενὴς καὶ ὡραία. Φαίνεται ὅτι ἀπέθανεν ὑπερεξηκοντούτης τὴν ἡλικίαν. Τὸ *πρόσωπον* ἔχει ἐξυρημένον, λευκὰς τὰς ὀφρῦς, καίτοι δὲ τριάκοντα καὶ δύο αἰῶνες πα-

ρῆλθον ἀπὸ τοῦ θανάτου του, φαίνεται ὅτι ἦτο ῥωμαλέος καὶ ὑγιέστατος, μόνον δ' ἐκ τῶν τυλωδῶν δακτύλων αὐτοῦ ὑπεμφαίνεται, ὅτι ἔπασχεν ἀρθρίτιδα.

— Ἐν τῷ θεάτρῳ Novelty τοῦ Λονδίνου παρεστάθη ἐσχάτως νέον *μελόδραμα, ὁ Φλωριάν*, συντεθὲν ὑπὸ τῆς μὶς Οὐάλτερ, θυγατρὸς τοῦ ἰδιοκτήτου τῶν *Καιρῶν*. Ἡ ἐπιτυχία ἦτο μετρία. Κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν καὶ ἡ δεσποινὶς Λουΐζα Βαρτέν, ἡ μελοποιὸς ἑτέρου μελοδράματος—τὰ δύο ταῦτά εἰσι τὰ μόνα ὑπὸ γυναικῶν συντεθέντα—ἦτο ἐπίσης θυγάτηρ τοῦ πρώην ἰδιοκτήτου τῆς γαλλικῆς *Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων*.

— Ἀπέθανεν ἐν Μονάχῳ ὁ διευθυντὴς τῆς ἐκεῖ Ἀκαδημίας τῶν καλῶν τεχνῶν ἐπιφανὴς ζωγράφος Κάρολος Πιλότυ. Γεννηθεὶς ἐν Μονάχῳ τῇ 20]1 Ὀκτωβρίου 1826 καὶ ἀπὸ τοῦ 1858 διδάσκων ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ὡς καθηγητής, ἔσχε μαθητὰς τοὺς ὀνομαστοτέρους καλλιτέχνας τῆς Γερμανίας, πλὴν ἄλλων καὶ τὸν ἡμέτερον Ν. Γκύζην. Ὁ Πιλότυ ἦτο μεγαλογράφος, θαυμάζονται δ' ὑπὸ πάντων *οἱ ἱστορικοὶ πίνακες* αὐτοῦ, ὡς ἡ Θουσνέλδα ἐν τῷ θριάμβῳ τοῦ Γερμανικοῦ, ὁ Νέρων πρὸ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀποτεφρωθείσης Ῥώμης, ὁ Γαλιλαῖος ἐν τῇ εἱρκτῇ, ὁ Κολόμβος, οἱ Γιρονδῖνοι κλπ.

— Παπικὴ βοῦλλα ἀρτίως ἐκδοθεῖσα ἀπαγορεύει αὐστηρότατα πᾶσι τοῖς καθολικοῖς χριστιανοῖς νὰ γίνωνται μέλη ἑταιρειῶν καύσεως τῶν νεκρῶν, αἵτινες σκοποῦσι νὰ πραγάγωσι «τὴν βδελυρὰν κατάχρησιν τοῦ καίειν τὰ ἀνθρώπινα σώματα» (detestabilem abusum corpora humana cremandi.)

— Ἡ μεγάλη δούκισσα Σοφία τῆς Σάξης Βεϊμάρης ἀνέθηκε εἰς τοὺς G. von Loeper. W. Scherer καὶ Erich Schmidt τὴν ἔκδοσιν ἁπάντων τῶν ἔργων τοῦ Γκαῖτε. Ἡ ἔκδοσις αὕτη θὰ εἶναι ἡ πληρεστάτη καὶ τελειοτάτη τῶν μέχρι τοῦδε, περιλαμβάνουσα πλὴν τῶν γνωστῶν καὶ πολλάκις ἐκδοθέντων, καὶ τὰ ἡμερολόγια καὶ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Γκαῖτε καὶ ἐρίτομον βιογραφίαν αὐτοῦ. Μεγάλως συμβάλλεται *εἰς τὸν πλουτισμὸν τῆς ἐκδόσεως ταύτης τὸ ἀρτίως συσταθὲν ἀρχεῖον* τοῦ Γκαῖτε, ἐν ᾧ περιουνήχθησαν χειρόγραφα καὶ ἔντυπα ἄγνωστα ἢ ὀλίγον γνωστά.

— Προαγγέλλεται κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ προσεχοῦς ἔτους διεθνὴς σύνοδος τῶν στενογράφων, συγκροτηθησομένη ἐν Λονδίνῳ. Τῆς συνόδου ταύτης θὰ μετάσχωσιν οἱ στενογράφοι πάντων τῶν ὑπαρχόντων συστημάτων, θεωρητικῶν τε καὶ πρακτικῶν. Σκοπεῖ δ' αὕτη τὸν πανηγυρισμὸν δύο σπουδαιοτάτων συμβάντων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς στενογραφίας, ἤτοι τῆς ἐπετείου τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὑπὸ Ἰσαὰκ Πίτμαν ἐπινοηθέντος φωνογραφικοῦ συστήματος καὶ τῆς τριακοσιοστῆς ἐπετείου τῆς εἰσαγωγῆς εἰς Ἀγγλίαν καὶ Εὐρώπην τῆς νεωτέρας στενογραφίας ἐν ἔτει 1587 ὑπὸ Τιμοθέου Βράιτ.

— Ἀπὸ τοῦ 1853, ὅτε τὸ πρῶτον παρεστάθη ὑπὸ τοῦ διασήμου Quetelet ἡ ἀνάγκη διεθνοῦς ὀργανώσεως τῆς ἀπογραφικῆς, μέχρι πρὸ ὀλίγου χρόνου συνεζητεῖτο ἐν ἀπογραφικοῖς συνεδρίοις ἡ γνώμη αὕτη καὶ σκέψις πολλάκις *ἐγένετο περὶ πραγματώσεως* αὐτῆς. Ἐν ἔτει δὲ 1885 κατὰ τὴν πανηγυρικὴν ἐπέτειον τῆς ἐν Λονδίνῳ ἀπογραφικῆς ἑταιρίας συνεστάθη ἰδία ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν τοῦ κανονισμοῦ διεθνοῦς ἀπογραφικῆς ἑταιρίας. Ἡ ἐπιτροπή, ἐν ᾗ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος παρίστατο ὁ κ. Ἀργυρόπουλος, ἐξεπλήρωσεν ἐν βραχεῖ χρόνῳ τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῇ ἐντολήν, καὶ ὑπέβαλε τὸν κανονισμὸν εἰς τὸ πανηγυρικὸν συνέδριον τοῦ Λονδίνου, ὅπερ τὸν ἐνέκρινεν ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδριάσει αὐτοῦ. Τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τούτου ἀναγράφει ὡς ἑξῆς τὸν σκοπὸν τῆς ἑταιρίας: «Τὸ διεθνὲς ἀπογραφικὸν Ἰνστιτοῦτον εἶναι ἑταιρία διεθνής, σκοπὸν ἔχουσα νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς διοικητικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀπογραφικῆς· α') διὰ τῆς παραδοχῆς κατὰ τὸ δυνατὸν ὁμοιοτρόπου μεθόδου ἐρεύνης καὶ ἐλέγχου τῶν ἀπογραφικῶν παρατηρήσεων, β') δι' ἐπικλήσεως τῆς συνδρομῆς τῶν κυβερνήσεων πρὸς ἐπίλυσιν ζητημάτων δι' ἀπογραφικῶν παρατηρήσεων καὶ πρὸς συναγωγὴν πληροφοριῶν περὶ πραγμάτων, ἅτινα οὐδαμῶς ἢ ἀνεπαρκῶς ἐξηρευνήθησαν ἀπογραφικῶς, γ') διὰ τῆς ἐκδόσεως ἀπογραφικῶν δημοσιευμάτων, σκοπούντων τὴν σύμπραξιν καὶ συνεννόησιν τῶν περὶ τὴν ἀπογραφικὴν ἀσχολουμένων ἐν τοῖς διαφόροις ἔθνεσι, δ') διὰ τῆς διαδόσεως ἀπογραφικῶν γνώσεων καὶ τῆς διεγέρσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν κυβερνήσεων καὶ τοῦ δημοσίου πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν κοινωνικῶν θεμάτων». Ἀπεφασίσθη δὲ ὅτι τὸ Ἰνστιτοῦτον θὰ συνέρχηται κατὰ διετίαν εἰς σύνοδον, ὁριζομένου τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου ὑπὸ τῆς προηγουμένη συνόδου ἢ ὑπὸ τοῦ προεδρείου. Καὶ ἡ μὲν πρώτη σύνοδος ἐγένετο ἐν Λονδίνῳ εὐθὺς μετὰ τὸ πανηγυρικὸν συνέδριον (Jubilee-meeting) τῆς Λονδινείου ἑταιρίας, ἡ δὲ δευτέρα *ἀπεφασίσθη νὰ γείνῃ ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὸ φθινόπωρον* τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. Ἐπιτροπὴ συσταθεῖσα πρὸς προπαρασκευὴν τῆς δευτέρας ταύτης συνόδου ὥρισεν, ὅτι αὕτη γενήσεται ἐν Ῥώμῃ ἀπὸ τῆς 23 μέχρι τῆς 29 Σεπτεμβρίου (ν) καὶ συνέταξε τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. Ἐπιμελείᾳ δὲ τοῦ γραμματέως τοῦ Ἰνστιτούτου, τοῦ Ἰταλοῦ κ. L. Bodio, ἐξεδόθη ὁ πρῶτος τόμος τοῦ Δελτίου τοῦ ἔτους 1886 (Bulletin de l' Institut international de Statistique. Année 1886.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 8 Αὐγούστου.

Ἐκ τοῦ ὑπουργείου των στρατιωτικῶν ἀπεστάλησαν εἰς τὸ Α' στρατοδικεῖον τὰ ἔγγραφα τῆς προανακρίσεως, τῆς ἐνεργηθείσης κατὰ τῶν ἀξιωματικῶν, εἰς οὓς ἀποδίδεται ἡ ἀπώλεια τῆς Κούτρας καὶ ἡ αἰχμαλώτευσις τῶν φρουρούντων αὐτὴν *ἀνδρῶν, πρὸς ἔναρξιν τακτικῶν ἀνακρίσεων*. Αἱ ἀνακρίσεις αὗται θέλουσι περιλάβει δύο διακεκριμένα μέρη, τὴν ἀνάκρισιν κατὰ τῶν δύο λοχαγῶν εἰς οὓς ἀποδίδεται ἐνοχή, καὶ τὴν ἀνάκρισιν κατὰ τῶν λοιπῶν ἐξ κατωτέρων ἀξιωματικῶν. Ἐξ αὐτῶν, ὡς γνωστόν, πέντε εὑρίσκοντο ἐν τῇ Ἄνω Κούνρᾳ, εἰς δ' ἐν τῇ Κάτω.

— Ἡ ἀποξήρανσις τῆς σταφίδος ἐν Πελοποννήσῳ προβαίνει αἰσίως, βοηθοῦντος τοῦ ἐπικρατοῦντος θερμοῦ καιροῦ. Ἡ ποσότης τοῦ προϊόντος εἶνε ἀρίστη, αἱ τιμαὶ δὲ ἤρξαντο ἱκανῶς ὑπεστηριγμέναι. Εἰς τὸν λιμένα Πατρῶν καταφθάνουσι καθ' ἑκάστην ἀτμόπλοια καὶ ἱστιοφόρα πρὸς φόρτωσιν σταφίδος.

— Κατ' εἰδήσεις ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν πολὺ μέρος τῆς συγκομιδῆς τῆς *σταφίδος* ἐξησφαλίσθη ἤδη. Ἐκ τοῦ συγκομισθέντος δ: καρποῦ ἤρξαντο γινόμεναι φορτώσεις καὶ ἀποστολαὶ εἰς Εὐρώπην.

— Αἱ εἰσπράξεις τοῦ τελωνείου Πειραιῶς κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Ἰούλιον ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 598,973 καὶ 25]oo, αἱ δὲ εἰσπράξεις τοῦ αὐτοῦ τελωνείου κατὰ τὸν ἀντίστοιχον μῆνα τοῦ παρελθόντος ἔτους ἦσαν μόνον δραχ. 378,092 καὶ 47)oo, ὥστε αἱ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ὑπερέβησαν τὰς τοῦ προηγουμένου κατὰ δραχ. 220,880 καὶ 78)oo.

— Ὡσαύτως σπουδαίαν αὔξησιν παρουσιάζουσι καὶ αἱ εἰσπράξεις τῶν τελωνείων Ἀθηνῶν, Κερκύρας Πατρῶν καὶ Σύρου. Ἰδοὺ συγκριτικὸς πίναξ τῶν ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω τελωνείων εἰσπραχθέντων κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον ἐ. ἔ. καὶ κατὰ τὸν ἀντίστοιχον μῆνα τοῦ παρελθόντος:

	1885	1886
Ἀθηνῶν	12,939.40	22,608.90
Κερκύρας	96.697.82	133,029.97
Πατρῶν	140.916.35	189.102,61
Σύρου	146.236 71	239,944.20
Ἐν ὅλῳ	396,787,28	584,685,68

ἤτοι ἐπὶ πλέον διαφορὰ εἰσπράξεων κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον δραχμῶν 187,898,40 διὰ τὰ τέσσαρα ταῦτα τελωνεῖα.

— Αἱ ἐκ τοῦ σιγαροχάρτου εἰσπράξεις κατὰ τοὺς 7 μῆνας ἀπὸ Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Ἰουλίου τοῦ ἔτους τούτου ἔχουσιν ὡς ἑξῆς· Ἰανουάριος δραχ. 10,585.—Φεβρουάριος 6.110.—Μάρτιος 6,890.—Ἀπρίλιος 5.465.—Μάϊος 3,885.—Ἰούνιος 12,245.—Ἰούλιος 21,150.

— Γράφουσιν ἐκ Καλαμῶν ὅτι λαμπρὰ εἶνε ἡ ἐφετεινὴ ἐσοδεία τῶν σύκων, ὑπερβαίνουσα τὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ 50 τοῖς 100. Ταπειναὶ ὅμως προμηνύονται αἱ τιμαὶ διὰ τὴν ἀφθονίαν ταύτην τῆς συγκομιδῆς.

— *Ἐπετράπη εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῶν ἱπποσιδηροδρόμων* νὰ θέσῃ εἰς χρῆσιν τὴν γραμμὴν αὐτῆς ἀπὸ τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας μέχρι τοῦ σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς διὰ τῶν ὁδῶν Ἀθηνᾶς καὶ Ἑρμοῦ.

— Ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ Γάλλος κ. Dupuis ὅπως ὑποβάλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἴδιον ἐπινοηθὲν παρ' αὐτοῦ σύστημα ἀποξηράνσεως τῆς σταφίδος, ὅπερ λέγεται ἐπιδοκιμασθὲν πληρέστατα ἐν Γαλλίᾳ.

— Ἀπεφασίσθη ἡ ταχεῖα περάτωσις τῶν κατασκευαζομένων ἐν τῷ κράτει στρατιωτικῶν ὁδῶν, ὡς καὶ ἡ σχεδίασις καὶ ἔναρξις τῆς κατασκευῆς τῶν σπουδαιοτέρων ἐκ τῶν ὑπολειπομένων.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

Ἐξεδόθησαν ἄρτι:

ΤΟΜΟΣ ΙΒ'.—*Ἔμμετρος μετάφρασις*.—Δάντου, Κόλασις.—*Αἰσχύλου*, Πέρσαι.—Γαίτου, Ἰφιγένεια.—Σαικσπείρου, Ἰούλιος Καῖσαρ.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ'.—*Ἀρχαιολογία*.—Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Καλλιτεχνίας. Τόμος Α' μετὰ ἰχνογραφικῶν πινάκων.

ΤΟΜΟΣ ΙΔ'.—*Ἀρχαιολογία*.—Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Καλλιτεχνίας, Τόμος Β' μετὰ προσθηκῶν καὶ ἰχνογραφικῶν πινάκων.

Ἕκαστος τόμος τιμᾶται Δραχ. 6, **Μετὰ** *ταχυδρ. τελῶν δραχ.* 6,80.

Ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλοῦνται καὶ οἱ προηγούμενοι 11 τόμοι τῶν Φιλολογικῶν ἁπάντων Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ.

Σ. *Βασιλειάδου*—*Ἀττικαὶ Νύκτες*. Τόμοι 4. Δραχ. 16. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 17. 20. (Πωλεῖται καὶ χωριστὰ ἕκαστος τόμος ἀντὶ δραχ. 5.)

Ι. Βηλαρᾶ—*Ἅπαντα*. Ἐκδ. Ζακύνθου. Δραχ. 2,50. Μετὰ *ταχυδ. Δραχ.* 2,75.

Ι. Ζαμπελίου—*Τραγῳδίαι*. Ἐκδ. Ζακύνθου. Δρ. 15. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 16.

Α. Κάλβου—*Ἡ λύρα*. Δραχ. 2,50. Ταχυδρ. 2,75.

Κ. *Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων*—*Τὰ σῳζόμενα φιλολογικὰ συγγράμματα*. Τόμος Α'. Δραχ. 4. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 4,60.

— *Περὶ τῶν Ο' Ἑρμηνευτῶν τῆς παλαιᾶς θείας γραφῆς*. Τόμοι 4. Δραχ. 30. Μετὰ *ταχυδρ.* Δραχ. 34.

— *Σῳζόμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα*. Τόμοι 3. Δραχ. 20. Μετὰ ταχυδρ. 22.

Πλουτάρχου Βίοι παράλληλοι κατὰ μετάφρασιν Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ. Τόμοι 10. Δραχ. 30. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν *δραχ.* 32,50.

Α. Κ. Πασπάτη—*Τὰ Βυζαντινὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ πέριξ αὐτῶν ἱδρύματα*. Μεθ' ἑνὸς χάρτου τοπογραφικοῦ. Δραχ. 15. Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 16.

Κ. Σάθα—*Τουρκοκρατουμένη Ἑλλάς*. Δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρομ. τελῶν δραχ. 11.

—*Νεοελληνικὴ Φιλολογία*. Δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρομ. δραχ. 11.

— *Νεοελληνικῆς Φιλολογίας παράρτημα*. Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδ. 5.40.

Π. Γ. Πολίτου—*Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς τελευταίας ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπαναστάσεως*. Δραχ. 1. Μετὰ ταχυδρ. δραχ. 1,20.

Clon Stephanos — La Grèce au point du vue naturel, ethnologique, anthropologique, démographique et médical Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. 5.55.

Ι. Α. Φουστάνου—Ὑπνωτισμὸς ἢ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης. Δραχ. 2. Μετὰ ταχυδρ. δραχ. 2.20.

Α. Βερναρδάκη—*Περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐμπορίου*. (Βραβευθὲν κατὰ τὸν Δοσίειον διαγωνισμόν). Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. 5,80.

Π. Καλλιγᾶ — *Μελέται ἐπὶ τῶν ἀτμομηχανῶν*, *μετὰ* 114 σχημάτων. Δραχ. 1,75. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 2.

Ν. Σαράντη.—*Σύγγραμμα τῆς μαγειρικῆς*. Δραχ 4· Μετὰ ταχυδρ. 4,40.

Γκουγιὼν καὶ Σαρδοῦ.—*Πλῆρες σύστημα ἐμπορικῆς λογιστικῆς*. Μεθερμηνευθὲν ὑπὸ Π. Μ. Γιουρδῆ. Τόμοι 2. Δραχ. 12. Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 12.80.

Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1886 Εἰρηναίου Ἀσωπίου. Ἄδετον δραχ 5.—Χρυσόδετον δραχ. 6—.

Ποικίλη Στοὰ τοῦ 1886 ὑπὸ Ἰω. Ἀρσένη. Ἄδετον δραχ. 5. Χρυσόδετον δραχ. 7.50.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Α. Ξ. Ἡράκλειον. Ἐλήφθησαν. Πλείστας εὐχαριστίας διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Χ. Π. Τ. Πρέβεζαν. Ἀπὸ 2 ἤδη ἑβδομάδων ἐπανελήφθη ἡ ἀποστολὴ συμφώνως τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.—κ. Μ. Η. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν τὰ φυλλάδια, ἀλλ' ἀτυχῶς τὸ ἓν σῶμα μένει ἐλλιπές, καὶ δέον νὰ ἐπιστραφῶσι καὶ τὰ πρῶτα 4, ἵνα κανονισθῇ ὁ λογαριασμός. Δύνασθε νὰ ἀποστείλητε τὰ εἰς χεῖρας ὑμῶν χρήματα.—κ. Π. Φ. Σαράντα Ἐκκλησιαῖς. Τὰ 3 τεύχη τοῦ «Ὑπὲρ *Πατρίδος*» ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.—κ. *Π. Α. Α. Γέτσα*. Ἐλήφθησαν, ἐνεγράψαμεν δὲ τὸν κ. Ι. Β. πρὸς ὃν ἀπεστάλη ἡ σειρὰ τῶν φύλλων· πρὸς ὑμᾶς δὲ τὸ ζητηθὲν τεῦχος. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εὐμενῆ φροντίδα.—*Στοιχηματίσαντι*. Ἀτυχῶς ἀδύνατον ὑπῆρξε νὰ εὕρωμεν πληροφορίας. Σχετικόν τι ὅμως, ἱκανῶς περίεργον, ἐμάθομεν ἄλλο, ὅτι ὁ μέγιστος τῶν ἐν Ἑλλάδι πίθων εἶναι ὁ ἐν τῇ οἰναποθήκῃ τῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου σπηλαίου· πόσον ὅμως τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ ἡ χωρητικότης δὲν γνωρίζομεν. Ὁ εὐσεβὴς συγγραφεὺς τοῦ «Κτιτορικοῦ τοῦ μεγάλου σπηλαίου» ἀπηξίωσε καὶ νὰ μνημονεύσῃ τοῦ θαυμασίου τούτου καλλωπίσματος τῆς μονῆς. Ἐν Ἀϊδελβέργῃ δὲ κολοσσιαῖος πίθος κατεσκευάσθη ἐν ἔτει 1751, δαπανηθέντων πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ 80,000 φλωρινίων· ἔχει δὲ χωρητικότητα 283,200 φιαλῶν οἴνου. Ὁ πίθος οὗτος τρὶς μέχρι τοῦδε ἐπληρώθη· ἐπράκειτο δὲ νὰ πληρωθῇ τὸ τέταρτον κατὰ τὸν πανηγυρισμὸν τῆς πεντακοσιοστῆς ἐπετείου τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐν Ἀϊδελβέργῃ Πανεπιστημίου.—κ. Φ. καὶ Σαν Πάτρας. Ἐνεγράφη καὶ ἤρξατο ἡ ἀποστολή. Τὴν συνδρομὴν ἐπλήρωσεν ἡμῖν ὁ ἐνταῦθα κ. Ν. Β.—κ. Σ Α. Κωνσταντινούπολιν. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη, ὡς ἰδιαιτέρως ἐγράψαμεν ὑμῖν.—κ. Γ. Σ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἀλλὰ περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἡ «Ἑστία» ἐπραγματεύθη καὶ ἄλλοτε, ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. Ὅθεν δὲν κρίνομεν ἀναγκαίαν τὴν δημοσίευσιν.—κκ. Μ. Θ. Τ. Κεφαλληνίαν καὶ Ι. Τ. Λευκάδα. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Χ. Δ. Σ. Πάτρας. Ὁ πρόξενος ὀνομάζεται Androit Saetone. Ἐκ τοῦ ὀνόματός του φαίνεται ὅτι εἶνε ἀλλοδαπός, Γάλλος ἴσως ἢ Ἰταλός. Ἡ πόλις ἔχει πληθυσμὸν 56,000 κατοίκων. Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν οὐδεμίαν γνωρίζομεν. Ἡ Νίκαια εἶνε λιμὴν ἐλεύθερος, φημίζεται δὲ ὡς καλλίστη χειμερινὴ διαμονὴ διὰ τοὺς ἀσθενεῖς ἕνεκα τοῦ εὐκραοῦς καὶ ὑγιεινοῦ κλίματος αὐτῆς. Ἰδίως Ἄγγλοι ἐκλέγουσιν αὐτὴν πολλοὶ ὡς τόπον διατριβῆς τὸν χειμῶνα.—κ. Α. Μ. Βῶλον. Ταχυδρομικῶς ἀπεστείλαμεν ὑμῖν τὸ ζητηθὲν βιβλίον.—κ. Ι. Τ. Ὕδραν. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Εἰς τὰ τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως. — *Ἀγεωγραφήτῳ*. Τὸ Γαστάϊν εἶνε μικρὸν χωρίον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαλτσβούργου τῆς Αὐστρίας, ὀνομαστὸν διὰ τὰς γραφικὰς αὐτοῦ τοποθεσίας καὶ τὰ μεταλλικὰ λουτρά του. Ἔχει κατοίκους περὶ τοὺς 1000.—κ. Δ. Ν. Ζ. Λεχαινά. Ἐκ παραδρομῆς ὅλως ἀκουσίας εἶχε διακοπῆ ἡ ἀποστολή. Ἤδη ἐπανελήφθη τακτικῶς, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν καὶ τὰ καθυστερήσαντα.—κ. Γ. Α. Α. Ἀρμαθήριον. Ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Ἀντίτιμον φρ. 2,10.— κ Π. Π. Χ. Κωστάντσαν. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις κατὰ τὴν σημείωσίν σας. Ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ κ. Ν. Ι. Α. οὐδεμίαν ἐλάβομεν, καὶ ἑπομένως ἀγνοοῦμεν τὸ ζητηθέν.—κ. Σ. Σ. Κ. Αἰτωλικόν. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. Τὸ φυλλάδιον περὶ οὗ ἐρωτᾶτε δὲν πωλεῖται χωριστά.—κ. Ι. Δ. Ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν εὐκολίαν τῆς συγκοινωνίας. Πρὸ εἰκοσιπέντε περίπου ἐτῶν ἔσφαζον ἐν Τεξὰς τῆς Ἀμερικῆς τὰ βώδια μόνον διὰ νὰ ὠφεληθῶσι τὸ δέρμα καὶ τὸ λίπος αὐτῶν, ἐπειδὴ τὸ κρέας ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀφθονίας ἔμενεν ἀζήτητον. Νῦν διὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν εὐκολιῶν τῆς συγκοινωνίας ἐξάγεται μέγας ἀριθμὸς βοῶν εἰς Εὐρώπην, ἔνθα ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ ζημιοῦται πολὺ ἡ ἐγχώριος κτηνοτροφία. Ἡ δαπάνη τῆς μεταφορᾶς ἑνὸς βοὸς ἐκ Σικαγῶ τῆς Ἀμερικῆς εἰς Παρισίους εἶναι 85 δραχμαὶ περίπου. Ὑπολογίζεται δ' ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆρχον ἐν Ἀμερικῇ περὶ τὰ 50 ἑκατομμύρια βοῶν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

8 Αὐγούστου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμὴ
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	338.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	345.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	431.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	338.50
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	270.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	261.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	169.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	236.—
» 3,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	89.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	444.50
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	1035.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	57.50
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	59.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειρωθεσσαλίας . »	165.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	74.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	274.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	29.60
» Ἰσμην	29.45
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως	117.50
» Τραπεζικὸν Ἰσμην	
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον	23.40
Λίρα ὀθωμανική	26.60

SMYRNE

ET L' ASIE MINEURE

AU POINT DE VUE ÉCONOMIQUE ET COMMERCIAL

par Démétrius Georgiadès (de Smyrne)

Ouvrage accompagné d' une carte de l' Asie Mineure et d' un plan de la ville de Smyrne.

Εἷς τόμ, ἐκ σελίδων 264.

Πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δραχ. 5. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 5,80.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.— Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενα δρ. 5,50

Χάρτης τῆς νήσου Ὕδρας. Ἀντίτυπα αὐτοῦ ἐπὶ καλοῦ χάρτου πωλοῦνται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ 1,50 δραχμῆς.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Μ ΠΑΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Κορινθίας
Ἄργους
Ὕδρας καὶ Τροιζηνίας
Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος
Ναυπλίας
Κυθήρων

ΔΗΜΟΙ

Ἀργείων, Ναυπλιέων, Κορινθίων, Ὑδρέων, Σπετσιῶν, Κρανιδίου, Κυθηρίων, Ποταμίων, Τροιζήνος Τρικάλων, Εὐρωστίνης, Σικυῶνος, Στυμφαλίας, Φενεοῦ, Νεμέας, Μιδέας, Πελλήνης, Κλεωνῶν Σολυγείας, Λυρκείας, Ἀλέας, Περαχώρας, Μυκηνῶν, Ὑστιῶν, Προσυμναίων, Μεθάνων, Ἑρμιόνης Ἐπιδαυρίων, Διδύμων, Ἁρυόπης, Λήσσης, Μινύας.

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μ. μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1: 200,000.

Τιμὴ δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν Δρ. 5.60.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—529.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 503.—17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 555

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ. Διήγημα Α. Πούσκιν.—Μεταφρ. ἐκ τοῦ ρωσσικοῦ.

Ο ΕΝΕΡΓΟΣ ΒΙΟΣ.

ΟΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ. (Ἐκ τοῦ συγγράμματος «Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου»).

Ο ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΣ.

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΠΩΝΩΝ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Περὶ τὰ τέλη τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου το Ἀρσάκειον, ἀποφάσει τοῦ διοικητικοῦ αὐτοῦ συμβουλίου, θὰ ἑορτάσῃ τὴν πεντηκονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπεψηφίσθη ποσὸν δεκαπέντε χιλιάδων δραχμῶν δι' ἔξοδα δραματικῶν παραστάσεων, χορῶν καὶ διαφόρων ἄλλων *διασκεδῶν τοῦ καταστήματος ἀπαραιτήτων, ἴσως* λαμπροτέρα γείνῃ ἡ ἑορτὴ αὕτη. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας τὸ Ἀρσάκειον εἶναι τὸ πρῶτον ἐκπαιδευτικὸν κατάστημα, τὸ ὁποῖον ἄγει τοιαύτην ἑορτήν, διότι καὶ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τοῦ εἴδους τούτου καταστήματα ἱδρύθησαν κατόπιν τοῦ 1836, καὶ ἑπομένως ἡ ἑορτὴ αὕτη προσελκύει ὅλον τὸ ἐνδιαφέρον, οὗτινος εἶναι ἄξια.

— Περὶ τὰ μέσα τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου θὰ συνέλθῃ ἐν Γ'ώμῃ διεθνὲς Συνέδριον στατιστικῆς. Εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο, κληθεῖσα νὰ παραστῇ καὶ ἡ Ἑλλάς, θέλει ἀντιπροσωπευθῇ ὑπὸ τοῦ τμηματάρχου τῆς Στατιστικῆς κ. Ν. Καζάζη.

— Ἐν Κιέβῳ ἐσχηματίσθη ἐπιτροπὴ πρὸς λῆψιν τῶν ἀπαιτουμένων μέτρων διὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ ἑορτὴν τῆς χιλιετηρίδος ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ. Ὁ χριστιανισμὸς εἰσήχθη εἰς Ῥωσσίαν περὶ τὸ 888 τῇ φροντίδι τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου. Ἡ μεγάλη δούκισσα Ὄλγα ἐλθοῦσα εἰς Κων/πολιν ἐβαπτίσθη τῷ 955, μετονομασθεῖσα Ἑλένη, ἐπανελθοῦσα δ' εἰς Ῥωσσίαν δὲν κατώρθωσε νὰ μεταδώσῃ τὴν νέαν θρησκείαν, ἥτις ἐποίησε μεγάλας προόδους ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Βλαδιμήρου Α'. ἐπιλεγομένου τοῦ Μεγάλου, ἀνεψιοῦ τῆς ἀνωτέρω Ὄλγας, ὅστις συζευχθεὶς τὴν ἀδελφὴν τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου Βασιλείου τοῦ Β'. καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Η'. ἐγένετο χριστιανὸς καὶ ἠθέλησε σὺν αὐτῷ καὶ πάντες οἱ ὑπήκοοί του νὰ βαπτισθῶσιν. Ἡ πρωτοβουλία νὰ ἑορτασθῇ τῷ 1888 ἡ χιλιετηρὶς τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Κιέβῳ ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι τότε ἦτο αὐτὸ ἡ πρωτεύουσα τῆς Ῥωσσίας, ἔχον μητροπολίτην ἐξαρτώμενον ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου. Τῷ 1299 μετηνέχθη ἡ μητροπολιτικὴ ἕδρα ἀπὸ Κιέβου εἰς Βλαδιμὶρ καὶ τῷ 1328 εἰς Μόσχαν. Τῷ 1589 ὁ Ἰὼβ Γ', ἀποχωρίσας τὴν Ῥωσσίαν ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ *πατριαρχείου, ἵδρυσεν ἀνεξάρτητον πατριαρχεῖον*, ὅπερ μετὰ 5 αἰῶνας ἀναγνωρίσθη ὑπὸ τῶν τεσσάρων αὐτοκεφάλων τῆς Ἀνατολῆς Ἐκκλησιῶν. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ πατριάρχαι τῆς Μόσχας ἀπέκτησαν μεγάλην δύναμιν ἐπὶ τῆς ρωσσικῆς ἀριστοκρατίας καὶ ἠπείλουν καὶ αὐτὴν τῶν τσάρων τὴν δύναμιν, Θεόδωρος ὁ Γ' κατήργησε τὴν ἀριστοκρατίαν, Πέτρος δὲ ὁ Δ' ἀποθανόντος τοῦ πατριάρχου ἀφῆκε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον κενὸν ἐπὶ 20 ἐνιαυτοὺς καὶ τῷ 1722 κατήργησε τὸ πατριαρχεῖον. Ἔκτοτε ἡ ρωσσικὴ Ἐκκλησία διευθύνεται ὑπὸ τῆς Ἁγίας Συνόδου, ἄνω τῆς ὁποίας εὑρίσκεται ὁ τσάρος, ἀποφασίζων ἀνεκκλήτως ἐπὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ ζητήματος.

— Τῇ 6)18 Σεπτεμβρίου θὰ συνέλθῃ ἐν Γενεύῃ τῆς Ἑλβετίας ἡ διεθνὴς σύνοδος τῶν συγγραφέων. Πλὴν ἄλλων θὰ συζητηθῇ ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ καὶ τὸ ζήτημα περὶ τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν βιβλίων καὶ ἰδίως τῶν δραμάτων. Τὰς συνεδριάσεις θὰ διευθύνῃ ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς ὁμοσπονδίας Δρὺζ. Τῇ 25)6 Σεπτεμβρίου θὰ ὑπογραφῇ ἐν Βέρνῃ ἡ διεθνὴς σύμβασις περὶ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας, τὸ δὲ γεγονὸς τοῦτο θὰ πανηγυρισθῇ ἐκτάκτως ὑπὸ τῆς συνόδου.

— Ὁ βασιλεὺς τῆς Βελγικῆς ἔθηκε πρό τινος ἀγῶνα φιλολογικόν, οὗ τὸ γέρας εἶναι εἰκοσιπεντακισχίλιαι δραχμαί, πρὸς βράβευσιν τῆς ἀρίστης μελέτης «περὶ τοῦ προσφορωτάτου τρόπου τῆς διαδόσεως τῶν γεωγραφικῶν γνώσεων παρὰ τῷ λαῷ καὶ τῆς καταλληλοτάτης μεθόδου πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν γεωγραφικῶν ἐρευνῶν.» Ἀγωνοδίκαι ὡρίσθησαν εἷς Γάλλος, εἷς Ῥῶσσος, εἷς Ἰσπανός, εἷς Ἄγγλος καὶ τρεῖς Βέλγοι, διότι διεθνοῦς ὄντος τοῦ ἀγῶνος ἐγένοντο δεκτὰ εἰς αὐτὸν ἔργα γεγραμμένα εἰς μίαν τῶν ἑπομένων ἓξ γλωσσῶν, γαλλικήν, φλαμανδικήν, ἀγγλικήν, γερμανικήν, ἰταλικήν, ἢ ἱσπανικήν. Μέχρι τοῦδε ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα περὶ τὰ ἑξήκοντα τυπωμένα ἢ χειρόγραφα συγγράμματα.

— Ὁ διαπρεπὴς γάλλος ποιητὴς Φραγκῖσκος Κοππὲ θέλει δημοσιεύσῃ προσεχῶς νέον τόμον λυρικῶν ποιημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον Arriere-Saison.

— *Οἱ κληρονόμοι τοῦ Λίστς θέλουσιν ἐκδώσῃ τὰ ἀπομνημονεύματα* τοῦ περικλεοῦς κλειδοκυμβαλιστοῦ γραφέντα ὑπαγορευθέντα ὑπ' αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Ὁ βίος μου*.

— Τὸ ἐν Νόρθαμπτων τῆς Μασαχουσέτης Σμίθειον κολλέγιον ἀνηγόρευσεν ἐσχάτως διδάκτορα τοῦ δικαίου τὴν μὶς Ἀμαλίαν Β. Ἔδουαρδς. Πρό τινων δὲ ἡμερῶν ἕτερον κολλέγιον ἐν Καναδᾷ ἀπένειμε τὸν ἐπίτιμον τίτλον διδάκτορος τῆς φιλολογίας εἰς τὴν αὐτὴν θεσποινίδα «εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἐν τῷ κλάδῳ τῆς Βιβλικῆς ἑταιρίας.»

— Ἀκμαῖος τὴν ἡλικίαν ἀπέθανεν ὁ Βίλελμ Σέρερ, γεννηθεὶς ἐν Σαίνβαρν τῆς Κάτω Αὐστρίας τῷ 1841, ἐπιφανὴς δὲ γενόμενος διὰ τὰς κριτικὰς αὐτοῦ μελέτας περὶ τῆς γερμανικῆς φιλολογίας. Ὁ Σέρερ διωρίσθη τὸ πρῶτον καθηγητὴς τῆς γερμανικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Στρασβούργου τῷ 1872, ἀπὸ δὲ τοῦ 1877 ἐδίδασκεν ὡς καθηγητὴς τοῦ αὐτοῦ μαθήματος ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου.

— Ἐν τῷ προσεχεῖ τεύχει τοῦ ἀγγλικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος *19ου αἰῶνος* (Nineteenth Century) δημοσιευθήσεται ἔργον τι τοῦ βασιλόπαιδος Καρόλου τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐπιγράφεται: «Ἰνδικὸν Τσούγγελ, φύλλα ἐκ τοῦ ἡμερολογίου μου», καὶ εἶναι περιγραφὴ θήρας τίγριδος ἐν Ἰνδικῇ, ἧς μετέσχε πρὸ τινῶν ἐτῶν ὁ βασιλόπαις. Καὶ ὁ ἀδελφὸς τούτου, ὁ βασιλόπαις Εὐγένιος, προτίθεται νὰ δημοσιεύσῃ ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ πραγματείαν περὶ τῶν δρυόδων τοῦ Λιβάνου.

— Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Ἄδοξος Κολόμβος* (An Inglurious Columbus) ὁ Edward P. Vining ἐξέδωκεν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ σύγγραμμα, δι' οὗ ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ Σῖναι ἐγνώριζον τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τοῦ πέμπτου αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ. Πρὸς τοῦτο δ' ἀναφέρει μυθικάς τινας παραδόσεις τῶν Σινῶν περὶ τῆς χώρας τῶν Φουσάγκ, ἥτις εἶναι αὐτὴ ἡ Ἀμερική, καὶ περὶ τοῦ Χβούϊ Σὰν τοῦ ἀνακαλύψαντος τοὔνομα.

— Ἄριστος γνώστης τῶν ἀνατολικῶν πραγμάτων, ὁ Adolphe D' Avril, ἐδημοσίευσεν ἐν Παρισίοις ἐκτενὲς σύγγραμμα περὶ τῶν διαπραγματεύσεων τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν Βερολίνειον συνδιάσκεψιν καὶ τῶν ἐπακολουθησασῶν συμφωνιῶν (1885—1886).

— Ἐξεδόθη τὸ τρίτον δημοσίευμα περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν τῶν Ἄγγλων, ἐπιγραφόμενον, *Ναύκρατις*, μέρος Α'. Περιέχει δὲ περιγραφὴν τῶν ἀνασκαφῶν, τῶν γενομένων ἐν Ναυκράτει κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ

1884—1885 ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν κκ. Flinders Petrie καὶ Griffith. Πλὴν δὲ ταύτης πραγματείαν περὶ γραφῶν ἐν ἀγγείοις ὑπὸ Cecil Smith, καὶ ἑτέρας περὶ ἐπιγραφῶν ὑπὸ Ernest Gardner καὶ περὶ νομισμάτων ὑπὸ Barclay V. Head.

— Κατ' αὐτὰς ἐπανηγυρίσθη διὰ συμποσίου ἔν τινι ξενοδοχείῳ τῶν Παρισίων ἡ ἑκατοστὴ ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ διασήμου χημικοῦ Chevreuil, ὅστις ἐπονομάζει ἑαυτὸν τὸν πρεσβύτατον τῶν σπουδαστῶν. Ὁ θαλερὸς γέρων παρεκάθησεν εἰς τὸ συμπόσιον, κατὰ δὲ τὴν γνώμην τῶν πανηγυριζόντων δὲν φαίνεται πρεσβύτερος τοῦ ἑβδομηκοντούτους υἱοῦ του, ὅστις μετεῖχεν ἐπίσης τῆς ἑορτῆς.

— Συνέστη ἐν Παρισίοις σύλλογος τῆς διπλωματικῆς ἱστορίας (Société d' histoire diplomatique,) ἀποτελούμενος ἐξ ἱστορικῶν καὶ διπλωματῶν, διπλοῦν δ' ἔχων σκοπόν, τὴν μελέτην ζητημάτων τοῦ διεθνοῦς δικαίου ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν καὶ τὴν δημοσίευσιν ἀνεκδότων ἐγγράφων. Πρόεδρος τοῦ συλλόγου ἐξελέχθη ὁ δοὺξ de Broglie, ἀντιπρόεδροι δὲ ὁ κ. Geffroy (πρώην διευθυντὴς τῆς ἐν Ῥώμῃ γαλλικῆς σχολῆς), ὁ Μαρκήσιος τοῦ Βωκούρ, καὶ ὁ μαρκήσιος τοῦ Βογκὲ (πρώην πρεσβευτὴς εἰς Κωνσταντινούπολιν.) Ὁ σύλλογος θὰ συνέρχηται ἅπαξ τοῦ μηνὸς καὶ θὰ ἐκδίδῃ τριμηνιαῖον περιοδικὸν σύγγραμμα.

— Τὸ τεῦχος τοῦ Αὐγούστου τοῦ γαλλικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος Les lettres et les arts περιέχει τὸ δεύτερον μέρος ἄρθρου τοῦ ἐπιφανοῦς κριτικοῦ Φραγκίσκου Σαρσέ, ἐν ᾧ μετὰ θαυμαστῆς εἰλικρινείας ἐκμυστηρεύεται οὗτος τὰς σχέσεις του πρὸς τὴν Σάραν Βερνάρ. Τούτῳ ἕπεται ποίημα τοῦ Leconte de Lisle *Ὁ θάνατος τοῦ μοναχοῦ*, περιγράφον ἐπεισόδιόν τι τῶν πρὸς τοὺς Ἀλβιγηνοὺς θρησκευτικῶν πολέμων. Καὶ πλὴν τούτων σπουδαιοτάτην πραγματείαν τοῦ Εὐγενίου Μύντζ περὶ ταπητουργίας κατὰ τοὺς χρόνους Λουδοβίκου τοῦ ΙΒ' μετ' εἰκόνων φωτοτυπικῶν.

— Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς θὰ συνέλθῃ ἐν Γόθᾳ τῆς Γερμανίας σύνοδος γερμανικῶν, αὐστριακῶν, ἑλβετικῶν καὶ ἀμερικανικῶν ἑταιριῶν πρὸς καῦσιν τῶν νεκρῶν.

— Ἡ ἡγεμονόπαις Θηρεσία τῆς Βαυαρίας, θυγάτηρ τοῦ νῦν ἀντιβασιλέως, ἥτις πρό τινος ἐξέδωκεν ἐν Στουτγάρδῃ ἐκτενὲς σύγγραμμα περὶ Ῥωσσίας, παρασκευάζει ἕτερον ὅμοιον περὶ Ἀγγλίας.

Ἡ Βουλὴ τῶν Κρητῶν ἐψήφισε πίστωσιν 15,000 γροσίων, ἵνα δοθῇ εἰς τὸν διδάκτορα τῆς φιλοσοφίας κ. Ἀντώνιον Γιανναράκην πρὸς ἔκδοσιν τοῦ *Ἐρωτοκρίτου* μετὰ σχολίων καὶ γλωσσαρίου ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σωζομένης παλαιοτέρας ἐκδόσεως. Ὁ κ. Γιανναράκης εἶνε γνωστὸς καὶ ἐκ τῆς πολυτίμου αὐτοῦ ἐκδόσεως τῶν Κρητικῶν ᾀσμάτων.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως προκηρύσσει διαγωνισμὸν δέκα ὑποτροφιῶν ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Κρήτσκη. Ἐκ τούτων ἓξ ὁρίζονται πρὸς ἐκπαίδευσιν ἐν τῷ γυμνασίῳ Βόλου, δύο ἐν τῷ διδασκαλείῳ Ἀθηνῶν καὶ δύο ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Εἰς τὸν διαγωνισμὸν εἰσὶ δεκτοὶ μόνον Ζαγοραῖοι νέοι.

— Ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου τῶν Ὀλυμπίων θέλει διδαχθῇ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα πολιτικὴ κωμῳδία τοῦ δημοφιλοῦ ποιητοῦ τοῦ «Ῥωμηοῦ» κ. Γ. Σουρῆ φέρουσα τίτλον «Ἡ περιφέρεια».

— Ἐκ τοῦ ἐνταῦθα καταστήματος τῆς μουσικῆς τοῦ κ. Ζ. Βελουδίου ἐξεδόθη ἄρτι «Τὸ νανούρισμα,» σύνθεσις μουσικὴ δι' ᾆσμα καὶ κλειδοκύμβαλον τοῦ φιλοπόνου παρ' ἡμῖν μουσικοδιδασκάλου κ. Ν. Λαμπελέτου, γραφεῖσα ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποιήματος τοῦ κ. Ἰω. Πολέμη.

— Οἱ κκ. Δούκας Α. Δούκας καὶ Ναπολέων Λ. Κανάρης ἀγγέλλουσι τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν ἐν μεταφράσει ἑλληνικῇ δύο ἔργων τοῦ Ἰουλίου Βέρν «τῆς πλωτῆς νήσου» καὶ «τῶν ἐκβιασμῶν τοῦ ἀποκλεισμοῦ». Ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου περιληφθησομένου εἰς 18 τυπογραφικὰ φύλλα ὡρίσθη ἐν μὲν τῷ ἐσωτερικῷ δραχ. 1.50, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 2.

— Ἐξεδόθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ πρόγραμμα τῶν κατὰ τὸ προσεχὲς σχολικὸν ἔτος διδαχθησομένων μαθημάτων ἐν τῷ ἐν Γαλαξίῳ Ἑλληνικῷ ἐκπαιδευτηρίῳ τοῦ κ. Ἀναστ. Βενιέρη. Ὡς γνωστόν, τὸ ἐκπαιδευτικὸν τοῦτο ἵδρυμα, ἀπὸ τριακονταετίας λειτουργοῦν ἐν τῇ παραδουναβείῳ πόλει, παρήγαγε λίαν εὐδοκίμους καρπούς, συντελοῦν διὰ τῆς διαδόσεως τῆς ἑλληνικῆς παιδείας εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος παρὰ τοῖς αὐτόθι Ἕλλησιν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Métrologie grecque et romaine par J. Wex traduit de l' allemand par P. Monet etc avec préface par H. Goelzer. Paris (Klincksieck) 1886 (εἰς 12ον, χαρτόδετον, σελ. 146).

Καὶ ἄλλο χρήσιμον βιβλίον προσέθηκεν εἰς τὴν ἣν ἐκδίδει Nouvelle Collection à l' usage des classes ὁ ἐκδότης Klincksieck, ὅπερ ἡμεῖς προθύμως σπεύδομεν νὰ γνωρίσωμεν εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν φιλομαθεῖς. Τὸ γερμανικὸν βιβλίον, ἐξ οὗ ἔγινεν ἡ γαλλικὴ μετάφρασις ἐπιγράφεται οὕτω· J. Wex, die Metra der Griechen und Römer, (β' ἐκδ. εἰς 8ον ἐν Λειψίᾳ παρὰ τῷ Taubner, 1884), στηρίζεται δὲ ἐπὶ τῶν μεγαλητέρων καὶ ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων τοῦ Mommsen (Geschichte des röm. Münzwesens, Berlin 1860), τοῦ Marquard (Römische Staatsverwaltung, β' τόμ.) καὶ τοῦ Hultsch (Metrologie, β' ἐκδ. Berlin 1882). Περιλαμβάνει δὲ τὸ βιβλίον περὶ τῶν μέτρων τοῦ μήκους, τῆς ἐπιφανείας καὶ τῆς χωρητικότητος τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων, περὶ τοῦ συστήματος τῶν σταθμῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ περὶ τοῦ νομισματικοῦ αὐτῶν συστήματος. Εἶναι ἀκριβές, περιληπτικὸν καὶ πρόχειρον. Ὁ Γάλλος μεταφραστὴς κατ' ἐλάχιστά τινα πράγματα μετέβαλε τὸ πρωτότυπον κείμενον καὶ μάλιστα πράγματα ἀφορῶντα κυρίως εἰς τὴν τυπογραφικὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βιβλίου. Παρέλειψε μόνον ἐντελῶς τὸ παράρτημα τοῦ πρωτοτύπου τὸ πραγματευόμενον περὶ τῶν μέτρων τῶν Ἑβραίων, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ προσέθηκε ἐν τέλει ἀλφαβητικὸν πίνακα τῶν ἐν τῷ κειμένῳ λέξεων, ὅστις καθιστᾷ τὸ βιβλίον πολὺ πλέον εὐμεταχείριστον.

Σ. Κ. Κ.

Αἱ θεμελιώδεις διδασκαλίαι τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης ὑπὸ Στεφάνου Δ. Ῥώση, διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας καὶ καθηγητοῦ. Ἐν Κερκύρᾳ, ἐκ τοῦ τυπογραφείου «ὁ Κοραῆς» Ι. Ναχαμούλη. 1885, 16ον, σελ. 67.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 15 Αὐγούστου.

Κατὰ τὸ ἐπερχόμενον φθινόπωρον θέλουσι τελεσθῆ ἐνταῦθα μεγάλα γυμνάσια πυρῶν τοῦ πυροβολικοῦ καὶ πεζικοῦ. Χάριν τῶν γυμνασίων θέλουσι συγκεντρωθῆ ἐν Ἀθήναις πᾶσαι αἱ πυροβολαρχίαι. Ἐν τῷ πεζικῷ ἕκαστος στρατιώτης θέλει καταναλώσει 135 φυσίγγια, ἤτοι τὸν παραδεδεγμένον ἀνώτατον ὅρον. Ἐκ τῶν 135 τούτων φυσιγγίων τὰ 100 μὲν θὰ ὦσιν ἔνσφαιρα, τὰ 35 δ' ἄσφαιρα. Ἐκτὸς τῶν στρατιωτῶν καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τοῦ πεζικοῦ θὰ μετάσχωσι τῶν ἀσκήσεων, ὑποχρεούμενοι νὰ ῥίψωσιν ἕκαστος ἀνὰ 35 βολὰς περιστρόφου.

— Εἰς 300 περίπου ἀνῆλθον οἱ νέοι οἱ προσελθόντες εἰς ἐξετάσεις ἵνα εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν προπαρασκευαστικὴν Σχολὴν τῶν ὑπαξιωματικῶν, ὧν πολλοὶ καὶ ἐκ τάξεων τοῦ Γυμνασίου. Ἐκ τῶν ἐξετασθέντων ὀλίγιστοι ἀπέτυχον, ἀλλ' αἱ ἐν τῇ Σχολῇ κεναὶ θέσεις εἰσὶ μόνον 120, ὧν τὸ ἥμισυ κατὰ τὸν νόμον λαμβάνουσι κατὰ προτίμησιν υἱοὶ στρατιωτικῶν, ναυτικῶν ἢ πολιτικῶν ὑπαλλήλων. Τούτου ἕνεκα ἡ Κυβέρνησις ἐφρόντισε νὰ ἐξοικονομήσῃ ἐν τῷ καταστήματι τῆς Σχολῆς χῶρον ἐπαρκῆ, ὥστε νὰ εἰσαγάγῃ εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων νέων ἀριθμὸν μείζονα τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένου. Ὁ ἀριθμὸς τῶν διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1886—87 μαθητῶν τῆς προπαρασκευαστικῆς Σχολῆς οὕτω θὰ ἀνέλθῃ εἰς 360 ἐν ὅλῳ.

— Ἡ ἐφετεινὴ συγκομιδὴ τοῦ σταφιδοκάρπου ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀνέλθῃ εἰς 274,000.000 λίτρας, διανεμομένη κατὰ προσέγγισιν ὡς ἑξῆς κατ' ἐπαρχίας: Πάτραι 24,000,000 λιτρῶν· Κορινθία 16,000,000· Αἰγιάλεια 21,000,000· Μεσολόγγιον, Ναυπακτία, Βόνιτσα 4,000,000· Ὀλυμπία 12 ἑκατομμύρια· Ἠλεία 70,000,000 Τριφυλία 40,000,000· Μεσσηνία 30,000,000· Πυλία 20,000,000· Ναυπλία καὶ Ἄργος 2,000,000· Ἰόνιοι νῆσοι 35,000,000.

— Τὰ ὑπὸ τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως ἀγορασθέντα δύο ἀτμόπλοια «Μυκάλη» καὶ «Σφακτηρία» ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς πολεμικὰ ἐπωλήθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀτμοπλοϊκὴν Ἑταιρίαν ἀντὶ 1,727,158, ἤτοι ὅσον ἀκριβῶς ἠγοράσθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ πώλησις ἐγένετο κατόπιν γνωμοδοτήσεως ἐπιτροπῆς ἐξ εἰδικῶν ἀνδρῶν ὅτι τὰ πλοῖα ταῦτα δὲν εἶνε πολεμικῆς ἀξίας.

— Νέα ἀτμοπλοϊκὴ γραμμὴ ἤρξατο λειτουργοῦσα ἀπὸ τῆς παρελθούσης Τετάρτης μεταξὺ Μασσαλίας καὶ Πελοποννήσου διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τῆς γαλλικῆς Ἑταιρίας Φραισινέ.

— Εἰς διαφόρους τῆς Πελοποννήσου λιμένας ἤρξατο ἡ φόρτωσις καὶ ἀποστολὴ τοῦ σταφιδοκάρπου εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς Ἀμερικήν.

— Κατὰ τὸν ὑποβληθέντα ἰσολογισμὸν τῆς Ἑταιρείας τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου τὰ μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1885 δαπανηθέντα εἰς κατασκευὴν τοῦ ἔργου ἀνέρχονται εἰς δραχ. 18,471,346.39, ἔχει δ' ἀκόμη ἡ Ἑταιρεία διαθέσιμα δραχμὰς 15.099,123.03.

— Αἱ κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Ἰούνιον εἰσπράξεις πάντων τῶν τελωνείων τοῦ κράτους ἀνῆλθον εἰς δραχ. 1,321,857,12 ἀπέναντι 1.268,859,05 εἰσπραχθεισῶν κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα τοῦ ἔτους 1885. Κατ' ἀνακεφαλαίωσιν αἱ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Ἰουνίου 1886 τελωνειακαὶ εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς δραχ. 7,061,949.98 ἀπέναντι 9,167,292 30 εἰσπραχθεισῶν κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα τοῦ παρελθόντος ἔτους.

— Προσεχῶς τίθενται εἰς κυκλοφορίαν ὑπὸ τῆς Ἐθν. Τραπέζης τὰ ἄρτι ἐξ Ἀμερικῆς κομισθέντα νέα τραπεζικὰ γραμμάτια τῶν 25 δραχμῶν, ἅτινά εἰσι μὲν ἰσομεγέθη πρὸς τὰ παλαιά, ἀλλὰ διαφέρουσιν αὐτῶν κατὰ τὸν τύπον.

— Ὁ ἐν Μασσαλίᾳ ἀποθανὼν πρό τινος ὁμογενὴς Σταμάτιος Μ. Τζιτζίνιας ἐκληροδότησε διὰ διαθήκης του φρ. 5,000 ὑπὲρ τῆς ἐν Μασσαλίᾳ ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀνὰ φρ. 4,000 εἰς τὸ νοσοκομεῖον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν σχολὴν Χίου καὶ ἀνὰ φρ. 3,000 εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα, τὸ Ἀμαλίειον Ὀρφανοτροφεῖον, τὸ Πτωχοκομεῖον καὶ τὸ Ὀφθαλμιατρεῖον Ἀθηνῶν.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν δι' ἐγγράφου του πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ λιμένος Τήνου ἐπιτροπὴν ἐγνωστοποίησεν, ὅτι ἀπεφασίσθη ὅπως γείνῃ ἡ ἔναρξις τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου τοῦ Γάλλου μηχανικοῦ κ. Γκότλαν. Προσεκάλεσε δὲ τὴν εἰρημένην ἐπιτροπήν, ὅπως ὑποδείξῃ τοὺς πόρους, δι' ὧν θέλει κατασκευασθῆ ὁ ἐν λόγῳ λιμήν.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ *Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ*

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη τὸ 18ον καὶ 19ον φυλλάδιον εἰς ἓν τεῦχος ὁμοῦ. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσαι τακτικῶς.

ΑΘΗΝΑΙ. Μέγα φωτογραφικὸν πανόραμα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν πέριξ, μετὰ τῆς Ἀκροπόλεως, τοῦ Θησείου καὶ τοῦ λόφου τοῦ Φιλοπάππου, μήκους 1 μ. 65, πλάτους 0,24, ἐπὶ χαρτονίου μετὰ ὡραίου περιβλήματος. Δραχ. 20. Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενον δρ. 21.

Ὅμοιον πανόραμα τῶν Ἀθηνῶν, εἰς σχῆμα μικρότερον, μήκους 1,20, πλάτους 0,20 μετὰ ὁμοίου περιβλήματος, δραχ. 15. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 16.

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ. Μέγα φωτογραφικὸν πανόραμα τῆς πόλεως μετὰ τοῦ λιμένος, καὶ τῶν λιμενίσκων Ζέας καὶ Μουνυχίας, μήκους 1 μ. 65, πλάτους 0,24, ἐπὶ χαρτονίου μετὰ ὡραίου περιβλήματος. Δραχ. 20. Ταχυδρ. ἀποστελλόμενον δραχ. 21.

ΕΝΘΥΜΗΜΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ. Λεύκωμα περιέχον ἄποψιν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ φωτογραφικὰ ἀπεικονίσματα τῆς Ἀκροπόλεως εἰς δύο διαφόρους ἀπόψεις, τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Ἐρεχθείου, τῶν Καρυατίδων, τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τῶν θεάτρων τοῦ Διονύσου καὶ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τῶν στύλων τοῦ Ὀλυμπιείου, τοῦ Θησείου καὶ τοῦ Ὡρολογίου τοῦ Κυρρήστου, ἐν ὅλῳ 12 εἰκόνας, ἐπικολλημένας ἐπὶ χαρτονίου. Δεδεμένον καλῶς. Δραχ. 12. Μετὰ ταχυδρομ. τελῶν δραχ. 12.50

Εἰκόνες φωτογραφικαὶ μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, μεγέθους 0,23×0,15. Ἀκρόπολις, εἰς τέσσαρας διαφόρους ἀπόψεις.—Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν. — Παρθενὼν εἰς τρεῖς διαφόρους ἀπόψεις. — Προπύλαια. — Ἐρεχθεῖον. — Ναὸς Ἀπτέρου Νίκης. — Καρυάτιδες. — Ἄρειος Πάγος. — Ἀνάγλυφα τοῦ Θεάτρου τοῦ Διονύσου.—Θησεῖον. — Στῦλοι Ὀλυμπιείου.—Ὡρολόγιον Κυρρήστου.—Ναὸς Σουνιάδος Ἀθηνᾶς. Ἑκάστη εἰκὼν χωριστὰ δρ. 1,50. Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Αἱ αὐταὶ εἰκόνες εἰς σχῆμα μεγαλείτερον, μεγέθους 0,34,×0,25 πωλοῦνται ἑκάστη ἀντὶ δραχ. 2,50, ἀποστέλλονται δὲ ἐλεύθεραι ταχυδρ. τελῶν.

Εἰκόνες λιθογραφικαὶ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης, καὶ τῶν ἀγωνιστῶν Ὑψηλάντου, Καποδιστρίου, Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, Καραϊσκάκη, Μάρκου Βότσαρη, Κανάρη καὶ Ἀνδρούτσου, καὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν Χ. Τρικούπη καὶ Θ. Δηλιγιάννη. Μεγέθους 0,55× 0,43. Τιμᾶται ἑκάστη δραχ. 1,50.—Πᾶσα παραγγελία τῶν εἰκόνων τούτων, μιᾶς ἢ καὶ πλειοτέρων ὁμοῦ, ταχυδρομικῶς ἀποστελλομένων, ἐπιβαρύνεται καὶ μὲ ταχυδρομικὰ τέλη λεπτῶν 50.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Δ. Α. Δ. Ἀργοστόλιον. Ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν εἰς ἐπιστολήν σας.—κ. Χ. Ρ. Πάτρας. Ἐκ παραδρομῆς εἶχεν ἀναβληθῆ ἡ ἀποστολὴ τῶν τόμων. Ἀπεστάλησαν ἤδη τῷ κ. Α. Α., κατὰ τὴν ὑμετέραν σημείωσιν.—κ. Δ. Β. Παρισίους. Τὸ ἐλάβομεν καὶ εὐγνωμονοῦμεν. Εἰς τὰ τῆς ὑμετέρας σχολῆς ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως.—κ. Λ. Κ. Χ. Σῦρον. Ἀντίτυπον Γεωγραφίας ἀπεστείλαμεν ταχυδρομικῶς. Ἐκ τοῦ καταλόγου Χίου εἶνε τὸ σταλὲν ἀπόσπασμα.—κ. Κ'. Δι' ἡμᾶς, οἵτινες θέλομεν νὰ δράσωμεν διὰ τῶν ὅπλων καὶ ἔχομεν ἀξιώσεις ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως, διδακτικωτάτη εἶνε ἡ ἑπομένη σύγκρισις τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς πρὸ τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου Γαλλίας: «Ὁ ζήσας ἐν Βερολίνῳ ἀναγκάζεται ν' ἀναγνωρίσῃ ὅτι τὸ πρωσσικὸν ἔθνος εἶνε πλῆρες ζωῆς καὶ φιλοπατρίας. Δὲν διεφθάρη εἰσέτι ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν ὑλικῶν ἀπολαύσεων καὶ διετήρησε θερμὴν πίστιν καὶ σέβας πρὸς πάντα τὰ ἄξια σεβασμοῦ πράγματα. Ὁποίαν θλιβερὰν ἀντίθεσιν ἀποτελεῖ ἡ Γαλλία! Ἔσκωψε τὰ πάντα, οὐδεὶς δὲ σέβεται ἐν αὐτῇ τὰ σεβαστά. Ἡ ἀρετή, ἡ οἰκογένεια, ἡ φιλοπατρία, ἡ θρησκεία, ἡ τιμὴ παρουσιάζονται ὡς θέματα γέλωτος εἰς γενεὰν ἐπιπολαίαν. Τὰ θέατρα ἐγένοντο σχολεῖα κυνισμοῦ καὶ ἐξαχρειώσεως. Τὸ δηλητήριον εἰσδύει πανταχόθεν κατὰ σταγόνας εἰς τὰ ὄργανα ἀμαθοῦς καὶ κεκορεσμένης φαντασίας. Ὅθεν πάντα τὰ ἐθνικὰ προσόντα, ἡ γενναιότης, ἡ τιμιότης, τὸ θέλγητρον τοῦ πνεύματος, ἡ εὐγενὴς τῆς καρδίας ὁρμὴ ἐξασθενοῦσι κατὰ μικρόν, οὕτω μάλιστα ὥστε μετ' ὀλίγον τὸ εὐγενὲς γαλλικὸν ἔθνος θὰ γνωρίζηται ἐκ μόνων τῶν ἐλαττωμάτων του. Κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον ἡ Γαλλία δὲν παρατηρεῖ ὅτι ἄλλα ἔθνη προτρέχουσιν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς προόδου, ὀπίσω καταλείποντα αὐτήν.—κ. Μ. Θ. Τρίπολιν. Ἐλήφθησαν. Ἐνεγράφη δ' ὁ κ. Π. Γ. Κ. πρὸς ὃν μετὰ τῆς σειρᾶς τῶν φύλλων ἐξ ἀρχῆς ἀπεστάλησαν καὶ οἱ 4 τόμοι. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εὐμενῆ φροντίδα.—κ. Κ. Κ. Πρέβεζαν. Ἀπεστάλησαν καὶ τὰ ἀπὸ 12 Ἰουνίου — 3 Αὐγούστου καθ' ἣν καὶ τὰ 2 τελευταῖα διεύθυνσιν. Μήπως κρατοῦνται ἐν Λευκάδι; Εὐαρεστήθητε νὰ ἐρευνήσητε περὶ τούτου. Τῆς Ἱστορίας θ' ἀποσταλῶσιν ὑμῖν τὰ τεύχη ὅταν συμπληρωθῇ εἰς 10 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ τὴν προηγουμένην ὑμῶν παραγγελίαν.—κ. Γ. Χ. Κ. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν παρὰ τοῦ κ. Π. Α. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐξαίρετον ὑμῶν εὐμένειαν. Ἀπηντήσαμεν καὶ ταχυδρομικῶς.— *Λέργῳ*. «Si vis pacem para bellum», τουτέστιν «ἐὰν θέλῃς τὴν εἰρήνην παρασκεύαζε τὰ τοῦ πολέμου» εἶνε δὲ τὸ ῥητὸν τοῦ Hugo Grotius, νομομαθοῦς Ὀλλανδοῦ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, συγγράψαντος «De jure belli et pacis.—κκ. Α. Μ. Βῶλον καὶ Ι. Σ. Α. Σῦρον. Ἐλήφθησαν.—κ. Ι. Σ. Α. Σῦρον. Τὸ περικάλυμμα δὲν ἡτοιμάσθη ἔτι. Ὅταν δ' ἔλθῃ δυνάμεθα νὰ σᾶς τὸ προμηθεύσωμεν. Γαλλικὴ Γραμματικὴ ὡς σχετικῶς καλλιτέρα εἶναι ἐγκεκριμμένη ἡ τοῦ Καρασούτσα, καὶ ταύτην δύνασθε νὰ μεταχειρισθῆτε.— *Ἀνωνύμῳ φίλῳ*. Καλάμας. Ὑπάρχει τὸ βιβλίον ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑ-

στίας καὶ τιμᾶται δραχμῆς.—*Εὔα.* Κωνσταντινούπολιν. Ἡ μετάφρασις εἶνε ἱκανῶς ἐπιτυχής, ἀλλά τινες στίχοι ἀτυχεῖς παραβλάπτουσι τὸ ὅλον, ἐξοῦ ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ δημοσίευσις. Οὐχ ἧττον εὐχαριστοῦμεν ὑμῖν.—κ. Χ. Δ. Πειραιᾶ. Καθ' ὅσον γνωρίζομεν δὲν εἶνε μεταπεφρασμένη. —*Ἀνυπομόνῳ.* Καὶ εἰς τὴν πολιτικήν, ὡς εἰς τὸν ἔρωτα, ὑπόσχεταί τις πλείονα τῶν ὅσα προτίθεται νὰ ἐκτελέσῃ. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομίζομεν ὅτι τὸ ῥητὸν δὲν ἔχει ἐφαρμογήν.—κ. Δ. Γ. Ζ. Μοναστήριον. Εἰς ἐπιστολήν σας ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως.—κ. Δ. Δ. Σύρον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν πρὸς τὸν κ. Φ. Β. Τοῦ σημειουμένου συγγράμματος τόμοι δὲν εὑρίσκονται ἐνταῦθα. Περὶ τοῦ ἄλλου ἀπαντῶμεν προσεχῶς. — κ. Δ. Χ. Βῶλον. 1) Αἱ ἐν Ζυρίχῃ, Καρλσρούῃ, Δρέσδῃ καὶ Μονάχῳ· 2) Ἐν ταῖς πλείσταις τούτων εἰσιτήριον τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἀρκεῖ, ἢ ἀπολυτήριον τοῦ ἡμετέρου Πολυτεχνείου· 3) Κατὰ τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μαθητοῦ καὶ τοῦ διδασκάλου. καὶ τὰς ὥρας τὰς ὁποίας θὰ δαπανᾷ καθ' ἑκάστην. 4) Ἐν Γενεύῃ ἡ γαλλική, ἐν Ζυρίχῃ ἡ γερμανική 5) Ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἑκάστου. 6) Ἑκάστη τῶν σχολῶν ἔχει ἴδιον κανονισμὸν ὁρίζοντα τὰς ἀπαιτουμένας διατυπώσεις διὰ τὴν ἐγγραφὴν τῶν φοιτητῶν.—Miss M. C. D. Λονδῖνον. Ἐλήφθησαν, ἤρχισε δ' ἡ πρὸς ὑμᾶς ἀποστολή.— κ. Α. Θ. Κέρκυραν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἀλλὰ νομίζομεν τὸ θέμα πολὺ βαρὺ διὰ τὴν «Ἑστίαν».— κ. Κ. Κ. Μοῦγλα. Τὰ βιβλία ἀπεστάλησαν ἐγκαίρως, ὡς καὶ ἰδιαιτέρως ἐγράψαμεν ὑμῖν.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.—Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενα δρ. 5,50

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

15 Αὐγούστου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	335.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	340.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	431.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	338.50
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	271.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	261 —
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	168.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	236.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	90 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	441.—
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	3990.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	57.50
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	59.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσαλίας . . »	165.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	73.50
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	273.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	30.—
» 3μην	29.75
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Οψεως.	118. 3/4
» Τραπεζικὸν 3μην	
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον	23.75
Λίρα ὀθωμανική	26.95

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Μ ΠΛΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Κορινθίας
Ἄργους
Ὕδρας καὶ Τροιζηνίας
Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος
Ναυπλίας
Κυθήρων

ΔΗΜΟΙ

Ἀργείων, Ναυπλιέων, Κορινθίων, Ὕδρας, Σπετσῶν, Κρανιδίου, Κυθηρίων, Ποταμίων, Τροιζῆνος, Τρικάλων, Εὐρωστίνης, Σικυῶνος, Στυμφαλίας, Φενεοῦ, Νεμέας, Μιδέας, Πελλήνης, Κλεωνῶν, Σολυγείας, Λυρκείας, Ἀλέας, Περαχώρας, Μυκηνῶν, Ὑσιῶν, Προσυμναίων, Μεθάνων, Ἑρμιόνης, Ἐπιδαυρίων, Διδύμων, Δρυόπης, Λήσσης, Μινῴας.

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μ. μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1 : 200,000.

Τιμὴ δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν Δρ. 5,60.

Ἐ. Ἀθήναις. ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—533.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Αριθ. 504 — 24 Αυγουστου 1886. Λεπτα 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ' — ΑΡΙΘ. 556

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΛΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ. Διήγημα Α. Πούσκιν.— Μετάφρ. ἐκ τοῦ ῥωσσικοῦ.

Ο ΕΝΕΡΓΟΣ ΒΙΟΣ.

ΟΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ.(Ἐκ τοῦ συγγράμματος «Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου»).

Ο ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΣ.

ΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΗΜΩΝ.

ΗΩΣ ΕΝΝΟΕΙΤΑΙ Η ΑΓΩΓΗ ΕΝ ΑΓΓΑΙΑΙ.

Η ΒΙΟΛΕΤΤΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ, ποίημα ὑπὸ Γεωργίου Αροσένη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

Η ΕΚ ΤΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Φοβερὰν ὑπέστη καταστροφὴν ἡ Πελοπόννησος. καὶ ἰδίως τὰ μεσημβρινοδυτικὰ αὐτῆς μέρη, ἐκ σφοδροτάτου σεισμοῦ, ὅστις συνεκλόνησεν αὐτήν, γενόμενος αἰσθητὸς καὶ εἰς πλεῖστα ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ὁ σεισμὸς συνέβη περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς Παρασκευῆς πρὸς τὸ Σάββατον τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος, ἦτο δὲ διαρκέστερος ἐξ ὅσων ἀπὸ πλείστων ἐτῶν συνέβησαν ἐν Ἑλλάδι, διαρκέσας περὶ τὰ 12 δευτερόλεπτα καὶ συγκείμενος ἐκ τριῶν ἀμέσως ἀλληλοδιαδόχων δονήσεων. Αἱ ἐξ αὐτῶν ἐπελθοῦσαι καταστροφαὶ ἐν Μεσσηνίᾳ ἰδίως, καὶ ἀλλαχοῦ ὑπῆρξαν φοβεραί, κατὰ τὰ ἐκ τῶν παθόντων μερῶν διαβιβασθέντα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τηλεγραφήματα. Πόλεις καὶ κωμοπόλεις ἀνθοῦσαι καὶ εὐημεροῦσαι ἕως χθές, εἶνε τώρα ἄμορφοι καὶ οἰκτροὶ σωροὶ ἐρειπίων· τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐλπίδα ἣν ἐνέπνεεν εἰς τὸν ἀτυχῆ πληθυσμὸν αὐτῶν ἡ αἰσίως λήγουσα συγκομιδή, ἡ μέλλουσα ὁπωσοῦν νὰ παραμυθήσῃ αὐτοὺς διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς θυσίας τῶν παρελθόντων ἐτῶν, διαδέχεται τὸ πένθος καὶ ἡ ἀπόγνωσις. Ἐν μιᾷ στιγμῇ τὴν ποικίλην δρᾶσιν τῆς ζωῆς ἀντικατέστησε θανάτου ἐρημία καὶ σιγή, ἣν ταράσσει ὁ κρότος τῆς δικέλλης ἐξερευνώσης τὰ συντρίμματα ἢ ὀρυσσούσης τάφους πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ὀδυρμὸς τῶν ἐπιζησάντων ἀθλίων θυμάτων.

Τὴν δεινοτάτην φθορὰν ὑπέστησαν ἰδίως αἱ πόλεις Φιλιατρῶν, Γαργαλιάνων, Αἰγουδίστης, Κορώνης, καὶ Μαραθουπόλεως, ὧν αἱ οἰκίαι πᾶσαι σχεδὸν μετεβλήθησαν εἰς ἐρείπια, ὑπὸ τὰ ὁποῖα ἐτάφησαν πλῆθος ἀνθρώπων. Οἱ φονευθέντες εἰς τὰ διάφορα μέρη ὑπολογίζονται κατ' ἐπισήμους πληροφορίας εἰς 300, ἐξ ὧν περὶ τοὺς 100 μόνον ἐν Φιλιατροῖς. Διπλάσιος δ' εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν πληγωθέντων.

Μεταξὺ τῶν φονευθέντων συγκαταλέγονται ἐνιαχοῦ ὁλόκληροι οἰκογένειαι, ἐξ ὅλων δ' ἐν γένει τῶν μερῶν ἀγγέλλονται ἀλλεπαλλήλως σπαραξικάρδιοι καταστροφαί. Αἱ ζημίαι εἰσὶν ἀνυπολόγιστοι. Ἐν μόνοις τοῖς Φιλιατροῖς ὑποτίθεται ὅτι ὑπερβαίνουσι τὰ 10 ἑκατομμύρια. Ἐπίσης δεινὴν φθορὰν ὑπέστησαν ἡ Μεσσήνη, τὸ Πεταλίδιον, ἡ Κυπαρισσία, πολλὰ παρακείμενα χωρία, ἡ Μεθώνη καὶ ὁλόκληρος ὁ δῆμος Πυλίων, καὶ οἱ δῆμοι Οἰχαλίας καὶ Ἀνδανίας. Ὀνομαστὶ ἀναφέρονται ὡς παθόντα τεσσαράκοντα πόλεις καὶ χωρία ὧν ἐννέα ἐκ θεμελίων κατεστράφησαν.

Ἐκ πάντων τῶν καταστραφέντων μερῶν συγκινητικὰ τηλεγραφήματα διαβιβάζονται ζητοῦντα ἐσπευσμένως σκηνὰς καὶ ζωοτροφίας

— Ἡ Κυβέρνησις ἅμα πληροφορηθεῖσα ἐκ τῶν ἀρχῶν περὶ τῆς ἐπελθούσης συμφορᾶς ἔσπευσε νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς εἰς τοὺς δεινῶς παθόντας κατοίκους, ἀποστείλασα ἀλλεπαλλήλως εἰς τὰ διάφορα μέρη ἀτμόπλοια μετὰ ἰατρῶν, νοσοκόμων, τροφῶν, σκηνῶν καὶ φαρμάκων καὶ λόχου σκαπανέων.

Ἐξέδωκε δὲ καὶ διάταγμα, δι' οὗ διέθετο ὑπὲρ τῶν παθόντων κατοίκων πίστωσιν 300,000 φράγκων.

— Ὁ βασιλεύς, εἰς ὃν τηλεγραφικῶς ἀνεκοινώθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐν Πελοποννήσῳ συμβᾶσα καταστροφὴ ἐκ τοῦ σεισμοῦ, ἀπήντησε διὰ τηλεγραφήματος πρὸς τὸν κ. πρωθυπουργόν, ἔχοντος οὕτως:

«Ἔλαβον τὸ τηλεγράφημά σας. Εἰς τὸ ἔπακρον μὲ θλίβει ἡ λυπηρὰ εἴδησις. Παρακαλῶ νὰ δηλώσητε ὁπόσον συμπάσχω ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ταύτῃ συμφορᾷ. Τὰ μέτρα ὑμῶν εἰς συνδρομὴν τῶν ἀτυχῶν κατοίκων εἶνε ἐξαίρετα. Παρακαλῶ νὰ μοὶ δίδητε εἰδήσεις. Θέτω ὑπὲρ τῶν παθόντων εἰκοσακισχιλίας δραχμὰς εἰς τὴν διάθεσιν ὑμῶν. Γεώργιος.»

— Ἤρξαντο ἀμέσως ἰδιωτικαὶ εἰσφοραὶ ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ δεινῶς παθόντων κατοίκων τῆς Μεσσηνίας. Πρῶτος δ' ὁ κ. Παντιᾶς Α. Ῥάλλης προσήνεγκε λίαν φιλανθρώπως τὸ γενναῖον ποσὸν 2.000 δραχμῶν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τούτου,

Ὡσαύτως ὁ διευθυντὴς τῆς Ἑταιρείας τοῦ τροχιοδρόμου Ἀθηνῶν προσήνεγκε δραχ. 300, ὁ ἔμπορος κ. Ι. Τσάτσος δραχ. 50, καὶ ὁ ἐνταῦθα πρόξενος τοῦ Βελγίου κ. Σ. Rosseales δρ. 100.

— Συνέστη δ' ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Προκοπίου, ὡς προέδρου, καὶ τῶν κκ. Παπαηλιοπούλου, νομάρχου, Γ. Βασιλείου, ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἐθν. Τραπέζης, Α. Συγγροῦ βουλευτοῦ Σύρου, Δημ. Ὀρφανίδου καθηγητοῦ, Περικλέους Σούτσου, ἀρχιάτρου, Ἀλεξ. Κοντοσταύλου, πρώην ὑπουργοῦ. Δημ. Σούτσου. δημάρχου Ἀθηναίων, Ὀμηρίδου Σκυλίσση, δημάρχου Πειραιῶς, Μιχ. Μελᾶ, Παντιᾶ Ῥάλλη, Τρ. Μουτσοπούλου, Φωκίωνος Νέγρη, Θεοδ. Τετσίνα καὶ Ν. Δεικτάκη.

— Ἐκτὸς δὲ τῆς ἐνταῦθα κεντρικῆς ἐπιτροπῆς ἀγγέλλεται ὅτι καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ὅπου ὑπάρχουσιν ἑλληνικαὶ παροικίαι, συνεκροτήθησαν ἐπιτροπαὶ πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τῶν παθόντων. Αἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐπιτροπαὶ ἐν Πάτραις, Λαρίσσῃ, Κερκύρᾳ, καὶ Ναυπλίῳ θὰ συγκροτηθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ προέδρου καὶ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν, τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς τραπέζης, ἐν ταῖς λοιπαῖς δ' ἐπαρχίαις ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν πρωτοδικῶν.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Διαταγῇ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐστάλη ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ δημάρχου Ἐρετριέων καὶ κατετέθη ἐν τῷ Ἐθνικῷ Κεντρικῷ Μουσείῳ μαρμάρινον ἱματιοφόρον ἄγαλμα ἀγενείου ἀνδρός, μεγέθους μείζονος τοῦ φυσικοῦ (ὕψ. 2 μέτρων). Τὸ ἄγαλμα τοῦτο εὑρέθη κατὰ τύχην ἐν Ἐρετρίᾳ, ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ· καὶ ἐποιήθη μὲν κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους, ἀλλ' ἡ ἐργασία αὐτοῦ εἶνε ἀξιόλογος, ἰδίως ἡ τῆς κεφαλῆς, ἧς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου διακρίνονται ἐπὶ λεπτότητι καὶ εὐγενείᾳ, ἣν σπανιώτατα ἀπαντᾷ τις ἐν ἀγάλμασι τῆς ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς. Τὴν ἀξίαν τοῦ ἀγάλματος ἐπαυξάνει καὶ ἡ καλλίστη αὐτοῦ διατήρησις, οὐδεμίαν φθορὰν ὑποστάντος, ἀλλ' οὕτω σωζομένου ὡς ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ τεχνίτου· ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην εἶνε τὸ τελειότατον τῶν ἀγαλμάτων οὐ μόνον τοῦ Μουσείου ἡμῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς Μουσείοις τῆς Ἑσπερίας· φαίνεται δὲ ὅτι ἦτο ἐπιτύμβιον εἰκονίζον τὸν νεκρὸν ἐν ὅλως ἐξιδανισμένῃ μορφῇ, διότι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου εἶνε παρεμφερῆ τοῖς τοῦ Ἑρμοῦ.

— Ἐν τῷ παρὰ τὸν Ὠρωπὸν μαντείῳ τοῦ Ἀμφιαράου ἐγένετο, ὡς προανηγγείλαμεν, ἐπανάληψις τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Βασ. Λεουάρδου. Διὰ τῶν νῦν ἐνεργουμένων ἀνασκαφῶν ἀνεκαλύφθη θέατρον, οὗ σώζονται πλὴν τῶν τοίχων τῆς σκηνῆς καὶ 10 μαρμάρινοι κίονες δω-

ρικοῦ ρυθμοῦ, κατὰ γώραν ἱστάμενοι, εὑρέθησαν δὲ καὶ πλεῖστα θρηκικὰ μαρμάρινα μέλη. Ἐπὶ τῶν ἐπιστυλίων ἀνεγράφετο *σκηνὴ καὶ πυριάματα, προσκήνιον καὶ τίτανες*. Κατὰ δὲ τὸν πρῶτον αἰῶνα τῶν ἐβωλίων ἀπεκαλύφθη κωμὴ ἐπὶ βάσεως ἱσταμένη μαρμαρίνη ἔδρα, φέρουσα τὸ ὄνομα Νίκωνος ἱερέως τοῦ Ἀμφιαράου. Αὐτόθι εὑρέθη πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ στήλη μετὰ προτομῆς, ἧς σώζεται ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τῶν νώτων κατὰ τὸν ἀρχαϊκὸν τρόπον κατατρίπτουσα ἡ κόμη, κάλλιστον ἔργον τοῦ τέως ἀγνώστου Ἀθηναίου τεχνίτου Στρομβίχου.

— Ὁ γενόμενος σεισμὸς ἐπήνεγκε βλάβας τινὰς καὶ εἰς τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνεσκαμμένον χῶρον, ἔνθα τὰ λείψανα τῶν ἀρχαίων μνημείων. Τέσσαρες κίονες ἐκ τῶν ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς Βυζαντινῆς ἐκκλησίας κατέπεσαν, οἱ τρεῖς δὲ τούτων συνετρίβησαν εἰς πολλὰ τεμάχια. Ὡσαύτως κατέπεσαν καὶ διερράγησαν δύο κίονες τῶν ἐν τῇ παλαίστρᾳ. Εὐτυχῶς οὐδεμία βλάβη ἐπῆλθεν εἰς τὰς συλλογάς.

— Κατὰ τὰς ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἐξακολουθούσας ἀνασκαφὰς ἀνεκαλύφθησαν εἰς βάθος 10 μέτρων ὑπὸ τὸ ἀρχαῖον ἔδαφος τοῦ Παρθενῶνος τεμάχια μεγάλου συμπλέγματος ἐκ παρίνου λίθου. Τὸ σύμπλεγμα τοῦτο εἰκάζεται ὅτι παρίστη τοὺς ἄθλους τοῦ Ἡρακλέους· διακρίνονται δὲ μεταξὺ τῶν ἀνευρεθέντων τεμαχίων αὐτοῦ κεφαλὴ λέοντος καὶ τὸ ἔμπροσθεν μέρος ταύρου φυσικοῦ μεγέθους, οὗ ἡ κεφαλὴ εἶνε καλλίστη.

— Ἐν τῇ Academy τοῦ Λονδίνου ὁ αἰδεσιμώτατος κ. H. F. Tozer, ἄριστος γνώστης τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων καὶ συγγραφεὺς διτόμου ἀξιολογωτάτου συγγράμματος περὶ τῶν Ἑλλήνων ὀρεινῶν, ἤρξατο δημοσιεύων σημειώσεις περιηγήσεως εἰς τὰς ἑλληνικὰς νήσους (Notes of a tour in the Asiatic Greek Islands). Τὰ πρῶτον τῶν ἄρθρων αὐτοῦ πραγματεύεται περὶ Λέσβου.

— Τὸ ἐν Λειψίᾳ βιβλιοπωλεῖον Teubner ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ δημοσίευσιν νέας ἐκδόσεως τοῦ Θουκυδίδου τοῦ Boehme, ἐπιτεθεωρημένης ὑπὸ τοῦ ἐν Γοττιγγῃ καθηγητοῦ Ἀλφρέδου Μάϊνε.

— Ἐν ἀρχῇ τοῦ μηνὸς τούτου συνῆλθεν εἰς Στεττῖνον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Βίρχωβ ἡ δεκάτη ἑβδόμη σύνοδος τῆς Γερμανικῆς ἀνθρωπολογικῆς ἑταιρίας, ἧς μετέσχον πλεῖστοι τῶν Γερμανῶν ἑταίρων καὶ τινες τῶν ἀλλοδαπῶν. Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν ὁ πρόεδρος Βίρχωβ, ἀφ' οὗ πρῶτον προσεφώνησε τοὺς συνελθόντας, ὡμίλησε περὶ τῆς Πομμερανίας κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους καὶ περὶ τῆς ἀνθρωπολογικῆς ἐρεύνης τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Μετὰ τοῦτο ὁ Λέμκε ὡμίλησε περὶ τῶν προαγωγόντων ἐν Πομμερανίᾳ τὰς ἀνθρωπολογικὰς σπουδὰς κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, καὶ εἶτα ὁ γενικὸς γραμματεὺς τῆς ἑταιρίας ἀνέγνω ἔκθεσιν περὶ τῶν ἀνθρωπολογικῶν ἐργασιῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Οἱ μετασχόντες τῆς συνόδου ἐπῃσαν κατὰ τὰς ἑπομένας ἡμέρας ἐκδρομὰς εἰς τὰ περίξ, ἀνασκάψαντες καὶ τινας προϊστορικοὺς τάφους. Τόπος τῆς ἑπομένης συνόδου κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ὡρίσθη ἡ Νυρεμβέργη, πρόεδρος δ' ἐξελέχθη καὶ αὖθις ὁ Βίρχωβ.

— Διευθυντὴς τῆς ἐν Μονάχῳ Ἀκαδημίας τῶν καλῶν τεχνῶν, ἀντὶ τοῦ θανόντος ζωγράφου Πιλότυ, διωρίσθη ὁ Φρ. Λέγκουστος Κάουλβαχ, υἱὸς τοῦ ἐπιφανοῦς καλλιτέχνου Γουλιέλμου Κάουλβαχ καὶ αὐτὸς ἔξοχος ζωγράφος.

— Ὁ συγγραφεὺς τῆς πολυτίμου Ἱστορίας τῆς παρ' Ἕλλησι φιλοσοφίας Ἐδουάρδος Τσέλλερ ἑορτάζει περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς τούτου τὴν πεντηκοστὴν ἐπέτειον τῆς ἀναγορεύσεώς του εἰς διδάκτορα. Ἐπειδὴ δ' ἡ ἡμέρα συμπίπτει πρὸς τὰς πανεπιστημιακὰς δικκοπάς, ὡρίσθη νὰ ἑορτασθῇ ἡ ἐπέτειος τῇ 19/31 Ὀκτωβρίου.

— Διὰ τῆς ἀναλύσεως τοῦ φάσματος ὁ Γάλλος χημικὸς Delafontaine ἀνεκάλυψε νέον μέταλλον, ὅπερ ἐκάλεσε Δυσπόριον. Τὸ μέταλλον τοῦτο εἶνε τὸ τρίτον τῶν κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ἀνακαλυφθέντων, διότι κατὰ Φεβρουάριον ὁ καθηγητὴς Βίγκλερ ἀνεκάλυψε τὸ Γερμάνιον, καὶ μικρὸν μετὰ ταῦτα ὁ καθηγητὴς Λίνεμαν τὸ Αὐστρίιον.

— Ἡ πρὸς παρατήρησιν τῆς ὁλικῆς ἐκλείψεως τοῦ ἡλίου, ἥτις ἐγένατο τῇ 17|29 Αὐγούστου, βρεττανικὴ ἀποστολὴ μετέβη εἰς τὴν νῆσον Γρενάδαν ἐν ταῖς δυτικαῖς Ἰνδίαις. Κορυφαῖος τῆς ἀποστολῆς εἶνε ὁ Ἄγγλος Norman Lockyer· ἀκολουθοῦσι δ' αὐτῷ πλὴν ἄλλων ἐπιστημόνων καὶ ὁ καθηγητὴς Τακκίνη, διευθυντὴς τοῦ ἐν Ρώμῃ ἀστεροσκοπείου. Ἡ ὁλικὴ ἔκλειψις τοῦ ἡλίου ἦν ὁρατὴ ἐν ταῖς δυτικαῖς Ἰνδίαις, ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ ὠκεανῷ καὶ ἐν Ἀφρικῇ.

— Κατὰ τὴν Ἐπετηρίδα τῆς γαλλικῆς ἐφημεριδογραφίας διὰ τὸ ἔτος 1886 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκδιδομένων ἐφημερίδων ἦτο κατὰ 46 ὀλάσσων τῶν κατὰ τὸ 1884. Τῇ 31 Δεκεμβρίου 1884 ἐξεδίδοντο 1585 ἐφημερίδες, τῇ αὐτῇ δ' ἡμέρᾳ τοῦ 1885 μόνον 1540. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Γαλλίας ἐξεδίδοντο τῇ 1 Ἰανουαρίου 1885 δημοκρατικαὶ μὲν ἐφημερίδες 878, μοναρχικαὶ δὲ 482, κατὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ηὔξησεν ὁ ἀριθμὸς τῶν μὲν πρώτων εἰς 962, τῶν δὲ τελευταίων εἰς 509. Ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκδιδομένων ἐφημερίδων ἦτο 2809 κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1885, ἐν ᾧ τῇ 31 Δεκεμβρίου 1884 ἐξεδίδοντο 2506. Ἐκ τῶν 1540 παρισινῶν ἐφημερίδων 148 εἶνε χρηματιστικαὶ καὶ οἰκονομολογικαί, 88 πολιτικαί, 84 τοῦ συρμοῦ, 65 εἰκονογραφημέναι, 60 φιλολογικαὶ κλπ.

— Ὁ ἄρτι θανὼν ἡγέτης τοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος ἐν ταῖς Ἡνωμέναις πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς Σαμουὴλ Τίλδεν κατέλιπε περιουσίαν 5,000,000 δολλαρίων. Τὸ ἓν τρίτον ταύτης διέθεσεν ὑπὲρ τῶν συγγενῶν του, τὸ δὲ λοιπὸν ὑπὲρ δημοσίων καταστημάτων, ἰδίως ὑπὲρ ἱδρύσεως βιβλιοθηκῶν τοῦ λαοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, Νέῳ Λιθάνῳ καὶ Γράγκερ.

— Ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ ὁμοπαθὴς πολιτικὸς σύλλογος τοῦ Κόβδεν (Cobden Club) ἤρχισε νὰ ἐκλέγῃ ὡς μέλη αὐτοῦ καὶ κυρίας. Ἐξελέχθησαν δ' ἐσχάτως ἡ κυρία Κόβδεν—Σίκνερτ (θυγάτηρ τοῦ περιωνύμου Κόβδεν), ἡ κυρία Κράουφορδ (χήρα τοῦ ἐν Παρισίοις ἀνταποκριτοῦ τῶν Ἡμερησίων νέων) καὶ αἱ δεσποινίδες Φλωρεντία Νιθγκαὶλ καὶ Ραφάλοβιτς.

Οἱ παρ' ἡμῖν νομομαθεῖς καὶ διαπρεπεῖς κκ. Σ. Μπαλάνος καὶ Γ. Μελισσουργὸς ἀγγέλλουσι τὴν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μετάφρασιν καὶ ἔκδοσιν τοῦ «Ἐγχειριδίου τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου» τῶν γάλλων καθηγητῶν Ch. Lyon-Caen καὶ L. Renault. Τὸ σύγγραμμα δημοσιευθήσεται περιοδικῶς κατὰ τεύχη· πλουτισθήσεται δὲ προσηκόντως διὰ διαφόρων παρατηρήσεων καὶ τῆς παραθέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Νομολογίας, πρὸς δὲ καὶ μετὰ παραλληλισμοῦ πρὸς διαφόρους διατάξεις τοῦ γερμανικοῦ καὶ ἰταλικοῦ κώδικος.

Ἕκαστον τεῦχος συγκείμενον ἐκ τριῶν τυπογραφικῶν φύλλων θὰ τιμᾶται ἀντὶ δραχμῆς, ἑνὸς δὲ φράγκου διὰ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Κατὰ μῆνα ἐκδοθήσονται δύο τεύχη. Ἐξεδόθη δ' ἤδη τὸ Α' τεῦχος.

— Ἀγγέλλεται ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐκδόσεως τῆς πρὸ πολλοῦ διακοπείσης ἐφημερίδος «Δρῆνα» ὑπὸ τὸν τύπον νῦν μηνιαίου περιοδικοῦ τῶν ἀνθρωπίνων συμφερόντων.

— Ὑπὸ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ γνωστοῦ ποιητοῦ κ. Ι. Γ. Τσακασιάνου ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἔκδοσις τοῦ *Ποιητικοῦ Ἄνθους*, περιοδικοῦ κατὰ Κυριακὴν ἐκδιδομένου. Ἐν αὐτῷ θὰ ἐναποταμιεύηται ὅ,τι καλὸν ἔχει ἡ σύγχρονος Ἑλληνικὴ ποίησις, πλὴν δὲ τῶν ἀνεκδότων ποιημάτων ποιητῶν ζώντων καὶ μή, ὁ *Ποιητικὸς Ἄνθος* θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκδεδομένα ἀριστουργήματα, ἐθίμως δὲ μὴ πρωτιτὰ τοῖς πολλοῖς, ὡς ἐμπεριεχόμενα εἰς ἐκδόσεις μὴ εὐνόους ἢ δυσευρέτους.

Ἕκαστον φυλλάδιον θ' ἀποτελῆται ἐκ 16 σελίδων, ἡ ἔναρξις δὲ τῆς ἐκδόσεως γενήσεται περὶ τὰς ἀρχὰς προσεχοῦς Σεπτεμβρίου.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 22 Αὐγούστου.

Ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων προσήνεγκον τὰ ἑξῆς ποσά· ὁ βουλευτὴς Σύρου κ. Α. Συγγρὸς δρ. 10,000, ἡ ἐν ταύτῃ ρωσσικὴ πρεσβεία 2,000, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Τουρκίας Φεριδοὺν βὴς 200, ὁ κ. Σ. Δραγούμης ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν 300 καὶ ὁ δικηγόρος κ. Εὐκλείδης 200.

Ἐν Σύρῳ συνελέγησαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ὑπὲρ τῶν παθόντων δραχ. 3,840, ἐν Καλαμακίῳ 1,000.

Οἱ ἐν Λονδίνῳ κύριοι Ἀδελφοὶ Ράλλη τηλεγραφικῶς ἀνήγγειλαν τῷ κ. πρωθυπουργῷ ὅτι ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ θέτουσιν εἰς διάθεσιν αὐτοῦ 500 λίρας στερλίνας.

— Ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας κ. Ρῶμπολτ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν κ. πρωθυπουργὸν ὅτι τὸ ἀγγλικὸν πολεμικὸν *Ἀγαμέμνων* ἀπέπλευσεν ἐκ Κύπρου εἰς Πύλον καὶ Μαραθὼπολιν μετὰ ἰατρῶν, σκηνῶν, ἀλεύρων καὶ διτυρίτου. Τὰ βοηθήματα ταῦτα ἀποστέλλει εἰς τοὺς παθόντας ὁ στόλαρχος τῆς ἀγγλικῆς μοίρας τῆς Μεσογείου καὶ υἱὸς τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας δούξ τοῦ Ἐδιμβούργου.

— Ὡς ἐκ τοῦ σεισμοῦ ἔπαθε καθίζησιν μέρος τοῦ μώλου τοῦ κατασκευαζομένου λιμένος τῶν Πατρῶν. Καθίζησιν ὡσαύτως ὑπέστη καὶ ἐν Πύργῳ τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ εἶνε ἐστερωμένη ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἐπὶ ἐκτάσεως 3 χιλιομέτρων. Ἐν Καλαμακίῳ δὲ παρὰ τὰ ἔργα τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ ἀνεώχθη μέγιστος χάνδαξ.

— Τὸ μεταξὺ Ζακύνθου καὶ Κρήτης καλῴδιον τῆς τηλεγραφικῆς ἀνατολικῆς Ἑταιρείας ἐκόπη ἐκ τοῦ σεισμοῦ, ὡσαύτως δ' ἐβλάβησαν καὶ πολλαὶ τηλεγραφικαὶ γραμμαὶ ἐν Πελοποννήσῳ.

— Ἐν Πειραιεῖ ἤρξατο ἡ κατασκευὴ μεγάλων ἐργαστασίων τῆς Ἑταιρείας τῶν σιδηροδρόμων Πειραιῶς—Ἀθηνῶν—Πελοποννήσου, ἐν οἷς θὰ κατασκευάζωνται καὶ ἐπισκευάζωνται ἅμαξαι καὶ ἀτμάμαξαι αὐτῆς, οἱ λέβητες, καὶ ἐν γένει θὰ ἐκτελῶνται πᾶσαι ἐργασίαι χρήσιμοι εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Ἑταιρείας τοῦ σιδηροδρόμου.

— Κατὰ προσέγγισιν ὑπολογίζεται ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι παραγωγὴ σίτου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1885 ἀνῆλθεν εἰς 5 ἑκατομμύρια κοιλά.

— Ἐν Πειραιεῖ ναυπηγεῖῳ τοῦ κ. Γ. Βασιλειάδου κατασκευάσθη καὶ ἕτερον ἀτμοκίνητον σκάφος, ὅπερ καθειλκύσθη ἄρτι εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ ἀτμόπλοιον τοῦτο ναυπηγηθὲν κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἐν Γαλαξειδίῳ πλοιάρχου κ. Ν. Μπουγᾶ εἶνε στερεώτατον καὶ τεχνικῶς κατεσκευασμένον, μετὰ μηχανημάτων ἰσχυροτάτων καὶ τῆς τελευταίας χρήσεως, εἶνε δὲ καὶ λίαν οἰκονομικὸν περὶ τὴν κατανάλωσιν τῆς καυσίμου ὕλης.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφοντας εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 85.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη τὰ 18ον καὶ 19ον φυλλάδιον εἰς ἓν τεῦχος ὁμοῦ. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΕΛΛΑΣ

κατὰ τὸ γαρμανικὸν τοῦ Ἰακώβου Φάλμε

ὑπὸ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ.

Ἐξεδόθη τὸ εἰκοστὸν φυλλάδιον, περιέχον τὰς ἑπομένας εἰκόνας: Ὁ καλούμενος θησαυρὸς τοῦ Ἀτρέως.—Ὁ ἐν Παίστῳ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος ὡς εἶχε τὸ πάλαι.—Τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν προπύλαια, ὡς εἶχαν τὸ πάλαι.—Δώριον κιονόκρανον καὶ ἰωνικόν.—Τὸ Ἐρέχθειον, ὡς εἶχε τὸ πάλαι.—Κόρη ἐκ τῆς πρὸς νότον προστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου.—Ἡ ἀγορὰ τῶν Ἀθηνῶν. (Ὀλοσέλιδος).

Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου ἐν Ἀθήναις δρ. 1,50. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ δραχ. 1,75.

Οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν προκαταβάλλοντες τὰ ἀντίτιμον τῶν ἤδη ἐκδοθέντων φυλλαδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν αὐτοῖς, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι νῦν πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τὰ ἀντίτιμον τῶν ἑπομένων φυλλαδίων, φρ. 5 διὰ 3 φυλλάδια, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐγκαίρως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

Οἱ βουλόμενοι τῶν συνδρομητῶν δύνανται νὰ προκαταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον καὶ ὁλοκλήρου τοῦ συγγράμματος, δρ. 32 οἱ ἐν Ἀθήναις, δρ. 35 οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ φρ. χρ. 35 ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Οἱ προκαταβαλόντες ἤδη τὸ ἀντίτιμον φυλλαδίων τινῶν καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ θέλουσι πληρώσῃ μόνον τὸ ὑπόλοιπον πρὸς συμπλήρωσιν ὅλου τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συγγράμματος.

ΔΑΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Δ. Ν. Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον δημοσιεύονται τινά. Ἐξ αὐτῶν φαίνεται ὅτι ἡ Ἑλλὰς πρέπει νὰ καταταχθῇ εἰς τὰς χώρας τὰς ἐχούσας συχνοτάτους σεισμούς. Κατὰ παρατηρήσεις τοῦ Ἰουλίου Σμίδτ, τοῦ μακαρίτου διευθυντοῦ τοῦ ἐνταῦθα Ἀστεροσκοπείου, ἐν Ἑλλάδι εἰς διάστημα 17 ἐτῶν ὑπελογίσθησαν κατ' ἐλάχιστον ὅρον 1605 ἡμέραι μετὰ σεισμῶν, ἤτοι κατ' ἔτος 90 μέχρις 100. Ἐν μόναις Ἀθήναις παρετηρήθησαν ἐντὸς 17 ἐτῶν 185 σεισμοί. Κατὰ μέσον ὅρον δύναται τις λοιπὸν νὰ προσδοκᾷ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατ' ἔτος 10 μέχρις 11 ὅλως ἀσθενεῖς σεισμούς. Δι' Ἀθήναι ἐπὶ ἀποστάσεως 8 μέχρι 10 μιλίων δὲν ἔχουσιν οὐδὲν κέντρον σεισμοῦ γειτονικόν, ἀφ' ἑσυ δὲ εἶνε γνωστόν, οὐδέποτε ἔπαθε σπουδαίως ὑπὸ σεισμῶν, εἰ καὶ ἴχνη αὐτῶν παρατηροῦνται ἐπὶ τῶν στηλῶν τῶν ἀρχαίων ναῶν. — κ. Κ. Μ. Χανία. Τὰ ζητηθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν μετὰ τοῦ τακτικοῦ φακέλλου. Σᾶς γράφομεν καὶ ἰδιαιτέρως.—κ. Γ. Π. Ὀθησσόν. Ἐγεγράψαμεν τὸν κ. Β. Ζ., καὶ ἀπεσείλαμεν αὐτῷ τὰ φύλλα ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου, ὡς καὶ τὰ ζητηθέν διὰ τὸν κ. Β. Α. Θέλομεν συμμορφωθῇ ἐγκαίρως τῇ ἄλλῃ ὑμῶν παραγγελίᾳ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς «Ἑστίας» ἀγαθὰς διαθέσεις σας.—κ. Π. Δ. Π. Λεμησσόν. Ἐκανονίσθη συμφώνως τῇ ὑμετέρᾳ ἐπιστολῇ. — κ. Δ. Β. Παρεσίους Παρεδόθη τῷ κ. Ν. Π. — κ. Σ. Σ. Κ. Λιτοχώρι. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ δύο ἀντίτυπα τοῦ ΙΒ' τόμου.—κ. Ι Π. Ι. Κωνσταντινούπολιν. Δι' ἡμᾶς εἶνε ἀτυχῶς ἀκατάλληλα — *Φίλῳ Μ.* Ὁ ἰσχυρὸς χαρακτὴρ ἄνθρωπος καὶ τὸ ῥόον ὕδωρ ἀνοίγουσι μόνοι τὸν δρόμον των. — κ. Κ. Σ. Σ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. *Γεωγραφικὰ* Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας τοῦ κ. Α. Μηλιαράκη τιμῶνται δραχ. 5, μετὰ ταχυδρ. 5,60.— κ. Ν. Ν. Ταυρίδα. Τὸ παρ' ἡμῖν ὑπόλοιπον τῶν 5 φρ. εἶχε παραδοθῇ ἤδη τῷ κομίσαντι προηγουμένως τὴν ἐπιστολήν σας. — κ. Χ. Τ. Χαλκίδα. Ἀπεστάλη ἅμα τῇ παραλαβῇ τοῦ τηλεγραφήματός σας. Τὸ ἐλάβετε; —κ. Γ. Α. Δ. Ἀρμαθήριον. Συνεμορφώθημεν τῇ ἡμετέρᾳ παραγγελίᾳ. —κ. Ι. Δ. Κωνσταντινούπολιν. Ἀπεστάλησαν πάντα κατὰ τὴν νέαν διεύθυνσιν. Διαφορὰ ὀφειλομένη ἡμῖν ὅραν. 8, ἅς εὐαρεστήθητε νὰ ἀποστείλητε.—κ. Δ. Χ. Τὸ σχέδιον οὔτε καινοφανὲς εἶναι, οὔτε παράτολμον· μία τῶν πρώτων πράξεων τῆς ἀντιβασιλείας ἐν Ἑλλάδι ἦτο ἡ ἐκποίησις τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ μοναστηριακῶν κτημάτων· τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα κατετίθεντο εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον, ἐξ οὗ συνετηροῦντο πλὴν ἄλλων καὶ τὰ σχολεῖα. Ἐξεποιήθησαν δὲ τότε τὰ κτήματα πολλῶν μονῶν, ὧν ἀπεφασίσθη ἡ διάλυσις. Περὶ ἐκποιήσεως πρὸς ὄφελος τοῦ κράτους τῶν κτημάτων τῶν ὑπολειφθεισῶν μονῶν πολλάκις ἐγένετο σκέψις, πρακτικώτατον δὲ σχέδιον νόμου διαθέσεως τῶν ἐκ τοιαύτης ἐκποιήσεως πόρων συνέταξεν ἐν ἔτει 1876 τὸ ὑπουργεῖον Κουμουνδούρου.—Ἡ Ἰταλία ἐδημεύσεν ἐπίσης πολλὰ μοναστηριακὰ κτήματα, ὧν ἡ ἀξία ὑπολογίζεται εἰς 650 ἑκατομμύρια. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰσέπραξεν ἐκ τούτων 8 ἑκατομμύρια, ὑπολείπονται δὲ εἰσέτι εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Κράτους κτήματα ἀξίας 49 ἑκατομμυρίων.—Καν Μ. Ν. Α. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐκ τῶν ζητηθέντων ἀπεστάλησαν ὑμῖν ὅσα εὑρέθησαν. Τὰ λοιπὰ εἶνε ἐξηντλημένα ἀτυχῶς.—κ. Δ. Θ. Χ. Βῶλον. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη. Παρ' ἡμῖν μένει ὑπόλοιπον εἰς τὴν διάθεσίν σας δραχ. 1,40. — κ. Α. Σ. Ἡράκλειον. Εὐχαρίστως θέλομεν τὸ δημοσιεύσει. Εἰς τὰ ἄλλα τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν ἀπαντῶμεν ταχυδρομικῶς.—κ. Μ. Η. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Τὰ σταλέντα 40 φρ. ἐσημειώσαμεν μετὰ τῶν πρὸ ἀποσταλέντων 20 ἀπέναντι τῆς συνδρομῆς τῆς Ἱστορίας τοῦ κ. Δ. Ὀφείλεται ἤδη ἡμῖν τὸ ἀντίτιμον τῶν 4 ἀποληφθέντων φυλλαδίων τῆς ἄλλης συνδρομῆς.—κ. Δ. Δ. Σύρον. Ὁ Ἀλθώτας εἶνε μυθιστορικὸν πρόσωπον γέροντος ἀλχημικοῦ, διδασκάλου τοῦ Καλλιόστρου, ἐν τῷ μυθιστορήματι τοῦ Δουμᾶ «Ἰατροῦ ἀπομνημονεύματα.» Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔλαβεν ὡς ψευδώνυμον ὁ κ. Εἴρ. Ἀσώπιος γράφων ἐν τῇ Χρυσαλλίδι καὶ ἐν τῷ Ἀττικῷ Ἡμερολογίῳ. Τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων ἐξεδόθησαν μόνον τόμοι 3, ἔφασε δ' ἐκδιδομένη τῇ 1877. Τόμοι αὐτῆς δὲν ὑπάρχουσιν ἐντεῦθεν. —κ. Δ. Π. Ρ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὄχι.—κ. Μ. Α. Σ. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν καὶ ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. — *Τακεικῷ συνδρομητῇ.* Νομίζομεν ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν ἐπ' αὐδενὶ λόγῳ.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

22 Αὐγούστου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα	Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.		397.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »		343.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »		432.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »		336.50
» 25,000,000 τῶν 9 » » »		272.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »		201.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »		170.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »		235.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.		89.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ.		447.—
Πιστωτικὰ Καταστήματα		
ΕΤΑΙΡΙΑΙ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.		3950.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »		55.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »		58.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειρωθεσσαλίας. . »		164.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »		73.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. . »		272.—
Ἑταιρία Φωταερίου. . . . . »		
Συναλλάγματα		
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως. . . .		30.25
» Ἐμπ.		30.05
ΓΑΛΛΙΑΣ—Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.		120.—
» Τραπεζικὸν Ἐμπ.		
Νομίσματα		
Εἰκοσάφραγκον.		24.05
Λίρα ὀθωμανική.		27.29

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

Ἐξεδόθησαν ἤδη:

ΤΟΜΟΣ ΙΒ'.—*Ἐμμετρος μετάφρασις.*—Δάντου, Κάλλιας.—Αἰσχύλου, Πέρσαι.—Γαίτου, Ἰφιγένεια.—Σαικσπείρου, Ἰούλιος Καῖσαρ.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ'.—*Ἀρχαιολογία.*—Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Καλλιτεχνίας. Τόμος Α' μετὰ ἰχνογραφικῶν πινάκων.

ΤΟΜΟΣ ΙΔ'.—*Ἀρχαιολογία.*—Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Καλλιτεχνίας. Τόμος Β' μετὰ προσθηκῶν καὶ ἰχνογραφικῶν πινάκων.

Ἕκαστος τόμος τιμᾶται Δραχ. 6. Μετὰ ταχυδρ. ἑλλῶν δραχ 6,80.

Ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλοῦνται καὶ οἱ προηγούμενοι 11 τόμοι τῶν Φιλολογικῶν ἁπάντων Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ.

Σ. Βασιλειάδου—*Ἀττικαὶ Νύκτες.* Τόμοι 4. Δραχ. 16. Μετὰ ταχυδρ. ἑλλῶν δραχ. 17. 20. (Πωλεῖται καὶ χωριστὰ ἕκαστος τόμος ἀντὶ δραχ. 5.)

Ι. Βηλαρᾶ—*Ἅπαντα.* Ἐκδ. Ζακύνθου. Δραχ. 2,50. Μετὰ ταχυδ. Δραχ. 2,75.

Ι. Ζαμπέλιου—*Τραγῳδίαι.* Ἐκδ. Ζακύνθου. Δρ. 15. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 16.

Α. Κάλβου—*Ἡ Λύρα.* Δραχ. 2,50. Ταχυδρ. 2,75.

Κ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων—*Τὰ σωζόμενα φιλολογικὰ συγγράμματα.* Τόμος Α'. Δραχ. 4. Μετὰ ταχυδρ. ἑλλῶν δραχ. 4,80.,

— *Περὶ τῶν Ο' Ἑρμηνευτῶν τῆς παλαιᾶς θείας γραφῆς.* Τόμοι 4. Δραχ. 30. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 34.

— *Σωζόμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα.* Τόμοι 3. Δραχ. 20. Μετὰ ταχυδρ. 22.

Πλουτάρχου Βίοι παράλληλοι κατὰ μετάφρασιν Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ. Τόμοι 10. Δραχ. 30. Μετὰ ταχυδρ. ἑλλῶν δραχ. 32,50.

Α. Κ. Πασπάτη—*Τὰ Βυζαντινὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ περιξ αὐτῶν ἱδρύματα.* Μετ' ἑνὸς χάρτου τοπογραφικοῦ. Δραχ. 15. Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 16.

Κ. Σάθα—*Τουρκοκρατουμένη Ἑλλάς.* Δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρομ. τελῶν δραχ. 11.

—*Νεοελληνικὴ Φιλολογία.* Δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρομ. δραχ. 11.

— *Νεοελληνικῆς Φιλολογίας παράρτημα.* Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδ. 5.40.

Π. Γ. Πολίτου—*Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς τελευταίας ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπαναστάσεως.* Δραχ. 1. Μετὰ ταχυδρ. δραχ. 1,20.

Clon Stephanos — La Grèce au point du vue naturel, ethnologique, anthropologique, démographique et médical Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. 5,35.

Ι. Δ. Φουστάνου—*Ὑπνωτισμὸς ἢ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης* Δραχ 2. Μετὰ ταχυδρ. δραχ. 2,20.

Α. Περναρδάκη — *Περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐμπορίου* (Βραβευθὲν κατὰ τὸν Δοσίειον διαγωνισμόν). Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. 5,80.

Π. Καλλιγᾶ — *Μελέται ἐπὶ τῶν ἀτμομηχανῶν, μετὰ 114 σχημάτων.* Δραχ. 4,75. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 9.

Ν. Σοφάντη.—*Σύγγραμμα τῆς μαγειρικῆς.* Δραχ 4· Μετὰ ταχυδρ. 4,40.

Γκούγιων καὶ Σαρδοῦ—*Πλῆρες σύστημα ἐμπορικῆς λογιστικῆς.* Μεθαρμηνευθὲν ὑπὸ Π. Μ. Γιουρδῆ. Τόμοι 2. Δραχ. 12. Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 12.80.

Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1886 Εἰρηναίου Ἀσωπίου, Ἄδετον δραχ 5.—Χρυσάδετον δραχ. 6—.

Ποικίλη Στοὰ τοῦ 1886 ὑπὸ Ἰω. Ἀρσένη. Ἄδετον δραχ. 5. Χρυσάδετον δραχ. 7.50.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα μετ' εἰκονογραφιῶν

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Σειρὰ βιβλίων διὰ παιδία ἐκδιδομένων κατὰ τεύχη περιοδικῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Μόνης τῆς «Διαπλάσεως»	Φρ.	*5.—*
Μόνης τῆς Βιβλιοθήκης	»	*2.80*
«Διαπλάσεως» καὶ Βιβλιοθήκης	»	*7.50*

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Μόνης τῆς «Διαπλάσεως»	Φρ.	Χρ.	*6.—*
Μόνης τῆς Βιβλιοθήκης	»	»	*3.50*
«Διαπλάσεως» καὶ Βιβλιοθήκης	»	»	*9.—*

Ἡ συνδρομὴ ἄρχεται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου

Συνδρομηταὶ εἰς ἀμφότερα ἐγγράφονται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας».

SMYRNE
ET L' ASIE-MINEURE
AU POINT DE VUE ÉCONOMIQUE ET COMMERCIAL

par Démétrius Georgiades (de Smyrne)

Ouvrage accompagné d' une carte de l' Asie Mineure et d' un plan de la ville de Smyrne.

Εἰς 8ον, ἐκ σελίδων 264.

Πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δραχ. 5. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 5,80.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—537.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 505.—31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'.—ΑΡΙΘ. 557

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ὑπὸ Ι. Παντοζίδου.

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΙΣ. Διήγημα Λ. Πούσκιν.—Μετάφρ. ἐκ τοῦ ῥωσσικοῦ.

ΣΕΙΣΜΟΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

ΘΕΑΤΡΑ ΚΑΙ ΗΘΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

Ο ΕΝΕΡΓΟΣ ΒΙΟΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς ἀρχόμεθα τῆς ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» δημοσιεύσεως σειρᾶς πρωτοτύπων διηγημάτων τοῦ διακεκριμένου ἡμῶν λογίου καὶ τῆς «Ἑστίας» πολυτίμου φίλου κ. Δ. Βικέλα. Τὰ διηγήματα ταῦτα εἰσὶ ἓξ ἐν ὅλῳ, πρῶτον δὲ παρέχομεν τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «Ἑστίας» τὸ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ ἄσχημη ἀδελφή,» ὅπερ εἶνε καὶ τὸ ἐκτενέστερον ὅλων.

— Ἐξεδόθη ἀρτίως τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ Ζ' τόμου τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν.» (The Journal of Hellenic Studies), ἣν δημοσιεύει ἡ ἐν Λονδίνῳ ἑταιρία πρὸς προαγωγὴν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν. Τὸ τεῦχος τοῦτο, μεθ' οὗ συνεξεδόθη καὶ χωριστὸν τεῦχος πινάκων, περιέχει τὰς ἑπομένας πραγματείας. 1) Περὶ τῶν ἐσκαμμένων ἐν Τάραντι εὑρεθέντων πηλίνων εἰδωλίων ὑπὸ A. J. Evans. 2) Ἀρχαιότητες ἐκ τῆς Λιπάρας νήσου ὑπὸ A. S. Murray. 3) *Νομισματικὸν ὑπόμνημα εἰς Παυσανίαν. Μέρος Β'.* ὑπὸ F. Imhoof-Blumer καὶ P. Gardner. 4) Περὶ τινων ἔργων τοῦ ἐργαστηρίου ταῦ Σκόπα ὑπὸ L. R. Farnell. 5) Περὶ τοῦ κόσμου τῶν αὐτοκρατορικῶν θωράκων, καὶ περὶ τινος κορμοῦ τοῦ Ἀδριανοῦ ἐν τῷ Βρεττανικῷ μουσείῳ, ὑπὸ W. Wroth. 6) Ἀρχαιολογικὴ ἐπίσκεψις εἰς Σάμον ὑπὸ J. T. Bent. Ἐπιγραφαὶ ἐκ Σάμου ὑπὸ P. Gardner. 7) Ἐπιγραφαὶ ἐν Χαλκηδόνι εὑρεθεῖσαι ὑπὸ E. A. Gardner.—8) Περὶ τῆς ἴυγγος ἐν τῇ μαγείᾳ τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ J. B. Bury. 9) Περὶ τῆς μεγάλης αἰθούσης ταῦ ἐν Τίρυνθι μεγάρου ὑπὸ J. H. Middleton. 10) Περὶ τῆς δημοτικῆς οἰκίας ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐρείπια τῆς Τίρυνθος ὑπὸ R. C. Jebb.

— Ἡ δεσποσύνη Dosne, ἀδελφὴ καὶ κληρονόμος τῆς κυρίας Θιέρς, ἐδωρήσατο τῇ ἐν Μασσαλίᾳ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν τὴν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ οἰκίαν, ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ Θιέρς, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κατάστημα τῆς Ἀκαδημίας· ἐν τῷ δωματίῳ ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ πρῶτος πρόεδρος τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας θὰ ἐκτεθῇ συλλογή τις δώρων, προσενεχθέντων αὐτῷ. Ἡ Ἀκαδημία ἀπεδέξατο τὴν δωρεάν, ἔχουσαν ἀξίαν ἑκατοντακισχιλίων δραχμῶν.

— Ηὐτυχτονήθη ὀπλητηριασθεὶς ὁ ἐν Γρειφσβάλδ τῆς Γερμανίας ὀνομαστὸς φυσιοδίφης Κάρολος Πλάτς, ἐν ἡλικίᾳ 72 ἐτῶν. Ἐν ἐπιστολῇ εὑρεθείσῃ ἐπ' αὐτοῦ ἐκτίθησιν, ὅτι εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην παρώρμησεν αὐτὸν ἡ πεποίθησις, ἣν εἶχεν, ὅτι μετὰ βραχὺν χρόνον ἐκινδύνευε νὰ τυφλωθῇ, οὗ ἕνεκα ἔθαμε τέλος εἰς τὰς ἡμέρας του, φρίττων πρὸ τῆς ἰδέας ὅτι δὲν θὰ δύναται πλέον μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας νὰ βλέπῃ τὴν φύσιν καὶ νὰ ἐξακολουθῇ τὰς προσφιλεῖς αὐτῷ ἀσχολίας.

— Κατ' αὐτὰς ἐξεδόθη νέον τε ἔργον τοῦ Πάπα, ἐπιγραφόμενον Inscriptiones et Carmina Leonis XIII, Pontificis maximi (Ἐπιγράμματα καὶ ᾄσματ τοῦ πάπα Λέοντος τοῦ ΙΓ') καὶ περιέχον ᾀσματα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς παρθένου Μαρίας εἰς Λατινικὴν γλῶσσαν. Πρωτοῦ νὰ παραδώσῃ τὴν συλλογὴν αὐτοῦ εἰς τὴν δημοσιότητα ὁ Πάπας ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ὑποβάλῃ ἰσχύν εἰς τὴν κρίσιν ἐπιφανῶν φιλολόγων, ἐπισταμένων κατὰ βάθος τὴν λατινικήν.

— Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἐνέκρινε νὰ γείνῃ πολυτελὴς ἔκδοσις τῶν μουσικῶν ἔργων τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου, ὁμοίᾳ τῇ ἐπὶ τοῦ *προκατόχου* του γενομένῃ ἐκδόσει τῶν φιλολογικῶν ἔργων τοῦ αὐτοῦ βασιλέως. Ἐπιτροπὴ συσταθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἀπεφάνθη ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα, ποιηθέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ἄνευ τῆς συνεργασίας ἄλλου τινός, εἶνε καὶ ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἔποψιν πολλοῦ λόγου ἄξια.

— Συνεστάθη ἐν Γενούῃ ἀνώνυμος ἑταιρία ὑπὸ καλλιτεχνῶν κατὰ μέγα μέρος ἀποτελουμένη καὶ κεφάλαιον ἔχουσα *300.000 δρ. πρὸς ἔκδοσιν εἰκονογραφημένης ἐφημερίδος*, τῆς Illustration Suisse, ἧς θὰ γίνεται καὶ γερμανικὴ ἔκδοσις.

— Ἐνεκρίθη τὸ πρόπλασμα τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ Βάργη ἐν τῷ ἀγῶνι πρὸς ἵδρυσιν μνημείου τοῦ βασιλέως Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ ἐν Ρώμῃ. Τοῦ δὲ ἐν Δενεσίᾳ στηθησομένου ἀνδριάντος τοῦ αὐτοῦ βασιλέως ἡ κατασκευὴ ἀνετέθη εἰς τὸν Ῥωμαῖον ἀνδριαντοποιὸν Ἕκτορα Σερράρη, ὅστις εἶνε καὶ βουλευτής. Ὁ καλλιτέχνης οὗτος κατασκευάζει συγχρόνως καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ Ἰορδάνου Βρούνου, ὅπερ θὰ ἀνιδρυθῇ ἐν Ῥώμῃ ἐν τῷ πεδίῳ τῶν ἀνθέων ἐκεῖ ὅπου ἐκάη ζῶν ὁ τολμηρὸς φιλόσοφος. Ὁ μὲν ἀνδριὰς τοῦ Βρούνου ἔσται χαλκοῦς καὶ θὰ ἔχῃ ὕψος 3 μέτρων, τὸ δὲ ὅλον μνημεῖον ὕψος 8 μέτρων. Τὸ ἐκ γρανίτου βάθρον θὰ ἔχῃ ἐπὶ μὲν τῆς *μιᾶς πλευρᾶς* τὴν ἐπιγραφήν, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν τριῶν ἀνάγλυφα, ἤτοι α') τὴν καταδίκην τοῦ Ἰορδάνου Βρούνου· β') Τὸν ἐπὶ τῆς πυρᾶς θάνατον τοῦ Οὐσίου καὶ γ') Ἀρνάλδον τὸν ἐκ Βρεσκίας, δημηγοροῦντα πρὸς τὸν λαόν.

— Ἡ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημία τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν ὥρισε τὸ ἑπόμενον θέμα ἀγῶνος, οὗ τὸ γέρας τριαχιλιόδραχμον, ἀπονεμηθησόμενον τῷ 1890, «Κριτικὴ μελέτη τῆς ροπῆς τοῦ αἰσθήματος τοῦ ἠθικοῦ ὁρμεμφύτου εἰς τὰς συγχρόνους θεωρίας, περὶ τῆς ἀθείας τοῦ Αὐγούστου Κόντ, τοῦ Στούαρτ Μίλλ καὶ τοῦ Σπένσερ, καὶ περὶ τῆς εὐσεβείας τοῦ Σοπεγχάουερ.»

— Ἔνταλῆ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ Βικεντίου Πρόμη καὶ τοῦ Καρόλου Νεγρώνη ἐδημοσιεύθησαν ἐκ χειρογράφου παλαιοῦ σχόλια εἰς τὴν *θείαν Κωμῳδίαν* τοῦ Δάντου, γραφέντα ἐν ἔτει 1474.

— Ὁ Ῥωμοῦνος τὴν ἐθνικότητα κ. Καναβακούζηνὸς ἐδημοσίευσε καλλίστην μετάφρασιν εἰς τὰ γαλλικὰ τοῦ συγγράμματος τοῦ Γερμανοῦ φιλοσόφου Σοπεγχάουερ «Περὶ τοῦ κόσμου, ὡς θελήσεως καὶ ὡς παραστάσεως.»

— Δεινὴν ἀπώλειαν ὑπέστη ἡ Ἰρλανδία, θανόντος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς τούτου ἐν ἡλικίᾳ ἑβδομήκοντα ἐξ ἐτῶν ἑνὸς τῶν ἐξοχωτάτων Ἰρλανδῶν συγγραφέων τοῦ Σαμουὴλ Φεργουσῶν, προέδρου τῆς βασιλικῆς Ἰρλανδικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ διακρίνονται αἱ μελέται περὶ τῆς ἰρλανδικῆς ἀρχαιολογίας καὶ φιλολογίας, πλὴν δὲ τούτων ἔγραψε διηγήματα, ποιήματα ἰρλανδικῆς ὑποθέσεως καὶ κατέστησε γνωστοτάτας εἰς τὸ ἀγγλικὸν δημόσιον τὰς καλλίστας τῶν Ἰρλανδικῶν παραδόσεων.

— Ὁ ἐν Παρισίοις μηχανικὸς Μάρκελλος Δεπρέζ, εἰς ὃν ὁ Ῥότσιλδ *παρεῖχεν ἀπεριόριστον πίστωσιν* πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν πειραμάτων αὐτοῦ, κατώρθωσε μετὰ πολλὰς μελέτας νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀσφαλῆ μεταβίβασιν δυνάμεως διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἡ μηχανὴ αὐτοῦ ἐξετασθεῖσα ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἀπεδείχθη ὅτι εἶνε τελεία καὶ ἐνεργεῖ ἄνευ διακοπῆς. Διὰ ταύτης δὲ καθίσταται δυνατὸν νὰ μεταβιβασθῇ εἰς ἀπόστασιν 35 ἀγγλικῶν μιλλίων δύναμις 52 ἵππων. Αἱ δαπάναι τῆς κατασκευῆς τοιαύτης μηχανῆς, δι' ἧς μεταβιβάζεται δύναμις 50 ἵππων εἰς ἀπόστασιν 70 ἀγγλικῶν μιλλίων ἀνέρχεται νῦν εἰς 125000 δρ. ἐλπίζεται ὅμως ὅτι μετά τινας τελειοποιήσεις θὰ εἶνε ὀλιγώτεραι.

— Τὸ *πρωσσικὸν* ὑπουργεῖον τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως διέταξε νὰ μὴ γίνωνται δεκταὶ εἰς τὰ πρωσσικὰ πανεπιστήμια γυναῖκες, μήτε ὡς φοιτηταί, μήτε ὡς ἀκροαταί.

— Ἐξεδόθη βασ. διάταγμα περὶ τοῦ καταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης σοῦ ἀνεγερθησομένου διὰ τῆς γνωστῆς ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου δωρεᾶς τοῦ φιλογενοῦς κ. Βαλλιάνου. Τὸ κτίριον θὰ ἀνεγερθῇ ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου, ἐν ᾗ θέσει ὥρισε διὰ ὑημόσιον κατάστημα τὸ ἀπὸ 18 Μαΐου 1859 βασ. διάταγμα. Ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς οἰκοδομῆς θὰ χαραχθῇ ἡ ἐπιγραφὴ «Ὠκοδομήθη δαπάναις τῶν ἀδελφῶν Βαλλιάνων.»

— Πρὸ τινος χρόνου ἐν Κερκύρᾳ τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ νομάρχου κ. Διαμάντη μέλους τῆς ἐπὶ τοῦ Πατριδείου κληροδοτήματος ἐπιτροπῆς, ἧς τινος πρόεδρος τυγχάνει ὁ Σ. ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας, διωρίσθη ἐπιτροπή, συγκειμένη ἐκ τοῦ γυμνασιάρχου καὶ ἐφόρου τῆς Βιβλιοθήκης κ. Ι. Ῥωμανοῦ, τοῦ ἀρχειοφύλακος κ. Ν. Βούλγαρη καὶ τοῦ ἀρχειοφύλακος τῶν ἀρχείων τῆς πρώην Ἰονίου Γερουσίας κ. Μ. Θεοτόκη, ὅπως ἐξετάσῃ τὰ παρὰ τοῖς κληρονόμοις τοῦ ἀοιδίμου Μουστοξύδου σωζόμενα σπουδαῖα αὐτοῦ ἔγγραφα, εἰς ἃ περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀλληλογραφία του μετ' ἐξόχων ἀνδρῶν, καὶ ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἵνα μετὰ ταῦτα ἡ ἐπὶ τοῦ Πατριδείου κληροδοτήματος ἐπιτροπὴ διαπραγματευθῇ μετὰ τῶν κληρονόμων διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἐγγράφων τούτων, καὶ πλουτίσῃ δι' αὐτῶν τὴν Δημοσίαν ἢ τὴν Δημοτικὴν βιβλιοθήκην τῆς πόλεως.

—Ἐξεδόθη ἤδη τὸ Α' τεῦχος τοῦ Ἐγχειριδίου τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου τῶν Γάλλων συγγραφέων Ch. Lyon—Caen καὶ S.Renault οὗτινος τὴν μετάφρασιν, ὡς προανηγγείλαμεν, ἀνέλαβον οἱ παρ' ἡμῖν διενηγόροι κκ. Σ. Κ. Μπαλάνος καὶ Γ. Δ. Μελισσουργός. Τὰ περιεχόμενα τοῦ Α' τούτου τεύχους ἀναγράφομεν ὧδε. Πρόλογος μεταφράσεως.—Ἐπιστολὴ μεταφραστῶν πρὸς τοὺς κκ. Ch. Lyon—Caen καὶ L. Renault.—Ἀπάντησις τούτων πρὸς τοὺς μεταφραστάς.—Περὶ τῶν ἐμπορικῶν πράξεων καὶ περὶ τῶν ἐμπόρων.—Περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ἐμπορικῶν πράξεων. —Περὶ τοῦ τίνες αἱ ἐμπορικαὶ πράξεις. — Περὶ τῶν καθ' ἑαυτὰς ἐμπορικῶν πράξεων.

Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται δραχμῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ φράγκου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Οἱ βουλόμενοι νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ δέον νὰ προπληρώσωσι ἑκάστοτε πέντε φυλλάδια ὁμοῦ.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας.»

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Χρωματολογία, ἤτοι περὶ φύσεως, ὀνομασίας καὶ τῆς χημικῆς συστάσεως τῶν χρωμάτων παρά τε τοῖς ἀρχαίοις καὶ παῖς νεωτέροις ὑπὸ Ἀνδρέου Κορδέλλα, μεταλλειολόγου καὶ καθηγητοῦ τῆς ὁρυκτολογίας καὶ γεωλογίας ἐν τῷ Στρατιωτικῷ Σχολείῳ τῶν Εὐελπίδων. Μετὰ 11 πινάκων ἐγχρόων κατασκευασθέντων ὑπὸ Ι. Ἰρλιγγέρου, ἐν Στουτγάρδῃ τῆς Βυρτεμβέργης καὶ μετὰ 16 ξυλογραφημάτων ἐν τῷ κειμένῳ. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Ἀδελφῶν Περρῇ, 1886. Εἰς 4ον, σελ. ιε'—188.

Τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἄρτι ἐκδοθὲν ἔργον τοῦ παρ' ἡμῖν διαπρεποῦς ἐπιστήμονος κ. Ἀνδρέου Κορδέλλα, προϊὸν ἐμβριθοῦς μελέτης καὶ ἐπιμελείας πολλῆς, εἶνε συμβολὴ ἀξιολογωτάτη εἴς τε τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν φιλολογίαν, πληροῦσα κενὸν λίαν αἰσθητὸν ἐν τῇ γλώσσῃ ἡμῶν. Ὡς ἐν ταμείῳ ὁ κ. Κορδέλλας περισυνήγαγεν ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ πᾶσαν εἴδησιν καὶ θεωρίαν περὶ τῶν χρωμάτων ἐκ τε τῶν ἀρχαίων καὶ τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης ἐν ἀντιπαραθέσει πρὸς τὰς ὀνομασίας αὐτῶν ἐν ταῖς νεωτέραις εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις, οὕτω δὲ παρέσχε εἰς πάντα περὶ οἱονδήποτε κλάδον ἀσχολούμενον, θησαυρὸν ἐξ οὗ νὰ δύναται νὰ ἁπαρχῇ εἰς πᾶσαν παρουσιαζομένην ἀνάγκην περὶ τὴν ὀνομασίαν χρώματός τινος. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὰς μεγάλας ἐν τούτῳ δυσκολίας, καθ' ἃς τόσος προσέκοπτεν συχνότατα οἱ γράφοντες. Αἱ δυσκολίαι αὗται, αἵτινες καὶ αὐτὸν τὸν συγγραφέα ἀνέκοπτον εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ ἐργασίας, καθ' ἃ ἐν τῷ προλόγῳ του ὁμολογεῖ, παρεκίνησαν αὐτὸν εἰς παρασκευὴν τοῦ ἔργου τούτου. Ἡ ἔκδοσις δ' αὐτοῦ θέλει μεγάλως βοηθήσει οὐ μόνον τοὺς ἐπιστήμονας εἰς τὴν ἑκάστοτε περιγραφὴν τῶν σωμάτων τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατιωτικούς, τοὺς μηχανικούς, τοὺς ζωγράφους, τοὺς ἀρχαιολόγους, τοὺς τοπογράφους, τοὺς κοσμηματογράφους, τοὺς βιομηχάνους, τοὺς ἐμπόρους, τοὺς χρωματοπώλας, αἵτινες θέλουσιν εὑρίσκει ἐν τῇ *Χρωματολογίᾳ* τὰ ὀνόματα τῶν χρωμάτων, τὰς σχέσεις τῆς συμφθάρσεως αὐτῶν, τὴν χημικὴν σύστασιν, τὴν ἐτυμολογίαν καὶ καταγωγὴν αὐτῶν, τὰ ὀνόματα τῶν χρωμάτων τοῦ τριχώματος τῶν ἵππων, ὡς καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς ἐραστὰς τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τῆς φιλολογίας, οὐχ ἧττον δὲ καὶ πάσας τὰς φιλεργοὺς δεσποίνας καὶ δεσποινίδας, αἵτινες ἀσχολοῦνται εἰς ἐργόχειρα καὶ τὴν ἐν γένει ἀναρμόνιον διευθέτησιν τῶν οἰκιακῶν αὐτῶν ἔργων. Ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον εἰσαγομένων καὶ παρ' ἡμῖν ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν ἐπιστημονικῶν ὀνομάτων τῶν χρωμάτων, συμφώνως πρὸς τὴν χρωματολογικὴν κλίμακα, ἣν ἔχουσιν ἐν χρήσει πάντα τὰ ἔθνη, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ἐξελληνισθέντων ὀνομάτων τῶν χρωμάτων τοῦ ἐμπορίου, ἐν μὲν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ θὰ ὑπάρχῃ μείζων σαφήνεια ἐν ταῖς περιγραφαῖς, ἐν δὲ τῇ συνηθείᾳ θέλουσιν ἐκλείψει τὰ νῦν ἐν χρήσει ξένα καὶ κακόζηλα ὀνόματα τῶν χρωμάτων, οἷον *μπλοῦ Γαριβάλδι, τέφρα κασσέλη, στουμπέτζι, πράσινο πακέτο, καραφιρτί, γεγρόφουμο, τζαγαλί, λουλακάτο*, κτλ. καὶ τὰ τῶν ἐνεδων αὐτῶν ἐπίθετα, οἷον *ξεπλυμένο, ξεθωριασμένο, μουντό, σκοτεινό*, κτλ.

Εἰς σύνταξιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὁ συγγραφεὺς ἠναγκάσθη νὰ ἀνατρέξῃ οὐ μόνον εἰς τὰ περισωθέντα ἀρχαῖα συγγράμματα, ἅτινα ἐμβριθῶς καὶ ἐπὶ μακρὸν ἐμελέτησεν, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα τὰ νεώτερα τὰ πρὸς ἐνίσχυσιν σχετιζόμενα. Τὴν ἐκ τῆς μακρᾶς ταύτης μελέτης ἐργασίαν ὁ κ. Κορδέλλας ἐταξινόμησε κατὰ τρόπον ὅσον οἷόν τε πρακτικὸν καὶ καταληπτὸν εἰς τοὺς ἀναγνώστας, οὓς συχνὰ μετεκαίρει ἀπὸ τοῦ βίου τῶν ἀρχιοτάτων ἐθνῶν εἰς τὸν τῶν νεωτέρων καὶ τανάπαλιν· διήρεσε δὲ αὐτὴν εἰς δύο μέρη: *Τὸ θεωρητικὸν ἢ προπαρασκευαστικόν*, ὅπερ περιλαμβάνει τὸν *ὁρισμόν, τὰ γένη, τὴν ὀνομασίαν, τὴν κατάταξιν* καὶ *ἔνασιν τῶν χρωμάτων, τοὺς χρωματολογικοὺς κύκλους, τὰ χρωματολογικὰ διαγράμματα* καὶ τὰ *συμπληρωτικὰ χρώματα*· καὶ τὸ *πρακτικόν* ἢ περιγραφικὸν μέρος, ὅπερ περιλαμβάνει *τὰ μέσα πρὸς ἄσκησιν τῆς ἀντιλήψεως καὶ ὀνομασίας τῶν χρωμάτων, τοὺς καταλόγους τῶν ὀνομάτων τῶν χρωμάτων, τὴν ἐτυμολογίαν τῆς ὀνομασίας αὐτῶν καὶ τὴν περιγραφὴν τῶν χρωματιστικῶν οὐσιῶν.*

Ἵνα δὲ κατατήσῃ τὴν χρωματολογίαν ὅσον ἐνεστὶ πρακτικὴν καὶ *κοινωφελῆ*, ὁ *συγγραφεὺς* δὲν *ἠρκέσθη νὰ ἀναζητήσῃ* μόνον τὰ ὀνόματα τῶν χρωμάτων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἀλλὰ ἐν ταυτῷ ἐζήτησε νὰ εὕρῃ τὰς σχέσεις τῆς συμφθάρσεως τῶν *διαφόρων* αὐτῶν, τὴν ἐτυμολογίαν τῶν *ὀνομάτων*, τὰ φυσικὰ ἢ τεχνητὰ σώματα, ἐξ ὧν προέκυψαν ταῦτα, καὶ τέλος πᾶν ἄλλο συντελεστικὸν εἰς ὅσον ἐνεστὶ τέλειον κατάρτισμὸν *ἑλληνικῆς τῶν χρωμάτων ὀνοματολογίας*, δυναμένης οὕτω νὰ χρησιμεύσῃ παρ' ἡμῖν διὰ τὰς ἀναγκας τῶν ἐπισημῶν καὶ τοῦ ἐν γένει καθημερινοῦ βίου. Τὴν δὲ ἐκ τῆς συντόνου ταύτης μελέτης περισυναχθεῖσαν ὕλην κατέταξε συνοπτικῶς ἐν σχήματι καταλόγων. Οἱ καταλόγοι οὗτοι περιέχουσι πάντα τὰ ὀνόματα τῶν τε μεταλλικῶν καὶ μὴ μεταλλικῶν *χρωμάτων, ἁπλῶν, συνθέτων* καὶ συνεφθαρμένων, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσιν ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιστημονικοῖς συγγράμμασι τῶν νεωτέρων γλωσσῶν εἰς τὴν ἑκάστοτε περιγραφὴν τῶν *σωμάτων* τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης. Οὕτω δὲ παρέχει ἡμῖν *ὀνοματολογίαν τῶν χρωμάτων* καταληπτὴν τοῖς πᾶσιν, ἥτις οὐ μόνον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τῶν *διαφόρων* πραγμάτων, ἀλλὰ θ' ἀποτελέσῃ ἐνταῦθα καὶ σύνδεσμον διανοητικὸν μεταξὺ ἡμῶν αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς ξένους.

Τέλος πρὸς ὅσον οἷόν τε τελειότερον καὶ πρακτικώτερον σκοπὸν ὁ συγγραφεὺς προσέθεσεν ἐν τέλει τοῦ βιβλίου καὶ πίνακας ἐγχρόους, οἵτινες παριστῶσι τὰ οὐσιωδέστερα ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα χρώματα, ἤτοι τὰ συμπληρωτικά, τὰ διαγράμματα τῶν συμφθάρσεων, τὰ μεταλλικὰ χρώματα, τὸν ὁρυκτολογικὸν ἢ φυσιογραφικὸν κύκλον, ἐξ οὗ ἀπορρέουσι τὰ 74 ἐπισημονικὰ ἢ φυσιογραφικά, ἁπλᾶ ἢ στοιχειώδη καὶ σύνθετα χρώματα, κἀ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὸν εὐρὺν χρωματολογικὸν κύκλον τὸν ὃν χρῆσιν ἐν ταῖς ἐπιστήμαις, ὅστις ἀποτελεῖ, κυρίως εἰπεῖν, τὴν βάσιν πάντων τῶν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ καὶ ταῖς τέχναις χρωμάτων.

Τοιοῦτον ἐν ὀλίγοις τὸ ἔργον τοῦ κ. Κορδέλλα, ἄξιον τῆς ἐπιστημονικῆς ὑπολήψεως τοῦ συγγραφέως, πρὸς ὃν πλεῖσται ὀφείλονται χάριτες διὰ φιλοπόνημα οὕτω σπουδαῖον καὶ ἐν ταυτῷ κοινωφελές.

Ἐκ τῆς χρωματολογίας δὲ ταύτης ὁ κ. Κορδέλλας προτίθεται λίαν προσεχῶς νὰ καταρτίσῃ χρωματολογικὸν λεξικόν, ὅπερ θὰ εἶνε πράγειρον βαθύημα εἰς πάντας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 22 Αὐγούστου.

Αἱ ἐν ταῖς ἐφημερίσι ὑημοσιευόμεναι περιγραφαὶ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ καταστροφῶν παριστῶσι τὴν συμβᾶσαν συμφορὰν πολὺ φοβερωτέραν ἢ ὅσον τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπετίθη. Χιλιάδες ἀνθρώπων, καὶ ἐν αὐτοῖς πλεῖστοι τετραυματισμένοι, τὰ πάντα ἀπολέσαντες, διατελοῦσιν ἄστεγοι καὶ ἐν ἰσχάτῃ ἀπογνώσει, ἀνυπολήγιστοι δὲ εἰσιν αἱ ὑλικαὶ ζημίαι. Αἱ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διαβιβαζόμεναι εἰδήσεις παριστῶσι λεπτομερῶς τὴν ὀλιθερωτάτην κατάστασιν, εἰς ἣν οἱ ἀτυχεῖς κάτοικοι περιέστησαν ἐκ τῆς συμβάσης θεομηνίας, ἐπικαλοῦνται δὲ τὴν σύντονον μέριμναν αὐτῆς.

Ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις μετ' ἄκρας δραστηριότητος πράττει πᾶν τὸ δυνατὸν ἵνα προσέλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὰς μᾶλλον κατεπειγούσας ἀνάγκας τῶν κατοίκων, ἀποστέλλουσα ἀλλεπαλλήλως ἀτμόπλοια μετὰ τροφίμων, ἰατρῶν, οἰκοδομησίμου ὕλης, τεκτόνων κλ. πρὸς κατασκευὴν παραπηγμάτων, ἐν οἷς νὰ προφυλαχθῶσιν οἱ ὅλως ἄστεγοι ἀπομείναντες κάτοικοι. Ἐξακολουθοῦσι δὲ γενναῖαι καὶ αἱ ὑπὲρ τῶν παθόντων εἰσφοραὶ ἐνταῦθά τε καὶ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις διάφοροι ἑορταὶ διωργανώθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὑπὸ τοῦ σεβησμιάρχου Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, ὑπὸ τῶν διαφόρων Ἑταιρειῶν Θεάτρων, ὑπὸ Ἑπταρχικῶν φιλανθρώπων Κυριῶν ἐν Κηφισιᾷ, ὧν ὅλων τὸ προϊὸν διατίθεται ὑπὲρ τῶν παθόντων.

Τὰ μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν εἰσφορῶν εἰσπραχθέντα ὑπερέβησαν τὰς 200,000 δραχμάς, καὶ ἐκ τῶν ἀλλαχοῦ δὲ διενεργουμένων ἐράνων ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ συσταθέντων Ἑπιτροπῶν ὑποτίθεται ὅτι γενναῖα θέλουσιν εἰσπραχθῆ ποσά.

— Τὸ ἀγγλικὸν πολεμικὸν ἀτμόπλοιον «Ἀγαμέμνων» κατέπλευσεν εἰς Πύλον κομίζον διάφορα βοηθήματα εἰς τοὺς ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντας· ἀναμένεται δὲ κατὰ τὴν μεσσηνιακὴν παραλίαν καὶ ἕτερον ἀγγλικὸν πολεμικὸν κομίζον σκηνὰς καὶ ὑλικὸν πρὸς κατασκευὴν παραπηγμάτων.

— Τὴν πρωΐαν τῆς παρελθούσης Τρίτης ἐπανελήφθη σεισμὸς ἱκανῶς ἰσχυρὸς ἐν Φιλιατροῖς, Κυπαρισσίᾳ, Μεγαλοπόλει, Λιγουδίστῃ, Σπάρτῃ, Τριπόλει, Πύργῳ, Ζακύνθῳ, Πάτραις καὶ ἐν ἄλλοις πόλεσι καὶ χωρίοις ἐμβαλὼν τὸν τρόμον εἰς τοὺς οὕτω δεινῶς ἤδη παθόντας κατοίκους. Εὐτυχῶς νέαι καταστροφαὶ δὲν συνέβησαν. Οἱ σεισμοὶ ἐξηκολούθησαν καὶ τὰς ἑπομένας ἡμέρας, καταρρίψαντες πολλὰς ἔτι ἐκ τῶν ἐτοιμορρόπων οἰκιῶν.

— Ἐκ Κυπαρισσίας τηλεγραφεῖται ὅτι τοῦ κατασεπτικωτάτου σεισμοῦ προηγήθη λάμψις ἐκ μέρους τῶν Στροφάδων, ἀμέσως δ' ὕστερον κρότος ὑπόγειος. Διὰ τοῦτο ὁ τηλεγραφῶν ἐσχωρίζεται ὅτι ἐκεῖ που ἐκδηλοῦται ἡφαίστειον.

— Κατὰ τὰς γενομένας ὑπὸ τοῦ χημικοῦ κ. Δ. Δαμβέργη τελευταίας παρατηρήσεις τῶν ὑδάτων τῶν λουτρῶν Μεθάνων, ἡ θερμοκρασία αὐτῶν ὑψοῦται κατὰ δύο βαθμοὺς ἀπὸ τῆς προηγουμένης αὐτοῦ παρατηρήσεως γενομένης τῇ 14 παρελθόντος Ἰουνίου, ὅτε ἦσαν 28 βαθμῶν περίπου ἑκατονταβάθμου, ἐνῷ νῦν ἔχουσι 30 περίπου βαθμούς.

— Ὁ βασιλόπαις Γεώργιος ὑπέστη τὰς ἐξετάσεις αὐτοῦ ἐν Κοπεγχάγῃ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ὡς καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας καὶ τοῦ πρεσβεύοντος τότε ἐν τῇ δανικῇ πρωτευούσῃ βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας Δὸν Λουδοβίκου. Ὁ βασιλόπαις Γεώργιος ἀπέσπασε ζωηρὰ τὰ συγχαρητήρια διὰ τὴν ἄκραν τῶν ἀπαντήσεών του εὐστοχίαν, κατεδείξασαν οὐ μόνον φυσικὴν εὐφυΐαν, ἀλλὰ καὶ φιλοπονίαν καὶ ἐπίδοσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν εἰς τὴν ναυτικὴν τέχνην.

— Ὑπὸ τῆς γαλλικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς ὑπεβλήθη εἰς τὸν κ. ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν ὁ τοπογραφικὸς χάρτης τῆς Θεσσαλίας, ἐφ' οὗ θέλουσι σημειωθῇ τὰ ὑπὸ τῆς σχετικῆς Ἑπιτροπῆς κριθέντα ὡς ἀναγκαῖα νὰ ἐκτελεσθῶσι στρατιωτικὰ ἔργα, οἷον ὁδοί, στρατῶνες, ὀχυρώματα κτλ.

— Ὑπεγράφη παρὰ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου τὸ διάταγμα περὶ εἰσαγωγῆς νέων Ἑλλήνων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰς τὴν στρατ. σχολὴν τῶν Εὐελπίδων. Κατὰ τὸ διάταγμα τοῦτο ἀλλοδαποί, ὧν ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ εἶνε ὁμογενῆς, ἤτοι: Ἕλλην ἢ Ἀλβανὸς τὴν καταγωγήν, ἐπιτρέπεται νὰ εἰσάγωνται καὶ ἐκπαιδεύωνται ἐν τῷ στρατιωτικῷ σχολείῳ τῶν Εὐελπίδων, ὑφ' οὓς ὅρους εἰσάγονται ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ καὶ ἐκπαιδεύονται οἱ τὴν ἑλληνικὴν ἐθαγένειαν κεκτημένοι, ἐπιτρέπεται δὲ νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν ἀφοῦ ἀποκτήσωσι τὴν ἑλληνικὴν ἐθαγένειαν. Ὅμοιον διάταγμα θέλει ἐκδοθῇ εὐθὺς ὡς παρουσιασθῶσι νέοι τῆς αὐτῆς κατηγορίας ζητοῦντες νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ προπαρασκευαστικὴν ὑπαξιωματικῶν σχολήν.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

Ἐξεδόθησαν ἄρτι:

ΤΟΜΟΣ ΙΒ'.—*Ἐμμετρος μετάφρασις.*—Δάντου, Κόλασις.—Αἰσχύλου, Πέρσαι.—Γαίτου, Ἰφιγένεια,—Σαικσπείρου, Ἰούλιος Καῖσαρ.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ'.—*Ἀρχαιολογία.*—Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Καλλιτεχνίας. Τόμος Α' μετὰ ἐγχρωμάτων πινάκων.

ΤΟΜΟΣ ΙΔ'.—*Ἀρχαιολογία.*—Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Καλλιτεχνίας, Τόμος Β' μετὰ προσθηκῶν καὶ ἐγχρωμάτων πινάκων.

Ἕκαστος τόμος τιμᾶται δραχ. 6, Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 6,80.

Ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλοῦνται καὶ οἱ προηγούμενοι 11 τόμοι τῶν Φιλολογικῶν ἁπάντων Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ.

Σ. Βασιλειάδου—*Ἀττικαὶ Νύκτες.* Τόμοι 4. Δραχ. 16. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 17. 20. (Πωλεῖται καὶ χωριστὰ ἕκαστος τόμος ἀντὶ δραχ. 5.)

Ι. Βηλαρᾶ—*Ἅπαντα.* Ἐκδ. Ζακύνθου. Δραχ. 2,50. Μετὰ ταχυδ. Δραχ. 2,75.

Ι. Ζαμπελίου—*Τραγῳδίαι.* Ἐκδ. Ζακύνθου. Δρ. 15. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 16.

Α. Καλβου—*Ἡ λύρα.* Δραχ. 2,50. Ταχυδρ. 2,75.

Κ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων—*Τὰ σωζόμενα φιλολογικὰ συγγράμματα.* Τόμος Α'. Δραχ. 4. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 4,50.

— *Περὶ τῶν Ο' Ἑρμηνευτῶν τῆς παλαιᾶς θείας γραφῆς.* Τόμοι 4. Δραχ. 30. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 34.

— *Σωζόμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα.* Τόμοι 3. Δραχ. 20. Μετὰ ταχυδρ. 22.

Πλουτάρχου Βίοι παράλληλοι κατὰ μετάφρασιν Δ. Ρ. Ῥαγκαβῆ. Τόμοι 10. Δραχ. 30. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 32,50.

Α. Κ. Πασπάτη—*Τὰ Βυζαντινὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ περὶ αὐτὸν ἱδρύματα.* Μετ' ἐνὸς χάρτου τοπογραφικοῦ Δραχ. 15. Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 16.

Κ. Σάθα—*Τουρκοκρατουμένη Ἑλλάς.* Δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρομ. τελῶν δραχ. 11.

—*Νεοελληνικὴ Φιλολογία.* Δραχ. 10. Μετὰ ταχυδρομ. δραχ. 11.

—*Νεοελληνικῆς Φιλολογίας παράρτημα.* Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδ. 5.40.

Π. Γ. Πολίτου—*Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς τελευταίας ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπαναστάσεως.* Δραχ. 1. Μετὰ ταχυδρ. δραχ. 1,20.

Clon Stephanos — La Grèce au point de vue naturel, ethnologique, anthropologique, démographique et médical. Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. 5.55.

Ι. Α. Φουστάνου—Ὑπνωτισμὸς ἢ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης. Δραχ. 2. Μετὰ ταχυδρ. δραχ. 2.20.

Δ. Βεργαράκη — *Περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐμπορίου* (Βραβευθὲν κατὰ τὸν Δοσίειον διαγωνισμόν). Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. 5,80.

Π. Καλλιγᾶ — Μελέται ἐπὶ τῶν ἀτμομηχανῶν, μετὰ 114 σχημάτων. Δραχ. 1,75. Μετὰ ταχυδρ. Δραχ. 2.

Ν. Σοφάντη.—Σύγγραμμα τῆς μαγειρικῆς. Δραχ 4· Μετὰ ταχυδρ. 4,40.

Γκουγιὼν καὶ Σαρδοῦ.—Πλῆρες σύστημα ἐμπορικῆς λογιστικῆς. Μεθερμηνευθὲν ὑπὸ Π. Μ. Γιουρδῆ. Τόμοι 2. Δραχ. 12. Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 12.80.

Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1886 Εἰρηναίου Ἀσωπίου. Ἄδετον δραχ 5.—Χρυσόδετον δραχ. 6—.

Ποικίλη Στοὰ τοῦ 1886 ὑπὸ Ἰω. Δραένη. Ἄδετον δραχ. 5. Χρυσόδετον δραχ. 7.50.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Ν. Κ. Βουκουρέστιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν τῷ κ. Γ. Β. Ἰδιαιτέρως γράφομεν ὑμῖν.—κ. Κ. Κ. Πρέβεζαν. Ἀπεστάλησαν ἐκ νέου πάντα. Ἡ ἀταξία δὲν προῆλθεν ἐκ τοῦ γραφείου ἡμῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐπελθούσης ἀνωμαλίας ἕνεκα τῆς ἀπαγορεύσεως.—κ. Ι. Χ. Κ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν καὶ ἐνεγράφητε. *Ἡ ἀποστολὴ ἔρχεται ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου.*—*Δαναῷ* Ἀτυχῶς οὔτε καιρὸν οὔτε χῶρον ἔχομεν πρὸς τοῦτο.—*Φιλαναγνώστῃ.* Διαπρεπῆς, μάλιστα...ἐπὶ ἀμαθείᾳ.—*Ταχτικῷ συνδρομητῇ.* Ἰδοὺ τί συμβουλεύει ἡ ἰατρική: Οἱ ἐργαζόμενοι ἐν ὑπαίθρῳ ἐν ὥρᾳ μεγάλου καύσωνος δύνανται νὰ κατευνάσωσιν ἄριστα τὴν δίψαν αὐτῶν πίνοντες καφὲν κρύον. Ἄλλος καταλληλότερος τρόπος δὲν ὑπάρχει, ὅταν ὅπως μὴ βλάψωσιν τὴν ὑγείαν των δὲν θέλωσιν οἱ διψῶντες νὰ πίωσι ψυχρὸν ὕδωρ.—κ. Α. Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Α. Δ. Σύρου. Παρεδόθη εἰς τὸν κομίσαντα ἡμῖν τὴν ἐπιστολήν σας.—κ. Ι. Κ. Χ. Ἀργαλαστήν. Ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν εἰς ἀπιστολήν σας.—κ. Δ. Γ. Π. Κωνσταντινούπολιν. Τὸ ἔτος δὲν θὰ λογισθῇ ὡς ἐνεργόν.—κ. Σ. Α. Τὸ βραβεῖον εἶνε ἐτήσιον ἐκ 10,000 φράγκων, ἀπονέμεται δὲ εἰς πάντα πτωχὸν Γάλλον, ὅστις ἤθελε πράξει τὴν ἐναρετωτέραν πρᾶξιν κατ' ἔτος. Ὁ ἱδρύσας αὐτὸ Μοντυών, οὗτινος φέρει καὶ τὸ ὄνομα, ἦτο δικαστικός, διῆλθε δὲ τὸν βίον αὐτοῦ εὐεργετῶν. Ἡ διαθήκη του ἐπέστεψε τὸν φιλάνθρωπον βίον του· δι' αὐτῆς ἐκληροδότησε 10,000 φρ.ετήσιον βραβ.εἰς τὸν μέλλοντα νὰ εὕρῃ μέσον ὅπως καταστήσῃ ἥττον ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν ὑγείαν τὰς μηχανικὰς τέχνας· 10,000 φρ. εἰς τὸν ἐπινοήσοντα ὠφέλιμόν τι ἐν τῇ ἰατρικῇ ἢ ἐν τῇ χειρουργικῇ, καὶ τέλος 10,000 φρ. διὰ τὸ ὠφελιμώτερον καὶ ἠθικώτερον βιβλίον, ὅπερ ἤθελε δημοσιευθῇ ἐν Γαλλίᾳ. Ἐκτὸς τούτων προσήνεγκε καὶ ἀνὰ 10000 εἰς ἕκαστον τῶν δώδεκα νοσοκομείων τῶν Παρισίων ὅπως διανέμωνται εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅτε ἐξέρχονται, κατὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν. Ἐν γένει σκανιώτατα συνειθῆ τοσαύτη σύνεσις μετὰ τοσαύτης ἀγαθότητος. Τὸν ἀληθῶς φιλάνθρωπον καὶ φιλοπάτριδα τοῦτον ἄνδρα ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν ὡς ὑπόδειγμα καὶ πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν πλουσίων, οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ κληροδοτῶσι σκοπίμως καὶ ἐπωφελῶς μέρος τῆς περισσείας των.—κ. Α. Ξ. Ἡράκλειον. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἐπιστολήν μας ἔχεται ταχυδρομικῶς.—κκ. Γ. Α. Κωνσταντινούπολιν, Α. Α. Τ. Ὕδραν, Γ. Κ. Α. Ῥουστσούκιον καὶ Γ Κ. Ἰθάκην. Τὰ ζητηθέντα *ἀπεστάλησαν.—Εὐγνωμοσύνῃ.* Πλὴν τινων στίχων ἀτυχῶν, κατὰ τὰ ἄλλα νομίζομεν ἱκανῶς ἐπιτυχῆ τὴν μετάφρασιν.—κ. Δ. Π. Σ. Κυδωνίας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ἀλλ' ἐνθυμούμεθα ὅτι ἀμφότερα τὰ ποιήματα ἔχουσιν ἤδη δημοσιευθῇ καὶ ἀλλαχοῦ καὶ δὲν κρίνομεν ἀναγκαίαν τὴν ἀναδημοσίευσιν αὐτῶν.— *Ἀδηφ.* Ἂν αἱ ἐντυπώσεις σας ἐγράφοντο ὑπὸ τύπον ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς οἰκείους σας θὰ ἀνεγινώσκοντο ἴσως μετ' ἐνδιαφέροντος..ὑπὸ τῆς ὑμετέρας οἰκογενείας.—κ. Κ'. Τοῦτο πρὸ πάντων, ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος λαμβάνει διπλῆν ἀγωγήν, τὴν μὲν ἣν δίδουσιν αὐτῷ οἱ ἄλλοι, καὶ τὴν ἑτέραν, τὴν μᾶλλον σημαίνουσαν, τὴν ὁποίαν παρέχει αὐτὸς εἰς ἑαυτόν. — κ. Π. Α. Ν. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑρῖν τὰ ζητηθέντα.—κ. Κ'. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· θέλομεν φροντίσει νὰ τὰ χρησιμοποιήσωμεν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι. — κ. Ν. Κ. Δ. Σύρον. Ὑπάρχει ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμᾶται δραχ. 8. Νέος κατάλογος δημοσιευθήσεται προσεχῶς.—κ. Φ. Κ. Σμύρνην. Περὶ τούτου οὐδεμία ὑπάρχει εἴδησις.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

29 Αὐγούστου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	835.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	344.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	436.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	336.50
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	272.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	260 —
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	170.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	234.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	89 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	450.—

Πιστωτικὰ Καταστήματα

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	3975.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	55.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	56.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας. »	164.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	73.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. . »	270.—
Ἑταιρία Φωταερίου. . . . . »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως. . . .	30.75
» Ἰμην.	30.50
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	121.50
» Τραπεζικὸν Ἰμην	120.50
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον.	24.08
Λίρα ὀθωμανική.	27.40

ΕΒΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μέγα μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1:200,000.

Τιμᾶται δραχ. 5. — Μετὰ ταχυδρ. τελῶν 5,60.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς *Ἑστίας*.

SMYRNE

ET L' ASIE MINEURE

AU POINT DE VUE ÉCONOMIQUE ET COMMERCIAL

par Démétrius Georgiadès (de Smyrne)

Ouvrage accompagné d' une carte de l' Asie Mineure et d' un plan de la ville de Smyrne.

Εἰς 8ον, ἐκ σελίδων 264.

Πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δρχ. 5. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 5,80.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—543.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 506.—7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ—1886· ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 558

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΑΣΧΗΜΗ ΑΔΕΛΦΗ. Διήγημα ὑπὸ Δ. Βικέλα.

ΤΟ ΔΙΚΤΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ ὑπὸ Ἰωσὴφ Χατζιδάκη.

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ ΤΩΝ ΦΥΓΟΦΑΓΩΝ ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη.

Ο ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΑΓΕΒΡΑ.

ΠΩΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ.

ΟΙΚΙΑΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΓΚΑΥΜΑΤΩΝ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν Λούβρῳ τῶν Παρισίων διεσκευάσθη μεγάλη στοά, ἐν ᾗ θὰ ἐκτεθῶσι τὰ ἐν ταῖς ἀνακτόροις τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Δαρείου εὑρεθέντα μνημεῖα τῆς τέχνης, περὶ ὧν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἡμῶν ἐγράψαμεν.

— Ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Μονάχῳ μεγάλου θεάτρου θὰ διδαχθῶσι τινὰ τῶν δραμάτων, ἅτινα μέχρι τοῦδε εἶχον διδαχθῇ κενοῦ ὄντος τοῦ θεάτρου, μόνου δὲ τοῦ θανόντος βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ Β' παρόντος. Τὸ πρῶτον τῶν διδαχθησομένων δραμάτων ἔσται ἡ *Θεοδώρα* τοῦ Σαρδοῦ.

— Δι' εἰσπράξεις ἐκ τῶν παραστάσεων ἐν Βαϊρόϋθ πάντων τῶν μελοδραμάτων τοῦ Βάγνερ ἐκάλυψαν καθ' ὁλοκληρίαν τὰς δαπάνας, ἀνερχομένας εἰς πλείονας τῶν 350,000 δρ. καὶ ἀρῆκαν καὶ περίσσευμα. Ἡ πλήρης σειρὰ τῶν μελοδραμάτων τοῦ Βάγνερ θὰ παρασταθῇ καὶ αὖθις κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1888.

— Πλούσιός τις ἀμερικανός, ὀνόματι Θωμᾶς Λογγεβόρθ, ἐδωρήσατο δύο ἑκατομμύρια δραχμῶν εἰς τὸ ἐν Κιγκιννάτοις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς μουσεῖον τῶν τεχνῶν.

— Ἀπέθανε πρό τινων ἡμερῶν ἐν Κίντρᾳ τῆς Πορτογαλλίας ὁ Ἰωσὴφ δὸν Σίλβα Μενδὲς—Λεάλ, ἐπιφανὴς Πορτογάλλος ποιητὴς καὶ λογογράφος. Γεννηθεὶς ἐν ἔτει 1820, ἐγένετο ἐν ἀρχῇ μὲν δημοσιογράφος, εἶτα δ' ἐχρημάτισεν ἔφορος τῆς ἐν Λισσαβόνι Βιβλιοθήκης, βουλευτής, ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν, τῶν ἐξωτερικῶν, πρεσβευτὴς εἰς Παρισίους καὶ τελευταῖον εἰς Μαδρίτην. Ἐκ τῶν ἱστορικῶν ἔργων τοῦ πολυγράφου τούτου συγγραφέως τὸ κράτιστον θεωρεῖται «ὁ Ναπολέων ἐν Κρεμλίνῳ», ἐκ τῶν μυθιστορημάτων του «τὸ πρόσωπον τοῦ Ἐζεκιήλ,» ἐκ τῶν δραμάτων του «οἱ δύο ἀρνησίθρησκοι», ἐκ τῶν κωμῳδιῶν του «τὸ ἐπιστολιμαῖον μυθιστόρημα».

— Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἀνεγερθήσεται θέατρον, ἐν ᾧ θὰ διδάσκωνται μόνον Γάλλων ποιητῶν ἔργα. Τὸ θέατρον ταῦτο ὀνομασθήσεται «Θέατρον Σαρδοῦ».

— Ἐπιστήμονές τινες κατέκριναν ἐσχάτως τὰς περὶ λύσσης ἐρεύνας τοῦ Παστέρ, ὡς ἐχούσας σαθρὰν τὴν βάσιν. Τούτου δ' ἕνεκα μέγα κῦρος ἀποδίδονται εἰς τὴν περὶ τούτων γνώμην τοῦ ἐπιφανεστάτου τῶν Γερμανῶν παθολόγων Βιρχώ. Ἕνεκα τῆς ψυχικῆς ταραχῆς, λέγει οὗτος, εἶναι δύσκολος ἀσφαλὴς ἐκ τῶν προτέρων διάγνωσις. Ὁ ἐριθισμὸς τῶν πασχόντων δυνατὸν νὰ ἦναι ἁπλῶς ψυχολογικός, ὅ ἐστι νὰ προέρχηται ἐκ τοῦ φόβου τῶν δηχθέντων, δυνατὸν ὅμως καὶ νὰ ἦναι ἀποτέλεσμα τοῦ λυσσικοῦ ἰοῦ, ἐνεργοῦντος ἀμέσως ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα τῆς νόσου εἶναι ὀλίγιστα. Πρῶτον σύμπτωμα εἶναι φλυκταινίδια μέγεθος ἔχοντα ἐρεβίνθου, παρατηρούμενα ἰδίως ἐπὶ τῆς γλώσσης. Ταῦτα, ἅτινα ἐκ παλαιοῦ καλοῦνται λυσσικαὶ φλύκταιναι, ἐλέγχουσιν ἐξοίδησιν τῶν λυμφατικῶν ὀργάνων. Τὸ δεύτερον καὶ τελευταῖον ἐξωτερικὸν γνώρισμα παρουσιάζει αὐτὸ τὸ δῆγμα, ἢ ἂν τοῦτο ἐθεραπεύθη, ἡ οὐλή. Ὁ Βιρχὼ παρετήρησεν ὅτι ἡ πληγὴ εἶναι βαθεῖα, καὶ ἀκριβῶς ἐξεταζομένη μαρτυρεῖ ἐνέργειαν τοῦ ἰοῦ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Καίτοι δὲ φαίνεται πιθανόν, ὅτι πρόξενον τῆς νόσου εἶναι μικρόβιόν τι, ὅμως δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη ὁ Παστέρ, μεθ' ὅλας τὰς ἐναντίας διαβεβαιώσεις, νὰ ἀποδείξῃ τοῦτο σαφῶς. Ἄλλως ὑπάρχουσιν ἐπιστήμονες, φανταζόμενοι ὅτι ἐν ἑκάστῃ μιασματικῇ νόσῳ ἀνακαλύπτουσι βακτηρίδια, ὡς παραδείγματος χάριν ὁ Κλάιν ἐν Λονδίνῳ, ὅστις πρὸ μικροῦ ἐνόμισεν ὅτι εὗρε τοιαῦτα ἐν τῇ σκαρλατίνῃ. Ὅμως τὰς τοιαύτας ἀνακαλύψεις οὐδαμῶς πρέπει νὰ παραδεχώμεθα ἀδιστάκτως ὡς ἀληθεῖς. Πολλὰ ὀφείλει ἡ ἐπιστήμη εἰς τὸν κλινὸν Γάλλον ἐρευνητήν, διότι κατώρθωσε νὰ μεταδιδάσκῃ τὸν ἰὸν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ζώων ἄλλα καὶ ὑπὸ ἄλλην ὄψιν τὸ ἔργον τοῦ Παστὲρ εἶναι ὠφελιμώτατον· δηλονότι ἐδυνήθη νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς πάσχοντας τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ νόσος θεραπεύεται, τούτου δ' ἕνεκα δὲν καταλαμβάνονται ὑπὸ τῆς τεχνικῆς ἐκείνης ψυχικῆς ταραχῆς, ἥτις τὰ μέγιστα συμβάλλεται εἰς τὴν πρὸς τὸ χεῖρον μεταβολὴν τῆς νόσου. Ὅπως ἂν ᾖ αἱ ἔρευναι τοῦ Γάλλου ἐπιστήμονός εἰσιν ἄξιαι πολλῆς προσοχῆς, καὶ παντελῶς ἀδικαιολόγητοι εἶνσι αἱ περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Παστὲρ δυσμενεῖς κρίσεις, ἃς ἐπ' ἐσχάτων μάλιστα συχνότατα ἀκούομεν.

— Ὁ ἐν Τουρίνῳ καθηγητὴς τῆς ἰατροδικαστικῆς Λομβρόσο ἐδημοσίευσεν ἄρτι τρίτην ἐπηυξημένην ἔκδοσιν τοῦ περὶ ἐγκληματιῶν συγγράμματός του (L' uomo delinquente), ὅπερ τὰ μέγιστα ἐπαινεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρωπολόγων. Ὁ συγγραφεὺς μελετήσας 350 κρανία κακούργων παρετήρησεν ἀνωμαλίας ἐν τῷ σχήματι τοῦ κρανίου καὶ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, συναμένας νὰ ὑπαγθῶσιν εἰς ἴδιον τύπον, κατ' ἀναλογίαν 43 ἐπὶ τοῖς 100. Μελετήσας ἐπίσης καὶ τὰς φυσιογνωμίας κακούργων, ἀπεικονιζομένας διὰ 246 φωτογραφιῶν, παρετήρησεν ἀνωμαλίας εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, τὴν τρίχωσιν τὴν γένυν, τὸ μῆκος τοῦ προσώπου, κατ' ἀναλογίαν 28 ἐπὶ τοῖς 100. Οἱ ἐγκληματίαι ὁμοιάζουσιν ἀλλήλοις πολλάκις ὡς μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, οὕτως ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ἰδιάζοντα ἐθνικὰ γνωρίσματα, οἷα παραδείγματος χάριν ἡ διαφορὰ τῆς φυσιογνωμίας τῶν Ἰταλῶν ἀπὸ τῆς τῶν Γερμανῶν, ἕνεκα τῆς τοιαύτης ὁμοιότητος ἐξαλείφονται. Πρὸς ἀσφαλεστέραν ἔρευναν ὁ Λομβράσο ἐξήτασε καὶ τὰ κρανία πολλῶν ἀνθρώπων, ἐντίμων θεωρουμένων, 815 τὸν ἀριθμόν, καὶ μόνον ἐν 15 ἐκ τούτων ἀνεῦρε τὸν τύπον τοῦ ἐγκληματίου, ἀλλὰ καὶ πάλιν τῶν ὀκτὼ ἐξ αὐτῶν ὁ βίος ἦτο ὑποπτος. Αἱ αὐταὶ ἀνωμαλίαι παρατηροῦνται καὶ ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ παραφρόνων, ὅπόθεν συνάγεται, ὅτι ὑπάρχει σχέσις στενὴ τῶν διανοητικῶν διαταράξεων πρὸς τὰς προδιαθέσεις εἰς κακουργήματα· τοῦθ' ὅπερ καὶ ἡ πεῖρα μαρτυρεῖ, διδάσκουσα ὅτι συχνάκις παράφρονες ἐγκληματοῦσι καὶ ἔγκληματίαι παραφρονοῦσιν. Ἡ καλουμένη ἐγκληματικὴ ἀνθρωπολογία εὑρηται ἀκόμη ἐν τῇ πρώτῃ περιόδῳ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς καὶ εἶναι χρεία συντόνων ἐρευνῶν καὶ εὐρυτέρων μελετῶν, ὅπως προκύψωσιν ἀσφαλῆ ὁπωσοῦν πορίσματα. Ὁπόση ἀξία ἀποδίδεται ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὰς τοιαύτας μελέτας ἀποδείκνυσιν ἡ προαγγελθεῖσα ἔκδοσις ἰδίου περιοδικοῦ συγγράμματος ὑπὸ τοῦ ἐν Λυὼν καθηγητοῦ τῆς ἰατροδικαστικῆς κ. Λακασάν, τῶν «Ἀρχείων τῆς ἐγκληματικῆς ἀνθρωπολογίας καὶ τῶν ποινικῶν ἐπιστημῶν» (Archives de l' anthropologie criminelle et des sciences penales).

— Τὸν παρελθόντα μῆνα ἐώρτασεν ὁ ἐν Γοττίγκῃ «αἰθηνητὴς Γουλιέλμος Βέμπερ, εἷς τῶν εὑρετῶν τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, τὴν ἑξηκοστὴν ἐπέτειον τῆς ἀναγορεύσεώς του εἰς διδάκτορα. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ νομικὴ σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γοττίγκης ἀνεγόρευσεν αὐτὸν διδάκτορα τῆς νομικῆς εἰς ἔνδειξιν τιμῆς.

— Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἀπέθανεν ὁ Ἕλληνικὸς Βορούδ, Οὐγγρος ποιητής, γνωστὸς γενόμενος ἐκ τῶν πατριωτικῶν ᾀσμάτων ἅτινα ἐποίησε κατὰ τὸν χρόνον τῆς οὐγγρικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν πρὸς τὴν Αὐστρίαν ἀγώνων τῆς Οὐγγαρίας (1848-1849) Τὰ ᾄσματα ταῦτα κατέστη-

σαν ἐν Οὐγγαρίᾳ δημοτικώτατα, συλλεγέντα δὲ ἐξεδόθησαν τὸ πρῶτον πρὸ εἰκοσαετίας περίπου.

— Σουηδός τις ἀξιωματικὸς ὀνόματι Γλεεροὺπ, διατελῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἀρτισυστάτου ἀφρικανικοῦ κράτους Κόγκου, περιηγήθη τὴν Ἀφρικὴν κατὰ μῆκος ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ ἑτέρου, ἐν σχετικῶς βραχεῖ χρόνῳ. Τὸ ὄγδοον ἤδη γίνεται τοιοῦτο ταξείδιον. Ἐπιβιβασθεὶς ἐν Κόγκῳ ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἔπλευσε δι' ἀτμοπλοίου μέχρι τῶν Καταρρακτῶν τοῦ Στάνλεϋ, ὁπόθεν διὰ τῆς Νυάγκβης καὶ τῆς λίμνης Ταγκανυίκας ἔφθασεν εἰς Ζανζιβὰρ μετὰ ἓξ μῆνας. *Ἀφικόμενος πρὸ τινων ἡμερῶν εἰς Λονδῖνον*, ὁ Γλεεροὺπ προτίθεται νὰ ἐκδώσῃ περιγραφὴν τοῦ ταξειδίου του.

— Πολλὰ ἀξιόλογα εὑρήματα εὑρέθησαν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς, ἃς δαπάναις τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως καὶ ἰδιώτου τινὸς Γάλλου ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐνήργησεν ὁ Desiré Charnay ἐν Ποτοκατεπέτλ. Εἰς ὕψος τρισκαιδεκακισχιλίων ποδῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἀνασκάψας παλαιότατον ἰνδικὸν νεκροταφεῖον, εὗρε 370 ἀντικείμενα. Οἱ τάφοι περιεῖχον μόνον ὀστᾶ παίδων, οὐδὲν δὲ ἀνδρός, ἐξ οὗ εἰκάζεται ὅτι ἐν τῷ νεκροταφείῳ ἐκείνῳ ἐθάπτοντο οἱ θυσιαζόμενοι εἰς τὸν θεὸν Τλαλὸκ παῖδες. Τὴν εἰκασίαν τούτων ἐνισχύει καὶ ἡ εὕρεσις πολυπληθῶν εἰδωλίων τοῦ θεοῦ ἐκείνου.

— Ὁ Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς Βωδριλλὰρ ἐνετάλη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεώς του νὰ μεταβῇ εἰς Ἱσπανίαν καὶ Ἰταλίαν, πρὸς ἀνακάλυψιν ἐγγράφων συμπληρούντων τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Κυρίας Μαιντενών.

— Τὸν προσεχῆ μῆνα δημοσιευθήσεται ὁ πέμπτος τόμος τοῦ σπουδαιοτάτου συγγράμματος τοῦ κόμητος Παζόλ, τοῦ ἐπιγραφομένου *Οἱ ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ' πόλεμοι.* (Guerres sous Louis XV). Ὁ τόμος οὗτος θὰ περιλαμβάνῃ τὰ κατὰ τὸ πέρας τοῦ ἑπταετοῦς πολέμου καὶ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως, θὰ περιέχῃ δὲ εἰκόνα Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ', τρεῖς εἰκόνας στρατιωτικῶν στολῶν τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ τέσσαρας μεγάλους πίνακας. Ὁ ἕκτος καὶ τελευταῖος τόμος τοῦ συγγράμματος, ἐκδοθησόμενος κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, θὰ πραγματεύηται περὶ τῶν στρατιωτικῶν ἔργων τῶν Γάλλων ἐν Καναδᾷ καὶ ἐν Ἰνδικῇ καὶ περὶ τῆς σχεδιασθείσης ἀποβάσεως γαλλικοῦ στρατοῦ εἰς τὰ Ἀγγλικὰ παράλια.

Νέαι σπουδαῖαι ἀνακαλύψεις ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Μυκηνῶν, κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐνεργουμένας ἀνασκαφάς. Ἰδίᾳ ἀνεκαλύφθη μέρος κτιρίου μεγαλοπρεποῦς, ὅπερ θεωρεῖται ὡς τὸ ἀνάκτορον τῶν Ἀτρειδῶν.

— Ἐκομίσθησαν ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων κ. Β. Στάη καὶ κατετέθησαν ἐν τῷ κεντρικῷ ἐθνικῷ μουσείῳ τὰ τελευταῖον ἀνακαλυφθέντα ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀγάλματα. Τούτων διακρίνεται μάλιστα ἄγαλμα Ἀσκληπιοῦ φυσικοῦ μεγέθους καλλίστης διατηρήσεως καὶ ἄγαλμα Ἀφροδίτης.

— Ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν Στύλων τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ἐνεργουμένων ἀνασκαφῶν πρὸς διόρθωσιν τῆς ὁδοῦ ἀνεκαλύφθη λάρναξ περιέχουσα ὀστᾶ. Εἰς τὴν λάρνακα ταύτην, ἥτις ἀνάγεται εἰς τὴν ἐπὶ Ἀδριανοῦ ἐποχήν, κατέρχεταί τις διὰ μικρᾶς κλίμακος, ἐκ τριῶν λιθίνων βαθμίδων.

— Ὁ ἐξ Ἀβυσσινίας ἄρτι ἐπανακάμψας ἰατρὸς κ. Παρίσης φέρει δῶρον τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ παχύτατον ἐκ μεμβράνης ὡραίας τόμον χειρόγραφον, περιέχοντα τὰ πρακτικὰ τῆς συνόδου τῶν 318 πατέρων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ἡ πίστις, γεγραμμένον δὲ εἰς τὴν γκεζὲ διάλεκτον, ἐξ ἧς ἡ σήμερον *ἀμαρικὴ* καὶ *τιγρὲ* ἐν Ἀβυσσινίᾳ, ἀνήκουσιν εἰς τὰς σημιτικάς. Εἶνε δῶρον τοῦ ἀρχιμανδρίτου Θεοφίλου *Τσεγζὲ* ἐν Αἰθιοπίᾳ, οἱονεὶ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, καὶ φίλου πιστοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου.

— Προεκηρύχθη διαγωνισμὸς πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ὑδραίου Κρήτσκη, δύο νέων, ἵνα τελειοποιηθῶσιν ὁ μὲν εἰς τὴν θεολογίαν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἰατρικήν. Εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον εἰσὶ δεκτοὶ μόνον Ὑδραῖοι καὶ διδάκτορες τῆς ἰατρικῆς, διὰ τὴν ἰατρικήν, ἢ ἀπόφοιτοι τοῦ γυμνασίου καὶ τῆς Ριζαρείου σχολῆς, διὰ τὴν θεολογίαν.

— Ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἐνταῦθα Βιβλιοπωλείου τοῦ κ. Π. Δ. Σακελλαρίου ἐξεδόθη ἄρτι "Ἄτλας Γεωγραφικὸς μετὰ γεωγραφικῶν καὶ στατιστικῶν σημειώσεων πρὸς χρῆσιν τῶν πολλῶν καὶ τῶν μαθητῶν. Τὸ ἔργον, ἄριστα τετυπωμένον ἐπὶ καλοῦ χάρτου ἐν τῷ ἐνταῦθα λιθογραφείῳ τοῦ κ. Γρούνδμαν, περιέχει γεωγραφικοὺς πίνακας τῶν Ἡμισφαιρίων, τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἑλλάδος (ἐν μεγάλῳ σχήματι) ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, χωριστὰ ἑκάστου, τῶν λοιπῶν 4 ἠπείρων, τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας χωριστά, καὶ πρὸς τούτοις πολλὰς καὶ χρησίμους στατιστικὰς πληροφορίας περὶ ὅλων τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἄλλων ἠπείρων.

— Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Κερκυραίων, κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ συνεδρίασιν, παρεδέξατο παμψηφεὶ τὴν πρότασιν, ἥν τινα ὑπέβαλεν ὁ πρόεδρος αὐτοῦ κ. Α. Βλάχος, περὶ ἀνιδρύσεως τῆς κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἑνώσεως καταργηθείσης Ἰονίου Ἀκαδημίας.

— Πρὸς τιμὴν τῶν ἐν *Κωνσταντινουπόλει* συναθροισθέντων ἀλλοδαπῶν λογίων καὶ ἐπιστημόνων χάριν τοῦ ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου, ὅπερ ὅμως ἀπηγορεύθη ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ὁ «Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος» συνεκρότησεν ἰδιαιτέραν συνεδρίαν, καθ' ἣν προσῆλθον ἅπαντες οὗτοι. Ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου κ. Βασιάδης, ηὐχαρίστησεν αὐτοὺς δικαιολογηθεὶς καὶ διὰ τὴν παρακώλυσιν τοῦ συνεδρίου, μεθ' ὃ ὁ κ. Κεΐπερτ ὡμίλησε περὶ τοῦ χάρτου αὐτοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ὁ κ. Στ. Ἀριστάρχης, Μέγας Λογοθέτης, περὶ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἐσκουριάλ. Ἐν τέλει ὁ κ. Ι. Ψυχάρης, εἰδικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς γαλλικῆς *κυβερνήσεως, συνεχάρη τὸν σύλλογον* ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ κατέθηκε διάφορα συγγράμματα πεμπόμενα τῷ συλλόγῳ. Τὴν ἑσπέραν τὸ προεδρεῖον τοῦ συλλόγου συνεκάλεσε τοὺς διαφόρους ἀντιπροσώπους ἀλλοδαπούς τε καὶ ἡμετέρους, εἰς γεῦμα ἐν τῷ κήπῳ τῶν Μνηματακίων. Ἐκ τῶν προπόσεων μεγάλην ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν ἡ τοῦ κ. Κεΐπερτ ἑλληνιστὶ γενομένη ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἑλληνιστὶ ἐποιήσατο πρόποσιν καὶ ὁ ἀμερικανὸς καθηγητὴς τῆς παλαιογραφίας κ. Γρέγορυ.

— Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τοῦ αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει «Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου» διὰ τὸ ἔτος *1886—1887 ἐξελέγησαν πρόεδρος ὁ κ. Κ. Καλλιάδης, ἀντιπρόεδροι* οἱ κκ. Θ. Σαλτέλης καὶ Ν. Ψυχάρης, γενικὸς γραμματεὺς ὁ κ. Ν. Χαρισιάδης, εἰδικὸς γραμματεὺς ὁ κ. Ν. Σιδερόπουλος, ταμίας ὁ κ. Θ. Κοσσούδης, βιβλιοφύλαξ ὁ κ. Α. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς καὶ λογιστὴς ὁ κ. Ὀδ. Ἀνδρεάδης.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 5 Σεπτεμβρίου.

Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια τῆς Ἑλλάδος θέλει ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς δανικῆς πρωτευούσης κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ἐπανερχομένη ἐνταῦθα. Ἤδη διετάχθη ἡ βασιλικὴ θαλαμηγὸς «Ἀμφιτρίτη» νὰ καταπλεύσῃ ἐκ Λιβόρνου εἰς Νεάπολιν ἵνα παραλάβῃ τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν.

— Κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δημοσιευόμενον ἐπίσημον πίνακα αἱ εἰσπράξεις τῶν τελωνείων κατὰ τὸν ἄρτι λήξαντα μῆνα Αὔγουστον ὑπερέβησαν τὰς τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ δραχμὰς 546,362,94. Καθυστεροῦσι δ' ἔτι αἱ πληροφορίαι περὶ τῶν εἰσπράξεων *τῶν ὑποτελωνείων*, ἐλπίζεται δ' ὅτι *προστιθεμένων* καὶ τούτων ἡ αὔξησις θὰ ὑπερβῇ τὰς 600,000 δραχμῶν.

Τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ αὐξήσει κατέχει ὁ Πειραιεύς, οὗτινος αἱ εἰσπράξεις κατὰ τὸν ἐνεστῶτα μῆνα ὑπερβαίνουσι τὰς τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς παρελθόντος ἔτους κατὰ δραχ. 201,212, τὴν δευτέραν αἱ Καλάμαι παρουσιάζουσαι αὔξησιν δραχ. 101,427,04, τὴν τρίτην ἡ Σύρος, ἧς αἱ τελωνεῖα καὶ εἰσπράξεις τοῦ Αὐγούστου ὑπερέβησαν τὰς περυσινὰς κατὰ δραχ. 94.254.96.

— Ἐγένετο δεκτὴ ἡ *παραίτησις τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας* κ. Δ. Μπαϊρακτάρη, διωρίσθη δὲ διευθυντὴς ὁ κ. Δημοσθένης Στάϊκος, ταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ καὶ τέως διοικητὴς τῆς ἐν Κερκύρᾳ προπαρασκευαστικῆς ὑπαξιωματικῶν σχολῆς.

— Ἐξακολουθεῖ ἐν τοῖς διαφόροις λιμέσι τῶν σταφιδοφόρων ἐπαρχιῶν ἡ φόρτωσις τοῦ προϊόντος ἐπὶ ἀτμοπλοίων ἀποπλεόντων εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ τόπους τῆς καταναλώσεως, ἰδίως εἰς Ἀγγλίαν, Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν.

— Οἱ ἔρανοι ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων ἐξακολουθοῦσι δραστηρίως ἐνταῦθα τε καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου κατηρτίσθησαν ἐπιτροπαὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲ πράττει πᾶν τὸ ἐπ' αὐτῇ ἵνα ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὰς

μᾶλλον ἐπειγούσας ἀνάγκας τῶν κατοίκων. Κυρίως μεγίστη ὑπάρχει ἀνάγκη οἰκοδομησίμου ὕλης πρὸς κατασκευὴν παραπηγμάτων, ἐν οἷς νὰ προφυλαχθῶσιν οἱ κάτοικοι ἀπὸ τοῦ ἐπερχομένου χειμῶνος, εἰς τοῦτο δὲ μιᾷ φωνῇ προτρέπεται ἡ κυβέρνησις νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτῆς.

— Χάριν τῆς ὑπηρεσίας τῆς περιθάλψεως τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν συνέστη γραφεῖον ἐν ᾧ ἐργάζονται ὁ γεν. γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Βαρελίδης, ὁ διευθυντὴς τῶν δημοσίων ἔργων κ. Ξ. Βλαχόπουλος καὶ ὁ ταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ κ. Χόρς, ἀποκλειστικῶς περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης.

— Διὰ Β. Διατάγματος συνιστῶνται ἐν τοῖς δήμοις Παμίσου, Οἰχαλίας, Εὔας, Κυπαρισσίας, Ἐράνης, Πλαταμώδους, Φλεσσιάδος, Πυλίων, Κολωνίδων, Κορώνης, Μεθώνης, Ἀνδριτσαίνης, Ἀρήνης, Μεγαλοπόλεως, Λυκοσούρας καὶ Αἰθίας συνεργεῖα πρὸς ἀνέγερσιν παραπηγμάτων χάριν τῶν παθόντων ἐκ τοῦ σεισμοῦ κατοίκων ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν δήμων τούτων ἢ τῶν ἐγγὺς πρὸς αὐτοὺς χωρίων ἢ κωμῶν ἄλλων δήμων. Ἑκάστου τῶν συνεργείων τούτων θὰ προΐσταται εἷς ἐπαρχιακὸς μηχανικὸς ἢ ἐργοδηγός, διοριζόμενος παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, αἱ δὲ ἐργασίαι θὰ γίνωνται διὰ τεχνητῶν, προσλαμβανομένων ἐπὶ ἡμερομισθίῳ 5—6 δραχμῶν.

— Ἡ κεντρικὴ ὑπὲρ τῶν *παθόντων* Ἐπιτροπὴ παρήγγειλεν εἰς Τεργέστην ξυλείαν διὰ χίλια παραπήγματα, ἠγγέλθη δὲ τηλεγραφικῶς, ὅτι ἤρξατο ἡ φόρτωσις ἐν Τεργέστῃ ἐπὶ δύο ἀτμοπλοίων ἐπὶ τούτῳ ναυλωθέντων, ἅτινα καὶ ἀπέπλευσαν ἤδη τὸ μὲν πρῶτον εἰς Μαραθούπολιν, τὸ δ' ἕτερον εἰς Πυλίαν, ὅπως ἀποβιβάσωσι τὰ φορτία των. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Τεργέστη διατελεῖ ὑπὸ κάθαρσιν ἀποσταλήσονται ἰατροὶ καὶ ὑγειονομικοὶ φύλακες ὅπως ἐπιτηρήσωσιν, ἵνα κατὰ τὴν *ἐκφόρτωσιν τῆς ξυλείας κυρωθῶσιν αἱ ὑπὸ τοῦ ἰατροσυνεδρίου* δοθεῖσαι πρὸς τοῦτο ὁδηγίαι, αὐστηρῶς δὲ ἀπαγορευθῇ πᾶσα συγκοινωνία τοῦ πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν τῶν ἀτμοπλοίων πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν μερῶν ἐκείνων.

— Ἡ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαμῶν ἐφετινὴ παραγωγὴ τοῦ σταφιδοκάρπου ἀνέρχεται εἰς 32-33 ἑκατομμύρια λιτρῶν ἐνετικῶν, τουτέστιν ὑπερβαίνει τὴν περυσινὴν κατὰ 4-5 ἑκατομμύρια.

— Ἐπανέκαμψεν ἐνταῦθα ὁ πρὸ διετίας ἀποσταλεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Ἀβυσσινίαν παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς χώρας ταύτης Ἰωάννῃ ἰατρὸς κ. Ν. Παρίσης. Εἶνε δὲ κομιστὴς ἐπιστολῆς τοῦ βασιλέως τῆς Ἀβυσσινίας πρὸς τὸν ἡμέτερον βασιλέα.

— Ἐδημοσιεύθη τὸ ὑπογραφὲν διάταγμα περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν τῆς προπαρασκευαστικῆς σχολῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν εἰς 360.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
ὑπὸ Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη τὸ 20ὸν φυλλάδιον τοῦ συγγράμματος. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Περὶ συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι κριτικῆς ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου	Τιμ. λεπτ	25.
Περὶ συγχρόνου ἑλληνικῆς ποιήσεως ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου	» »	25.
Ὁ νέος κριτικὸς ὑπὸ Ἀγγέλ. Βλάχου	» »	25.
Τὰ κείμενα ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου......	» »	25

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Πέτρος ὁ Β' τῆς Βρασιλίας	Τιμ. λεπτ.	10.
Ἀδαμάντιος Κοραῆς.		10.
Λάζαρος Κουντουριώτης	» »	10.
Ἀλέξανδρος Σοῦτσος	» »	10.
Περὶ περιθάλψεως τῶν θυμάτων τοῦ πολέμου	» »	10.
Περὶ καθαριότητος	» »	10.
Περὶ Κύπρου	» »	10.
Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης........	» »	10.
Ἡ φυσιολογικὴ σχολὴ καὶ ὁ Ζολᾶ	» »	10.
Περὶ συστάσεως ἀδελφότητος Ἑλληνίδων Διακονισσῶν................	» »	10.
Ἡ Λίμνη τοῦ Λαμαρτίνου. *Παράφρ.* Ἀριστ. Βαλαωρίτου....................	» »	10.

Πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας». Τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρ. τελῶν.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλεῖται ὡσαύτως ἀντὶ λεπτῶν 50 τὸ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου ἐκδοθὲν ἔκτακτον φύλλον, περιέχον ὡραίαν τοῦ ποιητοῦ προσωπογραφίαν καὶ ἀπεικόνισιν τῆς ἐν Μαδουρῇ ἐπαύλεως αὐτοῦ, ἐν Εὐρώπῃ ἐκτελεσθεῖσαν, ὁλόκληρον τὸ ποίημα τῆς «Κυρὰ Φροσύνης» ἐν πανομοιοτύπῳ αὐτογράφῳ τοῦ ποιητοῦ καὶ πολλὰ ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ποιημάτων.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες τόμοι αὐτῆς, πρὸς φρ. 5 ἕκαστος, καὶ παλαιὰ φύλλα καὶ δελτία, τὰ μὲν φύλλα πρὸς λεπτὰ 25, τὰ δὲ δελτία πρὸς λεπτὰ 10.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Α. Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Ταχυδρομικῶς ἀπαντῶμεν. — κ. Α. Σ. Ἡράκλειον. Οἱ ζητηθέντες τόμοι ἀπεστάλησαν τῷ αὐτόθι φίλῳ κ. Α. Ξ., παρ' οὗ εὐαρεστήθητε νὰ ζητήσητε αὐτούς.—*Συνδρομητῇ*, Ἐνταῦθα. Ἀπαιτοῦνται καὶ ἐξετάσεις. Ἡ φοίτησις εἶνε τετραετής.— *Φίλῳ Μ.* Διὰ νὰ δικαιώσῃ καθ' ὅλα τὸν Κὰρ εἰπόντα ὅτι ἐξ ὅλων τῶν φιλικῶν καθηκόντων τὸ εὐαρεστότερον εἰς τοὺς φίλους εἶνε τὸ νὰ μεταδίδωσι πᾶν ὅ,τι ἔτυχε ν' ἀκούσωσι, ν' ἀναγνώσωσι ἢ νὰ μάθωσιν, δυνάμενον νὰ ταπεινώσῃ ἢ νὰ λυπήσῃ τοὺς φίλους αὐτῶν.—κ. Ν. Δ. Κ. Κόρινθον. Κατὰ γενικὸν κανόνα, τοῦ ὁποίου λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξαιρέσωμεν ὑμᾶς.—κ. Ι. Χ. Κ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν, καὶ ἤρχισεν ἡ πρὸς ὑμᾶς ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.—κ. Δ. Α. Δ. Ἀργοστόλιον. Ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν.—κ. V. Blancey. 1) Ἀπεστάλη μετὰ τοῦ ἀμέσως ἑπομένου φύλλου. 2) Δὲν ἤρχισεν ἡ ἔκδοσις τοῦ περιοδικοῦ. 3) Τὸ ζήτημα θὰ πραγματευθῶμεν βραδύτερον. —κ. Κ. Δ. Καθ' ὅσον γινώσκομεν, ἀπογραφὴ ἐγένετο τῷ 1838, ἐξ ἧς ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἐξηκριβώθη εἰς 752,077.—κ. Δ.. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν ἐκρίθησαν κατάλληλα.—κ. Σ. Γ. Bielitz. Ἀμφότερα τὰ συγγράμματα ἀπεστάλησαν. Ἡ *εἰς Τουρκίαν εἰσαγωγὴ* αὐτῶν εἶνε ἐλευθέρα.—*Περιέργῳ Κυρίᾳ*. Εὑρέτης τοῦ κρινολίνου εἶναι ἡ πρώην αὐτοκράτειρα τῆς Γαλλίας Εὐγενία. Ἐν τῷ χορῷ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κεραμεικοῦ, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον παρέστησαν κυρίαι φοροῦσαι κρινολῖνον, αὐλική τις ἠρώτησε τὸν στρατάρχην Κανροβὲρ πῶς τῷ φαίνεται ὁ νέος συρμός. «Θαυμάσιος, κυρία μου!» ἀπεκρίθη ὁ στρατάρχης. «Ὀφείλω ὅμως νὰ ὁμολογήσω ὅτι μοὶ ἀρέσκει τὰ μέγιστα μόνον διότι μοὶ ἐνθυμίζει προσφιλὲς ἀντικείμενον...». «—Μοῦ κεντᾶτε τὴν περιέργειαν, στρατάρχα... Ἐπιτρέπετε νὰ ἐρωτήσω ποῖον εἶναι τὸ ἀντικείμενον ἐκεῖνο;» «Ἡ ἐν Κριμαίᾳ *σκηνή μου, κυρία*, ἀπεκρίθη ὁ Κανροβέρ. Ἂν εἴχετε καὶ σημαίαν ἐπὶ κεφαλῆς ἡ ὁμοιότης θὰ ἦτο πληρεστάτη, καὶ θὰ ἐνόμιζα, ὅτι ἡ σκηνή μου ἐζωντάνευσε καὶ ἦλθε νὰ μὲ εὕρῃ εἰς Παρισίους.»—κ. Δ. Χ. Βῶλον. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη. Εἰς τὴν διάθεσίν σας μένει ἔτι ὑπόλοιπον δραχ. 1,40.—κ. Δ. Θ. Σ. Κωνσταντινούπολιν. Τὸ φύλλον ἀπεστάλη. Κατὰ τὰς τότε δημοσιευθείσας εἰδήσεις αἱ μὲν τῶν Ἑλλήνων ζημίαι ὑπελογίσθησαν εἰς 300 περίπου, φονευθέντας καὶ τραυματισθέντας, αἱ τῶν Τούρκων δὲν ἐξηκριβώθησαν, Ἐγράφη ὅμως ὅτι ἦσαν πενταπλάσιαι περίπου.—κ. Α. Ὅταν παύσωμεν τοὺς λόγους καὶ τραπῶμεν ἐπὶ τὰ ἔργα.

μετὰ τῆς ἐμπρεπούσης συνέσεως. Καὶ ὅτον ἂν φαίνεται παράβολον, ἀρθάτατον ὅμως νομίζομεν τὸ γραφὲν ἐσχάτως ὑπό τινος τῶν ἐγκρίτων ἡμῶν δημοσιογράφων ὅτι «πάσης γενναίας ἀναπλάσεως πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ διὰ νόμου ἀπαγόρευσις τῆς ἀπαγγελίας λόγων, ἀδιάφορον ἂν προτρεπτικῶν, πανηγυρικῶν, ἢ ἐπικηδείων, καὶ νὰ μὴ λυθῶσι τὰ χείλη τῶν Ἑλλήνων, ἢ μόνον ἀφοῦ ἐνωθῶσι διὰ πραγματικῶν θυσιῶν καὶ ὑπεραθρώπου αὐταπαρνήσεως ὅλα τὰ διεσπαρμένα μέλη τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.—κ. Δ. Β. Παρισίους. Ἐλεύθη. Ταχυδρομικῶς ἀπεστείλαμεν τὰ ζητηθέντα. Κατὰ τὰ ἄλλα θέλομεν συμμορφωθῆ τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.— Κυρίᾳ Ε. Α. Πειραιᾶ καὶ κ.Ν.Π.Μ. Ροστιῶδ. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. —*Ἰδιοχρόπω*. Τὸ μέσον εἶνε ἀσφαλές, ἀλλ' ἀσφαλέστερον ἔτι δεικνύει ὁ Saint-Beuve: «Εἰπέτε μοι ποίους θαυμάζετε, λέγει οὗτος, καὶ θὰ σᾶς εἶπω ποῖος εἶσθε,τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν, τὰς ἰδέας καὶ τὸν χαρακτῆρά σας. Θαυμάζετε τοὺς μετρίους; Τοῦτο σημαίνει ὅτι εἶσθε μέτριος. Θαυμάζετε τὰ πλούτη; Εἶσθε ἄνθρωπος τῆς ἀπολαύσεως καὶ τῆς ἐπιδεξέως. Θαυμάζετε τοὺς τίτλους; Εἶσθαι ματαιόφρων ἢ παράσιτος. Θαυμάζετε τοὺς ἐντίμους, ἀγαθοὺς καὶ γενναίους ἄνδρας; Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι καὶ ὑμεῖς εἶσθε φύσις ἔντιμος, ἀγαθὴ καὶ γενναία.»—κ. Ι. Ε.Ν.Πύργον. Θέλομεν συμμορφωθῆ τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.—κ.Κ'. Οὐδὲν πλειότερον.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Τὸ θηλιαστικὸν ζῶον περὶ τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου. Ἐν Ἀθήναις, 1885. Δραχ. 2.

Παιδικὴ Ἀνθολογία. Μετὰ προλόγου περὶ ἀπαγγελίας ποιημάτων ὑπὸ Δ. Η. Κουρτίδου. Δραχ. 1.

Δὲν ἔχει τὰ προσόντα. Κωμικὸν παίγνιον εἰς πρᾶξιν μίαν ὑπὸ Γεωργίου Χ. Σουρῆ. Λεπτὰ 30.

Τὰ Ἑλληνικὰ χρονικά, ἐφημερὶς ἐκδοθεῖσα ἐν Μεσολογγίῳ ὑπὸ τοῦ φιλέλληνος Ἐβέτοῦ Δ. Ι. Μάγερ ἀπὸ Ἰανουαρίου 1824 μέχρι Φεβρουαρίου 1826, καὶ περιέχουσα λεπτομερῆ ἱστορίαν τῶν ἐν τῇ ἡρωϊκῇ πόλει συμβάντων κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο. Ἀντὶ δραχ. 20 τιμ. μόνον δραχ. 7. Ταχυδρ. ἀποστελ. δρ. 8.60.

Τὸ Βασίλειον τῶν ζώων. 90 πίνακες λαμπρῶς κεχρωματισμένοι κατὰ φύσιν, εἰς μέρη τρία. Α'. Θηλαστικά. —Β'. Πτηνά.—Γ'. Ἑρπετά, ἰχθῦς, μαλάκια, ἔντομα, σκώληκες καὶ ἀκτινωτά. Μετ' ἐπεξηγητικοῦ κειμένου ὑπὸ Ν. Χ. Ἀποστολίδου, ὑφηγητοῦ τῆς ζωολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Σύγγραμμα εἰδικὸν διὰ τὴν ἐν τοῖς σχολείοις καὶ κατ' οἶκον διδασκαλίαν. Εἰς μέγα σχῆμα, χαρτόδετον. Τεμ. δραχ. 25. μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 27.

Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1886 ὑπὸ Εἰρηναίου Ἀεσωπίου. Ἄδετον δραχ. 5. Χρυσόδετον δραχ. 6.

Ποικίλη Στοά, ἐτήσιον ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον ὑπὸ Ἰω. Α. Δρανένη. Ἔτος 1886. Ἄδετον δραχ. 5, χρυσόδετον δραχ. 7 1/2. Μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἄδετον δραχ. 5,50, χρυσόδετον δραχ. 8.

Γελοιογραφικὸν Ἡμερολόγιον ὑπὸ Κ. Φ. Σκόκου. Δρχ. 1. Μετὰ ταχυδρομικῶν τελῶν 1,20.

Ἡμερολόγιον «Ρωμηοῦ». Λεπτὰ 40.

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ὑπὸ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ

Πλήρης σειρὰ αὐτοῦ ἐκ 2 τόμων ἀποτελουμένη μετὰ μεγάλων εἰκόνων ἐπὶ λαμπροῦ χάρτου ἐκτετυπωμένων. Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» εἰς τὸ *ἥμισυ μόνον τῆς ἀρχικῆς τιμῆς, ἤτοι ἀντὶ δραχμῶν 8 οἱ δύο τόμοι*, μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἀντὶ δραχ. 10.—Μόνον ὁ δεύτερος τόμος πωλεῖται ἀντὶ δραχ. 2,50, μετὰ ταχυδρ τελῶν ἀντὶ δρ. 3.

Χάρτης τῆς νήσου Ὕδρας. Ἀντίτυπα αὐτοῦ ἐπὶ καλοῦ χάρτου πωλοῦνται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ 1,50 δραχμῆς.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΗΡΙΟΝ

5 Σεπτεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήτεως			Τρέχουσα Τιμὴ
Τῶν 170,000,000	τῶν 5	Δρ. ν.	342.—
» 120,000,000	τῶν 5	» »	352.—
» 60,000,000	τῶν 6	» »	436.—
» 26,000,000	τῶν 6	» »	336.50
» 25,000,000	τῶν 9	» »	275.—
» 25,000,000	τῶν 8	» »	265.—
» 10,000,000	τῶν 6	» »	171.—
» 4,000,000	τῶν 8	» »	236.—
» 6,000,000	τῶν 6	» Δρ. παλ.	89.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου		φρ.	400.—

Πιστωτικὰ Καταστήματα

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	Δρ. ν.	1000.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	»	50.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	»	56.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας	»	160.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου	»	73.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς	»	271.—
Ἑταιρία Φωταερίου	»	

Συναλλάγματα

ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως		31.05
» 3μην.		30.80
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.		123.—
» Τραπεζικὸν 3μην		122.50

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	24.00
Λίρα ὀθωμανική	27.80

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μέγα μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1:200,000.

Τιμᾶται δραχ. 5. — Μετὰ ταχυδρ. τελῶν 5,60.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς *Ἑστίας*.

SMYRNE

ET L' ASIE MINEURE

AU POINT DE VUE ÉCONOMIQUE ET COMMERCIAL

par Démétrius Georgiadès (de Smyrne)

Ouvrage accompagné d' une carte de l' Asie Mineure et d' un plan de la ville de Smyrne.

Εἰς 8ον, ἐκ σελίδων 264.

Πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δραχ. 5 Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 5,80.

Ἐν Ἀθήναις. ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—548

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Αριθ. 507.—14 Σεπτεμβριου—1886. Λεπτα 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 559

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΑΣΧΗΜΗ ΑΔΕΛΦΗ, Διήγημα ὑπὸ Α. Βικέλα.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΥΠΟΪΙΑ.

ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.

Ο ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ. Ἐκ τῶν τοῦ Ἰταλοῦ Paolo Mantegazza.

ΑΝΟΙΣΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ ποίημα ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Λίαν προσεχῶς ἐκδοθήσεται ἐν Παρισίοις «Ἀλέξανδρος ὁ μέγας ἐν τῇ γαλλικῇ φιλολογίᾳ τοῦ μεσαίωνος» (Alexandre le grand dans la littérature français du moyen âge), ἔργον μακρᾶς μελέτης τοῦ Paul Meyer. Ὁ πρῶτος τόμος τούτου θὰ περιέχῃ παλαιογαλλικὰ κείμενα, ὁ δὲ δεύτερος ἱστορίαν τῆς διαπλάσεως τῶν περὶ Ἀλεξάνδρου μύθων.

— Ἐκ τῶν προσεχῶς ἐκδοθησομένων βιβλίων ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ Clarendon Press, εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ γλῶσσαν ἀνάγονται τὰ ἑπόμενα· «Τὰ πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους μετὰ εἰσαγωγῆς, σημειώσεων κλπ. ὑπὸ W. L. Newmann» εἰς δύο τόμους· «Ἐκλογαὶ ἐκ τοῦ Πολυβίου, ἐκδιδόμεναι ὑπὸ G. L. Strachan-Davidson»· «Scholia in Iliadem Townleyana» ἐκδιδόμενα ὑπὸ Ernst Maass, εἰς δύο τόμους· ἡ Μήδεια τοῦ Εὐριπίδου, ἔκδοσις C. B. Heberton· «Ἐγχειρίδιον ἑλληνικῆς νομισματολογίας» (A Manual of greek Numismatics) ὑπὸ Barclay V. Head· «Ἐπίτομος ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς πλαστικῆς» ὑπὸ L. E. Upcott· «Περὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Χριστιανῶν Πλατωνικῶν,» ὑπὸ τοῦ αἰδεσίμου Charles Bigg· «Δοκίμια περὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τῆς Βίβλου» ὑπὸ τοῦ αἰδεσίμου E. Hatch.

— Ἐν Ἰθάκῃ τῆς Ἀμερικῆς συνῆλθεν ἡ ἐνιαυσία δεκάτη ὀγδόη σύνοδος τῶν Ἀμερικανῶν φιλολόγων· ἐν ταύτῃ ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τῶν ἑταίρων πολλαὶ πραγματεῖαι, ὧν αἱ ἑπόμεναι ἀνεφέροντο εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν: «Περὶ τῶν Ὀρνίθων τοῦ Ἀριστοφάνους» ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Scarborough· «Συμβολαὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Κυπριακὴν γλῶσσαν» ὑπὸ Isaac Hall· «Περὶ τῆς ὁμηρικῆς ζωολογίας», ὑπὸ Julius Sachs «Περὶ τῶν πρὸς ἀλλήλας σχέσεων τῶν διαλέκτων τῆς βορείου Ἑλλάδος», ὑπὸ Morris Jastrow.

— Ἐξεδόθησαν ἐν Γερμανίᾳ δύο συγγράμματα πραγματευόμενα περὶ τοῦ εἰς τὸν Σολομῶντα ἀποδιδομένου βιβλίου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ. Τὸ μὲν τούτων, ἐπιγραφόμενον «ὁ Ἐκκλησιαστὴς καὶ ἡ μετὰ τὸν Ἀριστοτέλη φιλοσοφία» (Qohelat und die nach-aristotelische Philosophie), συνεγράφη ὑπὸ Αὐγούστου Πάλμ, τὸ δ' ἕτερον ἐξεδόθη ἐν Λιψίᾳ ὑπὸ W. Nowack. Ἀμφότερα ἐξετάζουσι τὴν σχέσιν τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, καὶ παραδέχονται ὅτι τὸ βιβλίον ἐκεῖνο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐγράφη περὶ τὸ διακοσιοστὸν περίπου ἔτος πρὸ Χριστοῦ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν φιλοσοφικῶν δογμάτων τῶν Στωϊκῶν καὶ τῶν Ἐπικουρείων.

— Ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ὁ κ. Nadaillac ἀνήγγειλεν ὅτι εὑρέθησαν ἐν Βελγικῇ δύο τάφοι τῶν χρόνων τοῦ Μαμμούθ καὶ τοῦ Ῥινόκερω. Οἱ ἐκσκαφέντες σκελετοὶ ἐφαίνοντο προδήλως ὅτι εἶχον ταφῇ τακτικῶς, ὡς ἐμαρτύρει ἡ κανονικὴ θέσις τῶν ὀστῶν. Ἀμφότεροι οἱ σκελετοὶ εὑρέθησαν ἐν καλῇ καταστάσει· ὁ πρῶτος ἦτο γυναικὸς νέας, ὁ δὲ δεύτερος ἀνδρὸς ἀκμαίου. Ἐν τοῖς ἐπικειμένοις εἰς τοὺς τάφους στρώμασι γῆς εὗρον οἱ ἀνασκάψαντες ὀστᾶ πρωτογενοῦς ἐλέφαντος, ἐλάφου τῆς καναδικῆς, ῥινόκερω καὶ ταράνδου, πλὴν δὲ τούτων ὀστᾶ γεγλυμμένα ἐν σχήματι σκήπτρου, πλάκας ἐλέφαντος, λίθους ἐξειργασμένους καὶ ὄστρακα ἀτέχνων ἀγγείων.

— Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν ἀνεκοινώθη, ὅτι ἐν Κολομβίᾳ εὑρίσκεται βοτάνη τις, δι' ἧς θεραπεύονται τὰ δήγματα ἰοβόλων ὄφεων. Πρὸς θεραπείαν τοῦ δήγματος πίνει ὁ δηχθεὶς ἀφέψημα φύλλων τῆς βοτάνης ἐκείνης, καὶ τὰ ἴδια φύλλα ἐπιτίθενται ἐπὶ τῆς πληγῆς ἐν εἴδει καταπλάσματος. Ὁ ἀνακαλύψας τὰς ἰαματικὰς ἰδιότητας τῆς βοτάνης βεβαιοῖ ὅτι ἐθεράπευσε διὰ ταύτης ἀγελάδα δηχθεῖσαν καὶ ἐξοιδημένην ἐκ τοῦ δήγματος.

— Δημοτελέστατα ἐπανηγυρίσθη τῇ 1 Σεπτεμβρίου (ν) ἐν Πέστῃ ἡ διακοσιοστὴ ἐπέτειος τῆς ἀνακτήσεως τοῦ φρουρίου αὐτῆς, καὶ ἡ ἀπόσεισις τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ. Μετὰ πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς Ἱστορικῆς ἑταιρίας ἐν ᾗ παρῆσαν ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος Ἰωσὴφ μετὰ πολυαρίθμου ἀκολουθίας καὶ πάντες οἱ ἐν τέλει, ἐγένετο τῇ ἑπομένῃ ἡμέρᾳ λαμπρὰ ἐκκλησιαστικὴ πομπή, καὶ μετὰ ταύτην παρετέθη συμπόσιον ὑπὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς Βουδαπέστης.

— Τῇ 31 Αὐγούστου (ν.) συνεπλήρωσεν ὁ ἐπιφανὴς Γάλλος χημικὸς Chevreul τὸ ἑκατοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του. Τῇ προτεραίᾳ παρεκάθησεν εἰς συνεδρίασιν τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, καθ' ἣν ἐγένετο θερμὴ ἐκδήλωσις τοῦ πρὸς αὐτὸν σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης τῶν Ἀκαδημαϊκῶν. Τῇ δὲ 31 Αὐγούστου παρετέθη ἐν τῷ δημαρχείῳ πρὸς τιμὴν τοῦ ἑκατοντούτους ἐπιστήμονος ἐπίσημον συμπόσιον, οὗ μετέσχον 350 δαιτυμόνες, ἐν οἷς ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Γκοβλέ, καὶ ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς Φλοκέ, οἵτινες καὶ προέπιον ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἡ ἐθνικὴ κηπουρικὴ ἑταιρία προσήνεγκε τῷ Chevreul δῶρον καλλιτέχνημα τοῦ γλύπτου Σαπύ, ἀπεικονίζον τὴν Δεάνοιαν. Τῇ δὲ ἑσπέρᾳ τῆς τριακοστῆς Αὐγούστου ἐγένετο πανηγυρικὴ παράστασις πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἐν τῷ μεγάλῳ θεάτρῳ τοῦ Μελοδράματος. Ἡ ἐπίσημος τελετὴ ἐγένετο πρὸ μεσημβρίας τῇ 31 Αὐγούστου ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ μουσείου τῆς φυσικῆς ἱστορίας. Ταύτης προήδρευεν ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, τὴν δ' εὐρεῖαν αἴθουσαν ἐπλήρουν ἐπιτροπαί, ἀπεσταλμέναι ὑπὸ διαφόρων σωματείων καὶ ἐπιστημονικῶν συλλόγων ὅπως συγχαρῶσι τῷ γηραιῷ σοφῷ, ὅστις ἀρέσκεται νὰ ἀποκαλῇ ἑαυτὸν πρεσβύτατον τῶν σπουδαστῶν.

— Συνῆλθεν εἰς Βερολῖνον ἡ πεντηκοστὴ ἐνάτη σύνοδος τῶν Γερμανῶν φυσιοδιφῶν καὶ ἰατρῶν. Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ὡρίσθη ὡς ἕπεται. Τῇ 4)16 Σεπτεμβρίου ἔναρξις τῆς ἐκθέσεως, τῆς γινομένης ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συνόδου. Τῇ ἑσπέρᾳ τῆς 17 Σεπτεμβρίου συνέντευξις πάντων τῶν μελῶν τῆς συνόδου ἐν τῷ χειμερινῷ κήπῳ τοῦ Κεντρικοῦ ξενοδοχείου. Τῇ 18 πρὸ μεσημβρίας ἐπίσκεψις τῆς ἐκθέσεως, εἶτα πρώτη ἐπίσημος συνεδρίασις, καταρτισμὸς τῶν τμημάτων, μετὰ μεσημβρίαν πανηγυρικὸν συμπόσιον, καὶ ἑσπέρας συναυλία ἐν τῷ χειμερινῷ κήπῳ τοῦ Κεντρικοῦ ξενοδοχείου. Τῇ 19 λεμβοδρομία, ἐκδρομαὶ εἰς τὰ περίχωρα, καὶ τῇ ἑσπέρᾳ συναυλίᾳ· τῇ 20 ἐπίσκεψις τῆς ἐκθέσεως ἢ ἄλλων ἐπιστημονικῶν συλλογῶν, συνεδριάσεις τῶν τμημάτων ἐπίσκεψις τοῦ ἐν Καρλότεμβουργ Πολυτεχνείου, συνέντευξις ἐν τῷ Ζωολογικῷ κήπῳ. Τῇ 22 δευτέρα γενικὴ συνεδρίασις, μετὰ μεσημβρίαν συνεδριάσεις τῶν τμημάτων, καὶ τῇ ἑσπέρᾳ ἑορτὴ ὑπὸ τῆς πόλεως Βερολίνου ὀργανωθεῖσα εἰς τιμὴν τῆς συνόδου. Τῇ 23 συνεδριάσεις τῶν τμημάτων καὶ τῇ ἑσπέρᾳ χορὸς ἐν τῷ χειμερινῷ κήπῳ. Τῇ 24 Σεπτεμβρίου τρίτη καὶ τελευταίᾳ γενικὴ συνεδρίασις.

— Ἡ πρώτη πλωτὴ ἔκθεσις προϊόντων τοῦ γαλλικοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας γενήσεται ἐν μεγάλῳ ἀτμοπλοίῳ χωρητικότητος 3500 τόννων. Τὸ ἀτμόπλοιον τοῦτο θὰ ἐκπλεύσῃ ἐκ Βορδῶ κατὰ τὸν προσεχῆ Νοέμβριον καὶ θὰ προσορμισθῇ εἰς τοὺς λιμένας Ἁγίου Θωμᾶ, Ἀΐτης, Σαντιάγου τῆς Κούβας, Ἀβάνας, Κολώνης, Πόρτου Καβέλλου κλπ.

— Ἡ Ἱσπανία προετοιμάζει διὰ τὸ προσεχὲς φθινόπωρον διεθνῆ ἔκθεσιν ἐν Βαρκελῶνι. Τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀπὸ τοῦδε εἶνε βέβαιον ὅτι θὰ μετάσχωσιν ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ἰταλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Βελγική, ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ καὶ αἱ πλεῖσται τῶν πολιτειῶν τῆς Νοτίου.

— Ὁ γνωστὸς ἐπιστήμων Παῦλος Βέρτ, ἐπίτροπος τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἐν Τογκίνῳ, προτίθεται νὰ ἱδρύσῃ ἐν Ἀνόϊ, τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Τογκίνου, Ἀκαδημίαν Τογκινικήν, σκοποῦσαν τὴν συλλογὴν καὶ διατήρησιν παντὸς ἀφορῶντος εἰς τὸ Τογκῖνον, τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ διὰ μεταφράσεως ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων εἰς ἀνναμιτικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἵδρυσιν δημοσίων βιβλιοθηκῶν.

— Κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν θεατρικὴν περίοδον διδαχθήσεται ἐν Λονδίνῳ νέα τις τραγῳδία τοῦ Lewis Morris, ἧς ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Βυζαντίου.

— Στενογράφος τις ἐν Worcester τῆς Μασσαχουσέτης, ὀνόματι Ἔρβετ Στὴλ, ἐφεῦρε τηλεγραφικὴν συσκευὴν δι' ἧς καθίσταται δυνατὴ ἡ μεταβίβασις στενογραφικῶν σημείων διὰ τοῦ τηλεγράφου.

— Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐν Καναδᾷ, κατά τινα ἀπογραφικὴν σημείωσιν, ὑπάρχουσιν 25 μεγάλαι πόλεις ἔχουσαι ὑπὲρ τοὺς 100,000 κατοίκους καὶ 244 θέατρα καὶ αἰθούσας συναυλιῶν· 680 πόλεις κατοικούμεναι ὑπὸ 5,000 μέχρις 100,000 κατοίκων ἔχουσι 1750 θέατρα καὶ αἰθούσας, καὶ 1220 πόλεις κατοικούμεναι ὑπὸ ὀλιγωτέρων τῶν πεντακισχιλίων ἔχουσι 1255 θέατρα καὶ αἰθούσας. Ὅθεν ἐν συνόλῳ ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς 3249 θέατρα· ἐν τούτοις διδάσκουσι 400-500 μεταβατικοὶ καὶ 100 μόνιμοι θίασοι, ἐξ ὧν 40-50 εἶναι ᾠδικοί. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος πάντα τὰ θέατρα εἰσέπραξαν ἐν συνόλῳ 48 ἑκατομμύρια δολλαρίων.

— Τὴν πρόοδον τῆς γυμναστικῆς ἐν Γερμανίᾳ καταδεικνύουσιν εὐγλώττως οἱ ἑπόμενοι ἀριθμοί. Οἱ ἐν Γερμανίᾳ καὶ τῇ γερμανικῇ Αὐστρίᾳ γυμναστικοὶ σύλλογοι ἦσαν κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1886 ἐν ὅλῳ 3546. Οἱ σύλλογοι οὗτοι εἶχον τὴν ἕδραν των ἐν 2564 τόποις. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος ηὔξησεν ὁ ἀριθμὸς τῶν μὲν συλλόγων κατὰ 298, τῶν δὲ τόπων, ἐν οἷς ἱδρύθησαν νέοι σύλλογοι κατὰ 211. Τὰ μέλη τῶν γυμναστικῶν συλλόγων, τὰ ἔχοντα ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν 14 ἐτῶν, εἰσὶν ἐν ὅλῳ 298,868, ἤτοι 31,014 πλείονα τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Πρὸ ἡμερῶν ἀπεστάλησαν ἐξ Ἐπιδαύρου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ὑπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων αἱ ἑξῆς ἀρχαιότητες· α') Ἑπτὰ ἀγάλματα Ἀσκληπιοῦ μεγέθους ἡμίσεος τοῦ φυσικοῦ ἐν καλῇ διατηρούμενα καταστάσει. β') Τρία μικρομεγέθη ἀγάλματα Ἀθηνᾶς ἐν διαφόρῳ στάσει. γ') Τρία ἀγάλματα Ὑγιείας. δ') Ἀγαλμάτιον Πανός. ε') Ἀγαλμάτιον Κυβέλης. ς') Ἀγαλμάτιον ἱσταμένου μικροῦ παιδός. ζ') Ἀγαλμάτιον Ἀπόλλωνος. η') Τρία Ἀγάλματα Ἀφροδίτης. θ') Τέσσαρα ἰσομεγέθη ἀγάλματα εἰκονίζοντα νεανίας γυμνούς. ι') Ἀγαλμάτιον ἐξ ὀπτῆς γῆς εἰκονίζον γυμνὸν νεανίαν καλλίστης ἑλληνικῆς τέχνης. ια') Κορμὸς πτερωτῆς Νίκης καὶ ιβ') ἀνάγλυφον εἰκονίζον τὸν Ἀσκληπιὸν καθήμενον. Τὰ εὑρήματα ταῦτα ἐγένοντο ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τοῦ βορειοανατολικῶς τῆς μεγάλης Ἰωνικῆς στοᾶς κειμένου, μεταγενεστέρου ῥωμαϊκοῦ οἰκοδομήματος, οὗτινος μέρος τῆς δυτικῆς πλευρᾶς καὶ τρία δωμάτια, τὰ ἀμέσως συνεχόμενα τῇ Στοᾷ, εἶχον ἀποκαλυφθῇ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

— Ὑπὸ τοῦ κ. Προσαλέντη γραφεῖσα θὰ ἀναρτηθῇ ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Πανεπιστημίου αἰθούσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ Ξαβερίου Λάνδερερ.

— Εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς ἐφημερίδος Allgemeine Zeitung ἐδημοσιεύθη ἄρθρον περὶ τοῦ τελευταίου σεισμοῦ ἐν Ἑλλάδι γεγραμμένον ὑπὸ τοῦ παρ' ἡμῖν καθηγητοῦ κ. Α. Χρηστομάνου.

— Ὑπὸ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ δεκάρχου Ἀριστείδου Ναθαναὴλ κατεσχέθη τὸ κιβώτιον γερμανοῦ τινος ἀπερχομένου τῆς πόλεως, ἐν ᾧ περιείχοντο διάφορα ἀγαλμάτια πήλινα καὶ χαλκᾶ, μεγίστης, ὡς λέγεται, ἀξίας καὶ πολλὰ νομίσματα χρυσᾶ ἀρχαιότατα. Ὁ γερμανὸς προσήνεγκεν εἰς τὸν κατασχόντα τὸ κιβώτιον δεκάρχην 5,000 δραχμάς, ὅπως πεισθῇ νὰ μὴ ἀνοίξῃ αὐτό, ἀλλ' ὁ ἔντιμος ὑπάλληλος ἀπέκρουσε τὴν πρότασιν καὶ ἐξετέλεσε τὸ καθῆκόν του.

— Δύο νέα ἔργα τοῦ ἐν Μονάχῳ ὁμογενοῦς ζωγράφου κ. Ἰακωβίδου ἐκτεθέντα ἐν τῇ μηνιαίᾳ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει, ἐπῃνέθησαν καὶ ἐξετιμήθησαν δεόντως ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων. Αἱ εἰκόνες παριστῶσιν ἡ μὲν νεαρὸν κοράσιον φέρον ἐπὶ κεφαλῆς σκιάδιον, ἡ δὲ ἔγγονον καπνίζοντα ἐκ τῆς πίπας τοῦ πάππου.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μεσαιωνικὰ νομίσματα τῶν δυναστῶν τῆς Χίου ὑπὸ Παύλου Λάμπρου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Ἀδελφῶν Περρῆ. 1886. Μέγα 8ον, σελ. θ'—82. (Μετὰ 11 λιθογραφικῶν πινάκων.) Τιμᾶται δραχ. 10. Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας». Τὸ νέον τοῦτο ἔργον τοῦ περιφανοῦς ἡμῶν νομισματολόγου περιλαμβάνει πλήρη μονογραφίαν τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν μεσαιωνικῶν νομισμάτων τῆς νήσου Χίου μεθ' ἁπάντων τῶν ἀπεικονισμάτων αὐτῶν, ἀποτελεῖ δ' οὕτω πολύτιμον συμβολὴν εἴς τε τὴν νομισματικὴν τῶν Φράγκων δυναστῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν γένει εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Φραγκικῆς Κατακτήσεως. Τὰ περισσότερα ἐκ τῶν νομισμάτων τούτων προέρχονται ἐκ τῆς πλουσιωτάτης ἰδιαιτέρας συλλογῆς τοῦ κ. Λάμπρου, τινὰ δὲ περιγράφονται ἀνήκοντα καὶ εἰς ἰδιαιτέρας συλλογὰς εὐρωπαϊκῶν μουσείων ἢ καὶ ἰδιωτῶν. Τὰ οὕτω περιγραφόμενα νομίσματα ἀνέρχονται πάντα εἰς 156 καὶ συνοδεύονται ὑπὸ τῶν ἀπεικονισμάτων αὐτῶν εἰς ἕνδεκα πίνακας χαραχθέντας ἐν Ἀθήναις μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ὑπὸ τοῦ κ. Γρούνδμαν.

Στοιχεῖα ἑλληνικῆς γραμματολογίας πρὸς χρῆσιν τῶν Γυμνασίων, κατὰ τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως, ὑπὸ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. Ἐκδότης, Ἀνέστης Κωνσταντινίδης. Ἐν Ἀθήναις, 1886. 8ον, σελ. ζ'—252. Τιμᾶται δραχμῶν 4.

Σύντομος ἀνθρωπολογία μετὰ ὑγιεινῶν παραγγελμάτων, πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων, ὑπὸ Π. Κασίμη. Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ, ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1886. 16ον, σελ. 72. Τιμᾶται δραχμῆς.

Ὁ σωτήριος ὁδηγός, ἤτοι πραγματεία ἐφηρμοσμένης ὑγιεινῆς ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν. Ἐρανισθεῖσα ἐπιμελῶς ἐκ διαφόρων διασήμων εὐρωπαϊκῶν συγγραμμάτων καὶ συνταχθεῖσα μεθοδικῶς ὑπὸ Δημοσθένους Δεβράμβα. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Α. Κορομηλᾶ. (Ὁδὸς Τσινάρ, ἀριθ. 11). 1886. 16ον σελ. 164. Τιμᾶται ἀργυρῶν γροσίων 15.

Συλλογὴ ἀρχαιολογικῶν νόμων, διαταγμάτων καὶ ἐγκυκλίων. Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Γενικῆς Ἐφορίας τῶν Ἀρχαιοτήτων. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ τυπογραφείου. 1886 8ον σελ. 98.

Στοιχειώδης φυσικὴ ἱστορία πρὸς χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ Παρθεναγωγείων ὑπὸ Ν. Γερμανοῦ. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου «ὁ Παλαμήδης». 1886. 8ον, σελ. 192. Τιμᾶται δραχ. 2,40.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 12 Σεπτεμβρίου.

Εἰς τὰς ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθούσας ἐπαρχίας μετέβησαν οἱ ὑπουργοὶ κκ. Δ. Βουλπιώτης καὶ Π. Μανέτας, συνοδευόμενοι ὑπὸ ἀνωτέρων τινῶν ὑπαλλήλων καὶ ἀξιωματικῶν, ἵνα ἐγγύθεν ἐξακριβώσωσι τὴν ἐκ τῶν καταστροφῶν ἐπελθοῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ κρίνωσι περὶ τῶν δεόντων γενέσθαι, ἵνα δοθῇ τοῖς κατοίκοις ἀποτελεσματικωτέρα ἡ ἀρωγὴ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ ταξείδιον τῶν ὑπουργῶν θὰ διαρκέσῃ περὶ τὰς 20 ἡμέρας Οἱ ὑπουργοὶ θὰ προνοήσωσι περὶ τῆς καταλλήλου, κατὰ τὴν ἐπὶ τόπου ἀντίληψιν αὐτῶν, διανομῆς τῶν 400 σκηνῶν, ἃς θὰ κομίσῃ εἰς τὰ παθόντα μέρη ἐκ Λευκάδος ἡ Μπουμπουλίνα. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Καλάμαις διαμονῆς τῶν ὑπουργῶν θὰ καταπλεύσωσιν ἐκεῖ καὶ δύο ἀτμόπλοια Λοὺδ ἐκ Τεργέστης μετὰ ξυλείας, ἥτις θὰ ἀποβιβασθῇ ῥιπτομένη εἰς τὴν θάλασσαν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀναγκαίων ἰατρῶν καὶ ὑγειονομοφυλάκων, κατὰ τὸ ἐκδοθὲν Β. Διάταγμα ὅπερ ἀπηγόρευσε καὶ τὴν συγκοινωνίαν τῶν πληρωμάτων τῶν πλοίων μετὰ τῶν κατοίκων.

— Ἀνεχώρησεν ὡσαύτως εἰς τὰς ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθούσας πόλεις ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς ὑπὲρ τῶν παθόντων Ἐπιτροπῆς κ. Μιχαὴλ Μελᾶς ὅπως ἐπισκοπήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τῆς μνησθείσης Ἐπιτροπῆς διαταχθέντων μέτρων πρὸς περίθαλψιν τῶν παθόντων.

— Ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν κατηρτίσθη ὁ προϋπολογισμὸς τῆς κατασκευῆς 3,000 παραπηγμάτων εἰς τὰ ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντα μέρη. Ἡ ὁλικὴ δαπάνη τῶν παραπηγμάτων τούτων θὰ ἀνέλθῃ εἰς 750,000 δραχμῶν περίπου, αἵτινες ἐλπίζεται ὅτι ἔσται δυνατὸν νὰ διατεθῶσιν ἐκ τῶν ἐράνων τῶν συλλεγομένων ὑπὲρ τῶν παθόντων ἔν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ. Οἱ ἔρανοι οὗτοι μέχρι τοῦδε ἀνῆλθον εἰς 450,000 δρχ. περίπου.

— Οἱ ὑπὲρ τῶν παθόντων ἐκ τοῦ σεισμοῦ ἔρανοι ἐξακολουθοῦσι πανταχοῦ. Ἐκ Λονδίνου ὁ λόρδος δήμαρχος ἀπέστειλε διὰ τοῦ ἐκεῖ πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος δισχιλίας ἀγγλικὰς λίρας.

— Λήγούσης τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον τῆς ὑπηρεσίας τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς τῶν δημοσίων ἔργων, ἀπέρχονται εἰς Γαλλίαν ὁ διευθυντὴς αὐτῆς κ. Ῥονδὲλ μετὰ δεκατριῶν ἄλλων μηχανικῶν, θέλουσι δὲ παραμείνει ἐνταῦθα ἐκ τῆς ἀποστολῆς ταύτης οἱ μηχανικοὶ κ. κ. Κελενὲκ καὶ Γκοττλάν.

— Τὰ κατασκευαζόμενα παραπήγματα εἰς τὰ ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντα μέρη θέλουσι στεγασθῇ διὰ ναστοχάρτου, ὅπερ εἶνε οὐσία στερεά, ἐλαφρά, κεχρισμένη διὰ πίσσης, ἐκτὸς δὲ τῶν ἄλλων αὐτῆς ἰδιοτήτων, ἔχει καὶ τὴν ἰδιότητα νὰ διατηρῇ μείζονα τὴν θερμότητα τῶν οἰκημάτων, ἅτινα εἰσὶν ἐστεγασμένα δι' αὐτῆς.

— Εἰς τὴν ἐν Σιαλὼν τῆς Γαλλίας σχολὴν ῥίμματος ἀποστέλλονται ὁ ταγματάρχης τῶν γενικῶν ἐπιτελῶν κ. Σολιώτης καὶ ὁ λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ κ. Τσακάκης ἵνα παρακολουθήσωσι τὰ μαθήματα τῆς Σχολῆς ταύτης, ὅπως χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ ἱδρυθῇ καὶ παρ' ἡμῖν ὁμοίαν Σχολήν.

— Ἐπερατώθη ἡ προέκτασις τῆς τηλεγραφικῆς γραμμῆς Καρδίτζης μέχρι Δομοκοῦ ὡς καὶ ἡ προσθήκη δευτέρου σύρματος εἰς τὴν μεταξὺ Δομοκοῦ καὶ Λαμίας γραμμήν. Οὕτως ἡ μετὰ τῆς Θεσσαλίας τηλεγραφικὴ συγκοινωνία τῆς πρωτευούσης ἔσται τοῦ λοιποῦ τριπλῆ, διὰ τριῶν διαφόρων συρμάτων ἐκτελουμένη.

— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένοντο ἐν Φαλήρῳ λεμβοδρομίαι, διοργανωθεῖσαι ὑπὸ τοῦ πρὸ διετίας συστάντος «Ὁμίλου ἐρετῶν Φαλήρου.» Αἱ διαγωνισθεῖσαι λέμβοι ἦσαν πᾶσαι ἑλληνικαί, ἐγένοντο δὲ ἓξ δρόμοι, δύο δι' ἱστίων καὶ 4 διὰ κωπηλασίας. Κατὰ τοὺς διὰ κωπηλασίας γενομένους δρόμους νικήτριαι ἀνεδείχθησαν τρεῖς λέμβοι τοῦ ἐν Φαλήρῳ ὁρμοῦντος πολεμικοῦ ἡμῶν πλοίου «Ἀλφειοῦ», αἵτινες καὶ ἔλαβον τὰ τεταγμένα χρηματικὰ βραβεῖα, κατὰ δὲ τοὺς ἄλλους ἐμπορικαὶ λέμβοι ἀνήκουσαι εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἀγώνων πλῆθος κόσμου παρίστατο ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

— Ἡ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν συσταθεῖσα ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τῆς μεταβολῆς ἢ τροποποιήσεως ἀναλόγως τῆς θητείας, τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς εὐθηνίας τῆς στολῆς τόσον τῶν ἀνδρῶν ὅσον καὶ τῶν ἀξιωματικῶν, μελετήσασα διάφορα συστήματα παρεδέχθη κατ' ἀρχὴν μέτρα τινὰ καὶ πρὸς τοῦτο παρήγγειλε τὴν κατασκευὴν δειγμάτων τινῶν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ ἱματισμοῦ πρὸς δοκιμήν, μεθ' ὃ θέλει φέρει τὰς ἀναγκαίας τροποποιήσεις καὶ ὑποβάλει εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸ πόρισμα τῶν ἐργασιῶν της.

— Αἱ εἰσπράξεις τοῦ ἐν Τήνῳ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας κατὰ τὴν τελευταίαν πανήγυριν τῆς 15 Αὐγούστου ἀνῆλθον εἰς χρήματα καὶ ἄλλα ἀφιερώματα εἰς δραχ. 14,226.

— Ἡ ἐσοδεία τῶν σιτηρῶν κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος ἦτο ἐκ τῶν χειρίστων ἐν Ἑλλάδι. Πολλαὶ τῶν ἐπαρχιῶν, αὐτάρκεις ἄλλοτε ἢ καὶ ἐξαγωγὴν σιτηρῶν ποιοῦσαι, ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ νῦν αἰσθανόμεναι τὴν ἔλλειψιν ἐγχωρίου σίτου, ἡ δὲ Θεσσαλία καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔσχε τοσούτῳ κακὴν ἐσοδείαν, ὥστε πρὸς διατροφὴν τῶν κατοίκων αὐτῆς θὰ εἰσαγάγῃ ἔξωθεν ἴσον ἢ καὶ μεῖζον ποσὸν τοῦ περυσινοῦ, ἤτοι περὶ τὰς 500 χιλιάδας κοιλῶν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Δ. Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἡ ἐπιταγὴ ἐλήφθη καὶ ἐπληρώθησαν τὰ ἀνήκοντα τοῖς κκ. Ι. Π. καὶ Ν. Π. Τοῦ σημειουμένου συγγράμματος ἔχουσιν ἐξαντληθῆ πάντα τὰ ἀντίτυπα.—κ. Δ. Α. Δ. Ἀργοστόλιον. Ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν.—κ. Σ. Α. Ν. Πειραιᾶ. Μόνον ἅπαξ μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἐνέσκηψε χολέρα ἐν Ἑλλάδι, κατὰ τὰ ἔτη 1854 καὶ 1855. Ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἡ Ἰταλία ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἔπαθεν ἐκ τῆς χολέρας. Ἀπὸ τοῦ 1835 μέχρι τοῦδε ἑπτακαιδεκάκις ἐνέσκηψεν ἡ ἐπιδημία εἰς τὴν χώραν ἐκείνην.—κ. Σ. Ι. Μ. Κέρκυραν. Τὸ ἔργον δὲν ἐξεδόθη ἔτι, καὶ ἐκ τούτου ἡ καθυστέρησις. Μετὰ 10 ἡμέρας θὰ εἶνε ἴσως ἕτοιμον, καὶ τότε θέλει ἀποσταλῆ ἡμῖν ἀντίτυπον.—κ. Ε. Σ. Κ. Λήξούριον. Ἐλήφθησαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.—κ. Σ. Β. Ζάκυνθον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ἀλλὰ δὲν τὸ νομίζομεν πολὺ ἐνδιαφέρον.—κ. Σ. Β. Βραΐλαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν, ἰδιαιτέρως δ' ἐγράψαμεν ὑμῖν.—*Φοιτητῇ*. Τὸ ἐν Ἀϊδελβέργῃ εἶνε τὸ παλαιότατον τῶν ἐν Γερμανίᾳ πανεπιστημίων, ἱδρυθὲν ἐν ἔτει 1386. Τῶν δ' ἐν ἄλλαις χώραις γερμανικῶν Πανεπιστημίων παλαιότατα εἶναι τὸ ἐν Πράγῃ, ἱδρυθὲν τῷ 1348 καὶ τὸ ἐν Βιέννῃ, ἱδρυθὲν τῷ 1365. Τὰ δὲ νεώτατα τῶν γερμανικῶν πανεπιστημίων εἰσὶ τὸ τοῦ Βερολίνου (1809), τὸ τῆς Βόννης (1818) καὶ τὸ τοῦ Μονάχου (1826).—κ. Θ. Δ. Σμύρνην. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἐπιστολὴν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κκ. Μ. Θ. Τ. Ἀργοστόλιον, Κ. Σ. Σ. Πάτρας, καὶ Π. Γ. Π. Ὀδησσόν.—Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Δ. Μ. Βῶλον. Ταχυδρομικῶς ἀπεστείλαμεν ὑμῖν τὰ 2 ἀντίτυπα. Ὡς πρὸς τὸ ἄλλο θέλομεν συμμορφωθῆ ἀκριβῶς τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.—κ. Μ. Φ. Λαύρειον. Ἐλήφθησαν. Πλείστας εὐχαριστίας διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα.—Τακτικῇ ἀναγνωστρίᾳ τῆς «Ἑστίας». Καλλίστην ἐνίσχυσιν τῆς ὑμετέρας γνώμης θὰ εὕρητε ἐν ἀγγελίᾳ τινί, ἣν κατ' αὐτὰς ἐδημοσίευσαν ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες. Διὰ ταύτης ὁ B. F. Dowell, ὀνομαστὸς δικηγόρος ἐν Πορτλάνδῃ (ἐν τῇ πολιτείᾳ Ὀρεγῶνος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς) ἀγγέλλει ὅτι παρέλαβεν ὡς συνέταιρον ἐν τῷ δικηγορικῷ γραφείῳ αὐτοῦ τὴν θυγατέρα του μὶς Ἄνναν Δόουελλ, ἀρτίως περατώσασαν εὐδοκίμως τὰς νομικὰς σπουδὰς αὐτῆς, καὶ λαβοῦσαν τὴν ἄδειαν τοῦ μετέρχεσθαι τὸν δικηγόρον.—κ. Δ. Β. Σῦρον. Τὰ ζητηθέντα 10 ἀντίτυπα ἀπεστάλησαν δι' ἐπιβάτου. Εὐαρεστήθητε νὰ παραδώσητε αὐτὰ τῷ ζητήσαντι εἰσπράττοντες τὸ ἀντίτιμον.—κ. Β. Α. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐπανελήφθη ἡ ἀποστολή, συναποσταλέντων καὶ τῶν προηγουμένων κατὰ τὴν ὑμετέραν σημείωσιν.—κκ. Α. Π. Ῥοστὼβ, Η. Κ. Πρίγκηπον καὶ Μ. Α. Ν. Σῦρον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Ι. Χ. Κ. Πάτρας. Ἐλήφθη ἐγκαίρως καὶ ἤρξατο ἡ ἀποστολή, ὡς καὶ προηγουμένως ἐσημειώσαμεν.—κ. Φ. Μ. Π. Λονδῖνον. Τὰ ζητηθέντα πάντα ἀπεστείλαμεν. Ἀπηντήσαμεν καὶ ἰδιαιτέρως.—κ.Ι. Τζ. Ὕδραν. Θέλομεν συμμορφωθῆ τῇ παραγγελίᾳ σας.—*Περιέργῳ*. Οἱ ἀρχαῖοι διῄρουν τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, παρατηροῦντες τὴν ἐπιτολὴν καὶ τὴν δύσιν ἀστέρων καὶ ἀστερισμῶν, οἷος ὁ Ὠρίων, ὁ Ἀρκτοῦρος, αἱ Πλειάδες κλπ. μάλιστα δὲ ὁ λαμπρότατος τῶν ἀστέρων τοῦ ἡμετέρου στερεώματος Σείριος, ὅστις καὶ Κύων λέγεται, ὡς εὑρισκόμενος ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Κυνός. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπιτολῆς τοῦ Σειρίου κατὰ τὸ λυκαυγὲς ἤρχιζον κατὰ τοὺς ἀρχαίους τὰ μεγάλα καύματα· ἡ ὥρα ἐκείνη τοῦ ἔτους ἐκαλεῖτο ὀπώρα ἀπὸ τῶν ὁμηρικῶν χρόνων, τούτου δ' ἕνεκα καὶ ὁ Σείριος ἐπονομάζεται ἐνίοτε ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ὀπωρινός. Ἤρχιζε δ' αὕτη κατὰ τοὺς ἀρχαίους τῇ 10, 11 ἢ 12 Ἰουλίου καὶ διήρκει μέχρι τῆς 10, 11 ἢ 12 Αὐγούστου. Αἱ ἡμέραι ἐκαλοῦντο κυνάδες (λατινιστὶ dies caniculares). Ἐντεῦθεν καὶ τὰ κυνικὰ καύματα. Εἴμεθα περίεργοι νὰ μάθωμεν ποῦ εὕρετε τὴν παράδοξον ἐξήγησιν, ἣν ἀναφέρετε, ὅτι τὰ κυνικὰ καύματα ὠνομάσθησαν οὕτω, διότι κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἰδίως λυσσῶσιν οἱ κύνες!—κ. Χ. Π. Τ. Πρέβεζαν. Τὰ ἀπὸ τοῦ 13 καὶ ἑξῆς μέχρι τοῦ 20 ἀπεστάλησαν ὑμῖν τε καὶ τῷ Π. ταχυδρομικῶς ἐπὶ συστάσει. Ἐπροτιμήσαμεν τὸν τρόπον τοῦτον χάριν πλειοτέρας ἀσφαλείας.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

12 Σεπτεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	345.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	354.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	440.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	341.50
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	275.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	263.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	171.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	238.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	91.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 50,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	459.50

Πιστωτικὰ Καταστήματα

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4000.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	49.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	53.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας . »	160.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	79.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	272.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . »	

Συναλλάγματα

ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	31.40
» Ἰσμην.	31.15
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	124.—
» Τραπεζικὸν Ἰσμην.	123.—

Νομίσματα

Ἡκοσάφρανκον	24.62
Λίρα ὀθωμανικὴ	27.95

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ. Μέγα φωτογραφικὸν πανόραμα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν πέριξ, μετὰ τῆς Ἀκροπόλεως, τοῦ Θησείου καὶ τοῦ λόφου τοῦ Φιλοπάππου, μήκους 1 μ. 60, πλάτους 0,24, ἐπὶ χαρτονίου μετὰ ὡραίου περιθλήματος. Δραχ. 20. Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενον δρ. 21.

Ὅμοιον πανόραμα τῶν Ἀθηνῶν, εἰς σχῆμα μικρότερον, μήκους 1,20, πλάτους 0,20 μετὰ ὁμοίου περιθλήματος, δραχ. 15. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 16.

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ. Μέγα φωτογραφικὸν πανόραμα τῆς πόλεως μετὰ τοῦ λιμένος, καὶ τῶν λιμενίσκων Ζέας καὶ Μουνυχίας, μήκους 1 μ. 65, πλάτους 0,24, ἐπὶ χαρτονίου μετὰ ὡραίου περιθλήματος. Δραχ. 20. Ταχυδρ. ἀποστελλόμενον δραχ. 21.

ΕΝΘΥΜΗΜΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ. Λεύκωμα περιέχον ἄπαψιν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ φωτογραφικὰ ἀπεικονίσματα τῆς Ἀκροπόλεως εἰς δύο διαφόρους ἀπόψεις, τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Ἐρεχθείου, τῶν Καρυατίδων, τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τῶν θεάτρων τοῦ Διονύσου καὶ Ἡρῴδου τοῦ Ἀττικοῦ, τῶν στύλων τοῦ Ὀλυμπιείου, τοῦ Θησείου καὶ τοῦ Ὡρολογίου τοῦ Κυρρήστου, ἓν ὅλῳ 12 εἰκόνας, ἐπικολλημένας ἐπὶ χαρτονίου. Δεδεμένον καλῶς. Δραχ. 12. Μετὰ ταχυδρομ. τελῶν δραχ. 12.50

Εἰκόνες φωτογραφικαὶ μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, μεγέθους 0,23×0,15. Ἀκρόπολις, εἰς τέσσαρας διαφόρους ἀπόψεις.—Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν. — Παρθενὼν εἰς τρεῖς διαφόρους ἀπόψεις. — Προπύλαια. — Ἐρεχθεῖον. — Ναὸς Ἀπτέρου Νίκης. — Καρυάτιδες. — Ἄρειος Πάγος. — Ἀνάγλυφα τοῦ Θεάτρου τοῦ Διονύσου.—Θησεῖον. — Στύλαι Ὀλυμπιείου.—Ὡρολόγιον Κυρρήστου.—Ναὸς Σουνιάδος Ἀθηνᾶς. Ἑκάστη εἰκὼν χωριστὰ δρ. 1,50. Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Αἱ αὐταὶ εἰκόνες εἰς σχῆμα μεγαλείτερον, μεγέθους 0,34×0,25 πωλοῦνται ἑκάστη ἀντὶ δραχ. 2,50, ἀποστέλλονται δὲ ἐλεύθεραι ταχυδρ. τελῶν.

Εἰκόνες λιθογραφικαὶ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης, καὶ τῶν ἀγωνιστῶν Ὑψηλάντου, Καποδιστρίου, Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, Κρατσκάκη, Μάρκου Βότσαρη, Κανάρη καὶ Ἀνδρούτσου, καὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν Χ. Τρικούπη καὶ Θ. Δηλιγιάνη. Μεγέθους 0,55×0,43. Τιμᾶται ἑκάστη δραχ. 1,50.—Πᾶσα παραγγελία τῶν εἰκόνων τούτων, μιᾶς ἢ καὶ πλειοτέρων ὁμοῦ, ταχυδρομικῶς ἀποστελλομένων, ἐπιθαρύνεται καὶ μὲ ταχυδρομικὰ τέλη λεπτῶν 50.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα μετ' εἰκονογραφιῶν

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Σειρὰ βιβλίων διὰ παιδία ἐκδιδομένων κατὰ τεύχη περιοδικῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Μόνης τῆς «Διαπλάσεως»	*Φρ.*	*5.—*
Μόνης τῆς Βιβλιοθήκης	»	*2.30*
«Διαπλάσεως» καὶ Βιβλιοθήκης	»	*7.50*

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Μόνης τῆς «Διαπλάσεως»	*Φρ.*	*Χρ.*	*6.—*
Μόνης τῆς Βιβλιοθήκης	»	»	*3.50*
«Διαπλάσεως» καὶ Βιβλιοθήκης	»	»	*9.—*

Ἡ συνδρομὴ ἄρχεται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου

Συνδρομηταὶ εἰς ἀμφότερα ἐγγράφονται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας».

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ὑπὸ Νικολάου Γ. Ἰγγλέση

Πλήρης σειρὰ αὐτοῦ ἐκ 2 τόμων ἀποτελουμένη μετὰ μεγάλων εἰκόνων ἐπὶ λαμπροῦ χάρτου ἐκτετυπωμένων. Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» εἰς τὸ *ἥμισυ μόνον τῆς ἀρχικῆς τιμῆς, ἤτοι ἀντὶ δραχμῶν 8 οἱ δύο τόμοι*, μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἀντὶ δραχ. 10.—Μόνον ὁ δεύτερος τόμος πωλεῖται ἀντὶ δραχ. 2,50, μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἀντὶ δρ. 3.

M. MINGHETTI

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

ΚΑΙ Η ΤΟΥΤΩΝ

ΕΠΕΜΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ ὑπὸ Γ. Μικονίου,

διδάκτορος τῆς νομικῆς.

Ἀντὶ τῆς ἀρχικῆς τιμῆς δραχ. 8 μόνον δρ. 4.

Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 4,50.

Πωλεῖται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας»

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.— Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενα δρ. 5,50

Χάρτης τῆς νήσου Ὕδρας. Ἀντίτυπα αὐτοῦ ἐπὶ καλοῦ χάρτου πωλοῦνται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ 1,50 δραχμῆς.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—558

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 508.—21 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ της Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 560

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΑΣΧΗΜΗ ΛΑΒΕΔΗ. Διήγημα ὑπὸ Δ. Βικέλα.

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΥΠΟΓΕΙΟΙ. Σημασία αὐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ.

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ὑπὸ Γεωργίου Δρασίνη.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΡΙΧΩΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ, ποίημα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΝ ΛΥΚΕΙΟΝ

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ Λύκειον κατὰ τὸ πρότυπον τῶν γερμανικῶν πραγματικῶν λεγομένων γυμνασίων (Realgymnasien), σκοπὸν «τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν μόρφωσιν τῆς διανοίας τῶν εἰς αὐτὸ φοιτώντων μαθητῶν, τὴν ἠθικὴν ἀγωγὴν καὶ κυρίως τὴν προπαίδευσιν πρὸς αὐτάρκη σπουδὴν τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν.» Τὸ Λύκειον τοῦτο ἀποτελούμενον ἐξ ἑπτὰ τάξεων ἔσται ὁμοταγὲς τοῖς γυμνασίοις· αἱ μὲν τρεῖς κατώτεραι τάξεις αὐτοῦ θὰ ἀντιστοιχῶσι πρὸς τὰς τάξεις τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, αἱ δὲ τέσσαρες ἀνώτεραι πρὸς τὰς τάξεις τοῦ γυμνασίου. Τὸ ἐνδεικτικὸν τοῦ προβιβασμοῦ ἀπὸ τῆς τρίτης τάξεως τοῦ Λυκείου εἰς τὴν τετάρτην θὰ παρέχῃ πάντα τὰ δικαιώματα, ὅσα καὶ τὸ ἀπολυτήριον ἑλληνικοῦ σχολείου, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὴν Α' τάξιν γυμνασίου μετ' εἰσιτήριον ἐξέτασιν· τὸ δὲ ἀπολυτήριον τοῦ Λυκείου θὰ παρέχῃ ὅσα καὶ τὸ τοῦ γυμνασίου δικαιώματα, πλὴν τοῦ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸ φιλολογικὸν τμῆμα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, εἰς τὴν νομικὴν καὶ εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου. Ὥστε οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον τοῦ Λυκείου θὰ δικαιῶνται μὲν εἰς ἐγγραφὴν ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐν τῷ φυσικῷ ἢ τῷ μαθηματικῷ τμήματι τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, θὰ κατατάσσωνται δ' εὐκόλως εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῶν εὐελπίδων καὶ εἰς τὴν Πολυτεχνικὴν σχολὴν μετὰ τὴν ἐπὶ τὰ κρείσσω μεταβολὴν τῆς ὀργανώσεως ταύτης· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς πέμπτης τάξεως τοῦ Λυκείου (τῆς ἀντιστοιχούσης τῇ Β' τοῦ γυμνασίου) προβιβαζόμενοι θὰ κατατάσσωνται εἰς τὴν ναυτικὴν σχολὴν τῶν δοκίμων. Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ προγράμματος τῶν ἐν τῷ Λυκείῳ διδακτέων μαθημάτων, ὅπερ συνταχθὲν ὑπὸ τοῦ τμηματάρχου τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως κ. Ν. Γ. Πολίτου ὑπεβλήθη εἰς τὴν μελέτην εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, θὰ διδάσκωνται ἐν ταῖς ἑπτὰ τάξεσι τοῦ Λυκείου τὰ ἑπόμενα μαθήματα: Ἑλληνικὰ ἐπὶ ὥρας 63 κατ' ἑβδομάδα· θρησκευτικὰ ἐπὶ ὥρας 8· ἱστορία καὶ γεωγραφία ὥρας 27· ἀριθμητικὴ, γεωμετρία καὶ ἄλγεβρα ὥρας 36, ἤτοι 1½ ὥρας ἐπὶ πλέον τῶν ὡρισμένων ἐν τῷ προγράμματι τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων καὶ 2 ὥρας ὀλιγώτερον τοῦ χρόνου τῆς διδασκαλίας τῶν αὐτῶν μαθημάτων ἐν τοῖς ταξωνικοῖς Realgymnasien. Ἡ φυσικὴ ὥρας 6, ὅσον καὶ ἐν τοῖς βαυαρικοῖς πραγματικοῖς γυμνασίοις· ἡ χημεία καὶ ἡ ὀρυκτολογία ὥρας 5, ὁμοίως ὡς ἐν τοῖς αὐτοῖς γυμνασίοις· ἡ φυσικὴ ἱστορία ὥρας 8, ἤτοι τέσσαρας ὥρας ἐπὶ πλέον τῶν ὡρισμένων πρὸς διδασκαλίαν τοῦ αὐτοῦ μαθήματος ἐν τοῖς βαυαρικοῖς πραγματικοῖς γυμνασίοις· ἡ γαλλικὴ γλῶσσα ὥρας 25, πέντε ὥρας ἐπὶ πλέον τῶν ὡρισμένων πρὸς διδασκαλίαν ἐν τοῖς αὐτοῖς γυμνασίοις· ἡ γερμανικὴ γλῶσσα ὥρας 12· ἡ καλλιγραφία ὥρας 5, ὅσον καὶ ἐν τοῖς σχεδονικοῖς καὶ ἐν τοῖς πρωσσικοῖς πραγματικοῖς γυμνασίοις· ἡ ἰχνογραφία ὥρας 15, ἤτοι δύο ὥρας ὀλιγώτερον τῶν ὡρισμένων πρὸς διδασκαλίαν τοῦ αὐτοῦ μαθήματος ἐν τοῖς ταξωνικοῖς πραγματικοῖς γυμνασίοις, καὶ τρεῖς ὀλιγώτερον τῶν ἐν τοῖς πρωσσικοῖς· τέλος ἡ γυμναστικὴ καὶ ἡ ὁπλασία ὥρας 14. Ἡ μικρὰ αὕτη διαφορὰ τοῦ χρόνου τῆς διδασκαλίας κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ Λυκείου καὶ τὰ προγράμματα τῶν γερμανικῶν πραγματικῶν γυμνασίων προέρχεται ἐκ δύο λόγων· ὅτι τὰ γερμανικὰ γυμνάσια ἔχουσι καὶ ὀγδόην τάξιν καὶ ὅτι ὁ χρόνος τῆς διδασκαλίας καθ' ἑβδομάδα ἐν ἑκάστῃ τάξει εἶναι μείζων, ἐπιβαρυνομένων τῶν μαθητῶν διὰ πολυώρου διδασκαλίας, ὅπερ γενικῶς κατακρίνεται ὑπὸ πάντων τῶν εἰδικῶς περὶ τοῦ θέματος τούτου πραγματευθέντων Γερμανῶν παιδαγωγῶν.

Τὸ ἱδρυθησόμενον Λύκειον θὰ συντηρῆται ἐκ τοῦ τόκου τοῦ Βαρβακείου κληροδοτήματος, καταργουμένου τοῦ ἑτέρου τῶν ἄχρι τοῦδε ὑφισταμένων γυμνασιακῶν τμημάτων τοῦ Λυκείου καὶ τοῦ ἑτέρου ἑλληνικοῦ σχολείου. Τὴν διδασκαλίαν ἐν τῷ Λυκείῳ καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος θὰ ἐπιβλέπῃ ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Νομάρχου Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Πολυτεχνικῆς σχολῆς, τοῦ διδάσκοντος τὴν παιδαγωγίαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἑνὸς καθηγητοῦ τοῦ μαθηματικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς καὶ ἑτέρου τοῦ φυσικοῦ τμήματος. Ἔναρξις τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων γενήσεται τῇ 15 τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΦΙΛΟΤΙΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐξεδόθησαν πρὸ μικροῦ ἐν Παρισίοις ἐν ὀγκώδει τόμῳ τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον βιβλίον τῶν Ἱστορικῶν τοῦ Θουκυδίδου μετὰ ἐξηγητικῶν καὶ κριτικῶν σημειώσεων καὶ ἄλλων παρεκβολῶν ὑπὸ τοῦ δοκίμου φιλολόγου Croiset. Τὸ ἔργον τοῦτο φέρει δόξαν εἰς τὴν γαλλικὴν φιλολογίαν, εἶνε δὲ ἐφάμιλλον πρὸς τὰς ἀρίστας ὑπὸ Γερμανῶν ἐκδόσεις τοῦ ἀθανάτου Ἱστορικοῦ. Ὁ κ. Croiset εἶνε γνωστὸς εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον καὶ δι' ἄλλων προγενεστέρων φιλολογικῶν συγγραφῶν.

— Ἐν τῷ συνεδρίῳ πρὸς προστασίαν τῆς φιλολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἰδιοκτησίας, ὅπερ συνῆλθε κατ' αὐτὰς εἰς Βέρνην τῆς Ἑλβετίας, ἀντιπροσωπεύονται οἱ κυβερνήσεις τῆς Γαλλίας, Ἰταλίας, Γερμανίας, Ἑλβετίας, Βελγικῆς, Μεγάλης Βρεταννίας μετὰ τῶν ἀποικιῶν αὐτῆς, Χαΐτης, Λιβερίας καὶ Τύνιδος, ἔχουσαι πᾶσαι πληθυσμὸν 500 ἑκατομμυρίων. Αἱ κυβερνήσεις αὗται ἐβλήθησαν ὅτι σκοποῦσι νὰ ἀποδεχθῶσι τὰς ἀποφάσεις τοῦ συνεδρίου. Θεωρεῖται δὲ πιθανόν, ὅτι εἶνε διατεθειμέναι νὰ ἀποδεχθῶσι τὰς ἀποφάσεις ταύτας καὶ αἱ κυβερνήσεις τῆς Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας, τῆς Ὁλλανδίας, τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας τῆς Δανίας καὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

— Οἱ διευθυνταὶ τοῦ ἐν Παρισίοις μεγάλου θεάτρου τοῦ μελοδράματος παρεκάλεσαν τὸν μελοποιὸν Βέρδην νὰ συνθέσῃ νέον μελόδραμα, διδαχθησόμενον ἐν ἔτει 1889, ὅτε πρὸς πανήγυρισμὸν τῆς ἑκατοστῆς ἐπετείου τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως γενήσεται ἐν Παρισίοις διεθνὴς ἔκθεσις. Ἂν ὁ Βέρδης ἀποδεχθῇ τὴν παράκλησιν, θὰ συνεπραταθῇ τότε καὶ ἡ πεντηκοστὴ ἐπέτειος τῆς διδασκαλίας τοῦ πρώτου μελοδράματος αὐτοῦ, τοῦ Oberto di San Bonifacio, διδαχθέντος τῇ 5|17 Νοεμβρίου 1839, ἀπὸ τοῦ θεάτρου τῆς Σκάλας ἐν Μεδιολάνοις.

— Ἡ κυρία Ἄδαμ (Ἰουλιέττα Λαμπὲρ), ἡ φίλη τοῦ Γαμβέττα, σκοπεῖ νὰ περιχωρήσῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς «Νέας ἐπιθεωρήσεως » εἰς τὸν ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐν Γαλλίᾳ διαμένοντα Ῥῶσσον καθηγητὴν de Guyon. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τούτου ἡ Ἐπιθεώρησις θὰ πραγματεύεται μᾶλλον περὶ τῶν ἑνόων φιλολογιῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας, ὀλιγώτερον δὲ περὶ τῶν συγχρόνων πολιτικῶν γεγονότων.

— Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἑορτασθήσεται ἐν Ῥωσίᾳ ἡ ἑκατοστὴ ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ κόμητος Σεργίου Οὐβαρώφ, ἐπὶ μακρὸν χρηματίσαντος ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Γεννηθεὶς κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1786, ὁ Οὐβαρὼφ νέος ἔτι διωρίσθη γραμματεὺς τῆς ἐν Παρισίοις πρεσβείας ἐπὶ Ναπολέοντος τοῦ Α'. Ἦτο ἔξοχος ἑλληνιστής, ἡ δὲ περίοδος καθ' ἣν διετέλεσεν ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως (ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι τοῦ 1854), ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ ὀνόματός του, διότι ἀπὸ τῆς περιόδου ἐκείνης ἐτράπησαν οἱ Ῥῶσσοι εἰς τὴν σπουδὴν τῆς κλασσικῆς φιλολογίας, καὶ ἤκμασαν συγγραφεῖς καὶ φιλόλογοι, γνωστότατοι καταστάντες ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ. Τὰ ἔργα τοῦ Οὐβαρὼφ εἰσὶ γεγραμμένα εἰς ῥωσσικήν, γερμανικὴν καὶ γαλλικὴν γλῶσσαν.

— Τὸ ἐν Λειψίᾳ βιβλιοπωλεῖον B. G. Teubner ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τῶν ἑπομένων φιλολογικῶν ἔργων: νέας στερεοτύπου ἐκδόσεως τοῦ Θουκυδίδου, ἐπιτεθεωρημένης ὑπὸ Alfred Schoene, μετὰ κριτικῶν σημειώσεων, κατὰ νέαν ἀντιβολὴν τῶν κυριωτάτων χειρογράφων· ἐπίσης νέας στερεοτύπου ἐκδόσεως τῆς Ἱστορικῆς βιβλιοθήκης Διοδώρου Σικελιώτου, ἐπιτεθεωρημένης ὑπὸ Φρειδερίκου Φόγελ, ἐπεξεργασθέντος τινὰ τῶν βιβλίων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐν τῇ Πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ χειρογράφου τοῦ Διοδώρου· Δειγμάτων κατ' ἐκλογὴν τῶν Ἰταλικῶν διαλέκτων τῶν παλαιῶν χρόνων πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν ὑπὸ Ἐγγελβέρτου Σνάϊδερ (Dialectorum Italicarum aevi vetustioris exempla selecta) καὶ Ἀνθολογίας λυρικῶν ᾀσμάτων εἰς λατινικὴν γλῶσσαν λογίων ἀνδρῶν τῶν νεωτέρων χρόνων ὑπὸ Ἰωάννου Δραχάϊμ.

— Ἡ Αὐστριακὴ κυβέρνησις μελετᾷ νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ποδήλατον (τὸ ἄλλως τρίκυκλον ἢ *βελοσιπὲδ* λεγόμενον), εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν. Πρὸς τοῦτο ὁ ὑπουργὸς τοῦ ἐμπορίου ἐζήτησε τὴν γνώμην τοῦ διευθυντοῦ τῶν ταχυδρομείων καὶ τοῦ τῶν τηλεγράφων, οἵτινες κρίνουσιν τὸ ποδήλατον ἀναγκαῖον εἰς τοὺς ἀποκομίζοντας τὰς ἐπιστολὰς ἐκ τῶν γραμματοκιβωτίων καὶ εἰς τοὺς μεταφέροντας φακέλλους ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο ταχυδρομικὸν γραφεῖον. Προτοῦ ὅμως νὰ ἀποφανθῶσιν ἐπισήμως οἱ διευθυνταὶ οὗτοι ἀπεφάσισαν νὰ μελετήσωσιν ἐπισταμένως τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διέταξαν τινὰς τῶν γραμματοκομιστῶν νὰ ἐκτελῶσι τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν διὰ ποδηλάτων.

— Ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ χώρᾳ ἐκδίδονται τόσαι ἐφημερίδες ὅσαι ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἔνθα ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 14,000 περίπου. Κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσιπενταετηρίδα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφημερίδων ὑπερεδιπλασιάσθη, διότι ἐν ἔτει 1860 ἐξεδίδοντο μόνον 5253 ἐφημερίδες, δηλονότι ὑπῆρχεν ἀναλογία μιᾶς ἐφημερίδος ἐπὶ ἑξακισχιλίων κατοίκων τοῦ τότε πληθυσμοῦ, ἐν ᾧ σήμερον ἀναλογεῖ μία ἐφημερὶς ἐπὶ 2500 κατοίκων. Πασῶν τῶν Ἀμερικανικῶν πόλεων ὑπερέχει ἡ Νέα Ὑόρκη ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐφημερίδων· ὁ *Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης* ἐκδίδοται εἰς 190000 ἀντιτύπων καθ' ἑκάστην, ὁ *Κόσμος* εἰς 150000, *Τὰ Ἡμερήσια Νέα* εἰς 160000, οἱ *Καιροὶ* εἰς 150000, κλπ. Καὶ μικραὶ πόλεις, ὧν ὁ πληθυσμὸς δὲν ὑπερβαίνει τὰς 20000 ἔχουσι πολλὰ πρωϊνὰ καὶ ἑσπερινὰ φύλλα· ἐν ἑκάστῃ δὲ πολίχνῃ ἐκδίδονται μία ἢ δύο ἐφημερίδες.

— Καθ' ἃ σημειοῦται ἐν ἀμερικανικαῖς ἐφημερίσι, τὰ ποσοστὰ ἅτινα ἔλαβεν ἡ χήρα τοῦ στρατηγοῦ Γρὰντ ἐκ πωλήσεως ἀντιτύπων τῶν διτόμων ἀπομνημονευμάτων τοῦ συζύγου της ἀνέρχονται εἰς 3250000 δρ.

— Ἡ Λουΐζα Μισέλ, ἡ γνωστὴ Γαλλὶς ταραχοποιός, ἡ ἀπόστολος τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν γυναικῶν, περὶ ἧς ἀπὸ τινος χρόνου οὐδὲν ἠκούετο, ἀνεφάνη καὶ πάλιν εἰς τὴν δημοσιότητα. Ἀναγγέλλεται νῦν ἡ ἔκδοσις κοινωνικοῦ μυθιστορήματος αὐτῆς, ἐπιγραφομένου «Τὰ ἀνθρώπινα μικρόβια» (Les microbes humains.)

Ἐπερατώθησαν αἱ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ Παρθενῶνος, ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαί, ἀποκαλυφθέντων ἐντελῶς τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦτο. Τὰ θεμέλια ἀποτελοῦνται ἐξ 24 σειρῶν ὀγκολίθων ὑπερκειμένων ἀλλήλων εἰς ὕψος 14 ποδῶν ὑπὲρ τὸ ἔδαφος. Τὸ ἀνασκαφὲν μέρος, ἀφοῦ ληφθῶσι διάφορα φωτογραφικὰ ἀπεικονίσματα, θὰ ἐπιχωματισθῇ καὶ πάλιν, ὡς ἦτο πρότερον.

— Ἀφίκετο ἐκ Βερολίνου ὁ καλλιτέχνης κ. Γρύτνερ, κληθεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως συγκολλήσῃ τὰ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἀνευρεθέντα τεθραυσμένα ἀγάλματα.

— Ἐν Λαρίσσῃ ἀνορυσσομένων τῶν θεμελίων οἰκίας τινὸς ἐν τῇ νέᾳ Ἀγορᾷ ἀπεκαλύφθη ἀρχαῖον τεῖχος μήκους πέντε μέτρων καὶ ὕψους ἑνὸς μέχρι δύο, κατεσκευασμένον ἐκ μεγάλων πωρίνων λίθων. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἅμα μαθὸν τὴν ἀποκάλυψιν ταύτην, διέταξε τὴν ἐκτέλεσιν ἀνασκαφῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ τείχους καὶ τὴν ἀναστολὴν τῆς γενομένης νέας οἰκοδομῆς. Κατὰ τὸν ἐπιστέλλοντα ἔφορον τῶν ἐν Λαρίσσῃ ἀρχαιοτήτων κ. Ἐλευθέριον Κούσην, τὸ ἀποκαλυφθὲν τεῖχος εἶνε μέρος τοῦ ἀρχαίου θεάτρου, ἄρα μέρος τῆς σκηνῆς ἢ τῶν ἀναλημμάτων αὐτοῦ.

— Ἡ ἐγγραφὴ τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου ἔσται διπλῆ, γινομένη καθ' ἑξαμηνίαν ἑκάστου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους. Οἱ φοιτηταὶ καθ' ἑκάστην ἐγγραφὴν θὰ ἀποτίωσι δεκάδραχμον τέλος. Ἡ ἐγγραφὴ τῆς πρώτης ἑξαμηνίας τοῦ ἀρξαμένου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους δὲν συνεπάγεται τὴν καταβολὴν τοῦ ἐν λόγῳ τέλους, ἐπειδὴ τοῦτο ἐπληρώθη ἤδη ἀπὸ τοῦ προγενεστέρου ἔτους.

— Ἐξεδόθη τὸ τεῦχος τοῦ Αὐγούστου τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Π. Γενναδίου ἐκδιδομένου περιοδικοῦ ἡ «Ἑλληνικὴ Γεωργία». Περιεχόμενα αὐτοῦ εἰσί: Περὶ χημικῶν λιπασμάτων, ὑπὸ Α. Χρηστομάνου· Περὶ βάμβακος, ὑπὸ Π. Γενναδίου· Περὶ ἀκαριάσεως τῆς ἀμπέλου, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ·—Σχέσις τῆς γεύσεως καὶ τῆς ὀσφρήσεως·—Περὶ κλαδοσπορίου τῆς ἀμπέλου, ὑπὸ Π. Γενναδίου·—Συντήρησις τῶν οἰνοδόχων ἀγγείων.—Νεκρολογία (Θεόδωρος Ὀρφανίδης)· Περὶ τῶν σύκων τῆς Σμύρνης·—Ἀλληλογραφία·—Διάφορα.

— Ἐξεδόθη τὸ Β' τεῦχος τοῦ «Ἐγχειριδίου ἐμπορικοῦ δικαίου τῶν Γάλλων Ch. Lyon Caen καὶ L. Renault, οὗ τὴν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ *μετάφρασιν ἀνέλαβον οἱ παρ' ἡμῖν* δικηγόροι κκ. Σ. Κ. Μπαλάνος καὶ Γ. Δ. Μελισσουργός.

— *Ἐπίσης ἐξεδόθη τὸ Α' τεῦχος τῆς «Ἑρμηνείας τοῦ περὶ* πτωχεύσεως καὶ χρεωκοπίας νόμου» τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος· *κατὰ μετάφρασιν τῶν δικηγόρων* κ. κ. Ν. Μοσχάκη καὶ Ι. Ῥαίση.

Συνδρομηταὶ εἰς ἀμφότερα ἐγγράφονται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας».

— Ἐξεδόθη *ὡσαύτως τὸ Β'* τεῦχος τοῦ Α' τόμου τοῦ «Συστήματος τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου» ὑπὸ τοῦ ὑφηγητοῦ τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου κ. Γεωργίου Ι. Ἀγγελοπούλου.

— Ἐν Ζακύνθῳ ἐξεδόθη τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ προαγγελθέντος περιοδικοῦ *Ποιητικοῦ Ἀνθῶνος*. Περιέχει δὲ ποιήματα διαφόρων, μετάφρασιν μέρους τοῦ «Ὄρτις» τοῦ Οὔγου Φοσκόλου, νεκρολογίαν τοῦ Θ. Ὀρφανίδου κτλ. Ἐν τῷ πρώτῳ τούτῳ φύλλῳ ἡ διεύθυνσις τοῦ *Ποιητικοῦ Ἀνθῶνος* προκηρύσσει καὶ διαγώνισμα πρὸς μετάφρασιν τοῦ ποιήματος τοῦ Φοσκόλου οἱ *Τάφοι*.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 12 Σεπτεμβρίου.

Ἡ *βασιλικὴ οἰκογένεια* τῆς Ἑλλάδος ἀνεχώρησεν ἐκ Κοπενάγης κατευθυνομένη ἐνταῦθα. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καθάρσεων θέλει ἔλθει διὰ Γαλλίας διερχομένη διὰ Παρισίων, ὅπου θέλει διατρίψει ὀλίγας ἡμέρας.

—Ἐξακολουθοῦσιν πανταχοῦ *οἱ ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ* παθόντων ἔρανοι. Οἱ ἐπὶ τόπου μεταβάντες ὑπουργοὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Παιδείας κκ. Δ. Βουλπιώτης καὶ Π. Μανέτας, ἀφοῦ ἐπιμελῶς ἐπεσκόπησαν τὴν κατάστασιν καὶ ἐπρονόησαν περὶ πάντων τῶν δεόντων πρὸς ἀρωγὴν τῶν κατοίκων ἐπανέκαμψαν ἐνταῦθα.

— Προτάσει τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ἐπεβλήθη ἑνδεκαήμερος ἐπιχόλερος κάθαρσις εἰς τὰ ἀπὸ 13 τρέχοντος μηνὸς ἀποπλεύσαντα ἐκ τῶν ἀκτῶν τῆς Σαρδηνίας πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια. Ἡ κάθαρσις ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐξομολογήσεως τῶν πλοίων ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, τελεῖται δ' ἐν τοῖς λοιμοκαθαρτηρίοις Δήλου καὶ Κερκύρας.

— Κατ' αὐθεντικὰς πληροφορίας ὁ μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου ἐξαχθεὶς ἐκ τῶν διαφόρων λιμένων τοῦ κράτους σταφιδόκαρπος ἀνέρχεται εἰς 62,547,567 λίτρας, ἤτοι ἐκ τοῦ λιμένος Πατρῶν 27,232,865, ἐκ τοῦ λιμένος Ληξουρίου 2,754,124, Κατακώλου 5,067,120, Ἀργοστολίου 1,110,943, Αἰγίου 13,346,845, Μαράθου 17,010, Καλαμῶν 7,308,163, Νησίου 204,039, Κορώνης 987,456, Ζακύνθου 4,242,815, Ἁγίας Εὐφημίας 9,968, Λευκάδος 3,685, Κυλλήνης 232,834.

— Ὁ στρατηγὸς Βοσσὲρ ὑπέβαλεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἔκθεσιν, διὰ τῆς ὁποίας γνωμοδοτεῖ περὶ διαφόρων ζητημάτων, ἀναγομένων εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας. Ὁ στρατηγὸς Βοσσὲρ ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς διετοῦς θητείας ἐν τῷ στρατῷ· ἡ κατάταξις τῶν στρατευσίμων θὰ γίνεται ἅπαξ τοῦ ἔτους, καὶ οὐχὶ δὶς ὡς μέχρι τοῦδε, κατὰ Σεπτέμβριον· οἱ νεοσύλλεκτοι θὰ κατατάσσωνται εἰς ἓν τῶν ταγμάτων τοῦ συντάγματος, ὅπερ θὰ χρησιμεύῃ ὡς προπαιδευτικόν, ἀφοῦ δὲ περατώσωσι τὰς προκαταρκτικὰς ἀσκήσεις, καὶ τὰς ἀσκήσεις βολῆς, θὰ μετατίθενται εἰς τὰ λοιπὰ δύο τάγματα, ὅπου θὰ ἀσκῶνται εἰς ἀνώτερα γυμνάσια. Τὸ προπαιδευτικὸν τάγμα θὰ ἑδρεύῃ ὡρισμένως ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ συντάγματος, δὲν θὰ ἀποσπᾷ δὲ εἰς οἱανδήποτε ὑπηρεσίαν ἄνδρας, ὅπως δύνανται οὗτοι ἀνελλιπῶς νὰ περατῶσι τὰς προκαταρκτικὰς αὐτῶν ἀσκήσεις. Εἰς τὸ ἥμισυ τῶν ὁπλιτῶν κατὰ τὸ θέρος ἑκάστου ἔτου. θὰ παρέχηται, κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ στρατηγοῦ Βοσσέρ, τρίμηνος ἄδεια, ὅπως μεταβαίνωσιν εἰς τὰς ἑστίας των καὶ ἐπιμελῶνται τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῶν ὑποθέσεων. Τὴν ἔκθεσιν ταύτην μελετᾷ νῦν ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν.

— Κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ ἱστιοπορῶν ὁ ἀτμοδρόμων «Ἑλλάς,» τελέσας τὸν ἐκπαιδευτικὸν τῶν δοκίμων περίπλουν ἐντὸς δύο μηνῶν καὶ ἓξ ἡμερῶν. Ἐκπλεύσας ἐκ Πειραιῶς τὴν 9 Ἰουλίου προσήγγισε τὸ πρῶτον εἰς Ζάκυνθον, εἶτα δὲ κατέπλευσεν εἰς Κέρκυραν. Ἐκεῖθεν μετὰ μιᾶς ἑβδομάδος διαμονὴν κατηυθύνθη ἱστιοπορῶν εἰς Μελίτην, ὅθεν μετέβη εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Καταπλεύσας εἶτα εἰς Πόρτ-Σαΐδ, Λάρνακα καὶ Λεμησσόν, διηυθύνθη βορειοδυτικῶς καὶ διὰ τῶν Σποράδων τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν Κυκλάδων κατέπλευσεν εἰς *Πειραιᾶ*.

— Ἡ ἑλληνικὴ ἀτμοπλοΐα Σύρου μετὰ τὴν παραλαβὴν ἐκ τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς *Σφακτηρίας* θέλει συστήσει νέαν γραμμὴν ταχεῖαν μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ γραμμὴ αὕτη θέλει συνδεθῇ μετὰ τῶν τῆς Ἀλβανίας καὶ Βρινδησίου διὰ Κορίνθου.

— Ἡ ἰταλικὴ ἑταιρία Φλόριο-Ῥουμπατίνο θέλουσα νὰ διευκολύνῃ τὸ ἐξ Ἑλλάδος εἰς Ἀμερικὴν ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον σταφίδος, συνέστησε γραμμὴν συγκοινωνίας μεταξὺ τοῦ λιμένος τῶν Καλαμῶν καὶ τῶν ἀμερικανικῶν λιμένων. Τὸ ἐγκαινίζον τὴν γραμμὴν ταύτην πλοῖον ἀνεχώρησεν ἤδη ἐκ Καλαμῶν εἰς Νέαν Ὑόρκην.

— Κατ' αὐθεντικὰς πληροφορίας κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον ἐπωλήθη ἐκ τῶν δημοσίων ἁλαταποθηκῶν ἅλας 958,169 ὀκάδες, ἐνῷ τὸ κατὰ τὸν ἀντίστοιχον μῆνα τοῦ παρελθόντος ἔτους καταναλωθὲν ἅλας μόλις ἀνῆλθεν εἰς 447,872 ὀκάδες, ἤτοι ἐφέτος κατὰ τὸν Ἰούλιον ἡ κατανάλωσις ὑπερεδιπλασιάσθη.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν παρεχώρησεν εἰς τὸν σύγχρον διδάκτορα τῆς ἰατρικῆς κ. *Βάρδα*, μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, τὴν ἄδειαν νὰ ἱδρύσῃ ἐν Κερκύρᾳ κατάστημα ὑδροθεραπείας καὶ ἠλεκτροθεραπείας, κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ καταστήματος τοῦ ἐν τῇ παρὰ τὴν *Βουδαπέστην νήσῳ Μαργαρίτᾳ* λειτουργοῦντος καταστήματος. Τὸ ἐν Κερκύρᾳ κατάστημα θὰ θεωρῆται ὡς παράρτημα τοῦ ἐν Μαργαρίτᾳ, μεταφερομένων εἰς αὐτὸ τὸν χειμῶνα, ὅπως ἐξακολουθήσωσι τὴν θεραπείαν των ὑπὸ κλῖμα εὔκρατον καὶ τερπνὸν τῶν ἀρξαμένων αὐτῆς κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὸ ἐν Οὐγγαρίᾳ κατάστημα. Ἡ ἄδεια τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐν Κερκύρᾳ καταστήματος παρεχωρήθη ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι ὁ διευθυντὴς αὐτοῦ ἔσται ἰατρὸς ἔχων τὴν ἄδειαν τοῦ ἐξασκεῖν τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα ἐν Ἑλλάδι, κατὰ τοὺς κειμένους νόμους.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ **Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθη ἤδη τὸ 20ὸν φυλλάδιον τοῦ συγγράμματος. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

Σαικσπήρου Τραγῳδίαι. Κατὰ μετάφρ. Δ. Βικέλα.
— Ὀθέλλος. Ἔκδ. Β' Δραχ. 1.—
— Ὁ Βασιλεὺς Λήρ. Ἔκδ. Β' » 1.—
— Ῥωμαῖος καὶ Ἰουλιέτα. Ἔκδ. Β' 1.—
Μετὰ ταχυδρομικῶν τελῶν ἕκαστον τεῦχος Δραχ. 1,20
Δ. Βικέλα. Ἀπὸ Νικοπόλεως εἰς Ὀλυμπίαν. Δρ. 2,50
— Λουκῆς Λάρας. Ἔκδ. Β'.—Δραχ. 1. Μετὰ ταχ. 1,20
— *Δανικὰ παραμύθια. Ἄνδερσεν*. Ἔκδοσις Β' μετὰ 21 εἰκόνων. Δραχ. 1,50. Μετὰ ταχυδρ. 1,75.
— *Σολωμοῦ Ἅπαντα*. Δραχ. 2,50. Μετὰ ταχυδρ. 3.
Δ. Χρηστοπούλου — Ποιήματα. Ἔκδ. Ζακύνθου. Δρ. 2,50. Μετὰ ταχυδρ. 2.80.
Κ. Παλαμᾶ—Τραγούδια τῆς πατρίδος μου. Δραχ. 2,50. Μετὰ ταχυδρ. 2,80.
Θ. Ὀρφανίδου.—Νέος Δούλη—Τίρι—Λίρι—Πύργος τῆς Πέτρας. 1 τόμος. Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδρ. 5,40.
— *Ἅγιος Μηνᾶς* Δραχ. 4. Μετὰ ταχυδρ. 4,40
Γ. Σουρῆ Ποιήματα Τόμοι 2. Δραχ. 5. Μετὰ ταχυδ. 5,50.
— «Ῥωμηοῦ» Ἡμερολόγιον Λεπτὰ 50—
— Δὲν ἔχει τὰ προσόντα (Κωμικὸν παίγνιον) 30—
— Ἡ περιφέρεια, κωμῳδία. 40

Παρνασσός. — Σύγγραμμα περιοδικὸν τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου. Πλήρης σειρὰ αὐτοῦ ἐκ τόμων 9. Ἀντὶ τῆς ἀρχικῆς τιμῆς δραχμῶν 135 μόνον δραχ. 55. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 70.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Ν. Δ. Α. Σύρον. Τὸ ἀντίτιμον ἐλήφθη. Ὡς πρὸς τὰ σημειούμενα φύλλα παρακαλεῖσθε νὰ μᾶς ὁρίσητε ἂν εἶνε ἀριθμοὶ φύλλων ἢ δελτίων ἵνα μὴ συμβῇ λάθος εἰς τὴν ἀποστολήν.—*Φιλολόγῳ*. Ἡ λέξις *γάμος* ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τοῦ σανσκριτικοῦ *Κάμα*, τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ τοῦ ἔρωτος. Ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης παράγεται καὶ τὸ λατινικὸν amo (ἀγαπῶ). Ὁ Κάμα, ὁ Ἰνδικὸς θεὸς τοῦ ἔρωτος, εἶνε, ὡς καὶ ὁ ἑλληνικός, ἁβρὸς παῖς· φέρει δὲ ἄνθινα βέλη καὶ τόξον οὗ ἡ χορδὴ ἀποτελεῖται ἐκ σμήνους μελισσῶν. Ἀπεικονίζεται ἐν τοῖς κόλποις τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαίας, ὀχούμενος ἐπὶ θηλείας ψιττακοῦ (συμβόλου τῆς γονιμότητος καὶ τῆς μητρικῆς στοργῆς).—κ. Ι. Δ. Α. Πράβιον. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα τεύχη. Τὸ ἀντίτιμον εὐαρεστήθητε νὰ πληρώσητε, ὡς ἐσημειώσαμεν ὑμῖν, τῷ ἐν Καβάλλᾳ ἀνταποκριτῇ τῆς «Ἑστίας» κ. Ι. Κ., πρὸς ὃν ἐγράψαμεν περὶ τούτου.— κ. Μ. Θ. Τ. Κεφαλληνίαν. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλη δ' ὑμῖν μόνον ἀντίτυπον τῆς κωμῳδίας. Τὰ δύο ἀντίτυπα τοῦ Λευκώματος ἀποσταλήσονται ἅμα τῇ ἐκδόσει του.—κ. Κ. Τ. Τρίκκαλα. Ἐλήφθησαν τὰ σταλέντα, εὐχαριστοῦμεν δ' ὑμᾶς διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα. Ἀπηντήσαμεν καὶ ἰδιαιτέρως.—*Ἀποδήμῳ*. Οὐδὲν φάρμακον εὑρέθη κατὰ τῆς ναυτίας, μεθ' ὅλας τὰς πομπώδεις ἀγγελίας τῶν φαρμακοπωλῶν. Ὁ ἄριστος τρόπος, ὅπως ὁ ἐκ ναυτίας πάσχων ὑποφέρῃ ὀλιγώτερον, εἶνε νὰ κατακλίνεται ὁριζοντίως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλοίου.—κ. Α. Μ. Βῶλον. Οἱ δύο τόμοι ἀπεστάλησαν ὑμῖν διὰ φίλου ἀναλαβόντος εὐμενῶς τὴν περὶ τούτου φροντίδα.—κ. Κ. Π. Πάτρας. Ἀπηντήσαμεν ταχυδρομικῶς· ἀναμένομεν ταχέως τὸ ὑποσχεθέν.— κ. Ν. Ζ. Σῦρον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν, ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν τὸ εὕρομεν κατάλληλον.—*Περιέργῳ*. Κατὰ τὴν ἰδίαν τοῦ ποιητοῦ ὁμολογίαν οἱ μέχρι τοῦδε *παρ' αὐτοῦ γραφέντες στίχοι* ἀνέρχονται εἰς 250,000, ἐξ ὧν περὶ τὰς 50,000 περιέχονται εἰς μόνα τὰ μέχρι σήμερον ἐκδοθέντα φύλλα τοῦ «Ῥωμηοῦ». Τὴν περὶ τὸ στιχουργεῖν εὐχέρειαν τοῦ κ. Σουρῆ θὰ ἐκτιμήσητε μανθάνοντες ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς ἐφημερίδος του συντάσσει τὴν προτεραίαν μόνον τῆς ἐκδόσεως ἐν αὐτῷ τῷ τυπογραφείῳ ἔνθα ἐκτυποῦται. Συνέβη δ' ἐνίοτε, ἕνεκα σπουδῆς περὶ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ φύλλου, καὶ αὐτοσχεδιάζων προχείρως νὰ ὑπαγορεύῃ εἰς τὸν στοιχειοθέτην τοὺς στίχους χωρὶς νὰ τοὺς γράφῃ, ἐκεῖ-

νος δὲ νὰ συνθέτῃ οὕτω τὸ ποίημα ἐξ ἀκροάσεως. Καὶ ἐν τούτοις ἡ γονιμότης του διατηρεῖται πάντοτε ἀνεξάντλητος. Τὸ Ἡμερολόγιον ταῦ «Ῥωμηοῦ» θὰ ἐκδοθῇ καὶ ἐφέτος κατὰ τὴν συνήθη ἐποχήν.—κ. Δ. Ι. Π. Σαρύκαν. Τὰ τεῦχος τὸ περιέχον τὰ δύο φυλλάδια 16 καὶ 17 ἀπεστάλη ὑμῖν ἐγκαίρως. Πιθανὸν νὰ παρεπλανήθη εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, καὶ νὰ περιέλθῃ βραδύτερον εἰς χεῖρας ὑμῶν.—*Εὔᾳ.* Κωνσταντινούπολιν. Ἡ «Κόρη τοῦ βουνοῦ» ἦτο εὐτυχεστέρα, ὡς βλέπετε. Μικραί τινες μόνον διορθώσεις, ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ὁμαλότητα καὶ τὸ ὁμοιόμορφον τοῦ δημώδους ὕφους, ἐπηνέχθησαν ὑπὸ ἡμετέρου συνεργάτου, συναδέλφου σας ἐν Μούσαις, ὃν ἤθελεν ἡ ἀδρὰ τοῦ ποιήματίου ἔμπνευσις. Δὲν πιστεύομεν νὰ κατακριθῶμεν διὰ τοῦτο. Τὸ κτένισμα δὲν βλάπτει ποτὲ μίαν ὡρίαν κόμην.—κ. Δ. Θ. Χ. Βῶλιν. Τί ζητηθὲν ἀπεστάλη. Ἀντίτιμον δραχ. 3,20, ὥστε ὀφείλεται ἡμῖν ἡ διαφορὰ δρχ. 1,80, ἂν εὐαρεστήθητε νὰ ἀποστείλητε.—κκ. Ι. Χ. Κ. Πάτρας, Δ. Θ. Κέρκυραν, Α.Ν. Δικελὶ καὶ Ε. Τ. Κωνσταντινούπολιν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.— *Μισσιέτῳ.* Ἡ ταυτότη αὐθάδεια τῶν Ἄγγλων περιηγητῶν οἵτινες ἐν τῇ πατρίδι των ἀπαιτοῦσι παρὰ τῶν ξένων νὰ τηρῶσιν ἀνεπίληπτον συμπεριφορὰν, δὲν παρατηρεῖται ἐν μόνῃ τῇ Ἑλλάδι. Καὶ ἀλλαχοῦ παρετηρήθη καὶ ἐσατυρίσθη τὸ ἀνάγωγον αὐτῶν. Χάριν παραδείγματος παρατίθεμεν ὧδε μετάφρασιν παιγνιώδους ὁδηγοῦ τοῦ ταξειδεύοντος Ἄγγλου· «Ἐν τῷ συσσιτίῳ: Ζήτει τὴν καλλίστην θέσιν, κάθου ἀναπαυτικώτατα, ἐνῶ λέει κατὰ δύναμιν τοὺς παρακαθημένους, λάμβανε τὰς ἀρίστας μερίδας τοῦ φαγητοῦ, πῖνε τὸν ἐκλεκτότερον οἶνον, ἅρπαζε ὅλα τὰ ἐπιδόρπια, τρῶγε θορυβωδῶς ὡς ποχύδερμον, ῥόφει ἀπλήστως, μὴ δίδε φιλοδώρημα εἰς τοὺς θεράποντας, καὶ σύριττε ἐξερχόμενος τῆς αἰθούσης τὸν ἐθνικὸν ὕμνον τῶν Ἄγγλων. — Ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ· Ἄνοιγε καὶ κλεῖε ὅλα τὰ παράθυρα, μηδαμῶς προσέχων εἰς τοὺς συνταξειδεύοντας, κάπνιζε μὴ ἐρωτῶν κανένα, φλυάρει μεγαλοφώνως καὶ κατακλίνου ἐπὶ τῶν ἀνακλίντρων, φορῶν ὑποδήματα. Ἐν τῷ θεάτρῳ: Μετάβαινε φορῶν βρωμερὰ ἐνδύματα, τρῶγε προηγουμένως σκόροδα, ἂν σοὶ ἀρέσκουν, θορύβει διὰ τῆς ῥάβδου, κοιμοῦ εἰς τὴν δευτέραν πρᾶξιν τοῦ *Γουλιέλμου Τέλλου* ἢ εἰς τὴν τετάρτην τῶν *Οὐγενότων*, καὶ βαγχάλιζε μακρόθεν. Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς Λονδῖνον: Συμπεριφέρου ἐν πάσῃ περιπτώσει ὡς τέλειος εὐπατρίδης, μετάβαινε ἐν πολλῇ εἰς τὸ θέατρον, ἔσο εὐγενέστατος πρὸς τὰς κυρίας, ἐκπλήρου ἐπιμελέστατα πάντα τὰ κοινωνικὰ καθήκοντα καὶ πρὸ πάντων πρόσεχε νὰ τηρῶσι πάντες οἱ εἰς Λονδῖνον ἐρχόμενοι ξένοι συμπεριφορὰν κοσμιωτάτην καὶ νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὸ θέατρον φοροῦντες πάντοτε φράκον.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα μετ' εἰκονογραφιῶν

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Σειρὰ βιβλίων διὰ παιδία ἐκδιδομένων κατὰ τεύχη περιοδικῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Μόνης τῆς «Διαπλάσεως»	Φρ.	*5.*
Μόνης τῆς Βιβλιοθήκης	»	*2.80*
«Διαπλάσεως» καὶ Βιβλιοθήκης	»	*7.50*

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Μόνης τῆς «Διαπλάσεως»	Φρ. Γρ.	*6.—*
Μόνης τῆς Βιβλιοθήκης	»	*3.50*
«Διαπλάσεως» καὶ Βιβλιοθήκης	»	*9.—*

Ἡ συνδρομὴ ἄρχεται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου

Συνδρομηταὶ εἰς ἀμφότερα ἐγγράφονται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας».

Λάμπης τῆς νήσου Πάρου. Ἀντίτυπα αὐτοῦ ἐπὶ καλοῦ χάρτου πωλοῦνται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ 1,50 δραχμῆς.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

19 Σεπτεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα	Τιμὴ
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 %	Δρ. ν.	345.—
» 120,000,000 τῶν 5 »	» »	354.—
» 60,000,000 τῶν 6 »	» »	446.—
» 26,000,000 τῶν 6 »	» »	346.—
» 25,000,000 τῶν 9 »	» »	279.—
» 25.000,000 τῶν 8 »	» »	268 —
» 10,000,000 τῶν 6 »	» »	172.—
» 4,000,000 τῶν 8 »	» »	235.—
» 6,000,000 τῶν 6 »	Δρ. παλ.	92 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης νῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου	φρ.	466.—

Πιστωτικὰ Καταστήματα

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	Δρ. ν.	3970.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	»	47.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	»	52.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας	»	105 —
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου	»	85.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς	»	269 —
Ἑταιρία Φωταερίου	»	

Συναλλάγματα

ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν	Ὄψεως	31.65
»	3μην.	31.40
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης	Ὄψεως.	125.—
» Τραπεζικὸν	3μην	124.50

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	24.95
Λίρα ὀθωμανική	3830.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Περὶ συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι κριτικῆς ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου	Τιμ.	λεπτ	25.
Περὶ συγχρόνου ἑλληνικῆς ποιήσεως ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου	»	»	25.
Ὁ νέος κριτικὸς ὑπὸ Ἀγγέλ. Βλάχου	»	»	25.
Τὰ κείμενα ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου	»	»	25.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Πέτρος ὁ Β' τῆς Βραζιλίας	Τιμ.	λεπτ.	10.
Ἀθαμάντιος Καραθῆς.			10.
Λάζαρος Κουντουριώτης	»	»	10.
Ἀλέξανδρος Σούτσος	»	»	10.
Περὶ περιθάλψεως τῶν θυμάτων τοῦ πολέμου	»	»	10.
Περὶ καθαριότητος	»	»	10.
Περὶ Κύπρου	»	»	10.
Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης	»	»	10.
Ἡ φυσιολογικὴ σχολὴ καὶ ὁ Ζολὰ	»	»	10.
Περὶ συστάσεως ἀδελφότητος Ἑλληνίδων Διακονισσῶν	»	»	10.
Ἡ Λίμνη τοῦ Λαμαρτίνου. Παράφρ. Ἀριστ. Βαλαωρίτου	»	»	10.

Πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας». Τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομεῖα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλεῖται ἑκάστου ἀντὶ λεπτῶν 50 τὸ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου ἐκδοθὲν ἑκτακτον φύλλον, περιέχον ἀρίαν τοῦ ποιητοῦ προσωπογραφίαν καὶ ἀπεικόνισιν τῆς ἐν Μαδουρῇ ἐπαύλεως αὐτοῦ, ἐν Εὐρώπῃ ἐκτελεσθείσας, ὁλόκληρον τὸ ποίημα τῆς «Κυρὰ Φροσύνης» ἐν τανσμιστύπῳ αὐτογράφῳ τοῦ ποιητοῦ καὶ πολλὰ ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ποιημάτων.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες τόμοι αὐτῆς, πρὸς φρ. 5 ἕκαστος, καὶ παλαιὰ φύλλα καὶ δελτία, τὰ μὲν φύλλα πρὸς λεπτὰ 25, τὰ δὲ δελτία πρὸς λεπτὰ 10.

Ἐν Ἀθήναις. ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—569

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 509.—28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'.—ΑΡΙΘ. 581

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΠΑΠΑ ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ διήγημα ὑπὸ Δ. Βικέλα.

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΥΠΟΓΕΙΟΙ. Σημασία αὐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ.

Η ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΑ.

ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟΝ.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ ποίημα ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Τὸ ἐν τῷ» Ἑστίᾳ» σήμερον δημοσιευόμενον διήγημα τοῦ κ. Δ. Βικέλα, μεταφρασθὲν εἰς τὴν γαλλικὴν ὑπὸ τοῦ λογίου φιλέλληνος μαρκησίου Queux de Sainte Hilaire, ἐδημοσιεύθη ἐν ἐγκρίτῳ περιοδικῷ τῶν Παρισίων, τῇ «Φιλολογικῇ καὶ Πολιτικῇ Ἐπιθεωρήσει».

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον τῆς «Ἑστίας» θέλει δημοσιευθῇ νέον πρωτότυπον διήγημα τοῦ τακτικοῦ ἡμῶν συνεργάτου κ. Ἀγγέλου Βλάχου φέρον ἐπιγραφὴν «Τὰ χρήματα», μεθ' ἃ θέλει ἐξακολουθήσει ἡ δημοσίευσις τῶν ἑτέρων διηγημάτων τοῦ κ. Βικέλα, καθ' ἃ ἤδη προανηγγείλαμεν. Τούτοις δὲ θέλουσιν ἐπακολουθήσει ἄλλα ἔργα τῶν συνεργατῶν τῆς «Ἑστίας» κκ. Κωστῆ Παλαμᾶ, Δ. Κουρτίδου καὶ Γ. Δροσίνη.

— Προσεχῶς ἐκδίδονται παρὰ τοῖς ἐν Λονδίνῳ βιβλιοπώλαις W. H. Allen καὶ Σα «Ἡ Βόρειος Ἑλλάς, Μελέται καὶ περιηγήσεις εἰς Ἀλβανίαν, Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν, τὰς Ἰονίους νήσους καὶ τὰς νήσους τοῦ Θρακικοῦ πελάγους» ὑπὸ J. B. Stuart-Glennie, εἰς δύο τόμους, μετὰ ἑπτὰ γεωγραφικῶν πινάκων.—Παρὰ δὲ τοῖς βιβλιοπώλαις Rivington ἐκδοθήσονται: «Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ θανάτου Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου,» ὑπὸ Evelyn Abbott, «Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος» ὑπὸ C. W. C. Oman· ἡ «Εὐριπίδου Μήδεια» καὶ «Αἰσχύλου Προμηθεύς» ὑπὸ M. G. Glazebrook. Παρὰ δὲ τοῖς βιβλιοπώλαις Macmillan καὶ Σα ἐκδοθήσονται τὰ ἑπόμενα ἔργα: "Ἐμμετρος ἀγγλικὴ μετάφρασις τῶν δώδεκα πρώτων ῥαψῳδιῶν τῆς Ὀδυσσείας ὑπὸ τοῦ κόμητος Καρναρβῶνος· μετάφρασις τῶν πέντε πρώτων βιβλίων τῆς Πολιτείας τοῦ Πλάτωνος ὑπὸ T. H. Warren, καὶ τῆς ῥητορικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπὸ Weldon.

— Ὁ κ. Pierre Batiffol ἐδημοσίευσεν ἄρτι ἐν Παρισίοις παρὰ Laroux πραγματείαν περὶ τῶν νεωστὶ ἐν τῇ μοναστηρίῳ τοῦ Βερατίου ἀνακαλυφθέντων ἑλληνικῶν χειρογράφων, ἐν οἷς καὶ ὁ πορφυροῦς κώδιξ τοῦ Εὐαγγελίου. Τὸ βιβλίον κοσμεῖται δι' εἰκόνων καὶ πινάκων.

— Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Ναύκρατις* ἐξεδόθη ἐν Λονδίνῳ ὑπὸ W. M. Flinders Petrie, ἔκθεσις περὶ τῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ ταύτῃ πόλει τῆς Αἰγύπτου γενομένων ἀνασκαφῶν ὑπὸ τῶν "Ἀγγλων ἐν ἔτεσι 1884-1885.

— Κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ προσεχοῦς ἔτους γενήσεται ἐν Βενετίᾳ ἰταλικὴ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς βασιλίσσης τῆς Ἰταλίας.

— Ἐν τῷ *Πτερωτῷ κόσμῳ* (Die gefiederte Welt), ὀρνιθολογικῇ ἐφημερίδι τοῦ Μαγδεβούργου, ὁ κ. Βερνάρδος Ὁρνσφάϊν ἐδημοσίευσε πραγματείαν περὶ τῶν ἰδιωμάτων ζώων τινῶν καὶ ἰδίως πτηνῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς.

— Ἐξεδόθη νέον δίτομον ἔργον τοῦ "Ἀγγλου μυθιστοριογράφου John W. Grahams, ἐπιγραφόμενον «*Νέαιρα, ἀρχαῖον ῥωμαϊκὸν διήγημα.*»

— Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Πρισκυλλιανός· ἀνευρεθεὶς λατῖνος συγγραφεὺς τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος» (Priscillian: ein neuaufgefundener lat. Schriftsteller des 4 Jahrhunderts) ὁ G. Schepss ἐξέδωκεν ἐν καλλιστάτου χειρογράφου τῆς ἐν Βυρτσβούργῳ Πανεπιστημιακῆς βιβλιοθήκης ἀπολογίας τοῦ Πρισκυλλιανοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως, καταδικασθέντος ὡς αἱρετικοῦ εἰς θάνατον ὑπὸ τῆς ἐν Σαραγόσῃ συνόδου ἐν ἔτει 380 μ. Χ. Κατὰ τῆς ἀδίκου ἀποφάσεως τῆς συνόδου ταύτης, προκληθείσης ἐξ ἔχθρας τοῦ ἐπισκόπου Ὁσσονόβων Ἰθακίου κατὰ τοῦ Πρισκυλλιανοῦ, διεμαρτυρήθη ὁ σύγχρονος αὐτῷ ἅγιος Ἀμβρόσιος· καὶ ἠὐρωσε μὲν τὴν ἀπόφασιν τῆς συνόδου ὁ αὐτοκράτωρ Γρατιανός, ἀλλ' ἐπελθόντος τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὁ διάδοχός του διέταξε νὰ ἐκτελεσθῇ.

— Κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος συμπληροῦται ἑκατονταετηρὶς ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς διδασκαλίας τῆς γυμναστικῆς εἰς Γερμανίαν. Κατ' Ἰούλιον τοῦ 1786 ἀνετέθη ἡ διδασκαλία τῆς γυμναστικῆς ἐν Σνεπφενθὰλ εἰς τὸν Γοὺτς Μούθς. Οὗτος παραλαβὼν τὴν γυμναστικὴν ἀκανόνιστον καὶ ἄμορφον, ἐβελτίωσε καὶ συνεπλήρωσε τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γυμναστικῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καὶ ἐν ἔτει 1793 ἐξέδωκε τὴν «Γυμναστικὴν τῶν νέων,» σύγγραμμα κλασσικὸν γενόμενον. Ὁ ἐν Γερμανίᾳ ἀναμορφώσας τὴν γυμναστικὴν παίδευσιν Jahn μνημονεύει εὐγνωμόνως τῶν ἐργασιῶν τοῦ προλειάναντος τὴν ὁδὸν αὐτῷ.

— Ὁ Βίκτωρ Σαρδοῦ προτίθεται νὰ ποιήσῃ μεγάλην θεαματικὴν κωμῳδίαν, διδαχθησομένην ἐν ἔτει 1889 κατὰ τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου τῆς Πύλης τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου. Ἡ κωμῳδία αὕτη θὰ ἐπιγράφηται «Ἱστορία ἑνὸς αἰῶνος», καὶ ἔσται εἶδος ἱστορικῆς, φιλολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἐπιθεωρήσεως.

— Πολυτιμοτάτην συλλογὴν αὐτογράφων ἀπομνημονευμάτων τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου Μιχαὴλ Ἀγγέλου, ἀγνώστων ἄχρι τοῦδε, προσεκτήσατο ἐσχάτως ὁ κόμης Πολίτης Φλαμίνη ἐν Ῥεκανάτι. Μέχρι τοῦδε ἦσαν γνωσταὶ καὶ ἐδημοσιεύθησαν ἐν ἔτει 1875, ὅτε ἐπανηγυρίσθη ἡ τετρακοσιοστὴ ἐπέτειος τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, ἐπιστολαὶ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου καὶ συμβόλαια μετ' ἰδιογράφων σημειώσεων αὐτοῦ, κατατεθειμένα πάντα ἐν τῷ Μουσείῳ Μιχαὴλ Ἀγγέλου Βουοναρότττη ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ ἐν τῷ Βρεταννικῷ μουσείῳ. Ἐν δὲ τῇ συλλογῇ τοῦ κόμητος Πολίτη εὑρίσκεται καὶ δεύτερον ἀνείγραφον τοῦ πρὸς τὸν Πάπαν Λέοντα τὸν Γ' συμβολαίου περὶ τῆς προστάξεως τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου ἐν Φλωρεντίᾳ, ἀπαράλλακτον τῷ ἀποκειμένῳ ἐν τῷ Βρεταννικῷ μουσείῳ. Πλὴν δὲ τούτου καὶ τῶν αὐτογράφων ἀπομνημονευμάτων τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, εὑρίσκονται ἐν τῇ συλλογῇ ἐπιστολαὶ τοῦ Πάπα Κλήμεντος τοῦ Ζ', πολλῶν καρδιναλίων, τοῦ Κοσμᾶ τῶν Μεδίκων, τοῦ Γεωργίου Βασάρη, καὶ πλεῖσται ἐπιστολαὶ τοῦ Λεονάρδου Βουοναρότττη, ἀνεψιοῦ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου πρὸς τοῦτον, καὶ σειρὰ ἐπιστολῶν τοῦ Λουδοβίκου Βουοναρότττη πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Μιχαὴλ "Αγγελον. Ἐλπίζεται ὅτι ὁ κάτοχος τῶν κειμηλίων τούτων θὰ ἐκδώσῃ αὐτὰ προσεχῶς.

— Εἰς Γενεύην τῆς Ἑλβετίας συνῆλθεν ὁ διεθνὴς σύνδεσμος τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Δεμονιέ. Ἐψήφισε δὲ εὐχὰς ὑπὲρ ἐξουδετερώσεως τῶν Δαρδανελλίων καὶ τῆς ἰλλυρικῆς χερσονήσου καὶ εὐχαριστήρια τῷ Γλάδστωνι διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ἰρλανδικῷ ζητήματι.

— Ἀπεφασίσθη νὰ γείνῃ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ προσεχοῦς ἔτους ἐν τῷ Κρυσταλλίνῳ παλατίῳ τῆς Ἀθήνας διεθνὴς ἔκθεσις τῆς μαγειρικῆς, σκοπεῦσα προσέτι νὰ καταστήσῃ γνωστὰς καὶ τὰς προόδους τὰς γενομένας ἐν τῇ στρατιωτικῇ μαγειρικῇ. Ἡ προστασία τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀνετέθη τῇ βασιλίσσῃ τῆς Σαξονίας.

— Βέλγος μουσικὸς, ὀνόματι Φὰν "Ελεβυκ, καταγινόμενος ἀπό τινος χρόνου εἰς τὴν μηχανικήν, μετὰ πολυχρονίους μελέτας ἐφεῦρε μηχάνημα, δι' οὗ κατορθοῦται νὰ

γράφηται άμέσως έπί χάρτου διά μουσικών σημείων πάν μέλος παιζόμενον έπί τού κλειδοκυμβάλου. Άγνωστον δμως άν τό μηχάνημα τούτο θά έχη πρακτικήν τινα χρησιμότητα· δπως δήποτε λέγεται δτι πείραμα γενόμενον έπί παρουσία τής *Βασιλίσσης τού Βελγίου* έπέτυχε πληρέστατα.

—Τό Πανεπιστήμιον τής έν τή Βορείω Άμερική πολιτείας Μισσισσιπί, κείμενον έν πολίχνη έχούση τό όνομα τής άγγλικής πανεπιστημιακής πόλεως Όξφόρδης, ζητεί δι' άγγελιών πέντε καθηγητάς· ένα τής λατινικής γλώσσης καί φιλολογίας, έτερον τής έλληνικής, τρίτον τής ίστορίας τών γραμμάτων, τέταρτον τών μαθηματικών καί πέμπτον τής άγγλικής καί τών φυσικών έπιστημών. Οί καθηγηταί ούτοι θά λαμβάνωσι μισθόν δεκακισχιλίας δρ. έτησίως έκαστος καί κατοικίαν δωρεάν.

—Άνευρέθη έν Παρισίοις τό τελευταίον μελόδραμα τού έν έτει 1837 άποθανόντος μελοποιού Lesueur, δπερ ύπετίθετο δτι είχεν άπολεσθή. Τό μελόδραμα τούτο έπιγραφόμενον *Άλέξανδρος έν Βαβυλώνι*, είχε μέν τυπωθή μικρόν μετά τόν θάνατον τού μουσικού, άλλά δέν είχε δημοσιευθή τότε. Τό εύρεθέν άντίτυπον κατετέθη είς τήν βιβλιοθήκην τής έν Παρισίοις ώδικής σχολής.

— Είς τό Βρεταννικόν μουσείον θά κομισθή προσεχώς ή βασιλική Βιρμανική βιβλιοθήκη, άποτελουμένη έκ 1200 τόμων γεγραμμένων έπί φύλλων φοίνικος. Ή βιβλιοθήκη αύτη έλήφθη ύπό τών Άγγλων έν τή πρωτευούση τής Βιρμας, ήν έσχάτως έκυρίευσαν. Έκ τών βιβλίων ταύτης περιεργότατον θεωρείται πεντάτομον ίστορικόν σύγγραμμα, πραγματευόμενον περί τής ίστορίας τών Πορτογάλλων έν Βίρμα τώ 1520 καί άστείως περιγράφον τάς άντιζηλίας καί τάς έριδας ύπέρ κατισχύσεως έν Βίρμα Πορτογάλλων, Ίσπανών, Όλλανδών, Γερμανών καί Άγγλων.

— Έν τώ τελευταίω τεύχει τού *Δελτίου τής έν Μαδρίτη* ίστορικής άκαδημίας έδημοσιεύθη πραγματεία περί τινος χειρογράφου ίστορίας τού ίσπανικού πυροβολικού κατά τόν ΙΔ' καί ΙΕ' αίώνα. Έκ ταύτης συνάγεται δτι ή πυρίτις δέν είναι έφεύρεσις τού μοναχού Σβάρτς, ώς κοινώς έπιστεύετο άχρι τούδε, άλλά είσήχθη είς τήν Εύρώπην ύπό τών Άράβων.

—Προαγγέλλεται ή έκδοσις πεντατόμου ίστορίας τού βίου καί τών έργων τού Ίησού Χριστού, συγγραφείσης κατά τά πορίσματα τών νεωτάτων ίστορικών, άρχαιολογικών καί κριτικών έρευνών ύπό τού αίδεσιμωτάτου H. R. Haveis. Ό πρώτος τόμος (Story of the Four) θά πραγματεύεται περί τών τεσσάρων εύαγγελίων, έκδοθήσεται δέ κατά Νοέμβριον. Ό δεύτερος (Picture of Jesus) θά περιέχη σκηνογραφήματα τού βίου τού Ίησού Χριστού. Ό τρίτος (the Picture of Paul) θά πραγματεύεται περί τού βίου τού Άποστόλου Παύλου. Ό τέταρτος (the Conquering Cross) περί τών προόδων τής χριστιανικής έκκλησίας άπό τού Νέρωνος μέχρι Κωνσταντίνου τού Μεγάλου. Ό πέμπτος (The Light of the Nations) θά περιέχη έπίτομον έκθεσιν περί τών πρωτίστων έν τώ κόσμω θρησκειών πρό τής είσαγωγής τού Χριστιανισμού.

Μετά τού σημερινού φύλλου τής «Έστίας» άποστέλλεται είς τούς συνδρομητάς αύτής Άγγελία περί έκδόσεως *Ήμερολογίου τής «Έστίας»*. Τό Ήμερολόγιον τούτο προσεπάθησεν ή Διεύθυνσις τής «Έστίας» νά καταστήση δσον οίόν τε χρησιμώτερον καί τελειότερον, ώς καταφαίνεται έκ τής λεπτομερούς έκθέσεως τών περιεχομένων του έν τή Άγγελία. Τιμή δ' αύτού ώρίσθη έν Άθήναις μέν δραχ. 2, έν ταίς έπαρχίαις δραχ. 2,25 καί έν τή άλλοδαπή φρ. άργυρά 2,50. Τό Ήμερολόγιον έκδοθήσεται είς πώλησιν τήν προσεχή Τετάρτην, 1 Όκτωβρίου.

— Ή έορτή τής 50ετηρίδος τής ίδρύσεως τής Φιλεκπαιδευτικής Έταιρείας πανηγυρισθήσεται μεγαλοπρεπώς δσον ούπω έν τώ μεγάρω τού Άρσακείου. Ήδη διωρίσθη ή έπί τής τελετής ταύτης έπιτροπή, συγκροτηθείσα έκ τού προέδρου τού διοικητικού συμβουλίου τής Φιλεκπαιδευτικής Έταιρίας κ. Μ. Μελά, τών τριών είσηγητών συμβούλων κ. Ι. Πανταζίδου, Α. Σίμου καί Γ. Δρόσου, καί τού Γραμματέως κ. Α. Άντωνιάδου, καί ήρξαντο έν τώ Άρσακείω αί άναγκαίαι παρασκευαί. Ή ήμέρα τής τελετής δέν ώρίσθη είσέτι, έσται δέ πιθανώς μία έκ τού τελευταίου δεκαημέρου τού προσεχούς Όκτωβρίου. Μεταξύ δ' άλλων άπεφασίσθη άπό τούδε ν' άπαγγελθή πανηγυρικός, νά δημοσιευθή έν ίδίω τεύχει ή *ίστορία* τής πρώτης ταύτης 50ετηρίδος τής Φιλεκπαιδευτικής Έταιρίας, καί νά κοπή μνημόσυνον μετάλλιον διά τούς έταίρους.

Τώ έπιόντι έτει θά πανηγυρισθή ή πεντηκονταετηρίς τής ίδρύσεως τού Έθνικού Πανεπιστημίου.

— Τό ύπουργείον τών *στρατιωτικών* έτοποθέτησεν άνά ένα άνθυπολοχαγόν τού πεζικού είς έν έκαστον τών γυμνασίων τού κράτους διά τάς στρατιωτικάς άσκήσεις τών μαθητών, πλήν τών γυμνασίων έν Καλαβρύτοις καί Λευκάδι, *παρ' οίς έτοποθετήθη πρός τόν αύτόν σκοπόν άνά είς έπιλοχίας* τών εύζώνων.

— *Άνεχώρησεν είς Όλυμπίαν μετά τού έφόρου* κ. Δημητριάδου ό άρτι έκ Γερμανίας μετακληθείς καλλιτέχνης κ. Γκρύτνερ πρός τακτοποίησιν τού έκεί μουσείου. Έν τή έπισκευαζομένη όδώ τών Όλυμπίων έκτός τών άνευρεθέντων πρό ήμερών τάφων καί άλλων άρχαίων συντριμμάτων, άνευρέθη καί ήμιτετμημένη κεφαλή άρχαίας άρίστης τέχνης.

— Άποφασισθείσης τής ίδρύσεως άνδριάντος τού φιλογενούς κ. Κωνσταντίνου Ζάππα έν τώ περιβόλω τού μεγάρου τών Όλυμπίων, άνετέθη ή κατασκευή αύτού τώ παρ' ήμίν καλλιτέχνη κ. Γεωργίω Βρούτω, δστις καί άνεχώρησε είς Βουκουρέστιον δπως έκ τού σύνεγγυς ίδη τόν κ. Ζάππαν.

— Ύπό τού κ. Άναστασίου Μ. Λεβίδου έξεδόθη έν Κωνσταντινουπόλει **Ίστορίας τής Καππαδοκίας** ό πρώτος τόμος, περιέχων τήν έκκλησιαστικήν ίστορίαν. Τό δλον πόνημα ού τήν έκδοσιν άνήγγειλε πρό δύο έτών περιλαμβάνει τήν πολιτικήν, θρησκευτικήν καί διανοητικήν κατάστασιν τών Καππαδόκων άπό τών άρχαίων χρόνων μέχρι τής καθ' ήμάς έποχής, διήρεσε δέ αύτό είς τέσσαρα βιβλία, ών τό πρώτον περιέχει τήν πρό τού χριστιανισμού καί τήν μετ' αύτόν θρησκευτικήν ίστορίαν τής Καππαδοκίας, τό δεύτερον τήν πολιτικήν ίστορίαν τής Καππαδοκίας άπό τών άρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον, τό τρίτον τήν φυσικήν καί πολιτικήν γεωγραφίαν τής Καππαδοκίας καί τό τέταρτον τήν άρχαιολογίαν, ήτοι τόν βίον, τά ήθη καί έθιμα, τούς νόμους τήν γλώσσαν, τά νομίσματα, τά κτίρια, κλπ. Ό έκδοθείς πρώτος τόμος, άποτελεί βιβλίον 8ου σχήματος έξ 20 τυπογραφικών φύλλων καί τιμάται 17 γροσίων.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Φυσική ίστορία, ήτοι Ζωολογία, Φυτολογία, Όρυκτολογία μετά γεωλογίας, πρός χρήσιν τών έλληνικών Σχολείων καί παρθεναγωγείων ύπό Έμ. Μ. Γιαννοπούλου, καθηγητού. *Τόμος Α' καί Β'*.—Έν Άθήναις, *παρά τώ έκδότη* Σ. Κουσουλίνω. (Όπισθεν τών άγίων Θεοδώρων.) 1886. 16ον. Έκαστος τόμος τιμάται δραχ. 3,50.

Πέτρου Κραπότκιν Έκκλησις είς τούς νέους. Κατά μετάφρασιν Πλάτωνος Ε. Δρακούλη. Έν Άθήναις, έκ τού τυπογραφείου τής «Ένώσεως». 1886. 16ον, σελ. 56. Τιμάται λεπτών 50.

Διονύσιος Γρυπάρης ύπό Σ. Δε-Βιάζη. Έν Ζακύνθω, τύποις Σ. Καψοκεφάλου. 1886. 16ον, σελ. 32.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 12 Σεπτεμβρίου.

Ή βασιλική θαλαμηγός «Άμφιτρίτη» έκ Νεαπόλεως διετάχθη νά καταπλεύση είς Βιλαφράγκαν παρά τήν Νίκαιαν. Έκεί θά κατέλθη έκ Παρισίων ή βασιλική οίκογένεια, ίνα έπιβιβασθή τής θαλαμηγού. Ή «Άμφιτρίτη» καταπλέουσα είς Ελλάδα είς ούδεμίαν θά ύποβληθή κάθαρσιν, τών έκ Γαλλίας προελεύσεων γινομένων δεκτών είς τούς λιμένας τού Βασιλείου έλευθέρως.

— Είς τά παθόντα έκ τού σεισμού μέρη κατέπλευσαν έκ Τεργέστης δύο είσέτι άτμόπλοια μετά ξυλείας. Διά τής κομισθείσης καί άναμενομένης ξυλείας έλπίζεται, δτι θά θεραπευθώσιν αί άνάγκαι πάντων τών κατοίκων. Έν ταίς καταστραφείσαις ύπό τού σεισμού πόλεσι καί κώμαις έργάζονται νύν 1000 έργάται, πανταχού δέ μετά δραστηριότητος διεξάγεται ή έργασία τής άνεγέρσεως τών παραπηγμάτων. Πολλαί οίκογένειαι ήδη στεγάζονται ύπό παραπήγματα.

— Δέν θά έπιτραπή ή άνοικοδόμησις οίκιών έν Φιλιατροίς πρίν ή καταρτισθή σχέδιον νέας ρυμοτομίας τής πόλεως. Ό νομομηχανικός Μεσσηνίας ένετάλη ήδη νά καταρτίση τό σχέδιον τούτο.

— Άπό τής 1ης Ίανουαρίου παρόντος έτους μέχρι σήμερον άπεβίωσαν έν Άθήναις 1718 άτομα, έξ ών 192 άπεβίωσαν τόν μήνα Ίανουάριον, 181 τόν Φεβρουάριον, 189 τόν Μάρτιον, 166 τόν Άπρίλιον, 179 τόν Μάϊον, 168 τόν Ίούνιον, 319 τόν Ίούλιον, 178 τόν Αύγουστον καί μέχρι σήμερον άπό 1ης Σεπτεμβρίου 143.

— *Είς Φάληρον κατέπλευσε τήν παρελθούσαν Τετάρτην* ή μοίρα τού άγγλικού στόλου, ήν διοικεί ό δούξ τού Έδιμβούργου καί ής έπιβαίνει καί ό πρωτότοκος υίός τού πρίγκιπος τής Ούαλλίας, πρίγκιψ Άλβέρτος. Άμφότεροι οί πρίγκιπες έπιβαίνουσι τής *Άλεξάνδρας*, έφ' ής κυματίζει ή σημαία τού ναυάρχου δουκός.

Ό ύπό τόν τόν δούκα άγγλικός στόλος σύγκειται έκ τών άτμοδρομόνων *Άλεξάνδρας, Τρομερού, Πολυφήμου, Κεραυνοβόλου, Άφόβου, Άγαμέμνονος* καί *Ίριδος* καί τών θωρηκτών *Ύπερηφάνου καί Δουπρέϊζ*.

— Διετάχθησαν οί διοικηταί τών συνταγμάτων τού πεζικού νά άποστείλωσιν ένταύθα άνά ένα λοχαγόν, οί δέ διοικηταί τών εύζωνικών ταγμάτων άνά ένα λοχαγόν ή ύπολοχαγόν, δπως άσκηθώσιν, ύπό τήν έποπτείαν τού ταγματάρχου τού πεζικού κ. Δούβαλη καί τού έκ τής γαλλικής άποστολής λοχαγού κ. Σεβαλιέ είς γυμνάσια βολής. Οί άξιωματικοί ούτοι έπανερχόμενοι είς τά σώματα αύτών θά διδάξωσι τά γυμνάσια ταύτα είς τούς άνδρας αύτών, δπως κατά τόν Φεβρουάριον τελεσθώσι τά άποφασισθέντα μεγάλα γυμνάσια βολής.

— Ύπεγράφη ή διαταγή τής είσαγωγής είς τήν σχολήν τών ύπαξιωματικών τών έπιτυχόντων κατά τάς έξετάσεις ύποψηφίων. Καθά είχε συστήσει ή έξεταστική έπιτροπή, έκ τών έπιτυχόντων είσάγεται άριθμός μείζων τού ύπό τού νόμου ώριζομένου, ήτοι 17 έκ τού πεζικού, 4 έκ τού ίππικού καί 10 διά τόν οίκονομικόν κλάδον.

— Αί έργασίαι τής κατασκευής τού τμήματος Καμαρίου Δερβενακίου, τού σιδηροδρόμου Πελοποννήσου, προχωρούν δραστηρίως. Ή τοποθέτησις τών τροχιών έφθασεν άπό Καμαρίου μέχρι τού χωρίου Λουτρού. Τό τμήμα τούτο έσται έτοιμον πρό τού τέλους τού Δεκεμβρίου. Έν τώ είρημένω τμήματι περιλαμβάνεται καί σιδηρά μεγάλη γέφυρα, δι' ήν ύπολογίζεται δτι θά δαπανηθώσι πλέον τών 80,000 δραχμών.

— Κατ' έπισήμους πληροφορίας ό μέχρι τής 10 Σεπτεμβρίου έ. έ. έξαχθείς έξ δλου τού κράτους σταφιδόκαρπος τής έφετεινής συγκομιδής άνέρχεται είς 87,720,428 ένετικάς λίτρας.

— Κατά τήν δημοσιευθείσαν κατάστασιν τού παρελθόντος μηνός Αύγούστου ή δλη κίνησις τών κεφαλαίων τής έθνικής τραπέζης άνήλθεν είς δραχ. 272,098,597,48. Τό έν τοίς ταμείοις ύπάρχον μεταλλικόν άνήρχετο είς δρ. 4,776,380.86, *τά δέ είς κυκλοφορίαν τραπεζικά γραμμάτια είς δραχμάς* 99,031,350,41 έκτός δρ. 6,093,340 είς δίδραχμα καί μονόδραχμα. Τά κατά τήν 31 Αύγούστου όφειλόμενα τή τραπέζη ύπό τής κυβερνήσεως έκ διαφόρων δανείων άνήρχοντο είς δραχ. 102,138,983.79. Αί έπί τόκω καταθέσεις συνεποσούντο είς δρ. 97,972,289.88 αί δέ άνευ τόκου καί άποδοτέαι τή αίτήσει είς δρ. 17,983,659.33.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ύπό **Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Συνδρομηταί είς όλόκληρον τό σύγγραμμα έγγράφονται είς τό Βιβλιοπωλείον τής «Έστίας».

Τιμή αύτού έν Άθήναις δραχμαί 35.—Έν ταίς έπαρχίαις δραχ. 40.—Έν τή άλλοδαπή φρ. χρυσά 40.

Έξεδόθη ήδη τό 20όν φυλλάδιον τού συγγράμματος. Ή έκδοσις καί τών έπομένων φυλλαδίων θέλει έξακολουθήσει τακτικώς.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

άπό τών άρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τής βασιλείας τού Όθωνος

ύπό ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

Έξεδόθη τό δέκατον *έβδομον φυλλάδιον, περιέχον* τάς έπομένας είκόνας έν τώ κειμένω. Έλληνικά νομίσματα (Είκών διπλή μετά προσηρτημένου έπεξηγηματικού κειμένου, έκτετυπωμένου ίδία έπί λεπτού χάρτου.)—Άρχαία πύλη έν Οίνιάδαις.—Έρείπια τής άκροπόλεως τού Όρχομενού.—Άθηναίαι έν τώ γυναικωνίτη.—Άσπασία.—Ήρόδοτος—Εύριπίδης. — Φειδίας.—Σοφοκλής.

Έκαστον φυλλάδιον τιμάται δραχμής. Οί έγγραφόμενοι συνδρομηταί δέον νά προκαταβάλωσι τό άντίτιμον τών πρώτων *είκοσι* φυλλαδίων, ήτοι δραχ. 20.

Οί έκ τών συνδρομητών προκαταβαλόντες τό άντίτιμον τών ήδη έκδοθέντων φυλλαδίων, άτινα άπεστάλησαν αύτοίς, παρακαλούνται νά άποστείλωσι νύν πρός τό βιβλιοπωλείον τής «Έστίας» τό άντίτιμον τών έπομένων 5 φυλλαδίων, φρ. 5, ίνα έξακολουθήση έγκαίρως ή πρός αύτούς άποστολή τών φυλλαδίων.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Λ. Δ. Σ. Βάρναν. Τά ζητηθέντα βιβλία άπεστάλησαν *ύμίν διά τού αύστριακού έντός κιβωτίου. Ταχυδρομικώς δ'* άπηντήσαμεν είς έπιστολήν σας.—Κυρίους Άδελφ. Κ. Μασσαλίαν. Έλήφθησαν. Σάς εύχαριστούμεν θερμώς διά τήν εύμενή φροντίδα.—κ. Δ. Σ. Άλεξάνδρειαν. Τά ζητηθέντα καί άπάντησίν μας έχετε ταχυδρομικώς.—*Παρεπιδήμω.* Τά μόνα άτινα γνωρίζομεν είνε τά «Κυθνιακά» ύπό Άντ. Βαλληνδα, άξιόλογος μονογραφία έν Σύρω έκδοθείσα, καί τό «Περί τής νήσου Σικίνου» ένταύθα έκδοθέν ύπό Ζαφειρίου Γαβαλά, φοιτητού τής φιλολογίας. Τό δεύτερον τούτο είνε πραγματεία ύπό άρχαιολογικήν, ίστορικήν καί στατιστικήν έποψιν τής είρημένης νήσου. Πραγματεία τις νομίζομεν έδημοσιεύθη καί περί Άνδρου, άλλά δέν περιήλθεν ύπό τάς όψεις ήμών.—*Φιλοβίβλω.* Κυρία αίτία είνε ή μικρά αύτών κατανάλωσις. Έν ταίς άλλαις χώραις, ώς άναφέρετε, τά τοιαύτα βιβλία πωλούνται είς μυριάδας άντιτύπων. Οί Άγγλοι ίδίως έχουσι τά εύωνότατα τών βιβλίων. Τό έν Leeds βιβλιοπωλείον Γουδάλ καί Σας έξέδωκεν ούχί πρό πολλού χρόνου τό μυθιστόρημα τού Δίκενς «τόν σύλλογον τών Πικουίκων,», δπερ εί καί άποτελούμενον έκ 200 σελίδων διστήλων διά λεπτών τυπογραφικών χαρακτήρων τετυπωμένων έτιμάτο μόνον μιάς πέννας (10 λεπτών). Έτερος δέ βιβλιοπώλης, ό έν Δραντγαίτ Τζών Χαϋγούδ έξέδωκε τόν *Όλιβερ Τουίστ* τού αύτού μυθιστοριογράφου, τιμώμενον έπίσης δέκα λεπτών. Άλλ' έν όλίγαις ήμέραις έπωλήθησαν 200,000 άντίτυπα τού βιβλίου.—κ. Ι. Χ. Μ. Λευκάδα. Συνεμορφώθημεν τή έπιστολή σας. — κ. Η. Π. Η. Ταγανρόγ. Ένεγράψαμεν τόν κ. Μ. Μ., άπεστείλαμεν δέ καί πρός τόν αύτόθι κ. Κ. Κ. τά ζητηθέντα. Εύχαριστούμεν ύμίν διά τήν εύμενή φροντίδα. Άπηντήσαμεν καί ίδιαιτέρως.—κ. Α. Α. Τ. Ύδραν. Συνεπεία τής δευτέρας ύμών έπιστολής έπεστράφη τό σταλέν γραμματόσημον.—κ. Ι. Π. Τά δάση τής Ελλάδος, μή συμπεριλαμβανομένων τών έν ταίς προσαρτηθείσαις έπαρχίαις τής Θεσσαλίας καί Ήπείρου έχουσιν έν συνόλω έκτασιν 5,500,000 στρεμμάτων. Δυστυχώς ό έθνικός ούτος πλούτος όσημέραι έλαττούται έκ τής κακουργίας τών έμπρηστών.—κ. Σ. Σ. Κ. Αίτωλικόν. Έλήφθησαν. Θέλομεν φροντίσει περί τής άναφερομένης ύποθέσεως.—κ. Μ. Δ. Σ. Κωνσταντινούπολιν. Οί ζητηθέντες τόμοι άπεστάλησαν. Είς έπιστολήν σας άπηντήσαμεν ίδιαιτέρως. — κ. Α. Σ. Σμύρνην. Άκατάλληλον άτυχώς διά τήν «Έστίαν.» — κκ. Γ. Κ. καί Α. Μ. Όδησσόν. Έλήφθησαν. Πλείστας εύχαριστίας διά τήν φιλικήν φροντίδα. Είς έπιστολήν σας άπηντήσαμεν ίδιαιτέρως.— Κυρίαν Κ. Γ. Ν. Ναύπλιον καί κκ. Ν. Α. Κέρκυραν, Η. Κ. Πρίγκηπον, καί Π. Γ. Κ. Τρίπολιν. Τά ζητηθέντα άπεστάλησαν. — *Φίλω Συνδρομητή.* Καί σήμερον έτι είς πολλά τής Ελλάδος μέρη γίνε-

ται αὐτοῦ χρῆσις. Εἰς παρελθόντας χρόνους οἱ Κομποτιανέται συνέλεγον τὸ φειδόχορτον ἐπὶ τοῦ Πηλίου ὄρους, ὡς συνέβαινε καὶ τὸ πάλαι κατὰ τὴν περίεργον περιγραφὴν τοῦ γεωγράφου Δικαιάρχου. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὸ φειδόχορτον ἔφερε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Κενταύρου Χείρωνος, ὁ δὲ Διοσκορίδης ἀποκαλεῖ αὐτὸ «πάνακες χειρώνιον». — κ. Ν. Σ. Ν. Κάρυστον. Τὰ ζητηθέντα πάντα ἀπεστείλαμεν. Ἀντίτιμον αὐτῶν μετὰ ταχυδρ. δραχ. 9,70. *Εἰς τὴν διάθεσιν ὑμῶν τὸ μικρὸν ὑπόλοιπον.*—κ. Θ. Δ. Σμύρνην. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—*Ταχυδρομεῖον Συνδρομητῶν.* Ἀφ' οὗ αἱ κυρίαι ἠσημέραι ἐγείρουσιν ἀξιώσεις ἐπὶ ἐπαγγελμάτων, ἄτινα μέχρι τοῦδε ὑπελαμβάνοντο ἀποκλειστικὸς κλῆρος τῶν ἀνδρῶν, τί τὸ παράδοξον μετὰ τὰς ἰατρούς καὶ τὰς δικηγόρους ἂν ζητήσωσιν ἄλλαι καὶ ἀξιωματικῶν ἐπωλίδας; Τὸ φιλοπόλεμον μένος τῶν Ἀμαζόνων δὲν ἀπεβλίθη ἐν τῷ γυναικείῳ φύλῳ· τό γε νῦν ἔχον μόνον ἐν τῇ ἀγρίᾳ χώρᾳ τῶν Δαχομαίων ὑπάρχει στρατὸς ἐκ γυναικῶν· ἀλλ' οὐδαμῶς δύσκολον νὰ ἀναφανῶσιν Ἀμαζόνες καὶ ἐν ἄλλοις ἔθνεσι. Πρὸ τινος χρόνου ἡ βασίλισσα τῆς Ἰνδικῆς Βαρόδας προσέφερεν εἰς τὸν ἀντιβασιλέα τῶν Ἰνδιῶν νὰ πέμψῃ αὐτῷ ἐπικουρίαν γυναικείου στρατοῦ ἐν τῷ πρὸς τοὺς Ἀφγανοὺς πολέμῳ. «Εἶναι γνωστὸν τῇ ὑμετέρᾳ ἐξοχότητι, ἔγραφεν αὐτῇ τῷ ἀντιβασιλεῖ, ὅτι πάσαι εἶναι φιλοπόλεμοι καὶ ἱππάσιμαι αἱ γυναῖκες τῆς Μαχράττης· ἀποδεχόμενοι δὲ τὴν πρότασίν μου θὰ παράσχητε ὑπόδειγμα μιμήσεως εἰς τὰς γυναῖκας τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ἀγγλίας, ὅπερ θὰ ἀποδείξῃ ὅτι αἱ γυναῖκές εἶσιν ἱκαναὶ νὰ φέρωσιν ὅπλα καὶ νὰ συμπολεμῶσι μετὰ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς αὐτοκρατορίας».

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μέγα μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1:200,000.

Τιμᾶται δραχ. 5. — Μετὰ ταχυδρ. τελῶν 5,60.
Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς *Ἑστίας*.

SMYRNE

ET L'ASIE MINEURE

AU POINT DE VUE ÉCONOMIQUE ET COMMERCIAL

par Démétrius Georgiadès (de Smyrne)

Ouvrage accompagné d' une carte de l' Asie Mineure et d' un plan de la ville de Smyrne.

Εἰς 8ον, ἐκ σελίδων 264.

Πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δραχ. 5 Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 5,80.

Α. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Λυρικὰ Ποιήματα. Ἔκδοσις Β'.	Δραχ. 2.—
— *Χαρακτῆρες.*	δραχ. 2,20.
— *Ἀγορά.* Κωμῳδία εἰς πράξεις 5.	δραχ. 2,20.
— *Ὀρφεύς, Πυγμαλίων.*	δραχ. 1,25.
— *Ἄσμα Ἀσμάτων.*	» 1.—
— *Συζύγου Ἐκλογή.* Κωμῳδία.	Λεπτ. 50

ΧΡΗΜΑΤΙΣΗΡΙΟΝ

28 Σεπτεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	*Τρέχουσα Τιμή*
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	360.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	365.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	454.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	357.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	284.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	274.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	176.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	241.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. καλ.	94.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Δαχείου φρ.	473.—

Πιστωτικὰ Καταστήματα

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4015.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	58.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	57.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειρωθεσσαλίας. »	173.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	92.50
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. . »	273.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . »	

Συναλλάγματα

ΔΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως. . . .	32.20
» Ἰμην.	31.85
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως	127.—
» Τραπεζικὸν Ἰμην	125.50

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον.	25.25
Λίρα ὀθωμανικὴ.	28.50

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ὑπὸ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ

Πλήρης σειρὰ αὐτοῦ ἐκ 2 τόμων ἀποτελουμένη μετὰ μεγάλων εἰκόνων ἐπὶ λαμπροῦ χάρτου ἐκτετυπωμένων. Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» εἰς τὸ *ἥμισυ μόνον τῆς ἀρχικῆς τιμῆς, ἤτοι ἀντὶ δραχμῶν 8,50 οἱ δύο τόμοι*, μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἀντὶ δραχ. 10.—Μόνον ὁ δεύτερος τόμος πωλεῖται ἀντὶ δραχ. 2,50, μετὰ ταχυδρ. τελῶν ἀντὶ δρ. 3.

M. MINGHETTI

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

ΚΑΙ Η ΤΟΥΤΩΝ

ΕΠΕΜΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ ὑπὸ Γ. ΜΙΚΩΝΙΟΥ,

διδάκτορος τῆς νομικῆς.

Ἀντὶ τῆς ἀρχικῆς τιμῆς δραχ. 8 μόνον δρ. 4.

Μετὰ ταχυδρ. Δρ. 4,50.

Πωλεῖται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας»

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΙ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.—Ταχυδρομ. *ἀπασταλλόμενα* δρ. 5,50.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—577

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Αριθ. 510.—5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ—1886. Λεπτα 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 562

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ Διήγημα ὑπὸ Ἀγγέλου Βλάχου.

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΥΠΟΓΕΙΟΙ. Σημασία αὐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ.

Η ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΑ.

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΣΦΡΑΓΙΔΟΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΓΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΩΝ ΟΦΕΩΝ.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΠΕΡΙ ΑΙΜΑΤΟΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Κατ' αὐτὰς συνῆλθεν, ὡς γνωστόν, ἐν Βιέννῃ τὸ ἕβδομον διεθνὲς συνέδριον τῶν ἀνατολιστῶν. Ἡ πρώτη αὐτοῦ προκαταρκτικὴ συνεδρίασις ἔγεινε τῷ 14)26 Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν κατετέθησαν πλῆθος δωρεῶν βιβλίων, ἐν οἷς τὴν ἐπιφανεστάτην θέσιν κατεῖχεν ὁ πρῶτος τόμος τῶν δημοσιευθέντων χειρογράφων τοῦ ἀρχιδουκὸς Ῥαινέρου. Μετὰ ταῦτα δὲ διῃρέθη τὸ συνέδριον εἰς πέντε τμήματα, α') τὸ σημιτικὸν μετὰ δύο ὑποδιαιρέσεων, β') τὸ ἀριανὸν γ') τὸ ἀφρικανικὸν δ') τὸ ἀσιατικὸν ε') τὸ μαλαϊκὸν καὶ πολυνησιακόν. Ἐν τῷ συδρίῳ τούτῳ τὴν Ἑλλάδα ἀντιπροσωπεύει, ὡς γνωστόν, ὁ ἐν Κερκύρᾳ γυμνασιακὸς καθηγητὴς κ. Σπυρίδων Παπαγεωργίου, ἄλλως εἰδικὸς περὶ τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν, ὅστις θέλει ἀναγνώσει διατριβὴν περὶ τῶν ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ Κουτζοβλάχων.

— Ἔν τινι τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἐκδιδομένου ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ φύλλου *Ἀθηναίου*, τῷ τῆς 11 Σεπτεμβρίου ἔ.ν. ἐδημοσιεύθη βιβλιοκρισία περὶ τῆς συγγραφῆς τοῦ κ. Schlumberger περὶ βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων, γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Σ. Π. Λάμπρου.

— Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 3074 φύλλῳ τοῦ ἀγγλικοῦ *Ἀθηναίου* ἐδημοσιεύθη λίαν εὐμενὴς κρίσις περὶ τῆς συγγραφῆς τοῦ κ. Α. Πασπάτη *τὰ βυζαντινὰ ἀνάκτορα*. Ὁ βιβλιογράφος τελευτᾷ εὐχόμενος ὅπως τὸ ἔργον μεταφρασθῇ εἰς τὴν ἀγγλικήν. Ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ ἐπιφανεστάτου λόγος περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ παρ' ἡμῖν διδάκτορος τῆς ἰατρικῆς κ. Κλωνὸς Στεφάνου τοῦ δημοσιευθέντος γαλλιστὶ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *La grèce au point de vue naturel* κτλ.

— Εἶνε γνωστὸν μεθ' ὁπόσου ζήλου οἱ λόγιοι Ἄγγλοι καὶ μάλιστα οἱ τὰ πρῶτα φέροντες ἐν τῇ ἀριστοκρατίᾳ ἀσχολοῦνται περὶ τὴν μετάφρασιν καὶ τὴν ἑρμηνείαν τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν. Ἤδη δύο πρώην πρωθυπουργοί, ὁ μακαρίτης Δέρβυ καὶ ὁ Γλάδστων μετέφρασαν ἢ ἡρμήνευσαν τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν· πρὸς τούτοις καὶ ἄλλοι λόρδοι καὶ πρώην ὑπουργοί, ἵνα παραλίπωμεν τοὺς πολλοὺς ἄλλους ἐξ ἐπαγγέλματος λογίους καὶ καθηγητάς, ἐφιλοτιμήθησαν νὰ καλλιτεχνήσωσιν εὐδοκίμους τῶν ὁμηρικῶν ποιημάτων μεταφράσεις. Νῦν πρόκειται νὰ ἐκδοθῇ ἡ μετάφρασις τῶν πρώτων δώδεκα ῥαψῳδιῶν τῆς Ὀδυσσείας φιλοπονηθεῖσα ὑπὸ τοῦ πεπαιδευμένου πόμητος Κάναρβων, ὅστις ἐχρημάτισεν ἄλλοτε ὑπουργός. Προσεχῶς ἐκδίδοται ἐν δυσὶ τόμοις καὶ ἕτερον ἀξιόλογον πόνημα «ἡ βόρειος Ἑλλάς, περιοδεῖαι καὶ ἔρευναι ἐν Ἀλβανίᾳ, Θεσσαλίᾳ, Μακεδονίᾳ, καὶ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Θρᾳκικοῦ πελάγους» ὑπὸ I. S. Stuart-Glennie.

— Ἐν ἔτει 1884 γενομένων ἀνασκαφῶν ἐν Καρχηδόνι ὑπὸ Γάλλων ἀρχαιολόγων ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ κ. Ῥέϊναχ εὑρέθη σὺν τοῖς ἄλλοις κορμὸς μαρμαρίνου ἀγάλματος τἄλλα ἀξιόλογος, ἀλλὰ μὴ ἔχων πολλὴν σημασίαν διὰ τὸ ἐλλιπές. Κατετέθη δὲ εἰς τὸ Λοῦβρον. Ἀλλὰ μετά τινας μῆνας ἔν τινι ἀρχαιοπωλείῳ τοῦ Λονδίνου ἠγοράσθησαν διὰ τὸ βρεττανικὸν μουσεῖον ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ δεξιὸς πούς ἀγάλματος ἐπ' ἴσης μαρμαρίνου, ὅπερ ἐλέγετο προερχόμενον ἐκ Καρχηδόνος. Τὰ μέλη ταῦτα ἀνεγνωρίσθησαν ὡς ἀνήκοντα εἰς τὸν ἐν Παρισίοις κορμόν, ὅστις οὕτω συνεπληρώθη ὡς ἀξιόλογον ἄγαλμα τοῦ ἑτέρου τῶν Διοσκούρων, ἐκτεθὲν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Λούβρου, εἰς ὃ παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ βρεττανικοῦ μουσείου τὸ δικαίωμα τῆς ἀγορᾶς τῶν ἐν Λονδίνῳ πωλουμένων μελῶν.

— Ἡ ἐν Πετρουπόλει ἀρχαιολογικὴ ἑταιρεία προτίθεται νὰ ἱδρύσῃ μουσεῖον χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων, εἰς ὃ θὰ εἰσκομισθῶσιν ἅπαντα τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς μοναστηρίοις τῆς ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας εὑρισκόμενα τοιαῦτα ἀντικείμενα. Ἀλλὰ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σχεδίου τούτου ἀναμένεται ἡ ἔγκρισις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς.

— Ἡ θέσις τῆς ἀρχαίας ἐν τῇ νοτίᾳ Ῥωσίᾳ ἑλληνικῆς ἀποικίας Ὀλβίας, κειμένης ἐν τῷ σημερινῷ διαμερίσματι τῆς Χερσῶνος ἠρευνήθη κατ' αὐτὰς ὑπὸ τοῦ ἐν Ῥωσίᾳ ῥωμούνου ἀρχαιολόγου κ. Σουρουτσάν, ὅστις ἀνεῦρε τεκμήρια ἅτινα πιθανῶς θέλουσι καταστήσει αὐτῷ δυνατὴν τὴν σχεδιογράφησιν τοῦ περιβόλου τῶν ἀρχαίων τειχῶν καὶ τὸν ὁρισμὸν τῆς θέσεως τοῦ ἀρχαίου νεκροταφείου, τῆς ἀγορᾶς καὶ ἄλλων μερῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως. Ἐπ' ἴσης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρχαιολόγου ἐγένοντο ἀνασκαφαὶ τῶν *κουργάνι* ἤτοι παναρχαίων τύμβων τῆς χώρας.

— Ἐν Βιέννῃ ἐτελέσθη μεγαλοπρεπέστατα ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἀνδριάντος τοῦ διασήμου ἐρευνητοῦ τῶν πόλων Tegettoff.

— Ἡ τελευταῖον ἐν Βερολίνῳ λαβοῦσα χώραν σύνοδος τῶν φυσιοδιφῶν ἠρίθμει 2,224 μέλη καὶ 1,931 ἕτερα ἄτομα ἁπλῶς λαβόντα μέρος, ἕνεκα τοῦ διαφέροντος αὐτῶν εἰς τὰς προόδους τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ἐκ τοῦ ὅλου ἀθροίσματος τῶν 4,155 λαβόντων μέρος εἰς τὴν σύνοδον μελῶν τὰ 1,496 ἦσαν γυναῖκες. Χάριν περιεργίας ἀναγράφομεν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκ διαφόρων πόλεων καὶ κρατῶν προσελθόντων ἑταίρων. Ἐκ Βερολίνου ἦσαν 1,444, μὴ γερμανοὶ δὲ 429. Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων 6 προσῆλθον ἐξ Ἀφρικῆς (2 ἐκ τοῦ Ἀκρωτηρ. τῆς Καλῆς Ἐλπίδος καὶ 4 ἐξ Αἰγύπτου), 4 ἐξ Αὐστραλίας, 18 ἐξ Ἀσίας (16 μόνον ἐξ Ἰαπωνίας) 42 ἐκ τῆς βορείου καὶ 12 ἐκ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἐκ τῶν διαφόρων κρατῶν τῆς Εὐρώπης προσῆλθον 347 φυσιοδίφαι. Τούτων οἱ μὲν 146 ἦσαν ἐξ Αὐστρίας, οἱ 41 ἐξ Ἐλβετίας, οἱ 29 ἐκ τῶν Σκανδιναυικῶν χωρῶν, οἱ 55 ἐκ Ῥωσσίας, οἱ 27 ἐκ Βελγίου καὶ Ὀλλανδίας, οἱ 8 ἐκ Γαλλίας, οἱ 17 ἐξ Ἀγγλίας, οἱ 15 ἐξ Ἰταλίας, οἱ 4 ἐξ Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας, καὶ οἱ 4 ἐκ Τουρκίας, Ἑλλάδος, Σερβίας καὶ Ρουμανίας.

— Κατ' ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἰταλίᾳ ηὐξήθησαν οἱ μισθοὶ τῶν δημοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκαλισσῶν τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων.

— Ὁ αὐλάρχης τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βουλγαρίας Ἀλεξάνδρου θέλει ἐκδόσει προσεχῶς ἱστορίαν τῆς ἑπταετοῦς βασιλείας τοῦ ἐξωσθέντος ἡγεμόνος.

— Ἐν Πομπηΐᾳ ἐγένοντο κατ' αὐτὰς σπουδαῖαι ἀνακαλύψεις. Πλησίον τῆς ἀνατολικῆς θύρας ἤτις ἄγει εἰς Νοκέραν ἀνεκαλύφθη ὁδὸς πλήρης τάφων σπουδαιοτάτης σημασίας. Δυστυχῶς ἡ ὁδὸς αὕτη κατὰ τὸ παρὸν καλύπτεται ὑπὸ ὑδάτων βροχῆς, διὸ ἡ ἔρευνα τῶν τάφων τούτων θέλει βραδύνει ἐπὶ μικρόν, μέχρις οὗ ξηρανθῶσι τὰ ὕδατα.

— Ὁ Γάλλος μυθιστοριγράφος Ἀλφόνσος Δωδὲ συγγράφει ἐκτενὲς μυθιστόρημα θέμα ἔχον τὰ ἀκαδημαϊκὰ τῆς Γαλλίας ἤθη. Τοῦ Αἰμιλίου Ζολᾶ τὸ προσεχὲς ἔργον ἔσται βαθεῖα μελέτη τῶν χωρικῶν. Ὁ διάσημος ποιητὴς Σουλῆ Προυδὸμ ἐπεξεργάζεται ποίημα φιλοσοφικὸν ἐκ τετρακισχιλίων στίχων, ὁ δὲ Λεκὸντ Δελίλ, ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων καὶ οὗτος ποιητῶν, λυρικὸν ποίημα ἀρχαίας ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, τὴν *Ἀπολλωνιάδα*.

— Τῇ 23 τοῦ προσεχοῦς Νοεμβρίου θέλει ἑορτασθῆ ἐν Βερολίνῳ ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ αὐτόθι βασιλικοῦ δραματικοῦ θεάτρου (Schauspielhaus). Ἐπὶ τούτῳ δὲ παρασκευάζεται ὑπὸ τοῦ Schäfer ἱστορικὸν ὑπόμνημα περὶ τοῦ θεάτρου τούτου κατὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα 1786—1886.

— Ἡ παγκόσμιος γλῶσσα volapük, περὶ ἧς πολὺς ἐπ' ἐσχάτων ἐγένετο λόγος, ἀποτελεῖ τὸ θέμα μονοπράκτου ὀρχηστικοῦ θεάματος (ballet divertissement) προσηρμοσμένου εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ Λουδοβίκου Ganse, ὅπερ παρεστάθη μετ' ἐπιτυχίας ἐπ' ἐσχάτων ἐν Παρισίοις.

— Ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ βάσου ποιητοῦ Πούσκιν, ἥτις συμπίπτει τῇ 10 Φεβρουαρίου τοῦ προσεχοῦς ἔτους, θέλει διενεργηθῆ ἐν Ῥωσίᾳ δημοσία ἐγγραφὴ συνδρομῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς διατηρήσεως τῶν διαφόρων οἴκων ἐν οἷς κατῴκησεν ὁ ποιητὴς καὶ τῆς δημοσιεύσεως νέας ἐκδόσεως τῶν ἔργων αὐτοῦ, δημοσιευθησομένης ἐν Μόσχᾳ.

Ἡ Σικαία Ἀκαδημία πρόκειται νὰ παραδοθῇ ὅσον οὔπω ὑπὸ τῶν κληρονόμων τοῦ ἀειμνήστου Σίνα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν. Ἰδιαπανήθησαν δὲ κατὰ τὰς ἐπισήμους πληροφορίας ὑπὲρ αὐτῆς ἀνελλιποῦς ἤδη καὶ διὰ τῶν ἀναγκαίων σκευῶν καὶ ἐπίπλων καταρτισμένης δραχμαὶ 2,943,420.

— Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τῶν συγκλητικῶν διὰ τὴν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1886—1887. Τὴν σύγκλητον ἀποτελοῦσιν ὁ πρύτανις τοῦ πανεπιστημίου κ. Γ. Καραμήτσας, ὁ ἀντιπρύτανις κ. Κ. Δηληγιάννης, οἱ κοσμήτορες τῶν τεσσάρων σχολῶν κκ. Κ. Ν. Κωστῆς τῆς νομικῆς, Χρ. Παπαδόπουλος τῆς φιλοσοφικῆς, Δ. Κόνσολας τῆς ἰατρικῆς καὶ Ζήκος Ῥώσης τῆς θεολογικῆς, οἱ ἐκ τῶν συγκλητικῶν παῦλήξαντος ἔτους κκ. Θ. Ἀρεταῖος καὶ Μ. Βενιζέλος καὶ οἱ προχθὲς ἐκλεγέντες κκ. Ι. Πανταζίδης καὶ Στ. Σκρέτ.

— Ἀνεβλήθη ἡ Ὀλυμπιακὴ ἔκθεσις, ἥτις κατὰ τὸ ἐλευσόμενον ἔτος πρόκειται νὰ τελεσθῇ, εἰς τὸ ἔτος 1888. Οὕτως ἔσται δυνατὸν τὰ ἐκτεθησόμενα ἀνταῦθα ἐκθέματα νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς τὴν ἐν Παρισίοις παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ 1889, τὴν τελουμένην πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἑκατοστῆς ἐπετείου τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

— Ὁ ἐν Ῥώμῃ διευθυντὴς κ. Rapo, διὰ τοῦ ἐκεῖ ἡμετέρου πρεσβευτοῦ, προσέφερεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην χειρόγραφον ποίημα ἐπικὸν εἰς δύο τόμους ἐπιγραφόμενον «Ὁ Μόρκος Βότζαρης» τοῦ ἑταλοῦ ποιητοῦ Pietro Carmardella. Τὸ ποίημα τοῦτο περιῆλθεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας, ἀπεστάλη προχθὲς ὑπὸ τούτου εἰς τὸν κ. Ἐφορον τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.

— Ὁ λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ κ. Κωνσταντινίδης ὑπηκοιστὴς τοῦ στρατηγοῦ Βοσσὲρ κατὰ τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ περιοδείαν του, ἐχάραξε τὸν ὁδοιπορικὸν τῆς Θεσσαλίας χάρτην, ὅστις νῦν ἐκτυπούμενος διὰ τοῦ πολυγράφου θὰ διανεμηθῇ εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῶν διαφόρων σωμάτων.

— Ἡ Ῥιζάρειος Σχολὴ ἀπεφάσισε νὰ διατρέφῃ καὶ ἐκπαιδεύῃ ὡραῖαν τριῖς νέους ἐξ Ἀλβανίας.

— Τὸ ἐν Δρυοτατσανίφι εἰς τιμὴν τῶν ἐκεῖ πεσόντων ἑρυλαχιτῶν ἱδρυθὲν μνημεῖον, ὅπερ ἀνηγέρθη διὰ κοινοῦ ἀράτου τῶν ἐν Ῥουμανίᾳ διαμενόντων ὁμογενῶν, θὰ ἐγκαινισθῇ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐκεῖθεν διερχομένης σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

— Καθ' ἃ γράφουσιν ἐκ Μυτιλήνης, τὴν νῆσον διέτρεξεν ἐσχάτως ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον ὁ ἐπίσημος γεωγράφος καὶ χαρτογράφος κ. Ἑρρῖκος Κεῖπερτ χάριν γεωγραφικῶν μελετῶν. Τὸν κ. Κεῖπερτ ἐπεριποιήθησαν οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων μεθ' ἐξαιρετικῆς φιλοξενίας, ἀναχωροῦν δὲ αὐτὸς ἔμεινε καταγοητευμένος ἐκ τῶν καλλονῶν τῆς νήσου καὶ ἐκ τῆς μεγάλης φιλοξενίας τῶν Λεσβίων.

— Ὁ κ. Ἰω. Ἀραένης ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν τῆς «Ποικίλης Στοᾶς», τοῦ γνωστοῦ εἰκονογραφημένου Ἡμερολογίου του, διὰ τὸ ἔτος 1887. Τὸ ἡμερολόγιον, ἔσται ἕτοιμον περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, θέλει δὲ περιέχει ὕλην ποικίλην, καὶ θὰ κοσμῆται δι' εἰκόνων καὶ προσωπογραφιῶν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 3 Ὀκτωβρίου.

Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Σεπτέμβριον αἱ εἰσπράξεις τοῦ τελωνείου Πειραιῶς ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 731,307. 85, τοῦ τελωναίου Σύρου εἰς δρ. 359.943.60 καὶ τοῦ τελωνείου Ἀθηνῶν εἰς δρ. 83,762. 95, ἐνῷ κατὰ τὸν ἀντίστοιχον μῆνα τοῦ παρελθόντος ἔτους τὸ μὲν τελωνεῖον Πειραιῶς εἰσέπραξε μόνον 496,287.93, τὸ δὲ τελωνεῖον Σύρου 276,751.39 καὶ τὸ τελωνεῖον Ἀθηνῶν 27,045.35, ἤτοι ἐπέρασε κατὰ τὸν Σεπτέμβριον αἱ εἰσπράξεις τοῦ τελωνείου Πειραιῶς ὑπερτέρησαν τὰς τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ δρ. 235.019 92, τοῦ τελωνείου Σύρου κατὰ δρ. 83,192.21 καὶ τοῦ τελωνείου Ἀθηνῶν κατὰ δραχ. 56,717.60. Ἐκ μόνων ἄρα τῶν τριῶν τούτων τελωνείων παρουσιάζεται ἔρεσις κατὰ τὸν 7ϐριον διαφορὰ εἰσπράξεων ἐπὶ πλέον δραχμῶν 374,929.73. Κατὰ δὲ τὴν κατάστασιν ὅλων τῶν τελωνείων τοῦ Κράτους, αἱ ἐξ αὐτῶν εἰσπράξεις κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον ἀνῆλθον εἰς δραχ. 3,155.248.23, ἐνῷ αἱ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους ἦσαν μόνον δραχμαὶ 2.285,362.37, ἤτοι αἱ τελωνειακαὶ εἰσπράξεις κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Σεπτέμβριον ὑπερτέρησαν τὰς τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ δραχ. 849,886.86.

— Ἡ Α. Π. ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης ἀπέστειλε φρ. 10,000 ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων διὰ τοῦ ἐνταῦθα καθολικοῦ ἀρχιεπισκόπου κ. Ι. Μαραγκοῦ, ὅστις προσήνεγκε καὶ ἰδίαν εἰσφορὰν 200 φράγκων ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ.

— Ἡ ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου σκηθεῖσα μεγάλη σιδηρᾶ γέφυρα, ἣν ἄρει παρέλαβον οἱ μηχανικοὶ κκ. Κελλενὲκ καὶ Μαρκόπουλος, εἶνε ἀληθῶς ἓν τῶν τεχνικωτέρων ἔργων τοῦ μέλλοντος πορθμοῦ. Τὸ ὕψος αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὅταν τὰ ὕδατα τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου συνενωθῶσιν ἐν τῇ διώρυχι, ὃ εἶνε ταυτόν, ὥστε πλοῖαν ἔχον ἐπὶ τὸν ὕψους 42 μέτρων ὀὐ δύνηται νὰ διέρχηται ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπ' αὐτήν. Ἡ γέφυρα ἐκ σιδήρου σφυρηλάτου στηρίζεται ἀσφαλῶς ἐπὶ θεμελίων ἐντισμένων, ἐπὶ πλέον δὲ ὀὐ ἀπομείνῃ ὡς ὑποστήριγμα ἱκανὸν μέρος τοῦ ἐδάφους ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ὅταν διανοιχθῇ καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν τμῆμα τῆς διώρυγος. Τὸ ὕψος τοῦ καταστρώματος εἶνε 8 μέτρων, διαιρεῖται δὲ τοῦτο εἰς δύο κατὰ μῆκος διὰ μεγαλίθων καὶ ἐκ δεξιῶν μὲν ὀὐ διέρχηται ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς γραμμῆς ἡ ἁμαξοστοιχία τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Κορίνθου, ἥτις σήμερον διέρχεται παρακελεύρως, ἐξ ἀριστερῶν δὲ ἐστρώθη ἐκ χώματος καὶ χαλικίων ἁμαξιτὴ ὁδὸς ἱκανῶς εὐρεῖα, ὃ:' ἧς θὰ διέρχωνται καὶ οἱ πεζοδρομοῦντες.

— Ὑπὸ ἀντιπροσώπου ἀγγλοαυστριακῆς ἑταιρείας παρεπιδημοῦντος ἐνταῦθα, ἐγένοντο εἰς τὴν κυβέρνησιν προτάσεις περὶ παραχωρήσεως τῆς κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Ἀκρίσσης.

— Ὁ ἐν Ἁγίῳ Λουδοβίκῳ τῆς Ἀμερικῆς ἐμπορικὸς οἶκος Baur et Regel ἀπεστάλη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ζητῶν νὰ μάθῃ τὸν καταλληλότερον τρόπον, δι' οὗ δύναται νὰ συνάψῃ ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν ἑλληνικῶν οἴνων εἰς Ἀμερικήν. Ἡ αἴτησις τοῦ ἀμερικανικοῦ οἴκου παρεπέμφθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπερ δι' ἐγκυκλίου πρὸς τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς τοῦ κράτους παραγγέλλει αὐτὰς νὰ γνωρίσωσιν εἰς τοὺς ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ των οἰνοποιοὺς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀμερικανικοῦ οἴκου γνωρίζοντες αὐτοῖς συνάμα καὶ τὴν διεύθυνσίν του.

— Ἤρξατο ἤδη ἡ συλλογὴ τοῦ βάμβακος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λεβδείας, καὶ ἂν ἐξακολουθήσῃ ἡ αὐτὴ εὐδία τοῦ καιροῦ, τὸ προϊὸν ὀέλει εἶνε ἀρίστης ποιότητας. Τὸ πασὸν τοῦτο παραχθησομένου βάμβακος, ἀφοῦ ἐκκοκισθῇ, ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀνέλθῃ εἰς 1,000,000 ὀκάδων, διότι ἡ σπορὰ ἐφέτος ἦτο μεγάλη.

— Αἱ ἀτμοπλοΐαι ἡμῶν ἑταιρεῖαι ἤρχισαν νὰ ἐπεκτείνωσι τοὺς κύκλους τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν. Μετὰ τὴν «Ἑλληνικὴν Ἀτμοπλοΐαν», προσεχῶς ἐγκαθιστῶνται γραμμαὶ συγκοινωνίας μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, καὶ ἡ «Πανελλήνιος Ἀτμοπλοϊκὴ Ἑταιρία» παρήγγειλεν εἰς τὰ ἐν Σκωτίᾳ ἐργοστάσια τοῦ Mac Millan τρία ἀτμόπλοια 12 μιλίων ταχύτητος, 1950 τόννων χωρητικότητος καὶ 1500 ἵππων δυνάμεως. Τὰ πλοῖα ταῦτα παραδοθήσονται εἰς τὴν ἑταιρίαν τὸ μὲν πρῶτον μετὰ 6 1/2 μῆνας, τὸ δὲ δεύτερον μετὰ 7 1/2 καὶ τὸ τρίτον μετὰ 8 1/2 μῆνας.

— Κατὰ τὴν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως» δημοσιευθεῖσαν ἔκθεσιν τοῦ ἐπὶ τούτῳ συνελθόντος συμβουλίου ἐκ τῶν νομικῶν συμβούλων περὶ ἀναλογισμοῦ τῶν ἐκλεκτόρων βουλευτῶν κατὰ τὸν νέον ἐκλογικὸν νόμον, ὁ ὁλικὸς πληθυσμὸς τῶν ἐκλογέων τοῦ Κράτους ἀνέρχεται εἰς 479,794, ἐξ ὧν 6,491 εἰσὶ τῶν τριῶν προνομιούχων ἐκλογικῶν περιφερειῶν, ἤτοι τῆς Ὕδρας 3408, τῶν Σπετσῶν 2298 καὶ τῶν Νέων Ψαρρῶν 783· ὥστε ὁ ὑπολειπόμενος ἀριθμὸς ἐκλογέων εἶνε 473,303. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ὁ ὁρισικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτέων βουλευτῶν, πλὴν τῶν ἀνηκόντων 4 εἰς τὰς προνομιούχους ἐπαρχίας, εἶνε ὁ ἑξῆς·

Κεφαλληνίας 7, Λακωνίας 9, Ἀργους 3, Μεσσηνίας 12, Κερκύρας 9, Ἀττικῆς 12, Ἀρκαδίας 12, Ἀχαΐας 12, Λαρίσσης 11, Εὐβοίας 7, Φθιώτιδος 9, Ἀργολίδος 9, Κυκλάδων 12, Τρικκάλων 8, Ζακύνθου 4, Ἀκαρνανίας 10.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 85.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθη ἤδη τὸ 21ον φυλλάδιον τοῦ συγγράμματος. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Λ. Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν, ἐπληρώθησαν δὲ τὰ ἀνήκοντα τῇ «Δ. τ. Π.» καὶ τῷ κ. Π. Γ. Ταχυδρομικῶς ἀπαντῶμεν εἰς ἐπιστολήν σας.—*Φιλαναγνώστῃ.* Βεβαίως, ἀλλὰ δὲν ἠθελήσαμεν. Ἡ ὕλη κατηρτίσθη τοιαύτη, ὥστε τὸ *Ἡμερολόγιον* τῆς «Ἑστίας» νὰ εἶνε ἀληθὲς ἐγκόλπιον δυνάμενον ν' ἀναγνωσθῇ ἄνευ ἐνδοιασμοῦ ὑπὸ πάντων, καὶ τῶν ἀβροτέρων μελῶν τῆς οἰκογενείας.—κ. Ι. Μ. Β. Μόκονον. Ἐκ παραβρομῆς ὅλως ἀκουσίας εἶχεν ἐπέλθει ἡ καθυστέρησις. Τὰ καθυστερήσαντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν, τακτικῶς δὲ θέλει ἐξακολουθήσει ἡ ἀποστολὴ εἰς τὸ ἑξῆς.—κ. Δ. Β. Παρισίους. Θέλομεν συμμορφωθῆ τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ. Ἀπηντήσαμεν καὶ ἰδιαιτέρως. — κ. Κ. Μ. Βαγδάτιον. Ἡ καθυστέρησις προῆλθεν ἐκ τοῦ μέτρου τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως. Ἤδη ἐπιτραπείσης τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας, ἡ ἀποστολὴ ἐπανελήφθη, συναποσταλέντων καὶ πάντων τῶν προηγουμένων φύλλων.—κ. Σ. Σ. Κ. Αἰτωλικόν. Ἡ παραγγελία ὑμῶν ἐξετελέσθη, ἐγγραφέντος τοῦ κ. Σ. Ν. Κ. εἰς τὸ σημειούμενον περιοδικόν.—*Ταπεινῷ ἀναγνώστῃ, Μάλιστα, ἐκ ταῦ ἔργου τούτου, ὅπερ ὡς ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Paul Janet διακρίνονται καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν βάσιν καὶ διὰ τὴν γλαφυρότητα περὶ τὴν ἔκφρασιν.* Τὸ σύγγραμμα ἰδίως ἐξ οὗ μετεγλωττίσαμεν τὸ κεφάλαιον ὅπερ ἀναφέρετε εἶνε ἄριστον οἰκογενειακὸν ἀνάγνωσμα, περὶ αὐτοῦ δέ, θυελλωδῶς συζητουμένης ἐν τῇ Γαλλικῇ Βουλῇ τοῦ 1880 τῆς ἀναμορφώσεως τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως τῶν θηλέων, καὶ τῶν συντηρητικῶν ῥητόρων διεσχυριζομένων ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἠθικὸν σύγγραμμα μὴ ὂν συγχρόνως καὶ θρησκευτικόν, εἷς τῶν διαπρεπῶν ῥητόρων τῆς συμπολιτεύσεως εἶπε· «Ἐνθυμοῦμαι ἓν ἔργον συγγραφὲν ὑπὸ μέλους τοῦ Ἰνστιτούτου, τοῦ κ. Paul Janet. Ὅτε ἦτο καθηγητὴς ἐν Στρασβούργῳ, ἔκαμε σειρὰν ἀναγνωσμάτων τὰ ὁποῖα συνήνωσεν ἐν ἑνὶ τόμῳ ὑπὸ τὸν τίτλον ἡ *Οἰκογένεια*. Ἐν αὐτοῖς ἄνευ ἐλαχίστης μεταφυσικῆς ἢ θρησκευτικῆς μερίμνης ἐπεθεώρησε τὰς διαφόρους σχέσεις, τὰ *διάφορα* καθήκοντα, ἅτινα ἐπιβάλλονται εἰς τὰ μέλη οἰκογενείας τινός, τὸν πατέρα, τὴν μητέρα, τοὺς συζύγους καὶ τὰ τέκνα, τὸν ἀδελφόν, τὴν ἀδελφήν. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποστέλνεται εἰς τοὺς καθολικοὺς καὶ εἰς τοὺς διαμαρτυρομένους, εἰς τοὺς ἰσραηλίτας καὶ τοὺς ἐλευθεροφρονιστάς. Τὸ βιβλίον τοῦτο δύναται νὰ πκράσχῃ ἰδέαν τοῦ τί δύναται νὰ ᾖ ἡ ἠθικὴ παίδευσις ἀπηλλαγμένη πάσης μεταφυσικῆς ἰδέας. Τοιαύτην ἠθικὴν παίδευσιν δύναται καὶ ὀφείλει νὰ παράσχῃ τὸ ἔθνος εἰς τὰς οἰκογενείας.»—κ. Χ. Ι. Κάιρον. Ἐλήφθησαν, εὐχαριστοῦμεν δ' ὑμῖν διὰ τὴν εὐμενῆ φροντίδα. Πρὸς τὸν κ. Γ. Α. ἀπεστάλησαν τὰ ἤδη ἐκδοθέντα τεύχη τῆς Ἱστορίας. Τὸ «Φιλίστωρ» ἐξεδίδετο ἐπὶ δύο ἔτη (1863—64), τὰ δ' ἐκδοθέντα τεύχη τοῦ συγγράμματος ἀποτελοῦσι 4 τόμους.—κ. Ι. Φ. Σύρον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Θέλει δημοσιευθῆ εἰς προσεχῆ φύλλα τῆς «Ἑστίας».—κ. Ο. Δ. Σμύρνην. Ἐλήφθησαν. Εἰς ἐπιστολήν σας ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως.—κ. Δ. Δ. Ἀλεξάνδρειαν. Τὸ πρόγραμμα δύνασθε νὰ ζητήσητε ἐκ τοῦ γραφείου τῆς ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων Ἐπιτροπῆς.—κκ. Α. Μ. Βῶλον, Μ. Φ. Ἀλύριον, καὶ Ν. Κ. Θ. Ὑδραν. Ἐλήφθησαν.—*Φίλῳ Μ.* Ὁ Βοῦλβερ Λύττων εἶχεν ἀκριβῶς τὴν ἐναντίαν γνώμην. «Ἐπιστημονικὰ βιβλία, ἔλεγε, ἀναγίνωσκε τὰ νεώτερα, φιλολογικὰ τὰ *ἀρχαιότερα.*»—κκ. Ν. Π. Κωνσταντινούπολιν, Δ. Κ. Πύργον, Ν. Δ. Τ. Βῶλον, Ν. Δ. Κέρκυραν, καὶ Μ. Κ. Ῥοστόβιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—*Ἐρωτηματικῷ.* Χαλκίδα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι θὰ εἶνε ὑπὲρ τὸ δέον μακρόν.—κ. Ο. Π. Μεχάλλα—Κιμπίρ. Ἐκ πάντων τῶν σημειουμένων ἐλλείπουσιν ἀτυχῶς ἐξανελῃθέντες οἱ ἀριθμοὶ 304, 304, 398, 418, καὶ 420. Τὰ λοιπὰ δυνάμεθα νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν, ἐὰν χρησιμεύσωσιν ὑμῖν.—κ. Κ. Μ. Χανία. Ἐπληρώθησαν τῷ κ. Β. Β. τὰ σημειούμενα.—κ. Κ. Ν. Α. Σύρον. Ἀτυχῶς μᾶς εἶνε ἀδύνατον, διότι στερούμεθα τοῦ πρὸς τοῦτο ἀναγκαίου χρόνου.—κ. Κ. Τσ. Ἄρταν. Τὸ ζητηθὲν βιβλίον ἀπεστάλη. Ἀντίτιμον αὐτοῦ δραχ. 6,25, μετὰ ταχυδρ. τελῶν 6,75, τὰς ὁποίας εὐαρεστήθητε νὰ ἀποστείλητε.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

3 Ὀκτωβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως		Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 %	Δρ. ν.	370.—
» 120,000,000 τῶν 5	» »	377.—
» 60,000,000 τῶν 6	» »	460.—
» 26,000,000 τῶν 6	» »	369.—
» 25,000,000 τῶν 9	» »	289.—
» 25.000,000 τῶν 8	» »	278.—
» 10,000,000 τῶν 6	» »	185.—
» 4,000,000 τῶν 8	» »	246.—
» 6,000,000 τῶν 6	» Δρ. παλ.	96.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου	φρ.	188.—
Πιστωτικὰ Καταστήματα		
ΕΤΑΙΡΙΑΙ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	Δρ. ν.	4080.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	»	54.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	»	57.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας	»	104.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου	»	96.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς	»	285.—
Ἑταιρία Φωταερίου	»	
Συναλλάγματα		
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως		33.40
» Ἰμηνον		33.10
ΠΑΡΙΣΙΩΝ—Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως		130.—
» Τραπεζικὸν Ἰμηνον		129.50
Νομίσματα		
Εἰκοσάφραγκον		26.80
Λίρα ὀθωμανική		29.80

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Λυρικὰ Ποιήματα. Ἔκδοσις Β'.	Δραχ. 2.—
— *Χαρακτῆρες.*	δραχ. 2,20.
— *Ἀγορά.* Κωμῳδία εἰς πράξεις 5.	δραχ. 2,20.
— *Ὀρφεύς, Πυγμαλίων.*	δραχ. 1,25.
— *Ἄσμα Ἀσμάτων.*	» 1.—
— Συζύγου *Ἐκλογή.* Κωμῳδία.	Λεπτ. 50

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ „ΕΣΤΙΑΣ"

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1887

(Σελίδες 275 16ου, μετὰ πολλῶν πινάκων, εἰκόνων, καὶ εἰκονογραφημ. ἐξωφύλλου)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ: Μετεωρολογικοὶ καὶ χρονολογικοὶ πίνακες. Προφητεῖαι τῶν Ἡμερολογίων. Διάρκεια τῆς ἡμέρας. Θερμοκρασία Ἀττικῆς. Σεισμοὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐξήγησις φυσικῶν φαινομένων κλπ. κλπ.

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ: Βασιλικὴ οἰκογένεια. Χρονικὰ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Ἑλληνικὴ Σημαία. Ἑλληνικὰ Παράσημα. Βουλευταί. Ἀποκτησις ἑλλ. ἰθαγενείας. Μεταφορὰ δημοτικῶν δικαιωμάτων. Στρατολογία. Βύρετήριον τῆς Ἑλλην. νομοθεσίας 1885-86. Τὰ ἐλεύθερα τελωνειακοῦ δασμοῦ. Πίνακες δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐν ἐπιστρατεύσει. Στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ἐκπαίδευσις. Παραγωγὴ καπνοῦ, ξυλείας κλπ. Μεταλλεῖα, ὀρυχεῖα ἁλυκαί. Ἰαματικὰ λουτρά. Ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς Ἑλλάδος. Προσωπικὸν δημοσίας ὑπηρεσίας. Νέος νόμος Χαρτοσήμου κλπ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ: Ἑλληνικοὶ σιδηρόδρομοι. Τοπογραφικὸς ὁδηγὸς τοῦ Σιδηροδρόμου Πελοποννήσου. Ὅμοιος τοῦ σιδηροδρόμου Λαυρείου. Μελέτη τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Λάρισσαν σιδηροδρόμου. Τομὴ Ἰσθμοῦ Κορίνθου. Ἐμπορικὴ ἀτμοπλοΐα ἐν Ἑλλάδι. Ξέναι ἀτμοπλοϊκαὶ ἑταιρίαι. Ταχυδρομεῖα. Τηλεγραφεῖα.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ: Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως. Πιστωτικὰ Καταστήματα καὶ Ἑταιρίαι. Ὑποκαταστήματα Ἐθν. Τραπέζης. Νομισματικὸς πίναξ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ: Ἐθν. Πανεπιστήμιον. Γυμνάσια. Ἑλλην. σχολεῖα. Φιλεκπαιδευτικὴ ἑταιρία. Δημοτικὰ σχολεῖα. Δημοτικὰ σχολεῖα Ἀθηνῶν.

ΥΓΙΕΙΝΗ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΣ ΒΙΟΣ, ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ, ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ, ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

ΜΙΚΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΡΘΡΑ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

τῶν κκ. *Ἀγ. Βλάχου, Ἀντ. Μηλιαράκη, Σ. Λάμπρου, Σ. Μηλιαράκη, Σ. Ἀποστολίδου, Ν. Ἀποστολίδου, Ἀρ. Κουρτίδου, Κ. Παλαμᾶ, Γ. Σουρῆ, Ι. Πολέμη, Γ. Δροσίνη.*

ΟΚΤΩ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ ὑπὸ Θ. Ἀννίνου.

ΠΑΝΤΟΙΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ὁ κάτοχος ἑκάστου ἀντιτύπου εἶνε καὶ κάτοχος ἑνὸς ἀριθμοῦ λαχείου ἐξ ἐκλεκτῶν συγγραμμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ λαχείου εἶν' ἐκτετυπωμένος ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ βιβλίου.

Εὑρίσκεται ἐν τοῖς Βιβλιοπωλείοις ΕΣΤΙΑΣ, ΜΠΕΚ, ΒΙΑΜΠΕΡΓ καὶ τιμᾶται δρ. 2.

Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται ἀντὶ δρ. 2,25 καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντὶ φρ. ἀργ. 2,50.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ
ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μέγα μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1:200,000.

Τιμᾶται δραχ. 5. — Μετὰ ταχυδρ. τελῶν 5,60.
Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς *Ἑστίας*.

SMYRNE
ET L' ASIE MINEURE
AU POINT DE VUE ÉCONOMIQUE ET COMMERCIAL
par Démétrius Georgiadès (de Smyrne)

Ouvrage accompagné d' une carte de l' Asie Mineure et d' un plan de la ville de Smyrne.

Εἰς 8ον, ἐκ σελίδων 264.

Πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ δραχ. 5. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 5,80.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—578.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 511.—12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 563

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ὑπὸ Δ. Βικέλα.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

ΩΡΑΙ ΑΓΩΝΙΑΣ. Ὁδοιπορικὴ ἀνάμνησις ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη.

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ, ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΔΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ὑπὸ Ιω. Φουστάνου.

ΕΙΣ ΕΛΛΗΝ ΙΕΡΑΡΧΗΣ.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ.

Ο ΝΑΥΤΗΣ ποίημα (κατὰ τὸ ἱσπανικὸν «In Paiomn») ὑπὸ Ι. Ἰσιδωρίδου Σκυλίσση.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Διευθυντὴς τῆς ἐνταῦθα Βρεττανικῆς σχολῆς διορισθήσεται ὁ C. F. Penrose, οὗ τὸ ὄνομα ἀρρήκτως συνεδέθη πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν Ἑλλήνων. Πρὸ τεσσαρακονταετίας περίπου ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας, ὁ Penrose ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1851 τὴν «Ἔρευναν περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Ἀττικῆς ἀρχιτεκτονικῆς,» πρὸ τινων δ' ἐτῶν δι' ἐπανειλημμένων ἀνασκαφῶν ἐμελέτησε τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ Ὀλυμπιείου.—Τῆς δὲ γερμανικῆς σχολῆς διευθυντὴς θεωρεῖται εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Οὐλριχίου Καῖλερ ὁ καθηγητὴς Εὐγένιος Πέτερσεν, διακεκριμένος ἀρχαιολόγος πολλὰ ἐκδοὺς ἔργα περὶ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων.

— Ὁ ἐν Λονδίνῳ ἐκδότης Murray ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν συγγραφῆς τοῦ κ. Benjamin, τέως πρέσβεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐν τῇ περσικῇ αὐλῇ «Περὶ Περσίας καὶ Περσῶν».

— Ἀναγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἔναρξις τῆς δημοσιεύσεως μηνιαίου περιοδικοῦ συγγράμματος ἐκδοθησομένου ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τὸν τίτλον *Τὸ βαβυλωνιακὸν καὶ ἀνατολικὸν ἀρχεῖον*. Τὸ ἀρχεῖον τοῦτο σκοπὸν ἔχει τὴν δημοσίευσιν μελετῶν περὶ τῆς βαβυλωνιακῆς καὶ ἀνατολικῆς ἱστορίας, φιλολογίας καὶ ἀρχαιολογίας.

— Μεγάλη σπουδαιότης ἀποδίδεται εἰς ἀπόφασίν τινα τοῦ ἐν Τεργέστῃ δικαστηρίου, ὡς λύουσαν κατ' ἀρχὴν ζήτημα ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν πνευματικὴν ἰδιοκτησίαν. Τὸ ἐν Μιλάνῳ κατάστημα Ῥικόλδη, ὅπερ ἔχει τὴν ἰδιοκτησίαν τῆς *Λῖδᾶς* τοῦ Βέρδη, ἐνήγαγε διευθυντήν τινα θεάτρου, ὡς διδάξαντα ἀπὸ σκηνῆς παρῳδίαν τοῦ μελοδράματος τούτου. Τὸ δικαστήριον κατεδίκασε τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου εἰς πρόστιμον δισχιλίων δραχμῶν καὶ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ποσοστῶν ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι πρὸς διδασκαλίαν τῆς παρῳδίας, περιεχούσης καὶ μέλη εἰλημμένα ἐκ γνωστοῦ μελοδράματος ἦτο ἀναγκαία καὶ ἡ ἄδεια τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ μελοδράματος τούτου.

— Ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν παρετήρησέ τις, ὅτι ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἐσχάτως ἐκδοθέντων γεωγραφικῶν πινάκων τοῦ Βενουκώφ, πᾶσαι αἱ λίμναι τῆς κεντρικῆς Ἀσίας ἀποξηραίνονται ἀσημέραι. Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ φαινομένου τούτου ἀρκεῖ ἡ σύγκρισις τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας τῶν λιμνῶν πρὸς τὴν ἔκτασιν αὐτῶν πρὸ εἰκοσαετίας. Αἱ προσπάθειαι ὅπως δι' ἀναδασώσεως τῆς χώρας θεραπευθῇ τὸ κακὸν ἀπέβησαν ἄκαρπαι· τυφῶνες ἀλλεπάλληλοι ἐξερρίζωσαν πᾶσας τὰς δενδροφυτείας, ἑξηκοντακισχίλιοι δὲ κάτοικοι τῆς Βοχάρας, ἀδυνατοῦντες ταῦ λοιποῦ νὰ βιῶσιν ἐν τῇ ἐπεκτεινομένῃ ἐρήμῳ, ἐζήτησαν καταφύγιον εἰς τὰς ρωσσικὰς χώρας. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ῥώσσου Βενουκώφ εἶνε ἀνάγκη πρὸς πρόληψιν τῆς περαιτέρω ἀποξηράνσεως τῶν λιμνῶν καὶ τῆς ἐρημώσεως ἐπομένως τῆς μέσης Ἀσίας νὰ ὀρυχθῇ διῶρυξ, ὅπως διὰ ταύτης χύνωνται τὰ ὕδατα τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν, καὶ νὰ διοχετευθῶσιν εἰς τὸν Βόλγαν ὡς οἷόν τε πλεῖστοι ἐκ τῶν συμβαλλόντων νῦν εἰς τὸν Δὸν παραποταμίων.

— Εἰς τὴν σειρὰν τῶν εὐθύνων δημοσιευμάτων προσετέθη ἐσχάτως καὶ ἡ «Βιβλιοθήκη τῆς καθόλου φιλολογίας τῆς ἡμεδαπῆς καὶ ἀλλοδαπῆς,» ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ βιβλιοπώλου Ὄθωνος Χένδελ ἐν Ἄλλῃ. Οἱ τόμοι τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, καίτοι πολλάκις ἀποτελούμενοι ἐκ δέκα τυπογραφικῶν φύλλων καὶ φιλοκάλως τυπωμένοι, τιμῶνται ἀντὶ 30 λεπτῶν ἕκαστος.

— Ὁ ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργὸς ἐν Γαλλίᾳ προσδιώρισε τὸν χρόνον τῆς ἀπονομῆς τοῦ γέρατος ἐν τῷ διεθνεῖ διαγωνίσματι *Δόλτα*. Ὁ διαγωνισμὸς οὗτος ἐβρύθη διὰ διατάγματος τῆς 11 Ἰουνίου (ν.ε.) 1882, γέρας δ' αὐτοῦ ὥρισθη ποσὸν 50,000 φράγκων εἰς τὸν ἀνακαλύψοντα τρόπον, ὅπως ἐφαρμόσῃ τὸν ἠλεκτρισμὸν εἴτε ὡς παράγοντα θερμότητος, εἴτε φωτός, εἴτε χημικῆς ἐνεργείας, εἴτε μηχανικῆς δυνάμεως, εἴτε μεταβιβάσεως τηλεγραφημάτων, εἴτε τέλος πρὸς θεραπείαν ἀσθενῶν.

Τὸ γέρας ἀπονεμηθήσεται τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1887. Οἱ διαγωνιζόμενοι δύνανται νὰ ὑποβάλωσι τὰ ἔργα των μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου 1887. Οἱ ἐπιστήμονες πάντων τῶν ἐθνῶν δύνανται νὰ συμμετάσχωσι τοῦ διαγωνισμοῦ.

— Ἡ *Ἐφημερὶς τῆς Βουλῆς* δημοσιεύει σειρὰν ἐπιστολῶν τοῦ Ἰταλοῦ Ἀγγέλου Γουβερνάτη, περιγραφούσας τὴν εἰς Ἰνδίας περιήγησιν αὐτοῦ. Σκοπὸς τῆς περιηγήσεως τοῦ κ. Γουβερνάτη, καθηγητοῦ τῆς σανσκριτικῆς φιλολογίας καὶ γλώσσης, ἦν ἡ περισυναγωγὴ ἀντικειμένων πρὸς ἔρευναν ἀνατολικοῦ μουσείου ἐν Φλωρεντίᾳ. Εἰς τοῦτο δὲ ἐβοήθησαν αὐτὸν ἐξαγενεῖς λόγιαι, οἵτινες ἀπὸ τινος φιλοτιμοῦνται νὰ συνδέσωσι στενὰς φιλολογικὰς σχέσεις μετὰ τῶν Εὐρωπαίων σοφῶν.

Τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἐκδίδεται ἐκ τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς *Ἑστίας* νέον ἔργον τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Γεωργίου Δροσίνη *Διηγήματα καὶ ἀναμνήσεις*. Καλλιτεχνικώτατα ἐκτετυπωμένον καὶ ἀποτελοῦν κομψὸν τόμον ἐκ 250 σελίδων τὸ βιβλίον τιμᾶται δραχμῶν μόνον 2 καὶ ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἀντὶ δραχμῶν 2,20.

— Ἐν τῷ ἐκδοθέντι 21 τεύχει τῆς «Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους» τοῦ καθηγητοῦ κ. Κωνστ. Παπαρρηγοπούλου περιέχεται ἡ πρόοδος τοῦ τρίτου καὶ τετάρτου αὐτῆς τόμου, ὡραῖον ἱστορικὸν ἀπάνθισμα, γεγραμμένον μετὰ τῆς συνήθους εἰς τὸν Ἕλληνα ἱστοριογράφον ἐμβριθείας καὶ γλαφυρότητος. Προσεχῶς ἐκδίδονται καὶ αἱ γεωγραφικοὶ καὶ τοπογραφικοὶ πίνακες τῆς Ἱστορίας, καλλιτεχνικώτατα ἐξειργασμένοι ὑπὸ Εὐρωπαίων καλλιτεχνῶν.

Συνδρομηταὶ εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐγγράφονται εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Ἑστίας» ἀνὰ δρ. 35 διὰ τὰς Ἀθήνας, δρ. 40 διὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ φρ. χρ. 40 διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

— Ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Διεξόδου τοῦ «Ἄστεος» ἀντὶ τοῦ *Ἡμερολογίου* τοῦ 1887, καλλιτεχνικώτατον εἰκονογραφικὸν λεύκωμα, ἐξ ὁλοκλήρου ἀφιερωμένον εἰς τὰ τελευταῖα ἐν τοῖς συνόροις γεγονότα, ἅτινα πάντες μετ' ἐνδιαφέροντος πατριωτικοῦ παρηκολούθησαν. Τὸ λεύκωμα κοσμεῖται δι' ὡραίου χρωματιστοῦ ἐξωφύλλου, περιλαμβάνει δὲ α') τὰς εἰκόνας τῶν δύο ἐν τοῖς μεθορίοις ἀνωτέρων Ἑλλήνων συματαρχῶν καὶ τοῦ Τούρκου ἀρχιστράτηγου Ἐγιούπ πασσᾶ. β') εἰκόνας τῶν φονευθέντων κατὰ τὰς συμπλοκὰς ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν· γ') εἰκόνας τῶν τραυματισθέντων ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν· δ') σχεδιογραφήματα τῶν τοποθεσιῶν, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ σπουδαιότεραι συμπλοκαὶ καὶ ε') τὸ νοσοκομεῖον Λαρίσσης, ἐν ᾧ ἐνοσηλεύθησαν οἱ τραυματίαι. Αἱ εἰκόνες αὗται συναθεύονται

ὑπὸ βιογραφικῶν καὶ ἐπεξηγητικῶν σημειώσεων. Τὸ *Λεύκωμα* συμπληροῦται διὰ δύο ποιημάτων τῶν κκ. Δροσίνη καὶ Κόκκου εἰς τοὺς πεσόντας. Τιμᾶται δ' ἐν Ἀθήναις ἀντὶ δραχμῆς. Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται ἀντὶ δραχ. 1,15 καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντὶ φρ. 1,30.

— Ἐν Βερολίνῳ παρασκευάζεται ἡ ἔκδοσις τοῦ μεγάλου περὶ τῶν Ἀνασκαφῶν τῆς Ὀλυμπίας συγγράμματος καὶ πρὸς τοῦτο ἀποστέλλονται ὑπὸ τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως εἰς Ὀλυμπίαν, πρὸς μελέτην καὶ ἀπεικόνισιν τῶν εὑρημάτων ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Βερολίνῳ Πανεπιστημίου κ. Φουρτβαίνκλαρ καὶ ὁ ἐν Δρέσδῃ καθηγητὴς κ. Τρέϋ. Ἐκδόται τοῦ ὅλου ἔργου εἶνε οἱ καθηγηταὶ Κούρτιος καὶ Ἄδλαρ, ἰδίᾳ δὲ θέλουσι γράψει ὁ Δαΐρφελδ περὶ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν, ὁ Τρέϋ περὶ τῶν γλυπτῶν καὶ ὁ Φουρτβαίνκλαρ περὶ τῶν χαλκῶν εὑρημάτων.

—Τὸ τμῆμα τῶν Καλῶν Τεχνῶν τοῦ συλλόγου Παρνασσοῦ ἅμα τῇ ἐπαναλήψει τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ ἀπεφάσισε τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς. Προέβη δ' εὐθὺς εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐπιτροπῆς, ἥτις θέλει ἐργασθῇ διττῶς· ἤτοι ἀφ' ἑνὸς μὲν θέλει καταρτίσῃ θίασον ἐξ ἠθοποιῶν, ὅστις ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ συλλόγου θέλει δώσῃ σειρὰν θεατρικῶν ἑσπερίδων κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον χρησιμεύων οὕτω καὶ ὡς πρακτικὴ σχολὴ νέων ἠθοποιῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ θέλει φροντίσῃ περὶ ἀνεγέρσεως ἰδίου θεάτρου.

— Κατὰ τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐφορίας τῶν Ἀρχαιοτήτων αἱ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο γενόμεναι ἐν Δήλῳ ἀνασκαφαὶ ἐξετάθησαν α') ἐν τῇ καλουμένῃ στοᾷ τῶν ταύρων, ἔνθα εὑρέθησαν 13 τετραγωνικὰ ἐνεπίγραφα βάθρα· β') ἐν τῷ Ἀρτεμισίῳ, ἔνθα εὑρέθησαν 8 ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαί, 23 προξενικὰ ψηφίσματα, 14 τεμάχια καταγραφῶν ἐξ 20 μέχρι 40 στίχων, μεγάλη καταγραφὴ ἐξ 164 στίχων καλῶς διατηρουμένη, προτομὴ ἀνδρικὴ καὶ κολοσσιαία χείρ, ἴσως ἡ χεὶρ τοῦ ἐκ Νάξου Ἀπόλλωνος· γ') παρὰ τὴν ἱερὰν λίμνην ἔνθα εὑρέθησαν τρία ἀρχαϊκὰ ἀγάλματα Ἀπόλλωνος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πλήρη· δ') ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Φιλίππου ἔνθα εὑρέθησαν ἓξ ἐνεπίγραφα βάθρα. Ἀπεκαλύφθη πρὸς τούτοις ἡ *παλαίστρα* ἐν τῇ καλουμένῃ θέσει «Καλυβάκια» καὶ εὑρέθησαν ἐν αὐτῇ ἓξ ἐφηβικαὶ ἐπιγραφαί, 9 ἀναθηματικαὶ καὶ πλεῖσται πλάκες καὶ μαρμάρινα θρανία, ἐφ' ὧν πλῆθος σχεδιασμάτων γενομένων ὑπὸ τῶν ἀσκουμένων τὸ πάλαι ἐν τῇ παλαίστρᾳ καὶ ἐν αὐτῇ διατριβόντων νέων. Εὑρέθησαν ἔτι δύο γυναικεῖαι κεφαλαὶ καὶ τρεῖς ἀνδρικαί.

— Ἐν τῷ «Χρόνῳ τῶν Ἀθηνῶν» ὁ κ. Α. Διομήδης Κυριακός, καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἐδημοσίευσεν ἄρθρον, ἐν ᾧ καταδεικνύων τὰς ἐλλείψεις τῆς θεολογικῆς σχολῆς, προτρέπει τὴν Κυβέρνησιν εἰς θεραπείαν αὐτῶν διὰ τῆς πληρώσεως ἑδρῶν αἵτινες ἀπὸ πολλοῦ μένουσι χηρεύουσαι, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου οἱ φοιτηταὶ στεροῦνται τῆς διδασκαλίας σπουδαιοτάτων θεολογικῶν μαθημάτων. Κατὰ τὸν κ. Διομήδη Κυριακόν, ὡς ἔχει σήμερον ἡ θεολογικὴ ὑμῶν σχολή, εἶνε ἐλλιπεστάτη, διότι ἐξ 20 μαθημάτων ἀπαραιτήτων, μόνον 8 διδάσκονται παρ' ἡμῖν, ἐλλείπουσι δὲ 12 ὅλα μαθήματα.

— Λήξασης τῆς μεταξὺ τοῦ μουσείου τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως συμβάσεως πρὸς ἐνέργειαν ἀνασκαφῶν ἐν Περγάμῳ, ἡ διεύθυνσις τοῦ μουσείου κρίνουσα ὅτι ἀτελὲς εἶνε τὸ κέρδος τῆς ἐπιστήμης ἐὰν αἱ ἀνασκαφαὶ περιορισθῶσι μέχρι τοῦ σημείου εἰς ὃ ἔφθασαν, εὑρίσκεται εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Πύλης, πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ἀνασκαφῶν τούτων.

— Τὸ ἀνακαλυφθὲν ἐν Λαρίσσῃ τεῖχος, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑπετέθη ὡς ἀποτελοῦν μέρος ἀρχαίου θεάτρου, εἶναι ἀκριβῶς ὁ τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως τῆς Λαρίσσης περίβολος, ὅστις, μετὰ τὴν παντελῆ ἀποκάλυψίν του, θέλει πιστοποιήσει ἀκριβέστερον τὴν τοποθεσίαν τῆς ἀρχαίας Λαρίσσης.

— Κατὰ προτροπὴν τοῦ διευθυντοῦ τῆς σχολῆς τῶν ναυτικῶν δοκίμων κ. Ἠλ. Κανελλοπούλου ὁ κ. Δ. Κόκκος συνέθεσε καὶ ἐμελοποίησε χάριν τῶν μαθητῶν αὐτῆς ναυτικὸν ᾆσμα, ὅπερ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς τὸ ἰδιαίτερον τῆς Σχολῆς ἐμβατήριον.

— Ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Α. Κονδύλη ἐδημοσιεύθη φυλλάδιον ἐπιγραφόμενον *Κριτῶν καταδίκη*, ἐν ᾧ ψέγονται οἱ κατὰ τὸν πρὸ διετίας τελεσθέντα διαγωνισμὸν κρίναντες τὰς εἰς κρίσιν ὑποβληθείσας ἑλληνικὰς γραμματικάς.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Νοθεύσεις ἐδωδίμων καὶ ποτῶν καὶ ἐξέλεγξις αὐτῶν, ὑπὸ Α. Κ. Δαμβέργη, καθηγητοῦ τῆς Χημείας. Ἀθήνησι, τύποις ἀδελφῶν Περρῆ. 1887. σ. 64. Τιμ. δρ. 2.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἐγράφη πρὸς χρῆσιν τῶν στρατιωτικῶν ἰατρῶν καὶ φαρμακοποιῶν καὶ σκοπεῖ τὴν διδασκαλίαν τῶν διαφόρων μεθόδων πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν νενοθευμένων ἀλεύρων, τοῦ ἄρτου, τοῦ διπυρίτου, τῶν σίτων, τοῦ γάλακτος, τοῦ βουτύρου, τοῦ οἴνου, τοῦ ζύθου καὶ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν. Αἱ ὁδηγίαι αὗται δημοσιευθεῖσαι ἄλλοτε διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς ὑγιεινῆς ἐκδίδονται νῦν συμπεπληρωμέναι καὶ ἐπηυξημέναι.

Ἐπίκρισις τῆς ὑπὸ Θ. Ἀφεντούλη μεταφράσεως τῶν «Στοιχείων ἐπιστημονικῆς φυτολογίας» τοῦ Ι. Βισνέρου. Σελ. 14. Ἐν Ἀθήναις Τυπ. Α. Κωνσταντινίδου. Τὸ φυλλάδιον τοῦτο, φέρον ὑπογραφὴν Σ. Μηλιαράκης, διανέμεται δωρεάν, εὑρίσκεται δὲ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας.

Ἐδουάρδου Τσελλέρου Σύνοψις τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, ἐξελληνισθεῖσα ὑπὸ Μαργαρίτου Εὐαγγελίδου. Ἐκδίδοται φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίου Νικοδήμου. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Θρ. Παπαλεξάνδρη καὶ Ἀλ. Παπαγεωργίου. 1886. 8ον, σελ. ιη'—337.

Τιμᾶται δραχμῶν τεσσάρων.

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

Ἐκδιδομένη κατὰ Κυριακήν.

Τὸ σημερινὸν φύλλον περιέχει τὰς εἰκόνας τοῦ Σταμπούλωφ, τοῦ Ραδοσλάβωφ, τὴν «Ἑλλάδα» ἐν τῷ λιμένι τῆς Ἀλεξανδρείας ἐν ἄλλῃ σελίδι, μίαν σελίδα γελοιογραφιῶν καὶ μίαν σελίδα εἰδοποιήσεων μετ' εἰκόνων. Ὕλην δὲ ἐκλεκτὴν καὶ ποικίλην, ὡς συνήθως.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 3 Ὀκτωβρίου.

Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἀναχωρήσασα ἐκ Βιλλαφράγκας ἐπὶ τῆς «Ἀμφιτρίτης» θέλει καταπλεύσει τὸ Σάββατον εἰς Κόρινθον, ὅθεν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου θὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας.

— Ἡ Α. Μ. ἡ βασίλισσα ἐπεσκέφθη ἐν Παρισίοις διάφορα ἀγαθοεργὰ καταστήματα, σκοπεῖ δὲ νὰ συστήσῃ ἐν Ἀθήναις οἰκονομικὰ μαγειρεῖα χάριν τῶν πτωχῶν, κατὰ τὸ σύστημα τῶν ἐν Παρισίοις λειτουργούντων.

— Ἐδημοσιεύθη τὸ Β. Διάταγμα περὶ ἱδρύσεως τοῦ Πρακτικοῦ Λυκείου. Αἱ ἐγγραφαὶ εἰς τὸ Λύκειον ἄρχονται κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ἀπὸ τῆς σήμερον, ἡ δὲ διδασκαλία τῶν μαθημάτων ἀπὸ τῆς 20 Ὀκτωβρίου. Κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη τὸ σχολικὸν ἔτος θὰ ἄρχεται τὴν 3 Ἰουλίου καὶ θὰ λήγῃ τὴν 3 Σεπτεμβρίου. Κατὰ τὸ ἀρξάμενον σχολικὸν ἔτος θὰ λειτουργήσωσιν ἐκεῖναι αἱ τάξεις τοῦ Λυκείου, ἐν αἷς θὰ ἐγγραφῇ ἐπαρκὴς ἀριθμὸς μαθητῶν. Ἡ ἔναρξις τῆς διδασκαλίας τῆς γερμανικῆς ἢ τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης ἐν τῷ Λυκείῳ θὰ κανονισθῇ, ἀποφάσει τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, ὅταν ἐπαρκὴς ἀριθμὸς μαθητῶν δηλώσῃ, ὅτι προκρίνει νὰ διδαχθῇ τὴν ἑτέραν τούτων ἀντὶ τῆς γαλλικῆς.

— Κατηρτίσθη ἤδη τὸ νομοσχέδιον, τὸ ἀφορῶν τὴν μεταρρύθμισιν καὶ βελτίωσιν τῆς Σχολῆς τῶν Τεχνῶν, ἐπὶ βάσεων εὐρυτέρων. Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ὅπως εἰσαχθῇ τις τοῦ λοιποῦ ἐν τῇ Σχολῇ πρέπει νὰ ἔχῃ ἀπολυτήριον γυμνασίου, νὰ ὑποστῇ δὲ καὶ εὐδοκίμους ἐξετάσεις. Πρὸς τούτοις καταργοῦνται αἱ κατώτεραι τάξεις, ἐν γένει δ' ὁ ὀργανισμὸς τῆς Σχολῆς τροποποιεῖται κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὁμοίων σχολῶν.

— Ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Στρατιωτικῶν παρεσκευάσθη ὁ

ὀργανισμὸς τοῦ στρατοῦ διὰ τὸ 1888 καὶ τὰ συναφῆ αὐτῷ νομοσχέδια.

Συνεκεντρώθησαν ἤδη ἐν ταῖς ἐνταῦθα καὶ ἐν Πειραιεῖ ἀποθήκαις τοῦ πολεμικοῦ ὑλικοῦ πάντα τὰ ὑπάρχοντα ἐν τῷ στρατῷ ὅπλα Σασσεπῶ καὶ Μαρτίνι, ἵνα ἀνταλλαγῶσι, διὰ τὸ ὁμοιόμορφον τοῦ ὁπλισμοῦ, μὲ ὅπλα Γκρᾶ.

— Τὸ σύνολον τῶν προσενεχθέντων εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων ἀνῆλθεν εἰς δραχμὰς 820,941, ἐξ ὧν εἰσεπράχθησαν ἤδη ὑπὲρ τὰς 750,000.

— Κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους ὑπολογισμοὺς ἡ τοῦ ἔτους τούτου παραγωγὴ τοῦ σταφιδοκάρπου ἀνέρχεται εἰς 290—300 ἑκατομμύρια ἐνετικῶν λιτρῶν.

— Τὰ ζακχαρώδη κοκκινογούλια, σπόρον τῶν ὁποίων διένειμεν ἡ κυβέρνησις εἰς τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ γαιοκτήμονας, ηὐδοκίμησαν θαυμασίως. Τοῦτο ἴσως ἐνθαρρύνῃ κεφαλαιοῦχόν τινα νὰ συστήσῃ ἐν Θεσσαλίᾳ ἐργοστάσιον πρὸς κατασκευὴν ζακχάρεως.

— Λέγεται ὅτι ἐπερατώθησαν αἰσίως αἱ μεταξὺ τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου ἀγγλοαυστριακῆς τινος ἑταιρείας διεξαγόμεναι διαπραγματεύσεις πρὸς παραχώρησιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Λάρισαν σιδηροδρόμου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς καταρτισθείσης πρὸ καιροῦ μελέτης τῆς γραμμῆς ταύτης. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑταιρείας ἀποδέχεται τὴν μελέτην τῆς ἀποστολῆς ὑπὸ πάσας τὰς ἐπόψεις, καὶ τὴν στρατηγικὴν καὶ τὴν διεθνῆ καὶ τὴν ἐμπορικήν, ἐπιφυλάσσει δὲ μόνον ἑαυτῷ γνώμην περί τινων λεπτομερειῶν, ἃς δὲν δύναται νὰ κανονίσῃ πρὶν ἢ συνεννοηθῇ πρὸς τὴν ὁμάδα τῶν κεφαλαιούχων, ἣν ἀντιπροσωπεύει.

Ἡ ἀναλαμβάνουσα τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου ἑταιρεία λέγεται πρὸς τούτοις, ὅτι εἶνε διατεθειμένη νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις καὶ πρὸς παροχὴν δανείου τῇ κυβερνήσει.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Α. Λ. Τ. Ὕδραν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δὲ πρός τε ὑμᾶς καὶ πάντας τοὺς ἄλλους τὰ ζητηθέντα ἀντίτυπα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εὐμενῆ φροντίδα.—κ. Ν. Ν. Βόλον. Ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως.—κ. Δ. Σ. Ἀϊδίνιον. Ἀντίτυπα τοῦ «Ὑπὲρ Πατρίδος» δυνάμεθα νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν. Τὰ τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου» ἐξηντλήθησαν πάντα. Τὴν ἀνταλλαγὴν δὲν δυνάμεθα ἀτυχῶς νὰ δεχθῶμεν.—κ. Ν. Δ. Τ. Βῶλον. Ἀπεστάλησαν ἤδη πρὸ ἡμερῶν.—κ. Σ. Σ. Γύθειον. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἐπιστολήν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Μ. Κ. Ν. Σῦρον. Ἀτυχῶς δὲν μᾶς εἶνε δυνατόν, διότι δὲν μᾶς περισσεύει καιρὸς διὰ φροντίδας ὅλως ἀλλοτρίας τοῦ ἔργου ἡμῶν.—κ. Δ. Γ. Βόνιτσαν. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη, ὡς καὶ τὰ φυλλάδια τῶν δύο συγγραμμάτων. Ὁ Γ' τόμος τῶν δικαστικῶν νόμων δὲν ἐξεδόθη ἔτι.—κ. Ι. Κ. Ἰθάκην. Ἐλήφθησαν, εὐχαριστοῦμεν δ' ὑμῖν διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα. Ἀπηντήσαμεν καὶ ἰδιαιτέρως.—*Φοιτητῇ*. Ὑπάρχει ἰδιαιτέρα Σχολὴ τοιαύτη ἐν Παρισίοις, ἡ Ecole libre des sciences politiques (Rue Saint-Guillaume, 27,) Οἱ ὅροι τῆς ἐν αὐτῇ παραδοχῆς, οἱ διδάσκοντες καθηγηταί, τὰ διδασκόμενα μαθήματα καὶ ἐν γένει πᾶσα πληροφορία ἀναγράφεται ἐν προγράμματι ὅπερ δύνασθε νὰ ζητήσητε ἐκ τῆς γραμματείας τῆς εἰρημένης Σχολῆς. Δίπλωμα ἢ τίτλος τις δὲν ἀπαιτεῖται ἵνα γείνῃ τις δεκτὸς εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην.—κ. Ν. Π. Α. Πάτρας. Ἀπεστάλη. Εἰς τὴν ἐρώτησίν σας δ' ἀπαντῶμεν ὅτι τὸ *Ἡμερολόγιον τῆς «Ἑστίας»* ἀποστέλλεται οὐ μόνον εἰς τοὺς συνδρομητὰς τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα ἄλλον, ὅστις ἤθελε ζητήσει τοῦτο συναποστέλλων ἅμα τὸ τίμημα. Πάντες δὲ οἵ τε συνδρομηταὶ τῆς *Ἑστίας* καὶ οἱ μὴ τοιοῦτοι μετέχουσι τοῦ Λαχείου τοῦ Ἡμερολογίου, οὗτινος ἕκαστον ἀντίτυπον φέρει ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου καὶ ἕνα ἀριθμὸν τοῦ Λαχείου.—κκ. Δ. Ι. Χ. Ἀγρίνιον, Ι. Π. Πόρον, Α. Μ. Ι., Δ. Δ. Π., Γ. Τ., Ι. Δ. Γ., Γ. Μ., Κ. Γ. Κ., Ἀναγνωστικὴν Ἑταιρίαν, Κέρκυραν, Π. Κ. Ἄμφισσαν, Η. Κ. Πρίγκιπον, Π. Κ. Τ., Ὕδραν, Καν Θ. Π. Ζ. καὶ Ν. Π., Σ. Π., Π. Ν. Π., Δ. Ν. Γ. καὶ Α. Κ. Πάτρας, Κ. Ι. Κ. Λάρισσαν, Α. Ν., Ι. Τ. καὶ Δ. Θ. Χ. Βῶλον, Δ. Θ. Σ. καὶ Τ.Π. Κωνσταντινούπολιν, Δ. Ι. Μηλέας. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Θ. Δ. Εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς τε καὶ τὸν κ. Ι. Μ. Ἀλλὰ διὰ τὴν «Ἑστίαν» ἀτυχῶς εἶνε ἀκατάλληλον.—κ. Π. Χ. Εἶνε ἀρχὴ ἐφέτος. Εἰς τὸ μέλλον θὰ καταβληθῇ πλειοτέρα ἐπιμέλεια περὶ τὴν κατάταξιν· ἄλλως τὸ Εὑρετήριον καθιστᾷ εὐχερῆ τὴν χρῆσιν. Τὰς ἄλλας ἰδέας περὶ προσθηκῶν κλπ. θὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει εἰς τὸ τοῦ 1888. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον.—*Φιλοδήμῳ*. Δὲν φωνασκοῦσιν, ἐργάζονται· καὶ οἱ καλλιτέχναι αἰσθάνονται τὴν εὐθύνην τοῦ ὅτι κρατοῦσι γραφίδα ἢ χρωστῆρα. Ὁ Ἀμπού, ὁ τόσον ἐλαφρὸς συνήθως καὶ τὴν εὐφυολογίαν πρὸ παντὸς ἐπιζητῶν ἔγραψε βιβλία διὰ τὸν λαόν. Ἀλλὰ πάντας ὑπερβαίνει ὁ μέγας Ῥῶσσος μυθιστοριογράφος Τολστόϊ, τὸν ὁποῖον κριτικός τις ἀποκαλεῖ *τσάρον τῆς φιλολογίας*. Ἰδοὺ τί ἔλεγεν οὗτος πρό τινος εἰς ῥῶσσον φιλόλογον: Τὰ ἑκατομμύρια τῶν Ῥώσσων ἅτινα εἰξεύρουσιν ἀνάγνωσιν, μένουσι πρὸ ἡμῶν μὲ ἀνοικτὸν στόμα ὡς μικραὶ κορῶναι καὶ μᾶς λέγουν: «Κύριοι συγγραφεῖς, ῥίψατε εἰς τὸ στόμα μας ὀλίγην διανοητικὴν τροφήν, ἀξίαν καὶ ὑμῶν καὶ ἡμῶν· γράψατε καὶ δι' ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι διψῶμεν λόγους ζωντανούς ;» Ὁ ἀφελὴς καὶ ἔντιμος ῥωσσικὸς λαὸς εἶνε ἄξιος ὥστε ν' ἀκούσωμεν τὴν ἐπίκλησιν τῆς ἀγαθῆς καὶ δικαίας ψυχῆς του.» Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἆράγε δὲν ἔχει ἀνάγκην τοιούτων λόγων ; Ἀλλὰ ποῖος τὸν συλλογίζεται αὐτὸν ἄλλοτε εἰμὴ κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν ;—κ. Ι. Μ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς.—κ. R. P. Βαρκελώνην. Τὸ φύλλον καὶ τὰς ζητηθείσας πληροφορίας λαμβάνετε ταχυδρομικῶς.—κκ. Δ. Κ. Ναύπλιον, Π. Θ. Τρίπολιν, Ι. Χ. Κ. Πάτρας καὶ Ι. Σ. Δ. Σῦρον. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Ι. Σ. Δ. Σῦρον. Ἐπληρώθησαν τῇ «Ἀκροπόλει» τὰ σταλέντα.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

10 Ὀκτωβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	365.50
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	374.50
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	454.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	364.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	282.50
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	272 50
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	180.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	243.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	95 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	487.—

Πιστωτικὰ Καταστήματα

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4080.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	48.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	54.50
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας . . »	172.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	92.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	288.50
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . »	

Συναλλάγματα

ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	33.10
» 3μηνου	32.85
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	130.—
» Τραπεζικὸν 3μηνου	

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	26.05
Λίρα ὀθωμανική	29.50

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Λυρικὰ Ποιήματα. Ἔκδοσις Β'.	Δραχ. 2.—.
— *Χαρακτῆρες*.	δραχ. 2,20.
— *Ἀγορά*. Κωμῳδία εἰς πράξεις 5.	δραχ. 2,20.
— *Ὀρφεύς, Πυγμαλίων*.	δραχ. 1,25.
— *Ἆσμα Ἀσμάτων*.	» 1. —
— *Συζύγου Ἐκλογή*. Κωμῳδία.	Λεπτ. 50

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ „ΕΣΤΙΑΣ"

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1887

(Σελίδες 275 16ου, μετὰ πολλῶν πινάκων, εἰκόνων, καὶ εἰκονογραφημ. ἐξωφύλλου)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ: Μετεωρολογικοὶ καὶ χρονολογικοὶ πίνακες. Προφητεῖαι τῶν Ἡμερολογίων. Διάρκεια τῆς ἡμέρας. Θερμοκρασία Ἀττικῆς. Σεισμοὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐξήγησις φυσικῶν φαινομένων κλπ. κλπ.

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ: Βασιλικὴ οἰκογένεια. Χρονικὰ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Ἑλληνικὴ Σημαία. Ἑλληνικὰ Παράσημα. Βουλευταί. Ἀποκτήσεις ἑλλ. ἰθαγενείας. Μεταφορὰ δημοτικῶν δικαιωμάτων. Στρατολογία. Εὑρετήριον τῆς Ἑλλην. νομοθεσίας 1885-86. Τὰ ἐλεύθερα τελωνειακοῦ δασμοῦ. Πίνακες δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐν ἐπιστρατεύσει. Στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ἐκπαίδευσις. Παραγωγὴ κασπνοῦ, ξυλείας κλπ. Μεταλλεῖα, ὀρυχεῖα, ἁλυκαί. Ἰαματικὰ λουτρά. Ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς Ἑλλάδος. Προσωπικὸν δημοσίας ὑπηρεσίας. Νέος νόμος Χαρτοσήμου κλπ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ: Ἑλληνικοὶ σιδηρόδρομοι. Τοπογραφικὸς ὁδηγὸς τοῦ Σιδηροδρόμου Πελοποννήσου. Ὅμοιος τοῦ σιδηροδρόμου Λαυρείου. Μελέτη τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Λάρισσαν σιδηροδρόμου. Τομὴ Ἰσθμοῦ Κορίνθου. Ἐμπορικὴ ἀτμοπλοΐα ἐν Ἑλλάδι. Ξέναι ἀτμοπλοϊκαὶ ἑταιρίαι. Ταχυδρομεῖα. Τηλεγραφεῖα.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ: Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως. Πιστωτικὰ Καταστήματα καὶ Ἑταιρίαι. Ὑποκαταστήματα Ἐθν. Τραπέζης. Νομισματικὸς πίναξ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ: Ἐθν. Πανεπιστήμιον. Γυμνάσια. Ἑλλην. σχολεῖα. Φιλεκπαιδευτικὴ ἑταιρία. Δημοτικὰ σχολεῖα. Δημοτικὰ σχολεῖα Ἀθηνῶν.

ΥΓΙΕΙΝΗ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΣ ΒΙΟΣ, ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ, ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ, ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

ΜΙΚΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΡΘΡΑ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

τῶν κκ. *Ἀγ. Βλάχου, Ἀντ. Μηλιαράκη, Σ. Λάμπρου, Σ. Μηλιαράκη, Σ. Ἀποστολίδου, Ν. Ἀποστολίδου, Ἀρ. Κουρτίδου, Κ. Παλαμᾶ, Γ. Σουρῆ, Ι. Πολέμη, Γ. Δροσίνη.*

ΟΚΤΩ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ ὑπὸ Θ. Ἀννίνου.

ΠΑΝΤΟΙΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ὁ κάτοχος ἑκάστου ἀντιτύπου εἶνε καὶ κάτοχος ἑνὸς ἀριθμοῦ λαχείου ἐξ ἐκλεκτῶν συγγραμμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ λαχείου εἶν' ἐκτετυπωμένος ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ βιβλίου.

Εὑρίσκεται ἐν τοῖς Βιβλιοπωλείοις ΕΣΤΙΑΣ, ΜΠΕΚ, ΒΙΛΜΠΕΡΓ καὶ τιμᾶται δρ. 2.

Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται ἀντὶ δρ. 2,25 καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντὶ φρ. ἀργ. 2,50.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκτυποῦνται ἐπισκεπτήρια στιγμιαίως.
Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Δ' ποιότητος δραχ. 2,50 τὰ 100.
Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Β' ποιότητος δραχ. 2 τὰ 100.
Κατασκευάζονται σφραγῖδες ἐξ ἐλαστικοῦ παντὸς εἴδους.
Ἀντιγράφωσι τῆς Société Parisienne Βιέννης, ἐκτελοῦσης ἐλαιογραφικὰς εἰκόνας ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀποστολῇ φωτογραφίας.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

Κ. Α. ΚΑΠΡΑΛΟΥ

ΑΝΑ ΤΑ ΟΡΗ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πάτραι.—Βαλατούνα.—Ἅγιος Ἀνδρέας.—Ἅγιος Ἰωάννης.—Κερπινή.—Μέγα Σπήλαιον. — Καλάβρυτα. — Ἁγία Λαύρα.—Κλαπατσούνα.

Κομψὸν τομίδιον ἐκ σελίδων 70.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμᾶται δραχμῆς. Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἀντὶ δραχ. 1,20.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—589.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 512.—19 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'.—ΑΡΙΘ. 564

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ.

ΕΠΙ ΤΗ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ ΤΟΥ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ ὑπὸ Α. Διαμήδους Κυρσκοῦ.

ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ, ποίημα ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΜΑΡΘΑΣ, διήγημα ὑπὸ Δ. Βικέλα.

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΗΣ ΙΟΝΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ, κατὰ τὰς πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκθέσεις τοῦ κόμητος Γυϊλφορδ.

ΠΑΙΚΙΑ ΤΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

Εἰκόνες ἐν τῷ κειμένῳ: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ.—ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς Ἐπιθεωρήσεως «Scottish Review» περιέχει μετάφρασιν ἀγγλικὴν τοῦ πρώτου μέρους τῆς περὶ Βυζαντινῶν μελέτης τοῦ κ. Δ. Βικέλα, ἀναγγέλλει δὲ καὶ τοῦ ἐπιλοίπου τὴν δημοσίευσιν εἰς τὰ προσεχῆ τεύχη της. Ἡ πραγματεία αὕτη ὡς γνωστὸν μετεφράσθη ἤδη γερμανιστὶ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ W. Wagner καὶ γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ κ. E. Legrand.

— Ἐκ τοῦ γερμανοῦ A. Kalkmann ἐξεδόθη ἐν Βερολίνῳ μακρὰ μελέτη περὶ Παυσανίου τοῦ περιηγητοῦ καὶ περὶ τῶν πηγῶν αὐτοῦ.

— Ὡς δεύτερον μέρος τοῦ Α' τόμου τοῦ Ἀριστοτελικοῦ συμπληρώματος (Supplementum Aristotelicum) ὅπερ ἐκδίδωσιν ἡ ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, ἐδημοσιεύθησαν ἐσχάτως, ἐπιμελείᾳ I. Bywater, Πρισκιανοῦ τοῦ Λυδοῦ τὰ σῳζόμενα. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ αὐτοῦ τόμου ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου γενομένων ἐπιτομῶν τῆς Ζώων ἱστορίας τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐκδοθεισῶν ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Σ. Π. Λάμπρου.

— Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Εὐφρόσυνος* ἐδημοσιεύθη ἐν Βιέννῃ ὑπὸ Γουλιέλμου Κλὰν μονογραφία περὶ τῆς τέχνης τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἀγγείων, ἰδίως δὲ τῶν ἀττικῶν τῶν ποιηθέντων ὑπὸ τοῦ Εὐφρονίου.

— Νέον πεντάπρακτον δρᾶμα ἐξέδωκεν κατ' αὐτὰς ὁ Ἰουδαῖος Ρενάν, τὴν *Ἡγουμένην τοῦ Ζανδρ* (L' Abbesse de Jouarre.)

— Παρὰ τῷ ἐν Λονδίνῳ βιβλιοπώλῃ John Murray ἐκδίδονται προσεχῶς σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον: «Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ Ἰλλυρικῇ χερσονήσῳ (The Growth of Freedom in the Balkan Peninsula) ἡ ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις περὶ Μαυροβουνίου, Σερβίας, Βοσνίας, Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος. Συγγραφεὺς τούτου εἶναι ὁ J. G. Cotton Minchin, δημοσιεύσας πρό τινων ἐτῶν ἕτερον ἔργον περὶ τῆς Βουλγαρίας κατὰ τὸν Ῥωσσοτουρκικὸν πόλεμον.

— Τὰ γερμανικὰ φύλλα ἐπαινοῦσι μυθιστόρημά τι τοῦ Βάλδ. Ζέδδιες ἐπιγραφόμενον «Ἡ κόρη τῶν Ἁγίων Σαράντα» καὶ ἐκδοθὲν ἐν Βερολίνῳ τύποις Ἐκστάϊν. Ἥρως τοῦ μυθιστορήματος εἶνε εἷς κόμης Λεωνίδας Κορτάδος σχεδιάσας ἐπανάστασιν ἐν Ἠπείρῳ, ἡ δὲ ἡρωΐνη εἶνε κόρη τις Ὀθωμανὶς ἐξ Ἁγίων Σαράντα.

— Ἡ πρὸ 25 περίπου ἐτῶν μεγάλη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πρόοδος τῶν Γερμανῶν, κυρίως δὲ αἱ ἐμπορικαὶ αὐτῶν κατακτήσεις εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἔνθα κατώρθωσαν τὰ τέως ἐπικρατοῦν αὐτόθι ἐμπόριον τῶν Γάλλων νὰ ὑποσκελίσωσιν, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς σπουδαίας καὶ ἐμβριθεῖς μελέτας εἴς τε τὴν Γαλλικὴν κυβέρνησιν καὶ εἰς τοὺς ἀσχολουμένους περὶ τὰ ἐμπορικὰ καὶ οἰκονομικὰ ἐν γένει τῆς Γαλλίας. Ὑπὸ τούτων ἐμελετήθη πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως τὸ ζήτημα τῆς παρακμῆς τοῦ Γαλλικοῦ ἐμπορίου ἐν ταῖς χώραις τῆς Ἀνατολῆς, ὑπερ ἀπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' ἔτι μέχρι πρό τινος εἶχεν αὐτόθι ὑπεροχήν.

Εἷς τῶν ἀσχοληθέντων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου εἶνε καὶ ὁ ἐν Παρισίοις ἐμπορευόμενος ἡμέτερος ὁμογενὴς κ. Δημήτριος Γεωργιάδης, καλῶς γινώσκων τήν τε Γαλλίαν καὶ τὴν Ἀνατολὴν ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν. Ὁ κ. Γεωργιάδης ἐδημοσίευσε περυσι μελέτην περὶ Σμύρνης ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν, καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν γαλλικὴν ἐμπορίαν, καὶ περὶ τοῦ συγγράμματος τούτου ἐγένετο λόγος ἐν τῇ *Ἑστίᾳ*. Ἐν γνώσει ἐπομένως διαταελῶν τοῦ θέματος του ἐδημοσίευσε καὶ ἔφτσος ἐν τῷ περιοδικῷ «Revue française de l' étranger et des colonies» ἐν τῷ τεύχει τοῦ Β' ἔτους, ἀριθ. 21, τοῦ Σεπτεμβρίου μακρὰν μελέτην ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Τὸ γαλλικὸν ἐμπόριον ἐν τῇ Ἀνατολῇ», ἔνθα ἐξηγεῖ τὰ αἴτια τῆς παρακμῆς τοῦ γαλλικοῦ ἐμπορίου, συγκρίνει τὸ ἐμπορικὸν καὶ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα τῶν Γάλλων καὶ Γερμανῶν, διαγράφει οἷον μέρος δύναται νὰ λάβῃ ἡ κυβέρνησις καὶ οἷον οἱ ἰδιῶται ἐν τῇ ἀναγεννήσει τῆς γαλλικῆς ἐμπορίας ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὀρθῶς ἀποφαινόμενος ὅτι μᾶλλον τοῦτο εἶνε ἔργον τῆς ἰδιωτικῆς δραστηριότητος καὶ αὐτοβουλίας. Ἐν τέλει δὲ δημοσιεύει πρότασιν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τούτου καὶ τοῦ Ναπολέοντος Νέγρελῶν ἀμφοτέρων τῆς ἐν Παρισίοις Ἑταιρίας τῆς ἐμπορικῆς γεωγραφίας, δι' ἧς προτείνεται ἡ σύστασις ἐμπορικῆς ἑταιρίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἕνωσις τῆς γαλλο-ἀνατολικῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου» καὶ ἧς σκοπὸς κύριος ἔσται ἡ ἐξερεύνησις χάριν τῆς γαλλικῆς ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας τῶν χωρῶν τῆς Τουρκίας, Αἰγύπτου, Ἑλλάδος, Βουλγαρίας, Σερβίας, Ῥουμανίας καὶ μεσημβρινῆς Ῥωσσίας μετὰ ταῦ Καυκάσου, ἡ σύστασις ἐμπορικῶν καταστημάτων, πρακτορείων, ἀγορῶν μετὰ ἐμπορικῶν μουσείων, ἡ διευκόλυνσις ἐπιχειρήσεων ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν τῶν Γάλλων εἰς τὰς χώρας ταύτας καὶ τὰ παρόμοια.

— Ἐξεδόθη ἐν Βερολίνῳ ὁ πρῶτος τόμος κριτικῶν μελετῶν τοῦ F. W. Schmidt περὶ τῶν Ἑλλήνων δραματικῶν μετ' ἐπιμέτρου περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνθολογίας. Ὁ τόμος οὗτος περιέχει κριτικὰς μελέτας περὶ Αἰσχύλου καὶ Σοφοκλέους.

— Ἐν Βιέννῃ ἐδημοσιεύθη ἱστορία τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῆς κτηνιατρικῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα (Geschichte der Thierzucht und Thiermedicin im Alterthum), συγγραφεῖσα ὑπὸ A. Baranski.

— Ἡ βιβλιοθήκη τῶν συγχρόνων ἐπιστημῶν ἐπλουτίσθη ἐσχάτως διὰ νέου βιβλίου τοῦ κυρίου C. Issaurat ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἡ παιδαγωγία· ἱστορία καὶ ἀνάπτυξις αὐτῆς*. Ὅπως κεφάλαια τοῦ βιβλίου ἀφιεροῖ ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν παιδαγωγίαν ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἐκθέτει τὰς ἰδέας τῶν Ἰνδῶν, τῶν Ἑλλήνων (Ξενοφῶντος, Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Ἐπικούρου, Πλουτάρχου) καὶ Ῥωμαίων. Μεθ' ὃ συνοψίζει τὰ ἐν τῷ μεσαίωνι ἐπικρατοῦντα συστήματα, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν Πανεπιστημίων. Ἀναλύει τὰς ἰδέας τοῦ Ραβελαί, Ἐράσμου, Μοντεγνίου, τῶν Ἰησουιτῶν τοῦ Port-Royal, τοῦ Βοσσυέτου, Φενελῶνος κλ. ὡς καὶ πάντων τῶν νεωτέρων παιδαγωγῶν μέχρι τοῦ Ἑρβέρτου Σπένσερ.

— Ὁ ἐν Βιέννῃ γνωστότατος ἀστρονόμος Παλίσας, ἀνεκάλυψε κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3 ὀκτωβρίου ν. ἔ. νέον μικρὸν πλανήτην 14ου μεγέθους κείμενον ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Ὑδροχόου.

—Λέγεται ὅτι ὁ Πάπας προτίθεται νὰ ἱδρύσῃ προσεχῶς ἐν Λατερανῷ τῆς Ῥώμης μέγα καθολικὸν Πανεπιστήμιον ἐπικληθησόμενον Λεόντειον (Universitas Leonica). Ἡ ἀνωτάτη διεύθυνσις τούτου ἀνατεθήσεται τῷ Ἰησουίτῃ Καρδιναλίῳ Μαζέλλᾳ.

— Τὸ ἐν Στουτγάρτῃ γυμνάσιον Ἐβερσέου Λουδοβίκου ἐπανηγύρισε κατ' αὐτὰς τὴν διακοσιοστὴν ἐπέτειον τῆς ἱδρύσεως του διὰ διδασκαλίας τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους καὶ ἑνὸς δράματος τοῦ Σχίλλερ ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Πολλοί

δὲ τῶν εἰς τὸ γυμνάσιον ἐκεῖνο μαθητευσάντων συνέλεξαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δι' ἐράνων χρηματικόν τι ποσὸν, ὁρίσαντες οἱ τόκοι αὐτοῦ νὰ διατίθῶνται εἰς τὰς δαπάνας μαθητικῶν ἐκδρομῶν τῶν μαθητῶν τῶν ἀνωτέρων τάξεων.

— Λήγοντος μετὰ τέσσαρας μῆνας τοῦ δικαιώματος τῶν κληρονόμων τοῦ Πούσκιν ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας τοῦ μεγάλου Ῥώσσου ποιητοῦ, προαγγέλλονται ταυτοχρόνως δέκα διάφοροι ἐκδόσεις ἁπάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. Εἶναι τοῦτο τρανὸν μαρτύριον τῆς τε δημοτικότητος τοῦ ποιητοῦ καὶ τῆς δραστηριότητος τῶν ἐν Ῥωσσίᾳ βιβλιοπωλῶν.

— Ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἔκδοσις ἐν Λονδίνῳ περιηγήσεως ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον τοῦ T. Fitz-Patrick μετ' εἰκόνων καὶ πίνακος γεωγραφικοῦ. Τὸ βιβλίον ἐπιγράφεται «Φθινοπωρινὸς πλοῦς ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον, ἢ σημειώσεις ταξειδίου δι' ἱστιοφόρου θαλαμηγοῦ.» (An autumn cruise in the Aegean.)

— Ἐξεδόθη ἐν Λονδίνῳ εὐμέθοδος συνοπτικὴ ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς γραμματολογίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Δημοσθένους ὑπὸ F. B. Jevons. (A History of Greek Literature from the Earliest Period to the Death of Demosthenes.).

— Ἐν ἡλικίᾳ ἑβδομήκοντα ἓξ ἐτῶν ἀπέθανεν ὁ W. Hepworth Thompson, ἐπιφανὴς ἑλληνιστής, καθηγητὴς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν Κανταβριγίᾳ. Τὰ κυριώτατα ἔργα αὐτοῦ πραγματεύονται περὶ Πλάτωνος καὶ περὶ τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας.

— Τῇ 7 μεσοῦντος προσεκλήθησαν εἰς γενικὴν συνέλευσιν ἐν Λονδίνῳ οἱ συνδρομηταὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Βρεταννικῆς σχολῆς. Θέμα τῆς συνελεύσεως ταύτης, ἧς πρόεδρος ὡρίσθη ὁ κόμης Καρναρβῶνος, ἦν ἡ ἀνακοίνωσις τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς σχολῆς κατὰ τὸν προσεχῆ Νοέμβριον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Penrose καὶ ἡ σύνταξις τοῦ καταστατικοῦ αὐτῆς.

— Ἐν Παδούῃ ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἰταλίας ἑωρτάσθη ἐπισήμως ἡ ἐπέτειος τῆς καταλήψεως τῆς Ῥώμης. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐγένοντο λιτανεῖαι, ἐκάησαν δὲ δημοσίως καί τινες εἰκόνες τοῦ Πάππα.

— Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ἐν Βερολίνῳ ἐξελέγη πρόεδρος τοῦ ἱστορικοῦ τμήματος ὁ V. Sybel ἀντὶ τοῦ ἀποθιώσαντος Ranke.

— Τῇ 20 Ὀκτωβρίου θέλει συνέλθει ἐν Βερολίνῳ τὸ γενικὸν συνέδριον, οὗ σκοπὸς εἶνε ἡ ἐξεύρεσις τῶν τρόπων πρὸς εἰσαγωγὴν ἑνιαίου συστήματος μέτρων καὶ σταθμῶν.

— Εἰς τὸ συνέδριον τῶν ἀνατολιστῶν ἐν Βιέννῃ ἔλαβε μέρος καὶ ὁ Dortur Samaschi Minochejorjii, ἀνώτατος ἱερεὺς τῶν πυρολατρῶν ἐκ Βομβάης. Ἡ αἵρεσις τῶν πυρολατρῶν ἢ Πάρσων, οἵτινες συμποσοῦνται σήμερον εἰς 100 χιλιάδας ψυχάς, παραμένει εἰσέτι πιστὴ εἰς τὰ δόγματα τοῦ Ζενδαβέστα. Οἱ Πάρσοι φημίζονται ὡς ἄνθρωποι πνευματωδέστατοι, καὶ ἀσκοῦσι σπουδαίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς κοινωνίας τῶν Ἰνδῶν.

Ἐπὶ τῇ τελουμένῃ σήμερον ἐν τῷ Ἀρσακείῳ δημοτελεῖ ἑορτῇ τῆς πεντηκονταετηρίδος τῆς ἱδρύσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας ἐνομίσαμεν προσῆκον, χάριν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ ἰδίως συνδρομητῶν ἡμῶν, νὰ παράσχωμεν ἐν τῷ φύλλῳ τῆς «Ἑστίας» εἰκόνα τοῦ τε ἀειμνήστου Ἀρσάκη, τοῦ φιλομούσου καὶ γενναίου ἱδρυτοῦ τοῦ Ἀρσακείου, καὶ τοῦ σεμνοῦ Ἐκπαιδευτηρίου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ δεκαετηρίδας ἤδη ὑπῆρξεν ἡ πνευματικὴ τροφὸς ἡ διανοητικῶς ἐκτρέφουσα καὶ ἠθικῶς μορφοῦσα τὰς γενεὰς τῶν Ἑλληνίδων ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους.

Ἐν τῷ προσεχεῖ δὲ φύλλῳ τῆς «Ἑστίας» θέλομεν δημοσιεύσει ἴδιον ἄρθρον περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ Καταστήματος τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ βίου τῶν ἐκπαιδευομένων οἰκοτρόφων κορασίων, ὡς καὶ ἕτερον ἄρθρον τῆς παρ' ἡμῖν διαπρεποῦς Κυρίας Αἰκ. Λασκαρίδου περὶ τῆς ἱερότητος τῆς ἐντολῆς τῆς διδασκάλου.

— Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας δι' ἐγγράφου του παρεκάλεσε τὴν Νομικὴν καὶ Φιλοσοφικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπως συνερχόμεναι ὑποδείξωσιν ἐκείνη μὲν δύο καθηγητάς, ἕνα διὰ τὴν ἕδραν τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου καὶ ἕτερον διὰ τὸ μάθημα τῶν Εἰσηγήσεων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, αὕτη δὲ ἕνα καθηγητὴν διὰ τὴν ἕδραν τῆς Βοτανικῆς. Αἱ σχολαὶ θέλουσι συνέλθει πρὸς τοῦτο προσεχῶς.

— Ὁ σοφὸς καὶ σεβάσμιος καθηγητὴς τῆς λατινικῆς φιλολογίας ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Σ. Κουμανούδης, διανύσας τεσσαρακονταετίαν ἤδη ἐν αὐτῷ, ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του κατὰ τὸν περὶ ἀποχωρήσεως τῶν καθηγητῶν νόμον.

— Ὁ γάλλος ναύαρχος κ. Παρί, διευθυντὴς τοῦ ἐν Παρισίοις ναυτικοῦ Μουσείου, ἀπέστειλεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ὡς δῶρον πρὸς τὸν Βασιλέα Γεώργιον τρίτομον σύγγραμμα περὶ κατασκευῆς τῶν πλοίων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον. Περιέχει δὲ πλείστας εἰκόνας ἄριστα ἐπεξειργασμένας.

— Ἡ ἐφορεία τῆς ἐν Σύρῳ λέσχης «Ἑλλάδος» ἐπιθυμοῦσα νὰ δώσῃ εὐρυτέραν δημοσιότητα εἰς τὰς κατὰ τὸν περυσινὸν χειμῶνα ἀναγνωσθείσας κατὰ τὰς ἑσπερίδας αὐτῆς φιλολογικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς διατριβάς, ἀπεφάσισε νὰ δημοσιευθῇ καὶ διὰ τοῦ τύπου πάντα τὰ ἔργα ταῦτα ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει ὑπὸ τὸν τίτλον «Φιλολογικαὶ Ἑσπερίδες τῆς ἐν Ἑρμουπόλει λέσχης Ἑλλάδος». Τὸ τεῦχος τοῦτο θὰ ἐκδοθῇ τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν κκ. Ἑρ. Νουνὸτ, Ι. Φραγκιᾶ καὶ Ι. Φουστάνου.

— Ἐξεδόθη ἐκ τῶν μεγάλων Καταστημάτων τοῦ κ. Ἀνέστη Κωνσταντινίδου λίαν φιλοκάλως τετυπωμένον τὸ *Ἡμερολόγιον* τοῦ κ. Κ. Σκόκου, ἀξιόλογον ἔργον, περιέχον πολλὰς διατριβάς, ἔργα πεζὰ καὶ ἔμμετρα, στατιστικὰς πληροφορίας, προσωπογραφίας καὶ ἐν τέλει γελοιογραφίας. Τιμᾶται δραχ. 2 καὶ εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας».

— Ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐν Ζακύνθῳ ἐκδιδομένου περιοδικοῦ «Ποιητικοῦ Ἀνθῶνος» ἐξεδόθησαν εἰς ἰδιαίτερον τομίδιον «Ἔρωτος Ἡμέραι», ποίησις Ι. Καμπουρόγλου μετὰ βιογραφικῶν σημειώσεων περὶ τοῦ ποιητοῦ ὑπὸ Σ. δὲ Βιάζη. Ἐξεδόθη δὲ καὶ τὸ δ' φυλλάδιον τοῦ «Ποιητικοῦ Ἀνθῶνος» περιέχον ποιήσεις διαφόρων.

— *Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ζακύνθου κ.* Λάτα ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ ἱερέων ἡ σύστασις Σχολῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

— Ὁ κλεινὸς πινακογράφος Κεῖπερτ ἀνεχώρησεν ἐκ Σμύρνης εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. Ἀσίας, χάριν ἐπιτοπίων τοπογραφικῶν *παρατηρήσεων, αἵτινες θὰ χρησιμεύσωσιν αὐτῷ* εἰς σύνταξιν τοῦ παρασκευαζομένου ὑπ' αὐτοῦ νέου μεγάλου Χάρτου τῆς δυτικῆς Μικρασίας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν θὰ ἐπισκεφθῇ πάσας τὰς ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κασσαμπᾶ πόλεις καὶ χωρία μέχρι Φιλαδελφείας, ὁπόθεν θὰ μεταβῇ εἰς Ἱεράπολιν, Λαοδίκειαν, καὶ ἀκολούθως εἰς Ἀϊδίνιον καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀϊδινίου κειμένας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 17 Ὀκτωβρίου.

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἀφίκετο ἐνταῦθα ἡ βασιλικὴ *οἰκογένεια τῆς Ἑλλάδος, καταπλεύσασα μέχρι Κορίνθου διὰ τῆς Ἀμφιτρίτης.* Ἐπίσημος ὑποδοχὴ δὲν ἐγένετο τῇ βασιλικῇ οἰκογενείᾳ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Βασιλέως, ἣν τηλεγραφικῶς διεβίβασεν ἐκ Κορίνθου τῷ κ. Πρωθυπουργῷ.

— Μετὰ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, μεθ' ἧς συνηντήθη ἐν Βιλλαφράγκᾳ, ἀφίκετο καὶ ἡ ἐκ τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου πριγκίπισσα Θηρεσία-Καρλόττα-Μαριάννα-Αὐγούστα, θυγάτηρ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουϊτπόλδου. Ἡ πριγκίπισσα εἶνε ἡλικίας τριάκοντα πέντε ἐτῶν, ἄγαμος, ὁμιλεῖ δὲ ἄριστα τὴν νεοελληνικήν. Εἶνε δὲ ἡ πρώτη βαυαρὶς πριγκίπισσα, ἥτις ἀφικνεῖται εἰς Ἑλλάδα μετὰ παρέλευσιν χρόνου πολλοῦ. Τὴν πριγκίπισσαν, ἥτις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς της θὰ φιλοξενηθῇ ἐν τοῖς Ἀνακτόροις, συνοδεύουσιν εἷς ὑπασπιστὴς καὶ μία κυρία τῆς τιμῆς.

— Ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Στεφανόπουλος ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς βουλευτὰς ἐγκύκλιον ἐπιστολήν, ἐν ᾗ ὑπομιμνήσκων αὐτοῖς, ὅτι κατὰ τὰ ἀποφασισθέντα προσεχῶς ἡ Βουλὴ ἐπαναλαμβάνει τὰς ἐργασίας αὐτῆς, παρακαλεῖ αὐτοὺς νὰ παρευρεθῶσι μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν Ἀθήναις «καθόσον ἡ νομοθετικὴ ἐργασία τῆς Βουλῆς ἔσται σπουδαία».

— Κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ κ. δημάρχου ὑποβληθέντα ἐνώπιον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου προϋπολογισμὸν τοῦ δήμου διὰ τὸ ἔτος 1887 τὰ μὲν ἔσοδα ἀνέρχονται εἰς δραχμὰς 1,384,942 καὶ 11/01, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς δραχ. 1,267.531, καὶ 14/00. Τὰ

τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων τὰ μὲν ἔσοδα προϋπελογίσθησαν εἰς δρ. 400,000, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς δρ. 374,240, καὶ τέλος ἀμφοτέρων τῶν νεκροταφείων τὰ μὲν ἔσοδα διὰ τὸ ἔτος 1887 ὡρίσθησαν εἰς δρ. 29,000 τὰ δὲ ἔξοδα εἰς δρ. 25,824.

— Αἱ ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων μέχρι τοῦδε γνωσταὶ εἰσφοραὶ ἀνέρχονται εἰς δραχ. 808,324, ἐξ ὧν εἰσεπράχθησαν ἤδη δραχ. 800,439.

— Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἤρξαντο ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ταγματάρχου κ. Ῥούβαλη, καὶ τοῦ λοχαγοῦ κ. Σεβαλιέ, ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἄρεος τὰ γυμνάσια βολῆς τῶν ἀξιωματικῶν, τῶν ἀποσταλέντων ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν συνταγμάτων *τοῦ πεζικοῦ καὶ τῶν ταγμάτων τῶν εὐζώνων.*

— Ὑπὸ συνοδείαν ἑνὸς λοχαγοῦ καὶ δύο ὑπολοχαγῶν ἀφίκοντο ἐνταῦθα ἐκ Βώλου οἱ ἐν Κούτρᾳ αἰχμαλωτισθέντες ἑπτὰ ἀξιωματικοί, καὶ ἐφυλακίσθησαν εἰς τοὺς ἐν Ῥοὺφ στρατῶνας.

— Μεταξὺ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἀντιπροσωπευομένης ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ αὐτῆς κ. Μονθολών, καὶ τῆς ἡμετέρας ὑπεγράφη σύμβασις περὶ ἀνανεώσεως τῶν συμβολαίων τῆς ὑπηρεσίας 15 μηχανικῶν ἐκ τῶν τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς, διὰ μίαν εἰσέτι διετίαν.

— Ὁ κ. Ἀλέξ. Ῥαζῆς ἀγγέλλει τὴν σύστασιν «Πρακτορείου Εἰδήσεων» χάριν εὐκολίας τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεῖ ἐμπόρων, τραπεζιτῶν, πραγγελιοδόχων καὶ ἐν γένει παντὸς εἰς συνεχῆ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀνταπόκρισιν εὑρισκομένου. Τὸ «Πρακτορεῖον τῶν Εἰδήσεων», ἀντὶ δωδεκαδράχμου ἐτησίας συνδρομῆς, προκαταβαλλομένης κατὰ μηνιαίας δόσεις, θὰ διανέμῃ εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτοῦ ἡμερήσιον δελτίον, ἐν ᾧ θὰ ἀναγράφηται πᾶσα πληροφορία εἰδικῶς δυναμένη νὰ ἐνδιαφέρῃ αὐτούς.

— Ἐπανειλημμέναι δονήσεις σεισμοῦ ἀνεστάτωσαν τοὺς ἐν Λαρίσσῃ, μετὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς Τετάρτης. Τὴν πρώτην ἀκριβῶς ὥραν ἐγένετο ἐλαφρὰ δόνησις, ἣν ἠκολούθησαν μετά τινα λεπτὰ δύο ἄλλαι, ὧν ἡ τελευταία ἀρκούντως ἰσχυρά. Οἱ κάτοικοι ἔντρομοι ἐξῆλθον εἰς τὰς ὁδοὺς μετὰ τῶν νυκτερινῶν αὐτῶν ἐνδυμάτων. Οἱ σεισμοὶ οὗτοι μετὰ τετάρτης προσθέτου δονήσεως, ἐγένοντο αἰσθητοὶ καὶ ἐν Βόλῳ, ὅπου οἱ κάτοικοι κατελήφθησαν ὑπὸ ἀληθοῦς πανικοῦ. Καὶ ἐν Ἁλμυρῷ δὲ καὶ ἐν Ξηροχωρίῳ γίνονται αἰσθηταὶ δονήσεις σεισμοῦ, οἱ δὲ κάτοικοι διατελοῦσιν ἔντρομοι καὶ οἱ πλείονες ἐξέρχονται καὶ διαμένουσιν εἰς τὸ ὕπαιθρον, ἅμα τῷ ἐλαχίστῳ τοῦ ἐδάφους δονισμῷ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.—Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθη ἤδη τὸ 21ον φυλλάδιον τοῦ συγγράμματος. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΕΛΛΑΣ

κατὰ τὸ γερμανικὸν τοῦ Ἰακώβου Φάλκε

ΥΠΟ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ.

Ἐξεδόθη τὸ εἰκοστὸν πρῶτον φυλλάδιον, περιέχον τὰς ἑπομένας εἰκόνας: Ἀγγεῖα—Ἐκ τῆς Φικορωνείου πυξίδος.—Ἀγάλματα ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος τοῦ *Παρθενῶνος.*—Νιόβη.—Τὸ ἔνδον τοῦ Παρθενῶνος (Ὁλοσέλιδος.)

Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου ἐν Ἀθήναις δρ. 1,50. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ δραχ. 1,75.

Οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν προκαταβαλόντες τὸ ἀντίτιμον τῶν ἤδη ἐκδοθέντων φυλλαδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν αὐτοῖς, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι νῦν πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τὸ ἀντίτιμον τῶν ἑπομένων φυλλαδίων, φρ. 5 διὰ 3 φυλλάδια, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐγκαίρως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

Οἱ βουλόμενοι τῶν συνδρομητῶν δύνανται νὰ προκαταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον καὶ ὁλοκλήρου τοῦ συγγράμματος, δρ. 32 οἱ ἐν Ἀθήναις, δρ. 35 οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ φρ. χρ. 35 ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Οἱ προκαταβαλόντες ἤδη τὸ ἀντίτιμον φυλλαδίων τινῶν καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ θέλουσι πληρώσῃ μόνον τὸ ὑπόλοιπον πρὸς συμπλήρωσιν ὅλου τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συγγράμματος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κκ. Α. Μ. καὶ Γ. Κ. Ὀδησσόν. Τὰ ζητηθέντα πάντα ἀπεστάλησαν, ταχυδρομικῶς δ' ἀπηντήσαμεν εἰς ἐπιστολήν σας.—κ. Σ. Β. Βραΐλαν. Ἐλήφθησαν παρὰ τοῦ ἐν Πειραιεῖ κ. Μ. τὰ σταλέντα καὶ ἀπεστάλησαν σύμφωνα τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ. Ἀπαντῶμεν καὶ ἰδιαιτέρως.—κ. Ν. Κ. Βουκουρέστιον. Εἶχον ἀποσταλῆ ἤδη πρὸ τῆς παραλαβῆς τῆς ὑμετέρας ἐπιστολῆς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικὴν μέριμναν.—κ. Α. Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν, ἐπληρώθησαν δὲ τὰ ἀνήκοντα τῷ κ. Ν. Π.—κ. Β. Π. Β. Κυδωνίας. Ταχυδρομικῶς ἀπεστείλαμεν τὰ ζητηθέντα.—κ. Ε. Ι. Κ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν εὑρέθη κατάλληλος. Βεβαίως εἶνε ἐκ τῶν πρώτων ἀποπειρῶν σας περὶ τὸ γράφειν.—κκ. Α. Π. Λάρισσαν, Κ. Κ., Κ. Δ., καὶ Κ. Τσ. Ἄρταν, Κ. Μ. Π. Καζακλὰρ καὶ Α. Κ. Ναύπακτον. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κκ. Δ. Μ. Βῶλον καὶ Γ. Χ. Κ. Κέρκυραν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εὐμενῆ ἐκτίμησιν.—*Μαθητῇ,* Ἴδε σελ. 87 τοῦ Ἡμερολογίου τῆς «Ἑστίας»—*Γαιοκτήμονι,* Λάρισσαν. Βεβαίως αὕτη εἶνε ἡ μόνη ὀρθὴ ἐξήγησις. Καὶ ἀληθεύει τὸ ῥηθὲν παρά τινος ὅτι αἱ γαῖαι παράγουσιν ὀλιγώτερον ἀναλόγως τῆς γονιμότητός των ὅσον ἀναλόγως τοῦ πολιτισμοῦ τῶν κατοίκων των.—κ. Η. Ι. Ζ. Κόρθιον. Ἐλήφθησαν, καὶ ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ δύο ἀντίτυπα. Ὡς πρὸς τὰς ζητουμένας πληροφορίας δύνασθε νὰ συμβουλευθῆτε τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Μαρτίου 1886 (Κανονιστικὸν μέρος) ἐν ᾗ εἶνε δημοσιευμένον τὸ διάταγμα τὸ ἀναγράφον λεπτομερῶς πάντα τὰ μαθήματα, ἐν οἷς ἐξετάζονται.—κ. Γ. Λ. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Εἰς τὴν διάθεσίν σας μένει περίσσευμα δραχ. 3. Κυρίαν Ε. Π. Κωνσταντινούπολιν καὶ κκ. Ε. Π. Δ. Ὀλτένιτζαν. Θ. Γ. Μ. Βοτρινίτσαν, Φ. Μ. Τῆνον, Α. Γκ. Ἄρταν, Φ. Ν. Δ. Βῶλον, Π. Α. Κ. Ἀργοστόλιον, Θ. Κ. Ι. Βόνιτζαν, Γ. Α. Χαλκίδα καὶ Σ. Γ. Σμύρνην. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—*Συνδρομητρίᾳ.* Αἱ Ἀγγλίδες δὲν εἶνε γενικῶς ξανθαί, ἀλλὰ τοὐναντίον αἱ πλεῖσται ἔχουσι καστανὴν τὴν κόμην. Ἐν Οὐαλλίᾳ π. χ. σπανιώταται εἶνε αἱ ξανθαί. Μόναι αἱ διατηροῦσαι καθαρὸν τὸν ἀγγλοσαξονικὸν τύπον εἰσὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ξανθαί.—κ. Γ. Δ. Μ. Πάτρας. Ἡμερολόγιον ἀπεστάλη. Ἐπειδὴ δὲν εὑρέθη 20ὸν λαχεῖον Βραΐλας, ἐπεστράφησαν ὑμῖν τὰ σταλέντα χρήματα.—κ. *Κ. Π. Πάτρας.* Ἐλήφθη. Ἤδη τὸ δεύτερον. Ἀπαντῶμεν ταχυδρομικῶς.—κ. Ι. Κ. Λεμησόν. Καλύμματα ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένα δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε φωτογραφίαι τοῦ φονευθέντος ἀξιωματικοῦ. Καθόσον γνωρίζομεν τὸ σημειούμενον ἀγγλικὸν βιβλίον δὲν μετεφράσθη ἑλληνιστί.—κ. Π. Γ. Θ. Π. Ἐγένετο κατὰ τὴν παραγγελίαν ὑμῶν.—κ. Μ. Φ. Λαύρειον. Ἀπεστάλησαν τὰ ζητηθέντα.—κ. Ζ'. Ἡ μελέτη πρὸ πάντων τῶν ἀρχαίων. Οἱ πλεῖστοι τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ συγγραφέων ἐμορφώθησαν διὰ τῆς μελέτης τῶν ἀρχαίων ἔργων. «Ἀνέγνων, γράφει ὁ Ἀλφιέρης, ἑξάκις τοὺς βίους τοῦ Τιμολέοντος, τοῦ Καίσαρος, τοῦ Βρούτου, τοῦ Πελοπίδα μὲ δάκρυα καὶ παραφοράς. Ὁσάκις συνήντων χαρακτηριστικήν τινα πρᾶξιν τῶν μεγάλων τούτων ἀνδρῶν τηλικαύτη συγκίνησις μὲ κατελάμβανε, ὥστε μοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ μείνω ἥσυχος».—κ. Κ. Δ. Βραΐλαν. Ἐλήφθησαν καὶ παρεδόθησαν τῷ κ. Κ. Μ. Κ. ὡς ἰδιαιτέρως ἐγράψαμεν ὑμῖν.—κ. Α. Σ. Βάρναν. Ἀπεστάλη ἀντίγραφον φορτωτικῆς.—κκ. Δ. Ι. Π. Τρίκκαλα, Α. Σ. Καλαμπάκαν, Ν. Κ. Τσάγεζι, Ι. Β. Μακρυνίτζαν, Δ. Τ. καὶ Ν. Σ. Βῶλον, Κ. Σ. Σ. καὶ Μ. Π. Πάτρας, Ι. Γ. Π. καὶ Δ. Κ. Σ. Ἀλεξάνδρειαν, Π. Π. Π. καὶ Α. Π. Π. Κωνσταντινούπολιν, Α. Κ. Δ. Βόνιτσαν, Γ. Π. Γεράκι. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—*Θεσσαλῷ,* Λάρισσαν. Ἡ ἀπόστασις τῆς Λαρίσσης ἀπὸ τῶν Ἀ-

θηνῶν εἶνε περὶ τὰ 345 χιλιόμετρα κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων μηχανικῶν μελετηθεῖσαν γραμμὴν σιδηροδρόμου. Ἄλλας πληροφορίας πῶς νὰ σᾶς δώσωμεν ἐνταῦθα; Τὸ Ἡμερολόγιον τῆς «Ἑστίας» διαθέτει τέσσαρας σελίδας (121-127) δυναμένας νὰ σᾶς ἱκανοποιήσωσι πληρέστατα.— κ. Γ. Δ. Φ. Ὕδραν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν, σύμφωνα τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.—κ. Σ. Π. Θέραν. Ἀναμένομεν ἐπιστολήν σας. Τὸ σημειούμενον περιοδικὸν εἶνε κάλλιστον εἰς τὸ εἶδός του. —κ. Φ. Μ. Π. Λονδῖνον. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Π. Δ. Ἀγρίνιον. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλη δ' ὑμῖν σειρὰ φύλλων. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα.—*Ἐνὶ ἀναγνώστῃ.* Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν χρησιμοποιήσωμεν.—κ. Δ. Σ. Σ. Χανία. Ἀγνοοῦμεν· ἀλλ' ἠδύνατο ἴσως ὁ ἴδιος ἐρωτώμενος νὰ σᾶς πληροφορήσῃ τὴν αἰτίαν. — κκ. Ν. Θ. Τ. καὶ Ν. Σ. Π. Κεφαλληνίαν, Α. Β-Π. Χανία, Ι. Α. Λαμίαν, Ν. Σ. Ν. Κάρυστον καὶ Ι. Π. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—*Γεωγράφῳ.* Οὐδ' ὁλόκληροι οἱ 4 σελίδες τοῦ Δελτίου θὰ ἐπήρκουν ἵνα ἀπαντήσωμεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις σας.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

17 Ὀκτωβρίου 1886

Λάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	362.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	374.50
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	453.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	364.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	282.50
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	271.50
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	180.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	244.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	90 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	182.50

Πιστωτικὰ Καταστήματα.

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4032.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	46.50
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	53 —
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσαλίας. . »	163.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	92.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. . »	285 50
Ἑταιρία Φωταερίου. . . . . »	

Συναλλάγματα

ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως. . . .	32.15
» 3μην.	31 95
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	127.—
» Τραπεζικὸν 3μην	

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον.	25.20
Λίρα ὀθωμανική.	28.80

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκτυποῦνται ἐπισκεπτήρια στιγμιαίως.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Α' ποιότητος δραχ. 2,50 τὰ 100.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Β' ποιότητος δραχ. 2 τὰ 100.

Κατασκευάζονται σφραγῖδες ἐξ ἐλαστικοῦ παντὸς εἴδους.

Ἀντιπρόσωποι τῆς Société Parisienne Βιέννης, ἐκτελούσης ἐλαιογραφικὰς εἰκόνας ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀποστολῇ φωτογραφίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Περὶ συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι κριτικῆς ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου	Τιμ. λεπτ.	25.
Περὶ συγχρόνου ἑλληνικῆς ποιήσεως ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου	» »	25.
Ὁ νέος κριτικὸς ὑπὸ Ἀγγέλ. Βλάχου	» »	25.
Τὰ κείμενα ὑπὸ Ἐμμ. Ῥοΐδου.	» »	25

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Πέτρος ὁ Β' τῆς Βρασιλίας	Τιμ. λεπτ.	10.
Ἀδαμάντιος Κοραῆς.		10.
Λάζαρος Κουντουριώτης	» »	10.
Ἀλέξανδρος Σοῦτσος	» »	10.
Περὶ περιθάλψεως τῶν θυμάτων τοῦ πολέμου	» »	10.
Περὶ καθαριότητος	» »	10.
Περὶ Κύπρου	» »	10.
Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης.	» »	10.
Ἡ φυσιολογικὴ σχολὴ καὶ ὁ Ζολὰ	» »	10.
Περὶ συστάσεως ἀδελφότητος Ἑλληνίδων Διακονισσῶν.	» »	10.
Ἡ Λίμνη τοῦ Λαμαρτίνου. Παράφρ. Ἀριστ. Βαλαωρίτου.	» »	10.

Πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας». Τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρ. τελῶν.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλεῖται ὡσαύτως ἀντὶ λεπτῶν 50 τὸ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου ἐκδοθὲν ἔκτακτον φύλλον, περιέχον ὡραίαν τοῦ ποιητοῦ προσωπογραφίαν καὶ ἀπεικόνισιν τῆς ἐν Μαδουρῇ ἐπαύλεως αὐτοῦ, ἐν Εὐρώπῃ ἐκτελεσθείσας, ὁλόκληρον τὸ ποίημα τῆς «Κυρὰ Φροσύνης» ἐν πανομοιοτύπῳ αὐτογράφῳ τοῦ ποιητοῦ καὶ πολλὰ ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ποιημάτων.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες τόμοι αὐτῆς, πρὸς φρ. 5 ἕκαστος, καὶ παλαιὰ φύλλα καὶ δελτία, τὰ μὲν φύλλα πρὸς λεπτὰ 25, τὰ δὲ δελτία πρὸς λεπτὰ 10.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

Κ. Δ. ΚΑΠΡΑΛΟΥ

ΑΝΑ ΤΑ ΟΡΗ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πάτραι.—Βαλατούνα.—Ἅγιος Ἀνδρέας.—Ἅγιος Ἰωάννης.—Κερπινή.—Μέγα Σπήλαιον. — Καλάβρυτα. — Ἁγία Λαύρα.—Κλαπατσούνα.

Κομψὸν τομίδιον ἐκ σελίδων 70.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμᾶται δραχμῆς. Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἀντὶ δραχ. 1,20.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μέγα μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1:200,000.

Τιμᾶται δραχ. 5. — Μετὰ ταχυδρ. τελῶν 5,60.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς *Ἑστίας.*

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886 —590.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 513. —26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 565

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΜΑΡΘΑΣ, διήγημα ὑπὸ Δ. Βικέλα.

ΙΕΡΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ, ὑπὸ τῆς Κας Αἰκ. Λασκαρίδου.

ΕΝ ΤΗι ΑΡΣΑΚΕΙΩι.

ΣΕΙΣΜΟΙ, ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΔΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ὁ ὀργανισμὸς τῆς γῆς ὑπὸ Ἰω. Φουστάνου.

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΗΣ ΙΟΝΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ, κατὰ τὰς πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκθέσεις τοῦ κόμητος Γυλφορδ.

Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ. Ποίημα ὑπὸ Γεωργίου Δραιίνη.

ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΙΓΑΙΑΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Η ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ

Μετὰ παλλῆς λαμπρότητος ἑωρτάσθη τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἡ πεντηκονταετηρὶς τῆς συστάσεως τῆς *Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας*, παριστομένης τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τῶν ὑπουργῶν, τῶν ἄλλων ἀνωτάτων ἀρχῶν καὶ πολλοῦ κόσμου ἐκλεκτοῦ. Μετὰ τὴν γενομένην δοξολογίαν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν μαθητριῶν ψαλέντα ᾄσματα εἰς τὴν πενηκονταετηρίδα, ἀνῆλθε τὸ βῆμα ὁ καθηγητὴς κ. Γ. Βιώνης, ὅστις εἶχεν ἀναλάβει τὴν ἐντολὴν ν' ἀπαγγείλῃ τὸν πανηγυρικὸν τῆς χαρμοσύνου ἡμέρας. Ἐκ τοῦ ἀπαγγελθέντος δ' αὐτοῦ λόγου σταχυολογοῦμεν τὰς ἑπομένας λίαν ἐνδιαφερούσας πληροφορίας, ἐν αἷς συνοψίζεται ἡ ἱστορία τοῦ μεγάλου τούτου ἱδρύματος καὶ καταφαίνεται πῶς ἐκ μικρῶν ἀρξάμενον προέβη βαθμηδὸν εἰς ἣν σήμερον εὑρίσκεται ἀκμὴν καὶ περιωπήν.

Τὴν πρώτην ἰδέαν τῆς συστάσεως τῆς *Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας* συνέλαβεν ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης Κοκκώνης, διευθυντὴς τοῦ πρώτου συσταθέντος ἐνταῦθα διδασκαλείου καὶ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων. Τὴν ἰδέαν του ταύτην ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν ἀοίδιμον διδάσκαλον τοῦ Ἔθνους Γ. Γεννάδιον καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτην Μισαὴλ Ἀποστολίδην, οἵτινες ἀσπασθέντες αὐτὴν συνεργάσθησαν ἐκθύμως εἰς πραγματοποίησίν της. Ἄνευ ἀναβολῆς συνενοήθησαν μετ' ἄλλων φιλομούσων καὶ φιλοπατρίδων ἀνδρῶν καὶ μετ' ὀλίγον τὸν Ἰούλιον τοῦ 1836 συνέρχονται οἱ παραδεχθέντες τὴν ἰδέαν ἑβδομήκοντα καὶ τρεῖς ἄνδρες, σχηματίζουσι τὴν πρώτην Συνέλευσιν, καὶ ἐκλέγουσιν ἐπιτροπείαν πρὸς σύνταξιν τοῦ Ὀργανισμοῦ τῆς ἱδρυθησομένης Ἑταιρίας, εἰς ἣν ἀποδίδουσι τὸν τίτλον *Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρία*.

Ἡ ἐπιτροπεία αὕτη συγκειμένη ὑπὸ τοῦ Γ. Γεννάδιου, Μισαὴλ Ἀποστολίδου καὶ Ι. Κοκκώνη, συντάξασα τὸν πρῶτον Ὀργανισμὸν τῆς Ἑταιρείας, ὑπέβαλεν εἰς δευτέραν συνέλευσιν τῶν Ἑταίρων τὴν 25 Ἰουλίου 1836, ὅστις συζητηθεὶς ἐκυρώθη ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως· τότε δὲ προβαίνει εὐθὺς εἰς τὴν κατ' αὐτὸν ἐκλογὴν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἐκλέγονται πρόεδρος μὲν ὁ Γ. Κουντουριώτης, ἀντιπρόεδρος ὁ Γ. Γεννάδιος, γραμματεὺς ὁ Ι. Κοκκώνης, καὶ σύμβουλοι οἱ κύριοι Ι. Βοῦρος ἰατρὸς, Δ. Πολυζωΐδης, Δ. Ραγκαβῆς, Μισαὴλ Ἀποστολίδης, Γεώργιος Αἰνιάν, Κ. Δ. Σχινᾶς, Στεφ. Δάρας, Γ. Καραμᾶνος καὶ Ν. Κωσταῆς.

Τὸ οὕτω καταρτισθὲν Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας ὑποβάλλει τὴν 16 Λυγούστου 1836 εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τὸν ὀργανισμὸν αὐτῆς πρὸς ἔγκρισιν καὶ τὴν 1 τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἡ Γραμματεία ἐγκρίνει αὐτὸν καὶ τὴν σύστασιν τῆς Ἑταιρίας.

Ἡ οὕτως ἱδρυθεῖσα Ἑταιρία εὗρεν ἀμέσως πρόθυμον ὑποστήριξιν παντοχοῦ, ἔν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ ὑπὸ τῶν ἔξω ὁμογενῶν, οὕτω δὲ ἐν τῷ διαστήματι τῶν ἓξ ἐτῶν τῆς πραξδρείας τοῦ ἀοιδίμου Κουντουριώτου ἠρίθμει ἡ Ἑταιρία μέλη μὲν τακτικὰ ἐγγεγραμμένα ἐν τῷ μητρῴῳ αὐτῆς 1113, καὶ ἐν ἐνεργείᾳ 752, συνδρομητὰς δὲ 38, καὶ εὐεργέτας 24, ἐνῷ κατὰ τὴν σύστασίν της ἠρίθμει μόνον 73 τακτικὰ μέλη. Ἔσοδα δὲ κατὰ τὸ ὄγδοον αὐτῆς ἔτος εἶχε δραχμὰς 74000 καὶ ἔξοδα 38000, καὶ περίσσευμα 36000, σήμερον δὲ ἔχει προϋπολογισμὸν ἐσόδων καὶ ἐξόδων δραχμὰς ὑπὲρ τὰς 300,000, ἐνῷ ἤρξατο τῶν σχολειακῶν αὐτῆς ἐργασιῶν κατὰ τὸ ἔτος 1837 ἀπὸ κεφαλαίου μόνον 5000 δραχμῶν.

Ἐν τοῖς μεγάλοις τῶν εὐεργετῶν καταλέγονται ἡ ἀείμνηστος Ἑλένη Τοσίτσα, ἧς ἔργον τὸ Τοσίτσειον· ὁ ἀοίδιμος Πανᾶς, οὗ ἔργον τὸ Νηπιαγωγεῖον, ἡ φιλογενεστάτη Κυρία Σίνα, καὶ ἄλλοι. Ἀλλ' ὁ μέγιστος τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑταιρίας ὑπῆρξεν ὁ ἀοίδιμος Ἀπόστολος Ἀρσάκης. Κατιδὼν ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ὅτι ἡ πρώτη βάσις καὶ συντελεστικωτάτη πρὸς διάδοσιν τῶν ἀγαθῶν τῆς παιδείας εἰς τὸ ἔθνος εἶνε ἡ καλὴ ἀγωγὴ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν χρηστῶν μητέρων ἡ μόρφωσις, πεισθεὶς δὲ καὶ εἰς τὰς προτροπὰς τῶν ἐνταῦθα φίλων του, τῶν ἀοιδίμων Θ. Φαρμακίδου, Ἀνέστη Χατζοπούλου καὶ τοῦ φιλομούσου ἰατροῦ Δαμιανοῦ Γεωργίου, ἀπεφάσισεν οὐχὶ μόνον νὰ ἀναλάβῃ ὁ ἴδιος τὴν ἰδίᾳ δαπάνῃ τοῦ Καταστήματος καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ἱεροῦ ναοῦ ἀποπεράτωσιν ἐντὸς τοῦ ἀνωτάτου ὅρου τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς οἰκοδομῆς τῶν διακοσίων πεντήκοντα χιλιάδων δραχμῶν, ἥτις εἶχε διακοπῇ δι' ἔλλειψιν χρημάτων, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποζημιώσῃ ἐντελῶς τὴν Ἑταιρίαν δι' ὅσα εἶχε δαπανήσει, καὶ τὰ ὁποῖα ὑπερέβαινον τὰς 100000 δραχ. Τὸ δὲ τότε Διοικητικὸν Συμβούλιον εὐγνωμονοῦν ἐτίμησε τὸν ἄνδρα, ὀνομάσαν αὐτὸν Ἐπέτιμον Πρόεδρον. Πρὸς δὲ ἀπεφάσισε τὸ αὐτὸ Συμβούλιον νὰ φέρῃ τὸ Κατάστημα τοῦτο τὴν εἰς ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν προσφιλῆ ὀνομασίαν τοῦ Ἀρσάκη, καὶ αὕτη νὰ ἀναγραφῇ ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς ἄνωθεν τῆς μεγάλης αὐτοῦ πύλης.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐγένετο ὑπέρβασις τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ τῶν 250,000 δραχμῶν, προσηνέγκεν ἐκ πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς ὅλης οἰκοδομῆς ἑτέρας δραχμὰς 41,000, καὶ οὕτω συνεπληρώθη ἐν ὅλῳ τὸ πρασενεχθὲν ποσὸν εἰς δραχ. 291,000. Ὑιοθετήσας δ' ἀληθῶς τὴν Ἑταιρίαν καὶ ἐγείρας αὐτῇ τὸ μεγαλοπρεπὲς μέγαρον, κατέθεσεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἑτέρας δραχμὰς 200,000, ἵνα ἐκ τῶν τόκων αὐτῶν συντηρῆται τὸ Κατάστημα.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα Χοταχόβαν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κορυτζᾶς, συνίστησε ἄλλην Σχολήν, καὶ ἐδωρήσατο τῇ Ἑταιρίᾳ ἑτέρας 75,000 δραχμῶν, κατατεθεῖσας καὶ ταύτας εἰς τὴν Ἐθν. Τράπεζαν, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀναδεχθῇ ἡ Ἑταιρία τὴν ἐτήσιον ἐποπτείαν τῆς σχολῆς ἐκείνης, δαπανῶσα κατ' ἔτος ἀπὸ 2500 μέχρι 3500 δραχμῶν εἰς διδασκάλους αὐτῆς.

Σχολεῖα.

Τὴν 3 Ἰουνίου 1837 τὸ ὑπὸ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας συσταθὲν σχολεῖον τῶν κορασίων ἦτο ἤδη ἕτοιμον, αἱ δὲ ἐγγραφαὶ τῶν μαθητριῶν ἤρξαντο ἐν τῇ Σχολῇ, κειμένῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ Βιτάλη, παρὰ τῇ ὁδῷ Ἑρμοῦ, πλησίον τῆς Χουρμαδιᾶς, παρούσης τῆς διδασκαλίσσης Εἰρήνης Σπορίδου. Τὸ σχολεῖον τοῦτο ἦτο διῃρημένον εἰς δύο τμήματα, εἰς τὸ κατώτερον, ἔνθα ἐδιδάσκοντο θωρεὰν τὰ τῶν δημοτικῶν σχολείων μαθήματα, καὶ εἰς τὸ ἀνώτερον, ἔνθα ἐδιδάσκοντο αἱ μέλλουσαι νὰ γείνωσι διδασκάλισσαι ὑπάτροφοι τῆς Ἑταιρείας, καὶ ὅσα κοράσια ἄλλων πολιτῶν εἶχον χρείαν ἀνωτέρας παιδείας ἀντὶ μικρῶν διδάκτρων. Ἡ δὲ ἔναρξις τῶν μαθημάτων τοῦ μὲν κατωτέρου τμήματος ἐγένετο τὴν 7 τοῦ μηνὸς Ἰουνίου τοῦ 1837, τοῦ δὲ ἀνωτέρου τὴν 28 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους, διευθυνομένου ὑπὸ τῆς διδασκαλίσσης Κυρίας Πιταδάκη, ἐλθούσης ἐκ Ναυπλίου μετὰ πέντε μαθητριῶν ὑποτρόφων.

Τὸ σχολεῖον τοῦτο ἅμα τῇ γενέσει αὐτοῦ ἐδείκνυε τοσαύτην πρόοδον, εἶχε τοσαύτην πληθὺν μαθητριῶν, ὥστε οἱ διοικοῦντες αὐτὸ ἠναγκάζοντο νὰ ἐνοικιάζωσι κατ' ἔτος νέαν εὐρυχωροτέραν οἰκίαν. Εὐθὺς λοιπὸν τὸ τρίτον ἔτος ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ σχολείου τῆς Ἑταιρίας τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, βλέπον ὅτι καθίστατο ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ ἰδιωτικὴ οἰκία κατάλληλος πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς Ἑταιρείας, συνέλαβε τὴν ἰδέαν ἀνεγέρσεως Ἐκπαιδευτηρίου εὐρυχώρου καὶ καταλλήλου, ἐν πεποιθήσει ὅτι ἡ Ἑταιρεία διὰ τοιούτου καταστήματος παγιοῦται, καὶ λαμβάνει διηνεκῆ μονιμότητα. Οὕτω δ' ὁριστικῶς ἀπεφασίσθη ἡ ἀνέγερσις καταστήματος. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν τῇ ὑποστηρίξει τοῦ βασιλέως Ὄθωνος καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του, ἠγοράσθη τὸ οἰκόπεδον, ἔνθα νῦν τὰ λαμπρὰ Καταστήματα τῆς Ἑταιρίας, ἀντὶ δύο δραχμῶν τὸν πῆχυν, ἀνῆκον εἰς τὴν ἐν Ἄνδρῳ μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Τὴν δὲ ξυλείαν τῆς ὅλης οἰκοδομῆς ἠγόρασαν μὲν ἰδίᾳ δαπάνῃ οἱ ἐν Ῥωμανίᾳ φιλόμουσοι ὁμογενεῖς, μετέφερε δὲ ἐνταῦθα ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλέως διὰ βασιλικοῦ πλοίου, ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλέντος τῇ ἐνεργείᾳ πάλιν τοῦ Ὄθωνος.

Τὴν μεγάλην πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν εἰς ἣν προήχθη τὸ οὕτω συντελεσθὲν Καθίδρυμα μαρτυροῦσιν εὐγλώττως οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐκπαιδευθεισῶν μαθητριῶν καὶ ὁ τῶν διδασκαλισσῶν, αἵτινες ἐξῆλθον ἐξ αὐτοῦ.

Κατὰ τὰ πρῶτα τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἑταιρίας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς σχολείοις αὐτῆς ἐνδιαιτωμένων κορασίων δὲν ὑπερέβη τὰς 20, ὧν αἱ 10 τὸ πρῶτον καὶ 15 ἔπειτα ἦσαν ὑπότροφοι τῆς Ἑταιρείας, ἐφοίτων δὲ καὶ ἔξωθεν περὶ τὰς 50· ὥστε ἐδιδάσκοντο ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Ἑταιρίας *αἱ πᾶσαι* περὶ τὰς ἑβδομήκοντα.

Τὸ δέκατον δὲ ἔτος ἀπὸ τῆς συστάσεώς της ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνδιαιτωμένων ἔφθασεν εἰς 77,ἔξωθεν δὲ ἐφοίτων 191. Αἱ πᾶσαι λοιπὸν κατὰ τὸ δέκατον τοῦτο ἔτος μαθήτριαι τῶν σχολείων τῆς Ἑταιρίας ἦσαν 268, ὑπερβᾶσαι τὰς τῶν πρώτων ἐτῶν κατὰ 200.

Τὸ εἰκοστὸν ἔτος ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν ἔφθασεν εἰς 460. Ὥστε αἱ τοῦ ἔτους τούτου μαθήτριαι ὑπερέβησαν τὰς τοῦ δεκάτου κατὰ 192.

Τὸ τριακοστὸν ἔτος ἐνεγράφησαν ἐν ὅλῳ μαθήτριαι 573, *ἤτοι ὑπερέβησαν τὰς τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους κατὰ* 113.

Τὸ τεσσαρακοστὸν ἐνεγράφησαν ἐν ὅλῳ μαθήτριαι 1386. Ὥστε αἱ τοῦ ἔτους τούτου ὑπερέβησαν τὰς τοῦ τριακοστοῦ κατὰ 813 ἐν ὅλῳ.

Τὸ δὲ λῆξαν σχολειακὸν ἔτος, τὸ πεντηκοστὸν ἀπὸ τῆς *συστάσεώς της*, ἐνεγράφησαν ἐν τοῖς *ἐν Ἀθήναις σχολείοις* τῆς Ἑταιρείας 1470 κατὰ τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν τοῦ κυρίου Γραμματέως. Ἐὰν δὲ εἰς ταύτας προστεθῶσι καὶ αἱ ἐγγραφεῖσαι ἐν τῷ παραρτήματι τῷ ἐν Κερκύρᾳ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς σχολείοις τοῖς ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας συντηρουμένοις, ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκπαιδευομένων μαθητριῶν ἔφθασεν εἰς 2000. Ὥστε ὑπερέβησαν τὰς τοῦ τεσσαρακοστοῦ κατὰ 600 περίπου.

Ἡ κατὰ δεκαετίαν δεικνυομένη αὕτη αὔξησις τῶν μαθητριῶν τοῦ Ἀρσακείου, οὐ μόνον ἐξ Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἐ*λευθέρας Ἑλλάδος προερχομένων, ἀλλὰ καὶ ἐκ πάσης γωνίας* τῆς Ἀνατολῆς, εἶνε ἀναντίρρητος ἀπόδειξις, ὅτι τὸ Ἀρσάκειον ἐξεπλήρωσε πληρέστατα κατὰ τὸν πεντηκονταετῆ βίον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας τὸν προορισμὸν αὐτοῦ.

Διδασκάλισσαι

Κατὰ τὸ *πρῶτον* δεκαετὲς διάστημα *ἀπὸ* τῆς ἱδρύσεως τῶν σχολείων τῆς Ἑταιρίας 90 μαθήτριαι ἠξιώθησαν διδασκαλικοῦ πτυχίου, *πᾶσαι δὲ αὗται αἱ 90 διδασκάλισσαι* διωρίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς νεοσυσταθέντα ἐν τοῖς Δήμοις τοῦ Κράτους σχολεῖα τοῦ λαοῦ, ἢ προσεκλήθησαν νὰ διευθύνωσι νεοσύστατα σχολεῖα ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου ἢ ἐν μεγαλοπόλεσι τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης. *Περὶ τὰ 90 λοιπὸν σχολεῖα τοῦ γυναικείου* φύλλου συνεστήθησαν ἐν τῇ ἔσω καὶ ἔξω Ἑλλάδι ἐκ τῶν διδασκαλισσῶν τῶν σχολείων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸν πρῶτον δεκαετῆ αὐτῆς βίον, εἰς ἃ ἐφοίτων κατ' ἔτος καὶ ἐξεπαιδεύοντο ἑλληνικῶς, καὶ ἐμορφοῦντο ἠθικῶς κατ' ἐλάχιστον ὅρον ὑπὲρ *τὰς 5000 κορασίων*.

Τὴν δευτέραν δεκαετίαν ἐξῆλθον τοῦ Ἀρσακείου, ἀξιωθεῖσαι διδασκαλικοῦ πτυχίου, μαθήτριαι αὐτοῦ 102.Καὶ αὗται δὲ αἱ 102 διδασκάλισσαι, τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἀσπασθεῖσαι, διέδιδον τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν εἰς πολλὰς χιλιάδας *Ἑλλήνων κορασίων* ἔν τε τῇ ἐλευθέρᾳ καὶ δούλῃ Ἑλλάδι καὶ ἐν ταῖς ἀλλαχοῦ ἑλληνικαῖς παροικίαις.

Τὴν τρίτην δεκαετίαν 470 μαθήτριαι τοῦ Ἀρσακείου, *μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν των ὑποστᾶσαι τὴν νενομισμένην* δοκιμασίαν, ἠξιώθησαν διδασκαλικοῦ πτυχίου.

Τὴν δὲ τετάρτην δεκαετίαν ἔτυχον διδασκαλικοῦ πτυχίου κατὰ τὰ νενομισμένα 592 μαθήτριαι τοῦ Ἀρσακείου.

Τὴν πέμπτην τέλος δεκαετίαν, ἥτις συμπληροῖ τὴν πεντηκονταετίαν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τὴν νενομισμένην ἐξέτασιν 750 διδασκάλισσαι.

Κατὰ τὸν πεντηκονταετῆ λοιπὸν βίον τῆς Φιλεκ. Ἑταιρίας ὑπὲρ τὰς 2000 διδασκάλισσαι ἐξῆλθον ἀπόφοιτοι τοῦ Ἀρσακείου καὶ *τοῦ ἐν Κερκύρᾳ παραρτήματος*.

Πλὴν δὲ τῶν ἐνταῦθα Καταστημάτων, ἡ Ἑταιρία συνέστησε καὶ συντηρεῖ σχολεῖα τοῦ γυναικείου φύλλου πέριξ τῶν Ἀθηνῶν ἐν Κηφισίᾳ, ἐν Πατησίοις, ἐν Μενιδίῳ τοῦ Δήμου *Ἀχαρνῶν, παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἀχαρνέων καὶ τῇ* ἐπιμονῇ τῆς *Ἑταιρίας διατηρηθέν, ἐν Χασιᾷ* τοῦ Δήμου Φυλῆς, ἐν Κιούρκᾳ τοῦ Δήμου Μαραθῶνος, καὶ ἐν Κάμπῳ τοῦ Δήμου Ἀβίας τῆς Ἐπαρχίας Οἰτύλου μὴ διατηρηθὲν ἐπὶ πολύ, ἐν Γαυρίῳ τῆς Ἄνδρου καὶ ἐν Στύροις τῆς Εὐβοίας.

Τὴν δὲ 18 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1868 ἡ Ἑταιρία ὑπείκουσα εἰς αἴτησιν τῶν Κερκυραίων συνέστησεν ἐν Κερκύρᾳ Παρθεναγωγεῖον, χορηγούσης καὶ τῆς Κυβερνήσεως μυριόδραχμον συνδρομήν.

Οἱ διοικήσαντες τὴν Ἑταιρίαν

Ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἑταιρίας μέχρι σήμερον ἤτοι ἐν διαστήματι 50 ἐτῶν, μόνον 92 ἄνδρες διῴκησαν αὐτήν. Τούτων πρόεδροι μὲν ὑπῆρξαν 7, οἱ ἀείμνηστοι Γεώργιος Κουντουριώτης, Ἀνδρέας Μεταξᾶς, Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Λέων Μελᾶς, *Π.* Ῥομπότης *καὶ οἱ τούτων διάδοχοι* κύριοι Νικόλαος Μαυροκορδάτος καὶ Μιχαὴλ Μελᾶς. Ἀντιπρόεδροι δὲ 11, Γραμματεῖς 8 καὶ Σύμβουλοι 65, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα, τῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπηρετησάντων, τῇ ἀποφάσει τῆς συνελεύσεως τῶν Ἑταίρων εἰσὶ ἀναγεγραμμένα χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ πλακὸς ἱδρυμένης ἀπέναντι τῆς τῶν εὐεργετῶν ἐν τῷ προδόμῳ τοῦ Ἀρσακείου.

Οἱ πρῶτοι καθηγηταὶ τοῦ Ἀρσακείου

Οἱ πρῶτοι προσληφθέντες καθηγηταὶ εἰς τὸ ἵδρυμα τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας ὑπῆρξαν *οἱ ἀείμνηστοι Δαμιανὸς* Λιβερόπουλος, Ἱερομόναχος, Ἱερεμίας Καζάκος καὶ Προκόπιος Παπᾶ Γεωργίου ἱεροδιάκονος, ἐξ ὧν οἱ μὲν δύο πρῶτοι πρὸ χρόνων ἀπεβίωσαν, ὁ δὲ Προκόπιος Παπᾶ-Γεωργίου ἐπιζῶν εἶνε ὁ νῦν Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Σεβασμιώτατος κ. Προκόπιος, εὐτυχήσας νὰ συνεορτάσῃ τὴν πεντηκονταετηρίδα ὡς καθηγητὴς μετὰ τῶν νῦν διδασκόντων 35 καθηγητῶν καὶ διδασκάλων καὶ 40 διδασκαλισσῶν.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἡ φιλοσοφικὴ σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου συνελθοῦσα εἰς συνεδρίασιν προέτεινε διὰ τὴν ἕδραν τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας τὸν κ. Σπ. Λάμπρον ὑφηγητὴν διὰ ψήφων ἐννέα, διὰ δὲ τὴν ἕδραν τῆς νεωτέρας ἱστορίας τὸν κ. Πατσόπουλον διὰ ψήφων *ἕνδεκα, καὶ ἀνέβαλε ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς* ἕδρας τῆς Βοτανικῆς.

— Ἀνεχώρησεν αὖθις *εἰς Γερμανίαν ὁ ἡμέτερος συνεργάτης* κ. Γεώργιος Δροσίνης πρὸς συμπλήρωσιν τῶν φιλολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν αὐτοῦ μελετῶν.

— *Ἐξεδόθη τὸ Δ' τεῦχος τοῦ «Ἐγχειριδίου* τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου» τῶν καθηγητῶν Ch. Lyon-Caen καὶ L. Renault κατὰ μετάφρασιν τῶν παρ' ἡμῖν δικηγόρων κκ. Σ. Κ. Μπαλάνου καὶ Γ. Δ. Μελισσουργοῦ.

Εἰς τὸ ὅλον σύγγραμμα συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας», προκαταβάλλοντες τὸ ἀντίτιμον πέντε φυλλαδίων, δραχ. 5.

— Ἐπανελήφθη ἡ ἔκδοσις τοῦ «Ἄρδην» μηνιαίου φύλλου τῶν ἀνθρωπίνων συμφερόντων, *συντασσομένου* ὑπὸ τοῦ κ. Πλάτωνος Δρακούλη.

— Μετὰ τοῦ παρόντος φύλλου τῆς «Ἑστίας» ἀποστέλλεται τοῖς συνδρομηταῖς αὐτῆς Ἀγγελία περὶ ἐκδόσεως βιβλίου χρησιμωτάτου «Τῶν πρώτων καθηκόντων τῆς μητρός». Ἐκ τῆς λεπτομεροῦς ἀναλύσεως τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου καταφαίνεται ἡ ἀξία τοῦ ἔργου, οὗτινος τὴν ἔκδοσιν ἀνέλαβε τὸ γνωστὸν ἐνταῦθα Βιβλιοπωλεῖον Βίλμπεργ. Πρὸς ἀπόκτησιν δὲ τοῦ βιβλίου δύνανται οἱ βουλόμενοι νὰ ἀπευθύνωνται καὶ πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» *συναποστέλλοντες ἅμα τὸ ἀντίτιμον*.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 17 Ὀκτωβρίου.

Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς γενομένην τοῖς βουλευταῖς πρόσκλησιν συνῆλθε τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ ἱκανὸς ἀριθμὸς βουλευτῶν, ἀλλὰ μὴ ἀποτελεσθείσης ἀπαρτίας, ἡ ἔναρξις τῶν συνεδριάσεων ἀνεβλήθη εἰς τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

— Καθ' ἃ ἡ «Ἐφημερίς» ἀναφέρει, ὁ διάδοχος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο θέλει ἐπιδοθῇ εἰς νομικὰς μελέτας, ἰδίᾳ δὲ ἀσχοληθήσεται εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου, ὑπὸ τὸν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴν τοῦ μαθήματος τούτου κ. Σ. Στρέϊτ. Πρὸς τούτοις ὁ διάδοχος θὰ συνεχίσῃ τὰς μελέτας του ἐπὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας, θὰ ἐξακολουθήσῃ δὲ καὶ τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ μελέτας. Κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος εἶνε λίαν πιθανόν, ὅτι θὰ ἀποσταλῇ εἰς πανεπιστήμιον ἢ στρατιωτικήν τινα ἀκαδημίαν ἐν Εὐρώπῃ.

— Κατ' ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν θὰ ἑορτασθῇ ἐφέτος καὶ ἡ πεντηκονταετηρὶς τῆς συστάσεως τοῦ σχολείου τῶν τεχνῶν.

— Διὰ Β. Δ. ἐνεκρίθη νὰ προκαταβληθῶσιν εἰς τὴν ἀναλαβοῦσαν τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Ἀθηνῶν-Πελοποννήσου εἰς τρεῖς μηνιαίας δόσεις 1,000,000 δραχμῶν, ὅπως ἐπιταχυνθῇ ἡ περάτωσις καὶ παράδοσις τοῦ σιδηροδρομικοῦ τμήματος Καμαρίου-Ἀκράτας-Αἰγίου.

— Τὸ *παρελθὸν ἔτος*, κατὰ τὴν *Σφαῖραν Πειραιῶς*, ἐξήχθησαν ἐξ Ἑπτανήσου οἶνοι ἀξίας 4,000,000 δραχμῶν· ἐφέτος δ' ἡ ἀξία τῶν ἐξαχθησομένων οἴνων, ὡς ἐκ τοῦ παραχθέντος μείζονος ποσοῦ καὶ τῆς ὑπερτιμήσεως τοῦ προϊόντος, θὰ ὑπερβῇ τὰ 5,000,000.

— *Μέχρι* τῆς 30 *Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ.* ἐκ *πάντων* τῶν λιμένων τοῦ Κράτους ἐξήχθησαν ἐν ὅλῳ 145,636,679 λίτραι σταφίδος ἐφετεινῆς συγκομιδῆς.

— Ἐν Καλάμαις ἡ ἐσοδεία τῆς σταφίδος, τῶν σύκων καὶ τοῦ οἴνου ἔληξεν αἰσίως. Ὁ καιρὸς ἐξαιρέτως ηὐνόησε τὴν ἐφετεινὴν τῶν καρπῶν εὐφορίαν. *Εἰς 31 ἑκατομμύρια* ἑνετικῶν λιτρῶν ὑπολογίζεται ἡ συγκομισθεῖσα σταφίς, πᾶσα ἄβροχος καὶ καλῆς ποιότητος, εἰς 240 δὲ χιλιάδας στατήρων τὰ συγκομισθέντα σῦκα. Αἱ ποσότητες αὗται ἐξασφαλίζουσι δέκα σχεδὸν ἑκατομμύρια δραχμῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας Καλαμῶν καὶ Μεσσήνης.

— Ἀφθονωτάτη προμηνύεται ἐφέτος ἡ ἐσοδεία τοῦ ἐλαιοκάρπου ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι.

— Ἐγένετο ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἡ ΛΘ' κλήρωσις τῶν ὁμολογιῶν τοῦ λαχειοφόρου ἑαυτῆς δανείου, ἐνώπιον τῆς οἰκείας ἐπιτροπῆς. Ἐκληρώθησαν δὲ οἱ ἑξῆς ἐννέα ἀριθμοί, κερδαίνοντες ὁ πρῶτος μὲν 70,000, φρ. ὁ δεύτερος 10,000, οἱ δύο ἑπόμενοι ἀνὰ 2,500 καὶ οἱ λοιποὶ ἀνὰ 1000.

46,872, 180,082, 20,545, 79,481, 39,165, 177,467, 78,137, 156,849, 143,926.

Ἐκτὸς τούτων δ' ἐκληρώθησαν καὶ 367 ἄλλαι ὁμολογίαι, αἵτινες θὰ ἐξαργυρωθῶσιν εἰς τὸ ἄρτιον, ἄνευ οὐδενὸς κέρδους.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Δ. Β. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἀπάντησίν μας.—κ. Α. Ξ. Ἡράκλειον. Κατὰ τὴν ἡμετέραν παραγγελίαν ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς 15 ἀντίτυπα. — κ. Ι. Κ. Φιλιππούπολιν. Ἡ μέχρι τοῦδε καθυστέρησις ἀμφοτέρων τῶν συγγραμμάτων προῆλθεν ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν αὐτόθι ἀρχῶν. Ἤδη ἐπιτραπείσης τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας, ἀπεστάλησαν ὑμῖν πάντα τὰ καθυστερήσαντα. —*Μικρασιάτῃ*. Ἴδετε σελ. 51 τοῦ Ἡμερολογίου τῆς «Ἑστίας». Τὰ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δύναταί τις νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν εἶνε ἐκεῖ σαφέστατα καὶ ἐν λεπτομερείᾳ ἐκτεθειμένα.—κ. Α. Κ. Μολάους. Ἡ εἴδησις ἐλήφθη ἐξ ἀγγλικῆς ἐφημερίδος, ἡ ὁποία δὲν παρέχει πλειοτέρας πληροφορίας. Ὑποθέτομεν δὲ ὅτι ἔκτοτε θὰ εὑρέθη ὁ ζητούμενος καθηγητής. — κ. Α. Κ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ἡμῖν τὰ ζητηθέντα. Εἰς τὴν διάθεσίν σας ὑπόλοιπον λεπ. 75.—κ. Α. Β. Λαμίαν. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἐπιστολήν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς. — *Πυρρωνιστῇ*. Πάντοτε βεβαίως ὄχι· οὐδὲ θὰ ἦτο δυνατόν. Ἐν τούτοις ἡ πρόθυμος καὶ εὐμενὴς ἐπικουρία πολλῶν συνεργατῶν καὶ πολλῶν βιβλίων μᾶς εὐκολύνει ἱκανῶς τὸ ἔργον.—κ. Δ. Α. Δ. Ἀργοστόλιον. Ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν. — κ. Ι. Φ. Σῦρον. Ἐλήφθη, καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Σ'. Μεθ' ὅλας ἡμῶν τὰς ἐρεύνας οὐδὲν ἀτυχῶς ἠδυνήθημεν νὰ πληροφορηθῶμεν.— *Δεισιδαίμονι*. Ὅτι ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ αὐτὴ πρόληψις μαρτυρεῖ ὁ Λουκιανός, ἐν Ἑταιρ. Διαλ. 9. ὅπου δι' ἑνὸς τῶν προσώπων λέγει: «Ἦπου, ὦ Παρμένων, ἐβόμβει τὰ ὦτα ὑμῶν; ἀεὶ γὰρ ἐμέμνητο ἡ κεκτημένη»... κτλ. — κ. Ι. Α. Σῦρον. Ἐλήφθησαν.—*Ἀριελ*. Σῦρον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Θέλομεν σᾶς ἀπαντήσει ἀφοῦ τὸ ἀναγνώσωμεν. — κ. Σ. Π. Θήραν. Ἐλήφθησαν. Τὸ ζητηθὲν βιβλίον ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς.— κ. Α. Σ. Μ. Διὰ τὴν «Ἑστίαν» ἀτυχῶς εἶνε ἀκατάλληλον. — κκ. Π. Γ. Π. Κέρκυραν, Φ. Ι. Σ. Ἀργοστόλιον, Ι. Τ. Πάτρας, Σ. Σ. Χαλκίδα, Α. Α. Κ. Λίβερπουλ, Μ. V. Blancey, Μ. Μ. Βιέννην, Ε. Κ. Θήβας, Π. Π. καὶ Τ. Γ. Π. Κωνσταντινούπολιν καὶ Δ. Υ. Ἄρταν. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. — κ. Κ. Π. Πάτρας. Περιμένομεν ἀπάντησίν σας.— κ. Κ. Γ. Α. Ὑφ' οἱουδήποτε, μάλιστα· ἀλλ' ἐὰν κριθῶσιν ἄξια δημοσιεύσεως. — *Δημοκρίτῳ*. Ἄλλος φιλόσοφος σᾶς ἀπαντᾷ ὅτι τὸ μέγα τῆς εὐτυχίας κώλυμα εἶνε ὅτι ἕκαστος θέλει αὐτὴν τελειοτάτην.—κ. Μ. Η. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ δύο ἀντίτυπα. Τὰ σημειούμενα τεύχη τῆς Ἱστορίας ἔχουσι πρὸ πολλοῦ ἀποσταλῆ.— κ. Δ. Κ. Γ. Θεσσαλονίκην. Ἐλήφθησαν εὐχαριστοῦμεν δ' ὑμῖν διὰ τὴν εὐμενῆ φροντίδα. Ταχυδρομικῶς ἀπεστείλαμεν τὰ 2 ἀντίτυπα Ἡμερολογίου. — κ. Κ. Π. Δ. Πειραιᾶ. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἐπιόντος ἔτους. Θὰ ἀναγγελθῇ προσεχῶς.—κ. Μ. Δ. Νομίζομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει. Ἐν τούτοις δύνασθε νὰ ζητήσητε παρὰ τοῖς παλαιοπώλαις.—κ. Ν. Δ. Λαμίαν. Ἀπεστάλη τὸ ζητηθέν, ἐπανελήφθη δ' ἡ ἀποστολὴ καθὼς ἐσημειώσατε ἡμῖν.—κ. Ι. Κ. Χ. Ἀργαλαστήν. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλησαν φύλλα καὶ ἡμερολόγια κατὰ τὴν ὑμετέραν σημείωσιν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

24 Ὀκτωβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	*Τρέχουσα Τιμὴ*
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	370.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	380.50
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	445.50
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	362.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	271.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	258.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	179.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	236.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	86 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	474.—
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4030.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	45 —
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	52.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας . . »	166 —
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	92.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	279.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	32.15
» 3μην	31 95
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	127.50
» Τραπεζικὸν 3μην	
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον	25.38
Λίρα ὀθωμανικὴ	28.80

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ „ΕΣΤΙΑΣ"

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1887

(Σελίδες 275 16ου, μετὰ πολλῶν πινάκων, εἰκόνων, καὶ εἰκονογραφημ. ἐξωφύλλου)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ: Μετεωρολογικοὶ καὶ χρονολογικοὶ πίνακες. Προφητεῖαι τῶν Ἡμερολογίων. Διάρκεια τῆς ἡμέρας. Θερμοκρασία Ἀττικῆς. Σεισμοὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐξήγησις φυσικῶν φαινομένων κλπ. κλπ.

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ: Βασιλικὴ οἰκογένεια. Χρονικὰ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Ἑλληνικὴ Σημαία. Ἑλληνικὰ Παράσημα. Βουλευταί. Ἀπάκτησις ἑλλ. ἰθαγενείας. Μεταφορὰ δημοτικῶν δικαιωμάτων. Στρατολογία. Εὐρετήριον τῆς Ἑλλην. νομοθεσίας 1885-86 Τὰ ἐλεύθερα τελωνειακοῦ δασμοῦ. Πίνακες δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐν ἐπιστρατεύσει. Στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ἐκπαίδευσις. Παραγωγὴ καπνοῦ, ἐλαίας κλπ. Μεταλλεῖα, ὀρυχεῖα, ἁλυκαί. Ἰαματικὰ λουτρά. Ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς Ἑλλάδος. Προσωπικὸν δημοσίας ὑπηρεσίας. Νέος νόμος Χαρτοσήμου κλπ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ: Ἑλληνικοὶ σιδηρόδρομοι. Τοπογραφικὸς ὁδηγὸς τοῦ Σιδηροδρόμου Πελοποννήσου. Ὅμοιος τοῦ σιδηροδρόμου Λαυρείου. Μελέτη τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Λάρισσαν σιδηροδρόμου. Τομὴ Ἰσθμοῦ Κορίνθου. Ἐμπορικὴ ἀτμοπλοΐα ἐν Ἑλλάδι. Ξέναι ἀτμοπλοϊκαὶ ἑταιρίαι. Ταχυδρομεῖα. Τηλεγραφεῖα.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ: Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως. Πιστωτικὰ Καταστήματα καὶ Ἑταιρίαι. Ὑποκαταστήματα Ἐθν. Τραπέζης. Νομισματικὸς πίναξ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ: Ἐθν. Πανεπιστήμιον. Γυμνάσια. Ἑλλην. σχολεῖα. Φιλεκπαιδευτικὴ ἑταιρία. Δημοτικὰ σχολεῖα. Δημοτικὰ σχολεῖα Ἀθηνῶν.

ΥΓΙΕΙΝΗ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΣ ΒΙΟΣ, ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ, ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ, ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

ΜΙΚΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΡΘΡΑ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

τῶν κκ. *Ἀγ. Βλάχου, Ἀντ. Μηλιαράκη, Σ. Λάμπρου, Σ. Μηλιαράκη, Σ. Ἀποστολίδου, Ν. Ἀποστολίδου, Ἀρ. Κουρτίδου, Κ. Παλαμᾶ, Γ. Σουρῆ, Ι. Πολέμη, Γ. Δροσίνη.*

ΟΚΤΩ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ ὑπὸ Θ. Ἀννένου.

ΠΑΝΤΟΙΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ὁ κάτοχος ἑκάστου ἀντιτύπου εἶνε καὶ κάτοχος ἑνὸς ἀριθμοῦ λαχείου ἐξ ἐκλεκτῶν συγγραμμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ λαχείου εἶν' ἐκτετυπωμένος ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ βιβλίου.

Εὑρίσκεται ἐν τοῖς Βιβλιοπωλείοις ΕΣΤΙΑΣ, ΜΠΕΚ, ΒΙΑΜΠΕΡΓ καὶ τιμᾶται ἀρ. 2.

Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται ἀντὶ δρ. 2,25 καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντὶ φρ. ἀργ. 2,50.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ
ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μέγα μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1:200,000.

Τιμᾶται δραχ. 5. — Μετὰ ταχυδρ. τελῶν 5,60.
Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς *Ἑστίας*.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

Κ. Δ. ΚΑΠΡΑΛΟΥ

ΑΝΑ ΤΑ ΟΡΗ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πάτραι.—Βαλατσύνα.—Ἅγιος Ἀνδρέας.—Ἅγιος Ἰωάννης.—Κερπινή.—Μέγα Σπήλαιον. — Καλάβρυτα. — Ἁγία Λαύρα.—Κλεπατσούνα.

Κομψὸν τομίδιον ἐκ σελίδων 79.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς „Ἑστίας" καὶ τιμᾶται δραχμῆς. Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἀντὶ δραχ. 1,20.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—596.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 514 —2 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 566

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣ ΤΟΥ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΥ διήγημα ὑπὸ Δ. Βικέλα.

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΥΠΑΣΜΑΤΙΚΩΝ· ΣΕΙΣΜΟΙ, ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΔΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ὁ ἀργανισμὸς τῆς γῆς ὑπὸ Ἰω. Φουστάνου.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ.

ΠΟΘΕΝ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΤΟ ΚΑΚΟΝ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν Γερμανίᾳ ἐξεδόθησαν τὰ ἑπόμενα συγγράμματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν: «Ἱστορία τῆς ἐπιστημονικῆς γεωγροφίας τῶν Ἑλλήνων» ὑπὸ H. Berger, τόμος πρῶτος, πραγματευόμενος περὶ τῶν Ἰώνων γεωγράφων.—«Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Δήλου μέχρι τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς 153 Ὀλυμπιάδος» ὑπὸ G. Attinger. — «Περὶ τῆς σχέσεως τῶν πέντε πρώτων ἐν τῷ Πλατωνικῇ συμποσίῳ λόγων πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐν τῷ αὐτῷ διαλόγῳ», ὑπὸ W. Resl.

— Ἡ ἐν Παρισίοις σχολὴ τῶν ὁμιλουμένων ἀνατολικῶν γλωσσῶν (École des langues orientales vivantes) ἐκινδυμοῦσα νὰ μετάσχῃ τοῦ ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τῆς συστάσεως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου ὀργανωθέντος ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου, ἐνετείλατο ἑνὶ τῶν μελῶν αὐτῆς, τῷ καθηγητῇ τῆς νεοελληνικῆς κ. Αἰμιλίῳ Λεγρὰν νὰ ἐκδώσῃ ἑλληνικόν τι ἀντικείμενον, ὅπως διανεμηθῇ εἰς τοὺς παρευρεθέντας εἰς τὸ συνέδριον. Ὁ κ. Λεγρὰν ἐξέλεξε πρὸς τοῦτο τὴν *Φυλλάδα τοῦ Ἀλήπασα*, ποίημα ἀνέκδοτον εἰς δημώδη γλῶσσαν ἐν 648 στίχοις περιγράφον τὰ κατὰ τὴν ἀνταρσίαν τοῦ βεζίρου τῶν Ἰωαννίνων Ἀλῆ πασᾶ καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ (Complainte d' Ali de Tébélen, pacha de Janina, poème historique en dialecte épirote.) Τὸ ποίημα τοῦτο συνετέθη πιθανῶς ὑπὸ Ἀλβανοῦ Μουσουλμάνου, ὡς καὶ ἡ ἔμμετρος ἱστορία τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ἡ *Ἀλησιάς* τοῦ Χατζῆ Σεκρέτη, ἧς ἀποσπάσματα ἐξέδωκε πρὸ ἐτῶν ὁ κ. Σάθας. Καίτοι δὲ συμπαθεῖ ὁ ποιητὴς πρὸς τὸν δεσπότην τῆς Ἠπείρου, δὲν καταπιέζει ὅμως τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν διὰ φαυλοτικωτάτων ἐγκωμίων καὶ κολακειῶν ὡς ὁ Χατζῆ Σεκρέτης οὐδὲ βαρύνει τὸν ἀναγνώστην διὰ τῆς ἀφορήτου μακρολογίας καὶ πολυλογίας ἐκείνου. Ὡς παρατηρεῖ ὁ ἐκδότης, «ἡ διάταξις τῆς ὕλης ἐν τῷ ποιήματι εἶνε ἀρίστη. Ὁ ποιητὴς φαίνεται ἀκριβὴς παρατηρητὴς τῶν πραγμάτων, ἅτινα μετὰ πολλῆς σαφηνείας ἀφηγεῖται· ἐκλέγει τὰς γραφικὰς λεπτομερείας καὶ ἐκτίθησι ταύτας διὰ προφυεστάτης γλώσσης. Ὁσάκις παρεισάγει ὁμιλοῦντας ἐν τῷ ποιήματί του ἄνδρας περιτίθησιν ἑκάστῳ τοὺς προσήκοντας λόγους τῷ χαρακτῆρι καὶ τοῖς ἕξεσιν αὐτοῦ. Δύναται δέ τις εἰπεῖν ὅτι καὶ ἡ λέξις τοῦ ποιήματος δὲν στερεῖται ἐν τισιν ὕψους· τὸ μέτρον εἶνε ἅπταιστον, ἡ δὲ ὁμοιοκαταληξία πλὴν ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων πλουσιωτάτη. Ἓνὶ λόγῳ ὁ στιχουργὸς δὲν ἀμοιρεῖ ἐμπνεύσεως ποιητικῆς, ἡ δὲ ἀκρίβεια καὶ ἡ φιλαλήθεια τῆς διηγήσεως ἀναδεικνύουσι τὸ ἔργον ὡς ἓν τῶν καλλίστων τῆς νέας ἑλληνικῆς φιλολογίας. Πρὸ πάντων δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πηγὴ ἱστορικὴ εἰς πάντα ἀσχοληθησόμενον νὰ συγγράψῃ μαναγραφίαν περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀλῆ πασᾶ.»

— Ὁ αὐτὸς ἀκάματος ἐρευνητὴς τῆς νέας ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ ἱστορίας κ. Αἰμίλιος Λεγρὰν ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς ἐν πολυτελεστάτῳ τεύχει εἰς ὀλίγιστα ἀντίτυπα δημοσιευθέντι «Γενεαλογίαν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μαυροκορδάτων» (*Généalogie des Mauroccordata de Constantinople et autres documents concernant cette famille.*) Τὸ τεῦχος τοῦτο, πλῆρες ἀξιολογωτάτων πληροφοριῶν περὶ τῆς ἱστορίας τῶν Μαυροκορδάτων καὶ τῶν φιλολογικῶν ἐργασιῶν τῶν περὶ τὰ γράμματα ἀσχοληθέντων ἐκ τοῦ γένους αὐτῶν περιέχει δύο ἑλληνικὰς πραγματείας περὶ τῆς γενεαλογίας τῶν Μαυροκορδάτων, ὧν ἡ μὲν συνετάχθη κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἡ δὲ ἐν ἔτει 1842, καὶ ἐπιτάφια εἰς τινα μέλη τῆς οἰκογενείας. Πλὴν δὲ τούτων φορτικώτατόν τι ἐγκώμιον Νικολάου τοῦ Μαυροκορδάτου, συντεθὲν λατινιστὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὑπό τινος Ἰταλοῦ ἕως παιδαγωγοῦ τῶν τέκνων αὐτοῦ· καὶ διατριβὴν τοῦ Ἰω. Θ. Ὁλβίου (Hoelbius) περὶ τῶν φιλολογικῶν σπουδῶν Ἰωάννου Νικολάου Μαυροκορδάτου, ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας, τυπωθεῖσαν ἐν Ἴασσῳ τῷ 1755. Τὸ τεῦχος κοσμεῖται καὶ διὰ καλλιτεχνικωτάτων χαλκογραφικῶν εἰκόνων Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, τῶν ἡγεμόνων Νικολάου, Κωνσταντίνου καὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτων, καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἐθνικὴν παλιγγενεσίαν πρωταγωνιστήσαντος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου.

— Ὁ ἐν τῷ γυμνασίῳ τοῦ Zerbst δοκιμώτατος καθηγητὴς καὶ φιλέλλην K. Wärschke ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Φιλολογικῇ Ἐφημερίδι τοῦ Βερολίνου μακρὰν βιβλιοκρισίαν περὶ τῶν ἄρτι ἐκδοθεισῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀειμνήστου Κοραῆ. Ὁ K. Wärschke ἐξαίρει ἐμφρόνως τὴν μεγάλην πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν σπουδαιότητα τῶν ἐπιστολῶν, πάνυ δὲ εὐφήμως καταδεικνύει τὰς πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀθανάτους ὑπηρεσίας τοῦ μεγαλωνύμου Χίου.

— Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς φιλολογικὸς Σύλλογος κατὰ πρότασιν τῆς φιλολογικῆς αὐτοῦ ἐπιτροπῆς ἐνέθηκε τὴν ἔκδοσιν τοῦ Αἰσχύλου διὰ τὴν Ζωγράφειον Βιβλιοθήκην τῷ δικκεκριμένῳ ἐκδότῃ τοῦ Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους καὶ γυμνασιάρχῃ ἐν Μονάχῳ κ. N. Wecklein.

— Διατρίβει ἐνταῦθα, προερχόμενος ἐκ τῆς κατὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν περιοδείας του, ὁ περίπυστος Γερμανὸς γεωγράφος καὶ χαρτογράφος κ. Κεῖπερτ.

— Συνῆλθε πρό τινος ἡ ἰατρικὴ σχολὴ καὶ κατήρτισεν ἔκθεσιν περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν φοιτητῶν τῆς ἰατρικῆς, ἣν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Σύγκλητον τοῦ Πανεπιστημίου. Διὰ τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἡ Σχολὴ προτείνει, ὅπως οἱ φοιτηταὶ ἐξετάζωνται δὶς κατὰ τὰς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ σπουδάς, μετὰ παρέλευσιν μὲν διετίας ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς των εἰς τὰ γενικὰ μαθήματα, μετὰ τὸ πέρας δὲ τῆς τετραετίας εἰς τὰ εἰδικά. Ἡ πρότασις αὕτη ὡς καὶ τινες ἄλλαι προτάσεις τῆς ἰατρικῆς σχολῆς, ἀφορῶσαι τὴν ἐπιστημονικωτέραν κατάρτισιν τῶν φοιτητῶν τῆς ἰατρικῆς, κεῖνται ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργείου.

— Ἡ νομικὴ τοῦ πανεπιστημίου σχολή, συνελθοῦσα προέτεινε παμψηφεί, ἵνα διορισθῇ καθηγητὴς τοῦ διοικητικοῦ δικαίου ὁ ὑφηγητὴς κ. Γεώργιος Ἀγγελόπουλος, ἀπεφάσισε δ' ὡς πρὸς τὴν ἕδραν τῶν εἰσηγήσεων τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου ν' ἀναλάβῃ τὸ μάθημα τοῦτο ὁ καθηγητὴς τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου κ. Δημήτριος Θεοφανόπουλος.

— Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Ἀθηναίων ἐνέκρινε πρότασιν ὑποβληθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Καμπᾶ περὶ κατασκευῆς τοῦ θεάτρου καθ' ἣν οὗτος ὑποχρεοῦται ν' ἀρχίσῃ δι' ἐξόδων του 3 μῆνας μετὰ τὴν ἔγκρισιν καὶ ν' ἀποπερατώσῃ τὸ θέατρον 2 ἔτη μετὰ τὴν ἔναρξίν του, νὰ λαμβάνῃ δ' ἀντὶ πάσης ἀποζημιώσεώς του τὰς ἐκ τῶν μαγαζείων καὶ τοῦ θεάτρου προσόδους ἐπὶ 25 ἔτη, μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων θὰ τὰς λαμβάνῃ ὁ δῆμος, ὅστις διατηρεῖ πάντοτε τὴν πλήρη κυριότητα τοῦ θεάτρου. Ὁ κ. Δ. Καμπᾶς ὑποχρεοῦται νὰ κατασκευάσῃ τὸ θέατρον συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον, ὅπερ θέλει ἐγκρίνει τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, νὰ ἔχῃ δὲ διαρκῶς καὶ κατ' ἔτος θεάσους καλοὺς, ὅπως παριστάνουν τακτικῶς, ἄλλως θέλει πληρώνει πρὸς τὸν δῆμον ποινικὴν ῥήτραν 25,000 δραχ. δι' ἕκαστον ἔτος παρερχόμενον ἄνευ παραστάσεων.

— Εἰς τὴν ἐνταῦθα ἀμερικανικὴν σχολὴν ἐχορηγήθη τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐν Θορικῷ ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς, πρὸς ἀποκάλυψιν τοῦ ὑπάρχοντος ἄλλοτε ἐκεῖ θεάτρου.

— Περατωθέντος τοῦ καλλωπισμοῦ τοῦ χώρου, ἐφ' οὗ ἐστήθη ἐν Κερκύρᾳ ὁ ἀνδριὰς τοῦ Καποδιστρίου, τοῦ πρώτου κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, τὰ ἀποκαλυπτήρια αὐτοῦ θὰ τελεσθῶσι προσεχῶς.

— Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Φερρῶν κατὰ πρότασιν τοῦ δημάρχου ἐψήφισε πίστωσιν πρὸς ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας Ῥήγα Φερραίου στηθησομένου εἰς κατάλληλον τόπον ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ δήμου Φερρῶν πατρίδι τοῦ Ῥήγα.

— Διαταγῇ τῆς Διοικήσεως τοῦ ἐν Βερολίνῳ Μουσείου ἀποστέλλονται εἰς Ὀλυμπίαν δύο νέοι ζωγράφοι οἱ κύριοι Siegert καὶ Lübcke ὅπως ἀπεικονίσωσι διαφόρους σκηνογραφίας ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν. Ἐν Ὀλυμπίᾳ θὰ διατρίψωσι περὶ τὸ ἓν ἔτος.

— Ἐν Πάτραις ἐξεδόθη, κατὰ τὸ σύστημα τοῦ «Ῥωμηοῦ», ἐφημερὶς ὅλη ἐκ στίχων ἐπιγραφομένη «Μωρίας».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Οἱ δικαστικοὶ νόμοι τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς σχετικῆς νομολογίας τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπὸ Θ. Ν. Φλογαΐτου. Τόμος τρίτος, περιέχων τὸν ἐμπορικὸν νόμον, τοὺς ἀστικοὺς νόμους καὶ τοὺς περὶ χαρτοσήμου νόμους. Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ. Ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1887. 16ον σελ. 607. Τιμᾶται δραχ. 8.

Καὶ ἐν τῷ τοῦ παρόντος τρίτου τόμου τῶν Δικαστικῶν Νόμων καταρτίσει ἐφήρμοσεν ὁ συγγραφεὺς τὸ αὐτὸ σύστημα τῆς ἐν τῷ κειμένῳ μὲν δημοσιεύσεως τῶν ἀρχικῶν νόμων, μετὰ τῆς σχετικῆς κάτωθεν ἑκάστου ἄρθρου νομολογίας τοῦ *Ἀρείου Πάγου*, ἐν *ὑποσημειώσει δὲ κατ'* ἐπιστημονικὸν εἱρμὸν καταχωρήσεως τῶν ὁπωσδήποτε τροπολογησάντων ἢ *συμπληρωσάντων αὐτοὺς νόμων καὶ Βασιλικῶν Διαταγμάτων* καὶ πολλῶν ὑπουργικῶν ἐγκυκλίων, ἔτι δὲ ἑρμηνευτικῶν *καὶ διασαφητικῶν σημειώσεων. Κατ' ἐξαίρεσιν* ὅμως ἐν τῇ τῶν Νόμων περὶ Χαρτοσήμου κατατάξει (διὰ τὸν μέγαν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ τὸν ἔτι μείζονα τῶν ἀλλεπαλλήλως εἰς συμπλήρωσιν αὐτῶν ἐκδοθέντων Βασιλ. Διαταγμάτων), οἱ μὲν νόμοι καταχωρίζονται πάντες σχεδὸν ἐν κειμένῳ κατὰ τὴν χρονολογικὴν σειρὰν τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν μετὰ τῆς σχετικῆς νομολογίας, κάτωθεν δὲ ἐν ὑποσημειώσει ἡ σωρεία τῶν συμπληρούντων αὐτοὺς βασιλικῶν διαταγμάτων καὶ πλείστων ἐγκυκλίων ἑρμηνευουσῶν πολλὰς τῶν διατάξεων αὐτῶν, ἀκριβέσταται δὲ προσέτι σημειώσεις δηλωτικαὶ τῆς ἐπελθούσης τυχὸν καταργήσεως ἢ τροποποιήσεως πάσης διατάξεως τῶν περὶ χαρτοσήμου νόμων.

Σημειωτέον κρίνομεν προσέτι, ὅτι, ἀντικαταστήσαντος τὸ βιβλίον τρίτον τοῦ παρ' ἡμῖν *Ἐμπορικοῦ* Νόμου τοῦ νέου περὶ πτωχεύσεως καὶ χρεωκοπίας νόμου τῆς 13 Δεκεμβρίου 1878, ἰσχύοντος ἐπομένως τούτου τανῦν, *αἱ παρ'* ἕκαστον ἄρθρον παραπομπαὶ εἰς τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου γίνονται κατὰ τὸν νόμον τοῦτον· παρ' ἑκάστῳ ἄρθρῳ οὐχ ἧττον αὐτοῦ σημειοῦται ἐν παρενθέσει ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντικαθισταμένων ἀντιστοίχων ἄρθρων τοῦ παλαιοῦ νόμου. Ἐν δὲ τοῖς Ἀστικοῖς Νόμοις παρ' ἕκαστον αὐτῶν ἄρθρον παρατίθενται ἐν παρενθέσει οὐχὶ μόνον τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Γαλλικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἀλλὰ καὶ *αἱ* ἀντίστοιχοι διατάξεις τῶν Ῥωμαϊκῶν καὶ Βυζαντιακῶν νόμων.

Διὰ τῆς ἐκδόσεως καὶ τοῦ παρόντος τόμου συμπληροῦται πᾶσα ἡ σειρὰ τῶν παρ' ἡμῖν ἰσχυόντων Δικαστικῶν Νόμων μετὰ τῆς κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ ἀνωτάτου ἡμῶν Δικαστηρίου ἑρμηνείας αὐτῶν. Ὑπολείπεται δὲ μόνον ἡ κατ' ἐπιστημονικὴν κατάταξιν δημοσίευσις συλλογῆς τῶν κυριωτάτων ἐκ τῶν ἄλλων τῆς πολιτείας νόμων μετὰ τῆς σχετικῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου νομολογίας καὶ ἑρμηνευτικῶν τοῦ συγγραφέως σημειώσεων, ἣν ὁ κ. Φλογαΐτης προανήγγειλεν ἤδη, ἡ δὲ τύπωσις αὐτῆς ἀπὸ πολλοῦ ἀρξαμένη περατοῦται κατὰ τὰς ἀρχὰς ἐπιόντος ἔτους.

Ἡ ἀδελφὴ Μάρθα ὑπὸ Σπυρίδωνος Κ. Παγανέλη. (Ἀνατυπωθεῖσα ἐκ τῆς «Ἑβδομάδος»). Ἐν Ἀθήναις, 1886. 16ον, σελ. 125. Τιμᾶται δραχμῆς.

Ὁ Ἰατρὸς Καλλέργης, σμυρναϊκὸν διήγημα ὑπὸ Γ. Κ. Ὑπερίδου. Ἐν Σμύρνῃ τυπογραφεῖον «Ἀμαλθείας». 1886. 16ον, σελ. 130.

Ἀνὰ τὰ ὄρη, ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις, ὑπὸ Κ. Δ. Καπράλου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων *Ἀνέστη* Κωνσταντινίδου. 1886. 16ον, σελ. 79. Τιμᾶται δραχμῆς.

Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις *Μακεδονίας*, Ἠπείρου, νέας ὁροθετικῆς γραμμῆς καὶ Θεσσαλίας, συνταχθεῖσαι τῇ ἐντολῇ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ ὑπὸ Νικολάου Θ. Σχινᾶ, ταγματάρχου τοῦ μηχανικοῦ, παρὰ τῷ ἐπιτελικῷ γραφείῳ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν. Ἐν Ἀθήναις, τύποις «Messager d'Athènes». 1886. 16ον, σελ. 274. Τιμᾶται δραχ. 2,50.

Ἐπιτομὴ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἰατρικῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ὑπὸ J. Bouillet μετ' εἰσαγωγῆς ὑπὸ Α. Laboulbène, καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας τῆς ἰατρικῆς ἐν τῇ ἰατρικῇ Σχολῇ τῶν Παρισίων, μεταγλωττισθεῖσα ἀδείᾳ τοῦ συγγραφέως καὶ ποικίλοις συμπληρώμασι πλουτισθεῖσα ὑπὸ Νικολάου Π. Παρίση, ἐξ Ὕδρας, ἰατροῦ, ὑφηγητοῦ τῆς Γενικῆς Παθολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κλπ. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Κορίννης. 1885. 8ον, σελ. ιζ' — 359. Τιμᾶται δρ. 7.

Νεανικὰ ποιήματα ὑπὸ Γεωργίου Βουτζαλίδου. Τόμος δεύτερος. *Πατριωτικαὶ ἐμπνεύσεις.— Νεκρανθέμια.— Ἐρωτικαὶ σελίδες.— Λευκώματα*. Ἐν Σμύρνῃ. 1886. 16ον σελ. 122. Τιμᾶται ½ μετζήτιον.

Μαροῦσα ἡ Στρατιωτίνισσα μυθιστόρημα πρωτότυπον Νικολάου Α. Ἀντωνοπούλου, ἐκδιδόμενον ὑπὸ Βασιλείου Κόκκοτα. *Τόμος πρῶτος*. Μέρος Α'. Ἐν Ἀθήναις τυπογραφεῖον Ἀντωνίου Α. Χαλούλου. 1886, 16ον, σελ. 109. Τιμᾶται λεπτῶν 75.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 17 Ὀκτωβρίου.

Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἐπανελήφθησαν αἱ συνεδριάσεις τῆς βουλῆς. Ἡ πρώτη συνεδρία αὐτῆς καθ' ἣν παρῆσαν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ καταλόγου 126 βουλευταί, κατηναλώθη ὁλόκληρος εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1887. Ὁ πρωθυπουργὸς κ. Τρικούπης ἐπὶ τετράωρον σχεδὸν ἠγόρευσε ἐξιστορῶν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας καὶ δικαιολογῶν τὰ μέτρα, ὅσα ἡ Κυβέρνησις ἐνόμισεν ἀπαραίτητα πρὸς ῥύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐπίτευξιν τοῦ ἰσοζυγίου.

— Κατὰ τὸν ὑποβληθέντα προϋπολογισμόν, τὰ μὲν ἔξοδα ἀνέρχονται εἰς 92,161,113 δραχμάς, τὰ δὲ ἔσοδα εἰς 96,975,390, ἤτοι ὁ προϋπολογισμὸς παρουσιάζει περίσσευμα 4,813,777 δραχ. Καὶ ταῦτα μὲν εἶνε ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, ἀλλ' ὁ κ. πρωθυπουργὸς ἀφαιρεῖ ἐκ μὲν τῶν ἐσόδων 7,95 % διὰ τὰ πιθανὰ καθυστερούμενα καὶ ἐκ τῶν ἐξόδων 7,60 % *διὰ τὰς πιστώσεις*, αἵτινες ὑπολογίζονται κατὰ τὰ ἐξαγόμενα τοῦ παρελθόντος ὅτι θὰ μείνωσιν ἀδιάθετοι. Οὕτω τὰ μὲν ἔσοδα μειοῦνται εἰς 89,915,990 τὰ δὲ ἔξοδα εἰς δραχμὰς 85,160,343. Πρὸς κάλυψιν τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐξ 22 ἑκατομμυρίων καὶ πλέον ἐλλείμματος ἡ κυβέρνησις ὑπέβαλεν εἰς τὴν βουλὴν τὰ ἑπόμενα κυριώτερα μέτρα: ά) ἀναστέλλει τὴν χρεωλυτικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου τῶν 6,000,000, τῶν 25,000,000 καὶ τῶν 4,000,000· διὰ τὸ πρῶτον τῶν δανείων προτείνονται δύο μέτρα, ἢ ἡ ἐξόφλησις αὐτοῦ ἢ ἡ διατήρησις τῶν περὶ τόκου καὶ ἀμοιβῶν διατάξεων· διὰ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον προτείνεται ἡ ἐξόφλησις διὰ συνομολογήσεως νέου ἢ ἡ διατήρησις τοῦ παλαιοῦ ἄνευ ἀποδόσεως χρεωλυσίου· ἐν ἑκατέρᾳ δὲ τῶν περιπτώσεων προϋπολογίζεται μόνον ὁ τόκος. β') πάντες οἱ ἄμεσοι φόροι, πλὴν τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ ἐλαίου, ἐπανερχομένου εἰς τὰ 10 % αὐξάνονται κατὰ 20 %· γ') οἱ εἰσαγωγικοὶ τελωνειακοὶ δασμοὶ τοῦ λοιποῦ θὰ εἰσπράττωνται εἰς χρυσὸν ἢ εἰς χαρτονόμισμα ἐπὶ πλέον 15%· Ἐν Ἑπτανήσῳ, ἐπειδὴ δὲν ἰσχύουσιν οἱ ἄμεσοι φόροι, πρὸς ἀντιστάθμισιν τῶν βαρῶν, ἅτινα θὰ ὑφίστανται οἱ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις φορολογούμενοι, ὑπάγονται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν καὶ οἱ ἐξαγωγικοὶ τελωνειακοὶ δασμοί· δ') μεταρρυθμίζεται τὸ δασμολόγιον, ἐπιβαλλομένου φόρου ἐπί τινων ἀτελῶν εἰδῶν, αὐξανομένου δὲ τοῦ ὑπάρχοντος ἐπὶ ἄλλων, ὡς π. χ. ἐπὶ τῆς ζαχάρεως, ἥτις νῦν θὰ φορολογῆται πρὸς 75 λ. κατ' ὀκᾶν· ε') ἐπαναφέρεται ἐν ἰσχύϊ ὁ νόμος περὶ κοπτηρίων τοῦ καπνοῦ καὶ ὁ περὶ σιγαροχάρτου, μὲ τὴν τροποποίησιν, ὅτι ἕκαστος τῶν καπνοπωλῶν νῦν ἐφ' ἑκάστης κοπτομένης ὀκᾶς καπνοῦ ὑποχρεωτικῶς θὰ λαμβάνῃ 12 φυλλάδια σιγαροχάρτου πρὸς 20 λεπτὰ ἑκάστου τιμωμένου· ς') καταργουμένης τῆς διακρίσεως τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων ἀφομοιοῦται ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ οἴνου ὁριζόμενος εἰς 2 λ. κατ' ὀκᾶν· ζ') ἐπιβάλλεται φόρος ἐπὶ τῶν ἀπαλλασσομένων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας· η') προστίθεται ἐν τῷ περὶ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων νόμῳ νέα κλάσις ἐπιτηδευματιῶν, τῶν κατοικούντων εἰς πόλιν ἔχουσαν πληθυσμὸν ἄνω τῶν 20,000· θ') βελτιοῦται ὁ τρόπος τῆς βεβαιώσεως τοῦ δικαιώματος καταναλώσεως ἐπὶ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν καὶ τοῦ ζύθου καὶ ι') ἐπαναφέρονται ἐν ἰσχύϊ αἱ καταργηθεῖσαι διατάξεις τοῦ νόμου περὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων προσόδων.

— Ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο θὰ ἀσχοληθῇ εἰδικώτερον εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας, μαθήματος ἐξαιρετικὸν ἔχοντος τὸ διαφέρον δι' Ἕλληνα ἡγεμονόπαιδα. Καὶ τὴν μὲν ἱστορίαν θέλει ἐξακολουθήσῃ διδασκόμενος παρὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Παπαρρηγοπούλου, τὴν δ' ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν ὑπὸ τοῦ κ. Λύδερς.

— Ἡ ὀργανικὴ δύναμις τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1887 ὁρίζεται εἰς 32,612 ἄνδρας, ἐξ ὧν 1737 ἀξιωματικοί, 4,685 ἀνθυπασπισταὶ καὶ ὑπαξιωματικοί, 1009 μουσικοὶ καὶ σαλπιγκταί, 24,281 στρατιῶται καὶ 900 στρατ. ἱερεῖς, ἰδιῶται, μαθηταὶ κτλ. Ἡ ὀργανικὴ δὲ δύναμις τοῦ στρατοῦ τῆς θαλάσσης ὡρίσθη εἰς 2,714 ἄνδρας, ἐξ ὧν ἀξιωματικοὶ 217, μαθηταὶ 75, ὑπάλληλοι 94, μηχανικοὶ ὑπαξιωματικοὶ 103, ὑπαξιωματικοὶ 405, θερμασταὶ 282, ναῦται 1304, τεχνῖται 236, καὶ λιμενοφύλακες 51.

— Ἡ ὁλικὴ παραγωγὴ τοῦ σταφιδοκάρπου, κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, ἀνῆλθεν εἰς 283,344,804 ἑνετικὰς λίτρας. Ἡ ἐπαρχία Ἠλείας πρωτεύει τῶν ἄλλων μερῶν παραγαγοῦσα 60 ἑκατομμύρια ἑνετικῶν λιτρῶν. Ἡ δὲ ἐξαγωγὴ τοῦ προϊόντος τούτου ἀνῆλθε μέχρι τῆς 23 τρέχοντος εἰς 150,260,786 ἑνετικῶν λιτρῶν.

— Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀβυσσινίας Ἰωάννου πρὸς τὸν βασιλέα Γεώργιον, ἡ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ κ. Παρίση κομισθεῖσα ἐνταῦθα, ἐδόθη πρὸς μετάφρασιν εἰς ἱεροσπουδαστὴν ἐξ Ἀβυσσινίας, ἐκπαιδευόμενον ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ σχολῇ, ὅστις μετήνεγκεν αὐτὴν εἰς ἀρχαίαν ἑλληνικήν. Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε πλήρης περιποιητικῶν ἐκφράσεων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ βασιλέως αὐτῆς ὃν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀποκαλεῖ «ἀδελφόν.»

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Σ. Β. Βραΐλαν. Ἐλήφθησαν καὶ ἀπεστάλησαν συμφώνως τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.—κ. Δ. Β. Παρισίους. Θέλομεν συμμορφωθῇ πληρέστατα. Ἀναμένομεν ἀπάντησιν ὑμῶν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.—κκ. Δ. Ε. Ἡράκλειον καὶ Μ. Π. Ῥεθύμνην. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστείλαμεν ταχυδρομικῶς.—κ. Δ. Κ. Γ. Θεσσαλονίκην. Ἐλήφθησαν. Ἐνεγράψαμεν δὲ καὶ τὸν κ. Δ. Κ. Ἡμερολόγια ἀπεστάλησαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὴν εὐμενῆ ὑποστήριξιν. Ἀπαντῶμεν καὶ ἰδιαιτέρως.— *Φιλέριδι*. Καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ὑπάρχει καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Ἐν μόνῳ τῷ Βερολίνῳ ἐκ τῆς φορολογίας τῶν κυνῶν εἰσπράττεται ἐτησίως τὸ ποσὸν 290,000 μάρκων, ἡ δὲ πρὸς τοῦτο δαπάνη δὲν ὑπερβαίνει τὰ 4,000 μάρκα.—κ. Ν. Α. Ὀδησσόν. Ἐλήφθησαν, καὶ ἀπεστάλη ὑμῖν τὸ ζητηθέν. Ἐπληρώθησαν δὲ φρ. 9 τῷ κ. Κ. Β., οὗτινος ἀπεστάλη ὑμῖν ἡ ἀπόδειξις.—*Ἐνὶ ξένῳ*. Δέχεται. Ὁ πρῶτος καὶ κυριώτατος ὅρος νὰ εἶνε κατάλληλα πρὸς δημοσίευσιν. Οἱ λοιποὶ κανονίζονται ἐκ συνεννοήσεως πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.—κκ. Γ. Δ. Φ. καὶ Κ. Λ. Ἀκατάλληλα διὰ τὴν «Ἑστίαν».—*Ἀριελ*. Σῦρον. Ἡ μετάφρασις εἶνε καλή, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εὕρομεν τόσον ἐξαίρετον, ὥστε νὰ προτιμηθῇ ἄλλων καλλιτέρων, τὰ ὁποῖα ἔχομεν. Ἐν τούτοις τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν καὶ πάλιν.—κ. Ο. Π. Μεχάλα-Κιμπέρ. Καὶ ἐκ τῶν σημειωθέντων, 5 ἔτι δὲν εὑρέθησαν ἀτυχῶς. Τὰ λοιπὰ ἀπεστάλησαν ὑμῖν. Ἀντίτιμον φρ. 10,45, ἅτινα εὐαρεστήθητε ν' ἀποστείλητε.—Κον Ἀδελφ. Κ. Μασσαλίαν. Ἐλήφθησαν ἐγκαίρως. Καὶ ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν.—Κυρίαν Κ. Κ. Σπάρτην. Κατόπιν τῶν ὑμετέρων πληροφοριῶν ὁμολογοῦμεν ὅτι τὸ λάθος ἦτο ἰδικόν μας καὶ σᾶς ζητοῦμεν συγγνώμην. *Ἐπανελήφθη ἡ ἀποστολή*.—κκ. Δ. Μ. καὶ Γ. Κ. Ὀδησσόν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. Ἐπιστολήν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—*Ἀσπασομένῳ τὴν ἡμετέραν γνώμην*. Ἰδέστε. Ἡ γνώμη ἡμῶν θὰ ἦτο νὰ μὴ ἐπιδοθῇ ποσῶς εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον, διότι ὁπωσδήποτε ἄλλως ἐργαζόμενος σήμερον, ὑφ' οὓς ὅρους διεξάγεται ἡ πολιτικὴ δρᾶσις, θὰ ἦτο καὶ εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς ἑαυτὸν χρησιμώτερος. Ἡ πολιτικὴ εἶνε ἡ ὑπάτη τῶν ἐπιστημῶν, ὁ δὲ εἰς ταύτην προσερχόμενος δέον εἶνε συγκεκροτημένος πολὺ διαφοροτρόπως παρὰ διὰ τῆς μελέτης τῶν νομικῶν ἢ τῆς φιλολογίας, ἐὰν θέλῃ νὰ ἀποβῇ χρήσιμος εἰς τὸν τόπον. Νὰ σᾶς ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα τὰς μελέτας εἰς ἃς δέον νὰ ἐπιδοθῇ εἶνε ἀδύνατον, διότι οὐδεμία σχεδὸν μελέτη εἶνε περιττὴ εἰς τὸν πολιτευόμενον. κ. Γ. Α. Δ. Ἀρμαθήριον. Ἀπεστάλησαν τὰ ζητηθέντα 3 ἀντίτυπα.—κ. Κ. Μ. Χανία. Ἐλήφθησαν, ἐπληρώθησαν δὲ δραχ. 37,80 τῷ κ. Κ. Α. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἐπιστολήν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Κ. Κ. Μ. Λίβερπουλ. Ἀπεστάλησαν 6 ἀντίτυπα. Τὸ ἀντίτιμον δύνασθε νὰ ἀποστείλητε καὶ δι' ἀγγλικοῦ γραμματοσήμου.—κκ. Ν. Φ. Βῶλον, Κ. Δ. Σ. Βουδαπέστην, Χ. Τ. Κίεβον, Ι. Β. Μακρυνίτσαν, Κ. Κ. Ταγανρόγ, Σ. Σ. Γύθειον, Β. Π. Β. Κυδωνίας, Φ. Ι. Σ. Ἀργοστόλιον, Ν. Π. Μ. Ῥοττόδ, Σ. Σ. Π. Μεσολόγγιον, Μ. Β. Ζ. Θήραν, Π. Κ. Π. Μόναχον, Γ. Π. Γεράκι τῆς Σπάρτης, Π. Α. Κέρκυραν, Δ. Κ. Κόρινθον, Ι. Κ. Ἰαμαήλιον, Κ. Κ. Λίβερπουλ. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν — κ. Χ. Π. Τ. Πρέβεζαν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλη δ' ὑμῖν ἀντίτυπον Ἡμερολογίου. Ἐπειδὴ τὸ ζητηθὲν φυλλάδιον τοῦ περιοδικοῦ δὲν πωλεῖται χωριστά, μένει εἰς τὴν διάθεσιν ὑμῶν τὸ περίσσευμα δραχ. 1.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

31 Ὀκτωβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμὴ
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	366. 50
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	376. —
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	439. —
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	362. —
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	268. 50
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	253. —
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	181. —
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	236. —
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	88 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	407. —

Πιστωτικὰ Καταστήματα

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4040. —
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	52 —
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	52. —
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας . . »	166 —
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	88. —
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	278. —
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . »	

Συναλλάγματα

ΛΟΝΔΙΝΟΥ — Τραπεζικὸν Ὄψεως	31.15
» 3μην	30 95
ΓΑΛΛΙΑΣ — Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	121.50
» Τραπεζικὸν 3μην	123.50

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	24.85
Λίρα ὀθωμανική	28.35

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΟΥ ΛΩΡΗ

κατὰ μετάφρασιν Α. Π. Κουρτιδου.

Τὸ πλῆρες ἐνδιαφέροντος μυθιστόρημα τοῦ Ἰουλίου Βέρν καὶ Ἀνδρέου Λωρῆ, ὅπερ ἐθελήσε τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἑστίας» ἐξεδόθη εἰς κομψὸν τόμον ἐκ τριακοσίων τεσσαράκοντα περίπου σελίδων. Τὸ ἔργον μετὰ τῆς δυνατῆς ἐκτυπωθὲν φιλοκαλίᾳ κοσμεῖται δι' εἰκοσιπέντε καλλιτεχνικωτάτων εἰκόνων, ὧν τὰ χαλκογραφήματα ἐχαράχθησαν ἐν Παρισίοις. Αἱ εἰκόνες αὗται τὰς συγκινητικωτέρας σκηνὰς καὶ τὰ δραματικώτερα ἐπεισόδια ἀναπαριστῶσι, αἰσθητοποιοῦσιν ὅ,τι ἡ φαντασία τοῦ ἀναγνώστου ἀμυδρῶς ἢ ἀτελῶς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ. Ὁ ἐκ Στοκόλμης ἀπόπλους, ἐν μέσῳ τοῦ φρενητιώδους ὁλοκλήρου τῆς πόλεως ἐνθουσιασμοῦ, τοῦ πλοίου οὗ ἐπέβαινεν ὁ Ἔρικ πρὸς διαφώτισιν τοῦ μυστηρίου τῆς καταγωγῆς του, τὸ τραγικὸν ναυάγιον αὐτοῦ ἐν φοβερᾷ νυκτί, ὁ διὰ τῶν πάγων τῶν βορείων θαλασσῶν διάπλους, αἱ γραφικώτατα ἀπόψεις τῶν πολικῶν χωρῶν, ταῦτα πάντα ἀπεικονίζονται μετ' ἐκτάκτου ζωηρότητος καὶ τέχνης. Ἀλλ' οὐχὶ μόνον οἱ μὴ ἀναγνόντες τὸ ἔργον θέλουσιν εὕρῃ αὐτὸ οὕτω διπλασίως ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀναγνόντες νέον θέλουσιν ἀνεύρῃ ἐν τούτῳ θέλγητρον. Τίς διεξελθὼν τὸν Ναυαγὸν τῆς Κυνθίας δὲν θὰ ἔχῃ τὴν περιέργειαν νὰ ἴδῃ τὴν ἰδιότροπον μορφὴν, τὴν εἰς σφηνοειδὲς ἀπολήγουσαν γένειον, τοῦ δόκτορος Σβαρυεγκρόνα, τὴν εὐφυᾶ φυσιογνωμίαν τοῦ μελανότριχος ἐν μέσῳ τῶν ξανθοκάμων Νορβηγῶν μικροῦ Ἔρικ, τὸ ἀφελὲς πρόσωπον τῆς συμπαθεστάτης Βάνδας; Πόσον ποιητικῶς ἀπεικονίζει ὁ καλλιτέχνης τὸν ἥρεμον ἐν Νορόη οἰκοτοῦ ἔργου, δυναμένου νὰ παραδοθῇ καὶ εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀθωοτάτης νεάνιδος, καὶ ὑπὸ πάντων ἅμα μετὰ τέρψεως ν' ἀναγνωσθῇ, ἐλπίζομεν ὅτι θερμῆς θέλει τύχῃ ὑποδοχῆς ἐκ τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν ἀναγνωστῶν ἰδίᾳ τῆς «Ἑστίας» ὑποδοχῆς.

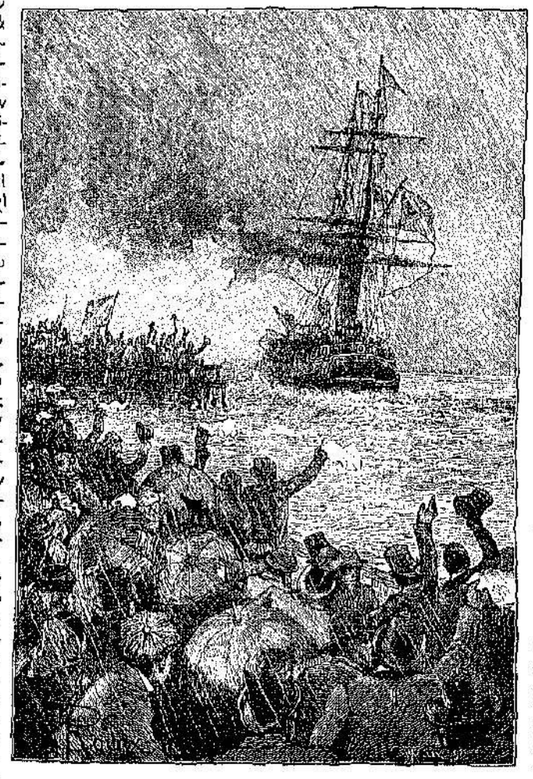

Η ΑΛΑΣΚΑ ΑΠΕΠΛΕΒΕ ΤΗΣ ΣΤΟΚΟΛΜΗΣ

γενειακὸν βίον, τὸ πενιχρὸν καλυβόσπητον τοῦ πτωχοῦ ἁλιέως φωτιζόμενον ὑπὸ λαμπτῆρος ἀπὸ δοκοῦ τῆς ὀροφῆς ἀνηρτημένου! Μέ πόσην δύναμιν διερμηνεύει τὰς δραματικὰς περιπετείας τοῦ ἔργου ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ μυστηριώδους Τζών Βράουν μέχρι τῆς παθητικωτάτης σκηνῆς τῆς ἀναγνωρίσεως, καθ' ἣν ἡ μήτηρ τοῦ Ἔρικ ἀλλοφρόνως ἐναγκαλίζεται τὸ τέκνον της, ὅπερ βρέφος ἐπὶ λίκνου εἰς σωσίβιον δεδεμένον ἀπολέσασα ἐπανευρίσκει νέον ἔνδοξον, οἷαν θὰ ὠνειροπόλει οὐτὸν ἡ μητρικὴ φιλοδοξία της!...

Τοιαύτη ἡ νέα ἔκδοσις τοῦ Ναυαγοῦ τῆς Κυνθίας, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκ τῶν πρώτων ἀποπείρων πρὸς ἔκδοσιν εἰκονογραφικῶν βιβλίων διὰ τὰς ἑλληνικὰς οἰκογενείας. Λαμβάνοντες δ' ὑπ' ὄψιν τὴν ἠθικὴν βάσιν ἣν βραβεύουν μέχρι τῆς ἐσχάτης σελίδος, καθ' ἣν ἡ ἀρετὴ ἀμείβεται καὶ ἡ κακία τιμωρεῖται, θεωροῦμεν ὅμως οὐχὶ περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ εἰκόνες εἰσὶν ἐκτετυπωμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ ἐπὶ ἐξαιρέτου ἐστιλβωμένου χάρτου.

Τιμὴ τοῦ βιβλίου Δρ. 3.50. Μετὰ ταχυδρομικῶν τελῶν Δρ. 3.80.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΘΕΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—611.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Αριθ. 515.—9 Νοεμβριου—1888. Λεπτα 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 567

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΑΝΔΡΕΙΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ. Μετάφρ. Π. Ι. Φέρμπου.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ἐκ τῆς γραφῆς.

ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΛΑΟΣ.

ΣΕΙΣΜΟΙ, ΤΑ ΠΦΑΙΣΤΕΙΩΔΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ὁ ὀργανισμὸς τῆς γῆς ὑπὸ Ἰω. Φουστάνου.

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΗΣ ΙΟΝΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ κατὰ τὰς πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκθέσεις τοῦ κόμητος Γυλλφορδ.

Ο ΣΟΥΠΕΡΑΤΩΡ ἤτοι ὁ ἀλεξέπυρος χάρτης ὑπὸ Ν. Χλωροῦ, ἐπιθεωρητοῦ τῶν δασῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν ὁ ἐνταῦθα διατρίβων καθηγητὴς τοῦ ἐν Ὀδησσῷ Πανεπιστημίου κ. Θεόδωρος Οὐσπένσκης ἐποιήσατο σπουδαίαν διάλεξιν ἐν τῷ «Παρναυσῷ» «περὶ τῆς τροπῆς τῶν Βυζαντινῶν μελετῶν». Κατὰ τὸν πολυμαθῆ καθηγητὴν τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη γενόμεναι ἔρευναι περὶ τὴν Βυζαντινὴν ἱστορίαν μέγα διαχέουσαι φῶς εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἐσωτερικοῦ ἱστορικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐπήνεγκον μεταβολὴν καὶ ἐν τῷ τρόπῳ καὶ τῇ μεθόδῳ τῆς μελέτης τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας. Μέχρι τινὸς ἡ ἱστορία αὕτη ἐθεωρεῖτο ἰδιόρρυθμος ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐτῆς πορείᾳ καὶ ἀναπτύξει, ἄσχετος πρὸς τὴν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Ἀλλ' ἐκ τῶν μνημονευθεισῶν ἐρευνῶν καθίσταται δῆλον ὅτι τὸ Βυζαντινὸν κράτος οὐ μόνον εἰς ἐξωτερικὰς διετέλει ποικίλας σχέσεις πρὸς τὴν λοιπὴν μεσαιωνικὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ὀργανισμῷ αὐτοῦ πλείστας εἶχεν ἀναλογίας πρὸς αὐτήν. Ἡ σχέσις τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἀπέναντι τῶν βαρβάρων ἦτο παράλληλος πρὸς τὴν τοῦ δυτικοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους· ἡ δὲ μόνη διαφορὰ εἶναι ὅτι ἐκεῖ μὲν οἱ βάρβαροι κατέλυσαν τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτοῦ ἵδρυσαν κράτη βαρβαρικά, ἐνῷ ἐν τῇ Ἀνατολῇ οἱ ἐντὸς τοῦ κράτους ἢ περὶ αὐτὸ ἐγκαταστάντες βάρβαροι ποικίλως μὲν ἐπενήργησαν ἐπὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ κράτους, χωρὶς νὰ δυνηθῶσι νὰ καταλύσωσιν αὐτό. Τοῦτο δὲ προῆλθεν ἐν μέρει μὲν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος τοῦ κράτους, ἐν μέρει δὲ ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως αὐτοῦ, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἐκ τῆς φύσεως καὶ δυνάμεως τῶν περὶ αὐτὸ βαρβαρικῶν λαῶν. Οὐχ ἧττον ὅπως ἐν τῷ δυτικῷ κράτει, οὕτω καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, οὐκ ὀλίγη ἐγένετο ἀλληλεπίδρασις μεταξὺ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους καὶ τῶν βαρβάρων. Πλεῖστα παρέλαβον οἱ περὶ τὸ κράτος βάρβαροι, ἰδίᾳ δὲ οἱ Σλαῦοι, στοιχεῖα ἱστορικοῦ ὀργανισμοῦ παρὰ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Ἀλλὰ καὶ οἱ βάρβαροι αὐτοὶ ἐπενήργησαν ἐπὶ τὸν ἐσωτερικὸν ὀργανισμὸν τοῦ κράτους. Ἡ ἐπίδρασις αὕτη τῶν Σλαύων κατὰ τὸν κ. Οὐσπένσκην ὑποφαίνεται ἐν τῷ ὀργανισμῷ τῶν ἀγροτικῶν τάξεων τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους καὶ τοῖς γεωργικοῖς νόμοις, οἵτινες ἀπὸ τοῦ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου μέχρι τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας ἴσχυον ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει, καὶ μετὰ δὲ τὴν ἐπὶ τῆς δυναστείας ἐκείνης κατάργησιν διετηρήθησαν ἰσχύοντες ἐν τῷ βίῳ τοῦ λαοῦ. Ἀναλόγους θεσμοὺς φεουδαλικοῦ ἰδίως ὀργανισμοῦ παρεμφεροῦς πρὸς τὸν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἀνακαλύπτει ὁ κ. Οὐσπένσκης καὶ ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει, ἰδίως ἐν τοῖς ἀξιώμασι τῶν δρουργων, ἐν τῷ συστήματι τῆς *Προνοίας* καὶ τῶν *προνοητῶν*, ἀναλογοῦντι πρὸς τὸ ἐν τῇ δύσει beneficium καὶ beneficiati (begütung καὶ begütet), ἐν τοῖς *ζευγάτοις* τῶν *Λαμψακηνῶν ἀναγραφῶν* καὶ ἐν τῷ αὐτονόμῳ στρατιωτικῷ καὶ πολιτικῷ ὀργανισμῷ κοινοτήτων ὁλοκλήρων. Διὰ τοιούτου δὲ παραλληλισμοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους πρὸς τὰ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ὡς καὶ διὰ τῆς παραστάσεως τῆς μεγίστης ἐπιδράσεως τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ τὴν ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν τῶν Σλαυικῶν λαῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Ῥωσσίας, ἧς ἡ πρὸς τὸ Βυζαντινὸν κράτος καὶ τὸν ἑλληνισμὸν σχέσις ἀποτελεῖ οὐσιῶδες στοιχεῖον τοῦ ἱστορικοῦ αὐτῆς ὀργανισμοῦ, καταδεικνύει ὁ καθηγητὴς κ. Οὐσπένσκης τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας καὶ τὴν ἔνδειαν τῶν μέχρι τοῦδε περὶ αὐτὴν μελετῶν, ἔνδειαν προερχομένην οὐχὶ τοσοῦτον ἐκ τῆς ἐλλείψεως ὑλικοῦ πρὸς μελέτην, ὅσον ἐκ τῆς ἐλλείψεως σπουδαίας περὶ αὐτὸ μελέτης. Τελευτᾷ δὲ εὐχόμενος ἵνα δι' ἱδρύσεως διεθνοῦς ἐπιστημονικῆς ἑταιρίας Βυζαντινῶν μελετῶν προάγωνται αὗται πρεπόντως. Καὶ τὴν πρωτοβουλίαν πρὸς ἵδρυσιν τοιαύτης ἑταιρείας συνίστησιν εἰς τοὺς Ἕλληνας, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ σπουδὴ τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας ἐνδιαφέρει οὐ μόνον ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν.

— Ὁ ἐν Βερολίνῳ Βαλεντῖνος Ῥόζε, γνωστὸς ἐκ διαφόρων ἔργων ἀναφερομένων εἰς τὸν Ἀριστοτέλη, ἐξέδωκεν *ἐν στερεοτύπῳ ἐκδόσει τοῦ Teubner τἀποσπάσματα τοῦ* Ἀριστοτέλους ὑπὸ τὸν τίτλον «Aristotelis qui ferebantur librorum fragmenta.» Τἀποσπάσματα διαιροῦνται 1) εἰς τὰ ἐκ τῶν διαλόγων 2) εἰς τὰ λογικὰ 3) εἰς τὰ ῥητορικὰ καὶ ποιητικὰ 4) εἰς τὰ ἠθικὰ 5) εἰς τὰ φιλοσοφικὰ 6) εἰς τὰ φυσικὰ 7) εἰς τὰ ζωϊκὰ καὶ 8) εἰς τὰ ἱστορικά.— Ἐν τοῖς ζωϊκοῖς κατέλεξεν ὁ Rose πολλὰ ἀποσπάσματα ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἣν ἐξέδωκεν ὁ κ. Σπυρίδων Λάμπρος, οὗ τὰς διορθώσεις ἀπεδέξατο ὁ Γερμανὸς ἐκδότης.

— Ἐν τῇ ἐπ' ἐσχάτων τελεσθείσῃ ἐν Βερολίνῳ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει εἶχεν ἐκθέσει καὶ ὁ συμπολίτης ἡμῶν ἐν Μονάχῳ ζωγράφος κ. Ἰακωβίδης εἰκόνα φέρουσαν ἐπιγραφὴν «ὁ κακὸς ἔγγονος». Ἡ εἰκὼν αὕτη ἠγοράσθη διὰ τὸ ἐν Wiesbaden μουσεῖον μετὰ καὶ ἄλλης τινὸς εἰκόνος τοῦ Γερμανοῦ ζωγράφου Ἑρμάννου Κάουλβαχ παριστανούσης τὸν Φρειδερῖκον Β' παρὰ τὸ φέρετρον τῆς ἁγίας Ἐλισάβετ.

— Ἐν τῷ τεύχει τοῦ Νοεμβρίου τοῦ ἐν Στουτγάρδῃ ἐκδιδομένου *Περιοδικοῦ διὰ τὴν γενικὴν ἱστορίαν* ὁ ἐπιφανὴς Γερμανὸς ἱστοριογράφος Φερδινάνδος Γρηγορόβιος ἐδημοσίευσε ἀξιανάγνωστον διατριβὴν ἐπιγραφομένην «Οἱ Καταλώνιοι ἐν τῷ δουκάτῳ τῶν Ἀθηνῶν καὶ αἱ νεώταται Ἱσπανικαὶ ἔρευναι περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν.» Ὡς ἀφορμὴ τῆς πραγματείας ἐχρησίμευσεν ἡ καὶ παρ' ἡμῶν ἀγγελθεῖσα ἀξιόλογος συγγραφὴ τοῦ ἐν Βαρκελῶνι καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας Ἀντωνίου Rubio y Lluch.

— Ἐν καιρῷ ἐποιήσαμεν ἐνταῦθα λόγον περὶ τῶν ἀνασκαφῶν, τῶν γενομένων ἐν Σούσοις, τῇ ἀρχαίᾳ μητροπόλει τοῦ περσικοῦ Κράτους, ὑπὸ γάλλων ἀρχαιολόγων, αἱ ὁποῖαι ἀπέβησαν τοσοῦτον καρποφόροι καὶ πολύτιμοι διὰ τὴν ἀρχαιολογίαν. Ἡ γαλλικὴ ἀρχαιολογικὴ ἀποστολή, ἧς προΐστατο ὁ ἀκάματος Διελαφοὰ μετὰ τῆς οὐχ ἧττον ἀκαταπονήτου καὶ φιλομούσου συζύγου του, κατώρθωσε νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ σχέδιον τῶν ἀνακτόρων τοῦ Δαρείου καὶ νὰ συναγάγῃ συμπεράσματα Ἱκαν ἐνδιαφέροντα περὶ τῶν ἀνακτόρων Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος, ἅτινα ἀνηγέρθησαν βραδύτερον ἐπὶ τῶν θεμελίων τοῦ πρώτου κτιρίου, πρὸς τούτοις δὲ νὰ μεταφέρῃ εἰς Γαλλίαν 275 κιβώτια πλήρη ἀνεκτιμήτων εὑρημάτων. Πρὸς ἔκθεσιν αὐτῶν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Καλῶν Τεχνῶν παρεχώρησεν εἰς τὸν κ. Διελαφοὰ εὐρυτάτην αἴθουσαν ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Λούβρου, ἐν ᾗ πρὸ τινων ἡμερῶν ἀνεσυστήθη προσωρινῶς μέρος τοῦ διαζώματος τῶν ἀνακτόρων τοῦ Δαρείου, ὅπερ κατὰ τεμάχια ἐπιμελῶς συλλεγόμενα, καταγραφόμενα καὶ ἀποταμιευόμενα, ἀνευρέθη κατὰ τὰς ἐν Σούσοις ἀνασκαφάς. Τὸ διάζωμα ἀποτελεῖται ἐξ ὀπτῆς κεράμου, μετ' ἀναγλύφων ἐγχρώμων παραστάσεων, ἄριστα διατηρουμένων, εἰκονιζουσῶν δὲ πέντε μαχητάς, πι-

θανώτατα πέντε ἐκ τῶν περιωνύμων *Ἀθανάτων* τοῦ Δαρείου. Οἱ χρωματισμοὶ τοῦ διαζώματος γλυκύτατοι καὶ εὐθετώτατα διατεταγμένοι, διατηροῦνται ἀνεξίτηλοι καὶ λαμπροί, μόνον δὲ μετὰ τὴν εἰς Γαλλίαν μεταφοράν των ἡ ὑγρασία ἔβλαψε καὶ ἐξησθένισεν ἀμυδρῶς αὐτούς. Ἀλλ' ἐλήφθησαν ἤδη τὰ κατάλληλα μέτρα, ἵνα μὴ οἱ χρωματισμοὶ ἀλλοιωθῶσιν ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ἐπηρείας, ἐπιδληθείσης ἐπὶ τοῦ διαζώματος οὐσίας τινὸς ἀδιαπεράστου ὑπὸ τῆς ὑγρασίας. Τὴν αἴθουσαν ἐν ᾗ προχείρως ἀνεσυστήθη τὸ διάζωμα τῶν ἀνακτόρων τοῦ Πέρσου βασιλέως ἐπεσκέφθησαν ἄπειροι ὅσοι, ἐν οἷς καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ διαζώματος εἶχεν ἐκτεθῆ ἐν αὐτῇ, ἀνασυσταθεῖσα ὡσαύτως, μεγαλοπρεπὴς πολύχρωμος κλίμαξ ἀνευρεθεῖσα ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἀρταξέρξου, ἱκαναὶ τεφροδόχοι κάλπαι, διάφορα κεράμεια σκεύη καὶ τέλος σειρὰ ἐπιγραφῶν ἐπὶ κεράμου ὀπτῆς, ἧς δυστυχῶς δὲν ἐξευρέθη ἔτι ἡ πρὸς ἀνάγνωσιν κλείς. Πάντα ταῦτα τὰ ἀντικείμενα προέρχονται ἐκ τῶν 60 μόνων κιβωτίων, τῶν κομισθέντων ἐκ Σουσιανῆς, ἐν τοῖς λοιποῖς δὲ 200 καὶ πλέον περιέχονται ἀκόμη πολυτιμότεροι θησαυροί, μεταξὺ ἄλλων τὸ μέγα διάζωμα τῶν Λεόντων.

— Ἐξεδόθη ἐν Βερολίνῳ παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ Ashor σύγγραμμα ἐκτενὲς τοῦ L. Fonger, ἐπιγραφόμενον: «Περὶ τῆς *δωρικῆς πολυχρωμίας*, ἢ ἔρευναι περὶ τῆς χρήσεως τῶν χρωμάτων ἐν τῷ δωρικῷ ναῷ.» Τιμᾶται δρ. 80.

— Ὡς πρῶτος τόμος σειρᾶς «Ἱστορικῶν συμβολῶν εἰς τὴν ἀπογραφικὴν» ἐξεδόθη ἐν Λειψίᾳ ὑπὸ J. Beloch σύγγραμμα περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ καὶ ῥωμαϊκοῦ κόσμου.

— Ἐν τρισὶ φύλλοις τῆς *Γενικῆς Ἐφημερίδος* τοῦ Μονάχου ἐδημοσιεύθη πραγματεία τοῦ διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας κ. Εὐγενίου Ζωμαρίδου, ἐπιγραφομένη «Ἡ ἑλληνικὴ παλιγγενεσία καὶ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικὸς σύλλογος.»

— Ὁ γηραιὸς φιλέλλην Δανιὴλ Σάνδερς, ὁ ἀκάματος τῆς γερμανικῆς γλώσσης ἐρευνητής, ὅστις πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐδημοσίευσεν ὀγκῶδες καὶ χρησιμώτατον «Συμπλήρωμα πάντων τῶν λεξικῶν τῆς γερμανικῆς γλώσσης» καὶ «Λεξικὸν τῶν ἐν τῇ γερμανικῇ ξένων λέξεων,» ἐξέδωκεν ἀρτίως ἐν *Βερολίνῳ παρὰ* H. W. Müller «Ὑπόδειγμα τοῦ γερμανικοῦ ὕφους» (Deutsches Stil-Musterbuch). Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ περιέλαβεν ἐκλογὴν τεμαχίων κλασσικῶν γερμανῶν λογογράφων, μετὰ μακρῶν ἑρμηνευτικῶν σημειώσεων, ἐν αἷς διὰ παρατηρήσεων λεπτοτάτων καὶ ἀκριβεστάτων καταδεικνύει τὰς καλλονὰς τῆς λέξεως τῶν συγγραφέων καὶ παρέχει κανόνα τοῦ ὀρθῶς καὶ γλαφυρῶς γράφειν τὴν γερμανικήν.

— Μετὰ πολλῆς δραστηριότητος γίνονται ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Μεδιολάνων ἑτοιμασίαι τοῦ νέου Μελοδράματος τοῦ Βέρδη τοῦ Ὀθέλλου. Ἡ ὑπόθεσις τούτου οὐδαμῶς παραλλάσσει τῆς τοῦ Σαιξπηρείου δράματος. Αἱ σκηνογραφίαι καὶ τὰ ἐνδύματα ἐπερατώθησαν, ὁ δὲ διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας καὶ οἱ ἀοιδοὶ ἀσκοῦνται μελετῶντες νῦν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ διασήμου μελοποιοῦ τὴν μουσικὴν τοῦ μελοδράματος.

— Ἐν τῷ τεύχει τοῦ Ὀκτωβρίου τῆς Ἀγγλικῆς ἱστορικῆς ἐπιθεωρήσεως (The English historical Review) ἐδημοσιεύθη πραγματεία τοῦ John B. Bury περὶ τῆς Εὐβοίας πρὸ τοῦ Ληλαντικοῦ πολέμου.

Ἡ Σύγκλητος τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, συνελθοῦσα ὅπως κανονίσῃ τὰ τῆς ἑορτῆς, τῆς προσεχῶς συμπληρουμένης πεντηκονταετηρίδος τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἀφοῦ ἀντήλλαξε διαφόρους σκέψεις περὶ τῶν προσφορωτέρων μέσων πρὸς ὅσον οἷόν τε λαμπρότερον πανηγυρισμὸν τῆς ἐπισημοτάτης ταύτης ἐπετείου, ἐν τέλει ἀνέθηκεν εἰς τὸν κ. πρύτανιν, ἵνα ἐκ συνεννοήσεως μετ' ἐπιτροπῆς παρὰ τῆς συγκλήτου ὑποδειχθησομένης καταρτίσῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαμειφθεισῶν γνωμῶν, τὸ σχέδιον τῆς ἑορτῆς καὶ ὑποβάλῃ αὐτὸ εἶτα εἰς τὴν κρίσιν τῆς Συγκλήτου.

— Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου, ἐποίησε τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ὁ καθηγητὴς τῆς Πλουτολογίας κ. Ι. Α. Σοῦτσος τὴν *πεντηκοστὴν* ἔναρξιν τοῦ μαθήματός του. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῆς ἡμισείας περίπου ἑκατονταετηρίδος οὐδ' ἅπαξ συνέβη νὰ καθυστερήσῃ τὸ ἐναρκτήριον τοῦτο μάθημα ὁ σοφὸς καθηγητής. Καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον καὶ κατὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ ἐχειροκροτήθη ζωηρῶς παρὰ τῆς νεολαίας ὁ τόσον σεβαστὸς καὶ συμπαθὴς αὐτῇ καθηγητής. Τὸ ἐναρκτήριον αὐτοῦ μάθημα ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ἦτο καλλίστη φιλοσοφικὴ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν πλουτολογίαν.

— Διὰ τοῦ ἄρτι ἐκδοθέντος δεκάτου ὀγδόου τεύχους τῆς ὑπὸ τοῦ βιβλιοπωλείου Μπὲκ ἐκδιδομένης *Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος* τοῦ κ. Σ. Λάμπρου συμπληροῦται ὁ πρῶτος αὐτῆς τόμος. Ὁ τόμος οὗτος ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας φθάνει μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους, περιλαμβάνει δὲ 148 εἰκόνας ἐντὸς τοῦ κειμένου, 28 ὁλοσελίδους, ὧν δύο φωτοτυπίαι καὶ δύο χρωματολιθογραφίαι, καὶ δύο διπλοῦς ἐγχρώμους χάρτας, ἐξ ὧν ὁ μὲν τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ τῶν ἑλληνικῶν καὶ φοινικικῶν ἀποικιῶν κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Πρὸς σύμπηξιν τοῦ περατωθέντος τόμου, τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τίθησιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀγοραστῶν αὐτοῦ, ἀντὶ δύο καὶ ἡμισείας δραχμῶν, καλλιτεχνικὸν κάλυμμα ἐξ ἐγχρώμου λινοῦ, μετὰ διαγραμμάτων καὶ εἰκόνων μέλανι καὶ χρυσῷ ἐκτετυπωμένων, ὅπερ κατεσκευάσθη ἐν Γερμανίᾳ, κατὰ τὰ σχέδια τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ τῆς ζωγραφικῆς κ. Γμέλιν.

— Ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἔκδοσις τῆς μεταφράσεως τοῦ «Φάουστ», ἣν ἐφιλοπόνησεν ὁ κ. Ἀριστομένης Προβελέγγιος, καὶ ἧς κάλλιστα ἀποσπάσματα ἐδημοσιεύθησαν ἄλλοτε ἐν τῇ «Ἑστίᾳ.» Τὴν ἔκδοσιν ἀνέλαβεν ὁ κ. Μπέκ, θὰ τυπωθῇ δὲ τὸ βιβλίον ἐν Γερμανίᾳ πολυτελέστατα καὶ θὰ κοσμῆται ἀπὸ 14 φωτογραφίας λαμπρὰς καὶ 50 περίπου ξυλογραφίας, κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Κρέλιγγ.

— Κατετέθησαν πρό τινων ἡμερῶν τὰ θεμέλια τῆς ἐνταῦθα παρὰ τῇ ἀγγλικῇ ἀρχαιολογικῇ σχολῇ ἱδρυθησομένης ἀμερικανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς, ἧς διευθυντὴς τυγχάνει κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ὁ κ. D' Ogge.

— Ἀφίκετο ἐκ Λονδίνου ὁ κλεινὸς ἀρχιτέκτων καὶ ἀρχαιολόγος κ. Πενρώζ, ἄρτι διορισθεὶς διευθυντὴς τῆς ἐνταῦθα ἀγγλικῆς σχολῆς.

— Ἐπανελήφθη ἡ ἔκδοσις τοῦ συναδέλφου *Αἰῶνος* ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διακεκριμένου καὶ ἐμπείρου αὐτοῦ ἀρχισυντάκτου κ. Τιμολέοντος Φιλήμονος.

ΑΓΓΕΛΙΑ

Τὰ μέχρι τοῦδε ἐν περιοδικοῖς φύλλοις ἢ καὶ ἰδιαιτέρως δημοσιευθέντα, δυσεύρετα δὲ τὰ πλεῖστα καταστάντα, πεζά μου ἔργα, ἐκδίδω εἰς τόμους τρεῖς, ὧν θέλει περιλάβει

ὁ *Πρῶτος* **Διηγήματα**,
ὁ *Δεύτερος* **Κοινωνικὰς Μελέτας**, καὶ
ὁ *Τρίτος* **Αἰσθητικὰς καὶ Κριτικὰς Διατριβάς**.

Τιμὴ ἑκάστου τόμου ἀπαρτισθησομένου ἐξ εἴκοσι περίπου τυπογραφικῶν φύλλων ὡρίσθησαν φράγκα πέντε (5).

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 28 Ὀκτωβρίου 1886.

Ἄγγελος Βλάχος

Ἀσμένως δημοσιεύομεν ἐνταῦθα τὴν Ἀγγελίαν περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν πεζῶν ἔργων τοῦ κ. Ἀγγέλου Βλάχου. Ἡ πολυετὴς φιλολογικὴ ἐργασία τοῦ κ. Βλάχου, δι' ἧς σπουδαιότατα ἐπέδρασεν εἰς τὴν καθ' ὅλου φιλολογικὴν κίνησιν παρ' ἡμῖν, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἠσφάλισεν αὐτῷ διαπρεπῆ θέσιν ἐν τοῖς ἡμετέροις λογίοις, καὶ ἀπέδειξε τὸν κ. Βλάχον ἕνα τῶν μᾶλλον ἀγαπητῶν εἰς τὸ ἑλληνικὸν Κοινὸν συγγραφέων, οὗτινος τὰ φιλολογικὰ ἔργα, ὧν πολλὰ ηὐτύχησε νὰ δημοσιεύσῃ καὶ ἡ «Ἑστία», εἰσὶν ἐκ τῶν μᾶλλον ἐπιζητήτων ἀναγνωσμάτων παντὸς φιλομούσου. Διὸ πεποίθαμεν ὅτι εὐχάριστον ἀνακοινοῦμεν ἄγγελμα τοῖς συνδρομηταῖς ἡμῶν, τὴν ἔκδοσιν τῶν πεζῶν ἔργων τοῦ διακεκριμένου ἡμῶν συνεργάτου, ἅτινα διεσπαρμένα μέχρι τοῦδε ἐν πλείστοις περιοδικοῖς δημοσιεύμασιν εἶχον καταστῆ δυσεύρετα.

Συνδρομηταὶ εἰς τὴν ἀγγελλομένην ἔκδοσιν ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας», ὅπερ ἐν καιρῷ θέλει γνωστοποιήσει τὴν ἔκδοσιν τοῦ πρώτου τῶν τριῶν τόμων, τοῦ περιέχοντος τὰ διηγήματα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 7 Νοεμβρίου.

Ἐν τῇ Βουλῇ, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης Τρίτης, οἱ βουλευταὶ κ. Φιλάρετος, Ῥάλλης καὶ Ζυγομαλᾶς ἐζήτησαν νὰ καταθέσῃ ἡ Κυβέρνησις τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ μεθοριακὸν ζήτημα ἔγγραφα· ἡ Κυβέρνησις ἐδήλωσεν, ὅτι τὴν προσαγωγὴν τοιούτων ἐγγράφων θεωρεῖ ἀσύμφορον καὶ διὰ τοῦτο ἐπέμενε νὰ ἐκφρασθῇ διὰ τῆς ψήφου της ἡ Βουλή, ἂν συμμερίζεται τὴν γνώμην τῶν προτεινόντων ταῦτα, διὸ καὶ ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὑπέβαλε μεταξὺ *πρότασιν ἐμπιστοσύνης*, ἥτις καὶ ἀνεγνώσθη, καὶ ἔμελλε νὰ ἀρχίσῃ ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία. Ἀλλ' οἱ βουλευταὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἀπήρχοντο ἀθρόοι, καὶ γενομένης ἐνστάσεως περὶ μὴ ἀπαρτίας, εὑρέθησαν 102 μόνον παρόντες, ἐφ' ᾧ καὶ διελύθη ἡ συνεδρία.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς ἐπιούσης Τετάρτης μετὰ τὴν κύρωσιν τῶν πρακτικῶν, ὁ πρωθυπουργὸς κ. Τρικούπης ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις μετὰ τὰ γενόμενα ἐν τῇ προηγουμένῃ συνεδριάσει θεωρεῖ, ὅτι ὑφίσταται ὑπουργικὴ κρίσις καὶ ὅτι ἑπομένως ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὴν νὰ σκεφθῇ περὶ τούτου, συμφώνως δὲ πρὸς ταῦτα ἐζήτησε νὰ ἀναβληθῇ ἡ συνεδρία εἰς τὴν ἐπιοῦσαν Πέμπτην, ὅτε ἐλπίζει ὅτι θὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν κρίσιν. Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο, δημοσιευθέντος τῇ ἐπιούσῃ Βασιλικοῦ διατάγματος, δι' οὗ διαλυομένης τῆς Βουλῆς, καλοῦνται οἱ ἐκλογεῖς εἰς νέαν ἐκλογὴν βουλευτῶν τῇ 4 Ἰανουαρίου 1887, ἡ δὲ νέα Βουλὴ ἐν Ἀθήναις τῇ 22 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

— Ὁ ἐνταῦθα ἔξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου κ. Μακάριος ἐπέδωκε πρὸς τὸν διάδοχον Κωνσταντῖνον τὸ ἀρχαῖον παράσημον τοῦ ἁγίου Τάφου, ἀποστελλόμενον Αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἐντὸς ἐνσφραγίστου φακέλλου.

— Αἱ κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον εἰσπράξεις τῶν τελωνείων Α', Β' καὶ Γ' τάξεως ἀνῆλθον εἰς δραχ. 2,866.522 καὶ 75/00, ἐνῷ κατὰ τὸν ἀντίστοιχον μῆνα τοῦ παρελθόντος ἔτους αἱ εἰσπράξεις εἶχον ἀνέλθει εἰς δραχ. 2,202,413 καὶ 26. Οὕτως αἱ κατὰ τὸν Ὀκτώβριον ἐνεστῶτος ἔτους εἰσπράξεις ὑπερέβαλον τὰς τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ δραχ. 664,109 καὶ 49/00.

— Καθ' ἃ ἐκ Παρισίων γράφουσιν εἰς τὴν «Ἐφημερίδα», ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν μηχανικὸς Γάλλος, σκοπῶν νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα καὶ ὑποβάλῃ προτάσεις πρὸς κατασκευὴν ὁλοκλήρου σιδηροδρομικοῦ συμπλέγματος καθ' ὅλον τὸ Κράτος καὶ ἰδίᾳ διεθνοῦς σιδηροδρόμου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Λάρισαν καὶ στενοῦ ἀπὸ Μύλων εἰς Καλάμας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαγραμμάτων καὶ τῶν προϋπολογισμῶν τῶν ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς συνταχθέντων. Ὁ μηχανικὸς οὗτος ἐκπροσωπεῖ ὁμάδα ἐκ γνωστῶν τραπεζιτικῶν οἴκων τῶν Παρισίων, προτείνουσαν τοὺς ἀκολούθους ὅρους πρὸς κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρομικοῦ τούτου συμπλέγματος: α') εὐθὺς ὡς ἡ ὁμὰς δαπανήσῃ 40 ἑκατομμ. δρ. θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ ὁμολογίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τρεχούσης τιμῆς τῶν ὁμολογιῶν τῶν ἐθνικῶν δανείων καὶ ἐπὶ τόκῳ 5%, ἤτοι ἂν λ. χ. ἡ τιμὴ τῶν ἐθνικῶν δανείων εἶνε 70% καὶ αἱ ὁμολογίαι τῆς ὁμάδος θὰ ἐκδοθῶσιν εἰς τὴν τιμὴν τῶν 70%. β') ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ σιδηροδρόμου ἀνήκει εἰς τὸ κράτος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Α. Β. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθη καὶ παρεδόθη τῷ κ. Α. Μ. Τὴν ἀπάντησιν θέλομεν ἀνακοινώσει ὑμῖν. Ἀπεστάλη καὶ ἕτερον ἀντίτυπον Ἡμερολογίου.—κ. Α. Κ. Β. Θεσσαλονίκην. Τὰς δύο νέας σειρὰς ἀποστέλλομεν ὑμῖν ταχυδρομικῶς, ὡς ἰδιαιτ. ἐγράψαμεν.—κκ. Α.Σ. Ἡράκλειον, καὶ Μ.Π. Ῥεθύμνην. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—*Συριανῷ*. Τὰ κράτη, μεθ' ὧν ἡ Ἑλλὰς ἔχει συνομολογήσει ἐμπορικὰς συνθήκας ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀπολαυῆς τῶν ὠφελειῶν τῶν παρεχομένων εἰς τὰ μᾶλλον εὐνοούμενα κράτη εἶνε τὰ ἑξῆς: Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, αἱ Ἀνσεατικαὶ πόλεις, τὸ Βέλγιον, ἡ Δανία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Περσία, ἡ Πορτογαλλία, ἡ Ῥουμανία, ἡ Ῥωσσία, ἡ Σερβία, ἡ Σουηδία καὶ ἡ Τουρκία. Εἰς ταῦτα προσετέθησαν ἐσχάτως ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία, αἱ μεθ' ὧν ἐμπορικαὶ συνθῆκαι εὑρίσκονται εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἐξέλεγξιν τῆς Βουλῆς.—κ. Σ. Ν. Π. Μαριούπολιν. Τὰ ζητηθέντα 2 ἀντίτυπα ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. Περὶ τῆς ἄλλης ὑμῶν παραγγελίας ἀπαντῶμεν ἰδιαιτέρως.— κ. Α. Ε. Καβάλλαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἐπιστολήν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—*Ἀρετ.* Σύρον. Ταχυδρομικῶς ἀπεστάλη ὑμῖν. Ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν ἐπιτρέπεται, νομίζομεν, νὰ διαφωνῶμεν πρὸς ὑμᾶς.—κ. Μ. Α. Π. Λάρισσαν. Τὸ ἀντίτιμον παντὸς βιβλίου εὑρισκομένου εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον ἀναγράφεται ἐν ταῖς δημοσιευομέναις ἀγγελίαις ἢ ἐν τῷ Καταλόγῳ τοῦ βιβλιοπωλείου. Πᾶσα δὲ παραγγελία τοιούτων δέον νὰ συνοδεύηται μὲ τὸ ἀντίτιμον ἵνα ἐκτελῆται ἀμέσως. Νὰ τηρῶμεν ἰδίαν ἀλληλογραφίαν καὶ ἰδίους λογαριασμοὺς διὰ τόσον μικρᾶς παραγγελίας μᾶς εἶνε ἀδύνατον.—Κυρίας Α. Σ. Μυτιλήνην καὶ Α. Γ. Λευκάδα καὶ κκ. Π. Γ. Π. Ὀδησσόν, Ι. Μ. Ἀλεξάνδρειαν, Σ. Γ. Σμύρνην, Η. Κ. Πρίγκηπον, Π. Μ. Χίον, Γ. Κ. Βραΐλαν, Α. Οἰ. Χαλκίδα, Ν. Δ. Χάλκην. Π. Ν. Κ. Τρίπολιν, Ο.Π. Βάρναν, Α. Ε. Σ. Λάρισσαν, Α. Σ. Σ. Ἀργοστόλιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—*Ἀνεωγραφήτῳ*. Τὸ ἐν Ῥουμανίᾳ ἀπὸ τριακονταετίας ὑφιστάμενον ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν σχολῶν, φιλολογικῆς, νομικῆς ἰατρικῆς. Περὶ τῆς Σερβίας δὲν δυνάμεθα ἀτυχῶς νὰ σᾶς πληροφορήσωμεν.—κκ. Γ. Κ. Κεφαλληνίαν καὶ Ι. Β. Μακρυνίτσαν. Ἐλήφθησαν. Τὸ βιβλίον ἀποσταλήσεται ὑμῖν ἅμα τῇ ἐκδόσει του.—κ. Α. Δ. Ἡ ἀπαίτησις μᾶς φαίνεται κάπως ὑπερβολικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλαι εἶνε αἱ χῶραι, ὧν οἱ εὐτυχεῖς κάτοικοι ἀπολαύουσι τοιούτων εὐκολιῶν. Καὶ εἰς ταῦτα διακρίνονται μάλιστα οἱ Ἀμερικανοί. Οὕτως ἐν Σικάγῳ ἱδρύθη ἐπ' ἐσχάτων ἑταιρία, ἔχουσα κεφάλαιον 125,000 φράγκων, ἥτις σκοπεῖ ἀντὶ μηνιαίας συνδρομῆς 4 δολλαρίων νὰ ἐπιδιορθοῖ ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν μετόχων πάντων τὰ χρήζοντα ἐπιδιορθώσεως. Ἀντὶ τῆς συνδρομῆς ταύτης, ἀνταλλάσσει τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων, διορθοῖ τοὺς κρουνοὺς τῶν ὑδάτων, τὰς λυχνίας τοῦ φωταερίου, τοὺς ὑπονόμους καὶ τοὺς σωλῆνας τῶν νεροχυτῶν, ἐπισκευάζει τοὺς ἠλεκτρικοὺς κώδωνας, τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα, χορδίζει τὰ ὡρολόγια, ἐπιδιορθοῖ τὰ μαγειρικὰ σκεύη κλ, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐνασχολῆται περὶ πάντων τῶν ἀναγομένων τῷ οἴκῳ. Τοὺς συνδρομητὰς ἐπισκέπτεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ὑπάλληλος τῆς ἑταιρείας παρατηρῶν τὰ χρήζοντα ἐπιδιορθώσεως. Ἐν ἐπειγούσῃ ὅμως ἀνάγκῃ διὰ τοῦ τηλεγράφου ἢ τοῦ τηλεφώνου εἰδοποιεῖται ἡ ἑταιρία καὶ τότε ἀμέσως ἐξαποστέλλονται ἐργάται. Οἱ ἱδρυταὶ τῆς πρωτύπου ταύτης ἑταιρείας νομίζουσιν ὅτι ἀπαλλάττουσι τοὺς μετόχους ὀχληρῶν ἐνασχολήσεων καὶ συγχρόνως σπουδαίαν παρέχουσιν οἰκονομίαν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

7 Νοεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	*Τρέχουσα Τιμή*
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	368.50
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	383.50
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	444.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	368.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	260.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	254.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	185.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	288.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	89 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	471.—
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4030.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	52.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	52.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας . . »	166 —
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	92.50
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	278.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	31.70
» 3μην	31.50
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	126.—
» Τραπεζικὸν 3μην	125.—
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον	25.10
Λίρα ὀθωμανικὴ	28.45

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΟΥ ΛΩΡΗ

κατὰ μετάφρασιν Α. Π. Κουρτιδου.

Τὸ πλῆρες ἐνδιαφέροντος μυθιστόρημα τοῦ Ἰουλίου Βὲρν καὶ Ἀνδρέου Λωρῆ, ὅπερ ἔθελξε τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἑστίας», ἐξεδόθη εἰς κομψὸν τόμον ἐκ τριακοσίων τεσσαράκοντα περίπου σελίδων. Τὸ ἔργον μετὰ τῆς δυνατῆς ἐκτυπωθὲν φιλοκαλίας κοσμεῖται δι' εἰκοσιπέντε καλλιτεχνικωτάτων εἰκόνων, ὧν τὰ χαλκογραφήματα ἐχαράχθησαν ἐν Παρισίοις. Αἱ εἰκόνες αὗται τὰς συγκινητικωτέρας σκηνὰς καὶ τὰ δραματικώτερα ἐπεισόδια ἀναπαριστῶσαι, αἰσθητοποιοῦσιν ὅ,τι ἡ φαντασία τοῦ ἀναγνώστου ἀμυδρῶς ἢ ἀτελῶς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ. Ὁ ἐκ Στοκάλμης ἀπόπλους, ἐν μέσῳ τοῦ φρενητιώδους ἐλοκλήρου τῆς πόλεως ἐνθουσιασμοῦ, τοῦ πλοίου οὗ ἐπέβαινεν ὁ Ἔρικ πρὸς διαφώτισιν τοῦ μυστηρίου τῆς καταγωγῆς του, τὸ τραγικὸν

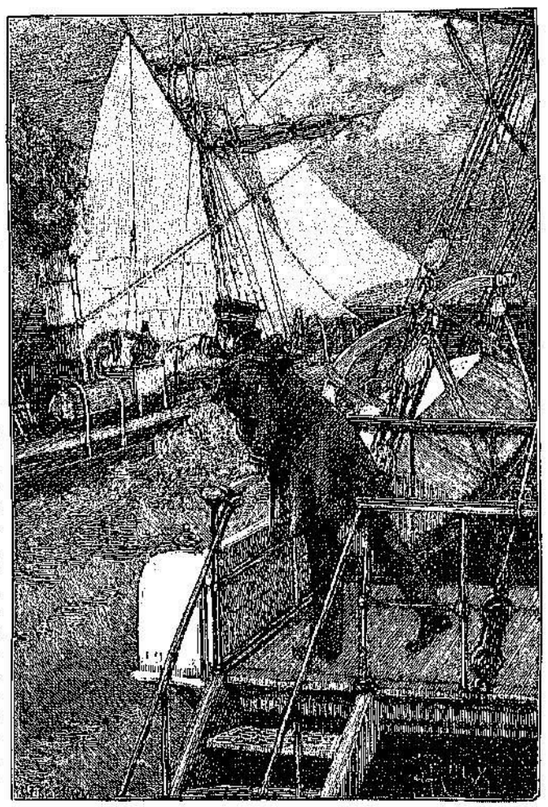

ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΣΑΙ ΟΤΙ ΑΠΕΠΕΙΡΑΘΗΣ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΕΨΗΣ ΤΟ ΠΛΟΙΟΝ ΜΟΥ...

ναυάγιον αὐτοῦ ἐν φοβερᾷ νυκτί, ὁ διὰ τῶν πάγων τῶν βορείων θαλασσῶν διάπλους, αἱ γραφικώταται ἀπόψεις τῶν πολικῶν χωρῶν, ταῦτα πάντα ἀπεικονίζονται μετ' ἐκτάκτου ζωηρότητος καὶ τέχνης. Ἀλλ' οὐχὶ μόνοι οἱ μὴ ἀναγνόντες τὸ ἔργον θέλουσιν εὕρη αὐτὸ οὕτω διπλασίως ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀναγνόντες νέον θέλουσιν ἀνεύρη ἐν τούτῳ θέλγητρον. Τίς διεξελθὼν τὸν Ναυαγὸν τῆς Κυνθίας δὲν θὰ ἔχῃ τὴν περιέργειαν νὰ ἴδῃ τὴν ἰδιότροπον μορφήν, τὴν εἰς σφηνοειδὲς ἀπολήγουσαν γένειον, τοῦ δόκτορος Σβαρυεγκράνα, τὴν εὔφυᾶ φυσιογνωμίαν τοῦ μελανότριχος ἐν μέσῳ τῶν ξανθοκόμων Νορβηγῶν μικροῦ Ἔρικ, τὸ ἀφελὲς πρόσωπον τῆς συμπαθεστάτης Βάνδας; Πόσον ποιητικῶς ἀπεικονίζει ὁ καλλιτέχνης τὸν ἥρεμον ἐν Νορᾴᾳ οἰκο-

γενειακὸν βίον, τὸ πενιχρὸν καλυβόσπητον τοῦ πτωχοῦ ἁλιέως φωτιζόμενον ὑπὸ λαμπτῆρος ἀπὸ δοκοῦ τῆς ὀροφῆς ἀνηρτημένου! Μὲ πόσην δύναμιν διερμηνεύει τὰς δραματικὰς περιπετείας τοῦ ἔργου ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ μυστηριώδους Τζών Βράουν μέχρι τῆς παθητικωτάτης σκηνῆς τῆς ἀναγνωρίσεως, καθ' ἣν ἡ μήτηρ τοῦ Ἔρικ ἀλλοφρόνως ἐναγκαλίζεται τὸ τέκνον της, ὅπερ βρέφος ἐπὶ λίκνου εἰς σωσίβιον δεδεμένον ἀπολέσασα ἐπανευρίσκει νέον ἔνδοξον, οἷον θὰ ὠνειροπόλει οὐτὸν ἡ μητρικὴ φιλοδοξία της!...

Τοιαύτη ἡ νέα ἔκδοσις τοῦ Ναυαγοῦ τῆς Κυνθίας, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκ τῶν πρώτων ἀποπειρῶν πρὸς ἔκδοσιν εἰκονογραφικῶν βιβλίων διὰ τὰς ἑλληνικὰς οἰκογενείας. Λαμβάνοντες δ' ὑπ' ὄψιν τὴν ἠθικὴν βάσιν τοῦ ἔργου, δυναμένου νὰ παραδοθῇ καὶ εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀθωοτάτης νεάνιδος, καὶ ὑπὸ πάντων ἅμα μετὰ τέρψεως ν' ἀναγνωσθῇ, ἐλπίζομεν ὅτι θερμῆς θέλει τύχῃ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν ἀναγνωστῶν ἰδίᾳ τῆς «Ἑστίας» ὑποδοχῆς.

Ὅπως παράσχωμεν ἰδέαν τῶν εἰκόνων τοῦ «Ναυαγοῦ τῆς Κυνθίας» θέλομεν δημοσιεύσῃ δύο ἐνταῦθα τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην· θεωροῦμεν ὅμως οὐχὶ περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ εἰκόνες εἰσὶν ἐκτετυπωμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ ἐπὶ ἐξαιρέτου ἐστιλβωμένου χάρτου.

Τιμὴ τοῦ βιβλίου Δρ. 3.50. Μετὰ ταχυδρομικῶν τελῶν Δρ. 3.80.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—615.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 516—16 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 588

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟΝ. Διήγημα, ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ.
Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.
Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ.
Η ΛΑΕΚΤΟΡΙΣ.
ΠΑΘΗΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ.
Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΛΥΣΣΗΣ.
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἀπὸ τῆς 6 μέχρι τῆς 8 Νοεμβρίου (ν) ἐπανηγυρίσθη δημοτελέστατα ἡ διακοσιοστὴ πεντηκοστὴ ἐπέτειος τῆς ἱδρύσεως τοῦ Χαρβαρδείου Πανεπιστημίου ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Μασαχουσέτης. Τὸ Πανεπιστήμιον ἐκεῖνο ἱδρύθη τῇ 7 Νοεμβρίου 1636 ὑπὸ τῶν πολιτῶν τῆς ἀγγλικῆς τότε ἀποικίας Μασαχουσέτης, ἔλαβε δὲ τὸ ὄνομα ἀπό τινος Ἰωάννου Χάρβαρδ προσενεγκόντος πλουσιωτάτην δωρεὰν ὑπὲρ αὐτοῦ. Τὸ Χαρβάρδειον Πανεπιστήμιον (Harvard-University) εἶναι τὸ παλαιότατον τῶν ἐν τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ Πανεπιστημίων· ἐν τῇ Νοτίῳ ὅμως Ἀμερικῇ ὑπάρχει ἓν ἔτι παλαιότερον, τὸ τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐν Λίμᾳ τῆς Περουβίας, ἱδρυθὲν ὑπὸ Καρόλου τοῦ Ε' ἐν ἔτει 1551.

— Ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Παρισίοις ἀστεροσκοπείου ναύαρχος Μουσέυ θέλει προσκαλέσῃ ἐν ὀνόματι τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως τοὺς ἁπανταχοῦ ἀστρονόμους νὰ συνέλθωσιν, ὅπως διασκεφθῶσι περὶ τῶν καταλληλοτάτων τρόπων πρὸς φωτογράφησιν σύγχρονον τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ὅσων ἔνεστι πλείστων μερῶν τῆς γῆς. Θὰ συζητηθῶσιν ἐπίσης ἐν τῇ αὐτῇ συνόδῳ καὶ ἄλλα ἀστρονομικὰ θέματα.

— Ἐν Βρυξέλλαις παρασκευάζεται καινότροπος παγκόσμιος ἔκθεσις. Ἐν ταύτῃ δὲν θὰ ἐκτεθῶσιν ὡς συνήθως γίνεται παντοειδῆ ἐκθέματα, ἀλλ' οἱ βιομήχανοι παντὸς τόπου προσεκλήθησαν νὰ ἐκθέσωσιν ἕκαστος τὸ ἀριστούργημα τῆς ἰδίας τέχνης. Ἐν μιᾷ στοᾷ θὰ συναθροισθῶσι πάντα τὰ θαυμάσια ἔργα, ἅπερ κατώρθωσαν νὰ παραγάγωσιν ἡ ἐπιστήμη ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς τέχνης.» Διπλώματα καὶ ἀριστεῖα δὲν θὰ διανεμηθῶσιν ἐν τῇ ἐκθέσει ἐκείνῃ· ἀλλ' εἰς τοὺς εὐδοκιμήσαντας θὰ ἀπονεμηθῇ περίφημον νέον, ἐπίτηδες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συσταθησόμενον ὑπὸ τῆς Βελγικῆς κυβερνήσεως καὶ φέρον ἐπιγραφήν: «Τοῖς στρατιώταις τῆς ἐργασίας καὶ τῆς τέχνης».

— Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἡμέτερον Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον, ὅπερ, κεκτημένον οὐσίαν ἐκ 5—6 ἑκατομμυρίων, σπανίως παρέχει χρηματικὰς χορηγίας εἰς πενομένους ἢ εὐέλπιδας λογίους, τὰ πανεπιστήμια καὶ αἱ ἀκαδημίαι τῆς Γερμανίας καταναλίσκουσι ἀφειδῶς χρήματα ὑπὲρ ἐπιστημονικῶν καὶ φιλολογικῶν σκοπῶν· πρωτεύει δὲ ἡ ἐν Βερολίνῳ *Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν*, ἥτις ἐντὸς μόνον τεσσάρων μηνῶν (ἤτοι ἀπὸ Ἀπριλ. μέχρις Ἰουλίου) ἐδαπάνησε χάριν ἐπιστημονικῶν σκοπῶν πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐχορήγησε τετρακισχιλίας μάρκας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐκδόσεως τῶν ὑπομνηματιστῶν τοῦ Ἀριστοτέλους· 2500 μάρκας τῷ ἐν Δόρματ καθηγητῇ Λειψίῳ πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς γεωλογικῆς ἀναγραφῆς τῆς Ἀττικῆς· 2500 μάρκας πρὸς ἔρευναν τῶν ὑδραγωγείων τοῦ Περγάμου· 6000 μάρκας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐκδόσεως ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν ἐπιγραφῶν· 2000 μάρκας τῷ διδάκτορι Wilken ὅπως μελετήσῃ τοὺς ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ ἑλληνικοὺς παπύρους· 2000 μάρκας διὰ τὴν προσωπογραφίαν βωμαίων αὐτοκρατόρων κλ.

— Συνῆλθεν ἐπ' ἐσχάτων εἰς Λονδῖνον σύνοδος τοῦ συλλόγου τῶν βιβλιοθηκαλόγων, διασκεφθεῖσα ἰδίως περὶ τοῦ ἀρίστου τρόπου τῆς διοικήσεως τῶν βιβλιοθηκῶν. Πλὴν δ' ἄλλων συνεζητήθη καὶ τὸ ζήτημα περὶ ἐνιαίας ὀργανώσεως τοῦ βιβλιακοῦ πλούτου πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ κατεδείχθη ἡ ἀνάγκη συντάξεως γενικοῦ καταλόγου πάντων τῶν τυπωμένων βιβλίων. Ἀρχὴν τούτου ἐποίησεν ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Βρεταννικοῦ μουσείου, ἡ ὑπερβάλλουσα κατὰ τὸν πλοῦτον πάσας τὰς λοιπὰς (διότι ἔχει περὶ τὰ 3 ἑκατομμύρια συγγραμάτων,) ἐκδοῦσα πλήρη κατάλογον πάντων τῶν μέχρι τοῦ 1640 τυπωθέντων ἀγγλικῶν βιβλίων. Ὁ ἔφορος τῆς βιβλιοθήκης ταύτης προέτεινε νὰ παρορμηθῶσι πᾶσαι αἱ κυβερνήσεις νὰ ποιήσωσι τὸ αὐτό, ὅπως οὕτω συναπαρτισθῇ παγκόσμιος βιβλιογραφικὸς κατάλογος.

— Ἡ γαλλικὴ ἑταιρεία τῆς ὑγιεινῆς προκηρύσσει ὡς διαγώνισμα τοῦ ἔτους 1887 τὸ ἀκόλουθον ζήτημα.

«Τίνα τ' ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις παιδίων ἕνεκα τοῦ καθῆσθαι ἐπὶ πολλὰς ὥρας, καὶ τῶν μαθητῶν τῶν γυμνασίων καὶ φοιτητῶν ἕνεκα τῆς πολυώρου διδασκαλίας καὶ τῶν πολλῶν μαθημάτων.»

Ἐν τῷ συγγράμματι πρέπει νὰ ἐκτεθῶσι γεγονότα καὶ παρατηρήσεις ἀποδεικνύουσαι ταῦτα, πρὸς τούτοις νὰ ὑποδειχθῶσιν αἱ κατάλληλοι μεταρρυθμίσεις αἱ ἐπιβαλλόμεναι ὑπὸ λόγων ὑγείας.

Τὰ συγγράμματα σχήματος 16 ὀφείλουσι νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι τὰς 32—36 σελίδας.

Ἡ ἑταιρεία θέλει ἀναμείψει τοὺς βραβευθησομένους, τὸν μὲν πρῶτον διὰ μεταλλίου χρυσοῦ ἀξίας 500 φράγκων, τοὺς δὲ δύο ἐπαμένους διὰ δύο μεταλλίων ἀργυρῶν ἀξίας ἑκάστου 150 φράγκων.

Αἱ συγγραφαὶ γεγραμμέναι εἰς γλῶσσαν γαλλικήν, ἢ ἀγγλικήν, ἢ γερμανικήν, ἢ ἱσπανικὴν ἢ ἰταλικὴν πρέπει νὰ κατατεθῶσι πρὸ τῆς 1 Ἀπριλίου ν.ε. 1887 ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ἑταιρείας, 30, rue Dragon.

— Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐγένοντο τ' ἀποκαλυπτήρια τοῦ κολοσσιαίου ἀγάλματος τῆς Ἐλευθερίας, ἔργου τοῦ γάλλου ἀνδριαντοποιοῦ Bartholdi. Εἰς τὴν ἑορτὴν παρῆσαν ὁ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας, οἱ ὑπουργοί, ὁ Φερδινάνδος Λεσὲψ καὶ πολλοὶ γάλλοι βουλευταί. Ὁ πρίγκηψ Λουδοβῖκος Ναπολέων δὲν εὑρίσκετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ μεταβὰς εἰς τὸν Νιαγάραν καὶ τὴν Βοστόνην, δὲν παρευρέθη εἰς τὴν δημοκρατικὴν ταύτην ἑορτήν.

— Τῇ 31 Ὀκτωβρίου ἔληξεν ἐπισήμως ἡ ἐπέτειος καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις τοῦ Βερολίνου. Ἡ ἀξία τῶν πωληθεισῶν εἰκόνων ἀνέρχεται εἰς 970,000 μάρκας. Ἡ κυβέρνησις ἠγόρασεν ἀντικείμενα ἀξίας 160,000 μαρκῶν, ἴσης ἀξίας δὲ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ.

— Ὁ λόγιος ἀββᾶς Διδόν, ὁ φημισθεὶς ἰδίᾳ ἐκ τοῦ περὶ τῆς Γερμανίας βιβλίου του, ἀνεχώρησεν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, ἵνα μελετήσῃ τὰ κείμενα τὰ ἀναγκαιοῦντα αὐτῷ διὰ τὸ βιβλίον περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ, ὅπερ σκοπεῖ νὰ ἐκδώσῃ εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὁμωνύμου συγγράμματος τοῦ Ρενάν.

— Δύο γάλλοι συγγραφεῖς ἐξήγαγον ἐκ τοῦ περιφήμου μυθιστορήματος τοῦ Ρώσσου συγγραφέως Δοστογέβσκη *Τὸ ἔγκλημα καὶ ἡ τιμωρία* πεντάπρακτον δρᾶμα, ὅπερ ὑπεβλήθη εἰς τὴν κρίσιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Παρισίοις θεάτρου τοῦ *Ὠδείου*.

— Ὁ μελοποιὸς τοῦ *Βοκκακίου*, τῆς *Φατινίτσας*, τῆς *Χουανίτας*, Φράνσ Σουππὲ ἀσχολεῖται νῦν εἰς τὴν σύνθεσιν μελοδράματος, ὅπερ κατὰ τὸν χειμῶνα θὰ ἀνοθιωσθῇ ἐπὶ σκηνῆς τοῦ ἐν Βιέννῃ αὐτοκρατορικοῦ θεάτρου. Ἡ μουσικὴ τοῦ νέου τούτου ἔργου τοῦ δημοτικοῦ μελοποιοῦ δὲν ἀνήκει εἰς τὰ ἐλαφρὰ εἴδη, εἰς ἃ εἶσι γεγραμμένα τὰ προγενέστερα αὐτοῦ ἔργα.

— Ἡ κυρία Διελαφοὰ ἡ σύζυγος τοῦ ἐρευνητοῦ τῶν ἐν Περσίᾳ ἀνακτόρων, περὶ οὗ ἐν τῷ προηγουμένῳ Δελτίῳ ἐγένετο λόγος, ὠνομάσθη ἐπίτιμος τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς. Ἡ τολμηρὰ αὕτη καὶ φιλόπονος γυνὴ, παρηκολούθησε τὸν κ. Διελαφοὰ εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς πορείας καὶ ἐπιπόνους ἐργασίας· ἐνῷ δὲ αὐτὸς ἐνησχολεῖτο εἰς τὰς ἀρχιτεκτονικὰς ἐρεύ-

νας, ἐδιδάσκετο αὕτη τὴν ἐγχώριον γλῶσσαν μετὰ τῶν διαλέκτων αὐτῆς, ἐπεστάτει δὲ καὶ ἐπὶ τῶν 400 ἐργατῶν, Ἀράβων καὶ Περσῶν, καὶ ὡδήγει αὐτοὺς εἰς τὰς ἐργασίας των.

Προεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως διαγωνισμὸς πρὸς συγγραφὴν πεντήκοντα καὶ ὀκτὼ διδακτικῶν βιβλίων, λεπτομερῶς κατονομαζομένων ἐν τῇ προκηρύξει, διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, τὰ ἑλληνικὰ καὶ τὰ γυμνάσια. Τὰ ὑποβληθησόμενα εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἔντυπα ἢ χειρόγραφα ἢ βιβλία δέον νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν γενικὸν γραμματέα τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας μέχρι τῆς 1 Νοεμβρίου 1887 συμπεριλαμβανομένης. Ἐκ τῶν ὑποβληθησομένων εἰς τὸν διαγωνισμὸν βιβλίων, ἐγκριθήσεται δι' ἕκαστον μάθημα καὶ διὰ μίαν τετραετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1888, ἓν βιβλίον, τὸ σχετικῶς κρεῖσσον, κατὰ παράθεσιν πρὸς τὰ συνυποβληθησόμενα διὰ τὸ αὐτὸ μάθημα.

— Ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, γενομένων ἀνασκαφῶν, ἀνεκαλύφθησαν δώδεκα ἀγγεῖα χάλκινα, ἤτοι οἰνοχόαι, φιάλαι χαλκαῖ, κρατῆρες καὶ κρατηροειδῆ πώματα, καλῶς διατετηρημένα, καὶ χαλκοῦν ἀγαλμάτιον. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἔχει ὕψος 27 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, προσομοιάζει κατὰ τὸν τύπον πρὸς τὰ μαρμάρινα ἀγάλματα τὰ ἀνακαλυφθέντα ἐν τῇ Ἀκροπόλει πρό τινων μηνῶν, εἶνε δὲ τὸ μέγιστον τῶν ἐν αὐτῇ ἀνευρεθέντων χαλκῶν ἀγαλμάτων. Τὸ ἄγαλμα παριστᾷ γυναῖκα, χιτῶνι περιβεβλημένην, ἱμάτιον ποδῆρες φέρουσαν, ἀνέχουσαν δὲ τοῦτο διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός, προσκεκολλημένης ἐπὶ τοῦ σώματος, ἐνῷ ἡ δεξιὰ εἶνε προτεταμένη ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος. Τὴν εἰκασίαν ὅτι διὰ τῆς εἰς φῶς προαγωγῆς τῶν χαλκῶν τούτων εὑρημάτων κατεδείχθη ὁ χῶρος, ἐν ᾧ ἔκειτο ἡ πεφημισμένη χαλκοθήκη τῆς Ἀκροπόλεως, καθιστᾷ πιθανωτέραν, τεμάχιον ἐπιγραφῆς ἀνευρεθὲν πρό τινων ἡμερῶν, ἐν ᾧ γίνεται μνεία περὶ χαλκοθήκης ὡς περὶ οἴκου ἐν ᾧ ἀπετίθεντο τὰ χάλκινα ἀγγεῖα καὶ τὰ ἄλλα ἐκ χαλκοῦ ἔργα τὰ ἀνήκοντα τοῖς ναοῖς. Πρὸς τοῖς σπουδαιοτάτοις τούτοις εὑρήμασιν, κατ' αὐτὰς ἀνεκαλύφθη ἐν τῇ Ἀκροπόλει, βορειοδυτικῶς τῶν προπυλαίων, μάρμαρον γεγλυμμένην ἔχον ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν εἰς Κανηφόρους. Τὰ ὀνόματα τούτων ἐλλείπουσι, τῆς λίθου ἀνευρεθείσης τεθραυσμένης, διεσώθησαν ὅμως τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων ἐφ' ὧν ἐκανηφόρησαν, ἡ μὲν «Διονύσῳ», ἡ δὲ «Μητρὶ τῶν Θεῶν.» Οἱ δύο ἐπώνυμοι ἄρχοντες καλοῦνται Σέλευκος καὶ Ἡρακλεόδωρος.

— Τὰ ἐνταῦθα καταστήματα Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἀνέλαβον τὴν ἐκ διαλειμμάτων ἔκδοσιν ἁπάντων τῶν ποιητικῶν ἔργων τοῦ κ. Γεωργίου Μαρτινέλη, ἐφ' ᾧ ἀγγέλλουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τῶν *Ἐθνικῶν Εἰκόνων*, αἵτινες ἀποτελοῦνται ἐκ χωριστῶν ποιηματίων ἐκ δεκατεσσάρων στίχων εἰς μέτρον δεκαπεντασύλλαβον, δι' ἑκάστου δὲ ποιηματίου ζωγραφεῖται ἓν τῶν σπουδαιοτέρων προσώπων ἢ τῶν ἐνδοξοτέρων κατορθωμάτων τοῦ μεγάλου ἀγῶνος. Ἡ τιμὴ ἑκάστου ἀντιτύπου ἐκ τριῶν περίπου τυπογραφικῶν φύλλων μεγάλου 8ου σχήματος ἔσται εἰς δρ. 1½.

— Ὁ διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας καὶ καθηγητὴς τῆς ἱστορίας ἐν τῷ Πρακτικῷ Λυκείῳ κ. Π. Καρολίδης ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου παμψηφεὶ ὑφηγητὴς τῆς γενικῆς ἱστορίας. Ἡ ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ διατριβὴ τοῦ κ. Καρολίδου ἐπιγράφεται οὕτω: «Σημειώσεις τινὲς περὶ τῆς Μικρασιανῆς Ἀρίας ὁμοφυλίας», ἐρευνᾷ δὲ δι' αὐτῆς ὁ συγγραφεὺς θέμα ἀναγόμενον εἰς τὴν παλαιτάτην ἱστορίαν τῆς Μ. Ἀσίας, τοῦτ' ἔστι τίνες οἱ Ἄριοι λαοὶ καὶ ἂν οὗτοι ἀποτέλουν ἰδίαν τινὰ ὁμοφυλίαν Ἀρίων, ἤτοι ἴδιον κλάδον τῆς μεγάλης τῶν Ἀρίων λαῶν οἰκογενείας.

— Ὁ ἐνταῦθα διατρίβων γερμανὸς καθηγητὴς κ. Μιλχαῖφερ σκοπεῖ νὰ ἐκδώσῃ τοπογραφίαν τῆς Ἀττικῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρίστων τοπογραφικῶν μελετῶν, ἃς πρὸ πενταετίας περίπου ἐποιήσαντο ἀξιωματικοί τινες τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ. Ὁ κ. Μιλχαῖφερ σκοπεῖ νὰ περιηγηθῇ πρότερον πᾶσαν τὴν Ἀττικήν, πρὸς τοῦτο δὲ θὰ παραμείνῃ ἐν Ἑλλάδι μέχρι τοῦ προσεχοῦς θέρους.

— Ἐν τῷ ἰατρικῷ περιοδικῷ *Γαληνῷ* ἐδημοσιεύθη πραγματεία τοῦ ἄρτι ἐπανακάμψαντος ἐξ Ἀβυσσινίας ἰατροῦ κ. Ν. Παρίση «ἡ Αἰθιοπία ὑπὸ ἰατρικὴν ἔποψιν». Ὁ κ. Παρίσης προσεχῶς θὰ ἐκδώσῃ περιγραφὴν τῆς Ἀβυσσινίας, ὑπὸ γεωγραφικήν, γεωργικήν, ἐμπορικήν, κτλ. ἔποψιν.

— Ἐν Σύρῳ συνέστη «Γυμναστικὸς Σύλλογος» σκοπὸν ἔχων νὰ ἀναπτύξῃ παρὰ τοῖς πολίταις τὸν ἔρωτα πρὸς τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις, δι' ἱδρύσεως γυμναστηρίων, ὀργανώσεως ἀγώνων σκοποβολῆς, λεμβοδρομιῶν, κτλ. Ὁ σύλλογος, ἀπαρτιζόμενος ἐξ ἐγκρίτων βιομηχάνων καὶ ἐμπόρων τῆς πόλεως, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ διοικητικοῦ αὐτοῦ συμβουλίου, ὅπερ ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κκ. Ν. Ναύτη, Ἐρν. Νουνότ, Ι. Κρίνου, Ι. Φουστάνου καὶ Ἀμβρ. Κάππαρη.

— Ὁ ἐν Μασσαλίᾳ φιλόμουσος ὁμογενὴς κ. Στέφανος Ζαφειρόπουλος, οὗ γνωσταὶ εἶνε αἱ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως μεγαλόδωροι εἰσφοραί, προσήνεγκεν ἐπ' ἐσχάτων 4000 πάλιν λίρας εἰς τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικὰ σχολεῖα.

— Ἐξεδόθη τὸ Γ' τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος «Ἑλληνικὴ Γεωργία», οὗτινος περιεχόμενα εἶνε τὰ ἑπόμενα: Περὶ βάμβακος ὑπὸ Π. Γενναδίου. — Ἀμπελουργικὸν Συνέδριον ἐν Βορδῷ. — Βομβυκοτροφία. (Ἐγκύκλιος τῆς ἐπὶ τῆς ἐμψυχώσεως τῆς Ἐθν. βιομηχανίας Ἐπιτροπῆς). — Περὶ χημικῶν λιπασμάτων ὑπὸ Α. Κ. Χρηστομάνου. — Περὶ τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ γλεύκους καὶ τῶν μέσων τῆς ἐν τῷ μέλλοντι προλήψεως αὐτῆς ὑπὸ Π. Γενναδίου. — Ζήτησις ἑλληνικῶν οἴνων. — Ἀλληλογραφία. — Διάφορα.

— Ἐξεδόθη τὸ Β' τεῦχος τοῦ Γ' τόμου τοῦ *Παρνασσοῦ*, περιοδικοῦ τοῦ ὁμωνύμου συλλόγου. Περιεχόμενα αὐτοῦ: Ἰω. Σακκελίωνος, Ὑπόμνημα ἱστορικόν. — Β. Α. Μυστακίδου, Περὶ συμβολῆς εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν Ἰωαννίνοις σχολείων. (Σχολὴ Γκιοῦμα. — Ἀνέκδοτα ταύτης σιγίλλια). — Π. Γ. Ζερλέντη, Περὶ τῆς ἐν τῇ νήσῳ Νάξῳ ἑλληνικῆς σχολῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. — Ἰω. Σακκελίωνος, Ἀρχαιολογικὰ Λέρου. — Γ. Μαρτινέλη, Ἐθνικαὶ εἰκόνες. — Π. Σέκερη, Φιλικοῦ Ἀπομνημονεύματα. — Θ. Σοφούλη, Ἀρχαιολογικά. Ἀνασκαφαὶ Ἀκροπόλεως. — Φιλολογικὸς Σύλλογος Παρνασσός. Ἐργασίαι Συλλόγου. Ἐργασίαι τμημάτων.

— Ἐξεδόθη «Ἡ κλεὶς τῶν γλωσσῶν», ἢ πρακτικὸς ὁδηγὸς πρὸς ταχεῖαν ἐκμάθησιν τῆς γαλλικῆς, ἀγγλικῆς, γερμανικῆς καὶ ἰταλικῆς, μετὰ σημειώσεων περὶ προφορᾶς, ἐπεξηγήσεων κτλ. ὑπὸ Μ. Hamilot. τεῦχος Α'. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σπυρίδωνος Κουσουλίνου.

— Ὡσαύτως ἐξεδόθη ὑπὸ τῶν κκ. Π. Κ. Ἀποστολίδου καὶ Στυλ. Δ. Τσακίρη, τελειοφοίτων τῆς ἰατρικῆς, μετάφρασις ἐκ τῆς γαλλικῆς τῆς πραγματείας «Περὶ θεραπείας τῆς χρονίας διαρροίας τῶν παίδων» τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀναστασίου Ζίννη.

— Ἐξεδόθη ἔτι εἰς μικρὸν τεῦχος «Σαμουὴλ Χανεμάννου» — Πνεῦμα τῆς ὁμοιοπαθητικῆς θεραπείας», Πραγματεία μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς γερμανικῆς ὑπὸ Βλασίου Χρυσικοπούλου, διδάκτορος τῆς ἰατρικῆς.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Griechische Reise von Karl Krumbacher. Berlin. 1886. — Ἑλληνικὴ Περιήγησις ὑπὸ Καρόλου Κρουμβάχερ, ἤτοι «φύλλα», ὡς ἐπιγράφει αὐτὰς ὁ συγγραφεύς, «ἡμερολογίου περιηγήσεως ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν». Ὡς γνωστόν, τὰ περιηγητικὰ βιβλία ἀπό τινος χρόνου εἶνε τὰ μάλιστα πάντων ἐφήμερα καὶ τετριμμένα εἴτε διὰ τὴν ἄκραν εὐχέρειαν, μεθ' ἧς συνήθως συντάσσονται, εἴτε διὰ τὰς φορτικὰς καὶ πεζὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπαναλήψεις τῶν αὐτῶν πραγμάτων καὶ εἰκόνων. Τὸ κύριον δ' ἐλάττωμα τῶν τοιούτων περιηγητῶν καὶ συγγραφέων εἶνε ἡ ἀτελὴς γνῶσις τῆς ἱστορίας τῶν περιοδευομένων χωρῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς συνήθους γλώσσης αὐτῶν, ἥτις εἶνε ἀπαραίτητον ὄργανον καὶ ἐφόδιον οὐ μόνον τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐντέχνου καὶ ἀξιοπίστου παραστάσεως αὐτῆς. Διὰ τοῦτο πλεῖστα φιλοπονήματα ἀνδρῶν δοκίμων κατὰ τἆλλα καὶ σοφῶν ἐπισκεφθέντων τὴν ἡμετέραν πατρίδα κατὰ καιροὺς ἢ περιέπεσαν τελείως εἰς λήθην καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ τοῖς ξένοις, ἢ μνημονεύονται ἁπλῶς ὡς παραδείγματα ἀκρίτων παρατηρήσεων καὶ διαστροφῶν. Περὶ τοιούτων ἔργων ὁ εὐφυὴς Γάλλος Diderot ἔλεγεν «une feuille de chêne et ces écrits seraient tout un». Εὐτυχῶς ἡ νεωστὶ ἐκδοθεῖσα ἐν Βερολίνῳ «Ἑλληνικὴ περιήγησις» αὕτη εἶνε δεξιῶν φρενῶν καὶ χειρῶν φιλοτέχνημα. Ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς Κάρολος Κρουμβάχερ δὲν ἐπεχείρησε περιοδείαν ἐπὶ θερινῇ ἀναψυχῇ κατὰ τὸν τρόπον τῶν πολλῶν ἐν Γερμανίᾳ καθηγητῶν οὐδ' ἐπορεύθη τοσοῦτον μακρὰν καὶ πολυδάπανον ὁδὸν ἁπλῶς ἵνα ἐπιδείξῃ «φύλλα δρυὸς» ἢ νὰ δρέψῃ τὴν ἀπὸ περιπάτου δάφνην», ἣν ὁ μέγας συμπατριώτης αὐτοῦ Γκαῖτε ἔλεγε προσιτὴν εἰς πάντα ἐλαφρόποδα ὁδοιπόρον. Ἔχων τῆς ἱστορίας ἡμῶν καὶ τῆς ἀρχαιότητος μάθησιν, οἵαν κατ' ἐξοχὴν ἡ γερμανικὴ ἀγωγὴ καὶ παίδευσις παρέχει μετὰ θαυμαστῆς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας εἰς τοὺς θερμῶς θεραπεύοντας τὰς ἀθανάτους Ἑλληνικὰς μούσας, ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἦλθε καὶ εἶδεν ὅσα ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἤκουε καὶ ὠνειροπόλει, ἀνεγνώρισεν ὅσα μετὰ ἱεροῦ ζήλου καὶ πόθου ἐδιδάχθη ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἀνεζήτησεν ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ τὰ ἄφθαρτα ἴχνη καὶ λείψανα τῆς ἀρχαίας ζωῆς καὶ ἐφιλοτιμήθη οὐ μόνον νὰ ἐμφανίσῃ πιστὴν αὐτῆς εἰκόνα διὰ καθαρῶν χρωμάτων, ἀλλὰ καὶ νὰ συντελέσῃ κατὰ τὸ δυνατὸν εἰς τὴν ἀκριβῆ αὐτῆς ἑρμηνείαν καὶ παράστασιν. Τὸ κυριώτατον δὲ καὶ λυσιτελέστατον ἐφόδιον αὐτοῦ πρὸς τοῦτο ἦτο ἡ συνήθης καὶ λαλουμένη ἡμετέρα γλῶσσα, ἣν ὁ Γερμανὸς Κ. Κρουμβάχερ ἐπίσταται καὶ μεταχειρίζεται ὅσον οὐδεὶς ἴσως τῶν ἄλλων ξένων. Σκοπὸς αὐτοῦ ἐπιχειρήσαντος τὴν μακρὰν ταύτην περιήγησιν ἀπὸ Μονάχου μέχρι τῆς νῦν ἀφανοῦς νήσου Πάτμου δαπάνῃ τῆς βαυαρικῆς κυβερνήσεως πλὴν ἄλλων εἰδικῶν ἐν ταῖς διαφόροις βιβλιοθήκαις ἐρευνῶν ἦτο καὶ ἡ ἄμεσος ἐξέτασις καὶ μελέτη τῆς ζώσης τοῦ νῦν Ἑλληνικοῦ λαοῦ γλώσσης, ἥτις μαρτυρεῖ τὴν γνησίαν αὐτῶν ἀρχαιότητα οὐχ ἧττον ἢ τὰ ἐρείπια τῶν ναῶν, τὰ ἐκ μαρμάρου ἀγάλματα καὶ αἱ ἐπιγραφαί.» Λυπούμεθα, ὅτι ἐπιλείπει ἡμῖν ἐνταῦθα ὁ χῶρος ἵνα παραθέσωμεν ὅσα μετ' ἐξαιρέτου φιλολογικῆς δεινότητος καὶ ὀρθότατα γράφει ὁ σοφὸς οὗτος Γερμανὸς περὶ τῆς ἡμετέρας γλώσσης, ἂν καὶ εὑρίσκομεν ὑπερβολικὴν τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ τὴν τιμήν, ἣν περιάπτει εἰς τὴν ζῶσαν καθωμιλημένην διάλεκτον ἡμῶν, τὸ παρεφθαρμένον τοῦτο τέκνον αἰώνων δουλείας, ἀμαθείας καὶ ἐρειπίων.

Οἱ Ἕλληνες ὀφείλομεν θερμὰς καὶ πολλὰς χάριτας εἰς τὸν κ. Κ. Κρουμβάχερ, ὅστις ἄνευ πλαστοῦ ἢ ἐξάλλου ἐνθουσιασμοῦ, μετὰ μετριότητος ἐμπρεπούσης εἰς δίκαιον καὶ φιλαλήθη παρατηρητήν, ἰδίᾳ δὲ μετὰ ψυχρᾶς ἀμεροληψίας ἐμποιούσης εἰλικρινῆ πίστιν περιέγραψε τὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ δούλων Ἑλληνικῶν χωρῶν ὡς φιλέλλην ὁρμώμενος ὑπὸ γενναίας καὶ εὐμενεστάτης προαιρέσεως. Διατρίψας ὀλίγον μόνον χρόνον ἐνταῦθα οὔτε πάντα τὰ τοῦ ἡμετέρου βίου ἠδύνατο νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ ἀναγράψῃ οὔτε ἐλλιπεῖς τινας παρατηρήσεις καὶ κρίσεις ν' ἀποφύγῃ. Καθ' ὅλου ὅμως καὶ ἐμφανῶς ἡ περιήγησις αὐτοῦ διαπνέεται ὑπὸ φιλελληνικῆς αὔρας, ἥτις αὐτὸν μὲν ἐλέγχει κριτὴν εὐγνώμονα καὶ ἄξιον τῆς τιμῆς ἡμῶν καὶ τῆς ἀγάπης, εἰς δὲ τὴν πατρίδα ἡμῶν καὶ τὴν πολιτείαν παρέχει πολύτιμον καὶ μεγίστην ὠφέλειαν.

Μ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 7 Νοεμβρίου.

Τὴν πρώτην προσεχοῦς Δεκεμβρίου θέλουσιν ἀρχίσει αἱ ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ Διαδόχου ἑορταί, αἵτινες θέλουσι διαρκέσει πενθήμερον. Εἰς τὰς ἑορτὰς ταύτας θὰ κληθῶσι νὰ παραστῶσι πάντες οἱ δήμαρχοι τοῦ κράτους, πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ πάντες οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις σωματάρχαι τοῦ στρατοῦ.

Τὴν πρωΐαν τῆς 1 Δεκεμβρίου ἅπας ὁ ἐν Ἀθήναις στρατὸς παντὸς ὅπλου θὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν γενησομένην παράταξιν. Ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Διάδοχος ἔφιπποι συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν ὑπασπιστῶν θὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως, ὅπου ἐνώπιον τῶν ἀρχιερέων τοῦ Κράτους, τῶν δημάρχων καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχῶν ὁ διάδοχος θὰ ὀμόσῃ τὸν κεκανονισμένον ὅρκον. Τὸ πρακτικὸν τῆς ὁρκωμοσίας θὰ ὑπογράψωσιν ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πρωθυπουργός.

Εἰς πάντας τοὺς προσκληθησομένους, ἵνα μετάσχωσι τῶν ἑορτῶν θὰ παρατεθῇ ἐν τοῖς ἀνακτόροις μέγα γεῦμα τὴν ἡμέραν τῆς ὁρκωμοσίας. Πρὸς τούτοις δοθήσεται μέγας χορός. Ἐν γένει δὲ θὰ ληφθῶσι πάντα τὰ μέτρα, ὅπως ἡ ἑορτὴ γένηται λαμπρὰ καὶ ἐπιβάλλουσα, ἀξία τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ γεγονότος, ἐφ' ᾧ τελεσθήσεται.

— Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα» τὸν προσεχῆ μῆνα θὰ ἐπισκεφθῇ τὰς Ἀθήνας ὁ διάδοχος τοῦ ἀγγλικοῦ θρόνου καὶ γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ ἡμετέρου βασιλέως πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας. Τὴν Α. Β. Υ. θὰ συνοδεύσῃ εἰς Πειραιᾶ ἅπασα ἡ ἐν τῷ Μεσογείῳ μοῖρα τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου. Ὁ πρίγκιψ θὰ παραμείνῃ ἐν Ἀθήναις περὶ τὰς 15 ἡμέρας, θὰ παραστῇ δὲ καὶ εἰς τὰς ἐπὶ τῇ ἐνηλικιότητι τοῦ διαδόχου δοθησομένας ἑορτάς.

— Ἡ κυβέρνησις ἔκλεισε συμφωνίας πρὸς τὴν Προεξοφλητικὴν Τράπεζαν τῶν Παρισίων περί τινων οἰκονομικῶν συνδυασμῶν, δι' ὧν χορηγεῖται αὐτῇ ἅπαν τὸ ἀναγκαῖον μεταλλικὸν πρὸς πληρωμὴν τῶν προσεχῶς ληξιπροθέσμων τοκομεριδίων τῶν ἐθνικῶν δανείων. Οὕτως ἐπὶ μίαν ἑξαμηνίαν τὸ δημόσιον οὐδεμίαν θὰ ἔχῃ ἀνάγκην ἀγορᾶς συναλλάγματος, χάριν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δημοσίου χρέους, ἐλπίζεται δέ, ὅτι πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἑξαμηνίας θέλει πάλιν ἐπιτευχθῆ συμφωνία περὶ παροχῆς τοῦ ἀναγκαίου μεταλλικοῦ πρὸς ἀπότισιν τῶν τότε ληξιπροθέσμων τοκομεριδίων, ἄνευ ἀγορᾶς συναλλάγματος.

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξ ἑκάστου νομοῦ ἐκλεκτέων βουλευτῶν, συμφώνως πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀναλογισμοῦ, τοῦ γενομένου ὑπὸ τοῦ κατὰ νόμον συμβουλίου ὡρίσθη ὡς ἑξῆς: Κεφαλληνίας 7, Λακωνίας 9, Ἄρτης 3, Μεσσηνίας 12, Κερκύρας 9, Ἀττικῆς 12, Ἀρκαδίας 12, Ἀχαΐας 12, Λαρίσσης 11, Εὐβοίας 7, Φθιώτιδος 9, Ἀργολίδος 9, Κυκλάδων 12, Τρικκάλων 8, Ζακύνθου 5, Ἀκαρνανίας 10.

Πρὸς τούτοις ἐκ τῶν προνομιούχων περιφερειῶν θὰ ἐκλεχθῶσι βουλευταί: 2 ἐξ Ὕδρας, 1 ἐκ Σπετσῶν καὶ 1 ἐκ Νέων Ψαρῶν.

— Εἰς τὸν ἀντιστράτηγον κ. Σκαρλάτον Σοῦτσον, αἰτήσαντα καὶ λαβόντα τὴν ἀποστρατείαν αὐτοῦ, ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς εὐηρεστήθη ν' ἀπομείνῃ τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Σωτῆρος, εἰς ἀμοιβὴν τῆς μακροχρονίου ὑπηρεσίας καὶ τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας τοῦ γηραιοῦ στρατηγοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
ὑπὸ Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35. — Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40. — Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη ὁμοῦ τὸ 22ον καὶ 23ον φυλλάδιον τοῦ συγγράμματος. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΕΛΛΑΣ

κατὰ τὸ γερμανικὸν τοῦ Ἰακώβου Φάλκε

ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου.

Ἐξεδόθη τὸ εἰκοστὸν δεύτερον φυλλάδιον, περιέχον τὰς ἑπομένας εἰκόνας: Ἀφροδίτη τῆς Μήλου. — Γαλάτης θνήσκων. — Ὁ Φαρνεσιανὸς ταῦρος. — Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων. — Θερσίτης καὶ Ὀδυσσεύς. — Ὅμηρος. — Ἔφηβοι Ἀθηναῖοι ἱππεῖς ἐν τῇ πομπῇ τῶν Παναθηναίων. (Εἰκὼν ὁλοσέλιδος). — Συμπόσιον παρ' Ἀγάθωνι, κατὰ Πλάτωνα (Ὁλοσέλιδος.)

Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου ἐν Ἀθήναις δρ. 1,50. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ δραχ. 1,75.

Οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν προκαταβαλόντες τὸ ἀντίτιμον τῶν ἤδη ἐκδοθέντων φυλλαδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν αὐτοῖς, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι νῦν πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τὸ ἀντίτιμον τῶν ἑπομένων φυλλαδίων, φρ. 5 διὰ 3 φυλλάδια, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐγκαίρως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

Οἱ βουλόμενοι τῶν συνδρομητῶν δύνανται νὰ προκαταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον καὶ ὁλοκλήρου τοῦ συγγράμματος, δρ. 32 οἱ ἐν Ἀθήναις, δρ. 35 οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ φρ. χρ. 35 ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Οἱ προκαταβαλόντες ἤδη τὸ ἀντίτιμον φυλλαδίων τινῶν καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ θέλουσι πληρώσῃ μόνον τὸ ὑπόλοιπον πρὸς συμπλήρωσιν ὅλου τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συγγράμματος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Γ. Δ. Λειψίαν. Ἀπηντήσαμεν.—κ. Α. Δ. Σ. Βάρναν. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Φ. Κ. Σαχάλαν. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλη δ' ὑμῖν ἡμερολόγιον καὶ ἀντίτυπον τοῦ «Ὑπὲρ Πατρίδος», ὧν ἀντίτιμον φρ. 3,60. Ἀραβικὴ χρησιμοποίησις δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας». Τὸ ὑπόλοιπον φρ. 6, 40 τηροῦμεν εἰς τὴν διάθεσίν σας.—*Ἀργυρίῳ*. Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως συνιστῶμεν ὑμῖν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τῆς «Ἑστίας» ἄρθρου τοῦ κ. Βλάχου «Ἑλληνικὴ Ἀνυπομονησία».—κκ. Ε. Κ. Μ. καὶ Ι. Σ. Α. Σόρον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. — *Σαικσπείρου-Μικρόφωνον*· Βεβαίως σύναται, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη πρῶτον νὰ ὀρθογραφῇ. —κ. Ν. Φ. Ἰωλον. Τὸ ἀντίτιμον ἐλήφθη. Τὸ βιβλίον θέλει ἀποσταλῇ ὑμῖν εὐθὺς ὡς ἐκδοθῇ.—κ. Α. Β. Λαμίαν. Πλείστας εὐχαριστίας. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστείλαμεν ταχυδρομικῶς· καὶ ἰδιαιτέρως σᾶς ἐγράψαμεν.—κ. Κ. Π. Πάτρας. Περιμένομεν ἀπάντησιν.—κκ. Φ. Μ. Π. Λονδῖναν καὶ Α. Α. Κ. Λίβερπουλ. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. Αἱ ἐπιστραφεῖσαι ἐπιγραφαὶ ἄνηκον βεβαίως εἰς τὸ περικάλυμμα τοῦ Ἡμερολογίου, τὸ ὁποῖον ἄγνωστον πῶς διεσπάσθη κατὰ τὴν διὰ τοῦ ταχυδρομείου μεταφοράν.—*Προμηθεῦ δεσμώτη* καὶ κκ. Ν. Κ. Μ. καὶ Σ'. Ἀκατάλληλα διὰ τὴν «Ἑστίαν» —κ. Γ. Π. Γεράκι. Ἔχει καλῶς. Ἡ Ἑλληνικὴ μετάφρασις τῆς «Παναγίας τῶν Παρισίων» τιμᾶται δραχ. 6 μετὰ ταχυδρ. τελῶν.—κκ. Ι. Ρ. καὶ Α. Ι. Α Μεσολόγγιον. Ε. Π. Μελίτην, *Ἑλλην* Temruk, Ν. Μ. Κέρκυραν. Δ. Ν. ΧΒ. Σμύρνην καὶ Ν. Τ. Καρπενήσιον. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Δ. Π. Α. Πάτρας. Παρακαλεῖσθε νὰ μᾶς σημειώσητε ἂν εἶνε ἀριθμοὶ Δελτίου ἢ «Ἑστίας» αἱ ζητούμενοι πρὸς ἀποφυγὴν ματαιοπονίας.—κ. Γ. Π. Κέρκυραν. Ἀπηντήσαμεν ταχυδρομικῶς.—κ. Ν. Α. Οἰ. Κ]πολιν. Ἐλήφθησαν καὶ ἀπεστάλη ὑμῖν ἡ ζητηθεῖσα εἰκών. Παρακαλεῖσθε νὰ μᾶς σημειώσητε τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐλλείποντος φύλλου, διότι ἡμεῖς δὲν ἐλάβομεν γνῶσιν τῆς κατασχέσεως.—*Ἐρωτῶντι*. Τὸ παράδειγμα δὲν εἶνε μοναδικόν. Σήμερον ἄνδρες ἢ γυναῖκες κατέχονται ὑπὸ ἰδιοτροπιῶν, πολλάκις ἀνεξηγήτων καὶ ὅλως παιδαριωδῶν. Οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος Οὐμβόλδτ ἔγραφε πάντοτε στηρίζων τὸν χάρτην ἐπὶ τοῦ γόνατος. Ὁ Σχίλλερ ἤρεσκετο ὑπερμέτρως εἰς τὴν ὀσμὴν τῶν σαπρῶν γεωμήλων· ὁ Γκαῖτε εἰς τὴν ὀσμὴν τῶν ὀπτῶν τευτλίων. Ὁ ἱστορικὸς Μένδελσων Βαρθόλθης, ὅταν ἦτο εὐχαριστημένος, ἔθακνε συνεχῶς τὸ ἄκρον τοῦ μανδυλίου του. Ἡ βασίλισσα Μαρία Ἀντωανέτα, τρώγουσα πλακούντια ἐπηλειμμένα διὰ βουτύρου, ἤρέσκετο νὰ ἀσφραίνηται ἄνθη· ἡ κυρία Στάελ, συνομιλοῦσα, περιέστρεφε μεταξὺ τῶν δακτύλων αὐτῆς πράσινόν τι φύλλον. Ὁ Βάγνερ, συνθέτων, περιεστοιχίζετο ὑπὸ βαρυτίμων ὑφασμάτων. Ἐκ τῶν ἀνθέων ὁ Δίκενς ἠγάπα μεγάλως τὰ γεράνια, ὁ Σχίλλερ τὰ κρίνα, ὁ Γκαῖτε τὰς ὀρτανσίας καὶ τοὺς μήκωνας, ὁ ἐσχάτως αὐτοκτονήσας βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας τοὺς ἰσκίους, ὁ Δισραέλης τὰς *πρίμουλας* καὶ ὁ Βάλτερ-Σκὼτ τοὺς ὑακίνθους.— κ. Ν. Κ. Π. Βατούμ. Τὸ ἀντίτιμον δύνασθε νὰ ἀποστείλητε καὶ διὰ χαρτίνων ρουβλίων ἐντὸς ἐπιστολῆς συστημένης.—κ. Ι.Κ. Λειμησόν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλόφρονα προσφορὰν τῶν βιβλίων. Τῶν πρακτικῶν ἀντίτυπον ἔτυχε νὰ ἰδωμεν ἐνταῦθα. Τὸ ἕτερον ἀγνοοῦμεν, ἀλλ' ἀνυχῶς δὲν περισσεύει ἡμῖν καιρὸς πρὸς ἐξέτασιν αὐτοῦ δι' ἣν ἀκοπὸν μᾶς ἐρωτᾶτε. — κκ. Δ. Π. Κωνσταντινούπολιν, Κ. Τ. Ἄρταν καὶ Μ. Π. Ρεθύμνην. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. — κ. Δ. Α. Δ. Ἀργοστόλιον. Ἀπεστάλησαν 10 ἔτι ἀντίτυπα. Σᾶς ἐγράψαμεν καὶ ἰδιαιτέρως.—κ. Α. Π. Δ. Σύρον. Ἐκ τῶν ζητηθέντων ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ εὑρεθέντα 4 φυλλάδια. Τὰ λοιπὰ εἶναι ἐξηντλημένα· διὸ ἐπιστρέφη ὑμῖν τὸ ἀντίτιμον εἰς γραμματόσημον.—*Fatalste*. Τὸ ἔδαφος τοῦ πεπρωμένου δὲν εἶνε ἐν τῷ Κορανίῳ, ἀλλ' ἐκ παραδόσεως εἰσῆχθη παρὰ τοῖς Μωαμεθανικοῖς λαοῖς.

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Λυρικὰ Ποιήματα. Ἔκδοσις Β'.	Δραχ. 2.—.
— *Παρακτῆρες.*	δραχ. 2,20.
— *Ἀγορά.* Κωμῳδία εἰς πράξεις 5.	δραχ. 2,20.
— *Ὀρφεύς, Ηυγμαλίων.*	δραχ. 1,25.
— *Ἄσμα Ἀσμάτων.*	» 1. —
— *Συζύγου Ἐκλογή.* Κωμῳδία.	Λεπτ. 50

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

14 Νοεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	382.50
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	391.50
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	449.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	366.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	270.50
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	256.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	187.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	235.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	87 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	472.50
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδας Δρ. ν.	4,025.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	60.50
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	54.—
Προναμ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας. . »	161.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	92.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. . »	282.50
Ἑταιρία Φωταερίου. . . . . »	
Συναλλάγατε	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὰν Ὄψεως. . . .	31.50
» Ἰημην.	
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως	124.50
» Τραπεζικὸν Ἰημην	
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον.	24.65
Λίρα ὀθωμανική.	28.10

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Τόμος καλλιτεχνικώτατα ἐκτετυπωμένος ἐκ 250 σελίδων

Τιμᾶται δραχμῶν 2. —Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2,20.

Εὑρίσκεται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΜΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΙΜΝΗΣ.-ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.- ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Πωλεῖται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» δραχ. 2,50. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2.80.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.—Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενα δρ. 5,50.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886.—621

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 517.—23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ—1888. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 589

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟΝ. Διήγημα, ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ.
ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ.
ΝΗΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΝΗΣΤΕΥΤΑΙ.
Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.
Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ἐν Ἀμερικῇ.
ΕΛΠΙΣ. Ποίημα ὑπὸ Γ. Ἀρασίνη
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐλευσομένου μηνὸς Δεκεμβρίου δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου καὶ δοκιμωτάτου ἑλληνιστοῦ καὶ καθηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Δημητρ. Βεμπέλου ἡ *Ἀντιγόνη* τοῦ Σοφοκλέους. Τὸ ἐκδοθησόμενον βιβλίον, ἔργον πολυχρονίου μελέτης καὶ ἐπεξεργασίας, ἐκ 45 περίπου τυπογραφικῶν φύλλων συγκείμενον καὶ ἐκτυπούμενον μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς παρ' ἡμῖν φιλοκαλίας καὶ πολυτελείας, θέλει περιέχει τὸ κείμενον τοῦ εἰρημένου δράματος μετὰ κριτικῶν, ἑρμηνευτικῶν καὶ μετρικῶν ὑπομνημάτων ἰδίων τοῦ κ. Βεμπέλου καὶ μακρὰν εἰσαγωγὴν ἐν ἀρχῇ. Πλὴν τούτων δὲ τῶν εἰδικῶς εἰς τὸ δρᾶμα τῆς *Ἀντιγόνης* ἀναφερομένων ὑπομνημάτων, θὰ περιλαμβάνῃ τοιαῦτα καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐραγικῶν καὶ σχολιαστῶν, σποραδικῶς ἐν τῇ ὅλῃ συγγραφῇ ἀναφερόμενα, περὶ τῶν ὁποίων θέλει τεθῇ εἰδικὸς ἐν τέλει τοῦ βιβλίου πίναξ. Ἡ ἔκδοσις αὕτη συνοψίζει πληρέστατα πᾶσαν προγενομένην ἐργασίαν ἐπὶ τῆς *Ἀντιγόνης* τοῦ Σοφοκλέους.

— Προσεχῶς ἐκδοθήσεται τὸ δεύτερον ἐν Λονδίνῳ παρὰ τοῖς βιβλιοπώλαις Trübner καὶ Σε ἡ συλλογὴ ᾀσμάτων νεωτέρων Ἑλλήνων ποιητῶν, ἐμμέτρων μεταπεφρασμένων εἰς τὴν ἀγγλικὴν ὑπὸ τῆς κυρίας Ἐλισάβετ Μ. Ἔβμοντς. Ἡ πρώτη ἔκδοσις περιέχει ποιήματα τοῦ Ἀρ. Βαλαωρίτου, τοῦ Ζαλοκώστα, τοῦ Καρασούτσα, τοῦ Τυπάλδου, τοῦ Ἀλ. Σούτσου κ.λ.π. καὶ πολλῶν ἐκ τῶν ζώντων ποιητῶν. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἔκδοσιν θὰ προστεθῶσι μεταφράσεις ᾀσμάτων τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Χριστοπούλου, καὶ τοῦ Βλάχου, καὶ τῶν *Δακρύων* τοῦ Ζαλοκώστα.

— Ὁ μαεστρος Γουνὸ μεταβήσεται κατ' αὐτὰς εἰς Ῥώμην κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἁγίου Πατρός, ὅπως τονίσῃ τοὺς θρησκευτικοὺς ὕμνους τοὺς ὁποίους ἐσύνθεσεν αὐτὸς οὗτος ὁ Πάπας. Ὁ ἅγιος πατὴρ εἶνε ὑπερήφανος διὰ τὰ ποιήματα ταῦτα. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε γεγραμμένα εἰς ὕφος καθαρεῦον καὶ ἐκ τούτου δὲν δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὸν λαόν, ὁ Πάπας ἐλπίζει ὅτι θὰ καταρθώσῃ τοῦτο διὰ τῆς μελοποιήσεως αὐτῶν.

— Αἱ ἐκ Περσίας εἰς Παρισίους μετενεχθεῖσαι παλύτιμοι ἀρχαιότητες δὲν δύνανται νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν δριμύτητα τοῦ αὐτόθι κλίματος, ἕνεκα τούτου δὲ μόλις ἀνοιχθεῖσα ἐκλείσθη πάλιν ἡ αἴθουσα ἐν ᾗ εἶχον αὗται ἐκτεθῇ. Τὰ ἐξ ὀπτῆς γῆς ἐξαίσια ἀγάλματα ἄτινα ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Δαρείου καὶ Ἀρταξέρξου εἶχον διατηρηθῇ ἐν τῇ πατρίδι των ἐν Παρισίοις θρύπτονται ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἀτμοσφαίρας, τὸ δὲ θαυμάσιον αὐτῶν γάνωμα ἀποχωλλίζεται. Τὰ ἀπειλούμενα ὑπὸ τῆς καταστροφῆς ἀγάλματα ἀλειφόμενα διὰ τοῦ καλουμένου λευκοῦ τῆς φαλαίνης (blanc de baleine) καὶ θερμαινόμενα μέχρι 200 βαθμῶν θὰ διατηρήσωσι τὸ γάνωμα αὐτῶν καὶ θὰ καταταθῶσιν ἀπρόσβλητα ὑπὸ τῆς ὑγρασίας τοῦ κλίματος.

— Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ὁ *Ἐφημεριδογράφος* (The Journalist) ἤρχισεν ἐκδιδομένη ἐν Λονδίνῳ ἐφημερὶς πραγματευομένη ἀποκλειστικῶς περὶ ζητημάτων σχέσιν ἐχόντων πρὸς τὴν σύνταξιν ἐφημερίδων. Ἐν ἑκάστῳ φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος ταύτης θὰ δημοσιεύωνται ἄρθρα δοκίμων δημοσιογράφων περὶ τῆς ἠθικῆς ἐν τῇ ἐφημεριδογραφίᾳ, περὶ τῆς μεταδόσεως τῶν εἰδήσεων, περὶ τῶν σχέσεων τῶν ἐφημεριδογράφων πρὸς τὰς ἑταιρίας καὶ τὰ σωματεῖα, καὶ περὶ ἑρμηνείας τῶν περὶ ἐξυδρίσεως καὶ περὶ τύπου διατάξεων.

— Ἐν Βερολίνῳ ἐκδοθήσεται προσεχῶς «Γενικὴ ἐφημερὶς τῶν γερμανικῶν Πανεπιστημίων» ὑπὸ Conrad Kunster, σκοποῦσα νὰ συνάψῃ πνευματικοὺς δεσμοὺς μεταξὺ ὅλων τῶν διδασκόντων καὶ διδασκομένων καὶ τῶν ἀκαδημαϊκῶς πεπαιδευμένων λογίων.

— Ἐν Παρισίοις ἤρξατο ἐκδιδόμενον περιοδικὸν σύγγραμμα «Ὁ Γραφολόγος» (Graphologue), ἐξ τοῦ μηνὸς, ὑπὸ γραφολογικῆς ἑταιρείας.

— Διάφορα πανεπιστήμια τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἔδρυσαν ἕδρας ἐφημεριδογραφικῆς.

— Ἐν τῇ Εἰκονογραφικῇ Ἐφημερίδι τῆς Λειψίας ἐδημοσιεύθη βραχεῖα περιγραφὴ τῆς Σιναϊας Ἀκαδημίας, ἥτις ἀπεκαλεῖτο ἔργον δυνάμενον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὰ οἰκοδομήματα τῆς ἀκμῆς τῶν Ἑλληνικῶν χρόνων. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι παρατίθεται καὶ εἰκὼν περιλαμβάνουσα τὸ πανεπιστήμιον, τὴν ἀκοδημίαν καὶ τὴν βιβλιοθήκην, οἷα μέλλει νὰ ἐγερθῇ.

— Ὁ Ἰταλὸς ποιητὴς Giosue Carducl δημοσιεύει προσεχῶς νέον ἔργον «οἱ Πάπαι ὡς ποιηταί».

— Ἐν Βόννῃ ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου παθολογικοῦ Ἰνστιτούτου. Τὸ οἰκοδόμημα ἔχει ἀπλουστάτην ἐξωτερικὴν, εἶνε ὡκοδομημένον ἐξ ὀπτῶν πλίνθων, καὶ εἶνε ἀψευδῶς πεπροικισμένον ἐξ ὅλων τῶν ἐργαλείων ὅσα ἀπαιτεῖ ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη.

— Ἐν Ζυρίχῃ ἐπερατώθη καὶ ἤρχισε τὰς ἐργασίας του τὸ νέον χημεῖον, τὸ μεγαλείτερον καὶ σκοπιμώτερον ὡς πρὸς τὴν διάταξιν αὐτοῦ ὅλων τῶν λοιπῶν τῆς Εὐρώπης. Τὸ οἰκοδόμημα ἐστοίχισε 1,300,000 φράγκα.

— Ἐκ τοῦ πολυκρότου μυθιστορήματος τοῦ Ἐμιλίου Ζολᾶ «Ventre de Paris» ὁ Οὐίλλιαμ Βυονᾶ ἐξήγαγε μέγα δρᾶμα, ὅπερ προσεχῶς θὰ ἀναβιβασθῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Θεάτρου τῶν Παρισίων.

— Κατ' ἔτος αἱ γαλλικαὶ Βουλαὶ ψηφίζουσι πίστωσιν 200,000 δραχμῶν, πρὸς δημοσίευσιν ἀνεκδότων ἐγγράφων τῆς γαλλικῆς ἱστορίας. Ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἀπεφάσισεν ὅπως μέγα μέρος τῆς πιστώσεως τοῦ 1887 διατεθῇ εἰς τὴν δημοσίευσιν ἐγγράφων σχετιζομένων πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἀμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας, ὑπολογίζεται ὅτι ἡ δημοσίευσις τῶν ἐγγράφων θὰ συμπέσῃ πρὸς τὸν πανηγυρισμὸν τῆς ἑκατοστῆς ἐπετείου τῆς Ἐπαναστάσεως, κατὰ τὸ 1889.

— Ὁ Λίσζτ, θὰ ταφῇ ὁριστικῶς ἐν Βεϋρούθῃ. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῆς πόλεως προσκέχθη εἰς τὴν χήραν τοῦ Βάγνερ, θυγατέρα τοῦ μεγάλου μελοποιοῦ, ὅπως ἀνεγείρῃ λαμπρὸν μαυσωλεῖον εἰς τὸν πατέρα της. Αἱ φιλόμουσοι αὐταὶ διαθέσεις τοῦ συμβουλίου ὀφείλονται κυρίως εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ μεγάλου δουκὸς Ἀλεξάνδρου τῆς Σάξε-Βεϊμάρης.

— Ἐν Ῥώμῃ ἐγένοντο κατ' αὐτὰς πειράματα φωτισμοῦ τῆς πόλεως δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός. Αἱ πρῶται δοκιμαὶ δὲν ὑπῆρξαν εὐχάριστοι.

— Τὸ μέγα γερμανικὸν ἐπιτελεῖον ἀπεφάσισε τὴν ἔκδοσιν στρατιωτικῆς καὶ γεωγραφικῆς περιγραφῆς τῆς Σιλεσίας.— Ἐπίσης προσεχῶς ἐκδίδεται ἡ Ἱστορία τοῦ πολέμου τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Δανίας τοῦ 1864, συγγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ τμήματος τῆς στρατιωτικῆς ἱστορίας τοῦ αὐτοῦ ἐπιτελείου.

— Ἐν Todi, ἐπαρχίᾳ τῆς Οὐμβρικῆς τῆς Ἰταλίας ἀνεκαλύφθη νεκρόπολις ἐτρουσκικὴ περιέχουσα λεπτομερέστατα ἀντι-

κείμενα πολυτελείας· λυχνίας, χάλκινα μυροδοχεῖα, χρυσοῦς δακτυλίους ἐνεπιγράφους, περιδέραια, σφραγῖδας καὶ ἀγαλμάτια.

— Ἐνδιαφέρουσα ἀρχαιολογικὴ ἀνακάλυψις ἐγένετο ἐν Τεβέσσα τῆς Ἀλγερίας. Ἀνασκαπτομένων τῶν θεμελίων νέου τινὸς κτιρίου, ἀνεκαλύφθησαν δύο ρωμαϊκὰ ἰχθυοτροφεῖα κάλλιστα διατετηρημένα. Εἰς τὰ ἰχθυοτροφεῖα κατέρχεταί τις διὰ βαθμίδων ἐκ λαξευτῶν ὀγκολίθων, συνδέονται δὲ ταῦτα διὰ μωσαϊκοῦ ἐκ μαρμάρου, εἰκονίζοντος εἰς φυσικὸν μέγεθος διαφόρους θεότητας ἐπιβαινούσας θαλασσίων τεράτων, ἐνῷ πέριξ ἑλίσσεται θαυμασία παράστασις πάντων τῶν προσφιλῶν εἰς τοὺς Ρωμαίους γαστρονόμους ζώων.

Οἱ φοιτηταὶ τῆς Νομικῆς Σχολῆς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς πεντηκοστῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς Πλουτολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Ι. Α. Σούτσου, συνελθόντες ἀπεφάσισαν:

Ὅπως πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν πρὸς τὸν καρποφόρως ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη διδάξαντα πάντας τοὺς λειτουργοὺς τῆς θέμιδος ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὴν πατρίδα ὠφελήσαντα καὶ ὠφελοῦντα, προσενεχθῇ δῶρον τῷ σεβαστῷ καθηγητῇ·

Ὅπως προσκληθῶσι πάντες οἱ γενόμενοι μαθηταὶ τοῦ κλεινοῦ καθηγητοῦ νὰ συμμετάσχωσι τῆς κοινῆς προσφορᾶς πρὸς ἀπόκτησιν πολυτίμου δώρου·

Ὅπως ἡ ὑπ' αὐτῶν ἐκλεχθησομένη ἐπιτροπὴ ὁρίσῃ τὸν τρόπον τῆς συλλογῆς τῶν εἰσφορῶν, τὸ εἶδος τοῦ δώρου, τὸν χρόνον καὶ τρόπον τῆς προσφορᾶς αὐτοῦ, τὸ πρόσωπον ὅπερ θέλει συντάξει τὴν ἔγγραφον προσλαλιάν, παραδοθησομένην ὑπ' αὐτοῦ μετὰ τοῦ δώρου τῷ γηραιῷ διδασκάλῳ.

Ἐπὶ τούτῳ δὲ συνέστη ἐπιτροπὴ ἐκ φοιτητῶν ἥτις ἀπηύθυνεν ἔκκλησιν πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ γενομένους μαθητὰς τοῦ σοφοῦ τῆς πλουτολογίας καθηγητοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, δι' ἧς ἐπιζητοῦσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ προτιθεμένου σκοποῦ.

— Ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς ἀνέγερσιν ἀναθηματικῆς στήλης ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἐν ᾧ χώρῳ συνῆλθεν ἡ Α' ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ. κ. Μ. Κανάρη, Κ. Παπαρρηγοπούλου, Θ. Φλογαΐτου, Τ. Φιλήμονος, καὶ Ἀναστ. Ἀντωνοπούλου, συνελθοῦσα ἀνέθετο εἰς τὸν παρ' ἡμῖν ἀρχιτέκτονα κ. Τσίλλερ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου τοῦ ἀνεγερθησομένου μνημείου καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἀπαιτηθησομένων δαπανῶν.

— Ἐξεδόθη καὶ τὸ δεύτερον τεῦχος τῆς ὑπὸ τῶν δικηγόρων κ. κ. Ν. Μοσχάκη καὶ Ι. Γαίση ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μεταφρασθείσης καὶ ἐπαυξηθείσης διὰ τῆς ἑλληνικῆς νομολογίας πολλῶν σημειώσεων καὶ ὑποδειγμάτων **ἑρμηνείας τοῦ περὶ πτωχεύσεως καὶ χρεωκοπίας** νόμου, τῶν **Ch. Lyon Caen** καὶ **L. Renault**. Τὸ τεῦχος τοῦτο περιέχει τὰ τῆς κηρύξεως καὶ τῆς διαδικασίας τῆς πτωχεύσεως. Εὑρίσκεται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς *Ἑστίας* καὶ τιμᾶται δραχ. 1.50.

— Ὑπὸ τοῦ διδάκτορος τῆς νομικῆς κ. Πλ. Λιακοπούλου ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις τοῦ **Corpus Juris Civilis** μετὰ μεταφράσεως εἰς τὸ ἑλληνικόν. Ἡ ἔκδοσις τοῦ βιβλίου, τυπωθησομένου ἐν τοῖς καταστήμασι τοῦ κ. Ἀνέστη Κωνσταντινίδου, γενήσεται χάριν εὐκολίας κατὰ τεύχη, ἐκδοθήσεται δὲ πρῶτος ὁ Πανδέκτης.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Αἱ θεῖαι καὶ ἱεραὶ λειτουργίαι τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Βασιλείου τοῦ μεγάλου (μετὰ ἀγγλικῆς μεταφράσεως) ἐκδ. ὑπὸ **J. N. W. B. Robertson. London, 1886.**

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξεδόθη πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ὀρθοδόξων Ἑλλήνων καὶ τῶν ἄγγλων περιηγητῶν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἀκροάζωνται τῶν ἀκολουθιῶν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. Περιλαμβάνει δὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἥτις εἶναι ἐν συνήθει χρήσει καὶ τὴν τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ἥτις λέγεται ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίᾳ ἐν ὡρισμέναις ὡς γνωστὸν ἡμέραις. Καὶ ἡ μὲν κατὰ Χρυσόστομον λειτουργία ἐξεδόθη ἐν ἐκτάσει ἐκ τοῦ Εὐχολογίου μετὰ τῶν τυπικῶν, τῶν μακαρισμῶν καὶ τῶν συνήθων κατὰ τὰς Κυριακὰς τροπαρίων καὶ λ. Τῆς δὲ κατὰ Βασίλειον λειτουργίας ἐξεδόθησαν τὰ μέρη, καθ' ἃ αὕτη διαφέρει τῆς κατὰ Χρυσόστομον, διότι ἡ ἑρμηνεία καὶ ἡ διάταξις τῶν δύο ἱερουργιῶν εἶνε ἡ αὐτή. Ἕπεται δὲ καὶ παράρτημα περιλαμβάνον τὰ ἀντίφωνα τὰ ἐπίσης ψαλλόμενα εἰς τὴν λειτουργίαν κατὰ τὰς Κυριακάς, τὰ εἰσοδικὰ καὶ τὰς ἀπολύσεις τῶν δεσποτικῶν καὶ θεομητορικῶν ἑορτῶν, ἄλλα τινὰ τροπάρια, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ τρισαγίου κ.τ.λ. Τὸ βιβλίον ἐξεδόθη ἐν κομψοτάτῳ μὲν τομιδίῳ, ἀλλ' ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον πρὸς τὰ τυπικὰ ἡμῶν εὐχολόγια μηδὲ τῶν κοκκίνων γραμμάτων ἐξαιρουμένων, δι' ὧν κυρίως σημειοῦνται αἱ διδόμεναι ὁδηγίαι.

Ὁμιλεῖτε ἑλληνικά; **(Sprechen Sie Neugriechisch?) Neugriechischer Sprachfürer, enthaltend eine kurze Grammatik, Gespräche und Lesestüke für Reisende und Studierende. Herausgegeben von Carl Wied. Leipzig, 1886. C. A. Koch 's Verlag.** 16ον, σελ. 111.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 7 Νοεμβρίου.

Κατὰ τὸ ἐκδοθὲν πρόγραμμα τῶν ἑορτῶν ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου, τὴν 1 Δεκεμβρίου θέλει τελεσθῇ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως ἡ ὁρκωμοσία τοῦ διαδόχου. Ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ θὰ παρευρεθῶσιν ἅπαντες οἱ ἀρχιερεῖς τοῦ κράτους, τὸ διπλωματικὸν σῶμα, ὁ πρωθυπουργὸς καὶ οἱ ὑπουργοί, οἱ ἀντιστράτηγοι, οἱ ὑποστράτηγοι καὶ ὁ ὑποναύαρχος, ὁ νομάρχης, οἱ δήμαρχοι, αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἑλληνικῶν κοινοτήτων καὶ ἅπαντες οἱ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι. Ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ διάδοχος θὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν ναὸν ἔφιπποι, ἡ δὲ βασίλισσα ἐπὶ ἁμάξης συρομένης ὑπὸ ἓξ ἵππων. Ἐν τῷ ναῷ θέλει ψαλῇ δοξολογία, μεθ' ἣν ὁ βασιλεὺς θὰ ὁδηγήσῃ τὸν διάδοχον εἰς τὴν ἐν τῷ μέσῳ τράπεζαν, ἐκεῖ δὲ ὁ Μητροπολίτης θὰ ἀναγνώσῃ τὸν ὅρκον, ὃν θὰ ἐπαναλαμβάνῃ ὁ διάδοχος ἔχων τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς κρατῶν τὴν σημαίαν· ταὐτοχρόνως θέλουσι ριφθῇ ἑκατὸν καὶ εἷς κανονιοβολισμοί. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ τὰς ἑπομένας θὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν διάδοχον τὸ διπλωματικὸν σῶμα, οἱ ὑπουργοί, οἱ δήμαρχοι, πάντες οἱ ὑπάλληλοι τῶν ὑπουργείων μετὰ τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἀρχῶν καὶ οἱ ἀξιωματικοί. Θέλει δὲ δοθῇ ἄριστον εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, δεῖπνον δὲ εἰς τὸ διπλωματικὸν σῶμα, εἰς τοὺς ὑπουργούς, τὰς στρατιωτικὰς ἀρχάς, καὶ τοὺς ἀνωτάτους ὑπαλλήλους, θὰ δοθῇ δὲ καὶ μέγας χορός.

— Πλεῖσται ἑλληνικαὶ κοινότητες ἔν τε τῇ Τουρκίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ πέμπουσιν ἀπεσταλμένους ἀντιπροσώπους αὐτῶν κατὰ τὰς τελετὰς τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ διαδόχου.

— Μετὰ τὴν πρώτην ἐξέτασιν τῶν ἐν τῷ ἐπεισοδίῳ τῆς Κούτρας ἐνεχομένων ἀξιωματικῶν καὶ τὴν ἐξέτασιν διαφόρων μαρτύρων, ἐκλήθησαν οὗτοι ἐκ νέου εἰς ἐξέτασιν ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τοῦ Α' Στρατοδικείου ταγματάρχου κ. Ἀμπάτη. Ἡ ἀνάκρισις οὕτως ἐπερατώθη, προσεχῶς δὲ θέλει ὑποβληθῇ ἡ σχετικὴ ἔκθεσις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπερ θὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς παραπομπῆς τῶν ἀξιωματικῶν εἰς δίκην.

— Ἡ γενομένη τελευταία δοκιμὴ τῆς γεφύρας τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς ἐπέτυχε πληρέστατα, ἡ δὲ διάβασις τῶν ἁμαξοστοιχιῶν τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Ἀθηνῶν-Πελοποννήσου ἄρχεται μετά τινας ἡμέρας.

— Ἡ κυβέρνησις ἦλθεν εἰς συμφωνίας πρὸς τοὺς ἐνταῦθα γερμανοὺς κ.κ. Μπάουερ καὶ Μπέκμαν, πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ δημοσίου εὑρισκομένων ἀχρήστων ὅπλων Σασσεπῶ καὶ Μαρτίνη, ἀνερχομένων ἐν ὅλῳ περίπου εἰς 80,000, πρὸς ὅπλα Γκρᾶ. Δέκα ἄχρηστα ὅπλα Σασσεπῶ ἢ Μαρτίνη θὰ ἀνταλλάσσωνται πρὸς ἓν ὅπλον Γκρᾶ.

— Ἡ ἐν Κύμῃ ἐφετεινὴ οἰνοπαραγωγὴ ὑπῆρξε σχεδὸν διπλασία τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἡ ἐκ τοῦ λιμένος ἐξαγωγὴ οἴνου ἐξακολουθεῖ, καθ' ἑκάστην δὲ ἀφικνοῦνται εἰς τὴν κωμόπολιν ξένοι οἰνέμποροι πρὸς ἀγοράν, καθ' ὅσον αἱ τιμαὶ εἰσὶ λίαν συμφέρουσαι, ἑκάστης βαρέλας τιμωμένης 15 δραχμῶν ἀντὶ 20 καὶ 25 ὡς ἐτιμᾶτο πρότερον.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Δ. Β. Ἀλεξάνδρειαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστείλαμεν ταχυδρομικῶς. Ἰδιαιτέρως δ' ἀπηντήσαμεν εἰς ἐπιστολήν σας. —κ. Κ. Σ. Σ. Πάτρας. Τὰς ζητουμένας πληροφορίας καταλληλότερος νὰ παράσχῃ ὑμῖν εἶνε ὁ ἐνταῦθα διατρίβων δόκιμος ἠθοποιὸς κ. Ν. Λεκατσᾶς, πρὸς ὃν παρακαλοῦμεν νὰ ἀποταθῆτε.—κ. Θ. Δ. Σμύρνην. Ἐλήφθησαν. Παρεδώσαμεν δὲ πάντα τὰ ζητηθέντα εἰς τὸν κ. Ν. Λ. κατὰ τὴν παραγγελίαν σας.—κ. Δ. Κ. Γ. Θεσσαλονίκην. Ἐνεγράψαμεν καὶ τὸν κ. Κ. Α. Μ. πρὸς ὃν ἀπεστάλη σειρὰ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν καὶ τὰ ζητηθέντα ἀντίτυπα Ἡμερολογίου. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὴν εὐμενῆ ὑποστήριξιν.—κ. Α. Ν. Δικελί. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Τὸ σημειούμενον βιβλίον τιμᾶται δραχ. 6, μετὰ ταχυδρ. 6,50. Κατὰ τὰ ἄλλα συνεμορφώθημεν τῇ ἐπιστολῇ σας.—*Προμηθεῖ δεσμώτῃ*. Ἐπεστράφη κατὰ τὴν σημειουμένην διεύθυνσιν. Τοὺς λόγους τοῦ ἀκαταλλήλου τῶν μὴ δημοσιευομένων νὰ ἀναπτύσσωμεν εἶνε ἀδύνατον, διότι καὶ ὁ χῶρος καὶ ὁ χρόνος ἐλλείπει ἡμῖν πρὸς τοῦτο.—κ. Δ. Α. Κ. Πύργον. Ἐλήφθησαν. Ὁ κ. Α. Γ. εὑρίσκεται ἐνταῦθα καὶ ἐρωτηθεὶς ἀπήντησεν ἡμῖν ὅτι ἔλαβε τὰς ἐπιστολάς σας εἰς ἃς καὶ ἀπήντησεν ἤδη. —κ. Ν. Κ. Σμύρνην. Συνεμορφώθημεν τῇ παραγγελίᾳ σας. —*Τακτικῷ ἀναγνώστῃ*. Περὶ τῶν περιέργων τούτων πειραμάτων διαφωτίζει ὑμᾶς ἴδιον ἄρθρον ἐν τῷ σημερινῷ φύλλῳ δημοσιευόμενον. Ἀμφότεροι οἱ νηστευταὶ εὑρίσκονται νῦν ἐν Παρισίοις, ὅπου ὁ Μερλάττης ἐκτελεῖ νέον πείραμα πεντηκονθημέρου νηστείας. Γίνονται δὲ τὰ πειράματα ἐπὶ σκοπῷ χρηματικοῦ κέρδους, τὸ ὁποῖον οἱ νηστευταὶ ἀπολαμβάνουσιν ἐκ στοιχημάτων. «Νηστεύομεν διὰ νὰ φάγωμεν», εἶπεν εὐφυῶς ὁ **Succi**—κ. Ε. Π. Δ. Ὀλτένιτζαν. Ἐλήφθησαν. Τὸ βιβλίον ἀποσταλήσεται ὑμῖν εὐθὺς ὡς ἐκδοθῇ.—κ. Σ. Α. Θεσσαλονίκην. Ἐλήφθησαν τά τε ἐπιστραφέντα καὶ τὸ ἀντίτιμον τῶν Ἡμερολογίων, ἅτινα κατὰ τὴν παραγγελίαν ὑμῶν παρεδώσαμεν τῷ κ. Β. Προηγουμένως εἴχομεν γράψει ὑμῖν καὶ ἀναμένομεν ἀπάντησιν. — κ. Ν. Κ. Ἰσμαήλιον. Ἐνεγράψαμεν τὸν κ. Γ. Λ., ἀπεστείλαμεν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Πλείστας εὐχαριστίας διὰ τὴν φιλικὴν ὑποστήριξιν. Ἀπηντήσαμεν καὶ ἰδιαιτέρως.—κ. Σ. Β. Βραΐλαν. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Δ. Π. Λ. Ἀνάπαν. Ἀπεστάλη ἀντίτυπον Ἡμερολογίου, ἐνεγράφη δ' ὁ κ. Γ. Δ. πρὸς ὃν ἀπεστάλησαν καὶ πάντα τὰ ἤδη ἐκδοθέντα φυλλάδια.—Σεβ. ἀρχ. Ι. Μ. Νίκαιαν. Ἀπεστάλη, τὸ ἀντίτιμον δύνασθε νὰ ἀποστείλητε καὶ διὰ γαλλικοῦ γραμματοσήμου.— Κυρίαν Ε. Κ. Μυτιλήνην. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα, πλὴν τοῦ *Φαύστου* καὶ τῶν *Συμβουλῶν πρὸς τὰς μητέρας*, ἅτινα θέλομεν σᾶς ἀποστείλει εὐθὺς ὡς ἐκδοθῶσι.—κ. V. Ν. Κάϊραν. Θέλομεν συμμορφωθῇ τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.—κ. Ι. Δ. Τ. Γκερλῆ. Τὸ βιβλίον ἀπεστάλη ἔκτοτε. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι παρέπεσεν ἐν τῷ ταχυδρομείῳ ἢ κατεκρατήθη ἐν ταχυδρομικῷ τινι γραφείῳ. —κκ. Γ. Ρ. Ρ. καὶ Ι. Χ. Κ. Πάτρας. Γ. Ι. Κ. Γαλαξείδιον, Ι. Α. Λαμίαν, Π. Ι. Ζ. Κόρθιον, καὶ Μ. Ε. Μάντσεστερ. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.— *Ἐκλογεῖ*. Ἐν Ρουμανίᾳ ἔχουσιν ὄχι μόνον τὴν περιφέρειαν τοῦ νομοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν γενικὴν πολιτογράφησιν. Ἐκεῖ ὁ ὑποψήφιος δύναται νὰ ἐκτεθῇ εἰς οἱονδήποτε νομὸν τοῦ Κράτους θελήσῃ, ἢ καὶ εἰς πολλοὺς ταὐτοχρόνως, ὅπου οἱ ἐκλογεῖς θέσωσι τὴν ὑποψηφιότητα αὐτοῦ. Ἐπὶ πληθυσμοῦ δὲ 4.500,000 οἱ βουλευταὶ εἶνε ὅσοι καὶ παρ' ἡμῖν νῦν περίπου. Ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς εἶνε διάφορος τοῦ παρ' ἡμῖν ἰσχύοντος, καθότι βασίζεται ἐπὶ τοῦ τιμήματος τῶν καταβαλλομένων φόρων εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Οὕτως οἱ ἐκλογεῖς διαιροῦνται εἰς τάξεις, ὧν ἑκάστη δίδει τοὺς βουλευτὰς αὐτῆς, καὶ οὕτω κατορθοῦται νὰ ἀντιπροσωπεύωνται πᾶσαι ἐν τῇ Βουλῇ τοῦ ἔθνους.— κ. Δ. Θ. Χ. Βῶλον. Ἀπεστάλη Ἡμερολόγιον. Τὸ μουσικὸν τεμάχιον δὲν εὑρέθη, τὸ δὲ ἕτερον ἀποσταλήσεται ὅταν ἐκδοθῇ. Εἰς τὴν διάθεσιν ὑμῶν περίσσευμα δραχ. 1.75. — κ. Σ. Ν. Π. Μαριούπολιν. Ἀπεστάλησαν δύο ἔτι ἀντίτυπα. Περὶ τοῦ ἄλλου ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως. Εἰς τὴν διάθεσιν ὑμῶν τηροῦμεν περίσσευμα 4 ρουβλίων, ἤτοι 10 δραχμῶν.— Σεβ. ἀρχ. Γ. Γ. Βουδαπέστην. Ἐλήφθησαν καὶ ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Τῆς «Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος» ἄρτι συμπληρωθέντα τὸν Α' τόμον θέλομεν πέμψει ὑμῖν προσεχῶς, δεδεμένον διὰ καλλιτεχνικοῦ περικαλύμματος ἐν Γερμανίᾳ κατασκευασθέντος.— κ. Ν. Π. Λ. Σῦρον. Μόνον τὴν παραγγελίαν, ὄχι δὲ καὶ τὸ τίμημα, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ συναποσταλῇ, ἵνα ἐκτελεσθῇ ἀμέσως ἡ παραγγελία, ὅπως γίνεται κατὰ κανόνα.— Κυρίαν Μ. Λ. Minet-el-Gamb. Ἀτυχῶς ἀγνοοῦμεν τὴν διεύθυνσιν τοῦ σημειουμένου συλλέκτου.— κ. Ν. Ν. Ταυρίδα. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστείλαμεν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Εἰς τὰ ἄλλα τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν ἀπαντῶμεν: ά) Ἀκριβὴς καὶ ἀσφαλὴς ἀπογραφὴ τῶν ἁπανταχοῦ διεσπαρμένων Ἑλλήνων δὲν ὑπάρχει, οὐδ' εἶνε εὔκολον νὰ καταρτισθῇ τοιαύτη. Αἱ πιθανώτεραι πληροφορίαι ἀναβιβάζουσι τὸν ἁπανταχοῦ ἑλληνικὸν πληθυσμὸν εἰς 6.000,000 περίπου. β') Συγγραφεὺς τοῦ ἀναφερομένου συγγράμματος ὑπῆρξεν ὁ ἄλλοτε ἐν Ἀθήναις πρέσβυς τῆς Γαλλίας Γκομπινώ, ἀλλὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἀπεδείχθη ἐστερημένον πάσης ἱστορικῆς ἀξίας· γ') Περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Φάουστ* εὑρίσκετε ἀγγελίαν ἐν προηγουμένῳ δελτίῳ τῆς «Ἑστίας».— κ. Δ. Π. Σορόκαν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα καὶ τὰ 2 φυλλάδια τῆς Ἱστορίας.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ„

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1887

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ: Μετεωρολογικοὶ καὶ χρονολογικοὶ πίνακες. Προφητεῖαι τῶν Ἡμερολογίων. Διάρκεια τῆς ἡμέρας. Σεισμοὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐξήγησις φυσικῶν φαινομένων κλπ. κλπ.

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ: Βασιλικὴ οἰκογένεια. Χρονικὰ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Ἑλληνικὴ Σημαία. Ἑλληνικὰ Παράσημα. Βουλευταί. Ἀπόκτησις ἑλλ. ἰθαγενείας. Μεταφορὰ δημοτικῶν δικαιωμάτων. Στρατολογία. Εὑρετήριον τῆς Ἑλλην. νομοθεσίας 1885-86. Τὰ ἐλεύθερα τελωνειακοῦ δασμοῦ. Πίνακες δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐν ἐπιστρατεύσει. Στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ἐκπαίδευσις. Παραγωγὴ καπνοῦ, ξυλείας κλπ. Μεταλλεῖα, ὀρυχεῖα, ἁλυκαί. Ἰαματικὰ λουτρά. Ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς Ἑλλάδος. Προσωπικὸν δημοσίας ὑπηρεσίας. Νέος νόμος Χαρτοσήμου κλπ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ: Ἑλληνικοὶ σιδηρόδρομοι. Τοπογραφικοὶ ὁδηγοὶ αὐτῶν.— Τομὴ Ἰσθμοῦ Κορίνθου. Ἐμπορικὴ ἀτμοπλοΐα ἐν Ἑλλάδι. Ξέναι ἀτμοπλοϊκαὶ ἑταιρίαι. Ταχυδρομεῖα. Τηλεγραφεῖα.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ: Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως. Πιστωτικὰ Καταστήματα καὶ Ἑταιρίαι.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ: Ἐθν. Πανεπιστήμιον. Γυμνάσια. Ἑλλην. σχολεῖα. Φιλεκπαιδευτικὴ ἑταιρία. Δημοτικὰ σχολεῖα. Δημοτικὰ σχολεῖα Ἀθηνῶν.

Ὑγιεινή, Καθημερινὸς βίος, Ὑγιεινὴ τῆς Ψυχῆς, Ἐδῶ κ' Ἐκεῖ, Ἐπιστημονικὴ καὶ Καλλιτεχνικὴ κίνησις, Νεκρολογία, Μικρὸς ὁδηγὸς τῶν Ἀθηνῶν.

ΑΡΘΡΑ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

τῶν κ.κ. *Ἀγ. Βλάχου, Ἀντ. Μηλιαράκη, Σ. Λάμπρου, Σ. Μηλιαράκη, Σ. Ἀποστολίδου, Ν. Ἀποστολίδου, Ἀρ. Κουρτίδου, Κ. Παλαμᾶ, Γ. Σουρῆ, Ι. Πολέμη, Γ. Δροσίνη.*

ΟΚΤΩ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ὑπὸ Θ. Ἀννίνου.

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ὁ κάτοχος ἑκάστου ἀντιτύπου εἶνε καὶ κάτοχος ἑνὸς ἀριθμοῦ λαχείου ἐξ ἐκλεκτῶν συγγραμμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ λαχείου εἶν' ἐκτετυπωμένος ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ βιβλίου.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ ΕΣΤΙΑΣ, καὶ τιμᾶται δρ. 2.

Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται ἀντὶ δρ. 2,25 καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντὶ φρ. ἀργ. 2,50.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

21 Νοεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	390.
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	395.
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	455.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	372.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	270.50
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	256.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	187.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	285.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	87 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	471.
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4,025.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	58.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	53.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας . . »	165 —
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	92.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	287.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	31.25
» Ἐμην	30.95
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	123—
» Τραπεζικὸν Ἐμην	122.—
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον	24.60
Λίρα ὀθωμανική	28.05

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Τόμος καλλιτεχνικώτατα ἐκτετυπωμένος ἐκ 250 σελίδων

Τιμᾶται δραχμῶν 2. —Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2,20.

Εὑρίσκεται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΜΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ.-ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.-ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Πωλεῖται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» δραχ.2,50. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2.80.

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Λυρικὰ Ποιήματα. Ἔκδοσις Β'.	Δραχ. 2.—.
— *Χαρακτῆρες.*	δραχ. 2,20.
— *Ἀγορά.* Κωμῳδία εἰς πράξεις 5.	δραχ. 2,20.
— *Ὀρφεύς, Πυγμαλίων.*	δραχ. 1,25.
— *Ἄτομα Ἀσμάτων.*	» 1. —
— *Συζύγου Ἐκλογή.* Κωμῳδία.	Λεπτ. 50.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.—Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενα δρ. 5,50.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μέγα μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1:200,000.

Τιμᾶται δραχ. 5. — Μετὰ ταχυδρ. τελῶν 5,50.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς *Ἑστίας*.

Κ. Δ. ΚΑΠΡΑΛΟΥ

ΑΝΑ ΤΑ ΟΡΗ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πάτραι.—Βαλτετσίνα.—Ἅγιος Ἀνδρέας.—Ἅγιος Ἰωάννης.—Κερπινή.—Μέγα Σπήλαιον. — Καλάβρυτα. — Ἁγία Λαύρα.—Κλαπατσούνα.

Κομψὸν τομίδιον ἐκ σελίδων 70.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμᾶται δραχμῆς. Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἀντὶ δραχ. 1,20

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκτυποῦνται ἐπισκεπτήρια στιγμιαίως.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Α' ποιότητος δραχ. 2,50 τὰ 100.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Β' ποιότητος δραχ. 2 τὰ 100.

Κατασκευάζονται σφραγῖδες ἐξ ἐλαστικοῦ παντὸς εἴδους.

Ἀντιπρόσωποι τῆς Société Parisienne Βιέννης, ἐκτελούσης ἐλαιογραφικὰς εἰκόνας ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀποστολῇ φωτογραφίας.

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΗ

Ἐκδιδομένη κατὰ Κυριακὴν

Ἐν Ἀθήναις.

Τὸ σημερινὸν φύλλον περιέχει τὰς εἰκόνας δύο τῶν ὑποψηφίων τοῦ νομοῦ Ἀττικοβοιωτίας, τῶν κ.κ. Ἀριστείδου Οἰκονόμου καὶ Μιλτιάδου Βενιζέλου, δύο σελίδας γελοιογραφιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη εἶνε *Μουσικὴ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ*, ὕλην δὲ ὡς συνήθως ποικίλην καὶ ἐκλεκτήν.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886.—633

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 518.—30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 570

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ. Ποίημα ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ.

ΕΠΙ ΤΗι ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΕΙ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ, διήγημα.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ.

ΝΗΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΝΗΣΤΕΥΤΑΙ.

ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ. (Ἐκ τῶν τοῦ Ἰσοκράτους.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΟΡΤΑΙ
ΕΠΙ ΤΗι ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΕΙ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

Ἡ μεγάλη ἐθνικὴ ἑορτὴ ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου ἄρχεται αὔριον, ὅτε τελεῖται ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ ἡ στρατιωτικὴ ὁρκωμοσία τοῦ Διαδόχου.

Κατὰ τὸ ἐκδοθὲν περὶ τῆς ἑορτῆς πρόγραμμα τὴν ἐνάτην καὶ ἡμίσειαν τὰ σώματα τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν, ὡς καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς καὶ τῆς σχολῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν καταλαμβάνουσι τὰς ὡρισθείσας αὐτοῖς θέσεις. Πρὸ τῆς δεκάτης ὥρας θέλουσι παρευρεθῆ ἐν τῷ ναῷ οἱ ὑπουργοὶ μετὰ τῶν κυρίων των, ἡ ἱερὰ Σύνοδος, οἱ ἀρχιεπίσκοποι καὶ οἱ ἐπίσκοποι τοῦ Κράτους καὶ ὁ παρὰ τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος, οἱ μεγαλόσταυροι τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος, οἱ ἀντιστράτηγοι, οἱ ὑποστράτηγοι, οἱ ὑπονα ύαρχοι, οἱ ἀρχηγοὶ στρατοῦ καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀποστολῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, οἱ δήμαρχοι τοῦ Κράτους, καὶ αἱ ἐπίτροπαι τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἑλληνικῶν κοινοτήτων, οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῶν Ὑπουργείων, ὁ πρόεδρος, ὁ Εἰσαγγελεὺς καὶ οἱ δικασταὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ πρόεδρος τοῦ ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ὁ ἀντιπρόεδρος, ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος, οἱ ἐλεγκταὶ καὶ οἱ πάρεδροι, ὁ δικαστικὸς σύμβουλος καὶ οἱ νομικοὶ σύμβουλοι, ὁ πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τῶν καθηγητῶν, ὁ φρούραρχος Ἀθηνῶν μετὰ τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς κτὶ τῆς θαλάσσης, ὁ πρόεδρος, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ οἱ δικασταὶ τοῦ Ἐφετείου, ὁ διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου καὶ ὁ Κενερικὸς Ταμίας, ὁ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ Βασιλικὸς ἐπίτροπος, ὁ ἔφορος τῆς τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Βιβλιοθήκης, καὶ τοῦ ἐθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου, ὁ νομάρχης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας καὶ ὁ δήμαρχος Ἀθηνῶν, ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῶν ταχυδρομείων, ὁ πρόεδρος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν Πρωτοδικῶν, ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος, οἱ γυμνασιάρχαι, ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐθνικοῦ συπογραφείου καὶ λιθογραφείου καὶ οἱ ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ Β. Αὐλαρχείου προσκληθησόμενοι, τὸ διπλωματικὸν σῶμα μετὰ τῶν κυριῶν αὐτῶν ὡς καὶ οἱ ναύαρχοι καὶ οἱ κυβερνῆται τῶν ἐν Πειραιεῖ πλοίων προσκληθήσονται ἵνα παρευρεθῶσιν εἰς τὴν τελετὴν ταύτην. Ὁ ὑπὸ τοῦ Βασιλ. Αὐλάρχειου διορισθεὶς τελετάρχης ὑποδεικνύει ἑνὶ ἑκάστῳ τὴν ἑαυτοῦ θέσιν, κατὰ τὴν πρὸς τοῦτο δοθεῖσαν αὐτῷ διάταξιν.

Τὴν δεκάτην ἡ Δ. Μ. ὁ βασιλεὺς συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Δ. Β. Υ. τοῦ διαδόχου, ἵππων καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν ὑπασπιστῶν αὐτοῦ ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ ἔχοντος τὸ γενικὸν πρόσταγμα ἀρχηγοῦ καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν μεταβαίνει εἰς τὸν Ναόν. Ἡ Δ. Μ. ἡ Βασίλισσα μετὰ τῶν ἡγεμονίδων μεταβαίνει ἐν ἁμάξῃ συρομένη ὑπὸ ἓξ ἵππων. Ὁ Μητροπολίτης δέχεται τὰς Α. Α. Μ. Μ. τὸν Βασιλέα, τὴν Βασίλισσαν καὶ τὸν Διάδοχον ἐν τοῖς προπυλαίοις τοῦ Ναοῦ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν δύο αὐτοῦ διακόνων. Ἑκατέρωθεν τῆς ὡραίας πύλης καὶ ἐπὶ τῶν πρὸ τοῦ Τεμπλέου βαθμίδων, ἵστανται ἡ ἱερὰ Σύνοδος, οἱ ἀρχιεπίσκοποι καὶ οἱ ἐπίσκοποι τοῦ Κράτους ἐν μεγάλῃ ἀρχιερατικῇ στολῇ. Εὐθὺς ὡς ὁ Μητροπολίτης ἀνέλθῃ πρὸ τῆς ὡραίας πύλης, ἄρχεται ἡ δοξολογία. Κατὰ τὸ τέλος τῆς δοξολογίας καὶ πρὶν ψαλῇ τὸ Πολυχρόνιον ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ὁδηγεῖ τὸν Διάδοχον πρὸ τραπέζης ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένης πρὸ τῶν ἁγουσῶν εἰς τὸ Τέμπλεον βαθμίδων. Ταυτοχρόνως ὁ Μητροπολίτης καταβαίνει τῶν βαθμίδων καὶ ἐπιτίθησι τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἐπὶ τῆς Τραπέζης, λαμβάνων δὲ τὸ κείμενον τοῦ ὅρκου ἀναγινώσκει αὐτὸν τῷ διαδόχῳ, οὗτος δὲ θέτων τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς κρατῶν σημαίαν ἐπαναλαμβάνει τὸν ὅρκον μεγαλοφώνως.

Μετὰ τὴν ὁρκωμοσίαν ὁ μὲν Μητροπολίτης ἀνέρχεται πάλιν τὰς βαθμίδας, ὅπως ἐκ νέου στῇ πρὸ τῆς ὡραίας Πύλης καὶ τότε ψάλλεται τὸ Πολυχρόνιον, πάντες δὲ οἱ ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι, ἔχοντες ἐν χειρὶ τὸν Σταυρόν, εὐλογοῦσι τὸν Διάδοχον.

Ταυτοχρόνως ρίπτονται 101 κανονοβολισμοί. Εὐθὺς ὡς ψαλῇ τὸ Πολυχρόνιον, ὁ Μητροπολίτης, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν δύο αὐτοῦ διακόνων καταβαίνει τὰς βαθμίδας καὶ προπορεύεται τῶν Α.Α. Μ.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης καὶ τοῦ Διαδόχου μέχρι τῶν προπυλαίων τοῦ Ναοῦ. Ἡ Βασιλικὴ συνοδεία ἐπανέρχεται εἰς τὰ Ἀνάκτορα τοῦ ὀχήματος τῆς Δ. Μ. τῆς Βασιλίσσης προπορευομένου.

Τὴν 11ην καὶ 1/2 ὥραν τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον παρουσιάζεται τῷ Διαδόχῳ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου, ὅπως συγχαρῇ αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει· τὴν 12ην ὥραν τὸ διπλωματικὸν Σῶμα καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν ξένων ναυτικῶν μοιρῶν προσέρχονται εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ εἰσάγονται εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Θρόνου, παρουσιάζονται δὲ εἰς τὸν Διάδοχον ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν· τὴν 1ην ὥραν ἡ ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ πάντων τῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων, φερόντων τὴν ἀρχιερατικὴν των στολήν, προσέρχονται, ὅπως εὐχηθῶσι καὶ συγχαρῶσι τῷ Διαδόχῳ. Τὸ ἑσπέρας δοθήσεται μέγας χορός.

Τὴν 2αν Δεκεμβρίου προσέρχονται εἰς τὰ ἀνάκτορα τὴν 10ην 1/2 ὥραν πάντες οἱ δικαστικοὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης. Ὁ οἰκεῖος ὑπουργὸς παρουσιάζει αὐτοὺς τῷ Διαδόχῳ· τὴν 11ην ὥραν προσέρχονται ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς μετὰ πάντων τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Οἱ ἀξιωματικοὶ παρουσιάζονται κατὰ τάγματα, ταῦ Γενικοῦ ἀρχηγοῦ κατονομάζοντος τοὺς διοικητὰς τῶν συνταγμάτων, οὗτινες κατονομάζουσι τοὺς ἑαυτῶν ἀξιωματικούς. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν προσέρχεται πρῶτος μετὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν. Μετὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ προσέρχονται πάντες οἱ τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Γενικὸν ἐπιθεωρητήν, ὅστις κατονομάζει πάντας τοὺς διοικητὰς τοῦ ναυστάθμου καὶ τῶν πλοίων, οὗτοι δὲ τοὺς ἑαυτῶν ἀξιωματικοὺς κατὰ τάξιν. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν μετὰ πάντων τῶν ὑπαλλήλων προηγεῖται· τὴν 2 1/2 ὥραν πάντες οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ὡς καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις παρόντες διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι παρουσιάζονται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν· τὴν 3ην ὥραν πάντες οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ὡς καὶ οἱ Οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι οἱ παρόντες ἐν Ἀθήναις παρουσιάζονται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν· τὴν 3 1/2 πάντες οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ὡς καὶ πάντες οἱ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι οἱ παρόντες ἐν Ἀθήναις, παρουσιάζονται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν· τὸ ἑσπέρας δοθήσεται μέγα δεῖπνον εἰς τοὺς ὑπουργούς, πάντας τοὺς δημάρχους καὶ τὰς ἐπιτροπὰς τῶν Ἑλληνικῶν κοινοτήτων.

Τὴν 3ην Δεκεμβρίου προσέρχονται εἰς τὰ ἀνάκτορα τὴν 10ην 1/2 πάντες οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ὁ πρύτανις μετὰ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, οἱ γυμνασιάρχαι, οἱ καθηγηταὶ τῶν Γυμνασίων καὶ οἱ διδάσκαλοι, παρουσιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν· τὴν 12ην ὥραν παρουσιάζονται οἱ φέροντες τὸν Μεγαλόσταυρον καὶ τὸ παράσημον τῶν ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν. Τὸ ἑσπέρας δοθήσεται μέγα δεῖπνον εἰς τὸ διπλωματικὸν σῶμα, εἰς τοὺς ὑπουργοὺς μετὰ τῶν κυριῶν αὐτῶν, εἰς τοὺς φέροντας τὸν Μεγαλόσταυρον, εἰς τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους, εἰς τοὺς στρατηγοὺς καὶ εἰς τοὺς συνταγματάρχας.

Τὴν 4ην Δεκεμβρίου ὥρᾳ 1η μ.μ. παρατεθήσεται ἄριστον τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, τοῖς Ἀρχιεπισκόποις καὶ τοῖς Ἐπισκόποις.

Τὴν 7ην Δεκεμβρίου δοθήσεται ἕτερος μέγας χορός.

Τὸ νέον βασιλικὸν ὄχημα, οὗ θὰ ἐπιβῇ αὔριον ἡ Α. Μ. ἡ βασίλισσα μετὰ τῶν βασιλοπαίδων ἵνα μεταβῇ εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως καὶ παραστῇ εἰς τὴν τελετὴν τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Διαδόχου, εἶνε πολυτελέστατον καὶ πρωτοφανὲς διὰ τὰς Ἀθήνας, ἔχει δὲ περίεργον τὴν ἱστορίαν, καὶ εἶνε ἄξιον εὐρυτέρας τινὸς μνείας. Κατὰ τὸ 1873, ὅτε αἱ ἐλπίδες τῶν ἐν Γαλλίᾳ βασιλοφρόνων ἀνέθαλλον ἀκμαῖαι, παρεσκευάζετο δὲ ἡ κατάλυσις τῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ ἀνάβασις ἐπὶ τοῦ ἀναστηλωθησομένου βουρβωνικοῦ θρόνου τοῦ κόμητος Σαμβώρ, παρηγγέλθη εἰς τὸ ἐν Παρισίοις μέγα ἁμαξοπηγεῖον Μπονβαλλὲτ πολυτελὲς ἅμα καὶ κομψότατον ὄχημα ἵνα δι' αὐτοῦ εἰσέλθῃ ὡς βασιλεὺς εἰς τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν ὁ μνησθεὶς πρίγκηψ. Ἀλλ' ἡ ἀνέλιξις τῶν πολιτικῶν πραγμάτων διέψευσε τὰς προσδοκίας τῶν βασιλοφρόνων καὶ τὸ ὄχημα κατὰ τὸ πλεῖστον περατωμένον, μετὰ τῶν χρυσωμάτων αὐτοῦ, τῶν βαρυτίμων ἐπιστρώσεων τῶν εἰς τὰς θυρίδας κεχαραγμένων ἐπὶ γλαυκοῦ ἐδάφους ἀργυρῶν κρινοσήμων, τοῦ βασιλικοῦ ἐν Γαλλίᾳ θυρεοῦ, κατέκειτο ἠμελημένον ἐν τῷ ἐργοστασίῳ, μέχρις οὗ ὁ ἐν παντὶ φιλοκαλῶν βασιλεὺς ἡμῶν, κατὰ τὸ προτελευταῖον εἰς Εὐρώπην ταξείδιόν του, ἰδὼν αὐτὸ καὶ ἀρεσθείς, τὸ ἠγόρασεν ἀντὶ 25,000 φράγκων, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ἀπαραιτήτων τινῶν διασκευῶν καὶ συμπληρώσεων. Αἱ διασκευαὶ συνίσταντο κυρίως εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῶν γαλλικῶν σημάτων δι' ἑλληνικῶν καὶ ἄλλας τινὰς μεταβολάς, εὐαρέστους τῇ ἰδιαιτέρᾳ τοῦ ἀγοραστοῦ ἐπιθυμίᾳ. Τοιαύτη ἡ ἱστορία τοῦ ὀχήματος εἰς ὃ ἡ τύχη πάντως ἐπεφύλαττε νὰ καταστῇ ἀντικείμενον ἱστορικῆς σημασίας, ἰδοὺ δὲ νῦν καὶ ἡ περιγραφὴ αὐτοῦ. Εἶνε ὑψηλὸν καὶ εὐρύτατον. Ἔσωθεν εἶνε ἐπεστρωμένον δι' ὑποφαίου ὁλοσηρικοῦ, κυκλουμένου γύρωθεν διὰ διανθοῦς κεντητῆς ταινίας. Μεγάλου καὶ ἐξαιρετικοῦ πάχους κρυστάλλινοι ὕελοι περικλείουσιν αὐτὸ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν. Τὸ ἑδώλιον τοῦ ἡνιόχου εἶνε λίαν ὑψηλὸν καὶ εἶνε ἐπεστρωμένον διὰ πολυτελοῦς ὑφάσματος, γύρωθεν δ' αὐτοῦ καταπίπτουσι πυκνῶς κροσσοὶ λευκοκύανοι. Ἐπὶ τῶν θυρίδων εἶνε κεχαραγμένα ἐπὶ γλαυκοῦ ἐδάφους χρυσοῦ ἐν τῷ μέσῳ μὲν τὸ ἑλληνικὸν στέμμα, ἑκατέρωθεν δ' αὐτοῦ ἀνὰ εἷς σταυρός, ἐπιστεφόμενος ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στέμματος. Ἡ στέγη τῆς ἁμάξης κοσμεῖται διὰ λεπτοῦ χρυσοτεύκτου πλαισίου, εἰς τὰς τέσσαρας πλευρὰς τοῦ ὁποίου ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει, χρυσότευκτον ὡσαύτως, ἀνὰ ἓν ἑλληνικὸν στέμμα. Ἓξ ἵπποι μέλανες θὰ σύρωσι τὸ ὄχημα τοῦτο κατὰ τὴν αὐρινὴν τελετήν, φέροντες πολυτελῆ λευκὰ καὶ χρυσόστικτα φάλαρα, διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ὁποίων ἐδαπανήθη ἱκανὸν ποσόν.

— Μετὰ τὰς ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου τελετάς, οὗτος ἀναλαμβάνει ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ 1ῳ συντάγματι τοῦ πεζικοῦ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ μεταβῶσιν εἰς τὰ παραπήγματα, ὅπου στρατωνίζεται τὸ σύνταγμα τοῦτο ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν βασιλοπαίδων καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἐνώπιον δ' αὐτῶν ὁ διοικητὴς τοῦ συντάγματος θὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν διάδοχον πάντας τοὺς ἀξιωματικοὺς αὐτοῦ, ἐν μεγάλῃ στολῇ.

— Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Ἀθηναίων ἐν πλήρει αὐτοῦ συνεδρίᾳ ἐψηφίσατο, ὅπως μετάσχῃ τῶν ἑορτῶν ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου. Πρὸς τοῦτο δὲ θέλει δοθῇ ἐν τῷ δημαρχείῳ, καταλλήλως διασκευασθησομένῳ, μέγα γεῦμα εἰς τοὺς κληθέντας δημάρχους, θέλει δὲ φωταγωγηθῇ ἡ Ἀκρόπολις, αἱ κλιτὺς τοῦ Λυκαβηττοῦ διὰ βεγγαλικῶν καὶ ἠλεκτρικοῦ φωτός, καὶ τὰ δημοτικὰ καταστήματα. Ἐψηφίσατο δὲ πίστωσιν ἐκ δραχ. 14,000 πρὸς τοῦτο καὶ ὥρισεν ἐπιτροπήν, συγκειμένην ἐκ τοῦ δημάρχου, τοῦ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου κυρίου Τιμ. Φιλήμονος καὶ τῶν δημοτικῶν συμβούλων κκ. Μιχ. Π. Λάμπρου, Ἀντ. Τσόχα καὶ Ἰωαν. Δέδε ἵνα φροντίσῃ περὶ πάντων. Συγχρόνως ἐψηφίσατο τὸ συμβούλιον κατάλληλον ψήφισμα, ὅπερ θέλει ἀναγραφῇ ἐπὶ μεμβράνης καὶ παραδοθῇ τῷ διαδόχῳ τὴν ἡμέραν τῆς παρουσιάσεως. Ἐψηφίσατο δὲ πρὸς ἀνάμνησιν καὶ τὴν ἐκκοπὴν μεταλλίου, ὅπερ θέλει κατόπιν παραδοθῇ τῷ διαδόχῳ. Πρὸς τούτοις, τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐνέκρινεν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ προέδρου αὐτοῦ κ. Τ. Φιλήμονος τὴν πρὸς τὸν διάδοχον γενησομένην προσλαλιάν.

— Κατὰ τὰς ἑορτὰς ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου θὰ παραστῇ καὶ ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας καὶ πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ διαδόχου πρίγκιψ Γεώργιος. Ὁ πρίγκιψ ἐπιβαίνων τοῦ θωρηκτοῦ «Ἀτρομήτου», κατέπλευσεν ἤδη εἰς Κόρινθον, ὅθεν ἔρχεται εἰς Ἀθήνας διὰ τοῦ σιδηροδρόμου.

— Ὁ Σέρβος συνταγματάρχης τῶν ἐπιτελῶν Τοπάλοβιτς ἔρχεται εἰς Ἀθήνας μετ' ειδικῆς ἀποστολῆς τοῦ βασιλέως Μιλάνου. Ὁ συνταγματάρχης Τοπάλοβιτς κομίζει εἰς τὸν διάδοχον, ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας, τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ τάγματος τοῦ Λευκοῦ Ἀετοῦ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει του ἑορτῶν ἀπονεμόμενον αὐτῷ.

— Κατὰ τὰς προσεχεῖς ἑορτὰς πρόκειται νὰ γείνῃ καὶ ἡ εἰς διάφορα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα διάθεσις τῆς γενναίας δωρεᾶς τοῦ κ. Ἰω. Βουτζινᾶ Γεν. Προξένου τῆς Ἑλλάδος ἐν Ὀδησσῷ ἐκ ρουβλίων 7,000, ἅτινα οὗτος κατὰ τὴν δι' Ὀδησσοῦ διάβασιν τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλίσσης ἐν ἔτει 1873 προσήνεγκεν αὐτῇ, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ διατεθῶσι μετὰ τῶν τόκων αὐτῶν, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ Διαδόχου.

— Τὸ Πανεπιστήμιον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν τελετῶν ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου, θέλει στολισθῇ διὰ σημαιῶν καὶ μύρτων, τὴν δὲ ἑσπέραν θὰ φωταγωγῆται δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός.

— Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς θὰ διακόψωσιν ἐπὶ πενθήμερον τὰ μαθήματα αὐτῶν τὸ Πανεπιστήμιον καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ πρωτευούσῃ σχολεῖα. Τὰ ἀνάκτορα θὰ φωταγωγῶνται κατὰ τὰς ἑσπέρας τῶν ἑορτῶν λαμπρῶς, ἀναπτομένων συγχρόνως πάντων τῶν φώτων, διὰ μηχανήματος ἐσχάτως ἐξ Εὐρώπης κομισθέντος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐξεδόθη ἐν Λονδίνῳ ἡ *Γυκία*, τραγῳδία εἰς πράξεις πέντε, ποιηθεῖσα ὑπὸ Lewis Morris. Ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγῳδίας ταύτης ἐλήφθη ἐκ τῆς πρὸς τὸν υἱὸν Ῥωμανὸν συγγραφῆς Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, μικρὸν μεταβαλόντος τοῦ ποιητοῦ τὴν διήγησιν τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων. Ἡ παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ διήγησις ἔχει ἐν περιλήψει ὡς ἑξῆς· Περὶ τὸ ἔτος 970 μ. χ. οἱ Βοσποριανοὶ πολεμοῦντες πρὸς τοὺς Χερσωνίτας συνωμολόγησαν εἰρήνην, διανοούμενοι νὰ ὑποτάξωσι διὰ δόλου τὴν πολιτείαν τῶν Χερσωνιτῶν· τὴν εἰρήνην δ' ἐπεσφράγισαν δι' ἐπιγαμβρίας, τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ Ἀσάνδρου τοῦ βασιλέως τῶν Βοσποριτῶν λαβόντος γυναῖκα Γυκίαν, τὴν θυγατέρα Λαμάχου, πλουσιωτάτου ἄρχοντος Χερσωνίτου. Ὁ τοῦ Ἀσάνδρου υἱὸς νυμφευθεὶς παρέμενεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πενθεροῦ του Λαμάχου. Δύο ἔτη μετὰ τὸν γάμον ἀπέθανεν ὁ Λάμαχος, ἡ δὲ θυγάτηρ Γυκία τιμῶσα τὴν μνήμην αὐτοῦ ἀπεφάσισε κατ' ἔτος νὰ ἑστιᾷ «ἅπαντας τοὺς πολίτας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις καὶ πάσῃ τῇ φαμιλίᾳ αὐτῶν,» παρέχουσα «οἶνόν τε καὶ ἄρτους καὶ ἔλαιον κρέα τε καὶ ὄρνεα καὶ ὄψα καὶ εἴτι ἕτερον πρὸς τὴν τῆς εὐφρασίας χρείαν». Τὸ πρῶτον μνημόσυνον τοῦ Λαμάχου ἐτελέσθη ἐν μεγάλῃ εὐθυμίᾳ, παντὸς τοῦ δήμου Χερσωνιτῶν διαγαγόντος τὴν ἡμέραν ἐν χοροῖς καὶ πότοις καὶ μέθῃ. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Βοσπορίτης βασιλόπαις (ὅστις ἐν τῇ τραγῳδίᾳ καλεῖται Λύσανδρος) ἐσκέφθη ὅτι καταλληλότατος τρόπος πρὸς ὑποδούλωσιν τῶν Χερσωνιτῶν θὰ ἦτο ἡ ἐπίθεσις κατ' αὐτῶν ἐν τῇ ἐνιαυσίῳ ἡμέρᾳ τῆς μνήμης τοῦ Λαμάχου. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔφερε κρυφίως καὶ κατ' ὀλίγον Βοσποριανούς, οὓς ἀπέκρυπτεν ἐν ὑπογείοις τοῦ οἴκου, οὐδενὸς ὑποπτεύσαντός τι. Συνήχθησαν δ' οὕτως ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἀγνοούσης τὴν δολορραφίαν Γυκίας διακόσιοι Βοσποριανοί, μεθ' ὧν ὁ σύζυγος ταύτης διενοεῖτο ἐπαναστὰς τὴν νύκτα τῆς ἑορτῆς, τῆς πόλεως πάσης εὐφραινομένης καὶ ἀποκοιμωμένης, νὰ ἐμπρήσῃ τὴν πόλιν καὶ πάντας νὰ κατασφάξῃ. Ἀλλὰ τὸ ἀνόσιον σχέδιόν του ἀπέτυχεν ἐκ μοιραίας συμπτώσεως. Ἐγγίζοντος τοῦ μνημοσύνου, συνέβη παιδίσκη τῆς Γυκίας, προσφιλεστάτη αὐτῇ, πταίσασα νὰ τιμωρηθῇ κατακλεισθεῖσα εἴς τι δωμάτιον. «Ἐν ᾧ δὲ οἴκῳ ἀπεκλείσθη ἡ παιδίσκη, ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἦσαν οἱ Βοσποριανοὶ ἀποτρεφόμενοι. Τῆς δὲ παιδίσκης καθεζομένης καὶ νηθούσης τὸ λινόν, ἐγένετο τὸ σφοντύλιν τῆς ἀτράκτου πεσεῖν καὶ κυλισθὲν εἰσελθεῖν εἰς βαθυτάτην ὀπὴν πρὸς τὸν τοῖχον· ἡ δὲ ἀναστᾶσα πρὸς τὸ ἐπᾶραι αὐτὸ ὁρᾷ αὐτὸ ἐν βαθυτάτῃ ὀπῇ ὂν καὶ μὴ δυναμένης αὐτῆς ἐκσπάσαι αὐτὸ διὰ τὸ βάθος, ἠναγκάσθη ἐκ τοῦ πάτου [τοῦ πατώματος] πρὸς τὸν τοῖχον ἀνασπάσαι ἕνα βήσαλον [πλίνθον] πρὸς τὸ τοῦτο ἐπᾶραι· καὶ ὁρᾷ διὰ τῆς ὀπῆς κάτω ἐν τῷ ὑπογείῳ οἴκῳ τὸ πλῆθος τῶν ὄντων ἀνδρῶν. Καὶ ἰδοῦσα εὐφυῶς πάλιν ἀπέθετο ἐν τῷ τόπῳ τὸ βήσαλον πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι τοῖς κάτω. Ἡ παιδίσκη ἔσπευσε νὰ μηνύσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν κυρίαν αὐτῆς, ἥτις προσκαλέσασα κρύφα τοὺς πρωτεύοντας καὶ εὐγενεῖς τῆς πόλεως, ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς τὸν δόλον, καὶ διὰ καταλλήλου ἐνεργείας κατώρθωσε τὴν νύκτα τοῦ μνημοσύνου νὰ ἐμπρήσῃ τὸν οἶκόν της μετὰ πάντων τῶν Βοσποριτῶν συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ συζύγου της.— Τοιαύτη ἡ παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ ἱστορικὴ διήγησις, ἣν ἔλαβεν ὑπόθεσιν τῆς τραγῳδίας του ὁ Ἄγγλος ποιητής. Ἡ τραγῳδία αὕτη ἐπαινεῖται ὡς ἔχουσα πολὺ τὸ δραματικὸν ἐνδιαφέρον· ἡ πλοκὴ ταύτης εἶνε ἁπλῆ, ἀλλ' ἁρμονικὴ καὶ σύμμετρος, οἱ χαρακτῆρες τῶν δρώντων προσώπων κάλλιστα διαγεγραμμένοι καὶ πλήρεις ζωῆς, αἱ δὲ περιπέτειαι καινότροποι καὶ τραγικώταται ἅμα.

— Εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ Univers Illustré τῶν Παρισίων ἐδημοσιεύθη ἡ εἰκὼν τοῦ ἐγκρίτου ὁμογενοῦς κ. Κωνσταντίνου Ζάππα, μεγάλου πολίτου Ἕλληνος, ἣν συνοδεύει βιογραφία σύντομος ἐξαίρουσα τὰ ἐξόχως φιλανθρωπικὰ καὶ πατριωτικὰ αἰσθήματα τοῦ ἀνδρός, τὰ ὅσα ἐπροικοδότησεν εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα, δηλαδὴ τὸ Ζάππειον ἐδῶ, τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει κτλ. ἰδίως δὲ τὰ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ πατρίδι του Ἠπείρῳ ἀπαριθμοῦσα ὅσα ἐδωρήσατο, δηλαδὴ ναούς, σχολεῖα, ἔργα δημόσια κτλ. ὡς καὶ τὰς δαπάνῃ αὐτοῦ γενομένας ἐκδόσεις πολυτίμους καὶ τὰς ὑποτροφίας πρὸς τοσούτους σπουδαστὰς ἰδίως πρακτικῶν ἐπιστημῶν. Τελειόνει τὸ ἀρθρίδιον ὡς ἑξῆς: «Μαρμάρινον ἄγαλμα τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τοῦ ἀττικοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ ἄλλοτε ἵσταντο τὰ μνημεῖα τῶν ἡρώων τῆς Ἑλληνικῆς δόξης, θὰ ἀναμιμνήσκῃ βραδύτερον τοῖς Ἕλλησι τὸν ἔξοχον πατριώτην ὅστις ἀφειδῶς διέθετο τὸν χρυσὸν καὶ τὰς μερίμνας του ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς ἀναπλάσεως τῆς χώρας του καὶ ὅστις θὰ κληροδοτήσῃ εἰς οἰκογένειαν ἀνταξίαν αὐτοῦ, ὁμοῦ μὲ τὴν ἔνδοξον ἀνάμνησιν, παράδειγμα δυσαπομίμητον αὐταπαρνήσεως καὶ ζήλου πατριωτικοῦ.»

— Ἀπεβίωσε τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην ὁ Πάνος Γεαννόπουλος, ἐκ τῶν συντακτῶν τῆς συναδέλφου *Ἐφημερίδος*, μετασχὼν δὲ τῆς συντάξεως καὶ ἄλλων ἐφημερίδων. Διακρινόμενος ἐπὶ εὐφυΐᾳ, ἐπὶ ἀγνότητι φρονήματος ἐπὶ εὐγενείᾳ τοῦ ἤθους ἀγαστῇ, ἦτο προσφιλέστατος εἰς πάντας τοὺς συναδέλφους καὶ τοὺς γνωρίζοντας αὐτόν. Διὸ καὶ εἰλικρινῶς ἐθρηνήθη ἡ ἀπώλεια τοῦ πολυτίμου νέου, ἀναρπασθέντος ἐν τῇ πρώτῃ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ **Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.— Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.—Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη ὁμοῦ τὸ 22ον καὶ 23ον φυλλάδιον τοῦ συγγράμματος. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος

ὑπὸ **ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ**

Ἐξεδόθη τὸ δέκατον ὄγδοον φυλλάδιον, περιέχον τὰς ἑπομένας εἰκόνας ἐν τῷ κειμένῳ. Ἀνάγλυφα ἐκ Περγάμου (Εἰκὼν ὁλοσέλιδος).—Τέκτων ἐπὶ ἀρχαίου ἀγγείου.—Ὁ δᾳδοῦχος τῶν Ἐλευσινίων.—Ἡ ἀνατολικὴ πρόσοψις τοῦ Ἐρεχθείου.—Ἡ πρόστασις τῶν Καρυατίδων. — Παράστασις θεῶν ἐπὶ τῆς ζῳφόρου τοῦ Παρθενῶνος.—Κόραι διφροφόροι, ἱέρεια τῆς Ἀθηνᾶς, ἱερεύς.—Κόραι φέρουσαι τὰ σκεύη τῆς θυσίας.—Ἔφηβοι ἐφ' ἵππου ἐκ τῆς ζῳφόρου τοῦ Παρθενῶνος.—Ἀποτύπωμα τῆς ἀσπίδος τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου.—Ὁ Φειδίας αἴρων τὴν πέτραν κατὰ τῆς Ἀμαζόνος.—Τὰ Προπύλαια καὶ ἡ Πινακοθήκη.—Τραγικὰ προσωπεῖα.—Κωμικὴ σκηνή, μαρμάρινον ἀνάγλυφον ἐν Νεαπόλει.

Ἕκαστον φυλλάδιον τιμᾶται δραχμῆς. Οἱ ἐγγραφόμενοι συνδρομηταὶ δέον νὰ προκαταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον τῶν πρώτων εἴκοσι φυλλαδίων, ἤτοι δραχ. 20.

Οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν προκαταβαλόντες τὸ ἀντίτιμον τῶν ἤδη ἐκδοθέντων φυλλαδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν αὐτοῖς, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι νῦν πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τὸ ἀντίτιμον τῶν ἑπομένων 5 φυλλαδίων, φρ. 5, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐγκαίρως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Σ. Σ. Κ. Αἰτωλικόν. Ἐλήφθησαν, ἐπληρώθησαν δὲ τὰ σημειούμενα τῷ κ. Δ. Ζ. Τὴν σειρὰν τῆς *Ἑλλάδος* καὶ ἀπάντησίν μας λαμβάνετε ταχυδρομικῶς.—κ. Α. Δ. Σ. Βάρναν. Διὰ φορτωτικῆς τοῦ αὐστριακοῦ πρακτορείου, ἣν ταχυδρομικῶς ἀποστέλλομεν, θέλετε παραλάβει κιβώτιον περιέχον πάντα τὰ ζητηθέντα.—κ. Ι. Χ. Κ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. Ὁ κανονισμὸς τῆς Σχολῆς ἐτροποποιήθη κατόπιν τῆς ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ καταχωρίσεως τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἀποσπάσματος. Αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ τῆς «Ἑστίας» πληροφορίαι εἶνε ἀσφαλέσταται, δοθεῖσαι ἡμῖν ὑπὸ καθηγητοῦ τῆς αὐτῆς Σχολῆς.—κκ. Α. Β. Freiburg καὶ Δ. Κ. Νικολάεφ. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα.—κ. Φ. Σ. Μυτιλήνην. Ὡς ἰδιαιτέρως ἀπηντήσαμεν ὑμῖν, οὐδὲν ἐλήφθη μέχρι σήμερον.—κ. Γ. Δ. Λειψίαν. Ἐλήφθη. Ἀπάντησιν ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Σ. Χαρίεν μέν, ἀλλ' ἀτυχῶς διὰ τὴν «Ἑστίαν» δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ χρησιμοποιήσωμεν. Οὐχ ἧττον εὐχαριστοῦμεν.—κ. Μ. Π. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν, καὶ ἀπεστείλαμεν ὑμῖν πάντα τὰ φυλλάδια. Ἀπαντῶμεν καὶ ἰδιαιτέρως.—*Συνδρομητῇ*. Βῶλον. Σημειοῦμεν ὑμῖν τὰ μεταφρασθέντα τοῦ συγγραφέως ἔργα, ὅσα γνωρίζομεν: «Μικροῦλα», «Λυχογιάννης», «Τὰ ἑκατομμύρια τοῦ Ἰωραμία,» «ἡ Ἀνδρεάς», «Ἡ κατηραμένη κόρη», «Τὸ παιδὶ τοῦ προαστείου», «Αἱ δύο μητέρες», «ὁ Υἱός», «Τὰ δύο λίκνα» καὶ ὁ ἐν τῇ «Ἀκροπόλει» νῦν δημοσιευόμενος «Σύζυγος». Ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» οὐδὲν τῶν ἔργων τοῦ συγγραφέως εὑρίσκεται.—κ. Κ. Μ. Κ. Ταγανρόγ. Ἐλήφθη σημείωσις τῆς παραγγελίας σας καὶ θέλουσιν ἀποσταλῇ ὑμῖν ἐγκαίρως τὰ ζητηθέντα. Περὶ τῶν ἄλλων ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως.—κ. Α. Χ. Σύρον. Τὸ Fra-Diavolo, προσωνυμία τοῦ διαβοήτου ἰταλοῦ λῃστάρχου Pozza, εἶνε συγκοπὴ τοῦ Frate Diavolo, ὅπερ κατ' ἀκριβολογίαν δύναται νὰ μεταφρασθῇ *διαβολοκαλόγηρος*. Συμβουλεύομεν ὅμως ὑμᾶς νὰ ἀφήσετε τὴν λέξιν ὡς ἔχει, καὶ νὰ γράψητε ἁπλούστατα «Φρα-Διάβολος» διὰ νὰ ἠξεύρουν οἱ ἀναγνῶσταί σας περὶ τίνος πρόκειται.—κ. Φ. Μ. Π. Λονδῖνον. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα.—*Φιλαναγνώστῃ*. Νεωστὶ ἐκδοθὲν ἔργον αὐτοῦ δὲν γνωρίζομεν κανέν. Κατὰ τὰς γαλλικὰς ἐφημερίδας ἐπεράτωσεν νέον δρᾶμα, ὅπερ ἐπιγράφει Francillon, διδαχθήσεται δὲ προσεχῶς ἐν τῷ *Γαλλικῷ θεάτρῳ* τῶν Παρισίων.— κκ.

Ι. Σ. Α. Σύρον, Ι. Α. Λαμίαν, Π. Ι Ζ. Κόρθιον, Ν. Β. καὶ Σαν, Θεσαλονίκην, Ν. Σ. Π. Μάντσεστερ, Α. Η. S. Eger καὶ Σ. Α. Λεόβαν. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Α. Ε. Καβάλλαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Τὸ ζητηθὲν φύλλον ἀπεστάλη, ἐλήφθη δὲ σημείωσις καὶ περὶ τῶν ἄλλων, καὶ θέλουσιν ἀποστελῇ ὑμῖν ἐγκαίρως. — κ. Γ. Ι. Α. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλησαν θ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Ὡς ἰδιαιτέρως ἐγράψαμεν ὑμῖν εἰς τὴν διάθεσίν σας μένει περίσσευμα δραχ. 7,10.—κ. Ι. Φ. Σύρον. Ἀπεστάλησαν.—κ. Δ. Ν. Μ. Μηλέας- Ἡ καθυστέρησις ἐπῆλθεν ἐκ παραδρομῆς. Ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ καθυστερήσαντα, καὶ 2 ἀντίτυπα τοῦ Ἡμερολογίου.—κ. Σ. Μ. Δεόβαν. Δι' ἰδιαιτέρας ἐπισταλῆς ἀνεκοινώσαμεν ὑμῖν τὰς ζητηθείσας πληροφορίας. Ἀπεστείλαμεν καὶ ἀντίτυπον Ἡμερολογίου.—κ. Π. Δ. Π. Λεμησσόν. Ἐλήφθησαν, καὶ παρεδόθησαν τῇ Διευθύνσει τῶν «Ἐκλ. Μυθ.» Ἀπαντῶμεν καὶ ταχυδρομικῶς.—κκ. Γ. Κ. Α. Ρουστσούκιον καὶ Η. Κ. Πρίγκηπον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

ΑΡΤΙ ΕΚΔΟΘΕΝ

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ ΚΑΙ ΑΝΑΡ. ΛΩΡΗ

Κατὰ μετάφρασιν Δ. Η. Κουρτίδου

(Μετὰ Τὸ λαμπρῶν εἰκόνων χαρακτηρισῶν ἐν Γαλλίᾳ)

Τιμᾶται δραχμῶν 3,50.

Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 3,80.

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Τόμος καλλιτεχνικώτατα ἐκτετυπωμένος ἐκ 250 σελίδων

Τιμᾶται δραχμῶν 2. —Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2,20.

Εὑρίσκεται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΜΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ.-ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.-ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Πωλεῖται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» δραχ. 2,50. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2,80.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.—Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενα δρ. 5,50.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

28 Νοεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	404.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	410.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	465.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	388.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	260.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	254.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	195.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	235.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	89 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	473.50

Πιστωτικὰ Καταστήματα

ΕΤΑΙΡΙΑΙ

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4.105.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	59.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	60.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσαλίας . . »	
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	108.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	295.—
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	31.30
» 3μην	31.—
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	123.50
» Τραπεζικὸν 3μην	122.75
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον	24.70
Λίρα ὀθωμανική	28.05

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκτυποῦνται ἐπισκεπτήρια στιγμιαίως.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Α' ποιότητος δραχ. 2,50 τὰ 100.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Β' ποιότητος δραχ. 2 τὰ 100.

Κατασκευάζονται σφραγῖδες ἐξ ἐλαστικοῦ παντὸς εἴδους.

Ἀντιπρόσωποι τῆς Société Parisienne Βιέννης, ἐκτελούσης ἐλαιογραφικὰς εἰκόνας ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀποστολῇ φωτογραφίας.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Τόμος ἐκ σελ. 302 εἰς 8ον μέγα μετὰ πίνακος γεωγραφικοῦ ὑπὸ κλίμακα 1:200,000.

Τιμᾶται δραχ. 5. — Μετὰ ταχυδρ. τελῶν 5,60.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—640

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 519.—7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 571

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ, διήγημα.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ ΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙᾳ ὑπὸ Γεωργίου Ἀριστέη.

ΤΑ ΕΠΙΓΕΙΑ ΑΓΑΘΑ.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ.

Ο ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣ, ποίημα, ὑπὸ Ἀριστομένους Προβελεγίου.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΩΔΙΦΟΡΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀήγοντος προσεχῶς τοῦ 11ου ἔτους τῆς «Ἑστίας», ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν αὐτῆς ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παρακαλοῦνται νὰ ἀνανεώσωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομήν των, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

ΕΠΙ ΤΗι ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΕΙ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

Σπανίως ἡ πρωτεύουσα τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ βασιλείου παρέστη εἰς ἑορτὰς πανηγυρικωτέρας καὶ μᾶλλον ἐνθουσιώδεις τῶν ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ πρώτου, μετὰ παρέλευσιν αἰώνων ὅλων, ὀρθοδόξου Ἕλληνος βασιλόπαιδος καὶ μέλλοντος βασιλέως γενομένων. Ἡ πρώτη ἰδίᾳ ἡμέρα τῶν ἑορτῶν, καθ' ἣν ἐτελέσθη ἡ ἐπὶ τῇ ὁρκωμοσίᾳ τοῦ διαδόχου τελετή, ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτος. Ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν, ἐντὸς τῶν ἐν τοῖς Ἀνακτόροις καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῇ ἡ ὁρκωμοσία, διασκευῶν, οἱ πολῖται προθύμως ἔσπευδον νὰ διακοσμήσωσι λαμπρῶς τὰς οἰκίας καὶ τὰ καταστήματα αὐτῶν. Ἡ ὁδὸς Ἑρμοῦ, δι' ἧς ἐπρόκειτο νὰ διέλθῃ ἡ βασιλικὴ πομπή, ἐκ τῶν σημαιῶν ὡμοίαζε πρὸς γλαυκὴν θάλασσαν ὑπὸ τῆς αὔρας ταλαντευομένην, ἧς τὰ κύματα τὸ ἓν διαδεχόμενον τὸ ἄλλο ἔρθανον μέχρι τοῦ τελευταίου ὁράτου αὐτῆς σημείου. Καὶ αἱ ἄλλαι δὲ ὁδοὶ τῆς πόλεως εἶχον φιλοκάλως διακοσμηθῇ διὰ σημαιῶν, μυρσινῶν, εἰκόνων τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, τοῦ διαδόχου πρὸ πάντων, καὶ ἐν γένει ἡ πόλις σύμπασα εἶχε περιβληθῇ τὴν ἑορτάσιμον αὐτῆς στολήν. Τὴν ἑορτὴν τῆς ὁρκωμοσίας ηὐνόησεν ἐξόχως καὶ ὁ καιρός. Ἀνέφελον καὶ διαυγὲς ὑψοῦτο ἄνωθεν τὸ στερέωμα καὶ ὁ ἥλιος ἠκτινοβόλει, ὡσεὶ μετέχων καὶ οὗτος τῆς γενικῆς χαρᾶς. Ἡ κίνησις ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς πόλεως ἤρξατο ἀπὸ βαθυτάτης ἕω τῆς Δευτέρας, τὴν 8 δὲ ὥραν ἀδύνατον ἦτο νὰ εὕρῃ τις καὶ τὴν ἐλαχίστην γωνίαν ὁπόθεν ἂν ἐπρόκειτο νὰ διέλθῃ ἡ πομπή. Ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Μητροπόλεως μέχρι τῶν Ἀνακτόρων εἶχον παραταχθῇ οἱ μαθηταὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῆς ναυτικῆς σχολῆς, τὰ λοιπὰ στρατιωτικὰ σώματα τῆς φρουρᾶς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἄγημα 350 ναυτῶν τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ. Οἱ ἐξῶσται, τὰ παράθυρα, αἱ στέγαι αὐταὶ τῶν ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Συντάγματος, τῶν ἐν τῇ ὁδῷ Ἑρμοῦ καὶ τῶν παρόδων τῆς Μητροπόλεως οἰκιῶν ἦσαν κατειλημμέναι ὑπὸ ἀπειροπλιθοῦς λαοῦ. Ἀφ' ὑψηλοῦ θεώμενον τὸ μέρος τοῦτο τῆς πόλεως ὡμοίαζε πρὸς μυρμηκιὰν ἀνθρώπων. Ἐν τῷ ναῷ προσῆλθον μόνοι οἱ προσκεκλημένοι, οἱ ὑπουργοί, τὸ διπλωματικὸν σῶμα, οἱ προσκληθέντες χάριν τῶν ἑορτῶν δήμαρχοι τοῦ κράτους, οἱ ἐπιζῶντες ἀγωνισταί, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἑλληνικῶν κοινοτήτων, οἱ Μεγαλόσταυροι καὶ ἀνώτεροι ταξιάρχαι κτλ. Πάντες οὗτοι ἐτοποθετοῦντο ὑπὸ τελεταρχῶν ἀξιωματικῶν εἰς ἰδίας θέσεις, ἐπὶ τούτῳ κεχωρισμένας ἀπ' ἀλλήλων διὰ πλέγματος λευκοκυάνου. Τὴν προσοχὴν πάντων ἐν τῷ ναῷ εἵλκυον οἱ δήμαρχοι τοῦ κράτους γέροντες οἱ πλείστοι τὸ χρηστικὸν ἐθνικὸν ἔνδυμα. Ὡραίαν ἐντύπωσιν ἐνεποίουν μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων καὶ οἱ τραχεῖς καὶ ἡλιοκαεῖς τὴν ὄψιν ἀρρενωποὶ Κρῆτες ὁπλαρχηγοί, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες κατὰ τὰς ἑορτὰς τὴν μεγαλομάρτυρα νῆσον. Περὶ τὴν δεκάτην ὥραν ἐξῆλθε τῶν προπυλαίων τῶν Ἀνακτόρων ἡ βασιλικὴ συνοδεία. Ἡ βασίλισσα μετὰ τῶν ἡγεμονίδων Ἀλεξάνδρας καὶ Μαρίας, φέρουσαι βαρυτίμους ἑλληνικὰς ἐνδυμασίας, ἐπέβαινον τῆς καταχρύσου καὶ κρυσταλλορράκτου ἁμάξης, ἣν περιεγράψαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ, συρομένης ὑπὸ ἓξ μελανῶν ἵππων. Παραπλεύρως τῆς ἁμάξης τῆς ἀνάσσης ἔβαινον ὁ βασιλεὺς μὲ στολὴν στρατηγοῦ τοῦ πεζικοῦ καὶ τὴν κυανῆν ταινίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεγαλοσταύρου ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ὁ Διάδοχος μὲ στολὴν ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ αὐτοῦ σώματος καὶ τὸν Μεγαλόσταυρον ὡσαύτως. Ἀμφότεροι ἐπέβαινον ὡραίων μελανῶν ἵππων. Εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν ὄπισθεν τοῦ Διαδόχου εἵπετο ὁ βασιλόπαις Νικόλαος, ἐν τῇ στολῇ τοῦ δεκανέως τοῦ Σχολείου τῶν Εὐελπίδων, ἐπιβαίνων ἵππου λευκοῦ. Τῆς βασιλικῆς συνοδείας εἵπετο λαμπρὸν ἐπιτελεῖον ἐξ ἀξιωματικῶν, ὧν αἱ στολαὶ ἀκτινοβολοῦσαι εἰς τὸν ἥλιον ἐξῆρον τὸ ὅλον θέαμα. Εἰς τὴν ὁδόν, τὸ πρῶτον μὲν τῆς βασιλίσσης μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῆς ἐπιβαινουσῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ αὐτῶν στολῇ τῆς πολυτελοῦς βασιλικῆς ἁμάξης, ἀπαστραπιούσης, ὡς ἐν φαντασμαγορικῇ παραστάσει, εἰς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, μετέπειτα δὲ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Διαδόχου, τὸ πρὸ τῶν Ἀνακτόρων πλῆθος ἐξερράγη εἰς φρενητιώδεις ἐπευφημίας. Μετὰ κόπου καὶ βραδέως προβαίνουσα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου ἡ βασιλικὴ πομπὴ, διῆλθε τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ ἐν ἀκρατήτοις ἐπευφημίαις. Καθ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν τῆς διελεύσεως τῆς βασιλικῆς πομπῆς αἱ σάλπιγγες τῶν παρατεταγμένων σωμάτων καὶ αἱ στρατιωτικαὶ μουσικαὶ ἤχουν τὰ βασιλικὰ ἐμβατήρια, οἱ δὲ στρατιῶται παρουσίαζον ὅπλα. Τὸ πλῆθος κυρίως ἐπευφήμει τὸν Διάδοχον, ὅστις ὡχρὸς ἐκ τῆς συγκινήσεως ἐχαιρέτιζε τὸν λαόν, μόλις συγκρατῶν τὸν ἐκ τῶν βρονταδῶν ζητωκραυγῶν ἐκπορευόμενον ἵππον αὐτοῦ. Ἐν τῷ προνάῳ τῆς Μητροπόλεως, ὅστις ἦτο κατειλημμένος ὑπὸ πλήθους ἀξιωματικῶν, μὴ δυναμένων ἕνεκα τοῦ στενοῦ τοῦ χώρου νὰ εἰσέλθωσιν ἐν τῷ ναῷ, ὑπεδέξατο τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς βασιλόπαιδας ὁ Σ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Προκόπιος βυλογῶν τὰς Α. Α. Μ. Μ. καὶ τὰς Α. Β. Υ. οἵτινες *ἀσπασθέντες τὴν χεῖρά του προέβησαν καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ ναῷ*. Ἡ εἴσοδος τῶν ἐγκαιρετίσθη διὰ ζωηρῶν ζητωκραυγῶν. Οἱ βασιλεῖς μετὰ τῶν βασιλοπαίδων ἔλαβον θέσιν δεξιᾷ τοῦ ναοῦ ἐγγὺς πρὸς τὸν νάρθηκα, ἐνῷ εἴκοσι καὶ ἓξ ἀρχιερεῖς, τὰς περιχρύσους καὶ πολυτελεῖς αὐτῶν στολὰς φέροντες, παρετάσσοντο πρὸ τοῦ νάρθηκος κατὰ σειρὰν ἑκατέρωθεν τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ὡραίας Πύλης, ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ Ἁγ. βήματος, ἱσταμένου Μητροπολίτου. Ὀλίγον πρὸ τοῦ νάρθηκος εἶχε τοποθετηθῇ ἡ τράπεζα ἐφ' ἧς ἐπρόκειτο νὰ τεθῇ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Ἐκατέρωθεν τῆς τραπέζης ἵσταντο ὁ σημαιοφόρος τοῦ πεζικοῦ συντάγματος καὶ ὁ σημαιοφόρος τοῦ 2ου εὐζωνικοῦ τάγματος, μετὰ τῶν σημαιῶν τῶν οἰκείων σωμάτων. Ληγούσης τῆς δοξολογίας πρόκειται νὰ γείνῃ ἡ ὁρκωμοσία. Ἀδύνατόν τις τότε νὰ φαντασθῇ τὴν πλημμυροῦσαν τὰς καρδίας πάντων ἄρρητον συγκίνησιν κατὰ τὴν ἱερὰν καὶ ἐπιβάλλουσαν ταύτην στιγμήν. Ἡ βασίλισσα ἀδυνατεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὰ δάκρυά της, ἡ βασιλόπαις Ἀλεξάνδρα εἶνε ἔνδακρυς· ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ τοῦ βασιλέως καταφανῶς εἰκονίζεται ἡ κατέχουσα αὐτὸν συγκίνησις. Ὁ βασιλεύς, παραλαμβάνων ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Διά-

δοχον, πολὺ ὠχρότερον ἢ πρίν, ὁδηγεῖ αὐτὸν πρὸ τῆς τραπέζης, ἀμφοτέρωθεν τῆς ὁποίας ἵστανται οἱ σημαιοφόροι, ἐπανέρχεται δ' εἰς τὴν θέσιν του. Ὁ Μητροπολίτης κατερχόμενος τὰς βαθμίδας τοῦ Ἁγ. Βήματος κατατίθησιν ἐπ' αὐτῆς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ ἀναπτύσσων φύλλον χάρτου ἀναγινώσκει εἰς τὸν Διάδοχον τὸ κείμενον τοῦ στρατιωτικοῦ ὅρκου. Οὗτος ἐπιθέτων τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ τῆς ἑτέρας δὲ κρατῶν τὰς πτυχὰς τῆς σημαίας τοῦ 1ου συντάγματος, ἐνῷ ὁ δεύτερος σημαιοφόρος ὑψοῖ εἰς θέσιν χαιρετισμοῦ τὴν σημαίαν τοῦ εὐζωνικοῦ τάγματος, ἐπαναλαμβάνει μετὰ φωνῆς παλλομένης ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ἀλλ' ἀπτοήτου καὶ εὐσταθοῦς, τὰς λέξεις τοῦ ὅρκου:

«Ὁρκίζομαι νὰ φυλάττω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς »τὸν συνταγματικὸν βασιλέα τῶν Ἑλλήνων, ὑπακοὴν εἰς τὸ »Σύνταγμα, τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ Κράτους, »ὑποταγὴν εἰς τοὺς ἀνωτέρους μου· νὰ ἐκτελῶ προθύμως καὶ »ἄνευ ἀντιλογίας τὰς διαταγάς των, νὰ ὑπερασπίζω μὲ πί»στιν καὶ ἀφοσίωσιν μέχρι τελευταίας ῥανίδος τοῦ αἵματός »μου τὰς σημαίας, νὰ μὴ ἐγκαταλίπω, μηδὲ ν' ἀποχωρίζω»μαι ποτε ἀπ' αὐτῶν, νὰ φυλάττω δὲ τοὺς στρατιωτικοὺς »νόμους ἀκριβῶς καὶ νὰ διάγω ἐν γένει ὡς πιστὸς καὶ φι»λότιμος στρατιώτης.»

Καθόσον ὁ διάδοχος ἀπαγγέλλει διὰ τῆς ἀνδρικῆς αὐτοῦ φωνῆς τὰς λέξεις τοῦ ὅρκου, τονίζων αὐτάς, ἡ συγκίνησις κορυφοῦται. Εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ ὅρκου φράσιν τέλος ἡ συγκίνησις ἀκράτητος ἐκδηλοῦται εἰς μίαν ὁμόφωνον καὶ ὡς ἀπὸ ἑνὸς στόματος ἀναπεμπομένην κραυγήν «Ζήτω ὁ Διάδοχος!». Διακρίνονται ἰδίᾳ οἱ δήμαρχοι ἐνθουσιωδῶς κινοῦντες τὰ ἐρυθρὰ αὐτῶν φέσια εἰς τὸν ἀέρα. Ταὐτοχρόνως ῥίπτονται ἑκατὸν καὶ εἷς κανονιοβολισμοὶ ἀπὸ τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν, αἱ μουσικαὶ ἀνακρούουσι τὸν ἐθνικὸν ὕμνον καὶ οἱ παρατεταγμένοι στρατιῶται παρουσιάζουσιν ὅπλα. Ὁ Διάδοχος ἐπανερχόμενος πρὸς τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν, κύπτει καὶ ἀσπάζεται τὴν χεῖρα τῆς μητρός του, ἥτις ἐναγκαλιζομένη αὐτὸν τὸν ἀσπάζεται ἐπὶ τοῦ μετώπου μετὰ χαρᾶς. Εἶτα ὁ διάδοχος ἀσπάζεται τὸν βασιλέα, ὅστις τὸν ἀσπάζεται ἐπίσης. Κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ ναοῦ προηγεῖται ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς φέρων ἐπὶ τοῦ βραχίονος τὴν ἄνασσαν, ἕπονται δὲ ὁ διάδοχος, εἰς οὗ τὸν βραχίονα στηρίζεται ἡ ἀγλαόμορφος βασιλόπαις Ἀλεξάνδρα, ἡ βασιλόπαις Μαρία καὶ ὁ βασιλόπαις Νικόλαος. Τὴν ἔξοδον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τὸ ἔξω τῆς Μητροπόλεως πλῆθος ὑποδέχεται διὰ νέων καὶ ἐπανειλημμένων ἐπευφημιῶν. Αἱ ἐπευφημίαι ἐξακολουθοῦσιν ἀδιάλειπτοι κατὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Ἡ πορεία μέχρις αὐτῶν εἶνε ἀληθὴς θρίαμβος. Ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ ἀνῆλθεν ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὁ λαὸς παρέμενεν ἐν τῇ πλατείᾳ, ἀδιαλείπτως ἐπευφημῶν καὶ χειροκροτῶν. Μετὰ τινας στιγμὰς ἐνεφανίσθησαν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου ὁ βασιλεύς, ὁ διάδοχος, ἡ βασίλισσα μετὰ τῶν δύο ἡγεμονίδων καὶ ὁ βασιλόπαις Νικόλαος. Εἰς τὴν θέαν των ἐπετάθησαν τὰ χειροκροτήματα καὶ αἱ ζητωκραυγαὶ ἐπανελήφθησαν βροντώδεις. Μετὰ τοῦτο νεύσαντος τοῦ βασιλέως ὅτι θέλει νὰ ὁμιλήσῃ ἐγένετο βαθυτάτη σιγή, καὶ ἡ Α. Μ. μετὰ προφανοῦς συγκινήσεως εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ἐν βαθείᾳ συγκινήσει εὐχαριστῶ »ὑμᾶς ὅλους διὰ τὴν ὡραίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἐκδήλωσιν »τῶν αἰσθημάτων σας, ἐπὶ τῇ περιστάσει ταύτῃ τῆς ἐνηλι»κιότητος τοῦ διαδόχου. (Ζωηραὶ ἐπευφημίαι. Ζητωκραυγαί: »Ζήτω ὁ διάδοχος.) Βεβαιωθῆτε, ὅτι ἡ καρδία του εἶνε ἑλ»ληνικωτάτη (παταγώδη χειροκροτήματα, ζητωκραυγαί) καὶ »ὅτι οὗτος, ὅπως καὶ ὅλα τὰ παιδιά μου, θὰ ὑπηρετήσουν »μὲ τὴν καρδίαν των τὴν φίλην πατρίδα καὶ τὰ ἐθνικὰ συμ»φέροντα (Νέαι ἐπευφημίαι καὶ ζητωκραυγαί.)»

— Τώρα θέλει νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ καὶ ὁ ἴδιος εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀφοῦ κατεσίγασαν τὰ χειροκροτήματα, καὶ ὁ διάδοχος ἐν μέσῳ ἐνθουσιασμοῦ ἀκρατήτου διὰ φωνῆς σθεναρᾶς εἶπε τὰ ἑξῆς, διακοπτόμενος εἰς πᾶσαν σχεδὸν λέξιν ὑπὸ ζητωκραυγῶν καὶ χειροκροτημάτων:

«Μετὰ συγκινήσεως παρετήρησα τὰ δείγματα τῆς συμπα»θείας, τὴν ὁποίαν τρέφετε πρὸς ἐμὲ καὶ σᾶς εὐχαριστῶ ὅλους »διὰ τὸν ἐγκάρδιον τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον συνεορτάζετε τὴν »δι' ἐμὲ τοσοῦτον σπουδαίαν ἡμέραν. Γνωρίζετε πάντες ὅτι »μὲ τὸ ἑλληνικόν μου Ἔθνος ἡ καρδία μου εἶνε στενῶς συν»δεδεμένη. Ζήτω τὸ Ἔθνος!»

Ἑκάστη τοῦ διαδόχου λέξις ἐκαλύπτετο διὰ φρενητιωδῶν ἐπευφημιῶν ὑπὸ τοῦ λαοῦ, πολλοὶ δὲ ἔκλαιον ἐξ ὑπερβαλλούσης χαρᾶς καὶ συγκινήσεως. Εἰς θέαμα τοιοῦτο σπανίως δύναταί τις νὰ παραστῇ.

Τὴν 11, 15' περίπου ἔληξεν ἡ τελετή, ἀμέσως δὲ κατόπιν ἤρξαντο αἱ παρουσιάσεις ἐνώπιον τοῦ διαδόχου. Πρῶτον προσῆλθον οἱ ὑπουργοί, γενόμενοι δὲ δεκτοὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου, συνεχάρησαν τὸν διάδοχον, ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει αὐτοῦ. Κατόπιν ὁ διάδοχος ἐδέξατο τὰ συγχαρητήρια τοῦ διπλωματικοῦ σώματος, εἶτα δὲ τὰ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τῶν ἀρχιερέων τοῦ κράτους. Ὁ πρόεδρος τῆς Συνόδου Σ. μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Προκόπιος, λαβὼν τὸν λόγον, προσεφώνησεν ὡς ἑξῆς:

«Ἐν συγκινήσει βαθείᾳ παρίσταται πρὸ τῆς Ὑμετέρας »εὐσεβεστάτης Βασιλικῆς Ὑψηλότητος ἡ σύνοδος μετὰ τῶν »περὶ αὐτὴν Σεβασμιωτάτων ἱεραρχῶν, ὅπως καθῆκον ἱερὸν »ἐκπληρώσῃ, ὑπὸ μεγάλου καὶ σπουδαίου ἐπιβαλλόμενον γε»γονότος, ἐφ' ᾧ χαίρει καὶ ἀγάλλεται αὐτή τε καὶ πᾶσα ἡ »ἐν Ἑλλάδι καὶ ὑπὸ τὴν δουλείαν ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

«Ἐπισήμως σήμερον καὶ πανηγυρικῶς ἐνῆλιξ ἡ Ὑμετέρα »εὐσεβεστάτη Βασιλικὴ Ὑψηλότης ἀνακηρυχθεῖσα καὶ ὑπὸ »ἐξόχων περικοσμουμένη πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν προτερη»μάτων, ἅτινα ἐδωρήσατο μὲν αὐτῇ ὁ πάντων τῶν ἀγαθῶν »δοτήρ, ἐκαλλιέργησε δὲ καὶ ἀνέπτυξεν ἡ πεφωτισμένη καὶ »περιεσκεμμένη πατρικὴ στοργὴ καὶ μέριμνα καὶ ἡ προσή»κουσα διδασκαλία καὶ ἀγωγή, εὐφραίνει τοὺς σεβαστοὺς »Αὐτῆς γονεῖς, τὴν ἐκκλησίαν καὶ σύμπαντα τὸν ἑλληνικὸν »λαόν, λαμπρύνει τὸν θρόνον, κρατύνει τὴν βασιλείαν, ἀρ»ρήκτως αὐτὴν μετὰ τοῦ θρόνου συνδέουσα, καὶ αἴσιον καὶ »εὐκλεὲς τὸ μέλλον τῇ τε Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ πατρίδι προαγ»γέλλει.

«Πλήρης δὲ ἀγαλλιάσεως καὶ χρηστῶν περὶ τούτου ἐλπί»δων ἡ Σύνοδος μετὰ τῆς σεμνῆς τῶν Ἱεραρχῶν χορείας »εὔχεται ἐξ ὅλης ψυχῆς, ὅπως ὁ Ὕψιστος τηρῇ ὑπὸ τὴν κρα»ταιὰν αὐτοῦ σκέπην καὶ προστασίαν τὴν Ὑμετέραν εὐσε»βεστάτην Βασιλικὴν Ὑψηλότητα, φωτίζῃ τὸν νοῦν καὶ »κατευθύνῃ τὴν θέλησιν Αὐτῆς εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς πλήρωσιν »τῶν πόθων τῶν σεπτῶν αὐτῆς γονέων, τῆς Ἐκκλησίας καὶ »τοῦ Πανελληνίου.»

Εἰς τὴν προσλαλιὰν ταύτην ὁ διάδοχος ἀπήντησε διὰ τῶν ἑπομένων:

«Πλήρης χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης ἀποδέχομαι τὰς ἐνθέρ»μους εὐχὰς καὶ εὐλογίας, τὰς ὁποίας διὰ τῆς Ὑμετέρας »Σεβασμιότητος μοὶ προσφέρουσιν ἡ ἱερὰ τῆς Ἑλλάδος Σύ»νοδος καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι ἱεράρχαι τοῦ Κράτους. Γεν»νηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν »Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἔμαθον νὰ σέβωμαι καὶ τιμῶ αὐτὴν »εἰλικρινῶς, διότι κατὰ μὲν τοὺς χρόνους τῆς δουλείας τοῦ »Ἔθνους ὑπῆρξεν ἡ κιβωτὸς τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, μετὰ δὲ »τὴν ἡμιτελῆ ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν ἔχει ἐντολὴν νὰ συν»τελέσῃ τὸ καθ' ἑαυτὴν εἰς τὴν ἠθικὴν διάπλασιν τοῦ λαοῦ. »Εὔχομαι εἰς τὸν Ὕψιστον νὰ κρατύνῃ τὴν ἐκκλησίαν εἰς »ἐκπλήρωσιν τῆς ἱερᾶς αὐτῆς ἐντολῆς.»

Μέχρι δακρύων συνεκίνησεν ἡ ἀπάντησις αὐτὴ τοὺς σεβασμίους ἀρχιερεῖς. Μετὰ παρέλευσιν πόσων γενεῶν ἐσαρκοῦτο τέλος τὸ ὄνειρον ἡγεμονόπαιδος ἕλληνος, ἐκφράζοντος τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, ἐν τοῖς κόλποις τῆς ὁποίας ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη, εἰς τὴν μητρῴαν γλῶσσαν!

Μετὰ μεσημβρίαν ὁ διάδοχος, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν σεπτῶν αὐτοῦ γονέων καὶ τῆς λοιπῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ἐδέξατο τὰ συγχαρητήρια τῶν δημάρχων τοῦ Κράτους, 330 περίπου τὸν ἀριθμόν, ἐν σώματι προσελθόντων εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Σοῦτσος, ἐκ μέρους αὐτῶν, προσεφώνησε τὸν διάδοχον εἰπών:

«Ὑψηλότατε,

«Οἱ δήμαρχοι τοῦ Βασιλείου, διερμηνεύοντες δι' ἐμοῦ, »κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ἡμέραν, τὰ αἰσθήματα τῆς »ἀφοσιώσεως αὐτῶν εἰς τὴν δυναστείαν τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν »βασιλέως, εὔχονται ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος τοῦ »δημοφιλοῦς διαδόχου, ὑγείαν, μακροβιότητα καὶ τύχην ἀ»γαθήν, ὅπως δυνηθῇ, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, καὶ ταῖς πατρι»καῖς εὐλογίαις κρατυνόμενος νὰ ἐκπληρώσῃ τοὺς διακαεῖς »πόθους, ὑφ' ὧν ἐμφορεῖται μετὰ τῶν ἁπανταχοῦ τῆς γῆς »Ἑλλήνων.

»Ζήτωσαν οἱ βασιλεῖς ἡμῶν! Ζήτω ὁ ἀγαπητὸς Διάδοχος!»

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κοινοτήτων εἶχον προσέλθει εἰς τὰ Ἀνάκτορα μετὰ τῶν δημάρχων, πρὸς τούτους

δὲ καὶ πρὸς ἐκείνους ἀπευθυνόμενος ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς εἶπε τὰ ἑπόμενα:

«Κύριοι δήμαρχοι καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος Ἑλλήνων,

«Μετ' ἀπεριγράπτου χαρᾶς βλέπω τὴν ἡμέραν ταύτην ἐ»νώπιόν μου τοὺς ἐκλεκτοὺς τῶν δήμων τοῦ κράτους καὶ »τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐκτὸς αὐτοῦ διαβιούντων Ἑλλήνων. »Χαίρω μέγα, διότι μεθ' ἡμῶν, δι' ἡμῶν δὲ μεθ' ἅπαντος »τοῦ Ἔθνους, χαρμοσύνως συνεορτάζω τὴν ἐνηλικιότητα τοῦ »διαδόχου Μου.

«Ὁ προσφιλέστατός Μου Κωνσταντῖνος, γεννηθεὶς καὶ »ἀνατραφεὶς ἐν τῷ τόπῳ καὶ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας ἑλλη»νοπρεπῶς ἐκπαιδευθείς, εἶνε κατὰ πάντα ἄξιος τῆς ἀγάπης »τοῦ Ἔθνους.

«Σᾶς εὐχαριστῶ ἐκ βάθους τῆς ψυχῆς Μου διὰ τὴν πρό»θυμον συμμετοχήν σας εἰς τὴν χαράν Μου. Ἡ χεὶρ Κυρίου »σκέποι αὐτὸν καὶ τὴν φίλην ἡμῶν πατρίδα».

Τοὺς λόγους τούτους τοῦ βασιλέως ἐκάλυψαν ζωηραὶ αἱ ἐπευφημίαι τῶν παρισταμένων.

Πρὸς τοὺς δημάρχους ἀντιφωνῶν ὁ διάδοχος, μετὰ τὸν βασιλέα, ὡμίλησεν ὡς ἑξῆς:

«Κύριοι Δήμαρχοι.

«Σᾶς εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδίας διὰ τὰς ὑπὲρ ἐμοῦ εὐ»χάς σας.

«Σᾶς παρακαλῶ νὰ διαβεβαιώσητε τοὺς προσφιλεῖς μου »συνδημότας σας, ὅτι νηπιόθεν ἀγαπῶ τὴν πατρίδα μου Ἑλ»λάδα καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν ἀρωγὴν τοῦ Ὑψίστου, ὅπως μὲ »καταστήσῃ ὄντως ἄξιον τῶν αἰσθημάτων τῶν συμπολι»τῶν σας.

«Χαιρετίσατε, παρακαλῶ, τοὺς συνδημότας σας ἐπ' ὀνό»ματί μου».

Ζητωκραυγαὶ ἐπὶ δέκα λεπτὰ διαρκέσασαι ὑπεδέχθησαν τὴν ἀντιφώνησιν τοῦ διαδόχου.

Κατόπιν ὁ κ. Λεων. Ζαρίφης, ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων Κωνσταντινουπόλεως, ἐντεταλμένος νὰ προσφωνήσῃ τὸν διάδοχον ἐκ μέρους πάντων τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἑλληνικῶν κοινοτήτων, εἶπε:

Ὑψηλότατε,

«Πληροῦται σήμερον ὁ διακαὴς πόθος τῶν Ἑλλήνων· πα»ρουσιάζεται εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ὁ πρῶ»τος πορφυρογέννητος διάδοχος Κωνσταντῖνος, γεγεννημένος »καὶ ἑλληνικῶς ἀνατεθραμμένος εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν Ἀθη»νῶν, κεκτημένος τὴν νόμιμον ἡλικίαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς »ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας πεφυλαγμένης αὐτῷ ἀποστολῆς. »Ὅτε ἀνηγγέλθη, Ὑψηλότατε, ἡ γέννησίς Σου, ἐσκίρτησε »κατὰ πρῶτον ἐκ χαρᾶς ἅπας ὁ ἑλληνισμός· ηὔχετο, ὅπως »διέλθῃς σῶος τοὺς κινδύνους, τοὺς περιστοιχίζοντας τὴν »πρώτην τοῦ ἀνθρωπίνου βίου περίοδον, ἠκολούθει καρδιο»κτυπῶν τὴν πρόοδον ἐτῶν, ἠρίθμει ἀνυπομόνως τὸν χρόνον »τὸν ἐλλείποντα ἔτι μέχρι συμπληρώσεως τῆς κατὰ τὸν θε»μελιώδη νόμον ἡλικίας. Ἔδειξε τέλος ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ »τὴν περιμενομένην ὥραν· ἐνηλικιώθης· ἔκαμες τὸ πρῶτον »βῆμα τοῦ σταδίου Σου, δοὺς τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον. Καὶ »ἁπανταχόθεν τῆς γῆς, ὅπου πάλλει ἑλληνικὴ καρδία, πέμ»πονται πρὸς Σέ, Ὑψηλότατε, χαιρετισμοὶ καὶ συγχαρητή»ρια. Τῆς γενικῆς ταύτης χαρᾶς τῶν ὑπερορίων ἑλληνικῶν »Ἐπαρχιῶν καὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἑλληνικῶν Κοινοτήτων »ἀπεστάλημεν διερμηνεῖς, ἐνετάλημεν νὰ Σοὶ ἐκφράσωμεν »τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης αὐτῶν. Παρακαλοῦσι τὴν ἡμέ»ραν ταύτην ἑκατομμύρια Ἑλλήνων τὸν Ὕψιστον νὰ μη»κύνῃ τὸν βίον Σου, ὅπως ἐπὶ Σοῦ, καὶ διὰ Σοῦ, συνεχί»ζοντος τὸ ἔργον τοῦ βασιλέως πατρός, γενῇ πρᾶγμα ὅ,τι ἐν »τῇ καρδίᾳ ἡμῶν εἶνε εὐχή. Ἡ ἀγάπη δὲ αὐτῶν, ἡ ἀπὸ »τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεώς Σου ἀρξαμένη, θέλει Σὲ ἀκο»λουθήσει, Ὑψηλότατε, καθ' ὅλους τοὺς ἀγῶνας τοῦ μέλ»λοντος σταδίου Σου.»

Εἰς τὴν προσλαλιὰν τοῦ κ. Ζαρίφη ὁ διάδοχος ἀπήντησεν εἰπών:

«Κύριοι,

«Χαίρω βλέπων ἐνώπιόν μου τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐν »ταῖς ἀπωτάταις χώραις οἰκούντων Ἑλλήνων. Χαίρω ἀκούων »ἐκ τοῦ στόματός σας ὁποῖα αἰσθήματα ἀγάπης τρέφουσι »πρὸς ἐμὲ αἱ ὑμέτεροι ἐντολεῖς.

«Παρακαλῶ νὰ τοὺς χαιρετίσητε ἐξ ὀνόματός μου, διαβε»βαιοῦντες συνάμα αὐτούς, ὅτι καὶ ἐγὼ κατ' οὐδὲν ὀλιγώ»τερον ἀγαπῶ αὐτοὺς ἢ τοὺς ἐν Ἑλλάδι οἰκοῦντας.» (Ζητωκραυγαὶ ζωηραί).

Τὴν ἑσπέραν τῆς Δευτέρας ὡς καὶ τὰς ἑπομένας ἑσπέρας ἡ πόλις λαμπρῶς ἐφωταγωγεῖτο ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ διαδόχου. Ἐπὶ τοῦ ἀετώματος τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς στέγης τοῦ ναοῦ τῆς Καπνικαρέας εἶχον τοποθετηθῆ ἠλεκτρικαὶ μηχαναὶ δι' ὧν ἐφωτίζοντο τὰ πέριξ. Τὸ θέαμα τῶν ἑσπερινῶν φωταγωγιῶν πολλοὺς προσείλκυε καὶ ἡ κίνησις τοῦ πλήθους ἐξηκολούθει ζωηρὰ μέχρι νυκτὸς προκεχωρηκυίας.

Τὰς ἑπομένας ἡμέρας παρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ διαδόχου καὶ συνεχάρησαν αὐτῷ οἱ ὑπάλληλοι πάντων τῶν ὑπουργείων, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν, οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ κατὰ θάλασσαν στρατοῦ, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων ἐπιστημονικῶν, φιλολογικῶν καὶ λαϊκῶν σωματείων, ὁ πρύτανις μετὰ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, κτλ. Κατὰ τὴν παρουσίασιν ταύτην ὁ πρύτανις κ. Καραμήτσας, προσφωνῶν τῷ διαδόχῳ εἶπε.

Ὑψηλότατε,

«Οἱ καθηγηταὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου παριστάμενοι »ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος κατέχονται ὑπὸ τῆς αὐτῆς χαρᾶς καὶ σύμπασα ἡ ἑλληνικὴ φυλή, ὅτι ἡ θεία πρόνοια ἠξίωσεν ἡμᾶς νὰ ἴδωμεν ἐκπληρουμένην τὴν αἰώνιον »εὐχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, διάδοχον τοῦ θρόνου τῶν Ἑλ»λήνων, ἀνατραφέντα ἐν τῇ θρησκείᾳ τῶν πατέρων ἡμῶν »καὶ παιδευθέντα διὰ τῆς γλώσσης καὶ σοφίας τῶν ἡμετέρων »προγόνων. Τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον, ὡς τὸ ἀνώτατον τῶν »Ἑλλήνων διδακτήριον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῶν ἐπι»στημῶν καὶ γραμμάτων, παρακαλεῖ εὐσεβάστως δι' ἐμοῦ »καὶ τῶν περὶ ἐμὲ συναδέλφων καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν τὴν »Υ. Β. Ὑψηλότητα νὰ δεχθῇ εὐμενῶς τὰ συγχαρητήρια αὐ»τοῦ ἐπὶ τῇ Ὑμετέρᾳ ἐνηλικιότητι καὶ εὔχεται ἵνα ὁ Ὕψι»στος εὐδοκήσῃ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ὄργανον τελεσιουργὸν »καὶ σωτήριον τῶν αἰσθημάτων καὶ πόθων, ὅσους διεγείρει »τὸ σεπτὸν αὐτῆς ὄνομα ἐν τῇ καρδίᾳ παντὸς ὀρθοδόξου »Ἕλληνος.»

Ὁ διάδοχος ἀπαντῶν ηὐχαρίστησε τὸν κ. πρύτανιν διὰ τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ εὐχάς του καὶ ηὐχήθη ἵνα τὸ Πανεπιστήμιον ἐξακολουθῇ καὶ εἰς τὸ μέλλον παράγον τοὺς αὐτοὺς ἀγλαοὺς καρπούς.

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς ἐδόθησαν μέχρι τοῦδε δύο χοροί, ἐξ ὧν ὁ εἷς μὲν ἐν τοῖς Ἀνακτόροις, ὁ ἕτερος δ' ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν κ. Δραγούμη. Τὸν χορὸν τοῦτον ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του καὶ ὁ Διάδοχος. Θέλουσι δοθῇ δὲ καὶ ἄλλοι χοροὶ παρὰ τῶν διαφόρων πρεσβειῶν καὶ ἰδιωτῶν ἔτι.

Ἐν τοῖς Ἀνακτόροις ἐδόθησαν καὶ γεύματα ἐπίσημα. Κατὰ τὸ πρὸς τοὺς δημάρχους γεῦμα παρεκάθησεν ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, οἱ ὑπουργοὶ καὶ 332 δήμαρχοι. Ὁ βασιλεὺς κατὰ τὰ ἐπιδόρπια φέρων πρόποσιν ηὐχαρίστησε τοὺς δημάρχους διὰ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς ἔσπευσαν νὰ μετάσχωσι τῶν ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου ἑορτῶν. Εἷς τῶν δημάρχων, ἀναμνησθεὶς τῆς ἐδαφικῆς αὐξήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου, ηὐχήθη ἐν μέσῳ τῶν παταγωδῶν τῶν παρισταμένων ἐπευφημιῶν, ὅπως ταχέως ἐπιτελεσθῇ ἡ ποθητὴ ἐθνικὴ ἕνωσις ὅλου τοῦ ἑλληνισμοῦ. Γεῦμα παρέθηκεν εἰς τοὺς ἐν τῇ πρωτευούσῃ ξενιζομένους δημάρχους καὶ ὁ δῆμος Ἀθηναίων ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ δημαρχείου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Γ. Κ. Καβάλλαν. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν δ' ὑμῖν διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα. Πάντα τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Κ. Χ. Δ. Ἄρταν. Τὸ σημειούμενον λεξικὸν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ μόνον ὡς πρόχειρον βοήθημα εἰς τὴν σπουδὴν τῆς γαλλικῆς, διότι εἶνε ἐπίτομον, περιέχει δὲ ἑρμηνείαν μόνον τῶν συνηθεστάτων ἐπιστημονικῶν λέξεων. Τιμᾶται δρ. 10, μετὰ ταχυδρομ. 10,60, καὶ εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας». —κκ. Ι. Κ. Νέαν Φώκαιαν, Β. Ν. Χ. Σμύρνην, Γ. Ι. Α. Κέρκυραν, Σ. Δ. Β. Λευκάδα, Ι. Α. Λαμίαν, Π. Δ. Δ. Γέζαν, Α. Δ. Σ. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—κ. Μ. Δ. Α. Πειραιᾶ. Ἀποκλειστικῶς ἐμπόριον ἑλληνικῶν οἴνων ἀσκοῦσιν ἐν Γερμανίᾳ, καθ' ὅσον εἰξεύρομεν, τέσσαρα μεγάλα καταστήματα: τὸ τοῦ

I. F. Menzer ἐν Neckargemünd· τὸ τοῦ Friedr. Carl Otto ἐν Würzburg τὸ τῶν Ziegler u. Gross ἐν Kranzlingen (καὶ ἐν Konstanz τῆς Ἑλβετίας) καὶ τὸ τῶν Uppenhorn u. Co ἐν Ἀννοβέρῳ.— κ. Π. Δ. Π. Λεμησσόν. Ἐλήφθησαν καὶ παρεδόθησαν τῇ Διευθύνσει τῶν «Ἐκλ. Μυθ.» Ἀπηντήσαμεν καὶ ἰδιαιτέρως. — κ. Δ. Π. Π. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν, καὶ ἐνεγράψαμεν τὸν κ. Ν. Γ. Π. ἀπ' ἀρχῆς ἐνεστῶτος ἔτους. Τὰ φύλλα ἀπεστείλαμεν ὑμῖν κατὰ τὴν σημειουμένην διεύθυνσιν. Κατὰ τὰ λοιπὰ θέλομεν συμμορφωθῇ τῇ παραγγελίᾳ σας.—κ. Σ. Α. Θεσσαλονίκην. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.—κ. Ε. Σ. Θέλομεν συμμορφωθῇ τῇ παραγγελίᾳ σας.— *Ταχτικῷ ἀναγνώστῃ.* Δὲν εἶνε ὑπερβολὴ οὔτε τυπογραφικὸν λάθος ὁ ἀριθμὸς 440 γραμμάρια, ἡ μέση καθ' ἑκάστην ἀπώλεια τοῦ βάρους τοῦ σώματός του, ὀρθῶς δὲ εἶχε γραφῇ οὕτω ἐν τῷ ἄρθρῳ.—κ. Δ. Θ. Χ. Πάλον. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλη δ' ὑμῖν ἀντίτυπον Ἡμερολογίου καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ ζητηθὲν μουσικὸν τεμάχιον. Τοιοῦτον νομοσχέδιον οἷον σημειοῦτε ἡμῖν δὲν εἶχε προταθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπρόκειτο μόνον νὰ ὑποβληθῇ νομοσχέδιον περὶ παρατάσεως τοῦ ὁρίου ἡλικίας τῶν ὑπέιωμ. ἐκείνων, οἵτινες μεταβαίνοντες εἰς Εὐρώπην πρὸς συμπλήρωσιν τῶν στρατιωτ. σπουδῶν των ἐπανέρχονται εἰς Ἑλλάδα ἵνα ἀναλάβωσι τὰς ἐν τῷ στρατῷ θέσεις των ὡς ἀξιωματικοί.— κ. Γ. Δ. Λεψίαν. Περιμένομεν ἀπάντησιν εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἐπιστολάς μας. — κ. Δ. Β. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστείλαμεν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Ἀπαντῶμεν καὶ ἰδιαιτέρως.— *Ἰδιοπρόπτῳ.* Οἱδὲν τοιοῦτον ἐπράχθη χεῖρον τῆς πολυνομίας ἔν τινι χώρᾳ. Ἀπεδείχθη ἐκ τῆς πείρας ὅτι ὅπου ὑπάρχουσι πλείονες νόμοι, ἐκεῖ συμβαίνουσι καὶ αἱ περισσότεραι παρανομίαι, δικαιότατα δ' εἷς τῶν ἡμετέρων λογίων βλέπιον ποτὲ τὴν εἰσαγομένην εἰς τὴν βουλὴν σωρείαν παντοίων νομοσχεδίων, ἔγραψεν ὅτι ἐὰν ἦτο ὑπουργὸς θὰ ἔσπευδε νὰ ὑποβάλῃ ἕν, ἀλλ' οὐσιώδες νομοσχέδιον, *περὶ ταχυτέρας* τῶν κειμένων νόμων.— κ. Δ. Β. Παρισίους. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστείλαμεν. Ἰδιαιτέρως ἀπαντῶμεν εἰς ἐπιστολήν σας.— κ. Δ. Μ. Σκίαθον. Ἐλήφθησαν.— κ. Α. Α. Κ. Πύργον. Ἀπεστάλη τὸ ζητηθὲν φύλλον.— κ. Π Δ. Ἀκριβῶς περὶ αὐτῶν δὲν γνωρίζομεν, ἀλλὰ σᾶς συμβουλεύομεν νὰ μὴ ἔχετε ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην. Αἱ νομοθεσίαι πάντων σχεδὸν τῶν κρατῶν ἀπαγορεύουσι τὴν πώλησιν γραμματίων λαχείων ξένων ἑταιριῶν ἢ τραπεζῶν ἢ ἐπικρατειῶν. Μόνον ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατεῖ ὡς πρὸς τοῦτο ἀπόλυτος ἐλευθερία, καὶ οὐ μόνον λαχεῖα τίμια καὶ ἀσφαλῆ, ἀλλὰ καὶ γραμμάτια παντὸς εἴδους τυχοδιωκτικῶν καὶ δολίων ἐπιχειρήσεων εὑρίσκουσιν εὐπίστους ἀγοραστάς.

ΑΡΤΙ ΕΚΔΟΘΕΝ

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ ΚΑΙ ΑΝΔΡ. ΛΩΡΗ

Κατὰ μετάφρασιν Α. Π. Κουρτίδου

[Μετὰ 25 λαμπρῶν εἰκόνων χαραχθεισῶν ἐν Γαλλίᾳ].

Τιμᾶται δραχμῶν **3,50.**

Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. **3,80.**

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Τόμος καλλιτεχνικώτατα ἐκτετυπωμένος ἐκ 250 σελίδων

Τιμᾶται δραχμῶν 2. —Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2,20.

Εὑρίσκεται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

5 Δεκεμβρίου 1886

Ἀξιογρεα τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα	Τιμὴ
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 %	Δρ. ν.	404.—
» 120,000,000 τῶν 5 »	» »	408.—
» 60,000,000 τῶν 6 »	» »	403.—
» 26,000,000 τῶν 6 »	» »	381.50
» 25,000,000 τῶν 9 »	» »	256.50
» 25,000,000 τῶν 8 »	» »	249.—
» 10,000,000 τῶν 6 »	» »	190.50
» 4,000,000 τῶν 8 »	» »	240.—
» 6,000,000 τῶν 6 »	Δρ. παλ.	91 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.		474.50
Πιστωτικὰ Καταστήματα		
ΕΤΑΙΡΙΑΙ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	Δρ. ν.	1.115.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	»	59.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	»	56.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειρωθεσσαλίας	»	
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου	»	108.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς	»	206.—
Ἑταιρία Φωταερίου	»	
Συναλλάγματα		
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως		31.40
» Ἰσμην.		
ΓΑΛΛΙΑΣ —Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.		123.50
» Τραπεζικὸν Ἰσμην		
Νομίσματα		
Κικουάρραγκον		24.70
Λίρα ὀθωμανική		28.—

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΜΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ.-ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ. - ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Πωλεῖται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» δραχ. 2,50. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2,80.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκτυποῦνται ἐπισκεπτήρια στιγμιαίως.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Α' ποιότητος δραχ. 2,50 τὰ 100.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Β' ποιότητος δραχ. 2 τὰ 100.

Κατασκευάζονται σφραγῖδες ἐξ ἐλαστικοῦ παντὸς εἴδους.

Ἀντιπρόσωποι τῆς Société Parisienne Βιέννης, ἐκτελοῦσης ἐλαιογραφικὰς εἰκόνας ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀποστολῇ φωτογραφίας.

Κ Δ. ΚΑΠΡΑΛΟΥ

ΑΝΑ ΤΑ ΟΡΗ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πάτραι.—Βαλατούνα.—Ἅγιος Ἀνδρέας.—Ἅγιος Ἰωάννης.—Καρπινή.—Μέγα Σπήλαιον. — Καλάβρυτα. — Ἁγία Λαύρα.—Κλαπατσούνα.

Κομψὸν τομίδιον ἐκ σελίδων 70.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμᾶται δραχμῆς. Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἀντὶ δραχ. 1,20

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886 — 661

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 520.—14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Ἑστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'.—ΑΡΙΘ. 572

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ, διήγημα.
ΤΑ ΕΠΙΓΕΙΑ ΑΓΑΘΑ.
ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ.
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΙΑΤΡΟΙ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ.
Η ΣΑΚΧΑΡΙΝΗ καὶ αἱ νέαι χρήσεις τοῦ σακχάρου.
ΤΟ ΑΣΤΡΟ ποίημα ὑπὸ Ι. Πολέμη.
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Λήγοντος προσεχῶς τοῦ 11ου ἔτους τῆς «Ἑστίας», ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν αὐτῆς ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παρακαλοῦνται νὰ ἀνανεώσωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομήν των, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἀνηγορεύθη μέλος τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν ὁ κ. Alfred Croiset, ὁ διάδοχος τῆς ἕδρας τοῦ μακαρίτου Eggar ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Σορβόννης. Ὁ κ. Croiset, οὗτινος τὸ περὶ Πινδάρου σύγγραμμα (La Poésie de Pindare et les lois du Lyrisme Grec) ἐπέσυρε πρὸ ἓξ ἐτῶν τὴν προσοχὴν καὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν περὶ τὴν Ἑλληνικὴν φιλαλογίαν ἀσχολουμένων, ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τὸν πρῶτον τόμον τῆς ἀξιολογωτάτης ἐκδόσεώς του τοῦ Θουκυδίδου. Ὁ τόμος οὗτος περιέχει τὰ δύο πρῶτα βιβλία τῆς *Συγγραφῆς* καὶ μακρὰν εἰσαγωγὴν ἐν ᾗ, μετὰ τὴν βιαγραφίαν τοῦ Θουκυδίδου, ἐξετάζεται οὗτος ὡς ἱστορικὸς καὶ ὡς συγγραφεύς. Ἡ εἰσαγωγὴ αὕτη ἀποτελεῖ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν σπουδαιοτάτην φιλολογικὴν μελέτην. Ὁ δεύτερος τόμος ἐκδοθήσεται μετ' οὐ πολύ.

— Ὁ γνωστὸς παρ' ἡμῖν κ. E. Freeman ἐδημοσίευσεν ἐν Λονδίνῳ, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Αἱ κυριώτεραι περίοδοι τῆς Ἱστορίας τῆς Εὐρώπης» (The chief periods of European history), τὰς ἐν Ὀξονίᾳ κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος δημοσίας παραδόσεις του, αἵτινες ἀποτελοῦσι γενικὴν οὕτως εἰπεῖν ἐπισκόπησιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου, καθόσον ἡ Ρώμη ἐπηρέασε τὴν διέλευσιν τῆς ἱστορίας του. Ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν πρὸ τῆς ἰσχύος τῆς Ρώμης διαδραματισθέντων ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀνατολῇ, μεταβαίνει εἰς τὴν βαθμηδὸν ἐπεκταθεῖσαν κοσμοκρατορίαν τῆς Ρώμης, παρακολουθεῖ τὴν συνέχειαν τῶν Ρωμαϊκῶν παραδόσεων εἰς τὴν ἐξελληνισθεῖσαν Αὐτοκρατορίαν τῆς Ἀνατολῆς καὶ εἰς τὴν Γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν μέχρι τῆς διαλύσεως αὐτῆς, καταλήγει δὲ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς, ὅτε καὶ πάλιν ἡ ἱστορία διελίσσεται ἄνευ τοῦ κέντρου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοσαύτας καὶ τοσαύτας ἑκατονταετηρίδας ἀπετέλεσεν ἡ Ρώμη. Αἱ περὶ ἀρχαίου καὶ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἱστορικαὶ δοκασίαι τοῦ Ἄγγλου ἱστορικοῦ εἶνε ἄξιαι τῆς προσοχῆς καὶ τῆς μελέτης τοῦ Ἕλληνος ἀναγνώστου. Εἰς τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων τούτων ἐπισυνάπτεται ἀξία λόγου πραγματεία «περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πολιτειῶν ὑπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν κυριαρχίαν».

— Μετὰ μακρὰν καὶ ἐπιτεταμένην παρασκευήν, ἐδιδάχθη ἐν τῷ αὐλείῳ θεάτρῳ τοῦ Μονάχου ἡ *Οἰδιπόδεια* τοῦ Σοφοκλέους, ἤτοι ὁ Οἰδίπους Τύραννος, ὁ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ καὶ ἡ Ἀντιγόνη. Ἡ διδασκαλία ἐγένετο κατὰ τὴν μετάφρασιν καὶ τὴν σκηνικὴν διασκευὴν τοῦ Wilbrandt, ὅστις μεταβαλὼν τὰ μέτρα καὶ παραλιπὼν πᾶν τὸ ἀνατάληπτον τοῖς πολλοῖς, τοὺς δὲ χορεύς ἀντικατεστήσας δι' ὁμίλων γερόντων Θηβαίων ἢ Ἀθηναίων μετεχόντων τῆς δράσεως, προσεπάθησε νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῶν μέσων, ἅπερ τὸ σημερινὸν θέατρον παρέχει, τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, ἅπερ ὁ Ἕλλην ποιητὴς ἐπεζήτει ἄλλως. Οὕτω δὲ ἐν μὲν τῇ ὑποθέσει, ἐν τῇ ἐκθέσει καὶ ἐν τῇ διαγραφῇ τῶν χαρακτήρων ἠκολούθησε πιστῶς τῷ κειμένῳ, ἀπεμακρύνθη δ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τύπῳ καὶ ἐν τισι λεπτομερείαις. Ἡ τοιαύτη διδασκαλία τῶν Σοφοκλείων δραμάτων ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας· πρόκειται δὲ νὰ διδαχθῶσι ταῦτα προσεχῶς κατὰ τὴν αὐτὴν διασκευὴν καὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Βιέννῃ ἀστικοῦ θεάτρου (Burgtheater.)

— Ὁ κ. Σολομὼν Ῥετνὰχ ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις παρὰ Leroux τομίδιον ἐπιγραφόμενον «Συμβουλαὶ πρὸς τοὺς χάριν ἀρχαιολογικῶν μελετῶν περιηγουμένους τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνατολήν.» Conseils aux Voyageurs archéologiques en Grèce et dans l' Orient hellenique.

— Ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Germania ὁ διακεκριμένος λαογράφος Felix Liebrecht ἐδημοσίευσε βιβλιογραφίαν περὶ τῆς πραγματείας τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου «Τὰ δημοτικὸν ἆσμα περὶ τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ».

— Ἐν τινι τῶν τελευταίων φύλλων τῆς ἐν Λειψίᾳ ἐκδιδομένης «Εἰκονογραφημένης Ἐφημερίδας» (Illustrirte Zeitung) ἐδημοσιεύθη ἀπεικασμα νεωτάτου πίνακος τοῦ κ. Γ. Ἰακωβίδου, ἐπιγραφομένου «τὸ χαϊδεμένο τῆς μάμμης». Ἡ γερμανικὴ ἐφημερὶς θαυμάζει τὴν λεπτότητα καὶ τελειότητα τοῦ ἔργου τοῦ Ἕλληνος καλλιτέχνου, καὶ παρατηρεῖ ὅτι οἱ πίνακες αὐτοῦ, οἱ ἀπεικονίζοντες σκηνὰς οἰκογενειακάς, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἀριστουργήματα τοῦ εἴδους των καὶ νὰ ἐξασφαλίσωσι τῷ νεαρῷ ζωγράφῳ θέσιν ἐπιφανῆ ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ.

— Ἐν τῷ φιλολογικῷ παραρτήματι τῆς *Ἐφημερίδος τῆς Φραγκφουρτης* ὁ ἀκάματος ἑλληνιστὴς κ. Αὔγουστος Βόλτς ἐδημοσίευσε γλαφυρὰν μετάφρασιν τῆς *Δραπετλίδος*, τοῦ γνωστοῦ τοῖς ἀναγνώσταις τῆς *Ἑστίας* διηγήματος τοῦ κ. Γ. Δροσίνη.

— Ἐξεδόθησαν ἐν Λονδίνῳ τὰ «Ἀπομνημονεύματα τοῦ θανόντος Χόβαρτ πασᾶ, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Σκηνογραφήματα ἐκ τοῦ βίου μου.» Μεταξὺ τῶν περιπετειῶν τοῦ πολυταράχου βίου τοῦ ἀγγλοτούρκου Ναυάρχου καταλέγεται καὶ ἡ καταδίωξις τῆς *Ἑνώσεως* καὶ ὁ κατὰ παράβασιν τῶν διεθνῶν νομίμων ἀποκλεισμὸς τῆς Σύρου, ὃν προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσῃ ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τούτοις.

— Ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου H. T. Wharton ἐγένετο νέα πολυτελέστατα ἐκτετυπωμένη ἔκδοσις τῶν σωζομένων ἀποσπασμάτων τῆς Σαπφοῦς. Τὸ κείμενον εἶναι ἐκτετυπωμένον διὰ χαρακτήρων ἀπαραλλάκτων τῇ γραφῇ παλαιῶν καλῶν χειρογράφων, τῇ καλουμένῃ cursiva. Προσέθεσε δ' ὁ ἐκδότης καὶ πανομοιότυπον τῶν εἰς τὴν Σαπφὼ ἀποδιδομένων ἀποσπασμάτων, τῶν περιεχομένων ἔν τινι παπύρῳ τοῦ Βερολίνου.

— Ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τῆς *Ἑλληνικῆς παλαιογραφίας* V. Gardthausen, καθηγητὴς τοῦ ἐν Λειψίᾳ Πανεπιστημίου ἐξέδωκεν ἐν Ὀξφόρδῃ κατάλογον τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων τῆς μονῆς τοῦ Σινᾶ (Catalogus codicum graecorum Sinaiticorum).

— Ἐξεδόθη καὶ ἰδιαιτέρως τὸ ἐν τῇ Revue du monde latin τὸ πρῶτον τυπωθὲν ἔργον τῆς βαρώνης D. de Guldencrone περὶ τῆς ἐν Παλοποννήσῳ φραγκοκρατίας. (L' Achaïe féodale; étude sur le moyen âge en Grèce. 1205-1456).

Ἐξεδόθη ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἡ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ἐμμέτρως μεταφρασθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Ι. Στεφάνου κωμῳδία τοῦ διασήμου Γάλλου ποιητοῦ Th. Banville «Σωκράτης καὶ ἡ σύζυγός του», ἥτις παρεστάθη κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Ὀλυμπίων καὶ ἐπεκρατήθη διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μεθ' ἧς ὁ νεκρὸς μεταφραστὴς ἀπέδωκε τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμᾶται δραχμῆς. Τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀποστέλλεται ἀντὶ δραχ. 1,20.

— Ἐπίσης ἐξεδόθη κομψὸν τομίδιον ὑπὸ τὸν τίτλον *Τὰ Εὐαγγέλια τῶν θεῶν*, ἐντυπώσεις τοῦ κ. Ἰω. Μ. Δαμβέργη ἐκ τοῦ Δωδεκαθέου τοῦ παρ' ἡμῖν διακεκριμένου γλύπτου κ. Γ. Βρούτου καὶ περιγραφὴ γλαφυρὰ μετὰ πολλοῦ αἰσθήματος γεγραμμένη.

— Ἐξεδόθη τὸ δ' τεῦχος τοῦ ὑπὸ τῶν κ. κ. Σ. Κ. Μπαλάνου καὶ Γ. Μελιστουργοῦ, δικηγόρων, μεταφρασθέντος *Ἐγχειριδίου Ἑμπορικοῦ δικαίου* τῶν παρισινῶν νομοδιδασκάλων κ. κ. Ch. Lyon Caen καὶ D. Renault καὶ διαφόρως σχημάτων πλουτισθέντος ὑπὸ τῶν μεταφραστῶν.

Εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν τῇ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας», ἐπὶ προκαταβολῇ δραχ. 5 διὰ πέντε φυλλάδια.

— Νέον δραματικὸν ἔργον ἐδημοσίευσεν ἄρτι ὁ κ. Δημ. Α. Κορομηλᾶς, τὴν *Λυσίαν*, δρᾶμα εἰς πράξεις τρεῖς, οὗτινος τὴν ὑπόθεσιν ἠρύσθη ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἱστορήματος τοῦ Ἡροδότου περὶ Κανδαύλου τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Κλυτίας, ἣν καὶ ἄλλως ὀνομάζουσιν Ἕλλοι. Τὰ δράματα ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἐν ἐπετηρίδι τῆς «Ἑρμηρείδος», τὴν δ' ὑπόθεσιν διεξάγει ἐπιτυχῶς ὁ ποιητὴς ἔν τε τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ συνόλου, τῇ ἀπεικονίσει τῶν χαρακτήρων καὶ τῇ ἁρμονικῇ κατασκευῇ τοῦ στίχου, ἅτινα διακρίνουσι καὶ τὰ προηγούμενα ἔργα τοῦ κ. Κορομηλᾶ.

— Ἐν τῷ γαλλικῷ ἐπιστημονικῷ συγγράμματι «La semaine médicale» ἐδημοσιεύθη ἀνταπόκρισις τοῦ ἐν Σύρᾳ εὐδοκίμου ἰατροῦ κ. Ἰωάννου Φουστάνου, ἀνακοινοῦντος ὅτι ἄξιον ἀναγραφῆς παρέχει ἡ παρ' ἡμῖν ἐπιστημονικὴ κίνησις ἐν τῇ ἰατρικῇ ἐπιστήμῃ ἐπ' ἐσχάτων.

— Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Σπυρίδωνος Μηλιαράκη «τὸ δεύτερον βοτανικὸν δημοσίευμα τοῦ κ. Ἀφεντούλη». Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ διανέμεται δωρεάν.

— Ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ Τμήματος τῆς δημοσίας Οἰκονομίας καὶ στατιστικῆς ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν ἀδελφῶν Περρῇ εἰς ἀγαμίαν τόμων στατιστικοὶ πίνακες περὶ τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἐν Ἑλλάδι, πλὴν τῶν νέων ἐπαοικιῶν, κατὰ τὰ ἔτη 1878, 1879, 1880, 1881, 1882 καὶ 1883. Ἀποστέλλον ἀντίτυπα τῶν πινάκων τούτων εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχάς, τὸ ὑπουργεῖον ἐντέλλεται αὐταῖς συγχρόνως δι' ἐγκυκλίου του, ὅπως προσκαλέσωσι τὰς ἐν τῇ περιφερείᾳ των ἐκκλησιαστικὰς καὶ δημοτικὰς ἀρχάς, ἵνα ἐξελέγξωσι μεθ' ὅσης δύνανται μείζονος ἀκριβείας τὰ ἐν τοῖς πίναξι δημοσιευθέντα δεδομένα. *Ἴδιος τῶν γάμων καὶ γεννήσεων τῶν γενομένων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1878—1883, ὑποβάλλωσι* δὲ τὰς παρατηρήσεις των διὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ὅσον τάχιον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

— Ὁ γλύπτης κ. Γ. Βρούτος παρεσκεύασεν ἤδη ἐν τῷ ἐρμογλυφείῳ αὐτοῦ τὸ ἐκ γύψου πρόπλασμα τοῦ ἀνδριάντος τοῦ μεγάλου Ἐθνικοῦ εὐεργέτου κ. Κωνσταντίνου Ζάππα, ὃν ἀνέθηκεν αὐτῷ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ὀλυμπίων νὰ λαξεύσῃ ἐκ μαρμάρου πεντελησίου.

— Ἐξεδόθη καὶ εἰς χωριστὸν φύλλον τὸ ἐν τῇ «Ἑρμηρείδι» δημοσιευθὲν κάλλιστον ποίημα τοῦ κ. Γ. Μαρτινέλη «Εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου».

— Ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις «*Παιδαγωγικῆς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου*» ὑπὸ τοῦ κ. Μιχαὴλ Κ. Σακελλαροπούλου, διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἑπτανήσῳ Διδασκαλείου. Τὸ βιβλίον, προσεχῶς ἐκδιδόμενον, θὰ τιμᾶται δραχ. 4 καὶ θὰ πωλῆται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας».

— Ἐκ τοῦ ἐν Λειψίᾳ γνωστοῦ Ἑλληνικοῦ Πολυχρωμολιθογραφείου τοῦ ὁμογενοῦς κ. Ι. Δ. Νεράντζη ἐξεδόθη ἐσχάτως Γεωγραφικὸς Ἄτλας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις σπουδαζόντων. Τὸ ἔργον κατηρτίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τελευταίων πολιτικῶν μεταβολῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων· *σύγκειται* δὲ ἐν 19 πολιτικοῖς καὶ 18 φυσικοῖς πίναξι καὶ εἶνε φιλοκάλλως ἐκτετυπωμένον.

— Ἐξεδόθη ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἐνταῦθα Καταστήματος μουσικῆς τοῦ κ. Βελουδίου «Ὁ ἀποκλεισμός,» ἐμβατήριον ᾄσμα τονισθὲν ἐπὶ τῶν στίχων ποιητικοῦ τοῦ κ. Γ. Ι. Μαγγιώρου ὑπὸ τοῦ ἀποφοίτου τοῦ Ὠδείου κ. Ι. Σ. Κολέτσου.

— Ἐξεδόθη ὡσαύτως τὸ «Ἐγκόλπιον Ἡμερολόγιον στατιστικῆς» τοῦ κ. Μ. Πανᾶ, περιέχον πλείστας χρησίμους πληροφορίας. Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμᾶται δραχ. 2.

— Ὁ ἐν Ραλαζίῳ εὐδοκίμως τὰ ἑλληνικὰ γράμματα διδάσκων ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Ἐκπαιδευτηρίῳ τοῦ κ. Α. Βενιέρη καθηγητὴς κ. Ν. Γ. Δόσιος ἐδημοσίευσεν ἄρτι *Λόγον περὶ Πρακτικῶν Συλλόγων*, ὃν ἀπήγγειλε κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων τοῦ 29ου σχολικοῦ ἔτους τοῦ εἰρημένου Ἐκπαιδευτηρίου.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Πρακτικὰ αὐτῆς τοῦ ἔτους 1883

Ἡ δημοσίευσις τῶν ἐτησίων πρακτικῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας βραδύνει τοσοῦτον, ὥστε κατὰ τὴν δημοσίευσίν των τὰ πλεῖστα τῶν ἐν αὐτοῖς ἀναγραφομένων εἶσιν ἤδη γνωστά, ἂν οὐχὶ ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτῶν, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἐν τοῖς κυριωτέροις. Οὐχ ἧττον ὁ ἀρχαιολόγος, ὁ λόγιος, ὁ ἁπλοῦς φιλέλληνας μετ' εὐχαριστήσεως διεξέρχεται τὸν τόμον ταῦτον, ἐν ᾧ μετ' ἀκριβείας ἀποτυποῦται πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιολογικὴ κίνησις τοῦ ἔτους πρὸς ὃ σχετίζονται τὰ πρακτικά. Κατὰ τὸ ἔτος εἰς ὃ *ἀναφέρεται ὁ τόμος, δὲν ἔχουσιν σήμερον ὑπ' ὄψει μετὰ πλείστης* φιλοκαλίας ἐκτετυπωμένων ἐν τῷ τυπογραφείῳ τῶν ἀδελφῶν Περρῇ, ἤτοι τὸ 1885, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία διεξήγαγεν ἐν ὅλῳ ἓξ ἀνασκαφάς· ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ἐν τῷ τόπῳ τῆς πυρποληθείσης τῶν Ἀθηνῶν ἀγορᾶς, ἐν Πειραιεῖ, ἐν Ἐλευσῖνι (συνέχεια), ἐν Ἐπιδαυρίᾳ (ὡσαύτως) καὶ τέλος ἐν τῇ Λακωνικῇ, δυτικῶς τῆς πόλεως μὲν Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, νῦν δὲ Μονεμβασίας καὶ δὴ ἐν τῷ δήμῳ Ἀσωποῦ παρὰ τὸ χωρίον Φοινικὶ ἐν θέσει Χασάνιτζα καλουμένῃ.

Ἡ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀνασκαφὴ ἐγένετο ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν ἐποπτείαν τοῦ γεν. ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων, κ. Καββαδίου, γνωστὸν δ' ὅτι κατέληξεν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν, ἅμα ἀρχομένου τοῦ ἐπομένου ἔτους 1886, πολυτίμων διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς γλυπτικῆς εὑρημάτων. Ἡ ἐν τῷ τόπῳ τῆς πυρποληθείσης ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν διεξήχθη πρὸς ἔρευναν τοῦ ἐκεῖ ὑποφαινομένου ἀρχαίου τετραγωνικοῦ οἰκοδομήματος, ὅπερ οἱ ἀρχαιολογοῦντες, λαμβάνοντες τὸ ἐνδόσιμον ἐκ μιᾶς σκοτεινοτάτης περικοπῆς τοῦ Παυσανίου, καλοῦσι γυμνάσιον τοῦ Ἀδριανοῦ ἢ στοὰν τοῦ Ἀδριανοῦ ἢ οἱ ἐφεκτικώτεροι αὐτῶν ἁπλῶς τετράγωνον τοῦ Ἀδριανοῦ Χάριν τῆς ἐρεύνης ταύτης, σπουδαίως ὑπὸ ἀρχαιολογικὴν ἔποψιν, καθηρέθη καὶ τὸ ἐρείπιον τῆς ἐκεῖ εὑρισκομένης ἐκκλησίας, ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρόν, ταῦτο δὲ ἵνα οἱ ἐκ τῶν ἡμετέρων σὺκοταφορθέτεροι εἰς ἐπικρίσεις προπερχόμενοι βλέπωσι καὶ πεῖθωνται, ὅτι δὲν καθαιρεῖται ἄξιόν τι διατηρήσεως ἀρχιτεκτόνημα τῶν βυζαντινῶν χρόνων, ἀλλὰ πολὺ μεταγενέστερον συνανάφυρμα ἢ συμπίλημα ἀνομοιοτάτων μερῶν. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην ἀνεκαλύφθησαν πολλὰ ἴχνη ὑποτεθειμένου ἐκεῖ, κατὰ τὸν νότιον τοῦ *Παυσανίου, οἰκοδομήματος, ἐβεβαιώθησαν δὲ* ἢ ἐξηλέγχθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀκριβῶς πολλὰ κατ' εἰκασίαν μέχρι τοῦδε περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ πιστευόμενα. Ἐκτὸς τούτων, ἀνεκαλύφθησαν διάφορα λίθινα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, οἷον κίονες, κιονόκρανα, βάσεις κιόνων, ἐπιστύλια, τμήματα ζωοφόρου κτλ., γλυπτὰ διάφορα περιφρῆ καὶ ἀνάγλυφα κολοβὰ πάντα, ἐν ὁλοκλήρῳ ἡλικιακῶν κολοβόν, φυλακτόν, ἴσως χριστιανικόν, εἰς σχῆμα βιβλιαρίου, μὶν χαλκῆ κεφαλὴ καὶ τινα χαλκᾶ σκεύη, τινὲς τῶν περικτίτων πηλίναν πίθων οἷους πᾶσα ἀνασκαφὴ ἐν Ἀθήναις παρουσιάζει, ἐπιγραφαὶ ἱκαναὶ τῶν ἑλληνικῶν, ρωμαϊκῶν καὶ τῶν μετὰ ταῦτα χρόνων καὶ διάφορα ἀρχαῖα καὶ νεώτερα νομίσματα, μέχρι καὶ σημερινῶν χαλκίνων κερμάτων, ἀπαριθμούντων ἐν ὅλῳ ποσὸν 5,16 δραχμῶν!

Ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἐγένετο ὅδιλον, ὅτι ἡ οἰκοδομὴ ἡ ὑψουμένη ἄλλοτε ἐν ᾧ χώρῳ ἠγείρετο μέχρι πρό τινος ἡ πυρκοληθεῖσα ἀγορά, οὐ μόνον παμμεγέθης εἶνε ἀλλὰ καὶ πολυτελεστάτη. Τὸ οἰκεῖον αὐτῆς ὄνομα οὐδεὶς δύναται νὰ

ὁρίσῃ μετὰ πειθοῦς, διότι ἐλλείπει ἡμῖν πρὸ πάντων ἐπιγραφή τις τοιαύτη, ὁποία ἐκείνη ἡ πρὸ εἰκοσιπενταετίας ὁλόκωσσα ἀριδήλως τὴν ταῦ Ἀτάλου Στοάν. Ὅστις ὅμως εὐχαριστεῖται καὶ εἰς εἰκασίας, οὐχὶ πάντῃ ἀπιθάνους, δύναται ἂν θέλῃ, καὶ ἀπὸ τοῦδε νὰ τὴν θεωρῇ ὡς τὸ κτίσμα ἐκεῖνο τοῦ βασιλέως Ἀδριανοῦ περὶ οὗ τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν χωρίον τοῦ Παυσανίου, ἄνευ διακρίσεως τόπου, ἐξ οὗ καὶ ἡ πυκνὴ αὐτοῦ ἀσάφεια, λέγει: «Ἀδριανὸς δὲ περίβολον μὲν καὶ ἄλλα Ἀθηναίοις ναὸν Ἥρας καὶ Διὸς πανελληνίου καὶ θεοῖς τοῖς πᾶσιν ἱερὸν κοινόν· τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἑκατὸν εἴκοσι κίονες φρυγίου λίθου· πεποίηνται δὲ καὶ ταῖς στοαῖς κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ τοῖχοι καὶ οἰκήματα ἐνταῦθά ἐστιν ὁράσθαι τε ἐπίχρυσα καὶ ἀλαβάστρῳ λίθῳ, πρὸς δὲ ἀγάλμασι κεκοσμημένα καὶ γραφαῖς· κατάκεινται δὲ εἰς αὐτὰ βιβλία· καὶ συμμαχίαν ἐστὶν ἐπώνυμον Ἀδριανοῦ· κίονες δὲ καὶ ἐνταῦθα ἑκατὸν λιθοτομίας τῆς Λιβύων.»

Ἡ ἐν Πειραιεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ ἐφόρου κ. Ἰακώβ. Δραγάτση διεξαχθεῖσα ἀνασκαφὴ ἀνέδειξεν ἐν μέρει, ἀλλ' ἱκανῶς πως, μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του κτίσμα ἐν Ἑλλάδι, τοὺς νεωσοίκους τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ τῶν πάλαι Ἀθηναίων. Τετάρτη ἀνασκαφὴ εἶνε ἡ ἀπὸ ἐτῶν κατ' ἐξακολούθησιν γινομένη ἐν Ἐλευσῖνι, διεξαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐφόρου κ. Φίλιου, καὶ προαγαγοῦσα εἰς φῶς ἄξια λόγου. Ἡ πέμπτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο, ὑπὸ φῶν κ. Καββαδίαν, ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τοῦ ἐν τῇ Ἐπιδαυρίᾳ, ἀνασκαφέντος ὁλοκλήρου τοῦ νοτιανατολικοῦ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀνακαλυφθέντος ἐν ἔτει 1884 οἰκοδομήματος καὶ ἐξερευνηθέντος τοῦ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀνεσκαμμένου χώρου πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς νότον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἡ ἕκτη καὶ τελευταία ἐν Φωκίδι ἀνασκαφὴ, ὑπὸ τοῦ ἐφόρου κ. Παφούλη διεξαχθεῖσα, οὐδὲν ἀπήνεγκεν ἄξιον λόγου. Εἶχον πρὸ καιροῦ εὑρεθῇ αὐτόθι *πολλὰ χαλκᾶ μικρὰ εἰδώλια καὶ σκεύη, μάλιστα δὲ* χαλκοῦ ταινίαι ἔχουσαι ἐπιγραφὰς «ἱερέων καὶ πυρφόρων Ἀπόλλωνος Γαρτηλεάτα», ἀλλ' αἱ δίκαιαι προσδοκίαι τῆς Ἑταιρίας, ὅτι θὰ ὑπελάμβανεν ἐκεῖ ἓν τῶν παρὰ τοῦ Παυσανίου μνημονευομένων κατ' ἐκείνα τὰ μέρη ἱερῶν, δὲν ἐδικαιώθησαν. Ἀνεκαλύφθησαν δὲ μόνον δωρικόν τι κιονόκρανον μετ' ἐπιγραφῆς μεταγενεστέρων χρόνων, τεμάχια κιόνων ἀραβδώτων, τεμάχια τινα ἐνεπιγράφων χαλκῶν ταινιῶν, ἀγαλμάτιον χαλκοῦν τέχνης ἀρχαϊκῆς παρισταῦν ἄνδρα καὶ τινα ἄλλα μικρὰ ἔργα, μετενεχθέντα ἐνταῦθα καὶ κατατεθέντα εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Ἐν τέλει τῶν Πρακτικῶν τοῦ 1885 εἶνε προσηρτημένοι τρεῖς πίνακες, ὑπὸ τοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑταιρίας διατελοῦντος διακεκριμένου Γερμανοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Δαίρπφελδ σχεδιογραφηθέντες. Ἐκ τῶν πινάκων τούτων ὁ εἷς εἶνε σχεδιογράφημα τοῦ λεγομένου τετραγώνου τοῦ Ἀδριανοῦ, *οἱ δ'* ἕτεροι δύο τῶν ἐν Πειραιεῖ ἀνακαλυφθέντων νεωσοίκων.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 12 Νοεμβρίου.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ περιγραφῆς τῶν ἑορτῶν ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου προσθέτομεν σήμερον ἐνταῦθα ὅσα ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως χώρου δὲν ἠδυνήθημεν νὰ συμπεριλάβωμεν ἐν τῇ περιγραφῇ:

Πάντες οἱ ἐν Εὐρώπῃ ἡγεμόνες, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Σουλτάνου, οἱ διάδοχοι τῶν διαφόρων θρόνων, πολλοὶ πρίγκηπες, οἱ μεγάλοι δοῦκες τῆς Ρωσσίας καὶ οἱ ἀρχιδοῦκες τῆς Αὐστροουγγαρίας, πολλοὶ στρατάρχαι, αἱ παρὰ τοῖς διαφόροις αὐλαῖς διακεπισταυμένοι ξένοι πρεσβευταί, οἱ πατριάρχαι καὶ οἱ μητροπολῖται τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας· καὶ ὁ Πάπας, συνεχόρησαν τῷ διαδόχῳ θερμῶς ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει του. Ἐδέξευσαν στοργὴν μαρτυρεῖ τὸ συγχαρητήριον τηλεγράφημα τοῦ γηραιοῦ πάππου καὶ τῆς μάμμης αὐτοῦ, τῶν Δ. Δ. Μ. Μ. βασιλέων τῆς Δανίας. Συγκινητικὸν ἐπίσης ἦν καὶ τὸ τηλεγράφημα τοῦ ἐν Δανίᾳ ἐκπαιδευομένου ἀδελφοῦ αὐτοῦ βασιλόπαιδος Γεωργίου.

Ἀπενεμήθησαν δὲ εἰς τὸν διάδοχον ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει αὐτοῦ οἱ μεγαλύστανροι διαφόρων Κρατῶν ὑπὸ τῶν μοναρχῶν αὐτῶν. Τὸν τῆς Σερβίας ἐκόμισεν ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τοῦ βασιλέως Μιλάνου, ὁ συνταγματάρχης Τοπάλαβιτζ.

— Ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων Κωνσταντινουπόλεως κ. Λ. Ζαρίφης προσήνεγκε τῷ διαδόχῳ ἐπιταγὴν 100,000 φράγκων ὅπως διαθέσῃ ταῦτα ὑπὲρ οἱουδήποτε σκοποῦ. Ὅμοιον ποσὸν ἀπέστειλεν ἐξ Ἀλεξανδρείας τῷ διαδόχῳ ὁ ὁμογενὴς κ. Ἀδερφ. Ὁ διάδοχος, ἀποδεξάμενος τὰς προσφορὰς ταύτας, ἐδήλωσεν ὅτι θέλει διαθέσει αὐτὰς ὑπὲρ ἱεροῦ σκοποῦ.

— Ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων Κωνσταντινουπόλεως κ. Γ. Εὐγενίδης προσήνεγκε τῷ διαδόχῳ βαρύτιμον βυζαντινὴν σπάθην, ἐπίκυρτον τὸ σχῆμα, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἐγκεχαραγμένη καὶ ἐγκεχρυσωμένη εἰκὼν τῆς Παναγίας, φερούσης βρέφος τὸν Ἰησοῦν, περὶ δὲ τὴν εἰκόνα γραμμὴ περικλείουσα τὸ ὅλον ἐν σχήματι μεταλλίου ὠοειδοῦς. Κάτωθεν τοῦ μεταλλίου *πρὸς τὴν λαβὴν ὑπάρχουσι πέντε* πεντάγωνοι ἀστέρες, ἄνωθεν δὲ πρὸς τὴν αἰχμὴν, τρεῖς ὁμοιοι καὶ ἄνωθεν τῶν τριῶν τούτων εἰκὼν δύο ἀγγέλων, μετὰ πτερύγων καὶ χιτώνος ποδήρους, ὑποστασζόντων δὲ στέμμα βυζαντινόν. Κατὰ μῆκος τῆς λεπίδος πρὸς τὴν αἰχμὴν ἀναγινώσκουσι τὰ ἑξῆς, «Σὺ βασιλεῦ ἀήττητε, λόγε Θεοῦ Παντάνακτ».

— Ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Ἠπείρου ἐδωρήσατο τῷ διαδόχῳ ἀπάθην ἀργυρᾶν (πάλλαν) ἁρματωλικῆς ἐποχῆς (χρονολογίας 1122 ἔτους Ἐγείρας, ἤτοι 1781 μ.Χ.) ἐφ' ἧς ὑπάρχει κεντημένη ἡ ἐπιγραφὴ «ᾧ διαδόχῳ» καὶ τὸ ἔμβλημα τῆς Ἠπείρου, ἤτοι κέρκυνὶς ὄντὶς στεφάνου ἐκ δύο κλάδων φηγοῦ, μεσὰ τῆς ἐν αὐτῷ ἐπιγραφῆς «Ἀπειρωτῶν». Ὁ διάδοχος, δεχόμενος τὸ δῶρον ταῦτα ὡς καὶ τὴν ἐπὶ μεμβράνης διὰ τοῦ βυζαντινοῦ ἀλφαβήτου γεγραμμένην προσφώνησιν τῆς ἐπιτροπείας, ἵν' ἐνέγνω αὐτῷ ὁ καθηγητὴς κ. Ι. Τζέτζης, εἶπε τὰ ἑξῆς εἰς τὸ ἔπακρον συγκεκινημένος: «Ἀποδέχομαι «ἀσπασίως, μεταξὺ συγκινήσεως καὶ ἐγκαρδίως, τὸ πάλλιόν μου δῶρον τῆς δούλης Ἠπείρου. Τὰ σύμβολα ἀρκοῦσι πρὸς ἀνά«μνησιν.» Ἐκτὸς τούτων καὶ ἄλλα δῶρα πολύτιμα προσηνέχθησαν τῷ διαδόχῳ. Μεταξὺ ἄλλων ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Μακεδόνων *προσήνεγκεν αὐτῷ ὅπλον τοῦ ἀγῶνος.*

— Ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ διαδόχου ἐώρτασε, κατὰ τὸ παρελθὸν Σάββατον, καὶ ὁ Πειραιεύς διὰ μεγίστης φωτοχυσίας τοῦ λιμένος καὶ ἄλλων λαμπρῶν θεαμάτων. Ὁ βασιλεύς, ἡ βασίλισσα καὶ ὁ διάδοχος κατῆλθον εἰς Πειραιᾶ κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς ἑορτῆς, ἐγένοντο δὲ δεκτοὶ παρὰ τοῦ λαοῦ μετὰ ἀνθουσιασμοῦ ἀκρατήτου. Ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ διάδοχος ηὐχαρίστησαν τὸ πλῆθος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Γ. Κ. Ὀδησσόν. Ἐτιμήθησαν. Πλείστας εὐχαριστίας διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα. Λεπτομερῶς ἀπαντῶμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. —κ. Κ. Π. Πάτρας. Τὸ φύλλον ἀπεστάλη. Περιμένομεν ἀπάντησιν εἰς ἐπιστολήν μας.—κκ. Ν. Ι.Π. Κωνσταντινούπολιν, Σ. Γ. Biclitz, Γ. Κ. Μυτιλήνην, Α. Σ. Βάρναν καὶ Π. Ρ. Κισνάβιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—*Συνδρομητῇ ἐκ Πειραιῶς.* Illustration. Συνδρομὴ ἑτησία φρ. χρ. 14, ἑξάμηνος τὰ ἥμισυ. Δύνασθε νὰ ἐγγραφῆτε δι' ἑνὸς τῶν ἐνταῦθα *βιβλιοπωλείων Wilberg ἢ Beck.* —*Φιλοχάρῃ.* Ἡ ἐξελλήνισις τῆς γερμανικῆς λέξεως Walzer διὰ τῆς λέξεως στρόβιλος εἶναι λίαν ἐπιτυχής. Καίτοι ἀγνοοῦμεν πῶς ἀρχοῦντο οἱ ἀρχαῖοι τὸν στρόβιλον, εἰκάζομεν ὅμως ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως ὅτι ἡ ἄρχησις ἐκείνη ἦτο παρεμπλησία τῷ *βάλε*. Δὲν εἶναι δὲ τὸ βάλε ἄρχησις καινοφανὴς ὡς τινες διεσχυρίσθησαν· μόνη ἡ λέξις εἶνε νέα, *ἀντικατασταθεῖσα τὴν ἀρχαίαν* γερμανικὴν ὀνομασίαν τῆς αὐτῆς ὀρχήσεως Langaus ἀπὸ τοῦ ἔτους 1787, ὅτε τὸ πρῶτον ἐχόρευσαν βάλε τέσσαρες χορευταὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου, διδασκομένου ἐν Βιέννῃ τοῦ μελοδράματος «Ἄλλα ἡ καλλονὴ καὶ ἀρετή».—Σεβ Ι. Μ. Νικαίαν καὶ κκ. Δ. Π. Κωνσταντινούπολιν, Ν. Γ. Δ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. —κ. Κ. Μ. Κ. Ταγανρόγ. Τὸ φύλλον ἀπεστάλη. Εἰς τὰ ἄλλα τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν ἀπηντήσαμεν ἤδη πρὸ ἡμερῶν.—*Γεωργίῳ.* «Ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 307 φύλλον τῆς «Ἑστίας» τῆς 7 Αὐγούστου 1883. — Κυρίᾳ Δί. Δ. Βῶλον. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλη δ' ὑμῖν ἀντίτυπον ἡμερολογίου. Ἡ Ὀδύσσεια ἐν τῇ γαλλικῇ μεταφράσει τιμᾶται δραχ. 25, ἡ Ἰλιὰς δραχ. 30.—κ. Ἀδελφ. Σ. Παρὰ τοῦ ἐν Πειραιεῖ κ. Ν. Χ. ἐλήφθη τὸ ἀντίτιμον τῆς τε συνδρομῆς καὶ τῶν βιβλίων, ἅτινα καὶ ἀπεστείλαμεν ὑμῖν πλὴν τῶν «Καθηκόντων τῆς μητρός», τὰ ὁποῖα ἀποστελήσονται εὐθὺς ὡς ἐκδοθῶσι. —κ. Ι. Τ. Ὕβραν. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.— κ. Ν. Δ. Ὁ περίφημος ἐν Ῥόδῳ κολοσσὸς

εἶχεν ὕψος 70 πήχεων ἑλληνικῶν, ἤτοι 32 μέτρων καὶ 37 ὑρεκατομμέτρων. Ὅθεν ἦτο κατὰ 14 μέτρα περίπου ἐλάσσων τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ κολοσσιαίου ἀγάλματος τῆς ἐλευθερίας ἔχοντος ὕψος 46 μ. 08, καὶ κατὰ 12 περίπου τῆς ἐν Παρισίοις στήλης τῶν Βενδώμης. Ὅτι δὲ μείζων πάντων τῶν ἄλλων ἐν Εὐρώπῃ νῦν κολοσσῶν, ἤτοι τοῦ ἐν τῷ Τευτοβουργείῳ ὀρυμῷ μνημείου τοῦ Ἕρμανν, ἔχοντος ὕψος 28. μ. 30, τοῦ παρὰ τὴν Ἀρώνην ἀνδριάντος τοῦ Καρόλου Βορρομαίου (23, μ.), τοῦ ἐν Πουὺ τῆς Γαλλίας ἀγάλματος τῆς Παναγίας (16, μ.) καὶ τοῦ ἐν Μονάχῳ ἀγάλματος τῆς Βαυαρίας (15, μ 70.)—κ. Δ. Β. Παρισίους. Ἰδιαιτέρως ἀπηντήσαμεν. — κ. Ν. Δ. Δ. Χάλκην. Τὸ σημειούμενον ζύλλον ἀπεστάλη. Διὰ γραμματοσήμου γαλλικοῦ δύνασθε νὰ ἀποστέλλητε τὸ ἀντίτιμον.— κ. Φ. Ι. Χ. Βουκουρέστιον. Ἀκατάλληλον ἀτυχῶς διὰ τὴν Ἑστίαν.—*Μεσογύρτη*. Ἀκριβῶς εἰς ταῦτα οἱ Εὐρωπαῖοι εἶνε ἀνυπέρβλητοι, ἀλλ' οἱ Ἀμερικανοὶ ὑπερακοντίζουσι καὶ αὐτούς. Ἀμερικανικὴ ἐφημερὶς συνιστῶσα ζωγράφον τινὰ ἔγραψεν ὅτι οὗτος τόσον ἐπιτυχῶς δύναται νὰ ζωγραφήσῃ ἐπὶ ξύλου τὸ μάρμαρον, ὥστε ἂν θέσῃ τις αὐτὸ κατόπιν ἐντὸς τοῦ ὕδατος θὰ βυθισθῇ εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου ὡς ἀληθὲς μάρμαρον..— κ. Β. Μ. Πειραιᾶ. Δὲν εἶνε ἡμῖν γνωστόν.— κκ. Κ. Π. Π. Σύρου καὶ Χ. Α. Δ. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν.— κ. Ζ'. Διότι τὸ ποιὸν τῶν ἀποστελλομένων εἶνε εἰς ἀπελπιστικῶς ἀντίστροφον λόγον πρὸς τὸ ποσόν.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,,

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1887

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ: Μετεωρολογικοὶ καὶ χρονολογικοὶ πίνακες. Προφητεῖαι τῶν Ἡμερολογίων. Διάρκεια τῆς ἡμέρας. Σεισμοὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐξήγησις φυσικῶν φαινομένων κλπ. κλπ.

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ: Βασιλικὴ οἰκογένεια. Χρονικὰ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Ἑλληνικὴ Σημαία. Ἑλληνικὰ Παράσημα. Βουλευταί. Ἀπόκτησις ἑλλ. ἰθαγενείας. Μεταφορὰ δημοτικῶν δικαιωμάτων. Στρατολογία. Εὑρετήριον τῆς Ἑλλην. νομοθεσίας 1885-86. Τὰ ἐλεύθερα τελωνειακοῦ δασμοῦ. Πίνακες δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐν ἐπιστρατεύσει. Στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ἐκπαίδευσις. Παραγωγὴ καπνοῦ, ἐλαίας κλπ. Μεταλλεῖα, ὀρυχεῖα, ἁλυκαί. Ἰαματικὰ λουτρά. Ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς Ἑλλάδος. Προσωπικὸν δημοσίας ὑπηρεσίας. Νέος νόμος Χαρτοσήμου κλπ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ: Ἑλληνικοὶ σιδηρόδρομοι. Τοπογραφικοὶ ὁδηγοὶ αὐτῶν.— Τομὴ Ἰσθμοῦ Κορίνθου. Ἐμπορικὴ ἀτμοπλοΐα ἐν Ἑλλάδι. Ξέναι ἀτμοπλοϊκαὶ ἑταιρίαι. Ταχυδρομεῖα. Τηλεγραφεῖα.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ: Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως. Πιστωτικὰ Καταστήματα καὶ Ἑταιρίαι.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ: Ἐθν. Πανεπιστήμιον. Γυμνάσια. Ἑλλην. σχολεῖα. Φιλεκπαιδευτικὴ ἑταιρία. Δημοτικὰ σχολεῖα. Δημοτικὰ σχολεῖα Ἀθηνῶν.

Ὑγιεινή, Καθημερινὸς βίος, Ὑγιεινὴ τῆς Ψυχῆς, Ἐδῶ κ' Ἐκεῖ, Ἐπιστημονικὴ καὶ Καλλιτεχνικὴ κίνησις, Νεκρολογία, Μικρὸς ὁδηγὸς τῶν Ἀθηνῶν.

ΑΡΘΡΑ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

τῶν κ.κ. *Ἀγ. Βλάχου Ἀντ. Μηλιαράκη, Σ. Λάμπρου, Λ. Μηλιαράκη, Χ. Ἀποστολίδου, Ν. Ἀποστολίδου, Ἀρ. Κουρτίδου, Κ. Παλαμᾶ, Γ. Σουρῆ, Ι. Πολέμη, Γ. Δροσίνη.*

ΟΚΤΩ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ὑπὸ **Θ. Ἀννίνου.**

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ὁ κάτοχος ἑκάστου ἀντιτύπου εἶνε καὶ κάτοχος ἑνὸς ἀριθμοῦ λαχείου ἐξ ἐκλεκτῶν συγγραμμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ λαχείου εἶν' ἐκτετυπωμένος ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ βιβλίου.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ **Βιβλιοπωλείῳ ΕΣΤΙΑΣ, καὶ τιμᾶται δρ. 2.**

Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται ἀντὶ **δρ. 2,25** καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντὶ **φρ. ἀργ. 2,50.**

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

12 Δεκεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως			Τρέχουσα	Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 %		Δρ. ν.	401.—	
» 120,000,000 τῶν 5	»	» »	403.—	
» 60,000,000 τῶν 6	»	» »	461.—	
» 26,000,000 τῶν 6	»	» »	378.50	
» 25,000,000 τῶν 9	»	» »	256.—	
» 25,000,000 τῶν 8	»	» »	219.—	
» 10,000,000 τῶν 6	»	» »	184.—	
» 4,000,000 τῶν 8	»	» »	237.—	
» 6,000,000 τῶν 6	»	Δρ. καλ.	89.—	
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.			476.50	
Πιστωτικὰ Καταστήματα				
ΕΤΑΙΡΙΑΙ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος		Δρ. ν.	4.090.—	
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα		»	60.—	
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως		»	56.—	
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειρωθεσσαλίας		»	166.—	
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου		»	107.—	
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς		»	296.—	
Ἑταιρία Φωταερίου		»		
Συναλλάγματα				
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως			31.50	
» Ἰμὴν				
ΓΑΛΛΙΑΣ—Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως			125.50	
» Τραπεζικὸν Ἰμὴν				
Νομίσματα				
Εἰκοσαφράγκαν			24.95	
Λίρα ὀθωμανική				

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΜΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΙΜΝΗΣ.-ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.- ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Πωλεῖται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» δραχ. 2,50. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2.80.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκτυποῦνται ἐπισκεπτήρια στιγμιαῖως.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Α' ποιότητος δραχ. 2,50 τὰ 100.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Β' ποιότητος δραχ. 2 τὰ 100.

Κατασκευάζονται σφραγῖδες ἐξ ἐλαστικοῦ παντὸς εἴδους.

Ἀντιπρόσωποι τῆς Société Parisienne Βιέννης, ἐκτελοῦσης ἐλαιογραφικὰς εἰκόνας ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀποστολῇ φωτογραφίας.

Κ Δ. ΚΑΠΡΑΛΟΥ

ΑΝΑ ΤΑ ΟΡΗ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πάτραι.—Βαλατούνα.—Ἅγιος Ἀνδρέας.—Ἅγιος Ἰωάννης.—Κερπινή.—Μέγα Σπήλαιον. — Καλάβρυτα. — Ἁγία Λαύρα.—Κλαπατσούνα.

Κομψὸν τομίδιον ἐκ σελίδων 70.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμᾶται δραχμῆς. Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἀντὶ δραχ. 1,20.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886 — 662

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 521.—21 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΈΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 573

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΜΕΤΑΛΛΙΟΝ, διήγημα.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙΣ τῶν μελάνων ὀξέων τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Η. Γενναδίου.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ.

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ ποίημα ὑπὸ Ι. Πολέμη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Λήγοντος προσεχῶς τοῦ 11ου ἔτους τῆς «Ἑστίας», ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν αὐτῆς ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παρακαλοῦνται νὰ ἀνανεώσωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομήν των, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις, μὴ προτιθεμένη ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἱδρύσῃ ἰδίαν ἀρχαιολογικὴν σχολὴν ἐν Ἀθήναις, ὡς ἤδη ἔχουσι πράξει ἡ Γαλλία, Γερμανία, Ἀγγλία καὶ Ἀμερική, σκέπτεται νὰ συνεργασθῇ οὐχ ἧττον ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι καὶ νὰ φιλάσῃ εἰς τὸ αὐτὸ τέρμα, ὁρίζουσα μόνιμον αὐτῆς ἀρχαιολογικὸν ἀντιπρόσωπον ἐν Ἀθήναις, ὅστις θὰ ἔχῃ ἔργον τὴν ἀποστολὴν ἐκθέσεων περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν, τὴν διεύθυνσιν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν καὶ τὴν περισυναγωγὴν ἐπιγραφῶν. Ἐν βραχεῖ χρόνῳ θέλει διορισθῇ ὁ πρῶτος τοιοῦτος ἀντιπρόσωπος.

— Ὁ Ἄγγλος κ. Βίλλιαμσον, ἀσχολούμενος περὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν ἀρχαίων τινῶν χαλκωρυχείων ἐν Κύπρῳ κατὰ τὴν θέσιν Πόλι τοῦ Χρυσικοῦ ηὐτύχησε νὰ εὕρῃ σπουδαῖον ποσὸν ἀρχαίων νομισμάτων. Ἐπ' ἴσης δ' εὑρέθησαν ἐν τῇ θέσει τοῦ ἀρχαίου Ἰδαλίου ἀρχαῖα ἀγγεῖα, ὧν τὰ ἄριστα ἠγόρασεν ὁ κ. Βάρρεν, ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἐν τῇ νήσῳ ἀγγλικῆς διοικήσεως, καὶ ἅτινα κατετέθησαν ἐν τῷ μουσείῳ τῆς Νικοσίας, ὅπερ εὑρίσκεται ἐν τῷ σχηματίζεσθαι.

— Ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ ἱνστιτούτῳ τοῦ Λονδίνου ὁ κ. Θεόδωρος Βέντ, γνωστὸς ἐκ διαφόρων αὐτοῦ μελετῶν ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς νήσοις, ἀνέγνω διατριβὴν περὶ ὁμηρικῶν παραλληλισμῶν πρὸς τὸν νεώτερον ἑλληνικὸν βίον.

— Ἐν Ἰταλίᾳ ἱδρύθη Ἀσιατικὴ ἑταιρία τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ διακεκριμένου ἐν Φλωρεντίᾳ ἀναταλιστοῦ κόμητος Ἀγγέλου δὲ Γκουβερνάτη. Ἡ ἀσιατικὴ αὕτη ἑταιρία εἶνε ἡ ἕκτη ἱδρυομένη. Μέχρι τοῦδε ὑπῆρχον μόνον πέντε, ἡ τῶν Παρισίων, ἡ τῆς Βεγγάλης ἔχουσα διακλαδώσεις ἐν Βομβάῃ καὶ Μαδρᾶς, ἡ τοῦ Λονδίνου, ἡ γερμανικὴ ἀνατολικὴ ἑταιρία καὶ ἡ ἀμερικανική. Τῆς νεοσυστάτου Ἰταλικῆς ἐπίτιμος πρόεδρος ἐξελέχθη ὁ διάσημος Ἰταλὸς ἀραβολόγος Ἀμάρης.

— Ὁ ἐν Ὀξωνίῳ ὑποβιβλιοθηκάριος τῆς βοδλειάνης βιβλιοθήκης Γερμανὸς κ. Ἀδόλφος Neubauer ἐξέδωκε περισπούδαστον κατάλογον τῶν ἑβραϊκῶν χειρογράφων τῆς πλουσίας ταύτης βιβλιοθήκης.

— Ὑπὸ τοῦ Γάλλου κ. Omont ἐξεδόθη ἄξιος λόγου κατάλογος τῶν ἐν ταῖς Ἑλβετικαῖς βιβλιοθήκαις ἑλληνικῶν κωδίκων.

— Ἀπέθανεν ἐν Κοπεναγῇ εἷς τῶν κρατίστων φιλολόγων, ὁ Δανὸς Ἰω. Νικ. Μάδβιγ. Γεννηθεὶς κατ' Αὔγουστον τοῦ 1804, ἀνεκηρύχθη διδάκτωρ ἐν ἔτει 1826, ὑποβαλὼν ἐμβριθεστάτην διατριβὴν περὶ τῶν φιλοσοφικῶν βιβλίων τοῦ Κικέρωνος. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1829 μέχρι τοῦ 1842 ἐδημοσίευσε πολλὰς βραχείας φιλολογικὰς μελέτας, ἃς ἐξέδωκεν ὁμοῦ ἐν δυσὶ τόμοις ἐν ἔτεσι 1834 καὶ 1842 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Opuscula academica. Ἐν ἔτει 1839 ἐξέδωκε τὸ De finibus bonorum et malorum τοῦ Κικέρωνος, καὶ μετ' ὀλίγον τὴν *Λατινικὴν Γραμματικήν* (ἧς ἐπίτομος ἑλληνικὴ μετάφρασις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Εὐθ. Καστόρχη) καὶ τὸ *Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης*. Μετὰ δὲ τὰς λαμπρὰς αὐτοῦ κριτικὰς μελέτας περὶ τοῦ Λιβίου (Emendationes Livianae 1860) καὶ τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ Λιβίου, (1861-1866), ὁ Μάδβιγ ἐξέδωκε τὰ Adversaria critica (1871, 1873 καὶ 1881) καὶ πραγματείαν περὶ συντάξεως καὶ διοικήσεως τῆς ῥωμαϊκῆς πολιτείας. Πρὸ ὀλίγων δ' ἐτῶν ἑωρτάσθη ἡ πεντηκονταετηρὶς τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἥτις διεκόπη ἀπὸ τοῦ 1848 μέχρι τοῦ 1851 ὅτε ὁ Μάδβιγ ἐχρημάτισεν ὑπουργὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ὁ Μάδβιγ κατὰ τοῦτο ὑπερέχει ἄλλων ἐπιφανῶν φιλολόγων τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ὅτι ἐξ ἴσου εὐδοκίμως ἠσχολήθη εἴς τε τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν γραμματολογίαν καὶ γλῶσσαν.

— Ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία τοῦ Κουρτίου, μεταφρασθεῖσα ἄχρι τοῦδε ἰταλιστὶ καὶ γαλλιστί, μεταφράζεται νῦν καὶ εἰς ἱσπανικὴν γλῶσσαν ὑπὸ Garcia Moreno. Τῆς μεταφράσεως ταύτης ἐξεδόθη ἐν Μαδρίτῃ πρὸ μικροῦ ὁ πρῶτος τόμος.

— Ἡ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν Βιέννῃ ἀρχιδουκὸς Ῥάινερ περιελθοῦσα συλλογὴ τῶν ἐν Ἐλ Φαγιοὺμ εὑρεθέντων παπύρων, ἡ περιέχουσα πολλὰς χιλιάδας κειμένων εἰς ἑνδεκα γλώσσας, θὰ καταστῇ ἐντὸς ὀλίγου κοινὸν κτῆμα τῶν λογίων, ἐκδοθησομένη ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Corpus Papyrorum Raineri.» Ὡς πρόδρομος τῆς συλλογῆς δημοσιευθήσεται πραγματεία τις περὶ αὐτῆς τοῦ ἀσιανολόγου καθηγητοῦ Ἰωσὴφ Καραβατσέκ, εἰς ὃν εἶναι ἐμπεπιστευμένη ἡ φύλαξις ταύτης.

— Ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς ἐν Βιέννῃ ἰατρικῆς ἑταιρίας ὁ καθηγητὴς Puschmann ἐποίησεν ἀνακοίνωσιν περί τινος ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντος ἑλληνικοῦ χειρογράφου, ὅπερ φαίνεται ὅτι ἦτο γνωστὸν εἰς τοὺς Ἄραβας τοῦ μεσαίωνος, ἀλλ' ἔκτοτε ἐθεωρεῖτο ἀπολεσθέν. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο πραγματεύεται περὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ παρέχει ἀκριβῆ ὁπωσδήποτε ἔννοιαν τῶν περὶ τῶν τοιούτων νόσων γνώσεων τῶν Ἑλλήνων ἰατρῶν. Ἐν τῇ αὐτῇ ἀνακοινώσει ὁ Puschmann κατέδειξεν ὅτι δύο ἰατρικαὶ πραγματεῖαι, ὑπολαμβανόμεναι ὡς ἀρχαῖαι ἑλληνικαί, καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑλλήνων ἄῤῥην ἰατρῶν Φιλουμένου καὶ Φιλαγρίου ἐκδοθεῖσαι, εἰσὶν ὑποβολιμαῖαι, συνταχθεῖσαι ὑπὸ Guinter von Andernach, λογίου τῆς δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος.

— Ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιγραφῶν ὁ διαπρεπὴς ἀρχαιολόγος Βαλλὸν ἀνέγνω περίεργον Ὑπόμνημα περὶ τοῦ ἑταίρου Ἀμβρασίου Φιρμίνου Διδότου, τοῦ μεγάλου τυπογράφου, γνωστοῦ δ' ἑλληνιστοῦ καὶ φιλέλληνος. Ὁ Διδότος τὴν ἑλληνικὴν ἐσπούδασεν ὑπὸ τὸν Κοραῆν. «Ὁ Κοραῆς, εἶπεν ὁ Βαλλών, καταλείπων τὴν πατρίδα του, εἰργάζετο ἐπὶ ξένης γῆς ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἀπελευθερώσεως. Τὸ ἔργον ἦτον ἀκερδές. Ὁ Ἕλλην λόγιος ἔζη ἐν πενίᾳ. Ἠδύνατο ἴσως νὰ ζητήσῃ πόρον ἐξ ἰδίων μαθήματα· ἀλλ' ἀνεχαιτίζετο ὑπὸ ἀμέτρου αἰσθήματος ἀξιοπρεπείας. Καὶ τὸν νέον Διδότον ἐδέχθη, οὐχὶ ὡς μαθητήν, ἀλλ' ὡς γραμματέα, ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ μὴ γίνῃ ἐκατέρωθεν λόγος περὶ ἀντιμισθίας. Τὰς παρὰ τοῦ νεαροῦ συνεργάτου ὑπηρεσίας ἀπέτινε διὰ μαθημάτων. Ὑπὸ τοιοῦτον διδάσκαλον αἱ πρόοδοι τοῦ Διδότου ὑπῆρξαν ταχεῖαι. Ἀλλ' ὁ Κοραῆς δὲν ἐδίδαξεν αὐτὸν μόνον ν' ἀγαπᾷ τὴν ἑλληνικὴν

γλώσσαν. Μετέδωκεν αὐτῷ καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν 'Ελλάδα.» 'Εκ φιλελληνισμοῦ ἀγόμενος ὁ Διόδοτος ἀπῆλθε κατ' ἀρχὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν ὡς ἀκόλουθος τῆς γαλλικῆς πρεσβείας, ἐπεστρέφη δὲ μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ μαρκησίου 'Ριβιέρ τὴν Μικρὰν 'Ασίαν. 'Εν Κυδωνίαις ἡ διατριβή του ὑπῆρξε μακροτέρα. Εὗρεν ἐκεῖ ἑταιρίαν ἑλληνοπαίδων, οἵτινες εἶχον συμφωνήσει νὰ ὁμιλῶσι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐν τῷ *ἰδιωτικῷ βίῳ* τὴν γλῶσσαν τοῦ Θουκυδίδου καὶ τοῦ Ξενοφῶντος. "Ερερον ἀρχαῖα ὀνόματα. Δύσις ὁ Διόδοτος μετωνομάσθη 'Ανάχαρσις. 'Επανελθὼν εἰς Γαλλίαν, ὁ νεαρὸς φιλέλλην ἐχρημάτισεν ὑπὸ τὸν Σατωβριάνδον γραμματεὺς τοῦ Φιλελληνικοῦ Κομητάτου, ὅπερ τοσοῦτον συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, καὶ ὡς τυπογράφος δ' εἰργάσθη διὰ παντοίων δημοσιεύσεων εἰς ἀναζωπύρησιν τοῦ ὑπὲρ τῆς 'Ελλάδος ἐνδιαφέροντος.»

— 'Η ἐν Παρισίοις 'Ακαδημία τῶν 'Επιστημῶν ἐβράβευσεν ἐσχάτως τὴν πραγματείαν τοῦ Παύλου Ζιράρ *Περὶ ἀγωγῆς τῶν 'Αθηναίων ἰφήβων*.

— 'Η Κάρμεν Σύλβα, ἡ ἐστεμμένη ποιήτρια τῆς Ρουμανίας, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἐρχομένου ἔτους 1887 παραδίδουσα μαθήματα ἐν τινι τῶν ἀνωτάτων δημοσίων παρθεναγωγείων τοῦ Βουκουρεστίου. 'Η βασίλισσα αὕτη, ἡ γνωρίζουσα καλῶς τοὺς κλασσικοὺς συγγραφεῖς ὅλων τῶν αἰώνων, ἐπισκεπτομένη συχνὰ τὸ ἄνω παρθεναγωγεῖον οὐδέποτε ἔμεινεν εὐχαριστημένη ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ διδασκαλίας καὶ τῶν ἀπαντήσεων τῶν μαθητριῶν. "Ενεκα τούτου καλοῦσα παρ' ἑαυτῇ πολλὰς τῶν εὐφυεστέρων μαθητριῶν ἔδιδεν εἰς αὐτὰς ἰδιωτικὰ μαθήματα νεωτέρας φιλολογίας. 'Εκ τούτου ὅμως προέκυψαν σκηναὶ ἀντιζηλίας καὶ μικροφιλοτιμιῶν μεταξὺ τῶν μαθητριῶν, οὕτω δὲ ἡ βασίλισσα συνεννοηθεῖσα μετὰ τοῦ βασιλέως Κηρόλου ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν ταῦ μαθήματος τούτου ἐν τῷ δημοσίῳ σχολείῳ, ἐν τινι δὲ συνεδριάσει τῶν καθηγητῶν ὥρισεν ἡ ἰδία τὰς ὥρας τῆς διδασκαλίας.

'Εν Κερκύρᾳ τελοῦντες σήμερον τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς 'Ελλάδος 'Ιωάννου Καποδίστρια. 'Η δημοτικὴ ἀρχὴ Κερκύρας ἐφιλοτιμήθη ἵνα ἡ ἑορτὴ τελεσθῇ ὅσον οἷόν τε μεγαλοπρεπής, προσκαλημένοι δ' εἰς αὐτὴν θέλουσι παραστῆ ἀντιπρόσωποι τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως ὁ ὑποστράτηγος κ. Μεταξᾶς, ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν κ. Θεοτόκης ἀντιπρόσωπος τὴν Κυβέρνησιν, ἀντιπρόσωπος τοῦ 'Εθνικοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐξ 'Αθηνῶν. Περιγραφὴν τῆς ἑορτῆς ταύτης θέλομεν δημοσιεύσει ἐν προσεχεῖ φύλλῳ γεγραμμένην ὑπὸ συνεργάτου ἡμῶν παρισταμένου κατὰ τὴν ἑορτήν.

— 'Υπὸ τοῦ κ. 'Η. 'Αγγελοπούλου, μηχανικοῦ καὶ διπλωματούχου τῆς ἐν Παρισίοις σχολῆς τῶν γεφυροδοποιῶν ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις περιοδικοῦ τῆς μηχανικῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Μηχανικὴ 'Επιθεώρησις» τῇ συμενεῖ συμπράξει διαφόρων τῶν παρ' ἡμῖν δοκιμωτέρων μηχανικῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ κ.κ. Σ. Βλαχόπουλος, Δ. Δούτσος Α. Γκοτλάν, Ε. Κελλενέκ, Β. Βλάσσης, Μ. Σάουρωτ, Α. Σούλης, Α. Θεοριλᾶς, Μ. Ρόσελς κλπ. 'Η «Μηχανικὴ 'Επιθεώρησις» ἐκδιδομένη ἅπαξ τοῦ μηνὸς θέλει δημοσιεύει οὐ μόνον πραγματείας διαφόρων μηχανικῶν ζητημάτων, ἀλλὰ καὶ μελέτας περὶ τῆς ἰσχυούσης παρ' ἡμῖν νομοθεσίας τῶν δημοσίων ἔργων ἐν σχέσει πρὸς τὴν τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, τὰ καίμενα τῶν σχετικῶν πρὸς τὰ δημόσια ἔργα νόμων καὶ διαταγμάτων, τὰς ἀποφάσεις καὶ γνωμοδοτήσεις τοῦ παρ' ἡμῖν συμβουλίου τῶν δημοσίων ἔργων, τὰς ἀναγκαίας εἰδήσεις περὶ τῶν ἐκτελουμένων ἢ εἰς δημοπρασίαν ἐκτιθεμένων ἔργων, διαφόρους στατιστικὰς πληροφορίας, τὰς νεωτέρας τῆς ἐπιστήμης προόδους καὶ καθ' ὅλα εἰπεῖν πᾶν ὅ,τι ἀνήγεται εἰς τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν μηχανικήν. Τῆς «Μ. 'Επιθεωρήσεως», ἧς ἕκαστον φυλλάδιον θὰ ἀποστελλῆται ἐξ 24 σελίδων εἰς ὃν μέγα σχῆμα, ὁρίζεται ἡ ἐτησία συνδρομὴ εἰς 24 δραχμάς, ἡ δ' ἑξαμηνιαία εἰς 12.

— Μετὰ τοῦ σημερινοῦ φύλλου τῆς «'Εστίας» ἀποστέλλεται εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς 'Αγγελία περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Φαύστου*, κατ' ἔρμετρον μετάφρασιν τοῦ κ. Γ. Στρατήγη. Τὸ ἔργον τυπωθὲν λίαν φιλοκάλως κοσμεῖται ὑπὸ καλλιτεχνικοῦ ἐξωφύλλου καὶ εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «'Εστίας», τιμώμενον δραχ. 5 μὲν διὰ τοὺς ἐν 'Ελλάδι, καὶ 6 διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΡΑΜΗΣ

πρώην ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου

Τῇ 9 τοῦ μηνὸς τούτου ἀπεβίωσεν ἐν Ζακύνθῳ εἷς τῶν λογιωτέρων ἱεραρχῶν τῆς 'Ελλάδος, ὁ Ν. Κατραμῆς, Ζακύνθιος τὴν πατρίδα, ἐν ἡλικίᾳ 66 ἐτῶν.

Τὰς σπουδάς αὐτοῦ διήνυσεν ἐν τῇ 'Ιονίῳ 'Ακαδημίᾳ, τῷ πρώτῳ τούτῳ ἱδρύματι τῆς ἀνωτέρας ἐπιστημονικῆς παιδεύσεως τῶν 'Ελλήνων πρὸ τῆς αὐτονομίας τῆς 'Ελλάδος, ἀξιωθεὶς διπλώματος τῆς φιλοσοφικῆς καὶ θεολογικῆς σχολῆς. Χειροτονηθεὶς ἱερεὺς ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἐν τῷ Λυκείῳ Ζακύνθου· εἶτα δὲ ἀπεστάλη μετὰ τὴν ἕνωσιν τῷ 1865 εἰς Νεάπολιν ὡς ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας τῶν ἐκεῖ ὀρθοδόξων 'Ελλήνων, κατεχορένης τότε ὑπὸ τῶν Οὐνιτῶν, τοὺς ὁποίους διὰ τῆς δραστηριότητος αὐτοῦ κατώρθωσε ν' ἀποβάλῃ, καὶ ἐφημερεύσῃ μέχρι τοῦ 1868, ὅτε ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Νικολάου Κοκκίνη ἐχειροτονήθη τῇ 9 Μαΐου 1868.

'Ο μακαρίτης Κατραμῆς ἦτο ἀνὴρ φιλομαθέστατος, καὶ πολλὰ ἐξέδωκεν ἔργα καὶ λόγους ἐδημοσίευσε καὶ ἄλλα φροντίσματα, ἐπιζητῶν οὐ μόνον διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς τυπικῆς ὑπηρεσίας τῆς θέσεώς του νὰ φαίνεται ὠφέλιμος, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ καλάμου.

'Εκ τῶν ἔργων αὐτοῦ τῶν φιλολογικῶν τὰ σπουδαιότατον εἶνε τὰ «Φιλολογικὰ ἀνάλεκτα Ζακύνθου», ἵνα μετὰ φιλονεικίας ἀπαθησαύρισε πολλὰ ἱστορικὰ περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πατρίδος εἰς ὀγκώδη τόμον ἐκ 488 σελίδων, πρεσβεύων ὡς σημεῖον ἐν τῷ προλόγῳ του ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῶσι μονογραφίαι κατὰ τόπους ἱστορικαί, ὅπως συναρμολογηθῇ ἀκριβὴς κατόπιν καὶ τελεία νεοελληνικὴ ἱστορία.

'Εν τοῖς φιλολογικοῖς ἀναλέκτοις Ζακύνθου ἐπραγματεύθη 1) περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ζακύνθου κατὰ τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα, 2) Περὶ τῶν ἐν Ζακύνθῳ διδαξάντων Ζακυνθίων καὶ μή, 3) Περὶ τῶν ἀπὸ παιδείᾳ καὶ τέχνῃ διαπρεψάντων Ζακυνθίων, 4) Περὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ εὑρισκομένων χειρογράφων χωδίκων καὶ τῶν ἐκ Ζακύνθου ἀφαιρεθέντων, 5) Περὶ οἰκοδομῶν, μονῶν, ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, σεισμῶν κτλ. Τὸ ἔργον τοῦτο καίτοι ἐνιαχοῦ χωλαίνει περὶ τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν, οὐχ ἧττον εἶνε πολύτιμος συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου Ζακύνθου.

"Ετερα ἔργα τοῦ Κατραμῆ εἶνε·

»'Ιστορικαὶ διασαφήσεις περὶ τῆς πατρίδος τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως».

»Βίος Οὔγου Φωσκόλου».

»La chiesa Ortodossa» Napoli. 1865.

«'Η ἐν Νεαπόλει Βασιλικὴ Ἐπαυλις καὶ ὁ Φαρνέζιος Ταῦρος,» (ὅπερ μετεφράσθη καὶ ἰταλιστὶ ὑπὸ 'Ερ. Παλούμπου).

«'Η ἐν Ζακύνθῳ δημοτικὴ γλῶσσα».

Πλὴν τούτων διάφοροι διατριβαὶ αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν ἐν *Παγκόσμῳ*.

Κατέλιπε δὲ ἀνέκδοτον ἑτέραν περὶ Ζακύνθου διατριβήν, ἀλλ' ἀσθένεια πολυχρόνιας πρὸ τινων ἐτῶν ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν καὶ ἀπὸ τῶν καθηκόντων τῆς ἀρχιερωσύνης, καὶ ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην φιλολογικὴν ἐργασίαν μέχρις οὗ ἐπῆλθε τῇ 9 Δεκεμβρίου τὸ μοιραῖον τέλος τοῦ σεβαστοῦ ἀνδρός.

Τὴν ἑπομένην τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ἐξεδόθη ἐν Ζακύνθῳ μικρὰ βιογραφία τοῦ ἱεράρχου ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ λαγίου κ. Σπυρ. Διὰ Βιάζη, ἐξ ἧς ἐσταχυολογήσαμεν τ' ἀνωτέρω, ἀποτείνοντες φόρον σεβασμοῦ εἰς τὴν γεραρὰν μνήμην τοῦ μεταστάντος λογίου ἱεράρχου.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

'Οδοιπορικαὶ σημειώσεις Μακεδονίας, 'Ηπείρου, νῆσος ὀρθοτικῆς γραμμῆς καὶ Θεσσαλίας, συνταχθεῖσαι τῇ ἐντολῇ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου ὑπὸ Νικολάου Θ. Σχινᾶ, ταγματάρχου τοῦ μηχανικοῦ, παρὰ τῷ ἐπιτελείῳ τοῦ Γ' ἀρχηγείου. Μακεδονίας Τεῦχος Β'. 'Εν 'Αθήναις, τύποις Messager d' Athènes». 1886. 16ον. σελ 200—488. Χαρτόδετον, τιμᾶται δραχ. 2,50. (Εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο περιλαμβάνεται ἅπασα ἡ ἔκτασις ἡ κειμένη ἀρκτικῶς γραμμῆς ἀρχομένης ἀπὸ Ταϊγέτου καὶ διὰ τῶν πόλεων Θεσσαλονίκης, Βοδενῶν, Καλλάρ, Καστορίας καταλήγούσης εἰς Κορυτσάν).

Περὶ ὀφθαλμολογίας καὶ ὠτολογίας τῶν ἀρχαίων 'Ελλήνων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρις 'Ιπποκράτους ὑπὸ Γεωργίου Α. Κωστομοίρη, ὀφθαλμικοῦ καὶ ὠτικοῦ. 'Εν 'Αθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν 'Αδελφῶν Περρῆ. 1887. 8ον, σελ. ΙΣ'—248. Τιμᾶται δραχ. 6.

Μέθοδος τῆς γερμανικῆς γλώσσης, περιέχουσα γραμματικοὺς κανόνας, γυμνάσματα, διαλόγους καὶ ἀναγνώσματα ὑπὸ Δ. Ν. Γιάνναρη. 'Εκδότης 'Ανέστης Κωνσταντινίδης. 'Εν 'Αθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Κατσετακμήτων 'Ανέστη Κωνσταντινίδου. 1887. 16ον, σελ. 344. Τιμᾶται δραχ. 6.

'Ερμηνεία εἰς τὸν Ν' Ψαλμὸν καὶ τὸν 'Εξάψαλμον ὑπὸ Ζησίμου Γ. Π. Τυπάλδου, καθηγητοῦ. Κεφαλληνία, φύσις «ἡ Κεφαλληνία», 1886. 8ον, σελ. 108. Τιμᾶται δραχ. 2.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 19 Δεκεμβρίου.

"Ηρξατο ἤδη ἡ συνήθης πρὸ τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν κίνησις. Οἱ πλεῖστοι σχεδὸν τῶν συνδυασμῶν κατηρτίσθησαν, ἐνιαχοῦ μὲν ἐντελῶς ἀμιγεῖς συμπολιτευόμενοι ἢ ἀνεπολεπτευόμενοι, ἀλλ' ἀλλαχοῦ μικτοί, ἐξ ὑποψηφίων φίλα καὶ μὴ φρονούντων τῇ κυβερνήσει ἀποτελούμενοι. Οἱ διάφοροι ὑποψήφιοι ἤρξαντο περιοδεύοντες τὰς ἐπαρχίας τοῦ νομοῦ ἐν ᾧ ἐκτίθενται, ἐγγύθεν συνεννοούμενοι μετὰ τῶν ἐκλογέων αὐτῶν περὶ τοῦ προσεχοῦς ἀγῶνος. Μεταξὺ ἄλλων ὁ πρώην πρωθυπουργὸς κ. Θ. Δηλιγιάννης ἀνεχώρησαν ἐξ 'Αθηνῶν εἰς ἐπίσκεψιν διαφόρων πόλεων τῆς Πελοποννήσου, ἔδιᾳ δὲ τοῦ νομοῦ τῆς 'Αρκαδίας ἐν ᾧ τίθηται τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ ὑποψηφιότητα.. Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἀνεκηρύχθησαν ὑπὸ τῶν διαφόρων πρωταδικείων τοῦ κράτους καὶ οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ἀνερχόμενοι ἐν ὅλῳ εἰς 428. Κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογὰς τῆς 7 'Απριλίου 1885, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποψηφίων εἶχεν ἀνέλθει εἰς 533.

— 'Ο κ. "Οθ. Λύδερς, μέχρι τοῦδε διευθυντὴς τῆς ἀγωγῆς τοῦ βασιλοπαίδος διαδόχου, διωρίσθη διευθυντὴς τοῦ Οἴκου αὐτοῦ.

— Αἱ σπουδαὶ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου θέλουσιν ἐξακολουθήσει ἐπὶ τριετίαν εἰσέτι, πάντοτε ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν τοῦ κ. Λύδερς, μέχρι τοῦδε διευθυντοῦ τῆς ἀγωγῆς τῆς Α. Υ. Ο διάδοχος, κατὰ τὴν τριετίαν ταύτην, θέλει ἀσχοληθῇ κυρίως εἰς συνταγματικὰς καὶ στρατιωτικὰς μελέτας. "Αμα ἀρχομένου τοῦ ἔαρος, εἶνε λίαν πιθανὸν ὅτι ὁ διάδοχος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ κ. Λύδερς, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν αὐτοῦ θὰ ἐπιχειρήσῃ περιοδείαν ἀνὰ τὴν 'Ελλάδα, *ὅπως ἐγγύθεν γνωρίσῃ* τὴν πατρίδα αὐτοῦ.

— Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐκοινοποιήθη εἰς τὸ ἐντεῦθεν ἀρχηγεῖον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ 1ου πεζικοῦ συντάγματος, ἡ διαταγὴ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, δι' ἧς ἡ Α. Β. Υ. ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος κατατάσσεται εἰς τὸ 1ον τάγμα τοῦ συντάγματος τούτου. Ο διάδοχος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ αὐτοῦ ταγματάρχου κ. Σαπουντζάκη, ἐπεσκέφθη κατ' οἶκον τὸν διοικητὴν τοῦ συντάγματος αὐτοῦ συνταγματάρχην κ. Μαυρομιχάλην, μεθ' οὗ συνεννοήθη περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ ἐκτελῇ τὴν ὑπηρεσίαν παρὰ τῷ σώματι αὐτοῦ.

— Τὴν παρελθοῦσαν δὲ πέμπτην παρουσιάσθη ὁ Διάδοχος εἰς τὸ Δ' σύνταγμα τοῦ πεζικοῦ, καὶ ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν παρὰ τῷ πρώτῳ τάγματι αὐτοῦ τοποθετηθείς. "Απαντες οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Συντάγματος ἐν μεγάλῃ στολῇ ὑπεδέχθησαν αὐτόν. Τὴν ἑσπέραν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ἐδόθη ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Συντάγματος γεῦμα εἰς ἅπαντας τοὺς ἀξιωματικοὺς αὐτοῦ, ὅπερ ἐτίμησε καὶ ὁ Διάδοχος συναδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ του κ. Σαπουντζάκη.

—Διὰ τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν τῆς βασιλίσσης ἀφικνεῖται μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐκ Καλαμῶν γυναικεία τις αὐτόθι ὑφάντρια ἀποστελλομένη ὑπὸ τῆς συζύγου τοῦ δημάρχου Θουρίας κ. Νικήτα Πολυχρονοπούλου κατ' εὐμενῆ πρὸς αὐτὸν παράκλησιν τῆς βασιλίσσης, γενομένην κατὰ τὸν χορὸν τῆς 1ης Δεκεμβρίου.

— Τὰ πρῶτα ἐλάσματα τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς—Πελοποννήσου ἐτέθησαν καὶ ἐν Πάτραις, ἤρξατο δὲ λειτουργοῦσα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἡ πρώτη ἀτμάμαξα, ἥτις εἶνε ἐκ τῶν ἐλκυσουσῶν τὰ φορτηγὰ βαγόνια τοῦ ὑλικοῦ καὶ χρησιμεύουσα διὰ τὰς προκαταρτικὰς ἐργασίας.

—Μανθάνομεν, γράφει ἡ «'Εφημερίς,» ὅτι ἀνεχώρησεν ἐκ Μασσαλίας ὁ κ. Βανουγγάρδεν, διοικητικὸς σύμβουλος τῶν ἐν Βελγίῳ σιδηροδρόμων, φθάνει δ' ἐνταῦθα προσεχῶς ὅπως ὑπογράψῃ μετὰ τῆς 'Ελληνικῆς κυβερνήσεως σύμβασιν περὶ κατασκευῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Μεσολογγίου εἰς "Αρταν. Αἱ περὶ τούτου διαπραγματεύσεις ἤρχισαν διεξαγόμεναι πρὸ καιροῦ, ἐλήφθησαν δὲ διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ ἐνταῦθα προξένου τοῦ Βελγίου κ. Rosseels. 'Ελπίζομεν, ὅτι μετά τινας ἡμέρας θὰ δυνηθῶμεν νὰ καταστήσωμεν γνωστοὺς τοὺς ἀριστέους ὅρους τῆς συμβάσεως εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας. Μετὰ τοῦ κ. Βανουγγάρδεν συναπῆλθεν καὶ δύο μηχανικοί.

— Αἱ τελωνιακαὶ εἰσπράξεις τῶν ἀ. β'. καὶ γ'. τάξεως τελωνείων κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον ὑπερέβησαν τὰς τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ δραχμὰς 696, 886 καὶ 83[00.

— Τὸ καθαρὸν ἐκ τοῦ χαρτοσήμου ἔσοδον κατὰ τὴν β' καὶ γ' τριμηνίαν τοῦ ἔτους 1886 ἀνῆλθεν εἰς δραχμὰς 2,589,739,05.

ΑΔΑΝΔΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Ι. Κ. Καβάλλαν. 'Ελήφθη καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. 'Απαντήσεις μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κ. Χ. Ρ. Πάτρας. 'Απεστάλη ἀνείτυπον τοῦ ἐκδοθέντος. Θέλομεν ἀποστείλει ἀμέσως καὶ τὸ ἕτερον ἅμα τῇ προσεχεῖ ἐκδόσει του.—*Ταχυδρομικῶς ἀναγνώστη.* 'Η δημοσίευσις μυθιστορήματος β' ἀρξεται λίαν προσεχῶς. Εἶνε δὲ τὰ δημοσιευθησόμενα ἐν τῶν ἀρίστων ἔργων τοῦ Elie Berthet.—κ. Χ. Ι. Κάτρον. 'Αντίτυπα τοῦ ἡμερολογίου καὶ καλύμματα ἀπεστάλησαν εἰς πάντας τοὺς σημειουμένους, ὡς καὶ ἰδιαιτέρως ἐγράψαμεν ὑμῖν.—κ. Ν. Ι. Π. Κωνσταντινούπολιν. Θέλομεν συμμορφωθῇ τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ. — κ. Κ. Π. Θ. Πάτρας. 1) 'Η ἔκδοσις τοῦ γενικοῦ πίνακος τῶν περιεχομένων ἀνεβλήθη, διότι ὁ ἀναλαβὼν τὴν σύνταξιν αὐτῶν ἡμέτερος συνεργάτης ἠναγκάσθη ἀτυχῶς νὰ δεχθῇ δημοσίαν ὑπηρεσίαν πρὶν προφθάσῃ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀγάγει μέχρι τῶν μέσων. 'Επειδὴ δὲ δὲν εἶνε ἄσαν ἔσως ὑποτίθεται εὐχερὲς τὸ ἔργον, καὶ ἀπαιτεῖ καὶ εἰδικότητα, ἣν δὲν ἔχουσι πάντες, θὰ ἀναγκασθῶμεν ἴσως νὰ περιμείνωμεν μέχρις οὗ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἡ φορὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν «'Εστίαν» τὸν συντάκτην, ὅστις τότε θέλει συμπληρώσει τὸ ἔργον, ὅπερ κατέλιπεν ἡμιτελές· 2) Τὰ θεμέλια τοῦ ἀτελειώτου θεάτρου ἐτέθησαν τῷ 1873. 3) Δὲν ἀνηγγέλθη μὲν ἡ διακοπὴ τοῦ σημειουμένου περιοδικοῦ, ἀλλὰ πρὸ καιροῦ δὲν εἴχομεν ἐκδοθὲν φύλλον αὐτοῦ. 4) 'Η διεύθυνσις τῆς ἀναφερομένης ἐφημερίδος ἐτοιμάζει, νομίζομεν, κἄτι τι διὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους. 5) Μόνον 70. Εὐκταῖον θὰ ἦτο ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ αὐξήσῃ ὁ ἀριθμὸς κατὰ τὸ ἑπιὸν ἔτος. 6) 'Εν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «'Εστίας» ὑπάρχουσιν ἔτι σώματα τῶν «Μυρίων "Οσων», τιμώμενα ἕκαστον δραχ. 12, μετὰ ταχυδρ. τελῶν δραχ. 14.—κ. Μ. Π. Ρεβύμνην. 'Η μεταγενεστέρα ἡμῶν ἐπιστολὴ ἐξηγεῖ ὑμῖν ἐὰν λόγον τῆς καθυστερήσεως.—κ. Ε. Ν. Δ. 'Ολιένιτζαν. 'Απεστάλη ἀντίτυπον «τῶν Συμβουλῶν πρὸς τὰς μητέρας».—κ. Γ. Α. Λειψίαν. 'Ελήφθησαν. 'Αναμένομεν καὶ ἐπιστολήν σας.—κ. Σ. Μ. Λεβάδαν. Κατάγεται ἐκ Μεσολογγίου, ἐγεννήθη δὲ ἐν 'Αθήναις.—κ. Ι. Γ. Μεσσήνην. 'Ελήφθησαν, ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν τὰ σημειούμενα φύλλα, ὧν ἀντίτιμον δραχ. 2,50.—κ. Α. Ε. Καβάλλαν. 'Ο τόμος τῆς Ἱστορίας ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς. Τὰ ἡμερολόγια θέλομεν σᾶς ἀποστείλει ἅμα τῇ ἐκδόσει των.—κ. Κ. Ν. Α. Σύρον. Τὰ δεδεμένα ἀντίτυπα τῶν «Συμβουλῶν πρὸς τὰς μητέρας» δὲν ἠτοιμάσθησαν ἔτι· ἐκ τούτου ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀποστολῆς, ἥτις θέλει ἐνεργηθῇ τὴν ἑβδομάδα ταύτην.—κ. Ι. Γ. Σ. Πάτρας. Ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν εἰς ἐπιστολήν σας.—*'Ακριβολόγω.* Τοῦ menu ἐπροτάθησαν μεταφράσεις, ἀλλ' ἐκρίθησαν ἀνεπιτυχεῖς. 'Ο 'Αθήναιος ἀναφέρει τὸ τε πρᾶγμα καὶ τὴν λέξιν ὡς ὑπάρχοντα καὶ παρ'

ἀρχαίοις, λέγων που· «γραμματίδιον, ἐν ᾧ φέρεται ἀναγραφὴ τῶν παρεσκευασμένων.» Ὅθεν κάλλιστα δυνάμεθα καὶ σήμερον νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν φράσιν: Ὄψων ἀναγραφή.—κ. Ν. Α. Οἱ. Κωνσταντινούπολιν. Μετὰ τοῦ ζητηθέντος φύλλου κατὰ παραδρομὴν συναπεστάλη καὶ ἀντίτυπον Ἡμερολογίου ἀντὶ τοῦ σημειουμένου, ὅπερ δὲν ἐξεδόθη ἔτι. Ἐὰν δὲν εἶνε ὑμῖν χρήσιμον, εὐαρεστήθητε νὰ μᾶς τὸ ἐπιστρέψητε.—κ. Π. Ρ. Πογόρνον. Τὰ ζητηθέντα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.—κκ. Χ. Γ. Λάρισσαν, Χ. Σ. Β. Σύρον, Τ. Κ. Βρυξέλλας, Κ. Κ. Μ. Λίβερπουλ, καὶ Π. Γ. Π. Ὀδησσόν. Ἐλήφθησαν.—κ. Ξ. Στ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἀλλ' ἕνεκα περισσείας ὁμοίας ὕλης δὲν δυνάμεθα ἀτυχῶς νὰ τὸ χρησιμοποιήσωμεν.—Φίλῳ τῆς «Ἑστίας». Ἀκριβῶς εἰς τὰς τοιαύτας περὶ δημοσιεύσεων αἰτήσεις τῶν φίλων ἐννοοῦμεν πόσον εἶνε ὀρθὴ ἡ ἰταλικὴ παροιμία ἡ λέγουσα «Ὁ θεὸς νὰ μὲ φυλάττῃ ἀπὸ τοὺς φίλους μου...»

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ„

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1887

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ; Μετεωρολογικοὶ καὶ χρονολογικοὶ πίνακες. Προφητεῖαι τῶν Ἡμερολογίων. Διάρκεια τῆς ἡμέρας. Σεισμοὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐξήγησις φυσικῶν φαινομένων κλπ. κλπ.

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ: Βασιλικὴ οἰκογένεια. Χρονικὰ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Ἑλληνικὴ Σημαία. Ἑλληνικὰ Παράσημα. Βουλευταί. Ἀπόκτησις ἑλλ. ἰθαγενείας. Μεταφορὰ δημοτικῶν δικαιωμάτων. Στρατολογία. Εὐρετήριον τῆς Ἑλλην. νομοθεσίας 1885-86. Τὰ ἐλεύθερα τελωνειακοῦ δασμοῦ. Πίνακες δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐν ἐπιστρατεύσει. Στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ἐκπαίδευσις. Παραγωγὴ καπνοῦ. ξυλείας κλπ. Μεταλλεῖα, ὀρυχεῖα, ἁλυκαί. Ἰαματικὰ λουτρά. Ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς Ἑλλάδος. Προσωπικὸν δημοσίας ὑπηρεσίας. Νέος νόμος Χαρτοσήμου κλπ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ: Ἑλληνικοὶ σιδηρόδρομοι. Τοπογραφικοὶ ὁδηγοὶ αὐτῶν.— Τομὴ Ἰσθμοῦ Κορίνθου. Ἐμπορικὴ ἀτμοπλοΐα ἐν Ἑλλάδι. Ξέναι ἀτμοπλοϊκαὶ ἑταιρίαι. Ταχυδρομεῖα. Τηλεγραφεῖα.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ: Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως. Πιστωτικὰ Καταστήματα καὶ Ἑταιρίαι.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ: Ἐθν. Πανεπιστήμιον. Γυμνάσια. Ἑλλην. σχολεῖα. Φιλεκπαιδευτικὴ ἑταιρία. Δημοτικὰ σχολεῖα. Δημοτικὰ σχολεῖα Ἀθηνῶν.

Ὑγιεινή, Καθημερινὸς βίος, Ὑγιεινὴ τῆς Ψυχῆς, Ἐδῶ κ' Ἐκεῖ, Ἐπιστημονικὴ καὶ Καλλιτεχνικὴ κίνησις, Νεκρολογία, Μικρὸς ὁδηγὸς τῶν Ἀθηνῶν.

ΑΡΘΡΑ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

τῶν κ.κ. *Ἀγ. Βλάχου Ἀντ. Μηλιαράκη, Σ. Λάμπρου, Λ. Μηλιαράκη, Χ. Ἀποστολίδου, Ν. Ἀποστολίδου, Ἀρ. Κουρτίδου, Κ. Παλαμᾶ, Γ. Σουρῆ, Ι. Πολέμη, Γ. Δροσίνη.*

ΟΚΤΩ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ὑπὸ Θ. Ἀννίνου.

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ὁ κάτοχος ἑκάστου ἀντιτύπου εἶνε καὶ κάτοχος ἑνὸς ἀριθμοῦ λαχείου ἐξ ἐκλεκτῶν συγγραμμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ λαχείου εἶν' ἐκτετυπωμένος ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ βιβλίου.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ ΕΣΤΙΑΣ, καὶ τιμᾶται δρ. 2.

Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται ἀντὶ δρ. 2,25 καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντὶ φρ. ἀργ. 2,50.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

19 Δεκεμβρίου 1886

Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως	Τρέχουσα Τιμή
Τῶν 170,000,000 τῶν 5 % Δρ. ν.	402.—
» 120,000,000 τῶν 5 » » »	406.—
» 60,000,000 τῶν 6 » » »	463.—
» 26,000,000 τῶν 6 » » »	354.—
» 25,000,000 τῶν 9 » » »	255.—
» 25,000,000 τῶν 8 » » »	249.—
» 10,000,000 τῶν 6 » » »	174.—
» 4,000,000 τῶν 8 » » »	235.—
» 6,000,000 τῶν 6 » Δρ. παλ.	88 —
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ Λαχείου φρ.	482.—
Πιστωτικὰ Καταστήματα	
ΕΤΑΙΡΙΑΙ	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ. ν.	4.090.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . . »	60.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	56.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσαλίας . . »	166.—
Ἑταιρία Μεταλλουργ. Λαυρίου . . »	106.—
Σιδηρόδρ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . . »	
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . »	
Συναλλάγματα	
ΛΟΝΔΙΝΟΥ—Τραπεζικὸν Ὄψεως	32.50
» 3μην	32.15
ΓΑΛΛΙΑΣ—Ἐθνικῆς Τραπέζης Ὄψεως.	127 ½
» Τραπεζικὸν 3μην	126.½
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον	25.25
Λίρα ὀθωμανική	28.70

ΑΡΤΙ ΕΚΔΟΘΕΝ

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ ΚΑΙ ΑΝΑΡ. ΛΩΡΗ

Κατὰ μετάφρασιν Α. Π. Κουρτίδου

(Μετὰ 25 λαμπρῶν εἰκόνων χαραχθεισῶν ἐν Γαλλίᾳ).
Τιμᾶται δραχμῶν 3,50.

Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 3,80.

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Τόμος καλλιτεχνικώτατα ἐκτετυπωμένος ἐκ 250 σελίδων

Τιμᾶται δραχμῶν 2. —Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2,20.

Εὑρίσκεται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 2.

Τιμῶνται δραχ. 5.—Ταχυδρομ. ἀποστελλόμενα δρ. 5,50.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—668

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ 522 —36 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ—1886. ΛΕΠΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς Εστιας: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ'—ΑΡΙΘ. 574

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ. Διήγημα.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΘΡΗΝΟΣ ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου.

ΑΙ ΕΥΧΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ, ὑπὸ Ι. Μοσχάκη.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΔΟΧΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ, ποίημα ὑπὸ Ἰω. Κωνσταντινίδου.

ΑΙΩΝΙΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Λήγοντος προσεχῶς τοῦ 11ου ἔτους τῆς «Ἑστίας», ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν αὐτῆς ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παρακαλοῦνται νὰ ἀνανεώσωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομήν των, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐδημοσιεύθη κατ' αὐτὰς ἐν Λονδίνῳ τρίτη ἔκδοσις τοῦ συγγράμματος τοῦ καθηγητοῦ J. P. Mahaffy *Ἐπιδρομαὶ καὶ μελέται ἐν Ἑλλάδι* (Rambles and Studies in Greece). Ἡ ἔκδοσις αὕτη περιέχει πολλὰς προσθήκας, ἐν αἷς καὶ νέον κεφάλαιον περὶ Σπάρτης.

— Ὁ γηραιὸς ἑλληνιστὴς Δανιὴλ Σάνδερς ἐξέδωκεν ἐν Βερολίνῳ παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ Rosenbaum νέον ἔργον του, ἐπιγραφόμενον *Διὰ τὸν γερμανικὸν οἶκον* (Fürs deutsche Haus), περιέχον ἀρίστην γερμανικὴν μετάφρασιν ἐκλεκτῶν τεμαχίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων συγγραφέων καὶ τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης.

— Ἐξεδόθη ὁ δεύτερος τόμος τῶν *Ποικίλων ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν ἀνεκδότων* (Anecdota varia graeca et latina) τῶν ὑπὸ R. Schoell καὶ G. Studemund δημοσιευομένων, περιέχων ἀνέκδοτα τέως μέρη τῶν ὑπομνημάτων τοῦ Πρόκλου εἰς τὴν Πολιτείαν τοῦ Πλάτωνος.

— Ὁ Κάρολος Βαλδστάιν, ἐπιμελητὴς τοῦ ἐν Κανταβριγίᾳ Φιτσουίλλιαμ μουσείου, γνωστότατος δὲ γενόμενος διὰ τὰς περὶ ἀρχαίας ἑλληνικῆς τέχνης μελέτας αὐτοῦ, ἐξελέχθη πρῶτος ἰσόβιος διευθυντὴς τῆς ἐνταῦθα Ἀμερικανικῆς σχολῆς. Ἡ σύστασις τῆς σχολῆς ταύτης, ὡς καὶ ἡ τῆς Βρετανικῆς, ὀφείλεται ὡς γνωστὸν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν. Πλὴν ἄλλων ἐράνων συλλεγέντων ἐν Ἀμερικῇ ὑπὲρ τῆς σχολῆς, τὸ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ πανεπιστήμιον ὥρισε συνδρομὴν χιλίων δολλαρίων κατ' ἔτος, τὸ δὲ Πενσυλβανικὸν πανεπιστήμιον προσήνεγκεν κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος τὰς εἰσπράξεις ἐκ τῆς ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλίας τῶν Ἀχαρνέων τοῦ Ἀριστοφάνους εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

— Ἡ Ἰταλικὴ Βουλὴ ἐψήφισεν ὁμοφώνως τὴν σύστασιν τριῶν ἑδρῶν πρὸς σπουδὴν τοῦ Δάντε ἐν τοῖς πανεπιστημίοις τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Νεαπόλεως καὶ ἐν τῷ Ἀνωτάτῳ διδακτηρίῳ (Istituto superiore) τῆς Φλωρεντίας.

— Ὁ σοφὸς Γερμανὸς αἰγυπτιολόγος Γεώργιος Ἔβερς, ὅστις ὑπετίθετο ὅτι ἐπεράτωσε τὴν σειρὰν τῶν αἰγυπτιακῆς ὑποθέσεως μυθιστορημάτων του διὰ τοῦ πρὸ δύο ἐτῶν ἐκδοθέντος *Σαραπιδος*, ἐδημοσίευσεν ἰσχάτως νέον μυθιστόρημα, τὴν *Νύμφην τοῦ Νείλου* (Die Nilbraut). Καὶ ἐν μὲν τῷ *Σαράπιδι* περιγράφει τὴν πάλην τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν καὶ τὴν ἐξόντωσιν τελευτήσαντος δὲ νέου μυθιστορήματος αὐτοῦ κύριον θέμα εἶνε σύγκρουσις τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τὴν μουσουλμανικὴν θρησκείαν καὶ ἡ ὑπερτέρησις ταύτης κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα. Ἥρως τοῦ μυθιστορήματος εἶναι ὁ Ὡρίων Αἰγύπτιος εὐπατρίδης, ἑλληνικῆς τυχὼν ἀγωγῆς, ὃν δὲ τῇ ἀφηγήσει τῶν περιπετειῶν αὐτοῦ ἐδυνήθη ἡ συγγραφεὺς νὰ ἐγκαταλείψῃ πιστὰς εἰκόνας τῆς τότε κοινωνικῆς καταστάσεως τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ ἀρτιθλιβοῦς μουσουλμανικοῦ πολιτισμοῦ.

— Πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς τριακοστοστῆς ἐπετείου τῆς συστάσεως τοῦ ἐν Κυριλουρούῃ τοῦ Βάδεν γυμνασίου ἐδιδάχθη ἀπὸ σκηνῆς ὑπὸ μαθητῶν ὁ *Φιλοκτήτης* τοῦ Σοφοκλέους ἐν γερμανικῇ μεταφράσει.

— Ἐν Κωνστάντσῃ τῆς Ῥωμουνίας πρόκειται νὰ στηθῇ ἀνδριὰς τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ Ὀβιδίου, ὅστις πρὸ δεκαοκτὼ καὶ ἐπέκεινα αἰώνων ἀπέθανεν ἐξόριστος ἐν τῇ Τομέων πόλει, κειμένῃ πλησίον τῆς Κωνστάντσας.

— Ὁ γνωστὸς Γερμανὸς ποιητὴς Παῦλος Ἄϋζε ἔγραψε τελευταῖον ἐν βιβλικὸν δρᾶμα, τὴν «Σοφίαν Σολομῶντος» καὶ μίαν κωμῳδίαν εἰς τρεῖς πράξεις, ἐπιγραφομένην «Ὁ θεὸς νὰ μὲ φυλάττῃ ἀπὸ τοὺς φίλους μου.»

— Ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις ἐν Βιέννῃ, ἀπὸ τοῦ μηνὸς τούτου, τοῦ *Μισογύνου* (Frauenfeind), ἐφημερίδος ἐχούσης πρόγραμμα «τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς δεσποτείας κατακλυζούσης τὴν νεωτέραν κοινωνίαν γυναικείας ἐπιρροῆς», καὶ τὴν κατακρήμνισιν καθόλου τῆς γυναικοκρατίας καὶ τῆς χειραγωγήσεως τῶν γυναικῶν.

— Πρωτάσεις τοῦ πρώην πρυτάνεως τοῦ ἐν Ῥώμῃ Πανεπιστημίου, καθηγητοῦ Monaci, συνεστάθη ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου ἐκείνου καὶ τμῆμα ἀρχαιολογικόν.

— Ἐκανονίσθησαν νομοθετικῶς τὰ κατὰ τὴν ἐν Βελιγραδίῳ σερβικὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν. Κατὰ τὸν περὶ ταύτης νόμον, ἡ Ἀκαδημία, διατελοῦσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Βασιλέως, διαιρεῖται εἰς τέσσαρα τμήματα· τὸ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τὸ φιλοσοφικόν, τὸ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, καὶ τὸ τῶν τεχνῶν. Ἡ διεύθυνσις τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ ἐθνικοῦ μουσείου ἀνατίθεται εἰς τὴν Ἀκαδημίαν. Ἐν τοῖς «Ὑπομνήμασι τῆς βασιλικῆς σερβικῆς Ἀκαδημίας» θὰ δημοσιεύωνται ἔγγραφα καὶ χειρόγραφα, ἐν ἑτέρῳ δὲ περιοδικῷ δημοσιεύματι, τῇ «Φωνῇ (Γλάς) τῆς Β. σερβικῆς Ἀκαδημίας» ἐπιστημονικαὶ πραγματεῖαι καὶ μελέται. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας θὰ διορίζηται ὑπὸ τοῦ βασιλέως διὰ μίαν τριετίαν, ὁ δὲ ἰσόβιος γραμματεὺς αὐτῆς θὰ ἔχῃ ἔδρανὸν καθηγητοῦ Πανεπιστημίου. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντεπιστελλόντων ἑταίρων ὥρισθη εἰς 50 ἐν ὅλῳ, οὐδεὶς δὲ θὰ ἐκλέγηται ἐπιτίμιος ἑταῖρος.

— Τὸ φιλοσοφικὸν δρᾶμα *Ἡ ἡγουμένη τῆς Ξενέρμης* (L' abbesse de Jouarre), ὅπερ ἐσχάτως ἐξέβαλε ὁ Ρενὰν μεταφρασθὲν παρεστάθη ἐν τινι θεάτρῳ τῆς Ῥώμης. Ὁ μεταφραστὴς Panzacchi ἀπέκοψε ὁλόκληρον τὴν τελευταίαν πρᾶξιν. Τῆς παραστάσεως, εἰς ἣν παρευρέθησαν πάντες οἱ ἐν τοῖς γράμμασι, ταῖς τέχναις καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ ἐξέχοντες, μετέσχε καὶ ὁ διάσημος ἠθοποιὸς Ῥόσση, πολλάκις ἀνευφημηθεὶς ὑπὸ τοῦ πλήθους.

— Εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου, ἤτοι τῶν πέντε ἐν Παρισίοις ἀκαδημιῶν, ὑπάρχει βραβεῖον 10,000 ἀρχαιμῶν ἐκ τῶν τόκων κληροδοτήματος προερχομένου, ὅπερ ἀπονέμεται ἑτησίως· ὑφ' ἑνὸς τῶν πέντε σωμάτων εἰ; τὸ ἐ-

πωφελέστερον τοῦ ἐντὸς τοῦ ἐτησίου διαστήματος ὑποβληθέντων αὐτῷ ἔργων. Ἐφέτος τὸ γέρας ἐπρόκειτο νὰ διαθέσῃ ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, ἥτις παμψηφεὶ ἀπένειμεν αὐτὸ εἰς τὸν Πασιέρ, διὰ τὰς μελέτας του ἐπὶ τῆς λύσσης.

— Ἐξεδόθη πρὸ τινων ἡμερῶν ἐν Βιέννῃ νέον ἔργον τοῦ διαδόχου τῆς Αὐστρίας Ῥοδόλφου, ἐπιγραφόμενον «Θῆραι καὶ παρατηρήσεις.»

— Ἡ βασίλισσα τῆς Ῥωμουνίας ἐξέδωκε συλλογὴν ῥωμουνικῶν παραδόσεων, ἃς ἠρύσθη ἐκ χρονικῶν τοῦ μεσαίωνος. Τὸ νεώτατον τοῦτο σύγγραμμα τῆς φιλομούσου βασιλίσσης ἐκδοθήσεται καὶ ἐν Πέστῃ ἐν οὑγγρικῇ μεταφράσει.

— Ἡ παλαιοτάτη τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ κόσμου εἶναι ἡ ἐν Κόδτοε Κιὰν τῆς Σινικῆς ἱδρυθεῖσα ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν Τσὲ οὔ, ἥτις ἐβασίλευσε τῆς Σινικῆς ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΒ' περίπου μέχρι τῶν μέσων τοῦ Γ' αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ. Δευτέρα μετὰ ταύτην τάσσεται ἡ ἐν Πεκίνῳ βιβλιοθήκη. Ἐν ἑκάστῃ πόλει τῆς Σινικῆς ὑπάρχουσι δημόσιαι βιβλιοθῆκαι, καὶ πλὴν τούτων πολλαὶ ἰδιωτικαί, ὧν τινες ἐνιαχοῦ εἶσὶ πλουσιώτεραι τῶν ὑπὸ Μανδαρίνων διευθυνομένων δημοσίων. Ἀλλὰ καίτοι τοσαῦται ὑπάρχουσιν ἐν Σινικῇ βιβλιοθῆκαι, οὐδεμία τούτων εἶναι προσιτὴ εἰς τὸ κοινόν. Ἐν πάσαις ὅμως ταῖς μεγάλαις πόλεσι τῆς Σινικῆς καὶ τῆς Ἰαπωνίας εὑρίσκονται ἀναγνωστήρια, καὶ ἐκ τούτων δανείζονται οἱ Σῖναι πρὸς ἀνάγνωσιν κατ' οἶκον βιβλία. Ἰδίως μυθιστορήματα, δράματα, φανταστικὰ καὶ ἐρωτικὰ ἱστορήματα ἀποτελοῦσι τὴν μόνην διανοητικὴν τροφὴν τῶν κατωτάτων τάξεων τῆς κοινωνίας τῶν γυναικῶν καὶ τῶν κορασίων ἐν Σινικῇ καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ.

— Ὁ νομάρχης τοῦ Σηκουάνα, ζητήσας παρὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῶν Παρισίων πίστωσιν 207,400 δραχμῶν πρὸς συντήρησιν τῶν δημοτικῶν βιβλιοθηκῶν, ὑπέβαλεν ἔκθεσιν περὶ τούτων, ἐξ ἧς ἀρυόμεθα τὰς ἑπομένας πληροφορίας. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀνεγνώσθησαν 145,601 βιβλία ἐν τοῖς ἀναγνωστηρίοις τῶν βιβλιοθηκῶν καὶ 885,566 κατ' οἶκον, ἐν ὅλῳ 1,031,167 βιβλία, ἐν ᾧ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος ἀνεγνώσθησαν ἐν ὅλῳ 699,762 βιβλία τῶν δημοτικῶν βιβλιοθηκῶν. Κατὰ μέσον δ' ὅρον ἐπὶ χιλίων Παρισινῶν, οἱ 454 ἐποιήσαντο χρῆσιν βιβλίων τῶν δημοτικῶν βιβλιοθηκῶν, ἐν ᾧ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος ἀνελόγουν 308 ἐπὶ 1000. Σημειωτέον δ' ὅτι πλὴν τῶν δημοτικῶν ὑπάρχουσιν ἐν Παρισίοις καὶ ἄλλαι δημόσιαι βιβλιοθῆκαι, προσιταὶ εἰς τὸ κοινόν, ἐν αἷς καὶ ἡ πλουσιωτάτη τῶν ἐν τῷ κόσμῳ βιβλιοθηκῶν *Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη*.

— Ἡ ἀγγλικὴ ἐφημερὶς *Φόρδην Μέγδην* ἤνοιξεν ἰδιαιτέραν στήλην ἐν τῷ φύλλῳ αὐτῆς πρὸς συζήτησιν περὶ τῆς καταργήσεως τῆς διδασκαλίας τῶν κλασικῶν φιλολογιῶν ἐν τοῖς ἀγγλικοῖς πανεπιστημίοις καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας. Ἡ *Φόρδην Μέγδην* ἐδημοσίευσε πλείστας ὅσας ἐπιστολὰς διαφόρων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ Γλάδστωνος καὶ τοῦ Ἰωάννου Βράϊτ. Ὁ Γλάδστων κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἐκ παραλλήλου διδασκαλίας τῶν κλασικῶν φιλολογιῶν καὶ τῆς ἀγγλικῆς, ἐνῷ ὁ δεύτερος ἐπιθυμεῖ τὴν κατάργησιν τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς φιλολογίας καὶ τὴν πλήρη ἀντικατάστασιν αὐτῶν διὰ τῆς ἀγγλικῆς.

Ἡ ὑπὸ τῶν φοιτητῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἐκλεγεῖσα ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ὑπὸ τῶν κ. κ. Κ. Κοντοπούλου, Γ. Ζηκίδου, Κ. Ῥάϊση, Γ. Σεργιάδου, Γ. Γρηγοράκη καὶ Δ. Παπαδοπούλου, ὅπως ὑποβάλῃ τῷ κ. πρυτάνει τὴν γνώμην περὶ παραστάσεως ὑπὸ τῶν φοιτητῶν ἀρχαίου τινὸς δράματος κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς πεντηκονταετηρίδος τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν τελεσθησομένην τὸν προσεχῆ Μάϊον, μετέβη πρὸς τὸν κ. πρύτανιν καὶ ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ τοῦτο, οὗτος δὲ λίαν φιλοφρόνως ὑποδεξάμενος τὴν ἐπιτροπὴν ἐνέκρινεν ἐνθύμως τὴν ἀπόφασιν τῶν φοιτητῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς. Βραδύτερον θέλει ὁρισθῇ τὸ παρασταθησόμενον δρᾶμα.

— Ὁ ἐπὶ μῆνας ἐνταῦθα διατρίψας φιλόλογος κ. Everett Braily, φιλέλλην ἀμερικανός, ἐκ τῆς βορείου Καρολίνας, μελετήσας καλῶς τὴν νεοελληνικὴν προφορὰν καὶ τὰ κλασσικὰ τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας συγγράμματα συνέγραψε καὶ ἐξέδωκε ἐσχάτως ἐν Γοτίγγῃ τῆς Γερμανίας περισπούδαστον πραγματείαν «*περὶ τῆς νεοελληνικῆς προφορᾶς καὶ περὶ διαλέκτων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς*». Τὸ τεῦχος τοῦτο παρέχει μέγιστον τὸ ἐνδιαφέρον διὰ πάντα Ἕλληνα, ἰδίως ὅμως διὰ πάντα Ἕλληνα φιλόλογον.

— Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Κερκυραίων ἀπεφάσισεν ὅπως ὁ ἀνδριὰς τοῦ κόμητος Γύλφορδ τεθῇ πρὸ τῆς πρώην *Ἰονίου Ἀκαδημίας*, ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐψηφίσθη πίστωσις δραχ. 5,000 ὅπως καταλλήλως διασκευασθῇ ἡ κλίμαξ τοῦ κτιρίου.

— Ὑπὸ τὸν τίτλον «Δασμολογικὴ συλλογή» ἐξέδωκεν ἀδείᾳ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ὁ παρ' αὐτῷ διεκπεραιωτὴς κ. Γεώργιος Σ. Κόλιας συλλογήν, περιέχουσαν τὸν νόμον τοῦ δασμολογίου, τὸ εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ τοῦ αὐτοῦ, τὸ ἰσχῦον δασμολόγιον, τὰς συνωμολογημένας συμβάσεις μετὰ τῆς Γερμανίας, μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ μετὰ τῆς Ἀγγλίας, ἐπὶ πᾶσι δὲ πάσας τὰς ἐκδοθείσας ἐγκυκλίους διαταγὰς τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν πρὸς ἐφαρμογὴν καὶ ὁδηγίαν τῶν ἐν τῷ δασμολογίῳ. Ἡ δασμολογικὴ αὕτη συλλογὴ ἀποβαίνει ἐκ τῶν ἀναγκαιοτάτων ἐφοδίων οὐ μόνον παντὸς ἐμπορευομένου, ἀλλὰ καὶ παντὸς πολίτου, καλῶς δ' ἔπραξεν ὁ συλλέκτης περιλαβὼν ἐν τῇ δασμολογικῇ συλλογῇ καὶ τὰς ἐγκυκλίους τοσοῦτον ἀπαραιτήτως ἀναγκαίας εἰς τὸν τελωνισμόν.

— Ἐκ τῶν καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐξεδόθη μετὰ καλλιτεχνικοῦ ἐξωφύλλου καὶ φιλοκάλως ἐκτετυπωμένος ὁ *Φαῦστος*, τὸ δραματικὸν τοῦ Γκαῖτε ἀριστούργημα, κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Γ. Στρατήγη.

Ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου εὑρίσκονται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμῶνται ἕκαστον δραχ. 5, ταχυδρομικῶς δ' ἀποστελλόμενα, δραχ. 5,50

— Ἐξεδόθη ἄρτι «Γενικὸς ἐτήσιος ὁδηγὸς τῆς Ἑλλάδος» μετὰ ἡμερολογίου καὶ πλείστων πρακτικῶν γνώσεων διὰ τὸ ἔτος 1887 ὑπὸ Χ. Μακρίδου.

Ἀντίτυπα εὑρίσκονται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» τιμώμενα ἕκαστον ἄδετον μὲν δραχ. 3, χρυσόδετον δραχ. 4,50. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενα ἐπιβαρύνονται μὲ ταχυδρ. τέλη λεπτὰ 50 ἕκαστον ἀντίτυπον.

— Ὑπὸ τοῦ κ. Ἰω. Καρακατσάνη, ἀποφοίτου τῆς φιλολογικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Σχολῆς, ἐξεδόθησαν «Ἀσκήσεις ὀρθογραφικαί», ἤτοι ἐφαρμογὴ τῶν κυριωτέρων κανόνων τῆς ὀρθογραφίας ἐπὶ φράσεων τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς καθωμιλημένης γλώσσης. Τὸ βιβλίον εὐμεθόδως συντεταγμένον εἶνε λίαν χρήσιμον εἰς τοὺς περὶ τὰ γράμματα ἀσχολουμένους, καὶ ἰδίως εἰς τοὺς μαθητάς, εὑρίσκεται δ' ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας», καὶ τιμᾶται δραχ. 1,50.

— Ὑπὸ τοῦ κ. Ἀν. Ι. Κεφαλᾶ ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἔκδοσις δράματος πρωτοτύπου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ὀδυσσεὺς Ἀνδροῦτσος».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Παρασκευή, 26 Δεκεμβρίου.

Ἐφ' ὅσον προσεγγίζει ἡ ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν, ἐπιτείνεται ἡ ἐκ τούτων κίνησις ἁπανταχοῦ τοῦ Κράτους. Οἱ ὑποψήφιοι οἱ ἀποτελοῦντες τοὺς ἀντιθέτους συνδυασμοὺς περιέρχονται τοὺς οἰκείους νομούς, ζητοῦντες διὰ παντοίων λόγων καὶ ὑποσχέσεων νὰ προσελκύσωσι τὴν εὔνοιαν καὶ τὰς ψήφους τῶν ἐκλογέων, πολλοὶ δὲ πρὸς τοῦτο καὶ ἐδημοσίευσαν προγράμματα, ἐκτιθέντες τὴν πορείαν, ἣν θέλουσιν ἀκολουθήσει ἐκλεγόμενοι. Εὐχάριστον κατὰ τὰς ἐκλογὰς ταύτας φαινόμενον παρατηρεῖται ἡ κατὰ πολὺ ἐλάττωσις τοῦ κομματικοῦ φανατισμοῦ καὶ τῆς ἐξάψεως παρὰ πολλοῖς ἐκλογεῦσιν, ἅτινα ἐν παρελθούσαις ἐκλογαῖς προσκάλουν πολλάκις λίαν λυπηρὰς σκηνάς.

— Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐγένετο τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ Διαδόχου βασιλόπαιδος γεῦμα ἐν τῷ παρὰ τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως στρατιωτικῷ Ἱππευτηρίῳ, λαμπρῶς ἐπὶ τούτῳ διακοσμηθέντι διὰ σημαιῶν καὶ εἰκόνων τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ συνταγματάρχου κ. Σέχου καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν. Τὸ γεῦμα, εἰς ὃ παρεκάθησαν περὶ τοὺς 550 ἀξιωματικούς, εἶχεν ἀληθῶς τι τὸ πανηγυρικὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς συγχρόνως, διεξήχθη δὲ ἐν ἐξαιρέτῳ εὐφροσύνῃ καὶ τάξει.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ἐγένοντο ὀλίγισται προπόσεις.

Πρῶτος ἐγερθεὶς προέπιεν ὑπὲρ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ κ. Πετμεζᾶς. Καὶ ζωηραὶ ἐπευφημίαι διεδέχθησαν τὴν ἀπέριττον, ἀλλ' εἰλικρινῆ εὐχήν.

Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἐγερθεὶς ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς εἰς τὴν πρόποσιν ταύτην:

Εὐχαριστῶ ὅλους ὑμᾶς ἀπὸ καρδίας διὰ τὴν εὐχαρίστησιν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐκάμετε σήμερον, καλέσαντες εἰς τοῦτο τὸ γεῦμα.

Εἶμαι ὑπερήφανος, ὅτι ὁ υἱός μου εἰσῆλθεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἀγαπητοῦ μου στρατοῦ.

Προπίνω εἰς εὐημερίαν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ!

Μετ' ὀλίγον ἠγέρθη ὁ φρούραρχος Ἀθηνῶν κ. Μακρῆς καὶ προέπιεν ὑπὲρ τοῦ Διαδόχου.

Ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος ἀπήντησεν εἰς τὴν πρόποσιν τοῦ Φρουράρχου ἐκδηλῶν τὴν εὐαρέσκειάν του ἐπὶ τῷ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ παρατεθέντι γεύματι.

Εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδίας διὰ τὴν τιμήν, ἣν μοὶ ἐκάμετε σήμερον.

Ζήτω ἡ πατρίς!

Καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ πάντες μιᾷ φωνῇ ἀνεβόησαν: Ζήτω ὁ διάδοχος!

Μετὰ ταῦτα ἐγένοντο ἰδιαίτεραι ὅλως προπόσεις, τοῦ βασιλέως ὑπὲρ τοῦ ἀρχηγοῦ κ. Πετμεζᾶ, τοῦ κ. Σαπουντζάκη ὑπὲρ τοῦ διαδόχου καὶ τοῦ στρατηγοῦ Βοσσὲρ ὑπὲρ τοῦ βασιλέως.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἠγγέλθη ἡ ἄφιξις τῆς ἐπιλοίπου βασιλικῆς οἰκογενείας. Καὶ ἀμέσως οἱ συνδαιτυμόνες ἐγερθέντες ἐχαιρέτισαν τὴν Α. Μ. τὴν βασίλισσαν Ὄλγαν, ἐπιφανεῖσαν ἐπὶ τοῦ ὕπερθεν τῆς βασιλικῆς τραπέζης θεωρείου μετὰ τῆς βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρας καὶ τῶν ἡγεμονίδων Νικολάου καὶ Μαρίας. Καὶ ζητωκραυγαὶ παρατεταμέναι ἀντήχησαν συγχρόνως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς αἰθούσης. Μετὰ τῆς βασιλίσσης ἠκολούθουν αἱ κυρίαι τῆς τιμῆς.

— Ὁ διάδοχος, ἀναλαβὼν ἤδη ὑπηρεσίαν παρὰ τῷ ἐνταῦθα 1 συντάγματι, ἤρξατο τακτικῶς ἐκτελῶν αὐτήν. Πρὸς τοῦτο δὲ καθ' ἑκάστην μεταβαίνει εἰς τὰ παραπήγματα, ὅπου καταυλίζεται τὸ σύνταγμα.

— Οἱ ἐνταῦθα ἀφικόμενοι ἀντιπρόσωποι ὁμίλου Βέλγων κεφαλαιούχων κ. κ. Βανουγγάρδεν καὶ Βαλέριος Μαμπὶλ συνεφώνησαν καθ' ὅλα μετὰ τῆς κυβερνήσεως ὡς πρὸς τοὺς ὅρους τῆς κατασκευῆς τῆς ἀπὸ Μεσολογγίου εἰς Ἄρταν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, μόνον δὲ ἕνεκα τινων οὐχὶ ἀξίων λόγου τεχνικῶν δυσχερειῶν δὲν ὑπεγράφη ἡ ὁριστικὴ σύμβασις. Πρὸς ἐξομάλυνσιν τῶν δυσχερειῶν τούτων ἀναχωροῦσιν ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος ὁ ἐκ τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς μηχανικὸς κ. Γκοτλὰν καὶ ὁ κ. Λουδοβῖκος Ῥόσσελς συνοδευόμενοι ὑπὸ εἰδικῶς ἐντεταλμένου μηχανικοῦ.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐγένετο ἡ 40ὴ ἐκκύβευσις τῶν λαχειοφόρων ὁμολογιῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. Ἐκληρώθησαν δὲ οἱ ἀριθμοὶ 1,213, κερδαίνων 100,000 φράγκα, 115,456, κερδαίνων 10,000 φρ., 62,019, καὶ 13,914, κερδαίνοντες ἀνὰ 2,500 φρ., καὶ 32,241, 170,300, 98,941, 134,875, καὶ 134,934, κερδαίνοντες ἀνὰ 1000 φρ.

— Κατ' αὐθεντικὰς πληροφορίας ὁ καθ' ὅλον τὸ κράτος ἐξαχθεὶς σταφιδόκαρπος τῆς ἐσοδείας τοῦ ἔτους 1886 μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου ἀνέρχεται εἰς λίτρας ἑνετικὰς 200,057,541.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος

ὑπὸ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

Ἐξεδόθη τὸ δέκατον ἔνατον φυλλάδιον, περιέχον τὰς ἑπομένας εἰκόνας ἐν τῷ κειμένῳ: Ὁ ἐν Ἀθήναις ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διός.—Διάγραμμα τῶν χριστιανικῶν κατακομβῶν τῆς νήσου Μήλου. (Εἰκόνες ὁλοσέλιδοι).— Ἐκφορὰ ἐν Ἀθήναις, ἀνάγλυφον ἐξ ὀπτῆς γῆς.—Ἱπποκράτης.—Ἰατρικὰ ἐργαλεῖα ἐπὶ ἀρχαίου ἀναγλύφου.— Ἐπιτυμβία στήλη τοῦ ἐξ Ἀχαρνῶν ἰατροῦ Ἰάσωνος.—Ἑλληνικοὶ θώρακες.

Ἕκαστον φυλλάδιον τιμᾶται δραχμῆς. Οἱ ἐγγραφόμενοι συνδρομηταὶ δέον νὰ προκαταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον τῶν πρώτων *εἴκοσι* φυλλαδίων, ἤτοι δραχ. 20.

Οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν προκαταβαλόντες τὸ ἀντίτιμον τῶν ἤδη ἐκδοθέντων φυλλαδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν αὐτοῖς, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι νῦν πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τὸ ἀντίτιμον τῶν ἑπομένων 5 φυλλαδίων, φρ. 5, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐγκαίρως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ὑπὸ **Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Συνδρομηταὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας».

Τιμὴ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις δραχμαὶ 35.— Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 40.— Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾶ 40.

Ἐξεδόθησαν ἤδη ὁμοῦ τὸ 24ον καὶ 25ον φυλλάδιον τοῦ συγγράμματος. Ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἑπομένων φυλλαδίων θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς.

ΕΛΛΑΣ

κατὰ τὸ γερμανικὸν τοῦ Ἰακώβου Φάλκε

ΥΠΟ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ.

Ἐξεδόθη τὸ εἰκοστὸν τρίτον φυλλάδιον, περιέχον τὰς ἑπομένας εἰκόνας: Σοφοκλῆς.—Μένανδρος. — Ποσείδιππος. — Σκηνὴ τῆς νέας κωμῳδίας ἐν τῷ θεάτρῳ —Κατακλείς.— Μήδεια (Εἰκὼν ὁλοσέλιδος).

Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου ἐν Ἀθήναις δρ. 1,50. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ δραχ. 1,75.

Οἱ ἐκ τῶν συνδρομητῶν προκαταβαλόντες τὸ ἀντίτιμον τῶν ἤδη ἐκδοθέντων φυλλαδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν αὐτοῖς, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι νῦν πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» τὸ ἀντίτιμον τῶν ἑπομένων φυλλαδίων, φρ. 5 διὰ 3 φυλλάδια, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐγκαίρως ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

Τιμὴ ὁλοκλήρου τοῦ συγγράμματος: Δρ. 35 διὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι.—Φρ. χρυσᾶ 35 διὰ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

κ. Σ. Β. Βραΐλαν. Ἡ ἐπιταγὴ ἐλήφθη. Θέλομεν ἐνεργήσει τὴν εἴσπραξιν αὐτῆς καὶ συμμορφωθῇ τῇ ἡμετέρᾳ παραγγελίᾳ. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὴν φιλικὴν φροντίδα. Ἀπαντῶμεν καὶ ἰδιαιτέρως. — κ. Ι. Β. Μακρυνίτσαν. Ἀπεστάλη ἀντίτυπον «Καθ. τῆς Μητρός.» Τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα φυλλάδια τῆς *Ἑλλάδος* εἶνε 23. Ἐν τῇ ἀποσταλείσῃ ἀγγελίᾳ τοῦ «Ἀττικοῦ Ἡμερολογίου» σημειοῦται ἡ τιμὴ αὐτοῦ φρ. 4,50.—κ. Γ. Κ. Ὀδησσόν. Ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν εἰς ἐπιστολήν σας. Τὸ ζητηθὲν βιβλίον ἀπεστάλη ὑμῖν, ὡς καὶ τὸ περικάλυμμα *Ἑλλάδος* τῷ κ. Π. Α. Κατὰ τὰ ἄλλα θέλομεν συμμορφωθῇ τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.— *Πολυπράγμονι*. Ἡ βασιλεία τῶν ὑψηλῶν πίλων ἐγγίζει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὸ τέλος της. Οἱ μόνοι, οἵτινες μέχρι τοῦδε μετὰ πολλῆς ἐπιμονῆς ἐτήρουν τὸ ἀσχημότατον καὶ ἀκαταλληλότατον τοῦτο κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἦσαν οἱ Γάλλοι κομψευόμενοι· ἀλλὰ καὶ οὗτοι φαίνεται ὅτι σκοπεύουσι νὰ τὸ ἐγκαταλίπωσιν εἰς τὴν τύχην του. Ἐν τινι μεγάλῳ χορῷ, δοθέντι ἐσχάτως ἐν μεγάρῳ παρὰ τὸ Νεμοὺρ οἱ πλεῖστοι τῶν προσκεκλημένων εὐπατριδῶν προσῆλθον φοροῦντες στρογγύλους μέλανας ἢ φαιοὺς πίλους ἐκ καστορίου.— κ. Α. Π. Δ. Σῦρον. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλησαν δ' ὑμῖν οἱ 2 σημειούμενοι τόμοι.— κ. Α. Ν. Κ. Ῥοστόβιον. Ἐλήφθη σημείωσις τῆς ἡμετέρας παραγγελίας καὶ θέλομεν συμμορφωθῇ αὐτῇ. Ἐνεγράψαμεν δὲ καὶ τοὺς νέους συνδρομητὰς εἴς τε τὴν «Ἑστίαν» καὶ τὴν Ἱστορίαν Παπαρρηγοπούλου. Τὸ ζητηθὲν βιβλίον ἀπεστάλη ὑμῖν. Εἰς τὰ ἄλλα τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν ἀπαντῶμεν ἰδιαιτέρως.— κ. Γ. Δ. Α. Ἀρμαβίρ. Συνεμορφώθημεν τῇ ὑμετέρᾳ παραγγελίᾳ.—κ. Μ. Δ. Α. Ἀπὸ τοῦ 1858. Τὴν 7 Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους ἐκείνου διῆλθε πρῶτος ὁ βασιλεὺς Ὄθων μετὰ τῆς Ἀμαλίας τὸν πορθμὸν τοῦ Εὐρίπου ἐγκαινίζων τὸ τελεσθὲν ἔργον τῆς γεφύρας. —

κ. Ν. Ι. Η. Κωνσταντινούπολιν. Ἀπεστάλη τὸ ζητηθέν.—κ. Ι. Κ. Λεμησσόν. Ἐπειδὴ ἀπεστάλη μέσον Ἀλεξανδρείας, πιθανὸν νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας ὑμῶν ὀλίγῳ βραδύτερον. Τὸν κ. Γ. Δ. ἐνεγράψαμεν, εὐχαριστοῦμεν δ' ὑμᾶς διὰ τοὺς εὐμενεῖς σας πρὸς τὴν «Ἑστίαν» διαθέσεις. Συνδρ. «Ἐκλ. Μυθιστ.» διὰ τὴν ἀλλοδαπὴν φρ. 15. Ἀπεστάλη τὸ ζητηθὲν φύλλον τοῦ «Ῥωμηοῦ».—*Συνδρομητῇ*. Τὸ νομίζομεν παντελῶς ἀπίθανον καὶ ὑπερβολικόν. Ἐν τούτοις ἀγάλογον ἀστεῖον πάθημα συνέβη εἰς Γάλλον ἀρχαιολόγον πρὸ ἐτῶν ἐνταῦθα. Οὗτος ἀνευρών ποτε ἔξωθεν τῆς πόλεως τετράγωνον λίθον, φέροντα κεχαραγμένα τὰ γράμματα S. T. X. X. I. I.— M. D. C. C. C. L. I. ἐξέλαβε ταῦτα ὡς ἀρχαίαν ἐπιγραφὴν ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἣν ἠγωνίζετο νὰ ἑρμηνεύσῃ. Εὐτυχῶς εὑρίθη φίλος του τις, ὅστις ἐξήγησεν αὐτῷ ὅτι ἡ περίφημος ἐπιγραφὴ ἐσήμαινεν ἁπλούστατα «Stade 22.—1851», τοῦ λίθου ἐφ' οὗ ἦν κεχαραγμένη χρησιμεύοντος ὡς ὅρου ἐπί τινος δημοσίας ὁδοῦ, ὑπὸ Γάλλων πιθανῶς κατασκευασθείσης. Τὸ ἀστεῖον τοῦτο ἐπεισόδιον παρενέβαλε καὶ ὁ About εἰς τὸν *Βασιλέα τῶν Βουνῶν*.—κ. Γ. Χ. Κ. Κέρκυραν. Ἀπεστάλη ἀντίτυπον τῇ Κυρ. Ε. Κ. Χ.—κ. Γ. Κ. Φιλιππούπολιν. Θέλομεν τὸ δημοσιεύσει εὐχαρίστως. Τὰ ζητηθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν.— Κυρίας Π. Σ. Πρέβεζαν, Εἰ. Α. Χαλκίδα καὶ Μ. Π. Α. Χίον, καὶ κκ. Ε. Δ. Κ. Νάουσαν, Μ. Θ. Τ. Κεφαλληνίαν, Σ. Π. Μ. Κέρκυραν, Δ. Γ. Βόνιτσαν, Ι. Β. Θήραν, Α. Α. Τσ. Ὕδραν, καὶ Γ. Ξ. Λάρισσαν, Ἐλήφθησαν.— κ. Μ. Θ. Τ. Κεφαλληνίαν. Εἰς εὐθηνὴν ἔκδοσιν ὑπάρχουσι μόνον τὰ τρία ταῦτα: «Ὀθέλλος», «Ῥωμαῖος καὶ Ἰουλιέττα», «Βασιλεὺς Λήρ» τιμώμενα δραχμῆς ἕκαστον, καὶ μετὰ ταχυδρ. τελῶν 1,20.— κ. Α. Χ. Δ. Μόσχαν. Τὰ 2 σώματα τιμῶνται φρ. 80. Τὸ ἀντίτιμον δύνασθε νὰ ἀποστείλητε δι' ἐπιταγῆς ἐπὶ Παρισίων τραπεζικοῦ τινος καταστήματος τῶν αὐτόθι, ἢ καὶ χαρτίνων ρουβλίων.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΜΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΙΜΝΗΣ.-ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.-ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Πωλεῖται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας» δραχ. 2,50. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον δραχ. 2.80.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκτυπ[illegible]αι ἐπισκεπτήρια στιγμιαίως.

Ἐπὶ χά[illegible] ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Α' ποιότητος δραχ. 2,50 τὰ 100.

Ἐπὶ χάρτου ἀγγλικοῦ διαφανοῦς Β' ποιότητος δραχ. 2 τὰ 100.

Κατασκευάζονται σφραγῖδες ἐξ ἐλαστικοῦ παντὸς εἴδους.

Ἀντιπρόσωποι τῆς Société Parisienne Βιέννης, ἐκτελούσης ἐλαιογραφικὰς εἰκόνας ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀποστολῇ φωτογραφίας.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ„

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1887

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ: Μετεωρολογικοὶ καὶ χρονολογικοὶ πίνακες. Προφητεῖαι τῶν Ἡμερολογίων. Διάρκεια τῆς ἡμέρας. Σεισμοὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐξήγησις φυσικῶν φαινομένων κλπ. κλπ.

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ: Βασιλικὴ οἰκογένεια. Χρονικὰ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Ἑλληνικὴ Σημαία. Ἑλληνικὰ Παράσημα. Βουλευταί. Ἀπόκτησις ἑλλ. ἰθαγενείας. Μεταφορὰ δημοτικῶν δικαιωμάτων. Στρατολογία. Εὐρετήριον τῆς Ἑλλην. νομοθεσίας 1885-86. Τὰ ἐλεύθερα τελωνειακοῦ δασμοῦ. Πίνακες δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐν ἐπιστρατεύσει. Στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ἐκπαίδευσις. Παραγωγὴ καπνοῦ, ξυλείας κλπ. Μεταλλεῖα, ὀρυχεῖα, ἁλυκαί. Ἰσματικὰ λουτρά. Ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς Ἑλλάδος. Προσωπικὸν δημοσίας ὑπηρεσίας. Νέος νόμος Χαρτοσήμου κλπ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ: Ἑλληνικοὶ σιδηρόδρομοι. Τοπογραφικοὶ ὁδηγοὶ αὐτῶν.— Τομὴ Ἰσθμοῦ Κορίνθου. Ἐμπορικὴ ἀτμοπλοΐα ἐν Ἑλλάδι. Ξέναι ἀτμοπλοϊκαὶ ἑταιρίαι. Ταχυδρομεῖα. Τηλεγραφεῖα.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ: Δάνεια τῆς Κυβερνήσεως. Πιστωτικὰ Καταστήματα καὶ Ἑταιρίαι.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ: Ἐθν. Πανεπιστήμιον. Γυμνάσια. Ἑλλην. σχολεῖα. Φιλεκπαιδευτικὴ ἑταιρία. Δημοτικὰ σχολεῖα. Δημοτικὰ σχολεῖα Ἀθηνῶν.

Ὑγιεινή, Καθημερινὸς βίος, Ὑγιεινὴ τῆς Ψυχῆς, Ἐδῶ κ' Ἐκεῖ, Ἐπιστημονικὴ καὶ Καλλιτεχνικὴ κίνησις, Νεκρολογία, Μικρὸς ὁδηγὸς τῶν Ἀθηνῶν.

ΑΡΘΡΑ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

τῶν κ.κ. *Ἀγ. Βλάχου Ἀντ. Μηλιαράκη, Σ. Λάμπρου, Α. Μηλιαράκη, Χ. Ἀποστολίδου, Ν. Ἀποστολίδου, Ἀρ. Κουρτίδου, Κ. Παλαμᾶ, Γ. Σουρῆ, Ι. Πολέμη, Γ. Δροσίνη.*

ΟΚΤΩ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ὑπὸ Θ. Ἀννίνου.

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ὁ κάτοχος ἑκάστου ἀντιτύπου εἶνε καὶ κάτοχος ἑνὸς ἀριθμοῦ λαχείου ἐξ ἐκλεκτῶν συγγραμμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ λαχείου εἶν' ἐκτετυπωμένος ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ βιβλίου.

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ ΕΣΤΙΑΣ, καὶ τιμᾶται δρ. 2.

Εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται ἀντὶ δρ. 2,25 καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντὶ φρ. ἀργ. 2,50.

ΑΓΓΕΛΟΥ ΒΛΑΧΟΥ

ΑΥΡΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ, Δραχ. 4.— Μετὰ ταχυδρ. 4.50

ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ, μεταφρασθεῖσαι κατ' ἐκλογὴν ἐμμέτρως.—Δρ. 3. Ταχυδρ. 3,20.

ΑΡΤΙ ΕΚΔΟΘΕΝ

Δ. ΒΙΚΕΛΑ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Τόμος κομψὸς ἐκ σελίδων 207 εἰς τύπον 16ον.

Τιμᾶται Δραχμῶν 2.—

Εὑρίσκεται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἑστίας».

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΣ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1886—673